

SOERA NI'AMONI'Ō.

SOERA DAROMA LI LOWALANGI.

AMABOE'OELA LI
SI FŌFŌNA

B A.

AMABOE'OELA LI
SI BOHOOE.

UITGEGEVEN DOOR HET NEDERLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP.

AMSTERDAM
1911.

HET
OUDE TESTAMENT

IN HET NIASSISCH VERTAALD

DOOR

H. SUNDERMANN.
Zending.

SOERA
GAMABOE'OELA LI
SI FÖFÖNA.

I. DRUK.

UITGEGEVEN DOOR HET NEDERLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP.

AMSTERDAM
1911.

FAMŌFŌ'Ō

ZOERA GAMABOE'OELA SI FŌFŌNA.

I. Soera hikaja.

1. Soera Moze si fōfōna.
2. „ „ fanete zi fōfōna.
3. „ „ „ „ domboea.
4. „ „ „ „ tōloe.
5. „ „ „ „ ōfa.
6. „ Josoea.
7. „ Zangoekoekoe.
8. „ Roeti.
9. „ Zamoeeli si fōfōna.
10. „ „ „ samboea.
11. „ Razo si fōfōna.
12. „ „ „ samboea.
13. „ Nga'ōtō si fōfōna.
14. „ „ „ samboea.
15. „ Gesera.
16. „ Nehemia.
17. „ Gesitera.

II. Soera wamahaō.

1. Soera Jobi.
2. „ Zinoenō.
3. „ Gamaedola, chō Zelomo
4. „ Zangombacha.
5. Sinoenō seboea.

III. Soera zama'ele'ō.

1. Soera Jesaja.
2. „ Jeremia.
 Ngenoenoe Jeremia.
3. „ Hezekieli.
4. „ Danieli.
5. „ Hosea.
6. „ Joeli.
7. „ Gamosi.
8. „ Gobadia.
9. „ Jona.
10. „ Micha.
11. „ Nachoemi.
12. „ Habakoeki.
13. „ Zefania.
14. „ Haga'i.
15. „ Zacharia.
16. „ Maleachi.

Soera

M O Z E

SI FÖFÖNA.

FAZA 1.

I. Famazöchi tanö'a. II. Haga. III. Famazöchi banoea. IV. Famöfö'ö asi V. Loeo ba ba'wa ba döfi. VI. I'a ba fofö. VII. Saliwäliwa ba danö. VIII. Niha, famaedo Lowalangi.

1 I. **Ba** mböröta ifazöchi Lowalangi mbanoea si ja'wa, awö danö. (*Job. 38. Sin. 33, 6-9; Sin. 104. Joh. 1, 3. Amaed. 8, 22-31.*)

2 II. **Ba** no si fakoejoe manö goeli danö ba si lö ösi; ba manahanahae
3 Geheha Lowalangi ja'wa nidanö. Ba imane Lowalangi: Jamohaga! Ba mohaga. (*Jes. 45, 7. Kor. II. 4, 6.*)
4 Ba i'ila Lowalangi, wa no si söchi haga andrö, ba iföfö'ö ira haga andrö sogömigömi Lowalangi. Ba
5 ibe'e töi haga andrö zi ma'öchö Lowalangi ba töi zogömigömi andrö ba si bongi ibe'e. Ba bongi ba molo, ba loeo si föföna.

6 III. **Ba** imane Lowalangi: Jamoebologö ia banoea ba gotaloea nidanö, ena'ö famabali ia ba gotaloea nidanö si doea balö andrö. Ba itörö.
7 Ba ifazöchi wa'ebolo mbanoea andrö Lowalangi, famabali nidanö tooe mbanoea ba nidanö ja'wa mbanoea.
8 Ba ibe'e töi wa'ebolo andrö mbanoea Lowalangi. Ba bongi ba molo, ba loeo si doea.

9 VI. **Baimane** Lowalangi: Jamoe'oniagö ia idanö barö mbanoea ba zi ha samboea nahia, ena'ö oroma za-

be'e tanö. Ba itörö. Ba ibe'e töi 10
zabe'e andrö danö Lowalangi, ba si tonia idanö, ba asi iföföi. Ba i'ila Lowalangi, wa no si söchi. Ba imane 11
Lowalangi: Jatemböe ba danö ndroe'oc, awö goelegoele sowoea, tanömö dania, ba eoc sowoea ngawalö mboea ba danö, sohoenö, tanömönia. Ba itörö. Ba toemle ba danö ndroe'oc ba goelegoc sowoca dania, tanömö, ngawangawalö, ba eoc sowoea si so hoenö, tanömö dania, ngawangawalö. Ba i'ila Lowalangi, wa no si söchi. Ba bongi, ba 13
moleo, ba loeo si töloe.

V. **Ba** imane Lowalangi: Jaso 14
zihaga ba wa'ebolo mbanoea andrö, ba wamöfö'ö si ma'öchö ba si bongi, ba jatobali tandra nga'ötö ba tandra ngaloeo ba tandra ndröfi wache; (*Jer. 31, 35*); tobali sihaga 15
ba wa'ebolo mbanoea andrö, ba wohagaini oeli danö. Ba itörö. Ba 16
ifazöchi zihaga andrö Lowalangi, si domböea: sihaga seboea andrö, famatörö zi ma'öchö ba sihaga side'ide andrö, famatörö zi bongi, ba awönia ndröfi andrö. Ba ifataro ira ba 17
wa'ebolo mbanoea andrö Lowalangi, ena'ö lahagaini goeli danö, ba wamatörö si ma'öchö ba si bongi ba 18
ba wamöfö'ö si moleo ba si bongi. Ba i'ila Lowalangi wa no si söchi. Ba bongi ba molo, ba loeo si öfa. 19
VI. **Ba** imane Lowalangi: Jama- 20
liwäliwa ba nidanö zaliwäliwa sonoso ba jamoehombo wofö ja'wa

- goeli danō, ba wa'ebolo mbanoea andrō. Ba ifazōchi Lowalangi zalīwālīwa ba nasi andrō, segeboea, ba sonoso andrō fefoe, salīwālīwa, solihaliha ba nidanō, ngawangawalō, awō ngawalō zihombo. Ba i'ila Lowalangi wa no si sōchi. Ba ifahowoe'ō ira Lowalangi, imane: Mi'o'ono ba mi'oja'ō ami ba mifo'ōsi nasi; ba fofō andrō, ba ja'oja sibaī
- 23 ba goeli danō. (*F. 8, 17*). Ba bongi
- 24 ba moloeo, ba loeo si lima. Ba imane Lowalangi: Jamoelea ba danō zonososo, ngawangawalō, oerifō niha ba koeōkoeō ba oetoe ndroe'oe, ngawangawalō. Ba itōrō.
- 25 VII. Ba ifazōchi goetoe ndroe'oe andrō Lowalangi, hadia ia ngawalō, awō ngawalō goerifō niha ba salīwālīwa ba danō fefoe, sanana ba danō, ngawangawalō. Ba i'ila Lowalangi, wa no si sōchi.
- 26 VIII. Ba imane Lowalangi: Datafazōchi niha, famaedoda, si fachelichili chōda, samatōrō i'a ba nasi dania ba fofō ba daloe mbanoea ba oerifō niha andrō ba oetoe ndroe'oe fefoe, awō koeōkoeō andrō, sanananana ba goeli danō. (*F. 5, 1*
- 27 *Efes. 4, 24. Kol. 3, 10*). **Ba ifazōchi niha Lowalangi, famaedonia — famaedo Lowalangi ibali'ō; ira mataoea ba ira alawe wombōinia ja'ira.**
- 28 (*Kor. I. 11, 7. Mat. 19, 4*). Ba ifahowoe'ō ira Lowalangi, imane chōra: Mi'o'ono ba mi'oja'ō ami, mifo'ōsi goeli danō ba mibe'e barō mbawami, samatōrō i'a ba nasi ami, awō wofō ba daloe mbanoea, awō zalīwālīwa ba danō fefoe, sanananana ba gocli
- 29 danō. (*F. 9, 1. Sin. 8, 7*). Ba imane Lowalangi: Hiza, oebe'e fōnami fefoe zinanō sowoea ba goeli danō heza, awō geoe sowoea sohoenō,
- 30 tanōmō dania — da'ō gōmi. Ba ba zalīwālīwa ba danō andrō fefoe ba ba wofō ba daloe mbanoea fefoe, mōi ba zanana ba danō, sonoso ba boeloe ndroe'oe hadia ia gōra. Ba
- 31 itōrō. **Ba i'ila Lowalangi, sōchi sibaī**

fefoe nifazōchinia. Ba bongi ba moloeo, ba loco si ōnō.

FAZA 2.

I. Fangoroi'ō loeo wolombase andrō. II. Fombōi niha. III. Nahia niha. IV. Oroisa. V. Famazōchi ira alawe. Fangema'ō farongasa andrō.

I. Si manō wangasiwai banoea si ja'wa ba tanō, awō nōsi fefoe. Ba me loeo si fitoe i'o'ozoei wombōinia andrō Lowalangi, nifazōchinia andrō; **ba molombase ia me loeo si fitoe, me no awai wombōinia andrō fefoe, nifazōchinia.** (*Moz. II. 20, 11. Moz. V. 5, 14. Heb. 4, 4*). **Ba ifahowoe'ō Lowalangi loeo si fitoe, ni'amoni'ō i'wa'ō,** me no molombase ia ba da'ō, me no awai halōwōnia andrō fefoe, niwōwōinia ba nifazōchinia.

II. Da'ō mbōrōta mbanoea si ja'wa, fabaja tanō, me tafazōchi: Me loeo ifazōchi Jehowa Lowalangi danō, awō mbanoea si ja'wa, ba lō eoe'oe na ba mbenoea ba lō sinanō na ba mbolo mbenoea; lō'ō na nifoteoe Jehowa Lowalangi tanō, ba lō niha na, souwi mena'ō. Ba saoe zi mōi mija'wa moroi ba danō, inamoi goeli danō ma'asagōrō. Ba iwōwōi niha Jehowa Lowalangi, tanō mbōrōta, nihālō ba mbenoea ba iwoewoesi ba dōgi nichoenia hanoehanoefangorifi ba tobali sonoso niha andrō. (*Kor. I. 15, 45. Job: 33, 4. Fangomb. 12, 7*). Ba ifazōchi kaboe Jehowa Lowalangi, ba Gedena, tánō ba gatoemboecha loeo, ba ifa'aso ba da'ō niha andrō, nifazōchinia. Ba ifatoemboe'ō moroi ba danō ngawalō geoe sowoea Lowalangi, eoe somasi ita famaigi ba samī boea, ba eoe fangorifi ba daloe kaboe ba eoe famotochi ba dōdō si sōchi ba si lō sōchi. (*F. 3, 22. Fam. 2, 7; 22, 2*). Ba sara nidanō si otarai Gedena, ba wamo'idanō kaboe andrō; ba si fabali dania ia, tobali ōfa rozi; si sara, ba Fizona dōi; da'ō zama-soei tanō Hewila andrō ma'afefoe,

12 ba nisōndra balaki. Ba balaki ba danō andrō, ba no si sōchi. Ba tesōndra gōi ba da'ō mbaloeri ba
13 feremata oena. Ba tōi nidanō si sara, ba Gihona, samasoei tanō
14 Goesi da'ō. Ba si sara zoei, ba Hideke dōi, ja'ia fōnafōna danō
15 Āsiria; ba si sara, ba Oiferati. Ba ihalō niha no mege Jehowa Lowalangi, ifa'aso ba kaboe Edena andrō, ba wangehao ba ba wanaro.

16 IV. Ba ibe'e li ba niha Jehowa Lowalangi, imane: **Ō'ā sa'ae mboea geoe ba kaboe fefoe, ba boea geoe ūamotochi ba dōdō si sōchi ha si lō sōchi, ba lō tola ō'ā; ō'ā si'aikō da'ō, ha mate ndra'oegō!** (*Rom. 5, 12*).

18 V. Ba imane Jehowa Lowalangi: **Lō sōchi ba niha, na ha ja'ija'ia; da'oefazōchi chōnia nawō, si fabōhō chōnia.** Me noa sa'ae ifazōchi Jehowa Lowalangi moroi ba danō fefoe zaliwāliwā ba danō, awō wofō ba daloe mbanoea, ba i'ohe ba niha, ena'ō ifaigi, hadia dōi ibe'e, ba hadia si'ai nibe'e niha tōi zonoso andrō, da'ō dōira danā. Ba ifotōi niha fefoe goerifō niha, awō wofō ba daloe mbanoea, awō goetoe ndroe'oe fefoe; ba ba niha, ba lō faloecha nawō, si fabōhō chōnia.

21 Ba ifafōrō niha Jehowa Lowalangi, femōrō sabōlō, ba me no inōrō ia, ba ihalō zara dōla nosoenia ba ifo'ōsi nagole nahania. Ba ibali'ō ira alawe Jehowa Lowalangi dōla nosoe andrō, nihalōnia ba niha, ba ifasao ba niha. Ba imane niha: Tōla fōfō dōlagoe da'ō ba nagole fōfō nagolegoe; labe'e tōinia ndra alawe, me no ba ndra matoea tehalō ia. (*Kor. I. 11, 8*). Andrō i'erogō ndra amania inania niha, ba molembe ia ba ngambatōnia, ba tobali ha samboea bo'ō ira. (*Mat. 19, 5*

25 *Kor. I. 6, 16. Efes. 5, 31*). Ba si lō noechna ira, daroea ira niha ngambatōnia, ba lō'ō sa aila ira.

FAZA 3.

I. Bōrōta horō. II. Hoekoe andrō nifatōrō Lowalangi ba bōrōta wama-boe'oe sangorifi. III. Niheta ba kaboe faradaiso ira.

I. Ba no soneche goelō, moroi ba zaliwāliwā ba danō fefoe nifazōchi Jehowa Lowalangi; ba imane ba ndra alawe: Hadia, doehoe no iwā'ō Lowalangi: Lō'ō manō mi'ā mboea geoe ba kaboe? (*Fam. 12, 9*). Ba imane ira alawe chō goelō: Tola sa ma'ā mboea geoe ba kaboe, ba ba mboea geoe andrō si so ba daloe kaboe, ba no iwā'ō Lowalangi: Lō tola mi'ā ia, ba hōi mibabaja, fa bōi mate ami! Ba imane oelō ba ndra alawe: Mā'ifoe sa lō mate ami; (*Kor. II. 11, 3*); ba i'ila sibai sa Lowalangi: mi'ā si'aikō ia, ba teboka hōrōmi, ba tobali si mane Lowalangi ami, saboto ba dōdō si sōchi ba si lō sōchi. Ba me i'ila sa'ae ira alawe, wa sōchi ni'ā mboea geoe andrō, awō wa si sōchi famaigi, awō wa no omasi'oe geoe da'ō, ba wanōndra fa'atoeatoea chōnia, ba ihalō mboea, i'ā, ba ibe'e gōi ō ngambatōnia si so ba ngainia, ba i'ā gōi. (*Tim. I. 2, 14*). Ba teboka hōrōra, daroea ira, ba oroma chōra, wa lō baloebaloera; ba lafatagoe laelae, oe'ira.

II. Ba me larongo roeroe Jehowa Lowalangi sanōrō kaboe, tánō owi, me okafoe zino, ba i'aloeli waminī'ō ja'ia chō Jehowa Lowalangi niha, awō ngambatōnia barō ndraha geoe ba kaboe. Ba hoemedede Jehowa Lowalangi ba niha, imane chōnia: Heza so ndra'oegō? Ba imane: Oerongo wehozihozi gaheoe ba kaboe, ba ata'oedo, me lō baloebaloegoe, ba oebini'ō ndra'o. Ba imane: Ha niha zangoema'ō chōoe, wa lō baloeba-loemō? Hadia, no o'ā mboea geoe andrō niwā'ōgoe chōoe: Bōi ā da'ō? Ba imane niha: Alawe andrō, nibe'oe awōgoe, da'ō zame'e ōgoe, mboea

- 13 geoe andrō, ba no oe'ā. Ba imane Jehowa Lowalangi ba ndra alawe: Hadia nilaoemō andrō? Imane ira alawe: Oclō zamowōhō ja'o, fa oe'ā.
- 14 Ba imane Jehowa Lowalangi chō goelō: Me no ōlaoe da'ō, ba ni'elifi ndra'oegō fōna goerifō niha fefoe ba fōna goetoe ndroe'oe fefoe; ō'ana-na'ō taloe wofanōfanō ba ō'ā danō,
- 15 gōtō wa'anaoe nosooe! **Ba oefa'oe-doe ami ndra alawe ba oefa'oe-doe ira ma'oewoemō ma'oewoenia, da'ō zomama hōgōoe dania, ihoendragō, ba sondrooe bōrō sisinia ndra'oegō.**
- 16 (*Heb. 2, 14. Joh. I. 3, 8*). Ba ba ndra alawe, ba imane: Erege sibaī dōdōoe ba dabidabina oebe'e, afōchō dania wadono chōoe, ba ō'isō [sa atō] ngambatōoe ba samatōrō ja'oegō ia! (*Kor. I, 11, 3. Efes. 5, 22. Kol. 3, 18. Fet. I, 3, 1*). Ba ba niha, ba imane: Me no ō'o'ō niwa'ō ngambatōoe ba me no ō'ā mboea geoe andrō, ni-wā'ōgōoe chōoe wangoema'ō: Bōi ā ia, ba ni'elifi mbenoea, bōrō ndra'oegō; ja'crege dōdōoe wemanga gōoe chōnia, gōtō wa'anaoe nosooe. Doi
- 18 ba doe'oe ziloea chōnia chōoe, ba si manga goelegoele ba nowi ndra'oegō. Abōbōi dania mbawaoe ba wemanga gōoe, irege mangawoeli ndra'oegō ba danō tooe, ba nihālō ja'oegō. **Tanō sa atō ndra'oegō ba si tobali tanō zoei dania!** (*Tes II. 3, 10*). Ba ibe'e tōi ngambatōnia Chawa niha, me ma'oewoenia fefoe
- 21 zaoeri dania. Ba ifobaroe niha Lowalangi baroe oeli goetoe ndroe'oe, awō ngambatōnia.
- 22 III. Ba imane Jehowa Lowalangi: Hiza, no tobali si mane ja'ita niha, me no aboto ba dōdōnia hadia zi sōchi ba hadia zi lō sōchi. Ba me si manō, ba fa bōi i'oro'ō dangania, ba wangai boea geoe fangorifi andrō, ba wanōndra fa'aeri si lō aetoe!
- 23 Ba iheta ba kaboe Edena niha Jehowa Lowalangi, ena'ō mangahalō ia ba danō, ba nihālō ja'ia. Ifōfanō
- 24 niha ba ifataro Keroebi fōna kaboe

Edena, tánō ba gatoemboccha loeo chōnia, Keroebi si so fōda si takile, nifaligoi, ba wanaro lala ba geoe fangorifi andrō.

FAZA 4.

I. Ka'ino ba Habeli. Soemange andrō nibe'era. II. Iboenoe Habeli Ka'ino. Fanegoe Lowalangi Ka'ino. III. Nga'ōtō Ga'ino. IV. Seti ba Enosi. Bōrōta we'angarōfi litōi Lowalangi.

I. **Ba** oloedoe niha chō wo'omonia, ba manabina ba madono, Ka'ino dōi nononia, ba imane: No oesōndra niha, itolo Lowalangi. Ba ifoeli mo'ono, Habeli dōi, achi Ga'ino. Ba sangoeri biribiri Habeli ba sangahalō Ga'ino. Ba ara ma'ifoe, ba ibe'e zoemange Jehowa Ka'ino boea nowi chōnia. Ba ibe'e gōi Habeli, ono goerifōnia si a'a, tawō ibe'e. Ba omasi Jehowa Habeli ba soemange chōnia; (*Heb. 11, 4*); ba Ka'ino ba soemange andrō chōnia, ba lō omasi ia. Ba mofōnce sibaī Ga'ino ba abao mbawania. Ba imane Jehowa chō Ga'ino: Hana wa mofōnoc ndra'oegō, ba hana wa abao mbawaoe? **Tenga si manō: na satoelō ōlaoe, ba tola ōfaōga mbawae; ba na tenga satoelō nilaoemō, ba no so moroi tooe horō, itarogō ndra'oegō be i'isō'ō; ba ja'cegō. ba hondrōgō ia.**

II. **Ba** imane Ka'ino chō nachinia: Taboc ba mbenoea! ba me no laroeigi mbenoea, ba maoso Ga'ino chō nachinia Habeli, iboenoe. (*Mat. 23, 35. Joh. I, 3, 12. Joed. a. 11*). Ba imane Jehowa chō Ga'ino: Heza so nachioe Habeli? Ba imane: Lō oe'ila; hadia, samaigimaigi achioe andrō ndra'odo? Ba imane: Hadia nilaoemō? Hiza, moe'ao chōgoe ndro nachioe andrō moroi ba danō tooe. (*Heb. 12, 24*). Ba iada'e, ba ni'elifi ndra'oegō, nifōfanō ba danō andrō, si no mamakai bawania, ba wamadōe do nachioe andrō, moroi ba dangaoe.

- 12 Na monowi ndra'oegō ba danō, ba lō'ō sa'ae ibe'e chōoe mboeania; si lō hinaoma ndra'oegō ba goeli
- 13 danō! Ba imane Ka'ino chō Jehowa: Si tebai oetaha loealoea horōgoe
- 14 andrō. Ōfofanō ndra'o ma'ōchō, moroi ba danō, ba samini'ō ja'ia fōnaoe ndra'odo ba si lō hinaoma ba goeli danō, ba ha niha zi fa-
- 15 loecha chōgoe, ba iboenoeio. Ba imane chōnia Jehowa: Hiza, mewitoe lalaoe mbalō ba zamoeneo Ka'ino. Ba ifotandra Ga'ino Jehowa, fa bōi iboenoe si faloecha chōnia.
- 16 Ba mofanō Ga'ino, i'erogō Jehowa; ba danō Nodi soso ia dania, tánō ba gatoemboecha loeo, i'otarai Gedena.
- 17 III. Ba oroedoe Ga'ino chō wo'omonian, ba manabina ba madono, Chanoki dōi nononia. Ba itaroe'ō mbanoea ba ibe'e tōi mbanoea andrō dōi nononia andrō, Chanoki.
- 18 Ba ono Chanoki, ba Iradi. Ba ono Giradi ba Mehoeja'eli, ba ono Mehoeja'eli, ba Metoeza'eli, ba ono
- 19 Metoeza'eli ba Lameki. Ba samodomboea dongania Lameki andrō, Ada dōi zi samboea ba Sila dōi zi samboea. Ba mo'ono Gada, Jabalo dōi nononia, toea zi so baosi, sangoeri hadia ia da'ō. Ba achinia Joebalo, toea zolaoe biola ba sigoe.
- 22 Ba mo'ono gōi Zila, Toebaka'ino nononia, toea ziamboe da'ō, ba
- 23 talifoesōnia alawe, ba Na'ama. Ba imane Lameki chō wo'omonian andrō si daroea: Ja'oegō Ada ba ja'oegō Sila, mifondrongondrongo wehedegoe andre! Ja'ami fo'omo Lameki, ja'aboto ba dōdōmi niwa'ogoe! Oeboenoe niha, balō zocho andre chōgoe ba ono niha balō zelezitō
- 24 andre. Na fitoe winaeta wolaoe balō Ga'ino, ba fitoe ngafoloe a fitoe winaeta mbalō Lameki andre.
- 25 IV. Ba ifoeli oroedoe Gadamo chō wo'omonian, ba mo'ono ia ono matoea, ba ibe'e tōinia Zeti (Té'ali). [Imane]: Noa sa ibe'e chōgoe nga'

ōtō bō'ō Lowalangi, fangali Habeli andrō, niboenoe Ga'ino. Ba mo'ono 26
gōi Zeti andrō, ba ibe'e tōi nononia Genosi. Ba me loeo da'ō, ba labōrōtaigō we'angarōfi li dōi Jehowa.

FAZA 5.

I. Bōrōta niha. II. Nga'ōtō ndra toea, i'otarai doeada Adamo normalō mitoe chō doeada Noachi. Fa'atoelō dōdō Chenoki andrō. (F. 1, 26; 9, 6).

I. Soera nga'ōtō doeada Adamo 1
da'e. Me ifazōchi Gadamo andrō Lowalangi, ba famaedo Lowalangi wombōinia ja'ia; ira matoea ba ira 2
alawe wamazōchinia ja'ira, ba ifahowoe'ō ira ba ibe'e tōira niha, me loeo tafazōchi ira.

II. Ba me no 130 fache Gadamo, 3
ba toemboe chōnia nono, si fachilichili chōnia, famaedonia, ba ibe'e tōinia Zeti. Ba me no toemboe chōnia 4
Zeti andrō, ba 800 fache tō wa'anaoe noso Gadamo, ba toemboe toemboe chōnia ndraono, ono matoea ba ono alawe. Ba fa'anaoe 5
noso Gadamo fefoe, fa'arania ba goeli danō, ba 930 fache; ba mate ia. Ba no 105 fache Zeti, ba toemboe 6
chōnia Genosi andrō. Ba me no toemboe chōnia Genosi, ba 807 fache tō Zeti, ba toemboetoemboe chōnia 7
ndraono, ono matoea ba ono alawe. Ba fa'anaoe noso Zeti fefoe, ba 8
912 fache, ba mate ia. Ba 90 fache Genosi, ba toemboe chōnia Genana andrō. Ba me no toemboe chōnia 10
Genana andrō, ba 815 fache tō Genosi andrō, ba toemboetoemboe chōnia ndraono, ono matoea ba ono alawe. Ba fa'anaoe noso Genosi fe- 11
foe, ba 905 fache, ba mate ia. Ba 12
me no 70 fache Genana andrō, ba toemboe chōnia Mahalaleli. Ba me 13
no toemboe chōnia Mahalaleli, ba 840 fache tō Genana ba toemboe toemboe chōnia ndraono, ono matoea ba ono alawe. Ba fa'anaoe 14
noso Genana fefoe, ba 910 fache,

15 ba mate ia. Ba me no 65 fache Mahalaleli andrō, ba toemboe chōnia Jaredi. Ba me no toemboe chōnia Jaredi andrō, ba 830 fache tō Mahalaleli, ba toemboe-toemboe chōnia ndraono, ono matoea ba ono alawc: Ba fa'anaoe noso Mahalaleli fefoe, ba 895 fache, ba mate ia. Ba me no 162 fache Jaredi, ba toemboe chōnia Chenoki. 17 (*Joed. a. 14*). Ba me no toemboe chōnia Chenoki andrō, ba 800 fache tō Jaredi, ba toemboetoemboe chōnia ndraono, ono matoea ba ono alawe. Ba fa'anaoe noso Jaredi fefoe, ba 962 fache, ba mate ia. 21 Ba me no 65 fache Chenoki, ba 22 toemboe chōnia Metoesala. Ba me no toemboe chōnia Metoesala andrō, ba 300 fache tō Chenoki, lō aefa'aefa chōnia Lowalangi ba dōrōwānia ba goeli danō, ba toemboetoemboe chōnia ndraono, ono matoea ba ono alawe. (*Heb. 11, 5*). 23 Ba fa'anaoe noso Chenoki fefoe, ba 24 365 fache. **Ba me no lō saefa'aefa chōnia Lowalangi ba lalania, ba samoeza ma'ōschō, ba taja manō ia, noa sa iheta Lowalangi.** Ba me no 187 fache Metoesala, ba toemboe chōnia Lameki. Ba me no toemboe chōnia Lameki andrō, ba 782 fache tō Metoesala, ba toemboetoemboe chōnia ndraono, ono matoea ba ono alawe. Ba fa'anaoe noso Metoesala fefoe, ba 969 fache, ba mate ia. 28 Ba me no 182 fache Lameki andrō, ba toemboe chōnia nono matoea. 29 Ba ihe'e tōinia Noach i, imane: Da'e dania zondrara tōdōda ba wa'erege dōdōda ba ba wa'akao dangada andre, ba danō, ni'elifi Jehowa. Ba me no aefa toemboe chōnia Noachi andrō, ba 595 fache tō Lameki, ba toemboetoemboe chōnia ndraono, 31 ono matoea ba ono alawe. Ba fa'anaoe noso Lameki fefoe, ba 777 fache, ba mate ia. Ba me no 500 fache Noachi, ba toemboe chōnia Zemi ba Chamo ba Jafeti.

FAZA 6.

I. Itoegoe lō sōchi niha. Ifeta'oe ira Lowalangi ihoekoe ira. II. Onō Noachi. III. Oroisa Lowalangi chō Noachi, ba wamazōchi owo.

I. **Ba me no ibōrōtaigō ato niha** 1
ba goeli danō, me toemboetoemboe 2
chōra nono alawe, ba la'ila ono ma- 2
toea chō Lowalangi, wa no si sōchi 3
sibai nono alawe ba niha, ba lalahō 3
zomasi ira. (*Mat. 24, 38*). Ba imane 3
Jehowa: Lō tola sa'ae Ehehagoe 3
zamatōrō tōdō niha, ōsi niha ira, 3
ba wa'eloengeera andrō; famono- 3
sogoe ja'ira na, ba ja hatō 120 4
fache. (*Joh. 3, 6, Fet. I. 3, 20*). Ba 4
me loeo da'ō. ba so ba goeli danō 4
niha seboea sibai boto; ba me no 4
oroedoe nono matoea chō Lowalangi 4
ba nono alawe ba niha, ba me 4
mo'ono ira chōra — ba da'ō niha 4
sabōlō andrō, seboea sibai toeria 4
ba gōtō fōna andrō. Ba me i'ila 5
Jehowa, wa no eboea sibai zi lō 5
sōchi ba niha ba goeli danō, wa no 5
si lō sōchi manō gera'erara, awō 5
nichoi dōdōra, si lō mamalōmalō, 5
(*F. 8, 21. Mat. 15, 19. Sin. 14, 3*), ba 6
mangesa dōdō Jehowa, wa no ifa- 6
zōchi niha ba goeli danō, iboesi 6
sibai tōdōnia. Ba imane Jehowa: 7
Da'oehori ba goeli danō niha andrō 7
nifazōchigoe, he niha ba he oerifōra 7
ba he koeōkoe andrō ba he fofa 7
ba daloe mbanoea; mangesa sa'ae 7
dōdōgōe, wa no oefazōchi ira. Ba 8
Noachi andrō, ba faloecha wa'ebolo 8
dōdō Lowalangi.

II. **Da'e nga'ōtō No'achi: No'achi** 9
andrō, ba no niha satoelō tōdō, si 9
lō sinegōe, ba gōtōnia andrō; lō 9
aefa'aefa chōnia Lowalangi ba lala- 9
nia. Ba tōloe nono No'achi: Semi 10
ba Chamo ba Jafeti. Ba no tekiko 10
goeli danō fōna Lowalangi, anōnō 10
danō horō. Ba i'ila Lowalangi, wa 12
no tekiko sibai goeli danō, noa sa 12
tefoejojoe lala nōsi goeli danō fefoe.

III. **Ba imane Lowalangi chō** 13

Noachi: No so ba doedoema hō-
rōgoe wozoe nōsi goeli danō fefoe:
noa sa anōñō danō horō, nifa-
zōchira; ba da'oehuri ira ba goeli
14 danō. Fazōchi chōoe nowo, naroe'-
oe geoenia, ba ōfobate'e ba ōga-
lōgalōni soeloemooe, tánō bacha
15 ba tánō baero. Ba ōmane wama-
zōchi ja'ia: 300 hela wa'anaoe nowo
andrō ba 50 hela wa'ebolo ba 30
16 hela wa'ala'wa. Ba ōfosandrela nowo,
ja'wa, ba dete, sahela wa'ala'wa ōbe'e.
Ba bawandroehō nowo, ba ba ngai
ōbe'e; ōfotōloe nga'ōtō ba oi bate'e
17 ōbe'e. Lō ara tō sa dania ba anōñō
danō idanō oebe'e, ba wangohori
fefoe nōsi goeli danō, si so noso,
barō mbanoea, si ja'wa; fefoe zi so
ba goeli danō ba si tekiko oebe'e.
18 Ba ba chōoe, ba fawoe'oe li ndra'o,
ba si mōi ba nowo ndra'oegō ja'-
oegō ba onooe matoea andrō ba
fo'omooe ba oemōñōoe andrō, awōoe.
19 Ba ba zi so noso fefoe, ba nōsi
goeli danō ma'afefoe, ba doeadoea
geoe, domboedomboea ō'ohe ja'wa
ba nowo, ba wangorifi ja'ira, awōoe;
sara zi matoea ba sara zi alawe.
20 Fofō andrō, ngawangawalō, ba oerifō
niha ngawangawalō ba sanananana
ba goeli danō fefoe, ngawangawalō
ba doeadoea mōi chōoe ba nowo
21 ja'wa, ena'ō te'orifi. Ba ja'oegō, ba
faigi chōoe ngawalō gō fefoe, ni'a-
ga'aga, ba hōna chōoe, ōoe dania
22 ba ōra. Ba i'o'ō siba'i Noachi, dali
ni'wa'ō Lowalangi chōnia. (*Heb. 11, 7*).

FAZA 7.

I. Fe'amōi ba nowo ja'wa. II. Bō-
rōta wa'anōñō danō. III. Ahori
mate hadia ia zaeri.

1 I. Ba imane Jehowa chō Noachi:
Ae baowo, ja'oegō ba soroijomooe
fefoe, me no satoelō ndra'oegō
2 fōnagoe, oe'ila, ba niha andrō. Ba
zaliwāliwa ba danō, si lō si lō sōchi,
ba fitoefitoe halō, si matoea ba si
alawenia; ba ba zi so si lō sōchi
ba doeadoea, si matoea ba si alawe-

nia. Ba si manō ba wofō ba daloe 3
mbanoea, fitoefitoe, si matoea ba si
alawenia, ba wangorifi tanōmō ba
goeli danō ma'asagōrō. Hatō fitoe 4
bongi sa, ba moteoe ba goeli danō
oebē'e, ōfa woeloe ngaloeo ba ōfa
woeloe mbongi, ba oehori ba goeli
danō fefoe zi so andrō, nifazōchigoe.
Ba i'o'ō siba'i Noachi ni'wa'ō Jehowa 5
chōnia. Ba no 600 fache Noachi, 6
me anōñō danō idanō. Ba mōi ba 7
nowo Noachi, awō nononia ba fo'-
omonia ba oemōñōnia, fōna wa'a-
nōñō danō andrō. (*Loek. 17, 27. Pet.*
11, 2, 5). Ba saliwāliwa ba danō, si 8
lō hadia ia si lō sōchi, ba si so si
lō sōchi ba fofō ba sanananana ba
goeli danō, ba faedo we'amōi baowo 9
chō Noachi, sarasara zi matoea ba
sarasara zi alawe, si mane ni'wa'ō
Lowalangi chō Noachi.

II. Ba me no aefa zi fitoe bongi 10
andrō, ba ibōrōtaigō wa'anōñō danō
andrō. Me 600 fache Noachi, me 11
ba'wa si doea, ba zi mevelevitoe,
da'ō mba'wa, ba zangoemboengoe-
mboe manō nidanō moroi ba namō
sabacha, ba teboka zandrela mba-
noea si ja'wa. Ba abōlōbōlō siba'i 12
deoe ba goeli danō, ōfa woeloe nga-
lloe ba ōfa woeloe mbongi. Ba 13
me loeo da'ō mōi baowo Noachi ba
Semi ba Chamo ba Jafeti, ono Noa-
chi ba fo'omo Noachi ba oemōñōnia
andrō si datōloe, ba fao, ja'ira ba 14
oetoe ndroe'oe andrō fefoe ba oerifō
niha fefoe, ngawangawalō ba koeō-
koeō fefoe, sanananana ba danō,
ngawangawalō, awō ngawalō wofō,
fefoe zo'afi. Da'ō zi mōi chō Noachi, 15
baowo, doeadoea, fefoe nōsi goeli
danō, si so noso. Ba si mōi ja'wa, 16
ba sarasara zi matoea ba sarasara
zi alawe, fefoe nōsi goeli danō, si
mane ni'wa'ō Lowalangi chōnia. Ba
ikoesi mbawandroehō Jehowa, foe-
rinia.

III. Ba ibōrōtaigō wa'anōñō danō 17
andrō, ōfa woeloe ngaloeo. Ba te-
doedoeo molō, ifaza'wa nowo, ala'wa

18 jaŵa danō. Ba itoegoe ebcea sibai
molō, tedooedoe sibai ba goeli da-
nō, ba hoelō zolojo nowo ba molō
19 andrō. Itoegoe ebcea sibai nidanō
ba goeli danō, tobali anōnō hili sa-
20 laŵa fefoe, ba goeli danō. Fefelima
si'oe inōnōi hili idanō, tobaloē ma-
21 nō. Ba tekiko nōsi goeli danō fefoe,
saliŵaliŵa ba goeli danō, he fofō
ba he oerifō niha ba he oetoe
ndroe'oe, fefoe hadia ia zanananana
22 ba goeli danō, ba dozi niha. Fefoe
zi so noso ba nichoe, si so ba danō
23 jaŵa, ba mate. Si manō wangohor-
inia fefoe zi so ba goeli danō, he
niha, ba he oerifō niha ba kocōkoeō
ba fofō ba daloe mbanoea; tehori
ba danō, tobali hatō Noachi zi to sai,
awō hadia ia zi fao chōnia baowo.
24 Ba lō alō'alō nidanō ba goeli danō,
150 wongi.

FAZA 8.

I. Alō nidanō. II. Itandratandrai-
gō Noachi he wisa wa'alō. III. Lahe-
ta ira baowo. IV. Soemange fanga-
ndrō sacha gōlō. Amaboe'oe la li
Lowalangi.

1 I. Ba itorō tōdō Lowalangi Noa-
chi ba oetoe ndroe'oe andrō fefoe
ba oerifō niha fefoe, si no fao chō-
nia baowo. Ba ifatōrō nangi ba goeli
2 danō Lowalangi, ba alō nidanō. Ba
tedoehō gembōe andrō ba namō,
ba sandrela andrō ba mbanoea si
jaŵa, ba tetaha deoe sioroi mbanoea
3 si jaŵa. (*Job. 38, 37*). Ba itoegoe alō
nidanō ba goeli danō, ogo'ō, me no
4 iroegi 150 wongi. Ba ba zi mewe-
witeo ba mbaŵa si fitoe, ba tosake
5 nowo ba hili Gararata. Ba itoegoe
alō'alō nidanō, iroegi mbaŵa si
foeloe. Ba me tesa'a ba mbaŵa si
foeloe, ba oroma zoezoe hili misa.
6 II. Ba 40 wongi aefa da'ō, ba
ibokai zandrela nowo Noachi, sa-
7 ndrela andrō nifazōchinia, ba ifoloi
gaga, ba manōrōnōrō manō da'ō,
irege ogo'ō nidanō ba goeli danō.
8 Aefa da'ō, ba ifoloi marafadi, ba

wamaigi, na no ogo'ō nidanō ba
goeli danō. Ba lō isōndra doegela,
solombase ia, marafadi andrō, ba
mangawoeli ia baowo chō Noachi,
me lō saefa na wa'anōnō goeli danō
ma'afefoe; ba i'oro'ō dangania No-
achi, ifoeli ihalō baowo chōnia ma-
rafadi andrō. Ba fitoe bongi tō
10 ifoeli ibase'ō, ba ifoeli ifoloi mara-
fadi, moroi ba nowo. Ba manga-
11 woeli chōnia da'ō me tánō owi, ba
hiza ba mbawania mbadōbadō falō,
sawena ifatō. Ba aboto ba dōdō
Noachi, wa no ogo'ō nidanō ba goeli
danō. Ba ibase'ō zoei, fitoe bongi
12 tō, ba ifoeli ifoloi marafadi, ba lō
mangawoeli chōnia da'ō.

III. Ba me no sara tōra 600 fa-
che Noachi, me tesa'a ba mbaŵa si
fōfōna, ba no ogo'ō nidanō ba goeli
danō. Ba ibeta zagō nowo Noachi
ba ifachōlō ia, ba no otoefo goeli
danō. Ba ba zi doca woeloe a fitoe
14 ba mbaŵa si doea, ba aloea otoefo
goeli danō. Ba hoemedē Lowalangi
15 chō Noachi, imane: Heta'ō baowo,
16 ja'oegō ba fo'omooe ba onooe ba
oemōnōoe, awōoe. Ba fefoe zaliŵa-
17 liŵa ba danō, si no fao chōoe, fe-
foe nōsi goeli danō, he fofō ba he
oerifō niha ba he kocōkoeō fefoe,
sanananana ba danō, ba fao chōoe
we'amōi tooe, ena'ō maliŵaliŵa ba
goeli danō ba ena'ō mo'ono'ono ba
wangoja'ō ja'ira ba goeli danō. Ba
18 mōi tooe Noachi ba ononia ba fo'-
omononia ba oemōnōnia. Fefoe zi ōfa
19 ahe, fefoe kocōkoeō ba fefoe wofō,
fefoe zaliŵaliŵa ba goeli danō, nga-
wangawalō, ba aheta baowo.

IV. Ba ifa'anō naha wame'e soe-
20 mange chō Jehowa Noachi, ihalō
ngawalō zaliŵaliŵa ba goeli danō
fefoe, si lō hadia ia zi lō sōchi, awō
ngawalō wofō fefoe, si lō si lō sōchi,
ba ibe'e soemange nitoene, ba na-
ha andrō. Ba me i'ago hoea omasiō
21 andrō Jehowa, ba imane dōdōnia:
Lō oetohoegeŵ wangelifi tanō ha niha
andrō, me no si lō sōchi gera'era

dōdōnia, i'otarai iraono ia ; ba lō
oetohoegō wamoeboenoe fefoe zi so
noso, si mane folaoegoe mege. (*F.*
22 *6, 5. Jes. 54, 9*). **Sagōtō tanō dania,**
ba bōi ja'aetoe'aetoe wananō ba fa-
masi ba fa'okafoe ba fa'aoecheo
zino ba ba'wa lōchō ba ba'wa deoe
ba si ma'ōchō ba si hongī. (*Jer. 33,*
20).

FAZA 9.

I. Ifahowoe'ō niha andrō, saeeri,
Lowalangi. II. Fawoe'oe li Lowalan-
ngi ba niha. Tandra wawoe'oesa li
andrō ndroemi. III. Femaboe Noa-
chi. Fangelifi ba famahowoe, nilae-
nia chō nononia.

1 I. **Ba ifahowoe'ō Noachi ba ono-**
nia Lowalangi, imane chōra : Mi'-
o'ono ba mi'oja'ō ami, mifo'ōsi goeli
2 danō ! (*F. 1, 28*). Ndramo'e'ata'oe'fi
ami, jamoebocha mboe zaliwāliwā ba
danō fefoe, awō wofo ba daloe mba-
noea fefoe, awō zanananana ba danō
3 fefoe, ba awō gi'a ba nasi, fefoe :
barō mbawami tebe'e. Fefoe zali-
wāliwā, si so noso, ba ōmi : si ma-
ne fame'egoe boeloe ndroe'oe andrō
4 oebe'e chōmi, fefoe. Ha nagole si
so noso na bacha, si so donia na, ba
lō tola mi'ā. (*Moz. III. 7, 26; 17, 14.*
5 *Hal. zin. 15, 20*). Ba oelaoe mbalō
ndromi ; ba zaliwāliwā ba danō fe-
foe oelaoe, ba ba niha fefoe, oelaoe
mbalō noso niha, me no si fatali-
foesō ; me no ibe'e famaedonia niha
Lowalangi, wamazōchi ja'ia. (*Moz.*
6 *II. 21, 12. 28*). Na so zame'e adoewa
ndro niha, ba niha zoei zame'e a-
doewa ndronia, me no ibe'e fama-
edonia niha Lowalangi, wamazōchi
7 ja'ia. (*Mat. 26, 52. F. 1, 26*). Ba
ja'ami, ba mi'o'ono, mi'oja'ō ami ;
mi'aliwāliwā ba goeli danō ba mi'-
oja'ō ami ba detenia.

8 II. **Ba imane na Lowalangi chō**
Noachi ba ba nononia, si so ba
9 ngainia : Hiza, fawoe'oe li ndra'odo
chōmi, ba ba ma'oewoemi, (*Jes. 54,*
10 *9*), ba ba zi so noso fefoe, awōmi,

he fofo ba he oerifōmi andrō ba
oetoe ndroe'oe fefoe, si faofao chō-
mi, fefoe gofoe hadia zaliwāliwā ba
danō, si oroi nowo andrō. Fawoe'-
11 oesa li andrō chōgoe chōmi : tenga
sa'ae nihori hadia ia nifazōchi, ba
nidanō andrō, si nōnōi tanō, ba lō'ō
sa'ae itōrō fa'anōnō danō, ba wa-
makiko oeli danō. Ba imane Lowa-
12 langi : Da'ō dandra wawoe'oesa li
andrō, fawoe'oesa li chōgoe chōmi
ba ba zi so noso fefoe, awōmi, ba
nga'ōtō fefoe mitoe. Doemi andrō
13 chōgoe, ba oebe'e ba lawoeo, ena'ō
tandra wawoe'oesa li ia ba gota-
loeama danō. Ba na so oehōna 14
lawoeo, ja'wa danō, ba na te'ila
ndroemi andrō, ba itōrō tōdōgoe 15
wawoe'oesa li andrō, fawoe'oesa li
chōgoe chōmi ba ba zonoso fefoe
ba nōsi goeli danō ma'afefoe ; fa
bōi sa'ae anōnō danō idanō andrō,
ba wamakiko ōsi goeli danō fefoe.
Ba na no so ba lawoeo ndrocmi a- 16
ndrō, ba oefaigi ia, ena'ō itōrō tō-
dōgoe wawoe'oesa li andrō, si lō
teboelō, nilaoe Lowalangi ba zonoso
fefoe ba nōsi goeli danō ma'afefoe.
Ba imane Lowalangi chō Noachi : 17
Ja da'ō dandra wawoe'oesa li andrō,
fawoe'oesa li andrō chōgoe ba nōsi
goeli danō fefoe.

III. **Ba ono Noachi si oroi nowo** 18
andrō, ba Semi ba Chamo ba Jafeti ;
ba Chamo andrō, ba ama Gana'ana
andrō. Da'ō nono Noachi si datōloe 19
andrō, ba ja'ira woeroegō niha ba
goeli danō fefoe. Ba ibōrōtaigō Noa-
chi ifazōchi kaboe nagoe, sangahalō
20 ia. Ba me ibadoe nagoe, ba maboe
21 ia, ba mōrōmōrō tooe ia ba nosenia,
lō baloebaloe zaila ia. Ba me i'ila 22
Chamo andrō, ama Gana'ana, lō ba-
loebaloe namania, ba mōi ia moe-
vā'ō chō ga'ania si daroca andrō,
23 baero. Ba lahalō mbaroe seboea ira
Semi Jafeti, la'angalisigō, la'erogō
we'amōi chō namara ba laboeoegō
zaila ia ; noa sa la'erogō, fa bōi
24 la'ila zaila namara. Ba me' tokea

Noachi, me dōhō wemaboenia ba me irongo nilaoe nononia si achi andrō chōnia, ba imane: Ni'elifi Gana'ana, ja sawoejoe zawoejoe ia ba chō ga'ania andrō! Ba imane na: **Nisoeno Jehowa Lowalangl Zemi**, ba ja sawoejoera Gana'ana! (P. 12, 8. Moz. II. 3, 14. Sangoehoek. 1, 28). Jamoefonaha seholo Jafeti Lowalangi ba jamonahia [Jafeti] ba nose Zemi; ba sawoejoera dania Gana'ana! Ba 350 fache tō na Noachi, me no aefa wa'anōnō danō andrō, ba 950 fache wa'anaoe noso Noachi fefoe, ba mate ia.

FAZA 10.

I. Nga'otō Jafeti. II. Nga'otō Chamo. III. Nga'otō Zemi.

1 I. Da'e nga'otō nono Noachi andrō, Semi ba Chamo ba Jafeti; toemboetoemboe chōra ndraono, me no aefa wa'atoea danō andrō fōna.
 2 Da'e nono Jafeti andrō: Gomeri ba Magogi ba Madai ba Jawano ba Toebalo ba Mesechi ba Tirasi. (Nga'ot. I. 1, 5). Ba ono Gomeri, ba Asekena ba Rifati ba Togarima.
 3 Ba ono Jawano, ba Elisa ba Tarisi ba mado Chiti andrō ba mado
 4 Rodani. Ba da'ō fabali zi so ba hoelō andrō, niha baero. Da'ō nono Jafeti andrō, fasamboea danōra, ba fasamboca lira, fasamboea madora, fasamboea soi.
 5 II. Ba ono Chamo, ba Koesi, ba Miseraji ba Foeto ba Kana'ana. (Nga'ot. I. 1, 8). Ba ono Goesi, ba Seba ba Hewila ba Sabata ba Ra'ema ba Sabitecha; ba ono Ra'ema, ba Secheba ba Dedano. Ba ono Goesi na Nimerodi; ba ibōrōtaigō sabōlō da'ō ba goeli danō. Sabōlō ba wealoe ia, tánō fōna Jehowa; andrō wa la'wa'ōwā'ō: „Sabōlō ba wealoe, tánō fōna Jehowa, si mane
 6 Nimerodi.” Bōrōta gamatōrōwānia Mbabeli andrō ba Erechi ba Akadi
 7 ba Kalene, ba danō Zineara. Ba da'ō i'otarai wana'wa tanō Asocri,

ba itaroe'ō Niniwe andrō ba Rehoti-Iri ba Kala, ba Reseni andrō 12
 ba gotaloera Niniwe Gala — da'ō mbanoea seboea andrō. Ba nga'otō 13
 Miseraji andrō, ba mado Loedi ba mado Ganami ba mado Lehabi ba mado Nafetoehi, ba mado Wate- 14
 roezi ba mado Gaseloehi (bōrōta Ndrawa Wilisiti andrō) ba mado Gafetori. Ba ono Gana'ana, ba Si- 15
 dona, ononia si a'a, ba Cheti; ba 16
 nga'otōnia na Ndraono Jebesi andrō ba Iraono Gamori ba Iraono Girigasi, ba Iraono Hewi ba Iraono 17
 Gariki ba Iraono Zini, ba Iraono 18
 Gariwadi ba Iraono Zemari ba Iraono Hamata; ba si manō wa'afabali soi Ndrawa Gana'ana andrō. Ba tanō 19
 Ndrawa Gana'ana andrō, ba i'otarai Zidona ba noemalō ba Gerara, irege Gasa, ba noemalō ba Zodoma ba ba Gomora ba ba Gadama ba ba Zebo'i, iroegi Laza. Da'ō ndraono Chamo, 20
 soira ba hadia ngawalō lira, tanōra andrō ba madora. Ba Semi andrō, 21
 foeroegō ndraono Heberi andrō fefoe, ga'a Jafeti, ba mo'ono'ono gōi. (Nga'ot. I. 1, 17). Ono Zemi ba Ela- 22
 ma ba Asoeri ba Arafasa ba Loedi ba Aramo. Ba ono Garamo, ba Oesi 23
 ba Hoeli ba Geteri ba Masi. Ba 24
 ono Garafasa, ba Sela, ba ono Zela, ba Heberi. Ba chō Heberi andrō, 25
 ba domboea nono matoea; tōi zi sanboea, ba Felegi, me ba gōtōnia fabali niha ba goeli danō. Ba tōi dalifoesōnia andrō, ba Joketana. Ba ono Joketana andrō, ba Alimo- 26
 dadi ba Salefi ba Hasamaweti ba Jara, ba Hadoramo ba Oesala ba 27
 Dikela, ba Obala ba Abima'eli ba 28
 Seba ba Ofiri ba Hawila ba Joba- 29
 bi, oi ono Joketana da'ō. Ba banoe- 30
 ara, ba i'otarai Mesa, noemalō ba Zefara, irege hili andrō, tánō ba gatoemboecha loeo. Da'ō nga'otō 31
 Zemi andrō, soira andrō ba hadia ngawalō lira ba tanōra ba madora andrō. Da'ō nga'oto ndraono Noachi, 32
 iwara andrō ba soira; ba ba chōra

fabali soi andrō ba goeli danō, me no aefa wa'atoea danō andrō fōna.

FAZA 11.

I. Fotomo malige andrō ba Mbabeli. Famachōjō li. II. Nga'ōtō Zemi. III. Itheta ia ba Goeri Tara, i'ohe Gaberamo ba Loti, lasa'wa Harana.

1 I. Ba ha sambalō li niha ba goeli
2 danō fefoe, ha sambocoe wehede. Ba
me latōrōi danō tánō ba gaoe-
mboechea loco, balasōndra ndrao ba
3 danō Zineara, ba mowanoea ira ba
da'ō. Ba faoma lamane chō nawō-
ra: Talaboe, tafazōchi gara tembo
ba tatoenoe! Ba kara chōra gara
4 tembo andrō ba soelocmooe wama-
bōbō. Ba lamane: Talaboe, tata-
roe'ō chōda mbanoea, awō malige,
siroegi banoea si ja'wa zoezoe, ta'-
eboea'o dōida, fa bōi moezaewe ita
5 ba goeli danō ma'asagōrō. Ba mōi
tooe Jehowa, ba wamaigi banoea
andrō, awō malige, nilaoe nono niha
6 andrō. (*Mez. I. 18, 21*). Ba imane
Jehowa: Ha samboca soi ira ba ha
sambalō lira, ba bōrōta wolaoera
da'ō, ba lō'ō [sa'ae] si tēbai lalaoe,
7 nichoi dōdōra. Ba damōi ita tooe
ba tafachōjō lira, fa bōi sa'ae i'ila
8 li nawōnia zamōsana! Ba tobali ifa-
zawili ira Jehowa ba zi manō, mo-
roi ba da'ō, ifazaewe ira ba goeli
danō ma'asagōrō, ba tobali tēbai
9 sa'ae lataroe'ō mbanoea andrō. A-
ndrō wa labe'e tōinia Mbabeli, me
no ba da'ō ifachōjō Jehowa li niha
fefoe, ba me ba da'ō i'oroī Jehowa,
wamazawili ja'ira ba goeli danō
ma'asagōrō.

10 II. Da'e nga'ōtō Zemi: Me no
otoe fache Zemi andrō, ba toemboe
chōnia Garafasa. (*Nga'ōt. I. 1, 17-27*).
11 Ba me no toemboe Garafasa, ba
500 fache tō na noso Zemi, ba toe-
mboetoemboe chōnia ndraono, ono
12 matoea ba ono alawe. Ba me no 35
fache Garafasa, ba toemboe chōnia
13 Zela. Ba me no toemboe Zela, ba

403 fache tō na noso Garafasa, ba
toemboetoemboe chōnia ndraono,
ono matoea ba ono alawe. Ba me 14
no 30 fache Zela, ba toemboe chō-
nia Heberi. Ba me no toemboe He- 15
beri andrō, ba 403 fache tō na noso
Zela, ba toemboetoemboe chōnia
ndraono, ono matoea ba ono alawe.
Ba me no 34 fache Heberi, ba toe- 16
mboe chōnia Welegi. Ba me no 17
toemboe Welegi, ba 430 fache tō
na noso Heberi, ba toemboetoemboe
chōnia ndraono, ono matoea ba ono
alawe. Ba me no 30 fache Welegi, 18
ba toemboe chōnia Reoe. Ba me no 19
toemboe Reoe andrō, ba 209 fache
tō na noso Welegi, ba toemboetoc-
mboe chōnia ndraono, ono matoea
ba ono alawe. Ba me no 32 fache 20
Reoe, ba toemboc chōnia Zeroegi.
Ba me no toemboe Zeroegi, ba 21
207 fache tō na noso Reoe, ba toe-
mboetoemboe chōnia ndraono, ono
matoea ba ono alawe. Ba me no 22
30 fache Zeroegi, ba toemboc chō-
nia Nachori. Ba me no toemboe 23
Nachori andrō, ba 200 fache tō na
noso Zcroegi, ba toemboetoemboe
chōnia ndraono, ono matoea ba ono
alawe. Ba me no 29 fache Nachori, 24
ba toemboe chōnia Dara. Ba me no 25
toemboe Dara andrō, ba 119 fache
tō na noso Nachori, ba toemboe-
toemboe chōnia ndraono, ono ma-
toea ba ono alawe.

III. Ba me no 70 fache Dara, ba 26
toemboe chōnia Gaberamo ba Na-
chiori ba Harana. (*Jos. 24, 2*). Ba 27
da'e nga'ōtō Dara andrō: Ono Dara,
ba Aberamo ba Nachori ba Harana.
Ba ono Harana Loti andrō. Ba si 28
mate fōna namania Tara Harana a-
ndrō, ba mbanoea andrō, ba Goeri
ba Galedaia. Ba mangowaloe ndra 29
Aberamo Nachori; tōi wo'omo Ga-
beramo, ba Sara'i, ba tōi wo'omo Na-
chiori, ba Milika, ono Harana andrō,
ama ndra Milika Jisika. Ba si lō mo'- 30
ono Zara'i andrō. Ba i'ohe nononia 31
Aberamo Tara, awō Loti, ono nono-

nia Harana andrõ, awõ noemõnõnia Sara'i andrõ, fo'omo nononia Aberamo, aheta ira ba Goeri ba Gale-daia, ba wanaŵa tanõ Gana'ana. Ba laroege Harana, ba ahono ira ba da'õ. Ba fa'anaoe noso Dara, ba 205 fache; ba mate Dara ba Harana.

FAZA 12.

I. Awoe'a Gaberamo, awõ Loti, laheta ira ba mbanoeara. II. Lasa-ŵa danõ Miseraji. Itimba chõra zi lã sõchi Lowalangi.

- 1 I. Ba imane Jehowa chõ Gaberamo: **Heta'õ ba danõmi ba ba dalifoesõoe ba ba nomo namaoe, ba ae ba danõ ni'oroma'õgoe chõoe dania.** (*Mos. I. 15, 7. Jos. 24, 3. Mat. 19, 29. Hal. zin. 7, 3. Heb. 11, 8*). Ba oehali'õ soi seboea ndrã'oege, ba oefahowoe'õ ndrã'oege ba oe'ebœea'õ dõimõ ba tobali howoehowoe ndrã'oege. Oefahowoe'õ zamahowoe'õ ja'oege, ba sangeliŵi ja'oege, ba oe'elifi gõi, ba moroi chõoe tefahowoe'õ dania fefoe soi ba goeli danõ. (*F. 22, 18; 26, 4. Hal. zin. 3, 25. Gal. 3, 8*). Ba awoe'a Gaberamo, i'o'õ niŵa'õ Jehowa chõnia, ba fao chõnia Loti. Ba no 75 fache Geberamo, me aheta ia ba Harana. Ba i'ohe wo'omonía Sara'i Aberamo, awõ Loti, ono dalifoesõnia, awõ nibajabajara fefoe, si so chõra, awõ niha andrõ (sangai halõwõ) nisõndrara ba Harana, ba laheta ira, ba we'amõi ba danõ Gana'ana, ba laroege danõ Gana'ana. Ba itõrõ danõ andrõ Aberamo, iroegi mbanoea Zichema, iroegi gatoea More; ba me loeo da'õ, ba Dawa Gana'ana zi so ba danõ. Ba i'oroma'õ ia chõ Gaberamo Jehcwa, imane chõnia: Ba ma'oevoemõ oebe'e danõ andre! Ba ifa'anõ naha wame'e soemange ba da'õ chõ Jehowa, si no mangeroma'õ ja'ia chõnia. (*F. 13, 15; 15, 18. Moz. V. 34, 4*). Ba ifa'ese ia fõna, isaŵa hili tánõ ba gatoemboechea loeo, i'otarai Mbe-

tieli, ba da'õ itaroe'õ nosenia, tobali tánõ ba gaechoela Mbetieli ba tánõ ba gatoemboechea Ga'i, i'otarai zi so ia. Ba ifa'anõ ba da'õ naha wame'e soemange chõ Jehowa ba i'angarõfi li Jehowa. Aefa da'õ, 9 ba idoœe'õdoœe'õ ia Aberamo miraja.

II. Ba itõrõ lofo danõ andrõ. Ba 10 mõi misi tooe ba danõ Miseraji Gaberamo, ba we'aso ba da'õ ma'ifoe; noa sa abõlõbõlõ lofo ba danõ. Ba me no ahato ira ba danõ Miseraji, ba imane Aberamo chõ wo'omonía Sara'i: Hiza, oe'ila, wa no ira alawe si sõchi bawa ndrã'oege. Ba na la'ila'õ dania Dawa Miseraji, 12 ba lamane dania: Fo'omonía! ba laboenoe ndrã'o, ba la'orifi ndrã'oege. Oe'andrõ chõoe, õŵa'õ dania, 13 achigoe ndrã'oege, ena'õ ohahaoe dõdõgoc, bõrõ ndrã'oege, fa aorido bõrõ ndrã'oege. Ba me no iroegi 14 danõ Miseraji Aberamo, ba la'ila Dawa Miseraji, wa no si sõchi siba ndrã alawe andrõ. Ba me no la'ila 15 ia koemandroe seboca andrõ chõ Wara'o ba laseno ia chõ Wara'o, ba te'ohe ba gõdo Wara'o ndrã alawe andrõ. Ba obõwõ Wara'o chõ 16 Gaberamo, bõrõ ndrã alawe, ba isõndra Aberamo mbiribiri ba saŵi ba kalide ba sawoejoe ono matoea ba sawoejoe ono alawe ba kalide si alawe ba ondra. Ba ifatõrõ wama- 17 kao seboea Jehowa chõ Wara'o ba ba zoroijomonía, bõrõ Zara'i, fo'omo Gaberamo. Ba ifakaoni'õ Gaberamo 18 Fara'o, imane: Hana wa õlaoe chõgoe da'õ? Hana wa lõ õŵa'õ chõgoe, wa fo'omoœ? Hana wa õŵa'õ: 19 achigoe, fa tobali oehalõ ia fo'omogoe? Ba iada'e, ba hiza wo'omoœ, ohe ia ba foci'õ! Ba iŵa'õ niha 20 Fara'o, chõnia, ena'õ mõi ira awõra ba lala, ba fao wo'omonía, awõ fefoe hadia ia chõnia.

FAZA 13.

I. Ifoeli iheta ia ba danō Misera-
ji Aberamo, no eboea howoehowoe.
II. Fabali ira Gaberamo Loti. III.
Ifoeli ifaboo'oe linia chōnia Lowa-
langi.

1 I. **Ba** mōi mijaŵa Gaberamo, mo-
roi ba danō Miseraji, awō wo'omo-
nia, awō fefoe hadia ia chōnia, ba
2 fao chōnia gōi Loti, lasaŵa danō
3 si raja no. Ba no eboea sibaŵi go-
chōta Gaberamo, he oerifō ba he
4 firō ba he ana'a. Ba itohoetohoegō
wofanōnia, iheta ia si raja, isaŵa
Mbetiēli, irege zi so osenia no,
5 ba gotaloeara Mbetiēli Ga'i, (*F.*
6 *12, 8*), irege zi so naha wame'e soe-
mange no, nifa'anōnia ba da'ō fōna.
Ba i'angarōfi li dōi Jehowa Abe-
ramo ba da'ō.

5 II. **Ba** chō Loti gōi, si fao chō
Gaberamo, ba so mbiribiri ba saŵi
6 ba ose. Ba tebai itaha ira tanō, fa
oroederoedoe manō ira mena'ō, me
no oja sibaŵi goerifōra, tebai oroedoe
7 manō ira. (*F.* *36, 7*). Ba toball
fasososos ira goebalo goerifō Gab-
eramo goebalo goerifō Loti. Ba so
na gōi Ndrawa Gana'ana ba danō
8 ba Dawa Weresi, me leoe da'ō.
9 Ba imane Aberamo chō Loti: Bōi
fasoso ita, ba bōi fasoso ira goe-
balo chōgoe goebalo chōoe, noa sa
si fatalifoesō ita. Tenga no so fō-
naoe danō ma'afefoe. Sōchi na ōhe-
ta'ō chōgoe; na ba gabera zomasī'ō,
ba ba gambōlō mōi ndra'o, ba na
10 ba gambōlō ōŵa'ō, ba ba gabera
ndra'o. Ba ifaōga hōrōnia Loti, ba
i'ila, tanō si lō ambō'ambō idanō
ndraso Joridano andrō ma'asagōrō,
me lō'ō na nidoedogō Lowalangi
Sodoma ba Gomora andrō, ba hoelō
11 kaboe Jehowa, si mane tanō Mise-
raji, iroegi Zoara andrō. Ba itoejoe
chōnia ndraso Joridano andrō ma'
asagōrō Loti, ba maoso ia, isaŵa
gatoemboecha leoe, ba toball fabali
12 ira. Ba danō Gana'ana so Gabera-

mo, ba Loti, ba ba mbanoea ba
ndraso i'iaḡō, ba ifa'eze'eze nosenia,
iroegi Zodoma. Ba si lō sōchi mba- 13
noea Zodoma andrō, fahōna horōra
chō Jehowa.

III. **Ba** imane Jehowa chō Gabera- 14
hamo, me no fabali Loti chōnia:
Faōga hōrōoe ba faigi danō andrō
fefoe, i'otarai zi so'ō, mijōoe ba
miraja ba tănō ba gatoemboecha ba
tănō ba gaechoela. Fefoe danō a- 15
ndrō sa, ni'ilaee, ba chōoe ba ba
ma'oeowoemō oebe'e, si lō teboelō.
(*F.* *12, 7*). Ba oe'oja'ō ma'oeowoemō, 16
irege fa'oja ngawoea nene ba danō,
fa tebai la'erai ma'oeowoemō, si
mane fa'atebai wangerai ngawoea
nene ba danō. (*F.* *15, 5; 22, 17. Heb.*
17 *11, 12*). Faoso ba tōrōi danō, fa'
anaoe ba fa'ebolo, chōoe sa oebe'e
18 ia, tana chōoe. Ba ifa'ese nosenia
Aberamo, iroegi gatoea Mamere ba
tebato ia ba da'ō, ba Heberona
andrō, ba ifa'anō naha wame'e
soemange chō Jehowa.

FAZA 14.

Tosoewō Zodoma ba tera'oe Loti.
II. I'orifi Loti Aberamo. III. Ifa-
howoe'ō Gaberamo Melechisede a-
ndrō.

I. **Ba** me leoe Garambeli, razo 1
Zineara, ba maoso Gariochi, razo
Gelasara ba Kedoro La'omoro, razo
Gelama ba Tidala, razo niha baero,
2 lasoewō Mbera, razo Zodoma ba
Birisa, razo Gomora ba Sinaba, razo
Gadama, ba Semeberi, razo Zeho'i
ba razo Mbela, ja'ia Zo'ara andrō.
3 Da'ō fefoe zoroedoe we'amōi ba
ndraso Sidi andrō, ja'ia ziloea asi
sasi'asi ma'ōchō. No mewelendroea 4
fache ira barō mbawa Kedoro La'-
omoro andrō ba me aefa da'ō, ba
laheta ira banoecania. Ba me no 5
aloea meweledōloe fache, ba so Ke-
doro La'omoro, ba razo andrō, si
mōi awōnia, ba la'alani mado Refa'i
andrō ba Gasaroto Karana'i, awō
mado Zoesi ba Hama, awō mado

Gemi, ba ndraso ba Giriata'i, (*Moz. V. 2, 10 b. t.*), ba mado Hori ba hili Ze'ira andrō chōra, iroegi Geli Farana, tánō ba gatoemboecha loeo, i'otarai danō si mate andrō. Ba lafoeli ira foeri ba laroegi Geni Misefa, ja'ia Kadesi, ba lasoewō danō Ndraono Gamaleki ma'asagōrō, awō Ndraono Gamori ba Hazaso Tamara. Ba maoso raso Zodoma ba raso Gomora ba raso Gadama ba raso Zebo'i ba raso Mbela, ja'ia Zoara andrō, lafa'anō ira ba wolaoe chōra ba zalo'o ba Zidi, ba wolaoe chō Kedoro La'omoro andrō, raso Gelama, ba chō Didala, raso niha baero, ba chō Garambeli, raso Zineara, ba chō Gariochi, raso Gelasara — daōfa raso oedoe zi dalima. Ba ba ndraso Sidi andrō, ba no fahōna manō dōgi zoeloemooe. Ba me no tetimba foeri raso Zodoma ba raso Gomora, ba ahōndrō ira ba da'ō, ba si tosai, ba moloi, lasa'wa hili. Ba ahoi lahalō nibajabaja ba Zodoma ba ba Gomora ba balazora fefoe, ba mofanō. Ba la'oloi'ō gōi Loti andrō, ono dalifoesō Gaberamo, si no fatewoe ba Zodoma, awō nibajabajania, ba mofanō.

II. Ba so zoloi, ba i'ombacha'ō chō Gaberamo andrō, mado Heberaio; ba gateoa Ndraono Gamori Mamere, talifoesō ndra Esikoli Aneri, so da'ō, ba si fa'awō chō Gaberamo da'ō no mege. Ba me irongo Gaberamo, no lara'oe dána nononia andrō ba no la'oloi'ō, ba ifa'anō niha andrō ehōnia, si no fadoehoe dōdōnia, sitoemboe baomonia [sawoejoc], 318, ba igohi zanoewō andrō, irege Dano. (*Sam. II. 24, 6*).

Ba ibarigō niha andrō chōnia ba lahawoei zanoewō, ba zi bongi, ba te'ala labe'e ba lagohi, irege Hōba, jōoe Ndramaseko. Ba i'ohē mangawoeli [Aberamo] fefoe nibajabaja, ba he Loti gōi, tána nononia, awō nibajabajania, i'ohē mangawoeli, awō ndra alawe, awō niha sato ni'oloi'ō.

III. Ba no te'ala Kedoro La' 17
omoro andrō, awō raso andrō si
fao chōnia, ibe'e Aberamo, ba
ifoeli ia, ba ifaondragō ia raso Zo-
doma ba ndraso Zawē, ja'ia ndraso
raso andrō. Ba i'ohē baero roti ba 18
agoe Melechisede, raso Zalema, ere
Lowalangi Fondrege Zala'wa da'ō.
(*Sin. 110, 4. Heb. 5. 6; 6, 20; 7, 1 b. t.*).
Ba ifahowoe'ō Gaberamo, imane : 19
Jawahowoe'ō Gaberamo Lowalangi
Fondrege Zala'wa, samazōchi banoea
si ja'wa, awō danō ! Ba nisoeno Lō- 20
walangi Fondrege Zala'wa, si no
mame'e ba dangaoe emalioe. Ba
ibe'e chōnia Aberamo zamboea ni'o-
foeloe fefoe hadia ia. (*Moz. I V. 18,*
21). Ba imane raso Zodoma chō
Gaberamo : Niha andrō be'e chōgoe,
ba nibajabaja andrō, ba halō ehōoe.
Ba imane Aberamo chō raso Zo- 22
doma : Oefaza'wa dangagoe chō Je-
howa, Lowalangi Fondrege Zala'wa,
samazōchi banoea si ja'wa, awō dan-
nō : Sara bana fanagoe ba sara bōbō 23
mbadagahe ba hadia ia fefoe zi so
chōoe, ba lō oehalō, fa bōi o'wa'ō,
no o'f'ana'a Gaberamo. Alacha lō 24
chōgoe ! Ha ni'a nonō matoea a-
ndrō ba tána ba niha andrō, si no
mōi awōgoe, Aneri ba Esikoli ba
Mamere — acha mo'oeracha ira !

FAZA 15.

I. Mangandrō ono Gaberamo. Amaboe'oela li Lowalangi. II. Fangarō amaboe'oela li andrō ba fangombacha si gōna ma'owoe Gaberamo dania.

I. Ba me no aefa da'ō no mege, 1
ba hoemede Jehowa chō Gaberamo,
ba gangilata, imane : Bōi ata'oe
ndra'oegō, Aberamo ; baloeseoe
ndra'o, loeoe, ba bōrō zeboea. (*Sin.*
19, 12. Jes. 41, 10; 43, 1). Ba imane 2
Aberamo : He So'aja Jehowa, hadia
nibe'oe chōgoe ? mowaōwaō manō
ndra'o ba lō onogoe, ba sanema
ondrōitagoe dania, ba Eliezeri a- 3
ndrō, banoea Ndramaseko. Ba imane

na Aberamo : Lō'ō sa nibe'oe chō-
goe nga'ōtō, ba tobali sanema
ondrōitagoe, ba sawoejoe baomogoe.
4 Ba hoemedede chōnia Jehowa, imane :
Tenga sanema ondrōitamō da'ō, si
otarai nōsioe dania, da'ō zanema
5 ondrōitamō. Ba i'ohē ia baero bae-
wali ba imane : Faigi mbanoea si
ja'wa ba erai ndrōfi ; hadia, ō'ila
maō ō'erai ? Ba imanc na chōnia :
Si manō [wa'oja] ma'owewoemō dania.
6 (*Moz. I. 13, 16*). **Ba fadoehoe**
dōdōnia chō Jehowa, ba ibe'e fa-
atoelō dōdōnia da'ō Jehowa. (*Rom.*
4, 3. Gal. 3, 6. Jak. 2, 23).

7 II. **Ba imane chōnia : Jehowa**
ndra'odo si no mangeheta ja'ogō
ba Goeri, ba Galedaia, ba wame'e
8 tána chōoe tanō da'e. Ba imane :
He So'aja, Jehowa ! heza oroma
9 chōgoe, wa ochōtagoe dania ? Ba
imane chōnia Jehowa : Halō chōgoe
za'wi si no medōloe fache ba nambi
si medōloe fache ba si matoea
mbiribiri si medōloe fache ba sa-
mboea woene ba samboca nono
10 marafadi. Ba ihalō chōnia da'ō fefoe
ba idozigō ibago daloe ba ifatahō
zi tambatambai ; ba fofō andrō, ba
11 lō isila. Ba aeohoe mojo ba nagole
12 andrō ; ba itaboi ira Aberamo. Ba
me aeohoe'aeohoe loe, ba ihawoei
Gaberamo femōrō sabōlō ba fa'a-
ta'oe ; ihawoei ia fa'ogōmigōmi
13 sabe'e. Ba imane [Jehowa] chō
Gaberamo : Bōi zi lō ōrongo, wa si
fatewōe ba danō si tenga tanōra
ma'owewoemō dania ba sawoejoe ira
ba da'ō ba lafakao sibai ira niha
andrō, ōfa ngaotōe fache wa'ara.
14 (*Moz. II. 1, 13 ; 12, 40. Hal. zin.*
7, 6). Ba soi andrō gōi, si mōi ira
sawoejoe, ba oehoekoe, ba awena
dania acfa ira, eboea la'ohē ana'a.
15 (*Moz. II. 11, 2 ; 12, 35. 36*). Ba ja'-
ogō, ba sohahaoe tōdō, irege oroe-
doe'ō chō ndra toeaōe ; ba wa'atoea
omasio teko'ō ndra'ogō. (*F. 25, 8*).

16 Ba ōfa nga'ōtōra, ba mangawoeli
ira ba da'e ; lō'ō na sa afōnoe

zoe'asoe'a horō Ndraono Gamori.
(*Moz. V. 9, 4*). Ba me no aeohoe 17
loe, me no ogōmigōmi sibai, ba so
zimbo, hoelō zimbo zino wa'oe ba
soeloe, sanōrō nisila no mege. Me 18
loe da'ō fawoe'oe li Jehowa chō
Gaberamo, imane : Ba ma'owewoemō
oebe'e danō andre, i'otarai nidanō
Miseraji andrō, iroegi nidanō seboea
andrō, Oiferati, (*F. 12, 7. Raz. I. 4,*
21. Nga'ōt. II. 9, 26), tanō Ndraono 19
Geni ba tanō Ndraono Genisi ba
tanō Ndraono Gadamoni, (*Moz. V.*
7, 1), ba tanō Ndraono Cheti ba 20
tanō Ndraono Weresi ba tanō Ndrao-
no Refati ba tanō Ndraono Gamori 21
ba tanō Ndrawa Gana'ana ba tanō
Ndraono Girigasi ba tanō Ndraono
Jeboesi.

FAZA 16.

I. Ihalō dongania Hagara andrō
Aberamo, ni'wa'ō Zara'i chōnia. Mo-
loi Hagara. II. Oroma chōnia ma-
la'ika, ba danō si mate. Amaboe'-
oela li ba fa'atoemboe Zima'eli
andrō.

I. **Ba lō so'ono Gaberamo, chō** 1
wo'omonnia Sara'i andrō ; ba so chō-
nia zawoejoe, ono alawe, Dawa Mi-
seraji, Hagara dōi. Ba imane Sara'i 2
chō Gaberamo : Me lō'ō sa nibe'e
Jehowa chōgoe ono, ba hana na
oroedoe ndra'ogō chō zawoejoe
jomo andrō, ma faloechado nono
chōnia ! Ba i'ō'ō ni'wa'ō Zara'i Abe-
ramo. Ba ihalō zawoejoenia jomo andrō,
3 Hagara, Dawa Miseraji, Sara'i,
fo'omo Gaberamo, ba ibe'e donga
wo'omonnia Aberamo, me no mewoe-
loe fache Gaberamo ba danō Ga-
na'ana. Ba oroedoe ia chō Hagara 4
andrō, ba manabina. Ba me i'ila,
no manabina ia, ba lō ba dōdōnia
sa'ae sochō ja'ia. Ba imanc Sara'i 5
chō Gaberamo : Horōoe wa faloecha-
do wango'aja. Ja'odo zolocloe chōoe
sawoejoe jomo andrō, ba ija'e,
me i'ila no manabina ia, ba lō'ō
sa'ae ba dōdōnia ja'odo. Jamoefaigi
lala chōda Jehowa. Ba imane Abe- 6

- ramo chō Zara'i: Ba dangaoe atō so zawoejoemō; si so ba dōdōoe laoe chōnia! Ba ifakao ia Sara'i, irege 7 moloji. Ba faloecha chōnia mala'ika Jehowa, ba zinga goemboe ba danō si mate, oemboe ba ngai lala ba 8 Zoeri. Ba imane: He Hagara, sawoejoe Zara'i! he o'tarai ba heza moi'ō? Imane: Soloi ndra'o chō 9 Zara'i andrō, sochō ja'odo. Ba imane chōnia mala'ika Jehowa a- ndrō: Foeli'ō chō zochō ja'ogō a- ndrō, ba o'ō niwa'ōnia. Ba imane 10 na chōnia mala'ika Jehowa andrō: Oja sibaia dania ma'owoeomō oebe'e, 11 irege tebai te'erai wa'oja. Ba imane na chōnia mala'ika Jehowa andrō: Si no manabina ndra'ogō ba toe- mboe dania chōoe nono matoea, ba 12 wamakaomō andrō Jehowa. Ba ja'ia andrō, ba niha si hoelō galide ga- toea — dozi niha bō'ō fa'oeoe ia, ba si fa'oeoe chōnia zoei niha bō'ō 13 fefoc — ba ihōndrōgō dania fefoe zahatō chōnia. (*F. 21, 20. Job. 39, 5-8*). Ba ibe'e tōi Jehowa andrō, 14 sihede chōnia: „Lowalangi soroma ndra'ogō!” Imane sa: Hadia, noa gōi anehedo zamaigimaigi ja'odo a- ndrō? (*Sangoehoeok. 13, 22*). Andrō wa 15 labe'e tōi goemboe andrō: „Oemboe zaoeri andrō, samaigi ja'odo”; ba 16 gotaloeara Gadesi Mbaredi so. Ba mo'ono Hagara chō Gaberamo, ono matoea. Ba Sima'eli ibe'e tōi nono andrō Aberamo, tōi nono andrō si 17 no toemboe chōnia chō Hagara. Ba vāloe ngafoeloe a ōnō fache Gabe- ramo, me toemboe chōnia Zima'eli andrō, chō Hagara.

FAZA 17.

I. Ifoeli ifaboe'oe linia chō Gaberamo Lowalangi. Ifalalini dōi Gaberamo. II. Tandra wawoe'oesa li wamoto andrō. III. Tefalalini gōi dōi Zara'i, Tefaboe'oe Giza'aki. IV. Famaloea famoto.

- 1 I. Ba mc no 99 fache Gaberamo,

ba i'oroma'ō ia Jehowa chō Gabe- ramo, imane chōnia: Lowalangi si 2 lō ambō fa'abōlō ndra'o, fōnagoe tōrō lalaoe ba ja'atoelō ndra'ogō, (*F. 24, 40*), ba fawoe'oe li ita, ba 3 oja sibaia dania ma'owoeomō oebe'e. Ba ifalōgoe tooe ia Aberamo, ba 4 hoemedede chōnia Lowalangi, imane: Ja'odo zi no fawoe'oe li chōoe, wa 5 foeroegō walo soi ndra'ogō dania. Ba bōi sa'ae Aberamo dōimō, Abe- 6 rahamo dōioe sa'ae. Foeroegō walo soi sa oebe'e ndra'ogō. (*Rom. 4, 17*). Ba ato sibaia dania ma'owoeomō 7 oebe'e, tobali mosoi dania ira, ra- zo na'i dania ōsa ma'owoeomō. (*F. 35, 11*). Ba fawoe'oe li ndra'o 8 chōoe ba ba ma'owoeomō foerieo, ba nga'ōtōra andrō, fawoe'oesa 9 li si lō teboelō, iroegi zi lō aetoe, fa Lowalangi ndra'odo ba Lo- 10 walangi ma'owoeomō foerieo. Ba chōoe ba ba ma'owoeomō foerieo 11 oebe'e danō andre, ba zi so'ō si fatewoe iada'e, tanō Gana'ana ma'- asagōrō, oebe'e ochōtami si lō te- 12 boelō, ba Lowalangi ndra'odo. Ba imane Lowalangi chō Gaberamo: 13 Ba ja'ogō, bōi bōhōli wawoe'oesa li andrō chōgoe, ja'ogō andre ba 14 ma'owoeomō foerieo, ba nga'ōtōra andrō.

II. Da'ō wawoe'oesa li si lō tola 10 mibōhōli, fawoe'oesa li chōgoe chō- mi ba ba ma'owoeomō foerieo: fe- foe motōi matoea ba chōmi, ba ni- boto. Oeli chōmi niboto ba ja da'ō 11 dandra wawoe'oesa li chōda. (*Rom. 4, 11. Hal. zin. 7, 8*). Na no fitoe 12 bongi wa'eboea, ba niboto fefoe motōi matoea ba chōmi, ha oega 13 nga'ōtōmi, he si toemboe jomo ba he nihōli ba niha bō'ō, si tenga ja'- ami. (*Moz. III. 12, 3*). Niboto zi 14 toemboe baomoee ba he nihōlieo ana'a, ena'ō tobali oroma ba nōsimi 15 wawoe'oesa li andrō chōgoe, fawoe'- oesa li siroegi si lō aetoe. Ba niha 16 li si lō moeboto, si lō moeboto oeli — ba nihori ba niwania zi manō,

no adoedoe wawoe'oesa li andrō chōgoe, ibe'e.

- 15 **III. Ba imane na Lowalangi chō Gaberahamo :** Bōi sa'ae be'e tōi wo'omooe Sara'i andrō Zara'i; Sara
 16 sa'ae dōinia. Ba oefahowoe'ō ia ba oebe'e boealagoe chōoe nono mateoa, chōnia, oefahowoe'ō ia ba ja awe soi ia dania; samatōrō soi niha
 17 dania ma'owoenia ōsa. Ba ifalōgoe tooe ia Aberahamo ba ma'iki, imane sa dōdōnia : Hadia, mo'ono maō zi zi no 100 fache fa'atoea, ba mo'ono
 18 Zara, si no 90 fache? Ba imane Aberahamo chō Lowalangi : Ena'ō na aeri manō Zima'eli andrō
 19 fōnae ! Ba imane Lowalangi : Bōi ! Fo'omooe Sara andrō zo'ono chōoe ono mateoa, ba ōbe'e tōi nono andrō Giza'aki, ba fawoe'oe li ndra'odo chōnia, fawoe'oesa li siroegi si lō aetoe, chō ma'owoenia foerinia. (*F. 18, 10; 21, 2. Gal. 4, 23. Heb. 11, 11*). Ba he ba chō Zima'eli andrō, ba oefondrongongo gōi wanganrōce; oefahowoe'ō ia ba oefongatōtō ia, oja siba ma'owoenia, oebe'e. Felendroea zala'wa nga'ōtōnia dania, ba soi seboea ma'owoenia oebe'e.
 21 Ba fawoe'oesa li andrō chōgoe, ba chō Giza'aki andrō oetandrōsaigō, si toemboe dania chōoe, chō Zara, mané foeri. Ba me no awai hoehoeo Lowalangi chōnia, ba noemalō mi-
 22 ja'wa ia, irōi Gaberahamo.

- 23 **IV. Ba ihalō nononia Sina'eli Aberahamo, awō dozi si no toemboe baomonia ba dozi nihōlinia ana'a, fefoe motōi mateoa ba zi so jomo chō Gaberahamo, ba iboto goelira, me loeo da'ō, i'o'ō ni'wa'ō Lowalangi chōnia. Ba no 99 fache Gaberahamo, me teboto goelinia. Ba 13 fache Zima'eli, me teboto goelinia. Ba me loeo da'ō, ba teboto Gaberahamo ba ononia Sina'eli; ba si so jomo chōnia fefoe, he si toemboe baomonia, ba he nihōlinia ana'a ba niha bō'ō, ba teboto awōnia.**

FAZA 18.

I. I'oroma'ō ia Jehowa chō Gaberahamo. II. Tefaboe'oe chō Zara wa'atoemboe Giza'aki andrō, ba lō fadoehoe dōdō Zara. III. Te'ombacha'ō zi gōna Zodoma andrō dania. Fangandrō Gaberahamo, salahira.

- I. **Ba i'oroma'ō ia chōnia Jehowa,** I
 ba gatoea Mamere andrō, me doemadao ia ba mbawandroehō nose, me hino wa'aoehoe zino. Me ifaōga
 hōrōnia, ba hiza niha, datōloe, si so fōnania; ba me i'ila ira, ba fagohi ia, i'oroi mbawandroehō nose, ifaondragō ira, ba ifaōndrō ia, irege
 danō tooe. (*Heb. 13, 2*). Ba imane : He Toeha, na no atō falochado ma'ifoe wa'ebaea dōdōoc, wamai-
 giōe, ba bōi atō taloe'i zawoejoemō andre ! Dalabe'e nidanō ma'ifoe, ena'ō misasai gahemi; ba midadao
 ba loemō geoe andre, ba wa'oehalō
 chōmi zambawa koe, ena'ō mi'a-
 be'e'ō ami, ba dania, ba hana na mitohogō wofanō. Andrō sa mitōrō
 zawoejoemi andre. Ba lamane : Lae
 ni'waōoe andrō ! Ba fagohi Gaber-
 hamo, isa'wa nose, chō Zara, imane :
 Ta'it'a'i, halō hamo, tōloe hinaoja,
 faroeka ba fazōchi koe ! Ba idōlō
 ia ba za'wi Aberahamo, ihalō nono
 za'wi sawoejoewoejoe ba ibe'e ba
 danga zangai halō'wō ba i'aliogō da'ō
 wanganasoi. Ba ihalō matega ba
 soesoe Aberahamo ba sa'wi andrō,
 ni'asiwainia, ba ifa'oli gōra; ba ja'
 ia zangaingai hadia zogoena chōra,
 ba da'ō, ba loemō geoe, me manga
 ira.

- II. **Ba lamane chōnia :** Heza so wo'omooe Sara ? Imane : Hiza baose. Ba imane : Oefoelido chōoe, ba ndrōfia, mané foeri, ba no so nono chō wo'omooe Sara. Ba ifondrongondrongo Sara, ba gero mbawandroehō nose; foerinia da'ō. (*Raz. II. 4, 16. Rom. 9, 9. Heb. 11, 11*). Ba Aberahamo ba Sara, ba no satoea sa'ae, no noemalō ndrōfi, ba chō Zara, ba

tenga sa'ae si mane ba ndra alawe
 12 bō'ō. Ba ma'iki Zara tōdōnia, imane
 dōdōnia : Hadia, me no saleoe ndra'
 odo, ba hadia, somasi ira matoea na
 ndra'o ? ba no satoea atō gōi wo'
 13 omogoe, (*Fet. I. 3, 6*). Ba imane
 Jehowa chō Gaberahamo : Hadia
 atō, wa ma'iki Zara, ba hana wa
 imane dōdōnia : Hadia si ndroehoe
 tola so'ono ndra'o, me no satoea
 14 ndra'odo ? Hadia, so hadia zi tebai
 chō Jehowa ? Na manē foeri, ba
 ndrōfia, ba oefoelido chōoe, ba no
 15 so nono chō Zara ! (*Loek. I, 37*). Ba
 i'osilō'ogō Sara, imane : Lō sa'ikido ;
 Ata'oe sa'ae ia. Ba imane : Tenga,
 noa sa ma'iki'ō.

16 III. Ba maoso niha andrō, ma-
 ngefa ira ba da'ō, ba lafaigi mitooe
 Zodoma — ba fao chōra Gaberaha-
 17 mo, awōra ba lala —. Ba imane
 Jehowa : Hadia, oebini'ō chō Gabe-
 rahamo zadōlō oelaoe ? (*Amos. 3, 7*).
 18 Ba soi seboea, sato siba, sa atō da-
 nia nga'ōtō Gaberahamo, ba moroi
 chōnia, wa tafahowoe'ō fefoe soi ba
 19 goeli danō (*F. 12, 2*). Noa sa oetoe-
 joe ia, ena'ō **iwa'ō chō nononia ba ba**
zoroijonomia fefoe, foerinia, wanōrō
lala andrō chō Jehowa, wolaoe sa-
dōlō ba satoelō, ena'ō ifatōrō chō
 Gaberahamo, nifaboe'oenia chōnia.
 20 Ba imane Jehowa : Toeria Zodoma
 ba toeria Gomora andrō, ba no
 eboea ; ba horōra, ba si ndroehoe,
 ba seboea siba ! (*Hes. 16, 49. 50*).
 21 Andrō mōido mitooe, ba wamaigi,
 na doehoe dozi zolaoe da'ō, si máne
 doeriarā andrō, si no terongo chō-
 22 goe, ba na faja ; omasido oe'ila ! Ba
 mofanō niha andrō, lasa'wa Zodoma,
 ba tebato na ba da'ō Gaberahamo,
 23 chō Jehowa. Ba ihatō'ō ia Abera-
 hamo, ba imane : Hadia, ofarahogō
 wamakiko si lō horō, awō zi so
 24 horō ? Ma dānia lima woeloe zi lō
 horō, ba mbanoea andrō ? Hadia,
 ofakiko da'ō gōi, ba lō'ō sa ohachō-
 si tōdō mbanoea andrō, bōrō zi lima
 woeloe andrō, si lō horo, si so

mbanoea bacha ? Ja'arōoe chōoe wo- 25
 laoe si manō, wa ofarahogō ba zi
 so horō zi lō horō, wamoenoe ja'ira,
 fa faoma nifatōrō, he ba zi lō horō,
 ba he ba zi so horō. Ja'arōoe chōoe
 da'ō ! Hadia, tenga satoelō, ilaoe
 sangoehoekoe oeli danō ma'asagōrō
 andrō ? (*Rom. 3, 6*). Ba imane Je- 26
 howa : Na oesōndra ena'ō zi lima
 woeloe si lō horō, ba Zodoma, ba
 mbanoea, ba oehachōsi tōdō mba-
 noea ma'asamboea, bōrō ira andrō.
 Ba itohoegō Aberahamo, imanc : Hi- 27
 za sa, lō ata'oe do moehede chōoe,
 he wā'ae no tanō ba awoe ndra'odo.
 Ma dānia lima ambō lima woeloe 28
 zi lō horō andrō, ba hadia, ofakiko
 mbanoea andrō ma'asamboea bōrō
 zi lima andrō ? Ba imane : Lō oefak-
 kiko ira, na oesōndra zi ofa woeloe
 a lima bacha. Ba itohoegō na we- 29
 hede chōnia, imane : Ma dānia faloe-
 cha zi ofa woeloe bacha. Ba i-
 mane : Lō oefaloea, ba zi ofa woeloe
 andrō. Ba imane Aberahamo : 30
 He Toeha, bōi ofōnoe, na oe'wa'ō
 na. Ma dānia tōloe ngafaeloe zi so
 bacha. Ba imane : Lō oefaloea, na
 oesōndra zi tōloe ngafaeloe. Ba ima- 31
 ne : He Toeha, lō sata'oe ndra'o
 moehede chōoe ; ma dānia faloecha
 zi doea woeloe bacha. Ba imane :
 Lō oefakiko ira, bōrō zi doea woeloe
 andrō. Ba imane : Bōi ofōnoe, 32
 Toeha, na oe'wa'ō na, hatō zi samoeza
 andre : Ma faloecha zi dafaeloe ba-
 cha. Ba imane : Lō oefakiko ira,
 bōrō zi dafaeloe andrō. Ba mofanō 33
 Jehowa, me no i'ozoei hoehoeo
 andrō chō Gaberahamo ; ba ifoeli
 ia chōra Aberahamo.

FAZA 19.

I. Mōi tome Loti mala'ika andrō.
 Horō mbanoea Zodoma. II. Fango-
 rififi Loti. III. Fa'ahōndrō Zodoma,
 fabama si fasoi. IV. Horō Loti chō
 nononia alawe.

I. Ba laroegi Zodoma mala'ika 1
 andrō si daroea, me tánō owi. Ba

no doemadao Loti barō mbawa gōli
 2 Zodoma. Ba me i'ila ira, ba maoso
 ia, ifaondragō ira ba ifaōndrō ia,
 irege danō tooe. Ba imane: He
 Toea, mi'ae jomo ba nomo zawoe-
 joemi, ba wemōrō, ba misasai ga-
 hani; ba mahemoloe mbanoea, ba
 hana na mofanō ami. Ba lamane:
 3 Lō'ō, baewali sogā bongī. Ba ifo-
 rege chōra, irege fao ira chōnia,
 irege mōi baomnia. Ba ihālō gōra,
 ba ifazōchi koec, si lō moe'aisōni,
 4 ba manga ira. Ba lō si mōrō ira
 na, ba lafasoei nomo ira matoea
 mbanoeara andrō, banoea Zodoma
 andrō, he ono matoea, ba hc sa-
 toea, samba banoea manō, lahoe-
 roefai. Moe'ao ira chō Loti, lamane
 5 chōnia: Heza so niha andrō, si no
 mōi jomo chōoe bongī? Ohe baero
 ira chōma, ena'ō oroedoegea chōra.
 (*Moz. III. 18, 22. Sangoehoeck. 19,*
 22). Ba mōi tooe chōra Loti — ba
 6 bawandroehō, ba ikoesi foerinia. —
 Ba imanc: He ga'a! Bōi manao
 horō ami! Hiza! Domboea chōgoe
 nono alawe, si lō irai mangila ira
 7 matoea; da'ō oebe'e baero ehōmi,
 ba hana na milaoe chōra zomasi
 ami. Ba lō tola milaoe hadia ia ba
 niha andrō, me no atō mōi ira ba
 8 loemō zagō chōgoe. Ba lamane: Fa'-
 ese'ō! lamane: Ha samōsamōsa ia,
 si mōi fatewoe ba da'e, ba lō aetoe
 idegoedegoe ita. Ba damalaoe chōoe
 9 zabōlōbōlō, moroi ba nilaoema chōra
 ena'ō! Ba ladegeni ira chō Loti
 andrō; so ira, ba wamoto bawa-
 10 ndroehō. (*Fet. II. 2, 7*). Ba la'oro'ō
 dangara moroi jomo niha no mege,
 lasōbi jomo chōra Loti ba lakoesi
 11 mbawandroehō. Ba lahawoei bōsi
 niha andrō, si so tooe, he iraono
 ba he satoea, tobali la'aloecaloei
 manō mbawandroehō, ba lō lasō-
 ndra. (*Raz. II. 6, 18*).

12 II. Ba lamane niha no mege chō
 Loti: Hadia, so chōoe na ba da'e,
 ha niha? Oemōnōoe ba ma onooe
 matoea ba ma onooe alawe ba ha

niha na tana ehōoe, ba mbanoea
 andre, ba ohe misa! Mafakiko sa 13
 mbanoea da'e, me no te'adogō si-
 bai ira chō Jehowa; andrō ifatenge
 ndra'aga Jehowa, ba wamakiko ja'-
 14 ira. Ba mōi tooe Loti, hocmede ia
 ba noemōnōnia, sangai ononia ena'ō,
 imane: Milaboe, miheta ami ba da'e!
 Ifakiko sa'ae mboenoea da'e Jeho-
 wa! Ba labali boedenia chōra oemō-
 nōnia andrō. Ba me ibōrōtaigō mo- 15
 loeo, ba lafangaōsō Loti mala'ika
 andrō, lamane: Laboe, ohe wo'o-
 mooe ba onooe andrō si domboea,
 si so ba da'e, fa bōi tetiko ndra'-
 oegō gōi ba horō mbanoea andre!
 Ba me arōrōrōrō ia na, ba latoejoe 16
 da'ionia niha andrō, fabaja fo'omonia
 ba ononia andrō si domboea,
 me no edōna i'orifi ia Jehowa, la'ohe
 baero ba larōi ia ba da'ō baero
 mbanoea. Ba ba wolohe ja'ira baero, 17
 ba lamane: Orifi'ō, nosooe mbalazi!
 Bōi baliōgō foeri ba bōi badoegō'ō
 heza, ba ndraso. Ba hili orifi'ō, fa
 bōi fao ndra'oegō ba wa'atekiko!
 Ba imane chōra Loti: Bōi, Toea! 18
 Noa sa atō isōndra wa'eboea dōdō
 19 sawoejoemō, wamaigioe, tobali no
 eboca wa'ahachō dōdōoe chōgoe,
 ba no ō'orifido; ba tebai molo
 ndra'o ba hili; ma dania so zi gōna
 ndra'o, famoenoege. Hiza mbanoea, 20
 si no ahatō, si tola oesa'wa; ba no
 side'ide, da'ō zomasido oesa'wa,
 — noa sa atō side'ide ia — ena'ō
 acoerido. Ba imane chōnia: Hiza, 21
 ba da'ō gōi oe'o'ō chōoe, ba lō oefa-
 kiko mbanoea andrō ni'wa'ōoe. Ta'- 22
 ita'i, sa'wa daō; lō'ō sa oe'ila oelaoe
 hadia ia, balazi no ōreegi. Andrō
 wa lab'e tōi mbanoea andrō Zoara
 (side'ide). Ba no temboe loeo ba 23
 goeli danō, me iroegi Zoara Loti.

III. Ba aehoe dalō balera ba a- 24
 litō ba Zodoma ba ba Gomora, ibe'e
 Jehowa, moroi ja'wa ba mbanoea,
 (*Moz. V. 29, 23. Jes. 13, 19. Loek. 17,*
 29. *Joed. a. 7*), idoedogō mbanoea a- 25
 ndrō, fabaja tanō tooe, tefarahoe

ndraso andrō ma'asagōrō, awō niha,
 26 banoea da'ō, awō zinanō ba danō
 andrō. Ba ibali'ō ia foeri, ba wa-
 maigi, fo'omo Loti, foerinia, ba tobali
 27 kara mo'asio. (*Loek. 17, 32*). Ba ma-
 hemoloe ō, ba ihoelō wongi Abera-
 hamo., we'amōi ba zi so ia mege,
 28 chō Jehowa. Ba me ifaigi mitoe
 Zodoma ba Gomora, awō ndraso
 andrō ma'asagōrō, ba i'ila, noemalō
 ja'wa zimbo, moroi ba danō andrō,
 29 hoelō zimbo zino wa'oc. Ba me i-
 doedoegō Lowalangi mbanoea ba
 ndraso andrō, ba itōrō tōdō Lowa-
 langi Gaberahamo andrō, ba ifasao
 misa Loti, iheta ba wa'adoedoe a-
 ndrō, me idoedoegō mbanoea andrō,
 fabaja tanō tooe, banoca si so Loti
 mege.
 30 IV. Ba ifoeli iheta ia ba Zoara
 Loti, isa'wa mijawa ba i'ia'gō hili,
 awō nononia alawe andrō, si do-
 mboea; ata'oe sa'ae ia, ba Zoara
 sosō ia; ba dōgi narō hili nahania,
 awō nononia andrō si domboc.
 31 Ba imane si a'a chō nachinia: Sa-
 toea sa'ae namada, ba lō niha ba
 goeli danō, sorodoe chōda ena'ō,
 si mane hoekoe ba goeli danō ma'-
 afeoe. Taboe, datafabadoegō nagoc
 32 chō namada, ba orodoe mōrō ita
 chōnia, ena'ō lō aetoe nga'ōtōda
 33 ibe'e amada. (*Moz. III. 18, 7*). Ba
 latema lafabadoegō nagoc chō na-
 mara, ba zi bongi andrō; ba mōi
 si bacha zi a'a, orodoe mōrō ia chō
 namara. Ba lō i'ila, me ifadōlō tooe
 34 ia, ba lō'ō gōi i'ila, me maaso. Ba
 mahemoloe mbanoea, ba imane si
 a'a andrō chō nachinia: Noa sa
 orodoe mōrō ndra'ō chō namada;
 tafeoli tafabadoegō chōnia nagoc,
 bongi dania gōi; ba ae si bacha
 ba fōrō ba ngainia, ena'ō lō aetoe
 35 nga'ōtōda ibe'e amada. Ba lafoeli
 lafabadoegō nagoc chō namara, ba
 zi bongi andrō gōi; ba mōi mōrō
 ba ngainia zi achi. Ba lō i'ila, me
 36 ifadōlō ia ba he me maoso ia. Ba
 tobali manabina nono Loti andrō,

ma'adomboca, chō namara. Ba ma- 37
 dono zi a'a, ono mateoa, ba ibe'e
 tōi nononia andrō Moabi; da'ō
 woeroegō Ndraono Moabi andrō
 ma'ōchō. Ba si achi gōi, ba madono 38
 gōi, ono mateoa, ba ibe'e tōinia
 Gamoni; da'ō woeroegō Ndraono
 Gamoni ma'ōchō.

FAZA 20.

I. Isa'wa Gerara Aberahamo. Te-
 laoe mena'ō zi lō sōchi chō Zara, ba
 itena'wa Lowalangi. II. Hoehoeo Ga-
 bimelechi andrō chō Gaberahamo.

I. Ba iheta ia ba da'ō Aberahamo, 1
 isa'wa danō si raja, ba gotaloeara
 Gadesi Zoeri i'ia'gō, ba Gerara. Ba 2
 ba chō wo'omonian Sara, ba imane:
 Achigoe! Ba ifatenge Abimelechi,
 razo Gerara, ifahalō'ō Zara. (*F.*
12, 13; 26, 7). Ba mōi chō Gabi- 3
 melechi Lowalangi, ba wangifi, ba
 zi bongi, imane chōnia: Si mate
 ndra'oegō, bōrō ndra alawe andrō,
 nihalōoe, me no donga zodonga.
 Ba lō sorodoe chōnia Gabimelechi; 4
 ba imane: He So'aja! zoemōi ōboe-
 noe zi lō horō! Ba noa sa ja'ia 5
 zangoema'ō chōgoe: Achigoe! Ba
 si manō gōi ndra alawe, no imane:
 Ga'agoe! Sadōlō dōdōgoe ba si lō
 sala dangagoe ba wolaoegoc andrō
 chōnia. Ba imane chōnia Lowalangi, 6
 ba wangifi: Ba ja'odo gōi, oe'ila
 sa, wa no sadōlō tōdō ndra'oegō,
 wolaoe si manō, ba no ja'ō zanimba
 chōoc wamazōchi horō chōgoe me-
 na'ō; andrō lō oetehe ōbabaja ia.
 Ba foeli sa'ae ba zodonga ndronga- 7
 nia, noa sa sama'ele'ō ia, ba acha
 mangandrō ia salahioe, ena'ō aoeri
 ndra'oegō; ba na lō ōfoeli, ba ja'-
 aboto ba dōdōoe, wa si mate ndra'-
 oegō, fabaja fefoe dāna chōoc. (*Sin.*
105, 15. Job. 42, 8).

II. Ba mahemoloe ō, ba ihoelō 8
 wongi Abimelechi, wehede ba za-
 wocjoenia fefoe, ba idoenōdoenō
 chōra fefoe, he wisa mege; ba
 ata'oe sibai niha andrō. Ba ifa- 9

kaoni'ō Gaberahamo Abimelechi, imane chōnia : Hadia wolaoemō chōma ! Hadia horōgoe chōoe, wa ōfatōrō chōgoe ba ha mbanoeagoe fefoe horō seboea andrō ! Si tebai manō telaœ mena'ō, ba no ōlaœ chōgoe. Ba imane na Abimelechi chō Gaberahamo : Hadia danioe
 10 wolaœ si manō ? Ba imane Aberahamo : Me no oemane dōdōgoe : Te sa lō faloccha wangata'œfi Lowalangi ba mbanoca andrō, ba laboenœ sa'ae ndra'odo, bōrō wo'omogoe andrō.
 12 Ba si ndroehœ sa gōi achigœ ia, ono namagœ — ha fa tenga
 13 ono ninagœ, ba no œhalō ia. Me iwa'ō chōgoe Lowalangi, ahetao ba chōma, mōido ba danō bō'ō, ba oemane chōnia : Da'ō ōlaœ, fa'omasioe ndra'odo : gofœ heza tarœgi dania, ba ōwa'ō ga'œ ndra'odo.
 14 Ba ihalō mbiribiri ba sawi ba sawœjoe ono mataœa ba sawœjoe ono alawe Abimelechi, ba ibe'e chō Gaberahamo ; ba ifœli gōi chōnia wo'omonია Sara. Ba imane Abimelechi : Hiza fōnaœ danōgoe ; heza
 15 zomasi'ō, ba da'ō iagō. Ba imane chō Sara : Hiza, œbe'e ba danga ga'œ zi hōnō roefia, zosizosi chōœ da'ō ba zi so ba ngaiœ, fefœ, tobali lō horōœ ba niha fefœ. Ba
 17 mangandrō Gaberahamo chō Lowalangi, salahi Gabimlechi, ba ifadōhō wōchōnia Lowalangi, ba fōchō wo'omonია ba fōchō zawœjoenia ira
 18 alawe, fa mo'ono'ono ira. Noa sa ifaœloegō Jehowa wœoesi talœ ndra alawe ba nomo Gabimelechi fefœ, bōrō Zara andrō, fo'omo Gaberahamo.

FAZA 21.

I. Fa'atoembœ Giza'aki. II. Fani-bo Sima'eli. III. Amabœ'œla li Lowalangi chō Hagara. IV. Fawœ'œ li ira Gabimelechi Gaberahamo.

1 I. Ba no ifatōrō chō Zara Jehowa nifabœ'œnia ; ilaœ chōnia niwa'ōnia Jehowa. (P. 17, 19). Ba

manabina Zara ba mo'ono chō Gaberahamo, ba wa'atoœania, ono mataœa, ba ginōtō andrō, niwa'ō Lowalangi. (Gal. 4, 23. Heb. 11, 11). Ba ibe'e tōi nononia Giza'aki Aberahamo, tōi nono sawena toembœ andrō chōnia chō Zara. Ba iboto nononia Iza'aki Aberahamo, me no fitœ bongi, i'ō'ō niwa'ō Lowalangi chōnia. Ba no otoœ fache Gaberahamo, me toembœ chōnia nononia Iza'aki andrō. Ba imane Sara : Fama'iki nilaœ Lowalangi chōgoe ; dozi ha niha zamondrongo, ba la'igi'igi'ō ndra'odo. Ba imane na :
 7 Ha niha zirai mōi ba dōdō, chō Gaberahamo andrō, wa samaœœ ono na dania Zara ! Ba noa sa mo'onodo chōnia, ba wa'atoœania. Ba
 8 manōi nono andrō ba aefa ba mbagi zœœœ ; ba ibe'e gō niha, Aberahamo, eboœ ihalō, me loœ aefa ba mbagi zœœœ Giza'aki.

II. Ba me i'ila Sara nono Hagara andrō, Dawa Miseraji, ononia chō Gaberahamo, wa sa'iki'iki ia, ba imane chō Gaberahamo : Fofanō zawœjœ andrō, awō nononia ; lō'ō sa tola manema andrōita daniā nono zawœjœ andrō, awō nonogœ Iza'aki. (Gal. 4, 30). Ba fatoewœ siba da'ō chō Gaberahamo, bōrō nononia andrō. Ba imane Lowalangi chō Gaberahamo : Bōi abœœ chōœ ba nono andrō ba ba zawœjoemō andrō ; ahori ō'o'ō ni'andrō Zara chōœ ; hasa ma'œwœ Giza'aki dania, niwa'ō si ndroehœ nga'ōtōœ. (Rom. 9, 7. Heb. 11, 18). Ba he ono zawœjœ andrō gōi, ba soi seboœ dania œbe'e, me no onœœ. Ba mahemolœ ō, ba ihoelō wongi Aberahamo, ihalō roti ba sara asœ nidanō, ibe'e chō Hagara, ba ifalœ'igō chōnia nono, ba ifofanō. Ba mofanō ia ba elœngœloœngœ ia ba danō si matœ ba Mbereseba. Ba me
 15 no ahori nidanō ba nasœ, ba itibo'ō toœ ba mbōrō da'œli nono, ba mōi ia doœmadaœ ba zi tambai, 16

mato ichamō ono wana wa'arōoe; imane sa: Tebai ocnehegō wa'amate nono! Andrō i'arōoe'ō ia ma'ifoe; 17 ba ibōrōtaigō me'e nono. Ba me irongo Lowalangi we'e nono, ba moe'ao mala'ika Lowalangi chō Hagara, moroi ba mbanoea si ja'wa, imane chōnia: Hadia chōoe, Hagara? Bōi boesi dōdōoe! No irongo Lowalangi we'e nono andrō, ba zi 18 so ia. Ae faza'wa nono ba ohe dangania, toballi so seborea sa ia oebe'e. 19 Ba ibokai hōrōnia Lowalangi, ba i'ila goemboe nidanō. Ba mōi ia, ifo'ōsi nasoa idanō, ba ifabadoegō 20 chō nono. Ba itolo nono andrō Lowalangi; manōi ia, ba ba danō si mate sosō ia ba toballi soneche fanata. Ba danō si mate Farana i'iaigō, ba ifangowaloe ia inania, moroi ba danō Miseraji. 22 IV. Bame loeo da'ō, ba lamane chō Gaberahamo Abimelechi no ba koemandra andrō chōnia, Ficholo: Itotolo'ō Lowalangi ba nilaoemō fefoe. Andrō ae ba hōloe chōgoe ija'e 23 ba da'e, ba Lowalangi, wa lō'ō manō falimo ndra'oegō chōgoe ba he ba dāna chōgoe, si mane ja'odo, me no si fahoewoe ndra'o chōoe, ba no si fahoewoe chōgoe gōi ndra'oegō ba ba zi so ba danō andre fefoe, ba zi sosō ndra'oegō si fatewoe. Ba imane Aberahamo: Mōido 24 ba hōloe. Ba isechegō Gabimelechi Aberahamo, ba mba'a nidanō andrō, ni'ochōgō zawoejoe Gabimelechi, 25 ni'anōsō'ō. Ba imane Abimelechi: Lō oe'ila, ha niha zolaoe da'ō; lō hadia ia ni'ombacha'ōoe chōgoe, ba lō'ō gōi nirongogoe ja'ia, irege ma'ōchō. Ba ihalō mbiribiri ba sa'wi 27 Aberahamo, ibe'e chō Gabimelechi, ba fawoe'oe li ira. Ba i'oniagō zi 28 fitoe rozi, ono mbiribiri, Aberahamo. 29 Ba imane Abimelechi chō Gaberahamo: Heza labe'e nono mbiribiri andrō, si fitoe rozi, ni'oniagōm? 30 Imane Aberahamo: Ono mbiribiri andrō, si fitoe rozi, ba ja sinemaoc

chōgoe; ja famadoehoe'ō da'ō chōgoe, wa no ja'ō zogao ba'a andrō. Andrō wa labe'e tōi naha andrō 31 Mbereseba, me no ba da'ō faoma fahōloe ira chō nawōra. Si manō 32 wawoe'oesa li chōra ba Mbereseba. Ba maoso ndra Abimelechi koemandra andrō chōnia, Ficholo, ba lafoeli ira ba danō Ndrawa Wilisiti. Ba 33 itanō mbooe Aberahamo, ba Mbereseba andrō ba i'angarōfi li dōi Jehowa ba da'ō, tōi Lowalangi si lō aetoe andrō. Ba ara Gaberahamo 34 ba danō Ndrawa Wilisiti.

FAZA 22.

I. Te'wa'ō chō Gaberahamo ibe'e soemange [Lowalangi] nononia Iza'aki; folo'ōnia. II. Tohoetohoe gamabo'eola li Lowalangi chō Gaberahamo. III. Nga'ōtō Nachori andrō.

I. Ba me no aefa da'ō, ba itandraigō Gaberahamo Lowalangi, imane chōnia: He Aberahamo! Imane: Ja'e ndra'o! (*Heb. 11, 17*). Ba 2 imane: Halō nonooe andrō si ha samboea, somasi ndra'oegō, Iza'aki andrō, ba ae ba danō Morija, ba be'e soemange nitocnoe ia ba da'ō 3 ba hili, ni'wa'ōgoe chōoe dania. Ba mahemoloe ō, ba ihoelō wongi Aberahamo, ifosela galidenia, i'oe zawoejoenia, daroea, ba ononia Iza'aki, isisila goe, fanoenoe zoemange, ba maoso ia, isa'wa naha andrō, ni'wa'ō 4 Lowalangi chōnia. (*Moz. V. 18, 10b.t.*). Ba doea wongi, ba ifaōga hōrōnia 5 Aberahamo, ifachōlō ia, ba faoro chōnia naha andrō, arōoe na. Ba imane Aberahamo ba zawoejoenia: Mi'iaigō da'e, awō galide, mōiga misa mangandrō, daroeaga ono, ba na 6 noa da'ō, ba mafocliga chōmi. Ba ihalō goe andrō, fanoenoe zoemange, ibe'e noro nononia Iza'aki ba itoejoe galitō ba si'ōli fanaba, ba 7 mofanō ira, daroea ira. Ba hoemde Giza'aki chō namania Aberahamo, imane: He Ama! Imane: Ja'e ndra'o onogoe! Ba imane: Alitō

ba eoe, ba no so, ba heza so mbi-
 8 ribiri, soemange nitocnoe? Imane
 Aberabamo: Ifaigi sa dania Lowa-
 langi mbiribiri, soemange nitoenoe,
 onogoe! Ba mowaðwað ira, daroea
 9 ira. Ba me no laroegi naha andrõ,
 miwa'õ Lowalangi chõma, ba ifa'a-
 nõ naha wame'e soemange Abera-
 hamo ba eoe andrõ, ba ifa'anõ gõi;
 ba i'amõbõ'õ ononia Iza'aki ba ibe'e
 ba naha wame'e soemange andrõ,
 10 ba dete geoe. (*Jak. 2, 21*). Ba i'oro'õ
 dangania Aberahamo, itoejoe zi'õli.
 11 Ba wanaba ononia. Ba moe'ao chõ-
 nia mala'ika Jehowa moroi ba mba-
 noea si ja'wa, imane: He Aberaha-
 mo! He Aberahamo! Ba imane:
 12 Ja'e ndra'odo! Ba imane: Bõi ba-
 baja nono andrõ, bõi fakao ia! Awe-
 na sa oe'ila, wa no sangata'oe fi Lo-
 walangi ndra'oegõ, me lõ alimagõ
 chõoe nonooc andrõ, si ha samboea,
 13 õloeloe chõgoe. (*Rom. 8, 32*). Ba ifa-
 ga hõrõnia Aberahamo ba i'ila zi
 matoea mbiribiri, si no toehai ba
 ndroe'oe tandroenia. Ba mõi Gabe-
 rahamo, ihalõ mbiribiri andrõ ba
 ibe'e soemange nitoenoe, salahi no-
 14 nonia. Ba ibe'e tõi naha andrõ Abc-
 rahamo „Zanehe Jehowa”. Andrõ
 wa la'wa'õ na ma'õehõ: „Ba hili
 andrõ, ba ni'oroma'õ Jehowa ja'ia.”
 15 II. Ba ifoeli moc'ao mala'ika Je-
 howa ehõ Gaberahamo, i'oroi mba-
 noea si ja'wa, imane: Fahõloe ndra'o
 ba ehõgoe, i'wa'õ Jehowa: Me no
 16 õlaoc da'õ, ba me lõ salimagõ chõoe
 nonooc andrõ si ha samboea, õloe-
 17 loe ehõgoe, (*Heb. 6, 13*), ba oehõna
 ehõoe howoehowoe, ba ato siba
 dania ma'oewoemõ oebe'e, fa'oja
 ndrõfi ba mbanoea si ja'wa ba fa'oja
 ngawoea nene ba mbewe nasi, ba
 soehõ bawa gõli ba nemalira ma'-
 18 oewoemõ dania. **Ba moroi ba ma'oewoemõ
 tafahowoe'õ dania fefoe soi
 ba goeli danõ,** bõli gõlõoc, me no
 õ'o'õ ni'wa'õgoe andrõ. (*F. 12, 3*).
 19 Ba ifoeli ia ba zawoejoenia Abe-
 rahamo, ba maoso ira ba fao ira ba

Mbereseba, ba ba Mbereseba ahono
 Gaberahamo.

III. Ba me aefa da'õ, ba te'omba-
 20 cha'õ ehõ Gaberahamo: Noa gõi
 mo'ono Milika andrõ chõ naehioe
 Nachori, Oesi, si a'a, ba achi da'õ,
 21 Boesi ba Kemoeli, foeroegõ Ndrawa
 Garamo andrõ, ba Chesodi ba Haso
 22 ba Filida ba Jidilafa ba Betoeli;
 ba ono Mbetoeeli Rebeka andrõ. 23
 Si dawaloe andrõ nono Milika chõ
 Nachori, achi Gaberahamo. Ba so
 24 na zamboea tõ ndrongania ba dõi,
 Roima dõi; ba mo'ono gõi da'õ
 chõnia: Teba ba Gahamo ba Tahasi
 ba Ma'acha.

FAZA 23.

I. Fa'amate Zara. II. Fõli lewatõ
 Aberahamo chõ Geferono andrõ. III.
 Fogo'o Sara.

I. Otoe a doea woeloe a fitoe 1
 fache wa'ara Zara ba goeli danõ;
 da'õ wa'anaoc nosonia. Ba mate 2
 Zara ba Giriata Garaba, ja'ia He-
 berona andrõ, ba danõ Gana'ana.
 Ba mõi Gaberahamo fa'ala'alai ba
 chõ Zara, mange'esi ja'ia. Aefa da'õ, 3
 ba irõi mboto zi mate andrõ, mõi
 ia moehede ba Ndraono Cheti, ima- 4
 ne: Niha bõ'õ ndra'o ehõmi, si
 fatewoe; Mitehe ehõgoe lewatõ ba
 ehõmi, ondrõita dania, ena'õ oeheta
 jomo zi mate andrõ ehõgoe, ena'õ
 oeko'o. Ba latema li Gaberahamo 5
 Iraono Cheti, lamane: Fondrondro- 6
 ngo ehõma ine, Toea! Amaedola
 zala'wa ba ehõ Lowalangi ndra'oegõ,
 we'asosómõ ba chõma; ba wondrege
 zi sõihi lewatõ ehõma ko'o zi mate
 andrõ ehõoe! samõsa lõ ba chõma,
 sanena'wa ja'oegõ, na ba lewatõ ehõ-
 7 nia õko'o zi mate andrõ chõoe. Ba
 maoso Gaberahamo, mangaloeloe ia
 ba niha ba danõ andrõ, Iraono
 Cheti. Ba hoemedede ia ehõra, imane: 8
 Na mõi dõdõmi oeheta jomo zi
 mate andrõ ehõgoe ba oeko'o, ba
 mitolodo, miloeloei mangoema'õ
 chõ Geferono andrõ, ono Zohara,

9 ena'õ ibe'e chõgoe dõgi narõ hili andrõ, Machefela, chõnia, ba wondrege mbenoecania andrõ; lõ oe'am-bõsi mbõlinia chõnia, na ibe'e chõgoe lewatõ ba chõmi, ondrõita dania. Ba no doemadao gõi ba da'õ Geferono andrõ, awõ Ndraono Cheti. Ba itema li Gaberahamo Eferono, Iraono Cheti, tobali larongo Iraono Cheti, ha wa'ato ira, sanõrõ bawa gõi mbanoeania mijomo, imane:

10 Bõi, Toea! fondrondrongo chõgoe! Oebe'e boealagoe chõoe mbenoea andrõ, fabaja tõi narõ hili andrõ bacha, oebe'e boeala chõoe; ba zanehe niwama andre oebe'e boealagoe chõoe. Ko'o manõ sa'ae zi mate

11 andrõ chõoe! Ba mangaloeloe Gaberahamo ba niha ba danõ andrõ.

12 Ba hoemede ia chõ Geferono andrõ; larongo banoeara, imane: Na si manõ dõdõoe, ba fondrondrongo chõgoe! Oebe'e mbõli mbenoea andrõ, halõ ia chõgoe, ena'õ oeko'o

13 ba da'õ zi mate andrõ chõgoe. Ba imane Eferono chõ Gaberahamo:

14 Fondrondrongo chõgoe ine, Toea! Benoea si 400 roefia mobõli, ba hadia da'õ chõda, daroea ita? Ko'o manõ sa'ae zi mate andrõ chõoe!

15 Ba i'o'õ chõ Geferono Aberahamo, ba itoelo chõ Geferono mbõli andrõ Aberahamo, niwa'õnia baziso Ndraono Cheti andrõ, 400 roefia fanimba, si lakoe ba waniaga. Ba tobali chõ Gaberahamo mbenoea Geferono andrõ, ba Machefela, ba gamaoedoe Mamere, benoea andrõ, si so tõi narõ hili andrõ bacha, awõ geoe fefoe, si so ba mbenoea andrõ,

16 fasoei, (*F. 25, 10; 50, 13*), te'aro'õ chõ Gaberahamo, ba zi so Ndraono Cheti andrõ, ha wa'ato ira, sanõrõ bawa gõi mbanoeania, mijomo.

17 Aefa da'õ ba iko'o wo'omonian Sara Aberahamo ba dõgi narõ hili andrõ, ba mbenoea Machefela, ba gamaoedoe Mamere, ja'ia Heberona, ba danõ Gana'ana. Ba tobali te'aro'õ chõ Gaberahamo mbenoea a-

andrõ fabaja tõi narõ hili andrõ bacha, la'aro'õ Iraono Cheti, lewatõ chõnia, ondrõita dania.

FAZA 24.

I. Tefatenge ba Mesofotamia Ge-liezeri, ba wangai ira alawe chõ Giza'aki. II. Fe'amõinia, nifahowoe'õ Lowalangi. III. Ifaondragõ Rebeka andrõ Iza'aki.

I. Ba no atoea Gaberahamo, no noemalõ ndrõfi; ba no ifahowoe'õ Gaberahamo Jehowa, ba nibajabania fefoe. Ba hoemede Gaberahamo chõ zatoea zawoejoenia baomonia, si so barõ mbawa fefoe hadia ia zi so chõnia, imane: Toefa tangaoe narõ zolagoe! Mõi'õ sa ba hõloe chõgoe, ba chõ Jehowa, Lowalangi mbanoea si ja'wa ba Lowalangi danõ, wa tenga ono Ndrawa Gana'ana ba zi fatewewo ndra'odo, õhalõ chõ nonogoe andrõ, (*F. 28, 1. Moz. V. 7, 3*), wa ba chõma mõi'õ, ba niwama, ba wangai ira alawe chõ nonogoe Iza'aki. Ba imane sawoejoe andrõ: Ba na lõ edõna fao chõgoe ndra alawe andrõ, ba danõ andre, ba hadia. oe'ohē mangawoeli nonooe ba danõ andrõ, ba zaheta ja'oegõ? Imane chõnia Aberahamo: Bõi! bõi ohe mangawoeli ba da'õ nonogoe! Jehowa andrõ, Lowalangi mbanoea si ja'wa, sangeheta ja'o mege ba nomo namagoe ba ba mbanoeama, si no moehede chõgoe, si no fahõloe chõgoe, wangoema'õ: „Ba ma'owewoemõ oebe'e danõ andre” — da'õ zamowaõwaõ dania fõnaoe mala'ikania, ena'õ ba da'õ õhalõ ndra alawe chõ nonogoe. (*F. 12, 1. 7. Moz. II. 32, 13*). Ba na lõ edõna ndra alawe andrõ, i'o'õ ndra'oegõ, ba aefa ndra'oegõ ba wahõloesa andre; ba lõ'õ manõ tola õ'ohē mangawoeli ba da'õ nonogoe! Awena itoefa tangania narõ zola Gaberahamo, mõi ia ba hõloe chõnia, i'o'õ niwa'õnia.

II. Aefa da'õ, ba ihalõ gondra 10

- sawoejoe andrō, foeloe nga'oe, ondra zochō ja'ia, awō ngawalō naja chō zochō ja'ia, i'olie, ba maoso ia, isa'wa Mezofotamia, mbanoea Nachori andrō. Ba ibe'e molombase gondra no mege baero mbanoea, ba zinga mba'a, tánótánō owi, si mōimōi baero ndra alawe, ba wana'oe idanō. Ba imane : „He Jehowa Lowalangi zochō ja'ō andrō, Lowalangi Gaberahamo ! Tolodo, eboea'ō dōdōoe chō zochō ja'ō andrō Aberahamo. Na sodo ba zinga mba'a iada'e, ba na so. moroi jomo nono alawe ba mbanoea da'e mana'oe idanō — ba na itema dania ligoe ono alawe andrō ba ni'wa'ōgoe : Oro'ō nasoa, da'oebadoe, na imane : Badoe, ba oefabadoegō gōi ba gondra chōoe, ba ja da'ō nihonogōimō chō genouioc Iza'aki, ba ba da'ō ja'aboto ba dōdōgoe, wa no eboca dōdōoe chō zochō ja'ō. Ba lō saetoe wangandrōnia na, ba so moroi jomo Rebeka, ono Mbetoeli ono Milika andrō, fo'omo Nachori, achi Gaberahamo, so ba galisinia nasoa. Ba si sochi bawa ia, ono alawe, si lō irai oroeode ba ndra matoea. Ba mōi ia mitooc ba mba'a, ifo'ōsi nasoa ba ifoeli ia mija'wa. Ba fagohi zawoejoe no mege, wamao-ndragō ja'ia, imane : Da'oebadoe ma'ifoe nidanō ba nasoa chōoe. Ba imane : Badoe, Toea ! Ba i'aliogō i'oro'ō nasoa, ifabadoegō chōnia. Ba me no abōnō ifabadoegō chōnia, ba imane : Da'oeta'oeta'oe gōi ō gondra chōoe, irege abeso ira. Ba i'aliogō ifadoewa ba loeha nōsi nasoa andrō chōnia ba fagohi ia, ifoeli isa'wa mba'a, ba wana'oe idanō na, ita'oc ō gondra chōnia fefoe. Ba ahōlihōli dōdō niha andrō, ifaigifaigi, lō hehede, ena'ō i'ila, na no ifahowoe'ō Jehowa we'amōinia, ba na lō'ō. Ba me no abeso gondra, ba ihalō naja ba nichoe niha andrō, ana'a, sawoejoe fanimba, ba doea rozi naja ba mboclōcha, foeloe roefia fanimba, ana'a, ba imane : Ha ono ndra'oegō ? Ombacha'ō chōgoe ! Hadia, monaha ndra'aga ba nomo namaoe, na mōiga mōrō ba da'ō ? Ba imane chōnia : Ono Mbetoeli andrō ndra'odo, Betoeli ono Milika andrō, ononia chō Nachori. Ba imane na : No fahōna chōma ndroc'oe ba ō gondra, ba ebolo naha, ba wemōrō. Ba ifaōndrō ia niha andrō, manga-loeloe ia chō Jehowa, imane : Nisoeno Jehowa, Lowalangi zochō ja'ō andrō, Lowalangi Gaberahamo, si lō mangambōsi fa'eboca dōdōnia, awō wa lō farōi chō zochō ja'ō. Lala da'e, ba ni'oroma'ō Jehowa chōgoe, lala ba nomo dalifoēsō zochō ja'ō ! Ba fagohi nono alawe andrō, i'ombacha'ō chō ninania zi no faloecha ia. Ba so dalifoēsō Rebeka andrō, Labano dōi. Ba me i'ila da'ō naja ba nichoe andrō, awō naja ba mboelōcha chō nachine, ba me irongo ni'ombacha'ō Rebeka, me imane : Da'ō ni'wa'ō niha andrō chōgoe ! ba fagohi Labano andrō, isa'wa niha andrō ba gero mbanoea, ba zinga mba'a, ba iroegi ; no sosō manō ia ba da'ō ; awō gondra, ba zinga mba'a. Ba imane Labano : Ae jomo, nifahowoc'ō Jehowa ! hana wa ba da'e baero so'ō ? Noa sa'ae oehaogō nomo ba no oefaiqi naha gondra. Ba me no iroegi jomo niha andrō, ba iheta zela gondra [Labano] ba ibologō tooe ndroc'oe, toefo gondra ba ibe'e gō ba ihalō nidanō, fanasa gahe chōnia ba ba nawōnia fao. Ba me labe'c gōnia mena'ō, ba imane : Lō mangado, irege no oe'wa'ō ni'wa'ōgoe ! Ba imane : Ba 'wa'ō ! Ba imane : Sawoejoe Gaberahamo ndra'odo. No ihōna howeohowoe chō zochō ja'ō Jehowa, ba no seboea ana'a ia. No ibe'e boealania chōnia Jehowa mbiribiri ba sa'wi ba firō ba ana'a ba sawoejoe ira matoea ba sawoejoe ira alawe ba ondra ba kalide. Ba Sara andrō, fo'omo zochō ja'ō, 36

- ba no mo'ono, ono matoea, chō
 zochō ja'o, me niha satbea sa'ae
 ia; ba danga da'ō ibe'e fefoe zi so
 37 chōnia. Ba no ibe'e li chōgoe sochō
 ja'o, no ibe'edo ba hōloe ba da'ō,
 imane : Lō tola ba Ndrawa Gana'
 ana ōhalō ndra alawe chō nonogoe,
 ba Ndrawa Gana'ana andre, si sodo
 38 ba danō, ba mbanoeama mōi'ō, ba
 niwama, ba wangai ira alawe chō
 39 nonogoe. Ba no oemane chō zochō
 ja'o : Ba he wisa, na lō edōna i'o'ō
 40 ndrā'ō alawe andrō ? Ba imane
 chōgoe : Jehowa andrō, si no anehe,
 ba wanōrōgoe lalagoe andrō, ifo-
 waōwaō mala'ikania fōnaoe ba ifa-
 howoe'ō we'amōimō, ena'ō ba niwa-
 41 ma ōhalō ndra alawe chō nonogoe,
 ba mbanoeama andrō. Ba awena
 aefa'ō ba wahōloesa andre, na no
 mōi'ō ba niwama; na lō latehe
 chōoe, ba aefa'ō ba wahōloesa andre
 42 chōgoe. Ba me oeroegi mba'a andrō,
 me ma'ōchō, ba oemane : He Je-
 howa Lowalangi, zochō ja'o, Lowa-
 langi Gaberahamo ! na ōfahowoe'ō
 ndrā'ō ba lala andre nitōrōgoe, ba
 43 tolo do : Na sodo ba da'e, ba zinga
 mba'a, ba na so moroi jomo nono
 alawe, ba wana'oe idanō, ba na
 oemane chōnia : Be'e ōgoe ma'ifoe
 44 nidanō ba nasoa chōoe ! ba na
 imane : Badoe, ba da'oefabadoegō
 gōi ba gondra chōoe ! — ba ja da'ō
 ndrā alawe andrō, si no ihonogōi
 Jehowa chō nono zochō ja'o andrō.
 45 Ba ha si'aikō aefa ochonogōi da'ō
 tōdōgoe, ba so moroi jomo Rebeka,
 no i'angalisigō nasoa, nōi ia mitoeo
 ba mba'a, mana'oc idanō. Ba oema-
 46 ne chōnia : Be'e ōgoe, oebadoe ! Ba
 i'anema'ō i'oro'ō nasoa, imane : Ba-
 doe, ba da'oefabadoegō ba gondra
 chōoe gōi. Ba oebadoe nidanō ba
 47 ifabadoegō ba gondra gōi. Acfa da'ō,
 ba oesofoe chōnia, oemane : Ha ono
 ndrā'ogō ? Ba imane : Ono Mbe-
 toeceli ndrā'odo, Betoeceli ono Na-
 chori andrō, ononia chō Milika
 andrō. Ba oetema oebe'e ba nichoe-
 nia naja andrō, ba ba mboe-
 lōchania. Ba oefaōndrō ndrā'o, ma-
 48 ngaloeloc chō Jehowa, oesoeno Je-
 howa, Lowalangi zochō ja'o, Abera-
 hamo, me no i'oroma'ō chōgoe lala,
 si lō elengoe ndrā'o, lala ba wangai
 ono dalifoesō zochō ja'o, chō nono-
 49 nia. Ba na edōna atō ami, mihachōsi
 tōdō. zochō ja'o, na lō edōna farōi
 ami chōnia, ba mi'ombacha'ō chō-
 50 goe; ba na lō'ō, ba mi'ombacha'ō
 zoei chōgoe, ena'ō oefoelido, ma ba
 gambōlō, ba ma gabera oesa'wa. Ba
 51 latema linia ira Labano Betoeceli,
 lamane : Moroi chō Jehowa da'ō !
 Tebai ma'wa'ō hadia ia, he si lō
 sōchi, ba he si sōchi. Ja'e chōoe
 52 Rebeka; ohe ia ba ae'e, ena'ō
 fo'oino nono zochō ja'ogō ia, si
 máne ni'wa'ō Jehowa. Ba me irongo
 53 ni'wa'ōra andrō sawoejoe Gabera-
 hamo andrō, ba mangaloeloe ia chō
 Jehowa iroegi danō tooe. Ba isa'ō
 54 baero sawoejoe andrō naja ana'a
 ba aja firō ba noecha, ibe'e boeala
 chō Rebeka; ba chō ga'ania ba
 chō ninania, ba ibe'e gōi naja. Ba
 55 manga ira ba mamadoe hadia ia,
 ja'ia ba awōnia fao, ba mōrō ira
 ba da'ō. Ba mahemoloe ō, me no
 maoso ira, ba imane : Mitehe chōgoe
 wangawoeli chō zochō ja'o ! Ba la-
 56 mane ira ga'a Rebeka inania : Aeha
 mowongi na ma'ifoe ba da'e nono
 alawe, ma iregoe foeloe bongi, ba
 hana na mofanō ia. Ba imane
 57 chōra : Bōi mitahado ! No ifaho-
 woe'ō Jehowa we'amōigoe andre,
 ba mi'ofa'ō ndrā'o, ena'ō oefoelido
 chō zochō ja'o. Ba lamane : Ba
 58 damoehede ita chō nono alawe,
 chōnia tasofoe ! Ba hoemede ira
 chō Rebeka, lamane chōnia : Hadia,
 59 edōna'ō mōi awō niha andrō ? Ba
 imane : E, edōnado ! Ba lafōfanō
 sa'ae dalifoesōra Rebeka andrō, awō
 zamaenoe ja'ia fōna ba sawoejoe
 Gaberahamo andrō ba awōnia fao.
 60 Ba lafahowoe'ō Rebeka, lamane
 chōnia : He si achi ! Ja oja nga-

hönō ma'owoemō dania, ba jala'-
aro'ō chōra dania mbawa göli nema-
61 lira nga'ōtōmi! Ba mangefa Rebeka,
awō ngoningoninia, mōi ira ja'wa
ba hoeloe gondra ba la'o'ō niha no
mege; ba i'ohē Rebeka sawoejoe
no mege ba mofanō.

62 III. Ba no mōi ba „mba'a zaoeri,
samaigi ja'odo" Giza'aki; ba danō
63 si raja sa sosō ia. (*F. 16, 14*). Ba
samocza ma'ōchō, ba no mōi ba
mbenoea Giza'aki mangandrō, me
tánōtánō owi. Ba me ifaōga hōrō-
64 nia, ba i'ila gondra moroi sa. Ba
me ifachōlō ia Rebeka, ba i'ila Gi-
za'aki. Ba itibo'ō tooe ia moroi ba
65 hoeloe gondra, ba imane chō za-
woejoe andrō: Ha niha da'ō, sa-
maondragō ja'ita ba mbenoea? I-
mane sawoejoe andrō: Sochō ja'o
66 da'ō! Ba ihālō mbaloebaloe mbawa,
ibaloegō ia. Ba idoenōdoenō chō
Giza'aki sawoejoe andrō wolaoenia
67 fefoe. Ba i'ohē baose Rebeka Iza'aki,
baose ninania Sara, ihālō ia ba
tobali fo'omonía ba itoegoe i'oma-
si'ō; ba terara dōdō Giza'aki ba
wa'amate ninania.

FAZA 25.

I. Ifoeli mangowaloe Gaberahamo.
Ononia ba da'ō. II. Fa'amatenia
ba fogo'o ja'ia. III. Nga'ōtō Zima-
68 'eli ba fa'amatenia. IV. Ama-
boe'oeala li Lowalangi chō Rebeka.
Fa'atoemboe ndra Ezaoe Jakobo.
V. Lō ba dōdō Gezaoe fa'asia'ania.

1 I. Ba ifoeli mangai ira alawe A-
2 berahamo, Ketoera dōi, ba mo'ono
da'ō chōnia: Simera ba Jokisa ba
3 Soea. (*Nga'ōt. I. 1, 32*). Ba ono Jo-
kisa, ba Seba ba Dedano; ba ma'-
oewoe Dedano Ndrawa Asoeri andrō
4 ba Dawā Letoesi ba Dawā Loimeni.
5 Ba ono Midiano, ba Efa ba Eferi
ba Hanochi, ba Abida ba Elida'a;
6 oi iraono Getoera andrō da'ō. Ba
hadia ia zi so chōnia, fefoe, ba i-
be'e chō Giza'aki Aberahamo. Ba

ba ndraono ndrongsania ba dōi,
chōnia, ba mamoeala Gaberahamo
ba ifofanō ira, ifabali chō nononia
Iza'aki, me aeri ia na, ifofanō ba
danō tánō ba gatoemboecha loeo.

7 II. Ba da'ō wa'anaoe noso Ga-
berahamo, si so ia ba goeli danō :
8 175 fache. Ba aetoe noso Gabera-
hamo, mate ia ba wa'atoea omasiō,
no atoea ia ba no afōli fa'aeri; ba
9 te'oroedogō ia ba niwara. Ba
lako'o ia ononia Iza'aki ba Sima'eli
ba dōgi narō hili Machefela andrō,
ba mbenoea Ndraono Cheti andrō,
Eferono, ono Zohara, ba gamaeodoe
Mamere. Ba mbenoea andrō, ni'ōli 10
Gaberahamo ba Ndraono Cheti : ba
da'ō teko'o Gaberahamo ba fo'omo-
nia Sara. (*F. 23, 19*). Ba me no 11
mate Gaberahamo, ba ifahowoe'ō
nononia Iza'aki Lowalangi. Ba ba
ngai „mba'a zaoeri, samaigi ja'o-
do" sosō Giza'aki. (*F. 24, 62*).

12 III. Ba da'ō nga'ōtō Zima'eli 12
andrō, ono Gaberahamo, ononia ba
Ndrawa Miseraji andrō, Hagara,
sawoejoe jomo chō Zara. Da'e dōi 13
nono Zima'eli, wanōtōi ja'ira,
ngenolira: Si a'a chō Zima'eli,
ba Nebajoti, ba Kedara ba Adibe'eli
ba Mibisa ba Misima ba Doema 14
ba Masa, ba Hadadi ba Tema ba 15
Jetoeri ba Nafisi ba Kedema. Da'ō 16
nono Zima'eli andrō, ba da'ō
dōira, ba mbanoeara andrō, ba na-
ha nosera; felendroea zala'wa, ba
niwara andrō. (*F. 17, 20*). Ba fa'- 17
anaoe noso Zima'eli andrō, ba 137
fache. Ba aetoe nosonia, mate ba
te'oroedogō ba niwara. Ba nahia, 18
banoeara, ba i'otarai Hawila, noe-
malō ba Zocri, tánō ba gatoemboe-
cha, na ta'otarai danō Miseraji, iroegi
misa danō Ndrawa Asiria; tánō ba
gatoemboecha mowanoea ia fōnafōna
dalifoesōnia fefoe. (*F. 16, 12*).

19 IV. Ba da'ō chō Giza'aki, ono 19
Gaberahamo: Ono Gaberahamo Gi-
za'aki. Ba ōfa woeloe fache Giza'aki, 20
me ihālō Rebeka andrō, ono Ndra-

wa Garamo andrō, Betoeele, ba Me-
 zofotamia, achi Ndrawa Garamo
 21 andrō, Labano. Ba mangandrō Gi-
 za'aki chō Jehowa ba chō wo'omo-
 nia andrō, me no si lō ono. Ba ifo-
 ndrondrongo wangandrōnia Jehowa,
 ba manabina wo'omonía Rebeka [si
 22 faero] Ba fagobigobi nononia ba
 daloenia; ba imane: Na si manō,
 ba hana wa aerido? Ba mōi ia moe-
 sofoe chō Jehowa. Ba imane chōnia
 23 Jehowa: Dombœa soi ba daloemō;
 dombœa mado zi toembœe chōoe
 dania, ba wasoewōta. Ba abōlō da-
 nia mado si sambœa, ba sawoejoe
 zi achi dania zi a'a. (*Rom. 9, 12*).
 24 Ba me iroegi ba'wania ba wo'ono,
 25 ba hiza zi faero ba daloenia. Ba
 bōla zi a'a, no ojo'ojo, hoelō mbarœe
 loeo sobœœoe, ma'asagœoe. Andrō
 26 wa labe'e tōinia Gezaœe. Ba bōla
 gōi nachinia andrō, ba no igogohe
 mbōrō sisi Gezaœe tangania; andrō
 wa labe'e tōinia Jakobo. Ba no
 ònō ngafœœoe fache Giza'aki, me
 toembœe ira. (*Hos. 12, 4*).
 27 V. Ba me manōi ndraono andrō,
 ba tobali sabōlō ba wealœe Gezaœe,
 niha ba ndrœœoe, ba Jakobo, ba
 28 niha sahonohono, si iagō ose. Ba
 Iza'aki, bai'omasī'ō Gezaœe, ami chō-
 nia gahœœoe andrō; ba Rebeka, ba
 29 i'omasī'ō Jakobo. Ba samœœa ma'-
 òchō, ba itœœe'ō gōnia Jakobo. Ba
 so Gezaœe, olofo sibai, i'otarai danō
 30 si mate. Ba imane Ezœœe chō Ja-
 kobo: Ta'ita'i be'e œgoe zojo andrō,
 sojo andrō we! solœœo sibai sa'ae
 ndrœœo. Andrō wa labe'e tōinia Ge-
 31 domo (Sojo). Ba imane Jakobo:
 Amawa chōgoe wa'asia'amō oea!
 32 Ba imane Ezœœe: A! mate sa atō
 ndrœœo dania, ba ha œewai wa'asi-
 33 a'a andrō! Imane Jakobo: Ba ae
 ba hōloe oea chōgoe! Ba mōi ba
 hōloe ia chōnia ba tobali i'amawa
 chō Jakobo wa'asia'ania andrō.
 34 (*Heb. 12, 16*). Ba ibe'e chō Gezaœe
 roti ba samōsa mō'ō harita side'ide;
 ba manga ia, ba ifaza'wa ia, ilœœe

mofanō. Ba tobali i'ositengagō wa'-
 asia'ania Ezœœe.

FAZA 26.

I. Fangarō amabœœe'œela li chō Gi-
 za'aki. II. Fe'asora ba Gerara. III.
 Tohoetohœe gamabœœe'œela li. IV. Fa-
 wœœe'œesa li chō Gábimelechi. V. Ira
 alawe chō Gezaœe.

I. Ba itōrō lofo danō andrō, — 1
 lō lai lofo fōna, ba gōtō Gabera-
 hamo — ba isa'wa Gábimelechi, ba Gerara.
 Ndrawa Wilisiti, Iza'aki, ba Razara. (*F. 12, 10*). Ba i'oroma'ō ia chōnia 2
 Jehowa. imane: Bōi ae misi toœe
 ba danō Miscraji! Iagō danō, ni'wa'-
 3 œgoe chōœe dania. Ja si fatewoe
 ndrœœe'œegō ba danō andre, ba œeto-
 lotolo'ō ba œefahœœe'œegō ndrœœe'œegō,
 chōœe sa ba ba ma'œewœœemō œebe'e
 danō andre fœœoe, ba lō œewœœe'ai zi
 no mōido ba hōloe chō namaœe
 4 Aberahamo. Ba ato sibai dania ma'-
 œewœœemō œebe'e, fa'oja ndrōfi ba
 mbanœœa ja'wa, ba œebe'e ba ma'œe-
 wœœemō dania danō da'e fœœoe, ba
 5 **mœœoi ba ma'œewœœemō tefahœœe'œegō**
danía fœœoe soi ba goeli danō, (*F.*
12, 3; 15, 5; 22, 18), bōli gōlō, me no 5
 i'œ'ō ni'wa'œgoe Aberahamo, ba me
 no itōngōni fœœoe nibe'œgoe li chō-
 nia, œoisagœœe andrō ba amachœœita-
 6 goe ba famobawagœœe lala. Ba sa-
 hono ba Gerara Giza'aki. Ba me 7
 lasœœofoc wo'omo Giza'aki banœœe da'ō
 bacha, ba imane: Achigœœe; ata'œe
 sa'ae ia i'ombacha'ō, wa fo'omonía;
 imane: Ma dania labœœenœ ndrœœe'œ,
 banœœe da'e, bōrō Rebeka andrō,
 me no si sōchi sibai bawa ia. Ba me 8
 me no ara ma'ifœœe ia ba da'ō, ba
 ifaigi ba zandrela Abimelechi, razo
 Ndrawa Wilisiti andrō, ba i'ila, me
 fawœœe Giza'aki chō wo'omonía
 Rebeka. Ba ifakaoni'ō Giza'aki Abi-
 9 melechi, imane: Ba fo'omoœe ia
 ja'ō? Ba hana wa tola œ'wa'ō: Achi-
 goe? Imane Iza'aki: Oœœane sa
 dōdōgoe, ma mate ndrœœe'œ, bōrō ia.
 Ba imane Abimelechi: Hadia ni- 10
 laœœemō chōma! No ahatō œœœœœ

chō wo'omooe niha bō'ō, ha niha ia, ba no ōfatōrō chōma horō se-
 11 boca mena'ō. Ba ibe'e li ba mba-
 noeania Abimelechi, imane: Ha
 niha zombambaja niha da'ō ba fo-
 12 omonia, ba niboenoe. Ba manaroe
 Giza'aki ba danō andrō, ba mamasi,
 doea woeloe zamba jōoe mboea, ifa-
 13 howoe'ō sa'ae ia Jehowa. Ba tobali
 mo'ana'a ia, itoegoe tedoedoee ma-
 14 nō gana'ania, irege eboea siba. Ba
 mongawawá chōnia mbiribiri ba mo-
 ngawawá za'wi ba ato siba zawoc-
 joenia, tobali afōchō dōdō Ndrawa
 15 Wilisiti chōnia. Ba no lahawoei Da-
 wa Wilisiti mba'a andrō fefoe, ni-
 charoe zawoejoe uamania, ba gōtō
 namania Aberahamo, no lafo'ōsi ta-
 16 nō. (*F. 21, 25*). Ba imane Abimele-
 lechi chō Giza'aki: Heta'ō ba chō-
 ma, noa sa tōra wa'abōlōoe chō-
 17 ma! Ba iheta ia ba da'ō Iza'aki,
 ba ndraso ba Gerara itaroe'ō no-
 18 senia, ba da'ō i'iangō. Ba ifoeli ifa-
 charoe'ō Iza'aki mba'a andrō, ni-
 charoera ba gōtō namania Abera-
 hamo, ba nihawoei Ndrawa Wilisiti,
 me no mate Gaberahamo, ba ifoeli
 ifotōi, tōi nifatōrō namania nege.
 19 Ba lacharoe danō sawoejoe Giza'aki,
 ba ndraso, ba lasōndra goemboe ba
 20 da'ō, hele. Ba lafasosoni goebalo
 chō Giza'aki koebalo ba mbanoea
 Gerara, lamane: Chōma nidanō a-
 ndrō! ba ibe'e tōi gocmboe andrō
 „Ezeki”, me no fasoso ira chōnia.
 21 Aefa da'ō, ba lacharoe mba'a bō'ō,
 ba ba da'ō gōi fasoso, andrō ibe'e
 22 tōinia „Zitina”. Ba iheta ia ba da'ō,
 ifa'ese ia ba ifacharoe'ō mba'a
 bō'ō. Ba ba da'ō, ba lō fasosota,
 andrō ibe'e tōinia „Rehoboti”, ima-
 ne: Noa sa'ae ifaigi chōda naha se-
 bolo Jehowa, fa ta'ila tabologō ita
 23 ba danō! Ba iheta ia ba da'ō, isa'wa
 mija'wa Mbereseba.
 24 III. Ba i'oroma'ō ia chōnia Je-
 howa: ba zi bongi andrō, imane:
 Lowalangi namaoe Abarahamo
 ndra'odo! Bōi boesi dōdōoe, oetolo

sa ndra'oegō; ba oefahowoe'ō ndra'-
 oegō ba ato dania ma'oewoemō
 oebe'e, bōrō genonigoe Aberahamo.
 Ba ifa'anō naha wame'e soemange 25
 ba da'ō, i'angarōfi li dōi Jehowa ba
 itaroe'ō nosenia ba da'ō. Ba aefa
 da'ō, ba lacharoe mba'a ba da'ō
 sawoejoe Giza'aki.

IV. Ba mōi chōnia Gabimele- 26
 chi, awō Ġahoesati, anofoclania,
 awō Wicholo koemandra andrō chō-
 nia, la'otarai Gerara. Ba imane 27
 chōra Iza'aki: Hadia wa mōi ami
 chōgoe, me noa sa atō si fa'oedoe
 ami chōgoe, ba me no mifofanō
 ndra'o ba chōmi? Iamane: Noa sa 28
 ma'ila, wa no itolotolo'ō Jehowa,
 ba no ma'wa'ō, sōchi na fawoe'oe li
 ita, na faoma mōi ita ba hōloc chō
 nawōda, fawoc'oe li ita, wa lō ōlaoe 29
 chōma zi lō sōchi, si mane ja'aga,
 me lō nibabajama ja'oegō ba me
 ha sambalō si sōchi nilaoema chōoe,
 me no ma'efa'ō ndra'oegō, lō ma-
 laoe chōoe hadia ia. Nifahowoe'ō
 Jehowa sa atō ndra'oegō! Ba ifodi- 30
 wo ira, ba manga ira ba labadoe
 hadia ia. Ba mahemoloe mbanoea, 31
 ba faoma mōi ira ba hōloe, chō na-
 wōra, ba ifofanō ira Iza'aki, ba
 larōi ia, lō hadia ia. Ba me loeo 32
 da'ō, ba so zawoejoe Giza'aki la'-
 ombacha'ō chōnia, he wisa mba'a
 andrō, nichaora, lamane chōnia:
 No masōndra nidanō! Ba ibe'e tōi- 33
 nia Zeba (fahōloesa); ba da'ō moroi,
 wa Bereseba dōi mbanoea andrō,
 iroegi ma'ōchō. (*F. 21, 31*).

V. Ba me no ōfa woeloe fache 34
 Gezaoe, ba ihalō Joedita, ono Ndrao-
 no Cheti andrō, Be'eri, ba Basi-
 mata, ono Ndraono Cheti, Elono.
 Ba langoe dōdō ndra Iza'aki Re- 35
 beka galawe andrō.

FAZA 27.

I. Ifahowoe'ō Jakobo ba Ezaoe
 Iza'aki. II. Edōna iboenoe Jakobo
 Ezaoe ba itoio Jakobo inania Rebeka.

I. Ba me no atoea Giza'aki ba 1

- me no abōsi hōrōnia, fa lō'ō sa'ae i'ila niha, ba hoemedede ia chō nononia si a'a Ezaoe, imane chōnia : He onogoe ! Ba imane : Ja'e ndra'odo !
- 2 Ba imane [Iza'aki] : Atoea sa'ae ndra'odo, ba lō oe'ila, ha wa'ara matedo. Ba halō wangōnaoe ba
- 3 wealoe, naha nono wana, awō wana, ae ba mbenoea ba halō chōgoe gahoeleoa ; ba haogō ōgoe, somasido
- 4 ba ohe chōgoe si bacha andre, ena'ō oe'ā, ba oefahowoe'ō ndra'oegō, gasagasa wa'amategoe. Ba no ifondrongondrongo Rebeka, me iwa'ō da'ō
- 5 Iza'aki chō nononia Ezaoe. Ba me no mōi ba mbenoea Gezaoe fafana, ba wangai ahoeloa, ba imane
- 6 Rebeka chō nononia Jakobo : Faefā oerongo, me hoemedede namaoe chō ga'aoe Ezaoe, me imane chōnia :
- 7 Halō chōgoe gahoeleoa ba haōgō ōgoe, ena'ō oe'ā, ba oefahowoe'ō ndra'oegō, ba zanehe Jehowa, gasagasa
- 8 wa'amategoe. Ba ija'e, ja'oegō onogoe, ba o'ō niwa'ōgoe, wamobawa lala chōoe ! Ae ba nambi
- 9 ba halō chōgoe ba da'ō zi mateoa nono nambi si sōchi, doea rozi, ena'ō oehaogō, ō namaoe, somasi
- 10 ia. Ba ō'ohe dania chō namaoe si bacha, ena'ō i'ā, ba ifahowoe'ō dania ndra'oegō, gasagasa wa'amate-
- 11 nia. Ba imane Jakobo chō ninania Rebeka : Hiza, ba no mboe siba
- 12 ga'agoe Ezaoe, ba ja'o, ba si lō boe. (F. 25, 25). Ma dania ibajaisi ndra'o amagoe, ba tobali sango'aja ja'ia
- 13 ndra'odo, ba tohare chōgoe wangelifi oebe'e, ba tenga howoehowoe ! Ba imane chōnia inania : Chōgoe
- 14 jatohare wangelifi andrō, si gōna ndra'oegō ena'ō, onogoe ; o'ō manō niwa'ōgoe, ae halō chōgoe. Ba
- 15 mōi ia moehalō, ba i'ohe chō ninania ; ba ihaogō imanania, ō namanania, somasi ia. Ba ihalō noecha
- 16 nononia si a'a Rebeka, noecha si sōchi chōnia, si so chōnia si bacha, ba ibe'e noecha nononia si achi, Jakobo. Ba oeli nono nambi
- andrō, ba ibe'e ba dangania ba ba mbaginia, si no alōsōlōsō. Ba ibe'e 17
- ba danga nononia Jakobo gō no mege, fabaja roti nibogōnia. Ba mōi 18
- ia si bacha chō namania, imane : He ama ! Imane : Ja'e ndra'odo !
- 19 Ha niha ndra'oegō onogoe ? Ba imane Jakobo chō namania : Ezaoe
- ndra'odo, onooe si a'a ; no'oe'o'ō niwa'ōoe chōgoe. Ba dadao ba ā gahoeleoa andre chōgoe, ena'ō ōfahowoe'ō ndra'o dania ! Ba imane Iza'
- 20 aki chō nononia : Ha lō alio ōsōndra, onogoe ! Imane : Ja'ia, Lowalangioe Jehowa zamatōrō chōgoe. Ba imane Iza'aki chō Jakobo : Ha-
- 21 tō'ōgō we, onogoe, ena'ō oe'ila oebabaja nōsioe, na si ndroehoe onogoe Ezaoe ndra'oegō, ba na tenga !
- 22 Ba ihatō'ō ia chō namania Iza'aki Jakobo, ba me no ibajaisi, ba imane : Li andrō, ba no li Jakobo, ba
- 23 ta'io, ba no ta'io Gezaoe. Ba lō i'ila, wa ja'ia, me no mboe da'ionia, si mane, ta'io ga'ania Ezaoe ;
- 24 ba ifahowoe'ō ia. Ba imane : Hadia, onogoe Ezaoe ndra'oegō ? Imane : E, Ezaoe ndra'odo. Ba imane :
- 25 Ba ohe chōgoe, ena'ō oe'ā gahoeleoa andrō, chō nonogoe, ba oefahowoe'ō dania ndra'oegō ! Ba i'ohe chōnia,
- 26 ba i'ā ; ba ibe'e chōnia nagoe ba ibadoe. Aefa da'ō, ba imane chōnia amania Iza'aki : Ae ba da'e,
- 27 ago mbawagoe, onogoe ! Ba me ihatō'ō ia, me fa'ago bawa ia chōnia, ba i'ago hoea noechania ; ba ifahowoe'ō ia, imane : Si ndroehoe, hoea
- 28 nonogoe andrō, ba no hoelō hoea mbenoea, nifahowoe'ō Jehowa ! Jamoebe'e chōoe Lowalangi namo moroi ba mbanoea si jawā, ba tanō
- 29 satabō sinanō, ba jamoehōna chōoe mboeae nowi, awō nagoe. (Heb. 11, 20). Ndrāmōi sawoejoemō soi niha
- ba jamangaloeloe chōoe ngawalō mado. Samatōrō talifoesōoe fefoe dania ndra'oegō, ba ja mangaloeloe chōoe ndraononinaoe. Ha niha zangelifi ja'oegō, ba ni'elifi da'ō ; ba

samahowoe'ō ja'ogō, ba nifahowoe'ō? (*F. 25, 23. Moz. IV. 24, 9*).

- 30 Ba me no i'ozoei Iza'aki wamahowoe'ō Jakobo ba me ha si'aikō irōi namania Iza'aki Jakobo, we'amōi baero, ba so ga'ania Ezaoe, i'oroi fafana. Ba i'asiwai gōi gō, i'ohe si bacha chō namania, ba imane chō namania: Faoso, ama, ba ā gahoeloea andre chō nonooe, ena'ō
- 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
- ōfahowoe'ō ndra'o dania. Ba imane chōnia amania Iza'aki: Ha niha ndra'ogō? Imane: Onooe si a'a, Ezaoe, ndra'odo! Ba tokea siba Giza'aki ba imane: Ba ha niha atō zi no ahoeloe, solohe chōgoe si bacha, tobali no ahori oēā, me lō ja'ogō na, ba no oefahowoe'ō ia. Ba lō'ō sa teboelō nifahowoe'ō ia!
- Ba me irongo Ezaoe niwā'ō namania andrō, ba mege'ege siba ia, moe'ira'ira, ba imane chō namania: Fohowoe'ō ndra'odo gōi, ama! (*Heb. 12, 17*). Ba imane: Noa sa i'onechesi achioe, ba no itagō howoehowoe andrō chōgoe. Ba imane: Tenga sa faja, wa no labe'e tōinia Jakobo; noa sa mendroea ilimodo: fa'asia'a andrō chōgoe, ba no ihalō, ba no itagō gōi howoehowoe andrō chōgoe! Ba imane na: Ba hadia, lō nitengōe howoehowoe chōgoe? (*F. 25, 33*). Ba itema li Iza'aki, imane chō Gezaoe: Noa sa atō oefataro samatōrō ja'ogō ia, ba no oebe'c barō mbawania, sawoejoenia, dalifoesōnia fefoe, ba no oehōna chōnia mboea nowi, awō nagoe; ba hadia atō nibe'egoe chōoe, onogoe? Ba imane Ezaoe chō namania: Ba hadia sa, ha da'ō howoehowoe chōoe, ja'ogō amagoe? Fahowoe'ō ndra'o gōi, ama! ba mege'ege Gezaoe. Ba itema linia amania Iza'aki, imane chōnia: Hiza, si lō atabō sinanō danō, ba zi so'ō ba lō tana chōnia namo mbanoea moroi jawa. Si'ōli wanggaloei mbalazo chōoe, ba sawoejoe nachioe ndra'ogō. Ba tobali, na o'anōsō'ō, ba o'ewegō galo mbagi

andrō chōnia, aheta ba mbagioe.

- II. Ba fatioe dōdō Gezaoe chō 41
Jakobo, ba howoehowoe andrō nifa'ema namania chōnia; imane dōdōnia Ezaoe: Na iroegi ba'wa wange'esi amagoe dania, ba oeboenoe nachioe Jakobo! (*Obad. a. 10*). Ba 42
me te'ombacha'ō chō Rebeka wehede nononia si a'a Ezaoe, ba ifakaoni'ō nononia si achi, Jakobo, imane chōnia: Hiza, edōna ilae mbalōnia chōoe ga'aoe Ezaoe, wamoenoe ja'ogō. Ba o'ō niwā'ogoe 43
chōoe, onogoe! Faoso, oloi, sa'wa ga'agoe Labano, ba Harana, chōnia 44
iagō ma'ifoe, irege alō wa'abao dōdō ga'aoe — irege dōhō wōnoe 45
ga'aoe andrō chōoe ba irege olifoe ia nilaemō chōnia; awena dania oefatenge, oefahalō'ō ndra'ogō ba da'ō. Hana wa faoma taja ami chōgoe, ha ma'ōmachō! Ba imane 46
Rebeka chō Giza'aki: Safōli fa'aeri sa'ae ndra'o, bōrō Ndraono Cheti andrō. Na Jakobo gōi dania zangai Iraono Cheti si manō, ono niha ba danō, ba hadia goena aoerido na?

FAZA 28.

I. Ifahowoe'ō Jakobo Iza'aki ba ifatenge chō Labano. II. Ihalō nono Zima'eli Ezaoe. III. I'ila nora ba zoroego Jakobo, ba wangifi, ba itema gamaboe'oea li Lowalangi. IV. I'andrō saoha gōlō chō Lowalangi ba ifaboe'oe wolo'ō chōnia.

- I. Ba hoemedede Giza'aki chō 1
Jakobo ba ifahowoe'ō ia; ba ibe'e na li chōnia, imane: Bōi halō nono alawe Ndrawa Gana'ana. (*F. 24, 3*). Faoso, ae ba Mezofotamia, 2
ba nomo Mbetoeli, ama ninaoe, ba da'ō halō chōoe ndra alawe, ono zibajaoe Labano, samboea. (*Hos. 12, 13*). Ba jamoefahowoe'ō ndra'ogō 3
Lowalangi si lō ambō fa'abōlō, ba jamoefo'ono ndra'ogō jamoe'oja'ogō, ena'ō walo soi ndra'ogō! Ba 4
jamoebe'e chōoe howoehowoe andrō

- chō Gaberahamo, chōoe ba ba ma'oewoemō, awōoe, ena'ō ochōtaoe dania danō andre, ba zi so ndra'oegō si fatewoe, nitehe Lowalangi chō Gaberahamo. (*Moz. V. 34, 4*).
- 5 Ba ifofanō Jakobo Iza'aki, ba isa'wa Mezofotamia, chō Labano, ono Mbe-toeeli, Dawa Garamo, ga'a Rebeka, ina ndra Jakobo Ezaoe.
- 6 II. Ba me irongo Ezaoe, no ifahowoe'ō Jakobo Iza'aki ba no ifatenge ba Mezofotamia, ena'ō ba da'ō ihalō chōnia ndra alawe, wa no ifahowoe'ō ia, awō wa no ibe'e li chōnia, wangoema'ō: Bōi halō nono alawe Ndrawa Gana'ana! awō wa no ifondrongro Jakobo li ndra amania inania, we'amōi ba Mezofotamia, ba aboto ba dōdō Gezaoe, wa anoezoe dōdō namania ndra alawe Dawa Gana'ana. Ba mōi chō Zima'eli Gezaoe ba ihalō Mahalata, ono Zima'eli ono Gaberahamo andrō, talifoesō Nebajoti, nōnōnōnō ndrongsania si tohōna. (*F. 36, 3*).
- 10 III. Ba mofanō Jakobo, iheta ia
- 11 ba Mbereseba, isa'wa Harana: Ba iroegi zi mōrō ia, noa sa'ae aechoe loeo. Ba samboea ihalō kara, si so ba da'ō, ibe'e tandrajania, ba ifadōlō ia tooe mōrō ba naha andrō. Ba mangifi ia, ora nifasindro ba danō siroegi banoea si ja'wa zoezoe, ba mangōrōngōrō ba da'ō mala'ika Lowalangi. (*Joh. I, 52*). Ba so si ja'wa ba mbagi Jehowa, imane: Jehowa ndra'odo, Lowalangl docaeoe Aberahamo, ba Lowalangi Giza'aki: tanō andre, si mōrō ndra'oegō tooe, ba chōoe oebe'e dania ba ba ma'oewoemō. (*F. 35, 1; 48, 3*). Ba ma'oewoemō dania, ba si manc ngawoea nenc ba danō [wa'oja], ba mibologō dania ami tánō ba gaechoela ba tánō ba gatoemboechea ba mijōoc ba miraja, ba moroi chōoe tafahowoe'ō dania fefoe soi ba gocii danō, ba moroi ba ma'oewoemō.
- 15 IV. Ba faofao ndra'o chōoe ba

oetimba chōoe zi lō sōchi, fefoc gofoe heza mōi'ō, ba oe'ohē mangawoeli ndra'oegō ba danō andre; lō'ō sa farōi ndra'o chōoe, irege no ocafoea nifaboe'oegoe chōoe. (*Jes. 43, 1*).

Ba tokea Jakobo, ba imane: Si ndroehoe, so Jehowa ba naha andre, ba no lō oe'ila! Ba ata'oe ia ba imane: Sihocha mboeda naha da'e; si ndroehoe nahia Lowalangi da'e, bawandroehō zoroego! Ba me mo-loe, ba ihalō gowe andrō Jakobo, tandrajania mege, ifasindro harefa, ba ifadoewa wanicha ba detenia. Ba ibe'e tōi naha andrō Mbetiēli; Loesi dōinia fōna. Ba ifaboe'oe linia Jakobo, imane: Na itolodo Lowalangi, na itimba chōogoe zi lō sōchi ba lala andre, nitōrōgoe iada'e, na ibe'e gōgoe, ni'ā, ba noechagoe, ni'onoecha, ba na [ibe'e] mangawoeli ndra'o ba nomo namagoe, lō hadia ia, ba ja Lowalangigoe Jehowa. Ba gowe andre, nitaroe'ogoe harefa, ba ja osali Lowalangi, ba hadia ia fefoe, nibe'oeo chōogoe, ba lō zi lō oefoeli chōoe zamboea ni'ofoeloe.

FAZA 29.

I. Iroegi Harana Jakobo. Faloecha ia chō Rachela ba i'ohē ia jomo Labano. II. Mewitoe fache manga gazi ia chō Labano, bōli Rachela. III. Ihalō Rachela ba Lea Jakobo. IV. Si a'a nono Lea, ōfa, ono matoea.

I. Ba mofanō Jakobo, isa'wa danō tánō ba gatoemboechea loeo. Ba i'ila mba'a ba mbenoea, ba mōrō ba zingania mbiribiri, tōloe ngawawá, ba mba'a da'ō sa lafabadoebadoegō nidanō ba mbiribiri. Ba no moesōsōwoei mba'a andrō gowe se-bolo. Ba na no moe'oroedoegō ba da'ō ngawawá mbiribiri fefoe, ba laheta gowe andrō ba mbawa mba'a, ba lafabadoegō nidanō ba mbiribiri; ba aefa da'ō, ba lafoeli ba nahania gowe, sōwoesōwoe mba'a. Ba imane chōra Jakobo: He ga'a! Ha

- 5 banoea ami ? Lamane : Banoea Ha-
 rana ndra'aga. Ba imane chõra :
 6 Hadia, mi'ila Labano andrõ, ma'oe-
 woe Nachori ? Lamane : Ma'ila. Ba
 imane chõra : Hadia, lõ hadia ia
 chõnia ? Lamane : Lõ hadia ia ; hi-
 za si'aikõ moroi sa nononia Rache-
 7 la, solohe biribiri. Ba imane : Ala-
 wã loeo na, ba tenga na inõtõ wo-
 lohoë oerifõ. Mifabadoegõ nidanõ
 ba mbiribiri ba mifoeli mi'ohe ba
 8 ndrõ'oe. Lamane : Tebai, balazi no
 ahoi moe'oroedoegõ ngawawá, a-
 wena dania laheta gowe andrõ ba
 mbawa mba'a, ba mafabadoegõ bia
 9 mbiribiri. Ba fatoea fahoehoe ia
 chõra, ba no ireegi Rachela, wolohe
 10 biribiri namania, koebalo sa ia. Ba
 me i'ila Jakobo Rachela andrõ, ono
 Labano andrõ, ga'a ninania, awõ
 mbiribiri zibajania Labano, ba mõi
 ia mocheta gowe andrõ ba mbawa
 mba'a ba ifabadoegõ nidanõ ba
 11 mbiribiri zibajania Labano. Aefa
 da'õ ba fa'ago bawa ia chõ Rache-
 12 la, ba mege'ege sibai ia. Ba i'ombacha-
 õ chõ Rachela Jakobo, wa ono
 mbene'õ namania ia, ono Rebeka ;
 ba fagohi da'õ, i'ombacha'õ chõ
 13 namania. Ba me irongo Labano
 doeria Jakobo andrõ, toeria nono
 nachinia, ba fagohi ia, ba wamao-
 ndrãgõ, italagoei mbagi, fa'ago ba-
 wa ia chõnia, ba i'ohe jomo, ba
 nomonia ; ba idoenõdoenõ chõ La-
 14 bano fefoe hadia ia. Ba imane chõ-
 nia Labano : Hiza, fõfõ nõsigoe
 ndra'oegõ !
 15 II. Ba me no sara wa'wa ia chõnia,
 ba imane Labano chõ Jakobo : Ono
 mbene'õma sa ndra'oegõ ; ba hadia,
 andrõ mohalõhalõwõ'õ manõ chõgoe,
 lõ bõli gõlõoe ? Wã'õ chõgoe, hadia
 16 locoe. Ba domboea nono alawe
 chõ Labano, Lea dõi zi a'a, ba
 17 Rachela dõi zi achi. Ba no abõsibõsi
 Lea andrõ, sa Rachela, ba si sõchi
 18 boto ba si sõchi bawa. Ba omasi
 Jakobo Rachela andrõ imane : Da-
 mohalõwõdo chõoe mewitoe fache,
 bõli Rachela andrõ, onoe si achi.
 Imane Labano : Sõchi oebe'e chõoe, 19
 moroi oebe'e ba niha bõ'õ ; iagõ
 chõgoe ! Ba tobali mohalõhalõwõ 20
 Jakobo, bõli Rachela, mewitoe fa-
 che ; ba ba dõdõnia, ba hoelõ zi lõ
 oja'oja ngaloco, balazi wa'omasinia
 ia. Ba acfa da'õ, ba imane Jakobo 21
 chõ Labano : Be'e chõgoe ngamba-
 tõgoe, noa sa ireegi dõfigoe — ena'õ
 oroedoe ndra'o chõnia. Ba ikaoni 22
 mbanoeara fefoe Labano, ilaoe wa-
 lõwa. Ba me bongi, ba ihalõ nononia 23
 Lea, i'ohe chõ Jakobo si bacha, ba
 oroedoe ia chõnia. Ba ibe'e chõ 24
 nononia Lea zawoejoenia ono alawe,
 Silifa, Labano, ngoningoninia jomo.
 Ba me moloeo, ba oroma [chõ Ja- 25
 kobo] wa no Lea [nibe'e chõnia].
 Ba imane chõ Labano : Hadia nilaoe-
 mõ chõgoe ? Hadia, tenga bõli
 Rachela, wahalõhalõwõ'õgoe chõoe ?
 Hana sa wa õlimodo ? Imane La- 26
 bano : Tenga hoekoe ba chõma, la-
 be'e zi achi, na lõ moebe'e zi a'a
 oca. Bõi boelõ'õgõ ba da'e zi samigoe 27
 andre, ba tebe'e chõoe zi samboea
 gõi, na mewitoe fache tõ mohalõ-
 halõwõ'õ chõgoe. Ba i'o'õ da'õ Ja- 28
 kobo, ifaloca zi samigoe chõnia,
 awena ibe'e chõnia nononia Rachela
 [Labano]. Ba ibe'e chõ nononia 29
 Rachela zawoejoenia, Biliha, Laba-
 no, ngoningoninia jomo. Ba oroedoe 30
 Jakobo chõ Rachela gõi, ba omasi
 ia Rachela, moroi chõ Lea. Ba
 mewitoe fache tõ mohalõhalõwõ ia
 chõ Labano. Ba me i'ila Jehowa, 31
 te'ositengagõ Lea andrõ, ba ifo'ono,
 ba lõ'õ sa ono Rachela. Manabina 32
 Lea, ba toemboe chõnia nono ma-
 toea, ba ibe'e tõiinia Roebeno, imane :
 Noa sa inehegõ wa'anoemanagoe
 Jehowa ; lõ zi lõ i'omasio sa'ae
 ndra'odo fo'omogoe ! Ba ifoeli ma- 33
 nabina, ba maðono, ono matoea.
 Ba imane : No irongo Jehowa, wa
 ni'ositengagõ ndra'odo, andrõ ibe'e
 chõgoe da'e gõi. Ba ibe'e tõiinia
 34 Zimconi. Ba ifoeli manabina, ba

madono, ono matoea. Ba imane : Awena molemba dania chōgoe wo'omogoe, me no tōloe nonogoe matoea chōnia ; andrō ibe'e tōinia
 35 Lewi. Ba samoeza tō manabina ia, ba madono, ono matoea zoei : Ba imane : Sanoeno Jehowa sa'ae ndra'odo ! Andrō ibe'e tōinia Joeda. Aefa da'ō, ba lō'ō sa'ae ono chōnia.

FAZA 30.

I. Ono Jakobo chō Lea na ba ba zawoejoe andrō, si daroea. II. Mo'ono Rachela, Josefo andrō. III. Mohalōhalōwō na Jakobo chō Labano, bōli goerifōnia andrō, nihōna Lowalangi howoehowoe.

1 I. Ba me i'ila Rachela, lō ononia chō Jakobo, ba afōchō dōdōnia chō ga'ania Lea, ba imane chō Jakobo : Fo'ono ndra'o — ba na lō'ō, ba
 2 matedo ! Ba mofōnoe Jakobo chō Rachela, imane : Hadia, salahi Lowalangi ndra'o ? Ja'ia zi lō ma-
 3 mo'ono ja'oegō ! Ba imane : Jā'e zawoejoegoe jomo, Biliha andre, odonga ia, ena'ō mo'ono ia ba ga-
 4 hetagoe, ba ena'ō moroi chōnia oesōndra gōi nono ! Ba ibe'e chōnia zawoejoenia jomo, Biliha andrō,
 5 donga ba dōi, ba oroedoe chōnia Jakobo. Ba manabina Mbiliha andrō,
 6 ba madono chō Jakobo, ono matoea. Ba imane Rachela : No ifaigi chōgoe lala Lowalangi, no ifondrondrongo chōgoe ba no ibe'e boealania chōgoe nono ! Andrō wa
 7 ibe'e tōinia Dano. Ba samoeza tō manabina Mbiliha andrō, sawoejoe jomo chō Rachela, andrō, ba madono ia chō Jakobo, ono matoea, samboea
 8 tō. Ba imane Rachela : No fasōndra ndra'o chō ga'agoe, ba wangi tōdō Lowalangi, ba no abōlō ndra'o ! Andrō wa ibe'e tōinia Nafetali. Ba me i'ila Lea, wa lō'ō
 9 sa'ae ono chōnia, ba ihalō zawoejoenia jomo, Silifa andrō, ba ibe'e chō Jakobo, donga ba dōi. Ba mo'ono Zilifa andrō, sawoejoe jomo chō Lea, chō Jakobo, ono matoea.

Ba imane Lea : Salōfō ! ba ibe'e 11
 tōinia Gado. Ba samoeza tō mo'ono 12
 Zilifa, sawoejoe jomo chō Lea, chō
 Jakobo, ono matoea zoei. Ba ima- 13
 ne Lea : Ja'ahowoe ndra'odo ! Hiza, nifahowoe'ō ndra alawe bō'ō sa'ae ndra'o ! Andrō wa ibe'e tōinia Gaseri. Ba ha samoeza ma'ōchō, ba 14
 mōi ba mbenoea Roebeno, me ba'wa wamasi gandroe, ba isōndra doedaji, ba i'ohē chō ninania Lea. Ba imane Rachela chō Lea : Be'e chōgoe ma'ifoe doedaji nonooe andrō !
 Ba imane : Hadia, ambō na, wa no 15
 ōtagō chōgoe wo'omogoe, hadia, ōhalō na gōi iada'e doedaji andrō chō nonogoe ? Ba imane Rachela : Oeloeloe ia chōoe bongi, hana na ba ngaiōe mōrō ia bongi andre, bōli doedaji andrō chō nonooe. Ba me 16
 so Jakobo, me bongi, me i'otarai mbenoea, ba ifaondragō ia Lea, imane : Chōgoe si bacha mōi'ō, noa sa oebe'e mbōlioē, doedaji andrō chō nonooe. Ba ba ngainia mōrō ia ba zi bongi andrō. Ba i'ō'ō chō Lea 17
 Lowalangi, toballi manabina ia ba madono chō Jakobo, ono matoea, lima mōi da'ō. Ba imane Lea : No 18
 ibe'e loeogoe Lowalangi, me no oeloeloe chō wo'omogoe zawoejoegoe jomo. Andrō wa ibe'e tōinia Isasari. Ba ifeeli manabina Lea ba ma- 19
 dono chō Jakobo, ono matoea, ōnō sa'ae. Ba imane Lea : No boeala si 20
 sōchi nibe'e Lowalangi chōgoe, awena ebœa ndra'o ba dōdō wo'omogoe dania, me no ōnō nonogoe matoea chōnia ! Andrō ibe'e tōi da'ō Zeboeloni. Ba aefa da'ō, ba 21
 mo'ono ia ono alawe, ba ibe'e tōinia Dina.

II. Ba itōrō tōdō Lowalangi Ra- 22
 chela, ifondrondrongo wangandrōnia Lowalangi ba ifo'ono. Manabina 23
 ia ba madono, ono matoea. Ba imane : No iheta wa'ailagoe Lowalangi. Andrō wa ibe'e tōi nono Zisofa, imane : Jamoebe'e chōgoe zamboea tō nono matoea Jehowa ! 24

25 III. Ba me no toemboc Josefo
andrō chō Rachela, ba imane Ja-
kobo chō Labano : Efa'ō ndra'o, ba
26 wangawoeli ba chōma ! Bc'e chōgoe
wo'omogoe ba onogoe, sobalōhalō-
wōdō chōoe, ena'ō mofanōdo : ja'-
oegō sa'ae zangila, he wisa wohalō-
27 halōwōgoe chōoe ! Ba imane chōnia
Labano : Na ma'ifoe sosō dōdōoe
chōgoe — oroma chōgoe, wa no
ifahowoe'ō ndra'o Jehowa, bōrō
28 ndra'oegō. Ba imane na : Fatō loeo,
ni'andrōoe chōgoe, ba oebe'e chōoe.
29 Ba itema linia, imane : Ō'ila, he
wisa wohalōhalōwōgoe chōoe, ba he
wisa wa'atedooe goerifōoe chōgoe.
30 Lō'ō sa oja'oja, si so chōoe, me lō
ja'odo na, ba no ihōtōi tedooe, ba
sambeka oebekai, ba fago'ōgo'ō ho-
woehowoe chōoc, ibc'c Jehowa —
ba ija'e, ba ha wa'ara oefaigi gae-
rifa zoroijomogoe andrō fefoe ?
31 Ba imane : Ba hadia zomasi'ō oe-
be'e chōoe ? Imane Jakobo : Lō ha-
dia ia ōbe'e chōgoe. Na ōtehe chō-
goe ni'wa'ōgoe chōoe, ba oetohoeō
oerogō mbiribirioe, oeko baloi.
32 Da'oetōrōi mbiribirioe fefoe, ma'o-
chō andre ba oefōfō'ō fefoe, ha oe-
ga geoe zogaragara ba somba'wa-
mba'wa — fefoe zaitō ba nono'ono
ba somba'wamba'wa ba sogaragara
33 ba nambi. Ba ja da'ō loeogoe, ba
ba da'ō oroma dania wa'adōlō dō-
dōgoe : na ōfaigifaigi dania loeogoe
andrō, ba sinagō fefoe si faroeka
ba nambigoe, si tenga sogaragara
ba si tenga somba'wamba'wa, ba si
tenga saitō ba nono mbiribiri chō-
34 goe. Ba imane Labano : Laoe, ja'ia
35 da'ō ni'wa'ōoe. Ba ifōfō'ō [Labano],
me loeo da'ō zi matoea sochoichoi
ba somba'wamba'wa, awō nambi
sogaragara ba somba'wamba'wa fe-
foefefoe zi so hadia ia zafoesi — ba
saitō ba nono'ono fefoe, ba ibe'e ba
36 danga nononia. Ba ifō'taloea, tō-
loe ngaleo fofanō ba gotaloea Ja-
kobo ; ba Jakobo zokoebaloi biri-
37 biri chō Labano si to sai. Ba ihālō

Jakobo ndraha geoe saeeri, booe ba
boea kare ba dara ba ifochoichoi,
wameta oeli, wangoroma'ō safoesi
ba ndraha andrō. Ba ibe'e ba loe- 38
ha ndraha andrō, nibo'ania oeli, ba
naha nidanō, ba zi mōi mbiribiri
mamadoe, ifaoedoegō ba mbiribiri.
Ba alaoe ba zi matoea na mōi ma-
madoe idanō. Tobali fahōmba, na 39
so ba dōdoema hōrōra ndraha geoe
andrō ; ba toballi sochoichoi nono
mbiribiri ba sogaragara ba somba-
wamba'wa. Ba ifōfō'ō nono andrō 40
Jakobo, ifatahō ba mbiribiri fefoe
zochochoi, awō zaitō ba mbiribiri
Labano, ba ifōfō'ō chōnia ngawawá,
si lō i'oroedoegō ba mbiribiri Laba- 41
no. Ba ero na ba'wa welowoe zchoe-
a, ba ibe'e ba naha nidanō ndraha
geoe no mege Jakobo, ifaoedoegō
ba mbiribiri, ena'ō ba gamaoedoe
ndraha geoe andrō fahōmba. Ba na 42
sambō fa'eboca, ba lō ibe'e ndraha
geoe ; ba toballi chō Labano zambō
fa'abōlō, ba chō Jakobo zabōlō.
Ba toballi fahōna chōnia, oja sibaí 43
zi faloecha ia, biribiri ba sawoejoe
ono alawe ba sawoejoe ono matoea
ba ondra ba kalide.

FAZA 31.

I. Moloí Jakobo chō Labano, nibi-
ni'ō. II. Igohi Jakobo Labano ; fa-
hoeshoeo ira. III. Fawoe'oe lí ira.

I. Ba terongo chō Jakobo hoe- 1
hoeo nono Labano ; no lamane : No
ihālō manō chōnia Jakobo dána
chō namada, fefoe, ba ba dána chō
namada mege isōndra wo'ana'a a-
andrō, fefoe. Ba ifaigifaigi mbawa 2
Labano Jakobo, ba tenga sa'ae si
mane fōna gamoeata da'ō chōnia.
Ba imane Jehowa chō Jakobo : 3
Foeli'ō ba danō doeaoe ba ba ni-
wami, ba oetolotolo'ō. Ba ifatenge 4
zinenge Jakobo, ifakaoni'ō ndra
Rachela Lea, ba we'amōi chōnia
ba danō ba zi so biribiri. Ba imane 5
chōra : Oe'ila sa'ae, wa tenga sa'ae
si mane fōna mbawa namami chō-

- goe, ba no itolotolodo Lowalangi
 6 namagoe andrõ. Ja'ami zangila, wa
 no a'oi dôlagoe wangai halõwõ na-
 7 mami. Ba no ilimodo amami; no
 mewoeloe ifalalalala loeogoe; ba
 8 lõ'õ sa nitehe Lowalangi chõnia fa-
 ngalani ja'odo. Na imane : Sogara-
 gara loeoe, ba no sambawá manõ
 zo'onõ'ono sogaragara. Ba na ima-
 9 ne zoci : Sochoichoi loeoe, ba sa-
 mbawá zo'onõ'ono sochoichoi. Ba
 toball ibõda chõ namami goerifõ
 andrõ Lowalangi, ba ibe'e chõgoe.
 10 Ba me ba'wa welowoe mbiribiri, ba
 oe'ila ba wangifi, oroma sibai, si
 matoea mbiribiri andrõ, si fahõmba
 ba zi alawe, ba ahoi no sochoichoi
 ba sogaragara ba somba'wamba'wa.
 11 Ba imane chõgoe mala'ika Lowa-
 langi, ba wangifi : He Jakobo ! Ba
 12 oemane : Ja'e ndra'odo ! Ba imane :
 Faigi we, si matoea mbiribiri a-
 ndrõ, si fahõmba ba zi alawe, ba
 ha sambalõ sochoichoi ba sogara-
 gara, ba somba'wamba'wa ! Noa sa
 ahoi oe'ila, nilaoe Labano chõoe.
 13 Lowalangi ba Mbetiëli no ndra'o-
 do, ba nilaoemõ fanicha ba harcfa
 andrõ, ba nifaboe'oemõ limõ chõ-
 goe. Ba faoso, heta'õ ba danõ a-
 14 ndre, ba foeli'õ ba chõmi. Ba late-
 ma linia ira Rachela Lea, lamane
 chõnia : Hadia, so na sa dána chõ-
 ma, so na zinemama ondrõita ba
 15 nomo namada ? Hadia, tenga no niha
 bõ'õ ndra'aga chõnia, me no i'ama-
 wa ndra'aga, ba me no ara me i'ã
 16 mbõlima ? Fefoe sa, zi no fahõna
 andrõ, nifasõbi Lowalangi chõ na-
 mada, ba chõda ba chõ nonoda. Ba
 ja'oegõ, ba o'õ manõ fefoe ni'wa'õ Lo-
 17 walangi chõoe ! Ba ifakoedo nononia
 18 ba fo'omonia ba hoeloe gondra ; ba
 i'ohc misa goerifõnia andrõ, awõ
 fefoe zi so chõnia, nisõndrania,
 oerifõ andrõ, si so chõnia, nisõ-
 ndrania ba Mezfotamia, ba we'a-
 mõi chõ namania Iza'aki ba danõ
 19 Gana'ana. Ba me no mõi Labano,
 ba wogoeti boc mbiribirinia, ba
 itema itagõ ziraha namania Ra-
 chela. Ba toball ilimo Labano andrõ, 20
 Dawa Garamo, Jakobo, wamini'õ
 chõnia, wa cdõna moloi ia. Ba moloi 21
 ia, i'ohc fefoe hadia zi so chõnia ;
 mangefa ia, i'õtõ nidanõ ba isa'wa
 hili Gileadi andrõ.
 II. Ba doea wongi, ba te'omba 22
 cha'õ chõ Labano, wa no moloi
 Jakobo. Ba i'ohc dalifoesõnia, igohi 23
 Jakobo, fitoe ngaloeo fofanõ, ba
 ichamõ ia, ba hili Gileadi andrõ.
 Ba mõi chõ Labano, Dawa Garamo 24
 andrõ, Lowalangi, ba zi bongi, ba
 wangifi, imane chõnia : Angelama ;
 samboea li bõi wã'õ chõ Jakobo,
 si lõ sõchi ! Ba ichamõ Jakobo 25
 Labano. Ba no itaroe'õ nosenia
 Jakobo ba hili. Ba Labano ba
 talifoesõnia, ba no lataroe'õ ba hili
 26 Gileadi andrõ gõi. Ba imane Labano
 chõ Jakobo : Hadia da'õ, wa õlimodo
 õwa'õ, wa no õ'oloi'õ nonogoe a-
 ndrõ, amaedola nira'oe ba wanoe'õ ?
 Hadia wa moloi'õ, nibini'õ, ba hana 27
 wa õlimodo, ba lõ õfarongogõ chõ-
 goe, fa oefasao'õ mena'õ, fao wa'iki
 ba faenoenõ ba faritia ba biola ?
 ba lõ õbas'õ, fa'ago bawa ndra'o 28
 ba ma'oewoegoe ba ba nonogoe ;
 si ndroehoe, nifolaoe zi lõ tõdõ wo-
 laoemõ andrõ ! So sa ena'õ wa'abõlõ 29
 chõgoe, ba wamakao ja'ami, ba no
 imane chõgoe me owi Lowalangi
 namaoc andrõ : Angelama ; samboea
 li bõi wã'õ chõ Jakobo, si lõ sõchi !
 Ba laoe oea ; noa sa moloi'õ me 30
 no abõlõ sibai adõni dõdõoe ba
 chõmi, ba hana wa no õtagõ Lo-
 walangioe ? Ba itema li Labano 31
 Jakobo, imane chõnia : Sata'oe
 ndra'o, oemane sa'ae dõdõgoe : ma
 õfasõbi chõgoe nonoe. Ba nisõndra 32
 Lowalangioe andrõ, ba bõi ja aocri !
 Ba zanehe talifoesõda andrõ bo'a-
 bo'ai zi so chõgoe, ba halõ. Ba lõ'õ sa
 i'ila Jakobo, wa no Rachela zanagõ.
 Ba mõi ba nose Jakobo Labano ba 33
 ba nose Lea ba ba nose zawocjoe
 jomo andrõ, si daroea, ba lõ hadia

ia isōndra; ba irōi nose Lea ba
 34 mōi ba nose Rachela. Ba no ihalō
 ziraha andrō Rachela, ba no isigōō
 barō zela gondra, ba no idadaoni.
 Ba ibo'ai nose ma'afefoe Labano,
 35 ba lō hadia ia isōndra. Ba imane
 Rachela chō namania: He ama,
 bōi ofōnoe, na tebai maosodo chōoe;
 itōrō ndra'o si mane amoedata ndra
 alawe! Ba i'aloeloei, ba lō isōndra
 36 ziraha. Ba mofōnoe Jakobo, ihede-
 hede'ō Labano. Hoemedede ia, imane
 chō Labano: Hadia horōgoe, hadia
 zalagoe, wa no oforege wolohi ja'-
 37 odo? Noa sa obo'ai fefoe nibajaba-
 jagoe, ba hadia, no ošōndra hadia
 ia nibajabajamō? Tooe'ō tooe ba
 da'e fōna dalifoesōgoe ba fōna da-
 lifoesōoe, ena'ō la'etoe'ō hoekoe, ha
 38 chō zatoelō ba chōda andre. Doea
 woeloe fache iada'e, wa sodo chōoe;
 lō irai alaoe daloe mbiribirioe ba
 he nambioe, ba lō ni'agoe si matoea
 39 mbiribirimō. Hadia nisasawi goetoe
 ndroe'oe, ba lō ni'ohogoe chōoc, no
 ja'odo zangali; chōgoe ošocgi, he
 ba zi ma'ōchō tera'oe. ba he ba
 40 zi bongi. (*Moz. II. 22, 13*). Na ma'-
 ōchō, ba arizi ndra'o ba wa'aoeohoe
 zino, ba na bongi, ba ba wa'oafoe,
 41 ba lō salaoe hōrōgoe. Alo'o 20 fache
 mohalōhalōwō ndra'o chōoe: si fe-
 leōfa fache. ba bōli nonooe alawe
 si domboea, ba si meōnō fache dania,
 ba bōli mbiribiri andrō chōoe: ba
 no mewoeloe ofalalalala loeogoe.
 42 Ena'ō lō si fa'awō chōgoe Lowa-
 langi doeagoe andrō, Lowalangi Ga-
 berahamo, ni'ata'oeffi Giza'aki gōi,
 ba no ofofanō ndra'odo, lō noro
 danga! Famakaogoe andrō ba fa'-
 erege dōdōgoe andrō, ba no i'ila
 Lowalangi, ba no iwa'ō lala me owi.
 43 III. Ba itema li Jakobo Labano,
 imane chōnia: Chōgoe ndra'alawe ba
 chōgoe ndraono, ba chōgoe goerifō a-
 ndrō ba fefoe ni'ila hōrōoe, ba chō-
 goe. Ba he oewisa ba chō nonogoe
 alawe andrō ba ba ndraono andrō,
 44 onora? Ba laoe, ba talaoe fawoe'oe li,

da'ō dania wamadoehoe'ō chōda, da-
 roea ita. Ba ihalō gowe Jakobo, ita-
 45 roe'ō harefa. Ba imane Jakobo ba zi
 tenga bō'onia: Mi'ozaragō gowe!
 Ba la'ozaragō; ba labahogō, ba
 labc'e zoemange ba dete mbaho
 gowe andrō. Ba ibe'e tōinia Jegara 47
 Sahadoeta Labano, ba Jakobo, ba
 ibe'e tōinia Galcadi. Ba imane La- 48
 bano: Baho gowe andre zi so ba
 mbōrō chōda, daroea ita — andrō
 wa labe'e tōinia Galeadi — ba 49
 Misefa (nahia zanaro), imane sa:
 Jamōi sanaro Jehowa ba gotalocada,
 na no arōoe gotaloeada danial
 Ma ofakao nonogoe andrō, ba ma 50
 ōnōnō na ira ira alawe bō'ō — na
 lō niha chōda, ba bōi olifoe ndra'-
 oegō: Lowalangi zi so ba mbōrō
 chōda, daroea ita! Ba imane na 51
 Labano chō Jakobo: Hiza, baho
 gowe andre ba harefa andre, nita-
 roe'ōgoe ba gotaloeada — ba ja si 52
 so ba mbōrō mbaho gowe andre
 ba si so ba mbōrō harefa; he ja'o,
 ba lō tola oetaloe'i mbaho gowe
 andre, wana'wa chōoe, ba he ja'oegō,
 ba tebai o'taloe'i mbaho gowe andre
 ba he harefa andre, we'amōi chōgoe,
 na si lō sōchi dōdōoe chōgoe. Ja- 53
 mōi same'e lala chōda Lowalangi
 Gaberahamo, Lowalangi Nachori a-
 ndrō, Lowalangi namara. Ba mōi 54
 ba hōloe Jakobo, ba Lowalangi,
 ni'ata'oeffi namania Iza'aki. Afa
 da'ō ba itaba zoemange Jakobo, ba
 hili andrō, ba ikaoni zi tenga bō'-
 ōnia andrō, ba wemanga. Ba manga
 ira ba mōrō ba hili andrō.

FAZA 32.

I. I'ila mala'ika Lowalangi Jakobo.

II. Ifatenge zinenge, solohe boeala
 chō ga'ania Ezaoe; ba mangandrō
 ia chō Lowalangi. III. Fasōndrata
 Jakobo chō Lowalangi ba famala-
 lini tōinia.

I. Ba mahemoloe o, ba ihoelō 1
 wongi Labano fa'ago bawa ba ma'-
 oewoenia ba ba ndraononia ba

- 2 i'angonasi ira. Ba maoso Labano, ifoeli ia ba mbanoeara. Ba sofand
 gōi Jakobo, ba faloecha ehōnia
 mala'ika Lowalangi. (*Raz. II. 6, 17.*
 3 *Sin. 34, 8*). Ba imane Jakobo, me
 i'ila ira: Sabōlō chō Lowalangi da'ō.
 Andrō wa ibe'e tōi naha andrō
 Mahana'i.
- 4 II. Ba ifowaōwaō zinenge Jakobo,
 chō ga'ania Ezaoe, ba Ze'ira, ba
 5 danō Ndraono Gedomo! ibe'e li
 ehōra, imane: Mimane ehō zala'wada
 Ezaoe: Da'ō ni'wa'ō zawoejoemō
 Jakobo chōoe: Chō Labano sosō
 6 ndra'o, ba no arōrōdo ba da'ō, irege
 iada'e. Ba no faloechado za'wi ba
 kalide ba biribiri ba sawoejoe ono
 matoea, ba sawoejoe ono alawe, ba
 oefatenge iada'e, ba wamarongogō
 7 toeria ehōoe, ja'oegō sochō ja'odo,
 ena'ō obologō dōdōoe ehōgoe. Ba
 mangawoeli zinenge andrō ehō Ja-
 kobo, lamane: Faloechaga ehō ga'-
 aoe Ezaoe, ba lala sa'ae so ia, ba
 wamaondragō ja'oegō, ba ofa ngao-
 8 toe nawōnia fao. Ba ata'oe sibai
 Jakobo, mogichi dōdōnia. Ba ifosasi
 niha, si fao chōnia, ba biribiri ba
 sa'wi ba ondra, ifodoea mbawá.
 9 Imane sa dōdōnia: Na ihawoei zi
 sambawá Ezaoe, na i'ō'ōtō, ba i'ila
 sa'ae moloí si sambawá. (*F. 31, 3*).
 10 Ba imane Jakobo: He ja'oegō, Lo-
 walangi doeagoe andrō, Lowalangi
 namagoe Iza'aki, Jehowa, sangoe-
 ma'ō ehōgoe: Foeli'ō ba ehōmi, ba
 niwami, ba oefaiigi lala, fa'ohahae
 11 dōdōoe. (*Sam. II. 7, 18*). **Sambō**
ndra'odo, ba wa'eboea dōdōoe a-
ndrō, fefoe, ba ha wa lō farōi ndra'-
oegō, fefoe, si no faloecha genonioe
andre chōoe. Ha sara si'ō ehōgoe,
 me oe'ōtō Joridano andre, ba iada'e,
 ba doea mbawá gamatōrō'wagoe.
 12 Efa'ō ndra'o ba danga ga'agoe a-
 ndrō, ba danga Gezaoe; ata'oedo
 sa ia; fa bōi mōi ia, mangō'ōtō
 ja'aga, he ina, ba he iraono!
 13 (*F. 23, 14*). Ba ja'oegō, ba no ofa-
 boe'oe, wangoema'ō: Oefaiigi lala,
 fa lō hadia ia ehōoe, ba ato sibai
 ma'oweoemō dania ocbe'e, fa'oja
 ngawoea nene ba mbewe nasi, si
 tebai te'erai fa'oja! Ba mōrō ia ba 14
 da'ō. Ba i'oniagō ofa zi so ehōnia
 andrō, boeala chō ga'ania Ezaoe:
 200 nga'oeo nambi si alawe, ba 20
 15 zi matoea, ba 200 nga'oeo biribiri
 si alawe ba 20 zi matoea, ba 30 nga'oeo 16
 ondra, si bohooe mo'ono, awō nono,
 ba 40 ono'ono za'wi, ba 10 rozi ono
 za'wi si matoea, si bohooe eboea ba
 20 nga'oeo kalide si alawe ba 10 rozi
 ono galide. Ba ibe'e ba danga 17
 zawoejocnia da'ō, sambasambawá,
 i'oniagō, ba ibe'e li ba zawoejocnia,
 imane: Mi'owaōwaō ba mifo'ota'o-
 taloea ngawawá andrō! Ba ifobawa 18
 lala ba zi so fōna, imane: Na fa-
 loecha ehōoe ga'agoe Ezaoe ba na
 isofoe ehōoe: Ha ehō ndra'oegō ba
 heza mōi'ō ba ha ehō da'ō fōnaoe?
 19 ba ofane: Boeala zawoejoemō Ja-
 kobo ehō zochō ja'o, Ezaoe; ba ja'-
 ia, ba moroi foerima sibai. Ba si 20
 manō gōi wangoema'ōnia ehō wa-
 nete da'ō, ba ehō wanete zi daroea
 ba ba dánō bō'ō fefoe, solohe nga-
 wawá andrō, imane: Mimanā gōi
 ehō Gezaoe, na faloecha ami ehōnia,
 ba mimane: Sawoejoemō Jakobo a- 21
 ndrō, ba moroi foerima sibai. Imane
 sa dōdōnia: Da'oe'alōsi dōdōnia
 boeala andrō, sowaōwaō fōnagoe,
 ba awena dania faloecha ndra'o
 ehōnia, ma atō ibologō dōdōnia
 ehōgoe. Ba tobali mowaōwaō mboe- 22
 ala andrō, fatoea so ia na ba go-
 lombase'wa, ba zi bongi andrō.
 III. Ba ba zi bongi andrō, ba 23
 maoso ia, i'ō'ōtō gōtōna ba Jaboko
 andrō, i'ohē wo'omonía si domboea
 ba sawoejoe jono andrō, si daroea.
 ba ononia andrō, si felezara. I'ohē 24
 mijefo ira ba ifa'oto fefoe hadia ia
 zi so ehōnia. (*Hos. 12, 4*). Ba ha 25
 Jakobo zi torōi foeri. Ba so zi fa-
 sōndra ehōnia, irege tobaha fa'a-
 moloee. Ba me i'ila da'ō, tebai ila- 26
 wá, ba itema ifalisi zolania, tobali

fabesoe zola Jakobo, me fasōndra
 27 ia chōnia. Ba imane da'ō no mege :
 Bōhōlido, tobaha fa'amoloeo ! Ba
 imane [Jakobo] : **Lō oebōhōlī'ō, ba-**
 28 **lazi ōfahowoe'ō ndrā'odo !** Ba ima-
 ne chōnia : Ha niha dōimō ! Imane :
 29 Jakobō ! Ba imane : Lō'ō sa'ae
 labe'e tōimō Jakobō, Izerāēli sa'ae
 dōioe, me no fasōndra'ō chō Lowa-
 langi ba ba niha, ba me no ja'oegō
 zabōlō. (*Moz. II. 3, 13. Sangoehoek.*
 30 *13, 18*). Ba mangandrō Jakobō,
 imane : Ombacha'ō chōgoe dōimō !
 Ba imane : Hadia sa, wa ōsofoe
 dōigoe ? Awena ifahowoe'ō ia ba
 31 da'ō. Ba ibe'e tōi naha andrō We-
 niēli Jakobō, [imane] : Me no fa'ila
 bawa ndrā'o chō Lowalangi ba me
 lō si matedo. (*F. 16, 13. Sin. 80, 4*).
 32 Ba me no italoe'i Weniēli andrō,
 ba toembœe loeo ; ba sakelakela ia,
 ba zolania andrō. Andrō wa lō la'ā
 33 Iraono Gizerāēli noeo andrō ba dete
 zola, iroegi ma'ōchō, me no ifalisi
 zola Jakobō, oeo andrō.

FAZA 33.

I. Faloecha Gezaoe chō Jakobō,
 ba omoeso dōdōnia. II. Fahoehoeo
 ira. III. Iroegi danō Gana'ana Ja-
 kobō.

1 I. **Ba** i'ila Jakobō so moroi sa
 Gezaoe, ba ōfa ngaotoe nawōnia
 fao, ba ifosasi ndrāono chō Lea ba
 2 chō Rachelā, ba ba zawoejoe jomo
 andrō, si daroea. Ba ibe'e tānō fōna
 zawoejoe andrō, awō nonora ba foe-
 3 rira Lea, awō nononia ba foeri da'ō
 Rachelā, awō Josefo. Ba ja'ia, ba
 mowaōwaō, ba mewitoe ifaōndrō ia,
 irege danō tooe, awena iroegi ga'ania.
 4 Ba fagohi Gezaoe, wamaondragō
 ja'ia, italagoei mbagi ba fa'ago ba-
 5 wa chōnia, ba mege'ege ira. Ba me
 ifachōlō ia Ezaoe, me i'ila ndrā
 alawe, awō ndrāono, ba imane : Ba
 ha niha da'ō, awōoe ? Ba imane :
 6 Iraono andrō, nib'e'e Lowalangi chō
 zawoejoemō ! Ba la'ondrasi sawoejoe
 jomo andrō, awō nonora, manga-

loeloe chōnia. Awena i'ondrasi gōi
 7 Lea, awō nononia, mangaloeloe, ba
 awena Josefo ba Rachelā ba manga-
 loeloe.

II. **Ba** imane : Ba hadia goena
 8 ngawawā andrō, si faloechado ? Ba
 imane Jakobō : Afoe'afœogoe oehalō
 dōdō zochō ja'o. Ba imane Ezaoe :
 9 No abōnō chōgoc ; hana na chōoe
 zi so chōoe, achi ! Imane Jakobō :
 10 Bōi, na so ba dōdōoe ndrā'o ma'ifoe,
 ba lō tola lō ōtema chōgoe game'-
 elagoe ! Noa sa atō oe'ila mbawaoe,
 hoelō mbawa mbanœea zoroego, me
 no ōbologō dōdōoe chōgoe. (*Amaed.*
 11 *16, 7*). Halō atō chōgoe mboeala fa-
 ngowai andrō ; si no moe'ohe chōoe ;
 noa sa ifahowoe'ō siba ndrā'odo
 Lowalangi, no fahōna manō chō-
 goe. Ba iforege chōnia, balazi iha-
 12 lō. Aefa da'ō, ba imane : Tafa-
 za'wa ita, mofanō ita ; ba sowaō-
 waō ndrā'o chōoe. Ba imane Ja-
 13 kobō : I'ila sochō ja'o, wa no sa-
 mbō fa'abōlō na ndrāono, ba ba
 mbiribiri ba ba za'wi, ba so zi bo-
 hoe mo'ono, ba he ha ma'ōma'-
 14 ōchō oeforege chōra, ba ahori mate,
 sambawā manō. Acha mowaōwaō
 fōna zawoejoenia zochō ja'o ; ba
 ja'odo, ba lō oeda'ida'i wofanō, dali
 wa'abōlō goerifō andrō, ni'ohœoe,
 ba fa'abōlō ndrāono, irege oeroegi
 15 zochō ja'o, ba Ze'ira. Ba imane
 Ezaoe : Ba da'oerōi atō awōoe na-
 wōgoe ōsa. Ba imane : Hadōi ? Asala
 ibologō dōdōnia chōgoe sochō ja'o !
 Ba mangawœli Gezaoe, me loeo
 16 da'ō, isa'wa Ze'ira

III. **Ba** Jakobō, ba isa'wa Zoekota,
 17 ba itaroe'ō nomonia. Ba nahia goe-
 rifō, ba ose daha geoe itaroe'ō.
 Andrō wa labe'c tōi mbanœea andrō
 Zoekota. Ba dania, ba iroegi Ziche-
 18 ma andrō Jakobō, lō hadia ia, Si-
 chema ba danō Gana'ana ; me i'o-
 tarai Mezofotamia. Ba fōnafōna
 mbanœea itaroe'ō nosenia. (*F. 28,*
 21). Ba benœea andrō, nitaroe'ōnia
 19 osenia, ba i'ōli chō nono Hemori

andrō, Ama Zichema 100 kesita
20 mbōli. Ba ifa'anō ba da'ō naha
wame'e soemange ba ibe'e tōinia
„Eli, Lowalangī Gizeraēli”.

FAZA 34.

I. Ihorōni Dina andrō Sichema,
omasi ia ihalō. II. Lalimo mbanoea
Zichema Simeoni ba Lewi, lafakao.

1 I. Ba sameoza ma'ōchō, me mōi
mangero Dina andrō, ono Lea,
2 ononia chō Jakobo, me mōi ma-
maigi ono niha ba danō alawe, ba
i'ila ia Sichema, ono Ndrawa Hewi
andrō, Hemori, sala'wa ba danō a-
3 ndrō, ba ira'oe, oroedoe ia chōnia,
ihorōni. Ba molemba sibaī dōdōnia
chō Dina andrō, ono Jakobo, omasi
4 ia nono alawe andrō, itandraigō
irara dōdōnia. Ba i'andrō chō na-
mania Hemori Sichema, imane :
5 Sofoe chōgōe nono alawe andrō,
ena'ō oehalō ! Ba no irongo Jakobo,
6 wa no ihorōni nononia Dina ; ba
ononia matoea, ba no lafasao ba
ndroe'oe goerifō, ba ihonogō manō
7 ia Jakobo, irege mangawoeli ira.
Ba mōi chō Jakobo Hemori, Ama
8 Zichema, ba wahoehoesa chōnia.
Ba me so nono Jakobo, si otarai
9 mbenoea ba me larongo, ba abao
sibaī dōdōra, tesao wōnoera sabō-
lōbōlō. Ba dōdō Ndraono Gizeraēli,
10 ba no horō seboea nifazōchinia, me
no oroedoe ia chō nono Jakobo ;
lō'ō manō sa tola zi manō mcna'ō !
11 (*Moz. V. 22, 21*). Ba hoemedē He-
mori, imane chōra : Tōdō nonogoe
Sichema andrō, ba no molemba chō
12 nono alawe andrō, achimi ; oe'andrō
chōmi, mibe'e ia chōnia, hana na
13 olembatama ami. Mibe'e chōma
nonomi alawe, ba mihalō nono ala-
14 we chōma, ba mi'iaḡō chōma : ja'e
fōnami danō, mi'iaḡō ba midōrō-
15 dōrōi, hana na tetaro ami ba danō !
16 Ba imane Sichema chō nama Dina
andrō ba chō ndra ga'ania : Ena'ō
17 na faloechado wa'eboea dōdō wa-
maigimi ! Gofoe ha wa'eboea ni-

12 ō'ōmi, ba oebe'e. He eboea sibaī
ni'wa'ōmi chōgōe, bōwō ba boeala,
13 ba oebe'e, oe'ō'ō ni'wa'ōmi ; ba mi-
be'e fo'omogoe nono alawe andrō !

14 II. Ba lateña li Zichema ba li
namania Hemori ono Jakobo, la'-
onechesi, me no ihorōni nachira
15 Dina, lamane chōra : Tebai matehe,
ihalō nachima niha si lō moeboto ;
16 saila ndra'aga sa da'ō. Awena tola
ma'o'ō chōmi, na mibali'ō si mane
17 ja'aga ami, wamoto fefoe motōi
matoea ba chōmi. Ba mabe'e sa'ae
18 chōmi nono alawe chōma ba mahalō
nono alawe chōmi ba ma'iaḡō chō-
19 mi, ena'ō ha samboea soi ita. Ba
na lō mi'o'ō da'ō, wamoto ja'ami,
20 ba ma'ōhe nono alawe chōma, ba
malaoe mofanō ! Ba ataelō dōdō
21 ndra Hemori Sichema, ononia, ni-
wa'ōra andrō. Ba i'aliogō wolaoe si
22 manō ono matoea andrō, me no
omasī ia nono Jakobo, ba no seboea
23 tōi ia ba zi sawō ja'ira. Ba mōi
ba mbawa ḡōli Hemori ba ononia
24 andrō, ba lamane ba mbanoeara :
Si sōchi tōdō chōda niha andrō : acha
25 mowanoea ira ba danōda ba hana
na ladōrōdōrōi ; tenga sa atō sambō
nahara danō, gofoe he tánō la'iaḡō !
Tahalō nonora alawe ba tabe'c chōra
26 nono alawe chōda. Ba awena la'o'ō
niha andrō, wangiḡō chōda, ena'ō
27 ha samboea soi ita, na lafaboto'ō
ira dozi motōi matoea ba chōda,
28 si mane ja'ira, me no moeboto ira.
Chōda dania zi so chōra, nabajaba-
29 jara ba oerifōra, fefoe. Ba data'o'ō
chōra, ena'ō bōi laboelō'ō ira chōda !
30 Ba la'o'ō ni'wa'ō Hemori ba ononia
Sichema dozi sanōrōnōrō bawa ḡōli
31 mbanocania andrō, ba we'amōi baero
ba ba we'amōi mijomo, ira matoea
andrō fefoe, ha wa'ato zanōrōnōrō
32 bawa ḡōli mbanocania, ba lafaboto'ō
ira. Ba me no aefa doea wongi, me
33 la'achōmōi, ba latoejoe zi'ōli ono
34 Jakobo andrō, si daroea, Simeoni
ba Lewi, ga'a Dina andrō, laha-
35 woi mbanoea andrō, si lō famaoc-

doe dōdō, ba laboenoe ndra matoea fefoe. Neomalō Hemori ba ononia Sichema, laboenoe si'ōli, ba lalahalō Dina ba nomo Zichema ba lalae mofanō. Ba latōrō niboenoe andrō ono Jakobo, laraboe hadia ia chōra, me no moehorōni nachira. Ba Biribirira ba sawira ba kalidera, ba hadia ia ba mbanoea bacha ba hadia ia bacro, ba laraboe, awō nibabajajara fefoe, awō ndraonora side'ide, awō ndra alawera, la'oloi'ō sawoejoe, ba si so ba nomo fefoc, ba laraboe. Ba imane Jakobo chō ndra Simeoni Lewi : Famakao nifobōrōmi chōgoe, noa sa mibe'e fa'oe-doe chōgoe niha ba danō, Dawa Gana'ana' ba Dawa Weresi, ja'odo, si lō atotō niha barō mbawa; na la'osara'ō li dania, ba lala'wa ndra'ō, ba tehorī ba danō ndra'odo, awō zoroijomogoe fefoe. (*F. 49, 5 b. t.*)

31 Ba lamane: Hadia, acha ihorōni manō nachima ?

FAZA 35.

I. Isa'wa Mbetiēli Jakobo, ni'wa'ō Lowalangi chōnia. II. I'aro'ō gamaboe'oe la li chō Jakobo Lowalangi. III. Toemboe Mbenijami andrō, ba mate Rachelā. IV. Horō Roebeno. Tōi nono Jakobo. V. Fa'amate Giza'aki ba fogo'ō ja'ia.

1 I. Ba imane Lowalangi chō Jakobo: Laboe, ae misi ja'wa ba Mbetiēli, ba da'ō tebatō'ō ba ba da'ō ōfa'anō naha wame'e soemange chō Lowalangi sangoroma'ō ja'ia chōoe, me molo'i'ō no, bōrō ga'aoe Ezaoe. (*F. I. 28, 13*). Ba ibe'e li Jakobo ba soroijomonia fefoe ba ba zi faofao chōnia fefoe, imane: Miheta Lowalangi niha bō'ō andrō, ni'ohē'ohemi, mihaogō ami ba mifalalini noechami, (*F. I. 31, 19*), ena'ō mōi ita misi ja'wa, ba Mbetiēli, ba da'ō sa oefa'anō naha wame'e soemange ba Lowalangi andrō, si no mamondrongo ligoe, me ba'wa wa'atosasagoe, ba si

no faofao chōgoe ba lala andrō, nitōrōgoe. (*F. 28, 15*). Ba labe'e ba danga Jakobo fefoe Lowalangi niha bō'ō andrō, si so chōra, fabaja saeroe dalinga andrō ba dalingara, ba iko'ō Jakobo ba mbōrō manawa andrō ba zinga Zichema. Ba aefa da'ō, ba lafaza'wa ira. Ba no iha-woci fa'ata'oe mbanoea si tefasoei ja'ira, fa'ata'oe ni'asogō Lowalangi, tobali lō lagohi nono Jakobo andrō. Ba iroegi Loesi Jakobo, ba danō Gana'ana — ja'ia Mbetiēli andrō — awō niha andrō fefoe, si faofao chōnia. Ba ifa'anō ba da'ō naha wame'e soemange : ba ibe'e tōi naha andrō „Lowalangi ba Mbetiēli”, me no ba da'ō i'oroma'ō ia chōnia Lowalangi, me molo'i ia no, bōrō ga'ania. Ba mate Debora, baboe andrō chō Rebeka, ba lako'ō ia tooc Mbetiēli, ba mbōrō manawa; andrō wa „manawa wange'esi” dōinia.

II. Ba ifoeli i'oroma'ō ia chō Jakobo Lowalangi, me no mangawoeli ia moroi ba Mezofotamia ba ifahowoe'ō ia. Ba imane chōnia Lowalangi: Jakobo dōimō; bōi sa'ae labe'e dōimō Jakobo, Izeraēli sa'ae dōioe. Andrō wa labe'e tōinia Gizeraēli. (*F. 32, 28*). Ba imane chōnia Lowalangi: Lowalangi si lō ambō fa'abōlō ndra'ō; jamonga'ōtō ndra'oegō ba ja oja ma'oeowoemō dania! Šamboca soi, walo soi na'i madoemō dania, ba razo zi otarai lōwilōwioe dania. (*F. 17, 1*). Ba tanō andrō, nitehegoe chō Gaberahamo ba chō Giza'aki, ba chōoe oebe'e ba ba ma'oeowoemō oebe'e danō andrō. Ba mōi mijawa Lowalangi, irōi ia, ba naha andrō, ba zi no moehede ia chōnia. Ba itaroe'ō harefa Jakobo, ba naha andrō, ba zi no fahoehoeo ia chōnia gowe [itaroe'ō] ba ifadoewa ba deteuia zoemange nibadoe ba ilace ja'wa wanicha. (*F. 28, 18*). Ba ibe'e tōi naha andrō, ba zi no fahoehoeo Lowalangi chōnia, Mbetiēli Jakobo.

- 16 III. **Ba** aefa da'õ, ba lafa'ese ira, larõ Mbetiëli, ba me lõ arõoe tõ irege Geferata, ba afõchõ hocloe Rachela, ba afõchõ sibai chõnia
- 17 wadono. Ba me no afõchõ sibai chõnia, ba imane chõnia sangamõit taloc: Bõi boosi dõdõoe, onõ matoea sa gõi chõoe iada'e! Ba me aetoe nosonia — mate sa ia — ba ibe'e tõinia „Mbenoni” („Ono ba wa'afõchõ”) ba amania, ba ibe'e tõinia Mbenijami. Ba matc Rachela ba lako'o ia ba ngai lala ba Geferata, ja'ia Mbetilechema andrõ. Ba itaroe'õ gowe, tandra ba dete lewattõnia, Jakobo; da'õ dandra lewatõ andrõ ba dete lewatõ Rachela, si lõ teboelõ, iroege ma'õchõ andre.
- 21 IV. **Ba** ifa'ese zoei ia Izeraëli, ba zi tambai Mighedala Ederi itaroe'õ nosenia. (*Mich. 4, 3*). Ba me sosõ ba danõ andrõ Gizeraëli, ba maoso Roebeno mõi moehorõni Mbiliha andrõ, donga ba dõi chõ namania. Ba irongo Izeraëli. Ba felendroea nono matoea chõ Gizeraëli. (*F. 49, 23 4. Nga'õt. I. 5, 1*). Ono Lea: Si a'ano nono chõ Jakobo, ba Roebeno, ba Simeoni ba Lewi ba Joeda ba Isasari ba Seboeloni. Ba ono Rachela, ba Josefo ba Benijami. Ba ono Mbiliha andrõ, sawoejoe jomo chõ Rachela, ba Dano ba Nafetali. Ba ono Zilifa andrõ, sawoejoe jomo chõ Lea, ba Gado ba Aseri. Da'õ nono Jakobo andrõ, si toembõe chõnia ba Mesofotamia. Ba iroegi namania Iza'aki, ba Mamere Jakobo, ba Mamere Kiriatì Garaba — ja'ia Heberona andrõ — ba zi sosõ ndra Aberahamo Iza'aki, si fatewoe.
- 28 Ba fa'ara Giza'aki ba goeli danõ, ba 180 fache. Ba mate Giza'aki, oerodoe ia ba niwara, atoea ba no afõli fa'aoeri; ba lako'o ia ononia Ezaoe ba Jakobo. (*F. 49, 31*).

FAZA 36.

I. Fo'omo Gezaoe ba ononia. Ifabali ia chõ Jakobo, mõi mowanoea ba danõ Ze'ira. Nga'õtõnia sala'wa.

II. Nga'õtõ Ze'ira andrõ. III. Sala'wa Ndraono Gedomo.

(*Faigi gõi: Nga'õt. I. 1, 35-56*).

1. **Da'e** nga'õtõ Gezaoe andrõ, ja'ia Gedomo andrõ. Ira alawe Ndrawa Gana'ana nihalõ Gezaoe: Ada, ono Ndraono Cheti andrõ, Elono, ba Oholibama, ono Ana andrõ, ono Zibeona, Iraono Hori andrõ alawe; ba Basamata, ono Zimaëli, achi Nebajoti andrõ. Ba ono Gada andrõ chõ Gezaoe, ba Elifasi, ba ono Mbasamata, ba Regoecli, ba ono Goholibama, ba Jehoesi ba Jaëla ba Kora. Da'õ nono Gezaoe andrõ si toembõe chõnia ba danõ Gana'ana. Ba ihalõ wo'omonìa Ezaoc, awõ nononia matoea ba ononia alawe, awõ zawoejoe fefoe, si so baomonìa, ba oerifõnia fefoe, awõ fefoe zi so chõnia nisõndrania ba danõ Gana'ana, ba iheta ia chõ nachinia Jakobo, isa'wa danõ Ze'ira. Noa sa abõlõ eboea gochõtara, fa tola oerodoe ira mena'õ, ba ambõ tanõ, ba zi so ira, si fatewoe, bõrõ wa'oja goerifõra andrõ. (*F. 13, 6*).
- 8 Ba i'ia'õ hili Ze'ira andrõ Ezaoc, Ezaoc Edomo andrõ. Da'e nga'õtõ Gezaoe, foerogõ Ndraono Gedomo andrõ, ba hili Ze'ira. (*Nga'õt. I. 1, 35 b. t.*), Da'e dõi nono Gezaoe andrõ: Elifasi, ono Gada andrõ, fo'omo Gezaoe; ba Regoecli, ono Mbasamata andrõ, fo'omo Gezaoe. Ba ono Gelifasi andrõ, ba Tema ba Omara ba Sefo ba Gaëtama ba Kena. Ba Tima ndronga ba dõi chõ Gelifasi andrõ, ono Gezaoe; ba mo'ono da'õ chõ Gelifasi, Amaleki dõi nononia. Da'õ ndraono Gada andrõ, fo'omo Gezaoe. Ba da'e nono Regoecli andrõ: Nahata ba Sera ba Sama ba Misa. Da'õ ndraono Mbasamata andrõ, fo'omo Gezaoe.

14 Ba da'e nono Goholibama andrõ, ono Ana, ono Zibeona andrõ alawe, fo'omo Gezaoe : ononia chõ Gezaoe,
 15 ba Jehoesi ba Jaëla ba Kora. Ba da'e zalaŵa ba ndraono Gezaoe : Ono Gelifasi andrõ, si a'a nono chõ Gezaoe, ba salaŵa Tema ba salaŵa Omara ba salaŵa Sefo ba salaŵa Kena, ba salaŵa Kora ba salaŵa Gaëtama ba salaŵa Amaleki. Da'õ zalaŵa andrõ, nga'õtõ Gelifasi andrõ, ba danõ Gedomo. Da'õ nono
 17 Gada andrõ. Ba da'e nono Regoeeli andrõ, ono Gezaoe : Salaŵa Nahata ba salaŵa Sera ba salaŵa Sama ba salaŵa Misa. Da'õ zalaŵa andrõ, nga'õtõ Regoeeli andrõ ba danõ Gedomo ; da'õ ndraono Mbasamata andrõ, fo'omo Gezaoe. Ba da'e nono Goholibama andrõ, fo'omo Gezaoe : Salaŵa Jehoesi ba salaŵa Jaëla ba salaŵa Kora. Da'õ zalaŵa andrõ, madooe Goholibama andrõ, ono Ana, fo'omo Gezaoe.
 19 Da'õ ndraono Gezaoe ba da'õ zalaŵara ; ja'ia Gedomo andrõ.
 20 II. Ba da'e nono Ze'ira, Iraono Hori, niha si tohõna ba danõ : Lotana ba Sobala ba Sibeona ba Ana, ba Disona ba Eseri ba Disano. Da'õ zalaŵa Ndraono Hori andrõ, ono Ze'ira, ba danõ Gedomo. Ba ono Lotana andrõ, ba Hori ba Hema-ma ; ba talifoesõ Lotana alawe, ba
 23 Tima. Ba da'e nono Zobala andrõ : Alawana ba Manahata ba
 24 Ebalaba Sefa ba Onama. Ba ono Zibeona andrõ, ba Aja ba Ana. Da'õ Ana andrõ, sanõndra goemboe nidanõ aoechoe andrõ ba danõ si mate, me ikoebaloi galide namania
 25 Zibeona andrõ. Ba da'e nono Ana andrõ : Disono ; ba ono Ana alawe
 26 Goholibama andrõ. Ba da'e nono Disono andrõ : Hcmeda ba Esibano ba Jitera ba Kerano. Ba da'e nono Geseri andrõ : Bilihano ba Sawano
 28 ba Akano. Ba da'e nono Disano andrõ : Oesi ba Arano. Ba da'e zalaŵa Ndraono Hori : Salaŵa Lo-

tana ba salaŵa Sobala ba salaŵa Sibeona ba salaŵa Ana. Ba salaŵa Disona ba salaŵa Eseri ba salaŵa Disano. Da'õ zalaŵa Ndraono Hori ba wa'salaŵara, ba danõ Ze'ira andrõ.

III. Ba da'e zalaŵa andrõ, samatõrõ banoca Gedomo, me lõ'õ na razo Ndraono Gizeraëli : Salaŵa ba danõ Gedomo, ba Bela, ono Mbeori ; ba nahiania banoea, ba Dinihaba. Ba me no mate Mbela andrõ, ba salaŵa, fangalinia Jobaba, ono Zera, banoea Mboera. Ba me no mate Jobaba andrõ, ba salaŵa, fangalinia, Hoesama, Iraono Dema. Ba me no mate Hoesama andrõ, ba salaŵa, fangalinia, Hadadi, ono Mbedadi ; ja'ia zi fasoewõ ba Ndraono Midiano, ba zalo'õ andrõ, ba danõ Ndraono Moabi : ba nahiania banoea, ba Awiti. Ba me no mate Hadadi andrõ, ba salaŵa, fangalinia, Zamela, banoea Masereka. Ba me no mate Zamela andrõ, ba salaŵa, fangalinia, Zaoelo, banoea Rehoboti, ba mbewe Oiferati. Ba me no mate Zaoelo andrõ, ba salaŵa, fangalinia, Mba'ali-hana, ono Nachibori. Ba me no mate Mba'ali-hana andrõ, ono Nachibori, ba salaŵa, fangalinia, Hadaro ; ba tõi nahiania banoea, ba Fagoe, ba tõi wo'omonia, ba Mehetabe'eli, ono Materedi ono Mesahaba alawe. Ba da'e dõi zalaŵa ba ma'oewoe Gezaoe, banga'õtõra ba ba mbanoera ba ba dõira andrõ : Salaŵa Timena ba salaŵa Alawa ba salaŵa Jeteti, ba salaŵa Oholibama ba salaŵa Ela ba salaŵa Fino, ba salaŵa Kena ba salaŵa Tema ba salaŵa Mibesaro, ba salaŵa Magediëli ba salaŵa Iramo. Da'õ zalaŵa Ndraono Gedomo, ba nahiara ba danõ, ni'ochõgõra. Da'õ nga'õtõ Gezaoe andrõ, foeroegõ Ndraono Gedomo.

FAZA 37.

I. Fa'omasi Jakobo Josefo. II. Fangifi Josefo. III. Fa'aföchō dōdō ndra ga'ania chōnia; la'amawa sa-woejoe ia. IV. Fange'esi Jakobo Josefo.

- 1 I. **Ba** ahono Jakobo ba danō, ba
zi fatewoe mege namania, ba danō
2 Gana'ana andrō. (*Heb. 11, 9*). Ba
da'ō chō Jakob andrō: Me no
mewelewitoe fache Josefo, ba mōimōi
ia koebalo mbiribiri, awō ndra ga'-
ania — ba iraono na ia — awō nono
ndra Biliha Silifa, donga ba dōi
chō namania, ia; ba na so doeria
si lō sōchi chōra, ba i'ombacha'ō
3 chō namara Josefo. Ba omasi Gize-
raēli Josefo, moroi ba wa'omasinia
nononia bō'ō fefoe, me no si toemboe
chōnia ba wa'atoeania, ba ifafa-
zōchi'ō chōnia mbaroe sota'io. (*Sam.*
4 *11, 13, 13*). Ba me la'ia ira ga'ania
i'omasi'ō ia amara, moroi ba wa'o-
masinia nononia bō'ō fefoe, ba fatioe
dōdōra chōnia ba tebai lahaogō
wehedera chōnia.
5 II. **Ba** sameoza ma'ōchō, ba so
wangifi Josefo, ba itoenō chō ndra
ga'ania; ba tedoe na watioesara
6 chōnia. Imane chōra: Mifondro-
ndrongo we, hadia wangifigoe andrō!
7 Halōwōda, ba mamōbō tōla wache
ita baero ba nowi. Ba ifasindro ia
ngambōbō chōgoe ba soemindro,
ba lafasoei ia ngambōbō chōmi ba
lafalōgoe tooe ira, fōna ngambōbō
8 chōgoe. Ba lamane chōnia ira ga'-
ania: Hadia, salaḡama dania ndra'-
oegō, samatōrō ja'aga? Ba i'otarai
da'ō, ba tedoe na watioesara chōnia,
ba wangifinia andrō ba ba niḡa'-
9 ōnia. Ba sameoza tō zoei, ba ifoeli
mangifi, ba itoenō chō ndra ga'ania,
imane: Mifondrongo, no ifoeli
mangifido! So loeo ba baḡa ba
felendroea ndrōfi, ba lafalōgoe tooe
10 ira fōnagoe. Ba me itoenō da'ō
chō namania, ba chō ndra ga'ania,
ba itegoe ia amania, imane chōnia:

Hadia wangifi da'ō, ni'ifioe andrō!
Hadia, mōiga inaoe ba ira ga'aoe,
ba wamalōgoe tooe ja'aga ba danō,
fōnaoe? Ba afōchō dōdō ndra ga'-
11 ania chōnia; ba amania, ba itanō
ba dōdōnia. (*Hal. zin. 7, 9*).

III. **Ba** sameoza, me no mōi ndra
12 ga'ania mokoebaloi biribiri namara
ba Zichema, ba imane Izeraēli chō
13 Josefo: Ba Zichema la'ohe mbiri-
biri ira ga'aoe; laboc, da'ofeatenge
ndra'oegō chōra! Imane: Ja'e ndra'-
odo! Ba imane chōnia: Ae'e, ba
14 faigi, na lō hadia ia chō ndra ga'aoe
ba ba mbiribiri, ba foeli'ō, ba wa-
ngombacha chōgoe! Ba ifatenge ia
moroi ba ndraso andrō ba Heberona,
ba iroegi Zichema. Ba faloecha
15 chōnia niha, me seloengeloengoe ia
ba danō, imane chōnia: Ha niha
ni'aloeimō? Imane: Ira ga'agoe
16 ni'aloegoe; ombacha'ō chōgoe, heza
lakoebaloi mbiribiri ija'e! Imane
17 niha andrō: No laheta ira ba da'e,
noa sa oerongo, me lamane: Tasaḡa
Ndrotana! Ba i'o'ō ndra ga'ania
Josefo ba faloecha ia chōra ba Ndro-
tana. Ba me la'ia ira moroi ba
18 zarōoe na, me lō niroeginia ja'ira
na, ba mamagōlō ira, ba wamoenoe
ja'ia, ba faoma lamane chō nawōra: 19
Hiza moroi sa zangifingifi andrō!
Talaboe, taboenoe ia ba tatibo'ō ia
20 ba gohokoho danō ba tamane dania:
No i'ā ia oetoe ndroe'oe; awena
dania oroma geloeaha wangifinia
andrō. Ba me irongo da'ō Roebeno,
21 ba edōna i'efa'ō ia ba dangara ba
imane: Bōi! bōi taboenoe ia. Ba
22 imane na chōra Roebeno: Bōi
mibe'e adoewa ndro! Mitema mi-
tibo'ō ia ba gohokoho danō andrō
ba mbenoea, ba bōi sa mibabaja ia,
wamoenoe ja'ia! Ba wanga'ō ja'ia
ba dangara, ba wamoeli ja'ia chō
23 namania. Ba me no iroegi ndra
ga'ania Josefo, ba laheta chōnia
mbarocnia — baroe sota'io andrō,
ni'obaroenia —, latoejoe ia ba la-
24 tibo'ō ba gohokoho danō andrō;

25 ba si lõ õsi gohokoho andrõ, lõ
 idanõ bacha. Ba me no moedadao
 ira, ba wemanga, ba la'ila moroi
 sa zambawá Ndraono Zima'eli si
 otarai Gileadi; noro gondra chõra,
 ba gitõ ba daloedalo, ni'ohc ba
 26 danõ Miseraji. Ba imane Joeda chõ
 ndra talifoesõnia: Hadia hareda, na
 taboenoe nachida ba na tabini'õ
 27 wamoenoeda ja'ia? Talaboc, ta'a-
 mawa ia ba Ndraono Zima'eli
 andrõ, ba bõi tahalõ tangada wa-
 moenoe ja'ia; noa sa achida ia,
 fõfõ nõsida. Ba latehe ira talifoe-
 28 sõnia. Ba me latõrõ Iraono Midiano
 andrõ, saniaga andrõ, ba ladõni
 jawá Josefo moroi ba gohokoho
 andrõ ba la'amawa ba Ndraono
 Zima'eli andrõ, 20 roefia; ba
 la'ohc ba danõ Miseraji Josefo.
 29 (*Sin. 105, 17. Mat. 26, 15*). Ba me
 mõi zoei ba gohokoho andrõ Roe-
 beno, ba lõõ sa'ae bacha Josefo.
 30 Ba itika noechania, ba ifoeli ia
 chõ ndra achinia, imane: No taja
 31 nachida! Heza oesa'wa! Ba lahalõ
 mbaroe Josefo andrõ, ba lataba zi
 matoea nambi ba la'oengogõ ba
 32 ndro mbaroe andrõ. Ba lafa'ohcõ
 chõ namara mbaroe sota'io andrõ,
 lamane: Da'õ nisõndrama; faigi na
 33 baroe nonooc, ba na tenga. Ba me
 no ifaigi sibai, ba moe'ao ia: Baroe
 nonogoe! No i'ã ia oetoe ndroe'oe,
 si manga niha! Si ndroehoe, no
 34 tesasawi Josefo! Ba itika noechania
 Jakobo ba i'olembe goni, ba i'aragõ
 35 wange'esi ononia. Ba ahori mõi
 nononia matoea, awõ nononia alawe,
 ba wondrara tõdõnia. ba lõ edõna
 ia nirara tõdõ, imane sa: Mõido
 mitooc chõ nonogoe ba mbanoea
 tooc, aboc dõdõ! Si manõ wange'esi
 36 namania ja'ia. (*Jer. 31, 15*). Ba Irao-
 no Midiano andrõ, ba la'amawa
 ia ba danõ Miseraji, chõ Wotifa,
 mandroe jomo chõ Wara'o, hõgõ
 wazoeri.

FAZA 38.

I. Fangowaloe Joeda. Ononia. II.
 Ithorõni Damara andrõ Joeda. III.
 Ono Damara, si faero.

I. Me loeo da'õ, ba tobali ifabali 1
 ia ba dalifoesõnia Joeda, ba i'ole-
 mbai mbanoea Gadoela samõsa, Hi- 2
 ra dõi. Ba da'õ dania i'ila Joeda
 nono Ndrawa Gana'ana alawe, Soea
 dõi nama; da'õ ihalõ ba oroedoe ia
 chõnia. (*Nga'õt. I. 2, 3*). Ba manabina 3
 ba mo'ono, ono matoea, ba ibe'e
 tõinia Geri. Ba ifoeli manabina, ba 4
 mo'ono, ono matoea, ba Onani i-
 be'e tõi da'õ. Ba foeri õ, ba samoe- 5
 za tõ mo'ono ia, ono matoea, ba
 Sela dõi da'õ chõnia. Ba ba Gezibi
 so Joeda, me toemboc chõnia da'õ.
 Ba ifatoenõ Geri, ononia si a'a, Joeda 6
 da, Tamara dõi nihalõnia. Ba si lõ
 7 omasi Jehowa nilaelaoe Geri andrõ,
 si a'a nono chõ Joeda, andrõ ibe'e
 mate ia Jehowa. Ba i'wa'õ chõ Go- 8
 nani Joeda: Ae chõ ndronga ga'aoe
 ba tõrõ chõnia gõmõoc, õmõ zi fa-
 talifoesõ, ena'õ õfonga'õtõ ga'aoe.
 (*Moz. V. 25, 5*). Ba me no i'ila On- 9
 nani, tenga chõnia dania ndraono
 andrõ, ba itema ifiligõ, ero na o-
 roedoe ia chõ ndronga ga'ania a-
 ndrõ, fa bõi ifonga'õtõ ga'ania. Ba 10
 lõ omasi Jehowa wolaoe si marõ,
 andrõ ibe'e matc ia gõi. Ba ibe'e 11
 li Joeda chõ noemõnõnia Tamara
 andrõ, imane: Iagõ lacha baomo
 chõ namaoc, irege eboea nonogoe
 Sela! Ata'oe ia, ma mate da'õ gõi,
 si mane ira ga'ania. Ba itema
 i'ia'gõ baomo chõ namania Tamara
 andrõ.

II. Ba me no ara ma'ifoc, ba 12
 itema matc nono Zoea andrõ, fo'o-
 mo Joeda. Ba me no ahõwõ mbo-
 ngi wange'esi chõ Joeda, ba mõi
 ia chõ zi fahoewoc chõnia andrõ,
 banoea Gadoela andrõ, Hira, misi
 jawá ba Dimena, ba wamaigi so-
 goeti boe mbiribirinia. Ba me te'o- 13
 mbacha'õ chõ Damara: Hiza, mõi

14 misi ja'wa ba Dimena namaoe, ba wogoeti boe mbiribiri! Ba iheta mbaroenia, baroe lacha mbanoea, ba ibaloegō mbawania, i'olohoenia, ba moedadao ba zinga lala ba Gena'i, lala ba Dimena. Noa sa i'ila, wa no eboea Zela andrō, ba
 15 lō'ō zoei moebe'e dongania ia. Ba me i'ila ia Joeda, ba iwai ira alawe sabao; me no ibaloegō mbawania. Ba ihole'ō ia chōnia ba zinga lala, ba imane: Da'oroedoeo chōoe! Lō'ō sa i'ila, wa oemōnōnia. Ba imane: Hadia nibe'oeo chōgoe, fa
 16 tola orocdoe'ō chōgoe? Imane: Oefa'ohē'ō dania chōoe nono nambi si matoea, na oeregi ngawá! Ba imane: Na ōbe'e chōgoe gade, irege ōfa'ohē'ō ia. Ba imane: Hadia gade, nibe'egoe chōoe? Imane: Laedoeroemō andrō ba sinali andrō chōoe ba si'ō andrō, ba dangaoe. Ba ibe'e chōnia ba orocdoe ia chōnia, ba manabina ia chōnia. (Moz.
 17 III. I. 8, 15. Hes. 22, 11). Ba mofanō ia, mōi moeheta mbaloebaloe mbanawania ba ifoeli i'obaroe mbaroenia, baroe lacha mbanoea. Ba ifa'ohē'ō, nono nambi andrō Joeda chō zi fahowoe chōnia andrō, banoea Gadoela andrō, ba wanaboesi gade no mege ba ndra alawe andrō; ba lō isōndra ia. Ba isofoe ba mbanoea da'ō, imane: Heza so galawe sabao andrō, sidaodao no ba zinga lala ba Gena'i andre? Ba lamane: Lō si
 18 mōi ba da'e ira alawe sabao. Ba ifoeli ia chō Joeda, i'ombacha'ō chōnia: Lō si faloechado ia, ba lamane banoea da'ō: Lō si mōi ba da'e ira alawe sabao. Imane Joeda: Ba alacha so chōnia, asala lō la'igi'igi'ō ita. No atoelō oefa'ohē'ō nono nambi andrō, ba lō nisōndraoe ja'ia! Ba mato tōloe wa'wa, ba te'ombacha'ō chō Joeda: No mohorō noemōnōoe Tamara, ba hiza, no abeto ia ba da'ō. Ba i'wa'ō Joeda: Mi'ohē baero ia, ena'ō latoenoc aoe-
 19 ri. Ba me no la'ohē baero ia, ba

ifatenge chō namania, imane chōnia: Niha sochō da'ō zi abetosi ja'odo; ba imane na chōnia: Faigi we, ha ōchō laedoeroe andrō ba sinali andrō ba si'ō! Ba me no ifaigi sibai Joeda, ba imane: Tenga sala ni'wa'ōnia chōgoe; Hana sa gōi, wa lō oebe'e ia donga nonogoe Sela! Ba lō'ō sa'ae orocdoe ia chōnia.

III. Ba me no iroegi ba'wa wadono chōnia, ba hiza zi faero ba daloenia. Ba ba wadonia andrō, ba i'oro'ō baero dangania si sara ono si samboea andrō. Ba ihalō mbana sojo sangamōi taloe, ifali'ō ba danga andrō, imane: Da'e zi ofōna mōi baero! Ba ifoeli ibōda dangania, ba awena bōla dalifoesōnia. Ba imane [sangamōi taloe]: Ha lō abōlō ōfolala ndra'ogō! Andrō wa labe'e tōinia Weresi. (Nga'ōt. I. 2, 4. Mat. 1, 3). Ba awena bōla la nachinia, si so bana sojo andrō ba danga; ba labe'e tōinia Zera.

FAZA 39.

I. Mandroe Josefo ha nomo Wotifa. II. Lō i'ō'ō, me ifaeloengoe ia ena'ō fo'omo Wotifa andrō, ba tekoeroe ia.

I. Ba me no la'ohē ba danō Miseraji Josefo, ba i'ōli ia Fotifa, Dawa Miseraji, mandroe jomo chō Wara'ō, hōgō wazoeri, ihōli ba Ndraono Zima'eli andrō, solohe ja'ia misi tooe ba da'ō. (Moz. I. 37, 36). Ba itolo Josefo Jehowa, toballi mofozoe fefoe hadia ia chōnia, ba ba nomo Ndrawa Miseraji andrō, sochō ja'ia sosó ia. Ba me i'ila sochō ja'ia, itolo ia Jehowa, awō wa mofozoe fefoe hadia ia halōwōnia, ibe'e Jehowa, ba eboea sibai dōdōnia chō Josefo, ba ihalō ia ngoniononia ba ifataro ia mandroe jomo chōnia, ba ibe'e ba dangania fefoe hadia ia nibabajania. Ba i'otarai da'ō, me no ifataro ia mandroe jomo chōnia ba samaigimaigi nibabajania fefoe, ba ifahowoe'ō

Jehowa nomo Ndrawa Miseraji andrō, bōrō Josefo, ba howoehowoe Jehowa manō ba zi so chōnia, fefoe, he jomo, ba he baero. Ba ibe'e manō ba danga Josefo gombajasō dangania fefoe; lō ba dōdōnia hadia ia, ba ngai Josefo, baero gōnia, ni'ā.

7 II. Ba no si sōchi sibai mboto Josefo ba si sōchi gōi mbawania. Ba lō ara sibai, ba ileke'ō Josefo fo'omo zochō ja'ia ba imane chōnia: Fōrō ba ngaigoe! Ba itimba, imane chō wo'omo zochō ja'ia: Tōrō tōdō, wa lō ba dōdō zochō ja'odo hadia ia, ba ngaigoe, awō wa no ibe'e ba dangagoe nibajabajania fefoc. Tenga seboea moroi chōgoe ia jomo ba da'e, ba lō hadia ia zi lō ibe'e ba dangagoe, hatō ja'oegō, me no fo'omonian dra'oegō. **Ba hadia, oelaeo zi lō atoelō andrō, sabōlō-bōlō sibai, wamazōchi horō ba Lowalangi?** Ba he wā'ae cro ma'ōchō iforege chō Josefo, ba lō i'ō'ō chōnia, fa oroedoe mena'ō ia chōnia,

10 11 fa mōrōmōrō ba ngainia. Ba samoeza ma'ōchō, me mōi jomo Josefo mangai halōwō, me ha si'aikō lō niha bō'ō jomo, ba ira'oe mbaroenia, imane: Fōrō ba ngaigoe! Ba irōi ba dangania mbaroe, ilaeo moloi, isa'wa baero. Ba me i'ila [alawe andrō], no irōi ba dangania mbaroenia ba no moloi, ba hoemedē ia ba zi so jomo ba imane chōra: Hiza, mifaigi, no i'ohē chōda niha Heberaio andrō, ena'ō i'ō'aja ita! No mōi ia chōgoe si bacha, ba wemōrō ba ngaigoe; ba moe'ira'ira ndra'o. Ba me irongo, moe'ira'irado, ba irōi mbaroenia chōgoe ba da'e, ba ilaeo moloi, isa'wa baero. Ba ibe'e ba ngainia mbaroe Josefo, irege so zochō ja'ia. Ba imanō gōi wangombacha chōnia, imane: So zawoejoe andrō, niha Heberaio andrō, ni'ohēo chōda, mōi ia si bacha chōgoe, ba wangō'aja ja'odo. Ba me moe'ira'ira ndra'o, ba irōi

foeri chōgoe mbaroenia, moloi ia. isa'wa baero. Ba me irongo sochō ja'ia ni'ombacha'ō wo'omonian chōnia, me imane: Da'ō nilaeo zawoejoemō andrō chōgoe! ba mofōnoe sibai ia. Ba ifara'oc'ō Josefo sochō ja'ia, ifabc'e'ō ba goerocnga, ba zi so nifakoeroe'ō razo, ba sosō ia ba da'ō ba goeroenga. (Sin. 105, 18). Ba itolo Josefo Jehowa, ibe'e la'omasi'ō ia niha bō'ō ba eboea dōdō hōgō mandroe ba gocroenga chōnia. Ba ibe'e barō mbawa Josefo nikoeroe andrō hōgō mandroe, fefoe zi so ba goeroenga, ba fefoe hadia ia nilaeo ba da'ō, ba balazi ja'ia mangoema'ō. Lō ifaigifaigi hōgō mandroe ba goeroenga hadia ia nilaeo Josefo, me itolo ia Jehowa. Fefoe hadia ia nilaenia, ba mofozoe ibe'e Jehowa.

FAZA 40.

I. Fangifi ngonionni Wara'o andrō, si daroea, si so ba goeroenga.

II. l'ombacha'ō Josefo geloeaha wangifi andrō. III. Itōrō ni'ombacha'ōnia andrō.

I. Ba lō ara foeri ō, ba mosala zama'oli gō chō razo Miseraji ba samazōchi koeo chōnia, so zalara chō zochō ja'ira, razo Miseraji. Ba mofōnoe Wara'o ba ngonionnia andrō, si daroea, hōgō zama'oli gō ba hōgō zamazōchi koeo, ba ifabe'e'ō ba goerocnga ira ba nono hōgō wazoeri, ba goeroenga andrō, ba nikocroe Josefo, (F. 39, 20). Ba ibe'e ngonionnira Josefo hōgō wazoeri andrō; ba ara ma'ifoe tetaha ira. Ba mangifi zi daroea andrō, ha sara wongi, ba fasamboea geloeaha wangifira, fangifi zama'oli gō ba fangifi zamazōchi koeo chō razo Miseraji, si so ba goeroenga. Ba me mōi si bacha chōra Josefo, si hoelō wongi, ba oroma chōnia, wa lō sōchisōchi dōdōra. Ba isofoe chō ngonionni Wara'o andrō, nitaha awōnia ba

- nomo zochō ja'ia, imane: Hadia, wa mangeraoc mbawami ma'ōchō?
 8 Ba lamane chōnia: No mangifi ndra'aga ba lō sangombacha eloeaha. Ba imane chōra Josefo: Lowalangi mbalazi ba wangombacha eloeaha wangifi — ba mitoenō chōgoe,
 9 Ba itoenō chō Josefo wangifinia hōgō zama'oli gō, imane chōnia: Ba wangifigoc andrō, ba so fōnagoe
 10 vēwe nagoe, oēwa'ō. Ba si tōloe daha vēwe nagoe andrō. Ba me molehe ia, ba aloea mbowo ba adōlō mo-
 11 woea sašoso. Ba so ba dangagoe mako Wara'o. Ba oehalō mboea nagoe andrō, ba oefarisi ba mako chō Wara'o ba oebe'e ba danga
 12 Wara'o mako. Ba imane chōnia Josefo: Da'ō gelocaha: Daha andrō
 13 si tōloc, ba no ngaloeo. Tōloc bongi tō, i'otarai ma'ōchō, ba i'efa'ō ndra'oegō
 14 chōnia. Ba tōrōtōrō tōdōoe ndra'odo, na ohahacc dōdōoe, tōlodo, wangombacha ja'ō chō Wara'o, ena'ō
 15 Noa sa nitagō manō ndra'ō ba danō Heberaio ba ba da'e gōi, ba lō horōgoe, wa no labe'c ba gocroe-
 16 nga ndra'odo. Ba me irongō hōgō zamazōchi koe andrō, si sōchi gelocaha andrō, ba imane chō Josefo: Ba wangifigoe, ba tōloe kamboekamboe
 17 Ba ba gamboekamboe tānō ja'wa, ba so ngawalō gō chō Wara'o, ni-fazōchi doeka koe; ba la'ā fofō ba gamboekamboe andrō ba hōgō-
 18 goe. Ba itema linia Josefo, imane: Da'ō geloeaha da'ō: Kamboekamboe andrō, si tōloe, ba tōloe
 19 ngaloeo. Tōloe bongi tō, i'otarai ma'ōchō, ba ifa'ēva'ō mbagioe Farar'ō ba ifatawī'ō ba dōla gee, ba tobali la'ā nōsioe fofō.
 20 III. Ba tōloe bongi acfa da'ō, mc ba'wa wa'atoemboe Wara'o, ba

ibe'e gō ngoningoninia fefoe. Ba ifahalō'ō mija'wa hōgō zama'oli gō andrō, awō hōgō zamazōchi koe, ba zi so ngoningoninia; hōgō zama'oli gō andrō. ba ifoeli ifataro ba halōwōnia, fa tola ifoeli ibe'e ba danga Wara'o mako; ba hōgō zamazōchi koe, ba ifatawī'ō, itōrō ni'wa'ō Josefo chōra. Ba lō'ō sa'ae itōrō tōdō hōgō zama'oli gō Josefo, olifoe ia.

FAZA 41.

I. Fangifi Wara'o. II. Aboe dōdōnia ba da'ō; ifakaoni'ō Josefo. III. I'ombacha'ō geloeaha wangifi Wara'o ba ifobawa lala chōnia. IV. Tefataro sala'wa ia. Itōrō ni'wa'ōnia. V. Ono Josefo. Bōrōta lofo andrō.

I. Ba mendroea fache aefa da'ō, ba mangifi Wara'o; ba mbewe Nilo so ia, i'wa'ō, (Dan. 2, 1), ba mōi mija'wa moroi ba Nilo za'wi, fitoe nga'oe, si sōchi famaigi ba satabō, ba mōi ira ba ndroe'oe mangaloei gōra. Ba aefa da'ō, ba mōi mija'wa za'wi bō'ō, fitoe nga'oe gōi, moroi ba Nilo, ba si lō sōchi famaigi ba sangao; ba mōi ba ngai za'wi no mege, ba mbewe Nilo. Ba latema la'ā za'wi si sōchi andrō, satabō, sa'wi si lō sōchi andrō, sangao, si fitoe nga'oe — ba tokea sa'ae Wara'o. Ba ifoeli mōrō, ba ifoeli mangifi gōi, ha sara dōla wache, i'wa'ō, ba fitoe ngalai, saloea chōnia, so'ōsi ba si sōchi. Aefa da'ō, ba fitoe tō zaloea ngalai, si lō ōsi, si no ariri ba nangi moroi ba gatoemboecha. Ba ngalai si lō ōsi andrō, ba latōlō ngalai si so ōsi andrō, si no owelowoelo, si fitoe. Awena tokea Wara'o, ba i'ila, wa fangifi.

II. Ba me moloeo ba aboe dōdōnia. Ba ifatenge, ifakaonia fefoe zi faeta ba satocatoea ba danō Miseraji ba itoenō chōra wangifinia andrō. Ba lō sangila mangombacha eloeaha chō Wara'o. Awena hoe-medede hōgō zama'oli gō andrō, imane

chō Wara'o : Awena ma'ōchō itōrō
 10 tōdōgoe horōgoe. Mofōnoe no Wa-
 ra'o chō ngoningonia, ba ifabe'e'ō
 ba goeroenga ira, ba nomo hōgō
 wazoeri, ja'odo andre ba hōgō za-
 11 mazōchi koee andrō. Ba mangifi
 ndrā'aga, daroeaga, ha sara wongi,
 ba no fasamboea geloeaha wangifi-
 12 ma andrō. Ba so ba da'ō, awōma,
 nono matoea Heberaio, sawoejoe
 hōgō wazoeri ; chōnia matoenō
 wangifima, ba i'ombacha'ō chōma
 geloeaha, ifa'ele'ō sibai, hadia la-
 woelawoe wangifi zamōsana. (*F. 40,*
 13 *15*). Ba ni'wa'ōniachōma, bano itōrō :
 ja'odo, ba no moefoeli moefataro
 ba halōwōgoe ba ja'ia ba no moeta-
 14 wi. Ba ifatenge Fara'o, ifakaoni'ō
 Josefo. Ba lata'ita'i la'efa'ō ia ba
 goeroenga, ba ifatōwō'ō ia, ifalalini
 noechania, ba mōi jomo chō Wa-
 15 ra'o. (*Sin. 105, 20*). Ba imane Fa-
 ra'o chō Josefo : Nō mangifi ndrā'o,
 ba lō sangila mangombacha eloeaha.
 Ba no oerongo ndrā'oegō : ha ōro-
 ngo wangifi, ba ō'anema'ō ō'omba-
 16 cha'ō geloeaha. Ba imane Josefo
 chō Wara'o : Ai, tenga, tenga ja'o-
 do ; ba ja fangorifi nifa'ele'ō Lowa-
 langi chō Wara'o ! (*F. 40, 8. Dan.*
 17 *2, 28*). Ba imane Fara'o chō Josefo :
 Mangifi ndrā'o, ba mbewe Nilo so-
 18 do, oēwa'ō. Ba mōi mija'wa, mōroi
 ba Nilo, za'wi, fitoe nga'oe, satabō
 ba si sōchi famaigi. Ba mōi ira ba
 19 ndrōe'oe, mangaloei gōra. Ba aefa
 da'ō, ba mōi mija'wa za'wi bō'ō, fitoe
 nga'oe gōi, si no okōlikōli, si lō
 sōchi famaigi, ba si no angao — lō
 20 oerai oē'ila ba danō Miseraji ma'a-
 sagōrō zi manō fa lō sōchi ! Ba
 latema la'ā za'wi satabō andrō, si
 fōfōna andrō, si fitoe, sa'wi sangao
 21 andrō, si lō sōchisōchi. Ba he me
 no la'ā, ba lō oroma, wa no la'ā,
 lō'ō sa teboelō wa lō sōchisōchi
 22 mege. Ba tokka ndrā'o. Ba oē'ila
 na gōi ba wangifi : ha sara dōla
 wache, ba fitoe zaloea ngalai, so'ōsi
 23 ba si sōchi. Ba aefa da'ō ba aloea

gōi ngalai si lō ōsi, si no okōlikōli,
 fitoe gōi, si no ariri ba nangi mo-
 roi ba gatoemboecha, ba latema 24
 latōlō ngalai si sōchi andrō, si fitoe,
 ngalai si no okōlikōli andrō. Da'ō
 nitoenōgoe ba zi faeta andrō, ba lō
 sangila mangombacha eloeaha chō-
 goe.

III. Ea imane Josefo chō Wara'o : 25
 Eloeaaha wangifi Wara'o andrō, ba
 no faoma. No ihōnagō ifa'ele'ō chō
 Wara'o Lowalangi hadia nilaenia
 dania. Sa'wi si sōchi andrō, si fitoe 26
 nga'oe, ba mewitoe fache, ba nga-
 lai wache andrō, si sōchi, si fitoe,
 ba mewitoe fache gōi — no faoma
 geloeaha wangifi andrō. Ba sa'wi 27
 safoeo andrō, si fitoe nga'oe, si lō
 sōchisōchi, safoeria mōi ja'wa, ba
 mewitoe fache, ba ngalai wache a-
 ndrō si lō ōsi, si fitoe, si no ariri
 ba nangi moroi ba gatoemboecha,
 ba mewitoe fache lofo, oroma dan- 28
 ia. Andrō oemane mege chō Wa-
 ra'o : Hadia zi so ba dōdō Lowa-
 langi, nilaie dania, ba no ifa'ele'ō
 29 chō Wara'o. Mewitoe fache iada'e
 dania, ba fahōna manō hadia ia ba
 danō Miseraji, ma'asagōrō. Ba na 30
 aefa da'ō, ba mewitoe fache lofo,
 ba tobali olifoe manō niha wa'afa-
 hōna mege, ba danō Miseraji, ba i'ā
 31 danō lofo andrō. Ba lō'ō manō
 sa'ae itōrō tōdō niha wa'afahōna
 mege ba danō, balazi lofo andrō
 moroi foeri dania, abōlōbōlō sibai
 sa dania. Ba ba zi mendroea andrō, 32
 wa no fatete mendroea mangifi
 Wara'o. ba hiza, no ihonogōi sibai
 da'ō Lowalangi ba i'aliogō Lowala-
 ngi ifaloea. Ba jamoefaigi chōnia 33
 Fara'o niha si so tōdō, satoeatoea,
 ena'ō ibe'e barō mbawania danō
 Miseraji. Ba jamoenōnō na Fara'o 34
 wamataro mandroea ba danō, ena'ō
 la'ozaragō zamboca ni'olima ba da-
 nō Miseraji, barō ndrōfi andrō si
 fitoe, ba zi fahōna boea nowi. Ni'o- 35
 woeloi mboea nowi andrō fefoe,
 barō ndrōfi andre, si fitoe dania,

nihõna mboea nowi ba danga Wara'o, boea nowi ba mbanoea misa, 36
 ba ni'irõ'õ. Ba ja we'ewe'e dõdõ ba danõ nihõna andrõ, ba zi mewitoe fache andrõ dania, ba lofo andrõ, sanõrõ tanõ Miseraji dania; ba tobali lõ tekiko niha ba danõ ba lofo andrõ.

37 IV. Ba fadoehoe dõdõ Wara'o ba wehedenia andrõ ba tõdõ ngoningoninia fefoe. Ba imane Fara'o ba ngoningoninia andrõ: Hadia, tasõndra na niha, si so Eheha Lowalangi ba dõdõ, si mane chõnia? (*Dan. 5, 11*).

38 Ba imane Fara'o chõ Josefo: Me no ifa'ele'õ chõoe Lowalangi da'õ fefoe, ba lõ'õ sa'ae niha, si manõ fotõdõ ba si manõ fa'atoeatoea, si mane ja'oegõ. Tebe'e barõ mbawaoe nomogoe ba ndrasmoe'o'õ niwa'õoe banoeagoe fefoe, ha irege dadaoma razo tohoede ndra'o moroi chõoe.

41 (*Dan. 2, 48. Hal. zin. 7, 10*). Ba imane na Fara'o chõ Josefo: Hiza, oebe'e barõ mbawaoe danõ Miseraji ma'asagõrõ! Ba iheta ba doeronia laedoeroe andrõ chõnia Fara'o, ibe'e ba doeroe Josefo; ba ifobaroe ia baroe moeko karate ba ibe'e naja ana'a ba mbaginia. Ba ifakoereta ia ba koereta razo, fanete chõnia, ba moe'ao fõnania niha, lamane: Mi'angaloeloe! Si manõ wame'e Wara'o barõ mbawania tanõ Miseraji ma'asagõrõ. Ba imane Fara'o chõ Josefo: Fara'o ndra'odo — ba lõ tola ifaliwa dangania, ba ma ahenia, niha ba danõ Miseraji ma'asagõrõ, na tenga ja'oegõ zangoe-ma'õ. Ba Fara'o andrõ, ba ibe'e tõi Josefo Zafenati Faneachi ba ibe'e chõnia Gasenata, ono Wotifera, hõgõ gere ba Gono. Ba itõrõi danõ

46 Miseraji Josefo. Ba tõloe ngafoeloe fache Josefo, me so ia ba da'õ fõna Wara'o, razo Miseraji. Ba irõi Wara'o Josefo ba itõrõi danõ Miseraji.

47 Ba falawoelaete mboea danõ ba zi mewitoe fache andrõ, ba zi fahõna.

48 Ba i'owoeloi mboea nowi andrõ fefoe Josefo ba zi mewitoe fache

andrõ, gõtõ wa'afahõna ba danõ Miseraji, ibe'e ba mbanoea misa nitenagõ andrõ; samboesamboea banoea ba ihõna mboea nowi andrõ, si tcfasoei ja'ia. Tobali ihõna mboea 49
 nowi Josefo, si mane ene ba mbewe nasi, tenga ono wa'oja, irege ibõhõli wanoe'a, tebai sa'ae lasoe'a.

V. Ba domboea toembeoe ono 50
 matoea chõ Josefo, fõna ndrõfi bõrõta lofo andrõ, ononia chõ Gasenata andrõ, ono Wotifera, hõgõ gere ba Gono. Tõi zi a'a, ba Manase 51
 ibe'e Josefo, imane: Noa sa'ae olifoedo wamakaogoe andrõ fefoe ba ira amagoe ba ira talifoesõgõoe fefoe, ibe'e Lowalangi. Ba tõi zi achi, ba 52
 Eferaji ibe'e, imane: Noa sa ifowoea ndra'odo Lowalangi ba danõ wamakaogoe andre. Ba me no 53
 noemalõ ndrõfi andrõ si fitoe ba zi fahõna balazo ba danõ Miseraji, ba 54
 ibõrõtaigõ dõfi lofo andrõ, si fitoe, itõrõ nihõnagõ Josefo fangombacha. Ba dozi tanõ itõrõ lofo andrõ; ba ba danõ Miseraji ma'asagõrõ, ba so mbalazo. (*Sin. 105, 16*). Ba me 55
 no afõchõ lofo andrõ ba danõ Miseraji ma'asagõrõ, ba laforege niha sato wangandrõ gõ chõ Wara'o. Ba imane Fara'o ba Ndrawa Miseraji fefoe: Mi'ae chõ Josefo; hadia niwa'õnia chõmi, da'õ milaoe! Ba 56
 sagõrõ goeli danõ, ba afõchõ lofo andrõ. Ba ibokai halasa andrõ fefoe Josefo ba i'amawa ba Ndrawa Miseraji wache. Ba itoegoe tedoee wa'afõchõ lofo andrõ ba danõ Miseraji. Ba dozi niha ba goeli danõ, ba 57
 mõi chõ Josefo ba danõ Miseraji, ba wowõli fache; fefoe gofoe heza sa, ba lofo safõchõ sibai.

FAZA 42.

I. Fe'amõi ndraono Jakobo ba danõ Miseraji, si fõfõna. II. Ifakao ndra ga'ania andrõ Josefo ba itaha Zimeoni. III. Fangawoelira; fangarõngarõ namara.

I. Ba me irongo Jakobo, ba danõ 1

Miseraji so wache, ba imanc Jakobo
 chō nononia : Hadia, wa mifaigifaigi
 2 nawōmi? Ba imane na : Hiza, no
 oerongo, ba danō Miseraji so wache.
 Mi'ae'e, mihalō chōda wache ba da'ō,
 ena'ō aeri ita ba ena'ō lō mate.
 3 (Hal. zin. 7, 12). Ba dafaeloe zi mōi
 ga'a Joscfo, ba wangai fache ba
 4 danō Miseraji. Ba Benijami andrō,
 achi Josefo, ba lō ifa'amōi Jakobo,
 awō ndra ga'ania; sosō dōdōnia,
 5 ma gōna ia hadia ia. Ba laroegi gōi
 iraoon Gizeraēli andrō, awō zi mōi-
 mōi andrō, ba wowōli fache; lofo
 sa ba danō Gana'ana.

6 II. Ba Josefo, si no salaḡa, ba
 danō, zamawa fache ba niha fefoe.
 Ba me no laroegi jomo ira ga'a
 Josefo ba me mangaloeloe ira chō-
 7 nia, ba i'ila Josefo, wa ira ga'ania,
 me ha si'aikō anehe ia. Ba lō i'
 ombacha'ō ia chōra, i'abe'e'ō wehede-
 nia chōra, imane chōra : Heza mi'
 otarai? Lamane : Ba danō Gana'-
 8 ana, ba wowōli fache. Ba i'ila Jo-
 sefo, wa ira ga'ania, ba ja'ira, ba
 lō la'ila, wa ja'ia. Ba itōrō tōdō
 Josefo wangifinia andrō, ni'ifinia.
 nitandrōsaigō chōra. Ba [i'abe'e'ō
 wehedenia chōra], imane chōra :
 Samaoeze ami! Mōi ami mamaigi,
 hezo lala ba danō. (F. 37, 5 b. t.).
 10 Lamane chōnia : Tenga, Toea! ba
 11 wowōli balazo mōi zawoejoemō. Ha
 samboea namama; niha sadlōlō tōdō
 ndra'aga; tenga samaoeze zawoe-
 12 joemō! Imane chōra : Faja! ba da'ō
 mōi ami, ba wamaigi hezo lala ba
 13 danō! Ba lamane chōnia : Fele-
 ndroea ndra'aga, sawoejoemō andre,
 oi si fatalifoesō, ha samboea nama-
 ma, ba danō Gana'ana; si achi, ba
 so chō namama ma'ōchō, ba samōsa
 14 zi no taja. Ba imane chōra Josefo :
 Si ndroehoe niḡa'ōgoe chōmi : Sa-
 15 maoeze ami! Ba da'ō mifadoehoe'ō
 ami : Faja wa no saeri Wara'o,
 na aefa ami ba da'e, na lō mōi ba
 16 da'e nachimi andrō, si achi. Mifa-
 tenge zamōsa, ba wangai achimi;

ba ja'ami, ba nitaha ba da'e. Si
 manō wanandraigō niḡa'ōmi, na si
 doehoe nilaoemi, ba na tenga. Ba
 wa'adoehoe wa'aeri Wara'o — sa-
 maoeze zoei ami! Aefa da'ō, ba 17
 tōloe ngaloeo itaha ira. Ba me aefa 18
 doea wongi, ba imane chōra Josefo :
 Mi'o'ō da'e, ena'ō aeri ami — niha
 sangata'oeŋi Lowalangi sa ndra'odo.
 Na niha sadlōlō tōdō ami, ba jato- 19
 rōi dalifoesōmi samōsa, nitaha, ba
 nitaha ja'ami mege, ba ja'ami, ba
 mi'ae'e, mi'ohe wache andrō, sogoe-
 na ō zoroijomomi. Ba achimi andrō, 20
 si achi, ba ni'ohe ba da'e chōgoe,
 ba oroma dania, wa si doehoe ni-
 ḡa'ōmi, ba lō mate ami. Ba la'o'ō
 da'ō. Ba faoma lamane chō nawōra : 21
 Si ndroehoe, loealoea horōda chō
 nachida no da'e; noa sa ta'ila wa'-
 ata'oenia, me fakao ia chōda, ba
 lō tafondrondrongo. Andrō itōrō ita
 fa'ata'oe dōdō andre. Ba imane 22
 chōra Roebeno : Tenga no oeḡa'ō
 chōmi : bōi mihalō horōmi wolaemi
 ba ndraon andrō! Ba lō sedōna
 mamondrongo ami — ba iada'e te-
 laoe mbalō ndronia! (F. 37, 21). Ba 23
 lō'ō sa la'ila, wa aboto ba dōdō Jo-
 sefo niḡa'ōra, me no so zangali lira,
 na fahoehoe ira. Ba ibali'ō ia, ba 24
 we'e, ba ifoeli ia chōra, fahoehoe
 chōra. Ba ifara'oe'ō Zimeoni, ba
 ngaira, ba ifabōb'ō, ba zanehe ira.
 Aefa da'ō, ba iḡa'ō Josefo lafo'ōsi 25
 fache zi'era ba ladozigō labe'e ba
 zi'e bacha mbōli wache chō zamō-
 sana ba lafa'ohe'ō na gōi nifatō'ōra,
 ba lala. Ba la'o'ō da'ō wame'e chōra.

III. Ba lahare'ō ba hoeloe galidera 26
 wache andrō chōra ba mofanō ira.
 Ba me itoto'ō mbōbō zi'e chōnia 27
 si samōsa, ba zi mōrō ira, ba wame'e
 gō galidenia, ba i'ila gana'ania a-
 ndrō, ba dete nōsi zi'e chōnia. Ba 28
 i'ombacha'ō chō ndra talifoesōnia,
 imane : No mangawoeli chōgoe ga-
 na'ageo, hiza ia ba zi'e chōgoe!
 Ba atoroe dōdōra, faoma lafaigifaigi
 nawōra, manizinizi, ba lamane : Ha-

- dia nilaoe Lowalangi chōda ba da'ō !
- 29 Ba me laroegi namara ba danō Gana'ana, ba ladocnōdoenō chōnia fefoe hadia ia zi gōna ira, lamane : Niha andrō, si no sala'wa ba danō, ba i'a-be'e'ō wehedenia chōma. ifo'esoeanō ndra'aga, ba wamaoeze tanō mōi
- 31 ndra'aga, i'wa'ō. Ba mamane chōnia : Niha sadōlō tōdō ndra'aga, tenga samaoeze ndra'aga ! Felendroea ndra'aga, ha samboea namama ; samōsa si no taja, ba fondrege zi achi, ba so chō namama na ija'e, ba danō
- 33 Gana'ana. Ba imane chōma niha andrō, sala'wa ba danō : Ba da'ō ja oroma chōgoe dania, wa niha sadōlō tōdō ami : mirōi ba da'e chōgoe zamōsa, talifoēsōmi ! Hadia zogoena chōmi, ō zoroijomomi, fache, ba hana na mi'ohē, ba hana na mofanō
- 34 ami. Ba mi'ohē ba da'e nachimi andrō, ena'ō oroma chōgoe, wa tenga samaoeze ami, wa no niha sadōlō tōdō ami. Ba oefoeli dania chōmi dalifoēsōmi andre, ba tola
- 35 mitōrō danō, lō moetena'wa. Ba me lafadōewa nōsi zi'e chōra, ba hiza mbola gana'a ba zi'e zamōsana. Ba me la'ila mbola gana'a andrō, ba me i'ila gōi amara, ba
- 36 tobali dōdōra. Ba imane chōra Amara Jakobo : Tajataja ndraonogoe mibe'e : Josefo, ba si no taja, ba Simeoni, ba si no taja, ba edōna mihalō na gōi Mbenijami — tehawoe
- 37 manō ndra'o da'ō fefoe ! Ba itema li namania Roebeno, imane : Tcma boenoe nonogoe mateoa si dombōea, na lō oefoeli ia chōoe. Be'e ba dangagoe ia, ba oefoeli ia chōoe !
- 38 Ba imane : Lō fao chōmi nonogoe ; noa sa mate ga'ania, ba hatō ja'ia zi tosa ; na so cna'ō zi gōna ia ba lala andrō, nitōrōmi, ba horōmi ena'ō, na oe'ohē hoewagoe andre, wana'wa banoea tooe, oi so wa'aboe dōdō.

FAZA 43.

I. Lafaeli mōi ba danō Miseraji iraono Jakobo ba fao Mbenijami. II. Fa'aboe dōdōra. III. Fa'obōwō Josefo chōra.

- I. Ba abōlōbōlō na lofo ba danō. 1
Ba me no ahori fefoe wache andrō, 2
nihalōra ba danō Miseraji, ba imane chōra amara : Mifoeli mi'ae'e, ba wōwōli fache chōda ma'ifoe. (F. 42, 20). Ba imane chōnia Joeda : No i'wa'ō sibai chōma niha andrō, imane : Lō tola fa'ila bawa ita, na lō mi'ohē nachimi andrō. Ba na ōfa'amōi awōma nachima, ba mōiga mowōli fache chōoe. Ba na lō ōfa'amōi ia, ba lō mōiga. Noa sa i'wa'ō chōma niha andrō, imane : Lō tola fa'ila bawa ita, na lō mi'ohē nachimi andrō. Imane Izraēli : Ba hana wa mifakao ndra'o wangombacha ba niha andrō, wa so'na nachimi? Lamane : No izofoczofoe sibai ndra'aga ba soroijomonja niha andrō, imane : Hadia, lō si mate namami? Hadia, so nachini na? Ba ma'ombacha'ō chōnia, lō mabini'ō zi doehoe. Hadaō ho ma'ila, i'wa'ō dania : Mi'ohē ba da'e nachimi andrō? Ba imane Joeda chō namania Izraēli : Chōgoe fa'ohē'ō nono andrō, ba mafaza'wa ndra'aga, mōiga, ena'ō aeri ita ba bōi mate, ja'aga ba ja'oegō ba iraonoma. (F. 44, 32). Ja'o zi so ba wali chōoe ba chōnia andrō ; ba hoelōgoe ōbe'e. Na lō oefoeli ia chōoe, na lō oefa'ila'ō chōoe, ba ja'odo zoloe'i sala chōoe, sagōtō ja'odo. Na lō arōrōga mena'ō, si tenga inōtō, ba no tola mendroea mangawoeliga. Ba imane chōra amara Izraēli : Na lō tola lō'ō sa'ae, ba mimane : Mi'ohē ōsi zi'e chōmi, nisōndra ba danōda, ma'ifoe, mi'ohē boeala ba niha andrō : daloedaloe ma'ifoe ba wē wani ma'ifoe ba gitō godoe ba samohoea ba boea kare ba boea falo. Ba mifoeli 12
mi'ohē gana'a, fa'oja mege ba ana'a

andrō, nisōndra ba zoezoe nōsi zi'e chōmi mege, ba mifoeli mi'ohē — ta-
 13 be'e seloengoe ia. Ba mi'ohē gōi nachimi, mifaza'wa ami ba mifoeli
 14 mi'ae ba niha andrō. Ba Lowalangi si lō ambō fa'abōlō, ba jamoebe'e ahachō dōdō niha andrō chōmi, eua'ō ifoeli ifa'amōi awōmi dalifoēsōmi si samōsa andrō, awō Mbenijami gōi; ba ja'odo, ba na lō tola
 15 lō'ō, ba si lō ono sa'ae ndra'o. Ba la'ohē mboeala no mege ba ana'a bō'ō gōi la'ohē, awō Mbenijami, ba mangēfa ira, lasa'wa danō Miseraji ba la'ondrasi Josefo. Ba me i'ila Josefo, no so Mbenijami, awōra, ba imane ba zatōea zangai halōwō jomo: Ohe jomo niha andrō, taba ndrīwora, ba halō gōra, manga dania niha andrō, awōgoe, na laloeo,
 17 Ba i'o'ō da'ō ni'wa'ō Josefo, i'ohē jomo ira, ba nomo Josefo. Ba ata'oe ira, me te'ohē jomo ira, ba nomo Josefo, lamane: Bōrō gana'a andrō seloengoe no ba zi'e chōda, me mōi ita no, si fōfōna, wa la'ohē jomo ita: lahawoei dania ita, lara'oe ita ba labali'ō sawoejoe ita,
 19 fabaja kalide chōda. Ba la'ondrasi zatōea zangai halōwō, ba zinga mbawandroehō ba nomo, lamane chōnia: So ni'andrōma chōoe, Toea: No mōiga ba da'e, si fōfōna no, ba
 20 wowōli fache. Ba me no maroegi zi mōrōga, me matoto'ō mbōbō zi'e chōma, ba hiza gana'a zamōsana ba zoezoe nōsi zi'e chōnia — ana'a andrō chōma, lō ambō ba wanoelo; na
 22 no mafōeli ma'ohē iada'e. Ba ana'a bō'ō gōi, no ma'ohē, ba wowōli fache. Lō aboto ba dōdōma, ha niha zame'e ba zi'e wache chōma ana'a
 23 andrō, (F. 31, 29; 42, 24). Ba imane chōra: Mihonogō manō ami; bōi miboesi dōdōmi! Lowalangimi, Lowalangi namami andrō, ba no ifo'ana'a ami, nibini'ō, ba zi'e wache chōmi. Ana'ami andrō, ba no mōi chōgoe. Ba i'ohē baero chōra Zime-
 24 oni. Aefa da'ō, ba i'ohē ira ba no-

mo Josefo. Ibe'e chōra nidandō, ba lasasai gahera, ba ibe'e gō galidera. Ba lafa'oli tooe mboeala andrō, 25 gasagasa wa'aso Josefo, na laloeo; noa sa terongo chōra, wa' ba da'ō manga ira dania.

III. Ba me no mōi. jomo Josefo, 26 ba labe'e chōnia mboeala andrō, ni'ohera, ba lafaōndrō ira fōnania, irege zalo tooe. Ba isofoe chōra, na 27 lō hadia ia chōra, ba imane: He visa, lō hadia ia chō namami, nitōrō limi no. Hadia, lō si mate ia? (F. 37, 7). Ba lamane. Lō'ō sa hadia 28 chō zawoejoemō andrō, amama; sosō ia .na. Ba lafaōndrō ira, mangaloeloe ira chōnia. Ba i'ila Mbe- 29 nijami, si ndroelhoe nachinia, ba imane: Hadia, da'ō nachimi, si achi andrō, ni'wa'ōmi no? ba imane [chō Mbenijami]: Jamoe'ebōea'ō dōdōnia chōoe Lowalangi, onogoe! Ba i'o- 30 zoemagō lō hedehedēnia sa'ae, ahachō sibaī dōdōnia, me no so tănō fōnania nachinia andrō, ba i'aloēi, heza zi tola me'e ia. Andrō mōi ia si bacha ba mbate'e, tănō si bacha, ba mege'ēge ia ba da'ō. Awena da- 31 nia ifoeli isasai mbawania ba ifoeli mōi baeloe, i'abe'e'ō dōdōnia ba imane: Mifa'oli gō. Ba la'oniagō, 32 chōnia ba chōrá, ba si manō gōi ba Ndrawa Miseraji, soroeoe manga chōnia. Lō'ō sa tola oroeoe manga Ndrawa Miseraji ba niha Heberaio; salacha da'ō ba Ndrawa Miseraji. Ba ba gamaoedoenia tefedadao ira, 33 i'otarai zi a'a, noemalō ba zi achi, balazi sibaī wa'asia'a; ba faoma lafaigifaigi nawōra, ahōlihōli dōdōra. Aefa da'ō, ba ifabe'e'ō ōra gō 34 andrō si so fōnania ōsa; ba oeracha Mbenijami, ba no melima fa'eboea goeracha dānō bō'ō fefoe. Ba labadōe nagoe, awōnia, ba sōchi dōdōra.

FAZA 44.

I. Mofanō ndra ga'a Josefo. Fa'a-boe dōdōra, nifobōrō Josefo. II. Hoehoe Joeda: i'andrō aefa Mbenijami.

- 1 I. Ba imane Josefo ba zatoea zangai halōwō chōnia : Fo'ōsi fache zi'e niha andrō, ndrohoendrohoe zi tola la'ohē ; ba ana'a zamōsana, ba
- 2 ōbe'e ba zoezoe nōsi zi'e chōnia ; ba mako firō andrō chōgoe, ba ōbe'e ba zoezoe nōsi zi'e zi achi, awō mbōli wache andrō chōnia. Ba i'o'ō
- 3 niwā'ō Josefo. Ba ha moloeo sibai, ba lafofanō ira. awō galidera. Ba
- 4 ha si'aikō laroegi ngai mbanoea, ba imane Josefo chō zatoea zangai halōwō chōnia : Laboe, gohi niha andrō, ba na ōchamō ira, ba ōmane chōra : Hana wa misoelōni si lō sōchi zi sōchi ? Hana wa no mitagō mako
- 5 firō andrō chōgoe ? Tenga ja'ia ni'amadoegō zochō ja'o, ba tenga ja'ia ba zi faeta ia ? andrō wa si lō sōchi nilaoemi ! Ba me no ichamō ira, ba
- 6 imanō chōra. Ba lamane chōnia : He Toea, hana wa ōmanō wehede ? Lō'ō manō mōi ba dōdō zawoejoemō wolaoc si manō. Hadia, tenga
- 8 no mafeoli ma'ohē chōoe gana'a andrō, me ma'otarai danō Gana'ana, ana'a andrō nisōndra ba zoezoe nōsi zi'e chōma : ba he moroi, wa matagō mena'ō wirō, ba ma ana'a,
- 9 jomo chō zochō ja'oegō ? Nisōndra ja'ia, ba zawoejoemō andre, ba ja mate, ba ja'aga tánō bō'ō,
- 10 ba si mōi sawoejoemō. Ba imane : Lace, ja'ia da'ō niwa'ōmi. Nisōndra ja'ia, ba sawoejoego dania, ba saefa
- 11 ami. Ba dozi la'alioegō latoe'ō tooe ngano'e'i chōra, ba dozi latoto'ō mbōbō. Ba ibōrōtaigō i'aloei, i'otarai ba zi a'a ba ba zi achi ibato, ba ba zi'e chō Mbenijami tesōndra
- 13 mako. Ba lasika noechara, dozi lafoeli lafonoro galidera ba lafoeli ira
- 14 mijomo. Ba me iroegi jomo ba nomo Josefo Joeda, awō dalifoesōnia — no so na ba da'ō Josefo — ba

lafalōgoe tooe ira ba zalo, fōnama. Ba imane chōra Josefo : Hadia nilaoemi andrō ? Hadia, lō'ō sa itōrō tōdōmi, i'ohē ba waetasa niha si imane ja'odo andre ? Ba imane

15 Joeda : Hadia niwā'ōma chō zochō ja'aga ? Hadia hoehocoma ba he mawisa wamo'e'a ba hoeloema, me no isōndra horō zawoejoemō Lowa-

16 langi ! Sawoejoemō sa'ae ndrā'aga, ja'aga andre, fabaja nisōndra mako andrō. Ba imane Josefo : Ja arōoe

17 chōgoe wolaoc si manō : nisōndra mako andrō, da'ō zawoejoego ; ba ja'ami andrō, ba hana na mifeoli ami chō namami, lō moetena'wa.

II. Ba ihatō'ō ia chōnia Joeda, imane : He Toea ! Hadia na lō ata'oe zawoejoemō moehede chōoe, hadia, lō mofōnoe'ō chō zawoejoemō ba da'ō ? me no fagōlōgōlō ami

19 Wara'o ! No isofoe chō zawoejoenia sochō ja'o, imane : Hadia, so na namami, so dalifoesōmi na ? Ba no

20 mamane chōoe : Lō si mate namama satoea andrō ba so na nononia si achi. si toemboe moroi foeri ; si ndroehoe ga'ania, ba no mate, ba tobali ha ja'ia zi tosai ono ninania, ba no omasiō namania. (F. 42, 13 b. t.). Ba no ōwā'ō ba zawoejoemō andre : Mi'ohē ia ba da'e chōgoe, ena'ō i'ila ia hōrōgoe. Ba no

22 mamane chōoe : Tebai irōi namania ono matoea andrō ; na irōi ena'ō namania, ba lō aeri da'ō. Ba ōmane ba zawoejoemō : Na lō mi'ohē nachimi andrō, ba tebai ifoeli fa'ila bawa ita. Ba me no mangawoeli

24 ndrā'aga chō zawoejoemō amagoe, ba ma'ombacha'ō chōnia niwā'ōoe. Ba me iwā'ō dania chōma amama : Mifeoli mi'ae'c, ba wowōli fache chōda ma'ifoe, ba mamane chōnia :

26 Tebai mōiga ! Na fao chōma nachima, awena mōiga ; tebai sa fa'ila bawa ndrā'aga ba niha andrō, na lō fao chōma nachima. (F. 43, 2). Ba imane chōma sawoejoemō

27 amagoe : Mi'ila ja'ō, wa ha domboea

- 28 nono wo'omogoe chōgoe. Si samboe- (Hal. zin. 7, 13). Ba mege'ege sibai 2
 a, ba no irōi ndra'ō, ba no oemane
 dōdōgoe: Si ndroehoe, no tesasawi
 ia [ba goetoe ndroe'oe]! ba irege
 ma'ōchō, ba lō ni'ila hōrōgoe ja'ia
 29 mangawoeli. Ba na mihalō na da'e
 gōi chōgoe, ba na gōna ia hadia ia
 ena'ō, ba horōmi, na oe'ohe hoewa-
 goe andre, we'amōi mitooe, na mba-
 noea niha tooe aboe sibai dōdō.
 30 (F. 42, 38). Ba si ndroehoe, na ma-
 ngawoelido ena'ō dania chō zawoe-
 joemō amagoe, ba lō fao chōma
 nono andrō, ba zi no molemba dō-
 31 dōnia ma'asamboea, ba ha si'aikō
 ena'ō irongo, lō'ō sa'ae fao chōma
 nono andrō, ba lō aeri ia, ba horō
 zawoejoemō andre ena'ō, na i'ohē
 hoewania andrō sawoejoemō ama-
 ma, wana'wa banoea niha tooe aboe
 32 dōdō. Noa sa mōi ba wali zawoe-
 joemō andre, chō namagoe, ba chō
 nono andre, no ifaboe'oe: Na lō
 oefoeli ia chōoe, ba ja'odo zoloe'i
 horō andrō chō namagoe, sagōtō
 33 ja'ō. (F. 43, 8). Ba ena'ō na tola
 torōi foeri zawoejoemō andre sawoe-
 joe zochō ja'ō salahi nono matoea
 andrō, ba ena'ō na tola fao chō
 ndra ga'ania nono, wangawoeli!
 34 He oewisa sa'ae wangawoeli chō
 namagoe, na lō fao chōgoe nono
 andrō! Tebai oefaigifaigi ena'ō wa'
 aboe dōdō andrō, si faloecha na-
 magoe!

FAZA 45.

I. I'ombacha'ō ia chō ndra ta-
 lifoesōnia Josefo, ba i'andrō chōra,
 ndramōi mitooe ba danō Miseraji,
 awō namara. II. I'oro'ō chōra zo-
 goena chōra Fara'ō. III. Manga-
 woeli ndraono Jakobo; lō fadoehoe
 dōdō namara, ba omoeso dōdōnia
 dania.

- 1 I. Ba tebai sa'ae itaha dōdōnia
 Josefo, wamaigi si so ba ngainia,
 ba imane: Ndrāmōi baero fefoe!
 Ba tobali lō niha bō'ō, me i'omba-
 cha'ō ia ba dalifoesōnia Josefo. (Hal. zin. 7, 14). Ba danō Gozena 10
 náhae dania, ba sahatō chōgoe
 ndra'oegō, awō nonooe ba ma'oe-
 woemō ba biribiri chōoe ba sa'wioe
 ba hadia ia na fefoe zi so chōoe.
 Ba ja'ō zi'onoro tōdō balazooe ba 11
 da'ō; melima fache tō na lofo
 andre: ma dania noemana ndra'-
 oegō, awō zoroijomooe fefoe ba awō
 zi so chōoe fefoe. Hōrōmi sa'ae 12
 zangila ba hōrō nachigoe Benijami
 zangila, wa ja'odo zihede chōmi.
 Ba ahori mi'ombacha'ō chō namada 13
 wa'asalawagoe andre ba danō Mise-
 raji, awō ni'ilami andrō fefoe, ba

- mita'ita'i mi'ohē ba da'e namada.
- 14 Ba ita'lagoei mbagi nachinia Benijami ba mege'ege; ba Benijami
- 15 gōi, ba mege'ege ba mbaginia. Ba fa'ago bawa ia ba dalifoesōnia fefoe ba mege'ege wanalagoei ja'ira; ba fahoehoeo chōnia dalifoesōnia.
- 16 II. Ba terongo chō Wara'o ba nomonia doeria da'o: no so dalifoesō Josefo! Ba omoeso dōdō Wara'o, awō zi sosō chōnia. Ba imane Fara'o chō Josefo: Ōmane ba dalifoesōoe andrō: Mifonoro sa'ae galidemi,
- 18 ba mi'ae ba danō Gana'ana, mihalō namami ba soroijomomi fefoe, ba mi'ae ba da'e chōgoe, ba oebe'e chōmi hadia zi sōchi nisōndra ba danō Miseraji, ba mi'ā zatabō, si
- 19 faloecha ba danō. Ba ja'oegō, ba ōwā'o chōra: mimanō! Mi'ohē goereta, moroi ba danō Miseraji andre, lala ndraono sawocjoe chōmi ba lala wo'omomi ba mifa'amōi ja'wa namami ba mi'ae ba da'e. Ba bōi afōchō chōmi gamagamami jomo, hadia sa zi sōchi ba danō Miseraji, ba chōmi dania.
- 21 III. Ba la'o'ō da'ō iraono Gizeraēli, ba ibe'e chōra goereta Josefo, dali niwā'o Wara'o, ba ibe'e gōi
- 22 chōra nifatō'ō ba lala Ba idozigō ira barōe loeo, boeala, ba chō Mbenijami, ba 300 roefia ba lima nga'ōrō baroe loeo ibe'e boeala. Ba chō amania, ba foeloe nga'oe kalide gōi ifa'ohē'ō, sonoro fondrege zi sōchi mboea danō, ba foeloe nga'coe kalide si alawe, sonoro fache ba roti ba nifatō'ō chō namania dania ba
- 24 lala. Awena dania ifofanō dalifoesōnia ba mangefa ira, me no ibe'e na li chōra, imane: Bōi fasoso ami
- 25 ba lala! Ba mofanō ira, larōi danō Miseraji ba larōegi danō Gana'ana,
- 26 namara Jakobō. Ba la'ombacha'ō chōnia, lamane: Lō si mate Josefo; samatōrō tanō Miseraji ma'asagōrō ia a'ine. Ba lō'ō manō mōi ba dōdōnia, me tebai fadoehoe dōdōnia
- 27 chōra. (*Loek. 24, 41*). Ba me ahori

la'ombacha'ō chōnia niwā'ō Josefo chōra, ba me i'ila goereta andrō, nifa'ohē'ō Josefo, ba wolohe ja'ia, ba ifoeli aeri dōdō namara Jakobō. Ba imane Izeraēli: Noa sa'ae — 28
tenga si no mate nonogoe Josefo! Mōido faloecha chōnia, gasagasa wa'amategoe!

FAZA 46.

I. Itheta ia ba danō Gana'ana Jakobō, awō zoroijomonia fefoe, me no i'abe'e'ō dōdōnia Lowalangi amaboe'oea linia. II. Tōi nga'ōtō Jakobō andrō. III. Faloecha ira Jakobō Josefo.

- I. Ba mangefa Gizeraēli, awō zoroijomonia fefoe, ba iroegi Mbereseba, ba ibe'e zoemange Lowalangi namania Iza'aki, ba da'ō. (*Jos. 24, 4. Sin. 105, 23. Hal. zin. 7, 15*). Ba
- 2 moe'ao chō Gizeraēli Lowalangi, ba ganglata ba zi bongi, imane: He Jakobō! He Jakobō! Ba imane: Oerongo! Ba imane: Lowalangi
- 3 ndra'odo, Lowalangi namae. Bōi mangiwa dōdōoe we'amōi ba danō Miseraji, ba da'ō sa oebali'ō soi seboea ndra'oegō. (*F. 26, 24; 28, 13*).
- 4 Ja'odo zi fao chōoe ba danō Miseraji ba ja'odo gōi zolohe mangawoeli ja'oegō, ba Josefo zamakifoe hōrōoe dania. Ba iheta ia ba Mbereseba Jakobō, ba lafaza'wa ba goereta namara Jakobō iraono Gizeraēli, awō ndraonora sawocjoe, awō wo'omora, ba goereta andrō, nifa'ohē'ō Wara'o, lalara. Ba la'ohē goerifōra ba hadia ia zi so chōra, nisōndrara ba danō Gana'ana, ba larōegi, danō Miseraji, Jakobō, awō
- 7 nga'ōtōnia fefoe; ononia matoea ba ma'oewoenia matoea ba ononia alawe ba ma'oewoenia alawe, nga'ōtōnia ma'afefoe i'ohē awōnia ba danō Miseraji.
- 8 II. Ba da'e dōi nga'ōtō Gizeraēli andrō, si fao ba danō Miseraji, Jakobō, awō nga'ōtōnia: Si a'a nono Jakobō Roebeno. (*Mos. II. 1, 1*).

9 *Nga'ot. I. 5, 3*). Ba ono Roebeno, ba Hanochi ba Fáloe ba Heseroni ba
 10 Karemi. Ba ono Zimeoni, ba Jemoeli ba Jamino ba Ohada ba Jachino ba Sohara; ba Saeolo, ono mbene'õ Ndrawa Gana'ana andrõ.
 11 Ba ono Lewi, ba Gereso ba Kahati
 12 ba Merari. Ba ono Joeda, ba Geri ba Onani ba Sela ba Feresi ba Sera; ba si mate ba danõ Gana'ana Geri ba Onani. Ba ono Weresi andrõ,
 13 ba Heseroni ba Hamoela. Ba ono Isasari, ba Tola ba Foewa ba Jobi
 14 ba Simeroni. Ba ono Zeboeloni, ba
 15 Serede ba Elono ba Jale'eli. Da'õ nono Lea andrõ, ononia chõ Jakobo ba danõ Mezofotamia, awõ nono alawe andrõ, Dina; 33 fefoe, ono
 16 matoea ba ono alawe. Ba ono Gado, ba Safono ba Hági ba Soeni ba Esebono ba Eri ba Arodi ba Areli.
 17 Ba ono Gaseri, ba Jimena ba Jisiwa ba Jisiwi ba Beria ba talifoesõra alawe Sera; ba ono Mberia andrõ,
 18 ba Heberi ba Malekieli. Da'õ nono Zilifa andrõ, nifa'oh'e'õ Labano chõ nononia Lea, ononia chõ Jakobo, 16 niha fefoe. (*F. 29, 24*).
 19 Ba ono Rachela andrõ, fo'omo Jakob, ba Josefo ba Benijami. Ba ono si toemboe chõ Josefo ba danõ Miseraji, ononia chõ Gasanata andrõ, ono Wotifera, hõgõ gere ba Gono, ba Manase ba Eferaji. (*F. 41, 21*).
 20 Ba ono Mbenijami, ba Bela ba Becheri ba Asibeli; ba Gera ba Na'ama ba Ehi ba Rosi ba Mocfi
 22 ba Hoefi ba Aredi. Da'õ nono Rachela, ononia chõ Jakobo, 14 niha
 23 fefoe. Ba ono Dano, ba Hoesimi,
 24 ba ono Nafetali, ba Jase'eli ba
 25 Goeni ba Jeseri ba Silemi. Da'õ nono Mbiliha andrõ, nifa'oh'e'õ Labano chõ nononia Rachela, ononia chõ Jakobo, fitoe niha fefoe. (*F. 29, 26* 29). Fa'ato nga'õtõ Jakobo andrõ, sana'wa tanõ Miseraji, lõ lai noemõ-
 27 nõnia andrõ, ba 66 niha. Ba ono Josefo andrõ, si toemboe chõnia ba dánõ Miseraji, ba domboea. Tobali

70 fefoe zoroijomo Jakobo andrõ, sana'wa tanõ Miseraji. (*Moz. V. 10, 22. Nga'ot. I. 7, 14*).

III. **Ba** ifowaõwaõ Joeda, chõ 28
 Josefo, ba wanofoe lala ba Gozena, fõnania. Ba me no laroegi danõ Gozena, ba ifa'anõ goeretania Jo- 29
 sfo, fakoereta ia, isa'wa Gozena, ba wamaondragõ amania Izeraeli. Ba me faloecha ia chõnia, ba ita-
 lagoei mbagi, ba ara mege'ege ia ba mbaginia. Ba imane Izeraeli chõ 30
 Josefo: Lõ'õ sa'ae afõchõ chõgoe wa'amate, me no ifoeli faloccha ita, wa lõ si mate ndra'oegõ! (*F. 45, 28*).
 Ba imane Josefo chõ ndra ga'ania 31
 ba ba zoroijomo namania: Damõido mangombacha chõ Wara'o, oemane dania chõnia: No mõi chõgoe ndra talifoesõgoe ba tána chõ namagoe andrõ, si so ba danõ Gana'ana mege. Ba no koebalo mbiribiri niha 32
 andrõ — sangoeri oerifõ niha sa ira — ba no la'oh'e mbiribirira ba sa'wira, awõ fefoe hadia ia zi so chõra. Ba na ifakaoni'õ dania ami 33
 Fara'o, na isofoe: Hadia halõhalõ-wõmi? ba mimane: Sangoeri oerifõ 34
 niha zawwojeomõ, i'otarai iraono ndra'aga, irege ma'õchõ, he ja'aga andre, ba he ira toeama — ana'õ tola ba danõ Gozena mi'iangõ. Koebalo mbiribiri sa, ba no sogoro Ndrawa Miseraji.

FAZA 47.

I. Faloecha chõ Wara'o dalifoesõ Josefo ba amania. II. Famaigi Josefo lala, ba lofo andrõ. III. Ibe'e li Jakobo, ba wogo'o ja'ia dania ba danõ Gana'ana.

I. **Ba** mõi Josefo, i'ombacha'õ 1
 chõ Wara'o, imane: No so namagoe ba ira ga'agoc, moroi ba danõ Gana'ana, no la'oh'e mbiribirira ba sa'wira, awõ fefoe hadia ia zi so chõra; ba danõ Gozena so ira ia-
 da'e. Ba lima i'oh'e, ga'ania, ba 2
 ifaloecha'õ da'õ chõ Wara'o. Ba iso- 3
 foe chõ ndra ga'a Josefo Fara'o,

- imane : Hadia halôhalôwômi ? Ba lamane chô Wara'ô : Koebalo mbiribiri zawoejoemô andre, he ja'aga, ba he ira toeama fôna. Ba lamane
- 4 ba chô Wara'ô : Môiga ba da'e, ena'ô ma'iağô da'e ma'ifoe, me no ambô doe'oe, ô mbiribiri chôma ; noa sa afôchô lofo andrô ba danô Gana'ana. Ba ena'ô na ba danô
- 5 Gozena so zawoejoemô ! Ba imane Fara'ô chô Josefo : Hana na ba danô Gozena la'iağô, ba na ô'ila, so ba chôra niha si tola, ba fataro
- 6 hôğô goebalo goerifôgoe ira. Ba la-roegi danô Miseraji chô Josefo Jakobo ba ononia. Ba me irongo Fara'ô, razo Miseraji, ba imane Fara'ô chô Josefo : Ba no môi chôoe namae ba talifoesôoe ; hiza fônae danô Miseraji, ba zabôlô atabô zinanô ba danô fa'aso namae ba talifoesôoe. Ba i'ohé jomo namania
- 7 Jakobo Josefo, ifaloecha'ô chô Wara'ô. Ba fatabe Jakobo chô Wara'ô, wamahowoe'ô ja'ia. Ba isofoe chô
- 8 Jakobo Fara'ô, imane : Ha me oega fache ndra'oegô ? Imane Jakobo chô Wara'ô : Fa'ara wekoligoe andrô, ba no 130 fache. Lô anaenae ba si no fahôna famakao gôtôgoe andrô, ba lô ichamô gôtô ndra amagoe toeage, tôrôwara andrô. (*Sin. 39,*
- 10 *13; 119, 19. Heb. 11, 13*). Ba i'angonasi Wara'ô Jakobo, wamahowoe'ô ja'ia zoei, ba irôi Wara'ô. Ba ihonogô nahia chô namania ba chô ndra talifoesônia Josefo, ifachoi chôra dâna chôra tanô ba danô Miseraji, ba zabôlô atabô zinanô ba danô, ba danô Ramese, i'ô'ô
- 12 niwa'ô Wara'ô. Ba ibalazoi namania ba talifoesônia ba soroijomo namania fefoe Josefo, fache, dali wa'ôja ndraono.
- 13 II. Ba dozi tanô, ba lô ô fache, abôlôbôlô sibai lofo, he tanô Miseraji ba he tanô Gana'ana, ba erege dôdô ba lofo andrô. Ba owelo manô chô Josefo gana'a fefoe, he ana'a ba danô Miseraji, ba he ana'a ba
- danô Gana'ana, bôli wache andrô, ni'ôlira, ba ifa'ema ba nomo Wara'ô gana'a andrô Josefo. Ba me
- 15 no ahori gana'a ba danô Miseraji ba ba danô Gana'ana, ba dozi môi Ndrawa Miseraji chô Josefo, lamane : Faigi chôma mbalazo ! Ma tola matega ba zanehe ndra'oegô ? ana'a sa, ba no ahori ! Imane Josefo :
- 16 Mibe'e goerifômi, ba ocbe'e chômi, bôli goerifômi andrô, na no ahori gana'a. Ba la'ohé chô Josefo goerifôra, ba ibe'e chôra wache Josefo, bôli koedo ba bôli mbiribiri ba bôli za'wi ba bôli galide. Itaha mbalazora fache, barô ndrôfi andrô, bôli goerifôra fefoe. Ba aloea ndrôfi
- 18 andrô ; ba ba ndrôfi dania, ba môi ira zoei chônia, ba lamane : Tebai mabini'ô chôoe, Toea : no ahori gana'a ba ochôtama oerifô, ba no môi chôoe. Lô si tosa nihalôoe ena'ô, hatô botoma ba benoeama. Hadia,
- 19 tola tekiko ndra'aga fônae, ja'aga andre ba benoeama. Tema ôli ndra'aga, fabaja benoeama andrô, fache be'e bôli, ba enoni Wara'ô ndra'aga, fabaja benoeama. Ba be'e chôma danômô, ena'ô aeri ndra'aga ba bôli mate, ba fa bôli tobali sasai'ô mbenoeama. Ba ahori i'ôli mbenoea
- 20 Ndrawa Miseraji andrô Josefo, chô Wara'ô. Dozi sa la'amawa mbenoeara Dawa Miseraji, me no famakaura lofo andrô ; ba tobali ochôta Wara'ô danô. Ba niha sato andrô,
- 21 ba i'oweloi ba mbanoea misa, i'otarai wondrege danô Miseraji, noemalô ba wondregenia tánô sa. Hatô banoea gere zi lô i'ôli. Ere andrô sa, ba nibalazoi Wara'ô, aocerifara mbalazo andrô, nibe'e Wara'ô chôra ; da'ô mbôrô, wa lô la'amawa mbenoeara. Ba imane Josefo ba
- 23 niha sato : Ba tobali, no oe'ôli ami, chô Wara'ô sa'ae ami, fabaja benoeami. Ja'e chômi danômô, ena'ô tola manaroe ami. Ba boeania dania, ba samboea ni'olima mibe'e chô
- 24 Wara'ô ; ba si ôfa ni'olima, ba

- chōmi, tanōmōmi ba balazomi ba
balazo zoroijomomi ba ōndraono sa-
woejoe chōmi. Ba lamane : No
25 ō'orifi ndra'aga ! Asala faloechaga
wa'eboea dōdō chōoe, Toea, ba sa-
woejoe Wara'o sa'ae ndra'aga ! Ba
26 tobali ifatō gōmō Ndrawa Miseraji
Josefo, ši lō teboelō, irege ma'ōchō:
samboea ni'olima labe'e chō Wara'o
mboea nowira ; hatō nowi gere zi
tenga chō Wara'o.
- 27 III. Ba Iraono Gizeraēli, ba sa-
hono ba danō Miseraji, ba danō
Gozena. Mo'wa'ira ira ba da'ō, ba
itoege ato ira, tobali ato siba'i da-
28 nia. Ba fa'anaoe noso Jakobo na,
ba danō Miseraji, ba 17 fache, ba
fa'anaoe noso Jakobo fefoe, gōtōnia,
29 ba 147 fache. Ba me no ahātō
wa'amate Gizeraēli, ba ifakaoni'ō
nononia Josefo, imane chōnia : Na
sosō dōdōoe ndra'odo ma'ifoe, ba
toefa tanga narō zolagoe [ba we'a-
mōi ba hōloe], eboea'ō dōdōoe chō-
30 goe, bōi limodo : bōi ko'ono ndra'o
ba danō Miseraji ! (F. 24, 2). Oma-
sido ba ngai ndra toeagoe sodo ;
andrō ō'ohē ndra'o, ōhetado ba da-
nō Miseraji ba ba lewatōra ōtanō
ndra'o. Ba imane : Oe'o'ō zomasi'ō.
31 (F. 23, 19). Ba imane Jakobo : Ae
ba hōloe chōgoe ! Ba mōi ia ba
hōloe chōnia ; ba ifaōndrō ia Izera-
ēli ba loeloe waratenia tānō ba hōgō.

FAZA 48.

I. Isooe ononia nono Josefo a-
ndrō, si dombœa, Jakobo. II. Ifa-
howoe'ō ira.

- 1 I. Aefa da'ō, ba te'ombacha'ō chō
Josefo : Mofōchō namaoe ! Ba i'ohē
nononia andrō, si dombœa, Manase
2 ba Eferaji. Ba me tefarongogō chō
Jakobo : No so nonoe Josefo, ba
i'abe'e'ō ia Izeraēli, moedadao ia
3 ba gasonia. Ba imane Jakobo chō
Josefo : No i'oroma'ō ia chōgoe Lo-
walangi si lō ambō fa'abōlō, ba
Loesi, ba danō Gana'ana, no ifa-
4 howoe'ō ndra'o, ba no imane chō-
- goe : „Oefo'ono ndra'oegō ba ato
ma'oewoemō oebe'e, walo soi zi ota-
rai ba chōoe oebe'e, ba tanō da'e,
ba oebe'e ochōta ma'oewoemō, si
lō teboelō". Ba onoe andrō,
si dombœa, si no toembœe chōoe
ba danō Miseraji andre, me lō si
mōido chōoe na, ba danō Miseraji,
ba chōgoe da'ō : Eferaji andrō ba
Manase — si mane Roebeno ba
Simeoni ira chōgoe dania. (F. 41,
50; 46, 20). Ba iraono andrō, nisō-
ndraoe achira, ba chōoe, ba tōi ga'-
ara dania dōira ba dāna chōra a-
ndrō. Me mangawoelido moroi ba
Mezofotamia, ba mate chōgoe [ni-
naoe] Rachela, ba lala, ba danō
Gana'ana. me lō arōoe tō irege
Geferata, ba no oeko'ō ia ba ngai
lala ba Geferata, ja'ia Mbetilechema
andrō. (F. 35, 19).
- II. Ba me i'ila ndraono Josefo
andrō Izeraēli, ba imane : Ha niha
da'ō ? Imane Josefo chō namania :
Onogoe da'ō, nibe'e Lowalangi chō-
goe ba da'e. Ba imane : Ohe ira
chōgoe, ena'ō oefahowoe'ō ira. (Heb.
11, 21). Ba no abōsi hōrō Gizeraēli,
ba wa'atoea, fa lō i'ila niha. Ba
me no ihatō'ō ira chōnia, ba fa'ago
bawa ia chōra ba i'omōsi ira. (F.
27, 1). Ba imane Izeraēli chō Josefo :
Lō'ō manō fadoehoe dōdōgoe mege,
ifoeli fa'ila ita, ba ija'e, ba noa na
ifa'ila'ō chōgoe nga'ōtōmō Lowa-
langi ! Ba ifoeli iwoewoe ira Josefo,
ba ifaōndrō tooe ia fōna namania.
Ba itoejoe zi daroea andrō Josefo,
ba dangania kambōlō, ba Eferaji,
tobali ba gabera Gizeraēli so da'ō,
ba ba dangania kabera, ba Manase,
tobali ba gambōlō Gizeraēli so da'ō,
ba ihatō'ō ira chōnia. Ba i'oro'ō
gambōlōnia Izeraēli, itoefa hōgō
Geferaji, lō lai wa no si achi ia, ba
ba hōgō Manase, ba tangania ka-
bera, tobali ifariwa dangania ; si
a'a sa Manase. Ba ifahowoe'ō Jo-
sefo, imane : Lowalangi andrō, ni'-
ata'oeffi ndra amagoe, Aberahamo

- ba Iza'aki, Lowalangi andrō, si no koebalogoe, i'otarai iraono savena si'ai toemboe ndra'o, irege ma'ōchō
 16 andre, mala'ika andrō, si no mangefa'ō ja'odo ba wamakao fefoe, ba jamoefahowoe'ō ndraono andre, ba chōra jamonga'ōtō dōigoe ba tōi ndra amagoe, Aberahamo ba Iza'aki ba ja ato sibai ma'oweoera
 17 ba goeli danō! Ba me i'ila Josefo, wa tanga namania kambōlō wanoefa hōgō Geferaji, ba tctoetoe ba dō-dōnia; andrō itoejoe danga namania ba wameta ja'ia ba hōgō Geferaji ba ba wame'e ba hōgō Manase.
 18 Imane Josefo chō namania, ba da'ō: Bōi, ama, da'e sa zi a'a,
 19 kambōlōoe be'e ba hōgōnia. Ba itimba amania, imane: Oe'ila sa, onogoe, oe'ila sa! Ja'ia gōi zi tobali soi seboea dania ba ja'ia gōi zabōlō dania. Ba lō lai da'ō, ba abōlō zoei nachinia, moroi chōnia, ba ma'owoenia, ba si ndroehoc walo soi dania. Ba ifahowoe'ō ira, me loeo da'ō, imane: Tōimō andrō nitōtōi Ndraono Gizeraēli dania, na mamahowoe, wangoema'ō: Jamoefagōlōgōlō ndra'oegō chō Geferaji ba chō Manase Lowalangi; tobali fōna Manase ibe'e Geferaji. (*Jer. 31, 9. 20*).
 21 Aefa da'ō, ba imane Izeraēli chō Josefo: Lō ara tō, ba mate ndra'o, ba itolo ami Lowalangi ba i'ohē mangawoeli ami ba danō docami.
 22 Ba oetehe chōoe mboto hili, mifasōbigoe ba Ndraono Gamori si'ōli ba fana, hoedeoe fōna ndra talifoesōoe. (*F. 34, 25. Jos. 17, 7. Joh. 4, 5*).

FAZA 49.

I. Ifahowoe'ō nononia Jakobo, famahowoe fama'ele'ō. II. Ifoeli ibe'e goraisa ba wogo'o ja'ia. Fa'amatenia. (*Faigi gōi: Moz. V. 33*).

- 1 I. Ba hoemedē Jakobo chō nononia, imane: Mifa'aso ami, ena'ō oe'ombacha'ō chōmi, hadia zi faloecha ami dania! Mi'owoelei ami ba mifondrondrongo, ja'ami, iraono Jakobo, mifondrondrongo chō namami
 Izeraēli! Ja'oegō Roebeno, si a'a ndra'oegō chōgoe, fangabe'egoe ba si a'a wa'abōlōgoe — si so fōna ba wa'asala'wa ba si so fōna ba wa'abōlō. Ba me no si maosomaoso tōdō ndra'oegō, ba bōi labe'e'ō fōna; noa sa moi'ō ba gaso namaoe, no ōta'oenōi no — no moi ia ba gasogoe. (*F. 35, 22. Nga'ōt. I. 5, 1*). Ja'ami, Sime'oni ba Lewi, si fatalifoesō, — fangōna ba wanao horō zi'ōlira. Lō'ō manō oehalō chōgoe nichoi dōdōra andrō, ba lō ja'odo ba nifagōlōsira; noa sa laboenoe niha ba wōnoera andrō, ba ba hochara andrō, ba no lataba gōloe'ōloe zi matoea za'wi. (*F. 34, 25*). Ni'elifi wōnoera andrō, si no abōlōbōlō sibai, ba bachoebachoe dōdōra andrō, si so fa'afaito! Oefosasi ira ba ndraono Jakobo, oefazawili ira ba ndraono Gizeraēli. (*Jos. 19, 1; 21, 3*). Ja'oegō Joeda, ja'oegō nisoeno dalifoesōoc dania. Itoejoe mbōrō doe'i nemalimō tangaoe; chōoe mangaloeloe ndraono namaoe. (*F. 29, 35*). Ono zingo Joeda — no sala'wa ndra'oegō, onogoe, ba wamara'oe. No ifadōlō ia tooe, no ikōwō ia, si mane singo ba si mane singo si alawe; ha niha zi tola manoeko ja'ia? **Lō aheta dania zi'o zala'wa chō Joeda, ba chōnia manō wama'ōrō, irege so zangehao andrō, ba ni'ō'ō soi niha dania.** (*Nga'ōt. I. 5, 2. Jes. 9, 6. 7. Mat. 2, 6. Fam. 5, 5*). Ba dōla nagoe ifesoegō nono galide chōnia ba ba ndraha nagoe si sōchi ifesoegō nono zi alawe galide chōnia. Ba nōsi nagoe ibabago mbaroenia ba ba wē mboea nagoe nocchania. Si baloenō hōrōnia ba nagoe ba safoesi nifōnia ba zoesoe. Seboeloni ba ba mbewe nasi so nahania, ba mbewe laboca nowo ba ba Zidona itendro'ō ngainia. (*Jos. 19, 10*). Isasari, ba no kalide sabe'e tōla, si mōrōmōrō ba gandra. (*Mos. V. 33, 18*). Ba me isōndra si sōchi wa'ahonohono ba omasiō danōnia,

ba ifaöndrö mbaginia ba wonoro-
 16 noro, ba tobali enoni, so'ömö halö-
 17 wö. Dano, ba same'e ba lala hoe-
 hoco mbanoeania, fõna mado Gize-
 18 raëli bö'ö. (*Sangoehoeck. 13, 5*). Oelö
 ba ngai lala Dano, taritö ba ngai
 lala niha, sondrooe ahe koedo, tobali
 18 ahele toee mifoeri zi fakoedo. **Oedö-
 nadõna wangorifi andrö chõoe, Je-
 19 howa!** (*Loek. 2, 29*). Gado, ba la-
 langögö ia sato, ba igohi ira moroi
 20 foeri. Aseri, ba si no fahõna bala-
 21 zo; ö razo sami i'otarai ia. Nafetali,
 ba böhö si alawe, si no moeböhöli;
 22 moroi chõnia hoehoco omasiö. (*Sa-
 ngoehoeck. 5*). Eoe sawena movoea
 Josefo; eoe sowoea ba zinga goe-
 23 mboe. Dahania, ba mangoro ba
 göli kara. Lalaoe chõnia si fa-
 fana, la'efasi wana, lasoewö ia.
 24 Ba tebai aböda wanania, alio da-
 ngania, balazi wanolo zabölä andrö,
 chö Jakob, fanolo goebalo Ndrao-
 25 no Giseraëli andrö, gowera. Chö
 Lowalangi namae andrö — jamoe-
 tolo'ö — chö Lowalangi, si lö ambö
 fa'abölä, — jamoefahowoe'ö ndra'-
 oegö fa'afahõna howoehowoe andrö,
 moroi ba mbanoea si ja'wa ba fa'-
 afahõna howoehowoe moroi ba na-
 26 mö nidanö, si no ahono si toee,
 ba fa'afahõna howoehowoe andrö
 moroi ba mbagi zoezoe ba moroi
 ba daloee nina niha. Howoehowoe a-
 ndrö, si no itema amaee, ba no
 italoee'i howoehowoe andrö ba hili
 andrö, si lö teboelö ba fa'asöchi
 hilihili andrö, si lö teboelö. Ba ena'ö
 27 na chö Josefo, ba galizoezoe si no
 sala'wa andrö ba dalifoesõnia! Be-
 nijami, ba no asoe gatoea sonda'-
 oendra'oe: na mahemoloe mbanoea,
 ba i'ä nira'oenia, ba na owi, ba
 ifaosa gahocloe.

28 II. **Da'ö** fefoe mado Gizeraëli a-
 ndrö, felendroea ira, ba da'ö we-
 hede namara chõra. Ba ifahowoe'ö
 ira; idozigö ifahowoe'ö, oi faza-
 29 mboezamboea howoehowoe. Ba ibe'e
 li chõra, imane: Na no oeroegi da-

nia ndra toeagoe, ba mi'ohé ndra'o
 ba lewatö ndra toeagoe, ba dögi
 narö hili andrö, ba mbenoea Gefer-
 19 oni andrö, Iraono Cheti, (*F. 23,
 19*), ba dögi narö hili ba mbenoea
 30 Machefela, ba gamaeodoe Mamere,
 ba danö Gana'ana, benoea ni'öli
 Gaberahamo chö Geferoni andrö,
 Iraono Cheti, lewatö andröita. Ba
 31 da'ö mege lako'o Gaberahamo ba
 fo'omonía Sara, ba da'ö göi lako'o
 Giza'aki ba fo'omonía Rebeka, ba
 ba da'ö göi oeko'o Lea no, (*F. 25,
 9; 35, 29*), ba mbenoea andrö, ni'öli
 32 ba Ndraono Cheti, fabaja tögi narö
 hili andrö bacha. Ba me no i'o'ozoei
 33 Jakob wangoema'ö li ba ndraono-
 nia, ba ileagö toee ia ba gasonia,
 ba aetoe noso; isa'wa ndra toecania.

FAZA 50.

I. Fogo'o Jakobo ba danö Gana'-
 ana. II. Fa'ebolo dödü Josefo chö
 ndra ga'ania. III. Fa'atoecania ba
 fa'amatenia.

I. **Ba** ifalögöe ia ba doto nama-
 1 nia Josefo, i'e'esi ia ba fa'ago bawa
 ia chõnia. (*F. 46, 4*). Aefa da'ö, ba
 2 ibe'e li Josefo ba zolaoe daloedaloee,
 ngoniongonia, ena'ö lalaoe daloe-
 daloe ba mboto namania. Ba lalaoe
 ba mboto Gizeraëli same'eme'e da-
 3 loedaloee andrö. Öfa woeloe wongi
 wa'ara da'ö, da'ö sa wa'ara wolaoe-
 laoe daloedaloee andrö. Ba 70 wong-
 4 i la'e'esi ia Dawa Miseraji. Ba
 me no ahöwö mbongi wange'esi a-
 ndrö, ba i'andrö ba ngoniongoni
 Wara'o Josefo, imane: Na sosö atö
 dödümi ndra'o ma'ifoe; ba mitolo
 wangoema'ö chö Wara'o, wamaro-
 5 ngögö chõnia. No ibe'e ba hõloe
 ndra'o amagoe ba no imane: „Lö
 ara tö mate ndra'odo, ba lewatö
 andrö, nicheagoe ba danö Gana'-
 ana öko'o ndra'o." Ba möido ena'ö
 6 mogö'o amagoe, ba aefa da'ö, ba
 oeoelido. (*F. 47, 29*). Ba ifaföeli'ö
 li chõnia Fara'o, imane: Ae'e, ba
 ko'o namaee, dali wahöloesa andrö,

- 7 me ibe'e'ō ba hōloe. Ba mōi sa'ae Josefo, ba wogo'o amania, ba ahoi mōi ngoningoni Wara'o, awō goemandroe seboea chōnia, awō zatoea
- 8 ba danō Miseraji, fefoe. Ba soroijomomo Josefo, fefoe, ba talifoesōnia ba soroijomomo namania, fefoe; ha irao-no sawoejoe chōra, ba biribirira ba sawira larōi foeri, ba danō Gozena.
- 9 Ba fao gōi chōnia gocreta ba si
- 10 fakoedo; tobali ato sibai ira. Ba me no laroegi Goreni-Atada andrō, jefo Joridano, ba lalaoe mange'esi ba da'ō, fange'esi sabōlōbōlō sibai; fitoe bongi wa'ara ifange'esi'ō namania Josefo. Ba me la'ila wange'esi andrō ba Goreni-Atada niha ba danō, Dawa Gana'ana, ba lamane: Fange'esi Ndrawa Miseraji da'ō, sabōlōbōlō. Andrō wa lab'e tōi naha andrō „wange'esi Ndrawa Miseraji”, jefo Joridano. Ba lalaoeirao-
- 12 no Jakobo ni'oro'i'onia chōra. Fa la'ohe ba danō Gana'ana ia irao-
- 13 nonia ba lako'o ia ba dōgi narō hili andrō ba mbenoea Machefela andrō, benoea ni'ōli Gaberahamo ba Ndraono Cheti andrō, Eferoni, lewatō ondrōita, ba gamaeodoc Mamerē. (*F. 23, 17*).
- 14 II. Ba mangawoeli ba danō Miseraji Josefo, me no iko'o namania, ja'ia ba talifoesōnia ba awōra fao,
- 15 fefoe, me mōi mogo'o amania. Ba lamane ira ga'a Josefo — bōrō me no mate naniara — : Ma dania i'a-fōchōi tōdō ita Josefo, ma isaelōni chōda zi lō sōchi andrō fefoe, nilaoe-
- 16 da chōnia. Ba lafatenge zinenge chō Josefo, lamane chōnia: No iwā'ō li amada, me lō si mate ia na,
- no imane: Mimane chō Josefo: 17
Be'e aefa chō ndra ga'aoe horōra, olalōwara andrō, me no lalaoe chōoe zi lō sōchi! Ba be'e aefa sa'ae chōma horōma andrō, chōma andre, samosocmange [gōi] Lowalangi namaoe! Ba mo'ala'ala hōrō Josefo, nie laman' chōnia. Ba mōi 18
chōnia ndra ga'ania, latoehi danō fōnania ba lamane: Ja'e ndra'aga, halōga sawoejoemō! Ba imane chōra 19
Josefo: Bōi miboesei dōdōmi! hadia sa, no salahi Lowalangi ndra'odo? (*F. 45, 5*). Si lō sōchi sa nifa- 20
chaimi chōgoe, ba no i'ohe ba zi sōchi Lowalangi, ba wamaloea ni'ilada ma'ōchō — fangorifi niha si no ato! Andrō bōi miboesei dōdō- 21
mi; oerorogō ami ba irao nomi. Ira-ra dōdōra, ihaogō wehedc chōra.
- III. Ba si lō teboelō ba danō 22
Miseraji Josefo, awō zi sawē ja'ira, ba 110 fache wa'anaoe noso Josefo. Ba fachamō i'ila ma'owoe Geferaji 23
Josefo; ba mo'ono gōi na ba gōtō Josefo Machiri andrō, ono Manase. Ba imane Josefo chō ndra talifoe- 24
sōnia: Na no ara lō ja'odo sa'ae, ba itolo ami Lowalangi ba iheta ami ba danō andre, i'ohe ami ba danō andrō, nifaboe'oenia chō Gaberahamo ba chō Giza'aki ba chō 25
Jakobo, fahōloesa. (*Heb. 11, 22*). Ba ibe'e ba hōloe Ndraono Gizeraēli Josefo, imane: Na itolo dania ami Lowalangi, ba mi'ohe mbotogoe, mi-heta ba da'e! (*Moz. II. 13, 19. Jos. 24, 32*). Ba mate Josefo, 110 fache 26
wa'arania ba goeli danō. Ba lalaoe dalocdaloe ba mbotonia ba labe'e ba hasi, [ba da'ō] ba danō Miseraji.

Soera

MOZE

FANETE ZI FÖFÖNA.

FAZA 1.

I. Itoegoe ato sibaí Ndraono Gizeraéli. II. Lafakao ira. III. Poroi'õ Fara'o laboenoe nono matoea chõra.

1 I. **Da'e** ndraono Gizeraéli, si no
mõi ba danõ Miseraji; fao ira Ja-
kobo no, ba no i'ohé zoroijomonia
fefoe zamõsana: (*Moz. I. 46, 8*).
2 Roebeno ba Simeoni ba Lewi ba
3 Joeda, ba Isasari ba Seboeloni ba
4 Benijami, ba Dano ba Nafetali ba
5 Gado ba Aseri. Ba nga'õtõ Jakobo
fefoe, ba fitoe ngafoeloe niha; ba
6 Josefo, ba sino tohõna ba danõ Mises-
raji. Ba mate Josefo ba talifoesõ-
nia, awõ zi sagõtõ niha andrõ ma'-
7 afefoe. Ba mo'ono'ono Ndraono
Gizeraéli, itoegoe fahõna ba tobali
ato sibaí, tobali anõnõ danõ ja'ira.
(*Mos. V. 26, 5. Sin. 105, 24. Hal. zin.*
7, 17).
8 III. **Ba** so razo si bohooe ba danõ
Miseraji, si lõ faloecha sa'ae chõ Jo-
9 sefo. Ba imane da'õ ba mbanoania:
Itoegoe ato moroi chõda Ndraono
Gizeraéli andrõ ba abõlõ ira moroi
10 chõda. Talaboe, ta'aloel wa'oneche,
ba chõra andrõ, fa bõi abõlõ ato
ira ba fa bõi fa'awõ ira ba nemali-
da, na tesao wanoewõ, wangeheta
11 ja'ira ba danõ! Ba lafataro chõra
mandroe, ba wamakao ja'ira ba ha-
lõwõ zawoejoe, ba sanaroe'õ banoea
chõ Wara'o ira, banoea naha nihõ-
12 na, Fítomo ba Ramese. Ba lahõtõi
lafakao, ba ihõtõi mo'ono'ono ira

ba ato, tobali ata'oe ira Ndraono
Gizeraéli. Ba laforege ba Ndraono 13
Gizeraéli Dawa Miseraji ba halõwõ
sabe'e, halõwõ zawoejoe, ba alangoe 14
dõdõra labe'e, ba halõwõ sabe'e a-
ndrõ ba la'oeri ba gara tembo ba
ba ngawalõ halõwõ ba danõ; oi
halõwõ niforege chõra, ena'õ lahalõ.
III. **Ba** ibe'e goroisá razo Mises- 15
raji ba zangamõi taloe ba niha
Heberaio — Sifera dõi zi samõsa
ba Foea dõi zi samõsa — imane: 16
Na mõi ami, na madono ndra ala-
we Heberaio, ba mifaigi ba daoge-
daoge; na ono matoea, ba miboe-
noe; ba ono alawe atõ, ba hana
na aeri. Ba sangata'oeffi Lowalangi 17
zangamõi taloe andrõ, ba lõ la'o'õ
ni'oro'i'õ razo Miseraji chõra, la'orifi
sa nono matoea. Ba ifakaoni'õ za- 18
ngamõi taloe andrõ razo Miseraji,
imane, chõra: Hana wa mimanõ,
wa mi'orifi nono matoea andrõ?
Ba lamane chõ Wara'o sangamõi 19
taloe andrõ: Ira alawe Heberaio
andrõ, ba tenga si mane ira alawe
Ndrawa Miseraji, no sabe'e irá; lõ
fachamõ so zangamõi taloe, ba no
toembeoe nono. Ba ifahowoe'õ za- 20
ngamõi taloe andrõ Lowalangi, ba
ato sibaí niha ba abõlõ sibaí ira.
Ba me la'ata'oeffi Lowalangi sanga- 21
mõi taloe andrõ, ba i'oja'õ chõra
ndraono. Ba i'wa'õ ba mbanoania 22
fefoe Fara'o: Fefoe nono matoea,
si toembeoe ba niha Heberaio, ba
mitibo'õ ba Nilo; ba ono alawe

fefoe, ba hana na mi'orifi. (*Hal. zin.* 7, 19).

FAZA 2.

Toemboe Mose ba i'orifi ia ono Wara'o. II. Iboenoe Ndrawa Miseraji ba molo'i ia, isawa danō Ndraono Midiano. III. Ifondrongo wanga-rōngarō Ndraono Gizeraēli Lowa-langi.

- 1 I. Ba so niha, mado Lewi, sango-waloe, ono alawe mado Lewi gōi i-halō. (*F. 6, 20. Mos. IV. 26, 59*)
- 2 *Nga'ot. I. 23, 13*). Ba manabina galawe andrō ba madono, ono matoea. Ba me i'ila, wa ono si sōchi, ba ibini'ō, tōloe waŵa. (*Hal. zin. 7, 20. Heb. 11, 23*). Ba me tebai sa'ae ibini'ō, ba ihalō nahania wetifeti soehoe, igalōgalōni socloemooe ba kita, ibe'e bacha nono andrō, ba ibe'e! barō zoechoe ba mbewe Nilo.
- 4 Ba so ga'a nono andrō alawe, idarodarogō ba zahatō, ena'ō i'ila, he wisa loealoea. Ba so nono Wara'o alawe, mōi ia ba Nilo, mondri. Ba me latōrō mbewe Nilo awōnia, ba i'ila wetifeti andrō barō zoechoe; ba ifatengc zawoejoenia samōsa, ifahalō'ō. Ba me ibokai, ba i'ila nono, ono matoea, sc'e. Ba ahachō dōdōnia ia, imane sa dōdōnia : Dōrō ono niha Heberaio andrō. Ba imane ga'a nono chō nono Wara'o : Hadia, mōido mogaoni chōoe ira alawe Heberaio, si bohooe madono, ena'ō ifaenoe chōoe nono matoea andrō ? Imane ono Wara'o : Ae'e ! Ba mōi nono alawe andrō mogaoni ina nono no mege. Ba imane ba da'ō ono Wara'o : Na o'he nono andre ba na o'faenoe ia chōgoe, ba oebe'e mbōli gōlōoe ! Ba i'o'he nono ira alawe andrō ba ifaenoe faenoe.
- 10 Ba me no ebocae nono matoea andrō, ba i'o'he chō nono Wara'o alawe no mege, ba ihalō ononia, ibe'e tōinia Mose, imane sa : Niha-lōgoe ba nidanō !
- 11 II. Ba me loeo no ira matoea

Mose, ba sameoeza ma'ōchō, ba mōi ia baero ba niwara ba i'ila, wa no halōwō zawoejoe halōwōra ; ba anehe ia, me ibago niwara, niha Heberaio, Dawa Miseraji. (*Heb. 11, 24—26*). Ba ifachōlō ia, ba me i'ila 12 lō niha bō'ō, ba itema iboenoe Ndrawa Miseraji andrō ba iko'o ba gawoe. (*Hal. zin. 7, 24—28*). Ba ma- 13 hemoloe o, ba ifoeli mōi baero, ba daroea si fasoso, i'ila, niha Heberaio. Ba imane ba zi so sala : Hana wa o'bagō nawōoe ? Ba imane da'ō : 14 Ha niha zamataro sochō ja'aga ba sangoehoekeoe ja'aga ja'oegō ? hadia edōna o'boenoe ndra'odo gōi, si mane famoenomō Dawa Miseraji andrō ? Ba ata'oe Mose, imane sa dōdōnia : Si ndroehoe, no terongo da'ō ! Ba 15 irongo gōi Fara'o ; ba i'aloeli wamoenoe Mose. Ba itema molo'i Mose chō Wara'o, isaŵa danō Ndraono Midiano. Ba moedadao ia ba zinga mba'a ba da'ō. (*Hal. zin. 7, 29. Heb. 11, 27*). Ba chō hōgō gere ba Ndraono Midiano, ba fitoe nono alawe ; ba mōi da'ō, ba wana'oe idanō. Ba wamo'ōsi loeha, ba wamabadoegō ba mbiribiri namara. Ba so goebalo, 17 latimba ira. Ba maoso Mose, itolo ira, ifa'amōi mbiribiri chōra ba wamadoe. Ba me mangawoeli ira 18 chō namara Regoeēli, ba imane chōra : Hana wa lō ararā ami ma'ōchō ? Lamane : Dawa Miseraji za- 19 nolo ja'aga ba goebalo andrō, ba noa na'i ita'oe chōma nidanō ba ifabadoegō ba mbiribiri. Ba imane 20 ba ba ndraonia : Heza so ia ja'ō ? Hana wa mirōi ba da'ō niha andrō ? Mikaoni ia ba wemanga ! Ba omasi Mose i'agō ba niha andrō 21 ba ibe'e chō Mose nononia Sifora. Ba mo'ono da'ō, ono matoea, ba 22 ibe'e tōi nono andrō Gereso, imane sa : „No toballi si fatewōe ndra'odo ba danō niha bō'ō.”

III. Ba ara ma'ifoe foeri o, ba 23 mate razō Miseraji. Ba mangarōngarō Ndraono Gizeraēli ba ha-

lōwō sabe'e andrō, moe'ira'ira, tobali terongo ba Lowalangi we'aora ba wangefa'ō ja'ira ba halōwō sabe'e andrō. Ba ifondrondrongo wanganrōngarōra andrō Lowalangi, ba itōrō tōdō Lowalangi wawoe'oesa li andrō chōnia, chō ndra Aberahamo, Iza'aki, Jakobo. (*Moz. I. 17, 2*). Ba inehegō Ndraono Gizeraēli Lowalangi, ba ihachōsi tōdō ira.

FAZA 3.

I. I'oroma'ō ia chō Mose Jehowa ba ngafoe za'asa'a mao siholahola. Ifataro sangorifi Iraono Gizeraēli Mose. II. Ifoeli moehede chō Mose, ibe'e gorōisa ba Ndraono Gizeraēli ba ba Ndrawa Miseraji.

1 I. Ba koebalo mbiribiri Mose chō matoecania Jetero, hōgō gere ba danō Ndraono Midiano. Ba iroegi ba wondrege danō si mate i'ohe mbiribiri, ba iroegi hili Lowalangi andrō, hili Horebi. Ba i'oroma'ō ia chōnia mala'ika Jehowa andrō ba holahola galitō, soroi ngafoe za'asa'a mao. Ba me ifaigi sibai, ba hiza, hoemolahola ngafoe za'asa'a mao andrō, ba lō'ō sa achozi. (*Hal. zin. 7, 30*). Ba imane dōdōnia Mose: Mōido sa moefaigi gangilata seboea andrō, hana wa lō achozi ngafoe za'asa'a mao andrō. Ba me i'ila Jehowa, mōi ia moefaigi, ba moe'ao chōnia Lowalangi moroi ba ngafoe za'asa'a mao andrō, imane: He Mose! He Mose! Ba imane: Ja'e ndra'odo! Ba imane chōnia: Bōi hatō'ōgō! Heta mbadagaheoe ba gahemō, me no tanō ni'amonī'ō naha andrō, ba zi so'ō! Ba imane na: Lowalangi namaoe ndra'odo, Lowalangi Gaberahamo, Lowalangi Giza'aki, Lowalangi Jakobo. Ba ibaloegō mbawania Mose, me ata'oe ia, ifaigi Lowalangi. (*Mat. 22, 32*). Ba imane Jehowa: No irege ginōtō oefaigi wamakao mbanoeagoe andrō, si so ba danō Miseraji, ba no oerongowanganrōngarōra andrō, ena'

ō aefa ira ba mandroera andrō, noa sa oe'ila wa'abōlōbōlō wamakaora andrō. Andrō mōido tooe sa'ae, ba wangefa'ō ja'ira ba danga Ndrawa Miseraji, ba wamawoe'a ja'ira ba danō andrō, ba wolohe ba danō si sōchi, si no ebolo, ba danō ba zi falawoe zoesoe ba wē wani, ba naha mbanoea Ndrawa Gana'ana andrō, Iraono Cheti ba Iraono Gamori ba Iraono Weresi ba Iraono Hewi ba Iraono Jeboesi. Ba ija'e, ba no oerongo wanganrōngarō Ndraono Gizeraēli ba no oe'ila wamakao Ndrawa Miseraji ja'ira. (*Hal. zin. 7, 34*). Ba ae sinengegōe chō Wara'o ba heta ba danō Miseraji mbanoeagoe andrō, Iraono Gizeraēli. Ba imane Mose chō Lowalangi: Ha niha ndra'o, wa ja'odo zi mōi chō Wara'o, awō wa ja'odo zangeheta ba danō Miseraji Iraono Gizeraēli? Ba imane: Oetolo sa'ae ndra'oegō! ba da'ō dandra chōoe dania, wa ja'odo zamatenge ja'oegō: na no cheta ira ba danō Miseraji, ba ba hili da'e mifosoemange Lowalangi. Ba imane Mose chō Lowalangi: Ba na oeroegi Ndraono Gizeraēli ba na oemane chōra: Lowalangi ndra toeami andrō zamatenge ja'o chōmi, ba na lamane chōgoe: Ha niha dōinia? ba ha oe'wa'ō chōra?

II. Ba imane Lowalangi chō Moze: „Ja'oja'odo manō ndra'odo andrō"! ba imane na: Da'ō ni'wa'ōoe ba Ndraono Gizeraēli: Si „Ja'odo" andrō zamatenge ja'o chōmi! (*Moz. I. 9, 26; 12, 8. Moz. IV. 6, 27. Fam. 1, 8*). Ba imane na Lowalangi chō Moze: Da'ō ni'wa'ōoe ba Ndraono Gizeraēli: Jehowa andrō, Lowalangi ndra toeami, Lowalangi Gaberahamo, Lowalangi Giza'aki ba Lowalangi Jakobo zamatenge ja'o chōmi; da'ō dōigoe, iroegi zi lō aetoe, da'ō wamotōi ja'odo gōtōgōtō wa'ara. (*Jes. 42, 8*). Ae'e, faloecha'ō zatoea Ndraono Gizeraēli ba oemane chōra: Jehowa andrō, Lowalangi

- ndra toeami, ba no i'oroma'ō ia chōgoe, Lowalangi ndra Aberahamo, Iza'aki, Jakobo andrō; ba no ifabo'e'oe: Oefaigi ami ba oebe'e balazi zi no gōna ami ba danō Miseraji; 17 ba no oehonogōi: oeheta ami ba wamakao andrō ba danō Miseraji, ba oe'ohe ami ba danō Ndrawa Gan'ana andrō, Iraono Cheti, ba Iraono Gamori ba Iraono Weresi ba Iraono Hewi ba Iraono Jebocsi, ba danō, ba zi falawoe zoesoe ba wē 18 wani. Ba lafondrondrongo chōoe; ba ō'ohe chōrazo Miserajizatoea Ndrao- no Gizeraēli, ba mimane chōnia: Jehowa andrō, Lowalangi niha Heberaio, ba no faloecha chōma; ba fa'amōiga ba danō si mate, tōloe ngaloeo fofanō wa'arōoe, ba wamo- soemange Jehowa andrō, Lawala- 19 ngima. Ba oe'ila sa'ae, wa lō itehe chōmi wofanō razo Miseraji, na tenga ni'anōs'ō'ō. Ba oe'oro'ō dania dangagoe ba oehare'ō ba Ndrawa Miseraji fefoe zahōlihōli dōdō andrō chōgoe, nilaogoe chōra; awena da- 20 nia lafalanō ami. Ba eboea dania dōdō Ndrawa Miseraji chōmi oebe'e, fa bōi si lō noro danga ami, na 21 mofanō ami. Dozi ira alawe, ba hanā na la'wa'ō dania ba ndra alawe Miseraji si fahatō omo chōra, ba ma ba zoroedoe jomo chōra, ena'ō na labe'e niwawalōra gamagama firō ba gamagama ana'a ba noecha, ba mibe'e fangehao nonomi matoea ba fangehao nonomi alawe, mi'osi- 22 ndra'oei gochōta Ndrawa Miseraji ba zi manō. (*F.* 11, 2; 12, 35).

FAZA 4.

I. Tahi Moze ba gorōisa Lowalangi andrō. Ifadoehoe'ō ia Lowalangi ba dandra andrō. II. Fangawoeli Moze ba danō Miseraji. III. Faloecha ia chō Ga'aroni.

- 1 I. Ba imane Moze: Ba na lō fadoehoe dōdōra chōgoe, ba na lō lafondrondrongo chōgoe, ma lamane: Lō'ō sa ni'oroma'ō Jehowa ja'ia chōoe? Ba imane chōnia Jehowa: 2 Hadia da'ō ba dangaoe? Imane: Si'ō. Ba imane: Tibo'ō tooe. Ba me 3 itibo'ō tooe, ba tobali oelō, ba moloi Moze chōnia. (*F.* 7, 10). Ba imane 4 Jehowa chō Moze: Oro'ō dangaoe, ra'oe gi'onnia. Ba i'oro'ō dangania, i'aro'ō wondra'oe; ba tobali si'ō ba dangania. Ba fadoehoe sa'ae 5 dōdōra, wa no i'oroma'ō ia chōoe Jehowa, Lowalangi ndra toeara andrō, Lowalangi Gaberahamo, Lo- 6 walangi Giza'aki ba Lowalangi Jakobo. Ba imane na chōnia Jehowa: Sigō'ō ba nono mbaroemō ba do- 7 tooe dangaoe! ba isigō'ō ba nono mbaroenia dangania. Ba me ifoeli isōbi, ba no booe aeri, si lō moedōnadōna, afoesi, si mane betoea. Ba imane: Foeli sigō'ō ba nono 7 mbaroe dangaoe! Ba isigō'ō ba nono mbaroenia dangania, ba me ifoeli isōbi, ba no ifoeli tobali si mane 8 ōsinia bō'ō, lō moedōnadōna. Ba na lō fadoehoe dōdōra, na lō lafondrondrongo ba dandra si fōfōna andrō, ba fadoehoe sa dōdōra ba dandra si sambocoe andrō. Ba na 9 lō'ō gōi fadoehoe dōdōra ba zi doea balō andrō, tandra, na lō la'o'ō chōoe, ba ōsooe nidanō ba Nilo, ba 10 ōfadoewa ba danō, ba idanō andrō misoemō ba Nilo, ba tobali do, ba danō. (*F.* 7, 20). Ba imane Moze chō Jehowa: He So'aja! Tenga niha 11 sangila fahoehoeo ndra'o, he fōna, ba he gōtō iada'e, me fahoehoeo ndra'oegō chō genonimō, no sabe'e li ndra'o, ba hoelō zaboea lelagoe. (*F.* 6, 12. *Jer.* 1, 6). Ba imane chō- 11 nia Jehowa: Ba ha niha zombōi bawa niha? ba ha niha zame'e si lō hede nihā ba safiso ba sangila niha ba saoe'a? Hadia, tenga ja'odo, Jehowa? (*Sin.* 94, 9). Ba ae'e 12 manō! Ja'o zanolo ja'oegō ba wahoehoeosa ba oewawacha'ō chōoe, hadia ni'wa'ōoe. (*Mat.* 10, 19). Ba 13 imane: He So'aja! sōchi na niha bō'ō ōfatenge! Ba mofōnoe Jehowa 14

chõ Moze, imane : Ba hadia, ba lõ A'aroni, ga'aoe, ono Lewi andrõ ? Noa sa oe'ila chõnia, wa i'ila sibai fahoehoeo. Ba ifaondragõ na ndra'oegõ dania ba omoeso sibai dõdõnia, na i'ila'õ. Ba hana na fahoehoeo ndra'oegõ chõnia, ba ofa'ema chõnia niwa'õ andre. Ba oetolo ndra'oegõ ba he ja'ia gõi, ba wahoehoeosa, ba oewawacha'õ chõmi, he miwisa. (*F.* 7, 2). Ba ja'ia zi fahoehoeo ba niha sato, salahioe, ba ja'ia mbawaoe; ba ja'oegõ, ba [hoelõ] Lowalanginia. Ba si'o andrõ, ba ohe tangaoe; ja'ia wamazõchi dandra andrõ.

II. Ba mofanõ Moze, ifoeli ia chõ matoecania Jetero, ba imane chõnia : Mofanõ ndra'o, oefoelido ba niwama ba danõ Miseraji, ba wamaigi, na lõ si mate ira. Imane Jetero chõ Moze : Ae'e, ja'ohahaoe dõdõoe !

Ba imane Jehowa chõ Moze, ba danõ Ndraono Midiano : Faoso, foeli'õ ba danõ Miseraji; noa sa ahori mate zangaloei no famoenoee ja'oegõ. (*Mat.* 2, 20). Ba ifakoedo ba galide wo'onomia ba ononia Moze ba mangefa ia, ba wana'wa tanõ Miseraji; ba si'o andrõ chõ Lowalangi, ba i'ohe tangania Moze. Ba imane na Jehowa chõ Moze : Na õroegi danõ Miseraji, ba faigi : fefoe dandra andrõ, nibe'egoe ba dangaoe, ba õlaoe fõna Wara'o, ba ja'o, ba oe'okõli'õ dõdõnia, fa lõ ifofanõ ira.

Ba ja'oegõ, ba õmane chõ Wara'o : Da'õ niwa'õ Jehowa : Iraono Gizeraeli andrõ, ba no onogoe si a'a. Ba da'õ sa'ae niwa'õgoc chõoe : Fofanõ nonogoe andrõ, ena'õ ifosoemange ndra'o; ba na lõ edõna õfofanõ ia, ba oeboenoe nonooe si a'a ! (*F.* 12, 29). Ba ba lala, ba zi mõrõ ira, ba faloecha Jehowa chõ Moze, iboenoe ia mena'õ. Ba ihalõ gara satarõ singa Sifora, itaba goeli nononia ba ifagoele ba zailla ia, imane : Soniha si no togoele do ndra'oegõ chõgõe ! Awena ibõhõli ia [Jehowa].

Ba bõrõ wamoto andrõ, wa iwa'õ : Soniha si no togoele do.

III. Ba iwa'õ Jehowa chõ Ga'aroni : Ae faondragõ Moze ba danõ si mate ! Ba mõi da'õ, faloecha ia chõnia ba gahe hili Lowalangi andrõ, hili Horebi; ba fa'ago bawa ia chõnia. Ba i'ombacha'õ chõ Ga'aroni Moze fefoc hoehoeo Jehowa, oroisania chõnia, ba tandra andrõ fefoe, niwa'õnia chõnia. Ba mõi ira, daroea ira Moze Ga'aroni ba laloecha'õ zatoea Ndraono Gizeraeli fefoe. Ba ifa'ema A'aroni fefoe go-roisa, nibe'e Jehowa chõ Moze, ba da'õ zolaoe tandra andrõ, ba zanehe niha sato. Ba fadoehoe dõdõra ba da'õ, me larongo, no iha-chõsi tõdõ Ndraono Gizeraeli Jehowa ba no inehegõ wamakao ja'ira andrõ ba mangaloeloe, ira, lalalõgõe tooe ira ba danõ.

FAZA 5.

I. Itimba manõ ndra Moze A'aroni Fara'o. Ladooe'õ wamakao Iraono Gizeraeli. II. Fangarõngarõra ba fa'aboea gõlõra. Fangandrõ Moze.

I. Aefa da'õ, ba mõi ndra Moze A'aroni, ba lamane chõ Wara'o : Da'õ niwa'õ Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraeli : Fofanõ mbanoeagoe andrõ, ena'õ mõi ira ba danõ si mate molaee owasa. Ba imane Fara'o : Ha niha Jehowa andrõ, fa oefonondrongo linia, fa oefofanõ Ndraono Gizeraeli ? Lõ oe'ila Jehowa, ba lõ'õ gõi oefofanõ Ndraono Gizeraeli ! Ba lamane : No faloecha chõma Lowalangi niha Heberaio andrõ; ba fofanõ ndra'aga, tõloe ngaloeo fofanõ ba danõ si mate, ena'õ mabe'e zoemange chõ Lowalangima Jehowa, fa bõi ifatõrõ chõma wõchõ waba, ba ma si'õli. (*F.* 3, 18). Ba itema lira razo Miseraji, imane : Hana wa midõnisi niha, fa labõhõli halõwõra, ja'ami Moze ba A'aroni ? mi'ae ba halõwõmi ! Ba imane na Fara'o : Hiza, no tõra

wa'ato niha ba danō, ba omasi na
 6 ami, na labato halōwōra ? Ba me
 leo da'ō, ba ibe'e goroisā Fara'o
 ba mandroe andrō, nifataro chōra
 ba ba zamaigimaigi halōwōra, ima-
 7 ne : Bōi sa'ae mibe'e dōla wache
 ba niha andrō, si mane fōna, ba
 wamazōchi kara tembo andrō, ja'ira
 zi mōi mangaloei tōla wache chōra,
 8 Ba fa'oja gara tembo, si no moe-
 hoekoe, nifazōchira, irege ma'ōchō,
 ba bōi niloeloe halō, ma'foe bōi
 mibōhōli. Ambō halōwōra, andrō
 laforege wangandrō : Damōiga ma-
 me'e soemange chō Lowalangima !
 9 Ni'abe'e'ō halōwō ba niha andrō, fa
 a'oi dōdōra ba da'ō ba fa bōi lafo-
 ndrongo waja ! Ba mōi man-
 10 droe andrō ba samaigimaigi ja'ira,
 ba lamane ba niha sato : Da'ō ni-
 honogōi Wara'o : lō'ō sa'ae oefa-
 11 be'e'ō chōmi dōla wache ; ja'ami zi
 mōi mamaigi tōla wache chōmi,
 heza misōndra ; ba ma'foe sa lō
 12 lawoewoe halōwōmi. Ba latōrōi dan-
 nō Miseraji ma'asagōrō, ba wanga-
 13 loei tōla wache, nira'a. Ba laforege
 chōra mandroe andrō, lamane : Bōi
 ambō halōwōmi, halōwō ma'ōchō,
 si mane mege, me so dōla wache.
 14 Ba samaigimaigi Iraono Gizeraēli,
 nifataro mandroe andrō chō Wa-
 ra'o chōra, ba lafabōzi'ō ba lamane
 chōra : Hana wa lō ahori miroegi
 menewi ba me doea wongi ndrohoe-
 ndrohoe gara tembo andrō, nihoe-
 koe chōmi mege ?
 15 II. Ba mōi zamaigimaigi Iraono
 Gizeraēli andrō, mangarōngarō ira
 chō Wara'o, lamane : He Toea !
 16 hana wa ōfatōrō chōma da'ō ? Lō'ō
 sa'ae labe'e chōma dōla wache,
 ba lamane zoei : Da gara tembo !
 ba hiza, tebōzibōzi na'i ndra'aga ;
 17 mosala mbanoeamō. Ba imane : Sa-
 reoe ami, sareoe ! Andrō mimane :
 18 Mōiga mamosoemange Jehowa. Mi-
 dōlō ami ba halōwōmi andrō. Tōla
 wache, ba lō labe'e chōmi, ba ndro-
 hoendrohoe gara tembo andrō, ba

ahori mi'asogō ! Ba tosasa zamaigi- 19
 maigi Iraono Gizeraēli andrō, me
 no lamane chōra : Ndrohoendrohoe
 gara tembo ma'ōchō, ba ma'foe lō
 lawoewoe chōmi ! Ba me la'otarai 20
 chō Wara'o, ba faloecha ira ndra
 Moze A'aroni, si so ba da'ō, ba
 wamaoandragō ja'ira, ba lamane 21
 chōra : Jamoehoekoe ami Lowa-
 langi ba jamoefaigi chōma lala, me
 no mofōnoe chōma Wara'o, awō
 ngoningoninia, mibe'e, ba me no
 mibe'e ba dangara zi'ōli, ba wa-
 moenoe ja'aga. Ba hoemedē zoei 22
 Moze chō Jehowa, imane : He So'-
 aja ! Hana wa ōfatōrō ba chōra
 wamoenoe andrō ? Ba hadia goena
 wamatengeoe ja'odo ? Gōtō wa no 23
 mōi ndra'o chō Wara'o, ba wehede
 chōnia salahioe, ba i'abōlōgō na
 wamakao ja'ira, ba lō'ō manō ni'-
 efa'ōoe banoeamō andre.

FAZA 6.

I. Ifoeli ifaboe'oe wangefa Lowala-
 ngi ba ifoeli ibe'e goroisā chō Moze.
 II. Nga'ōtō ndra Roebeno, Simeoni,
 Levi. Mose ba A'aroni.

I. Ba imane Jehowa chō Mose : 1
 Iada'e dania ō'ila hadia nilaoegoe
 chō Wara'o andrō : ni'anōsō'ō tan-
 nga sabe'e ifofanō ira, ba ni'a-
 nōsō'ō tanga sabe'e itimba ira, iheta
 ira ba danōnia. (F. 12, 33). Ba 2
 hoemedē Lowalangi chō Moze, ima-
 ne chōnia : Jehowa ndra'odo ! No 3
 oe'oroma'ō ndra'odo no, Lowalangi
 si lō ambō fa'abōlō, chō ndra Abe-
 rahamo, Iza'aki, Jakobo ; ba tenga
Jehowa dōigoe ba wangoroma'ō-
 goe ja'odo chōra. (Moz. I. 17, 1,
 F. 3, 14). Ba noa na'i oelae fa- 4
 woe'oe li chōra, wa oebe'e chōra
 danō Gana'ana andrō, tanō andrō
 ba zi fatewoe ira mege (Moz. I. 17,
 8). Ba ija'e, ba no oefondrongo 5
 wangerōngarō Ndraono Gizeraēli
 andrō ba wangosawoejoe Ndrawa
 Miseraji andrō ja'ira, ba no itōrō
 tōdōgōe gamaboe'oe la ligoe andrō.

- 6 Andrō òmanc ba Ndraono Gizeraëli : Jehowa ndra'odo, oe'efa'ò ami ba halōwō zawoejoe andrō, halōwōmi ba Ndrawa Miseraji, oesōbi ami, wameta ja'ami ba halōwōmi andrō, halōwō zawoejoe, oe'efa'ò ami tangogoe ni'oro'ò andrō ba fao wangoroma'ò fa'abolō si lō ambō. Ba oetoejoe ami banoeagoe, ba Lowalangimi ndra'odo ba ja'aboto dania ba dōdōmi, wa no Jehowa ndra'odo, Lowalangimi, sangefa'ò ja'ami ba halōwō zawoejoe andrō, ba danō
- 7 Miseraji. Ba oe'ohe ami ba danō andrō nifaboe'oegoe fahōloesa chō ndra Aberahamo, Iza'aki, Jakobo, fame'e chōra ; ba oebe'e ochōtami, ja'odo, Jehowa andre ! Ba ifa'ema da'ò ba Ndraono Gizeraëli Moze. Ba lō lafondrondrongo chō Moze, ba wa'alangoe dōdōra andrō ba me no si manō wa'abe'e halōwōra. Ba hoemedé Jehowa chō Moze, imane :
- 8 Ae wā'ò chō Wara'ò andrō, razo Miseraji, jamoefofanō Ndraono Gizeraëli, ja'aheta ba danōnia. Ba hoemedé Moze chō Jehowa, imane : Me lō nifondrondrongo Ndraono Gizeraëli chōgoe, ba he moroi ifondrondrongo Fara'ò ? ba mendroea manō, me tenga si to'ōlō ba wahoehoeosa ndra'odo. (*F. 4, 1*). Ba hoemedé Jehowa chō ndra Moze A'aroni, ifatenge ira ba Ndraono Gizeraëli ba chō Wara'ò, razo Miseraji, ba wangeheta Iraono Gizeraëli ba danō Miseraji.
- 9 II. Da'e zatoea baomo, ira toeara : Ono Roebeno andrō, si a'a ndraono Gizeraëli, ba Hanochi ba Fálœ ba Heseroni ba Charimi ; da'ò nga'òtō Roebeno. (*Moz. I. 46, 9 b. t. Moz. I. 26, 5 b. t. Nga'òt. I. 5, 3*). Ba ono Zimeoni, ba Jemocēli ba Jamini ba Ohadi ba Jachino ba Sohara, ba Saelo, ono ndrongsania Dawa Gana'ana andrō ; da'ò nga'òtō
- 10 Zimeoni. Ba tōi nono Lewi ba nga'òtōra, ba Gresno ba Kahati ba Merari. Ba 137 fache wa'anaoe noso Lewi
- (*Moz. I. 46, 11*). Ono Gereso andrō, 17 ba Libini ba Simeí, ba nga'òtōra. Ba 18 ono Gahati, ba Ameramo ba Jeseari ba Heberona ba Oeziëli. Ba 133 fache wa'anaoe noso Gahati. Ba ono 19 Merari, ba Maheli ba Moesi. Da'ò ma'oewoe Lewi, ba nga'òtōra andrō. Ba Ameramo andrō, ba ihalō Jochebe, inania si achi ; ba mo'ono da'ò chōnia, A'aroni ba Moze nononia. Ba 137 fache wa'anaoe noso 20 Gameramo. (*Moz. IV. 26, 59*). Ba 21 ono Jeseari andrō, ba Kora ba Nefegi ba Sichiri. Ba ono Goeziëli, ba 22 Mizaëli ba Elisafa ba Sitiri. Ba 23 A'aroni andrō, ba ihalō Gelizabe, ono Gaminadabi, talifoēsō Nahaso. Ba mo'ono da'ò chōnia ; ja'ia Nadabi ba Abihoe ba Elezari ba Itamaro. Ba ono Gora andrō, ba Asiri 24 ba Elikana ba Abiazafi ; da'ò nga'òtō Gora andrō. Ba Elezari andrō 25 ono Ga'aroni, ba ihalō nono Woeitiëli samboea ; ba mo'ono da'ò chōnia ; ja'ia Wineha andrō. Da'ò woe-roegō nono Lewi, ba nga'òtōra andrō. (*Moz. IV. 25, 7*). Da'ò Ga'aroni andrō ba Moze andrō, ba niwā'ò Jehowa : Miheta ba danō Miseraji ngahōnō Ndraono Gizeraëli andrō. Da'ò ira, sama'ema chō Wara'ò, 27 razo Miseraji, wa edōna laheta ba danō Miseraji Ndraono Gizeraëli — Mose ba A'aroni. Ba me hoemedé 28 Jehowa chō Moze ba danō Miseraji, ba imane Jehowa chō Moze : Fa'e- 29 ma chō Wara'ò, razo Miseraji, fefoe hadia ia, niwā'ogoe chōoe. Ba imane 30 Moze chō Jehowa : Ba si lō to'ōlō ba wahoehoeosa ndra'odo ; he moroi ifondrondrongo chōgoe Fara'ò ?

FAZA 7.

I. Ifatenge chō Wara'ò ndra Moze A'aroni Lowalangí, ba ibe'e niwōwōhō ia Fara'ò, ba zi fakelemoe andrō.
II. Bōrōta wamakao andrō : Tobali do nidanō.

I. Ba imane Jehowa chō Moze : I Oebali'ò Lowalangí ndra'oegō chō

- Wara'o ; ba ga'aoe A'aroni, ba si
 2 fahoehoe, salahioe. (*F. 4, 16*). Fefoe hadia ia niwa'ogoe chōoe, ba ōfa'ema, ba ga'aoe A'aroni zangombacha chō Wara'o, ena'ō i'efa'ō Ndraono
 3 Gizeraēli ba danōnia. Ba ja'o, ba oe'okōli'ō dōdō Wara'o andrō ba oe'oja'ō wolaoe tandra ba sahōlihōli dōdō, ba danō Miseraji. (*F. 4, 21*).
 4 Ba lō'ō sa ifondronrongo chōmi Fara'o ; awena dania oebaja Ndrawa Miseraji, ba oeheta ba danō Miseraji ngahōnō andrō chōgoe, banoeagoe andrō, Iraono Gizeraēli, fao wangoroma'ō fa'abōlō, si lō ambō.
 5 Ba ja'aboto dania ba dōdō Ndrawa Miseraji, wa no Jehowa ndra'odo, na tosinga chōra wa'abōlōgoe oebe'e, ba na oeheta ba ngaira Ndraono Gizeraēli. (*F. 14, 18*). Ba la'o'ō niwa'ō Jehowa chōra ira Moze A'aroni ; da'ō lalaoe. Ba no 80 fache Moze
 7 ba 83 Ga'aroni, me fahoehoe ira chō Wara'o. Ba imane Jehowa chō ndra
 8 Moze A'aroni : Na iwa'ō chōmi Fara'o : Mifazōchi dandra ! ba ōmane chō Ga'aroni : Laboe, tibo'ō tooe zi'oe fōna Wara'o, ba tobali oelō
 10 seboea dania. Ba mōi chō Wara'o ndra Moze A'aroni, ba lalaoe niwa'ō Jehowa : Itibo'ō tooe zi'onia A'aroni, fōna Wara'o ba fōna ngoningonia, ba tobali oelō seboea.
 11 (*F. 4, 3*). Ba ifakaoni'ō zatoeatoea ba si no to'ōlō ba gelemoe Fara'o ; ba lalaoe gōi zi manō si fakelemoe andrō, elemoera andrō : (*Tim. II. 3, 8*). itibo'ō tooe zi'onia zamōsana, ba tobali oelō seboea ; ba itōlō sa
 13 zi'ora si'o Ga'aroni. Ba lō teboelō wa'abe'e dōdō Wara'o, ba lō i'o'ō chōra, itōrō niwa'ō Jehowa.
 14 II. Ba imane Jehowa chō Moze : No abe'e dōdō Wara'o ba techōnia
 15 ifofanō ira. Mahemoloe mbancea ae chō Wara'o ba ondrasi ia, na mōi ia mondri ba mbewe Nilo, ohe tangaoe zi'o andrō, si no tobali
 16 oelō, ba ōmane chōnia : Jehowa andrō, Lowalangi niha Heberaio zamatenge ja'o chōoe, ba wangoe-
 ma'ō chōoe : Fofanō mbanceagoe andrō, ena'ō lafosoemange ndra'o ba danō si mate. Ba lō nifondronrongoe iroegi da'e. Ba imanesa'ae
 17 Jehowa : Ba da'ō aboto ba dōdōoe dania, wa Jehowa ndra'odo : oebōzi dania nidanō ba Nilo si'o andre, si so ba dangagoe, ba tobali do. (*F. 4, 9*). Ba jamate gi'a ba Nilo
 18 ba ja'abōoe Nilo, fa ogoro Ndrawa Miseraji wamadoe idanō Nilo andrō. Ba imane Jehowa chō Moze : Wa'ō
 19 chō Ga'aroni : halō zi'oe andrō ba oro'ō dangaoe ja'wa nidanō Miseraji, ja'wa mbombo ba ja'wa lala nidanō niko'o ba ja'wa mba'wa nidanō ba ja'wa nahia nidanō fefoe :
 jatobali do ; ja do manō ba danō Miseraji ma'asagōrō, he ba nahia eoe ba he ba nahia kara. Ba la'o'ō
 20 ira Moze A'aroni niwa'ō Jehowa chōra. Ifaza'wa zi'onia, ibōzi nidanō ba Nilo, ba zanehe Wara'o, awō ngoningonia : ba tobali do nidanō fefoe, ba Nilo. (*Sen. 78, 44 ; 105, 29*).
 Ba i'a ba Nilo, ba mate ba abōoe
 21 Nilo, tobali tebai sa'ae labadoe nidanō ba Nilo Dawa Miseraji. Ba do manō fefoe gofoe heza ba danō Miseraji. Ba lalaoe gōi zi manō si
 22 fakelemoe andrō, Dawa Miseraji, elemoera andrō. Ba lō teboelō wa'abe'e dōdō Wara'o, ba lō i'o'ō chōra, itōrō niwa'ō Jehowa. Ba i'erogō ira
 23 Fara'o, mōi ia mijomo ; lō ibe'e ba dōdōnia. Ba lachao danō Dawa
 24 Miseraji fefoe, ba mbewe Nilo, wangaloei idanō nibadoe, me tebai labadoe nidanō Nilo andrō. Ba fa-
 25 makao andrō, nifatōrō Jehowa, ba Nilo andrō, ba alo'o fitoe bongi wa'ara.

FAZA 8.

I. Famakao fanete zi fōfōna : Talaho, ba II fanete zi doea balō : Di manoe, ba III. fanete zi tōloe balō : Di mbōhō.

I. Ba iwa'ō Jehowa chō Moze : I

Ae chō Wara'o, ba ōmane chōnia :
 Da'ō niwa'ō Jehowa : Fofanō mba-
 noeagoe andrō, ena'ō lafosemange
 2 ndra'o ! Ba na techōoe, ōfofanō ira,
 ba oefatōrō chōoe ba ba danōoe
 3 wamakao. talaho. Jamolihaliha dania
 dalaho, ba Nilo, ba acha mōi ira ja-
 wa, iroegi gōdomō ba iroegi si bacha
 chōoe, ba ba gasomō, ba he ba
 nomo ngoingonioe, ba he ba nomo
 mbanoeaoe, ba he ba naha wamogō
 roti chōoc ba hc ba naha wamaroeke,
 4 noemalō ōsioe ba ōsi mbanoeaoe ba
 ōsi ngoingonioe, ba latoegelai da-
 5 nia talaho andrō. Ba imane Jehowa
 chō Moze : W̄a'ō chō Ga'aroni : Oro'ō
 dangaoe, fabaja si'o andrō, ja'wa
 mbombo ba ja'wa lala nidanō niko'o
 ba ja'wa mba'wa nidanō, asogō da-
 6 laho ba danō Miseraji. Ba i'oro'ō
 dangania A'aroni, ja'wa nidanō Mi-
 seraji, i'asogō dalaho, tobali laha-
 woei danō Miseraji. (*Sin.* 78, 45; 105,
 7 30). Ba lalaoe gōi da'ō si fakelemoe
 andrō, elemoera andrō, la'asogō da-
 laho ba danō Miseraji ma'asagōrō.
 8 Ba ifakaoni'ō ndra Moze A'aroni
 Fara'o, ba imane : Mi'andrō chō Je-
 howa, ena'ō iheta dalaho andrō,
 chōgoe ba ba mbanoeagoe, ba oefo-
 fanō mbanoeami andrō, ena'ō labe'e
 9 zoemange chō Jehowa. Ba imane
 Moze chō Wara'o : Eboea'ō dōdōoe
 chōgoe, wangoema'ō chōgoe, ha wa'-
 ara oe'andrō chōmi, chōoe ba ba
 ngoingonioe ba ba mbanoeaoe,
 ena'ō aheta chōoe ba ba gōdomō
 dalaho andrō, ena'ō hatō ba Nilo
 10 to sai. Ba imane : Mahemoloe. Ba
 imane Moze : Balazi zomasi'ō, ena'ō
 aboto badōdōoe, lō Lowalangi hō'ō, si
 mane Jehowa andrō, Lowalangima.
 11 Abeta dania chōmi dalaho andrō,
 he chōoe, ba he ba gōdomō, ba he
 ba ngoingonioe, ba he ba mba-
 noeaoe; hatō ba Nilo to sai dania.
 12 Ba me no larōi Wara'o ira Moze
 A'aroni, ba iforege wangandrō chō
 Jehowa Moze, ba dalaho andrō, ni-
 13 fatōrōnia chō Wara'o. Ba i'o'ō Je-

howa ni'andrō Moze : mate dalaho
 andrō ba nomo misa ba ba golaja-
 ma ba ba mbanoea. Ba la'owoeloi, 14
 la'oja'ō nahia, ba abōoc danō. Ba 15
 me i'ila Fara'o, no molala dōdōnia,
 ba ifoeli abc'e dōdōnia, ba lō i'o'ō
 chōra ; itōrō niwa'ō Jehowa. (*F.* 7,
 13).

II. Ba imane Jehowa chō Moze : 16
 W̄a'ō chō Ga'aroni : Oro'ō zi'omō
 andrō ba bōzi gawoegawoe tooe ba
 danō, ba tobali di manoe, fefoe
 gofoe heza ba danō Miseraji. Ba 17
 la'o'ō da'ō : I'oro'ō dangania A'ar-
 oni, fabaja si'o, ibōzi gawoegawoe tooe
 ba danō : Ba so ndri manoe ba ni-
 ha ba ba goerifōra ; fefoe gawoe-
 gawoe ba danō, ba tobali di manoe
 ba danō Miseraji, ma'asagōrō. Ba 18
 latandraigō gōi si fakelemoe andrō
 wanasogō di manoe elemoera andrō,
 ba tebai. Ba di manoe andrō, ba
 lahawoei niha, fabaja oerifōra. Ba 19
 lamane chō Wara'o si fakelemoe
 andrō : Tanga Lowalangi da'ō ! Ba
 lō teboelō wa'abe'e dōdō Wara'o,
 ba lō i'o'ō chōra ; itōrō niwa'ō Je-
 howa.

III. Ba imane Jehowa chō Moze : 20
 Mahemoloe mbanoea, ba ondrasi
 Wara'o, na mōi ia mondri, ba ōmane
 chōnia : Da'ō niwa'ō Jehowa : Fo-
 fanō mbanoeagoe andrō, ena'ō lafo-
 soemange ndra'o. Na lō'ō sa ōfofanō 21
 mbanoeagoe andrō, ba oefatōrō
 chōmi ndri mbōhō, chōoe ba ba
 ngoingonioe ba ba mbanoeaoe ba
 ba gōdomō ; ja'afōnoe dania nomo
 Ndrawa Miseraji di mbōhō ba he
 tanō nihoendragō gahera. Ba tanō 22
 Gozena andrō, si so banoeagoe a-
 ndrō, ba oe'oniagō, fa bōi oroma
 ndri mbōhō ba da'ō, ena'ō aboto
 ba dōdōoe, wa ja'odo Zo'aja ba
 danō. Ba oe'asogō wangefa famabali 23
 mbanoeagoe ba mbanoeamō ; mahe-
 moloe aloea dandra andrō. Ba ifa-
 tōrō da'ō Jehowa. Ba oja sibai ndri
 mhōhō, si mōi jomo ba gōdo Wa-
 ra'o ba ba nomo ngoingoninia ba

danō Miseraji ma'asagōrō, ba afō-
 chō sibaī ba danō ndrī mbōhō
 25 andrō. Ba ifakaoni'ō ndra Moze
 A'aroni Fara'o, imane chōra : Laoe!
 ba danō andre mifosoemange Lo-
 26 walangimi ! Ba imane Moze : Tebai
 ma'o'ō da'ō ; soemange andrō sa,
 nibe'ema chō Lowalangima, ba no
 sogoro Ndrawa Miseraji ; hadia, lō
 lateboe kara ndra'aga dania ? (*Moz.*
 27 *I. 46, 34*). Tōloe ngaloco fofanō
 wa'arōoe mōiga ba danō si mate, ba
 wame'e socmange chō Lowalangima
 ba da'ō ; ma'o'ō niwā'ōnia chōma.
 28 (*F. 3, 18*). Ba imane Fara'o : Oefo-
 fanō ami, fa mi'ila mifosoemange
 Jehowa, Lowalangimi andrō, ba
 danō si mate ; ba bōi mi'arōoe'ō
 sibaī ami ! Mi'angandrō, salahigoe !
 29 Ba imane Moze : He razo ! ha si'-
 aikō mōido baero, ba oe'andrō chōoe
 chō Jehowa, ena'ō mahemoloe aheta
 ndrī mbōhō andrō chōoe ba ba
 ngonionioe ba he ba mbanoeaoc,
 hatō fa bōi ōfoeli ō'o'aja mbanoe-
 ama, fa lō ōfofanō ira ba wamo-
 30 soemange Jehowa. Ba irōi Wara'o
 Moze, ba mangandrō ia chō Jehowa.
 31 Ba i'o'ō Jehowa ni'andrō Moze,
 iheta ndrī mbōhō andrō chō Wa-
 ra'o ba ba ngonioninia ba ba
 mbanoeania, tobali samboea lō to-
 32 sai. Ba ifoeli abe'e dōdō Wara'o,
 ba da'ō gōi, ba lō ifofanō ira.

FAZA 9.

I. Famakao fanete zi ōfa balō :
 Fōchō goerifō Ndrawa Miseraji, ba
 II. fanete zi lima balō : Faosa, ba
 III. fanete zi ōnō balō : Tece kara.
 IV. Aloeloe dōdō Wara'o, ba lō
 ararā, ba ifoeli abe'e.

1 I. Ba imane Jehowa chō Moze :
 Ae chō Wara'o, ba wā'ō chōnia :
 Da'ō niwā'ō Jehowa, Lowalangi
 niha Heberaio : Fofanō mbanoeagoe
 andrō, ena'ō lafosoemange ndra'o.
 2 Na techōoe sa wamofanō ja'ira ba
 3 na ōtohoegō na, ōtaha ira, ba ibaja
 tanga Jehowa goerifōmō ba mbe-

noea, he koedo ba he kalide ba he
 ondra ba he sawi ba he biribiri,
 ifatōrō wōchō sabe'e. Ba ifaehoesi
 4 ira, goerifō Ndraono Gizeraēli goe-
 rifō Ndrawa Miseraji Jehowa : Fefoe
 goerifō Ndraono Gizeraēli, ba sageoe
 lō mate. Ba ihonogōi Jehowa
 5 ha wa'ara, imane : Mahemoloe
 ifatōrō da'ō ba danō Jehowa. Ba
 6 mahemoloe ō, ba ifaloea Jehowa ;
 ba ahoi mate goerifō Ndrawa Mise-
 raji ; ba ba goerifō Ndraono Gize-
 raēli, ba sageoe lō'ō, si mate. Ba
 7 ifatenge zingenge Fara'o, ba hiza,
 sagoe lō si mate orifō Ndraono
 Gizeraēli. Ba abe'e zoei dōdō Wa-
 ra'o, ba lō ifofanō ira.

II. Ba imane Jehowa chō ndra
 8 Moze A'aroni : Mi'ondroea tanga,
 wangai da'i woelawa, ba jamoea
 9 zawili ba daloe mbanoea Moze, ba
 zanehe Wara'o ; ba atoroē hawoc-
 hawoe ba danō Miseraji ma'asagōrō,
 ba tobali gigimō dania, he ba niha
 ba he ba zaliwāliwā ba danō, si
 tobali bahi ba danō Miseraji, ma'-
 asagōrō. Ba latoejoe ndra'i woelawa
 10 andrō ba la'ondrasi Wara'o ; ba da'ō
 ifazawili mijawa Moze, ba tobali
 gigimō, hoelō mbahi, he ba niha ba
 he ba zaliwāliwā ba danō. Ba tebai
 11 lalawa Moze si fakelemoe andrō, ba
 gigimō andrō ; ba zi fakelemoe andrō
 sa'ae gōi toemboe gigimō, si mane
 ba Ndrawa Miseraji fefoe. Ba i'okō-
 12 li'ō dōdō Wara'o Jehowa, ba lō
 i'o'ō chōra ; itōrō niwā'ō Jehowa.

III. Ba imane Jehowa chō Moze :
 13 Mahemoloe mbanoea, ba ae chō
 Wara'o, ba ōmane chōnia : Da'ō
 niwā'ō Jehowa andrō, Lowalangi
 niha Heberaio : Fofanō mbanoeagoe
 andrō, ena'ō lafosoemange ndra'-
 14 odo ! Ba zi samoeza andre sa, ba
 chōoe oefatōrō wamakao andrō chō-
 goe, fefoe, ba ba ngonionioe ba
 ba mbanoeaoc, ena'ō aboto ba dō-
 dōoe, lō si mane ja'odo, ba goeli
 danō, ma'asagōrō ! Tola sa mena'ō
 15 oe'orō'ō dangagoe mege ba tola

oefakiko ndra'oegō, fabaja banoeaoe, fōchō waba andrō, ena'ō tebōzini
 16 ndra'oegō ba goeli danō. Ba andrō lō oebabaja ndra'oegō, ena'ō ō'ila wa'abōlōgoe, oebe'e, ba ena'ō tesoenō dōigoe ba goeli danō ma'asagōrō.
 17 (*Rom. 9, 17*). Dōrōdōrō na techōoe
 18 wamofanō banoeogoe andrō. Ba na mané wa'ala'wa loeo mahemoloe, ba aeohoe deoe kara sabōlōbōlō, oebe'e, si lō famaedo ba danō Miseraji, i'otarai tewōwōi ia, irege ma'ō-
 19 chō andre. Ba fatenge ba fa'orifi'ō goerifōoe, awō fefoe hadia ia, zi so baero chōoe, fefoe sa zi so baero, he niha ba he oerifō, si lō mōi jomo, ba mate ibe'e teoe kara andrō.
 20 Ba ha niha zangata'oeffi, ngoningoni Wara'ō andrō, me idaō'ōdaō'ō Jehowa, ba i'oloi'ō jomo zawoejoenia
 21 ba oerifōnia. Ba si lō ba dōdō wameta'oe Jehowa ja'ira, ba lō iboelō'ō baero zawoejoenia ba oerifōnia. Ba imane Jehowa chō Moze: Oro'ō dangaoe ba mbanoea si ja'wa, ba aeohoe deoe kara ba danō Miseraji ma'asagōrō, he ba niha ba he ba zaliwāliwā ba danō ba ba zinanō
 23 ba nowi, ba danō Miseraji. Ba i'oro'ō zi'onია mija'wa ba mbanoea Moze, ba ilaboe banoea ba teoe kara, ibe'e Jehowa ba aeohoe zaerezaere; i'echoegō ba danō Miseraji deoe kara andrō Jehowa. (*Sin. 78,*
 24 *47. 48. Sin. 105, 32*). Aeohoe deoe kara sabōlōbōlō sibai, ba lō mamalōmalō galitō, si fabaja ba deoe kara andrō; si lō famacdo, saeohoe ba danō Miseraji, gōtō wa no mowanoea niha ba da'ō. Ba ibōzi teoe kara andrō fefoe hadia ia ba danō Miseraji, si so baero, he niha ba he sali'waliwa ba danō, ba sinanō ba nowi, ba ibōzi teoe kara andrō, ba hogoe geoe fefoe, ba mbanoea,
 26 ba afatō ibe'e. Ha ba danō Gozena, ba zi so Ndraono Gizeraēli, ba lō teoe kara.
 27 IV. Ba ifatenge Fara'ō, ifakaoni'ō ndra Moze A'aroni, ba imane chōra :

No sala ndra'o zi samoeza andre; si ndroehoe chō Jehowa, ba si sala ndra'o ba banceogoe. Mi'angandrō 28 chō Jehowa [salahigoe] no tōrá ndrohoendrohoe we'oegoe'oeogoe mbanoea andrō ba teoe kara andrō —, ba oefofanō ami, alacha lō mi'iaogō sa'ae da'e. Itema linia Moze, imane : 29 Na oeroegi baero mbanoea, ba oe'oro'ō dangogoe chō Jehowa, ba tebato dania mbanoea ba lō'ō sa'ae aeohoe deoe kara andrō, ena'ō aboto ba dōdōoe, wa no chō Jehowa danō. (*Sin. 24, 1*). Ba ja'oegō 30 ba ngoningoni andrō — oe'ila — ba lō mi'ata'oeffi Lowalangi andrō, Jehowa. Ba taliō ba rigi, ba afoefoe, 31 noa sa molai rigi ba taliō, ba no mobene. Ba gandroe ba rigi ō manoe, 32 ba lō safefoe, me tenga ba'wa da'ō. Ba irōi Wara'ō Moze, mōi ia baero 33 mbanoea. Ba i'oro'ō dangania chō Jehowa, ba i'anema'ō tebato we'oegoe'oeogoe mbanoea andrō, fabaja teoe kara, ba lō'ō sa'ae aeohoe ba danō deoe. Ba me i'ila Fara'ō, no 34 tebato deoe ba teoe kara andrō ba banoea, ba itohoegō molalō ba ifoeli abe'e dōdō, he tōdōnia ba he tōdō ngoningonia. Ba lō teboelō wa'abe'e dōdō Wara'ō ba lō ifofanō 35 Ndraono Gizeraēli, itōrō ni'wa'ō Jehowa.

FAZA 10.

I. Famakao fanete zi fitoe: Tamo; ba II. fanete zi wālooe: Fa'ogōmīgōmi.

I. Ba imane Jehowa chō Moze : 1 Ae chō Wara'ō, noa sa oe'abe'e'ō dōdōnia ba tōdō ngoningonia, ba volaoe chōnia tandra andrō chōgōe. Ba ena'ō ōdoenōdoenō dania ba 2 ndraonoe ba ba ma'ocwoemō, hadia nifatōrōgōe ba Ndrawa Miseraji, awō dandra andrō chōgōe, nilaogoe chōra, ena'ō aboto ba dōdōmi, wa no ja'ō Jehowa. Ba mōi chō Wara'ō ndra Moze A'aroni, ba lamane chōnia : Da'ō ni'wa'ō Jehowa andrō, 3 Lowalangi niha Heberaio : Ha wa'

- ara na techōoe ò'ideide'ò ndra'oegō fōnagoe ? Fofanō mbanoeagoe andrō, ena'ō lafosoemange ndra'o !
- 4 Na techōoe sa òfofanō mbanoeagoe, ba mahemoloe, ba oegasōgō damo
- 5 ba danōoe, ba alacha lahawoei danō ma'asagōrō, irege lō'ō sa'ae oroma danō tooe. La'ā dania zi tosai andrō, saeri na, ba si lō ahori na ba, deoe kara andrō, ba boeloe geoe fefoe, saeri ba mbenoea, ba lahari.
- 6 Ba molihaliha dania ira ba mbate'e chōmō ba ba mbate'e ngoningonioe fefoe ba ba mbate'e Ndrawa Miseraji fefoe, irege zi lō larai mila ira toca moroi ja'wa, iroegi ma'ōchō, gōtō wa no so ira ba goeli danō. Aefa i'wa'ō da'ō, ba i'erogō Wara'o,
- 7 ilaoc mofanō. Ba lamane chō Wara'o ngoningonia : Ha wa'ara tō na tatehe tandra'wada niha andrō ? Fofanō sa'ae niha andrō, ena'ō lafosoemange Lowalangira Jehowa. Hadia, lō saboto ba dōdōoe na, wa si tekiko danō Miseraji ? Ba lakaoni mangawoei chō Wara'o ndra Moze A'aroni, ba imane chōra : Ba mi'ae'e ba mifosoemange Lowalangimi Jehowa ; ba ha niha atō zi mōi
- 8 mi'wa'ō ? Imane Moze : Ono sawoejoe chōma ba satoea chōma, ba ma'oe ; ba ono matoea chōma ba ono alawe ba biribirima ba sa'wima, ba ma'oe ; so sa chōma gowasa,
- 10 nilaoc chō Jehowa. (*F. 5, 1*). Ba imane chōra : Laoc ! Jamoetolo ami Jehowa, na oefa'oe'ō chōmi ndraono sawoejoe chōmi ; si ndroehoe,
- 11 no so ba dōdōmi zi lō sōchi ! Tebai da'ō ; acha mōi ndra matoea mamosoemange Jehowa ; ha sa da'ō ni'wa'ōmi ! Ba lafofanō ira ba da'ō
- 12 chō Wara'o. Ba imane Jehowa chō Moze : Oro'ō dangaoe ja'wa danō Miseraji ba asogō damo, alacha lahawoei danō Miseraji, ba wangoehi fefoe zinanō ba danō, fefoc hadia
- 13 ia zi tosai ba deoe kara no. Ba i'oro'ō zi'onია Moze ja'wa danō Miseraji, ba ifatōrō ba danō nangi
- timeo Jehowa, sara loeo sara mboangi ; ba me moloeo, ba no i'oe damo angi timeo andrō. Ba lahawoei danō Miseraji tamo andrō, dozi banoea ba danō Miseraji aechoe ira, oja sibai ; lō irai si manō wa'oja fōna, damo, ba lō'ō manō gōi ifoeli si manō dania. Ba lahawoei danō ma'asagōrō, tobali lō'ō sa'ae oroma danō tooe ; ba lahari fefoe zinanō ba danō ba boea geoe fefoe, si tosai ba deoe kara no ; tobali ma'ifoe lō tosai boeloe saeri, he ba geoe ba he ba zinanō ba danō, ba danō Miseraji, ma'asagōrō. Ba i'aliogō ifakaoni'ō ndra Moze A'aroni Fara'o, ba imane : No sala ndra'odo chō Jehowa, Lowalangimi, ba chōmi gōi. (*F. 9, 27*). Ba mibologō dōdōmi chōgoe ba lalōgoe andrō, hatō zi samoeza andre, ba mi'angandrō chō Lowalangimi, Jehowa, salahigoe, ena'ō itimba atō chōgoe wamoenoe andre ! Ba irōi Wara'o [Moze.] ba mangandrō ia chō Jehowa. Ba ifatōrō nangi sabe'e moroi ba gaechoela Jehowa, zoezoemō, sangoloi'ō tamo andrō ba sanibo ba nasi zoechoe ; samboea lō tosai tamo, ba danō Miseraji ma'asagōrō. Ba i'abe'e'ō dōdō Wara'o Jehowa, 20 ba lō ifofanō Ndraono Gizeraēli.
- II. Ba imane Jehowa chō Moze : 21 Oro'ō dangaoe mija'wa ba mbanoea, ba ihawoei danō Miseraji fa'ogōmigōmi, tobali la'ila moera'oe tanga wa'ogōmigōmi andrō. (*Mat. 27, 45*). Ba i'oro'ō dangania mija'wa, ba mbanoea, Moze, ba ihawoei fa'ogōmigōmi danō Miseraji ma'asagōrō, tōloe bongi wa'ara. Tobali lō i'ila nawōnia zamōsana, ba tebai maoso, tebai irōi nahania zi tōloe bongi andrō. Ba ba Ndraono Gizeraēli fefoe, ba moloeo ba nahia. Ba ifakaoni'ō Moze Fara'o, imane : Mi'ae'c ba wamosoemange Jehowa ; ba biribirimi ba sa'wimi, ba torōi ; irao-no sawoejoe chōmi, ba hana na fao. Ba imane Moze : Ja'oegō zama'o- 25

he'õ chõma soemange nitaba ba
 26 soemange nitoenoe, ena'õ ma'asiwai
 chõ Lowalangima Jehowa, ba si fao
 gõi goerifõma — samboea sa'a lõ
 tola torõi foeri, me sogoena chõma
 ba wamosoemange Lowalangima
 Jehowa; lõ'õ sa ma'ila na, he ma-
 27 wisa wamosoemange Jehowa, irege
 no maroegi da'õ. Ba i'abe'c'õ dõdõ
 Wara'o Jehowa, ba techõnia ifofanõ
 28 ira. Ba imane chõnia Fara'o: La-
 bœ'õgõ! Angelama, fa bõi sa'ae
 fa'ila bawa ita; na fa'ila bawa ita
 29 sa, ba si mate ndra'oegõ. Ba imane
 Moze: Ba no õwa'õ; lõ'õ sa'ae fa-
 ila bawa ita.

FAZA 11.

Tehõnagõ te'ombacha'õ wamakao
 safoeria andrõ: Famoenoe ono si
 a'a. Lõ teboelõ wa'abe'e dõdõ
 Wara'o.

1 **Ba imane Jehowa chõ Moze: Ha-**
 tõ sambalõ tõ famakao oefatõrõ
 chõ Wara'o ba ba Ndrawa Misa-
 2 raji; awena dania ifofanõ ami ba
 da'e, ifaœloegõ, itimba na'i ami,
 3 iforege. Ba õwa'õ ba zato, dozi ira,
 ba ndramoe'andrõ ba zi so ba
 ngaira gamagama firõ ba gamagama
 ana'a; he ira matoea ba he ira
 3 alawe. (*F. 3, 22*). Ba eboea dõdõ
 Ndrawa Miseraji chõra ibe'e Jeho-
 wa; ba seboea tõi gõi Moze ba
 danõ Miseraji, ba ngoningoni Wara'o
 4 andrõ ba ba mbanœania. Ba imane
 Moze: Da'õ niwa'õ Jehowa: Na
 taloe mbongi, ba oetõrõi danõ Mi-
 5 seraji ma'asagõrõ, (*F. 12, 29*), ba
 ahoiri mate zi a'a nono matoea ba
 danõ Miseraji, i'otarai nono si a'a
 chõ Wara'o, sidadao ba dadaoma
 razo, noemalõ ba nono si a'a chõ
 zawœjoe ira alawe, sanoetoe fache,
 fabaja nono si a'a ba goerifõ fefoe.
 6 Ba tobali fe'ira'ira sabõlõbõlõ ba
 danõ Miseraji ma'asagõrõ, si lõ irai,
 ba lõ'õ manõ gõi ifœli si manõ
 7 dania. Ba ba Ndraono Gizeraëli,
 fefoe, ba lõ nichaœ nasœ, he niha

ba he œerifõ, ena'õ aboto ba dõ-
 dõmi, wa ifaœoesi ira Ndrawa Mi-
 8 seraji Ndraono Gizeraëli Jehowa.
 Ba ndramoe'ondrasido dania ngo-
 ningonioe andrõ fefoe, ba wanga-
 loeloc chõgoe ba ba wangandrõ chõ-
 goe: Heta'õ, ja'oegõ ba banoœami
 fefoe, solo'õ chõœ! ba awena dania
 œehetado. Aœa da'õ, ba irõi Wa-
 9 ra'o, mofõnoe sibai ia. Ba imane
 Jehowa chõ Moze: Lõ i'o'õ chõmi
 Fara'o, ena'õ oja dandra andrõ
 chõgoe, ba danõ Miseraji. Ba lalœ
 10 dandra andrõ fefoe fõna Wara'o ira
 Moze A'aroni; ba i'abe'e'õ dõdõ
 Wara'õ Jehowa, ba tobali lõ i'efa'õ
 Ndraono Gizeraëli ba danõnia.

FAZA 12.

I. Tehonogõi gowasa fasa andrõ,
 si ero rõi. II. Famoenoe iraoon si
 a'a ba danõ Miseraji. Aheta Ndrao-
 no Gizeraëli. III. Tefachoi na he
 wisa wolœœ fasa andrõ.

Ba imane Jehowa chõ ndra Moze 1
 A'aroni, ba danõ Miseraji: Si a'a 2
 mbawa chõmi dania mbawa da'e;
 bõrõta mbawa ia chõmi ba ndrõfi.
 3 Mimane ba mbanœea Ndraono Gize-
 raëli fefoe: Ba zi mewœloe ba mba-
 wa da'e, ba ja moœfaigi chõnia no-
 no mbiribiri zamõsana, sambasamba
 omo, ba sarasara nono mbiribiri.
 (*Joh. 1, 29*). Ba na ambõ fa'ato zi 4
 samba omo, ba zi sara ono mbiri-
 biri, ba jamœhalõ awõnia zi fahatõ
 omo chõnia, ba wangi si sara, dali
 wa'ato niha; ha wa'ato zi tola mang-
 5 hõhõri ja'ia, ba sara nono mbiri-
 biri mihonogõi. Ono mbiribiri si lõ
 hadia ia zi sala nifaigi, si matoea
 ba si dõfi fa'eboea; na tenga ono
 mbiribiri, ba ono nambi nitoœtoe-
 6 joe. (*Moz. III. 1, 3; 22, 21*). Ba mi-
 hõœ, iroegi zi mewœlõfa ba mbawa
 da'e, ba tånõ owi lataba, dozi Irao-
 7 no Gizeraëli. (*Moz. IV. 9, 5*). Ba
 ndramœhalõ õsa ndro, ba lagoelõ
 ba gehomo, fatambai mbawandroehõ
 ba ba hõgõ mbawandroehõ, ba

- 8 nomo andrō, ba ni'ā ja'ia. Ba ōsina, ba ba zi bongi andrō la'ā, nitoenoe; roti si lō moe'aisōni ba
- 9 boeloe ndroe'oe safeto nawō. Bōi mi'enata, ba tenga nirino ba nidandō, mitoenoe ba galitō, ma'asara, tenga
- 10 nifaefa hadia ia; fabaja alachaō. Ba ma'ifoe bōi misaigō irege mahemoloe; hadia zi toasai irege mahemoloe
- 11 mbanoea, ba nitoenoe. Ba mimane ba wemanga: Si no mamōbō taloe ami ba so mbadagahe ba gahemi
- 12 ba si'o ba dangami; ba mita'ita'i wemanga ja'ia! Fasa ia chō Jehowa. (*Mat. 26, 17. Heb. 11, 28*). Ba zi
- 13 bongi andrō sa oetōrōi danō Miseraji, ba oeboeoenoe nono si a'a fefoe, ba danō Miseraji, he ba niha ba he
- 14 ba goerifōra; ba la'ila dania wa'abōlōgoe fefoe Lowalangi Miseraji oebe'e, ja'o, Jehowa! (*Moz. IV. 33, 4*).
- 15 *Sin. 136, 10*). Ba do andrō ba nomo, ba zi so ami, ba tandra chōgoe, fangorifimi; na oe'ila ndro andrō, ba
- 16 oetaloe'i ami, fa lō gōna ami famakao, famakiko andrō, na oelae ba
- 17 Ndrawa Miseraji. Ba ba'wa da'ō, ba ba'wa wamasoegi ba dōdō chōmi dania; ba'wa gowasa ehō Jehowa
- 18 dania ia ehōmi, gōtōgōtō wa'ara; si lō teboelō chōmi wolae ja'ia,
- 19 iroegi zi lō aetoe. Fitoe bongi wa'ara mi'ā roti si lō moe'aisōni. Ba mbōrōta mba'wa da'ō sa'ae, ba bōi
- 20 faloecha ba nomomi danōmō roti; ha niha sa zi manga roti ni'aisōni, gōtō zi fitoe bongi andrō, ba nise'e
- 21 ba Ndraono Gizeraēli. (*F. 23, 15*).
- 22 *Kor. I. 5, 7*). Ba na loeo si fōfōna andrō, ba owelo ami ba ni'amoni'ō andrō ba si manō gōi na loeo si
- 23 fitoe; ba ba loeo da'ō, ba ma'ifoe manō lō lalahō halōwō; ha soguena
- 24 ō zamōsana, ba tola mihalō. Ba bōi olifoe ami roti si lō moe'aisōni no mege; me ba mba'wa da'ō oeheta
- 25 ngahōnōmi ba danō Miseraji, andrō, mitōngōni mba'wa da'ō, gōtōgōtō wa'ara, nihonogōi, siroegi si lō aetoe.
- 26 Ba mba'wa si fōfōna andrō, ba zi meweleōfa, ba zi bongi, ba da'ō mi'ā roti si lō moe'aisōni ba iroegi ba zi
- 27 bongi ba zi meōnō gachōmita. (*Moz. III. 23, 6. Moz. IV. 28, 17. Moz. V. 16, 3*). F'itoe bongi wa'ara, ba lō 19
- 28 tola faloecha danōmō roti ba nomomi; ha niha sa zi manga roti ni'aisōni, ba nise'e ba mbanoea
- 29 Ndraono Gizeraēli, he na niha bō'ō ba he na iwara. Sambawa bōi mi'ā 20
- 30 roti ni'aisōni. Fefoe gofoe heza, ba zi so ami, ba roti si lō moe'aisōni mi'ā. Ba ifakaoni'ō zatoea Ndraono 21
- 31 Gizeraēli fefoe Moze, ba imane ehōra: Milaboe, mifaigi chōmi nono mbiribiri, ō zoroijomomi, sambasamba omo, ba mitaba wasa andrō. 22
- 32 Ba mihalō zamboea moeroemoeroe doetoeoe zoefa ba mi'oengoegō ba ndro andrō, ba wiga ja'wa, ba migoele'ō
- 33 ōsa ndro andrō ba wiga ba hōgō mbawandroehō ba ba gehomo fatambai; ba samōsa bōi jamōi tooe, 23
- 34 bōi mirōi nomomi, iregi moleoe. Itōrō sa danō Jehowa, ba wolae ba Ndrawa Miseraji, ba na i'ila ndro andrō
- 35 ba hōgō mbawandroehō ba ba gehomo fatambai, ba italoe'i mbawandroehō si manō Jehowa, ba lō itehe
- 36 ba zamakiko andrō we'amōi jomo chōmi, ba wolae ehōmi. Ba milae 24
- 37 da'ō, amaehoita ehōoe ba ba nga'ōtōoe, iroegi zi lō aetoe. Ba na miroegi dania danō andrō nibe'e
- 38 Jehowa ochōtami, si mane nifaboe'oenia, ba mitōrō da'ō wamosoemange Lowalangi. Ba na lasfoe dania 26
- 39 chōmi iranomni, na lamane: Hadia chōmi wamosoemange andrō? ba mimane chōra: Soemange fasa ehō
- 40 Jehowa, sanaloe'i omo Ndraono Gizeraēli, me ilae ba Ndrawa Miseraji, fa lō ibabaja zi so jomo chōda. 28
- 41 Ba lafaōndrō ira sato, mangaloeloe. Ba mōi Ndraono Gizeraēli, la'o'ō 28
- 42 ni'wa'ō Jehowa ehō ndra Moze A'aroni; da'ō lalae.
- 43 II. Ba me taloe mbongi, ba ahori 29
- 44 iboeboenoe Jehowa nono si a'a ba danō Miseraji, i'otarai nono si a'a

chō Wara'o, sidadao ba dadaoma
 razo chōnia, noemalō ba nono si
 a'a ba nikoeroe, si so ba goeroenga,
 awō fefoe nono si a'a ba goerifō.
 30 (*Sin. 78, 51; 135, 8*). Ba maoso
 Wara'o, awō ngoningoninia, awō
 Ndrawa Miseraji fefoe, ba zi bongi
 andrō ba tesao wege'ege sabōlō-
 bōlō, ba danō Miseraji; samboea
 31 sa lō omo, si lō si mate. Ba ifa-
 kaoni'ō ndra Mose A'aroni Fara'o,
 ba zi bongi, ba imane: Milaboe!
 miheta ami, mifabali ami ba mba-
 noeagoe, he ja'ami ba he Iraono
 Gizeraēli andrō; mi'ae mifosoema-
 nge Jehowa, mitōrō ni'andrōmi a-
 32 ndrō. (*Sam. I. 6, 6. Sin. 105, 38*). Ba
 biribirimi gōi, ba sa'wimi, ba mi'ohe,
 si mane ni'andrōmi; miheta ami
 ba mi'andrō chōgoe gōi howoeho-
 33 woe. (*F. 10, 26*). Ba laloeogō ira
 Dawa Miseraji, ena'ō la'aliogō wa-
 ngeheta ja'ira ba danō; lamane sa
 34 dōdōra: ahori mate ita! Ba la'ohe
 gombōila roti andrō sato, si lō fa-
 chamō aisō na, la'angalisigō nahia,
 35 ni'olōwōsi ba lembera. Ba no la'o'ō
 ni'wā'ō Moze chōra Iraono Gizeraēli,
 no la'andrō ba Ndrawa Miseraji
 gamagama firō ba gamagama ana'a,
 36 awō noecha. (*F. 3. 21; 11, 12*). Ba no
 ibe'e Jehowa eboea dōdō Ndrawa Mi-
 seraji chōra, wolo'ō chōra; ba tobali
 taraboe gamagama Ndrawa Miseraji.
 37 Ba aheta ba Ramesc Ndraono Gi-
 zeraēli, lasa'wa Zoekota, mato 600,000
 niha, sanōrō tanō, ira mateoa, lō
 38 lai ndraono. (*Moz. IV. 33, 3*). Ba
 ato gōi zi fao chōra niha [bō'ō] ba
 biribiri ba sa'wi, oja siba! goerifō.
 39 Ba labogō gombōila roti no me-
 ge, ni'ohera moroi ba danō Miseraji,
 labali'ō koe si lō moe'aisōni; lō'ō
 sa si fachamō aisō, me niloeloegō
 ira, ba wondrōi tanō Miseraji, ba
 me tebai sa'ae tebato ira, ba wa-
 40 maigi chōra nifatō'ō ena'ō. Ba fa'-
 ara Ndraono Gizeraēli ba danō Mi-
 seraji, ba o'fa ngaotoe a tōloe nga-
 foeloe fache. (*Moz. I. 15, 13. Hal.*

zin. 7, 6). Ba me no aloea zi o'fa 41
 ngaotoe a tōloe ngafoeloe fache, me
 loeo da'ō siba! ba aheta ba danō
 Miseraji ngahōnō andrō chō Jehowa.
 Bong! wangorifi chō Jehowa, me i- 42
 heta ira ba danō Miseraji. Ni'amoni'
 ni'ō mbongi andrō chō Jehowa, me
 no fangorifi ba Ndraono Gizeraēli
 fefoe; gōtōgōtō wa'ara.

III. Ba imane Jehowa chō ndra 43
 Moze A'aroni: Da'ō gamachoita
 ba wasa andrō: lō tola i'ā wōfō
 niha bō'ō. Ba awena tola i'ā dozi 44
 sawoejoe nihōli, na no moeboto ira.
 Si fatewoe ba enoni, ba lō tola la'ā. 45
 Nifasamboea nomo ba ni'ā ja'ia; 46
 lō tola la'ohe hadia ia, nōsi. Sara
 tōla bōi nifatō chōnia. (*Moz. I V. 9,*
12. Joh. 19, 36). Dozi Iraono Gize- 47
 raēli zolaoe ja'ia. Ba na so niha 48
 bō'ō, somasi sosō chōmi ba molaoe
 fasa chō Jehowa, ba niboto fefoe
 motōi mateoa ba chōra; awena
 dania tola la'ondrasi, ba wolaoe, ba
 iwami sa'ae ira, mi'wā'ō. Ba si lō
 moeboto, ba lō'ō manō tola i'ā. Ha 49
 samboea gorisoa, he ba niwami ba
 he ba niha bō'ō, si sosō ba chōmi.
 Ba la'o'ō ni'wā'ō Jehowa chō ndra 50
 Moze A'aroni dozi Iraono Gizeraēli;
 lamanō wolaoe. Ba me loeo da'ō 51
 iheta ba danō Miseraji Ndraono
 Gizeraēli Jehowa, ba ngahōnōra.

FAZA · 13.

I. Fe'amoni'ō ono si a'a fefoe ba
 Ndraono Gizeraēli ba folaoe owasa
 fasa. II. Latōrō danō si mate, lasa-
 'wa nasi zoechoe. Boto lawoeo ba
 boto galitō.

I. Ba imane Jehowa chō Moze: 1
 Oniagō chōgoe fefoe zi a'a nono, 2
 ni'amoni'ō; fefoe hadia ia zi a'a ba
 wa'atoemboe chō ninania, ba Ndrao-
 no Gizeraēli, he niha ba he oerifō,
 ba chōgoe da'ō. (*F. 22, 29. Sam. I.*
1, 28. Loek. 2, 23). Ba imane Moze 3
 ba zato: Mitōrōtōrō tōdōmi mba'wa
 da'e. saheta ami ba danō Miseraji
 ba danō si no sawoejoe ami; noa

sa iheta ami ba da'ō Jehowa tanga sabōlō; andrō wa lō tola te'ā roti si no moe'aisōni. Ma'ōchō andre aheta ami, ba mba'wa Abibi. (*F. 23, 15*).

4 Ba na i'ohē ndra'oegō Jehowa ba danō Ndrawa Gana'ana andrō, ba danō Ndraono Cheti ba ba danō Ndraono Gamori ba ba danō Ndraono Hewi ba ba danō Ndraono Jeboesi, nifaboe'oenia chō ndra toeae fahōloesa fame'e chōoe, tanō ba zi falawoe soesoe ba wē wani, ba bōi olifoe'ō wamosoemange andrō, ba mba'wa da'e. (*Moz. I. 15, 18*). Fitoe bongi wa'ara, ba roti si lō moe'aisōni mi'ā; ba ba loeō si fitoe, ba telae gowasa chō Jehowa. Roti si lō moe'aisōni ni'ā, gōtō zi fitoe bongi andrō ba lō tola faloecha ba chōoe roti si no moe'aisōni ba he tanōmō roti, ba mbanoeami fefoe.

8 Ba na loeō da'ō, ba ōdoenōdoenō ba ndraonoeo matoea, ōmane: Bōrō wanolo Jehowa ja'aga; da'ō nilaeō Jehowa chōma, me aheta ba danō Miseraji. Ba hoelō dandra ia ba dangae, ila'ila ba gangangoe, ena'ō so ba mbeweeo gorōisa Jehowa; fa'abōlō danga Jehowa sa wangeheta ja'oegō ba danō Miseraji. Andrō bōi olifoe'ō gamachoita andrō, ero rōfi, na inōtōnia. Ba na i'ohē dania ndra'oegō Jehowa ba danō Ndrawa Gana'ana andrō, na itōrō zi fahōloe ia mege chōoe ba chō ndra toeae, ba na ibe'e chōoe, ba ō'amonī'ō chō Jehowa fefoe zi a'a ba wa'atcemboe chō ninania; fefoe zi a'a nono goerifō, si faloecha'ō, na si matoea, ba

13 tana chō Jehowa. Ba fefoe zi a'a nono galide ba ōsalahini ono mbi-ribiri; ba na lō omasi'ō ōsalahini, ba ōfatō mbaginia. Ba ono si a'a ba niha, fefoe, ba ōsalahini [ōhōli].

14 Ba na isofoe dania chōoe onoe: Hadia geloeaha da'ō? ba ōmane chōnia: No ihetaga Jehowa ba danō Miseraji tanga sabōlō, ba danō ba zi no sawoejoe ndra'aga. Me no abe'e dōdō Wara'o, me lō ifofanōga

mena'ō, ba no iboeboenoe nono si a'a fefoe ba danō Miseraji Jehowa, he ono si a'a ba niha ba he ono si a'a ba wa'atoemboe ba goerifō; andrō oebe'e soemange Jehowa zi a'a ba wa'atoemboe fefoe, na si matoea, ba ono si a'a chōgoe, ba oesalahini, [ōehōli]. Ba ja hoelō dandra ia chōoe, ba dangae ba amaedola harefa ba gangangoe, wa no ihetaga ba danō Miseraji Jehowa, tanga sabōlō.

II. Ba me no ifofanō ira Fara'o, ba lō ifatōrō ira ba lala ba danō Ndrawa Wilisiti Lowalangi, he wā'ae sahatō da'ō mena'ō; imane sa dō-dōnia Lowalangi: ma mangesa dō-dōra, na so zi fasoewō chōra ba ma lafoeli ira ba danō Miseraji; lafasoei ibe'e Lowalangi, latōrō lala ba danō si mate, sae choe ba nasi zoe choe, ba no lafa'anō ira ba wanoe-wō, Iraono Gizeraēli, me aheta ira ba danō Miseraji. Ba i'ohē mboto Josefo andrō Moze; noa sa ibe'e li ba Ndraono Gizeraēli da'ō, no ibe'e ira ba hōloe sabe'e, no imane: na itolo dania ami Lowalangi, ba mi'ohē mbotogoe, miheta ba da'e. (*Moz. I. 50, 25*). Ba la'otarai Zoekota wofanō ba ba Getama molombase, ba zinga danō si mate andrō. (*Moz. I V. 33, 6*). Ba mo-waōwaō fōnara Jehowa, na ma'ō-chō, ba boto lawoeo, ba wangoroma'ō lala chōra, ba na bongi, ba boto galito, ba wame'e haga chōra; ba tobali bongi ma'ōchō la'ila mofanō. (*F. 40, 38. Neh. 9, 19. Sin. 78, 14. Sin. 105, 39. Kor. I. 10, 1*). Na ma'ōchō, ba lō teboelō fōnara mboto lawoeo andrō, ba ba zi bongi, ba si manō mboto galitō andrō.

FAZA 14.

I. Fa'atosasa Ndraono Gizeraēli.

II. Latōrō nasi sojo. Alōmō Ndrawa Miseraji.

I. Ba hoemede Jehowa chō Moze, imane: Wā'ō ba Ndraono Gi-

- zeraëli, mdramoehole'õ ira, ba ba Wihachiroti, ba gotaloeara Migidolo nasi molombase ira, ba zinga Mba'ali Zefono; faeodoe da'õ, ba mbewe nasi molombase ami. Ba imane dõdõnia Fara'o, ba Ndraono Gizeraëli andrõ: „No eloengoe ira ba danõ; no te'oe'oe ira ba danõ si mate.” Ba oe'abe'e'õ dania dõdõ Wara'o, ba igohi ira; ba oe'oroma'õ dania wa'abõlõgoe ba chõ Wara'o andrõ ba ba zabõlõ andrõ chõnia fefoe, ba ja'aboto dania ba dõdõ Ndrawa Miseraji, wa no ja'o Jehowa. Ba la'o'õ da'õ. (*F. 4, 21*). Ba te'ombacha'õ chõ razo Miseraji, wa no moloi ira; ba afõchõ dõdõ Wara'o ba tõdõ ngoningonia, chõra andrõ, lamane sa: Hana wa no tamanõ, wa no tafofanõ Ndraono Gizeraëli andrõ, fa bõilahlõ halõwõ chõda! Ba ifa'anõ goeretania ba i'ohe zabõlõ andrõ chõnia. Õnõ ngaotoe i'ohe koereta ba wanoewõ, awõ niha nitoetoetjeoe, awõ goereta ba wanoewõ fefoe ba Ndrawa Miseraji; ba dozi koereta, ba so ja'wa zi fasõndra soroi ba goereta. Ba Jehowa, ba i'abe'e'õ dõdõ Wara'o, razo Miseraji; ba igohi Ndraono Gizeraëli, ba no mama'anõ ba wanoewõ Ndraono Gizeraëli. wanõrõ lalara. (*Moz. IV. 33, 3*), Ba lagohi ira Dawa Miseraji, ba lachamõ, me molombase ira ba mbewe nasi; ahori so koedo andrõ chõ Wara'o ba koeretania ba wanoewõ ba si fakoedo ba sabõlõ andrõ chõnia, ba zinga Wihachiroti, ba ngai Mba'ali Zefono. (*Jos. 24, 6*). Ba me no ahato Wara'o, ba lafachõlõ ira Iraono Gizeraëli: ba i'ogomoezaõ so moroi foerira Ndrawa Miseraji. Ba ata'oe sihai ira. Ba la'angarõfi li Jehowa Iraono Gizeraëli. Ba lamane chõ Moze: Hadia, ambõ mege lewatõ ba danõ Miseraji, wa õdõnisiga baero, ena'õ ba danõ si mate tekiko ndra'aga? Hana wa õmanõ chõma, wa õhctaga ba danõ Miseraji? (*Sin. 106, 7*). Hadia, tenga da'õ ni'wa'õma chõoe mege, ba danõ Miseraji: Bõhõliga, ba damahalõ halõwõ Ndrawa Miseraji, halõwõ zawoejoe? Ohahaoc sa mena'õ dõdõma, na mahalõ halõwõ Ndrawa Miseraji, moroi tekiko ndra'aga ba danõ si mate! Ba imane Moze ba zato: Bõi mi'ata'oeffi! Mi'abe'e'õ dõdõmi, ba mi'ila dania wangerifi andrõ si faloecha ami chõ Jehowa ma'õchõ; hadia sa ni'ilami ma'õchõ nifatõrõ ba Ndrawa Miseraji, ba lõ'õ manõ sa'ae mi'ila dania ba chõra, gõtõgõtõ wa'ara. (*Nga'õt. II. 20, 15*). **Jehowa zi fasõndra salahimi, ba sahono ami.**
- II. Ba imane Jehowa chõ Moze: Hadia wa õ'angarõfi li ndra'o? Wã'õ ba Ndraono Gizeraëli, ndramoefazawa ira. Ba ja'oegõ, ba faza'wa zi'oe ba oro'õ dangaoe ja'wa nasi; ba fafa ia, ba latõrõ dania daloe nasi Iraono Gizeraëli, hoelõ na ba zabe'e tanõ so ira. Ba oefo baloenõ Ndrawa Miseraji, ena'õ la'o'õ ira, ba oe'oroma'õ wa'abõlõgoe, ba chõ Wara'o ba ba zabõlõ andrõ chõnia fefoe, ba ba goeretania andrõ ba ba zi fakoedo andrõ chõnia, ena'õ aboto ba dõdõ Ndrawa Miseraji, wa no ja'o Jehowa, na oe'oroma'õ wa'abõlõgoe ba chõ Wara'o ba ba zabõlõ andrõ chõnia ba ba goeretania ba ba zi fakoedo. Ba ifaza'wa ia mala'ika Lowalangi andrõ, sowaõwaõ fõna ngahõnõ Ndraono Gizeraëli, mõi ia foerira. Ba iheta gõi ia fõnara boto lawoeo andrõ, mõi foerira gõi. (*F. 13, 21*). Ba mõi ba gotaloeara golombase'wa Ndrawa Miseraji golombase'wa Ndraono Gizeraëli, ba no lawoeo ba zogõmigõmi, ba ihagaimi zi bongi. Ba tebai fahato ira zi sara wongi andrõ. Ba i'oro'õ dangania Moze ja'wa nasi, ba ahele nasi ibe'e Jehowa, sara wongi manõ ba nangi sabe'e, si oroi ba gatomboecha leoe, ba otoefo nasi ibe'e; fabali nidanõ. (*Jos. 4, 23. Sin. 78,*

- 22 13; 114, 3. *Jes. 63, 12*). Ba latōrō daloe nasi Iraono Gizeraēli, hoelō na ba danō sabe'e, ba amaedola mbagolō nasi, he ba gambōlōra, ba he ba gaberara. (*Kor. I. 10. 1. Heb. 11, 29*). Ba lagohi ira Dawa Miseraji, la'o'ō ira moroi foeri, koedo andrō chō Wara'o, fefoe, awō goereta, awō 24 zi fakoedo, ba daloe nasi bacha. Ba me miwo manoe, ba ifaigi Jehowa zabōlō Ndrawa Miseraji andrō, moroi ba mboto galitō andrō, moroi ba mboto lawoeco ba ifakoejoe ira.
- 25 Adeha gaolo ba goereta andrō chōra ibe'e, tohali tosasa ira. Ba lamane Dawa Miseraji : Talaoe molo, ba Ndraono Gizeraēli andrō ! Jehowa sa zi fasōndra ba Ndrawa Miseraji, salahira. (*Jos. 10, 14*). Ba imane Jehowa chō Moze : Oro'ō dangaoe, ja'wa nasi, ba ihawoei Ndrawa Miseraji asi, fabaja koereta chōra ba si 27 fakoedo ! Ba i'oro'ō dangania Moze ja'wa nasi, ba mangawoeli ba nahania nasi, me aracha moloeco, ba lafaondragō ia Dawa Miseraji woloi, ba itaboi ba daloe nasi Ndrawa Miseraji Jehowa. Ba ifoeli fahalō nasi 28 — sabōlō andrō chō Wara'o fefoe — si no molo'ō ja'ira, bacha ba nasi ; 29 samōsa lō saokeri, ja'ira andrō. Ba no latōrō nasi Iraono Gizeraēli, hoelō na ba danō sabe'e, ba amaedola mbagolō nasi, he ba gambōlōra, ba 30 he ba gaberara. (*Jos. 3, 16*). Si manō wangerifi Jehowa Iraono Gizeraēli ba Ndrawa Miseraji, me loeo da'ō, ba la'ila tooe ba mbewe nasi Ndrawa Miseraji, si no mate, Irao- 31 no Gizeraēli. Ba aboto ba dōdō Ndraono Gizeraēli zabōlō sibai andrō, nilaoe Jehowa ba Ndrawa Miseraji. Ba la'ata'oe fi Jehowa sato, ba fadoehoe dōdōra chō Jehowa ba chō genoninia andrō, Mose.

FAZA 15.

I. Fanoenō Ndraono Gizeraēli ba wangerifi andrō, sahōlihōli dōdō.
II. Fangami idanō andrō ba Mara.

- I. Me loeo da'ō lalaoe zinoenō 1 andre Moze ba Iraono Gizeraēli, wanoeno Jehowa, lamane wanoenō : „Da'oesoeno Jehowa, me no salawa seboea ia ; koedo ba si fakoedo ja'wa, 2 ba no itoeli'ō ba nasi. Fa'abōlōgoe Jehowa ba fanoenōgoe, me no sangorifi ja'odo ia ; Lowalangigoe ia, andrō oesoeno ia — Lowalangi namagoe andrō, oe'eboea'ō doeriania. (*Sam, II. 22, 2. Sin. 18, 3. Jes. 12, 2. Fam. 15, 3*). Sabōlō ba wanoe- 3 wō Jehowa andrō ; Jehowa dōinia. Koereta andrō chō Wara'o ba sabōlō 4 andrō chōnia, ba no itoeli'ō ba nasi, ba nitoetoejoe andrō, si fasōndra moroi ba goereta ja'wa, ba no alōmō ba nasi zoechoe. (*Neh. 9, 11*). No ibaloegō ira namō nasi ; 5 ba dawoejoe ahōndrō ira, hoelō gara. Si so lachōmi dangaoe kambōlō, ja'oegō, Jehowa, ba wa'abō- 6 lōnia andrō. Tangaoe kambōlō andrō, ja'oegō, Jehowa, ba irasa nemali. Ba ba wa'salawa'āmō andrō, 7 si no eboea sibai, ba ōhiri zi fa'oedoe chōoe. Na ōbe'e tesao mba-choehachoe dōdōoe, ba i'ā ira, si mane femanga galitō dōla wache. Ba wehōfoehōfoemō, ba wōnoemō, 8 toba'a nidanō ; abe'e hohooe, hoelō mba'aba'a ; hoelō zi bakoe hooe nasi. Imane emali : Da'oegohi ira, 9 oechamō dania : oefaosa dania nira- boe, oe'aboesi'ō ndra'o ba chōra. Oedōni zi'ōli ; ihori ira tangagoe andre. Ōfatōrō hanoehanōemō andrō, 10 ba ihawoei ira asi ; ahōndrō ira, hoelō zimo, ba nasi seboea sibai. Ha niha Lowalangi si fagōlōgōlō 11 chōoe, ja'oegō. Jehowa ! Ha niha zi fagōlōgōlō chōoe, ja'oegō, salawa seboea lachōmi, ja'oegō, sata'oe ita, ba wolaoemō andrō, seboea toeria, solaoe sahōlihōli dōdōda ! (*Sin. 72,*

12 18). Ō'oro'ō dangaoe, ba itōlō ira
 13 tanō. No ōfasao fa'eboea dōdōoe soi
 andrō, si no ō'efa'ō; no ō'ohe ba
 nahiaoe ni'amonī'ō andrō, fa'abō-
 14 lōoe. Me larongō niha baero, ba
 manizinizi ira; ihawoei Ndrawa
 15 Wilisiti fa'ata'oe. Tobali dōdō zala-
 wā Ndraono Gedomo, ba ihawoei
 zolohe Iraono Moabi fogichi dōdō;
 aragoeragoe dōdō mbanoea ba danō
 16 Gana'ana fefoe. (*Jos. 2, 9*). Ihawoei
 ira fa'atobali dōdō ba fa'ata'oe; ba
 nilaoe dangaoe andrō, si no eboea,
 tobali hoelō gara ira, ba latōrō ba-
 noeaeoe, ja'oegō, Jehowa; latōrō ba-
 17 noea andrō, nitoejoemō chōoe. No
 ō'ohe ira ba no ōtanō ira ba hili
 andrō, ba hili tána chōoe andrō,
 ba nahia andrō, nihaogōoe chōoe,
 ja'oegō, Jehowa, ena'ō ba da'ō so-
 so'ō, ba ni'amonī'ō andrō, ja'oegō,
 18 So'aja, ba nihaogō dangaoe. Razo
 Jehowa, gōtōgōtō wa'ara! (*Sin. 93,*
 19 *1*). Me laroege nasi koedo Wara'o,
 awō goereta, awō zi fakocdo, ba
 ifoeli fahalō ja'wara hooe nasi ibe'e
 Jehowa; ba Iraono Gizeraēli, ba
 20 no latōrō nasi, ba zi no otoefo." Ba
 itoejoe waritia Mirija sama'ele'ō a-
 ndrō, ira alawe, talifoēsō Ga'aroni,
 ba la'o'ō ia ira alawe fefoe, la'ohe
 waratia ba manari ira. (*Sin. 68, 26*).
 21 Ba manoenō Mirija, imane : „Mi'a-
 noenō chō Jehowa, me no sala'wa
 seboea ia; no itoeli'ō ba nasi koedo,
 fabaja si fakocdo ja'wa!"

22 II. Ba ifofanō Ndraono Gizeraēli
 Moze, la'oroi nasi zoechoe, ba la-
 sa'wa danō si mate Soeri; tōloe nga-
 loe ba tōloe mbongi latōrō danō
 23 si mate, ba lō lasōndra nidanō. Awe-
 na laroege Mara; ba tebai labadoe
 nidanō andrō, hōrō wa'afetonia. Sa-
 fetō sa ia, andrō wa labe'e tōi
 naha andrō Mara (Safeto). (*Moz. I V.*
 24 *33, 8. Raz. II. 2, 19*). Ba kocmō-
 kōkōkō zato chō Moze, lamane : Ha
 25 mabadoe idanō? Ba i'angarōfi li
 Jehowa, ba i'oroma'ō chōnia geoe
 Jehowa, da'ō itibo'ō ba nidanō a-

ndrō, ba ami sa'ae nidanō. Ba da'ō
 ibe'e chōra gamachōita ba hoekoe
 ba ba da'ō itandraigō ira, imane: 26
 Na ō'o'ō ni'wa'ō Lowalangioe Jeho-
 wa ba na ōlaoe zatoelō dōdōnia
 famaigi, na ō'o'ō goroisania ba na
 lō olifoe'ō gamachōitania andrō fe-
 foe, ba sambalō lō oefatōrō chōoe
 famakao andrō nifatōrōgoe ba Ndra-
 wa Miseraji mege; ja'o, Jehowa,
 zamadōhō fōchōoe. (*F. 23, 25*). Ba 27
 laroege Gelima, ba felendroea lasō-
 ndra ba da'ō oemboe nidanō ba
 fitoe ngafoeloe nga'eeoe dōla nohi;
 ba molombase ira ba da'ō ba zinga
 nidanō. (*Moz. I V. 33, 9*).

FAZA 16.

I. Koemōkōkōkō Ndraono Gizeraēli,
 ba wa'olofō. Ibalazoi ira Lowalangi
 si'ate ba „mána" andrō. II. Ifachoi
 chōra Moze, he wisa wangozaragō
 „mána" andrō, balazo ba zabato.

I. Ba laheta ira ba Gelima ba I
 laroege danō si mate Sini, Iraono
 Gizeraēli fefoe, tanō si mate ba
 gotaloeara Gelima andrō Zina'i, ba
 doeli ba mba'wa si doea, i'otarai
 aheta ira ba danō Miseraji. Ba koe- 2
 mōkōkōkō Ndraono Gizeraēli fefoe
 chō ndra Moze A'aroni ba danō si
 mate andrō. Lamane chōra Iraono 3
 Gizeraēli : Ena'ō na mate mege
 ndra'aga ba danga Jehowa, ba danō
 Miseraji, me doemadaoga ba ngai
 mbowoa ndriwo chōma ba me aboe-
 soga koe; ba no mi'ohega ba danō
 si mate andre, ba wame'e mate
 olofo Ndraono Gizeraēli fefoe. Ba 4
 imane Jehowa chō Moze : Laoe!
 Da'oebe'e atoroē moroi ba mbanoea
 si ja'wa koe, amaedola da'wa deoe,
 ba acha mōi ira, acha la'erogō ma'-
 ōchō wangozaragō sogoena chōra
 ma'ōchō. Ba da'ō dania octandraigō
 ira, na edōna la'o'ō nifachoigoe, ba
 na lō'ō. (*Neh. 9, 15. Sin. 78, 24.*
Joh. 6, 31. Kor. I. 10, 3). Ba na 5
 la'asiwai nihalōra . ba loeo wangō-
 hōna, ba no mendroea fa'oja ni'o-

- 6 zaragōra na loeo bō'ō. Ba lamane
ba Ndraono Gizeraēli fefoe ira Moze
A'aroni : Owī dania, ba aboto ba
dōdōmi, wa no Jehowa zangeheta
7 ja'ami ba danō Miseraji ; ba mahe-
moloe mbanoea, ba oroma chōmi
lachōmi Jehowa ; noa sa irongo
wekōkōkōkōmi chō Jehowa ; ba ha-
dia ndra'aga, wa chōma koemōkō-
8 kōkō ami ? Ba imane na Moze :
Me ibe'e dania chōmi Jehowa, owi
dania, ba ōmi diwo, ba mahemo-
loe mbanoea, ba sabōnō koe, ba
me no irongo wekōkōkōkōmi chōma
Jehowa — hadia sa ndra'aga andre ?
Tenga chōma moekōkōkōkō ami,
9 tobali sa chō Jehowa ! Ba imane
Moze chō Ga'aroni : Ōmane ba
Ndraono Gizeraēii fefoe : Mi'ondrasi
Jehowa : noa sa irongo wekōkōkō-
10 kōmi andrō. Ba me no iwa'ō da'ō
ba Ndraono Gizeraēli fefoe A'aroni,
ba la'otahōgō danō si mate wamai-
gi ; ba i'ozoemagō oroma lachōmi
11 Jehowa ba lawoeō andrō. Ba imane
12 Jehowa chō Mose : No oerongo we-
kōkōkōkō Ndraono Gizeraēli ; ōmane
chōra : Owī dania, ba so gōmi di-
wo, ba mahemoloe mbanoea, ba
aboeso ami koe, ba ja'aboto ba
dōdōmi, wa no ja'ō Jehowa, Lōwa-
13 langimi. Ba me aracha bongi, ba so
moroi si tooe zi ate, lahawoei golo-
mbasewa. Ba mahemoloe mbanoea,
14 ba aecheo namo ba zi tefasoei olo-
mbasewa. Ba me taja namo andrō,
ba hiza tooe ba danō si mate zi no
ide'ide, mongawoea, fa'eboea da-
15 mbōni, ba danō tooe. Ba me la'ila
Iraono Gizeraēli, ba faoma lamane
chō nawōra : Hadia da'ō ? lō'ō sa
la'ila hadia. Ba imane chōra Moze :
Da'ō koe andrō, boeala Jehowa
chōmi, ōmi.
- 16 II. Da'ō ni'oroi'ō Jehowa : Mi'o-
zaragō ha wa'oja mogoena, ō za-
mōsana, sadoemba zamōsa ; balazi
ha daoega zi samba ose, ba wangai-
17 mi. Ba la'o'ō da'ō Iraono Gizeraēli,
la'ozaragō ; samōsa, ba oja i'ozaragō
ba samōsa, ba ambō fa'oja. (*Kor.*
II. 8, 15). Ba me lasoe'a ba doemba,
18 ba lō si tōra ba zi no oja mangai,
ba lō'ō gōi ambō ba zambō fa'oja
ni'ozaragō, ha ndrohoendrohoe zo-
goena, ō zamōsana, ni'ozaragōra.
Ba imane chōra Moze : Samōsa lō
19 same'e ja'wa, irege mahemoloe. Ba
20 lō lafondrondrongo li Moze, so za-
me'e ja'wa ōsa, irege mahemoloe ō.
Ba mokoekoeō ba oboe. Ba mofō-
noe chōra Moze. Ba ero mahemoloe
21 mbanoea la'ozaragō, ndrohoendro-
hoe zogoena ō zamōsana. Ba na
aoecheo zino, ba maniō. Ba me loeo
22 wangōhōna, ba no mendoera wa'oja
ni'ozaragōra, ōra, no doea doemba
zamōsa. Ba mōi zatoea mbanoea
fefoe, ba wangombacha da'ō chō
23 Moze. Ba imane chōra : Ja'ia ni-
wa'ō Jehowa : Mahemoloe loeo wo-
lombase, sabato, ni'amoni'ō chō
Jehowa. Hadia zomasi ami misala,
ba misala, ba hadia nirino, ba mi-
rino ; hadia zi tosa, ba mibe'e ja'wa,
ba wanenagō ja'ia, ō mahemoloe.
Ba labe'e ja'wa irege mahemoloe,
24 dali niwa'ō Moze, ba lō oboe ba
lō'ō gōi koekoeō bacha. Ba imane
25 Moze : Ōmi ma'ōchō ; sabato chō
Jehowa sa ma'ōchō ; lō misōndra
hadia ia ba danō ma'ōchō. Ōnō
26 ngaloeo mi'ozaragō ia, ba ba loeo
si fitoe, ba zabato, ba lō ja'ia. Ba
27 so zi mōi baero, me loeo sabato,
ba wangozaragō, ba lō hadia ia
lasōndra. Ba imane Jehowa chō
28 Moze : Ha wa'ara tō na techōmi
mi'o'ō goroisagoe ba amachōita-
goe ? Hiza, Jehowa zame'e chōmi
29 sabato andrō, doea ngaloeo balazo
ibe'e chōmi, na loeo wangōhōna ;
mihonogō ami jomo ; samōsa bōi
jamōi tooe, na loeo sabato. Ba
30 la'amoni'ō loeo sabato. Ba „mána”
31 labe'e tōinia Iraono Gizeraēli : No
afoesi, hoelō lada safoesi, ba fa'a-
minia, ba hoelō koe nilaoe we wa-
ni. (*Moz. IV. 11, 7*). Ba imane Moze
32 Da'ō niwa'ō Jehowa : Sadoemba

- la'irō'ō ba nga'ōnga'ōtō mitooe, ena'ō la'ila gō andrō, nibe'egoe balazomi ba danō si mate, me oeheta ami ba danō Miseraji. (*Heb. 9, 4*).
- 33 Ba imane Moze chō Ga'aroni : Halō migō, sadoemba be'e bacha „mána", ba be'e ja'wa fōna Jehowa,
- 34 ena'ō te'irō'ō, gōtōgōtō wa'ara. Ba i'ō'ō da'ō A'aroni, dali ni'wa'ō Jehowa chō Moze ; ibe'e fōna zoera goroisia A'aroni, ba wangirō'ō ja'ia.
- 35 Ba ōfa woeloe fache wa'ara la'aga'aga „mána" Iraono Gizeraēli, irege laroege danō si so niha ; „mana", gōra, irege lachamō nola danō
- 36 Gana'ana. (*Jos. 5, 12*). Ba si sadoemba, ba samboba ni'ofaeloe zi sambaba Efa [chōra].

FAZA 17.

I, Koemōkōkōkō zato, me lō ōra idanō. I'asogō chōra Jehowa, moroi ba gara. II. Fasoewōta ba Ndraono Gamaleki. Fangandrō Moze ba famo-soemangenia Lowalangi.

- 1 I. Ba laheta ira ba danō si mate Sini Iraono Gizeraēli fefoe ; latari tebato, la'ō'ō ni'wa'ō Jehowa, ba molombase ba Rafidi. Ba lō idanō,
- 2 ō zato. (*Moz. IV. 33, 14*). Ba lafasosoni Moze, lamane : Mibe'e gōma idanō ! Ba imane chōra Moze : Hana wa mifasosoni ndra'odo ? Hadia
- 3 wa mitandraigō Jehowa ? Ba sowōchi tōdō ira ba da'ō, andrō moekōkōkō ira chō Moze, wangoema'ō : Hana wa no ōheta ndra'aga ba danō Miseraji ? hadia, ba wame'e mate owōchi dōdō ndra'aga, awō ndraonoma, awō goerifōma ? (*Mos. IV. 20,*
- 4 *4*). Ba i'angarōfi li Jehowa Moze, imane : He oewisa ba niha andrō ! hatō ma'ifoe tō, ba lateboe kara
- 5 ndra'odo ! Ba imane Jehowa chō Moze : Owaōwad fōna zato, ba ohe awōoe zatōea Ndraono Gizeraēli ōsa ; ba si'ō andrō, famōzi Nilo no chōoe, ba ohe tangaoe ba owaōwad ! (*F. 7, 20*). Hiza, sodo dania ba da'ō fōnaoe, ba dete gara, ba gahe hili

Horebi. Ba ōbōzi dania gara andrō, ba mangoemboe nidano saloea chōnia, ōra. Ba i'ō'ō da'ō Moze, ba zi so satoea Ndraono Gizeraēli andrō. (*Moz. IV. 20, 11. Sin. 78, 15; 105, 41. Kor. I. 10, 4*). Ba ibe'e tōi naha

7 andrō Masa ba Meriba, me no fasooso Ndraono Gizeraēli ba me no latandraigō Jehowa, wanofoe : Hadia, so ba chōda Jehowa, ma lō'ō ?

II. Ba so moroi sa Ndraono Gamaleki, mōi fasoewō ba Ndraono Gizeraēli, ba Rafidi. (*Moz. V. 25, 17*). Ba imane Moze chō Josoea : Toe-toejoe chōda zabōlō, ba mahemoloe, ba ae fasoewō ba Ndraono Gamaleki andrō. Ba ja'odo, ba ba zoezoe hili sodo, ba so ba dangagoe si'ō andrō chō Lowalangi. Ba i'ō'ō Josoea ni'wa'ō Moze chōnia, ba wasoewōta ba Ndraono Gamaleki ; ba mōi ba zoezoe hili ndra Moze, A'aroni, Hoeri. Ba fatoea ifaza'wa dangania Moze,

11 ba abōlō Ndraono Gizeraēli, ba na idada dangania, ba Iraono Gamaleki zabōlō. Ba me atage danga Moze,

12 ba lahalō gara ba labe'e dadaomania. Ba latoewoe da'ionia A'aroni ba Hoeri, samōsa dambai, ba abe'e da'ionia, irege aechoe loeo. Ba to-

13 bali ila'wa Ndraono Gamaleki ba sabōlō andrō chōra Josoea bawa zi'ōli. Ba imane Jehowa chō Moze : 14

Tanō ba zoera da'ō, fa bōi olifoe, ba abe'e'ō wangoema'ō chō Josoea, ōmane : Oehori ba danō Ndraono Gamaleki, irege taja dōira oebe'e. (*Moz. IV. 24, 20. Moz. V. 25, 19. Sam. I. 15, 2. 3.*) Ba ifa'anō naha wame'e

15 soemange Moze, ba ibe'e tōinia „Jehowa mandreragoe", imane sa : „Ni-toejoe mandrera andrō chō Jehowa ; fasoewōta ba Ndraono Gamaleki chō Jehowa, iroegi zi lō aetoe !"

FAZA 18.

I. Mōi chō Moze matoeania Jetero, II. I'obawa lala chō Moze, ba wamatara sangōhoekoe sato.

- I. Ba me irongo Jetero, hōgō gere 1

ba Ndraono Mīdiano, matoea Moze, doeria da'ō fefoe, he wisa Lowalangi chō Moze ba ba mbanoiania Iraono Gizeraēli, wa no iheta ba danō Mīseraji Ndraono Gizeraēli

2 Jehowa, ba ihalō Zifora andrō, fo'omo Moze Jetero, matoea Moze —
 3 no sa ifa'ohē'ō mangawoeli Moze —
 (F. 2, 21; 4, 20) awō nononia andrō, si dombocae — tōi zi sambocae, ba Gereso, me no imane : No tobali si fatewoe ndrā'o ba danō zotanō ;

4 (F. 2, 22); ba tōi zi samōsa, ba Eliezeri, me imane : No itolodō Lowalangi namagoe andrō, no i'efa'ō ndrā'o ba mbawa zi'ōli Wara'o. —

5 Ba so Jetero, matoea Moze, awō ndrāono Moze, awō wo'omonīa, mōi ia chō Moze ba danō si matc, ba zolombase ira, ba gahe hili Lowalangi andrō. Ba ifa'wā'ōgō chō Moze, imane : Mōido chōoc, ja'odo andre, matoeacoe Jetero, awō wo'omocoe ba ononia si dombocae andrō, si fao chōnia. Ba maoso Moze, mōi moefaondragō matoecania andrō, ifaōndrō ia ba fa'ago bawa chōnia ; ba faoma lasofoc chō nawōra, na lō hadia ia chōra, ba mōi baose. Ba idoēndōēnō chō matoecania Moze fefoc milacoe Jehowa chō Wara'o ba ba Ndrawa Mīseraji, ba wangorifi Iraono Gizeraēli, awō wamakao andrō fefoc, si no gōna ira ba lala ba fangorifi Jehowa ja'ira. Ba omocoso dōdō Jetero ba zi sōchi andrō fefoc, nilacoe Jehowa ba Ndraono Gizeraēli, wa no i'efa'ō ira ba danga Ndrawa Mīseraji. Ba imane Jetero : Nīsoeno Jehowa, me no i'efa'ō ami ba danga Wara'o ba ba danga Ndrawa Mīseraji, me no iheta barō mbawa Ndrawa Mīseraji mbanoecania

11 ami. Awena aboto ba dōdōgoc, wa no sabōlō moroi ba Lowalangi bō'ō fefoc Jehowa ; ba zi faja'wa ira chōra sa'ac ila'wa ira. (F. 1, 22; 14, 27. Sīn. 76, 11). Aefa da'ō, ba ifahalō'ō goerifō Jetero andrō, matoea Moze, nibe'e soemange nitoc-

noe ba soemange nitaba, soemange Lowalangi, ba so Ga'aroni, awō zatocae Ndraono Gizeraēli fefoc, ba wangoroedogō ja'ira chō matoea Moze andrō, ba wemanga zoemange andrō fōna Lowalangi.

II. Ba mahemoloc o, ba moedadao Moze, ba wamatoenō hoehoc zato, ba la'ondrasi Moze niha, i'otarai sihoelō wongi, noemalō ba wa'abongi. Ba me i'ila matoea Moze halōwōnia ba niha, ba imane chōnia : He wisa ndrā'ogō ba niha andrō ? Hana wa ha ja'ogō zidao, ba lahoeroefai manō ndrā'ogō niha, i'otarai zi hoelō wongi. noemalō ba wa'abongi ? Imane Moze chō matoecania : Ja'ia, mōimōi chōgoc niha, ba wanofoc faetasa. Na so hoehocora, ba la'ondrasi ndrā'o, enā'ō oc'etoc'ō, ha chō zatoelō, ba enā'ō oc'ombacha'ō nifachoi Lowalangi ba oroisania. Ba imane matoea Moze chōnia : Tenga si gōna wolocemō andrō. Erege dōdōoc ba erege gōi dōdō niha andrō, si so chōoc ; abōlō afōchō halōwōoc andrō chōoc. tēbai ha ja'ogō zangasiwai. Ba 19 da'ocofobawa lala chōoc, o'ō chōgoc, ba itolo'ō Lowalangi : bōi boelō'ōgō sama'ema chō Lowalangi hadia ia ni'wā'ōwā'ō niha, fa'ema chō Lowalangi hoehocora. Ba botochi ba dōdōra gamachocita ba orocsa, ba oroma'ō chōra lala nitōrōra ba he lawisa wolocoe. Ba toetococ ba niha sato zangata'ocēfi Lowalangi ba si fadococ dōdōda ba si lō mangaloc chōra hadia ia, ba fataro ira sangohococ si hōnōhōnō ba si otoc'otoc ba si limalima wococ ba si foelococ, (Moz. IV. 11, 16. Moz. V. 1, 13), fa lō mamalōmalō lafatoenō hoehoc zato. Ba hoehoc seboea, fefoc ba ndrāoc'oc chōoc ; ba hoehococ side'ide fefoc, ba ja'ira zangtoc'ō, ba aoha chōoc o'be'e, ba latolo'ō. Na omanō wāngohonogōi da'ō, ba na i'wā'ō chōoc Lowalangi, ba tola o'taha, ba si

sōchi tōdō niha andrō fefoc, wanga-
 24 woeli ba chōra. Ba i'o'ō niwa'ō ma-
 toeania Moze, fefoc nifobawania
 25 lala chōnia, ba ifaloea. Itoetocjoe
 Moze ba Ndraono Gizeraēli fefoe ni-
 ha si so tōdō ba ifataro hōgō zato,
 sangoehoekoe si hōnōhōnō ba si
 oteo'oetoe ba si limalima woeloe
 26 ba si foeloefoeloe, ena'ō lō mama-
 lōmalō la'asiwai hoehoeo zato. Ba
 hoehoeo seboea, ba ni'ohe chō Moze,
 ba fefoe hoehoeo side'ide, ba ja'ira
 27 zangetoe'ō. Ba ifasao ba lala ma-
 toeania Moze, mangawoeli ba chōra
 da'ō.

FAZA 19.

I. Fangehao sato ba wanema
 orois andrō. II. I'oroma'ō ia Je-
 howa ba hili Zina'i; eboea sibaī
 lachōmi.

1 I. Tōloe waŵa aefa ira ba danō
 Miseraji; me loeo da'ō sibaī, ba la-
 roegi danō si mate Sina'i. (*Moz. I V.*
 2 *33, 15*). No laheta ira ba Rafidi, ba
 larocgi danō si mate Sina'i; ba mo-
 lombase ira ba danō si mate. Ba
 gamaoedoe hili andrō labe'e golo-
 3 mbaseŵa Iraono Gizeraēli. Ba me
 no mōi mijaŵa Moze chō Lowa-
 langi, ba hoemede chōnia Jehowa
 moroi ba hili jaŵa, imane: Da'ō
 niwa'ōoe ba ma'oewoe Jakobo, da'ō
 ni'ombacha'ōoe ba Ndraono Gize-
 4 raēli: (*Hal. zin. 7, 38*). No mi'ila
 nilaogoe ba Ndrawa Miseraji; wa
 no oe'ohe ami, amaedola ba dete
 gafi mojo, wa ba da'e oeroegi wo-
 lohe ja'ami, chōgoe. (*Moz. V. 29,*
 5 *2; 32, 11*). **Ba na edōna sa'ae ami**
mifondrondrongo ligoe, ba na lō
olifoe ami gamachoitagoe andrō
ba tāna chōgoe ami, moroi ba niha
bō'ō fefoe; me no chōgoe goeli
danō ma'asagōrō. (*Moz. V. 5, 2.*
 6 *Sin. 24, 1; 50, 12. Kor. I. 10, 26*).
Ba ōri ere ami chōgoe, soi ni'a-
moni'ō! Da'ō niwa'ōoe ba Ndraono
 Gizeraēli. (*Moz. V. 7, 6. Fet. I. 2, 9*).
 7 Ba mōi Moze, ifaloccha'ō zatoeara

ba ifa'ema chōra daroma li andrō,
 niwa'ō Jehowa chōnia, fefoc. Ba 8
 dozi manō ira, ba ha sara li, la-
 manc: Fefoe hadia ia niwa'ō Je-
 howa, ba ma'o'ō! Ba i'ombacha'ō
 chō Jehowa niwa'ō zato Mozc. Ba 9
 imane Jehowa chō Moze: Hiza,
 mōido chōoe bacha ba lawoco sa-
 we'ewe'e, ena'ō larongo sato, na fa-
 hoehoeodo chōoe, ba ena'ō si lō
 aetoe wamatira chōoe. Ba ifa'ema
 chō Jehowa niwa'ō zato Moze. Ba 10
 imane Jehowa chō Moze: Ae chōra
 ba ŵa'ō chōra, ena'ō mamoni ira
 ma'ōchō ba mahemoloe, ba ndra-
 moebabago noechara. Ba ba zi doea 11
 wongi, ba no mama'anō ira; ba zi
 doea wongi sa mōi tooe ba hili
 Zina'i Jehowa, ba zanehe zato fefoe.
 Ba ba zato, ba ōtaroe'ō gōli, fa- 12
 soei, wangoema'ō chōra: Mi'ange-
 lama, fa bōi mōi mijaŵa ami ba
 hili, bōi na'i mihatō'ō ami ba ga-
 henia; gofoe lia niha zi hatō'ō ja'ia
 ba hili, ba si mate! Lō tola ibabaja 13
 hili tanga niha; niteboe kara na so
 zi manō ba ma uifana, he niha, ba
 he oerifō, lō tola lō mate. Ba na
 terongo li dorofe, ba mōi mijaŵa
 ira ba hili. (*F. 24, 9. Heb. 12, 20*).
 Ba mōi mitooe Moze moroi ba hili, 14
 mōi ia ba zato ba iwa'ō chōra, ma-
 moni ira ba lababago noechara. Ba 15
 imane na chōra: Mifa'anō ami, irege
 ba zi doea wongi; samōsa lō tola
 oroedoe ba ndra alawe.

II. **Ba doea wongi aefa da'ō, me** 16
moleo, ba ilahoe banoea, awō gari
mbanoea, no ibaloegō hili lawooe
saitō ba terongo li dorofe sabōlō-
bōlō; ba ihawoei fa'ata'oe zato, si
so ba golombaseŵa. Ba i'ohe baero 17
golombaseŵa zato Moze, ba wamao-
ndragō Lowalangi, ba la'iagō gahē
hili. (*Moz. V. 4, 11*). Ba no anōnō 18
 simbo hili Zina'i, me no mōi tooe
 ba zoezoenia Jehowa ba galitō; ba
 noemalō mijaŵa zimbo, moroi chō-
 nia, hoelō zimbo galitō mbaho, ba
 modoeroe sibaī hili andrō ma'asa-

- 19 mboea. Ba itoegoe ara, ba itoegoe abóló li dorofe andró: hoemede Moze ba itema linia Lowalangi, eboea linia. Mōi mitooe ba hili Zina'i Jehowa, ba zoezoe hili. Ba ikao-ni ba zoezoe hili Moze Jehowa;
- 20 Ba mōi mijaŵa Moze. Ba imane Jehowa chō Moze: Ae mitooe ba abe'e'ō wangoema'ō ba zato, bōi ndra-moehatō'ō ira chō Jehowa, ba wamaigi ja'ia; fa bōi ato zi mate chōra. He ere andró gōi, sangahangahatō ja'ira chō Jehowa, ba la'amoni'ō gōi ira; fa bōi ilaoe chōra Jehowa. Ba imane Moze chō Jehowa: Tebai mōi mijaŵa ba hili Zina'i zato; noa sa ja'oegō zanga-be'e'ō fangoema'ō, chōma, ba wangōli hili ba no ōŵa'ō: tebai mi-roegi. Ba imane chōnia Jehowa: Ae manō mitooe ba ohe awōoe Ga'aroni, wangawoeli mijaŵa. Ba bōi ndra moehatō'ō ira ere andró, awō zato, ba we'amōi mijaŵa chō Jehowa, ena'ō bōi ilaoe chōra. Ba mōi mitooe ba zato Moze ba iŵa'ō chōra.

FAZA 20.

I. Fame'e oroisa si foeloe. II. Fa'ata'oe zato. III. Oroisa ba wama'anō naha wame'e soemange.

- 1 I. Ba iŵa'ō daroma li andró fefoe Jehowa, imane: **Ja'odo Jehowa Lowalangioe, si no mangeheta ja'oegō ba danō Miseraji andró, ba zi no mōi sawoejoe ami.** (*Moz. V. 5, 6-21. Sin. 81, 11. Hos. 13, 4*). Bōi so chōmō Lowalangi tánō bō'ō, baero ndra'ō. (*Jos. 24. 14*). Bōi fazōchi chōoe nadoe, ba he famaedo hadia ia, he si so si jaŵa ba mbanoea, ba he si so si tooe ba goeli danō, ba he si so ba nidanō, barō danō.
- 5 (*Sin. 97, 7. Jes. 40, 18*). Bōi angaloeloe chōnia ba bōi fosoemange ia; me no Lowalangi solohoe ndra'ō, ja'odo andre, Jehowa, Lowalangioe, sangoehoekoe horō ndra ama ba ndraono ba ba ma'oewoe mitooe, chōra si fatioe tōdō chōgoe, ba si hachōsi tōdō sangomasi'ō ja'ō ba so'ō'ō oroisagoe; iroegi hōnō nga'ōtō. Bōi tōtōi dōi Lowalangioe Jehowa ba waja; lō'ō sa zi lō ihoekoe Jehowa zanōtōi tōinia ba waja. (*Mos. III. 19, 12*). Ame'egō tōdō loeo wolombase andró, ba we'amoni'ō ja'ia. (*F. 31. 13; 35, 2*). Ōnō ngaloeo mohalōŵō ndra'oegō ba ōhalō halōŵōoe fefoe. Ba ero fitoe bongi, ba loeo wolombase chō Lowalangioe Jehowa; bōi babaja hadia ia halōŵō ba da'ō, he ja'oegō, ba he onooe mateoa, ba he onooe alawe, ba he sangai halōŵō chōoe ira mateoa ba he sangai halōŵō chōoe ira alawe, ba he oerifōoe, ba he si fatewoe chōoe ba mbanoeami bacha. Ōnō ngaloeo sa mege chō Jehowa, ba wamazōchi banoea si jaŵa, awō danō, awō nasi, awō nōsira fefoe; ba ba loeo si fitoe, ba no molombase ia. Andró wa no ifahawoe'ō loeo si fitoe andró Jehowa, ba no i'amoni'ō. (*Moz. I. 2, 2*). Fosoemange namaoe, awō ninaoe, ena'ō anaoe nosooe ba danō, nibe'e Lowalangioe Jehowa chōoe. (*Moz. III. 19, 3. Mat. 15, 4. Efes. 6, 2*). Bōi ange'e. (*Moz. I. 9, 6. Mat. 5, 13 21*). Bōi ohorō. (*Moz. III. 20, 10. Mat. 14 5, 27. Heb. 13, 4*). Bōi anagō. (*Efes. 15 4. 28*). Bōi bōbōgō chō nawōoe zi lō doehoe. (*Moz. V. 19, 18*). Bōi isō nomo nawōoe. Bōi isō wo'omo nawōoe ba he sangai halōŵō chōnia ira mateoa, ba he sangai halōŵō chōnia ira alawe, ba he ōrōbaonia, ba ho koedonia, ba he hadia ia, fefoe, nibabajaja nawōoe. (*Rom. 7, 7*).
- II. Ba me larongo sato fefoe we'oegoe'oegoe mbanoea andró ba me la'ila gari mbanoea andró, ba me larongo li dorofe ba me la'ila wanimbo hili, ba ata'oe ira na manizini ba ba zarōoe la'ia. Ba lamane chō Moze: Sōchi na ja'oegō zihede chōma, ba samondrongo

ndra'aga. Sōchi na tenga Lowalangi zihede chōma, fa bōi mate ndra'aga. (*Moz. IV. 18, 16. Heb. 12, 19*).

20 Ba imane Moze ba zato : Bōi mi'ata'oeſi ; ba wanandraigō ja'ami sa so Lowalangi, ba ena'ō mi'ata'oeſi ia, fa bōi mifazōchi horō. (*Moz. V. 5, 28*).

21 Ba ba zarōoe la'ziagō sato, ba mōi ba lawoee saitō andrō bacha Moze, ba zi so Lowalangi bacha.

22 III. Ba imane Jehowa chō Moze : Da'ō ni'wa'ōoe ba Ndraono Gizeraēli : No mi'ila, wa no moehededo chōmi moroi ba mbanoea si ja'wa.

23 Bōi mifazōchi chōmi nadoe firō baerogoe, ba he adoe ana'a, ba bōi mifazōchi chōmi. Naha wame'e soemange ōfa'anō chōgoe, tanō, ba ba dete da'ō ōbc'e zoemange nitoence andrō chōoe ba soemange fangorifi, biribiri ba sa'wi andrō chōoe ; ba nahia andrō fefoe, nihonogōigoe ba da'ō, ba wamosoemange ja'odo ba da'ō, mōido chōoe, ba oefahwoe'ō

25 ndra'oegō. Ba na ōfa'anō chōgoe naha wame'e soemange, kara, ba lō tola ōfake gara nitoto, wama'anō ja'ia ; na ōlaoe chōnia wakake si'ōli, ba salacha ōfatōrō chōnia. (*Moz. V. 27, 5*).

26 Ba lō tola gōi ora ōtōrō, we'amōi ja'wa ba naha wame'e soemange andrō chōgoe, fa bōi tehoi fōnania mbaloebaloe zaila ndra'oegō.

FAZA 21.

I. Oroisa ba chō zawoejoe, ira matoea ba ira alawe. II. Hoekoe zange'e ba hoekoe na horō bō'ō. Folaee balō. III. Amachoita na ifesocho niha oerifō.

1 I. Da'ō gamachoita andrō, nifa'e-maoe chōra : Na ōhōli zawoejoe, niha Heberaia, ba meñō fache mohalōwō ia [chōoe], sawoejoe, ba ba ndrōfi si fitoe, ba ni'efa'ō ia, saoha gōlō. (*Moz. III. 25, 39. Moz. V. 15, 12. Jer. 34, 14*). Na ha samōsa ia, me awena so ia, ba ha samōsa gōi ia ba wangefa'ō ja'ia ; ba na no so ndrongsania, ba ni'efa'ō gōi da'ō,

awōnia. Ba na sochō ja'ia zamodonga ja'ia mege, ba na no mo'ono chōnia, ono matoea, bama ono alawe, ba chō zochō ja'ia ndrongsania, fabaja iraono andrō, ba ha ja'ia ni'efa'ō. Ba na i'wa'ō ena'ō sawoejoe andrō : Omasido zochō ja'ō ba fo'omogoe ba iraonogoe, ba alacha lō aefado, ba jamoe'ohe ia fōna Lowalangi sochō ja'ia, ba jamoe'faedogō ia ba lagō mbawandroehō, ba ma ba gehomo mbawandroehō, ba jamoetōgi dalingania fōrōgi sochō ja'ia, ba ja lō teboelō sawoejoenia. (*Moz. V. 19, 17. Sin. 82, 6. Joh. 10, 34*). Na so zamawa sawoejoe ononia alawe, ba tebai ni'efa'ō da'ō, si mane sawoejoe bō'ō. Na lō omasi zochō ja'ia, samohoe ja'ia, iá, ba jamoe'fahōli'ō, ba lō tola i'amawa ba niha bō'ō, si tenga ja'ira, na lō aro linia chōnia. Ba na chō nononia ihonogōi, ba ja hoelō nononia alawe. Ba na ihalō zamboea tō, ba bōi jamoe'ambōsi ia; he ba gōnia, ba he ba noechania, ba he ba wa'oroedoe chōnia. Na lō itōrō zi tōloe balō andrō, ba ja aefa ndra alawe andrō, saoha gōlō.

II. Na so zamōbōzi awōnia, irege mate, ba hoekoe famocnoe hoekoenia. (*F. 20, 13*). Ba na tenga ni'odōdōgō, na Lowalangi zamatōrō tangania, ba oehonogōi chōoe naha, nisa'wania woloi. (*Moz. IV. 35, 11. Moz. V. 19, 2. Jos. 20, 2*). Ba na so zolaee horō chō nawōnia, na iboenoe, nilimo, ba ba zinga naha wame'c soemange chōgoe ōhalō ia, ba wamoenoe ja'ia. (*Raz. I. 2, 29*). Sa-mōbōzi amania, ba ma inania, ba niboenoe. (*Moz. III. 20, 9*). Soraboe Iraono Gizeraēli — he i'amawa sawoejoe, ba he ba nomonia lasōndra. ba niboenoe. (*Moz. V. 24, 7*). Sangelifi amania, ba ma inania, ba niboenoe. (*Moz. V. 27, 16. Amaed. 20, 20; 30, 17. Mat. 15, 4*). Na so zi fagoeagoea ba na ibōzi nawōnia si samōsa, kara, ba ma tanga, irege

- 19 ibe'e ba zalo, he lō mate ia, ba ja aefa zolaoe da'ō, na ifoeli abe'e ni-bōzi andrō, na i'ila mōi tooe, mani'o; ha gōtō zi tebato ia jomo isalahini chōnia, ba ifaigi daloedaloe chōnia. Na so zamōzi sawoejoenia ira matoea, ba ma sawoejoenia ira alawe, si'o, irege adōlō mate, ba ni-hoekoe da'ō. Ba na aeri na oea, mato ma'ōchō, ba ma mato doea wongi, ba tenga nihoekoe ia, me no chōnia, bōli gana'ania. Ba na so niha si fasōndra, ba na latimba ndra alawe sanabina, irege acchoe dabinania, ba na lō'ō na atō bō'ōnia, safōchō, ba nichaoe zolaoe da'ō, ogaoeta niwa'ō zodonga ira alawe andrō, ba ibe'e, dali niwa'ō zangoe-
 23 hoekoe. Ba na iregi zabōlōbōlō, ba noso lahalō fangali noso, (*Moz. III. 24, 19. Mat. 5, 38*), ba hōrō fangali hōrō, ba boha fangali mboha, ba tanga fangali danga, ba ahe fangali gahe, ba sachōzi fangali zachōzi, ba socho ba doho fangali zocho ba doho, ba socho ba mbalatoe fangali zocho ba mbalatoe. Na so zamōzi hōrō zawoejoenia ira matoea, ba ma hōrō zawoejoenia ira alawe, irege aboto, ba jamoe'efa'ō ia, salahi hōrō
 27 andrō. Ba na ateoe nifō ibe'e, na ibōzi zawoejoenia ira matoea, ba ma sawoejoenia ira alawe, ba jamoe'cfa'ō zawoejoe andrō, salahi nifō andrō.
- 28 **III.** Na itandroe ndra matoea, ba ma ira alawe sawi, balazi mate, ba niteboe kara zawi andrō, wamoeno'e ja'ia; ba ja si lō horō zochō sawi. (*Moz. I. 9, 5*). Ba na no ara si fatandroetandroe zawi andrō ba na no moefangelama zochō, ba na lō'ō zoei idarodarogō, ba miteboe kara gōi zawi andrō, na no iboenoe ndra matoea, ba ma ira alawe, ba hoekoe famoenoe gōi hoekoe zochō
 30 ja'ia. Ba na lafo'ōmō ia hōli, ba ibe'e hōli noso, ha wa'eboea nibe'e
 31 ōmōnia. Ba na ono matoea ba ma ono alawe nitandroe, ba si manō zoei hoekoe nifatōrō chōnia. Ba na sawoejoe ira matoea, ba ma sawoejoe ira alawe nitandroe zawi, ba 30 roefia gōmō zochō sawi andrō ba niteboe kara zawi. Na so zi lō manōsōwoei ba'a, ba ma sogao ba'a ba lō isōsōwoei, ba na aechoe si tooe zawi, ba ma kalide, ba jamoe-salahini ba zochō, ana'a, sochō ba'a andrō, ba amatela andrō, ba chō zochō. Ba na itandroe zawi niha bō'ō sawi, irege mate, ba ni'amawa zawi saeri andrō ba nifaosa mbōli; ba si mate, ba nifaosa gōi. Ba na no la'ila manō niha, wa no tohōna si fatandroetandroe zawi andrō, ba na lō nidarodarogō zochō ja'ia, ba isalahini sawi zawi andrō, ba ja chōnia zi mate andrō.

FAZA 22.

I. Amachoita ba wanagō ba na tefara'oe hadia ia. II. Ba horō bō'ō ba ba wangeboea hare gana'a ba ba zalacha.

- I. Na so zanağō sawi, ba ma biribiri, ba na itaba ba ma i'amawa, ba lima nga'oe sawi ibe'e fangali zi sageoe ba ōfa nga'oe biribiri fangali zi sageoe, ogaoeta (*Sam. II. 12, 6. Amaed. 6, 31. Loek. 19, 8*). Na tera'oe zanağō ba wanōi jomo, ba na laboenoe, ba tenga nilaoe balō da'ō. Ba na ba zi no moloeo zi manō ba nilaoe balō. Sanagō, ba isalahini zinagōnia, ba na lō chōnia, ba ni'amawa ia salahi nitagōnia andrō. Na tesōndra aeri ba chōnia nitagōnia, he sawi, ba he kalide, ba he biribiri, ba sagesageoe tō ifoeli, ogaoeta. Na so zi doedoe oerifōnia ba mbenoiania, ba ma ba kaboe nagoie chōnia, ba na lō i'ōli, na la'a zinanō ba nowi bō'ō, ba isalahini boea zinanōnia, balazi wa'abōlō mboea; ba na ahoi la'a zinanō ba nowi, ba fondrege zi sōchi mboea nowinia ba boea ba kaboe nagoie chōnia ibe'e salahi. Na so galitō, na achozi go'ō ba na ira'i ubasitō ba

na achozi novi, ba isalahini zachozi
 7 andrō samobōrō alitō mege. Na so
 zame'e ba nawōnia ni'irō'ō, ana'a,
 ba ma aja, ba na tetagō ba nomo
 da'ō, ba ifabali mbōlinia sanagō a-
 8 ndrō, na tesōndra ia. Ba na lō moe-
 sōndra zanagō, ba jamōi fōna Lo-
 walangi zochō omo, jamōi ba hōloe,
 wa lō nibabajania ochōta nawōnia
 9 andrō. (*F. 21, 6*). Na so hadia ia zi
 taja, he sa'wi, ba he kalide, ba he
 biribiri, ba he baroe, ba he gofoe
 hadia ia zi taja, ba na so zangoe-
 ma'ō: da'ō ia! ba ni'ohe fōna Lo-
 walangi hoehocora, ba ni'wa'ō Lo-
 walangi si so sala, ba ifabali wana-
 10 lahini chō nawōnia. Na so zame'e
 nikoebaloi nawōnia kalide, ba ma
 sa'wi ba ma biribiri, ba ma hadia
 ia goerifō, ba na mate da'ō, ba ma
 na gōna hadia ia, ba ma na te'oloi'ō,
 11 si lō i'ila niha bō'ō, ba fe'amōi ba
 hōloe chō Jehowa wangetoe'ō hoe-
 hoeo, ma no noemalō dangania ba
 gochōta nawōnia andrō; ba na itehe
 12 da'ō sochō, ba alacha lō i'ali. Ba
 na no latagō chōnia, ba i'ali chō
 13 zochō. Ba na no tesasawi [ba goetoe
 ndroe'oe], ba na i'ila i'oroma'ō nga-
 mohi, ba alacha lō i'ali nisasawi
 14 andrō. (*Moz. I. 31, 39*). Na so zo-
 mbalō oerifō nawōnia ba na gōna
 hadia ia ba ma na mate, ba zi lō
 15 sochō ja'ia, ba i'ali. Ba na ba zi
 so zochō, ba alacha lō ibe'e wa-
 ngali si samōsa; na niwawalō, ba
 no itema wombālō.

16 II. Na so zamowōhō ono alawe,
 si lō moefohoe na, na oroedoe ia
 chōnia, ba ibe'e mbōwō. (*Moz. V.*
 17 *22, 23*). Ba na ha sambalō lō itehe
 amania, ibe'e chōnia, ba jamoetoelō
 wirō, ndrōchoendrohoe mbōwō nono
 18 alawe. Ira alawe si fakelemoe, ba
 19 bōi orifi. (*Moz. V. 18, 10*). Dozi
 soroedoe ba goerifō, ba niboenoe.
 20 Na so zamozoemange adoe, ba ten-
 ga ha Jehowa, ba nihori (*Moz. V.*
 21 *17, 3-5*). Niha bō'ō, ba bōi fakao ba
 bōi falangōgō; noa sa niha bō'ō gōi

ami ba danō Misera'iji mege. (*Moz.*
III. 19, 34). Lacha mbanoea ba si 22
 lō ama si lō ina ba bōi manō mi-
 fakao. (*Jes. 1, 17*). Na ōfakao ia 23
 sa, ba na i'angarōfi li ndra'o, ba
 lō zi lō oefondrondrongo wanganō-
 ngarōfi, ba tesao dania wōnoegoe 24
 ba oefaboenoe'ō ami si'ōli, ba to-
 bali lacha mbanoea ngambatōmi
 ba si lō ama ndraonomi. Na ōbe'e 25
 nifalali gana'a ba mbanoeagoe si
 noemana, si so ba ngaimō, ba
 bōi sangeboea hare ndra'oegō chō-
 nia; bōi mifohare chōnia. (*Moz. V.*
23, 19. Sin. 15, 5. Hez. 22, 12). Na 26
 ōhalō gade mbaroe nawōoe, ba irege
 aechoe loeo, ba ōfoeli chōnia. (*Moz.*
V. 24, 13). Awai sa gambala mbo- 27
 tonia, ha baroenia andrō; ha-
 dia sa'ae ibe'e ambalania, na mō
 rō ia? Na i'angarōfi li ndra'o, ba
 oefondrondrongo chōnia, me no
 28 sahadhō tōdō ndra'odo. Bōi tandra-
 ōvaisi Lowalangi ba bōi elifi zatoea
 mbanoeami (*Hal. zin. 23, 5*). Si no 29
 fahōna chōoc ba si sōchi nōsi mboea
 nagoe chōoe, ba bōi zi lō ōloeloe.
 Si a'a nonoeo matoea, ba ōbe'e chō-
 goe. Ba si manō gōi ba za'wioe ba 30
 ba mbiribirioe: fitoe bongi jaso chō
 ninania, ba na aefa da'ō, ba ō'ohe
 chōgoe. (*Moz. III. 23, 27*). Ja niha 31
 ni'amoni'ō ami chōgoe. Ba ōsi nisa-
 sawi goetoe ndroe'oe ba mbenoea,
 ba lō tola mi'ā, mibe'e ō nasoe.
 (*Moz. III. 19, 2. Fet. I. 1, 16*).

FAZA 23.

I. Amachaita, fa bōi mofaja ba

fa bōi eboea dōdōra zamboeana.

II. Dōfi wolombase ba fe'amoni'ō

lo'o sabato. Inōtō gowasa andrō.

III. Ifaboe'oe chōra Lowalangi iti-

miba chōra zi lō sōchi ba lalara ba

danō Gana'ana.

I. Bōi bōbōgō zi lō doehoe. Bōi 1
 tolo zolaoe si lō atoelō, we'amōi
 sasinia, ba wamoejoe'ō hoekoe. (*F.*
20, 16). Bōi o'ō zato, ba wama- 2
 zōchi si lō sōchi. Na so hoehoeo,

- ba bōi o'awōgō zato we'amōi sasi.
 3 ba wamoejoe'ō hoekoe. Bōi o'awōgō zalaŵa, na so hoehoconia. (*Moz. III. 19, 15*). Na ōsōndra zaŵi zi fa'oedoe chōoe, ba ma kalidenia, si-soena, ba ō'ohe mangawocli chōnia.
 4 (*Moz. V. 22, 1*). Na ō'ila ilangō galide zi fa'oedoe chōoe noronia, ba bōi erogō ia, ōtolo ia, ba wamoe'a andrō. Bōi foejoe'ō hoekoe zi noemana, banoeami, na so hoehoconia.
 5 Bōi fabaja ndra'oegō ba hochoeo, ba zi faroeka faja ba bōi fa'awōndra'oegō ba wangetoe'ō hoekoe zi lō horō, ba si so hoēhoeo satoelō; lō'ō sa oew'a'ō si lō horō zi so horō.
 6 Ba bōi a gana'a; i'abōsi'ō sa'ae zangila niha ana'a andrō ba ifoejoe'ō hochoeo satoelō. (*Moz. V. 16, 19; 27, 25*). Niha bō'ō, ba bōi fakao, noa sa mi'ila, he wisa dōdō niha bō'ō, me no niha bō'ō mege ami, ba danō Miserajji. (*F. 22, 21*),
 7 II. Meōnō fache wa'ara mangahangahalō ndra'oegō ba ōbasibasi mboea nowi, (*Moz. III. 25, 3*), ba ba ndrōfi si fitoe, ba bōi ogoena'ō ia, bōi halō, ena'ō lahalō gōra chōnia si noemana, banoeami; ba hadia nisaigōra, ba hana na oetoe ndrōe'oe zi manga; ba si manō gōi wolaoemō ba kaboe nagoe chōoe ba ba
 8 kaboe falo. Ōnō ngaloeo wa'ara, ba hana na ōhalōhalō halōwōoe, ba ba loeo si fitoe, ba molombase ndra'oegō, ena'ō molombase gōi zaŵi ba kalide chōoe, ba ena'ō lahasoegō ira ono zawoejoemō ira alawe, ba he niha bō'ō andrō [chōoe].
 9 (*F. 20, 9*). Fefoe hadia ia, niŵa'ōgōe chōmi, ba bōi olifoe ami! Bōi itōrō limi dōi Lowalangi bō'ō; bōi itōrō mbewemi! (*Jos. 23, 7*).
 10 (*A. 14-79: F. 34, 18-26. Moz. III. 3, 23. Moz. V. 16*).
 11 Medōloe zi dōfi ōlaoe chōgoe gowa. Owasa roti si lō moe'aisōni ōlaoe: fitoe, ngaloeo wa'ara ō'ā rotī si lō moe'aisōni, si mane niŵa'ōgōe chōoe, na baŵa Abibi, me no ba da'ō
- aheta'ō ba danō Miserajji. Bōi mōi chōgoe lō ba danga (*F. 34, 18. Moz. V. 16, 16*). Ba owasa ba wamasi si a'a mboea danō, nihaloē. Ba owasa ba wamasi sarā, ba wasoelōna ndrōfi, na ō'ozaragō mboea danō. Medōloe zi dōfi la'ondrasi Zo'aja, Jehowa, dozi motōi matoci. (*F. 34, 23*). Bōi fabaja ba roti ni'aisōni ndrō zoemange andrō ni'oheoe chōgoe, ba tawō zoemangegoe ba gowasa, ba bōi tebe'e jaŵa iroegi mahemoloe. Fondrege zi sōchi, si a'a mboea nowi chōoe, ba ō'ohe ba nahia Lowalangioe Jehowa. Ono mbiribiri, ba bōi rino ba nōsi zoesoe ninania.
 III. Ba oefowaōwaō fōnaoe mala'ika ba wondrorogō ja'oegō ba lala ba ba wolohe ja'oegō ba naha andrō, nihonogōigoe; (*F. 33, 2. Jer. 6, 14. Mal. 3, 9*); angelama ba chōnia andrō, ba o'ō niŵa'ōnia; bōi sabe'e tandro ndra'oegō chōnia; lō'ō sa ibe'e aefa chōmi lalōmi; fangoroma'ō ja'o sa'ae ia. Ba na ōfondro ndrongo linia ba na ō'o'ō fefoe niŵa'ōgōe chōoe, ba emali nemalioe ndrā'odo ba si fa'oedoe ba zi fa'oedoe chōoe. Mowaōwaō sa'ae dania fōnaoe mala'ika andrō chōgoe, wolohe ja'oegō ba Ndraono Gamori ba ba Ndraono Cheti ba ba Ndraono Weresi ba ba Ndrawa Gana'ana ba ba Ndraono Hewi ba ba Ndraono Jeboesi, ena'ō oehori ira. Bōi angaloeloe ba Lowalangira bōi fosoemange, ba bōi chia'ō wolaoera, faoeloegō doedoegō, ba rasa harefa andrō chōra. (*Moz. III. 18, 3*). Lowalangimi Jehowa mifosomange, ba ihōna dania chōoe gaoerifa, ba fōchō, ba itimba chōoe. (*Moz. V. 7, 13*). Ba lō dania salaoe taloe ba lō si lō ono ba danō chōoe, ba biha wa'anaoe nosooe oebe'e. Oefowaōwaō fōnaoe wameta'oe andrō chōgoe ba oefawoeka fefoe niha, niroegioe dania, ba moloi dania fōnaoe nemalioe fefoe oebe'e. (*Moz. V. 11, 25*). Geto oefowaōwaō

fōnaoe, ena'ō moloi fōnaoe Ndraono Hewi ba Dawa Gana'ana ba Iraono Cheti labe'e. (*Moz. V. 7, 20. Jos. 24, 29*) 12). Ba tenga ha dōfi wa'ara oeti-mba ira fōnaoe, fa bōi modoe'oe danō ba fa bōi fahōna goetoendroe'oe 30 chōoe. Oezarazara wanimba ja'ira fōnaoe, irege ato ami, ba wango- 31 chōgō tanō. Ba i'otarai nasi zoechoe oebe'e nolamō, iroegi nasi ba Ndra- wa Wilisiti, ba i'otarai danō si mate andrō ba iroegi mboto nidanō (Oife- 32 rati) andrō. Oebe'e sa'ae ha dangaoe niha ba danō, ba ōtimba ira fōnaoe. 32 Bōi fawoe'oe li ndra'oegō chōra, ba he ba Lowalangira andrō. (*F. 34, 33*) 12). Bōi si lō teboelō ba danō ira, fa bōi labe'e mamazōchi horō ndra'- 33 oegō chōgoe. Na ōfosoemange Lo- walangira, ba tobalī tandra'wa chōoe. (*Sangoehoeck. 2, 3*).

FAZA 24.

I. Fawoe'oesa li. II. I'oroma'ō ia Lowalangi ba zatoea Ndraono Gize- 34 raēli. III. Ifoeli mōi mijā'wa ba hili Moze ba ōfa woele wonginia ba 35 da'ō.

1 I. Ba imane chō Moze : Ae mija- 36 wā chō Jehowa, ja'oegō ba ira A'ar- oni, Nadabi, Elihoe ba satōea Ndrao- no Gizeraēli, fitoe ngafoele, ba mi'angaloeloe chōnia ; ba zarōoe so 2 ami. Ba ha Moze zi hatō'ō ja'ia chō Jehowa ; ja'ira andrō, ba lō tola 3 lahatō'ō ira, ba sato, ba bōi fao chōnia, we'amōi mijā'wa. Ba inōi 4 Moze, i'ombacha'ō ba zato gorōisa Jehowa andrō fefoe ba amachoi- 5 nia fefoe. Ba latema linia sato, ha sara li, lamane : Oroisa andrō fefoe, nibe'e Jehowa, ba ma'o'ō ! Ba itanō 6 ba zoera gorōisa Jehowa fefoe Moze. Ba mahemoloe ō, ba ihoelō wongi 7 ifa'anō naha wame'e soemange, ba gahe hili, awō harefa, felendroea, i'ohiaō wa'oja mado Ndraono Gize- 8 raēli, si felendroea. Ba i'wa'ō ba nono matoea Ndraono Gizeraēli la- 9 be'e zoemange nitoenoe chō Jeho-

wa ba lataba nono za'wi, si matoea, 10 soemange fangorifi. Ba ihalō zi ma- tonga ndro Moze, ilaoe ba wiga, 11 ba si matonga, ba ibe'e fanefe na- ha wame'e soemange. Ba ihalō zoera 12 wawoe'oesa li andrō, ba ifarongogō ba zato wombaso. Ba lamane : 13 Fefoe hadia ia ni'wa'ō Jehowa, ba mafondrondrong, ma'o'ō. Ba ihalō 14 ndro no mege Moze, itefe zato, ima- ne : Do wawoe'oesa li andrō da'e, 15 fawoe'oesa li nilaoe Jehowa chōmi, dali gorōisa andrō fefoe. (*Mat. 26, 28. Heb. 9, 20*).

II. Ba mōi mijā'wa Moze ba ira 16 A'aroni, Nadabi, Abihoe ba satōea Ndraono Gizeraēli, fitoe ngafoele. 17 (*F. 19, 13*). Ba oroma chōra Lowa- langi Ndraono Gizeraēli ; barō ga- henia, ba hoelō mbatoe nila nifa'- 18 anō, si mane banoea si jā'wa wa'oha- hae. (*F. 33, 20. Jes. 6, 1. Hes. 1, 26*). Ba nitoetoenje andrō ba Ndraono 19 Gizeraēli, ba lō ibabajā. Ba me no lanehegō Lowalangi, ba manga ira.

III. Ba imane Jehowa chō Moze : 20 Ae mijā'wa chōgoe ba hili ba ba da'ō iagō, ba oebe'e chōoe gara wa- 21 noera andrō, ba nisoera gorōisa ba amachoi- 22 ta andrō, nisoeragoe, ba wamahaō ja'ira. Ba maoso Moze, 23 i'ohe genoninia Josoea andrō ; ba mōi mijā'wa ba hili Lowalangi Moze. 24 Ba ba zatoea no mege, ba imane : 25 Mibaloiga ba da'e, irege mangawoeli- ga chōmi ; so sa atō awōmi Ga'aroni 26 ba Hoeri. Na so zi so hoehoe, ba jamoe'ohe chōra. Ba me no iroegi 27 jā'wa hili, ba ibaloegō hili lawoeo. Ba i'iagō hili Zina'i lachōmi Jeho- 28 wa. Ōnō ngaloee wa'ara ibaloegō hili lawoeo andrō ; ba me loeo si 29 fitoe, ba hoemedē ia chō Moze, moroi ba lawoeo. Ba ba wamaigi 30 Ndraono Gizeraēli, ba hoelō galitō si mangamanga hadia ia lachōmi 31 Jehowa andrō ba zoezoe hili. (*Moz. V. 4, 24. Heb. 12, 29*). Ba mōi bacha 32 ba lawoeo Moze, mōi ia mijā'wa ba hili. Ba ōfa woele ngaloee ba ōfa

woeloe mbongi Moze ba hili. (*F. 34, 28. Moz. V. 9, 9*).

FAZA 25.

I. Fangoema'õ bobotolõ ba ni'amonio. II. Tawõla gamaboe'oe la li. III. Meza roti nifaigifaigi andrõ. IV. Naha wandroe.

- 1 I. Ba boemede Jehowa chõ Moze,
2 imane : Wã'õ ba Ndraono Gizeraeli,
3 ena'õ labe'c mbobotolõ chõgoc ; midozigõ
4 zi no aoha gölõ, wangai, chõra. (*F. 35, 5*).
5 Ba da'õ game'ela nihalõmi chõra : ana'õ
6 ba firõ ba tõla ; ba oengoe sowæ waroewaroe
7 ba oengoe sojo ba kirimisi, ba tarafali
8 ba boe nambi ; ba oeli mbiribiri nilaoe
9 sojo ba oeli mina goeaza ba bana (eoe) ;
10 ba fanicha ba wandroe, ba rembaremba
11 ba wanicha fama-joini ba ba nitoenoe
12 samohoea ; ba feremata oena, ba feremata
13 bõ'õ, talachoi nono mbaroe andrõ, awõ
14 ba mbola waetasa andrõ. (*Sangoehoe k. 8, 27*).
15 Ba lafa'anõ chõgoc nahia ni'amonio,
16 ena'õ sosodo ba chõra. (*F. 29, 45. Heb. 9, 1*).
17 Mitõngõni sibai wamaedo nahia ba
18 famaedo wakenia andrõ fefoe ni'oroma'õ
19 goe chõoe dania, wamazõchi ja'ia.
20 (*A. 10-22: Faz. 37, 1-9*).
- II. Ba lafazõchi dawõla, bana geoenia,
21 2½ hela wa'anaoe ba 1½ hela wa'ebolo
22 ba 1½ hela wa'a-lawã. Ba õfo'oeli si
23 ndroehoe mbalaki tånõ bacha ba tånõ
24 baero õfo'oeli ba õfasoci wamosinga ja'ia
25 ana'a. Ba õfa õfahela toembo ni'ogaolo,
26 ana'a, ba õfachai ba gahenia si õfa,
27 dombloedomboea fatambai. Ba õfazõchi
28 heahea bana, ba õfo'oeli ana'a. Ba
29 heahea andrõ, ba õfatõrõ ba doembo
30 ni'ogaolo no mege, ba ngai dawõla,
31 ena'õ tobali famahea dawola. Bõi
32 teboelõ ba doembo ni'ogaolo andrõ
33 ba ngai dawõla heahea andrõ ; lõ tola
34 aheta ba da'õ. Ba barõ dawõla andrõ
35 õbe'e zoera gorõisa, nibe'egoe ba dangaoe
36 dania. Ba õfazõchi, lagõlagõ, si
37 ndroehoe mbalaki 2½ hela wa'anaoe

ba 1½ hela wa'ebolo. Ba dõmboea 18
õfazõchi keroebi ana'a, — nibõbõzi
wamazõchi ja'ia — fafõfõ lagõlagõ
andrõ ; faoma fafõfõ õbe'e keroebi
andrõ. Ba dete lagõlagõ andrõ õbe'e 19
keroebi andrõ, fafõfõ. Ba keroebi 20
andrõ, ba samologõ afira, mija'wa,
wamaloegõ lagõlagõ andrõ afira, si
fatahõ ira, la'otahõgõ lagõ dawõ-
21 la keroebi andrõ. Ba õbe'e ba 21
dete dawõla lagõlagõ andrõ ; ba
22 bacha barõ dawõla õbe'e zoera go-
roisa andrõ, nibe'egoe ba dangaoe
23 dania. (*Raz. I. 8, 9. Heb. 9, 4*).
24 Ba ba da'õ oe'oromaroma'õ ndra'o
25 chõoe dania, moroi ba lagõlagõ
andrõ fahoehoeo ndra'o chõoe, moroi
26 ba gotaloca keroebi andrõ si do-
mboea, si so ba dete dawõla wama-
doehoe'õ andrõ, ero na so ni'wa'õ-
27 goe, nifa'emaõ ba Ndraono Gize-
raeli. (*Moz. IV. 7, 89*).

(*A. 23-29: Faz. 37, 10-16*.)

III. Ba õfazõchi meza, bana 23
geoenia, 2 hela wa'anaoe ba sahela
wa'ebolo ba 1½ wa'alawã. Ba õfo'-
24 oeli ia si ndroehoe mbalaki ba
õfosinga ana'a, fasoei. Ba õfola-
25 mbelambe, laloc'a wa'ebolo, fasoei,
ba õfosinga göi ana'a lambelambe
andrõ, si fasoei göi. Ba õfa õfazõ-
26 chi chõnia toembo ni'ogaolo, ba ba
watalinga gahenia õfachai doembo
27 andro. Si fatõfa ba lambelambe
28 doembo andrõ, naha heahea, ba
wõlohe meza andrõ. Ba heahea 28
andrõ, ba bana, nifo'oeli ana'a ;
da'õ wamahea meza andrõ. Ba õfa-
29 zõchi zogoena ba da'õ, mako ba figa
ba koendri ba mako ba wamadoe,
fame'e zoemange nibadoe ; si ndroe-
30 hoe mbalaki õ'ogõena'õ wamazõchi
ja'ia. Ba ba meza andrõ, ba lõ
31 õboelõ'õ roti nifaigifaigi, fõnagoe.
32 (*Moz. III. 24, 5*).

(*A. 31-39: Faz. 37, 17-24*.)

IV. Ba õfazõchi na naha wandroe 31
si ndroehoe mbalaki, nibõbõzi naha
wandroe andrõ, ahenia ba tõlania ;
ba nifoboengia ia, bowo sawena aboto.

32 (*F. 37, 17*). Ba nifodaha fatambai,
 33 tōloetōlooe dambai ndraha. Ba sara-
 sara daha, ba tōloetōlooe tebe'e
 ni'obowo kanari, samboesamboea
 bowo, sawena aboto; si manō ba
 34 ndraha andrō fefoe, si ōnō, daha na-
 ha wandroe andrō. Ba ba dōla, ba
 ōfa tebe'e boenga ni'obowo kanari,
 35 sawena aboto, Samboesamboea bo-
 wo tooe zi doeadoea daha chōnia,
 ba ndraha andrō, si ōnō, daha naha
 36 wandroe andrō. Ba bene mbowo
 andrō ba daha andrō, ba ha sara,
 awō dōla; nibōbōzi fefoe, ba ha
 37 sara, si ndroehoe mbalaki. Ba fitoe
 ōfazōchi fandroe chōnia, nibe'e ja'wa
 dania, ba wohagami naha andrō
 38 fōnania. Ba goeti wandroe chōnia
 ba sife andrō, ba si ndroehoe mba-
 39 laki gōi. Otoe a doea woeloe balaki
 ō'ogoenā'ō si ndroehoe mbalaki, wa-
 mazōchi ja'ia, fabaja gamagamania
 no mege. Ba faigi, fa ōtōngōni sibai
 40 doelada andrō, ni'oroma'ō chōoe ba
 hili, wamazōchi ja'ia. (*Hal. zin. 7,*
44. Heb. 8, 5.)

FAZA 26.

I. Ose wamadoehoe'ō andrō. Koe-
 lamboenia. II. Fafania. III. Ba'a-
 ba'a andrō.

(*A. 1—14: Faz. 36, 8—19.*)

1 I. **Ba** ba nose andrō, ba foeloe
 nga'ōrō koelamboe ōbe'e, wama-
 zōchi ja'ia, koelamboe nisosō, tara-
 fali bana, ba oengoe sowē waroe-
 waroe ba sojo, ba kirimisi; ōfo-
 kerochi nifolaoe doeka wanoso,
 2 wamazōchi ja'ia. (*F. 36, 8*). Sagōrō
 koelamboe, ba 28 hela wa'anaoe
 ba 4 hela wa'ebolo; nifaomagō
 wa'eboea goelamboe andrō fefoc. Ba
 3 Limalima nga'ōrō koelamboe nifa-
 4 tagoe. Ba ōfotoembo dagoetagoe
 goelamboe ba wondrege zi sagōrō,
 toembo oengoe sowē waroewaroe,
 ba si manō ba dagoetagoe goelamboe
 5 ba wondrege zi sagōrō. Lima woeloe
 doembo ōbe'e ba goelamboe si
 sagōrō ba lima woeloe doembo

gōi ba goelamboe andrō si fasi-
 nga ba zi sagōrō andrō, ena'ō
 faoedofaoedoe doembo andrō. Ba 6
 lima woeloe ōfazōchi chaichai ba
 ōbe'e famachai goelamboe andrō,
 ena'ō ha samboea nose andrō. Ba 7
 ōfazōchi gōi doefo boe nambi, sagō
 nose andrō; felezara nga'ōrō ōfa-
 zōchi toefo ba da'ō. Sagōrō toefo, 8
 ba 30 hela wa'anaoe ba 4 hela
 wa'ebolo; faoma wa'eboea zi feleza-
 ra nga'ōrō andrō. Lima nga'ōrō 9
 toefo andrō, ba ōfatagoe, ōbali'ō si
 ha sagōrō, ba si manō gōi zi ōnō
 nga'ōrō, si tosai, ni'osagōrō'ō; ba
 si sagōrō ba naha zi ōnō, ba ōfa-
 tō'ō daloe, ōfodoea winaeta, ba
 mbawa doea nose. Ba ba dagoe- 10
 tagoe doefo ba wondrege zi sagōrō
 andrō, ba lima woeloe ōfazōchi
 toembo, ba si manō gōi ba dagoe-
 tagoe doefo ba wondrege zi sagōrō,
 lima woeloe doembo. Ba lima woeloe 11
 ōfazōchi chaichai, tōla, ba ōfatōrō
 ba doembo andrō chaichai andrō,
 wama'anō sagō andrō, fa ha sagōrō.
 Ba ba zi tōra fa'anaoe doefo andrō, 12
 ba si matonga, ba ba gero nose la-
 tōraigō. Ba hadia zi tōra na ba doefo 13
 andrō, ba sahesahela dambai lafata-
 loe'i'ō, ba ngai nose, ena'ō ibaloe-
 gō. Ba ōfazōchi baloebaloe doefo 14
 andrō doefo oeli mbiribiri, nilaoe
 sojo, ba baloebaloe da'ō zoei, ba
 toefo oeli mina goeaza.
 (*A. 15—25: Faz. 36, 20—30.*)
 II. **Ba** ōfalaoe'ō wafa, dōladōla 15
 nose, nifasandro, bana geoenia. Sa- 16
 gōrō fafa, ba 10 hela wa'anaoe ba
 1½ wa'ebolo. Ba sagōrō, ba doea 17
 mba'iba'i, nifabōbō; si manō wama-
 zōchioe fafa nose andrō fefoc. Ba 18
 fafa nose, nifalaoe'ōmō, ba 20 nga'-
 ōrō tånō raja. Ba ōfo'ahe firō, 40, 19
 ha wafa andrō si 20 nga'ōrō; doea-
 doea gahe zagōrō fafa, ba mba'iba'-
 inia andrō si doeadoea. Ba si manō 20
 gōi, ba zi tambai nose, tånō jōoe,
 20 nga'ōrō fafa, awō gahe firō a- 21
 ndrō si 40, doeadoea gahe zagōrō

- 22 fafa. Ba ba hambo nose, tánō ba gaechoela leoe, ba 6 nga'ōrō ōfa-
 23 laoe'ō fafa. Ba doea gōrō wafa ōfalaoe'ō ba watalinga nose tánō
 24 foeri, si domboea. Si doeadoca gōrō da'ō moroi tooe, ba ha sara ba hō-
 goe, ba doembo ni'ogaolo andrō si samboea; si manō zi doea gōrō a-
 25 ndrō nifotalinga zi'oe. Tobali wāloe nga'ōrō fafa, si so ahe firō andrō,
 — 16 gahe, doeadoea gahe zagōrō fafa.

(A. 26-30: Faz. 36, 31-34.)

- 26 Ba lima ōfazōchi lazi, bana, ba
 27 wafa andrō ba zi tambai nose, ba lima lazi ba wafa ba zi tambainia,
 ba lima lazi ba wafa ba gero nose, tánō ba gaechoela leoe. Ba lazi ba
 28 dāloe andrō, ba ba dāloe wafa itōrō, sandroro manō. Ba fafa andrō, ba
 29 ōfo'oei ana'a, ba he toembo andrō chōnia, ba nifatōrō lazi andrō, ba
 ana'a ōfake wamazōchi ja'ia, ba lazi andrō ba ōfo'oei ana'a. Si
 30 manō wamazōchioe ose andrō, dali ni'oroma'ō chōoe ba hili. (F. 25, 40).

(A. 31-37: Faz. 36, 35-38.)

- 31 III. Ba ōfazōchi gōi mba'aba'a oengoe sowē waroewaroe ba sojo
 ba kirimisi ba tarafali bana nifolaoe doeka wanoso wamazōchi ja'ia,
 32 nilalaoe keroebi. (F. 36, 35). Ōfa be'e taroe nahe bana, nifo'oei ana'a
 ba nifo'afe firō, ba wanandro ja'ia osō'osō ana'a. Ba barō chaichai andrō
 33 naha mba'aba'a andrō; ba bacha barō mba'aba'a andrō ōbe'e dawōla
 si so soera gorōisa. Ba oto'oto chōmi mba'aba'a andrō, ba gotaloeara
 34 ni'amoni'ō wondrege ni'amoni'ō. Ba ōbe'e ba dete dawōla zoera gorōisa
 35 lagōlagō andrō, ba meza andrō, ba baero mba'aba'a andrō
 36 ōbe'e, ba naha wandroe andrō, ba ba gamaoedoe meza, tánō raja
 ba nose; tánō jōoe ōbe'e meza. Ba ōfazōchi gōi mba'aba'a mbawandroe
 hō nose, oengoe sowē waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba tara-

fali bana, nifolaoe zanoso si garagara. Ba lima ōfazōchi taroe nahe,
 37 taroetaroe mba'aba'a andrō, bana, ba ōfo'oei ana'a; ba osō'osōnia,
 ba ana'a gōi, ba lima ōfahele ahenia, tōla.

FAZA 27.

I. Naha wame'e soemange ni-toenoe. II. Olajama nose wama-
 doehoe'ō andrō. III. Fakake ni'amoni'ō ba fanicha wandroe.

(A. 1-8: Faz. 38, 1-7.)

- I. Ba naha wame'e soemange andrō, ba bana geoenia, lima hela
 wa'anaoe ba lima hela wa'ebolo — si ōfa sagi — ba tōloe hela wa'ala-
 2 lawā. (F. 38, 1). Ba tandroenia, ba ba watalingania si ōfa ōbe'e,
 ena'ō fabōbō chōnia dandroe andrō, ba ōfo'oei ia tōla. Ba bowoa andrō
 3 chōnia, ba wameta awoe andrō, ba soesooe chōnia ba figa ba garafoe
 ba gali, fefoe wakake chōnia, ba tōla ōbe'e. Ba ōfazōchi chōnia
 4 darali, si hoelō goe'ō, tōla; ba ba darali andrō, ba ōfa ōbe'e toembo
 ni'ogaolo, tōla, ba watalinga naha wame'e soemange andrō, si ōfa,
 5 ba tooe lambelambe andrō, si fasoei ba naha wame'e soemange andrō,
 ōchaigō, ena'ō ba dāloe naha wame'e soemange iroegi oe'ō andrō.
 6 Ba ōfazōchi heahea naha wame'e soemange, heahea bana, ba ōfo'oei
 7 tōla. Heahea andrō, ba ba doembo andrō tefatōrō, ena'ō tefatambai
 naha wame'e soemange heahea andrō, na lafabea. Fafa dōladōlania,
 8 ena'ō mo'arō tánō bacha; la'o'ō ni'oroma'ō chōoe ba hili, wamazōchi
 ja'ia.
 (A. 9-19: Faz. 38, 9-20.)
 II. Ba olajama nose andrō, ba 9 ōmane wamazōchi ja'ia: ba wondregenia
 tánō raja, ba ōfazōchi mba'aba'a golajama, tarafali bana ōbe'e,
 10 otoo hela wa'anaoe, ba ngai andrō si sara; (F. 38, 9); ba doea
 10 wocloe dāroe nahe, awō gahe tōla,

si doea woeloe — osō'osō ba daroe
 nahe andrō ba toembo ni'ogaolo
 11 andrō, ba firō ōbe'e. Ba ba'aba'a
 ba ngai tánō jōoe, otoe hela, ba
 doea woeloe daroe nahe, awō gahe
 tōla, si doea woeloe; osō'osō ba
 daroe nahe andrō ba toembo ni'o-
 12 gaolo andrō, ba firō. Ba ba loeloe
 golajama tánō ba gaechoela, ba
 ba'aba'a si lima woeloe hela ba fo-
 loe daroe nahe, awō gahe, foeloe.
 13 Ba lima woeloe hela gōi loeloe go-
 14 lajama tánō ba gatoemboecha, ba
 felelima hela mba'aba'a ba zi tambai,
 ba tōloe daroe nahc, awō gahe, si
 15 tōloe. Ba felelima hela mba'aba'a
 ba zi tambai ba tōloe daroe nahe,
 16 awō gahe, si tōloe. Ba ba mbawa
 gōli golajama, ba ba'aba'a si doea
 woeloe hela fa'ebolo, oengoe sowē
 waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba
 tarafali bana, nifolaoe zanosō si
 garagara, ba ōfa daroe nahe, awō
 17 gahe, si ōfa. Ba fefoe daroe nahe
 ba golajama andrō, fasoei, ba nifo-
 toembo ni'ogaolo, firō; osō'osō chō-
 18 nia, ba firō, ba ahe, ba tōla; Fa'-
 anaoe golajama andrō, ba otoe hela,
 ba fa'ebolo, ba lima woeloe hela,
 ba fa'alaŵa, ba lima hela [ba'aba'a
 andrō], tarafali bana, nifo'ahe tōla.
 19 III. Ba fakake ba nose andrō,
 fefoe [sogoena] ba halōwō ni'amoni'
 ni'ō andrō, ba chōnia, ba taroeta-
 roenia fefoe, awō daroetaroē ba go-
 20 lajama fefoe, ba tōla. Ba ja'ogō,
 ba ŵa'ō ba Ndraono Gizeraēli, la'ohe
 chōoe zi ndroehoe wanicha zai, fa-
 nicha mboea zai nitoetoe, fanicha
 wandroe andrō, ena'ō lō mamalō-
 21 malō la'ila latoenoe wandroe. Ba
 nose wama'ele'ō andrō, baero mba'-
 aba'a andrō, fomba'a zoera gorōisa,
 lafazōchi ia A'aroni ba ononia, i'ota-
 rai na bongi, iroegi moloeo, fōna Je-
 howa. Hockoe si lō mamalōmalō
 da'ō ba Ndraono Gizeraēli, gōtōgōtō
 wa'ara.

FAZA 28.

I. Noecha gere. II. Baroe gere se-
 boea. III. Noecha gere na.

I. Ba halō chōoe ga'aoe A'aroni, 1
 awō nononia, nitoetoejoe ba Ndrao-
 no Gizeraēli fefoe, ena'ō ere ira
 chōgoe, A'aroni ba Nadabi ba Abi-
 hoe ba Eleazari ba Itamari, ono
 Ga'aroni andrō. Ba ōfatagoe'ō mba- 2
 roe ni'amoni'ō chō Ga'aroni, soe-
 mange ba famoadoe. Ba hede ba 3
 doeka andrō fefoe, nibe'egoe tōdō
 ba wa'atoeka, ena'ō latagoe noecha
 andrō chō Ga'aroni, fa ta'ila ta'-
 amoni'ō ia, ena'ō ere ia chōgoe. Ba 4
 da'ō noecha andrō, nitagoera: Bola
 ba ono mbaroe ba doto ba baroe
 seboea ba kameza, moeko si gara-
 gara, ba bala hōgō ba bōbō taloe.
 (F. 39, 1 b.t.). Ba latagoe noccha
 ni'amoni'ō chō Ga'aroni ba ba no-
 nonia, ena'ō ere ia chōgoe. Bōna 5

II. Ba ba nono mbaroe ba doto, 6
 ba bōna ame labe'e ba oengoe sowē
 waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba
 tarafali bana. Doea gōrō labe'e
 7 baloebaloe galisi, nifabōbō chōnia,
 ba mbalōnia si doea tefabōbō. Ba
 taŵitaŵi andrō, si so chōnia ba
 wobaroē ja'ia, ba si manō gōi wa-
 mazōchi, ba si fadoro chōnia, bōna
 ame ba oengoe sowē waroewaroe ba
 sojo ba kirimisi ba tarafali bana.
 Ba domboea ōhalō feremata oena 9
 ba ōsoea jaŵa dōi Ndraono Gize-
 raēli, ōnō dōi ba weremata si sa-
 10 mboea, ba si ōnō, si tosai, ba ba
 zi samboea; ōfa'oli, dali wa'asia'a.
 Halōwō zanoea kara, fa'atoeka zo- 11
 gao tandro wanoea feremata andrō
 si domboea, dali dōi Ndraono Gize-
 12 raēli; ba ōfosinga ana'a. Ba ferema-
 ta andrō, si domboea, ba ōfachai
 ba mbaloebaloe galisi andrō, ba nono
 mbaroe ba doto andrō, famasoegi
 ba dōdō [Jehowa] Ndraono Gizera-

- 13 ėli; tobali i'angalisigō dōira A'aroni fōna Jehowa, fa bōi olifoe ia. Ba
 14 ōfosinga ana'a. Ba doea ōfazōchi raeŵeraeŵe si ndroehoe mbalaki; si
 15 mane sinali nitali ōbe'e, ba raeŵeraeŵe sinali andrō, ba ba zinga no
 16 mege ōfachai. Ba ōfazōchi mbola waetasa, nifolaoe doeka wanoso,
 17 dali wamazōchi ono mbaroe ba doto andrō ba wolaoemō ja'ia, bōna ame
 18 ba oengoe sowē waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba tarafali bana ōbe'e.
 19 Ni'o'ōfa sagi, doea winaeta, lito wa'anaoe ba lito wa'ebolo. Ba ōfa-
 20 oli ba detenia weremata, ōfa ngenoli: feremata aki ba feremata zabara-
 21 zadi ba feremata zoemoeroedi ngenoli moroi jaŵa. (*Fam. 21, 19, 20*).
 22 Ba ba wanetenia, ba feremata manika ba feremata nila ba feremata
 23 ita. Ba ba wanetenia, ba feremata foesifaraga ba batoe siaboe ba fere-
 24 mata mariti. Ba ba wanetenia ba feremata firoeza ba feremata oena
 25 ba feremata jasia; da'ō nifa'oli chōnia, nifasoei singa ana'a andrō.
 26 Ba felendroea weremata andrō, dali dōi Ndraono Gizeraēli andrō, si fe-
 27 lendroea; samboesamboea feremata, ba samboesamboea nisoea tōi mado
 28 Ndraono Gizeraēli andrō, si felendroea, nifolaoe doeka, sogao tandro.
 29 Ba ōfachai ba mbola andrō raeŵeraeŵe nitali andrō, balaki. Ba bola
 30 andrō, ba ōfotoembo ni'ogaolo, dombocoe; ba watalinga mbola andrō,
 31 si dombocoe ōfachai doembo andrō, si dombocoe. Ba raeŵeraeŵe balaki
 32 andrō, si doea rozi, ba ba doembo mbola andrō, si dombocoe, ōfachai.
 33 Ba si fōfō raeŵeraeŵe andrō, si doea, ba ōfachai ba zinga no mege
 34 ba ōfabōbō ba mbaloebaloe galisi andrō ba nono mbaroe ba doto,
 35 tánō fōna. Ba dombocoe ōfazōchi toembo ni'ogaolo, ana'a, ba ōbe'e ba
 36 watalinga mbola andrō, ba watalinga tánō barō, si otahōgō ono
 37 mbaroe ba doto. Ba dombocoe tō ōfazōchi toembo ni'ogaolo, ana'a,
- ba ōfachai ba mbaloebaloe galisi andrō ba nono mbaroe ba doto,
 tánō tooe sibai, mifōna, ba nifabōbō ja'ia, jaŵa mbōbō nono mbaroe ba
 doto. Ba bola andrō nifotoembo ba 28 ōfachai ba doembo nono mbaroe,
 sinali oengoe sowē waroewaroe, nifatōrō ba dete mbōbō nono mbaroe
 andrō, ba tobali lō maliŵaliŵa mbola ba dete nono mbaroe. Ba 29
 i'ohē'ohē dōi Ndraono Gizeraēli A'aroni ba dete mbola waetasa andrō,
 ba dotonia, na mōi ia ba ni'amoni'ō, fōna Jehowa. ena'ō lō mamalōmalō
 itōrō tōdōnia ira. Ba 30 ba mbola waetasa andrō ōbe'e Oerimi
 ba Toemimi (haga ba fa'atoclō) andrō, ena'ō ba doto Ga'aroni so,
 na mōi ia si bacha, fōna Jehowa, fa bōi mamalōmalō ba doto Ga'a-
 roni waetasa andrō ba Ndraono Gizeraēli, fōna Jehowa. (*Moz. III.*
8, 8. Moz. IV. 27, 21. Moz, V. 33, 8).
(A. 31-35: Faz. 39, 22-26).
 Ba baroe seboea andrō, dajadaja 31 nono mbaroe andrō, ba ha sambalō
 oengoe sowē waroewaroe ōbe'e, ba 32 nitōla'ō, lala hōgō, ba daloe, ba ni-
 fasoei rendra zatōla andrō, rendra nisoso, si mane ba lala hōgō ba
 33 gōrōba, fa bōi atika. Ba ba dagoeta- goenia, ba ōbe'e ni'oboea dalimo,
 oengoe sowē waroewaroe ba sojo ba kirimisi — ba dagoetagoenia,
 fasoei — ba ōfasolisi ritiriti, ana'a, samboesamboea ritiriti ba samboe- 34
 sambocoe ni'oboea dalimo, fasoei, ba dagoetago mbaroe seboea andrō,
 nifasolisi. Ba i'obaroe A'aroni, ba 35 halōŵōnia, ena'ō terongo linia [li
 ritiriti andrō], na mōi ia si bacha, ba ni'amoni'ō andrō, fōna Jehowa,
 ba na mōi baoloe, fa bōi mate ia. (*A. 36-38: Faz. 39, 30, 31*).
 Ba ōfazōchi na mbala hōgō si 36 ndroehoe mbalaki ba ōfasocō ba
 detenia: „Ni'amoni'ō chō Jehowa”, nifolaoe zogao tandro. (*F. 39, 30*).
 Ba ōfabōbō ba zinali oengoe sowē 37 waroewaroe, ena'ō adōlō bala hōgō;

38 Ba ba gangango Ga'aroni fatôfa ia, ena'ô A'aroni zoloe'i si sala andrô ba ngawalô ni'amoni'ô andrô, ba zoemange ni'amoni'ô andrô fefoe, nibe'e Ndraono Gizeraëli dania. Bôï jateboelô ba gangangonia, ena'ô omasi Jehowa ira ibe'e.

(A. 39-42: *Faz.* 39, 27-29).

39 Ba kameza andrô, ba tarafali ôbe'e, nisoso, sogaragara; ba ôfazôchi mbala hōgō tarafali ba bōbō taloe, nifolaoe zanoso sola'ala'a.

40 III. Ba ba ndraono Ga'aroni, ba ôfazôchi gameza ba hōbō taloe, ba kofia salaŵa ôfazôchi chōra, soemange ba famoadoe. Ba ôbe'e noecha Ga'aroni ba noecha ndraononia ba ôbajoini ira ba ôfo'ôsi dangara ba ô'amoni'ô ira, ena'ô ere ira

41 chōgoe. Ba ôfazôchi chōra zaraeŵa tarafali, baloebaloe zaila ira; i'otarai

42 lōwilōwi, iroegi waha. Ba la'anaraeŵa A'aroni ba iraononia, na mōi ira ba nose wama'ele'ô andrô ba na la'ondrasi naha wame'e soemange, ba wangi halōwōra ba ni'amoni'ô andrô, fa bōi mosala ira ba fa bōi mate ira. Ja hoekoe da'ô chōnia ba ba madocenia, si lō mamalōmalô.

FAZA 29.

I. Amachoita ba we'amoni'ô ere andrô. II. Oeracha gere ba zoemange andrô. III. Amachoita ba zoemange sero ma'ôchō. IV. Amaboe'oeala li Lowlangi.

(A. 1-35: *Moz.* III, 8, 1-32).

1 I. Ba ômane chōra we'amoni'ô ja'ira, ena'ô ere ira chōgoe: Halô zi matoea nono zaŵi ba doea geoe zi matoea mbiribiri, si lō singoc,

2 (*Moz.* III, 8, 2), ba roti si lō moe'aisōni, nifaroeka fanicha ba koe bō'ô si lō moe'aisōni, nigoele'ô fanicha; hamo gandroe wamazôchi ja'ia fefoe. Ba ôbe'e ba gamboekamboe, ba ohe, fabaja kamboekamboe, awô zaŵi andrô ba awô mbiribiri andrô, si doea geoe. Ba

A'aroni ba iraononia, ba ohe ba mbawandroehô nose ba femondri ira. Ba halô noecha andrô ba fo-

noeche Ga'aroni kameza ba baroe seboea, dajadaja nono mbaroe andrô, ba ono mbaroe ba doto ba bola andrô, ba ôbōbō chōnia mbōbō nono mbaroe andrô. Bala hōgō andrô be'e ba hōgōnia ba ôfabōbō

ba mbala hōgō detenia andrô ni'amoni'ô. Ba ôhalô wanicha famajoini andrô, ôlaoe ba hōgōnia, ôbajoini ia. Ba ô'ohe ba da'ô gōi ndraononia ba ôfonoecha ira kameza. Fobōbō taloe ira, he A'aroni

ba he iraononia ba fokofia, ena'ô tetehe chōra wa'a'ere, gotōgōtō wa'ara, hoekoe si lō teboelô. Ba ôfo'ôsi danga ndra A'aroni iraononia. Ba ô'ohe fōna nose wama'ele'ô zaŵi andrô, ena'ô latoefa hōgōnia A'aroni

ba ira ononia tangara. (*Moz.* III, 1, 4). Awena dania ôtaba zaŵi fōna Jehowa, ba zinga mbawandroehô nose wama'ele'ô, ba halô ôsa ndro zaŵi andrô, ba goele'ô ba dandroe naha wame'e soemange toeroemô; ba do soja, ba doewagô ba danô, ba gahe nahe wame'e soemange. Ba halô dawô fefoe, baloebaloe galachaô ba si falemba ba gate, ba boea, si domboea, awô dawōnia, ba toenoe ba dete naha wame'e soemange. Ba ôsi zaŵi andrô ba oelinia ba tainia, ba baero golombaseŵa ôtoenoe — soemange fameta horô ia. (*Moz.* III, 4, 12. *Heb.* 13, 11). Ba sageoe ôhalô biribiri andrô, ena'ô latoefa hōgōnia A'aroni ba iraononia, tangara. (*Moz.* III, 8, 18). Awena dania ôtaba mbiribiri andrô ba ôhalô ndro ba ôbe'e fanefe naha wame'e soemange, fasei. Ba biribiri andrô, ba ôtatawi, sasai mbetoe'ania ba ahenia, ba orodoegô ba nōsinia bō'ô ba ba hōgōnia. Ba toenoe mbiribiri andrô ma'asa-geoe ba dete naha wame'e soemange — soemange nitoenoe ia, soemange Jehowa, samohoea, soemange

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

- 19 ba galitō, nibe'e chō Jehowa. Ba
 20 dhalō mbiribiri si sageoe, ena'ō
 latoefa hōgōnia A'aroni ba iracononia,
 21 tangara; ba taba mbiribiri andrō
 ba halō ōsa ndronia ba goele'ō ba
 mbōrō dalinga Ga'aroni, ba gambō-
 lō, ba ba mbōrō dalinga ndrao-
 nia ba gambōlō ba ba doetoe-
 roera seboca ba dangara kambōlō
 ba ba doetoeoe kahe seboca ba
 gambōlōra, ba do soja, ba be'e
 fanefe naha wame'e soemange, fa-
 soei. Ba dhalō ndro andrō ma'ifoe,
 ba naha wame'e soemange, awō
 wanicha famajoini andrō, ma'ifoe,
 ba ōtefe Ga'aroni ba noecharia, ba
 iraconia ba noechara, ena'ō ni'a-
 moni'ō ia, awō noecharia, ba he
 iraconia, awō noechara. (*F. 28, 41*).
 22 Ba halō dawō mbiribiri andrō ba
 i'onia sotawō andrō, fabaja tawō
 baloebaloe galachaō, ba si falemba
 ba gate ba boea, si dombocoe, awō
 dawōnia ba faha ba gambōlō —
 biribiri famataro ia —, (*Moz. III.*
 23 *7, 3*), ba sambocoe roti ha sagōrō
 koe nifaroeka fanicha ba sagōrō
 koe bō'ō ba gamboekamboe andrō,
 nibe'e si lō moe'aisōni andrō, si so
 24 fōna Jehowa. Ba ōbe'e ba danga
 Ga'aroni ba ba danga ndraonia
 da'ō fefoe, ba dhahae nihahae chō
 25 Jehowa. Ba ōfoeli dhalō ba dangara
 ba ōtoenoe ba dete naha wame'e
 soemange, awō zoemange nitoenoe
 andrō, samohocoe chō Jehowa: soe-
 mange ba galitō ia, nibe'e, chō
 26 Jehowa. Ba dhalō nosoe mbiribiri
 famataro Ga'aroni andrō ba dhahae
 nihahae chō Jehowa, ba oerachocoe
 27 dania ia. Ba ni'amoni'ō ōwa'ō nosoe
 andrō, nihahae, ba faha andrō fegero,
 nihalō mege fegero, faha mbiri-
 biri famataro Ga'aroni ba iraconia.
 28 II. Oeracha ndra A'aroni irao-
 nia da'ō, nifachoi ba Ndraono
 Gizeraēli, si lō mamalōmalō; soe-
 mange nihalō fegero ia, ba soemange
 nihalō fegero labe'e ia Iraono Gi-
 zeraēli, fōfō zocmange fangorifi a-
- ndrō chōra, soemange nihalō fegero
 chōra, nibe'e chō Jehowa (*Moz.*
III. 7. 34. Moz. IV. 18, 11). Ba 29
 noecha ni'amoni'ō andrō chō Ga'-
 aroni, ba mōi ba nononia na foeri,
 ena'ō la'onoecha na tebajoini ira
 ba na lafo'ōsi dangara. Fitoe nga- 30
 loeo wa'ara i'onoecha ononia andrō
 si tobali ere fangalinia, si mōimōi
 ba nose wama'ele'ō andrō, ba wa-
 ngai halōwō andrō ba ni'amoni'ō.
 Ba biribiri famataro andrō, ba 31
 dhalō, ba ba naha ni'amoni'ō ōrino
 nōsinia. Ba A'aroni ba iraconia 32
 zi manga nōsi mbiribiri andrō, awō
 roti andrō, ba gamboekamboe, ba
 zinga mbawandroehō nose wama'-
 ele'ō la'ā. (*Moz. III. 8, 31; 24, 9*).
 Fameta horō andrō, me lafo'ōsi 33
 dangara, me la'amoni'ō ira, da'ō
 la'ā; lō tōla i'ā niha bō'ō, me no
 ni'amoni'ō. Ba na so zi tosai, irege 34
 mahemoloe mbanocoe, ōsi mbiribiri
 famataro andrō, ba ma roti andrō,
 ba ōtoenoe zi tosai andrō: lō tola 35
 la'ā niha, me no ni'amoni'ō. Si ma-
 nō wolaoemō chō Ga'aroni ba ba
 ndraonia, ō'o'ō sibai niwa'ōgoe
 chōocoe: fitoc bongi wa'ara ōfo'ōsi
 dangara.
 III. Ba ō'erogō ma'ōchō wangaso- 36
 gō si matoea nono za'wi, soemange
 fameta horō, ba wangepa'ō horō
 andrō, ba dheta zala ba naha wa-
 me'e soemange, na ōlaoe wangepa
 horō andrō ba chōnia, ba dhajoini
 ia, ba we'amoni'ō ja'ia. Fitoe bo- 37
 ngi wa'ara ōlaoe wangepa horō
 andrō ba naha wame'e soemange,
 ba we'amoni'ō ja'ia; ba tobali ni'-
 amoni'ō sibai naha wame'e soe-
 mange andrō, ba dozi sombambaja
 naha wame'e soemange andrō, ba
 no ni'amoni'ō gōi. (*Mat. 23, 19*).
 (*A. 38-42: Moz. IV. 28, 2-8.*)
 Ba da'ō nibe'eocoe ba naha wa- 38
 me'e soemange: Ero ma'ōchō, ba
 doea rozi nono mbiribiri, si dōfi
 fa'eboea; si lō mamalōmalō da'ō.
 (*Moz. IV. 28, 3*). Ono mbiribiri si 39

sara, ba na mahemoloe mbanoea
 40 Ba samba hinaoja hamo safoesi,
 nifaroeka fanicha mboea zai nitoe-
 toe, samba kata; ba soemange ni-
 badoe, samba kata agoe, nifao ba
 41 nono mbiribiri si sara. Ba ono
 mbiribiri si sara, ba tánō owī ōbe'e—
 ba ba zoemange ni'ā ba ba zoe-
 mange nibadoe, ba si mane na
 mahemoloe mbanoea ōlaoe, samo-
 hoea omasiō, ō nifatōrō ba galitō,
 42 nibe'e chō Jehowa, soemange ni-
 toenoe chōmi, si lō mamalōmalō,
 gōtōgōtō wa'ara, ba zinga mbawa-
 ndroehō nose wama'ele'ō, fōna Je-
 howa, ba ni'oroma'ōgoe ja'ō chōoe
 dania, ba zi fahoehocodo chōoe.
 (*Moz. III. 1, 1. Moz. IV. 12, 5*).
 43 IV. Ba ba da'ō oe'oroma'ō ndra'o-
 do ba Ndraono Gizeraēli, ba ni'amo-
 ni'ō dania ia, ba lachōmigoe andrō.
 44 Ba oe'amonī'ō nose wama'ele'ō a-
 ndrō, awō naha wame'e soemange;
 ba A'aroni gōi ba iraonia, ba
 oe'amonī'ō, ena'ō ere ira chōgoe.
 45 Ba oe'iaḡō ba hoenō Ndraono Gi-
 zeraēli, ba Lowalangira ndra'odo;
 (*F. 25, 8. Moz. III. 26, 12. Kor. II.*
 46 *6, 16. Fam. 21, 3*); ba ja'aboto ba
 dōdōra, wa no ja'odo, Jehowa, Lo-
 walangira, si no mangeheta ja'ira ba
 danō Miseraji, ba wangiḡō chōra
 — ja'odo andre, Jehowa, Lowala-
 ngira.

FAZA 30.

I. Famazōchi naha nitoenoe sa-
 mohoea, ba hadia nitoenoe ja'wa. II.
 Bobotolō ba ni'amonī'ō andrō. III.
 Naha wanasa. IV. Fanicha fama-
 joini. V. Samohoea andrō, nitoenoe.

(*A. 1-5: Faz. 37, 25-28*).

1 I. Ba ōfazōchi na naha wanoenoe
 samohoea; bana ōbe'e eoenia. (*F.*
 2 *37, 25*). Sahela wa'anaoe ba sahela
 wa'ebolo; ni'o'ōfa sagi, ba doea hela
 wa'ala'wa. Si fadoro chōnia dan-
 3 droenia. Ba ōfo'oeli ia si ndroehoe
 mbalaki, mezanía, awō sagnia, fa-

soei, awō dandroenia, ba ōfasoei ia
 singa si ndroehoe mbalaki. Ba tooe
 zinga andrō, ba ōfotoembo ni'ogao-
 4 lo, domboea, ba watalingania si
 domboedomboea; faoma fatambai
 ōbe'e, naha heahea, ba wamahea
 ja'ia. Ba heahea andrō, ba bana
 5 ōbe'e eoe, ba ōfo'oeli ana'a. Ba
 6 baero mba'aba'a andrō, fomba'a
 dawōla, si so soera goroiša, ōbe'e
 ia — baero mba'aba'a lagō dawōla
 andrō, si so ja'wa zoera goroiša a-
 ndrō, ba ni'oroma'ōgoe ja'ō chōoe
 dania. Ba itoenoe ba detenia ja'wa
 7 zamohoea A'aroni; ero mahemoloe
 mbanoea, na ihaḡō wandroe andrō,
 itoenoe. Ba na owi gōi, na itoenoe
 8 wandroe, ba itoenoe gōi A'aroni;
 soemange simbo, si lō mamalōmalō
 chōmi, fōna Jehowa, gōtōgōtō wa'a-
 9 ra. Samohoea bō'ō ba soemange
 nitoenoe ba soemange ni'ā, ba bōi
 mibe'e ja'wa; ba he soemange ni-
 badoe, ba lō tola mifadoewa ja'wa.
 (*Moz. III. 10, 1*). Ba samoeza zi
 10 dōfi iheta zala, ba dandroenia a-
 ndrō A'aroni, do zoemange fameta
 horō andrō, ba wameta sala, ibe'e
 fameta zala chōnia, zamoeza zi dō-
 fi, gōtōgōtō wa'ara — ni'amonī'ō
 sibaī chō Jehowa. (*Moz. III. 16, 2.*
Heb. 9, 7).

II. Ba hoemedē Jehowa chō Mo- 11
 se, imane: Na ō'erai zatōea Ndrao- 12
 no Gizeraēli ba jamoebe'e chō Je-
 howa mbelebele nosonia zamōsana,
 na te'erai ira, ena'ō lō gōna ira
 famakao, na te'erai ira. (*Moz. IV.*
 13 *1, 2*). Dozi ni'crai ba $\frac{1}{2}$ zekeli (sa-
 soekoe) zamōsa labe'e, saga ni'a-
 moni'ō, 20 gera zamba sekeli, $\frac{1}{2}$
 zekeli, ōmōra soemange Jehowa.
 (*Moz. III. 27, 25. Hez. 45, 12*). Dozi 14
 ni'erai, i'otarai zi no doea woeloe
 fache, noemalō ba zi a'a moroi a-
 ndrō, ba labe'e chō Jchowa zoe-
 mange andrō, ōmōra. So'ana'a ba 15
 lō itōraigō, ba si noemana, ba lō
 i'ambōsi, ha $\frac{1}{2}$ zekeli, wame'e soe-
 mange andrō chō Jehowa, ōmōra,

- 16 belebele noso. Ba õtema gasalaõ andrõ ba Ndraono Gizeraëli ba õbe'e balazo ba wohalõwõ ba nose wama'ele'õ, ena'õ itõrõ tõdõ Jehowa Ndraono Gizeraëli ibe'e, ba ena'õ belebele nosora.
- 17 III. Ba hoemedede Jehowa chõ
18 Moze, imane : Fazõchi gala tõla, nifo'ahede tõla, naha wanasa. Ba ba gotaloera nose wama'ele'õ naha wame'e soemange õbe'e ba fo'õsi idanõ, (*F. 38, 8*), fanasa gahe ba fanasa danga chõ Ga'aroni ba ba ndraononia. Na mõi ira ba nose wama'ele'õ, ba lasasai nõsira, fa bõi mate ira, ba si manõ gõi na mõi baero, ba naha wame'e soemange, ba wangai halõwõra wanoenoe soemange ba galitõ, chõ Jehowa.
- 21 Lasasai dangara ba ahera, fa bõi mate ira, ba amachoita chõra da'õ si lõ teboelõ, gõtõgõtõ wa'ara — chõnia ba ba madoenia, gõtõgõtõ wa'ara.
- 22 IV. Ba hoemedede na Jehowa chõ
23 Moze, imane : Faigi chõoe rembaremba, fondrege zi sõchi, 500 [zekeli] emoeri fondrege zi sõchi ba matonga da'õ goeli mani, tobali 250 [zekeli], ba 250 [zekeli] deringoe samohoea, ba koeli deza 500 [zekeli], ba zaga ni'amoni'õ ba sadoemba wanicha zai; ba bali'õ fanicha famajoini, ni'amoni'õ, si hoelõ daloedaloe nigoele'õ samohoea, nifolaoe zamaroeeka daloedaloe nigoele'õ — ja fanicha famajoini ni'amoni'õ ia! (*F. 37, 29*). Ba õbe'e famajoini nose wama'ele'õ andrõ, fabaja tawõla, si so soera goroisia andrõ barõ, (*Moz. III. 8, 10*), ba he meza andrõ, awõ wakake ba da'õ, ba he naha wandroe ba fakakenia, awõ naha wanoenoe samohoea andrõ, ba he naha wame'e soemange nitoenoe, ba fakakenia fefoe ba he gala andrõ ba ahenia. Ba õ'amoni'õ, ena'õ ni'amoni'õ sibai; dozi sambambaja, ba no ni'amoni'õ gõi.
- 30 Ba A'aroni ba iraononia, ba õba-
- joini gõi ba õ'amoni'õ, ena'õ ere ira chõgoe. Ba ba Ndraono Gizeraëli; ba õmane : Fanicha famajoini, ni'amoni'õ, chõgoe ia, miwa'õ, gõtõgõtõ wa'ara. Lõ tola lalaoe ba nõsi niha, ba lõ tola mifazõchi chõmi zi manõ famaroeeka : ni'amoni'õ ia, ni'amoni'õ miwa'õ. Na so zamaroeeka si manõ ba na ibe'e ba niha bõ'õ, ba nise'e ia ba niwara.
- V. Ba imane Jehowa chõ Moze :
34 Faigi chõoe rembaremba samohoea : gitõ emoeri ba lawa ba rasamala — rembaremba, ba si ndroehoee koemõjõ, fagõlõgõlõ wa'oja, ba bali'õ samohoea nitoenoe, nifaroeeka, samohoea, nifolaoe zamaroeeka daloedaloe nigoele'õ, nilaoe asio ma'ifoe ba bõi fabaja hadia ia, nifake ba ni'amoni'õ. (*Moz. III. 2, 13*). Ba õhalõ ma'ifoe ba õfaeloegõ õrecha ba õbe'e fõna zoera goroisia õsa ba nose wama'ele'õ, ba ni'orama'õgõe ja'odo chõoe dania; ni'amoni'õ sibai niwa'õ. Ba chõmi, ba lõ tola mifazõchi zamohoea nitoenoe si manõ famaroeeka, nilaoe ba nifazõchimõ andrõ; ni'amoni'õ chõ Jehowa õwa'õ. Na so zamazõchi si manõ, ena'õ i'ago hoea, ba nise'e ba niwara da'õ.

FAZA 31.

- I. Famataro toeka nose andrõ.
II. Famasoegi ba dõdõ oroisa ba zabato. Itema zoera goroisia andrõ, si doea gõrõ, Moze.

(*A. 1-6 : Faz. 35, 30-35. A. 7-11 : Faz. 35, 11-19*).

- I. Ba hoemedede Jehowa chõ Moze, imane : Hiza, no oekaoni Mbesale'eli andrõ, ono Goeri ono Hoeri, mado Joeda, no oetõtõi dõi, ba no oehõna chõnia Geheha Lowalangi, (*F. 35, 30*), ba fa'atoeka ba fa'aboto ba dõdõ ba fangila, awõ ngawalõ wa'ato'õlõ, (*Raz. I. 7, 14*), ba wanga-loei necheneche ba wohalõwõ ba gana'a ba ba wirõ ba ba dõla, ba ba wangazõchi feremata, fa-

6 moadoe, ba fama'anõ eoe, hadia ia ngawalõ. Ba noa gõi oebe'e awõnia Goholiabi, ono Gahizamachi, mado Dano, ba no oebe'e dõdõ wa'atoeka ba doeka andrõ fefoe, ena'õ ahori
7 lafazõchi niwa'õgoe chõoe : Ose wama'ele'õ andrõ, ba tawõla andrõ, naha zoera goraisa ba lagõlagõ andrõ ja'wa, fabaja fakake ba nose
8 fefoe ; (*Moz. V, 9, 12*) ; ba meza andrõ, awõ wakake chõnia, awõ
9 naha wanoenoe samohoea, awõ naha wame'e seemange nitoenoe, fabaja fakakenia fefoe, ba gala andrõ, awõ gahenia. Awõ noecha nihaogõ famazõchi andrõ ba noecha ni'amoni'õ chõ Ga'aroni, ere andrõ, fabaja noecha ndraononia ba wo'ere,
11 ba fanicha famajoini ba samohoea andrõ nitoenoe ba ni'amoni'õ andrõ. La'o'õ sibai niwa'õgoe chõoe, wamazõchi ja'ia.

(*A. 12-17 : Faz. 35, 1-3*)

12 II. Ba imane Jehowa chõ Moze :
13 Be'e li ba Ndraono Gizeraëli, õmane : Bõi zi lõ itõrõ tõdõmi loeo wolombase andrõ chõgoe ! me no tandra ia chõda, gõtõgõtõ wa'ara, ena'õ aboto ba dõdõ, wa no ja'o, Jehowa, zi amoni'õ ja'ami. (*Moz. I. 20, 8*).
14 Andrõ bõi olifoe ami loeo wolombase andrõ ; ni'amoni'õ ia chõmi ; ha niha zanawõ oraisa ba chõnia ba hoekoe famoenoe hoekoenia. Na so zangai hadia ia halõwõ, na loeo da'õ, ba nise'e da'õ ba niwara. (*Moz. I V. 15, 35*). Õnõ ngaloeo zi tola tehalõ halõwõ, ba loeo si fitoe andrõ, ba no loeo ni'amoni'õ chõ Jehowa, lõ'õ manõ mohalõwõ ba da'õ, dozi sangai halõwõ ba loeo sabato, ba hoekoe famoenoe hoekoe. Andrõ bõi olifoe Ndraono Gizeraëli loeo sabato andrõ, ba wa'amoni'õ ja'ia, gõtõgõtõ
17 wa'ara, amachoita si lõ teboelõ. Ja tandra ia chõma Iraono Gizeraëli, gõtõgõtõ wa'ara. Õnõ ngaloeo Jehowa wamazõchi banoea si ja'wa, awõ danõ ; ba me loeo si fitoe andrõ, ba molombase ia, ihasoegõ ia. (*Moz. I.*

2, 2). Ba me no i'o'ozoei hoehoeonia 18
chõ Moze, ba ibe'e ba dangania zoera goraisa andrõ, si doea gõrõ, kara wanoera, niseoa toeroe Lowalangi. (*Moz. V. 9, 10*).

FAZA 32.

I. Mame'e adoe zato. II. Mofõnoe Lowalangi ; mangandrõ Moze, salahira. III. Irasa gara goraisa andrõ Moze ; mofõnoe sibai ia ; i'otoe'õ zato. Ifoeli mangandrõ, salahira.

(*Faigì gõi : Moz. V. 9, 8-21*.)

I. Ba me la'ila sato, arõrõ Moze 1
wangawoeli moroi ba hili, ba lahoe-roefai Ga'aroni, ba lamane chõnia : Laboe, asogõ chõda Lowalangi so-waõwaõ fõnada ; lõ'õ sa ma'ila, hadia zi gõna niha andrõ, Moze andrõ, sangeheta ja'ita ba danõ Miseraji ! (*Hal. zin. 7, 40*). Ba imane chõra A'aroni : Miheta zaeroe dalinga ana'a andrõ, ba dalinga wo'omomi ba ba dalinga nonomi matoea ba ba dalinga nonomi alawe, ba mi'ohe chõgoe. Ba laheta zaeroe dalinga ana'a
3 ba dalingara, dozi, ba la'ohe chõ Ga'aroni. Ba ihalõ ba dangara, ilaoe wahõ, ibali'õ ono za'wi nifafehe. Ba lamane : Da'õ Lowalangimi, ja'ami, Iraono Gizeraëli, sangeheta ja'ami
5 ba danõ Miseraji ! (*Sin. 106, 19*). Ba me i'ila da'õ A'aroni, ba ifazõchi naha wame'e soemange fõnania ; ba ifatenge zi'ao, lamane : Mahemoloe telaoe gowasa chõ Jehowa ! Ba mahemoloe õ, ba lahoelõ wongi wame'e soemange nitoenoe ba soemange fangorifi, ba moedadao zato
6 manga ba mamadoe hadia ia ; ba maoso ira, ba wolaja. (*Kor I. 10, 7*).

II. Ba imane Jehowa chõ Moze : 7
Laboe, ae mitoe, noa sa eloengoe mbanoea andrõ, nihetaoe ba danõ Miseraji. (*Moz. V. 9, 12*). No alio 8
sibai larõi lala andrõ, nifachoigoe chõra, no lafazõchi nono za'wi nifafehe ba no mangaloeoe ira chõnia, no lafossemange ba no lamane : Da'õ Lowalangimi, ja'ami Iraono

- Gizeraëli, sangeheta ja'ami ba danõ
 9 Miseraji. (*Raz. I. 12, 28*). Ba imane
 na Jehowa chõ Moze: Oe'ila sa'ae,
 wa no niha sabe'e bõrõ doe'i niha
 10 andrõ. (*Jes. 48, 4*). Ba bõhõido
 sa'ae, ena'õ tesao wõnoegoe chõra
 ba ena'õ oehori ira, ba oebali'õ
 11 foeroegõ soi seboea ndra'oegõ! Ba
 itandraigõ i'alõsi dõdõ Lowalangia
 nia Jehowa Moze, imane: He Je-
 howa! hana wa mofõnoe sibai
 ndra'oegõ ba mbanoeae andrõ ni-
 hetae ba danõ Miseraji fa'abolõoe
 ba tangae sabe'e andrõ? (*Sin.*
 12 *106, 23*). Hana wa õbe'e la'wa'õ
 dania Dawa Miseraji: Ba wamatõrõ
 si lõ sõchi iheta ira, ena'õ iboenoe
 ira ba hili andrõ, ba ena'õ ihori ira
 ba goeli danõ? Alõsi wõnoemõ, sa-
 bõlõ sibai andrõ, ba hana na ma-
 ngesa dõdõoe ba wamoenoe andrõ,
 ni'wa'õoe nifatõrõ ba mbanoeae
 13 andrõ! (*Moz. IV. 14, 13*). Tõrõ tõ-
 dõoe genonioe Aberahamo ba Iza'-
 aki ba Izeraëli, ba zi no fahõloe
 ndra'oegõ ba chõoe, ba zi no õfa-
 boe'oe: Oe'oja'õ dania ma'oewoemi,
 timba ndrõfi ba mbanoea si jawa,
 ba tanõ andre, ni'wa'õgoe, ba oebe'e
 ba ma'oewoemi, ena'õ chõra, iroegi
 14 zi lõ aetoe! (*Moz. I. 12, 7*). Ba
 mangesa dõdõ Jehowa ba wamoe-
 noe andrõ, nidaõ'õdaõ'õnia folae
 ba mbanoeania andrõ.
- 15 III. Ba mangawoeli Moze mõi
 ia mitooe, moroi ba hili, i'õhe ta-
 ngania zoera gorõisa andrõ, si doea
 gõrõ, — kara wanoera, nisoera
 faoma fatambai; tete ba arõ, ba
 faoma no moesoera. (*Moz. V. 9, 10*).
- 16 Ba nifazõchi Lowalangi gara wa-
 noera andrõ, ba soera Lowalangi
 17 zoera nisoea ba gara andrõ. Ba me
 irongo wagoeagoeasa zato Josoea,
 ba imane chõ Moze: Fangahahagõ
 18 ba wanoewõ ba golombase'wa! Ba
 inane Moze: Tenga fe'ao nilae
 zabõlõ da'õ ba tenga gõi fanga-
 hagõ nilae zi te'ala; fanoenõ ce-
 19 ronggo. Ba me ahataõ Moze ba go-
- lombase'wa ba me i'ila nono za'wi
 andrõ ba solaja andrõ, ba mofõnoe
 ia, tobali itibo'õ toe gara wanoera
 andrõ, irasa ba gahe hili. Ba ihalõ
 20 nono za'wi andrõ, nifazõchira, itoe-
 noe ba irecha, ibali'õ gawoegawoe,
 ilae ba nidanõ ba ibe'e ba Ndrao-
 no Gizeraëli, nibadoe. Ba imane
 21 Moze chõ Ga'aroni: Hadia nilae
 niha andrõ chõoe, wa õfatõrõ chõra
 horõ seboea andrõ? Ba imane A'a-
 22 roni: He Toea! bõi õfõnoe; ja'oegõ
 sa'ae zangila, wa no si lõ sõchi
 nilae dõdõ zato andrõ. No la'andrõ
 23 chõgoe, lamane: Fazõchi chõda Lo-
 walangi, sowaõwaõ fõnada; lõ'õ sa
 ta'ila hadia zi gõna niha andrõ,
 Moze andrõ, solohe ja'ita ba da'e,
 moroi ba danõ Miseraji. Ba oemane
 24 chõra: Ha niha zo'aja ana'a, ba
 jamoeheta! Ba labe'e chõgoe ba
 oetibo'õ ba galitõ, ba tobali ono
 za'wi andrõ. Ba me i'ila Moze,
 25 no fakoejoe ba zato — noa sa
 iloeloe chõra A'aroni, fama'iki zi
 fa'oedoe chõra —, ba i'agõ mbawa
 26 gõli golombase'wa Moze, moe'ao ia,
 imane: Jamõi chõgoe ba da'e zi lõ
 aefa chõ Jehowa! Ba owoelo chõ-
 27 nia nono Lewi, fefoe. Ba imane
 chõra: Da'õ ni'wa'õ Jehowa, Lo-
 walangi Ndraono Gizaraëli: Dozi
 ami mibe'e ba lõwilõwimi wõdami,
 ba mitõrõi golombase'wa, i'otarai
 mbawa gõli tánõ andre, noemalõ ba
 mbawa gõli tánõ sa, ba miboenoe
 ha niha ira, he talifoesõ ba he si
 fahoeuwe ba he si tenga bõ'õ! Ba
 28 la'o'õ ni'wa'õ Moze ono Lewi andrõ
 ba mato tõloe ngahõnõ zi mate me
 loe da'õ niha sato. Ba imane Mo-
 29 ze: Mifo'õsi dangami chõ Jehowa
 ma'õchõ, noa sa oedoe nononia za-
 mõsana ba oedoe dalifoesõnia, ena'õ
 mõi sa'ae chõmi howoehowoe. (*Moz.*
IV, 25, 13).
- IV. Ba mahemoloe õ, ba imane
 30 Moze ba niha sato: No eboea sibai
 horõmi; ba damõido mijawa chõ
 Jehowa, ma atõ oe'ila oe'andrõ

- 31 aefa chōmi horōmi andrō. Ba ifoeli ia chō Jehowa Moze, imane : Alai ndra'o, no eboea sibai horō niha andrō, no lafazōchi chōra Lowalangi ana'a. Ba oe'andrō chōoe, be'e aefa chōra horōra andrō ! ba na lō'ō, ba tōigæ boenoe ba zoera andrō, nisoeramō. (*Sin. 69, 29. Rom. 9, 3*). Ba imane Jehowa chō Moze : Si so sala chōgoe, da'ō niboenogoe tōi ba zoeragoe. Ba aē'e iada'e, ba ohe niha andrō ba niw'a'ōgoe chōoe ; mowaōwaō fōnae mala'ika andrō chōgoe. Ba na iroegi inōtō wangoe-hoekoe andrō chōgoe, ba oehoekoe sa chōra horōra andrō. (*F. 23, 20*).
- 35 Ba ifatōrō chōra wamakao Jehowa, me no lafazōchi nono za'wi andrō, nifahele Ga'aroni.

FAZA 33.

I. Fa'eboea dōdō Lowalangi ba fa'abe'e hoekoe gōi. Mangaloeloe zato. II. Hoehoeo Moze chō Lowalangi ba nose wama'ele'ō andrō. III. Mangandrō Moze, ena'ō te'oroma'ō chōnia lachōmi Lowalangi.

- 1 I. Ba imane Jehowa chō Moze : Faoso, miheta ami ba da'e, ja'ogō ba sato, nihetaoe ba danō Miseraji, mi'ae ba danō andrō, nifaboe'ogoe chō ndra toeami Aberahamo, Iza'a-ki, Jakobo, fahōloesa, me oemane : Ba ma'owoemi oebe'e ia ! (*Moz. I. 15, 13*). Ba ofowaōwaō fōnami mala'ika, ba wanimba fōnami Dawa Gana'ana ba Iraono Gamori ba Iraono Cheti ba Iraono Weresi ba Iraono Hewi ba Iraono Jeboesi, —
- 3 (*F. 23, 20. Jos. 24, 11*), ba danō si falawoe soesoe ba wē wani ; ja'odo sa, ba lō fao chōmi, me nō niha sabe'e bōrō doe'i ami, ma dania oehori ami ba lala. (*F. 32, 9*). Ba me larongo wehede sabe'e andrō sato, ba aboe sibai dōdōra ba samōsa lō si o'aja ajania. Ba imane Jehowa chō Moze : Ōmane ba Ndraono Gizeraēli : Niha sabe'e bōrō doe'i ami ! he ha mamō'i hōrō wa'ara faodo

chōmi, ba oehori ami. Ba miheta najami ; awena dania oefaigi he oewisa chōmi. Ba laheta najara Iraono Gizeraēli, i'otarai ba hili Horebi andrō.

II. Ba ihalōhalō nose andrō Moze, ba baero golombase'wa ifa'anō'anō, arōoe ma'ifoe aefa ba golombase'wa, ba ose wama'ele'ō ibe'e tōinia. Na so zanofoe hadia ia chō Jehowa, ba mōi bacro, ba nose wama'ele'ō andrō, fōnafōna golombase'wa. Ba ero mōi baero Moze, ba nose, ba maoso zato fefoe ba i'agō mbawandroehō nosenia zamōsana, lanehegō wofanō Mose, irege no iroegi nose. Ba ero na iroegi nose Moze, ba adada mboto lawoeo andrō, i'agō zinga mbawandroehō nose, ba fahoehoeo Jehowa chō Moze. Ba dozi niha zangila boto lawoeo andrō, ba zinga mbawandroehō nose, ba maoso ira fefoe, ba ifalōgoe tooe ia ba danō zamōsana, ba mbawandroehō nosenia. Ba fahoehoeo Jehowa chō Moze, si faoedoe wawa ira, si mane na fahoehoeo zi fahoewoe ; ba ifoeli ia ba golombase'wa ba torōi dohotohoeo dangania andrō, Josoea, ono Noeni, ngoniongoni bacha ba nose, lō teboelō. (*Moz. IV. 12, 8*). Ba imane Moze chō Jehowa : Ōwa'ō sa : Ohe misa niha andrō ! ba lō ni'ombacha'ōoe chōgoe, ha niha nifatengeoe awōgoe. Ba na no faloechado wa'eboea dōdōoe, ba bokai chōgoe dōdōoe ba be'e aboto ba dōdōgoe ndra'ogō, ena'ō faloechado wa'eboea dōdō chōoe, ba tōrōtōrō atō tōdōoe, wa no banoeaoe niha andre. (*Sin. 103, 7*). Ba imane : Hadia, ja'odo zi fao, ba wolohe ja'ogō ba gahonoa naha ? Ba imane Moze : Na tenga ja'ogō zi fao, ba si sōchinia, na lō ōhetaga ba da'e ! Heza so na, baero ō, ba zaboto ba dōdō, wa no faloechaga wa'eboea dōdō chōoe, he ja'odo, ba he banoeaoe andrō, na tenga ba wefaomō chōma, ba

na tehoede'õ ndra'aga banoeae andrõ, ba da'õ, fõna soi bõ'õ fefoe
 17 ba goeli danõ? Ba imane Jehowa chõ Moze: Ba he da'õ gõi, ni'andrõoe, ba oe'o'õ; noa sa faloecha'õ wa'eboea dõdõ chõgoe ba no
 18 oe'ila dõimõ. Ba i'andrõ chõnia: Oroma'õ chõgoe lachõmimõ! Ba imane: Fa'asõchigoe fefoe ba oefatõrõ fõnaoe ba oetõtõi fõnaoe dõi
 19 Jehowa, ba eboea dõdõgoe ba zomasido eboea ia, ba oehachõsi tõdõ zomasido achachõ dõdõgoe.
 20 (F. 34, 5. Rom. 9, 15). Ba imane na: Bawagoe, ba tebai õfaigi; lõ'õ sa aeri niha, na i'ila ndra'odo! (Moz. V. 4, 12. Joh. 1, 18. Tim. I. 6, 16). Ba imane na Jehowa: So naha, sahatõ chõgoe, hana sa na
 22 ba da'õ mõi'õ, ba gara ja'wa. Ba na itõrõ lachõmigoe andrõ, ba oe'oh'e'õ ba dõgi narõ gara, ba oeba-loegõ ndra'oegõ tangagoe, irege no
 23 oetõrõ. Ba na oebõda dangagoe, ba õ'ila gerogoe; ba bawagoe, ba tebai ifaigi niha.

FAZA 34.

I. Poroma'õ ia Jehowa chõ Moze ba hili. II. Ifasoegi ba dõdõ Ndraono Gizeraeli wawoe'oesa li andrõ. III. Mangawoeli Moze moroi ba hili; hoemaga mbawania.

1 I. Ba imane Jehowa chõ Moze: Toto chõoe gara wanoera, doea gõrõ, si mane mege, ba oesoera ba gara andrõ gorõisa andrõ, si so ba gara mege, nirasamõ. (F. 32, 19).
 2 Ba fa'anõ'õ, ba we'amõi ba hili ja'wa, mahemoloe, si hoelõ wongi, ba dõnadõna ndra'o ba da'õ, ba
 3 zoezoe hili. Ba lõ tola mõi awõoe ha niha, ba we'amõi mija'wa, ba lõ tola oroma niha ba gahe hili, fasoei; ba he biribiri ba sa'wi, ba lõ tola mangaloei gõ heza, ba zahatõ ba
 4 hili andre. Ba itoto gara wanoera, doea gõrõ, si mane mege. Ba mahemoloe õ, ba ihoelõ wongi wemaoso Moze, mõi ia mija'wa, ba hili Zina'i

andrõ, i'o'õ ni'wa'õ Jehowa chõnia, i'oh'e gara andrõ, si doea gõrõ. Ba
 5 mõi mitooe Jehowa, ba lawoeo, i'agõ ngainia ba itõtõi dõi Jehowa. (F. 33, 19). Ba me itõrõ fõnania
 6 Jehowa, ba imane: Jehowa, Lowalangi sahadõ tõdõ Jehowa ba si no eboea tõdõ, ba seboea tõdõ ba si no fahõna fa'abõwõ, awõ wa lõ farõi ia, (Moz. IV. 14, 18. Neh. 9, 17. Sin. 86, 5. Sin. 103, 3), seboea tõdõ
 7 ba ngahõnõ nga'õtõ ba same'e aefa sala ba olalõwa ba herõ, ba lõ'õ sa ta'wa'õ, lõ'õ manõ fotoe; lalõ ndra ama, ba ihoekoe ba ndraono ba ba ma'oewoe, ichamõ tõloe, irege õfa nga'õtõ. (F. 20, 5. Jer. 32, 18). Ba i'ali'o'õ Moze ifaõndrõ ia tooe
 8 ba danõ, ifalõgoe tooe ia, ba imane: He So'aja! na no atõ oesõndra wa'eboea dõdõ chõoe, ba iagõ hoe-nõma ba wofanõma! Sabe'e bõrõ doe'i sa ira, ba be'e aefa chõma lalõma, awõ horõma ba halõ tana chõoe ndra'aga! (Sin. 33, 12. Sach. 2, 12).

II. Ba imane Jehowa: Hiza, oehonogõi ba zi so banoeae andrõ fefoe: oefazõchi dandra, si lõ moerai moelae ba goeli danõ ma'asagõrõ, ba niha bõ'õ fefoe, ba la'ila dania wolae Jehowa banoeae andrõ fefoe, si so ja'oegõ ba hoenõ; sahõli-hõli dõdõda sa nilaogoe chõoe dania! (Moz. V. 5, 2). O'õ ni'wa'õgoe
 11 chõoe ma'õchõ; da'oetimba fõnaoe Ndraono Gamori ba Dawa Gana'ana ba Iraono Cheti ba Iraono Weresi ba Iraono Jeboesi. Angelama, fa bõi fawoe'oe li ndra'oegõ ba niha ba danõ andrõ, niroegimõ dania; ma dania tobali tandra'wa ira ba ngaimi. (F. 23, 32). Midoedoegõ
 13 naha wame'e soemange andrõ chõra, mirasa harefara ba mi'obõ geoe ni'amoni'õ andrõ chõra. (F. 23, 24. Moz. V. 7, 5). Ba bõi angaloeloe ba
 14 Lowalangi bõ'õ; solohoe dõi Jehowa, Lowalangi solohoe ia. (F. 20, 5). •Na fawoe'oe li ndra'oegõ ba 15

niha ba danõ andrõ, ba na lakaoni ndra'oegõ, na mame'e adoe ira, na lafosoemange Lowalangira, ba aha-tõ chõmi wa'eloengoe, wemanga gõ nadoe andrõ. (*Moz. IV. 25, 1. 2. Kor. I. 8, 7; 10, 21*). Ba ma mihalõ gõi dania donga nonomi matoea nonora alawe, ba na mame'e adoe nonora, wamosoemange Lowalangira, ba lafaeloengoe gõi ndraonomi, ba wame'e adoe andrõ. Bõi fazõehi ehõoe wamaedo Lowalangi nifahele. (*F. 20, 23*).

(*A. 18-26: Faz. 23, 14-19*).

18 Owasa roti si lõ moe'aisõni andrõ, ba bõi olifoe'õ; fitoe ngaloeo wa'ara õ'ã roti si lõ moe'aisõni, õ'o'õ niwã'õgoe ehõoe, na baõwa Abibi; me no ba mbaõwa Abibi aheta'õ ba danõ Miseraji. (*F. 12, 18*). Fefoe zi a'a ba wa'atoemboe, ba chõgoe, he oerifõoe fefoe, motõi matoea ono si a'a ba zaõwi ba ba mbiribiri. (*F. 13, 2*). Ba ono si a'a ba galide ba õhõli biribiri; ba na lõ omasi'õ õhõli, ba õfatõ mbaginia. Fefoe nono si a'a ehõoe, ba õhõli; ba chõgoe, ba bõi mõi lõ ba danga. (*F. 13, 13; 23, 15*).

21 Õnõ ngaloeo wa'ara, ba hana na õhalõhalõ halõwõ, ba na loeo si fitoe, ba molombase ndra'oegõ; he na baõwa wamakoe ba he na baõwa wamasi, ba molombase'õ. (*F. 20, 9*).

22 Ba owasa fendrakose andrõ, ba õ-laoe, owasa wamasi gandroe sahoc-lõ, ba owasa wamasi ba wasoelõna ndrõfi. (*F. 23, 16*). Medõloe zi dõfi ndramoe'orama'õ ira fõna Zo'aja, Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraeli, dozi motõi matoea ba chõmi.

24 (*F. 23, 17*). Oetimba sa fõnaoc soi niha andrõ, ba ebolo danõoe oebe'e, ba lõ tola i'isõ niha bõ'õ danõ andrõ ehõoe, fatoea mõi misi jaõwa ndra'oegõ, ba wangoroma'õ ja'oegõ fõna Lowalangioe Jehowa, si medõloe zi dõfi. Bõi oroedoegõ ba roti si no moe'aisõni ndro zoemange andrõ chõgoe, ba soemange andrõ ba gowasa fasa, ba tenga nibe'e

jaõwa irege mahemoloe. (*F. 23, 18*). Boea zahoeõ ba danõ ehõoe, ba õ'õhe ba nomo Lowalangioe Jehowa. Ono mbiribiri andrõ, ba bõi rino ba nõsi zoesoe ninania. (*F. 23, 19*). Ba imane Jehowa ehõ Moze: Tãnõ ba zoera ehõoe goroisã andrõ. Tandrõsa wawoe'ocsa ligoc chõoe ba ba Ndraono Gizeraeli sa goroisã andrõ. Ba õfa woeloe ngaloeo ba õfa woeloe mbongi wa'arania ba da'õ chõ Jehowa; lõ manga ia ba lõ ibadoe hadia ia. Ba itanõ ba zoera goroisã ba wawoe'oesã li andrõ, oroisã si foeloe andrõ, isoera ba gara andrõ. (*F. 24, 18; 31, 18*).

II. Ba me mõi mitooe Moze moroi ba hili Zina'i, ba so ba dangania zoera goroisã andrõ, si doea gõrõ; ba lõ i'ila, wa no tobali sihaga goeli mbawania, ba wahoehoesania chõ Jehowa. (*Kor. II. 3, 7*). Ba me la'ila A'aroni ba Iraono Gizeraeli fefoe mbawa Moze, wa no sihaga, ba ata'oe ira lahatõ'õ ira chõnia. Ba hoemedede chõra Moze, ba lafoeli la'otahõgõ ia, he A'aroni ba he satoea mbanoea fefoe; ba fahoehoeo ehõra Moze. Awena la'ondrasi ia Iraono Gizeraeli fefoe. Ba i'ombacha'õ ehõra goroisã andrõ fefoe, ni'oro'i'õ Jehowa chõnia ba hili. Ba me no i'o'ozoei Moze hoehoeonia chõra, ba ifobaloebaloe mbawania. Ba ero na i'ondrasi Jehowa Moze, ba wahoehoeosa ehõnia, ba iheta mbaloebaloe andrõ, irege mõi ia baero, ba ifa'ema ba Ndraono Gizeraeli hadia niwã'õ chõnia. Ba ero na si manõ, ba la'ila Iraono Gizeraeli, wa no sihaga goeli mbawa Moze. Ba ifoeli dania ifobaloebaloe mbawania Moze, irege mõi ia baeha zoei, ba wahoehoeosa chõ Jehowa.

FAZA 35.

I. Oroisa Moze ba zato. II. Boeala zato. III. Tefataro toeka Mbesale'eli ba Oholiabi.

I. Ba ifaloeeha'õ mbanoea Ndrao- 1

- no Gizeraëli fefoe Moze ba imane
 chōra : Da'ō ni'oroi'ō Jehowa ni-
 2 laoe : Ōnō ngaloeo, ba tola mohal-
 lōwō, ba loec si fitoe andrō, ba
 mi'amoni'ō, ba'wa ni'amoni'ō chō
 Jehowa, salōsoe lō mohalōwō ami.
 Dozi sangai halōwō na loeo da'ō,
 3 ba niboenoe. (*F. 20, 8*). Na loeo sa-
 bato andrō, ba lō tola mi'eboea'ō
 galitō ba nahiami andrō, fefoe.
 4 Ba hoemedo na Moze ba mbanoea
 Ndraono Gizeraëli fefoe, imane :
 5 Da'ō ni'oroi'ō Jehowa : Mibe'e bo-
 botolō chō Jehowa zi so chōmi,
 ōsa : ana'a ba firō ba tōla (*F. 25, 2*)
 6 ba oengoe sowē waroewaroe ba so-
 jo ba kirimisi ba tarafali ba boe
 7 nambi ba oeli mbiribiri si matoea
 nilaoe sojo ba oeli goeaza mina ba
 8 eoe bana ba fanicha wandroe ba
 rembaremba ba wanicha famajoini
 9 andrō ba ba nitoenoe, samohoea, ba
 feremata oena ba feremata nitagoe
 ba nono mbaroe ba doto andrō ba
 10 ba mbola waetasa andrō. Ba dozi ba
 chōmi si so fa'atoeka, ba ndramoe-
 fa'aso ira ba ndramoelaoe fefoe hadia
 ia ni'wa'ō Jehowa.
 (*A. 11-19 : Faz. 31, 7-11.*)
 11 Ose andrō, fabaja ba'aba'a andrō
 chōnia, koelamboe ba sagōnia andrō
 ba chaichai andrō chōnia ba
 fafa ba lazi ba taroe nahe andrō,
 12 fabaja ahe, ba tawōla andrō, fabaja
 heaheania ba lagōlagō ba koela-
 13 mboe andrō, fomba'a ; ba meza andrō,
 fabaja heaheania, awō wa-
 kakenia fefoc, awō roti andrō, ni-
 14 faigifaigi ; awō naha wandroe andrō,
 fabaja fakake chōnia ba fandroe-
 15 nia ba fanicha wandroc, awō naha
 wanoenoe koemōjō, fabaja heaheania
 ba fanicha famajoini andrō,
 awō nitoenoe andrō, samohoea,
 ba koelamboe andrō, ba'aba'a mba-
 16 wandroehō nose, awō naha wanoe-
 noe soemange andrō, fabaja tara-
 linia, tōla, ba heaheania ba fakake
 andrō chōnia, fefoe, awō gala andrō,
 17 fabaja ahenia, ba ba'aba'a golaja-

ma ba taroe nahe andrō chōnia,
 fabaja ahe, ba ba'aba'a mbawa gōli
 golajama, ba osō'osō nose andrō 18
 ba osō'osō ba golajama, fabaja si-
 nali andrō, awō noecha andrō, ni- 19
 haogō siba fanoso, noecha ba ha-
 lōwō andrō, ba ni'amoni'ō, noecha
 ni'amoni'ō andrō chō Ga'aroni ere
 andrō, awō noecha nononia ba
 halōwōra, halōwō gere.

II. Ba mofanō Ndraono Gizeraëli 20
 fefoe, larōi Moze. Ba dozi si teroeo 21
 tōdō, dozi saoha ōlō, ba mōi mame'e
 bobotolō andrō chō Jehowa, ba wa-
 mazōchi ose wama'ele'ō andrō ba
 sogoena ba halōwō andrō bacha,
 ba ba noccha ni'amoni'ō andrō. Ba 22
 la'ohe — he ira matoea ba he ira
 alawe — dozi si no teroeo tōdō,
 ba famachai mbaroe ba saeroe da-
 linga ba laedoeroe ba aja, awō
 ngawalō gana'a si no awai ; ba
 awō dozi si no mangonogōi fame'e
 ame'ela ana'a chō Jehowa. (*F. 29,*
24). Ba dozi si so oengoe sowē 23
 waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba
 tarafali ba boe nambi ba oeli mbiri-
 biri si matoea, nilaoe sojo, ba oeli
 goeaza mina, ba la'ohe. Ba dozi 24
 sedōna mame'e bobotolō firō ba
 tōla, ba labe'e mbobotolō andrō
 chō Jehowa, ba dozi si so eoe bana,
 ni'ogoena'ō ba wamazōchi hadia ia,
 fefoe, ba la'ohe. Ba ira alawe fefoe, 25
 si so fa'atoeka ba mogadi, tangara,
 ba la'ohe mbana andrō : oengoe
 sowē waroewaroe ba sojo ba kiri-
 misi ba tarafali. Ba dozi ira alawe 26
 si teroeo tōdō, ba wa'atoekara
 andrō, ba mogadi boe nambi. Ba 27
 satoea, ba la'ohe weremata oena
 ba feremata bō'ō andrō, nitagoe ba
 nono mbaroe ba doto andro ba ba
 mbola waetasa andrō. Ba remba- 28
 remba andrō ba fanicha ba wandroe
 ba ba wanicha famajoini andrō ba
 ba nitoenoe andrō, samohoea. Dozi 29
 ira matoea ba dozi ira alawe, si
 teroeo tōdō, ba wolohe, ba nifazōchi
 andrō, ni'oroi'ō Jehowa famazōchi,

- chō Moze — la'ohē ame'ela saoha gōlō chō Jehowa Iraono Gizeraēli. (A. 30-35: Faz. 31, 1-6).
- 30 III. Ba imane Moze ba Ndraono Gizeraēli: Hiza, no itōtōi Jehowa dōi Mbesale'eli andrō, ono Goeri, ma'oeuwe Hoeri, mado Joeda, (F. 31, 2), ba no ihōna chōnia Geheha Lowalangi ba fa'atoeka ba fa'aboto ba dōdō ba fangila, awō ngawalō
- 31 wa'oneeche, ba wangaloei neche-neeche, ba wolaoe ja'ia, he ana'a ba he firō ba he tōla, ba he ba wolaoe ba weremata nifa'oli, ba hc ba wolaoe ba geoe, ba wamazōchi ngawalō
- 32 necheneche danga fefoc. Ba he fa'oneeche ba wamahaō, ba no ibe'e chōnia, chōnia ba chō Goholiabi andrō, ono Gahizamachi, mado
- 33 Dano. (F. 31, 6). No ihōna chōra wa'atoeka, ba wolaoe ngawalō halōwō andrō, nifolaoe ziamboe ba toeka geoe ba toeka wanoso ba sanoso nifola'ala'a, oengoe sowō
- 34 waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba tarafali, nifolaoe zanoso; ba wangasiwai halōwō andrō, fefoc ba ba wangaloei necheneche.
- FAZA 36.
- I. Labōrōtaigō halōwōra ira Besale'eli Oholiabi. Lahōna wame'e bobotolō sato. II. Folaoe ose wama'ele'ō andrō.
- 1 I. Ba mohalōwō ndra Besale'eli Oholiabi, awō dozi si so fa'atoeka, nibe'e Jehowa fa'oneche ba fa'aboto ba dōdō, tobali la'ila moe'asiwai; lalaoe fefoc hadia ia zogoena ba wamazōchi ni'amoni'ō andrō.
- 2 Ba ifakaoni'ō Moze ndra Besale'eli Oholiabi, awō dozi si so fa'atoeka, nibe'e Jehowa fa'oneeche, dozi si no teroe tōdō ba wangai halōwō
- 3 andrō, ba wangasiwai ja'ia. Ba latema chō Moze mbobotolō andrō fefoc, nibe'e Ndraono Gizeraēli ba wangasiwai halōwō andrō, ba wolaoe ni'amoni'ō andrō. Ba lō labatobato wolohe chōnia na, saoha
- gōlō, ero mahemoloe mbanoea. Ba dozi ndra toeka, solaoe halōwō andrō fefoc, ba ni'amoni'ō andrō, ba oi zara labōhōli halōwōra ni'ohalōwōgōira, ba lamano chō Moze: Lō ahoiri mogoena ba wolaoe ni'wa'ō Jehowa andrō ni'ohē zato! Ba ifa'wa'ōgō ba golombase'wa Moze, imane: Bōi sa'ae jamoelaoe hadia ia mbobotolō ba ni'amoni'ō andrō ha niha, he ira matoea ba he ira alawe! Ba tobali tetena'wa niha zato, fa bōi sa'ae la'ohē gamc'ela. Noa sa iroegi, no tōra na'ichōra, ombōila, ba wangasiwai nilaoe andrō fefoc.
- (A. 8-19: Faz. 26, 1-14.)
- II. Ba lalaoe sa'ae nose andrō, foeloe nga'ōrō koelamboe, dozi si so fa'atoeka ba zohalōhalōwō andrō; tarafali bana goelamboe andrō ba oengoe sowō waroewaroe ba sojo ba kirimisi, nilalaoe keroebi, nifolaoe doeka wanoso, wamazōehinia ja'ia, (F. 26. 1), 28 hela wa'anaoe zi sagōrō koelamboe ba 4 hela wa'ebolo — fagōlōgōlō wa'eboc goelamboe andrō fefoc. Lima lima nga'ōrō koelamboe ifatagoe; ba awena ifotoembo zinga zi sagōrō koelamboe andrō, ba wondrege zi sandroro andrō, toembo oengoe sowō waroewaroe, ba si manō zinga goelamboe ba wondrege zi sandroro. 50 doembo ibe'e ba goelamboe zi sagōrō ba 50 gōi ba zinga zi sagōrō, si fabōbō ba zi sandroro andrō; si fatahō sibai doembo andrō ibe'e. Ba ifazōchi ehaichai ana'a ba ifachai goelamboe andrō ehaichai andrō, tobali ha samboca nose andrō. Ba ilalaoe doefo boe nambi, sagō nose, felezara nga'ōrō toefo ilalaoe ba da'ō. 30 hela wa'anaoe zagōrō ba 4 hela wa'ebolo; fagōlōgōlō wa'eboc zi 11 nga'ōrō toefo andrō. 5 nga'ōrō doefo andrō ifatagoe, idoro, ba sandroro gōi zi 6 nga'ōrō andrō. Ba ifotoembo zinga ba wondrege zi sandroro, 50 doembo, ba

50 gōi doembo ba zinga doefo ba
 18 wondrege zi sandroro. Ba 50 ifa-
 zōchi chaichai tōla, ba wama'anō
 19 sagō andrō, ena'ō ha sandroro. Ba
 ifazōchi na mbaloebaloe zagō andrō,
 oeli mbiribiri si matoea nilaoe sojo,
 ba sagōrō tō mbaloebaloe da'ō,
 oeli goeaza mina.

(A. 20-30: Faz. 26, 15-25.)

20 Ba ilaoe wafa andrō, dōladōla
 21 nose, nifasindro, bana. 10 hela wa'-
 anaoc zagōrō ba sahela a matonga
 22 wa'ebolo. Ba sagōrō fafa ba doea
 mba'iba'i si fabōbō; si manō wo-
 23 laoc fafa nose andrō fefoe. Ba ni-
 ləoenia fafa nose, ba 20 nga'ōrō fafa
 24 tánō miraja. — Ba 40 ibe'e ahe zi
 20 nga'ōrō fafa, ahe firō, docadoea
 gahe zagōrō fafa, ba mba'iba'i no
 25 mege, si docadoea, — si manō gōi
 ba ngai nose tánō jōoe, 20 nga'ōrō
 26 fafa, awō gahe firō andrō, si 40,
 27 docadoea gahe zagōrō fafa. Ba ni-
 be'e tánō ba gaechoela loeo, ba 6
 28 nga'ōrō fafa ilaoe. Ba 2 gōrō fafa
 ilaoe, nibe'e ba watalinga nose, tá-
 29 nō foeri. Doea winaeta da'ō, i'otarai
 moroj tooe, ba nifa'anō si ja'wa,
 toembo ni'ogaolō. Si manō wolaoe-
 30 ni ba watalinga andrō, si doea;
 tobali 8 nga'ōrō fafa, fabaja ahe
 firō andrō — 16 gahe, docadoea
 gahe zagōrō fafa.

(A. 31-34: Faz. 26, 26-30.)

31 Ba 5 ifazōchi lazi, bana, ba wafa
 32 andrō ba ngai nose, ba 5 gōi lazi
 ba wafa ba zi tambai, ba 5 ba
 wafa ba hambo nose, tánō ba gae-
 33 choela loeo. Ba lazi ba daloe andrō,
 ba ba daloe wafa ifatōrō, adōlō
 34 manō ma'asandroro. Ba fafa andrō,
 ba ifo'oelel ana'a: ba toembo andrō
 gōi, lala lazi, ba ana'a ibe'e, ba
 lazi, ba ifo'oelel ana'a.

A. 35-38: Faz. 26, 31-37.)

35 Ba ifazōchi mba'aba'a andrō,
 oengoe sowæ waroewaroe ba sojo ba
 kirimisi ba tarafali bana, nifolaoe
 doeka wanoso wamazōchinia ja'ia,
 36 nilalaoe keroebi. (F. 26, 31). Ba 4

ifazōchi chōnia taroe nahe, bana, ba
 ifo'oelel ana'a; ana'a gōi gos'ōsōnia;
 ba 4 ifahele ahe da'ō, firō. Ba ifazō- 37
 chi mba'aba'a mbawandroehō nose,
 oengoe sowæ waroewaroe ba sojo
 ba kirimisi ba tarafali bana, nifol-
 laoe zanoso sola'ala'a, (F. 26, 36),
 fabaja taroe nahe andrō chōnia, si 38
 lima, ba os'ōsōnia: hōgō ba toembo
 ni'ogaalo andrō chōnia, ba ifo'oelel
 ana'a; ba ahe andrō si lima, ba
 tōla ibe'e.

FAZA 37.

I. Famazōchi tawōla gamaboe'oele
 li andrō. II. Meza andrō ba fakake
 andrō chōnia. III. Naha wandroe.
 IV. Naha wanoenoe koemōjō ba
 fanicha famajoini ba hadia nitoenoe,
 samohoea.

(A. 1-9: Faz. 25, 10-22.)

I. Ba ifazōchi dawōla andrō Be- 1
 sale'eli, bana goenia; 2 hela a
 matonga wa'anaoc ba sahela a ma-
 tonga wa'ebolo ba sahela a matonga
 wa'ala'wa. (F. 25, 10). Ba ifo'oelel si 2
 ndroehoe mbalaki, tánō bacha ba
 tánō baero, ba ifosinga ana'a, fasoei.
 Ba ōfa ifahele chōnia toembo ni'o- 3
 gaolo, ba gahenia si ōfa, domboe-
 domboea fatambai. Ba ifazōchi hea- 4
 hea, bana, ba ifo'oelel ana'a; ba 5
 heahea andrō, ba ifatōrō ba doembo
 no mege, fatambai dawōla, ba wa- 6
 mahea tawōla. Ba ifazōchi lagōla-
 gō, si ndroehoe mbalaki, 2 hela a
 matonga wa'anaoc ba sahela a ma-
 tonga wa'ebolo. Ba ifazōchi gōi 7
 geroebi, domboea, ana'a; nibōbōzi
 wamazōchi ja'ia, ba fafōfō lagōlagō 8
 andrō ibe'e, samboeasamboea fafō-
 fō, ba dete lagōlagō ibe'e geroebi 9
 andrō, faoma fafōfō. Ba keroebi
 andrō, ba samologō mija'wa afira,
 wamaloe'gō lagōlagō afira, faoma
 la'otahōgō nawōra; lagōlagō andrō
 la'otahōgō keroebi andrō.

(A. 10-16: Faz. 25, 23-29.)

II. Ba ifazōchi meza andrō, bana 10
 goenia, 2 hela wa'anaoc ba sahela
 wa'ebolo ba sahela a matonga wa'-

- 11 alaŵa. (*F. 25, 23*). Ba ifo'oeli si ndroehoe mbalaki ba ifosinga ana'a,
 12 fasoei. Ba ifolambelambe na gōi, laloe'a wa'ebolo fasoci; ba lambelambe andrō, ba ifosinga zoei ana'a,
 13 fasoei. Ba ōfa ifahele chōnia toembo ni'ogaolo, ana'a, ba ba watalingania ifachai doembo andrō, ba
 14 gahenia si ōfa. Si fadega ba lambelambe no mege doembo andrō, ba nifatōrō heahea, ba wamahea meza
 15 andrō. Ba heahea andrō, ba bana ibe'e, ba ifo'oeli ana'a, ba wamahea meza andrō.
 16 meza andrō. Ba ifazōchi wakake andrō ba meza, mako andrō chōnia ba figa ba mako ba wamadoe ba
 koendri, fame'e zoemange nibadoc andrō, si ndroehoe mbalaki manō, fefoe.

(*A. 17-24: Faz. 25, 31-39.*)

- 17 III. **Ba** ifazōchi naha wandroe andrō, si ndroehoe mbalaki. Nibōbōzi wamazōchi naha wandroe andrō ahenia ba tōlania; ba tebe'e ni'obene mboenga andrō — oeloe'oeloe sawena aboto — (*F. 25, 31*).
 18 Ba ōnō zi otarai ngainia daha, tōloetōloe fatambai naha wandroe.
 19 Ba sara daha, ba tōloe ni'obene mboenga, si hoelō mbene mbowo kanari, samboesamboea mbene, sawena aboto. Si manō ba ndraha andrō fefoe, si ōnō, si otarai naha wandroe andrō. Ba ba dōla naha wandroe, ba 4 ni'obene mboenga, si hoelō mbene mbowo kanari, si so
 21 oeloe'oeloe ba bowo, samboesamboea mbene tooe zi medōloe wa doea chōnia, — daha si ōnō andrō, si otarai
 22 ia. Bene andrō chōnia ba daha andrō, ba ha sara, nibōbōzi fefoe, ha sandroro, si ndroehoe mbalaki.
 23 Ba fitoe ifazōchi fandroe chōnia, fabaja goeti andrō ba sife andrō
 24 chōnia, si ndroehoe mbalaki. Otoe a doea woeloe balaki i'ogoena'ō si ndroehoe mbalaki, wamazōchi ja'ia, fabaja gamagamania no mege.

(*A. 25-28: Faz. 30, 1-5.*)

- 25 IV. **Ba** ifazōchi naha wanoenoc

koemōjō andrō, bana geoenia, sahela wa'anaoc ba sehela wa'ebolo, si ōfa sagi, ba 2 hela wa'alaŵa, ba si fadoro chōnia dandroenia andrō. Ba 26 ifo'oeli si ndroehoe mbalaki mezenia awō ngainia, fasoei, ba tandroenia, ba ifosinga ana'a, fasoei. Ba tooe zinga andrō, ba ifotoembo 27 ni'ogaolo, domboea, ba watalingania si domboea, ba faoma fatambai zi manō, ba nifatōrō heahea andrō, ba wamahea ja'ia ba da'ō. Ba heahea andrō, ba bana ibe'e ba ifo'oeli 28 ana'a. Ba ifazōchi wanicha fama-joini andrō ni'amoni'ō, awō nitoenoc andrō samohoc, si lō si fabaja, nifolaoe zamaroeka daloedaloc nigoele'ō. (*F. 30, 25, 35.*)

FAZA 38.

I. Famazōchi naha wame'e soemange nitoenoc, awō wakake andrō chōnia ba gala andrō, naha wanasa.
 II. Folaoe olajama, awō goelamboenia. III. Fa'eboc mabobotolō andrō.

(*A. 1-7: Faz. 27, 1-8.*)

- I. **Ba** ifa'anō naha wame'e soemange nitoenoc andrō, bana geoenia; 5 hela wa'anaoc ba 5 hela wa'ebolo, si ōfa sagi, ba tōloe hela wa'alaŵa. Ba tandroenia, ba ba 2 watalingania si ōfa ibe'e, tobali si fadoro chōnia dandroenia andrō, ba ifo'ocli tōla. Ba ifazōchi 3 wakake fefoe, sogoena ba naha wame'e soemange andrō, bowoa ba soendreesendroe ba figa ba garafoe ba gali; fefoe wakakenia, ba tōla ibe'e. Ba ifotarali 4 naha wame'e soemange andrō, ni'o'oe'ō, tōla, tooe lambelambenia, iroegi daloc wa'alaŵania. Ba ōfa 5 ifahele toembo ni'ogaolo, nibe'e ba watalinga darali tōla andrō, si ōfa, ba nifatōrō heahea. Ba heahea andrō, ba bana ibe'e, ba ifo'oeli 6 tōla. Ba ifatōrō ba doembo no mege 7 heahea andrō, fatambai naha wame'e soemange, ba wamahea, ja'ia.

8 Fafa dōladōlania, tobali mo'arō, wamazōchinia ja'ia. Ba ifazōchi gala andrō, tōla, ba ahenia tōla, sōrōmi ndra alawe, sangaingai halōwō, si so halōwō ba zinga mbawandrohō nose wama'ele'ō. (F. 30, 18).

(A. 9-20: Faz. 27, 9-19.)

9 II. Ba ifazōchi golajama tánō raja, .ba da'ō ibe'e goelamboe ba'aba'a golajama andrō tarafali bana, otoo hela wa'anaoe, (F. 27, 9), ba 20 daroe nahe, fabaja ahe tōla, 20, — ba osō'osō ba daroe nahe andrō ba toembo ni'ogaolo andrō 11 chōnia, ba firō. Ba tánō jōoe, ba otoo hela gōi wa'anaoe [mba'aba'a], ba 20 daroe nahe, fabaja ahe tōla, 26, — ba osō'osō ba daroe nahe andrō 12 ba toembo andrō chōnia, ba firō. Ba tánō ba gaechoela loeo, ba 50 hela mba'aba'a ba foeloe daroe nahe, awō gahe, foeloe; ba osō'osō ba daroe nahe andrō ba toembo andrō 13 chōnia, ba firō. Ba tánō ba ga- 14 tocmoccha, ba 50 hela, ba'aba'a si 15 hela ba zi tambai, ba tōloe 15 daroe nahe, fabaja ahe, ba si manō ba zi tambai: 15 hela mba'aba'a, ba tōloc daroe nahe, fabaja ahe; faoma fatambai mbawa gōli ba 16 golajama. Fefoe mba'aba'a gola- 17 jama, fasoei, ba tarafali bana, ba ahe daroe nahe andrō, ba tōla, ba osō'osō, ba firō, ba oeli hōgō, ba 18 jama, ba nifotoembo firō. Ba ba'aba'a mbawa gōli ba golajama, ba no nifolaoe zanosola'ala'a, oengoe sowē waroewaroe ba sojo ba 19 kirimisi ba tarafali bana, 20 hela wa'anaoe ba 5 hela wa'ala'wa, fa'ebolonia, dali mba'aba'a golajama andrō. (F. 27, 16). Ba taroe nahe 20 andrō, si ōfa, fabaja ahe si ōfa, ba tōla, ba osō'osō, ba firō, ba si manō goeli hōgō, ba toembo andrō chōnia, ba firō. Ba fefoe daroe- taroe ba nose ba ba golajama, fasoei, ba tōla.

III. Ba da'e wangerai balazo nose 21 andrō, ose zoera goroiša, ni'wa'ō Moze fangerai, folaoe nono Lewi andrō, hōgō Gitamari, ono Ga'aroni, ere andrō. Ba Besale'eli andrō, ono 22 Goeri, ma'oeuwe Hoeri, mado Joe-da, zamazōchi fefoe hadia ia, ni'wa'ō Jehowa chō Moze, ba awōnia Go- 23 holiabi, ono Gahizamachi, mado Dano, da'ō ziamboe ba toeka geoe, ba toeka wanoso ba sanoso sola'ala'a, oengoe sowē waroewaroe ba sojo 24 ba kirimisi ba tarafali. Ba ana'a andrō fefoe, ba wolaoe ja'ia, ba nifazōchi andrō fefoe, ba wolaoe 25 ni'amoni'ō andrō, ana'a nifalaoe, ame'ela ni'amoni'ō, ba no 77,408 balaki ba zaga ni'amoni'ō. Ba firō 26 nibe'e, ba wangofaja banoea, ba 301,775 ba roefia, ba zaga ni'amoni'ō; sasokoe zamōša, dozi ni'ofaja 27 andrō, si 20 fache ba si a'a moroi andrō, 603,550 ira. Si 300,000 roefia 28 fa'aboea firō, ba la'ogoena'ō ba wamahele ahe ni'amoni'ō andrō, fabaja ahe mba'aba'a andrō 300,000 ba 29 roefia, ba gahe andrō si otoo, 3000 zara ahe. Ba si 1775 fa'aboea, ba 30 i'ogocna'ō ba wamazōchi osō'osō andrō ba daroe nahe andrō, ba ifo'oeli hōgō ba ifotoembo. Ba tōla a- 29 ndrō nifalaoe, ame'ela ni'amoni'ō, ba 212,400 roefia wa'aboea. Da'ō 30 i'ogocna'ō ba wamazōchi ahe mba'aba'a ba mbawandrohō nose wama'ele'ō, awō naha wame'e soemange andrō tōla, fabaja taralinia andrō tōla, awō fefoe wakake ba 31 naha wame'e soemange, awō gahe mba'aba'a golajama, fasoei, ba ahe mba'aba'a mbawa gōli ba golajama, fabaja taroetaroe andrō ba nose ba taroetaroe ba golajama fefoc, fasoei.

FAZA 39.

I. Fanagoe noeča gere. II. Te'era'i fefoe nilaoe ba wamosoemange Lowalangi.

(A. 1-21: Faz. 23, 4-30.)

I. Ba oengoe sowē waroewaroe I

- ba sojo andrõ ba kirimisi andrõ, ba labali'õ noecha gere, si no maocloe fanoso, noecha ba halõwõ ba ni'amoni'õ andrõ; ba lafazõchi noecha ni'amoni'õ andrõ chõ Ga'aroni, la'o'õ niwa'õ Jehowa chõ Moze.
- 2 Ono mbaroe ba doto andrõ ifazõchi, bõna ame ba oengoe sowæ waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba tarafali bana. Labõbõzi gana'a, la'anifi'õ, irege i'ila ichoi, ibali'õ bõna ame, ba wangoroedoegõ da'õ ba oengoe sowæ waroewaroe ba ba oengoe sojo ba ba kirimisi ba ba darafali, nifolaoe doeka wanoso. Ba lafobaloebaloe galisi, nifabõbõ chõnia; ba mbalõnia si doea tefabõbõ: Ba bõbõ doto andrõ chõnia, ba wobaroe ja'ia, ba no fadoro chõnia, si manõ gõi wolaoc, bõna ame ba oengoe sowæ waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba tarafali bana, si mane niwa'õ
- 6 Jehowa chõ Moze. Ba ifazõchi weremata oena andrõ, nifosinga kawa ana'a ba nisoca, nifolaoe doeka dandro, dali dõi Ndraono Gizeraëli.
- 7 Ba ifachai ba mbaloebaloe galisi andrõ ba nono mbaroe ba doto, feremata famasoegi ba dõdõ Jehowa Ndraono Gizeraëli, si mane niwa'õ
- 8 Jehowa chõ Moze. Ba ifazõchi mbola andrõ, nifolaoe doeka wanoso, si mane folaoe ono mbaroe ba doto, bõna ame ba oengoe sowæ waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba tarafali bana. Si õfa sagi ia; doca winaeta labe'e mbola andrõ, laloelaloe'a wa'anaoc, nifodoea winaeta.
- 10 Ba õfa ngenoli latagoe chõnia feremata: samboea weremata aki ba samboea weremata sabarazadi ba samboea weremata zoemoeroedi nifa'oli ba ngenoli si sara. Ba ba ngenoli fanete da'õ, ba samboea weremata manika ba samboea weremata nila ba samboea weremata
- 12 ita. Ba fanete da'õ, ba samboea weremata foesifaraga ba samboea mbatoe siaboe ba samboea weremata mariti. Ba fanete da'õ, ba samboea weremata firoesa ba samboea weremata oena ba samboea weremata jasia; da'õ nitagoe chõnia, nifasoei singa kawa ana'a nilalaoe. Ba dali dõi Ndraono Gizeraëli, wa 12 weremata; dali dõira, samboesamboea lasoea ja'wa tõi zi felendroea toea, nifolaoe doeka dandro. Awena laforae'werae'we mbola andrõ, ni'osinali, nitali, si ndroehoe mbalaki, ba lalalaoe rendra ana'a, doea, ba toembo ni'ogaolo, dombocoe, ba ba watalinga mbola andrõ, si dombocoe lafachai doembo andrõ. Ba ba doembo andrõ si dombocoe, ba watalinga mbola, si dombocoe, lafachai rae'werae'we andrõ, si doea rozi. Ba balõ rae'werae'we andrõ, si doea ba ba rendra nilalaoe andrõ, si doea, lafachai, ba da'õ nifachai ba mbaloebaloe galisi andrõ, si doea gõrõ, ba nono mbaroe ba doto, tánõ fõnania. Ba dombocoe lafazõchi toembo ni'ogaolo ana'a, nifachai ba watalinga mbola, si dombocoe, tánõ barõ, ba dageotagoenia, tánõ ba nono mbaroe. Ba dombocoe zoei lafazõchi toembo ni'ogaolo nifachai ba mbaloebaloe galisi andrõ ba nono mbaroe, ba wondrege tooe, tánõ fõna, ba zi fahalõ ia, ja'wa mbõbõ doto ba nono mbaroe. Awena lafachai ba doembo nono mbaroe mbola andrõ ba toembonia sinali oengoe sowæ waroewaroe wamachai — tobali ja'wa mbõbõ doto ba nono mbaroe si lõ liwalivã, si mane niwa'õ Jehowa chõ Moze.
- (A. 22-26: Faz. 28, 31-35).
- Ba ifazõchi mbaroe seboea andrõ, awõ nono mbaroe no mege, nisoso, oengoe sowæ waroewaroe, ma'asagõrõ. Ba lala hõgõ ba mbaroe seboea andrõ, ba si manc lala hõgõ ba gõrõba, nifasoei tagoetago, fa bõi atika. Ba tagoetagoe ba gahe mbaroe seboea andrõ, ba lafoboea dalimo, oengoe sowæ waroewaroe ba sojo ba kirimisi ba tarafali

25 bana, ba lafazōchi ritiriti, si ndroehoe mbalaki, ba lafasolisi ba ni'oboea dalimo andrō ritiriti andrō, lafasoei gahe mbaroe seboea andrō, ba gota'otaloea ni'oboea dalimo ba

26 mege, toballi samboesamboea ritiriti ba samboesamboea ni'oboea dalimo, si fazolizoli ba gahe mbaroe seboea andrō, ba wangai halōwō andrō, si mane niwā'ō Jehowa chō Moze.

(A. 27-29 : Faz. 28, 39-42.)

27 Ba lafazōchi gameza andrō, tarafali, chō Ga'aroni ba ba nononia,

28 nisoso, awō mbala hōgō andrō, tarafali, ba kofia famoadoe andrō, tarafali, ba saraēwa andrō, tarafali

29 bana, awō mbōbō taloe andrō, tarafali bana ba oengoe sowē waroewaroe ba sojo ba kirimisi, nifolaoe zanosō sola'ala'a, si mane niwā'ō Jehowa chō Moze.

(A. 30-31 : Faz. 28, 36-38.)

30 Ba lafazōchi dete mbala hōgō andrō, diadema ni'amoni'ō, si ndroehoe mbalaki, ba lasoea ja'wa, nifolaoe zogao tandro : „Ni'amoni'ō chō

31 Jehowa". (F. 28, 36). Ba lafosinali oengoe sowē waroewaroe, ba wamōbōgō ja'ia ba dete mbala hōgō, si mane niwā'ō Jehowa chō Moze.

32 II. Si manō wangasiwai halōwō andrō fefoe ba nahia ose wama'ele'ō andrō ; la'o'ō sibai Iraono Gizeraēli niwā'ō Jehowa chō Moze — si manō wolaoera. Ba la'ohe chō Moze nahia andrō, ose andrō, awō wakake chōnia fefoe, famaehainia andrō ba fafa ba lazi ba taroe nahe, fabaja

34 ahe, ba baloebaloe zagō andrō, oeli mbiribiri si matoea, nilaoe sojo ba baloebaloe oeli gocaea mina ba

35 ba'aba'a andrō, ba tawōla zoera goroisā, fabaja heaheania ba lagōnia, ba meza andrō, awō wakake andrō chōnia fefoe, awō roti nifai-

37 gifaiqi, awō naha wandroe andrō, si ndroehoe mbalaki, fabaja fandroe andrō, nifa'oli chōnia, ba fakake chōnia, fefoe, ba fanicha ba wa-

ndroe andrō, awō naha wame'e 38 soemange andrō, ana'a, ba fanicha famajoini ba hadia nitoenoe, samohoca, ba'aba'a andrō ba mbawandroehō nose, ba naha wame'e 39 soemange andrō, tōla, ba tarali andrō chōnia, tōla, ba heaheania ba fakake andrō chōnia, fefoe, ba gala andrō fabaja ahenia. Ba ba'aba'a 40 golajama andrō ba taroe nahe chōnia, fabaja ahe, ba ba'aba'a ba mbawa gōli ba golajama ba sinalinia ba taroetaroe, ba fakake andrō fefoe ba halōwō andrō ba nahia ose wama'ele'ō andrō. Awō noecha 41 andrō, si no maeloe fanoso, ba halōwō ba ni'amoni'ō andrō, noecha ni'amoni'ō andrō chō Ga'aroni ere andrō, awō noecha ba nononia, ba halōwōra halōwō gere. La'o'ō sibai 42 niwā'ō Jehowa chō Moze Iraono Gizeraēli, wolaoe da'ō fefoe. Ba me 43 i'ila Moze, awai sa'ae chōra halōwō andrō fefoe — si mane niwā'ō Jehowa wolaoera — ba ifahowoe'ō ira Moze.

FAZA 40.

I. Oroisa ba wama'anō ose andrō ba ba we'amoni'ō ja'ia, awō wakake, awō gere. II. La'o'ō goroisā andrō. III. Anōnō nose lachōmi Jehowa.

(A. 1-33 : Faz. 25-31.)

I. Ba hoemedē Jehowa chō Moze, imanc : Ba desa'a ba mba'wa si 1 fōfōna ōfa'anō nahia ose wama'ele'ō andrō, (Nga'ōt. II. 1, 3), 2 ba ōbe'e bacha dawōla gamaboe'ocla li andrō ba ōba'a dawōla ba'aba'a 3 andrō. Ba ōbe'e bacha gōi meza andrō ba ōbe'e ja'wa nifinaetagō andrō [roti], ōfa'anō ; ō'ohē bacha naha wandroe andrō ba ōbe'e ja'wa wandroenia. Ba naha wanoenoe 5 koemōjō andrō, ana'a, ba fōna dawōla zoera goroisā ōbe'e ba ōta'wi mba'aba'a mbawandroehō nose. Ba 6 naha wame'e soemange nitoenoe, ba ba zinga mbawandroehō ba nahia

7 ose wama'ele'õ ðfa'anõ, ba gala a-
ndrõ, ba ba gotaloeara nose wa-
ma'ele'õ naha wame'e soemange
andrõ ðbe'e, ba ðlaoe ja'wa nidanõ.
8 Ba ðfa'anõ mba'aba'a golajama a-
ndrõ, fasoei, ba ðta'wi mba'aba'a
9 mbawa göli ba golajama. Ba ðhalõ
wanicha andrõ, famajoini, ba ðba-
joini nose, awõ nõsinia fefoe, õ'amoni'
ni'õ, awõ wakake chõnia fefoe, ena'õ
10 ni'amoni'õ. Ba he naha wame'e soe-
mange nitoenoe göi, fabaja fakake a-
ndrõ chõnia, fefoe, ba ðbajoini, õ'amoni'
ni'õ naha wame'e soemange andrõ,
11 ena'õ ni'amoni'õ sibai. Ba he gala
andrõ, fabaja ahenia, ba ðbajoini
12 ba õ'amoni'õ. Ba õ'wa'õ chõ Ga'-
aroni ba ba ndracononia, ndramoe'-
iagõ zinga mbawandroehõ nose wa-
ma'ele'õ, ba ðfemondri ira. (F. 29,
13 4). Ba ðfonoecha Ga'aroni noecha
ni'amoni'õ andrõ, ðbajoini ia, õ'a-
moni'õ, ena'õ ihalõ halõwõ gere. Ba
14 õ'wa'õ ba nononia, ndramoe'õndrasi,
ba ðfobaroe ira kameza; ba ðba-
joini ira, si mane famajoinioe amara,
cna'õ ere ira chõgøe, ba ba wama-
joini andrõ tetehe chõra, ere ira,
si lõ mamalõmalõ, götõgõtõ wa'ara.
16 II. Ba i'o'õ sibai Moze ni'wa'õ
Jehowa chõnia; si manõ wolaenia.
17 Ba desa'a ba mba'wa si tõfõna, ba
ndrõfi si doea tefa'anõ nahia andrõ.
18 Ifa'anõ nahia andrõ Moze: ifeda-
dao gahe ba itaroe'õ ja'wa wafa
andrõ, ifa'anõ lazi ba ifasindro daroe
19 nahe. Inobogõ doefo sagõ andrõ,
sagõ nose ba ibalocgõ zagõ andrõ
baloebaloe andrõ, si mane ni'wa'õ
20 Jehowa chõ Moze. Awena ihalõ
zoera gorõisa ba ibe'e barõ dawõla
andrõ, ifoheheha dawõla ba ibe'e
21 ja'wa lagõlagõ andrõ. Ba i'õhe ba-
cha ba nose dawõla, ita'wi mba'a-
ba'a andrõ, iba'a dawõla zoera
gorõisa, si manc ni'wa'õ Jehowa chõ
22 Moze. Ba ibe'e göi ba nose wa-
ma'ele'õ meza andrõ, tånõ jõoe,
23 baero mba'aba'a andrõ. Ba ibe'e
ja'wa nifinaetagõ andrõ [roti], ifa'-

anõ, fõna Jehowa, si mane ni'wa'õ
Jehowa chõ Moze. (F. 25, 30). Ba
ibe'e göi ba nose wama'ele'õ naha
wandroe andrõ, ba gamaoedoe meza
no mege, tånõ raja ba nose, ba
ibe'e ja'wa wandroe andrõ, fõna
Jehowa, si mane ni'wa'õ Jehowa
chõ Moze. Ba si manõ göi naha
wame'e soemange andrõ, ana'a, i-
be'e ba nose wama'ele'õ, fõna mba'-
aba'a andrõ, ba itoenoe ja'wa za-
mohoea, si mane ni'wa'õ Jehowa chõ
Moze. Ba ita'wi mba'aba'a mba-
wandroehõ nosc. Naha wame'e soe-
mange nitoenoe andrõ, ba ibe'e ba
zinga mbawandroehõ nahia ose wa-
ma'ele'õ ba ibe'e ja'wa zoemange
nitoenoe ba soemange ni'ã, si mane
ni'wa'õ Jehowa chõ Moze. Ba gala
andrõ, ba ibe'e ba gotaloeara nose
wama'ele'õ naha wame'e soemange
andrõ, ba ilaoe ja'wa nidanõ, ba wa-
nasa. Ba lasasai ba da'õ dangara ba
ahera ira Moze A'aroni ba ononia,
ero na mõi ira bacha ba nose wa-
ma'ele'õ ba na la'õndrasi naha wa-
me'e soemange lasasai ira, si mane
ni'wa'õ Jehowa chõ Moze. Ba ifasi-
ndro mba'aba'a golajama, ifasoei
nose, fabaja naha wame'e soemange
andrõ, ba ita'wi mba'aba'a mbawa
gõli ba golajama.

III. Ba me no i'asiwai wama'anõ
Moze, ba ibalocgõ nose wama'ele'õ
lawoeo ba anõnõ nosc lachõmi Jeho-
wa. (Moz. IV. 9, 15. Raz. I. 8, 10. Hez.
43, 5). Ba tebai mõi bacha ba nose
Moze, me no ibalocgõ lawoeo andrõ
ba me no anõnõ nose lachõmi Je-
howa. Ba ero na isa'wa mijawa la-
woeo andrõ. moroi ba nose, ba la-
faza'wa ira Iraono Gizeraëli; mofa-
nõ, götõ we'asora ba lala. Ba na lõ
isa'wa mijawa lawoeo, ba lõ lafaza-
'wa ira, balazi ifoeli isa'wa ja'wa.
Na ma'õchõ sa, ba ja'wa nose so
lawoeo andrõ chõ Jehowa, ba ba
zi bongi, ba mo'alitõ ia, anehe
Ndraono Gizeraëli fefoe, götõ we'a-
sora ba lala. (F. 13, 21).

Soera

MOZE

FANETE ZI DOMBOEA.

FAZA I.

I. Amachoita ba zoemange nitoenoe, sa'wi. II. Biribiri ba nambi. III. Marafadi.

1 I. **Ba** hoemedede Jehowa chõ Mوزه, fahoehoeo ia chõnia, moroi ba nose wama'ele'õ, imane : (*Moz. II. 29, 42*): Hede ba Ndraono Gizera-
2 ãli ba wã'õ chõra : na so ba chõmi zame'e soemange Jehowa, ba oerifõnia ibe'e soemange, sa'wi, ba
3 ma oerifõ side'ide. Na sa'wi ibe'e soemange nitoenoe, ba si matoea, si lõ sala ibe'e. Jamoe'ohe ba zinga mbawandroe-
4 hõ nose, ena'õ somasi Jehowa ia, ibe'e. (*Moz. II. 29, 10*). Ba jamoetoefta tangania hõgõ zoemange andrõ, ba ni'omasi'õ ia ba aefa horõnia ibe'e.
5 Awena dania itaba nono za'wi andrõ, fõna Jehowa ; ba iraono Ga'aroni, ere andrõ, zame'e do andrõ. Latefe naha wame'e soemange do andrõ fasoei, naha wame'esoe-
6 mange andrõ ba zinga mbawandroe-
7 hõ nose. Ba ibo'a goeli zoemange ba itatawi nõsi. Ba iraono Ga'aroni, ere andrõ, zangeboea alitõ ba dete naha wame'e soemange ba labahogõ ba galitõ geoe nisisila. Ba lahaogõ Iraono Ga'aroni, ere andrõ, wame'e ja'wa ba mbaho geoe andrõ ba galitõ ba naha wame'e soemange ngawalõ andrõ, hõgõ ba tawõ.
8 Ba alachaõ ba ahe, ba lasasai ba nidanõ, ba ifarahogõ itoenoe ba

naha wame'e soemange ere soemange nitoenoe, soemange nibe'e chõ Jehowa, nifatõrõ ba galitõ, samohoea.

II. **Ba** na oerifõ side'ide — ono mbiribiri, ba ma nambi — zoemange andrõ, nibe'enia soemange nitoenoe, ba si matoea, si lõ sala ibe'e. Jamoetaba fõna Jehowa jõe naha wame'e soemange ; ba iraono Ga'aroni, ere andrõ, zanefe naha wame'e soemange do andrõ, fasoei. Ba itatawi, ba ihaogõ ere, wame'e ba mbaho geoe andrõ ba galitõ ba naha wame'e soemange ngawalõ andrõ, awõ hõgõ, awõ dawõ. Ba alachaõ ba ahe, ba lasasai ba nidanõ, ba ifarahogõ ere, wame'e ja'ia, itoenoe ba dete naha wame'e soemange ; soemange nitoenoe ia, soemange nibe'e chõ Jehowa, nifatõrõ ba galitõ, samohoea.

III. **Ba** na soemange fofozoemange andrõ, nibe'enia chõ Jehowa, ba foene ba ma ono marafadi ibe'e soemange. Ba ere zolohe ba naha wame'e soemange, iboto hõgõ ba itoenoe ba galitõ ba naha wame'e soemange, ba do, ba nifera'õ ba ngai naha wame'e soemange. Ba horokina ba boe, ba iheta ba itibo'õ ba nidoewagõ awoe, tánõ ba gatoemboecha, i'otarai naha wame'e soemange. Ba ilõwa gafi ba lõ ifaefa ; ba itoenoe ere ba naha wame'e soemange, ba mbaho geoe andrõ ba galitõ ja'wa ; soemange

nitoenoe ia, soemange nibe'e chō Jehowa, nifatōrō ba galitō, samohoea.

FAZA 2.

I. Soemange ni'ā, hamo ba koe.

II. Soemange boea zinanō, sahoelō.

- 1 I. Na so zame'e chō Jehowa soemange ni'ā, ba ja hamo si sōchi zoemange andrō chōnia; jamoelaoe wanicha ja'wa ba jamoebe'e goemōjō. (*Moz. IV. 15, 4*). Ba i'ohe ba ndraono Ga'aroni, ere andrō; ba jamoehalō zi tambai tanga ere, hamo andrō ba fanicha andrō, nilaoc, ba koemōjō, andrō, ahoi, ba jamoetoenoe ba naha wame'e soemange zamohoea andrō chōnia, soemange nibe'e chō Jehowa, nifatōrō ba galitō, samohoea. Ba si tošai soemange ni'ā andrō, fefoe, ba tána chō Ga'aroni ba ba ndraonia; ni'amonio siba da'ō ba zoemange Jehowa andrō, nifatōrō ba galitō.
- 2 (*F. 10, 12*). Ba na edōna ōbe'e soemange ni'ā nibogō ba galitō, ba koe si lō moe'aisōni ōbe'e, koe hamo si sōchi, nifaroea ba koe sanifi, si lō moe'aisōni, nigoele'ō fanicha. Ba na soemange ni'ā ba gali ōbe'e, ba hamo si sōchi nifaroea fanicha ba si lō moe'aisōni ōfako; ōboboto ia, sambasambawa ba ōlaoe wanicha ja'wa — soemange ni'ā ia.
- 3 Ba na soemange ni'ā, nirino ba mbowoa, ba hamo si sōchi, awō wanicha ōbe'e. Ba ō'ohe chō Jehowa zoemange ni'ā andrō, nimanō famazōchi; labe'e ba danga gere, ena'ō ja'ia zolohe ba naha wame'e soemange. Ba ihalō ere ndrohocndrohoe, samohoea andrō, ba zoemange ni'ā andrō, ba itoenoe ba naha wame'e soemange, soemange nibe'e chō Jehowa, nifatōrō ba galitō, samohoea. Ba si tošai soemange ni'ā andrō fefoe, ba tána chō Ga'aroni ba ba ndraonia, ni'amonio siba da'ō ba zoemange Jehowa andrō, nifatōrō ba galitō. Fefoe zoemange ni'ā andrō, nibe'emi chō

Jehowa, ba lō tola si no moe'aisōni mibe'e; tanōmō · roti sa, ba wē wani, ba lō tola mitoenoe ba galitō, soemange Jehowa, nifatōrō ba galitō. Hana na mibe'e bōrōta zoemange chō Jehowa, ba lō tola mōi ba naha wame'e soemange, samohoea ena'ō. Ba fefoe zoemange ni'ā, nibe'oe, ba ōlaoe nasio; lō'ō manō tola lō ōbe'e nasio wawoe'oesa li andrō, nihonogōi Lowalangioe, ba zoemange ni'ā andrō chōoe: ba zoemange andrō chōoe fefoe, ba ōfao nasio. (*Mar. 9, 49*).

II. Ba na edōna'ō ōbe'e soemange Jehowa mboea zinanō sahoelō, ba ngalai nibogō ba galitō ba ma bōra nirecha, boea si bohoe moebasi. ōbe'e soemange ni'ā chōoc, boea zahoeō. Ba ōlaoe wanicha ba ōbe'e ja'wa goemōjō, — soemange ni'ā ia. Ba ihalō ndrohoendrohoe, samohoea, ere, bōra nirecha andrō ba fanicha, nibe'e andrō, — ba koemōjō andrō chōnia, ba ahoi, ihalō, ba itoenoe ba galitō soemange Jehowa, nifatōrō ba galitō.

FAZA 3.

I. Soemange fangorifi, sa'wi. II. Biribiri. III. Nambi.

I. Ba na soemange fangorifi nibe'enia, ba na sa'wi zedōna ibe'e, ba si lō sala ifaigi, ma zi matoea, ba ma si alawe, ni'ohenia chō Jehowa. Ba itoea tangania hōgō zoemange andrō chōnia, ba itaba ba zinga mbawandroehō nose wama'ele'ō; ba irano Ga'aroni, ere andrō, zanefe naha wame'e soemange do andrō, fasoei. (*Moz. II. 29, 12*). Ba jamoehalō ba zoemange fangorifi andrō, nibe'e soemange Jehowa nifatōrō ba galitō, dawō wali'a andrō ba moeroeroe mbetoe'a ba boea si domboea, fabaja tawōnia, ba ba rami lafojo, ba si fabōbō ba gate; ba mboea i'etoe'ō. Ba ndra moetoenoe irano Ga'aroni ba dete naha wame'e soe-

mange, jaŵa ba zoemange nitoenoe andrõ, si so ba dete mbaho geoe andrõ ba galitõ, latoenoe soemange nibe'e chõ Jehowa nifatõrõ ba galitõ, samohoea. (*Moz. II. 29, 25*).

- 6 II. Ba na oerifõ side'ide nibe'e-nia scemange Jehowa, soemange fangorifi ba si lõ sala ifaigi, ma si matoea, ba ma si alawe, nibe'e-nia. Na ono mbiribiri sedõna ibe'e soemange, ba jamoe'ohẽ fõna Jehowa, ba jamoetoea tangania hõgõ zoemange andrõ chõnia, ba jamoetaba sa'ae fõna nose wama'ele'õ; ba iraoño Ga'aroni zanefe naha wame'e soemange do andrõ, fasoci.
- 7 Ba jamoebe'e soemange Jehowa nifatõrõ ba galitõ zoemange fangarifi andrõ õsa, tawõnia andrõ: i'õ sotawõ andrõ, ma'asara, ba mbõrõ gi'õ sibai ifaefa — awõ dawõ wali'a andrõ, ba moeroemoeroe mbetoe'a, fefoe, ba boea si domboea, fabaja tawõnia ba ba rami lafojo ba si fabõbõ ba gate; ba mboea i'etoe'õ.
- 8 Ba itoenoe ba naha wame'e soemange ere, õ soemange nifatõrõ ba galitõ, chõ Jehowa. (*F. 21, 6*).

- 12 III. Ba na nambi zoemange chõnia, ba jamoe'ohẽ fõna Jehowa, jamoetoea tangania hõgõ ba jamoetaba fõna nose wama'ele'õ; ba iraoño Ga'aroni zanefe naha wame'e soemange do andrõ, fasoci. Ba ihalõ ba da'õ zoemange andrõ chõnia, nibe'e, soemange chõ Jehowa, nifatõrõ ba galitõ, tawõ wali'a andrõ ba moeroemoeroe mbetoe'a, fefoe, ba boea si domboea, fabaja tawõnia ba ba rami lafojo, ba si fabõbõ ba gate; ba mboea i'etoe'õ. Ba ere zanoenoe ba naha wame'e, soemange, õ nibe'e chõ Jehowa, soemange nifatõrõ ba galitõ, samohoea. Fefoe dawõ, ba chõ Jehowa. (*F. 7, 23*). Amachoita si lõ teboelõ da'õ, nitõrõmi, gõtõgõtõ wa'ara, fefoe gofoe heza so ami: Tawõ ba do, ba alõsoe lõ tola mi'ã! (*Moz. I. 9. 4. Hal. zin. 15, 20*).

FAZA 4.

I. Soemange fameta horõ gere, si lõ la'ila watahõgõ mege. II. Fameta horõ mbanoea, si manõ. III. Fameta horõ zalaŵa, si manõ. IV. Fameta horõ zi ha samõsa, si manõ.

- I. Ba hoemede Jehowa chõ Moze, 1
imane: Hede ba Ndraono Gizeraeli, 2
ba ŵa'õ chõra: Na so zanawõ oroisa
Jehowa andrõ zambalõ, hadia ia, si
lõ moe'odõdõgõ, na ilaoe hadia ni- 3
lacha'õ [ba nimane:] Na ere niba-
joini andrõ zosala, si mõi sala zato,
ba ibe'e chõ Jehowa soemange fameta
horõ nono zaŵi si matoea, si
lõ sala, soelõ lalõ andrõ, horõnia
andrõ. I'ohẽ ba zinga mbawandroehõ 4
nose wama'ele'õ, fõna Jehowa, nono
zaŵi andrõ, ba itoea tangania hõgõ
nono zaŵi ba itaba nono zaŵi, fõna
Jehowa. Ba jamoehalõ õsa ndro 5
zaŵi andrõ ere nibajõini andrõ ba
jamoe'ohẽ bacha ba nose wema'ele'õ.
(*F. 16, 14. Moz. 4, 19, 4*). Ba jamoe'-
ocngoegõ doeroenia ba ndro ere, ba
mewitoe jamoetefe tooe zalo do a-
ndrõ õsa, fõna mba'aba'a andrõ, ba
ni'amoni'õ, fõna Jehowa. Ba jamoe- 7
goelõ ba dandroe naha wame'e
soemange, fõna Jehowa, ba nose
wama'ele'õ ndro andrõ ma'ifoe ere,
ifabaja zamohoea andrõ, nitoenoe-
toenoe; ba do nono zaŵi, soja a-
ndrõ, ba idowagõ tooe ba zinga
naha wame'e soemange nitoenoe a-
ndrõ, ba zinga mbawandroehõ nose
wama'ele'õ. (*F. 9, 9*). Ba ahoi ja- 8
moehalõ dawõ nono zaŵi soemange
fameta horõ andrõ, tawõ wali'a a-
ndrõ ba moeroemoeroe mbetoe'a ba
boea si domboea, fabaja tawõnia, ba
ba rami lafojo, awõ zi fabõbõ ba
gate; ba mboea i'etoe'õ —, si mane 10
fangai ba zaŵi si matoea, soemange
fangorifi; ba itoenoe ere ba naha wa-
me'e soemange nitoenoe. Ba ba goeli 11
nono zaŵi andrõ ba ba nõsinia, noe-
malõ hõgõnia ba aheria ba betoe'-
ania ba tainia, ono zaŵi andrõ, ma' 12

asageoe, ba ni'ohē baero golombasewa, ba naha si sōchi — ba naha nidoewagō awoe andrō — ba nitoe-noe ba mbaho geoe; ba naha nidoewagō awoe andrō latoenoe ia. (*Moz. II. 29, 14. Heb. 13, 11*).

- 13 **II.** Ba na samba banoea Iraono Gizeraēli zosala, si lō moe'odōdōgō, si lō aboto ba dōdō zato, na lasawō gorōisa Jehowa andrō zambalō, hadia ia, horōra. ba sato zame'e ono sawi, soemange fameta horō, na no moerongo lalō andrō, horōra.
- 14 La'ohē fōna nose wama'ele'ō, ba latoefa tangara hōgō nono za'wi andrō satoea mbanoea, fōna Jehowa
- 15 Ba lataba ia, fōna Jehowa. Ba i'ohē baeha ba nose wama'ele'ō ndro nono za'wi andrō ōsa ere nibajoini andrō.
- 16 Ba i'oengogō ba ndro andrō doeroenia ere ba mevitoe itefe tooe zalo do andrō ma'ifoe fōna Jehowa — fōna mba'aba'a andrō. Ba ma'ifoe gōi igoele'ō ba dandroe naha wame'e soemange, fōna Jehowa, ba nose wama'ele'ō do andrō; ba do soja andrō, ba idoewagō tooe ba zinga naha wame'e soemange nitoenoe, ba zinga mbawandrohō nose wama'ele'ō. Ba tawōnia fefoe, ba ihalō, ba itoenoe ba naha wame'e soemange. Ba ono za'wi andrō, ba ifatōrō ba nifatōrōnia sa'wi si matoea andrō soemange fameta horō — ba da'ō gōi ifatōrō. Na no imanō ere, wamaigi chōra fameta horō, ba tebe'o aefa ehōra.
- 21 Ba ono za'wi andrō, ba ni'ohē baero golombasewa ba nitoenoe, si mane fanoenoe sa'wi si matoea no mege. Soemange fameta horō mbanoea da'ō.
- 22 **III.** Ba na sala'wa zanawō oroisa Lowalanginia Jehowa, zambalō, horōnia, si lō moe'odōdōgō, ba na no moe'ombacha'ō chōnia lalōnia, horōnia andrō, ba jamoebe'e soemange nambi si matoea, si lō sala, itoefa tangania hōgō nambi andrō, ba itaba ba nitataba soemange nitoenoe andrō fōna Jehowa; soemange fameta horō ia. Ba ihalō

ma'ifoe ndro zoemange fameta horō andrō ere, toeroenia, ba igoele'ō ba dandroe naha wame'e soemange nitoenoe, ba do soja, ba idoewagō tooe, ba zinga naha wame'e soemange nitoenoe. Ba tawō, ba ahori itoenoe ba naha wame'e soemange, si mane tawō zoemange fangorifi andrō. Na no ifaigi chōnia ere wameta lalōnia andrō, ba tebe'e aefa chōnia.

IV. Ba na ono mbanoea zolalō wanawō oroisa Jehowa zambalō, horōnia, si lō moe'odōdōgō, ba na no moe'ombacha'ō ehōnia, lalōnia andrō, horōnia, ba jamoebe'e nambi si alawe, si lō sala, soemange fameta zala andrō horōnia andrō, itoefa tangania hōgō zoemange fameta horō andrō, ba itaba, ba nitataba soemange nitoenoe andrō. Ba ihalō ma'ifoe ndro andrō ere, toeroenia, ba igoele'ō ba dandroe naha wame'e soemange nitoenoe. Ba do soja, ba idoewagō tooe, ba zinga naha wame'e soemange. Ba tawō, ba ahori ihalō, si mane fangai ja'ia ba zoemange fangorifi andrō, ba itoenoe ere ba naha wame'e soemange, samohoea chō Jehowa. Na no imanō ere, wamaigi chōnia fameta horō, ba tebe'e aefa ehōnia. Ba na ono mbiribiri zoemange andrō, nibe'enia soemange fameta horō, ba si alawe, si lō sala, ibe'e. Ba itoefa tangania hōgō zoemange fameta horō, ba itaba soemange fameta hōrō, ba nitataba soemange nitoenoe andrō. Ba ihalō ma'ifoe ndro zoemange fameta horō andrō ere, toeroenia, ba igoele'ō ba dandroe naha wame'e soemange. Ba do soja, ba idoewagō tooe ba zinga naha wame'e soemange. Ba tawō, ba ahori ihalō, si mane fangaingai tawō nono mbiribiri andrō, soemange fangorifi, ba itoenoe ere, ba naha wame'e soemange, ba zoemange Jehowa nifatōrō ba galitō. Na no imanō ere, wamaigi chōnia fameta sala andrō, horōnia andrō, ba tebe'e aefa ehōnia.

FAZA 5.

I. Tohoetohoe gamachoita ba zoe-
mange fameta horõ. II. Soemange
ogaeta ba zala ba ni'amoni'õ andrõ,
si lõ moe'odõdõgõ.

1 I. Na so zi sala, na no irongo
wangelifi, na tola sasi ia, ma no i'ila
[zangelifi] ba ma no irongo, ba na
2 lõ ni'ombacha'õnia, si tobali horõ-
nia — ma no so zi no mombambaja
salacha, ma amatela goetoe ndrõ'e
salacha, ba ma amatela goerifõ sa-
lacha ba ma zoei amatela goeõkoeõ
salacha, si lõ i'ila mege, ba na iro-
3 nongonia, si tobali horõnia, —
(Hag. 2, 13. Kor. II. 6, 17), ba ma
zoei tobaja chõnia zalacha, ba niha,
ba ma hadia ia zalacha, ba zi hoelõ
zi ra'ira'io niha, si lõ i'ila mege,
ba nirongonia dania, si tobali horõ-
4 nia, — ba ma zoei na fahõloe niha,
sambõ fangerangera, na i'wa'õ ilaoe
hadia ia ba na noemalõ linia fa-
hõloesa, si lõ aboto ba dõdõnia
5 oea, ba na aboto ba dõdõnia dania,
na tobali horõnia zi mane da'õ, ba
jamoe'ombacha'õ hadia horõnia, na
6 no tobali horõnia zi mane da'õ ;
ba ibe'e soemange Jehowa, soemange
fameta horõ zageoe, oerifõ side'ide,
si alawe, ma biribiri ba ma nambi,
7 ogaeta ba golalõwa andrõ, horõnia
andrõ, ba ifaigi chõnia wameta lalõ
andrõ ere. Ba na tebai ibe'e nambi,
na si noemana ia, ba domboea
woene, ba ma domboea nono ma-
8 rafadi ; si samboea, ba soemange
fameta horõ, ba si samboea, ba
soemange nitoenoe. (F. 12, 8). Ja-
9 moe'ohe chõ gere ; ba jamoe'ofõ-
nai'õ wame'e nihonogõi soemange
fameta horõ da'õ ; iboto hõgõ, tánõ
ba mbõrõ doe'i, ba bõi jamoe'afeta,
10 (F. 1, 15). Ba do zoemange fameta
horõ andrõ, ba igoele'õ ba ngai naha
wame'e soemange ma'ifoe ; ba do
soja, ba nifera'õ tooe, ba zinga naha
wame'e soemange ; soemange fa-
meta horõ ia. Ba si samboca, ba

i'asiwai soemange nitoenoe ; i'o'õ ni-
facho'i andrõ. Na no imanõ ere wa-
maigi chõnia fameta lalõ andrõ,
horõnia andrõ, ba tebe'e aefa
chõnia. Ba na tebai ibe'e woene 11
andrõ, si domboea, ba he ono ma-
rafadi, si domboea, ba wa'anoema-
nania, ba joemoebe'e soemange ba
lalõnia andrõ, soemange fameta ho-
rõ, zi samba hinaoja hamo si sõchi,
ba bõi jamoelaoe wanicha, ba he
koemõjõ, me soemange fameta horõ.
Ba jamoe'ohe chõ gere ; ba ihalõ 12
zi tambai tanga ere, ndrõhoendrõ-
hoe, samohoea, ba itoenoe ba naha
wame'e soemange ba zoemange Je-
howa andrõ, nifatõrõ ba galitõ —
soemange fameta horõ ia. (F. 2, 2).
Na no imanõ ere, wamaigi chõnia 13
fameta zala andrõ, horõnia heza
andrõ, ba tebe'e aefa chõnia. Ba
chõ gere [zoemange si manõ], si
mane soemange ni'ã andrõ.

II. Ba hoemede Jehowa chõ 14
Moze, imane : Na so zi falimo, na 15
ihalõ hadia ia ni'amoni'õ chõ Je-
howa, si lõ moe'odõdõgõ, ba ibe'e
soemange Jehowa, soemange fameta
horõ, ogaeta, mbiribiri si matoea, si
lõ sala — ba goerifõnia side'ide ihalõ —
si lõ ambõ domboea roefia fowõli,
wamatõoe bõli. Ba jamoe'ofeli ni- 16
halõnia ni'amoni'õ andrõ ba ifo'oe-
woe, samboea ni'olima ja'ia. Ba
danga gere ibe'e, ba jamoe'afai chõ-
nia wameta zala ere, ba zoemange
fameta horõ, biribiri andrõ, ba
tebe'e aefa chõnia. Ba na so zi 17
sala, sanaw'õ orõisa Jehowa zambalõ,
horõnia, na tohare chõnia golalõwa,
si lõ moe'odõdõgõ, ba jamoe'ohe 18
chõ gere mbiribiri si matoea si lõ
sala — ba goerifõnia side'ide ihalõ —
ba ja'ogõ zangoekoekoe fa'ebocae,
jamoebe'e soemange ogaeta, ba
ifaigi chõnia wameta lalõ andrõ
ere, lalõ andrõ si lõ moe'odõdõgõ,
ba tebe'e aefa chõnia. Soemange 19
ogaeta da'õ, me no molalõ ia chõ
Jehowa.

FAZA 6.

I. Soemange ogaeta ba walimosas fanagō. II. Amachoita ba zoemange nitoenoe. Bōi mate galitō ba naha wame'e soemange. III. Amachoita ba zoemange ni'ā. IV. Soemange ba wamataro ere. V. Amachoita ba zoemange fameta horō.

1 I. Ba hoemede Jehowa chō Moze,
2 imane: Na so zi sala, na falimo
ia chō Jehowa, horōnia, na i'osilō'ogō
chō nawōnia nibe'e ba dangania,
3 ma nifa'irō'ogō, ba ma niraboe,
ba ma na ibe'e te'ala nawōnia,
4 ba ma na i'osilō'ogō nisōndrania,
saechoe, ba ma na mōi ia ba hōloe
ba zi lō doehoe, na so nilaoe hadia
5 ia, sosala niha, — na molalō ia
si manō, horōnia, ba jamoefoeli
niraboenia andrō, ba ma si falaoe
6 horō ia, ba ma nibe'e ba dangania,
ba ma saecheo no mege, nisōndrania.
(*Moz. IV. 5, 6*), ba ma si mōi
7 ia ba hōloe si lō doehoe — fefoe,
gofoe hadia ia —; bōlinia ma'afefoe
ifoeli, ba samboea ni'olima ibe'e
8 oewoenia; ba zochō ibe'e, na loeo
ibe'e gogaoeta andrō. Ba chō
9 Jehowa ibe'c ogaeta mbiribiri
si matoea, si lō sala — ba gocrifōnia
side'ide ihalō — ja'oegō zangoehoe
10 koe fa'eboea, jamoe'ohē chō gere,
soemange ogaeta. Ba jamoe'faigi
chōnia wameta zala chō Jehowa
ere, ba tebe'e aefa chōnia — hadia
ia nilaoe, horō zamōsanā.

8 II. Ba hoemede Jehowa chō Moze,
9 imane: Be'e lala chō Ga'aroni
ba ba ndraonesia, ōmane: Da'ō
gamachoita ba zoemange nitoenoe
andrō: Soemange nitoenoe andrō,
10 ba sara wongi lō tebelō ba naha
wame'e soemange, ba nitoenoe ja'ia,
irege mahemoloe mbanoea, fangeboea
galitō ba naha wame'e soemange,
11 fa lō mate. Ba jamoe'obaroe gamezania
ere, ba jamoe'baloegō zaila ia sarae'wa
12 tarafali ba jamoe'heta nawoe andrō,
awoe zoemange

nitoenoc andrō ba galitō ba naha
wame'e soemange, ba jamoedoewagō
13 ba ngai naha wame'e soemange.
Aefa da'ō, ba jamoefohani ia, ba
14 jamoe'ohē baero golombase'wa nawoe
andrō, ba naha si sōchi. Ba nibe'e
15 fangeboea galitō ba naha wame'e
soemange ia, bōi manō mate. Ero
mahemoloe itoenoe ja'wa geoe ere,
16 ifa'anō ja'wa geoe, ba itoenoe ja'wa
ba da'ō dawō zoemange fangorifi
andrō. Si lō tebelō galitō ba naha
17 wame'e soemange, lō tola mate ia.

III. Ba da'ō gamachoita ba zoemange
18 ni'ā andrō: Iraono Ga'aroni zolohe
chō Jehowa, ba naha wame'e soemange.
(*F. 2, 1 b. t.*). Ba ihalō ōsa,
19 tambai tanga — hamo si sōchi
andrō ba fanicha, nibe'e soemange
ni'ā — ba koemōjō andrō, hawoehawoe
zoemange ni'ā andrō, ba ahori
20 ihalō, ba itoenoe ba naha wame'e
soemange, soemange nifatōrō
21 ba galitō, samohoea, ndrohoe-ndrohoe-
nia, samohoea, chō Jehowa. Ba si
22 tosanina, ba ōndra A'aroni iraonesia;
ni'ā lō moe'aisōni, ba naha ni'amoni'ō:
23 ba golajama nose wama'ele'ō la'ā
ia. Lō tola labogō nifaroeka tanōmō
24 roti. Oetehe chōra oerachara
ba zoemangeogē andrō nifatōrō
25 ba galitō; ni'amoni'ō sibaia si mane
soemange fameta horō andrō
26 ba si mane soemange ogaeta. Dozi
motōi 'matoea ba ndraono Ga'aroni
27 si tola manga ja'ia; amachoita
si lō tebelō ha wa'ara, nitehe
28 chōmi ba zoemange Jehowa andrō,
nifatōrō ba galitō, gōtōgōtō wa'ara;
29 sombangaja ja'ia, ba no ni'amoni'ō
gōi. (*Moz. II. 29, 37*).

IV. Ba hoemede Jehowa chō Moze,
19 imane: Da'ō zoemange Jehowa,
20 nibe'e Ga'aroni ba iraonesia, na loeo
tebajoini ia: Samba hinaoja hamo
21 si sōchi, soemange ni'ā, sero ma'ōchō
— si matongania, ba na mahemoloe
mbanoea, ba si matoonga, ba na owī.
22 Ba gali la'asosi, 21

- nifaroeka fanicha; ðfachõjð oea, atõ ðbe'e, sinaba zoemange ni'ã andrõ nigore ðbe'e, samohoea chõ
- 22 Jehowa. Ere andrõ, nibajoini fangalinia, nitoejoe ba ndraonia andrõ, da'õ zangasiwai; amachoita Jehowa si lõ teboelõ da'õ, gõtõgõtõ wa'ara; ahori tetoenoe chõ Jehowa.
- 23 Fefoe zoemange nibe'e gere, ba ahori tebe'e soemange; lõ tola la'ã niha.
- 24 V. Ba hoemedede Jchowa chõ Moze, imane: Hede chõ Ga'aroni ba ba ndraonia, wa'õ chõra: Da'õ gamachoita ba zoemange fameta horõ andrõ: ba nitaba soemange nitoenoe, fõna Jehowa, ba da'õ gõi tetaba zoemange fameta horõ; ni'amoni'õ sibai ia. Ere andrõ. same'e soemange fameta horõ andrõ, da'õ zi manga ja'ia; ba naha ni'amoni'õ te'ã ia, ba golajama nose wama'e-le'õ. Dozi sambambaja õsinia andrõ, ba no ni'amoni'õ gõi; ba na tokana ba mbaroe ndronia õsa, ba ba naha ni'amoni'õ õsasai nikanania andrõ.
- 28 Bowoa tanõ, fondrinonia, ba niboto; ba na bowoa tõla wondrinonia, ba nidoechoe ba nihaogõ fangogoe-mi. Dozi motõi matoea ba gere zi manga ja'ia; ni'amoni'õ sibai ia.
- 30 Ba soemange fameta horõ fefoe ni'ohe do õsa ba nose wama'ele'õ, ba wolaoe fameta horõ, ba ni'amoni'õ, ba lõ tola te'ã; nitoenoe da'õ. (F. 4, 5. Heb. 13, 11).

FAZA 7.

I. Tohoetohoe gamachoita ba zoemange ogaeta. II. Soemange fangandrõ saoha gõlõ ba soemanga fanoeno ba soemange amaboe'oe la. III. Fanena'wa femanga dawõ ba do. IV. Oeracha gere ba zoemange andrõ.

- 1 I. Ba da'õ gamachoita ba zoemange ogaeta andrõ; ni'amoni'õ sibai ia. Ba nitataba soemange nitoenoe andrõ, ba da'õ gõi lataba zoemange ogaeta, ba donia, ba fanefe naha
- wame'e soemange, fasoei. Ba tawõnia fefoe, ba nibe'e soemange: i'o sotawõ andrõ ba tawõ wali'a ba boea si domboea, fabaja tawõnia ba ba rami lafojo ba si fabõbõ ba gate; ba mboea i'etoe'õ. Ba itoenoe ere ba naha wame'e soemange soemange nibe'e chõ Jehowa, nifatõrõ ba galitõ; soemange ogaoeta ia. Dozi motõi matoea ba gere zi manga ja'ia; ba naha ni'amoni'õ te'ã; ni'amoni'õ sibai ia. Si mane ba zoemange fameta horõ, si manõ gõi ba zoemange ogaoeta, fagõlõgõlõ: chõ gere andrõ, same'e ja'ia, fameta horõ ia. Ba chõ gere andrõ, same'e soemange nitoenoe andrõ, ni'ohe niha, goeli zoemange nitoenoe andrõ, nibe'enia. Si manõ gõi zoemange ni'ã andrõ, nibogõ bawoe, fefoe. ba he nirino ba mbowoa, fefoe, ba he nigore ba gali, ba chõ gere, same'e ja'ia. Ba fefoe zoemange ni'ã, he nifaroeka fanicha ba he sotoefo ba ba ndraono Ga'aroni, faoma chõra.
- II. Ba da'õ gamachoita ba zoemange fangorifi, nibe'e chõ Jehowa: na so zame'e ja'ia fangandrõ saoha gõlõ, ba ifo'awõ zoemange fangandrõ saoha gõlõ andrõ koeenifaroeka fanicha, si lõ moe'aisõni ba koe sanifi, si lõ moe'aisõni nigoele'õ fanicha, ba hamo si sõchi, si no moefaroeka — koe nilaoe fanicha ba wamazõchi —. Ba koe roti si lõ moe'aisõni ifao ba zoemange andrõ chõnia, lõ lai zoemange oerifõ, nibe'enia soemange fanoeno, fangandrõ saoha gõlõ. Ba sagõsagõrõ koe zambalõ socmange ibe'e amaedola zoemange fegero chõ Jehowa; ba chõ gere andrõ, sancfe do zoemange fangorifi andrõ, ia. Ba õsi zoemange fangorifi andrõ fangandrõ saoha gõlõ, ba na loeo tebe'e zoemange andrõ te'ã ia; lõ tola lasaigõ hadia ia irege mahemoloe mbanoea. Ba na amaboe'oe la li mbõrõ zoemange andrõ, nibe'enia, ba ma na saoha

gölō, ba na loeo da'ō gōi te'ā, ba
 17 si tosai, ba hana na mahemoloe
 ō la'ā; (*F. 19, 6*); ba hadia zi tosai
 na ōsi zoemange, ba zi doea wongi,
 18 ba nitoenoe. Ba na te'ā na ba zi
 doea wongi nōsi zoemange fangorifi
 andrō, ba lō ibe'e ni'omasī'ō zame'e
 ja'ia andrō; lō'ō sa tebe'e hare,
 tobali sa amaedola no i'ā zobooe,
 ba si manga ja'ia, ba ifaloe'igō
 19 chōnia horō. Ba he nagole si no
 fabaja ba zalacha, hadia ia, ba lō
 tola te'ā, nitoenoe ia. Ba ba nagole
 [bō'ō], ba dozi si lō hadia ia sala-
 20 cha, ba tola la'ā nagole. Ba si ma-
 nga nōsi zoemange fangorifi andrō
 nibe'e chō Jehowa, fatoea so chōnia
 zalacha, ba nihori da'ō ba niwara
 21 andrō. Ba na so zi fabaja ba zalacha,
 hadia ia, he ba zalacha ba niha
 ba he ba zalacha oerifō ba he ba
 zogoro ita, hadia ia, si ta'oenō, ba
 na i'ā [zoei] nōsi zoemange fangorifi
 andrō, nibe'e chō Jehowa, ba nihori
 da'ō ba niwara andrō.

22 III. Ba hoemedede Jehowa chō
 23 Moze, imane: Hede ba Ndraono
 Gizeraēli, ba wa'ō chōra: Lō tola
 mi'ā hadia ia dawō za'wi ba tawō
 24 mbiribiri ba tawō nambi. Tawō
 goerifō si mate ba he nisasawi, ba
 hana na la'ogoena'ō ba ngawalō
 25 hadia ia, ba lō tola mi'ā. Dozi sa
 si manga dawō goerifō andrō, nibe'e
 soemange Jehowa, nifatōrō ba ga-
 litō, ba nihori da'ō — si manga
 26 ja'ia — ba niwara andrō. Ba lō'ō
 gōi tola mi'ā ndro, ba nahiami
 fefoe, he do wofō, ba he do zi ōfa
 27 ahe. (*Moz. I. 9, 14*). Dozi si manga
 ndro, ba nihori ba niwara.

28 IV. Ba hoemedede Jehowa chō Moze,
 29 imane: Hede ba Ndraono Gizeraēli
 ba wa'ō chōra: Same'e chō Jehowa
 soemange fangorifi, ba ibe'e chō
 Jehowa ndrochoendrohoe, ba zoe-
 mange fangorifi andrō, ōmōnia chō-
 30 nia. Ja'ia zolohe ngawoea andrō,
 tāna chō Jehowa, soemange nifatōrō
 ba galitō: tawō ba osoe jamoc'ohe;

osoe andrō, ena'ō lahaae, nihahae
 fōna Jehowa. (*Moz. II. 29, 24*). Ba 31
 tawō, ba itoenoe ere ba naha wa'-
 me'e soemange, ba osoe andrō, ba
 chō Ga'aroni ba ba ndraononia. Ba 32
 faha kambōlō ba zoemange fangorifi
 andrō chōmi, ba ba gere gōi mibe'e,
 amaedola fegero. (*Moz. II. 29, 27*).
 Ono Ga'aroni andrō, same'e do 33
 zoemange fangorifi andrō ba tawō-
 nia, zanema faha kambōlō, tāna
 chōnia. Osoe andrō sa, nihahae andrō 34
 ba faha andrō nibe'e fegero, ba
 zoemange fangorifi andrō, nibe'e
 Ndraono Gizeraēli, ba ja'o zi ochōgō,
 ba oebe'e chō Ga'aroni ere andrō,
 ba ba ndraononia, tāna chōra, ōmō
 Ndraono Gizeraēli, si lō mamalō-
 35 malō. (*Moz. IV. 18, 11*). Da'ō dāna
 chō Ga'aroni ba tāna ba ndraononia,
 ba zoemange Jehowa andrō, nifa-
 tōrō ba galitō, na ba'wa nifa'asonia
 ja'ira, ba wangai halōwō gere chō
 Jehowa, nihonogōi Jehowa chōra, 36
 me loeo ibajoini ira, ame'ela Ndrao-
 no Gizeraēli, tāna chō, ōmōra si
 lō inamalōmalō, gōtōgōtō wa'ara.
 Da'ō gamachoita ba zoemange nitoe-
 37 noe andrō ba ba zoemange ni'ā ba
 ba zoemange fameta horō ba ba
 zoemange ogaoeta ba ba zoemange
 famataro ba ba zoemange fangorifi,
 niwa'ō Jehowa chō Mose ba hili 38
 Zina'i, me iwa'ō lala ba Ndraono
 Gizeraēli, ba wame'e soemange chō
 Jehowa, ba danō si mate Sina'i.

FAZA 8.

I. Famonoecha gere. II. La'a-
 moni'ō nose, awō naha wame'e soe-
 mange, labe'e zoemange. III. Soe-
 mange ba we'amonī'ō A'aroni ba
 iraononia.

(*A. 1-32: Moz. II. 29, 1-35.*)

I. Ba hoemedede Jehowa chō Moze, 1
 imane: Ohe Ga'aroni, awō ndrao- 2
 nonia, awō noecha andrō ba fanicha
 famajoini, ba ono za'wi, soemange
 fameta horō, ba biribiri si matoea
 andrō, si doea geoe, ba koede andrō,

- si so bacha si lõ moe'aisõni andrõ, si domboea, fabaja tawõnia, ba
 3 ba faloecha'õ zato fefoe, fõna mba- itoenoe Moze, ba naha wame'e soe-
 4 wandroehõ nose wama'ele'õ. Ba i'o'õ mance. Ba ono zaõi andrõ, fabaja 17
 niwa'õ Jehowa chõnia Moze, ba oelo, ba õsinia ba tainia, ba baero
 5 nose wama'ele'õ. Ba inane Moze golombasewa itoenoc, si mane niwa'õ 18
 ba zato: Da'e ia, niwa'õ Jehowa, mbiribiri si mateoa andrõ, soema-
 6 nilaoe. Ba ifa'aso Ga'aroni ba irao- nge nitoenoe, ba latoefa hõgõnia
 7 nonia Moze ba ifemondri ira. Aefa ira A'aroni iraonia, tangara. Ba 19
 da'õ, ba ifobaroe Ga'aroni kameza itaba Moze ba itefe naha wame'e
 andrõ ba ifamõbõ taloe bõbõ taloe soemange do andrõ, fasoei. Ba biri- 20
 andrõ ba ifobaroe baroe seboea ba biri andrõ, ba itatawi, ba itoenoe
 ono mbaroe ba doto andrõ; ba hõgõ, awõ ngawoea andrõ, awõ dawõ. 21
 ba alachaõ ba ahe, ba isasai
 8 28). Ba ibe'e ba dotonia mbola mbola andrõ, wangaro'õ chõnia. (*Moze, II.*
 andrõ, ba ibe'e bacha ba mbola 28). Ba ibe'e ba dotonia mbola
 9 Oerimi ba Toemimi andrõ. Ba ibe'e hõgõnia mbala hõgõ andrõ; ba
 tánõ fõna ba mbala hõgõ andrõ hõgõ, awõ ngawoea andrõ, awõ dawõ.
 ibe'e detenia andrõ, ana'a, diadema n'amonio andrõ, si mane niwa'õ
 Jehowa chõ Moze.
- 10 II. Ba ihalõ wanicha famajoini si sageoe andrõ, biribiri famataro,
 Moze, ibajoini nose, awõ fefoe hadia ba latoefa hõgõnia ira A'aroni on-
 ia, tangara. (*Moze, II. 29, 10 b. t.*).
 ia zi so bacha, we'amonio ja'ia. Ba itaba Moze ba ihalõ ndro ma'-
 11 Ba itefe gõi ba naha wame'e soe- ifoe, ba igoele'õ ba dojo dalinga
 mange õsa, mewitoe, ibajoini naha Ga'aroni ba gambõlõ ba ba doeroe
 wame'e soemange andrõ. awõ wa- seboea ba dangania kambõlõ ba ba
 kake chõnia, fefoe, ba he gala doctoeroe kahe seboea kambõlõ. Ba
 andrõ, fabaja ahenia, we'amonio ifa'aso gõi Ndraono Ga'aroni Moze
 12 ja'ia. Ba ilaoe ba hõgõ Ga'aroni õsa ba igoele'õ gõi ma'ifoe ndro ba dojo
 wanicha famajoini, ibajoini ia, we- dalingara kambõlõ ba ba doeroe
 13 amonio ja'ia. Ba ifa'aso gõi ndraono seboea ba dangara kambõlõ ba ba
 Ga'aroni, ifobaroe ira kameza, ba doctoeroe kahe seboea kambõlõ, ba
 ifamõbõ taloe bõbõ taloe andrõ ba do soja, ba ibe'e fanefe naha
 ifokofia, si mane niwa'õ Jehowa chõ wame'e soemange, fasoei. Ba ihalõ 25
 dawõ: i'o sotawõ andrõ ba tawõ
 14 Moze. Ba ifa'aso nono zaõi andrõ, mbetoe'a fefoe, ba si fabõbõ ba
 soemange fameta horõ, ba latoefa gate ba boea si domboea, fabaja
 hõgõ nono zaõi andrõ ira A'aroni tawõnia, ba faha kambõlõ. Ba ihalõ 26
 iraonia, tangara. Ba itaba Moze, ba goede, si so si lõ moc'aisõni
 15 ihalõ ndro, igoele'õ ba dandroe naha andrõ, fõna Jehowa, zagõrõ koe si
 wame'e soemange, fasoei, toeroenia, lõ moe'aisõni ba sagõrõ koe roti
 fameta sala ba naha wame'e soc- nifaroeka fanicha ba sagõrõ koe
 mange; ba do soja, ba idowagõ mege ba ba waha andrõ, faha ka-
 tooc ba zinga naha wame'e soema- mbõlõ; ba ifarahogõ wame'e ba 27
 nge; i'amonio naha wame'e soe- danga ndra A'aroni iraonia, iha-
 mange andrõ, wolaoe chõnia fameta hae, nihahae fõna Jehowa. (*Moze,*
 16 sala andrõ. Ba ahoi ihalõ dawõ *II. 29, 24*). Awena ifocli ihalõ ba 28
 wali'a, ba si fabõbõ ba gate ba boea

- dangara Moze ba itoenoe ba naha wame'e soemange, ja'wa ba zoemange nitoenoe, soemange famataro, samohoea, soemange nibe'e chō Jehowa, nifatōrō ba galitō. Ba ihalō nosoe mbiribiri famataro andrō Moze ba ihahae, nihahae fōna Jehowa; tána chō Moze ia, si mane ni'wa'ō
- 30 Jehowa chō Moze. Ba ihalō ōsa Moze fanicha famajoini ba do, si so ba naha wame'e soemange, ba itefe Ga'aroni, awō noechania, ba iraonia, awō noechara, i'aroni'ō Ga'aroni, fabaja noechania ba iraonia, fabaja noechara. Ba imane Moze chō ndra A'aroni iraonia: Mirino nagole andrō, fōna mbawandroehō nose wama'ele'ō, ba mi'ā ba da'ō, awō rotī andrō, si so ba goede, nifao ba zoemange famataro andrō, si mane ni'wa'ō chōgoe ba gorōisa andrō: A'aroni ba iraonia zi manga ja'ia. (*Moze. II. 29, 32*).
- 32 Ba si tosa nagole ba rotī, ba
- 33 mitoenoe. Ba fitoe bongi lō tola mirōi mbawandroehō nose wama'ele'ō, iroegi leo no ahōwō mbongi andrō, nihonogōi ba wamataro ja'ami; fitoe ngaloeo sa wa'ara lafo'ami; fitoe dangami. Si mane nilaoe ma'ōchō, si manō ni'oro'i'ō Lowa-langi folaelae, ba wameta salami.
- 35 Fitoe bongi wa'ara, ba bongi ma'ōchō mi'ia'gō zinga mbawandroehō nose wama'ele'ō, mi'o'ō gorōisa Jehowa, fa bōi mate ami — si manō ni'wa'ō chōgoe! Ba la'o'ō A'aroni ba iraonia fefoe ni'oro'i'ō Jehowa chō Moze.

FAZA 9.

I. Soemange nibe'e Ga'aroni, si fōfōna, fameta horōnia. II. Soemange fameta horō zato, si fōfōna. III. Oroma ba zato lachōmi Jehowa.

- 1 I. Ba fitoe bongi, ba hoemedede Moze chō ndra A'aroni iraonia ba ba zatōea Ndraono Gizeraēli, imane chō Ga'aroni: Halō chōoe nono za'wi, ono'ono, soemange fa-
- meta horō ba biribiri si matoea, soemange nitoenoe, faoma si lō sala, ba ohe fōna Jehowa. Ba ba Ndraono Gizeraēli, ba ōmane: Mihalō nambi si matoea, soemange fameta horō, ba ono za'wi ba biribiri, sagesagcoe, faoma si dōfi fa'ebōea ba si lō sala, soemange nitoenoe, ba sa'wi si matoea ba biribiri si matoea, soemange fangorifi, ba wanaba fōna Jehowa, ba nifao zoemange ni'ā, nifaroeka fanicha; ma'ōchō sa i'oroma'ō ia chōmi Jehowa. Ba la'ohe ni'wa'ō Moze, la'ohe ba golajama nose wama'elc'ō, ba so zato fefoe, la'ondrasi Jehowa. Ba imane Moze: Da'o ia, ni'oro'i'ō Jehowa chōmi folae, ena'ō oroma chōmi lachōmi Jehowa. Ba imane Moze chō Ga'aroni: Ae ba naha wame'e soemange, ba be'e zoemange fameta horō andrō chōoe ba soemange nitoenoe, ena'ō aheta horōoe, awō horō zato, ōbe'e; aefa da'ō, ba be'e zoemange nibe'e zato, ena'ō aheta horōra, ōbc'e, si mane ni'wa'ō Jehowa. (*F. 16, 6. Heb. 5, 1; 7, 27*). Ba mōi ba naha wame'e soemange Ga'aroni, itaba nono za'wi andrō, nihonogōi soemange fameta horō chōnia. Ba iraono Ga'aroni zangoro'ō chōnia do andrō; ba i'oengoegō doeroenia bacha ba igoele'ō ba dandroe naha wame'e soemange. Ba do soja, ba idoewagō tooe ba zinga naha wame'e soemange. Ba tawō zoemange fameta horō, awō mboea, awō zi fabōbō ba gate, ba itoenoe ba naha wame'e soemange, si mane ni'wa'ō Jehowa chō Moze. Ba ōsi ba oeli, ba baero golombase'wa itoenoe. (*F. 4, 11, 12*). Aefa da'ō, ba itaba zoemange nitoenoe; ba iraono Ga'aroni zangoro'ō chōnia do andrō, ba ibe'e fanefe naha wame'e soemange, fasoei. Ba soemange nitoenoe andrō, ba la'oro'ō chōnia nitatawi, awō hōgō, ba itoenoe ba naha wame'e

- 14 soemange. Ba alachaõ ba ahe, ba isasai ba nidanõ bà itoenoe ba naha wame'e soemange, ja'wa ba zoemange nitoenoe.
- 15 II. Aefa da'õ, ba ibe'e zoemange nibe'e zato : ihalõ nambi si matoea andrõ, nihonogõi zoemange fameta horõ zato, itaba ba ibe'e soemange fameta horõ, si mane mege. Aefa da'õ, ba ibe'e zoemange nitoenoe
- 16 andrõ, ba lala nifachoi ifatõrõ. Ba ibe'e gõi zoemange ni'ã andrõ ; ihalõ õsa, si tambai tanga, ba itoenoe ba naha wame'e soemange, lõ lai zoemange nitoenoe andrõ na mahcmoloe mbanoea. Aefa da'õ, ba itaba nono za'wi andrõ, awõ mbiribiri si matoea andrõ, soemange fangorifi, si tefaoedoe ba zato ; ba irano Ga'aroni zangorõ chõnia do andrõ ba ibe'e fanefe naha wame'e soemange, fasoei. Ba ba ngawoea dawõ za'wi andrõ, ba ba g'io mbiribiri, sotawõ andrõ, awõ dawõ wali'a ba boea ba si fabõbõ
- 18 ba gate, ba lafalategõ ba ngawoea nosoe ngawoea dawõ andrõ, ba itoenoe ngawoea dawõ andrõ, ba naha wame'e soemange. Ba ngawoea nosoe, awõ waha kambõlõ, ba ihahae A'aroni, nihahae fõna Jehowa, si mane ni'wa'õ Moze.
- 22 III. Ba i'oro'õ dangania A'aroni, ja'wa zato, ifahowoe'õ ira ; ba me no i'asiwai zoemange fameta horõ ba soemange nitoenoe ba soemange fangorifi, ba mõi ia mitooe. Ba mõi bacha ba nose wama'ele'õ ndra Moze A'aroni, ba me lafoeli ira baero, ba lafahowoe'õ niha sato. Ba oroma ba niha sato fefoe lachõmi
- 24 Jehowa. Ba so galitõ si oroi Jehowa, ba i'ã zoemange nitoenoe andrõ, awõ ngawoea dawõ andrõ, ba naha wame'e soemange. Ba me la'ila da'õ sato fefoe, ba owoeawoea dõdõra ba lafalõgoe tooe ira. (*Sangoehoeck. 6. 21. Raz. I. 8, 11; 18, 38. Nga'õt. II. 7, 1).*)

FAZA 10.

I. Tehoekoe ndra Nadabi Abihoe ba galitõ bõ'õ andrõ. II. Lõ tola tebadoe nagoe ba halõwõ ni'amoni'õ andrõ. III. Hadia dâna ba gere ba zoemange andrõ nifatõrõ ba galitõ.

I. Ba lalahõ gali mbo galitõ chõra irano Ga'aroni andrõ Nadabi ba Abihoe, labe'e galitõ ja'wa ba lalaoe nitoenoe, samohoea, ba tobali la'ohe fõna Jehowa galitõ si tenga, si tenga ni'wa'õnia chõra. (*Moz. II. 30, 9. Moz. I V. 3, 4. Nga'õt, I. 24, 2).*) Ba so galitõ, si oroi Jehowa, ba i'ã ira, tobali mate ira [ba da'õ] fõna Jehowa. Ba imane Moze chõ Ga'aroni : Ba da'õ itõrõ ni'wa'õ Jehowa, me imane : „Ba zahatõ chõgoe oe'oroma'õ, wa ni'amoni'õ ndra'odo, ba ba zi so sato fefoe oefa'ele'õ lachõmigoe.” Ba lõ hedehe Ga'aroni. (*Moz. II. 19, 22).*) Ba hoemede Moze chõ ndra Miza'eli Elisafa, ono Oezieli andrõ, ama Ga'aroni si achi, imane chõra : Mi'aini, miheta fõna ni'amoni'õ dalifoesõmi andrõ, mi'ohe baero golombasewa. Ba mõi ira, la'ohe baero golombasewa, la'o'õ ni'wa'õ Moze ; lõ moeheta gamezara andrõ. Ba imane Moze chõ Ga'aroni ba chõ nononia Elezari ba Itamari : Lõ tola miheta kofiami ba lõ tola mitika noechami, fa bõi mate ami ba fa bõi mofõnoe Jehowa ba zato fefoe ! Ba talifoesõmi andrõ ba ma'ewoe Gizeraeli fefoe, ba hana na la'e'csi nitoenoe Jehowa andrõ. Ba lõ'õ gõi tola mirõi nose wama'ele'õ, we'amõi baero, fa bõi mate ami, me no tohare chõmi wanicha wamajoini andrõ chõ Jehowa ! Ba la'o'õ ni'wa'õ Moze. (*F. 21, 12).*)

II. Ba hoemede Jehowa chõ Ga'aroni, imane : Agoe ba hadia ia nibadoe, si maboe niha, ba lõ tola mibadoe — he ja'oegõ ba he iranoe — na mõi ami bacha ba nose wama'ele'õ, fa bõi mate ami. Ama-

choita si lõ teboelõ da'õ, gõtõgõtõ
 10 wa'ara. (*Hez. 44. 21. Tit. 1, 7*). Ba
 mifaehoesi ira ni'amoni'õ zi tenga
 ni'amoni'õ ba salacha ba si lõ ala-
 11 cha, ba mifahaõ Ndraono Gizeraëli
 ba gamachoitã andrõ fefoe, nifa'ema
 Jehowa chõra chõ Moze.
 12 III. Ba ibe'e lala Mozc chõ Ga'-
 aroni ba chõ ndra Eleazari Ita-
 mari, si tosai ononia na, imane :
 Mihalõ zoemange ni'ã andrõ, si
 tosai na soemange nibe'e chõ Je-
 howa, nifatõrõ ba galitõ, ba mi'ã
 lõ moe'aisõni, ba ngai naha wame'e
 soemange, me no ni'amoni'õ sibai
 13 ia. (*F. 2, 10*). Andrõ wa ba naha
 ni'amoni'õ mi'ã ; noa sa tána chõoe,
 si mõi chõoe ba ba ndraonoe, fõfõ
 zoemange Jehowa andrõ, nifatõrõ
 ba galitõ — si manõ ni'ã'õ chõgoe.
 14 (*F. 6, 16*). Ba osoe andrõ, nihahæ
 ba faha fegero, ba mi'ã onoe mateoa
 ba onoe alawe, ba naha si sõihi,
 noa sa moetehc chõmi, tána chõmi,
 si mõi chõmi iraonoe, fõfõ zoema-
 nge fangorifi andrõ, nibe'e Ndrao-
 15 no Gizeraëli. Ba faha andrõ, fege-
 ro, ba osoc nihahæ, ba nifao ba
 ngawoea dawõ andrõ, nihonogõi
 soemange nifatõrõ ba galitõ, ena'õ
 tehahæ, nihahæ fõna Jehowa ; ba
 chõmi iraonoe dania, tána chõmi
 si lõ teboelõboelõ, ha wa'ara, si
 16 mane ni'ã'õ Jehowa. Ba i'aloeloei
 nambi si mateoa andrõ, soemange
 fameta horõ, Moze, ba hiza, no
 moetoenoe. Ba mofõnoe sibai ia chõ
 ndra Eleazari Itamari, ono Ga'a-
 roni andrõ, si tosai na chõnia, ba
 17 imane : Hana sa wa lõ mi'ã zoe-
 mange fameta horõ andrõ, ba naha
 ni'amoni'õ ? noa sa ni'amoni'õ sibai
 ia, ba no ibe'e chõmi, ba wameta
 horõ mbanoea, ba ba wangatoelõ'õ
 18 ja'ira chõ Jehowa. Hiza, no lõ
 moe'õhe si bacha ba ni'amoni'õ
 ndronia andrõ, ba mi'ã mena'õ, ba
 19 ni'amoni'õ, si mane ni'ã'õgoe. Ba
 imane A'aroni chõ Moze : Hiza, no
 labe'e zoemange fameta horõ, awõ

zoemange nitoenoe chõra, chõ Je-
 howa ma'õchõ, ba no gõna ndra'õ
 si manõ, ba na oe'ã ena'õ zoemange
 fameta horõ ma'õchõ, hadia, omasi
 maõ Jehowa ? Ba me irongo da'õ 20
 Moze, ba ibato wanegoe ja'ira.

FAZA 11.

I. Saliwãliwa ba danõ si tola la'ã
 ba salacha. II. Amatela ba koõkoõeõ.

(*Faigi gõi : Moz. V. 14, 2-21.*)

I. Ba homede Jehowa chõ ndra 1
 Moze A'aroni, iwa'õ li chõra, imane :
 Mimanc ba Ndraono Gizeraëli : Da'õ 2
 zaliwãliwa ba danõ, si tola mi'ã,
 fefoe, si õfa ahe ba goeli danõ.
 (*Moz. I. 7, 2. Moz. V. 14, 4. Hal.*
zin. 10, 14). Fefoe zi õfa ahe ba si 3
 no fabali sa'a, si no aloea fabali,
 ba samomendroea fonganga gõra 4
 ba tola mi'ã. Ba ba zamomendroea
 fonganga gõra ba ba zi no fabali
 sa'a, ba da'õ zi lõ tola mi'ã : ondra
 andrõ ; ifomendroea sa wonganga gõ-
 nia, ba tenga si no aloea fabali sa'a
 — salacha ia mi'ã'õ. Ba kelindri ; 5
 ifomendroea sa wonganga gõnia, ba
 tenga si no fabali sa'a, ba salacha
 ia mi'ã'õ. Ba kaweloe, ifomendroea 6
 wonganga gõnia, ba tenga si no
 fabali sa'a : ba salacha ia mi'ã'õ.
 Ba bawi ; noa sa saloea fabali 7
 sa'ania, ba tenga samomendroea
 fonganga gõnia ; salacha ia mi'ã'õ.
 Lõ tola mi'ã nõsira ba lõ tola miba-
 baja gamatela ; salacha ira mi'ã'õ. 8
 Ba da'õ zi tõla mi'ã, saliwãliwa ba
 nidanõ, fefoe : fefoe zaliwãliwa ba
 nidanõ, he ba nasi, ba he ba nidanõ,
 soferefere ba sohoenahoena, ba tola 9
 mi'ã. Ba fefoe zi so ba nasi ba ba
 nidanõ, si lõ ferefere ba si lõ hoena-
 hoena, ba zaliwãliwa ba nidanõ,
 fefoe, ba ba zi so noso, si so ba
 nidanõ, ba sogoro ami da'õ. Sogoro 11
 ami ira : õsira, ba lõ tola mi'ã, ba
 amatelara, ba mi'õgorofi. Fefoe za-
 12 liwãliwa ba nidanõ, si lõ ferefere,
 ba si lõ hoenahoena, ba sogoro ami.
 Ba ba wofo, ba da'õ ni'õgorofimi — 13

- tintai ni'ā, ni'ogorofi : mojo ba fofō
 14 basi ba mojo nasi. Ba razo wali,
 15 awō ngawalō ala'ala, awō ngawalō
 16 gaga fefoe. Ba fofō ondra, ba ka-
 tawaena ba samari, awō ngawalō
 17 wōtō. Ba toegōoe ba belibi ba la-
 18 moehoe, ba meoe ba engangi ba
 19 banga. Ba lakilaki, awō ngawalō
 mbangaoe, ba meragai ba bōgi.
 20 Fefoe zaliwāliwā side'ide, si so afi
 21 ba si ōfa ahe, ba sogoro ami. Fefoe
 zaliwāliwā side'ide, si so afi ba si
 ōfa ahe, ba ha da'ō zi tola mi'ā, si
 *doea faha, ja'wa gahera, ba wanoka
 22 ba danō. Ba da'ō ba tola mi'ā ngaw-
 walō damo andrō, ja'ia ngawalō
 damo solama, awō ngawalō damo
 hara goli, awō ngawalō damo ha-
 23 gabi. Ba bō'onia, saliwāliwā side'ide,
 si so afi, ba si ōfa ahe, ba sogoro
 24 ami. Tobali si ra'ira'io da'ō mibe'e ;
 dozi sambambaja amatela, ba si
 25 ra'io, irege bongi. (F. 5, 2). Ba ha
 niha zolohē amatela, zambōea, ba
 lō tola lō ibabago noechania, ba si
 26 ra'io ia, irege bongi — ba zaliwā-
 liwā ba danō, fefoe, si no fabali
 sa'a, si lō aloea fabali, ba si tenga
 samomendroea fonganga gōnia. Sa-
 lacha ira miwā'ō, dozi sambambaja
 27 ja'ira ba ra'io. Ba fefoe gōi zosa'a,
 sa'a mao, ba zaliwāliwā ba danō, si
 ōfa ahe, ba salacha miwā'ō ; dozi
 sambambaja amatela, ba ra'io, irege
 28 bongi. Ba solohe amatela, ba lō tola
 lō ibabago noechania, ba ra'io ia,
 irege bongi — salacha ira miwā'ō.
 29 II. Ba da'ō zalacha, miwā'ō, ba
 zaliwāliwā ba danō side'ide : bitoe-
 roe ba te'oe ba bajakomo, hadia
 30 ngawalō. Ba enaka ba koachi ba
 31 leta'a ba chometi ba loa. Da'ō ira
 zalacha, miwā'ō, ba zaliwāliwā ba
 danō side'ide ; dozi sambambaja,
 na no mate, ba ra'io, irege bongi.
 32 Ba fefoe hadia ia nilangō zi manō,
 ba wa'amate, ba ra'io, he nahia eoe
 fefoe ba he noecha ba he oeli ba
 he goni — fefoe wakake, ni'ogoena'ō.
 Ni'oengocō ba nidanō, ba lō teboelō
 wa'ata'oenō irege bongi ; awena-
 ifoeli sōchi. Ba na aeohoe ba nahia 33
 tanō zara, da'ō, ba ta'oenō nōsi
 ma'afefoe, ba nirasa [nahia andrō].
 Fefoe ngawalō gō, ni'aga'aga niha, 34
 ba ta'oenō, na gōna nidanō si
 manō ; ba si manō gōi nibadoe
 hadia ia, nibadoebadoe niha, gofoe
 hadia ia nahia, ba ta'oenō [ba zi
 manō]. Ba fefoe hadia ia, nilangō 35
 gamatela zi manō, ba ta'oenō : bo-
 woa roti ba nirasa ba awoe, ba
 nidoedoe gō. Si ta'oenō ia ba si
 ta'oenō miwā'ō. Ha oemboe ba ba'a, 36
 ō idanō, ba tenga si ta'oenō ; ba
 ha niha zombambaja amatela bacha,
 ba ra'io. Ba na gōna ba mboea zina- 37
 nō hadia ia, tanōmō, gamatela zi
 manō, ba tenga si ta'oenō da'ō.
 Ba na no moewoewoeci idanō dan- 38
 nōmō zinanō andrō, ba ilangō dania
 amatela zi manō, ba si ta'oenō ia
 miwā'ō. Ba na mate zaliwāliwā ba 39
 danō andrō, si tola mi'ā, ba na so
 zombambaja amatelania, ba ra'io
 ia, irege bongi. Ba na so zi manga 40
 gamatela andrō, ba ibabago noe-
 chania, ba ra'io ia, irege bongi ; ba
 solohe amatela, ba ibabago noe-
 chania, ba ra'io ia, irege bongi.
 Fefoe zaliwāliwā ba danō, side'ide, 41
 ba sogoro ami, miwā'ō, ba lō tola
 te'a. Fefoe zi'anana'ō taloe ba fefoe 42
 zi ōfa ahe, fabaja fefoe, soja ahe,
 moroi andrō, ba zaliwāliwā ba danō,
 side'ide andrō, ba lō tola mi'ā,
 43 sogoro ami sa ira miwā'ō. Bōi mi-
 wali'ō sogoro niha ami ba goeōkoeō
 andrō, hadia ia, ba bōi mita'oenōi
 ami ba da'ō, fa ra'io ami ba da'ō.
 Me no Jehowa ndra'ō, Lowalangimi ; 44
 ba mi'amoni'ō ami ; jani'amoni'ō
 ami, me no ni'amoni'ō ndra'odo. Ba
 bōi mita'oenōi ami ba zaliwāliwā
 ba danō andrō, side'ide, solihaliha
 ba goeli danō. (Moz. II. 22, 31. Fet.
 I. 1, 16). Me no Jehowa ndra'odo, si 45
 no mangeheta ja'ami ba danō Mise-
 raji, ena'ō Lowalangimi ndra'ō ;
 andrō jani'amoni'ō ami, me no ni'a-

46 moni'ō ndra'odo. Da'ō nihonogōi ba
 zi ōfa ahe andrō ba ba wofa ba ba
 zonoso fefoe, saliwāliwā ba midanō,
 ba ba zaliwāliwā ba danō fefoc,
 47 ena'ō lafaehoesi ira zalacha zi tenga
 salacha ba si tola te'ā ba si lō
 tola te'ā.

FAZA 12.

Oroisa ba zadono ba soemange
 fangehao chōra.

1 **Ba** hoemede Jehowa chō Moze,
 2 imane : Hede ba Ndraono Gizeraēli,
 wā'ō chōra : Na mo'ono ndra ala-
 we, ono matoea, ba fitoe bongi
 wa'ara ra'iō ia, fa'ara wa'ara iōnia
 3 na afōchō daloenia, ra'iō ia. Ba na
 aefa zi fitoe bongi, ba niboto nono.
 4 (*Moz. I. 17, 10*). Ba 33 bongi dania
 ia ba ndro wangehao andrō chōnia ;
 lō tola ibabaja hadia ia ni'amoni'ō,
 ba lō tola mōi ia ba ni'amoni'ō,
 irege no ahōwō mbongi wangehao-
 5 nia andrō. Ba na ono alawe nono-
 nia, ba doea migoe wa'ara ra'iō ia,
 si mane na afōchō daloenia, ba 66
 wongi ia ba ndro wangehao andrō
 6 chōnia. Ba na no ahōwō mbongi
 wangehao andrō chōnia — he ba
 nono matoea, ba he ba nono alawe
 — ba i'ohē chō gere ba mbawa-
 ndroehō nose wama'ele'ō nono mbi-
 ribiri si dōfi fa'eboea, soemange
 nitoenoe, ba ono marafadi, ba ma
 7 foene, soemange fameta horō. Ba
 ere zame'e chō Jehowa, ifaigi chō-
 nia wameta sala, ba nihaogō zoei
 ia ba wendro daloe andrō. Da'ō
 nihonogōi ba zadono andrō, he ba
 nono matoea, ba he ba nono alawe.
 8 Ba na abōlō noemana ia, ba wa-
 maigi biribiri, ba jamoehalō zi do-
 mboea foene, ba ma domboea nono
 marafadi ; si samboea, ba soemange
 nitoenoe, ba si samboea, ba soema-
 nge fameta horō, ba jamoefaigi
 chōnia wameta sala ere, ba nihaogō
 ia. (*F. 5, 7. Loek. 2, 24*).

FAZA 13.

I. Oroisa ba mbooe aeri ba niha.
 II. Ba mbooe aeri ba noecha.

I. **Ba** hoemede Jehowa chō ndra 1
 Moze A'aroni, imane : Na oroma 2
 ba dete goeli niha zoboe'oe, ba ma
 gigimō, ba ma safoesi, na ibōrōtaigō
 booe aeri, ba ni'ohē chō Ga'aroni
 ere andrō ia, ba ma chō nononia,
 ha niha, ere andrō. Ba na ifaigi 3
 ere zofōchō andrō ba goelinia, wa
 no ahoewa mboe ba da'ō, awō wa
 hoelō zahōndrō, moroi ba goeli
 bō'ō, ba no si ndroehoe mbooe ace-
 ri ; ba ha i'ila si'aikō da'ō ere, ba
 si ra'iō niha da'ō jamoewā'ō. Ba 4
 na so zafoesi ba goelinia, si tenga
 sahōndrō, moroi ba goeli bō'ō ba si
 lō ahoewa boe, ba i'oniagō zi gōna
 da'ō ere, fitoe bongi. Ba na ifaigi 5
 dania ia ere, na no iroegi fitoe bo-
 ngi, ba na i'ila, si manōmanō zi
 gōna andrō, wamaiginia, ba lō si
 tedooe wōchō andrō, ba goeli ; ba
 ifoeli i'oniagō ia ere, fitoe bongi tō.
 Ba na ifoeli ifaigi ere, na no iroegi 6
 fitoe bongi, ba na i'ila no ahoē nahia
 andrō, ba lō si tedooe wōchō andrō,
 ba goeli, ba tenga si ra'iō ia jamoe-
 wā'ō ere — ha gigimō ; ba ibabago
 sa noechania, ba tenga si ra'iō ia.
 Ba na tedooedooe gigimō andrō, ba 7
 goeli, aefa mbawā wangoroma'ōnia
 ja'ia chō gere, ba wangoema'ō ten-
 nga si ra'iō ia, ba na ifoeli i'oroma'ō
 ia chō gere, ba na isōndra ere, no
 tedooedooe gigimō andrō, ba goeli, 8
 ba si ra'iō ia jamoewā'ō ere : booe
 aeri sa'ae. Na te'ila ba niha zi 9
 gōna booe aeri ia, ba ni'ohē chō
 gere. Ba na isōndra ere, so ba goeli 10
 zi hoelō waosa, safoesi, si no ahoew-
 wa boe, ba sotawōtawō, ba no booe 11
 aeri si no ara, ba goelinia, ba
 i'wā'ō ere, si ra'iō ia, lō'ō sa'ae i'oni-
 agō, si ra'iō sa'ae ia. Ba na booe 12
 aeri manō, sageoe ja'ia, ba goeli-
 nia, na no anōnō booe aeri goeli
 zi gōna andrō, ma'asageoe i'otarai

- hōgō, noemalō ba gahe, heza gōi
 13 ifaigi ere, ba na i'ila ere, no teha-
 woe manō booe aeri nōsinia ma'-
 afoe, ba tenga si ra'iō zi gōna
 andrō jamoeŵa'ō ; no fatoetoe wa'-
 14 afoesi, ba toballi tenga si ra'iō. Ba
 na si tawōtawōsō chōnia, ba si
 15 ra'iō ia ; ba na i'ila zi no tawōta-
 wōsō andrō ere, ba si ra'iō jamoe-
 ŵa'ō ; si tawōtawōsō andrō sa, ba
 16 si ra'iō, no booe aeri. Ba na ifoeli
 taja zi tawōtawōsō andrō ba na
 17 afoesi, ba jamōi chō gere. Ba ifaigi
 ia ere ba na i'ila, no afoesi nahia
 andrō si no gōna, ba tenga si ra'iō
 18 zi gōna andrō jamoeŵa'ō ere ; no
 tenga si ra'iō ia. Na so zi toemboe
 faosa ba goeli ba na ifoeli dōhō,
 19 ba na oboe'oeboe'oe dania, safoesi
 ba ma sojoramō, ba jamoe'oroma'ō
 20 ia chō gere. Ba na isōndra ere, no
 ahōndrō, moroi ba goeli bō'ō, wa-
 maigida, awō wa no ahoewa mboe
 chōnia, ba si ra'iō ia jamoeŵa'ō
 21 ere ; no si ndroehoe booe aeri, sa-
 loea ba waosa andrō. Ba na ifaigi
 nahia andrō ere ba na i'ila, lō sa-
 hoewa boe chōnia ba tenga sahō-
 ndrō moroi ba goeli bō'ō ba no
 ahoē ma'ifoe, ba jamoe'oniagō niha
 22 da'ō ere, fitoe bongi. Ba na itoegoe
 tedoedoe dania zafoesi andrō, ba
 goeli, ba si ra'iō niha da'ō jamoe-
 ŵa'ō ere ; no gōna nahia andrō.
 23 Ba na lō si tedoee zafoesifoesi
 andrō, na lō sanananana, ba no
 lahetō waosa no mege, ba tenga si
 24 ra'iō ia jamoeŵa'ō ere. Na so ba
 goeli niha zachozi, ba na ojoramō,
 ba ma na safoesi nagole andrō, sa-
 25 nōi ba zachozi andrō, ba na ifaigi
 ere ba na i'ila, no ahoewa mboe ba
 zafoesifoesi andrō, ba no ahōndrō,
 moroi ba goeli bō'ō, wamaigida, ba
 no booe aeri, saloea ba zachozi
 andrō, ba si ra'iō niha da'ō jamoe-
 ŵa'ō ere ; no si ndroehoe booe aeri.
 26 Ba na i'ila ere, na ifaigi, lō saho-
 wa mboe ba nahia safoesifoesi andrō
 ba tenga sahōndrō ia, moroi ba
 goeli bō'ō ba no ahoē ma'ifoe, ba
 jamoe'oniagō niha da'ō ere, fitoe
 bongi. Ba na ifaigi ia ere, na no
 27 iroegi fitoe bongi, ba si ra'iō ia
 iŵa'ō ere, na tedoedoe nahia a-
 ndrō, ba goeli — no si ndroehoe
 booe aeri. Ba na lō si tedoee na-
 28 hia safoesifoesi andrō, na lō sana-
 nanana ia ba na no ahoē ma'ifoe,
 ba no soboe'oeboe'oe zachozi andrō
 ba tenga si ra'iō ia jamoeŵa'ō ere ;
 noa sa lahetō zachozi andrō. Na so
 29 ndra matoea, ba ma ira alawe, si
 so tandra ba hōgō, ba ma ba ga-
 mbi, ba na ifaigi ere dandra andrō,
 30 ba na isōndra, no ahōndrō, moroi
 ba goeli bō'ō, wamaigina ba mboe
 sise'ise, sa'oesō, ba si ra'iō ia ja-
 moeŵa'ō ere, no gigimō booe aeri
 ba hōgō, ba ma ba gambi. Ba na
 31 i'ila ere — na ifaigi gigimō andrō —
 tenga sahōndrō moroi ba goeli bō'ō
 ba lō boe saitō chōnia, ba jamoe'o-
 niagō zi gōna gigimō andrō ere,
 fitoe bongi. Ba na ifaigi nahia si
 32 gōna andrō ere, na no iroegi fitoe
 bongi, ba na i'ila, lō si tedoee gi-
 gimō andrō, ba lō boe sa'oesō, ba
 tenga sahōndrō moroi ba goeli bō'ō
 gigimō andrō, ba jamoetōwō ia —
 33 ha gigimō andrō zi lō itōwō — ;
 ba awena dania ifoeli i'oniagō ere zi
 no gōna gigimō andrō, fitoe bongi
 zoei. Ba na ifaigi gigimō andrō ere,
 34 na no iroegi fitoe bongi, ba na i'ila,
 lō si tedoee gigimō andrō, ba goeli,
 ba na tenga sahōndrō ia, moroi ba
 goeli bō'ō, ba tenga si ra'iō ia ja-
 moeŵa'ō ere ; ba jamoebabagō noe-
 35 chania, ba tenga si ra'iō ia. Ba na
 tedoedoe gigimō andrō, ba goeli,
 na no moeŵa'ō tenga si ra'iō zi
 gōna andrō, ba na ifaigi ia ere ba
 36 na i'ila, no tedoee gigimō andrō ba
 goeli, ba alacha lō i'aloeli mboe sa'-
 oesō andrō ere — si ra'iō ia. Ba na
 37 si manōmanō gigimō, wamaigida ba
 na no toemboe chōnia mboe saitō,
 ba no dōhō gigimō andrō — tenga
 si ra'iō ia, ba jamoeŵa'ō ere, wa

- 38 tenga si ra'io ia. Na oroma ba goeli ndra matoea, ba ma ba goeli ndra alawe dandra, tandra safocsifoesi, 51
- 39 ba na ifaigi ere ba na i'ila ba goeli dandra safocsifoesi, si no ahoë, ba no gigimõ si lõ ata'oe ita, si toemboe ba goeli — tenga si ra'io
- 40 niha si manõ. Ba na batoele niha, ba no si batoele tánõ ba mbõrõ doe'i — tenga si ra'io niha si manõ. 52
- 41 Ba na batoele ia jawã gangango, ba no si batoele tánõ fõna — tenga si ra'io niha si manõ. Ba na toemboe ba zi batoele tánõ foeri, ba ma tánõ fõna gigimõ sojoramõ, ba no booe aeri, saloea ba zi batoele andrõ tánõ foeri, ba ma tánõ fõna. 53
- 43 Ba na ifaigi ia ere, ba na i'ila gigimõ sojoramõ ba zi batoele andrõ chõnia tánõ foeri, ba ma tánõ fõna, si mane booe aeri ba goeli nõsi, 54
- 44 wamaigida, ba si no gõna booe aeri zi manõ. Si ra'io ia; jamoe-õwa'õ manõ ere, si ra'io ia; no ba hõgõnia so wõchõ andrõ. Ba si no gõna booe aeri andrõ, si so fõchõ andrõ ba nõsi, ba jamoe'onoecha noecha si no atika ba bõi jamoe-fake mbaloebaloe hõgõ ba jamoe-baloegõ gambinia ba jamoe'ao: Si 55
- 46 ra'io! si ra'io! Gõtõ so chõnia wõchõ andrõ, ba si ra'io ia. Si ra'io ia; ni'oniagõ nahiania — haero golombasõwa i'iaigõ. (*Raz. II. 7, 3; 15, 5*).
- 47 II. Ba na ba mbaroe oroma zi hoelõ mbooe aeri, samboea nahia — he ba mbaroe loeo, ba he ba mbaroe 58
- 48 tarafali, ba ma ba noecha bõ'õ, noecha nisoso, he tarafali, ba he baroe loeo, ba ma ba goeli za'wi, ba ma ba gamagama oeli za'wi, hadia 59
- 49 ia, ba na no mowoege'e, ba ma na no ojoramõ nahia andrõ, ba mbaroe, ba ma ba goeli za'wi, ba ma ba noecha nisoso, ba ma ba gamagama oeli za'wi, hadia ia, ba no booe aeri, ba ni'oroma'õ chõ 50
- 50 gere. Ba na no ifaigi nahia andrõ, si gõna, ere, ba jamoekeesi ba naha zi no gõna booe aeri andrõ, ere, fitoe bongi. Ba na i'ila, na no iroegi fitoe bongi, no tedooe zi hoelõ gigimõ andrõ, ba mbaroe, ba ma ba noecha nisoso, ba ma ba goeli za'wi, ba ma ba gamagama hadia ia, ni'ogona'õ oeli za'wi, wamazõchi hadia ia, ba no booe aeri safaito gigimõ andrõ; si ra'io zi manõ; ba nitoe-noe mbaroe andrõ, ba ma noecha nisoso, baroe loeo ba ma tarafali, ba ma gamagama oeli za'wi, ba zoroma gigimõ andrõ; noa sa booe aeri safaito; nitoe-noe ia. Ba na ifaigi ere, ba na i'ila, lõ si tedooe gigimõ andrõ, ba mbaroe, ba ma ba noecha nisoso, ba ma ba gamagama oeli za'wi, hadia ia, ba jamoe'õwa'õ ere, nibabago zi gõna gigimõ andrõ, ba jamoefoeli moekoesi ba naha, fitoe bongi zoei. Ba na ifoeli ifaigi ere, na no moebabago mege nahia andrõ, si no gõna, ba na i'ila, si manõmanõ nahia andrõ, wamaigida, he wã'ae lõ si tedooe gigimõ andrõ, ba si ra'io ia; nitoe-noe — no si no mogao, he tete, ba he arõ. Ba na i'ila ere — na ifaigi — no ahoë nahia andrõ, si gõna, na no aefa lababago, ba nisaka [nahia andrõ], ba mbaroe, ba ma ba goeli za'wi, ba ma ba noecha nisoso. Ba na ifoeli tocmboe mbooe aeri ba mbaroe, ba ma ba noecha nisoso, ba ma ba gamagama oeli za'wi, hadia ia, ba no si bohooe aloea; nitoe-noe zi gõna gigimõ andrõ. Ba baroe andrõ, ba he noecha nisoso, ba he gamagama oeli za'wi, hadia ia ngawalõ, ba zi no taja gigimõ andrõ, na no moebabago, ba nifoeli nibabago, awena dania tenga si ra'io. Da'õ nihonogõi ba mbooe aeri andrõ ba mbaroe loeo ba ba mbaroe tarafali ba he ba gamagama oeli za'wi, hadia ia, ba wangoema'õ na tenga si ra'io ba na si ra'io.

FAZA 14.

I. Soemange fangehao ba hadia nifachoi tánō bō'ō ba zi gōna booe aeri. II. Booe aeri ba nomo.

- 1 I. Ba hoemedede Jehowa chō Moze,
 2 imane : Da'ō gamachoi ta ba zi gōna
 booe aeri, na ba'wa wangehao ja'ia :
 Ni'ōhe chō gere. (*Mat. 8, 4. Mar. 1,*
 3 *44. Loek. 5, 14; 17, 14*). Ba si mōi
 baero golombase'wa gere, Ba na
 isōndra ere — na ifaigi ia — no
 4 dōhō wōchō nahia andrō, si gōna
 booe aeri ia, ba jamoe'wa'ō ere,
 ndramoe'ōhe wofō saeri, domboea,
 si tenga salacha, ba eoe, eresi, ba ki-
 rinisi ba soefo, ba zi mōi nihaogō a-
 5 ndrō. (*Sin. 51, 9*). Ba jamoe'wa'ō ere,
 lataba wofō si samboea ba nahia
 6 tanō, ja'wa nidanō goemboe. Ba
 fofō saeri andrō ba eoe eresi ba
 kirisimi ba soefo andrō, ba jamoe'-
 oengogō ba ndro wofō andrō, ni-
 taba ja'wa nidanō goemboe no mege,
 7 fabaja fofō saeri andrō. Ba mewitoe
 itefe niha andrō, si mōi nihaogō,
 ba mbooe aeri andrō, wangehao
 ja'ia ; ba fofō saeri andrō, ba ja-
 8 mocfoloi ba mbenoea. Ba si mōi
 nihaogō andrō, ba ibabago noechania.
 ba itōwō mboenia, ihori, ba
 mondri, ba nihaogō ia. Aefa da'ō
 ba tola mōi ia ba golombase'wa, ba
 baero nosenia i'iaogō, fitoe bongi.
 9 Ba na no iroegi fitoe bongi, ba
 itōwō mboenia fefoe, he ba hōgō,
 ba he gambi, ba he rōngōrōngō,
 boenia ma'afefoe itōwō ; ba ibabago
 noechania ba mondri, ba abeta
 10 wa'ara'iōnia. (*Raz. II. 5, 10*). Ba na
 iroegi waloee bongi, ba jamoehalō
 nono mbiribiri, doea rozi, si lō sala,
 ba sara nono mbiribiri si alawe, si
 lō sala, si dōfi fa'eboca, ba tōloe
 ni'ofoeloe [zoe'asoe'a] hamo si sōchi,
 nifarocka fanicha, soemange ni'ā, ba
 11 ma'atonga kata wanicha. Ba jamoe'-
 angarewoesi chō Jehowa niha andrō
 si mōi nihaogō, awō da'ō no
 mege, ere andrō, solaoe fangehao
 andrō, fōna mbawandroehō nose
 wama'ele'ō. Ba jamoehalō nono 12
 mbiribiri si sara ere, jamoebe'e
 soemange ogaoeta, awō wanicha
 andrō, si matonga kata ; faoma 13
 jamoehahae fōna Jehowa. Ba nita-
 taba soemange fameta horō ba
 soemange nitoenoe, lataba nono
 mbiribiri andrō, ba naha ni'amoni'
 n'ō ; si mane soemange fameta
 horō sa, si manō gōi zoemange
 ogaoeta andrō : chō gere ; ni'amoni'
 n'ō sibai ia. Ba ihalō ma'ifoe ndro 14
 zoemange ogaoeta andrō ere ba
 igoele'ō ba mbōrō dalinga zi mōi
 nihaogō andrō, ba gambōlō ba ba
 doeroe seboea ba danga kambōlō
 ba ba doeteroee kahe seboea ka-
 mbōlō. Ba ma'ifoe ihalō fanicha 15
 andrō, si matonga kata, ere, ba
 ilaoe ba dangania — ba danga
 gere — kabera. Ba i'oengogō ba 16
 wanicha andrō doeroenia kambōlō
 ere, ba wanicha ba dangania ka-
 bera, ba itefe fōna Jehowa wanicha
 andrō toeroenia, mewitoe. Ba fani- 17
 cha si tosai ba dangania, ba igoele'ō
 ba mbōrō dalinga zi mōi nihaogō
 andrō, kambōlō ba ba doeroe seboea
 ba dangania kambōlō ba ba doetoe-
 roe kahenia seboea kambōlō, ba dete
 ndro zoemange ogaoeta andrō. Ba 18
 hadia zi tosai na do ba danga gere,
 ba jamoelaoe ba hōgō zi mōi ni-
 haogō andrō, ena'ō iheta zalania
 chō Jehowa ere, ba zi manō. Ba 19
 i'asiwai zoemange fameta horō a-
 ndrō ere, ba wameta sala zi mōi
 nihaogō andrō ba wa'ara'iōnia a-
 ndrō ; ba awena dania itaba zoe-
 mange nitoenoe andrō. Ba ibc'e 20
 zoemange nitoenoe andrō ere, awō
 zoemange ni'ā, ba naha wame'e
 soemange ; ba na no imanō ere,
 wamaigi fameta zala chōnia, ba
 aheta wa'ara'iōnia. Ba na si noc- 21
 mana ia, na tebai ibe'e [ni'wa'ō
 andrō], ba ha sara jamoehalō ono
 mbiribiri, soemange ogaoeta, ena'ō
 tehahae ba ena'ō tefaigi chōnia
 wameta zala, ba samboea ni'ofoeloe

hamo si sōchi, nifaroeka fanicha, soemange ni'ā, ba matonga kata
 22 wanicha, ba domboea woene, ba ma domboea nono marafadi — hadia zi tola ibe'e —, ena'ō soemange fameta horō zi samboea ba soemange
 23 nge nitoenoe zi samboea. Ba na no aloea fitoe bongi, i'otarai tehaogō ia, ba jamoe'ohē chō gere, ba zinga mbawandroehō nose wama'ele'ō,
 24 fōna Jehowa. Ba jamoehalō nono mbiribiri andrō, soemange ogaeta, ere, fabaja fanicha andrō, si matonga kata, ba faoma jamoehahae
 25 ere, nihahae fōna Jehowa. Ba ndramoetaba nono mbiribiri andrō, soemange ogaeta, ba jamoehalō ma'ifoe ndro zoemange ogaeta andrō
 26 ere, ba jamoegoelē'ō ba mbōrō dalinga zi mōi nihaogō andrō, ba gambōlō ba ba doeroe seboea ba dangania kambōlō, ba ba doetoeoe kahenia seboea kambōlō. Ba fanicha andrō, ba jamoelaoe ba dangania ma'ifoe ere — ba danga gre —
 27 kabera, ba jamoetefe ere wanicha andrō ōsa, si so ba dangania kabera, tocroenia kambōlō, mewitoe, fōna
 28 Jehowa. Ba igoele'ō ba mbōrō dalinga zi mōi nihaogō andrō ma'ifoe wanicha andrō ba dangania, ere, ba ba doeroe seboea, ba dangania kambōlō ba ba doetoeoe kahenia seboea, kambōlō, ja'wa ba dete
 29 ndro zoemange ogaeta andrō. Ba si tosai fanicha ba danga gere, ba jamoelaoe ba hōgō zi mōi nihaogō andrō, ena'ō ifaigi chōnia wameta
 30 zala chō Jehowa. Ba jamoe'asiwai wocne si samboea andrō, ba ma ono marafadi, si tola ibe'e, hadia zi tola ibe'e — si samboea, ba soemange fameta horō, ba si samboea, ba soemange nitoenoe, awō zoemange ni'ā andrō, ifaigi ba zi mōi nihaogō andrō wameta zala chō
 32 Jehowa ere, ba zi manō. Da'ō nihonogōi, ba zi no gōna booe aeri, ba si tebai mame'e [ni'wa'ō andrō], ba wangehao ja'ia.

II. Ba hoemedē Jehowa chō ndra 33
 Moze A'aroni, imane : Na miroegi 34
 dania danō Gana'ana, nibe'egoe chōmi dania, ba na toemboe zi hoelō mbooe aeri ba nomo heza, oebe'e, ba danō andrō, si no tāna chōmi, ba mōi moe'ombachaō chō 35
 gere zochō omo andrō, imanc : No toemboe ba nomogoe zi hoelō mbooe aeri ! Ba jamoe'wa'ō ere, laheta 36
 nōsi nomo, atō mōi jomo gere, ba wamaigi nahia andrō si gōna, fa bōi la'wa'ō dania, si ra'io manō nōsi nomo ma'afefoe. Awena dania mōi jomo gere, ba wamaigi omo andrō. Ba na isōndra — na ifaigi nahia 37
 si no gōna booe aeri andrō — ba mbagolō nomo so, mogao ba mowoege'e ba ojoramō, hoelō zahōndrō ba mbolo mbagolō, ba mōi tooe 38
 gere ba mbawandroehō, ba ikoesi nomo andrō, fitoe bongi. Ba na 39
 ifoeli dania ia ere, na no iroegi fitoe bongi, ba na i'ila — na ifaigi — no tedoee mbooe aeri andrō ba mbagolō nomo, ba jamoe'wa'ō ere, 40
 ladeha gara andrō, soroma booe aeri andrō, ba latibo'ō baero mbanoea, ba naha si ta'oenō. Ba omo 41
 andrō, ba ni'o'oi tánō bacha, fasoei, ba o'oilā la'oeri andrō, ba nidoewagō baero mbanoea, ba naha si ta'oenō. Ba lahalō gara bō'ō ba 42
 labe'e fangali gara no mege ; ba si manō la'oeri bō'ō, ba wangalōsō omo andrō. Ba na ifoeli toemboe 43
 mbooe aeri ba nomo andrō, na no moeheta gara andrō ba na no moe'o'oi nomo, ba na no moefoeli moe'alōsōigō, ba jamōi jomo gere, 44
 ba na i'ila — na ifaigi — no tedoee mbooe aeri ba nomo andrō, ba no booe aeri safaito, ba nomo : si ra'io ia. Ba nidoedoegō nomo andrō, ba 45
 karanja ba coenia ba la'oeri fefoe, ba nomo, ba ni'ohē baero ba naha si ta'oenō, baero mbanoea. Ba si 46
 mōi jomo ba nomo andrō, fatoea no moekoesi, ba ni'wa'ō si ra'io, irege bongi. Ba si no mōrō jomo, 47

ba ibabago noechania ; ba he si no
 48 Ba na mōi jomo gere, ba na i'ila,
 ba wamaiginia, lō si tedooe mbooe
 aeri, ba nomo andrō, me no moe-
 foeli moe'alōsōigō nomo, ba tenga
 si ra'iō sa'ae nomo andrō, jamoe-
 wā'ō ere, noa sa dōhō wōchō andrō.
 49 Ba jamoehalō wofo, domboea ba
 eoe eresi ba kirimisi ba soefo, ba
 50 wameta sala nomo andrō. Fofō si
 samboea, ba itaba ba nahia tanō,
 51 jāwa nidanō goemboe ; ba eoe eresi
 andrō ba soefo ba kirimisi ba fofō
 saeri andrō, ba ihalō ba i'oengogō
 ba ndrō wofo nitaba andrō ba ba
 nidanō goemboe, ba omo, ba mewitoe
 itefe, ba wameta sala nomo do
 wofo andrō ba idanō goemboe ba
 fofō saeri andrō ba eoe eresi ba
 53 soefo ba kirimisi andrō. Ba fofō
 saeri andrō, ba jamoefoloi baero
 mbanoea, ba mbenoea ; si manō
 wametania sala nomo andrō : abeta
 54 wa'ara'iōnia. Da'ō nihonogōi ba
 ngawalō mbooe aeri andrō ba ba
 55 gigimō, ba ba mbooe aeri ba noe-
 cha ba ba nomo, ba ba dandra ba
 56 goeli ba ba zi hoelō mbōni ba ba
 57 dandra safoesi andrō, ba wangom-
 bacha hadia zi ra'iō ba hadia zi
 tenga si ra'iō. Da'ō gamachoita ba
 ba mbooe aeri andrō.

FAZA 15.

I. Sonana si ra'iō ba ndra ma-
 toea. II. Ba ndra alawe.

1 I. Ba hoemede Jehowa chō ndra
 2 Moze A'aroni, imane : Mihede ba
 Ndraono Gizeraēli, ba mimane chō-
 ra : Na so zi hoelō zonana fama-
 toea, ba fonana si ra'ira'iō zi manō.
 3 Ba da'ō wa'ara'iōnia ba wonana
 andrō : he na mowōi wamatoeania,
 ba he na no tedoehoe, fa lō aloea
 4 nana — si ra'iō ia. Fefoe gaso, ni-
 fōrōni zi so sonana andrō, ba si
 ra'iō, ba fefoe dadaoma nidadaoni-
 5 nia, ba si ra'iō. Sombambaja kaso-
 nia, ba ibabago noechania ba mo-

ndri, ba si ra'iō ia, irege bongi.
 Ba si dadaoni dadaoma andrō, 6
 nidadaoni zi so sonana andrō, ba
 isasai noechania ba mondri, ba si
 ra'iō ia, irege bongi. Ba sombamba- 7
 ja ōsi zi so sonana andrō, ba iba-
 bago noechania ba mondri, ba si
 ra'iō ia, irege bongi. Ba na idiloi 8
 zi lō si ra'iō si so sonana andrō, ba
 ibabago noechania da'ō ba mondri,
 ba si ra'iō ia, irege bongi. Ba fefoe 9
 sela, ba zi fakoedo zi so sonana a-
 ndrō, ba si ra'iō. Ba sombambaja 10
 hadia ia danedanenia, ba si ra'iō,
 irege bongi. Ba solohe misa, ba
 ibabago noechania ba mondri, ba
 si ra'iō ia, irege bongi. Ba dozi 11
 nibabaja zi so sonana andrō na lō
 nisasainia tangania, ba lababago
 noechara ba mondri, ba si ra'iō,
 irege bongi. Nahia tanō, nibabaja 12
 zi so sonana andrō, ba niboto, ba
 nahia eoe, ba nisasai ba nidanō.
 Ba na dōhō zonana andrō chōnia, 13
 ba i'era i mbongi, fitoe bongi, i'ota-
 rai dōhō chōnia ; ba awena dania
 ibabago noechania ba mondri ba
 nidanō goemboe — ba aheta wa'-
 ara'iōnia. Ba na no aloea fitoe 14
 bongi, ba ihalō woene, domboea,
 ba ma ono marafadi domboea, ba
 mōi ia fōna Jehowa, ba zinga mba-
 wandroehō nose wama'ele'ō, ba ibe'e
 15 ba danga gere wofo andrō. Ba i'a-
 siwai ere : si samboea, ba soemange
 fameta horō, ba si samboea, ba
 soemange nitoenoe ; ba si manō
 gere wamaigi chōnia fameta zala
 chō Jehowa, ba zonana andrō chō-
 nia. Na no ahele goela ba niha, ba 16
 ifemondri nōsinia ma'asageoe, ba si
 ra'iō ia, irege bongi. Ba fefoe noe- 17
 cha ba oeli za'wi, si gōna oela a-
 ndrō, ba nibabago, ba si ra'iō, irege
 bongi. Ba na so zoroedoe ba ndra 18
 alawe ba na no ahele goela, ba fao-
 ma mondri ira, ba si ra'iō ira, irege
 bongi.

II. Na afōchō daloe ndra alawe, 19
 landro, ba fitoe bongi wa'ara ra'iō

ia, ba dozi sombambaja ja'ia, ba
 20 si ra'io, irege bongi. Ba hadia ni-
 fōrōninia fefoe, gōtō wa'ara'ionia,
 ba ra'io, awō nidadaoninia fefoe, ba
 21 ra'io. Ba dozi sombambaja kasonia,
 ba lababago noechara ba mondri,
 22 ba si ra'io, irege bongi. Ba dozi
 sombambaja hadia ia nidadaoninia,
 ba lababago noechara ba mondri,
 23 ba si ra'io, irege bongi. Ba somba-
 mbaja hadia ia zi so ba gasonia,
 ba ma ba dadaomania, ba ra'io,
 24 irege bongi. Ba na so zoroedoe
 chōnia, ba na gōna chōnia zi rai'ō-
 nia, ba fitoe bongi wa'ara ra'io ia
 ba fefoe gaso, ba zi mōrō ia, ba
 25 ra'io. Ba na ara wa'afōchō daloe
 ndra alawe, na tenga ba'wa landro
 chōnia, ba na mendro, sanaloe'i
 ba'wa landro chōnia, ba si ra'io ia,
 gōtō wa'ara wendro andrō chōnia,
 si mane na ba'wa zatoelō landro
 chōnia, si ra'io ia. (*Mat. 9, 20*).
 26 Fefoe gaso nifōrōninia, gōtō wendro
 andrō chōnia ba si mane kasonia,
 na satoelō landro chōnia, i'wa'ō, ba
 fefoe dadaoma, nidadaoninia, ba
 ra'io, si mane fa'ara'ionia na satoelō
 27 landro chōnia. Sombambaja da'ō no
 mege, ba ra'io; ibabago noechania
 ba mondri, ba dōrōdōrō ra'io, irege
 28 bongi. Ba na no dōhō chōnia wen-
 dro andrō, ba jamoe'era'i mbongi,
 fitoe bongi: ba awai wa'ara'ionia
 29 la'wa'ō. Ba na no aloea fitoe bongi,
 ba jamoehalō woene, dombocō, ba
 ma ono marafadi, dombocō, ba i'ohē
 chō gere ba zinga mbawandroehō
 30 nose wama'ele'ō. Ba jamoe'asiwai
 ere: si samboea, ba soemange fa-
 meta horō, ba si samboea, ba soe-
 mange nitoenoc; ifaigi chōnia wa-
 meta zala chō Jehowa ere, ba zi
 manō, ba wendronia andrō, si ra'io.
 31 Si manō wanena'wamō Iraono Gi-
 zeraēli, ba wa'ara'io andrō chōra,
 fa bōi mate ira bōrō wa'ara'i'ōra
 andrō, na lata'oenōi nahiegoe andrō,
 32 ba chōra. Da'ō nihonogōi ba zi so
 sonana ba ba zahaēle oela, fa ra'io

ia ba da'ō, ba ba zolandro satoelō, 33
 ba ba zi so si hoelō zonana, he
 ira matoea, ba he ira alawe, ba ba
 zoroedoe ba zi no ra'io.

FAZA 16.

I. Ba'wa wangatoelō. Mōi ba ni'a-
 moni'ō gere seboea. II. Fangatoelō
 ere, awō zato. III. Biribiri si ma-
 toea, foloitō. IV. Fangohonogōi ba-
 wa da'ō.

I. Ba hoemede Jehowa chō Moze, 1
 me no mate ndraono Ga'aroni a-
 ndrō; me no la'ondrasi Jehowa, si
 mate ira. (*F. 10, 1*). Ba imane Je- 2
 howa chō Moze: Wa'ō chō ga'aoe
 A'aroni, bōi jamōi manō ba ni'a-
 moni'ō, barō mba'aba'a andrō, fōna
 lagōlagō andrō, ba dete dawōla —
 fa bōi mate ia! Me ba lawoeo a-
 ndrō oe'oroma'ō ndra'odo, ja'wa
 lagōlagō andrō. (*Moz. II. 30, 10; 40,*
34. Raz. I, 8, 10. Heb. 9, 7). Awena 3
 tola mōi bacha ba ni'amoni'ō Ga'-
 aroni, na ibe'e nono za'wi si matoea,
 soemange fameta horō ba biribiri
 si matoea, soemange nitoenoc. Ka- 4
 meza tarafali ni'amoni'ō i'obaroc,
 ba saraēwa tarafali mbaloebaloe
 zaila ia, ba bōbō taloe tarafali
 i'amōbō taloe ba bala hōgō tara-
 fali ibe'e ba hōgōnia. Noecha ni'a-
 moni'ō da'ō — i'onoecha na no aefa
 mondri ia.

II. Ba ba zato Ndraono Gizeraēli, 5
 ba doea geoe ihalō nambi si ma-
 toea, soemange fameta horō, ba
 sageoe mbiribiri si matoea, soema-
 nge nitoenoc. Ba A'aroni, ba i'ohē 6
 nono za'wi andrō, soemange fameta
 horō tána chōnia, fameta zalania
 ba sala moroi jomo chōra. Ba 7
 awena dania ibc'e fōna Lowalangi
 nambi si matoea andrō si doea geoe
 ba zinga mbawandroehō nose wa-
 ma'ele'ō. Ba ilaoe dahōdahō A'aroni 8
 ba nambi andrō: samboea dahō-
 dahō chō Jehowa ba samboea chō
 Azazeli (Afōcha). Ba i'ohē nambi 9
 andrō, si gōna chō Jchowa, A'aroni,

- ba i'asiwai soemange fameta horõ. 19
 10 Ba si sageoe andrõ, si gõna chõ Azazeli, ba lab'e aokeri, fõna Jehowa, ena'õ lafatõrõ chõnia nilaoe ba wameta sala, ba ena'õ lafopanõ chõ Azazeli, ba danõ si mate. (*Jes. 13, 21. Mat. 12, 43. Fam. 13, 2*). Ba jamoehalõ nono zaõi, soemange fameta horõ tãna chõnia, ba wameta salania ba sala moroi jomo chõra, ba jamoetaba nono zaõi andrõ fameta zala, chõnia. Ba jamoehalõ zamba gali mbo galitõ ba naha wame'e soemange, fõna Jehowa, awõ nitoenoe samohoea, ni'ohama, sandra'oe, ba jamoe'ohē bacha, barõ mba'aba'a andrõ. Ba ilaoe ba galitõ zamohoea andrõ, fõna Jehowa, ena'õ iba'a lagõlagõ andrõ ja'wa zoe-ra gorõisa simbo zamohoca andrõ, 21
 14 fa bõi mate Ga'aroni. Ba ihalõ ma'ifoe ndro nono zaõi andrõ ba ibe'e fanefe dete lagõlagõ andrõ, tãnõ fõna, toeroenia; ba fõna lagõlagõ, ba mewitoe itefe do andrõ õsa, toeroenia. (*F. 3, 2. Heb. 10, 3, 4*).
 15 Awena dania itaba nambi si matoea andrõ soemange fameta horõ ba zato, ba donia, ba i'ohē bacha barõ mba'aba'a, ba ilaoe si mane mege ba ndro nono zaõi andrõ, ibe'e fanefe lagõlagõ andrõ ba fõna 22
 16 lagõlagõ misa itefe, wameta sala ba ni'amoni'õ andrõ, bõrõ wa'ara'iõ Ndraono Gizeraëli ba lalõra andrõ, si no molalõ ira, ba si manõ gõi ilaoe ba nõse wama'ele'õ, nifa'anõ 23
 17 ba chõra, ba hoenõ wa'ara'iõra. Ba lõ tola so niha ba nose wama'ele'õ, na mõi ia bacha, ba wolaoe nilaoe ba wameta sala, ba ni'amoni'õ andrõ, irege ifoeli mõi baero. Si manõ wametania salania ba sala moroi jomo chõra ba sala zato 24
 18 Ndraono Gizeraëli fefoe. Awena dania mõi ia baero, ba zinga naha wame'e soemange, fõna Jehowa, ba wameta sala ba da'õ; ihalõ ma'ifoe ndro nono zaõi andro ba do nambi ma'ifoe ba igoele'õ ba dandroe na- 25
 ha wame'e soemange, fasoei, ba mewitoe itefe naha wame'e soemange do andrõ, toeroenia, wangehao ja'ia ba fe'amoni'õ ja'ia, bõrõ wa'ara'iõ Ndraono Gizeraëli andrõ. 26
 III. Ba na no imanõ, wangasiwai fameta sala ba ni'amoni'õ andrõ ba ba nose wama'ele'õ ba ba naha wame'e soemange, ba i'ohē ba da'õ nambi si matoea andrõ, saokeri; ba itoefa hõgõ nambi andrõ saokeri A'aroni tangania ma'adōea. Ba i'ombacha'õ ja'wãnia zala Ndraono Gizeraëli fefoe, awõ lalõ fefoe, solalõ ira heza, ba ihare'õ ba hõgõ nambi andrõ, ba ifa'ohē'õ ba danõ si mate nambi, ba niha, si no ihõnagõ ba da'õ. Ba ba hocloenia i'ohē 27
 22 misa ba danõ sarõoe golalõwara fefoe nambi si matoea andrõ, ba ba danõ si mate ladoedoe ia. Ba mõi 23
 23 bacha Ga'aroni ba nose wama'ele'õ, iheta noecha tarafali andrõ, noechania me mõi ia ba ni'amoni'õ, ba ibe'e tooe ba da'õ. Ba mondri 24
 24 ia ba naha ni'amoni'õ ba ifoeli i'onoecha noechania; awena mõi ia baero, ba wangasiwai soemange nitoenoe chõnia ba soemange nitoenoe ba niha sat', ba wameta salania ba sala zato. Ba tawõ zoemange fameta horõ andrõ, ba itoenoe 25
 26 ba naha wame'e soemange. Ba solhe baero nambi si matoea andrõ chõ Azazeli, ba ibabago noechania ba mondri, awena tola ifoeli ia ba golombasēwa. Ba ono zaõi andrõ, 27
 27 ba nambi si matoea soemange fameta horõ, ni'ohē bacha do, ba wolaoe nilaoe ba wameta sala, ba ni'amoni'õ, ba ni'ohē baero golombascwa, ba oeli ba õsi ba tai, ba nitoenoe. (*F. 6, 30. Hez. 43, 21. Heb. 13, 11*). Ba sanoenoe ja'ia, ba ibabago noechania ba mondri, awena tola ifoeli ia ba golombasēwa. . 28
 IV. Ba da'õ hoekoe ba chõmi, 29
 gõtõgõtõ wa'ara: ba mba'wa si fitoe, ba zi mewoeloe, ba mifakao ami, ba lõ tola mihalõ halõwõ,

hadia ia, he niha ba danõ, ba he si fatewoe, si so ba ngaimi. (*P. 23, 27*). Na ba'wa da'õ sa lafaigi chõmi wameta zala, ba wangehao ja'ami; horõmi fefoe niheta fõna Jehowa. Ba'wa salõsoe lõ mohalõwõ ami ia chõmi ba mifakao ami; hoekoe si lõ mamalõmalõ chõmi da'õ. Ere zolaoe fameta horõ andrõ, nibajoini ba nifo'õsi tanga, ena'õ ihalõ halõwõ gere, fangali namania; ba i'onoecha noecha tafafali andrõ, noecha ni'amoni'õ, (*Moz. II, 28, 41*), ba iheta zala ba wondrege ni'amoni'õ andrõ; ba sala ba nose wama'ele'õ ba ba naha wame'e soemange, ba iheta; ba ba gere ba ba zato fefoe ifaigi wameta zala. Ba hoekoe ba chõmi da'õ, gõtõgõtõ wa'ara dania, wa samoeza zi dõfi lafaigi ba Ndraono Gizeraëli wameta horõra fefoe. Ba la'o'õ ni'wa'õ Jehowa chõ Moze.

FAZA 17.

I. Bõi lataba goerifõ na tenga ba naha ni'amoni'õ. II. Tefasoegi ba dõdõ, wa lõ tola la'ã ndro ba hadia ia nisasawi.

1 I. Ba hoemedede Jehowa chõ Moze,
2 imane: Hede chõ Ga'aroni ba ba ndraononia ba ba Ndraono Gizeraëli fefoe, õmane chõra: Da'õ ia, ni'oroi'õ Jehowa: Dozi Iraono Gizeraëli, na so zanaba ono za'wi, ba ma ono mbiribiri, ba ma nambi, na ba golombase'wa itaba, ba ma baero golombase'wa, ba na lõ i'öhe ba zinga mbawandroehõ nose wama'ele'õ, ba wame'e soemange ja'ia chõ Jehowa, fõna nahia Jehowa andrõ, ba tebe'e horõnia fange'e: no adoewa ndro ibe'e, ba nise'e niha si manõ ba niwara, ena'õ la'öhe Iraono Gizeraëli zoemange nitaba andrõ chõra, nibe'ebe'era soemange baero, ba mbenoea; chõ Jehowa la'öhe, ba zinga mbawandroehõ nose wama'ele'õ, chõ gere, ba lataba soemange fangorifi chõ Jehowa.

Ba itefe naha wame'e soemange chõ Jehowa do andrõ ere, fõna mbawandroehõ nose wama'ele'õ, ba tawõ, ba itoenoe samohoea chõ Jehowa. (*P. 4, 31*). Ba bõi sa'ae labe'e soemange mbechoe, ba zohorõhorõ ira, zoemange nitaba andrõ chõra. Hoekoe si lõ mamalõmalõ chõra da'õ, gõtõgõtõ wa'ara dania. Ba õmane chõra: Dozi ma'oewoe Gizeraëli, awõ niha bõ'õ, si so ba chõra, na so zame'e soemange nitoenoe, ba ma soemange nitaba, ba na lõ i'öhe ba zinga mbawandroehõ nose wama'ele'õ, ba wame'e chõ Jehowa, ba nise'e niha si manõ, ba niwara.

II. Ba dozi, he ma'oewoe Gizeraëli, ba he niha bõ'õ, si so ba chõra, na so zi manga ndro, ba si fa'oe doe ndra'o ba niha si manõ, ba oese'e ba niwara. Noso nõsi zi so ba ndro, ba no oetehe chõmi ba naha wame'e soemange, ena'õ labe'e fameta zalami; fameta zala sa ndro andrõ, ba noso andrõ chõnia. (*Moz. I, 9, 4. 5. P. 7, 27. Sam. I, 14, 33*). Andrõ wa no oe'wa'õ ba Ndraono Gizeraëli: Samõsa lõ ba chõmi zi tola manga ndro! He niha bõ'õ, si so ba chõmi, ba lõ tola i'ã ndro. Ba dozi Iraono Gizeraëli, awõ niha bõ'õ, si so ba chõra, na so zahoeloe hadia ia ba ma fofõ, si tola la'ã, ba ifowõi ndro ba ibaloegõ tanõ, me no ba ndro fangorifinia andrõ so noso nõsi fefoe, hadia ia. Andrõ wa no oe'wa'õ ba Ndraono Gizeraëli: Lõ tola mi'ã ndro nõsi, hadia ia, me ba ndro so noso nõsi fefoe, hadia ia — dozi si manga ja'ia, ba nihori. Ba dozi si manga gamatela, ba ma nisasawi [goetoe ndroe'oe], he niha ba danõ, ba he niha bõ'õ, ba ibabago noechania ba mondri, ba ra'io, irege bongi; awena abeta wa'ara'ionia. (*Moz. II, 22, 31*). Ba na lõ ibabago noechania, ba na lõ mondri, ba iloe'i horõnia.

FAZA 18.

I. Bōi la'o'ō hoekoe niha baero.
 II. Bōi oroedoe ira ba ndra alawe sahatō chōra ba bōi lahalō. III. Fanaŋa fohorōni donga zodonga ba horō bō'ō ba hadia ia na zi lō sō-chi ba niha baero.

1 I. **Ba** hoemedede Jehowa chō Moze,
 2 imane : Hede ba Ndraono Gizerašli
 3 ba ōmane chōra : Ja'odo Jehowa,
 4 Lowalangimi. Bōi mi'o'ō wolaoe
 5 ba danō Miseraji, ba zi so ami
 6 mege, ba bōi gōi mi'o'ō wolaoe ba
 7 danō Gana'ana, ba ni'ohegoe ja'ami
 8 dania ; bōi mitōrō hoekoe chōra.
 9 Hoekoe chōgoe mi'o'ō ba nifachoi-
 10 goe mitōngōni ba mitōrō ; no ja'o-
 11 do Jehowa, Lowalangimi. Andrō
 12 mitōngōni nifachoigoe, awō hoekoe
 13 chōgoe : ba zolo'ō ja'ia mōi fango-
 14 rifi ia ; Jehowa ndra'odo. (*Hez. 20,*
11. Rom. 10, 5. Gal. 3, 12).

6 II. Bōi jameohatō'ō ia ha niha
 7 ba ndra alawe sabōlō ahātō chōnia,
 8 bōi jameoheta mbaloebaloe zaila ia ;
 9 Jehowa ndra'odo. Saila namaoe ba
 10 saila ninaoe, ba tebai ōheta mba-
 11 loebaloe ; no inaoe, lō tola ōheta
 12 mbaloebaloe zaila ia. (*Moz. I. 19,*
33). Saila wo'omo namaoe, ba lō
 13 tola ōheta mbaloebaloe, no saila
 14 namaoe. (*F. 20, 11. Moz. V. 27, 20).*
 15 Saila nachioe, ono namaoe, ba ma
 16 ono ninaoe, he ono jomo, ba he
 17 baero mege toemboe ia — lō tola
 18 ōheta mbaloebaloe zaila ia. (*Moz.*
V. 27, 22. Sam. II. 13, 14). Saila
 19 nono nonooe matoea ba saila nono
 20 nonooe alawe — lō tola ōheta mba-
 21 loebaloe zaila ia ; noa sa saila
 22 ndra'oegō. Saila nono wo'omo na-
 23 maoe, ono namaoe — lō tola ōheta
 24 mbaloebaloe zaila ia ; no talifoēsōe.
 25 Saila dalifoēsō namaoe alawe, ba lō
 26 tola ōheta mbaloebaloe ; no fondre-
 27 ge zahatō chō namaoe. (*F. 20, 19).*
 28 Saila dalifoēsō ninaoe alawe, ba
 29 tebai ōheta mbaloebaloe, noa sa
 30 fondrege zahatō chō ninaoe. Saila

dalifoēsō namaoe matoea, ba tebai
 ōheta mbaloebaloe, lō tola ōhatō'-
 ōgō chō wo'omonია ; no inaoe. (*F.*
20, 20). Saila noemōndoe, ba tebai 15
 ōheta mbaloebaloe ; no fo'omo no-
 nooe, tebai ōheta mbaloebaloe zaila
 ia. (*Moz. I. 33, 18. Hez. 22, 11).*
 Saila wo'omo dalifoēsōe, ba tebai 16
 ōheta mbaloebaloe, no saila dalifo-
 ēsōe. (*Mat. 14, 4).* Saila ndra 17
 alawe ba saila nononia alawe, ba
 tebai faoma ōheta mbaloebaloe ;
 ono nononia matoea ba ono nono-
 nia alawe, ba lō tōla ōhalō, wameta
 baloebaloe zaila ia ; no fondrege
 zahatō chōoe ira — horō seboea
 da'ō. (*F. 20, 14).* Ba lō'ō gōi tola 18
 ōfakaeroea zi fatalifoēsō, wamobōrō
 fa'oedoesa, na ōheta zaila ia, ba
 ngai zi samboea, fatoea aeri ia.
 (*Moz. I. 29, 27).*

III. Lō tola ōhatō'ōgō ba ndra 19
 alawe, ba wameta baloebaloe zaila
 ia, gōtō wa'ara'iōnia andrō. (*F. 20,*
18. Hez. 22, 10). Lō tola oroedoe 20
 ndra'oegō chō wo'omo nawōoe, wa-
 ngai fa'arā'iō chōoe. (*F. 20, 10. Sam.*
II. 11, 4). Lō tola ōbe'e nonooe, 21
 ba wame'e soemange Molocho a-
 ndrō ja'ia, fa bōi ō'o'aja dōi Lo-
 walangioe ; Jehowa ndra'odo. (*F.*
20, 2. Raz. II. 17, 17). Lō tola oroe- 22
 doe'ō ba ndra matoea, lala wa'o-
 roedoe ba ndra alawe ; sogoro ita
 zi manō. (*Moz. I. 19, 5. F. 20, 13.*
Rom. 1, 27). Ba zaliwāliwa ba danō, 23
 ba lō tola oroedoe'ō, wangai fa'a-
 ra'iō chōoe ; ba ira alawe, ba lō
 tola i'edogō ia ba zaliwāliwa ba
 danō, cna'ō oeroedoe chōnia ; horō
 seboea zi manō. (*Moz. V. 27, 21).*
 Ba da'ō fefoe, ba bōi mihalō wa'- 24
 ara'iō chōmi ; noa sa da'ō fefoe
 mbōrō wa'ara'iō niha baero, niti-
 mbagoe fōnami. (*Raz. II. 17, 15).*
 Ba da'ō ra'iō danō, ba ba chō- 25
 nia oehoekoe golalōwānia, tobali
 i'oeta'ō zowanoea ba chōnia tanō.
 Ba mitōngōni sa'ae nifachoigoe a- 26
 ndrō, awō hoekoe andrō chōgoe, ba

sambalō bōi milaoe zogoro ita andrō, he niha ba danō, ba he niha
 27 bō'ō, si so ba chōmi. Noa sa lafa-
 zōchi horō andrō fefoe niha ba da-
 28 nō, fōnami, ba no ra'īō danō; fa
 bōi i'ōeta'ō ami tanō, na ra'īō ami,
 mibe'e, si mane fangoeta'ōnia soi
 29 niha andrō fōnami. Ha niha sa
 zolaoe sambalō andrō, sogoro ita
 — ba nise'e ba niwara zolaoe ja'ia.
 30 Ba mi'o'ō nifachoigoie andrō, fa
 bōi mi'ohia'ō hoekoe andrō, sihochā
 mboeda, nilaoe fōnami, wangai fa'
 ara'īō chōmi; Jehowa ndra'odo,
 Lowalangimi.

FAZA 19.

I. Oroisa: ena'ō la'amōni'ō ira
 chō Jehowa Iraono Gizerāli. II. A-
 machoita ba wangomasi'ō awō. III.
 Ama'hoita bō'ō: ba danō ba ba hoe-
 koe niha baero, ba ba zi fatewoe
 ba ba zoe'asoe'a ba ba zaga.

1 I. Ba hoemedē Jehowa chō Moze,
 2 imane: Hede ba mbanoea Ndraono
 Gizerāli fefoe, ba ōmane chōra:
Jani'amoni'ō ami, me no ni'amoni'ō
ndra'odo, ja'odo andre, Jehowa,
 3 **Lowalangimi.** (*Moz. II. 22, 31*). Ja
 moe'ata'oeffi ninania, awō namania
 zamōsana ba mitōngōni leoe wolo-
 mbase andrō chōgoe; Jehowa ndra'
 4 odo, Lowalangimi. (*Moz. II. 20, 12;*
31, 13). Bōi mi'otahōgō nadoe ba
 bōi mifazōchi chōmi Lowalangī ni-
 fahele; ja'odo Jehowa, Lowangī-
 5 mi. (*Moz. II. 34, 17*). Ba na mitaba
 zoemange fangorifi chō Jehowa, ba
 mifaigi wame'e, ena'ō omasi ia ami.
 6 Na leoe wame'emi ja'ia te'ā ia, ba
 mahemoloe ō; ba hadia zi tosai
 irege ba zi doea wongi, ba nitoenoe.
 7 (*F. 7, 15*). Ba na te'ā zoei ba zi
 doea wongi, ba no amaedola zoboee,
 8 ba tenga omasiō. Ha niha zi ma-
 nga, ba ihalō horōnia; noa sa ilaoe
 zalacha ba ni'amoni'ō chō Jehowa,
 ba nise'e ba niwara niha si manō.
 9 II. Na mibasi mboea danō chō-
 mi, ba bōi basi irege hinōloe ba

bōi ozaragō nalōwa, na no aefa
 wamasioe. Ba he wo'oewo'oe ba
 10 kaboe nagoe chōoe ba he boea sato-
 roe ba danō ba kaboe nagoe chōoe,
 ba bōi ozaragō: ōloeloe ba zi noe-
 mana ba ba zi fatewoe; ja'odo
 Jehowa, Lowalangimi. Bōi managō
 11 ami ba bōi mofaja ba bōi falimo,
 (*Moz. II. 20, 15. Efes. 4, 25. Kol. 3,*
9. Tes. 1. 4, 6). Bōi mōi ba hōloe,
 12 ba dōigoie, na faja, wango'aja tōi
 Lowalangimō; Jehowa ndra'odo.
 (*Moz. II. 20, 7. Mat. 5, 33*). Bōi li-
 13 mo nawōoe ba bōi osindra'oei ha-
 dia ia chōnia; leoe genoni, ba lō
 tola ōtaha irege mahemoloe mba-
 noea. (*Moz. V. 24, 15. Jak. 5, 4*).
 Bōi elifi zafiso ba bōi ba'a lala
 14 zaoe'a; ō'ata'oeffi Lowalangioe; Je-
 howa ndra'odo. (*Moz. V. 27, 18*).
 Bōi mifoejoe'ō hoekoe, na tefatoenō
 15 hoehoeo; bōi ō'awōgō zi noemana
 ba bōi faigifaigi mbawa zala'wa,
 ō'atoelō'ō wangefoe'ō hoekoe chō
 nawōoe. (*Moz. V. 1, 17; 16, 19*). Bōi
 16 samōbōgō si lō doehoe ndra'oegō
 ba niwamō ba bōi andrō wamoenoe
 awōoe; Jehowa ndra'odo. (*Moz. II.*
23, 1). Bōi so ba dōdōoe watioesa
 17 chō dalifoesōoe; ōfahede nawōoe,
 bōi aiwō'ō; bōi ōfaloe'igō chōoe
 horō, bōrō ia. (*Joh. 1. 2, 11; 3, 15.*
Mat. 18, 15). Bōi omasi ndra'oegō
 18 wolaoe balō, ba bōi be'e boc'oe
 dōdō ba niwaoe hadia ia. **Ō'omasi'ō**
nawōoe, si mane fangomasi'ōmō
ja'oegō; Jehowa ndra'odo. (*Mat. 5,*
39. Rom. 12, 19. Tes. 1. 5, 15. Jak.
2, 8). Nifachoigoie, ba mitōngōni: lō
 19 tola ō'oroedoe'ō zi doea balō oerif-
 fōoe, ba wamo'ono, ba lō tola ōfa-
 chōjō zi doea balō sinanō ba no-
 wioe, ba lō tola ō'obaroe mbaroe,
 si doea balō bana mege ba wanoso
 ja'ia. (*Moz. V. 22, 9*). Na so zoroee
 20 doe ba ndra alawe, si no sawoejoe
 niha bō'ō, si lō moehōli, si lō
 moe'efa'ō, ba nichaoe ira; ba tenga
 sa niboenoe, me no tenga ni'efa'ō
 ia. Ba i'ohē chō Jehowa, ba zinga 21

mbawandroehō nose wama'ele'ō,
 22 ogaoetania mbiribiri si matoea, soe-
 mange famcta horō. Ba ifaigi chō-
 nia wamcta sala chō Jehowa ere ba
 mbiribiri andrō, soemange fameta
 horō, ba horō andrō, nifazōchinia;
 ba tebe'e aefa chōnia horō andrō,
 nifazōchinia.
 23 III. Na miroegi dania danō, ba
 na mitanō ngawalō geoe sowoea,
 ba bōi miteoe gamaedola „goeli”
 andrō — si a'a mboea —. Medōloe
 fache wa'ara, ba si lō moeboto mi-
 24 wā'ō, ba lō tola te'ā mboea. Ba
 ba ndrōfi fanete zi medōloe fache,
 ba ni'amoni'ō mboeania fefoe, fa-
 25 ngandrō saoha gōlō. Ba ba ndrōfi
 fanete zi mēndrōfa, ba tola mi'ā
 mboea, ena'ō tedoee mboeania chō-
 26 mi; Jehowa ndra'odo, Lowalangimi.
 Bōi mi'ā hadia ia fabaja do. Bōi
 faeta ami ba bōi fakelemoe. (F. 3,
 27 17. Moz. V. 18, 10). Bōi mi'ogaolo
 wanōwō boemi, ba bōi mifalo'ogam-
 28 mbimi. (F. 21, 5. Hez. 44, 20). Bōi
 michoi nōsimi, na so zi matc, ba
 bōi misoea goelimi; Jehowa ndra'-
 29 odo. Bōi be'e ba zalacha nonooc
 alawe, wamarooe ja'ia ba wohorō,
 ena'ō bōi mohorō danō ba ena'ō
 30 bōi anōnō horō. Loco wōlombase
 andrō chōgoe, ba mitōngōni, ba
 mi'ata'oe'fi ni'amoni'ō andrō chō-
 31 goe; Jehowa ndra'odo. Bōi mi'ae
 ba zogawi bechoe ba ba zi faeta;
 bōi misofoe chōra hadia ia, fa bōi
 ra'iō ami ba chōra mibe'e; Jehowa
 ndra'odo, Lowalangimi. (F. 20, 6.
 32 Sam. I. 28, 8). Na so zi no tohare
 hoewa, ba maoso ndra'oegō ba ōfo-
 soemange zatoea ba ō'ata'oe'fi Lo-
 33 walangimō; Jehowa ndra'odo. Ba
 na so zi fatcwoe chōoe, ba danōmi,
 34 ba bōi mifakao ia. Ja si mane
 awōmi niha ba danō niha bō'ō a-
 ndrō, si so ba chōmi, miwā'ō,
 ō'omasi'ō ia, si mane fangomasi'ō-
 mō ja'oegō, noa sa si fatewoe gōi
 35 ami ba danō Miseraji no; Jehowa
 ndra'odo Lowalangimi. Bōi mifoc-

joe'ō hoekoc, na tefatoenō hoehoeo,
 ba bōi falimo ba helo, ba ma ba
 zaga, ba ma ba laeroe. (Moz. V.
 25, 15). Faliōra satoelō ba saga sa-
 36 toelō ba laeroe satoelō ba toemba
 satoelō mifake; Jehowa ndra'odo,
 Lowalangimi, si no mangeheta ja'-
 ami ba danō Miseraji. Mitōngōni 37
 sa'ae nifachoigoe andrō, fefoe, awō
 hoekoe andrō chōgoe, fefoe, awō
 mi'o'ō; Jehowa ndra'odo.

FAZA 20.

I. Fotoe na mame'e adoe ba na
 mohorō. II. Bōi oroedoe ira ba ni-
 ha baero.

I. Ea hoemedede Jehowa chō Moze, 1
 imane: Ōwā'ō ba Ndraono Gizera- 2
 āli: Dozi Iraono Gizeraāli, awō niha
 bō'ō si so ba chōra, na so zame'e
 ba Molocho andrō ononia, ba hoe-
 koe mate hoekoenia; lateboe kara
 ia niha ba danō. (F. 18, 21). Ba 3
 oedoenia ndra'odo, ba oese'e ia ba
 niwania, bōrō me no ibe'e ba Mo-
 locho andrō nononia, ba wame'e
 ra'iō ni'amoni'ō andrō chōgoe, ba
 ba wango'aja tōigoe andrō, ni'amo-
 ni'ō. Ba na la'osilōmilagō ena'ō 4
 niha ba danō nilaoe niha si man-
 nō, na ibe'e ba Molocho andrō
 nononia, fa lō laboenoe ia, ba 5
 oedoenia sa atō ndra'odo ba oedoe
 nga'ōtōnia, ba oese'e ia ba niwara,
 fabaja dozi solo'ō chōnia, ba
 wame'e adoe andrō, wamosoema- 6
 nge Molocho andrō. Ba ha niha
 zi nōi ba zogawi bechoe ba ba zi
 faeta, si no amaedola zohorō chōra,
 ba oedoenia ndra'odo ba oese'e ia 7
 ba hōenō niwara. (F. 19, 31). Ba
 mi'amoni'ō ami, ena'ō ni'amoni'ō
 ami; Jehowa sa ndra'odo, Lowala- 8
 ngimi. Andrō mitōngōni nifachoigoe
 andrō, ba mi'o'ō; Jehowa ndra'o-
 do, samc'e ni'amoni'ō ja'ami. Dozi, 9
 ha niha zangelifi amania ba inania,
 ba hoekoe mate hockocnia; noa sa
 i'clifi namania ba inania — horō
 fang'e zi no tohare chōnia. (Moz.

- 10 *II. 21, 17*). Ba na so zohorōni donga zodonga, ha niha zohorōni donga nawōnia, ba hoekoe mate hoekoera, he sohorō, ba he nihorōni
- 11 andrō. (*F. 18, 20. Joh. 8, 5*). Ba na so zoroedoe chō wo'omo namania, ba no iheta mbaloebaloe zaila namania ba hoekoe mate hoekoera, faoma daroca ira; amaedola horō fange'e
- 12 zi no tohare chōra. (*F. 18, 8*). Ba na so zohorōni oemōnōnia, ba hoekoe mate hockoera, faoma daroca ira; no horō seboea nifazōchira, amaedola horō fange'e zi no tohare
- 13 chōra. (*F. 18, 10*). Ba na so zoroedoe ba ndra matoca, si manc fa'oroedoe ba ndra alawe, ba no horō seboea nifazōchira, faoma daroca ira, ba hoekoe mate hockocra, no amaedola horō fange'e zi no tohare
- 14 chōra. (*F. 18, 22*). Ba na so zangai ira alawe ba na ihalō gōi nina, ba horō seboea da'ō; niteoneo aeri ia, awō ndra alawe andrō, fa bōi mamaha ba chōmi horō. (*F. 18, 17*).
- 15 Na so zohorōni saliwāliwā ba danō ba hoekoe mate hockoenia, ba saliwāliwā ba danō andrō gōi, ba miboenoe. (*F. 18, 23*). Ba na ihatō'ō ia ba zaliwāliwā ba danō ira alawe, ena'ō oroedoe chōnia, ba ōboenoc ndra alawe andrō, awō zaliwāliwā ba danō andrō; hoekoc mate hoekoera, no amaedola horō
- 17 fange'e zi no tohare chōra. Ba na so zangai talifoēsōnia, ono namania, ba ma ono ninania, na tobali i'ila zaila ia ba na i'ila gōi da'ō zaila ndra matoea, ba no salacha, ba nihori ira, ba zanche niwara; no iheta mbaloebaloe zaila dalifoēsōnia ba no tohare chōnia horō ibe'e. (*F. 18, 9*).
- 18 Ba na so zoroedoe ba ndra alawe gōtō wa'afōchō dalocnia, na iheta mbaloebaloe zaila ia, baloebaloe goemboe andrō chōnia, ba na ja'ia gōi zangeheta baloebaloe goemboe ndro andrō chōnia, ba nihori ira ba hōnō niwara, faoma daroca
- 19 ira. (*F. 18, 19*). Saila dalifoēsōni naoe ba saila dalifoēsō namae, ba tebai ōheta mbaloebaloe; sangeheta baloebaloe wondrege zahatō chōnia zi manō, ba no tohare chōra horō labe'e. (*F. 18, 12*). Ba na so zoroedoe chō wo'omo dalifoēsō namania, ba no iheta zaila dāna namania, ba no tohare chōra horō labe'e — si mate lō ono ira. (*F. 18, 14*). Ba na so zangai fo'omo dalifoēsōnia, ba salacha da'ō; no sangeheta saila dalifoēsōnia ia — si mate lō ono ira. (*F. 18, 16*).
- II. Ba mitōngōni sa'ae nifachoi-**
- 22 **goe andrō, fefoe, awō hoekoc andrō chōgoe, fefoe, ba mi'o'ō, fa bōi i'oeta'ō ami tanō, ba ni'ohegoc ja'ami dania, ena'ō mowanoea ami ba da'ō. Bōi mi'o'ō hoekoe niha**
- 23 **andrō, nitimbagoē fōnami, mc no lalaoe da'ō fefoe, irege ogorodo ira. (F. 18, 28). Andrō wa oemane chō-**
- 24 **mi: Chōmi dania danōra, ocbe'e ochōtami — tanō si falawoe soesoe ba wē wani, ja'odo andre, Jehowa, Lowalangimi, si no mangoniagō ja'ami ba niha baero. Ba mifaeoesi**
- 25 **sa'ac ira zi ōfa ahe salacha zi tenga salacha, ba he fofō salacha ba si tenga salacha, ba bōi mibe'e ni'ogorofi ami ba zi ōfa ahe, ba ma ba wofo. ba ma ba ngawalō hadia ia, saliwāliwā ba danō, ni'oniagōgoe, ena'ō salacha ia miwā'ō. Ba ni'a-**
- 26 **moni'ō ami chōgoe, me no ni'amo-ni'ō ndra'o, ja'odo andre Jehowa, ba no oc'oniagō ami ba niha baero, ena'ō tāna chōgoe ami. Ba na so**
- 27 **ndra matoea, ba ma ira alawe si so bechoe ba wogawi bechoe bō'ō, ba ma si so bechoe waetasa, ba hoekoe mate hoekoera, niteboe kara; no horō fange'e, si tohare chōra.**

FAZA 21.

I. He lawisa ere andrō. II. Ba he wisa ere seboea. III. Ha niha zi tebai mōi ere.

I. **Ba imane Jehowa chō Moze:** 1
Be'e li ba gere andrō, iraono Ga'a-

roni, õmane ehõra : Lõ tola ihalõ
 2 fa'ara'iõnia mboto zi mate ba ni-
 wara ere. Ha sahatõ ehõnia, fon-
 drege zahatõ, inania ba amania ba
 3 ononia matoea ba ononia alawe ba
 talifoesõnia matoea, ba talifoesõnia
 4 alawe, sahatõ ehõnia, ono alawe, si
 lõ moehalõ na — ha da'õ zi tola
 5 ihalõ fa'ara'iõnia. Lõ tola ibe'e
 ra'io ia ba niwara, wanõrõ salacha
 ehõnia. Lõ tola latõwõ galizezoera
 6 ba lõ tola lafalo'o gambira ba he
 fogoi õsira, ba lõ tola. (*F. 19, 27,*
28). Ni'amoni'õ ehõ Lowalangira
 irá, ba bõi la'o'aja dõi Lowalangira,
 me same'e soemange Jehowa ira,
 soemange nifatõrõ ba galitõ, õ Lo-
 7 walangira, andrõ wa ni'amoni'õ ira.
 Sohorõhorõ ba si no mochorõni, ba
 tebai la'owaloe, ba he ira alawe
 nitibo'õ ndra matoea, ba lõ tola
 8 lahalõ, me no ni'amoni'õ ehõ Lo-
 walanginia gere. (*Hez. 44, 22*). Andrõ
 wa ni'amoni'õ ia ehõoe, me ja'ia
 zame'e gõ Lowalangioe ; ni'amoni'õ
 9 ia õwa'õ ; me no ni'amoni'õ ndra'o,
 ja'odo andre, Jehowa, same'e ni'a-
 moni'õ ja'ami. Ba na ibõrõtaigõ
 mohorõ nono gere alawe, ba sala-
 10 cha namania ibe'e, nitoenoe aeri ia.
 II. Ba si no ere seboea ba dali-
 foesõnia, si no moelae ba hõgõ
 fanicha famajoini andrõ, si no moe-
 fo'õsi tanga ba si no moefonoecha
 noecha [ni'amoni'õ] andrõ, ba lõ
 tola ifehombõ mboenia ba lõ tola
 itika noechania. (*Moz. II. 28, 41*).
 11 Lõ tola mõi ia jomo si so si mate ;
 amania na'i ba inania, ba lõ tola
 12 ibe'e fa'ara'iõnia. Lõ tola irõi ni'a-
 moni'õ andrõ, fa bõi ifatõrõ zala-
 cha ba ni'amoni'õ andrõ ehõ Lowa-
 langinia ; noa sa tohare ehõnia
 we'amoni'õ andrõ ba waniecha fa-
 majoini andrõ ehõ Lowalanginia ;
 Jehowa ndra'odo. (*Moz. II. 28, 38*).
 13 Si ndroehoe nono alawe ihalõ fo'o-
 14 monia, lacha ba nitibo'õ ba si no
 moehorõni ba sohorõhorõ, ba lõ tola
 ihalõ ; ha ono alawe iwara, zi tola

ihalõ fo'omonia, fa bõi salacha 15
 nga'õtõnia ba niwara ibe'e ; Jehowa
 sa ndra'odo, same'e ni'amoni'õ ja'ia.

III. Ba hoemede Jehowa ehõ 16
 Moze. imane : Hede ehõ Ga'aroni, 17
 õmane : Na so ba nga'õtõoc zi so
 sala ba nõsinia, he gõtõ iada'e, ba
 he ba gõtõ dania, ba lõ tola mõi
 ia, ba wame'e gõ Lowalanginia a-
 ndrõ. Ha niha sa zi so hadia ia zi 18
 sala ba nõsinia, ba lõ tola mõi, he
 saoe'a, ba he somboejoemboejeoe
 tõla ba he si so sabõda, ba he
 sanaoe ndrotondroto, zara, ba he 19
 safatõ ahe, ba he safatõ ta'io, ba 20
 he sa'eboc, ba he si no afocofocoe,
 ba he si bidõjõ, ba he sobõni, ba
 he si so gigimõ bõ'õ, ba he sabao
 bazili. Samõsa lõ'õ si tola mõi, 21
 nga'õtõ Ga'aroni, si so si sala ba
 nõsinia, ba wame'e soemange Je-
 howa andrõ, nifatõrõ ba galitõ ; na
 so zi sala ba nõsinia, ba lõ tola
 mõi ia, ba wame'e gõ Lowalanginia.
 (*Heb. 7, 26*). Ba tola sa i'ã wõfõ 22
 gõ Lowalanginia, he ni'amoni'õ
 sibai andrõ, ba he am'e'ela andrõ
 ni'amoni'õ. Ha fa lõ tola mõi ia 23
 baeha barõ mba'aba'a andrõ, ba lõ
 tola ihatõ'õ ia ba naha wame'e
 soemange, me no so zi sala, ba
 nõsinia ; fa bõi ifatõrõ zalacha ba
 ni'amoni'õ andrõ ehõgoc ; me no
 Jehowa ndra'odo, same'e ni'amo-
 ni'õ ja'ia. Ba iwa'õ da'õ Moze ehõ 24
 Ga'aroni ba ba ndraonia ba ba
 Ndraono Gizeraçli fefoc.

FAZA 22.

I. Bõi lababaja ni'amoni'õ ere,
 na ra'io ira. II. Ha niha zi lõ tola
 manga ni'amoni'õ andrõ. III. Hadia
 zi tola soemange.

I. Ba hoemede Jehowa ehõ Moze, 1
 imane : Wa'õ ehõ ndra A'aroni 2
 iraconia, ndramoe'onangegõ ba ga-
 me'ela Ndraono Gizeraçli andrõ,
 ni'amoni'õ, ni'amoni'õra ehõgoc, fa
 bõi la'o'aja dõigoc andrõ ni'amoni'õ ;
 Jehowa ndra'odo. Õmane ehõra : 3

- Na so ha niha ba nga'õtōmi fefoe, he gõtō iada'e, ba he ba gõtō dania, zi hatō'ō ja'ia ba game'ela ni'amoni'ō andrō, ni'amoni'ō Ndraono Gizeraëli chō Jehowa. fatoea ra'io ia, ba nise'e ba doedoema hōrōgoe zi manō; Jehowa ndra'odo.
- 4 Ha niha ba nga'õtō Ga'aroni zoboeco aocer ba ha niha zi so si hoelō zonana no, ba lō tola i'ā wōfō game'ela ni'amoni'ō andrō, irege ifoeli aheta chōnia wa'ara'ionia andrō. Na so zi no mombambaja si no ra'io ba zi mate, ba ma si no ahele oela,
- 5 (*F. 15, 16*), ba ma si no mombambaja koeōkoeō, fangara'ionia, ba ma niha, fangara'ionia, na so hadia ia wa'ara'io ba niha andrō, ha niha zombambaja si mane da'ō, ba si ra'io, irege bongi, ba lō tola i'ā wōfō game'ela ni'amoni'ō andrō, na
- 7 lō mondri ia oea. Ba ha si'ai aechoe loe, ba lō'ō sa'ae fa'ara'io; awena tola i'ā wōfō game'ela andrō ni'amoni'ō, ònia sa atō da'ō. Amatela ba nisasawi [goetoe ndroe'oe], ba lō tola i'ā, fa ihalō fa'ara'ionia; Jehowa ndra'odo. (*Moz. II. 22, 31*).
- 9 Ba la'o'ō sa'ae nifaehoigoe andrō, fa bōi lahare'ō ehōra horō ba da'ō, ba fa bōi mōi famoenocera, na lalaoe zalaeha chōnia; Jehowa ndra'odo, same'e ni'amoni'ō ja'ira.
- 10 II. Niha bō'ō, ba lō tola i'ā ni'amoni'ō, samōsa lō'ō; si fatewoe ehō gere ba enoninia, ba lō tola la'ā ni'amoni'ō. Ba na ihōli zawoejoe ere, ba tola i'ā wōfō da'ō; si manō gōi zi toemboc jomo chōnia — ja'ira zi tola manga wōfō gōnia. Ono gere alawe, nihalō niha bō'ō, ba lō tola i'ā wegero andrō, nihalō ba game'ela andrō ni'amoni'ō. Ba ono gere alawe, si no mate ira matoea, ba ma na nitibo'ō ia, ba si lō ono, sangawoeli ehō ndra amania, si mane me iraono ia, ba tola i'ā wōfō gō namania; ba niha bō'ō, ba lō'ō manō
- 14 tola i'ā da'ō. Ba na so zi manga ni'amoni'ō si tenga ni'odōdōgō, ba samboea ni'olima inōnō, ba ifoeli ehō gere, awō ni'amoni'ō andrō. Ba ja'ira andrō [ere], ba bōi lalaoe 15 zalacha ba game'ela Ndraono Gizeraëli andrō ni'amoni'ō — nihalōra si no amaedola wegro ehō Jehowa —, fa bōi lahare'ō chōra horō 16 ba lalōra andrō, na la'ā game'elara andrō, ni'amoni'ō; Jehowa sa ndra'odo, same'e ni'amoni'ō ja'ira.
- III. Ba hoemedede Jehowa chō 17 Mose, imane: Hede chō ndra 18 A'aroni iraononia ba ba Ndraono Gizeraëli fefoe, ba òmane chōra: Na so ma'oewoe Gizeraëli, ba ma niha bō'ō, si so ba chōra, same'e soemange — ame'ela amaboc'oela li hadia ia, ba ma saoha gōlō, nibe'era chō Jehowa soemange nitoe- noe —, ba [mifaigi] ena'ō ni'omasio 19 ami ibe'c: oerifō si lō sala, si matoea, sa'wi, ba ma ono mbiribiri, ba ma nambi. Si so si sala hadia ia, 20 ba lō tola mibe'e; lō'ō sa ibe'e omasio ami ena'ō. (*Mal. 1, 8*). Ba 21 na so zame'c chō Jehowa soemange fangorifi, sa'wi, ba ma biribiri, he ba wanōrō amaboc'oela li, ba he na saoha gōlō, ba si lō sala nibe'e, ena'ō omasio ia ibe'e; lō tola so hadia ia zi sala ba chōnia. Si lō hōrō ba si no afatō ndroto- 22 ndroto zara ba si no mesoeho ba sofaosa ba si so gigimō hadia ia, ba lō tola mibe'e ehō Jehowa zi manō, ba lō tola mibe'e ba naha wame'e soemange, soemange Jehowa, nifatōrō ba galitō. (*Moz. V. 15, 21*). Ba sa'wi, ba ma biribiri si tōra 23 fa'anaoc gahe, ba ma si tōra fa'adogodogo ba tola òbe'e saoha gōlō; ba na mibe'e soemange amaboc'oela li ena'ō, ba lō ibe'c omasio ami. Ba he si no aboto bazili; ba ma 24 si no moerasa, ba ma si no moe'etoe'ō, ba ma si no moefōlō, ba lō tola mibe'e ehō Jehowa. Lō tola mibali'ō si manō hadia ia, ba danōmi, ba lō'ō gōi tola mihalō ba 25 niha bō'ō, nibe'e ò Lowalangimi;

noa sa molemba chōra zi sala — sambō zelemba chōra — andrō wa
 26 lō labe'e omasiō ami. Ba hocmede
 27 Jehowa chō Moze, imane : Na so
 zi toembee, ma ono za'wi, ba ma
 ono mbiribiri, ba ma ono nambi,
 ba fitee bongi labe'e nifaenoe nina-
 nia, ba na no acfa zi fitoe bongi
 ba na ara morei andrō, ba omasiō
 na tebe'e soemange Lowalangi, ni-
 28 fatōrō ba galitō. Sa'wi ba biribiri,
 ba lō tola mi'endrongagō chō nono-
 nia wanaba ja'ia, si ha ma'ōchō.
 29 Ba na mibe'e chō Jehowa zoemange
 fangandrō saoha gōlō, ba mifaigi,
 30 ena'ō omasiō ami ibe'e. Na loeo
 da'ō te'ā ia ; lō tola misaigō hadia
 ia, irege mahemoloe mbanea ; Jē-
 31 howa ndra'ode. Ba mitōngōni sa'ae
 goroisagoe andrō, ba mi'o'ō ; Jēho-
 32 wa ndra'odo. Ba bōi mi'o'aja dōigoc
 andrō, ni'amonī'ō, ena'ō ni'amonī'ō
 ndra'o ba heenō Ndraono Gizeraēli ;
 Jehowa ndra'ode, same'e ni'amonī'ō
 33 ja'ami, si no mangeheta ja'ami ba
 danō Miseraji, ba we'amōi Lowala-
 ngimi — ja'odo andre, Jehowa.

FAZA 23.

I. Oroisa ba loeo sabato. II. Owa-
 sa fasa. III. Owasa ba wamasi.
 IV. Owasa nilaoe torofe. V. Owasa
 fangatoelō. VI. Owasa nose daha
 geoe.

1 I. **Ba** hocmede Jehowa chō Moze,
 2 imane : Hede ba Ndraono Gizeraēli,
 ba ōmane chōra : Ba mba'wa go-
 wasa andrō chō Jehowa, ni'wa'ōmi
 owoeloa ba gowasa ba ni'amonī'ō —
 ba da'ō mba'wa gowasa andrō chō-
 3 goe : Ōnō ngaloeo wa'ara, ba tola
 tehalōhalō halōwō ; ba loeo si fitoe
 andrō, ba ba'wa wolombase manō,
 ba owoeloa ba ni'amonī'ō andrō ;
 sambalō lō tola mihalō halōwō ba
 da'ō, ba nahiami fefoe, — bawa
 wolombase ia chō Jehowa. (*Moz. II.*
20, 10; 23, 12).

4 II. **Da'ō** mba'wa gowasa chō
 Jehowa, ba'wa gowocloa ba ni'a-

moni'ō, nifarengēgōmi, na ne iroegi
 inōtō : Ba mba'wa si fōfōna, ba zi
 meveleēfa, na tātō owi, ba fasa
 chō Jehowa. (*Moz. II. 12, 18. 43.*
Moz. IV. 28, 16. Moz. V. 16, 1). Ba
 ba zi mewelelima ba mba'wa da'ō,
 ba owasa roti si lō moe'aisōni chō
 Jehowa ; fitoe bongi wa'ara mi'ā
 roti si lō mee'aisōni. Ba mbōrōta
 7 mba'wa da'ō, ba owoeloa chōmi ba
 ni'amonī'ō, ba lō tola mihalō hadia
 ia halōwō, na loee da'ō. Ba fitoe
 8 bongi wa'ara mibe'ebe'e zoemange
 Jehowa, nifatōrō ba galitō ; ba na
 loee si fitoe, ba owoelea zoei ba
 ni'amonī'ō andrō ; ba sambalō lō
 tola mihalō halōwō na loeo da'ō.
 Ba hocmede Jehowa chō Mose,
 9 imane : Hede ba Ndraono Gizeraēli,
 10 ba ōmane chōra : Na no miroegi
 danō andrō, nibe'egēe chōmi dania,
 ba na mamasi ami ba da'ō, ba sam-
 mbōbē mi'ōhe chō gere, si a'a niba-
 si, ba ihahae ngambōbō andrō, fōna
 11 Jehowa, ena'ō omasiō ami ibe'e ;
 sara wongi aefa sabato ihahae ere.
 Ba na loeo ihahae ngambōbō andrō,
 12 ba mibe'e none mbiribiri si lō sala,
 si dōfi fa'eboea, soemange nitoenoe,
 chō Jehowa, ba samboea ni'ofoele
 13 hamo si sōchi, nifarocka fanicha,
 soemange ni'ā, soemange nifatōrō
 ba galitō, samohoea chō Jehowa,
 awō zoemange nibadoe, samba selefe
 agoe. Ba roti ba bēra nifakōē ba
 14 he nifoefoe, ba lō tola mi'ā, irege
 loeo da'ō, irege no mibe'e zoemange
 andrō chō Lowalangimi. Amachōita
 si lō teboelō da'ō, gōtōgōtō wa'ara
 dania, nitōrōmi, gōtōgōtō wa'ara
 mitoeo, ba nahiami fefoe.

III. **Ba** mi'erai dania mbongi,
 15 i'otarai loeo andrō na aefa zabato
 andrō, ba nibe'emi ngambōbō niha-
 hae andrō, al'o'ō fitoe migoe, (*Moz.*
V. 16, 9), irege loeo aefa loeo sabato
 16 si fitoe mi'erai, 50 wongi, ba mibe'e
 chō Jehowa zoemange ni'ā, fache
 si behoe andrō. Samba omo ami,
 17 ba domboea mibe'e roti nihahae ;

- roti si domboea ni'ofoeloe hamo si
 sōchi mege, ba nibe'e tanōmō roti
 ba wamogō ja'ia, si a'a zoemange
 18 chō Jehowa. Ba awō roti andrō, ba
 mibe'e: fitoe rozi nono mbiribiri si
 lō sala, si dōfi fa'eboea, ba sageoe
 nono za'wi si matoea, ba doea geoe
 mbiribiri si matoea, ni'ohe soemange
 nitoenoe chō Jehowa da'ō, awō
 zoemange ni'ā andrō ba soemange
 nibadōe, si fabōbō ba da'ō, soema-
 nge nifatōrō ba galitō, samohoea
 19 chō Jehowa. Ba awō da'ō ba sageoe
 mibe'e nambi si matoea, soemange
 fameta horō, ba doea' rozi nono
 mbiribiri, si dōfi fa'eboea, soemange
 20 fangorifi. Ba ihahae ere, awō zi a'a
 roti andrō, soemange nihahae fōna
 Jehowa, awō nono mbiribiri andrō,
 zi doea rozi; ni'amoni'ō chō Jehowa
 21 da'ō, ba tāna chō gere. Ba na loeo
 da'ō mifarongogō — milaoe gowoeloa
 ba ni'amoni'ō; ba sambalō lō tola
 mihalō halōwō na loeo da'ō. Ama-
 choita si lō teboelō da'ō, gōtōgōtō
 wa'ara dania, nitōngōnimi ba nahia-
 22 mi fefoe, gōtōgōtō wa'ara. Ba na
 mibasi mboea danō, ba bōi ōbasi
 nowi irege hinōloe ba bōi ō'ozaragō
 nalōwa, na no aefa wamasioe: fao-
 ma ōloeloe ba zi noemana ba ba zi
 fatewoe; Jehowa ndra'odo, Lowa-
 langimi. (*F. 19, 9*).
- 23 IV. Ba hoemedede Jehowa chō
 24 Moze, imane: Hede ba Ndraono
 Gizeraēli, ōmane: Ba mba'wa si
 fitoe, ba loeo wolombase chōmi ba
 wasoelōna; milaoe dorofe, famasoegi
 ba dōdō, ba owoeloa ba ni'amoni'ō.
 25 (*Mat. IV. 29, 1*). Sambalō lō tola
 mihalō halōwō na loeo da'ō, ba
 mibe'e chō Jehowa zoemange nifa-
 tōrō ba galitō.
- 26 V. Ba hoemedede Jehowa chō
 27 Moze, imane: Ba si mewoeloe ba
 mba'wa si fitoe andrō, ba ba'wa
 wangatoelō; milaoe gowoeloa ba
 ni'amoni'ō na loeo da'ō, ba manga-
 loeloe ami. ba mibe'e chō Jehowa
 zoemange nifatōrō ba galitō. (*F. 16,*
29. *Moz. IV. 29, 7*). Ba na loeo 28
 da'ō, ba sambalō lō tola mihalō
 halōwō, mc ba'wa wangatoelō, ena'ō
 lafaigi chōmi wameta sala chō Je-
 howa, Lowalangimi. Ha niha sa zi 29
 lō mangaloeloe, na loeo da'ō, ba
 nise'e niwara. Ba ha niha zangai 30
 hadia ia halōwō, na loeo da'ō, ba
 oehori ba hōenō niwara. Lō tola 31
 mihalō hadia ia halōwō, na loeo
 da'ō: amachoita si lō teboelō da'ō,
 gōtōgōtō wa'ara dania, ba nga'ō-
 nga'ōtō. mitooe, ba nahiami fefoe.
 Ba'wa wolombase manō mi'wa'ō ba 32
 mangaloeloe ami. Bongibongi ba zi
 mezi'wa ba mba'wa da'ō — i'otarai
 na bongibongi, iroegi bongibongi
 mahemoloe — ba mitōngōni wolo-
 mbase andrō ni'wa'ō.
- IV. Ba hoemedede Jehowa chō 33
 Moze, imane: Hede ba Ndraono 34
 Gizeraēli, ōmane: Ba zi meweleli-
 ma ba mba'wa si fitoe andrō, ba
 lalaoe gowasa nose daha geoe andrō
 chō Jehowa, fitoe ngaloeo wa'ara.
 (*Moz. II. 23, 16. Moz. IV. 29, 12.*
Moz. V. 16, 13). Ba mbōrōta nga- 35
 loeo da'ō, ba owoeloa ba ni'amoni'
 ni'ō; sambalō lō tola mihalō halō-
 wō, na loeo da'ō. Fitoe bongi wa' 36
 ara ba mibe'ebe'e zoemange Jeho-
 wa, nifatōrō ba galitō; ba na loeo
 si waloeloe, ba milaoe gowoeloa ba
 ni'amoni'ō ba mibe'e zoemange Je-
 howa, nifatōrō ba galitō — owoeloa
 na loeo da'ō, ba lō tola mihalō
 hadia ia halōwō. (*Joh. 7, 37*). Da'ō 37
 ginōtō gowasa andrō, nifarongogō-
 mi owoeloa ba ni'amoni'ō, ena'ō
 labe'e zoemange Jehowa, nifatōrō
 ba galitō — soemange nitocnoe ba
 socmange ni'ā ba soemange nitaba
 ba soemange nibadōe, balazi mba'wa
 nibe'e ja'ia, lō lai zabato andrō chō 38
 Jehowa ba lō lai game'elami andrō
 ba he soemange amabo'e'elala li chō-
 mi, fefoe, ba he ame'elami saoha
 gōlō, fefoe, nibe'emi chō Jehowa.
 Ba ba zi mewelelima ba mba'wa si 39
 fitoe andrō, na mibasi mboea danō,

ba fitoe ngaloco milaoe gowasa andrō chō Jehowa; leoe si fōfōna, ba leoe wolombase ba si manō gōi
 40 leoe si wāloe. Ba na leoe si fōfōna andrō, ba mihalō chōmi mboea geoe si sōchi ba boeloe nohi ba daha geoe sarege bocloe ba daha mbooe ba
 41 fitoe bongi wa'ara omoeso dōdōmi fōna Lowalangimi Jehowa, ba ero rōfi milaoe ia, owasa chō Jehowa, fitoefitoe bongi wa'ara; amachoitā si lō teboelō da'ō, gōtōgōtō wa'ara dania, nitōngōnimi gōtōgōtō wa'ara:
 42 ba mba'wa si fitoe milaoe ia. Ba nose daha geoe sosō ami ba da'ō, fitoe bongi wa'ara; dozi niha ba danō, Iraono Gizeraēli, ba baose
 43 sosō, ena'ō aboto ba dōdō nga'ō-tōmi dania, wa no baose oefa'aso Ndraono Gizeraēli, me oeheta ira ba danō Miseraji, ja'odo andre, Je-
 44 howa, Lowalangimi. Ba i'ombacha'ō ba Ndraono Gizeraēli ginōtō gowasa andrō chō Jehowa Moze.

FAZA 24.

I. Fangehao fandroe ba famazōchi roti andrō, nifaigifaigi. II. Fangoe-hoekoe sango'aja Lowalangi. III. Oroisa ba wolaoe balō.

1 I. Ba hoemede Jehowa chō Moze,
 2 imane: Wā'ō ba Ndraono Gizeraēli, ndrāmoē'ohē chōēē zi ndroehoe wanicha mboea zai nifoefoc, fanicha wandroe andrō, ena'ō bōi matemate wandroe. (Moz. II, 27, 20). Baero mba'aba'a, fomba'a zocra goroiisa, ba nose wama'ele'ō, ibe'e A'aroni, bōi teboelō fōna Jehowa, i'otarai na bongi, iroegi moloeo. Amachoitā si lō teboelō da'ō, gōtōgōtō wa'ara dania, nitōngōnimi, gōtōgōtō wa'ara.
 4 Ba naha wandroe andrō, si ndroehoe mbalaki, ibe'e wandroe andrō, si lō teboelō fōna Jehowa. Ba ōhalō hamo si sōchi ba ōbali'ō koe, felendroeā nga'ōrō — dombōea ni'ofeloe zagōrō koe — ba ōbahogō ba meza si ndroehoe mbalaki andrō, fōna Jehowa, dombōea baho, ōnō'

7 Ba samboesamboea baho, ba ōfao zi ndroehoe goemōjō, samoboea da'ō, awō roti andrō, amaedola zoemange nifatōrō ba galitō, nibe'e chō Jehowa. Ero na leoe sabato ibahogō
 8 fōna Jehowa, bōi mamalōmalō, ōmō Ndraono Gizeraēli, si lō teboelō, gōtōgōtō wa'ara dania. Ba ō ndra
 9 A'aroni irānonia dania ena'ō ba naha ni'amoni'ō la'ā; tāna chōnia sa, ni'amoni'ō sibaī, fōfō zoemange andrō, nifatōrō ba galitō; hockoe si lō teboelō, gōtōgōtō wa'ara dania. (Moz. II, 29, 32. Sam. I, 21, 6. Mat. 12, 4.

10 II. Ba mōi ba Ndraono Gizeraēli nono Ndraono Gizeraēli ira alawe — Dawa Miseraji namania — ba fasoso da'ō ba Ndraono Gizeraēli bō'ō samōsa. Ba i'o'aja dōi Jehowa ono
 11 Ndraono Gizeraēli ira alawe andrō ba mangelifi; ba la'ohē ia chō Moze (tōi ninania, ba Selomita, ono Dibiri, mado Dano). Ba lakoeoe ia, irege
 12 larongo lala, ni'wa'ō Jehowa. Ba hoemede Jehowa chō Moze, imane:
 13 Fa'ohē'ō baero golombasēwa zangelifi andrō, ba dozi samondrongo mege, ba latoefa hōgōnia tangara, ba awena laboenoe ia, lateboe kara sato fefoe. Ba ba Ndraono Gizeraēli, ba ōmane: Ha niha zangelifi chō Lowalānginia, ba iloe'i horōnia. Ba sango'aja tōi Jehowa, ba hoekoc
 14 mate hoekoenia; lō'ō sa tola lō lateboc kara ia sato fefoe. He si fatewoe, ba he niha ba danō na i'o'aja dōi Jehowa, ba niboenoe.

15 III. Na so zamoēnoe niha, ba hoekoe mate hoekoenia. (Moz. II, 21, 12). Na so zamoēnoe ocрифō za-
 16 geoe, ba i'ali — noso wangali noso. Na so zamesocho awōnia, ba nisoe-
 17 lōni chōnia nilaēnia: Safatō wangali zafatō, hōrō wangali hōrō, bo-
 18 ha wangali mboha; nilaēnia chō nawōnia, da'ō nilaoe chōnia. Samoe-
 19 noe ocрифō [sageoe], ba sa-moenoe niha, ba niboenoe gōi. Ha
 20 sara hoekoe nibc'e ba chōmi, he ba

zi fatewoe, ba he ba niha ba danõ ;
 23 Ba hoemedede Moze ba Ndraono Gizeraeli ;
 ba la'ohē baero golombasewa zangelifi no mege ba lateboe kara. La'o'õ Iraono Gizeraeli ni'oroi'õ Jehowa chõ Moze.

FAZA 25.

I. Amachoita ba ndrõfi sabato.
 II. Dõfi wa'owoeawoea dõdõ. III. Ja'ia mbalazi ba wowõli hadia ia ba ba wanano. IV. Fanenawa famohare ana'a. V. Oroisa he lawisa ba zawoejoe, Iraono Gizeraeli.

1 I. Ba hoemedede Jehowa chõ Moze
 2 ba hili Zina'i, imane : Hede ba Ndraono Gizeraeli ba õmane chõra : Na no miroegi dania danõ, nibe'egoe chõmi, ba mosabato chõ Jehowa danõ. (*Moz. II. 23, 11*). Me õnõ fache wa'ara õhalõhalõ danõ nowi ba õgoetigoeti nagoe chõoe, ba õ'ozaragõ mboea. Ba ba ndrõfi si fitoe, ba mosabato danõ, sabato chõ Jehowa. Ba lõ tola õhalõ nowioe ba da'õ ba lõ tola ogoetigoeti nagoe chõoe. Ba hadia zowoea manõ, aefa wamasioe mege, ba lõ tola õbasi, ba boea nagoe andrõ, si lõ moegoetigoeti, ba lõ tola õ'ozaragõ, me dõfi sabato ba danõ. (*Moz. V. 15, 1*). Hadia mboea danõ gõtõ wolo-base andrõ, ba õmi — õoe, ba õ zawoejoemõ, ono matoea ba ono alawe, ba õ genonioe, ba õ zi fatewoe chõoe, jomo chõoe. Ba õ goerifõoe gõi ba õ goetoe ndrõoe'oe ba danõmi fefoe mboea danõ andrõ.

8 II. Ba õ'erai ndrõfi sabato andrõ, fitoe — mewitoc wa fitoe fache, toballi õfa woeloe a siwa fache gõtõ ndrõfi sabato si fitoe. Ba ba da'õ õfalaoe'õ dorofe, ba zi mewoeloe ba mba'wa si fitoe ; na ba'wa wangatoelõ andrõ, ba sagõrõ tanõ mifalaoe'õ dorofe, ba mi'amoni'õ ndrõfi si lima woeloe andrõ, mifarongogõ ba da'õ wa'aefa, fa'aefaniha fefoe ba danõ. Dõfi wa'owoeawoea dõdõ miwa'õ, ba dozi ami,

ba mangawoeli chõmi gochõtami, ba mangawoeli ba niwara zamõsana. Dõfi wa'owoeawoea dõdõ ia, miwa'õ, ndrõfi si lima woeloe andrõ. Ba lõ tola manaroe ami ba da'õ, ba lõ tola mibasi zowoea manõ, ba he boea nagoe andrõ, si lõ moegoetigoeti, ba lõ tola mi'ozaragõ. Me no dõfi wa'owoeawoea dõdõ, ba ni'amoni'õ ia, miwa'õ. Moroi ba danõ mi'a mboecania. Da'õ ndrõfi wa'owoeawoea dõdõ andrõ, ba zangawoeli ba zamõsana ochõtania.

III. Na so ni'amawaoe chõ nawõoe, ba ma na õ'õli hadia ia chõ nawõmi. Balazi ha me oega fache aefa ndrõfi wa'owoeawoea dõdõ, na õ'õli hadia ia chõ nawõoe, ba balazi ha me oega fache mamasi na, na i'amawa chõoe. Na oja na ndrõfi, ba õ'ebœa'õ chõnia mbõli, ba na ambõ fa'oja, ba õ'ambõsi nibe'e ; ha me oega famasi sa i'amawa chõoe. Bõi jamoebe'e te'ala nawõnia zamõsana ; ata'oeffi Lowalangioe, me no Jehowa ndrõdo Lowalangimi. Andrõ mi'o'õ nifachoigoc, mitõngõni hoekoe andrõ chõgoe ba mi'o'õ, ena'õ lõ hadia ia chõmi ba danõ. Ba mowoea dania danõ, ena'õ abeso ami ba ena'õ lõ hadia ia chõmi ba danõ. Ba na miwa'õ ena'õ : Hadia gõma ba ndrõfi si fitoe andrõ, na lõ manaroeaga ba na lõ tola ma'ozaragõ mboea danõ ? ba na dõfi si õnõ andrõ, ba oebe'e li ba howoehowoe andrõ chõgoe, ena'õ ndrõhoendrohoe ba zi medõloe fache misõndra chõnia, ibe'e. Ba na manaroc ami, na dõfi si wãloe, ba mi'aga'aga mboea danõ mege ; iroegi ba ndrõfi si siwa — toballi mi'aga'aga zi tohõna, irege so zi bohooe. Tanõ, ba lõ tola mi'amawa tenga sa-nœetõ, me no chõgoe danõ, niha bõ'õ sa ami ba si fatewoe chõgoe. Andrõ mitehe wananoe benoea, fefoe gofoc heza ba danõ andrõ, si no mõi tanõmi. Na toballi noemana

- dalifoesōoe, ba na i'amawa ōsa mbenoeania, ba jamōi sananoē, salahinia, wondrege zahatō chōnia, jamoesanoē ni'amawa dalifocsōnia andrō. (*Roet. 4, 4. Jer. 32, 7*). Ba na so zi lō sananoē, ba na i'ila i'aloēi ndrohoendrohoe wananoē, ba jamoesōbi ndrōfi andrō aefa wamawa, ba hadia zi tosai, ba jamoefoeli ba ni'amawania ja'ia, ena'ō mangawoeli chōnia gochōtania. Ba na lō isōndra zogoena fananoē, ba lō teboelō chō zowōli ni'amawania andrō, irege dōfi wa'owoeawoea dōdō andrō; ba da'ō dania aefa, tobali mangawoeli chōnia gochōtania andrō. Ba na so zamawa omo, bacha barō gōli mbanoea, ba tola ifoeli isanoē na barō ndrōfi andrō, ni'amawania ja'ia; irege da'ō lafonoso ia, ba wananoē. Ba na lō moesanoē irege aloea ndrōfi; ba tetoe-toe danō ba zowōli andrō ba na nga'ōtōnia, ba nomo andrō, bacha barō gōli mbanoea, ba lō'ō sa'ae mangawoeli ba ndrōfi wa'owoeawoea dōdō andrō. Ba omo ba mbanoea side'ide, si lō moefasoei ōli, ba si fabōbō ba mbenoea miwa'ō; tola nisanoe, ba mangawoeli na dōfi wa'owoeawoea dōdō andrō. Ba ba nomo nono Lewi andrō — omo ba mbanoea misa, chōra — ba tetehe ba nono Lewi wananoē, gofoe ha wa'ara. Ba na so nono Lewi si lō mananoē ja'ia, ba mangawoeli chōnia nomo andrō, ni'amawania, na dōfi wa'owoeawoea dōdō andrō, ba mbanoea si so ochōtania; omo andrō sa, ba mbanoea nono Lewi, ba si lō teboelō chōra, ba hoenō Ndraono Gizeraēli. Ba benoea andrō ba zinga mbanoea chōra, ba lō tola te'amawa, me no chōrachōra, gōtō-gōtō wa'ara, ochōta si lō teboelō.
- IV. Ba na tobali noemana dalifoesōoe, na awoewoe ia ba ngaiōe, ba ōtolo ia, amaedola niha bō'ō, amaedola zi fatewoe, ena'ō isōndra mbalazovia ba ngaimō. Lō tola ōfohare gana'aoe chōnia, bōi fabali chōnia, ō'ata'oeffi Lowalangioe, ena'ō isōndra mbōli gōnia talifoesōoe, ba ngaimō. (*Moz. II. 22, 25*). Ana'aoe, ba lō tola ōfohare chōnia, ba ōnia, nibe'coe, ba bōi fabali. Jehowa ndra'odo, Lowalangimi, si no mangeheta ja'ami ba danō Miseraji, ba wame'e chōmi tanō Gana'ana, ba we'amōi Lowalangimi.
- V. Ba na tobali noemana dalifoesōoe, ba ngaiōe ba na i'amawa ja chōoe, ba bōi fohalōwō ia halōwō zawoejoe. (*Moz. II. 21, 2*). Amaedola enoni ia chōoe ōbe'e, ba amaedola zi fatewoe, jamōi ngonionioe, irege dōfi wa'owoeawoea dōdō andrō. Ba da'ō dania ō'efa'ō ia, awō ndraononia, ba ifoeli ia ba niwara, ba mangawoeli chōnia gondrōita namania. Enonigoe sa ira, nihetagoē, ba danō Miseraji; lō tola la'amawa sawoejoe ira. Bōi faitoisi wamatōrō ja'ia, ō'ata'oeffi Lowalangioc. (*Efes. 6, 9. Kol. 4, 1*). Ba na omasi'ō zawoejoe ono mateoa ba sawoejoe ono alawe, ba ba niha baero, si tefasoei ja'ami — ba chōra mihōli zawoejoe ono mateoa ba sawoejoe ono alawe. Ba he iraono zi fatewoe andrō, ba chōmi, ba hana na mihōli ōsa, awō nga'ōtōra andrō, ba chōmi, si toembōe ba danōmi; hana na chōmi da'ō. Ba hana mifa'ema ba ndraonomi foerimi, ondrōita, ena'ō ochōtara, ba hana na lō teboelō sawoejoemi ira. Ba ba dalifoesōmi andrō, Iraono Gizeraēli — ba faoma bōi mifaitoisi, wamatōrō awōmi. (*Raz. I. 9, 22*). Ba na faloecha niha bō'ō, ba si fatewoe, ōna'ōna so chōnia ba ngaiōe, ba na tobali noemana dalifoesōoe ba ngainia, ba na i'amawa ia ba niha bō'ō, ba ma ba zi fatewoe, ba ma ba nga'ōtō niha bō'ō ba ngaimō, ba nitehe chōnia wananoē, na no i'amawa ia; hana na talifoesōnia zananoē ja'ia; ma tāna namania ba ma ono dāna namania

zananoc ja'ia, ba ma ha niha za-
 bōlō ahatō chōnia, iwara, zananoc
 ja'ia, ba ma zoei, na isōndra ga-
 na'a, ba hana na ja'ia zananoc
 50 ja'ia. Ba i'eraī chō zowōli ja'ia,
 i'otarai ndrōfi, me i'amawa ia, iroegi
 ndrōfi wa'owoeawoea dōdō andrō.
 Ba ba mbōli, ba balazi ha me oega
 fache, me i'amawa ia; amaedola
 genoni ia, gōtō we'asonia chōnia.
 51 Ba na oja na ndrōfi si tosai, ba
 i'eraī ba wamoeli ōsa, bōlinia, ba
 52 wananoē ja'ia. Ba na ambō fa'oja
 ndrōfi si tosai, irege dōfi wa'owoea-
 woea dōdō andrō, ba i'eraī chōnia;
 balazi ha me oega fache ia chōnia,
 ha wa'eboea ifoeli, ba wananoē ja'ia.
 53 Amaedola si manga gazi, dōfidōfi,
 ia chōnia; lō tola ōfaigi manō lō
 hedehe, na ifaitoisi wamatōrō
 54 ja'ia. Ba na lō faloecha ia wananoē
 si manō, ba ba ndrōfi wa'owoca-
 woea dōdō andrō dania aefa ia,
 55 awō ndraononia. Chōgos sa Ndrao-
 no Gizeraēli, enonigoc; enonigoe,
 nihetagoē ba danō Miseraji, ja'odo
 andre, Jehowa, Lowalangimi.

FAZA 26.

I. Famaboe'oe howoehowoe. II.
 Famangaha fangelifi. III. Tefoeli
 tetema ira, na mangaloeloe ira.

1 I. Lō tola mifazōchi chōmi na-
 doe, ba ma famaedo, kara nitoto,
 ba bōi mitarō'ō chōmi harefa, ba
 he gowe ni'onihia, ba bōi mifataro
 ba danōmi, ba wanaloeleoe chōnia,
 me no Jehowa ndra'odo Lowalangimi.
 (Moz. II. 20, 4. Moz. V. 16, 22).
 2 Loeo wolombase andrō chōgoē mi-
 tōngōni, ba mi'ata'oeffi ni'amoni'ō
 andrō chōgoē; Jehowa ndra'odo.
 3 Ba na mi'o'ō nifachoigoē ba na
 mitōngōni goroisagoē, wolo'ō ja'ia,
 4 (F. 19, 30), ba oebe'e deoe chōmi,
 ero na inōtō, ena'ō mowoea danō,
 ba he eoe sowoea ba mbenoea, ba
 ena'ō na mowoea. (Moz. V. 11, 14;
 5 28, 1 b. t.). Ba iroegi dania wango-
 zara boea nagoe famōbōrō fache,

ba chōmi ba fangozara boea nagoe
 andrō, ba iroegi wanaroe, ena'ō fa-
 hōna chōmi mbalazo, ba ena'ō lō
 hadia ia chōmi, ba danō. Lō fanoe- 6
 wōnoewō oebe'e, ena'ō mi'ila mōrō
 lō si keani ja'ami. Oeheta ba da-
 nōmi goctos ndrō'oe andrō, ba lō
 iroegi danōmi si'ōli oebe'e. (Job. 11,
 19). Emalimi, ba mitimba dania 7
 ba ichamō ira si'ōlimi, ba woloira
 chōmi. Dalima ami, ba otoo migō- 8
 hi, ba otoo ami, ba foeloe ngahōnō
 migohi, ba ichamō nemalimi si'ōli-
 mi, ba woloira chōmi. (Jos. 23, 10).
 Ba oe'otahōgō ami, ha tedooe ami 9
 oebe'e, ato ami, ba aro wawoe'oesa
 li andrō chōda oebe'e. Boea danō 10
 me ndrōfia gōmi; ba tobali miheta
 zi tohōna, ba wamonaha si bohooe
 [moebasi]. Ba oe'ia gō ba chōmi, lō 11
 anoezoc dōdōgoē ami. (Moz. II. 29,
 45). Oedōrōdōrōi ami, ba Lowala- 12
 ngimi ndra'odo, ba banoēgoe ami.
 Jehowa ndra'odo, Lowalangimi, si 13
 no mangeheta ja'ami ba danō Mi-
 seraji, fa bōi sa'ae sawoejoera ami;
 no oefatō dōladōla galo mbagimi,
 ba mi'ila mifaōga mbagimi oebe'e.

II. Ba na lō mifondrondrongo 14
 chōgoē, na lō'ō manō mi'o'ō goroi-
 sagoē, (Moz. V. 28, 15 b. t. Mat. 2, 2),
 na lō ba dōdōmi nifachoigoē andrō 15
 ba na anoezoe dōdōmi hoekoe andrō
 chōgoē, na tobali lō'ō manō mi'o'ō
 goroisagoē, wanoedocgō fawoe'oesa
 li andrō chōgoē, ba oe'ohia'ō gōi 16
 da'ō, wolaoe chōmi; sata'oe ita
 oefatōrō chōmi: fōchō baōsi ba
 fa'aoe chōe, same'e abōsi hōrō ba
 ariri noso. Ba jatobali zajazaja
 gōlō wanaroemi; emalimi sa'ae zi
 manga ja'ia. Ba fa'oe doē ndra'o 17
 chōmi, tobali te'ala ami ba nema-
 limi, ba labe'e barō mbawara ami
 si fa'oe doē chōmi, ba moloi ami,
 he gōi lō solohi ja'ami. (Amaed. 28,
 1). Ba na lō'ō zoei na mifondro- 18
 ndrongo chōgoē dania, ba mewitoe
 oe'abe'e'ō wangotoe'ō ja'ami, ba
 horōmi andrō, ba oehōndrōgō ho- 19

- chami andrō, si no abe'e, ba timba zi'ōli mbanoea ja'wami oebe'e, ba timba dōla garamba danōmi
 20 [wa'abe'e]. Ba tobali mifakao ami lō boto: tanō, ba lō mowoea, ba he eoe sowoea ba danō, ba si lō
 21 boea. Ba na milaoe zi lō faoedoe chōgoe, na lō mifondronrongo chōgoe, ba oetohoegō oebago ami,
 22 mewitoe, loeomi ba horōmi. Ba oedoedoe chōmi goetoe ndroe'oe andrō, ena'ō la'oloi'ō ndraonomi
 ba ena'ō laboeboenoe goerifōmi, ena'ō alō wa'atomi labe'e, ena'ō lō
 23 nihaniha ba lala chōmi misa. Ba na lō'ō zoei faloechado ata'oe ami ba da'ō, na milaoe na zi lō faoedoe
 24 chōgoe, ba oelaoe gōi zi lō faoedoe chōmi, ba mewitoe oebago
 25 ami, ba horōmi andrō. Ba itōrō ami si'ōli oebe'e, folaoe mbalō, me no moedoedogō wawoe'oesa li andrō. Ba na mi'owoeloi dania ami
 jomo ba mbanoea, ba oefatōrō chōmi wōchō waba, ba tebe'e ba
 26 danga nemali ami. Ba na oefatō chōmi dendrotendro gō, ba dafaeloe dania ndra alawe zamogō roti chōmi,
 ha samboea mbowoa, ba lafoeli chōmi roti andrō, nitoelo, ba manga
 27 ami, ba lō aboeso. (*Hos. 4, 10. Mich. 6, 14*). Ba na lō'ō zoei mifondronrongo chōgoe, na milaoe na zi lō
 28 faoedoe chōgoe, ba oelaoe gōi zi lō faoedoe chōmi, ba wōneogoe, ba mewitoe oe'otoe'ō ami, ba horōmi
 29 andrō. Ba mi'ā dania nōsi nonomi matoea ba ōsi nonomi alawe mi'ā. (*Raz. II. 6, 28. Jer. 19, 9. Ngen. Jer. 4,*
 30 *10*). Ba oefoefoe hilihili andrō chōmi, ba gowe loeo andrō chōmi, ba oerasa, ba oe'oroedogō ba mboto
 nadoemi mbotomi si mate, ba ogo-
 31 rodo ami. Banoemi, ba ocbali'ō adoedoela, awō ni'amoni'ō andrō chōmi, oedoedogō, ba lō'ō sa'ae
 oe'ago wa'amohoea zoemange andrō
 32 chōmi, si no omasiō ena'ō. Ja'odo andre zamali'ō tanō si matc tanō, ena'ō tobali dōdō nemalimi andrō
 ba da'ō, emalimi si mōi mowanoea
 ba danō. Ba ja'ami, ba oefazawili 33
 ba niha baero, ba oesōbi zi'ōli moroi foerimi; ba jatobali tanō si mate danōmi ba banoemi, ba jatobali
 34 adoedoela. Ba te'ali dania ba danō ndrōfi wolombase andrō chōnia, gōtō tanō si mate ia, fatoea
 ba danō nemalimi so ami. Ba da'ō dania molombase danō, ba itōrō ndrōfi wolombase andrō chōnia.
 (*Nga'ot. II. 36, 21*). Gōtō tanō 35
 si mate ia molombase ia — folombase si lō faloecha ia mege, na dōfi wolombase andrō, niwa'ō chōmi,
 me so ami ba danō. Ba ha 36
 niha ami si tosai, ba lō lala dōdō oebe'e, ba danō nemalira, ena'ō moloi ira ba weroeroe zi sagōrō
 boeloe lehoe, ena'ō moloi, si mane foloi na so zi'ōli, ba ena'ō alaoe, he wa'ae lō solohi. (*Jes. 30, 17*).
 Ba langō nawōra wa'alaoe, si 37
 mane na so zi'ōli moroi foeri, he wa'ae lō solohi; ba ja tebai milawa nemalimi. Ba jatekiko ami ba niha
 38 baero andrō, hana na i'ā ami tanō nemalimi andrō. Ba ha niha ami
 39 si tosai dania, ba hana na ariri ira ba danō nemalimi, bōrō horōra andrō; ba bōrō gōi golalōwa ndra
 toeara ōsa, wa sariri ira, si mane da'ō mege.
 III. Ba na latehe dania horōra, 40
 awō horō ndra toeara andrō — wa no farōi ira chōgoe — awō wa no lalaoe zi lō faoedoe chōgoe, (*Moz. V. 4, 30; 30, 2*),
 bōrō wa oelaoe gōi 41
 chōra si lō faoedoe chōra, awō wa no oe'oe ira ba danō nemalira — na mangaloeloe dania dōdōra andrō,
 si lō moeboto, ba ria tesoelōni chōra horōra andrō, ba itorō tōdōgoe 42
 wawoe'oesa li andrō chōgoe chō Jakobo ba fawoe'oesa li chō Giza'aki ba fawoe'oesa li chō Gaberaha-
 mo, ba itōrō tōdōgoe, ba tanō andrō, ba itōrō tōdōgoe. Ba saheta 43
 sa ira ba danō, ena'ō tetōrō chōnia ndrōfi wolombase andrō, fatoea

tanõ si mate ia, na no aheta ira ;
 ba chõrá, ba tesoelõni horõra andrõ,
 me no la'ositengagõ hoekoe andrõ
 44 chõgoe, ba me no anoczoe dõdõra
 nifachoigoe. Ba he ba da'õ dania,
 na ba danõ nemalira so ira, ba lõ
 ogorodo ira, fa oehori ira ena'õ,
 fa oedoedogõ wawoe'oesa li andrõ
 45 chõma, ena'õ, me no Jehowa ndra'o-
 do, Lowalangimi. Ba itõrõ tõdõgoe
 — ba chõra andrõ — wawoe'oesa
 li andrõ chõgoe chõ ndra toea, ni-
 hetageo ba danõ Miseraji, ba zanehe
 niha baero, ba we'amõi Lowangi-
 46 ra, ja'odo andre, Jehowa. Da'õ ga-
 machoita andrõ ba hoekoe ba oroi-
 sa, nibe'e Jehowa ba hõi Zina'i andrõ,
 nifa'ema Moze, lala niwa'õnia ba
 Ndraono Gizeraëli.

FAZA 27.

I. Amachoita ba gamaboe'oela li,
 na niha ba na oerifõ ba na õmo
 ba na benoea. II. He lawisa ba zi
 a'a ba wa'atoemboe ba ba nibe'e
 salacha. III. Chõ Jehowa zi sam-
 boea ni'ofoele andrõ, hadia ia.

1 I. Ba hoemedeh Jehowa chõ Moze,
 2 imane : Hede ba Ndraono Gizeraëli,
 ba õmane chõra : Na so zanõrõ
 amaboe'oela li chõ Jehowa. ba na
 niha, dali watõnia, (*Moz. IV. 30, 3.*
 3 *Moz. V. 23, 21*), ba fatõ ndra ma-
 toea si doea woeloe fache, irege
 õnõ ngafoele, ba lima woeloe roe-
 4 fia ba zaga ni'amoni'õ andrõ ; ba
 na ira alawe, ba tõloe ngafoele
 5 roefia watõnia. Ba na si melima
 fache, iroegi doea woeloe fache, ba
 fatõ nono matea, ba doea woeloe
 roefia ba fatõ nono alawe, ba foe-
 6 loe roefia. Ba na si sara wa'wa,
 iroegi melima fache, ba fatõ nono
 matea, ba lima roefia, ba fatõ no-
 7 no alawe, ba tõloe roefia. Ba na si
 õnõ ngafoele fache ba na si tõra,
 ba fatõ ndra matea, ba felelima
 roefia, ba fatõ ndra alawe, ba foele
 8 roefia. Ba na no abõlõ noemana
 niha si manõ, na tebai itõrõ watõ

andrõ, ba la'ohẽ chõ gere, ba ja-
 moefatõ mbõlinia ere ; jamoefai-
 ere, ha wa'ebœa zi tola ibe'e sa-
 maboe'oe andrõ. Ba na oerifõ, si 9
 tola labe'e soemange Jehowa, ba
 ni'amoni'õ la'wa'õ fefoe nibe'e chõ
 Jehowa. Lõ tola ifalalini ba lõ tola 10
 isalahini, wame'e si sõchi salahi zi
 lõ sõchi, ba ma si lõ sõchi salahi
 zi sõchi ; ba na ifalalini zoei gœrifõ
 andrõ, ba faoma ni'amoni'õ. Ba na 11
 oerifõ salacha, si tebai labe'e soe-
 mange Jehowa, ba ndrãmoe'ohẽ chõ
 gere. Ba jamoefatõ mbõlinia ere, 12
 na si sõchi, ba na sambõ fa'asõchi ;
 ba ba watõ andrõ, ni'wa'õ gere,
 ahono. Ba na edona isanoe, ba sam- 13
 boea ni'olima watõ andrõ inõnõ.
 Ba na so zi amoni'õ chõ Jehowa 14
 omonia, ba jamoefatõ mbõlinia ere,
 na si sõchi, ba na sambõ fa'asõchi,
 ba fatõ ni'wa'õ gere mbõlinia. Ba 15
 na edõna ifœeli isanoe nomonia si
 amoni'õ ja'ia mege, ba samboea
 ni'olima watõnia andrõ inõnõ, ba
 chõnia sa'ae. Ba na so zi amoni'õ 16
 chõ Jehowa benoeã, fõfõ gondroita
 namania mege, ba ba watõnia, ba
 balazi ha oega laeroe tanõmõ ; si
 25 laeroe tanõmõ, ba 50 roefia
 watõnia. Na ba ndrõfi wa'owœa- 17
 wœa dõdõ andrõ i'otarai we'amo-
 ni'õ benœania andrõ, ba fatõnia
 itõrõ. Ba na no aefa ndrõfi wa'o- 18
 wœawœa dõdõ na i'amoni'õ, ba
 jamoe'eraï chõnia mbõli ere, balazi
 ha me oega fache na, iroegi ndrõfi
 wa'owœawœa dõdõ dania, ba lasõbi
 dania ndrohoendrohoe ba watõnia
 andrõ. Ba na edõna zoei isanoe 19
 mbenœa andrõ si amoni'õ ja'ia, ba
 samboea ni'olima watõnia andrõ
 inõnõ ; ba lõ teboelõ wa chõnia.
 Ba na lõ isanoe mbenœa andrõ, 20
 ba na i'amawa zoei ba niha bõ'õ,
 ba tebai tefœeli tesanoe ; benœa 21
 andrõ, na aefa dania, na dõfi wa'o-
 wœawœa dõdõ andrõ, ba ni'amoni'
 ni'õ chõ Jehowa la'wa'õ, si mane
 benœa nilacha'õ ; ochõta gere sa'ae

- 22 ia. Ba na so zi amoni'ō chō Jehowa benoea ni'ōlinia, si tenga fōfō mbenoea ondrōita namania mege, 29
- 23 ba jamoe'eraī chōnia ere, he wisa fatōnia, irege dōfi wa'owoeawoea dōdō andrō, ba fatō da'ō, ba na loeo da'ō ibe'e, ame'ela ni'amoni'ō 30
- 24 chō Jehowa. Ba na dōfi wa'owoeawoea dōdō, ba mangawoeli ba ni'ōlinia ja'ia mbenoea andrō, ba zochō 31
- 25 ja'ia mege ondrōita namania. Fefoe watō, ba saga ni'amoni'ō mbalazi; si samba sekeli [roefia] ba 20 gera. 32
- (Moz. II. 30, 13).
- 26 II. Ba si a'a nono gocrifō, si mōi chō Jehowa, me no si a'a, ba lō tola la'amoni'ō; he sa'wi, ba he 33
- 27 biribiri — chō Jehowa ia sa'ae. Ba na oerifō salacha, ba nihōli, balazi watō, ba samboea ni'olima mbōli inōnō; ba na lō lasanoe, ba ni'amawa, balazi watō. Ba ba nilacha'ō, ni'amoni'ō niha chō Jehowa, wola- 34
- cha'ō ja'ia, nitoejoe ba zi so chōnia fefoe, he niha, ba he oerifō, ba he benoea, ondrōita mege, ba lō'ō manō tola la'amawa ba lō tola lasanoe; fefoe nilacha'ō ba no ni'amoni'ō sibai chō Jehowa. Na so ha niha, niha nilacha'ō, ba lō tola lasanoe, nibocnoe sa'ae. (Sam. I. 15, 3).
- III. Samboea ni'ofoele, fefoe, 30
- he benoea, ba he boea danō, ba he boea geoe, ba chō Jehowa, ni'amoni'ō chō Jehowa. Ba na so zomasi mananoe ōsa ni'ofoele andrō chōnia, ba samboea ni'olima mbōlinia inōnō. Ba ba zi samboea ni'ofoele za'wi ba biribiri, ba ba nifatōrō si'ō [goebalo] fefoe, ba ni'crai, foeloefoele nga'oe, ba sagesageoe ni'amoni'ō chō Jehowa. (Jer. 33, 13). 31
- Bōi lafaigi, na si sōchi, ba na si lō sōchi, ba lō tola lafalalini. Ba na so zamalalini zoei, ba faoma ni'amoni'ō ira, ba lō tola lasanoe. 32
- Da'ō gorōisa andrō, ni'oroi'ō Jehowa chō Moze, ba hili Zina'i, ba Ndraono Gizeraēli. 33

Soera

MOZE

FANETE ZI TŌLOE.

FAZA I.

I. Fangofaja niha; sala'wara. II. Sabōlō zi felendroea toea. III. Teniagiō Nono Lewi.

- 1 I. Ba hoemedē Jehowa chō Moze ba danō si mate, ba gahc hili Zina'i, ba nose wama'ele'ō andrō, me fasoelōna ba mba'wa si doea, me dōfi si doea, aefa aheta ira ba danō Miseraji, imane: (Moz. V. 1, 3): 3
- 2 Mi'ofaja ha wa'ato mbanoea Ndraono Gizeraēli andrō, samboesamboea mado ba sawoesawōe, ba tōira, samboesamboea, dozi motōi matoea, samōsamōsa. (Moz. II. 30, 12). Dozi solohe baloese, ba Ndraono Gizeraēli, i'otarai zi 20 fache fa'choea, ba si a'a moroi andrō, ba mi'ofaja, sambasambawá, ja'oegō ba A'aroni. Ba samboesamboea mado, ba samōsamōsa tebe'e awōmi, hōgō niwara andrō. Da'ō dōi nibe'e awōmi: ba mado Roebeno, ba Elisoeri, 4 5

- 6 ono Zedeoeri. Ba ba mado Zimeoni, tarai zi 20 fache fa'eboea ba si a'a
7 ba Seloemiëli, ono Zoeri-Sada'i. Ba moroi andrö, dozi solohe baloese,
8 ba mado Joeda, ba Nahaso, ono ha wa'ato ni'ofaja, mado Gado, ba 25
9 Gaminadabi. Ba ba mado Isasari, no 45,650. Ba fa'ato nga'ötö ndrao- 26
10 ba Natana'eli, ono Zoeara. Ba ba no Joeda, iwara ba ngafoera ba
11 mado Zeboeloni, ba Eliabi, ono töira, si ha samboesamboea, i'otarai zi 20 fache fa'eboea ba si a'a
12 Helono. Ba ha Ndraono Josefo : ba moroi andrö, dozi solohe baloese,
13 mado Geferaji, ba Elizama, ono ha wa'ato ni'ofaja, mado Joeda, 27
14 Gamihoeäi, ba ba mado Manase, ba no 74,600. Ba fa'ato nga'ötö 28
15 ba Gameliëli, ono Wedasoeri. Ba ndraono Izasari, iwara ba ngafoera
16 ba mado Mbenjiami, ba Abidano, ba töira, si ha samboesamboea,
17 ono Gideonono. Ba ba mado Dano, i'otarai zi 20 fache fa'eboea ba si
18 ba Ahiëzeri, ono Ami-Sada'i. Ba a'a moroi andrö, dozi solohe baloese,
19 ba mado Gaseri, ba Fagiëli, ono ha wa'ato ni'ofaja, mado 29
20 Ocherana. Ba ba mado Gado, ba Izasari, ba no 54,400. Ba fa'ato 30
21 Eliazafi, ono Degoeëli. Ba ba mado nga'ötö ndraono Zeboeloni, iwara
22 Nafetali, ba Ahira, ono Genano. ba ngafoera ba töira, si ha sam-
23 Da'ö nitoejoe ba zato, högö niwara boesamboea, i'otarai zi 20 woel-
24 högö ngahönö Ndraono loe fache fa'eboea ba si a'a moroi
25 Gizeraëli. andrö, dozi solohe baloese, ha wa'- 31
26 II. Ba lafakaoni'ö niha andrö, ato ni'ofaja, mado Zeboeloni, ba
27 si no moëtötöi chöra, ira Moze no 57,400. Ba ba ndraono Josefo 32
28 A'aroni, ba lafaloecha'ö mbanoea andrö, ba fa'ato nga'ötö ndraono
29 ma'afefoe, me fasoeëli na mba'wa Geferaji, iwara ba ngafoera ba töira,
30 si doea. Ba lafatan'ö ba zoera si ha samboesamboea, i'otarai zi
31 wa'atoemboe döira, iwara ba nga- 20 fache fa'eboea ba si a'a moroi
32 foera ba töira, si ha samboesa- andrö, dozi solohe baloese, ha wa'- 33
33 mbocaa ba si a'a moroi andrö, samösamösa. to ni'ofaja, mado Geferaji, ba no
34 Dali ni'wa'ö Jehowa chö Moze ; si 40,500. Ba fa'ato nga'ötö ndraono 34
35 manö sa wangofajania ja'ira ba Manase, iwara ba ngafoera ba töi-
36 danö si mate, ba gahe hili Zina'i. ra, si ha samboesamboea, i'otarai
37 Ba fa'ato nga'ötö ndraono Roebeno, zi 20 fache fa'eboea ba si a'a moroi
38 si a'a ndraono Gizeraëli, iwara ba andrö, dozi solohe baloese, ha wa'- 35
39 ngafoera ba töira, si ha samboesa- ato ni'ofaja, mado Manase, ba no
40 mbocaa, ni'ofaja, samösamösa — do- 32,200. Ba fa'ato nga'ötö ndraono 36
41 zi motöi matocaa, i'otarai zi 20 fache Mbenjiami, iwara ba ngafoera
42 fache fa'eboea ba si a'a moroi andrö, ba töira, si ha samboesamboea, i'otarai
43 dozi solohe baloese, ha wa'ato ni'o- zi 20 fache fa'eboea ba si a'a moroi
44 faja, mado Roebeno, ba no 46,500. andrö, dozi solohe, baloese, ha wa'a- 37
45 Ba fa'ato nga'ötö ndraono Zimeoni, to ni'ofaja, mado Mbenjiami, ba no
46 iwara ba ngafoera ba töira, si ha 35,400. Ba fa'ato nga'ötö ndraono 38
47 samboesamboea, ni'ofaja, samösa- Dano, iwara ba ngafoera ba töira,
48 mösa — dozi motöi matocaa, i'ota- si ha samboesamboea, i'otarai si
49 rai zi 20 fache fa'eboea ba si a'a moroi andrö, dozi solohe baloese, ha wa'- 39
50 ha wa'ato ni'ofaja, mado Zimeoni ato ni'ofaja, mado Dano, ba no
51 ba no 59,300. Ba fa'ato nga'ötö 62,700. Ba fa'ato nga'ötö ndraono 40
52 ndraono Gado, iwara, ba ngafoera Gaseri, iwara ba ngafoera ba töira,
53 ba töira, si ha samboesamboea, i'o-

20 fache fa'eboea ba si a'a moroi
 41 andrō, dozi solohe baloese, ha wa'
 ato ni'ofaja mado Gaseri, ba no
 42 41,500. Ba fa'ato nga'ōtō ndraono
 Nafetali, iwara ba ngafoera ba
 tōira, si ha samboesamboea, i'otarai
 zi 20 fache fa'eboea ba si a'a mo-
 43 roi andrō, dozi solohe baloese, ha
 wa'ato ni'ofaja, mado Nafetali, ba
 44 no 53,400. Da'ō ni'ofaja andrō,
 ni'ofaja ndra Moze A'aroni ba sa-
 la'wa Ndraono Gizeraēli; felendroea
 da'ō, samboesamboea mado, ba sam-
 45 mōsamōsa. Ba dozi ni'ofaja, Iraono
 Gizeraēli, ngafoera andrō, i'otarai
 zi 20 fache fa'eboea ba si a'a mo-
 roi andrō, dozi solohe baloese ba
 46 Ndraono Gizeraēli — dozi ni'ofaja,
 ba no 603,550.
 47 III. Ba Ono Lewi andrō, iwara
 andrō, ba lō lafao chōra ba wango-
 48 faja. (*Moze. II. 38, 26*). Ba hoemedede
 49 Jehowa chō Moze, imane : Ono Lewi
 andrō, ba lō tola ō'ofaja, lō tola
 ō'era'i wa'atora, ba ngai Ndraono
 50 Gizeraēli bō'ō. Ba nahia zoera go-
 roisa ōfataro Nono Lewi, ba ba
 wakakenia, fefoe, ba ba zi fabōbō
 chōnia, fefoe. Ja'ira zangosa'ō ose
 andrō, awō wakake andrō ba chō-
 nia fefoe, ba ja'ira zangai halōwō
 ba da'ō, lafasoei nose wame'e na-
 51 hiara. Ba na mofanō nose, ba Ono
 Lewi zanoedogō, ba na tebato
 nose, ba Ono Lewi zama'anō, ba
 na so niha bō'ō, si hatō'ō ja'ia, ba
 52 niboenoe. Ba Iraono Gizeraēli bō'ō,
 ba jamoefaigi nahania zamōsana
 ba zinga mandrera chōra, dali nga-
 53 wawara andrō. Ba Ono Lewi, ba
 lafasoei nahia zoera goroiisa, wame'e
 nahara, fa bōi gōna fōnoe Lowalangi
 Ndraono Gizeraēli sato. Ba lalahō-
 halō halōwō ba nahia zoera goroiisa
 54 Ono Lewi andrō. Ba la'o'ō sibai
 Iraono Gizeraēli ni'wa'ō Jehowa chō
 Moze — ba da'ō labe'e.

FAZA 2.

Famōfō'ō nahia olombase'wa
 Ndraono Gizeraēli, si ōfa nahia :
 I. Mado Joeda ba mado Roebeno.
 II. Mado Geferaji ba mado Dano.

I. Ba hoemedede Jehowa chō ndra
 1 Moze A'aroni, imane : Ba nahia
 2 olombase'wa andrō ba Ndraono Gi-
 zeraēli, ba ba mandrera chōnia
 ifaigi zamōsana ba ba dandra ni-
 wara ; ba gamaoedoe nose wama'-
 3 ele'ō lab'e nahara, fasoei. Tánō
 fōna, tánō ba gatoemboecha, ba
 mandrera ba golombase'wa ba mado
 Joeda, dali ngawawara, ba solohe
 Iraono Joeda, Nahaso andrō, ono
 Gaminadabi, awō zato andrō chō-
 4 nia, ni'ofaja andrō, 74,600. Ba ba
 5 ngaira monaha mado Izasari, ba
 solohe Iraono Izasari, Natanaēli
 andrō, ono Zoeara, awō zato a-
 6 ndrō chōnia, ni'ofaja andrō, 54,400.
 Ba mado Zeboeloni, ba solohe
 7 Iraono Zeboeloni, Eliabi andrō, ono
 Helono, awō zato andrō chōnia,
 8 ni'ofaja andrō, 57,400. Dozi ni'ofaja
 9 andrō, si fabōbō ba nahia olomba-
 se'wa ba mado Joeda andrō, nga-
 wawara andrō, ba 186,400 ; ja'ira
 zi so fōna ba wofanō. Ba tánō
 10 miraja, ba mandrera ba golomba-
 se'wa ba mado Roebeno, ba nga-
 wawara andrō, ba solohe Iraono
 Roebeno, Elisoei andrō, ono Ze-
 11 deoeri, awō zato andrō chōnia, ni'o-
 12 faja, 46,500. Ba ba ngaira monaha
 mado Zimeoni, ba solohe iraono
 Zimeoni, Seloemieli andrō, ono
 13 Zoeri-Sada'i, awō zato andrō chō-
 14 nia ni'ofaja, 59,300. Ba mado Ga-
 do, ba solohe Iraono Gado, Elia-
 zafi andrō, ono Regoeeli, awō zato
 15 andrō chōnia, ni'ofaja, 45,650. Dozi
 16 ni'ofaja ba nahia olombase'wa ba
 mado Roebeno, ba ngawawara a-
 ndrō, ba 151,450 ; da'ō wanete zi
 so fōna, ba wofanō. Ba ose wama'-
 17 ele'ō, olombase'wa Nono Lewi, ba
 ba dōdō golombase'wa bō'ō andrō

lafazaŵa ira; balazi heza nahiaira mege, ba wamazawara ja'ira, ba nahania i'agõ zamõsana, dali mandrera chõra.

- 18 II. Ba mandrera ba golombaseŵa ba mado Geferaji, ba ngawawara andrõ, ba tánõ ba gaechocla tebe'e, ba solohe Iraono Geferaji, Eli-
- 19 sama andrõ, ono Gamihiedi, awõ zato andrõ chõnia, ni'ofaja, 40,500.
- 20 Ba ba ngaira, ba mado Manase ba solohe Iraono Manase, Gamclieli andrõ, ono Wedasoeri, awõ zato andrõ chõnia, ni'ofaja andrõ, 32,200.
- 22 Ba mado Mbenijami ba -solohe Iraono Mbenijami, Abidano andrõ, ono Gideonono, awõ zato andrõ chõnia, ni'ofaja andrõ, 35,400. Dozi ni'ofaja, ba nahia olombaseŵa ba mado Geferaji, ba ngawawara andrõ, ba no 108,100. Fanete zi doea bawá no mege da'õ, ba wofanõ.
- 25 Ba mandrera ba golombaseŵa ba mado Dano, ba ngawawara andrõ, ba tánõ mijõoe tebe'e, ba solohe Iraono Dano, Ahièzeri andrõ, ono Ami-Sada'i, awõ zato andrõ chõnia, ni'ofaja andrõ, 62,700.
- 27 Ba ba ngaira monaha mado Gaseri ba solohe Iraono Gaseri, Fagieli andrõ, ono Ocherana, awõ zato andrõ chõnia, ni'ofaja, 41,500. Ba mado Nafetali, ba solohe iraono Nafetali, Ahira andrõ, ono Genani, awõ zato andrõ chõnia, ni'ofaja andrõ, 53,400. Dozi ni'ofaja ba nahia olombaseŵa ba mado Dano, ba no 157,600. Da'õ zafoeria, ba wofanõ; dali mandrera andrõ chõra.
- 32 Da'õ ni'ofaja andrõ, Iraono Gizeraëli, ba niwara andrõ; fa'ato ni'ofaja andrõ, ba golombaseŵa, ba ngawawara andrõ, ba no 603,550.
- 33 (F. I, 46). Ba Ono Lewi, ba lõ'sa la'ofaja, lõ lafao ba Ndraono Gizeraëli bõ'õ, dali niŵa'õ Jehowa chõ Moze. Ba la'õ's sibaí Iraono Gizeraëli niŵa'õ Jehowa chõ Moze, wamaigi nahiaira olombaseŵa, dali mandrera andrõ chõra; ba si manõ

gõi na lafazaŵa ira, dali niwara, ha ma'owoe ira.

FAZA 3.

I. Tehonogõi ere ndraono Ga'aroni. II. Famõfõgõ Ono Lewi, ba hadia halõwõra. III. Tebe'e salahi zi a'androno ba Ndraono Gizeraëli Nono Lewi.

- I. Ba da'e nga'õtõ ndra A'aroni Moze, me loeo fahoehoeo Jehowa chõ Moze, ba hili Zina'i. Da'e dõi ndraono Ga'aroni andrõ: Nadabi, si a'a, ba Abihoe; ba Eleazari ba Itamari. Da'õ dõi ndraono Ga'aroni andrõ, tõi gere andrõ, nibajoini, nifo'õsi tanga, ena'õ lahalõhalõ halõwõ gere. (Moz. II, 28, 41). Ba si mate fõna Jehowa Nadabi ba Abihoe, me la'õhe fõna Jehowa galitõ si tenga, ba danõ si mate, ba gahe hili Zina'i; ba lõ chõra ono matoea. Ba Eleazari ba Itamari sa'ae zangaingai halõwõ gere, harõ mbawa namara. (Moz. III, 10, 1). Ba hoemedede Jehowa chõ Moze, imane: Hede ba mado Lewi, ohe chõ Ga'aroni ere, ena'õ ngoningoninia ira. Ba ja'ira zangaingai hadia ia nihalõhalõ chõnia, ba ba zato fefoc, fõna nose wama'ele'õ; ja'ira zangaingai halõwõ ba nose. Ba ba dangara tebe'e fefoe wakake ba nose wama'ele'õ, ba hadia ia ba Ndraono Gizeraëli; sangaingai halõwõ ba nose ira. Obe'e barõ mbawa ndra A'aroni iraononia Nono Lewi; tána chõnia manõ nibe'e Ndraono Gizeraëli bõ'õ. Ba A'aroni ba iraononia, ba õfataro, ba wangai halõwõra, halõwõ gere; niha bõ'õ, si hatõ'õ ja'ia, ba niboeno. (F. I, 40).
- II. Ba hoemedede Jehowa chõ Moze, imane: Ja'odo zanoctoejoe ba Ndraono Gizeraëli bõ'õ Ono Lewi andrõ, salahi zi a'a ba wa'atoemboe, fefoe, ba Ndraono Gizeraëli, — si a'a ndraono chõ ninara — ena'õ tána chõgoe Nono Lewi andrõ.

- 13 (*F. IV. 8, 16*). Me no tána chõgoe fefoe zi a'a ba wa'atoemboe; me loeo oeboenoe zi a'a nono fefoe, ba danõ Miseraji oe'amoni'õ chõgoe fefoe zi a'a ba wa'atoemboe ba Ndraono. Gizeraëli, ja'odo andre, Jehowa; he niha ba he oerifõ; tána chõgoe ira. (*Moz. II, 13, 2*). Ba hoemedé Jehowa chõ Moze, ba danõ si mate, ba gahe hili Zina'i, imane:
- 15 Ofaja Nono Lewi andrõ, ba ngafoera ba ba watalifoesõta chõra, dozi motõi matoea, i'otarai zi sara wa-wa fa'eboea, ba si a'a moroi andrõ,
- 16 õ'ofaja, ja'irá. Ba i'ofaja ira Moze, i'õ'õ goroisá Jehowa andrõ, dali niwa'õnia chõnia. Ba da'e dõi ndraono Lewi andrõ: Gereso ba Kahati ba Merari. (*Moz. II. 6, 16*).
- 18 Ba tõi ndraono Gereso, ba ngafoera, 19 ba Libeni ba Sime'i. Ba iraono Gahati, ba ngafoera, ba Ameramo ba Jesehari ba Heberona ba Oeziëli.
- 20 Ba iraono Merari, ba ngafoera, ba Maheli ba Moesi. Da'õ nga'õtõ 21 Lewi ba ira amara. Nga'õtõ Gereso ndraono Libeni andrõ ba iraono Zime'i. Nga'õtõ ndraono Gereso 22 da'õ. Fa'ato ni'ofaja, ja'ira — dozi motõi matoea, i'otarai zi sara wa'wa fa'eboea ba si a'a moroi andrõ —
- 23 ba no 7,500. Nga'õtõ Gereso andrõ, ba ba gero nose sosó golombase-wara, tánõ ba gaechoela loeo. Ba 24 hõgõ ndraono Gereso andrõ, ba Eliazafi, ono La'eli. Ba halõwõ 25 ndraono Gereso andrõ ba nose wama'ele'õ, ba famaigi õsi nose, awõ dofo sagõ andrõ ba baloebaloe dofo sagõ ba ba'aba'a mbawandroehõ nose wama'ele'õ, ba ba'aba'a golajama andrõ ba ba'aba'a mbawa göli ba golajama, samasoei ose, awõ naha wame'e soemange, ba sinalinia — fabaja fefoe hadia 26 ia halõwõ ba da'õ. Ba madooe Gahati, ba ja'ia nga'õtõ Anicramo andrõ, awõ nga'õtõ Jesehari, awõ nga'õtõ Heberona, awõ nga'õtõ Oeziëli. Da'õ nga'õtõ ndraono Gahati. Ba fa'atora — dozi motõi 28 matoea, i'otarai zi sara wa'wa fa'eboea ba si a'a moroi andrõ, ba no 8,600, si so halõwõ ba ni'amoni'õ andrõ. Ba nga'õtõ ndraono Gahati 29 andrõ, ba ba ngai nose sosó golombasewara, tánõ miraja. Ba hõgõ 30 nga'õtõ ndraono Gahati andrõ, ba Elisafa, ono Oeziëli. Ba halõwõra, 31 ba famaigi tawõla andrõ ba meza ba naha wandroe, awõ naha wame'e soemange, awõ wakake ni'amoni'õ andrõ, ni'ogoená'õ ba wangaingai halõwõ andrõ, ba ba'aba'a andrõ — fabaja fefoe hadia ia halõwõ ba 32 da'õ. Ba hõgõ zatoea Nono Lewi andrõ, ba Eleazari, ono Ga'aroni ere andrõ, ja'ia mandroe zangai halõwõ ba ni'amoni'õ. Ba nga'õtõ 33 Merari, ba ja'ia ndraono Maheli andrõ ba iraono Moesi; da'õ nga'õtõ Merari. Ba fa'ato ni'ofaja, ja'irá 34 — dozi motõi matoea, i'otarai zi sara wa'wa fa'eboea ba si a'a moroi andrõ, ba no 6,200. Ba hõgõ nga'õtõ 35 Merari andrõ, ba Soeriëli, ono Gabiha'ili, ba ba zi tambai nose sosó golombasewa chõra, tánõ mijõoe. Ba nibe'e ba dangá ndraono Merari, 36 ba ja'ia wafa [dõladõla] nose, awõ lazi, awõ daroe nahe andrõ, fabaja ahe, awõ wakakenia fefoe, fabaja fefoe hadia ia halõwõ ba da'õ. Ba 37 baero õ, ba taroe nahe ba golajama andrõ, fasoei, fabaja ahe ba taroetaroe ba sinali. Ba ba mbawa 38 doeasa nose, tánõ mifõna — fõna nose wama'ele'õ, tánõ ba gatoomboecha loeo, — ba olombasewa Moze, awõ ndra A'aroni iraonia, sangaingai halõwõ andrõ, ba ni'amoni'õ, hadia zogoena ba Ndraono Gizeraëli; ba niha bõ'õ si hatõ'õ 39 ja'ia, ba niboenoe. Ba dozi ni'ofaja, Ono Lewi, ni'ofaja ndra Moze A'aroni, sawoesawõ, wolo'õ niwa'õ Jehowa — dozi motõi matoea, i'otarai zi sara wa'wa fa'eboea ba si a'a moroi andrõ, ba no 22,000.

Ofaja fefoe nono matoea si a'a, ba Ndraono Gizraëli, i'otarai zi sara wa'wa fa'ebocba ba si a'a moroi andrö ba tanö ba zoera döira, ha wa'ato. Ba Ono Lewi andrö öhalö chögoe, chö Jehowa, salahi zi a'a ba wa'atoemboe fefoe, ba Ndraono Gizraëli; ba oerifö nono Lewi, ba öbe'e salahi zi a'a ba wa'atoemboe ba goerifö Ndraono Gizraëli [b'ö].

42 Ba i'ofaja fefoe zi a'a ba wa'atoemboe ba Ndraono Gizraëli Moze,

43 dali ni'wa'ö Jehowa chönia. Ba fa'ato döi nono matoea si a'a fefoe, i'otarai zi sara wa'wa fa'cboea ba si a'a moroi andrö, dozi ni'ofaja, ba

44 no 22,273. Ba hoemedede Jehowa chö

45 Moze, imane : Ono Lewi halö salahi zi a'a ba wa'atoemboe fefoe, ba Ndraono Gizraëli, ba oerifö Nono Lewi, ba öbe'e salahi goeriföra; ena'ö tána chögoe Nono Lewi andrö; Jehowa ndra'odo. Ba ba wananoë si 273 andrö, si a'a ba wa'atoemboe ba Ndraono Gizraëli,

47 sanaloe'i fa'ato Nono Lewi, ba lima roefia zamösa öwa'ö; saga ni'amoni'ö ni'anoelo'ö; samba sekeli [roefia] ba 20 gera. (*Moz. II. 30, 13*).

48 Ba ana'a andrö, ba ba danga ndra A'aroni iraononia öbe'e, fananoë zi

49 töra andrö, ba chöra. Ba i'wa'ö wananoë andrö Moze ba zi töra andrö ba nibe'e fananoë Ono Lewi. Ba zi a'a ba wa'atoemboe ba Ndraono Gizraëli i'wa'ö, 1365 ba

51 roefia, saga ni'amoni'ö. Ba ibe'e ba danga ndra A'aroni iraononia wananoë andrö Moze, dali li Jehowa, si mane ni'wa'ö Jehowa chö Moze.

FAZA 4.

Halöwö Nono Lewi andrö, na mofanö ira. I. Halöwö ndraono Gahati. II. Halöwö ndraono Gereso. III. Halöwö ndraono Merari. IV. Fangofaja Ono Lewi, si tola mangai halöwö.

1 I. Ba hoemedede Jehowa chö ndra

Moze A'aroni, imanc : Mi'ofaja ba Nono Lewi ha wa'ato ndraono Gahati, sawoesawö, ba samboesamboea watalifoesöta, i'otarai zi 30 fache ba si a'a moroi andrö, iroegi zi 50 fache, dozi si möi ngoningoni, sangai halöwö ba nosc wama'ele'ö. Ba da'ö halöwö ndraono Gahati andrö ba nosc wama'ele'ö : famaigi ni'amoni'ö siba andrö. Ba na mifaza'wa ami ba zolombasc ami, ba möi si bacha ndra A'aroni iraononia, lahalö tooe mba'aba'a andrö ba labe'e baloebaloe dawöla zocra gorois. Ba labe'e na doefo oeli goeaza mina ba ba dete da'ö labologö lembe sadölo oengoe sowö waroewaroe, ba labe'e heahea andrö. Ba meza roti nifaigifaigi andrö, ba labaloeö lembe oengoe sowö waroewaroe ba labe'e ja'wa mako ba figa ba mako wamadoc andrö, awö goendri, sogoena ba zoemange nibadöe, ba jaso göi ja'wa roti andrö, ni'ali'ali. Ba da'ö fefoe, ba nibaloeö lembe kirisimi, ba baloebaloe da'ö, ba toefa oeli goeaza mina; awena dania labe'e beaheania. Ba lahalö na lembe oengoe sowö waroewaroe, ba labe'e baloebaloe naha wandroe andrö, fabaja fandroe ba gocti wandroe ba gali andrö, awö naha wanicha chönia fefoe, sogoena ba wangehao ja'ia. Ba la'olohoeni ia — fabaja fakakenia fefoe — lohoclohoe oeli goeaza mina, ba labe'e ba heahea. Ba naha wame'e soemange andrö ana'a, ba labaloeö lembe oengoe sowö waroewaroe, ba latötöwoei toefo oeli goeaza mina, ba labe'e heaheania. Ba lahalö fefoc wakake sogoena ba halöwö andrö, nifakefäke ba wangaingai halöwö andrö ba ni'amoni'ö, ba la'olohocni lembe oengoe sowö waroewaroe; ba latötöwoei toefo oeli goeaza mina, ba labe'e ba heahea. Ba lahaogö naha wame'e soemange, laheta nawoc, ba labe'e baloebalocnia lembe oengoe

- 14 sojo. Ba ba dete da'õ labe'e waka-ke andrõ, fefoe, nifakefake ba wangaingai halõwõ ba ehõnia, gali andrõ ba garafoe ba soendroesoe-ndroe ba figa, fefoe wakake ba naha wame'e soemange ; ba latõtõ-woei ia thefoe oeli goeaza mina, ba labe'e heaheania. Ba na no mo'ahonoa ehõ Ga'aroni ba na ndraonia wangolohoeni ngawalõ andrõ fefoe, ni'amoni'õ fefoe, na lafazawa ira sato, ba ndra moefa'aso ira iraono Gahati andrõ, ba wamahea ; ba lõ tola lababaja ni'amoni'õ andrõ, fa bõi mate ira. (*Sam. I. 6, 19 ; II. 6, 6*). Ba ba danga Gelezari, ono Ga'aroni ere, ba tebe'e wanicha wandroe ba samohoea andrõ nitoenoetoeoe ba soemange ni'ã andrõ, sero ma'õchõ ba fanielia famajoini andrõ, fabaja famaigi ose ma'afefoe, awõ nõsinia fefoe, hadia ia ngawalõ ni'amoni'õ ba fakake andrõ ehõnia. Ba hoemedede Jehowa chõ ndra Moze A'aroni, imane : Bõi mibe'e nihori nga'õtõ
- 17 Gahati andrõ, ba Nono Lewi. Mimanee wamaigi, ja'ira, ena'õ aeri ira ba ni'amoni'õ sibai andrõ — : Mõibacha ndra A'aroni iraonia ba lafataro ba halõwõnia zamõsana, hadia nihalõ ba hadia ni'õhe. Ba bõi mõi ira bacha, ba wamaigi ni'amoni'õ andrõ, he ba mamõ'i hõrõ wa'ara, fa bõi mate ira.
- 21 II. Ba hoemedede Jehowa chõ Moze, imane : Ofaja gõi wa'ato ndraono Gereso, samboesamboea watalifoesõta ba sawoesawwë, i'otarai zi 30 fache ba si a'a moroi andrõ, irege zi 50 fache õ'ofaja, dozi si mõi ba halõwõ andrõ, ba wangaingai hadia ia ba nose wama'ele'õ.
- 24 Ba da'õ halõwõ nga'õtõ Gereso andrõ — nihalõra ba ni'õhera : Ni'õhera, ba koelamboe nose andrõ ba ose wama'ele'õ, sagõnia andrõ, awõ doefo oeli goeaza mina, baloebaloenia ba ba'aba'a mbawandroe-hõ nose wama'ele'õ. Ba ba'aba'a
- ba golajama ba ba'aba'a mbawa gõi ba golajama, samasoei ose, awõ naha wame'e soemange, fabaja sinali andrõ ehõnia ba fakake fefoe, si fabõbõ ba da'õ nihalõra, ba fefoe hadia ia halõwõ ba da'õ, ba halõwõra da'õ. Dali ni'wa'õ ndra A'aroni iraonia chõra ba halõwõra andrõ, ba ni'õhera andrõ fefoe ba ba nihalõhalõra fefoe ; ba fefoe hadia ia norora, ba mitoetoeoe ehõra, mitõtõi dõi. Da'õ halõwõ nga'õtõ ndraono Gereso andrõ, ba nose wama'ele'õ ; ba mandroera ba halõwõra, ba Itamari, ono Ga'aroni ere andrõ.
- III. Ba iraono Merari, ba õ'ofaja gõi, sawoesawwë ba samboesamboea watalifoesõta, i'otarai zi 30 fache ba si a'a moroi andrõ, irege zi 50 fache, õ'ofaja, dozi si mõi ba halõwõ andrõ, sangaingai nihalõhalõ andrõ ba nose wama'ele'õ. Ba da'õ ni'õhera, da'õ fefoe nibe'e ba dangara, fõfõ nose wama'ele'õ : Fafa [dõladõla] nose ba lazi ba taroe nahe, fabaja ahe ; ba taroe nahe ba golajama fasoei, fabaja ahe ba taroetaro ba sinali, awõ wakakenia fefoe, awõ nihalõhalõ ba da'õ, fefoe ; ba fakake andrõ, norora, ba mitoetoeoe chõra, mitõtõi dõi. Da'õ halõwõ nga'õtõ ndraono Merari andrõ, nihalõhalõra ba nose wama'ele'õ, bahõ mbawa Gitamari andrõ, ono Ga'aroni ere.
- IV. Ba la'ofaja ndraono Gahati ira Moze A'aroni ba satoea mbanoea, sawoesawwë ba samboesamboea watalifoesõta, i'otarai zi 30 fache ba si a'a moroi andrõ, irege zi 50 fache, dozi si mõi ba halõwõ andrõ, ba nihalõhalõ ba nose wama'ele'õ. Ba fa'ato ni'ofaja andrõ, sawoesawwë, ba no 2750. Da'õ ni'ofaja nga'õtõ Gahati, dozi si so halõwõ ba nose wama'ele'õ, ni'ofaja ndra Moze A'aroni, dali ni'õroi'õ Jehowa chõ Moze. Ba ba ni'ofaja iraono Gereso, sawoesawwë ba samboesa-

39 mboea watalifoesōta, i'otarai zi 30
 fache ba si a'a moroi andrō, irege
 zi 50 fache, dozi si mōi ba halōwō
 andrō, ba nihalōhalō ba nose wa-
 40 ma'ele'ō, ba fa'ato ni'ofaja, sawoe-
 sawē ba samboesamboea watalifoe-
 41 sota, ba no 2630. Da'ō ni'ofaja
 nga'ōtō ndraono Gereso, dozi si so
 halōwō ba nose wama'ele'ō, ni'ofaja
 ndra Moze A'aroni, dali goroiša
 42 Jehowa. Ba ba ni'ofaja nga'ōtō
 ndraono Merari, sawoesawē ba sa-
 43 mboesamboea watalifoesōta, i'ota-
 rai zi 30 fache ba si a'a moroi
 andrō, irege zi 50 fache, dozi si
 mōi ba halōwō andrō, ba nihalōhalō
 44 ba nose wama'ele'ō, ba fa'atō ni'o-
 faja andrō, sawoesawē, ba no 3200.
 45 Da'ō ni'ofaja andrō, nga'ōtō ndrao-
 no Merari, ni'ofaja ndra Moze A'a-
 roni, dali ni'oro'i'ō Jehowa chō
 46 Moze. Ba ba ni'ofaja andrō fefoe,
 ni'ofaja ndra Moze A'aroni ba sa-
 toca Ndraono Gizeraēli, Ono Lewi,
 sawoesawē ba samboesamboea wa-
 47 talifoesōta, i'otarai zi 30 fache ba
 si a'a moroi andrō, irege zi 50 fa-
 che, si mōi ba wangai halōwō andrō,
 ba nose wama'ele'ō ba ba halōwō
 48 fonoro andrō, fa'ato ni'ofaja andrō
 49 chōra, ba no 8580. Ba lafataro ba
 halōwōnia zamōsana — Moze za-
 maigi — dali goroiša Jehowa, hadia
 halōwōra, hadia norora, ni'ofajania
 andrō, dali ni'wa'ō Jehowa chō Moze.

FAZA 5.

I. Niheta ba golombasewa zi ra'i-
 ō. II. Nisalahini zinagō. III. Folo-
 he ba doena na so ndra alawe ni-
 wa'ō sohorō.

1 I. Ba hoemedede Jehowa chō Moze,
 2 imane : Wa'ō ba Ndraono Gizeraēli,
 laheta ba golombasewa dozi si no gō-
 na booe aeri ba si so si hoelō zona-
 na, ba dozi si no ra'iō, me no laba-
 baja mboto zi mate. (*Moz. III. 13,*
 3 *46; 21, 1*). He ira matoea, ba he ira
 alawe, ba ni'ohe baero, fa bōi ra'iō
 nahiara labe'e, me no ja'odo zi

4 sosō ba chōra. Ba la'o'ō da'ō Irao-
 no Gizeraēli, la'ohe baero golomba-
 sewa, dali ni'wa'ō Jehowa chō Moze,
 si manō wolaoe Ndraono Gizeraēli.
 • II. Ba hoemedede Jehowa chō Mo-
 5 ze, imane : Wa'ō ba Ndraono Gize-
 6 raēli : Na lafazōchi horō, he ira
 matoea, ba he ira alawe, horō nifa-
 zōchizōchi niha, na lalimo Jehowa,
 ba na tobali mo'ōmō niha si manō,
 (*Moz. III. 6, 2*), ba ndra moe'omba-
 7 cha'ō horō andrō, nifazōchira, ba
 la'ali zinagōra andrō, bōi ambō,
 ba samboea ni'olima wa'eboeania
 lanōnō, ba ba nilimora labe'e. (*Moz.*
III. 5, 5). Ba na lō sahatō ba da'ō,
 8 ba nibe'e ogaoeta andrō ena'ō, ba
 chō Jehowa mōi gogaoeta andrō
 nibe'e, tána ba gere, lō lai mbiri-
 biri si matoea andrō, fangatoelō,
 nibe'e ba wangatoelō ja'ia. Ba fe-
 9 foe zi no amaedola wegcro andrō,
 fōfō game'ala Ndraono Gizeraēli
 andrō, ni'amoni'ō, fefoe, ni'ohera
 chō gere, ba tána chōnia. Fefoe 10
 hadia ia ni'amoni'ō niha, ba chō-
 nia ; hadia ia nibe'e niha chō gere,
 ba no chōnia.

III. Ea hoemedede Jehowa chō 11
 Moze, imane : Hede ba Ndraono 12
 Gizeraēli, ōmane chōra : Na mosala
 ndronga niha, na ilimo ia, na so 13
 zoroedoe chōnia [niha bō'ō] ba na
 lō irongo sodonga ja'ia, na lō tebo-
 ka, he wa'ae no ra'iō ia ibe'e, ba
 na lō'ō gōi si so ba mbōrō, na lō
 moera'oe baewawō, ba na tesao 14
 chōnia wa'olohoe, na olohoe ia ba
 chō ndrongsania, me no ra'iō ia
 ibe'e — ma na tesao chōnia wa'o-
 lohoe, fa olohoe ia ba chō ndrongsania,
 he wa'ae lō si ra'iō ia —
 ba jamoe'ohe chō gere ndrongsania 15
 niha da'ō, ba i'olohē'ō soemange
 andrō, ni'wa'ō, nibe'e, ba chōnia
 andrō : sadoemba hamo gandroe,
 ba lō tola ilaoe jawa wanicha, ba
 he koemōjō, ba lō tola ilaoe. Me
 no soemange ni'ā, ba wa'olohoe,
 soemange ni'ā fama'ele'ō, famokai

16 horō. Ba jamoeſa'aso ia [ndra alawe andrō] ere, jamoebe'e fōna Jehowa. Ba ihalō nidanō ni'amoni'ō ere, ba nahia tanō; ba tanō ma'ifoe ihalō ere, tooe, baose, ba ilaee ba nidanō andrō. Ba ibe'e fōna Jehowa ndra alawe andrō ere, idoegoegō mboenia ba ibe'e ba dangania zoemange ni'ā andrō, soemange fama'ele'ō — no soemange ni'ā, ba wa'olohoe; ba idanō safeto andrō, idanō fangelifi, ba i'ohē tangania ere. Ba idōni ba doena ndra alawe ere, imane chōnia: Na lō soroedoe chōoe niha, na lō si sala ndra'oegō ba na tenga si ra'io ndra'oegō ba na lō horōoe chō ndrongaee, ba bōi jatobali famoenomō nidanō safeto andre, idanō fangelifi. Ba na no atō mosala ndra'oegō, na so horōoe chō ndrongaee, na no ra'io ndra'oegō ōbe'e, na no oeroedoe chōoe niha hō'ō, baero ndrongaee — (ba jamoebe'e ba hōloe ndra alawe andrō ere, ba hōloe fangelifi, imane ba ndra alawe andrō ere:) Jamoebe'e ni'elifi ndra'oegō Jehowa, ba niwamō; jamoebe'e Jehowa ariri zolamō ba abao daloemō; ba jamoetōrō mbetoe'aoe idanō fangelifi andre, ena'ō abao daloemō ba ena'ō ariri zolamō! Ba imane dania ira alawe: Jadoehoe! Jadoehoe! Ba itanō ba zoera wangelifi andrō ere, ba isasai ba nidanō safeto andrō, ba ifabadoegō ba ndra alawe andrō nidanō safeto andrō, idanō fangelifi, ena'ō itōrō daloenia idanō fangelifi andrō ba ena'ō afeto chōnia. Ba ihalō sa'ae ba danga ndra alawe zoemange ni'ā andrō ere, soemange ba wa'olohoe andrō; ihahae zoemange ni'ā andrō fōna Jehowa, ba i'ohē ba naha wame'e soemange. Ba ihalō zi sadane ere, fōfō zoemange ni'ā andrō, ihalō samohoea, nibe'e, fōfōnia, ba itoenoe ba naha wame'e soemange; aefa da'ō, ba ifabadoegō ba ndra alawe andrō nidanō andrō. Ba na no ifabadoegō

chōnia nidanō, ba na si ra'io ia, na no ilimo ndrongania, ba itōrō daloenia idanō fangelifi andrō, ba tobali afeto chōnia: abao dania daloenia ba ariri zolania, ba ni'elifi ndra alawe andrō ba niwara. Ba na tenga si ra'io ndra alawe andrō, na lō fa'ara'io'nia, ba lō gōna ia hadia ia, ba tola manabina ia. Da'ō gamachoita ba wa'olohoe. Na mosala ndra alawe, na so horōnia chō ndrongania, na si ra'io ia, ba ma zoei na tesao wa'olohoe ba ndra matoca, na olohoe ia ba chō ndrongania, ba jamoe'ohē fōna Jehowa ndra alawe andrō, ba jamoefatōrō chōnia nifachoi andrō, fefoe. Ba ira matoea andrō, ba si lō horō; ba ira alawe si manō, ba iloe'i horōnia.

FAZA 6.

I. Amachoita ba ni'amoni'ō chō Lowalangi. II. Famahowoe'ō gere niha sato.

I. Ba hoemedē Jehowa chō Moze, imane: Hede ba Ndraono Gizcraēli, ōmane chōra: Na so ndra matoea, ba ma ira alawe, sedōna mamaboe'oe ja'ia chō Lowalangi, na i'amoni'ō ia chō Jehowa, ba lō tola ibadoe nagoe ba hadia ia nibadoe si maboe niha; ba he na no moebali'ō nirō aisō (zoeka), ba lō tola ibadoe; fefoe hadia ia, na ōsi mboea nagoe mbōrōta, ba lō tola ibadoe, ba boea nagoe, he saeri, ba he ni'okōli'ō, ba lō tola i'ā. (Sangoehoeck. 13, 4. 5. Loek. 1, 15). Gōtō ni'amoni'ō ia, ba lō tola i'ā hadia ia nihalō ba nagoe, he hōnō, ba he oeli. Gōtō wa'ara, nifaboe'oenia ja'ia ni'amoni'ō, ba lō tola itōrō hōgōnia fanōwō. Irege no noemalō gōtō nifaboe'oenia ja'ia, ba ni'amoni'ō ia la'wa'ō; boenia, ba ifotoewoe. (Sam. I. 1, 11). Gōtō wa'ara nifaboe'oenia ja'ia chō Jehowa, ba lō tola mōi ia ba zi mate. Na mate namania, ba ma inania,

- ba ma talifoēsōnia matoea, ba ma talifoēsōnia alawe, ba lō tola ihalō fa'ara'iōnia, me no tohare chōnia we'amoni'ō andrō chō Lowalanginia.
- 8 Gōtō we'amoni'ō andrō chōnia, ba
- 9 ni'amoni'ō chō Jehowa ia. Ba na so zi mate, si lō moedōnadōna, ba zi so ia, na ra'iō ba zi manō hōgōnia andrō, si no moe'amoni'ō, ibe'e, ba itōwō mboenia; na loeo si fitoe
- 10 itōwō. Ba na loeo si wāloeo, ba domboea i'ohē foene ba ma ono marafadi, dombōea, i'ohē chō gere, ba zinga mbawandroehō nose wama'ele'ō. (*Moz. III. 5, 7*). Ba ibe'e soemange fameta horō zi sambōea ere, ba soemange nitoenoe zi sambōea, ifaigi chōnia wangatoelō ba da'ō, me no mosala ia ba zi mate andrō; ba na loeo da'ō, ba ifoeli
- 12 ni'amoni'ō hōgōnia iwā'ō, ba ifoeli i'amoni'ō ia chō Jehowa fa'ara nifaboe'oenia [fōna], ba ono mbiribiri si dōfi fa'eboea i'ohē soemange ogaōeta; ba tobali si lō moe'erai zi no noemalō irege da'ō, me no
- 13 ra'iō we'amoni'ō andrō chōnia. Ba da'ō gamachoita ba ni'amoni'ō chō Lowalangia: na no ahōwō gōtō we'amoni'ō andrō, nifaboe'oenia, ba la'ohē ia ba zinga mbawandroehō
- 14 nose wama'ele'ō. Ba soemange nibēnia chō Jehowa, ba ono mbiribiri si lō si sala, si dōfi fa'eboea, soemange nitoenoe, ba ono mbiribiri si alawe, si lō si sala, si dōfi fa'eboea, soemange fameta horō, ba biribiri si matoea, si lō si sala,
- 15 soemange fangorifi. Ba baero ō, ba samba koede koe si lō moe'aisōni, hama si sōchi, nifaroeka fanicha ba koe sanifi, nigoele'ō fanicha, ba soemange ni'ā andrō ba soemange
- 16 nibadoe, si fabōbō ba da'ō. Ba i'ohē fōna Jehowa ere, ba i'asiwai chōnia zoemange fameta horō ba
- 17 soemange nitoenoe. Ba biribiri si matoea andrō, ba i'asiwai soemange Jehowa, soemange fangorifi, awō goede andrō, si so si lō moe'aisōni;
- ba he soemange ni'ā ba soemange nibadoe andrō, ba i'asiwai chōnia ere. Ba jamoetōwō sa'ae mboenia, 18 ba hōgōnia ni'amoni'ō, niha andrō, ni'amoni'ō chō Lowalangi, ba da'ō, fōna mbawandroehō nose wama'ele'ō, ba jamoehalō mboenia andrō, ni'amoni'ō, jamoetibo'ō ba galitō zoemange andrō, ba galitō zoemange fangorifi andrō. (*Hal. zin. 21, 24*). Aeta da'ō, ba ihalō ere da'io
- 19 mbiribiri si matoea andrō, si no moerino, ba sagōrō koe si lō moe'aisōni ba goede no mege ba sagōrō koe sanifi, si lō moe'aisōni, ba ibe'e ba danga ni'amoni'ō andrō, na no itōwō mboenia andrō, ni'amoni'ō. Ba ihahae ere fōna Jehowa 20 nihahae; tāna chō gere ia, ame'ela ni'amoni'ō, lō lai nosoe andrō, nihahae ba faha andrō, fegero andrō. Awena tola ibadoe nagoe niha ni'amoni'ō andrō. (*Moz. II. 29, 27*). Da'ō gamachoita ba ni'amoni'ō andrō, si no mamaboe'oe ja'ia — hadia gōmōnia ba Lowalangi, ba we'amoni'ō ja'ia andrō, lō lai zi tola ibe'e na [baero ō]. Ōmō ba gamaboe'oela li andrō, me ifaboe'oe ia, ba itōrō, dali gamachoita andrō, ba we'amoni'ō andrō chōnia.
- II. Ba hoemede Jehowa chō Mo- 22 ze, imane: Hede chō ndra A'aroni 23 iraononia, ōmane: Na mifahowoe'ō Ndraono Gizeraēli, ba mimane chōra: **Jamoefahowoe'ō ndra'oegō Jehowa, jamoerogō ndra'oegō!** (*Sin. 64, 2; 134, 3*). **Jamofohaga mbawania chōoe Jehowa, jamoe'eboea'ō dōdōnia chōoe! Jamoefalemba hōrōnia chōoe Jehowa, jamoebe'e wa'ohahae dōdō chōoe!** Ndramoebē'e 27 tohare ba Ndraono Gizeraēli dōigoe, ba ja'odo zamahowoe'ō ja'ira.

FAZA 7.

I. Soemange nibe'e zatoea Ndrao-
no Gizeraëli ba we'amoni'õ ose wa-
ma'ele'õ. II. Nibe'e zamõsana hõgõ
mado andrõ, si felendroea, boesla.
III. Oroedoea nibe'e andrõ, fefoe.

- 1 I. **Ba** me no awai ifa'anõ nose
andrõ Moze ba me no ibajoini ba
me no i'amoni'õ, awõ wakakc chõ-
nia fefoe, ba me no ibajoini gõi
naha wame'e soemange ba mc no
i'amoni'õ, awõ wakake chõnia fefoe,
2 ba la'ohc zoemange satoea Ndrao-
no Gizeraëli, hõgõ madora andrõ —
sala'wa ganara andrõ, satoea ni'o-
faja no. Ni'ohera chõ Jehowa, a-
me'elara, ba õnõ goereta nifosagõ,
3 ba felendroea nono za'wi — daroe-
daroea zala'wa, ba samboesamboea
koereta ba sara nono za'wi zamõsa ;
4 da'õ la'ohc fõna nose. Ba imane
5 Jehowa chõ Moze : Tema chõra,
ena'õ te'ogoena'õ ba nilaoe andrõ,
ba nose wama'elc'õ ; ba ba danga
Nono Lewi õbe'e, õfaigi hadia zo-
goena ba halõwõra zamõsana, Ba
6 itema Moze goereta andrõ, awõ no-
no za'wi ba ibe'e ba danga Nono
7 Lewi. Domboea goereta ba õfa no-
no za'wi ibe'e ba danga ndraono
Gereso, balazi hadia zogoena ba
8 halõwõra. Ba õfa gocreta ba w'alo
nono za'wi ibe'e ba danga ndraono
Merari, balazi hadia zogoena ba
halõwõra, barõ mbawa Gitamari
9 andrõ, ono Ga'aroni etc. Ba ba
ndraono Gahati, ba l'õ, me solohe
ni'amoni'õ [sibai] andrõ ira ; ni'o-
sa'õ da'õ. Ba la'ohc sala'wa game-
10 ela ba we'amoni'õ naha wame'e
soemange, me loe tebajoini ia ;
fõna naha wame'e soemange labe'e
11 zoemange andrõ chõra sala'wa. Ba
imane Jehowa chõ Moze : Samõsa
ma'õchõ ndrasmoebe'e sala'wa zoe-
mange andrõ chõra, ba we'amoni'õ
naha wame'e soemange.
- 12 II. **Ba** si bõrõtaigõ mame'c soe-
mange chõnia, ba Nahaso, ono Ga-

minadabi, mado Joeda. Ba soema-
nge andrõ chõnia, ba mako firõ,
130 roefia fanoelo, ba figa seboea,
firõ, 70 roefia fanoelo ba zaga ni'a-
moni'õ, faoma nifo'õsi hamo si sõ-
chi, nifaroeka fanicha, soemange
ni'ã, ba samboea wiga ana'a, 10
14 roefia fanoelo, nifo'õsi samohoea
nitoenoe, ba sara nono za'wi, si ma-
15 toea, ba sageoe mbiribiri si matoea,
ba sara nono mbiribiri, si matoea,
si dõfi fa'eboea, soemange nitoenoe,
ba sageoe nambi si matoea, soe-
16 mange fameta horõ ; ba soemange
17 fangorifi, ba doea rozi nono za'wi, ba
lima nga'coe mbiribiri si matoea ba
lima nga'coe nambi si matoea, ba
lima rozi nono mbiribiri, si matoea,
si dõfi fa'eboea. Da'õ game'ela Na-
haso andrõ, ono Gaminadabi. Ba
18 mahemoloe õ, ba Natana'eli, ono
Zoeara, sala'wa mado Izasari.
Ba soemange chõnia ba mako
19-23 firõ, 130 roefia fanoelo, ba si ma-
nõ sa'ae, si mane chõ Nahaso no
mege. Da'õ game'ela Natana'eli a-
andrõ, ono Zoeara. Ba me loe si
24 tõloc, ba sala'wa Ndraono Zeboe-
loni, Eliabi andrõ, ono Helono.
Ba soemange chõnia, ba mako
25-29 firõ, ba si manõ sa'ae, si mane chõ
Nahaso no mege. Da'õ game'ela
Geliabi andrõ, ono Helono. Ba me
30 loe si õfa, ba sala'wa Ndraono Roe-
beno, Elisoeeri andrõ, ono Zedeoeeri.
Ba soemange chõnia, ba mako
31-35 firõ, ba si manõ sa'ae, si mane chõ
Nahaso no mege. Da'õ game'ela
Gelisoeri andrõ, ono Zedeoeeri. Ba
36 me loe si lima, ba sala'wa Ndrao-
no Zimeoni, Seloemieli andrõ, ono
Zoeri-Sada'i. Ba soemange chõ-
37-41 nia, ba mako firõ, ba si manõ
sa'ae, si mane chõ Nahaso no mege.
Da'õ game'ela Zeloemieli andrõ,
ono Zoeri-Sada'i. Ba me loe si
42 õnõ, ba sala'wa Ndraono Gado, Elia-
zafi andrõ, ono Degoeli. Ba
43-47 soemange chõnia, ba mako firõ, ba
si manõ sa'ae, si mane chõ Nahaso

no mege. Da'õ game'ela Geliazafi
 48 andrõ, ono Degoeeli. Ba me loeo
 si fitoe, ba sala'wa Ndraono Gefera-
 ji, Eliazama andrõ, ono Gamihoeedi.
 49-53 Ba soemange chõnia, ba mako
 firõ, ba si manõ sa'ae, si mane chõ
 Nahaso no mege. Da'õ game'ela
 Geliazama andrõ, ono Gamihoeedi.
 54 Ba me loeo si w'aloc, ba sala'wa
 Ndraono Manase, Gameliëli andrõ,
 55-59 ono Wedasoeri. Ba soemange
 chõnia, ba mako firõ, ba si manõ
 sa'ae, si mane chõ Nahaso no mege.
 Da'õ game'ela Gameliëli andrõ, ono
 60 Wedasoeri. Ba me loeo si si'wa, ba
 sala'wa Ndraono Mbenijami, Abida-
 61-65 no andrõ, ono Gideon. Ba soe-
 mange chõnia, ba mako firõ, ba si
 manõ sa'ae, si mane chõ Nahaso
 no mege. Da'õ game'ela Gabidano
 66 andrõ, ono Gideon. Ba me loeo si
 foeloe, ba sala'wa Ndraono Dano,
 Ahiëzeri andrõ, ono Ami-Sada'i.
 67-71 Ba soemange chõnia, ba mako
 firõ, ba si manõ sa'ae, si mane chõ
 Nahaso no mege. Da'õ game'ela
 Gahiczeri andrõ, ono Ami-Sada'i.
 72 Ba me loeo si felezara, ba sala'wa
 Ndraono Gaseri, Fagiëli andrõ, ono
 73-77 Ocherana. Ba soemange chõnia,
 ba mako firõ, ba si manõ sa'ae, si
 mane chõ Nahaso no mege. Da'õ
 game'ela Wagiëli andrõ, ono Oche-
 78 rana. Be me loeo si felendroea, ba
 sala'wa Ndraono Nafetali, Ahira
 79-83 andrõ, ono Genani. Ba soema-
 nge chõnia, ba mako firõ, ba si
 manõ sa'ae, si mane chõ Nahaso
 no mege. Da'õ game'ela Gahira
 andrõ, ono Genani.
 84 III. Da'õ we'amoni'õ naha wa-
 me'e soemange andrõ, me loeo te-
 bajoini ia, nibe'e zala'wa Ndraono
 Gizeraëli : 12 mako firõ ba 12 wi-
 85 ga seboeã firõ ba 12 wiga ana'a ;
 samboesamboea mako, ba 130 roefia
 fanoelo, ba samboesamboea figa
 seboea, ba 70 roefia ; firõ gamaga-
 86 noelo, ba zaga ni'amoni'õ. Fele-

ndroea wiga ana'a, nifo'õsi samo-
 hoea nitoenoe ; samboesamboea figa,
 ba 10 roefia fanoelo, ba zaga ni'a-
 moni'õ ; ana'a wiga andrõ fefoe, ba
 120 roefia fanoelo. Ba sa'wi fefoe, 87
 soemange nitoenoe, ba 12 nono za-
 wi ; ba 12 mbiribiri si mateoa, ba
 12 rozi nono mbiribiri, si mateoa,
 si döfi fa'eboea, awõ zoemange ni'ã
 andrõ, nifao ba da'õ, ba 12 nambi
 si mateoa, soemange fameta horõ.
 Ba fefoe za'wi, soemange fangandrõ 88
 saoha gölö, ba 24 nono za'wi ; ba
 60 mbiribiri si mateoa, ba 60 na-
 mbi si mateoa, ba 60 rozi nono
 mbiribiri, si mateoa, si döfi fa'e-
 boea. Da'õ we'amoni'õ naha wame'e
 soemange andrõ, me no tebjoini
 ia. Ba na möi bacha Moze ba nose 89
 wama'ele'õ, fahoehoeo chõ Jehowa,
 ba irongo linia chõnia, moroi ba
 lagõlagõ andrõ, ba dete dawõla
 zoera gorõisa, moroi ba naha andrõ
 ba gotaloea geroebi andrõ, si do-
 mboea ; si manõ wehedenia chõnia.
 (Moz. II. 25, 22).

FAZA 8.

I. Fangehao fandroe, ba naha
 wandroe ja'wa. II. Fangehao Ono
 Lewi. III. Ha me oega fache ira, na
 labõrõgõ we'amõ ba halõwõra.

I. Ba hoemede Jehowa chõ Mo- 1
 ze, imane : Hede chõ Ga'aroni, ba 2
 õmane chõnia : Na õbe'e ba naha
 wandroe wandroe andrõ, ba mifõna
 naha wandroe haga wandroe andrõ,
 si fitoe, õbe'e. (Moz. II. 25, 37). Ba 3
 i'o'õ da'õ A'aroni ; tãno fõna ba
 naha wandroe ibe'e wandroe andrõ,
 dali ni'wa'õ Jehowa chõ Mose. Ba 4
 naha wandroe andrõ, ba no ana'a
 nibõbõzi mege, wamazõchi ja'ia ;
 he tõlania, ba he boenga andrõ
 chõnia, oi ana'a nibõbõzi, dali wa-
 maedo andrõ, ni'oroma'õ Jehowa
 chõ Moze, si manõ ifazõchi naha
 wandroe andrõ.

II. Ba hoemede Jehowa chõ Mo- 5
 ze, imane : Toetoejoe Nono Lewi 6

- 7 ba Ndraono Gizeraëli bõ'õ, ba hao-
gõ ira. Õmane ehõra, wangehao
ja'ira : Õtefe ira idanõ fameta horõ,
ba latõwõ mboera, ma'asageoe ja'-
ira, lababago noechara ba lahaogõ
8 ira. Ba lahalõ nono za'wi, si ma-
toea, awõ zoemange ni'ã, si fabõbõ
ba da'õ — hamo si 'sõchi nifaroeka
fanicha — ba ja'oegõ, ba sara tõ
õhalõ ono za'wi, si matoea, soema-
9 nge fameta horõ. Ba õfa'aso nono
Lewi fõna nose wama'ele'õ ba õfa-
loecha'õ zato Ndraono Gizeraëli fe-
10 feoe. Awena dania mochede'õ ba
nono Lewi, fõna Jehowa ba latoefa
tangara Nono Lewi Iraono Gizera-
11 ëli. Ba ihahae Nono Lewi A'aroni,
fõna Jehowa, soemange nihahae,
nibe'e Ndraono Gizeraëli, ena'õ la-
halõhalõ halõwõ andrõ ehõ Jehowa.
12 (*Moz. II. 29, 24*). Ba Ono Lewi, ba
latoefa tangara hõgõ nono za'wi
andrõ, ba õ'asiwai, si sara, ba
soemange fameta horõ, ba si sara,
ba soemange nitoenoe ehõ Jehowa,
13 ba wameta sala Nono Lewi. Ba
õ'ohoe ehõ ndra A'aroni iraonia
Nono Lewi, ba õhahae ira soema-
14 nge nihahae ehõ Jehowa. Ba õ'o-
niagõ Nono Lewi ba Ndraono Gi-
zeraëli, ena'õ tána ehõgoe Nono
15 Lewi andrõ. Ba aefa da'õ, ba hana
na mõi bacha Nono Lewi, ba wa-
ngai halõwõ ba nose wama'ele'õ ;
õmanõ wangehao ja'ira ba õhahae
16 soemange nihahae. Boeala Ndraono
Gizeraëli ehõgoe manõ sa'ae ira,
salahi zi a'a ba wa'atoemboe, fefoe,
si a'a ndraono ba Ndraono Gizera-
ëli fefoe, wa no oehalõ ira ehõgoe.
17 (*F. 3, 12*). Me no ehõgoe fefoe zi
a'a ba wa'atoemboe, ba Ndraono
Gizeraëli, he ba niha, ba he ba
goerifõ. Me loeo oeboenoe no zi a'a
ba wa'atoemboe ba danõ Miseraji
oe'amoni'õ ira ehõgoe. (*Moz. II.*
18 *13, 2*). Ba no oehalõ Nono Lewi,
salahi zi a'a andrõ, fefoe, ba Ndrao-
19 no Gizeraëli. Ba no oebe'e tána ehõ
ndra A'aroni iraonia Nono Le-

wi andrõ nitoetoejoe ba Ndraono
Gizeraëli, ena'õ lahalõhalõ halõwõ
andrõ ba nose wama'ele'õ, sogoena
ba Ndraono Gizeraëli, ba ena'õ
ba'aba'a Ndraono Gizeraëli ira, fa
lõ gõna famakao Ndraono Gizeraëli,
na lahatõ'õ ena'õ ira ba ni'amoni'õ
andrõ. Ba lamañõ ba Nono Lewi
20 andrõ ira Moze A'aroni ba sato
Ndraono Gizeraëli fefoe ; la'o'õ sibai
ni'wa'õ Jehowa ehõ Moze, ba Nono
Lewi andrõ ; si manõ wolaoe Ndrao-
no Gizeraëli ehõra. Ba lafabetã'õ
21 horõra Ono Lewi, ba lababago
noechara ; ba ihahae ira A'aroni
soemange nihahae, ba ifaigi ehõra
wangafoelõ, ba wangehao ja'ira.
Ba aefa da'õ, ba mõi bacha ba
22 nose Nono Lewi, ba wangi halõ-
wõra ba nose wama'ele'õ, barõ
mbawa ndra A'aroni iraonia ;
dali ni'wa'õ Jehowa ehõ Moze ba
Nono Lewi andrõ ; si manõ wolaoe-
ra ehõra.

III. Ba hoemedede Jehowa ehõ
23 Moze, imane : Da'õ ia, ba Nono
24 Lewi andrõ : Na 25 fache ia ba ma
si a'a moroi andrõ, ba lafataro ia,
ba wanolo ba halõwõ andrõ, ba
nose wama'ele'õ. (*F. 4, 3*). Ba na
25 50 fache ia, ba aefa ia ba halõwõ ;
alacha lõ'õ sa'ae mohalõwõ. Ba
26 hana na mõi ia tohoetohoe danga
dalifoesõnia ba nose wama'ele'õ, ba
wangai halõwõ andrõ ; ba si ndroehoe
halõwõ, ba lõ'õ sa'ae ihalõ. Si
manõ wolaoemõ ba Nono Lewi a-
ndrõ, ba halõwõra andrõ.

FAZA 9.

I. He wisa wolaoe owasa fasa.

II. He wisa zi tebai fao. III. Boto
lawoee andrõ ja'wa nose.

I. Ba hoemedede Jehowa ehõ Moze,
1 ba danõ si mate, ba gahe hili Zi-
na'i, me dõfi si doea, aefa aheta
ira ba danõ Miseraji, me ba'wa si
fõfõna, imane : Bõi zi lõ lalaoe
2 gowasa fasa Iraono Gizeraëli, na
ba'wania. (*Moz. III. 23, 5*). Ba zi 3

meweledfa ba baŵa da'e lalaoe, na bongibongi, ba ginõtônia; mi'o'õ nifachoi fefoe, awõ nihonogõ ba chõnia, wolaoe ja'ia. Ba iŵa'õ Moze ba Ndraono Gizeraëli, lalaoe wasa andrõ. Ba lalaoe wasa ba mbaŵa si fõfõna andrõ, ba zi meweledfa, me bongibongi, ba danõ si mate, ba gahe hili Zina'i; la'o'õ sibai niŵa'õ Jehowa chõ Moze; si manõ wolaoe Ndraono Gizeraëli.

II. Ba so niha si no ra'iõ ba zi mate, ba toballi tebai lalaoe wasa, me loeo da'õ. Ba mõi ira chõ ndra Moze A'aroni, me loeo da'õ, lamane chõnia: No ra'iõ ndra'aga ba zi mate, ba hana wa te'ambõsi ndra'aga, me tebai ba ginõtônia mabe'e zoemange andrõ chõ Jehowa, awõ Ndraono Gizeraëli bõ'õ? Ba imane chõra Moze: Mibase'õ, da'oefondron drongo oea, hadia niŵa'õ Jehowa ba chõmi andrõ. Ba hoemedede Jehowa chõ Moze, imane: Wã'õ ba Ndraono Gizeraëli: Na so, ha niha ia, ba chõmi, ba ma ba nga'õtõmi dania, zi no ra'iõ ba zi mate, ba ma' si no mofanõ moekoli, ba ilaoe zoei wasa chõ Jehowa. Ba mbaŵa si doea, ba zi meweledfa, na bongibongi, lalaoe, lafo'awõ roti si lõ moe'aisõni ba goelegoele safeto, wemanga ja'ia. (*Moz. II. 12, 8*). Lõ tola lasaigõ hadia ia, irege mahemoloe, ba sara tõla lõ tola lafatõ chõnia; la'o'õ fefoe nifachoi ba wolaoe fasa andrõ, wolaoe ja'ia. (*Moz. II. 12, 46*). Ba si lõ fa'ara'iõ ba si tenga si mõi moekoli, ba na lõ ilaoe wasa, ba nise'e ia ba niwara, me no lõ nibe'enia soemange andrõ chõ Jehowa, me inõtônia; no tohare chõnia horõ ibe'e niha si manõ. Ba na so ba chõmi niha bõ'õ, ba na ilaoe wasa chõ Jehowa, ba dali chõnia nifachoi andrõ, awõ nihonogõ si wolaoe fasa andrõ. Ha sara gamachoi chõmi fefoe, he ba niha bõ'õ, ba he ba niha ba danõ. (*Moz. II. 12, 49*).

III. Ba me loeo tefa'anõ nose 15 andrõ, ba ibaloegõ lawoeo nose — ose nahia zoera goroisia — ba na bongi, ba jaŵa nose so ia, hoelõ haga galitõ. (*Moz. II. 40, 38*). Ba si 16 manõmanõ dania: ibaloegeõ ia lawoeo, ba ba zi bongi, ba hoelõ haga galitõ, iroegi moloeco. Ba ero 17 na ifazaŵa ia lawoeo, na iheta ia ba nose, ba lafazaŵa gõi ira Iraono Gizeraëli, ba ba zadada lawoeo andrõ, ba da'õ molombase Ndraono Gizeraëli. Dali goroisia Jehowa ba 18 wamazaŵa Ndraono Gizeraëli ja'ira ba dali goroisia Jehowa ba wolombasera; fatoea ahono jaŵa nose lawoeo, ba lõ laboelõ'õ ira ba golombaseŵa. (*Moz. II. 40, 37*). Ba na 19 iradõ ia jaŵa nose lawoeo, ba la'o'õ nilaoe Jehowa Iraono Gizeraëli, lõ lafazaŵa ira. Ba so gõi, ba ha mato 20 tõloe bongi lawoeo jaŵa nose; dali goroisia Jehowa ba wolombasera ba dali goroisia Jehowa ba wamazaŵara ja'ira. Ba so gõi, ba sara wongi 21 lawoeo, ba na ifazaŵa ia na moloeco, ba lafazaŵa gõi ira. Ba so zoei, ba sara loeo sara mbongi ia, ba na ifazaŵa ia lawoeo, ba lafazaŵa gõi ira: Ba so, ba doea wongi ia 22 ba ma sara waŵa, ba ma ara moroi andrõ, na iradõ ia jaŵa nose lawoeo, na ahono ia jaŵania. ba lõ laboelõ'õ ira ba golombaseŵa Iraono Gizeraëli, lõ lafazaŵa ira. Ba na isawa jaŵa lawoeo, ba lafazaŵa gõi ira. Dali goroisia Jehowa, ero 23 na molombase ira, ba dali goroisia Jehowa, ero na lafazaŵa ira; la'o'õ nifachoi Jehowa, dali goroisia Jehowa chõ Moze.

FAZA 10.

I. Torofe ba wame'e tandra. II. Aheta ira ba gahe hili Zina'i ba he wisa wofanõra. III. Ifasao ira Hobaba andrõ. IV. Fangandrõ Moze na mofanõ ba na tebato.

I. Ba hoemedede Jehowa chõ Moze, imane: Fazõchi chõoe dorofe, 1
2

- dombocia, nibōbōzi, wanazōchioe ja'ia, — sogoena ba wame'e tandra ba zato, na lafazaŵa ira ba golombaseŵa. Na telaoe, ba sowoelo chōoe zato fefoc fōna nose wama'ele'ō. Ba na ha sambocia telaoe, ba salaŵa andrō — hōgō Ndraono Gizeraēli — zowoelo chōoe. Ba na milaoe, fangechoegō niha, ba si so ba golombaseŵa tănō ba gatoemboecha loe zamazaŵa ja'ira. Ba na milaoe zamoeza tō, fangechoegō niha, ba si so ba golombaseŵa tănō miraja zamazaŵa ja'ira; nilaoe fangechoegō niha, na lafazaŵa ira ena'ō. Ba na ba wangowoelo sato, ba milaoe manō, si tenga fangechoegō niha. Ba iraono Ga'aroni, ere andrō zolaoe tofoe andrō; ba folaoe ja'ia, ba hoekoe chōmi dania, si lō teboelō, gōtōgōtō wa'ara. Ba na lasoewō ami ba danōmi emalimi, samakao ja'ami, ba na milaoe dorofe andrō, ba itōrō tōdō Jehowa, Lowalangimi, ami, ba te'efa'ō ami ba danga nemalimi andrō.
- 10 Ba he gōi na baŵa wa'omoeso dōdō chōmi, ba gowasa andrō chōmi ba ba wasoelōua, ba milaoe dorofe andrō, na mibe'e zoemange nitoenoe ba soemange fangorifi; ena'ō itōrō tōdō Lowalangi ami ibe'e; Jehowa ndra'odo, Lowalangimi.
- 11 III. Ba ba ndrōfi si doea, me baŵa si doea, ba zi mendrōfa gofa-ja'ō, ba isaŵa jaŵa lawoec andrō, moroi ba nose zoera gorois. Ba lafazaŵa ira Iraono Gizeraēli, monizanizara, laheta ira ba danō si mate, ba gahe hili Zina'i, ba ba danō si mate Farana adada lawoec.
- 13 Bōrōta wamazaŵara ja'ira da'ō, dali ni'oroi'ō Lowalangi chō Moze.
- 14 Si fōfōna aheta, ba mandrera ba golombaseŵa Ndraono Joeda sambasambawá; ba hōgō ngawawá andrō chōra, ba Nahaso andrō, ono Gaminadabi. Ba solohe ngawawá mado ndraono Izasari, ba Natana'eli andrō, ono Zoera, ba solohe ngawawá mado ndraono Zeboeloni, ba Eliabi andrō, ono Helono. Ba na no moedoedogō nose, ba lafazaŵa ira iraono Gereso ba iraono Merari, sangosa'ō ose. Aefa da'ō, ba aheta mandrera ba golombaseŵa mado Roebeno, sambasambawá; ba solohe ngawawá andrō, si fabōbō ba da'ō, ba Elisoeiri andrō, ono Zedeoeri. Ba solohe ngawawá mado ndraono Zimeoni, ba Seloemiēli andrō, ono Zoeri-Sada'i. Ba solohe ngawawá mado ndraono Gado, ba Eliasafi andrō, ono Degoeeli. Aefa da'ō, ba lafazaŵa ira nga'ōtō Gahati, sangosa'ō ni'amoni'ō andrō; ba irege so ira, ba no moefa'anō nose. Ba awena aheta mandrera ba golombaseŵa ndraono Geferaji sambasambawá; ba solohe ngawawá si fabōbō ba da'ō, ba Elisama andrō, ono Gamihoeidi. Ba solohe ngawawá mado ndraono Manase, ba Gameliēli andrō, ono Wedasoeri. Ba solohe ngawawá mado ndraono Mbenijami, ba Abidano andrō, ono Gideon. Ba aefa da'ō ba aheta mandrera ba golombaseŵa ndraono Dano, anghorita golombaseŵa fefoc, sambasambawá; ba solohe ngawawá, si fabōbō ba da'ō, ba Ahiezeri andrō, ono Ami-Sada'i. Ba solohe ngawawá mado ndraono Gaseri, ba Fagiēli andrō, ono Oeherana, ba solohe ngawawá mado ndraono Nafetali, ba Ahira andrō, ono Genani. Da'ō wamōfō'ō, na monizanizara Ndraono Gizeraēli wamazaŵa ja'ira, sambasambawá.
- 29 III. Ba me mofanō ira, ba imane Moze chō la'onia Hobaba, ono Regoeeli, Iraono Midiano andrō: Hiza, mofanō sa'ae ndra'aga, masawá danō nifaboe'oe Jehowa, wangoema'ō: oebe'e chōmi; ae awōma, ba lō ma'ambōsi mbōli gōlōoe; noa sa ifaboe'oe zi sōchi sibai ba Ndraono Gizeraēli Jehowa! Ba imane: Lō omasido mōido awōmi; oefoelido ba chōma, ba niwama.

- 31 Ba i'andrō [chōnia Moze], imane : ifoeli labōrōtaigō gōi Iraono Gize-
Bōi erogō ndrā'aga ; noa sa sangila
ndra'oegō, heza mabe'e nahama
wolombase, ba danō si mate, ba
acha sangombacha lala chōma
32 ndrā'oegō. Na mōi'ō awōma ba na
faloechaga dania zi sōchi sibai a-
ndrō fefoe, nibe'e Jehowa chōma,
33 ba lō ma'ambōsi mbōli gōlōoe. Ba
laheta ira ba gahe hili Jehowa,
mofanō ira, tōloe ngaloeo, ba so-
waōwaō fōnara dawōla andrō, na-
hia zoera gorōisa Jehowa, zi tōloe
ngaloeo fofanō andrō, ba wanggaloci
34 naha wolombase chōra. Ba lawoeo
andrō chō Jehowa, ba jawāra so
na ma'ōchō, na laheta ira ba golo-
mbasewa.
- 35 IV. **Ba** na mofanō dawōla, ba
imane Moze : Faoso Jehowa ! ena'ō
moezaewe zi fa'oeoe chōoe, ba
ena'ō moloi fōnaoc zi fatioe tōdō
36 chōoe ! (*Sin. 68, 2*). Ba na iroegi
golombasewa, ba imane : Foeli'ō
Jehowa ba zi mewoeoe ngahōnō
wa hōnō andrō Iraono Gizeraēli !

FAZA II.

I. Te'otōe'ō alitō wekōkōkōkō zato.
II. Folee'aloē'a zato ba fa'anoezoe
dōdōra „mana” andrō. III. Manga-
rōngarō Moze ba wa'abe'e halōwō-
nia, ba hadia niwā'ō Lowalangī.
IV. Satoea mbanoea andrō si fitoe
ngafoeoe. V. Siate ; fotoe woloē'a-
loē'a andrō.

- 1 I. **Ba** latahigō Jehowa niha sato,
wa hoelō nifakao ira, lafarongogō
chō Jehowa. Ba me irongo Jehowa
ba mofōnoe ia ; ba ifatōrō chōra
galitō Jehowa, si manga golomba-
sewa ōsa. (*Moz. II. 16, 2. Moz. III.*
2 *10, 2. Sin. 78, 21*). Ba la'angarōfi li
3 Moze sato ; ba mangandrō Moze
chō Jehowa, ba mate galitō andrō.
3 Andrō wa labe'e tōi naha andrō
Dabera (anoenoea), me no itōrō ira
alitō andrō, chō Jehowa, ba da'ō.
4 II. **Ba** tcsao wangisō ba niha
bō'ō andrō, si no fao chōra ; ba
- ifoeli labōrōtaigō gōi Iraono Gize-
raēli mangarōngarō, lamane : Ha
niha zame'e chōma diwo ? (*Moz. II.*
12, 38. *Sin. 106, 14. Kor. I. 10, 6*).
Itōrō tōdōma gi'a andrō, ni'ama
5 mege ba danō Miscraji, si lō bōli,
ba la'izeo andrō, ba bawa limi ba
kalamboza ba bawa ba dasoe. (*F.*
21, 5). Ba ija'e, ba si mate olofo
6 ndrā'aga, me lō hadia ia ; lō hadia
ia ma'ila, ha „mana” andrō. Ba
7 „mana” andrō, ba no hoelō mboea
gatoemba ba si mane moetiara wa-
maigida. (*Moz. I. 2, 12*). Ba latōrōi
8 danō wangozaragō ja'ia ba lakisa,
ba so gōi, ba latoctoe ; awena da-
nia larino ba mbowoa, ba labali'ō
koece sanifi ; ba hoelō koece nisala ba
wanicha wa'ami. (*Moz. II. 16, 21*).
Ba na aechoe namo ba golombasewa
9 ba zi bongi, ba aechoe gōi jawā
„mana” andrō.
- III. **Ba** me irongo Moze manga-
10 rōngarō zamōsana ba mbawandroe-
hō nosenia, niha sato, sambasamba
omo, ba mofōnoe sibai Jehowa ba
anoezoe sibai dōdō Moze gōi. Ba
11 imane Moze chō Jehowa : Hana wa
ōfakao genonioe, ba hana wa lō'ō
sa'ae ba dōdōoe ja'odo, wa ōbe'e
manō ba hoeloegoe zi samboea soi
12 andre ? Hadia, ja'odo mege zana-
bina si samboea soi andre ba ja'o-
do zadono ja'ia, wa ōwā'ō chōgoe
iada'e : Hagi ia, si mane sangai
ono ba ndrāono si lō aefa na ba
mbagi zoesoe, ba ohe ba danō a-
ndrō, nifaboe'oeogoe chō ndrā toc-
ara fahōloesa ? Heza oehalō ndrivo,
13 ba wame'e ba zi samboea soi andre ?
Mangarōngarō ira chōgoe, lamane :
Faigi chōma ndrivo, ōma ! Tebai
14 oe'ohe noro andrō, si so ba hoe-
loegoe, ba zi samboea soi andre,
tebai, na ha ja'odo ; no tenga inō-
tō norogoe. Na ōlaoc chōgoe da'ō,
15 ba si sōchinia, na ōdōlō wamoenoe
ja'o, na so atō ba dōdōoe ndrā'odo,
fa bōi sa'ae oefaignaigi wamakaogoe
andrō. Ba imane Jehowa chō Mo-
16

- ze : Kaoni chōgoe niha, 70, satoea Ndraono Gizeraēli, ni'ilaoc wa no salaŵa ira ba mbanoeara ba samai-gimaigi sato; ba nose wama'ele'ō ohe ira, ena'ō la'iaḡō ngaimō ba 17 da'ō. (*Moz. II. 18, 21*). Ba mōido tooe dania fahoehoeo chōoe ba da'ō, ba oehalō ma'ifoe Geheha andrō, si no ahono chōoe, ba oefa'ema chōra, ena'ō latolo'ō wolohe noro andrō ba niha andre, fa bōi ha 18 ja'oegō zi onoro ja'ia. Ba ba niha sato, ba ōmane : Mifaigi, fa lō fa'ara'iōmi mahemoloe, so gōmi diwo dania; noa sa mangarōngarō ami, nirongo Jehowa, me mimane : Ha niha zame'e chōma diwo, ōma ? Noa sa ohahaoe dōdōma ba danō Miseraji mege! Ba so dania chōmi ndrivo ibe'e Jehowa, ena'ō lō ambō 19 ōmi. (*Jos. 3, 5*). Tenga ha ma'ōchō ba tenga ha doea ngaloeo, ba tenga ha lima ba tenga ha foeloe ba tenga ha doea woeloe ngaloeo mi'ama- 20 nga'ō, alo'o sara waŵa wa'ara dania, irege tebai sa'ae mi'ago hoes, irege ogoro ami; noa sa lō ba dōdōmi Jehowa, si sosō ba chōmi, ba no mangarōngarō ami ba no mi- mane : Hadia atō, wa aheta mege ita ba danō Miseraji ? (*F. 21, 5*).
- 21 Ba imane Moze : Ōnō ngaotoe ngahōnō zabōlō niha andrō, si so ndra'o, ba ōfaboe'oe, wangoema'ō : Modiwo ira oebe'e, ba toball alo'o sara wa- 22 ŵa wa'ara la'amanga'ō ? Hadia, tola tetaba ōra mbiribiri ba saŵi, 23 balazi abōnō ōra ? Ba imane Jehowa chō Moze : Hadia, no ambō wa'abōlō Jehowa ? Awena dania ō'ila, na itōrō nifaboe'ogoe chōoe, ba na lō'ō. (*Jes. 50, 2*).
- 24 IV. Ba mōi baero Moze mango- mbacha ba niha sato niŵa'ō Jeho- wa. Ba ikaoni zi fitoe ngafocloe, salaŵa mbanoea, baero nose ifa'aso, 25 fasoei. Ba mōi tooe Jehowa ba la- woeo andrō, fahoehoeo chōnia. Ba ihalō ma'ifoe Geheha andrō, si no ahono chōnia ba ifa'ema ba zi fitoe ngafocloe niha andrō, salaŵa andrō. Ba me manandrōsa chōra Geheha ba mama'ele'ō ira, ba dania, ba lō'ō sa'ae. (*Hal. zin. 10, 44*). Ba 26 daroea zi no torōi foeri, ba golombaseŵa; Eledado dōi zi samōsa ba Medado zi samōsa. Ba ba chōra gōi mōi Geheha, noa sa awō nitanō ba zoera ira, ba lō si mōi ira ba nose, ba toball ba golombaseŵa mama'ele'ō ira. Ba fagohi nono 27 matoea samōsa, isaŵa Moze, imane chōnia : Mama'ele'ō ba golombaseŵa ndra Eledado Medado! Ba imane 28 Josoea andrō, ono Noeni, si no ngoningoni Moze, i'otarai iraono ia : He Toeagoe, Moze, tenaŵa ira ! Ba 29 imane chōnia Moze : Hadia, ja'oegō zame'e lala chōgoe ? Ena'ō na sama'ele'ō manō mbanoea Jehowa fefoe, ena'ō ifa'ema chōra Geheha- 30 nia Jehowa ! Ba ifoeli ia ba golombaseŵa Moze, awō zatoea Ndraono Gizeraēli andrō.
- V. Ba tesao nangi nifatōrō Jeho- 31 wa, sangoloi'ō siate moroi ba mbe- we nasi, ifatōrō ba golombaseŵa; ma'ōchō fofanō tánō andre ba ma'ōchō fofanō tánō sa, ba zi tefasoei olombaseŵa, doca hela wa'awe'ewe'e aefa ba danō. (*Moz. II. 16, 13. Sin. 78, 27*). Ba maoso ira, ma'ōma'ōchō 32 ba sara wongi ba ma'ōma'ōchō mahemoloe la'ozaragō ziate; si lō oja'oja mangozaragō, ba no mato 14 ngaso'e, ba labologō ba zi tefasoei olombaseŵa [ba wangokōl'i'ō]. Ba me la'aga'aga na ndrivo andrō, 33 me lō sahori na, ba tesao wōnoe Jehowa chōra, ba ifatōrō chōra wamakiko sabōlōbōlō. (*Sin. 78, 30. 31*). Andrō wa labe'e tōi naha andrō 34 Kiberoti hata'awa (lewato zoloe'alo- loe'a), me ba da'ō lako'o niha so- loe'alo'e'a andrō. Ba i'otarai Kibe- 35 roti hata'awa, ba lasaŵa Haserotī, ba tebato ira ba lasaŵa Haserotī.

FAZA 12.

I. Moekökökökö ndra Mirija A'aroni chō Moze. II. Iboe'a ba hoeloe genoninia Moze Lowalangi. III. Tebe'e fotee Mirija mbocoe aeri, ba ifoeli dōhō ba wangandrō Moze.

- 1 I. Ba labōbōgō chō Moze zi lō sōchi ira Mirija A'aroni, bōrō ndra alawe Ndrawa Gaitiofia andrō; noa sa ira alawe Ndrawa Gaitiofia nihilōnia. (*Moz. II. 2, 21*). Ba lamane: Hadia, ha chō Moze mege fahoehoeo Jehowa? Hadia, lō si fahoehoeo ia chōma? Ba irongo
- 3 Jehowa. Ba no sebolo sibai tōdō Moze andrō, moroi ba niha bō'ō fefoe ba goeli danō.
- 4 II. Ba i'ogomoezaō imane Jehowa chō ndra Moze A'aroni Mirija: Mi'ae ba nose wama'ele'ō, datōloe ami! Ba mōi ira, datōloe ira. Ba mōi toee Jehowa, ba mboto lawoeo, i'agō mbawandrehō nose, moehede ia chō ndra A'aroni Mirija; ba mōi
- 6 baero zi daroea andrō. Ba imane: Mifondrondrongo niwa'ōgoe! Na so ba chōmi zama'ele'ō ba oe'oroma'ō ndra'ō chōnia ba gangilata, ba ma
- 7 ba wangifi moehedede chōnia. Ba tenga si manō chō genonigoe Moze andrō; no ba dangania tebe'e fefoe hadia ia jomo chōgoe. (*Heb. 3, 2*).
- 8 Fahoeohoeo ndra'ō chōnia, faoedoe wawa ndra'aga, ba tenga ba dahōdahō, anehe ia nga'eoe Jehowa. Ba hana wa lō ata'oe ami mibōbōgō zi lō sōchi chō genonigoe andrō, chō Moze andrō? (*Moz. II. 33, 11*).
- 9 Ba mofōnoe sibai chōra Jehowa, ba iheta ia, ba iheta gōi ia ba nose lawoeo. Ba i'ozoemagō tehawoe booe aeri Mirija, afoesi, hoelō mbetoea. Ba me i'otahōgō ia A'aroni, ba no tehawoe booe aeri ia, si lō moedōnadōna. (*Moz. V. 24, 9*).
- 11 Ba imane A'aroni chō Moze: He Toea, bōi be'e horōma, me no hoelō zowōhō mowa ndra'aga ba me no
- 12 molalō ndra'agá! Bōi hoelō nono

si no mate moroi ba daloe ia, si no matonga obooe ōsi, na i'otarai daloe ninania! Ba i'angarōfi li Jehowa Moze, imane: He Lowalangi, fadōhō chōnia! Ba imane Jehowa chō Moze: Hadia na no idiloi mbawania amania, ba hadia, tenga fitoe bongi wa'ara aila ia? Ba fitoe bongi jamoe'iagō baero golombasewa, ni'oniagō; ba na aefa da'ō, ba hana na lafoeli lafa'amōi ia. (*Moz. III. 13, 46*). Ba la'oniagō Mirija, baero golombasewa, fitoe bongi. Ba lō latohoegō wofanō, irege no moefoeli moefa'amōi Mirija. Ba aefa da'ō, ba laheta ira ba Haseroti andrō, ba ba danō si mate Farana molombase ira dania. (*F. 10, 12*).

FAZA 13.

I. Tefatenge zamaoeze tanō Gan'ana. II. Mōi ira. III. Aboe dōdō zato, ba irara Kalebi.

I. Ba hocmede Jehowa chō Moze, imane: Fatenge niha, ena'ō lafaoezei danō Gan'ana andrō, nibe'egoe ba Ndraono Gizeraēli dania; samōsa zamboea mado mifatenge, ha sambalō salawara. Ba ifatenge Moze, moroi ba danō si mate Farana, dali goroiisa Jehowa, ha sambalō si no salawa ba Ndraono Gizeraēli. (*Moz. V. 1. 22*). Ba da'e dōira: Mado Roebeno, ba Samoea, ono Zakoeri; ba mado Zimconi, ba Safata, ono Hori; ba mado Joeda, ba Kalebi, ono Jefoene; ba mado Izasari, ba Igeala, ono Josefo; ba mado Geferaji, ba Hosea, ono Noeni; ba mado Mbenijami ba Falati, ono Rafoc, ono mado Zeboeloni, ba Gadiēli, ono Zodi; ba mado Josefo, mado Manase andrō, ba Gadi, ono Zoesi; ba mado Dano, ba Amiēli, ono Gamali; ba mado Gaseri, ba Setoero, ono Micha'eli; ba mado Nafetali, ba Nahebi, ono Wofisi; ba mado Gado, ba Gūeli, ono Machi.

- 16 Da'õ dõi niha andrõ nifatenge Moze, ba wamaoeze tanõ. Ba tõi Hosea andrõ, ono Noeni, ba Josoea
- 17 ibe'e Moze. Ba ifatenge ira Moze ba wamaoeze tánõ Gana'ana andrõ. Ba imane chõra : Mi'ae mija'wa ba da'õ ba danõ tánõ raja, misõsõ hili
- 18 andrõ ; mifaiji he wisa danõ andrõ, ba na sabõlõ niha andrõ, si so ba danõ, ba na samomõ, ba na sambõ
- 19 fa'ato, ba na si no ato ; he wisa gamoeata danõ andrõ, ba zi so ira, na si sõchi, ba na si lõ sõchi, ba he wisa mbanoea, nahiaira andrõ, na ba danõ manõ so ira, ba na ba
- 20 mbanoea saro ; ba he wisa nowi gõi, na satabõsinanõ, ba na safoeo ; na so dõla geoe, ba na lõ'õ. Ba mi'abe'e'õ sa'ae dõdõmi ba mi'ohe ba da'e õsa mboca danõ ! Ba no
- 21 ba'wa mboea nagoe sahoelõ. Ba mõi ira misi ja'wa, lafaoezei danõ, i'otarai danõ si mate Sini andrõ, iroegi Rehobi, irege wabali'wa lala ba Hamata.
- 22 II. Mõi ira misi ja'wa ba danõ tánõ raja ba laroegi Heberona, banoea ndra Ahima, Sezai, Talamai, nga'õtõ Genaki andrõ. Ba Heberona andrõ, ba mewitoe fache fõna wanaroe'õ Soana ba danõ Miseraji
- 23 tetaroc'õ mege. (*Jos. 15, 14*). Ba me laroegi ndraso Esikoli andrõ, ba lataba zara ndraha nagoe, fabaja boea, sangamohi, ba daroea zamba-bea, ba lahalõ gõi mboea dalimo
- 24 õsa ba boea ara õsa. Ba andrõ wa labe'e tõi ndraso andrõ ndraso Esikoli, ba mboea nagoe andrõ, nitaba Ndraono Gizeraëli ba da'õ.
- 25 III. Ba me no iroegi 40 wongi, me no lafaoezei danõ, ba lafoeli
- 26 ira. Mowaõwaõ ira, ba laroegi ndra Moze A'aroni ba Iraono Gizeraëli fefoe, sato, ba danõ si mate Farana, ba Gadesi ; ba la'ombacha'õ chõra ba ba zato fefoe loaloea, ba la'oroma'õ chõra mboea danõ andrõ.
- 27 Ba ladoenõdoenõ chõ Moze, lamane : No maroegi danõ andrõ, nifatengeoe
- ja'aga. Si ndroehoe sa, si falawoe soesoe ba we wani, ba ja'e mboca danõ ; ba si ndroehoe gõi niha andrõ, si so ba danõ, ba no sabõlõ, ba banoea, ba saro ba seboea sibai, ba noa gõi ma'ila ba da'õ nga'õtõ Genaki andrõ. (*Moze. V. 9, 2*). Ba danõ tánõ raja, ba Iraono Gamaleki ; ba ba hili, ba Iraono Cheti, ba Iraono Jeboesi ba Iraono Gamori ; ba Dawa Gana'ana zi hene asi ba fatambai Joridano. Ba Kalebi zondrara tõdõ zato ba chõ Moze, imane : Mõi zoei ita misi ja'wa, tahalõ chõda danõ ; tenga safõchõ sibai wola'wa ja'ira ! Ba lamane awõnia si fao chõnia mege misi ja'wa : Tebai tasoeuwõ niha andrõ, no sabõlõ abe'e ira ! Ba si lõ sõchi la'ombacha'õ ba Ndraono Gizeraëli, ba danõ andrõ, nifaoezeira, lamane : Tanõ andrõ nitõrõima, ba wamaoeze ja'ia, ba i'aga'aga niha si so ba chõnia, ba niha andrõ fefoe, ni'ilama ba da'õ, ba no si tenga inõtõ fa'ebocae. Ba no ma'ila gõi ba da'õ niha andrõ seboea sibai, nga'õtõ Genaki andrõ, awõ zeboea sibai andrõ, ba amaedola larewe ndra'aga fõnara, wamaigima, ba si manõ gõi wamaigira.

FAZA 14.

I. Mola'wa zato ba tebai lahonogõ ira ira Josoea Kalebi. II. Ifeta'oe ira Lowalangi ba mangandrõ Moze. III. Te'ombacha'õ chõra, wa 40 fache irõrõ ira ba danõ si mate Lowalangi IV. Te'ala zabe'e tandro andrõ, labe'e Dawa Gana'ana.

I. Ba moe'ira'ira niha sato fefoe, mangarõngarõ ira ba zi bongi andrõ. Ba dozi Iraono Gizeraëli, ba koemõkõkõkõ chõ ndra Moze A'aroni, lamane chõra sato fefoe : Alai ndra'aga ! ena'õ na mate megendra'aga ba danõ Miseraji, ba ma ba da'e, ba danõ si mate ! (*Sin. 106, 25*). Hana wa edõna i'ohe ita ba danõ andrõ Jehowa, ena'õ ba mbawa

zi'ōli mate ita ? Ba ō nemali wo'omoda ba iraono sawoejoe chōda. Hadia, tenga si sōchinia, na tafoeli ita ba danō Miseraji ! Ba faoma lamane chō nawōra : Datafaigi ehōda zolohe ja'ita, ba tafoeli ita ba danō Miseraji ! Ba lafalōgoe tooe ira ba danō ira Moze A'aroni, fōna Ndraono Gizeraēli sato, fefoe, si no owoele ba da'ō. Ba lasika noechara ira Josoea, ono Noeni, Kalebi, ono Jefeone, si no fao gōi ba wamaoeze tanō andrō, ba lamane ba Ndraono Gizeraēli sato, fefoe : Tanō andrō, nitōrōima, ba wamaoeze ja'ia, ba no tanō si maoeloe fa'asōchi. Na eboea dōdō Jehowa chōda, ba i'ohē ita ba danō andrō ba ibe'e ehōda — tanō si falawoe soesoe ba wē wani ! Ba bōi mila'wa Jehowa ba bōi mi'ata'oe fi niha ba danō andrō ; ta'ā sa'ae ira dania. No aheta chōra mba'aba'ara andrō, ba ja'ita, ba nitalo Jehowa ; bōi mi'ata'oe fi ira ! (Moz. V. 20, 3. Rom. 8, 31). Ba me hatō ma'ifoe tō lateboe kara ira sato fefoe, ba oroma lachōmi Jehowa ba Ndraono Gizeraeli fefoe, ba nose wama'cle'ō.

11 II. Ba imane Jehowa ehō Moze : Ha wa'ara tebato wango'aja niha andrō ja'o, wa lō fadoehoe dōdōra ehōgoe, lō lai dandra andrō fefoe, si no oelae ba ehōra andrō ! Da'oeboenoe ira fēhō waba, cese'e ira, ba ja'oegō oebe'e foeroegō soi [si bohoe], seboea ba sato niha moroi chōra ! (Moz. II. 32, 10). Ba imane Moze ehō Jehowa : Ba larongo Dawa Miseraji ; noa sa ō'ohē mija'wā, moroi ba ehōra, soi andre fa'abōlōmō andrō, ba la'ombacha'ō ba niha ba danō andre, ba zi no terongo, wa ba hōenō niha andre so ndra'oegō, ja'oegō Jehowa, awō wa no ō'oroma'ō ndra'oegō, fa fa'ila bawa. ja'oegō Jehowa, awō wa no so ja'wara lawoeo andrō ehōe, wa mowa'ōwa'ō fōnara, na ma'ōehō, ba boto lawoeo, ba ba zi bongi,

ba boto galitō. (Moz. II. 13, 21). Ba 15 na ōboenoe soi andre, hoelō na ha samōsa, ba lamane dania soi bō'ō, si no mamondrongo toeriamō andrō : Me no tebai Jehowa, i'ohē 16 ba danō andrō, nifaboe'oenia ehōra fahōloesa, soi andrō, andrō wa i'ohē boenoe ira ba danō si mate. (Moz. V. 9, 28). Ena'ō na oroma sibai 17 wa'abōlōe, ja'oegō Jehowa, si mane nifaboe'oemō, me ōmane : Sebolo 18 tōdō Jehowa ba si no fahōna fa'ahaehō dōdō ; sala ba olalōwa, ba ibe'e aefa, ba lō'ō sa aefa sibai wotoe ; horō ndra ama i'ohēkoc ba ndraono, iroegi tōloe, ōfa nga'ōtō. (Moz. II. 34, 6. 7. Jon. 4, 2). Be'e 19 aefa horō niha andre, ba wa'eboea wa'ahachō dōdōe andrō, si mane fame'oe aefa horōra i'otarai ba danō Miseraji, iroegi ma'ōehō ! Ba 20 imane Jehowa : Oebe'e aefa chōra, oe'o'ō ni'andrōe. **Ba si ndroehoe-ndroehoe : faja wa no saeri ndra'o, na faja wa anōnō dania goeli danō lachōmi Jehowa,** ba na la'ila dania 22 danō andrō niha andrō fefoe, si no mangila laehōmigoe andrō, awō dandra andrō fefoe, nilaogoe ba danō Miseraji ba ba danō si mate, ba si no manandraigō zoci ja'odo, no mewoele sa'ae, ba si lō mamondrongo ligoe, na la'ila danō andrō, nifaboe'oegoe chōndra toeara fahōloesa ; samōsa lō sangila dania, ja'irā andrō, fefoe, si no mango'aja ja'o, (Moz. V. 1, 35. Sin. 95, 10. 11. Heb. 4, 3). Ba enonigoe Kalcbi andrō, si 24 so Eheha bō'ō, ta'ila, ba si no molo'ō sibai chōgoe, ba oe'ohē ba danō andrō, si mōi ia mege ba la'ochōgō dania madoenia. (Jos. 14, 9). Ba Iraono Gamaleki ba Dawa Gana'ana, ba ba zalo'ō tanō so. Mahemoloe, ba mifoeli ami, mi'ae ba danō si mate, mitōrō lala sae'choe ba nasi zoe'choe. Ba hoemedē 26 Jehowa chō ndra Moze A'aroni, imane : Ha wa'ara dōhō wekōkō- 27 kōkō niha si lō sōchi andrō ehōgoe ?

28 Fekōkōkōkō Ndraono Gizeraēli andrō chōgoe, ba no oerongo! Ōmane chōra: Faja wa no saerai ndra'o, iwa'o Jehowa, na lō oefatōrō chōmi niwa'ōmi andrō, nirongo dōgi dalingagoe. Ba danō si mate andre adoeoe mbotomi, ha wa'ato ami ni'ofaja no — dozi, i'otarai zi 20 fache fa'eboea ba si a'a moroi andrō, ja'ami si no moekōkōkōkō chōgoe!

30 (*F. 26, 65. Heb. 3, 17*). Samōsa lō sondroegi tanō andrō, motōi ja'ami andrō, tanō si no oetoeoeroe chōmi, nahami, fahōloesa, baero Kalebi andrō, ono Jefeone, ba Josoea, ono

31 Noeni. (*Jos. 14, 1*). Ba iraono sawoejoe chōmi, niwa'ōmi ō nemali dania — da'ō oe'oe ba danō dania, ena'ō la'ila danō andrō, ni'ositengagōmi. Ba botomi, ba sadoeoe ba

33 danō si mate. Ba iraonomi, ba 40 fache wa'ara lakoebaloi goerifōra ba danō si mate, hoekoe wola'wami andrō, balazi no ahori ase'e ami ba

34 danō si mate. Dali zi 40 ngaloeo, me mifaoezei danō andrō — sara ngaloeo, ba dōfi labe'e — tobali 40 fache miloe'i hoekoe lalōmi andrō; ena'ō aboto ba dōdōmi, he wisa na

35 oebōda dangagoc! Ja'odo andre, Jehowa, zangoema'ō; si ndroehoe, si manō dania wolaogoe ba niha si lō sōchi andrō fefoe, si no mamagōlō ba wola'wa ja'odo; ba danō si mate andre ahori ira, ba da'e

36 mate ira. Ba mate niha andrō nifatenge Moze, ba wamaoeze tanō andrō, ba si no mamobōrō fekōkōkōkō zato fefoe chōnia, me mangawoeli ira, wangombacha sata'oe ira

37 ba danō andrō — niha andrō, si no mangombacha sata'oe ira ba danō andrō, ba mate fōna Jehowa, fa'amate si lō moedōnadōna. (*Kor. I. 10, 10. Joed. a. 5*). Awai zi lō mate niha andrō, si no mōi mamaoeze tanō andrō, ha Josoea, ono Noeni, ba Kalebi, ono Jefeone. Ba me i'ombacha'ō ba Ndraono Gizeraēli fefoe niwa'ō andrō Moze, ba aboe sibai dōdōra.

IV. Ba mahcmoloe ō, ba lahoelō 40 wongi wana'wa mija'wa hili, lamane: Omasiga mōi mija'wa ba danō andrō, niwa'ō Jehowa; noa sa mosala ndra'aga. Ba imane Moze: 41 Hana wa edōna ami misawō zoei niwa'ō Jehowa? Lō'ō sa fachai! (*Moz. V. 1, 41*). Bōi mi'ae mija'wa, 42 lō'ō sa fao chōmi Jehowa; ja bōi te'ala ami labe'e emalimi andrō. Oedoemi sa ba da'ō Ndraono Gamaleki ba Dawa Gana'ana, ba mate ami ba mbawa zi'ōli. Me no mi'erogō Jehowa, ba lō'ō sa'ae itolo ami! Ba lō aloeloe; mōi ira mija- 44 wa ba hili la'wa'ō ba tawōla zoera gorōisa Jehowa ba he Moze, ba lō aheta ba golombase'wa. Ba so 45 Ndraono Gamaleki, awō Ndrawa Gana'ana, sowanoea ba hili andrō, mōi ira mitoe, latimba ira ba moezawili irege Horema, labe'e.

FAZA 15.

I. Famachoi soemange ni'a ba soemange nibadoe. II. Soemange si a'a gō ba soemange fameta horō. III. Fotoe zanawō oroisa ba zabato. IV. Nifobowobowo noecha.

I. Ba hoemedede Jehowa chō Moze, imane: Hede ba Ndraono Gizeraēli, ōmane chōra: Na miroegi dania danō andrō, nibe'egoe nahami, ba na mibe'e chō Jehowa zoemange nifatōrō ba galitō, he soemange nitoenoe ba he soemange nitaba, ma ba wanōrō amaboe'oela li, ba ma ame'ela saoha gōlō, ba ma na ba'wa gowasa andrō chōmi, ba wame'e samohoea chō Jehowa, sawi, ba ma biribiri, ba same'e 4 soemange Jehowa andrō, chōnia, ba samboea ni'ofoele hamo si sōchi nifaroea fanicha, samba hinaoja, ifao soemange ni'a. (*Moz. III. 6, 14*). Ba agoe, soemange nibadoe, ba samba hinaoja ba zi sara ono mbiribiri, ōfao ba zoemange nitoenoe ba ba zoemange nitaba. Ba ba mbiribiri si matoea, ba ōfao soemange 6

- ni'ā domboea ni'ofoeloe hamo si
 7 sōchi nifaroeaka si tōloe kata fanicha,
 Ba agoe, soemange nibadoe, ba tōloe
 kata ōbe'e chō Jehowa, samohoea.
 8 Ba na ono za'wi, si matoea ōbe'e
 soemange nitoenoe, ba ma soemange
 nitaba, ba wanōrō amaboe'oea li,
 ba ma soemange Jehowa, fangorifi,
 9 ba nifao ba nono za'wi andrō, soe-
 mange ni'ā, ba tōloe ni'ofoeloe hamo
 si sōchi, nifaroeaka si sadoemba fa-
 10 nicha. Ba agoe, soemange nibadoe,
 ba sadoemba ōbe'e, soemange Jeh-
 owa, nifatōrō ba galitō, samohoea.
 11 Si manō wolaoe ba nono za'wi fefoe
 ba ba mbiribiri si matoea fefoe ba
 ba nono mbiribiri ba ba nono nam-
 12 bi fefoe. Dali ha oega geoe niibe'
 emi, ba sagesageoe, ba mimanō.
 13 Dozi niha ba danō zolo'ō amachoita
 andrō, na labe'e zoemange Jehowa,
 14 nifatōrō ba galitō, samohoea. Ba
 na so ha chōmi niha bō'ō, ba ma
 si no ahono chōmi, ba si manō gōi
 15 ilaoe, dali wolaoemi. Ha sara lala,
 dozi, he ja'ami, ba he niha bō'ō,
 si sosō chōmi. Amachoita si lō
 teboelō da'ō, gōtōgōtō wa'ara; ba
 zoemange Jehowa, ba faoma, he ba
 niha bō'ō, ba he ba chōmi. (*Moz.*
 16 *II. 12, 49*). Ha sara nihonogōi ba
 ha sara nifachoi, he ba chōmi, ba
 he ba niha bō'ō, si sosō ba chōmi.
 17 **II.** Ba hoemede Jehowa chō Moze,
 18 imane : Hede ba Ndraono Gizeraēli,
 ba ōmane chōra : Na miroegi dania
 19 danō andrō, ni'ohogoe ja'ami, ba
 na mi'ā mboea danō, ba mibe'e chō
 Jehowa zi no amaedola wegero,
 20 fōfōnia. Si a'a hamo ni'otambōni
 chōmi, ba sagōrō koe mibe'e fegero,
 lala wame'e fegero ba golajama
 21 mbasitō wame'emi ja'ia. Si a'a hamo
 ni'otambōni andrō chōmi, ba mibe'e
 chō Jehowa ōsa, soemange fegero,
 22 gōtōgōtō wa'ara dania. (*Moz. II. 23,*
19). Ba na so hadia ia zi lō mitōrō
 amachoita andrō, si lō moe'odōdōgō,
 23 *Moz. III. 4, 2*), hadia ia, ni'oroi'ō
 Jehowa chōmi, chō Moze, i'otarai
 loeo andrō, me ibe'e goraisa Jehowa,
 ba dania na, gōtōgōtō wa'ara, 24
 tenga ni'odōdōgō zato, wa lō metōrō
 da'ō, ba sato fefoe zame'e ono za'wi,
 si matoea, soemange nitoenoe, sa-
 mohoea chō Jehowa, nifao soemange
 ni'ā ba soemange nibadoe, nifaofao
 ba da'ō, lalania, ba sageoe nambi
 si matoea, soemange fameta horō.
 Ba na no ifaigi ere wameta sala 25
 Ndraono Gizeraēli sato, fefoe, ba
 tebe'e aefa chōra. Noa sa tenga
 ni'odōdōgō, ba no labe'e zoemange
 chōra, soemange Jehowa nifatōrō
 ba galitō, awō zoemange fameta
 horō, chō Jehowa, ba lalōra andrō.
 Ba tebe'e aefa zala Ndraono Gize- 26
 raēli sato fefoe ba sala niha bō'ō, si
 sosō ba chōra; noa sa horō zato
 fefoe, lalō andrō. Ba na so zi sala 27
 si lō moe'odōdōgō, na ha samōsa,
 ba nambi si dōfi fa'ebōea ibe'e
 soemange fameta horō. Ba jamoe- 28
 faigi ere wameta sala zi no mosala
 chō Jehowa, si tenga ni'odōdōgō,
 wolaoe fameta sala andrō chōnia,
 ba tebe'e aefa chōnia. Ha sara lala 29
 chōmi — he ba niha ba danō,
 Iraono Gizeraēli, ba he ba niha
 bō'ō, si sosō ba chōra, na so zolaoe
 hadia ia, si lō moe'odōdōgō. Ba na 30
 so zolalō ni'odōdōgō, he niha ba
 danō, ba he niha bō'ō, ba sanandra-
 waisi Jehowa, ba nise'e ba niwara
 niha si manō. Noa sa si lō goena 31
 li Jehowa ba si lō boto goraisania
 ibe'e; ba lō foelitō, ba nise'e niha
 si manō — iloe'i horōnia.
III. Ba me so ba danō si mate 32
 andrō Ndraono Gizeraēli, ba fa-
 loecha ira niha sangozaragō eoe,
 me loeo sabato. Ba la'ohē ia chō 33
 ndra Moze A'aroni ba ba zato fefoe
 si fachamō chōnia, me i'ozaragō
 geoe, ba lakeroe ia, me lō'ō na 34
 oroisa ba da'ō, he lawisa chōnia.
 (*Moz. III. 24, 12*). Ba imane Jehowa 35
 chō Moze: Niha andrō, ba niboenoe;
 sato fefoe zaneboe kara ja'ia, baero

36 golombaseŵa. Ba la'ohē ia baero golombaseŵa sato fefoe ba lateboe kora, laboenoe, dali niŵa'ō Jehowa chō Moze.

37 IV. Ba hoemede Jehowa chō
38 Moze, imane: Hede ba Ndraono Gizeracli, ōŵa'ō chōra lafobowobowo gahe mbaroera, ja'ira ba madooera dania; ba bowobowo andrō, ba ladozigō sinali oengoe sowē waroewaroe. (*Moz. V. 22, 12. Mat. 23, 5*). Ba da'ō geloeaha mbowobowo andrō chōmi: na mifaigi ia, ba itōrō tōdōmi goroisā Jehowa andrō fefoe, ena'ō mi'ō'ō ia, ba bōi mihole'ō ami ba gisōisō dōdōmi ba ba gomasiō hōrōmi, famaeloengōemi
40 ba wangerogō Jehowa. Ena'ō lō olifoe ami goroisagoe andrō fefoe ba ena'ō mi'ō'ō, fa ni'amoni'ō ami
41 fōna Lowalangimi. Jehowa ndra'odo, Lowalangimi, si no mangeheta ja'ami ba danō Miseraji, ba we'amōi Lowalangimi, ja'odo andre, Jehowa, Lowalangimi!

FAZA 16.

I. Molaŵa ndra Kora, Datano, Abiramo. II. Ihoekoe zolaŵa andrō Lowalangi.

1 I. Ba molaŵa Gora, ono Jesehari ono Gahati ono Lewi, ba awōnia Datano ba Abiramo, iraono Geliabi andrō, ono Waloe ono Roebeno.
2 (*Joed. a. 11*). Lalaŵa Moze, ba 250 niha nawōra, Iraono Gizeracli, satoea mbanoea, salaŵa rafe, seboea
3 tōi. Mōi ira faloecha chō ndra Moze A'aroni, lamane chōra: Tenga inōtō chōmi! ni'amoni'ō sa zato fefoe, dozi ira, ba sosō chōra Jehowa; ba hana wa mibali'ō salaŵa mbanoea Jehowa ami? (*Moz. II. 19, 6*).
4 Ba me irongo da'ō Moze, ba ifa-
5 lōgoe tooe ia ba danō. Ba imane chō Gora ba ba zato andrō chōnia fefoe: Mahemoloe i'oroma'ō Jehowa, ha niha dāna chōnia ba ha niha ni'amoni'ō, fa ifa'amōi chōnia;
6 somasi ia, ba ifa'amōi chōnia. Ba

mimane: Mihalō gali ba wanoenoe samohoea, Kora ba sato andrō chōnia fefoe; mibe'e jaŵa galitō ba milaoe zamohoea nitoenoe, fōna Jehowa; ba ha niha nitehe Jehowa, da'ō ni'amoni'ō taŵa'ō. Noa irege da'ō, ja'ami ono Lewi! Ba imane Moze chō Gora: Mifondrondrongo, ja'ami, ono Lewi! Hadia, ambō na chōmi, wa no i'oniagō ami ba Ndraono Gizeracli sato, ba wama'amōi chōnia ja'ami, ena'ō mihalōhalō halōŵō andrō ba nahia Jehowa, ba ena'ō mōi ngoningoni zato ami ba wangaingai halōŵō chōra? (*F. 3, 6*)
Ba no ifa'amōi ndra'oegō, awō dalifoesōoe fefoe, ono Lewi, ba hadia, mi'andrō na gōi chōmi, ena'ō latehe ere ami? Andrō mamagōlō ami, oedoe Jehowa, ja'oegō ba sato andrō chōoe fefoe — hadia sa Ga'aroni, wa koemōkōkōkō ami chōnia? Ba ifakaoni'ō ndra Datano Abiramo, iraono Geliabi andrō, Moze; ba lamane: Lō mōiga! Hadia, ambō na, wa no ōhetaga ba danō si falawoe soesoe ba ŵe ŵani, wa no ō'ohcga ba da'e, ba wamoenoe ja'aga ba danō si mate; hadia, ōbali'ō salaŵama na gōi ndra'oegō? Noa sa ōhaogō wolohe ja'aga ba danō si falawoe soesoe ba ŵe ŵani, awō wame'e benoea chōma ba kaboe nage, tāna chōma. Hadia, ōwai ō'ila ō'abōsi'ō niha? Lō mōiga! Ba mofōnoe sibai Moze, ba imane chō Jehowa: Bōi otahōgō zoemange andrō chōra! Sageoe kalide lō nihalōgoe chōra, samōsa lō ba chōra ni'aboēsigoe tōdō! (*Sam. I. 12, 3*). Ba imane Mose chō Gora: Ja'oegō ba sato andrō chōoe fefoe, mahemoloe mi'ondrasi Jehowa — ja'oegō ba ja'ira ba A'aroni! Ba dozi ami mihalō gali ba wanoenoe samohoea chōmi, milaoe jaŵa zamohoea, ba i'ohc fōna Jehowa gali chōnia zamōsana — 250 gali; ba ja'oegō gōi ba A'aroni, ba faoma so gali chōmi. Ba dozi lahalō gali chōra, labe'e

- jaŵa galitō ba lalaoe zamohoea nitoenoe. Ba la'iaḡō golajama nose wama'ele'ō, awō ndra Moze A'aroni.
- 19 Ba ifaloecha'ō zato fefoe oedoea Kora, ba golajama nose wama'ele'ō. Ba to'ele ba zato fefoe lachōmi Jehowa.
- 20 II. Ba hoemedede Jehowa chō ndra
- 21 Moze A'aroni, imane : M'oniagō ami ba niha andrō, ena'ō oe'ozoe-
- 22 magō oehori ira ! Ba lalalōgoe tooe ira ba danō, lamane : He Lowa-
- langi. So'aja noso ba mboto niha fefoe ! Hadia, na ha samōsa zama-
- zōchi horō, ba mofōnoe ndra'oegō ba zato fefoe. (*F. 27, 16. Heb. 12, 9*).
- 23 Ba hoemedede Jehowa chō Moze,
- 24 imane : Hede ba zato, ōmane chōra : Miheta ami ba zahatō ba nahia
- 25 ndra Kora, Datano, Abiramo ! Ba maoso Moze, mōi ia chō ndra Da-
- 26 tano Abiramo, ba la'o'ō ia satoea Ndraono Gizraēli. Ba hoemedede ia
- ba zato, imane : Mita'ita'i miheta ami ba nose niha seboea horō a
- ndrō, ba bōi mibabajaja hadia ia nibabajajara, fa bōi tese'e ami [gōi],
- 27 ba horōra andrō fefoe. Ba laheta ira ba zahatō ba nahia ndra Kora, Datano, Abiramo. Ba Datano ba Abiramo, ba no mōi tooe, la'iaḡō newali nosera, awō wo'omora, ba onora, he segeboea, ba he sigide'ide.
- 28 Ba imane Moze : Ba da'ō dania aboto ba dōdōmi, wa no Jehowa zamatenge ja'odo, ba wolaoe nilaoe andrō fefoe, wa tenga moroi chōgoe
- 29 manō : Na si mane fa'amate niha bō'ō fefoe wa'amate da'e, na ha sanōrō niha bō'ō fefoe itōrō ira, ba no tenga Jehowa zamatenge ja'ō.
- 30 Ba na ilaoe Jehowa zi lō moerai moerongo, na ifaboka mbawania tanō ba na itōlō ira, fabaja fefoe zi so chōra, na noemalō ba mbanoea tooe, aeri, ba aboto ba dō-
- 31 niha andrō. Ba me no a'ozoe chōnia hoehoe andrō, ba fabali danō barō
- 32 gahera, ifaboka mbawania tanō,
- itōlō ira, fabaja nosera, ba awō niha fefoe, tana chō Gora, noemalō nibabajajara. (*F. 26, 10. Moz. V. 11, 6. Sin. 106, 17*). Noemalō mitooe
- 33 ira ba mbanoea tooe, aeri, fabaja fefoe zi so chōra, ba fahalō danō, jaŵara, tobali taja manō ira ba hoenō zato. Ba dozi Iraono Gize-
- 34 raēli ba zi tefasoei ja'ira, ba moli ba we'ira'irara, lamane sa : ma itōlō ita gōi tanō ! Ba itōrō alitō, si oroi
- 35 Jehowa, ba i'ā niha andrō, si 250, sanoenoe samohoea andrō.

FAZA 17.

I. Famoefoe gali andrō. II. Ifoeli koemōkōkōkō zato. Fotoe ba fangatoelō. III. Molewiō zi'o Ga'aroni ba mobowo.

- I. Ba hoemedede Jehowa chō Moze,
- 1 imane : Wā'ō chō Gelezari, ono
- 2 Ga'aroni ere andrō, jamoehalō gali andrō ba gachozila andrō, ba jamoefazawili galitō ba zarōe ma'ifoe ; amonita sa'ae gali zeboea
- 3 horō andrō, me no mate ira ; nibō-bōzi, ni'anifi'ō ba nibe'e oeli naha wame'e soemange. Noa sa la'ohe fōna Jehowa, ba amonita sa'ae. Ba hana na tandra sa'ae ba Ndraono Gizraēli. Ba ihalō gali tōla andrō
- 4 Eleazari, gali ba wanoenoe samohoea andrō, ni'ohe zachozni andrō ba labōbōzi, la'anifi'ō, oeli naha wame'e soemange, tandra ba Ndraono
- 5 Gizraēli, fa samōsa bōi mōi, si tenga nga'ōtō Ga'aroni, ba wanoenoe samohoea fōna Jehowa, fa bōi gōna ia zi no gōna Gora andrō ba awōnia andrō, nifa'ombacha'ōgō Jehowa chōnia chō Moze.
- II. Ba mahemoloe ō, ba koemō-
- 6 kōkōkō Ndraono Gizraēli sato fefoe chō ndra Moze A'aroni, lamane : No miboenoe niha tana chō Jehowa. Ba me aechoc zato oedoe ndra
- 7 Moze A'aroni, ba lafaigi nose wama'ele'ō da'ō ; ba no ibaloeḡō ia lawoeo andrō, ba to'ele lachōmi Jehowa. Ba mōi ba golajama nose
- 8

wama'ele'ō ndra Moze A'aroni. (*Heb.*
 9, 4). Ba hoemede Jehowa chō Moze,
 10 imane : Miheta ami ba zato andrō,
 ena'ō oese'egō ira, ahooe zamō'i!
 11 Ba lafalōgoe tooe ira ba danō. Ba
 imane Moze chō Ga'aroni : Halō
 gali ba wanoenoe samohoea, laoe
 ja'wa galitō ba naha wame'e soe-
 mange, ba be'e zamohoea ba ta'ita'i
 ohe ba hoenō zato, ba wamaigi
 fameta salara; noa sa mofōnoe
 sibai Jehowa, ba no ibōrōgō fa-
 12 makao. Ba ihalō gali A'aroni, si
 mane ni'wa'ō Moze, fagohi ia, isa'wa
 hoenō zato; noa sa ibōrōgō fama-
 kao ba chōra; ba itoenoe zamohoea
 13 fameta zala zato. Ba me so ia ba
 da'ō, ba gotaloeara zi mate zaoeri,
 14 ba dōhō wamakao andrō. Ba fa'ato
 zi no tekiko ba wamakao andrō,
 ba no 14,700; lō lai zi tekiko mege
 15 bōrō Gora andrō. Ba ifoeli ia A'a-
 roni chō Moze, ba golajama nose
 wama'ele'ō, ba no dōhō wamakao
 andrō.
 16 III. Ba hoemede Jehowa chō
 17 Moze, imane : Hede ba Ndraono
 Gizeraēli, wā'ō chōra, ndramo'e ohe
 chōoc zi'ō, samboea mado, ba sara
 zi'ō, si'ō zala'wara, dozi mado, 12
 zi'ō fefoe. Ba tōi zamōsana, ba
 18 soera ba zi'onia, ba tōi Ga'aroni,
 ba ba zi'ō mado Lewi ōsoera; sa-
 19 mōsa hōgō mado, ba sara zi'ō. Ba
 ōtooe'ō tooe ba nose wama'ele'ō,
 fōna dawōla zoera goroiisa, ba ni'o-
 20 ro'orama'ōgoe ja'odo chōoe. Ba si'ō
 nitejogoe, ba molewiō dania, ena'ō
 oefadōhō wekōkōkōkō Ndraono Gi-
 zeraēli chōmi, fa bōi [sa'ae] aboea
 21 chōgoe. Ba me no i'ombacha'ō da'ō
 ba Ndraono Gizeraēli Moze ba labe'e
 chōnia zi'ora sala'wara fefoe, dozi
 mado, samōsa hōgō, ba sara zi'ō,
 12 zi'ō fefoe; ba lafao ba zi'ora
 22 andrō zi'ō Ga'aroni. Ba itoee'ō tooe
 zio andrō Moze, fōna Jehowa, ba
 23 nose goroiisa. Ba mahemoloe ō, me
 mōi ba nose goroiisa Moze, ba no
 aoeri zi'ō Ga'aroni, si'ō mado Lewi

andrō, no molewi'ō ba mobowo
 sa'ae ba mowoea, boea manaloe si
 no o'ōli. Ba i'ōhe baero ni'amonī'ō 24
 zi'ō andrō fefoe Moze, i'orama'ō ba
 Ndraono Gizeraēli fefoe, ba lafaigi,
 ba ihalō zi'onia zamōsana. Ba imane 25
 Jehowa chō Moze : Foeli be'e tooe
 zi'ō Ga'aroni andrō fōna zoera go-
 roisa, ena'ō te'irō'ō ia tandratandra
 ba zabe'e tandro, ba ena'ō dōhō
 wekōkōkōkōra andrō, fa bōi [sa'ae]
 aboea chōgoe; fa bōi mate ira. Ba 26
 i'ō'ō Moze ni'wa'ō Jehowa chōnia;
 si manō woloenia. Ba lamane 27
 Iraono Gizeraēli chō Moze : Hiza,
 si mate ndra'aga, si tekiko ndra'aga,
 dozi ndra'aga, ba si tekiko! Ha 28
 niha zi hatō'ō ja'ia ba nose Jehowa
 andrō, ba si mate; hadia sa, ōhori
 manō ndra'aga ?

FAZA 18.

Halōwō gere ba halōwō nono Lewi.
 II. Oeracha gere ba zoemange ba
 ba zi a'a mboea danō ba ba zi a'a
 nono goerifō. III. Si samboea ni'o-
 foeloe nitehe ba Nono Lewi ba si
 samboea ni'ofeeloo zi samboea ni'o-
 foeloe nitehe ba gere.

I. Ba imane Jehowa chō Ga'a- 1
 roni : Ja'oegō ba iraonooe andrō
 ba iwami zoloe'i sala ba ni'amonī'ō
 andrō, ba he si sala halōwō gere
 andrō chōmi, ba ja'oegō ba iraonooe
 zoloe'i. Ba talifoesōoe andrō gōi, 2
 mado Lewi, iwami, ba fa'amōi,
 awōoe, ena'ō fao ira chōoe, ngo-
 ningonioe, na mihalōhalō halōwō ba
 golajama nose goroiisa, ja'oegō ba
 iraonooe. (*Moz. V. 18, 5*). Ba halō- 3
 wōra nihalōhalō chōoe ba hadia
 nihalōhalō ba nose, ma'asamboea.
 Ba bōi lahatō'ō ira ba wakake
 ni'amonī'ō andrō ba ba naha wa-
 me'e soemange, fa bōi faoma matc
 ami, he ja'ira, ba he ja'ami. Ba 4
 ndrafao chōoe, ndra mochalōhalō
 halōwō ba nose wama'ele'ō, fefoe
 hadia ia halōwō ba nose; ba niha
 bō'ō, ba lō tola ihatō'ō ia chōmi.

- Ba ja'ami zangai halōwō ba ni'amonī'ō andrō, awō halōwō ba naha wame'e soemange, fa bōi ifeli gōna fōnoe Ndraono Gizeraēli. Hiza, no oetoejoe ba Ndraono Gizeraēli nono Lewi andrō, boealagoe chōmi, nibe'e tana chō Jehowa, ena'ō lahalōhalō halōwō ba nose wama'ele'ō. Ba ja'oegō ba iraonooe andrō, ba mihalōhalō halōwōmi, halōwō gere, hadia ia fefoe ba naha wame'e soemange, ba bacha barō mba'aba'a andrō; mihalōhalō halōwō. Boealagoe chōmi halōwō gere andrō: ba niha bō'ō, si hatō'ō ja'ia, ba niboenoē.
- 8 II. Ba imane Jehowa chō Ga'aroni: Hiza, oetehe chōoe nibe'e ja'wa soemangeogoe si no amaedola wegero andrō; ba game'ela Ndraono Gizeraēli andrō ni'amonī'ō fefoe oetehe chōoe ba ba ndraonooe, tana chōmi, ōmō nibe'ebe'e, si lō mamalōmalō. (*Moz. III. 7, 35*). Ba da'ō dāna chōoe ba game'ela andrō ni'amonī'ō sibai — na no moehalō dāna nitoenoē andrō —: fefoe game'elara soemange ni'ā ba soemange fameta horō ba soemange ogaeta, nibe'era chōgoe, fangali [nilimo]; chōoe ba
- 10 ba ndraonooe, ni'amonī'ō sibai, Ba naha ni'amonī'ō sibai ō'ā ia; dozi motōi matoea zi manga ja'ia: ni'amonī'ō ia ō'wa'ō. Ba da'ō zi mōi chōoe si hoelō wegero, ba game'elara [bō'ō] andrō, ba zoemange Ndraono Gizeraēli andrō nihahae: oetehe chōoe ba ba nonooe matoea ba ba nonooe alawe; ōmō, nibe'e, si lō mamalōmalō; dozi si lō si ra'iō moroi jomo chōoe zi manga
- 12 ja'ia. (*Moz. II. 29, 27*). Fefoe zi sōchi fanicha ba fefoe zi sōchi agoe ba fache, fondrege zi sōchinia, nibe'era chō Jehowa, ba no oetehe
- 13 chōoe. Fefoe zi a'a mboea danō chōra, nibe'era chō Jehowa, ba chōoe; dozi si lō si ra'iō, moroi
- 14 jomo chōoe, zi manga ja'ia. Fefoe hadia ia nilacha'ō ba Ndraono Gizeraēli, ba chōoe. (*Moz. III. 27,*
- 28). Fefoe zi a'a ba wa'atoemboe, 15 fefoe nibe'ebe'e chō Jehowa, he niha, ba he oerifō, ba chōoe, ba si a'a nono niha, ba ōbe'e nisanoe, ba si manō gōi zi a'a nono goerifō si ra'iō. (*Moz. II. 13, 2*). Ba ba wananoe ja'ia [ba nono niha], ba na sara wa'wa wa'eboea, ba ma na eboea moroi andrō ōbe'e nisanoe, dali watō, lima sekeli (roefia) wananoc, ba zaga ni'amonī'ō, si samba sekeli, ba 20 gera. (*Moz. II. 30, 13*). Ba si a'a nono za'wi ba he ono mbiribiri ba he ono nambi, ba lō tola ōbe'e nisanoe: ni'amonī'ō da'ō; donia, ba ōbe'e fanefe naha wame'e soemange, ba ta'wōnia, ba ōtoenoē, soemange nifatōrō ba galitō, nibe'e chō Jehowa, samohoea. Ba ōsira,
- 18 ba chōoe, si mane osoe andrō, nihahae ba faha andrō kambōlō, chōoe ia. Fefoe zoemange si hoelō wegero andrō, fōfō game'ela ni'amonī'ō andrō nibe'e Ndraono Gizeraēli amaedola wegero chō Jehowa, ba chōoe oetehe ba ba nonooe matoea ba ba nonooe alawe, ōmō, nibe'e, si lō mamalōmalō. Amae'oeela li nilaoe asio da'ō, si lō teboelō, gōtōgōtō wa'ara, chōoe ba ba nga'ōtōoe dania. (*Moz. III. 2, 13. Nga'ōt. II. 13, 5*).
- III. Ba imane Jehowa chō Ga'aroni: Lō labe'e dāna chōoe ba danōra, lō benoeaoe ba chōra. Ja'odo sa dāna chōoe ba amaedola gondrōita chōoe ba hoenō Ndraono Gizeraēli. (*Moz. V. 10, 9*). Ba nitehegoe ba nono Lewi, ba samboea ni'ofoele ba Ndraono Gizeraēli, amaedola gondrōita, ba halōwō andrō, nihalōhalōra, halōwō ba nose wama'ele'ō. Ba Iraono Gizeraēli, ba lō tola sa'ae lahatō'ō ira ba nose wama'ele'ō, fa bōi lahalō horōra ba fa bōi mate ira. Ono Lewi zangaingai halōwō ba nose wama'ele'ō, ba ja'ira zoloe'i sala dānō bō'ō, dali nifachoi andrō chōmi, si lō teboelō, gōtōgōtō wa'ara; ba tana

chōra tanō, ba lō labe'e chōra ba
 24 Ndraono Gizeraēli. (*Jos. 13, 14*). Me
 oetehe ba nono Lewi zi samboea
 ni'ofoelec andrō ba Ndraono Gize-
 raēli nibe'era chō Jehowa soemange
 si no amaedola wegero, oebe'e ama-
 edola gondrōita chōra; andrō wa no
 oefachoi ba chōra andrō, wa lō
 labe'e chōra dāna chōra tanō ba
 25 Ndraono Gizeraēli. Ba hoemedē Je-
 26 howa chō Moze, imane: Wā'ō ba
 nono Lewi, ōmane chōra: Na
 mitema ba Ndraono Gizeraēli zi
 samboea ni'ofoelec andrō, nitehegoc
 chōmi tāna chōmi ba chōra andrō,
 ba mibe'e ōsa soemange si no ama-
 edola wegero, chō Jehowa, samboea
 ni'ofoelec zi samboea ni'ofoelec a-
 27 ndrō. (*Neh. 10, 38*). Ba lafotōi chō-
 mi zoemange fegero andrō chōmi,
 amaedola wache ba golajama mba-
 sitō ba amaedola zi tōra ba wolazi
 28 nagoe. Ba si manō ba ni'ofoelec
 andrō fefoe, sinemami, nitemami
 ba Ndraono Gizeraēli, mibe'e ōsa,
 soemange fegero chō Jehowa; ba
 soemange fegero andrō fōfōnia, ni-
 honogōi chō Jehowa, ba ba danga
 29 Ga'aroni ere mibe'e. Fefoe game'-
 ela, si mōi chōmi, ba lō teboelō
 mibe'e ōsa soemange fegero chō
 Jehowa, fefoe zi sōchinia mibe'e
 ōsa, amachoi. ame'ela ni'amoni'ō,
 30 fōfōnia. Ōmane chōra: Na mimanō,
 wame'e si sōchinia. ba tefotōi ba
 nono Lewi, amaedola nōsi golajama
 mbasitō ba amaedola nōsi wolazi
 31 nagoe. Fefoe gofoc heza, ba tola
 mi'ā, ja'ami ba soriojomomi fefoe,
 me no loeomi ba halōwōmi ba nose
 wama'ele'ō. Ba lō tohare chōmi
 32 horō ba da'ō, asala mibe'e zi sō-
 chinia. ba lō'ō sa mifatōrō zala-
 cha ba game'ela Ndraono Gizeraēli
 andrō, ni'amoni'ō, ba lō mate
 ami.

FAZA 19.

I. Labe'e fangehao nawoe za'wi
 sojo. II. Idanō fangehao ba he
 lawisa wangogoena'ō ja'ia.

I. Ba hoemedē Jehowa chō ndra 1
 Moze A'aroni, imane: Da'ō gama- 2
 choita, nifaehoi Jehowa, me imane:
 Wā'ō ba Ndraono Gizeraēli, ndra-
 moe'ohē chōe za'wi sojo, si lō si
 sala, si lō hadia ia zi lō gōna ba
 ba zi lō moerai moehare'ō kalo 3
 mbagi. Ba mibe'e ba danga Gelea-
 zari ere andrō; ba la'ohē baero,
 fōna golombase'wa, ba lataba ba
 zanehe ia. (*Heb. 13, 11*). Ba ihalō 4
 ndronia ma'ife Eleazari ere andrō,
 toerocnia, ba mewitoe itefe do andrō
 ōsa gamaoedoc mbawa doeasa nose
 wama'ele'ō. Aefa da'ō, ba latoenoe 5
 za'wi andrō ba zanehe ia; oelinia
 ba ōsinia ba donia, ba nitoenoe,
 fabaja tainia. (*Moz. II, 29, 14*). Ba 6
 ihalō geoc eresi ere ba soefa ba
 kirimisi, ba itibo'ō ba galitō fa-
 noenoe za'wi andrō. (*Moz. III, 14,*
6). Aefa da'ō, ba ibabago noechania 7
 ere ba mondri. Awena tola ifoeli ia
 ba golombase'wa; ba si ra'iō na 8
 gere, irege bongi. Ba sanoenoe ja'ia
 [sa'wi andrō] gōi, ba ibabago noe- 9
 chania ba mondri ba si ra'iō ia,
 irege bongi. Ba si lō si ra'iō za-
 ngozaragō awoe za'wi andrō, ba
 itoe'ō toe ba naha si sōchi, baero,
 fōna golombase'wa, ena'ō te'-
 irō'ō sogoena ba Ndraono Gize-
 raēli sato, nifarocka ba nidanō fan-
 gehao; soemange fameta horō ia.
 (*Heb. 9, 13*). Ba sangozaragō awoe 10
 za'wi andrō, ba ibabago noechania
 ba si ra'iō ia, irege bongi. Ba
 hoekoe si lō teboelō ba Ndraono
 Gizeraēli ba ba niha bō'ō, si sosó
 ba chōra da'ō, si gōtōgōtō fa'ara:
 II. Ha niha zombambaja si mate, 11
 hadia ia mboto niha si no mate,
 ba fitoe bongi ra'iō ia. Da'ō zame'e 12
 fameta zalanā ja'ia [idanō no mege],
 na leo si tōloe ba na loco si fitoe,

ba abeta wa'ara'iõnia. Ba na lõ iheta zalania, na leoo si tõloe ba na leoo si fitoe, ba dõrõdõrõ ra'iõ ia. Ha niha zombambambaja si mate, boto niha si no mate, ba lõ iheta zalania, ba ra'iõ nose Jehowa ibe'e, ba nise'e ba Ndraono Gize-raëli niha si manõ; me lõ moetefe ia idanõ fangehao, ba si ra'ira'iõ ia; falemba chõnia wa'ara'iõnia, si lõ mamalõmalõ. Ba da'õ gama-choita, na so zi mate baose: Dozi si mõi baose andrõ ba dozi si tohõna bacha, ba fitoe bongi wa'ara ra'iõ. Ba fefoe nahia, si lõ lagõlagõ, lagõlagõ nibõbõ sinali, ba ra'iõ. Si manõ gõi dozi si fabaja ba niboenoe baero ba mbenoea ba ma ba zi mate ba da'õ ba ma ba dõla zi mate ba ma ba lewatõ, ba fitoe bongi wa'ara ra'iõ. Ba ba zi no ra'iõ si manõ ba ndramoehalõ nawoe zoemange fameta horõ andrõ, si no moetoenoe, labe'e ba nahia ba lalaoe ja'wa nidanõ goemboe. Ba si lõ fa'ara'iõ zangai soefa, i'oengoeõ ba nidanõ andrõ ba itefe nose andrõ, awõ gamagama fefoe, awõ niha, si so baose, awõ zi no fabaja ba dõla zi mate ba ma ba riboenoe, ba ma ba zi mate manõ ba ma ba lewatõ. (*Sin. 51, 9*).

19 Na leoo si tõloe ba na leoo si fitoe itefe zi ra'iõ si lõ fa'ara'iõ, ba aheta zalania ibe'e, na leoo si fitoe andrõ. Ba ibabago noechania ba mondri, ba aheta wa'ara'iõnia na bongi. Ba na so zi ra'iõ ba lõ iheta zalania, ba nisc'e ba zato zi manõ; noa sa ra'iõ ni'amon'iõ andrõ chõ Jehowa ibe'e: lõ moetefe ia idanõ fangehao, andrõ wa si ra'iõ ia. Amachoita si lõ teboelõ chõmi da'õ, nitõrõ, gõtõgõtõ wa'ara. Ba sanefe idanõ fangehao andrõ, ba ibabago noechania, ba sambambaja idanõ fangehao, ba ra'iõ, irege bongi.

22 Ba fefoe hadia ia, nibabaja zi no ra'iõ andrõ, ba ra'iõ, ba si manõ gõi dozisombambaja ja'ia, ba ra'iõ, irege bongi.

FAZA 20.

I. Fa'amate Mirija. Moekõkõkõkõkõ zato, me lõ õra idanõ. II. Idanõ moroi ba gara. Fotos wangiwa dõdõ ndra Moze A'aroni. III. Lõ latehe Iraono Gedomo latõrõ danõra. IV. Mate Ga'aroni; fangalinia Gelezari.

I. Ba larocgi danõ si mate Sini Iraono Gizeraëli fefoe, ba ba Gadesi tebato ira; ba mate ba da'õ Mirija ba lako'o ia ba da'õ. Ba lõ õ zato idanõ. Ba aechoe ira chõ ndra Moze A'aroni, (*Moz. II. 17, 3*), fasoso zato chõ Moze, lamane: Ena'õ na tekiko mege ndra'aga gõi, me tekiko dalifoesõma fõna Jehowa! Hana wa õ'ohē ba danõ si mate mbanoea Jehowa. ena'õ mate ba da'e ndra'aga, awõ goerifõma! Hana wa no õheta ndra'aga ba danõ Miseraji, ba wolohe ja'aga ba danõ andre, si lõ sõchi, ba zi tebai monowi ita, ba zi lõ boea ara ba he agoe ba he dalimo ba ba zi lõ õma idanõ! Ba larõi zato ira Moze A'aroni, mõi ira ba zinga nibawandroehõ nose wa-ma'ele'õ ba lalalõgoe tooe ira ba danõ; ba to'ele chõra lachõmi Jehowa.

II. Ba hoemede Jehowa chõ Moze, imane: Halõ zi'õ, owoeloi niha sato, daroea ami, ga'aoe A'aroni ba miheie ba gara andrõ, ba zanehe ira, ba aloea chõnia nidanõ. Faloea ba gara andrõ gõra idanõ, asogõ nibadoe niha sato, awõ goerifõra! Ba ihalõ zi'õ Moze, ba ni'amon'iõ, i'õ'õ ni'wa'õ Jehowa chõnia. Ba la'owoeloi zato ira Moze A'aroni, fõna gara andrõ, ba imane chõra: Mifondronrongo, ja'ami sabe'e tandro! Hadia ma'ila maõ mafaloea ba gara andre gõmi idanõ? Ba ifaza'wa dangania Moze, ibõzi gara andrõ si'onia, mendroea. Ba abõlõ nidanõ saloea chõnia, tobali labadoe niha sato ba oerifõra. Ba imane Jehowa chõ ndra Moze A'aroni: Me no aombõ dõdõmi chõgoe, me no lõ

- nifosoemangemi ja'odo, ja'odó, ni'a-
moni'ó andre, ba zanehe Ndraono
Gizeraéli, ba bói ja'ami zolohe niha
andre ba danó andró nibe'egoe
chóra. (*F. 27, 14. Moz. V. 1, 37;*
13 *32, 51*). Da'ó nidanó wasosota a-
ndró: si fasoso Ndraono Gizeraéli
chó Jehowa, ni'orama'ónia chóra
lachōminia. (*Sin. 81, 8; 106, 32.*)
- 14 III. **Ba** i'otarai Gadesi ifatenge
zinenge Moze chō razo Ndraono
Gedomo, imane. Da'ó ni'wa'ó na-
chioe Izeraéli: No órongo wamakao
andró fefoe, si no gōna ndra'aga,
15 wa no mōi ba danó Miseraji ndra
tocama, awō wa no ara ndra'aga
ba danó Miseraji, awō wa no lafa-
kao sibai ndra'aga Dawa Miseraji,
16 ba he ira toeama mege sa'ae. Ba
no ma'angarōfi li Jehowa ba no
ifondrongo wakaosama andró,
ba no ifatenge mala'ika; da'ó za-
ngeheta ja'aga ba danó Miseraji.
Ba ba da'e, ba Gadesi andre sogā
ma'óchó, ba mbanoea ba nola da-
17 nōoe. Damatōrō danooe! Lō matōrō
nowi ba lō matōrō kaboe nagoē,
ba lō mabadoe nidanó ba mba'a;
lala seboea ma'osisi, lō maholc'ó
ndra'aga, he ba gambōlō, ba he ba
gabera, irege no aefaga ba danōoe.
- 18 Ba imane razo Ndraono Gedomo:
Lō tola ótōrō danōgoe, fa bói fa-
soewō ndra'o chōoe. Ba lamane
chōnia Iraono Gizeraéli: Lala seboea
ma'osisi, ba na mabadoe gōoe idanó,
ja'aga ba oerifōma, ba mabe'e
20 mbōli; ha fa matōrō manó! Ba
imane: Lō tola ótōrō! Ba lafao-
ndragō ira Iraono Gedomo; ato
21 zabōlō, solohe baloese. Tobali lō
latehe Iraono Gedomo latōrō da-
nōra Iraono Gizeraéli; ba labōhōli
ira Iraono Gizeraéli, lahole'ó ira.
- 22 IV. **Ba** lafaza'wa ira ba Gadesi
andró ba lasa'wa hili Hori Iraono
23 Gizeraéli fefoe. Ba imane Jehowa
chō ndra Moze A'aroni, ba da'ó,
ba gahe hili Hori ba nola danó
24 Ndraono Gedomo: A'aroni, ba ni'-
- oroedoegō sa'ae chō ndra amami;
lō'ó sa tola ihoendragō danó andró,
nibe'egoe ba Ndraono Gizeraéli,
me no lō nifondrongomi ni'wa'-
ógoe, ba nidanó wasosota no. Halō 25
Ga'aroni ba ononia Eleazari, ba
ohe mija'wa ira ba hili Hori, (*F.*
33, 38. Moz. V. 32, 50), heta noecha 26
Ga'aroni ba be'e noecha nononia
Eleazari; ba A'aroni, ba ni'oroed-
doegō [chō ndra amami]; mate
dania ia ba da'ó. Ba i'ó'ó Moze 27
ni'wa'ó Jehowa chōnia, mōi ira mi-
ja'wa ba hili Hori ba zanehe zato
fefoe. Ba iheta noecha Ga'aroni 28
Moze, ibe'e noecha nononia Elea-
zari. Ba mate ba da'ó Ga'aroni,
ba zoezoe hili andró; ba lafoeli ira
mitooe, moroi ba hili, ira Moze
Eleazari. Ba me la'ila sato fefoe, 29
no mate Ga'aroni, ba la'e'esi ia
Iraono Gizeraéli fefoe, tōloe nga-
foeloe wongi wa'ara.

FAZA 21.

I. Te'ala Ndrawa Gana'ana labe'e.
II. Koemōkōkōkō zoei zato ba te'ot-
toe'ó oelō. Oelō tōla andró. III.
Sinoenō Ndraono Gizeraéli, bōrō
wemōnara andró. IV. Te'ala ndra
Sihona Ogi labe'e.

I. **Ba** me irongo Dawa Gana'ana 1
andró, razo Garadi, ba danó tánō
raja, so moroi sa ba Gatari Ndrao-
no Gizeraéli, ba itema fasowō
chóra ba ira'oe ósa. (*F. 33, 40*). Ba 2
lafaboe'oe lira chō Jehowa Iraono
Gizeraéli, lamane: Na óbe'e ba
dangama niha andró, ba malacha'ó
mbanoeara. Ba i'ó'ó wangandró 3
Ndraono Gizeraéli Jehowa, ibe'e ba
dangara Ndrawa Gana'ana andró;
ba lalacha'ó ira, awō mbanoeara.
Ba tebe'e tōi mbanoea andró Ho-
rema.

II. **Ba** laheta ira ba hili Hori, 4
latōrō lala ba nasi zoechoc, ba
wamahene tanó Ndraono Gedomo.
Ba ba lala andró ba lō sōchisōchi
dōdō zato. Latahigō Lowalangi ba 5

he Moze, lamane : Hadia, andrō mihetaga ba danō Miseraji, cna'ō tekiko ndra'aga ba danō si mate ? Lō'ō sa ōma koe ba lō ōma idanō ba anoezoe dōdōma gō si lō sōchi andrō. Ba ifatōrō chōra goelō so-sōfoe Jehowa, sondrooe niha, toballi ato zi mate Iraono Gizeraēli. (*Kor. I. 10, 9*). Ba mōi ira chō Moze, lamane : Horōma mege, me matahigō Jehowa, awō ndra'oegō ; angandrō chō Jehowa, salahima, ena'ō iheta chōma goelō andrō ! Ba mangandrō Moze, salahi zato. Ba imane Jehowa chō Moze : Fazōchi wamaedo goelō sosōfoe ba toewoe ja'wa, ba na so nidooe, ba na ifaigi da'ō, ba ba aeri ia. Ba ifazōchi goelō tōla Moze, ba itoewoe ja'wa ; ba na ladooe niha oelō andrō ba na ifaigi goelō tōla andrō, ba aeri ia. (*Raz. II. 18, 4. Joh. 3, 14*).

10 III. Ba lafaza'wa ira Iraono Gizeraēli, mofanō, ba ba Goboto tebato dania. Ba laheta ira ba Goboto ba ba Ije Ha'abari molombase, ba danō si mate, tánō ba gatoemboecha loeo, i'otarai danō Ndraono Moabi.

12 Ba mofanō ira ba da'ō, ba molombase ba ndraso Zaredi. Ba mofanō ba da'ō, ba jefo Garono ba danō si mate, molombase ; Arono so'oeloe ba danō Ndraono Gamori. Ola Ndraono Moabi Garono andrō, tánō ba Ndraono Gamori. (*Sangoehoeck. 11, 18*).

14 Andrō wa si mané ba zoera wanoewō Jehowa : „Wahebi ba Zoefa, awō ndraso andrō, Arono andrō, ba sanōsō andrō, ba ngai ndraso, iroegi tánō ba Ari, si faola ba danō Ndraono Moabi.” Ba moroi ba da'ō lasa'wa Mbe'eri ; da'ō goemboe andrō, ni'wa'ō Jehowa, me imane chō Moze ; Owoeloi niha sato, ena'ō oebe'e gōra idanō ! Me loeo da'ō, ba lamanō wanoenō Iraono Gizeraēli : „Angoemboe, ja'oegō oemboe ! Mí'anoenō chōnia ! Ba'a nicharoe zala'wa, nichao zeboea tōi ba zato, nicharoe si'o zala'wa, ni-

charoe si'ora !” Ba moroi ba danō si mate andrō, ba lasa'wa Matana ; ba i'otarai Matana, ba noemalō ba Nahaliēli, ba moroi ba Nahaliēli, ba lasa'wa Mbamoti ; ba i'otarai Mbamoti ba noemalō ba zalo'o andrō ba danō Ndraono Moabi, lafaceoegō zoezoe hili Wisiga, fetahō danō si mate.

IV. Ba lafatenge zinenge chō 21 Zihona, razo Ndraono Gamori, Iraono Gizeraēli, lamane chōnia ; (*Moze. V. 2, 26*) : Damatōrō danōoe ; nowi ba kaboe nagoe, ba lō mahoendragō, ba idanō ba mba'a, ba lō mabadoe ; lala seboea matōrō, irege aefaga ba danōoe. Ba lō itehe ba Ndraono Gizeraēli Sihona latōrō danōnia, itema i'owoeloi zabōlō chōnia, ba ifaondragō Ndraono Gizeraēli ba danō si mate, ba me no iroegi Jahasi, ba ilaoe fasewō chōra. Ba te'ala ia ba mbawa zi'ōli labe'e Iraono Gizeraēli ba lahalō chōra danōnia, i'otarai Garono, noemalō ba Jaboko, irege nola Ndraono Gamoni ; ola Ndraono Gamoni andrō, ba noa sa moe'aro'ō. Ba atoe'a ba mbanoea ba da'ō fefoe Ndraono Gizeraēli, labali'ō banoeara mbanoea Ndraono Gamori fefoe, Hesibona andrō, fabaja banoea side'ide, si fabōbō chōra, fefoe. (*Jos. 24, 8. Sin. 136, 19*). Hesibona andrō, ba banoea razo Ndraono Gamori, Sihona andrō ; noa sa isoewō razo Ndraono Moabi fōna da'ō, ba no ihalō chōnia danōnia fefoe, iroegi ba mbewe Garono. Andrō wa lamane sanoenō : „Mitaboe ba Hesibona, nitaroe'ō ba ni'aro'ō mbanoea Zihona andrō ! Noa sa i'otarai alitō Hesibona, holahola galitō i'otarai mbanoea Zihona ; da'ō zi manga Ari Moabi, ba ōsi mbanoea ba hilihili ba mbewe Garono. (*Jer. 48, 45*). Alai ndra'o ndra'oegō, Moabi ! No Si tekiko ami, ja'ami, banoea Chamosi andrō ! Tobali soloi nononia matoea, ba nira'oe Zihona, razo

30 Ndraono Gamori, nononia alawe ibe'e. (*Raz. I. 11, 17*). No ma'efasi wana chōra, ba si lō boto sa'ae Hesibona, noemalō ba Dibona; no adoedoe mbanoea mabe'e, irege Nofa; alitō malaoe, iroegi Medeba."

31 Ba aro sa'ae Ndraono Gizeraēli ba danō Ndraono Gamori. Ba ifatenge zamaoeze Moze ba Ja'ezeri ba atoe'a ira ba mbanoea, fabaja ba halama soja chōra. Tobali latimba Ndraono

33 Gamori sowanoea ba da'ō. Ba lafoeli ira foeri ba latōrō lala ba Mbazana. Ba ifaondragō ira Ogi, razo Mbazana, i'ohe zabōlō chōnia fefoe, mōi fasoewō chōra. (*Moz. V. 3, 1*). Ba imane Jehowa chō Moze: Bōi ata'oe'fi ia, oebe'e sa ba dangaoe ia, fabaja banoeania fefoe, ba tanōnia, ba hana na ōlaoe chōnia nilaoemō chō Zihona no, ba

35 Hesibona. Ba te'ala ia labe'e, fabaja ononia ba sabōlō chōnia fefoe, tobali samōsa lō lasaigō chōnia, soloi ena'ō, ba lalahō chōra danōnia.

FAZA 22.

I. Lō i'o'ō Bileamo andrō, me ifakaoni'ō ia Balaki. II. Ifoeli ifatenge zinenge chō Mbileamo Balaki. Mōi ia ba iba'a lala galidemia mala'ika. III. Iroegi Mbalaki Bileamo.

1 I. Aefa da'ō, ba latohoegō wofanō Iraono Gizeraēli ba molombase dania ba zalo'ō, ba danō Ndraono Moabi, jefo Joridano, ba gamaedoe

2 Jericho. Ba i'ila Balaki, ono Zifori andrō, fefoe nilaoe Ndraono Gizeraēli ba Ndraono Gamori. Ba ata'oe sibaī Ndraono Mo'abi Ndraono Gizeraēli; ato sibaī sa ira, ba hoemocha mboe Ndraono Moabi Ndraono Gizeraēli andrō. Ba lamane Iraono Moabi ba zala'wa Ndraono Midiano: Ba ni'ilada ma'ōchō, ba la'a manō fefoe zi tefasoi ja'ita niha sato sibaī andrō, si mane sa'wi si matoea, na la'a ndroe'oe ba mbenoea. Ba razo Ndraono Mo'abi, me loeo da'ō, ba ja'ia Mbalaki

5 andrō, ono Zifori. Ba ifatenge zinenge chō Mbileamo, ono Mbeori, ba Wetori, ba mbewe Oiferati, ba danō niwara, ba wogaoni ja'ia, imane chōnia: So niha, saheta ba danō Miseraji; no lahawoei danō, ha wa'ebolo, ba iada'e, ba molombase ba gamaedoe'oe. (*Jos. 24, 9*). Ba aine ba elifi chōgoe niha andrō, me tebai oela'wa; ma atō oc'ila dania oe'alani ira ba oetimba ba danōgoe. Oe'ila sa: nifahowoe'ōmō, ba dōrōdōrō nifahowoe'ō ba ni'elifimō, ba dōrōdōrō ni'elifi! Ba mangefa zatoea Ndraono Moabi ba satoea Ndraono Midiano, la'ohe loeo waetasa, ba laroe'gi Mbileamo, ba imane chōra: Mifōrō, ba oe'wa'ō li chōmi, balazi hadia ni'wa'ō Jehowa chōgoe. Ba la'ia'gō chō Mbileamo, satoea Ndraono Moabi andrō. Ba

9 mōi Lowalangi chō Mbileamo, imane chōnia: Ha niha domeoc andrō? Ba itema li Lowalangi Bileamo, imane: Balaki andrō, ono Zifori, razo Ndraono Moabi, no ifatenge zinenge chōgoe, imane: Hiza

11 niha, saheta ba danō Miseraji, no lahawoei danō ha wa'ebolo, ba aine, ba elifi ira chōgoe ma atō abe'e ndra'o ocsoewō ira ba oetimba. Ba

12 imane Lowalangi chō Mbileamo: Lō tola mōi'ō awōra, lō tola ō'elifi niha andrō, me no nifahowoe'ō. Ba me

13 moloeo ba i'wa'ō li Bileamo ba zatoea andrō chō Mbalaki, imane: Mifoeli manō ami ba chōmi; lō'ō sa itehe chōgoe Jehowa, mōido awōmi. Ba

14 lafaza'wa ira satoea Ndraono Moabi ba laroe'gi Mbalaki ba lamane: Lō edōna Mbileamo mōi awōma.

II. Ba ifoeli ifatenge zinenge

15 Balaki, sato ba sala'wa, seboea moroi ba da'ō no mege. Ba me

16 laroe'gi Mbileamo da'ō, ba lamane chōnia: Da'ō ni'wa'ō Mbalaki, ono Zifori: Bōi wa'ō lō mōi'ō chōgoe! Eboea sibaī loe'oe oebe'e, ba fefoe

17 hadia ia ni'wa'ō'oe chōgoe, ba oe'ō'ō;

- ba ae elifi chōgoe niha andrō!
- 18 Ba imane Bileamo ba mbanoea Mbalaki andrō: Ba he afōnoe nomonia firō ba ana'a ibe'e chōgoe Balaki, ba tebai sa atō oefadao niwā'ō Lowalangigoe Jehowa, he ba hoehoeo side'ide, ba he ba hoehoeo seboea. Ba misfōrō gōi
- 19 ba da'e, bongi, ena'ō oerongo, hadia niwā'ō Jehowa iada'e. Ba ba zi bongi, ba mōi Lowalangi chō Mbileamo, imane chōnia: Na ba wogaoni ja'oegō mōi niha andrō, ba faoso, ba ae awōra, ba bōi laoe zi
- 20 tenga niwā'ōgoe chōoe. Ba ihoelō wongi ifosela galidena Bileamo, mōi ia awō zalawā Ndraono Moabi andrō.
- 21 Ba mofōnoe Lowalangi, bōrō we'amōinia andrō; ba iagō lalania mala'ika Jehowa ba wanenawā ja'ia; na fakoedo ia ba hoeloe galidena ba fao chōnia zawoejoenia, daroea.
- 22 Ba me i'ila kalidena, no so ba lala mala'ika Jehowa ba sara wōda ba dangania, si no isōbi, ba ihole'ō ia ba zinga lala, itōrō mbenoea, Ba ibōzi galide Bileamo, ena'ō ifoeli itōrō lala. Ba i'agō zise'ise lala mala'ika Jehowa, ba gotaloea kaboe nagoe, ba zi so ōli, faoma fatambai.
- 23 Ba me i'ila mala'ika Jehowa kalide, ba ifadege ia ba gōli, ilazi gahe Mbileamo ba gōli; ba ifoeli ibōzi ia. Ba ifoeli mowaōwāō mala'ika Jehowa ba i'agō zise'ise sibai, si lō lala wangohole'ō, he ba gambōlō ba he ba gabera. Ba me i'ila mala'ika Jehowa kalide, ba ibalōdoehini tooe danō, harō Mbileamo. Ba mofōnoe Mbileamō, ihare'ō chōnia mbōzibōzi. Ba ifchede galide Jehowa; ba imane chō Mbileamo: Hadia horōgoe chōoe, wa òòzibōzido, no medōloe sa'ae? (*Fet. II. 2, 16. Joed. a. II*). Imane Bileamo chō galide: Me no ō'o'aja ndra'odo! Ena'ō na so chōgoe zi'ōli, ha noa sa'ae oeboenoē'ō! Ba imane kalide chō Mbileamo: Hadia, tenga sa kalideendra'ō, si fakoedo ndra'oegō ba hoeloe, sa-
- gōtō fa'ara, irege ma'ōchō andre? Hadia, no irai amoeatagoe, oelaoe chōoe zi manō? Ba imane: Lō'ō! Ba ibokai hōrō Mbileamo Jehowa, 31 ba i'ila mala'ika Jehowa, si so ba lala, sara wōda nidōni ba dangania. Ba ifaandrō ia, ba ifalōgoe tooe ia ba danō. Ba imane chōnia mala'ika Jehowa: Hana wa òbōzibōzi galide andrō chōoe, no medōloe sa'ac? Ja'odo a'i zomba'a lala chōoe, me no lala si lō sōchi wamaigigoe. Ba kalide andrō, ba no 32 i'ilado, ba no medōloe ihole'ō ia chōgoe; na lō ihole'ō ia mena'ō, ba mege sa'ae oeboenoē ndra'oegō, ba ja'ia, ba oe'orifi mena'ō. Ba 34 imane Bileamo chō mala'ika Jehowa andrō: Horōgoe da'ō, lō'ō sa oe'ila, wa ja'oegō zomba'a lala chōgoe; ba na fatoewoe chōoe, ba oefoelido. Ba itema li Mbileamo mala'ika Jehowa, imane. Ae manō awō niha andro; ba bōi wā'ō hadia zi tenga niwā'ōgoe chōoe! Ba fao Mbileamo ba zalawā andrō chō Mbalaki.
- III. Ba me irongo Balaki, no so 36 ba lala Mbileamo, ba ifaondragō ia, irege Iri Moabi ba mbewe Garono, ba wondrege nola danō. Ba imane 37 Balaki chō Mbileamo: Hadia, tenga no mato mendroea oefatenge zinenge chōoe, ba wogaoni ja'oegō? Hadia mbōrō, wa lō mōi'ō chōgoe? Hadia, tebai oefosoemange ndra'oegō! Ba 38 imane Bileamo chō Mbalaki: Ba no sodo ae. Ba hadia, tola maō oewā'ō hadia ia? Taroma li nibe'e Lowalangi ba mbewegoe, da'ō niwā'ōgoe dania! Ba fao Mbileamo 39 chō Mbalaki, ba laroegi Giriati Choesoti. Ba ibe'e soemange [Lowalangi] zawi ba biribiri Balaki, ba ifa'ohē'ō [wōfō] ō Mbileamo ba ō zalawā andrō, awōnia fao. Ba ma- 41 hemoloe ō, ba ihoelō wongi Balaki wolohe Bileamo, ifasao mijawā ba Mbamoti Mba'ali; ba da'ō oroma chōnia Ndraono Gizeraēli ōsa.

FAZA 23.

I. Fama'ele'ō Mbileamo si fōfōna.

II. Fanete wama'ele'ō si fōfōna.

- 1 I. **Ba** imane Bilcamo chō Mbalaki : Wā'ō wama'anō naha wame'e soemange ba da'e, fitoe, ba fitoe hōnagō chōgoe ba da'e ono za'wi si matoea ba fitoe mbiribiri si matoea. Ba i'o'ō Balaki niwā'ō Mbileamo, ba labe'e zoemange Balaki ba Bileamo, samboesamboea naha wame'e soemange, ba sarasara nono za'wi ba sagesageoe mbiribiri si matoea. Ba imane Bileamo chō Mbalaki : Iagō da'e, ba ngai zoemange nitoenoe ; mofanō ndra'o, tabe'e ifa'ele'ō ia chōgoe Jehowa, ba hadia ni'oroma'ōnia chōgoe, ba oe'ombacha'ō chōoe. Ba moi ia ba hilihili. Ba i'oroma'ō ia Lowalangi chō Mbileamo, ba imane chōnia da'ō : Naha wame'e soemange andrō, si fitoe, ba no oefa'anō, ba samboesamboea naha wame'e soemange, ba no sarasara nono za'wi ba sagesageoe mbiribiri si matoea oebe'e soemange. Ba ibe'e ba mbewe Mbileamo daroma li Jehowa, imane chōnia : Foeli'ō chō Mbalaki, ba ōmanō chōnia. Ba ifoeli ia chōnia ; ba lō si teboelō ia ba ngai zoemange andrō chōnia, ba avōnia zatoea Ndraono Moabi fefoe. Ba iwa'ō niwa'ōnia andrō, imane : „Moroi ba Garamo ifahalō'ō ndra'o Balaki, moroi ba hili tánō ba gatoemboecha loe ifakaoni'ō ndra'o razo Ndraono Moabi : „Ae elifi chōgoe ma'oeowe Jakob, ae lacha'ō chōgoe Ndraono Gizeraēli !” He oewisa wangelifi si tenga ni'elifi Lowalangi, ba he oewisa wolacha'ō si tenga nilacha'ō Jehowa ? Moroi ba zokara hili sa oe'ila ira, moroi ba zala'wa tanō oroma ira chōgoe. Soi si no tonia nahia, si lō mamadoro ja'ia ba ngenoli niha baero. Ha niha zangila mangerai ngawoea gawoe andrō chō Jakob, ba ha niha za-

ngila mama'oli liwoe Ndraono Gizeraēli ? Ena'ō na fa'amate zatoelō tōdō wa'amategoe dania, ba ena'ō na fa'aetoe nosorā wa'aetoe nosogoe !” Ba imane Balaki chō Mbileamo : Hadia nilaoemō andrō chōgoe ! Ba wangelifi emaligoe oefa'aso ndra'oegō ; ba hiza, ba no ōfahowoe'ō ! Ba imane : Hadia, tenga ha sambalō nibe'e Jehowa ba mbewegoe oe'wa'ō ?

II. **Ba** imane chōnia Balaki : Ta-boe ba nahia bō'ō, soroma ira chōoe — ba ha balōra ōila, lō ahori ō'ila ira — ba ba da'ō elifi ira chōgoe. Ba i'ohe ia ba mbenoea Zofimi ba zoezoe hili Wisiga, ba fitoe ifa'anō naha wame'e soemange, ba samboesamboea naha wame'e soemange, ba sarasara nono za'wi ba sagesageoe mbiribiri si matoea ibe'e soemange. Ba imane Bileamo chō Mbalaki : Base'ō ba da'e, ba ngai zoemange nitoenoe, ba ōefaondragō [Lowalangi] ba da'ō. Ba ifa'ele'ō ia Jehowa chō Mbileamo, ibe'e ba mbewenia daroma li, ba imane chōnia : Foeli'ō chō Mbalaki ba ōmanō chōnia. Ba iroegi Mbalaki ; ba lō si teboelō ia ba ngai zoemange andrō chōnia, ba awōnia zatoea Ndraono Moabi. Ba isofoe chōnia Balaki, imane : Hadia niwā'ō Jehowa ? Ba iwa'ō niwa'ōnia imane : „Laoe, ja'oegō Balaki, fonderongō ! Be'e mbōrō dalingaoe chōgoe, ja'oegō, ono Zifori ! **Tenga niha Lowalangi, fa itoeli linia, ba tenga ono niha, fa mangesa dōdōnia ba ngawalō hadia ia. Hadia, iwa'ō hadia ia, ba lō itorō.** (Sam. I. 15, 29. Jak. 1, 17). Famahowoe'ō niwa'ō chōgoe, ba da mamahowoe ndra'o ba lō oefoeli ligoe ! Famakob, ba lō ta'ila ba ma'oeowe Jakob, ba fa'aboe dōdō, ba lō faloecha ba Ndraono Gizeraēli ; itolo ira Lowalangi Jehowa, ba fa'owoeawoea dōdō zala'wa tarongo ba chōra. (Jer. 50, 20). No iheta ira ba danō Miseraji Lowalangi ; no fa'abōlō gōrōbao

23 wa'abōlōra. Lō fachai wanaka ba ma'owoe Jakobo, ba lō molemba gelemoe ba Ndraono Gizeraēli. Awai niwā'ōda ma'ōchō, ba chō ma'owoe Jakobo, ba chō Ndraono Gizeraēli andrō: Wa'eboea nilaoe Lowalangi!

24 Famazaŵa zingo si alawe ja'ia wamazawara ja'ira, ba femaoso zingo si matoea wemaosora; lō mōrō ira, na lō moe'ā gahoeleoa oea, na lō moebadoe ndro niboenoc!" (*Moż. I. 25 49, 9*). Ba imane Balaki chō Mbileamo: Bōi elifi ira ba bōi fahowoe'ō. Itema li Mbalaki Bileamo, imane chōnia: Tenga no oewā'ō chōoe: Fefoe hadia ia niwā'ō Jehowa, da'ō oelaoe. Ba imane Balaki chō Mbileamo: Taboe, da'oe'ohc ndra'oegō ba nahia bō'ō, ma itehe Lowalangi, ba da'ō ē'elifi ira chōgoe.

28 Ba i'ohē ba zoezoe hili Weero Mbileamo Balaki, hili si otahōgō tanō si mate. Ba imane Bilcamo chō Mbalaki: Wā'ō wama'anō naha wame'e soemange chōgoe, fitoe, ba fitoe rozi hōnagō chōgoe ba da'e ono zaŵi ba fitoe nga'oe biribiri si matoea. Ba i'ō'ō Balaki niwā'ō Mbileamo; ba samboesamboea naha wame'e ba sarasara nono zaŵi ba sagesageoe mbiribiri si matoea ibc'e soemange.

FAZA 24.

I. Fama'ele'ō Mbileamo fanete zi doea balō. II. Fango'ozoei fama'ele'ō.

1 I. Ba me i'ila Bileamo, omasi Jehowa, tefahowoe'ō Ndraono Gizeraēli, ba lō i'aloēi wama'ele'ō si mane ba zi mendroca mege, itema i'otahōgō danō si mate. Ba me ifachōlō ia, ba me i'ila Ndraono Gizeraēli solombase ba da'ō, samboesamboea mado ba samboesamboea nahia, ba so chōnia Geheha Lowalangi.

3 Ba iwā'ō niwā'ōnia, imane: „Da'e niwā'ō Mbileamo andre, ono Mbeori; da'e niwā'ō niha andrō, si no teboka

4 hōrō. Da'e niwā'ō zamondrongo fehe-

de Lowalangi, sanehe angilata chō Zi lō ambō fa'abōlō, si no alaoe tooe ba si no moeheta baloebaloe hōrō: Ha lō agasōchi noseimi, ja'ami ma'owoe Jakobo! nahiami andrō, ja'ami Iraono Gizeraēli. Si mane daso, si no ebolo misa, si mane kaboe ba mbewe nidanō seboea, si mane gōna farasi, nitanō Jehowa, si mane cresi ba mbewe nidanō! Adoewa nidanō ba dimba andrō chōnia, ba si lō ambō idanō nowinia. Sabōlō moroi chō Agagi andrō razora, seboea sibai wa'asalaŵania. (*Sam. I. 15, 8*). Lowalangi andrō zangeheta mege ba danō Miseraji, ba no amaedola wa'abōlō gōrōbao chōra. Niha si fa'emali chōra, ba la'ā, larasa dōla, lafatō nono wana chōra. No lafadōlō ira, mōrō ira tooe, si mane singo, ba si mane singo si alawe; ha niha zi keani ja'ira? Ha niha zamahowoe'ō ja'oegō, ba nifahowoe'ō, ba ha niha zangelifi ja'oegō, ba ni'elifi!" (*Moż. I. 12, 3*).

II. Ba mofōnoe sibai Mbalaki chō Mbileamo, ilaoe datawō. Ba imane chō Mbileamo: Ba wangelifi emaligoe oefakaoni'ō ndra'oegō, ba no ha sambalō famahowoe chōoe, no medōloe ae! Ba foeli'ō manō sa'ae chōmi; tōdōgoe, ba oe'eboea'ō loeoe, ba si lō loeo ndra'oegō ibe'e Jehowa. Ba imane Bileamo chō Mbalaki: Hadia, tenga no oewā'ō ba zingenē andrō, nifatengeoe chōgoe: He afōnoe nomonia firō ba 13 ana'a ibc'e chōgoe Balaki, ba tebai zoei oefadaō niwā'ō Jehowa ba tebai oelaoe zomasī ndra'o, ha nibe'e Jehowa ba dōdōgoe, ha da'ō oewā'ō. (*Neh. 13, 2*). Ba oefoelido sa'ae 14 niwama; ba hiza, da'oebokai chōoe hadia nilaoe niha andrō ba mbanoeae dania. Ba iwā'ō niwā'ōnia, 15 imane: „Da'e niwā'ō Mbileamo andre, ono Mbeori, niha andrō, si no teboka hōrō. Da'e niwā'ō 16 zamondrongo fehede Lowalangi, si

- no aboto ba dödö Fondrege zalaŵa andrö, sanehe angilata chö Zi lō ambö fa'abölö, si no alaoe tooe ba si no mocheta baloebaloe hōrō;
- 17 „Oe'ila ia, ba lō'ō na anehedo ia, ba aröoe na ma'ifoe. **Tcemboe ndröfi ba ma'oeŵoe Jakobö, ba si'ö zalaŵa i'otarai Ndraono Gizeraëli; da'ö worasa dangidangi Ndraono Moabi, fabaja amoo'oe ma'oeŵoe Zeti fefoe.** (*Sam. II. 8, 2. Jer. 48, 45*).
- 18 Tanö Ndraono Gedomo, ba möi barö mbawara, ba Se'ira, enalira, ba möi barö mbawara. Ba seboca toeria nilaoe Ndraono Gizeraëli,
- 19 (*Sam. II. 8, 14*). Ba ma'oeŵoe Jakobö i'otarai salaŵa, ba ihori zi no moloi mege, ba mbanoea misa!" Ba me i'ila Ndraono Gamaleki, ba iŵa'ö niŵa'önia, imane: „Si a'a niha baero andrö, ba ja'ia Ndraono Gamaleki, ba fozoenia, ba fa'atekiko!" (*Sam. I. 15, 3*).
- 21 Ba me i'ila ma'oeŵoe Geni andrö, ba iŵa'ö niŵa'önia; imane: „No aro nahiamö, nifanoege ba dete gara gazoenimö. (*Moz. I. 22, 15, 19*). Ba fa'atekiko sa atö fōna Ga'ino, ha wa'ara tö na, ba la'oloi'ö ndra'oegö Dawa Asiria." Ba imane na: „Alai ita, ha niha zaoeri, na
- 24 ifatörö zi manö Lowalangi! Ba hiza nowo moroi sa ba Ndrawa Giti, fangöhhöndrögö Ndrawa Asiria, fangöhhöndrögö danö si jefo; ba da'ö
- 25 göi, ba fa'atekiko fōnania." Ba ifazaŵa ia Bileamo, ba wamoeli ja'ia ba chōra, ba mofanö göi Mbalaki.
- FAZA 25.
- I. Lahoröni nono alawe Ndraono Midiano Iraono Gizeraëli. Fotoe horö andrö. II. Fōnoe Wineha andrö, me no lasawö goroiisa Lowalangi, ba te'aro'ö ia ere, amaedola loeonina. Lasowö Ndraono Midiano.
- 1 I. Ba me sosö ba Zitimi Ndraono Gizeraëli, ba ibörötaigö lahoröhoröni nono alawe Ndraono Moabi.
- 2 Lakaoni ira ba wemanga ba wame'oe adoe chōra Iraono Moabi; ba manga ira ba mangaloeloe ba nadoc chōra.
- Ba molemba ba Mba'ali-Weoro Ndraono Gizeraëli; ba mofōnoe Jehowa ba Ndraono Gizeraëli: (*Moz. V. 4, 3. Jos. 22, 17. Sin. 106, 28. Hos. 9, 10*). Ba imane Jehowa chö Moze: Oweloizatoea mbanoea fefoe, ba taŵi ira ba zino, chö Jehowa, ena'ö döhhö wōnoe Jehowa andrö ba Ndraono Gizeraëli, si no abölöbölö. Ba imane Moze ba zangochoekoe ba Ndraono Gizeraëli. Iboenoe mbanoeania zamōsana, ja'ami, banoenania si no molemba ba Mba'ali-Weoro andrö! (*Moz. II. 32, 27*). Ba so zamōsa, Iraono Gizeraëli, solohe ba chōra ono alawe Ndraono Midiano, ba zanehe Moze ba Iraono Gizeraëli sato, fefoe, me mangaröngarö ira ba golajama nose wama'ele'ö. Ba me i'ila da'ö Fineha, ono Gelezari, ma'oeŵoc Ga'aroni ere, ba maoso ia ba hoenö zato, itoejoe doho, ba i'o'ö mbanoeara andrö misi bacha, ba faoma itaroc'ö ba daloe doho, daroea ira iwara andrö alawe andrö; ba döhhö wamakao andrö, ba Ndraono Gizeraëli. Ba fa'ato zi no tekiko ba wamakao andrö, ba no 24,000. (*Kor. I. 10, 8*).
- II. Ba hoemedede Jehowa chö Moze, imane Fineha andrö, ono Gelezari, ma'oeŵoc Ga'aroni ere, ba no ibe'ale wōnoeogoe ba Ndraono Gizeraëli, me no mofōnoe ia chōra, si mane na mofōnoefōnoe ndra'ochōra, ba tobali lö oehori Ndraono Gizeraëli, ba wōnoeogoe andrö. Andrö öŵa'ö chōnia: Hiza, oefaboe'oe chōnia wangorifi chōgoe. Nitehe ere ia, awö nga'ötōnia dania, götögötö wa'ara; böli gölōnia, me no mofōnoe ia ba zōfōnoe Lowalangi, ba me no ifaigi wameta sala ba Ndraono Gizeraëli. Ba tōi mbanoeara andrö nibocnoc, awö ndra alawe Iraono Midiano andrö, ba Simeri, ono Zälöe, satoea mbanoea ba mado Zimeoni. Ba ira alawe Iraono Midiano nibocnoc andrö, ba Kosibi döi, ono Zoeri,

satoea mbanoea, satoea zi sawœ ba
 16 Ndraono Midiano. Ba hoemedede Je-
 17 howa chõ Moze, imane: Misoewõ
 18 Ndraono Midiano, mi'alani ira. Noa
 sa lasoewõ ami falimosara andrõ,
 nilaoera chõmi, ba Weoro andrõ
 ba ba mbanocara andrõ, Kosibi,
 ono zalaŵa Ndraono Midiano ni-
 boenoe me loeo tefatõrõ chõmi
 wamakao andrõ, ba Weoro andrõ.
 (F. 31, 2).

FAZA 26.

I: Lafaoli la'ofaja niha. II: Tefa-
 choi wamaosa tanõ. Iraono Lewi.

1 1. Ba me no dõhõ wamakao andrõ,
 ba imane Jehowa chõ Moze, ba chõ
 2 Gelcazari, ono Ga'aroni ere: Mi'ofaja
 3 Ndraono Gizeraëli fefoe, si 20 fache
 4 ba si a'a moroi andrõ, samboesamboea
 5 mado, dozi solohe baloe ba Ndraono
 6 Gizeraëli. (F. 1, 2). Ba laŵa'õ li ira
 7 Moze Eleazari chõra, ba zal'o tanõ
 8 Ndraono Moabi, bagamaoedoe Jericho,
 9 chõra si 20 fache ba si a'a moroi andrõ,
 10 dali niŵa'õ Jehowa chõ Moze. Ba da'e
 11 Ndraono Gizeraëli, si otarai danõ
 12 Miseraji: Roebeno, si a'a Ndraono
 13 Gizeraëli. Ba iraono Roebeno, ba
 14 Hanochi, toea nga'õtõ Hanochi andrõ;
 15 ba Waloe, toea nga'õtõ Waloe andrõ.
 16 (Moz. I. 46, 8 b. t.) Ba: Heseroni, toea
 17 nga'õtõ Heseroni andrõ; ba Karemi,
 18 toea nga'õtõ Garemi andrõ. Da'õ nga'
 19 õtõ Roebeno andrõ. Ba fa'ato ni'ofaja
 20 ja'ira, ba no 43,730. Ba ono Waloe
 21 andrõ, ba Eliabi. Ba iraono Geliabi,
 22 ba Nemoëëli ba Datano ba Abiramo.
 23 Da'õ zalaŵa rafe andrõ, Datano ba
 24 Abiramo, si fao chõ Gora no, me fasoso
 25 ira chõ Jehowa, (F. 16, 1 b. t.), me
 26 ifaboka mbawania tanõ, me itõlõ ira,
 27 awõ Gora, me tekiko zi fao andrõ, me
 28 i'ã alitõ zi 250 niha, me tobali tandra
 29 [famangelama] ira; Ba lõ si tekiko
 30 ndraono Gora. (Sin. 42, 1). Ba ba
 31 nga'õtõ ndraono Zimeoni, ba Nemoëëli,
 toea nga'õtõ Nemoëëli andrõ, ba Jamini,
 toea

nga'õtõ Jamini andrõ, ba Jachino, toea
 nga'õtõ Jachino andrõ, ba Sera, 13
 toea nga'õtõ Zera andrõ, ba Saoelo,
 toea nga'õtõ Zaelo andrõ; da'õ 14
 nga'õtõ Zimeoni andrõ, no 22,200. Ba
 ba nga'õtõ ndraono Gado andrõ, 15
 ba Sefono, toea nga'õtõ Zefono andrõ,
 ba Hagi, toea nga'õtõ Hagi andrõ,
 ba Soeni, toea nga'õtõ Zoeni andrõ,
 ba Osini, toea nga'õtõ Gosini 16
 andrõ, ba Eri, toea nga'õtõ Geri andrõ,
 ba Arodi, toea nga'õtõ Garodi 17
 andrõ, ba Areli, toea nga'õtõ Gareli
 andrõ. Da'õ nga'õtõ ndraono Gado 18
 andrõ, ha wa'ato ira, ni'ofaja, no
 40,500. Ba ono Joeda, ba Eri ba 19
 Onani, ba Eri andrõ ba Onani, ba si
 mate ba danõ Gana'ana. (Moz. 20
 I. 38, 3. 4). Ba ba nga'õtõ ndraono
 21 Joeda andrõ, ba Sela, toea nga'õtõ
 Zela andrõ, ba Faresi, toea nga'õtõ
 22 Waresi andrõ, ba Sera, toea nga'õtõ
 Zera andrõ. Ba ba ndraono Waresi
 23 andrõ, ba Eseromo, toea nga'õtõ
 Geseromo andrõ, ba Hamoeli, toea
 24 nga'õtõ Hamoeli andrõ. Da'õ nga'
 25 õtõ Joeda andrõ, ha wa'ato ira,
 ni'ofaja, no 76,500. Ba ba nga'õtõ
 26 Isasari andrõ, ba Tola, toea nga'õtõ
 Dola andrõ, ba Foewa, toea nga'
 27 õtõ Woewa andrõ, ba Jasoebi, toea
 28 nga'õtõ Jasoebi andrõ, ba Simeroni,
 toea nga'õtõ Zimeroni andrõ. Da'õ
 29 nga'õtõ Isasari andrõ, ha wa'ato ira,
 ni'ofaja, no 64,300. Ba ba nga'õtõ
 30 Zeboeloni, ba Seredi, toea nga'õtõ
 Zeredi andrõ, ba Elono, toea nga'õtõ
 31 Gelono andrõ, ba Jaleëli, toea nga'
 õtõ Jaleëli andrõ. Da'õ nga'õtõ Ze-
 boeloni andrõ, ha wa'ato ira, ni'o-
 faja, no 60,500. Ba nga'õtõ Josefo,
 28 ba ononia andrõ, Manase ba Eferaji.
 Ba ba ndraono Manase, ba Machiro,
 29 toea nga'õtõ Machiro andrõ. Ono
 Machiro, ba Gileadi, toea nga'õtõ Gi-
 leadi andrõ. Ono Gileadi andrõ, ba 30
 Jezeri, toea nga'õtõ Jezeri andrõ,
 ba Heleki, toea nga'õtõ Heleki andrõ,
 ba Aseriëli, toea nga'õtõ Ga- 31
 seriëli andrõ, ba Sichema, toea nga'

- 32 *ötō* Zichema andrō, ba Semida, toea nga'ötō Zemida andrō, ba Heferi,
- 33 toea nga'ötō Heferi andrō. Ba Selofadi andrō, ono Heferi, ba si lō ono matoea, ha ono alawe; ba tōi nononia alawe andrō, ba Mala ba Noa
- 34 ba Hogela ba Milika ba Tirisa. Da'ō nga'ötō Manase, ha wa'ato ira, ni'ofaja, no 52,700. Ba da'e nga'ötō ndraono Geferaji andrō: Soctela, toea nga'ötō Zoctela andrō, ba Begeri, toea nga'ötō Mbecheri andrō, ba Tahana, toea nga'ötō Dahana
- 36 andrō. Ba da'e Ndraono Zoctela andrō: Erano, toea nga'ötō Gerano
- 37 andrō. Da'ō nga'ötō ndraono Geferaji, ha wa'ato ira, ni'ofaja, no 32,500. Da'ō nga'ötō ndraono Josefo
- 38 andrō. Ba ba nga'ötō ndraono Mbenijami, ba Bela, toea nga'ötō Mbela andrō ba Asibeli, toea nga'ötō Gabisibeli andrō, ba Ahiramo, toea nga'ötō Gahiramo andrō, ba Soefama, toea nga'ötō Zoefama andrō, ba Hoefama, toea nga'ötō Hoefama andrō. Ba ono Mbela andrō, ba Aradi ba Na'ama; Aradi, ba toea nga'ötō Garadi andrō, ba Na'ama, ba toea
- 41 nga'ötō Na'ama andrō. Da'ō nga'ötō ndraono Mbenijami andrō, ha wa'ato ira, ni'ofaja, no 45,600. Ba da'e nga'ötō ndraono Dano andrō: Soeha, toea nga'ötō Zoeha andrō; da'ō nga'ötō Dano, ba watalifoesōta andrō chōra. Fefoe nga'ötō Zoeha andrō, ha wa'ato ira, ni'ofaja, ba no
- 44 64,400. Ba ba nga'ötō ndraono Gaseri, ba Jimena, toea nga'ötō Jimena andrō, ba Jisiwi, toea nga'ötō Jisiwi andrō, ba Beria, toea nga'ötō Mberia andrō. Ba iraono Mberia, ba Heberi, toea nga'ötō Heberi andrō, ba Malekieli, toea nga'ötō Malekieli andrō. Ba ono Gaseri alawe, ba
- 47 Sera dōi. Da'ō nga'ötō ndraono Gaseri, ha wa'ato ira, ni'ofaja, no
- 48 53,400. Ba ba nga'ötō ndraono Nafatali, ba Jaseeli, toea nga'ötō Jaseeli andrō, ba Goeni, toea nga'ötō Goeni
- 49 andrō, ba Jeseri, toea nga'ötō Jeseri andrō, ba Silemi, toea nga'ötō Zilemi andrō. Da'ō nga'ötō Nafatali ba 50 watalifoesōta andrō chōra, ba fa'ato ni'ofaja, ja'irā, ba no 45,400. Da'ō ni'ofaja, Iraono Gizeraeli, no 51 601,730.
- II. Ba hoemede Jehowa chō Moze,** 52 imane: Chōra andrō lafaosa danō, 53 nitoetoe tanō, balazi ha wa'ato ira. Sato niha, ba ebolo danō labe'e tana 54 chōra, ba ba zi ōna'ōna fa'ato, ba la'ōnaigō wogoi tana chōra; balazi ha wa'ato ni'ofaja, ja'ira, ba wogoi tana chōra. (*F. 33, 54. Jos. 14, 2*). Ba nilaoe dahōdahō ba wamaosa 55 tanō, samboesamboea madozanema, balazi dōi doeara. Dali dahōdahō, 56 ba wamaosa chōra, tana chōra, ba zato niha ba ba zambō fa'ato. Ba 57 da'ō ni'ofaja ono Lewi, samboesamboea watalifoesōta: Gereso andrō, toea nga'ötō Gereso, ba Kahati, toea nga'ötō Gahati andrō, ba Merari, toea nga'ötō Merari andrō. (*Moz. II. 6, 16*). Da'ō nga'ötō Lewi 58 andrō: nga'ötō Libeni andrō, ba nga'ötō Heberona, ba nga'ötō Maheli, ba nga'ötō Hoesi, ba nga'ötō Gora. Ba ono Gahati, ba Ameramo andrō; ba fo'omo Ga 59 meramo, ba Jochebe, ono Lewi alawe, ononia ba danō Miseraji; ba ono da'ō chō Gameramo, ba A'aroni ba Moze ba talifoesōra alawe andrō, Miriji. (*Moz. II. 6, 20*). Ba ono 60 Ga'aroni, ba Nadabi ba Abihoe ba Eleazari ba Itamari. Ba Nadabi 61 andrō ba Abihoe, ba mate, me la'ohē fōna Jehowa galitō si tenga. (*Moz. III. 10, 2*). Ba fa'ato ni'ofaja, 62 ja'irā, ba no 23,000, dozi motōi matoea, si sara wa'wa fa'eboea ba si a'a moroi andrō. Lō'ō sa moefao ira ba wangofaja Iraono Gizeraeli bō'ō mege, me lō sinemara tana 63 chōra tanō, ba ngai Ndraono Gizeraeli bō'ō. Da'ō ni'ofaja ndra Moze 63 Eleazari ere andrō, sangofaja Iraono Gizeraeli ba zalo'o tanō Ndraono Moabi, ba mbewe Joridano, ba ga-

64 maocdoe Jericho. Ba samōsa lō'ō sa'ae ba da'ō ni'ofaja ndra Moze A'aroni ere no, me la'ofaja Ndraono Gizeraēli ba danō si mate ba gahe
65 hili Zina'i. Noa sa iŵa'ō chōra Jehowa, si mate ba danō si mate ira; ba no tobali samōsa lō si tosai, ja'irā andrō, baero Galcbi, ono Jefeone, ba Joseoa, ono Noeni. (*F. 14, 23*).

FAZA 27.

I. Amachoita ba nono alawe sa-nema ondrōita. II. P'ombacha'ō wa'amate Moze Jehowa ba iŵa'ō wamataro Joseoa, fangali Moze.

1 I. Ba so nono Zelofadi alawe, Selofadi ono Heferi ono Gileadi ono Machiro ono Manase, nga'ōtō Manase andrō, ono Josefo, ba tōi nononia andrō, ba Mala ba Noa ba Hogela ba Milika ba Tirisa. La'ondrasi ndra Moze Eleazari ere andrō ba satoea ba sato fefoe, ba golajama nose wama'ele'ō, lamane: Amama, ba no mate ba danō si mate, tenga awō zi fao chō Gora no, si maoso no, solaŵa Jehowa; ba horōnia [samōsa ja'ia] mate ia. Ba lō ono matoea chōnia. Ba hana wa labe'e taja dōi namama ba nga'ōtō andrō chōra, me no lō ono matoea chōnia; Chōma mibe'e dāna chōnia tanō, ba ngai dalifoesō namama! Ba i'ohē chō Jehowa hoehoeora andrō Moze. Ba imane Jehowa chō Moze: Si ndroehoe niŵa'ō nono Zelofadi andrō. Ōbe'e sa'ae chōra dāna chōra, ba ngai dalifoesō namara, tāna chō namara ena'ō, ba chōra mōi ōbe'e. (*F. 36, 2*). Ba ōmane ba Ndraono Gizeraēli: Na so zi mate lō ono matoea, ba chō nononia alawe mōi dāna chōnia tanō mibe'e. Ba na lō'ō gōi ono alawe chōnia, ba ba dalifoesōnia mitehe dāna chōnia andrō. Ba na lō'ō gōi talifoesōnia, ba na lō'ō gōi talifoesō namania, ba ba zabōlō ahatō chōnia ba nga'ōtōra andrō mōi mibe'e; da'ō sa'ae zochō.

Da'ō dania hoekoe ba Ndraono Gizeraēli, dali niŵa'ō Jehowa chō Moze.

II. Ba imane Jehowa chō Moze: 12 Ae mijaŵa ba hili Gabari andrō, ba faigi danō andrō, nibe'egoe ba Ndraono Gizeraēli. (*Moz. V. 32 49*). Ba na 13 no ōfaigi, ba la'oroedoe gōi ndra'noe gōi chō ndra toea, si mane ga'aoe A'aroni, si no moe'oroedoe gōi, (*F. 20, 28*), me no lō nifondrongomi 14 niŵa'ōgoe andrō, ba danō si mate Sini, me fasoso zato, me mifolachōmi mena'ō ndra'odo ba zanehe ira, ba nidanō andrō (Idanō wasosota andrō da'ō ba Gadesi, ba danō si mate Sini). (*F. 20, 12*). Ba hoemedē Moze 15 chō Jehowa, imane: Ena'ō na ifa- 16 taro zamōsa solohe sato Jehowa andrō, So'aja noso ba mboto niha fefoe. (*F. 16. 22*), solohe ja'ira na 17 mofanō ba na mangawoeli, solohe ja'ira na mōi, heza, ba na lafoeli ira baose, fa bōi hoelō mbiribiri si lō koebalo mbanoea Jehowa andrō. (*Mat. 9, 36*). Ba imane Jehowa chō 18 Moze: Halō chōoe Joseoa andrō, ono Noeni, niha si so Eheha, toefa hōgōnia tanga, (*Moz. V. 1, 38*), ba ohe chō Gelezari ere andrō ba 19 ba zato fefoe, ba wamataro ja'ia ba zanehe ira; ba ōhare'ō chōnia 20 ōsa lachōmimō andrō, ena'ō lafondrongo linia Iraono Gizeraēli sato, fefoe. Jamōi chō Gelezari ere, 21 ena'ō idōni ba doena Oerimi andrō, chō Jehowa; balazi dania niŵa'ōnia na mofanō ira, ba na molombase, ja'ia ba Iraono Gizeraēli fefoe, sato fefoe. (*Moz. II. 28, 30*). Ba i'ō'ō 22 Moze niŵa'ō Jehowa chōnia: ihalō Joseoa andrō ba i'ohē chō Gelezari ere ba ba zato fefoe. Ba itoefa 23 hōgōnia tanga, ifataro ia, dali niŵa'ō Jehowa, nifa'ema Moze.

FAZA 28.

Amachoita ba zoemange, hadia ia :
 I. Soemange sero ma'öchö. II. Soemange na loeo sabato. III. Soemange na fasoelöna mbaŵa. IV. Soemange fasa. V. Soemange na loeo wendraköse.

- 1 I. **Ba** hoemede Jehowa chö Moze,
 2 imane : Be'e li ba Ndraono Gize-
 raëli, ömane ehöra : Böi olifoe ami
 wame'e ame'ela soemange andrö
 chögoe na inötö, ögoe, soemange
 nifatörö ba galitö, nihonogöi chögoe,
 samohoea chögoe. (*Moz. III. 3, 11 ;*
 3 *21, 6*). Ömane na ehöra : Da'ö zoe-
 mange nifatörö ba galitö, nibe'emi
 chö Jehowa : Sero ma'öchö, ba
 doea rozi nono mbiribiri, si lö sala,
 soemange nitoenoe, si lö aefa'aefa.
 4 (*Moz. II. 29, 38*). Ono mbiribiri si
 sara, ba na mahemoloe mbanoea
 öbe'e, ba si sara, ba na tánö owi,
 5 ba töloe kata hamo si söchi, ni-
 nifachöjö fanicha mboea zai nifoe-
 foe, samba kata, soemange ni'ä.
 6 (*F. 15, 4*). Da'ö zoemange nitoenoe
 andrö, si lö aefa'aefa, nibe'e no, ba
 gahe hili Zina'i, samohoea, nibe'e
 chö Jehowa, soemange nifatörö ba
 7 galitö. Ba nifao ba zi sarasara ono
 mbiribiri, soemange nibadoe, ba
 sambasamba kata. Ba ni'amoni'ö
 labe'e chö Jehowa zoemange niba-
 8 doe andrö, agoe nilaoe famasa. Ba
 ono mbiribiri si sara, ba na tánö
 owi öbe'e ; ba nifao zoemange ni'ä,
 si mane ba zangoehoelö wongi mege,
 awö zoemange nibadoe andrö, nifao
 ehönia, soemange nifatörö ba galitö,
 nibe'e chö Jehowa, samohoea.
 9 II. **Ba** na loeo sabato, ba doea
 rozi nono mbiribiri si döfi fa'eboea,
 si lö sala, ba töloe hinaoja hamo si
 söchi nifaroecka fanieha, soemange
 ni'ä, ba soemange nibadoe andrö,
 10 nifao ba da'ö. Da'ö zoemange nitoe-
 noe andrö, ero na loeo sabato,
 baero zoemange nitoenoe andrö, si
 lö aefa'aefa, ba soemange nibadoe
 andrö, nifao ba da'ö.

III. **Ba** ero na fasoelöna mbaŵa 11
 ehömi, ba mibe'e soemange Jehowa,
 ba doea rozi nono zaŵi, si matoea
 ba sageoe mbiribiri si matoea ba
 fitoe rozi nono mbiribiri, si döfi
 fa'eboea, si lö sala ; ba sarasara ono 12
 zaŵi, ba doeadoea doemba nifao.
 hamo si söchi nifaroecka fanicha,
 soemange ni'ä, ba sagesageoe biribiri
 si matoea, ba töloetöloe hinaoja
 hamo si söchi, nifaroecka fanicha,
 soemange ni'ä, ba sarasara ono 13
 mbiribiri, ba töloetöloe kata hamo
 si söchi, nifaroecka fanicha, soe-
 mänge ni'ä, — soemange nitoenoe,
 samohoea, soemange nifatörö ba
 galitö, nibe'e chö Jehowa. Ba ba 14
 zoemange nibadoe andrö, nifao ba
 da'ö, ba sarasara ono zaŵi, ba
 sambasamba hinaoja nagoe, ba sa-
 gesageoe biribiri si matoea, ba
 sambasamba kata a matonga, ba
 sarasara ono mbiribiri, ba samba-
 samba kata. Da'ö zoemange nitoe-
 noe andrö nibe'e, ero na fasoelöna,
 döfi fasoei manö. Ba baero ö, ba 15
 sageoe nambi si matoea, soemange
 fameta horö, nibe'e chö Jehowa ;
 baero zoemange nitoenoe andrö, si
 lö aefa'aefa, ba baero zoemange
 nibadoe andrö, nifao ba da'ö, wa-
 me'e da'ö.

IV. **Ba** ba zi meweelöfa ba 16
 mbaŵa si föföna, ba telaee wasa
 andrö, ehö Jehowa. (*Moz. II. 12,*
18. 21. Moz. III. 23, 5). Ba ba zi 17
 meweelima ba mbaŵa da'ö, ba
 aeehoe ba danö gowasa andrö. Fitoe
 bongi wa'ara te'a roti si lö moe'ai-
 söni. Na loeo si föföna andrö, ba 18
 owelo ba ni'amoni'ö, ba lö tola
 mihalö hadia ia halöwö ba da'ö.
 (*Moz. III. 23, 7*). Ba nibe'e chö 19
 Jehowa soemange nifatörö ba galitö,
 soemange nitoenoe, ba doea rozi
 nono zaŵi, si matoea, ba sageoe
 mbiribiri si matoea ba fitoe rozi
 nono mbiribiri ; si lö sala, mibe'e.
 Ba nifao ba da'ö, soemange ni'ä, ba 20
 hamo si söchi, nifaroecka fanieha,

- doea doemba zi fao ba nono za'wi, ba t̄looe hinaoja ba mbiribiri si
 21 matoea andrō; ba sarasara ono mbiribiri si fitoe andrō, ba t̄looe-
 22 t̄looe kata nifao. Ba baero ð, ba sageoe nambi si matoea, soemange
 fameta horō, ba wameta salami
 23 andrō. Da'ō [fefoe] mibe'e, lō lai zoemange nitoenoe andrō ba zangoe-
 hoelō wongi, nibe'e soemange nitoe-
 24 noe si lō aefa'aefa. Soemange da'ō nibe'e chō Jehowa, ð soemange nifa-
 t̄lōr ba galitō, samohoea, ero ma'-
 ðchō, fitoe bongi wa'ara; baero zoe-
 mange nitoenoe andrō si lō aefa'aefa
 andrō, ba baero zoemange nibadoe
 andrō, nifao ba da'ō wame'e ja'ia.
 25 Ba na loeo si fitoe, ba owoclo ami
 ba ni'amonī'ō, ba lō tola mihalō
 hadia ia halōwō ba da'ō.
 26 V. Ba na ba'wa wamasi sahoelō, na
 mibe'e zoemange Jehowa, soemange
 ni'ā, fōfō mboea zahoelō, na owasa
 wendrakose chōmi, ba owoclo ami
 ba ni'amonī'ō; ba lō tola mihalō
 hadia ia halōwō ba da'ō. (*Moz. III.*
 27 *23, 15*). Ba soemange nitoenoe, sa-
 mohoca, nibe'emi chō Jehowa, ba
 doea rozi nono za'wi ba sageoe
 mbiribiri si matoea ba fitoe rozi nono
 28 mbiribiri. Ba nifao ba da'ō soemange
 ni'ā, ba hamo si sōchi nifaroeka
 fanicha, sarasara ono za'wi ba doea-
 doea doemba, ba ba mbiribiri si
 29 matoea andrō. ba t̄looe hinaoja, ba
 sarasara ono mbiribiri si fitoe andrō,
 30 ba t̄loetōlooe kata; ba sageoe na-
 mbi si matoea, ba wameta salami.
 31 Baero zoemange nitoenoe andrō, si
 lō aefa'aefa andrō, ba baero zoe-
 mange ni'ā ba soemange nibadoe,
 nifao ba da'ō, wame'emi ja'ia; si lō
 sala mibe'e.

FAZA 29.

I. Soemange na owasa nilaoe to-
 rofe. II. Na owasa fangatoelō. III.
 Na owasa nose daha goe.

- 1 I. Ba na tesa'a lō faoro, na ba'wa
 si fitoe, ba owoclo ami ba ni'amo-

ni'ō, ba lō tola mihalō hadia ia
 halōwō ba da'ō, ba'wa wolaoe torofe
 fangehoegō niha ia chōmi, mi'wa'ō.
 (*Moz. III. 23, 24*). Ba soemange
 2 nitoenoe, samohoea, nibe'emi chō
 Jehowa ba da'ō, ba sara nono za'wi,
 si matoea, ba sageoe mbiribiri si
 matoea ba fitoe rozi nono mbiribiri,
 si dōfi fa'eboca, si lō sala. Ba nifao
 3 ba da'ō, soemange ni'ā, hamo si
 sōchi, nifaroeka fanicha, ba doea
 doemba ba nono za'wi andrō, ba
 t̄looe hinaoja ba mbiribiri si matoea
 andrō, ba sarasara ono mbiribiri
 andrō si fitoe, ba t̄loetōlooe kata.
 Ba baero ð, ba sageoe nambi si
 5 matoea, soemange fameta horō, ba
 wameta salami, baero zoemange ni-
 toenoe andrō na fasaelōna, awō zoe-
 mange ni'ā, nifao ba da'ō, ba baero
 zoemange nitoenoe andrō sero ma'-
 ðchō ba soemange ni'ā andrō, ba
 soemange nibadoe, nifao, nifachoi
 andrō — samohoea, soemange nifa-
 t̄lōr ba galitō, nibe'e chō Jehowa.

II. Ba ba zi mewoeloe, ba mba'wa
 7 si fitoe andrō, ba owoclo ami ba
 ni'amonī'ō ba mangaloeloe ami;
 hadia ia halōwō, ba lō tola mihalō
 ba da'ō. (*Moz. III. 23, 27*). Ba
 8 soemange nitoenoe, nibe'emi chō
 Jehowa, samohoea, ba sara nono
 za'wi, si matoea, ba sageoe mbiribiri,
 si matoea ba fitoe rozi nono mbiri-
 biri si dōfi fa'eboca; si lō sala mi-
 be'e. Ba nifao ba da'ō, soemange
 9 ni'ā, ba hamo si sōchi nifaroeka
 fanicha, doea doemba ba nono za'wi
 andrō, ba t̄looe hinaoja ba mbiri-
 biri si matoea, ba sarasara ono
 10 mbiribiri andrō, ba t̄loetōlooe kata.
 Ba baero ð, ba sageoe nambi si
 11 matoea, soemange fameta horō, lō
 lai zoemange fameta horō andrō,
 ba wameta salami, ba lō lai zoe-
 mange nitoenoe andrō, sero ma'ðchō
 ba soemange ni'ā ba soemange ni-
 badoe, nifao ba da'ō,

III. Ba ba doeli ba mba'wa si
 12 fitoe andrō gōi, ba owoclo ami ba

- ni'amoni'ō ; ba lō tola mihalō hadia ia halōwō ba da'ō ; owasa nilaoe chō Jehowa, fitoe bongi wa'ara.
- 13 (*Moz. III. 23, 34*). Ba soemange nitoenoe nibe'emi soemange nifatōrō ba galitō, samohoea chō Jehowa, ba feledōloe nono za'wi, si matoea, ba doea geoe mbiribiri si matoea, ba feleōfa nono mbiribiri, si dōfi fa'e-
 14 boea ; ba si lō sala. Ba nifao ba da'ō, soemange ni'ā, ba hamo si sōchi, nifaroea fanicha, sarasara ono za'wi andrō, si feledōloe, ba doea doea doemba, ba sagesageoc biribiri si matoea, ba tōloetōloe
 15 hinaoja, ba sarasara ono mbiribiri andrō, si feleōfa, ba tōloetōloe kata.
 16 Ba baero ō, ba sageoe nambi si matoea, soemange fameta horō, lō lai zoemange nitoenoe andrō, sero ma'ōchō ba soemange ni'ā ba soe-
 17 mange nibadoe, nifao ba da'ō. Ba mahemoloe ō, ba felendroea rozi nono za'wi, si matoea, ba doea geoe mbiribiri si matoea, ba feleōfa rozi nono mbiribiri, si dōfi fa'eboea, si
 18 lō sala, awō zoemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō, ba nono za'wi andrō ba ba mbiri-
 19 biri si matoea ba ba nono mbiribiri andrō, dali wa'oja, balazi nifachoi andrō. Ba baero ō, ba sageoe nambi si matoea, soemange fameta horō, lō
 20 lai zoemange nitoenoe andrō, sero ma'ōchō ba soemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō.
 21 Ba mahemoloe ō, ba felezara rozi nono za'wi, ba doea geoe mbiribiri si matoea, ba feleōfa nono mbiribiri
 22 si lō sala, si dōfi fa'eboea, awō zoemange ni'ā andrō ba soemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō, ba nono za'wi
 23 andrō ba ba mbiribiri si matoea ba ba nono mbiribiri andrō, dali wa'oja, balazi nifachoi andrō. Ba baero ō, ba sageoe nambi si matoea, soemange fameta horō, lō lai zoemange nitoenoe andrō, sero ma'ōchō, ba soemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō. Ba mahemoloe ō, ba fitoe rozi nono
 24 za'wi ba doea geoe mbiribiri si matoea ba feleōfa rozi nono mbiribiri, si lō sala, si dōfi fa'eboea, awō zoemange ni'ā andrō
 25 ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō, ba nono za'wi andrō ba ba mbiri-
 26 biri si matoea ba ba nono mbiri-
 27 biri andrō, dali wa'oja, balazi nifachoi andrō. Ba baero ō, ba sageoe
 28 nambi si matoea, soemange fameta horō, lō lai zoemange nitoenoe andrō, sero ma'ōchō, ba soemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe,
 29 nifao ba da'ō. Ba mahemoloe ō, ba w'aloē rozi nono za'wi ba doea geoe mbiribiri si matoea ba feleōfa rozi nono mbiribiri, si lō sala ba si dōfi
 30 fa'eboea, awō zoemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō, ba nono za'wi andrō ba ba mbiribiri
 31 si matoea ba ba nono mbiribiri andrō, dali wa'oja, balazi nifachoi andrō. Ba baero ō, ba sageoe nambi si matoea, soemange fameta horō,
 32 lō lai zoemange nitoenoe andrō, sero ma'ōchō, ba soemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō. Ba mahemoloe ō, ba fitoe rozi nono
 33 za'wi ba doea geoe mbiribiri si matoea ba feleōfa nono mbiribiri, si lō sala, si dōfi fa'eboea, awō zoemange
 34 ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō, ba nono za'wi andrō ba ba mbiribiri si matoea ba ba nono mbiribiri andrō, dali wa'oja,
 35 balazi nifachoi andrō. Ba baero ō, 34

- ba sageoe nambi si matoea, soemange fameta horō, lō lai zoemange nitoenoe andrō, sero ma'ōchō, ba soemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō. Ba na loeo si wāloe, ba owoelo ami; ba lō tola mihalō hadia ia halōwō ba da'ō.
- 36 (Moz. III. 23, 36). Ba soemange nitoenoe, nibe'emi soemange nifatōrō ba galitō, samohoea chō Jehowa, ba sara nono zawi ba sageoe mbiribiri si matoea, ba fitoe rozi nono mbiribiri, si lō sala, si dōfi fa'eboea,
- 37 awō zoemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō, ba nono zawi andrō ba ba mbiribiri si matoea ba ba nono mbiribiri andrō, dali wa'oja, balazi nifachoi andrō.
- 38 Ba bacro ō, ba sageoe nambi si matoea, soemange fameta horō, lō lai zoemange nitoenoe andrō, sero ma'ōchō, ba soemange ni'ā andrō ba soemange nibadoe, nifao ba da'ō.
- 39 Da'ō zoemange nibe'emi chō Jehowa, na ba'wa gowasa andrō chōmi, baero nibe'emi soemange nitoenoe ba soemange ni'ā ba soemange nibadoe ba soemange fangorifi, he na ba wanōrō amaboe'oela li, ba he na saoha gōlō.

FAZA 30.

I. Amachoita ba gamaboe'oela li ndra matoea. II. Ba gamaboe'oela li nono alawe ba ba gamaboe'oela li zi no moehalō. III. Ba gamaboe'oela li lacha mbanoea ba ba gamaboe'oela li nitibo'ō ndra matoea.

- 1 I. Ba ibe'e li ba Ndraono Gize-raēli Moze, dali manō ni'wa'ō Jehowa
- 2 chō Moze. Ba hoemede Moze ba zatoea mado Ndraono Gize-raēli, imane: Da'ō ia, ni'oroi'ō Jehowa.
- 3 Na so zamaboe'oe linia chō Jehowa, ma na mōi ba hōloe, wamaboe'oe famoni hadia ia, ba lō tola ifoeli linia, jamoetōrō siba ni'wa'ōnia andrō. (Moz. III. 27, 2. Moz. V. 23, 21. Sin. 50, 14).

- 4 II. Ba na ono alawe zamaboe'oe

linia chō Jehowa, na ifaboe'oe wamoni hadia ia, fatoea ono alawe na ia baomo namania, ba na irongo amania gamaboe'oela linia ba famoni andrō, nifaboe'oenia, ba na lō hedchedenia, ba tebai awoe'a gamaboe'oela linia fefoe, ba famoninia fefoe, nifaboe'oenia, ba tebai awoe'a. Ba na itena'wa ia amania, na loeo irongo, ba si lō'ō gamaboe'oelania fefoe, awō wamoni andrō, nifaboe'oenia; ba ibe'e aefa zalania Jehowa, me no amania zanena'wa ja'ia. Ba na lahalō ia lō moetōrō gamaboe'oela li, ba ma hadia ni'wa'ōnia, si lō moe'odōdōgō siba, wamaboe'oe hadia ia, ba na irongo sangai ja'ia, ba na lō hedchedenia ba da'ō, na loeo irongo, ba lō awoe'a gamaboe'oela linia, ba famoninia andrō, nifaboe'oenia, ba lō awoe'a. Ba na itena'wa ia fo'omonia, na loeo irongo, ba amaedola zi lō'ō gamaboe'oela li andrō, si lō moetōrō na, ibe'e, awō ni'wa'ōnia andrō, si lō moe'odōdōgō siba, wamaboe'oe hadia ia, ba ibe'e aefa zalania Jehowa.

III. Ba amaboe'oela li zi no mate donga ba amaboe'oela li ndra alawe nitibo'ō, fefoe nifaboe'oera, ba lō awoe'a chōra. Ba na baomo wo'omonia ifaboe'oe linia, ma si mōi ba hōloe, wamaboe'oe hadia ia wamoni, ba na irongo fo'omonia, ba na lō hedchedenia ba da'ō, ba na lō itena'wa ia, ba tebai awoe'a gamaboe'oela linia fefoe, ba famoni andrō fefoe, nifaboe'oenia, ba tebai awoe'a. Ba na awoe'a ibe'e fo'omonia, na loeo irongo nifaboe'oe andrō, ba amaedola zi lō'ō fefoe ni'wa'ōnia, he na amaboe'oela li, ba he na famoni nifaboe'oenia; no si lō'ō ibe'e fo'omonia, andrō wa ibe'e aefa zalania Jehowa. Fefoe gamaboe'oela linia ba fefoe wamaboe'oenia famoni, ba wamakao ja'ia, si no mōi ba hōloe ia, ba fo'omonia zangila mame'e arō, ba fa'omonia gōi zangila mame'e si lō'ō. Na lō

hedehede wo'omonía ba da'õ, ha oega bongi, ba tebai awoe'a ibe'e gama-boe'oela linia fefoe, si lõ moe'tõrõ na, ba he famoninia fefoe; bõrõ wa lõ hedehedenia, me leoẽ irongo; ba

16 da'õ tebai awoe'a. Ba na amaedola zi lõ'õ ibe'e, na no irongo mege, ba ihalõ horõnia horõ ndra alawe andrõ

17 ba da'õ. Da'õ gamachõita, ni'wa'õ Jehowa chõ Moze, amachõita ba ndra matoea ba chõ wo'omonía, ba amachõita chõ nama ba chõ nononia alawe, si lõ moehalõ, si so baomo namania na.

FAZA 31.

I. Lalaoe mbalõra ba Ndraono Midiano Iraono Gizeraëli. II. Lasala'õ ira si mõi manoewõ mege ba lasala'õ gõi gahoeloea. III. Lafaosa gahoeloea. IV. Labe'e zoemange Jehowa sala'wa.

1 1. Ba hoemedẽ Jehowa chõ Moze,

2 imane : Laoc mbalõ Ndraono Gizeraëli ba Ndraono Midiano andrõ; ba na aefa da'õ, ba ni'oroedoegõ chõ ndra tocaoe ndra'oegõ. (*F. 25, 17*).

3 Ba hoemedẽ Moze ba zato, imane : Mi'a'arõ'õ niha, banoeami ba wanoewõ, ena'õ lasoewõ Ndraono Midiano andrõ, ba wolaoe balõ Jehowa

4 ba Ndraono Midiano. Dozi mado Ndraono Gizeraëli, ba hõnõhõnõ zamboesamboca mado nifatenge ba

5 wancewõ andrõ. Ba latoetoejoe ba ngahõnõ Ndraono Gizeraëli hõnõhõnõ zamboesamboea mado, ni'a'arõ'õ ba wanoewõ andrõ, felendroea ngahõnõ

6 fefoe. Ba ifatenge ira ba wanoewõ Moze, hõnõhõnõ zamboesamboea mado; ba ifao chõra Wineha andrõ, ono Gelezari andrõ, ba wanoewõ; solohe fakake ni'amoni'õ andrõ da'õ, ba

7 torofẽ fangechoegõ niha. Ba mõi ira manoewõ Iraono Midiano, dali ni'wa'õ Jehowa chõ Moze, ba laboenoe fefoe

8 motõi matoea. Ba he razo ba Ndraono Midiano ba laboeboenoe, awõ ni'õ'õtõra andrõ, ja'ia Ewi andrõ ba Dekemi ba Soeri ba Hoeri ba Reba,

razo Ndraono Midiano, si dalima; ba he Bileamo andrõ, ono Mbeori, ba laboenoe bawa zi'õli. (*Jos. 13, 21*). Ba lara'oe ndra alawe Ndraono

9 Midiano Iraono Gizeraëli, fabaja iraono sawoejoe chõra, ba la'ohe, ba oerifõra sonoro fefoe ba oerifõra bõ'õ fefoe, awõ nibabajajara fefoe, ba la'ohe, ahoeloeara. Ba banoeara

10 ba nahiaira fefoe, ba osera fefoe, ba latoenoe. Ba lahalõ fefoe nihalõra andrõ, ahoeloea andrõ fefoe, he niha, ba he oerifõ ba la'ohe chõ

12 Moze niha andrõ, nira'oera ba ahoeloea bõ'õ, awõ nibabajaja andrõ, nihalõra, ba chõ Gelezari ere ba ba Ndraono Gizeraëli sato, ba golombase'wa ba zalo'o tanõ Ndraono Moabi ba ndraso Joridano, ba gamaoedoe Jericho.

II. Ba lafaondragõ ira ira Moze

13 Eleazari ere ba satoea mbanoea fefoe, baero golombase'wa. Ba mofõ

14 noe Moze ba zolohe sanoewõ, ba goemandra zi hõnõ ba ba goemandra zi oteo, si oroi manoewõ. Imane

15 chõra Moze : Hadia, no ahori mi'orifi ndra alawe? No ja'ira mbõrõ

16 wangerogõ Ndraono Gizeraëli Jehowa, me no i'wa'õ chõra Bileamo andrõ, ba Weoro andrõ, tobali itõrõ mbanoea Jehowa famakao. (*F. 25, 1. Fet. II. 2, 15. Fam. 2, 14*).

17 Ba miboenoe fefoe motõi matoea ba ndraono andrõ, ba dozi ira alawe ba zi no oroedoe ira matoea, ba

18 miboenoe; (*Sangoehoek. 21, 11*); ba dozi ono alawe ba zi lõ irai oroedoe ira matoea, ba mi'orifi chõmi. Ba

19 ja'ami, ba fitoe bongi mi'ia'gõ baero golombase'wa; dozi ami si no mamoenoe niha ba si no mombambaja niboenoe, ba na leoẽ si tõloe ba na leoẽ si fitoe, ba misala'õ ami, fabaja ni'ohemi andrõ, niraboe. (*F. 19, 11*). Ba si manõ gõi noe-

20 cha fefoe ba gamagama oeli za'wi ba gamagama boe mbiribiri fefoe ba fakake eoe fefoe, misala'õ. Ba imane

21 Eleazari ere ba zabõlõ andrõ, si no

- mōi manoewō mege : Da'ō gorōisa
 22 Ba ana'a ba firō ba tōla ba si'ōli
 23 ba simo mbanoea ba simo itō, fefoe
 hadia ia zanaha ba galitō, ba mifa-
 tōrō ba galitō, ba aheta wa'ara'iōnia ;
 hatō fanasa ja'ia ba nidandō fangehao
 andrō. Ba fefoe hadia ia zi lō manaha
 ba galitō, ba ba nidandō mifatōrō.
 24 Ba na no mibabago noechemi, na
 loeo si fitoe andrō, ba no aheta
 wa'ara'iōmi, ba tola sa'ae mifoeli
 ami ba golombasewa.
 25 III. Ba hoemedede Jehowa chō
 26 Moze, imane : Ofaja fefoe ha wa'oja
 gahoeloea andrō, nihālō, he niha, ba
 he oerifō, ja'oegō ba Eleazari ere ba
 27 satoea mbanoea. Ba si matonga, ba
 ōbe'e ba zi no fao ba wanoewō, si
 no mōi mege, ba si matonga, ba ba
 28 zato. (*Sam. I. 30, 24*). Ba ba zanoewō
 andrō, si no mōi mege, ba ōhalō
 mbeo, chō Jehowa, samboea ba zi
 29 500, he niha ba he sa'wi ba he
 kalide ba he biribiri. Ba zi matonga
 tána chōra mihalō ba mibe'e ba
 danga Gelezari ere, soemange fe-
 30 gero chō Jehowa. Ba ba zi matonga
 ba Ndraono Gizeraēli, ba samboe-
 samboea ōtoetoejoe ba zi limalima
 woeloe, he niha ba he sa'wi ba he
 kalide ba he biribiri — oerifō andrō
 31 fefoe —, ba ōbe'e ba danga nono
 Levi, sangaingai halōwō andrō ba
 nose Jehowa. Ba la'o'ō niwa'ō Je-
 32 howa chō Moze ira Moze Eleazari
 ere. Ba fa'oja gahoeloea andrō, si
 33 tosai ahoeloea zanoewō andrō, ba
 no 675,000 nga'oeo mbiribiri,
 34 ba 72,000 za'wi,
 35 ba 61,000 galide ;
 36 ba ba niha, ba fa'ato nono alawe
 andrō, ba zi lō irai oerodoe ira ma-
 37 toea, ba no 32,000 niha. Ba si ma-
 tongania andrō, tána ba zi no mōi
 38 manoewō, ba 337,500 mbiribiri, ba
 beo chō Jehowa, biribiri andrō, ba
 39 no 675 nga'oeo, ba 36,000 za'wi, ba
 beo da'ō chō Jehowa, ba 72 nga'oeo,
 ba 30,500 galide, ba beo da'ō chō
 Jehowa, ba 61 nga'oeo ; ba 16,000
 40 niha ba beo da'ō chō Jehowa, ba
 32 niha. Ba beo andrō, nibe'e soe-
 41 mange fegero chō Jehowa, ba ibe'e
 ba danga Gelezari ere Moze, dali
 niwa'ō Jehowa chō Moze. Ba ba zi
 42 matongania andrō, tána ba Ndraono
 Gizeraēli, ni'oniagō Moze ba dána
 ba zanoewō andrō, (ba dána ba zato,
 43 si matonga andrō, ba no 337,500
 mbiribiri,
 ba 36,000 za'wi, 44
 ba 30,500 galide, 45
 ba 16,000 niha), — 46
 ba zi matonga andrō, tána ba Ndrao-
 47 no Gizeraēli, ba itoetoejoe Moze,
 samboesamboea ba zi limalima woeloe,
 he niha, ba he oerifō, ba ibe'e
 ba danga nono Levi, sangaingai
 halōwō andrō ba nose Jehowa, dali
 niwa'ō Jehowa chō Moze.
 IV. Ba la'ondrasi Moze koema-
 48 ndra nghahōngahōnō zanoewō andrō,
 koemandra zi hōnō ba koemandra
 zi otoo, lamane chō Moze : Nola'ofaja
 49 wa'ato zanoewō andrō ni'ohema,
 anonimō, ba samōsa lō nirongoma
 si lō'ō ; andrō mabe'e zoemange Je-
 50 wa, fangandrō nosoma chō Jehowa,
 hadia nihālō zamōsana ahoeloea
 gamagama ana'a ba kōla ba tōla
 gasa ba laedoeroe ba saeroe dalinga
 ba aja bō'ō. Ba lalahō chōra gana'a
 51 andrō ira Moze Eleazari ere — hadia
 ia ngawalō najja —. Ba fa'eboea
 52 gana'a andrō, nibe'era soemange si
 no amaedola wegero chō Jehowa, ba
 no 16,750 sekeli ; nibe'e goemandra
 zi hōnō ba koemandra zi otoo. Ba
 53 sanoewō sato, ba no oi zara moraboe
 gōi : Ba lalahō gana'a andrō chō
 54 goemandra zi hōnō ba chō goema-
 ndra zi otoo ira Moze Eleazari ere,
 ba labe'e ba nose wama'ele'ō, ena'ō
 itōrōtōrō tōdō Jehowa Ndraono Gi-
 zeraēli.

FAZA 32.

La'andrō chōra danō jefo Joridano mado Roebeno ba mado Gado. Fa-nimba Moze. II. Na latolo oea nawōra, ba latehe chōra ba ba zi matonga mado Manase danō andrō. Lalahō chōra.

- 1 I. **Ba** ba mado Roebeno ba ba mado Gado, ba no oja sibaï goerifo, no fahōna. Ba me no lafaigi danō Ja'ezeri andrō ba tanō Gileadi, ba la'ila, sōchi sibaï tanō zoja oerifō danō andrō. Ba so ira, mado Gado
- 2 ba mado Roebeno, lamane chō ndra Moze Elezari ere ba ba zatoea mbanoea: Ataroto andrō ba Dibona
- 3 ba Ja'ezeri ba Nimera ba Elecale ba Sebama ba Nebo ba Beono, tanō andrō, nitolo Jehowa Iraono Gize-raēli, ba wame'e barō mbawara, ba no sōchi sibaï tanō zoja oerifō, ba no soja oerifō zawoejoemō andre.
- 5 Ba lamanc na: Na no atō faloecha ndra'aga wa'eboea dōdōoe, ba he wisa na tetehe ba zawoejoemō andre danō da'ō, chōra ba ba nga'ōtōra mitoe; bōi fa'ōtō ba Joridano ndra'aga! Ba imane Moze ba mado Gado andrō ba ba mado Roebeno:
- 6 Hana, si mōi manoewō dalifoesōmi, ba si iagō da'e ami? Hana wa mibe'e ata'oe dalifoesōmi, we'amōi mijefo ba danō andrō, nibe'e Jehowa chōra?
- 8 Si manō sibaï wolaoe ndra amami mege, me oefatenge ira no, i'otarai Gadesi Mbarenea, ba wamai-gi tanō andrō. Me no laroegi ndraso
- 9 Esikoli, ba lafeta'oe Ndraono Gize-raēli, tobali lō edōna mōi ira ba danō andrō, nibe'e Jehowa chōra.
- 10 (*F. 13, 24*). Ba me loco da'ō, ba mofōnoe Jehowa, ba fahōloe ia, imanc: Niha andrō, si otarai danō
- 11 Miseraji, si no doca woeloe fache ba si a'a moroi andrō, ba bōi jala'ila danō andrō, nifaboc'oegoe chō ndra Aberahamo, Iza'aki, Jakobo, fahō-loesa, me no lō ni'oigōra tōdōra
- 12 wolo'ō chōgoe, baero Galebi andrō, ono Jefoene, ma'owoe Geni andrō,

ba Josoea, ono Noeni, me no ja'ira zolo'ō sibaï chōgoe. (*Jos. 15, 17*). Ba mofōnoe Jehowa ba Ndraono 13 Gizeraēli; ba ifangōrōngōrō ira ba danō si mate, ōfa woeloe fache wa'ara, ercege no ahori mate zi sagōtō niha andrō, si no mosala chō Jehowa. Ba iada'e, ba no maoso ami, 14 fangali ndra namami, madooe zamazōchi horō, ba wondrooe'ō na fōnoe Jehowa andrō ba Ndraono Gizeraēli, si no to'oea abōlōbōlō. Ba na mi'e- 15 rogō ia, ba iradō na ira ba danō si mate, ba mibe'e tekiko ira fefoe. Ba la'ondrasi ia, ba lamane: Dama- 16 fazōchi kandra mbiribiri ba da'e, nahia goerifōma andrō, ba mataroe'ō mbanoea nahia [wo'omoma ba nahia] ndraono soewoejoe chōma; ba ja'aga, ba ma'aro'ō ndra'aga, ba 17 fōna Ndraono Gizeraēli sogā, irege no ma'ohē ira ba nahara; ba ba mbanoea saro la'iagō [fo'omoma ba] iraono sawoejoe chōma, bōrō niha ba danō andrō, [si fa'emali chōda]. Lō mangawoeliga ba nahia- 18 ma, irege no mōi ba Ndraono Gize-raēli fefoe dāna chōra andrō, tanō. Lō'ō sa manema ndra'aga tāna 19 chōma, awōra, jefo Joridano, no tāna chōma danō tānō ba gatomboecha loeo, i'otarai Joridano.

II. **Ba** imane chōra Moze: Na 20 mimanō, na mi'aro'ō ami, fōna Jehowa, ba wanoewō, (*Jos. 1, 12*), ba 21 na mi'ōtō Joridano, fōna Jehowa, dozi ami, si no mangaro, irege no itimba fōnania zi fa'oeodee chōnia, ba na awena dania mifoeli ami, na 22 no ibe'e barō mbawania danō Jehowa, ba aefa ami ba chō Jehowa ba ba Ndraono Gizeraēli, ba tanā chōmi dania danō andre, dali zomasi Jehowa. Ba na tenga si manō wolaoe- 23 mi, ba mosala ami ba da'ō chō Jehowa, ba mi'ila dania hadia zi gōna ami, ba lalōmi andrō. Mitaroe'ō 24 chōmi mbanoca, nahia [wo'omomi ba nahia] ndraono sawoejoe chōmi, ba mifazōchi kandra mbiribirimi ba mi'

25 o'õ niwa'õgoe chõmi. Ba latema li Moze mado Gado ba mado Roebeno, lamane: La'o'õ niwa'õoe sawoejoe-
 26 mõ, ja'oeğõ Toea! Iraono sawoejoe chõma ba fo'omoma, ba oerifõma, noemalõ oerifõma sonora fefoe, ba hana na torõi foeri ba da'e, ba mba-
 27 noea Gileadi andre. Ba ja'aga sawoe- joemõ andre, ba ma'õtõ Joridano fõna Jehowa, ba wanoewõ, ha wa'ato ndra'aga, si no mangarõ, si mane
 28 niwa'õoe, ja'oeğõ Toea. Ba ibe'e li Moze chõ Gelezari ere ba chõ Jo- soea, ono Nõeni ba za toea mado Ndraono Gizeraëli, ba chõra andrõ;
 29 imane chõra Moze: Na no mõi mijefo Joridano mado Gado ba mado Roebeno, awõmi, fõna Jehowa, ba wanoewõ, ha wa'ato irã, si no man- garõ, ba na no moebe'e barõ mba- wami danõ, ba mibe'e chõra danõ Gileadi, tãna chõra ba ba nga'õtõra
 30 mitooe. Ba na lõ fao ira chõmi mijefo, si no mangarõ ba wanoewõ, ba ba danõ Gana'ana tefataro ira,
 31 ba ngaimi. Ba lamane mado Gado ba mado Roebeno: Hadia niwa'õ Jehowa ba chõma, ja'aga, sawoejoe- mõ andre, ba ma'o'õ. Mangarõ ndra'- aga ba mõiga mijefo ba danõ Gana'- ana, fõna Jehowa, ena'õ lõ teboelõ chõma dãna chõma ba zi tambai
 33 Joridano. Ba ibe'e chõra Moze — ba mado Gado ba ba mado Roebeno ba ba zi matonga mado Manase, ono Josefo — ibe'e chõra, ba amatõrõwa Zihona andrõ, razo Ndraono Gamori, awõ gamatõrõwa Ogi andrõ, razo Mbazana, tanõ andrõ, fabaja banoea ba danõ, awõ mbenoeara, banoea ba danõ misa. (*Moz. V. 3,*
 34 *12*). Ba mado Gado andrõ, ba lafoeli lataroe'õ Dibona ba Ataroto
 35 ba Aroëri, ba Ateroti Zofana ba 36 Ja'ezeri ba Jogebeha, ba Beti Ni- mera ba Beti Harana, banoea sarõ,
 37 awõ kandra mbiribiri. Ba mado Rocbeno, ba lafoeli lataroe'õ Hesi-
 38 bona ba Eleale ba Kiriata'i, ba Nebo ba Ba'ali Meono, nifalalini

tõi, ba Sibema; ba banoea andrõ nifoelira fanaroe'õ, ba lafotõi si bohooe. Ba iraoono Machiro andrõ, 39 ono Manase, ba ba Gileadi mõi. ba lahalõ chõra, latimba Ndraono Gamori, banoea si tohõna andrõ. Ba 40 itehe chõ Machiro, ono Manase, Gileadi andrõ Mose, ba ibali'õ banoe- ania. Ba Ja'iro andrõ, ono Machiro, 41 ba mõi moe'ochõgõ halama soja chõra, ba ibe'e tõiinia halama soja chõ Ja'iro. Ba Noba andrõ, ba mõi 42 moe'ochõgõ Genata, fabaja halama soja chõra, ba tõiinia Noba andrõ ibe'e tõi.

FAZA 33.

I. Olombasõwa Ndraono Gizeraëli.
 II. Oroisa ba wangai chõra tanõ Gana'ana, ba wanimba Dawa Gana'- ana.

I. Da'e dõrõwa Ndraono Gizeraëli, 1 nitõrõra, me la'otarai danõ Miseraji, me solhe ndra Moze A'aroni. Ba 2 itanõ ba zoera Moze mbanoea andrõ si ota'otarai ira wofanõfanõ, i'o'õ niwa'õ Jehowa; ba da'e dõro'wara i'ota'otarai nahia si samboea, noema- lõ ba zi samboea. Ba Ramesi, ba ba 3 Zokota molombase. Ba laheta ira ba Zefono, ba ba Migidola molombase. (*Moz. II. 12, 37*), me lako'oko'o 4 Dawa Miseraji ndraono si a'a andrõ fefoe, niboenoeh Jehowa chõra; noa sa i'oroma'õ ba Lowalangira wa'- abõlõnia Jehowa. Ba mangefa Ndrao- no Gizeraëli ba Ramesi, ba ba Zoe- kota molombase. Ba laheta ira ba 5 Zoekota ba ba Getama molombase, ba zinga danõ si mate (*Moz. II. 13, 20*). Ba laheta ira ba Getama 6 ba lasa'wa Wi-Hahiroti, tãnõ ba gatoemboechea loeo i'otarai Mba'ali Zefono, ba ba Migidola molombase. (*Moz. II. 14, 2*). Ba laheta ira ba 7 Wi-Hahiroti, ba la'õtõ nasi andrõ, mijefo ba danõ si mate, ba tõloe ngaloeo fofanõ mowaõwaõ ba danõ 8

- si mate ba Getama, ba ba Mara
 9 molombase. (*Moz. II. 15, 23*). Ba
 laheta ira ba Mara, ba laroegei Geli-
 ma; ba ba Gelima andrō, ba fele-
 ndroea goemboe nidanō ba fitoe
 ngafoeloe nga'oeo dōla chorema, ba
 molombase ira ba da'ō. (*Moz. II.*
 10 *15, 27*). Ba laheta ira ba Gelima, ba
 ba mbewe nasi zoechoe molombase.
 11 Ba laheta ira ba mbewe nasi zoe-
 choe, ba ba danō si mate Sini molo-
 12 mbase. (*Moz. II. 16, 1*). Ba laheta
 ira ba danō si mate Sini, ba ba
 13 Dofeka molombase. Ba laheta ira
 ba Dofeka, ba ba Galoesi molo-
 14 mbase. Ba laheta ira ba Galoesi,
 ba ba Rafidi molombase; ba lō ō
 zato idanō ba da'ō. (*Moz. II. 17, 1*).
 15 Ba laheta ira ba Rafidi, ba ba danō
 si mate ba gahe hili Zina'i molo-
 16 mbase. Ba laheta ira ba danō si
 mate ba gahe hili Zina'i, ba ba
 niko'o soloe'alo'e'a andrō molombase.
 17 (*F. II, 34*). Ba laheta ira ba niko'o
 soloe'alo'e'a, ba ba Haseroti molo-
 18 mbase. Ba laheta ira ba Haseroti,
 19 ba ba Ritima molombase. Ba laheta
 ira ba Ritima, ba ba Rimo Waresi
 20 molombase. Ba laheta ira ba Rimo
 Waresi, ba ba Libena molombase.
 21 Ba laheta ira ba Libena, ba ba Risa
 22 molombase. Ba laheta ira ba Risa
 23 ba ba Gehelata molombase. Ba
 laheta ira ba Gehelata, ba ba
 24 gahe hili Zaferi molombase. Ba la-
 heta ira ba gahe hili Zaferi, ba
 25 ba Harada molombase. Ba laheta
 ira ba Harada, ba ba Makeloti
 26 molombase. Ba laheta ira ba Make-
 27 loti, ba ba Dahata molombase. Ba
 laheta ira ba Dahata, ba ba Dara
 28 molombase. Ba laheta ira ba Dara,
 29 ba ba Mitika molombase. Ba laheta
 ira ba Mitika, ba ba Hasimona mo-
 30 lombase. Ba laheta ira ba Hasimona,
 31 ba ba Mozeroti molombasc. Ba la-
 heta ira ba Mozeroti, ba ba Mbene
 Ja'aka molombase. (*Moz. V. 10, 6*).
 32 Ba laheta ira ba Mbene Ja'aka, ba
 33 ba Hori Hagidigada molombase. Ba
- laheta ira ba Hori Hagidigada, ba
 ba Jotabata molombase. Ba laheta 34
 ira ba Jotabata, ba ba Gaberona
 molombase. Ba laheta ira ba Gabe- 35
 rona, ba ba Gesionogeberi molo-
 mbase. Ba laheta ira ba Gesiono- 36
 geberi, ba ba danō si mate Sini
 molombase, ja'ia ba Gadesi a-
 ndrō. (*F. 20, 1*). Ba laheta ira ba 37
 Gadesi, ba ba gahe hili Hori molo-
 mbase, ba nola danō Ndraono Ge-
 domo. Ba mōi mija'wa ba hili Hori 38
 andrō Ga'aroni ere, ni'wa'ō Jehowa,
 ba mate ia ba da'ō, ōfa woeloe fa-
 che dania aefa wa'aheta Ndraono
 Gizeraēli ba danō Miserajji; me
 tesa'a lō faoro ba mba'wa si lima
 (*F. 20, 25*). No otoa a doea woeloe 39
 a tōloe fache Ga'aroni, me mate ia
 ba hili Hori andrō. Ba irongo so 40
 moroi sa Ndraono Gizeraēli Dawa
 Gana'ana andrō, razo Garadi, ba
 danō Gana'ana tánō raja. (*F. 21, 1*).
 Ba laheta ira ba gahe hili Hori, ba 41
 ba Zalomona molombase. Ba laheta 42
 ira ba Zalomona, ba ba Woeno molo-
 mbase. Ba laheta ira ba Woeno, ba 43
 ba Gobota molombase. Ba laheta 44
 ira ba Gobota, ba ba Ije Abari
 molombase, ba danō Ndraono Moa-
 bi. Ba laheta ira, ba Ije Abari, ba 45
 ba Dibona Gado molombase. Ba la- 46
 heta ira ba Dibona Gado, ba ba
 Galimona Dibelata'i molombase. Ba 47
 laheta ira ba Galimona Dibelata'i
 ba ba gahe hili Gabari molombase,
 tánō ba gatoemboecha, i'otarai
 Nebo. Ba laheta ira ba gahe hili 48
 Gabari, ba ba zalo'o tanō Ndraono
 Moabi molombase, ba ndraso Jori-
 dano, ba gamaoedoe Jericho. Ba 49
 ndraso Joridano molombase ira,
 i'otarai Mbeti Hajezimota, iroegi
 Habeli Hasili, ba zalo'o tánō Ndrao-
 no Moabi andrō.
- II. Ba hoemedede Jehowa chō Moze 50
 ba zalo'o tanō Ndraono Moabi a-
 ndrō, ba ndraso Joridano ba ga-
 maedoe Jericho, imane: Hede ba 51
 Ndraono Gizeraēli, ba ōmane chōra :

Na no mi'ōtō Joridano, na no mi-
 52 roegi danō Gana'ana, ba mitimba
 fōnami fefoe niha ba danō, ba adoe-
 ra, ba ahori mifefoe: adoera nifahele
 gōi fefoe mirasa, ba hilihili andrō
 53 chōra fefoe, ba midoedoegō. (*Moz.*
v. 7, 5). Ba mi'ochōgō danōra ba
 ba da'ō so ami: noa sa oebe'e chōmi
 54 danō andrō, ena'ō ja'ami zochō. Ba
 fadahōdahōsa wamaosa tanō, sa-
 mboesamboea mado; ba zato niha,
 ba ebolo labe'e tana chō tanō, ba ba
 zambō niha, ba si ōna'ōna labe'e.
 Heza zi gōna dahōdahō chōnia, da'ō
 tana ba zamōsana; ba zi samboe-
 samboea mado tebe'e tana chō da-
 55 nō (*Jos. 14, 2*). Ba na lō mitimba
 fōnami niha ba danō andrō, ba
 toballi doi ba hōrōmi nisaigōmi andrō
 ba zoezoemō ba ngaimi, ba lafakao
 dania ami ba danō andrō, ba zi
 56 so ami, (*Sangoehoek. 2, 3*), ba chō-
 mi dania oefatōrō zi so ba dōdōgoe,
 nifatōrōgoe chōra mena'ō.

FAZA 34.

I. Ola danō Gana'ana. II. He
 wisa wamaosa tanō.

1 I. Ba hoemedede Jehowa chō Moze,
 2 imane: Be'e li ba Ndraono Gize-
 raēli, ōmane chōra: Na miroegi danō
 Gana'ana andrō, ba tanōmi dania
 da'ō, si mōi chōmi ba ba nga'ōtōmi
 3 mitooe: tanō Gana'ana andrō, ma'-
 asagōrō. Ola tănō raja, ba i'otarai
 danō si mate Sini mibe'e, sangehene
 tanō Ndraono Gedomo; bōrōta nola
 4 raja tănō ba gatoemboechea loeo,
 ba balō ziloea'asi nasio. Ba itōrō
 raja Akerabi olami andrō, isa'wa
 misa Zini, ba tetohoegō, iroegi mba-
 lōnia, raja Gadesi Mbarenea. Ba
 noemalō ba Hasara Adara, ba misa
 5 ba Asemona. Ba moroi ba Asemona,
 ba itoetoeroe mbombo Miseraji a-
 ndrō, irege ba mbewe nasi aetoe.
 6 Ba ola tănō ba gaechoela loeo
 chōmi, ba asi seboea andrō; da'ō
 7 nolami tănō ba gaechoela. Ba olami
 tănō jōoe, ba i'otarai nasi seboea.

noemalō ba hili Hori mibe'e ia; ba 8
 i'otarai hili Hori, ba miroegi lala
 ba Hamata, ba balō nola, ba Sedadi.
 Ba itōrō Ziferono, ba iroegi Hasara 9
 Enana, balōnia. Da'ō nolami tănō
 jōoe. Ba ola tănō ba gatoemboechea 10
 loeo nibe'emi, ba i'otarai Hasara
 Enana ba isa'wa Zefama. Ba i'otarai 11
 Zefama, ba noemalō mitooe ba Hari-
 bcla, tănō ba gatoemboechea, i'o-
 tarai Ga'ini; ba noemalō mitooe na
 ba ihene mboto hili andrō, tănō ba
 gatoemboechea i'otarai mba'wa Kinc- 12
 reti. Ba noemalō mitooe ba mbewe
 Joridano nola, iroegi ziloea'asi nasio,
 balōnia. Da'ō nola danōmi, fasoei.
 Ba ibe'e li ba Ndraono Gizeraēli 13
 Moze, imane: Da'ō danō andrō, ni-
 fosasi chōmi, tana chōmi, balazi
 dahōdahō, ni'wa'ō Jehowa, nibe'e ba
 zi si'wa mado a matonga andrō. Ba 14
 mado Roebeno andrō, fatalifoesōta
 andrō chōra, ba mado Gado, fatali-
 foesōta andrō chōra, ba si matonga
 mado Manase, ba no latema dāna
 chōra. Si domboea mado a motonga, 15
 ba jefo Joridano tănō ba gatoe-
 mboechea, ba gamaoedoe Jericho no
 latema dāna chōra.

II. Ba hoemedede Jehowa chō Moze, 16
 imane: Da'ō dōi zamaosa tanō chōmi: 17
 Eleazari ere andrō ba Josoea, ono
 Noeni. Ba samōsamōsa zamboesa- 18
 mboea mado mi'wa'ō awōra, sala'wa,
 ba wamaosa tanō andrō. Ba da'ō dōi 19
 da'ō: Ba mado Joeda, ba Kalebi a-
 ndrō, ono Jefoene. Ba ba mado Zime- 20
 oni, ba Samoceli, ono Gamihoeidi. Ba 21
 ba mado Mbenjiami, ba Elidado, ono
 Gisclono. Ba sala'wa ba mado Dano, 22
 ba Boeki, ono Jogelisi. Ba ba ndrao- 23
 no Josefo andrō: sala'wa ba mado
 Manase, ba Haniēli, ono Gefodi.
 Ba sala'wa ba mado Geferaji, ba 24
 Kemoeēli, ono Zifetano. Ba sala'wa 25
 ba mado Zeboeloni, ba Elisafa, ono
 Waranachi. Ba sala'wa ba mado 26
 Isasari, ba Falatiēli, ono Gasana. Ba 27
 sala'wa ba mado Gaseri, ba Ahihoeidi,
 ono Zelomi. Ba sala'wa ba mado 28

29 Nafetali, ba Fedaheli, ono Gamihoedi, Da'õ ira, ba niwa'õ Jehowa famoasa ba Ndraono Gizeraëli tána chõra ba danõ Gana'ana andrõ.

FAZA 35.

I. Banoea Nono Lewi andrõ. II. Banoea fangorifi. III. He lawisa ba zange'e.

- 1 I. **Ba** hoemedede Jehowa chõ Moze, ba zalo'o tanõ Ndraono Moabi andrõ, ba ndraso Joridano, ba gamaoedoe Jericho, imane : Be'e li ba Ndraono Gizeraëli, ena'õ latehe banoea Nono Lewi, nahiaara, mbanoea tána chõra õsa ; ba ba mbanoea andrõ ba Nono Lewi, ba mifao mbenoea si tefasoei ja'ira, nidoedoera oerifõ. (*Jos. 21, 2*). Ba banoea andrõ, ba nahiaara, ba benoea, ba ba goerifõra sonoro ba ba ngawalõ goerifõra bõ'õ. Ba benoea andrõ ba zinga mbanoea, nitehemi ba Nono Lewi, ba hõnõ hela wa'ebolo, i'otarai gõli mbanoea fasoei, mibe'e.
- 5 Ba misoe'a baero mbanoea, tánõ ba gateombecha, ba 2000 hela, ba si manõ gõi tánõ raja, 2000 hela, ba tánõ ba gaechoela loe 2000 hela ba tánõ jõe 2000 hela, ba daloe bacha so mbanoea. Da'õ mbenoea chõra, ba zinga mbanoea, nidoeoera oerifõra. Ba ba mbanoea andrõ nitehemi ba Nono Lewi, ba õnõ mitehe banoea fangorifi, ena'õ ba da'õ isa'wa woloi si no mamoenoe niha ; ba 42 na baero õ mitehe chõra. Fa'oja mbanoea fefoe, nitehemi ba Nono Lewi, ba 48 mbanoea, awõ mbenoea andrõ, nifao ba da'õ.
- 8 Mado Ndraono Gizeraëli sato niha, ba oja latehe banoea tána chõra, ba sambõ fa'ato, ba la'onaigõ ; balazi wa'ebolo danõ, nibe'e chõra, tána chõra, ba wamaigi ha oega mbanoea, nitehe zi samboea mado ba Nono Lewi.
- 9 II. **Ba** hoemedede Jehowa chõ Moze,
- 10 imane : Hede ba Ndraono Gizeraëli ba õmane chõra : Na no mi'õtõ

Joridano, na no miroegi danõ Gana'ana, ba miwa'õ mbanoea si gõna, 11 ena'õ banoea fangorifi chõmi ; ba da'õ jamoesa'wa si no mange'e, si no manoenoe niha, si lõ moe'odõdõgõ. (*Moz. II. 21, 13*). Sa'watõ 12 chõmi mbanoea andrõ, ba zolaoe balõ, fa bõi laboenoe zange'e andrõ, lõ moe'etoe'õ hoekoe ba waloechata mbanoea. Ba banoea fangorifi a- 13 ndrõ, nitehemi, ba õnõ. Tõloe mitehe 14 banoea jefo Joridano ba tõloe gõi ba danõ Gana'ana. Banoea fangorifi dania. (*Mos. V. 4, 41. Jos. 20, 7*). Sa'watõ mbanoea andrõ, si õnõ, 15 he ba Ndraono Gizeraëli, ba he ba niha bõ'õ, ba zi fatewoe gana ba chõmi, ena'õ ba da'õ lasa'wa dozi si no mamoenoe niha, si lõ moe'odõdõgõ.

III. **Ba** na fakake si'õli wamõ- 16 zinia ja'ia, wamoenoe ja'ia, ba no sange'e ia, ba sange'e, ba niboenoe gõi. (*Moz. II. 21, 12*). Ba na no 17 igõnaisi kara, wamoenoe ja'ia, kara si so ba dangania mege, sichamõ famoenoe niha, ba no sange'e, ba niboenoe gõi. Ba na no ibõzi fakake 18 eoe, wamoenoe ja'ia, fakake si so ba dangania mege, sichamõ famoenoe niha, ba no sange'e ia, ba sange'e, ba niboenoe gõi. Ba solaoe balõ 19 zamoenoe sange'e andrõ ; na fachamõ ia chõnia, ba jamoeboenoe. Ba na 20 no itoeli'õ, bõrõ ba watioesa, ba ma na no ihaloeni hadia ia, ni'odõdõgõ, wamoenoe ja'ia, (*Moz. V. 19, 11*), ba 21 ma na igoechoei, bõrõ ba watioesa, wamoenoe ja'ia, ba niboenoe gõi zogoechoei ja'ia ; no sange'e ; solaoe balõ zamoenoe sange'e andrõ, na fachamõ 22 ia chõnia. Ba na no itoeli'õ lõ moe'odõdõgõ, lõ fatioesa, ba ma na no ihaloeni hadia ia, lõ moe'odõdõgõ, ma kara, sichamõ famoenoe niha, 23 igõnaisi, wamoenoe ja'ia, ba na lõ si fatioe dõdõnia chõnia, na tenga tõdõnia wolaoe chõnia si lõ sõchi, ba banoea zamatoenõ hoehoeora 24 sange'e solaoe balõ, ba ndramoe'orifi 25

zange'e andrō banoea, ba zolaoe balō andrō; lafa'ohē'ō mangawoeli ia ba mbanoea andrō, nisa'wania woloi, ba wangorifi ja'ia, ba jamoe'iagō da'ō, irege mate gere seboea andrō, nibajoini fanicha ni'amoni'ō.

26 Ba na iheta ia ba danō mbanoea

27 andrō, nisa'wania, saoceri ia, ba na fachamō chōnia zolaoe balō, baero danō mbanoea andrō, sa'watōnia, ba na iboenoe dania zange'e andrō

28 solaoe balō, ba lō horōnia. Sangiagō banoea andrō sa'watōnia sa zange'e andrō, irege mate gere seboea, ba na no mate gere seboea, ba tola mangawoeli ba dāna chōnia

29 zange'e andrō. Da'ō hoekoe ba chōmi dania, gotōgōtō wa'ara dania,

30 ba mbanocami fefoe. Na so zamocnoe niha, ba niboencozange'e andrō, balazi hadia ni'wa'ō zi so ba mbōrō; ba tebai teboenoe niha, na ha samōsa zi so ba mbōrō. (*Moz. V. 19,*

31 *15*). Ba lō tōla mitema hōli nosonia ba zange'e, niboenoe ena'ō;

32 niboenoe sa'ae ia. Ba lō'ō gōi tola mitema hōli, fa alacha lō isa'wa mbanoea andrō, saocari ia, fa tola mangawoeli ia, fa tola i'agō heza ba danō, fatoea lō si mate gere

33 seboea. Ba bōi mibe'e rai'ō danō andrō si so ami; do andrō, ba ra'iō danō ibe'e, ba lō'ō sa aheta ba danō zala andrō, ba ndro andrō, na tenga ba ndro niha andrō, same'e adoewa ja'ia. Ba bōi mibe'e ra'iō danō andrō, si so ami, si so ja'odo gōi: ba hoenō Ndraono Gizeraēlisa so ndra'o, ja'odo andre, Jehowa.

FAZA 36.

I. He wisa wame'e nihalō ono alawe andrō sanema ondrōita. II. Ono Zelofadi andrō.

1 I. Ba so zatocā nga'ōtō ndraono Gileadi andrō, ono Machiro ono Manase, nga'ōtō ndraono Josefo andrō; so ni'wa'ōra chō Moze ba ba zala'wa, satocā mado Ndraono

Gizeraēli, lamane: No i'wa'ō chōoe 2
Jehowa, ja'oe'gō Toea, dahōdahō mbalazi ba wame'e ba Ndraono Gizeraēli tāna chōra tanō; ba noa gōi ōtema gorōisa chō Jehowa, ja'oe'gō Toea, ondrōita niwama Selofadi andrō, ba ōbe'e ba nononia alawe. (*F. 27, 7, Jos. 17, 4*). Ba na mado Ndraono 3
Gizeraēli bō'ō zangai ja'ira, ba tobali aefa ba dāna chō niwama dāna chōra tanō andrō, ba mōi ba dāna ba mado andrō sangai ja'ira, ba te'ambōsi dāna chōma andrō. Ba iroegi dania dōfi wa'owocawoea dōdō andrō, ba tobali tefabōbō ba dāna ba mado andrō, sangai ja'ira, dāna chōra, ba aheta ba dāna niwama. Ba ibe'e li ba Ndraono Gizeraēli 5
Moze, dali ni'wa'ō Jehowa, imane: Si ndroehoe ni'wa'ō nga'ōtō ndraono Josefo andrō. Da'ō ni'oro'i'ō Jehowa, 6
ba ndraono Zelofadi andrō: Hana na heza zomasi ira mōi nihalō irā, asala iwara zangai ja'ira, fa bōi tefa'ema ba mado bō'ō chōra dāna ba Ndraono Gizeraēli tanō; dozi Iraono Gizeraēli, ba bōi labōhōli dāna ba niwara. Ba dozi ono alawe 8
sanema ondrōita ba mado Ndraono Gizeraēli heza, ba ba niwara mōi nihalō ira, fa bōi aefa ba Ndraono Gizeraēli fefoe gondrōita ndra amara; ba bōi tefa'ema ba mado si 9
samboea dāna ba zi samboea; dozi mado Ndraono Gizeraēli, ba bōi ndra moebōhōli dāna chōra andrō.

II. Ba ono Zelofadi andrō, ba 10
la'o'ō ni'wa'ō Jehowa chō Moze, Mala 11
andrō ba Tirisa ba Hogela ba Milika ba Noa, ba si fasamba ama chōra zangai. Nga'ōtō ndraono Manase 12
andrō, ono Josefo, zangai ja'ira, tobali lō teboelō ba madora dāna chōra tanō, ba mado ndra amara. Da'ō gorōisa Jehowa, ba da'ō nifa- 13
choinia ba zalo'o tanō Ndraono Moabi andrō, ba ndraso Joridano, ba gamaocedoe Jericho, nifa'wa'ōgōnia chō Moze.

Soera MOZE

F A N E T E Z I Ö F A .

FAZA 1.

I. Hoehoeo Moze ba zato. Hikaja Ndraono Gizeraëli, i'otarai aheta ira ba gahe hili Zina'i, irege laroegei Gadesi, si samoeza andrõ, safoeria. II. Famataro satoea. III. Famatenge samaoeze. Fekõkõkõkõ zato. IV. Foe toe ba wa lõ molo'õ.

1 I. Da'e hoehoeo Moze jefo Joridano, ba danõ si mate, ba zalo'o tanõ andrõ, ba gamaoedoe Zoefi, ba gotaloeara Warana Dofeli Labano Haseroti Disahaba, hoehoeonia ba
2 Ndraono Gizeraëli fefoe. Felezara ngaloco fofanõ lala ba hili Ze'ira, i'otarai hili Horebi, iroegi Gadesi
3 Mbarenea. Ba ba ndrõfi si õfa wocloe, me tesa'a lõ faoro, ba mba'wa si felezara, ba i'ombacha'õ ba Ndraono Gizeraëli Moze fefoc hadia ia ni'oro'i'õ Jehowa chõnia, ni'wa'õ
4 chõra, me no aefa i'alani razo Ndraono Gamori andrõ, Sihona, ba Hcsibona, ba Ogi andrõ, razo Mbazana, ba Gasaroto, ba zinga Gedera no andrõ. (*Moz. IV. 21, 24*).
5 Jefo Joridano, ba danõ Ndraono Moabi, ibõrõtaigõ Moze ibotochi
6 chõra goroisia andrõ, imane: No imane chõda Lowalangida Jehowa, ba gahe hili Horebi no: Noa wa'arami ba gahe hili andre, mifaza'wa ami ba midõlõ ami ba hili Ndraono Gamori andrõ ba ba zi faola tanõ chõra, ba zalo'o tanõ, ba ba hili ba ba ndraso ba tánõ raja ba ba mbewe nasi, ba danõ Ndrawa Gana'ana ba ba hili Libano ba iroegi

nidanõ seboea andrõ, Oiferati. Tanõ 8 da'õ oebe'e sa'ae chõmi, misa'wa ia, ba mi'ochõgõ, si no mõi ba hõloe Jehowa chõndra toeami Aberahamo, Iza'aki, Jakobo, ba wame'e chõra ba ba ma'owoeera mitoe. (*Moz. I. 15, 18*).

II. Bame loeo da'õ, ba no oemane 9 chõmi: Tebai oetaha, na ha ja'o zi onoro tõdõ ja'ami. (*Moz. II, 18, 18. Moz. IV. 11, 12*). No ato sibai ami
10 ibe'e Lowalangimi Jehowa, fa'oja ndrõfi ba mbanoea sa'ae ami ma'õchõ. Ba jamoebc'e Lowangi ndra
11 toeami, Jehowa, mehõnõ wa'atõmi andrõ tedoe ami, ba jamocfahowoe'õ ami, si mane nifaboe'enia!
12 Ba hadia, tola oetaha wamakao andrõ chõmi ba fa'aboe dõdõ ba hoehoeo andrõ fefoe chõmi, na ha ja'odo? Mi'ohoe chõgoe niha satoea-
13 toea, si sõchi toeria, dozi mado, ena'õ oefataro satõeami. Ba no
14 mitema ligoe, no mimanc: Si sõchi ni'wa'õmõ andrõ! Ba oehalõ hõgõ
15 mado andrõ chõmi, niha satoe toea, si sõchi toeria, ba oefataro satoeami, hõgõ zi hõnõ ba hõgõ zi otee ba hõgõ zi lima woeloe ba hõgõ zi dafaeloe, koemandroc ba madomi andrõ. Ba me loeo da'õ, ba oebe'e
16 li ba zangoehoekoc ja'ami andrõ, oemane: Mischegeõ niwami andrõ, ba mi'atoelõ'õ wangoehoekoc, he na so nifadõnira ba niwara, ba he na ba niha bõ'õ. Bõi eboea dõdõmi
17 zamboeana, ba wangoehoekoc hadia ia; faoma mifondrondrongo ni'wa'-

ōra, he si noemana, ba he seboea tōi! Bōi mi'ata'oeſi niha; chō Lowalangi sa wangoehoeke. Ba na so hoehoe si tebai mi'asiwai, ba mi'ohē chōgoe, ena'ō oesechegō ira. (Moz. III. 19, 15. Nga'ot. II. 19, 6. Moz. II. 18, 22). Si manō wame'egoe li chōmi. me loeo da'ō, ba halōwōmi andrō fefoe.

19 III. Ba me aefa da'ō ba tafazaŵa ita ba gahe hili Horebi andrō, ba tatōrō danō si mate andrō sebolo sibaŵa ba sata'oe ita, ma'asagōrō, dali gorōisa Lowalangida, Jehowa, tasaŵa hili Ndraono Gamori andrō. Ba me no taroegi Gadesi Mbarenea,

20 ba oemane chōmi: Ba no miroegi hili Ndraono Gamori andrō, nibe'e

21 Lowalangida, Jehowa chōda. Hiza, noa sa'ae ibe'e ba dangaoe danō andrō Lowalangioe, Jehowa; ba ae ochōgō, o'ō niŵa'ō Lowalangi ndra toeae andrō, Jehowa, chōoe. Bōi ata'oe ndra'oegō, ba bōi aboe dō-dōoe! Ba mi'ondrasido, dozi ami, ba nimane: Datafowaōwaō ōsa, ba wamaoeze tanō andrō chōda, ba ena'ō la'ombacha'ō chōda lala, lalada miŵaŵa, ba he wisa mbanoea andrō, niroegida dania. (Moz. IV.

23 13, 3). Ba me si sōchi da'ō oeŵa'ō, ba oetoeoejoe niha ba chōmi, fele-ndroea, samōsa zamboea mado. Ba ladōlō ira miŵaŵa ba hili da'ō, laroe- gi ndraso Esikoli ba lafaoezeſi danō.

25 Ba lalahō gōi ōsa mboea danō, la'ohē chōda, mitooe. Ba la'ombacha'ō chōda, lamane: Tanō andrō, nibe'e Lowalangida, Jehowa, chōda, ba no si sōchi. Ba lō edōna ami mōi misi jaŵa, ba mitandro niŵa'ō Lowalangimi, Jehowa. Moekōkōkōkō ami baose chōmi, mimane: Fatioesa Jehowa chōda, wa no iheta ita ba danō Miseraſi, ba wame'e ba danga Ndraono Gamori andrō ja'ita, ena'ō lahorī ita. Ba heza atō tasaŵa? Iwada andrō zame'e atalō dōdōda, wangoema'ō: Seboea niha ira, salaŵa moroi chōda, ba banoea, ba

no seboea sibaŵa, iroegi mbanoea si jaŵa fa'alaŵa gōli, ba ma'oe- woe Genaki na'i ma'ila ba da'ō. (F. 9, 2). Ba oemane chōmi: Bōi moehochamboemi ba bōi mi'ata'oeſi ira! Si fasōndra salahimi dania

30 Lowalangimi, Jehowa, sowaōwaō fōnami, si mane me itolo ami ba danō Miseraſi no, si no anehe ita, ba si mane ba danō si mate, ni'ila

31 hōrōoe, niloe'i Lowalangimō, Jehowa, ja'oegō, nifloe'i niha ononia, ma'asara lala andrō, nitōrōmi, irege ofeta ami ba da'e. Ba lō lai da'ō

32 fefoe, ba lō fanōtōnami chō Jehowa, Lowalangimi, sowaōwaō fōnami ba

33 lala, ba wamaigi olombaeŵa chōmi: ba zi bongi, ba ba galitō, ena'ō oroma chōmi lala nitōrōmi, ba na ma'ōchō ba ba lawoeo. (Moz. II. 13, 21).

IV. Ba me irongo wehedemi a- ndrō Jehowa, ba mofōnoe ia, fa- hōloe ia, imane: Ba niha andrō,

35 niha si lō sōchi, ba samōsa lō sangila dania tanō si sōchi andrō, nifaboe'- oegoe chō ndra toeami fahōloesa. (Moz. IV. 14, 23). Ha Kalebi andrō,

36 ono Jefeone, zangila dania; chōnia ba ba ndraononia oebe'e dania danō andrō, si no mōi ia, me no a'oi dōdōnia wolo'ō chō Jehowa. Chōgoe

37 gōi mofōnoe Jehowa, bōrō ami, tobalī imane: Ba ja'oegō gōi, ba lō ōroegi (Moz. IV. 20, 12). Josoea

38 andrō, ōno Noeni, si lō aefa'aefa ngonionioe, da'ō zondroegi dania; abe'e'ō dōdōnia, ja'ia dania zamaosa ba Ndraono Gizeraēli [tanō andrō]. Ba iraonomi andrō, niŵa'ōmi, ō

39 nemali dania! onomi matoea, si lō mangila na ma'ōchō hadia zi sōchi ba hadia zi lō sōchi, da'ō dania zondroegi; chōra oebe'e [danō] ba ja'ira zi ochōgō (Moz. IV. 14, 31). Ba ja'ami andrō, ba mifoeli ami,

40 mifazaŵa ami ba misaŵa danō si mate andrō, lala ba nasi zoechoe mitōrō! Ba mitema ligoe, mimane

41 chōgoe: Horōma chō Jehowa da'ō;

da mōiga mijaŵa manoewō, ma'ō'ō
 manō niŵa'ō Lowalangida Jehowa
 chōda! Ba mangarō ami fefoe, ba
 mōi ami mijaŵa ba hili, sambō era'
 42 era. (*Moz. IV. 14, 40*). Ba imane
 chōgoe Jehowa: Ōmane chōra: Bōi
 mi'ae mijaŵa, bōi manoewō, lō'ō sa
 fao ndra'ō chōmi; fa bōi te'ala ami
 43 ba nemalimi andrō! Ba oeŵa'ō
 chōmi, ba lō mifondrongo, mita-
 ndro manō niŵa'ō Jehowa, mi'a-
 be'e'ō manō dōdōmi, we'amōi mija-
 44 ŵa ba hili. Ba faondra chōmi Ndrao-
 no Gamori ba hili andrō, ba lagohi
 ami, hoelō ŵani, ba lafazawili ami
 45 ba Ze'ira, iroegi Horema. Ba mé
 no mangawoeli ami, ba mangarō-
 ngarō ami chō Jehowa, ba i'osilō-
 milagō wanganōngarōmi Jehowa,
 46 i'osilōmoerogōgō. Ba ara ami ba
 Gadesi, ha wa'ara we'asomi ba da'ō.

FAZA 2.

I. Tohoetohoe hoehoe Moze. Fa-
 nolo Lowalangi ja'ira ba Ndraono
 Moabi ba ba Ndraono Gamoni. II.
 Fangalanira Sihona andrō, razo ba
 Hesibona.

1 I. Ba tafoeli ita, tasaŵa danō si
 mate, lala ba nasi zoechoe tatōrō,
 dali niŵa'ō Jehowa chōda. Ba me
 no ara ita wamasoei hili Ze'ira a-
 2 ndrō, (*Moz. IV. 21, 4*), ba imane
 3 chōgoe Jehowa: Noa sa'ae wa'ara
 wamasoeimi hili andrō, mijōoe sa'ae
 4 misaŵa. Ba ōbe'e li ba zato, ōma-
 ne: So fōnami wanōrō tanō dali-
 foesōmi andrō, tanō ndraono Ge-
 zaoe ba Ze'ira, ba ata'oe ira ami
 5 dania; ba mi'angelama sibai, fa bōi
 misoewō ira, samba lahe sa lō oebe'e
 chōmi tanōra; hili Ze'ira andrō, ba
 noa sa oetehe chō Gezaoe, tána
 chōnia ba ba nga'ōtōnia. (*Moz. I.*
 6 *36, 8*). Ōmi, ba mi'ōli chōra, mibe'e
 gana'a, sogoenā ōmi; ba ōmi idanō,
 7 ba mi'ōli gōi chōra. Noa sa atō
 ifahowoe'ō ndra'oegō Lowalangioe
 Jehowa, ba nilaoemō, fefoe; no
 irorogō ndra'oegō ba wanōrōoe ta-

nō si mate andre, si no ebolo sibai:
 ōfa woeloe fache iada'e zi no fao-
 fao chōoe Lowalangioe Jehowa; lō
 hadia ia zambō chōoe. Ba me ta-
 8 rōi dalifoesōda andrō, iraono Ge-
 zaoe, ba Ze'ira, wanōrō lala ba
 danō si mate, moroi ba Gelata ba ba
 Gesionogebri, ba tadōlō ita ba danō
 si mate andrō, tanō Ndraono Mo-
 abi. Ba imane chōgoe Jehowa: Bōi
 9 soewō Ndraono Moabi andrō, bōi
 fasoewō ami; ma'ifoe sa lō oebe'e
 chōoe tanōra, mc no oetehe tána
 ba nga'ōtō Loti andrō Gari andrō.
 (Mefōna, ba 'Dawa Gemi si zo ba
 10 danō andrō, niha seboea sibai, ba
 si no ato, salaŵa boto, timba nga'-
 ōtō Genaki andrō. (*F. 9, 2*). Dawa
 11 Refa'i gōi ira, si mane nga'ōtō Ge-
 naki andrō, ba tōira ba Ndraono
 Moabi, ba Dawa Gemi. (*Nga'ōt. I.*
 12 *20, 4*). Ba sowanoea ba Ze'ira me-
 fōna, ba Dawa Hori, ba latimba
 da'ō iraono Gezaoe ba lahori, ba
 fangalira ba danō, ba ja'ia ndraono
 Gezaoe andrō; nifolaoe Ndraono
 Gizeraēli ba danō andrō, nibe'e
 13 Jehowa tána chōra). Ba mifazaŵa
 sa'ae ami ba mi'ōtō mbombo Saredi
 andrō! Ba ta'ōtō mbombo Saredi.
 Tōloe ngafoeleoe a ŵaloe fache ita
 14 ba lala, i'otarai Gadesi Mbarenca,
 iroegi wangōtōda mbombo Saredi
 andrō, irege no ahori mate ba go-
 lombaseŵa zi sagōtō niha andrō,
 sabōlō andrō, itōrō niŵa'ō Jehowa
 chōra, si no mōi ba hōloe ia. (*Moz.*
 15 *IV. 14, 29*). Oedoera na gōi danga
 Jehowa, ba wangohori ja'ira ba
 golombaseŵa, irege samōsa lō si
 16 tosa. Dozi solohe baloeoe ba chōra,
 ba no mate. Ba hoemedē chōgoe
 17 Jehowa, imane: „Ōtōrō iada'e danō
 18 Ndraono Moabi, Ari andrō; ba
 19 ahatō sibai dania ndra'oegō ba
 Ndraono Gamoni andrō; bōi soewō
 ira, bōi fa'oeodee ami! Ma'ifoc sa
 lō oebe'e chōoe tanō Ndraono Ga-
 moni, me no oetehe tána ba ma'-
 oewoe Loti andrō mitoee. Ja'ia 20

gōi, ba tanō Ndrawa Refa'ila'wa'ō ;
 mefōna, ba Dawa Refa'i zi so ba
 danō ; Dawa Zamisoemi late'e tōi-
 21 ra Iraono Gamoni. Niha seboca
 sibai ba sato, sala'wa boto, si mane
 nga'ōtō Genaki andrō. Ba no ihori
 ira fōnara Jehowa, tobali Iraono
 Gamoni zi ochōgō tanō, la'ia'gō fan-
 22 galira, irege ma'ōchō andre, nifo-
 laoenia ba ndraono Gezaoc, ba
 Ze'ira, wangohori fōnara Dawa Hori
 andrō, wa tobali la'oe'hōgō danō,
 ba la'ia'gō fangalira, irege ma'ōchō
 23 andre. Ba Dawa Gawi andrō gōi,
 si fahalama, iroegi tánō ba Gasa,
 ba Dawa Gafatori, si otarai Gafa-
 tori, zangohori, ba la'ia'gō danō,
 fangalira.

24 II. Ba mifaza'wa ami ba mi'ōtō
 Garono. Hiza, oebe'e ba dangaoe
 Ndraonō Gamori andrō, Sihona,
 razo ba Hesibona, fabaja tanōnia ;
 bōrōtaigō ochōgō [danō]' ba soewō
 25 ia ! I'otarai da'e, ba oehawoei fa'
 ata'oe ba fehocha mboe ba chōoe
 andrō fefoe soi ba goeli danō, fefoe
 gofoe heza : ha larongo ndra'oegō,
 ba manizinizi ba mogichi dōdō ba
 26 chōmō andrō." Ba oefatenge zinenge
 chō Zihona andrō, razo ba Hesibo-
 na, moroi ba danō si mate Kede-
 moti, hoehoeo nihaogō oe'oroi'ō,
 27 oemane : Omasido oetōrō danōoc,
 ba ha' sambalō lala sebocae oetōrō,
 lō oehole'ō ndra'odo, he ba gambōlō,
 28 ba he ba gabela. Ōma, fa bōi olofo
 ndra'aga, ba ō'amawa chōma, ma-
 be'e gana'a, ba ba gōma idanō, ba
 mabe'e chōoe mbōli. Ha lala barō
 gahegoe, ba wanōrō, oe'andrō, —
 29 noa gōi latehe chōgoe da'ō iraono
 Gezaoc, ba Ze'ira, ba Iraono Moabi,
 ba Gari, — irege oe'ōtō Joridano,
 mijefo, ba danō andrō, nibe'e Lo-
 walangima, Jehowa, chōma dania.

30 Ba lō edōna Zihona, razo ba Hesibona,
 itehe chōda wanōrō, me no
 tebai aloeloe gera'erania ba no
 abe'e dōdōnia ibe'e Lowalangioe,
 Jehowa, ena'ō ibe'e ba dangaoe ia,

si no aloea ma'ōchō. Ba imane 31
 chōgoe Jehowa : Hiza, noa sa'ae
 oebe'e ba dangaoe Zihona andrō,
 fabaja tanōnia, ba bōrōtaigō ochō-
 gō, wangai chōmi tanōnia. Ba me 32
 ifaondragō ita Sihona, awō zabōlō
 chōnia fefoe, me mōi fasōndra
 chōda ba zinga Jahasi, (Moz. IV.
 21, 23), ba ibe'e ba dangada ia 33
 Lowalangida, Jehowa, tobali ta'a-
 lani ia, awō nononia, awō zabōlō
 andrō chōnia fefoe. Ba atoe'a ita 34
 ba mbanocania fefoe, me loeo da'ō,
 ba dozi banocae, ba talacha'ō, he
 ira matoea, ba he ira alawe, ba he
 iraono ; samōsa lō ta'orifi. Ha oeri- 35
 fō andrō ba hadia nihālōda ba
 mbanocae andrō, si no atoe'a ita,
 ba tahalō chōda ahoelocada. I'ota- 36
 tarai Garōeri, ba mbewe Garono
 ba i'otarai mbanocae ba ndrao a-
 ndrō, noemalō ba Gileadi, ba lō
 banocae saro, si no tōra fa'ala'wa
 chōda mena'ō ; ahoi ibe'e ba da- 37
 ngada Lowalangida, Jehowa. Ha
 tanō Ndraono Gamoni andrō, ba
 lō ōbabaja, fefoe, tánō ba Jaboko,
 ba banocae ba hili andrō, ba hadia
 ia fefoe, nitenawa Lowalangida, Je-
 howa, ja'ita.

FAZA 3.

I. Tohoetohoe hoehoeo Moze. Fa-
 noewōra Ogi andrō, razo Mbazana.
 II. Famaosa tanō da'ō ba zi dombocae
 mado a matonga andrō III. Tebe'e
 fangali Moze Josocae, me lō tola
 iroegi danō Moze.

I. Ba me tasa'wa Mbazana, ba 1
 ifaondragō ita Ogi andrō, razo
 Mbazana, awō zabōlō andrō chōnia
 fefoe, mōi fasōndra chōda ba zinga
 Gederai andrō. (Moz. IV. 21, 33).
 Ba imane chōgoe. Jehowa : Bōi 2
 ata'ocfi ia ! Oebe'e sa ba dangaoe
 ia, fabaja banocania fefoe ba tanō-
 nia, ba hana na ōlaoc chōnia nilaoe-
 mō chō Zihona andrō, razo Ndrao-
 no Gamori, ba Hesibona. Ba ibe'e 3
 ba dangada gōi Ogi andrō, razo

Mbazana, Lowalangida, Jehowa, fabaja sabōlō andrō chōnia, fefoe, ba tobali ta'alani sibai ia, irege samōsa
 4 lō si tosai chōnia, soloi mena'ō. Ba me loeo da'ō, ba atoe'a ita ba mbanoeania fefoe; samboea lō'ō sa'ae banoea saró, si lō tahalō chōda: ōnō ngafoeloe mbanoea, tanō Garigobi andrō ma'asagōrō, amatōrōwa
 5 Ogi andrō ba Mbazana, fefoe, — oi banoea saró: ōli, ba no ala'wa ba lagō mbawa gōli, ba nilazi, — ba baero ō, ba oja na mbanoea ba danō, si lō moe'aro'ō. Ba talacha'ō, si mane mege, chō Zihona andrō, razo ba Hesibona, dozi banoea, ba tahori, he ira matoea ba he ira
 6 alawe, fabaja iraono; ba oerifō fefoe ba hadia niraboeda ba mbanoea andrō ba tahalō chōda ahoeloeada.
 8 Ba ta'ochōgō danō andrō, me loeo da'ō, tanō razo Ndraono Gamori andrō, si daroea, jefo Joridano, i'otarai Garono, iroegi hili Heremono,
 9 — tōi hili Heremono andrō ba mbanoea Zidona, ba Siriono, ba tōinia ba Ndraono Gamori, ba Seniri, —
 10 banoea ba ndraso andrō fefoe, sagōrō tanō Gileadi ba Bazana fefoe, iroegi Zalicha ba Ederai, banoea ba gama-
 11 tōrōwa Ogi andrō, ba Mbazana. Ogi andrō, razo Mbazana, ba angohorita zi tosai Dawa Refa'i andrō; faratenia si'ōli, ba so na ma'ōchō ba Rabáta Ndraono Gamoni; si'wa hela wa'anaoe ba ōfa hela wa'ebolo, hela nisi'oegō.
 12 II. Tanō da'ō ta'ochōgō, me loeo da'ō, I'otarai Garōeri andrō, ba mbewe Garono oebe'e ba mado Gado, awō zi matonga hili Gileadi andrō, fabaja banoea ba da'ō. (Moz.
 13 IV. 32, 33). Ba ba zi matonga mado Manase, ba oebe'e zi tosai tanō Gileadi ba tanō Mbazana ma'afefoe, amatōrōwa Ogi andrō, tanō Garigobi andrō fefoe; ba tanō Mbazana andrō, ma'asagōrō, ba ja'ia
 14 nifotōi tanō Ndrawa Refa'i. Ba Ja'iro andrō, ma'oewoe Manase, ba

no ibe'e barō nibawania danō Garigobi andrō ma'afefoe, iroegi nola Ndrawa Gesoeri ba ola Ndrawa Ma'achati, ba no ibe'e tōi danō Mbazana andrō mbanoea Ja'iro, — i'ohia'ō dōinia — iroegi ma'ōchō andre. (Moz. IV. 32, 41). Ba chō Machiro
 15 oebe'e Gileadi. Ba ba mado Roebeno ba ba mado Gado, ba i'otarai Gileadi, noemalō ba mbewe Garono, iroegi daloe ndraso andrō ba nola, iroegi Jaboko, ola Ndraono Gamoni. Ba tanō salo'ō andrō, ola Joridano,
 17 i'otarai mba'wa Kinereti, iroegi ziloa'asi ba zalo'o tanō andrō, siloa'asi nasio, ba gahe hili Wisiga; tánō ba gatoemboecha loeo. Ba no
 18 oebe'e li chōmi, me loeo da'ō, no oemane: No ibe'e ochōtami danō andre Lowalangimi, Jehowa, ba ja'ami, ba mi'aro'ō ami, dozi ami, solohe baloese, ba mi'agō fōna dalifoesōmi Iraono Gizera'eli, — ha
 19 fo'omomi ba iraonomi ba oerifōmi (oe'ila wa no oja goerifōmi) zahono ba mbanoea andrō, nitehegoe chōmi, — irege ahono dalifoesōmi, si
 20 mane ja'ami, ibe'e Jehowa, ba irege no la'ochōgō danō andrō, nibe'e Lowalangimi, Jehowa, chōra, jefo Joridano. Ba awena dania mangawoeli ami, isa'wa dāna chōnia zamōsana, tanō nitehegoe chōmi.

III. Ba oebe'e li chō Josoea,
 21 me loeo da'ō, oemane: No anehe ndra'oegō fefoe hadia ia nifatōrō - Lowalangimi, Jehowa. ba razo andrō si daroea, no hōrōoe zangila; si manō dania ilaoe Jehowa ba zala'wa andrō fefoe, si jefo, ba zi mōi ndra'oegō dania. Alacha lō ō'ta'ōefi ira;
 22 Lowalangimi, Jehowa, sa'ae zi fasōndra salahimi. Ba mangandrō gōi ndra'ō chō Jehowa, me loeo da'ō, oe'andrō wa'ahachō dōdō, oemane: He So'aja, Jehowa, noa sa'ae ō'oroma'ō chō genioe andre wa'asala'wamō ba fa'abe'e dangaoe; heza
 23 so Lowalangi bō'ō, he ba zoroego, ba he ba goeli danō, sangila molaoe

si manō, nifolaoe zabōlō, si mane
 25 ja'oegō andrō? (*Sin.* 89, 7). Fa'a-
 mōido mijefo, ena'ō i'ila hōrōgoe
 danō si sōchi andrō, jefo Joridano
 hili si sōchi andrō ba hili Libano!
 26 Ba mofōnoe chōgoe Jehowa, bōrō
 ba chōmi, ba lō i'ō'ō chōgoe; ima-
 ne sa chōgoe Jehowa: Noa manō
 da'ō! Bōi sa'ae hedehe chōgoe ba
 27 da'ō! (*Moz.* IV. 20, 12). Ae mijawa
 ba zoezoe hili Wisiga ba fachōlō'ō
 misa ba gaechoela loe ba mijōoe
 ba miraja ba ba gatoemboecha loco,
 ena'ō i'ila hōrōoe; Joridano andrō,
 ba lō'ō sa ō'ōtō. (*Moz.* IV. 27, 12).
 28 Ba chō Josea, ba ōbc'e li, faroe
 dōdōnia ba abe'e'ō; ja'ia sa zolohe
 mijefo ja'ira andre, ba ja'ia zamaosa
 29 chōra tanō andrō, ni'ila hōrōoe. Ba
 ta'ia gō ndraso andrō, ba gamaoeoe
 Mbeti-Weoro.

FAZA 4.

I. Fango'ozoe hoehoe Moze andrō.

Famaroe tōdō ba wolo'ō oroisa.

II. Famangelama ba wanawō ja'ia;

so wotoe dania. III. Fa'ahachō dō-

dō Lowalangi mbanoesania. IV. Ba-

noea fangorifi jefo Joridanō. Famo-
 bōrō famasoegi oroisa.

1 I. Ba ija'e, ba mifondrondrongo
 gamachoita andrō, awō hockoe andrō
 ba nifahaōgoe ja'ami, ja'ami Iraono
 Gizeraēli, ena'ō mi'ō'ō ia ba ena'ō
 aeri ami ba ena'ō mōi chōmi danō
 andrō, nibe'e Jehowa, Lowalangi
 ndra toeami andrō, chōmi dania.
 2 Oroisa andrō, nifa'emagoe chōmi,
 ba bōi midoee'ō ba bōi miwcewoe;
 oroisa andrō, nibe'e Lowalangimi,
 Jehowa, nifa'emagoe chōmi, ba mi'
 3 o'ō. (*F.* 12, 32). No hōrōmi zangila
 nilaoe Lowalangi, bōrō Mba'ali-We-
 oro andrō: dozi si olembai Ba'ali-We-
 oro andrō, ba no ihori ba hōnōmi
 Lowalangi Jehowa. (*Moz.* IV. 25,
 4), ba ja'ami andrō, si lō farōi, si
 4 lō mamōhōi Lowalangimi Jehowa,
 ba ahori aeri, irege ma'ōchō a-
 5 ndre. Hiza, no oefahaō ami ba

gamachoita ba ba hockoe, dali ni-
 wa'ō Lowalangi, Jehowa, chōgoe,
 ena'ō mi'ō'ō dania ba da'ō, ba danō
 andrō, ba zi mōi ami, ba wango-
 chōgō ja'ia. Mitōngōni ba mi'ō'ō! 6
 Da'ō sa dania wa'atoeatoeami ba
 fa'onechemi wamaigi niha baero;
 na larongo dania gamachoita andrō
 fefoe, ba lamane: Si ndroehoe, soi
 satoeatoea ba soneche soi seboea
 andrō! Heza atō so soi seboea si 7
 so Lowalangi, si no si manō fa'ahātō
 chōra, si mane Lowalangida, Jeho-
 wa [chōda], ero na ta'angarōfi li ia?
 Ba heza so soi seboea, si no si manō 8
 fa'amō'ahonoa amachoita, awō hoe-
 koe, si mane oroisa andrō fefoe,
 ni'ombacha'ōgoe chōmi ma'ōchō?
 Ba angelama ba faigifaigi, fa bōi 9
 olifoe'ō ngawalō andrō ni'ila hōrōoe,
 ba fa bōi aefa ba dōdōoe, gōtō
 wa'anaoe nosooe; ō'ombacha'ō ba
 ndraonoe ba ba ma'oeowoemō. (*F.*
 6, 7). Ba'wa andrō, me so'ō fōna 10
 Lowalangi Jehowa, ba gahe hili
 Horebi andrō, me imane chōgoe
 Jehowa: Faloecha'ō chōgoe zato!
 Da'oefarongōgō chōra daroma ligoe
 andrō, ena'ō lafamaha ira ba wa-
 ngata'oe fi ja'odo, gōtō wa'anaoe no-
 sora ba goeli danō ba ena'ō lafahaō
 gōi ndraonora. Ba mi'ondrasi, mi' 11
 iagō gahe hili; ba hoemolahola bili
 andrō, iroegi mbanoea si ja'wa, ba
 [baero ō, ba] fa'ogōmigōmi ba la-
 woco ba salē. (*Moz.* II. 19, 16).
 Hoemedē chōmi Jehowa moroi ba 12
 daloe galitō; linia, ba mirongo, ha
 li, ba lō soroma chōmi nga'eoc.
 I'ombacha'ō chōmi wawoe'oesa li 13
 andrō chōnia, ni'wa'onia chōmi folo'ō,
 taroma li si foeloe andrō, ba isoera
 ba gara wanoera si domboea. Ba 14
 chōgoe i'wa'ō Jehowa, me loco da'ō,
 wamahaō ja'ami ba gamachoita a-
 drō ba ba hockoe andrō, ena'ō mi'ō'ō
 ba danō andrō, si mōi ami mijefo,
 ba wangochōgō ja'ia.

II. Ba mifaigi siba — nosomi 15
 mbalazi — me no lō ni'ilami hadia

- ia nga'oeo, me loeo hoemedē chōmi Jehowa moroi ba galitō, ba gahe
 16 hili Horebi, fa bōi miwōwōi wama-
 kiko, wamazōchi chōmi adoe nifoē,
 hadia ia wamaedo, he nga'oeo ndra
 matoea, ba he nga'oeo ndra alawe,
 17 ba he nga'oeo zaliwāliwā ba danō,
 hadia ia, si ōfa ahe, ba he nga'oeo
 wofō so'afi, sihombo ba daloe mba-
 18 noea, ba he nga'oeo zanana ba
 danō, ba he nga'oeo gi'a, si so ba
 19 nidanō barō danō. Ba na ōfachōlō'ō
 mijawā ba mbanoea, na ōfaigifaigi
 loeo ba ba'wa ba dōfi, ngahōnō a-
 ndrō fefoe ba mbanoea si jawā, ba
 fa bōi eloengoe'ō, wangaloeloe chō-
 nia, awō wamosoemange ja'ia, me
 no ibe'e ba soi niha bō'ō fefoe, ba
 goeli danō misa Lowalangioe, Jeho-
 20 wa. (*F. 29, 26*). Ba ja'ami, ba no
 nihalō Jehowa chōnia, no iheta ami
 ba galitō famahele zi'ōli andrō, ba
 danō Miseraji, ena'ō soi tana chō-
 nia ami, si mane ma'ōchō. (*Moz. II.*
 21 *19, 5*). Ba chōgōē, ba no mofōnoe
 Jehowa, bōrō ba chōmi, irege tobali
 fahōloe ia, lō tola oe'ōtō Joridano,
 ba lō tola oehoendragō danō si sōchi
 andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa,
 22 chōoe (*Moz. IV. 20, 12*). Ba danō
 andre mate ndra'o iwā'ō, lō oe'ōtō
 Joridano, Ba ja'ami ba mi'ōtō ba
 wangochōgō tanō si sōchi andrō.
 23 Mifaigi sibaī, fa bōi olifoe ami wa-
 woe'oesa li andrō, me no fawoe'oe
 li chōmi Lowalangimi, Jehowa, ba
 fa bōi mifazōchi chōmi nadoe, fama-
 edo hadia ia, nitenawā Lowa-
 24 langioe, Jehowa, ja'oeōgō. **Alitō si**
mangamanga hadia ia sa Lowala-
ngioe andrō, Jehowa, no Lowalangi
 25 **solohoe.** (*Heb. 12. 28*). Ba na mi-
 wōwōi wamakikomi, na no mo'ono
 ndra'oeōgō ba na no toemboe ma'oe-
 woenō, na no ara ami ba danō,
 na mifazōchi chōmi nadoe, famaedo
 hadia ia, wamazōchi horō chō Lowa-
 langimi, Jehowa, na tobali mofō-
 26 noe ia, ba oekaoni si so ba mbōrō
 ba chōmi andrō mbanoea si jawā
 ba tanō tooe, ma'ōchō andre, wa
 lō ararā dania, ba tehorī ami ba
 danō andrō, ba zi mōi ami dania,
 mijefo Joridano, ba wangochōgō
 ja'ia, lō'ō sa ara dania ami ba danō;
 nise'e ami (*F. 30, 19*). Ba niha baero
 27 ifazawili ami Jehowa; lō'ō sa atotō
 dania ami, si tosai, ba mbanoea niha
 baero andrō, ba ni'oloi'ō Jehowa
 ja'ami dania. (*F. 28, 62*). Lowalangi
 28 nifazōchi danga niha dania mifosoe-
 mange ba da'ō, eoe ba kara, si lō
 mangila niha ba si lō mamondrongo
 li niha, ba si lō manga ba si lō ma-
 ngago hoea hadia ia. (*Sin. 115, 4 ;*
135, 15).
- III. **Ba** ba da'ō dania ō'aloēi Lo-
 29 walangimō, Jehowa, ba ōsōndra, na
 moroi si'aikō ba dōdōoe ba na moroi
 si'aikō ba gera'eraoe fefoe wehoeloe
 dōdōoe chōnia. (*F. 30, 2. Jer. 29, 13*).
 Ba ba wa'aboe dōdōoe andrō dania,
 30 na no gāno ndra'oeōgō da'ō fefoe,
 ba ba gāfoeriata, ba ōfalalini gera'-
 eraoe, ōfoeli'ō chō Lowalangioe,
 Jehowa, ba ōfondrongo linia.
 Me no Lowalangi sahaehō tōdō Lo-
 31 walangimō andrō, Jehowa, lō ibōhōli
 ndra'oeōgō, ba lō omasi ia tekiko
 ndra'oeōgō, ba lō olifoe ia wawoe'-
 oesa li andrō, me fawoe'oe li ia chō
 ndra toeaē mege, si no mōi ba hōloe
 ia chōra. Sofoe atō, he wisa ba gōtō
 32 fōna, me lō ja'oeōgō na, i'otarai loeo
 andrō, me ifazōchi niha ba goeli
 danō Lowalangi; sofoe, i'otarai
 wondrege danō, noemalō ba wond-
 drege tánō sa, na no irai itōrō si
 manō fa'eboea, na no moerai moe-
 rongo zi manō ! Na so na soi bō'ō,
 33 si no irai mamondrongo fehede Lo-
 walangi. si oroi ba galitō, si mane
 nirongoe, ba na lō si mate ira. Ma
 34 na no so Lowalangi bō'ō, si no ma-
 nandraigō fe'amōi, ba wangoroma'ō
 fa'abōlō ba ba wolaoe tandra ba
 ila'ila ba fanoewō, ba wangai chōnia
 samboea soi ba hoenō mbō'ō, ta-
 ngania sabe'e ba ta'ionia ni'oro'ō, ba
 ba wa'abōlōnia sahōlihōli dōdōda;

nifolaoe Lowalangimō andrō, Jehowa, chōmi, ba danō Miseraji, ba zanehe ami mege! Hōrōoe mege zangila, ena'ō aboto ba dōdōoe, wa no Jehowa Lowalangi, awō wa lō Lowalangi baeronia. (*F. 6, 4. Nga'ot.*)

35 I. 17, 20. Moroi ba zoroego ifarongō chōoe linia ba wamobawa lala chōoe, ba ba goeli danō i'oroma'ō chōoe galitō seboea andrō chōnia, ba moroi ba galitō andrō ōrongo

36 mege daroma linia. Ba me no i'omasī'ō ndra toeaoe ba me no itoejoe ma'owoeera foerira, ba me no ja'ia zangeheta ja'oeḡō ba danō Miseraji, ba wa'abolōnia andrō, si tenga inōtō;

37 (*Moz. II. 33, 14*); tōdōnia, itimba fōnaoe soi seboea moroi chōoe ba sabōlō moroi chōoe, ena'ō ja'oeḡō i'ohē ba danō ba ena'ō chōoe ibe'e,

38 ochōtamō, si mane ma'ōchō, ba ja'aboto sa'ae ba dōdōoe, ba ōtanō ba dōdōoe, wa no Jehowa Lowalangi ba zoroego ja'wa ba ba goeli danō tooe, awō wa lō Lowalangi baeronia. Ba

39 ō'ō'ō nifachoinia andrō ba oisania, nifa'emagoe chōoe ma'ōchō, ena'ō sohahaoe tōdō ndra'oeḡō, fabaja iraonoe foerioe dania, ba ena'ō lō teboelō wa'anaoe nosoe ba danō andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe dania.

40 IV. Ba ihonogōi mbanoea Moze, banoea jefo Joridano, tánō ba gatoemboechea loeo, tōloe, (*Moz. IV. 35, 13*), ena'ō ba da'ō isa'wa, na so zi no mamoenoe awōnia si lō moe'odōdōḡō ba si lō fatioesania chōnia, mege sa'ae, ba ena'ō i'ila i'orifi ia,

41 wana'wa banoea da'ō zamboea: Berseri andrō, ba danō si mate ba zalo'ō hili, ba ba mado Roebeno, ba ba mado Gado, ba Ramoti ba Gileadi ba ba mado Manase, ba Golana ba

42 Mbazana. Ba da'ō goroiisa andrō, nifa'ema Moze ba Ndraono Gizeraēli.

43 Da'ō lala ba da'ō. nifachoi andrō, awō hoekoe andrō ni'ombacha'ō Moze ba Ndraono Gizeraēli, me ahe-

44 ta ira ba danō Miseraji, jefo Jori-

dano, ba ndraso, ba gamaoedoe Mbeti-Weoro, ba danō razo Ndraono Gamori andrō, Sihona andrō, ba Hesibona, ni'alani Moze ba Iraono Gizeraēli, me la'otarai danō Miseraji, (*Moz. IV. 21, 24*), nihalōra tanō, si

45 mane tanō Ogi andrō, razo Mbazana, tanō razo Ndraono Gamori andrō, si daroea, jefo Joridano, tánō ba gatoemboechea loeo, i'otarai Garōeri,

46 ba mbewe Garono, iroegi hili Ziono, ja'ia Heremono andrō, fabaja salo'ō tanō andrō, ba zi tambai Joridano, tánō ba gatoemboechea loeo, fefoe, iroegi ziloea'asi andrō ba zalo'ō tanō ba gahe hili. Wisiga.

FAZA 5.

I. Famasoegi ba dōdō oroisia si foeloe andrō. II. Gōna ba dōdō zato ba ifaroe na dōdōra Moze ba wolo'ō.

I. Ba hoemedē Moze ba Ndraono 1
Gizeraēli fefoe, ba imane chōra: Mifondrondrongo, ja'ami Iraono Gizeraēli, nifachoi andrō, awō hoekoe andrō, nifarongōḡōoe chōmi ma'ōchō andre! Mitanō ba dōdō, ba mitōngōni, ba wolo'ō ja'ia. Lowalangi, Jehowa, ba no fawoe'oe li chōda, ba gahe hili Horebi. (*Moz. II. 19, 5*). Tenga sa chō ndra toeada fawoe'oe li Jehowa, no chōda, saeri andre, chōda fefoe, si so ba da'e ma'ōchō. Si no fa'ila hawa ami chō

2
3
4
5
6
7
8

Jehowa, me hoemedē ia chōmi ba hili andrō, moroi ba galitō. Ba ja'odo, ba ba gotaloeami Jehowa sodo, me loeo da'ō, ba wama'ema chōmi taroma li Jehowa, me no ata'oe ami galitō andrō, ba me lō mōi mija'wa ba hili ami. Ba no imane: (*Moz. II. 20, 18*). (*A. 6-28: Moz. II. 20*)
Ja'odo Jehowa, Lowalangioe, si no mangeheta ja'oeḡō ba danō Miseraji, ba danō andrō, si no mōi sawoejoe ami. Bōi so chōmō Lowalangi tánō bō'ō, baero ndra'ō. Bōi fazōchi chōoe nadoe, famaedo hadia

- ia, he si so si ja'wa ba mbanoea, ba he si so si tooe ba goeli danõ, ba he si so ba nidanõ barõ danõ.
- 9 Bõi angaloeloe chõnia ba bõi fosoemange ia; me no Lowalangi solohoe adra'o, ja'odo andre, Lowalangioe, Jehowa, sangoehockoe horõ ndra ama, ba ndraono ba' ba ma'oevwie mitooe, iroegi tõloe, irege õfa nga'õtõ, chõra si fatioe
- 10 tõdõ chõgoe, ba si hachõsi tõdõ sangomasi'õ ja'õ ba solo'õ oroisagoe,
- 11 iroegi hõnõ nga'õtõ. Ba tõtõi dõi Lowalangioe Jehowa ba waja; lõ'õ sa zi lõ ihoekoe Jehowa zanõtõi tõinia ba waja. Ame'egõ tõdõ loeo wolombase andrõ, ba we'amoni'õ ja'ia, dali ni'wa'õ Lowalangioe, Jehowa, chõoe. Õnõ ngaleoe mohalõwõ ndra'oegõ ba õhalõ halõwõoe
- 14 fefoe, ba ero fitoe bongi, ba loeo wolombase chõ Lowalangioe, Jehowa; bõi babaja hadia ia halõwõ ba da'õ, he ja'oegõ, ba he onooe matoea, ba he onooe alawe, ba he sangai halõwõ chõoe ira matoea, ba he sangai halõwõ chõoe ira alawe, ba he oerifõoe, ba he si fatewoe chõoe, ba mbanocami; ena'õ la'ila molombase sangai halõwõ chõoe, ira matoea ba ira alawe, si mane ja'oegõ.
- 15 Tõrõtõrõ tõdõoe, wa no sawoejoe gõi ndra'oegõ mege, ba danõ Miseraji, awõ wa no iheta'õ ba da'õ Lowalangioe, Jehowa, tangania sabe'e ba ta'ionia ni'oro'õ. Da'õ mbõrõ, wa no i'wa'õ chõoe we'amoni'õ loeo sabato andrõ Lowalangioe, Jehowa.
- 16 Fosoemange namaoe, awõ ninaoe, dali ni'wa'õ Lowalangioe, Jehowa, chõoe, ena'õ anaoc nosooe ba ena'õ ohahaoe dõdõoe ba danõ andrõ, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chõoe. Bõi ange'e. Bõi ohorõ. Bõi anagõ. Bõi bõbõgõ chõ nawõoe zi
- 18 lõ dochoe. Bõi isõ wo'omo nawõoe. Bõi isõ nomo nawõoe, ba he benoeania, ba he sangai halõwõ chõnia, ira matoea ba ira alawe, ba he õrõbaonia, ba he koedonia, ba he fefoe
- gofoe hadia zi so chõ nawõoe. Ha 19 da'õ ni'wa'õ Jehowa ba chõmi sato fefoe; eboea linia, ba hili andrõ, moroi ba galitõ andrõ ba moroi ba zalõ ba moroi ba zogõmigõmi. Ba isoera ba gara wanoera, si domboea, ba ibc'e chõgoe. (*Moz. II. 31, 18.*)
- II. Ba me mirongo li andrõ moroi 20 bacha ba zogõmigõmi andrõ, me hoemolahola hili andrõ, ba mi'ondrasi ndra'o, satocae mado chõmi ba sala'wami, ba mimane: No i'oro- 21 ma'õ chõda lachõminia ba fa'asala'wania Lowalangida, Jehowa, ba no tarongo linia moroi ba galitõ andrõ, ba tobali no fadoehoe dõdõda, tola moehede Lowalangi ba niha lõ mate nihã. Ba hana wa mate na ita 22 iada'e ena'õ ? I'a sa [ena'õ] ita alitõ seboea andrõ; na itohoegõ na tarongo li Lowalangida, ba si mate ita. Heza sa so ba nõsi goeli danõ, fe- 23 foezi no mamondrongo li Lowalangi saoreri andrõ, sihede moroi ba galitõ, si mane famondrongoda, ba soeri na dania ? (*F. 4, 33. Sangochoek. 13, 22.*) Ja'oegõ andrõ ondrasi ba 24 fondrondrongo, hadia ia ni'wa'õ Lowalangida, Jehowa, ba ja'oegõ dania zama'ema chõma fefoe hadia ia, ni'wa'õ Lowalangida, Jehowa, chõoe, ena'õ marongo ba ena'õ ma'o'õ. (*Moz. II. 19, 8.*) Ba irongo 25 limi Jehowa, me fahoehoe ami chõgoe, ba imane chõgoe Jehowa: No oerongo hoehoe niha andrõ chõoe; si ndroehoe ni'wa'õra. Ena'õ 26 na si manõmanõ dõdõra dania gõi, ena'õ la'ata'oe'fi ndra'odo ba ena'õ na la'o'õ goroisagoe andrõ, fefoe, fa sohahaoe tõdõ ira, awõ ma'oe-woera, si lõ mamalõmalõ! (*Sin. 81, 14.*) Ae hede chõra, õmane: Mifoeli 27 manõ ami baose chõmi! Ba ja'oegõ 28 iagõ da'e chõgoe, ena'õ oe'ombacha'õ chõoe goroisia andrõ fefoe, awõ gamachoita, awõ hoekoe andrõ, ba nifahaõmõ ja'ira dania, ena'õ la'o'õ ba danõ andrõ, nibe'egoe chõra da- 29 nia. Ba mitõngõni sa'ae, ena'õ mi-

o'ō niwā'ō Lowalangimi, Jehowa, chōmi, fa bōi mihole'ō ami, he ba 30 gambōlō ba he ba gabera. Mitōrō sibai lala andrō, nifachoi Lowalangimi, Jehowa, chōmi, fa bōi mate ami, ba ena'ō sohaaoe tōdō ami ba sanaoe noso ba danō andrō, ni'ochōgōmi dania.

FAZA 6.

I Ifaroe sibai na dōdōra Moze, ba wolo'ō oroisa si fōfōna andrō, ba wangata'oei Lowalangi ba ba wangomasi'ō ja'ia. II. He lawisa wamahaō iraonora ba da'ō.

1 I. Da'ō goroisia andrō, awō gama-choita andrō, awō hoekoe, ba nifahaōgoe ja'ami, dali niwā'ō Lowalangimi, Jehowa, ena'ō mi'o'ō ba da'ō, ba danō andrō, ba zi mōi ami, 2 mijefo, ba wangochōgō ja'ia, ena'ō ō'ata'oei Lowalangioe, Jehowa, ba ena'ō ō'o'ō nifachoinia andrō ba oroisania fefoe, nifa'emagoe chōoe, 3 ba ena'ō anaee nosooe. Ba na no mirongo, ja'ami Iraono Gizeraēli, ba mitōngōni, ba wolo'ō ja'ia, ena'ō sohaaoe tōdō ami, ba ena'ō ato sibai ami dania, si mane nifaboe'oe Lowalangi ndra toeami andrō, 4 Jehowa, tanō si no falawoe soesoe ba wē wani. **Mifondrondrongo, ja'ami Iraono Gizeraēli! Jehowa, ba no Lowalangida, ha Jehowa, ha ja'ia!** (*F. 4, 35. Jes. 44, 8. Mar. 12, 29, 30*). **Ba ō'omasi'ō Jehowa andrō, Lowalangioe, moroi si'aikō ba dōdōoe ba moroi si'aikō ba gera'eraoe fefoe, ō'oigō wa'abōlōoe.** 5 (*Mat. 22, 37. Loek. 10, 27*). Taroma li andre, niwā'ōgoe chōoe ma'ōchō, 6 ba ōtanō ba dōdōoe. Ba ōfahaō gōi ndranooe ba da'ō, itōrōtōrō lieo, na jomo so'ō, ba he na ba wekoli; 7 na mōi'ō mōrō ba na maoso'ō. (*F. 11, 19*). Ōbōbōgō ba dete dangaoe, tandra, ba ba mbōrō nichoemō, amaedola mbala hōgō; ba ōsoera ba gehomo nomooe, ba ba lagō mbawa 8 gōli chōoe. Ba na i'ohe dania ndra'-

oegō Lowalangioe, Jehowa, ba danō andrō, nibe'enia chōoe dania, dali wahōloesania mege chō ndra toeaoe 11 Aberahamo, Iza'aki, Jakobo, tanō si so banoea seboea ba si sōchi, si tenga nitaroe'ōmō, ba omo si no mo'ōsi gamagama si sōchi, tenga moroi chōoe, ba ba'a nichao ba gara, si tenga nichaomō, ba kaboe nagoe ba kaboe falo, si tenga nitanōoe; ba na manga ndra'oegō na aboeso'ō, ba faigi sibai, fa bōi 12 olifoe'ō Jehowa, si no mangeheta ja'oegō ba danō Miseraji, ba danō si no mōi sawoejoe ndra'oegō. Lo- 13 walangioe andrō, Jehowa, ba ō'ata'oei ba ōfosoemange ba ba dōinia mōi'ō ba hōloe, ba lō tola mi'o'ō 14 Lowalangi bō'ō, Lowalangi niha andrō, si tefasoei ja'ami. Me no 15 Lowalangi solohoe Lowalangimō andrō, Jehowa, ba chōmi, fa bōi mofōnoe chōoe Lowalangimō, Jehowa, ba fa bōi ise'e ndra'oegō ba goeli danō! Bōi mitandraigō Lowa- 16 langimi, Jehowa, si mane fanandraigōmi ja'ia no, ba Masa. (*Moz. II. 17, 7. Mat. 4, 7*). Oroisa Lowa- 17 langimi Jehowa andrō, ba mi'o'ō, lala andrō ba amachoitā nibe'enia chōmi, ba mitōrō; hadia zatoelō ba 18 hadia zi sōchi, wamaigi Jehowa, da'ō ōtōrō, ena'ō sohaaoe tōdō ndra'oegō, ba ena'ō ōroegi danō si sōchi andrō, nifaboe'oe Jehowa chō ndra 19 toeaoe, fahōloesa, ba ena'ō ō'ochōgō, wanimba' fōnaoe si fa'odoe chōoe andrō, fefoe, dali nifaboe'oe Jehowa. 20 II. Na isofoe dania chōoe onooe, na imane: Hadia niwā'ō andrō ba amachoitā andrō ba hoekoe andrō, nioroi'ō Lowalangida, Jehowa? 21 (*Moz. II. 12, 26*), ba ōmane chō nonooe andrō: No sawoejoe Wara'ō ndra'aga mege, ba danō Miseraji, ba no ihetaga ba danō Miseraji Jehowa, tangania andrō, si no abe'e. 22 No ilaoe dandra ba ila'ila seboea famakiko Jehowa, ba danō Miseraji, chō Wara'ō ba ba zoroijomonā

- 23 fefoe, ba zanehe ndra'aga; ba ja'aga, ba no iheta ba da'õ, ba wolohe ja'aga ba danõ andrõ ba ba wame'e chõda tanõ andrõ, nifaboe'oenia chõ
- 24 ndra tocada, fahõloesa. Ba no i'wa'õ chõma Jehowa wolo'õ nifachoi andrõ fefoe, wangata'oeffi Lowalangida, Jehowa, ena'õ lõ teboelõ wa sohahae tõdõ ita, ba ena'õ i'oriorifi ita, si
- 25 mane ma'õchõ. Ba niha satoelõ ita, na lõ olifoe ita wolo'õ oroisia andrõ fefoe, fõna Lowalangida Jehowa, si mane ni'wa'õnia chõda.

FAZA 7.

I. Dawa Gana'ana andrõ, ba ni boeno, ba nifefoe nadoera. II. Ifaboe'oe ba Ndraono Gizera'li howehowoe Lowalangi.

- 1 I. Na no i'ohé dania ndra'oegõ ba danõ andrõ Lowalangioe Jehowa, ba danõ andrõ, ba zi mõi'õ, ba wangochõgõ ja'ia, ba na no oja soi itimba fõnaoe: Iraono Cheti ba Iraono Girigasi ba Iraono Gamori ba Dawa Gana'ana ba Iraono Weresi ba Iraono Hewi ba Iraono Jeboesi, fiteo soi seboea moroi chõoe
- 2 ba sabõlõ moroi chõoe, na no ibe'e ba dangaoe Lowalangioe, Jehowa, ba na no õla'wa ira, ba õlacha'õ ira; lõ tola fawoe'oe li ndra'oegõ chõra, ba lõ tola õhachõsi tõdõ.
- 3 (Moz. IV. 33, 52. Jos. II, 11). Ba lõ'õ gõi tola fahalõ ami; lõ tola õbe'e chõ nonora matoea nonoe alawe ba lõ tola õhalõ chõ nonoe matoea nonora alawe. (Moz. II. 23, 32. Kor. II. 6, 14). Ma dania i'erogõ ndra'o onooe matoea labe'e, ma tobali ifosoemange Lowalangi bõ'õ, ba mofõnoe chõmi Jehowa ba ita'ita'i ihori'ami. (Raz. I. 11, 2). Mi mane sa'ae wolaoe chõra: Naha wame'e soemange chõra, ba midoe-doegõ, gowe andrõ chõra, ba mirasa, eoe ni'amoni'õ chõra, ba mi'obõ, ba adoera, ba mitoenoe ba galitõ, (Moz. II. 23, 24. Moz. IV. 33, 52), me no soi ni'amoni'õ chõ

Lowalangioe, Jehowa, ndra'oegõ; no ja'oegõ nitoejoe Lowalangioe, Jehowa, chõnia, soi tána chõnia, ni'oniagõ ba soi bõ'õ fefoe, ba goeli danõ. (Moz. II. 19, 6. Sin. 135, 4). Tenga sa me no sato niha 7
ami, moroi ba soi bõ'õ, wa no eboea dõdõ Jehowa chõoe, wa no ja'ami nitoejoe, — noa sa fondrege zide'ide ami, ba ngai soi bõ'õ fefoe — 8
bõrõ me i'omasi'õ ami, ba me edõna ia itõrõ zi no mõi ba hõloe ia chõ ndra toeami mege; andrõ iheta ami tanga sabe'e, i'efa'õ ami ba wa'asawoejoe, ba danga Wara'o, 9
razo Miseraji, ena'õ aboto ba dõ-dõoe, wa no Lowalangi. [si ndroehoe] Lowalangioe andrõ, Jehowa, wa no Lowalangi si lõ farõi, si lõ mamõhõi fawoe'oesa li ba fa'eboea dõdõ andrõ, irege hõnõ nga'õtõ, chõra sangomasi'õ ja'ia ba solo'õ oroisania, (Moz. II. 20, 6), ba solaoe 10
soelõ, nifatõrõ chõra, ba zi fatioe tõdõ chõnia, fefoe, wangohori ja'ira. Lõ'õ sa fa'ebolõ dõdõnia ba zi fatioe tõdõ chõnia, chõnia ifatõrõ zoelõ. (Nah. 1, 2). Andrõ õ'o'õ go-roisania, awõ gamachoita andrõ, awõ hoekoe andrõ, nifa'emagoe chõoe ma'õchõ, ena'õ õbe'e tali wolaoemõ ia.

II. Ba na mifondrondrongo hoe- 12
koe andrõ ba na mi'o'õ, ba lõ'õ gõi iboelõ'õ chõoe Lowalangioe, Jehowa, wawoe'oesa li andrõ, awõ wa'eboea dõdõ, si no mõi ba hõloe ia chõ ndra toeaoe: (Moz. III. 26, 3 b. t.) i'omasi'õ ndra'oegõ ba ifahowoe'õ ndra'oegõ ba i'oja'õ ami; 13
tabinãmõ andrõ ba boea nowioe, facheoe, ba õsi mboea nãgoe, awõ wanicha chõoe, ba ono zawi chõoe, ba fo'ono mbiribiri chõoe, fahaja nambi, ba ifahowoe'õ, ba danõ andrõ, nibe'enia chõoe dania, dali wahõloesania andrõ chõ ndra toeaoe. Nifahowoe'õ dania ndra'oegõ, fõna 14
soi bõ'õ fefoe; he ba ndra matoea chõoe ba he ba ndra alawe, ba lõ

si lō mo'ono, ba si manō gōi ba
 15 goerifōmō. (*Moz. II. 23, 26*). Fefoe
 ngawalō wōchō, ba itimba chōoe
 Jehowa, ba sambalō lō igōnaisi
 ndra'oegō fōchō Ndrawa Miseraji
 andrō, teoe mbanoea andrō, si no
 ō'ila fōna; ba zi fa'oedoe chōoe
 16 ihare'ō da'ō. (*Moz. II. 9, 3*). Ba fefoe
 soi andrō, nibe'e Lowalangioe, Je-
 howa, ba dangaoe, ba ōhori. Bōi
 ahachō dōdōoe, wamaigi ja'ira, ba
 bōi fosocmange Lowalangira andrō;
 17 tandrawa sa chōoe da'ō ena'ō. Ba
 na ōmane dōdōoe ena'ō: Sato moroi
 chōgoe soi andrō, he oewisa wa-
 18 nimba ja'ira? ba bōi ata'oeffi, tōrō
 manō tōdōoe nifatōrō Lowalangioe,
 Jehowa chō Wara'ō no, ba ba
 19 Ndrawa Miseraji fefoe. Fa'abōlō a-
 ndrō, nifa'ele'ō, ni'ila hōrōoc, ta-
 ndra andrō, ba ila'ila, tanga sabe'e
 andrō ba ta'io ni'oro'ō, chō Lowa-
 langioe, Jehowa, wamawoe'a ja'-
 oegō! Si manō dania ilaoe Lowa-
 langioe, Jehowa, ba niha bō'ō a-
 ndrō fefoe, ni'ata'oeffimō. (*F. 29,*
 20 *3*). Ba ifatōrō na chōra geto Lo-
 walangioe, Jehowa, irege achori zi
 tosai andrō, si no mamini'ō ja'ira
 mege chōoe. (*Moz. II. 23, 28*).
 21 Bōi hoemocha mboemō chōra! me
 no so ba chōoe Lowalangioe, Je-
 howa, Lowalangi seboc ba sata'oe
 22 ita, ba izarazara wanimba fōnaoe
 soi andrō Lowalangioe, Jehowa.
 Bōi osamoezaigō wangochori ja'ira,
 ma dania abōlō chōoe goetoe ndroe'-
 23 oe. (*Moz. II. 23, 29*). Ibe'e ba dang-
 aoe Lowalangioe, Jehowa, ba fa-
 24 woeka ibe'e, irege no achori ira. Ba
 razora, ba ibe'e ba dangaoe, ena'ō
 olifoe niha ba goeli danō dōira
 ōbe'e. Samōsa lō solawa ja'oegō,
 25 irege no ōhori ira. Famaedo Lo-
 walangira andrō, ba mitoenoc, ba
 firōnia ba ana'ania, ba bōi isō, bōi
 halō chōoe, fa bōi toballi fama'alamō.
 Me no sogoro Lowalangioe, Jehowa,
 26 zi mane da'ō. Ba sogoro ita, ba bōi
 ohe jomo ba nomoe, fa bōi mōi

salacha gōi ndra'oegō, si mane ja'ia.
 Ō'ogorofi ba si hochā mboemō ia, 27
 me no moelacha'ō.

FAZA 8.

I. Famasoegi ba dōdō fa'obōwō
 Lowalangi chōra ba famarooe tōdō
 ba wangandrō saoha glōl ja'ia. II.
 Bōi olifoe ira wa'eboea dōdō Lowa-
 langi andrō.

I. Oroisa andrō fefoe, nifa'ema- 1
 goe chōmi ma'ōchō, ba mi'o'ō, ena'ō
 aoeri ami ba ena'ō ato ami, ba ena'ō
 miroegi danō andrō, ba wangochōgō
 ja'ia, tanō andrō nifaboe'oe Jehowa
 chō ndra toeami, fahōloesa. Tōrō- 2
 tōrō tōdōoe wamasao Lowalangioe,
 Jehowa ja'oegō, no ōfa woeloe fache
 wa'ara, ba danō si mate andrō, ba
 dōrōwaoe andrō, fadoro, ba wangō-
 hōndrōgō ja'oegō ba ba wanandraigō
 ja'oegō, ena'ō isōndra he wisa dōdōoe,
 na edōna ō'o'ō goroisania, ba na 3
 lō'ō. No ihōndrōgō ndra'oegō, ifa-
 tōrō chōoe lofo, ba aefa da'ō, ba ibe'e
 ōoe „mana” andrō, si lō mirai mila,
 he ira toeaoe, ba wama'ele'ō chōoe,
 wa tenga ha ba gōnia aoeri niha,
 wa tola gōi fangorifinia hadia ia da-
 roma li, si otarai mbawa Jehowa. 4
Moz. II. 16, 15. Mat. 4, 4). Noe-
 chaoe andrō, ba lō sadoedoe, ba
 aheoe, ba lō sabao, si ōfa woeloe
 fache andrō. (*F. 29, 5*). Ba jafadoe- 5
 hoe sa'ae dōdōoe, i'ohe ba zi sōchi
 ndra'oegō Lowalangioe, Jehowa, ni-
 famatōrō si'aikō nama ononia. Ba 6
 o'ō goroisā Lowalangioe, Jehowa a-
 ndrō, wanōrō lala andrō chōnia, awō
 wangata'oeffi ja'ia. Ba danō si sōchi 7
 sa i'ohe ndra'oegō Lowalangioe, Je-
 howa, ba danō si so mbombo ba
 oemboe nidanō ba ba'wa, so'oeloe ba
 zalo'ō ba so'oeloe ba hili; tanō si 8
 so fache ba si so rigi ba agoe ba
 boea ara ba dalimo, tanō si so falo
 ba si so wē wani; tenga tanō sa- 9
 mbō'ambō balazo, no tanō si so
 manō fefoe hadia ia, tanō sosi'ōli
 kara ba nicharoe tōla garamba ba

- 10 hili. Ba na no manga'ō dania, na no aboeso'ō, ba ōsoeno Lowalangioe Jehowa, bōrō danō si sōchi andrō nibe'enia chōoe. (*Kor. I. 10, 31. Tim. I. 4, 4*).
- 11 II. Faigi sibai, fa bōi olifoe'ō Lowalangioe, Jehowa, fa bōi ōbato wolo'ō oroisania andrō, awō hoekoe andrō, awō gamachoita, nifa'emagoe
- 12 chōoe ma'ōchō. Na aboeso ndra'oegō dania ba ōlaoe chōoc nomo si sōchi, na itoegoe oja zawīoe ba biribirimō ba na fahōna chōoe wirō ba ana'a, na tedoee fchoe hadia ia zi so
- 13 chōoe, ba bōi faja'wa dōdōoe, ba bōi olifocg'ō Lowalangioe, Jehowa, si no mangeheta ja'oegō ba danō Miseraji andrō, ba danō, ba zi no mōi'ō
- 14 sawoejoe, si no mamatōrō ja'oegō ba danō si mate andrō, sebolo sibai ba sata'oe ita, ba zi so oelō sosōfoe
- 15 ba tongo, ba danō si no okōlikōli ba si lō idanō, si no mame'e ōoe idanō sangoemboengoemboe moroi ba gara sabe'e, (*Moz. IV. 21, 6.*
- 16 *Moz. II. 17, 6*), si no mame'e ōoe „mana" andrō, ba danō si mate, ō si lō larai mila ira toeaee, ba wangōhōndrōgō ja'oegō ba ba wandraigō ja'oegō, ena'ō ihaogō chōoe
- 17 ba gōtō dania, ba bōi ōmane dōdōoe: Fa'abōlōgoe ba fa'abe'e dangagoe mbōrō, wa so chōgoe wo'ana'a andre.
- 18 Tōrō tōdōoe Lowalangioe, Jehowa, me no ja'ia zame'e fa'abōlō, ba wangaloei ana'a, ba wamaloea amaboe'oela linia andrō, si no mōi ba hōloe ia chō ndra toeaee, si mane
- 19 ma'ōchō. Ba na olifoe'ō zoei Lowalangioe, Jehowa, wolo'ō Lowalangi bō'ō, na ōfosoemange da'ō, ba na mangaloeloe'ō chōra, ba ma'ifoe lō oebini'ō chōmi ma'ōchō, wa si tekiko
- 20 ami dania. Si mane niha baero andrō, nifakiko Jehowa fōnami, si manō gōi wa'atekikomi, fotoe; me lō nifondrondrongomi li Lowalangi-mi, Jehowa.

FAZA 9.

I. Bōi la'wa'ō tōdōra satoelō ira. II. Famasoegi ba dōdō horō no, ba nono za'wi balaki. III. Awō wa no asese moekōkōkōkō ira.

- I. Mifondrondrongo, ja'ami Irao- 1
no Gizeraēli! Ō'ōtō ija'e Joridano andrō, ba wola'wa soi sato moroi chōoe ba sabōlō moroi chōoe, ba ena'ō atoe'a ndra'oegō ba mbanoea, si no eboea ba si no aro, siroegi ba mbanoea si ja'wa ōli, ena'ō ōla'wa 2
soi sato niha ba sala'wa boto, Dawa Genaki andrō, si no i'ila hūrōoe ba si no ōrongo, na la'wa'ō: Ha niha zangila mola'wa Dawa Genaki andrō? Ba bōi zi lō aboto ba dō- 3
dōoe sa'ae, wa no Lowalangioe, Jehowa zowaōwaō fōnaoe, amaedola galitō si mangamanga hadia ia; ja'ia zangohori, ja'ia zangōhōndrōgō ja'ira fōnaoe, ba tabali lō ararā ō'animba'ō ja'ira ba lō ararā ō'angohori'ō, itōrō nifaboe'oe Jehowa chōoe. Ba na 4
itimba dania ira fōnaoe Lowalangioe, Jehowa, ba bōi ōmane dōdōoe: Bōrō wa'atoelō dōdōgoe, wa ja'ō zochō tanō andre, ibe'e Jehowa; me no bōrō horō niha andrō, wa itimba ira fōnaoe Jehowa. (*Moz. I. 15, 16. Moz. III. 20, 23*). Tenga sa ba wa'atoelō 5
dōdōoe ba tenga ba wa'adōlō dōdōoe mōi chōoe danōra andrō, bōrō horō soi andrō, wa itimba ira fōnaoe Lowalangioe, Jehowa, ba ena'ō itōrō gamaboe'oela linia andrō, nifaboe'oe Jehowa chō ndra toeaee Aberahamo, Iza'aki, Jakobo, si no mōi ba hōloe ia. Ba ja'aboto ba dōdōoe, wa tenga 6
bōrō wa'atoelō dōdōoe, wa ibe'e ochōtaoe danō si sōchi andre Lowalangioe, Jehowa: noa sa soi sabe'e tandro ndra'oegō.
- II. Tōrōtōrō tōdōoe ba bōi olifoe- 7
gō'ō he wisa wangandrōngandrōoe fōnoe Lowalangioe, Jehowa, ba danō si mate! I'otarai loeo andrō, me aheta ami ba danō Miseraji, irege miroegi da'e, ba sabe'e tandro

- ami chō Jehowa. (*Moz. II. 14, 11*).
 8 Ba gahe hili Horebi andrō mi'a-
 ndrō wōnoe Jehowa, ba abao dō-
 dōnia chōmi, irege ihori ami me-
 9 na'ō. (*Moz. II. 32, 4*). No mōido
 mijawā ba hili, ba wanema kara
 wanoera andrō, kara nisoera fa-
 woc'oesa li andrō, nilaoe Jehowa
 chōmi, ba ōfa woeloe ngaloeo ba
 ōfa woeloe mbongi wa'aragoe ba
 hili andrō, lō ni'agoe roti ba lō
 nibadoegoe idanō. (*Moz. II. 24, 18*).
 10 Ba ibe'e ba dangagoe Jehowa gara
 wanoera andrō, si doea gōrō, ni-
 soea toeroe Lowalangi, si so taroma
 li andrō fefoe, niwā'ō Jehowa chō-
 mi, moroi ba galitō, me loeo wa-
 loechata, ba hili andrō. (*Moz. II.*
 11 *31, 18*). Me no aefa zi ōfa woeloe
 ngaloeo ba si ōfa woeloe wongi, ba
 ibe'e ba dangagoe Jehowa gara
 wanoera andrō, si doea gōrō, kara
 12 andrō nisoera oroisā andrō. Ba imane
 sa'ae chōgoe Jehowa: Laboe,
 ta'ita'i mitooe, noa sa lalaoe wa-
 makiko banoeae andrō, nihetamō
 ba danō Miseraji. No alio sibaī
 larōi lala andrō, nifachoigoe chōra:
 no lafazōchi chōra nadoe nifahele.
 13 Ba imane na chōgoe Jehowa: Oe'ila
 sibaī sa'ae soi andrō, wa no soi
 sabe'e bōrō doe'i. (*Moz. II. 32, 9*).
 14 Ba bōhōlido sa'ae, ena'ō oehori ira,
 oeboenoe dōira ba goeli danō ba
 oebali'ō foeroegō soi ndra'oegō, foe-
 roegō soi sabōlō moroi chōra ba
 15 satō niha. Ba maoso ndra'o, oefoe-
 lido mitooe moroi ba hili siholahola
 na, doea dangagoe wolohe kara
 andrō, si doea gōrō, soera goroisā.
 16 Ba awena oe'ila, ba hiza, ba no
 mifazōchi horō chō Lowalangimi,
 Jehowa, no milaoe nono za'wi nifa-
 hele; no alio sibaī mirōi lala andrō,
 17 nifachoi Jehowa chōmi. Ba oetoe-
 joe gara andrō, si doea gōrō, ba
 doea dangagoe wamazaemba ja'ia,
 18 oerasa, ba zanehe ami. Ba oefal-
 lōgoe tooe ndra'o fōna Jehowa, si
 mane mege, ōfa woeloe ngaloeo ba
 ōfa woeloe mbongi, lō oe'ā roti ba
 lō oebadoe nidanō, bōrō horōmi
 andrō fefoe, nifazōchimi, me no
 milaoe zi lō omasi Jehowa, fanga-
 ndrō wōnoenia. (*Moz. II. 34, 28*).
 19 Sata'oe sa'ae ndra'o fōnoe Jehowa
 ba bachoebachoe dōdōnia chōmi,
 wa ihori ami mena'ō. Ba ifondron-
 drongo chōgoe Jehowa, ba da'ō gōi.
 20 Ba chō Ga'aroni gōi, ba mofōnoe
 sibaī ia, irege ifakiko mena'ō, ba ba
 chō Ga'aroni gōi mangandrō ndra'o,
 me loeo da'ō. Ba horōmi andrō,
 21 nilaoemi, ono za'wi andrō, ba oehalō,
 oetoenoe, ba oetoeoe, oefaeloegō
 oefoefoe, balazi no ohama sibaī, ba
 si hoelō gawoegawoe andrō, ba oeti-
 bo'ō ba mbombo andrō, si otarai
 hili moroi jawā. (*Moz. II. 32, 20*).
 III. Ba baero da'ō, ba ba Dabera
 22 mi'andrō wōnoe Jehowa ba ba Masa
 ba ba niko'o soloe'aloe'a. (*Moz. IV.*
11, 3. Moz. II. 17, 7. Moz. IV. 11,
34). Ba he me ifatenge ami Jehowa,
 23 moroi ba Gadesi-Mbarenea, wangoe-
 ma'ō chōmi: Mi'ae misi jawā ba mi'-
 ochōgō danō, nibe'egoe chōmi, ba
 te chōmi goroisā Lowalangimi, Jeho-
 wa, ba lō fadoehoe dōdōmi chōnia
 ba lō mifondrondrongo chōnia. (*Moz.*
IV. 14, 1). No sabe'e bōrō doe'i ami
 24 chō Jehowa, i'otarai me awena
 oe'ila ami. Ba me sodo manō tooe
 25 ba danō, fōna Jehowa, si ōfa woeloe
 ngaloeo ōfa woeloe mbongi, si
 no oefalōgoe tooe ndra'odo, me no
 ida'ōda'ō Jehowa ihori ami, ba
 26 mangandrō chō Jehowa, oema-
 ne: He So'aja, Jehowa bōi fakiko
 mbanoea tāna chōoe andrō, ni'e-
 fa'ōmō fa'abōlōoe andrō si tenga
 inōtō, nihetaoe ba danō Miseraji
 tangaeo andrō, si no abe'e! (*Moz.*
IV. 14, 13. Jos. 7, 7). Tōrōtōrō
 27 tōdōoe genonioe andrō, Aberahamo
 ba Iza'aki ba Jakobo! Ba bōi be'e
 balazi wa'abe'e mbōrō doe'i mba-
 noeae andrō ba he falōsōchira a-
 ndrō ba he horōra. Fa bōi lawā'ō
 28 niha ba danō andrō, ba nihetaoe

ja'ira : Me tebai i'ohē ira Jehowa
 ba danō andrō, nifaboe'oenia chōra,
 ba me no fatioe dōdōnia chōra, ba
 ba wame'e tekiko ja'ira ba danō
 29 si mate iheta ira ! Noa sa atō ba-
 noeaeoe ira, no tána chōoe, nihetaoe
 fa'abōlōoe andrō si tenga inōtō, ba
 ta'iomō andrō ni'oro'ō.

FAZA 10.

I. Tefazōchi gara wanoera si bo-
 hooe, ba wanoera oroisa. II. Fama-
 rooe. tōdō ba wangata'cefi Lowa-
 langi.

1 I. Ba me loeo da'ō, ba imane
 chōgoe Jehowa : Toto chōoe gara
 wanoera, doea gōrō, si mane mege,
 ba ae chōgoe mijawa ba hili ; ba
 2 ofazōchi gōi chōoe dawōla eoe. (Moz.
 II. 34, 1). Oesoera dania ba gara
 andrō daroma li andrō, si so ba gara
 mege, nirasamō, ba o'be'e barō dawō-
 3 la andrō dania. Ba oefazōchi dawōla,
 bana geoenia, ba oetoto gara wanoe-
 ra, domboea, si mane mege, ba
 mōido mijawa ba hili, oe'ohē tan-
 4 gagoe gara andrō, si domboea. Ba
 isoera ba gara andrō daroma li a-
 ndrō, si foeloe, niwa'ōnia mege chō-
 mi ba hili, moroi ba galitō, me loeo
 waloechata andrō, si mane fanoera
 mege wanoera ja'ia. Ba ibe'e ba
 5 dangagoe Jehowa. Ba mōido mi-
 tooe. moroi ba hili, ba oebe'e barō
 dawōla andrō, nifazōchigoe, gara
 andrō ba ba da'ō ahono, dali ni-
 6 wa'ō Jehowa chōgoe. Ba laheta ira
 ba Mbe'eroti-Bene-Ja'aka Iraono
 Gizeraēli, lasawa Mosera. Ba ba da'ō
 mate Ga'aroni ba ba da'ō lako'ia,
 ba ononia Eleazari wangalinia ere.
 7 (Moz. IV. 33, 31). Ba moroi ba da'ō,
 ba lasawa Goedigoda, ba moroi ba
 Goedigoda, ba lasawa Jotiba, tanō
 8 soja mbombo. Ba me loeo da'ō, ba
 i'oniagō mado Lewi Jehowa, ba
 wolohelohe tawōla nahia zoera go-
 roisa Jehowa, ba cna'ō fōna Jehowa
 so ira, ngonioninia, si lō teboelō,
 ba ena'ō mamahowoe ira ba dōinia, si

lō mamalōmalō, ero ma'ōchō. (Moz.
 IV. 3, 12 ; 6, 23). Andrō lō manema 9
 mado Lewi tanō, lō tána chōra si
 lō teboelō. si mane ba dalifoesōra ;
 tána chōrā, ba Jehowa, dali nifa-
 boe'oe Lowalangioe Jehowa chōra.
 (Moz. IV. 18, 20. Hes. 44, 28). Ba 10
 ja'odo, ba si lō teboelō ba hili,
 si mane mege, ba zi fōfōna, o'fa woeloe
 ngaloeo ba o'fa woeloe mbongi,
 ba ifondrondrongo chōgoe Jehowa
 ba zi sameeza andrō gōi : Lō ifakiko
 ndra'ogō Jehowa. Ba imane chō- 11
 goe Jehowa : Laboe, ae'e, ba wolohe
 ja'ira. mofanō ami ena'ō laroegi
 danō andrō ba ena'ō la'ochōgō, tanō
 andrō nibe'egoe chōra dania, dali
 we'amōigoe ba hōloe chō ndra toe-
 ara andrō.

II. Ba ija'e, ja'ami Iraono Gize- 12
 raēli, hadia niwa'ō Lowalangimi,
 Jehowa chōmi, na tenga fa o'a-
 ta'cefi Lowalangioe, Jehowa, ba e-
 na'ō hōi o'boelō'ogō ba lala andrō
 chōnia, ba ena'ō o'masi'ō ia, ba
 ena'ō enoni Lowalangioe, Jehowa,
 ndra'ogō, moroi si'aikō ba dōdōoe
 ba moroi si'aikō ba gera'eraoe,
 wolo'ō oroisa andrō ba amachōita 13
 nifachoi Jehowa nifa'emagoe chōoe
 ma'ōchō, fangohahaoe dōdōoe. He 14
 sa no chō Lowalangioe, Jehowa,
 mbanoea si jawā, iroegi ba wondrege
 jawā, awō danō ba o'sinia fefoe,
 (Sin. 24, 1 ; 115, 16), ba noa zoei 15
 ha chō ndra toeaeoe eboca dōdō Je-
 howa, wangomasi'ō ja'ira, ba no
 itoejoe ami, ma'oewoera andrō, ba
 niha bō'ō fefoe, si mane ma'ōchō.
 (F. 4, 20). Ba miboto sa'ae mbotolō 16
 dōdōmi andrō, ba bōi sa'ae sabe'e
 bōrō doe'i ami ! (F. 30, 6. Jer. 4, 4.)
 Me no Lowalangi Lowalangi bō'ō 17
 Lowalangimi andrō, Jehowa, ba me
 no So'aja sochō, Lowalangi seboea
 ba sabōlō ba sata'oe ita, si lō eboea
 tōdō zamboeana ba si lō manga
 gana'a, (Job. 34, 19. Hal. zin. 10, 34.
 Rom. 2, 11. Ejes. 6, 9. Fet. I. 1, 17.
 Fam. 17, 14), solohe ba lala hoehoeo 18

zi lõ ama, si lõ ina, ba sangomasi'õ
 niha bõ'õ, wame'e balazo chõnia,
 19 awõ noecha. Ba mi'omasi'õ niha
 bõ'õ, me no niha bõ'õ ami gõi ba
 20 danõ. Miseraji no. Õ'ata'oe'fi Lowa-
 langioe, Jehowa ba õfosoemange,
 chõnia molemba ndra'oegõ ba .ba
 21 dõinia mõi'õ ba hõloe! Fangeboea
 doerianõ ia ba Lowalangioe, si no
 molaoe chõoe seboea andrõ ba sa-
 22 ta'oe ita, ni'ila hõrõoe. Fitoe nga-
 foeloe niha wa'ato ndra toeaoe, me
 lasa'wa danõ Miseraji, ba ija'e, ba
 no timba wa'oja ndrõfi ba mbanoca,
 ibe'e Lowalangioe, Jehowa. (*Moz.*
I. 46, 27).

FAZA 11.

I. Tohostohoe wamarooe tõdõ ba
 wolo'õ, na lafasoegi ba dõdõra zi
 no ilaoe chõra Lowalangi. II. No
 faehoe sibai ira danõ Gana'ana danõ
 Miseraji. III. Bõi manõ olifoe ira
 goroiisa Jehowa. IV. Howoehowoe
 ba fangelifi.

1 I. Ba õ'omasi'õ sa'ae Lowalangioe,
 Jehowa, ba õ'o'õ niwa'õnia ni'o'õ,
 nifachoinia andrõ ba hoekeo andrõ
 chõnia ba oroisania, sagõtõ ja'oegõ,
 2 ba ja'aboto ba dõdõmi ma'õchõ, —
 tenga sa ba ndraonomi, si lõ'õ na
 mege, si lõ mangila ja'ia [hoemed
 ndra'o]—wotoe Lowalangimi, Jeho-
 wa, ba fa'asala'wania ba tangania a-
 ndrõ, si no abe'e ba ta'ionia, si no
 3 moe'oro'õ, ba tandra andrõ chõnia
 ba folaoenia ba danõ Miseraji, chõ
 Wara'o, razo Miseraji, ba ba danõnia
 4 ma'asagõrõ, nifatõrõnia ba zabõlõ
 Miseraji ba ba koedora ba ba goere-
 tara, me ihawoei ira asi zoechoe
 andrõ, me lagohi ami, wangohori
 ja'ira, iroegi ma'õchõ andre, (*Moz.*
 5 *II. 14, 26*), ba he iwisa chõmi ba
 danõ si mate, iroegi no michamõ
 6 da'e, awõ nilaoenia chõ ndrã Da-
 tano Abiramo, iraono Geliabi andrõ,
 mado Roebeno, me ifaboka mba-
 wania tanõ, me itõlõ ira ba hoe-
 nõ Ndraono Gizera'eli fefoe, fabaja
 nahiana, awõ nosra, awõ fefoe

hadia ia zi faofao chõra. (*Moz. IV.*
16, 32). Noa sa'ac hõrõmi zangila
 7 seboea andrõ fefoe, nilaoe Jehowa.
 Ba mi'o'õ sa'ae goroiisa andrõ fefoe,
 8 nifa'emagoe chõmi ma'õchõ, ena'õ
 abõlõ ami, ba wondroegi tanõ andrõ
 ba ba wangochõgõ ja'ia, tanõ si
 mõi ami mijefo ija'e, ba wangai
 ja'ia chõmi, ba ena'õ anaõe nosomi
 9 ba danõ andrõ, si no mõi ba hõloe
 Jehowa chõ ndra toeami, ba wame'e
 chõra ba ba ma'oewoera, — tanõ
 ba zi falawoe soesoee ba wẽ wani.

II. Tanõ andrõ sa, ba zi mõi ndra-
 10 oegõ, ba wangochõgõ ja'ia, ba no
 tenga si mane tanõ Miseraji andrõ,
 saheta ami, nifo'idanõmõ aheoe, na
 no õtaroe danõmõoe, amaedola ka-
 boe goele. Tanõ andrõ, bazimõi ami
 11 mijefo ba wangochõgõ ja'ia, ba no
 tanõ si so hili ba si so daso, tanõ
 samadoe teoe, na atoroee moroi ja-
 wa, (*F. 8, 7*), tanõ nirorogõ Lowa-
 12 langioe, Jehowa; lõ aefa hõrõ Lowa-
 langioe, Jehowa, chõnia, dõfi fa-
 soei. Ba na a'oi dõdõmi wolo'õ
 13 oroisagoe andrõ, nibe'egoe chõmi
 ma'õchõ, wangomasi'õ Lowalangimi
 Jehowa, na moroi si'aikõ ba dõdõ-
 mi ba na moroi si'aikõ ba gera'era-
 mi mõi ami enoninia, ba oefatõrõ
 14 ba danõmi deoe, na inõtõ, teoe sa-
 hoelõ ba teoe sara, ena'õ õ'ila õ'za-
 ragõ mboea nowi chõoe ba boea
 nagoe chõoe ba fanicha. (*F. 28, 12.*
Joel. 2, 23). Ba oefodoe'oe mbe-
 15 noeamõ, õ goerifõoe, ena'õ õsõndra
 gõoe ba ena'õ aboeso'õ. Mifaigi si-
 16 bai, fa bõi ibe'e nifõwõhõ ia tõdõ-
 mi, ba wamosoemange Lowalangi
 bõ'õ, ba ba wangaloeloe ba da'õ;
 fa bõi tesao wõnoe Jehowa chõmi,
 17 fa bõi ikoesi mbanoea si ja'wa, to-
 bali lõ teoe sa'ae ba lõ'õ sa'ae boea
 danõ, ba lõ ararã, ba ahori ami
 ba danõ si sõchi andrõ, nibe'e Je-
 howa chõmi. (*F. 28, 23*).

III. Ba mibe'e ba dõdõmi niwa'-
 18 õgoe andre, bõi olifoe ami; mibõ-
 bõgõ ba dete dangami, tandrata-

ndra, ba ba mbörö nichoemi mibe'e, amaedola mbala hōgō! (*F. 6, 8*).
 19 Mifahaō ndraonomi ba da'ō, ja'itör limō na jomo so'ō ba na ba wekoli, na mōi'ō mörō ba na ma-so'ō; (*F. 4, 10*); ōsoera ba gehomo nomooe ba ba lagō mbawa gōli
 20 chōoe, ena'ō anaee nosomi ba he noso ndraonomi dania, sagōtō banoea ja'wa danō, ba danō andrō, nifaboe'oe Jehowa chō ndra toeami,
 21 fahōloesa. Ba na moroi ba dōdōmi mifaigi wolo'ō orisa andrō fefoe, nifa'emagoe chōmi, na mi'omasi'ō Lowalangimi, Jehowa, ba na lō teboelō wa lala andrō chōnia mītōrō
 23 ba chōnia molemba ami, ba itimba dania fōnami soi andrō fefoe Jehowa, ba mitema gondrōita soi sato niha, moroi chōmi, ba sabōlō, moroi
 24 chōmi. Fefoe danō, nihoendragō gahemi, ba chōmi dania, i'otarai danō si mate andrō, noemalō ba hili Libano, ba i'otarai mboto nidanō andrō, Oiferati, noemalō ba mbewe nasi tánō ba gaechoela loeo, ba
 25 tanōmi dania. (*Jos. 1, 3*). Lō sabe'e moroi chōmi dania; sagōrō tanō si mōi ami ihawoei dania ira Lowalangimi, Jehowa, fa'ata'oera ami ba fehocha mboera chōmi, itörō nifaboe'oenia chōmi. (*Moz. II. 23, 27*).
 26 IV. Hiza, howoehowoe ba fangelifi oefaedo chōmi ma'ōchō: (*F. 30, 27*): howoehowoe na mi'ō'ō goroisia Lowalangimi, Jehowa, andrō, nifa'emagoe chōmi ma'ōchō, ba fangelifi, na lō mi'ō'ō goroisia Lowalangimi, Jehowa, na mirōi lala andrō, nifachoigoe chōmi ma'ōchō, ba wolo'ō Lowalangimi bō'ō, si lō mirai
 29 mila mege. Ba na no i'ohē dania ndra'oegō Lowalangioe, Jehowa, ba danō andrō, ba zi mōi'ō, ba wangochōgō ja'ia, ba ba hili Gerisi ōbe'e howoehowoe, ba fangelifi, ba ba hili Gebala ōbe'e. (*F. 27, 12*).
 30 *Jos. 8, 33*). Hili andrō jefo Joridano ba zi tambai lala andrō tánō ba

gatoemboecha loeo, ba danō Ndrawa Gana'ana andrō ba Garaba, ba gamaeodoe Giligala. Ba ngai gataea manawa More. Mi'ōtō sa'ae Jorida-
 31 no, ba wangochōgō tanō andrō, nibe'e Lowalangimi, Jehowa, chōmi. Ba na no mihalō chōmi, na no ahono ami ba danō, ba mifaigi,
 32 bōi zi lō mi'ō'ō nifachoi andrō fefoe, a'wō hoekoe andrō, ni'ombacha'ōgōe chōmi ma'ōchō.

FAZA 12.

I. Oroisa ba wanoedoegō naha wame'e adoe, fefoe. II. Fangohonogōi naha wame'e soemange, si ha samboea. III. Fanena'wa wemanga ndro. IV. Famangelama ba zogoro ita andrō ba Ndrawa Gana'ana.

I. Da'e nifachoi, ba da'e hoekoe, 1
 nitōngōnimi ba wolo'ō ja'ia, si lō mamalōmalō, ba danō andrō, nibe'e Lowalangimi ndra toeae, Jehowa, chōoe, gōtō wa'anaoe nosomi ba goeli danō. Mifaeloegō wanoedoegō
 2 nahia andrō fefoe, ba nifosoemange soi niha andrō, nitimbami, Lowalangira mege, ba hili sala'wa, ba ba hilihili ba ba mbörō geoe saeri fefoe. (*Moz. II. 34, 13*). Midoedoegō
 3 naha wame'e soemange andrō chōra, ba gowe chōra, ba mirasa, ba eoe ni'amoni'ō andrō chōra, ba mitoenoe, ba famaedo Lowalangira, ba mifoefoe, mibe'e mate dōinia ba nahania andrō. (*Sangoehoeck. 2, 2*).
 4 Ba bōi nimanō ba chō Lowalangimi, Jehowa. (*Moz. II. 20, 24. Raz. I. 8, 29*).

II. Naha andrō, nihonogōi Lowalangimi, Jehowa, dania, nitoejoe-
 5 nia ba madomi andrō fefoe, ba wamonahia tōinia ba da'ō, ba bōi mibōhōli, ba da'ō mōi'ōmōi'ō. Ba
 6 da'ō mi'ohē zoemange nitoenoe andrō chōmi ba soemange nitaba, ba si samboea ni'ofoele andrō chōmi ba hadia nibe'emi soemange si no amaedola wegero, ba amaboe'oea limi, ba saoha gōlōmi ba si a'a ba

- wa'atoemboe ba zaŵimi ba ba mbiri-
 7 birimi. Ba da'õ milaoe manga fõna
 Lowalangimi, Jehowa, ba ba da'õ
 omoeso dõdõmi, sorojomomi fefoe,
 mi'omoeso i'õ tõdõ gõlõmi, nisõ-
 8 ndrami andrõ, nifahowoe'õ Lowa-
 langioe, Jehowa, ja'ogõ. Bõi mito-
 heogõ wolaelaode ija'e, me ilaoe
 9 zomasi ia zamõsana. Iroegi maõchõ
 sa, ba lõ nichamõmi fa'ahono ba
 tenga na chõmi danõ, nibe'e Lowa-
 10 langioe, Jehowa, dania. Ba na no
 mi'õtõ Joridano, na no ahono ami
 ba danõ andrõ, nibe'e Lowalangimi,
 Jehowa, ochõtami ba na no itimba
 nemalimi fefoe, fasoei, fa ahono ami,
 11 fa lõ hadia ia sa'ae chõmi, awena
 dania mo'ahonoa, wa ba naha a-
 ndrõ, mi'õhe fefoe hadia ia niŵa'-
 õgoe chõmi, ba naha andrõ, ni-
 toejoe Lowalangimi, Jehowa, ba
 wamonahia tõinia ba da'õ; soemange
 nitoenoe andrõ chõmi ba soemange
 nitaba, ba si samboea ni'ofocloe
 andrõ chõmi, ba hadia nibe'emi
 soemange si no amaedola wegero, ba
 soemange amaboe'ola li andrõ chõ-
 12 mi, nitoetoejoe, nifaboe'oemi chõ
 Jehowa. Ba omoeso dõdõmi fõna
 Lowalangimi, Jehowa, ja'ami ba
 iraonomi matoea ba iraonomi ala-
 we ba sawoejoemi, ira matoea ba
 ira alawe, awõ nono Lewi andrõ,
 si fatewoe chõmi, me lõ chõnia tanõ,
 lõ tána chõnia, ondrõita dania.
 13 (*Moz. IV. 18, 20*). Faigi sibai, fa
 bõi saté õbe'e zoemange nitoenoe
 14 andrõ chõoe, ba naha nitoejoe Je-
 howa ba madomi andrõ, heza, ba
 da'õ õbe'e zoemange nitoenoe andrõ
 chõoe, ba ba da'õ õlaoe fefoe hadia
 15 ia niŵa'õgoe chõoe. Ba hana sa na
 õtaba õoe zomasi'õ ba mbanoeami
 fefoe, misa, ha wa'oja nibe'e chõoe,
 howoehowoe Lowalangioe, Jehowa;
 he si ra'iõ ba he si lõ fa'ara'iõ, ba
 hana na la'ã, amaedola nago ba
 16 amaedola mbõhõ. Ha do zi lõ tola
 mi'ã; õfanoewagõ idanõ ba danõ.
 17 (*Moz. I. 9, 4*). Ba si samboea ni'o-
- foeloe andrõ chõoe, he boea danõ
 ba he agoe ba he fanicha, ba
 lõ tola õ'ã ba mbanoeami misa,
 ba he si a'a ba wa'atoemboe a-
 ndrõ ba zaŵioe ba ba mbiribirioe,
 ba he hadia ia gamaboe'ola li
 andrõ, nifaboe'oemõ, ba he ame'e-
 lamõ saoha gõlõ, ba he hadia ia
 nibe'oe soemange fegero; fõna Lo- 18
 walangioe Jehowa, ba naha andrõ
 nitoejoe Lowalangioe, Jehowa, õ'ã
 ia, ja'ogõ ba onoe matoea ba onoe
 alawe, ba sawoejoemõ, ira matoea
 ba ira alawe, awõ nono Lewi andrõ,
 si fatewoe ba mbanoeami, ba õ'omo-
 soi'õ tõdõ fefoe hadia ia, nisõndraoe
 fõna Lowalangioe, Jehowa. (*F. 14,*
23). Ba faigi sibai, fa bõi õosite- 19
 ngagõ nono Lewi andrõ, gõtõ wa'-
 anaoe nosoe ba danõmi.
 III. Ba ebolo dania danõoe, ibe'e 20
 Lowalangioe, Jehowa, na itõrõ nifa-
 boc'oenia chõoe, ba na õmane dania:
 Omasido ndrivo! me no mamiomio
 dõlõtõlõoe ba da'õ, ba hana na õ'ã
 ndrivo, ha wa'oja zomasi'õ. Ba na 21
 no abõlõ arõoc naha andrõ, nitoejoe
 Lowalangioe, Jehowa, ba wamonahia
 tõinia ba da'õ, ba tabataba, si mane
 niŵa'õgoe chõoe, saŵimõ ba bi-
 ribirimõ, nibe'e Jehowa chõoe, ba
 a ia, ba nahiaoe andrõ, ha wa'oja
 zomasi'õ. Si mane na la'ã nago 22
 ba bõhõ wemangaoe ja'ia; he si
 ra'iõ, ba he si lõ fa'ara'iõ, ba
 faoma tola la'ã wõfõ. Ba bõi awoe'a, 23
 wa bõi manõ õ'ã ndro; me no noso
 ndro andrõ, ba lõ tola õfao wema-
 nga noso, na õ'ã nõsi. (*Moz. III.*
17, 11). Lõ tola õ'ã, õfanoewagõ 24
 idanõ ba danõ tooe. Lõ tola õ'ã, 25
 ena'õ sohalaoe dõdõ ndra'oegõ ba
 iraonooe foerioe, na õ'o'õ zatoelõ,
 wamaigi Jehowa. Ba hadia nibe'oe 26
 ame'ela ni'amoni'õ ba soemange
 amaboe'ola li andrõ chõoe, ba ba
 naha andrõ, nitoejoe Jehowa, õ'õhe,
 ba ba naha wame'e soemange chõ 27
 Lowalangioe, Jehowa, õbe'e zoema-
 nge nitoenoe andrõ chõoe, õsi ba

- do, ba do zoemange nitoenoe andrō
chōoe, ba nifadoewa ba naha wame'e
soemange chō Lowalangioe, Jehowa ;
28 ba ōsi, ba tola ō'ā. Tōngōni gorōisa
andrō fefoe, nifa'emagoe chōoe, ba
o'ō, ena'ō lō mamalōmalō, wa soha-
hae tōdō ndra'oegō, fabaja onooe
foerīe dania, na ōlaoe zatoelō ba
si sōchi, wamaigi Lowalangioe, Je-
howa.
- 29 IV. Ba na ihori fōnaoe soi niha
andrō Lowalangioe, Jehowa, soi si
mōi'ō moetimba, ba na no ōtimba
ira ba na no ahono ndra'oegō ba
30 danōra, ba angelama, fa bōi eloengoe
ndra'oegō, ba wolo'ō hoekoe chōra,
na no moehori ira fōnaoe, ba fa
bōi ōzofoezofoe Lowalangira andrō,
fa bōi ōmane: He wisa atō wamo-
soemange soi andrō Lowalangira,
31 ena'ō oemanō gōi wolaoe? Lō tola
ōmanō wolaoe ba chō Lowalangimō,
Jehowa; nilaoera chō Lowalangira
sa, ba oi sogoro Jehowa ba oi sifa-
toewoe chōnia, onora matoea na'i ba
onora alawe, ba latoetoenoc ō Lo-
walangira. (*F. 18, 9*).

FAZA 13.

I. Fangoehoekeoe sama'ele'ō so-
faja, II. ba samaeloengoe ba wa-
me'e adoe, III. ba banoea si no
mangerogō Lowalangī.

- 1 I. Fefoe gorōisa andrō, nibe'egoe
chōmi, ba mitōngōni, ba wolo'ō
ja'ia; bōi minōnō, ba bōi miwoe-
woe. Na so zi maoso ba chōmi
sama'ele'ō, ba ma sangifi, sango-
mbacha chōoc tandra ba ma ila'ila,
3 (*Mat. 7, 15*), ba na itōrō tandra a-
ndrō ba ma ila'ila andrō, ni'omba-
cha'ōnia chōoe, wangoema'ō: Da-
ta'o'ō Lowalangī bō'ō — [Lowala-
ngi] si lō ōrai mila — ba tafosoe-
mange! ba bōi fondrondrongo li
4 zama'ele'ō andrō, ba he na sangifi,
me no fanandraigō Lowalangimi,
Jehowa, ja'ami, ba wamaigi, na
moroi si'aikō ba dōdōmi mi'omasī'ō
Lowalangimi, Jehowa, ba na moroi

si'aikō ba gera'crami. Chō Lowala-
ngimi, Jehowa, mi'o'ō, mi'ata'oeſi ia,
mi'o'ō gorōisania ba mifondrondro-
ngo linia, ja'ia nifosoemangemi, ba
chōnia molemba ami. Ba sama'ele'ō
andrō ba ma zoei sangifi andrō, ba
niboenoe, me no ifaroe niha ba
wolaſa Lowalangimi, Jehowa, si no
mangeheta ja'ami ba danō Miseraji,
si no mangefa'ō ja'oegō ba zi no
mōi'ō sawoejoe, ba wamaeloengoe
ja'oegō, ena'ō ōrōi lala andrō, ni-
ſa'ō Lowalangioe, Jehowa, chōoc
fanōrō; tobalī ōhori zi lō sōchi ba
chōmi. (*F. 18, 20. Jer. 28, 16*).

II. Na so zamowōhō ja'oegō, ni-
bini'ō, he na talifoesōoe, ono ni-
naoc, ba he na onooe matoea, ba
he na onooe alawe, ba he na fo'-
omooe, nitalagoeimō bagi, ba he
na si fahoewoe chōoe, somasi'ō,
timba nosoe, na imane chōoe:
Talaboe, tafosoemange Lowalangī
niha bō'ō! — [Lowalangī] si lō
mirai mi'ila, he ira toeaſe mege,
(*F. 17, 2*), Lowalangī soi andrō, si
8 tefasoei ja'ami, he ba zahatō, ba
he ba zarōoe, i'otarai wondrege
danō, noemalō ba wondrege tānō
sa —, ba bōi o'ō, bōi fondrondrongo
9 linia; ba bōi ahachō dōdōoe, wa-
maigi ja'ia, bōi alimagō ia chōoe
ba bōi bini'ō horōnia, ōboenoe ia; 10
tangaſe zi ofōna tohare chōnia, ba
wamoenoe ja'ia, ba awena dania
danga zato fefoe. Ōteboe kara ia, 11
wamoenoe ja'ia, me no i'aloſi wa-
mabali ja'oegō chō Lowalangioe,
Jehowa, si no mangeheta ja'oegō
ba danō Miseraji, ba zi no mōi'ō
sawoejoe. Ba jalarongo Iraono Gize-
12 raēli fefoe, ena'ō ata'oe ira, fa bōi
sa'ae faloecha ba chōmi zamazōchi
horō si mane da'ō. (*F. 19, 20*).

III. Na ōrongo, ba mbanoea a-
13 ndrō, heza, nibe'e Lowalangioe, Je-
howa nahiaſe, no maoso niha si lō
14 ngaroro, banoeami, ba no lafowōhō
mbanoeara, wangoema'ō: Talaboe,
tafosoemange Lowalangī bō'ō! —

- 15 [Lowalangi] si lõ mirai mila —. ba
haogõ wanechegõ, aloealoei sibai,
ba na oroma dania, wa tenga faja,
wa no telaoe ba chõmi zogoro ita
16 andrõ, ba õboenoe mbanoea andrõ
si'õli, õlacha'õ mbanoea andrõ, awõ
nõsinia fefoe, awõ goerifõra, si'õli.
17 Fefoe hadia ia zi mõi ba dangami
ba mbanoea andrõ, ba õ'owoeloi
baewali seholo chõra, ba õtoenoe
mbanoea, fabaja nihalõmi andrõ,
fefoe, soemange Lowalangioe, Jeho-
wa, sa'oi so, ba ja hilihili adoedoela
ia, si lõ teboelõ, bõi jatetaro'eõ
18 sa'ae. Bõi falemba ba dangaoe ha-
dia ia nilacha'õ andrõ, ena'õ alõ
wõnoe Jehowa andrõ, si no abõlõ-
bõlõ, ba ena'õ ahachõ dõdõnia
ndra'oegõ, ba ena'õ ato ami, ibe'e,
ba wa'ahachõ dõdõnia andrõ, si
mane nifaboe'oenia chõ ndra toeaoe,
si no mõi ba hõloei ia, (*F. 7, 26*),
19 na õfondrondrongo li Lowalangioe,
Jehowa, wolo'õ ooisania andrõ
fefoe, nifa'emagoe chõoe ma'õchõ,
awõ wolaoe satoelõ, wamaigi Lowa-
langioe, Jehowa.

FAZA 14.

I. Fanena'wa fange'esi fajafaja andrõ. II. Famasoegi si lõ tola la'ã. III. Famogoena'õ si samboea ni'ofeoloe andrõ.

- 1 I. Ono Lowalangimi, Jehowa,
ami; ba bõi michoi nõsimi, na so
zi mate ba bõi mitõwõ mboemi ja'wa
2 gangango. (*Moz. III. 19, 28*). No soi
ni'amoni'õchõ Lowalangioe, Jehowa,
ndra'oegõ, ba no ja'oegõ nitoejoe
Jehowa ba niha bõ'õ fefoe ba goeli
danõ, ena'õ chõnia ndra'oegõ, soi
tána chõnia. (*Moz. II. 19, 6*).
3 II. Bõi a hadia ia zogoro ita!
4 Da'õ zaliwãliwa ba danõ si tola mi'ã:
5 Sa'wi ba biribiri ba nambi, ba bõhõ
ba nago ba õrõbao ba felandroe ba
bate ba selandra.ba bõhõ dandri.
6 (*Moz. III. 11, 2 b.t.*). Fefoe zi õfa
ahe ba si no fabali sa'a si domboea
ba samomendroea fonganga gõra,
ba zi õfa ahe andrõ, ba tola mi'ã.
Ba ba zamomendroea fonganga gõra
ba ba zi no aloea fabali sa'a, ba
da'õ zi lõ tola mi'ã: Ondra ba
kaweloe ba kelindri; lafomendroea
sa wonganga gõra ba tenga si no
fabali sa'a — si ra'ioõ ira mi'wa'õ;
ba bawi; noa sa si fabali sa'a ia,
ba tenga samomendroea fonganga
gõnia — si ra'ioõ ia mi'wa'õ. He õsi-
nia ba he amatelania, ba lõ tola
mibabaja. Ba da'õ zi tola mi'ã sali-
wãliwa ba nidandõ, fefoe: Fefoe zi
so ferefere ba hoenahoena, ba tola
mi'ã: ba ba zi lõ ferefere ba si lõ
hoenahoena, ba samboea lõ'õ si tola
mi'ã; si ra'ioõ ira mi'wa'õ. Fefoe wofo,
si tenga si ra'ioõ, ba tola mi'ã; ba
da'õ zi lõ tola mi'ã: Mojo ba hela
ba razõ wali, ba sajowa ba ala'ala
ba fefoe motõi hela nasi, ba fefoe
motõi gaga, ba fofõ ondra ba kata-
waena ba samari ba fefoe motõi fõtõ.
Ba toegõoe ba lamoehoe ba meoe,
ba engangi ba bangaoe ba bclibi,
ba lakilaki ba fefoc motõi kotoli ba
meragai ba bõgi. Fefoe ngawalõ
zaliwãliwa ba danõ so'afi, ba salacha
mi'wa'õ; tõ tõla te'ã. Fefoe wofo,
si tenga si ra'ioõ, ba tola mi'ã. Hadia
ia gauatela, ba lõ tola mi'ã; ba
niha bõ'õ, si fatewoe ba mbanoeami
ba hana na õbe'e, õnia, ba he na
õbc'e õnia, ba he na õ'amawa ba
niha bõ'õ, ba hana; me no soi
ni'amoni'õchõ Lowalangioe, Jehowa,
ndra'oegõ. Ono mbiribiri, ba bõi rino
ba nõsi zoesoe ninania (*Moz. II.
23, 19*).
III. Ba mboea zinanõoe ba danõ
fefoe, ba õhalõ zamboea ni'ofeoloe,
ero rõfi, (*Moz. III. 27, 30*), ba fõna
Lowalangioe, Jehowa, ba naha and-
andrõ, nitoejoenia, ba wamonahia
tõinia ba da'õ, õ'ã zi samboea ni'ofeoloe
andrõ, boea nowi chõoe ba
agoe ba fanicha chõoe ba si a'a
nono za'wi ba si a'a nono mbiribiri
chõoe, ba waniamaha ja'oegõ ba
wangata'oeffi Lowalangioe, Jeho-

wa, gōtō wa'anaoe nosooe, (*F. 12,*
 24 *18*). Ba na abōlō arōoe ōwā'ō, na
 tebai ō'ohē ba da'ō, me no arōoe
 naha andrō, nitoejoe Lowalangioe,
 Jehowa, nahia dōinia, ba na no ifa-
 howoe'ō ndra'oegō Lowalangioe, Je-
 25 howa, ba he'e bōli gana'a, ba ohe
 gana'a andrō, bōi taja, ba ae ba
 naha andrō, nitoejoe Lowalangioe,
 26 Jehowa, ba ōli hadia ia zomasi'ō
 — ana'a andrō be'e bōli — sawi ba
 biribiri ba acoe ba hadia nibadoe
 na, sabē'e, ba hadia ia fefoe zoma-
 si'ō, ba manga'ō ba da'ō fōna Lo-
 walangioe, Jehowa, ba ja'omoeso
 27 dōdōoe, awō zoroijomooe fefoe. Ba
 bōi olifoegō'ō ba da'ō nono Lewi,
 si so ba chōmi, me lō chōnia tanō,
 28 lō tana chōnia, ba ngaimō. Ba na
 no iroegi medōloe fache, ba ō'owoe-
 loi zi samboea ni'ofoeloe nisōndraoe
 ba ndrōfi da'ō, fefoe, ōbe'e tooe ba
 29 nahiamō, ena'ō mōi nono Lewi a-
 ndrō, si lō tanō, si lō tana chōra, ba
 ngaimō, awō niha bō'ō andrō, ba si
 lōama, si lō ina, awō lacha mbanoea,
 si so ba chōmi, ba ena'ō la'aboe-
 soi'ō ira, ena'ō ifahowoe'ō ndra'oegō
 Lowalangioe, Jehowa, ba nilaoemō
 andrō fefoe, halōhalōwō dangaoe
 andrō.

FAZA 15.

I. Dōfi wangefa andrō, ba he
 lawisa ba zi noemana. II. Fangefa'ō
 sawoejoe. III. Fe'amoni'ō ono si a'a.

1 I. Ba na no iroegi mewitoe fache,
 ba milaoe ndrōfi wangefa. (*Jer. 34,*
 2 *14*). Ba mimane ba wangefa andrō :
 Dozi sosocgilō, ba bōi sa'ae lasoegi
 nibe'era nifalali chō nawōra; bōi
 lasasagō nawōra iwara, me no moe-
 farongogō wangefa andrō chō Je-
 3 howa. Niha bō'ō, ba hana na ōsa-
 sagō, ba soegilōoe ba niwami, ba
 4 ōloeloe. Ba lō'ō sa si noemana ba
 chōmi dania; ifahowoe'ō sibai sa'ae
 ndra'oegō dania Jehowa, ba danō
 andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa,
 chōoe, tana chōoe ba tana ba ma-

dooemō dania, ena'ō ō'ochōgō, asala 5
 ōfondrongong sibai li Lowalangioe,
 Jehowa, wanōngōni orois andrō
 fefoe, nifa'emagoe chōoe ma'ōchō,
 ba wolo'ō ja'ia. No'a sa ibe'e chōoe 6
 howoehowoe andrō Lowalangioe, Je-
 howa, si mane nifaboe'oenia chōoe,
 tobalī oja soi nibe'oeo nifalali; ba
 ja'oegō, ba alacha lō ōfalali gana'a,
 ba oja soi dania zi so barō mba-
 waoe; ba lō'ō sa si mōi ndra'oegō
 barō mbawa. (*F. 28, 12*). Na so ba 7
 chōmi zi noemana, iwami, ha niha,
 ba mbanoeami, heza, ba danōmi
 andrō, nibe'e Lowalangimi, Jehowa,
 chōmi, ba bōi zi lō ahachō dōdōoe,
 ba bōi gochōi dangaoe ba niwami
 andrō, si noemana, (*Moz. III. 25, 35,*
Joh. I. 3, 17), ōbokai dangaoe chō- 8
 nia, ba ja aoha gōlōoe wame'e
 nifalali chōnia, ha wa'eboea zogoena
 chōnia, ba wa'ambō andrō chōnia,
 si no gōna ia. Ba angelama, fa bōi 9
 toemboe ba dōdōoe gera'cra si lō
 sōchi, fa bōi ōmane dōdōoe: No
 ahatō ndrōfi si fitoe andrō, dōfi
 wangefa! ba fa bōi afōchō dōdōoe
 wamaigioe iwami andrō, si noemana,
 fa lō ōbc'e chōnia, ba na i'anga-
 rōfi li dania Jehowa, ba chōmō
 andrō, ba tobalī horōoe. Ōbe'e 10
 chōnia ba bōi aboea gōlōoe wame'e
 chōnia; bōrō sa wolaoe si manō,
 wa ifahowoe'ō dania ndra'oegō Lo-
 walangioe, Jehowa, ba nilaoemō fefoe,
 hadia ia, halōhalōwō dangaoe. (*Mat.*
5, 42. Loek. 6, 35). Lō'ō sa aefa'- 11
 aefa, wa so ba danō zi noemana,
 andrō oe'wā'ō chōoe: bōi aboea gō-
 lōoe wamokai tangaoe ba niwami
 andrō si tosasa ba si noemana, ba
 danōmi. (*Mat. 26, 11. Joh. 12, 8*).

Na so zamawa ja'ia chōoe, iwami, 12
 Heberaio, he ira matoea, ba he ira
 alawe, ba me'ōnō fache sawoejoemō
 ia, ba ba ndrōfi si fitoe, ba ō'efa'ō
 ia. (*Moz. II. 21, 2*). Ba na ō'efa'ō 13
 ia, ba bōi fofanō ia lō noro danga,
 ōfonoro ia biribiri chōoe ba boea 14
 nowi ba acoe, sabōnō noronia, nifa-

- howoe'õ Lowalangioe, Jehowa, ja' oegõ, ba õbe'e chõnia õsa. Ba õtõrõ tõdõoe wa no sawoejoe ndra'oegõ gõi ba danõ Miseraji no, awõ wa no i'efa'õ ndra'oegõ Lowalangioe, Jehowa; andrõ oe'wa'õ chõoe da'õ
- 16 ma'õchõ, Ba na imane chõoe: Lõ edõnado aefa chõoe — bõrõ wa'omasinia ndra'oegõ ba soroijomoe fefoe, me no ohahaoe dõdõnia jomo chõoe, — ba halõ wõrõgi, ba togi dalingania ba mbawandroehõ, ba sawoejoemõ ia, si lõ mamalõmalõ; ba he ba zawoejoemõ ira alawe, ba õmanõ gõi wolaoe. (*Moz. II. 21, 6*).
- 18 Bõi afõchõ chõoe, na ni'efa'õ ia, noa sa timba zi daroea mogazi enoni wohalõwõnia chõoe zi meonõ fache andrõ; ba tobali ifahowoe'õ ndra'oegõ Lowalangioe, Jehowa, ba nilaemõ, fefoe.
- 19 III. Fefoe nono si a'a, simatoea, ono za'wioe ba ono mbiribirioe, ba õ'amoni'õ chõ Lowalangioe, Jehowa. Si a'a nono za'wioe, ba lõ õfõhalõwõ, ba ba zi a'a nono mbiribirioe, ba lõ tola õgoeti mbøe. (*Moz. II. 13, 2*). Ba naha andrõ nitoejoe Jehowa, õ'ã ia, fõna Lowalangioe, Jehowa, ero rõfi, ba awõoe zoroijomoe fefoe.
- 21 (*F. 12, 5*). Ba na so chõnia zi sala, ma fa'ombøejoembøeje dõla, ba ma fa'aoe'a ba ma bõ'õnia sala seboea, ba lõ tola õbe'e soemange Lowalangioe, Jehowa. (*Moz. III. 22, 20*).
- 22 Ba nahiamõ õ'ã zi manõ, ba he si ra'io ba he si lõ fa'ara'io, ba i'ã, 23 nifemanga nago ba ma bõhõ. Ha do zi lõ tola õ'ã, õfanoewagõ idanõ, ba danõ tooe, (*E. 12, 10*).
- ndra'oegõ ba danõ Miseraji Lowalangioe, Jehowa, ba zi bongi. Ba õtaba fasa chõ Lowalangioe, Jehowa, mbiribiri ba sa'wi, ba naha andrõ, nitoejoe Jehowa, ba wamonahia tõina ba da'õ. (*Moz. II. 12, 2. Moz. III. 23, 53 b.t.*) Ba lõ tola õ'ã hadia ia ni'aisõni, awõnia; fitoe ngaloeo wa'ara õ'ã roti si lõ moe'aisõni, roti ba wa'anoemana; — me no soloi ndra'oegõ ba danõ Miseraji mege — ena'õ itõrõ tõdõoe mba'wa wa'ahetamõ ba danõ Miseraji, sagõtõ ja'oegõ. Fitoe bongi wa'ara, ba lõ tola faloecha danõmõ roti ba mbanoeami fefoe, ba õsi nitabamõ soemange, tånõ owi, na loeo si fõfõna andrõ, ba lõ tola tosa irege mahemoloe mbanoea. Ba fasa andrõ, ba lõ tola õlaoe ba mbanoea heza, nibe'e Lowalangioe Jehowa chõoe, ba naha andrõ, nitoejoe Lowalangioe, Jehowa, dania, ba wamonahia tõinia ba da'õ, õtaba wasa andrõ, tånõ owi, na aechoe loeo, ba wa'ala'wa loeo saheta'õ ba danõ Miseraji, ba õrino ba õ'ã ba naha andrõ, nitoejoe Lowalangioe, Jehowa, dania, ba si hoelõ wongi mahemoloe õ, ba õfa'za'wa'õ, ba wangawoeli. Õnõ ngaloeo wa'ara õ'ã roti si lõ moe'aisõni, ba na loeo si fitoe, ba oweloela chõ Lowalangioe, Jehowa, ba lõ tola õhalõ hadia ia halõwõ ba da'õ.
- II. Fitoe migoe õ'erai; ba mbõrõta sibaj wamasi õbõrõgõ wangerai migoe andrõ, si fitoe. (*Moz. III. 23, 15*). Ba aefa da'õ, ba õlaoe go-wasa migoe andrõ chõ Jehowa, õbe'e zoemange saoha gõlõ, nibe'e dangaoe, dali wa'eboea howoehowoe andrõ, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chõoe. Ba omoeso dõdõoe fõna Lowalangioe, Jehowa, ja'oegõ ba onoe matoea ha onoe alawe, ba sawoejoemõ, ira matoea ba ira alawe, ba ono Lewi andrõ, si so ba chõmi, awõ niha bõ'õ andrõ ba si lõ ama, si lõ ina, awõ lacha mbanoea, ba chõmi, ba naha andrõ, nitoejoe Lo-

FAZA 16.

I. Oroisa ba wolaoe fasa andrõ.
 II. Owasa ba wamasi. III. Owasa nose daha geoe. IV. Famataro sangøehøekøe. V. Fanena'wa famazõchi adoe.

- 1 I. Tõngõni mba'wa Abibi andrõ; ba wolaoe fasa chõ Lowalangioe, Jehowa; no ba mba'wa Abibi iheta

12 walangioe, Jehowa, ba wamonahia tóinia ba da'ō. Ba ôtōrōtōrō tōdōoe, wa no sawoejoe ndra'oegō ba danō Miseraji mege, ba ôtōngōni gama-choita andrō, ba wolo'ō ja'ia.

13 III. Ba foloemō owasa nose daha geoe, ba fitoe bongi wa'ara, na no ō'ozaragō mboea nowi chōoe, awō nōsi mboea nagoe. (*Moz. III. 23, 14 34. b.t.*) Ba somoeso tōdō ndra'oegō ba gowasa andrō chōoe, ja'oegō ba onooe matoea ba onooe alawe ba sawoejoemō, ira matoea ba ira alawe, ba ouo Lewi andrō, awō niha bō'ō andrō ba si lō ama, si lō ina, awō lacha mbanoea si so ba chōmi.

15 Fitoe bongi wa'ara ōlae, chō Lowalangioe, ba naha andrō, nitoejoe Jehowa dania; ifahowoe'ō sa ndra'oegō Lowalangioe, Jehowa, ba mboea zinanōoe fefoe ba ba halōhalōwō dangaoe fefoe, andrō wa ō'omoesoi'ō sibaī dōdōoe. Medōloe zi dōfi la'oroma'ō ira fōna Lowalangioc, Jehowa, dozi motōi matoea ba chōmi, ba naha andrō, nitoejoenia dania: ba gowasa roti si lō moe'aisōni ba ba gowasa migoe andrō ba ba gowasa nose daha geoe, ba fōna Jehowa, ba lō ta'oroma'ō ita lō ta'öhe hadia ia; si tola itaha ōlōnia i'öhe zamōsana, dali howochowoe andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe.

14 15 IV. Fefoe mado ba dozi banoea chōoe, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe, ba ōfataro chōoe zangoehoe-koe ba koemandroe, sangatoelō'ō fangoehoe-koe niha sato. Bōi foejoe'ō hoekoe, bōi cboea dōdōoe zamboeana, bōi a gana'a; ō ana'a andrō, ba abōsi zatoeatoea ibe'e, ba ifoejoe'ō hoehoe satoelō. (*Moz. II. 23, 20 8*). Ha satoelō ōfaigi, eua'ō aeri ndra'oegō ba ena'ō lō acfa chōoe danō andrō, nibe'e Lowalangioe,

21 Jehowa, chōoe. (*Mat. 6, 33*). Bōi taroe'ō chōoe geoe ni'amonī'ō, hadia ia ngawalō geoe, ba ngai naha wame'e soemange andrō, chō Lowalangioe, Jehowa, nifa'anōmō chōoe,

ba he gowe si fatoewoe chō Lowa- 22 langioe, Jehowa, ba bōi taroe'ō.

FAZA 17.

I. Bōi labe'e soemange zi so sala. II. Ba naha ni'amonī'ō andrō aetoe hoekoe, na so hoehoeo sebōea. III. Oroisa ba wamataro razo.

I. Bōi be'e soemange Lowalangioe, 1
Jehowa, za'wi ba ma biribiri, si so sala, hadia ia zi lō sōchi, me no sogoro Lowalangioe, Jehowa, da'ō. (*Moz. III. 22, 20*). Na faloecha ba mbanoeami andrō heza, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe, niha, he ira matoea, ba he ira alawe, solaoe si lō omasi Lowalangioe, Jehowa, wanawō fawoe'oesa li andrō chōnia, (*F. 13, 6*), na mōi ia mamosoemange Lowalangi bō'ō ba na mangaloeloe chōra, ba ba loeo ba ma ba mba'wa ba ma ba ngahōnō andrō fefoe, ba mbanoea si ja'wa, si tenga nitehegeoe, (*F. 4, 19*), ba na te'ombacha'ō chōoe, ba na tesōndra — na no moesechegō — si ndroehoe, no moelae zi manō — sogoro ita — ba Ndraono Gizeraēli, ba ō'öhe baero mbawa gōli niha andrō, he ira matoea, ba he ira alawe; solaoe si lō sōchi andrō, ba he ira matoea, ba he ira alawe, ba ōteboe kara, wamoenoe ja'ia. Ba ni'wa'ō zi daroea, ba ma si datōloe, si so ba mbōrō, teboenoe zi manō, na no moe'etoe'ō hoekoe, ba lō tola laboenoe ia, na ha samōsa zi so ba mbōrō. (*F. 19, 15. Mat. 18, 16*). Si so ba mbōrō andrō zi bōrōtaigō mamoenoe ja'ia, ba awena dania zato fefoe, ba toballi ōhori ba chōmi zi lō sōchi andrō.

II. Na so hoehoeo sabōlō afōchō 8
famatoenō ō'wa'ō, ma na fange'e mbōrō ba ma famadōni hadia ia, ba ma fabagosa, hoehoeo ba mbanocami, ba faza'wa'ō ba ae ba naha andrō nitoejoe Lowalangioe, Jehowa, dania, ba ōtoenō chō gere, ono Lewi ba ba zangoehoe-koe andrō, si so na loeo da'ō, ōsofoe lala, ba ja'ira za- 9

- ngombacha chōoe, he wisa hoekoe.
- 10 Ba ð'o'ð niwā'ōra, ni'ombacha'ōra chōoe ba naha andrō nitoejoe Jehowa; fefoe nilaocemō dania, ba dali siba lala andrō, ni'ombacha'ōra
- 11 chōoe. Lala andrō, ni'ombacha'ōra chōoe, ba hoekoe andrō, ni'etoe'ōra ðbe'e dali ba wolaoemō, niwā'ōra andrō chōoe, ba ðtōrō, bōi hole'ō ndra'oegō, he ba gambōlō, ba he
- 12 gabera. Ba na so zi faja'wa, si lō mamondrongo li gere andrō, si no so ba da'ð, enoni Lowalangioe, Jehowa, ba he li zangoekoekoe andrō, ba si mate da'ð; ðhori zi lō sōchi ba
- 13 Ndraono Gizeraēli, ena'ð larongo sato fefoe ba ena'ð ata'oe ira, fa bōi faloecha zi faja'wa.
- 14 III. Na no ðroegi danō andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe, na no ð'ochōgō ba na no ahono ndra'oegō ba danō, ba na ðmane dania: Da'ofataro chōgoe razo, hōgōgoe, si mane ba niha baero fefoe, si tefasoei ja'o, (*Sam I. 8, 5*),
- 15 ba ha nitoejoe Lowalangioe, Jehowa, ðfataro razo chōoe. Iwami ðfataro razo chōoe; niha bō'ð, si tenga ja'ami, ba lō tola ðfataro chōoe.
- 16 Ba fa bōi soja koedo ia ba bōi jamoe'ohē mangawoeli ami ba danō Miseraji, ba wangoja'ō koedonia, me noa sa'ae i'wa'ō chōmi Jehowa: Bōi manō mifoeli ami ba da'ð! (*Raz. I. 4, 26*).
- 17 Ba bōi jamoe'oja'ō ndrongania, fa bōi i'erogō [Jehowa], ba bōi jamoehōna chōnia wirō ba ana'a.
- 18 (*Raz. I. 11, 1. Jes. 2, 7*). Ba na no doemadao dania ia ba dadaoma razo, ba jamoesoera chōnia zamboea zoera gorōisa andre, chō gere ono
- 19 Lewi andrō ihalō; ba bōi aefa'aefa chōnia, ba ibasobaso sagōtō ja'ia, ena'ð ifamaha ia ba wangata'oe'fi Lowalanginia, Jehowa, ba ena'ð itōngōni daroma li gorōisa andre, awō nifachoi andrō, fefoe, ba wolo'ð
- 20 ja'ia, (*Jos. 1, 8*), fa bōi faja'wa ia ba niwania andrō, ba bōi zi lō itōrō gorōisa andrō, bōi jamoehole'ō ia,

he ba gambōlō, ba he ba gabera, ena'ð ara razo ia ba Ndraono Gizeraēli, he ja'ia, ba he ononia dania.

FAZA '18.

I. Balazo gere. II. Fanena'wa fame'e adoe ba faetasa. III. Fama-boe'oe sama'ele'ð seboea andrō. IV. No fashoe ira zama'ele'ð si ndroehoe zama'ele'ð sofaja.

I. Ba gere ono Lewi andrō ba ba mado Lewi fefoe, ba lō tebe'e danō, tana chōra, ondrōita dania, si mane ba Ndraono Gizeraēli bō'ð; soemange Jehowa andrō, nifatōrō ba galitō ba hadia ia dāna chōnia, mbalazora. (*F. 10, 9. Kor. I. 9, 13*). Tana chōra tanō, ba lō labe'e chōra ba ngai niwara andrō; no Jehowa dāna chōra, si mane nifaboe'oenia chōra. (*Hes. 44, 28*). Ba da'ð zinehe ba gere, ba zato, ba zanaba soemange, he sa'wi ba he bibriri: Chō gere labe'e da'io ba simbi ba betoc'a eboea. Fondrege zi sōchi mboea nowi chōoe ba agoe ba fanicha, ba he fondrege zi sōchi mboe mbiribiri chōoe, ba chōnia ðbe'e. Noa sa'ae ja'ia nitoejoe Lowalangioe, Jehowa, ba madomi andrō fefoe, ena'ð lō mamalōmalō, wa ja'ia ba iraononia dania zangaingai halōwō ba ðoi Jehowa. (*Moz. IV. 18, 6*). Ba na so zi mōi ba naha andrō, nitoejoe Jehowa, ono Lewi, si oroi mbanoeami heza, ba Ndraono Gizeraēli fefoe, ba zi so ia si fatewoc, ba balazi manō ia, na mōi ia, — ba tola ihalōhalō halōwō ba ðoi Lowalanginia Jehowa, si mane ira talifoesōnia ono Lewi, fefoe, si no mōi enoni Jehowa ba da'ð. Lafagōlōgōlō wamaosa gō andrō, lō lai zi no so chōnia, bōli gondrōita ndra amania.

II. Na ðroegi danō andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe, ba bōi famaha'ð ba wolo'ð sogoro ita andrō, lō lai zi no so chōnia, (*Moz. III. 18, 3*). Bōi faloecha ba chōmi zamatōrō ba galitō ononia mateoa ba

- ma ononia alawe, ba he si faeta ba he sanahõ lawoeo ba he sanaka [oelõ] ba he si fakelemoe; (*Moz.*
- 11 *III. 18, 21; 20, 27. Jes. 8, 19*); ba he sanaka, bõ'õnia, ba he samahede bechoe, ma bechoe waetasa, samfoe
- 12 ba zi no mate, hadia ia. Me no sogoro Jehowa dozi solaoe si manõ, ba bõrõ zogoro ia andrõ, wa ihori ira fõnaoe Lowalangioe, Jehowa.
- 13 Ha sambalõ Lowalangioe Jehowa
- 14 manõ õ'olembai. (*Mat. 5, 18*). Soi niha andrõ sa, nitimbamõ, ba lafondrondrongo niwa'õ zanahõ lawoeo ba si faeta; ba chõoe, ba lõ itehe zi manõ Lowalangioe, Jehowa.
- 15 **III. P'asogõ dania chõoe zama'ele'õ Lowalangioe, Jehowa, oi ja'ami, iwami, sama'ele'õ si mane ja'odi; li da'õ dania mifondrondrongo.** (*Mat. 17, 5. Joh. 1, 46. Hal. zin. 3, 22; 7, 37*). Ba ahori itõrõ ni'andrõoe chõ Lowalangioe, Jehowa, me loeo waloechata ba gabe hili Horebi, me õmane: Sõchi na lõ'õ sa'ae oerongo li Lowalangioe, Jehowa, ba na lõ'õ sa'ae oe'ila galitõ seboea andrõ, fa lõ matedo! (*Moz.*
- 17 *II. 20, 19*). Ba imane chõgoe Jehowa: Si ndrõehoe niwa'õra! Sama'ele'õ oe'asogõ chõra, si mane ja'oegõ; ba niwara oehalõ; ba mbawania oebe'e daroma ligoe ba ja'ia zangombacha chõra fefoe ni'oroi'õgoe chõnia; (*Joh. 4, 25; 6, 14*); ba na so zi lõ mamondrongo ligoe andrõ, ni'ombacha'õnia, salahigoe, ba ja'o zanofoe li ba zi manõ.
- 20 **IV. Ba na so zama'ele'õ, si lõ ata'oe managõ tõigoe, wangombacha hadia ia, si lõ niwa'õgoe fangombacha chõnia, ma na tõi Lowalangi bõ'õ itõtõi ba wehedenia — ba si mate zama'ele'õ si manõ!** (*F. 13, 5. Jer. 14, 14*). Ba ma õmane dõdõoe: Ba heza ma'ila, wa tenga niwa'õ Jehowa, na so niwa'õ hadia ia? Na iwa'õ sama'ele'õ ni'oroi'õ Jehowa chõnia, ba na lõ itõrõ niwa'õnia, ba no tenga niwa'õ Jehowa

daroma li andrõ. Faja'wasa zama'ele'õ andrõ wangombacha ja'ia; alacha lõ õ'ata'oeñi.

FAZA 19.

I. Oroisa ba mbanoea fangorifi andrõ. II. Bõi lafawoe'a gowe nola. Oroisa ba zi so ba mbõrõ.

I. Na ihori dania Lowalangioe, 1
Jehowa, soi andrõ, ba danõ andrõ, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chõoe, ba na no õtimba ira ba na no ahono ndra'oegõ ba mbanoeara ba ba nomora, ba tõloe oniagõ chõoe 2
banoea ba danõmi andrõ, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chõoe, ochõtãmõ. (*Moz. I V. 35, 10*). Ohaogõ lala 3
chõoe, ba tanõ andrõ, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chõoe, ba wangochõgõ ja'ia, ba õ'otõloe, ena'õ tola ba da'õ lasa'wa woloï dozi si no mamoenoe niha. Ba si mané ba zi 4
no mamoenoe niha andrõ, si tola mana'wa da'õ woloï, ba wangorifi ja'ia: Na so zamoenoe awõnia, si lõ moe'odõdõgõ ba na lõ fatioesa chõnia, mege sa'ae, (*F. 4, 42*), ma 5
na no fao chõnia nawõnia ba gattoea, ba wolobõ eoe, ba na ibaha watonia tangania, ba wolobõ eoe, ba na adeha wato, na gõna chõ nawõnia, famoenoenia; niha si manõ, ba hana na isa'wa zamboea mbanoea andrõ, ba wangorifi ja'ia, 6
fa bõi igohi zamoenoe niha andrõ solaoe balõ, na saoechoe tõdõ ia, ba fa bõi ichamõ, na arõoe, ba wamoenoe ja'ia, he wa'ae tenga manõ hoekoe famoenoe hoekoenia, me lõ si fatioe ia chõnia mege. Andrõ 7
oe'wa'õ chõoe da'e: Tõloe õ'oniagõ chõoe banoea. Ba na ebolo danõoe 8
ibe'e Lowalangioe, Jehowa, nifa-boe'oenia chõ ndra toeaœe, si no mõi ba hõloe ia chõra, na ma'asagõrõ ibe'e chõoe danõ andrõ, nifa-boe'oenia fame'e chõ ndra toeaœe, ha megara õbe'e ba dõdõoe wolo'õ 9
oroisa andrõ, fefoe, nifa'emagoe chõoe ma'õchõ, na lõ mamalõmalõ

wangomasi'ōoe Lowalangioe, Jehowa, awō wanōrō lala andrō, chōnia, ba tōloe tō ōnōnō mbanoea andrō, si tōloe, ena'ō bōi adoewa ndro zi lō horō, ba danō andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe, ba fa bōi ōhalō ba hoeloemō, horōoe. Ba na so zana'wa banoea andrō, zamboea, woloi, si no manarogō awōnia, bōrō watioesa, na no itema ibōzi, famoenoe, (*Moz. IV. 35, 16*), ba lafahalō'ō ia ba da'ō satoea mbanoeara, ba labe'e ba danga zolaoe balō, ena'ō mate ia. Bōi faigifaigi ia, wangahachōsi tōdō ja'ia, ōhori ba Ndraono Gizera'eli ndro zi lō horō, ena'ō soha'hae tōdō ndra'oegō.

II. Bōi fa'woe'a nola nawōoe, nitarōe'ō ndra toea, ba zinga mbenoea'oe, si mōi chōoe dania, ba danō andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe. (*F. 27, 17. Job. 24, 2. Amaed. 15, 28; 23, 10*). Si ha samōsa, ba lō tola mōi sasi, oedoe nisechegō, na so hadia ia horō, ba ma ōlalō'wa — hadia ia zala, si sala niha, ha niha ia; ba ni'wa'ō zi daroea ba ma si datōloe aro hoehoeo, (*Moz. IV. 35, 30. Mat. 18, 16. Joh. 8, 17. Kor. II. 13, 1. Heb. 10, 28*). Na so si maoso sasi sofaja, oedoe nawōnia, ba wamōbōgō chōnia lalō, hadia ia, ba ndramōi fōna Jehowa zi daroea andrō, si fagoegoea, fōna gere ba fōna zangoehoeoe, na loe da'ō, ba ndramoesechogō siba' sangoehoeoe, ba na oroma, sasi sofaja sasi andrō, ibōbōgō zi lō doehoe chō dalifoesōnia, ba chōnia mifatōrō zomasi ia lafatōrō chō dalifoesōnia andrō; ōhori ba chōmi zi lō sōchi andrō. (*Amaed. 19, 5; 21, 28*). Ba larongo niha bō'ō, ba ata'oe ira, ba lō'ō sa'ae lalaoe zi lō sōchi si mane da'ō, ba chōmi. Bōi ahachō dōdōoe wamaigi niha: noso wangali noso ba hōrō wangali hōrō ba boha wangali mboha ba tanga wangali danga ba ahe wangali gahe! (*Moz. II. 21, 24*).

FAZA 20.

I. He wisa ba wanoewō: Ha niha zi mōi. II. He wisa na lafasoei mbanoea ba he wisa na atoe'a ira.

I. Na mōi'ō moesoewō nemalioe ba na ō'ila koedo ba koereta ba sabōlō chōra, sato moroi chōmi, ba bōi ata'oe'i ira, me itolo ndra'oegō Lowalangioe, Jehowa, solohe mija'wa ja'oegō moroi ba danō Miseraji. Ba na milaoe sa'ae chōra, ba jamoe'fa'aso ia ere, ba jamoehede ba zato, imane chōra: Mifondrondrongo, ja'ami Iraono Gizera'eli! Si mōi manoe'wō emalimi ami ma'ōchō; mi'abe'e'ō dōdōmi, bōi ata'oe, bōi manizinizi ami ba bōi tokea ami chōra; (*F. 1, 21*), fao sa'ae chōmi Lowalangimi, Jehowa, ba wanoewō emalimi, fōnami, ba ba wame'e fa'abōlō chōmi. Ba lamane koemandroe ba zanoewō: Ha niha zi no molaoe omo, si lō moe'amon'i'ō na, ba hana na iheta ia, hana na mangawoeli, fa bōi mate ia ba wasōndrata, ba fa bōi niha bō'ō zi amoni'ō [omonia]. Ba ha niha zi no mamazōchi kaboe nagoe, si lō moe'ā boea na, ba jamoeheta ia, jamangawoeli, fa bōi mate ia ba wasōndrata, ba fa bōi niha bō'ō zi manga mboea. (*Moz. III. 19, 23*). Ba ha niha zi no mamaigi niha, si lō moehalō na, ba jamoeheta ia, jamangawoeli, fa bōi mate ia ba wasōndrata, ba fa bōi niha bō'ō zangai [alawe andrō]. (*F. 24, 5*). Ba lamane na ira koemandroe ba zanoewō: Ha niha zata'oe ba satalō tōdō, ba jamoeheta ia, jamangawoeli, fa bōi: atalō gōi dōdō dalifoesōnia, si manc tōdōnia, ibe'e. (*Sangoehoeok. 7, 3*). Ba na no awai wehede ndra koemandroe ba zato, ba lafataro sangoloi'ō sato goemandra andrō.

II. Na mamasoei banoea ndra'oegō ena'ō, ba ōwa'ō chōra wanga-toelō oea. Ba na latehe wanga-toelō andrō, na labokai chōoe mbawa gōli ba ōbe'e same'eme'e beo chōoe mba-

noea andrō fefoe ba si so barō mba-
 12 waoe. Ba na lō edōna ira wa'atoelō,
 na omasi ira fasoewō chōoe, ba ōfa-
 13 soei mbanoea, ba na no ibe'e ba
 dangaoe ia Lowalangioe, Jehowa, ba
 14 ōboenoe si'ōli ndra matoea ba mba-
 noea bacha, fefoe, ba ira alawe ba
 iraono ba oerifō ba hadia ia fefoe ba
 mbanoea bacha, fefoe zahoeloe ami
 15 bacha, ba ōhalō ahoeloeamō, ba ō'a
 zahoeloe ndra'oegō ba nemalioe a-
 ndrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa,
 16 chōoe. (*Jos. 8, 27*). Si mañ wo-
 laoemō ba mbanoea andrō fefoe, si
 no arōoe chōoe, si tenga si fabōbō ba
 17 mbanoea niha andre. Ba ba mba-
 noea niha andre, nibe'e Lowalangioe,
 Jehowa, chōoe, ba samōsa lō ō'orifi
 18 niha; (*F. 7, 2*); ōlacha'ō ira, Iraono
 Cheti ba Iraono Gamori ba Dawā
 Gana'ana ba Iraono Weresi ba
 Iraono Hewi ba Iraono Jeboesi,
 si mane niwā'ō Lowalangioe, Je-
 19 howa, chōoe. Fa bōi lafahaō ami
 ba wolo'ō sogoro ita andrō, chōra,
 fefoe, nilaoera chō Lowalangira
 andrō, ba fa bōi mifazōchi horō
 20 chō Lowalangimi, Jehowa. Na ara
 tebai atoe'a ndra'oegō ba mba-
 noea, nisoewōmō, ba wangi ja'ia
 chōoe, ba bōi fakiko geoe sowoea
 ba ngainia, wolobō ja'ia; a mboea-
 nia, ba bōi obō. Hadia, niha dōla
 geoe ba mbenoea, fa ōsoewō ia? Ha
 tōla geoe, ni'ilaoe lō la'ā mboea, ba
 hana na ōfakiko, hana na ō'obō, ba
 wolaoe ba'aba'a chōoe ba mbanoea
 andrō nisoewōmō, irege atoe'a ami
 bacha.

FAZA 21.

I. Soemange fanala'ō wamoenoe
 niha, na lō moesōndra zamoenoe. II.
 He lawisa na la'owaloe zawoejoe ba
 he lawisa ba zi a'a ndraono. III.
 Fotoe ndraono si lō molo'ō li zatoea.
 Fogo'o nita'wi.

1 I. Na lasōndra niboenoe ba mbe-
 noea, ba danō andrō, nibe'e Lowa-
 langioe, Jehowa, chōoe, ba na lō

moe'ila, ha niha zamoenoe ja'ia, ba 2
 ndrāmōi zatoea chōmi ba sangoe-
 hoekoe ba lasoe'a wa'arōoe mbanoea,
 si tefasoeti niboenoe andrō. Ba na no 3
 moesōndra, he mbanoea sahatō chō-
 nia, ba ndrāmoehalō zihene za'wi
 satoea mbanoea andrō, ōno za'wi si
 lō moerai moefohalōwō, si lō moefo-
 kalo mbagi na; ba la'ōhe mitoe ba 4
 ndrasono za'wi andrō sala'wa mba-
 noea andrō, ba ndraso si so idanō
 si lō ogo'ō, daso si lō moehalōhalō
 ba si lō moetaroe fache, ba da'ō
 ba ndraso andrō, lafatō mbagi nono
 za'wi andrō. Ba ndrāmoe'ondrasī ere 5
 andrō, ono Lewi — me no ja'ira
 nitoetoejoe Lowalangioe, Jehowa,
 ena'ō enoninia ira ba ena'ō ba dōi
 Jehowa mamahowoe ira, ba balazi
 niwā'ōra ba wangoehoekoe hadia ia
 wamadōni ba hadia zocho — (*F.* 6
17, 9), ba dozi sala'wa mbanoea a-
 ndrō, sabōlō ahatō ba niboenoe no
 mege, ba lasasai dangara ja'wa nono
 za'wi andrō, nifatō bagi, ba da'ō ba
 ndraso, ba latema lamane: Tenga 7
 tangama zame'e adoewa ndro andrō,
 ba hōrōma, ba tenga sangila. Be'e 8
 aefa, ja'oegō Jehowa, ba mba-
 noeae Iraono Gizeraēli, ni'orifimō,
 ba bōi be'e ba hoeloe mbanoeamō
 Iraono Gizeraēli ndro nidoewagō, si
 lō horō! Ba aefa chōra horō fange'e 9
 andrō, ba ōhori ba chōmi ndro andrō
 nidoewagō, si lō horō, ena'ō ohahae
 dōdōoe, na ōlaoe zatoelō, wamaigi
 Jehowa.

II. Na mōi'ō fasoewō ba nemalioe 10
 ba na ibe'e ba dangaoe ira Lowa-
 langioe, Jehowa, na mi'oloi'ō niha
 ōsa, ba na ō'ila ba ni'oloi'ō andrō 11
 ndra alawe si sōchi bawa, ba na
 tēsao chōoe wa'omasi, na omasi'ō
 ōhalō dongaoe, ba ohe ia baomoe, 12
 ena'ō ifatōwō'ō ia, ba itaba za'ania,
 ba ifalalini noechania, noechania 13
 mege, me lara'oe ia, ba jaso jomo
 chōoe, ba jamoe'e'esi namania ba
 inania, sara wa'wa wa'ara, ba na
 aefa da'ō, ba hana na mōi'ō chō-

nia, hana na ðhalð ia, fa dongaoe
 14 ia. Ba na l'õ sa'ae omasi'õ ia, ba
 õbe'e aefa manõ, ma'ifoe lõ tola
 õ'amawa ia, bõli gana'a, lõ tola
 õ'osawoejoe ia, me no oroedoe'õ
 15 chõnia. Na so zi domboea donga ba
 na abõlõ i'omasi'õ zi samboea, na
 i'ositengagõ zi samboea, ba na fao-
 ma mo'ono chõnia, ono matoea,
 he ni'omasi'õ andrõ, ba he ni'osi-
 tengagõ; ba na ono ni'ositengagõ a-
 ndrõ zi a'a ndraononia, (*Moz. I. 29,*
 16 *31*), ba na ifaosa dania ba ndraono-
 nia gana'ania, ondrõitania, ba lõ
 tola itehe chõ nono ni'omasi'õ andrõ
 zinehe ba zi a'a, wangambõsi ono
 ni'ositengagõ andrõ; me no ja'ia zi
 17 a'a, si ndroehoe si a'a, ono ni'osite-
 ngagõ andrõ, ba ibe'e si a'a, ifo doea
 winaeta zinemia ba zi so chõnia,
 fefoe, me no si a'a nisõndrania ba
 wa'abõlõnia, chõnia zinehe ba zi a'a.
 18 III: Na so zi so ono matoea si
 lõ ngaroro ba si lõ mamondrongo
 li, si lõ mame'e ba dõdõ na ifaroe
 ia ba zi zõchi amania, ba ma inania,
 ba si lõ molo'õ na gõi, na no aefa
 19 la'otoe'õ ia, ba ndramoetoejoe da'io-
 nia ira amania ba ndramoedõni ba
 zala'wa mbanoeara, baero mbawa
 20 gõli mbanoea chõra, ba lamane ba
 zala'wa mbanoeara: Onoma andre,
 ba no si lõ ngaroro ba sabe'e tandro,
 lõ ifondrondrongo lima, no saniboni-
 bo ana'a ba si maboemaboe toeo!
 21 Ba ndramoeteboe kara ia banoeara
 fefoe, wamoenje ja'ia; õhori ba chõ-
 mi zi lõ sõchi andrõ, ba ndramoer-
 ongo Iraono Gizraëli fefoe ba ndra-
 22 moe'ata'oeffi. Na so niboenoe, si no
 mamazõchi horõ bõrõ wamoenje
 ja'ia, na no moeta'wi ia ba ndraha
 23 geoe, ba bõi larõi ba ndraha geoe
 mbotonia ba zi bongi; na loeo da'õ
 õko'o ia, me no ni'elifi chõ Lowalangì
 nita'wi, ba bõi be'e ra'io danõmi
 andrõ, nibe'e Lowalangioe, Jehowa,
 chõoe. (*Jos. 8, 29. Gal. 3, 13*).

FAZA 22.

I. Oroisa ba wangomasi'õ awõ, ba
 hadia ia zoadoe. II. He lawisa na
 so zamõbõgõ horõ ba ndra alawe.
 III. Hoekoe zohorõ.

I. Na õ'ila za'wi dalifoesõoe si soe- 1
 na ba ma biribirinia, ba bõi zi lõ
 õtolo; õ'ohe mangawoeli chõ dali- 2
 foesõoe. (*Moz. II. 23, 4*). Ba na
 arõoe mbanoea dalifoesõoe andrõ,
 ba ma na lõ õ'ila ha niha, ba ðhalð
 chõoe oea, õfonaha ba chõoe, irege
 i'aloeli talifoesõoe andrõ, ba õfoeli
 chõnia dania. Ba õmanõ gõi na ka- 3
 lidenia, ba he na noechania ba he
 hadia ia fefoe, si no aechoe chõ da-
 lifoesõoe, na no õsõndra; lõ tola lõ
 õrorogõ. Na õ'ila no alaoe galide 4
 dalifoesõoe, ba lala, ba ma sawinia,
 ba bõi zi lõ õtolo, õlocloe chõnia ba
 wamaoso. (*Mat. 12, 11. Loek. 14, 5*).
 Ira alawe, ba bõi jamoe'onoeha 5
 noecha ndra matoea, ba ira matoea,
 ba bõi jamoe'onoeha noecha ndra
 alawe; dozi sa solaoe si manõ, ba
 sogoro Lowalangioe, Jehowa. Na 6
 õ'ila ba zinga lala ba hogoe geoe,
 ba ma ba danõ tooe, gazoeni wofe,
 si so ono, ba ma si so adoelo ba na
 ifaoeche na nononia, ba ma adoelo,
 ina, ba bõi halð nina fabaja ono; 7
 õfoloi nina ba ðhalð chõoe nono,
 ena'õ sohahaoc tãdõ ndra'ogõ ba
 ena'õ anaoc nosooe. Na molaoe omo 8
 ndra'ogõ, ba õfotarali zagõ chõoe,
 fa bõi tohare na nomioe horõ fange'e
 õbe'e, na so zaechoe tooe, moroi ja-
 'wa, niha. Bõi fodoea balõ zinanõ ba 9
 kaboe nagoe chõoe, fa bõi tobali
 ni'amoni'õ fefoe, he boea zinanõ a-
 ndrõ, nitarocmõ, ba he boea nagoe
 ba kaboe andrõ. (*Moz. III. 19, 19.*
Moz. IV. 18, 27). Bõi faedo ira za'wi 10
 galide ba wamotochi tanõ. Bõi fake 11
 noecha si doea balð bana, boe mbi-
 ribiri ba tarafali, ba wanoso ja'ia
 mege. Õfobowowo watalinga mba- 12
 roemõ seboea andrõ, si õfa, baroemõ
 loeniloenimõ andrõ, (*Moz. IV. 15, 38*).

- 13 II. Na so zi no mangai ira alawe, ihorōni ndra alawe nawōnia. Ōmanō
 14 ba na anoezoe dōdōnia dania, na no wangohori si lō zōchi ba chōmi. Ba 25
 14 oroeoe ia: chōnia, na ibōbōgō chō-
 nia zi lō sōchi, na obooe dōinia ibe'e,
 wangoema'ō: No oehalō galawe andrō,
 15 ba oroeodoedo chōnia, ba oe'ila na ihorōni, ba ha' ira matoea, si
 15 wa tenga ono alawe, ba ndramoe- horōni ja'ia, zi mate. Ba ono alawe 26
 halō ira ama nonō alawe andrō dan-
 dra wa ono alawe ia, ba ndramoe'-
 ohe baero, ba mbawa gōli ba zala-
 16 wā mbanoea, ba imane dania ba nawōnia niha. Me no ba danō fa- 27
 zala wā ama nono alawe andrō: No
 oebe'e ba niha andre nonogoe, ba
 17 me anoezoe dōdōnia ija'e, ba ibōbōgō
 chōnia horō, wangoema'ō: Tenga
 ono alawe nonooe andrō, oe'ila, ba
 18 jā'e dandra wa ono alawe nonogoe!
 Ba ndramoebologē lembe andrō fōna
 18 zala wā mbanoea. Ba noa da'ō, ba
 ndramoehalō niha andrō sala wā
 mbanoea andrō ba ndramoe wā'ō
 19 wangotōe'ō ja'ia, ba lachaoc gōi ia,
 otoo roefia, ba wame'e chō nama
 galawe andrō. Noa sa ibe'e obooe
 20 dōi nono alawe Ndraono Gizeraēli
 [niha andrō], ba bōi jateboelō don-
 20 Ba na si ndroehoe niwā'ōnia andrō,
 na tebai tefadoehoe'ō, wa ono alawe
 21 zi bohooe moehalō andrō, ba la'ohē
 ba golajama namania galawe andrō,
 ba lateboe kara ia banoea, wamoe-
 noe ja'ia, me no horō seboea ifazōchi
 21 ba Ndraono Gizeraēli, me no mohorō
 ia baomo chō namania. Ōmanō wangohori
 si lō sōchi ba chōmi.
 22 III. Na so nira'oe baewawō, na
 ihorōni ndronga zodonga, ba faoma
 mate ira, he ira matoea, si horōni
 22 alawe andrō ba he ira alawe andrō.
 Ōmanō wangohori si lō sōchi ba
 Ndraono Gizeraēli. (*Moz. III. 20, 10*).
 23 Na so zi faloecha chō nono alawe,
 si no moefohoe, bacha ba mbanoea,
 24 ba na ihorōni, ba mi'ohē baero mba-
 wa gōli mbanoea andrō, faoma da-
 roea ira, ba miteboc kara, wamoe-
 noe ja'ira, ono alawe andrō, me lō
 24 ni'echoegōnia niha, bacha ba mba-
 noea, ba ira matoea andrō, me no

ihorōni ndra alawe nawōnia. Ōmanō
 wangohori si lō zōchi ba chōmi. Ba 25
 na ba danō faloecha ndra matoea
 andrō chō nono alawe andrō, si no
 moe'onihagō, ba na ilangōgō manō,
 na ihorōni, ba ha' ira matoea, si
 horōni ja'ia, zi mate. Ba ono alawe 26
 andrō, ba bōi lababaja; lō'ō sa nifa-
 zōchinia horō bōrō wamoenoe; ba zi
 manō, ba no timba na itema iboenoe
 nawōnia niha. Me no ba danō fa- 27
 loecha ia chōnia, ba ma no moe'ao
 nono alawe andrō, si no moefohoe,
 ba ma lō si mōi manolo ja'ia. Ba 28
 na so zi faloecha chō nono alawe
 si lō moefohoe na, ba na ira'oe ba
 na ihorōni, ba na nira'oe baewawō,
 (*Moz. II, 22, 16*), ba 50 roefia ibe'e 29
 chō nama nono alawe andrō niha
 andrō, si horōni ja'ia, ba labe'e chō-
 nia, dongania, me no ihorōni, ba
 sagōtō ja'ia, ba lō tola itibo'ō.

FAZA 23.

I. Ha niha zi lō tola mōi banoea
 Lowalangī. II. Oroisa ba wangehao,
 ba zi mōi manoewō. III. Oroisa sa-
 chōchō.

I. Lō tola ihalō ndronga namania 1
 niha, lō tola ifahoi gambala nama- 2
 nia. (*Moz. III. 18, 8*). Tebai banoea
 Jehowa zi no aboto bazili ba he si
 no moechai. Tebai banoea Jehowa 3
 nono horō, ba he madooe nono horō,
 he irege foeloe nga'ōtō, ba tebai
 banoea Jehowa. Iraono Gamoni ba 4
 Iraono Moabi, ba tebai banoea Je-
 hōwa, ba sagōtō fa'ara, ba lō tola
 gōi mōi banoea Jehowa madooera,
 he irege foeloe nga'ōtō, (*Neh. 13, 1*),
 5 me lō nifaondragōra ja'ami ba lala,
 me mi'otarai danō Miseraji, molohe
 gō ba idanō chōmi, ba me no la'oni
 oedoemi Mbileamo andrō, ono Mbe-
 ori, banoea Wetori ba Mezofotamia,
 ba wangelifi ja'ami. (*Moz. IV. 22, 5*).
 Ba no lō edōna Lowalangioe, Jeho- 6
 wa, ifondrongo niwā'ō Mbileamo
 andrō; no ibali'ō famahowoe wange-
 lifi andrō, chōoe, Lowalangioe, Je-

- howa; me no i'omasi'ō ndra'oegō
 7 Lowalangioe, Jehowa. Sagōtō ja'-
 oegō; ba bōi aloei wa'ohahae dōdō-
 8 ra ba fangorifira. Iraono Gedomo,
 ba bōi ogorofi, me no talifoēsōoe;
 ba Dawa Miseraji gōi, ba bōi ogorofi,
 me no so'ō ba danōra mege, amae-
 9 dola zi fatewoe; si doea gōtō ma'-
 oewoera, ba hana na mōi banoea
 10 Jehowa. Na mōi'ō manoewō emalioe,
 ba bōi babaja hadia ia zi lō gōna.
 11 Na so ba chōmi zi no gōna hadia
 ia, ba zi bongi, si no ra'īō ba da'ō,
 ba jamōi baero golombasewa, ba lō
 12 tola ifoeli ia bacha; irege no mo-
 ndri ia, na tánō owi; awena dania
 tola ifoeli ia ba golombasewa, na
 13 aechoe loeo. Ba ōfaigi gōi chōoe
 14 gamōila, baero golombasewa. Ba
 jaso ba wakakemō go'oko'o danō ba
 na mōi'ō ba nidanō, baero, ba ōcha-
 roe danō, ba ōfoeli ōbaloegō dania
 15 zi ta'oenō andrō chōoe. Me sanōrō-
 nōrōi olombasewamō Lowalangioe,
 Jehowa, ba wangōrifi ja'oegō ba ba
 wame'e ba dangaoe emalioe; andrō
 wa ni'amoni'ō golombasewamō, fa
 bōi i'ila ba chōmō hadia ia zogoro
 ia, ba fa bōi iheta ia chōoe.
 16 III. Sawoejoe sanawa ja'oegō, soloi
 chō zochō ja'ia, ba bōi foeli chō
 17 zochō ja'ia. Jamoe'iagō chōoe, ba
 danōoe, heza zatoelō dōdōnia, ba
 mbanoemi heza, somasi ia, ba lō
 18 tola ōfakao ia. Ba nono alawe Ndrao-
 no Gizera'ili, ba lō tola faloecha
 nibe'e nihorōni, ba ba nono matoea,
 chōra ba lō tola faloecha nibe'e soho-
 19 rō. Bōi ohe ba nomo Lowalangioe,
 Jehowa, mbōli gōlō ba wohorō ba
 he bōli gōlō nasoe, ba gamaboe'oe-
 li, hadia ia, me no sogoro Lowala-
 ngioe, Jehowa, zi doea balō andrō
 20 gōi. Ba dalifoēsōoe, ba bōi wa'ō hare,
 he harc gana'a, ba he hare gō ba he
 hare hadia ia fefoe, nibe'e nifalali,
 21 nifohare. (*Moz. II. 22, 25*). Ba niha
 bō'ō, ba hana na ōtēma hare, ba
 ba dalifoēsōoe, ba lō tola ōwa'ō, ena'ō
 ifahowoe'ō ndra'oegō Lowalangioe,

Jehowa, ba nilaoe dangaoe, fefoe, ba
 danō andrō, si mōi'ō, ba wangochōgō
 ja'ia. Na ōfaboe'oe hadia ia chō 22
 Lowalangioe, Jehowa, ba bōi aragō
 wanōrō ja'ia, fa bōi isoegi'ō Lowa-
 langioe, Jehowa, ba no masala ndra'-
 oegō. (*Moz. IV. 30, 3. Hal. zin. 18,*
18). Ba na lō ōfaboe'oe hadia ia, 23
 ba lō horōoe. Hadia zi no aloea ba 24
 lioe, ba bōi awoe'a, ōtōrō nifaboe'-
 oemō chō Lowalangioe, Jehowa,
 saoha gōlō, si no aloea baehae. Na 25
 mōi'ō ba kaboe nagoe chō nawōoe,
 ba hana na ō'ā mboea, ha wa'oja
 zomasi'ō irege aboeso'ō ba ma'ifoe
 lō tola cebe'e ba nahia chōoe. Ba 26
 na ōtōrō nowi nawōoe, ba hana na
 ōboeroesi lai tangaoe; ba sabi, ba
 lō tola ōfatōrō ba zinanō nawōoe.
 (*Mat. 12, 1*).

FAZA 24.

I. Oroisa ba zi faronga. II. Oroisa
 ba wamaigi si noemana.

I. Na so zangai ira alawe, na 1
 i'owaloe, ba na tebai i'omasi'ō dania,
 me no i'ila ba chōnia zi fatewoe
 chōnia, ba na no ibe'e chōnia zoera
 wangefa ba na no ifofanō baomonia,
 (*Mat. 5, 31; 19, 7. Mar. 10, 4*), ba 2
 na noa sa'ae mōi donga niha bō'ō,
 me no aefa aheta ia baomonia, ba 3
 na no ibe'e gōi zoera wangefa, na
 no ifofanō gōi baomonia ira matoe-
 ania si samōsa andrō, me anoezoe
 dōdōnia gōi chōnia —, ma na no
 mate ndronganania si samōsa andrō,
 sangowaloe ja'ia mege: ba lō tola 4
 ifoeli ihalō ira matoeania si fōfōna
 andrō, sangefa'ō ja'ia mege, ena'ō
 dongania zoei, me no itehe, ra'īō
 ia labe'e, me no sogoro Jehowa zi
 manō, ba bōi fatōrō horō ba danō
 andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa,
 chōoe, ochōtaoe. Na so zi bohooe 5
 mangowaloe, ba acha lō fao ia ba
 wanoewō, ba lō lafo'ōmō ia hadia
 ia; dōfi aefa ia, fa bōi mofanōfanō
 ia, ena'ō i'omoesoi'ō dōdō ndra.alawe
 andrō, nihālōnia. (*F. 20, 7*).

- 6 II. Bōi lahalō gade lōsoe, ba he
 7 ha haloe; amaedola lahalō gade noso,
 na lahalō da'ō. Na te'ila zondra'oe
 iwania, Iraono Gizeraēli, ba na i'o-
 sawoejoe, ba ma na i'amawa, ba si
 mate zanagō andrō. Ōhori ba chōmi
 8 zi lō sōchi. (*Moz. II. 21, 16*). Faigi-
 faigi sibai ba wamakao andrō, boe
 aeri andrō; ōtōngōni sibai niwā'ō
 gere, ono Lewi, ba ō'o'ō; oroisagoe
 andrō chōra, ba mitōrō sibai. (*Moz.*
 9 *III. 13, 2*). Tōrōtōrō tōdō hadia nifa-
 tōrō Lowalangioe, Jehowa, chō Miri-
 ja no, ba lala, me mi'otarai danō
 10 Miseraji! (*Moz. IV. 12, 10*). Na ōbe'e
 chō nawōoe nifalali, hadia ia, ba lō
 tola mōi'ō ba nomonia mangai gade
 11 chōnia. Tooe ō'iagō, ba nibe'oe ni-
 12 falali, ba i'ohē tooe chōoe gade. Ba
 na niha si noemana ia, ba bōi mō-
 rō'ō so ba dangaoe gade andrō ni-
 13 be'enia; na aechoe loeo, ba ōfoeli
 chōnia gade andrō, ena'ō ibe'e ba-
 loebaloenia mbaroenia seboea, na
 mōrō ia, ba ena'ō ifahowoe'ō ndra'-
 14 oegō, ba niha satoelō ndra'oegō iwā'ō
 Lowalangioe, Jehowa. (*Moz. II. 22,*
 15 *26*). Enoni si noemana ba sambō ba-
 lazo, ba bōi fakao, he na oi ja'ami,
 ba he na niha bō'ō, si so ba danō-
 16 mi, ba mbanoeami misa. (*Moz. III.*
 17 *19, 13*). Ero owi ōbe'e loeonia, bōi
 na'i ōbase'ō wa'aechoe loeo, me no
 si noemana ia ba me hoemoeloe dō-
 dōnia wanema, fa bōi i'angarōfi li
 Jehowa, ba chōmō andrō, ba fa bōi
 18 tobali horōoe. Bōi mate nama bōrō
 ndraono, ba bōi mate ndraono bōrō
 nama; ba horōnia mate zamōsana.
 (*Raz. II. 14, 6. Jer. 30, 31. Hez. 18.*
 19 *20*). Bōi foejoe'ō hoekoe, na so hoe-
 hoe niha bō'ō. ba ma na hochoeo
 zi lō ama, si lō ina; ba bōi halō gade
 mbaroe lacha mbanoea. (*Moz. II.*
 20 *23, 9. F. 16, 19*). Tōrōtōrō tōdōoe, wa
 no sawoejoe ndra'oegō ba danō Mi-
 21 seraji mege, awō wa no i'efa'ō ndra'-
 oegō ba da'ō Lowalangioe, Jehowa,
 andrō oewā'ō chōoe wolaoe si manō.
 22 Na ōbasi mboea nowioe, ba na so

zoliboe'ō ba danō, fache, ba bōi foe-
 23 li'ō wangai; acha ō niha bō'ō ba ō
 zi lō ama. si lō ina bā ō lacha mba-
 noea, ena'ō ifahowoe'ō ndra'oegō
 Lowalangioe, Jehowa, ba nilaoe da-
 24 ngaoe, fefoe. (*Moz. III. 19, 9*). Ba
 na ōteteoe mboea falo chōoe, ba bōi
 aloealoei wo'owoe'oe ba ndraha misa;
 25 acha ō niha bō'ō, ba ō zi lō ama,
 si lō ina ba ō lacha mbanoea. Ba
 26 na ō'ozaragō mboea nagoe ba kaboe
 chōoe, ba bōi ozaragō na gōi wo'oe-
 wo'oe dania; acha ō niha bō'ō ba
 27 ō zi lō ama, si lō ina ba ō lacha
 mbanoea. Tōrōtōrō tōdōoe, wa no
 28 sawoejoe ndra'oegō ba danō Miseraji
 mege; andrō oewā'ō chōoe wolaoe
 si manō.

FAZA 25.

I. Oroisa sachōchō. II. Ba wangai
 lacha. III. Oroisa sachōchō zoei.
 IV. Oroisa ba wangohori Iraono
 Gamaleki.

I. Na no moe'ohē ba rafe niha
 1 si fagoegoea ba na no moe'etoe'ō
 hoekoe, na no moebe'e aefa zi lō
 horō ba na no moe'etoe'ō hoekoe
 2 zi so horō, ba na nibōzi zi so horō
 andrō, ba jamoewā'ō sangoehoeke
 lafadōlō tooe, ba lahare'ō chōnia,
 ba zi so sangoehoeke, ndrōhoendro-
 3 hoc ba zalania andrō. Ōfa woeloe
 zi tola iwā'ō lahare'ō chōnia, ba bōi
 italoēi da'ō, fa bōi te'o'aja dali-
 foesōoe, wamaigioe, na oja na baero
 4 ō lahare'ō chōnia. (*Kor. II. 11, 24*).
 Bōi fosare'a gōrōbao samōbōrō fa-
 che. (*Kor. I. 9, 9. Tim. I. 5, 18*).

II. Na so zoroedoe ba mbanoea
 5 si fatalifoesō, ba na mate zi samōsa
 lō ono matoea, ba bōi jamōi nihalō
 niha bō'ō, baero, wo'omoniam; sola-
 cha ja'ia andrō zi mōi chōnia, ihalō
 dongania, itōrō chōnia gōmō zolacha
 6 andrō. (*Moz. I. 38, 8. Mat. 22, 24*).
 Ba na mo'ono ia, ono matoea si
 a'a, ba lafotōi ono zi mate andrō,
 7 fa bōi taja dōinia ba Ndraono Gi-
 zeraēli. Ba na lō edōna ndra matoea

andrō ihalō lachania, ba jamōi ba mbawa gōli, ba zalaŵa, lachania andrō, ba imane : Lō edōna ga'agoe andrō i'orifi dōi dalifoesōnia, ba Ndraono Gizeraēli; lō itōrō chōgoe gōmō zolacha andrō. (*Roet. 4, 6*).

8 Ba ndramoefakaoni'ō ia salaŵa mbanoeara andrō, ndrarefaohoeo chōnia, ba na lō aloeloe dōdōnia, na imane : Lō omasido oehalō ia, ba jamōi chōnia lachania, ba zi so salaŵa no mege, iheta mbadagahe ba gahenia zamboa, ba idiloi mbawa, ba itema imane : Da'ō milaoe ba ndra matoea fefoe, si lō edōna mamonga'ōtō talifoesōra. Ba tōi nga'ōtōnia ba Ndraono Gizeraēli sa'ae, ba „Nga'ōtō zi lō badagahe.”

11 III. Na so zi fasōndra, si fatalifoesō, ba na so ndra alawe zi samōsa, ba wangefa'ō dongania ba danga zamago ja'ia, ba na ira'oe 12 wamatōea da'ō, ba ō'eŵa dangania 13 andrō, bōi hachōsi tōdō. Bōi dombōea zaga ba dokosa chōoe, samboea zeboea ba samboea zide'ide. (*Moz. 14 III. 19, 35*). Ba bōi dombōea laeroe baomoe, samboea zeboea ba samboea zide'ide. Saga satoelō, si lō ambō, ōfake, awō laeroe satoelō, si lō ambō, ena'ō anaoc nosoe ba danō andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa chōoe. Mc no sogoro Lowalangioe, Jehowa, dozi solaoe si manō, dozi sanōrō si lō atoelō.

17 IV. Tōrōtōrō tōdōoe hadia nilaoe Ndraono Gamaleki andrō chōoe, me mi'otarai danō Miseraji no. 18 (*Moz. II. 17, 8*). Wa lō la'ata'oe fi Lowalangi, wangahawoei ja'ogō ba lala, me si tebai sa'ae ndra'ogō, ba mc no erege dōdōoe, wa fabali manō chōoe fefoe zi tebai andrō, si so moroi foeri, labe'e. Ba na no ahono dania ndra'ogō ba danō, ibe'e Lowalangioe, Jehowa, ba danō andrō nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe, ondrōitamō ba madoemō dania, na no itimba nemali fefoe, si tefasoei ja'ogō, ba ōhori ba danō Ndrao-

no Gamaleki andrō, fabaja tōira; bōi olifoeog'ō! (*Sam. I. 15, 3*).

FAZA 26.

I. Oroisa ba wame'e si a'a mboea nowi. II. Si samboea ni'ofoeloe. III. Famarooe tōdō na.

I. Na no ōroegi dania danō andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe, ochōtamō, na no ō'ochōgō ba na no ahono'ō ba danō, ba ōhalō ōsa zi a'a ngawalō mboea danō fefoe, nisōndraoc ba danōoe andrō, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe, ōbe'e ba ndraga ba mōi'ō ba mbanoea andrō, nitoejoe Lowalangioe, Jehowa, nahia dōinia dania; (*Moz. II. 23, 19*), ba ō'ondrasi gere, ere na loeo da'ō, ba ōmane chōnia : Oefadoehoe'ō ma'ōchō chō Lowalangioe, Jehowa, wa no oeroegi danō andrō, nifaboe'oe Jehowa fame'e chōda, si no mōi ba hōloe ia chō ndra toeada. Ba jamoetema ba dangaoe ndraga andrō ere, jamoebe'e fōna naha wame'e soemange andrō chō Lowalangioe, Jehowa, ba ōtema ōmane dania fōna Lowalangioe, Jehowa : Dawa Garamo sanōrōnōrōi tanō doeaoge mege ba isaŵa misi tooe danō Miseraji, lō atotō zi fao chōnia, ba si fatewoe ia ba da'ō, ba toballi soi seboea ba da'ō, sato niha ba sabōlō. (*Moz. I. 46, 1*). Ba me la'osiwawōi ita Dawa Miseraji, me lafakao ita ba me lafohalōwō ita halōwō sabe'e, ba ta'angarōfi li Jehowa, Lowalangi ndra toeada andrō, ba ifondrondrongo wanganōngarōda andrō Jehowa, ba i'ila wa'anoemana ba famakaoda ba fa'atosasada. Ba iheta ita ba danō Miseraji Jehowa tangania sabe'e andrō ba ta'ionia andrō, si no moe'oro'ō, fa'abōlōnia sata'oe ita, ba no fao dandra ba ila'ila. Ba no i'ohē ita ba da'e no no ibe'e chōda danō andre, tanō zi falawoe soesoe ba ŵe ŵani. Ba jā'e ni'ohēgoe, si a'a mboea danō andrō, nibe'oe chōgoe, ja'ogō

- Jehowa ! Ba õbe'e chõ Lowalangioe, Jehowa, ba mangaloeloe ndra'ogõ
 11 chõ Lowalangioe, Jehowa, ba õo-moesoi'õ dõdõoe ba howehowoe andrõ fefoe, nibe'e Lowalangioe Jehowa, chõoe, ba awõoe zoroijomooe fefoe ba ono Lewi andrõ ba niha bõ'õ, si so ba chõmi.
- 12 II. Ba na no ahori dania õbe'e zi samboea ni'ofaeloe nisõndraoe fefoe, na dõfi si tõloe andrõ, dõfi nibe'e ni'ofaeloe andrõ, na no õbe'e ba nono Lewi ba ba niha bõ'õ andrõ ba ba zi lõ ama, si lõ ina ba ba lacha mbanoea, ena'õ la'ã ba mbanoeami ba ena'õ aboeso ira,
 13 (F. 14, 28), ba õmane fõna Lowalangioe, Jehowa: No oeheta jomo ni'amoni'õ andrõ, no oebe'e ba nono Lewi ba ba niha bõ'õ andrõ ba ba zi lõ ama, si lõ ina ba ba lacha mbanoea, no oe'o'õ sibai goraisa andrõ, nibe'oeoe chõgoe; sambalõ lõ nisawõgoe oroisamõ, sambalõ lõ solifoedo. Ma'ifoe lõ ni'agoe me aboe dõdõgoe ba ma'ifoe lõ nihalõgoe, me si ra'iõ ndra'odo ba ma'ifoe lõ nibe'egoe fangasi. No oefondrongo goraisa Lowalangioe, Jehowa,
 14 no ahori oe'o'õ ni'oroi'õmõ chõgoe.
- 15 Faigi mitooe moroi ba nahiamõ andrõ, ni'amoni'õ, moroi ba zoroego, ba fahowoe'õ mbanoeaoe, Iraono Gizeraëli, awõ danõ andrõ nibe'oeoe chõma, si mane niwa'õoe chõ ndra toeama, si no mõi'õ ba hõloe, tanõ si falawoe soesoe ba wẽ wani.
- 16 III. Ma'õchõ andre iwa'õ chõoe Lowalangioe, Jehowa, gamachõita andrõ, awõ hoekoe andrõ ni'o'õ; ba tõngõni sa'ae ba o'õ moroi si'aikõ ba dõdõoe ba moroi si'aikõ ba gera'eraoe! No õrongo chõ Jehowa
 17 ma'õchõ, wa edõna ia Lowalangioe ia, awõ wa sanõrõ lala andrõ chõnia ndra'ogõ, ba solo'õ nifachoinia ba oisania ba hoekoenia, ba samondrongo linia. Ba no iwa'õ chõoe
 18 ma'õchõ Jehowa, õfaboe'oe, wa soi tãna chõnia ndra'ogõ, awõ wa e-
- dõna'õ õ'o'õ goraisania fefoe, (Moz. II. 19, 5. Jes. 43, 1. Tit. 2, 14). Ena'õ alawa jawa niha bõ'õ fefoe, 19 nifazõchinia, ndra'ogõ ibe'e, nisoe-no ba ni'eboea'õ tõi ba nifosoe-mange, ba ena'õ soi ni'amoni'õ chõ Lowalangioe, Jehowa, ndra'ogõ, ena'õ itõrõ niwa'õnia andrõ.

FAZA 27.

I. Oroisa ba wanaroe'õ harefa ba hili Gebala. II. Famahowoe ba hili Garisi ba fangelifi ba hili Gebala.

- I. Ba labe'e li ba zato Moze ba salawa Ndraono Gizeraëli, lamane: 1
 Mi'o'õ goraisa andrõ fefoe, nifa'e-
 magoe chõmi ma'õchõ! Ba na no 2
 mi'õtõ Joridano, na no miroegi danõ
 andrõ, nibe'e Lowalangioe, Jehowa,
 chõoe, ba õtaroe'õ chõoe gowe se-
 boea, õ'afoesi'õ bõtoea, (Jos. 4, 3),
 ba õsoera ba detenia daroma li 3
 goraisa andrõ fefoe; ha si'ai õroegi
 si jefo, ena'õ õchamõ danõ andrõ,
 nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chõoe,
 ena'õ itõrõ nifaboe'oe Lowalangi
 ndra toeaoe, Jehowa, chõoe, tanõ 4
 si falawoe soesoe ba wẽ wani. Ha
 si'ai mi'õtõ Joridano, ba mitaroe'õ
 gowe andrõ, niwa'õgoe chõmi ma'õ-
 chõ; ba hili Gebala mitaroe'õ ba 5
 mi'afoesi'õ bõtoea. Ba õfa'anõ gõi
 naha wame'e soemange chõ Lowa-
 langioe, Jehowa, ba da'õ, naha wa-
 me'e soemange kara, si tenga nito-
 tooe si'õli; kara si lõ moetoto õbe'e 6
 naha wame'e soemange chõ Lowa-
 langioe, Jehowa, ba õbe'e zoemange
 Lowalangioe, Jehowa, ba detenia,
 soemange nitoenoe, (Moz. II. 20, 25),
 ba soemange fangorifi õtaba, ba õ'ã 7
 ba da'õ, ba omoeso dõdõoe fõna
 Lowalangioe, Jehowa. Ba ba dete 8
 gowe no mege, ba õsoera daroma li
 goraisa andrõ fefoe, õhaogõ wa-
 noera. Ba hoemedede Moze ba ere
 ono Lewi ba Ndraono Gizeraëli 9
 fefoe, lamane: Mihonogõ ami ba
 mifondrongo, ja'ami Iraono Gi-
 zeraëli! Ma'õchõ andre, ba no

10 tobali banoea Lowalangimi, Jehowa, ami; ba mifondrondrongo sa'ae li Lowalangimi, Jehowa, ba mi'o'õ goroisania, awõ nifahoinia, nifa'emagoe chõoe maõchõ.

11 II. Ba ibe'e li ba zato Moze, me loeo da'õ, imane : Na no mi'õtõ Joridano, ba ndramoe'ia gõ hili Garisi
12 õsa, ba wamahowoe'õ sato, ja'ia mado Zimeoni ba mado Lewi ba mado Joeda ba mado Iasari ba mado Josefo ba mado Mbenijami ;
13 ba tánõ bõ'õ andrõ, ba ba hili Gebala la'ia gõ, ba wangelifi, ja'ia mado Roebeno ba mado Gado ba mado Gaseri ba mado Zeboeloni ba mado Dano ba mado Nafetali.
14 Ba ono Lewi, ba latema la'eboea'õ lira, lamane ba Ndraono Gizeraëli fefoe : Ni'elifi zamazõchi adoe nifofoë ba ma nifahele, necheneche doeka ba same'e ba nahania, nibini'õ ! Ba latema dania li sato fefoe, lamane :
15 Jadoehoe ! (Moz. II. 20, 4). Ni'elifi zango'aja amania ba ma inania ! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! (Moz. II. 21, 17). Ni'elifi zamawoe'a gowe nola chõ nawõnia ! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! (F. 19, 14). Ni'elifi zamaeloengoe niha saoe'a ! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! (Moz. III. 19, 14). Ni'elifi zamoejoe'õ hoeke, na so hoehoeo niha bõ'õ ba hoehoeo zi lõ ama, si lõina, ba hoehoeo lacha mbanoea ; Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! (Moz. II. 23, 6).
20 Ni'elifi zi horõni donga namania ! me no ibokai gambala chõ namania. Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe !
21 Moz. III. 18, 8). Ni'elifi zi horõni hadia ia zali'waliwa ba danõ ! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! (Moz. II. 22, 19). Ni'elifi zi horõni talifoesõnia alawe, he ono namania, ba he ono ninania ! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! (Moz. III. 18, 9). Ni'elifi zi horõni inania matoeania ! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! Ni'elifi zamoenoe awõnia, ba zi tobini ! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! (Moz.

II. 21, 12). Ni'elifi zi manga gana'a, 25
ba wamoenoe si lõ horõ ! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! (Moz. II. 23, 8). Ni'elifi zi lõ manõrõ taroma 26
li oroisia andrõ, wolo'õ ja'ia ! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! (Gal. 3, 10).

FAZA 28.

I. Famaboe'oe howoehowoe ba zo-
lo'õ. II. Fangelifi ba zi lõ molo'õ.

I. Na lõ teboelõ dania wamo- 1
ndrongoe li Lowalangioe, Jehowa, ba na õtõngõni sibaigoroisania fefoe, nifa'emagoe chõoe ma'õchõ, ba wolo'õ ja'ia, ba ala'wa ja'wa niha bõ'õ ba goeli danõ fefoe ndra'oegõ ibe'e Lowalangioe, Jehowa, (Moz. III. 26, 3, b. t. F. 26, 19), ba mõi chõoe howoehowoe andrõ fefoe, aloea chõoe, na õ'o'õ li Lowalangioe, Jehowa. Nifahowoe'õ ndra'oegõ jomo ba mbanoea, ba nifahowoe'õ baero ba danõ. (F. 7, 13, b. t.). Nifahowoe'õ dabinamõ ba boca danõ chõoe, ba beto goerifõoe ba ono za'wioe ba fo'ono mbiribirioe. Nifahowoe'õ ndragamõ, awõ naha wamaroea roti chõoe. Nifahowoe'õ ndra'oegõ na so'õ, ba nifahowoe'õ na mofanõ'õ. Jehowa zamõzi tooe fõnaoe emalioe; si maoso oedoemõ ; ha sara lalara, na so ira, ba wanoewõ ja'oegõ, ba fitoe rozi lalara, na moloi ira, õbe'e. Jameofao chõoe howoehowoe Jehowa, ba halasamõ ba ba nilaoe dangaoc fefoe, jamoefahowoe'õ ndra'oegõ ba danõ andrõ, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chõoe ! Jameobali'õ soi ni'amoni'õ ndra'oegõ chõnia Jehowa, si mane niwa'õnia chõoe, si no mõi ba hõloe ia, na õ'o'õ goroisia Lowalangioe, Jehowa, ba na õtõrõ lala andrõ chõnia, ena'õ la'ila niha baero, ba goeli danõ fefoe wa no dali dõi Jehowa mege, ba wamatõrõ tõimõ, ba ena'õ la'ata'oesi ndra'oegõ ! Ba fahõna dania chõoe zi sõchi, ibe'e Jehowa, he ono chõoe ba he ono goerifõoe, ba he boea 11

- danō chōoe, ba danō andrō, nifa-
boe'oe Jehowa fame'e chōoe chō
ndra tocaoe. si no mōi ba hōloe ia. 23
- 12 Ibokai chōoe Jehowa naha girōgirō
andrō chōnia, si no fahōna, banoea
si jaŵa andrō, ba wame'e teoe ba
danōoe, na inōtō, ba ba wamahō-
woe'ō halōwō dangaoe fefoe, tobali
ato niha nibe'oeo nifalali, ba ja'oeḡō,
ba alacha lō'ō manō mamalali'ō
hadia ia. Ba ibe'e hōḡō ndrā'oeḡō
Jehowa ba tenga i'ō, ba itoegoe
manōi ndrā'oeḡō, ba lō'ō manō
toeelō ndrā'oeḡō, na ō'o'ō. gorōisa
Lowalangioe, Jehowa, andrō, nifa'e-
magoe chōoe ma'ōchō, na ōtōngōni
ba na ō'o'ō, na ōtōrō fefoe niŵa'-
ōḡoe chōoe ma'ōchō, na lō ōhole'ō
ndrā'oeḡō, he ba gambōlō, ba he
ba gabera, ba wolo'ō ba Lowalangī
bō'ō ba ba wamosoemange da'ō.
- 15 II. Ba na lō ō'o'ō niŵa'ō Lowa-
langioe, Jehowa, niŵa'ōnia chōoe,
ba wolo'ō sibaī oroisa andrō, awō
nifachoi andrō fefoe, nifa'emagoe
chōoe ma'ōchō, ba. tohare chōoe
wangelifi andrō fefoe, aloea chōoe
dania. (*Moz. III. 26, 14 b. t. Dan.*
9, 11). Ni'elifi ndrā'oeḡō jomo ba
mbanoea ba ni'elifi baero ba danō.
- 17 Ni'elifi ndrāgamō ba ni'elifi naha
18 wamaroeka roti chōoe. Ni'elifi da-
binamō ba boea danō chōoe ba
ono zaŵioe ba fo'ono mbiribirioe.
- 19 Ni'elifi ndrā'oeḡō na so'ō, ba ni'elifi
20 na mofanō'ō. Ifatōrō chōoe Jehowa
wangelifi andrō ba fa'atobali dōdō
ba fa lō howehowoe ba halōwōoe
fefoe, nihalō dangaoe, irege tehoi
ndrā'oeḡō, si lō ararā, irege tekiko
ndrā'oeḡō, bōrō walōsōchi woloemō
andrō, wa no ō'erogō ndrā'odo.
- 21 Pōlembai dania ndrā'oeḡō fōchō
waba, ibe'e Jehowa, irege ahoi
ndrā'oeḡō ibe'e, ba danō andrō, ba
zi mōi'ō, ba wangochōḡō ja'ia.
- 22 Ibōzi'ō fōchō baōsi Jehowa, ba fo-
gichi ba faosa ba fa'aoecheo ba
fa'okōlikōli [danō] ba fa'achōzi lai
wache ba fa'ahohomō; da'ō zi lō
aefa'aefa chōoe, irege no tekiko
ndra'oeḡō. Tōla dania mbanoea si 23
jaŵa, jaŵaoe, ba si'ōli danō barō
gaheoe. Iballi'ō gawoegawoe ba ene 24
deoe ba danōoe Jehowa, da'ō dania
zatoroe chōoe moroi jaŵa, irege no
tekiko ndrā'oeḡō. Tegaōlō tooe ndrā'- 25
oeḡō fōna nemalioe ibe'e Jehowa;
ha sara lalamō, na awena mōi'ō
fasoewō chōra, ba fitoe rozi lala,
na moloi'ō labe'e, ba tobali dozi
niha bō'ō ba goeli danō ba moehō-
cha mboe wamaigi ja'oeḡō. Ba ō 26
wofo ba daloe mbanoea fefoe ba ō
goetoe ndroe'oe dania mboto zi mate
chōoe, lō sanaboi ja'ira. Ibōzi dania 27
ndrā'oeḡō Jehowa faosa Ndrawa
Miseraji ba faosa sembili ba gigimō
ba bōni, si lō famadōhō. (*Moz. II.*
9, 9). Ibōzi'ō Jehowa fa'owōhō ba 28
fa'aoe'a ba fa'afawoeka dōdō. Ōba-
jabajaisi manō hadia ia ba zi laloe,
si mane na ibajaisi niha saoe'a ba
zogōmigōmi andrō, ba si lō fozoe
nilaoelaoemō andrō; fadoro manō
nifakao ndrā'oeḡō ba ni'anagōi, ba
lō sanolo ja'oeḡō. Ōfōhoe chōoe 30
ndra alawe, ba niha bō'ō zi horōni
ja'ia; ō'otomosi nomo, ba lō ō'ona-
hia; ōfazōchi kaboe nagoe, ba lō'ō
sa ō'ā mboeania. Ba zanehe ndrā'- 31
oeḡō tetaba zaŵioe ba ma'ifoe lō'ō
labe'e ōoe; teraboe galideoe, ni'ila
hōrōoe, ba lō'ō sa'ae mangawoeli
chōoe; ba danga nemalioe mōi mbi-
ribirioe, ba lō sanolo ja'oeḡō. Onoe 32
matoea ba onoe alawe, ba tebe'e
ba danga niha bō'ō [sawoejoel],
i'ila hōrōoe, ba mo'ala, ba wehoe-
loe dōdōoe chōra, ma'ōma'ōchō, ba
tebai ōlaoe hadia ia. Boea danō 33
chōoe ba hadia ia ḡōlōoe fefoe, si
no erege dōdōoe, ba soi si lō ōrai
mila zi manga, ba fadoro manō
nifakao ndrā'oeḡō ba nihoendragō,
ba owōhō ndrā'oeḡō, ba wamaigi- 34
maigi ni'ila hōrōoe andrō. Ibōzi 35
ndrā'oeḡō gigimō sanandraŵa, si lō
dalocdaloe ba mbalōdoehioe ba ba
waha, ba i'otarai narō kahe, noemalō

- 36 ba galizoezoe. Ja'oeḡō ba razo andrō, nifataromō chōoe, ba i'ohē ba niha bō'ō Jehowa, ba niha si lō mirai mila, ja'oeḡō ba ira toeae mege; Lowalangī bō'ō nifosoemangeoe ba da'ō dania, balō geoe ba kara.
- 37 Bōrō wa'atobali dōdō dania ndra'oeḡō ba bōrō wango'aja ba bōrō wangehera, ba niha andrō fefoe, ba ni'ohē Jehowa ja'oeḡō. Oja ōbe'e ba danō tanōmō zinanō, ba lō oja'oja ōbasi boea, tamo sa'ae zi manga ja'ia. (*Mich. 6, 15*). Ōfazōchi kaboe nagoe ba ōhaogō-haogō, ba lō dania ōoe, ōsi nagoe nibadoe, ba lō nibe'e ba naha; era sa'ae zi manga dōla. Ōfatoetoe wanānō ono zai ba mbenoeae, ba lō fanicha dania, ba wamajoinioe ja'oeḡō, me sadoroedoroe mboea zai.
- 41 Mo'ono ndra'oeḡō, ono matoea ba ono alawe, ba tenga onoe dania, me ni'oloi'ō dania ira. Fefoe geoe sowoea chōoe ba sinānōe ba danō, ba gola faroewoe zi ochōḡō. Niha bō'ō, si fatewōe chōoe, ba itoegoe eboea manō moroi chōoe, ba ja'oeḡō ba' sahōndrōhōndrō; ja'ia zame'eme'e nifalali chōoe, ba ja'oeḡō, ba tenga same'e nifalali chōnia hadia ia; ja'ia dania hōḡō ba ja'oeḡō, bai'o.
- 45 Fangelifi andrō fefoe zanōrō ja'oeḡō dania, lō aefa'aefa chōoe ba aloea ba chōoe, balazi no ahoḡi ndra'oeḡō, me no lō nifondrondrongoe li Lowalangioe, Jehowa ba me li ni'o'ōmō oroisania ba amachōita andrō, nifachoinia chōoe; ba tandra dania ia ba ila'ila, ba chōoe ba ba madoemō dania, gōtōḡōtō wa'ara. Me no lō nifosoemangeoe Lowalangioe, Jehowa, saoha ḡōlō ba soroi ba dōdō, me no fahōna chōoe fefoe hadia ia, ba mōi'ō sawoejoe nemalioe, nifātōrō Jehowa chōoe, ḡōna'ō fa'olofa ba fa'owōchi dōdō ba fa lō noecha ba fa'ambō manō hadia ia fefoe, ba ibe'e ba mbagioe galo mbagi si'ōli, irege no ihori ndra'oeḡō. Ikaoni oedoemō niha, moroi ba zarōoe,
- moroi ba wondrege danō, Jehowa, hoelō na itōrō mojo, na so moroi sa, niha si lō ō'ila li, (*Jer. 5, 15*), niha sabe'e hōrō, si lō ba dōdō si 50 no tohare hoewa, ba si lō fa'ahachō dōdō ono matoea. La'ā nono goeri- 51 fōoe ba boea danō chōoe, irege no ahoḡi ndra'oeḡō; lō lasaiḡō chōoe, he fache ba he wē nagoe ba he fanicha, he ono za'wioe ba he ono mbiribirioe, balazi no lafakiko ami. Lafa'oe'oe ami ba mbanoeami fefoe, 52 irege no adoedoe ḡōli kara andrō chōmi, si no alāwa ba si no aro, nidōnadōnami, ba danōmi misa fefoe; lafasoei ami ba mbanoeami fefoe, ba danōmi misa, ba danō nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe. Ba ba wa'aboe dōdō andrō ba ba 53 wa'atosasa, ba nemali andrō, ba ō'ā ndraonoe, ōsi nonoe matoea ba ōsi nonoe alawe, nibe'e Lowalangioe, Jehowa, chōoe. (*Jer. 19, 9*). Ba he sabōlō omboejoe mege ba si 54 hoelō nono omasiō ba chōmi, ba safōchō tōdō dania chō dalifoesōnia ba ba ndra alawe andrō, nitalagoeinia ba ba ndraono andrō, si tosai na chōnia. Chōra fefoe, ba lō ibe'e 55 wōfō nōsi nononia andrō ni'ānia, me lō hadia ia zi tosai chōnia, ba wa'aboe dōdō andrō ba ba wa'atosasa, ba nemali andrō, ba mbanoeami fefoe. Ira alawe sabōlō omboe- 56 joetō ba sabōlō manglehangoe chōnia fefoe hadia ia ba chōmi, si lō irai manandraiḡō mangoehoendraḡō tanō, ba wa'omboejoemboejoe ba ba wanglehangoe, ba afōchō dōdōnia ba ndra matoeania, nitalagoeinia ba ba nononia matoea ba ba nononia alawe, i'afōchōi tōdō 57 chōra nawō nono andrō, si otarai daloenia ba ono andrō, ni'adonogōnia, i'ā sa'ae, nibini'ō, me lō hadia ia chōnia, ba wa'aboe dōdō andrō ba ba wa'atosasa, ba nemali andrō, ba mbanoeami fefoe. Na lō ōtōngō- 58 ni daroma li oroisania andrō fefoe, nitanō ba zoera andre, ba wolo'ō

ja'ia, wangata'oeſi Lowalangioe, Jehowa, tōi andrō, seboea lachōmi ba sata'oe ita. Ba ifatōrō chōoe ba ba
 59 madooemō dania wamakao si tenga inōtō Jehowa, famakao sabōlōbōlō ba sarā, ba fōchō sabe'e sibai ba
 60 sarā gōi. Ba ifoeli ifatōrō chōoe wōchō Ndrawa Miseraji andrō fefoe, si hocha mboemō i'olembai ndra'
 61 oegō. Ba ifatōrō na gōi chōoe Jehowa ngawalō wōchō ba famakao, si lō ba zoera goroisā andre, irege
 62 no tetiko ndra'oegō. Fa'oja ndrōfi ba mbanoea si ja'wa ami mena'ō, ba ha fasamōsa dania zi toſai ja'ami,
 me no lō nifondrongooe li. Lowalangioe, Jehowa. Ba si mane fa'
 63 omoeso dōdō Jehowa mege wame'e fa'ohahaoe dōdō chōmi, awō wangoja'ō ja'ami, si manō wa'omoeso dō-
 dō Jehowa dania wamakiko ja'ami, awō wangohori ja'ami, tobali tetimba ami ba danō andrō, ba zi
 mōi ami iada'e, ba wangochōgō ja'ia.
 64 Ifazawili dania ndra'oegō ba niha baero fefoe, i'otarai wondrege danō, noemalō ba wondrege tánō sa; ba
 ōfosoemange dania Lowalangi bō'ō, ba da'ō, si lō mirai mila mege, ja'oegō ba ira toeaoe mege, balō geoe
 65 ba kara. (*F. 4, 27. Neh. 1, 8*). Ba si lō ahono ndra'oegō ba niha andrō dania, ba lō naha solombase gaheoe;
 tōdō saniziniſi ibe'e chōoe ba da'ō Jehowa, awō hōrō sariri ba fa'aboe dōdō.
 66 Nosoee, ba hoelō zana'wana'wa fōnaoe wamaigioe; lō bongi lō ma'ōchō, ba maniziniſi ndra'oegō ba lō
 67 ōdōnadōna aeri'ō, ō'wa'ō. Ba zangoehōelō wongi, ba ōmane: Ena'ō na bongi! ba na bongi, ba ōmane:
 Ena'ō na ifoeli moloeo! bōrō wa'aboe dōdōoe andrō ba famaigioe
 68 hadia ni'ila hōrōoe andrō. Ifoeli ifolojo ndra'oegō ba danō Miseraji Jehowa; ifatōrō ba lala andrō, ni-
 wa'ōgoe chōoe no: Lō'ō sa'ae i'ila ia hōrōoe, ba ba da'ō te'oro'ō dania ami sawoejoe, ira matoea ba ira
 alawe, ba nemalimi, ba lō sedōna

mowōli ja'ami. Da'ō daroma li ba 69
 wawoe'oesa li andrō, me fawoe'oe
 li Moze ba Ndraono Gizeracli, ba
 danō Ndraono Moabi, ni'wa'ō Jeho-
 wa chōnia, lō lai wawoe'oesa li a-
 ndrō, me fawoe'oe li ia chōra ba
 gahe hili Horebi.

FAZA 29.

I. Fangarō fawoe'oesa li andrō.
 II. Fameta'oe sanawō.

I. Ba hoemedede Moze ba Ndraono 1
 Gizeracli fefoe ba imane chōra: No
 mi'ila fefoe hadia ia nilaoe Jehowa
 ba danō Miseraji, chō Wara'ō ba
 ba mbanoeania fefoe ba ba danōnia
 ma'asagōrō, ba zanehe ami: (*Moze*
 II. 19, 4), fangoroma'ōnia fa'abōlō- 2
 nia andrō, si tenga inōtō, ni'ila
 hōrōoe, tandra andrō ba ila'ila, si
 no eboea. (*F. 7, 19*). Ba irege ma'- 3
 ōchō andre, ba lō nibe'e Jehowa
 chōmi fa'aboto ba dōdō ba wa-
 nōndra eloeaha, ba lō nibe'enia
 hōrō, ba wangila, ba he tōgi da- 4
 linga, ba wamondrongo. Ba no
 oe'ohē ami, ōfa woeloe fache wa'-
 ara, ba danō si mate andrō; noe-
 chami andrō, ba lō sadoeoe, ba
 badagahemi, ba lō soboee ba ga- 5
 hemi. (*F. 8, 4*). Lō ōmi roti, ba he
 agoe, ba he bō'ōnia, nibadoe, sabe'e,
 ena'ō aboto ba dōdōmi, wa ja'odo
 Jehowa Lowalangimi. Ba me no
 6 miroegi danō da'e, ba me mōi fa-
 soewō chōda Zihona andrō, razo
 ba Hesibona ba Ogi andrō, razo
 ba Mbazana, ba no sabōlō ita moroi
 chōra, (*F. 3, 1*). ba no ta'ochōgō 7
 danōra, ba no tabe'e ba mado
 Roebeno ba ba mado Gado ba ba
 zi matonga mado Manase, tána
 chōra ba ba madoocra dania. (*Moze*
 IV. 32, 33). Ba mitōngōni sa'ae da- 8
 roma li ba wawoe'oesa li andre, ba
 wolo'ō, ena'ō mofozoe mibe'e fefoe
 hadia ia nilaoemi. Fōna Lowala- 9
 ngimi, Jehowa, so ami fefoe, ma'-
 ōchō, sala'wa mado chōmi ba ma-
 domi andrō ba satoea ba koema-

ndroe chōmi, dozi ira matoea
 10 Ndraono Gizera'eli, ba iraonomi ba
 ira alawemi, awō niha bō'ō andrō
 chōmi, si so ba golombasewami, he
 solewalewa eoe ba he sana'oenae
 11 idanō chōmi, ena'ō fawoe'oe li ami
 Lowalangioe, Jehowa, ba wefao
 chōnia, si mōi ba hōloe ami, fa-
 magōlō Lowalangioe, Jehowa, chōoe
 12 ma'ōchō, ena'ō ifataro banocania
 ndra'oegō ma'ōchō ba ena'ō Lowa-
 langioe gōi ia, si mane nifaboe'oenia
 chōoe, si no mōi ba hōloe ia chō
 ndra toeae Aberahamo, Iza'aki,
 13 Jakobo. (*Moz. I. 17, 7*). Ba tenga
 ha ba chōmi fawoe'oe li ndra'o
 iada'e, tenga ha ja'ita zi fabōbō, si
 14 mōi ba hōloe ita, no he ba zi so ba
 da'e chōda fōna Lowalangida, Je-
 howa, ija'e, ba he ba zi lō chōda
 15 ba da'e ma'ōchō a'ine. Itōrō sa tōdō-
 mi we'asoda ba danō Miseraji mege
 ba fanōrōda taloe danō niha baero,
 16 nitōrōda andrō, ba fangilami sogoro
 ita andrō chōra ba adoera andrō,
 eoe ba kara ba firō ba ana'a, si
 so chōra.
 17 II. Bōi manō faloecha ba chōmi,
 he ira matoea, ba he ira alawe,
 ba he fatalifoesōta ba he mado, si
 erogō Lowalangida, Jehowa, tōdō-
 nia, ma'ōchō, ba we'amōi mamō-
 soemange Lowalangi niha baero
 andrō! Bōi manō faloecha ba chōmi
 mbaja sowoea langoe ba hija!
 18 (*Hal. zin. 8, 23. Heb. 12, 15*). Ma so
 zanōtōna manō fefoe hadia ia zi
 sōchi, na irongo daroma li ba wa-
 magōlō andre, ni'aro'ō fahōloesa,
 ma imane dōdōnia: Lō gōnado fa-
 ma'ala, he wa'ae oe'o'ō wa'abe'e
 dōdōgoe andrō. Ba fozoenia, ba
 tehuri nibasōi, fabaja si no okōli-
 19 kōli. Ba niha si manō, ba lō ibe'e
 aefa horō Jehowa, moehola dania
 wōnoe Jehowa ba fa'afōchō dōdōnia
 ba niha si manō, ba tohare dania
 chōnia wangelifi andrō fefoe, nisoera
 ba zoera andre, ba iboenoe dōinia
 20 ba goeli danō Jehowa. Itheta ba

mado Ndraono Gizera'eli bō'ō mado
 si manō Jehowa, famakikonია, itōrō
 siba niwa'ō ba wangelifi andrō, ba
 wawoe'oesa li, nitanō ba zoera go-
 roisa andre. Ba lamane dania 21
 nga'ōtōmi, iraonomi andrō, sawena
 eboea foerimi dania, awō niha bō'ō
 andrō, si otarai danō sarōoe, na
 la'ila wamakao andrō ba fōchō a-
 ndrō, nifatōrō Jehowa ba danō
 andre, — na hatō talō balera ba 22
 asio ba ahozila danōnia tooe, tobali
 tebai tehalō nowi ba lō aeri hadia
 ia, sinanō hadia ia, ba lō motalinga
 ba chōnia, wa no adoedoela, si
 mane ba Zodoma ba ba Gomora ba
 ba Gadama ba ba Zebo'i, nidoedoegō
 Jehowa no, iroegi danō tooe ba
 wōnoenia andrō ba ba mbachoeba-
 choe dōdōnia — (*Moz. I. 19, 24*); si 23
 ndroehoe, niha baero fefoe, ba la-
 mane dania: Hadia mbōrō, wa no
 ilaoe da'ō ba danō andrō Jehowa?
 He moroi wehola wōnoenia andrō,
 si tenga inōtō? (*Jer. 22, 8*). Ba 24
 lamane dania: Me lō nitōngōnira
 fawoe'oesa li andrō, me fawoe'oe li
 chōra Jehowa, Lowalangi docara
 andrō, me iheta ira ba danō Mise-
 raji, ba me no mōi ira mamosoe- 25
 mange Lowalangi bō'ō, awō wa-
 ngaloeoe ba da'ō, ba Lowalangi
 si lō larai mila fōna ba si tenga
 nitoetoerenia chōra. (*F. 4, 19*). Da'ō 26
 mbōrō wa tesao wōnoe Jehowa ba
 danō andre ba tobali ifatōrō chōnia
 wangelifi andrō fefoe, nitanō ba
 zoera andre mege. Ba no ideha ira 27
 ba danōra Jehowa ba wōnoenia
 andrō ba ba mbachoebachoe dōdōnia
 ba ba wa'abao dōdōnia andrō, si no
 abōlōbōlō, ba no ifazaoemba ira ba
 danō bō'ō, si mane ma'ōchō. Si 28
 tobini na oea, ba balazi Lowala-
 ngida, Jehowa, ba si no teboka, ba
 chōda ba ba ndraonoda, gōtōgōtō
 wa'ara, ena'ō ta'o'ō fefoe daroma
 li oroisa andre.

FAZA 30.

I. Tebe'e aefa horō, na mangesa dōdō. II. Sahatō gorōisa andrō. III. Amaboe'oeia li ba fameta'oe.

- 1 I. Ba na no itōrō dania ndra'oegō da'ō fefoe, howochowoe andrō ba fangelifi andrō, niwā'ōgoe chōoe, ba na ōbe'e ba dōdōoe dania ba niha baero andrō fefoe, ba nitibo'ō
- 2 Lowalangioe, Jehowa, ja'oegō, ba na ōfoeli'ō chō Lowalangioe, Jehowa, awō ndraonoe, soroi si'aikō ba dōdō ba soroi si'aikō ba gera'era, ba na ō'o'ō linia ba niwā'ōgoe chōoe
- 3 maōchō fefoe, ba ifoeli ifaigi lala chōoe Lowalangioe, Jehowa, iha-chōsi tōdō ndra'oegō, ba ifoeli i'ozaragō ami ba niha andrō fefoe, ba nifazaewe Lowalangimi, Jehowa,
- 4 ja'ami. Ba he ba wondrege danō so ōsa, sizaewe, fōfōmi, ba i'ozaragō ami ba da'ō Lowalangimi, Jehowa,
- 5 ba ihalō ami ba da'ō. Ba Lowalangioe, Johowa zolohē ja'oegō ba danō andrō, si no tanō ndra toeaoe mege, ena'ō tanōoe, ba ohahaoe dōdōoe ba ato ami ibe'e, moroi chō
- 6 ndra toeami mege. Ibotō dōdōoe ba tōdō madoeomō dania Lowalangioe, Jehowa, ena'ō moroi si'aikō ba dōdōoe ba moroi si'aikō ba gera'eraoe ō'omasi'ō Lowalangioe, Jehowa, bōrō wangerifioe andrō. (*Jer. 24, 7; 32,*
- 7 *39. Hes. 36, 26*). Ba ba nemaleioe andrō ba ba zi fatioe tōdō chōoe, si no molohi ja'oegō, ifatōrō wangelifi andrō fefoe Lowalangioe, Jehowa.
- 8 Ba ja'oegō, ba ōfoeli ōfondronrongo li Jehowa ba ō'o'ō gorōisania andrō fefoe, nifa'emagoe chōoe ma'ōchō,
- 9 ba ihōna dania zi sōchi ba halōwōoe andrō fefoe, nihalō dangaoe ba ba dabinaoe ba ba mbeto goerifōoe ba ba mboea danō chōoe; ifoeli sa omoeso dōdō Jehowa ndra'oegō, fangerifioe, si mane fa'omoeso dō-
- 10 dōnia ndra toeaoe mege, na ōfondronrongo li Lowalangioe, Jehowa, wolo'ō orōisania, awō nifachoinia

andrō, nitanō ba zoera gorōisa andre, na moroi si'aikō ba dōdōoe ba na moroi si'aikō ba gera'eraoe ōfoeli'ō chō Lowalangioe, Jehowa.

II. Ba gorōisa andre sa, nifa'emagoe chōoe ma'ōchō, ba tenga si tebai ndra'oegō, tenga si tebai ōchamō. Tenga si ja'wa bazoroego so ia, fa ōwā'ō ena'ō: Ha niha chōda zi mōi ja'wa ba zoroego ba wangai ja'ia mitooe na ba wangombacha chōda. ena'ō ta'o'ō? (*Rom. 10, 6*). Ba tenga gōi jefo nasi so ia, fa ōwā'ō ena'ō: Ha niha chōda zi mōi misi jefo nasi, mangai ja'ia chōda, ba wangombacha ja'ia chōda, ena'ō ta'o'ō? **No sahatō sibai chōoe daroma li andrō, ba mbeweeoe ba ba dōdōoe [tebe'e ia], toballi ō'ila ō'o'ō.**

III. Hiza, no oefaedo chōoe ma'ōchō wa'aeri, awō wa'ohahaoe dōdō, ba fa'amate, awō wamakao. (*F. 11, 26. Jer. 21, 8*). Na ō'o'ō gorōisa Lowalangioe, Jehowa, nifa'emagoe chōoe ma'ōchō, wa ō'omasi'ō Lowalangioe, Jehowa, na ōtōrō lala andrō chōnia, ba na ōtōngōni gorōisania, awō nifachoinia andrō, awō hoekoenia, ba aeri ndra'oegō ba ato ami dania, ba ifahowoe'ō ndra'oegō Lowalangioe, Jehowa, ba danō andrō, ba zi mōi'ō, ba wangochōgō ja'ia. Ba na fa'ero dōdōoe, na lō ōfondronrongo li, na toballi ōbe'e nifowhō ndra'oegō, ba wangoeloe ba Lowalangioe bō'ō, ba ba wamosoemange da'ō, ba oēwā'ō chōmi ma'ōchō: Lō zi lō tekiko ami; tenga sanaoe noso ami, ba danō andrō, ba zi mōi ami mijefo Joridano, ba wangochōgō ja'ia. Oekaoni si so ba mbōrō ba chōmi andrō ma'ōchō mbancea si ja'wa, awō danō tooe, wa no oefaedo ira chōoe wa'aeri wa'amate, ba howoehowoe ba fangelifi, ba no oefaedo chōoe; ba fa'aeri sa'ae toejoe, ena'ō aeri'ō, ja'oegō andrō, awō nga'ōtōmō dania; (*F. 4, 26*); ōmasi'ō Lowalangioe, Jehowa, ba 20

fondrondrongo linia ba olemba chōnia, da'ō sa wangorifioe ba fanganaoe nosoe, ena'ō lō teboelō'ō ba danō andrō, nifaboe'oe Jehowa fame'e, chō ndra toeae Aberahamo, Iza'aki, Jakobo, si no mōi ba hōloe ia chōra !

FAZA 31.

I. Ihetia ia ba halōwōnia Moze ba ifataro Josoea andrō solohe sato.

II. Ibe'e ba danga gere zoera goroi-sa, ba wombasa ba zato. III. Oroisa Jehowa chō Moze ba waoera sinoenō fangona andrō, famadoehoe'ō ba zato. IV. Soera goroiisa andrō, ba nibe'e barō dawōla andrō.

1 I. Ba mōi moehede ba Ndraono
 2 Gizeraēli fefoe Moze, imane chōra :
 Otoa a doea woeloe fache wa'aragoe
 ba goeli danō iada'e, ba si tebai
 faofao sa'ae ndra'odo ; ba noa gōi
 imane chōgoe Jehowa ; Lō ō'ōtō
 Joridano andrō ! (*Moz. IV. 27, 12*).
 3 Lowalangioe, Jehowa zangōtō fō-
 naoe, ba ja'ia zangohori niha andrō
 fōnaoe, ba ō'ila ō'ochōgō danōra.
 Josoea andrō zangolōi'ō ja'ōegō ;
 dali niwa'ō Jehowa. (*Moz, IV, 27,*
 4 *18*). Ilaoe chōra Jehowa wolaoenia
 me ifakiko razo Ndraono Gamori
 andrō, Sihona ba Ogi, fabaja tanōra.
 5 (*Moz. IV. 21, 24*). Ibe'e ba danga-
 mi ira Jehowa, ba mi'o'ō sibai go-
 roisa andrō, mibe'enia chōmi, wolaoe
 chōra. (*F. 7, 2*). Bōi atalō dōdōmi,
 mi'abe'e'ō ami ! Bōi mi'ata'oeffi ba
 bōi toke'a ami chōra ! Fao sa chōoe
 Lowalangioe, Jehowa, lō ibōhōi
 ndra'ogō, lō farōi ia chōoe. (*Jos. 1,*
 6 *5. Heb. 13, 5*). Ba hoemedede Moze
 chō Josoea ba imane chōnia, ba zi
 so Ndraono Gizeraēli, fefoe. Bōi
 atalō dōdōoe, abe'e'ō ndra'ogō !
 Ja'ōegō sa zolohe ja'ira ba danō
 andrō, nifaboe'oe Jehowa fame'e
 chō ndra toeara mege, si no mōi ba
 hōloe ia chōra, ba ja'ōegō zamaosa
 chōra. Ba Jehowa zowaōwaō fōnaoe,
 8 itolo ndra'ogō, lō ibōhōi'ō ba lō

farōi ia chōoe. Bōi ata'oeffi ba bōi
 aboe dōdōoe.

II. Ba isoera goroiisa andrō Moze 9
 ba ibe'e ba danga gere andrō, ono
 Lewi, sangosa'ō tawōla zoera goroi-
 sa Jehowa andrō, ba ba danga za-
 lawa Ndraono Gizeraēli fefoe. Ba 10
 iwa'ō li chōra Moze, imane : Na no
 iroegi mewitoe fache, na dōfi wa-
 ngefa andrō, ba na owasa nose daha
 goe, (*Moz. V. 15, 1*), na mōi faloecha 11
 chō Lowalangioe, Jehowa, Ndrao-
 no Gizeraēli fefoe, ba naha andrō
 nitoejoenia dania, ba ōbaso zoera
 goroiisa andre, ōfarongogō chōra.
 Faloecha'ō zato, ira matoea ba ira 12
 alawe ba iraono, awō niha bō'ō a-
 ndrō chōoe, si so ba mbanoeami,
 ena'ō larongo ba ena'ō latōngōni,
 ba wangata'oeffi Lowalangimi, Je-
 howa, ba ba wolo'ō sibai taroma li
 oroisa andre fefoe. Ba iraonora 13
 andrō, si lō mangila ja'ia na, ba
 ndramoefondronrongo, ena'ō lafa-
 haō ira ba wangata'oeffi Lowangim-
 i, Jehowa, gōtō we'asomi ba danō
 andrō, ba zi mōi ami mijefo Jori-
 dano, ba wangochōgō ja'ia.

III. Ba imane Jehowa chō Moze : 14
 Hiza, no iroegi inōtō wa'amateoe ;
 hede chō Josoea ba mi'ae ba nose
 wama'ele'ō, ena'ō oe'wa'ō li chōnia.
 Ba mōi ndra Moze Josoea, lasawa
 baose wama'ele'ō. Ba oroma Jehowa 15
 baose, ba mboto lawoeo andrō, ba
 i'agōzinga mbawandroehō nose boto
 lawoeo andrō. Ba imane Jehowa 16
 chō Moze : Hiza, si mōi mōrō ndra'-
 oegō ba ngai ndra toeae ; ba ma-
 so dania niha andre ba lafosoe-
 mange Lowalangim bō'ō, ba chōra, ba
 danō andrō ba zi mōi ira, ba la'erogō
 ndra'odo, ba fawoe'oesa li andrō chō-
 goe, si fawoe'oe li ndra'o chōra, ba
 ladoedogō. Ba na loeo da'ō, ba 17
 tesao wōnoegoe chōra ba farōi
 ndra'o chōra ba oebini'ō mba-
 wagoe chōra, ba famakiko lasawa,
 oja ngawalō zi gōna ira famakao
 ba fangaboe dōdō. Ba na loeo da'ō,

- ba lamane : Hadia, tenga'andrō gō-
na ita famakao andrō, me lō'ō sa'ae
- 18 Lowalangida ba chōda ? Ba ja'odo,
ba oefaeoelōegō oebini'ō mbawagoe,
na loeo da'ō, bōrō zi lō sōchi andrō
fefoe, nilaoera, me no lasa'wa Lowa-
19 langi bō'ō. Ba mitanō ba zoera chō-
mi zinoenō andrō, ba mifahaō Ndrao-
no Gizeraēli ba da'ō, bōi acfa ba
mbewera, ena'ō amaedola zi so ba
mbōrō chōgoe ba Ndraono Gizeraēli
20 zinoenō andrō. Oe'ohē saira ba danō
andrō, nifaboe'ogoe chō ndra toc-
ara fahōloesa, tanō si falawoe soe-
soe ba wē wani, ba manga ira ba
aboeso ba esolo, ba aefa da'ō, ba
la'otahōgō Lowalangi bō'ō ba lafo-
soemange da'ō, ba ja'odo, ba si lō
ba dōdōra dania, ba fawoe'oesa li
andrō chōgoe, ba adoedoe labe'e.
- 21 Ba na oja dania zi gōna ira fama-
kao ba fangaboe dōdō, ba sinoenō
andrō dania, wamadoehoe'ō chōra
lō'ō sa atō aefa'aefa dania ia ba
mbewe madooera — ; oe'ila sa gera'-
erara, si so ba dōdōra ma'ōchō
[sa'ae], he lō ni'ohēgoe ja'ira na ba
danō andrō, nifaboe'ogoe chō ndra
toeara, fahōloesa. (*Jer. 17, 10. Fam.*
22 *2, 23*). Ba me loeo da'ō itanō ba
zoera zinoenō andrō Moze, ba ifahaō
Ndraono Gizeraēli ba zinoenō andrō.
- 23 Ba i'wa'ō li chō Josoea, ono Noeni
andrō, [Lowalangi], imane chōnia :
Bōi atalō dōdōoe, abe'e'ō ndra'oe-
gō ! me ja'ogō zolohe Iraono Gize-
raēli ba danō andrō, nifaboe'ogoe
chōra fahōloesa, ba ja'ō zanolo ja'-
ogō.
- 24 IV. Ba me no ahori itanō ba zoera
daroma li oroisa andrō fefoe Moze,
25 ba ibe'e li ba nono Lewi andrō,
sangosa'ō tawōla andrō, naha zoera
26 gorōisa Jehowa, imane : Mihalō
zoera gorōisa andre ba mibe'e ba
ngai dawōla naha zoera gorōisa
Lowalangimi, Jehowa, ena'ō ama-
edola zi so ba mbōrō ia ba chōmi,
27 ba da'ō. Noa sa oe'ila wanandroe
ba fa'abe'e mbōrō doe'imō. Heiada'e

sa'ae, ba we'asogoe na ba chōmi, ba
noa sa'ae te chōmi ni'wa'ō Jehowa ;
ba mendoera manō dania, na no
mate ndra'o ! Mifaloecha'ō chōgoe 28
zala'wa madomi fefoe, awō goema-
ndroe chōmi, ena'ō oefarongogō chō-
ra daroma li andre ba ena'ō oekaoni
si so ba mbōrō ba chōra andrō mba-
noea si ja'wa ba tanō tooe. (*Moz.*
V. 4, 26). Oe'ila sa, na no mate 29
ndra'o dania, ba mifakiko manō
wolaoe, wondrōi lala andrō, nitoe-
toeogoe chōmi ; ba gōna dania
ami famakao andrō, me solaoe si
fateowoe chō Jehowa ami, wanga-
ndrō fōnoenia folaoelaemi andrō.
Ba ahori ifarongogō ba Ndraono 30
Gizeraēli fefoe daroma li sinoenō
andre Moze, imane :

FAZA 32.

I. Sinoenō Moze. II. Famaroeoe
tōdō zato. III. Te'ombacha'ō chō
Moze wa'amatenia dania.

I. Mifondrongondrongo, ja'ami I
banoea si ja'wa, moehede sa'ae
ndra'o, ba jamoerongo tanō wehede 2
mbewegoe andre ! Ja hoelō deoe
moroi ja'wa wamahaōgoe, jamowōi
hoelō namo wehedegoe, ja si mane
teoe ba ndroe'oe danō, si mane bōi-
bōi ba mboeloe ndroe'oe ! Tōi 3
Jehowa sa'ae oefarongogō : Mi-
fosoemange Lowalangida ! **Gowe ia,**
4 **so'ahonoo wolaoenia ; me no satoe-**
lō lala andrō chōnia fefoe, Lowalangi
si lō farōi ia, lō falimosa chōnia,
satoelō tōdō ba sadōlō tōdō'ia !
5 Si lō sōchi nilaoera chōnia, si tenga
ononia andrō, ha fangaila ira, nga'-
ōtō si no tefoejoe ba si no tekiko.
Hadia, si manō wamasoelōnimi [sisō-
6 chi] chō Jehowa, ja'ami niha sambō
era'era ba si lō tōdō ? Hadia, tenga
ja'ia namaoe, sombōi ja'ogō mege ?
Tenga ja'ia zangasogō ja'ogō ba
samataro ja'ogō ? (*Mal. 1, 6*). Tōrō 7
tōdōoe gōtō fōna andrō, tōngōtō-
ngōni gōtō nga'ōtō niha si no noe-
malō ! Sofoe chō namaoe, ena'ō

- i'ombacha'ō chōoe ; ba zi no tohare
 hoewa ba chōmi sofoe, ena'ō latoe-
 nō chōoe. Me ibe'e tána ba niha
 danō Fondrege zalaŵa, me ifōfō'ō
 nono niha, ba ifachoi nola soi, dali
 wa'ato Ndraono Gizerašli andrō,
 9 *Hal. zin. 17, 26*). Tána chō Jehowa
 sa mbanoeania andrō, očkōtania, si
 lō teboelō, nifachoi chōnia ma'oevoe
 10 Jakobo. (*F. 4, 20*). Ba danō
 si mate isōndra, ba danō si mate
 sata'oe ita, si lō nihaniha. Ba no
 irorogō, lō aefa'acfa hōrōnia chōra ;
 no irorogō, nifondrorogō ono hōrō-
 11 nia. Si mane mojo samc'awa ononia
 ba gazoeni ba sanahanahae jaŵa nono-
 nia andrō, si manō wamologōnia
 afinia, ihalō ira ba itaja afinia. (*Moz.*
 12 *II. 19, 4*). Ha Jehowa zolohe ja'ira
 13 ba lō awōnia Lowalangi bō'ō. Ba
 zalaŵa tanō ifatōrō ira, ba boea
 danō ibe'e ōra. Ba gara lasisiō ŵe
 ŵani ibe'e ba ba gowe lasisiō wa-
 14 nicha, (*Sin. 81, 17*), fabaja fanicha
 zoesoe zaŵi ba soesoe nambi, awō
 dawō nono mbiribiri ba tawō mbir-
 ibiri si mateoa. Saŵi Mbazana, si
 mateoa [ibe'e chōra], awō mbiribiri
 si mateoa ba fondrege zi sōchi ga-
 15 ndroe, ba no mibadoe nōsi mboea
 nagoe, timba nagoe saoechoe. Ba
 atabō Jesoeroe andrō, ba fasifa —
 satabō ndra'oegō ba sesolo ba so'-
 ōsi ! Ba i'erogō Lowalangi, sambōi
 ja'ia mege, ba lō'ō sa'ae ba dōdō-
 16 nia goweandrō, fangorifinia. (*Jes. 44,*
2). La'andrō wōnoenia, bōrō Lo-
 walangi bō'ō andrō, sogoro ita la-
 17 be'e famaosi dōdōnia. Labe'e gō
 mbechoe, si tenga Lowalangi, ō Lo-
 walangi si lō larai mila mege ; si
 bohooe toemboe, sawena so, si tenga
 18 ni'ata'oeſi ndra toeami mege. Gowe
 andrō, so'ono ja'oegō mege, ba lō
 itōrō tōdōoe, ba no olifoe'ō Lowa-
 19 langi andrō, sadono ja'oegō. Ba i'ila
 Jehowa ba itibo'ō [mbanoenia and-
 ndrō], ba wōnoenia ba nononia
 mateoa ba ba nononia alawe andrō.
 20 Imane : Da'oebaloegō mbawagoe
 chōra, da'oeſaigi he wisa loealoea
 dania chōra. Me no niha si tefoejoe
 sibai tōdō ira, iraono si lō falōfarōi.
 No la'andrō wōnoeogoe, bōrō zi ten-
 21 nga Lowalangi andrō, no labaosi
 dōdōgoe ba nadoe faja andrō chōra,
 ba da'oebe'e famasoegi wōnoera ni-
 ha si tenga niha, ba oebe'e famaosi
 dōdōra niha baero. (*Rom. 10, 19*).
 Hoemola sa'ae galitō wōnoeogoe, 22
 iroegi zabacha mbanoea tooe feho-
 lania, i'ā danō, fabaja saoeſi ba
 goelinia, ira'i dajadaja hili. (*Jer. 15,*
14). Da'oehawoei ira famakao, oe- 23
 hori nono wana chōgoe, wolaoe
 chōra. Ba na no afoeo dania ira 24
 ba wa'olofa ba na no ariri ba
 wa'aoeohoe wōchō waba ba wa wō-
 chō bō'ō, sabe'e sibai, ba oefatōrō
 chōra niŵō goetoe ndroe'oe ba sōfoe
 goelō, ba danō tooe. Na baero, ba 25
 ahoſi ira ba mbawa zi'ōli ; ba na
 jomo, ba ba wa'ata'oe, ono mateoa
 ba ono alawe ba iraono ba mbagi
 zoesoe ba si no tohare hoewa. Oe- 26
 mane ena'ō : Da'oewoewoesi misa
 ira, olifoe niha bō'ō ira oebe'e, na 27
 lō ata'oedo wa'aboe dōdōgoe ba zi
 fa'oeode andrō, ma lō aboto ba dō-
 dō zamakao ja'ira andrō, ma lamane
 dōdōra : Tangama zabōlō, ba tenga
 28 Jehowa, zolaoe da'ō fefoe. Noa sa
 niha si lō famobawa lala ira, niha
 si lō bacha tōdō. Na satoeatoea ira, 29
 ba aboto ba dōdōra ena'ō, ba lafa-
 tooetoe ena'ō loealoea, si so fō-
 nara. Hana wa i'ila igohi zi hōnō 30
 si ha samōsa, ba hana wa moloi zi
 foeloe ngahōnō labe'e si daroea, na
 lō ni'amawa gowera andrō ja'ira
 ba na lō nibōhōli Jehowa ja'ira.
 Gowera andrō, ba tenga sa si mane 31
 goweda; emalidā zamadoehoe'ō da'ō.
 Ina ŵeŵe nagoe chōra sa, ba ŵe- 32
 ŵe nagoe Zōdoma ba ba danō Go-
 mora moroi chōrá. Boea nagoe chōra,
 ba langoe, fa'afeto gawōchoe wa'a-
 33 feto mboea andrō. Ilo naga nōsi na-
 goera andrō, ba sōfoe goelō, sata'oe
 ita. Hadia tenga no moebe'e jaŵa 34

da'ō jomo chōgoe, tenga ba mbate'e girōgīrō chōgoe so ia, nifotandro ?
 35 Polombase mba'wa wolaoe balō, ba-
 wa wame'e soelō, na loeo mangiwa
 gahera. Noa sa ahatō ia, mba'wa
 wamakikora andrō, i'aliogō ia moroi
 sa nihonogōi chōra andrō. (*Rom.*
 36 *12, 19, Heb. 10, 30*). I'ōhe sa ba
 zatoelō hoehoeo mbanoeania Jeho-
 wa, ihachōsi tōdō ngoningoninia, na
 i'ila, no taja wa'abōlō ba si lō boto
 37 nono mateoa, fabaja iraono. Imane
 dania: Heza so iada'e Lowalangira
 andrō? gove andrō, sa'watōra mege?
 38 si manga dawō zoemange andrō chō-
 ra mege, samadoe agoe soemange
 nibadoe andrō chōra? Hana na
 maoso da'ō, ba wanolo ja'ami, ndrā-
 mōi ba'aba'ami! Ja'ōroma sa'ae
 39 chōmi wa ja'odo, ja'odo andre, awō
 wa lō Lowalangi bō'ō baerogoe.
 Samoenoē niha ndrā'o ba sangorifi
 gōi, samesocho ba samedōhō gōi,
 ba lō sangila mangefa'ō ba dangā-
 goe nihā. (*F. 6, 4. Sam. I. 2, 6*).
 40 Oe'oro'ō sa'ae dangagoc mija'wa ba
 mbanoea si ja'wa, ba oemane: Saoeri
 41 ndrā'o, iroegi zi lō aetoe! Na no
 oedali zi'ōligoe andrō si takile, na
 oebabaja wangoehoeokoe, ba oelaoe
 mbalōgoe ba zamakao ja'odo, oelaoe
 42 zoelō ba zi fatioe tōdō chōgoe! Ma-
 boe do nono wana chōgoe oebe'e ba
 i'ā nōsi niha si'ōligoe — do niboe-
 noe andrō ba do nira'oe ba nagole
 43 hōgō zolohe emali andrō. Misoeno
 mbanoeania, ja'ami niha baero,
 me no solaoe balō ndrō ngoningon-
 inia ia, ilaoe mbalōnia ba zamakao
 ja'ia ba isala'ō zi lō sōchi ba danō
 mbanoeania. (*Rom. 15, 10*),
 44 II. So Moze, ifarongogō ba zato
 daroma li sinoenō andrō fefoe, ja'ia
 45 ba Josoea, ono Noeni andrō. Ba
 me no i'ō'ozei ba Ndraono Gize-
 raēli fefoe daroma li andrō Moze,
 46 ba imane chōra: Mitānō ba dōdōmi
 daroma li andrō fefoe, ni'wa'ōgoe
 sibai chōmi ma'ōchō, ena'ō mi'wa'ō
 ba ndrāonomi, ena'ō latōngōni, ba

wolo'ō taroma li oroisa andrō
 fefoe. Tenga sa fajafaja da'ō chōmi, 47
 balazi nosomi, ba da'ō sibai misō-
 ndra wa'anaoe noso ba danō andrō,
 ba zi mōi ami mijefo Joridano, ba
 wangochōgō ja'ia.

III. Ba me loeo da'ō, ba hoe- 48
 mede Jehowa chō Moze, imane:
 Ae mija'wa ba hili Nebo andrō, 49
 famadoro hili Gabari, ba danō
 Ndraono Moabi, tānō ba gatoe-
 mboecha, i'otarai Jericho, ba faigi
 danō Gana'ana andrō, nibe'egoe
 ba Ndraono Gizeraēli dania, chōra
 ba ba madooera dania. (*Moz. IV.*
27, 12). Ba mate dania ndrā'oegō 50
 ba hili andrō, ba zi mōi'ō ja'wa, ba
 te'oroedoegō ndrā'oegō chō ndrā
 toeaoe, si mane ga'aoe A'aroni, si
 mate ba hili Hori mege, ba si no
 moe'oroedoegō chō ndrā toeami,
 (*Moz. IV. 33, 33*). bōrō me no m- 51
 sala ami chōgoe, ba hoenō Ndraono
 Gizeraēli, ba nidānō wasosota no
 andrō, ba Gadesi, ba danō si mate
 Sini, me lō nifosoemangemi ja'odo,
 ni'amoni'ō andrō, bacha ba hoenō
 Ndraono Gizeraēli. (*Moz. IV. 20, 12*).
 Moroi jefo andre sa'ōfaigi danō, ba 52
 lō ōroegi danō andrō, nibe'egoe ba
 Ndraono Gizeraēli dania.

FAZA 33.

Famahowoe'ō Moze mado Ndrao-
 no Gizeraēli, si felendroea, fango-
 nania.

Da'e wamahowoe'ō Moze, enoni 1
 Lowalangi andrō, famahowoe'ōnia
 Iraono Gizeraēli, me no ahatō wa'-
 amatenia. Imane: Ba Zina'i i'otarai 2
 mege Jehowa, moroi ba Ze'ira
 hoemaga ia chōra; moroi ba hili
 Warana ifohaga hagiania andrō;
 i'otarai zi liwoe [mala'ika], oroisa
 so'alitō chōra ba dangania kambōlō.
Hal. zin. 7, 53. Joed. a. 14). Irorogō 3
 mbanoeania, i'omasi'ō. Ba dangania
 so ni'amoni'ō andrō chōnia, fefoe;
 fōna gaheoe moedadao ira ba late-
 ma daroma limō. No i'wa'ō chōda 4

- goroisa Moze, ondröita dania ba
5 mbanoea ma'owoeo Jakobo. Ba no
razo Jesoeroe ia (Jehowa) me fa-
loecha zatoea mbanoea, me a'oi so
6 mado Ndraono Gizeraëli. Ja'aoeri
mado Roebeno, böi mate, fa böi
alö wa'ato niha chöra! (*Moz. I.*
7 *49, 3 b. t.*) Ba da'e ba mado Joeda,
imane : Fondrongrong wanganrö-
ngarö mado Joeda, ja'oegö Jehowa,
ba ohe mangawoeli ira, ba niwara !
Laoe fasöndra tangaoe, fönara, ba
tolo ira ba zamakao ja'ira andrö !
8 Ba ba mado Lewi, ba imane :
„Toemimi” ba „oerimi” andrö
chöoe, ba no ba niha sadöni tödö
chöoe, nitandraigömmö andrö ba
Masa no, si fasoso ndra'oegö no,
ba nidano ba Meriba andrö ; (*Moz.*
9 *II. 28, 30. Moz. IV. 20, 13*). ba za-
ngoema'ö chö ndra amania inania :
Lö ni'ilagoe ja'ira, si lö maneh
talifoesonia ba si lö ba dödö ono-
nia. Lö'ö sa laböhöli niwa'öoe, ba
lö aefa chöra goroisamö. (*Moz. II.*
10 *32, 29*). Lafahaö ma'owoeo Jakobo
ba hoekoemö andrö ba Iraono Gize-
raëli ba nifahöimö ; lafa'ago'ö
chöoe hoea. zoemange, ba labe'e
ba naha wame'e soemange chöoe
11 zoemange sa'oi so. Fahowoe'ö gölö-
ra, ja'oegö Jehowa, ba söchi na
omas i ndra'oegö halöwö dangara
andrö ! Rasa löwilöwi noedoera, awö
löwilöwi si fatioe tödö chöra, fa
12 böi sa'ae maoso ira. Ba ba mado
Mbenijami, ba imane : Omasiö Je-
howa ira, chönia sosö ira, lö hadia
ia. Itimba zi lö söchi chöra, lö
mamalömalö, ba gotaloea mboto
hili chöra ibe'e nahiania. (*Sam.*
13 *II. 12, 25. Jer. 11, 15*). Ba ba
mado Josefo, ba imane : Nifa-
howoe'ö Jehowa danöra, nifahowoe'ö
boeala mbanoea si ja'wa, fondrege
zeboea böli, namo andrö, ba boto
14 nidano, tooe ba danö ; fondrege
zeboea böli, ni'asogö leoe, ba fondrege
zeboea böli, si toemböe ba haga
15 mba'wa. Fondrege zi söchi ba hili
andrö, si no ararä, ba fondrege
zeboea böli ba hilihili, si no götö-
götö fa'ara. Fondrege zeboea böli 16
ba danö, awö zi no fahöna chönia !
Ba fa'eboea dödö zi so ba ngafoe za'-
asa'a mao no, ba jatohare ba högö
mado Josefo, ba galizoezoe zi no
moefanaemböe ba niwara andrö ! No 17
tefasoei lachömi zi a'a nono za'wi
chönia, si matoea, tandroe göröbao
ndroe'oe dandroenia, ibe'e fana-
ndroe tooe soi niha fefoe, iroegi ba
wondrege danö. Da'ö zi liwö mado
Geferaji, ba da'ö ngahönö mado
Manase ! Ba ba mado Zeboeloni, 18
ba imane : Omoesoi'ö tödöoe döörö-
wamö andrö, ja'oegö mado Zeboe-
loni, ba ja'oegö, mado Isasari, ba
ö'omoesoi'ö tödöoe nosemö andrö !
Lakaoni ba hili soi niha, ba labe'e 19
zoemange' si ndroehoe ba da'ö, la-
sisiö sa'ae zi no fahöna andrö ba
nasi, fabaja girögirö andrö, si no
tobaloe ene. Ba ba mado Gado, 20
ba imane : Ja'ahowoe zamonaha mado
Gado andrö ! No mörö ira tooe, si
mane si alawe zingo, sanasawi ta'io
ba alizoezoe ira. No itoejoe chönia 21
zi a'a [tanö], me no tohöna ba
da'ö dána ba zala'wa [mado]. Ba
i'oroedoegö ia ba zala'wara, wama-
törö hoekoe satoelö andrö, chö Je-
howa, ifatörö ba lala Jehowa Ndrao-
no Gizeraëli. (*Moz. IV. 32, 33. F.*
22 *34, 6*). Ba ba mado Dano, ba imane :
Ono zingo mado Dano, moroi ba
Mbazanaifanoka ia. (*Sangoeh. 13, 25*).
Ba ba mado Nafetali, ba imane : 23
Mado Nafetali, ba ni'aboesoi'ö fa'e-
boea dödö, ba no fahöna chöra
howehowoe Jehowa, asi ba tanö
tánö raja la'ochögö ! Ba ba mado 24
Gaseri, ba imane : Ja ono fondrege
nifahowoe'ö mado Gaseri ; ja ni'o-
masi'ö dalifoesöra ira, ba ndramoe-
oengöegö ba wanicha gahera ! Ja 25
si'öli ba tola gödomi, ba böi alö
wa'abölömi, götö wa'anooe nosomi !
Lö Lowalangi si mane Lowalangi 26
Jesoeroe andrö, sanörö banoea si

jaŵa ba wanolo ja'oegō, itōrō la-
woeo, ba lachōminia andrō. (*F. 32,*
27 *15*). Saŵatō Lowalangī, andrō, si lō
aetoe; ba ba da'e. tooe, ba ta'io-
nia si lō feboelō. No itimba nemali
28 fōnaoe, ba no imane: Hori! Ba no
ahono Ndraono Gizeraēli, lō hadia
ia, no tonia goemboe ma'oewoe Ja-
kobo, ba danō si no fahōna fache
ba ōsi nagoe, ba moroi ba mbanoea
jaŵa chōnia, ba mowōi namo. (*Jer.*
29 *23, 6*). **Ja'ahowoe ami, ja'ami Irao-
no Gizeraēli! Ha niha zi fagōlō-
gōlō chōmi? — Soi si mōna, i'be'e
Jehowa! Ja'ia mbaloese andrō,
fangorifioe, ba no si'ōlioē gōi ia, la-
chōmioe! Sangaloeloe chōoe dania
nemalioe, ba ōtōrō hili andrō chōra.**

FAZA 34.

I. Fa'amate Moze ba fogo'o ja'ia.

II. Fangalinia Josoea. Fa'eboea Moze.

1 I. **Ba mōi mijaŵa ba hili Nebo**
Moze, i'oroi ndraso Ndraono Moabi
andrō, isaŵa zoezoe hili Wisiga, ba
gamaoedoe Jericho; ba da'ō i'oro-
ma'ō chōnia danō ma'asagōrō Je-
howa, tanō Gileadi ba iroegi Dano,
2 (*F. 3, 27*), ba tanō mado Nafetali
ma'asagōrō ba tanō mado Geferaji
ba tanō mado Manase ba tanō
mado Joeda ma'afefoe, irege nasi
3 tanō ba gacchoela loeo, ba tanō
tānō raja ba daso Joridano, daso
mbanoea chorema andrō, Jericho,
4 iroegi Zoara. Ba imane chōnia Je-
howa: Da'ō danō andrō nifaboe'-

oegoe chō ndra Aberahamo, Iza'aki,
Jakobo, si no mōi ba hōloe ndra'o
chōra, wangoema'ō: Ba ma'oewoemō
dania oebe'e ia. No i'ila hōrōoe oe-
be'e, ba lō'ō sa ōroegi! (*Moz. I.*
12, 7). Ba mate Moze, enoni Jeho- 5
wa andrō, ba da'ō, ba danō Ndrao-
no Moabi andrō, itōrō niŵa'ō Je-
howa, ba iko'o ia ba ndraso ba 6
danō Ndraono Moabi, ba gamaoe-
dōe Mbeti-Weoro; ba lō sangila heza
so lcatōnia, iroegi ma'ōchō andre.
Ba 120 fache Moze, me mate ia, lō 7
sabōzi hōrōnia ba lō salō wa'abe'e-
nia. Ba la'c'esi Moze Iraono Gize- 8
raēli ba ndraso Ndraono Moabi a-
ndrō, tōloe ngafoeloe wongi wa'ara,
awena ahōwō mbongi wange'esi
Moze andrō,

II. **Ba fahōna Geheha fa'atoca-** 9
toea chō Josoea andrō, ono Noeni,
me no itoefa ia tangania Moze, ba
lafondrondrongo linia Iraono Gize-
zeraēli, la'o'ō goroiisa andrō, nibe'e
Jehowa chō Moze. (*Moz. IV. 27, 18*).
Ba lō'ō sa'ae maoso ba Ndraono 10
Gizeraēli zama'ele'ō si mane Moze,
ba zi fahoehoeo Jehowa, si fa'ila bawa
ira; (*Moz. II. 33, 11*); dali dandra 11
andrō fefoe ba ila'ila, nilaoenia, ni-
fatenge Jehowa ja'ia, ba danō Mi-
seraji, chō Wara'o ba ba mbanoea-
nia fefoe ba ba danōnia ma'asagōrō,
ba dali wa'abōlōnia andrō fefoe, si 12
tenga inōtō, ba fa'abe'enia andrō,
sata'oe ita, ni'oroma'ō Moze, ba za-
nehe Ndraono Gizeraēli fefoe.

Soera

J O S O E A

ANDRŌ.

FAZA 1.

I. Oroisa Lowalangi chō Josoea.

II. Oroisa Josoea ba zatoea mbanoea ba ba mado Roebeno ba ba mado Gado ba ba zi matonga mado Manase.

- 1 I. **Ba** me no mate Moze, enoni Jehowa andrō, ba imane Jehowa chō Josoea, ono Noeni, enoni Moze :
2 (*Moz. II. 33, 11*). No mate genonigoe Moze andrō, ba laboe sa'ae, ōtō Joridano andrō, ja'oegō ba banoea [goe] andrō fefoe, misaŵa danō andrō, nibe'egoe chōra, ba Ndraono Gizeraēli andrō. Dozi nahia nihoenndragō gahemi, ba no oebe'e chōmi, itōrō niŵa'ōgoe chō Moze. (*Moz. V. 11, 24*). I'otarai danō si mate ba hili Libano andrō, noemalō ba nidanō seboea andrō, Farati, tanō Ndraono Cheti andrō, ma'afefoe, ba iroegi ba nasi seboea andrō, mafi ba gaechoela loeo, ba tanōmi dania. Lō sabe'e moroi chōoe, gōtō wa'anaoe nosooe, si mane fanologoe Moze, si manō gōi wanologoe ja'oegō, lō oebōdado ba lō farōido chōoe.
6 (*Moz. V. 31, 6*). Ja'abōlō ndra'oegō, abe'e'ō dōdōoe, ōfaosa sa'ae dania tana ba niha andre danō nifa-boe'oegoe fahōloesa chō ndra toeara, ba wame'e chōra. Ha fa abōlō ndra'oegō ba fa abe'e dōdōoe, ba wamaigi folo'ō oroisa andrō fefoe, niŵa'ō genonigoe Moze andrō chōoe. Bōi hole'ō ndra'oegō, he ba gambōlō

ba he ba gahera, ena'ō mofozoe wolaoemō, gofoe heza mōi'ō (*Moz. V. 5, 32*). **Bōi aefa'aefa ba mbewsoe nōsi zoera goroisā andrō ba ōfa-toeotoe tōdōoe, bongi ma'ōchō, ena'ō ō'aloeli wolo'ō fefoe hadia ia nitanō ba zoera andrō, ba sōchi loaloea wolaoemō ba faloecha'ō zalōfō.** (*Sin. I, 2*). Tenga no oēŵa'ō chōoe : Ja'abōlō ndra'oegō, ja'abe'e dōdōoe ? Bōi ata'oe ndra'oegō ba bōi mangiwa dōdōoe, me si faofao chōoe Jehowa, Lowalangioe, gofoe heza ōsaŵa.

II. **Ba** ibe'e goroisā Josoea ba zatoea mbanoea, imane : Mitōrōi golombaseŵa, ba mimane ba zato : Mifaigi chōmi nifatō'ō ; tōloe bongi tō, ba mi'ōtō Joridano andrō, ba we'amōi ba dānō andrō ba ba wangochōgō nibe'e Jehowa, Lowalangimi, chōmi, ba wangai ja'ia. Ba mado Roebeno andrō ba ba mado Gado ba ba zi matonga mado Manase, ba imane Josoea : Mitōrō tōdōmi daroma li andrō, niŵa'ō genoni Jehowa, Moze, chōmi, me imane : Ahono ami ibe'e Jehowa, Lowalangimi, ibe'e chōmi danō andre. (*Moz. IV. 32, 20 b. t.*) Fo'omomi ba iraonomi ba oerifōmi andrō, ba acha torōi ba danō nibe'e Moze chōmi, ba zi tambai Joridano, tānō andre, ba ja'ami andrō, ba si mōi mijefo, mifa'anō ami, fōna dalifoēsōmi, dozi sabōlō, ba wanolo ja'ira, irege ahono dalifoēsōmi ibe'e Jehowa, si mane

- ja'ami, ba irege la'ochögö göi danö 6
 andrö, nibe'e Jehowa, Lowalangimi,
 chöra. Awena dania mangawoeli
 ami ba danö tána chömi, ba chömi
 sa'ae, nibe'e genoni Lowalangi a- 7
 drö, Moze, chömi ba zi tambai Jo-
 ridano, tánö ba gatoemboecha leoe.
 16 Ba latema li Josoea, lamane: Fefoe
 hadia ia, niwa'ömö chöma, ba ma'-
 o'ö, ba fefoe gofoe heza öfatenge
 17 ndra'aga, ba möiga. Si mane sibai
 nifondrongoma chö Moze, si
 manö göi mafondrongongo chöoe;
 ha fa itolo'ö Jehowa, Lowalangioe,
 18 si mane fanolonia Moze andrö. Dozi
 si lö edöna molo'ö oroisamö ba si
 lö mamondrongo lioe, fefoe hadia ia
 niwa'öoe, ba niboenoe. Hatö fa
 abölö ndra'oegö ba fa abe'e dödoe.

FAZA 2.

I. Tefatenge zamaoeze andrö ba
 mörö ira chö Rachaba andrö. II.
 I'orifi zamaoeze andrö Rachaba
 ba lafaboe'oa chönia lö laboenoe dania
 ia ba he si so jomo chönia, na la-
 halö chöra danö. III. Mangawoeli
 chö Josoea zamaoeze andrö.

- 1 I. Ba daroea ifatenga Josoea, ono
 Noeni andrö, niha, si möi zamaoeze,
 moroi ba Ziti, lö ifarongogö, ba
 imane: Mi'ae mifaigi danö andrö
 ba banoea Jericho! Ba möi ira ba
 laroegi jomo chö zohorö, ira alawe,
 Rachaba döi, ba mörö ira ba da'ö.
 (Mat. 1, 7. Hebr. 11, 31. Jak. 2, 25).
 2 Ba te'ombacha'ö chö razo Jericho,
 lamane: Hiza, no so niha, bongi,
 Iraono Gizeraéli, ba wamaoeze tanö.
 3 Ba ifatenge chö Rachaba razo Je-
 richo, imane chönia: Ohe tooe niha
 andrö, si no möi chöoe, baomoee,
 me no ba wamaoeze tanö fefoe möi
 4 ira. Ba ihalö niha andrö si daroea
 ira alawe andrö, ibini'ö, ba imane:
 Doehoe, no möi chögoe niha, ba lö
 5 oe'ila, he moroi ira. Ba me inötö
 lakoesi mbawa göli, me bongi, ba
 möi baero niha andrö; lö oe'ila,
 heza lasa'wa. Mita'ita'i migohi ira,
 ena'ö michamö! Ba no i'ohoe ja'wa 6
 ira ba dete nomo ba no ibini'ö barö
 döla daliö, nifa'anönia ba dete no- 7
 mo ja'wa. Ba lagohi ira banoea
 andrö, ba lala ba Joridano, ba götöna
 andrö; ba lakoesi mbawa göli, me
 no latörö solohi andrö.
 II. Ba lö si mörö ira na, ba möi 8
 ja'wa ndra alawe andrö ba dete
 nomo chöra. Ba imane ba niha 9
 andrö: Oe'ila, wa no ibe'e chömi
 danö andre Jehowa, awö wa no
 ihawoei ndra'aga fa'ata'oema ami,
 awö wa no atalö dödo niha ba
 danö fefoe, ba chömi andrö. Noa 10
 sa marongo, he wisa Jehowa wa-
 ngogo'öisi asi zoechoe andrö föna-
 mi, me aheta ami ba danö Mise-
 raji, ba hadia nilaoemi ba razo
 Ndraono Gamori andrö, si daroea,
 jefo Joridano, Sihona ba Ogi, nifa-
 kikomi. (Moz. II. 14, 21. Moz. IV.
 21, 24). Me marongo da'ö, ba atalö 11
 dödoema, ba samösa lö'ö sa'ae sa-
 be'e tödö, ba chömi andrö, me no
 Lowalangi ba mbanoea si ja'wa ba
 ba goeli danö si tooe Lowalangimi
 andrö, Jehowa. (Moz. V. 4, 39). Ba 12
 mi'ae ba hölöe sa'ae chögoe, ba chö
 Jehowa, wa mihachösi tödö zoroijö-
 mo namagoe fefoe, si mane fa'aha-
 chö dödoe ami, ba mibe'e chögoe
 dandra, wa tenga si falimo ami.
 Mi'orifi namagoe ba inagoe ba 13
 talifoesögoe matoea ba talifoesögoe
 alawe, awö dozi si faböbö chöra;
 böi mibe'e mate ndra'aga. Ba la- 14
 mane chönia niha andrö: Alacha
 aetoe nosoma salahimi! Na lö mi'-
 ombacha'ö we'amöima andre, ba lö
 zi lö mahachösi tödö ndra'oegö, na
 ibe'e chöma danö andre Jehowa, lö
 malimo'ö. Awena idada ira ba za- 15
 ndrela sinali, me no fasinga ba
 göli mbanoca nomonia; ba dete
 göli so nahiania. Ba imane chöra: 16
 Misa'wa hili, fa böi lachamö ami
 solohi andrö, ba mibini'ö ami, ba
 da'ö töloe bongi, irege mangawoeli
 zolohi andrö, ba awena dania mo-

17 fanō ami. Ba lamane chōnia niha andrō : Ba aefa ndra'aga ba hōloe andrō, ni'andrōe chōma [na lō ō'o'ō
 18 niwa'ōma chōoe]. Hiza, na maroegi danō, ba ōta'wi zinali sojo andre ba zandre-
 la, ba nidadamō ja'aga, ba ō'woeloi jomo chōoe ndra a-
 maee inaoe ba ira talifoesōoe, awō
 19 zoroijomo namaoe fefoe. Ba ha niha zanōrō ora, we'amōi tooe baolajama,
 ba balibalinia nosonia ba lō horō-
 ma, ba dozi soroedoe jomo chōoe, ba ja'aga zoloe'i noso, na so zom-
 20 bambajaja ja'ira. Ba na ō'ombacha'ō we'amōima andre, ba aefa
 gōi ndra'aga ba hōloe andrō, ni'-
 21 andrōe chōma. Ba imane : Ja'itōrō niwa'ōmi ! Ba i'efa'ō ira, ba mofanō
 ira. Ba ita'wi ba zandre-
 la zinali sojo andrō.
 22 III. Ba mofanō ira, laroegi hili ba la'iagō ba da'ō, tōloe bongi,
 irege no mangawoeli zolohi andrō ;
 ba la'aloēi ira solohi, ma'asara lala
 23 andrō, ba lō lasōndra. Ba mangawoeli niha andrō, si daroea, latoeeli
 hili, mōi ira mijefo chō Josoea, ono
 Noeni, ba ladoenōdoenō chōnia fefoe
 24 zō no faoeha ira. Ba lamane chō Josoea : No ibe'e ba dangada danō
 andrō ma'afefoe Jehowa ba noa
 gōi atalō dōdō niha ba danō fefoe
 ba chōda andre.

FAZA 3.

I. Iwa'ō li Josoea ba wangōtō Joridano. II. La'ōtō Joridano.

1 I. Ba ihoelō wongi wemaoso Josoea, ba laheta ira ba Ziti ba lar-
 roegimbewe Joridano, ja'ia ba Irao-
 no Gizeraēli fefoe, ba molombase
 2 ira ba da'ō, atō la'ōtō. Ba aefa tōloe bongi,
 ba latōrō golombase'wa
 3 satoea, la'wa'ō li ba zato, lamane : Na mi'ila
 dawōla gamaboe'oe-
 la li andrō chō Lowalangimi, Jehowa,
 ba ere andrō, ono Lewi, samabea ja'ia,
 ba milaboe, mirōi nahami ba mi'o'ō.
 4 Ba bōi mihatō'ō ami, mifo'otaloea,
 mato doea ngahōnō hela, nisoc'a.

Bōi fadege ami chōnia, ena'ō mi'ila
 lala nitōrōmi ; tenga sa ta'wa'ō, no
 mitōrō lala da'ō menewi ba me doea
 wongi. Ba imane Josoea ba zato :
 5 Mi'amoni, ilaoe sa'ae zahōlihōli dō-
 dō Jehowa, ba hoenōmi, mahemoloe.
 (Moz. II. 19, 10). Ba iwa'ō Josoea
 6 ba gere andrō, wangoema'ō : Mi-
 fabea dawōla gamaboe'oe-
 la li ba mi'owaōwaō fōna zato ! Ba la'-
 ohe dawōla gamaboe'oe-
 la li, mo-
 waōwaō ira fōna zato. Ba imane
 7 Jehowa chō Josoea : Ma'ōchō andre
 oebōrōgō wangeboea ja'ogō,
 ni-faigi Ndraono Gizeraēli, ena'ō la'-
 8 ila, wa oetolo ndra'ogō ; si mane
 fanologoe Moze mege. Ba be'e li
 sa'ae ba gere andrō, samabea ta-
 wōla gamaboe'oe-
 la li, ōmane : Na
 miroegi zinga nidanō Joridano, ba
 mibadoegō ami ba mbewe Joridano.
 Ba imane Josoea ba Ndraono Gize-
 9 raēli ; Mi'aine, ba mifondrongo
 li Lowalangimi Jehowa. Ba imane
 10 Josoea : Ba da'ō aboto ba dōdōmi so
 ba hoenōmi Lowalangi saoceri, ba
 ifofanō fōnami Ndrawa Gana'ana,
 Iraono Cheti ba Iraono Hewi ba
 Iraono Weresi ba Iraono Girigasi
 ba Iraono Gamori ba Iraono Jeboe-
 si. Hiza, mowaōwaō fōnami dawōla
 11 gamaboe'oe-
 la li andrō chō Zo'aja
 tanō ma'afefoe, ba wangōtō Joridano
 andrō. Ba mitoetoejoe chōmi niha,
 12 felendroea, ba mado Gizeraēli, sa-
 mōsa zamboea mado. Ba tobali da-
 13 nia, na tebato ba nidanō Joridano
 gahe gere andrō, samabea tawōla
 gamaboe'oe-
 la li andrō chō Jehowa,
 So'aja tanō ma'afefoe, ba aetoe ni-
 danō Joridano, idanō andrō, si ota-
 rai noeloe, tebato ia, hoelō mba'a-
 ba'a. (Sin. 114, 3).

II. Ba tobali me larōi nosera sato, 14
 ba wangōtō Joridano, awō gere a-
 ndrō, samabea tawōla gamaboe'oe-
 la li, sowaōwaō fōna zato, (Hal. zin.
 7, 45), ba me laroegi Joridano 15
 samabea tawōla, me lahoendragō
 zinga nidanō ere andrō samabe'a

tawōla (ba no falawoe fefoe ngōfi
 16 Joridano, gōtō mbaŵa wamasi), ba
 tebato nidanō, si otarai noeloe;
 ahono, hoelō mba'aba'a, arōoe sibaï,
 ba ngai Gadamo, banoea andrō ba
 zi tambai Zarata, ba soloeaha 'mi-
 jōoe ba ziloea'asi ba zalo'o tanō,
 siloea'asi sasi'asi andrō, ba aetoe
 manō. Ba la'ōtō sato, ba gamaoe-
 17 doe Jericho. (*Sin. 66, 6*). Ba la'ia-
 gō manō daloe Joridano ere andrō
 samabea tawōla gamaboe'oeala li a-
 ndrō, chō Jehowa, no otoefo naha
 gahera; ba la'ōtō Iraono Gizeraēli
 fefoe, no otoefo, irege no aloea la'-
 ōtō Joridano, dozi ira.

FAZA 4.

I. Tohoetohoe wangōtō Joridano.

II. Latanō gowe, tandra.

1 I. Ba me no aloea la'ōtō Joridano
 sato, ba imane Jehowa chō Josoca :
 2 Mitoeoejoe niha ba zato, felendroea,
 3 samōsa zamboea mado, ba miŵa'ō
 lichōra, mimane: Mihalō chōmi gara,
 felendroea, ba da'e, ba daloe Jori-
 dano, ba naha andrō, ba zi so gere
 andrō mege, ba mi'ohē mijefo ba
 mitoe'ō tooe ba golombaseŵa, ba
 4 zi mōrō ami bongi. Ba hoemede
 Josoea ba niha andrō si felendroea,
 nihonogōinia ba Ndraono Gizeraēli,
 5 samōsa zamboea mado, ba imane
 chōra Josoea: Mi'ae mijefo, mi'owa-
 ŵaō fōna dawōla gamaboe'oeala li
 chō Lowlangimi, Jehowa, ba daloe
 Joridano, ba mihare'ō ba galisimi
 gara, samboea zamōsa, ena'ō i'ohi-
 a'ō wa'oja mado Ndraono Gizeraēli,
 6 ena'ō tobali tandra ba chōmi. Na
 lasfoe dania iraonomi, na lamane :
 7 Hadia goena gara andre ? Ba mima-
 ne chōra : Me no aetoe nidanō Jo-
 ridano fōna dawōla gamaboe'oeala
 li chō Jehowa ; me lafatōrō ba Jori-
 dano, ba aetoe nidanō Joridano ;
 ba tandra gara andre, fa bōi olifoe
 Ndraono Gizeraēli, iroegi zi lō aetoe.
 8 Ba la'o'ō da'ō Iraono Gizeraēli, si
 mane niŵa'ō Josoea, lahalō gara,

felendroea, ba daloe Joridano, si
 mane niŵa'ō Jehowa chō Josoea,
 i'ohia'ō wa'oja mado Ndraono Gize-
 raēli ; ba la'ohē mijefo ba golomba-
 seŵa ba latooe'ō tooe ba da'ō. Ba
 9 felendroea ifatanō'ō kara Josoea ba
 daloe Joridano ba naha andrō, ba
 zi so gere andrō mege, samabea
 tawōla gamaboe'oeala li, ba lō teboe-
 lō ba da'ō, irege ma'ōchō andre.
 Ba la'ia-gō dōdō Joridano ere andrō,
 10 samabea tawōla gamaboe'oeala li,
 irege no awai fefoe ni'oroi'ō Jeho-
 wa, niŵa'ō ba zato, dali goroiisa
 Moze andrō chō Josoea. Ba la'aliogō
 ira sato, we'amōi mijefo. Ba me no
 11 dozi la'ōtō sato, ba lafa'ōtō gōi
 dawōla gamaboe'oeala li chō Jehowa
 cre andrō, la'ia-gō fōna zato. Ba mōi
 12 mijefo mado Roebeno ba mado
 Gado ba si matongā mado Manase
 andrō, nifa'oli fōna Ndraono Gize-
 raēli, si mane niŵa'ō Moze chōra.
 Mato ōfa woeloe ngahōnō zabōlō,
 13 sowadōwaō fōna Jehowa, ba wanoeŵō
 ba ndraso ba Jericho andrō. Me loeo
 14 da'ō i'ebōea'ō Josoea Jehowa, fōna
 Ndraono Gizeraēli fefoe, ba la'ata-'
 oefi ia, si mane fangata'oeifira Moze
 mege, gōtō wa'anaoe nosonia. Ba
 15 hoemede Jehowa chō Josoea, imane :
 16 Ŵa'ō ba gere andrō, samabea tawō-
 la gamaboe'oeala li, ndrāmōi mijaŵa
 moroi ba Joridano. Ba ibe'e li Jo-
 17 soea ba gere andrō, imane : Mi'ae
 mijaŵa moroi ba Joridano ! Ba to-
 18 bali, me mōi mijaŵa gere andrō,
 samabea tawōla gamaboe'oeala li chō
 Jehowa, moroi ba daloe Joridano,
 me lahoendragō zabe'e tanō ahe
 gere andrō, ba mangawoeli ba na-
 hania nidanō Joridano, moloeaha,
 si mane menewi ba si mane me doea
 wongi, ilawoei ngōfi fefoe.

II. Ba mōi mijaŵa, ira moroi ba 19
 Joridano ba zi mewoeloe ba mbaŵa
 si fōfōna, ba molombase ba Giligala,
 ba nola, tánō ba gatoemboecha loeo
 i'otarai Jericho. Ba kara andrō si 20
 felendroea, ni'ohera moroi ba

Joridano. ba ifatan'õ Josoea, ba
 21 Giligala. Ba imane ba Ndraono Gize-
 raëli : Na lasofoe dania chõ namara
 iraonomi, na lamane : Hadia goena
 22 gara andre ? (*Moz. V. 6, 20*). Ba
 mi'ombacha'õ ba ndraonomi, mi-
 mane : Tanõ sabe'e lala Ndraono
 Gizeraëli, me latõrõ Joridano a-
 23 ndrõ, me no i'ogo'õisi nidanõ Jori-
 dano Lowalangimi, Jehowa, fõnami,
 irege no mi'õtõ, si mane folaoe Lo-
 walangimi, Jehowa, ba nasi zoechoe
 andrõ, ni'ogo'õisia fõnama, irege
 24 no ma'õtõ, (*Moz. II. 14, 21*), ena'õ
 aboto ba dõdõ niha ba goeli dãnõ
 fefoe danga Jehowa andrõ, he wisa
 wa'abõlõnia, ena'õ la'ata'oe fi Lowa-
 langira Jehowa, si lõ mamalõmalõ.

FAZA 5.

I. Fa'ata'oe Ndrawa Gana'ana,
 me so Ndraono Gizeraëli. II. Fa-
 moto Iraono Gizeraëli. III. Fasa. Õ
 ba danõ. IV. Solohe sanoewõ andrõ,
 chõ Jehowa.

1 I. Ba tobali me larongo razo
 Ndraono Gamori fefoe, jefo Jorida-
 nõ, fãnõ ba nasi, ba razo Ndrawa
 Gana'ana, si hene asi wa no i'ogo'-
 õisi Jehowa nidanõ Joridano fõna
 Ndraono Gizeraëli, irege no la'õtõ,
 ba atalõ dõdõra ba lõ'õ sa'ae fa'a-
 be'e dõdõ chõra, ba Ndraono Gize-
 raëli. (*Moz. II. 15, 15*).

2 II. Ba me loeo da'õ, ba imane
 Jehowa chõ Josoea : Fazõchi chõoe
 wõrõgi kara, ba foeli boto Ndraono
 3 Gizeraëli, zamoeza tõ. Ba ifazõchi
 chõnia wõrõgi kara Josoea, ba iboto
 Ndraono Gizeraëli ba gahe hilihili
 4 Garolati. Ba da'e mbõrõ, wa iboto
 ira Josoea : Fefoe niha, saheta mege
 ba danõ Miseraji, ira matoea, fefoe
 zabõlõ, ba no mate ba danõ si mate
 andrõ, ba lala, me la'otarai danõ
 5 Miseraji. Noa sa moeboto ira, dozi
 ira, saheta andrõ. Ba dozi si toe-
 mboe ba danõ si mate, ba lala, me
 la'otarai danõ Miseraji, ba lõ moe-
 6 boto. Õfa woeloe fache sa'ae mo-

waõwaõ Ndraono Gizeraëli ba danõ
 si mate andrõ, irege no ahori fefoe
 niha sabõlõ, saheta mege ba danõ
 Miseraji, me lõ lafondrongo li
 Jehowa ; da'õ mbõrõ wa fahõloe
 chõra Jehowa, lõ tola la'ila danõ
 andrõ, si mõi ba hõloe Jehowa chõ
 ndra toeara, ba wame'e chõda, tanõ
 si falawoe soesoe ba wẽ wani (*Moz.*
IV. 14, 22). Ba onora andrõ, ba 7
 i'e'eboea, fangalira ; da'õ niboto
 Josoea, me no si lõ moeboto ; lõ'õ
 sa moeboto ba lala mege. Ba me 8
 no ahori moeboto ira ba la'iagõ
 golombasewa, irege dõhõ wa'afõchõ.
 Ba imane Jehowa chõ Josoea : Ma'- 9
 õchõ andre no oeheta chõmi wa'aila
 andrõ, si otarai danõ Miseraji. Ba
 labe'e tõi naha andrõ Giligala (fa-
 magaõlõ), iroegi ma'õchõ andre.

III. Ba molombase Ndraono Gi- 10
 zeraëli ba Giligala ba lalaoe wasa
 andrõ, ba zi meweleõfa, ba ndraso ba
 Jericho andrõ. Ba la'ã mboea danõ, 11
 me sara wongi aefa wasa, roti si
 lõ moe'aisõni ba bõra nifakoë, me
 loeo da'õ. (*Moz. II. 12, 39*). Ba te- 12
 bato „mana” andrõ, me sara wongi
 aefa da'õ, me la'ã mboea danõ, ba
 lõ'õ sa'ae „mana” ba Ndraono Gi-
 zeraëli, ba la'ã mboea danõ Gana'-
 ana, ba ndrõfi andrõ.

IV. Ba me so ba zinga Jericho 13
 Josoea, ba ifaõga hõrõnia, ifachõlõ
 ia, ba hiza niha ba gamaoedonia,
 sara wõda, si no idõni, ba danga-
 nia. Ba i'ondrasi ia Josoea, imane
 chõnia : Hadia, awõma ndra'oegõ,
 ma awõ nemalima ? (*Moz. II. 23,*
23). Ba imane : Tenga, solohe sa- 14
 noewõ andrõ, chõ Jehowa, ndra'-
 odo ; awena si'ai sodo. Ba ifalõgoe
 tooe ia Josoea ba danõ mangaloeloe
 ia chõnia, imane chõnia : Hadia ni- 15
 wã'õ Doea chõ genoninia ? Ba ima-
 ne solohe sanoewõ andrõ, chõ Je-
 howa, chõ Josoea : Heta mbadaga-
 heoe ba gahemõ, me no ni'amoni'õ
 naha andrõ, ba zi so'õ. Ba i'o'õ
 da'õ Josoea (*Moz. II. 3, 5*).

FAZA 6.

I. Lasowō Jericho. II. Atoe'a
ira ba (Jericho ba) ladoedogō.

1 I. **Ba** no ladoehō mbawa gōli Je-
richo, no moekoesi fōna Ndraoño
2 Gizeraēli, lō si mōi baero ba lō si
mōi mijomo. Ba imane Jehowa chō
3 Josoea : Hiza, no oebe'e ba dangaoe
Jericho andrō, fabaja razora, niha
4 sabōlō andrō. Ba mihene gōli mba-
noea, dozi sabōlō, mifasoei zamoeza;
5 ōnō ngaloeo ōlaoe zi manō. Ba
dafitoe gere solohe torofe seboea li,
6 fitoe, fōna dawōla gamaboe'oela li.
Ba na loeo si fitoe, ba mewitoe mi-
7 fasoei mbanoea ba ndramoelaoe
dorofe ere andrō. Ba na lalaoe do-
8 rofe, na mirongo linia, ba ndramoe'-
abōlōgō we'ao sato fefoe, ba adoedoe
9 gōli mbanoea ba ndramoesawō sato,
jamoedōlō ia zamōsana. Ba hoemedē
10 ba gere andrō Josoea, ono Noeni,
imane chōra : Mifabea dawōla gama-
11 boe'oela li ! ba dafitoe gere solohe
torofe seboea li fitoe, fōna dawōla
12 gamaboe'oela li chō Jehowa. Ba la-
mane ba zato : Milaboe, mifasoei
mbanoea ba la'ia gō fōna dawōla
gamaboe'oela li chō Jehowa si no
mangarō. Ba me no ibe'e li ba zato
Josoea, ba mangefa gere andrō, si
dafitoe, solohe torofe andrō, seboea
li, si fitoe, fōna Jehowa, ba lalaoe
dorofe, ba lafago'ō chōra dawōla
gamaboe'oela li chō Jehowa. Ba
mowaōwaō fōna gere andrō, samolī
torofe, zi no mangarō andrō, ba
sato, ba la'o'ō dawōla gamaboe'oela
li ba lō la'etoe'ō wolaoe torofe. Ba no
ibe'e li Josoea ba zato, no imane :
Bōi mi'ao, bōi mifarongogō limi,
samboea li bōi aefa ba mbewemi,
iroegi loeo oe'wa'ō chōmi : Mi'ao !
awena dania moe'ao ami. Ba lafa-
tōrō dawōlagamaboe'oela li, lafasoei
mbanoea zamoeza, ba laroegi golo-
mbase'wa ba mōrō ira ba da'ō. Ba
ihoelō wongi wemaoso Josoea ba
lafabea dawōla gamaboe'oela li chō

Jehowa ere andrō. Ba ere andrō si 13
dafitoe, solohe torofe andrō seboea
li, si fitoe, fōna dawōla gamaboe'-
oela li chō Jehowa, ba fadoro lalaoe
dorofe, ba mowaōwaō fōnara si no
mangarō andrō ba sato fefoe, ba
la'o'ō dawōla gamaboe'oela li chō
Jehowa ba lō aetoe wolaoe torofe.
Ba mahemoloe ō, ba lafoeli lafasoei 14
mbanoea, zamoeza, ba mangawoeli
ira ba golombase'wa. Ba ōnō nga-
laoe lalaoe zi manō.

II. **Ba** me loeo si fitoe, ba la- 15
hoelō wongi wemaoso, me afoesi
wali, ba lafasoei mbanoea, si manō
zoei, mewitoe ; ha me loeo da'ō
wa mewitoe lafasoei mbanoea. Ba 16
ba zi mewitoe, me no lalaoe dorofe
ere andrō, ba imane Josoea ba
zato : Milaoe moe'ao, noa sa ibe'e
ba dangami mbanoea andre Jeho-
17 wa ! Ba salacha mbanoea andre,
ja'ia ba si so bacha fefoe, chō Je-
howa ; ha Rachaba andrō, sohorō
andrō, ni'orifi, ja'ia ba sorodoe
jomo chōnia fefoe ; me no ibini'ō
zinenge andrō, nifatengeda. Ba bōi 18
mibabaja zalacha andrō, ma dania
lō mi'amonī'ō, ma mihalō zalacha
andrō ōsa, ba mibali'ō salacha go-
lombase'wa Ndraono Gizeraēli ba
mifobōrō wa'atekiko. Ba fefoe wirō 19
ba ana'a ba fefoe wakake tōla ba
fakake si'ōli, ba ni'amonī'ō .chō
Jehowa ; ba girōgirō andrō .chō
Jehowa labe'e. Ba moe'ao zato ba 20
lalaoe dorofe. Ba tobali melarongo
li dorofe sato, ba la'ebōea'ō lira
we'ao, ba adoedoe gōli, ba la-
sawō gōli sato, idōlō manō ia za-
mōsana, ba ato'e'a ira ba mbanoea.
(*Heb.* 11, 30). Ba lalacha'ō fefoe zi 21
so ba mbanoea bacha, i'otarai ndra
matoea, noemalō ba nūra alawe, ba
i'otarai nono matoea, noemalō ba
zi no tohare hoewa ba ba zawi ba
ba mbiribiri ba ba galide, la'ō'ōtō
fōda. (*Moz.* V. 20, 13). Ba imane 22
Josoea ba niha andrō, si daroea,
si mōi no, ba wamaoeze tanō :

- Mi'ae ba nomo ndra alawe andrō, sohorō andrō, ba mi'ohē tooe ndra alawe andrō, awō fefoe dāna chōnia, si mane fahōloesami chōnia.
- 23 Ba mōi nono matoea andrō, samaoeze andrō, la'ohē tooe Rachaba andrō ba amania ba inania ba ira talifoesōnia, awō fefoe zi so chōnia, si samba omo ja'ira, la'ohē baero ba lafa'aso baero, fōna golomba-sewa Ndraono Gizeraēli. Ba banoea andrō, ba latoenoe alitō, fabaja ōsinia fefoe; ha firō ba ana'a ba fakake tōla ba fakake si'ōli nibe'e ba naha girōgirō ba nomo Jehowa.
- 24 Ba Rachaba andrō, sohorō andrō, ba soroijomo namania fefoe, awō fefoe dāna chōnia, ba i'orifi Josoea. Ba ba Ndraono Gizeraēli so ia, iroegi ma'ōchō andre, me no ibini'ō zinenge andrō, nifatenge Josoea, ba wamaoeze Jericho andrō. Ba i'ohē ira ba hōloe Josoea, me loeo da'ō imane: Ni'elifi chō Jehowa niha si maoso ba wanaroe'ō banoea andre, Jericho andre! Ja mate nononia si a'a, na ibe'e tooe dojo ba ononia si achi, na ibe'e doehōdoehō mbawa gōli! (*Raz. I. 16, 34*). Ba itolo Josoea Jehowa ba hoemōngō doeriania ba danō ma'asagōrō.
- 25
- 26
- 27

FAZA 7.

I. Fanagō Nachano andrō. II. Loealoania wa tebai lala'wa mbanoea Ga'i andrō. III. Fangandrō Josoea ba fanema Lowalangi li. IV. Teboka wanagō andrō ba tehoeke Nachano.

- 1 I. Ba noemalō danga Ndraono Gizeraēli ba zalacha andrō, ihālō zalacha Achano, ono Charimi ono Zabadi ono Zera, mado Joeda. Ba mofōnoe Jehowa ba Ndraono Gizeraēli. (*F. 22, 20*).
- 2 II. Ba ifatenge niha Josoea, moroi ba Jericho, ifatenge ba Ga'i, ba ngai Mbeti Avena, tānō ba gatoomboechea loeo i'otarai Mbetiēli, imane chōra: Mi'ae misi ja'wa ba mifae-
- zei danō. Ba mōi misi ja'wa niha andrō, ba wamaoeze tanō. Ba lafoeli ira chō Josoea, lamane chōnia: Alacha lō ahori mōi misi ja'wa niha! Na mato doea ngahōnō, irege tōloe ngahōnō, zi mōi misi ja'wa, ba wanoewō A'i andrō. Bōi fakao zato fefoe; lō'ō sa atotō ira. Ba mōi misi ja'wa ira, mato tōloe ngahōnō niha, ba te'ala ira labe'e banoea Ga'i andrō. Ba mato tōloe ngafoele a ōnō laboenoe chōra banoea Ga'i ba lagohi ira baero mbanoea, iroegi Zabari ba lalaoe chōra ba zanaere hili. Ba amaedola zangoeloe dōdō zato, timba zi tobali idanō.
- III. Ba isikanoechania Josoea, ifalōgoe tooe ia ba danō, fōna dawōla gamaboe'oele li chō Jehowa, iroegi bongi, ja'ia ba satoea Ndraono Gizeraēli, lalaoe gawoegawoe ba hōgōra. Ba imane Josoea: He So'aja, Jehowa, hadia wa no ōfa'ōtō ba Joridano niha andre, ba wame'e ba danga Ndraono Gamori ja'aga, ba wamakiko ja'aga? Ena'ō na ahono dōdōma mege ba na ma'ia'og manō jefo Joridano! Fondrondrongo, So'aja! Hadia ni'wa'ōgoe, me no labali'ō ira foeri Iraono Gizeraēli, fōna nemalira? Ba larongo dania Dawa Gana'ana, dozi soi ba danō andre ba lafa'oe'oe ndra'aga ba lahori ba danō motōi ja'aga, ba he ōwisa ba dōimō andrō, seboea andrō? Ba imane Jehowa chō Josoea: Faoso, hana wa no ōfalōgoe tooe ndra'oegō? No mamazōchi horō Ndraono Gizeraēli, no lasawō gamachoitā andrō chōgoe, nifachoi-goe chōra; noa sa lahalō zalacha andrō ōsa; noa sa managō ba no labini'ō na; noa na'i labini'ō barō gamagamara. Ba tebai lala'wa nemalira Iraono Gizeraēli; labali'ō ira foeri fōna nemalira, me no tobali salacha ira. Lō'ō sa'ae oetolo ami, na lō miheta ba chōmi zalacha andrō. Faoso, famoni ira fefoe, ō- mane: Mi'amoni, irege mahemoloe!
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13

Imane sa Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli : No so ba chõmi zalacha, ja'ami Iraono Gizeraëli ; tebai mila'wa nemalimi, irege no miheta ba chõmi zalacha andrõ. (*Moz. II. 14, 19, 10*). Ba mi'ondrasi, si hoelõ wongi, samboesamboea mado ; ba mado andrõ, si gõna chõ Jehowa, ba ndramoe'ondrasi, sarasara daha ; ba si sara daha andrõ, si gõna chõ Jehowa, ba la'ondrasi, sambasamba omo ; ba si samba omo andrõ, si gõna chõ Jehowa, ba la'ondrasi samõsamõsa. Ba si gõna dania ba zalacha andrõ, ba nitoenoe ba galitõ, ja'ia ba si so chõnia fefoe, bõrõ me no isawõ nifachoi Jehowa. ba me no ifazõchi horõ ba Ndraono Gizeraëli.

16 IV. Ba ihoelõ wongi wemaoso Josoea, i'wa'õ la'ondrasi Iraono Gizeraëli, samboesamboea mado, ba

17 gõna mado Joeda. Ba i'wa'õ la'ondrasi daha mado Joeda, ba gõna ma'oewoe Zera. Ba i'wa'õ la'ondrasi ma'oewoe Zera samõsamõsa, ba

18 gõna Zabadi. Ba i'wa'õ la'ondrasi si samba omo ja'ira, samõsamõsa, ba gõna Nachano, ono Charimi ono

19 Zabadi ono Zera, mado Joeda. Ba imane Josoea chõ Nachano : He onogoe, fosoemange Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli, ba soeno ia ba ombacha'õ chõgoe nilaoemõ,

20 bõi bini'õ chõgoe. Ba itema li Josoea Achano, imane : Si ndroehoe, no oefazõchi horõ chõ Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli, da'oe'ombacha'õ zilalõ dangagoe : No oe'ila ba nihalõda andrõ mbaroe seboea, baroe Zineara, si söchi, ba firõ, doea ngaotoe ba roefia ba samboea wamachai mbaroe. ana'a, lima woele roefia fanimba, ba teroe dõdõgoe, ba oehalõ, ba hiza, no moebini'õ barõ danõ, ba daloc nose

22 chõgoe, fabaja firõ andrõ. Ba ifatenge zinenge Josoea, ba fagohi da'õ, lasa'wa nose, ba hiza, no moebini'õ ba nose chõnia, fabaja firõ andrõ.

Ba lahalõ ba da'õ baose ba la'ohe 23 chõ Josoea ba ba Ndraono Gizeraëli fefoe, latooe'õ tooe fõna Jehowa. Ba ihalõ Josoea Nachano a- 24 ndrõ, ma'oewoe Zera, awõ wirõ andrõ, awõ mbaroe, awõ wamachai mbaroe andrõ, ba ononia mateoa ba ononia alawe, fabaja sa'winia ba kalidenia, ba biribirinia, ba osenia, awõ fefoe hadia ia zi so chõnia ; ba fao Ndraono Gizeraëli fefoe ; la'ohe mija'wa ba ndraso Nachori. Ba imane Josoea : Ha lõ atekiko 25 ndra'aga õbe'e ! Jamoefakiko ndra'oegõ Jehowa, ma'õchõ ! Ba lateboe kara ia Iraono Gizeraëli fefoe ba latoenoe ira ba lahawoei kara. Ba 26 oja la'owoeloi kara, baloebaloenia, iroegi ma'õchõ andre. Awena alõ wõnoe Jehowa, sabõlõbõlõ. Andrõ lab'e'e tõi naha andrõ ndraso Nachori, iroegi ma'õchõ andre. (*Hos. 2, 15*).

FAZA 8.

I. Fa'oneche Josoea ba mbanoea Ga'i andrõ. II. Atoe'a ira ba Ga'i. Ladoeodogõ mbanoea Iraono Gizeraëli. III. Naha wame'e soemange ba hili Gebala, famahewoe'õ ba fangelifi.

I. Ba imane Jehowa chõ Josoea : 1
Bõi ata'oe ndra'oegõ ba bõi atalõ dõdõoe. Ohe zabõlõ fefoe ba laboe, ae misija'wa ba Ga'i. Hiza, no oebe'e ba dangaoe razo Ga'i andrõ, awõ mbanoeania, awõ danõnia. (*Moz. I. 15, 1 b. t.*). Ba õlae ba mbanoea 2
Ga'i ba chõ razora nilaoemõ ba Jericho ba chõ razora ; ba hadia nisõndrami chõra ba oerifõra, ba hana na mihalõ chõmi. Ba õfate- nge õsa, niha, samini'õ ja'ira ba gero mbanoea. (*Moz. V. 20, 14*). Ba 3
maoso Josoea, awõ zabõlõ fefoe, ba we'amõ misija'wa ba Ga'i. Ba itoe- toejoe zi tõloe ngafoeloe sabolõ Jo- soea ba ifatenge, ba zi bongi. Ba 4
ibe'e li chõra, imane : Si tobini dania ami ba gero mbanoea ; bõi arõoe ami ba ngai mbanoea ba

- 5 si te'anō manō ami fefoe. Ba ja'odo, awō fefoe zi fao chōgoe, ba mahatō'ō ndra'aga ba mbanoea; ba na mōi ira baero, si mane no, ba wangondrasi ja'aga, ba moloi
- 6 ndra'aga. Ba lagohi dania ndra'aga, irege no aefa ira ba mbanoea mabe'e; lamane sa dania dōdōra : moloi ira, si mane ba zi fōfōna
- 7 mege. Ba moloi manō ndra'aga. Ba so dania ami, moroi ba mbini-mbini andrō, ba atoe'a ami ba mbanoea mibe'e; Jehowa, Lowa-
- 8 langimi, zame'e ba dangami. Ba na no atoe'a ami mibe'e, ba migoele'ō galitō ba mbanoea andrō. Mi'ō'ō niwa'ō Jehowa. Hiza, no oebe'e li
- 9 chōmi! Ba i'efa'ō ira Josoea, ba lasa'wa mbinimbini andrō, la'ia-gō gotaloeara Mbetiēli Ga'i, tánō ba gaechoela loe i'otarai Ga'i. Ba lō
- 10 aefa Josoea ba zi mōi manowō, ba zi bongi andrō. Ba ihoelō wongi Josoea wamōfō'ō sanoewō, ba isa'wa misi ja'wa Ga'i, awō zatoea Ndraono
- 11 Gizeraēli, la'ia-gō fōna zanoewō. Ba dozi sabōlō, awōnia, ba fao misi ja'wa, lahatō'ō ira, laroegi gamae-doe mbanoea, ba molombase ira
- 12 tánō jōe, i'otarai Ga'i, daso ba gotaloeara Ga'i. Awena ifōfō'ō niha, mato lima ngahōnō, ba ifatenge ba mbinimbini andrō, ba gotaloeara Mbetiēli Ga'i, tánō ba gaechoela
- 13 loe, i'otarai mbanoea. Ba dozi sanoewō, sabōlō fefoe, jōe mbanoea, awō zi somoroi foeri, ba fafa'ese tánō ba gaechoela, i'otarai mbanoea. Ba Josoea, ba isa'wa daloe ndraso, ba zi bongi andrō.
- 14 II. Ba me i'ila da'ō razo Ga'i, ba la'ali-gō banoea Ga'i, lahoelō wongi, wangondrasi Iraono Gizeraēli, ba wasōndrata ena'ō, razo awō zabōlō chōnia fefoe ba naha nihonogōi, fōnafōna zalo'o. Ba lō i'ila, wa no so zi tobini tánō ba gaechoela, i'otarai
- 15 mbanoea. Ba lab'e ni'alani ira Josoea ba Iraono Gizeraēli fefoe, moloi ira, lasa'wa danō si mate. Ba
- la'oro'i'ō fefoe zi so jomo ba mbanoea na, ba wolohi ja'ira, ba lagohi Josoea, ba arōe aefa ira ba mbanoea. Ba samōsa lō si tosai ba Ga'i
- 17 ba ba Mbetiēli, si lō mōi ba wolohi Iraono Gizeraēli, ba lō'ō sa moe-koesi mbawa gōli mbanoea foerira, ba lagohi Ndraono Gizeraēli. Ba
- 18 imane Jehowa chō Josoea : Oro'ō doho, si so ba dangae, ba Ga'i andrō; oebe'e, sa'ae ba dangae! Ba i'oro'ō Josoea doho andrō, si so ba dangania, ifaeoegō Ga'i. Ba
- 19 la'ali-gō ira si tobini andrō, larōi nahara, foelōi ira, me i'oro'ō danga Josoea, lasa'wa mijomo, atoe'a ira; ba lada'ida'i wogoele'ō alitō. Ba me
- 20 labali'ō ira foeri banoea Ga'i no mege, ba la'ila mija'wa zimbo mbanoea andrō, ba atata dōlara, tebai moloi ira, heza gōi lasa'wa ena'ō. Ba si no moloi andrō, sana'wa tanō si matc ba labali'ō ira foeri ba zolohi andrō. Ba la'ila ira Josoea
- 21 ba Iraono Gizeraēli fefoe wa no atoe'a ba mbanoea zi tobini andrō, awō zimbo mbanoea mija'wa, ba lafoeli ira, ba fasōndra ba mbanoea Ga'i andrō. Ba lafaondragō ira si
- 22 so jomo ba mbanoea, tobalitolazi ira ba gotaloea Ndraono Gizeraēli, so moroi fōna ba so moroi foeri. Ba la'ō'ōtō toe, irege samōsa lō si tosai, soloi ena'ō ba saeri. Ba razo Ga'i
- 23 andrō ba lara'oe aeri ba la'ohē chō Josoea. Ba me no ahori laboenoe
- 24 Iraono Gizeraēli mbanoea Ga'i andrō, solohi ja'ira mege, baero ba mbanoea, ba danō si mate, me no ahori mate ba mbawa zi'ōli, irege samōsa lō si tosai, ba mangawoeli ba Ga'i Ndraono Gizeraēli fefoe ba laboenoe zi so jono ba mbanoea. Ba toballi felendroea ngahōnō zi mate, me loe da'ō ira matoea ba ira alawe, banoea Ga'i andrō fefoe. Ba lō ibō-
- 26 da dangania Josoea wangoro'ō toho no mege, irege no ahori tefakiko mbanoea Ga'i andrō. Ha oerifōra
- 27 ba hadia ia nisōndrara ba mbanoea,

- ba lalahō chōra Iraono Gizeraēli, dali niwā'ō Jehowa, oroisania chō
- 28 Josoea. Ba ifatoenoe'ō Ga'i Josoea, labali'ō adoedoela si lō mamalō-malō, tanō si mate, iroegi ma'ōchō,
- 29 andre. Ba ifatawī'ō ba dōla geoe raze Ga'i, iroegi tánō owi. Ba me aechoe loeo, ba iwā'ō Josoea, laheta ba dōla geoe mbotonia, ba latibo'ō baero mbanoea ba lahōna gara baloebaloenia; iroegi ma'ōchō andre. (*Moz. V. 21, 23*).
- 30 III. Ba ifazōchi naha wame'e soemange Josoea chō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba hili
- 31 Gebala, i'o'ō niwā'ō genoni Jehowa andrō, Moze, ba Ndraono Gizeraēli, nitanō ba zoera goraisa andrō chō Moze: naha wame'e soemange kara si lō moetoto, si lō moefatōrō fakake si'ōli, ba labe'e zoemange nitoenoe chō Jchowa, ba detenia ba lataba zoemange fangorifi. (*Moz. II. 20, 25. Moz. V. 27, 4*). Ba isoera
- 32 ba da'ō ba dete gara goraisa Moze andrō, nisoerania ba Ndraono
- 33 Gizeraēli. Ba dozi Iraono Gizeraēli ba satoeara ba koemandroe ba sangoehoekoe, ba no lafatambai dawōla gamaboe'oela li, no fangai ba gere ono Lewi andrō, samabea tawōla gamaboe'oela li chō Jehowa, he niha bō'ō, ba he madora, matonga tánō ba hili Garisi ba matonga tánō ba hili Gebala, la'o'ō niwā'ō genoni Lowalangi andrō, Moze, fōna, ba wamahowoe'ō mado Gizeraēli.
- 34 (*Moz. V. 27, 12*). Ba noa da'ō, ba ibaso [Josoea] fefoe daromali orisa andrō, famahowoe'ō ba fangelifi, dali sibai zi so ba zoera goraisa
- 35 andrō. Samboea li lō'ō, niwā'ō Moze, si lō ibaso Josoea ba Ndraono Gizeraēli fefoe, sorocdoe, ba he ba ndra alawe ba he ba ndraono ba he ba niha bō'ō, si no fao chōra.

FAZA 9.

- I. Lafabōbō ira raze Ndrawa Gana'ana, ba wanimba Josoea. II. Fa'oneche mbanoea Gibeona andrō; fawoe'oesa li chō Josoea. III. Teboka walimosa andrō; labe'e sawoejoe mbanoea Gibeona andrō.
- I. Ba melarongo da'ō raze fefoe, 1 jefo Joridano, ba hili ba ba zalo'o ba si hene asi seboea fefoe irege tánō ba hili Libano, Dawa Cheti andrō ba Iraono Gamori ba Dawa Gana'ana ba Dawa Weresi ba Dawa Hewi ba Dawa Jeboesi, ba la'oroedoe-gō ira, ha sara dōdō, ba wanimba Josoea ba Iraono Gizeraēli.
- II. Ba larongo banoea Gibeona 3 andrō hadia nilaoe Josoea ba Jericho ba ba Ga'i. Ba la'oneche'ō gōi, 4 maoso ira, lafatō'ō gōra ba lala, si'e satoea labe'e ba hoeloe galidera, awō naha nagoe satoea, si no asika, nibōbō. Ba badagahe satoea, si no 5 moebalo labe'e ba gahera, la'onoecha noecha satoea ba fefoe koe, nifatō'ōra, ba no okōli, kiwo'ō sa'ae. Ba mōi ira chō Josoea ba golombasewa ba Giligala, ba lamane chōnia 6 ba ba Ndraono Gizeraēli: Ma'otarai danō sarōoe, ba datalaoe fawoe'oe li. Ba lamane Iraono Gizeraēli ba 7 Ndrawa Hewi andrō: Ma dania ba da'e chōda so mbanoeada chōmi, ba he mawisa fawoe'oe li chōmi? Ba lamane chō Josoea: Sawoejoe- 8 mō ndra'aga. Ba imane Josoea: Ha niha ami ba heza mi'otarai? Ba 9 lamane chōnia: Tanō sarōoe sibai ma'otarai, ja'aga sawoejoemō, bōrō doeria Lowalangimō andrō, Jehowa; noa sa marongo doeriania, he hadia ia fefoe nilaenia ba danō Miseraji andrō, ba he zoei fefoe nilaenia 10 ba raze Ndraono Gamori andrō si daroea, jefo Joridano, Sihona, raze Hesibona ba Ogi, raze Mbazana ba Gasaroti. (*Moz. IV. 21, 24*). Ba la- 11 mane chōma satoeama ba banoeana fefoe: Mifaigi gōmi ba lala ba

mifaondragō ira, ba mimane chōra :
 Sawoejoemi ndra'aga, ba milaoe fa-
 12 woe'oe li chōma. Jā'e koe andre
 chōma ; aoechoe na, me mafa'anō
 ba chōma, ōma ba lala, me mofa-
 nōga we'amōi chōmi, ba hiza, no
 13 okōli ba kiwō'ō. Ba jā'e naha na-
 goe chōma : bohoce me mafa'ōsi, ba
 iada'e, ba no atika ; ba jā'e noe-
 chama ba badagahema : no ahachō
 14 sibi, bōrō wa'arama ba lala. Ba
 lahalō gōra andrō ōsa Iraono Gize-
 raēli, ba lō lasofoe mbawa Jehowa.
 15 Ba ilaoe fahoewoe chōra Josoea,
 fawoe'oe li ira, ba wangorifi ja'ira.
 Ba mōi ba hōloe chōra zatoea
 mbanoea.
 16 III. Ba ha tōloe bongi aefa fa-
 woe'oe li ira, ba larongo wa sahatō
 ira, wa ba da'ō chōra so mbanoe-
 17 ara. Ba maoso Ndraono Gizeraēli,
 ba ha doea wongi, ba larongi mba-
 noea chōra. Ba tōi mbanoeara andrō,
 ba Gibeona ba Kafira ba Be'eroti
 18 ba Kiriati Jeari. Ba la'orifi ira
 Iraono Gizeraēli, me no mōi ba
 hōloe chōra zatoea mbanoea ba
 chō Jehowa, Lowalangi Ndraono
 Gizeraēli. Ba moekōkōkōkō zato
 19 fefoe ba zatoea andrō. Ba lamane
 sala'wa fefoe ba zato : No mōi ba
 hōloe ndra'aga chōra ba chō Jehowa,
 Lowalangi Ndraono Gizeraēli, andrō
 20 wa lō tola tababaja ira. Talaoe
 chōra zane ba ta'orifi ira, fa bōi
 gōna fōnoe [Lowalangi] ita, me no
 21 mōi ita ba hōloe chōra. Ba lamane
 chōra sala'wa : Ni'orifi ira. Ba to-
 bali sangai eoe ba sana'oe idanō ira ba
 mbanoea fefoe, si mane ni'wa'ō
 22 zala'wa andrō chōra. Ba ifahede'ō
 chōra Josoea, ba imane chōra: Hana
 wa milimo ndra'aga, wangoema'ō :
 Banoea sarōoe ndra'aga, ba no ba
 23 da'e chōda mbanoeami ? Andrō ja
 ni'elifi ami ba bōi jamalōmalō wa
 sawoejoe ami, sangai eoe ba sana'oe
 24 idanō ba nomo Lowalangioe ! Ba
 latema li Josoea, lamane : No te'o-
 mbacha'ō chōma, ja'aga sawoejoe-

mō, hadia ni'wa'ō Lowalangioe Je-
 howa ba genoninia Moze andrō, wa
 edōna ibe'e chōmi danō ma'afefoe,
 awō wa edōna ihori fōnami fefoe
 niha ba danō. Ba ata'oe sibi
 ndra'aga miboenoeaga ; andrō wa
 mamanō. Ba ija'e, ba ba dangaoe 25
 so ndra'aga ; satoelō dōdōoe ba
 somasi'ō, ba fatōrō chōma. Ba 26
 ilaoe chōra zi manō, i'efa'ō ira ba
 danga Ndraono Gizeraēli, fa bōi
 laboenoe. Ba ibali'ō sangai eoe ba 27
 sana'oe idanō ba mbanoea fefoe ba
 ba naha wame'e soemange chō
 Jehowa ira Josoea, me loeo da'ō,
 iroegi ma'ōchō andre, ba nahia
 nitoejoe Jehowa dania.

FAZA 10.

I. Delima razo Ndrawa Gana'ana,
 sangoroedoegō ja'ira ba wanoewō
 Gibeona andrō. II. Falani razo si
 dalima andrō Josoea, ba zinga Gibe-
 ona. III. Lafakiko razo andrō, si
 dalima. IV. Lahalō chōra danō
 Gana'ana tánō raja.

I. Ba me irongo Adonisede, razo 1
 Jeroezalema, wa no atoe'a ira ba
 Ga'i ibe'e Josoea, awō wa no ifa-
 kiko ira, wa no ilaoe ba Ga'i ba
 chō razora nilaoenia ba Jericho ba
 chō razora, awō wa no fawoe'oe li
 ira mbanoea Gibeona Ndraono
 Gizeraēli, wa no lasaigō ira ba 2
 ngaira, ba ata'oe sibi ira, me no
 banoea seboea Gibeona andrō, fo-
 ndrege zeboea ba danō ; eboea
 moroi ba Ga'i, ba oi sabōlō sibi
 mbanoeara. Ba ifatenge Adonisede 3
 andrō, razo Jeroezalema, zingen-
 e chō Hohama, razo Heberona ba
 chō Wireamo, razo Jaramoeti ba
 chō Jafia, razo Lachisi ba chō
 Debiri, razo Negelona, imane chōra :
 Mi'ae chōgoe ba mitolodo, ba wa- 4
 noewō banoea Gibeona andrō, me
 no atoelō ira chō Josoea ba ba
 Ndraono Gizeraēli. Ba la'oroedoegō 5
 ira razo Ndraono Gamori andrō, si
 dalima, ba so moroi sa : razo Je-

- roezalema ba razo Heberona ba
 razo Jaramoeti ba razo Lachisi, ba
 razo Negelona, awō zabōlō chōra
 fefoe; ba lafasoei Gibeona, labōr-
 taigō lasoewō.
- 6 II. Ba lafatenge chō Josoea ba
 golombasewa ba Giligala banoea
 Gibeona, lamane chōnia: Bōi loeloe
 zawoejoemō; ta'ita'i mijawa chōma,
 orifiga, tologa; noa sa la'oroedoegō
 ira oedoema dozi razo Ndraono
 7 Gamori andrō, si so ba hili. Ba
 mōi mijawa Josoea, moroi ba Gili-
 gala, awō zi mōi fasoewō fefoe,
 8 dozi sabōlō. Ba imane Jehowa chō
 Josoea: Bōi ata'oeſi ira, oebe'e
 sa ba dangaeo ira; samōsa lō ba
 9 chōra sabōlō moroi chōoe! Ba
 iroegi ira Josoea, lō moedōnadōna,
 me no sara wongi mowaōwaō ndra
 10 Josoea, la'oroſi Giligala. Ba hoemoefa
 ira ibe'e Jehowa, fōna Ndraono
 Gizeraēli, ba la'alani sibai ira, ba
 zinga Gibeona ba lagohi ira ba lala
 ba zanōsō andrō ba Mbeti Horona,
 moloſi labe'e, iroegi ba Gaseka ba
 11 iroegi Makeda. Ba me no laroegi
 zanoee: andrō ba Mbeti Horona,
 woloi fōna Ndraono Gizeraēli, ba
 ihawoei ira kara segeboea Jehowa,
 moroi ba mbanoea si ja'wa, iroegi
 ba Gaseka, ba mate ira, ba ato
 zi mate ba deoe kara andrō, moroi
 ba niboenoee Ndraono Gizeraēli si'
 12 ōli. Me loeo da'ō hoemedede Josoea
 chō Jehowa, me ibe'e ba danga
 Ndraono Gizeraēli Ndraono Gamori
 andrō Jehowa; imane ba zanehe
 Ndraono Gizeraēli: „Badoegō'ō, ja'
 13 oegō loeo, ba Gibeona, ba ja'oegō
 ba'wa, ba ndraso ba Najalona!” Ba
 ibadoegō ia loeo ba tebato wofanō
 maba'wa, irege no lalaoe mbalōra
 Iraono Gizeraēli ba nemalira. Hadia,
 lō moesoera da'ō ba „zoera zatoelō”
 andrō? Ba tebato loeo ba daloe
 lalania ba mbanoea ba lō aōsō ia
 aechoe, aracha ma'ōma'ōchō. (*Jes.*
 14 *28, 21. Sam. II, 1, 18*). Ba sara lō
 loeo si mane da'ō, he fōna ō ba he
- foeri ō, wa i'ō'ō li niha Jehowa;
 Jehowa sa atō zi fasoewō, salahi
 Ndraono Gizeraēli. Ba mangawoeli 15
 ba golombasewa ba Giligala Josoea,
 awō Ndraono Gizeraēli fefoe.
- III. Ba moloſi razo andrō, si da- 16
 lima, ba labini'ō ira ba dōgi narō
 hili, ba zinga Makeda. Ba te'omba 17
 cha'ō chō Josoea: No labini'ō ira
 ba dōgi narō hili, ba zinga Makeda,
 razo andrō, si dalima. Ba imane 18
 Josoea: Mifagaōlō gara seboea ba
 mbawa dōgi andrō, ba mifataro
 niha, ba ngai, ba wanaro. Ba ja'a- 19
 mi, ba bōi mibato, migohi nema-
 limi, miboenoee moroi foeri, bōi
 mifa'amōi mijomo ba mbanoeara;
 noa sa atō ibe'e ba dangami ira
 Lowalangimi, Jehowa! Ba me no 20
 aloea latimba ira Josoea ba Iraono
 Gizeraēli, me no te'ala sibai labe'e,
 irege arachá ahori — si tosai na,
 ba no lachamō mbanoea sarō, —
 ba mangawoeli niha fefoe chō Jo- 21
 soea, ba golombasewa, ba Makeda,
 lō hadia ia, si gōna ira; ba lō'ō
 sa'ae si lō ata'oe mola'wa Iraono
 Gizeraēli. Ba imane Josoea: Mibo- 22
 kai mbawa dōgi andrō ba mihalō
 chōgoe razo andrō, si dalima, bacha
 ba dōgi. Ba la'ō'ō da'ō; la'ohe razo 23
 andrō, si dalima, ba dōgi andrō:
 razo Jeroezalema ba razo Heberona
 ba razo Jaramoeti ba razo Lachisi
 ba razo Negelona. Ba me no la'ohe 24
 chō Josoea razo andrō, ba ifakao-
 ni'ō ndra matoea Ndraono Gize-
 raēli fefoe; ba imane ba zangoloi'ō
 sanoewō, si fao chōnia mege: Mi'ae
 ba da'e ba mihoendragō mbagi razo
 andre! Ba la'ondrasi, lahoendragō
 mbagi. Ba imane chōra Josoea: 25
 Bōi mi'ata'oeſi ba bōi atalō dōdō-
 mi! Mi'abe'e'ō dōdō ba ja'abōlō
 ami; si manō sa nifatōrō Jehowa
 ba nemalimi fefoe, nitimbami! Aefa 26
 da'ō, ba ifaboenoee'ō ira Josoea ba
 me no laboenoee, ba ifata'wi'ō, lima
 nga'eeo dōla geoe; ba mana'wana'wa
 ira ba dōla geoe andrō, irege tánō

- 27 owi. Ba me aechoe'aechoe loeo, ba ifaheta'õ ba dõla geoe andrõ Josoea; ba latibo'õ ba dõgi narõ hili andrõ, ba nibini'õra ja'ira mege; ba lafagaõlõ gara segeboea ba mbawa dõgi andrõ; iroegi ma'õchõ andre. (*Moz. V. 21, 23*).
- 28 IV. Ba me loeo da'õ, ba atoe'a gõi ira ba Makeda ibe'e Josoea, lala'wa bawazi'õli, ba ilacha'õ razora Josoea, awõ mbanoea, awõ niha fefoe, si so ba mbanoea bacha, samõsa lõ ibe'e moloi; ba chõ razo Makeda, ba ilaoe nilaoenia chõ razo Jericho.
- 29 Aefa da'õ, ba iheta ia ba Makeda Josoea, awõ Ndraono Gizeraëli fefoe, lasa'wa Libena ba lasoewõ mbanoea Libena. Ba ibe'e ba danga Ndraono Gizeraëli mbanoea da'õ gõi Jehowa, fabaja razora, lala'wa bawa zi'õli, ahoi laboenoe niha si so ba mbanoea bacha, samõsa lõ labe'e moloi; ba chõ razora, ba lalaoe nilaoera chõ razo Jericho. Aefa da'õ, ba irõi Libena Josoea, awõ Ndraono Gizeraëli fefoe, lasa'wa Lachisi, lafasoei ba lasoewõ. Ba ibe'e ba danga Ndraono Gizeraëli Lachisi andrõ Jehowa; mahemoloe õ, ba atoe'a ira, lala'wa bawa zi'õli, ahoi laboenoe niha ba mbanoea, lafatõrõ si'aikõ nifatõrõra
- 33 ba Libena. Ba moi mija'wa Horamo, razo Geseri, ba wanolo banoea Lachisi. Ba i'alani ia, fabaja sabõlõ andrõ chõnia Josoea, irege samõsa lõ faloecha moloi, ja'ira andrõ. Aefa da'õ, ba irõi Lachisi Josoea, awõ Ndraono Gizeraëli fefoe, lasa'wa Negelona andrõ; lafasoei ba lasoewõ.
- 35 Ba atoe'a ira, me loeo da'õ, lala'wa bawa zi'õli, laboenoe fefoe niha ba mbanoea, me loeo da'õ; ifatõrõ si'aikõ Josoea nifatõrõnia ba Lachisi.
- 36 Aefa da'õ, ba irõi Negelona Josoea, awõ Ndraono Gizeraëli fefoe, lasa'wa Heberona ba lasoewõ. Atoe'a ira ba lala'wa bawa zi'õli, laboenoe razo, fabaja banoea si fasoei fefoe, fefoe niha, si so ba mbanoea bacha, toballi samõsa lõ faloecha moloi;
- ifatõrõ si'aikõ Josoea nifatõrõnia ba Negelona : ilacha'õ mbanoea, fabaja niha fefoe, si so ba mbanoea bacha. Ba isa'wa Debira Josoea, awõ Ndraono Gizeraëli fefoe, ba lasoewõ. Te'ala labe'e, fabaja razo, ba banoea si fasoei, ba lala'wa bawa zi'õli, lalacha'õ fefoe niha ba mbanoea, toballi samõsa lõ faloecha moloi; nifatõrõ Josoea ba Heberona, ba ifatõrõ si'aikõ ba Debira ba chõ razora ba si mane nifatõrõnia ba Libena ba chõ razora. Si manõ wangai Josoea chõnia tanõ ma'asagõrõ, hili ba tánõ raja ba salo'o ba sanaere hili; ba razora fefoe i'alani, toballi samõsa lõ faloecha moloi, ba ilacha'õ fefoe zaoeri, si mane ni'wa'õ Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli. Ba te'ala ibe'e Josoea, i'otarai Gadesi Mbarenea, noemalõ ba Gasa ba tanõ Gosena andrõ ma'asagõrõ, iroegi Gibeona. I'osamoezaigõ wola'wa razo andrõ fefoe Josoea ba fangai chõnia tanõra; Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli sa'ae zanoewõ, salahi Ndraono Gizeraëli. Aefa da'õ, ba ifoeli ia ba golomba-se'wa ba Giligala Josoea, awõ Ndraono Gizeraëli fefoe.

FAZA 11.

I. Fancoewõ Josoea Jabino andrõ ba si fao chõnia. II. Atoe'a ira ba Hasora, ba lalalõ chõra danõ andrõ ma'afefoe. III. Fangohori Iraono Genaki andrõ.

- I. Ba me irongo da'õ Jabino, razo Hasora, ba ifatenge chõ Jobabi, razo Madona ba chõ razo Zimerono ba chõ razo Nachisafi, ba ba razo jõoe, ba zohili ba ba zalo'o, raja Gineroti, ba ndraso ba ba hili ba Dora ba mbewe nasi. Dawa Gana'ana ba gatoemboecha ba ba gaechoela, Iraono Gamori ba Dawa Cheti ba Dawa Weresi ba Dawa Jeboesi ba hili ba Dawa Hewi, ba gahe hili Heremono ba danõ Misefa. Da'õ zi so moroi si ja'wa, awõ zabõlõ

- chōra fefoe, ato sibaï, timba ngawoea nene ba mbewe nasi, ba oja
 5 gōi koedo ba koereta. Ba mamagōlō razo andrō fefoe, so ira ba molo-
 mbase ira ba zinga mbombo Mero-
 6 mō, ba wolaoe ba Ndraono Gize-
 raēli. Ba imanc Jehowa chō Josoea :
 Bōi ata'oeſi ira ; na mané wa'alaſa
 loe mahemoloe, ba no tooe ba
 dánō so ira fefoe, niboenoē Ndraono
 Gizeraēli, oebe'e ; ni'ēwa gōloe'ōloe
 koedo chōra ba nitoenoē goeretara.
 7 Ba ichamō ira Josoea, awō zabōlō
 chōnia fefoe, lō moedōnadōna, ba
 zinga mbombo Meromo andrō, ba
 8 lahawoei ira. Ba ibe'e ira ba danga
 Ndraono Gizeraēli Jehowa ba te'ala
 labe'e, ba lagohi iroegi Zidona, ba-
 noea seboea andrō, ba iroegi Misirefo
 Maji ba irege ba ndraso ba Misefe,
 tánō ba gatoemboecha, ba laboenoē
 tooe, irege samōsa lō toſai, soloi.
 9 Ba ifatōrō chōra Josoea, niſwa'ō
 Jehowa chōnia : ifa'ēwa'ō gōloe'ōloe
 koedo chōra ba ifatoenoē'ō goere-
 tara.
- 10 II. Ba mangawoeli Josoea, me
 loe da'ō ba atoe'a ira ba Hasora,
 ba ifaboenoē'ō razora. Hōgō mba-
 noea ba nōri andrō fefoe fōna
 11 Hasora andrō. Ba laboenoē niha
 fefoe, si so ba mbanoea bacha,
 lalacha'ō, lō lasaigō zonosō ; ba ifa-
 12 toenoē'ō Hasora andrō Josoea. Ba
 mōi ba danga Josoea mbanoea razo
 andrō fefoe, fabaja razora fefoe,
 ba ifaboenoē'ō, ilacha'ō, i'ō'ō niſwa'ō
 genoni Lowalangi andrō, Moze. (*Moz.*
 13 *V. 20, 13*). Ba fefoe mbanoea nita-
 roe'ō ba zoezoe hilihili ba lō latoe-
 noē Iraono Gizeraēli, ha si'aikō
 Hasora andrō ifatoenoē'ō Josoea.
 14 Ba hadia ia fefoe niſōndrara ba
 mbanoea andrō ba oerifōra, ba
 lahalō chōra Iraono Gizeraēli ; ba
 niha fefoe, ba laboenoē, lahorī,
 15 samōsa lō la'orifi. Si mane niſwa'ō
 Jehowa chōgenoninia Moze, si manō
 mege niſwa'ō Moze chō Josoea ; da'ō
 ifatōrō Josoea ; ma'ifoe lō'ō si lō
- i'ō'ō niſwa'ō Jehowa chō Moze. Ba 16
 ihalō chōnia danō andrō, ma'afefoe,
 sohili andrō ba tánō raja, ma'afefoe,
 ba tanō Gosena, ma'asagōrō, ba daso
 andrō ba salo'ō ba hili Ndraono Gize-
 raēli andrō ba daso si fabōbō ba da'ō,
 i'otarai hili andrō si lō eoceoe, sanōsō, 17
 mafi ba Ze'ira, iroegi Mba'ali Gado
 ba ndraso ba gahe hili Libano, ba
 gahe hili Heremono ; ba dozi razo-
 ra, ba mōi ba dangania, ba te'ala
 ibe'e, iboenoē. Ba ara i'anoewō'ō 18
 razo andrō fefoe Josoea. Basamboea 19
 lō banoea sangaloeloe ba Ndraono
 Gizeraēli, ha Dawa Hewi andrō,
 banoea Gibeona ; oi ba wanewō
 mōi chōra. Moroi chō Jehowa sa, 20
 wa abe'e dōdōra, ba wasōndrata
 ba Ndraono Gizeraēli, ena'ō tola
 lafakiko ira, lō fa'ahachō dōdō,
 ena'ō tola lahorī, si mane niſwa'ō
 Jehowa chō Moze.
- III. Ba me loe da'ō, ba maoso 21
 Josoea, ba wangohori Iraono Gena-
 ki andrō ba hili, ba Heberona ba
 ba Debira ba ba Ganaba, ba hili
 Ndraono Joeda andrō ba ba hili
 Ndraono Gizeraēli, ma'afefoe ; ba
 ifakiko ira, fabaja banoea chōra. 22
 (*Moz. IV. 13, 23*). Lō nisaiḡō Irao-
 no Genaki, ba danō Ndraono Gi-
 zeraēli, ha ba Gasa ba ba Gata ba
 ba Gasoto so zi toſai. (*Sam. I. 17,*
 4). Ba ihalō chōnia danō ma'afefoe 23
 Josoea, itōrō sibaï niſwa'ō Jehowa
 chō Moze, ba ibe'e tana chō ba
 Ndraono Gizeraēli, dali wabaliwara
 ba maōra. Ba lō'ō sa'ae fanoewō
 ba danō, ahono.

FAZA 12.

I. Tōi razo andrō nihori, jefo Jo-
 ridano. II. Tōi razo ba zi ndroehoe
 tanō Gana'ana.

I. Ba da'e dōi razo ba danō, ni- 1
 soewō Ndraono Gizeraēli ba niha-
 lōra tanō, jefo Joridano, tánō ba
 gatoemboecha loe, i'otarai mboto
 Garono, iroegi hili Heremono ba
 he salo'o tanō fefoe, tánō ba gateo-

2 mboecha loeo : Sihona, razo Ndraono Gamori, banoea Hesibona, si so barō mbawa tanō andrō, i'otarai Naroēri andrō ba mbewe Garono ba taloe ndraso andrō ba si matonga Gileadi, iroegi mboto Jaboko, ola Ndraono Gamori, (*Moz. IV. 21, 24*), ba salo'o andrō, iroegi mbaŵa Kineroti, tánō ba gatoemboecha, ba iroegi ziloea'asi ba zalo'o, siloea'asi nasio, tánō ba gatoemboecha, tánō ba Mbeti Jesimoti ba tánō raja, ba gahe hili Wisiga. Ba tánō Ogi andrō, razo Mbazana, si tosai seboea niha andrō, banoea Gasaroti ba Ederai (*Moz. V. 3, 11*), si so barō mbawa hili Heremona ba Salecha ba tanō Mbazana ma'afefoe, irege nola Ndrawa Gesoeri ba ola Ndrawa Ma'achati ba si matonga Gileadi, iroegi nola chō Zihona andrō, razo Hesibona. Moze andrō, enoni Lowalangi, awō Ndraono Gizeraeii zolaŵa ja'ira, ba Moze andrō, enoni Lowalangi, zame'e tánō andrō tána ba mado Roebeno ba ba mado Gado ba ba zi matonga mado Manase. (*Moz. V. 3, 12*).

7 II. Ba da'e dōi razo nilaŵa Josoea ba Iraono Gizeraeili ba danō ba zi tambai Joridano, tánō ba gaechoela loeo, i'otarai Mba'ali Gado ba ndraso, ba gahe hili Libano, iroegi hili andrō si lō eoeeoe, so'anōsōla ba Ze'ira, nibe'e Josoea tána ba mado Ndraono Gizeraeili, dali wabaliŵara, ba hili ba ba ndraso ba ba salo'o ba ba zanaere ba ba danō si mate ba tánō raja : Dawa Cheti ba Iraono Gamori ba Dawa Gana'ana ba Dawa Weresi ba Dawa Hewi ba Dawa Jeboesi :

9 Samōsa razo Jericho ba samōsa razo Ga'i, ba ngai Mbetiēli. Ba samōsa razo Jeroezalema ba samōsa razo Heberona. Ba samōsa razo Jaramoeti ba samōsa razo Lachisi. Ba samōsa razo Negelona ba samōsa razo Gezeri. Ba samōsa razo Debira

14 ba samōsa razo Gederi. Ba samōsa

razo Horama ba samōsa razo Gardi. Ba samōsa razo Libena ba samōsa razo Gadoela. Ba samōsa razo Makeda ba samōsa razo Mbetiēli. Ba samōsa razo Dafoea ba samōsa razo Heferi. Ba samōsa razo Gafeka ba samōsa razo Lasaro. Ba samōsa razo Madona ba samōsa razo Harsora. Ba samōsa razo Zimerono Merono ba samōsa razo Naclizafi. Ba samōsa razo Da'anachi ba samōsa razo Megido. Ba samōsa razo Gedesi ba samōsa razo Jokenea, ba gahe hili Garemeli. Ba samōsa razo Dora, banoea Nafoti Dora, ba samōsa razo niha baero andrō, ba Giligala. Ba samōsa razo Diresa. Tōloe ngafoeleoe a sara razo fefoe.

FAZA 13.

I. I'ŵa'ō chō Josoea wamaosa tanō Jehowa. II. Tána ba zi domboea mado a matonga, jefo Joridano. III. Tána ba mado Roebeno. IV. Tána ba mado Gado. V. Tána ba zi matonga mado Manase.

I. Ba me no atoea Josoea, me no noemalō ndrōfi chōnia, ba imane Jehowa chōnia : Hiza, no atoea ndra'oegō. no noemalō ndrōfioe, ba ebolo sībai na danō, si lō hoemalō. Ba da'ō danō si tosai na, si lō moehalō : Tanō Ndrawa Wilisiti ma'afefoe ba tanō Gesoeri ma'asagōrō. (*Sam. I. 27, 8*). I'otarai Zihora andrō, ola danō Miseraji, tánō ba gatoemboecha loeo, iroegi nola Nekerona andrō, tánō jōoe, ba tanō Ndrawa Gana'ana labe'e : salaŵa Wilisiti andrō si dalima, salaŵa Gasa ba salaŵa Gasoto ba salaŵa Gasekalo ba salaŵa Gata ba salaŵa Nekerona, awō Ndrawa Gawi andrō, tánō raja. Tanō Ndrawa Gana'ana andrō, ma'asagōrō, ba tanō Mcara, tanō mbanoea Zidona, iroegi Gafeka, iroegi nola Ndraono Gamori, ba tanō mbanoea Gebala andrō, ba hili Libano ma'afefoe, tánō ba gatoemboecha, i'otarai Mba'ali Gado,

- 6 ba gahe hili Heremono, iroegi tánõ
ba Hamata. Dozi banoea ba hili
andrõ, i'otarai hili Libano, iroegi
Misirefo Maji, fefoe mbanoea Zidona,
ba ja'odo zanimba fõna Ndraono
Gizeraëli; faosa manõ ba Ndraono
Gizeraëli, laoe dahõdahõ, tána chõra
si lõ teboelõ ba nga'õtõra, si mane
7 niwa'õgoe chõoe. (*F. 11, 8*). Ba
fosasi sa'ae danõ andrõ, tána chõ,
ba mado andrõ si siwa ba ba zi
matonga mado Manase.
- 8 **II. Awõ da'õ** [awõ zi matonga]
latema mege dána chõra mado Roe-
beno ba mado Gado, me ifachoi
chõra Moze, jefo Joridano, tánõ ba
gatoemboecha, itõrõ nibe'e Moze,
enoni Jehowa andrõ, chõra. (*Moz.*
9 *IV. 32, 33*). I'otarai Garoëri andrõ,
ba mbewe Garono, mbanoea andrõ
ba daloe ndraso, awõ zalo'o andrõ
ma'afefoe — Medeba ba Dibona —
10 awõ fefoe mbanoea Zihona andrõ,
razo Ndraono Gamori, ba Hesibona,
11 iroegi nola Ndraono Gamoni, ba
Gileadi, awõ danõ Gesoeri andrõ ba
tanõ Ma'achati, ba he hili Here-
mono, ma'afefoe, ba tanõ Mbazana
12 ma'afefoe, iroegi Zalecha, tanõ Ogi
andrõ, razo Mbazana, ba Gasaroti
ba ba Gederai. Si tosai seboea niha
andrõ da'õ, nilawa Moze ba niti-
13 mbania. (*Moz. V. 3, 11*). Ba banoea
Gesoeri andrõ ba banoea Ma'achati,
ba lõ latimba Iraono Gizeraëli, ba
lõ teboelõ ba Ndraono Gizeraëli
mbanoea Gesoeri, ba banoea Ma'-
achati õsa, iroegi ma'õchõ andre.
- 14 Ha ba mado Lewi lõ ibe'e dána
chõ; Jehowa, Lowalangi Ndraono
Gizeraëli, dána chõra, si mane nifa-
boe'oenia chõra. (*Moz. IV. 13, 8*).
- 15 **III. Ba** no ibe'e ba mado Roebeno
16 Moze, i'ohia'õ wabaliwara. Ba tána
chõra i'otarai Garoëri andrõ, ba
mbewe Garono, mbanoea andrõ ba
daloe ndraso ba salo'o andrõ fefoe ba
17 ngai Medeba. Hesibona ba banoea si
fabõbõ chõra, ba salo'o tanõ andrõ,
Dibona ba Bamoti Mba'ali ba Beti
- Mba'ali Meono, ba Jasa ba Kedemoti 18
ba Mefa'ata, ba Kiriatá'i ba Sibema 19
ba Sereti Sahara, ba hili ba ba
ndraso. Ba Beti Weero ba sanaere 20
hili Wisiga ba Beti Jezimoti, awõ 21
fefoe mbanoea ba salo'o ba he
ma'asagõrõ danõ Zihona andrõ, razo
Ndraono Gamori, ba Hesibona, nisoe-
wõ Moze no, fabaja salawa Ndraono
Midiano andrõ: Ewi ba Rekema ba
Soeri ba Hoeri ba Reba, awõ Zihona
andrõ, ba danõ. Ba he si faeta 22
andrõ, Bileamo, ono Mbeori, ba la-
boenoe Iraono Gizeraëli si'õli, awõ
dánõ bõ'õ andrõ niboenoea. Ba ola 23
mado Roebeno zoei, ba Joridano,
bewenia andrõ. Da'õ dána ba waba-
liwa mado Roebeno andrõ, banoea
andrõ, awõ halama soja chõra.
- IV. **Ba** no ibe'e ba mado Gado 24
Moze i'ohia'õ wabaliwara; ba tána 25
chõra, ba Ja'ezeri, awõ mbanoea
Gileadi fefoe ba matonga danõ
Ndraono Gamoni, iroegi Garoëri a-
andrõ, tánõ ba gatoemboecha, i'ota-
rai Raba. Ba i'otarai Hesibona, 26
iroegi Ramata Misefe ba Betoni,
ba i'otarai Mahana'i, iroegi nola
Debira. Ba ba ndraso, ba Beti Ha- 27
rama ba Beti Nimera ba Soechota
ba Safona, si tosai banoea Zihona
andrõ, razo Hesibona, ola Joridano,
iroegi mbalõ mba'ana Kineroti, jefo
Joridano, tánõ ba gatoemboecha.
Da'õ dána ba mado Gado, balazi 28
wabaliwara, banoea andrõ, awõ ha-
lama soja chõra.
- V. **Ba** no ibe'e ba zi matonga 29
mado Manase Moze, ba da'e dána
ba zi matonga mado Manase andrõ,
balazi wabaliwara: Tanõra andrõ, 30
ba i'otarai Mahana'i ba te'oe'oe
danõ Mbazana ma'afefoe, tanõ Ogi
andrõ, razo Mbazana, ma'asagõrõ,
awõ fefoe zi fahalama andrõ chõ
Ja'iro, ba Mbazana, õnõ ngafoeloe
banoea. Ba si matonga danõ Gileadi 31
ba Asaroti ba Ederai, banoea seboea
andrõ ba danõ Ogi ba Mbazana.
Da'õ zi mõi ba Ndraono Machiro

andrō, ono Manase, ba wabaliwā zi
 32 matonga Ndraono Machiro. Da'ō
 danō nifaosa Moze, ba zalō'o tanō
 Moabi, jefo Joridano, tánō ba ga-
 toembacha, ba gamaoedoe Jericho.
 33 Ba ba mado Lewi, ba lō ibe'e Moze
 dána chōra tanō; Jehowa, Lowalan-
 gi Ndraono Gizeraēli, dána chōra,
 si mane nifaboe'oenia chōra.

FAZA 14.

I. Tefaosa danō Gana'ana, fada-
 hōdahō ira. II. Tána chō Galebi
 andrō.

1 I. Da'ō nitema Ndraono Gizeraēli
 tána chōra, ba danō Gana'ana, ni-
 faosa Geleazari ere andrō ba Josoea,
 ono Noeni, ba satoea zalawā mado
 2 Ndraono Gizeraēli chōra. Me lafaosa
 chōra, me fadahōdahō, si mane ni-
 wā'ō Jehowa, nifa'ema Moze, ba
 wame'e ba madora andrō, si siwā
 3 a matonga. (*Moz. IV. 26, 55*). Ba
 ba zi domboea a matonga mado
 andrō, ba noa sa'ae ibe'e Moze dána
 chōra, jefo Joridano. Ba ba mado
 Lewi, ba lō ibe'e dána chōra tanō,
 4 ba ngaira, Me no domboea mado
 Ndraono Josefo, Manase ba Eferaji.
 Andrō lō labe'e ba mado Lewi dána
 chō ba danō, ha banoea, nahia-
 ra, ba benoea, ba nikoebaloi oerifō, ba
 5 gamagamara. (*Moz. IV. 35, 2*). Si
 mane niwā'ō Moze, si manō lafa-
 tōrō Iraono Gizeraēli, ba lafaosa
 danō.
 6 II. Ba la'ondrasi Josoea ba Gili-
 gala, Iraono Joeda ba imane chōnia
 Kalebi andrō, ono Jefeone, ma'ce-
 woe Genasi andrō: Ō'ila niwā'ō
 Jehowa chō Moze, enoni Lowalangi
 andrō, ba Gadesi Mbarenca, ba chō-
 goe andre ba ba chōoe. (*Moz. IV.*
 7 *14, 24*). Ōfa woeloe fache ndra'o,
 me ifatenge ndra'odo Moze, enoni
 Jehowa andrō, moroi ba Gadcsi
 Mbarenca, ba wamaoze tanō, ba
 oe'ombacha'ō chōnia zi fadoehoe
 8 dōdōgoe. Ba talifoesōgoe andrō, si
 mōi awōgoe misi jawā, ba atalō

dōdō mbanoeada lab'e, ba ja'odo,
 ba no oe'o'ō sibal chō Lowalangioe,
 Jehowa. Ba fahōloe Moze, me loeo 9
 da'ō, imane: Si ndroehoeandroehoe,
 chōoe ba chō ma'oewoemō danō
 andrō, nihoendragō gaheoe, tána
 chōmi, si lō teboelō, iroegi zi lō
 aetoe, me no o'o'ō sibal chō Lowa-
 langioe, Jehowa! Ba faigi iada'e, no 10
 i'orifi ndra'odo Jehowa, itōrō niwā'-
 ōnia, si ōfa woeloe a lima fache
 andrō, i'otarai me iwā'ō da'ō chō
 Moze Jehowa, gōtō wangōrōngōrō
 Ndraono Gizeraēli ba danō si mate,
 ba tobali wāloe ngafoele a lima
 fache ndra'odo iada'e. Ba fa'abō- 11
 lōgoe na ma'ōchō, ba si mane me
 loeo ifatenge ndra'o Moze; faoma
 wa'abe'e mbotogoe, he me loeo da'ō,
 ba he ma'ōchō andre, ba wasōndrata
 ena'ō ba ba wofanōfanō heza mōi.
 Ba iada'e, ba tehe chōgoe hili a- 12
 ndre, nitōrō li Jehowa, me loeo
 da'ō; noa sa ōrongo, me loeo da'ō,
 wa so Ndraono Genaki ba da'ō, si
 so banoea seboea ba saro. Te ito-
 lodo Jehowa, ba wanimba ja'ira,
 si mane niwā'ō Jehowa. (*Moz. IV.*
 13 *13, 23*). Ba ifahowoe'ō ia Josoea 13
 ba itehe chō Galebi andrō, ono
 Jefeone, Heberona andrō, tána chō-
 nia, si lō teboelō mitooe. (*Sangoe-*
hoek. I, 20). Ba tobali chō Galebi, 14
 ono Jefeone, ma'oewoe Gcnasi, He-
 borona andrō, tána chōnia si lō
 teboelō, iroegi ma'ōchō andre, bōrō
 me no i'o'ō sibal chō Jehowa, Lo-
 walangi Ndraono Gizeraēli. Ba tōi 15
 Heberona andrō fōna, ba Kiriati
 Garaba (banoea Garaba); fondrege
 zabōlō ba Ndraono Genaki Garaba
 andrō. Ba lō'ō sa'ae fanoewō ba
 danō, no ahono.

FAZA 15.

I. Tána ba mado Joeda. II. Tána
 chō Galebi ba chō Gotenieli. III.
 Tōi mbanoea ba mado Joeda.

I. Ba tána ba Ndraono Joeda 1
 andrō ba wabaliwāra, ba tánō ba

- nola Ndraono Gedomo, miraja, tánõ
 2 ba danõ si mate Sini andrõ, fondre-
 ge raja. Ba olara tánõ raja, ba
 3 i'otarai mbalõ ziloea'asi, sadõni ia
 andrõ miraja. Ba tohoetohoenia irege
 raja hili Nakerabi, misa ba Zini ba
 4 misi ja'wa, miraja, i'otarai Kaadesi
 Mbarenea, ba noemalõ ba Hesperona
 ba mijawa ba Gadara, ba manalinga
 5 zi'oe ba iroegi Garaka, ba noemalõ
 misa ba Gasemo ba iroegi nidanõ
 Miseraji andrõ ba aetoe ba mbewe
 6 nasi. Da'õ nola tánõ raja. Ba ola
 tánõ ba gatoemboecha ba siloea'asi
 nasio, iroegi loeaha Joridano. Ba
 7 ola mijõoe, ba i'otarai mbalõ ziloea'
 asi, loeaha Joridano andrõ. Ba noe-
 8 malõ misi ja'wa ba Mbeti Hogela
 ba misa, iroegi jõoe Mbeti Garaba
 ba mijawa, irege gowe Mbohani
 9 andrõ, ma'owoe Roebeno. Ba noe-
 malõ mijawa ba Debira, i'otarai
 ndraso Achori andrõ, ba isa'wa
 mijõoe Giligala, ba gamaoedoe hili
 Gadoemi, raja mbombo andrõ. Ba
 10 noemalõ ba goemboe loeo andrõ ba
 iroegi goemboe Rogeli. Ba noemalõ
 misi ja'wa ba ndraso chõ Mbeni
 11 Hinomo, raja hili Ndraono Jeboesi,
 ja'ia Jeroezalema andrõ. Ba itohoegõ
 mijawa, ba zoezoe hili andrõ, tánõ ba
 12 gatoemboechanata'otaraindraso chõ
 Mbeni Hinomo ba mbalõ zalo'õ tánõ
 9 Refa'i, tánõ jõoe. Ba moroi ba zoe-
 zoe hili andrõ, ba noemalõ ba goe-
 mboe nidanõ Nefetoe andrõ, ba
 iroegi mbanoea andrõ ba hili Gefe-
 10 rona, ba manakõi ba Mba'ala, ja'ia
 Kiriati Je'ari. Ba moroi ba Mba'ala,
 ba isa'wa gaechoela loeo, hili Ze'ira,
 ba itõrõ gahe hili Jeari, tánõ jõoe;
 ja'ia Gezalo, ba noemalõ misa ba
 Mbeti Zemesi ba misa ba Dimena.
 11 Ba itohoegõ mijõoe, irege hili Ne-
 kerona andrõ ba manakõi ba Ziche-
 rona, noemalõ ba hili Mba'ala ba
 itohoegõ irege Jabeneli, ba tobali
 12 aetoe ba mbewe nasi. Ba ola tánõ
 ba gaechoela loeo, ba asi seborea,
 bewenia andrõ. Da'õ nola Ndraono
- Joeda andrõ, ba wabaliwara, fasoei.
 II. Ba chõ Galebi, ono Jefeone 13
 andrõ, ba ibe'e tána chõ ba danõ
 Ndraono Joeda andrõ, dali niwa'õ
 Jehowa chõ Josoea, mbanoea Ga-
 raba andrõ, ama Genaki, ja'ia
 Heberona andrõ. Ba itimba ba 14
 da'õ Kalebi nono Genaki andrõ, si
 datõloe, Sezai ba Ahima ba Tala-
 mai, nga'õtõ Genaki. (*Moz. IV. 13,*
23). Ba moroi ba da'õ mõi ia misi 15
 ja'wa, ba wanoewõ banoea Debira.
 Ba tõi Debira andrõ fõna, ba
 Kiriati Zeferi. Ba imane Kalebi: 16
 Na so zola'wa Giriati Zeferi, na
 atoe'a ia, ba oebe'e chõnia nonogoe
 Achesa. (*Sangoehoe. 1, 12-15*). Ba 17
 atoe'a Goteniëli, ono Genasi, achi
 Galebi, ba ibe'e dongania nononia
 Achesa. (*Moz. IV. 33, 12*). Ba me 18
 tehalõ ia, ba ifaroe Goteniëli, ba
 wangandrõ benoea, sagõrõ, chõ na-
 mania. Mõi ia tooe moroi ba galide;
 ba imane chõnia Kalebi: Hana? 19
 Ba imane: Be'e chõgoe howoehow-
 woe! Noa sa'ae õbe'e ndra'o miraja,
 ba õbe'e gõi chõgoe goemboenidanõ!
 Ba ibe'e chõnia goemboe si ja'wa
 ba oemboe si tooe.
- III. Da'õ dána ba Ndraono Joeda 20
 andrõ, ba wabaliwara. Ba banoea 21
 ba mbalõ danõ Ndraono Joeda a-
 ndrõ, ba nola Ndraono Gedomo,
 tánõ raja, ba da'e dõi: Kabize'eli
 ba Ederi ba Jagoera, ba Kina ba 22
 Dimona ba Adada, ba Kedesi ba 23
 Hasora ba Jitenani, ba Sifi ba Telemi
 24 ba Bealoti, ba Hasara Hadata ba 25
 Kerioti Hesperona, ja'ia Hasora, ba 26
 Amana ba Sema ba Molada, ba 27
 Hasara Gada ba Hesimona ba Beti
 Feleti, ba Hasara Soeali ba Beri 28
 Seba ba Bisotia, ba Ba'ala ba 29
 Ijima ba Esema, ba Eletoladi ba 30
 Kesila ba Horama, ba Sikelagi ba 31
 Madimana ba Sanasana, ba Lebaoti 32
 ba Silhima ba A'ina ba Rimona —
 doea woeloe a si'wa banoea, awõ zi
 fahalama chõra. Ba ba ndraso, ba 33
 Esa'ola ba Sorea ba Asena, ba Sanoa 34

ba Eni Gani ba Tafoea ba Enamo,
 35 ba Jaramoeti ba Adoela ba Socho ba
 36 Aseka, ba Sa'ara'i ba Adita'i ba Ge-
 dera ba Gederota'i — feleōfa banoea,
 37 awō zi fahalama chōra. Ba Senana
 38 ba Hadasa ba Migidala Gado. Ba
 39 Dileano ba Mifese ba Jokite'eli, ba
 40 Lachisi ba Bosakati ba Egelona, ba
 41 Kabona ba Lamasi ba Kiteli, ba
 Gederoti ba Beti Dagono ba Na'ama
 ba Makeda, — feleōnō banoea, awō
 42 zi fahalama chōra. Ba Libena ba
 43 Eteri ba Asana, ba Jifita ba Asena
 44 ba Nesibi, ba Kegila ba Achisibi
 ba Maresa, — siwā banoea, awō zi
 45 fahalama chōra. Ba Ekerona, awō
 zi fabōbō ba da'ō ba si fahalama
 46 chōra. Fefoe, i'otarai Nekerona,
 noemalō ba mbewe nasi, ba ngai
 47 Gasoto, awō zi fahalama chōra. Ba
 Asoto andrō ba si fabōbō chōra ba
 si fahalama, ba Gasa, awō zi fabō-
 bō chōra, awō zi fahalama, iroegi
 nidanō Miseraji andrō; ba ola nasi
 48 seboea andrō, bewenia. Ba ba zohili,
 49 ba Samiri ba Jatiri ba Socho, ba
 Dana ba Kiriati Sana, ja'ia Debira
 50 andrō, ba Anaba ba Eshemo ba
 51 Anima, ba Gosena ba Holono ba
 Gilo — felezara banoea, awō zi fa-
 52 halama chōra. Ba Araba ba Doema
 53 ba Eseano, ba Janoema ba Beti
 54 Tafoea, ba Afeka, ba Hoemeta ba
 Kiriati Garaba, ja'ia Heberona a-
 ndrō, ba Siora — siwā banoea, awō
 55 zi fahalama chōra. Ba Ma'onā ba
 56 Karemeli ba Sifi ba Joeta, ba Jeze-
 57 re'eli ba Jokedea ba Sanoa, ba Ka'i-
 no ba Gibea ba Timena — foeloe
 58 banoea, awō zi fahalama chōra. Ba
 Halihoela ba Betisoeri ba Gedoro,
 59 ba Ma'arata ba Beti Anota ba Ele-
 teko, — ōnō banoea, awō zi fahalama
 60 chōra. Ba Kiriati Mba'ali, ja'ia Giri-
 ati Jeari, ba Raba — domboea ba
 61 noea, awō zi fahalama chōra. Ba
 ba danō si mate, ba Beti Garaba
 62 ba Midini ba Sechacha, ba Nibe-
 sana ba Iri Hamelachi ba Engedi,
 — ōnō banoea, awō zi fahalama

chōra. Ba Iraono Jeboesi andrō, 63
 banoea, Jeroezalema, ba tebai lati-
 mba Iraono Joeda, ba tobali oroedoe
 ba Ndraono Joeda Ndraono Jeboesi
 andrō ba Jeroezalema, iroegi ma'ō-
 chō andre.

FAZA 16.

I. Tāna ba ma'oewoe Josefo. II.
 Tāna ba mado Geferaji.

I. Ba latema dāna chōra Iraono 1
 Josefo, i'otarai Joridano ba gamaoe-
 doe Jericho, tánō ba gatoemboe-
 cha, i'otarai nidanō andrō ba Jeri-
 cho, tánō si mate andrō mijawā,
 i'otarai Jericho, noemalō, ba hili
 Mbetiēli andrō. Ba i'otarai Mbetiēli 2
 [ola andrō] isawā Loesi ba misa ba
 danō Gareki, ba Gataroti. Ba isawā 3
 mitooe ba gaechoela loeo, ba danō
 Ndraono Jafeleti, iroegi danō Mbeti
 Horona tooe ba irege Geseri ba
 aetoe ba mbewe nasi. Da'ō nitema 4
 Ndraono Josefo andrō, Manase ba
 Eferaji, tāna chōra ba ndraono mi-
 tooe.

II. Ba da'e nola Ndraono Geferaji, 5
 ba wabaliwāra: Ola danōra tánō
 ba gatoemboecha, ba Ateroti Adara,
 ba noemalō ba Mbeti Horona jawā,
 ba itoheogō iroegi mbewe nasi. Ba 6
 ola tánō jōoe, ba Michemeta ba
 isawā tánō ba gatoemboecha ba
 Da'anata Silo ba itōrō zinga da'ō,
 tánō ba gatoemboecha, i'otarai Ja-
 noha. Ba i'otarai Janoha, ba noe- 7
 malō mitooe ba Gataroti ba ba Na'a-
 rata ba faola' ba danō Jericho andrō
 ba aetoe ba mbewe Joridano. Ba 8
 i'otarai Dafoea, ba itoetoeroe gae-
 choela loeo, noemalō ba mbombo
 Kana ba aetoe ba mbewe nasi. Da'ō
 dāna ba Ndraono Geferaji, ba wa-
 baliwāra, si lō teboelō ba Ndraono
 mitooe. Ba banoea andrō, ni'oniagō 9
 banoea Ndraono Geferaji ba danō
 Ndraono Manase, banoea andrō fe-
 foe, awō zi fahalama chōra. Ba lō 10
 latimba Ndrawa Gana'ana ba Geseri.
 Ba tobali oroedoe ba Ndraono Ge-

feraji Ndrawa Gana'ana, iroegi ma'öchö andre, ba tobali sangai halöwö chöra.

FAZA 17.

I. Tána ba zi matonga mado Manase. II. Fekökökökö Ndraono Josefo ba dána chöra andrö.

- 1 I. Ba latema dána chöra mado Manase, me no si a'a ndraono Josefo Manase andrö. Tána chö Machiro, si a'a ndraono Manase, ama Gileadi, ba tanö Gileadi ba tanö Mbazana,
- 2 me no sabölö bá wanoewö ia. Ba dozi ma'owoe Manase, si toesai, ba latema dána chöra, balazi wabaliwara : ma'owoe Gabiëzeri ba ma'owoe Heleki ba ma'owoe Gazeriëli ba ma'owoe Zechema ba ma'owoe Heferi ba ma'owoe Zemida. Da'ö ndra matoea, ma'owoe Manase,
- 3 ono Josefo, ba wabaliwara. Ba chö Zelofadi, ono Heferi ono Gileadi ono Machiro ono Manase, ba lö ono matoea, ha ono alawe; ba da'oe döi nononia alawe : Mala ba Na'ea ba Hogela ba Milika ba Tirisa.
- 4 (*Moz. IV. 27, 1 b. t.*). Ba möi ira chö Gelezari ere andrö ba chö Josoea, ono Noeni, ba ba zala'wa andrö, lamane : No i'wa'ö Jehowa, labe'e dána chöma göi, ba ngai ndra talifoesöma. Ba ibe'e chöra, dali goraisa Jehowa andrö, dána chöra, ba ngai ndra talifoesö namara. Tobali dafoeloe mo'oeracha ba mado Manase, lö lai danö Gileadi ba tanö Mbazana, jefo
- 6 Joridano, me latema göi dána chöra ma'owoe Manase ono alawe, ba ngai ma'owoenia ono matoea. Ba tanö Gileadi andrö, ba tána ba zi toesai ma'owoe Manase. Ba ola danö mado Manase, ba i'otarai danö Mado Gaseri, noemalö ba Michimeta, tánö ba gatoemboecha i'otarai Zichema. Ba isa'wa gambölö ba mbanoea Neni Dafoea. Tanö Dafoea andrö, ba ba mado Manase ba banoea Dafoea, ba ba mado Manase, ba ba mado Geferaji. Ba itoheogö mitooe

ola, ba mbombo Kana, bewe nidanö tánö raja ; banoea da'ö, ba gotaloea mbanoea mado Manase, ba tána ba mado Geferaji. Ba i'ötö nidanö ola mado Manase, ihene mbewenia tánö jöoe ba aetoe ba mbewe nasi. Tánö 10 raja, ba ba mado Geferaji, ba tánö jöoe, ba ba mado Manase, ba ola mbewe nasi. Ba tánö jöoe, ba faola ba mado Gaseri, ba tánö ba gatoemboecha, ba ba mado Isasari. Ba 11 ba danö mado Isasari ba ba dánö mado Gaseri, ba banoea Manase na Mbeti Zeana ba si fahalama chöra, ba Jibelea ba si fahalama chöra ba banoea Dora ba si fahalama chöra ba banoea Neni Dora ba si fahalama chöra ba banoea Da'anachi ba si fahalama chöra, ba si töloe hili banoea Megido ba si fahalama chöra andrö. Ba tebai latimba mbanoea 12 da'ö no mege mado Manase, ba tobali. faloecha Ndrawa Gana'ana lö teboelö ira ba danö da'ö. Ba me 13 itoegoe abölö Ndraono Gizeraeli, ba labe'e sangai halöwöra Ndrawa Gana'ana andrö ; ba lö aloea latimba.

.II. Ba hoemede Ndraono Josefo 14 andrö chö Josoea, lamane : Hana wa ha samboea mado motanö, ha samboea mado mo'oeracha öbe'e chöma, ba no ato ndra'aga, me no ifahowoe'ö ndra'aga Jehowa, iroegi ma'öchö andre ? Ba imane chöra 15 Josoea : Na no ato ami, ba mi'ae mija'wa ba hili ba zatoea eoe, molahoi chömi ba da'ö, ba danö Ndraono Weresi ba ba danö Ndrawa Refa'i, na ambö tanö chömi ba hili mado Geferaji ! Ba lamane Iraono 16 Josefo : Ambö tanöma hili andrö, ba no mokoereta si'öli Ndrawa Gana'ana andrö fefoe, ba ndraso andrö ba banoea Mbeti Zeana, awö zi fahalama chöra ba ba ndraso Jezere'eli andrö. Ba imane Josoea 17 ba ma'owoe Josefo andrö, mado Geferaji, ba ba mado Manase : Ato ami ba sabölö, böi ha samboea mado motanö chömi ; labe'e chömi 18

zamboea hili : na no satoea eoe, ba mi'obō, ba chōmi gōi zi faola ba da'ō. Mitimba sa'ae Ndrawa Gana'ana andrō, me no mokoereta si'ōli ira ba me no sabōlō.

FAZA 18.

I. Lafa'anō nose gamaboe'oela li ba Zilo. Famaosa tanō si tosai. II. Tána ba mado Mbenijami.

- 1 I. Ba owoelo mbanoea Ndraono Gizeraēli fefoe, ba Zilo. Ba da'ō lafa'anō nose gamaboe'oela li andrō, me no mōi barō mbawara danō.
- 2 Ba fitoe mado zi tosai Iraono Gizeraēli, ba zi lō moefaosa tanō na. Ba imane Josoea ba Ndraono Gizeraēli: Ha wa'ara arōrō manō ami, wa lō mōi ami, ba wangi chōmi tanō andrō, nibe'e Jehowa, Lowalangi ndra toeami, chōmi ? Mi'ohe chōgoe niha, datōloe zamboea mado, ba da'oe fatenge ira, ena'ō mōi ira manōrōi tanō, ena'ō labe'e ba zoera he ndrege dāna chōra, ba mangawoeli ira chōgoe. Ba ndramoe'ofitoe, wamaosa chōra. Ba mado Joe da dāna chōra raja ba ba mado Josefo dāna chōra jōoe, lō teboelō.
- 6 Ba ja'ami, na no mi'ofitoe, ba mibe'e ba zoera ba mi'ohe chōgoe ba da'e, ena'ō oelae dahōdahō chōmi ba da'e, fōna Lowalangida Jehowa.
- 7 Ba mado Lewi sa, ba lō tána chōra tanō ba ngaimi; fa'a'ere andrō chō Jehowa dāna chōra. Ba mado Gado andrō ba mado Roebeno ba si matonga mado Manase ba no latema dāna chōra jefo Joridano, tánō ba gatoemboecha, nihonogōi genoni Jehowa andrō, Moze, chōra. Ba maoso ira, mofanō. Ba ifobawa lala chōra Josoea, me mofanō ira, ba wame'e ba zoera danō andrō, imane: Mi'ae'e, mitōrōi danō, mibe'e ba zoera ba mifoeli ami chōgoe; ba oelae dania dahōdahō chōmi, fōna Jehowa, ba da'e, ba Zilo. Ba mofanō ira, latōrōi danō, la'ofitoe wame'e ba zoera, lafaigi mbanoea, ba lafoeli

ira chō Josoea ba golombase'wa ba Zilo. Ba ilae dahōdahō chōra Josoea, fōna Jehowa ba Zilo, ifaosa ba da'ō danō ba Ndraono Gizeraēli, dali wabaliwāra.

- II. Ba aloea dahōdahō ba mado Mbenijami, ba wabaliwāra, ba tána chōra ba gotaloeara mado Joe da mado Josefo andrō. Ba olara tánō jōoe, ba i'otarai Joridano, ba noemalō mija'wa ba mboto hili, jōoe Jericho, ba itohoegō mija'wa ba hili andrō, tánō ba gaechoela, ba noemalō ba danō si mate andrō, ba Mbeti Awena. Ba i'otarai da'ō, ba noemalō ba Loesi, ihene dánō raja mboto hili Loesi andrō, ja'ia Mbetiēli andrō, ba noemalō misi tooe ba Gateroti Adara, ba hili andrō, raja Mbeti Horona tooe. Ba ikōi'ō ia, itoetoeroe misi tooe, raja hili andrō, fōnafōna Mbeti Horona, tánō raja, ba aetoe tánō ba Giriati Mba'ali, ja'ia Giriati Jeari, banoea Ndraono Joe da. Da'ō nola tánō ba gaechoela loeo. Ba ola tánō raja, ba i'otarai mbalō mbanoea Giriati Jeari ba noemalō misa, itoetoeroe nasi, ba iroegi goemboe nidanō Nefetoea andrō. Ba noemalō mitooe ba mbalō hili andrō, ba ngai ndraso chō Mbeni Hinomo, tánō ba gatoemboecha, jōoe ndraso Refa'i. Ba isa'wa mitooe ba ndraso chō Hinomo, raja mboto hili Ndrawa Jeboesi andrō, ba itohoegō mitooe ba goemboe Rogeli. Ba ikōi'ō ia mijōoe, isa'wa Neni Zemesi ba itohoegō, irege Gellilota, ba gamaoedoe hili Gadoemi. Ba noemalō mitooe ba gowe Mbohani andrō, ono Roebeno, isa'wa mboto hili andrō ba gamaoedoe Garaba, tánō jōoe, ba mitooe ba Garaba. Ba noemalō misa, iroegi jōoe mboto hili Mbeti Hogela ba aetoe ba mbalō ziloea'asi nasio tánō jōoe, ba loeaha Joridano. Da'ō nola tánō raja. Ba tánō ba gatoe mboecha, ba Joridano nola. Da'ō nola dāna ba mado Mbenijami, ba wabaliwāra. Ba tōi mbanoea mado

Mbenijami, ba Jericho ba Beti Ho-
 22 gela ba Emeki Késisi, ba Beti Ga-
 23 raba ba Semara'i ba Betiéli, ba
 24 Awimi ba Hafara ba Oferu, ba Kefa-
 rra Amoni ba Ofeni ba Geba — fele-
 ndroea banoea, awō zi fahalama
 25 chōra. Ba Gibeona ba Rama ba
 26 Be'eroti ba Misefe ba Kefira ba
 27 Mosa. Ba Rekema ba Jirife'eli ba
 28 Tarala, ba Sela ba Elefi ba banoea
 ndraono Jeboesi andrō, ja'ia Jeroe-
 zalema, ba Gibeati ba Kiriatu —
 feleōfa banoea, awō zi fahalama
 chōra. Da'ō dāna ba mado Mbeni-
 jami ba wabaliwara.

FAZA 19.

I. Tána ba mado Zimeoni. II.
 Tána ba mado Zeboeloni. III. Tána
 ba mado Isasari. IV. Tána ba mado
 Gaseri. V. Tána ba mado Nafetali.
 VI. Tána ba mado Dano. VII. Tána
 chō Josoea.

1 I. Ba dahōdahō fanete si fōfōna
 andrō, ba tána ba mado Zimeoni,
 ba wabaliwara Ndraono Zimeoni a-
 ndrō. Ba tána chōra, ba te'oe'oe ba
 2 dāna ba mado Joeda. Tána chōra
 3 Mbereseba ba Saba ba Molada; Ba
 4 Hasara Zoeala ba Bala ba Esema ba
 Eli Dolada ba Betoeli ba Horama,
 5 ba Sikelagi ba Beti Marakoba ba
 6 Hasara Zoesa, ba Beti Leba'oti ba
 Saroehe — feledōloe banoea, awō zi
 fahalama chōra. Ba Ani Rimono ba
 7 Eteri ba Asana — ōfa banoea, awō
 8 zi fahalama chōra; fabaja banoea
 side'ide fefoe, si tefasoei banoea
 seboea andrō no mege, iroegi Mba'
 alati Mbe'eri, ja'ia Rama raja. Da'ō
 9 dāna ba mado Zimeoni ba wabali-
 wara. Ba no ba dāna ba mado Joed-
 da lahalō dāna ba mado Zimeoni.
 Me no tōra wa'ebolo ba mado Joed-
 da, andrō wa labe'e ba Ndraono
 Zimeoni ōsa chōra.

10 II. Ba dahōdahō si tōloe, ba tána
 ba mado Zeboeloni, ba wabaliwara,
 ba iroegi ba Zaridi, dāna chōra
 11 andrō. Ba tánō ba gaechoela, ba

noemalō mijawā nolara, ba Ma-
 rela, itōrō zinga Dabeseti ba bewe
 mbombo andrō, ba ngai Jokenea
 tánō ba gatoemboecha. Ba tánō ba
 12 gatoembobcha loeo, ba itoetoeoe
 danō Gisiloti Dabora, i'otarai Zari-
 da, ba itoheogō ba Daberata ba
 mijawā ba Jafia. Ba i'otarai da'ō,
 13 ba isawa ba gatoemboecha loeo
 Gata Heferi ba Eti Gasimi ba ito-
 heogō ba Rimona ba ikōi'ō ia ba
 Nea. Ba ifasoei da'ō mijōoe, ba
 14 Hanato, ba aetoe ba ndraso Jefita
 Eli. Katata ba Nahala ba Simerono
 15 ba Jidala ba Betilechema, — fele-
 ndroea banoea, awō zi fahalama
 chōra. Da'ō dāna ba mado Zeboe-
 16 loni ba wabaliwara: banoea no
 mege, awō zi fahalama chōra.

Ba dahōdahō si ōfa, ba tána ba
 17 mado Isasari, ba wabaliwara. Tána
 18 chōra Jezere'eli ba Kesoloti ba
 Soenema, ba Hafara'i ba Siona ba
 19 Anaharata ba Rabiti ba Kisiona ba
 20 Ebesi, ba Remeti ba Ani Gani ba
 21 Ani Hada ba Beti Wasesi, ba ihene
 22 Dabora ola andrō ba Sahasima ba
 Beti Zemesi ba aetoe ba Joridano
 — feleōnō banoea, awō zi fahalama
 chōra. Da'ō dāna ba mado Isasari,
 23 ba wabaliwara: banoea andrō, awō
 zi fahalama chōra.

IV. Ba dahōdahō si lima, ba tána
 24 ba mado Gaseri, ba wabaliwara.
 Chōra Helikata ba Hali ba Beteni
 25 ba Achisafi, ba Alamelechi ba Ame-
 26 ada ba Misala, ba iroegi hili Gare-
 meli, tánō ba mbewe nasi, ba Sihora
 Libenati. Ba isawa tánō ba gatoe-
 27 mboecha Mbeti Dagono ola andrō,
 ihene danō mado Zeboeloni ba daso
 Jefita Eli, jōoe, ba Beti Emeki ba
 Negieli ba itoheogō mijōoe ba Ga-
 28 boela, ba ba Gberono ba ba Rehobo
 ba ba Gamoni ba ba Kana ba iroegi
 mbanoea seboea andrō, Sidona. Ba
 29 ifoeli foeri' ba Rama, ba iroegi
 mbanoea saro andrō, Tiro; ba isawa
 Hosi, ba aetoe ba mbewe nasi, tánō
 ba Nachisibi. Ba Ako ba Afeki ba 30

31 Rehobo — doea woeloe a roea ba-
noea, awō zi fahalama chōra. Da'ō
dána ba mado Gaseri, ba wabali-
wāra : banoea no mege, awō zi
fahalama chōra.

32 V. Ba dahōdahō si ōnō, ba tána
ba mado Nafetali, ba wabaliwāra.
33 Ba olara, ba i'otarai Helefi, mana-
wa andrō ba zinga Za'anani, ba
Adami Nekebi ba Jabine'eli, ba
iroegi Lakoema ba aetoe ba Jori-
dano. Ba isaŵa misi tooe Gasinoti

34 Dabora, ba itohogō ba Hockoko,
ihene raja danō mado Zebocloni ba
tanō mado Gaseri, tánō ba gaechoe-
la ; Joridano tánō ba gatoemboecha.

35 Ba banoea saro Zidimi ba Seri ba
Hamata ba Rakata ba Kinereti,
36 ba Adama ba Rama ba Hasora,
37 ba Kedesi ba Ederai ba Eni Hasora,
38 ba Jireono ba Migedali Eli ba Hore-
ma ba Beti'Ganata ba Beti Zemesi
— samboea ambō doea woeloe ba-
noea, awō zi fahalama chōra. Da'ō
dána ba mado Nafetali, ba waba-
liwāra : 'banoea andrō, awō zi faha-
lama chōra.

40 VI. Ba tána ba mado Dano ba
wabaliwāra, ba dahōdahō si fitoe.
41 Ba tána chōra, 'ba Sorea ba Esa'
42 ola ba Iri Zemesi, ba 'Sa'alabi ba
43 Ajalona ba Jitela, 'ba 'Elono ba
44 Timenata ba Ekerona, ba Eliteke
45 ba Gibetona ba Ba'alata, ba Jehoedi
ba Bene Mbaraki ba Gata Rimona,
46 ba Me Jarako ba Rakona, fabaja
47 tanō tánō ba Jafo. Ba tetimba
mado Dano andrō, lahalō danōra
niha bō'ō. Ba maoso mado Dano,
lasoewō Lesema, lalaŵa bawa zi'ōli
ba lahalō nahia ra mbanoea andrō
ba labe'e tōi Lesema andrō Dano,
tōi woeroegōra Dano andrō. (*Sangoe-*

48 *hoek. 18, 27 b. t.*) Da'ō dána ba mado
Dano andrō, ba wabaliwāra : ba-
noea andrō, awō zi fahalama chōra.

49 VII. Ba me no awai lafaosa
danō ma'asagōrō, ba labe'e dána
chō Josoea, ono Noeni, Iraonō Gize-
raēli, ba danōra andrō. La'o'ō ni-

wā'ō Jehowa, latehe chōnia mbanoea
andrō, ni'andrōnia, Timenata Zera,
ba hili mado Geferaji. Ba i'aro'ō
mbanoea andrō ba ibali'ō nahiania.
Da'ō dána chōra, nifaosa Gelezari 51
ere andrō ba Josoea, ono Noeni
ba satoea mado Ndraono Gizeraēli
andrō, ba Zilo, fōna Jehowa, ba
zinga mbawandroehō nose gama-
boe'uela li, nilaoe dahōdahō. Ba
tobali awai wamaosa tanō.

FAZA 20.

Fanghonoogōi banoea saŵatō, fao-
ma fatambai Joridano.

Ba hoemedē Jehowa chō Jo- 1
soea, imane : Ōmane ba Ndraono 2
Gizeraēli : Mihonogōi mbanoea sa-
ŵatō andrō, ni'oroi'ogoe chō Moze,
niŵa'ō chōmi : (*Moz. II. 21, 13. Moz.*

IV. 35, 10 b. t.) Ena'ō isaŵa da'ō 3

na so zi no mamoenoe niha si tenga
ni'odōdōgō, si lō moedōnadōna,
ena'ō saŵatōmi ba zolaoe balō. 'Ba 4
sanaŵa banoea da'ō, ba jamoe'iagō
zinga mbawa gōli mbanoea ba ja-
moe'ombacha'ō ba zatoea mbanoea

andrō hoehoeonia ba ndramoefa'-
amōi ia jomo chōra, ndramoetehe
chōnia nahia, ba wangiagō da'ō
chōra. Ba na igohi ia solaoe balō, 5
ba lō tola labe'e ba dangania za-
nge'e andrō, me tenga ni'odōdōgō
wamoenonia awōnia, me tenga fa-
tioesa mege mbōrō. Ba jamoe'iagō 6

mbanoea andrō, irege no moe'ohē
ia ba waloechata mbanoea, ba wa-
ngetoe'ō hoekoenia — irege mate
gere seboea, ere seboea na loeo da'ō.
Awena dania tola mangawoeli za-
nge'e andrō ba mbanoea ba ba
nomonia, ba mbanoea ba zi otorai
ia mege woloi. Ba la'amoni'ō 7

Gedesī ba Galilaia, ba hili mado Na-
fetali ba Sichema ba hili mado Ge-
feraji ba Kiriati Garaba, Heberona
andrō, ba hili mado Joeda. Ba jefo 8

Joridano, ba gamaoedoe Jericho,
tánō ba gatoemboecha, lahonogōi
Mbeseri ba danō si mate, ba zalo'o, 7

- banoea mado Roebeno, ba Ramoti
 ba danō Gileadi, banoea mado Gado,
 ba Golana, ba danō Mbazana,
 9 banoea mado Manase. Da'ō mbanoea
 andrō, nihonogōi ba Ndraono
 Gizeraēli fefoe ba ba niha bō'ō, si
 fatewoe gana chōra, ena'ō ba da'ō
 lasa'wa dozi samoenoe niha, si lō
 moe'odōdōgō, ena'ō lō iboenoe ira
 solaoe balō, lō moe'ohe ba waloe-
 chata mbanoea.

FAZA 21.

I. Tāna ba gere ba ba mado Lewi.
 II. Tōi mbanoea gere. III. Banoea
 ndraono Gahati. IV. Banoea ndrao-
 no Gereso. V. Banoea ndraono
 Merari. VI. Fangasiwai wangai tanō
 Gana'ana.

- 1 I. Ba la'ondrasi Geleazari ere
 andrō ba Josoea, ono Noeni, ba
 satoea mado Ndraono Gizeraēli sa-
 2 toea mado Lewi, lamane chōra ba
 da'ō ba Zilo ba danō Gana'ana :
 No iwa'ō Jehowa, nifa'ema Moze,
 tebe'e chōma mbanoea, nahiamā,
 awō mbenoea ba ngai, ba nikoebaloi
 oerifōma. (*Moz. IV. 35, 2 b. t.*)
 3 Ba labe'e ba mado Lewi Iraono
 Gizeraēli dāna chōra ōsa, mbanoea
 andrō, awō mbenoea ba ngai, ba
 nikoebaloi oerifōra, la'o'ō niwa'ō
 4 Jehowa. (*Nga'ōt. I. 6, 54 b. t.*) Ba
 aloea dahōdahō ba nga'ōtō Gahati
 andrō ; ba tebe'e ba ndraono Ga'-
 aroni ere andrō, mado Lewi, ba
 feledōloe banoea, nilaoe dahōdahō ;
 banoea mado Joeda ba banoea
 mado Zimeoni ba banoea mado
 5 Mbenijami. Ba ba ma'owoe Gahati
 tānō bō'ō, ba foeloe banoea, nilaoe
 dahōdahō, banoea wabali'wa mado
 Geferaji ba banoea mado Dano ba
 banoea zi matonga mado Manase.
 6 Ba ba ma'owoe Gereso, ba feledōloe
 banoea, nilaoe dahōdahō, banoea
 wabali'wa mado Isasari ba banoea
 mado Gaseri ba banoea mado Na-
 fetali ba banoea zi matonga mado
 7 Manase ba Mbazana. Ba ba wa-
 bali'wa ma'owoe Merari, ba fele-
 ndroea banoea, banoea mado Roe-
 beno ba banoea mado Gado ba
 banoea mado Zeboeloni. Ba latehe
 8 ba mado Lewi andrō Iraono Gize-
 raēli mbanoea no mege, fabaja
 benoea ba ngai, dali dahōdahō,
 la'o'ō ni'oro'i'ō Jehowa chō Moze.
 II. Ba latehe mbanoea mado
 9 Joeda andrō ba banoea mado Zi-
 meoni andrō, nitōtōi tōi. Ba tetehe
 10 ba ndraono Ga'aroni, nga'ōtō Ga-
 hati, ono Lewi, chōra sa dahōdahō
 si fōfōna. Latehe chōra mbanoea
 11 Garaba andrō, ama Genoki, ja'ia
 Heberona, ba hili mado Joeda, awō
 mbenoea si tefasoei ja'ia. Ba naha
 12 zinanō ba ngai mbanoea, awō ha-
 lama, si fabōbō chōnia, ba labe'e
 chō Galebi, ono Jefeone, tāna
 chōnia, si lō teboelō. (*Jos. 14, 14 ;*
15, 13). Ba ba ma'owoe Ga'aroni,
 13 ere andrō, ba latehe mbanoea sa-
 wātō zange'e andrō, Heberona a-
 ndrō, fabaja benoea ba ngai ba
 Libena, fabaja benoea, ba Jatiro,
 14 fabaja benoea ba Esemoa, fabaja
 benoea, ba Holona, fabaja benoea,
 15 ba Debira, fabaja benoea, ba Asana,
 16 fabaja benoea, ba Joeta, fabaja
 benoea, ba Beti Zemesi, fabaja be-
 noea — si'wa banoea, banoea mado
 no mege, si domboea. Ba banoea
 17 mado Mbenijami : Gibeona, fabaja
 benoea ba ngai, ba Geba, fabaja
 benoea, ba Anatoti, fabaja benoea,
 18 ba Alamo, fabaja benoea — ōfa
 banoea. Tobali tetehe ba ma'owoe
 19 Ga'aroni, ere andrō, ba feledōloe ba-
 noea fefoe, fabaja benoea ba ngai.
 III. Ba ba wabali'wa ma'owoe
 20 Gahati, mado Lewi, ba zi tosai
 nga'ōtō Gahati, ba si gōna ba dahō-
 dahō chōra, ba banoea mado Gefe-
 21 raji. Latehe chōra mbanoea sawātō
 zange'e andrō, Sichema, fabaja be-
 noea ba ngai, ba hili mado Geferaji
 ba Geseri, fabaja benoea, ba Kibi-
 22 sa'i, fabaja benoea, ba Beti Horona,
 fabaja benoea — ōfa banoea. Ba
 23

banoea mado Dano: Eliteke, fabaja benoea, ba Gibetona, fabaja benoea, 40
 24 ba Ajalona, fabaja benoea, ba Gata Rimono, fabaja benoea — öfa banoea. Ba banoea zi matonga mado
 25 Manase: Ta'anache, fabaja benoea, ba Jibelea, fabaja benoea — domboea banoea. Tobali tetehe ba
 26 wabaliwä ma'owoe Gahati, si tosai andrö, ba foeloe banoea fefoc, fabaja benoea ba ngai.

27 IV. **Ba** ba ma'owoe Gereso andrö, fabaliwä mado Lewi, ba domboea tetehe banoea zi matonga mado Manase: banoea sawatö zange'e andrö, Golana ba Mbazana, fabaja benoea, ba Be'eseri, fabaja benoea.
 28 Ba banoea mado Isasari: Kisiona, fabaja benoea, ba Daberata, fabaja benoea, ba Jaramoeta, fabaja benoea,
 29 ba Eni Gani, fabaja benoea — öfa banoea. Ba banoea mado Gaseri: Mizeali, fabaja benoea, ba Abedono,
 30 fabaja benoea. Ba Helikata, fabaja benoea ba Rehobo, fabaja banoea —
 32 öfa banoea. Ba banoea mado Nafetali: banoea sawatö zange'e andrö, Kedesi ba Galilaia, fabaja benoea, ba Hamoti Dora, fabaja benoea ba Karatana, fabaja benoea — töloe
 33 banoea. Tobali tetehe ba wabaliwä ma'owoe Gereso andrö feledöloe banoea, fabaja benoea ba ngai.

34 V. **Ba** ba wabaliwä ma'owoe Merari andrö, si tosai mado Lewi, ba tetehe, banoea mado Zeboeloni, Jokenea, fabaja benoea, ba Karata, fabaja benoea, ba Dimena, fabaja benoea, ba Nahalala, fabaja benoea
 35 — öfa banoea. Ba banoea mado Roebeno: banoea sawatö zange'e andrö, Beseri andrö, ba danö si mate, fabaja benoea, ba Jasa, fabaja benoea. Ba Kedemoti, fabaja benoea, ba Mefa'ata, fabaja benoea — öfa
 36 banoea. Ba banoea mado Gado: banoea sawatö zange'e andrö, Ramoti ba danö Gileadi, fabaja benoea.
 37 ba Mahana'i, fabaja benoea, ba Hesibona, fabaja benoea, ba Ja'ezeri,

fabaja benoea — öfa banoea fefoc. Tobali tetehe ba wabaliwä ma'owoe 40
 Merari andrö, si tosai fabaliwä mado Lewi, felendroea banoea fefoc, tána chöra, nilaoe dahödahö. Ba banoea 41
 mado Lewi andrö, ba no öfa woeloe a wälo, fabaja benoea, si te'oe'oe ba dána Ndraono Gizeraéli [bö'ö]. Ba banoea no mege, ba samboe- 42
 samboca banoea, fabaja benoea, si tefasoei ja'ia; dozi banoea no mege, ba si manö.

VI. **Ba** ibe'e ba danga Ndraono 43
 Gizeraéli danö ma'asagörö Jehowa, si no fahöloe ia chö ndra toeara, ba wame'e chöra; ba lahalö chöra ba mowanoea ira ba da'ö. Ba tefasoei danöra, ba ahono ibe'e Jehowa, itörö nifaboe'oenia, chö ndra toeara, fahöloesa. Lö si lö te'ala chöra emalira; ibe'e ba dangara nemalira fefoe Jehowa. **Samboea lö aechoe ba 45**
danö taroma li si söchi andrö, niwä'ö Jehowa ba ma'owoe Gizeraéli; ahoiri itörö. (*F. 23, 14*).

FAZA 22.

I. Ifofanö zi domboea mado a matonga andrö Josoea. II. Lafa'anö naha wame'e soemange ba mbewe Joridano. III. Lafatenge Iraono Gizeraéli bö'ö, lategoe wamazöchi naha wame'e soemange andrö. IV. Laboe'a zingoe andrö si domboea mado a matonga.

I. **Me** loeo da'ö ifakaoni'ö Josoea 1
 mado Roebeno ba mado Gado ba si matonga mado Manase, ba imane 2
 chöra: No mi'ö'ö fefoe niwä'ö genoni Jehowa andrö, Moze, chömi ba no mifondrondrongo ligoe, fefoe hadia ia niwä'ögoe chömi. (*Moz. IV. 32, 20, b.t.*). Lö si faröi ami ba dali- 3
 foesömi, götö wa'ara andrö, iroegi ma'öchö andre, ba no mi'o'ö gorois Lowalangimi, Jehowa, lö si fahole. (*Moz. V. 29, 8*). Ba no faloecha 4
 wa'ahono dalifoesömi, ibe'e Lowalangimi, Jehowa, itörö nifaboe'oenia chöra; ba mifoeli sa'ae ami chömi, ba danö tána chömi, nitehe genoni

- 5 Jehowa andrō, Moze, chōmi, jefo Joridano. Ba bōi olifoe ami, jamoroi si'aikō ba dōdōmi wolo'ō oroisa andrō nibe'e genoni Jehowa andrō, Moze, chōmi ba amachoitania, fa mi'omasi'ō Lowalangimi, Jehowa, fa bōi mamalōmalō wanōrōmi lala andrō chōnia, fa mi'o'ō goroisania, fa molemba ami chōnia, fa mihorigō dōdōmi ba era'erami, we'amōi enoninia! (*Moz. V. 10, 12*). Ba i'efa'ō ira Josoea, ifahowoe'ō ba ifofanō, 6 ba lafoeli ira chōra. Ba ba zi matonga mado Manase ba no itoetoeoe Moze danō Mbazana; ba ba zi matonga, ba no itoetoeoe Josoea ba ngai dalifoesōra ba zi tambai Joridano, tănō ba gaechoela. Ba me ifofanō ira chōra Josoea, me no ifahowoe'ō ira, ba lafoeli ira chōra; no oja chōra girōgirō, oja sibai goerifō ba firō ba ana'a ba tōla ba si'ōli ba no fahōna noecha, ba lafaosa, labe'e ba dalifoesōra ōsa, nihalōra ba nemalira andrō.
- 9 II. Tobali lafoeli ira mado Roebeno ba mado Gado ba si matonga mado Manase, larōi Ndraono Gizeraēli bō'ō, ba Zilo, ba danō Gana'ana, ba we'amōi ba danō Gileadi, ba danō tana chōrá, ba zowanoea ira, dali goroisia Jehowa andrō, nifa'ema Moze. Ba me laroegi danō ba zinga Joridano, ba danō Gaua'ana, ba lafazōchi naha wame'e soemange, seboea, mado Roebeno ba mado Gado ba si matonga mado Manase, 11 ba da'ō ba mbewe Joridano. Ba larongo Iraono Gizeraēli bō'ō: Hiza, no lafazōchi naha wame'e soemange mado Roebeno ba mado Gado ba si matonga mado Manase, ba gamaeodoe danō Gana'ana, ba zinga Joridano, ba danō ba zi tambai Ndraono 12 Gizeraēli. Ba me larongo da'ō Iraono Gizeraēli, ba faloecha mbanoeara fefoe ba Zilo, ba wanoewō ja'ira. 13 Ba lafatenge zinenge Iraono Gizeraēli, ba we'amōi ba mado Roebeno ba ba mado Gado ba ba zi matonga mado Manase, Fineha andrō, ono Gelezari ere andrō, awo zalaŵa, dafoeleoe, samōsa zamboea mado, mado Ndraono Gizeraēli fefoe; dozi ira, ba no satoea wabaliŵa madora, ba ngahōnō Ndraono Gizeraēli andrō. Ba me no laroegi mado Roebeno ba mado Gado ba si matonga mado Manase, ba danō Gileadi, ba fahoehoeo ira chōra, lamane: Da'ō niŵa'ō mbanoea Jehowa fefoe chōmi: Hadia, wa farōi ami chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli, wa mi'erogō Jehowa ma'ōchō, wamazōchi naha, wame'e soemange chōmi, wa milaŵa Jehowa ma'ōchō? (*Moz. V. 12, 13 b. t.*) Hadia, ambō na horōda famosoeange Ba'ali Weoro andrō, si lō teboelō ba hoeloeda, irege ma'ōchō andre, bōrō wa gōna famakao mbanoea Jehowa? (*Moz. IV. 25, 3*). Ba ja'ami, ba edōna mi'erogō Jehowa ma'ōchō? Ba lō foelitō: ja'ami zolaŵa Jehowa ma'ōchō, ba mahemoloe, ba gōna fōnoe mbanoea Ndraono Gizeraēli fefoe. Ba na salacha danō andrō, nitemami tana chōmi, ba mitaboe mijefo ba danō tana chō Jehowa, ba zi so nahia Jehowa, ba mi'iagō ba ngaima. Ba lō tola milaŵa Jehowa, ba he ja'aga, ba lō tola milaŵa, wamazōchi naha wame'e soemange, nifasamboea, baero naha wame'e soemange andrō chō Lowalangida, Jehowa. Hadia, lō si gōna fōnoe mbanoea Ndraono Gizeraēli fefoe, me no noemalō dangala Nachano andrō, ono Zera, me falimo ia, ba zalacha andrō, wa ma'ifoe tenga ha ja'ia zi mate ba horōnia andrō. (*F. 7*).
- IV. Ba latema lira mado Roebeno ba mado Gado ba si matonga mado Manase, lamane ba zatoea ngahōnō Ndraono Gizeraēli: Sabōlō andrō, Lowalangi, Jehowa — Sabōlō andrō, Lowalangi, Jehowa zangila, ba ndra moerongo Iraono Gizeraēli gōi: Na folaŵa ba na farōisama chō Jehowa — ba bato ma'ōchō wanolo

- 23 ja'aga — (*Sin. 50, 1*), wa no ma-
fa'anō chōma naha wame'e soe-
mange, ba wangerogō Jehowa; na
no tanima wame'e soemange nitoe-
noe ba soemange ni'ā, ja'wa, ba ma
soemange fangorifi, ba jamoelaoe
24 mbalō Jehowa! Ba na tenga da'ō
dōdōma, wa malaoe ia: ma so hadia
ia; me itōrō tōdōma, ma lamane
dania ma'owoeumi ba ma'owoeoma:
„Hadia chōmi chō Jehowa, Lowa-
langi Ndraono Gizeraēli andrō?
25 Noa sa ibe'e ola Joridano Jehowa
ba gotaloeada, ja'ami mado Roe-
beno ba mado Gado; saefa ami chō
Jehowa!” Ba ma labato wamosoe-
mange Jehowa ma'owoeoma labe'e
26 ma'owoeumi. Andrō ma'wa'ō tōdō-
ma: Da'ō malaoe, mafazōchi chōma
naha wame'e soemange; tenga ba
wame'e soemange nitoenoe ba soe-
mange nitaba; ena'ō famadoehoe'ō
27 ia, he chōma ba he chōmi ba ba
ma'owoeoda, fa mafosoemange Je-
howa fōnania, wame'e soemange ni-
toenoe ba soemange nitaba ba soe-
mange fangorifi chōma, fa tebai
la'wa'ō dania ma'owoeumi ba ma'-
owoeoma: Saefa ami chō Jehowa!
28 Mamane dōdōma: Na lamanō dania
chōma, ba ma ba ma'owoeoma, ba
mamane: Mifaigi wama'anō naha
wame'e soemange andrō chō Jeho-
wa, nifa'anō ndra toeama, tenga ba
wame'e soemange nitocnoe ba soe-
mange nitaba; ena'ō famadoehoe'ō
29 ia, he chōma ba he chōmi. Ja arōoe
chōma wola'wa Jehowa ba fangerogō
Jehowa ma'ōchō, wamazōchi naha
wame'e soemange nitoenoe ba soe-
mange ni'ā ba soemange nitaba, ni-
fasamboea, baero naha wame'e soe-
mange andrō chō Lowalangida, Je-
howa, si so ba golajama nahiania
30 andrō. Ba me larongo ira Fineha
ere andrō ba sala'wa mbanoea andrō,
satoea ngahōnō Ndraono Gizeraēli,
awōnia, ni'wa'ō mado Roebeno ba
mado Gado ba si matonga mado
31 Manase, ba ahono dōdōra. Ba imane
- Fineha, ono Gelezari ere andrō,
ba mado Roebeno ba ba mado Gado
ba ba zi matonga mado Manase:
Oroma chōma ma'ōchō andre, wa
fao chōda Jehowa, me no tenga
fangerogō Jehowa wolaoemi andrō;
ba no ni'orifi Ndraono Gizeraēli, fa
lō gōna fōnoe Jehowa. Ba manga- 32
woeli Wineha andrō, ono Gelezari
ere andrō, ba sala'wa no mege, larōi
danō Gileadi, mado Roebeno ba
mado Gado andrō; lafoeli ira ba
danō Gana'ana ba Ndraono Gize-
raēli, la'ombacha'ō nirongora. Ba 33
omasi Ndraono Gizeraēli ni'omba-
cha'ōra andrō ba lasoeno Lowalangi,
ba lō'ō sa'ae itōrō tōdōra wanoewō
ja'ira no mege ba famakiko tanō
andrō sowanoea mado Roebeno ba
mado Gado. Ba lafotōi naha wame'e 34
soemange andrō mado Roebeno ba
mado Gado, lamane: Famadoehoe'ō
ia chōda, wa no Lowalangi Jehowa.”

FAZA 23.

I. Famarooe Josoea tōdō zato.
Fango'ooe ba wa lō farōi chō Lo-
walangi. II. Fanena'wa fangerogō
Lowalangi.

- I. Ba me no ara, me no ahono 1
Ndraono Gizeraēli ibe'e Jehowa, ba
nemalira andrō fefoe, fasoei, ba me
no atoea Josoea, me no noemalō
ndrōfi, ba ifaloecha'ō Ndraono Gize- 2
raēli fefoe Josoea, satoeara ba sa-
la'wara ba sangoehoekeo ba koema-
ndroe, ba imane chōra: Atoea ndra'o,
no noemalō ndrōfi. Ba no mi'ila 3
fefoe hadia ia nilaoe Lowalangimi
Jehowa ba niha andrō fefoe fōna-
mi; Lowalangimi andrō, Jehowa,
sa'ae zi fasōndra salahimi. Ba 4
hiza, ba no oetoeoeroe tana chōmi
niha andrō, si tosai, tana ba ma-
domi, wolaoe dahōdahō; i'otarai
Joridano, fefoe soi, nihorigoe, irege
nasi seboea, tano ba gaechoela loeo.
Ba itimba ira fōnami Lowalangimi, 5
Jehowa, ifofanō fōnami, ena'ō mi-
halō chōmi danō, si mane nifaboe'oe

- 6 Lowalangimi, Jehowa. (*Moz. IV. 33, 53*). Ba mi'abe'e'ō sibai dōdōmi, ba wolo'ō ba ba wolaoe fefoe hadia ia zi so ba zoera gorouisa andrō chō Moze, fa bōi mihole'ō ami, he ba gambōlō ba he ba gabela. (*Moz. V. 4, 2*). Fa bōi mifaroeaka ami ba niha andrō, si tosay na ba chōmi, ba fa bōi mitōtōi dōi Lowalangira, we'a-mōi ba hōloe ba chōra, ba bōi mifosoemange ba bōi mangaloeloe ami chōra. (*Moz. II. 23, 13*). Lowalangimi andrō, Jehowa, mi'olembai, si mane folaoemi iroegi ma'ōchō andre. (*Moz. V. 11, 22 b. t.*) Andrō itimba fōnami soi seboea ba sabōlō Jehowa; samōsa lō niha sabōlō moroi chōmi, iroegi ma'ōchō andre.
- 10 Ha samōsa motōi ja'ami, ba hōnō mloi ibe'e, me no Lowalangimi, Jehowa, zi fasōndra salahimi, si mane nifaboe'oenia chōmi. (*Moz. III. 26, 8. Jes. 30, 17*). Ba na omasi ami aeri, ba mifaigi sibai, fa mi'omasi'ō Lowalangimi, Jehowa.
- 12 II. Ba na farōi ami ena'ō, na mifabōbō ami ba zi tosay soi niha andrō ba chōmi, na fambambatō
- 13 ami ba na fahalō, ba bōi zi lō aboto ba dōdōmi: ba lō'ō sa ito-hoegō Lowalangimi Jehowa wanimba soi andrō fōnami; tobalī fesoe ba tandra'wa ira chōmi, ba bōzibōzi ba ngaimi ba doi ba hōrōmi, irege ahori ami ba danō si sōchi andre, nitehe Lowalangimi, Jehowa, chōmi. (*Moz. II. 23, 33*).
- 14 *Moz. IV. 33, 55*). Ba na oetōrō iada'e lala andrō, nitōrō niha fefoe dania, ba bōi zi lō aboto sibai ba dōdōmi: samboea lō saeche ba danō taroma li si sōchi andrō, ni'wa'ō Lowalangimi, Jehowa, ba chōmi andrō, no ahori itōrō chōmi,
- 15 samboea lō saeche ba danō. Ba si mane amaboe'oela li andrō, nifaboe'oe Lowalangimi, Jehowa, chōmi, wa no ahori itōrō, si manō gōi dania wamatōrō Jehowa fameta'oenia ja'ami andrō, fefoe, irege no

ihori ami ba danō si sōchi andre, nibe'e Lowalangimi, Jehowa, chōmi. (*Moz. V. 28, 15 b. t.*) Na misawō 16 gamachōita Lowalangimi, Jehowa, andrō, nifachoinia chōmi, ba na mōi ami mamosoemange Lowalangī bō'ō, wangaloeloe chōra, ba tesao wōnoe Jehowa chōmi, ba lō ara, ba ahori ami ba danō si sōchi andre, nitehenia chōmi.

FAZA 24.

I. Faloechata safoeria chō Josoea ba Zichema Ifasoege wanolo Lowalangī ja'ira. II. Lafaboe'oe lira sato, ba wolo'ō chō Lowalangī. Lafaeli la'orifi wawoe'oesa li andrō. III. Fa'amate Josoea ba fa'amate Gelezari.

- I. Ba ifaloecha'ō mado Gizeraēli 1 fefoe Josoea ba Zichema, ifakaoni'ō zatōea Ndraono Gizeraēli ba sala'wara ba sangoehoekoe ba koemandrochōra, ba la'ondrasi Lowalangī. Ba imane Josoea ba zato fefoe: 2 Da'ō ni'wa'ō Jehowa, Lowalangī Ndraono Gizeraēli: „Ba gōtō fōna sibai, ba jefo nidanō [Oiferati] so woeroegōmi, Tara andrō, ama ndra Aberahamo Nachori, ba lafosoemange Lowalangī bō'ō. (*Moz. I. 11, 31*). Ba oefawoe'a woeroegōmi Aberahamo, oeheta ba danō jefo nidanō andrō ba oefatōrōi'ō ba danō Gana'ana ma'asagōrō, ba ato ma'oewoenia oebe'e, oebe'e chōnia Giza'aki andrō. (*Moz. I. 21, 2*). Ba chō Giza'aki ba oebe'e Jakobo andrō ba Ezae; ba chō Gezaoe andrō, ba oetehe hili Ze'ira andrō, ena'ō ihalō chōnia; ba Jakobo ba ononia, ba lasa'wa danō Miseraji. (*Moz. I. 25, 24; 36, 8; 46, 5*). Ba oefatenge ndra 5 Moze A'aroni, oefakao Ndrawa Miseraji, wolaoe nilaoegoe andrō ba chōra, ba aefa da'ō, ba oefawoe'a ami. (*Moz. II. 3, 10*). Oeheta ndra 6 amami ba danō Miseraji, ba miroegi nasi. Ba lagohi ndra amami Dawa Miseraji, la'ohē goereta ba wanoe'wō

ba fao zi fakoedo, iroegi ba mbe-
we nasi zoechoe andrō. (*Moz. II.*
7 *14, 5, b. t.*) Ba la'angarōfi li Jehowa
ba ogōmigōmi ba gotaloeami Ndra-
wa Miseraji ibe'e; ba ifatōrō chōra
nasi, toball alōmō ira. Ba i'ila hō-
rōmi, nifatōrōgoe ba Ndrawa Mise-
8 *raji andrō, ba ara dania ami ba*
danō si mate andrō. Ba oe'ohē ami
ba danō Ndraono Gamori andrō,
sowanoea jefo Joridano ba fasōndra
ira chōmi; ba oebe'e ba dangami
ira ba mihalō chōmi danōra, ba
oehori ira fōnami. (Moz. IV. 21,
9 *25). Ba maoso Mbalaki andrō, ono*
Zifora, razo Ndraono Moabi, ba
wanoewō Iraono Gizeraēli. Ba ifa-
tenge zinenge, ifakaoni'ō Mbilcamo
andrō, ono Mbeori, ba wangelifi
10 *ja'ami. (Moz. IV. 22, 5). Ba lō*
edōna oefondrondrongo li Mbileamo
andrō. Ba ifahowoe'ō ami ba toball
11 *oe'efa'ō ami ba dangania. Ba mi'ōtō*
Joridano, ba miroegi Jericho, ba
fasōndra chōmi mbanoea Jericho
andrō, Iraono Gamori ba Dawa
Weresi ba Dawa Gana'ana ba Irao-
no Cheti ba Iraono Girigasi ba
Iraono Hewi ba Iraono Jeboesi ba
oebe'e ba dangami ira. (Jos. 6, 1,
12 *b. t.) Ba oefowaōwaō fōnami geto,*
ba moloi ira fōnami labe'e, razo
Ndraono Gamori andrō, si fele-
ndroea; tenga ba zi'ōlimi ba tenga
ba wanami! (Moz. II. 23, 28. Sin.
13 *44, 4). Ba oebe'e chōmi danō ba zi*
lō erege dōdōmi, ba banoea si tenga
nitaroe'ōmi, ba mibali'ō nahiami,
ba kaboe nagoe ba kaboe nohi, si
tenga nitanōmi, ba mi'ā mboea."
14 (*Moz. V. 6, 10, b. t.*) Ba mi'ata'oeffi
sa'ae Jehowa ba mifosoemange ia
moroi si'aikō ba dōdōmi ba bōi
farōi ami, ba miheta nadoe andrō,
nifosoemange ndra toeami jefo ni-
danō andrō ba ba danō Miseraji,
ba mifosoemange Jehowa. (*Sam. I.*
15 *7, 3). Ba na lō omasi ami wamosoe-*
mange Jehowa, ba mihonogōi ma'ō-
chō, ha niha nifosoemangemi, na Lo-

walangi andrō. nifosoemange ndra
toeami, si so jefo nidanō andrō, ba
na Lowalangi Ndraono Gamori a-
andrō, si so ami ba danō; **ba ja'odo**
ba soroijomogoe fefoe, ba Jehowa
mafosoemange!

II. Ba latema li sato, lamane: Ja 16
arōoe chōma wangerogō Jehowa, ba
wamosoemange Lowalangi bō'ō! Je- 17
howa sa Lowalangima; ja'ia sa
zolohe mijawa ja'ita ba ira amada
moroi ba danō Miseraji, ba zi no
mōi sawoejoe ita, ba solaoe sahōli-
hōli dōdō andrō, ba zanehe ita, ba
sondrorogō ja'ita ba lala andrō fefoe,
nitōrōda, ba ba niha fefoe, nitōrōda
tanō. (*Moz. II. 20, 2*). Ba no ahori 18
itimba fōnada Jehowa soi andrō,
awō Ndraono Gamori, si so ba danō.
Ja'aga gōi mamosoemange Jehowa,
me no ja'ia Lowalangima! Ba imane 19
Josoea ba zato: Tebai samosoe-
mange Jehowa ami, me no Lowalangi
ni'amoni'ō ia; Lowalangi solohoe
ia: lō ibe'e aefa chōmi lalōmi ba
horōmi andrō! (*Moz. II. 20, 5. Moz.*
III. 19, 2). Na mi'erogō Jehowa, 20
wamosoemange Lowalangi bō'ō, ba
i'erogō gōi ami ba ifatōrō chōmi
zi lō sōchi ba ihori ami, lō lai wa
no si sōchi ifatōrō chōmi mege.
Lamane sato chō Josoea: Bōi, Je- 21
howa mafosoemange! (*Sin. 10, 5,*
b. t.). Ba imane Josoea ba zato: 22
Ja'ami zi so ba mbōrō chōmi, wa
no mihonogōi, Jehowa nifosoema-
ngemi. Lamane: Ja'ia da'ō! Ba 23
miheta Lowalangi bō'ō andrō, si so
ba chōmi, ba ena'ō chō Lowalangi
Ndraono Gizeraēli andrō, Jehowa,
aolo dōdōmi! (*Moz. I. 35, 2*). Ba la- 24
mane sato chō Josoea: Lowalangima,
Jehowa andrō, mafosoemange ba li-
nia mafondrondrongo! Ba fawoe'oe 25
li ira Josoea niha sato, me loeo da'ō,
ba ibe'e goroiisa chōra Josoea ba
ifachoi lala, ba da'ō, ba Zichema:
(*Raz. II. 23, 3*). Ba itanō ba zoera 26
goroiisa Lowalangi hoehoeo andrō
Josoea; ba ihalō gowe seboea, ifa-

sindro ba da'ō ba mbōrō manawa, si te'oe'oe ba ni'amoni'ō chō Jehowa andrō. Ba imane Josoea ba niha sato fefoe : Hiza, si so ba mbōrō chōdā gowe andre, noa sa irongo fefoe daroma li andrō, hoehoeo Jehowa chōdā ; andrō si so ba mbōrō ia, ba chōmi andrō, fa bōi mi'osi-lō'ōgō Lowalangimi. (*Moz. I. 31, 48*).
 28 Aefa da'ō, ba ifofanō ira Josoea, isa'wa dāna chōnia zamōsana.
 29 III. Ba noa da'ō, ba mate Josoea andrō, ono Noeni, enoni Jehowa, foeloe tōra otoa fache wa'arania
 30 ba goeli danō. Ba lako'o ia ba danō tāna chōnia, ba Dimenata Zera, ba hili mado Geferaji, jōoe hili Gasi
 31 andrō. Ba lafosomange Jehowa

Iraono Gizeraēli, gōtō wa'ara Josoea andrō, ba he ba gōtō zatoea andrō, sanaoe noso moroi chō Josoea, si no mangila folaoe Jehowa andrō, nilaoenia ba Ndraono Gizeraēli. (*Nga'ot. II. 34, 33*). Ba boto Josefo andrō, ni'ohe Ndraono Gizeraēli moroi ba danō Miseraji, ba lako'o ba Zichema, ba mbenoea andrō, ni'ōli Jakobo no ba Ndraono Hemori, sobōli si otoa kesita, ba tebe'e tāna ba ma'oe'oe Josefo. (*Moz. I. 33, 19; 50, 25*). Ba mate gōi Gelezari andrō, ono Ga'aroni, ba lako'o ia ba Gibeā, banoea nononia Fineha andrō, nitehe chōnia ba hili mado Geferaji andrō.

Soera

ZANGOEHOEKOE

A N D R Ō.

FAZA I.

I. Lasoewō [Ndrawa Gana'ana mado Joeda ba mado Zimeoni. II. Atoe'a ba Mbetiēli mado Mbenijami. III. Banoea si lō latimba.

1 I. Ba toball me no mate Josoea, ba lasofoe chō Jehowa Iraono Gizeraēli, lamane : Ha niha ndra'aga zi fōfōna mōi misija'wa ba Ndrawa
 2 Gana'ana, fasoewō chōra ? Imane Jehowa : Mado Joeda zi fōfōna mōi misija'wa ; oebe'e ba dangara danō.
 3 Ba lamane mado Joeda ba dalifoesōra mado Zimeoni : Mitaboe awōma ba dāna chōma, ena'ō tasewō Ndrawa Gana'ana, ba mōiga gōi awōmi dania ba dāna chōmi ! Ba
 4 fao chōra mado Zimeoni. Ba mōi

mado Joeda ba ibe'e ba dangara Jehowa Ndrawa Gana'ana ba Dawa Weresi, toball la'alani ba Mbeseki, 10,000 [zi mate]. Ba fachamō ira Gadoni Beseki ba Mbeseki, fasōndra ira, ba la'alani Ndrawa Gana'ana, fabaja Dawa Weresi. Ba moloi Gadoni Beseki, ba lagohi ia, lara'oe ba la'c'wa doetoeroe seboea ba danga ba ba gahe. Ba imane Adoni Beseki : F'itoe ngafoeloe razo si no moe'e'wa toetoeroe danga ba toetoeroe kahe seboea, zangozaragō achōchōla barō meza chōgoe : Nilaoegoe andrō, ba isoelōni chōgoe Lowalangi ! Awena la'ohe ia ba Jeroezalema, ba da'ō mate ia. (*Moz. III. 24, 19*). Ba lasoewō Jeroezalema mado Joeda, ba ato'e'a ira, lala'wa bawa zi'ōli, ba

9 banoea, ba latoenoe. Aefa da'õ, ba mõi misi tooe mado Joeda, ba wanoewõ Dawa Gana'ana andrõ, si so ba hili andrõ ba danõ tánõ raja ba

10 Ba zalõ'o tanõ andrõ. Ba lasa'wa Ndrawa Gana'ana andrõ ba Heberona mado Joeda. Ba tõi Heberona fõna, ba Kiriati Garaba. Ba te'ala Zezai ba Ahima ba Talamai, nga'õtõ Genaki andrõ, labe'e (*Jos. 15,*

11 *14, b. t.*) Ba moroi ba da'õ, ba lasa'wa mbanoea Debira; ba tõi Debira fõna, ba Kiriati Zeferi. Ba ifaboe'oe Kalebi, inane: Ha niha zola'wa Kiriati Zeferi andrõ, ba satoe'a ba da'õ, chõnia oehe'e nono-

12 goe Achasa. Ba atoe'a Gotenieli, ono Genasi andrõ, achi Galebi, ba ibe'e chõnia nononia Achasa

13 [Kalebi]. Ba me la'ohẽ chõnia, ba ifaroe, ena'õ i'andrõ mbenoea chõ namania. Ba ahele ia moroi ba hoeloe galide, ba imane chõnia Kalebi:

14 Hana ndra'ogõ! Ba imane chõnia: Be'e atõ chõgoe mbœala ba wofanõ. Noa sa õbe'edo ba danõ tánõ raja, si no okõlikõli, ba be'e atõ chõgoe goemboe nidanõ! Ba ibe'e chõnia goemboe ba hili ba

15 oemboe ba ndraso Kalebi. Ba no mõi misi ja'wa nono Ndraono Geni andrõ, la'o Mose, no laheta ira ba mbanoea chorema andrõ, awõ mado Joeda, no lasa'wa danõ mado Joeda andrõ, tanõ si mate, ba zanaere, ba Garada, mõi ira mowanoea, ba da'õ, ba ngai Ndraono Gamaleki. (*Moz. IV. 10, 29. F. 4, 11*).

16 Ba fao ba dalifoesõra mado Zimeoni mado Joeda, ba la'alani Ndrawa Gana'ana, banoea Zefata, ba lafakiko; andrõ wa labe'e tõi mbanoea andrõ

17 Horima. Ba mado Joeda andrõ, ba lalahõ gõi chõra Gasa, fabaja tanõra, ba Asekalo, fabaja tanõra, ba Ekerona, fabaja tanõra. Ba itolo mado Joeda Jehowa, tobali la'ochõgõ mboto hili andrõ. Ba banoea ba zalõ'o andrõ, ba tebai latimba, bõrõ

18 me so chõra goereta si'õli. Ba He-

berona andrõ, ba latehe chõ Galebi, la'o'õ ni'oro'i'õ Mose, ba itimba ba da'õ nga'õtõ Genaki andrõ, si datoloe. (*Moz. IV. 14, 24. Jos. 14, 13*).

19 Ba Iraono Jeboesi andrõ, banoea 21 Jeroezalema, ba tebai latimba mado Joeda. Ba tobali lõ teboelõ Ndraono Jeboesi andrõ ba ngai mado Joeda ba Jeroezalema, irege ma'õchõ andre.

II. Ba iraono Josefo andrõ, ba 22 mõi gõi misi ja'wa ba Mbetieli, ba itolo ira Jehowa. Ba lafaoezei 23 Mbetieli andrõ iraono Josefo; ba tõi mbanoea andrõ fõna, ba Loesi. (*Moz. I. 28, 19*). Ba samaoeze andrõ, 24 ba la'ila niha si otarai moroi jomo. Ba lamane ba da'õ: Oroma'õ chõma lalama ba mbanoea ba matolo'õ gõi. Ba i'oroma'õ chõra zolala ira 25 mijomo ba lala'wa mbanoea andrõ bawa zi'õli; ba niha no mege ba si sawæ ja'ira, ba la'orifi. Ba isa- 26 wa danõ Ndraono Cheti niha andrõ, itaroe'õ mbanoea ba ibe'e tõinia Loesi; ba da'õ dõinia iroegi ma'õchõ.

III. Ba iraono Manase, ba lõ la- 27 timba mbanoea Mbeti Zeana andrõ ba banoea si fabõbõ chõra, ja'ia Da'anachi ba si fabõbõ chõra, ba banoea Dora ba si fabõbõ chõra, ba banoea Jibelea ba si fabõbõ chõra, ba banoea Megido ba si fabõbõ chõra. Tobali faloecha Ndrawa Gana'ana, lõ teboelõ ira ba danõ da'õ. Ba me abõlõ Ndraono Gizeraeli, ba 28 labe'e barõ mbawara Ndrawa Gana'ana andrõ, enonira: fanimba ja'ira, ba tebai. Ba Iraono Geferaji, 29 ba lõ latimba Ndrawa Gana'ana banoea Geseri, ba tobali lõ teboelõ Ndrawa Gana'ana ba ngaira, ba Geseri. Ba Iraono Zeboeloni, ba 30 lõ latimba mbanoea Giterono ba banoea Nahaloli, ba tobali lõ teboelõ ba ngaira Ndrawa Gana'ana, ba tobali enonira ba gaoferiata. Ba Irao- 31 no Gaseri, ba lõ latimba mbanoea Ako ba banoea Zidona, femõi Ga-

- halaba ba Achisiba ba Heleba ba
 32 Afika ba Rehobo. Ba tobali tefasoei
 Dawa Gana'ana Ndraono Gaseri,
 Dawa Gana'ana sochõ tanõ, me
 33 tebai latimba. Ba Iraono Nafetali,
 ba lõ latimba mbanoea Mbeti Zemesi
 ba banoea Mbeti Anata. Ba
 tobali tefasoei ira Dawa Gana'ana
 sochõ tanõ; ba banoea Mbeti Zemesi
 ba banoea Mbeti Anata, ba enonira
 34 dania. Ba Iraono Gamori zondregeni
 ba hili mado Danõ, lõ latehe
 35 mõi mitoe ira ba zalo'o. Tobali
 faloecha Ndraono Gamori andrõ lõ
 teboelõ ira ba Hari Heresi ba ba Na-
 jalono ba ba Za'alibi. Ba me abõlõ
 dania ma'owoe Josefo, moroi chõra,
 36 ba tobali enonira irã. Ba tanõ
 Ndraono Gedomo, ba i'otarai lala
 dongo andrõ, ba iroegi Zela ba mi-
 ja'wa na.

FAZA 2.

I. Itegoe Ndraono Gizeraëli sine-
 nge Jehowa. Fa'aboe dõdõra. II.
 La'erogõ Jehowa Iraono Gizeraëli ba
 te'otoe'õ ira. He wisa ba gõtõ Za-
 ngoehoeke andrõ.

- 1 I. Ba so zinenge Jehowa si otarai
 Giligala, we'amõi misi ja'wa ba Mbo-
 chimi, ba imane : No oe'ohẽ mija'wa
 ami moroi ba danõ Miseraji ba no
 oefasao ami ba danõ andre, nifaboe'-
 oegoe chõ ndra toemi, fahõloesa.
 Ba no oefaboe'oe : Lõ oewoe'ai wa-
 woe'oesa li andrõ chõgoe chõmi,
 iroegi zi lõ aetoe ; (*Moz. I. 17, 7*)
 2 ba bõi fawoe'oe li ami ba niha ba
 danõ andre ; naha wame'e soema-
 nge andrõ chõra, ba midoedogõ.
 Ba no lõ nifondrondrongomi oroi-
 sagoe — hadia nilaoemi ? (*Moz. V.
 7, 2 ; 12, 3*). Ba iada'e, ba oewa'õ
 3 chõmi: Lõ oetimba ira fõnami, ena'õ
 amaedola ndrõi ira ba ngaimi, ba
 Lowalangira, ba ena'õ amaedola
 dandra'wa chõmi. (*Moz. V. 7, 16.
 Jos. 23, 13*). Ba me i'wa'õ da'õ ba
 4 Ndraono Gizeraëli fefoe sinenge Lo-
 walangi andrõ, ba me'ge'ge niha
 sato fefoe. Andrõ wa labe'e tõi naha
 5 andrõ Mbochimi (sege'ege). Ba labe'e
 zoemange Jehowa ba da'õ. Me no
 6 ifofanõ niha Josoea, ba lafaza'wa ira
 Iraono Gizeraëli, mõi ira moe'ochõgõ
 danõ, isa'wa dána chõnia zamõsana.
 Ba la'o'õ chõ Jehowa niha sato ba
 7 gõtõ Josoea andrõ ba ba gõtõ zatoea
 andrõ, sanaoe noso moroi chõ Jo-
 soea, si no anehe zeboea andrõ, ni-
 laoe Jehowa ba Ndraono Gizeraëli.
 (*Jos. 24, 31*). Ba mate Josoea andrõ,
 8 ono Noeni, enoni Jehowa, 110
 fache wa'anaoe nosonia. Ba lako'o
 9 ia ba dána chõnia tanõ andrõ, ba
 Dimenata Heresi, ba hili mado
 Geferaji, jõe hili Gasi.
 II. Ba ahori te'oroedogõ chõ
 10 ndra toeara zi sagõtõ niha andrõ,
 ba sagõtõ zi so dania foerira, niha
 si lõ mangila Jehowa ba he nilaoe-
 nia andrõ ba Ndraono Gizeraëli.
 Ba si lõ omasi Jehowa lalaoe Irao-
 11 no Gizeraëli, lafosomange Mba'ali
 andrõ. (*Moz. IV. 25, 1 b. t. Raz. II.
 2, 1 b. t. F. 8, 33*). Ba la'erogõ Je-
 12 howa, Lowalangi ndra toeara, si
 no mangeheta ja'ira ba danõ Mise-
 rajaji, lako'õgõ'õ Lowalangi bõ'õ, Lo-
 walangi soi niha andrõ, si tefasoei
 ja'ira õsa, mangaloeloe ira chõra,
 ba fangandrõ fõnoe Jehowa da'õ.
 Ba me la'erogõ Jehowa, me lafo-
 13 soemange Mba'ali ba Asera andrõ,
 ba mo'fõnoe Jehowa ba Ndraono
 14 Gizeraëli, ba ibe'e ba danga zama-
 ra'oe, ena'õ laraberaboe hadia ia
 chõra ; iloeloe ira ba danga nema-
 lira, si fasoei, tobali tebai sa'ae
 lala'wa nemalira andrõ. Gofoe heza
 15 mõi ira, ba oedoera danga Jehowa,
 ba wamakiko, itõrõ nida'õ'õda'õ
 Jehowa, si fahõloe ia chõra. Ba
 16 tosasa sibai ira ibe'e [Jehowa].
 (*Moz. III. 26, 17*). Ba i'asogõ za-
 ngoehoeke Jehowa ; da'õ dania
 zangefa'õ ja'ira ba danga zamara'oe
 17 andrõ. Ba he li zangoehoeke andrõ
 chõra, ba lõ lafondrondrongo, omasi
 ira Lowalangi bõ'õ ba mangaloeloe

bá da'õ. No alio sibai larõ lala
 andrõ, nitõrõ ndra toeara mege,
 wolo'õ orois Lowalangi: bõ'õ wo-
 18 laocerã. Ba na i'asogõ chõra zangoe-
 hoekoe Jehowa, ba itolo zangoe-
 hoekoe andrõ Jehowa, wangefa'õ
 ja'ira ba danga nemalira, gõtõ
 wa'ara zangoehoeke andrõ. So sa
 wa'ahachõ dõdõ Jehowa ba wanga-
 rõngarõra andrõ ba zamakao ja'ira,
 19 ba zamalangõgõ ja'ira andrõ. Ba
 na no mate zangoehoeke, ba lafoeli
 lalaoe zi lõ sõchi, sabõlõbõlõ moroi
 ba nilaoe ndra amara, wolo'õ ba
 Lowalangi bõ'õ, ba wamosoemange
 da'õ ba ba wangelocloe chõra. Lõ
 labõhõli wolaoera andrõ ba boea-
 boeara andrõ, boeaboca zabe'e ta-
 20 ndro. Ba mofõnoe Jehowa ba
 Ndraono Gizeraeli, ba imane: Me
 no isawõ soi andre gamachõita ba
 wawo'oesa li andrõ chõgoe, nifa-
 choigoe chõ ndra amara, ba me lõ
 21 ni'o'õra oroisagoe andrõ, ba samõsa
 lõ'õ sa'ae oetumba fõnara soi niha
 andrõ, nisaigõ Josoea, me mate ia,
 22 (*Jos. 23, 13*), ba wame'e fanandraigõ
 Ndraono Gizeraeli ja'ira andrõ, na
 latõngõni lala andrõ chõ Jehowa,
 ba wanõrõ ja'ia, si mane fanõngõni
 23 ndra toeara fõna, ba na lõ'õ. Ba
 tobali itehe Lowalangi, lõ teboelõ
 soi niha andrõ; lõ ida'ida'i wa-
 nimba ja'ira ba lõ ibe'e ba danga
 Josoea.

FAZA 3.

I. Si tosai niha baero. Barõ mba-
 wara Ndraono Gizeraeli. II. Otenieli,
 sangoehoeke si fõfõna andrõ. III.
 Iboenoe razo Ndraono Moabi, Ehoedi,
 Samigaro.

1 I. Ba da'õ soi andrõ, nisaigõ Jeho-
 wa, ba wame'e fanandraigõ Ndraono
 Gizeraeli ja'ira, fanandraigõ fefoe zi
 lõ anehe mege fasõndrata andrõ ba
 2 wangochõgõ tanõ Gana'ana, — bõrõ
 mado Gizeraeli andrõ, ba wamahaõ
 ja'ira ba wanoewõ, ja'ira si lõ anehe
 3 fasõndrata andrõ fõna: Razo Ndra-

wa Wilisiti andrõ, si lima, ba Dawa
 Gana'ana fefoe, banoea Zidona ba
 Iraono Hewi, ba hili Libano, i'otarai
 hili Mba'ali Heremono, irege lala ba
 Hamata. Fanandraigõ Ndraono Gize- 4
 raeli ira, ba wamaigi, na la'o'õ go-
 roisa Jehowa andrõ, nibe'enia chõ
 ndra toeara, nifa'ema Mose. Ba to- 5
 bali tefasoei Ndraono Gizeraeli Da-
 wa Gana'ana ba Iraono Cheti ba
 Iraono Gamori ba Iraono Weresi ba
 Iraono Hewi ba Iraono Jeboesi,
 lahalõ nonora alawe ba labe'e ba 6
 nonora matoea nonorã, ba lafosoe-
 mange Lowalangira andrõ. (*Moz. V.*
7, 3). Ba si lõ omasi Jehowa lalaoe 7
 Iraono Gizeraeli; olifoe ira Lowa-
 langira, Jehowa, ba lafosoemange
 Mba'ali ba Asera andrõ. Ba mofõnoe 8
 Jehowa ba Ndraono Gizeraeli ba
 ibe'e ira ba danga Goesa Risata'i,
 razo Garamo Nahara'i; mewaloe
 fache barõ mbawa Goesa Risata'i
 Ndraono Gizeraeli.

II. Awena la'angarõfi li Jehowa 9
 Iraono Gizeraeli, ena'õ itolo ira. Ba
 i'asogõ ba Ndraono Gizeraeli zango-
 rifi Jehowa, sangefa'õ ja'ira: Otenieli
 andrõ, ono Gena, achi Galebi. (*F. 1,*
13). Ba so chõnia Geheha Jehowa, 10
 ba ifaigi lala ba Ndraono Gizeraeli.
 Ba mõi ia fasoewõ, ba ibe'e ba
 dangania Goesa Risata'i, razo Ga-
 ramo andrõ, Jehowa, ba ilawã Goesa
 Risata'i. Ba õfa woeloe fache, ba lõ 11
 hadia ia ba danõ. Ba mate Gote-
 nieli, ono Gena.

III. Ba lafoeli lalaoe zi lõ omasi 12
 Jehowa Iraono Gizeraeli. Ba ibe'e
 ba danga Negelono, razo Ndraono
 Moabi, Ndraono Gizeraeli Jehowa,
 me no lalaoe zi lõ omasi Jehowa.
 Ba ihalõ awõnia Ndraono Gamon 13
 ba Iraono Gamaleki da'õ, mõi ia,
 isoewõ Ndraono Gizeraeli ba i'ochõgõ
 mbanoea chorema andrõ. Fefewaloe 14
 fache Ndraono Gizeraeli barõ mbawa
 Negelono, razo Ndraono Moabi. Ba 15
 la'angarõfi li Jehowa Iraono Gize-
 raeli, ba i'asogõ chõra zangorifi

Jehowa, Ehoedi andrō, ono Gera, mado Mbenijami, niha si takera. Ja'ia zama'ema beo Ndraono Gizeraëli chō Negelono, razo Ndraono
 16 Moabi. Ba ifazōchi chōnia gōri Ehoedi, gōri si faoma bawa, ha lito wa'anaoe, ba ibe'e ba lōwilōwinia, harō mbaroenia, ba gambōlōnia.
 17 I'ohē, me mōi ia molohe bco andrō chō Negelono, razo Ndraono Moabi. Ba Egelono andrō, ba no niha sesolo
 18 sibai. Ba me no ifa'ema mbeo andrō, Ehoedi, ba ifasao mangawoeli niha andrō, sonoro beo andrō mege; ba
 19 ja'ia, ba ifoeli ia, me no laroginadōe andrō ba Giligala, ba imane chō Negelono: So niwa'ōgoe chōoe razo, ba zi lō niha! Ba imane: Bō'oea!
 Ba mōi baero fefoe zi so ba ngainia.
 20 Ba me no mōi si bacha chōnia Ehoedi, me ha ja'ia zidadao ba mbate'e ja'wa, ba zokafoekafoe, ba imane Ehoedi: So chōgoe niwa'ō Lowa-
 langi chōoe! Ba maoso ia, moroi ba
 21 dadaomania. Ba isōbi zi'ōli ba gambōlōnia Ehoedi tangania kabera, itaroe'ō ba dalocnia, irege ahōndrō
 22 na bacha ndranga gōi, fabaja ōsi, ba te'oe'oc ba dawō nōsi, lō'ō sa ifoeli idōni zi'ōli ba daloenia, no
 23 atōla dambai. Ba mōi baeloe Gehoedi. Idoehō mbawandroehō mbate'e ja'wa, foerinia, ba ilazi. Ba ha
 24 si'ai mofanō ia, ba so wazoeri Negolono. Ba me la'ila, no moelazi mbawandroehō mbate'e ja'wa, ba lamane dōdōra: Te no mōi ia ba
 25 nidanō ba mbate'e ba zokafoekafoe andrō. Ba labazebaze'ō manō. Ba me lō'ō manō na ibokai mbawandroehō mbate'e ja'wa, ba lahalō
 wogoē ba lakōē, ba hiza tooe ba
 26 zalo zochō ja'ira, no mate. Ba barō wa'arōrōra andrō, ba no moloi Gehoedi, no iroegi nadoe andrō, ba
 27 ichamō Ze'ira. Ba me no iroegi jomo mbanoea, ba ilaoe dorofe ba hili Geferaji. Ba mōi mitooe Ndraono Gizeraëli, awōnia, moroi ba hili, ba
 28 ja'ia zangoloi'ō. Ba iwa'ō li chōra,

imane: Mitaboe awōgoe, mitooe, noa sa ibe'e ba dangami nemalimi andrō, Iraono Moabi, Jehowa. Ba mōi ira mitooe, awōnia, laba'a gōtōna ba Joridano, tānō ba danō Ndraono Moabi, samōsa lō lafatōrō. Ba te'ala Ndraono Moabi, labe'e, 29 me loeo da'ō, mato 10,000 zi mate, oi sabōlō, solohe baloese, samōsa lō soloi labe'e. Ba tobali mōi barō 30 mbawa Ndraono Gizeraëli Ndraono Moabi, me loeo da'ō. Ba 80 fache wa'ara, ba lō hadia ia chōra ba danō. Ba sangoehoekoe ja'ira Gehoedi, iroegi wa'amatenia. Ba afa 31 da'ō, ba Samigaro, ono Ganata; sangalani Dawa Wilisiti da'ō, 600 iboenoe bōzibōzi gōrōbao, ba sango-rifi Iraono Gizeraëli ia gōi.

FAZA 4.

I. La'erogō zoei Jehowa Iraono Gizeraëli ba ibe'e sangotoe'ō ja'ira Jabino andrō, razo Ndrawa Gana'ana. II. La'orifi ira ira Debora Baraki. III. Iboenoe Zisera andrō Ja'ela.

I. Ba lafoeli zoei lalaoe zi lō o- 1 masi Jehowa Iraono Gizeraëli — noa sa mate Gehoedi. (*Sam. I. 12, 9. Jos. 11, 11*). Ba i'amawa ira Jehowa ba danga Jabino andrō, razo Ndrawa Gana'ana, ba Hasora. Ba koemandra seboea chōnia Zisera, banoea Haroseti niha baero. Ba 3 la'angarōfi li Jehowa Iraono Gizeraëli. Siwa ngaotōe sa chō Zisera goereta si'ōli ba iforege wamakao Iraono Gizeraëli, doea woeloe fache wa'ara.

II. Ba me loeo da'ō, ba sangoe- 4 hoekoe Iraono Gizeraëli, ba Debora, fo'omo Lafidoti, sama'ele'ō ira alawe. Barō nohi Debora andrō so 5 nomonia, ba gotaloeara Rama Mbetiëli, ba hili Geferaji, ba mōimōi chōnia Ndraono Gizeraëli, ba wamatoenō hoehoera. Ba ifatenge 6 zinenge, ifakaoni'ō Mbaraki andrō, ono Gabinoa, banoea Gedesi ba Ndraono Nafetali, ba imane chōnia:

Si ndroehoe ! no iŵa'õ Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli : Laboe, ae ba hili Dabora ba ohe awõoe zi 10,000 niha, mado Nafetali ba mado Zeboeloni; (*Heb. 11, 32*) ba oe'ohe Zisera andrõ, koemandra andrõ chõ Jabino, awõ goereta andrõ chõnia, awõ zato chõnia, ba wamaondragõ ja'oegõ, ba zinga mbombo Kizono, ba oebe'e ba dangaoe ira.

8 Ba imane chõnia Baraki : Na mõi ndra'oegõ awõgoe, ba mõiido, ba na 9 lõ mõi'õ awõgoe, ba lõ mõiido ! Ba imane : Mõiido sa awõoe, ba tenga chõoe dania wa'ebœa doeria, ba we'amõimõ andrõ, ba danga ndra alawe dania i'amawa Zisera andrõ Jehowa. Ba maoso Debora, mõi ia 10 awõ Mbaraki ba Gedes. Ba ifakaoni'õ ba Gedes mado Zeboeloni, awõ mado Nafetali Baraki ; 10,000 niha zi fao chõnia misi jaŵa ba fao 11 gõi chõnia misi jawa Debora. Ba Heber andrõ, Iraono Geni, ba no iheta ia chõ Ga'ino andrõ, ma'oe'woe Hobabi, mateoa Moze, ba saté idaroedaroe'õ nosenia, iroegi manawa andrõ ba ngai Za'ana'i, sahatõ 12 ba Gedes. (*Moz. IV. 10, 29*). Ba me la'ombacha'õ chõ Zisera, no mõi misi jaŵa ba hili Dabora Mbaraki 13 andrõ, ono Gabinoa, ba i'oro'iõ goeretania andrõ fefoe Sisera, 900 goereta si'õli, awõ zabõlõ andrõ fefoe, si faofao chõnia ; la'otarai Haroseti niha baero andrõ, lasaŵa 14 mbombo Kizono. Ba imane Debora chõ Mbaraki : Laboe ! me no da'e mbaŵa andrõ, ba nibe'e Jehowa ba dangaoe Sisera andrõ ; noa sa Jehowa zi mõi, mowaõwaõ fõnaoe ! Ba mõi mitoe Mbaraki moroi ba hili Dabora, ba 10,000 zolo'õ ja'ia niha.

15 Ba ikeani Zisera, awõ goeretania fefoe, awõ zabõlõ chõnia fefoe, Jehowa, fõna Mbaraki, me la'abõlõgõ wolaoe chõra ; ba mõi tooe Zisera, moroi ba goereta, moloi, itõrõ tanõ. 16 (*Sin. 83, 10*). Ba igohi goereta andrõ ba sanoewõ andrõ Baraki, iroegi Ha-

roseti niha baero, ba ahori mate ba mbawa zi'õli zabõlõ andrõ chõ Zisera, samõsa lõ si toesai.

III. Ba Sisera, ba no moloi, no 17 itõrõ tanõ ba no isaŵa nose Ja'ela andrõ, fo'omo Ndraono Geni andrõ, Heber ; lõ'õ sa si fa'oe'oe ira Jabino, razo Hasora, zi samba omo andrõ Heber, Iraono Geni. Ba mõi 18 tooe Ja'ela, ifaondragõ Zisera, imane chõnia : Ae baose Toea, ae baose chõgoe ; lõ hadia ia ni'ata'oe'fi ! Ba mõi ia baose chõnia, ba ibaloegõ ia toefo. Ba imane chõnia : Hadia, lõ 19 õbe'e õgoe nidanõ ma'ifoe ? owõchi dõdõgoe. Ba ibokai naha zoesoe zaŵi, ibe'e õnia ; ba ifoeli ihawoei ambala. Ba imane chõnia : lagõ 20 mbawandroehõ nose, ba na so niha, na isofoe chõoe, na imane : Hadia, so ba da'e niha ? ba õmane : Lõ'õ ! Ba ihalõ gosõ'osõ nose Ja'ela andrõ, 21 fo'omo Heber, ba itoejoe warõcha, lõ ida'ida'i we'amõia ba ngainia ba ibõzi ba dangidanginia gosõ'osõ andrõ, irege tetaroe ba danõ, noa sa mõrõ ia. Ba ono matelõ ia ba mate. Ba ba da'õ sibai so Mbaraki, solohi 22 Sisera. Ba mõi tooe Ja'ela, i'ondrasi ia, imane chõnia : Ae ba da'e, da'oeroma'õ chõoe niha andrõ, ni'aloeimõ ! Ba me mõi ia baose chõnia, ba i'ila tooe Zisera, si no mate, ba lõ si teboelõ ba dangidanginia gosõ'osõ andrõ ; Si manõ wa'ate'ala 23 Jabino andrõ, razo Ndrawa Gana'ana, labe'e Iraono Gizeraëli, me loeo da'õ, itolo Lowalangi. Ba itoegoe 24 lahõndrõhõndrõgõ Jabino andrõ, salawã Ndrawa Gana'ana, Iraono Gizeraëli, irege lafaloea wamakiko ja'ia.

FAZA 5.

Fancenõ ndra Debora Baraki.

Ba manoenõ ndra Debora Baraki, 1
ono Gabinoa, me loeo da'õ, lamane :
„Wa so zolohe Iraono Gizeraëli, wa 2
no aoha gõlõ zato — misoeno Jehowa ! Mifondrondrongo, ja'ami ra- 3
zo, mibe'e mbõrõ dalingami, ja'ami

- salaŵa! Edōnado oesoeno Jehowa, da' oelaoe mbiola chō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli! Me mangefa ndra'oegō ba Ze'ira, ja'oegō Jehowa, me mofanō'ō, me o'otarai zalo'o andrō ba Ndraono Gedomo, ba moderoe danō ba mowōi mbanoea si jaŵa; mowōi idanō lawoeo. (*Sin. 68, 8*). Mangiwa hili fōna Jehowa, Sina'i andrō, fōna Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli. Me loeo Zamigaro andrō, ono Ganata, me loeo Ja'ela andrō, ba lō sanōrō lala; ba sanōrō lala ena'ō, ba lala sakōi latōrō. (*F. 3, 31*). Ahono zalaŵa Ndraono Gizeraëli, ahono ira, irege maoso ndra'oegō, ja'oegō Debora, irege maoso'ō ina Ndraono Gizeraëli! Latoetoejoe Lowalangi si bohoe; fasōndrata ba zinga mbawa gōli, me loeo da'ō. Baloese, ba lō moe'ila, ba he toho, ba .zi 40,000 andrō, ba Ndraono Gizeraëli. Chō zolohe Iraono Gizeraëli dōdōgoe; ja'ami si no aoha olō ba zato andrō, misoeno Jehowa! Ja'ami, si fakoedo ba hoeloe galide si alawe sojo'ojo, ba ja'ami sidaodao ba doefo, ba ja'ami, sanōrō lala, ba mihede! Ba zi no arōoe aefa ba wagoeagoeasa zi fafana andrō, ba gotaloea hele andrō, ba da'ō ndra moedoenōdoe-nō wangoehoekoe Jehowa andrō, fangoehoekoe zalaŵa andrō chōnia ba Ndraono Gizeraëli! Me loeo da'ō mōi mitooe ba mbawa gōli Ndraono Gizeraëli! Laboe, laboe Debora; laboe, laboe, anoenō! Faoso Baraki, ra'oe zondra'oe ja'oegō mena'ō, ja'oegō, ono Gabinoa! Me loeo da'ō mōi mitooe zi tosai salaŵa, si tosai sabōlō. Mōi mitooe awōgoe Jehowa, awō zabōlō andrō. Mado Geferaji, soŵa'a ba danō Ndraono Gamaleki; la'o'ō ndra'oegō, ja'oegō mado Mbenijami, fao ba zato andrō chōoe; mōi mitooe ma'oewoe Machiro, sangoloi'ō, ba ma'oewoe Zeboeloni, solohe si'o zalaŵa. (*F. 12, 15*). Ba salaŵa mado Isasari mōi awō De-
- bora, ba no si mane Isasari Mbaraki andrō; i'oloi'ō ia ba ndraso ahenia. Ba zinga mbombo andrō ba mado Roebeno, ba abōlō wangerangera. Hadia wa no doemaodao ndra'oegō ba gotaloea, kandra mbiribiri, ba wamondrondrongo fambehesa ngawawá andrō? Ba zinga mbombo andrō ba mado Roebeno, ba no abōlō wangerangera. Gileadi andrō, ba no ahonohono jefo Joridano; ba mado Dano, ba hana wa la'ia-gō manō nowo andrō? Mado Gaseri, ba ahonohono manō ba mbewe nasi, lō teboelō ira ba mbewe daloe andrō chōra. Seboeloni andrō, ba no soi si lō ata'oe mate, ba si manō gōi Nafetali ba mbawō andrō. So razo andrō, fasōndra; fasōndra razo Ndrawa Gana'ana andrō, me loeo da'ō, ba Da'anache, ba mbewe nidanō andrō ba Megido: ba lō si faloecha ira aboeloea firō! Moroi ba mba-noea si jaŵa fasōndra ndrōfi; moroi ba lalara andrō fasōndra ira chō Zisera andrō. No ahani ira ba mbo-mbo Kizono andrō, ba „mbombo wasōndrata” andrō, mbombo Kizono. Faoso, ja'oegō tōdōgoe, abō-lō'ōgō! Me loeo da'ō labōrō danō koedo, me mandroeo, me lafandroeo sabōlō andrō chōra Mi'elifi Merosi andrō! iŵa'ō mala'ika Jehowa andrō, mi'elifi mbanoeara, me lō si mōi ira manolo Jehowa, me lō nitolora Jehowa, awō zabōlō andrō! Nisoeno Ja'ela andrō, fōna ndra alawe bō'ō; fo'omo Heberi andrō, ma'oewoe Geni, fōna ndra alawe [fefoe], baose ndramoesoeno ia! Idanō i'andrō [Sisera] ba soesoe ibe'e; ba mako si sōchi i'oro'ō chōnia wanicha zoesoe. Ba itoejoe gosō-osō andrō ba ihalō kambōlōnia warōcha, ibōbōzi Zisera, iboto hōgōnia, irasa dangidanginia, itōla'ō. Ba ikōrōboei ia fōnania, alaoe ia, adōlō tooe; fōnania ikōrōboei ia, alaoe, ba ba nikōrōboeinia ja'ia adōlō ia tooe, no mate. Ba ifaigi ba zandrela

ina Zisera, moe'ao ba darali, imane :
 ,Hana wa ara mangawoeli goereta-
 29 nia? Hana wa ahooe gahe koedo-
 nia?' Ba fondrege zatocatoea wo'o-
 mo' zalaŵa andrō chōra zanema
 30 linia, ba ja'ia gōi ifoeli iŵa'ō ni-
 ŵa'ōnia mege : ,Lō zi lō lasōndra
 mege gahoeloea ba ma awena lafao-
 sa, samboea, ba ma domboea nono
 alawe zamōsa, ba ahoeloea noecha
 soginigini chō Zisera ; ahoeloe noe-
 cha soginigini, nila'ala'a ba wanoso,
 noecha soginigini, doea gōrō zale-
 31 ndra ba mbagi wo'omo zalaŵa. **Si
 manō zi nangea wa'ateklko zi fa'oe-
 doe chōoe fefoe, ja'oegō Jehowa !
 Ba sangomasi'ō ja'la, ba no hoelō
 wa'atoemboe loeo, ba lachōminia
 andrō.** Bā lō'ō sa'ae hadia ia ba
 danō, ōfa woeloe fache wa'ara.

FAZA 6.

I. Lafakao Ndraono Gizeraēli, Irao-
 no Midiano. Ifangelama ira sama-
 ele'ō. II. Hoemedede mala'ika Jehowa
 andrō chō Gideon. Ibe'e zoemange.
 III. Idoedogō naha wame'e soe-
 mange andrō chō Mba'ali. IV. Ta-
 ndra, ba wangabe'e tōdō Gideon.

1 I. **Ba** me lalaoe zi lō omasi Jeh-
 howa Iraono Gizeraēli, ba ibe'e ira
 ba danga Ndraono Midiano Jeho-
 2 wa, mewitoe fache. Ba lafakao
 Ndraono Gizeraēli Iraono Midiano.
 Ba labali'ō nahara mbawō andrō
 ba hili Iraono Gizeraēli, ba tōgi
 narō hili andrō, awō nahia saro ba
 hili, ba Ndraono Midiano andrō.
 3 Ba na no manaroe Ndraono Gize-
 raēli, ba mōi mijaŵa chōra Ndrao-
 no Midiano, awō Ndraono Gama-
 leki, awō zowanoea tánō ba gateo-
 4 mboecha loeo. Ba tebato ba da'ō
 chōra, ba lafoefoe zinanō ba danō,
 iroegī tánō ba Gasa ; ma'ifoe lō la-
 saigō gaerifa ba Ndraono Gizeraēli,
 ba he biribiri ba he saŵi ba he
 5 kalide. La'ohe sa'ae goerifōra ba
 osera, na mōi ira mijaŵa, timba
 wa'oja wali, na so ira, ba he ja'ira,

ba he ondra chōra, ba tebai ni'era.
 Ba wamakiko mōi ira ba danō. Ba 6
 tobali noemana sibai Ndraono Gize-
 raēli, bōrō Ndraono Midiano andrō.
 Ba la'angarōfi li Jehowa Iraono
 Gizeraēli. Ba me mangarōngarō chō 7
 Jehowa Ndraono Gizeraēli, ba Ndrao-
 no Midiano andrō, ba ifatenge ba 8
 Ndraono Gizeraēli zama'ele'ō Jeho-
 wa, ba imane chōra da'ō : Da'ō
 niŵa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono
 Gizeraēli : No oe'ohē mijaŵa ami,
 moroi ba danō Miseraji, no oeheta
 ami ba nahia wa'asawoejoe ; no 9
 oe'efa'ō ami ba danga Ndrawa Mi-
 seraji, ba ba danga zamakao ja'ami
 fefoe, ba no oetimba ira fōnami ba
 no oebe'e chōmi danōra. Ba no 10
 oemane chōmi : Jehowa ndra'o, Lo-
 walangimi ; bōi mi'ata'oeffi Lowa-
 langi Ndraono Gamori andrō, si so
 ami ba danō. Ba lō'ō sa nifondro-
 ndrongoimi ligoe.

II. **Ba** so mala'ika Jehowa andrō, 11
 moedadao ia ba mbōrō manawa
 andrō, ba Gofera, banoea Jo'asi
 andrō, ma'oewoe Gabieseri. Ba sa-
 mōbōrō fache nono Jo'asi, Gideon,
 ba wolazi nagoe, ba wangoloi'ō
 ja'ia, ba Ndraono Midiano andrō.
 Ba i'oroma'ō ia chōnia mala'ika 12
 Jehowa andrō, imane chōnia : Ito-
 lo'ō Jehowa, ja'oegō sabōlō ! Ba 13
 imane chōnia Gidcono : He Toeha,
 na itologa Jehowa, ba hana sa wa
 gōna ndra'aga da'ō fefoe ? Ba heza
 so dandra andrō chōnia fefoe, ni-
 doenōdoenō ndra toeama chōma,
 me lamane : Hadia, tenga no i'ohē
 mijaŵa ndra'aga Jehowa, moroi ba
 danō Miseraji ? Ba iada'e, ba no
 i'erogō ita Jehowa ba no ibe'e
 ba danga Ndraono Midiano ita.
 Ba i'otahōgō ia Jehowa, imane : 14
 Ae'e, ba wa'abōlōoe andrō, ba
 efa'ō Ndraono Gizeraēli ba danga
 Ndraono Midiano. Hadia, tenga ja'o
 zamatenge ja'oegō ? (*Heb. 11, 32*).
 Ba imane chōnia ; He Toeha, hadia 15
 oebe'e fangefa'ō Ndraono Gizeraēli?

- Hiza, no fondrege zi noemana ba mado Manase watalifoesōta chōma, ba ja'odo, ba no fondrege zide'ide ba zi samba omo ndra amagoe.
- 16 (*Moz. II. 3, 11*). Ba imane chōnia Jehowa : Ja'o zanolo ja'oegō, ba ō'alani Ndraono Midiano, hoelō na
- 17 ha samōsa niha. Ba imane chōnia : Na no atō faloechado wa'eboea dōdōoe wamaigioe, ba laoe chōgoe dandra, wa no ja'oegō zi fahoehoeo
- 18 chōgoe. Bōi ofanō a'i, irege sodō, irege oe'ohē baero game'elagoe, ba wanooe'ō tooe fōnaoe. Ba imane : Oe'agō da'e, irege mangawoeli'ō.
- 19 Ba mōi mijomo Gideono, i'asiwai nono nambi ba koe si lō moe'aisōni, ōsi zi samba jōoe hamo. Ōsi nono nambi andrō, ba ibe'e ba goede, ba dinonia, ba ilaoe ba mbowoa, ba i'ohē baero chōnia, ba mbōrō
- 20 manawa itoee'ō tooe fōnania. Ba imane chōnia mala'ika Lowalangi andrō : Halō nambi andrō, awō koe andrō, si lō moe'aisōni, ba toee'ō tooe ba dete gowe andre, ba dino andrō, ba fadoewa. Ba
- 21 i'o'ō da'ō. Ba i'oro'ō mbalō zi'onia, si so ba dangania, mala'ika Jehowa andrō, itoeko nambi andrō ba koe andrō, si lō moe'aisōni, ba aloea galitō ba gowe andrō ba i'ā nambi, awō koe andrō, si lō moe'aisōni. Ba taja mala'ika Johowa andrō, lō'ō sa'ae oroma
- 22 chōnia. Awena i'ila Gideono, wa no mala'ika Jehowa. Ba imane Gideono : Alai ndra'o, So'aja, Jehowa, me no fa'ila bawa ndra'o ba mala'ika Jehowa! (*Moz. I. 16, 13. Moz. II. 33, 20. F. 13, 22*). Ba imane chōnia Jehowa : Ja'ohahaoe dōdōoe ! bōi ata'efi, lō mate'ō ! Ba ifa'anō naha wame'e soemange ba da'ō Gideono ba ibe'e tōinia „fangerifi Jehowa”. Ba iroegi ma'ōchō, ba lō teboelō ba da'ō, ba Gofera, banoea ma'owoe Gabieseri.
- 25 III. Ba ba zi bongi andrō, ba imane chōnia Jehowa : Ohe niha, dafoele, sawoejoemō, ba sa'wi si mataoe, si mewitoe fache ; ba doedoegō naha wame'e soemange chō Mba'ali chō namaoe, ba Asera andrō, ba ngainia, ba e'wa. Ba chō Lowalangi, Jehowa fa'anō naha wame'e soemange ba zoezoe hati andre, ba asiwai. Ba halō za'wi andrō, si sageoe, ba be'e soemange nitoenoe ; eoe Gaserā andrō, ni'e'wamō dania, be'e fanoenoe. Ba dafoele, i'ohē
- 27 niha Gideono, sawoejoenia ; ba i'o'ō ni'wa'ō Jehowa chōnia. Ba me ata'oe ia ndra amania ba banoeara ilaoe ba zi ma'ōchō, andrō wa ba zi bongi ilaoe. Ba me maoso mbanoeara, si hoelō wongi, ba hiza, ba no moedoedoegō naha wame'e soemange andrō chō Mba'ali, ba Asera andrō ba ngainia, ba no moe'e'wa, ba sa'wi andrō, si sageoe, ba no moebe'e soemange ba naha wame'e soemange andrō, nifa'anō andrō. Ba faoma lamane chō nawōra : Ha
- 29 niha zolaoe da'ō ? Ba la'aloeloei ba lazofoezofoe ba lamane : Gideono, ono Jo'asi zolaoe da'ō. Ba lamane banoeara chō Jo'asi : Da
- 30 chōma nonoe andrō, ba wamoenoe ja'ia, me no idoedoegō naha wame'e soemange andrō chō Mba'ali ba me no i'e'wa Gaserā andrō, ba ngainia. Ba imane Jo'asi chōra
- 31 fefoe, si so ba da'ō chōnia : Hadia, ja'ami zamatoenō hoehoeo Mba'ali andrō ; ja'ami zangorifi ja'ia ? Ha niha zamatoenō ja'ia, ba niboenoe irege mahemoloe mbanoea. Na Lowalangi ia, ba jamoefatoenō hoehoeonia, me no ladoedoegō naha wame'e soemange andrō chōnia. Ba
- 32 me loe da'ō, balabe'e tōi Gideono Jeroebi-Mba'ali, lamane : Jamoefatoenō hoehoeonia chōnia Ba'ali, me no idoedoegō naha wame'e soemange andrō chōnia.
- IV. Ba la'owoelei ira dozi Iraono
- 33 Midiano ba Iraono Gamaleki, awō zowanoea ba gatoemboecha loe, dozi manō ira, ba la'ōtō Joridano

ba tebato ba ndraso andrō, ba
 34 Jezere'eli. Ba so Geheha Jehowa
 chō Gideono, ba ilaoe dorofe fogao-
 ni ma'owoe Gabiëseri, ba wefao
 35 chōnia. Ba ifatenge zinenge ba
 mado Manase fefoe, ba tefakaoni'ō
 ira gōi, ba wefao chōnia. Ba he ba
 mado Gaseri ba ba mado Zeboe-
 loni ba ba mado Nafetali, ba
 ifatenge gōi. Ba mōi ira mijāwa,
 36 lafaondragō. Ba imane Gideono chō
 Lowalangi: Na omasi'ō ō'efa'ō
 Ndraono Gizeraëli tangagoe andre,
 37 si mane niwa'ōoe, — ba hiza, oebolo-
 gō ba golajama mbasitō mboe
 mbiribiri nigoeti; ba na ha boe
 mbiribiri andrō zonamo, ba na
 otoefo danō ma'afefoe, ba aboto
 ba dōdōgōe, ō'orifi Ndraono Gize-
 raëli tangagoe andre, itōrō niwa'ōoe.
 38 Ba itōrō. Ba mahemoloe ō, ba
 ihoelō wongi wemaoso, ifcra'ō mboe
 mbiribiri andrō, namo andrō, samba
 39 figa nidanō. Ba imane Gideono chō
 Lowalangi: Bōi ofōnoe chōgōe, ba
 hatō samoeza tō moehededo. Hatō
 samoeza tō oetandraigō ba mboe
 mbiribiri andrō. Ja'otoefo mboe
 mbiribiri, ha ja'ia, ba jamonamo
 40 danō ma'afefoe. Ba i'ō'ō chōnia
 da'ō Lowalangi, ba zi bongi andrō,
 ha boe mbiribiri zotoefo, ba no
 monamo danō fefoe.

FAZA 7.

I. Tefofanō zato, lō arōoerōoe ni-
 toetoejoe. II. Te'abe'e'ō dōdō Gide-
 no ba wangifi. III. Te'ala Ndraono
 Midiano andrō ibe'e Gideono.

1 I. Ba ihoelō wongi wemaoso Je-
 roebi-Mba'ali, ja'ia Gideono, i'ōhe
 niha andrō fefoe, si fao chōnia; ba
 ba zinga goemboe Harodi molo-
 mbasc ira. Ba no jōoenia golomba-
 sewa Ndraono Midiano, i'otarai hili
 2 More, ba ndraso misa. Ba imane
 Jehowa chō Gideono: Abōlō ato
 niha andrō, si fao chōoe, tebai
 oebe'e ba dangara Ndraono Midia-
 no andrō, ma dania lasoeno ira

chōgōe Iraono Gizeraëli, ma lama-
 ne: Tangama wangorifima! Ba ao, 3
 farongogō ba zato, ōmane: Ha niha
 zata'oe ba satalō tōdō, ba jamoe-
 foeli ia, jamoeheta ia ba hili Gi-
 leadi! Ba 22,000 zangawoeli niha,
 tobali hatō 10,000 zi toesai. (*Moz. V.*
20, 8j). Ba imane Jehowa chō Gi- 4
 deono: Tōra zoei na niha; ohe mi-
 tooe ira ba mbewe nidanō, ena'ō
 oefōfō'ō ira ba da'ō. Ba niwa'ōgōe
 chōoe dania: Da'ō zi fao chōoe,
 ba fao, ba dozi niwa'ōgōe chōoe:
 Bōi fao da'ō, ba lō mōi. Ba i'ōhe 5
 mitooe ira ba mbewe nidanō. Ba
 imane Jehowa chō Gideono: Dozi
 samelai idanō lelara, nifamelai na-
 soe, ba oniagō, ba si manō gōi dozi
 samalōdoehini tanō, ba we'amadoe-
 gō tanga. Ba fa'ato zamelai idanō, 6
 ba no 300; ba tātō bō'ō fefoe, ba
 no samalōdoehini tanō, ba wama-
 doe idanō. Ba imane Jehowa chō 7
 Gideono: Si tōloe ngaotoe niha a-
 ndrō, samelai idanō, oebe'e sangorifi
 ja'ami, da'ō oe'ogoenā'ō ba wame'e
 ba dangaoe Iraono Midiano andrō;
 ba tātō bō'ō fefoc, ba ndra mofa-
 nō, jamoefoeli ia chōra zamōsanā.
 Ba lalahō mbalazo andrō chōra, 8
 awō dorofe chōra; ba Iraono Gize-
 raëli bō'ō fefoe, ba ifōfanō, hana
 na ifoeli ia chōra zamōsanā, ha si
 300 isaigō chōnia. Ba olombasewa
 Ndraono Midiano, ba no toenia, ba
 ndraso.

II. Ba ba zi bongi andrō, ba ima- 9
 ne chōnia Jehowa: Faoso, misawa
 golombasewa, tooe andrō, noa sa
 oebe'e ba dangaoe ia! Ba na ata'oe'ō 10
 mōi mitooe, ba ohe ngonionioe
 andrō, Foera andrō, ba mi'ae mitooe
 ba zinga golombasewa, ba fondro- 11
 ngondrongo, hadia niwa'ōwa'ō
 da'ō, ba abe'e dōdōe dania, ba
 wanawa olombasewa. Ba i'ōhe ngo-
 ningoninia Foera andrō, mōi ira
 mitooe, lahatō'ō sibai ira ba zanoewō
 andrō, ba golombasewa. No orodoe 12
 ba da'ō, ba ndraso, Ndraono Midia-

- no andrõ ba Iraono Gamaleki ba si oroi danõ tánõ ba gatoemboecha loeo, fa'oja wali wa'atora, ba ondra chõra, ba lõ moetaha moe'erai, fa'oja ngawoea nene ba mbewe nasi wa'oja.
- 13 Ba me no ahatõ Gideono, ba hiza zanoenõ chõ nawõnia fangifinia, imane: No mangifi ndra'o: Oe'ila roti gandroe, si tegaõlõ mitooe ba golombasewa Ndraono Midiano, i-roegi nose zalawa, gõna ba da'õ, ba aso'a nose, tobali arõ ibe'e [roti andrõ], ba tooe ba danõ so nose.
- 14 Ba itema linia si samõsa, imane: Tenga bõ'õ da'õ, no si'õli Ndraono Gizeraëli andrõ, si'õli Gideono andrõ, ono Jo'asi. No ibe'e ba dangania Ndraono Midiano, fabaja olombasewa ma'afefoe, Lowalangi.
- 15 III. Ba me no irongo Gideono nitoenõ Ndraono Midiano andrõ, fangifi andrõ, ba eloeahania, ba mangaloeloe ia; ba ifoeli ia ba golombasewa Ndraono Gizeraëli, moe'ao ia, imane: Talaboe! noa sa'ae ibe'e ba dangami golombasewa Ndraono Midiano. Ba i'otõloe zi 300 niha andrõ, tõloe bawá ibe'e, ba idozigõ ira torofe, awõ migõ si lõ õsi, ba dangara; ba bacha ba 17 migõ andrõ, ba soeloe. Ba imane chõra: Mifaigi ndra'o ba mi'õ chõgoe; na no oeroegi zinga golombasewa, ba milaoe nilaoegoe. Na oelaoe dorofe, awõ zi fao chõgoe fefoe, ba ja'ami gõi molaoe torofe ba zi fasoei olombasewa fefoe, ba moe'ao ami, mimane: Fõda chõ 19 Jehowa, fõda Gideono! Ba iroegi zinga golombasewa Gideono, awõnia zi otoo andrõ, si fao chõnia, me taloe mbongi, me awena sibai lafataro zanaro, ba lalaoe dorofe ba laboto migõ andrõ badangara, ba tõloe bawá manõ, ba molaoe torofe, laboto migõ, 20 ba latoejoe tangara kabera zoeloe, ba ba gambõlõ, ba torofe, ba wolaoe, ba moe'ao ira, lamane: Fõda chõ 21 Jehowa, fõda Gidcono! Ba lõ iboe-lõ'õ ia ba nahania zamõsana, ba zi fasoei olombasewa. Ba moe'awa manõ ba golombasewa ma'afefoe, ba moloi, moe'ira'ira. Ba melalaoe 22 dorofe si tõloe ngaotoe andrõ, ba faoma la'õ'õtõ nawõra [Iraono Midiano] ba golombasewa ma'afefoe, ibe'e Jehowa, ba moloi zi so ba golombasewa, laroegei Mbeti Hasita, tánõ ba Zereda, iroegi mbewe nidanõ ba Habeli Mehola, ba zinga Dabata. (Sin. 83, 10). Ba tekaoni 23 gõi Ndraono Gizeraëli, mado Nafetali ba mado Gaseri ba mado Manase ma'afefoe, ba lagohi Ndraono Midiano. Ba ifatenge gõi zinenge 24 Gideono ba hili mado Geferaji ma'asamboea, ifawa'õgõ chõra [ba da'õ]: Mi'ae mitooe, mifaondragõ Ndraono Midiano andrõ ba miba'a chõra gõtõna ba nidanõ misa ba ba Joridano! Ba so mado Geferaji fefoe, laba'a gõtõna ba nidanõ misa, iroegi Mbeti Bara ba õtõna ba Joridano. Ba lara'oe zalawa Ndraono 25 Midiano andrõ, si daroea, Orebi ba Sebi, ba ba gowe Gorebi laboenoe Gorebi ba Sebi, ba ba wolazi Zebi. Ba lagohi Ndraono Midiano. Ba bõgõ ndra Orebi Sebi andrõ, ba la'ohe chõ Gideono, mijefo Joridano. (Jes. 10, 26).

FAZA 8.

I. Fekõkõkõkõ mado Geferaji. Latohogõ wolohi Iraono Midiano. II. Fangoehoekeo banoea Zoekota andrõ ba banoea Weniëli ba salawa Ndraono Midiano andrõ, Seba ba Salamoenia. III. Lõ edõna Gideono lafataro ia raso, ba ifobõrõ wame'e adoe. IV. Iraono Gideono ba fa'amatenia. Lafoeli la'erogõ Jehowa Iraono Gizeraëli.

I. Ba lamane chõnia mado Geferaji: Hana wa õmanõ chõma, wa lõ moehede'õ chõma? No ha ja'oegõ zi mõi fasoeiwõ ba Ndraono Midiano andrõ! ba fasoso sibai ira chõnia. (F. 12, 1). Ba imane chõra: Hadia 2 sa nilaoegoe, timba nilaoemi? Tenga no eboea wo'oe'oe ni'ozaragõ ma-

- do Geferaji, moroi ba mboea chō
 3 Gabiezeri mege ? Ba dangami ibe'e
 zalaŵa Ndraono Midiano andrō,
 Orebi ba Sebi, Lowalangi. Ba hadia
 nilaoegoe timba nilaoemi ? Ba me
 iŵa'ō da'ō, ba alō wōnoera chōnia.
 4 Ba me no iroegi Joridano Gideono
 ba me no i'ōtō, awō zi tōloe ngao-
 toe andrō, si fao chōnia, ba si
 no erege tōdō wolohi [emali andrō],
 5 ba mangandrō ia ba mbanoea Zoe-
 kota, imane : Mibe'e koe ba niha
 andre, ni'ohogoe, no erege dōdōra ;
 solohi salaŵa Ndraono Midiano a-
 ndrō, Seba ba Salamoena, ndra'odo.
 6 Ba lamane salaŵa mbanoea : Hadia,
 no so ba dangaoe gochō ndra Seba
 Salamoena, wa mabe'e koe ba za-
 bōlō andrō chōoe ? Ba imane Gide-
 7 ono : Laoe, na ibe'e ba dangagoe
 ndra Seba Salamoena Jchowa, ba
 oefoefoe nōsimi doi manaze nihalō
 8 ba danō si mate. Ba moroi ba da'ō
 isaŵa Weniēli, ba imanō gōi chōra.
 Ba lamanō gōi chōnia banoea Wc-
 niēli, si mane banoea Zoekota mege.
 9 Ba imane gōi ba mbanoea Weniēli
 andrō : Na mangawoelido lō hadia
 ia chōgoe, ba oedoedoegō hati a-
 10 ndre ! Ba ba Garakoro so ndra
 Seba Salamoena, awō zanoewō a-
 ndrō chōra, mato 15,000 niha, dozi
 si tosai sanoewō andrō, soroi ba
 gatoemboecha loeo ; ba si no mate,
 11 ba no 120,000, oi solohe si'ōli. Ba
 itōrō lala zikoli Gideono, tātō ba
 gatoemboecha i'otarai Noba ba
 Jogebeha, ba ihawoei golombaseŵa,
 me no ahono manō tooe zanoewō
 12 andrō. Ba moloi ndra Seba Sala-
 moena ; ba igohi ira ba ira'oe zala-
 ŵa Ndraono Midiano andrō si da-
 roea, Seba ba Salamoena, ba sa-
 noewō andrō fefoe, ba zoemaewe
 ibe'e. (*Sin. 83, 12*).
- 13 II. Ba mangawoeli Gideono, ono
 Jo'asi, me no iroegi lala mijaŵa ba
 14 Heresi, ibato wolohi ja'ira. Ba ira'oe
 zamōsa, nono matoea, banoea Zoe-
 kota no mege, ba ischegō, ba iŵa'ō
- chōnia wanoera tōi zalaŵa Zoekota
 ba satoea mbanoea, 77 niha. Ba me
 15 iroegi mbanoea Zoekota, ba imane :
 Ja'e ndra Seba Salamoena, nibe'emi
 bōrō wango'aja ja'odo, me mimane :
 Hadia no so ba dangaoe sa'ae go-
 chō ndra Seba Salamoena, wa ma-
 be'e koe ba nawōoe andrō, si no
 erege tōdō ? Ba ihalō zalaŵa mba-
 16 noea andrō ba itoejoe ndraha ma-
 naze sodoi, ifabōzi'ō mbanoea Zoe-
 kota andrō. Ba hati andrō, ba
 17 Weniēli, ba idoedoegō, ba iboenoe
 tooe mbanoeara andrō. Ba isofoe
 18 chō ndra Seba Salamoena, imane :
 He wisa nga'oe niha andrō, niboe-
 noemi ba gahe hili Dabora ? - Ba
 lamane : Adōlō si mane ja'ogō irā
 gōi ; dozi ira, ba ono zalaŵa wa-
 maigida ! Ba imane : No talifoe-
 19 sōgoe, iraono ninagoe. Ba wa'adoe-
 hoe wa'aeri Jehowa : ena'ō na no
 mi'orifi ira, ba 'lō oebnoe ami !
 Ba imane chō nononia si a'a, Je-
 20 tero : Laboe, ō'ōtō ira ! Ba lō isōbi
 zi'ōli ono matoea andrō, ata'oe, me
 iraono na ia. Ba lamane ira Seba
 21 Salamoena : Faoso, ja'ogō andrō,
 ba boenoega ! he wisa niha sa, si
 manō gōi wa'abōlōnia. Ba maoso Gi-
 deono, i'ō'ōtō ndra Seba Salamoena.
 Ba ihalō chōnia ni'obaŵa andrō,
 side'ide, aja gondrara ba mbagi.
- III. Ba lamane chō Gideono Iraono
 22 Gizeraēli : Iagō salaŵama, he ja'oe-
 gō, ba he onoe dania, ba he ma'-
 oewoemō ! me no ja'ogō zangefa'ō
 ja'aga ba danga Ndraono Midiano.
 Ba imane chōra Gideono : Lō mōiga
 23 salaŵami he ja'odo, ba he onogoe
 dania, Jehowa zalaŵami ! Ba imane
 24 na chōra Gidcono : So ni'andrōgoe
 chōmi ma'ifoe : Mibe'e chōgoe dae-
 ge andrō, ahoeloeami mege, dozi
 ami. (Me ma'oewoe Zima'elizanoewō
 25 andrō, ba no si so daege). Ba
 lamane : Mabe'e chōoe da'ō saoha
 gōlōma ! Ba labolōgoe tooe mbaroe
 seboca, ba dozi latoe'ō tooe ba da'ō
 daege andrō, ahocloera mege.

- 26 (*Moz. II. 32, 2*). Ba fa'aboea daeoge ana'a andrō, ni'andrōnia chōnia, ba no 1700 fondroejoe, lō lai ni'oba'wa andrō ba saeroe dalinga ba baroe loeo, baroe zala'wa Ndraono Midiano, ba lō lai naja gondrara andrō, aja
- 27 ba mbagi. Ba ibali'ō adoe Gideon ba ibe'e ba mbanoea Ofera. Ba mamosoemange adoe andrō Ndraono Gizeraēli fefoe, ba tobali tandra'wa chō Gideon ba ba zoroijomonia fefoe. (*Moz. II. 28, 6*). Ba tobali lahōndrōgō Ndraono Midiano Iraono Gizeraēli, tobali tebai sa'ae maoso. Ōfa woeloe fache wa'ara, ba lō hadia ia ba danōra, gōtō wa'anaoe noso Gideon.
- 29 IV. Ba ifoeli ia ba chōra Jeroebi-Mba'ali andrō, onō Jo'asi, ba nomonia sosō sa'ae ia. Ba 70 ngafoeloe nono matoea chō Gideon, si ndrōehoe nononia, me no oja ndrōngania.
- 30 Ba dongania ba dōi andrō, banoea Zichema, ba mo'ono gōi chōnia, ono matoea, ba Abimelechi ibe'e tōi nono da'ō. Ba mate Gideon andrō, onō Jo'asi, no atoea sibai, ba lako'ō ia ba lewatō namania Jo'asi andrō. ba Gofera, banoea ma'oeuwe Gabiezeri. Ba me no mate Gideon ba lafosoe mange zoei Mba'ali Iraono Gizeraēli, labe'e Lowalangira
- 31 Mba'ali Mberiti andrō. Ba lō itōrō tōdō Ndraono Gizeraēli Lowalangira Jehowa, si no mangefa'ō ja'ira ba danga nemalira fefoe si tefasoei ja'ira ; ba lō'ō gōi la'omasi'ō nga'ōtō Jeroebi-Mba'ali Gideon andrō, timba zi sōchi andrō, nilaoenia ba Ndraono Gizeraēli, mena'ō.
- 32 Jeroebi-Mba'ali ba imane chōra ba ba noewoenia fefoe : Misofoe sibai ba mbanoea Zichema fefoe, mimane : He zohahae dōdōmi, na fitoe ngafoeloe, iraono Jeroebi-Mba'ali andrō fefoe, zala'wami, ba ma na ha samōsa zamatōrō ja'ami ? Ba bōi gōi olifoe ami, wa no fōfōmi ndrā'odo ! Ba fahoehoe sibai ndra sibajania andrō ba mbanoea Zichema fefoe, ba chōnia, dali manō ni'wa'ōnia andrō, ba tobali adōni dōdōra chō Gabimelechi ; lamane sa' : No ono mbene'ōda. Ba labe'e chōnia gana'a, fitoe ngafoeloe roefia, niha'ō ba gosali Mba'ali Mberiti andrō ; ba ibe'e loeo niha si si lō ja'wa, si lō ngaroro, Abimelechi, ba ja'ia zolohe ja'ira. Ba mōi ia ba gōdo namania, ba Gofera, ba iboenoe ndra talifoesōnia andrō, onō Jeroebi-Mba'ali, fitoe ngafoeloe niha, ha samboea tete kara naha wamoenoe ja'ira. Hatō onō Jeroebi-Mba'ali si achi, Jotamo, zi tosai, me no ibini'ō ia. (*Raz. II. 11, 2*). Ba faloecha mbanoea Zichema fefoe, awō nōsi Milo andrō, mōi ira mamataro razo Abimelechi andrō ba mbōrō manawa ba harefa andrō, ba ngai Zichema. (*Jos. 24, 26*).
- 33 II. Ba me terongo da'ō chō Jotamo, ba mōi ia ba hili Garisi, i'igō zoezoe hili, ba moe'ao ia chōra, imane : Mifondrōngō chōgoe, ja'ami, banoea Zichema, ena'ō ifondrōngō limi Lowalangi ! Mōi dōla geoe me fōna, ba wamajoini chōra razo ; ba lamane ba dōla zai : Iagō razoma ! (*Raz. II. 14, 9*). Ba imane chōra tōla zai : Hadia, oebōhōi wa'amofanicha andrō chōgoe, ba nisoeno Lowalangi ja'ō, awō niha, ba mōido manahanahae ja'wa hogoe geoe bō'ō ? Ba lamane ba dōla ara tōla geoe andrō : Taboe, ja'oe'gō iagō razoma ! Ba imane tōla ara : Hadia oebōhōi wa'amigoe andrō ba boeagoe si sōchi sibai, ba mōido manahanahae

FAZA 9.

I. Iboenoe dalifoesōnia andrō Abimelechi ba ibali'ō razo ia. II. Amaedola andrō chō Jotamo. III. Mola'wa mbanoea Zichema chō Gabimelechi. IV. Atoe'a ba Zichema Gabimelechi ba idoedogō. V. Fa'atekiko Gabimelechi.

- 1 I. Ba mōi ba Zichema, chō ndra sibajania, Gabimelechi andrō, onō

- 12 jaŵa hogoe geoe bō'ō ? Ba lamane
ba ŵeŵe nagoe tōla geoe andrō : Ba
13 taboe, ja'ogō iagō razoma ! Ba
imane chōra agoe : Hadia, oebōhōi
nōsigoe andrō, somoeso dōdō Lowa-
langi ba tōdō niha, ba mōido ma-
nahanahae jaŵa hogoe geoe bō'ō ?
14 (*Sin. 104, 15*). Ba lamanc ba ma-
naze tōla geoe andrō fefoe : Ba
15 taboe, ja'ogō iagō razoma ! Ba
imane manaze ba dōla geoe andrō :
Na moroi ba dōdōmi mibajoini razo-
mi ndra'odo, ba mifaigi chōmi nahia
ba loemōgoe ! Ba na tenga da'ō, ba
alitō dania zi otarai manaze andre,
16 ba i'ā geresi ba hili Libano ! Ba
laoe, na satoelō nilaoemi ba na
sadōlō, me no mibali'ō razo Gabi-
melechi andrō, na si sōchi nilaoemi
chō Jeroebi-Mba'ali ba ba nga'-
ōtōnia, ba na no misoelōni chōnia
nilaoenia ba chōmi andrō, ja'ami
17 andrō, si no mōi belebele namagoe
ba wasoewōta, ba nibelegōnia no-
sonia, ni'efa'ōnia ba danga Ndrao-
18 no Midiano, ba ja'ami, ba no mi-
laŵa nga'ōtō namagoe ma'ōchō ;
ononia andrō, fitoe ngafoeloe niha,
ba no miboenoe, ha samboea tete
gara naha wamoenoe ja'ira, ba no
mibali'ō razo mbanoea Zichema Ga-
bimelechi andrō, ono zawoejoe na-
magoe, me no ono mbene'ōmi : —
19 ba na no atō satoelō ba sadōlō
nilaoemi chō Jeroebi-Mba'ali ba ba
nga'ōtōnia, ba mi'omoesoi'ō dōdōmi
ba chō Gabimelechi andrō ba ja-
moe'omoesoi'ō dōdōnia ba chōmi.
20 Ba na tenga da'ō, ba alitō jamoe'-
otarai Gabimelechi, ba jamoe'ā
mbanoea Zichema, fabaja ōsi Milo
andrō, ba jamoe'otarai gōi mbanoea
Zichema ba ōsi Milo andrō alitō, ba
21 jamoe'ā Gabimelechi ! Ba moloī
Jotamo, ba iroegi Mbe'eri ba wo-
loinia andrō ; ba da'ō i'ragō ; lō
ichamō ia ga'ania Abimelechi.
22 III. Ba me no medōloe fache razo
23 Ndraono Gizeraēli Gabimelechi, ba
ifatōrō mbechoe wa'oedoesa chō Ga-

bimelechi ba ba mbanoea Zichema
Lowalangi, ba tobali fabali chō Ga-
bimelechi mbanoea Zichema, ena'ō 24
tesoelōni horōra andrō ba ndraono
Jeroebi-Mba'ali andrō si fitoe nga-
foeloe, ba ena'ō tohare ba nono
mbene'ōra Abimelechi, samoenoe ja'-
ira, ndrora andrō, ba ba mbanoea
Zichema, si no manolo ja'ia ba wa-
moenoe talifoesōnia, ibe'e [Lowa-
langi]. Ba lafatenge niha, oedoenia, 25
banoea Zichema, niha samini'ō ja'i-
ra ba zoēzoe hili, niha soraboe, gofoe
ha niha zanōrō lala. Ba te'omba-
cha'ō da'ō chō Gabimelechi. Ba so 26
Ga'ali, ono Jobeli ba talifoesōnia ;
lasaŵa Zichema ba tobali fadoehoe
dōdō mbanoea Zichema chōnia. Ba 27
mōi ira ba danō, la'ozaragō mboea
nagoe ba lałazi, ba owelo ira, ba
wangandrō saoha gōlō, mōi ira ba
gosali Lowalangi, manga ira ba
mamadoe agoe ba la'eli'elifi Gabime-
lechi. Ba imane Ga'ali, ono Jobeli : 28
Ha niha Gabimelechi, ha niha nono
Jeroebi-Mba'ali andrō, wa tafondro-
ndrongo linia ? Tenga banoea Ziche-
ma ia ba tenga koemandroenia Ze-
boeli andrō ? Ba hana na ifondro-
ndrongo chōnia, awō nga'ōtō Hemori
andrō, foeroegō mbanoea Zichema.
Ba ja'ita, ba hadia wa ta'ō'ō chōnia ?
Ena'ō na ja'o zalaŵa niha andre, 29
ba oetimba Gabimelechi ba oemane
chōnia : Oja'ō zabōlō chōoe ba la-
boe ! (*Sam. II. 15, 4*).

IV. Ba me terongo chō Zeboeli 30
andrō, koemandroe mbanoea, wehede
Ga'ali andrō, ono Jobeli, ba mofōnoe
ia, ba i'onechesi wamatenge sinenge 31
chō Gabimelechi, imane chōnia : Hi-
za, no mōi ba Zichema Ga'ali andrō,
ono Jobeli, awō dalifoesōnia andrō,
ba molaŵa chōoe mbanoea labe'e !
Ba faoso, ja'ogō, awō niha andrō, 32
si faofao chōoe, mitōrō bongi ba
mibini'ō ami ba mbenoea ; ba ba 33
zangoehoelō wongi, na toemboe loeo,
ba faoso, ba mihawoei mbanoea ; ba
na ifaondragō ndra'ogō, awō zi fao

- chõnia andrõ, ba laoe chõnia zena-
 34 hõi ndra'oegõ. Ba maoso Gabimelechi, awõ zabõlõ andrõ fefoe, si fao chõnia, ba zi bongi, ba labini'õ ira ba gamaoedoe Zichema, õfa bawá.
- 35 Ba me so Ga'ali andrõ, ono Jobeli, me itõrõ mbawa göli, we'amõdi baero, ba maoso Gabimelechi, awõ zi fao chõnia, larõi mbinimbini andrõ chõra. Ba i'ila zanoewõ andrõ Ga'ali ba imane chõ Zeboeli: Hiza zanoewõ moroi ja'wa ba zoezoe hili! Ba imane chõnia Seboeli: Õbali niha loemõ
 37 hili! Ba ifoeli imane Ga'ali: Si ndroehoc, sanoewõ zi otarai woese danõ mitoe ba sambawá zi otarai manawa zeboea elemoe andrõ! Ba imane chõnia Seboeli: Ba heza so wa'abe'e mbawa andrõ, me õmane: Ha niha Gabimelechi andrõ, wa tafondrondrongõ linia? Da'õ zabõlõ andrõ, si lõ ba dõdõoe mege! Ba
 39 laboe ba laoe fasõndra chõra! Ba fõna mbanoea Zichema Ga'ali we'amõdi. Ba fasõndra ira chõ Gabimelechi. Ba moloi ira ibe'e Abimelechi ba ato zi mate, iroegi fõnafõna
 41 mbawa göli mbanoea. Ba ba Garoema sosó Gabimelechi, fatoea itimba Ga'ali ba talifoesõnia Seboeli; tobali tebai sa'ae la'iagõ Zichema.
 42 Ba mahemoloe õ, ba milo mbanoea Zichema, lahoelõ wõngi. Ba te'ombacha'õ chõ Gabimelechi. Ba i'õhe zabõlõ andrõ chõnia, ifotõloe bawá, ba labini'õ ira ba mbenoea. Ba me i'ila, mõi ba danõ mbanoea Zichema, ba ifaondragõ ba ilaoe chõra.
 44 Ba ja'ia [Abimelechi], awõ zi sambawá andrõ, si fao chõnia, ba mõi mitoe, la'iagõ fõna mbawa göli, fatoea lalaoe ba zi so baero ba mbenoea fefoe si domboea bawá andrõ, fatoea laboenoe tooe. Ba awena ilaoe ba mbanoea Abimelechi, ma'õma'õchõ, ba atoe'a ia bacha; ba õsi mbanoea ba la'õ'õtõ, ba banoea ba ladoedoe, ba lafa-
 46 zaewe nasio ba nahania. Ba me larongo da'õ si so ba hati andrõ
- ba Zichema, fefoe, ba mõi ira ja'wa ba: zi sagõtõ ba gosali Lowalangi Mberiti andrõ chõra. Ba me te'ombacha'õ chõ Gabimelechi: No owoelo fefoe nõsi hati andrõ ba Zichema!
 47 ba mõi ja'wa ba hili Zalomono andrõ Gabimelechi, awõ zabõlõ andrõ fefoe, si fao chõnia. Ba itoejoe wato Abimelechi, i'e'wa ndraha geoe, ba ihalõ ba i'angalisigõ. Ba i'wa'õ ba zabõlõ andrõ, si fao chõnia: Hadia ni'ilami nilaogoe, ba mita'ita'i mi'o'õ!
 49 Ba dozi la'e'wa göi ndraha geoe awõnia andrõ, ba la'o'õ Gabimelechi, ba latibõ'õ ba gosali [ndraha geoe andrõ], latoenoe gosali, ba tobali ahori mate nõsi zi hoelõ hati andrõ ba Zichema — mato 1000 niha, ira matoea ba ira alawe.
- V. Ba mõi ba Debesi Gabimelechi, lafasoei ba atoe'a ira. Ba
 50 ba daloe mbanoea bacha, ba so zi hoelõ hati; ba da'õ lasawá õsi mbanoea fefoe, ira matoea ba ira alawe. La'arõ'õ mbawandroehõ foerira ba mõi ira ja'wa ba lote ba hati andrõ. Ba so Gabimelechi, ba wanoedoe
 52 hati andrõ. Ba me ihatõ'õ ia ba mbawandroehõnia, ba wanoenoe ja'ia, ba ifazaoemba ba hõgõ Gabimelechi gara gisa wache ira alawe, moroi ja'wa, aboto hõgõnia ibe'e.
 54 (Sam. II. 11, 21). Ba igõs'õ moehede chõ ngoingoninia, solohe fangõnania, imane chõnia: Sõbi zi'õlioe ba faloea bocnoedo, fa bõi la'wa'õ dania: Niboenoe ndra alawe! Ba itaroc'õ chõnia zi'õli ngoingoninia andrõ, ba mate ia. (Sam. I. 31, 4). Ba me la'ila Iraono Gizeraëli, no
 55 mate Gabimelechi, ba ifocli ia chõra zamõsaná. Si manõ wamasoelõni Lowalangi horõ Gabimelechi andrõ, horõnia chõ namania, me iboenoe dalifocõnia andrõ, si fitoe ngafoeloe, ba he horõ mbanoea Zichema
 57 andrõ fefoe, ba ihare'õ ba hõgõra Lowalangi. Ba tobali itõrõ ba chõra wangelifi Jotamo andrõ, ono Jeroebi-
 .. Mba'ali.

FAZA 10.

I. Tola ba Ja'iro, sangoehoekeo Iraono Gizeraëli. II. Lafoeli la'erogõ Lowalangí Iraono Gizeraëli ba gõna famakao ba mangesa dõdõra. III. Mõi ira fascewõ ba Ndraono Gamoni.

1 I. Foeri Gabimelechi andrõ, ba maoso Dola, ono Woea, ma'oewoe Dodo, mado Iasari, ba wangorifi Iraono Gizeraëli. Banoeania Zamiri, 2 ba hili mado Geferaji. Doea woeloe a tõloe fache wa'ara sangoehoekeo Iraono Gizeraëli ia, ba mate ia ba 3 ba Zamiri lako'o. Ba foerinia, ba maoso Ja'iro, banoea Gileadi, ba 22 fache wangoehoekeonia Iraono Gi- 4 zeraëli Tõloe ngafoeloe nononia matoea, si fakoedo ba nono galide, tõloe ngafoeloe, ba tõloe ngafoeloe chõra mbanoea, halama soja chõ 5 Ja'iro dõi, iroegi ma'õchõ, ba danõ Gileadi. Ba mate Ja'iro andrõ, ba ba Gamono lako'o. (*Moz. IV. 32, 41*).

6 II. Ba lafoeli lalaoe zi fatewoe chõ Jehowa Iraono Gizeraëli, lafo- soemange Mba'ali ba Asaroti andrõ, ba adoe Ndrawa Garamo andrõ ba adoe Zidona ba adoe Ndraono Moabi 7 ba adoe Ndraono Gamoni, ba adoe Ndrawa Wilisiti, ba la'erogõ Jehowa ba lõ lafosemange. (*F. 2, 13*). Ba mofõnoe Jehowa ba Ndraono Gize- 8 raëli, ba i'amawa ira, ibe'e ba danga Ndrawa Wilisiti ba ba danga Ndrao- no Gamoni. Da'õ zamakao Iraono 9 Gizeraëli ba sangoehoendragõ ja'ira, me loeo da'õ, ba mewełwaloe fache 10 dania, dozi Iraono Gizeraëli jefo Joridano, ba danõ Ndraono Gamori andrõ, ba danõ Gileadi. Ba la'õtõ 11 gõi Joridano Iraono Gamoni, ba wolaoe ba mado Joeda gõi ba ba mado Mbenijami ba ba ma'oewoe Geferaji, tobali aboe sibaì dõdõ Ndraono Gizeraëli. Ba la'angarõfi li Jehowa Iraono Gizeraëli, lamane : Horõma chõoe, wa no ma'erogõ Lowalangima, awõ wa no mafosoe- mange Mba'ali andrõ ! Ba imane Je- howa ba Ndraono Gizeraëli : Hadia,

tenga no lafakao gõi ami Dawa Miseraji ba Iraono Gamori ba Iraono Gamoni ba Dawa Wilisiti, ba banoea 12 Zidona ba Iraono Gamaleki ba Iraono Midiano, ba mi'angarõfi li ndra'o, ba oe'efa'õ ami ba dangara ? Ba ja'ami, ba no mi'erogõ ndra'o 13 ba no mifosoeemange Lowalangí bõ'õ. Andrõ wa lõ'õ sa'ae edõnado oe'orifi ami. (*Jer. 2, 13*). Mi'ac mi'angarõfi 14 li Lowalangí andrõ, nitoetoejoemi chõmi ! Hana na ja'ira wangorifi ja'ami, na tosasa ami ! Ba lamane 15 Iraono Gizeraëli chõ Jehowa : Horõ- ma ; hadia zomasi'õ ba laoe chõma, ha fa õ'orifi ndra'aga ija'e ! Ba 16 latibo'õ nadoe niha baero andrõ, laheta ba mbanoea, ba lafosoe- mange Jehowa. Ba ahachõ dõdõnia wamakao Ndraono Gizeraëli andrõ. (*Moz. I. 35, 2. Moz. II. 3, 7*).

III. Ba so Ndraono Gamoni, la' 17 iagõ danõ Gileadi. Ba mõi gõi Ndrao- no Gizeraëli, ba ba ngai Misefa la'- iagõ. Ba faoma lamane chõ nawõra 18 salawa Gileadi : Ha niha zi bõrõ- taigõ fasõndra ba Ndraono Gamoni andrõ ? Da'õ dania nibe'e salawa mbanoea Gileadi fefoe !

FAZA 11.

I. Labe'e sangoehoekeo Jefita a- ndrõ banoea Gileadi. II. Ifatenge zinenge chõ razo Ndraono Gamoni. III. Latimba Ndraono Gamoni. Ama- boe'oea li Jefita.

I. Niha sabõlõ Jefita andrõ, ba- noea Gileadi, ba no ono horõ ia. Gileadi nama Jefita andrõ. (*Heb. 11, 32*). Ba me mo'ono ndronga Gilcadi 2 chõnia, ono matoea, ba me itoegoe eboea ndraono ndrongania andrõ, ba latimba Jefita, lamane chõnia : Tebai manema ondrõita dania ndra'oegõ moroi jomo chõma, me no ono ndra alawe bõ'õ ndra'oegõ. (*Moz. I. 21, 10*). Ba moloi Jefita 3 labe'e talifosõnia andrõ, i'iağõ danõ Tobì. Ba la'ondrasi ia niha si lõ ngaroro, faofao ira chõnia. (*Sam. I.*

- 4 22, 2). Ba lō ara, ba labōrōtaigō
lasoewōsoewō Ndraono Gizeraēli
5 Iraono Gamoni. Ba me labōrōtaigō
manoewō Iraono Gizeraēli. Iraono
Gamoni, ba maoso zalaŵa ba danō
6 Gileadi, mōi ira moehalō Jefita, ba
danō Tobī. Lamane chō Jefita : Ta-
boe, iagō solohē ja'aga, ba talaoe
fasoewō ba Ndraono Gamoni andrō !
7 Ba imane Jefita ba zalaŵa Gileadi :
Hadia, tenga si fatioe ami chōgoe
ba tenga sanimba ja'odo baomo
namagoē ami ? Ba hana wa mōi ami
8 chōgoe, na aboe dōdōmi ? Ba lamane
chō Jefita salaŵa Gileadi : Hiza, ma-
foeli mōi chōoe, ba na mōi'ō awōma
ba wasoewōta ba Ndraono Gamoni
andrō, ba mahalō hōgōma ndra'oegō,
9 dozi banoea ba danō Gileadi. Ba
imane Jefita ba zalaŵa Gileadi a-
andrō : Na mihalō mangawoeli ndra'o-
do, ba wasoewōta andrō ba Ndraono
Gamoni, ba na ibe'e ba dangagoe
ira Jehowa, ba hōgōmi ndra'odo !
10 Ba lamane chō Jefita salaŵa Gileadi
andrō : Jamoefondrongondrongo chō-
da Jehowa, na lō ma'o'ō niŵa'ōoe
11 andrō. Ba fao Jefita ba zalaŵa Gi-
leadi andrō, ba lafataro ia hōgōra
ba solohe ja'ira sato. Ba i'ombacha'ō
chō Jehowa ba Misefa fefoe badia
ia zi' so ba dōdōnia Jefita.
12 II. Ba ifatenge zinenge Jefita chō
razo Ndraono Gamoni, imane chō-
nia : Hadia nihalōoe chōgoe, wa so'ō
moroi sa chōgoe, ba wanoewō ba-
noeagoe ? Ba imane razo Ndraono
13 Gamoni ba zinenge Jefita : No la-
halō chōra danōgoe Iraono Gizeraēli,
me la'otarai danō Miseraji, i'otarai
Garono noemalō ba Jaboko ba irege
mbewe Joridano : ba foeli chōgoe,
14 saoha gōlōoe ! Ba ifoeli ifatenge
zinenge Jefita chō razo Ndraono
15 Gamoni, ena'ō lamane chōnia : Da'ō
niŵa'ō Jefita : Lō nihalō Ndraono
Gizeraēli tanō Ndraono Moabi ba
tanō Ndraono Gamoni. (*Moz. IV.*
16 *13, 25*). Me la'otarai danō Miseraji
- Iraono Gizeraēli, me no latōrō danō
si mate, iroegi nasi zoechoe ba iroegi
Gadesi, ba lafatenge zinenge Iraono
17 Gizeraēli chō razo Ndraono Gedomo,
lamane : Tehe chōnia wanōrō tanōoe !
Ba lō itehe razo Ndraono Gedomo.
Ba lafatenge gōi chō razo Ndraono
Moabi ba te chōnia. Ba la'iagō Ga-
desi Iraono Gizeraēli. (*Moz. IV. 20,*
18 *17*). Ba latōrō danō si mate, lahene
danō Ndraono Gedomo ba tanō
Ndraono Moabi ba laroegi danō tātō
ba gatoemboecha loeo, i'otarai danō
Ndraono Moabi andrō, ba jefo Ga-
rono molombase ira, lō lahoendragō
danō Ndraono Moabi ; ola Ndraono
Moabi sa Garono andrō. Ba lafa-
19 tenge zinenge Iraono Gizeraēli chō
razo Ndraono Gamoni Sihona andrō,
razo ba Hesibona, lamane chōnia
Iraono Gizeraēli : Tehe chōma wa-
nōrō tanōoe, ba we'amōi ba danō-
20 ma ! (*Moz. IV. 21, 21 b. t.*). Ba ma-
maoedoe dōdō Zihona ba Ndraono
Gizeraēli, lō itehe chōra wanōrō
tanōnia, i'owoeloi zabōlō chōnia
fefoe, ba zinga Jasa la'iagō, ba la-
21 laoe ba Ndraono Gizeraēli : Ba ibe'e
21 ba danga Ndraono Gizeraēli Zihona,
fabaja banoeania fefoe, Jehowa, Lo-
walangi Ndraono Gizeraēli ; mōna
Ndraono Gizeraēli ba lahalō chōra
danō Ndraono Gamori andrō, si so
22 ba danō andrō, ma'asagōrō. Tobali
la'ochōgō danō Ndraono Gamori
andrō, ma'afefoe, i'otarai Garono
noemalō ba Jaboko, ba i'otarai danō
si mate, noemalō ba mbewe Jori-
23 dano. Ba hiza, no itimba Ndrao-
no Gamori andrō fōna mbanoeania
Iraono Gizeraēli Lowalangi Ndrao-
no Gizeraēli andrō, Jehowa, ba ha-
24 dia, ja'oegō zangai tāna chōra ?
Hadia, na so nitoetoeroe Lowala-
ngioe Kamosi andrō chōoe, ba ha-
25 dia, lō ōhalō ? ba ha niha gōi niti-
mba Lowalangima, Jehowa, fōnama,
da'ō nihalōma si so chōnia. Ba ha-
25 dia, no si sōchi ndra'oegō, moroi
chō Mbalaki andrō, ono Zifori, razo

Ndraono Moabi ? Hadia, no irai ifadōni hadia ia ba Ndraono Gizeraēli ba no irai fasowēō chōra ? (*Moz. IV. 22, 2*). Gōtō wa no ahono Ndraono Gizeraēli ba Hesibona ba ba mbanoea si fabōbō chōra ba ba Garoēri ba ba si fabōbō ba da'ō, noemalō ba mbanoea fatambai Garono, no 300 fache wa'ara, ba hana wa lō
 27 mi'ochōgō barō ō ? Ja'odo, ba lō nifakaogoe ja'ogō, ba si lō ataelō ōlaoe chōgoe, wanoewō ja'odo : Johowa andrō, sangoehoekoe, ba jamoe'asiwai hoehoeo Ndraono Gizeraēli ba Ndraono Gamoni. Ba razo Ndraono Gamoni andrō, ba lō ifondronrongo nifa'wa'ogō Jefita chōnia.
 29 III. Ba so Geheha Jehowa chō Jefita, ba itōrō danō Gileadi ba tanō mado Manase, isa'wa Misefa ba danō Gileadi, ba moroi ba Misefa ba danō Gileadi i'otarai we'amōi fa-
 30 soewō ba Ndraono Gamoni. Ba ifaboe'oe linia chō Jehowa Jefita, imane : Na si ndroehoe ōbe'e ba dangagoe Ndraono Gamoni andrō,
 31 ba chō Jehowa zi fōfōna mamaondragō ja'o baewali chōgoe, na mangawoelido moroi ba Ndraono Gamoni lō hadia ia, ba oebe'e soe-
 32 mänge nitoenoe. Ba mōi fasowēō ba Ndraono Gamoni Jefita, ba wolaoe chōra, ba ibe'e ba dangania ira
 33 Jehowa. Abōlō sibai te'ala ira ibe'e, i'otarai Garoēri, iroegi Miniti, 20 banoea, ba iroegi Habeli Kerami. Tobali lahōndrōgō Ndraono Gamoni
 34 Iraono Gizeraēli. Ba me iroegi nomonia ba Misefa Jefita, ba mōi sibai tooe nononia alawe, ibōzi waritia ba manari. Awai nononia, ba si samboea andrō; lō ononia bō'ō, he ono matoea, ba he ono alawe. (*Moz. II. 15, 20*). Ba me i'ila ia, ba itika noechania, imane : Alai ndra'o ndra'oegō onogoe ! Aboe sibai dōdōgoe ōbe'e; ja'ogō sibai zolohe ba wamakao ja'odo. Noa sa noemalō ligoe chō Jehowa, ba tebai oefoeli !

Ba imane chōnia : He ama, na no noemalō lieo chō Jehowa, ba laoe chōgoe ni'va'ōoe andrō. Noa sa atō ibe'e Jehowa, ō'ila ōlaoe mbalōoe ba nemalioe andrō, Iraono Gamoni. Ba i'andrō chō namania : Sambalō 37 tehe chōgoe : doea wa'wa wa'ara bōhōlido, ena'ō mōido misa ba hili ba wange'esi fa'ono'alawe andrō chōgoe, ja'odo ba awōgoe ono alawe. Ba imane chōnia : Ba ae'e ! ba 38 doea wa'wa itehe chōnia. Ba mōi ia ba fao chōnia nawōnia ono alawe, ba ba hili i'e'esi wa'ono'alawenia. Ba me no iroegi doea wa'wa, ba 39 ifoeli ia chō namania, ba ifatōrō chōnia gamaboe'ola linia andrō. Ba no lō irai orodoe chōnia ndra matoea. Ba tobali hoekoe ba Ndraono Gizeraēli : Ero rōfi mōi nono 40 Ndraono Gizeraēli alawe, ba wanoeono ono Jefita andrō, banoea Gileadi, ōfa'ōfa ngaloeo wa'ara.

FAZA 12.

I. Fasosota mado Geferaji chō Jefita; femōnania. Fa'amatenia. II. Ebesana ba Elono ba Abedono, sangoehoekoe andrō.

I. Ba owoelo mado Geferaji, mōi 1 ira ba Zafono ba lamane chō Jefita : Hana wa mōi'ō manō fasowēō ba Ndraono Gamoni ba lō sihedē'ō chōma, ena'ō faoga chōoe ? Dama-
 2 toenoe nomooe si so'ō jomo ! (*F. 8, 1*). Ba imane chōra Jefita : Fagoeagoea sibai mege ndra'aga ba Ndraono Gamoni andrō, ja'odo ba banoeagoe, ba oe'angarōfi li ami, ba lō'ō sa mi'efa'ō ndra'o ba dangara. Ba me oe'ila, lō edōna mitolo ndra'o, ba oebelegō nosogoe, mōido fasowēō ba Ndraono Gamoni ba ibe'e ba dangagoe ira Jehowa. Ba hadia wa mōi ami chōgoe ma'ōchō, ba wolaoe chōgoe ? Ba ifakao-
 3 ni'ō mbanoea Gileadi fefoe Jefita, ba ilaoe ba mado Geferaji, ba te'ala sibai mado Geferaji, labe'e banoea Gileadi andrō. Noa sa lamane : Mado 4

Geferaji soloiami : Si te'oe'oe badanō
 mado Geferaji Gileadi andrō ba ba
 5 danō mado Manase. Ba laba'a gō-
 tōna ba Joridano banoea Gileadi,
 tănō ba mado Geferaji. Ba na so zo-
 loi andrō, mado Geferaji, na moe'ao :
 Mifolala ndra'o mijefo! ba lamane
 chōnia banoea Gileadi: Hadia, mado
 Geferaji ndra'oegō ? Ba na imane :
 6 Tenga! ba lamane chōnia : Wā'ō :
 Schibolet! ba na imane: Sibolet!
 na lō itōrō tōdōnia, i'atoelō'ō wa-
 nōtōi, ba lara'oe ia ba la'ō'ōtō ia
 ba da'ō ba gōtōna andrō ba Jori-
 dano. Tobali 42,000 zi mate mado
 Geferaji, mē loeo da'ō. (*Mat. 26, 73*).
 7 Ba meōnō fache ihoekoe Ndraono
 Gizeraēli Jefita andrō. Aefa da'ō,
 ba mate Jefita, banoea Gileadi, ba
 ba mbanoea Gileadi lako'o ia.
 8 II. Ba foerinia, ba Ebesana ba-
 noea Mbetilechema zangoehoeke
 9 Iraono Gizeraēli. Tōloe ngafoeloe
 nononia matoea, ba tōloe ngafoeloe
 nono alawe nibe'enia nihālō ba mba-
 noea baero ba tōloe ngafoeloe ihālō
 chō nononia matoea ono alawe mba-
 noea bō'ō. Mewitoe fache ihoekoe
 10 Ndraono Gizeraēli; aefa da'ō, ba
 mate Gebesana ba ba Mbetilechema
 11 lako'o. Ba foerinia, ba Elono, ma-
 do Zeboeloni zangoehoeke Iraono
 12 Gizeraēli, mewoeloe fache. Ba aefa
 da'ō, ba mate Gelono andrō, mado
 Zeboeloni, ba ba Najalona, ba danō
 13 Zeboeloni. lako'o ia. Ba foeri
 da'ō, ba Abedono, ono Hileli, ba-
 noea Wiratono, zangoehoeke Irao-
 14 no Gizeraēli. Ōfa woeloe nononia
 matoea ba tōloe ngafoeloe ma'oe-
 woenia, si fakoeo ba hoeloe nono
 galide, fitoe ngafoeloe nga'oe. Me-
 wāloeo fache ihoekoe Ndraono Gize-
 15 raēli. (*F. 10, 4*). Aefa da'ō, ba mate
 Gabedono andrō, benoea Wiratono,
 ono Hileli, ba ba Wiratono lako'o
 ia, ba danō mado Geferaji, ba hili
 Ndraono Gamaleki andrō. (*F. 5,*
14).

FAZA 13.

I. I'oroma'ō ia mala'ika chō wo'o-
 mo Manoa andrō. II. Ifoeli oroma
 mala'ika andrō. III. Mame'e soema-
 nge Manoa. Fa'atoemboe Zimesono.

I. Ba lalaoe zoei zi fatoewoe chō 1
 Jehowa Iraono Gizeraēli; ba ibe'e
 ba danga Ndrawa Wilisiti ira Je- 2
 howa, ōfa woeloe fache wa'ara. Ba
 so niha, banoea Zorea, mado Dano,
 Manoa dōi, ba dongania, ba si lō 3
 ono, lō irai mo'ono. Ba i'oroma'ō
 ia ba ndra alawe andrō mala'ika
 Jehowa andrō, imane chōnia : Hiza 4
 sa, si lō ono ndra'oegō, lō ōrai mo'-
 ono, ba manabina dania ndra'oegō
 ba mo'ono'ō, ono matoea. Ba amo- 5
 ni'ō, bōi badoe nagoe ba he hadia
 ia zi maboe niha, ba bōi a hadia
 ia zi ra'iō. (*Moz. IV, 6, 3*). Ba ma-
 nabina dania ndra'oegō ba mo'ono'ō
 ono matoea; ba lō tola dania lafa-
 tōrō wanōwō ba hōgō nono andrō,
 me ni'amoni'ō chō Jehowa dania
 ia, i'otarai daloe ninania, ba ja'ia
 zi bōrōgō dania mangefa'ō Iraono
 Gizeraēli ba danga Ndrawa Wilisiti. 6
 (*Sam. I, 1, 11*). Ba mōi ndra alawe
 andrō, itoenō chō ndrongsania, imane :
 No mōi chōgoe genoni Lowa-
 langi; hoelō mala'ika Lowalangi wa-
 maigigoe, — sata'oe sibaī ita, ba
 lō nisofoegeoe chōnia heza moroi ia,
 ba tōinia, ba lō ni'ombacha'ōnia
 chōgoe. Ba imane chōgoe : Na ma- 7
 nabina dania ndra'oegō ba na mo'-
 ono'ō, ono matoea, ba bōi badoe na-
 goe ba he hadia ia zi maboe niha, ba
 bōi a hadia ia zi ra'iō, me ni'amo-
 ni'ō chō Lowalangi dania nono andrō,
 i'otarai daloe ninania, noemalō ba
 wa'amatenia (*Loek. I, 13 b. t.*).
 8 II. Ba mangandrō Manoa chō Je-
 howa, imane : He So'aja ! Ena'ō na
 ifoeli ia chōma enoni Lowalangi a-
 ndrō, nifatengemō, ba ena'ō na ifa-
 haō ndra'aga, he mawisa ba chō
 nono andrō, si toemboe dania ! Ba 9
 i'o'ō chō Manoa Lowalangi, tobali
 ifoeli ia ba ndra alawe andrō ma-

la'ika Lowalangi andrō, me no doemadao ia ba nowi, lō ira matoeania, Manoa. Ba fagohi ndra alawe andrō, i'ombacha'ō chō ndrongsania, imane : Hiza, no ifoeli i'oroma'ō ia chōgoe niha andrō, si no mōi chōgoe bohooe na ! Ba maoso Manoa, i'ō'ō ndrongsania, ba me iroegi zi so niha andrō, ba imane chōnia : Hadia, ja'oegō niha andrō si fahoehoeo ba ndra alawe andre ? Ba imane : Ja'ia !

12 Ba imane Manoa : Ba na itōrō niwā'ōoe andrō, ba he mawisa ba nono andrō, he wisa lala ? Ba imane mala'ika Jehowa chō Manoa : Fefoe hadia ia niwā'ōgoe ba ndra alawe andre, ba lō ibabaja. Ma'ifoe manō lō tola i'ā hadia ia zi otarai wēwe nagoe ; agoe ba hadia ia zi maboe niha, ba lō tola ibadoo, ba hadia ia zi ra'iō, ba lō tola i'ā : fefoe hadia ia niwā'ōgoe chōnia, ba itōngōni.

15 Ba imane Manoa chō mala'ika Jehowa andrō : Omasiga mataha'ō ba mabe'e ōoe nono nambi. Ba imane mala'ika Jehowa chō Manoa : Ba he wā'ae ōtahado ena'ō, ba lō'ō sa atō oe'ā wōfō gōoe ; ba na edōna'ō ō'asiwai zoemange nitoenoe, ba chō Jehowa tandrōsaigō. Lō'ō sa i'ila Manoa wa no mala'ika Jehowa andrō. Ba imane Manoa chō mala'ika Jehowa andrō : Ha niha dōimō ? Na itōrō dania niwā'ōoe, ba mafosoemange ndra'oegō. Ba imane chōnia mala'ika Jehowa : Hadia wa osofoe dōigoe ? — noa sa atō sahōlihōli dōdō ! (Moz. I. 32, 29. Moz. II. 3, 13. Jes. 9, 6.)

19 III. Ba ihalō nono nambi andrō Manoa, fabaja soemange ni'ā andrō, ibe'e soemange Jehowa, ba dete gara. Ba hiza zahōlihōli dōdō, anehe Manoa ba dongania. Me eboea mijawa ba mbanoea holahola galitō ba naha wame'e soemange, ba noemalō mijawa mala'ika Jehowa andrō ba holahola galitō andrō ba naha wame'e soemange. Ba me la'ila da'ō Manoa ba dongania, ba lalalō-

goe tooe ira ba danō. Ba lō'ō sa'ae i'oroma'ō ia chō Manoa ba chō ndrongsania mala'ika Jehowa andrō. Ba aboto ba dōdō Manoa, wa no mala'ika Jehowa. Ba imane Manoa chō ndrongsania : Si mate ita, me no ta'ila Lowalangi ! (Moz. II. 33, 20. F. 6, 23). Imane chōnia dongania : Na nilaoe dōdō Jehowa iboenoeita, ba lō itema mena'ō chōda zoemange nitoenoe ba soemange ni'ā, ba lō i'oroma'ō chōda da'ō fefoe ba lō ifarongogō chōda zi mane da'ō. Ba mo'onō ndra alawe andrō, ono matoea, ba Simesono ibe'e tōi ; ba manōi nono andrō ba ifahoewoe'ō ia Jehowa. (Heb. 11, 32). Ba ibōrō-taigō i'ō'ooe ia Eheha Jehowa ba golombasewa mado Dano andrō, ba gotaloeara Zorea Gesa'oli.

FAZA 14.

I. Ifohoe nono alawe Ndrawa Wilisiti Simesono. II. Iboenoe zingo. III. Falōwānia ba dahōdahō andrō chōnia.

I. Ba mōi misi tooe ba Dimenata Zimesono, ba i'ila ba da'ō nono alawe, Dawa Wilisiti, ba Dimenata andrō. Ba ifoeli ia misi jawa manoetoenō da'ō chō ndra amania, imane : No oe'ila nono alawe, Dawa Wilisiti, ba Dimenata, mitche chōgoe wangi ja'ia. Ba lamane chōnia ira amania : Hadia lō'ō sa'ae ira alawe ba nono dalifoesōoe, ba niwada fefoe, wa ba niha baero, ba Ndrawa Wilisiti andrō, ba niha si lō moeboto, ōhalō chōoe ? Ba imane Simesono chō namania : Da'ō be'e chōgoe, omasido ! (Moz. V. 7, 3). Ba lō'ō sa aboto ba dōdō ndra amania, wa moroi ba Lowalangi da'ō, me sangaloei bōrō ia, ba Ndrawa Wilisiti. Me loe da'ō, ba Dawa Wilisiti zamatōrō Iraono Gizeraēli.

II. Ba mōi ba Dimenata Zimesono, awō ndra amania inania. Ba me laroegi kaboe nagoe mbanoea Dime-tata andrō, ba faondra chōnia nono

- zingo, si lō moedōnadōna, moe-
 6 ndrōndrōndrōndrō. Ba so chōnia
 Geheha Jehowa, ba isasawi nono
 zingo andrō, nifanasawi ono nambi,
 ba lō'ō sa hadia ia ba dangania.
 Ba lō'ō sa i'ombacha'ō chō ndra
 amania nilaoenia andrō. (*Sam. I.*
 7 *17, 35*). Ba mōi mitooe ia, fahoe-
 hooe ia chō nono alawe andrō ba
 8 fadoehoe dōdō Zimesono chōnia. Ba
 lō ara, ba ifoeli mōi, ba wangai
 ja'ia. Ba mōi ia ba zinga lala, ba
 wamaigi amatela zingo no mege; ba
 hiza wāni ba gamatela zingo andrō,
 9 ba mo'ōsi. Ba ilaoe ba laloe'ania ba
 ifelai barō wowaōwaōnia andrō. Ba
 me fachamō ia chō ndra amania, ba
 ibe'e ōra ōsa, ba lō'ō sa i'omba-
 cha'ō, wa ba gamatela zingo andrō
 mege ihalō wē wāni andrō.
- 10 III. Ba mōi misi tooe chō nono
 alawe andrō namania, ba ilaoe wa-
 lōwā ba da'ō Zimesono, si manō sa
 11 hoekoe ba nono matoea. Ba me
 ata'oe ira Zimesono, ba tōloe nga-
 foeloe labe'e awōnia niha, si lō aefa'-
 12 aefa chōnia. Ba imane ba da'ō Simc-
 sono : Da'oewā'ō chōmi dahōdahō.
 Na misōndra geloeaha barō zi fitoe
 bongi walōwā andre, na mi'ila mi-
 wā'ō, ba tōloe ngafoeloe oebe'e chō-
 13 mi kameza ba tōloe ngafoeloe ba-
 roe ba walōwā, ba na tebai misō-
 ndra chōgoe, ba ja'ami zame'e chō-
 goe, tōloe ngafoeloe gameza ba tōloe
 ngafoeloe mbaroe loe. Ba lamane
 chōnia : Wā'ō dahōdahō andrō
 14 chōoe, ena'ō marongo. Ba imane
 chōra : Ō, si otarai zi manga ba
 sami, si otarai zabōlō. Ba tōloe
 bongi wa'ara ba lō lasōndra geloe-
 15 aha dahōdahō andrō. Ba mahemo-
 loe ō, ba la'andrō chō ndronga
 Zimesono, lamane : Wā'ō chō wō'o-
 mooe andrō, ena'ō i'ombacha'ō chō-
 ma geloeaha dahōdahō andrō, ba na
 lō ōtologa, ba masoeloei ndra'ogō,
 fabaja si samba omo ndra amaee. Te
 ba wanganoemana ja'aga mikaoni
 16 ndra'aga ! Ba mege'ege ndronga Zi-

mesono chōnia, imane : Ha sambalō
 fa'aboea gōlōoe chōgoe, ba tenga
 fa'omasi ; no ōwā'ō ba dalifoesōgoe
 dahōdahō ba lō ni'ombacha'ōoe chō-
 goe ! Ba imane chōnia : Ba chō nama-
 goe ba chō ninagoe, ba lō ni'omba-
 cha'ōgoe, ba oe'ombacha'ō chōoe ! Ba 17
 mege'ege ia chōnia, irege no aloea zi
 fitoe bongi andrō, gōtō mbongi walō-
 wā andrō. Ba me loe si fitoe andrō,
 ba i'ombacha'ō chōnia, me no ifo-
 rege siba chōnia. Ba ja'ia zango-
 mbacha eloeaha dahōdahō andrō ba
 dalifoesōra. Me loe si fitoe andrō, 18
 ba la'ombacha'ō chōnia banoea da'ō,
 gasagasa wa mōi ia si bacha chō
 ndrongsania, lamane : Hadia zami
 moroi ba wē wāni, ba hadia zabōlō
 moroi ba zingo ? Ba imane chōra :
 Na lō mifake mena'ō nono za'wi
 chōgoe, ba wangoehoendra laza chō-
 mi, ba lō'ō sa misōndra mena'ō
 geloeaha dahōdahō andrō chōgoe !
 Ba so chōnia Geheha Jehowa ba 19
 mōi ia misi tooe ba Gasekalo, ba
 tōloe ngafoeloe iboenoe niha, ba-
 noeara. Ba ihalō noechara ba ibe'e
 ba zanōndra eloeaha dahōdahō andrō
 chōnia mbaroe andrō, baroe
 ba walōwā. Ba mofōnoe siba ia, ba
 ifoeli ia misi jāwa chō namania. Ba 20
 donga Zimesono andrō, ba tebe'e chō
 nawōnia, nihalōnia chōnia awō fao.

FAZA 15.

I. Ilaoe mbalōnia Simesono. II.
 Labe'e ia ba danga Ndrawa Wili-
 siti mado Joeda andrō. Iboenoe
 Ndrawa Wilititi tōla zimbi galide.

I. Ba lō ara foeri ō, me ba'wa 1
 wamasi gandroe, ba so Zimesono,
 i'ohē nono nambi, mōi ia moefaigi
 ndrongsania andrō, imane : Mifa'a-
 mōido si bacha chō ndrongsagoe !
 Ba lō ifa'amōi ia amania matoea-
 nia. Imane sa amania andrō : Oe- 2
 wai saboea ōlō ndra'ogō chōnia,
 ba no oebe'e chō nawōoe andrō ;
 ba si sōchi moroi chōnia na'i na-
 chinia andrō : hana na chōoe da'ō,

3 fangalinia. Ba imane chōra Simesono : Si sameoza andre, ba lō horōgoe ba Ndrawa Wilisiti andrō, na
 4 oelaoe chōra hadia ia! Ba maoso Zimesono, mōi mondra'oe asoe gataoe, tōloe ngaotoe rozi, ba ihalō zoeloe, ba ifabōbō gi'o nasoe gataoe andrō; doeadoea rozi, ba sarasara ibe'e soeloe ba gotaloea gi'o andrō, si doeadoea rozi. Ba itoenoe zoeloe andrō,
 5 ba ifoloi nasoe gataoe, ba mbasitō Ndrawa Wilisiti, ba achozi zi no moelaoe ba ngambōbō, fabaja si lō moetaba na ibe'e, awō kaboe zai.
 6 Ba me lasofoe Dawa Wilisiti : Haniha zolaoe da'ō ? ba lamane : Simesono andrō, oemōnō mbanoea Dimenata andrō, — me no ibe'e ba niha bō'ō ndronganania [amania andrō] ! Ba so Ndrawa, Wilisiti, ba lasoeloei galawe andrō, awō namania. Ba imane chōra Simesono : Na milaoe zi mane da'ō, ba lō ahono dōdōgoe, irege no oelaoe mbalōgoe chōmi ! Ba iforege ibōbōzi ira, afatō waha ba sola. Ba mōi misi tooe ia, i'agō dōgi narō gara, ba Getama.
 9 II. Ba so moroi sa Ndrawa Wilisiti ba ba danō mado Joeda tebato ira, ba lahawoei Lehi. Ba me lasofoe mado Joeda : Hadia wa mōi ami chōma ? ba lamane : Ba wondra'oe Simesono andrō soga, ba wolaoe chōnia nilaoenia chōma. Ba 3000 zi mōi mitooe mado Joeda, ba dōgi narō gara andrō ba Getama, ba moe'ao ira chō Zimesono, lamane : Hadia, lō o'ila, wa no samatōrō ja'ita Ndrawa Wilisiti ? Ba hana sa, wa olaoe chōma da'ō ? Ba imane chōra :
 12 Nilaoera chōgoe oesoelōni chōra. Ba lamane chōnia : Ba wondra'oe ja'oegō mōiga, ba wame'e ba danga Ndrawa Wilisiti ja'oegō ! Ba imane chōra Simesono : Ba mi'ae ba hōloe chōgoe, wa tenga ja'ami zamoenoe
 13 ja'odo ! Ba lamane chōnia : Tenga, ha ba wondra'oe ja'oegō ba ba wame'e ba dangara ja'oegō — tenga samoenoe ja'oegō ndra'aga ! Ba la-

bōbō ia sinali si bohooe, doea rozi, ba la'ohē mija'wa ia, moroi ba narō gara andrō. Ba me iroegi Lehi, me 14 lakaraini sa'ae wa'iki Dawa Wilisiti, me no so ia, ba so chōnia Geheha Jehowa, ba tobali hoelō mbana, si no achozi ba galitō wesoe andrō ba noewoe gōlōnia ba timba zalaoe mbōbō andrō ba mbagi mboelōchania. Ba i'ila tooe dōla zimbi galide, si bohooe, ba itoejoe, ba hōnō iboenoe niha tōla zimbi andrō. Ba imane Simesono : „No oehaogō wānōwō ja'ira tōla zimbi galide, hōnō no oeboenoe niha tōla zimbi galide andrō”. Ba me aefa i'wa'ō da'ō, ba 17 itibo'ō dōla zimbi andrō, ba labe'e tōi naha andrō Ramata Lehi (hili zimbi). Ba me no owōchi sibai dō- 18 dōnia, ba i'angarōfi li Jehowa, imane : No fangorifi seboea i'asogō tanga genonioe o'be'e. — ba hadia, si mate owōchi dōdō ndra'o iada'e, ba niloeloe ba danga niha andrō, si lō moeboto ? Ba ifobawa zahōndrō andrō ba Lehi Lowalangi, ba mangoe- 19 mboe moroi tooe nidanō. Ba me no ibadoe, ba te'ali nosonia, ifoeli aeri. Andrō wa labe'e tōi goemboe andrō „oemboe zi angarōfi li [Lowalangi]”; so ia, ba Lehi andrō, iroegi ma'ochō andre. Ba 20 fache wa'ara ihoekoe 20 Ndraono Gizeraeli Simesono, ba gōtō Ndrawa Wilisiti andrō.

FAZA 16.

I. Ideha mbawa gōli ba Gasa Simesono. II. I'odonga Delila andrō ba mōi ia ba danga nemalinia. III. Ilaoe na mbalōnia ba Ndrawa Wilisiti ba mate ia.

I. Ba mōi ba Gasa Zimesono. Ba 1 faloecha ia ndra alawe sohorōhorō, ba da'ō, ba oroedoe ia chōnia. Ba 2 me terongo ba mbanoea Gasa andrō, no mōi ba da'ō Zimesono, ba lafa'oe'oe ia, sara wongi manō latarogō ba mbawa gōli, lō ninininira, sara wongi, lamane dōdōra : Na moloeo dania, ba taboenoe ia. Ba lō 3

- iboelō'ō ia Simesono, iroegi taloe mbongi. Ba me taloe mbongi, ba maoso ia ba itoejoe lagō mbawa gōli andrō, doea gōrō, fabaja boha, si doea andrō, ifazaŵa. aŵō wolazi. I'osa'ō daloe ba i'ohē ba zoezoe hili andrō, ba gamaoedoe Heberona.
- 4 II. Ba aefa da'ō, ba omasi ia ndra alawe ba mbewe mbombo Soreki, Delila dōi. Ba mōi mijaŵa chō Delila andrō zalaŵa Ndrawa Wili siti, ba lamane chōnia : Tandraigō sofoe chōnia, ena'ō ōrongo hadia mbōrō wa'abōlōnia andrō, ba he mawisa wolaŵa ja'ia, ena'ō mabōbō ia ba ena'ō malaŵa, ba 1100 roefia
- 5 zamōsa mabe'e chōoe ! Ba isofoe chō Zimesono Delila, imane : Ombacha'ō chōgoe, hadia mbōrō wa'abōlōoe andrō ba hadia ena'ō mbōbō, ba wolaŵa ja'ōegō. Ba imane chōnia Simesono : Na labōbō ena'ō ndra'ō, fitoe rozi sinali si bohooe, saeri, ba amomō ndra'ō, tobali si mane
- 6 niha bō'ō. Ba la'ohē chōnia salaŵa Ndrawa Wilisiti fitoe rozi sinali si bohooe, saeri, ba ibe'e bōbōnia. Ba no so si bacha niha, ni'oro'i'ō Delila, sanaro. Ba me imane chōnia : Hiza chōoe Ndrawa Wilisiti, Simesono ! Na i'etoe'ō zinali no mege, nifangetoc'ō goemigoemi noecha, na no abōlō abātō ba galitō, — ba lō'ō sa aboto ba dōdōra mbōrō wa'abōlōnia. Ba imane Delila chō Zimesono : No ōlimodo, faja niŵa'ōoe chōgoe ! Ba ombacha'ō chōgoe iada'e, hadia zi gōna bōbō, ba wamōbō ja'ōegō. Ba imane chōnia : Na labōbō ndra'ō sinali si bohooe, si lō moera i moe'ogoena'ō ba halōwō hadia ia, ba amomō ndra'ō, tobali si
- 7 mane niha bō'ō. Ba ihalō zinali si bohooe, ibe'e bōbōnia, ibōbō, ba imane chōnia : Hiza chōoe Ndrawa Wilisiti, Simesono ! no so si bacha niha, sanaro. Ba i'etoe'ō zinali andrō ba noewoe gōlōnia, hoelō
- 8 mbana. Ba imane chōnia Delila : Ōlimodo manō na, faja ōlaoe chōgoe : ombacha'ō chōgoe, hadia zi gōna bōbō, ba wamōbō ja'ōegō ! Ba imane chōnia : Na ōfachai ena'ō ba loeze mbewewō, ni'ofitoe fondrandra andre ba hōgōgoe, ba na ō'aro'ō fangarōnia andrō, ba amomō ndra'ō, tobali si mane niha bō'ō. Ba me mōrō Zimesono, ba itoejoe ni'ofitoe fondrandra andrō ba hōgōnia Delila' ba ifachai ba loeze mbewewō, ba i'aro'ō fangarōnia andrō. Ba imane chōnia : Hiza chōoe Ndrawa Wilisiti, Simesono ! Ba tokea ia, ba adeha wangarō andrō, fabaja loeze mbewewō ibe'e. Ba imane chōnia
- 9 Delila : Hadia wa'ōŵa'ō : omasido ndra'ōegō, me no fa'ero dōdō chōgoe ? No medōloe ōlimodo, ba lō ō'ombacha'ō chōgoe hadia mbōrō wa'abōlōoe andrō ! Ba me lō ibatobato, me iforege manō ba me ifakao ia, irege omasi manō ia mate, ba lō'ō manō sa'ae ibini'ō chōnia zi doehoe, imane chōnia : Lō irai itōrō hōgōgoe fanōwō, me no ni'amoni'ō chō Lowalangi ndra'odo, i'otarai daloe nināgoe : — na tetōwō ndra'ō ena'ō, ba taja chōgoe wa'abōlōgoe andrō ; amomō ndra'ō, tobali si mane niha bō'ō fefoe. (*Moz. I V. 6, 5*). Ba me imane chōnia : Na i'etoe'ō zinali no mege, nifangetoc'ō goemigoemi noecha, na no abōlō abātō ba galitō, — ba lō'ō sa aboto ba dōdōra mbōrō wa'abōlōnia chōnia si doehoe, ba ifatenge, ifakaoni'ō zalaŵa Ndrawa Wilisiti, imane chōra : Lō tola lō mōi ami zi samoeza andre, noa sa ifaeloegō wamokai chōgoe si doehoe. Ba so zalaŵa Wilisiti andrō, la'ohē gana'a andrō. Ba ifafōrō Zimesono, ba gahetania, ba moehede ia ba niha, sanōwō chōnia ni'ofitoe fondrandra andrō ba hōgōnia. Ba itoegoe alō'alō wa'abōlō, ba taja. Ba me imane zoei : Hiza chōoe
- 10 Ndrawa Wilisiti, Simesono ! ba me tokea ia, ba imane dōdōnia : Aefado sa atō, si mane mege gōi, ha me oega sa'ae ; oe'ewegō ira ; — ba lō'ō sa i'ila, wa no aheta chōnia Jehowa. Ba lara'oe ia Dawa Wilisiti ba lakoē hōrōnia. Ba aefa da'ō, ba la'
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21

ohe misi tooe ia ba Gasa, labe'e mbilagoe tōla, ba labe'e sokisa fache ia ba goeroenga.

- 22 III. Ba ibōrōtaigō ifoeli anaoc mboenia, me no aefa latōwō ia.
- 23 Ba owoelo Ndrawa Wilisiti, ba wame'e soemange seboea ba nadoera Dagono andrō, ba wolaoe owasa, somoeso dōdōra, lamane: No ibe'e ba dangada nemalida Simesono andrō Lowalangida! (*Sam. I. 5, 2*).
- 24 Ba me la'ila ia sato, ba lasoeno Lowalangira andrō, lamane sa: Lowalangida andrō, ba no ibe'e ba dangada nemalida andrō, samakiko tanōda, si no mamoeboenoe banoeada, wa'ato sa'ae! Ba me omoeso sa'ae dodōra, ba lamane: Mitema mifahalō'ō Zimesono andrō, ena'ō ma'iki ita ibe'e! Ba lafahalō'ō Zimesono ba goeroenga labe'e sama'iki ja'ira. Ba gotaloea gehomo labe'e nahania. Ba imane Simesono chō zawoejoe andrō, solohe tangania: Bōhōido, ena'ō oetoejoe gehomo andrō, fangabe'e nomo, ena'ō oebe'e
- 27 tendrotendrogoe. Ba no fahōna jomo niha, ira matoea ba ira alawe; ba so gōi zala'wa Ndrawa Wilisiti fefoe, ba mato 3000 ba dete nomo ja'wa, ira matoea ba ira alawe, samaigi-
- 28 maigi me famaimai Zimesono. Ba i'angarōfi li Jehowa Simesono, imane: He So'aja, Jehowa! tōrō tōdōoe ndra'o, ba abōlō'ō ndra'o, hatō si samoeza andre, ja'oegō, Lowalangi, ena'ō oe'osamoezaigō wolaoe balō hōrōgoe andre si domboea, ba
- 29 Ndrawa Wilisiti andre! Ba italagoei gehomo andrō Simesono, ehomo si doea, ba daloe, fangabe'e nomo, sara ba dangania kambōlō ba sara
- 30 ba gabela, ba ilangōgō. Imane Simesono: Jagoemate, awō Ndrawa Wilisiti andre! ba i'abōlōgō ifaōndrō ia, tobali adoedoe nomo, ilangō zala'wa, fabafa sato fefoe, si so jomo, ba ato zi mate niboenenia ba wa'amatenia andrō, moroi ba ni-
- 31 boenonia ba gōtōnia mege. Ba so

moroi si ja'wa ndra talifoesōra, falifoesōta fefoe, la'ohe misi ja'wa mbotonia ba lako'o ba lewatō' namania Manoa, ba gotaloeara Zorea Esa'oli. No 20 fache wa'ara ihoe-koe Ndraono Gizeraēli.

FAZA 17.

I. Mame'e adoe Micha andrō. II. Ifataro ere nono Lewi, samōsa.

I. Ba so ba hili mado Geferaji andrō niha, Micha dōinia; ba imane niha da'ō chō ninania: Roefia andrō, si 1100, si no taja chōoe, ni'eliefioe sanagō, ba zi so ja'o, ba hiza, chōgoe so roefia andrō, ja'o zangai: ba oefoeli sa'ae chōoe. Ba imane chōnia inania: Ja'ahowoe ndra'oegō chō Jehowa, onogoe! Ba ifoeli chō ninania roefia andrō, si 1100. Ba imane inania: Oebe'e ni'amoni'ō chō Jehowa gana'a andrō, oeloeloe chōoe, ja'oegō onogoe, ena'ō tebalil'ō adoe nifoē ba adoe nifafele. Ba ihalō zi 200 roefia inania, ibe'e chō doeka gana'a ba ibali'ō adoe nifoē ba adoe nifahelc. Ba tebe'e ba nomo Micha. Ba tobali so nahia Lowalangi chō Micha andrō. Ba ifo'awō baroe gere ba siraha, ba ifataro ere chōnia nononia samōsa. (*Moz. I. 31, 19. Moz. III. 16, 32. Sam. I. 19, 13*). Me loeo da'ō, ba lō razo samatōrō Iraono Gizeraēli; ilaoe manō nichoi dōdōnia zamōsana.

II. Ba so nono matoea ba Mbetilechema Joeda, si so ba mado Joeda andrō, ono Lewi, si fatewoc ba da'ō. Ba iheta ia ba Mbetilechema Joeda, saté fatewoc ia dania, ba iroegi hili mado Geferaji, nomo Micha andrō, ba itohoegō wofanō dania ena'ō. Ba imane chōnia Micha: Heza o'totarai? Ba imane: Ono Lewi ndra'o, oe'oroi Mbetilechema Joeda, sawoe'a ndra'o, saté oe'iagō dania. Ba imane chōnia Micha: Iagō chōgoe, amagoe ba ere chōgoe, foeloc roefia dōfi oebe'e chōoe ba oetaha noehaoe

11 ba balazoe. Ba itehe ono Lewi
andrō i'iaḡō ba niha andrō, ba hoelō
zi fadoro ononia chōnia nono ma-
12 toea andrō. Ba ifataro nono Lewi
andrō Micha, tobali ere chōnia nono
matoea andrō, ba jomo chō Micha
13 i'iaḡō. Ba imane Micha : Fadoehoe
sa'ae. dōdōḡoe, ifahowoe'ō ndra'o
Jehowa, me no ere chōḡoe nono
Lewi andrō.

FAZA 18.

I. Mōi mamaoeze mado Dano. II.
Latagō nadoe Micha andrō sawoe'a
andrō, mado Dano, ba la'ohē, fabaja
ere. III. La'ochōḡō La'isi andrō ba
mame'eme'e adoe ira ba da'ō.

1 I. Me loeo da'ō, ba lō razo, sa-
matōrō Iraono Gizeraēli, ba la'aloēi
chōra danō, saro chōra, mado Dano,
me loeo da'ō : iroegi da'ō sa, ba lō
moefachoi chōra zi lō teboelō chōra,
ba ngai mado Ndraono Gizeraēli
2 bō'ō. (F. I, 34). Ba dalima lafate-
nge zabōlō mado Dano, iwara, ni-
toetoejoe ba zato chōra, banoea
Zorea ba banoea Esa'oli ba wa-
maoeze tanō, ba ba wangoengaloei,
lamane chōra : Mi'ae mifaigi danō!
Ba laroegi hili mado Geferaji, nomo
Micha andrō, ba mōrō ira ba da'ō.
3 Ba me so ira ba da'ō, me faloecha
ira zi so jomo chō Micha, ba laro-
ngo 'li nono matoea andrō, ono Lewi
andrō, ba mōi ira chōnia, lamane
chōnia : Ha niha zolohe ja'ogō ba
da'e ? Hadia wa so'ō ba da'e, ha-
4 dia halōwōoe ? Ba imane chōra :
No isane chōḡoe Micha andrō ; no
i'oni ndra'o ba no tobali ere ndra'o
5 chōnia. Ba lamane chōnia : Tema
sofoe chō Lowalangi, ena'ō marongo,
na mofozoe we'amōima andre ! Ba
6 imane chōra ere andrō : Mi'ae'e ma-
nō, bōi mi'aboēsi tōdō ! Somasi Je-
howa we'amōimi andre ! Ba mofanō
7 niha andrō si dalima, ba laroegi
La'isi. Ba la'ila wa no sohahaē
tōdō manō mbanoea da'ō, amoēata
mbanoea Zidona andrō, lō hadia ia

chōra, lō fangaboe dōdō ; lō hadia
ia zambō ira ba danō, ba so'ana'a
ira. Ba no arōoe ḡōi mbanoea Zi-
dona ba lō sangōrōngōrō chōra. Ba
8 lafoeli ira ba niwara' ba Zorea ba
ba Esa'oli, lamane chōra : Hana
wa no ahonohono manō ami ? Ta-
9 laboe, tasoe'wō ira ! Noa sa mafaigi
danō, ba si ndroehoe, sōchi sibaī !
Ba manoe'fa na dōdōmi ? Bōi miradō
ami, milaboe, mi'ae'e, ba wango-
chōḡō tanō andrō ! Ba na miroegi,
10 ba no niha si lō fangaboe dōdō zi
faloecha ami, ba tanō andrō, ba no
ebolo, fasoei manō. Si ndroehoe,
Lowalangi zame'e ba dangami —
banoea ba zi lō ambō hadia ia zi
so ba goeli danō !

II. Ba maoso mado Dano, ba
11 noea da'ō, banoea Zorea ba banoea
Esa'oli, 600, solohe baloese ba fa-
ngōna. Ba ba lalara andrō, ba mo-
lombase ira ba Giriati Jeari banoea
mado Joeda. Andrō wa labe'e tōi
12 naha andrō golombase'wa mado Da-
no, iroege ma'ōchō andre, ba zi
tambai Giriati Jeari andrō. Ba moroi
13 ba da'ō lasa'wa hili mado Geferaji
andrō, ba laroegi nomo Micha no
mege. Ba hoemede zi dalima andrō,
14 si no mōi ba La'isi mege, ba wa-
maoeze tanō, lamane ba niwara an-
drō : Hadia, noa ḡōi mirongo, wa
so mbaroe gere ba siraha ba adoe
nifoē ba adoe nifafele ba nomo
andre ! Ba mifaigi he miwisa ! Ba
15 lasa'wa da'ō, laroegi nomo nono
matoea andrō, ono Lewi, omo Mi-
cha andrō, ba lasofoe chōnia, na
lō hadia ia chōnia. Ba 600 niha,
16 mado Dano andrō zombase'ō ba
mbawa ḡōli ; oi si so fangōna. Ba
17 mōi mijomo zi dalima andrō, si mōi
mege, ba wamaoeze tanō, mōi ira
ba nomo, lalahlō nadoe andrō, fa-
baja baroe gere ba siraha, awō nifa-
hele andrō. Ba ba mbawa ḡōli so
gere andrō, awō zi 600 niha andrō,
18 si so fangōna. Ba ba nomo Micha
mōi da'ō no mege, lalahlō nadoe

andrō, awō mbaroe gere ba siraha, awō nifafele andrō. Ba isofoe chōra
 19 ere andrō, imane : Hana ami ? Ba lamane chōnia : Bōi hedehede ! Ochō mbawaoe, taboe, iagō chōma amama ba ere chōma ! Hadia zomasī'ō, na ere jomo ba zi ha samōsa ndra'oegō, ba ma na ere zi samboea mado, ere zi sawō Iraono
 20 Gizeraēli ? Ba saboto ba dōdō gere andrō da'ō, ba ihalō mbaroe gere andrō, ba siraha ba adoe nifoē, awō nifafele andrō ba mōi ba hoenō niha
 21 andrō ia. Ba mofanō sa'ae ira, ba labe'e fōnara ndraono ba oerifō ba hadia ia zeboea bōli. Ba ha si'ai aefa ira ba nomo Micha ba aecheo niha andrō, si fahatō omo chō Micha, ba
 23 lachamō mado Dano andrō. Moe'ao ira chōra ; ba labali'ō ira foeri mado Dano, lamane chō Micha : Hana
 24 ami, wa no aecheo ami ? Ba imane : Adoe andrō nifazōchigoe chōgoe, ba no mihalō, fabaja ere andrō, ba sofanō ami, ba hadia zi tosai chōgoe ? Ba hadia wa misofoe na :
 25 Hana ndra'oegō ? Ba lamane chōnia mado Dano andrō : Bōi sa'ae forongōgō chōma hadia ia, ma dania lalaoe chōoe sabao tōdō, ba horōce na mate ndra'oegō, awō zi so chōoe !
 26 Ba lalaoe mofanō mado Dano andrō. Ba aboto ba dōdō Micha, wa no sabōlō moroi chōnia ira, ba ifoeli ia chōra.
 27 III. Ba la'ohe nifazōchi Micha andrō, fabaja ere andrō chōnia, ba lasoewō La'isi, niha sahonohono ba si lō fangaboe dōdō ; la'ō'ōtō tooe
 28 ira, ba banoea, ba latoenoc. Lō sanolo ja'ira ; Sidona andrō, ba no arōoe, ba lō sangōrōngōrō chōra, ba ndraso ba ngai Mbeti Rehobo so mbanoca andrō. Ba lafoeli lata-
 29 roe'ō mbanoea andrō [mado Dano] ba labali'ō banocara, ba labe'c tōi mbanoea [gōi] Dano, dali dōi woeroegōra Dano, ono Gizeraēli ; fōna, ba no La'isi dōi mbanoea andrō.
 30 Ba labe'e adoera nadoe no mege

mado Dano andrō, ba ere ba mado Dano andrō, ba Jonata, ono Gereso, ma'oeowo Moze ba ononia, iroegi aheta ba danō Ndraono Gizeraēli. (Mor. II. 2, 22). Lafedadao chōra 31
 nadoe andrō nifazōchi Micha, gōtō wa'ara ba Zilo nose Lowalangi andrō.

FAZA 19.

I. Fekoli nono Lewi ; i'otarai mado Geferaji, noemalō ba Mbetilechema. II. Mōrō ia ba Gibea ba nomo niha satoea. III. Horō mado Mbenijami andrō ba Gibea.

I. Ba me loeo da'ō — me lō razo 1
 samatōrō Iraono Gizeraēli — ba so ba daloe hili mado Geferaji nono Lewi, samōsa, si fatewoe ba da'ō ; ba ihalō nono alawe, banoea Mbetilechema Joeda, dongania ba dōi. Ba mohorō ndra alawe andrō, bae- 2
 rononia, ba moloi chōnia, isa'wa ndra namania ba Mbetilechema Joeda, ba o'fa wa'wa ia ba da'ō. Ba maoso 3
 ndra matoeania andrō, mōi fahoehoe chōnia, ba wolohe mangawoeli ja'ia ; i'ohe zawoejoenia samōsa ba doea geoe galide. Ba me iroegi chō-
 ra, me i'ila ia ama galawe andrō, ba omoeso dōdōnia, me no so ia. Ira'oe dangania matoeania, ama 4
 galawe andrō, i'ohe jomo, ba tōloe bonginia chōnia. Manga ira ba mōrō ba da'ō. Ba me aefa zi tōloe bongi 5
 andrō, me lahoelō wongi wemaoso, me mofanō ena'ō, ba imane ama galawe andrō chō noemōnōnia : Abe'e'ō ndra'oegō oea, ā wache 6
 mato sambawa, ba hana na mofanō ami dania. Ba tebato na ira, ba orodoe manga zi daroea andrō. Ba imane ama galawe andrō chō noe-
 mōnōnia : Hana na mōrō'ō na, acha 7
 somoeso tōdō ndra'oegō. Ba maoso zoei ia, mofanō ena'ō ; ba iforege sibai chōnia matoeania, ba mōrō ia zamoeza tō. Ba me ihoelō wongi 8
 wemaoso, me mahemoloe o, ba wofanō, ba imane ama galawe andrō :

- Abe'e'ō ndra'oegō oea, ba miba-
 se'ō, irege tánō owi dania. Ba ma-
 nga zi daroea andrō. Ba me maoso
 niha andrō, ba wofanō, awō ndro-
 ngania ba dōi andrō ba sawoejoe-
 nia, ba imane matoeania, ama
 galawe andrō: Hiza, no noemalō
 loeo, bongi: mifōrō! Hiza, lō ala'wa
 tō loeo; fōrō, acha somoeso tōdō
 ndra'oegō! Ba mahemoloe mba-
 noea, ba hana na mofanō ami, ena'ō
 9 ofoeli'ō ba chōmi. Balō'ō sa'ae edōna
 mōrō niha andrō; mōfanō sa'ae ia,
 ba iroegi gamaoedoe Jeboesi andrō,
 ja'ia Jeroezalema. Ba doea geoe
 chōnia galide, nifosela ba fao ndro-
 ngania ba dōi andrō. (*Jos. 15, 63*).
 11 II. Ba me no laroegi gamaoedoe
 Jeboesi, ba me no tánōtánō owi,
 ba imane sawoejoe andrō, chō zo-
 chō ja'ia: Taboe mijomo ba mbanoca
 Ndraono Jeboesi andrō, ba wemōrō
 12 ba da'ō! Ba imane chōnia sochō
 ja'ia: Lō mōi ita ba mbanoea niha
 bō'ō, ba zi lō Iraono Gizeraēli, ta-
 roegi Gibeā. Ba imane na chō za-
 woejoe andrō: Taboe ba mba-
 noea andrō, ba wemōrō, ma ba
 14 Rama! Ba latoheogō wofanō, ba
 me no aracha laroegi Gibeā andrō,
 banoea mado Mbenijami, ba aechoe
 15 ira loeo. Ba mōi ira mijomo ba
 da'ō, ba wemōrō ba Gibeā andrō.
 Ba me iroegi, ba ibadoegō ia ba
 newali mbanoea, ba lō sama'amōi
 16 ja'ira jomo chōnia, ba wemōrō. Ba
 so niha satoea, si otarai halōwōnia
 ba nowi, me bongi; banoea ba hili
 mado Geferaji mbōrōta ba si fate-
 woe ia ba Gibeā; ba banoea da'ō,
 17 ba mado Mbenijami. Ba me ifachōlō
 ia da'ō ba me i'ila zikoli andrō
 baewali mbanoea, ba imane niha
 satoea andrō: Heza mōi'ō ba heza
 18 ō'otarai? Ba itema linia, imane:
 Sikoli ndra'aga, ma'otarai Mbeti-
 lechema Joeda ba masa'wa daloe
 hili mado Gefcraji: ba da'ō mba-
 noeama: No mōido ba Mbetile-
 chema Joeda ba oefoelido ba chōma,
 ba lō sama'amōi jomo chōnia ja'odo!
 So sa chōma ndroe'oe ba ō galide-
 ma, ba he koeē ba agoe, ōma
 sawoejoemō ira alawe andre ba ō
 ngoingoni andre, ni'ohe zawoejoe-
 mō andre; lō hadia ia zambō chō-
 ma. Ba imanc niha satoea andrō:
 20 Taboe manō jomo, ba na so hadia
 ia zi lō chōoe, ba no chōgoe so:
 lō'ō sa tola ba danō mōrō'ō. Ba
 21 i'ohe ia jomo chōnia, ba ilaoe gō
 galide; ba lasasai gahera ba ma-
 nga ira.
 III. Ba me no ohahaoe dōdōra,
 22 ba hiza, lafasoei nomo banoea da'ō,
 niha si si lō ja'wa, latoetoe lagō
 mbawandroehō ba lamane ba niha
 satoea andrō, sochō omo: Ohe baero
 niha andrō, si no mōi tomeoe, ena'ō
 oroedoe ga chōnia! (*Moz. I. 19, 4,*
b.t. Hos. 9, 9; 10, 9). Ba mōi tooe
 23 chōra zochō omo, imane chōra: Bōi
 ga'a; bōi mifazōchi horō! Me no
 mōi tomegoe niha andrō, ba bōi mi-
 laoe zi lō sōchi andrō! (*Moz. I. 34,*
7, Sam. II. 13, 12). Hiza nonogoe,
 24 ono alawe, ba dongania ba dōi andrō;
 da'ō oebe'e baero chōmi, ba hana
 na mifakao, hana na milaoe chōra
 zomasi ami; ba ba niha andrō, ba
 lō tola mifazōchi horō si manō! Ba
 25 lō'ō sa lafondrondrongo chōnia niha
 andrō. Ba itoejoe ndrongania ba
 dōi andrō tome andrō, ba i'ohe tooe
 chōra baewali, ba lahorōni, la'o'aja,
 sara wongi manō, moloeo awena
 la'efa'ō ia. Ba me moloeo, ba so
 26 ndra alawe andrō, ba tegaōlō tooe
 barō mbatō zi so jomo ira mateo-
 ania, ba ba da'ō so, irege toemboe
 loeo. Ba me maoso ndra matoeania,
 27 si hoelō wongi, me ibokai mbawa-
 ndroehō, we'amōi tooe ba wofanō,
 ba hiza ndra alawe andrō, dongania
 ba dōi, barō mbatō, no itogelai
 28 dojo mbawandroehō. Ba imane chō-
 nia: Faoso, mofanō ita! ba lō fa-
 nema li. Ba ihare'ō ba galide chō-
 nia ba mofanō ia ba chōra. Ba me
 29 no iroegi chōra, ba ihalō zi'ōli ba

itoejoe mboto ndrongania ba dōi andrō, itema ichōchō, i'ofelendroea ba ifa'ohē'ō, idozigō mado Ndraono 30 Gizeraëli. Ba dozi sangila, ba lamane : Lō moerai moelaeoe zi manō ba lō moerai moe'ila, gōtō wa no aefa Ndraono Gizeraëli ba danō Miseraji, iroegi ma'ōchō andre ! Ba mifatocetoeoe tōdōmi zi manō ba mi'ombacha'ō lala, mihede !

FAZA 20.

I. Faloecha mado Ndraono Gizeraëli; mamagōlō ira, ba wanoewō mado Mbenijami. II. Mama'anō gōi mado Mbenijami ba wasoewōta andrō. III. Mendroea te'ala mado Ndraono Gizeraëli. Mangaloeloe ira chō Jehowa. IV. Te'ala sibai mado Mbenijami. Ahatōhatō lahorī mado Mbenijami.

1 I. Ba maoso Ndraono Gizeraëli fefoe, faloecha ira fōna Jehowa ba Misefa, ha wa'ato ira, ha sara dōdō, i'otarai Dano, noemalō ba Mbere-seba, ba banoea Gileadi. (P. 11, 11. 2 Sam. I. 7, 5). Ba hōgōra fefoe, dozi mado Ndraono Gizeraëli, ba ahoi so ba waloechata mbanoea Lowalangi andrō — 400,000 niha, sanōrō 3 tanō, solohe si'ōli. Ba larongo mado Mbenijami, no mōi ba Misefa Ndraono Gizeraëli. Ba lamane Iraono Gizeraëli : Mi'ombacha'ō, he wisa ba 4 wolaoe si lō sōchi andrō mege ! Ba imane ono Lewi andrō, sodonga ira alawe niboenoe andrō : Oeroegi Gibeā ba danō mado Mbenijami, awō ndrongagoe ba dōi andrō, ba wemōrō 5 ba da'ō. Ba maoso chōgoe mbanoea Gibeā andrō, lafasoei nomo ba zi bongi, so dōdōra si lō sōchi chōgoe : ja'odo, ba laboenoe mena'ō, ba dongagoe ba dōi andrō, ba no lafakao, no labe'e mate. Ba oetoejoe 6 ndrongagoe ba dōi andrō, oetema oechōchō, oefa'ohē'ō, oedozigō banoea Ndraono Gizeraëli ; noa sa manao horō ira, no si lō sōchi lafazōchi ba Ndraono Gizeraëli ! Ba no 7 ahoi so ami, ja'ami, Iraono Gize-

raëli ! Ba miwa'ō hoekoe ba da'ō, mifaigi lala ! (Moz. I. 34, 7). Ba 8 maoso ira fefoe, ha sara dōdō, ba lamane : Ja'ita fefoe, ba samōsa lō tola mofanō, samōsa lō tola mangawoeli ba chōra ! Hiza, da'ō talaoe ba 9 mbanoea Gibeā andrō : talaoe dahōdahō chōra. Dafoeloe tatoetoejoe 10 ba zi otoa ba mado Ndraono Gizeraëli fefoe, otoa ba zi hōnō ba hōnō ba zi foeloe ngahōnō, ena'ō lafaigi mbalazo zato, ena'ō tasoelōni ba Gibeā mado Mbenijami horō andrō, nifazōchira ba Ndraono Gizeraëli. Ba owoelo Ndraono Gizeraëli ba 11 zinga mbanoea andrō, ha sara dōdō.

II. Ba lafatenge zinenge ba mado 12 Mbenijami fefoe mado Ndraono Gizeraëli andrō, lamane chōra : Hadia horō andrō, niringoda ba chōmi ? Ba mibe'e baero niha si si lō ja'wa 13 andrō, banoea Gibeā, ena'ō maboenoe, ena'ō mahori zi lō sōchi andrō ba Ndraono Gizeraëli ! Ba te chō mado Mbenijami wolo'ō niwa'ō dalifoesōra andrō, Iraono Gizeraëli. Ba so mado Mbenijami, banoea bō'ō, 14 mōi ba Gibeā, mōi fasowō ba Ndraono Gizeraëli. Ba fa'ato mado Mbenijami, banoea no mege misa, me 15 loe da'ō, ba no 26,000, solohe si'ōli, lō lai mbanoea Gibeā andrō, 700 da'ō nitoetoejoe. Ba ba niha da'ō 16 fefoe, ba 700 nitoetoejoe zi takera ; ba dozi enahōi sibai waribosa, gōna mboe si ha sara lab'e, lō'ō manō fasala.

III. Ba sabōlō Ndraono Gizeraëli, 17 lō lai mado Mbenijami, ba no 400,000 solohe si'ōli, oi sabōlō. Ba maoso 18 ira, lasa'wa misi ja'wa Mbetiëli, lasofoe chō Lowalangi, lamane : Ha niha zi bōrōtaigō manowō mado Mbenijami. Ba imane Jehowa : Mado 19 Joeda oea. Ba maoso Ndraono Gizeraëli, lahoelō wongi, ba fōna-fōna Gibeā tebato ira. Ba mōi za- 20 bōlō Ndraono Gizeraëli andrō, ba wolaoe ba mado Mbenijami, lafa'oli ira ba gametahōra, ba gamao-

- 21 Joe Gibeā. Ba so moroi jomo ba Gibeā mado Mbenijami, ba 22,000 la'ō'ōtō tooe, Iraono Gizeraēli, [mado
- 22 Mbenijami], me loeo da'ō. Ba mōi misi ja'wa Ndraono Gizeraēli, mege'ege fōna Jehowa, irege bongi; ba lasofoe chō Jehowa, lamane : Hādia, mafoeli mōi manoewō talifoēsōma andrō, mado Mbenijami? Ba imane Jehowa : Mifoeli mi'ae'e ! Ba la'abe'e'ō dōdōra sato, sabōlō Ndraono Gizeraēli andrō, ba lafoeli lafa'oli ira, ba zi so ira me loeo labōrōtaigō. Ba me lafoeli lafaondragō mado Mbenijami Iraono Gizeraēli, me mahemoloe ō, ba so moroi jomo ba Gibeā mado Mbenijami, me loeo da'ō [gōi], ba 18,000 zoei la'ō'ōtō tooe Iraono Gizeraēli — oi solohe si'ōli.
- 26 Ba mōi misi ja'wa ba Mbetiēli Ndraono Gizeraēli fefoe, sato fefoe, ba ba da'ō la'ia'gō, mege'ege fōna Jehowa ba mamoni ba gō, me loeo da'ō, irege bongi. Ba labe'e chō Jehowa zoemange nitoenoe ba soemange fangorifi. (*Sam. I. 7, 6*). Ba lafoeli lasofoe chō Jehowa Iraono Gizeraēli — me loeo da'ō, ba ba da'ō so dawōla, naha zoera gorōisa Lowalang, ba Fineha andrō, ono Gelezari, ma'owoe Ga'aroni, zangaingai halōwō ba chōnia — lamane : Hādia, mafoeli mōi, zamoeza tō, manoewō talifoēsōma andrō, mado Mbenijami, ma mabōhōli ? Ba imane Jehowa : Mi'ae'e, mahemoloe oebe'e sa ba dangami ira.
- 29 IV. Ba lafatenge Iraono Gizeraēli zamini'ō ja'ira ba zinga Gibeā, fasoei.
- 30 Ba mahemoloe ō, ba so Ndraono Gizeraēli, ba wolaoe ba mado Mbenijami, lafa'oli ira ba gamaoedoe Gibeā, si mane si mendroea mege. Ba so moroi jomo mado Mbenijami, lafaondragō ira, ba tedōnisi, aefa ba zinga mbanoea, ba labōrōtaigō laboeboenoe ōsa Ndraono Gizeraēli, si mane mege, ba lala andrō, sara zaechoe misi ja'wa ba Mbetiēli ba si sara, ba sanōrō benoea, saecheo
- ba Gibeā; mato 30 niha, Iraono Gizeraēli, laboenoe. Ba lamane dōdōra mado Mbenijami : Te'ala zoei ira chōda, si mane mege. Ba noa sa mamagōlō Ndraono Gizeraēli, no lamane : Talaoe moloi [oea], ena'ō tadōnisi ira ba lala andrō, aefa ba mbanoea. Ba mozō Ndraono Gizeraēli fefoe, owoelo ira, la'ia'gō zinga Mba'ali Damara, ba so gōi nawōra andrō, la'oroī nahara mbinimbini, ba zi tambai Gibeā, tānō ba gaechoela loeo. Ba 10,000 sabōlō Ndraono Gizeraēli nitoetoejoe zana'wa gamaoedoe Gibeā ba tobali fasōndrata sabōlōbōlō sibai, ba ichamō ira famakiko, si lō moedōnadōna. Te'ala mado Mbenijami ba Ndraono Gizeraēli ibe'e Jehowa, ba 25,100 niha la'ō'ōtō tooe, mado Mbenijami, Iraono Gizeraēli, me loeo da'ō, oi solohe si'ōli. Ba aboto ba dōdō mado Mbenijami, wa no te'ala ira. Lafolala mado Mbenijami Iraono Gizeraēli, ladōnadōna sa ba nifatarora ba mbinimbini andrō, ba zinga Gibeā. Ba lagōsō lasa'wa Gibeā si so ba mbinimbini andrō, mōi ira moe'ō'ōtō tooe mbanoea Gibeā fefoe. Ba no mamagōlō Ndraono Gizeraēli ba zi so ba mbinimbini andrō, ena'ō latoenoe nomo, jomo ba mbanoea, tandra chōra. Ba me moloi Ndraono Gizeraēli, ba wasōndrata andrō ba me labōrōtaigō mado Mbenijami laboenoe ōsa Ndraono Gizeraēli — mato tōloe ngafoeloe — me lamane dōdōra : Te'ala sa ira chōda, si mane ba wasōndrata si fōfōna mege! — ba hiza zimbo andrō, si oroī moroi jomo mbanoea, tandra no mege, ba me lafaigi foerira mado Mbenijami, ba hoemola sa'ae mbanoea ma'asamboea, iroegi mbanoea si ja'wa holahola. Ba lafoeli ira foeri Iraono Gizeraēli, ba tobali dōdō mado Mbenijami, aboto sa'ae ba dōdōra, wa no ichamō ira famakiko. Ba lawoewoe ira foeri labe'e Iraono Gizeraēli, latōrō lala saecheo

danō si mate, ba lalaoelaoe na chō-
 ra moroi foeri. Ba lafa'oe'oe gōi ira
 si oroi mbanoea misa, ba la'ō'ōtō
 43 tooe. Lafasoei mado Mbenijami,
 la'o'ō irege zolombase ira ena'ō ba
 lahoendragō, iroegi ba gamaoedoe
 Gibeā, tánō ba gatoemboecha loe.
 44 Ba 18,000 zi mate ba da'ō, mado
 45 Mbenijami, oisabōlō. Ba moloi sa'ae
 ira, lasa'wa danō si mate, tánō ba
 gara Rimono andrō, ba ba lala a-
 ndrō, ba 5000 tō na laboenoe Iraono
 Gizeraēli ba lagohi ira, iroegi Gide-
 omo, ba 2000 laboenoe na barō ō.
 46 Ba fa'ato niboenoe fefoe, me loeo
 da'ō, mado Mbenijami, ba no 25,000
 47 zolohē si'ōli, oi sabōlō. Hatō 600
 zoloi, sana'wa tanō si mate, ba ngai
 gara Rimono andrō, ba ōfa wa'wa
 48 ira ba ngai gara Rimono. Ba lafoeli
 ira Iraono Gizeraēli, ba zi tosai
 mado Mbenijami, la'ō'ōtō tooe si'ōli
 zi tosai banoeara, ba he oerifō, fefoe
 zi faloecha ira, ba banoea bō'ō fefoe
 gōi, ba latoenoe.

FAZA 21.

I. Fa'aboe dōdō Ndraono Gizeraēli
 ba wa'atekiko mado Mbenijami a-
 ndrō. II. Fangotoe'ō banoea Jabesi
 andrō ba danō Gileadi. Onora alawe,
 ba tebe'e ba mado Mbenijami. III.
 Laraboe nono alawe ba Zilo.

1 I. Ba no mōi ba hōloe Ndraono
 Gizeraēli ba Misefa, no lamane :
 Ja'ita fefoe, ba lō tola tabe'e ba
 2 mado Mbenijami nonoda alawe ! Ba
 mōi ira ba Mbetiēli, ba la'iagō da'ō,
 irege bongi, fōna Lowalangi. Ba
 labōrōtaigō mege'ege, eboea lira,
 3 (F. 20, 18), lamane : He Jehowa,
 Lowalangi Ndraono Gizeraēli ! Hana
 wa itōrō Ndraono Gizeraēli si mane
 da'ō, wa samboea mado manō zi
 4 lō'ō ba chōra ? Ba mahemoloe ō, ba
 lahoelō wongi sato, wama'anō naha
 wame'e soemange, ba labe'e zoema-
 nge nitoenoe ba soemange fangorifi.
 5 Ba lamane Iraono Gizeraēli : Ha ni-
 ha, mado Ndraono Gizeraēli fefoe, si

lō mōi ba da'e chō Jehowa, awō zato
 andre ? Noa sa mōi ira ba hōloe :
 ha niha zi lō mōi misi ja'wa chō
 Jehowa ba Misefa, ba lō tola lō
 mate ! Ba no arōoerōoe ba dōdō
 6 Ndraono Gizeraēli dalifoesōra, mado
 Mbenijami, lamane : Samboea mado
 manō zi no moese'e ba Ndraono
 Gizeraēli ! He tawisa wamaigi ira
 7 alawe ba zi tosai andrō, me no mōi
 ba hōloe ita chō Jehowa, ma'ifoe lō
 tabe'e chōra nonoda alawe ?

II. Ba lamane ba da'ō : Hadia,
 8 so ha niha, zi lō mōi ba da'e, chō
 Jehowa, ba Misefa ? Ba hiza, samō-
 sa lō si mōi ba golombase'wa, ba
 waloechata, banoea Jabesi ba danō
 Gileadi. La'ofaja niha, ba hiza,
 9 samōsa lō'ō, banoea Jabesi ba danō
 Gileadi. Ba lafatenge zabōlō, 12,000,
 10 lamane chōra : Mi'ae mi'ō'ōtō si'ōli
 mbanoea Jabesi andrō, ba danō
 Gileadi, fabaja ira alawe ba iraono.
 Mimanē wolaoe : Dozi motōi matoea
 11 ba dozi ira alawe, ba zi no oroedoe
 ira matoea, ba miboenoe, ba ono
 alawe, ba mi'orifi ! Ba la'o'ō da'ō.
 (Moz. IV. 31, 17). Ba ōfa ngaotoe
 12 zi faloecha ira ba mbanoea Jabesi
 andrō, ba danō Gileadi, ono alawe,
 ba zi lō irai oroedoe ira matoea,
 ba la'ohe ba golombase'wa ba Zilo,
 ba danō Gana'ana. Ba lafatenge
 13 sato fefoe zi fahoehoeo ba mado
 Mbenijami andrō, ba ngai gara
 Rimono, lafaboe'oe chōra wa'atoelō.
 Ba lafoeli ira mado Mbenijami a-
 14 ndrō, ba labe'e chōra ndra alawe
 no mege, ni'orifira andrō, ono alawe,
 ba mbanoea Jabesi, ba danō Gile-
 15 adi. Bā ambō na'i fa'ato. Ba arōoe-
 rōoe ba dōdō zato mado Mbenijami,
 me no hoelō zi fambambō mado
 Ndraono Gizeraēli, ibe'e Jehowa.

III. Ba lamane satoea mbanoea :
 16 He tawisa wamaigi ira alawe ba zi
 tosai andrō ? Noa sa moehori ndra
 alawe ba mado Mbenijami ! Ba lama-
 17 ne : Ba mado Mbenijami andrō,
 saori, ba tenga niboelō'ō dāna chō-

- ra tanō, fa bōi samboea mado manō
 18 ahoŕi ba Ndraono Gizeraēli; ba
 onoda alawe, ba tebai tabe'e chōra!
 Noa sa mōi ba hōloe Ndraono Gi-
 zeraēli, no lamane: Ni'elifi zame'e
 19 ba mado Mbenijami ira alawe! Ba
 lamane: Ero rōfi a'i, ba owasa chō
 Jehowa ba Zilo, jōoe Mbetiēli, ba
 ngai lala andrō si otarai Mbetiēli
 sae choe ba Zichema, tánō ba gatoe-
 20 mboecha, ba raja Lebna. Ba lafo-
 bawa lala ba mado Mbenijami, la-
 mane: Mi'ae midarodarogō ba ka-
 21 boe nagoe andrō, ba na mi'ila da-
 nia, so moroi jomo ba Zilo nono
 alawe, ba wanari, ba so ami moroi
 ba kaboe nagoe ba oi zara mira-
 boe dongami nono alawe andrō, si
 otarai Zilo; ba misa'wa danō mado
 22 Mbenijami. Ba na so dania ndra
 amara ba ira talifoesōra matoea, na
 lafasosoni ndra'aga ba mamane da-
 nia chōra: Mibe'e boealami chōma;
 dozi ndra'aga, ba lō nisōndrama ira
 alawe, chōma, ba wanoewōda Jabe-
 si andrō. Ba tenga sa nibe'emī
 chōra; na si manō mena'ō, ba no
 si so sala ami! Ba la'o'ō da'ō mado
 23 Mbenijami, lahalō chōra ndra alawe,
 ndrohoendrohoe zogoena chōra, sa-
 nari andrō, niraboe. Ba lafoeli ira
 ba dāna chōra, ba lafoeli lataroe'ō
 mbanoea misa, nahiaŕa. Ba mofanō
 24 sa'ae gōi Ndraono Gizeraēli, ifoeli
 ia ba madora ba ba dalifōesōra
 zamōsana, laheta ira ba da'ō, oi zara
 lasa'wa dāna chōra. Me loeo da'ō,
 25 ba lō razo samatōrō Iraono Gize-
 raēli; ilaoe manō nichoi dōdōnia
 zamōsana. (*F. 17, 6*).

Soera

ROETI.

FAZA 1.

I. Awoe'a Gelimelechi andrō, i'ohē
 wo'omonīa ba ononīa matoea, si
 domboea. Mate Gelimelechi ba on-
 onīa andrō. II. Mangawoeli Na'emi.
 III. Lō farōi chōnia Roeti andrō.

- 1 I. Me loeo zangoehoeke andrō,
 ba samoeza ma'chō, ba lofo ba
 danō. Ba so zaheta, banoea Mbeti-
 lechema Joeda, i'ohē wo'omonīa ba
 ononīa matoea, domboea, ba isa'wa
 2 danō Ndraono Moabi. Tōi zawoe'a
 andrō, ba Elimelechi, ba Na'emi
 dōi wo'omonīa ba Maloni ba Chili-
 joni dōi nononīa andrō — mado
 Geferaji, banoea Mbetilechema Joe-
 da. Ba laroegi danō Ndraono Moabi
 3 ba la'ia gō da'ō. Ba mate wo'omo
 Na'emi andrō. Elimelechi, ba hatō
 ja'ia ba ononīa andrō si domboea.
 4 Ba mangowaloe nononīa andrō, ono

- Ndraono Moabi lahalō; Orafa dōi
 zi samboea ba Roeti zi samboea.
 Ba sosō ira ba da'ō, mato mewoeloe
 5 fache. Ba mate gōi zi daroea andrō,
 Maloni ba Chilijoni, ba ira alawe
 andrō zi tosai, lō'ō sa'ae ononīa a-
 ndrō, si daroea, ba lō fo'omonīa
 andrō.
 6 II. Ba maoso Na'emi, i'ohē noe-
 mōnōnia andrō, mangawoeli, aheta
 ia ba danō Ndraono Moabi, me no
 irongo ba da'ō, ba danō Ndraono
 Moabi, no ihachōsi tōdō mbanoea-
 nia Jehowa ba no ifoeli ibe'e chōra
 mbalazo. Ba irōi mbanoea andrō,
 7 ba zi sosō ia mege, ba fao chōnia
 noemōnōnia andrō si domboea. Ba
 me ba lala so ira, ba wangawoeli ba
 danō mado Joeda, ba imane Na'emi
 8 chō noemōnōnia andrō, si domboea:
 Mi'ae mifoeli ami, sōchi na faoma

mangawoeli ami jomo chō ninami !
 Jamoesoelōni chōmi Jehowa wa'omasimi zi mate andrō ba fa'omasimi ndra'odo ! Na mitema da'ō chō Jehowa, ba lō zi lō misōndra zahono ami, jomo chō ndra mateoami dania, daroea ami ! Ba fa'ago bawa ia chōra. Ba mege'ege sibai ira, ba lamane chōnia : Fao sa'ae ndra'aga chōoe ba niwami andrō ! Ba imane Na'emi: Mifoeli ami, onogoe, hadia, wa fao ami chōgoe ? Hadia, so na nono matoea ba daloegoe, fo'omomi dania ? Mifoeli ami, ja'ami onogoe, mi'ae'e ! satoea sa'ae ndra'odo ; tebai sa'ae mōido nihālō. Ba na oemane dōdōgoe ena'ō : So na dōtōnafōgoe ! ba na bongi andre faloechado ndra matoea ba na mo'onodo ono' matoea, ena'ō, — ba hadia, mibase'ō irege eboea da'ō ? Hadia, nitaha manō ami, lō mōi nihālō ? Bōi, ja'ami ira onogoe ! Aboe sibai sa dōdōgoe ami ; ja'odo sa, ba no si gōna tanga Jehowa ! Ba ifoeli mege'ege sibai ira ; ba Orafa, ba fa'ago bawa chō ninania, ba Roeti andrō, ba i'olembai ia. Ba imane Na'emi : Me no ifoeli ia kala'edomō ba niwara ba chō Lowalangira, ba foeli'ō gōi, o'ō gala'edomō ! Ba imane Roeti : Bōi forege chōgoe, oerōi ndra'ogō, fa oeoelido, lō faodo chōoe ! **Ba zi mōi ndra'ogō sa, ba da'ō mōi ndra'ō gōi, ba ba zi so'ō, ba da'ō gōi sodo, iwae niwagoe, ba Lowalangioe Lowalangioe ; ba zi mate ndra'ogō, ba da'ō gōi matedo, ba ba da'ō ndra-moeko'o ndra'odo ; jamoelae chōgoe nilae dōdōnla Jehowa — ha fa'amate zamabali ja'ita !** Ba me i'ila Na'emi, no aro dōdō da'ō, ba wefao chōnia, ba ibato wamaroe ja'ia. Ba mofanō zi daroea andrō ba laroegi Mbetilechema. Ba me mōi ira mijomo ba Mbetilechema, ba hoemoefa mbanoea ma'asamboea, ba chōra andrō, ba lamane : Da'ō Na'emi andrō ? Ba imane chōra : Bōi

mibe'e tōigoe Na'emi, (wa'omasi-goe) Mara (saboe tōdō) mibe'e tōigoe ; noa sa'ae oja nifatōrō Zi lō ambō fa'abōlō chōgoe fa'aboe dōdō. Si so ndra'o, me mofanōdo ba si lō'ō, me i'ohe mangawoeli ndra'odo Jehowa : ba hadia wa mibe'e tōigoe Na'emi, me noa sa'ae ihōndrōgō ndra'o Jehowa, me no ifatōrō chōgoe wa'aboe dōdō Si lō ambō fa'abōlō ? Ba bōrōta wamasi gandroe, me laroegi Mbetilechema Na'emi andrō ba oemōnōnia Roeti andrō, Iraono Moabi, si no fao chōnia, moroi ba danō Ndraono Moabi.

FAZA 2.

I. Mangozaragō lai gandroe Roeti ba nowi Mboasi. II. Fa'eboea dōdō Mboasi chōnia. III. P'ombacha'ō da'ō chō ninania Roeti.

I. **Ba so nachi Na'emi andrō, talifoesō Gelimelechi, niha so'ana'a, Boasi dōinia. Ba imane Roeti andrō, Iraono Moabi, chō [ninania] Na'emi : Damōido ba nowi [zonowi] ba wangozaragō lai, moroi foeri zeboea tōdō chōgoe ! Ba imane chōnia : Ae'e, onogoe ! Ba mōi ia, iroegi ba mangozaragō lai ia ba nowi andrō, moroi foeri zamasi : ba hoelō zi no moe'wa'ō chōnia, wa no chō Mboasi andrō nowi andrō, Boasi talifoesō Gelimelechi.**

II. **Ba hiza. ba so moroi jomo ba Mbetilechema Mboasi, ba i'owai zamasi, imane : Jamoetolo ami Jehowa ! Ba latema linia, lamane chōnia : Jamoefahowoe'ō ndra'ogō Jehowa ! Ba imane Boasi chō zawoejoenia andrō, sanaro samasi : Ha ōchō nono alawe andrō ? Ba imane chōnia sawoejoe andrō, sanaro samasi : Ono Ndraono Moabi, ja'ia zi fao chō Na'emi no, moroi ba danō Ndraono Moabi. No isofoe, imane : Hadia, tola oe'ozaragō lai, he ba gotaloea ngambōbō, moroi foeri zamasi ? ba so ia, ba lō nibatonnia, i'otarai zi hoelō wongi, iroegi iada'e,**

- 8 ba ma'ifoe lō solombase ia. Ba imane Boasi chō Roeti : Ōrongo, onogoe : Bōi ae ba nowi bō'ō, ba wangozaragō lai, bōi rōi da'e; faofao'ō ba
- 9 nono alawe chōgoe. Tōngōni nowi andre, ba zamasi ira, ba o'ō ira : noa sa oebe'e li ba zawoejoegoe andrō, fa bōi lategoe'ō. Ba na owōchi dōdōoe, ba ae ba migō andrō, ba
- 10 badoe nita'oe zawoejoegoe. Ba ifalōgoe tooe ia ba danō, imane chō Mboasi : He moroi, wa faloechado chōoe wa'eboea dōdō, wa ōfaigi ndra'o, lō lai wa no niha baero
- 11 ndra'odo ? Ba itema linia Boasi, imane chōnia : Noa sa la'ombacha'ō chōgoe fefoe, he wisa ndra'oegō chō ninaoe andrō, me no mate wo'omooe, awō wa no ōrōi ndra amaoe inaoe ba banoeami, we'amōi ba niha bō'ō, si lō ōrai mila mege.
- 12 Jamosoelōni chōoe Jehowa nilaoemō andrō, ja lō ambō loeooe chō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gize-raēli, ba zi mōi'ō mangaloei sa'watō,
- 13 barō gafinia. Ba imane chōnia : He Toea, ena'ō na seboea tōdō ndra'oegō chōgoe ! Noa sa ōrara dōdōgoe ba no ōhaogō wehede chō genonioe ira alawe, lō lai wa tenga si mane
- 14 enoni ira alawe chōoe ndra'odo. Ba me inōtō wemanga, ba imane chōnia Boasi : Ae ba da'e ba ā wōfō gōma, ba oengoeō ba nirō aiso andrō gōoe koe ! Ba moedadao ia ba ngai zamasi andrō, ba ibe'e ōnia mbōra nifakoē, tobali aboeso ia ba so zi tosai chōnia. Ba me ifoeli
- 15 mōi, ba wangozaragō lai, ba ibe'e li ba zawoejoenia Boasi, imane : Hana na ba gotaloea ngambōbō gōi
- 16 itoetoejoe, bōi mitogoe ia. Midōni na'i ma'ifoe chōnia, ba ngambōbō, mirōi tooe, ena'ō i'ozaragō, ba bōi mihedehe'dō ia !
- 17 III. Ba mangozaragō lai ia ba nowi da'ō, irege bongi, ba me ibō-bōrō i'ozaragōnia, ba no aracha
- 18 domboea jōoe gandroe. Ba i'öhe, ba me iroegi jomo, ba i'ila inania
- ni'ozaragōnia. Ba isao'ō baero zi tosai chōnia mege, me aboeso ia, ibe'e chō ninania. Ba imane chōnia inania : Heza mangozaragō lai ndra'oegō ma'ōchō, heza mohalō-wō'ō ? Ja'ahowoe zanolo ja'oegō ! Ba itoenō chō ninania, heza mohalōwō ia, imane : Boasi dōi niha andrō, sohalōwō ndra'o ma'ōchō. Ba imane Na'emi chō noemōnōnia : Jameofahowoe'ō ia Jehowa, me lō nibōdania fa'ahachō dōdōnia, he ba zaoeri andre ba he ba zi no mate andrō. Ba imane na chōnia Na'emi : Ga'ada niha andrō, sananoe ja'ita ena'ō. Ba imane Roeti, Iraono Moabi andrō : Noa sa gōi i'wa'ō chōgoe : Faofao ndra'oegō ba zōhalōwō chōgoe, irege awai mbasitōgoe chōra. Ba imane Na'emi chō noemōnōnia Roeti : Laoe, onogoe ! fao ndra'oegō chō nono alawe andrō chōnia ; lō'ō mōtō lafasao'ō ba nowi niha bō'ō ! Ba faofao ia ba nono alawe andrō chō Mboasi, irege awai wamasi rigi ba famasi gandroe : ba chō ninania sa'ae i'agiō.

FAZA 3.

I. Mōi chō Mboasi ba golajama mbasitō Roeti, ni'wa'ō Na'emi chōnia. II. Ifaboe'oe chōnia Boasi ihalō ia, ba mamoeala ia chōnia.

- I. Ba imane chōnia inania Na'emi : Oefaigi chōoe zahono ndra'oegō, onogoe, ena'ō sohalaoe tōdō ndra'oegō. Hiza, Boasi andrō, si faofao'ō ba nono alawe andrō, ba no ga'ada, ba manōri gandroe ia ba golajama mbasitō bongi. Ba onndri, bajoini fanicha ndra'oegō, ba onoecha ba ae mitooe ba golajama mbasitō ; ba bōi i'ila wa ja'oegō, irege no aefa manga ia, ba irege no ibadoe nagoe. Ba na aefa da'ō, na mōrō ia, ba tōngōni naha, heza mōrō ia ; ba ae'e ba bokai gambala tánō ba gahenia ba fōrō tooe ; ba i'wa'ō dania chōoe, he ō-wisa. Ba imane : Fefoe hadia ia ni-

6 wā'ōoe, ba oe'o'ō! Ba mōi ia mitooe, ba golajama mbasitō, ahoi i'o'ō
 7 niwā'ō ninania chōnia. Ba me no manga Mboasi ba me no ibadoo nagoe, me ohahaoe sa'ae dōdōnia, ba mōi ia mōrō ba gero mbaho ngambōbō gandroe. Ba so Roeti, ikoemokoemo ia, ibokai gambala, tātō ba gahenia ba ileagō tooe ia.
 8 Ba me taloe mbongi, ba tokea Mboasi, ba me ifaōga ia, ba hiza ndra alawe tātō ba gahenia. Ba imane : Ha niha ndra'ogō? Ba imane Roeti: Roeti ndra'odo, sawoejoemō : bologō gafioe ja'wa zawoejoemō, me no sanano ndra'ogō. (*Hez. 16, 8*).
 10 II. Ba imane Boasi : Ja nifahowoe'ō Jehowa ndra'ogō, onogoe ! Eboea na wa'omasimō safoeria, moroi ba zi fōfōna andrō, me no lō nigohioe ono matoea, he si noemana,
 11 ba he so'ana'a. Ba hiza, ba bōi boesi dōdōoe, ja'ogō onogoe ! Fefoe hadia ia niwā'ōoe, ba oetōrō chōoe. Samba banoea manō ndra'aga, ba lō si lō aboto ba dōdō, wa no ira alawe si sōchi boeaboea ndra'ogō.
 12 Ba hiza, si ndroehoe sa, sanano ndra'odo ; ba so na zanano bō'ō, sahatō moroi chōgoe. Iagō da'e bongi : ba na isano ndra'ogō mahemoloe mbanoea, ba jamoesano'e'ō ; ba na lō omasi ia isano'e'ō, ba faja wa no saeri Jehowa, na tenga ja'odo zanano ja'ogō ! Fōrō, irege moloee ! Ba mōrō ia irege moloee, tātō ba gahenia. Ba maoso ia, gagsasa wa'oroma dōi niha. Imane sa dōdōnia Boasi : Lō tola terongo, wa no mōi ba golajama mbasitō
 15 ndra alawe andrō ! Ba imane : Bologō lembeoe andrō ! Ba i'oro'ō. Ba isoe'a chōnia gandroe, samba laeroe a matonga, ifa'ohē'ō chōnia.
 16 Ba iroegi jomo mbanoea. Ba me iroegi jomo chō ninania, ba imane da'ō : He wisa chōoe, onogoe ? Ba idoēnōdoenō chōnia fefoe, he wisa
 17 niha andrō chōnia, ba imane : Gandroe andre, si samba laeroe a

matonga, ibe'c chōgoe, imane sa : Lō tola lō monoro danga ndra'ogō wangawoeli chō ninaoe ! Ba imane 18 inania : Honogō'ō, onogoe, irege o'ila, he wisa loealoea da'ō ! Lō'ō sa ibato niha andrō, balazi ifaloea da'ō ma'ōchō !

FAZA 4.

I. Isano mbenoea Gelimelechi Boasi ba ihālō Roeti. II. Mo'ono Roeti, ono matoea. Toea Dawido.

I. Ba mōi mijawā ba mbawa gōli 1 Mboasi ba moedadao ia ba da'ō. Ba me itōrō sibai sanano andrō, niwā'ō Mboasi, ba imane chōnia : Ae ba da'e, sane, dadao toee ! Ba mōi ia ba ngainia, moedadao ia. (*Moz. V. 25, 5, b. 1*). Ba dafoelee iwā'ō 2 satoea Boasi, imane : Midadao toee, ba da'e ! Ba me no doemadao ira, ba imane chō zanano andrō : Benoea andrō chō ga'ada Elimelechi andrō, ba no i'ama'wa Na'emi andrō, si no mangawoeli moroi ba danō Ndraono Moabi. Ba no oe'wā'ō tō- 4 dōgoe, oefarongogō chōoe, oemane : Tema sanoe ia, ba zi so andre, ba zi so satoea mbanoeada andre. Na nilaoe dōdōoe sanano ndra'ogō, ba sanoe ia. Ba na lō omasi'ō ōsanoe, ba ombacha'ō chōgoe, ena'ō oe'ila watahōgō ! Baeromō, ba samōsa lō si tola manano ja'ia, hatō ja'oe, na aefa ndra'ogō ! Ba imane : Ja'odo zanano. Ba imane Boasi : Ba na loee o'ōli 5 mbenoea andrō chō Na'emi, ba chōoe gōi Ndraono Moabi andrō, lacha zi no mate andrō, ba wangorifi tōi zi mate andrō ba dāna chōnia tanō andrō. Ba imane sanano 6 no mege : Ba tebai oesanoee, fa bōi tefara'oe dāna chōgoe oebe'e. Sanoe chōoe nisanogoe ena'ō, me tebai ja'odo zanano. Ba ba Ndraono Gizeraēli me fōna, amaedola ni- 7 toetoe tanō, na so nisanoe ba ma nifalalini, ba iheta mbadagahenia ba ibe'e chō nawōnia — da'ō wangaro hadia ia ba Ndraono Gize-

8 raëli. Ba imane sananoë andrõ [e-
na'õ] chõ Mboasi : Sanoe ia chõoe !
9 ba iheta mbadagahenia. Ba imane
Boasi ba zatoea mbanoea ba ba
zato fefoe : Ja'ami zi so ba mbõrõ
ma'õchõ, wa no oe'õli gochõta Geli-
melechi andrõ fefoe ba ochõta ndra
10 Maloni Chilijoni fefoe, chõ Na'emi
andrõ. Ba baero'õ, ba no oehalõ
gõi Ndraono Moabi andrõ, Roeti
andrõ, lacha Maloni, ba wangorifi
tõi zi no mate andrõ ba dána chõ-
nia tanõ, ena'õ bõi taja dõi zi no
mate andrõ ba watalifoesõta ba ba
mbawa gõli mbanoea — ja'ami
11 zi so ba mbõrõ ma'õchõ ! Ba lama-
ne sato fefoe, ba da'õ ba mbawa
gõli, awõ zala'wa : Si so ba mbõrõ
ndra'agá ! Jamoetolo ndra alawe
andrõ, si mõi jomo chõoe Jehowa,
ena'õ si mane Rachela ba Lea, awe
Ndraono Gizeraëli andrõ si daroea !
Ja sala'wa ndra'oegõ ba Geferata
ba ja tetoeria dõimõ ba Mbetileche-
ma ! (*Moz. I. 29*). Ba ja si mane
omo Weresi andrõ, ono Joeda chõ
12 Damara, nomooe, ba nga'õtõ andrõ,
nibe'e Jehowa chõoe dania, ono ndra
alawe andrõ, si hoelõ nono alawe
na. (*Moz. I. 38, 29*).

II. Ba ihalõ Roeti andrõ Boasi, 13
tobali fo'omonía. Ba me oredoe
ia chõnia, ba ibe'e chõnia Jehowa
manabina ia, ba mo'ono, ono ma-
toea. Ba lamane ira alawe chõ Na'e- 14
mi : Nisoeno Jehowa, si no manehe
chõoe sananoë ma'õchõ, tobali tetõ-
tõi dania dõinia ba Ndraono Gize-
raëli. Da'õ zangokafoei tõdõoe ba 15
sondrorogõ ja'oegõ ba wa'atoeamõ,
me no oemõnõoe andrõ, sangomasi'õ
ja'oegõ, zadono ja'ia — ja'ia andrõ,
si no abõlõ mogoena chõoe, moroi
ba zi dafitoe ono matoea. Ba ihalõ 16
nono andrõ Na'emi, ihagi ba tobali
sangai ono ia. Ba lafatõrõ dõi ira 17
alawe si fahatõ omo chõnia, lamane:
No mo'ono Na'emi; ba Obedi labe'e
tõinia — ja'ia nama nama Dawido
andrõ, Iza'i. Ba da'e nga'õtõ We- 18
resi andrõ : Ono Weresi, ba Esero-
mo, (*Nga'õt. I. 2, 5. Mat. I, 3, b. t.*)
ba ono Geseromo ba Aramo, ba 19
ono Garamo, ba Aminadabi, ba ono
Gaminadabi, ba Nahaso, ba ono
20 Nahaso, ba Salemo, ba ono Zalemo,
21 ba Boasi, ba ono Mboasi, ba Obedi.
Ba ono Gobedi, ba Iza'i, ba ono 22
Giza'i, ba Dawido.

Soera

ZAMOEËLI

SI FÕFÕNA.

FAZA I.

I. Elikana andrõ ba fo'omonía si
domboea, Chana ba Fenina. II. Fa-
ngandrõ Chana andrõ, ba Zilo. Ifa-
boe'oe chõnia nono matoea ere se-
boea andrõ, Eli. III. Toemboe Za-
moeëli ba tebe'e enoni Jehowa.

1 I. So niha, banoëa Ramata'i, ma'-
oewoe Zoefi, ba hili mado Geferaji,

Elikana dõi, ono Jeroha ono Geli-
hoe ono Dohoe ono Zoefi, mado
Geferaji. (*Nga'õt. I. 6, 34*). Ba do-
mboea ndronganía : Chana dõi zi
samboea ba Fenina zi samboea ;
ba Fenina, ba si so ono, ba lõ ono
Chana. Ba ero rõfi mõi misi ja'wa 3
niha andrõ, moroi ba chõra, ba wa-
ngaloeleoe chõ Jehowa ngahõnõ ba

Zilo, ba ba wame'e soemange. Ba so ba da'õ ndraono Eli andrõ, si daroea, Hofini ba Fineha, ere chõ
 4 Jehowa. (*Moz. II. 23, 17*). Ba ero na ibe'e zoemange Elikana andrõ, ba ifo'oueracha wo'omonía Fenina ba ononia matoea ba ononia alawe fefoe; ba chõ Chana, ba ha samõsa mo'oueracha ibe'e, lõ lai wa no abõlõ i'omasi'õ Chana; ba no idoehõ daloenia Jehowa. (*Moz. I. 16, 2*). Ba iboesi dõdõnia oedoenia andrõ (Fenina) fehede famaosi tõdõnia, ba wangandrõ fõnoenia, me no idoehõ
 7 daloenia Jehowa. Ba ero rõfi, ba si manõmanõ wolaenia: ero na mõi ira misi ja'wa ba nomo Jehowa ibaosi dõdõnia. Ba mege'ege Chana, ba lõ
 8 manga. Ba imane chõnia fo'omonía Elikana: He Chana, hana wa mege'ege ndra'oegõ ba hana wa lõ manga'õ? hadia mbõrõ wa si lõ sõchisõchi dõdõoe? Hadia, lõ omasi'õ ndra'odo, moroi ba zi dafoeloe, ono matoea?
 9 II. Ba samoeza ma'õchõ, me no manga ira ba Zilo, ba me no labadoe nagoe, ba maoso Chana, i'ondrasi Jehowa, ba no doemaodao ba koeroesi Eli, ere andrõ, ba zinga
 10 mbawandroehõ gosali Jehowa. Ba mangandrõ Chana chõ Jehowa, ba wa'aboe dõdõnia andrõ, mege'ege
 11 sibaí ia, ba ifaboe'oe linia, imane: He Jehowa ngahõnõ! Na õfaigi lala ba wa'aboe dõdõ genonioe andre, na itõrõ tõdõoe ndra'odo, na lõ olifoe'õ genonioe andre, wame'e ono matoea chõnia, ba chõ Jehowa oefoeli ia, sagõtõ ja'ia, ba bõi tefatõrõ ba hõgõnia wanõwõ! (*Moz. I V. 6, 5*). Ba me i'aragõ wangandrõ chõ
 12 Jehowa, ba ifaigifaigi mbawania Eli. Lõ'õ sa aloea baeha Chana wehedenia, ba bevenia zametoemetoe, ba linia, ba lõ terongo, — ba ibali
 14 si maboe Eli. Ba imane chõnia: Ha wa'ara dania dõhõ wemaboemõ? 15
 15 Tajaigõ wemaboe andrõ! Ba imane Chana: Tenga Toea; ira alawe saboe

tõdõ ndra'odo a'ine! Agoe ba hadia ia zi maboe niha, ba lõ nibadogoe, ba no oebokai dõdõgoe, chõ Jehowa. (*Stn. 62, 9*). Bõi bali si lõ ngaroro
 16 genonimõ andre; bõrõ wehedegoe irege da'e, ba fa'alangoe dõdõgoe ba fa'aboe dõdõgoe. Ba imane chõnia Eli: Foeli'õ, ja'ohahaoe dõdõoe, ibe'e sa'ae chõoe Lowalangi Ndraono Gizeraëli ni'andrõoe chõnia! Ba
 18 imane: Ena'õ na faloecha genonioe andre wa'eboea dõdõoe chõnia! Ba mofanõ ndra alawe andrõ ba manga ba dõhõ wa'aboe dõdõ.

III. Ba mahemoloe õ, ba lahoelõ
 19 wongi wangandrõ chõ Jehowa ba lafoeli ira ba Rama. Ba me oroedoe Elikana chõ wo'omonía Chana, ba itõrõ tõdõ Jehowa ia. Ba me no
 20 itoeo woenia, ba no manabina Chana, ba no mo'ono ia, ono matoea, ba Samoeëli ibe'e tõi nono andrõ, imane: Me ni'andrõgoe chõ Lowalangi. Ba me ifoeli mõi misi ja'wa
 21 Elikana andrõ, awõ zoroijomonía fefoe, ba wame'e chõ Jehowa soemange andrõ, sero rõfi ba hadia nifaboe'oenia na, ba lõ fao Chana,
 22 imane sa chõ ngambatõnia: Na aefa ba mbagi zoesoe nono; awena dania oe'ohe ia, ena'õ i'oroma'õ ia chõ Jehowa, ba ena'õ lõ'õ sa'ae teboelõ
 23 ia ba da'õ. Ba imane chõnia fo'omonía Elikana: Balazi ndra'oegõ, iagõ foeri, irege aefa ia ba mbagi zoesoe. Jamoebe'e Jehowa itorõ ni'wa'õoe! Ba torõ foeri ndra alawe andrõ ba ifaenoefaenoe nononia,
 24 irege aefa ba mbagi zoesoe. Ba me no i'efa'õ ba mbagi zoesoe, ba i'ohe misi ja'wa, ba sara nono za'wi, si no medõloe fache, ba doea laocroe hamo ba samba nahia nagoe, i'ohe ba
 25 nomo Jehowa ba Zilo. Ba lataba nono za'wi andrõ, ba i'ondrasi Eli ina nono andrõ, i'ohe nono. Ba imane: Hiza Toea, faja wa no saeri
 26 ndra'oegõ, ja'oegõ Toea, na tenga ja'odo ndra alawe andrõ, si no so ba da'e no, fõnaoe, ba wangandrõ chõ

27 Jehowa. Ono andre ni'andrōgoe, ba
no ifondrondrongo Jehowa wanga-
ndrōgoe, no ibe'e chōgoe ni'andrō-
28 goe. Ba ja'o, ba oebe'e niwawalō
Jehowa gōi [nono]; sagōtō ja'ia, ba
ja niwawalō Jehowa! Ba irōi sa'ae
ba da'ō, fōna Jehowa, [nono].

FAZA 2.

I. Fanoenō Chana. II. Falōsōchi
ndraono Eli andrō. III. Samoeëli
ba inania. IV. Ambō fanegoe Eli
iraononia. V. Itegoe Eli sama'ele'ō.

1 I. Ba mangandrō Chana, imane :
„Owoeawoea dōdōgoe ibe'e Jehowa;
no ala'wa ja'wa dandroegoe ibe'e
Lowalangigoe; no fahoka mbawagoe
ba chō zi fa'oeoe chōgoe, me no
omoeso dōdōgoe wangorifimō ja'o-
2 do! (*Loek. 1, 46, b. t.*) Samōsa lō
ni'amoni'ō si mane Jehowa, lō'ō sa
baeromō; sambōea sa lō gowe, ti-
mba Lowalangida. (*Moz. V. 3, 24.*
3 *Sin. 18, 32*). Bōi mimanemane :
Fa'asala'wa! fa'asala'wa! Bōi aloea
baehami waja'wasa! Me no Lowa-
langi sangila [fefoe hadia ia] Jeho-
wa; no Lowalangi sanoelo folaoe
4 [niha]. (*Heb. 4, 13*). Fana zabōlō, ba
nirasa, ba salaoelaoe, ba la'amōbō
5 talce wa'abōlō. Si no aboeso mege,
ba no mōi enoni, ba wanaloei gōra,
ba ba zolofa mege, ba no dōhō
wa'olofa. Fitoe sa'ae nono zi lō ono
mege, ba soja ono, ba sariri. (*Sin.*
6 *34, 11. Gal. 4, 27*). Jehowa. ba no
samoenoe [niha] ba sangorifi gōi,
itibō'ō ba mbanoea tooe ba i'ohē
7 mija'wa gōi. (*Moz. V. 32, 39*). Ifa'a-
noemana niha Jehowa ba ifo'ana'a
gōi; ihōndrōgō ba ibali'ō sala'wa
8 gōi. Isōbi ja'wa moroi ba gawoega-
woe tooe zi no amomō, ba moroi
ba damboe i'ohē ja'wa zi noemana,
ba ngai zala'wa ifedadao, itoetoe-
roe chōra naha nifosoemange. Chō
Jehowa sa gehomo danō, ba no
ja'ia zame'e dajadaja danō ja'ia,
9 7). Ifaigifaigi gahe zatoelō tōdō a-

ndrō chōnia, ba seboea horō, ba si
tekiko ba zogōmigōmi. Tenga sa ba
wa'abōlōnia mōna niha: (*Sin. 91, 11*).
Si fa'oeoe chō Jehowa, ba nirasa! 10
Ife'oe'oe'oe'oe mbanoea si ja'wa,
ja'wara; Jehowa zangoehoekoe balō
danō misa. Ibe'e wa'abōlō ba za-
la'wa andrō chōnia, i'ala'wa'ō ja'wa
dandroe nibajoininia andrō!" (*Sin.*
89, 25).

II. Ba ifoeli ia ba Rama [Chana]. 11
Ba ono no mege, ba ihalōhalō ha-
lōwō fōna Jehowa, barō mbawa Eli
ere andrō. Ba no si lō ngaroro ndrāo- 12
no Eli andrō, lō ba dōdōra Jehowa,
ba lō'ō gōi latōngōni hadia zinema 13
gere ba niha sato: Na so zame'e
soemange, ba so ngonigoni gere,
fatoea so bawoe na nagole, sara ga-
rafoe si tōloe bawa ba dangania,
ba itaroe'ō ba gali ba ma ba mbo- 14
woa ba ma ba mbalanga ba ma ba
mako: ba hadia ia nifahō garafoe
andrō, ba ihalō chōnia ere. Si manō
wolaoera ba Ndraono Gizeraëli fe-
foe, si mōi ba da'ō ba Zilo. Ba lō'ō 15
na moetoenoe dawō, ba so ngoni-
ngoni gere andrō, ba imane ba za-
me'e soemange: Da nōsi, nisala ō
gere! Lō omasi ia zasoso chōoe, ha
sataha! Ba na imane da'ō: Ni'o 16
fōnai'ō wanoenoe tawō; awena da-
nia ōhalō chōoe zomasi'ō! ba imane:
Tenga, dōlō be'e — ba na lō'ō, ba
oe'anōsō'ō wangai. Tobali eboea si- 17
bai horō nono mateoa andrō [si
dareoa] chō Jehowa, me lō ba dō-
dōra zoemange Jehowa.

III. Ba Samoeëli andrō, ba no 18
sangai halōwō fōna Jehowa, iraono
sobaroe ba doto, tarafali. Ba ita- 19
goetagoē chōnia na mbaroe sanaoe,
side'ide, inania, ero rōfi i'ohē chōnia,
na nōi ia misi ja'wa, awō ngamba-
tōnia, ba wame'e soemange andrō,
sero rōfi. Ba ero so ira, ba ifaho- 20
woe'ō Elikana andrō, awō wo'omonia,
Eli, imane: Jamoe'ali chōoe
nga'ōtō ba ndrā alawe andre Je-
howa, fangali nibē niwawalō andrō

- chō Jehowa! Ba awena dania lafoeli ira chōra. (*F. 1, 27*). Ba itolo Chana Jehowa, ba tōloe tō chōnia nono matoea ba domboea nono alawe. Ba ononia Samoeëli, ba si tedoedoe ba da'ō, chō Jehowa.
- 21 IV. Ba Eli andrō, ba no niha si no atoea sibai. Ba na irongo, hadia ia fefoe nilaoe ndraononia ba Ndraono Gizeraëli fefoe, awō wa lahorōni ndra alawe andrō, sangaingai halōwō ba golajama nosc wama'ele'ō,
- 22 (*Moz. II, 38, 8*), ba imane chōra: Hana wa milaoe zi manō, nirongogōe ba mbanoea Jehowa fefoe. Bōi mimanō, ja'ami iraonogoe! toeria si lō sōchi da'ō, nirongogoe, ni'ombachambacha'ō Ndraono Gizeraëli! Na ba nawōnia niha mosala niha basalawa zangohoekoe; ba na so horōnia chō Jehowa, ba ha niha zi mōi sangoehoekoe? — Ba lō lafondrondrongo niwa'ō namara; noa sa ihonogōi Jehowa, iboenoe ira. (*Moz. II, 21, 6*). Ba ono matoea andrō, Samoeëli, ba itoegoe tedoe ba itoegoe faloecha ia wa'eboea dōdō Jehowa ba fa'eboea dōdō niha. (*Loek. 2, 25*).
- 23 V. Ba so genoni Lowalangi, si mōi chō Eli, imane chōnia: Da'ō niwa'ō Jehowa: Noa sa oe'oroma'ō ndra'o chō ndra toeaoc, me sawoejoe ira na ba danō Miseraji, barō mbawa ndra Fara'o, ba no oetoejoe ira chōgoe, ere, ba mado Ndraono Gizeraëli andrō fefoe, ena'ō same'e soemange ira ba naha wame'e soemange andrō chōgoe ba sanoenoe samohoea, ba ena'ō ja'ira ziobaroe baroe ba doto andrō, fōnagoe, ba no ba danga ndra toeaoc oebe'e zoemange andrō nifatōrō ba galitō fefoe, nibe'e Ndraono Gizeraëli — (*Moz. II, 28, 6. Moz. III, 10, 14*).
- 24 Ba hana wa mihoendrazoemange andrō, nitaba, awō zoemange ni'a, niwa'ōgoe nibe'e, ba nose andrō? Ba no eboea dōdōoe ba ndraonoe andrō, moroi ba wa'eboea dōdōoe chōgoe, tobali esolo
- ami ba zi sōchi ba zoemange andrō fefoe, nibe'e Ndraono Gizeraëli chōgoe. Andrō imane Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli: Noa sa oe'wa'ō, bōi teboelō fōnagoe nga'ōtōoe, nga'ōtō ndra toeaoc andrō — ba ija'e, ba imane Jehowa: Lō edōnado! **Ha niha zamsoemange ja'o, a'ine, ba ofesoemange gōi, ba sangositengagō ja'o, ba ni'ositengagō gōi.** Iroegi ba'wa dania, ba oerasa da'iomō ba ta'io nga'ōtōoc, tobali lō'ō sa'ae satoea moroi jomo chōoe. Ba anehe'ō dania zi sōchi andrō fefoe nibe'egoe ba Ndraono Gizeraëli; ba moroi jomo chōoe, ba alōsoe lō'ō sa'ae satoea. (*Raz. I, 2, 27*). Ba ha samōsa nga'ōtōoe zi lō oefaogō ba wangohori ja'ira, ba naha wame'e soemange chōgoe, ena'ō sabōzi ia dania ba ena'ō salangoe tōdō; ba sato nga'ōtōoe fefoe, ba si mate ba mbawa zi'ōli niha. (*Sam. I, 22, 18*). Tandra chōoe zi gōna nonoe andrō si daroea, Hofini ba Fineha: ha samoeza ma'ōchō, ba endronga mate ira! (*F. 4, 11*). Ba oefataro dania chōgoe gere si lō farōi, solo'ō nichoi dōdōgoe ba somasi ndra'o; chōnia oelaoe nomo si lō teboelō, ena'ō lō mamalōmalō, wa fōna nibajoini andrō chōgoe sosō ia. Ba hiza dania: na so zi tosai na nga'ōtōoe, ba mōi mangaloeloe chōnia, mangandrō kefe, ba ma koe sagōrō, wangoema'ō: Tehe chōgoe halōwō gere hadia ia, ena'ō oesōndra gōgoe ma'ifoe!

FAZA 3.

I. Hoemede Lowalangi chō Zamoeëli. II. Pombacha'ō chōnia hoe koe andrō, nifatōrō chō Eli ba ba ndraononia. Fadoehoe dōdō Ndraono Gizeraëli chō Zamoeëli.

I. Ba ono matoea andrō, Samoeëli, ba no sangai halōwō fōna Jehowa, barō mbawa Eli. Ba fehede Jehowa, ba ha wāraō, me loe da'ō, ba angilata, ba mo'taloea sibai.

- 2 (*Amos. 8, 11*). Ba me loeo da'õ, me mörõ Eli ba nahania — no a-bõsi hõrõnia, lõ'õ sa'ae i'ila niha ;
- 3 ba lõ'õ na sa moeboenoe wandroe andrõ chõ Lowalangi ; ba Samoeëli, ba no mörõ göi, ba gosali Jehowa, ba zi so tawõla andrõ chõ Lowalangi — (*Moz. II, 27, 20*), ba moe'ao Jehowa chõ Zamoeëli, ba imane : Ja'e ndra'odo ! Ba mõi ia chõ Eli, imane : Ja'e ndra'odo, me no moe'ao'õ chõgoe. Ba imane Eli : Lõ si'aodo chõoe, ae foeli fõrõ ! Ba mõi ia, ifoeli mörõ. Ba moe'ao zamoeza tõ Jehowa, imane : He Samoeëli ! Ba maoso Zamoeëli, mõi chõ Eli, imane : Ja'e ndra'odo, noa sa moe'ao'õ chõgoe ! Ba imane Eli : Lõ si'aodo chõoe, onogoe ; ae foeli fõrõ ! Lõ'õ na sa aboto ba dõdõ Zamoeëli Jehowa ba lõ'õ na sihede chõnia Jehowa. Ba ifoeli moe'ao Jehowa chõ Zamoeëli, medõloe sa'ac. Ba maoso Zamoeëli, mõi chõ Eli, imane : Ja'e ndra'odo, noa sa moe'ao'õ chõgoe ! Awena aboto ba dõdõ Eli, wa no Jehowa zi'ao ba ndraono andrõ.
- 9 Andrõ imane Eli chõ Zamoeëli : Ae foeli fõrõ ; ba na moehede ia chõoe, ba õmane : Hede Jehowa ! Irongo enonioe ! Ba mõi Zamoeëli, ifoeli mörõ ba nahania.
- 10 II. Ba so Jehowa, i'agõ da'õ ba moe'ao, si mane mege : He Samoeëli ! He Samoeëli ! Ba imane Samoeëli : **Hede, irongo enonioe !** Ba imane Jehowa chõ Zamoeëli : Hiza, so dania nilaogoe ba Ndraono Gizeraëli, ba dozi samondrongo, ba afõchõ dõgi dalinga ma'adomboea.
- 12 (*Jer. 19, 3*). Na loeo da'õ, ba ahori oefatõrõ chõ Eli niwa'õgoe ba zi samba omo andrõ chõnia — oebõ-rõngõ ba oe'asiwai göi. Ba ja'oegõ zangombacha chõnia, wa no oe'etoe'õ hoekoc zi samba omo andrõ chõnia, si lõ foelitõ, me no i'ila, wa no sango'aja Lowalangi ndraononia andrõ, ba me lõ nitenawania ja'ira.
- 14 Ba no fahõloe ndra'o, ba zi samba omo ndra Eli andrõ, no oemane : Si ndroehoe, iroegi zi lõ aetoe, ba lõ fameta horõ zi samba omo ndra Eli andrõ, he soemange nitaba, ba he soemange ni'ã ! Ba mörõ Zamoeëli, irege moloeo. Ba me moloeo, ba maoso ia mamokai bawandrohõ gosali Jehowa. Ba ata'oe Zamoeëli i'ombacha'õ chõ Eli ni'ilania andrõ. Ba hoemedede Eli chõ Zamoeëli, imane : He onogoe Samoeëli ! Ba imane : Ja'e ndra'odo ! Ba imane Eli : Hadia ia, niwa'õnia chõoe ? Bõi bini'õ chõgoe ; jamoelaoe chõoe Lowalangi, na õbini'õ chõgoe hadia ia, niwa'õnia chõoe ! Ba ahori i'ombacha'õ chõnia Samoeëli, lõ hadia ia ibini'õ. Ba imane Eli : Jehowa ia ; jamoelaoe zomasi ia ! (*Sam. II, 15, 26*). Ba manõi Zamoeëli, ba itolo ia Jehowa ; lõ ibe'e aechoe ba danõ hadia ia niwa'õnia mege. Ba aboto ba dõdõ Ndraono Gizeraëli fefoe, i'otarai Dano, noemalõ ba Mbere-seba, wa no sama'ele'õ si lõ farõi Zamoeëli, chõ Jehowa. Ba itohoegõ Jehowa, wangoroma'õ ja'ia ba Zilo ; chõ Zamoeëli sa'ae i'oroma'õ ia Jehowa ba Zilo : hoemedede chõnia Jehowa..

FAZA 4.

I. Te'ala Ndraono Gizeraëli labe'e Dawa Wilisiti. Te'oloi'õ dawõla zoera gorõisa. II. Fa'amate Eli ba fa'amate wo'omo Wineha andrõ.

I. Ba hoemedede Zamoeëli ba Ndraono Gizeraëli fefoe ; ba maoso Ndraono Gizeraëli, mõi fasoewõ ba Ndrawa Wilisiti, la'ia'agõ ngai Ebeni Haëzeri, ba ba ngai Nafeki so Ndrawa Wilisiti. Ba lalaoe ba Ndraono Gizeraëli Dawa Wilisiti ; ba lõ'õ sa fagõlõgõlõ wa'abe'e wasõndrata ; te'ala Ndraono Gizeraëli labe'e Dawa Wilisiti ; mato 4000 zi mate, ba zi fasõndra ira, ba mbolo mbenoea. Ba me no mangawoeli ba golombase'wa zato, ba lamane salawa Ndraono Gizeraëli : Hana wa

- ibe'e Jehowa te'ala ita ba Ndrawa Wilisiti ma'öchö ? Datahalö chöda dawöla zoera goraisa Jehowa ba Zilo, ena'ö möi ia awöda, ba wangefa'ö ja'ita ba danga nemalida andrö ! Ba lafatenge ba Zilo sato, ba lahalö dawöla goraisa Jehowa ngahönö, sidadao ja'wa Keroebi ; ba iraono Eli andrö si daroea, Hofini ba Fineha, ba fao ba dawöla goraisa Lowalangi andrö. (*Moz. II. 25, 22. Sin. 30, 2*). Ba me iroegi golombase'wa tawöla goraisa Jehowa, ba lakaraini wa'iki Iraono Gizeraëli fefoe, irege hoemisi danö.
- 4 Ba me larongo wa'owoeawoea döddö andrö Dawa Wilisiti, ba lamane : Hadia wa'iki andrö, sabölobölo sibai, ba golombase'wa niha Heberaio ? Ba me larongo, no iroegi golombase'wa tawöla andrö, chö Jehowa, ba ata'oe Ndrawa Wilisiti, lamane sa'ae döddöra : Lowalangi zi möi chöra ba golombase'wa. Ba lamane : Alai ita sa'ae, lö'ö sa irai föna si mane da'ö ! Alai ita ! Ha niha zangefa'ö ja'ita ba danga Lowalangi sabölo andrö ? Da'ö Lowalangi andrö, samatörö ba Ndrawa Miseraji no ngawalö wamakao ba föchö waba ! Ba mi'abe'e'ö döddömi, ja sabölo ami, ja'ami, Dawa Wilisiti, fa böi möi sawoejoe niha Heberaio ami, si mane ja'ira, me no möi sawoejoemi. Ja sabölo ami, ba milaoe ! (*Sangoehoeck. 13, 1*). Ba lalaoe Dawa Wilisiti ; ba te'ala Ndraono Gizeraëli ba molo, isa'wa chöra zamöšana : No abölo sibai wa'ate'ala ; 30,000 zi mate Iraono Gizeraëli, si lö koedo. Ba tawöla andrö chö Lowalangi, ba laraboe [Dawa Wilisiti] ba iraono Eli andrö, si daroea, Hofini ba Fineha, ba mate niboenoe. (*F. 2, 34*).
- 12 II. Ba so zoloi, samösa, mado Mbenijami, iröi wasöndrata ba iroegi Zilo, me loeo da'ö ; no isika noe-chania ba no ilaoe danö ba högönia. (*Jos. 7, 6. Sam. II. 1, 2*). Ba me iroegi, ba no doemadao Eli ba koeroesi, ba ngai mbawa göli, ifaigifaigi lala ; iboesi döddö sa'ae dawöla chö Lowalangi. Ba me so niha andrö, ba wangombacha ba mbanoea, ba moe'ira'ira mbanoea andrö, dozi. Ba me irongo wekira andrö Eli, ba imane : Hadia wagoegoeasa andrö ? Ba i'aliogö ia niha andrö, ba wangombacha chö Eli. Ba Eli andrö, ba no 98 fache, ba no abösi hörönia, tobali lö'ö sa'ae i'ila niha. Ba me imane niha andrö chö Eli : Ja'odo zi otarai wanoewö andrö, ma'öchö andre oe'otarai wasöndrata andrö. Ba imane Eli : He wisa, onogoe ? Ba itema linia sangombacha andrö, imane : No molo Ndraono Gizeraëli labe'e Dawa Wilisiti, ba no ato sibai zi mate motöi chöda, ba he iraonoe si daroea, Hofini ba Fineha, ba no mate göi, ba tawöla chö Lowalangi, ba no moe'oloi'ö ! Ba me itorö linia dawöla andrö chö Lowalangi, ba tobö'a foeri Eli moroi ba koeroesi, alaoe, afatö mbagi ba mate ia, me no niha satoea, sesolo sibai. No öfa woeloe fache sangoehoeke ia ba Ndraono Gizeraëli. Ba oemöndönia, fo'omo Wineha, ba no manabina. Ba me irongo doeria andrö, wa no moehalö dawöla andrö chö Lowalangi, awö wa no mate manania andrö ba fo'omonian, ba tegaölö tooe ia ba madoño ; aföchö sa'ae hoeloenia. Ba me aetoe nosonia, ba lamane ira alawe, si so ba ngainia : Böi boesi döddöoe, ono matea nonoe andre ! Ba lö'ö sa itema li, lö ba döddönia, (*Moz. I. 35, 17*) ibe'e töi nononia andrö Ikabodi (si lö töi), imane : No taja lachömi Ndraono Gizeraëli ! — böro wa'ataja dawöla andrö, chö Lowalangi, ba amania andrö ba fo'omonian. (*Sin. 78, 61*). Ba moe'ao ia, imane : No taja lachömi Ndraono Gizeraëli, me no moe'oloi'ö dawöla chö Lowalangi !

FAZA 5.

I. Famakao Dawa Wilisiti, me no la'oloi'ō dawōla gorōisa. II. Lafa'ohē'ō mangawoeli dawōla.

- 1 I. **Ba** no lahalō chōra dawōla andrō chō Lowalangi Dawa Wilisiti; la'ohē ba Gasoto, la'otarai Ebeni
- 2 Haēzeri. Ba latema lahalō dawōla andrō chō Lowalangi Dawa Wilisiti, la'ohē ba gosali Dagono, ba ngai Dagono labe'e. (*Sangoehoeck. 16, 23*).
- 3 Ba mahemoloe ō, me mōi ba gosali Dagono mbanoea Gasoto, ba hiza, no aso'a Dagono andrō, fōna dawōla chō Jehowa, no tetaroe mbagi. Ba lahalō Dagono, lafoeli lafasindro ba nahania. Ba mahemoloe ō, si hoelō wongi, ba hiza, ba no ifocli tetaroe mbagi Dagono fōna dawōla chō Jehowa, hōgōnia ba tangania ma'adocēa ba no atēoe, ba dojo mbawandroehō so; hatō botonia zi tosai.
- 5 Andrō wa lō lahoendragō dojo mbawandroehō Dagono ba Gasoto ere andrō chōnia ba ma ha niha, na so zi mōi ba gosalinia, iroegi ma'ōchō andre. Ba no tohare sibai ba mbanoea Gasoto andrō danga Jehowa, ifeta'oe ira ba ibōzi ira faosa waba (fōchō famoenoe), banoea Gasoto, fabaja si tefasoei ja'ira. (*Sin. 78, 66*).
- 7 Ba me la'ila da'ō banoea Gasota andrō, ba lamane: Bōi ja sosō ba chōda dawōla andrō chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli; noa sa tohare sibai chōda dangania, ba chō Lowalangida Dagono. Ba lafatenge, ba lafaloecha'ō zala'wa Ndrawa Wilisiti fefoe, ba chōra, ba lamane: He mawisa dawōla andrō chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli? Ba lamane [sala'wa no mege]: Ndramoē'ohē ba Gata dawōla andrō, chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli. Ba la'ohē ia ba da'ō. Ba me no iroegi da'ō
- 9 ba gōna tanga Jehowa mbanoea da'ō, fa'atobali dōdō sabōlōbōlō sibai: ibōzi mbanoea andrō, he sa-toea, ba he iraono; ba tobali toemboetoemboe chōra waosa.

II. **Ba** lafa'ohē'ō ba Nekerona dawōla andrō chō Lowalangi. Ba me iroegi Nekerona, ba mangarōngarō mbanoea Nekerona, lamane: No la'ohē chōma dawōla andrō chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba wamoenoe ja'aga, banoeama fefoe! Ba lafatenge, lafaloecha'ō zala'wa Ndrawa Wilisiti fefoe, lamane: Mifa'ohē'ō dawōla andrō chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ena'ō mangawoeli ba nahania ba ena'ō bōi mōi famoenoea ba famoenoe mbanoeama! Noa sa tobali sibai dōdō mbanoeara fefoe, sahatōhatō famoenoea; no tohare sibai chōra danga Lowalangi. Ba si lō mate, ba tefakao faosa waba, ba terongo ba mbanoea si ja'wa wangerōngarō mbanoea andrō.

FAZA 6.

I. Lafa'ohē'ō mangawoeli dawōla. II. Omoeso dōdō Mbetiseme, me iroegi chōra. III. Fotoe zamaigi ta-wōla.

I. **Ba** me no fitoe wa'wa dawōla andrō ba danō Ndrawa Wilisiti, ba hoemedē Ndrawa Wilisiti ba gere ba ba zi faeta, lamane: He tawisa ba dawōla andrō chō Jehowa? Mi'ombacha'ō chōma, he tawisa wamoeli ja'ia ba nahania. Ba lamane: Na mifa'ohē'ō dawōla andrō, chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba bōi mifa'ohē'ō manō, lō moef'awō; mifao sa'ae chōnia wanala'ō, ba dōhō dania wōchōmi, ba oroma chōmi, hana wa lō aefa chōmi dangania. Ba lamane: Hadia nibe'e fanala'ō? Ba lamane [si faeta no mege]: Dali wa'ato zala'wa Ndrawa Wilisiti: lima ngawoea, famaedo waoso waba andrō, ana'a ba lima wamaedo de'oe ndrōfi, ana'a, me no faoma gōna ami famakao andrō, he ja'ami, ba he sala'wami. (*Jos. 13, 3*). Ba mifazōchi wamaedo waosa waba andrō chōmi ba famaedo de'oe ndrōfi chōmi, samakiko tanō, ba wamošoemange Lowalangi

Ndraono Gizeraĕli andrō : ma atō
 lō itohoegō ihare'ō dangania chōmi
 ba chō Lowalangimi andrō ba ba
 6 danōmi. Hana sa wa edōna ami
 mi'abe'e'ō dōdōmi, si mane Dawa
 Miseraji fōna, me la'abe'e'ō dōdōra,
 awō Wara'o ? Hadia, fajagoe ? me
 i'o'aja ira, awena lafofanō [Ndraono
 7 Gizeraĕli] ? (*Moz. II. 8, 11. Moz. II.*
12, 31). Ba milaboe, mihalō [zogoe-
 na] ba mifazōchi koereta si bohooe,
 ba mihalō zigelo za'wi, si bohooe mo'
 ono, doea geoe, ba zi lō irai tohare
 galo mbagi; mibe'e sondrōni koe-
 8 reteta andrō sa'wi andrō ba miheta
 chōra nonora, mifoeli mi'ohe ba na-
 hara. Ba mihalō dawōla andrō chō
 Jehowa, mibe'e ba goereta andrō.
 Ba ana'a andrō, nibe'emi fanala'ō,
 ba mibe'e ba wetifeti, ba ngainia,
 9 ba mifofanō. Ba mifaigi : na itōrō
 lala ba wangawoeli ba Mbetiseme,
 ba no Ja'ia [Lowalangi] zamatōrō
 chōda famakao sabōlōbōlō andrō ;
 ba na tenga, ba aboto ba dōdōda,
 wa tenga tangania zi tohare chōda :
 so manō, lō mila, zi no gōna ita.
 10 Ba la'ō'ō da'ō, doea geoe lahalō sa-
 wi si bohooe mo'ono, ba labe'e so-
 ndrōni koereta ; ba onora, ba lō
 11 lafa'amōi. Ba labe'e ba goereta da-
 wōla andrō chō Jehowa, fabaja feti-
 feti, si so bacha famaedo de'oc ndrōfi
 ana'a andrō, awō wamaedo waosara
 12 andrō. Ba lađōlō ira ba Mbetiseme
 sa'wi andrō ; lala seboea manō la-
 tōrō, labato wendrōndrōndrōndrō,
 ba lō lahole'ō ira, he ba gambōlō,
 ba he ba gabera ; ba la'ō'ō sala'wa
 Ndrawa Wilisiti, iroegi ba nola Mbe-
 13 tiseme.
 II. Ba banoea Mbetiseme, ba
 mamasi sibai gandroe ba ndraso.
 Ba me lafachōlō ira ba me la'ila
 dawōla, ba omoeso dōdōra, me no
 14 so ia. Ba me no iroegi nowi Josoea
 koereta andrō, ba tebato ia ba da'ō.
 Ba no so gowe seboea ba da'ō. Ba
 lasila geoe goereta andrō, ba labe'e
 soemange Jehowa nitoenoe za'wi

andrō. Ba labe'e tooe dawōla chō 15
 Jehowa ono Lewi, fabaja fetifeti
 andrō ba ngainia, si so bacha ana'a
 andrō, ba lafooe'ō tooe ba dete gowe
 seboea andrō. Ba banoea Mbetiseme
 andrō, ba labe'e zoemange nitoenoe,
 lataba chō Jehowa zoemange nitaba,
 me loeo da'ō. Ba lafaigifaigi sala'wa 16
 Ndrawa Wilisiti andrō, si dalima ba
 awena lafoeli ira ba Nekerona, oi
 me loeo da'ō. Ba da'ō wamaedo 17
 waosa waba andrō, nibe'e Ndrawa
 Wilisiti chō Jehowa, fanala'ō : sam-
 boea ba Gasoto ba samboea ba
 Gasa. ba samboea ba Asekalo, ba
 samboca ba Gata, ba samboea ba
 Nekerona. Ba awō de'oe ndrōfi 18
 ana'a andrō, dali wa'oja mbanoea
 Ndrawa Wilisiti andrō fefoe, barō
 mbawa zala'wa andrō, si dalima, ba
 banoea saro andrō, ba he banoea
 side'ide ba danō misa. Ba no ta-
 ndratantra gowe seboea andrō, ba
 nibe'era ba dete tawōla chō Jehowa,
 ba mbenoea Josoea andrō, banoea
 Mbetiseme, iroegi ma'ōchō andre.

III. Ba iraono Jechonia, banoea 19
 Mbetiseme, ba te'ala, me no lafaigi
 nōsi dawōla andrō chō Jehowa ; 70
 iboenoe banoeara. Ba aboe dōdō
 zato, me no si manō wa'ato iboenoe
 banoeara Jehowa. (*Moz. IV. 4, 20.*
Sam. II. 6, 6, 7). Lamane banoea 20
 Mbetiseme andrō : Ha niha zi lō
 te'ala fōna Jehowa, Lowalangi ni'a-
 moni'ō andrō ? Ba ha chō idōlō ia,
 ba chōda andre ? Ba lafatenge ba 21
 mbanoea Giriati Jeari, lamane chō-
 ra : No la'ohe mangawoeli dawōla
 chō Jehowa Dawa Wilisiti, mi'ae
 mitooe, mihalō ia mija'wa chōmi !

FAZA 7.

I. La'ohe ba Giriati Jeari dawōla.
 II. Ifahori'ō nadoe ba Ndraono
 Gizeraĕli Samoeĕli. III. Mangandrō
 Zamoeĕli ba te'ala Ndrawa Wilisiti
 labe'e Iraono Gizeraĕli. IV. Fangoe-
 hoekoe Zamoeĕli.

I. Ba so mbanoea Giriati Jeari, 1

lahalõ mijaŵa dawõla chõ Jehowa ;
 ba nomo Gabinadabi la'öhe, ba
 hilihili, ba lafataro nononia Eleazari,
 ba wamaigimaigi tawõla andrõ, chõ
 2 Jehowa. Ba i'otarai loeo labe'e ba
 Giriati Jeari dawõla, ba ara dania,
 ichamõ doea woeloe fache ; ba la-
 foeli ira chõ Jehowa ma'owoe
 Gizeraëli fefoe. (*Nga'õt. I. 13, 6*).

3 II. Ba hoemedede Zamoeëli ba ma'-
 oewoe Gizeraëli fefoe, imane : Na
 a'oi dõdõmi wamoeli ja'ami chõ
 Jehowa, ba miheta ba chõmi Lo-
 walangi niha bacro andrõ ba Asaroti
 andrõ ; chõ Jehowa midõlõ dõdõmi,
 ha ja'ia mifosoemange — ba i'efa'õ
 4 ami ba danga Ndrawa Wilisiti.
 (*Moz. I. 35, 2. Jos. 24, 23*). Ba la-
 heta Mba'ali andrõ, fabaja Asaroti,
 Iraono Gizeraëli, ba hatõ Jehowa
 lafosoemange. (*Sangoehoeck. 10, 6. 16*).
 5 Ba imane Samoeëli : Mifaloecha'õ
 Ndraono Gizeraëli fefoe, ba Misefa,
 ba mangandrõ ndra'õ chõ Jehowa,
 salahimi ! (*F. 10, 17. Sangoehoeck.*
 6 *11, 11; 20, 1*). Ba owelo ira ba Misefa
 ba lata'oe nidanõ ba lafadocwa fõna
 Jehowa ba mamoni ba gõ ira, me
 loeo da'õ, ba latehe ba da'õ, lamane :
 No mafazõchi horõ chõ Jehowa. Ba
 ifatoenõ hoehoeo Ndraono Gizeraëli
 Samoeëli, ba Misefa.

7 III. Ba me larongo Dawa Wilisiti,
 wa no owoclo Ndraono Gizeraëli ba
 Misefa, ba so moroi sa zalaŵa Ndra-
 wa Wilisiti, mõi fasocwõ ba Ndrao-
 no Gizeraëli. Ba me larongo da'õ
 Iraono Gizeraëli, ba ata'oe ira Ndra-
 wa Wilisiti andrõ ; ba mangandrõ
 8 ira chõ Zamoeëli, lamane : Bõi bato
 we'angarõfi li Lowalangida, Jehowa,
 salahima, ena'õ i'efa'õ ita ba danga
 9 Ndrawa Wilisiti ! (*F. 12, 23*). Ba
 ihalõ nono mbribiri, si lõ aefa na
 ba mbagi zoesoe, ba ibe'e soemange
 Jehowa, nitoenoe, soemange
 sahori latoenoe. Ba fakao chõ Je-
 howa Zamoeëli, salahi Ndraono Gi-
 zeraëli, ba ifondrondrongo chõnia
 10 Jehowa. Ba me itoenoe si'aikõ zoe-

mange andrõ Samoeëli, ba so Ndra-
 wa Wilisiti, ba wasoewõta andrõ
 ba Ndraono Gizeraëli. Ba ifa'oege'-
 oegoe sibai mbanoea Jehowa, ba
 Ndrawa Wilisiti andrõ, me loeo
 da'õ, ba fawoeka dõdõra ibe'e, ba
 11 tobali abõlõ Ndraono Gizeraëli. Ba
 larõi Misefa Iraono Gizeraëli, lagohi
 Ndrawa Wilisiti ba laboeboenoe,
 iroegi tooe Mbetikari. Ba ihalõ gowe
 12 seboea Samoeëli ba itaroe'õ ba gota-
 loeara Misefa Jesana. Ba ibe'e tõi-
 nia Ebeni-Haëseri (gowe wanolo) ba
 imane : Iroegi da'e no itolo Jehowa !
 13 Tobali tehõndrõgõ Ndrawa Wilisiti,
 tobali lõ'õ sa'ae laroege danõ Ndrao-
 no Gizeraëli, tohare sa'ae ba Ndra-
 wa Wilisiti danga Jehowa, gõtõ
 wa'anaoe noso Zamoeëli. Ba banoea
 14 Ndraono Gizeraëli andrõ, ni'ochõgõ
 Ndrawa Wilisiti, ba mangawoeli ba
 Ndraono Gizeraëli, i'otarai Nekero-
 na, noemalõ ba Gatã ; ba tanõra
 gõi, ba lafadõni ba Ndrawa Wilisiti
 Iraono Gizeraëli. Ba atoelõ ira
 Ndraono Gizeraëli Ndraono Gamori.

IV. Ba sangoehoeckoe Iraono Gi-
 zeraëli Zamoeëli, sagõtõ ja'ia. Ba
 15 ero rõfi itõrõ mbanoea, itõrõ Mbe-
 tiëli ba Giligala ba Misefa, ba ifa-
 toenõ hoehoeo Ndraono Gizeraëli
 16 ba mbanoea andrõ fefoe. Awena
 17 clania ifoeli ia ba Rama ; ba da'õ
 sa so nomonia, ba ba da'õ ifatoenõ
 hoehoeo bõ'õ. Ba ifa'anõ ba da'õ
 naha wame'e soemange chõ Jehowa.

FAZA 8.

I. Ono Zamoeëli. II. La'andrõ
 razo niha sato. III. Itimba Samoe-
 ëli, ba lõ lafondrondrongo.

I. Ba me atoea sa'ae Zamoeëli, 1
 ba iraononia ifataro sangoehoeckoe
 Iraono Gizeraëli. Tõi nononia si a'a, 2
 ba Joëli, ba Abia dõi nachinia ; da'õ
 zamatoenõ hoehoeo, ba Mbereseba.
 (*Nga'õt. I. 6, 13*). Ba lõ la'o'õ ga- 3
 moeatania iraononia andrõ : la'aloei
 harera ba manga gana'a ba lafoe-
 joe'õ hoekoe. (*Moz. V. 16, 19*).

4 II. Ba faloecha zalaŵa Ndraono,
Gizeraëli, mõi chõ Zamoeëli ba
5 Rama, (*F. 7, 17*), lamane chõnia:
Hiza, atoea ndra'oeğõ, ba iraonoce
andrõ, ba lõ la'o'õ gamoe'atamõ
andrõ : ba fataro sa'ae chõma razo,
samatõrõ ja'aga, si mane ba niha
baero fefoe. (*Mos. V. 17, 14. Hos.*
6 *13, 10. Hal. zin. 13, 21*). Ba fateo-
woe chõ Zamoeëli, me la'ŵa'õ : Be'e
chõma razo, samatõrõ ja'aga. Ba
mangandrõ Zamoeëli chõ Jehowa.
7 Ba imane Jehowa chõ Zamoeëli :
Fondrongrongo li zato, fefoe hadia
ia niŵa'õra chõoe. Tenga sa ja'oeğõ
nitibo'õra, ja'odo a'ine nitibo'õrã,
8 fa bõi sa'ae razora ndra'odo. No
faoedoe sibaï ira nilaoera chõoe
iada'e nilaoera fõna sa'ae, i'otarai
loeo oe'ohe ira mijaŵa moroi ba danõ
Miseraji, me no la'erogõ ndra'o ba
me no lafosoemange Lowalangi
9 bõ'õ. Ba o'õ sa'ae niŵa'õra. ba fae-
loegõ gõi wanangelama ja'ira, o-
mbacha'õ chõra gõmõra chõ razo
andrõ, samatõrõ ja'ira dania.

10 III. Ba ahoi i'ombacha'õ Sa-
moeëli niŵa'õ Jehowa chõnia, ba
niha sato, sangandrõ razo chõnia,
11 ba imane na : Amaedola zoegilõ
razo andrõ, samatõrõ ja'ami, dania
chõmi, ba ihalõ nonomi mateoa ba
ibali'õ toeka goereta chõnia ba
toeka koedo, ena'õ lataritari fõna
12 goeretania, si fagohi, ba ena'õ ibe'e
koemandra zi hõnõ ba koemandra
zi lima woeloe, ba ba wamakoe no-
winia ba ba wamasi basitõnia, ba
ena'õ lafazõchi fangõna chõnia ba
13 fakake goereta. Ba onomi alawe, ba
ihalõ, ba ibe'e samazõchi daloedalo
ba same'e bawoe gõ ba sogore koe.
14 Ba ba nowimi ba ba kaboe nagoe
chõmi ba ba kaboe falo, ba si sõchi,
15 ba ihalõ, ba ibe'e ba genoninia. Ba
boea nowimi ba boea nagoe chõmi,
ba samboea ni'ofaeloe ihalõ, ba i-
be'e ba zawoejoenia ba ba ngoni-
16 ngoninia. Sawoejoemi, ira mateoa
ba ira alawe, fabaja sawimi fondre-

ge zi sõchi ba kalidemi, ba ihalõ,
ba i'ogoena'õ ba halõwõ andrõ chõ-
nia. Ba ba mbiribirimi, ba samboea 17
ni'ofaeloe i'ochõgõ. Ba ja'ami, ba
enoninia dania. Ba na mangarõ- 18
ngarõ ami dania, bõrõ razomi a-
andrõ, nitoejoemi chõmi, ba lõ'õ sa
ifondrongrongo chõmi Jehowa. Ba 19
lõ edõna niha sato lafondrongrongo
niŵa'õ Zamoeëli, lamane : Bõi, razõ
zomasiga! Ena'õ fagõlõgõlõ ndra'a- 20
ga ba niha baero andrõ, fefoe, ena'õ
samatoeno hoehoeomarazoma andrõ
ba solohe ja'aga ba wanoewõ. Ba 21
ifondrongrongo Samoeëli niŵa'õ
zato, fefoe, ba ifa'ema chõ Jehowa.
Ba imane Jehowa chõ Zamoeëli: 22
O'õ ni'andrõra ba fataro chõra razo!
Ba imane Samoeëli ba Ndraono Gi-
zeraëli : Mifoeli ami, jamoesaŵa
mbanoeara zamõsana! (*A. 7. 9*).

FAZA 9.

I. Faloecha chõ Zamoeëli Zaelo
II. Hoemedo Lowalangi chõ Za-
moeëli, ba chõ Zaelo andrõ. III.
Ifosoemange Zaelo Samoeëli.

I. Ba so mbanoea Gibe ba 1
mado Mbenijami, Kisi dõinia, ono
Gabiëli, ma'oewoe Zeroro, doea
gõtõ ma'oewoe Mbechorati, tõloe
nga'õtõ ma'oewoe Gafia, ono mado
Mbenijami, no niha sabõlõ. Ba so 2
nononia mateoa, Saoelo dõi, seboea
niha ba si sõchi boto ; lõ faloecha
ba Ndraono Gizeraëli si sõchi
moroi chõnia : ha famalaŵa ba-
ginia niha sato fefoe. Ba no 3
moesoena galide si alawe chõ Kisi
andrõ, Ama Zaelo. Ba imane Kisi
chõ nononia Saoelo : Ohe awõoe
zawoejoe, samõsa, ba ae aloei galide
andrõ. Ba latõrõ hili mado Gefe- 4
raji andrõ ba tanõ Zaliza, ba lõ
lasõndra. Ba latõrõ danõ Za'alimi,
ba lõ ja'ira : awena dania latõrõ
danõ mado Mbenijami, ba lõ la-
sõndra. (*Joh. 3, 23*). Ba me laroegi 5
danõ Zoefi, ba imane Saoelo chõ
nono mateoa andrõ, ni'ohenia awõ-

nia : Taboe, tafoeli ita ; ma iböhöli galide andrö amagoe, ma ja'ita i'aboesi tödö. (*F. 10, 2*). Ba imane chönia : Ba mbanoea da'e, ba so genoni Lowalangi, niha seboea toeria : fefoe hadia niwa'önia, ba lö zi lö itörö. Taisa chönia ! ma i'ombacha'ö chöda lalada, nitöröda. Ba imane Saeelo chö nono matoea andrö : Laoe, ba na möi ita chönia, ba hadia ta'ohe ö niha andrö ? Noa sa ahori roti andrö ba mbolada, ba lö chöda boeala, ni'oheda ena'ö chö genoni Lowalangi andrö. Hädia zi so chöda ? Ba ifoeli moehede nono matoea andrö chö Zaeelo, imane : Hiza, so na chögöe zamboea hoea tali, hana na öbe'e da'ö chö genoni Lowalangi andrö, ena'ö iwa'ö chöda, he lala nitöröda. Me fõna sa, ba lamane ba Ndraono Gizeraëli, na möi manofoe chö Lowalangi : Mitaboe, möi ita chö zangi'ila andrö ! Nifotöi sama'ele'ö iada'e, ba me fõna, ba sangi'ila labe'e töira. (*Raz. II. 17, 13. Nga'öt. I. 9, 22. Moz. IV. 24, 3*). Ba imane Saeelo chö nono matoea andrö chönia : Si ndroehoe niwa'öoe. Taboe, möi ita chönia ! Ba lasawa mijomo ba mbanoea andrö, ba zi so enoni Lowalangi andrö. Ba ba lala mija'wa ba mbanoea, ba faloecha ira nono alawe, si möi mitooe, ba wana'oe idanö ; ba lamanc ba da'ö : Hadia, so ba da'e zangi'ila andrö ? Ba latema lira, lamane : So, hiza ia fõnami ; awena sibai iroegi jomo ba mbanoea — me mame'e soemange niha sato ba hilihili ma'öchö. Na miroegi jomo, ba fachamö sibai na ami chönia, gasagasa we'amöinia ba wemanga ba naha wame'e soemange andrö. Lö'ö sa manga zato, na lö ja'ia, me ja'ia zamahovoe'ö soemange andrö, ba awena dania manga nikaoni andrö. Ba mi'ae manö mija'wa, fachamö sibai ami chönia iada'e. Ba möi ira mija'wa, mijomo.

Ba me no latörö sibai mbawa göli, ba faondra chöra Zamoeëli moroi jomo, ba we'amöi mija'wa ba naha wame'e soemange.

II. Ba no ibokai chö Zamoeëli 15
Jehowa, sara wongi lö Saeelo na, no imane : Mane wa'ala'wa loeo 16
mahemoloe, ba oefatenge chöoe niha, si oroi danö mado Mbenijami, da'ö öbajoini razo mbanoeagoe Irao-
no Gizeraëli. Ja'ia dania zangefa'ö banoeagoe ba danga Ndrawa Wili-
siti ; noa sa oenehegö wamakao banoeagoe andrö, me no iroegi ndra'o wangaröngaröra andrö. Ba 17
me i'ila Zaeelo andrö Samoeëli, ba imane chönia Jehowa : Da'ö niha andrö, niwa'ögoe chöoe, da'ö dania zamatörö banoeagoe.

III. Ba i'ondrasi Zamoeëli Saeelo, 18
ba daloe mbawa göli andrö, imane :
Ombacha'ö chögöe, hezo nomo zangi'ila andrö. Ba imane Samoeëli 19
chö Zaeelo : Ja'odo zangi'ila andrö, taisa mija'wa ba naha wame'e soemange ! Manga ami chögöe ma'öchö, ba mahemoloe mbanoea, ba oefofanö ndra'oegö ba oe'ombacha'ö chöoe fefoe hadia ia zaoe dödüoe. Ba 20
zigelo galide sisoena chöoe, me töloe bongi, ba böi aboesi tödö : no moesöndra. Ba ha chö fefoe hadia ia zeboea böli ba Ndraono Gizeraëli ? Hadia, tenga chöoe ba ba zi samba omo ndrā amaoe, fefoe ? Ba imane Saeelo : Ba ha sa mado 21
Mbenijami ndra'odo, mado Ndraono Gizeraëli side'ide, ba si sawæ ja'aga ; ba no fondrege zide'ide ba ngafæ mado Mbenijami andrö ; ba hana wa ömanö wihede chögöe ? (*F. 15, 17*). Ba i'ohe Zaeelo ba ono matoea 22
andrö chönia, i'ohe jomo, ba tánö ja'wa ifedadao ira, ba ngai nikaoni andrö ; so mato töloe ngafaeloe ira. Ba imane Samoeëli ba zangai gö : 23
Be'e goeracha andrö, nibe'egoe ba dangaoe, niwa'ögoe chöoe : Be'e ja'wa oea. Ba ibo'e da'io andrö, awö 24
zi fadoro chönia, sangai gö andrö,

- ibe'e õ Zaoelo. Ba imane Samoeëli: Hiza zi tosai, labe'e õoe, a ia, noa sa labe'e ja'wa chõoe, irege ginõtõ andrõ, me no oe'wa'õ: Oekaoni niha. Ba oeroedoe manga Zaoelo chõ
- 25 Zamoeëli, me loeo da'õ. Ba lafoeli ira mitooe, mijomo, ba ja'wa ba dete nomo lafaigi naha wemõrõ chõ
- 26 Zaoelo, ba mõrõ ia. Ba me moloeo, ba moe'ao Zamoeëli chõ Zaoelo, mija'wa ba dete nomo, imane: Faoso, ena'õ faodo chõoe! Ba maoso Zaoelo, ba mõi ira tooe, daroca ira
- 27 Samoeëli. Ba me laroegi si tooe mbalõ mbanoea, ba imane Samoeëli chõ Zaoelo: Fowaõwaõ nono matoea andrõ chõoe, ba ja'oegõ, ba badoegõ'õ ba da'e, ena'õ oe'ombacha'õ chõoe niwa'õ Lowalangi.

FAZA 10.

I. Ibajoini razo Zaoelo Samoeëli. Tandra wa moroi ba Lowalangi gorois andrõ. II. Mõi ba dõdõ Zaoelo Geheha Lowalangi. III. Faloechata ba Misefa. Tetoejoe razo Zaoelo, ba wadahõdahõsa.

- 1 I. Ba itoejoe mboeliboeli wanicha Samoeëli ba ifadoewa ba hõgõ Zaoelo, fa'ago bawa ia chõnia, imane: Famajoini Jehowa ja'oegõ razo mbanoeania andrõ, Iraono Gizeraëli. Samatõrõ banoea Jehowa dania ndra'oegõ ba õ'cfa'õ ira ba danga nemalira. Ba ja da'õ dandra chõoe ba da'õ, wa no ibajoini razo ndra'oegõ Jehowa, razo ba dána chõnia andrõ: Na no fabali dania ndra'oegõ chõgoe, na õroegi lcwatõ Rachela, ba nola mado Mbenijami, ba faloecha'õ niha, daroea, ba lamane chõoe: Sigelo galide andrõ, ni'aloeimõ, ba no moesõndra. Ba lõ'õ sa'ae itõrõ tõdõ namaoe galide andrõ, ja'ami i'aboesi tõdõ, no imane: He oewisa ba chõ nonogoe andrõ? (*Moz. I. 35, 19*). Ba na mowaõwaõ'õ, i'otarai da'õ, ba õroegi manawa Dabora andrõ, ba faloecha'õ niha, datõloe, si mõi mija'wa
- chõ Lowalangi ba Mbetiëli; si samõsa, ba tõloe rozi ono nambi, si matoea, noronia, ba ba zi samõsa, ba tõloe roti, ba ba zi samõsa. ba samba nahia agoe. Ba la'owai ndra'oegõ, ba domboea labe'e chõoe roti, ba õhalõ chõra. Ba aefa da'õ, ba õroegi Gibea andrõ chõ Lowalangi, ba zi so harefa Ndrawa Wilisiti andrõ; ba na õroegi da'õ, jomo ba mbanoea, ba faondra chõoe zama'ele'õ, sambawá, si otarai moroi ja'wa naha wame'e soemange. Ba fõnara, ba biola nitika, seboea, ba faritia ba sigoe ba biola nitika, sideide, ba ja'ira, ba si so eheha zama'ele'õ. Ba so dania chõoe Geheha Jehowa ba sama'ele'õ gõi ndra'oegõ, si mane ja'ira, ba tobali niha si bobooe ndra'oegõ. (*A. 10*). Ba na õ'ila dania itõrõ dandra andrõ, ba laoe nilaoemõ, itolo'õ sa Lowalangi. Ba taisa mitooe ba Giligala; ba mõi-do dania chõoe mitooe, ba wame'e soemange nitoenoe, ba ha wana socmange fangorifi: fitoe bongi base'õ, irege mõi-do chõoe, ba wangombacha chõoe, he õwisa. (*F. 13, 8*).
- II. Ba me ibali'õ ia, ba wondrõi Samoeëli ba ifalalini dõdõnia Lowalangi, ba tandra no mege ba ahoi aloea me loeo da'õ. Me laroegi Gibea andrõ, ba faondra chõnia zama'ele'õ, sambawá, ba so chõnia Geheha Lowalangi, ba mama'ele'õ ia awõra. (*F. 19, 20-24*). Ba me la'ila ia dozi si no fa'ila li chõnia fõna, wa mama'ele'õ ia, awõ zama'ele'õ andrõ, ba faoma lamane chõ nawõra sato: Hadia zi gõna ono Kisi andrõ? Hadia, awõ zama'ele'õ gõi Zaoelo andrõ? Ba so ba da'õ zanema li, imane: Ba ha niha namará? Ba da'õ toemboe gamaedola andrõ? Hadia, awõ zama'ele'õ gõi Zaoelo? Ba me no ibato wama'ele'õ, ba ifoeli ia chõra. Ba imane ga'a Zaoelo chõnia ba chõ nono matoea andrõ chõnia: Heza

- mōi mege ami ? Ba imane Saeolo : Ba wangaloei sigelo galide andrō ; ba me lō'ō manō masōndra, ba mōi-
 15 ga chō Zamoeëli. Ba imane ga'a Zaeolo : Ombacha'ō chōgoe hadia
 16 niwa'ō Zamoeëli chōmi. Ba imane Saeolo chō ga'ania : I'ombacha'ō chōma, wa no moesōndra galide andrō. Ba hadia niwa'ō Zamoeëli ba wamataro razo ja'ia, ba lō i'ombacha'ō chōnia.
- 17 III. Ba ifaloecha'ō zato Samoe-
 18 ëli, chō Jehowa, ba Misefa. Ba imane ba Ndraono Gizeraëli : Da'ō niwa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli : No oe'ōhe mija'wa Ndraono Gizeraëli, moroi ba danō Misera-
 19 raji, ba no oe'efa'ō ami ba danga Ndrawa Miseraji andrō ba ba danga razo andrō fefoe, samakao ja'ami.
 20 Ba ja'ami, ba no mi'erogō Lowalangi ngimi ma'ōchō, Lowalangi andrō, si no manolo ja'ami ba wamakao-
 21 mi ba ba wa'atosasami, fefoe, me no mimane : Bōi ! razo ōfatara chōma ! Ba laoe, ba mi'ondrasī Jehowa, dali madomi ba dali ngahōnō andrō
 22 chōmi ! (F. 8, 7). Ba ifa'aso mado Ndraono Gizeraëli fefoe Samoeëli, ba gōna mado Mbenijami. (F. 14,
 23 41. Jos. 7, 16). Ba ifa'aso mado Mbenijami andrō, sawoesawē, ba gōna zi sawē nga'ōtō Materi andrō, samōsamōsa, ba gōna Zaeolo, ono Kisi. Ba la'aloeli ia, ba lō lasōndra.
 24 Ba lafoeli lasofoe chō Jehowa, lamane : Hadia, no mōi ba da'e niha andrō ? Ba imane Jehowa : Hiza, no ibini'ō ia ba gamagama andrō.
 25 Ba fagohi ira mangai ja'ia ba da'ō. Ba me mōi ia ba hōenō niha bacha, ba ha fala'wa baginia niha sato fefoe. Ba imane Samoeëli ba niha sato fefoe : Hadia, no mi'ila, wa lō ba niha sato si fagōlōgōlō ba nitoejoe Jehowa andrō ? Ba moe'ao niha sato fefoe, lamane : Ja anaōe
 26 noso razo andrō ! (Raz. I. 1, 25). Ba i'ombacha'ō ba zato hoekoe ba

wa'arazo andrō Samoeëli, ba itanō ba zoera ba ibe'e fōna Jehowa. Aefa da'ō, ba ifofanō zato fefoe Samoeëli, ena'ō ifoeli ia chōra zamōsana. (F. 8, 11. Moz. V. 17, 14-20). Ba Saeolo
 27 gōi, ba ifoeli ia ba Gibeā, ba fao chōnia zabolō, nifadoehoe'ō Lowalangi tōdō ; ba so ōsa si si lō ja'wa, sangoema'ō : Hadia goena da'ō chōda ? ba la'ositengagō ia ba lō mamoeala ira chōnia. (F. 11, 12).

FAZA 11.

I. Isoewō Jabesi Nahasi, razo Ndraono Gamoni. II. I'oe Ndraono Gizeraëli Saeolo, ba wanimba ja'ira. III. Te'ala Ndraono Gamoni. Fangoero fa'arazo.

- I. Ba mato sara wa'wa, ba so moroi sa Nahasi, Iraono Gamoni ba wanoewō Jabesi ba danō Gileadi. Ba lamane banoea Jabesi andrō fefoe chō Nahasi : Datalaoe fawoe'oe li, ba mōiga barō mbawaoe. (F. 31, 11). Ba imane chōra Nahasi,
 2 Iraono Gamoni : Ba da'ō fawoe'oe li ita, oedozigō ami wogōē hōrōmi kambōlō, fango'aja Iraono Gizeraëli fefoe ! (Jer. 39, 7). Ba lamane
 3 satoea mbanoea Jabesi chōnia : Fonoso ndra'aga, fitoe bongi, ena'ō mafatenge zinenge ba danō Ndraono Gizeraëli ma'asagōrō ; ba na lō dania sanolo ja'aga, ba mabe'ega
 4 ba dangaoe ! Ba me laroegi Gibeā, banoea Zaeolo andrō, sinenge, me la'ombacha'ō ba zato niwa'ōra, ba mege'ege sibaī niha sato fefoe.
 5 II. Ba hiza, so Zaeolo, i'otarai nowi, molohe sa'wi ba da'ō. Ba isofoe Saeolo, imane : Hadia ba niha sato, wa mege'ege ? Ba la'ombacha'ō
 6 chōnia niwa'ō mbanoea Jabesi andrō. Ba me no irongo, he wisā, ba so chōnia Geheha Lowalangi, ba mofōnoe sibaī ia. (Sangoehoek. 14,
 7 6). Doea gee ira'oe sa'wi ba itatavi ba ifatōri'ō ba danō Ndraono Gizeraëli ma'asagōrō, imane : Ha niha zi lō fao chō ndra Saeolo Sa-

moeëli, ba lamanõ gõi ba zaŵinia !
 Ba ihawoei fa'ata'oe chõ Jehowa
 zato fefoe, ba mõi ira, ha sara
 8 dõdõ. (*Sangoehoeck. 19, 29*). Ba me
 i'ofaja ira ba Mbeseki, ba no 300,000
 9 Iraono Gizeraëli ba 30,000 ma'oe-
 woe Joeda. Ba imane ba zingenge
 andrõ, si mõi chõra mege : Mi'o-
 mbacha'õ ba mbanoea Jabesi ba
 danõ Gileadi : Mahemoloe, na aoe-
 choe zino, ba so zangorifi ja'ami !
 Ba lafoeli ira sinenge andrõ, ba
 la'ombacha'õ ba mbanoea Jabesi,
 10 ba omoeso dõdõra. Ba lafaŵa'õgõ
 chõ Nahasi banoea Jabesi, lamane :
 Mahemoloe maloele ndra'aga chõ-
 mi : ba hana na milaoe chõma zo-
 masi ami.

11 III. Ba mahemoloe mbanoea, ba
 i'otõloe bawá niha Saoelo, ba la-
 hawoei golombaseŵa si hoelõ wongi,
 ba ato sibai laboeboene Iraono
 Gamoni, irege aoechoe zino. Ba si
 12 toesai, ba moezaewe, lõ'õ sa'ae si fao
 si daroea chõra. Ba lamane sato
 chõ Zamoeëli : Ha niha zangoema'õ
 no : Hadia, razoda Zaelo andrõ ?
 Mi'ohe ba dae, ena'õ taboene ira !
 13 (*F. 10, 27*). Ba imane Saoelo : Lõ
 tola mate niha ma'õchõ, me no itolo
 Ndraono Gizeraëli Jehowa ma'õchõ
 14 andre. (*F. 14, 45*). Ba imane Sa-
 moeëli ba niha sato : Mitaboe, mõi
 ita ba Giligala, ba wangaro'õ fa'a-
 15 razo ba da'õ. (*F. 10, 8*). Ba mõi
 ba Giligala zato fefoe ba lafataro
 razo Zaelo fõna Jehowa ba da'õ,
 ba Giligala. Ba lataba zoemange
 fangandrõ saoha gõlõ, ba da'õ fõna
 Jehowa, ba somoeso sibai tõdõ
 Zaelo ba ira mateoa Ndraono Gi-
 zeraëli.

FAZA 12.

I. Itheta ia sangoehoeckoe Sa-
 moeëli. II. Hoehoeonia ba waloe-
 chata zato. III. Fa'abe'e hoeckoe
 Lowalangi ba fa'eboea dõdõnia.

1 I. Ba imane Samoeëli ba Ndraono
 Gizeraëli fefoe : Hiza, no oefondro-

ndrongo limi fefoe hadia ia niŵa'õmi
 chõgoe, ba no oefataro chõmi razo.
 (*F. 8, 7, 22; 11, 25*.) Ba hiza iada'e, 2
 ba sowaõwaõ fõnami razo andrõ ;
 ba ja'o, ba si no atoea, ba si no
 tohare hoewa ; ba hiza, iraonogoe
 zi so chõmi. Ba i'otarai iraono
 ndra'o, iroegi ma'õchõ andre, ba no
 anche ami dõrõŵagoe. Ba ja'e 3
 ndra'odo, mi'ae oedoegoe fõna Je-
 howa ba fõna nibajoininia andrõ !
 Ha saŵi ba ha kalide nihalõgoe ?
 Ha niha nifakaogoe ba ha niha
 nihoendragõgoe ? Ba heza oe'a ga-
 na'a, wamakifoe hõrõgoe ? Mi'a-
 doegõ ndra'o, ba da'oetoeli chõmi !
 (*Moz. IV. 16, 15*). Ba lamane : Lõ 4
 nifakaomõ ba lõ nihoendragõmõ
 ja'aga, samõsa lõ nihalõmõ hadia
 ia. Ba imane chõra : Ja si so ba 5
 mbõrõ Jehowa, ba chõmi andrõ, ba
 he nibajoininia andrõ, ba ja si so
 ba mbõrõ ma'õchõ, wa lõ nisõ-
 ndrami hadia ia, ba dangagoe. Ba
 lamane : Ja'ia da'õ !

II. Ba imane Samoeëli ba zato : 6
 Si so ba mbõrõ Jehowa andrõ, so-
 mbõi ira Moze A'aroni, ba solohe
 mijaŵa ira toeami, moroi ba danõ
 Miseraji ! Ba mi'ondrasi, ena'õ 7
 oe'ombacha'õ chõmi, fõna Jehowa,
 ba ena'õ oefasoegi ba dõdõmi wa'-
 eboea dõdõ Jehowa andrõ fefoe,
 chõmi ba chõ ndra toeami. Me no 8
 iroegi danõ Miseraji Jakobo, ba
 lafakao ira Dawa Miseraji. Ba la'-
 angarõfi li Jehowa ira toeami, ba
 ifatenge ndra Moze A'aroni, sange-
 heta ira toeami ba danõ Miseraji
 9 ba ba danõ da'e ifataro ira. Ba
 olifoe ira Lowalangira Jehowa. Ba
 i'amawa ira ba danga Zisera andrõ,
 koemandra Jabino andrõ, razo Ha-
 sora, ba ba danga Ndrawa Wilisiti
 andrõ, ba ba danga razo Ndraono
 Moabi ; tobali lalaoe chõra. (*Sa-
 ngoehoeck. 4, 2; 10, 7; 13, 1; 3, 12*).
 Ba la'angarõfi li Jehowa, lamane : 10
 Horõna, me no ma'erogõ Jehowa
 ba me no mafosoemange Mba'ali

- andrō ba Asera andrō : ba ija'e, ba efa'ō ndra'aga ba danga nemalima andrō, ba ja'oegō mafosoe-
 11 mange! Ba ifatenge Jeroebi-Mba'ali andrō Jehowa, ba Baraki ba Jefita ba Samoeëli, i'efa'ō ami ba danga nemalimi andrō, fasoei, tobali lō'ō sa'ae hadia ia chōmi, ahono ami baomomi. (*Sangoehoek. 6, 14; 11, 29. F. 7, 3*). Ba me mi'ila, so moroi sa Nahasi andrō, razo Ndraono Gamoni, ba wanoewō ja'ami, ba mimane chōgoe : Bōi! razo zamatōrō ja'aga! — lō lai wa no Lowalangimi, Jehowa, razomi. (*F. 8, 19*). Ba laoe, ba hiza razomi andrō, nitoejocmi, no ifataro chōmi
 14 razo Jehowa. Na mi'ata'oeſi Jehowa, na mifosoemange ia ba na mifondrondrongo linia, na lō mifadaō niwa'ō Jehowa, na mi'o'ō chō Lowalangimi Jehowa, he ja'ami, ba he razo andrō, samatōrō ja'ami
 15 (ba itolo ami Jehowa). Ba na lō mifondrondrongo li Jehowa, ba na te chōmi gorōisa Jehowa, ba oedoemi dania danga Jehowa ba oedoe razomi andrō. Ba mi'ondrasi, ba minehegō zeboea andrō, nilaoe Jehowa,
 17 ba zanehe ami. Hadia, tenga ba'wa wamasi gandroe iada'e ? Ba mangandrō ndra'o chō Jehowa, ena'ō moe'oegoe mbanoea ba ena'ō moteoc ibc'e : ba mi'ila dania ba aboto ba dōdōmi wa'eboea lalōmi wamaigi Jehowa, mc no mi'andrō razo !
 18 III. Ba mangandrō Zamoeëli chō Jehowa, ba moe'oegoe mbanoea ba moteoc ibe'e Jehowa, me loe da'ō. Ba ata'oe sibai niha sato Jehowa
 19 ba Samoeëli. Ba lamane chō Zamoeëli niha sato fefoe : Angandrō chō Lowalangimō, Jehowa, salahi zawoejoemō andre, fa bōi tekiko ndra'aga, me no manōnō na horōma andrō fefoe lalō andrō, fangandrō razo ! Ba imane Samoeëli ba
 20 niha sato : Bōi mi'aboesi tōdō : si ndroehoe sa, no milaoe zi lō atoelō andrō, fefoe — ba bōi atō mibato sa'ae, wolo'ō chō Jehowa, mifosoe-
 mange Jehowa, moroi si'aikō ba dōdōmi, ba bōi mi'o'ō wafajaja a-
 ndrō, si lō goena ba si tenga fangorifimi, me no si lō boto. (*Moz. V. 32, 37. 38*). Lō'ō sa itibo'ō mbanoea-
 22 nia Jehowa, bōrō dōinia andrō, si no eboea ; noa sa atō omāsi Jehowa, ibali'ō banoeania ami : (*Moz. II. 19, 6*). Ba ja arōoe gōi chōgoe
 23 wamazōchi horō chō Jehowa, wamōhōi fangandrō salahimi : oe'oroma'ō sa chōmi lala si sōchi andrō, lala sadōlō. (*F. 7, 8*). Ba mi'ata'oeſi
 24 Jehowa, ba bōi farōi ami chōnia, wamosoemange ja'ia, soroi si'aikō ba dōdōmi ; mitōngōni sa'ae zeboea andrō, nilaoenia chōmi ! (*Raz. II. 17, 39*). Ba na si lō sōchi milaoe, ba
 25 nihori ami, fabaja razomi andrō.

FAZA 13.

I. Isoeko Ndrawa Wilisiti Jonata. Ato sibai Ndrawa Wilisiti ba tossasa Ndraono Gizeraëli. II. Ifahoelō wame'e soemange Saelo ba itegeoe ia Samoeëli. III. Ambō fangōna ba Ndraono Gizeraëli.

- I. Ōfa woeloe fache Zaelo, me
 1 tobali razo ia, ba doea woeloe a roea fache razo ia ba Ndraono Gizeraëli. Ba itoetoejoe chōnia zi 3000
 2 niha ba Ndraono Gizeraëli Saelo ; 2000 nawō Zaelo ba Michima, ba ba hili ba Mbetiëli, ba 1000 nawō Jonata ba Gibeā, ba mado Mbenijami. Ba si toasai sabōlō, ba ifofanō, hana na ifoeli ia ba chōra zamōsana. Ba irasa harefa Ndrawa Wilisiti
 3 andrō ba Geba Jonata. Ba larongo Dawā Wilisiti : No mola'wa niha Heberaio ! Ba noa sa'ae ifalaoe'ō dorofe Saelo, ba danō misa, ma'a-sagōrō, (*F. 14, 49*), ba larongo Iraono Gizeraëli fefoe : No irasa harefa Ndrawa Wilisiti andrō Saelo, ba na abōee manō dōi Ndraono Gizezeraëli ba Ndrawa Wilisiti. Ba tafakaoni'ō zato, awō Zaelo, ba Giligala, ba noa gōi te'anō Ndrawa
 4 Wilisiti, ba wanoewō Iraono Gize-
 5

raëli, 3000 goereta ba 6000 zi fakoe-
do; ba si lõ koedo, ba no fa'oja
ngawoea nene ba mbewe nasi; ba
so ira moroi sa, ba ba zinga Mi-
chima tebato, ba gamaoedoe Mbeti
6 Awena. Ba me la'ila Iraono Gize-
raëli wa'atosasara (no aboe sibai
dödöra), ba labini'õ ira ba dögi narõ
hili, ba dögi danõ, ba dögi narõ gara
7 ba ba lõsoelõ soeba ba mba'a, ba
latörõ götõna ba Joridano, lasa'wa
danõ mado Gado ba tanõ Gileadi.
Ba ba Giligala na sa so Zaeolo; ba
no larõ ia sabõlõ fefoe, ba wa'a-
ta'oera andrõ.

8 II. Ba fitoe bongi ibaloi, iroegi
ginõtõ nihonogõi Zamoeëli, ba lõ
mõi ba Giligala Zamoeëli. Ba me
moezaewe manõ niha, me larõ ia,
9 (*F. 10, 8*), ba imane Saeolo: Mi'o-
he chõgoe zoemange nitoenoe andrõ,
ba soemange fangorifi! ba ibe'e zoe-
mange nitoenoe. Ba me no awai
10 chõnia wame'e soemange andrõ, ba
so Zamoeëli. Ba ifaondragõ ia Saeo-
11 lo, ba wangowai ja'ia. Ba imane
Zamoeëli: Hadia nilaoemõ? Ba
imane Saeolo: No oe'ila, wa moe-
zaewe manõ niha, wa larõ ndra'o-
do; ba iroegi inõtõ, ba lõ ja'oegõ,
12 lõ lai, wa no owelo Ndrawa Wili-
siti, ba Michima. Ba oemane dödõ-
goe: Mõi mitooe sa'ae Ndrawa Wili-
siti, chõgoe, ba Giligala, ba lõ
ni'andrõgoe fa'eboca dödõ Jehowa;
ba oe'abe'e'õ dödõgoe, wame'e soe-
13 mange andrõ. Ba imane Samoeëli
chõ Zaeolo: No sambõ era'era ndra'-
oegõ; orisa andrõ, nibe'e Lowala-
ngioe, Jehowa, chõoe, ba no lõ ni'-
o'õoe; i'aro'õ ena'õ ija'e Jehowa
wa'arazomõ ba Ndraono Gizeraëli,
14 fa bõi teboelõ. Ba me no si manõ,
ba tenga si lõ teboelõ wa'arazomõ
andrõ. Noa sa i'aloeci chõnia Jehowa
niha si fadoehoe dödõnia, ba wa-
me'e razo mbanoeania ja'ia. Me no
lõ ni'o'õmõ ni'wa'õ Jehowa chõoe.
(*Hal. zin. 13, 22*).

15 III. Ba maoso Zamoeëli, irõi Gi-

ligala, ifoeli ia. Ba si tosai sabõlõ,
ba la'o'õ Zaeolo, ba wamaondragõ
sanoewõ. Ba me no laroeqi Gibe-
a, ba mado Mbenijami, me la'otarai
Giligala, ba i'ofaja zabõlõ andrõ
si fao na chõnia Saeolo, so mato
600. Ba ba Geba, ba mado Mbeni- 16
jami, la'iagõ Saeolo ba ononia Jo-
nata, awõ niha andrõ, si fao chõra
na, ba ba Michima tebato mege
Ndrawa Wilisiti. Ba so zi otarai 17
golombase'wa Ndrawa Wilisiti si
mõi faraboe, tõloe bawá: Si sam-
bawá, ba lasa'wa Gofera, mõi ba
danõ Zoeala, ba si sambawá, ba 18
ba Mbeti Horona ladõlõ ira, ba
si sambawá, fanete da'õ, ba mõi
ba hili andrõ, si otahõgõ daso
andrõ nifotõi daso Zebo'i ba tanõ
si mate tánõ sa. Ba lõ faloecha 19
ziamboe ba danõ Ndraono Gize-
raëli ma'asagõrõ (lamane dödõra
Dawa Wilisiti: Ma dania labõbõzi
chõra zi'õli ba toho niha Heberaio
andrõ!) (*Sangoehoeck. 5, 8*). Dozi 20
Iraono Gizeraëli, ba lõ tola lõ'õ,
mitooe ba Ndrawa Wilisiti mõi,
na so ni'amboechi, ma si'õli wa-
mali'õ danõ, ba ma fakoe ba ma
fato ba ma tambila. Na no afoe- 21
roe mbawa zi'õli wamali'õ danõ
ba he fakoe ba he garafoe andrõ
ba he fato ba he ba wangadõlõ toe-
kotoeko zi matoea za'vi. Ba na so 22
wasoewõta, ba lõ si'õli ba lõ toho
ba zabõlõ andrõ fefoe, si fao chõ
ndra Saeolo ononia Jonata; ba so
sa chõ Zaeolo ba chõ nononia Jo-
nata. Ba sambawá Dawa Wilisiti, 23
ba laroeqi mbawa danõ andrõ fõna-
fõna Michima.

FAZA 14.

I. Folaec Jonata ba Ndrawa Wili-
siti, ba Michima. II. Te'ala Ndrawa
Wilisiti ibe'e Saeolo. III. Fangelifi
Zaeolo, sambõ era'era. IV. Mõi famoe-
noe zato ba femoenoe Jonata ena'õ.
V. Fa'abõlõ Zaeolo. Ononia ba fo'o-
monia ba talifoesõnia.

I. Ba sameeza ma'õchõ, ba imane 1

- Jonata, ono Zaeelo, chō nono matoea andrō, solohe fangōnania : Taboe, mōi ita mijefo ba Ndrawa Wilisiti si sambawá andrō, tánō sa ! lō'ō sa ifarongogō chō namania.
- 2 Ba Saelo, ba no doemadamo ba nola Gibeá, ba mbōrō dalimo, ba ngai Migerono. Ba fa'ato niha si so chōnia, ba mato 600. Ba si obaroe baroe ha doto andrō, baroe gere, ba Ahia, ono Gahitoebi, ga'a Ika-bodi andrō, ono Wineha andrō ono Eli, ere chō Jehowa ba Zilo. Ba lō'ō sa nirongo zato, wa no mofanō
- 4 Jonata. (*F. 4, 19, 21*). Ba ba daloe mbawa danō andrō ni'ōtō Jonata ena'ō, ba wolaoe ba Ndrawa Wilisiti andrō, ba no faoma fatambai so gara satarō ; tōi zi samboea, ba Bosesi, ba si samboea, ba Sene dōi. Si samboea, ba tánō jōoe, no moesindro, ba gamaoedoe Michima, ba si samboea, ba tánō raja, ba gamaoedoe Geba. Ba imane Jonata chō nono matoea andrō, solohe fangōnania : Taboe, mōi ita mijefo, ba zi lō moeboto andrō, si sambawá. Ma atō itolo ita Jehowa ba wasōndrata ; **lō'ō sa fa'atehai chō Jehowa, na itolo ita, he ato niha ba he lō ato !** (*Sangoehoek. 7, 7 ; Nga'ot. II. 14, 10*). Ba itema linia solohe fangōna, imane : Lae zi so ba dōdōoe, fefoe ; jā'e ndra'odo, ba we'amōi awōoe ; hadia nilaoe dō-dōoe, ba no nilaoe dōdōogoe gōi. Ba imane chōnia Jonata : Ba hiza, na mōi ita mijefo iada'e, ba niha andrō, ba na la'ila ita, ba na lamane chōda : Mibase'ō, irege maroegi ami ! ba tabadoegō ita ba zi so ita,
- 10 lō mōi ita mijawā chōra. Ba na lamane : Mi'ae mijawā chōma, ba mōi mijawā ita ; na si manō, ba noa sa'ae ibe'e ba dangada ira Jehowa. Da'ō dania dandra chōda !
- 11 Ba me la'ila zi daroea andrō Dawa Wilisiti, ba lamane Dawa Wilisiti : Hiza niha Heberaio si otarai dōgi
- 12 narō hili, ba nibini'ōra ja'ira ! Ba moe'ao zanaro andrō chō Jonata ba chō zolohe fangōnania, lamane : Mi'ae mijawā chōma, ba so dania nirongomi chōma ! Ba imane Jonata chō zolohe fangōnania : O'ō ndra'o mijawā, noa sa'ae ibe'e ba dangada ira Jehowa ! Ba manana Jonata, 13 mijawā, ba i'o'ō ia solohe fangōnania. Ba moloi ira fōna Jonata, Ba i'ō'ōtō tooe ira, ba solohe fangōnania zamaloea famoenoe, moroi foerinia. (*Moz. III. 26, 7, 8*). Ba mato 20 niha zi mate ba wamoenoe si fōfōna andrō, chō ndra Jonata solohe fangōnania andrō, ha mato tōloe laeroe tanōmō wa'ebolo danō. Ba ihawoei ira fa'ata'oe, ba 15 golombasewa ba sanoewō andrō fefoe ; ba si manō gōi zanaro andrō, fabaja si sambawá, si mōi faraboe mege. Ba hoemeoe gōi danō, tobali fameta'oe sabōlōbōlō.
- II. Ba me lafaigi sanaro andrō 16 chō Zaeelo ba Gibeá, ba mado Mbenijami, ba oi hoemoefa ba golombasewa. Ba imane Saelo, ba 17 zi so chōnia ba da'ō : Mi'ofaja niha ba mifaiji, ba niha chōda zofanō ! Ba la'ofaja, ba Jonata zi lō'ō ba solohe fangōna chōnia. Ba imane 18 Saelo chō Gahia : Ohe ba da'e mbaroe gere andrō ! ja'ia zi obaroe baroe ba doto andrō, baroe gere, me loeo da'ō, fōna Ndraono Gize-raéli. (*F. 4, 3*). Ba me hoemedede na 19 Zaeelo chō gere andrō, ba tedoe manō na wagoeagoeasa ba golombasewa Ndrawa Wilisiti, ba imane Saelo chō gere andrō : Acha lō'ō oea ! Ba maoso Zaeelo ba awōnia 20 sabōlō andrō fefoe, ba me laroegi naha wasōndrata andrō, ba i'ō'ōtō manō nawōnia zamōsana, abōlōbōlō sibaí wa'afakoejoe. (*Sangoehoek. 7, 22. Nga'ot. II. 30, 23*). Ba niha 21 Heberaio andrō, si no ararā barō mbawa Ndrawa Wilisiti ba si no fao chōra ba wanoewō andrō, ba laheta ira chōra gōi, ba wefao ba Ndraono Gize-raéli andrō, awō ndra

- 22 Saeelo Jonata. Ba he Iraono Gize-
raëli andrō fefoe si no mamini'ō
ja'ira mege ba hili mado Geferaji,
me larongo no moloi Ndrawa Wili-
siti, ba lagohi gōi, ba wolaoe chōra.
- 23 Tobali mōna Ndraono Gizeraëli me
loeo da'ō, ibe'e Jehowa. Ba fa-
zōndrazōndra na, iroegi ba zi tam-
mbai Mbeti Awena.
- 24 III. Oī fao chō Zaeelo zato fefoe,
mato 10,000 ira, ba fabali ira ba
wasōndrata andrō ba hili —, ba
mosala Zaeelo, me loeo da'ō, sala
seboea. Ibe'e ba hōloe zato, imane :
Ni'elifi dozi si manga hadia ia,
irege bongi dania, irege no oelaoe
mbalōgoe ba nemaligoe andrō ! Ba
dozi ira, ba lō manga. Ba so gazoeni
- 25 wani ba mbenoea. Ba me laroeqi
gawa'awa andrō sato, ba hiza, ba no
moloi wani. Ba lō'ō zoei samelai, me
ata'oe ira wahōloesa andrō. Ba lō'ō
sa nirongo Jonata, me ibe'e ba hōloe
zato amania. Ba i'oro'ō mbalō zi'oi, si
so ba dangania, itoeko gawa'awa,
ba ifelai, ba ifoeli ohahaoe hōrōnia.
- 28 Ba hoemedede chōnia nawōnia, sa-
mōsa, imane : No ibe'e ba hōloe
sabe'e zato amaoe, no imane : Ni'e-
lifi dozi si manga hadia ia ma'-
ōchō ! Ba no serege tōdō niha sato.
- 29 Ba imane Jonata : Iboenoe ita
amagoē ; hiza sa wa'ohahaoe hōrō-
goe, me no oefelai wē wani andrō,
si ha ma'ifoe ; ba mendoera manō
ena'ō, ba no lafaeloegō sato wema-
nga ma'ōchō zahoeloe ira ba nemali
andrō — ba ba zi mane, ba no
ōna'ōna sibaī wa'ate'ala Ndrawa
- 31 Wilisiti andrō ! Ba la'alani Ndrawa
Wilisiti, me loeo da'ō, i'otarai Mi-
chima, noemalō ba Najalona, ba
erege sibaī dōdōra.
- 32 IV. Ba latoejqoe gahoeleoa andrō
sato, lahalō mbiribiri ba sawi fabaja
ono, lataba, toe ba danō, ba la'ā
sato, fabaja do. (*Moz. III. 3, 17*).
- 33 Ba la'ombacha'ō chō Zaeelo lamane :
Mosala chō Jehowa zato, me no
fabaja ndro ba gōra. Ba imane :
- Salacha chōmi da'ō ! Mifagaōlō chō-
goe gara seboea ba da'e ! Ba imane
na Saeelo : Mitōrōi zato, ba mimane
chōra : Jame'ohē chōgoe ba da'e
zamōsana za'winia ba ma biribirinia,
ba da'e itaba ba i'ā, fa bōi mosala
ami chō Jehowa, wemanga ja'ia,
fabaja do ! Ba dozi ira, ba la'ohē
zi sō chōra, ba ba da'ō lataba.
Ifa'anō naha wame'e soemange chō
Jehowa Saeelo ; bōrōta naha wame'e
soemange, nifa'anō Zaeelo chō Jeho-
wa, da'ō. Ba imane Saeelo : Datagohi
Ndrawa Wilisiti, ba zi bongi, ena'ō
tahalō chōda zi so chōra ba ena'ō ta-
hori ira, samōsa bōi tasaigō ! Ba lama-
ne : Laoe manō zomasi'ō ! Ba imane
ere : Ta'ondراسi Lowalangi ba da'e.
Ba me isofoe chō Lowalangi Saeelo :
Hadia, oegohi Ndrawa Wilisiti ? Ha-
dia, oēbe'e ba danga Ndraono Gize-
raëli ira ? ba lō itema linia, me loeo
da'ō. (*A. 18 ; F. 23, 9*). Ba imane
Saeelo : Mi'ae ba da'e, ja'ami, sa-
la'ā mbanoea fefoe, ba mizofoe-
zofoe, ha niha zosala ma'ōchō !
Faja sa, wa no saeri Jehowa, sa-
me'e mōna Ndraono Gizeraëli, na
lō mate zosala andrō, he onogoe
Jonata zamoeza ! Ba lō ba zato
andrō fefoe sanema linia. Ba imane
ba Ndraono Gizeraëli fefoe : Mi'agō
ba zi tambai, ba ba zi tambai, ba
daroeaga, onogoe Jonata. Ba la-
mane sato chō Zaeelo : Laoe zo-
masi ndra'oegō ! Ba imane Saeelo :
He Jehowa, Lowalangi Ndraono
Gizeraëli, hadia ia, wa lō o'tema li
genonioe, ma'ōchō ? Na ja'odo zi so
sala ba ma onogoe Jonata, ba Oerimi
fa'ele'ō ; ba na ba mbanoeaoe Iraono
Gizeraëli so, ba Toemimi fa'ele'ō ! Ba
ira Jonata Saeelo zi gōna, ba sato,
ba aefa. (*F. 10, 20*). Ba imane Saeelo :
Milaoe dahōdahō ba chōma onogoe
Jonata ! Ba gōna Jonata. Ba imane
Saeelo chō Jonata : Ombacha'ō
chōgoe hadia nilaoemō ! Ba i'omba-
cha'ō chōnia Jonata, imane : Ha
ma'ifoe oefelai wē wani ba mbalō

zi'ogoe ba dangagoe, ba hadia, fa-
 44 moenogoe da'õ ?! (*Jos. 7, 19*). Ba
 imane Saeolo; Jamoelaoe chõgoc
 zomasi ia Lowalangi: si mate ndra'
 45 oegõ, Jonata! Ba lamane sato chõ
 Zaeolo: Hadia, niboeno Jonata
 andrõ, samobõrõ fangorifi seboea
 andrõ, ba Ndraono Gizeraëli? Lõ
 tola da'õ! faja wa no saeri Jeho-
 wa, na aeohoe tooe ba danõ zara
 boe ba hõgõnia, me no itolo ia
 Lowalangi ba wolaoenia, ma'õchõ. Ba
 la'efa'õ Jonata niha sato, fa bõi mate
 46 ia. Ba ifoeli ia misi ja'wa Saeolo,
 ibõhõli wolohi Dawa Wilisiti, ba la-
 foeli ira chõra Dawa Wilisiti.
 47 V. Ba me no aro chõ Zaeolo wa'
 arazo ba Ndraono Gizeraëli, ba fa-
 soewõ ia ba nemalira fefoe, fasoci:
 ba Ndraono Moabi ba ba Ndraono
 Gamoni ba ba Ndraono Gedomo ba
 ba razo Zoba ba ba Ndrawa Wili-
 siti, ba fefoe gofoe heza mõi ia, ba
 48 ja'ia zabõlõ. Ba ifa'ele'õ gõi wa'a-
 bõlõ wolaoe ba Ndraono Gamaleki,
 i'efa'õ Ndraono Gizeraëli ba danga
 49 zi faraboe ba chõra. Ba ono Zaeolo,
 ono matoea, ba Jonata ba Isijo ba
 Malekizoea, ba ononia alawe si do-
 mboea, ba Merabì zi a'a ba Michala
 50 zi achi. (*Nga'õl. I. 9, 39*). Ba fo'o-
 mo Zaeolo, ba Ahinoa, ono Gahi-
 masi andrõ; ba koemandra seboea
 chõnia, ba Abineri, ono Neri andrõ,
 51 thána nama Zaeolo. (*F. 17, 55*). No
 faoma ono Gabiëli, he Kisi, ama
 Zaeolo, ba he Neri, ama Gabineri
 52 andrõ. Ba gõtõ wa'ara Zaeolo, ba
 lõ aefa'aefa wasoewõta sabõlõbõlõ,
 ba Ndrawa Wilisiti. Ba na i'ila za-
 bõlõ ba si no to'õlõ ba wasoewõta
 Saeolo, ba ihalõ awõnia.

FAZA 15.

I. Isoewõ Ndraono Gamaleki Saeo-
 lo. Lõ i'o'õ ni'wa'õ Lowalangi. II.
 Itegoe ia Samoeëli ba i'ombacha'õ
 chõnia wa aefa ia razo. III. Iheta
 ia chõ Zaeolo Samoeëli, me no aefa
 i'boeno Agagi andrõ.

1 I. Ba imane Samoeëli chõ Zaeolo:

No i'wa'õ chõgoc Jehowa wama-
 joini ja'oegõ razo mbanoeania Irao-
 no Gizeraëli; ba fondronrongo go-
 roisa Jehowa, (*F. 10, 1*). Da'õ ni-
 2 wa'õ Jehowa ngahõnõ: No oe'wa'õ
 tõdõgoc, nilaoe balõ nilaoe Ndraono
 Gamaleki ba Ndraono Gizeraëli,
 womba'a lala chõra, me so ira
 moroi si tooe, ba danõ Miseraji.
 (*Moz. II. 17, 8-16. Moz. V. 25,*
 3 *17-19*). Ba ae soewõ Ndraono Ga-
 maleki andrõ ba õlacha'õ ira, awõ
 zi so chõra fefoe, bõi hachõsi tõdõ;
 boeno ira, he ira matoea, ba he
 ira alawe ba ono matoea ba si lõ
 aefa na ba mbagi zoesoe, ba sa'wi
 ba biribiri ba ondra ba kalide!
 (*Moz. IV. 21, 2*). Ba ifahede'õ ba
 4 niha sato Saeolo. Ba i'ofaja ira ba
 Delami: 200,000 zi lõ koedo ba
 10,000 ma'owoe Joeda. Ba isa'wa
 5 mbanoea seboea ba Ndraono Ga-
 maleki Saeolo, ba ifatenge ba ndraso
 mbombo andrõ õsa, samini'õ ja'ira
 ba da'õ. Ba imane Saeolo ba ma'-
 oewoe Geni andrõ: Mifaoso, miheta
 ami! mifabali ami ba Ndraono Ga-
 maleki, ena'õ lõ oehori ami awõra,
 me no si sõchi nilaoemi ba Ndraono
 Gizeraëli fefoe, me la'otarai danõ
 Miseraji. Ba laheta ira ba ngai
 Ndraono Gamaleki ma'owoe Geni a-
 ndrõ. (*Sangoehoe. I, 16*). Ba ilaoe ba
 7 Ndraono Gamaleki Saeolo, i'otarai
 Delami, noemalõ ba Zoeri, tãnõ ba
 gatoemboeha loeo i'otarai danõ Mi-
 8 seraji. Ba Agagi andrõ, razo Ndrao-
 no Gamaleki, ba lara'oe aeri, ba
 sato fefoe, ba la'õ'õtõ tooe bawa
 9 zi'õli. Ba Saeolo ba sato, ba la'orifi
 Agagi andrõ ba si sõchi mbiribiri
 ba si sõchi za'wi, satabõ ba niboela
 ba hadia ia fefoe zeboea bõli, te
 chõra lafakiko da'õ; ba hadia zi lõ
 bõli ba si lõ tõi, ba lafakiko.

II. Be hoemede Jehowa chõ Za-
 10 moeëli, imane: Mangasa dõdõgoc,
 11 me no oebe'e razo Zaeolo andrõ;
 noa sa i'erogõ ndra'o ba lõ nitõrõ-
 nia ni'wa'õgoc, Ba afõchõ chõ Za-

moeëli, ba sara wongi manõ i'anga-
 12 rõi li Jehowa. Ba ihoelõ wongi ifaon-
 drağõ Zaeolo Samoeëli. Ba la'ombacha'õ
 chõ Zamoeëli : No mangawoeli Zaeolo,
 no isa'wa hili Garemeli, ba da'õ no itaroe'õ
 harefa chõnia, ba no irõi da'õ, no isa'wa
 misi tooe
 13 Giligala. Ba me faloecha Zamoeëli
 chõ Zaeolo, ba imane chõnia Saelo :
 Ja'ahowoe ndra'oegõ chõ Jehowa !
 14 No oetõrõ ni'wa'õ Jehowa. Ba imane
 Samoeëli : Ba hadia wambehesa mbiri-
 biriri andrõ ba dõgi dalingagoe, ba fe'ao'ao
 za'wi andrõ, niringorongogoe ?
 15 Ba imane Saelo : Ni'ohera moroi ba
 Ndraono Gamaleki ; noa sa la'orifi zi
 sõchi mbiribiri ba si sõchi zawi sato,
 ba wame'e soemange Lowalangioe
 Jehowa ; ba tãnõ bõ'õ, ba no maboenoe.
 16 Ba imane Samoeëli chõ Zaeolo : Bõi
 oea ! ena'õ oe'ombacha'õ chõoe, hadia
 wehede Jehowa chõgoe, me owi !
 17 Ba imane : Wã'õ ! Ba imane Samoeëli :
 Tenga si manõ : he wã'ae niha side'ide
 ndra'oegõ wamaigioe, ba noa zoei hõgõ
 mado Ndraono Gizeraëli ndra'oegõ,
 18 Jehowa, (*F. 9, 21*), ba no ifatenge
 ndra'oegõ Jehowa, no i'wa'õ chõoe :
 Ae fakiko zeboea horõ andrõ, Iraono
 Gamaleki, laoe chõra, irege no ahori ira
 õbe'e ! Ba hana wa lõ õ'o'õ goroisia
 Jehowa andrõ, bana wa no õfahoelõ
 gahoeloea andrõ, wolaoe si fatoe'woe
 chõ Jehowa ? Ba itema li Zamoeëli
 Saelo imane : Ba no oe'o'õ ni'wa'õ
 Jehowa : ba nifatenge Jehowa ja'õ, ba
 no mõiido, ba no oe'o'he razo Ndraono
 Gamaleki, Agagi andrõ, ba Iraono
 Gamaleki andrõ, ba no oefakiko. Ba
 no lahalõ mbiribiri, ba sa'wi sato,
 ahoeloea andrõ õsa, si sõchi nilacha'õ
 andrõ, ba wame'e soemange Lowalangioe,
 Jehowa, ba Giligala. Ba imane Samoeëli :
 22 **Ba hadia, no faoma wa'ebœa dõdõ
 Jehowa, he ba zoemange nitœnoe, awõ
 ba zoemange nitaba,**

**ba he ba wolo'õ linia ? Hiza, sõchi wolo'õ,
 moroi ba zoemange, ba sõchi wamondrongo
 li, moroi ba dawõ zi matœa mbiribiri ;**
 (*Hos. 6, 6. Jes. 1, 11. Mat. 9, 13; 12, 7*); fa lõ molo'õ
 23 sa, ba no timba horõ fakelemoesa, ba
 fa'abe'e dandro, ba no fala'wala'wa
 ba wa'aefa ba Lowalangi ba ba wame'e
 adoe ! Ba me no lõ ba dõdõoe ni'wa'õ
 Jehowa, ba noa gõi tebai razo ndra'oegõ,
 wamaiginia. (*F. 16, 1*). Ba imane Saelo
 chõ Zamoeëli : Horõgoe da'õ, me no
 oesawõ goroisia Jehowa, awõ nifachoinia
 andrõ ; ba no ata'oedo zato. ba no
 25 tobali oe'o'õ ni'wa'õra. Ba ija'e, ba
 be'e aefa chõgoe horõgoe, ba taisa awõgoe
 ba wangawoeli, ena'õ mangaloeloe
 ndra'o chõ Jehowa ! Ba 26
 imane Samoeëli chõ Zaeolo : Lõ mõiido
 awõoe ba wangawoeli : me no lõ ba
 dõdõoe oroisia Jehowa, ba noa gõi tebai
 razo Ndraono Gizeraëli ndra'oegõ,
 wamaigi Jehowa. Ba me 27
 ibali'õ ia Samoeëli, ba wofanõ, ba itoejoe
 watalinga mbaroenia seboea Saelo, ba
 aetoe da'õ. Ba imane 28
 chõnia Samoeëli : No iheta chõoe wa'
 arazo ba Ndraono Gizeraëli Jehowa
 maõchõ, no i'etoe'õ, ba no ibe'e ba niha
 bõ'õ, si sõchi moroi chõoe. (*F. 28. 17*).
 Ba lõ'õ sa mofaja „lachõmi” Ndraono
 Gizeraëli andrõ, ba lõ mangesa dõdõnia,
 me no tenga niha ia, wa mangesa ena'õ
 dõdõnia. (*Moz. IV. 23, 19*). Ba imane :
 30 Horõgoe sa, ba fosoemange atõ ndra'o,
 fõna zala'wa ba fõna zato, we'amõi
 awõgoe ba wangawoeli, ena'õ mangaloeloe
 ndra'o chõ Lowalangioe, Jehowa !

III. **Ba mangawoeli Zamoeëli, i'o'õ
 Zaeolo, ba mangaloeloe chõ Jehowa
 Zaeolo. Ba imane Samoeëli : Ndra-
 moe'oe chõgoe ba da'e razo Ndraono
 Gamaleki andrõ, Agagi andrõ ! Ba
 i'ondrasi ia Agagi, no ohahœe mbawa ;
 imane Agagi : Hiza, no taja wa'afõchõ
 wa'amate ! Ba imane Samoeëli : Si
 mane fa-** 33

ngohorimō iraono ndrā alawe bō'ō, si'ōlimō, si manō gōi lahori ndraono ninaoe, moroi ba wāngohori iraono ndrā alawe bō'ō! Ba igōgōtō tooe Agagi Samoeëli, fōna Jehowa ba 34 Giligala. Ba isa'wa Rama Samoeëli, ba Saelo, ba ifoeli ia ba chōra misi 35 ja'wa ba Gibeā, banoea Zaelo. Ba lō'ō sa'ae faloecha Zamoeëli chō Zaelo, irege mate ia, noa sa aboe dōdō Zamoeëli ba chō Zaelo andrō, ba no mangesa dōdō Jehowa, me no ifataro razo Ndraono Gizeraëli Zaelo.

FAZA 16.

I. Ibajoini razo Dawido Samoeëli. II. Mōi solaoe biola chō Zaelo Dawido.

1 I, Ba imane Jehowa chō Zamoeëli: Ha wa'ara dōhō wa'aboe dōdōoe chō Zaelo andrō, me noa sa atō tebai sala'wa Ndraono Gizeraëli-ia, wamaigigoe? F'o'si fanicha dandroe andrō chōoe ba laboe: oefatenge ndrā'oegō chō Giza'i andrō, banoea Mbetilechemā, me no ba nononia oefaigi chōgoe zamōsa, ni-be'e razo. (F. 15, 23. 35). Ba imane Samoeëli: He oewisa we'amōi? Na irongo Saelo, ba iboenedo! Ba imane Jehowa: Ohe nono za'wi ba 2 ōmane: Ba wame'e soemange Jehowa mōido. Ba kaoni Giza'i andrō, 3 ba wemanga soemange; ba ja'o zangombacha chōoe, he ōwisa; nitō-tōigoe chōoe, ba ōbajoini chōgoe. 4 Ba i'o'ō Samoeëli ni'wa'ō Jehowa. Ba me iroegi Mbetilechemā, ba lafaondragō ia satoea mbanoea, si no tobalī tōdō, ba lamane: Hadia, ba 5 zi sōchi mōi'ō? (Raz. II. 9, 18). Ba imane: Ja'ia! Ba wame'e soemange Jehowa mōido; mi'amoni ba mitaboe ba wemanga zoemange andrō! Ba ifamoni ndrā Iza'i ononia ba ikaoni ira ba wemanga zoemange 6 andrō. Ba me so ira, ba ifaigi Geliabi andrō, imane dōdōnia: Si ndroehoe, 7 ja'ia nibajoini chō Jehowa! Ba

imane Jehowa chō Zamoeëli: Bōi faigi nga'oenia ba fa'ala'wana, tenga sa ja'ia nitoejoegoe. Famaigi Lowalangi sa, ba no tenga si mane famaigi niha. Nga'oeo nifaigi niha, 8 ba tōdō nifaigi Lowalangi! (Hal. zin. 10, 34; Sin. 7, 10). Ba chō 9 Gabinadabi moehede Gizai, i'ohē chō Zamoeëli. Ba imane Samoeëli: Da'ō gōi, ba tenga nitoejoe Jehowa. Ba Sama i'ohē chōnia Iza'i; ba imane: Da'ō gōi, ba tenga mitoejoe Jehowa. Ba fitoe i'ohē chō Zamoeëli 10 ononia Iza'i; ba imane Samoeëli chō Giza'i: Lō nitoejoe Jehowa ba da'ō! (Nga'ot. I. 2, 13-15). Ba imane na 11 Samoeëli chō Giza'i: Hadia, awai nonooe matoea? Ba imane: Hatō si achi, no mōi koebalo mbiribiri. Ba imane Samoeëli chō Giza'i: Fatenge, fahal'ō ia, lō'ō sa manga ita, na lō ja'ia. (F. 17, 14). Ba ifa- 12 tenge, ifahal'ō; ba no sojo boe ba si sōchi hōrō, ba si sōchi manō wamaigida. Ba imane Jehowa: Faoso, bajoini ia, da'ō ia. Ba itoejoe 13 dandroe wanicha Samoeëli, ibajoini [Dawido] ba zi so ira ga'ania. Ba so Geheha Jehowa chō Dawido, i'otarai loeo da'ō, lō teboelō. Ba ifaza- 14 wa ia Samoeëli, isa'wa Rama. (Sam. II. 2, 4; 5, 3).

II. Ba me no aheta Geheha Jehowa chō Zaelo, ba ifakao ia bechoe si lō sōchi, nifatenge Jehowa. (F. 18, 10). Ba lamane chō Zaelo 15 ira awōnia: Hiza sa, ifakao ndrā'oegō bechoe si lō sōchi chō Lowalangi, ba jamoe'wa'ō manō ni'wa'ōnia 16 sochō ja'aga; ja'e ndrā'aga, sawoejoemō andre, ba ma'aloei niha, soneche ba wolaoe biola: ba na so chōoe mbechoe si lō sōchi andrō, chō Lowalangi, ba jamoelaoe mbiola, ba aoha chōoe. (Raz. II. 3, 15). Ba 17 imane Saelo ba ngoningoninia andrō: Ba mifaigi chōgoe niha si no to'ōlō ba wolaoe biola, ba mi'ohē 18 chōgoe. Ba imane si samōsa: So ni'ilagoe, ono Giza'i andrō, banoea

Mbetilechema si no to'ölö ba wolaoe biola, niha sabölö ba soechee ba watelesa ba sabölö ba hoehoe, niha si söchi boto, ba itolotolo ia
 19 Jehowa. Ba ifatenge zinenge Saoelo, chö Giza'i, imane chönia : Fatenge chögöe nonooe Dawido andrö, koe-balo mbiribiri andrö. Ba ihälö roti Iza'i, foeloc, ba samba nahia nagoe ba sara nono nambi, si mateoa, ifa'ohc'ö chö Zaoelo, chö nononia
 21 Dawido andrö. Ba möi chö Zaoelo Dawido, möi ngoningonia, ba i'omasif'ö Saoelo, ba tobali solohe fangöna Zaoelo Dawido. Ba ifatenge chö Giza'i Saoelo, imane chönia : Acha so chögöe Dawido, ngoningonigoe, me no omasido ia. Ba ero na ira'oe Zaoelo bechoe si lö söchi andrö, chö Lowalangi, ba itoejoe mbiola Dawido ba ifoli ; ba okafoe chö Zaoelo, aoha, ba aheta chönia mbechoe si lö söchi andrö. (A. 14).

FAZA 17.

I. Fasewöta ba Ndrawa Wilisiti. Fo'aja Ndraono Gizeraëli Goliato andrö. II. Ifatenge nononia Dawido Iza'i. III. Ifo'eseoanö Dawido ga'ania. IV. Hoehoeo Dawido chö Zaoelo. V. Iboenoe Goliato Dawido. VI. Abölö Ndraono Gizeraëli. Isofoe Dawido Saoelo.

1 I. Ba la'owoeloi zabölö chöra Dawa Wilisiti, ba wanoewö ; ba Zocho, ba danö mado Joeda, owelo ira, ba ba ngai Nefesi Damimi tebato ira, ba gotaloeara Zocho Naseka. Ba Saoelo ba Iraono Gizeraëli, ba no owelo göi, ba ba ndraso andrö, sabölö manawa, tebato ira ; ba lafa'anö ira, ba wolaoe ba Ndrawa Wilisiti. Ba no lafatambai : tánö andre, ba gahe hili, ba Dawa Wilisiti, ba si jefo, ba Iraono Gizeraëli, tobali otaloeara ndraso andrö. Ba möi baero moroi ba naha Ndrawa Wilisiti mbohalima, Goliato döi, banoea Gata, öñö hela a lito wa'alawania ; (Jos. 11, 22); tetenaocloe töla ba högönia ba barenia sabe'e,

ba sohoenahoena : ba fa'aboea mbaroenia sabc'e andrö, ba so safikoe. Ba so mbaloebaloe wahania, töla, ba baloee töla ba galisia, ba ezai hao dotoa mboeroesania, ba mato kilo wa'aboea nösi mboeroesa, si'öli ; ba mowaöwaö fönania zolohe dangenia. Ba so ia ba moe'ao ia ba Ndraono Gizeraëli, imane : Hadia wa so ami, wama'anö ja'ami, ba wolaoe chöma ? Hadia, tenga Dawa Wilisiti andrö ndra'o, ba tenga sawoejoe Zaoelo ami ? Mifaigi zamösa ba chömi, solaoe chögöe ! Na tola fatele ia chögöe, ba na ja'ia zabölö, ba möiga barö mbawami ; ba na ja'odo zabölö, na te'ala ia oebe'e, ba ja'ami zi möi barö mbawama, ba sawoejoeama ami. Imane Dawa Wilisiti andrö : No oe'o'aja zabölö Ndraono Gizeraëli ma'öchö : mifaigi chögöe zamösa, ena'ö fatele ndra'aga ! (Raz. II. 19, 4. 16). Ba me larongo wehede Ndrawa Wilisiti andrö Saoelo ba Iraono Gizeraëli fefoe, ba tobali döddöra ba ata'oe sibai ira.

II. Ba Dawido andrö, ba ono mbanoea Geferata, banoea Mbetilechema ba mado Joeda, Iza'i döi, wäloeo nono da'ö, ono mateoa. Ba me loeo Zaoelo, ba niha satoea sa'ae niha da'ö, no noemalö ndröfi. Ba ono Giza'i, si a'a, ba no fao chö Zaoelo ba wasewöta andrö, datöloe ira. Ba töi nononia si a'a andrö, si no fao ba wasewöta andrö, ba Eliabi zi a'a, ba fanétenia, ba Abinadabi, ba fanete da'ö, ba Sama. (F. 16, 6. 8. 9). Ba fondrege zi achi Dawido, ba si datöloe, si a'a, ba no fao chö Zaoelo. Ba no aeli iheta ia chö Zaoelo Dawido, ifoeli-foeli ia ba chöra, ba wokoebaloi biribiri namania ba Mbetilechema. Ba he na mahemoloe mbanoea, ba he na tánö owi, ba so Ndrawa Wilisiti andrö no mege, i'iyagö da'ö, 40 wongi wa'ara. Ba imane Iza'i chö nononia Dawido : Halö ö ndra ga'-

- aoe zi domboea jöoe böra nifakoë
 andre ba si foeloe ngawoea roti
 andre, ba ta'ita'i ohe chõ ndra
 18 ga'aoe ba golombasewa; ba si foeloe
 ngawoea kezoe zoesome andre, ba
 ohe chõ goemandra, ba sofoe he
 wisa chõ ndra ga'aoe; ba andrõ
 19 chõra dandratandra. Saelo ba
 ja'ira andrõ, ba Iraono Gizeraëli
 fefoe, ba ba ndraso andrõ, sabõlõ
 manawa, so, ba wasoewõta ba
 20 Ndrawa Wilisiti. Ba mahemoloe õ,
 ba ihoelõ wongi Dawido, ibe'e roro-
 gõfõ zanaro mbiribiri, i'ohe noronia
 ba mofanõ, i'o'õ niwa'õ namania
 Iza'i. Ba me iroegi naha andrõ
 ni'õlini koereta, ba mõi sibaï ira
 fasõndra, no lafa'anõ ira, ba laha-
 21 hagõ. He Iraono Gizeraëli, ba he
 Dawa Wilisiti, ba faoma no mana'-
 22 anõ, faondra ngenolira. Ba itoee'õ
 tooe noronia Dawido, irõï ba danga
 zanaro gamagama, ba fao ia ba
 ngenoli zi fasõndra. Ba me iroegi,
 ba isofoe chõ ndra ga'ania, na lõ
 hadia ia chõra.
 23 III. Ba fatoea fahoeohoeo ia
 chõra, ba hiza mbohálima andrõ, —
 Dawa Wilisiti andrõ, Goliato, ba-
 noea Gata, dömia, — mowaõwaõ ia
 fõna Ndrawa Wilisiti ba iwa'õ
 24 niwa'õnia andrõ, tobali irongo Da-
 wido. Ba me la'ila niha andrõ
 Iraono Gizeraëli, ba moloi ira fefoe
 25 chõnia, ata'oe sibaï ira. Ba so zi'ao,
 Iraono Gizeraëli, imane : Hadia, no
 mi'ila niha andrõ moroi sa ? Ba
 wango'aja Iraono Gizeraëli so ia,
 ba na so zamoenoe ja'ia, ba ifo'-
 ana'a seboea razo ba ibe'e chõnia
 nononia alawe, ba i'efa'õ ba wame'e
 beo nga'õtõ namania, ba Ndraono
 26 Gizeraëli ! Ba imane Dawido ba zi
 so ba ngainia : He lawisa ba za-
 moenoe Dawa Wilisiti andrõ ba
 sangefa'õ Iraono Gizeraëli ba wa-
 ngo'aja andrõ ? Ha niha Ndrawa
 Wilisiti andrõ, si mate lõ mboto,
 wa tola i'o'aja zabõlõ andrõ chõ
 27 Lowalangi ? Ba lafoeli lamanõ,

chõnia göi, lamane : Da'õ no mege
 latõrõ ba zamoenoe ja'ia. Ba me 28
 irongo ga'ania si a'a, Eliabi andrõ,
 fahoeohoeo ia ba niha andrõ, ba
 mofõnoe sibaï Geliabi chõ Dawido,
 imane : Hadia atõ, wa so ndra'oegõ,
 ba ha .ba danga õrõï mbiribiri
 andrõ, si lõ oja'oja, ba danõ si
 mate ? No oe'ila hochamõ andrõ
 ba tõdõoe andrõ, si lõ sõchi : ba
 wamaigi wasoewõta andrõ so ndra'-
 oegõ ! Ba imane Dawido : Ba hadia 29
 zalagoe ? Tenga ha ligoe manõ ?
 Ba i'erogõ ga'ania, ba isofoe ba 30
 niha bõ'õ, ba lamanõ zoei chõnia,
 si mane mege ba mbõrõta.

IV. Ba me terongo niwa'õ Da- 31
 wido, ba la'ombacha'õ chõ Zaelo,
 ba ifakaoni'õ ia : Ba imane Dawido 32
 chõ Zaelo : He Toea, bõï boesi
 dõdõoe : mõi fatele ba Ndrawa Wi-
 lisiti andrõ zawoejoemõ andre. Ba 33
 imane Saelo chõ Dawido : Tebai
 mõi'õ fatele ba Ndrawa Wilisiti a-
 ndrõ, me iraono ndra'oegõ, ba me
 no bohálima ia, i'otarai iraono ia !
 Ba imane Dawido chõ Zaelo : No 34
 ikoebaloï mbiribiri namania sawoe-
 joemõ andre : ba na so zingo ba
 ma beroea, na i'oloi'õ zageoe mbi-
 ribiri andrõ nikoebaloï, ba oegohi 35
 ia, ba oebõzi ba oesõbi ba mbawa-
 nia mbiribiri : ba na ilawa ndra'o,
 ba oetoejoe gambinia ba oeboenoe
 ia. He singo, ba he beroea, ba no 36
 iboenoe sawoejoemõ andre, ba nifa-
 tõrõ ba chõra andrõ, da'õ göi nifa-
 tõrõ ba Ndrawa Wilisiti andrõ, si
 mate lõ mboto, me no i'o'aja za-
 bõlõ andrõ chõ Lowalangi saeri !
 Ba imane na Dawido : Jehowa a- 37
 ndrõ, si no mangefa'õ ja'odo ba
 za'a zingo ba ba za'a mberoea, ba
 i'efa'õ göi ndra'o ba danga Ndrawa
 Wilisiti andrõ ! Ba imane Saelo
 chõ Dawido : Ba ae'e, ba itolo'õ
 Jehowa ! Ba ibe'e baroe Dawido 38
 mbaroenia ba wanoewõ Saelo ba
 tetenaeloe tãla ibe'e ba hõgõnia ba
 ifamaroe sabe'e ia, ba ibe'e ba lõ- 39

wilōwinia wōdania Dawido, ba dete mbaroe ba wanoewō andrō, ba i'a'oe'ō mowaōwaō, melō irai itandraigō. Ba imane Dawido chō Zaelo: Tebai mofanōdo ba zi mane, lō oerai oetandraigō ! Ba lafoeli la-
 40 heta chōnia wangōna andrō, ba i'ohe tangania zi'onian, ba lima ngawoea itoetocjoe ono gara salōsō, ba mbombo, ibe'e ba mbola goebalo andrō si so chōnia, ba lōwilōwinia, ba itoejoe riboribo ba i'ondrasi Ndrawa Wilisiti andrō. (*Nga'ot. I.*
 41 *11, 23*). Ba ifaondragō Dawido Dawa Wilisiti andrō, ba mowaōwaō fōnania zolohe dangenia andrō.
 42 V. Ba me ifaigi Dawa Wilisiti andrō, ba me i'ila Dawido, ba i'ositengagō, me iraono na, sojo boe ba si sōchi boto. (*F. 16, 12*). Ba imane Dawa Wilisiti andrō chō Dawido: Hadia, asoe ndra'o, wa si'o o'ohoe, we'amōi chōgoc? Ba i'elifi Dawido Dawa Wilisiti andrō,
 44 ba Lowalanginia. Ba imane na Dawa Wilisiti andrō chō Dawido: Ae ba da'e, ena'ō oebe'e o wofa ba daloe mbanoea ba o zaliwliwa ba
 45 danō nōsioe! (*Hez. 29, 5*). Ba imane Dawido chō Ndrawa Wilisiti andrō: Ja'oegō, ba solohe si'ōli ba toho ba dange, wamaondragō ja'odo, ba ja'o, ba ba dōi Jehowa ngahōnō mōido chōoe, ba dōi Lowalangi zabōlō Ndraono Gizeraēli andrō ni'o'a-
 46 jamō: ma'ōchō andre ibe'e ba dangagoe ndra'oegō Jehowa ba oeboe-noe ndra'oegō ba oe'ēwa mbagioe, ba botooe ba boto zabōlō Ndrawa Wilisiti andrō, ba ma'ōchō oebe'e o wofa ba daloe mbanoea ba o goe-toe ndroe'oe ba danō, ena'ō aboto ba dōdō niha ba goeli danō fefoe, so Lowalangi Ndraono Gizeraēli,
 47 ba ena'ō la'ila dozi si so ba da'e, tenga si'ōli ba tenga toho ibe'e fangorifi niha Jehowa; chō Jehowa sa wasōndrata andrō, ba ja'ia zamē'e ba dangama ja'ami. Ba me
 48 ilaboe Dawa Wilisiti andrō, me so

ia, ba wamaondragō Dawido, ba foelōi Dawido wamaondragō Dawa Wilisiti andrō, tánō ba zi so sato. Ba itoejoe nono gara andrō, za- 49 mboea, ba mbolania, faribo ia, ba gōna ba gangango Ndrawa Wilisiti andrō; ahōndrō ba gangangonia nono gara andrō, ba toballi telōgoe ia tooe ba danō. Ila'wa Ndrawa 50 Wilisiti andrō Dawido riboribo ba ono gara ba iboenoe; ba lō si'ōli chō Dawido. Ba fagohi ia, mōi ia 51 ba ngai Ndrawa Wilisiti andrō, itoejoe wōdania, isōbi ba ifaloea iboenoe Goliato. Ba awena ibe'e fole'wa mbaginia wōda andrō. Ba me la'ila Dawa Wilisiti, no mate zabōlōra andrō, ba lalaoe moloi.

VI. Ba maoso Ndraono Gizeraēli, 52 awō Ndraono Joeda, lahahagō ba lagohi Ndrawa Wilisiti, irege tánō ba Gata ba irege ba mbawa gōli Nekerona, toballi fōnafōna mbawa gōli na mate Ndrawa Wilisiti andrō, niboenoe, he ba Gata, ba he ba Nekerona. Ba lafoeli ira Iraono 53 Gizeraēli, labōhōli wolohi Dawa Wilisiti, ba lahalō gamagama ba golombase'wa. Ba ihalō hōgō Ndrawa 54 Wilisiti andrō Dawido, i'ohe ba Jeroezalema; ba fangōnania, ba ibe'e ba nosenia. Ba me i'ila mege 55 Saelo, ifaondragō Ndrawa Wilisiti andrō Dawido, ba imane chō goemandra seboea chōnia, Abineri andrō: Ha ono nono matoea andrō, Abineri? Ba imanc Abineri: Faja wa no saeri ndra'oegō, razo, na oe'ila. (*F. 14, 50*). Ba imanc razo: 56 Sofoe, ha ono nono matoea andrō. Ba me mangawocli Dawido, me no 57 iboenoe Ndrawa Wilisiti andrō, ba i'ohe ia chō Zaelo Abineri: lō teboelō ba dangania hōgō Ndrawa Wilisiti andrō. Ba imane chōnia 58 Saelo: Ha ono ndra'oegō, ono matoea? Ba imane Dawido: Ono zawoejoemō lza'i, banoea Mbeteleche-
 ma, ndra'odo.

FAZA 18.

I. Fahoewoe ira Dawido Jonata.
 II. Lasoenoe Dawido niha sato, ba afôchô dôdô Zaeolo. III. Ihalô nono Zaeolo Dawido.

- 1 I. Ba me no awai hoehoeo Dawido chô Zaeolo, ba fahoeuweo ira Jonata Dawido, i'omasi'ô Dawido
- 2 Jonata, si mane fa'omasinia ia. Ba ihalô chônia Dawido Saeolo, me loeo da'ô ; lô'ô sa'ae itehe chônia wanga-woeli chô ndra amania (*F. 16, 22;*
- 3 *17, 15*). Ba fawoe'oe li chônia Jonata, me no i'omasi'ô ia, si mane fa'omasinia ia. (*F. 19, 1; 20, 17;*
- 4 *23, 18. Sam. II. 1, 26; 21, 7*). Itheta mbaroenia seboea Jonata ibe'e chô Dawido, fabaja baroenia sabe'e ba si'ôlinia ba fanania ba bôbô taloenia. Ba na mõi fasewô Dawido, heza ifatenge ia Saeolo, ba mofozoe, ba tobali ibe'e hógô zabôlô ia Saeolo. Ba oi la'omasi'ô ia niha sato, ba he awô Zaeolo andrô. (*A. 14*).
- 6 II. Ba me mangawoeli ira, me ifoeli ia Dawido, me no iboenoe Ndrawa Wilisiti andrô, ba dozi banoea Ndraono Gizeraëli, ba lafaondragô Dawido ira alawe, manari ba labôzi rafa'i, owoeawoea dôdô, ba labôzi waritia. (*Sangoehoeck. 11,*
- 7 *34*). Ba latema lamane ira alawe andrô : „Hônô ae niboenoe Zaeolo, ba foeloe ngahônô Dawido !” (*F. 21,*
- 8 *12, 29, 5*). Ba mofônoe sibai Zaeolo, abao dôdônia ba niwa'ôra andrô, ba imane : Foeloe ngahônô labe'e chô Dawido, ba chógôe, ba ha hônô ;
- 9 hatô fa'arazo zi lô chônia na ! Ba afôchô dôdô Zaeolo chô Dawido, i'otarai loeo da'ô ba si manômanô
- 10 dania. Ba mahemoloe ô, ba ira'oe Zaeolo bechoe si lô sôchi chô Lowalanghi, ba hoelô zowôhô ia ba gôdonia. Ba Dawido, ba solaoe biola, halôwônia sero ma'ôchô, ba sara doho ba danga Zaeolo. (*F. 16, 14*).
- 11 Ba ihandrogô doho Saeolo, imane dôdônia : Da'oetandro ba mbagolô

Dawido. Ba meñdroea ihole'ô ia chônia Dawido (*F. 19, 10; 20, 33*). Ba ata'oe sibai Zaeolo Dawido, me 12 itolotolo ia Jehowa, ba chô Zaeolo, ba no ibôda ia. Ba iheta jomo chônia 13 Dawido Saeolo, ifataro koemandra zi hônô ; ja'ia zolohe sato andrô, heza mõi. Ba hadia nilaoe 14 Dawido, ba mofozoe, me itolotolo ia Jehowa. (*A. 5*) Ba me'ila Saeolo, 15 si sôchi manô wozoe hadia ia chônia, ba moehocha mboenia chônia. Ba 16 dozi Iraono Gizeraëli, ba he ma'oeuweo Joeda, ba la'omasi'ô Dawido, me ja'ia zolohe ja'ira, heza mõi.

III. Ba imane Saeolo chô Dawido 17 do : Hiza zi a'a nonogoe alawe, Meraba, da'ô oebe'e chôoe — ba sabôlô ndra'oegô chógôe, ba wasoewôta andrô niwa'ô Jehowa. Imane sa dôdônia Saeolo : Lô oehalô tangagoe wamoenoe ja'ia, ba hana na laboenoe ia Dawa Wilisiti. Ba itema li 18 Zaeolo Dawido, imane : Ha niha ndra'odo, ba ha niha zi sawæ ja'aga, nga'ôtô namagoe andrô, ba Ndraono Gizeraëli, wa moido oemônô razo ? Ba me iroegi ba'wa wame'e chô Dawido Meraba andrô, ono 19 Zaeolo, ba chô Gaderiëli andrô, banoea Mehola, labe'e ia. (*Sangoehoeck. 15, 2*). Ba somasi Dawido Michala 20 andrô, si achi nono Zaeolo. Ba me lafarongogô da'ô chô Zaeolo, ba atolô dôdônia. Imane sa dôdônia 21 Saeolo : Da'oebe'e chônia, ena'ô tandra'wa chônia, ba ena'ô laboenoe ia Dawa Wilisiti. Ba imane sa'ae Saeolo chô Dawido : Doea balô oe'wa'ô chôoe, ba tola mõi'ô oemônôgôe ma'ôchô. Ba ibe'e li ba ngoningoninia Saeolo, imane : Mifahoehoeo chô Dawido, ba zi lô niha, mimane : Hiza, i'omasi'ô ndra'oegô 22 razo, ba he awônia fefoe, ba oi somasi ja'oegô, ba tola mõi'ô oemônô razo. (*F. 22, 14*). Ba la'wa'ô da'ô 23 chô Dawido ngoningoni Zaeolo andrô. Ba imane Dawido : Hadia, side'ide da'ô ba dôdômi, na mõi

- ita oemõnõ razo? Ba ja'odo, ba no
 24 niha si noemana, niha si lõ tõi. Ba
 la'ombacha'õ chõ Zaoelo niwa'õ Da-
 25 wido andrõ. Ba imane Saelo : Mi-
 mane chõ Dawido : Lõ iwa'õ chõoe
 mbõwõ razo, ha otoo botolõ Ndrawa
 Wilisiti, ba wolaoe balõ ba nemali
 razo andrõ. Da'õ sa dõdõ Zaoelo,
 26 ena'õ laboenoe Dawido Dawa
 Wilisiti. Ba me la'ombacha'õ da'õ
 chõ Dawido ngoningoni Zaoelo a-
 ndrõ, ba atoelõ dõdõ Dawido, mõi
 ia oemõnõ razo; ba lõ'õ na sa iroegi
 27 inõtõ. Ba maoso Dawido, i'ohē na-
 wõnia andrõ, ba otoo laboenoe Da-
 wa Wilisiti, ba i'ohē mbotolõ andrõ
 chõra ba i'erai chõ razo, ena'õ tola
 mõi ia oemõnõ razo; ba ibe'e chõ-
 28 nia nononia Michala Saelo. Ba me
 itoegoe aboto na ba dõdõ Zaoelo
 itolotolo Dawido Jehowa ba oi la'-
 omasi'õ ia Iraono Gizeraëli fefoe,
 29 ba itoegoe manõ na gõi ata'oe ia
 Dawido. Ba tobali fa'oeoed Zaoelo
 chõ Dawido, sagõtõ ja'ia. (A. 12).
 30 Ba so zoei zalawa Ndrawa Wilisiti,
 mõi manoewõ. Ba abõlõ mõna Da-
 wido, moroi ba genoni Zaoelo a-
 ndrõ, ero na mõi ira; tobali tetoeria
 sibai dõnia.

FAZA 19.

I. Fatioe sibai dõdõ Zaoelo chõ
 Dawido ba i'alõsi Jonata. II. I'orifi
 Dawido fo'onomia Michala ba wa'-
 onechenia andrõ. III. Moloi Dawido
 isa'wa Zamoeëli.

- 1 I. Ba i'ombacha'õ Saelo chõ
 nononia Jonata ba na nawõnia
 fefoe, wa edõna iboenoe Dawido.
 Ba no omasi sibai Jonata, ono
 Zaoelo, Dawido andrõ; (F. 18, 3);
 2 andrõ wa i'ombacha'õ chõ Dawido
 da'õ, imanc : I'aloei wamoenoe
 ja'ogõ amada; angelama mahe-
 moloe mbanoea, bin'õ ndra'ogõ
 3 ba bõi oroma'õgõ oea. Ba ja'o, ba
 mõiido baero, ba oe'iagõ ngai na-
 mada, ba mbenoea, ba zi so ja'ogõ,
 ba fahoehoeodo chõ namada, ba
 chõmõ andrõ, ba hadia nironogoe
 dania, ba oe'ombacha'õ chõoe. Ba
 isoenao Dawido Jonata chõ namania
 Saelo, imane chõnia : Bõi jamoe-
 halõ horõnia razo wolaoe hadia ia
 chõ ngoningoninia Dawido, lõ'õ sa
 horõnia chõoe, ba si no mogoena
 sibai chõoe wolaoenia andrõ fefoe.
 Hoelõ zi lõ ba dõdõnia nosonia
 5 mege, me iboenoe Ndrawa Wilisiti
 andrõ, ba no mõna sibai Ndraono
 Gizeraëli fefoe, ba da'õ, ibe'e Je-
 howa. No hõrõoe zangila, ba no
 somoeso tõdõ ndra'ogõ mege. Ba
 hana sa wa õhalõ horõoe ndro zi
 lõ horõ andrõ, wamoenoe Dawido,
 si lõ bõrõbõrõ? (F. 17, 50). Ba
 6 ifondrondrongo niwa'õ Jonata Saelo,
 fahõloe ia, imane : Faja wa no
 saoceri Jehowa, na laboenoe Da-
 wido ! Ba moe'ao Jonata chõ Da-
 wido, ba i'ombacha'õ chõnia hoe-
 hoeo andrõ, fefoe. Ba ifoeli i'ohē
 chõ Zaoelo Dawido Jonata, ba sosõ
 ia chõnia, si mane mege.
 II. Ba me ifoeli tesao wanoewõ,
 8 ba mõi Dawido fasõndra ba Ndrawa
 Wilisiti; ato sibai niboenoe, ba
 moloi zi tosai ibe'e. Ba ifoeli ira'oe
 9 Zaoelo bechoe zi lõ sõihi andrõ
 chõ Lowalangi; no doemadao ia ba
 nomonia ba sara dohonia ba dang-
 nia, ba solaoe biola Dawido tang-
 nia. (F. 18, 10. 11). Ba itandro
 10 ena'õ ba mbagolõ Dawido Saelo.
 Ba ihole'õ ia Dawido chõ Zaoelo,
 ba tobali tetaroe ba mbagolõ doho.
 Ba maoso Dawido, moloi. Ba ba
 11 zi bongi andrõ, ba ifatenge zinenge
 Saelo, ba nomo Dawido, ba wa-
 naro ja'ia, ena'õ i'ila iboenoe na
 moloeo. Ba i'ombacha'õ chõ Dawido
 fo'onomia Michala, imane : Na lõ
 õ'orifi'õ bongi, ba laboenoe'õ ma-
 hemoloe ! (Sin. 59, 1). Ba ifatõrõ
 12 ba zandrela Dawido Michala, wa-
 nada ja'ia tooe; ba moloi ia, aefa.
 Ba ihalõ ziraha Michala, ifalea tooe
 13 ba gaso, ba ibe'e ba loeloe, tánõ
 ba hõgõ, gambala boe nambi, ba

- 14 baroe ibe'e ambalania. Ba me ifatenge zinenge Saeolo, ba wangi Dawido, ba imane Michala : Mofõ-chõ. Ba ifoeli ifatenge zinenge andrõ Saeolo, ba wamaigi Dawido, imane : Mi'ohe ia, fabaja farate, ena'õ oeboenoe ia ! Ba me laroege sinenge andrõ, ba hiza ziraha ba warate ba ambala boe nambi ba loe-
 15 loe. Ba imane Saeolo chõ Michala : Hana wa õmanõ wolimo ja'o, wa no õfofanõ zi fa'oedoe chõgoe, wa no moloi ia ? Ba imane Michala chõ Zaeolo : No imane chõgoe : Fofanõ ndra'o, fa bõi oeboenoe'õ !
 16 III. Ba moloi Dawido, aefa ia, isa'wa Zamoeëli ba Rama ba i'ombacha'õ chõnia hadia ia fefoc nilaoe Zaeolo chõnia, ba fao ia chõ Zamoeëli ba ba Najoti sosó ira, ba
 17 Rama. Ba te'ombacha'õ chõ Zaeolo : Ba Najoti, ba Rama so Dawido !
 18 Ba ifatenge zinenge Saeolo, ba wangi Dawido. Ba me la'ila zama'ele'õ andrõ, sangombacha, sambawá manõ, awõ Zamoeëli, solohe ja'ira, ba so Geheha Lowalangi, hoelõ ira'oe zinenge Zaeolo andrõ, toballi mama'ele'õ ira gõi. (*F. 10,*
 19 *10-12*). Ba me la'ombacha'õ da'õ chõ Zaeolo, ba ifatenge zinenge bõ'õ ; ba ja'ira gõi, ba mama'ele'õ gõi. Ba me ifatenge na Saeolo, medõ-
 20 loe fefoc, ba mama'ele'õ gõi da'õ.
 21 Ba Saeolo sa'ae zi mõi ba Rama. Ba me iroegi mba'a andrõ, ba zinga golajama mbasitõ andrõ, ba hili si lõ eoeoe, ba imane : Heza so Zamoeëli ba Dawido ? Ba lamane : Ba
 22 Najoti, ba Rama, ba me mõi ia ba Najoti, ba Rama, i'otarai da'õ no mege, ba so chõnia gõi Geheha Lowalangi, ba mama'ele'õ ia ba wowa'õwaõ, irege iroegi Najoti, ba
 23 Rama. Ba iheta noechnia, ba mama'ele'õ fõna Zamoeëli, so manõ tooe ia ba zalo lõ noechnia, zi ma'õ-ma'õchõ andrõ, ba sara wongi dania. Andrõ wa la'wa'õwa'õ : „Hadia, awõ zama'ele'õ gõi Zaeolo ?”

FAZA 20.

I. Hoehoeo Dawido chõ Jonata.
 II. La'aro'õ wahoewoesa. III. Fõnoe Zaeolo chõ ndra Jonata Dawido.
 IV. Fabali ira Jonata Dawido.

- I. Ba moloi Dawido, iheta ia
 1 ba Najoti, ba Rama, mõi ia fa-
 hoehoeo chõ Jonata, imane : Ha-
 dia nilaoegoc ? Hadia lalõgoe ?
 Hadia horõgoe chõ namaoe, wa
 i'aloecaloei wamoenoe ja'o ? Ba ima-
 2 ne chõnia Jonata : Bõi ; lõ'õ sa
 mate'õ ! he seboea, ba he side'ide.
 Hiza, lõ'õ sa ilaoe hadia ia amada,
 si lõ ifarongogõ chõgoe ; ba hana
 wa ibini'õ chõgoe da'õ amada ?
 Tebai si manõ ! Ba itema linia
 3 Dawido, imane : Lõ'õ sa tobini chõ
 namaoe, wa no somasi ja'o ndra'-
 oegõ, ba imane dõdõnia : Alacha lõ
 irongo Jonata, ma dania i'aboesi
 tõdõ ; ba faja sa, wa no saeri Jeho-
 wa, awõ wa no saeri ndra'oegõ, na
 tenga hatõ sambeka ba gotaloema
 wa'amate ! Ba imane Jonata chõ Da-
 4 wido : Hadia ni'andrõoe, ba oe'o'õ
 chõoe. Ba imane Dawido chõ Jona-
 5 ta : Mahemoloe, ba fasoelõna, ba
 tebai mõiido manga chõ razo, ba
 efa'õ ndra'o, ena'õ oebini'õ ndra'odo
 6 irege bongi. Ba na isofoe ndra'o
 amaoe, ba õmane : No i'andrõ ia
 chõgoe Dawido, cna'õ tola isõlaisi
 chõra ba Mbetilechem, me mame'e
 soemange andrõ si dõfidõfi zi sa-
 7 wõ ja'ira fefoe. Ba na imane : Laoe !
 ba lõ anganá chõ zawoejoemõ a-
 ndre ; ba na mofõnoe ia, ba aboto
 sa'ae ba dõdõoe, no i'ctoe'õ ba wa-
 8 makiko. Ba da'õ õ'oroma'õ wa'oma-
 simõ zawoejoemõ andre : noa sa atõ
 fawoe'oe li ndra'oegõ chõ zawoejoe-
 mõ andre, chõ Jehowa. Ba na si
 so horõ ndra'o, ba ja'oegõ boenoe-
 do ; hana sa wa õ'obe ndra'o chõ
 namaoe ? (*F. 18. 3*). Ba imane Jo-
 9 nata : Bõi õmanõ dõdõoe ! na oero-
 ngo sa'ae, no i'etoe'õ amada, ba
 wamakiko ja'oegõ, ba hadia, lõ oefa-
 10 rongogõ chõoe ? Ba imane Dawido

- chō Jonata : Ena'ō na so zango-
mbacha chōgoe, na sofōnoe dania
namae, wanema lieo ! Ba imane
11 Jonata chō Dawido : Taboe baero
ba mbenoea ! Ba mōi ira ba mbe-
noea, daroea ira.
- 12 II. Ba imane Jonata chō Dawi-
do : Ja si so ba mbōrō Jehowa,
Lowalangi Ndraono Gizeraëli : na
oesechegō namada, mahemoloe, ba
na si sōchi dōdōnia chō Dawido —
13 oefarongogō chōoe ? Jamoelaoe chō
Jonata Jehowa : na no tōdō namada,
ifakiko ndra'oegō — ba oefarongogō
chōoe ba oefofanō ndra'oegō, fa bōi
gōna'ō hadia ia, ba itolo'ō Jehowa,
14 si mane fanolonia amada mege. Ba
hadia, lō ōtolodo gōi, na anaee na
nosogoe, lō ōhachōsi tōdō ndra'o,
si mane fa'ahachō dōdō Jehowa
15 andrō, fa bōi mate ndra'o ? Bōi
manō boelō'ō wa'ahachō dōdōoe ba
nga'ōtō namada ; ba na izarazara
Jehowa wangohori ba goeli danō zi
16 fa'odoe chō Dawido, ba bōi tese'e
dōi Jonata labe'e si samba omo
ndra Dawido, ba jamoelaoe mbalō
ba zi fa'odoe chō Dawido Jehowa !
17 Ba samoeza tō mōi ba hōloe Jo-
nata chō Dawido, ba wa'omasinia
ia andrō ; noa sa moroi ba dōdō
18 i'omasi'ō ia. (*F. 18, 3*). Ba imane
chōnia Jonata Mahemoloe, ba fa-
soelōna, ba la'ila dania, wa lō ja'-
oegō, na lafaigi ba nahae. Ba ba
19 zi doea wongi, ba abōlō itōrō tōdō,
wa lō ja'oegō ; ba fa'aso'ō ba zi so'ō
no andrō, me lafagōnaisi ndra'oegō,
ba nibini'ōoe ja'oegō, ba dadao ba
20 ngai hilihili danō andrō : ba oe'e-
fasi dania nono wana, ba zi doea
wongi, oefatōrō ba ngai hilihili a-
21 ndrō, hoelō na oetalini dandra. Ba
oefatenge ndraono, oemane : Ae
aloei nono wana andrō ! Ba na oe-
mane we'ao ba ndraono andrō : Ja'e
foerioe nono wana andrō, ohe ! ba
foeli'ō, lō anganā chōoe, lō salania,
22 ba wa'adoehoe wa'aeri Jehowa. Ba
- na oemane chō nono matoea andrō :
Hiza fōnaoe nono wana ! ba laboe'-
ōgō, me no Jehowa zamofanō ja'-
oegō. Ba ba lida andrō, hoehoeoda, 23
daroea ita, ba no Jehowa zi so ba
mbōrō chōda, iroegi zi lō aetoe.
- III. Ba ibini'ō ia Dawido, ba 24
mbenoea. Ba me fasaelōna, ba moe-
dadao razo, ba weinanga, ba na 25
hanahania doemadao razo, si erogō
bagolō ba tooe doemadao Jonata,
ba Abineri, ba ba ngai Zaeolo ; ba
Dawido, ba lō'ō, ba nahania. Ba 26
lō hedehehe Zaeolo, me loeo da'ō,
imane dōdōnia : Si lō moe'odōdōgō ;
no ra'io ia, me lō nifahaogō'onia
ja'ia. (*Moer. III. 15. Moer. V. 23,*
11). Ba sara wongi aefa wasoelōna, 27
me lō'ō zoei Dawido, ba nahania,
ba isofoe Saeolo chō nononia Jo-
nata : Hana wa lō mōi manga nono
Giza'i andrō, he menewi, ba he
ma'ōchō ? Ba itema li Zaeolo Jo- 28
nata, imane : No i'andrō ia chōgoe
Dawido, ba we'amōi ba Mbetileche-
ma ; no imane : Hadia, lō ōfa'amōi 29
ndra'o, me mame'e soemange zi
sawō ja'aga, ba da'ō, ba mbanoe-
ama, ba no la'wa'ō chōgoe ira ga'-
agoe ; na eboea dōdōoe chōgoe, ba
fa'amōido, ba wamaigi ira talifocō-
goe. Da'ō mbōrō, wa lō si mōi ia
manga chō razo. Ba mofōnoe Zaeo- 30
lo chō Jonata, imane chōnia : He
ono horō ! Oe'ila sa, wa no sole-
mba chō nono Giza'i andrō ndra'-
oegō, fangailaoe ba fangaila zaila
ninaoe. Gōtō sa wa'anaoe nono nono 31
Giza'i ba goeli danō, ba lō fachai
chōoe, ba he ba wa'arazomō. Ba
fatenge, fahalō'ō ia chōgoe ; lō'ō
sa tola aeri ia. Ba itema li nama- 32
nia Saeolo Jonata, imane chōnia :
Hana wa laboenoe ia ? Hadia horō-
nia ? Ba ihandrogō chōnia doho 33
Saeolo, ena'ō gōna chōnia. Ba me
aboto ba dōdō Jonata, no i'etoe'ō
amania, iboenoe Dawido, (*F. 18, 11*),
ba maoso ia, mofōnoe sibai, ibōhōli 34
wemanga, lō i'ā gōnia, ba zi sa-

- mboea desa'a andrõ; afõchõ ae ba-
cha dõdõnia, bõrõ Dawido andrõ,
me no itandraŵaisi amania.
- 35 IV. Ba mahemoloe õ, ba ihoelõ
wongi Jonata we'amõï ba mbenoea,
me inõtõ niŵa'õnia chõ Dawido,
36 i'õhe awõnia ndraono. Ba imane
ba ndraono andrõ chõnia: Foelõï,
aloei nono wana andrõ, ni'efasigoe!
Ba me foelõï nono matoea andrõ,
ba i'cfasi nono wana Jonata, sa-
naloelõ ja'ia. Ba me iroegi ono ma-
toea andrõ zaechoe ono wana andrõ,
ni'efasi Jonata, ba moe'ao chõnia
Jonata, imane: Hiza, tánõ sa fõ-
naoe! Ba samoeza tõ moe'ao Jo-
nata chõnia: Ta'ita'i, bõï bato!
Ba ihalõ nono wana no mege ono
matoea andrõ, ba i'õhe chõ zochõ
39 ja'ia. Ba lõ'õ sa aboto ba dõdõ
ndraono andrõ, ha Jonata ba Da-
wido zangila eloeaha. Ba ibe'e ba
danga nono matoea andrõ chõnia
wanania Jonata, imane chõnia: Ae
41 ohe mijomo! Ba me mangawoeli
ndraono andrõ, ba maoso Dawido,
ba ngai hilihili danõ andrõ ba ifa-
lõgoe tooe ia ba danõ ba medõloe
ifoandrõ ia, ba fa'ago bawo ira ba
faoma mege'ege, irege abõlõbõlõ si-
bai wege'ege Dawido (*Moz. I. 33,*
42 *3. 4*). Ba imane Jonata chõ Dawido:
Ae'c, bõï boesi dõdõoe: ba zi no
mõï ita ba hõloe, daroea ita, ba
dõï Jehowa, ba lõ aefa si so ba
mbõrõ Jehowa, he chõda ba he ba
nga'õtõda dania, gõtõgõtõ wa'ara.

FAZA 21.

I. Moloï Dawido ba iroegi Gahi-
melechi ere andrõ ba Nobi, same'e
chõnia roti nifaigifaigi andrõ, awõ
wõda Goliato. II Isaŵa Nachisi,
razo Gata, Dawido.

- 1 I. Ba maoso Dawido, mofanõ ia,
ba Jonata, ba ifoeli ia ba chõra, mi-
2 jomo. Ba iroegi Nobi Dawido, chõ
Gahimelechi ere andrõ. Ba l'ondrasi
Dawido Ahimelechi, mangaloeloe,
imane chõnia: Hana wa ha ja'oegõ,
wa samõsa lõ awõoe. Ba imane
Dawido chõ Gahimelechi ere: No
ibe'e li chõgoe razo, no imane
chõgoe: Bõï irongo niha hadia
mbõrõ wamatengegoe ja'oegõ ba
hadia gorõisagoe chõoe; andrõ wa
no oe'oroï'õ ba nono matoea andrõ
chõgoe, we'amõï ba zane. Ba ija'e,
ba na lima ngawoea roti chõoe, ba
da chõgoe, ba ma hadia ia mbõ'õnia
zi so chõoe! Ba imane erc andrõ
chõ Dawido: Lõ hadia ia roti
bõ'õ chõgoe, ha roti ni'amoni'õ zi
so; asala lõ sorodoe ba ndra alawe
nono matoea andrõ. (*Moz. III. 24,*
5-9; Moz. III. 22, 3-7. Moz. II.
19, 15). Ba itema li gere Dawido,
imane chõnia: Tõloe bongi mege lõ
moetehe chõma ndra alawe, me
mofanõga, ba lõ salacha ba gama-
gama nono matoea andrõ; ba he
tenga ni'amoni'õ we'amõïma andre,
ba no ni'amoni'õ sa'ae ira ba wakake
andrõ. Ba ibe'e chõnia ni'amoni'õ
7 ere; lõ'õ sa roti bõ'õ, ha roti
nifaigifaigi andrõ, nihetaheta fõna
Jehowa, ba wame'e roti si bohooe,
na loco laheta ia. (*Mat. 12, 3*). Ba
8 me loeo da'õ, ba so nitaha ba da'õ,
fõna Jehowa, ngoningoni Zaelo,
Doegi dõinia, Iraono Gedomo, sa-
bõlõ nawõ Zaelo andrõ. (*F. 22,*
9. 18). Ba imane Dawido chõ G-
9 ahimelechi: Hadia, so chõoe hadia
ia doho ba ma fõda ba da'e? Lõ'õ
sa ni'õhegoc si'õligoe, ba he fa-
ngõnagoe bõ'õ, me no aõsõ sibaï
goroisa razo. Ba imane ere: Hiza
10 sa zi'õli Goliato, Dawa Wilisiti
andrõ, niboenoemõ ba ndraso andrõ,
sabõlõ manawa; no moe'olohoeni
lembe ba gero mbaroe ba doto
andrõ: na omasi'õ, ba halõ, lõ'õ sa
bõ'õnia ba da'e. Ba imane Da-
wido: Lõ si fagõlõgõlõ ba da'õ: da
chõgoe! (*F. 17, 50. 51*).
- II. Ba maoso Dawido, itohoegõ
11 woloï chõ Zaelo, isaŵa Nachisi,
razo Gata. (*Sin. 56, 1*). Ba lamane
12 chõ Nachisi ira awõnia: Da'õ Da-

- wido andrō, razo ba danō dania [chōra]; ja'ia nisoeno zanari no, me lamane: „Hōnō niboeno Zaeolo, ba foeloe ngahōnō Dawido!”
- 13 (*F. 18, 7; 29, 5*). Ba itanō ba dōdōnia wehede andrō Dawido, ba ata'oe sibai ia Nachisi andrō, razo Gata.
- 14 Andrō wa i'osowōhō ia fōnara, nifolaoe zowōhō nilaoenia chōra ba da'ō, igoechoegoechoei lagō mbawa gōli, ba mowōi ba gambinia gilonia.
- 15 (*Sin. 34, 1*). Ba imane Achisi ba nawōnia: Mi'ila wa no sowōhō niha andrō, hadia wa mi'ohē ta da'e chōgoe? Hadia, ambō sowōhō chōgoe, wa mi'ohē da'ō, ena'ō faweaweae ia chōgoe ba da'e? Da'ō ni'ohē ba gōdo chōgoe?

FAZA 22.

I. Isa'wa danō Ndraono Moabi Dawido. II. Fōnoe Zaeolo chō Gahimelechi andrō ba ba mbanoea gere andrō, Nobī. III. Isa'wa Dawido Abiataro andrō.

- 1 I. Ba iheta ia ba da'ō Dawido, isa'wa dōgi narō gara andrō ba zinga Gadoela. Ba me larongo da'ō ira ga'anīa ba si sawāe ja'ira fefoe, ba mōi ira mitooe chōnia ba da'ō.
- 2 (*Sin. 57, 1*). Ba fao chōnia nifakao, ha niha ira, ba dozi si tosasa ba gōmō ba ha niha zi lō sōchisōchi tōdō, ba tobali hōgōra Dawido. Mato 400 niha, si fao chōnia.
- 3 (*Sangochoek. 11, 3*). Ba moroi ba da'ō, ba isa'wa Misefa ba danō Ndraono Moabi Dawido, ba imane chō razo Ndraono Moabi: Hadia na ba chōmi so ndra amagoe inagoe, irege oe'ila, he wisa Lowalangī chōgoe? Ba irōi ia ba ngai razo Ndraono Moabi, chōnia la'iagō, gōtō we'aso Dawido ba da'ō ba hili. Ba imane chōnia sama'ele'ō andrō, Gado: Bōi iagō hili andrō; laboe, ae ba danō mado Joeda. Ba maoso Dawido mofanō ia, ba iroegi Ja'ari Hereti. (*F. 23, 14. Sin. 63, 1*).
- 6 II. Ba te'ombacha'ō chō Zaeolo,

wa no moerongo heza so Dawido ba awōnia fao andrō — ba Saeolo, ba sidadao ba mbōrō manawa ba Gibeae, ba hilihili, sara doho ba dangania, ba no lafasoei ia ngoingoninia andrō, fefoe —, ba imane Saeolo ba ngoingoninia andrō, si tefasoei ja'ia: Mifondrondrongo, ja'ami, ma'oeowe Mbenjami! Hadia, ibe'e maō gōi chōmi fefoe nowi ba kaboe nagoe ono Giza'i andrō; hadia, ifataro ami fefoe koemandra zi hōnō ba koemandra zi otee? Wa no mamagōlō ami fefoe, oedoegoe, wa no samōsa lō sahachō tōdō ja'odo, ba wangombacha chōgoe nirongoda ma'ōchō. wa no ifa'oeodee chōgoe zawoejoegoe andrō onogoe? (*F. 18, 3*). Ba hoemede Doēgi andrō, Iraono Gedomo — no so ia ba da'ō ba ngai ngoingoni Zaeolo andrō — imane: No oe'ila me iroegi Gahimelechi andrō, ono Gahitoebi ba Nobī, ono Giza'i andrō. (*A. 22. Sin. 52, 2*). Ba isofoe ni'wa'ō Jehowa chōnia da'ō; ba no ibe'e gōi mbalazo chōnia, ba si'ōli Ndrawa Wili-siti andrō, Goliato, ibe'e chōnia. (*F. 21, 7-10*). Ba ifakaoni'ō razo Gahimelechi andrō, ere, ono Gahitoebi, ba si sawāe ja'ira, ere andrō ba Nobī, ba so ira, dozi, la'ondrasi razo. Ba imane Saeolo: Fondrondrongo ja'oe'gō, ono Gahitoebi! Ba imane: Oerongo, Toea! Ba imane chōnia Saeolo: Hana wa no mamagōlō ami, ja'oe'gō ba ono Giza'i andrō, oedoegoe, wa no ōbe'e chōnia mbalazo ba si'ōli, awō wa no ōsofoe mbawa Lowalangī chōnia, fa tola ila'wa ndra'odo, ni'ilada ma'ōchō? Ba itema li razo Ahimelechi, imane: Ba ha niha ba genonioe andrō fefoe zi fadoehoe dōdōda, si mane chō Dawido, lō lai wa no oemōnō razo ia ba hōgō wazoeri chōoe, awō wa nifosoemange ia jomo chōoe? (*F. 18, 22, 27*). Hadia, faefā mege oe-bōrōtaigō wanofoe bawa Lowalangī chōnia? Tenga! Bōi jamoebe'e ho-

7
8
9
10
11
12
13
14
15

- rögoe razo ba böi jamoebe'e horö
zi sawæ ja'aga hadia ia, ma'ifoe sa
lö nirongo zawoejoemö da'ö fefoe!
- 16 Ba imane razo : Si mate ndra'oegö,
Ahimelechi, ja'oegö ba si sawæ ja'
ami fefoe! Ba imane razo ba na-
wönia andrö ba ngainia : Milaboe,
miboenoe gere Jehowa andrö! Noa
sa latolo göi Dawido, ba lö ni'o-
mbacha'öra chögoe, he wä'ae no
la'ila, wa soloi ia. Ba lö edöna
ngoningoni razo andrö, lahalö tan-
ngara wamoenoe ere Jehowa andrö.
- 18 Ba imane razo chö Doëgi andrö :
Ba ja'oegö faoso, ba boenoe gere
andrö! Ba maoso Ndraono Gedo-
mo andrö, Doëgi, ja'ia zamoenoe
ere andrö, 85 niha samaroe baroe
ba doto andrö tarafali, iboenoe me
- 19 loeo da'ö. Ba banoea Nobi andrö,
banoea gere, ba i'ö'ötö tooe, he ira
matoea ba he ira alawe ba ono
matoea ba si lö aefa na ba mbagi
zoesoe, ba sawi ba kalide ba biri-
biri, ba i'ö'ötö tooe. (*F. 21, 2*).
- 20 III. Ha samösa zoloi, ono Gahi-
melechi, ma'oewoe Gahitocbi, Abia-
taro döi, isawa Dawido, fao ia ba
- 21 nawö Dawido andrö. Ba i'ombacha'
ö chö Dawido Abiataro, imane :
No iboenoe gere Jehowa Saeolo!
- 22 Ba imane Dawido chö Gabiataro :
Noa sa'ae oe'ila me loeo da'ö no,
börö me no so ba da'ö Doëgi andrö,
Iraono Gedomo ; oe'ila sa'ae, wa
i'ombacha'ö dania chö Zaeolo : ba
hoeloe goe so noso niha andrö fefoe,
si sawæ ja'ami! Iagö chögoe ; böi
boesi döðöoe, ha samoenoe ja'odo
zamoenoe ja'oegö göi , rorogöfögoe
ndra'oegö.

FAZA 23.

I. Itolo mbanoea Kegila Dawido.

II. Igohi ia Saeolo ba isawa Zifi.
Möi mamaigi ja'ia Jonata. III. La'a
mbölinia banoea Zifi andrö. Fangefa
Dawido ba danga Zaeolo.

- 1 I. Ba lamane chö Dawido : Lasowö
Kegila Dawa Wilisiti, laraboeraboe

wache ba golajama mbasitö! (*Jos. 15, 44*). Ba isofoe chö Jehowa Da-
wido, imane : Hadia, möido molaee
ba Ndrawa Wilisiti andrö? Ba imane
Jehowa chö Dawido : Ae'e, ba
laee ba Ndrawa Wilisiti andrö ba
efa'ö Kegila. Ba lamane chö Dawido
ira awönia : Ba ba da'e sa'ae, ba
danö mado Joeda, ba ata'oe ita, ba
hadia, möi ita na ba Kegila, fasoe-
wö ba Ndrawa Wilisiti sato? Ba
ifoeli isofoe chö Jehowa Dawido,
ba imane chönia Jehowa : Laboe,
ae misi tooe ba Kegila, oebe'e sa
ba dangaoe Ndrawa Wilisiti. Ba
möi ba Kegila Dawido ba awönia
andrö, lalaoe ba Ndrawa Wilisiti,
laraboe geriföra, ba abölö sibai
te'ala Ndrawa Wilisiti labe'e, me
fasöndra ira. Tobali i'orifi mbanoea
Kegila andrö Dawido. (*F. 19, 8*).

II. Ba mcge, me isawa Dawi-
do Abiataro andrö, ba no i'öhe
misi tooe mbaroe ba doto. Ba me
te'ombacha'ö chö Zaeolo, ba Kegila
so Dawido, ba imane Saeolo : Noa
sa ibe'e ba dangaoe ia Lowalangi;
me no möi ia ba mbanoea si so
bawa göli nifolazi, ba no ja'ia zo-
koeroe ja'ia. Ba hocmede Zaeolo ba
zato fefoe, ba wanoewö, ba we'amöi
ba Kegila, ba wama'oe'oe Dawido
ba awönia andrö. Ba me irongo
Dawido, so döðö Zaeolo si lö söchi
chönia, ba imane chö Gabiataro ere
andrö : Ohe ba da'e mbaroe ba
doto andrö! (*F. 30, 7*). Ba manga-
ndrö Dawido, imane : He Jehowa,
Lowalangi Ndraono Gizeraëli! No
irongo sawoejoemö andre, wa no
tödö Zaeolo möi ia ba Kegila, ba
wamakiko banoea andrö, börö
ndra'odo : hadia, labe'e ba danga-
nia dania ndra'odo banoea Kegila
andrö? hadia, möi mitooe Zaeolo
andrö, itörö nirongo zawoejoemö
andre? He Jehowa, Lowalangi
Ndraono Gizeraëli! Ombacha'ö chö
zawoejoemö andre! Ba imane Je-
howa : Itörö! Ba imane Dawido : 12

Hadia, labe'e dania ba danga Zaoelo ndra'odo ba awōgoe andrō banoea Kegila 'andrō? Imane Jehowa :
 13 Labe'e. Ba maoso Dawido ba awōnia andrō, mato 600 ira, laheta ira ba Kegila ba saté latōrōi danō misa. Ba me te'ombacha'ō chō Zaoelo, no aefa ba Kegila Dawido, ba lō aloea
 14 mōi ia. Ba ba danō si mate sosō Dawido, ba hili misa, ja'ia ba hili ba danō si mate Sifi andrō. Ba i'aloecaloei ia Saeolo, sagōtō fa'ara, ba lō ibe'e ba dangania Lowalangi.
 15 A. 19; F. 24, 1). Ba ata'oe Dawido, me mōi Zaoelo mangaloei famoenoe ja'ia. Ba ba Horesi so Dawido, ba danō si mate Sifi. Ba maoso nono Zaoelo, Jonata, mōi ia chō Dawido ba Horesi, ifoeli i'abe'e'ō dōdōnia ba Lowalangi, imane chōnia : Bōi ata'oe'fi, lō'ō sa mōi'ō ba danga namada Saeolo ; razo Ndraono Gizeraēli dania ndra'oegō, ba tambalinamō dania ndra'odo — ba he amada Saeolo, ba i'ila gōi
 18 da'ō. Ba fawoe'oe li ira fōna Jehowa. Ba lō iboelō'ō ia ba Horesi Dawido ba ifoeli ia chōra Jonata. (F. 18, 3).
 19 III. Ba mōi misi ja'wa ba Gibeata chō Zaoelo mbanoea Zifi andrō, lamane : Hadia, tenga ba chōma ibini'ō ia Dawido, ba hili misa, ba Horesi, ba Gibeata Hachila, tánō miraja, i'otarai danō si mate andrō ?
 20 (F. 26, 1. Sin. 54, 2). Ba ha wa'ara zomasi'ō a'i, ja'oegō razo, mōi'ō mitooe, ba taboe, ba ja'aga sa'ae zamē'e ba danga razo ja'ia ! Ba imane Saeolo : Ja'ahowoe ami chō Jehowa,
 22 me no ahachō dōdōmi ndra'odo. Ba laoe ! ba mifaigifaigi na, ba mita'ita'i misofoe, heza so ia, heza tebatō ia ; noa sa la'ombacha'ō chōgoe,
 23 wa no soneche siba. Mizofoezofoe hadia mbinimbini, nibini'onia ja'ia, ba mi'ombacha'ō chōgoe zi ndroehoendroehoe, ena'ō mōido awōmi. Na so ia ba danō, ba oe'aloecaloei
 24 ba ngahōnō ma'owoe Joeda. Ba

mowaōwaō ira fōna Zaoelo, ba danō si mate Sifi. Ba Dawido ba awōnia, ba ba danō si mate Ma'ono so, ba zalo'ō, raja danō si mate no mege. Ba me mōi Zaoelo ba awōnia andrō, 25 ba wangaloei Dawido; ba te'ombacha'ō chō Dawido, ba iheta ia ba gara andrō, ba danō si mate Ma'ono, mōi ia mitooe. Ba irongo Saeolo ba i'o'ō Dawido ba danō si mate Ma'ono. Ba ira Saeolo, ba ahe hili 26 tánō andre latōrō, ba ira Dawido, ba ahe hili ba zi tambai, ba ita'ita'i Dawido, fa bōi ichamō ia Saeolo, ba Saeolo, ba i'aloeci wama'oe'oe ira Dawido. Ba so zinenge, si lō 27 moedōnadōna, mōi ia chō Zaoelo, imane : Ta'ita'i, foeli'ō ! no laroegi danōda sanoewō, Dawa Wilisiti. Ba 28 ibōhōli wolohi Dawido Saeolo, mōi moefaondragō Ndrawa Wilisiti. Andrō wa labe'e tōi naha andrō Zea Mahelekoto (kara wa'aefa).

FAZA 24.

I. Fa'ahachō dōdō Dawido Zaoelo ba dōgi narō hili andrō. II. Ihaogō wehedenia chō Zaoelo Dawido. III. Fa'ahachō dōdō Zaoelo.

(Fa'igi gōi Faz. 26.)

I. Ba iheta ia ba da'ō Dawido, 1 mōi ia misi ja'wa, ba ja'wa ba hili ba Engedi i'ia'gō. Ba me no mangawoeli Zaoelo, me i'otarai wasowōta ba Ndrawa Wilisiti, ba lamane chōnia : Ba danō si mate Engedi so Dawido iada'e. Ba i'ohē 3 zi 3000 sabōlō, nitoetoejoe ba Ndraono Gizeraēli fefoe, mōi ia, ba wangaloei ira Dawido ba gara nago andrō. Ba iroegi kandra nambi andrō, ba ngai lala. Ba so dōgi narō hili ba da'ō. Ba mōi bacha Zaoelo, 4 ba we'amōi ba nidanō, ba Dawido ba awōnia andrō, ba no doemadao ba da'ō, ba wondrege dōgi andrō. (Sin. 142, 1). Ba lamane chō Dawido ira awōnia : Hiza, da'e mba'wa andrō, ni'wa'ō Jehowa chōoe, me imane : Oebe'e ba dangaoe dania

nemalioe andrô, ena'ô ô'ila ôlaoe chônia zomasi'ô! Ba maoso Dawido, ikomokoemo wanaba watalinga mbaroe Zaelo. Ba dania, ba manoctoe dôdô Dawido, me no itaba watalinga mbaroe Zaelo andrô, ba imane ba nawônia: Jamoctegoe ndra'o Lowalangi, na oelaoe zi mane da'ô chô zochô ja'o, chô nibajoini Jehowa andrô, wombambaja ja'ia, me no nibajoini Jehowa ia. (*Sam. II. 1, 14. Sin. 105, 15*). Ba itegoe sibai nawônia Dawido, lô itche chôra lalaoe chô Zaelo. Ba maoso Zaelo, iheta ia ba dôgi narô hili andrô, mofanô ia.

II. Ba maoso gôi Dawido, i'o'ô moroi ba dôgi, ba moe'ao ia chô Zaelo, imane: He sochô ja'o, razo! Ba ibali'ô ia Saoelo; ba ifalôgoe ia tooe ba danô Dawido, mangaloeloe chônia. Ba imane chô Zaelo: Hana wa ôfondrongoe deatea mbeweniha, na la'wa'ô: I'aloei wamocnocmô Dawido? Ma'ôchô andre, ba no hôrôoe zangila, wa no ibe'e ba dangagoe ndra'oegô Jehowa, ba dôgi narô hili andrô, ma'ôehô. No la'wa'ô chôgoe: Boenoe ia, ba salimagô ndra'oegô oe'wa'ô, no oemane: Lô oebabaja zochô ja'o, me no nibajoini Jehowa! Ba hiza, Ama, faigi ba dangagoe watalinga mbaroemô andrô! wa lô oboenoe'ô, me octaba watalinga mbaroemô andrô. Ja'aboto ba dôdôoe, ba ôtôngôni, wa lô hadia ia zi lô sôchi ba dôdôgoe, wa lô lalôgoe, wa lô horôgoe ehôoe. Ba ja'oegô, ba ô'aloeli wamoenoe ja'odo. Jehowa zangasiwai hoehoeo andrô chôda, Jehowa dania zolaoe balôgoe chôoe, ba lô oehalô tangagoe wolaoe chôoc. (*Rom. 12, 19. Fet. I. 2, 23*). Itôrô ni'wa'ô ba gamaedola andrô chô ndra toca: Ba zanao horô moroi horô, — ba lô oehalô tangagoe wolaoe chôoe. Ha niha ni'aloeli razo Ndraono Gizeraéli? Ha niha nigohimô? Asoc si no mate, landrindri si ha samboesamboea!

Ba jamoe'asiwai hoehoeo andrô chôda Jehowa, jamoefaigi, jamoefatoenô hoehoeogoe chôoe ba jamoe'oe ba lala.

III. Ba me no i'o'ozoei wehedenia andrô chô Zaelo Dawido, ba imane Saoelo: Hadia, tenga lieo da'ô, ja'oegô, onogoe Dawido? Ba mege'ege sibai Zaelo. Ba imane chô Dawido: Satoelô ndra'oegô moroi chôgoe: si sôchi nilaoemô chôgoe, ba si lô sôchi nilaoegoe chôoe. Ba no ônônô na ma'ôchô zi sôchi andrô nilaoemô chôgoe, me lô ôboenoe ndra'o, he wa'ae no ibe'e ba dangaoe ndra'odo Jehowa. Na so zi fachamô chô nemalinia, ba hadia, ifofanô manô lô ilaoe chônia? Ba isoelôni dania chôoc si sôchi zi sôchi andrô, nilaoemô chôgoe ma'ôchô andre. Ba hiza aboto sa'ae ba dôdôgoc wa razo dania ndra'oegô, awô wa ba dangaoe aro dania wa'arazo andrô ba Ndraono Gizeraéli. (*F. 23, 17*). Ba ae ba hôloe chôgoe chô Jehowa, fa bôï ôhori nga'ôtôgoc ba fa bôï ôse'e dôigoe ba niwama. Ba fahôloe Dawido chô Zaelo, ba ifoeli ia ba chôra Saoelo; ba Dawido ba awônia, ba môï mijawa ba zoezoe hili.

FAZA 25.

I. Fa'amaté Zamoeéli. Ifatenge zinenge Dawido chô Nabalo andrô, ba i'o'aja ia Nabalo. II. Ifaondragô Dawido Abigaila andrô. III. I'alôsi wônoe Dawido hoehoeonia andrô, hoehoeo zoneche. IV. Fa'amate Nabalo. Ihalô Abigaila Dawido.

I. Ba mate Zamoeéli, ba oewoelo Ndraono Gizeraéli fefoe, ba wange'esi ja'ia, ba lako'o ia ba ngai nomonia ba Rama. Ba maoso Dawido, môï ia misi tooe ba danô si mate Ma'ono (*F. 28, 3*). Ba so ba Ma'ono andrô niha seboea ana'a ba ba Garemeli so goerifônia; 3000 nga'oeo chônia mbiribiri ba 1000 nga'eoc nambi. Ba mogoeti boe mbiribirinia ia ba Garemeli, me

- 3 loeo da'õ. Ba tõi niha andrõ, ba Nabalo, ba tõi wo'omonia, ba Abigaila. Ira alawe sotõdõ ba si sõchi baw, ba ira matoea andrõ, ba no safaito ba si lõ sõchi; ma'oeowo
- 4 Galebi ia. Ba me irongo Dawido, ba danõ si mate, mogoeti boe mbiribiri Nabalo, ba dafoeloe ifatenge ono matoea, imane chõra: Mi'ae misi ja'wa ba Garemeli chõ Nabalo,
- 5 mi'owai ia chõgoe, ba mimane chõ ga'ageo andrõ: Sohahaœ tõdõ ndra'oegõ, ba ba zi samba omo ja'ami, ba lõ hadia ia, ba he ba zi so chõoe fefoe. Ba no oerongo, wa sogoeti boe mbiribiri ami. Ba me no ba ngaima mege sosõ goebalo andrõ chõoe, me lõ ni'o'ajama ja'ira ba me lõ si taja hadia ia chõra, gõtõ
- 6 we'asora ba Garemeli, — sofoe manõ ba nono matoea andrõ chõoe, ba la'ombacha'õ chõoe — ba hana na õ'eboea'õ dõdõoe ba nono matoea andre; noa sa ba mba'wa si sõchi mõiga chõoe! Ba he'e ba zawoejoemõ andrõ ba chõ nonooe Dawido hadia zi tola õ'efasi! Ba me la-roegi sinenge Dawido andrõ, ba ahori lafa'ema ni'wa'õ Dawido, ba
- 7 labase'õ loealoea. Ba imane Nabalo ba zinenge Dawido andrõ: Ha niha Dawido andrõ? ha niha nono Giza'je? Lõ'õ sa ambõ ma'õ-chõ zawoejoe soloï chõ zochõ ja'ira!
- 8 Hadia, oebe'e ba niha si lõ oe'ila na'i heza moroi ira roti andrõ chõgoe ba agoe chõgoe ba oerifõgoe andrõ, nitabago, õ zogoeti andrõ chõgoe? Ba maoso zinenge Dawido andrõ, mangawoeli ira ba ahori la'ombacha'õ chõ Dawido da'õ no
- 9 mege. Ba imane Dawido ba nawõnia andrõ: Dozi ami, ba mi'ani'õli! Ba mani'õli ira fefoe. Ba ibe'e gõi ba mbõbõ taloenia zi'õlinia Dawido, ba mofanõ ira, Dawido zolohe, mato 400 ira; ba 200 zi torõi, awõ gamagama.
- 10 II. Ba barõ õ, ba i'ombacha'õ ono matoea samõsa chõ Abigaila, fo'omo Nabalo, imane: Hiza, no ifatenge zinenge Dawido, moroi ba danõ si mate, ba wangowai sochõ ja'ita, ba no ihangõi ira. Ba ja'ira andrõ, ba no si sõchi si'ai tõdõ chõda; lõ moe'o'aja ndra'aga ba lõ irai taja chõma hadia ia, na sogaba danõ, gõtõ wanõrõima sahatõ chõra. No timba gõli kara ira chõma, gõtõ wokoebaloima biribiri ba ngaira. Andrõ era'era tõdõoe, he õwisa wolaœ iada'e, noa sa la'etoe'õ hoekoe, ba wamakiko sochõ ja'ita, fabaja soroijomonia fefoe; ba ja'ia, ba si no tõra fa'afaito, tebai fahochoeo ita chõnia. Ba i'aliogõ Abigaila, ihalõ zi 200 ngawoea roti ba domboea nahia agoe ba lima nga'oeo biribiri si no moe'asiwai, ba lima hinaoja bõra nifakoë, ba 200 ngamohi boea nagoe sokõli ba 200 nga'õrõ koe mboea ara, ifa'anõ ba hoeloe galide, ba imane ba nono matoea andrõ chõnia: Mi'owaõwaõ, oe'o'õ ami dania. Ba lõ'õ sa i'ombacha'õ chõ wo'omonia Nabalo. Ba fakoedo ia ba hoeloe galide. Ba me isa'wa mitooe, ba zi toba'a huli, ba hiza moroi ja'wa Dawido ba awõnia andrõ, faondra ira, Ba no imane dõdõnia Dawido: Hiza, fefoe hadia ia gochõta niha andrõ, ba no oefaigifaigi, ba danõ si mate, saoha gõlõgoc, toball lõ irai taja hadia ia motõi chõnia: ba no isoe-lõni chõgoe si lõ sõchi zi sõchi andrõ! Jamoelaoe chõ Dawido Lowalangi, na oesaigõ irege moloeo mahemoloe zi kiõini bagolõ, si so chõnia, fefoe!
- 11 III. Ba me i'ila Dawido Abigaila, ba mõi ia tooe moroi ba hoeloe galide, ifalõgoe tooe ia ba danõ, fõna Dawido, ira'oe gahenia, imane: He Toea, ja'odo zi sa sala andrõ! Ena'õ na tola moehede chõoe zawoejoemõ andre, ba ena'õ na õfondrondrongo ni'wa'õnia! Ena'õ na i'ositengagõ zochõ ja'o niha si lõ ngaroro andrõ, Nabalo andrõ; i'ohia'õ sa'ae dõinia:

- Nabalo (sowôhō mowa) dōinia, ba na fahōna chōnia wa'owôhō mowa: ba ja'odo andre, sawoejoemō, ba lō ni'ilagoe zinengemō, nifatengeoe andrō. Ba ija'e, ja'oegō Toea, ba wa'adoehoe wa'aeri Jehowa ba wa'adoehoe wa'aerimō, ja'oegō andrō, nitaha Jehowa tanga, fa bōi mamoenoe niha ndra'oegō ba fa bōi ôhalō tangaoe wangorifi ja'oegō: hiza, hana na nifalawalaŵa chō Nabalo andrō zi fa'oedoe chōoe, fabaja sangaloei famoenomō, ja'oegō
- 27 Toea! Ba hiza, ame'ela andrō, ni'ohe zawoejoemō chōoe, ja'oegō Toea, ba ôbe'e ba nono mateoa andrō, awōoe fao heza mōi'ō. Efa'ō chō zawoejoemō andre lalō andrō, me si lō teboelō [razo] dania nga'ōtōoe ibe'e Jehowa, ja'oegō Toea, me no fanoewō chō Jehowa nilaoemō ba me lō faloecha chōoe zi-lō
- 29 atoelō, sagōtō ja'oegō. Na so zi maoso solohi ja'oegō ba sangaloei famoenoe ja'oegō, ba ja nifarahogō ba ngambōbō zaoeri chō Lowalangioe, Jehowa, nosooe, ja'oegō Toea ba noso zi fa'oedoe chōoe andrō, ba jamoefazaoemba riboribo! Ba na ifatōrō dania chōoe Jehowa nifaboe'oenia chōoe si sōchi, ja'oegō Toea, ba na ifataro ndra'oegō razo Ndraono Gizeraëli: (*Sam. II. 5, 2*):
- 31 ba lō tobali fangala chōoe, ba lō tobali tandraŵa, wa no adoewa ndro zi lō horō ôbe'e, wa no ôhalō tangaoe wangorifi ja'oegō, ja'oegō Toea. Ba na itolo'ō dania Jehowa, ja'oegō Toea, ba tōrō tōdōoe zawoejoemō andre. Ba imane Dawido chō Abigaila: Nisoeno Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli, samatenge ja'oegō ba wamaondragō ja'o,
- 33 ba nisoeno wa'onechemō andrō, nisoeno ndra'oegō, ja'oegō si no manaha tangagoe ma'ôchō, fa bōi mamoenoe niha ndra'odo, fa bōi oehalō tangagoe, wangorifi ja'o! Ba ba wa'adoehoe wa'aeri Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli, si no manaha tangagoe, fa bōi oeboenoe ndra'oegō: na lō ôta'ita'imenao'ō wamaondragō ja'odo, ba irege moloeo mahemoloe, ba lō tosai ena'ō chō Nabalo zi kiōini bagolō. Ba ihalō Dawido ni'ohe Abigaila chōnia, ba imane chōnia: Foeli'ō ba chōnia, bōi boesi dōdōoe. Hiza oe'o'ō niwa'ōoe ba no so ba dōdōogoe ndra'oegō!
- IV. Ba me iroegi chōra, chō Nabalo, Abigaila, ba hiza gowoeloa chōnia jomo, timba gowoeloa chō razo. Ba somoeso tōdō Nabalo ba no maboe sibai ia. Ba ma'ifoe lō hedehehe Abigaila chōnia, irege moloeo. Ba ba zangoehoelō wongi me no dōhō wemaboe Nabalo, ba itoenō chōnia da'ō no mege fo'omoniamonia. Ba mate bacha dōdōnia, tobali hoelō gara. Ba so mato foeloe bongi, ba ibōzi Nabalo Jehowa, ba mate ia. Ba me irongo Dawido no mate Nabalo, ba imane: Nisoeno Jehowa, si no molaoe balō wango'aja ja'o andrō chō Nabalo ba si no manaha tanga genoninia andre, fa bōi ilaoe zi lō atoelō; ba no ifoeli ifatōrō chō Nabalo zi lō sōchi andrō nilaoenia! Ba ifatenge Dawido, isofoe Abigaila, ba wangi ja'ia. Ba me laroege Abigaila, ba Garemeli, ba fahoehoeo ira chōnia, lamane: Dawido zamatenge ja'aga chōoe, ba wangi ja'oegō, ena'ō fo'omoniamonia ndra'oegō. Ba maoso ia ba ifalōgoe tooe ia ba danō, ba imane: Hiza, no ngoningoni zawoejoemō andre, iŵa'ō, ba wanasai ahe zingene zochō ja'o! Ba maoso Abigaila, i'aliogō, fakoedo ia ba hoeloe galidemia ba si manō nono alawe andrō chōnia, dalima, awōawōnia fao. I'o'ō zingene Dawido andrō ba tobali fo'omo Dawido ia. Ba Ahinoa andrō, ba no ba Jezere'eli ihalō Dawido; ba fo'omo Dawido ira, daroea, ira, ifakaeroea. Ba Michala andrō, ono Zaelo, fo'omo Dawido, ba no ibe'e Saelo chō Walati, ono La'isi, banoea Galimo. (*Sam. II. 3, 15*).

FAZA 26.

I. Itohoegō igohi Dawido Saelo ba ifoeli ihachōsi tōdō Zaelo Dawido. II. Fehede Dawido chō ndra Abineri Saelo. III. Ifaboe'oe Saelo, lō'ō sa'ae igohi Dawido.

(Faigi gōi Faz. 24.)

- 1 I. Ba mōi chō Zaelo ba Gibeabancea Zifi andrō, lamane: Hadia, tenga ba hili Hachila, ba zinga danō si mate andrō, ibinibini'ō ia Dawido? (F. 23, 19. Sin. 54, 2).
- 2 Ba maoso Zaelo, 3000 i'ōhe sabōlō, nitoetoejoe ba Ndraono Gizeraēli, ba lasa'wa misi tode danō si mate Sifi, ba wangaloei Dawido ba da'ō.
- 3 Ba ba hili Hachila tebato Zaelo, ba zinga danō si mate, ba ngai lala; ba Dawido, ba no i'iağō danō si mate. Ba me irongo, no iroegi danō si mate andrō Saelo wolohi ja'ia, ba ifatenge zamaoeze, ba irongo, wa si ndroehoe no so Zaelo.
- 5 Ba maoso Dawido, isa'wa zi tebato Saelo. (F. 14, 50; 17, 55). Ba me i'ila naha andrō, solombase Saelo, awō goemandra andrō chōnia, Abineri, ono Neri — bacha barō gōli koereta mōrō Zaelo, ba no lafasoei ia wemōrō awōnia andrō —, ba imane Dawido chō Ndrawa Cheti andrō, Ahimelechi, ba chō Gabiza'i, ono Zeroeja, talifoēsō Joabi: Ha niha zi mōi awōgoe mitooe chō Zaelo ba golombase'wa? Ba imane Abiza'i: Ja'o zi mōi awōoe mitooe!
- 7 Ba me no laroeigi ira Dawido Abiza'i, ba zi bongi, ba hiza Zaelo, no mōrō bacha barō gōli koereta, ba no moetarō'ō ba danō dohonia, tánō ba hōgōnia, ba Abineri
- 8 ba sato, ba no lafasoei ia. Ba imane Abiza'i chō Dawido: No ibe'e ba dangaoe nermalioe andrō Lowalangi ma'ōchō: ba da'oeandro ia ba danō toho andrō, ha samoeza, alacha lō mendroea. (Sam. II. 16, 9). Ba imane Dawido chō Gabiza'i: Bōi boenoe ia, ha niha sa zi no mombambaja nibajoini Jehowa lō

fotoe? Ba imane na Dawido: Ba 10
wa'adoehoe wa'aeri Jehowa! Lō zi
lō mate ia, ma ibōzi ia Jehowa ba
iroegi manō ba'wa wa'amatenia, ba
ma zoei ba wasoewōta tekiko ia. (F.
28, 10; 24, 13). Jamoetimba ndra'o 11
Jehowa, fa bōi oebabaja nibajoini
Jehowa! Ba halō doho andrō tánō
ba hōgōnia, awō mako nidanō
chōnia, ba mofanō ita. Ba i'ōhe 12
sa'ae doho andrō, awō mako nidanō,
si so tánō ba hōgō Zaelo, Dawido,
ba lalaoe mofanō, lō sangila ja'ira,
lō sanehe, lō si tokea; no ahori
mōrō ira, me no ihawoei ira femōrō
sabōlōbōlō si oroi Jehowa. (Moz.
I. 2, 21; 15, 12).

II. Ba mōi mijefo Dawido, iagō 13
zarōoe ma'iofe, zoezoe hili, tobali
arōoe gotaloeara. Ba moe'ao ia ba 14
zato andrō, ba chō Gabineri, ono
Neri, imane: Hadia, lō ōtema li,
Abineri? Ba imane Abineri: Ha
niha ndra'oegō, si'ao chō razo? Ba 15
imane Dawido chō Gabineri: No
sabōlō ndra'oegō ae; ha niha zi
fagōlōgōlō chōoe ba Ndraono Gize-
raēli? — ba hana wa lō ōfaigifaigi
zochō ja'oegō, razo? Noa sa iroegi
sanoewō, ba wamoenoe sochō ja'-
oegō andrō, razo? Tenga si sōchi 16
wolaoemō andrō. Faja wa no saeri
Jehowa, na tenga si mate amiena'ō,
me lō nifaigifaigimi sochō ja'ami
andrō, nibajoini Jehowa! Ba faigi
heza so doho razo ba heza so mako
nidanō andrō, si so tánō ba hōgō-
nia mege! Ba irongo Saelo, wa li 17
Dawido da'ō, ba imane: Hadia,
tenga lioe da'ō, ja'oegō onogoe Da-
wido? Ba imane Dawido: Ja'ia,
sochō ja'o, razo! ba imane na: Hana 18
wa igohi zawoejonia andre sochō
ja'o? Hadia horōgoe atō, hadia zi
lō sōchi chōgoe? Ba ena'ō na ifo- 19
ndrondrongo iada'e sochō ja'o razo
ni'wa'ō zawoejonia andre! Hadia,
Jehowa zamarooe ja'oegō ba wa'oe-
doesa chōgoe, ba da lafa'ago'ō chōnia
zoemange; ba na niha zamarooe

- ja'oegō, ba ni'elifi fōna Jehowa, me no sanibo ja'odo mačhō, fa bōi mo'oeracha ndra'o ba nibe'e Jehowa, me laŵa'ō : Laboe'ōgō, fosoemange
- 20 Lowalangi bō'ō ! Ba bōi mowōi ba danō ndrogoe ba zi no arōoe aefa chō Jehowa, me no mōi razo Ndraono Gizeraēli, ba wanggaloei famoenoe ja'o, si mane na lagohi manoe danō
- 21 ba hili misa ! Ba imane Saoelo : Horōgoe da'ō, foeli'ō, ja'oegō, onogoe Dawido, lō'ō sa'ae oefakao'ō, soelō wa no eboea mbōli nosogoe ōŵa'ō. Oe'ila sa'ae, no nifolaoe zam-bō tōdō wolaoegoe ba no eboea
- 22 sibai horōgoe ! Ba itema linia Dawido, imane : Ba jā'e doho razo ; jamōi mijefo ba da'e zamōsa, ba
- 23 wangai ja'ia. Ba Jehowa zanoelōni ba zamōsana fa'atoelōnia ba fa lō farōi ; noa sa ibe'e ba dangagoe ndra'oegō Jehowa, ma'ōchō, ba lō edōnado oehalō tangagoe wamoenoe nibajoini Jehowa. Ba si mane fa'e-boea mbōli nosooe chōgoe ma'ōchō, ja si manō wa'eboea mbōli nosogoe chō Jehowa, ba jamoc'efa'ō ndra'o
- 24 ba wa'atosasa fefoe ! Ba imane Saoelo chō Dawido : Ja'ahowoc ndra'oegō, onogoe Dawido : ōfaloea dania ba si mōna ndra'oegō ! Ba mofanō Dawido ba ifoeli ia ba chōra Saoelo.

FAZA 27.

I. Moloi zoei Dawido, isaŵa Nachisi. Ibe'e chōnia Zikelagi Achisi. II. Manoeŵōneŵō Dawido, gōtō we'asonia ba da'ō.

- 1 Ba imane dōdōnia Dawido : Samoeza ma'ōchō dania, ba mate sa atō ndra'o ba danga Zaoclo ; si sōchinia, na moloi ndra'o, na oesaŵa danō Ndrawa Wilisiti, ba ibato mōtō Saoelo wanggaloei ja'o ba danō Ndraono Gizeraēli ma'asagōrō ; ba
- 2 tobali aefa ndra'o ba dangania. Ba maoso Dawido, awō zi 600 niha andrō, si fao chōnia, lasaŵa Nachisi andrō, ono Ma'ochi, razo Gata. (*F.*
- 21, 11. *Raz. I. 2, 39*). Ba chō Nachisi ba Gata i'iağō Dawido ba awōnia andrō, awō zoroijomora fefoe ; fao gōi wo'omo Dawido andrō, si domboea : Ahinoa, banoea Jeze-re'eli ba Abigaila, lacha Nabalo andrō, banoea Garemeli. (*F. 25, 40-43*). Ba me te'ombacha'ō chōZaelo, no isaŵa Gata Dawido, ba ibato Saoelo wanggaloei ja'ia. Ba imane Dawido chō Nachisi : Na eboea atō dōdōoe chōgoe, ba te ōtoetoeoe chōgoe naha samboea, ba mbanoea ba danō, heza oe'iağō ; hadia sa wa i'iağō ngaimō sawoejoemō andre, ba mbanoea seboea andre ? Ba itoetoeoe chōnia Zikelagi Achisi, me loeo da'ō ; ba tobali banoea razo mado Joeda Zikelagi andrō, iroegi ma'ōchō andre. (*Jos. 15, 31. Sangoe-hoek. 1, 19*). Ba fa'ara Dawido ba danō Ndrawa Wilisiti, ba ōfa waŵa tōra dōfi.
- II. Ba mōi misi jaŵa Dawido, i'ohe nawōnia andrō, ba lasoewō mbanoea Gesoeri andrō ba Iraono Girisi ba Iraono Gameleki ; da'ō zowanoea ba danō andrō, i'otarai Delama, noemalō ba Zoeri ba ba danō Miseraji mitooe. Ba na isoewō mbanoea da'ō Dawido, ba lō isaigō, he ira matoea, ba he ira alawe, ahoi iboenoe ; ba biribiri ba saŵi ba kalide ba ondra, fabaja gamagama, ba i'ohe, ba ifoeli ia chō Nachisi. Ba na isofoe Achisi : Heza mōi ami manoeŵō ma'ōchō ? ba imane Dawido : Ba danō mado Joeda, tánō raja ; ba ma : Ba ndraono Jerame'eli, tánō raja ; ba ma zoei : Ba ma'oeŵoe Geni, tánō raja. Ba samōsa lō i'orifi Dawido, he ira matoea, ba he ira alawe, lō ifa'a-mōi ba Gata, imane dōdōnia : Ma dania mōi ira sasi, ma la'ombacha'ō : Da'ō nilaoe Dawido ! Si manō wolaelaonia, gōtō we'asonia ba danō Ndrawa Wilisiti. Ba fadoehoe dōdō
- Nachisi chō Dawido, imane : No abōoe dōinia ba niwara, Iraono Gi-

zeraëli, ba lõ teboelõ ia ba da'e enonigoe. (*Moz. I. 34, 30, Moz. II. 5, 21*).

FAZA 28.

I. Ifakaoni'õ mbechoe Saeolo, ba wasoewõta ba Ndrawa Wilisiti. II. Oroma mbechoe Zamoeëli ba tokea sibai Zaeolo ba ni'ombacha'õnia.

1 I. Ba me loeo da'õ, ba owelo Ndrawa Wilisiti, ba wanoewõ Iraono Gizeraëli. Ba imane Achisi chõ Dawido : Bõi zi lõ aboto ba dõdõoe, wa chõgoe fao ndra'oegõ, fabaja
2 banoeae andrõ, ba wanoewõ. Ba itema li Nachisi Dawido, imane : Laoe, õ'ila sa dania wolaoe zawoejoemõ andre ! Ba imane Achisi chõ Dawido : Ba laoe, ba oefataro samaimaigi ja'õ ndra'oegõ, gõtõ
3 wa'anaoe nosogoe. Ba Samoeëli, ba no mate ; ba no la'e'esi ia Iraono Gizeraëli fefoe, ba no lako'o ia, ba Rama. Ba no ifofanõ zogaoni bechoe ba si faeta Saeolo, no iheta ba danõ.
4 (*F. 25, 1. Moz. II. 22, 17*). Ba owoeolo sa'ae Ndrawa Wilisiti ba laroegei Zoenema, ba da'õ tebato ira. Ba i'owoelei gõi Ndraono Gizeraëli fefoe Saeolo, ba ba hili Giliboa tebato da'õ. Ba me i'ila golombasewã Ndrawa Wilisiti Saeolo, ba ata'oe
5 ia, manizinizi bacha dõdõnia. Ba manofoe chõ Jehowa Zaeolo, ba lõ itema linia Jehowa, he ba wangifi, ba he ba „Oerimi” andrõ, ba he ba zama'ele'õ, (*Moz. II. 28, 30. F. 14. 37; 23, 9*). Ba imane Saeolo ba nawõnia : Mi'aloeli chõgoe ndra alawe si so elemoe, ba wogaoni bechoe, ena'õ mõi do chõnia, ba wanofoe chõnia. Ba lamane awõnia andrõ : Ba Gendroro so ndra alawe, si so elemoe ba wogaoni bechoe. (*Hal. zin. 16, 16*). Ba ibini'õ Saeolo, wa ja'ia, noecha bõ'õ i'õnoecha ba mõi ia, ba daroea nawõnia fao. Ba ba zi bongi mõi ira jomo ba ndra alawe andrõ. Ba imane Saeolo : Eta'õ chõgoe ba gelemoe ba wogaoni be-

choe andrõ ba kaoni chõgoe nitõ-tõigoe tõi chõoe. Ba imane chõnia 9 ira alawe andrõ : No õrongo ae nilaoe Zaeolo, wa no ihori ba danõ zogaoni bechoe, awõ zi faeta, ba hana wa õlaoe dandrawã chõgoe, ba wamoenoe ja'odo ? Ba mõi ba 10 hõlooe chõnia Zaeolo chõ Jehowa, imane : Faja wa no saeeri Jehowa, na tebe'e horõoe dania da'õ ! Ba 11 imane ira alawe andrõ : Ha niha nikaonigoe chõoe ? Ba imane : Samoeëli kaoni chõgoe. Ba me i'ila 12 Zamoeëli ira alawe andrõ, ba moe'ira'ira ia. Ba imane chõ Zaeolo : Hana wa no õlimodo ? Saeolo ndra'oegõ ! Ba imane chõnia razo : Bõi 13 boesi dõdõoe : hadia ni'ilaoe ? Ba imane ira alawe andrõ chõ Zaeolo : Bechoe oe'ila moroi tooe, barõ danõ. Ba imane chõnia : He wisa ia 14 wamaigioe ja'ia ? Ba imane : Niha satoea zi mõi jawã, baroe seboea mbaroenia. Ba aboto ba dõdõ Zaeolo, wa Samoeëli, ba ifalõgoe tooe ia ba danõ, mangaloeloe.

II. Ba imane Samoeëli chõ Zaeolo : Hana wa õboesi dõdõgoe wama-kaoni'õ ja'odo ? Ba imane Saeolo : No tasasa sibai ndra'o. Lasoewõ ndra'odo Dawa Wilisiti, ba no iheta ia chõgoe Lowalangi, lõ'õ sa'ae itema ligoe, he ba zamae'le'õ, ba he ba wangifi, ba andrõ oefakaoni'õ ndra'oegõ, ena'õ õ'ombacha'õ chõgoe he oewisa. Ba imane Samoeëli : Ba hadia wa õsofoe chõgoe. me no iheta ia chõoe Jehowa, ba me no tobali si fa'oedoe chõoe ? No ifatõrõ chõoe 17 Jehowa nifawã'õgõnia chõoe chõgoe no : no iheta chõoe dadaoma wa'asalawã ba no ibe'e ba mbõ'õ, chõ Dawido andrõ ibe'e. Me no lõ ni'o'õmõ oroisa Jehowa, ba me lõ nifatõrõoe fõnoenia andrõ sabõlõbõlõ ba Ndraono Gamaleki, andrõ ilaoe chõoe zi manõ Jehowa, ma'õchõ. (*F. 15, 18, 19*). Ifarahogõ ami Ndraono 19 Gizeraëli, wame'e ba danga Ndrawa Wilisiti ; mahemoloe a mate ndra'oe-

- gō, fabaja onooe. Ba he sabōlō Ndraono Gizeraēli andrō, ba ibe'e ba danga Ndrawa Wilisiti Jehowa.
- 20 Ba alace tooe ba danō Zaoelo, ba wa'atokea, adōlō manō tooe ba danō. Ihawoei ia fa'ata'oe sabōlōbōlō ba niwā'ō Zamoeēli andrō; ba noa sa'ae si lō dōladōla ia, me no ma'ōma'ōchō menewi ba sara wongi lō si
- 21 manga ia. Ba mōi chō Zaoelo ndra alawe andrō, ba me i'ila, wa no si tokea sibai ia, ba imane chōnia: Hiza, no ifondrongo lieo enonioe andre, ba no oe'ositengagō manō nosogoe, wolo'ō somasi'ō, ni-
- 22 wā'ōoe chōgoe. Ba o'ō'ō sa'ae gōi niwā'ō genonioe andre chōoe. Da'oehalō chōoe zambawa roti, ba ō'a, ena'ō abe'e ndra'oegō, ba wanga-
- 23 woeli. Ba lō edōna ia, imane: Lō mangado! Ba me laforege ira awōnia ba ira alawe andrō, ba i'ō'ō niwā'ōra, maoso ia ba zalo ba moeda-
- 24 dao ba gaso. Ba no so barō mbatō ndra alawe andrō nono zāwi niboela; ba igōsō itaba, ba ihalō hamo, ifa-
- 25 roeka ba ibali'ō koe. Ba ifa'oli chō ndra Saelo awōnia, ba me no manga ira, ba maoso ira mofanō, ba zi bongi andrō.

FAZA 29.

I. Lawā'ō wamofanō Dawido salawā Ndrawa Willisiti. II. Ifofanō ia Achisi, he wā'ae aboea chō Nachisi.

- 1 I. Ba la'owoeloi zabōlō chōra fefoe Dawa Wilisiti ba Afeki, ba ba zinga goemboe nidandō ba Jezere'eli tebato Ndraono Gizeraēli. (*F. 4, 1*).
- 2 Ba me so zalawā Ndrawa Wilisiti, me la'ohē ngaotoe chōra, awō ngahōnō chōra ba me so gōi moroi foeri Dawido ba awōnia andrō, awō
- 3 Nachisi, ba lamane salawā Ndrawa Wilisiti: Hadia lawai niha Heberaio andrō? Ba imane Achisi ba zalawā Ndrawa Wilisiti: Dawido da'ō, si so chō Zaoelo mege, Saelo razo Ndraono Gizeraēli, no me-

ndroea fache ia chōgoe, ba i'otarai loeo da'ō, me isawā ndra'o, irege ma'ōchō, ba lō ni'ilagoe hadia ia [zi sala] chōnia. Ba mofōnoe chōnia zalawā Ndrawa Wilisiti, ba lamane chōnia: Fatenge mangawoeli niha andrō! Jamoefoeli ia ba nahanian andrō, niwā'ōoe chōnia, bōi fao ia chōda ba wanoewō, fa bōi i'ā mbōlida ba wanoewō andrō. Hadia zi sōchi bōli wa'eboea dōdō zochō ja'ia chōnia, moroi ba hōgō mbanoeada andre? Hadia, tenga ja'ia Dawido andrō, nisoenora no andrō, me manari, me lamane: „Ngahōnō niboenoē Zaoelo, ba no ba ngafaeloe ngahōnō niboenoē Dawido?” (*F. 18, 7*).

II. Ba ifakaoni'ō Dawido Achisi, ba imane chōnia: Faja wa no saerri Jehowa, na tenga sadōlō tōdō ndra'oegō, ba somasi ndra'o, na awōawōgoe ndra'oegō ba wanoewō, lō'ō sa ni'ilagoe chōoe si lō atoelō, i'otarai me ōsawā ndra'o, iroegi ma'ōchō andre: — ba salawā bō'ō andrō, ba lō omasi ira ndra'oegō. Ba foeli'ō, ja lō hadia ia chōoe, fa bōi ōlaoe hadia ia zi fatoewoe ba zalawā Ndrawa Wilisiti andrō. Ba imane Dawido chō Nachisi: Ba hadia horōgoe? hadia, ni'ilaoe chō zawoejoemō andre, i'otarai me mōido enonioe, iroegi ma'ōchō andre, wa lō mōido fasowō ba nemali razo sochō ja'odo? Ba itema li Dawido Achisi, imane chōnia: Oe'ila sa, wa no somasi ndra'o ndra'oegō, si mane mala'ika Lowa-langi: ha salawā Ndrawa Wilisiti zangoema'ō: lō tola mōi ia awōda ba wanoewō! (*Sam. II. 19, 28*). Ba mahemoloe, ba faoso, awō mbanoea zochō ja'oegō, si fao chōoe mege, me so'ō, mihoelō sibai wongi, ba mifoeli ami ba nahani andrō, niwā'ōgoc chōmi, ba bōi mamaoedoe dōdōoe chōgoe, omasido sa ndra'oegō, — mifaoso, si hoelō si'ai wongi mahemoloe, ena'ō na moloeo

11 sibaï mangedfa ami. Ba mangoewoeli sa'ae ba danõ Ndrawa Wilisiti Dawido ba awõnia andrõ, lahoelõ wongï. Ba lasaõna misi jawã Jezere'eli Dawa Wilisiti.

FAZA 30.

I. No moedoedoegõ Zikelagi, me ireegi Dawido. II. ðaog ba Ndraono Gamaleki ba i'ohẽ mangawoeli niraboe andrõ. III. Lafaosa niraboe andrõ. Mamoeala Dawido ba zi fahoe-woe chõnia.

1 I. Ba doea wongï, ba laroegi Zikelagi Dawido ba awõnia andrõ. Ba no lasoewõ danõ andrõ tánõ raja, fabaja Zikelagi, Iraono Gamaleki, no moraboe ira ba Zikelagi, ba no latoenoe mbanoea. Ira alawe, ba ha niha zi so, he iraono, ba he satoea, ba no lara'oe; ba lõ'õ sa niboenoea, no la'ohẽ manõ, ba no mofanõ
 2 ira. Ba me laroegi ira Dawido, ba no moetoenoe mbanoea, ba ira alawera ba onora matoea ba onora alawc, ba no moe'ohẽ niraboe. Ba mege'ege sibaï Dawido ba awõnia andrõ, irege tebai sa'ae mege'ege
 3 ira. Ba fo'omo Dawido andrõ, si daroea, ba no moeraboe gõi: Ahinoa andrõ, banoea Jezere'eli, ba Abigaila, fo'omo Nabalo no, banoea Garemeli. (F. 25, 42. 43). Ba aboe
 4 sibaï dõdõ Dawido, me lateboe kara ia cna'õ sato, oi sa'ae afõchõ ba dõdõ zato fefoe nonora matoea ba onora alawe. Ba i'abe'e'õ dõdõnia
 5 ba chõ Lowalanginia Jehowa Dawido.

7 II. Ba imane Dawido chõ Gabiataro ere andrõ: Tema ohe chõgoe mbaroe ba doto andrõ! Ba ihalõ mbaroe ba doto andrõ Abiataro, ibe'e chõ Dawido. (F. 23. 9). Ba isofoe chõ Jehowa Dawido, imane:
 8 Hadia, oegohi zanoewõ andrõ? Hadia oechamõ ira maõ? Ba imane chõnia Jehowa: Gohi ira! Lõ zi lõ õchamõ ira ba lõ zi lõ õ'orifi [niraboe andrõ]. Ba mõi Dawido, i'ohẽ

zi 600 niha andrõ, si so chõnia, ba laroegi ndraso Mbezori. Ba torõï foeri õsa. Ba itohoegõ wolohi sanoe-wõ andrõ Dawido, awõ zi 400 niha andrõ; ba 200 zi torõï foeri, noerege dõdõ, ba lõ la'õtõ Mbezori andrõ. Ba lasõndra Ndrawa Miseraji, ba lala, ba mbenoea, ba la'ohẽ chõ Dawido, ba labe'e õnia roti ba lafabadoegõ chõnia nidanõ, ba samba sinaba koe nilaoe boea ara ba doea ngamohi boea nagõ sokõli labe'e õnia, ba ifoeli aeri: noa sa tõloe ngaloeo ba tõloe mbongi lõ si mangia ia ba lõ nibadenia idanõ (Sangoehoeok. 15, 19). Ba isofoe chõnia Dawido, imane: Ha chõ ndra'oegõ ba heza õ'otarai? Ba imane: Ono matoea Dawa Miseraji ndra'odo, sawoejoe Ndraono Gamaleki. No irõido foeri sochõ ja'o, me mofõchõdo, tõloe bongi ma'õchõ. No mõiãa manoewõ ba danõ Ndrawa Gereti tánõ raja ba ba danõ mado Joeda ba ba danõ ma'owoeo Galebi, tánõ raja, ba no latoenoe Zikelagi. (Sam. II. 8, 18. Jos. 14, 13). Ba imane chõnia Dawido: Hadia, õ'ohẽga ba zanoewõ andrõ? Ba imane: Ae ba hõloe chõgoe chõ Lowalangi, wa lõ õboenoedo, awõ wa lõ õfoeli ba danga zochõ ja'o ndra'odo, ba oe'ohẽ ami ba zanoewõ andrõ. Ba ifasao ira, ba hiza, ba no moezaewe ba danõ zanoewõ andrõ, mangamanga ira ba labadoebadoe hadia ia, timba nilaoe owasa, bõrõ niraboe andrõ fefoe, soja sibaï, nihalõra ba danõ Ndrawa Wilisiti ba ba danõ mado Joeda. Ba ilaoe chõra Dawido, i'otarai wa'amoloeo, noemalõ ba wa'abongi, ba iboenoe ira, tobali samõsa lõ soloi, ha õfa ngaoetoe, ono matoea, si fakoeo ba hoeloe gondra, awai zoloi. Ba dozi niraboe Ndraono Gamaleki, ba i'efa'õ Dawido; he fo'omonian andrõ, si domboea, ba i'efa'õ. Tobali lõ hadia ia zi taja, he side'ide, ba he seboea, he niraboe andrõ [bõ'õnia]

- ba he ono matoea ba he ono alawe,
 ba he hadia ia fefoe, niraboera :
 20 ahori i'ohē mangawoeli Dawido. Ba
 lahalō fefoe mbiribiri ba sa'wī, la'ohē
 chōnia. ba lamane: Ahoeloea Dawi-
 do da'ō !
- 21 III. Ba me iroegi Dawido zi 200
 niha no mege, si no erege tōdō me-
 ge, ba si tebai fao chō Dawido, ni-
 rōira ba ndraso Mbezori andrō, ba
 lafaondragō Dawido ba awōnia a-
 ndrō, ba me ahatō ndra Dawido,
 22 ba la'owai. Ba hoemedē niha si lō
 sōchi ba si lō ngaroro, si fao chō
 Dawido, lamane: Me lō si fao ira
 chōda, ba lō'ō gōi tabe'e chōra ga-
 hoeloea andrō, nihalōda mangawoeli,
 ha fo'omo zamōsana ba iraonia:
 hana na la'ohē da'ō, ba acha mo-
 fanō ira. Ba imane Dawido: Bōi
 23 mimanō, me no itolo ita Jehowa,
 me no irorogō ita ba me no ibe'e
 ba dangada zanoewō andrō, si no
 24 mameta'oe ja'ita ! Ba ha niha gōi
 zamondrongo limi ba da'ō? Si mane
 tāna ba zi mōi ba wasoewōta andrō,
 si manō gōi dania ba zi torōi foeri,
 awō gamagama: nifagōlōgōlō wa-
 maosa chōra ! — (*Moz. IV. 31, 27*).
- 25 Ba si manōmanō dania, i'otarai loeo
 da'ō. Da'ō ifachoi ba ibe'e hoekoe
 ba Ndraono Gizeraēli, iroegi ma'ōchō
 26 andre. Ba me no iroegi zoei Zike-
 lagi Dawido, ba ihalō ōsa gahoeloea
 no mege, ba ifa'ohē'ō ba zala'wa
 mado Joeda, si fahoewoe chōnia,
 imane chōra: Hiza chōmi mboeala,
 fōfō niraboe zi fa'oedoe chō Jeho-
 27 wa ! Ba ba Mbetiēli ifa'ohē'ō, ba
 ba Ramata, ba danō tātō raja, ba
 28 ba Jatiri, ba ba Garara, ba ba Zi-
 29 fimoti ba ba Esemoa, ba ba Gare-
 meli ba ba mbanoea ma'oeuwe Je-
 rame'eli andrō, ba ba mbanoea
 30 ma'oeuwe Geni, ba ba Horama, ba
 31 ba Mborasa, ba ba Gatachi. Ba ba
 Heberona, ba ba mbanoea andrō
 fefoe, nidōrōdōrōi Dawido ba awō-
 nia andrō mege.

FAZA 31.

I. Te'ala Ndraono Gizeraēli ba
 Ndrawa Wilisiti. Itaroe'ō chōnia
 zi'ōli Saeolo. II. La'o'aja mbotonia
 Dawa Wilisiti, ba lahaogō wogo'o
 ja'ia banoea Jabesi andrō.

(A. 1-13: Nga'ōt. I. 10, 1-12.)

- I. Ba barō ō, ba no lalaoe ba
 Ndraono Gizeraēli Dawa Wilisiti, ba
 no moloi Ndraono Gizeraēli labe'e
 Dawa Wilisiti, ba hiza tooe ba danō
 niboenoe, ba hili Giliboa. Ba lō la-
 2 bōhōli Dawa Wilisiti wolohi Saeolo
 ba ononia, ba laboenoe nono Zaeolo,
 Jonata ba Abinadabi ba Malichi-
 zoea. Ba laforege wasōndrata chō
 3 Zaeolo ba no la'ila ia si fafana ōsa.
 Ba ata'oe sibai Zaeolo zi fafana
 andrō. Ba imane Saeolo chō zolohe
 4 fangōnania: Sōbi wōdamō ba fahō
 ndrā'odo, fa bōi mōi zi lō moeboto
 andrō, ba wango'aja ja'o ! Ba lō
 edōna zolohe fangōnania, ata'oe
 5 sibai ia. Ba itoejoe wōda Saeolo,
 itaroe'ō ba dōdōnia. (*Sangoehock. 9,*
54). Ba me i'ila solohe fangōnania,
 no mate Zaeolo, ba itaroe'ō gōi
 6 chōnia wōdania ba mate ba ngai
 Zaeolo. Tobali endronga mate ira,
 me loeo da'ō, Saeolo ba ononia a-
 ndrō, si datōloe, ba solohe fangō-
 7 nania. Ba me larongo Iraono Gize-
 raēli ba zi tambai zalo'o andrō ba
 jefo Joridano, no moloi Ndraono
 Gizeraēli ba no mate Zaeolo, fabaja
 iraonia andrō, ba laheta ira jomo
 chōra, moloi. Ba so Ndrawa Wili-
 siti ba la'ia gō jomo chōra.
- II. Ba mahemoloe ō, ba so Ndra-
 8 wa Wilisiti, ba wangi gamagama
 niboenoe andrō, ba hiza Zaeolo ba
 iraonia andrō, si datōloe, ba hili
 9 Giliboa. Ba lataba mbaginia ba
 laheta chōnia mbaroenia sabe'e, ba
 lafatenge [zinenge], sanōrōi tanō
 Ndrawa Wilisiti, ba wanoeriaigō
 toeria somoeso dōdō andrō ba na-
 doera ba ba niha sato. Ba fangō-
 10 na ba labe'e ba gosali Gasea ba
 botonia, ba lata'wi ba gōli kara ba

- 11 Mbetisana. Ba me larongo banoea | ba göli kara ba Mbetisana; ba lafoeli
Jabesi ba danõ Gileadi hadia nilaoe | ira ba Jabesi ba latoenoe ba da'õ,
Ndrawa Wilisiti chõ Zaoelo, (*F. 11.* | ba tõlara, ba lahalõ ba lako'o ba 13
12 1-11), ba maosõ zabõlõra fefoe, sara | mbõrõ manawa ba Jabesi, ba ma-
wongi ira ba lala, ba latagõ mbo- | moni ba gõ ira, fitoe bongi wa'ara.
to Zaoelo ba boto ndraononia andrõ | (*Sam. II. 1, 12.*)

Soera

ZAMOEËLI

S I S A M B O E A.

FAZA I.

I. Irongo Dawido, wa no mate ndra Saelo Jonata. II. Fa'aboe dõdõnia; iboenoe nono mateoa andrõ, Iraono Gamaleki. III. Fange'esi Dawido ira Saelo Jonata.

- 1 I. Me no mate Zaoelo ba me no mangawoeli Dawido moroi ba wolo-
2 hi Iraono Gamaleki andrõ, ba doea wonginia ba Zikelagi, — ba
3 ma hemoloe õ, ba hiza niha, samõsa, awõ Zaoelo mege, no isika noe-
4 chania ba no ilaoe danõ ba hõgõnia. Ba me irocgi Dawido, ba ifalõ-
5 goe tooe ia ba danõ, mangaloeloe. Ba imane chõnia Dawido: Heza
6 õ'otarai? Ba imane: Oe'otarai Ndraono Gizeraëli, fasoewõta andrõ.
7 Ba imane chõnia Dawido: He wisa? Ombacha'õ chõgoe. Ba imane:
8 No moloi zabõlõ, ba wasoewõta andrõ ba no ato zi mate ni-
9 boenoe: ba he Saelo ba ononia Jonata, ba no mate. Ba imane Da-
10 wido chõ nono mateoa andrõ, sangombacha chõnia: Heza õrongo, wa no mate Zaoelo ba ononia Jo-
11 nata? Ba imane ono mateoa andrõ, sangombacha: Oeroegi hili Giliboa,
12 lõ oedõnadõna, ba hiza Zaoelo, no itoendreheni ia ba dohonia, ba lõ

aefa moroi foerinia goereta ba si fakoedo. (*Sam. I. 31, 1-3.*) Ba ibali'õ ia foeri, ba me i'ila ndra'o, ba hoemedede ia chõgoe, ba oemane: Oerongo! Ba imane chõgoe: Ha niha ndra'oegõ? Ba oemane chõnia: Iraono Gamaleki ndra'odo. Ba imane chõgoe: Aine ba boenoe ndra'o, noa sa ihawoei ndra'o fechõlõchõlõ mbanoea, ba ma'ifoe lõõ na sa saetoe nosogoe! Ba oe'ondrasi ia, oeboenoe ia, me no oe'ila lõ aeri ia, bõrõ wa'ate'alanian andrõ. Ba oehalõ zaemboenia, ba hõgõnia, ba tõla gasa ba mboelõchania, ba hiza, ba no oe'ohe chõoe, ja'oegõ Toea.

II. Ba itoejoe noechania Dawido, isika ba si manõ göi nawõnia fefoe (*Moz. I. 37, 29*); ba aboe dõdõra ba mege'ege ira ba mamoni ba gõ, irege bongi, ba chõ Zaoelo ba chõ nononia Jonata ba ba mbanoea Jehowa andrõ, ma'oewoe Gizeraëli, me no mate ira ba mbawa zi'õli. (*Sam. I. 31, 13*). Ba imane Dawido chõ nono mateoa andrõ, sangombacha chõnia: Ha banoea ndra'oegõ? Ba imane: Ono zi fatewoe gana ndra'odo, Iraono Gamaleki. Ba imane chõnia Dawido: Ba hadia, ba lõ ata'oe'õ õhalõ tangaoe wamocnoe

nibajoini Jehowa andrō? (*Sam. I. 24, 7*). Ba hoemedo Dawido ba nawōnia, ono matoea, imane: Ae ba da'e ba boenoe ia! Ba i'ō'ōtō tooe
 15 ba mate. (*F. 4, 10, 12*). Ba imane na chōnia Dawido: Ba hoeloemō sa so ndromō! No beweoe zange-
 16 toe'ō hoekoemō, me no ōmane: No oebenoene nibajoini Jehowa andrō. (*Raz. I. 2, 23, 33*).

17 III. Ba i'e'esi Zaelo ba ononia
 18 Jonata Dawido, ba iwa'ō, lafahaō ma'owoe Joeda, ba wange'esi andrō; hiza, no moesoera ba „zoera zadōlō tōdō” andrō, imane: (*A. 22; Jos. 10, 13*). „Famoadoemi, ja'ami Iraono Gizeraēli, ba no mate niboenoe ba hilimi! Alai wa'amate zabōlō andrō! Bōi mi'ombacha'ō ba Gata; bōi mifarongogō ba newali Gasekalo, fa bōi omoeso dōdō nono Ndrawa Wilisiti alawe, fa bōi ma'iki nono alawe ba niha si lō moeboto. (*Mich. 1, 10. Sam. I. 18, 6*).
 21 Ja'ami hili Giliboa, bōi ja gōna ami namo ba he teoe, ja'ami benoea si falimo! Me no ba da'ō tetibo mbaloese zabōlō, baloese Zaelo andrō, lō moebajoini fanicha. (*Moz. IV. 15, 18-21*). Ba ndro niboenoe andrō ba ba dawō zabōlō, ba lō sabōda fana Jonata, ba lō sangawoeli fōda Zaelo, lō ahoeloea. Saelo ba Jonata, ba no faoma omasi ira nawōra ba no faoma ebocae dōdōra chō nawōra, me aeri ira, ba no tenga gōi si fabali ba wa'amate; ja'ira andrō, si no alio, moroi ba mojo ba si no
 24 abōlō, moroi ba zingo. Ja'ami, ono Ndraono Gizeraēli alawe, mi'e'esi Zaelo andrō, si no mamonoecha ja'ami baroe loeo oengoe, somoeso dōdōmi, si no mamō'aja noechami aja ana'a! Alai wa'amate zabōlō andrō, me hino wasōndrata — Jonata andrō, ba no mate niboenoe
 26 ba hilimi! Aboe dōdōgoe ndra'oegō, ja'oegō ga'agoe Jonata; no omasiō ndra'oegō chōgoe! Wa'omasigoe mcge wa'omasimō ndra'odo, moroi ba

wa'omasi ndra alawe ndra matoea! Alai wa'amate zabōlō andrō 27
 ba fa'afoeofe wangarō andrō ba wasōndrata!”

FAZA 2.

I. Tobali razo mado Joeda Dawido ba Heberona, ba lafataro razo gōi Eseba'ali, ba Mahana'i. II. Fasoewō ira Dawido Eseba'ali. III. Fa'amate Gazaheli andrō.

I. Aefa da'ō, ba isofoe chō Jehowa Dawido, imane: Hadia, mōido ba mbanoea Joeda heza? Ba imane chōnia Jehowa: Ae'e. Ba imane Dawido: Heza mbanoea mōido? Ba imane: Ba Heberona. (*Sam. I. 30, 8*). Ba mōi ba da'ō Dawido, awō wo'omonja andrō, si domboea, Ahinoa andrō, banoea Jezere'eli ba Abigaila, lacha Nabalo andrō, banoea Garemeli. (*Sam. I. 25, 42, 43*).
 Ba i'ohē gōi nawōnia andrō Dawido, awō zoroijomora fefoe, ba
 3 labajoini razo ma'owoe Joeda Dawido. Ba me la'ombacha'ō chō Dawido, wa no lako'o Zaelo banoea Jabesi ba danō Gileadi, (*F. 5, 3. Sam. I. 16, 13; 31, 12*), ba
 5 ifatenge zinenge Dawido ba mbanoea Jabesi andrō ba danō Gileadi, imane chōra: Ja'ahowoe ami chō Jehowa, me no mi'omasi'ō Zaelo andrō, sochō ja'ami, ba me no miko'o ia! Ba jamoe'omasi'ō ami
 6 Jehowa ba bōi ja farōi chōmi, ba ja'odo gōi, ba oetolo ami, me no milaoe da'ō. Ba iada'e, ba bōi
 7 mi'ata'oeffi hadia ia, ja sabōlō ami. Noa sa mate Zaelo andrō, sochō ja'ami mege, ba noa gōi labajoini razora ndra'odo ma'owoe Joeda.
 Ba ihalō Eseba'ali andrō, ono Zaelo, Abineri, koemandra chō Zaelo, i'ohē ba Mahana'i, (*Sam. I. 14, 50*), ba ibali'ō razo ba danō
 9 Gileadi ba ba mado Gaseri ba ba Jezere'eli ba ba mado Geferaji ba

- ba mado Mbenijami, razo Ndraono
 10 Gizeraëli fefoe. Ōfa woeloe fache
 Eseba'ali andrō, ono Zaoelo, me
 tobali razo Ndraono Gizeraëli ia,
 ba mendroea fache wa'ara razo ia.
 Ha mado Joeda zolo'ō chō Dawido.
- 11 Ba fa'ara wa'arazo Dawido ba
 mado Joeda, ba Heberona, ba me-
 witoe fache a matonga.
- 12 II. Ba maoso Gabineri andrō,
 ono Neri, i'ohē mbanoea Eseba'ali
 andrō, ono Zaoelo, ba lasa'wa Gibe-
 13 ona, la'otarai Mahana'i. Ba ifaon-
 dragō ira Joabi, ono Zeroeja
 andrō, i'ohē mbanoea Dawido a-
 ndrō, la'otarai Heberona, ba ba
 zinga mba'wa nidanō andrō ba
 14 Gibeona fachamō ira, ba lafatambai
 mba'wa andrō. Ba imane Abineri
 chō Joabi: Acha fasōndra nono
 matoea ba zanehe ita! Ba imane
 15 Joabi: Lae! Ba maoso ira, faondra
 ira, ni'ofaja, 12 mado Mbenijami,
 banoea Eseba'ali, ono Zaoelo, ba
 16 12 gōi mbanoea Dawido. Ba dozi
 latoejeoe mboe noedoera ba lafahō
 ngai, ba tobali ahori mate ira,
 endronga. Andrō wa labe'e tōi naha
 andrō „mbanoea zi falimo”, ba
 17 ngai Gibeona. Ba tobali fasōndrata
 sabōlōbōlō sibai, me loeo da'ō. Ba
 te'ala Gabineri ba awōnia Iraono
 Gizeraëli andrō labe'e banoea Da-
 widō andrō.
- 18 III. Ba no datōloe zi so ba da'ō
 ono Zeroeja andrō, Joabi ba Abiza'i
 ba Azaheli; ba Azaheli andrō, ba
 no saoha sibai ahe, si mane nago
 19 ba mbanoea. (*Nga'ot. I. 2, 16*). Ba
 igohi Gabineri Azaheli, si foelōi ia
 wolohi Abineri ba lō ihole'ō ia, he
 20 ba gambōlō ba he ba gabera. Ba
 ibali'ō ia foeri Abineri, ba imane:
 Hadia, ja'oegō da'ō, Azaheli? Ba
 21 imane: Ja'odo! Ba imane chōnia
 Abineri: Tema hole'ōgō, ma ba
 gambōlō, ba ma ba gabera, ra'oe
 zamōsa nono matoea andrō ba halō
 chōoe wangōnania: Ba lō edōna
 22 ibōhōli ia Azaheli. Ba ifoeli imane
- Abineri chō Gazaheli: Bato wolohi
 ja'odo! Hana wa oe'ō'ōtōtoe ndra'-
 oegō dania? Ba hadia, tola oefaō-
 ga na dania mbawagoe chō ga'oe
 Jo'abi? Ba me lō edōna ibōhōli ia, 23
 ba itaroe'ō ba daloenia gi'o doho
 Abineri, tobali atōla dambai, aloea
 ba hoeloenia doho ba tegaōlō tooe ia,
 mate, ba zi so ia. Ba dozi sondroe-
 gi naha andrō, si mate tooe Gaza-
 heli, ba labadoegō ira. (*F. 3, 27*).
 Ba lagohi Gabineri ira Joabi Abi- 24
 za'i, ba me aechoe loeo, ba no
 laroegei Gibeata Ama, ba zinga lala
 ba danō si mate, ba Gibeona, ba 25
 owoelo mado Mbenijami, ni'ohē
 Gabineri, la'oroedoegō manō ira ba
 la'ia'gō zoezoe hili ba Gibeata Ama.
 Ba moe'ao Gabineri chō Joabi, ima- 26
 ne: Hadia, lō'ō manō tebato we-
 manga zi'ōli, iroegi zi lō actoe?
 Hadia, lō ō'ila, wa fa'abao dōdō
 loealoea dania? Ha wa'ara na, irege
 ō'wa'ō ba zato, labato wolohi tali-
 foesōra? Ba imane Joabi: Ba wa'- 27
 adoehoe wa'aocri Jehowa! Na lō
 ō'wa'ō mena'ō, ba irege mahemolee
 mbanoea, ba lō labato wolohi andrō,
 dozi ira. Ba ifalaoe'ō dorofe Joabi, 28
 ba labadoegō ira sato fefoe, labō-
 hōli wolohi Iraono Gizeraëli, labato
 wasōndrata. Ba mofanō Gabineri ba 29
 awōnia, latōrō zalo'o andrō, sara
 wongi, ba la'ōtō Joridano, latōrō
 mbawa danō andrō, ma'asara ba
 laroegei Mahana'i. Ba i'owoeloi za- 30
 bōlō andrō chōnia fefoe Joabi, me
 no ibōhōli wolohi Abineri; ba si
 lō'ō, banoea Dawido, ba ha 19, lō
 lai Gazaheli andrō, ba niboenoe 31
 mbanoea Dawido, mado Mbenijami,
 awō Gabineri, ba no 360. Ba lalahō 32
 Gazaheli ba lako'o ia ba lewatō a-
 ndrō chō namania, ba Mbetileche-
 ma. Ba mofanō Joabi ba awōnia
 andrō, sara wongi manō ira ba lala,
 ba moloeo me laroegei Heberona.

FAZA 3.

I. Fa'abölö Dawido. Ononia. II. Itheta ia chõ Eseba'ali Abineri, isa-wa Dawido. III. Idõnisi chõ Dawido Ndraono Gizeraëli ba dania, ba i-boenoe ia Joabi, IV. Fõnoe Dawido ba da'õ ba fa'aboe dõdõnia.

- 1 I. **Ba** me ara manõ fazoewõzoe-wõ ira mbanoea nono Zaoelo mbanoea Dawido, ba itoegoe abõlõ Dawido ba itoegoe awoevoe mbanoea nono Zaoelo. (*F. 5, 10*). Ba toemboetoemboe ndraono chõ Dawido ba Heberona : si a'a nononia, ba Amoni, ononia chõ Gahinoa andrõ, banoea Jezere'eli. (*Nga'õt. I. 3, 1-4. F. 13, 1*). Ba fanete da'õ ba Kileabi, ononia chõ Abigaila, lacha Nabalo andrõ, banoea Garemeli. Ba fanete da'õ, ba Abisalom, ononia chõ Ma'acha andrõ, ono Dalamai, razo Gesoeri. Ba fanete da'õ, ba Adonia, ononia chõ Hagita, ba fanete da'õ, ba Sefatia, ononia chõ Gabitala. (*Raz. I. 1, 5*). Ba fanete da'õ, ba Jiterea, ononia chõ wo'onomia Egela. Da'õ zi toemboe chõ Dawido ba Heberona.

- 6 II. **Ba** me ara manõ fazoewõzoe-wõ ira mbanoea nono Zaoelo mbanoea Dawido, ba chõ nono Zaoelo fa'awõ Gabineri, lõ ibõhõi. Ba so mege ndronga Zaoelo, donga ba dõi, Risifa dõi, ono Aja. Ba imane Eseba'ali, ono Zaoelo, chõ Gabineri : Hana wa oroedoe ndra'oegõ chõ ndronga namagoe andrõ? (*F. 21, 8*). Ba mofõnoe siba Gabineri ba wanofoe Eseba'ali andrõ, ba imane : Hadia, asoe mado Joeda ndra'o? Oehachõsi tõdõ nga'õtõ namae Saele ma'õchõ, fabaja si fatalifoesõ chõra ba si fahoewoe chõra. ba lõ mõi'õ ba danga Dawido oebe'e — ba õtegoedo ma'õchõ. bõrõ ndrõ alawe ! Jamoelaoe chõ Gabineri Lowalangi — hadia nifaboe'oe Jehowa chõ Dawido, ba ja'odo zama-loea : Oeheta ba nga'õtõ Zaoelo wa'arazo ba oefedadao dadaoma wa'.

asalawa chõ Dawido, fa'asalawa ba Ndraono Gizeraëli ba ba mado Joe-da, i'otarai Dano, noemalõ ba Mbereseba. Ba tebai itema li Gabineri 11 Eseba'ali, samboea li lõ'õ, fa'ata'oenia ia. Ba ifatenge zinenge Abineri 12 chõ Dawido, ba Heberona, imane : Ha niha zochõ tanõ ? Datalaoe fawoe'oe li ba oetolo'õ, ena'õ la'o'õ chõoe Iraono Gizeraëli fefoe õbe'e. Ba imane Dawido : Laoe, talaoe 13 fawoe'oe li, ba sambalõ niwa'õgoe chõoe : lõ fa'ila bawa ndra'oegõ chõgoe, na lõ õ'ohẽ Michala andrõ, ono Zaoelo, na mõi'õ chõgoe. Ba 14 ifatenge zinenge Dawido chõ Eseba'ali, ono Zaoelo, imane chõnia : Fa'ohẽ'õ chõgoe wo'omogoe Michala, nibe'egoe bõwõ botolõ Ndrawa Wilisiti andrõ, si otoa ! (*Sam. I. 18, 25-27*). Ba ifatenga Eseba'ali, ifadõni'õ chõ wo'onomia Falatiëli, ono La'isi. (*Sam. I. 25, 44*). Ba fao chõ 16 nia wo'onomia, i'o'õ, mege'ege manõ, iroegi Mbahoerimi. Ba imane chõnia Abineri : Laboe'õgõ, foeli'õ ! Ba ifoeli ia.

III. **Ba** no fahoehoe Gabineri 17 ba zatoea Ndraono Gizeraëli, no imane chõra : No ara sa'ae omasi ami, na razomi Dawido : ba mifaloea iada'e, noa sa imane Jehowa ba chõ Dawido andrõ : Tanga genonigoe Dawido andrõ oefake dania, ba wangefa'õ banoeagoe Iraono Gizeraëli ba danga Ndrawa Wilisiti ba ba danga nemalira fefoe. Ba si manõ gõi hoehoe Gabineri 19 ba mado Mbenijami, ba mõi ia na gõi ba wangombacha chõ Dawido ba Heberona he wisa dõdõ Ndraono Gizeraëli ba tõdõ mado Mbenijami ma'afefoe. Ba me larogẽ Dawido ba Heberona Abineri ba awõnia andrõ si 20, ba ifodiwo Gabineri ba awõnia andrõ Dawido. Ba 21 imane Abinẽri chõ Dawido : Damõhõ, ba wangowoeloi chõ razo sochõ ja'o Iraono Gizeraëli fefoe, ena'õ fawoe'oe li ami — ba hana na razo

ndra'oegō, heza ndrege zomasi'ō.
 22 Ba ifofanō Gabineri Dawido, ba mofanō ia lō hadia ia. Ba hiza, ba so zabōlō andrō chō Dawido, awō Joabi, la'otarai manewō, ba no eboea gahoeloea, ba lō'ō sa'ae Abineri chō Dawido ba Heberona; noa sa ifofanō lō hadia ia. Ba me so Joabi, awō zabōlō andrō fefoe, si no fao chōnia, ba la'ombacha'ō chō Joabi, lamane: No mōi chō razo Gabineri andrō, ono Neri, ba no ifoeli ifofanō lō hadia ia. Ba mōi chō razo Joabi imane: Hadia nilaoemō andrō! Hiza, no mōi chōoe Gabineri: ba hana sa wa ōfoeli ōfofanō ia? Hadia, lō aboto ba dōdōoe, wa ba wolimo ja'oegō mōi Gabineri andrō, ono Neri, ba ba wamaoeze fofanōoe ba fangawoelie ba hadia ia fefoe nilaoemō andrō?
 26 Ba me no irōi Dawido Joabi ba ifatenge zinge, solo'ō Abineri ba solohe mangawoeli ja'ia, moroi ba Mbori Hasira; ba lō'ō sa nirongo Dawido. Ba me iroegi Heberona Abineri, ba isōbi ia ba zi lō niha Joabi, ba zinga, barō mbawa gōli, ena'ō fahoehoe ia chōnia ba zi ha ja'ira, ba itaroe'ō ba daloenia zi'ōli, ba mate ia, balō ndro nachi Jo'abi
 28 Azaheli. (*Raz. I. 2, 5. F. 2, 23*). Ba me irongo dania da'ō Dawido, ba imane: Ja'odo ba fa'arazogoe, ba no si lō horō ba ndro Gabineri andrō, ono Neri, chō Jehowa, iroegi zi lō aetoe. Jatahare ba hoeloe Joabi ba ba hoeloe nga'ōtō namania fefoe, ba bōi ja mamalōmalō ba zi samba omo ndra Joabi zi so sonana ba booe aeri, awō niha sani'oni'ō, ba si mate ba mbawa zi'ōli ba sambō balazo! Ba bōrō wa laboenoe mege Gabineri andrō Joabi ba achinia Abiza'i, ba me no iboenoe nachira Azaheli, ba wasōndrata no, ba Gibeona.
 31 IV. Ba ibe'eliDawido chō Joabi ba ba zi so chōnia andrō fefoe, imane: Misika noechami ba mi'olembē goni-goni ba mi'owaōwaō fōna Gabineri,

wange'esi ja'ia! Ba i'ō'ō hasi razo, Dawido, ba me lako'o Gabineri, ba 32 Heberona, ba mege'ege sibai Dawido, i'otahōgō lewatō Gabineri, ba mege'ege gōi zato. (*Sam. I. 30, 4*). Ba ilaoe wanoenō andre chō Gabineri razo, imane: „Hadia, fa'amate zeboea horō wa'amate Gabineri andrō? Lō'ō sa moebōbō dangaoe, ba 34 lō moerate gaheoe. Fa'amateoe andrō, ba no fa'amate ba danga zi lō sōchi.” Ba tedooe na wange'esi zato ja'ia. Ba fateoa lō bongi na, 35 ba so zato, ba wamarooe Dawido, ena'ō i'ā gōnia. Ba fahōloe Dawido, imane: Jamoelaoe chōgoe Lowalangi, na o'e'ā roti, ba ma hadia ia, irege aechoe loeo dania! Ba me larongo da'ō sato, ba omasi ira. Fefoe hadia ia nilaoe razo, ba omasi zato. Ba aboto ba dōdō zato, ba dōdō 37 Ndraono Gizeraēli fefoe, me loeo da'ō, wa tenga moroi chō razo wamoeno Gabineri andrō, ono Neri. Ba imane gōi razo ba nawōnia: Hadia, lō aboto ba dōdōmi, wa no sala'wa ba seboea Ndraono Gizeraēli zi mate ma'ōchō? (*Sam. I. 26, 15*). Ja'odo andre ma'ōchō, ba no sa- 39 momó, he w'a'ae no moebajoini razo ndra'odo, ba ja'ira andrō, Iraono Zeroeja, ba no sabōlō moroi chōgoe. Jamoesoloni Jehowa awōnia si lō sōchi zi lō sōchi andrō nilaoe zamōsana.

FAZA 4.

I. Laboenoe Eseba'ali andrō. II. Ilae mbalō Dawido, ba zamoenoē ja'ia.

I. Ba me irongo Eseba'ali ono 1 Zaelo, no mate Gabineri, ba Heberona, ba atalō dōdōnia, ba Iraono Gizeraēli fefoe, ba tobali dōdō. Ba 2 daroea genoni Eseba'ali, ono Zaelo, solohe sanoewō, tōi zi samōsa, ba Ba'ana, ba tōi zi samōsa, ba Rechabi, ono Rimono, banoea Mbe'erotiti, mado Mbenijami; noa sa moebe'e banoea mado Mbenijami gōi

- 3 Mbe'eroti andrō. Ba no moloi mbanoea Mbe'eroti, no lasaŵa Gita'i ba ba da'ō la'iaḡō si fatewoe gana, iroegi ma'ōchō andre. Ba so nono Jonata, ono Zaoelo, ono somboejojembuejoe ahe ma'adoea : melima fache ia mege, me larongo doeria ndra Saelo Jonata andrō, moroi ba Jerezere'eli. Ba itoejoe ia sangai ja'ia, ira alawe, ba moloi; ba ba woelōisa andrō, ba ahele ia ba dangania, ba fabesoe gahe; ba tōinia, ba Meriba'ali. (*F. 9, 3*). Ba maoso ndraono Rimono andrō, banoea Mbe'eroti, Rechabi ba Ba'ana, lasaŵa nomo Eseba'ali, me hino wa'aoehoe zino, me no ilaoe mōrō, me no aefa laloee.
- 6 Ba sanaro ba mbawandroehō nomo, ira alawe, ba no alaoe hōrō, ba wanafi fache, no mōrō. Ba lakoemokoemo ira Rechabi ba achinia Ba'ana, lasaŵa jomo, ba laboenoe Eseba'ali, si no mōrō si bacha, ba gasonia, ba la'eŵa mbagi. Ba lahalō hōḡō, ba mofanō, latōrō zalo'o andrō, sara wongi manō, ba la'ohe chō Dawido, ba Heberona, hōḡō Eseba'ali, ba lamane chō razo: Ja'e chōoe hōḡō Eseba'ali andrō, ono nemalioe, Saelo, sangaloei famoenoe ja'ogō mege; noa sa ilaoe mbalō zochō ja'o, razo, Jehowa, ma'ōchō, chō Zaoelo ba ba nga'ōtōnia.
- 9 II. Ba itema lira Dawido, li ndra Rechabi achinia Ba'ana, ono Rimono, banoea Mbe'eroti, imane chōra: Ba wa'adoehoe wa'aeri Jehowa, si no mangefa'ō nosogoe ba wamakao andrō fefoe: Sangombacha chōgoe no: No mate Zaoelo, sangoema'ō tōdōnia sangombacha toeria zalōfō ia, ba no oefara'oe'ō ba Zikelagi ba no oefaboeno'e'ō, wame'e loeo wangombacha andrō chōnia. (*F. 1, 15*). Ba na so a'i niha si lō sōchi, samoeno satoelō jomo chōnia, ba gasonia — ba hadia, lō oesoegi ami ba ndronia andrō, ba hadia, lō oehori
- 12 ami ba danō? Ba ibe'e li ba na-

wōnia Dawido, ba la'ō'ōtō toee ira, la'eŵa danga fabaja ahe, ba lataŵi ira ba zinga mbaŵa nidanō ba Heberona. Ba hōḡō Eseba'ali andrō, ba lahalō, ba lako'o ba lewatō Gabineri, ba Heberona.

FAZA 5.

I. Tobali razo ba Ndraono Gizeraēli fefoe Dawido. II. Isoewō Jeroezalema ba atoe'a ia, ba ibali'ō banoea razo. Ononia si toemboe ba da'ō. III. Mendroea te'ala Ndrawa Wilisiti ibe'e Dawido.

(*A. 1-10: Nga'ōt. I. 11, 1-9.*)

I. Ba owoelo chō Dawido ba Heberona mado Ndraono Gizeraēli fefoe, lamane chōnia: Hiza, no fōfōe ndra'aga! (*F. 19, 13*). No ara ae, me razoma na Zaoelo, ba no ja'ogō sa'ae zolohe Iraono Gizeraēli ba wasoewōta ba solohe mangawoeli ja'ira. Ba noa na ifaboe'oe chōoe Jehowa, mangoema'ō: Ja'ogō dania zokoebaloi banoeagoe Iraono Gizeraēli ba razora ndra'ogō! (*Sam. I. 13, 14; 25, 30*). Ba la'ondrasi razo ba Heberona satoea Ndraono Gizeraēli fefoe, ba fawoe'oe li ira razo, Dawido, ba da'ō, ba Heberona, fōna Jehowa, ba labajoini razo Ndraono Gizeraēli Dawido. (*F. 2, 4. Sam. I. 16, 13*). Tōloe ngafaeloe fache Dawido, me toballi razo ia; ba ōfa woeloe fache wa'ara razo ia. (*Raz. I. 2, 11. Nga'ōt. I. 29, 27*). Ba Heberona, ba mewitoe fache a matonga razo ia ba mado Joeda, ba ba Jeroezalema; ba tōloe ngafaeloe a tōloe fache, ba Ndraono Gizeraēli ba ba mado Joeda, fefoe.

II. Ba me mōi ba Jeroezalema razo, me i'ohe zabōlō andrō chōnia, ba wanoewō Iraono Jeboesi, sowanoea ba danō andrō, ba lamane chō Dawido: Tebai ōsōsō da'ō; saoe'a ba somboejojembuejoe tōla zanimba ja'ogō; eloehania: tebai ilaŵa ira Dawido. Ba atoe'a Dawido ba hati Siona andrō, ja'ia mbanoea

8 Dawido andrō. Me loeo da'ō, ba imane Dawido : Ha niha zame'e te'ala Ndraono Jehoesi ba saoe'a andrō ba somboejoembuojoe tōla andrō, si fatioe tōdō Dawido [ba tabe'e hōgō ba koemandra ia]. Andrō wa la'wa'ō : „Lō mōi jomo niha saoe'a ba somboejoembuojoe tōla.”

9 Ba i'iaḡō hati andrō Dawido ba ibe'e tōinia mbanoea Dawido. Ba i'aro'ō na Dawido, fasoei, i'otarai

10 Milo andrō, ba noemalō mijomo. Ba itoegoe tedooe wa'abōlō Dawido, itolo ia Jehowa, Lowalangi ngahōnō. (*F. 3. 1*).

(*A. 11-25: Nga'ōt. I. 14, 1-16.*)

11 Ba ifatenge zinenge chō Dawido Hiramō, razo Diro, ifa'ohē'ō geoe, eresi, ba fao doeka, sotoemo, ba sanoto kara, ba wangotomosi gōdo

12 chō Dawido. Ba aboto ba dōdō Dawido, wa no i'aro'ō ia razo Ndraono Gizeraēli Jehowa, awō wa no i'eboea'ō wa'asala'wania, bōrō mbanoeania andrō, Iraono Gizeraēli. Ba

13 ba Jeroezalema, ba itoheogō na Dawido wangi ira alawe, donga ba dōi ōsa, ba si ndroehoe ndronga ōsa, me no aheta ia ba Heberona, ba toemboetoemboe na chōnia ndraono, ono matoea ba ono alawe.

14 Ba tōi zi toemboe chōnia ba Jeroezalema, ba Samoea ba Sobaba ba Natano ba Selomo, (*Loek. 3, 21.*

15 *Mat. 1, 6*), ba Jibihari ba Elizoea

16 ba Nefegi ba Jafia, ba Elizama ba Beliada ba Elifeleti.

17 III. Ba me larongo Dawa Wilisiti, wa no labajoini razo Ndraono Gizeraēli Dawido, ba so ira moroi si tooe, dozi ira, ba wondra'oe Dawido. Ba terongo chō Dawido ba mōi

18 ia mitooe ba hati. Be me no laroeḡi danō Dawa Wilisiti, me no tebatō

19 ira ba ndraso na Refa'i, ba isofoe chō Jehowa Dawido, imane : Hadia, oefaondragō mija'wa Ndrawa Wilisiti ? Hadia, ōbe'e ba dangagoe ira ? Ba imane Jehowa chō Dawido : Ae'e, lō zi lō oebe'e ba dangaoe Ndrawa

Wilisiti. (*Sam. I. 30, 8*). Ba iroegi 20 Mba'ali Werasi Dawido. Ba me no ilaoe chōra ba da'ō Dawido, ba imane : No ifabali fōnagoe nemaligoe Jehowa, si mane na ihanigō hadia ia idanō ; andrō wa labe'e tōi naha andrō Mba'ali Werasi. Ba larōi foeri 21 ba da'ō nadoera, ba lahalō ira Dawido. Ba mangawoeli zamoeza tō 22 Ndrawa Wilisiti ba lahawoei ndraso andrō ba Refa'i. Ba me isofoe chō 23 Jehowa Dawido, ba imane chōnia : Bōi faondragō ira mija'wa, fasoei ira moroi foeri ba ō'otarai mbōrō keretaoe andrō wolaoe chōra. Ba na 24 ōrongo roeroe zanōrō ba hogoe getetaoe andrō, ba laboe, noa sa mowaōwaō fōnaoe Jehowa, ba da'ō, ba wolaoe ba Ndrawa Wilisiti, ba zanoewō andrō. Ba i'ō'ō Dawido 25 ni'wa'ō Jehowa chōnia, ba te'ala Ndrawa Wilisiti ibe'e, i'otarai Gi-beona, iroegi misa Gezeri.

FAZA 6.

I. I'ohē ba Jeroezalema mena'ō dawōla gamaboe'oeleli Dawido. Fa'amate Oesa. Torōi ba nomo Gobedi-Edomo dawōla. II. La'ohē ba Jeroezalema dawōla. Fa'omoeso dōdōra. Abao dōdō Michala, me no omoezo dōdō Dawido.

(*A. 1-11: Nga'ōt. I. 13.*)

I. Ba ifoeli zoei i'owoelei Dawido 1 fefoe nitoetoejoe andrō, Iraono Gizeraēli, 30,000. Ba maoso Dawido, 2 awō niha andrō fefoe, si fao chōnia, lasa'wa Mba'ali ba mado Joeda, ba wangi mija'wa moroi ba da'ō dawōla Lowalangi andrō, nibe'e bōrō dōi tōi Jehowa ngahōnō andrō, sidadao ja'wa Keroebi. (*Jos. 15, 9. Moz. II. 25, 22*). Ba lahare'ō ba goereta si bohoēe dawōla Lowalangi andrō, laheta ba nomo Gabinadabi andrō, ba hili ; ba ono Gabinadabi, Oesa ba Ahio, zolohe koereta. (*Sam. I. 7, 1*). Ba ngai dawōla Lowalangi 4 i'iaḡō Oesa, ba sowaōwaōfōna dawōla Gahio. Ba Dawido ba ma'owoe Gi- 5

- zeraëli fefoe, ba molaja fõna Jehowa, a'oi dôlara, ba manoenõ, lalaoe kezafi ba dandri ba rebana ba labõzi waritia ba aramba. Ba mc laroege golajama mbasitõ chõ Natchono, ba ira'oe dawõla Lowalangi Oesa, i'ohc, me laholecõ ira sawi andrõ. Ba mofõnoe sibai Jehowa chõ Oesa ba ibõzi ia Lowalangi ba da'õ, me no ira'oe dawõla, tobali ba da'õ mate ia, ba ngai dawõla Lowalangi. (Moz. IV. 4, 15. Sam. I. 6, 19). Ba lõ söchisõchi dõdõ Dawido, me no ira'oe manõ Oesa andrõ Jehowa, ba labe'e sa'ae tõi naha andrõ Weresi Oesa [Fondra'oe Oesa], iroegi ma'õchõ andre. Ba ata'oe Dawido Jehowa, me loeo da'õ, ba imane : He lawisa wolohe chõgoe dawõla Jehowa andrõ ? Ba anoezoe sa'ae dõdõ Dawido, i'ohc mija'wa chõnia ba mbanoea Dawido andrõ dawõla Jehowa, ba ifabe'e'õ jomo chõ Gobedi-Edomo, banoea Gata. Ba tõloe wa'wa dawõla Jehowa ba nomo Gobedi-Edomo, banoea Gata. Ba ifahowoe'õ Gobedi-Edomo andrõ ba soroijonomia fefoe Jehowa. (A. 12-16: Nga'õt. I. 15.)
- 12 II. Ba la'ombacha'õ chõ razo Dawido, lamane : No ifahowoe'õ Jehowa zi samba omo ndra Obedi-Edomo andrõ, awõ fefoe hadia ia nibajabajania, bõrõ dawõla Lowalangi andrõ. Ba maoso Dawido, ihalõ dawõla Lowalangi andrõ ba nomo Gobedi-Edomo, ba i'ohc ba mbanoea Dawido andrõ, ba owoeawoea dõdõra, ba mame'eme'e soemange ia ba da'õ. Ha õnõ mbeka la'ofanõi sangosa'õ tawõla Jehowa, ba sara nono za'wi seboeaboea ba sara nono za'wi niboela ibe'e soemange. (Raz. I. 8, 5). Ba molaja Dawido fõna Jehowa, a'oi dôlania ; ba no mobaroe baroe ba doto tarafali Dawido. Ba la'ohc mija'wa dawõla Jehowa ira Dawido ba ma'owoe Gizeraëli fefoe, no owoeawoea dõdõra ba laforege lalaoe
- 16 dorofe. Ba me la'ohc mijomo ba mbanoea Dawido dawõla Jehowa, ba ifaigi Michala, ono Zaelo, ba zandrela. Ba me i'ila razo, Dawido, me ifanoka ia fõna Jehowa ba me molaja, ba anoezoc dõdõnia ia. (A. 17-19: Nga'õt. I. 16.)
- 17 Ba la'ohc mijomo dawõla Jehowa ba labe'e ba nahania, baose andrõ, nilaoe Dawido nahania ; ba mame'e soemange Dawido fõna Jehowa, soemange nitoence ba soemange fangorifi. Ba me no i'ozoei Dawido wame'e soemange andrõ nitoence ba fangorifi, ba ifahowoe'õ niha sato, ba dõi Jehowa ngahõnõ ; ba ifaosa koe, ba niha sato, ba Ndraono Gizeraëli fefoe, ha wa'ato ira, he ira matoea, ba he ira alawe, sagõrõ koe rotu ba samba botoboto agoe ba sagõrõ koe nifaroeka boea nagoe zamõsa. Ba mofanõ niha sato, isa'wa chõra zamõsaná. Ba me mangawoeli jomo Dawido, ba wamaigi soroijonomia, ba ifaondragõ ia Michala, ono Zaelo, imane chõnia : Wa'amoadoe nilaoe razo Ndraono Gizeraëli ma'õchõ, me no iheta noechania ma'õchõ, ba zanehe nono alawe, sawoejoe mbanoeania, si mane na iheta noechania niha si lõ ngaroro ! Ba imane Dawido chõ Michala : Fõna Jehowa molaja ndra'õ, Jehowa sanoejoe ja'õ, fõna namaoe ba fõna nga'õtõnia fefoe, ba wamataro razo ja'õdo, razo mbanoea Jehowa, Iraono Gizeraëli, ba fõna Jehowa edõna famaimai ndra'õ. (F. 5, 2). Edõnado ide'ide na, moroi andrõ, edõnado tooe sodo oe'wa'õ. Ba ba nono alawe andrõ, sawoejoe andrõ, ni'wa'õoe, ba ena'õ na ja'ira zamosoemange ja'õ. Ba Michala andrõ, ono Zaelo, ba si lõ ono, iroegi wa'amatenia.
- 18
19
20
21
22
23

FAZA 7.

I. Itaroe'ō ena'ō nomo chō Jehowa Dawido. II. Tefatenge Natano chō Dawido, ba wamaboe'oe chōnia fa'asalaŵa si lō aetoe. III. Manga-ndrō saoha gōlō Dawido.

(*Faigi gōi Nga'ōtō I. 17.*)

1 I. **Ba** sameoza ma'ōchō, me no ahono razo ba gōdonia — lō'ō sa'ae ameta'oeō emali chōnia ibe'e Jehowa, fasoei manō — ba imane razo chō zama'ele'ō andrō, Natano : Hiza sa, ba nomo eresi so ndrā'o, ba nahia dawōla Lowalangi andrō, ba ose toefo! (*Sin. 132*). Ba imane Natano chō razo: Ba faoso, ba laoe hadia zi so ba dōdōoe; itolo'ō sa Jehowa.

4 II. **Ba** ba zi bongi andrō, ba so niŵa'ō Jehowa chō Natano, imane : Ae chō genonigoe Dawido, ba ōmane chōnia : Da'ō niŵa'ō Jehowa : Hadia, chōgoe ōlaoe nomo, nahiaogoe? (*Nga'ōtō I. 22, 8. Raz. I. 5, 17*). Ba lō'ō sa oerai oe'onahia nomo, i'otarai me oeheta ba danō Miseraji Ndraono Gizeraēli, iroegi ma'ōchō andre — barō nose toefo sa'ae oetōrōi danō. (*Raz. I. 8, 16. 27. Jes. 66, 1*). Gōtō me oetōrōi danō, ba Ndraono Gizeraēli, hadia, no oerai oeŵa'ō zamboea li ba zangoehoekoe Iraono Gizeraēli, ba niha ia, ba niŵa'ōgoe wokoebaloi banoeogoe andrō, Iraono Gizeraēli, wangoema'ō : Hana wa lō milaoe chōgoe gōdo eresi?

8 Ba ōmane dania chō genonigoe Dawido : Da'ō niŵa'ō Jehowa ngahōnō : No oehalō ndrā'oegō, me koebalo mbiribiri ndrā'oegō, ena'ō razo mbanoeogoe Iraono Gizeraēli ndrā'oegō, (*Sam. I. 16, 11-13*), no oetolo'ō ba ngawalō hadia ia fefoe, nilaemō andrō, ba no oehori fōnae nemaleioe fefoe, ba no oe'asogō chōoe dōi, si falaŵalaŵa ba dōi wondrege zeboea ba goeli danō, ba oefonaha mbanoeogoe Iraono Gizeraēli, ba oetanō ba da'ō, ena'ō la'iagō da'ō ba ena'ō lō'ō sa'ae ata'oe ira,

ba ena'ō lō'ō sa'ae lafakao ira niha si lō sōchi, si mane mege, i'otarai me oefataro zangoehoekoe andrō, ba mbanoeogoe Iraono Gizeraēli, ba sahoira oebe'e, oetimba nemalira fefoe, tobali i'ombacha'ō chōoe Jehowa, wa ja'ia zolaoe omo chōoe. **Na no iroegi baŵaoe dania, na no ōleagō tooe ndrā'oegō, ba ngai ndrā'toeaog, awena dania oehonogōi fangalioe ma'oeŵoemō andrō, nga'ōtōoe, ba oe'aro'ō wa'asalaŵania.** (*Raz. I. 8, 20. Jez. 9, 6*). **Da'ō dania zolaoe omo ba dōigoe ba si lō teboelō dadaoma wa'asalaŵania, oebe'e, iroegi zi lō aetoe.** (*Raz. I. 5, 19; 6, 12. Sin. 89, 4, 5*). Amania ndrā'o ba onogoe ia. Ba na mosalia ia, ba bōzibōzi ba niha oehalō fane-goenia, famōzi ba niha oebe'e fefoe. (*Sin. 89, 27. Heb. 1, 5. Loek. 1, 32*), ba fa'ahachō dōdōgoe andrō, ba lō oebōda chōnia, tenga si mane famōdagoe ja'ia'chō razo andrō, fōnae. Si lō teboelō fōnagoe nga'ōtōoe razo, iroegi zi lō aetoe : dadaomamō andrō, ba si lō awoe'a, gōtōgōtō wa'ara! (*Sin. 72, 17. Jes. 55, 3*).

17 III. **Ba** dali sibaī daroma li andrō, ba gangilata andrō, chō Natano ba wehedia chō Dawido. Ba mōi baose Dawido, moedadao ia fōna Jehowa, ba imane : He So'aja, Jehowa! Ha niha ndrā'odo, ba ha niha zoroijomogoe fefoe, wa no ōtolodo, iroegi da'e? (*Moz. I. 32, 11*). Ba lō'ō na sa ahono dōdōoe ba da'ō, ja'oegō So'aja, Jehowa, noa na gōi ōfaboe'oe limō ba nga'ōtō zawoejoemō, si ogōtō'ō dania, ba famahaō niha da'ō, ja'oegō So'aja, Jehowa, Ba hadia na niŵa'ō Dawido chōoe? Noa sa aboto ba dōdōoe zawoejoemō andre, ja'oegō So'aja, Jehowa! Bōrō zawoejoemō andre ba dali dōdōoe ba wolaoemō da'ō, wa no ōfarongogō chō zawoejoemō andre zi sōchi si'ai andrō, fefoe. Andrō wa sabōlō ndrā'oegō, ja'oegō So'aja, Jehowa; lō'ō sa si fagōlōgōlō chōoe ba lō Lowa-

23 langi, baerooe, dali nironogoma tōgi dalingama. Ba heza so ba goeli danō so niha, si fagōlōgōlō ba mbanoeaoe Iraono Gizeraēli, si no mōi Lowalangi ba wangōhōli ja'ia banoeania, ba ba wangeboea tōinia, ba ba wamatōrō chōra seboea andrō, ba sata'oe ita, wanimba soi bō'ō, fabaja Lowalangira, fōna mbanoeania andrō ? (*Moz. V. 4, 7*). Ba no ōhono-gōi banoeaoe mbanoeamō Iraono Gizeraēli, si lō teboelō dania, gōtō-gōtō wa'ara, ba no toball Lowalangira ndra'oegō, ja'oegō Jehowa. Ba ija'e, ja'oegō So'aja, Jehowa, ba fatōrō gamaboe'oeala limō andrō, nifoboe'oemō ba chō zawoejoemō andre ba ba nga'ōtōnia, bōi boelō'ō, gōtōgōtō wa'ara, tōrō niwa'ōoe andrō!

26 Ba si lō teboelō dania wa'eboea dōimō, gōtōgōtō wa'ara; Jehowa ngahōna, Lowalangi Ndraono Gizeraēli dōimō — ba si lō teboelō fōnaoe dania nga'ōtō zawoejoemō Dawido. Noa sa ōmane, ja'oegō Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, no ōmane chō zawoejoemō andre: Ja'odo zolaoe omo chōoe. Andrō wa isōndra tōdōnia sawoejoemō andre wangandrō andre chōoe.

28 (*Jes. 50, 5*). Ba laoe, ja'oegō So'aja, Jehowa, Lowalangi ndra'oegō ba no si ndroehoe daroma limō andrō: me no ōfaboe'oe zi sōchi andrō chō zawoejoemō andre, (*Raz. I. 8, 26*).

29 Ba ena'ō na ōfahowoe'ō nga'ōtō zawoejoemō, ena'ō bōi teboelō fōnaoe, iroegi zi lō aetoe! Noa sa moehede ndra'oegō, ja'oegō So'aja, Jehowa, ba ba wamahowoe'ōmō andrō, ba nifahowoe'ō nga'ōtō zawoejoemō andre, iroegi zi lō aetoe!

FAZA 8.

I. Abōlō Dawido ba wasoewōta ba Ndrawa Wilisiti ba ba Ndraono Moabi ba ba Ndrawa Garamo ba ba Ndraono Gedomo. II. Koemandroe andrō, nifataro Dawido.

(*Faigi gōi Nga'ōtō I. 18.*)

1 I. Ba aefa da'ō, ba ilaoe ba Ndra-

wa Wilisiti Dawido, ihōndrōgō ira; ifadōni chōra wamatōrō andrō, ba mbanoea seboea chōra, Ba ilaoe gōi ba Ndraono Moabi ba isoe'a ira sinali, ifa'oli tooe ba danō, nifama'oli dasa, ba doeadoea ndrohoe sinali niboenoe ba sandrosandrohoe ni'orifi. Ba toball barō mbawa Dawido Ndraono Moabi, same'eme'e beo. Ba isoewō na gōi razo Zoba, Hadadezeri, ono Rehobo, Dawido, ba lala, me mōi ia mamadōni tanō ba ndraso Warati. 1700 zi fakoedo ba 20,000 zilō koedo ifara'oe'ō Dawido, banoeara andrō, ba ba koedo, ba ahoi ifa'e'wa'ō gōloe'ōloe, ha 100 nga'oeo isaigō. (*Jos. 11, 9*). Ba me so Ndrawa Garamo, banoca Ndramaseko, ba wanolo Hadadezeri andrō, razo Zoba, ba 22,000 iboenoe Dawido Dawa Garamo. Ba ifataro goemandroe Dawido ba danō Garamo, si tefasoeli Damaseko, ba toball barō mbawa Dawido Ndrawa Garamo, same'eme'e beo ira. Tobali abōlō Dawido, fefoe gofoe heza iroegi, ibe'e Jehowa. Ba ihalō gōi chōnia Dawido mbaloese ana'a andrō, baloese genoni Hadadezeri andrō, ba i'ohē ba Jeroezalema. Ba eboea si-bali zahoeleoe razo, Dawido, tōla ramba ba mbanoea Hadadezeri andrō, ba Deba ba ba Mberota'i. Ba me irongo To'oe, razo Hamata, no te'ala zabōlō andrō chō Hadadezeri, fefoe, ibe'e Dawido, ba ifatenge chō razo Dawido nononia Hadoramo To'oe andrō, ba wango-wai ja'ia, ba ba wamahowoe'ō ja'ia ba wanoewōnia Hadadezeri andrō, si no abōlō ia — noa sa fasoewō ira gōi fōna, Do'oe Hadadezeri — ifa'ohē'ō chōnia gamagama ana'a ba firō ba tōla. Ba da'ō gōi, ba i'amonī'ō chō Jehowa Dawido, awō wirō andrō, ba awō gana'a, ni'amonī'ōnia, nihālōnia ba niha andrō fefoe, nibe'enia barō mbawania: ba Ndraono Gedomo ba ba Ndraono Moabi ba ba Ndraono Gamoni ba

ba Ndrawa Wilisiti ba ba Ndraono Gamaleki, awō gahoeloeania andrō chō Hadadezeri, ono Rehobo, razo

13 Zoba. Ba eboea dōinia ibe'e Dawido, Ba me no mangawoeli ia, me no te'ala Ndrawa Garamo ibe'e, ba ilaoe ba Ndraono Gedomo ba ndra'so nasio; 18,000 zi mate. (*Sin. 60, 2*). Ba ifaturo goemandroe ba danō Ndraono Gedomo, ba danōra ma'a-sagōrō, tobali barō mbawa Dawido Ndraono Gedomo ma'afefoe. Ba a-bōlō Dawido ibe'e Jehowa, fefoe gofoe heza iroegi. (*Moz. I. 27, 40*).

15 II. Ba no razo ba Ndraono Gize-raēli fefoe Dawido, hoekoe satoeļō

16 ifatōrō ba mbanoecania fefoe. Ba koemandra zabōlō, ba Jaobi andrō, ono Zeroeja, ba anofoeļa, ba Josafati, ono Gahiloedi. (*F. 20, 23-26*).

17 Ba ere, ba Sadoki, ono Gahitoebi, ba Abiataro, ono Gahimelechi; ba

18 Seraja, ba doeroetoeli. Ba hōgō wazoeri, ba Benaja, ono Jehojada. Ba iraono Dawido, ba ere gōi. (*F. 15, 18. Sam. I. 30, 14. Nga'ōt. I. 18, 17. Raz. I. 4. 5*).

FAZA 9.

Fa'ahachō dōdō Dawido Meriba'ali andrō, ono Jonata.

1 Ba isofoe Dawido, imane: Hadia, so na zi tosai nga'ōtō Zaeelo? Da'oechachōsi tōdō ia, bōrō Jonata.

2 Ba so na genoņi Zaeelo, Siba dōinia, da'ō lafakaoni'ō chō Dawido. Ba imane chōnia razo: Hadia, Siba dōimō? Ba imane: Sawoejoemō. (*F. 16, 1*). Ba imane razo: Hadia, lō si tosai nga'ōtō Zaeelo, ena'ō oehachōsi tōdō ia fa'ahachō dōdō Lowalangi? Ba imane Siba chō razo: So na nono Jonata somboejoemboeje ahe. (*F. 4, 4*). Ba imane chōnia razo: Heza so ia? Ba imane Siba chō razo: Jomo chō Machiro andrō, ono Gamiēli, ba

5 Lodebara. (*F. 17, 27*). Ba ifatenge razo, Dawido, ifahal'ō ba Lodebara, jomo chō Machiro andrō, ono Ga-

miēli. Ba me iroegi Dawido Meriba'ali andrō, ono Jonata, ma'oewoe Zaeelo, ba ifalōgoe tooe ia, mangeloeleoe. Ba imane Dawido: He Meriba'ali! Ba imane: Ja'odo, sawoejoemō. Ba imane chōnia Dawido: Bōi boesi dōdōe, oehachōsi tōdō sa'ae ndra'oegō, bōrō namaoe, Jonata, ba oefoeli chōoe mbnoea doeaoe Saeelo, fefoe, ba ja'oegō, ba chōgoe mangamanga'ō, ero ma'ōchō. Ba mangaloeloe Meriba'ali, ba imane: Ha niha zawoejoemō andre, wa no so ba dōdōe nasoe si mate, ja'odo andre. (*Sam. I. 24, 15*). Ba hoemedede razo chō Ziba andrō, enoni Zaeelo, imane chōnia: Benoea zi samba omo ndra Saeelo, ba oebe'e chō nono zochō ja'oegō mege, ba ja'oegō zangahalō chōnia ba iraonoe ba sawoejoemō ba

8 obasi chōnia, ena'ō isōndra mbalazo ono zochō ja'oegō, ōnia; ba Meriba'ali, ono zochō ja'oegō mege, ba chōgoe mangamanga, ero ma'ōchō. Ba no 15 ndraono Ziba andrō, ono matoea, ba 20 zawoeje. Ba imane Siba chō razo: Dali niwa'ō zochō ja'ō, razo, chō zawoejoenia, i'ō'ō sibai sawoejoemō andre. Ba chō Dawido mangamanga Meriba'ali, si mane ono razo. (*F. 19, 29*). Ba so nono Meriba'ali, ono matoea, Micha dōi. Ba dozi si so jomo chō Ziba, ba no sawoeje Meriba'ali. Ba ba Jeroezalema sosō Meriba'ali, me chō razo mangamanga ia, ero ma'ōchō. Ba no somboejoemboeje ahe ia, ahenia ma'adoea. (*A. 3*).

FAZA 10.

I. I'ō'aja zinenge Dawido razo Ndraono Gamoni. II. Fasoewō ira. Abōlō Dawido.

(*Faigi gōi Nga'ōtō I. 19*.)

I. Ba aefa da'ō, ba mate razo Ndraono Gamoni, ba fangalinia razo, ba ononia Hanoeno. Ba imane Dawido: Da'oe'oroma'ō wa'eboea dōdōgoe chō Hanoeno andrō, ono

- Nahasi, si mane fa'eboea dōdō namania mege chōgoe. Ba ifatenge chōnia Dawido, ena'ō larara dōdō Hanoeno enoni Dawido andrō, ba chō namania. Ba me laroege danō Ndraono Gamoni sinenge Dawido,
- 3 ba lamane satoea Ndraono Gamoni chō razora Hanoeno: Hadia, fa-doehoe dōdōoe, wa soemange namae chō Dawido wamatengenia chōoe sondrara tōdōoe? Faja na tenga ba wamaoeze banoea ifatenge chōoe genoninia Dawido, ba wamaoeze oea ba ba wanoedoege dania.
- 4 Ba ifara'oe'ō zinenge Dawido Hanoeno, tambai ifatōw'ō gambira ba baroera, ba lafalo'ō irege ba daro'ō,
- 5 ba ifatenge mangawoeli ira. Ba me te'omhacha'ō da'ō chō Dawido, ba ifatenge zamaondragō ja'ira — noa sa moe'o'aja sibai ira — imane chōra Dawido: Mi'iaḡō Jericho, irege ifoeli anaoe gambimi, ba awena dania mifoeli ami.
- 6 II. Ba me aboto ba dōdō Ndraono Gamoni, wa no abao dōdō Dawido chōra, ba lafatenge, la'oni Ndrawa Garamo ba Mbeti Rehobo ba Dawa Garamo ba Zoba, 20,000 zabōlō, si lō koedo, awō razo Ma'acha
- 7 ba banoea Gisitoba, 12,000. Ba me irongo da'ō Dawido, ba ifatenge Joabi, awō zabōlō fefoe, saradadee
- 8 andrō. Ba so moroi jomo Ndraono Gamoni, la'angenoligō ira fōnafōna mbawa gōli mbanoea, ba Dawa Garamo no mege, banoea Zoba ba banoea Rehobo ba banoea Gisitoba ba banoea Ma'acha, ba baero ba
- 9 mbenoea la'iaḡō. Ba me i'ila Joabi, faoma dania lalaoe chōnia, he moroi fōna, ba he moroi foeri, ba itoejoe zabōlō ba nono mateoa Ndraono Gizeraēli fefoe, ba i'ohe, ba wamaondragō Dawa Garamo andrō.
- 10 Ba si tosai, sato, ba ibe'e ni'ohe nachinia Abiza'i, ba wolaoe ba
- 11 Ndraono Gamoni. Ba ibe'e li ba da'ō, imane: Na tebai oela'wa Ndrawa Garamo, ba mōi'ō manolo ja'o-
- do; ba na tebai ōla'wa Ndraono Gamoni, ba so ndra'o, ba wanolo ja'oegō. Abe'e'ō dōdōoe ba ena'ō 12 faoma abe'e ita, ba wangerifi banoeada ba banoea Lowalangida andrō — ba jamoelaoe zomasi ia Jehowa!
- Ba ifaondragō Ndrawa Garamo Joabi, ba wolaoe chōra, i'ohe zabōlō andrō, si fao chōnia, ba moloi Ndrawa Garamo ibe'e. Ba me la'ila Iraono Gamoni moloi Ndrawa Garamo andrō, ba moloi gōi ira fōna Gabiza'i, lawoewoe ira mijomo ba mbanoea. Ba ibhōli Ndraono Gamoni Joabi, ifoeli ia ba Jeroezalema. Ba me la'ila Dawa Garamo andrō, no te'ala ira labe'e Iraono Gizeraēli, ba la'owoeloi ira, ba ifatenge Hadadezeri, 14 ifakaoni'ō Ndrawa Garamo jefo Oifarati. Ba laroege Helami, ba solohe ja'ira, ba Sobachi, koemandra andrō chō Hadadezeri. Ba me te'ombacha'ō 15 da'ō chō Dawido, ba i'owoeloi Ndraono Gizeraēli fefoe, ba la'ōtō Joridano ba laroege Helami. Ba lafaondragō Dawido Dawa Garamo, fasōndra chōnia. Ba moloi Ndrawa Garamo 16 labe'e Iraono Gizeraēli, ba laboenoe ira Dawido koedo Ndrawa Garamo, 700, koedo sondrōni koereta, ba 40,000 niha niboenoe; ba mesocho gōi goemandrara Sobachi, labe'e, ba mate ia ba da'ō. Ba me la'ila 17 razo andrō fefoe, si so barō mbawa Hadadezeri, no te'ala ira labe'e Iraono Gizeraēli, ba la'atoelō'ō ira ba Ndraono Gizeraēli, mōi barō mbawara, ba ata'oe sa'ae Ndrawa Garamo, latolo na Ndraono Gamoni.

FAZA 11.

I. Mohorō Dawido, ihorōni Mbaseba andrō. II. Ifaboenoe'ō Goeria, fo'omo galawe andrō. III. Te'ombacha'ō chō Dawido wa'amate Goeria, ba ihalō Mbaseba andrō.

I. Ba dōfi foeri ō, me ba'wa wanoewō razo, ba ifatenge Joabi Dawido, awō zi so barō mbawania andrō ba Iraono Gizeraēli fefoe. Ba

1 lafoefoe danō Ndraono Gamoni ba
 2 lafasoei Raba, ba no torōi ba Jeroezalema Dawido. (*Nga'ot. I. 20, 1*). Ba
 samoeza ma'ōchō, me tánō owi, me
 no maoso Dawido, ba manōrūnōrō ia
 ba dete gōdonia; ba i'ila moroi ja'wa
 ba dete gōdo andrō ndra alawe si
 mondri. Ba no si sōchi si'ai bawa
 ndra alawe andrō. (*Mat. 5, 28, 29*).
 3 Ba ifatenge Dawido, ifasfoe'ō ha
 niha ndra alawe andrō. Ba la'o-
 mbacha'ō chōnia, lamane: Baseba
 da'ō, ono Geliama, fo'omo Goeria
 andrō, ma'owoe Cheti. (*F. 23, 39*).
 4 Ba ifatenge zinenge Dawido, ifaha-
 lō'ō. Ba me so ia, ba oroedoe chō-
 nia Dawido, ba ifoeli mondri, iheta
 chōnia zi ra'io andrō. Ba ifoeli ja
 5 chōra. (*Moz. III. 15, 18*). Ba no
 abeto galawe andrō. Ba ifatenge
 chō Dawido, imane chōnia: No a-
 beto ndra'odo.
 6 II. Ba ifatenge chō Joabi Dawi-
 do, imane: Fatenge chōgoe Goeria
 andrō, ma'owoe Cheti. Ba ifatenge
 7 chō Dawido Goeria. Ba me iroegi
 jomo chō Dawido Oeria, ba isfoe
 chōnia Dawido, na lō hadia ia chō
 Joabi ba he ba zato ba he wisa wa-
 8 soewōta andrō. Ba imane na chō-
 nia Dawido: Ae mitooe chōmi ba
 sasai gaheoe. Ba me mōi tooe Goe-
 ria, me irōi gōdo, ba la'ohe chō-
 nia, moroi foerinia, mboeala razo.
 9 Ba ilaoe mōrō Oeria, ba zinga mba-
 wandroehō ba gōdo, awō genoni
 zochō ja'ia fefoe, lō mōi ia mitooe
 10 chōra. Ba me lamane chō Dawido:
 Lō si mōi mitooe chōra Goeria, ba
 imane chōnia Dawido: Ō'otarai we-
 koli a'i, ba hana wa lō mōi'ō mitooe
 11 chōmi? Ba imane Oeria chō Da-
 wido: Ba nose sosó dawōla andrō,
 ba Iraono Gizeraēli, ba ma'owoe
 Joeda, ba ba danō tooe mōrōmōrō
 zolohe ja'o andrō, Joabi, ba banoea
 zochō ja'o, ba hadia, ba nomogoe
 mōi ndra'o, ba wemanga ba ba
 wamadoe hadia ia ba ba wanala-
 goei fo'omogoe? Faja wa no saeri

Jehowa ba faja wa saeri ndra'oe-
 gō, na oelaoe zi manō! (*Sam. I. 4, 4*): Ba imane Dawido chō Goeria: Ba laoe, ba iagō da'e bongi,
 ba mahemoloe, ba oefofanō ndra'-
 oegō. Ba i'ia gō Jeroezalema Oeria,
 me lōeo da'ō. Ba mahemoloe ō, ba 13
 ifakaoni'ō ia Dawido, ba wemanga
 chōnia ba ba wamadoe agoe, ba
 iboesi agoe. Ba me bongi, ba mōi
 ia baero, ba wemōrō, awō genoni
 zochō ja'ia; ba lō'ō sa mōi ia mi-
 tooe ba nomonia. Ba mahemoloe ō, 14
 ba ifazōchi zoera Dawido, chō Jo-
 abi, ifa'ohe'ō chōnia chō Goeria.
 Imane ba zoera andrō: Tánō, fōna, 15
 ba zabe'e fasōndrata mibe'e Goeria,
 ba miwoewoe ami foerinia, ena'ō
 mate ia ba wasōndrata andrō. Ba 16
 ba ni'ilania so zabōlō ibe'e Goeria
 Joabi, ba wama'oe'oera banoea a-
 ndrō. Ba me so moroi jomo mba- 17
 noea da'ō, ba wolaoe chō Joabi,
 ba so zi mate ōsa, sabōlō, banoea
 Dawido. Ba mate gōi Goeria andrō,
 ma'owoe Cheti.

III. Ba ifatenge Joabi, ifa'omba- 18
 cha'ōgō chō Dawido he wisa wa-
 sōndrata andrō fefoe; imane sa'ae 19
 chō zinenge andrō: Na no ahori
 ō'ombacha'ō chō razo he wisa wa-
 sōndrata andrō fefoe, ba na mōfō- 20
 noe razo, na imane: Hana wa no
 mihatō'ō ami ba mbanoea, ba wa-
 sōndrata andrō? Hadia, lō mi'ila,
 wa moroi ja'wa ba gōli lafana ami?
 Ha niha mege zamoenoe Abimelechi 21
 andrō, ono Jeroebi-Mba'ali? Hadia,
 tenga ira alawe zanibo tooe, ba
 hōgōnia, kara gisa wache, moroi ba
 gōli, ba Debese, si mate ia? Hana
 wa no mihatō'ō ami ba gōli? —
 ba ōmane: Enonioe Oeria andrō,
 ma'owoe Cheti, ba no mate gōi!
 (*Sangoehoek. 9, 53*). Ba mōi zinenge 22
 andrō, ba me iroegi, ba i'ombacha'ō
 chō Dawido fefoe ni'wa'ō Joabi chō-
 nia, he wisa wasōndrata andrō fe-
 foe. Ba mōfōnoe Dawido chō Joabi,
 ba imane chō zinenge andrō: Ba
 24

hana wa mihatō'ō ami ba mbanoea, ba wasōndrata andrō? Hadia, lō mi'ila, wa moroi ja'wa ba gōli lafana ami? Ha niha mege zamoenoe Abimelechi andrō, ono Jeroebi-Mba'ali? Hadia, tenga ira alawe zanibo tooe, ba hōgōnia, kara gisa wache, moroi ba gōli, ba Debesi, si mate ia? Hana wa no mihatō'ō ami ba

23 gōli? Ba imane sinenge andrō chō Dawido! No abōlō ira moroi chōma, no lafaondragō ndra'aga, la-roegi si tooe nibenoea, ba andrō matimba ira, iroegi ba mbawa gōli.

24 Ba lafana moroi ja'wa ba gōli genonimō si lafana andrō, ba mate genoni razo, mato felewaloe, ba mate gōi genonimō Oeria andrō, ma'oewoe Cheti. Ba imane Dawido chō zinenge andrō: Ōmane chō Jobabi: Bōi boesi dōdōoe da'ō, si'ōli andrō sa, ba ma'ōchō da'e ba mahemoloc da'ō i'ā; abōlōgō laoe ba mbanoea andrō ba doedoegō! —

26 abe'e'ō dōdōnia. Ba me irongo fo'omo Goeria andrō, no mate wo'omoniamonia Oeria, ba i'c'esi ngambatōnia

27 andrō. Ba me no ahōwō mba'wa wa'aboe dōdō andrō, ba ifatcnge Dawido, ifahalō'ō ia ba gōdonia, ba tobali fo'omoniamonia, ba mo'ono ia, ono matoea. (*Moz. II. 20, 13. 14.*)

FAZA 12.

I. Itegoe Dawido Natano, ni'wa'ō Jehowa chōnia. Fngesa dōdō Dawido. II. Mate nono Mbaseba andrō ba he wisa Dawido ba da'ō. Fa'atombœ Zelomo. III. Atoe'a Dawido ba Raba andrō.

1 I. Ba lō omasi Jehowa nilaoe Dawido, ba ifatenge chō Dawido Natano andrō, sama'ele'ō. Ba mōi jomo chōnia da'ō, ba imane chōnia: So niha fōna, daroea, ha samboea mbanoeara, so'ana'a zi samōsa, ba zi nocmana zi samōsa. Ba chō zo'ana'na' andrō, ba oja sibai mbiribiri

2 ba sa'wi, ba ba zi noemana andrō,

3 ba lō hadia ia, ha si'ai sara nono

mbiribiri, ni'ōlinia ba ni'e'eboeania, eboea ia chōnia, si faedo ononia. I'ā wōfō gōnia ba i'amadoegō mako chōnia, ba gahetania mōrō ba timba nono alawe chōnia. Ba so dome

4 zo'ana'a andrō, ba alimagō chōnia, ihalō zageoe mbiribirinia ba ma sa'winia, ba wame'e ō domeniamonia andrō, si no mōi chōnia, ba ihalō nono mbiribiri zi noemana andrō ba ibe'e ō domeniamonia. Ba mofōnoe sibai Dawido ba niha andrō, ba imane chō Natano: Ba wa'adoehoe wa'aoceri Jehowa, niha andrō, solaoe da'ō, ba niboenoe, ba ono mbiribiri andrō, ba mewitoe i'ali, me no ilaoe da'ō

5 ba me lō fa'ahachō dōdōnia! (*Moz. II. 21, 37*). Ba imane Natano chō Dawido: Ja'oe'ō niha andrō! Da'ō ni'wa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraeli: No ja'odo zamajoini razo Ndraono Gizeraeli ja'oe'ō ba no ja'odo zangefa'ō ja'oe'ō ba danga Zaelo, ba no oebe'e chōoe gōdo

8 zochō ja'oe'ō mege, ba ira alawe zochō ja'oe'ō, ba no oebe'e chōoe, nitalagoei; ba ma'oewoe Gizeraeli ba ma'oewoe Joeda, ba no oebe'e barō mbawaoe, ba na ambō na da'ō ena'ō, ba oenōnō na wame'e chōoe, hadia ia na. Ba hana wa ōosite-ngagō li Jehowa ba hana wa ōlaoe zi fatoewoe chōnia? Oeria andrō, ma'oewoe Cheti, ba no ōboenoe si'ōli, ba fo'omoniamonia ba no ōhalō dongaoe, ba ja'ia, ba no ōboenoe si'ōli Ndraono Gamoni. (*F. II. Raz. I. 15, 5*). Ba bōi sa'ae jamoebōhōli

10 zi samba omo ja'ami si'oli, gōtōgōtō wa'ara, fotoe, me no lō ba dōdōoe ja'o, ba me no ōhalō dongaoe wo'omo Goeria andrō, ma'oewoe Cheti! (*F. 13, 28. 29; 18, 14. Raz. II. 25, 7*). Imane Jehowa: Moroi jomo chōoe

11 oe'asogō wamakao ja'oe'ō, ba oehalō ngambatōoe, ba zanehe ndra'oe'ō, ba oebe'e ba danga niha bō'ō, ena'ō oroedoe ia chōra, ba zi moloeco. (*F. 16, 22. Job. 31, 9. 10*). Ja'oe'ō, ba 12 no ba zi tobini ōlaoe da'ō, ba ja'odo,

ba ba zanehe Ndraono Gizeraëli
 13 fefoe ba ba zi moloeo oelaoe niwa'-
 Natano : Horögoe da'ö chö Jeho-
 wa. — — Ba itema li Dawido Na-
 tano, imane : Ba noa göi i'efa'ö
 14 chöoe horöoe Jehowa ; lö mate
 ndra'oegö. Ba me no ö'o'aja Jeho-
 wa ba nilaoemö andrö, ba si mate
 nono andrö, si no toemboe chöoe.
 (F. 11, 27).

15 II. Ba mangawoeli chöra Natano.
 Ba ibözi nono andrö Jehowa, ono
 wo'omo Goeria andrö chö Dawido,
 16 ba moföchö. Ba i'angaröfi li Lowa-
 langi Dawido ba nono andrö, ba
 mamoni ba gö ia ba möi ia si
 17 bacha, ba tooe ba zalo manö so
 ia, sara wongi. Ba möi chönia za-
 toea baomonia, ba wangandrö chö-
 18 nia, ena'ö maoso ia, ba lö i'o'ö ba
 lö manga ia awöra. Ba önd bongi,
 ba mate nono andrö. Ba ata'oe
 genoni Dawido andrö, la'ombacha'ö
 chönia, wa no mate nono andrö,
 lamanc dödöra : Lö'ö sa ifondro-
 ndrongo chöda, me aeri na nono,
 me hoemede ita chönia, ba he
 tawisa wangombacha chönia : No
 19 mate nono, ma dania ilaoe hadia
 ia. Ba i'ila Dawido, me fangöngö-
 ngöngö genoninia andrö ; ba da'ö
 aboto ba dödönia, wa no mate nono.
 Ba imane Dawido ba genoninia
 20 andrö : Hadia, no mate nono ? Ba
 lamane : Noa. Ba maoso Dawido,
 isasai mbawania, ibajoini ia fanicha
 ba ifohani ia. Ba möi ia ba nose
 Jehowa mangaloeloe ia, ba ifoeli
 ia ba nomonia mangandrö gö ; ba
 me no lalahö gönä, ba manga ia.
 21 Ba lasfoe chönia enoninia andrö,
 lamane : He wisa wolaoemö andrö,
 ba chö nono andrö ? Me aocri ia
 na, ba mamoni ba gö ndra'oegö,
 ba mege'ege'ö — ba iada'e, me no
 mate nono, ba maoso ndra'oegö ba
 22 manga'ö ! Ba imane : Fatoea aeri
 na nono, ba mamoni ba gö ndra'o
 ba mege'egedo, me no oemane

dödögoe : Ha zangila, ma dania aha-
 chö dödö Lowalang, fa böi mate
 nono andrö. Ba iada'c, me no mate
 23 ia, ba hadia, wa mamoni ba gö
 ndra'o ? Hadia, oe'ila oe'orifi ? Möido
 sa chönia dania, ba lö'ö sa ifoeli
 ia chögoe. Ba me no irara dödö
 24 wo'omonä Baseba andrö Dawido,
 ba möi ia si bacha chönia, oredoe
 ia chönia. Ba mo'ono ia, ono ma-
 toea. Ba Selomo ibe'e töi nono
 andrö Dawido ; ba i'omasi'ö Jeho-
 wa nono andrö. Ba ibe'e rorogöfö
 25 Natano, sama'ele'ö andrö, Dawido,
 ba ibe'e töinia Jedidija (omasiö
 Jehowa) Natano, böro Jehowa.

(A. 26-31 : Nga'ötö I. 20, 1-3.)

III. Ba isoewösoewö Raba, ba
 26 noea Ndraono Gamoni, Joabi, ba
 atoe'a ia ba mbanoea nidanö andrö.
 (Jer. 49, 2). Ba ifatengc zinenge
 27 chö Dawido Joabi, imane chönia :
 No oesoewö Raba ba no atoe'a
 ndra'o ba mbanoea nidanö andrö —
 ba owoeloi zi tosai sabölä, ba soewö
 28 mbanoea andrö, ba ja atoe'a ndra'-
 oegö, fa böi ja'o zatoe'a ba mba-
 noea ba fa böi töigoe nitötöi, na
 lafatoenö. Ba i'owoeloi chönia za-
 29 bölä fefoc Dawido, ba lasawa Raba,
 lasoewö, ba atoe'a ira. Ba ihalö
 30 zaemboe ba högö [nadoe] Milikomo,
 49 kilo [ana'a] wa'aboea, si so
 manimani, samboea, seboea sibai
 böli. Ba i'anaemboe Dawido, ba
 eboea sibai la'ohe misa, sahoeloe
 ira ba mbanoea andrö. Ba la'ohe
 31 göi niha andrö, si so ba mbanoea,
 ba ifataro sogaragazini eoe ba sa-
 makoe tanö ba solaoe eoe ba sama-
 zöchi kara tembo. Ba si manö göi
 wolaenia ba mbanoea Ndraono Ga-
 moni bö'ö, fefoe. Ba mangawoeli ba
 Jeroezalema Dawido, awö zato fefoe.

FAZA 13.

I. Ihoröni Damara andrö Amoni.
 II. Ilae mbalö Abisalomi ba mo-
 loi ia, isa'awa Gesoeri.

I. Ba so nachi Gabisalomi ono 1

- Dawido, ono alawe si sōchi si'ai bawa, Tamara dōi. Ba tobali omasi Gamoni, ono Dawido Damara andrō. (F. 3, 2. 3). Ba tobali aboe sibai dōdō Gamoni, irege mofōchō ia, bōrō nachinia Tamara andrō. Ono alawe Damara, ba lō isōndra lala Amoni, ba wa'oroedoe chōnia.
- Ba so zi fahoeue chō Gamoni, Jonadabi dōi, ono ga'a Dawido, Simea; ba no niha soneche sibai Jonadabi andrō. (Sam. I. 16, 9). Ba imane da'ō chō Gamoni: Hana wa ariri ma'ōchō ndra'oegō, ono razo? Hadia, lō ō'ombacha'ō chōgoe? Ba imane chōnia Amoni: Omasido Damara, achi nachigoe Abisalomi.
- Ba imane chōnia Jonadabi: Ae mōrō, ō'osofōchō ndra'oegō, ba na so namaoe, ba wamaigi ja'oegō, ba ōmane chōnia: Ena'ō na mōi ba da'e nachigoe Tamara, ba wame'e gōgoe ma'ifoe! Na i'asiwai gō ba zanehe ndra'o, na i'ila hōrōgoe, ba ce'ā zoroi ba dangania. Ba mōi mōrō Gamoni i'osofōchō ia. Ba me so razo, ba wamaigi ja'ia, ba imane Amoni chō razo: Ena'ō na mōi ba da'e nachigoe Tamara, ba wogore koe, doea gōrō, ba zanehe ndra'o, ena'ō ce'ā zoroi ba dangania! Ba ifatenge Dawido, ba nomonia, chō Damara, imane chōnia: Ae ba nomo ga'aoe Amoni ba halō gōnia. Ba mōi ba nomo ga'ania Amoni Damara, me mōrōmōrō Gamoni. Ihalō gombōila roti, iferafera, ifazōchi, ba zanehe ia, ba igore koe andrō. Ba hoemedede ia ba zangai halōwō ba itoe'ō tooe fōna Gamoni koe andrō. Ba lō edōna manga Gamoni. Imane sa: Dozi ndramōi baeloe.
- Ba dozi ira, ba mōi baeloe. Ba imane Amoni chō Damara: Ohe si bacha sibai gō andrō, ba ce'ā ba dangaoe. Ba ihalō koe andrō Tamara, i'ohe chō ga'ania Amoni si bacha sibai. Ba me i'oro'ō chōnia, ba ira'oe ia, imane chōnia: Fōrō ba ngaigoe, achi! (Moz. III. 18, 9). Ba imane chōnia: Bōi ga'a, bōi hōwō ndra'odo, tenga si manō wolaoe ba Ndraono Gizeraēli: bōi fazōchi horō si manō! (Moz. V. 22, 21). Heza sa oe'ohe wa'ailagoe andrō? Ba tobali awō zeboea horō ndra'oegō, ba Ndraono Gizeraēli, ena'ō: sōchi na ōwa'ō chō razo, lō zi lō iloeloe ndra'o chōoe! Ba lō edōna ifondrongo linia, ilangōgō manō, ihōwō, oroedoe ia chōnia. Ba aefa da'ō, ba anezoe sibai dōdō Gamoni ia; abōlō sa'ae wa'anoezoe dōdōnia chōnia, moroi ba wa'omasinia ia mege. Ba imane chōnia Amoni: Faoso, laboe'ōgō! Ba imane chōnia: Bōi ga'a! Na ōfofanō ndra'o, ba eboea horō da'ō, moroi ba nilaoemō chōgoe mege! Ba lō ifondrongo chōnia, hoemedede sa'ae ia chō nono matoea andrō, ngoningoninia, imane: Ohe tooe baewali da'e chōgoe, ba lazi mbawandroehō foerinia! Ba baroe si so ta'io mbaroenia — si manō sa mbaroe nono razo alawe, i'otarai fōna sa'ae, gōtō wa ono alawe ira —. Ba me no i'ohe tooe Damara baewali ngoningoni Gamoni andrō ba me no ilazi mbawandroehō foerinia, ba ilaoe nawoe ba hōgōnia, Tamara, ba ire'a mbaroenia andrō, siso ta'io, ba itoe'ā tanga hōgōnia, ba mofanō, moe'ira'ira. Ba imane chōnia ga'ania Abisalomi: Hadia, no oroedoe chōoe ga'aoe Amoni? Ba bōi hedehe, ja'oegō achigoe — no ga'aoe ia! Bōi boesi dōdōoe da'ō! Ba i'ia'agō jomo chō ga'ania Abisalomi Tamara, saboe tōdō. Ba me irongo da'ō fefoe Dawido, ba mōfōne sibai ia, ba lō edōna ia iboesi dōdō Gamoni, me no omasi ia Gamoni, me no si a'a nononia. Ba lō fahede Gabisalomi chō Gamoni, samboea li lō'ō, he si lō sōchi, ba he si sōchi; noa sa abao sibai dōdō Gabisalomi chō Gamoni, me no ihōwō nachinia Tamara andrō.
- II. Ba mendroea fache aefa da'ō, ba samoeza ma'ōchō, ba mogoeti

- boe mbiribiri Gabisalami, ba Mba'ali Hasora, ba nola mado Geferaji; ba ikaoni ba da'õ nono razo fefoe
- 24 Gabisalami. Ba mõi chõ razo gõi Gabisalami, imane: Õ'ila, moggoeti boc mbiribiri zawoejoemõ, ena'õ na
- 25 mõi gõi razo, awõ genoninia! Ba imane razo chõ Gabisalami: Bõi, onogoe! Bõi ahori mõi ndra'aga, fa bõi mõiga noro dõdõoe! Ba iforege chõnia, ba lõ edõna mõi razo, ifofanõ ia. Ba imane Abisalami: Ba
- 26 na lõ mõi'õ, ba hana na ga'agoe Amoni zi mõi awõma. Ba imane razo: Hana wa ja'ia zi mõi awõoe?
- 27 Ba me iforege wangandrõ, ba ifatenge awõnia Gamoni ba ono razo fefoe. Ba ifodiwo ira Abisalami, si mane na ibe'e gõ niha razo. Ba
- 28 ibe'e li ba zangai halõwõ chõnia Abisalami, imane: Na no maboe agoe ma'ifoe Gamoni, ba na oemane chõmi: Mi'õ'õtõ Gamoni! ba miboenoe ia! Bõi mi'aboesi tõdõ: ja'odo sa zangoema'õ chõmi — mi'abe'e'õ dõdõmi, ja sabõlõ ami! (*Moz. III. 20,*
- 29 *17*). Ba la'o'õ da'õ sangai halõwõ chõ Gabisalami, ba chõ Gamoni, dali niwa'õ Gabisalami. Ba maoso nono razo fefoe, mõi ira ja'wa ba hocloc koedo kalide chõra ba moloi ira. Ba me so ba lala na ira, ba no irongo doeria da'õ Dawido, no lamane chõnia: No ahori iboenoe nono razo Abisalami, samõsa lõ si
- 30 tosai! Ba maoso razo, isika noechania, ba ifadõlõ tooe ia ba danõ; ba lasika gõi noechara enoninia fefoe, si so ba ngainia. Ba hoemede Jonadabi andrõ, ono ga'a Dawido Simea, imane: Bõi fadoehoe dõdõoe, ja'oegõ sochõ ja'o, wa no ahori laboenoe nono mateoa andrõ, ono razo: ha Amoni zi mate, noa sa oroma wa'abao mbawa Gabisalami, i'otarai loeo, me ihõwõ Damara
- 31 Amoni. Ba bõi jamoe'wa'õ tõdõnia sochõ ja'o, razo, no ahori mate nono
- 32 razo — ha sa Amoni zi mate. Ba moloi Gabisalami. Ba me ifachõlõ
- ia cnoni andrõ, sanaro, ba i'ila, ato niha si otarai moroi ja'wa ba hili, ba lala ba Horona'i. Ba so zanaro andrõ, i'ombacha'õ chõ razo, imane: No oe'ila niha moroi ja'wa ba hili ba lala ba Horona'i. Ba
- 35 imane Jonadabi chõ razo: Hizá, so nono razo: itõrõ niwa'õ zawoejoemõ. Ba me aefa sibai i'wa'õ da'õ,
- 36 ba laroegi sa'ae ono razo ba mege'ege. Ba mege'ege sibai gõi razo ba enoninia andrõ fefoe. Ba lõ mamalõ
- 37 malõ wa'aboe dõdõ razo chõ nononinia andrõ. Ba no moloi Gabisalami, isa'wa Dalamai andrõ, ono Gamihoedi, razo Gesoeri. (*F. 3, 3; 14, 23*). Ba medõloe fache ia ba da'õ.
- 38 Ba hoemoeloe dõdõ razo, ena'õ fa
- 39 loecha ia chõ Gabisalami; noa sa irara dõdõnia ba wa'amate Gamoni.

FAZA 14.

I. P'andrõ aefa horõ Gabisalami chõ Dawido ira alawe banoea Dekoa, nifarooe Joabi. II. I'o'õ chõnia Dawido ba itehe chõ Gabisalami wangawoeli. Fa'asõchi mboto Gabisalami. Iraononia III. Itolo ia Joabi, ba wangondrasi razo.

- I. Ba me aboto ba dõdõ Joabi, 1
ono Zeroeja, lõ aefa dõdõ razo chõ 2
Gabisalami, ba ifatenge ba Dekoa
Joabi, ifakaoni'õ ndra alawe satoea-
toea ba da'õ, ba imane chõnia: 3
Osaboe tõdõ ndra'oegõ, noecha ba
wange'esi onoecha. ena'õ hoelõ zan-
nge'esi si mate ndra'oegõ, si no
ararã. Ba ae jomo chõ razo, ba 4
õmane chõnia: — Ba ibe'e li chõnia
Joabi, hadia niwa'õnia. Ba mõi jomo
chõ razo ndra alawe andrõ, banoca
Dekoa, ifalõgoe tooe ia ba zalo,
mangaloeloe, ba imane: Tolodo,
ja'oegõ razo, tolodo! Ba imane 5
chõnia razo: Hadia zaboe dõdõoe?
Ba imane: Alai ndra'o! lacha
mbanoea ndra'odo, fo'omogoe, ba
no mate. Ba domboea mege nono 6
mateoa chõ zawoejoemõ, ba fasoso
ira ba nowi, ba lõ sanena'wa, ba

- ibōzi dalifoesōnia si samōsa, iboenoe. 16
- 7 Ba maoso oedoe zawoejoemō dali-
foesō fefoe, lamane: Be'e baero
zange'e andrō, samoenoe talifoesō-
nia, ena'ō maboenoe ia, balō noso
dalifoesōnia andrō, niboenoenia,
ena'ō ma'etoe'ō nga'ōtō! Tobali
laboenoe mbo andrō, si tosai na
chōgoe, ena'ō lō lasaigō chō nga-
mbatōgoe dōi ba he nga'ōtō, ba
8 goeli danō. (*Moz. V. 19, 11-13*). Ba
imane razo ba ndra alawe andrō:
Foeli'ō ba chōmi, da'oebe'e li, ba hoe-
9 hoeomō andrō. Ba imane ira alawe
andrō, banoea Dekoa, chō razo: Ja
ba hoeloe goe so horō andrō, ja'oe gō
sochō ja'o, razo, ba ba hoeloe zi
samba omo ndra amagoe, ba ja si
lō horō razo, awō dadaomania
10 andrō! Ba imane razo: Ohe chōgoe
zangoema'ō chōe da'ō no mege —
ba lō'ō sa'ae ibabaja ndra'oe gō
11 oebe'e. Ba imane: Ena'ō na itōrō
tōdō razo Lowalanginia Jehowa, fa
bōi sa'ae itoheogō wamakiko solae
balō andrō. ba fa bōi iboenoe nono-
goe andrō! Ba imane razo: Faja
wa no saeri Jehowa na sara mboe
nonoe atoe ba danō! (*Sam. I.*
12 *14, 45. Raz. I. 1, 52*). Ba imane
ira alawe andrō: Ena'ō na tola
i'wa'ō na zamboea li chō zochō ja'o
razo, sawoejoemō andre! Ba imane:
13 Ū'wa'ō! Ba imane ira alawe andrō:
Hana wa si manō dōdōoe ba mba-
noea Lowalangi andrō — ba wa-
ngetoe'ō razo da'ō, ba hoekoenia
i'etoe'ō, wa lō ifakaoni'ō mangawoeli
14 nitibo'ōnia andrō razo? Si mate sa
ita, ba no timba nidanō ita, nidoe-
wagō ba danō, si tebai lafoeli la-
halō ba lō'ō sa i'etoe'ō Lowalangi
noso zangerangera, he iwisa wangi
mangawoeli chōnia si no moetibo'ō.
15 (*Hez. 18, 23*). Ba hiza, fe'amōigoe
ba da'e, ba wangoema'ō da'ō chō
zochō ja'o, razo, ba me no lafeta'oe
ndra'o sato; ba no imane dōdōnia
sawoejoemō andre: Ba da'oe'wa'ō
chō razo, ma atō i'o'ō razo zomasi
- zawoejoenia. Ifondrondrongo sa li-
goe razo, ba wangefa'ō sawoejoenia
ba danga niha andrō, sangaloei
fangohori ja'aga onogoe andrō, ba
mbanoea Lowalangi andrō. Andrō 17
wa no imane dōdōnia sawoejoemō
andre: Fondrara dōdōgoe dania
daroma li zochō ja'o, razo, me no
timba mala'ika Lowalangi zochō
ja'o, razo, faoma ifondrondrongo,
he si sōchi, ba he si lō sōchi — ba
jamoetolo'ō Lowalangi oe Jehowa!
(*F. 19, 28*).
- II. Ba hoemedede razo, imane ba 18
ndra alawe andrō: Ba bōi bini'ō
chōgoe hadia ia nisofoegoe chōe!
Ba imane ira alawe andrō: Ja-
moehede manō zochō ja'o, razo. Ba 19
imane Dawido: Hadia, tenga Jo-
abi zamarooe ja'oe gō, ba da'ō
fefoe? Ba imane ira alawe andrō:
Ba wa'adoehoe wa'aoerimō, ja'oe gō
sochō ja'o, razo, ja'ia. Tebai taho-
le'ō ita ba ni'wa'ō zochō ja'o, razo,
fefoe, he ba gambōlō, ba he ba
gabera: ja'ia sa, enonimō Joabi
zangoema'ō chōgoc, ja'ia zamowawa
sawoejoemō, ba ni'wa'ō andrō, fefoc.
Ba wamini'ō si doehoe, andrō wa 20
no imanō enioe Joabi: ba no
timba mala'ika Lowalangi zochō
ja'o, ba wa'atoeatoea andrō, no
ahori isōndra hadia ia, ba goeli
danō. (*A. 17*). Ba imane razo chō 21
Joabi: Ba hiza, ba oe'o'ō da'ō:
ba ae'e sa'ae ba halō mangawoeli
nono matoea andrō, Abisalomi!
Ba ifalōgoe tooe ia ba zalo Joabi, 22
mangaloeloe, ba ifahowoe'ō razo.
Ba imane Joabi: Ma'ōchō aboto
ba dōdō zawoejoemō, wa no seboea
tōdō chōgoe zochō ja'o, razo, me
no ifondrondrongo razo wangandrō
zawoejoenia! Ba maoso Joabi, mōi 23
ia ba Gesoeri ba i'ohe mangawoeli
ba Jeroezalema Gabisalomi. (*F. 13,*
37). Ba imane razo: Hana na 24
ifoeli ia ba chōra, ba bōi jamoe'-
orama'ō ia chōgoe! Ba isa'wa no-
monia Abisalomi, ba lō i'orama'ō ia

- 25 chō razo. Ba ba Ndraono Gizeraëli fefoe, ba lō famaedo wa'asōchi mboto Gabisalomi, ba lō nisoeno si mane ja'ia: i'otarai narō kabe, noemalō ba galizoezoe, ba lō hadia
- 26 ia zinegoe. Ba na ifagoeti'ō mboenia — ero rōfi ifagoeti'ō; me abōlō aboea chōnia, andrō ifagoeti'ō — ba 200 zekeli (roefia) wa'aboeania,
- 27 ba zaga razo. Ba tōloe zi toemboe chō Gabisalomi ono matoea, ba samboea nono alawe, Tamara dōi; ba ono alawe si sōchi bawa da'ō. (*F. 13, 1*).
- 28 III. Ba mendroea fache wa'ara i'iaḡō Jeroezalema Abisalomi, lō
- 29 i'oroma'ō ia chō razo. Ba aefa da'ō, ba ifatenge chō Joabi Abisalomi, ena'ō ifaloecha'ō ia chō razo; ba lō edōna mōi chōnia Joabi. Ba ifoeli
- 30 ifatenge, ba te chōnia mōi ia. Ba imane ba zangai halōwō chōnia: Hiza. so novi Joabi ba ngai chōgoe ba so gandroe: mi'ae mitoenoe! Ba latoenoe zinanō andrō sangai
- 31 halōwō chō Gabisalomi. Ba maoso Joabi, mōi ia jomo chō Gabisalomi, imane chōnia: Hana wa no latoenoe zinanō chōgoe sangai halōwō
- 32 andrō chōgoe? Ba imane Abisalomi chō Joabi: Ba no oefatenge chōoe, ba no oemane: Ae chōgoe, ena'ō oefatenge ndra'oegō chō razo, ba wanofoe chōnia: Hadia wa no oefoeli ndra'o moroi ba Gesoeri? Omasido lō teboelōdo ba da'ō — ba ija'e, ba mōido sa mangoroma'ō ja'odo chō razo: na so horōgoe, ba jamoeboenoe ndra'o! Ba mōi chō razo Joabi, i'ombacha'ō chōnia. Ba ifahede'ō chō Gabisalomi. Ba i'ondrasi
- 33 razo Abisalomi, ifalōgoe tooe ia ba zalo, fōna razo; ba fa'ago bawa razo chō Gabisalomi.

FAZA 15.

I. Mangai tōdō niha sato Gabisalomi. II. Ila'wa namania. III. Molo Dawido, irōi Jeroezalema. Fao chōnia Gita'i. IV. Ifa'ohē'ō mangawoeli dawōla Lowalang Dawido, awō gere. V. Si lō farōi chōnia Hoesza'i andrō.

- I. Ba aefa da'ō, ba i'ōli chōnia 1
goereta, awō koedo, Abisalomi, ba lima woeloe ihalō chōnia niha si faofao chōnia [fazoerinia] (*Raz. I. 1, 5*). Ba na mahemoloe mbanoea, ba ba zinga lala fōnafōna mbawa ḡoli i'iaḡō Abisalomi, ba na so zi so hoehoeo, ha nihá, ni'ohenia chō razo ena'ō, ba wamatoenō, ba hoemede chōnia Gabisalomi, imane chōnia: Ha banoea ndra'oegō? Ba na imane: Ma'oewoe Gizeraëli zawoejoemō andre! Ba imane Abisalomi: 3
Si sōchi hoehoeomō ba si doehoe, ba lō'ō sa chō razo samondrongo chōoe. Ba imane na Abisalomi: 4
Alai ndra'o! Ena'ō na ja'o nifataro sangoehoe koe ba danō, ba ena'ō chōgoe mōi na so zi so famadōni, ba ma hoehoeo, ba ena'ō oebe'e ba lala hoehoeonia! Ba na 5
so zangondrasi ja'ia, ba wangaloeloe chōnia, ba ira'oe danga, fa'ago bawa ia chōnia. Si manōmanō Gabisalomi ba Ndraono Gizeraëli fefoe, sangandrō famatoenō hoehoeo chō razo ba tobali mangai tōdō Ndraono Gizeraëli ia.

- II. Ba mendrōfa fache, ba imane 7
Abisalomi chō razo: Hadia na mōido ba Heberona, ba wanōrō amaboe'oe la ligoe andiō, nifaboe'oegoe chō Jehowa? No imane wamaboe'oe chō Jehowa sawoejoemō, me sodō ba Gesoeri, ba danō Ndrawa Garamo: Na si ndroehoe i'ohē mangawoeli ndra'o ba Jeroezalema Jehowa, ba oefosoemange Jehowa. (*Moz. I. 28, 20. F. 13, 38*). Ba 9
imane chōnia razo: Ba ae'e, bōi boesi dōdōoe! Ba mofanō sa'ae ia ba Heberona. (*Sam. I. 20, 42*). Ba 10

- no ifatenge zininge Abisalomi, ba mado Ndraono Gizeraëli fefoe, no imane : Na mirongo li dorofe, ba mimane : No tobali razo Gabisalomi, ba Heberona ! Ba 200 zi fao chõ Gabisalami niha, moroi ba Jeroezalema, niwa'õnia ; mõi manõ, lõ famaodoe dõdõ, lõ nirongora hadia ia. Ba ifatenge gõi Abisalami, barõ wame'enia soemange andrõ, ifakao-ni'õ Gahitofeli andrõ, banoea Gilo, anofoela Dawido, ba mbanoeara Gilo. Ba itoegoe abõlõ wolawa andrõ, tedoedoe wa'ato nawõ Gabisalami, niha sato. (*F. 23, 34*).
- 13 III. Ba so zi mõi chõ Dawido, sangombacha chõnia, lamane : Dozi la'omas'i'õ Gabisalami Iraono Gizeraëli ! Ba imane Dawido ba genoninia andrõ fefoe, si so chõnia ba da'õ, ba Jeroezalema : Talaboe, moloi ita ! lõ'õ sa fangorifida, ibe'e Abisalami: mita'ita'i, mofanõ ita, fa bõi iha-woei manõ ita, lõ moedõnadõna, ba fa bõi ifatõrõ chõda wamakiko, wangõ'õtõ manõ tooe banoeada andrõ ! (*Sin. 3, 1*). Ba lamane enoni razo andrõ chõnia : Balazi manõ dõdõ zochõ ja'aga, razo — noa sa sawojeomõ ndra'aga ! Ba mofanõ razo ba latete ia si samba omo ja'ira ; ba dafaeloe irõi foeri dongania ba dõi razo, awõ nomo. Ba mofanõ razo, ba latete ia enoninia andrõ fefoe. Ba ba mbalõ mbanoea, ba labadoegõ ira, lab'e sowaõwaõ zato fefoe, awõ wazoeri andrõ, fefoe ; ba mowaõwaõ gõi nawõ Gita'i andrõ, banoea Gata, fefoe, 600 ira, ni'ohenia moroi ba Gata. (*F. 8, 18*).
- 19 Ba imane razo chõ Gita'i andrõ, banoea Gata : Hana wa fao gõi ndra'oegõ chõma ? Foeli'õ ba iagõ awõ razo : niha bõ'õ sa atõ ndra'oegõ, ba noa na nitibo'õ mbanoeami. (*F. 18, 2*). Menewi so ndra'oegõ, ba hadia, ba ma'õchõ oewa'õ chõoe wefao chõma, ba lala eloengoea, na mofanõ ndra'o, saté oeroegi ? Foeli'õ ba ohe mbanoeami andrõ ; fa-
- loecha'õ dania wa'eboea dõdõ ba fa lõ farõi chõ Jehowa ! Ba imane 21
Ita'i chõ razo : Ba wa'adoehoe wa'a-
aeri Jehowa ba ba wa'adoehoe
wa'aeri zochõ ja'o, razo : ba zi so
zochõ ja'o, razo — he ba wa'amate
ba he ba wa'aeri — ba da'õ gõi
so genonimõ andre ! Ba imane Da- 22
wido chõ Gita'i : Ba laoe, ba owaõ-
waõ ! Ba itõrõ Ita'i andrõ, banoea
Gata, ba awõnia fefoe, ba iraono
fefoe, si fao chõnia. Ba mege'ege 23
sibai niha ba danõ, fefoe, me latõrõ
sato. Ba ba mbewe Gendrona so
razo, me latõrõ ia sato fefoe, ba
lala ba zai andrõ, ba danõ si mate.
(*Joh. 18, 1*).
- IV. Ba so gõi ba da'õ ndra Sa- 24
doki Abiataro ba ono Lewi fefoe,
sangosa'õ tawõla zoera gorois a-
ndrõ, chõ Lowalangi ; ba latooe'õ
tooe dawõla Lowalangi, irege no
ahori latõrõ sato, moroi jomo ba
mbanoea. Ba imane razo chõ Zado- 25
ki : Foeli mijomo dawõla Lowala-
ngi : na ahachõ dõdõ Jehowa ndra'-
odo, ba i'ohẽ mangawoeli ndra'o,
ba ifa'ila'õ ia chõgoe, fabaja nahia-
nia andrõ. Ba na iwa'õ tõdõnia : 26
Lõ omasido ndra'oegõ — ba ja'e
ndra'odo, jamoelae chõgoe nilaoe
dõdõnia. (*F. 10, 12. Sam. I. 3, 18*).
Ba imane razo chõ gere seboea a- 27
ndrõ, Sadoki : Foeli'õ mijomo ba
mbanoea, bõi boesi dõdõoe, ba ja
fao chõmi nonooe, Ahimasi, ba Jo-
nata, ono Gabiataro — onomi andrõ,
si domboea. (*Raz. I. 1, 42*). Hiza, 28
oebase'õ ba zinga gõtõna andrõ, ba
danõ si mate, irege mifatenge, irege
oerongo he wisa. Ba la'ohe manga- 29
woeli ba Jeroezalema dawõla Lowa-
langi ira Sadoki Abiataro, ba jomo
la'ia'gõ. Ba isõsõ hili wanicha Da- 30
wido, mege'ege ia ba wowaõwaõ ba
no ibaloegõ hõgõnia. Ba lõ badaga-
henia. Ba noa gõi labaloegõ hõgõra
sato fefoe, awõnia andrõ, ba fadoro
mege'ege ira ba wanõsõ hili. Ba me 31
la'ombacha'õ chõ Dawido : Ahitofeli

andrō, ba no awō zolaŵa andrō gōi, awō Gabisalami! ba imane Dawido: He Jehowa! Bali'ō fa'owōhō mowa dōdō Gahitofeli andrō!

- 32 V. Ba me no iroegi Dawido zoe-zoe hili andrō, ba nifosoemasoemange Lowalangi, ba hiza, ba i'ondrasi ia si fahoewoe chōnia, Hoeza'i, ma'oeowo Garachi, no isika mbaroenia ba no ilaoe danō ba hōgōnia.
- 33 Ba imane chōnia Dawido: Na fao'ō chōgoe, ba tobalinoro dōdōgoe ndra'oegō; ba na ōfoeli'ō mijomo ba na ōmane chō Gabisalami: „Omasido, na enonioe ndra'odo, ja'oegō razo; mege, ba enoni namaoe ndra'o, ba ija'e, ba omasido mōido enonimō", ba ōbali'ō si lō boto gera'era Gahitofeli. (*Faz. 17, 7.*) So sa atō gōi awōoe ba da'ō, gere andrō, Sadoki ba Abiataro: ba hadia ia nirongoe ba gōdo razo, ba hana na ō'ombacha'ō chō ndra Sadoki Abiataro ere.
- 36 So chōra ba da'ō nonora andrō si domboea, Ahimasi, ono Zadoki ba Jonata, ono Gabiataro, hana na da'ō nibe'e sama'ema chōgoe hadia nirongomi. (*F. 17, 15-17.*) Ba mōi mijomo Hoeza'i andrō, si fahoewoe chō Dawido; ba Abisalami, ba mōi gōi ba Jeroezalema, (*Nga'ōt. I. 27, 33.*)

FAZA 16.

I. Itandraŵaisi Meriba'ali andrō Siba. II. I'o'aja Dawido Sime'i. III. Mōi ba Jeroezalema Gabisalami ba i'o'ō wamowōhō Gahitofeli andrō ja'ia.

1 I. Ba me no italo'e ma'ifoe zoe-zoc hili Dawido, ba hiza Ziba andrō, sawoejoe Meriba'ali, samaondragō ja'ia, doea geoe chōnia kalide, si no mofosela, sonoro balazo, 200 roti, ba 100 nga'ōrō koe nifaroeka boea nago ba 100 nga'ōrō nifaroeka boea geoe bō'ō ba samba nahia nago. Ba imane razo chō Ziba: Hadia goena da'ō? Ba imane Siba: Kalide andre, ba ena'ō na la'okoedo

soroijomo razo, ba roti andre ba boea geoe, ba ō genonioe, ba agoe andre, ba ena'ō na labadoe serege tōdō, ba danō si mate, Ba imane razo: Ba heza so nono zochō ja'oegō mege? Ba imane Siba chō razo: No torōi ba Jeroezalema, me no imane dōdōnia: Lafaeli sa'ae chōgoe ija'e gamatōrōŵa namago ma'oeowo Gizera'eli! (*F. 19, 27.*) Ba imane razo chō Ziba: Ba chōoe sa'ae gochōta Meriba'ali fefoe! Ba imane Siba: Mangaloeloe ndra'o chōoe! Ja'eboea dōdōoe chōgoe, ja'oegō sochō ja'o, razo!

II. Ba me no iroegi Mbahoeri razo Dawido, ba hiza moroi jomo niha, iwa Zaeloe, Sime'i dōi, ono Gera; mangelingelifi moroi jomo, (*Raz. I. 2, 8. Moz. II. 22, 27.*) ba iteboe kara Dawido, ba enoni razo fefoe, he ŵa'ae no lafatambai ia niha sato ba saradadoe andrō fefoe. Moe'ao Zime'i, imane wangelingelifi: Laboe'ōgō, laboe'ōgō, si tebai aboeso do, si si lō jaŵa! No ilaoe chōoe mbalō ndro zi samba omo ndra Saelo Jehowa, Saelo si no mōi'ō fangali razo, ba fa'arazomō andrō, ba no ibe'e chō nonooe Abisalami Jehowa, ba hiza, ba itōrō'ō sa'ae famakao, me no si tebai aboeso do ndra'oegō! Ba imane Abiza'i andrō, ono Zeroeja, chō razo: Hana wa tola i'elifi zochō ja'o, razo, asoe si mate andrō? Damōido mangetoe'ō baginia! (*Sam. I. 26, 8.*) Ba imane razo: Hana ami chōgoe, ja'ami irano Zeroeja andrō! Na mangelifi ia, ba na no Jehowa zangoema'ō chōnia: Ae elifi Dawido! ba ha niha zi tola manofoc: Hana wa ōlaoe zi manō? (*F. 19, 23.*) Ba imane Dawido chō Gabiza'i ba ba genoinia fefoe: Na i'alo'e wamoenoe ja'odo onogoe andrō, nga'ōtōgoe, ba tenga mendroea manō mado Mbenijami andrō? Bōi mitenaŵa ia; hana na mangelifi ia, noa sa Jehowa zangoema'ō chōnia. Ma atō inehegō

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

wamakaogoe andre Jehowa, ba ma ifatōrō chōgoe wa'ohahaoe dōdō, fangali wangelifi andrō, si gōna
 13 ndra'o ma'ōchō, Ba mofanō Dawido ba awōnia fao, ba fao gōi Zime'i, itōrō gahe hili, ba mangelingelifi ba wofanō andrō, ba iteboe kara Dawido
 14 ba ihawoei tanō. Ba iroegi ndraso Joridano Dawido, awō zato andrō fefoe, si fao chōnia, no erege dōdō; ba molombase ia ba da'ō.
 15 III. Ba no iroegi Jeroezalema Abisalomī, awō ndra matoea Ndraono Gizeraēli fefoe; ba awōnia gōi Gahitofeli. Ba me iroegi Gabisalomī si fahoeuoe chō Dawido no mege, Hoeza'i, ma'oeuoe Garachi, ba imane chō Gabisalomī: Ja'ahowoe razo! Ja'ahowoe razo! (*F. 15, 37. Sam. I. 10, 24*). Ba imane Abisalomī chō Hoeza'i: Hadia da'ō, fa'omasioe zi fahoeuoe chōoe? Hana wa lō mōi'ō
 18 awō zi fahoeuoe chōoe andrō? Ba imane Hoeza'i chō Gabisalomī: Lō'ō, chō nitoejoe Jehowa ba soi andre, Iraono Gizeraēli fefoe, ndra'odo, chōnia sodo. Ba sambalō na: Ha chō mōido enoni? Hadia, tenga chō nononia? Si mane me mōido-mōido enoni namaoe mege, si manō
 20 we'amōigoe enonioe dania. Ba imane Abisalomī chō Gahitofeli: Mifobawa
 21 lala chōda, he tawisa! Ba imane Ahitofeli chō Gabisalomī: Ae fōrō ba ngai ndronga namaoe, donga ba dōi andrō, nirōinia foeri, awō nomo, ba larongo mōtō Iraono Gizeraēli fefoe, wa no abōoe dōimō chō namaoc o'be'e, ba abe'e dōdō zolemba
 22 chōoe, fefoe. (*F. 15, 16*). Ba lalaoe nose chō Gabisalomī, ja'wa be dete nomo, ba mōi mōrō ba ngai ndronga namania Gabisalomī, donga ba dōi andrō, ba zanehē Ndraono Gizeraēli fefoe. (*F. 12, 11. Moz. III. 18, 8*).
 23 Hadia ni'wa'ō Gahitofeli andrō, me leo da'ō, ba no hoelō nisofoe chō Lowalangi — si manō wa'afadoehoe dōdō ndra Dawido Abisalomī chō Gahitofeli.

FAZA 17.

I. Lō i'o'ō ni'wa'ō Gahitofeli Abisalomī, ni'wa'ō Hoeza'i i'o'ō. II. La'ombacha'ō da'ō chō Dawido ono gere andrō, Jonata ba Ahimasi. Iboenoe ia Ahitofeli. III. Latolo Dawido niha bō'ō, ba Mahana'i.

I. Ba imane Ahitofeli chō Gabisalomī: Da'oetoejoe chōgoe niha, 1
 12,000, ba mōido molohi Dawido, ba zi bongi, (*Sin. 71, 11*), ba oelaoe 2
 chōnia, fatoea erege na dōdō ba fatoea lō lala dōdōnia na: ba tokea ia oebe'e, ba moloi zato fefoe, awōnia andrō ba oe'ila oeboenoe 3
 razo, na ha ja'ia. Ba oe'he mangawoeli chōoe zato fefoe, timba wangawoeli nono nihalō chō zangai ja'ia: ha sa atō samōsa ni'aloeimō famoenoe; ba lō hadia ia dania ba niha sato fefoe. Ba si sōchi da'ō 4
 wamaigi Gabisalomī, ba he satoea Ndraono Gizeraēli fefoe. Ba imane 5
 Abisalomī: Mihede gōi chō Hoeza'i andrō, ma'oeuoe Garachi, ena'ō tarongo hadia ni'wa'ōnia. (*F. 16, 16*). Ba me i'ondrasi Gabisalomī Hoeza'i, 6
 ba i'ombacha'ō chōnia Abisalomī ni'wa'ō Gahitofeli, ba isofoe chōnia, imane: Hadia, ta'o'ō ni'wa'ōnia andrō? Ba na lō'ō, ba wa'ō ni'wa'ōoe. Ba imane Hoeza'i chō Gabisalomī: Si samoeza andre, ba lō enahōi ni'wa'ō Gahitofeli. Ba imane 8
 na Hoeza'i: No o'ila namaoe ba awōnia andrō, wa no sabōlō ira ba si ono wōnoetō, timba zi alawe mberoea ba ndroe'oe, nihalō ono; ba amaoc ba no bohalima, si lō mōrō ba zi bongi, fabaja awōnia andrō. Hiza, tabe'e no ibini'ō ia 9
 iada'e ba mbawa danō, ba ma heza — ba na so zi mate o'sa, ba mbōrōta ba na larongo da'ō niha sato, ba lamane dania: No te'ala nawō Gabisalomī andrō! Ba tobali 10
 he sabōlō, sabe'e tōdō, si mane singo, ba atalō manō dōdō, me no la'ila Iraono Gizeraēli fefoe, wa no bohalima namaoc, awō wa no sa-

- 11 bōlō nawōnia andrō. Ba tōdōgoe, ba si sōchinia na la'owoeloi chōoe Ndraono Gizera'eli fefoe, i'otarai Danō, noemalō ba Mbereseba, timba ngawoea nene ba mbewe nasi wa'oja, ba si mōi gōi ndra'oegō, awōra.
- 12 Ba na tachamō ia heza, ba nibase'ōnia ja'ita, ba tahawoeia ia, timba namo, na aecheo ba danō, ba samōsa bōi ja tosai, he ja'ia, ba he awōnia andrō fefoe! Ba na mijomo ba mbanoea heza iwoewoe ia, ba ndramoe'amōhōgō zinali ba mbanoea andrō Iraono Gizera'eli fefoe, ba tadōni ba ndraso, irege samboea
- 14 lō faloecha kara sa'ae ba da'ō. Ba imane Abisalomi ba Iraono Gizera'eli fefoe: Sōchi niwā'ō Hoeza'i, ma'owoe Garachi, moroi ba niwā'ō Gahitofeli! — Noa sa i'ohē ba lala Jehowa, ena'ō tobali si lō boto zenahōi andrō, niwā'ō Gahitofeli; ba ena'ō ifatōrō wamakiko chō Gabisalomi Jehowa. (*F. 15, 31. 34.*)
- 15 II. Ba i'ombacha'ō Hoeza'i chō ndra ere, Sadoki ba Abiataro, hadia niwā'ō Gahitofeli chō Gabisalomi ba ba zatoea Ndraono Gizera'eli ba hadia niwā'ōnia gōi, ba imane chōra:
- 16 Ba mita'ita'i, mifatenge chō Dawido, mimane chōnia: Bōi fōrō ba zinga gōtōna andrō, ba danō si mate; ō'ōtō sa'ae, ena'ō lō mate razo, fabaja sato fefoe, awōnia
- 17 andrō. Ba no ba zinga goemboe Rogeli sosō ndra Jonata Ahimasi, ba itari mōi zawoejoe ono alawe, ba wangombacha chōra hadia nirongo, ba mōimōi dania ira, ba wama'ema chō razo Dawido, lō'ō sa tola la'oroma'ō ira, lō tola mōi mijomo ba mbanoea. (*Raz. I. 1, 9.*)
- 18 Ba samoeza ma'ōchō, ba so zangila ja'ira, ono mateoa, ba i'ombacha'ō chō Gabisalomi. Ba lagōsō moloi si daroea andrō, laroegi nomo mbanoea Mbahoeri, si so ba'a ba ngai nomo; ba mōi ira bacha ba mba'a
- 19 andrō, ba ihalō gambala ira alawe niha andrō, ibologō sōwoesōwoe mbawa mba'a ba ilaoe ja'wa mbōra, tobali lō hadia ia zoroma. Ba me laroegi jomo ndra alawe andrō sinenge Gabisalomi, me lasofoe: Heza so ndra Ahimasi Jonata? ba imane chōra ira alawe andrō: No la'ōtō mbombo andrō. Ba la'aloei, ba me lō lasōndra, ba lafoeli ira ba Jeroezalema. Ba me no mofanō 21 ira, ba lafoeli ira ja'wa ono mateoa no mege, moroi ba mba'a ba mofanō, laroegi Dawido, ba la'ombacha'ō chōnia hadia niwā'ō. Lamane chōnia: Milaboe, migōsō mi'ōtō Joridano; da'ō sa niwā'ō Gahitofeli, nilaoe chōmi! Ba maoso Dawido 22 ba sato fefoe, awōnia andrō, la'ōtō Joridano. Ba me moloēo, ba samōsa lō si tosai; no ahori la'ōtō. Ba me i'ila Ahitofeli, lō moe'ō'ō 23 niwā'ōnia, ba ifosela galidenia ba mofanō ia, isa'wa ba chōra, mbanoeara; ba i'oroi'ō ni'oroi'ōnia, ba ihie mbaginia. Ba me no mate ia, ba lako'ō ia ba lewatō namania. (*Mat. 27, 5.*)
- III. Ba no iroegi Mahana'i Dawido, me i'ōtō Joridano Abisalomi, awō Ndraono Gizera'eli fefoe. Ba 25 fangali Joabi, ba Amasa ibe'e solohe sabōlō Abisalomi. Ba Amasa andrō, ba ono niha sotōi Jitera, ma'owoe Zima'eli, si no mohorō chō Abigala, ono Giza'i, talifoēsō Zeroeja andrō, ina Joabi. (*F. 19, 14.*) Ba ba danō 26 Gileadi tebato Ndraono Gizera'eli ba Abisalomi. Ba me iroegi Mahana'i Dawido, ba no la'ohē ba da'ō zogoena ira Sobi, ono Nahasi, banoea razo ba Ndraono Gamoni, ba Machiro, ono Gami'eli, banoea Lodebara ba Barasilai, banoea Gileadi, banoea Rogeli, (*F. 9, 4. Raz. I. 2, 7.*) kaso ba ambala ba 28 balanga ba bowoa tanō ba gandroe ba rigi ba hamo ba bōra nifakoē ba harita safoesi ba harita magojō, ba wē wani ba soesoe ba biribiri 29 ba kezoe zoesoe za'wi, ba labe'e ō Dawido ba ō nawōnia sato; no

lamane dōdōra : no olofo ira ba erege dōdōra ba owōchi dōdōra, ba danō si mate. (*F. 16, 2*).

FAZA 18.

I. I'ofaja zabōlō chōnia Dawido ba wasoewōta. II. Te'ala Gabisalomi ba awōnia ibe'e Joabi ba iboenoe Gabisalomi. III. Fange'esi Dawido Abisalomi.

- 1 I. Ba i'ofaja zabōlō, awōnia andrō, Dawido ba ifatara zolohe ja'ira, ba zi hōnōhōnō ba ba zi otoe'otoe.
- 2 Ba ifotōloe bawá ira, sambawá barō mbawa Joabi ba sambawá barō mbawa nachi Joabi, Abiza'i andrō, ono Zeroeja, ba si sambawá, ba barō mbawa Gita'i andrō, banoea Gata. Ba imane chōra Dawido : Fao gōi ndra'o chōmi. (*F. 15, 19*). Ba lamane: Lō tola fao ndra'oeogō! Nā moloí ena'ō ndra'aga, ba si lō ba dōdō zato, ba he matonga mate ndra'aga, ba si lō ba dōdō, ba ja'oeogō, ba no timba zi 10,000, awōma. Ba sōchi gōi ija'e, na moroi jomo ba mbanoea
- 4 dfaigi wanolo ja'aga. Ba imane chōra razo: Hadia zomasi ami, ba oe'o'ō. Ba i'iaigō zinga mbawa gōli, me la-tōrō sato, hōnōhōnō ba otoe'otoe.
- 5 Ba ibe'e li razo chō ndra Joabi Abiza'i Ita'i, imane : Mihaogō chō nono mateoa andrō, Abisalomi! Ba larongo sato fefoe, me ibe'e li ba zolohe ja'ira fefoe razo, ba chō Gabisalomi. (*A. 12*).
- 6 II. Ba mōi ira, ba wamaondragō Iraono Gizeraēli. Ba ba gaoea mado Geferaji, ba molaoe ira. Ba da'ō latimba Ndraono Gizeraēli sabōlō andrō chō Dawido, tobali abōlō sibai te'ala ira me loeo da'ō, 20,000 zi mate.
- 8 Ba no ebolo danō, si fazōndrazōndra ira ba da'ō, ba ato zi mate ba gaoea andrō, moroi ba zi mate ba mbawa zi'ōli, me loeo da'ō. Ba fachamō chō Gabisalomi genoni Dawido. Si fakoedo ba koedo kalide Gabisalomi, ba itōrō zi fadege sibai manawa koedonia, ba tochai ba

ndraha manawa hōgōnia ba tobali mana'wana'ia ia ba daloe mbanoea, ba moloí koedonia barōnia. Ba so zangila, ba i'ombacha'ō chō Joabi, imane : No oc'ila mege Gabisalomi, no mana'wana'ia ba ndraha manawa. Ba imane Joabi ba niha andrō, sangombacha chōnia : Ba na no d'ila ia, ba hana wa lō adōlō ōbōzi daloe? Ba ja'ona'ō zame'e loeoe, foeloe roefia ba sara mbōbō taloe. Ba imane niha andrō chō Joabi : Ba he hōnō roefia la'eraí ba dangage, ba lō'ō sa oebabaja nono razo andrō : tenga no marongo, me ibe'e li chōmi Abiza'i Ita'i razo, me imane : Mifaigi chōgoe nono mateoa andrō, Abisalomi! (*A. 5*). Ba na no oelimo ia mena'ō — ma'ifoe sa atō lō'ō, si tobini chō razo —, ba ōbōda sa atō ndra'oeogō ena'ō. Ba imane Joabi : Lō'ō manō tola arōrōdo chōoe! ba tōloe rozi itoejoe toho, ba itaroe'ō ba dōdō Gabisalomi. Ba me lō saetoe nosonia na ba ndraha manawa andrō, ba dafoeleoe zangondrasi, ono mateoa, solohe fangōna chō Joabi, ba lalaloea laboenoe Gabisalomi. Ba ifalaoe'ō dorofe Joabi; ba labato wolohi Iraono Gizeraēli sabōlō andrō, me itena'wa ira Joabi. Ba lahalō Gabisalomi, ba latibo'ō ba gohokoho danō seboea, ba gaoea, ba oja sibai lafa'anō kara ba detenía. Ba Iraono Gizeraēli, ba noa sa'ae moloí, no isa'wa chōra zamōsana. Ba no ihalō harefa ba ndraso chō razo Abisalomi, me aperi ia na, ba no itaroe'ō chōnia, me no imane dōdōnia : Lō onogoe, ba fa bōi mate dōigoe! ba tōinia, ba no ibe'e tōi harefa andrō. Andrō wa harefa Gabisalomi dōinia, iroegi ma'ōchō andre.

III. Ba imano Ahimasi, ono Zadoki : Da fagohido, ba wangombacha chō razo, wa no itolo ia Jehowa ba zi fa'oeodeo chōnia andrō, wa no i'ohē ba zatoelō. (*F. 15, 36; 17, 17*). Ba imane chōnia Joabi : Lō gōna

sangombacha ndra'oegõ, ma'õehõ ;
na so zoei dania, ba hana na ja'
oegõ zangombacha : ma'õehõ andre,
ba lõ tola ja'oegõ zanoeriaigõ, me
21 no ono razo zi mate. Ba imane Joa-
bi ehõ Choesi : Ae ombacha'õ ehõ
razo ni'ila hõrõoe ! Ba mangaloeloe
Choesi ehõ Joabi ba mofanõ, fagohi.
22 Ba ifoeli hoemedede ehõ Joabi Gahi-
masi, imane : Gofoe he wisa dania,
da'oe'o'õ zoei Choesi andrõ, fago-
hido ! Ba imane Joabi : Hadia goe-
na na moi'õ, onogoe ? lõ'õ sa atõ
23 labe'e ehõoe loeo zangombacha. Ba
imane : Gofoe itõrõ dania — mõiido !
Ba imane ehõnia : Ba ae'e ! Ba fagohi
Gahimasi, itõrõ lala ba ndraso
24 Joridano, ba ihoelõ Choesi ! Ba Da-
wido, ba no doemadao ba gotaloea
mbawa göli si domboea. Ba mõi
ja'wa ba dete mbawa göli zanaro
andrõ, tánõ ba göli. Ba me ifaehõlõ
ia, ba i'ila, so moroi sa niha si fa-
25 gohi, ha samõsa. Ba moe'ao zanaro
ehõ razo, i'ombacha'õ ehõnia. Ba
imane razo : Na ha samõsa, ba toe-
ria si sõchi i'õhe. Ba fagohigohi
26 niha no mege, ba no ahato'õ ia. Ba
i'ila zamõsa tõ moroi sa sanaro.
Ba moe'ao ia mitooe, ba mbawa
gõli, imane : Samõsa tõ niha, si
fagohi moroi sa ! Ba imane razo :
27 Toeria si sõchi göi ni'õhe da'õ ! Ba
imane sanaro : Famaigigoe, ba hoelõ
wagohisa Gahimasi, ono Zadoki,
wagohisa zi fõfõna andrõ. Ba imane
razo : Niha si sõchi da'õ, ba toeria
28 si sõchi i'õhe ! Ba so Gahimasi, ba
imane ehõ razo : Ja'ahowoe ! ba
ifalõgoe tooe ia ba danõ, ba imane :
Nisoeno Jehowa, Lowalangioe, si
no mame'e ba dangaoe niha andrõ,
29 si no mola'wa soehõ ja'o, razo ! Ba
imane razo : He wisa, lõ hadia ia
ehõ nono matoea, Abisalomi ? Ba
imane Ahimasi : No oe'ila, aechoe
niha sato sibai, me ifatenge zawoe-
joemõ andre Joabi, ba lõ niringoe-
30 goe, he wisa. Ba imane razo : Ae sa,
iagõ da'õ ! Ba itõrõ ba i'iaigõ da'õ.

Ba hiza Choesi, ba imane : Toeria 31
si sõchi oe'õhe, ja'oegõ soehõ ja'o,
razo, noa sa itolo'õ Jehowa ma'õ-
ehõ ba zola'wa ja'oegõ andrõ fefoe,
no i'õhe ba zatoelõ ! Ba imane razo 32
ehõ Choesi : He wisa, lõ hadia ia
ehõ nono matoea, Abisalomi ? Ba
imane Choesi : Ena'õ na fagolõgõlõ
ehõ nono matoea andrõ nemali zo-
ehõ ja'o, razo, fefoe, awõ zola'wa
ja'oegõ, ba wangalani ja'oegõ, fefoe !
Ba tobalì sibai dõdõ razo, ba mõi 33
ia ja'wa ba mbate'e ba dete nomo
ba mege'ege ia. Ba imane ba wo-
waðwað andrõ : He onogoe Abisa-
lomi ! He onogoe, onogoe Abisalo-
mi ! Ena'õ na ja'o zi mate salahioe !
He Abisalomi onogoe, onogoe !

FAZA 19.

I. Itegoe Dawido Joabi ba wa'a-
boe dõdõnia Gabisalomi, si no abõ-
lõbõlõ sibai. II. Lahalõ mangawoeli
Dawido mado Joeda. III. Ibe'e ae-
fa horõ Zime'i Dawido. IV. I'ondrasi
Dawido Meriba'ali. V. Fa'eboea dõdõ
Dawido ehõ Mbarasilai andrõ. VI.
Mamadõni razo ira, zi foeloe toea
mado Joeda.

I. Ba la'ombacha'õ ehõ Joabi, 1
lamane : Mege'ege razo, aboe dõ-
dõnia ba wa'amate Gabisalomi. Ba 2
tobali fa'aboe dõdõ wemõna andrõ,
ba zato fefoe, me loeo da'õ, me no
larongo sato : Aboe dõdõ razo no-
nonia andrõ ! Ba so manõ niha sato, 3
lõ nininini, me loeo da'õ, ba wa-
moeli ja'ira mijomo ba mbanoea,
si mane na so zanoewõ, si no teha-
woe fa'a'ila, me no moloi ira ba wa-
sõndrata. Ba no ibaloegõ mbawa- 4
nia razo ba mege'ege ia, imane : He
onogoe Abisalomi ! He Abisalomi,
onogoe, onogoe ! Ba mõi jomo ehõ 5
razo Joabi, imane ehõnia : Aila
inanõ genonioe fefoe õbe'e ma'õehõ,
enonioe si no mangorifi ja'oegõ ba
onooe matoea ba onooe alawe ba
fo'omooe ba dongaoe donga ba dõi,
ma'õehõ, me õ'omasi'õ zi fa'oe-
6
chõoe ba me fa'oe-oe'õ ba zango-

- masi'õ ja'oegõ : noa sa õ'oroma'õ ma'õchõ, wa lõ chõoe solohe sabõlõ, awõ wa lõ enonioe — oe'ila sa'ae : na aeri mena'õ Gabisalomi ba na ja'aga fefoe zi mate, ba satoelõ manõ dõdõoe da'õ. Ba faoso, ae tooe, ba haogõ wehedeoe ba mbanoeamõ! Mõido wa hõloe chõoe, chõ Jehowa : na lõ õ'oroma'õ ndra'oegõ, ba samõsa lõ si iagõ chõoe bongi andre, ba abõlõbõlõ da'õ, moroi ba wama-kao bõ'õ fefoe, si no gõna ndra'oegõ, i'otarai iraono ndra'oegõ, iroegi ma'õchõ andre. Ba maoso razo, mõi moedadao ba mbawa gõli. Ba me la'ombacha'õ ba niha sato : No doemadao ba mbawa gõli razo, ba la'ondrasi sato fefoe. Ba Iraono Gizeraëli, ba no moloi, no isa'wa chõra zamõsana.
- II. Ba mowasoso zato fefoe; dozi mado Ndraono Gizeraëli, ba lamane : No i'efa'õ ita ba danga nemalida razo, ba danga Ndrawa Wilisiti, ba ja'ia zangefa'o ja'ita; ba no moloi ia ba danõ ibe'e Abisalomi; ba Abisalomi andrõ, nibajoinida chõda [razo], ba no mate ba wasõndrata andrõ — ba iada'e, ba hana wa lõ li'wali'wami, ba wangai mangawoeli ena'õ razo ? Ba te'ombacha'õ chõ razo hadia ni'wa'õ'wa'õ Ndraono Gizeraëli fefoe. Ba ifatenge chõ ndra Sadoki Abiataro ere andrõ razo, imane : Mifahoehoeo ba zatoea mado Joeda, mimane : Hana wa mi'iagõ foeri, ba wolohe mangawoeli razo ba gõdonia ? No iwagoe ami, fõfõ nõsigoe : ba hana wa mi'iagõ foeri, ba wolohe mangawoeli razo. (*F. 5, 1*). Ba chõ Gamasa, ba mimane : Fõfõ nõsigoe sa atõ ndra'oegõ — jamoelae chõgõ zomasi ia Lowalangi, na tenga koemandra seboea ndra'oegõ chõgõ, fangali Joabi, gõtõ wa'anaoe nosoe ! (*Nga'õl. I. 2, 16, 17. F. 17, 35*). Ba omboejoe dõdõ ma'owoe Joeda fefoe ibe'e, tobali ha sara dõdõra wangandrõ chõ razo : Foeli'õ, ja'oegõ ba enonioe fefoe !
- Ba mangawoeli razo. Ba me iroegi Joridano ba no laroegi Giligala mado Joeda, ba wamaondragõ razo, ba ba wama'õtõ ja'ia ba Joridano.
- III. Ba so gõi Zime'i andrõ, ono Gera, mado Mbenijami, banoea Mba-hoeri, igõsõ ifaondragõ mitooe razo, Dawido, awõ mado Joeda andrõ, (*F. 16, 5*), ba 1000 zi fao chõnia mado Mbenijami. Ba no ita'ita'i wowaõwaõ fõna razo, mitooe ba Joridano, Siba andrõ, satoea zangai halõwõ chõ Zaeolo no, awõ nononia mateoa, si felelima ba sawoejoenia andrõ, si doea woeloe ; no la'õtõ Joridano, ba gõtõna andrõ, ba wama'õtõ awõ razo, ba wanolo ja'ira. Ba so Zime'i andrõ, ono Gera, mangaloeloe ia chõ razo, me i'õtõ sibai Joridano ena'õ, imane chõ razo : He Toea ! Bõi be'e horõgoe lalõgoe no, ba bõi tõrõ tõdõoe zi sala ndra'o, me õheta'õ ba Jeroezalema, ja'oegõ Toea, razo, bõi tanõ ba dõdõoe : aboto sa ba dõdõ zawoejoemõ andre, wa no si sala ia; ba hiza ma'õchõ, ba ja'odo zi fõfõna ma'owoe Josefo, si mõi mitooe ba wamaondragõ sochõ ja'o, razo. Ba hoemedede Gabiza'i, ono Zeroeja, imane : Hadia, andrõ lõ laboenoe Zime'i andrõ ? Ba no i'elifi niibajoini Jehowa ! Ba imanc sa Dawido : Hana ami chõgoe, ja'ami ono Zeroeja andrõ, wa samowõhõ ja'odo ami ma'õchõ ? Hadia, so zi mate Iraono Gizeraëli ma'õchõ ? Ma õwai lõaboto ba dõdõgoe, wa no ma'õchõ andre tobali razo Ndraono Gizeraëli ndra'odo ? (*F. 16, 10*). Ba imane chõ Zime'i : Lõ mate'õ ! Ba mõi ba hõloe chõnia razo.
- IV. Ba noa gõi so moroi si ja'wa Meriba'ali andrõ, ma'owoe Zaeolo, ba wangondrasi razo; lõ nisasainia ahenia ba lõ nisoechoenia gambinia, ba noechania, ba lõ nibabagonia, i'otarai loeo, me mofanõ razo no, iroegi loeo, me mangawoeli ia lõ hadia ia. Ba me so ia moroi ba

Jeroezalema, ba wangondrasi razo, ba imane chõnia razo: Hana wa
 26 lõ fao ndra'oegõ chõgoe, Meriba'ali, me aheta ndra'odo? Ba imane: He Toea, razo! Nõ ilimodo sawoejoegoe. Noa sa iwa'õ chõnia sawoejoemõ andre: Fosela chõgoe galide, fakoe-
 27 ndra'o, ba wefao chõ razo! — me no somboejoemboe ahe zawoe-
 28 jocmõ andre. Ba no itandra'waisi zawoejoemõ andre chõ zochõ ja'o, razo. Ba noa sa timba mala'ika Lowalangi zochõ ja'o, razo: ba laoe
 29 zatoelõ dõdõoe! Lõ'õ sa atõ nidõ-nadõna nga'õtõ doeagoe chõ zochõ ja'o, razo, ha famoenoe. Ba noa na õhalõ awõ zoroedoe manga chõoe
 30 zawoejoemõ andre — ba hadia na ni'andrõgoe folohe ba lala, hadia na niwa'õgoe chõ razo? (F. 9, 7).
 31 Ba imane chõnia razo: Hana wa õ'oja'õ na li? Da'õ niwa'õgoe: Ja'oegõ ba Siba andrõ, ba mibago
 32 daloe chõmi mbcnoea andrõ. Ba imane Meriba'ali chõ razo: Hana na ahoi na'i ihalõ, me no manga-
 33 woeli zochõ ja'o, razo, lõ hadia ia. V. Ba no mõi mitooe moroi ba Rogeli Mbarasilai andrõ, banoea
 34 Gileadi, ba fao ia chõ razo ba Joridano, ba wamasao ja'ia mijefo. (F. 17, 27). Ba no atoea sibai
 35 Mbarasilai andrõ, no 80 fache. Ba no ibalazoi razo, gõtõ we'aso razo ba Mahana'i; no niha seboea
 36 sibai ana'a ia. Ba imane razo chõ Mbarasilai: Fao ndra'oegõ chõgoe, ena'õ oerorogõ ndra'oegõ chõgoe ba
 37 Jeroezalema, ba wa'atoeamõ. Ba imane Barasilai chõ razo: Ha wa'anaoe tõ na nosogoe, wa faodo chõ
 38 razo, ba Jeroezalema? Waloee ngafoeloe fache ndra'o iada'e, ba hadia, oe'ila na hezo zi sõchi ba hezo zi
 39 lõ sõchi, ba hadia, i'ila na enonimõ andre wa'ami gõ ba he nibadoe? Ba hana sa wa mõi na noro dõdõ
 40 zochõ ja'o, razo, genonimõ andre?
 41 Ba ma'ifoe fao chõ razo genonimõ andre, ba hana wa imanõ razo wa-

noelõni chõgoe? Hana na manga-
 42 woeli genonimõ, ena'õ na ba mbanoca ndra toeagoe mate ndra'o, ba
 43 ngai lewatõ ndra amagoe inagoe: hiza zawoejoemõ Kimihami, hana na da'õ zi fao chõ zochõ ja'o, razo;
 44 chõnia fatõrõ zomasi ndra'oegõ. Ba imane razo: Ba laoe, ba hana na
 45 Kimihami zi mõi awõgoe ba somasi ndra'oegõ oefatõrõ chõnia, ba hadia
 46 ia fefoe, ni'andrõoe chõgoe, ba oefatõrõ chõoe. Ba la'õtõ Joridano sato
 47 fefoe, ba i'õtõ gõi razo. Ba fa'ago bawa razo chõ Mbarasilai, ba ifo-
 48 fanõ; ba ifoeli ia ba chõra Barasilai. Ba isa'wa Giligala razo, ba fao chõ-
 49 nia Gimihami no mege. Ba sato mado Joeda, ba fao chõ razo, ba sato Iraono Gizeraëli, ba matonga
 50 zi fao.

VI. Ba i'ogomoezaõ la'ondrasi
 51 gõi razo Iraono Gizeraëli fefoe [si tosa]. Ba lamane chõ razo: Hana wa no la'oloi'õ ndra'oegõ iwada
 52 ma'owoe Joeda, hana wa lafa'õtõ ba Joridano razo ba soroijomonia, fabaja awõ Dawido fefoe? Ba la-
 53 mane ba Ndraono Gizeraëli ma'owoe Joeda fefoe: Ba no iwama. Ba hana wa mofõnoe ami ba da'õ?
 54 Hadia, no ma'a wõfõ gõ razo, ba hadia no ma'oloi'õ ia? Ba lamane
 55 Iraono Gizeraëli ba ma'owoe Joeda: Foeloe ni'ofelendroea chõma ba razo, ba noa na si a'a ndra'o moroi
 56 chõoe; ba hadia sa wa lõ ba dõdõoe ndra'odo? Ba hadia, tenga ja'o zi fõfõna mangoema'õ, tahalõ
 57 mangawoeli razoda? Ba abõlõ na wasosota ma'owoe Joeda, moroi ba Ndraono Gizeraëli.

FAZA 20.

I. Fola'wa Zeba andrõ Dawido.
 II. Iboenoe Gamasa andrõ Joabi.
 III. Fanoewõ Habeli Beti Ma'acha ba fa'amate Zeba. IV. Koemandra ba koemandroe andrõ chõ Dawido.

I. Ba so gõi ba da'õ zi lõ moedõ-
 nadõna, niha si lõ ngaroro, mado

- 1 Mbenijami, Seba dōi, ono Mbichiri; nia Joabi, tobali adoewa ba danō
 ba ilaee dorofe ba moe'ao ia, imane : mbetoe'ania ba mate ia; ba lō
 Tenga chōda Dawido. ba lō sinemada ifomendroea wanaroe'ō chōnia Jo-
 chō nono Giza'i: jamoesawā chōra abi. Ba lagohi Zeba, ono Mbichiri,
 zamōsana, ja'ami Iraono Gizeraēli! Joabi ba achinia Abiza'i. Ba samōsa 11
 2 Ba la'erogō Dawido Iraono Gize- nifataro ba ngai mboto Gamasa,
 raēli fefoe ba la'o'ō Zeba andrō, awō Joabi, si'ao : Ha niha zi mōi
 ono Mbichiri; ba ma'owoe Joeda, awō Joabi ba awō Dawido, ba jam-
 ba la'owoeloi ira chō razora, i'ota- moe'ō'ō Joabi ! Ba me no so manō 12
 3 ma. Ba me no iroegi gōdonia ba ba dōdō lala Gamasa, tooe ba ndron-
 Jeroezalema Dawido, ba ifa'ohe'ō nia andrō, ba me i'ila niha andrō
 ba nomo bō'ō ndronganania andrō, no mege, oi labadoegō ira sanōrō,
 donga ba dōi, si dafoeloe nirōinia ba ifagaōlō ba ngai lala mboto
 foeri mege, awō gōdo, ba ibalazoi Gamasa, ba ndroe'oe ba ibaloeō
 ira ba da'ō, ba lō'ō sa'ae oroeoē ia baroe seboea, me no i'ila, oi laba-
 chōra. Tobali ni'oniagō ira, iroegi doegō ira sanōrō.
- III. Ba me no iheta ba lala, ba 13
 4 Ba imane razo chō Gamasa : Owoe- dozi la'o'ō Joabi, ba wolohi Seba,
 loi chōgoe ma'owoe Joeda, barō zi ono Mbichiri. Ba Seba, ba itōrōi 14
 5 ba da'e ! Ba mofanō Gamasa, ba mado Ndraono Gizeraēli fefoe, iroegi
 wangowoeloi ma'owoe Joeda. Ba Habeli Beti Ma'acha, ba so nga'ōtō
 Ba me italoe'i ginōtō andrō, ni'ōtō Mbichiri fefoe ba la'o'ō ia mijomo
 6 Dawido chōnia, ba imane Dawido chō lako'o fari, lafasoei mbanoea, ba
 Joabi : Tobali sa abōlō ifakao ita mōi hawoehawoe mbandra da'ō. Ba
 Seba andrō, ono Mbichiri, moroi lafo'arō gōli sato fefoe, awō Joabi,
 chō Gabisalomi mege. Ja'oegō ohe ba wanoedoegō ja'ia. Ba so zi'ao 16
 7 genoni zochō ja'oegō, ba gohi ia, fa moroi jomo, ira alawe satoeatoea,
 bōi atoe'a ia ba mbanoea saro, ba imane : Mifondrondrongo ! mifondro-
 8 fa bōi aboe dōdōda ibe'e. Ba mofa- ndrongo ! Miw'a'ō chō Joabi, jamōi
 nō sa'ae Joabi, awō Gabiza'i, i'ohe ba da'e, so niw'a'ōgoe chōnia ! Ba 17
 zabōlō andrō chōnia, awō wazoeri me ihatō'ō ia, ba imane ira alawe
 andrō ba saradadoe. Mangefa ira andrō : Hadia, Joabi ndra'oegō ?
 ba Jeroezalema, ba wolohi Seba Ba imane : Ja'ia. Ba imane chōnia :
 andrō, ono Mbichiri. (F. 8, 18). Ba fondrondrongo li zawoejoemō
 andre ! Ba imane : Oerongo ! Ba 18
 8 II. Ba me so ira ba zinga gara imane ira alawe andrō : Ba gōtō
 seboea andrō, ba ngai Gibeona, ba fōna, ba so gamaedola : „Misofoe
 itōrō fōnara Amasa. Ba no so ba atō ba Habeli ba ba Dano, na no
 danga Joabi wōda, barō mbaroe- moebōhōli niw'a'ō zi lō farōi andrō, 19
 9 nia, ba sara gōi ba mbōbō taloenia, Iraono Gizeraēli.” Ō'aloēi wamakiko
 ba dete mbaroe, wōda, nifachai ba banoea ba ina ba Ndraono Gizeraēli:
 lōwilōwinia saembōe ; ba ahele da'ō, Hana wa ōfoefoe dāna chō Jehowa ?
 aehoe tooe ba danō. Ba imane Ba imane Joabi : Tenga da'ō dōdō-
 Joabi chō Gamasa : He wisa ga'a, goe, ma'ifoe lō'ō ; tenga samakiko
 lō hadia ia chōe ? Ba itoeje gam- ndra'o ba tenga samocfoe. Tenga 21
 10 mbi Gamasa Joabi tangania ka- da'ō danigoe, ba so niha, banoea
 mbōlō, ba wa'agosa bawa. Ba lō ba hili ba mado Geferaji, Seba dōi,
 ni'ila Gamasa fōda andrō ba danga ono Mbichiri, solawā razo, Dawido ;
 Joabi kabera, ba itaroe'ō ba daloe-

mibe'e baero ia, ba mabōhōli wanoewō banoeami! Ba imane ira alawe andrō chō Joabi: Ba la'anema'ō lafazaemba chōoe hōgōnia, moroi ba gōli. Ba ifawe'e mbanoe-ara, samba banoea manō, ba wa'atoeatoeania andrō, ba la'ēwa mbagi Zeba. ono Mbichiri, ba lafazaemba chō Joabi hōgō. Ba ifalaoe'ō dorofe Joabi, ba moezacwe zanoewō, labōhōli mbanoea andrō, isa'wa chōra zamōsana; ba ifoeli ia chō razo ba Jerozalema Joabi.

23 IV. Ba solohe sabōlō, ba Joabi; ba hōgō wazoeri, ba Benaja ono Jehojada; ba samaigi si gōna rodi, ba Adoniramo; ba anofoela, ba 24 Jozafati, ono Gahiloedi; ba doeroetoeli, ba Seja; ba ere, ba Sadoki 25 ba Abiataro. Ba Ira andrō, ma'oewoe Ja'iro, ba ere gōi chō Dawido. (*F. 8, 18*).

FAZA 21.

I. Lofō mbanoea, bōrō wange'e Zaeolo, andrō, mefōna. II. Fasōwōta ba Ndrawa Wilisiti. Laboenoe ōsa niha seboea sibai andrō.

1 I. Sameoza me razo Dawido, ba lofo seboea, medōla fache, fatete manō. Ba i'andrō chō Jehowa wama'ele'ō Dawido. Ba imane Jehowa: So na ba hoeloe ndrā Saeolo nga'ōtōnia horō fange'e, me no 2 iboenoe mbanoea Gibeona no. Bai'oroi'ō mbanoea Gibeona razo ba isofoe chōra — tenga sa fōfō Ndraono Gizeraēli mbanoea Gibeona andrō, si tosai Dawa Gamori ira, ba he 3 wa'ae no mōi ba hōloc chōra Ndraono Gizeraēli [ba wangorifi ja'ira], ba i'aloei zoei Saeolo wangohori ja'ira, ba wa'aoecheo dōdōnia fōna Ndraono Gizeraēli ba fōna ma'oewoe Joeda. — (*Jos. 9, 19*). Ba imane Dawido ba mbanoea Gibeona andrō: He oewisa chōmi, wangezosi, ena'ō mifoeli mifahowoe'ō dāna chō Jehowa? Ba lamane chōnia banoea Gibeona: Tenga sangandrō ana'a

ba ma firō ndrā'aga chō Zaeolo ba ba nga'ōtōnia, ba lō tola gōi maboenoē niha ba Ndraono Gizeraēli. Ba imane: Ba hadia ni'andrōmi, he oewisa chōmi? Ba lamane chō 5 razo: Niha andrō, samakiko ja'aga, ba sangaloei fangohori ja'aga, tobali lō nahinahama sa'ae ba danō Ndraono Gizeraēli ma'asagōrō, — nga'ō- 6 tōnia mibe'e ba dangama, dafitoe, ena'ō matawi chō Jehowa, ba Gibeona, ba hili Jehowa andrō. Ba imane razo: Oebe'e ba dangami. Ba i'orifi Meriba'ali andrō ono Jonata, ma'oewoe Zaeolo, bōrō wahōloesa andrō, me no faoma fahōloe ira chō nawōra, chō Jehowa, Dawido ba Jonata, ono Zaeolo. (*Sam. I. 18, 3*). Ba nibe'enia ba danga 8 mbanoea Gibeona, ba ono Zaeolo andrō si daroea, Arimoni ba Meriba'ali, ononia chō Risifa andrō, ono Aja, ba ono nono Zaeolo andrō alawe, Meraba, si dalima, ononia chō Gaderiēli andrō, ono Mbarasilai, banoea Mehola. (*Sam. I. 18, 19. F. 3, 7*). Ba latawi ira fōna Jchowa, ba hili. Tobali endronga mate zi dafitoe andrō, me bōrōta mba'wa wamasi teboenoe ira. Ba ihalō mbaroenia gonigoni Risifa andrō, ono Aja, ibologō toefonia ba dete gara, i'otarai mbōrōta wamasi andrō, iroegi gōna ira teoe ba tobali itaboi wofo ba daloe mbanoea, na ma'ōehō ba oetoe ndrōe'oe ba zi bongi, fa bōi la'ā [mboto zi mate andrō]. Ba te'ombacha'ō chō Dawido nilaoe ndronga Zaeolo andrō, 11 donga ba dōi, Risifa, ono Aja. Ba maoso Dawido, ifahalō'ō dōla Zaeolo ba tōla nononia Jonata, ba mbanoea Jabesi ba danō Gileadi, nita-gōra ba onga ba Metisana, ba nita- 12 ta'wi Ndrawa Wilisiti ja'ira, me no te'ala Zaeolo ba hili Giliboa labe'e. (*Sam. I. 31, 1 b. t.*). Ifaheta'ō ba 13 da'ō dōla Zaeolo ba tōla nononia Jonata; ba la'ozaragō gōi dōla nita- 14 ta'wi andrō, ba lako'o, awō dōla 25

- ndra Saeolo ononia Jonata, ba danō
mado Mbenijami, ba Zela, ba lewatō
nama Zaeolo, Kisi. La'ō'ō sibai
gorisa razo. Ba i'otarai da'ō, ba ifoeli
alō dōdō Lowalangi ba niha ba
danō.
- 15 II. Ba tesao zoei wanoewō, la-
socwō Ndraono Gizeraēli Dawa Wili-
siti. Ba mōi misi tooe Dawido ba
anoninia, ba wanimba Dawa Wili-
siti. Ba me no tcbato ira ba Gobi,
16 ba maoso Dodo, nga'ōtō niha seboea
sibai andrō, ba wamoenoe Dawido
ena'ō; 300 zekeli tōla wa'aboea nōsi
dohonia, ba fōda si bohooe ba lōwi-
17 lōwinia. Ba itolo Dawido Abiza'i,
ono Zeroeja, iboenoe Ndrawa Wili-
siti andrō. Ba fahōloe chō Dawido
zabōlō andrō chōnia, lamane: Lō
tola sa'ae fao ndra'oegō chōma,
ba wasoewōta, fa bōi mate wandroe
ba Ndraono Gizeraēli ōbe'e!
(A. 18-21 : Nga'ōt. I. 20, 4-8.)
- 18 Ba foeri ō, ba fasowō na zoei ira
ba Ndrawa Wilisiti. ba ngai Gobi.
Ba da'ō iboenoe Zafo andrō, nga'ōtō
niha seboea andrō gōi, Sibechai, ba-
noea Hoesa. (Nga'ōt. I. 20, 4. b. t.),
- 19 Ba me samoeza tō fasowō na Ndra-
wa Wilisiti, ba Gobi, ba iboenoe Go-
liato, banoea Gata Elehana, banoea
Mbetilechema; ezai hao dotoa mboe-
20 roesa Goliato andrō. Ba samoeza tō
fasōndra na ira ba ngai Gata. Ba
so ba da'ō niha seboea sibai; ōnō'-
ōnō doetoeroe danga ba ōnō'ōnō gōi
doetoeroe kahe, tobali 24 fefoe —
21 no nga'ōtō niha seboea sibai andrō
ia gōi. Ba me i'ō'aja Ndraono Gize-
raēli da'ō, ba iboenoe ia Jonata andrō,
ono ga'a Dawido, Sime'i,
22 Nga'ōtō niha seboea sibai andrō,
banoea Gata, zi daōfa andrō, niboe-
noe ndra Dawido anoninia andrō.
- FAZA 22.**
- Sinoenō Dawido, me no i'efa'ō ia
ba danga nemalinia fefoe Jehowa.
(Faiqi gōi Sin. 18.)
- 1 Ba hoemedē Dawido, manoenō,
ia chō Jehowa, me loeo da'ō, me
no i'efa'ō ia Jehowa ba danga
nemalinia fefoe ba ba danga Zaeolo,
imane: „Hili dōdōgoe Jehowa ba
wa'atosasagoe ba sangorifi ja'odo. 2
Nahiagoe saro Lowalangigoe, ba 3
chōnia oe'aloeli za'watō; baloesegoe
ia ba tandroe fangorifigoe, hatigoe
ba sa'watōgoe, sange'afa'ō ja'odo;
ja'oegō zangefa'ō ja'o, na tefakao
ndra'odo! (Loek. 1, 69). Oe'angarōfi 4
li Jehowa, si nangea nisoeno andrō,
ba te'efa'ō ndra'o ba danga zi fat-
tioe tōdō chōgoe. Noa sa ifaseoi 5
ndra'o doeloe, ba no ifeta'oe ndra'o
hohooe famoenoe. No moekabi 6
ndra'o bōbō si oroi mbanoea tooe
ba no ihawoei ndra'o tandra'wa
famoenoe. No moe'ao ndra'o ba 7
wa'atosasagoe andrō, ba no oe'anga-
rōfi li Lowalangigoe: No ifondro-
ndrongo ligoe ba gōdonia andrō,
ba no iroegi dōgi dalingania we'aog-
goe andrō chōnia. Ifaigi — ba 8
hoemeoe danō; hoemisi dajadaja
mbanoea ja'wa ba moedōgō, me no
mofōnoe ia. Manimbo nichoenia ba 9
i'otarai mbawania alitō si manga
hadia ia; hoemola mbo galitō, si
oroi chōnia. Idada mbanoea si ja'wa, 10
mōi ia tooe, ba sogōmigōmi barō
gahenia. Ba hoeloe Keroebi mōi ia, 11
moehombo misa; manahanahae ia
ba gafi nangi. Ibal'i'ō baloebaloenia 12
zogōmigōmi, osenia fasoei, salē ba
lawoco saitō. Moroi ba haga andrō 13
fōnania itōrō lawoeo andrō chōnia,
teoe kara ba bo galitō. Ba moe'- 14
oegoe'oegoe mbanoea si ja'wa ibe'e
Jehowa, ba ifarongōgō linia Fondrege
zala'wa andrō. I'efasi nono wana 15
chōnia, ifazawili ira, ba ilaoe gari
mbanoea, ikeani ira. Ba oroma 16
noengo nidanō, ba aheta mbaloe-
baloe dajadaja danō, ba wanegoemō
andrō, ja'oegō Jehowa, ba wangō-
hōfoe geheha nichoemō andrō. I'o- 17
ro'ō dangania moroi si ja'wa, ira'-
oedo, isōbido moroi ba nidanō
seboea. Ifadōni ndra'o ba nema- 18

ligoe andrõ, si no abõlõ, ba ba zi
 fatioe tõdõ chõgoe, me no tebai
 19 oelaŵa ira. No lahawoei ndra'o, me
 baŵa wa'ate'alagoe, ba no toball
 20 fanologoe Jehowa. Ba no i'ohē baero
 ndra'o, ba zebolo tanõ; no i'efa'õ
 ndra'odo, me no omasi ia ndra'o.
 21 No isoelõni chõgoe wa'atoclõ dõdõ-
 goe Jehowa; no ibe'e chõgoe zoelõ,
 dali wa lõ hadia ia zi falemba ba
 22 dangagoe. Noa sa octõrõ lala Je-
 howa, lõ solalõ ndra'o ba chõ Lo-
 23 walangigoe. Noa sa so ba gameta-
 hõgoe hoekoe andrõ chõnia, fefoe,
 ba amachoitania andrõ, ba lõ ni'
 24 arõe'õgõgoe chõgoe. No adõlõ dõdõ-
 goe chõnia, ba no ata'oe ndra'o
 25 oelae zi lõ atoelõ. Ba no isoelõni
 chõgoe wa'atoelõ dõdõgoe andrõ
 Jehowa, dali wa lõ hadia ia zi fa-
 26 lemba ba dangagoe, wamaiginia.
 27 Ba zeboea tõdõ eboea dõdõoe, ba
 ba zadõlõ tõdõ adõlõ dõdõoe. Ba
 zohaoehaoc ohaohaoe ndra'oegõ, ba
 ba zabila tõdõ abila gõi ndra'oegõ.
 28 (*Moz. III. 26, 24*). Ja'oegõ sa zanolo
 niha si gõna famakao, ba õhõndrõgõ
 hõrõ zi fajaŵa, fefoe. (*Sin. 113, 7*).
 29 Ja'oegõ sa zamohaga fandroegoe,
 ifohaga zogõmigõmi andrõ chõgoe
 30 Jehowa, Lowalangigoe. Na õtolodo,
 ba oedoedoegõ gõli kara, ba na
 awõgoe Lowalangigoe, ba oesawõ
 31 mba'aba'a. (*Sam. I. 17, 45*). Lala
 Lowalangi andrõ, ba no so'ahonoa!
 Taroma li Lowalangi andrõ, ba si
 no ohaohao, baloese ia ba zanga-
 32 loei saŵatõ chõnia, fefoe. Ha niha
 sa Lowalangi, baero Jehowa andrõ?
 Ba ha niha nahia saro, baero Lo-
 33 walangida? Lowalangi andrõ, sa-
 me'e bõbõ talogoe fa'abõlõ, ba
 34 sangehao lala chõgoe. Samali'õ ahe
 mbõhõ ahegoe ba samataro ja'o ba
 35 zalaŵa jaŵa. Samahaõ tangagoe ba
 wasõndrata ba ta'ioegoe ba wogai
 36 fana tõla. Ba no õbe'e chõgoe
 mbaloese fangorifi andrõ chõoe,
 ba fa'eboea dõdõoe wangeboeagoe.
 37 No õ'ebolõ'õ naha gahegoe, ba lõ

sangiwa mboe'oe kawonogoe. No 38
 oegohi nemaligoe ba no oechamõ,
 ba lõ nifoeligoe ja'o foeri, balazi no
 oefakiko ira. No oefakiko ira, ba 39
 no oerasa, toball lõ'õ sa'ae maoso
 ira; tegaõlõ tooe ira barõ gahegoe.
 Ba no õfamõbõ taloe ndra'o fa'a- 40
 bõlõ, ba wasõndrata, no õfaõndrõ
 barõgoe zi fa'oedoe chõgoe. Moloi 41
 nemaligoe andrõ õbe'e; ba si fatioe
 tõdõ chõgoe ba no oehori! Manga- 42
 rõngarõ ira, ba lõ sangorifi — chõ
 Jehowa, ba lõ itema lira. Ba no 43
 oefoefoe ira, timba gawoegawoe ba
 danõ, oehõendrahõendra ira, timba
 damboe baewali, oedoewagõ. No 44
 õ'efa'õ ndra'o ba wasõndrata niha,
 no õfataro hõgõ soi niha ndra'odo:
 toball mõi barõ mbawagoe niha si
 lõ oerai mila. Ha larongo ligoe, ba 45
 la'o'õ chõgoe, lahaogõhaogõ wehe-
 dera chõgoe ono niha bõ'õ. Sariri 46
 nono niha bõ'õ, larõi gõdora, ma-
 nizinizi. Saoeri Jehowa, ba nisoeno 47
 nahiaogoe saro andrõ, ba ni'eboea'õ
 dõi Lowalangi fangorifigoe andrõ!
 Lowalangi andrõ, si no manolo ja'o 48
 ba wolaoe balõ, si no mame'e barõ
 mbawagoe soi niha. Sangefa'õ ja'o 49
 ba nemaligoe andrõ, ba no õbe'e
 jaŵa zi fa'oedoe chõgoe ndra'odo;
 no õ'efa'õ ndra'o ba danga niha
 andrõ samakao awõnia. Andrõ 50
 oesoeno ndra'oegõ ba niha baero,
 ja'oegõ Jehowa; oesoeno dõimõ.
 Ja'oegõ, sangeboea fangorifi ba razo 51
 andrõ chõnia, ba sangeboea tõdõ
 ba nibajoininia andrõ, chõ Dawido
 ba ba ma'oewoenia, iroegi zi lõ
 aetoe."

FAZA 23.

I. Sinoenõ Dawido safoeria. II.
 Tõi zabõlõ andrõ chõ Dawido.

I. Da'e zinoenõ Dawido safoeria: 1
 „Niŵa'õ Dawido, ono Giza'i; niŵa'õ
 niha andrõ, si no salaŵa seboea,
 nibajoini Lowalangi Jakobo, oma-
 siõ sanoenõ ba Ndraono Gizera'eli,
 imane: „No moehede chõgoe Ge- 2

- heha Jehowa, ba taroma linia zi so
 3 ba mbewegoe. No moehede Lowa-
 langi Ndraono Gizeraëli; chögoe no
 moehede gowe Ndraono Gizeraëli
 andrö, imane : Sangatoelö'ö fama-
 4 törö niha, sangata'oe fi Lowalangi
 ba wamatörönia andrö, (*F. 7, 16*),
 ba no hoelö haga zi moloco, na
 toemboe loeo, na mahemoloe mba-
 noea, na lö laworo, na toemboe
 ndroc'oe ba danö ba haga zino, na
 5 no aefa deoe. Hadia, tenga si manö
 ndra'aga, ja'aga si samba omo, ba
 chö Lowalangi? Noa sa ifaboe'oe
 linia chögoe, si lö teboelö, iroegi zi
 lö aetoe; si no moehonogöi, ba si
 no moe'aro'ö, gofoe hc wisa wamai-
 gida. Ba fangorifigoc fcfoc ba fa'o-
 masigoe, hadia, lö ifa toemboc'ö da'ö?
 6 Ba si lö ngaroro andrö, ba no ti-
 mba ndroi nitibo'ö ira, fefoe, si lö
 7 tababaja tangada. Sedöna momba-
 mbaja ja'ia, ba i'öhe zi'öli, ba ma
 toho, ba aho ri toetoenoe ba galitö."
 (*A. 8-39: Ngä'öt. I. 11, 10-41.*)
- 8 II. Da'e döi zabölö andrö chö
 Dawido: Iseba'ali, ma'oewoe Hachi-
 mono, högö zi datöloe andrö. Ilae
 dohonia, ba 800 zi mate, ha samoeza.
 9 Ba fanetenia ba zi datöloc andrö,
 sabölö, ba Eleazari, ono Dodo, ma'-
 oewoe Gahohi. Ja'ia nawö Dawido
 ba Wasi Dami, me no oewoclo ba
 da'ö Ndrawa Wilisiti ba wanocwö.
 Ba me lawoewoc ira foeri Iraono
 10 Gizeraëli, ba lö iboclö'ö ia, ilaoc ba
 Ndrawa Wilisiti, iregc atage danga-
 nia, irege falemba ba ndranga zi'ö-
 li; tobali möna sibai ia ibe'e Je-
 howa, me loeo da'ö. Ba mangawoeli
 zato, la'o'ö ia — hatö ba wangai
 11 sahoeloe ira. Ba fanetenia, ba Sama,
 ono Age, banoea Harari. Samoeza
 ma'öchö, ba owoclo Ndrawa Wilisiti
 ba Lehi. Ba so ba da'ö kaboe ha-
 12 ritu. Ba me moloi zato, ba Ndrawa
 Wilisiti andrö, ba i'agö daloc ka-
 boe andrö, itimba Ndrawa Wilisiti,
 ilaoc chöra, ba möna sibai ia ibe'e
 13 Jehowa. Ba samoeza ma'öchö, ba
- datöloe — ba zi töloe ngafoeloe, hö-
 göra andrö — zi möi misi tooe chö
 Dawido ba dögi narö gara andrö, ba
 hati Adoela, me no so ba ndraso,
 ba Refa'i, Ndrawa Wilisiti, samba-
 14 wá. (*Sam. I. 22, 1*). Ba hati andrö
 so Dawido, me loeo da'ö, ba so ni-
 fataro ba Mbetilechema Dawa Wi-
 lisiti. Ba itörö tödö Dawido [nida-
 15 nö si söchi] ba imane: Ha niha
 zana'oe ögoe idanö ba mba'a andrö
 ba zinga mbawa göli ba Mbetile-
 chema? Ba latörö golombasewa
 16 Ndrawa Wilisiti sabölö andrö si da-
 töloe, lata'oe nidanö ba mba'a a-
 ndrö, ba zinga mbawa göli ba Mbe-
 tilechema, ba la'öhe chö Dawido.
 Ba lö edöna ibadoe, idoewagö chö
 Jehowa, [soemange], imane: Jamoe-
 17 timba chögoc Jehowa wolaoe si
 manö! Do zabölö andrö, si lö ba
 dödö nosora we'amöi! — ba lö'ö
 manö ibadoe. Da'ö nilaoe zabölö
 andrö si datöloe. Ba Abiza'i andrö,
 18 achi Joabi, ono Zeroeja, ba no högö
 zi töloe ngafoeloe göi. Ilaoc dohonia,
 ba 300 zi mate, ba seboca töi ia ba
 zi töloe ngafoeloe andrö. Ba zi tö-
 19 loe ngafoeloe andrö, ba nifosoema-
 nge ia, ba ja'ia högöra, ba lö
 ichamö zi datöloe andrö. Ba Benaja
 20 andrö, ono Jehojada, niha sabölö,
 si tetocria ba nilaenia andrö, ba
 banoea Gabese'eli. Ja'ia zamoenoe
 ono Gariëli andrö, Iraono Moabi.
 Ba samoeza ma'öchö, me no achoe
 deoe si bakoe, ba ja'ia göi zamoe-
 noe singo, si tooe ba mba'a. Ba
 21 iboenoe göi Ndrawa Miseraji, sa-
 mösa, niha seboca sibai; sara doho
 ba danga Ndrawa Miseraji andrö,
 ba ja'ia, ba ha si'o i'öhe, ba wo-
 laoe chönia. Ba ira'oe ba danga
 Ndrawa Miseraji andrö doho andrö
 ba iboenoe ia tohonia. Da'ö nilaoe
 22 Mbcnaja andrö, ono Jehojada. Se-
 boea toeria ia ba zi töloe ngafoeloe
 andrö, sabölö. Ba zi töloe ngafoeloe
 23 andrö, ba nifosoemange ia, ba si
 datöloe andrö, ba lö'ö sa ichamö.

24 Ba ibe'e hōgō wazoeri andrō chōnia
 ia Dawido. Ba samōsa gōi Gazaheli
 andrō, achi Joabi, ba zi tōloe nga-
 foeloe andrō; ba baero ō, ba Ele-
 hana, ono Dodo, banoea Mbetile-
 25 chema; ba Sama, banoea Harodi;
 26 ba Elika, banoea Harodi; ba Helesi,
 banoea Welete; ba Ira, ono Ike, ba-
 27 noea Dekoa; ba Abiēzeri, banoea
 Ganatoti; ba Sibechai, banoea Hoe-
 28 sa; ba Salemona, banoea Gahohi;
 29 ba Maharai, banoea Nctofa; ba He-
 ledi, ono Mba'ana, banoea Netofa;
 ba Ita'i, ono Ribai, banoea Gibe-
 30 andrō, ba mado Mbenjami; ba Be-
 naja, banoea Wireato; ba Hida'i,
 31 banoea Nahale-Ga'asi; ba Abiēli,
 banoea Mbeti Araba; ba Asimaweti,
 32 banoea Mbahocri; ba Elijaba. ba-
 noea Za'alibona; ba Jaseno, ma'-
 33 oewoe Goeni; ba Jonata, ono Zama,
 banoea Harari; ba Ahiami, ono
 34 Zarari, banoea Harari; ba Elifeleti,
 ono Ahasibai, banoea Ma'acha; ba
 Eliami, ono Gahitofeli, banoea Gilo;
 35 ba Hesero, banoea Garemeli; ba
 36 Fa'ari, ma'oewoe Garachi; ba Ji-
 gala, ono Natano, banoea Zoba; ba
 37 Bani, mado Gado; ba Seleki, Iraono
 Gamoni andrō; ba Naharai, banoea
 Mbe'eroti, solohe fangōna chō Joabi,
 38 ono Zeroeja; ba Ira, banoea Jatiri;
 39 ba Garebi, banoea Jatiri; ba Oeria
 andrō, Iraono Cheti; — tōloe nga-
 foeloe a fitoe fefoe.

FAZA 24.

I. Sala Dawido, fangofaja niha
 andrō. II. I'otoe'ō ia sama'ele'ō
 andrō, Gado. Fōchō waba. Fa'adōhō
 wamakao andrō. III. Mame'e soe-
 mänge Dawido.

(Fa'igi gōi Nga'ōt. I. 21.)

1 I. Ba ifoeli tesao wōnoe Jehowa
 ba Ndraono Gizeraēli, tobali ifa-
 rooe chōra Dawido, wangoema'ō
 chōnia: Laboe! ofaja Ndraono Gize-
 raēli, fabaja mado Joeda! (F. 21, 1).
 2 Ba imane Dawido chō Joabi ba ba
 goemandra andrō barō mbawania:

Mitōrōi mado Ndraono Gizeraēli
 fefoe, i'otarai Dano, noemalō ba
 Mbereseba, ba mi'ofaja niha, ena'ō
 oerongo wa'ato niha ba danō! Ba
 3 imane Joabi chō razo: Ba he
 meotoe tō wa'atora inōnō niha
 Lowalangioe, Jehowa, ba gōtō zo-
 chō ja'o, razo — gofoe ha wa'ato
 ira sa'ae — ba hana wa omasi zo-
 4 chō ja'o, razo, zi manō? Ba abe'e
 li razo chō Joabi ba ba goemandra
 andrō; ba larōi razo ira Joabi ko-
 mandra andrō, ba wangofaja Iraono
 Gizeraēli. La'ōtō Joridano ba ba
 5 Garōeri labōrōtaigō ba ba mbanoea
 andrō ba ndraso, ba ngai lala ba
 mado Gado ba ba Jaēzeri. (Jos.
 12, 2). Ba laroegi danō Gileadi ba
 6 ola danō Ndraono Cheti, tánō ba
 Gadesi. Ba aefa da'ō, ba laroegi
 Dano; ba moroi ba da'ō, ba laho-
 7 le'ō ira tánō ba Zidona. Ba laroegi
 mbanoea saro andrō, Tiro, ba latōrō
 mbanoea Ndraono Hewi ba banoea
 Ndrawa Gana'ana, fefoe, ba lasa'wa
 danō si raja, tanō mado Joeda,
 8 Mbereseba. Ba me no latōrōi danō
 ma'asagōrō, si'wa wa'wa a deoa wo-
 loe wongi wa'ara, ba lafoeli ira ba
 9 Jeroezalema. Ba i'ombacha'ō chō
 razo Joabi wa'ato niha ni'ofajara:
 fa'ato Ndraono Gizeraēli, ba 800,000
 zabōlō, solohe baloese, ba fa'ato
 mado Joeda, ba 500,000. Ba itegoe
 10 Dawido tōdōnia, me no i'wa'ō wa-
 ngofaja niha. Ba imane Dawido
 chō Jehowa: No eboea horōgoe,
 me no oelaoe da'ō. Ba iada'e, ja'-
 oegō Jehowa, ba efa'ō horō geno-
 nimō andre, noa sa owōhō sibai
 ndra'odo! (F. 12, 13).

II. Ba me maoso Dawido, me
 11 mōloeo, ba so ni'wa'ō Jehowa chō
 Gado andrō, sama'ele'ō, sangi'ila
 andrō chō Dawido, imane: Ae wa'ō
 12 chō Dawido; Da'ō ni'wa'ō Jehowa;
 Tōloe balō oewa'ō chōoe, toejoe
 zomasi'ō oelaoe chōoe! Ba mōijomo
 13 chō Dawido Gado, i'ombacha'ō
 chōnia, imane chōnia: Hadia zo-

- masi'õ: medõloe fache lofo seboea
 ba danõoe, ba ma tõloe wa'wa lago-
 hi'õ emalioe ba i'aloiei ndra'oegõ
 si'õli, ba ma zoei tõloe bongi wõchõ
 waba ba danõoe? Ba timba tõdõoe
 ba faigi, hadia nifoeligoe chõ zama-
 14 tenge ja'o! Ba imane Dawido chõ
 Gado: Ata'oe sibai ndra'o — ja-
 gõna ita tanga Jehowa, me no
 eboea sibai wa'ahachõ dõdõnia. Ba
 lõ'õ sa omasido na gõnado tanga
 15 niha! Ba itoejoe chõnia wõchõ wa-
 ba Dawido. Ba ba'wa si'aikõ wa-
 masi gandroe, me ibõrõtaigõ fõchõ
 andrõ, ba mate niha ba danõ, i'o-
 tarai Dano, noemalõ ba Mbereseba,
 16 70,000. Ba me ba Jeroezalema i'o-
 ro'õ dangania mala'ika andrõ, ba
 wamakiko ja'ira, ba arõoerõoe ba
 dõdõ Jehowa wamocnoe andrõ, ba
 imane chõ mala'ika andrõ, sama-
 kiko niha: Noa, bato sa'ae! — Ba
 ba zinga golajama mbasitõ chõ Ga-
 rafa, Iraono Jeboesi andrõ, so ma-
 la'ika Jehowa. (*Nga'õt. I. 21, 15 b.t.*)
- 17 III. Ba me i'ila Dawido iboenoe
 niha sato mala'ika andrõ, ba imane
 chõ Jehowa: Hiza, ja'o zamazõchi
 horõ, ja'o zolalõ, ba hadia horõ
 mbirimbiri andrõ? Ja'odo otoe'õ,
 18 si sawõ ja'aga! Ba me loeo da'õ,
 ba mõi chõ Dawido Gado andrõ,
 imane chõnia: Ae mija'wa ba fa'a-
 nõ naha wame'e soemange chõ Je-
 howa, ba golajama mbasitõ chõ Ga-
 rafa andrõ, Iraono Jeboesi! (*Nga'õt.
 II. 3, 1*). Ba mõi mija'wa Dawido,
 19 i'o'õ niwa'õ Gado, dali gorõisa Je-
 howa. Ba me ifachõlõ ia Arafa, me
 20 i'ila moroi sa razo ba awõnia, ba
 mõi ia tooe, ifaõndrõ ia fõna razo,
 iroegi tooe danõ bawania. Ba imane
 21 Arafa: Hadia wa mõi zochõ ja'o,
 razo, chõ zawoejoenia? Ba imane
 Dawido: Ba wowõli chõoe olajama
 mbasitõ andrõ, ena'õ oefa'anõ naha
 wame'e soemange chõ Jehowa, ena'õ
 tebato wamakao andrõ ba mba-
 noeada. Ba imane Arafa chõ Da-
 22 wido: Jamoehalõ manõ zomasi ia
 sochõ ja'o, razo, ba jamoebe'e soe-
 mange; hiza za'wi soemange ba
 koereta famõbõrõ wache andrõ ba
 fakake za'wi, eoe — ahoi ibe'e
 23 boeala da'õ chõ razo sawoejoe zo-
 chõ ja'o, razo. Ba imane na chõ
 razo: Jamoechõsi tõdõ ndra'ocgõ
 Lowalangioe, Jehowa! Ba imane
 24 razo chõ Garafa: Bõji, ocbe'e mbõ-
 li, oe'õli chõoe: lõ oebe'e soemange
 Lowalangioe Jehowa, soemange ni-
 toenoe, nibe'e boeala chõgoe. Ba
 i'õli golajama mbasitõ andrõ, awõ
 za'wi, Dawido, 50 roefia mbõli. Ba
 25 ifa'anõ ba da'õ naha wame'e soe-
 mange chõ Jehowa Dawido, ba ibe'e
 zoemange nitoenoe ba soemange fa-
 ngorifi. Ba ahachõ dõdõ Jehowa
 niha ba danõ ba dõhõ wamakao a-
 ndrõ ba Ndraono Gizeraëli. (*Sin. 30*).

Soera

R A Z O

SI F Ő F Ő NA.

FAZA I.

I. Fa'atoea Dawido. II. Ibal'i'ō razo ia ena'ō Adonia. III. Latimba da'ō Natano ba Baseba. IV. Ifarongogō ba niha sato Dawido, wa no Selomo nihonogōi fangalinia dania. V. Fa'ata'oe Gadonia ba fa'ahachō dōdō Zelomo chōnia.

- 1 I. **Ba** me no atoea Dawido, me
no noemalō ndrōfinia, ba oafōe'afōe
manō ia, he wā'ae la'olohoeni a-
2 mbala. Ba lamane chōnia enoninia:
Dala'aloēi nono alawe chō zochō
ja'aga, razo, ono alawe si lō irai
faloecha ba ndra mateoa, ena'ō ngo-
ningoni razo ia ba sondrorogō ja'ia ;
3 na ōtalagoei da'ō, ba dōhō wa'oafōe
zochō ja'aga, razo. Ba la'aloēi ba
danō Ndraono Gizeraēli ma'asagōrō
4 nono alawe si sōchi bawā ba lasō-
ndra, Abizagi, banoea Zoenema. ba
la'ohe chō razo. Ba no ono alawe
si sōchi si'ai bawā, ba tobali sondro-
5 rogō razo ia, ngingoninia, ba lō'ō
sa oroedoe chōnia razo.
- 6 II. **Ba** maoso Gadonia, ono Ha-
gita andrō, imanc: Ja'odo zi tobali
razo dania! Ba i'ōli sa'ae chōnia
goereta ba koedo, ba 50 ifa'aso chō-
7 nia niha, sowaōwaō fōnania. Ba lō
irai iboesi dōdōnia amania, ba gōtō-
nia, wangoema'ō chōnia : Hana wa
ōmanō? Ba no si sōchi si'ai boto ia,
ba no fanete Gabisalami, ba wa'a-
toemboe. Ba fahoehoeo Gadonia chō
Joabi, ono Zeroeja, ba chō Gabia-
taro andrō, ere, ba fa'awō ira chō-

nia. Ba Sadoki andrō, ere, ba Be- 8
naja, ono Jehojada ba Natano sa-
ma'ele'ō, ba he Sime'i ba Re'i, ba
saradadoe andrō chō Dawido, ba no
9 tenga si fa'awō chō Gadonia. Ba
me itaba mbiribiri ba sa'wi ba ono
zawi niboela Adonia, ba gara goelō
andrō, ba ngai goemboe Rogeli, ba
ikaoni dalifoesōnia fefoe, ono razo,
awō ma'owoe Joeda, fefoe, enoni
Dawido ; ba si lō ikaoni, ba Natano, 10
sama'ele'ō, ba Benaja ba saradadoe
andrō ba achinia Selomo.

11 III. **Ba** imanc Natano chō Mba-
seba, ina Zelomo : Tabe'e no or-
ngo, wa no tobali razo Adonia, ono
Hagita ; lō nirongo Dawido, sochō
12 ja'ita. Ba da'ofobawa lala chōoe,
he ōwisa wangorifi ja'oegō ba onoe
Selomo. Ae jomo chō Dawido, ba 13
ōmane chōnia : Hadia, lō si mōi'ō
ba hōloe chō genoniōe ira alawe
andre, ja'oegō sochō ja'o, razo,
wangoema'ō : Onoe Selomo dania
razo, fangaligoe, ba ja'ia dania
zidadao ba dadaomagoe? Ba hana
14 wa no Adonia zi tobali razo? Ba
fatoea fahoehoeo na ndra'oegō ba
da'ō chō razo, ba so gōi ndra'o,
oe'o'ō ndra'oegō jomo, ba oefadoe-
hoe'ō niwā'ōoe. Ba mōi si bacha 15
chō razo Mbaseba ; ba si no atoea
sibai razo, ba no Abizagi, banoea
Zoenema, ngingoninia. Ba mangan-
16 loeloe Mbaseba, ifalōgōe tooe ia, ba
imane razo : Hadia ni'andrōe? Ba 17
imane chōnia : He sochō ja'o, no

- mōi ba hōloe ndra'oegō chō genonimō andre, ba chō Lowalangioe, Jehowa, wangoema'ō : Onooe Selomo dania razo fangaligoe, ba ja'ia dania zidadao ba dadaomagoe ! Ba hiza, ba no Adonia zi toballi razo, ba lō'ō sa nirongooe, ja'oegō sochō ja'o, razo.
- 18 Ba no oja itaba sa'wi si matoea ba ono za'wi niboela ba biribiri, ba no ikaoni ba da'ō nono razo fefoe, ba Abiataro, ere, ba Joabi, koemandra seboea ; ba enonioe Selomo, ba lō nikaoninia. Ba ja'oegō, sochō ja'o, razo, nitōngōni Ndraono Gizera'eli fefoe, ena'ō ō'ombacha'ō chōra, ha niha dania zidadao ba dadaomamō, fangalioe, ja'oegō sochō ja'o, razo.
- 21 Ha si'ai dania ōleagō tooe ndra'oegō ba ngai ndra toeae, ja'oegō sochō ja'o, razo, ba mobahoeloe ndra'aga onogoe Selomo ! Ba lō saetoe na hoehoeonia chō razo, ba hiza Natano, sama'ele'ō. Ba lamane chō razo : Hiza Natano, sama'ele'ō ! Ba i'ondrasi razo, ifalōgoe tooe ia ba zalo, fōnania, ba imane : He sochō ja'o, razo ! hadia, ja'oegō zangoema'ō : Adonia zi toballi razo fangaligoe, ja'ia dania zidadao ba dadaomagoe ? Noa sa mōi ia mitooe ma'ō chō, ba no oja itaba sa'wi si matoea ba ono za'wi niboela ba biribiri, ba no ikaoni nono razo fefoe ba koemandra ba Abiataro ere. Ba hiza, ba manga ira chōnia ba labadoe nago, ba lamane : Ja ahowoe razo Adonia ! Ba ja'odo, enonimō andre, ba Sadoki ere ba Benaja, ono Jehojada ba enonioe Selomo, ba lō nikaoninia. Hadia, ja'oegō zangoema'ō da'ō, ba lō ōfarongogō ba genonimō ha niha dania zidadao ba dadaomamō, fangalioe, ja'oegō sochō ja'o, razo ?
- 28 IV. Ba itema linia razo, Dawido, imane : Mihede chōgoe chō Mbaseba ! Ba so ia, i'ondrasi razo. Ba fahōloe razo, imane : Ba wa'adoehoe wa'aeri Jehowa, si no manglefa'ō ja'o ba ngawalō wamakao andrō fefoe, — dali we'amōigoe ba hōloe chōoe, ba chō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizera'eli, me oemane : Onooe Selomo dania razo foerigoe, ba ja'ia dania zidadao ba dadaomagoe, fangaligoe, da'ō oetōrō ma'ō chō. Ba ifaōndrō ia Baseba tooe ba zalo, mangaloeloe ia chō razo, ba imane : Ja anaee noso zochō ja'o, razo, Dawido ! Ba imane razo Dawido : Mihede chōgoe chō Zadoki, ere, ba chō Natano, sama'ele'ō, ba chō Mbenaja, ono Jehojada. Ba mōi ira jomo chō razo. Ba imane razo : Mi'ohe genoni zochō ja'ami, ba mifakoedo nonogoe Selomo ba koedo kalide chōgoe ba mi'ohe mitooe ia ba Gihona. Ba da'ō dania labajoini ia razo Ndraono Gizera'eli Sadoki ere ba Natano sama'ele'ō ; ba aefa da'ō, ba milaoe dorofe, ba moc'ao ami, mimane : Ja ahowoe razo Selomo ! Ba mi'o'ō sa'ae ia mija'wa, ena'ō mōi ia mijomo ba ena'ō moedadao ia ba dadaomagoe, fa ja'ia razo fangaligoe ; noa sa ja'ia ni'wa'ōgoe, ena'ō ja'ia razo ba Ndraono Gizera'eli ba ba mado Joeda. Ba itema li razo Benaja, ono Jehojada, imane : Ja'ia da'ō ! Jamoetehe Jehowa, Lowalangi zochō ja'o, razo ! Si mane fanolo Jehowa sochō ja'o, razo, ja si manō gōi wanolonia Selomo ba jamoe'ala'wa'ō na ja'wa dadaomania, moroi ba wa'ala'wa dadaoma zochō ja'o, razo Dawido ! Ba mōi ira mitooe, ira Sadoki ere Natano sama'ele'ō ba Benaja, ono Jehojada, awō wazoeri andrō, ba lafakoedo Zelomo ba hoeloe koedo kalide andrō chō razo Dawido, ba la'ohe ia ba mbewe Gihona. Ba ihalō dandroe wanicha andrō ba nose Sadoki ere, ba ibajoini Zelomo. Ba aefa da'ō, ba lalaoe dorofe, ba moe'ao zato fefoe, lamane : Ja ahowoe razo Selomo ! Ba la'o'ō ia mija'wa niha sato fefoe ba lalaoe zoeroene sato andrō, ba lakaraini wa'iki, ma'ifoe tō, ba asila danō, ba wangehēgō andrō chōra.

41 V. Ba irongo Adonia, awč nikao-
 nina andrō fefoe, si so chōnia,
 me no aefa sibaī manga ira. Ba me
 irongo li dorofe andrō Joabi, ba
 imane : Hadia zeboea li andrō ba
 fagoeagoeasa, jomo ba mbanoea ?
 42 Ba me hoemedē na ia, ba so Jonata
 andrō, ono Gabiataro ere. Ba imane
 Adonia : Ae ba da'e, niha si fa-
 doehoe dōdōda ndra'oegō, toeria si
 43 sōchi o'ōhe chōda ! Ba itema li Ga-
 donia Jonata, imane chōnia : Si
 ndroehoe ! noa sa ibali'ō razo Ze-
 lomo sochō ja'ita, razo Dawido !
 44 Ba noa sa ibe'e awōnia razo Zadoki
 ere ba Natano sama'ele'ō ba Benaja,
 ono Jehojada, awō wazoeri andrō ;
 ba no lafakoedo ia ba koedi kalide
 45 chō razo. Ba no labajoini razo ia
 ba Gihona ira Sadoki ere Natano
 sama'ele'ō, ba no mōi ira mijawā,
 moroi ba da'ō, no owoeawoea dōdō,
 no tohali hoemoefa mbanoea. Da'ō
 46 wagoeagoeasa andrō nirongomi. Ba
 no moedadao Zelomo ba dadaoma
 47 razo. Ba noa sa'ae mōi genoni razo,
 ba wamahowoe'ō sochō ja'ita, razo
 Dawido, wangoema'ō : Jamoe'-
 eboea'ō na dōi Zelomo Lowalangi-
 mō, moroi ba dōimō, ba jamoe'ala-
 wā'ō na jawā dadaomania, moroi
 ba dadaomamō andrō ! Ba no ma-
 ngaloeloe razo ba gasonia. (*Moz. I.*
 48 *47, 31*). Ba noa na imane razo :
 Nisoeno Jehowa, Lowalangi Ndrao-
 no Gizeraēli, samedadao ba dadao-
 magoe fangaligoe, ma'ūchō, ba za-
 nehe hōrōgoe ! Ba tokea fefoe ni-
 kaoni Gadonia ba maoso ira, ifoeli
 50 ia chōra zamōsana. Ba ata'oe sibaī
 Gadonia Zelomo, ba maoso ia, mōi
 ia moe'olembai dandroe andrō ba
 51 naha wame'e soemange. Ba la'o-
 mbacha'ō chō Zelomo, lamane :
 Hiza, no i'olembai dandroe ba
 naha wame'e soemange Adonia,
 ba wa'ata'oenia razo Selomo, ba
 no imane : Jamōi ba hōloe chōgoe
 oea razo Selomo, wa lō ifaboeno'e'ō
 52 genoninia andre. Ba imane Selomo :

Na niha satoelō tōdō ia dania, ba
 sara mboe ba hōgōnia lō atoroē ba
 danō ; ba na ta'ila ilaoē zi lō sō-
 chi, ba si mate ia ! Ba lahalō ia ba 53
 zinga naha wame'e soemange ; ba
 me iroegi jomo, ba ifalōgoe tooe ia
 fōna razo Selomo. Ba imane chōnia
 Selomo : Foeli'ō ba chōmi !

FAZA 2.

I. Oroisa Dawido chō Zelomo.
 Fa'amate Dawido. II. Ifaboeno'e'ō
 Gadonia Selomo ba itibo'ō Gabia-
 taro. III. Ifaboeno'e'ō Joabi, ba IV.
 Simēi.

I. Ba me no ahatō wa'amate chō I
 Dawido, ba ibe'e li chō nononia
 Selomo, imane : Na oetōrō sa'ae 2
 lala niha fefoe, ba abe'e'ō dōdōoe,
 ja sabōlō ndra'oegō. O'ō hadia ni- 3
 wā'ō Jehowa, lala chōnia tōrō, ba
 o'ō gamachoitania ba oroisa, awō
 hoekoe, awō wamadoehoe'ō andrō,
 dali zi so ba zoera goroisia Moze,
 ena'ō mofozoe fefoe nilaoemō ba
 ena'ō si sōchi localoea dōrōwamō,
 gofoe heza mōi'ō. (*Moz. V. 17, 18.*
Jos. 1, 7). Ena'ō itōrō niwā'ō Je- 4
 howa, niwā'ōnia ba chōgoe andre, me
 imane : Na lafaigifaigi lalara irao-
 nooe, na lō farōi ira wanōrō lalara
 fōnagoe, na a'oi dōdōra na a'oi
 gera'erara, ba lō tebelō nga'ōtōmō
 ba dadaoma razo ba Ndraono Gi-
 zeraēli. (*Sin. 132, 12*). Ba noa gōi 5
 o'ila, hadia nilaoe Joabi, ono Ze-
 roeja, chōgoe, he iwisa ba goema-
 ndra Ndraono Gizeraēli andrō si da-
 roea, Abineri, ono Neri, ba Ama-
 sa, ono Jeteri, wamoenoē ja'ira,
 timba wanoewō, me lō fanowō,
 modo mbōbō lōwilōwinia ibe'e, do
 si mane sadoewa ba wanoewō, ba
 he badagahe ba gahenia. (*Sam. II.*
3, 27; 20, 10). Ba faigi he o'wisa, 6
 ba wa'ateateamō andrō, ba fa
 bōi atoelōtoelō manō ichamō narō
 danō hoewania andrō. Ba irao 7
 Mbarasilai andrō, banoea Gilcadi,
 ba ōhachōsi tōdō, ōbe'e soroeoē

- manga chōoe ira ; si inanō sa gōi wolaera chōgoe no, me moloi ndra'ō ibe'e Abisalomi. (*Sam. II. 17, 27*).
- 8 Ba so na gōi chōoe ba da'ō Zime'i andrō, ono Gera, inado Mbenijami, banoea Mbahoeri ; si no mangelifi sibai ja'ō da'ō, me loeo oesa'wa Mahana'i. Ba me ifaondragō zoei ndra'ō foeri ō, mitooe ba mbewe Joridano, ba mōido ba hōloe chōnia, chō Jehowa, no oemane : Lō oefaboeno'e ō ndra'oegō ! (*Sam. II. 16, 5; 19, 23*).
- 9 Ba ja'oegō, ba bōi zi lō ō'otoe'ō ia ; noa sa niha satoeatoea ndra'oegō ba ō'ila he ōwisa chōnia, ena'ō togoe ndro ba hoewania mitooe
- 10 barō danō ōbe'e. Ba mate Dawido, itōrō lala ndra toeania, ba lako'ō ia ba mbanoea Dawido andrō. (*Hal. zin. 2, 29*). Ba fa'ara wamatōrō Dawido Iraono Gizeraēli, ba no ōfa woeloe fache ; ba Heberona, ba mewite fache, ba ba Jeroezalema, ba tōloe ngafoeloe a tōloe. (*Sam. II. 5, 4*).
- 12 II. Ba no doemadao ba dadaoma namania Dawido Zelomo, ba itoegoe
- 13 aro wa'arazonia. Ba mōi jomo chō Mbaseba, ina Zelomo, Gadonia andrō, ono Hagita. Ba imane Baseba : Hadia, ba zi sōchi we'amōimō ? Ba
- 14 imane : Ba zi sōchi. Ba imane chō Mbaseba : So ni'wa'ōgoe chōoe. Ba
- 15 imane : Wā'ō. Ba imane Adonia : No ōrongo, wa no chōgoe wa'arazo, mege, awō wa no ladōnadōna Iraono Gizeraēli ja'odo dania razo, ba he wisa wa'atobalinia dania, wa no chō nachigoe mōi wa'arazo, me no Jehowa zangohonogōi chōnia. Ba ia-
- 16 da'e, ba ha sambalō ni'andrōgoe chōoe ; bōi zi lō ōfondronrongo chōgoe ! Ba imane chōnia : Wā'ō.
- 17 Ba imane : Andrō chō razo Selomo — na ja'oegō, ba i'ō'ō — ena'ō ibe'e dongagoe Gabizagi andrō, banoea Zoenema. Ba imane Baseba : Laoe, fahoehoeo ndra'ō chō razo, ba
- 18 ni'andrōoe andrō. Ba mōi jomo chō razo, Selomo Mbaseba, ba hoehoeo andrō chō Gadonia. Ba maoso razo, ifaondragō ia, ifaōndrō ia fōna niania, ba moedadao ia ba dadaomania ; ba labe'e gōi dadaoma nina razo, ba moedadao gōi ia, ba gambōlō razo. Ba imane : So ni'andrōgoe chōoe ma'ifae, bōi zi lō ōfondronrongo chōgoe ! Ba imane chōnia razo : Wā'ō manō, ina, lō zi lō oefondronrongo chōoc. Ba imane inania : Ena'ō na labe'e donga ga'aoe Adonia Gabizagi andrō, banoea Zoenema. Ba itema li niania razo Selomo, imane : Ai, hana wa [ha] Abizagi andrō, banoea Zoenema, ō'andrō chō Gadonia, sōchi manō ōdōlō wangandrō chōnia wa'arazo gōi — noa sa atō ga'agoe ia — chōnia ba chō Gabiataro ere ba chō Joabi, ono Zeroeja. Ba fahōloe Zelomo ba chō Jehowa, imane : Jamoelaoe chōgoe Lowalangi, na tenga si mate Gadonia, me no i'andrō da'ō ! Faja, wa no saeri Jehowa, si no mangaro'ō ja'ō ba si no mamedadao ba dadaoma namagoe Dawido ja'ō, ba si no mame'e satoea baomo ndra'odo, dali ni'wa'onia andrō, na tenga ma'ōchō andre laboenoee Gadonia ! (*Sam. II. 7, 12*).
- 25 Ba i'wa'ō li razo, Selomo chō Mbena'ja, ono Jojada ; ba da'ō zanaro'e'ō si'ōli chō Gadonia, ba mate ia. Ba imane razo chō Gabiataro ere andrō : Ae ba Ganatoti ba kaboe-mō andrō, si mate sa ndra'oegō. Ba tenga sa ma'ōchō oeoenoee ndra'oegō, me no sangosa'ō tawōla Zo'aja, Jehowa, ndra'oegō, sawa'ō wa'ō fōna namagoe Dawido, ba me no ahori gōi ōtaōgō wamakao andrō nitaōgō namagoe. (*Sam. I. 22, 20. Sam. II. 15, 24*). Ba toballi itibo'ō Gabiataro andrō Selomo, fa bōi sa'ae ere ia chō Jehowa, ena'ō itōrō li Jchowa andrō, ni'wa'onia ba Zilono, ba nga'ōtō Eli andrō. (*Sam. I. 2, 31 b. t.*).
- 28 III. Ba irongo doeria da'ō Joabi. Noa sa awō Gadonia mege Joabi,

he wā'ae lō si mōi ia awō Gabisalomī me fōna. Ba moloi Joabi, isaŵa nose Jehowa ba i'olembai dandroe andrō ba naha wame'e soemange.

29 Ba la'ombacha'ō chō razo Selomo, lamane: No moloi Joabi, no isaŵa nose Jehowa, ba i'iaḡō zinga naha wame'e soemange! Ba ifatenge Mbenaja, ono Jojada, Selomo, imane chōnia: Ae boenoe ia! Ba iroegi nose Jehowa Benaja, ba imane chō Joabi: Da'ō niŵa'ō razo: Ae baero ba imane: Bōi, ba da'e matedo! Ba ifoeli chō razo Benaja, imane: Da'ō niŵa'ō Joabi, da'ō wanemania

31 ligoe. Ba imane chōnia razo: O'ō niŵa'ōnia, boenoe ia, ba ko'o, ena'ō ōheta ba hoeloeḡoe ba ba hoeloe nga'ōtōḡoe ndro andrō, nidoewagō

32 Joabi lō bōrō, ba ena'ō ba hoeloenia ihare'ō ndronia Jehowa, me no daroea iboenoe niha satoelō moroi chōnia ba si sōchi moroi chōnia; no iboenoe lō nirongo namagoe Dawido: Abineri andrō, ono Neri, koemandra Ndraono Gizeraēli, ba Amasa, ono Jeteri, koemandra

33 ma'oevoe Joeda. Ba ba hoeloe Joabi sa'ae jatohare ndro andrō ba ba hoeloe nga'ōtōnia, si lō mamalōmalō, ba ja ahowoe chō Jehowa Dawido, awō nga'ōtōnia, si sawōe ja'ira, ba he dadaomania, iroegi zi

34 lō aetoe! Ba mōi mijaŵa Mbenaja, ono Jojada, itaroe'ō zi'ōli chō Joabi, iboenoe; ba ba lewatōnia ba danō

35 si mate lako'o ia. Ba Benaja andrō, ono Jojada, ibe'e fangalinia, hōḡō zabōlō, razo; ba Sadoki ere andrō, ba ibe'e fangali Gabiataro.

36 IV. Ba ifatenge razo, ifakaoni'ō Zime'i andrō, imane chōnia: Ba Jeroezalama laoe nomooe, ba ba da'ō iaḡō, bōi manō ofanō ba da'ō,

37 gofoe heza. Ba na mofanō'ō, na ō'ōtō Gendrona, ba si mate ndra'oegō, bōi zi lō aboto ba dōdōe; ba

38 hoeloemō dania so ndromō. Ba imane Sime'i chō razo: Laoe, i'ō'ō niŵa'ō zochō ja'o, razo, sawoejoemō

andree. Ba ba Jeroezalama sosō Zime'i, ara ma'ifoe. Ba medōloe 39 fache, ba so zoloi sawoejoe Zime'i, daroea, lasaŵa Nachisi andrō, ono Ma'acha, razo Gata. Ba me la'ombacha'ō chō Zime'i: Hiza, ba Gata so zawoejoemō andrō! ba ifosela 40 galidenia Sime'i ba mofanō ia, isaŵa Gata chō Nachisi, ba wangaloei sawoejoenia. Iroegi Gata ba ihalō zawoejoenia ba da'ō. Ba la'o- 41 mbacha'ō chō Zelomo, no irōi Jeroezalama Sime'i, no mōi ba Gata ba no mangawoeli ia. Ba ifatenge 42 razo, ifakaoni'ō Zime'i, ba imane chōnia: Hadia, tenga no oebe'e ba hōloendra'oegō chō Jehowa, ba tenga no oewā'ō chōe: Ha si'ai mofanō ndra'oegō heza, ba si mate ndra'oegō — bōi zi lō aboto ba dōdōe? Ba no ōmane chōḡoe: Laoe, oerongo! Ba hana sa, wa no olifoe'ō wa no 43 mōi'ō ba hōloe ba chō Jehowa, ba hana wa lō ō'ō'ō gorōisa andrō, nibe'egoe chōe? Ba imane na razo 44 chō Zime'i: No ō'ila zi lō sōchi andrō fefoe, niteḡoe dōdōe ja'oegō, nilaoemō chō namagoe Dawido. Ba jamoehare'ō ba hoeloemō horōe andrō Jehowa: ba ja ahowoe razo 45 Selomo, ba ja'arō dadaoma Dawido andrō, fōna Jehowa, iroegi zi lō aetoe! Ba ibe'e li chō Mbenaja, ono 46 Jojada, razo; ba mōi toe da'ō, itaroe'ō zi'ōli chō Zime'i, ba mate ia.

FAZA 3.

I. Ihalō nono Wara'o Selomo. II. Fangifinia ba Gibeona. III. Fa'atoseatōeania ba wangoehoekeo.

(A. 1-4: Nga'ōt. II. 1, 1-6).

I. Ba me aro sa'ae wa'arazo ba 1 danga Zelomo, ba ifachai si tengabō'ō Wara'o, razo Miseraji. Ihalō nono Wara'o, i'ōhe ba mbanoea Dawido, gasagasa wolaoenia ḡōdonia ba osali Jehowa, awō wanga-siwai ōli Jeroezalama, ōli kara. (F. 7, 8). Ba hilihili na mame'e 2 soemange zato, iroegi da'ō, ba lō'ō

- na sa moelaoe nahia dōi Jehowa.
- 3 Ba Selomo, ba i'omasi'ō Jehowa, i'ō'ō nifachoi namania Dawido, ha fa ba hilihili na gōi mame'e soemange ia ba manoenoe koemōjō.
- 4 Ba mōi ba Gibeona razo, ba wame'e soemange ba da'ō. me no da'ō gamaedola zi a'a hilihili andrō. Hōnō nga'oeoe soemange ibe'e Selomo ba naha wame'e soemange andrō. (*Sam. I. 9, 12. Nga'ōt. I. 21, 29j.*)
- (*A. 5-13 : Nga'ōt. II. 1, 7-12.*)
- 5 II. Ba i'oroma'ō ia Jehowa chō Zelomo, ba Gibeona, ba zi bongi, ba wangifi. Ba imane Lowalangi: Andrō hadia nibe'egoe chōoe.
- 6 (*F. 9, 2*). Ba imane Selomo: No eboea sibai dōdōoe chō genonioe andrō, amagoe Dawido, ba noa sa gōi itōrō lalania, sanehe ndra'oegō, lō si farōi ia ba no satoelō tōdō ia ba sadōlō era'era chōoe; ba' no lō niboelō'ōoe chōnia fa'eboea dōdō andrō, wame'e ono matoea chōnia, sidadao ba dadaomania, si mane ma'ōchō. Ba hiza, ja'oegō Jehowa, Lowalangigoe, no ōbali'ō razo genonioe andre, fangali namagoe Dawido. Ba ja'o, ba iraoon, lō oe'ila he wisa wofanō ba lō oe'ila he wisa wangawoeli. Ba no so ba hoenō mbanoeaoe genonioe andre, ba hoenō mbanoeamō andrō, nitoejoemō, banoea seboea andrō, si lō moetaha moe'erai, ba wa'ato, ba si tcbai ta'ofaja. Ba ena'ō na ōbe'e chō genonimō andre dōdō samo-ndrongo li, ena'ō tola ifatōrō mbanoeamō andrō ba ena'ō i'ila hadia zi sōchi ba hadia zi lō sōchi. Ha niha sa zangila mamatōrō banoeamō andrō, si no ato sibai? Ba omasi Zo'aja, me da'ō ni'andrō Zelomo.
- 10 Ba imane chōnia Lowalangi: Me no da'ō ni'andrōoe, ba me tenga fa'anaoe noso ba tenga fa'eboea gana'a ba tenga fa'amate zi fa'oedoe chōoe ō'andrō, me no fa'atoeatoea ni'andrōoe, ba wamondrongo si
- doehoe, ba oe'o'ō ni'andrōoe andrō: 12 oebe'e chōoe dōdō satoeatoea si so era'era, ena'ō lō famaadoe, ba ba gōtō mege ba he ba gōtō dania. (*Sangomb. I, 16*). Ba oebe'e gōi 13 chōoe zi tenga ni'andrōoe, he fa'eboea gana'a ba he fa'eboea dōi, ena'ō lō famaadoe ba zala'wa, gōtō wa'anaoe nosooe. (*Mat. 6, 33*). Ba 14 na ōtōrō lala andrō chōgoe, na ō'o'ō nifachoigoe andrō ba oroisagoe, si mane fanōrō namaoe Dawido mege, ba oebe'e gōi chōoe wa'anaoe noso. Ba me tokea Zelomo, ba hiza, ba 15 fangifi. Ba me no iroegi Jeroezalema, ba mōi ia fōna dawōla zoera gorōisa Jehowa, mame'e soemange ia, soemange nitoenoe ba soemange fangorifi; ba ibe'e gō genoninia fefoe.
- III. Ba daroea zi mōi chō razo, 16 me loco da'ō, ira alawe sohorō, la'ondrasi ia. Ba imane si samōsa: He 17 Toea, no oroedoga jomo galawe da'e, ba mo'ono ndra'o ba zi so ia, jomo ba da'ō. Ba tōloe bongi aefa 18 wadonogoe, ba madono gōi galawe da'e; no oroedoe ndra'aga, ba lō chōma niha bō'ō jomo, ha ja'aga, daroeaga. Ba mate nono galawe 19 da'e, ba zi bongi, noa sa ilangō ba wemōrō. Ba maoso ia, me taloe 20 mbongi, ihalō nonogoe ba ngaigoe, me no mōrō zawoejoemō andre, ba ifafōrō ba ngainia; ba ononia si no mate, ba ibe'e ba ngaigoe. Ba 21 me maoso ndra'o me moloeo, ba wamaenoe onogoe, ba hiza, ba no mate. Be me no oefaigi sibai, me no abōlō moloeo, ba hiza, ba no tenga onogoe, ni'adonogōgoe. Ba 22 imane ira alawe si samboea: Faja, onogoe zaeri, ba onoe zi mate! Ba imane si samōsa: Fajaoe, onoe zi mate ba onogoe zaeri! Ba fagoea- 23 goea ira ba da'ō, fōna razo. Ba imane razo: Ni'wa'ō da'e, ba: Onogoe da'ō. saeri, ba onoe zi mate! Ba ni'wa'ō da'ō, ba: Faja, onoe zi 24 mate, ba onogoe zaeri! Ba imane

na razo : Mihalō chōgoe wōda ! Ba
 me la'ohē chō razo wōda andrō,
 25 ba imane : Misila nono andrō, saoe-
 ri, ba tambai ba da'e ba tambai
 26 ba da'ō mibe'e. Ba hoemedē ndra
 alawe andrō. saeeri ono, chō razo —
 me no ahachō sibai dōdōnia nono-
 nia — imane : He Toea, mibe'e
 manō aocri chōnia nono andrō, ba
 bōi miboenoe ! Ba imane si samō-
 sa : Bōi mōi chōgoe, ba bōi mōi
 27 chōoe : misila ! Ba itema linia razo,
 imane : Sangoema'ō mege : Mibe'e
 manō aocri chōnia nono andrō, ba
 28 bōi miboenoe ! — da'ō ninania. Ba
 me larongo wangetoe'ō hoekoe a-
 ndrō chō razo Iraono Gizeraēli fefoe,
 ba la'ata'oe'fi razo, me aboto ba dō-
 dōra, so chōnia wa'atoeatoea Lo-
 walangi, ba wamatōrō hoekoe sa-
 toelō.

FAZA 4.

I. Enoni Zelomo. II. Fa'eboea ga-
 na'ania. III. Fa'atoeatoeania.

1 I. Ba razo ba Ndraono Gizeraēli
 2 fefoe sa'ae Zelomo. Ba da'e hōgō
 genoninia : Ere Gasarija andrō, ono
 3 Zadoki. (*F.* 2, 35). Ba doeroetoeli
 Gelihorefi ba Ahija, faoma ono Zisa.
 Ba sa'asa seboea Jozafati, ono Ga-
 4 hилоedi. Ba Benaja andrō, ono Jo-
 jada, ba koemandra zabōlō. Ere
 5 gōi Zadoki ba Abiataro. Ba Asaria,
 ono Natano, ba no moefataro hōgō
 goemandroe. Ba Saboedoe, ono Na-
 6 tano, ba ere ba si fahoewoe chō
 razo. Ba Ahisari, ba mandroe ba
 gōdo, ba Adonira, ono Gabada, ba
 7 mandroe rodi. (*F.* 12, 18). Ba fele-
 ndroea chō Zelomo goemandroe,
 ba Ndraono Gizeraēli fefoe. Da'ō
 zama'ema balazo chō razo ba ba
 zorojomonია fefoe, sarasara wa'wa
 8 zamōsa ba zi dōfi. Ba da'e dōira :
 Ono Hoeri ba hili mado Geferaji ;
 9 ba ono Dekeri ba Makasi, noemalō
 ba Za'alabi ba ba Mbeti Zemesi ba
 10 ba Elono, iroegi Mbeti Hanana ; ba
 ono Hcedi ba Garoeboti, chōnia

gōi Zocho ba tanō Heferi, ma'afefoe ;
 ba ono Gabinadabi ba Nafata Do-
 11 ra, ma'asagōrō ; fo'omonია Dafata,
 ono Zelomo. Ba Ba'ana, ono Gahi-
 12 loedi, ba Da'anacha ba ba Megido
 ba ba Mbeti Zeana ma'asagōrō, ba
 ngai Zaretana, tooe Jezere'eli, i'o-
 tarai Mbeti Zeana. noemalō ba Ha-
 belī Mehola, iroegi ba zi tambai Jo-
 kemea ; ba ono Geberi ba Ramoti, 13
 ba danō Gileadi, chōnia mbanoea
 Ja'iro andrō, ono Manase, ba danō
 Gileadi ba chōnia gōi danō Gara-
 goba ba Mbazana, 60 mbanoea se-
 boea, banoca nifo'ōli ba nifolazi
 tōla ; (*Moz.* I V. 32, 41) ; ba Ahina-
 14 dabi, ono Ido, ba Mahana'i ; ba 15
 Ahimasi ba mado Nafetali ; fo'omo-
 nia, ba ono Zelomo gōi, Basimata
 andrō. Ba Ba'ana, ono Hoeza'i, ba 16
 mado Gaseri ba ba Mbealoti ; ba 17
 Jozafati, ono Waroea, ba mado Isa-
 sari ; Ba Sime'i, ono Ela, ba mado 18
 Mbenijami ; ba Geberi, ono Goeri, 19
 ba danō Gileadi, ba danō Zihona
 andrō, razo Ndraono Gamori, ba ba
 danō Ogi, razo Mbazana. Ba ma'-
 20 oewoe Joeda ba Iraono Gizeraēli,
 ba no ato sibai, timba wa'oja nga-
 woea nene ba mbewe nasi, ba si
 mangamanga ira ba somoeso tōdō.

II. Ba razo sa'ae Zelomo ba ga- 21
 matōrōwa razo fefoe, i'otarai mboto
 Oifarati, iroegi danō Miseraji ; la'ohē
 zoemange ba barō bawa Zelomo
 ira, sagōtō ja'ia. (*Moz.* I. 5, 18.
Sin. 72, 8). Ba balazo Zelomo ma'ō-
 22 chō, ba 12 fikoe hamo si sōchi ba
 24 fikoe hamo bō'ō, ba 10 nga'oeo 23
 sa'wi nibocla ba 20 nga'oeo sa'wi
 nikoebaloi, ba 100 nga'oeo biribiri,
 lō lai mbōhō ba nago ba laosi ba
 bebe ba manoe, satabō. Noa sa mōi 24
 barō mbawania fefoe, iroegi mbewe
 Oifarati, i'otarai Difisa, noemalō ba
 Gasa, fefoe razo, iroegi mboto Oifa-
 rati ; ba lō'ō manō famadōni, fa-
 soei. Tobali ahono manō ma'oewoe 25
 Joeda ba Iraono Gizeraēli, barō
 wēwe nagoē chōnia ba barō mara-

- falania so zamōsana, i'otarai Dano, noemalō ba Mbereseba, gōtō wa'a-naoe noso Zelomo. (*Moz. III. 26, 5.*)
- 26 *Mich. 4, 4.*) Ba 40,000 chō Zelomo koedo goereta ba 12,000 nifake ba wakoedosa. (*Moz. V. 17, 16 b. t.*)
- 27 Ba koemandroe andrō ba samaigi balazo razo Selomo, fabaja balazo zi mangamanga chōnia, sarasara wa'wa zamōsa; lō labe'e ambō hadia ia. Awō gandroe ba tōla gandroe, sogoena ba koedo goereta ba ba koedo ba wakoedosa, ba la'ohē ba zi so razo, na inōtō ba zamōsana.
- 29 III. Ba ihōna chō Zelomo wa'atoeatoea Lowalangi ba fa'aboto ba dōdō, ba fotōdō ihōna chōnia, timbana nene ba mbewe nasi, tobali abōlō wa'atoeatoea Zelomo, moroi ba wa'atoeatoea niha bō'ō fefoe, tánō ba gatoemboecha loeo ba moroi ba wa'atoeatoea Ndrawa Miseraji fefoe.
- 31 Ba no atoeatoea ia, moroi ba niha bō'ō fefoe, he Etano andrō, ma'oe-woe Zera, ba he Hemano ba Chalikoli ba Darada, ono Maholi, ba te-toeria ia ba niha baero, fasoei.
- 32 (*Nga'ot. I. 2, 6. Sin. 89, 1.*) Tōloe ngahōnō ilaoe amaedola, ba sinoenōnia, ba no lima tōra hōnō. Iwawa-cha'ō he wisa ngawalō geoe, i'otarai geresi ba hili Libano, noemalō ba zoefa, si toemboe ba gōli kara. Ba ifatoenō he wisa zaliwāliwā ba danō
- 34 ba fofō ba koeōkoeō ba i'a. Ba dozi soi, ba mōi, ba wamondrondrongo fa'atoeatoea Zelomo, sinenge zala'wa ba goeli danō fefoe, ba zi no teroeria wa'atoeatoeania andrō.

FAZA 5.

I. Fawoe'oe li ira Zelomo Hiramō andrō, ba wolaoe osali. II. Lahōnagō lafaigi zogoena, eoe ba kara.

(*A. 1-16: Nga'ot. II. 2.*)

- 1 I. Ba ifatenge chō Zelomo gennoninia Hiramō andrō, razo Diro; me no irongo no labajoini razo Zelomo, fangali namania. Sagōtō fa'ara, ba no si fahoe'oe sibi ai chō
- Dawido Hiramō andrō. (*Sam. II. 5, 11. Nga'ot. II. 2, 3 b. t.*) Ba ifatenge chō Hiramō Selomo, imane chōnia: No ōrongo, wano tebai ilaoe nomo dōi Lawalanginia Jehowa amagoe Dawido, bōrō wanoewōnoewō andrō si tefasoei ja'ia, irege ibe'e barō gahenia ira Jehowa. (*Nga'ot. I. 28, 3.*) Ba no ahono manō fasoei, ibe'e chōgoe Lowalangigoc, Jehowa, tobali lō'ō sa'ae si fa'oe'oe ba lō'ō sa'ae si fatimba. Ba no oc'wa'ō tōdōgoe oelaoe nomo dōi Lowalangi-goe, Jehowa, dali ni'wa'ō Jehowa chō namagoe Dawido, me imane: Onoe andrō, nifedadaogoe dania ba da-daomamō, fangalioe, da'ō dania zolaoe omo dōigoe! (*Nga'ot. I. 22, 10.*) Ba wa'ō sa'ae, ena'ō lalaoe chōgoe geresi ba hili Libano, ba acha fao ba genonioe genonigoe; ba ja'ō zame'e leoe genonioe, dali manō nifatōmō. Noa sa'ae ō'ila, wa samōsa lō ba chōma sangila molaoe eoe, si mane banoea Zidona andrō. Ba me irongo ni'wa'ō Zelomo Hiramō, ba oinoeso sibi ai dōdōnia, ba imane: Nisoeno Jehowa ma'ōchō, si no mame'e ono satoeatoea chō Dawido, hōgō soi seboea andrō! Ba ifatenge chō Zelomo Hiramō, imane: No oerongo ni'wa'ōoe chōgoe. Ba ja'odo, ba ahoi oe'asogō hadia zomasi'ō tōla geresi ba tōla zenobari. Acha la'ohē mitooe ba mbewe nasi eunigoe, moroi ba hili Libano, ba ja'ō zangoema'ō forake ja'ia, iroegi mbanoea ni'wa'ōoe chōgoe, ba ba da'ō, ba oc'wa'ō wanoedoe'ō, ena'ō ja'oe'ō zamahal'ō. Ba ja'oe'ō, ba ō'ō ni'andrōgoe, ōbalazoi ndra'aga, ja'aga si samba omo. Ba ifa'ema chō Zelomo dōla geresi ba tōla zenobari Hiramō, ha wa'oja zomasi ia. Ba Selomo, ba ifa'ohē'ō chō Hiramō, ba 40,000 fikoe gandroe ba 4000 fikoe fanicha mbocae zai nifoe'oe, balazora, ja'ira si samba omo. Ero rōfi ifa'ohē'ō da'ō chō Hiramō Selomo. Ba no ibe'e wa'atoeatoea

chō Zelomo Jehowa, itōrō nifaboe'oenia chōnia mege. Ba ha sara dōdōra Hiramō Zelomo, ba fawoe'oe li ira.

- 13 II. Ba i'ofaja zohalōwō rodi Selomo, ba Ndraono Gizeraēli fefoe, ba fa'ato zi gōna rodi andrō, ba
 14 30,000. Ba ifalalilali wamatenge ja'ira ba hili Libano, sarasara wa'wa, ba foeloefoeloe ngahōnō; tobali sarasara wa'wa ira ba hili Libano ba doeadoea wa'wa ba chōra. Ba Adonira mandroe ba rodi andrō.
 15 (F. 4, 6). Ba 70,000 chō Zelomo sonoro ba 80,000 zanoto kara ba hili,
 16 lō lai hōgōra ba mandroe, chō Zelomo, satoea zangai halōwō, 3300 da'ō, samaigimaigi niha andrō, sohalōwō. Ba i'wa'ō razo wamō'a kara seboea, si sōchi, kara nitoto, tojo
 18 gosali andrō dania. Ba manotonoto doeka andrō chō Zelomo, la'asiwai mbalo, awō gara, ba wolaoe osali dania. (*Hes. 27, 9*).

FAZA 6.

I. Osali. II. Amaboe'oela li Lowalangi. III. He wisa na wamō'e osali andrō.

(*Faigi gōi Nga'ōt. II. 3, 1-13.*)

- 1 I. Ōfa ngaotōe a waloē ngafoeloe fache i'otarai wa'aheta Ndraono Gizeraēli ba danō Miseraji ba no aloea medōloe fache razora Zelomo, me ifobōrō wolaoe osali andrō chō Jehowa, ba mba'wa Sifi, ba'wa si doea. (*Hal. zin. 7, 17*). Ba osali andrō, nilaoe razo Selomo, ba 60
 2 hela wa'anaoe ba 20 hela wa'ebolo ba 30 hela wa'ala'wa. Ba ewe'ewe andrō, fōna zi ndroehoe nomo, ba no 20 hela wa'anaoe, dali wa'ebolo gosali, ba 10 hela wa'ebolo, fōna
 3 gosali. (*Joh. 10, 23*). Ba ifosandrela gosali, nifotarali. Ba baero mbagolō, ba isahe na, fasoei, ifasoei gosali, awō nifo'oto'oto andrō, tánō
 4 foeri, ibali'ō bate'e baero, fasoei. Si sagōtō zahesahe andrō, tánō tooe, ba 5 hela wa'ebolo, ba si sagōtō,

fanete, ba 6 hela ba si sagōtō tánō ja'wa, ba 7 hela; noa sa ibosi mbagolō tánō baero, fasoei, fa bōi tefa'ā ba mbagolō. Ba me la'otomosi gosali andrō, ba kara si no moedōlō moetoto mege, me labo'ai, lafa'anō, tobali lō moerongo li wakake si'ōli ba wotomo andrō, he farōcha ba he fahō. Ba bawandroehō ba zi sagōtō tánō tooe, ba ngai, ba tánō raja so, ba ora mija'wa ba zi tataloe, ba ba zi sagōtō tánō ja'wa. Ilaoe sa'ae gosali andrō ba i'asiwai; ba sagō gosali fafa, ba gasō matoea, ba oi eresi. Ba ilaoe zahesahe andrō, ba gosali ma'afefoe (fasoei), lima hela zagōtō, wa'ala'wa, ba ifabōbō ba gosali boeatō eresi.

II. Ba hoemede Jehowa chō Zelomo, imane: Ba gosali andrō, nilaoemō: Na ōtōrō nifachoigoe andrō ba na ō'o'ō hoekoe chōgoe ba na ōtōngōni gorisagoe, ba wānōrō ja'ia, ba oetōrō chōoe ni'wa'ōgoe, fehedegoe chō namaoe Dawido, ba ba hōenō Ndraono Gizeraēli o'e'ia'gō, ba lō o'e'erogō mbanoeagoe, Iraono Gizeraēli. (*Sam. II. 7, 12*).

III. Ba ilaoe gosali andrō Selomo ba i'asiwai. Ba bagolō tánō bacha ba gosali, ba bagolō eresi ibe'e, i'otarai zalo, iroegi narō zagō ibaloe'gō bagolō, tánō bacha. Ba fafa zalo tooe, ba senobari. Ba ibaloe'gō fafa eresi zi 20 hela andrō, tánō ba hambo gosali (tánō bacha), i'otarai zalo, noemalō barō zagō; ba da'ō ilaoe zi hoelō mbate'e ba hambo, fondrege ni'amoni'ō andrō. Ba 40 hela wa'anaoe zi hoelō daloe zalo, fōna wondrege ni'amoni'ō andrō. Ba bagolō eresi tánō bacha, niseoa, la'izoe ndroe'oe ba boenga; oi eresi; lō oroma kara. Ba tánō bacha ilaoe wondrege ni'amoni'ō andrō, ena'ō ba da'ō labe'e dawōla zoera gorisa Jehowa. Ba fōna wondrege ni'amoni'ō andrō, si 20 hela fa'anaoe ba 20 hela fa'ebolo ba 20 hela fa'ala'wa, nifo'oeli balaki, ifazōchi naha wame'e

- 21 soemange, eresi. Ba tánō baeha, ba ifo'oeli balaki gosali Selomo, ba ifatōrō rate balaki fōna wondrege ni'amonio'ō andrō, nifo'oeli balaki gōi.
- 22 Osali ma'asamboea ifo'oeli balaki, fatoetoe; ba he naha wame'e soemange andrō fōna wondrege ni'amonio'ō, ba ifo'oeli balaki, ma'asamboea. Ba ba wondrege ni'amonio'ō andrō, ba domboea ifazōehi Keroebi, eoe, tōla zai, foeloe hela wa'ala'wā. Lima hela wa'anaoe gafi Keroebi si samboea, ba lima hela gōi gafi zi samboea, tobali foeloe hela, i'otarai mbalō gafinia si sara, noemalō ba mbalō zi sara. Ba foeloe hela gōi Keroebi si samboca; faoma manō Keroebi si domboea, he nga'oe, ba he fa'ebaea. Faoma foeloe foeloe hela wa'ala'wā Keroebi andrō, si domboea.
- 27 Ba baeha ba wondrege ni'amonio'ō andrō ibe'e Keroebi andrō, ba no nibologō gafira, tobali iroegi mbagolō ba zi tambai afi zi samboea, ba ba mbagolō ba zi tambai iroegi afi zi samboea, ba ba daloe ba faondra gafi. Ba ifo'oeli balaki Keroebi andrō. Ba ba mbagolō gosali, fasoei, ba ifasoea'ō Keroebi ba ohi ba boenga, baeha ba wondrege ni'amonio'ō ba baeloe. Ba salo gosali gōi, ba ifo'oeli balaki, baeha ba wondrege ni'amonio'ō ba baeloe. Ba bawandroehō wondrege ni'amonio'ō, ba ifolagō [eoe] zai. Ba lesi mbawandroehō ba ehomo fatambai, ba no ni'olima sagi. Ba ba lagō mbawandroehō zai andrō, si doea gōrō, ba ifasoea'ō Keroebi ba ohi ba boenga, ba ifo'oeli balaki Keroebi andrō ba ohi, balaki nibōbōzi, ni'anifi'ō. Ba he ba mbawandroehō baeloe, ba ifalaoe'ō gehomo zai, si ōfa sagi, ba doea gōrō lagō, senobari, ba faoma no moetaba daloe, tobali doeadoea gōrō nifoejoe'ō. Ba ifasoea'ō Keroebi ba ohi ba boenga, ba ifo'oeli balaki, si fatōfa ba nisoea andrō.
- 36 Ba ikōlini golajama fōnafōna gosali, tōloe winaeta kara si ōfa sagi ba sawinaeta balo eresi. Ba ndrōfi si ōfa, ba mba'wā Sifi tebe'e tooe dojo gosali Jehowa andrō, ba ba ndrōfi si felezara, ba mba'wā boeli, ba'wā si w'alo, ba te'asiwai gosali, fefoe hadia, ia zi fabōbō ehōnia, he wisa wolaoe ja'ia, tobali mewitoe fache i'olaoe'ō.

FAZA 7.

I. Ilaoe gōdo Selomo. • II. Taroe nahe andrō si doea, ba gosali. III. Gala nidanō andrō, tōla, ba ahenia. IV. Fakake ba gosali.

I. Ba gōdonia andrō, ba meweledōloe fache i'olaoe'ō Selomo, irege maeloe wa'awai. (*F. 10, 17*). Eoe gatoea ba hili Libano nomo andrō, 100 hela wa'anaoe ba 50 hela wa'ebolo, ba 30 hela wa'ala'wā; tōloe ngenoli gehomo eresi, moroi tooe ba boeatō eresi ba mbalō gehomo. Ba sagō, ba eresi, ja'wā mbate'e ba hambo; si tohare ba gehomo andrō, ehomo si 45, felefelelima zangenoli. Ba tōloe winaeta mbaoeatō, ba sandrela, ba no fatahō, tōloetōloe ngenoli. Ba bawandroehō ba sandrela fefoe, ba no si ōfa sagi, eoe balo, ba si fatahō zandrela, tōloetōloe ngenoli. Ba ilaoe zerambi, ni'otaroenae gehomonian, 50 hela wa'anaoe ba 30 hela wa'ebolo, ba samboea tō zerambi fōna da'ō, nifo'ehomo si manō gōi, ba nibosi mbalō. Ba samboea zeri balai, naha dadaoma, ba nifatoenō hoeheoe, seri balai wangoehoekoe, ilaoe, oi nibaloe gō bagolō eresi, tánō baeha; i'otarai zalo, noemalō barō zagō. Ba omonia, nahiania, ba golajama si samboea, misa, i'otarai zerambi no mege, ba si manō gōi wolaoe. Ba chō nono Wara'ō andrō nihālōnia, ba ilaoe gōi nomo Selomo, boeata zerambi andrō? (*F. 3, 1*). Ba [omo] andrō fefoe, ba kara seboea bōli, nibana ba wanoto, nigaragazini, he tanō baeha ba he tánō baero, i'otarai

- dojo tooe, noemalõ barõ zagõ, ba tánõ bæro, iroegi golajama sebolo
 10 andrõ. Ba tojo tooe, ba no kara seboea bõli, kara seboea, so zi 10
 11 hela ba so zi 8 hela. Ba mijaŵa, ba kara seboea bõli, nifatõrõ sikoe ba
 12 wanoto, ba eoe, eresi. Ba õli gola-
 jama sebolo andrõ, fasoei, ba tõloe
 winaeta gara si õfa sagi ba sawi-
 naeta geoe balo, eresi, si mane
 olajama gosali Jehowa, tánõ bacha,
 ba si mane olajama zerambi andrõ
 ba gõdo.
- 13 II. Ba ifatenge ba Diro razo
 Selomo, ifakaoni'õ Hiramõ andrõ,
 banoea Diro. (*Nga'õt. II. 2, 13. 14.*)
- 14 Ono lacha mbanoea, mado Nafe-
 tali Hiramõ andrõ, ba amania, ba
 banoea Diro; siamboe ia, toeka dõla,
 si fahõna fa'oneche, awõ wa'atoe-
 atoea, awõ wa'aboto ba dõdõ, ba
 wolaoe hadia ia, tõla. Ba mõi ia
 chõ razo, ilaoe nilaoe andrõ chõnia
 fefoe. (*Moz. II. 31, 3.*)
 (*A. 15-21 : Nga'õt. II. 3, 15-17.*)
- 15 Ifahele daroe nahe andrõ, si doea,
 tõla, ba gewe'ewe andrõ ba gosali.
 Feleŵaloe hela wa'alaŵa daroe nahe
 andrõ ba daõfa manalagoe wa'esolo,
 ni'okowoe, õfa toeroe wa'awe'ewe'e ;
 si fagõlõgõlõ manõ zi doea andrõ.
 16 (*Raz. II. 25, 17.*) Ba domboea ilaoe
 hõgõ, nifahele, tõla, hõgõ daroe nahe
 andrõ; faoma limalima hela wa'a-
 laŵa hõgõ andrõ. Ba ifazõchi zi
 17 hoelõ ni'otaraŵa, raeŵeraeŵe, ama-
 dõla mbaloebaloe hõgõ daroe nahe
 andrõ, faoma ma'adomboea ibe'e
 18 ni'otaraŵa si manõ. Ba ifazõchi
 wamaedo mboea dalimo, tõla, doea-
 doea winali wamaedo mboea dalimo
 19 zamboea ni'otaraŵa. Ba 200 wa-
 maedo mboea dalima zamboea ni'-
 otaraŵa, fasoei, ni'ofinaligõ, ifagõ-
 lõgõlõ manõ wolaoe ba hõgõ daroe
 20 nahe si domboea. Ba hõgõ daroe
 nahe andrõ, ba no famaedo mboe-
 nga zõmasõma safoesi, õfa hela.
 21 Ba ifasindro daroe nahe andrõ
 ewe'ewe gosali; ifasindro zi sara ba
- gambõlõ, ba ibe'e tõinia Jachino,
 ba si sara, ba gabera, ba Boasi
 ibe'e tõi da'õ. Ba hõgõ daroe nahe 22
 andrõ, ba no famaedo mboenga zõ-
 masõma safoesi. Ba awai wolaoe ta-
 roe nahe andrõ.
 (*A. 23-26 : Nga'õt. II. 4, 2-5.*)
- III. Ba ifazõchi gala seboea a- 23
 ndrõ, nifahele, 10 hela wa'ebolo
 mbawa, no owolo, ba 5 hela wa'-
 alaŵa, dafoeloe manalagoe wa'eboea.
 Ba tooe mbewenia, ba famaedo 24
 la'izoe ndrõe'oe, foeloe hela, fasoei,
 doea winali, nidõlõ famahele mege.
 Ba fa'awe'ewe'e gala, ba laloe'a, ba 25
 bewenia, ba si mane bewe mako, no
 famaedo mboenga zõmasõma safoe-
 si; ba õsinia, ba 266 ngaso'e idanõ.
 Felendroea wamaedo zaŵi zoloe'i, 26
 3 tánõ mijooe, ba 3 tánõ ba ga-
 choela loe ba 3 tánõ miraja ba 3
 tánõ ba gatoemboecha. Ba si tohare
 ba hoeloera gala andrõ, ba oi miba-
 cha dojora.
 (*A. 27-39 : Nga'õt. II. 4, 6-10.*)
- Ba ifazõchi gõi dajadaja andrõ, tõla, 27
 foeloe fefoe, õfa hela wa'anaoe ba
 õfa hela wa'ebolo ba tõloe hela wa'-
 alaŵa. Ba si mané wamazõchi daja- 28
 daja andrõ; Nifolesi ngai, ba ba 29
 ngai andrõ, nifasoei lesi, ba fama-
 do zingo ba famaedo zaŵi ba fa-
 maedo Keroebi; ba si manõ gõi ba
 lesi andrõ. Ba he jaŵa zingo andrõ
 ba jaŵa zaŵi ba he tánõ tooe, ba
 boenga ni'oraewcraeŵe nifanaŵana-
 ŵa. Ba õfa roda zamboea dajadaja, 30
 ba dõladõla roda, ba tõla. Ba ni-
 fo'alisi watalinga si õfa. Amaedola
 galisi, nifahele, daomadaoma mba-
 langa andrõ. Ba sobawa daoma- 31
 daoma andrõ, ba sowoelo mbawania,
 sahela a matonga wa'eŵaŵa; ba
 nisoea gõi da'õ; ba lesinia, ba si
 õfa sagi, tenga sowoelo. Ba tooe lesi 32
 roda andrõ, si õfa. Ba dõladõla roda,
 ba no nifabõbõ ba nõsi dajadaja
 andrõ. Ba fa'alaŵa roda, ba sahela
 a matonga. Ba no nifolaoe roda 33
 goereta roda andrõ. Ba he dõla-

dōlania ba he ōsinia ma'afefoe, ba
 34 oi nifabele. Ba watalinga si ōfa, ba
 si hoelō galisi, nidōlō famahele ba
 35 nōsi. Ba ba dete dajadaja andrō,
 ba si hoelō daomadaoma, $\frac{1}{2}$ hela
 wa'alaŵa, fasoei, ni'owoeloi'ō: Ba
 dete dajadaja andrō so daomadaoma
 andrō, si so secheseche mbalanga,
 nidōlō famahele mege ba ngainia
 36 andrō ba ba lesinia. Ba ba wolo-
 wolo ngainia andrō, ba isoea Ke-
 roebi ba singo ba ohi, ha wa'oja
 zonaha ba zi sagōsagōrō; ha boenga
 37 ni'oraeŵeraeŵe, fasoei. Si manō
 wamazōchi dajadaja andrō, si foeloe
 si faoma fajamahele ba si faoma
 38 fa'eboea ba si faoma nga'eoe. Ba
 foeloe gōi ifazōchi balanga tōla; 5
 zo'e nōsi zi samboea balanga, ōfa
 hela wa'eŵaŵa mbawa. Samboe-
 samboea mbalanga ba dajadaja si
 39 foeloe andrō. Ba lima ibe'e tánō
 raja gosali ba lima tánō jōoe, daja-
 daja andrō; ba gala seboea andrō,
 ba tánō ba gambōlō ibe'e, tánō
 fōna, tánō miraja.

(A. 4-47: *Nga'ōt. II. 4, 11-18.*)

40 IV. Ba ifazōchi mbowoa ba soe-
 ndroesoendroe ba figa Hiramō andrō
 ba i'asiwai nilaoe andrō fefoe, ni-
 laoenia chō Zelomo ba gosali Jehowa
 41 andrō: Taroe nahe andrō, si doea,
 ba hōgō daroe nahe, ni'owoeloi'ō,
 si domboea ba ni'otaraŵa andrō,
 baloebaloe hōgō daroe nahe andrō,
 42 — ba famaedo mboea dalimo andrō,
 si 400, ba ni'otaraŵa andrō, si do-
 mboea, si doea winali zamboea ni'-
 otaraŵa, baloebaloe hōgō daroe na-
 43 he andrō, si domboea; awō daja-
 daja andrō, si foeloe, fabaja balanga
 andrō si foeloe ba dajadaja andrō;
 44 ba gala seboea andrō, si ha samboca
 ba saŵi andrō, si felendroca, soloe'i
 45 gala andrō; ba bowoa andrō ba
 soendroesoendroe ba figa. Ba gama-
 gama andrō fefoe, nifazōchi Hiramō
 andrō chō razo Selomo, ba gosali Je-
 howa andrō, ba no tōla ni'alōsōigō.
 46 Ba ndraso Joridano ifafahele'ō razo,

ba golaboeta tanō, ba gotaloeara
 Zoekota Zaretano. Ba lō itelo ga-
 magama andrō fefoe Selomo, bōrō
 me no oja sibai; lō moehonogōi
 wa'aboea dōla andrō.

(A. 48-51: *Nga'ōt. II. 4, 19-5, 1.*)

Ba ifafazōchi'ō Selomo gamagama a-
 ndrō fefoe, si so ba gosali Jehowa da-
 nia: naha wame'e soemange andrō,
 ana'a, awō meza andrō, ana'a, si so
 jaŵa roti nifaigifaigi andrō, (*Moz.*
 49 *II. 30, 1; 25, 23*), awō naha wandroe
 andrō, lima ba gambōlō ba lima ba
 gabera, naha wandroe ana'a, fōna
 wondrege ni'amoni'ō, ba famaedo
 mboenga andrō ba fandroe ba goeti
 wandroc, ana'a, ba figa seboea ba 50
 rosō, ba figa side'ide ba mako ba
 gali, balaki. Ba izi lagō mbawa-
 ndroehō andrō, si doea gōrō miba-
 cha — ba wondrege ni'amoni'ō —
 ba izi mbawandroehō andrō ba go-
 sali, si doea gōrō, bawandroehō ba
 51 zi hoclō daloe zalo, ba ana'a gōi. Ba
 me no awai nilaoe andrō, fefoe, ni-
 falaoe'ō razo Selomo ba gosali Je-
 howa andrō, ba i'ohe bacha Selomo
 ni'amoni'ō namania Dawido, firō
 andrō ba ana'a andrō, ba gama-
 gama, ibe'e ba mbate'e girōgirō
 andrō ba gosali Jehowa.

FAZA 8.

I. La'ohe ba gosali dawōla ni'-
 amoni'ō andrō. II. To'ele lachōmi
 Jehowa. Hoehoeo Zelomo. III. Fan-
 gandrō Zelomo, ba we'amoni'ō
 osali. IV. Ifahowoe'ō zato Selomo.
 V. Soemange fe'amoni'ō.

(*Faigi gōi Nga'ōt. II. 5-7.*)

I. Ba ifaloecha'ō zatōea Ndraono I
 Gizeraēli Selomo, awō hogō mado,
 salaŵa niwa Ndraono Gizeraēli,
 chōnia, ba Jeroezalema, ba wolohe
 mijaŵa tawōla zocra gorōisa Jehowa,
 moroi ba mbanoea Dawido, ja'ia
 2 Ziona andrō. (*Sam. II. 6, 17*). Ba
 owoelo chō razo Selomo ndra matōea
 Ndraono Gizeraēli fefoe, ba mbaŵa
 Etani, ba gowasa — ja'ia mbaŵa

si fitoe andrō. (*Moz. III. 22, 34*).
 3 La'ondrasi satoea Ndraono Gize-
 4 raëli, ba lafazaŵa dawōla ere, ba
 la'ohē mijaŵa dawōla Jehowa a-
 ndrō, fabaja ose wama'ele'ō, awō
 gamagama ni'amoni'ō andrō fefoe,
 si so baose andrō — da'ō ni'ohē
 5 gere ba ono Lewi mijaŵa. Ba razo
 Selomo ba banoea Ndraono Gize-
 raëli fefoe, si no mangondrasi ja'ia,
 ba la'iaḡō fōna dawōla, wame'e
 soemange biribiri ba saŵi, ireḡō lō
 6 moetaha moe'erai ha wa'oja. Ba
 ere andrō, ba la'ohē ba nahania
 dawōla zoera gorisa Jehowa, ba
 zi hoelō mbate'e, tánō ba hambo,
 ba wondrege ni'amoni'ō andrō, barō
 7 gafi Keroebi andrō. Noa sa moebo-
 logō gafi Keroebi andrō, jaŵa naha
 dawōla, ba tobali amaedola lafo-
 ndroendroe dawōla, fabaja heahea-
 8 nia, Keroebi, moroi jaŵa Ba fa'a-
 naoe heahea andrō, ba ireḡō oroma
 chō zi iaḡō fōna wondrege ni'amoni-
 ni'ō; ba moroi haero, ba lō oroma.
 Ba da'ō sosō, iroegi ma'ōchō
 9 andre. Ba bacha barō dawōla andrō,
 ba ha kara wanoera andrō, si doea
 ḡōrō, nibe'e Moze bacha, ba gahe
 hili Horebi no, kara wanoera ba
 wawoe'ocsa li andrō, me fawoe'oe
 li Jehowa ba Ndraono Gizeraëli,
 me aheta ira ba danō Miseraji.
 (*Moz. II. 25, 21. Heb. 9, 4*).
 10 II. Ba me larōi ni'amoni'ō ere,
 ba ifōnoei gosali Jehowa lawoeo
 11 andrō, tobali tebai mōi mangai
 halōwōra ere, ba lawoeo andrō, me
 no ifōnoei gosali Jehowa lachōmi
 Jehowa. (*Moz. II. 40, 34*).
 (*A. 12-53 : Nga'ot. II. 6, 1-40.*)
 12 Ba imane Selomo : „Loeo andrō,
 ba no ifataro ba mbanoea si jaŵa.
 Ba no iŵa'ō Jehowa, ba zogōmi-
 13 gōmi i'iaḡō. (*Moz. II. 20, 21*). Ba
 no oelaoe nomo, nahiaoe. nahia si
 soso'ō, iroegi zi lō aetoe.” Ba zoera
 14 zinoenō so da'ō. Ba ibali'ō ia foeri
 razo ba ifahowoe'ō zato Ndraono
 Gizeraëli fefoe, no moeziozio zato

fefoe. Ba imane : Nisoeno Jehowa, 15
 Lowalangi Ndraono Gizeraëli, si no
 mamaboe'oe' li chō namagoe Da-
 wido bewenia, ba si no mamaloea
 ja'ia tangania, me imane : I'otarai 16
 loeo me oeheta ba danō Miseraji
 mbanoeagoe Iraono Gizeraëli, ba lō
 nitoejogoe ba mado Ndraono Gize-
 raëli banoea, ena'ō lalaoe gosali,
 ena'ō ba da'ō monahia dōigoe. Ba
 aefa da'ō, ba oetoejoe Jeroezalema,
 nahia dōigoe, ba no oetoejoe Da-
 wido, ena'ō razo mbanoeagoe Irao-
 no Gizeraëli ia. (*Sam. II. 7, 6*). Ba 17
 no iŵa'ō tōdōnia amagoe Dawido,
 ilaoe gosali dōi Jehowa, Lowalangi
 Ndraono Gizeraëli; ba imane Je- 18
 howa chō namagoe Dawido : Me no
 ōŵa'ō tōdōoe ōlaoe gosali dōigoe,
 ba si sōcli da'ō, me no si manō
 dōdōoe. Ba tenga sa ja'oegō zolaoe 19
 osali andrō, onoeo dania, nga'ōtōoe,
 zolaoe osali dōigoe. Ba no itōrō 20
 gamaboe'oe' li andrō ibe'e Jehowa.
 So ndra'o, fangali namagoe Dawido,
 moedadao ndra'o ba dadaoma razo
 Ndraono Gizeraëli, itōrō nifaboe'oe
 Jehowa, ba no oelaoe gosali dōi
 Jehowa, Lowalangi Ndraono Gize-
 raëli. Ba no oefonahia ba da'ō 21
 dawōla andrō, tawōla gorisa ba
 wawoe'oesa li andrō chō Jehowa,
 fawoe'oesa li me fawoe'oe li ia chō
 ndra toeada, me iheta ira ba danō
 Miseraji.

III. Ba mōi fōna naha wame'e 22
 soemange andrō chō Jehowa Zelo-
 mo, anche Ndraono Gizeraëli sato,
 fefoe, i'oro'ō dangania mijaŵa ba
 zoroego, ba imane : „He Jehowa, 23
 Lowalangi Ndraono Gizeraëli ! Sa-
 mōsa lō Lowalangi si mane ja'oegō,
 he si jaŵa ba zoroego, ba he si
 tooe ba goeli danō; ja'oegō, ba lō
 ōboelō'ō wawoe'ocsa li andrō ba
 fa'eboea dōdōoe ba genioe andrō,
 sanōrō lala chōoe, soroi si'aikō ba
 dōdō, ba no ōtōrō chō genioe a- 24
 ndrō, amagoe Dawido nifaboe'oemō
 chōnia. Ja'ia, nifaboe'oemō chōnia

- bewcoe, ba no ðfaloea tangaoe, si
 25 mane ma'õcho. Ba iada'e, ja'oegõ
 Jehowa, Lowalangi Ndraono Gize-
 raëli, tõrõ chõ genonioe, amagoe
 Dawido, nifaboe'oemõ chõnia, me
 õmane : Sagõtõ fa'ara dania, ba lõ
 ambõ chõoe [uga'õtõoe], fõnagoe,
 sidadao ba dadaoma razo Ndraono
 Gizeraëli, asala lafaigifaigi lalara
 iraonooe, ena'õ latõrõ fõnagoe, si
 mane fonõrõoe ja'ia fõnagoe. (*Sin.*
 26 *132, 11*). Ba iada'e, ja'oegõ Lowa-
 langi Ndraono Gizeraëli, ena'õ na
 itõrõ gamaboe'oela limõ andrõ, ni-
 faboe'oemõ andrõ chõ genonioe,
 27 amagoe Dawido. Ba hadia, si ndroe-
 hoe, ba goeli danõ i'ia gõ Lowala-
 ngi ? Hiza, lõ lataha ia soroego ba
 fondrege zoroego, ba he moroi itaha
 ia osali andre, nilaoegoe ? (*Jes. 66,*
 28 *1. Jer. 23, 24*). Ba otahõgõ wanga-
 ndrõ genonimõ andre ba fakaosa-
 nia, ja'oegõ Jehowa, Lowalangigoe,
 ena'õ õfondrondrongo wangarõngarõ
 andrõ ba fangandrõ andrõ, fanga-
 ndrõ genonioe andre chõoe, ma'õ-
 chõ ; ena'õ bongi ma'õchõ manõ
 29 õfaigifaigi gosali andre, nahia andrõ,
 nifaboe'oemõ limõ, me õmane : Tõi-
 goe zi sosõ ba da'õ dania ; fa õfo-
 ndrondrongo wangandrõ genonioe
 ba naha andre. (*Moz. V. 12, 11*).
 30 Ba ena'õ na õfondrondrongo wakao-
 sa genonioe andre ba fakaosa mba-
 noeae, Iraono Gizeraëli, na manga-
 ndrõ ira ba naha andre ; ja'ia, ena'õ
 na õfondrondrongo ba naha andrõ,
 ba zidadao ja'oegõ, ba zoroego ; ba
 31 na õrongo, ba õbe'e aefa zala ! Na
 so zi sala chõ nawõnia ba na labe'e
 ba hõloe ia, ena'õ i'aro'õ [niwa'õ-
 nia] ba hõloe andrõ, ba na so ia,
 na mõi ba hõloe ia, fõna naha wa-
 me'e soemange ba nomo andre :
 32 (*Moz. II. 22, 11*): ba fondrondrongo
 ba zoroego, ba tolo ba ohe ba lala
 hoehoe genonimõ, ena'õ õ'etoe'õ
 hoekoe zi so sala, waghare'õ ba
 hoeloenia wolaoenia andrõ, ba ena'õ
 acfa zi lõ horõ õwa'õ, dali wa'atoelõ
 dõdõnia. Ba na te'ala mbanoeae 33
 Iraono Gizeraëli labe'e emalira, na
 moloi ira labe'e, me no molalõ ira
 chõoe, ba na lafoeli ira chõoe, na
 fadoehoe dõdõra ba dõimõ andrõ
 ba na mangandrõ ira chõoe, na la'a-
 ngarõfi li ndra'oegõ ba nomo andre :
 (*Moz. V. 30, 2*): ba õfondrondrongo 34
 ba zoroego ba õbe'e aefa horõ mba-
 noeae, Iraono Gizeraëli, ba õ'oe
 mangawoeli ira ba danõ andrõ, ni-
 be'oe chõ ndra toeara. Ba na no 35
 tedoehõ mbanoea si ja'wa, na lõ teoe,
 me no molalõ ira chõoe, ba na ma-
 ngandrõ ira ba naha andre ba na
 fadoehoe dõdõra ba dõimõ andrõ,
 na lafalalini gera'erara, na labõhõi
 horõ, me no õhõndrõgõ ira : (*F. 17,*
 7) ba õfondrondrongo ba zoroego, 36
 ba õbe'e aefa horõ genonioe, horõ
 mbanoeae, Iraono Gizeraëli, wa-
 noetoeoe chõra lala si sõchi andrõ,
 nitõrõra ; ba õfoteoe danõoe andrõ,
 nibe'oe ba mbanoeae andrõ, o-
 ndrõita dania ba nga'õtõra. Ba ma 37
 lofo mbanoea ba danõ ba ma fõchõ
 waba, ba na fa'achõzi ngalai wache
 ba ma lojomõ ba ma so ðamo, ba
 ma fõla, ba ma lafakao ira emalira,
 ba mbanoeara heza, ba ma hadia
 wamakao, ba ma hadia ia wõchõ :
 ba na so zangandrõ, ha niha, ba 38
 ma si angarõfi li ja'oegõ, banoeae
 Iraono Gizeraëli fefoe, ha niha, —
 na itegoe ira tõdõra, dozi ira — na
 i'oro'õ dangania ba nomo andre :
 ba õfondrondrongo ba zoroego, ba 39
 nahiaoe andrõ, ba zidadao ndra'-
 oegõ, ba õbe'e aefa zala ba õfaigi,
 ena'õ õsoelõni sibai ba zamõsana
 nitõrõnia, he wisa wamaigioe tõdõ-
 nia — ha sa ja'oegõ zangila tõdõ
 nono niha fefoe! — (*Sin. 7, 10.*
Hal. zin. 1, 24). ena'õ la'ata'oeffi 40
 ndra'oegõ si lõ mamalõmalõ, gõtõ
 we'asora ba danõ andrõ, nibe'oe
 chõ ndra toeara. Ba he ba niha 41
 bõ'õ si tenga banoeae Iraono Gize-
 raëli, na so ia moroi ba danõ sarõoe,
 bõrõ dõimõ andrõ, — larongo sa'ae 42

- 43 dania dōimō seboea andrō ba ta-
 ngaoe sabōlō ba ta'iomō, si no
 ō'oro'ō — na so ia, ba na manga-
 ndrō ia ba golajama gosali andre,
 44 ba ōfondrondrongo ba zoroego, ba
 nahiaoe andrō, sidadao ndra'oegō,
 ba ō'o'ō fefoe ni'andrō niha bō'ō
 andrō, ena'ō aboto ba dōdō niha
 fefoe ba goeli danō dōimō andrō,
 ena'ō la'ata'oe fi ndra'oegō, si mane
 banoeaoe Iraono Gizeraēli, ba ena'ō
 aboto ba dōdōra, wa no tōimō
 mbōrō dōi gosali andre, nilaoegoe.
 44 Ba na mōi fasoewō ba nemalira
 mbanoeaoe, na latōrō lala ba nifa-
 tengeoe ja'ira, ba na mangandrō ira
 chō Jehowa, na la'otahōgō mbanoea
 andre, nitoejoemō ba osali andre,
 45 nilaoegoe nahia dōimō : ba ōfondo-
 ndrongo ba zoroego wangandrōra ba
 fe'angarfira li ja'oegō, ba ōtolo
 46 ira. Ba na molalō ira chōoe — sa-
 mōsa sa lō niha si lō olalōwa —
 ba na mofōnoe'ō chōra, na ōbe'e
 ba danga nemalira ira, na tobali
 la'oloi'ō ira samakao ja'ira, ba danō
 nemali, he ba zarōoe, ba he ba
 zahatō. (*Amaed. 20, 9. Jak. 3, 2.*
 47 *Joh. I, 1, 8.*), ba na la'era'era tōdōra,
 ba danō andrō, ba ni'oloi'ō ja'ira,
 na lafalalini gera'erara ba na la'a-
 ngarfī li ndra'oegō ba danō zama-
 kao ja'ira, na lamane : No mosala
 ndra'aga, no malaoe zi lō atoelō, no
 48 seboea horō ndra'aga ! ba na lafoeli
 ira chōoe, soroi si'aikō ba dōdōra
 ba ba gera'erara fefoe, ba danō
 nemalira andrō, sangoloi'ō ja'ira, ba
 na mangandrō ira chōoe, na la'ota-
 hōgō danōra andrō, nibe'oe chō
 ndra teara, mbanoca andrō, nitoe-
 joemō, ba omo andre, nilaoegoe
 49 nahia dōimō : ba ōfondrondrongo
 wangandrōra ba fe'angarfira li ja'-
 oegō, ba zoroego, ba naha andrō,
 ba zidadao ndra'oegō ba ōtolo ira,
 50 ba ōbe'e aefa zala mbanoeaoe, hadia
 ia horōra chōoe, awō laōra fefoe,
 solalō ira chōoe, ba ena'ō lahachōsi
 tōdō ira sangoloi'ō ja'ira mege, ōbe'e,
- ena'ō ogolō dōdōra ira. Me no ba-
 noeaoe ira ba me no ja'oegō zochō
 ja'ira, nihetamō ba danō Miseraji,
 amaedola ba daloe galitō famahele
 zi'ōli. Ena'ō lō aefa hōrōoe ba wa-
 52 kaosa genonioe ba ba wakaosa mba-
 noeaoe Iraono Gizeraēli, ena'ō ō'o'ō
 chōra fefoe ni'andrōra chōoe. Noa
 53 sa ō'oniagō ira chōoe, tána chōoe,
 ba niha bō'ō fefoe ba goeli danō,
 dali nifaboe'oemō, nifa'ema geno-
 nioc Moze, me ōheta ba danō Mi-
 seraji ndra teoama, ja'oegō So'aja,
 Jehowa". (*Moz. II, 19, 5. Moz. V,*
9, 26).
- IV. Ba me no i'etoe'ō Selomo
 54 wangandrō ba fe'angarfī li Jehowa,
 ba maoso ia fōna naha wame'e soe-
 mange chō Jehowa, ba nibalōdoehi-
 ninia tanō mege, wangoro'ō tanga-
 nia mija'wa ba zoroego, ba i'otahōgō
 55 Ndraono Gizeraēli sato, ba ifaho-
 woe'ō ira, i'eboea'ō linia, imane :
 Nisoeno Jehowa, si no mame'e a-
 56 hono Ndraono Gizeraēli, si mane
 nifaboe'oenia mege; sambalō lō sae-
 choe ba danō amaboe'ola li si sō-
 chi andrō fefoc, nifaboe'oenia, nifa'-
 ema genoninia Moze ! (*Jos. 21, 45*).
 57 Jamoetolo ita Lowalangida, Jehowa,
 si mane fanolonia ira toeada mege.
 Bōi jamoe'erogō ita, ba bōi jamoe-
 tibo'ō ita, ena'ō chōnia gaso'ala
 58 dōdōda ibe'e, ba ena'ō lala chōnia,
 tatōrō, si lō mamalōmalō, ba ena'ō
 oroisania ba amachoitania ba hoe-
 koenia tatōngōni, niwa'onia chō
 ndra toeada. Ba ena'ō bongi ma'ō-
 59 chō lō olifoe Lowalangida, Jehowa,
 ligoe andre, niwa'ogoe chō Jehowa,
 we'angarfī li ja'ia, ena'ō ero ma'ō-
 chō i'oe ba lala hoehoeo genoninia,
 awō hoehoco mbanoeania, Iraono
 60 Gizeraēli, ena'ō aboto ba dōdō niha
 fefoe, ba goeli danō, wa no Lowa-
 langi Jehowa, ha ja'ia. (*Moz. V, 4,*
35). Ba bōi doeadoea dōdōmi chō
 61 Lowalangida Jehowa, ena'ō mitōrō
 nifachoinia, ba mi'o'ō goroisania, si
 mane ma'ōchō,

(A. 62-66: *Nga'ot. II. 7, 4-10.*)

- 62 V. Ba labe'e zoemange nitaba
chō Jehowa razo ba Iraono Gize-
63 raēli fefoe, awōnia. Soemange fa-
ngorifi ibe'e Selomo, itaba chō Je-
howa, 22,000 za'wi, ba 120,000 mbi-
ribiri. Ba la'amoni'ō gosali Jehowa
64 razo ba Iraono Gizeraēli fefoe.
Me loeo da'ō i'amoni'ō razo gola-
jama ba daloe andrō, fōna gosali
Jehowa, wame'e soemange ba da'ō,
soemange nitoenoe ba soemange
ni'ā ba tawō zoemange fangorifi.
Me no ambō fa'eboea naha wame'e
soemange tōla andrō, fōna Jehowa,
lō itaha zoemange nitoenoe andrō,
ba soemange ni'ā ba tawō zoema-
65 nge fangorifi. Ilae gowasa Selomo,
me loeo da'ō, ba Iraono Gizeraēli
fefoe, awōnia, owoeloa seboea siba,
[dozi banoea] i'otarai ba lala ba
Hamata, noemalō ba mbombo an-
drō ba nola danō Miseraji, fōna
Lowalangida Jehowa, mendroea wa
fitoe bongi, tobali feleōfa ngaloeo.
66 Ba me loeo si wāloe, ba ifofanō niha
sato. Ba la'angonasi razo ba lafoeli
ira chōra. omeso dōdōra ba abe'e
dōdōra, ba zi sōchi andrō fefoe, ni-
be'e Jehowa chō genonia Dawido
ba ba mbanoania, Iraono Gizeraēli.

FAZA 9.

I. Ifoeli i'oroma'ō ia chō Zelomo
Lowalangi. II. Doea woeloe banoea
ibe'e chō Hiramō Selomo. III. Rodi
nibe'e Zelomo. IV. Folojo ba Gofiri.

(A. 1-9: *Nga'ot. II. 7, 11-22.*)

- 1 I. Ba me no i'asiwai Selomo wo-
lae osali Jehowa, awō gōdo razo
ba hadia ia fefoe nifachoī dōdōnia,
2 somasi ia ifaloea, ba ifoeli i'oroma'ō
ia chō Zelomo Jehowa, si mane fan-
goroma'ōnia ja'ia ba Gibeona no.
3 (F. 3, 5). Ba imane chōnia Jehowa :
No oerongo wangandrōoe ba fakao-
samō chōgoe. Osali andrō nilaoemō,
ba no oebe'e ni'amoni'ō, wamonahia
tōigoc ba da'ō, si lō mamalōmalō,
ba hōrōgoe ba tōdōgoe, ba si lō

aefa'aefa ba da'ō. Ba na ōtōrō 4
sa'ae lala nifachoigoe, si mane
fanōrō namaoe Dawido, ba wa'adōlō
dōdō ba ba wa'atoelō, fa ō'o'ō siba
ni'wa'ōgoe chōoe ba ōtōngōni nifa-
choigoe, awō lala andrō chōgoe, ba 5
oe'aro'ō dadaoma wa'arazomō ba
Ndraono Gizeraēli, iroegi zi lō aetoe,
si mane nifaboe'oe goe chō namaoe
Dawido, me oemane : Lō aetoe da-
nia chōoe [nga'ōtōoe] sidadao ba
dadaoma razo Ndraono Gizeraēli.
(*Sam. II. 7, 16. F. 6, 12*). Ba na 6
mi'erogō zoei ndra'o, ja'ami ba
iraonomi, na lō mi'o'ō goroisagoe,
awō nifachoigoe, ni'wa'ōgoe chōmi,
na mōi ami mamosoemange Lowa-
langi bō'ō, na chōra mangaloeloe
ami, (*Sin. 89, 31*), ba oehori Ndrao- 7
no Gizeraēli ba danō andre, nibe'e-
goe chōra ; ba osali andre, si no
oe'amoni'ō nahia dōigoe, ba timba
nitibo'ō oebe'e, lō'ō sa'ae oefai-
gi ; ba Iraono Gizeraēli, ba oebe'e
ni'o'aja niha bō'ō fefoe ba nihera-
herai. (*Moz. V. 28, 37*). Ba osali a- 8
ndre, si no ala'wa ja'wa, ba tobali
adoedoela dania ; dozi sanōrō, ba
tobali dōdō ba fasi, ba na lasofoe :
Hana wa ilae da'ō Jehowa ba danō
andre ba ba gosali andre? (*Jer. 22,*
8). ba lamane : Bōrō me no la'ero- 9
gō Lowalangira, Jehowa andrō, si
no mangelota ira toeara ba danō
Miseraji ba me no la'olembai Lo-
walangi bō'ō ba me no ba da'ō ma-
ngaloeloe ira, me no da'ō lafosoe-
mange, — andrō wa no ifatōrō chōra
Jehowa wamakao andrō fefoe !

II. Ba me no noemalō zi doea 10
woeloe fache andrō, ba nilae Ze-
lomo omo andrō, si domboea, —
osali Jehowa andrō, awō gōdo razo,
(*F. 6, 38*), ba nitolo Hiramō, razo 11
Diro, Selomo balo eresi ba balo se-
nobarī ba ana'a, ha wa'eboea zo-
masi ia — ba me loeo da'ō, ba 20
i'amoealagō Selomo chō Hiramō ba
noea ba danō Galilaia. Ba so Hi 12
ramo, moroi ba Diro, ba wamaigi

- banoea andrō, nitehe Zelomo chō-
 13 nia, ba lō omasi ia. Ba imanc : Ha-
 dia mbanoea da'ō, nibe'oeo chōgoe,
 ga'a? Andrō wa labe'e tōi danō da'ō
 14 Kaboeli (mane si lō boto), iroegi
 ma'ōchō andre. (*Jos. 19, 27*). Ba
 27,772 balaki zi no ifa'ohc'ō chō
 Zelomo ana'a Hiramo.
- 15 III. Ba si mané rodi andrō, ni-
 wā'ō razo Selomo, ba wolaoe osali
 Jehowa andrō, awō gōdonia, awō
 [hati] Milo andrō, awō gōli Jeroe-
 zalema ba ōli Hasora ba ōli Megido
 16 ba ōli Gezeri, oi ōli kara. Noa sa
 mōi mija'wa Wara'o, razo Miseraji,
 no atoe'a ia ba Gezeri andrō ba no
 itoenoe ba no la'ō'ōtō tooe Ndrawa
 Gana'ana andrō, banoea da'ō; ba
 no ibe'e boeala [mbanoea da'ō] chō
 17 nononia, fo'omo Zelomo. Ba i'aro'ō
 Selomo Gezeri andrō ba Beti Horona
 18 tooe, ba Ba'alati ba Tamara ba
 danō si mate. Ba banoea, ba ni'irō'ō
 19 balazo, fefoe, ba banoea goereta ba
 banoea zi fakoedo andrō ba hadia
 ia na, somasi Zelomo ilaoe, he ba
 Jeroezalema, ba he ba hili Libano
 ba ba danō si so barō mbawania,
 20 ma'asagōrō. Ba dozi si tosai Iraono
 Gamori ba Iraono Cheti ba Iraono
 Weresi ba Iraono Hewi ba Iraono
 Jehoesi, si tenga Iraono Gizraēli,
 21 — nga'ōtōra andrō, si tosai na ba
 danō, si tebai lahorī Iraono Gize-
 raēli, — da'ō ni'ofaja Zelomo ba
 rodi andrō, ba iroegi ma'ōchlō andre.
 22 Ba Iraono Gizraēli, ba samōsa lō
 ibali'ō sawoejoe Selomo; ja'ira, ba
 no saradodoe ba koemandroe chōnia
 ba koemandra ba si fasōndra moroi
 ba goereta chōnia ba solohe koereta,
 awō zi fakoedo. (*Moz. III. 25, 39*).
 23 Ba hōgō mandroe andrō, sanaro
 sohalōwō chō Zelomo, ba no 550.
- 24 IV. Ba mōi mija'wa nono Wara'o
 andrō, moroi ba mbanoea Dawido,
 isa'wa nomonia nilaoe Zelomo chō-
 nia. Ba ilaoe Milo andrō Selomo.
 25 Ba medōloe zi dōfi mame'e soema-
 nge Zelomo, soemange nitoenoe ba
- soemange fangorifi, ba naha wame'e
 soemange andrō, nifazōchinia chō
 Jehowa, ba manoenoe koemōjō. Ba 26
 owo gōi ilaoe Selomo ba Geseono
 Geberi, ba ngai Geloti, ba mbewe
 nasi zoechoe ba danō Ndraono
 Gedemo. Ba ifatenge ba nowo a- 27
 ndrō mbanoeania Hiramo — doe-
 roemoedi ba ono nowo, si no to'ōlō
 ba nasi — ifa'amōi awō mbanoea
 Zelomo. Ba laroegi Gofiri ba lahalō 28
 gana'a ba da'ō, 97,000 balaki, ba
 la'ohe chō Zelomo.

FAZA 10.

I. Mōi tome Zelomo razo Zaba,
 ira alawe. II. Lachōmi Zelomo ba
 fa'ebaea gana'ania.

(*A. 1-28 : Nga'ōt. II. 9, 1-28.*)

- I. Ba me irongo doeria Zelomo 1
 razo Zaba, ira alawe, ba mōi ia
 ba wanandraigō Selomo dahōdahō.
 2 (*Mat. 12, 42*). Iroegi Jeroezalema ba
 ato sibai nawōnia fao, awō gondra,
 sonoro famasa gō ba daloedaloe ba
 ana'a seboea sibai ba feremata. Ba
 i'ondrasi Zelomo ba i'ombacha'ō
 3 chōnia fefoe hadia ia zi so ba
 dōdōnia. Ba itema linia Selomo ba
 ngawalō hadia ia fefoe, nisofoenia
 chōnia; lō hadia ia zi lō aboto ba
 dōdō razo, ba si tebai itema linia.
 4 Ba me no irongo wa'atoeatoea
 Zelomo andrō fefoe razo Zaba, ba
 me no i'ila gōdo andrō nilaenia,
 5 ba ōra andrō, ba omo genoni Ze-
 lomo, ba halōwō ngoningoni andrō
 chōnia, awō noechara, ba same'e jo-
 mo gō chōnia ba soemange nitoenoe
 andrō, nibe'ebe'enia ba gosali Je-
 6 howa, ba tobali dōdōnia, ba imane
 chō razo : Si ndroehoe manō niro-
 ngogoe ba danōgoe, he wisa ba
 chōmō ba fa'atocatoeamō andrō.
 7 Hoelō zi tebai fadoehoe dōdōgoe,
 iroegi we'amōigoe andre, ba irege
 i'ila hōrōgoe; ba ambō matonga
 na'i n'ombacha'ō chōgoe; eboea
 sibai na moroi ba doeria andrō,
 niringogoe, wa'atoeatoeamō andrō

- 8 ba ana'amō. Ja ahowoe ndra alawemō andrō ba ja ahowoe genonimō andre, si lō aefa'aefa ehōoe, wamondrongondrongo fa'atōeatoeamō!
- 9 Nisoeno Jehowa, Lowalangimō andrō, si no mangomasi'ō ja'oegō, wamedadao ja'oegō ba dadaoma razo Ndraono Gizeraēli; me no si lō mamalōmalō wa'omasi Jehowa Ndraono Gizeraēli, andrō wa ifataro razo ndra'oegō, ena'ō hoe-
- 10 koe satoelō ōfatōrō. Ba 27,772 balaki ibe'e boealania chō razo, ana'a, ba oja sibai wamasa gō ba daloe-daloe ba ferēmata; lō'ō sa'ae dania si manō wa'oja wamasa gō ba daloe-daloe, si mane nibe'e razo Zaba
- 11 andrō boeala chō razo Selomo. Ba solojo andrō gōi ehō Hiramo, sangai ana'a ba Gofiri, ba oja gōi lasao'ō
- 12 eoe zendrana ba feremata. Ba eoe zendrana andrō, ba ibali'ō daomadaoma Selomo, he ba gosali ba he ba gōdonia, ba biola nitika, side'ide ba seboea, ba zanoenō andrō; zendrana andrō, si manō wa'oja, ba lō'ō sa'ae moehalō, lō moe'ila, iroegi
- 13 ma'ōchō andre. Ba Selomo, ba ibe'e ehō razo Zaba fefoe hadia ia zomasi ia, fefoe hadia ia ni'andrōnia, lō lai nibe'enia ehōnia fa'obōwō razo. Ba mofanō sa'ae ia, ifoeli ia ba danōnia, awō genoninia andrō.
- 14 II. Ba fa'ebōea gana'a, nisōndra Zelomo, dōfidōfi, ba no 153,846 halaki, lō lai nisōndrania ba zanōrōi tanō ba waniaga ba ba zolafo ba ba razo Gerebi andrō, ba ba geomandroe ba danō. Ba 200 ibago dange Selomo, ana'a nibōbōzi, 600 fondroejoe zamboea; ba 300 mbaloese, ana'a nibōbōzi, 150 fondroejoe zamboea. Ba ibe'e ba nomo eoe
- 15 gatoea Libano andrō razo. Ba baero da'ō ba ifazōehi razo dadaoma seboea, ifō goeaza, ba ifo'oeli balaki.
- 16 Ōnō mbosi dadaoma andrō, ba hōgōnia, tánō foeri, ba ni'owoelei'ō; ba daomadaoma, ba no moefatambai latalata da'io, ba ba zinga
- latalata da'io andrō, ba doea geoe zingo. Ba felendroea nga'eoe zingo 20 ba mbosi andrō, si ōnō, fatambai. Lō moeraī moefazōehi zi manō ba
- 21 razo bō'ō, heza. Ba fefoe mako Zelomo, ba ana'a; fefoe gamagama ba nomo eoe gatoea Libano andrō, ba no balaki manō; lō hadia ia wirō, me si lō ba dōdō wirō, ba gōtō Zelomo andrō. Noa sa so ba nasi nowo
- 22 Darisi ehō razo, si faofao ba nowo Hiramo andrō; sameoza zi medōloe faehe so nowo Darisi andrō ba lasao'ō mbalaki ba firō ba ifō goeaza ba ba'e ba fofō mera. Ba italo'e'i
- 23 razo ba goeli danō fefoe razo Selomo, ba wa'ebōea gana'a ba ba wa'atōeatoea. (*F. 3, 13*). Ba dozi niha
- 24 ba goeli danō onasi mangila Selomo, ba wamondrongondrongo fa'atōeatoeania, nibe'e Lowalangi ba dōdōnia. Ba ero rofi, ba dozi mamoeala
- 25 ira ehōnia, gamagama firō ba gamagama ana'a ba noeoha ba fangōna, ba famasa gō ba daloe-daloe ba koedo ba koedo kalide.
- (*A. 26-29: Nga'ōt. II. 1, 14-17.*)
- Ba oja i'asogō koereta ba si fakoedo 26 Selomo; 1400 ehōnia goereta ba 12,000 zi fakoedo; ba mbanoea goereta andrō ifataro da'ō ba ba ngai razo, ba Jeroezalema. (*Moz. V. 17, 16. Nga'ōt. II. 1, 14*), Fagōlō-
- 27 gōlō ira wa'oja wirō wa'oja gara ba Jeroezalema, ibe'e razo, ba fa'oja dōla waringi ba mbewe nasi dōla geresi. Ba danō Miseraji lahalō koedo andrō ehō Zelomo, sambasambawá lahalō saniaga andrō ehō razo, la'ōli. Samboesamboea koereta ni-
- 28 halō mija'wa moroi ba danō Miseraji, ba ōnō ngaotōe roefia, ba sagesageoe koedo, ba otōe a lima woeloe. Ba si manō wama'emara ba razo
- 29 Ndraono Cheti fefoe, ba ba razo Ndrawa Garamo.

FAZA 11.

I. I'oja'ō ndrongania Selomo ba mame'e adoe. II. Ifeta'oe ia Lowalangi. III. Si fa'oedoe chōnia andrō: Hadada ba Resono ba Jerobeamo. IV. Mama'ele'ō Gahia andrō chō Jerobeamo. V. Fa'amate Zelomo.

- 1 I. Ba oja zomasi Zelomo ira alawe, ono niha baero, awō nono Wara'ō andrō: Iraono Moabi ba Iraonio Gamoni ba Iraono Gedomo ba banoea Zidona andrō ba Iraono Cheti,
- 2 (*Moz. V. 17, 17*), oi, niha niwa'ō Jehowa ba Ndraono Gizeraēli: Bōi mi'ae'ae chōra ba bōi mōi ira chōmi, fa bōi labe'e ba Lowalangira aolo dōdōmi! Da'ō zomasi Zelomo, (*Moz.*
- 3 *V. 7, 1 b. t*). Ba si ndroehoe ndrongania, ba 700; ba 300 ndronga ba dōi, ba ira alawenia zamowōhō ja'ia.
- 4 Ba me no atoea sa'ae Zelomo, ba lafaeloengoe ia ira alawenia, ba tobali i'olembai Lowalangi bō'ō, ba tenga sa'ae ha sambalō chō Lowalanginia Jehowa dōdōnia, si mane tōdō namania Dawido mege. Itōrō lala chō Asitore andrō, Lowalangi Zidona, Selomo, awō lala chō Milikomo andrō, sogoro ita ba Ndraono
- 6 Gamoni. (*Sangoehoeok. 2, 13*). Ilaoe zi fatewoe chō Jehowa, ba lō a'oi dōdōnia wolo'ō chō Jehowa, si mane amania Dawido. Me loeo da'ō ifa'anō naha wame'e soemange chō
- 7 Kamosi andrō, sogoro ita ba Ndraono Moabi, ba hili andrō, tātō ba gatoembecha loeo, i'otarai Jeroezalema, ba ba Molocho andrō, sogoro ita ba Ndraono Gamoni. (*Moz. IV.*
- 8 *21, 29*). Ba si manō wolaoenia ba chō ndrongania niha baero andrō fefoe, ba manoenoenoe koemōjō ira ba mame'eme'e soemange.

- 9 II. Ba mofōnoe Jehowa chō Zelomo, me no i'erogō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, si no mangoroma'ō ja'ia chōnia, no mendroea ae, (*F. 3, 5; 9, 2*), ba si no mame'e orois andrō chōnia, bōi itōrō lala Lowalangi bō'ō; ba hadia niwa'ō

Jehowa chōnia, ba lō ni'o'onia. Andrō wa imane Jehowa chō Zelo- 11 mo: Me no ōfa'amōi ba dōdōe zi manō ba me lō nitōngōioe fa- woe'oesa li andrō chōgoe ba he nifachoigoe andrō, niwa'ōgoe chōoe, ba oeheta chōoe wa'arazo, ba oebe'e chō genonioe. (*F. 12, 16*). Ba 12 tenga sa ba gōtōmō oelaoe da'ō, bōrō namaoc Dawido; ba chō nonooe dania, ba oeheta. Ba lō ahori 13 oeheta chōnia gamatōrōwa andrō; samboea mado oebe'e chō nonooe, bōrō genonigoe Dawido ba bōrō na Jeroezalema andrō, nitoejoegoe.

III. Ba maoso zi fa'oedoe chō 14 Zelomo, ibe'e Jehowa, Iraono Gedomo andrō, Hadada, nga'ōtō razo ba Ndraono Gedomo. Me fōna no, me 15 ihori Ndraono Gedomo Dawido, me mōi goemandra Joabi, ba wogo'o si mate andrō, ba me i'ō'ōtō tooe fefoe motōi matoea ba Ndraono Gedomo, *Sam. II, 8, 14, Nga'ot. I. 18, 12*). — ōnō wa'wa Joabi ba da'ō, 16 awō Ndraono Gizeraēli fefoe, irege no ihori fefoe motōi matoea ba Ndraono Gedomo, — ba molo Hadada andrō ba Iraono Gedomo ōsa, sangai halōwō chō namania mege, ba wana'wa tanō Miseraji. Ba iraono sibai na Hadada. Ba latohoegō 18 wofanō, laheta ira ba danō Ndraono Midiano ba laroeqi Warana; ba la'ohe awōra mbanoea Warana ba laroeqi danō Miseraji, Wara'ō andrō, razo Miseraji. Ba ibe'e chōnia nomo Fara'ō ba itoetoeroc mbalazo, ba tanō ibe'e chō Hadada. Ba itoegoe 19 eboea sibai dōdō Wara'ō chō Hadada, tobali ibe'e dongania ga'a wo'onia Tachifene andrō. Ba mo'ono 20 chōnia ga'a Dachifene andrō, ononia Geneobati andrō; Ba Tachifene zange'eboc ba gōdo Wara'ō, ba tobali ba gōdo Wara'ō manō sosō Geneobati, awō ndraono Wara'ō. Ba me irongo Hadada ba danō 21 Miseraji, no mate Dawido ba no mate gōi Joabi, koemandra seboea

- ba imane Hadada chõ Wara'õ: Efa'õ ndra'õ, ena'õ oefoelido ba chõma.
- 22 Ba imane chõnia Wara'õ: Hadia zambõ ndra'oegõ chõgoe, wa oma-si'õ õfoeli'õ ba chõmi? Ba imane:
- 23 Lõ'õ sa, ba fofanõ ndra'õ. Ba samõ-sa tõ i'asogõ chõ Zelomo oedoenia Lowalangi, Resono andrõ, ono Geliada, si no moloi chõ zochõ ja'ia,
- 24 chõ Hadadezeri razo Zoba. Ichai awõnia niha bõ'õ ba tobali solohe si mõi manoewõnoewõ ia, me loe ifaboenoe'õ niha andrõ ba Ndrawa Garamo Dawido; ba atoe'ia ia ba Ndramaseko ba i'ia'õ da'õ, ba toba-li razo ia ba Ndramaseko. (*Sam. II,*
- 25 *10, 18*). Ba oedoe Ndraono Gizeraëli ia gõtõ Zelomo andrõ, lõ lai wama-kaõ andrõ chõ Hadada no mege; no si fatoewoe sibai chõnia Ndraono Gizeraëli, ba no razo Ndrawa Gara-
- 26 mo ia. Ba ila'wa gõi razo Jerobeamo andrõ, ono Nebati, mado Geferaji, banoea Zereda, enoni Zelomo. (Seroea dõi ninania, lacha mbanoca).
- 27 (*Nga'õt, II, 13, 6*). Ba da'õ mbõrõ, wa ila'wa razo: Me ilaoe Milo andrõ Selomo, ba idochõ zatõla õli na ba mbanoea Dawido andrõ, banoea
- 28 namania. (*F. 9, 15*). Ba Jerobeamo andrõ, ba no ono matoea sabõlõ. Ba me i'ila Selomo, sowõlõ'õlõ nono matoea andrõ, ba ibali'õ mandroe zi gõna rodi andrõ, mado Josefo.
- 29 IV. Ba samoeza ma'õchõ, me loe da'õ, me mofanõ Jerobcamo, me no irõi Jeroezalema, ba faloecha chõnia ba lala Gahia andrõ sama'ele'õ, banoea Zilo; no mobaroe si bohoe, baroe seboea, Gahia; ba ha ja'ira,
- 30 daroea ira, ba da'õ ba lala. Ba itoejoe mbaroenia si bohoe andrõ Ahia, ba ire'a, i'ofelendroea, ba imane chõ
- 31 Jerbeamo: Halõ chõoe zi foeloe! Imane sa Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli: Hiza, oeheta ba da-nga Zelomo gamatõrõwãnia andrõ,
- 32 ba foeloe mado oebe'e chõoe — ba mado si samboea andrõ, ba bõi teboelõ chõnia, bõrõ genonigoe Da-
- wido ba bõrõ na Jeroezalema, banoea andrõ nitoejoegoe ba mado Ndraono Gizeraëli fefoe, — me no
- 33 la'erogõ ndra'õdo ba me no mangaloeloe ira chõ Asitore andrõ, Lowalangi mbanoea Zidona, ba chõ Gamosi, Lowalangi Ndraono Moabi ba chõ Milikomo, Lowalangi Ndraono Gamoni, ba me lõ nitõrõra lala andrõ chõgoe, ba wolo'õ mena'õ somasi ndra'õ, awõ nifachoigoe, awõ hoekoe andrõ chõgoe, si mane amania Dawido mege. Ba lõ ahori oe-
- 34 heta chõnia gamatõrõwã andrõ, ba lõ'õ sa oeboclõ'õ ia razo, gotõ wa'anaoc nosonia, bõrõ Dawido, enonigoe andrõ, nitoejoegoe, si no molo'õ oroisagoe, awõ nifachoigoe andrõ. Ba ba danga nononia dania, ba
- 35 oeheta gamatõrõwã andrõ, ba oebe'e chõoe, si foeloe toea andrõ. Ba chõ nononia, ba samboea mado oebe'e, ena'õ lõ matemate wandroe chõ genonigoe Dawido, fõnagoe, ba Jeroezalema, ba mbanoea andrõ, nitoejoegoe chõgoe, ba wamonahia tõi'õgoe ba da'õ. (*F. 15, 4. Sin. 132,*
- 37 *17*). Ba ja'õcgõ, ba oehalõ, ena'õ samatõrõ ndra'oegõ, iroegi zomasi'õ fefoe, ba ena'õ razo Ndraono Gi-
- 38 zeraëli ndra'oegõ. Ba na ahori õ'o'õ ni'wa'õgoe chõoe ba na õtõrõ lala andrõ chõgoe ba na somasi ndra'õ õlaoe, wanõngõni nifachoigoe andrõ ba oroisagoe, nifolaoe genonigoe Dawido mege, ba oetolo ndra'oegõ,
- 39 ba oelaoe chõoe nomo si lõ teboelõ, si mane nilaoegoe chõ Dawido, ba oebe'e ba dangaoe Ndraono Gizeraëli. Ba nga'õtõ Dawido andrõ, ba oehõndrõgõ, bõrõ da'õ no mege,
- 40 ba tenga sa si lõ mamalõmalõ. Ba i'aloeloei Selomo wamoenoe Jerobeamo; ba naoso Jerobcamo, isa-wã danõ Miseraji, chõ Zizaki andrõ, razo Miseraji, ba ba da'õ i'ia'õgõ, iroegi wa'amate Zelomo.
- (*A. 41-43. Nga'õt. II, 9, 29-31.*)
- V. Ba hadia na nitoenõ, bõ'õnia,
- 41 ba chõ Zelomo, ba hadia nilaoenia

42 fefoe ba fa'atocatoeania andrō, ba hadia, tenga ba zoera hikaja Zelomo so da'ō? Ba fa'ara wa'arazo Zelomo ba Jeroczalema, ba Ndraono

43 Gizeraëli fefoe, ba no 40 fache. Ba mate Zelomo, itōrō lala ndra amania mege ba ba mbanoea Dawido, banoea namania, lako'o ia. Ba ononia Rehabeamo zi tobali razo, fangalinia.

FAZA 12.

I. Itimba wangandrō niha sato Rehabeamo. II. Fabali chōnia zi foeloe toea. Jerobeamo razo. III. Itenaŵa Rehabeamo Lowalangi, fa bōi fasoewō. IV. Ifobōrō wame'e adoe Jerobeamo.

(A. 1-19 : *Nga'ōt. II. 10.*)

1 I. Ba me irongo Jerobeamo, ono Nebati — ba danō Miseraji na so ia, nisaŵania, me moloi ia chō Zelomo — me irongo, no mate Zelomo, ba ifoeli ia moroi ba danō

2 Miseraji. Ba mōi ba Zichema Rehabeamo, noa sa lasaŵa Zichema Iraono Gizeraëli fefoe, ba wamataro razo ja'ia. Ba lafatenge, lafakao-ni'ō ia. Ba so Jerobeamo, awō Ndraono Gizeraëli sato, fefoe, ba fahoehoeo ira chō Rehabeamo, la-

3 mane : Kalo mbagi safōchō nihare'ō namaoe chōma ; ba ja'oegō, ba kaohasi chōma rodi sabe'e andrō, kalo mbagi safōchō andrō, nihare'ō namaoe chōma, ba barō mbawaoe so

4 ndra'aga. Ba imane chōra : Mihnogō ami oea, tōloe bongi, ba mifoeli ami chōgoe. Ba mofanō niha sato. Ba mamagōlō razo Rehabeamo ba zatoea andrō, enoni namania mege, me lō si mate ia, imane : He wisa ba dōdōmi, hadia taŵa'ō

5 ba niha andrō ? Ba lamane chōnia : Na ō'o'ō chōra ma'ōchō, na aloeloe dōdōoe chōra, na ōfondrondrongo chōra ba na ōhaogō wehedeoe chōra, ba lō'ō gōi teboelō wolo'ōra chōoe.

8 Ba lō ibe'e ba dōdōnia niŵa'ō zatoea andrō, itema mamagōlō ba

nono matoea, si faziazia'a chōnia, si no mōi enoninia, imane chōra : 9 Ba ja'ami, ha miŵa'ō, he tawisa wanema li niha andrō, si no mangoema'ō chōgoe : Kaohasi chōma galo mbagi andrō nihare'ō namaoe chōma ? Ba latema linia ono matoea 10 andrō, si faziazia'a chōnia, lamane : Ōmane wanema li niha andrō, mangoema'ō chōoe : Amaoe, ba no kalo mbagi safōchō ihare'ō chōma, ba ja'oegō, ba kaohasi ia chōma — ōmane chōra : Toeroegoe si achi, ba no esolo, moroi ba lafojo namagoe ! Ba laoe, na no kalo mbagi 11 safōchō nihare'ō namagoe chōmi, ba ja'o, ba oedooe'ō na galo mbagi andrō ; na no i'otoe'ō ami bōzibōzi amagoe, ba ja'o, ba „tongo” oehalō, ba wangotoe'ō ja'ami ! Ba la'ondrasi 12 Rehabeamo ira Jerobeamo, awō niha sato fefoe, me no aefa zi tōloe bongi andrō, dali niŵa'ō razo, me imane : Tōloe bongi, ba mifoeli ami chōgoe ! Ba sabe'e wehede razo ba 13 niha sato, lō i'o'ō niŵa'ō zatoea andrō chōnia, niŵa'ō nono matoea 14 andrō ibe'e dali, me imane chōra : Na no kalo mbagi safōchō nihare'ō namagoe chōmi, ba ja'o, ba oedooe'ō na galo mbagi andrō ; na no i'otoe'ō ami bōzibōzi amagoe, ba ja'o ba „tongo” oehalō, ba wangotoe'ō ja'ami ! Tobali lō ifondrondrongo razo niŵa'ō zato ; noa sa Jehowa zamatōrō da'ō, ena'ō i'aro'ō linia andrō, nifaŵa'ōgōnia chō Gahia andrō, banoea Zilo, chō Jerobeamo, ono Nebati. (F. 11, 31).

16 II. Ba me aboto ba dōdō Ndraono Gizeraëli fefoe, lō ifondrondrongo chōra razo, ba latema li razo, lamane : „Hadia goerachama chō Dawido ? Lō ondrōita nono Giza'i chōma ! Mifoeli ami ba chōmi, ja'ami Iraono Gizeraëli ! Ba faigi, he ōwisa jomo chōoe, ja'oegō Dawido !” Ba mangawoeli ba chōra Ndraono Gizeraëli. (*Sam. II. 20, 1*). Ba ba 17 Ndraono Gizeraëli ba mbanoea mado

18 Joeda misa, ba no Rehabeamo razo. Ba me ifatenge razo Rehabeamo mandroe rodi andrō Adonira, ba lateboe kara Iraono Gizeraēli fefoe, laboenoe. Ba maoso razo Rehabeamo, itibo'ō tooe ia, moroi ba goeretania, moloi, isa'wa Jeroezalema. (F. 4, 6).

19 Ba tobali fabali ba nga'ōtō Dawido Ndraono Gizeraēli, iroegi ma'ōchō andre. Ba me larongo Iraono Gizeraēli fefoe, no mangawoeli Jerobeamo, ba lafatenge, lafakaoni'ō ia ba waloehata, ba lafataro razo ia, razo Ndraono Gizeraēli fefoe. Lō solo'ō nga'ōtō Dawido, ha mado Joeda.

21 III. Ba me no iroegi Jeroezalema Rehabeamo, ba ifaloecha'ō ma'oe'woe Joeda fefoe, awō mado Mbcnijami, 180,000 zabōlō, ba wanoewō Iraono Gizeraēli, ena'ō mangawoeli chō Rehabeamo, ono Zelomo, waz'arazo. Ba hoemedede Lowalangi chō Zemaia, enoni Lowalangi andrō,

23 imane: Hede chō Rehabeamo andrō, ono Zelomo, razo mado Joeda, ba ba ma'oe'woe Joeda ba ba ma'oe'woe Mbenijami, fefoe, ba ba niha bō'ō andrō, ōmane: Da'ō ni'wa'ō Jehowa: Bōi mi'ae'e; bōi misoewō dali-foesōmi Iraono Gizeraēli: jamoefoeli ia ba chōra zamōsana, me no ja'odo zamatōrō da'ō! Ba me larongo li Jehowa, ba lafoeli ira, mofanō ira, la'o'ō goroiisa Jehowa.

25 IV. Ba i'arō'ō Zichema ba hili mado Geferaji Jerobeamo, ba ba da'ō i'agō; ba aefa da'ō, ba mofanō ia, irōi Zichema ba i'arō'ō Weniēli. (Moz. I. 32, 30). Ba imane dōdōnia Jerobeamo: Te sa mangawoeli dania ba nga'ōtō Dawido wa'arazo. Na mōi misi ja'wa dania niha, ba wame'e soemange nitaba, ba gosali Jehowa ba Jeroezalema, ba ifoeli adōni dōdōra chō zochō ja'ira andrō, Rehabeamo, razo mado Joeda, ba laboenoe ndra'o, ba lafoeli ira chō Rehabeamo andrō, razo mado Joeda.

28 Andrō i'era'era tōdōnia razo, ba

doea rozi ifalaoe'ō ono za'wi, balaki, ba imane ba zato: Biha sa'ae we'amōimōimi ba Jeroezalema! Hiza Lowalangimi, ja'ami Iraono Gizeraēli, solohe mija'wa ja'ami mege, moroi ba danō Miseraji. (Moz. II. 32, 4). Ba ba Mbetiēli ibe'e zi 29 sara, ba si sara, ba ba Dano. Ba 30 tobali horō ba Lowalangi da'ō. Ba ifalaoe'ō gōi gosali ba hili misa, 31 ba gofoe ha niha manō ifataro ere, si tenga mado Lewi. (Moz. IV. 3, 10. Nga'ōt. II. 11, 15). Ba ilaoe go- 32 wasa Jerobeamo ba zi mewelelima ba mba'wa si w'alo, dali gowasa andrō ba mado Joeda; ba mōi ia mija'wa ba naha wame'e soemange. Si manō wolaoenia ba Mbetiēli, ba wanaba soemange ba nono za'wi andrō, nifalaoe'ōnia, ba ifataro ba halōwōra ba Mbetiēli gere hilihili andrō, ni'wa'ōnia. Ba mōi ia mija- 33 wa ba naha wame'e soemange andrō, nifa'anōnia ba Mbetiēli, ba zi mewelelima ba mba'wa si w'alo, ba'wa nichoi dōdōnia, ba wolaoe owasa ba Ndraono Gizeraēli. Ba mōi ia mija'wa ba naha wame'e soemange, ba wanoenoe komōjō.

FAZA 13.

I. Itena'wa Jerobeamo sama'ele'ō andrō, mado Joeda. Ira'oe ia Jerobeamo ba okōlikōli dangania. II. Lō i'o'ō li Lowalangi sama'ele'ō andrō. III. I'otoe'ō ia Lowalangi. IV. Lō ibōhōli lala si lō sōchi andrō Jerobeamo.

I. Ba hiza genoni Lowalangi, mado Joeda, ni'wa'ō Jehowa, iroegi si'aikō Mbetiēli, me ba zinga naha wame'e soemange so Jerobeamo, ba wanoenoe koemōjō. Ba ihedehede'ō 2 naha wame'e soemange, ni'wa'ō Jehowa chōnia, imane: He naha wame'e soemange! Da'ō ni'wa'ō Jehowa: So dania nga'ōtō Dawido, Josia dōinia, sanaba bagi gere hilihili andrō ba detemō, bagi gere sanoenoe koemōjō ba detemō iada'e, ba 1 tōla niha itoenoe ba detemō! (Raz.

3 *II. 23, 15, 16. Jes. 44, 28).* Ba i'om-
bacha'õ dandra me loeo da'õ,
imane : Da'õ dania dandra, wa no
Jehowa zangoema'õ : Si fabali da-
nia naha wame'e soemange andrõ
4 ba moezaewe nawoe dawõ andrõ, si
so ba detenia. Ba me irongo razo
niwa'õ genoni Lowalangi andrõ, fane-
goenia naha wame'e soemange andrõ
ba Mbetiëli, ba i'oro'õ dangania,
moroi ba zinga naha wame'e soe-
mange, imane : Mira'oe ia ! Ba okõ-
likõli dangania, ni'oro'õnia ba chõ-
5 nia, ba tebai ifoeli ibõda. Ba fabali
naha wame'e soemange no mege, ba
moezaewe nawoe dawõ andrõ moroi
ja'wa, itõrõ dandra andrõ ni'ombach-
a'õ genoni Lowalangi andrõ, niwa'õ
6 Jehowa chõnia. Ba hoemede razo,
imane chõ genoni Lowalangi andrõ :
Tema andrõ wa'ahachõ dõdõ Lo-
walangioe Jehowa, andrõ chõnia,
salahigoe, ena'õ oe'ila oefoeli oebõda
dangage ! Ba i'andrõ wa'ahachõ
dõdõ Jehowa enoni Lowalangi andrõ,
ba i'ila ifoeli ibõda dangania razo,
7 tobali si mane mege. Aefa da'õ ba
hoemede zoei razo chõ genoni Lo-
walangi andrõ, imane : Taboe ba
nomogoe, laoe manga, ba mamoeala
8 ndra'o chõoe ! Ba imane enoni Lo-
walangi andrõ chõ razo : Ba he õbe'e
chõgoe zi matonga zi so chõoe, fe-
foe, ba lõ'õ zoei mõiido awõoe ; lõ
mangado ba lõ oebadoe nidanõ ba
9 chõmi andre. Noa sa moe'wa'õ chõ-
goe, taroma li Jehowa, no imane :
Lõ tola manga'õ, ba lõ tola õbadoe
nidanõ ba lõ tola õtõrõ mangawoeli
10 lalamõ mege, me so'õ ! Ba mofanõ ia,
itõrõ lala bõ'õ, lõ ifoeli itõrõ lalania
mege, me awena mõi ia ba Mbetiëli.
11 *II.* Ba so ba Mbetiëli zama'ele'õ
satoea ; chõnia mõi ndraonia ba
ladoenõdoenõ chõnia fefoe hadia ia
nilaoe genoni Lowalangi andrõ ba
Mbetiëli, me loeo da'õ, ba hadia
hoehoeonia chõ razo. Ba me no
12 la'ombacha'õ da'õ chõ namara, ba
isofoe chõra amara, imane : Heza

itõrõ ba wangawoeli ? Ba latoeotoeroe
chõnia ira ononia lala nitõrõ geno-
ni Lowalangi andrõ, si otarai ba
mado Joeda. Ba imane ba ndrao-
13 nonia : Mifosela chõgoe galide. Ba
me no lafosela galide, ba mõi ia
ja'wa, fakoedo ia, i'õ'õ genoni Lowa-
14 langi andrõ ba ichamõ ia, me doe-
madao ia ba mbõrõ manawa andrõ.
Ba imane chõnia : Hadia, ja'õegõ
genoni Lowalangi andrõ, si otarai
mado Joeda ? Ba imane : Ja'ia. Ba
15 imane chõnia : Taboe awõgoe ba
laoe manga. Ba imane : Tebai mang-
16 ngado ba lõ oebadoe nidanõ ba da'e.
Noa sa moefa'ema chõgoe li Jehowa,
17 imane : Lõ tola manga'õ ba lõ tola
õbadoe nidanõ, ba lõ tola õfoeli
õtõrõ lalamõ mege, me awena so'õ !
Ba imane chõnia sama'ele'õ andrõ : 18
Sama'ele'õ gõi ndra'odo, si mane
ja'õegõ, ba no moehede chõgoe mala'-
ika, niwa'õ Jehowa, no imane : Ohe
mangawoeli ia, awõoe, ena'õ manga
ia ba ena'õ ibadoe nidanõ. Ba fa-
19 jania. Ba ifoeli ia, awõnia, manga
ia chõ zama'ele'õ andrõ ba mama-
doe idanõ.

III. Ba barõ wemangara andrõ, 20
ba hoemede Jehowa chõ zama'ele'õ
andrõ, solohe mangawoeli ja'ia. Ba 21
amaedola ihangoi genoni Lowalangi
andrõ, si otarai mado Joeda, imane :
Da'õ niwa'õ Jehowa : Me no lõ ni-
fondrongooe niwa'õ Jehowa, ba
me lõ nitõngõnioe orois andrõ,
nibe'e Lowalangioe Jehowa chõoe,
me no õfoeli ndra'õegõ, me no 22
manga'õ ba me no õbadoe nidanõ
ba mbanoea andrõ niwa'õnia chõoe :
Lõ tola manga'õ ba lõ tola õbadoe
nidanõ ! ba lõ mõi ba lewatõ ndra-
toeae dania mbotooe ! Ba me no 23
manga ia ba me no ibadoe nidanõ,
ba lafosela chõnia galide zama'ele'õ
andrõ, solohe mangawoeli ja'ia me-
ge. Ba me no mofanõ ia, ba faloe- 24
cha chõnia zingo, ba lala, samoenoe
ja'ia. Ba adõlõ manõ ba lala mbo-
tonia, ba kalidenia ba singo andrõ,

- 25 ba no so ba ngai mboto. Ba me so zanōrō, ba la'ila mboto zi mate andrō, si no adōlō ba lala, ba hiza zingo andrō ba ngainia. Ba mōi ira moe'ombacha'ō jomo ba mbanoea andrō, ba zi so sama'ele'ō satoea andrō. Ba me irongo sama'ele'ō andrō, solohe mangawoeli ja'ia mege, ba imane: Enoni Lowalangi andrō, si lō molo'ō oroisa Jehowa mege, andrō iloeloe ba mbawa zingo ia Jehowa: da'ō zi bohagō ja'ia ba samoenoe, itōrō li Jehowa andrō, niwā'ōnia chōnia. Ba imane ba ndraononia: Mifosela chōgoe galide!
- 26 Ba lafosela. Ba fakoedo ia, isa'wa, ba hiza mbotonia no mege, no adōlō ba lala, ba kalide ba singo ba ngai mboto zi mate. Lō ni'ā zingo boto zi mate ba lō nisasawinia ka-
- 27 hide. Ba itoejoe mboto genoni Lowalangi andrō sama'ele'ō andrō, i-hare'ō ba hoeloe galide, ba i'ohē mangawoeli. Ba irogi mbanoeara, ba wange'si si mate andrō ba ba wogo'o ja'ia. Ba ba lewatōnia ibe'e mboto zi mate andrō, ba la'e'si: Alai ndra'o ndra'oegō ga'a! (*Raz.*
- 28 *II. 23, 17. Jer. 22, 18*). Ba me no iko'o, ba imane ba ndraononia: Na no mate ndra'o, ba ba lewatō ba niko'o enoni Lowalangi andrō miko'o ndra'o; ba ngai dōlania mibe'e dōlagoe, fa bōi lafoefoe dania dōlania, daroeaga. Lō'ō sa zi lō itōrō dania nida'ō'ōda'ō'ōnia, niwā'ō Jehowa chōnia, ba naha wame'e soemange andrō ba Mbeti'eli ba ba gosali ba hilihili andrō, ba mbanoea Zamarisa misa, fefoe.
- 29 IV. Ba he me no aefa da'ō no mege, ba lō'ō sa ibōhōli lala si lō sōchi andrō chōnia Jerobeamo, ifoeli a'ine ifataro ere ba hilihili andrō gofoe ha niha manō. Ha niha zomasi, ba ifo'ōsi danga ba tobali ere ba hilihili andrō. (*Moz. II. 28, 41*). Ba tobali horō zi samba omō ndra Jerobeamo da'ō, tobali famakikora ba fangohori ja'ira ba goeli danō dania.

FAZA 14.

I. Itegoe sibai Jerobeamo Ahia, sama'ele'ō. II. Fa'amate nono Jerobeamo ba fa'amatenia. III. Fa'arazo Rehabeamo ba fa'amatenia.

- I. Me loeo da'ō, ba mofōchō Gahia, ono Jerobeamo. Ba imane Jerobeamo chō wo'omonია: Laboe, onoecha noecha niha bō'ō, fa bōi oroma ba niha, wa fo'omo Jerobeamo ndra'oegō, ba ae ba Zilo. Tenga ba da'ō so Gahia andrō, sama'ele'ō, sangoema'ō no, wa razo ndra'o, razo soi andre? (*F. 11, 31*). Ba foeloe ohe roti ba koe, ba wē wani, samba migō, ba ac jomo chōnia. Ba i'ombacha'ō dania chōoe, he wisa chō nono andrō. Ba i'o'ō da'ō fo'omo Jerobeamo, maoso ia, isa'wa Zilo, mōi ia jomo chō Gahia. Ba Ahia andrō, ba lō'ō sa'ae i'ila niha, no abōsi hōrōnia, me no atoea sibai ia. Ba no imane Jehowa chō Gahia: Hiza, so wo'omo Jerobeamo, ba wanqfoe chōoe, he wisa chō nononia, sofōchō; ba ombacha'ō chōnia niwā'ōgoe chōoe. Ba irogi fo'omo razo, ba ibini'ō wa ja'ia. Ba irongo Ahia hozihoi gahenia, me mōi ia jomo, ba imane: Ae jomo, fo'omo Jerobeamo, hana wa ōbini'ō na, wa ja'oegō, me no safōehō niwā'ō chōgoe, nifa'ema chōoe? Ae wā'ō chō Jerobeamo: Da'ō niwā'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizera'eli; Bōrō me no oetoejoe ndra'oegō bacha ba hoenō niha sato, ba me no oefataro razo ndra'oegō, razo mbanoeage Iraono Gizera'eli, ba me no oeheta ba danga nga'ōtō Dawido wa'arazo ba me no oebe'e chōoe — ba ja'oegō, ba no tenga si mane enonigoe Dawido, si no manōngōni otoisagoe ba si no a'oi tōdō wolo'ō chōgoe, ba ha sambalō somasi ndra'o ilaoe; (*Sam. I. 13, 14. Sin. 39, 21*), tobali sa no eboea zi lō sōchi nilaoemō, moroi ba nilaoe zi so fōnaoe mege, fefoe: no mōi'ō mamazōchi chōoe Lowalangi bō'ō, adoe nifafele, ba

- wangandrō fōnoegoe, ba ja'ō, ba no
 10 5'erogō : — (*Nch. 9, 26. Sin. 89, 21*).
 andrō oefatōrō sa'ae wamakiko ba
 zi samba omo ndra Jerobeamo ba
 oehori chō Jerobeamo zi kiōni ba-
 golō, iraono ba satoea ba Ndraono
 Gizeraēli, ba oebōzini zi samba omo
 ndra Jerobeamo, nifamōzini sasao,
 irege no ahori ira fefoe. (*Sam. I.*
 11 *25, 22. Moz. V. 32, 36*). Si mate
 jomo ba mbanoea, ba zi samba omo
 ndra Jerobeamo, ba ō nasoe; ba
 si mate baero ba mbenoea, ba ō
 wofō ba daloe mbanoea; noa sa
 12 Jehowa zangoema'ō! Ba ja'oegō, ba
 foeli'ō manō : na ihoendragō aheoe
 newali ba mbanoea, ba mate nono
 13 mateoa andrō. Ba la'e'esi dania ia
 Iraono Gizeraēli fefoe, ba lako'ō ia;
 ha sa ja'ia ba zi samba omo ndra
 Jerobeamo zi mōi ba lewatō, me no
 ba chōnia faloecha na ma'ifoe zo-
 masi Lowalangi Ndraono Gizeraēli,
 Jehowa, ba zi samba omo ndra
 14 Jerobeamo. Ba i'asogō chōnia Je-
 howa razo Ndraono Gizeraēli sa-
 ngohori si sawāe ndra Jerobeamo.
 Ba he wisa iada'e sa'ae? (*F.*
 15 *15, 29*). Ba ibōzi Ndraono Gize-
 raēli Jehowa, si mane soeohoe si
 heoeheoe ba nidanō, ba ideha ira
 ba danō si sōchi andre, nibe'enia
 chō ndra toeara mege, ba ifazawili
 ira mijefo mboto nidanō andrō
 [Oifarati], bōrō Gasera andrō chōra,
 nifazōchira, wangandrō fōnoe Je-
 16 howa. (*Sangoehoek. 6, 25*). Ba iloe-
 loe Ndraono Gizeraēli, bōrō horō
 Jerobeamo andrō, nifazōchiria ba
 ba nifaeloengoenia Iraono Gizeraēli!
- II. Ba ifoeli ia fo'omo Jerobe-
 17 amo ba iroegi Dirisa, ba me ihoen-
 dragō si'aikō mbagi nora jomo,
 18 ba mate nono no mege. Ba lako'ō
 ia, ba la'e'esi ia Iraono Gizeraēli
 fefoe, itōrō niwā'ō Jehowa, nifa'e-
 ma genoninia Ahia andrō sama'ele'ō.
 19 Ba hadia nidoenōdoenō na ena'ō,
 ba chō Jerobeamo andrō, he wisa
 wanoewōnia ba fa'arazonia, ba noa
- sa moetanō ba zoera hikaja razo
 Ndraono Gizeraēli. Ba fa'ara wa'a
 20 razo Jerobeamo, ba no 22 fache.
 Ba mate ia, itōrō lala ndra amania,
 ba ononia Nadabi razo, fangalinia.
 (*A. 21-31; Nga'ot. II. 12.*)
- III. Ba razo ba mado Joeda, ba
 21 Rehabeamo, ono Zelomo. Ōfa woe-
 loe a sara fache Rehabeamo, me
 toballi razo ia, ba mewelewitoe fache
 razo ia ba Jeroezalema, ba mba-
 noea andrō, nitoejoe Jehowa ba
 mado Ndraono Gizeraēli fefoe, na-
 hia dōinia. Ba tōi ninania, ba Na'a-
 ma, Iraoni Gamoni. (*Nga'ot. II. 12,*
 12, *13*). Ba mado Joeda andrō, ba la-
 22 laoe zi fatoewoe chō Jehowa, abōlō
 afōchō dōdōnia labe'e, moroi ba
 wa'afōchō dōdōnia ba nilaoe ndra
 toeara mege, fefoe, bōrō horōra a-
 ndrō, nifazōchira. Ja'ira sa'ae gōi,
 23 ba lafa'anō chōra naha wame'e soc-
 mange ba hilihili ba harefa ba Asera,
 ladozigō hilihili sala'wa ma'ifoe ba
 ba mbōrō geoe saokeri fefoe. Ba so
 24 gōi zohorō ba danō, la'o'ō zogoro
 ita andrō ba niha baero andrō, ni-
 timba Jehowa fōna Ndraono Gize-
 25 raēli. Ba me no aloea mendrōfa fa-
 che razo Rehabeamo, ba so moroi
 si tooe Zizaki, razo Miseraji, mōi
 moesoewō Jeroezalema, (*Nga'ot. II.*
 12, *5*), ihalō girōgirō andrō ba go-
 26 sali Jehowa, awō girōgirō ba gōdo
 razo; ahori manō ihalō, fabaja da-
 nge andrō ba baloese andrō, ana'a,
 fefoe, nibago Zelomo. Ba ifafazō-
 27 chi'ō fangali, tōla, razo Rehabeamo
 ba ibe'e ba danga goemandra wa-
 zoeri andrō, sanaronaro ba zinga
 mbawandroehō gōdo razo. Ba ero
 28 na mōi ba gosali Jehowa razo, ba
 la'ohe fazoeri, ba lafoelifoeli ba
 naha wazoeri. Ba hadia na nidoenō-
 29 doenō ena'ō ba chō Rehabeamo a-
 ndrō, hadia fefoe nilaoenia, ba noa
 sa moetanō ba zoera hikaja razo
 mado Joeda. Ba fazoewōzoewō ma-
 30 nō ira Rehabeamo Jerobeamo, sa-
 gōtō ja'ira. Ba mate Rehabeamo, 31

itörö lala ndra amania, ba ba lewa-
tö ndra amania, ba mbanoea Da-
wido lako'o ia. Ba tõi ninania ba
Na'ama, Iraono Gamoni. Ba si to-
bali razo fangalinia, ba ononia Abia.

FAZA 15.

I. Abia, razo mado Joeda. II. Asa,
razo mado Joeda sateolö tödö. Fa-
soewöta chö Mbaësa ba famagölö
chö Mbenihada. Fa'amate Asa. III.
Nadabi ba Baësa, razo Ndraono Gi-
zeraëli. Fangohori nga'ötö Jerobe-
amo.

(A. 1-8: Nga'öt. II. 13.)

- 1 I. Ba me no aloea mewelewitoe
fache razo Jerobeamo andrö, ono
Nebati, ba tobali razo mado Joeda
- 2 Gabia. Medöloe fache razo ia ba
Jeroezalema; ba tõi ninania, ba
- 3 Ma'acha, ono Gabisalomi. Ba itörö
lala si lö söchi andrö chö namania,
horö andrö fefoe, nifazöchi da'ö, föna-
nia, ba lö adölö dödünia chö Lowa-
langinia, Jehowa, tenga si mane tödö
- 4 doeania Dawido. Börö sa Dawido,
wa ibe'e chönia wandroe ba Jeroe-
zalema Lowalanginia, Jehowa, wa
ibe'e aeri nononia foerinia, awö
wa lö ibe'e adoedoe Jeroezalema,
5 (F. 11, 36), me no ilaoe zomasi
Jehowa Dawido, lö hadia ia zi lö
itörö ni'oro'i'önia chönia, sagötö ja'ia,
ha ba chö Goeria andrö, Iraono
- 6 Cheti. (Sam. II. 11, 6 b. t.). Ba fa-
zoewözoewö manö ira Rehabeamo
- 7 Jerobeamo, sagötö ja'ia. Ba hadia
nidoenödoenö na ena'ö ba chö Gabia
andrö, fefoe hadia ia nilaenia, ba
noa sa moetanö ba zoera hikaja razo
mado Joeda. Ba fasowö ira Gabia
- 8 Jerobeamo. Ba mate Gabia, itörö
lala ndra amania, ba ba mbanoea Da-
wido lako'o ia. Ba razo fangalinia,
ba ononia Asa. (Nga'öt. II. 14, 1).
- 9 II. Me no aloea sara ambö doea
woeloe fache razo Ndraono Gizeraëli
Jerobeamo tobali razo mado Joeda
- 10 Asa andrö. Ba 41 fache razo ia ba
Jeroezalema. Ba tõi ninania, ba
Ma'acha ono Gabisalomi.

(A. 11-15: Nga'öt. II. 14, 1-4; 15,
16-18.)

- Ba somasi Jehowa ilaoe Asa, si 11
mane toeania Dawido. Itibo'ö zohorö 12
andrö ba ihori nadoe andrö fefoe,
nifazöchi ndra toeania. (F. 22, 47).
Ba iheta göi ninania Ma'acha, fa 13
böi sa'ae sala'wa ia, me no ifazöchi
nadoe chö Gasera andrö. I'ewa
nadoe andrö chönia Asa ba itoenoe
ba ndraso Kendrona. Ba hilihili a- 14
ndrö, ba lö'ö sa iboelö'ö. Ba tödö
Asa andrö, ba noa sa adölö manö
chö Jehowa, sagötö ja'ia. Ba ifabe'- 15
e'ö ba gosali Jehowa ni'amoni'ö
namania, awö ni'amoni'önia — firö
ba ana'a ba gamagama.
(A. 16-24: Nga'öt. II. 16, 1-6; 11-
14.)
- Ba fazoewözoewö ira Asa Mbaësa, 16
razo Ndraono Gizeraëli, sagötö ja'-
ira. Möi moesoewö mado Joeda Mba- 17
ësa, razo Ndraono Gizeraëli, i'aro'ö
Rama, fa böi mangöröngörö niha
chö Asa, razo mado Joeda. (Nga'öt.
II. 16, 1 b. t.). Ba ihalö Asa wirö 18
ba ana'a fefoe, si tosai na ba naha
girögirö ba gasali Jehowa, awö girö-
girö ba gödo razo, ba ibe'e ba danga
genoninia; ba ifatenge ira chö
Mbenihada andrö, ono Dabirimo,
ma'oewoe Heziono, razo Ndrawa
Garamo, ba Ndrameseko, imane
chönia: No fawoe'oe li ita, ba no 19
fawoe'oe li ira namagoe namamö.
Hiza, oefa'öhe'ö chöoe mboeala, firö
ba ana'a; ba ae doedogö wawoe'-
oesa li andrö chönia Baësa, razo
Ndraono Gizeraëli, ena'ö iböhöli
wanoewö ja'odo. Ba i'ö'ö chö 20
Asa Benihada ifatenge goemandra
andrö chönia, ba wanoewö banoea
Ndraono Gizeraëli ba lafoefoe Ijono
ba Dano ba Habeli Beti Ma'acha ba
tanö Kimeroti, ma'asagörö, fabaja
tanö mado Nafetali ma'afefoe. Ba 21
me irongo da'ö Baësa ba iböhöli
wangaro'ö Rama, ifoeli ia ba Dirisa.
Ba i'owoeloi mado Joeda fefoe razo 22
Asa — samösa lö iröi foeri. Ba la-

halõ gara andrõ, awõ geoe balo, ni'ogoena'õ Mbaësa ba wangarõ'õ Rama ba ibe'e fangaro Geba ba mado Mbenijami razo Asa, ba fangaro Misefa. Ba hadia na ena'õ nidoenõdoenõ ba chõ Asa andrõ, ba fa'abõlõnia andrõ fefoe, ba hadia ia nilaenia, fefoe, ba banoea andrõ, ni'aro'õnia, ba noa sa moetanõ ba zoera hikaja razo mado Joeda. Ba ba wa'atocania, ba sofõchõ ahe 24 ia. Ba mate Asa, itõrõ lala ndra amania, ba ba mbanoea doenia Dawido lako'o ia, ba ngai ndra tocania. Ba razo fangalinia, ba ononia Jozafati. (*Nga'õt. II. 17, 1*).

25 III. Ba Nadabi, onõ Jerobeamo, zi tobali razo Ndraono Gizeraëli, me no aracha mendroea fache razo Asa, ba mado Joeda, ba mendroea fache razo Nadabi andrõ, ba Ndraono Gizeraëli. Ba si fatoe woë chõ Jehowa ilaoe, itõrõ lala namania andrõ, horõnia andrõ, famaeloengoenia Iraono Gizeraëli. Ba maoso oedoenia Mbaësa andrõ, ono Gahia, mado Isasari, mamagõlõ ia ba niha bõ'õ, ba iboenoe Nadabi, ba Gibetono, banoea Ndrawa Wilisiti; sanoewõ Gibetono Nadabi ba Iraono Gizeraëli fefoe, me loeo da'õ. Ba tobali iboenoe Nadabi Baësa, me no aracha medõloe fache razo mado Joeda Asa andrõ, ba tobali razo Mbaësa, fangali Nadabi. Ba me no razo ia, ba iboenoe nga'õtõ Jerobeamo, fefoe, samõsa lõ isaigõ motõi nga'õtõ Jerobeamo, si so noso, ihori manõ, dali niwa'õ Jehowa, nifa'ema genoninia Ahia, banoea Zilo, (*F. 14, 10 b. t.*), bõrõ horõ Jerobeamo andrõ, nifazõchinia, famaeloengoenia Iraono Gizeraëli, wangandrõ fõnoe Lowalangi Ndraono Gizeraëli, 31 Jehowa. Ba hadia na ena'õ nidoenõdoenõ ba chõ Nadabi andrõ, hadia ia fefoe, nilaenia, ba no moctanõ ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraëli. 32 Ba fazoewõzoewõ ira Asa Mbaësa andrõ, razo Ndraono Gizeraëli, sagõtõ

ja'ira. Ba me no aracha medõloe 33 fache razo mado Joeda Asa, ba tobali razo Ndraono Gizeraëli fefoe Mbaësa andrõ, ono Gahia, ba 24 fache razo ia ba Dirisa. Ba si fatoe woë chõ Jehowa ilaoe, itõrõ lala Jerobeamo andrõ ba horõ andrõ ba nifaeloengoenia Iraono Gizeraëli.

FAZA 16.

I. Ifeta'oe Mbaësa sama'ele'õ andrõ, Jehoe, mama'ele'õ ia. II. Tobali razo Ndraono Gizeraëli; nono Mbaësa Ela, niboenoe Zimeri dania. III. Fa'amate' Zimeri IV. Razõ Omeri. Iтарoe'õ Zamaria andrõ. V. Tobali razo Ndraono Gizeraëli, nononia Ahabi; mame'e' adoe da'õ. Lafaeli lataroe'õ Jericho.

I. Ba hoemedè Jehowa chõ Jehoe andrõ, ono Hanani, fanegoe Mbaësa andrõ, imane z: (*Nga'õt. II. 16, 7; 19, 2; 20, 32*): Me no tooe ba danõ octoejoe'õ ndra'oegõ' ba me no oefataro'õ razo mbanoeagoe Iraono Gizeraëli, ba me noa zoei õtõrõ lala Jerobeamo andrõ ba me no õfowõhõ mbanoeagoe Iraono Gizeraëli, ba wamazõchi horõ, fa la'andrrõ wõnoegoe, ba horõra andrõ, ba hiza, ba oehori Mbaësa, fabaja nga'õtõnia, ba oefatõrõ ba zi sawõ ja'ami nifatõrõgoe ba zi sawõ ndra Jerobeamo andrõ, ono Nebati. Si mate jomo ba mbanoea, sorojomo Mbaësa, ba õ nasoe, ba si mate bacro ba mbenoea, ba õ wofõ ba daloe mbanoea. (*F. 14, 11*). Ba hadia na ena'õ nidoenõdoenõ ba chõ Mbaësa andrõ, hadia nilaenia, ba fa'abõlõnia andrõ, ba noa sa moetanõ ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraëli. Ba mate Mbaësa, itõrõ lala ndra amania ba ba Dirisa lako'o ia. Ba ononia Ela zi tobali razo, fangalinia. Ba no ifa'ema sama'cle'õ andrõ, Jehoe, ono Hanani, niwa'õ Jehowa fotoe Mbaësa, fabaja si samba omo ja'ira; sambalõ, ba zi lõ sõchi andrõ fefoe, nilaenia, wamaigi Jehowa, me no i'andrõ wõnoe 7 27

- Jehowa, ba nifazōchi dangania andrō, fa ifatōrō chōnia nifatōrōnia ba zi samba omo ndra Jerobeamo, ba sambalō, ba me no ihori da'ō. (F. 15, 29).
- 8 II. Me no aloea 25 fache razo mado Joeda : Asa, ba tobali razo Ndraono Gizeraēli Ela andrō, ono Mbaēsa, ba mendoera fache razo ia
- 9 ba Dirisa. Ba ila'wa ia enoninia Simeri, koemandra zi matonga goereta andrō, mamagōlō ia, ba niha bō'ō. Ba me, no maboe agoe Ela, ba Dirisa, ba nomo Garasa, mandroe
- 10 ba gōdo ba Dirisa, ba so moroi tooe Zimeri, iboenoe Ela, me no aloea 26 fache razo mado Joeda Asa andrō : ba tobali razo Zimeri,
- 11 fangali Ela. (Raz. II. 9, 31). Ba me no razo ia, me no doemadao ia ba dadaoania, ba iboenoe fefoe motōi si samba omo ndra Baēsa, ma'ifoe lō isaigō, irege zi kiōni bagolō, fabaja talifoēsōra ba si fahoewo chōra. Tobali ihori zi samba omo ndra Baēsa Simeri, dali ni'wa'ō Jehowa andrō, nifa'ema Jehoe, sama'ele'ō
- 12 andrō, fotoe ba horō Mbaēsa, bōrō horō Mbaēsa andrō fefoe, awō horō nononia Ela, nifazōchira, famaeloengoa Iraono Gizeraēli, fa la'andrō wōnoe Lowalangi Ndraono Gizeraēli, Jehowa, ba nadoe faja andrō chōra.
- 14 Ba hadia na ena'ō nidoenōdoenō ba chō Ela andrō, ba hadia ia fefoe, nilaenia, ba noa sa moetanō ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraēli.
- 15 III. Me no aloea 26 fache razo mado Joeda Asa, tobali razo Zimeri andrō, ha fitoe bongi, ba Dirisa, me loe lasoewō Gibetono sato, Gibetono banoea Ndrawa Wilisiti.
- 16 Ba me larongo niha sato, ba golombase'wa, no mamagōlō ba niha bō'ō Zimeri, ba no iboenoe razo, ba latema lafataro razo Omeri andrō, koemandra seboea chōra, Iraono Gizeraēli fefoe, me loe da'ō,
- 17 ba da'ō, ba golombase'wa. Ba irōi Gibetono Omeri, i'ohē Ndraono Gizeraēli fefoe, mōi ira moesoewō Dirisa. Ba me i'ila Simeri atoe'a ira ba mbanoea, ba mōi ia ba gōdo razo, ba itoenoe gōdo ja'wana, ba mate ia, achozi, bōrō horōnia andrō, nifazōchinia, wolaoe si fatoewoe chō Jehowa, wanōrō lala Jerobeamo andrō, fabaja horōnia andrō, nifazōchinia, wamaeloengoe ba horō Iraono Gizeraēli gōi. Ba hadia na ena'ō nidoenōdoenō ba chō Zimeri andrō ba famagōlōnia andrō, folawania, ba noa sa moetanō ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraēli.
- IV. Ba me loe da'ō ba fabali Ndraono Gizeraēli. Si matonga niha sato, ba chō Dibini, ono Ginata, la'o'ō, ba wamataro razo da'ō, ba si matonga, ba si lō aefa chō Omeri. Ba abōlō zi fao chō Omeri, moroi ba zi fao chō Dibini, ono Ginata. Ba mate Dibini, ba tobali razo Omeri. Me no aloea 30 fache razo mado Joeda Asa tobali razo Ndraono Gizeraēli Omeri andrō, meweelndroea fache ; meōnō fache ba Dirisa. Ba i'ōli hili Zāmaria andrō, chō Zemer, 8824 roefia, ba i'aro'ō hili andrō, ba Sāmaria ibe'e tōi mbanoea andrō, nitaroe'ōnia, i'ohia'ō dōi Zemer andrō, sochō hili andrō mege. Ba si fatoewoe chō Jehowa ilaoe Omeri, abōlōbōlō walōsōchi, moroi ba razo fōnania mege fefoe ; itōrō sibai lala Jerobeamo andrō, ono Nebati, awō horōnia andrō, famaeloengoenia Iraono Gizeraēli, fa la'andrō wōnoe Lowalangi Ndraono Gizeraēli, Jehowa, ba nadoe faja andrō chōra. Ba hadia na ena'ō nidoenōdoenō ba chō Omeri andrō, ba hadia ia fefoe nilaenia, ba fa'abōlōnia andrō, ni'oroma'ōnia, ba noa sa moetanō ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraēli. Ba mate Omeri, itōrō lala ndra amania, ba ba Zamarā lako'o ia. Ba razo fangalinia, ba ononia Ahabi.
- V. Me no aloea 37 fache razo mado Joeda Asa, tobali razo Ndraono

- no Gizeraëli Gahabi andrô, ono Omeri, ba 22 fache razo ia ba Zamaria. Ba si fatoewoe chô Jehowa ilaoe Ahabi, ono Omeri; abôlôbôlô walôsôchi, moroi ba razo fônania
- 30 fefoe. Ba side'idenia na, wa ifazôchi gôï horô Jerobeamo, ono Nebati; ba' ihalô Izebela andrô, ono Etiba'ali, razo Zidona, ba môï ia mamosoemange Ba'ali'andrô, awô we'angarôfi li ja'ia. (*Moz. V. 7, 3*).
- 32 Ba ifa'anô naha wame'e soemange chô Mba'ali, ba gosali Mba'ali'andrô,
- 33 nilaoenia ba Zamaria. Ba ifazôchi gôï Gasera andrô Ahabi, ba ilaoe na gôï wangala bô'ô, ba wangandrô fônoe Lowalangi Ndraono Gizeraëli, Jehowa, abôlôbôlô moroi ba razo Ndraono Gizeraëli fefoe, fônania.
- 34 Ba me loe razo ia ifoeli itaroe'ô Jericho Hiëli andrô, banoea Mbetiëli, ba mate nononia si a'a Abiramô, me ibe'e tooe dojo, ba ononia si achi, Segoebi, me i'asiwai mbawa göli, itôrô niwa'ô Jehowa, nifa'ema Josoea, ono Noeni. (*Jos. 6, 26*).

FAZA 17.

I. l'ombacha'ô wa lô teoe Elija, ba la'oeri ia gaga. II. Tefatenge ba Zarefa ia ba i'orifi lacha mbanoea, fabaja ononia. III. Isoesoegi zi mate, ono lacha mbanoea andrô.

- 1 I. Ba imane Elija andrô, banoea Disebe, ba danô Gileadi, chô Gahabi: Faja wa no saeri Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli, si no môïdo enoni, na so namo mbanoea ba he teoe ba ndrôfi andre, ba me oega fache, na tenga ja'ô zangoe-ma'ô! (*Jak. 5, 17*). Ba hoemedede chônïa Jehowa, imane: Ofanô, tánô ba gatoemboecha loeo sa'wa ba binï'ô ndra'oegô ba mbewe mbombo Keriti andrô, si handro Joridano.
- 4 Ba ôoe idanô mbombo andrô, ba no oe'wa'ô ba gaga, ena'ô la'oeri ndra'oegô ba da'ô. Ba i'o'ô niwa'ô Jehowa, môï ia ba i'agô mbewe

mbombo Keriti andrô, si handro Joridano. Ba la'ohe'ohe chônïa gaga koee ba diwo, ba zangoehoelô wongï ba na. tánô owi, ba ôniã idanô mbombo andrô.

II. Ba lô ara sibai, ba ogo'ô mbombo andrô, me lô'ô sa'ae teoe ba danô. Ba hoemedede chônïa Jehowa, imane: Faoso, ae ba Zarefa, banoea Zidona andrô, ba iagô da'ô; noa sa oe'wa'ô ba ndra alawe ba da'ô, lacha mbanoea, ena'ô i'oeri ndra'oegô. (*Loek. 4, 25*). Ba maoso ia, isa'wa Zarefa, ba me iroegi mbawa göli mbanoea, ba hiza ndra alawe, lacha mbanoea, sangozaragô toetoeroe geoe. Ba hoemedede ia chônïa, imane: Ta'oe chôgoe nidanô ma'ifoe ba nahia, oebadoe! Ba me môï mana'oe, ba moe'ao na chônïa Geliya, imane: Ohe gôï chôgoe mato sambawa roti! Ba imane: Faja wa no saeri Lowalangi, Jehowa, na so chôgoe hadia ia zasoso, ha mato tambai tanga hamo ba roembi, ba ha ma'ifoe wanicha ba migô; ba awena oe'ozaragô geoe ma'ifoe, ba oefoelido, ba wangasiwai chôma onogoe, ba na no ma'ã, ba hatô fa'amate. Ba imane chônïa Elija: Bôï boesi dôdôoe! Ae'e, ba laoe niwa'ôoe andrô; ba ô'asiwai chôgoe oea zagôro koee side'ide ba ohe chôgoe baero; ba ômi onooe, ba dania ô'asiwai. Imane sa Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli: **Lô ahori hamo ba roembi ba lô alô wanicha ba migô, iroegi loeo ba nibe'e Jehowa teoe ba goeli danô.** Ba môï ia, i'o'ô niwa'ô Geliya; ba ara lô ambô ôra, datôloe ira. Lô ahori hamo ba roembi ba lô alô wanicha ba migô, itôrô niwa'ô Jehowa andrô, nifa'ema Geliya.

III. Ba aefa da'ô, ba mofôchô no ndra alawe andrô, sochô omo, ba tedooedooe manô wôchônïa, irege aetoe nosonia. Ba imane ira andrô chô Geliya: Hadia niwa'ôoe chôgoe, ja'oegô enoni Lowalangi?

- Fe'amõimõ chõgoe, ba ena'õ tefa-
soegi ba dõdõ [Lowalangi]. lalõgoe,
19 ba wamoenoe onogoe! Ba imane
chõnia: Da nonooe! Ba ihalõ ba
gaheta ninania, i'ohẽ ja'wa ba mba-
te'e ba zi sagõtõ, ba nahiania andrõ,
20 ba ibe'e ba gasonia. Ba i'angarõfi li
Jehowa, imane: He Jehowa, Lowa-
langigoe, hadia wa nõ õfakao lacha
mbanoea andrõ, si no mõido tome,
21 wamoenoe ononia? Ba medõloe ifa-
dõlõ ia ja'wa nono, i'angarõfi li
Jehowa, imane: He Jehowa, Lo-
walangigoe, be'e mangawoeli noso
nono mateoa andre! (*Loek. 7, 15*).
22 Ba ifondrondrongo wangandrõ Geli-
ja Jehowa, ba mangawoeli noso
23 nono andrõ, tobali ifoeli aeri. Ba
ihalõ nono Elija, i'ohẽ tooe moroi ba
mbate'e ba zi sagõtõ; i'ohẽ jomo
ba ibe'e chõ ninania. Imane Elija:
24 Hiza, no ifoeli aeri nonooe! Ba
imane ira alawe andrõ chõ Gelija:
Awenã aboto ba dõdõgoe, wa no
enoni Lowalangi ndrã'oeõ, awõ
wa si doehoe manõ daroma li
Jehowa, nifa'emamõ!

FAZA 18.

I. Hoehoeo Gobadia chõ Gelija. II.
Põndrasi Gahabi Elija. III. Mame'e
soemange Gelija. ba hili Garemeli.
IV. Iboenoe zama'ele'õ andrõ chõ
Mba'ali. Ifaboe'oe deoe.

- 1 I. Ba ara, ba hoemede Jehowa
chõ Gelija, me no aloea mendroea
fache, imane: Ae oroma'õ ndrã'-
oeõ chõ Gahabi, ena'õ oefõteoe
2 goeli danõ. Ba mõi Gelija, ba wa-
ngoroma'õ ja'ia chõ Gahabi. Ba no
abõlõbõlõ sibai lofo ba Zamaria.
3 Ba ifakaoni'õ Gobadia, mandroeo
jomo, Ahabi. Ba Obadia andrõ,
ba no sangata'oeffi Jehowa, no si
4 lõ farõi. Andrõ wa otee i'ohẽ sa-
ma'ele'õ ba ibini'õ ba dõgi narõ
hili, limalima woeloe, ba i'oeri, ibe'e
rõti ba idanõ, me loeo ifahori'õ za-
ma'ele'õ andrõ chõ Jehowa Izebela.
5 Ba imane Ahabi chõ Gobadia: Ta-

laboe! ta'aloeli misa ba danõ goe-
mboe nidanõ fefoe, ba daso mbo-
mbo, ma atõ tasõndra ndrõeo'oe, fa-
ngorifi koedo, awõ koedo kalide,
fa bõi taboenoe õsa! Ba fabali fo- 6
fanõ ira ba wanõrõi tanõ. Sara
lala Gahabi, ba sara lala Gobadia.
Ba me no so ba lala Gobadia, ba 7
faloecha ia Gelija. Ba me i'ila wa
ja'ia, ba ifalõgoe tooe ia, imane:
Hadia, si ndrõehoe ja'oeõ, Toeagoe
Elija? Ba imane chõnia: Ja'odo! 8
Ae wa'õ chõ zochõ ja'oeõ: No so
Gelija! Ba imane: Hadia horõgoe, 9
wa õbe'e ba danga Gahabi zawoe-
joemõ andre, ba wamoenoe ja'odo?
Faja wa no saeri Jehowa, Lowa- 10
langioe, na so soi ba na so mba-
noea, ba zi lõ ifatenge sochõ ja'o,
wangaloei ja'oeõ. Ba na lamane:
Lõ ja'ia, ba ibe'e ba hõloe niha.
andrõ, õri andrõ, na no la'ila ndrã'- 11
oeõ. Ba õmane sa'ae: Ae wa'õ
chõ zochõ ja'oeõ: No so Gelija!
Ba na oerõi ndrã'oeõ, ba i'oloi'õ 12
ndrã'oeõ Eheha Jehowa, ba ha
niha zangila, heza i'ohẽ'õ! Ba na
oeroegi, ba wangombacha chõ Geli-
habi, ba na lõ isõndra ndrã'oeõ,
ba iboenoeo; ba noa sa atõ i'ata'-
oeffi Jehowa sawoejoemõ andre, i'o-
tarai iraono ia. (*Hal. zin. 8, 39*).
Hadia, lõ moe'ombacha'õ chõoe, 13
ja'oeõ Toea, wolaogoe, me ifaboe-
noe'õ zama'ele'õ andrõ Izebela, wa
no oteeobini'õ sama'ele'õ, limalima
woeloe, ba dõgi narõ hili, awõ wa
no oe'oeri ira roti ba idanõ. Ba 14
õmane iada'e: Ae wa'õ chõ zochõ
ja'oeõ! No so Gelija — ena'õ
iboenoeo! Ba imane Elija: Faja 15
wa no saeri Jehowa ngahõnõ, si
no mõido enoni, na tenga ma'õchõ
andre oe'oroma'õ ndrã'o chõnia.
Ba mõi Gobadia, ifaondragõ Gaha- 16
bi ba i'ombacha'õ chõnia; ba mõi
Gahabi mamaondragõ Elija.

II. Ba me i'ila Gelija Ahabi, ba 17
imane chõnia: No so'õ, samakao
Iraono Gizeraeli? (*Amos. 7, 10. Hal.*

- 18 *zin. 24, 5*). Ba imane Elija : Tenga ja'odo zamakao Iraono Gizeraëli, ja'oegõ ba si samba omo ja'ami, me no lõ ba dõdõmi goroisia Jehowa ba me no mi'o'õ chõ Mba'ali andrõ.
- 19 Ba ija'e, ba fatenge, ba faloecha'õ chõgoe Ndraono Gizeraëli fefoe, ba hili Garemeli, awõ zama'cle'õ andrõ chõ Mba'ali, si 450, ba sama'ele'õ andrõ chõ Gasera, si 400, ni'oeri'oeri Gizebela. Ba ifatenge ba Ndraono Gizeraëli fefoe misa Ahabi ba ifaloecha'õ zama'ele'õ andrõ, ba hili Garemeli.
- 21 III. Ba i'ondrasi zato Elija, ba imane : **Ha wa'ara dõhõ wanoefa dõdõmi ? Na Jehowa Lowalangi, ba mi'o'õ chõnia, ba na Ba'ali, ba chõnia mi'o'õ !** Ba lõ latema linia sato.
- 22 (*Jos. 24, 15*). Ba imane Elija ba zato : Hatõ ja'o zama'ele'õ chõ Jehowa, ba sama'ele'õ chõ Mba'ali, ba no 450. Ba da chõma nono za'wi, doea rozi ; ba ndra moetoejoe chõra zara ba ndramoetatawi ba ndramoebc'e ba geoe nibahogõ, ba bõi labe'e galitõ ; ba ja'o zangasiwai ono za'wi si sara ba oebe'e ba geoe nibahogõ, lõ oebe'e galitõ. Ba mi'angarõfi li Lowalangimi andrõ, ba ja'o, ba oe'angarõfi li Jehowa : ba heza dania Lowalangi sanema li alitõ, da'õ tabe'e Lowalangi ! Ba latema linia sato fefoe, lamane :
- 23 Ja'ia da'õ ! Ba imane Elija ba zama'cle'õ andrõ, chõ Mba'ali : Mitoejoe chõmi nono za'wi, sara, ba mi'asiwai ; ofõna ami, me no ato ami, ba mi'angarõfi li Lowalangimi andrõ ;
- 24 Ba lõ tola mibe'e galitõ. Ba lahalõ nono za'wi andrõ, la'asiwai, ba la'angarõfi li Mba'ali andrõ, i'otarai zi hoelõ wongi, noemalõ ba zi laloeo, lamane : Fondrondrongo lima, Ba'ali ! Ba lõ lili, lõ fanema lira. Ba lafanoka ira, lafazoeizoei naha wame'e soemange andrõ, nifa'anõra.
- 27 Ba me laloeo sa'ae, ba i'o'aja ira Elija, imane : Mi'eboea'õ lüni, Lowalangi sa atõ ia ! Ma hadia nifa-toeotoenia tõdõnia, ba ma hadia rõrõnia, ba ma no mofanõ, ba ma no mörõ, ba tokea ia dania. Ba la'eboea'õ lira we'ao ba lachoi nõsira si'õli ba ichoe doho, hoekoe ba chõra, irege mangele tooe ndrõ. (*Moz. III. 19, 28*). Ba me no aefa laloeo, ba hoelõ zowõhõ ira, irocgi ginõtõ wame'e soemange ni'ã andrõ ; ba lõ lili, lõ fanema lira, ba he famondrongo. (*Moz. II. 29, 39. Sãm. I. 18, 10*). Ba imane Elija ba niha sato fefoe : Mi'ae ba da'e chõgoe ! Ba la'ondrasi ia sato. Ba ifocli ifa'anõ naha wame'e soemange andrõ chõ Jehowa, si no doemoedoegõ. Ba 12 ihalõ kara Elija, dali wa'oja mado Ndraono Jakobõ andrõ — Jakobõ, ba zi hede Jehowa, me imane : Izeraëli sa'ae dõimõ ! (*Moz. I. 32, 28. Jos. 4, 8*). Ba ifa'anõ naha wame'e soemange gara andrõ, ba dõi Jehowa, ba ifasoei bandra naha wame'e soemange andrõ, mato doea laeroe tanõmõ wa'ebolo. Ba ibahogõ geoe andrõ, itatawi nono za'wi, ba ibe'e ba dete geoe. Aefa da'õ, ba imane : Õfa ti mba mita'oe idanõ, ba miwoewoei zoemange nitoenoe andrõ, awõ goei ! Ba la'o'õ da'õ. Ba imane : Milaoe zamoeza tõ ! Ba lalaoe . Ba imane : Samoeza tõ ! Ba la'o'õ, no medõloe. Ba mangele mitooe nidanõ, ba gahe naha wame'e soemange fasoei. Ba he bandra andrõ gõi, ba ifo'õsi idanõ. Ba me inõtõ wame'e soemange ni'ã andrõ, ba so Gelija, ba imane : He Jehowa, Lowalangi ndra Aberahamo, Iza'aki, Izeraëli, oroma'õ ma'õchõ, wa no ja'oegõ Lowalangi ba Ndraono Gizeraëli, awõ wa no enonioe ndra'odo andre, awõ wa no dalichõgoe goroisamõ, ba wolaoe da'e fefoe. Fondrondrongo ligoe, Jehowa, fondrondrongo, ena'õ aboto ba dõdõ soi andre, wa no ja'oegõ Lowalangi, ja'oegõ Jehowa andrõ, awõ wa no ja'oegõ zamalalini era'erara ! Ba acchoe galitõ moroi ja'wa chõ J-

howa, i'ā zoemange nitoenoe andrō, awō geoe, awō gara, fabaja tanō tooe, ba he idanō andrō ba mbandra; ba ifelai. (*Moz. III. 9, 24*).

39 Ba me la'ila da'ō niha sato; ba lafalōgoe tooe ira; ba lamane: Jehowa Lowalangi! Jehowa Lowalangi!

40 IV. Ba imane chōra Elija: Mira'oe zama'ele'ō andrō chō Mba'ali! Samōsa bōi mibe'e moloi! Ba lara'oe, ba i'ohē ira mitooe ba mbewe mbombo Kizono, ba itaba mbagira ba da'ō. (*Moz. V. 13, 5. Raz. II. 10, 19*).

41 Ba imane Elija chō Gahabi: Ae mija'wa ba laoe manga; oerongo sa'ae gosogoso deoe. Ba mōi mija'wa

42 Gahabi, ba wemanga. Ba mōi ba zoezoe hili Garemeli Gelija, ifaōndrō ia tooe ba danō, ilazi mbawania

43 balōdoehinia. Ba imane chō ngoninoninia andrō: Ae mija'wa ba fachōlō'ō tánō ba nasi! Ba mōi mija'wa da'ō, ifachōlō ia ba imane: Lō hadia ia! Ba imane Elija: Foeli ae'e! Ba ifoeli mōi nono mateoa

44 andrō, mewitoe. Ba ba zi mewitoe, ba imane: So moroi tooe lawoeo, ezai laloe'a, moroi tooe ba nasi. Ba imane Elija: Ae mija'wa, ba ōmane chō Gahabi: Fa'anō gocreta ba ae ja'wa ba sa'wa mitooe, fa bōi

45 ichamō'ō teoe! Ba i'ogomoezaō alē manō mbanoea ba tesao nangi, ba tenga ono deoe. Ba mōi ba gocreta

46 Gahabi ba isa'wa Jezere'eli. Ba ichamō Gelija tanga Jehowa ba mamōbō taloe ia, ba ihoelō Gahabi, iroeci Jezere'eli.

FAZA 19.

I. Isa'wa danō si mate Elija, me ifagohi'ō ia Izebela. II. I'oroma'ō ia chōnia Jehowa ba hili Horebi ba ibe'e gorōisa chōnia. III. Tehonogōi fangalinia dania Gelisa.

1 I. Ba i'ombacha'ō chō Gizebela Ahabi fefoe nilaoo Gelija, awō wa no ahoi ibocnoe si'ōli zama'ele'ō

2 andrō. Ba ifatenge zinenge chō Gelija Izebela, imane chōnia: Ndra-

moelaoe chōgoe Lowalangi andrō zomasi ira, na tenga mané'wa'ala'wa loeo mahemoloe oefatōrō ba nosooe nifatōrō ba noso zama'ele'ō andrō fefoe. Ba ata'oe ia, maoso ia, ilaoe 3 mofanō, ba wangorifi ja'ia. Ba me no iroegi Mbereseba andrō, ba mado Joeda, ba irōi ba da'ō ngouingonia andrō. Ba ja'ia, ba isa'wa danō 4 si mate, ma'uchō fofanō, ba mōi moedadao ba mbōrō da'oeli. Ba omasi ia mate, ba imane: Noa sa'ae, halō sa'ae nosogoe, Jehowa; tenga si sōchi moroi chō ndra toe- 5 ange ndra'odo! (*Jon. 4, 3*). Ba ifadōlō tooe ia ba mbōrō da'oeli andrō ba mōrō. Ba i'ogomoezaō itōeko ia mala'ika, imane: Faoso, laoe manga! Ba me ifachōlō ia, 6 ba hiza tánō ba hōgōnia koe nibogō, sagōrō, ba samba migō nidanō. Ba manga ia ba ibadoe nida- 7 nō, ba ifoeli ilaoe mōrō. Ba ifoeli so mala'ika Jehowa, itoeko, ba imane: Faoso, ā gōoe, arōoe sibai na sa dōrō'waoe! Ba maoso ia, manga 8 ia ba ibadoe nidanō, ba mowa'wāō ia ba wa'abōlōnia ba gō andrō, ōfa wocloe ngaloe ba ōfa wocloe mbo- 9 ngi, iroegi hili Lowalangi andrō, Horebi. (*Moz. II. 34, 28. Mat. 4, 2*).

II. Ba ba da'ō, ba mōi ia ba 9 dōgi narō hili, ba mōrō ia bacha ba da'ō. Ba hoemedē chōnia Jehowa, imane chōnia: Hadia nihalōoe ba da'e, Elija? Ba imane: No oeforege wangombacha Jehowa, Lowalangi ngahōnō; ba Iraono Gizera'eli, ba no la'erogō nifachoimō andrō, naha wame'e soemange andrō chōoe, ba no ladaoedogō, ba sama'ele'ō chōoe, ba no laboenoe si'ōli, toballi hatō ja'odo, ba la'aloaloei wamoenoe ja'ō. (*Rom. 11, 3*). Ba imane 11 chōnia Jehowa: Ae bacro ba 'agō hili, fōna Jehowa! Ba itōrō Jehowa, ba fōnania, ba angi sabōlō si- bai, fabali hili ibe'e ba arasa gara; ba Jehowa, ba tenga ba nangi andrō so. Ba me aefa nangi andrō,

ba so ziheoe ; ba Jehowa, ba tenga
 12 ba ziheoe andrō so. Ba me aefa
 ziheoe andrō, ba itōrō alitō ; ba
 Jehowa, ba tenga ba galitō andrō
 so. Ba me aefa galitō andrō, ba
 13 itōrō angi si hohohoho manō. Ba
 me irongo da'ō Elija, ba ibaloegō
 mbawania baroenia schoea, ba mōi
 ia baero, i'agō mbawa dōgi andrō ;
 ba so zihede chōnia, imane : Hadia
 14 nihalōoe ba da'e, Elija? Ba imane:
 No oeforege wangombacha Jehowa,
 Lowalangi ngahōnō, ba Iraono Gi-
 zeraēli, ba noa sa la'erogō nifachoi-
 mō andrō, naha wame'e soemange
 andrō chōoe, ba no ladoedogō, ba
 sama'elc'ō chōoe, ba no laboenoe
 si'ōli, tobali hatō ja'odo : ba la'
 15 alocaloei wamoenoe ja'o. Ba imane
 chōnia Jehowa : Foeli'ō, ac ba danō
 si mate ba NDRAMASEKO, ba ae mi-
 jomo ba bajoini razo Ndrawa Ga-
 ramo Hazaēli andrō. (*Raz. II. 8, 13*).
 16 Ba Jehoe andrō, ma'owoe Nimisi, ba
 bajoini razo Ndraono Gizeraēli, ba
 Elisa andrō, ono Zafati, banoea
 Habeli Mehola, ba ōbajoini sama'-
 ele'ō, fangalioe dania. (*Raz. II. 9, 2*).
 17 Ba tobali ba niha zaefa ba mbawa
 zi'ōli Hazaēli, ba boenoesō Jehoc,
 ba ha niha zaefa ba mbawa zi'ōli
 18 Jehoe, ba boenoesō Gelisa. **Ba fitoe**
ngahōnō zi tosaī Iraono Gizeraēli
oebe'e, dozi balōdoehi si lō irai akōi
fōna Mba'ali andrō, ba dozi bawa,
si lō irai fa'ago chōnia.
 19 III. **Ba iheta ia ba da'ō, ba fa-**
loecha ia Gelisa andrō, ono Za-
fati, samali'ō tanō ia: felendroea
fasa za'wi fōnania, ba ja'ia zolohe
fondrege tātō foeri. Ba mōi chōnia
Gelija, ihawoei ia baroenia seboea.
 20 Ba irōi za'wi no mege ba i'o'ō Ge-
 lija, imane : Tehe chōgce mōido
 fa'ago bawa chō namagoe ba chō
 ninagoe, awena dania oe'o'ō ndra'-
 oegō ! Ba imane chōnia : Ae'e, ba
 foeli'ō ; bōi olifogō'ō nilaogoe
 21 chōoe ! (*Loek. 9, 61*). Ba irōi Gelija,
 mōi ia, ihalō za'wi andrō si safasa

ba itaba ; 'ba fakake za'wi andrō,
 ba ibe'e eoe, ba wangasosoi ōsi, ba
 ibe'e ō niha andrō. Ba maoso ia,
 i'o'ō Gelija ba tobali ngonioninia.

FAZA 20.

I. Isoewō Zamaria Benihada. II.
 I'abe'e'ō dōdō Gahabi sama'ele'ō.
 Mendroea te'ala Mbenihada ibe'e Aha-
 bi. III. Lō iboenoe Mbenihada Ahabi,
 ba itege ia ba da'ō sama'ele'ō.

I. **Ba i'owoei zabōlō chōnia fe-** 1
foe Benihada, razo Garamo, 32 razo
nawōnia, la'ohe koedora ba koereta
chōra ; ba so ira moroi jooe, lafa'-
oe'oe mbanoea Zamaria ba lasoewō.
 Ba ifatenge zinenge, mijomo chō 2
 Gahabi, razo Ndraono Gizeraēli,
 imane chōnia : Da'ō ni'wa'ō Mbe- 3
 nihada : Firōoe andrō ba ana'aoe, ba
 chōgoe ; ba fondrege zi sōchi ndra
 alawe chōoe ba iraonooe, ba chōgoe.
 Ba ifafocli'ō li chōnia razo Ndrao- 4
 no Gizeraēli, imane : Dali ni'wa'ōoe,
 ja'oegō sochō ja'o, razo ! chōoe
 ndra'odo, awō fefoe zi so chōgoe !
 Ba mangawoeli zamoeza tō zinenge 5
 andrō, ba lamane : Da'ō ni'wa'ō
 Mbenihada : Ma'ifoc lō ni'wa'ōgoe
 chōoe, ōbe'e chōgoe wirōmō ba
 ana'aoe ba ira alawemō ba irao- 6
 nooe ! Mané wa'ala'wa leo mahe-
 moloe, ba oefatenge chōoe nawō-
 goe, ena'ō laboe'ai nomooe ba oino
 mbanoea ba ena'ō la'ochōgō fefoe
 hadia ia zomasi ira, ba la'ohe ! Ba 7
 ifaloecha'ō fefoe zatoea mbanoea
 razo Ndraono Gizeraēli, ba imane :
 Aboto manō sa'ae ba dōdōmi zi lō
 sōchi andrō, si so ba dōdōnia ! Me
 ifatenge chōgoe, me i'andrō chōgoe
 ndra alawegoe ba iraonogoe, awō
 wirōgoe, awō gana'agoe, ba lō ni'wa'-
 ōgoe chōnia lō oebe'e ! Ba latema 8
 linia satoea andrō, awō niha sato
 fefoe, lamane : Bōi fondrondrongo
 ba bōi tehe ! Ba imane ba zinenge 9
 Mbenihada : Mimane chō zochō ja'-
 ami, razo : Fefoe hadia ia ni'wa'ōoe
 chō genonimō, mege ba mbōrōta, ba

- oe'o'ō, ba niwā'ōoe iada'e, ba tebai
oe'o'ō! Ba mofanō zinenge andrō
10 ba lafa'ema chō Mbeihnada. Ba ifa-
tenge chōnia Benihada, imane chō-
nia : Ndramoelaoe chōgoe Lowala-
ngi zomasi ira, na iroegi adocdoela
Zamaria andrō famo'ōsi danga za-
11 bōlō andrō fefoe, ni'ohegoe ! Ba ite-
ma li razo Ndraono Gizeraēli, imane :
Sangaró, ba bōi jamoesoeno ia, si
12 mane sameta sa'ac fangaró ! Ba me
irongo da'ō Benihada, me mamadoc-
madoe agoe ira nawōnia razo, baose,
ba imane ba zato chōnia : Milaoe
chōra ! Ba molaoe ira.
- 13 II. Ba hiza zama'ele'ō si mōi chō
Gahabi, imane : Da'ō niwā'ō Jeho-
wa : Hadia, ō'ila zato sibai andrō
fefoe ? da'ō oebe'e ba dangaoe ma'ō-
chō, ena'ō aboto ba dōdōoe, wa no
14 Jehowa ndra'odo ! Ba imane Gaha-
bi : Ha niha zolaoe da'ō ? ba imane
sama'ele'ō andrō : Da'ō niwā'ō Je-
howa : Sabōlō chō ndra koemandroe
andrō. Ba imane Ahabi : Ba ha niha
zi bōrōtaigō fasōndrata ? Ba imane :
15 Ja'oegō. Ba i'ofaja zabōlō chō ndra
koemandroe andrō, ba no 332. Ba
aefa da'ō, ba i'ofaja zato, Iraono
16 Gizeraēli fefoe, 7000. Ba maoso ira,
mōi ira, me laloeo, me mamadoc-
madoe agoe Mbenihada ba me mabo-
e ia, baose, awō razo andrō, si 32,
17 sanolo ja'ia ena'ō. Ba sabōlō chō
ndra koemandroe andrō zi ōfōna
mōi baero. Ba ifatenge zamaigi
Benihada ba lamane chōnia da'ō :
So niha moroi jomo ba Zamaria !
18 Ba imane : He ba wangatoelō ba
he ba wasōndrata mōi ira, mira'oe
19 aeri ira ! Ba ha laroege baero mba-
noea sabōlō chō ndra koemandroe
20 andrō ba sato, solo'ō ja'ira —, ba
samōsamōsa i'ō'ōtō tooe zamōsana.
Ba moloi Ndrawa Garamo, ba lako-
hi ira Iraono Gizeraēli. Ba Beni-
hada, razo Ndrawa Garamo, ba moloi,
21 awō koedo ba si fakoedo. Ba so
moroi jomo razo Ndraono Gizeraēli
ba ihalō koedo fabaja koereta. Ba
- te'ala sibai Ndrawa Garamo ibe'e.
Ba ifocli i'ondrasi razo sama'ele'ō 22
andrō, imane chōnia : Ae abe'e'ō
dōdōoe ba faigi sibai, he ōwisa ;
ifoeli sa so razo Ndrawa Garamo
andrō, ba ndrōfia dania, ba wano-
ewō ja'oegō. Ba lamane enoni razo 23
Ndrawa Garamo chōnia : Lowalangi
hili Lowalangira andrō, andrō abōlō
ira moroi chōda ! Na ba ndraso
ena'ō talaoe chōra, ba lō zi lō abōlō
ita ! Ba ōmane sa'ae : Ōheta razo 24
andrō fefoe, ba ō'ali koemandroe.
Ba ja'oegō, ba ō'owoeloi chōoe za-
bōlō, fa'ato zi tekiko mege, ba koe-
do ba koereta, si mane mege, ba ba
ndraso talaoe chōra, ba lō zi lō
abōlō ita. Ba ifondrongongō chōra,
i'o'ō da'ō. Ba me no iroegi dōfi, ba 26
i'ofaja Ndrawa Garamo Benihada ba
i'ohe ba Afeki, ba wanoewō Iraono
Gizeraēli. Ba te'ofaja gōi Ndraono 27
Gizeraēli ba tebe'e mbalazo, ba
lafaondragō. Ba Iraono Gizeraēli,
ba ba gamaoedoe Ndrawa Garamo
tebato, hoelō zi doea mbawá nam-
bi, si lō oja'oja, ba Dawa Garamo,
ba anōnō danō labe'e. Ba so genoni 28
Lowalangi no mege, ba imane chō
razo Ndraono Gizeraēli : Da'ō niwā'ō
Jehowa : Me no lawā'ō Dawa Gara-
mo, Lowalangi hili Jehowa, ba tenga
Lowalangi ndraso, ba oebe'e ba da-
ngaoe zato sibai andrō, ena'ō aboto
ba dōdōoe, wa no Jehowa ndra'od-
do ! Ba ōnō bongi wa'ara fatahō ira 29
ba da'ō, ba me loeo si fitoe, ba fa-
sōndra ira, ba 100.000 laboenoe
Dawa Garamo si lō koedo Iraono
Gizeraēli, ha ma'ōchō. Ba si toesai, 30
ba moloi, lasawā mijomo Afeki ; ba
adoedoe gōli kara, ba 27.000 ilangō
niha si toesai mege. Ba noa gōi mo-
loi Mbenihada, ichamō jomo mba-
noea, idōrōdōrōi mbate'e [jomo].
III. Ba lamane chōnia enoninia : 31
Hiza, no marongo, wa no razo sa-
hachō tēdō razo ma'owoe Gizeraēli
andrō ; ba data'olcmbe goni ba ta-
bōbō sinali hōgōda, ba tabe'e ba

32 danga razo Ndraono Gizeraëli ita, ma atõ i'orifi ita. Ba latema la'o-lembe goni, ba labõbõ sinali hõgõra, ba mõi ira chõ razo Ndraono Gizeraëli, lamane : Da'õ niwã'õ zawoejoemõ Benihada chõoe : Orifi ndra'o-do ! Ba imane : Hadia, lõ si mate ia ? Ga'agoe ia. Ba ba dõdõra andrõ, ba salõfõ niwã'õnia andrõ, ba lagõsõ lasofoe, na si ndroehoe linia da'õ, lamane : Hadia, ga'aoe Mbenihada ? Ba imane : Mi'ae mihalõ ia. Ba mõi baero chõnia Mbenihada, ba ifa'amõi ia awõnia ba

34 goereta Ahabi. Ba imane Benihada chõ Gahabi : Banoea andrõ, nifadõni namagoe chõ namaoe mege, ba oefoeli, ba hana na õlaoe kade chõoe ba Ndramascko, nifolaoe namagoe mege ba Zamaria. Ba imane Ahabi : Ba ja'o, ba oe'efa'õ ndra'oegõ, me no tamanõ wamagõlõ. Ba fawoe'oe li ira, ba ifofan'õ ia Ahabi. (*F. 15,*

35 *20*). Ba so nifaha'õ zama'ele'õ, samõsa, imane chõ nawõnia — niwã'õ Jehowa zhõnia — : Tema fesocho ndra'o : Ba lõ edõna da'õ ifesocho.

36 Ba imane chõnia si samõsa : Me lõ õ'o'õ goroisã Jehowa andrõ, ba ha si'aikõ fabali ndra'oegõ chõgoe, ba ifesocho ndra'oegõ singo. Ba me no fabali ia chõnia, ba faloecha ia zingo,

37 samesocho ja'ia. Ba si samõsa, ba ifoeli imane, me faloecha ia nawõnia bõ'õ : Tema fesocho ndra'o ! Ba

38 ifesocho ia da'õ. Ba mõi zama'ele'õ andrõ, i'agõ zinga lala nitõrõ razo dania ; no ibõbõ mbawania, fa bõi oroma ha niha ia. Ba me itõrõ razo, ba imane chõnia : No fao ba wasõndrata andrõ zawoejoemõ andre, ba so niha bõ'õ, i'oehe chõgoe niha, samõsa, ba imane : Tarogõ niha andre ; ba ma lõ ja'ia dania, ba nosoe nibe'e fangali nosonia, ba ma

40 zoei 220 balaki õbe'e hõli ! Ba me sosõ rõrõ zawoejoemõ andre, ba i'ogomoezaõ manõ taja niha andrõ. Ba imane chõnia razo Ndraono Gizeraëli : Ba da'õ hoekemõ, no ja'

oegõ zangetoe'õ. Ba igõsõ iheta 41 mbõbõ mbawania, ba i'ila ha niha ia razo Ndraono Gizeraëli, wa awõ zama'ele'õ ia. Ba imane chõ razo : 42 Da'õ niwã'õ Jehowa : Me no õ'efa'õ ba dangaoe niha andrõ, niwã'õgoe niboenoe, ba nosoe nibe'e fangali nosonia, ba banoea nibe'e fangali mbanoecania. Ba ifoeli ia chõra razo 43 Ndraono Gizeraëli, lõ sõchisõchi dõdõnia ba sofõnoe ia ; ba iroegi Zamaria.

FAZA 21.

I. Omasi Gahabi kaboe nagoe chõ Naboti ba ifaboenoe'õ Naboti Izebela. II. Ifeta'oe ira Elija, ba mangesa dõdõ Gahabi.

I. Ba me no aefa da'õ, ba sambalõ zoei : So kaboe nagoe chõ Naboti, banoea Jezere'eli, ba Jezere'eli andrõ, ba ngai gõdo Gahabi, 1
razo Zamaria. (*Sam. I. 8, 14*). Ba hoemede Gahabi chõ Naboti, imane : 2
Be'e chõgoe kaboe nagoe andrõ chõoe, da'oebali'õ kaboe goele chõgoe, me no ahatõ ia ba ngai gõdogoe. Oebe'e fangali chõoe kaboe nagoe bõ'õ, si sõchi moroi ba da'õ, ba ma oe'õli ia chõoe, na omasi'õ da'õ. Ba imane Naboti chõ Gahabi : 3
Jamoetimba chõgoe Jehowa, oeloele chõoe gondrõita ndra toeagoe ! (*Moz. III. 25, 23. Moz. IV. 36, 7*). Ba mangawoeli ba gõdonia Gahabi, 4
lõ sõchisõchi dõdõnia ba sofõnoe ia ba wanema Naboti andrõ, banoea Jezere'eli, linia, me imane : Tebai oeloele chõoe gondrõita ndra toeagoe ! Ba mõi ia mõrõ, i'otahõgõ mbagolõ, ba lõ manga. Ba mõi si bacha chõnia wo'omonian Izebela, imane chõnia : Hana wa lõ sõchisõchi dõdõoe ba hana wa lõ manga'õ ? Ba imane chõnia : No fahoehoeodo chõ Naboti andrõ, banoea Jezere'eli, no oemane chõnia : Be'e chõgoe kaboe nagoe andrõ chõoe, oe'õli, ba ma zoei õebe'e fangali chõoe, na da'õ zomasi'õ — ba imane : Tebai oeloe-

- 7 loe chōoe kaboe nagoe andrō chō-
gōe! Ba imane chōnia fo'omonía
Izebela: Hadia, fa'arazo chōoe da'ō
iada'e ba Ndraono Gizeraëli? Faoso,
ā gōoe ba rara dōdōoe. Ja'o zama'a-
mōi chōoe kaboe nagoe andrō chō
8 Naboti, banoea Jezere'eli! Ba ifa-
zōchi zoera, itagō dōi Gahabi, ba
ifotandro tandro chō Gahabi, ba
ifa'ohē'ō ba zalaŵa ba ba zatōea
mbanoea andrō, banoea ndra Naboti.
9 Imane ba zoera andrō: Mifa-
ŵa'ōgō wamoni, ba tánō jaŵa da-
nia mifedao Naboti, ba waloechata,
10 ba mifaoedoe wawa ira niha si si lō
jaŵa, darōea, si mōi sasi, sangoe-
ma'ō: No ō'elifi Lowalangi ba no
ō'elifi razo! Ba mi'ohē baero ia, ba
11 miteboe kara, miboenoē. Ba banoea-
ra andrō, satōea ba salaŵa, ba la'o'ō
goroisā Gizebela chōra, niŵa'ōnia
ba zoera andrō, nifa'ohē'ōnia chōra.
12 Lafāŵa'ōgō wamoni, ba tánō jaŵa
lafedadao Naboti, ba waloechata.
13 (*Jes. 58, 4*). Ba so niha si si lō ja-
ŵa andrō, la'otahōgō ia wedadao,
ba labōbōgō manō chō Naboti niha
si lō ngaroro andrō, ba zi so sato
fefoe, lamane: No i'elifi Lowalangi
Naboti, ba he razo, ba no i'elifi!
Ba la'ohē ia baero mbanoea ba
lateboe karā, laboenoē. (*Moz. III.*
14 *24, 14*). Ba lafaŵa'ōgō chō Gizebela,
lamane: No moeteboe kara Naboti,
15 no mate. Ba me irongo Izebela, no
moeteboe kara Naboti, ba no mate,
ba imane chō Gahabi; Faoso! halō
chōoe kaboe nagoe andrō chō Na-
bōti, banoea Jezere'eli, si lō ibe'e
ni'ōli mege; lō Naboti sa'ae, no
16 mate. Ba me irongo Ahabi, no mate
Naboti, ba maoso ia, mōi ia ba
kaboe nagoe andrō chō Naboti, ba-
noea Jezere'eli, ba wangochōgō ja'ia.
17 II. Ba hoemedē Jehowa chō Ge-
18 lija, banoea Disebe, imane: Faoso,
ae misi toee chō Gahabi, razo Ndrao-
no Gizeraëli, ba Zamaria — hiza
19 ba kaboe Naboti so ia, ba zi mōi
ia mitōoe, ba wangochōgō, — ba

ōmane chōnia: Da'ō niŵa'ō Jehowa:
Hadia, no mänge'e'ō, ba noa
gōi ō'ochōgō gondrōita? Ba ōmane
na chōnia: Da'ō niŵa'ō Jehowa:
Ba nifelai nasoe do Naboti, ba da'ō
lafelai dania ndromō asoe? (*F. 22,*
38). Ba imane Ahabi chō Gelija: 20
Hadia, no ōsōndra ndra'o, ja'ōegō
si fatioe tōdō chōgōe? Ba imane:
Noa! Me no ōloeloe ndra'ōegō, ba
wolaoe si fatōewoe chō Jehowa,
(*Raz. II. 17, 17*), ba hiza, ba oefa- 21
tōrō chōoe wamakiko ba oebōzini
ndra'ōegō ba oehori nga'ōtō Gahabi,
irege zi kiōni bagolō, iraono ba sa-
tōea, ba Ndraono Gizeraëli. (*Raz.*
11. 9, 1). Ba oefatōrō ba zi samba 22
omo ja'ami, fatōrōgōe ba zi samba
omo ndra Jerobeamo, ono Nebati,
ba ba zi samba omo ndra Baësa,
ono Gahia, bōrō mbachōebachōe
dōdōgōe andrō, ni'andrōmō, me ōfo-
wōhō Ndraono Gizeraëli ba horō.
(*F. 15, 29; 16, 3*). Ba ba chō Gize- 23
bela gōi, ba so gōi niŵa'ō Jehowa,
imane: Asoe dania zi manga Gize-
bela ba danō Jezere'eli. (*Raz. II.*
9, 36). Ha niha zi mate jomo ba 24
mbanoea soroijomo Gahabi, ba asoe
zi manga, ba ha niha zi mate baero
ba mbenoea, ba fofō ba daloe mba-
noea zi manga. No alōsoe lō niha 25
soloele ja'ia si manō, ba wolaoe
si fatōewoe chō Jehowa andrō, si
mane Ahabi, nifowōhō wo'omonía.
Izebela. (*F. 16, 23*). No sabōlō sibaí 26
ogoro ita wolaoenia, andrō, me no
itōrō lala wame'e adoe andrō, lō
faehoe ba nilaoe Ndraono Gamori
andrō, mege. nitimba Jehowa fōna
Ndraono Gizeraëli. Ba me irongo 27
niŵa'ō andrō Ahabi, ba isika noe-
chania, ba i'onoecha goni ba ma-
moni ba gō; ba ifōrōni goni andrō,
ba mowaōwaō lō nininini. Ba hoe- 28
mede Jehowa chō Gelija, banoea
Disebe, imane: Hadia, no ō'ila, wa 29
no i'ide'ide'ō ia fōnagoe Ahabi?
Me no i'ide'ide'ō ia fōnagoe, ba te-
nga ba gōtōnia oefatōrō wamakiko

andrō ; ba gōtō nononia dania oe-fatōrō ba zi sawā ja'ira. (*Raz. II. 9, 25.*)

FAZA 22.

I. Fasowōta ndra Ahabi Jozafati ba Ndrawa Garamo andrō. Sama'ele'ō sofaja. II. Ifa'ele'ō loaloa si lō sōchi samu'ele'ō andrō, Micha. III. Mate Gahabi, ba wasōndrata. IV. Fa'atoelō dōdō Jozafati ba fa'arazonia ba mado Joeda. V. Ahaseja, razo Ndraono Gizeraēli.

1 I. Ba medōloe fache ahono ira, lō fasowō ira Ndrawa Garamo
2 Ndraono Gizeraēli. Ba me aracha medōloe fache, ba mōi misi tooe chō razo Ndraono Gizeraēli Jozafati, razo mado Joeda. (*Nga'oi. II. 18, 1 b. t.*). Ba imane razo Ndraono Gizeraēli chō genoninia : Hadia, lō mi'ila, wa no chōda Ramoti ba danō Gileadi ; ba doemadao manō ita, lō liwāliwa, ba lō tafadōni chō razo
4 Ndrawa Garamo ! Ba imanc chō Jozafati : Hadia, mōi'ō awōgoe ba wanoewō, ba Ramoti ba danō Gileadi. Ba imane Jozafati chō razo Ndraono Gizeraēli : Si mane ja'oegō ndra'odo, ba banoegoe, ba si mane banoeaoe, ba koedogoe, ba si mane
5 koedomō. Ba imane na Jozafati chō razo Ndraono Gizeraēli : Tema sofoe oea chō Jehowa, ha iwa'ō. Ba ifaloecha'ō zama'ele'ō andrō razo Ndraono Gizeraēli, mato 400 ira, ba isofoc chōra, imane : Hadia, mōido manoewō Ramoti ba danō Gileadi, ma lō'ō ? Ba lamane : Ae'e, ena'ō ibe'e ba danga razo Jehowa !
7 Ba imane Jozafati : Lō baero ō, sama'ele'ō chō Jehowa, ena'ō chōnia tasofoe ? (*Raz. II. 3, 11*). Ba imane razo Ndraono Gizeraēli chō Jozafati : So na zamosa tō, si tola ta-wā'ō sanofoe chō Jehowa, ba no abao dōdōgoe chōnia, me tenga si sōchi nifa'ele'ele'ōnia ba chōgoe andre, ha si lō sōchi : Micha andrō, ono Jimela. Ba imane Jozafati :
9 Bōi wa'ō da'ō, ja'oegō razo ! Ba

hoemedo razo Ndraono Gizeraēli chō genoninia jomo, imane : Ta'ita'i hede chō Micha andrō, ono Jimela ! Ba razo Ndraono Gizeraēli 10 ba Jozafati, razo mado Joeda, ba no doemadao ba mbawa gōli Zamaria, baroe loeo mbarocra, ba da-daomania doemadao zamōsana, ba mama'ele'ō zama'ele'ō andrō, fefoe, fōnara. Ba ifotandroe si'ōli ia Sede- 11 kia, ono Gena'ana, ba imane : Da'ō niwa'ō Jehowa : Ōtandroe dania tooe Ndrawa Garamo tandroe si mane da'e, irege no ahori ira ōbe'e ! Ba si manō wama'ele'ō zama'ele'ō 12 andrō fefoe, ba lamane : Ae ba Ramoti andrō, ba danō Gileadi, ba ibe'e ba danga razo ira Jehowa ! Ba imane chō Micha andrō sinenge 13 andrō, si no mōi mogaoni ja'ia : Hiza, ha sara imanō li zama'ele'ō andrō, wangombacha si sōchi chō razo, ba bōi faehoesi niwa'ōoe ba niwa'ōra mege, dozi ira : si sōchi wa'ō. Ba imane Micha : Faja wa 14 no saeri Jehowa, na tenga ha sambalō niwa'ō Jehowa chōgoe oewa'ō !

II. Ba me iroegi razo, ba imane 15 chōnia razo : Hadia Micha, mōiga manoewō Ramoti, ba danō Gileadi, ma lō'ō ? Ba imane chōnia : Ae'e, ba si sōchi dania wozoe chōoc, ba ibe'e ba danga razo Ramoti Jehowa. Ba imane chōnia razo : Ha me 16 oega oebe'e ba hōloe ndra'oegō, ena'ō ha sambalō si doehoe ō'ombacha'ō chōgoe, niwa'ō Jehowa chōoe ? Ba imane : No oe'ila, no moezaeue 17 Ndraono Gizeraēli fefoe, ba hili, hoelō mbiribiri, si lō koebalo. Ba imane Jehowa : Si lō sochō da'ō ; hana na ifoeli ia chōra zamōsana, ja lō hadia ia chōra ! Ba imane 18 razo Ndraono Gizeraēli chō Jozafati : Tenga no oewa'ō chōoe : Tenga si sōchi ifa'ele'ō, ha si lō sōchi. Ba 19 imane Micha : Bōi oea ! Fondro-ndrongo niwa'ō Jehowa ! No oe'ila, no doemadao ba dadaomania Je-

- howa, ba no lafatambai ia' banoea
 20 zoroego sato. (*Mat. 18, 10*). Ba imane
 Jehowa : Ha niha zi mõi mamowõhõ
 Ahabi, ena'õ mõi ia manowewõ, ba
 ena'õ ba Ramoti andrõ, ba danõ
 21 Gileadi, mate ia ? Ba oi fabõ'õ ni-
 wã'õra. Ba so zamõsa, mbechoe,
 i'ondrasi Jehowa, ba imane : Ja'o
 zi mõi mamowõhõ ja'ia. Ba imane
 chõnia Jehowa : Ha .õbe'e famo-
 22 wõhõ ? Ba imane : Mõido bechoe
 sofaja ba mbewe zama'ele'õ andrõ
 chõnia fefoe. Ba imane Jehowa :
 Ja'ia da'õ, õfaloea dania wamowõ-
 hõ andrõ ; ae'e, ba laoe da'õ ! (*Job.*
 23 *12, 16. Tes. II, 2, 11*). Ba liza, ba
 no ibe'e ba mbewe zama'ele'õ andrõ
 chõoe fefoe mbechoe wamakiko
 24 Jehowa. Ba maoso Zedekia andrõ,
 ono Gena'ana, itema ifalisi mbawa
 Micha, ba imanc : Ba hadia lala
 wa'aheta Geheha Jehowa chõgoe,
 25 ba wehedgoe chõoe ? Ba imane
 Micha : Hiza, õ'ila dania, na loeo
 õtõrõdi mbate'e jomo, ba wamini'õ
 26 ja'ogõ ! Ba imane razo Ndraono
 Gizeraëli : Mihalõ Micha, ba mi'õhe
 mangawoeli ia chõ Gamoni, koe-
 mandro ba mbanoea ba chõ Joasi
 27 ono razo. Ba mimane : Da'õ niwã'õ
 razo : Mikoeroe da'e, ba ha ma'ifoe
 mibc'e gõ ba ha ma'ifoe nidandõ,
 irege mangawoelido lõ hadia ia
 28 chõgoe. Ba imanc Micha : Na mangawoeli
 ndra'ogõ lõ hadia ia chõoe, ba
 tenga li Jehowa nifa'emagoe !
 Ba imane na : Mifondro-ndrongo,
 29 ja'ami niha sato fefoe !
 III. Ba lasawã Ramoti ba danõ
 30 Gileadi razo Ndraono Gizeraëli ba
 Jozafati, razo mado Joeda. Ba imane
 razo Ndraono Gizeraëli chõ Jozafati :
 Da'oe'onoecha noecha niha
 bo'õ ba wanoewõ andrõ, ba ja'ogõ,
 ba bõi boelõ'õ nocchamõ. Ba ifo-
 hani ia razo Ndraono Gizeraëli, ba
 31 isawã zi fasõndra ira. Ba no ibe'e
 li ba goemandra andrõ chõnia, si
 32, razo Ndrawa Garamo, ba goema-
 ndra goereta zanoewõ andrõ chõnia,
 no imanc : Bõi milaoe ba niha bõ'õ,
 he ono mbanoea, ba he salawã, ha
 sambalõ chõ razo Ndraono Gizeraëli
 andrõ milaoe ! Ba me la'ila Jozafati
 32 koemandra goereta andrõ, ba
 labali razo Ndraono Gizeraëli ia, ba
 lasawã ia, ba wolaoe chõnia. Ba
 moe'ira'ira Jozafati. Ba me la'ila
 33 koemandragoereta andrõ, tenga razo
 Ndraono Gizeraëli ia, ba labõhõli, la-
 foeli ira foeri. Ba so zogai fanania,
 34 si lõ moedõnadõna, ba i'efasi, ba gõ-
 na chõ razo Ndraono Gizeraëli, ba
 gotaloeara mbõbõ taloe gõrõba. Ba
 imane chõ zolohe koeretania : Ba-
 li'õ, ohe misa ndra'o, hetado ba
 wasõndrata ; noa sa mesocho ndra'-
 35 odo ! Ba itoegoe abõlõbõlõ wasõ-
 ndrata, me loeo da'õ ; ba razo, ba
 no sizizio ba goereta, fetahõ Ndra-
 wa Garamo, iroegi tánõ owi, ba do
 zocho andrõ, ba ahele ba goereta
 jawã ; ba me bongibongi, ba mate
 razo. Ba me aechoe loeo, ba moe'ao
 36 niha, lafa'ema'ema ba zato, lama-
 ne : Jamoefoeli ia ba mbanoeara
 ba ba danõra zamõsana — noa sa
 mate razo ! Ba laroezi Zamaria,
 37 ba ba da'õ lako'o razo. Ba me
 38 lasasai goereta, ba mbawã ba Za-
 maria, ba lafelai asoe ndro Gahabi,
 ba faroeka ba gamondria zohorõ,
 itõrõ niwã'õ Jehowa. (*F. 21, 19*).
 Ba hadia na nidoenõdoenõ ena'õ ba
 39 chõ Gahabi andrõ ba hadia ia fefoe
 nilaoenia, ba omo ifõ goeaza andrõ,
 nila'oenia ba banoea andrõ fefoe,
 ni'aro'õnia, ba noa sa moetanõ ba
 zoera hikaja razo Ndraono Gize-
 40 raëli. (*Amos. 3, 15*). Ba mate Gaha-
 bi, itõrõ lala ndra amania, ba
 fangalinia razo, ba ononia Ahaseja.
 IV. Ba Jozafati andrõ, ono Asa,
 41 ba me no aloea medõloe fache razo
 Ndraono Gizeraëli Gahabi andrõ
 tobali razo mado Joeda ia. Tõloe
 42 ngafaeloe a lima fache Jozafati, me
 tobali razo ia, ba 25 fache razo ia
 ba Jeroezalema. Ba tõi ninania, ba
 43 Asoebi, ono .Zilehi. Ba itõrõ sibai

- lala namania Asa, lō irōi, wolaoe
 44 somasi Jehowa. Ha fa lō moeboe-
 lō'ō hilihili andrō; lō labato sato
 wame'e soemange ba fanoenoe koe-
 mōjō ba hilihili andrō. (*Nga'ot. II.*
 45 *15, 17*). Ba Jozafati andrō, ba lō
 fa'oedoe chō razo Ndraono Gizeraēli.
 46 Ba hadia na nidoenōdoenō ena'ō ba
 chō Jozafati andrō, ba fa'abōlōnia,
 nifa'ele'ōnia, ba fanocwōnoewōnia,
 ba noa sa moetanō ba zoera hikaja
 47 razo mado Joeda. Noa gōi ihori ba
 danō zi tosai sohorō andrō, si tosai
 48 na ba gōtō namania Asa. Ba lō
 razo ba Ndraono Gedomo; si no
 49 amaedola razo, ba koemandroe. Ba
 Jozafati, ba no ifalaoe'ō nowo Dari-
 si, solojo ba Gofiri cna'ō, ba wangai
 ana'a; ba lō aloca wolojo, aboto
 nowo andrō ba Geseono Geberi.
 50 (*F. 9, 26. Nga'ot. II. 20, 36*). Ba
 imane Ahaseja, ono Gahabi chō
 Jozafati, me loeo da'ō: Acha mōi
 awō mbanoeaoc mbanoeagoc, ba
 wolojo andrō! Ba lō itche Jozafati.
 Ba mate Jozafati, itōrō lala ndra 51
 amania; ba ba ngai ndra amania
 lako'o ia ba mbanoea doecania
 Dawido. Ba fangalinia razo, ba
 ononia Joramō.
 V. Ba Ahaseja andrō, ono Ga- 52
 habi, ba me no aloca meweledōnō
 fache razo mado Joeda Jozafati
 tobali razo Ndraono Gizeraēli ia, ba
 Zamaria, ba mendroea fache razo
 ia ba Ndraono Gizeraēli. Ba si fa- 53
 toewoe chō Jehowa wolaoenia, itōrō
 lala namania, ba he lala ninania
 andrō, lala Jerobeamo, ono Nebati,
 si no mamowōhō Iraono Gizeraēli
 ba horō. Ifosoemange Mba'ali a- 54
 ndrō, mangaloeloc ia chōnia; i'andrō
 wōnoe Lowalangi Ndraono Gizeraēli
 Jehowa, nifolaoe namania mege, lō
 faehoc.

Soera

R A Z O

SI SAMBOEA.

FAZA I.

I. Fōchō Gahaseja. Me ifasofoc'ō
 ba nadoe ba Nekerona, ba i'ōmba-
 cha'ō chōnia wa'amatenia dania
 Elija. II. I'echoegō galitō moroi
 jawā ba zinenge Gahaseja Elija.
 III. Fa'amate Gahaseja.

- 1 I. Ba me no mate Gahabi, ba
 lafabali ira ba Ndraono Gizeraēli
 2 Iraono Moabi. Ba no aechoe ba
 darali ba mbate'enia ba zi sagōtō
 ba Zamaria Gahaseja ba i'ofōchōi;
 ba ifatenge zinenge, imane chōra:
 Mi'ae misofoc chō Mba'ali-Zeboebi
 andrō, Lowalangi ba Nekerona, na
 dōhō dania wōchōgoe andre. Ba no 3
 moehede mala'ika Jehowa chō Geli-
 ja, banoc Disebe, no imane: Fao-
 so, ae misi jawā, faondragō zinenge
 razo Zamaria andrō, ba ōmane chō-
 ra: Te lō Lowalangi ba Ndraono
 Gizeraēli, ba mōi ami manofoc chō
 Mba'ali-Zeboebi andrō, Lowalangi
 ba Nekerona! Andrō imane sa'ae 4
 Jehowa: Lō dania aheta'ō ba gaso
 andrō, ba zi no ōleagō ndra'ogō,
 si mate sa'ae ndra'ogō. Ba mofanō
 Geliya. Ba lafoeli ira chō Gahabi 5

- sinenge andrō. Ba imane chōra :
 6 Hana wa mifoeli ami ? Ba lamane chōnia : So moroi si tooe niha, no faondraga, ba imane chōma : Mifoeli ami chō razo samatenge ja'ami, ba mimane chōnia : Da'ō niwā'ō Jehowa : Tc lō Lowalangi ba Ndraono Gizeraēli, wa ōfatenge ba wanofoe chō Mba'ali-Zeboebi andrō, Lowalangi ba Nekerona ? Andrō lō aheta'ō ba gaso andrō, ba zi no ōleagō ndra'oegō, si mate sa'ae ndra'oegō ! Ba imane chōra : He wisa chalachala niha andrō, si faondra chōmi mija'wa, sangoema'ō chōmi da'ō ? Ba lamane : Baroē boe mbaroenia ba oeli za'wi mbōbō lō-wilōwi. Ba imane : Elija, banoea Disebe. (*Sach. 13, 4. Mat. 3, 4. Heb. 11, 37*).
- 9 II. Ba ifatenge chōnia goemandra zi lima woeloe, awō zi lima woeloe andrō chōnia. Ba me iroegi si ja'wa Geliya koemandra andrō, ba hiza, nō doemadao Geliya ba zoezoe hili ; ba imane chōnia koemandra andrō : He enoni Lowalangi, no i'wā'ō
- 10 razo: Ae mitooe ! Ba itema li Elija, imane chō goemandra zi lima woeloe andrō : Na enoni Lowalangi ndra'o, ba ja aechoe galitō moroi ja'wa ba mbanoea ba jamoe'a'ō, awō zi lima woeloe andrō chōc ! Ba aechoe galitō moroi ja'wa ba mbanoea, ba i'ā ia, fabaja si lima woeloe andrō chōnia. (*Loek. 9, 54.*)
- 11 Ba ifoeli ifatenge goemandra bō'ō Ahaseja, koemandra zi lima woeloe, awō zi lima woeloe andrō chōnia. Ba iroegi si ja'wa Elija, ba imane chōnia : He enoni Lowalangi, imane razo :
- 12 Ta'ita'i, ae mitooe ! Ba itema li Elija, imane chōnia : Na enoni Lowalangi ndra'odo, ba ja aechoe galitō moroi ja'wa ba mbanoea ba jamoe'a'ō, awō zi lima woeloe andrō chōc ! Ba aechoe galitō Lowalangi, moroi ja'wa ba mbanoea ba i'ā ia, fabaja si
- 13 lima woeloe andrō chōnia. Ba ifoeli ifatenge Ahaseja goemandra zi lima

woeloe, datōloe ae, awō zi lima woeloe andrō chōnia. Ba mōi mija'wa da'ō — koemandra, zi lima woelo andrō, fanete zi daroea no mege — ba me iroegi, ba ibalōdoehini danō fōna Geliya, mangaloeloe ia, imane : He enoni Lowalangi ! ena'ō na ahachō ma'ifoe dōdōoe nosogoe ; awō noso zawoejoe mō andre, si lima woeloe ! Hiza, nō 14 aechoe galitō moroi ja'wa ba mbanoea ba no i'ā fōnagoē koemandra zi lima woeloe andrō, si daroea, awō zi limalima woeloe andrō chōra ; ba ija'e, ba ena'ō na ahachō ma'ifoe dōdōoe nosogoe andre ! . . .

III. Ba imane mala'ika Jehowa chō 15 Geliya : Ae awōnia mitooe, bōi ata'oe fi ia ! Ba maoso ia, mōi ia, mōi ia awōnia mitooe chō razo. Ba imane ba da'ō : 16 Da'ō niwā'ō Jehowa : Me no ōfatenge zinenge, ba wanofoe chō Mba'ali-Zeboebi andrō, Lowalangi ba Nekerona — te sa lō Lowalangi ba Ndraono Gizeraēli, nisofoe li ena'ō ? — ba lō aheta'ō ba gaso andrō, ba zi no ōleagō tooe ndra'oegō, si mate sa'ae ndra'oegō ! Ba mate ia, itōrō 17 niwā'ō Jehowa, nifa'ema Geliya ; ba fangalinia razo, ba achinia Joramo, me no aracha mendroea fache razo mado Joeda Joramo, ono Jozafati ; me no si lō ono matoea Gahaseja andrō. Ba hadia na ena'ō nidoenō- 18 doenō ba chō Gahaseja andrō, hadia nilaenia, ba no moetanō ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraēli.

FAZA 2.

I. Fao na i'ā Geliya Gelisa ba tēhalō mija'wa ba zoroego Geliya. II. La'aloei ia ono zekola zama'ele'ō. III. Tandra, nifazōchi Gelisa ba Jericho ba ba Mbetiēli.

I. Ba me edōna i'ohē ba zoroego 1 Geliya Jehowa, si fao fe'oegoe'oegoe mbanoea, ba iheta ia ba Giligala Elija, awō Gelisa. (*Moz. I. 5, 24.*) Ba imane Elija, awō Gelisa : I'agō 2 da'e, noa sa i'wā'ō chōgoe Jehowa

we'amōi ba Mbetiēli. Ba imane chōnia Elisa : Faja wa no saeri Jehowa ba faja, wa no saeri ndra'oegō, na fabalido chōoe : Ba lasa-wa mitooe Mbetiēli. Ba mōi baero chō Gelisa nono zekola zama'ele'ō andrō, si so ba Mbetiēli, ba lamane chōnia : Hadia no aboto ba dōdōoe, wa edōna Jehowa i'ohē ja'wa zochō ja'oegō, iheta chōoe ma'ōchō ! Ba imane : Oe'ila gōi, bōi manō mihedehede ! Ba imane chōnia Elija : He Elisa, iagō da'e, noa sa i'wa'ō chōgoe we'amōi ba Jericho Jehowa ! Ba imane chōnia : Faja wa no saeri Jehowa ba faja wa no saeri ndra'oegō, na fabalido chōoe ! Ba laroegi Jericho. Ba la'ondrasi Gelisa ono zekola zama'ele'ō ba Jericho, ba lamane chōnia : Hadia, no aboto ba dōdōoe, wa edōna Jehowa i'ohē ja'wa zochō ja'oegō, iheta chōoe, ma'ōchō ? Ba imane : Oe'ila gōi, bōi manō mihedehede ! Ba imane chōnia Elija : Iagō da'e, noa sa i'wa'ō chōgoe we'amōi ba Joridano Jehowa. Ba imane : Faja wa no saeri Jehowa ba faja wa no saeri ndra'oegō, na fabalido chōoe ! Ba fao ira. Ba lima woeloe ono zekola zama'ele'ō zi mōi, la'agō ngai lala, arōoe ma'ifoe ; ba mōi ba mbewe Joridano zi daroea. Ba ihalō mbaroenia seboea Elija, igōloegō ba i'amōzi'ō idanō. Ba fabali nidanō ba latōrō si daroea, no sabe'e tanō. Ba me no laroegi si jefo, ba imane Elija chō Gelisa : Andrō hadia nilaogoe chōoe, gasagasa wangeheta ja'ō chōoc. Ba imane Elisa : Jatefodoea winaeta chōgoe Gehehamō ! Ba imane Elija : Safōchō ni'andrōoe ! Na ō'ila ndra'odo, na tehetā'ndra'ō chōoe, ba tebe'e chōoe da'ō ; ba na lō ō'ila ndra'odo, ba lō itōrō. Ba me la'owaōwaō'ō wamatoenō da'ō, ba hiza goereta alitō ba koedo alitō, ba fabali zi daroea ibe'e, ba noemalō mijā'wa ba zoroego Gelija ba fao we'oegoe'oegoe mbanoea. Ba

i'ila Elisa, ba moe'ao ia, imane : He amagoe ! he amagoe ! koereta ba si fakoedo [ndra'oegō], ba Ndrao-no Gizeraēli ! Ba lō'ō sa'ae oroma ia chōnia. Ba itoejoe noechania, isika, ifabali. (F. 13, 14). Ba ihalō mbaroe Gelija, baroe seboea, si no aechoe tooe chōnia, ba māngawocli ia, mōi ia ba mbewe Joridano. Ba itoejoe mbaroe Gelija andrō, si no aechoe tooe chōnia, ba i'amōzi'ō idanō, imane : Ba heza so Jehowa, Lowalangi Gelija andrō ? Ba me ibōzi nidanō, ba fabali, ba itōrō Elisa.

II. Ba me larongo da'ō ono zekola zama'ele'ō, si jefo ba Jericho, ba lamane ; No ahono chō Gelisa geheha Gelija ! Ba lafaondragō, ia, lafaōndrō ira fōnania, iroegi tooe danō. Ba lamane chōnia : Hiza, so ba da'e zabōlō, lima woeloe, enōnioe ; hana na mōi da'ō, ba wāngaloei sochō ja'oegō ; ma dania no i'oloi'ō ia Eheha Jehowa, ma no ifazaso' mba ba hili, heza, ba ma ba ndraso, heza ia. Ba imane : Bōi mifatenge ! Ba me laforege sibaī chōnia, ba imane : Ba mifatenge ! Ba lima woeloe lafatenge niha, sangaloei ja'ia, tōloe ngaloeo, ba lō lasōndra. Ba lafoeli ira chōnia — ba Jericho na sa so ia — ba imane chōra : Tenga no oe'wa'ō chōmi : Bōi mi'ae'e ?

III. Ba lamane banoea Jericho chō Gelisa : Si sōchi sa naha mbanoea, ō'ila, ja'oegō Toea, ba idanō, ba lō sōchi ; sosō wa'adoedoe daloe ba danō andre. Ba imane : Mihalō chōgoe wiga si bohooe ba milaoe ja'wa nasio. Ba lahalō chōnia. Ba mōi ia mitooe ba goemboe nidanō, ilaoe bacha nasio andrō, ba imane : Da'ō ni'wa'ō Jehowa : No oeheta wōchō ba nidanō andrō, lō'ō sa'ae mōi famoenoe, ba lō'ō sa'ae ibe'e adoeoe daloc. Ba tobali sōchi nidanō andrō, iroegi ma'ōchō andre, itōrō ni'wa'ō Jehowa, nifa'ema Gelisa.

- 23 Ba mofanō ia, isaŵa misi jaŵa Mbetiēli. Ba me ba lala mijaŵa, ba mbanoea so ia, ba so moroi jomo ndraono, la'o'aja ia, lamane : Ae mijaŵa, si mate batoele ! Ae mijaŵa, si mate batoele ! (*Nga'ot. I. 16, 22*). Ba ibali'ō ia foeri ; ba me i'ila ira, ba i'elifi ira ba dōi Jehowa. Ba so moroi ba gatoea mberoea si alawe, doea geoe, ba 42 lasasawi iraono andrō. Ba i'otarai da'ō, ba isaŵa hili Garemeli, ba moroi ba da'ō ifoeli ia ba Zamaria.

FAZA 3.

I. Mamagōlō ira Joramō, razo Ndraono Gizeraēli, Jozafati, ba wanoewō Iraono Moabi. II. P'ombacha'ō Elisa, wa ja'ira zi mōna. III. Te'ala Ndraono Moabi labe'e razo andrō, si daroea.

- 1 I. Ba Joramō andrō, ono Gahabi, ba me no aloea mewelewitoe fache razo mado Joeda Jozafati, tobali razo Ndraono Gizeraēli ia ba Zamaria, ba mewelendroea fache razo ia. (*F. 1, 17*). Ba si fatoewoe chō Jehowa ilaoe, ba tenga sa atō si mane ira amania inania ; iheta sa harefa andrō chō Mba'ali nitaroe'ō namania mege. (*Raz. I. 12, 30*).
- 2 Ba lō'ō sa ibōhōli horō Jerobeamo, ono Nebati, famowōhōnia Iraono Gizeraēli ; lō iboelō'ō. Ba chō Mesa andrō, razo Ndraono Moabi, ba no fahōna goerifō ba no ifo'omō ia beo razo Ndraono Gizeraēli 100,000 ono mbiribiri ba boe mbiribiri si matoea, boe zi 100,000 nga'coe. Ba me no mate Gahabi, ba ifabali ia chō razo Ndraono Gizeraēli razo
- 3 Ndraono Moabi andrō, molaŵa. Ba mōi ba danō razo Joramō, me loeo da'ō, irōi Zamaria, ba i'ofaja Ndraono Gizeraēli fefoe. Ba ifatenge zinnenge chō Jozafati, razo mado Joeda, imane chōnia : No fabali chōgoe razo Ndraono Moabi ; hadia moi'ō awōgoe, ba wanoewō Iraono Moabi ? Ba imane : Mōido ! Si mane ja'oegō
- ndra'odo, ba banoeagoe, ba si mane banoeaoe, ba koedogoe, ba si mane koedomo. (*Raz. I. 22, 4*). Ba imane [Jozafati] : Heza tatōrō ? Ba imane : Lala ba danō si mate ba Ndraono Gedomo tatōrō. Ba mōi ira, datōloe ira, razo Ndraono Gizeraēli ba razo mado Joeda ba razo Ndraono Gedomo. Ba me no latōrōi danō, fitoe ngaloeo fofanō, ba lō ō zato idanō ba, he ō goerifō andrō chōra. Ba imane razo Ndraono Gizeraēli : Alai ita ! Ba wame'e ba danga Ndraono Moabi ja'ira i'ohe ba da'e razo andre, si datōloe, Jehowa. Ba imane Jozafati : Hadia, ba lō ba da'e sama'ele'ō chō Jehowa, ena'ō tabe'e sanofoe chō Jehowa ? Ba itema li razo Ndraono Gizeraēli enoni samōsa, imane : So ba da'e Gelisa andrō, ono Zafati, solaoe idanō wombanō chō Gelija mege : (*Raz. I. 22, 5, 7, 19, 19. 21*). Ba imane Jozafati : Chōnia so daroma li Jehowa ! Ba mōi ira mitooe chōnia, datōloe ira, razo Ndraono Gizeraēli ba Jozafati ba razo Ndraono Gedomo.
- II. Ba imane Elisa chō razo Ndraono Gizeraēli : Hadia niŵa'ōoe chōgoe ? Ae ba zama'ele'ō andrō chō namaoe mege ba ba zama'ele'ō chō ninaoe ! Ba imane chōnia razo Ndraono Gizeraēli : Bōi, me no ba wame'e ba danga Ndraono Moabi ja'ira i'ohe ba da'e razo andre, si datōloe, Jehowa. Ba imane Elisa : Ba wa'adoehoe wa'aeri Jehowa, si no mōido enoni : na lō ocafiigi ena'ō Jozafati andrō, razo mado Joeda, ba lō oenehegō ndra'oegō, lō ba dōdōgoe ja'oegō ! (*Raz. I. 18, 15. Sin. 15, 4*). Ba ija'e, ba mikaoni chōgoe zolaoe biola ! Ero na so zolaoe biola, ba tohare chō Gelisa danga Jehowa. Ba imane : Da'ō niŵa'ō Jehowa : Mifa'oli gohokoho ba ndraso andre. Da'ō sa niŵa'ō Jehowa : Lō'ō sa oroma chōmi nangi ba he teoe, ba anōnō zoei idanō ndraso andre dania, ōmi ba ō zato

- 18 ehōmi ba ō goerifōmi. Ba side'ide-
nia na da'ō, iwā'ō Jehowa; ibe'e
na gōi ba dangami Ndraono Moabi,
19 ena'ō tobali milawa mbanoea saro
andrō chōra, fefoe, ba banoea ni-
toetoejoe; ba ena'ō mi'obō fefoe
geoe sowoca, ba mihawoei goemboe
nidanō fefoe ba mifoeoe zi sēhi
20 nowi fefoe, milaoe gara. Ba mahe-
moloe ō, ba zangoeholō wongi, me
inōtō wame'e soemange ni'ā andrō,
ba hiza mbalō molō, si otarai danō
Ndraono Gedomo, ba anōnō danō
ibe'e.
- 21 III. Ba me larongo Iraono Moa-
bi fefoe, so moroi sa razo andrō,
ba wolaoe chōra, ba la'owoeloi fefoe,
irege zi lō locha lō molohe baloese,
22 ba la'iaḡō nola danōra. Ba ba za-
ngoehocō wongi, me takile nidanō
ba zino, ba no ojo'ojo nidanō tánō
si jefo, wamaigi Ndraono Moabi,
23 hocō ndro. Ba lamane: Do! Ta-
be'e no fa'ocedoe razo andrō, ba no
fasōndra ira. Ba milaboe, ba wa-
ngai sahoeloe ami dania, ja'ami
24 Iraono Moabi! Ba me laroegei go-
lombasewa Ndraono Gizeraēli, ba
maoso Ndraono Gizeraēli ba lalaoe
ba Ndraono Moabi, tobali moloi ira
labe'e. Ba ladoe'ō ira fōna na
Iraono Gizeraēli, ba latohoegō na
25 wanalani Iraono Moabi. Ba ba-
noea, ba ladoedoeḡō, ba lahawoei
zi sēhi nowi fefoe, samboesamboea
zamōsa lalaoe kara, ba oemboe ni-
danō fefoe, ba lahawoei, ba eoe so-
woea fefoe, ba la'obō, irege hatō
ōli kara ba Giri Hareseti zi tosai.
Ba lasaoei si faribo, ba laribo. (A.
26 19). Ba i'ila razo Ndraono Moabi
isa'wa wa'ate'ala ba zi manō, ba
700 i'ohē awōnia, si so si'ōli, ba
wangeloi lalania ehō razo Ndraono
27 Gedomo, ba tebai. Ba itoejoe nono-
nia si a'a, fangalinia razo ena'ō,
dania, ba ibe'e soemange nitoenoe,
ba dete gōli kara. Ba mofōnoe si-
bai Ndraono Gizeraēli, ba tobali
labōhōli ia, lafoeli ira ba chōra.

FAZA 4.

I. I'orifi lacha mbanoea Elisa,
wangoja'ō fanicha chōnia. II. Ifa-
boe'oe nono matoea ba ndra alawe,
banoea Zoenema. III. I'orifi nono
da'ō, me no mate. IV. Fangeheta
langoe bagō. V. Ha ma'ifoe gō, ba
ato i'aboesoi'ō niha Elisa.

I. Ba so ndra alawo, fo'omo no 1
no zekola zama'ele'ō, mangarōngarō
ehō Gelisa, imano: No mate wo'omo-
goe, enonioe andrō, ba no ō'ila, wa
no sangata'ocfi Jehowa ia, si lō
mamalōmalō; ba ija'e, ba so zosoe-
gilō, ba wangai sawoejoenia onogoe
matoea, si domboea. Ba imane 2
chōnia Elisa: He oewisa wanolo
ja'oegō? Ombacha'ō chōgoe, hadia
zi so ehōoe, jomo. Ba imane: Lō
hadia ia ehō zawoejoemō jomo, ha
sara tawoe wanicha. (Raz. I. 17,
12). Ba mane chōnia: Ae wawalō 3
nahia si lō ōsi, ba mbanoeami, ba
bōi sambō fa'oja; ba ae si bacha, 4
ba koesi mbawandrochō foerimi
onoe andrō, ba fo'ōsi nahia andrō
fefoc, ba safōnoe, ba fa'ese misa
oea. Ba mōi ia, i'ō'ō ni'wa'ō Gelisa. 5
Ikoesi mbawandrochō focrira irao-
nonia; ba la'oro'ō chōnia nahia ba
ifadoro manō wamohani. Ba me no 6
ahori mo'ōsi nahia andrō, ba imane
ehō nononia: Oro'ō na! Ba imane:
Awai nahia. Ba awena tebato wa-
nieha. Ba mōi ia mangombacha chō 7
genoni Lowalangi andrō. Ba imane
ehōnia da'ō: Ae amawa wanicha
andrō ba boe'a gōmōoe. Ba si tosai,
ba balazomi iranooe.

II. Ba samoeza ma'ōchō, ba mōi 8
mijefo ba Zoenema Gelisa. Ba so
ba da'ō ndra alawe seboea ana'a,
sogaoni manga ja'ia. Ba ero na itōrō,
ba mōi ia jomo ba da'ō, manga. 9
(Jos. 19, 13). Ba imaue ira alawo
andrō ehō wo'omonian: Hiza, aboto
sa'ae ba dōdōgoe, wa no enoni Lowa-
langi, niha ni'amoni'ō, niha andrō,
sanōrōnōrō ja'ita. He wisa na talaue 10
mbate'e side'ide, nibagolōi, ja'wa ba

- zi sagõtõ, ba na tabe'e bacha chõnia warate, awõ meza, awõ goeroesi, awõ naha wandroe, ena'õ na ba da'õ idõlõ ia, na mõi ia chõda. Ba
- 11 samoeza ma'õchõ, ba ifoeli so ia, ba mõi ia ba mbate'e andrõ, ba zi sagõtõ, ba mõrõ ia. Ba aefa da'õ, ba imane chõ ngoniningonia Gehasi: Hede ba ndra alawe andrõ! Ba hoemedede ia chõnia, ba i'ondراسي
- 13 Gelisa. Ba imane Elisa chõ Gehasi: Õmane chõnia: Hiza, no õ'aboesi tõdõ ndra'aga, no õforege, ba heza matolo gõi ndra'oegõ? Ma so chõoe hadia ia nitoloma ja'oegõ, wangoe-ma'õ chõ razo, ba ma chõ goema-ndra? Ba imane: Ba ba niwama
- 14 sodo [lõ hadia ia]. Ba imane Elisa: Ba heza tatolo ia ena'õ? Ba imane Gehasi: Da'õ i! lõ chõnia ono matoea, ba no niha satoea wo'omon-
- 15 nia! Ba imane Elisa: Hede chõnia! Ba hoemedede ia chõnia, ba iagõ mbawandroehõ. Ba imane Elisa: Ba ndrõfia, mané foeri, ba õhagi nono matoea! Ba imane: Bõi Toea, enoni Lowalangi ndra'oegõ, bõi õ'aja zawoejemõ! (*Moz. I.*
- 17 *18, 10, 14*). Ba manabina ndra alawe andrõ, ba mo'ono ia, me no aloea ndrõfi, me itoeo woenia, itõrõ nifaboe'oe Gelisa.
- 18 III. Ba me no eboeaboea nono andrõ, ba samoeza ma'õchõ, ba mõi ia awõ namania mamaigi samasi. Ba mangarõngarõ ia chõ namania, imane: Afõchõ sibai hõgõgoe! afõchõ sibai hõgõgoe! Ba imane amania chõ genoni: Loe'i
- 20 ia mijomo chõ ninania! Ba iloe'i, i'õhe mijomo chõ ninania. Ba ihagi inania, irege laloeo, ba mate ia. Ba i'õhe ja'wa, ibe'e ba gaso genoni Lowalangi andrõ, ba ikoesi mbawandroehõ foerinia ba mofanõ. Ba hoemedede ia chõ wo'omonnia, imane: Wã'õ chõgoe galide chõ genoni, mõiido chõ genoni Lowalangi andrõ ba oegõsõ wanga-
- 23 woeli! Ba imane: Hadia, wa mõi'õ chõnia? Ba tenga fasoelõna ma'õchõ ba tenga loco sabato. Ba imane: Lõ salania. Ba ifosela galide 24 si alawe andrõ ba imane chõ zangai halõwõ andrõ: Fangaõsõngaõsõ manõ ia, bõi be'e tetabi ndra'o, ba wakocdosa andre, irege oe'wa'õ chõoe! Ba mofanõ ia, ba iroegi geno-
- 25 ni Lowalangi andrõ, ba hili Garemeli. Ba me i'ia ia moroi sa enoni Lowalangi andrõ, ba imane chõ genoninia Gehasi: Hiza ndra alawe andrõ, banoea Zoenema! (*F. 2, 25*). Ta'ita'i faondragõ ia, ba õmane chõnia: He wisa, lõ hadia ia chõoe? ba lõ hadia ia chõ wo'omoe, ba lõ hadia ia chõ nono? Ba imane ira
- 27 alawe andrõ: Lõ'õ. Ba me iroegi genoni Lowalangi andrõ, ba hili, ba ira'oe gahenia. Ba so Gehasi ba wanimba ja'ia. Ba imane enoni Lowalangi andrõ: Bõi! noa sa saboe sibai tõdõ ia, ba no ibini'õ chõgoe Jehowa, lõ nibokainia chõgoe. Ba imane ira alawe andrõ: 28 Hadia, no ja'odo zangandrõ ono matoea chõ zochõ ja'o? Tenga no oe'wa'õ chõoe: Bõi o'aja ndra'o? (*A. 16*). Ba imane Elisa chõ Gehasi: Amõbõ taloe ba ani'o ziogoe ba ae'e — na so zi faloecha'õ, ba bõi owai ia, ba na so zangowai ja'oegõ, ba bõi tema linia — ba fadõlõ ba mbawa nono matoea andrõ zi'ogoe. (*Loek. 10, 4*). Ba imane ina nono andrõ: Faja wa no saeri Jehowa ba faja wa no saeri ndra'oegõ, na oerõi'õ! Ba maoso Gelisa, i'o'õ. Ba 31 no itaritari Gehasi, no ifadõlõ ba mbawa nono andrõ zi'o no mege; ba lõ lili, lõ irongo. Ba ifoeli ia Gehasi, ifaondragõ Gelisa ba imane chõnia: Lõ si tokea nono andrõ. Ba me iroegi jomo Elisa, ba hiza 32 ba gasonia nono andrõ, no mate. Ba mõi ia si bacha, ikoesi mbawandroehõ foerira, daroea ira, ba mangandrõ ia chõ Jehowa. (*Hal. zin. 9, 40*). Awena mõi ia ja'wa [ba warate], ifalõgoe ia ba doto nono andrõ, 34

ba ifaœdoegõ mbawania ba mbawano
nono ba hõrõ ba hõrõ ba tanga ba
danga, ifaõndrõ ia ja'wa nono; ba
ifoeli aœchoe' aœchoe nõi nono.

35 (*Raz. I. 17, 21*). Ba mõi baœloe
Gelisa, mowaõwaõ ia ba daloe zalo
ba ifoeli ia mamaõndrõ ja'ia ja'wa
nono. Awena bahõ nono, mewitoe,
36 ba aefa da'õ, ba ifehaga ia. Ba
hoemedel Gelisa chõ Gehasi, imane
chõnia: Hede ba ndra alawe andrõ!
Ba mochede ia chõnia, ba so ia
moroi tooe, ba imane Elisa: Jã'e
nonoœ, halõ ia! (*Loek. 7, 15. Heb.*
37 *11, 35*). Ba i'ondrasi Gelisa, manga-
loeloe ia chõnia, ifaõndrõ ia, iroegi
tooe zalo; awena ihalõ nononia ba
mõi baœloe.

38 IV. Ba iroegi zœi Giligala Elisa.
Ba no lofo ba danõ. Ba me no
doemadao fõnania nono zekola za-
ma'ele'õ, ba imane chõ genoninia
andrõ: Be'e bawoe mbowoa seboea
ba rino gõ nono zekola zama'ele'õ!
39 Ba so zi mõi ba mbenœa, ba wa-
ngalœi boelœ ndro'e'œ; ba isõndra
zoeri de'œ, ba itœe mboea, mato
samba bola. Ba ifoeli ia, ichõchõ
ba ibe'e bawœ; lõ'õ sa la'ila hadia.
40 Ba ifa'oli chõra, ena'õ la'ã. Ba ha
si'aikõ latandra, ba moe'ira'ira, la-
mane: Famoœoe ba mbowoa, ja'œ-
gõ enoni Lowalangi! ba tcbai la'ã.
41 Ba imane: Da chõgoe hamo! Ba
me no ilaœ ba mbowoa, ba imane:
Mifa'oli chõra, ena'õ la'ã! Ba lõ'õ
sa'ae famoœoc ba mbowoa.

42 V. Ba so mbanœa Mba'ali Zalisa
samõsa, solohe chõ genoni Lowala-
ngi andrõ si a'a roti, 20 ngawœa
roti gandroe, awõ mbõra nihama,
ba mbolania. Ba imane Elisa: Be'e
43 ba zato, ndrœmœ'ã! Ba imane eno-
ninia: He œewisa, me no mato otœ
ira? Ba imane: Be'e chõra, ena'õ
la'ã! Imane sa Jehowa: Manga ira,
ba lõ ahori. (*Joh. 6, 9. Mat. 15, 33*).
44 Ba ibe'e chõra ba manga ira, ba
lõ ahori, itõrõ nifabœ'œ Jehowa.
(*Mat. 16, 9. 10*).

FAZA 5.

I. Mõi ba Zamaria Na'ema andrõ,
ba wamadõhõ boœ œerinia. II. Ifa-
dõhõ Elisa. III. Lõ ihalõ mboeala
Elisa, ba itehe ni'andrõ Na'ema. IV.
Fa'atebacha Gehasi andrõ ba fal-
mosania, ni'otœ'õ boœ œeri.

I. Ba Na'ema andrõ, koemandra 1
seboea chõ razo Ndrawa Garamo,
ba no seboea tõi chõ zochõ ja'ia,
no si tœœeria, no chõnia mbõrõ
wa'abõlõ Ndrawa Garamo, ibe'e Je- 2
howa; ba no mboœœ œeri ia. Ba
no larabœ nono alawe Dawa Gara-
mo, me mõi manœwõ, ba danõ
Ndraono Gizeraëli, no la'olo'i'õ, ba
no tobali sawœœoe wo'omo Na'ema
nono alawe andrõ. Ba imane chõ 3
zochõ ja'ia ira alawe Ena'õ na mõi
chõ zama'ele'õ ba Zamaria zochõ
ja'o, ba ifodõhõ cna'õ mboœœ œeri-
nia! Ba mõi chõ razo Na'ema, i' 4
ombacha'õ chõnia, imane: Da'õ ni-
wa'õ nono alawe andrõ, Iraono Gi-
zeraëli. Ba imane razo Ndrawa Ga- 5
ramo: Ba œe'e, da'œefa'ohœ'õ zoera
chõ razo Ndraono Gizeraëli. Ba mõi
ia, 46,200 roefia fanimba i'ohœ firõ
ba 4620 balaki ana'a, ba foelœ
nga'õrõ barœ loœ, ba ibe'e ba 6
danga razo Ndraono Gizeraëli zoera
no mœge. Ba no imane ba zoera
andrõ razo: Na mõi ba dangœœ
zoera andre, ba ena'õ õ'ila: œe-
fatenge chõœ genonigœ Na'ema,
7 ena'õ õfadõhõ mboœœ œerinia. Ba
me no ibasœ zoera andrõ razo Ndrao-
no Gizeraëli, ba isika noœhania ba
imane: Hadia, Lowalangi ndra'odœ,
sangila mangetœ'õ noso ba sangila
mangorifi niha, wa ifa'andrõ'õ chõ-
goe da'õ, œefadõhõ mboœœ œeri ba
niha? Aboto manõ sa'ae ba dõdõ-
mi, wa sangalœi tandra'wa. (*Raz. I.*
20, 7).

II. Ba me irongo enoni Lowala- 8
ngi andrõ, Elisa, no isika noœha-
nia razo Ndraono Gizeraëli, ba ifa-
tenge chõ razo, imane chõnia: Ha-
dia wa no õsika noœhamõ? Fa-

- tenge manō ia chōgoe, ba aboto
 9 Ndraono Gizeraēli! Ba so Na'ema,
 awō koedonia, awō gocreta, ba ba
 10 golajama chō Gelisa tebato ia. Ba
 ifatenge chōnia Elisa, imane chō-
 nia: Ae ondri ba Joridano, mewitoe,
 ba te'alī nōsioe ba dōhō wōchōe!
 11 Ba mofōnoe Na'ema ba mofanō,
 imane: Oewalinga mōi ia tooe, ba
 iagō da'e, ba i'angarōfi li Lowala-
 nginia, Jehowa ba i'oro'ō dangania,
 i'otahōgō ni'amoni'ō andrō, wama-
 12 dōhō booe aeri andrō. Tenga no
 si sōchi moroi ba nidanō ba Ndrao-
 no Gizeraēli fefoe. nidanō ba Ndra-
 maseko andrō, Abana ba Farifari?
 Hadia, tebai ba da'ō mondrido,
 ena'ō dōhō wōchōgoe? Ba ibali'ō
 13 ia, mofanō, mofōnoe sibai. Ba so
 genoninia, hoemedē ira chōnia. la-
 mane: Hadia, na safōchō mena'ō
 iwa'ō chōoe sama'elc'ō andrō, ba
 hadia, lō o'ō'ō mena'ō? Ba tenga
 mendroea manō me no iwa'ō chōoe:
 14 Ondri, ba dōhō wōchōe! Ba mōi
 ia mitooe, fatō ia ba Joridano,
 mewitoe, i'ō'ō niwa'ō genoni Lowa-
 langi andrō; ba te'alī nōsinia, ti-
 mba nōsi nono matoea, ba no dōhō
 wōchō. (*Loek. 4, 27*).
- 15 III. Ba ifoeli ia chō genoni Lo-
 walangi andrō, fabaja awōnia fefoe,
 ba me iroegi, ba i'ondrasi, ba imanc:
 Hiza, no aboto ba dōdōgoe, dozi
 tanō ba lō Lowalangi, ha ba Ndrao-
 no Gizeraēli, ba jā'e sa'ae chōoe
 16 mboeala zawoejoemō! (*A. 5*), Ba
 imane Elisa: Faja wa no saeri
 Jehowa, si no mōido enoni, na oc-
 halō hadia ia! Ba he wa'ae iforege
 chōnia, ena'ō ihalō, ba lō edōna ia.
 17 Ba imanc Na'ema: Ba hadia na
 lab'e atō chō zawoejoemō danō
 da'e tooe ndrohoendrohoe noro koed-
 kalide, si doea geoe. Lō'ō sa'ae
 edōna zawoejoemō andre ifosoema-
 nge Lowalangi bō'ō, soemange ni-
 toenoe ba soemange nitaba, hatō
 18 Jehowa ifosoemange. Ba ha samba-
- lō nibologōoe tōdōoe chōgoe: na
 mōi ba gosali Rimono zochō ja'ō,
 ba wangoloeloc ba da'ō, ba na ite-
 ndro'ō ia ba da'ioegoe, ba na tobali
 fao ndra'ō wangoloeloe ba gosali
 Rimono andrō, na mangaloeloe razo
 ba da'ō, ba jamoebologō dōdōnia
 Jehowa, chō zawoejoemō andre, ba
 zi sambalō andrō. (*F. 7, 2*). Ba
 19 imanc chōnia Elisa: Focli'ō chōmi,
 bōi boesi dōdōoe!
- IV. Ba me no arōoe ma'ifoe ia,
 20 ba imane dōdōnia Gehasi: Noa sa
 ahachō dōdō zochō ja'ō Ndrawa
 Garamo andrō, Na'ema, ba lō niha-
 lōnia ni'ohē Na'ema. Ba wa'adoe-
 hoe wa'aeri Jehowa, oe'ō'ō, ena'ō
 ibe'e chōgoe oša! Ba fagohi Gehasi,
 21 i'ō'ō Na'ema. Ba me i'ila Na'ema
 so zolo'ō ja'ia, ba mōi ia tooe mo-
 roi ba gocretania, ifaondragō Gehasi,
 ba imane chōnia: He wisa, lō ha-
 dia ia? Ba imane Gehasi; Lō'ō sa
 22 hadia ia, ba ifatengedō sochō ja'ō,
 imane chōoe: So sibai zi mōi to-
 megoe, banoea ba hili mado Gefe-
 raji, ono matoea, daroea, ono zekola
 zama'ele'ō, ba ena'ō na ōbe'e chō-
 goe wirō, 4412 ba roefia, ba na doea
 gōrō mbaroe, nibe'e chōra. Ba imane
 23 Na'ema: Na omasi'ō, ba manō
 tō halō! Ba iforege chōnia, ilaoe
 ba mbola zi 8824 ba roefia, domboea
 bola, awō mbaroe, si doea gōrō, ba
 ibe'e ba genoninia si daroea, ba
 wolohe ja'ia chō Gehasi. Ba me la-
 24 roegi gahe hilihili andrō, ba ihalō
 chōra Gehasi [norora andrō], ba
 i'irō'ō jomo, ba ifofanō niha andrō.
 Ba me no mofanō ira, ba mōi ia
 25 mangondrasi sochō ja'ia. Ba imane
 chōnia Elisa: Heza ō'otarai, Geha-
 si? Ba imane: Lō'ō manō sofanō
 zawoejoemō. Ba imane chōnia Elisa:
 26 Hadia, lō si fao chōoe dōdōgoe, me
 so zamali'ō ja'ia chōoe, ba goereta?
 Ba laoe. Ba no ōtema wirō andrō,
 ba so sa'ae dania chōoe noecha ba
 kaboe nohi ba kaboe nagoe ba biri-
 biri ba sa'wi ba sawoejoe ira matoea

27 ba sawoejoe ira alawe; ba booe aeri Na'ema andrō, ba chōoe molemba ba ba nga'ōtōmō dania, si lō mamalōmalō. Ba mōi ia baero, no afocsi booe aeri, hoelō nilaoe betoea.

FAZA 6.

I. Ibe'e molangi zi'oli Elisa. II. Te'abōsi'ō Ndrawa Garamo. III. Lofe seboea ba Zamaria. Iboenoe ena'ō Gelisa razo.

1 I. Ba lamane ono zekola zama'e-le'ō chō Gelisa : Faigi, nahama andre, sidadao ndra'aga fōnaoe, ba
2 no aumbō ; damōiga ba mbewe Joridano, ba sara zamōsa mahalō eoe balo, ena'ō malaoe nahama ba da'ō, si soga dania. Ba imane : Mi'ae'e!
3 Ba so zangandrō chōnia, samōsa, imane : Hadia, na mōi'ō awō genonimō? Ba imane : Lace. mōido. Ba
4 mōi ia awōra. Ba me no laroegi mbewe Joridano, ba la'obō geoe.
5 Ba tofana ba nidanō wato zi samōsa, me i'obō zageoe. Ba mangarōngarō ia, imane : Alai ndra'o, Toea,
6 ba no niwawalō na'i! Ba imane enoui Lowalangi andrō : Heza tofana ia? Ba me no i'oroma'ō chōnia
7 heza, ba itaba geoe Elisa ba ihandrogō ba da'ō. Ba molangi wato andrō. Ba imane : Halō ia! Ba
8 i'oro'ō dangania, ihalō.
9 II. Ba isoewō Ndraono Gizeraēli razo Ndrawa Garamo, ba mamagōlō ia ba genoninia, i'wa'ō chōra, heza
10 labinibini'ō ira. Ba ifatenge chō razo Ndraono Gizeraēli enoni Lowalangi andrō, imane chōnia : Angelama,
11 bōi tōrō da'ō ; noa sa labini'ō ira ba da'ō Dawa Garamo. Ba ifatenge zinenge razo Ndraono Gizeraēli ba
ni'wa'ō genoni Lowalangi andrō chōnia. Ba ero na si manō, ba ifangelama razo Elisa, ba lō'ō sa mamalōmalō
wangelamania ba ni'wa'ō Gelisa, tenga ha samoeza ba tenga ba mendroea. Ba aboe dōdō razo Ndrawa
Garamo ba zi manō ; ba hoe mede ia ba genoninia, imane chō-

ra : Hadia, tebai mi'ombacha'ō chōgoe, ha niha zi mंगा mbōlida chō
razo Ndraono Gizeraēli ? Ba imane
12 si samōsa, enoninia : Tenga si manō, ja'oegō sochō ja'o, razo : Elisa andrō, sama'ele'ō, si so ba Ndraono
Gizeraēli, da'ō zangombacha chō
razo Ndraono Gizeraēli hoehoeomō
13 si bacha chōoe ! Ba imane : Ba mi'ae mifaigi heza so ia, ena'ō oefatenge,
ba wondra'oe ja'ia. Ba la'ombacha'ō
chōnia, lamane : Hiza, ba Ndrotana
so ia ! Ba ato ifatenge sabōlō, awō
14 koedo, awō goereta ; ba zi bongi laroegi, ba lafa'oe'oc mbanoca. Ba
15 me ihoelō wongi Elisa we'amōi tooe, ba hiza, ba no lafascei mbanoca
sanoewō, awō koedo, awō goereta.
Ba imane chōnia enoninia : Alai
ita, Toea ! He tawisa ? Ba imane :
16 Bōi ata'oe fi ; me no ato nawōda, moroi ba nawōra andrō. (*Nga'oi. I. 32, 7*).
Ba mangandrō Gelisa, imane :
17 He Jehowa, bokai hōrōnia, ena'ō i'ila niha ! Ba ibokai hōrō genoninia
andrō Jehowa, ba i'ila, wa no anōnō
hili andrō, si tefascei Elisa, koedo
18 ba koereta alitō. Ba me mōi mitooe Ndragō Garamo andrō, me lafao-
ndragō Gelisa, ba mangandrō ia
chō Jehowa, imane : Tema hawoei
bōsi niha andrō ! Ba ihawoei bōsi,
19 i'o'ō ni'andrō Gelisa. (*Moz. I. 19, 11*).
Ba imane chōra Elisa : Tenga
lalami da'e ba tenga ja'ia mbanoea
andre. Mitaboe, ba oe'ohē ami ba
niha andrō, ni'aloēimi ! Ba i'ohē ira
20 ba Zamaria. Ba me no laroegi Zamaria, ba imane Elisa : He Jehowa,
bokai hōrōra, ena'ō la'ila niha ! Ba
ibokai hōrōra Jehowa, ba hiza, ba
no ba daloe golajama Zamaria so
ira. Ba me i'ila ira razo Ndraono
21 Gizeraēli, ba imane chō Gelisa :
Hadia, oefaboēnoe'ō ira, ama ? Ba
22 imane : Lō tola oboēnoe ira ! Hadia oboēnoe nira'oemō, bōrō zi'ōli
ba fana chōoc ? Bc'e gōra ba idanō, ena'ō manga ira ba ena'ō
labadoe nidanō, ba hana na lafoeli

- ira chō zochō ja'ira. (*Amaed. 25, 21.*
 23 *Nga'ot. II. 28, 15*). Ba ifodiwo ira, eboea ihalō; ba me no manga ira, ba ifofanō ira, ba lafoeli ira chō zochō ja'ira. Ba aefa da'ō, ba lō'ō sa'ae lazoewōzoewō Ndraono Gizeraēli Dawa Garamo.
- 24 III. Ba ara ma'ifoe, ba i'owocloi zabōlō chōnia fefoe Benihada, razo Ndrawa Garamo, ba isa'wa Zamaria, 25 isowō, ifa'oe'oe mbanoea. Ba tobali lofo seboea ba Zamaria, tosasa siba'ira, tobali 80 roefia mbōli hōgō galide, ba samba kata gō marafadi, 26 ba 5 roefia. Ba me itōrō dete gōli kara razo Ndraono Gizeraēli, ba so ndra alawe sangarōngarō chōnia : Tolodo, ja'oegō sochō ja'o razo ! 27 Ba imane razo : Na lō itolo'ō Jehowa ba heza oehalō wanolo ja'oegō ? Hadia, ba golajama mbasitō, ba ma 28 ba wolazi mboea nagoe ? Ba isofoc ehōnia razo, imane : Hadia zaboe dōdōoe ? Ba imane : No imane chōgoe ira alawe andre : Be'e nonooe matoea andrō, ena'ō o'da ma'ōchō, 29 ba mahemoloe, ba onogoe ta'ā. Ba no marino o'ma nonogoe, ba no ma'ā. Ba me oemane chōnia, me mahemoloe o : Da nonooe, ena'ō ta'ā ia ! ba no ibini'ō nononia. (*Moz. V. 28,*
 30 *53*). Ba me irongo wehede ndra alawe andrō razo, ba itika nocchania, ba da'ō ba dete gōli kara ; Ba la'ila niha sato, wa no baroe boe zi 31 no amaedola gamczania. Ba imane : Jameलाe chōgoe Lowalangi zomasi ia, na tenga ma'ōchō aetoe mbagi 32 Gelisa andrō, ono Zafati ! Ba Elisa, ba sidadao ba nomonia, ba no doemadao ba ngainia zatoea mbanoea. Ba ifowaōwaō zinenge razo. Ba lō niroegi zinenge andrō Elisa na, ba imane Elisa ba zatoea andrō : Hadia, lō mi'ila, wa no ifatenge ono zange'e andrō, ba wole'wa bagigoe ? Mifaigi, na so zinenge andrō ba mikoesi mbawandroehō ba mitoe'woe lagō, miba'a ia. Terongo sa'ae moroi foerinia hozihōzi gahe
- zochō ja'ia. Ba lō saetoe na wehe- 33 denia chōra, ba so moroi ja'wa razo, mōi chōnia, imane : Hiza wamakao andrō, nifatōrō Jehowa ! Hadia wa oedōnadōna na wangorifi chō Jehowa ? (*Amos. 3, 6*).
- FAZA 7.
- I. I'ombacha'ō Elisa wa'afahōna gō dania. II. Sobooe aeri zangila, wa no moloi Ndrawa Garamo. III. Lafaigi golombase'wa, ba eboea siba' zahoele'ira. IV. Mate nihondragō ba mbawa gōli goemandra andrō.
- I. Ba imane Elisa : Mifondrondrongo ni'wa'ō Jehowa ! Imane Jehowa : Mané wa'ala'wa loeo mahemoloe, ba hatō samba roefia zi samba sea (samba laeroe a matonga) hamo si sōchi, ba hatō samba roefia gōi zi 3 laeroe gandroe, ba mbawa gōli Zamaria. (*A. 16*). Ba itema li 2 genoni Lowalangi andrō koemandra andrō, ba nitendro'ō razo ja'ia ba da'io, imane : Ba he ifosandrela mbanoca si ja'wa Jehowa, ba tebai itōrō da'ō ! Ba imane Elisa : Hōrōoe zangila dania, ba lō'ō sa o'ā. (*A. 17. F. 5, 18*).
- II. Ba so baero mbawa gōli niha 3 sobooe aeri, da'fa, ba faoma lamane chō nawōra : Hadia wa ta'ia- 4 gō da'e, balazi mate ita ? Na ta'wa'ō ena'ō tōdōda, mōi ita mijomo — lō lai wa 'no lofo jomo ba mbanoea — ba si mate sa atō ita ba da'ō ; ba na ba da'e ta'ia'gō, ba si mate ita. Ba datasawa sa'ae golombase'wa Ndrawa Garamo. Na la'orifi ita, ba saeri ita ; ba na laboenoe ita, ba mate ita ! (*Esai. 4, 16*). Ba 5 maoso ira, me bongibongi, ba wana'wa olombase'wa Ndrawa Garamo. Ba me larogi mbalō golombase'wa, ba samōsa lō soroma niha. Noa sa 6 ibe'e Lowalangi, larongo ba golombase'wa Ndrawa Garamo roeroe koedo ba roeroe goereta, roeroe zanoewō, si no ato siba', ba no tobali faoma lamane chō nawōra :

- Hiza, no i'oni oedoeda razo Ndraono Cheti ba razo Miseraji razo Ndraono Gizera'eli, ba wolaoe chōda!
- 7 (F. 19, 7). Ba maoso ira, ba moloi, me bongibongi; ba osera, awō koedo chōra, awō galide — olombasewa ma'afefoe ba hadia zi so, ba larōi foeri; ba moloi ira, ba wangerifi ja'ira. Ba me laroege mbalō golombasewa sobooe aeri andrō, ba mōi ira baose, ba la'ā ba labadoo nisōndrara, ba firō ba ana'a ba noecha, ba la'ohe baero, ba mōi ira, ba wogo'o ja'ia barō danō. Ba lafoeli ira, mōi ba nose bō'ō ba la'ohe baero zahoele ira ba lako'o
- 9 ba danō. Ba faoma lamane chō nawōra: Bōi tamanō: ba'wa zi sōchi toeria mba'wa da'e, Na lō ta'ombacha'ō, irege moloeo mahemoloe, ba si gōna sala ita. Mōi ita mijomo ba wangombacha ja'ia ba gōdo razo!
- 10 Ba me laroege, ba moe'ao ira ba zanaro ba mbawa gōli, ba la'ombacha'ō, lamane: No mōiga ba golombasewa Ndrawa Garamo, ba hiza, samōsa lō niha, lō niringoma li niha, ha koedo ba kalide, si no moefesoe, ba osera, awō nōsi bacha,
- 11 fefoe. Ba hoemedede zanaro ba mbawa gōli ba zatoea mbanoea, ba da'ō zangombacha ba gōdo razo.
- 12 III. Ba maoso razo, ba zi bongi, imane ba genoninia: Da'oe'ombacha'ō chōmi, hadia nichoi dōdō Ndrawa Garamo andrō chōda. No la'ila, wa solofo ita, ba no larōi golombasewa ba no labini'ō ira misa, baero, no lamane dōdōra: Na so ira dania moroi jomo, ba tara'oe aeri ira, ba atoe'a ita ba mbanoea.
- 13 Ba imane enoninia, samōsa: Ba ndramoe'ohe koedo ōsa, koedo si lē ahori na, si tosai ba da'e — la-tōrō sa atō lala zato andrō, si no ahori — ba tafatenge ira, ba
- 14 wamaigi. Ba domboea lahalō koereta, fabaja koedo; ba da'ō ifatenge razo, ba wolohi sanoewō andrō, Dawa Garamo, imane chōra: Mi'ae'e,
- ba mifaigi! Ba me la'o'ō ira, irege 15
 Joridano, ba hiza tooe noecha ba fangōna, sara lala manō, nitibo'ō Ndrawa Garamo, me no si foelōi ira. Ba lafoeli ira sinenge andrō, ba la'ombacha'ō chō razo. Ba awe- 16
 na mōi baero zato, ba lahalō hadia zahoele ira ba golombasewa Ndrawa Garamo, ba tobali samba roefia zi samba sea (samba laeroe a matonga) hamo si sōchi, ba samba roefia gōi zi tōloe laeroe gandroe, itōrō nifaboe'oe Jehowa. (A. 1).
- IV. Ba no ifataro sanaro ba mbawa 17
 gōli goemandra no mege razo, koemandra nitendro'ōnia ja'ia ba da'io, no andrō. Ba lahoendragō goemandra andrō niha sato, ba mbawa gō- 18
 li, ba mate ia, itōrō li genoni Lowalangi andrō, ni'wa'ōnia me mōi mitooe chōnia razo; (A. 2); me imane enoni 18
 Lowalangi andrō chō razo: Mané wa'ala'wa loeo mahemoloe, ba samba roefia zi tōloe laeroe gandroe, ba mbawa gōli Zamaria, ba samba roefia gōi zi samba sea (samba laeroe a matonga) hamo si sōchi. Ba imane 19
 ba da'ō koemandra andrō chō genoni Lowalangi andrō: Ba he ifo- sandrela mbanoea si ja'wa Jehowa, ba tebai itōrō da'ō! Ba imane: Hōrōoe dania zangila, ba lō'ō sa 20
 ō'ā! Ba itōrō; lahoendragō sa'ac ia sato, ba mbawa gōli, ba mate ia.

FAZA 8.

I. Tefoeli ba ndra alawe banoea Zoenema mbenoea ni'ochōgō niha bō'ō. II. I'ombacha'ō wa'amate Mbenihada Elisa, awō wa fangalinia dania Haza'eli andrō. III. Jehoramō, razo mado Joeda. IV. Ahasejahoe, razo mado Joeda; fasoewō ira Gahasejahoe Haza'eli.

I. Ba no moehede Gelisa ba ndra 1
 alawe andrō, ni'orifinia ono mege, no imane: Faoso, heta'ō ba da'e, awō zoroijomooe fefoe ba ae fatewoe ba niha bō'ō, heza; ia fatōrō sa'ae lofo mbanoea ba danō Jehowa, mewitoe fache dania; ba no

- 2 ibōrōgō ija'e. (*F. 4, 35*). Ba maoso ndra alawe andrō, i'o'ō niwā'ō genoni Lowalangi andrō : aheta ia, awō zoroijomonia fefoe, ba mewitoe fache wa'ara la'ia'gō danō Ndrawa Wilisiti. Ba me no aloea zi mewitoe fache andrō, ba mangawoeli ndra alawe andrō, moroi ba danō Ndrawa Wilisiti, ba mōi ia chō razo, ba wangandrō fanolo
- 3 wa nomonia ba ba mbenoecania. Ba fahoehoeo si'aikō razo chō ngoningoni genoni Lowalangi andrō, Gehasi, imane : Toenō chōgoe fefoe nilaoe Gelisa, si tetoeria andrō. Ba me itoenō chō razo wangorifi Gelisa si mate andrō, ba hiza, ba so si'aikō ndra alawe andrō, ni'orifinia ono, ba wangandrō fanolo chō razo ba nomonia ba ba mbenoecania. Ba imane Gehasi : He sochō ja'o, razo ! Da'ō ndra alawe andrō, ba da'ō
- 4 nononia, ni'orifi Gelisa ! Ba isofoe ba ndra alawe andrō razo, ba itoenō chōnia. Ba ifatenge awōnia wazocri, imane ba da'ō : Tolo ia, ena'ō mangawoeli chōnia fefoe motōi chōnia, fabaja boea nowi andrō fefoe, i'otarai aheta ia ba danō, iroegi ma'ōchō andre.
- 5 II. Ba iroegi Ndramaseko Elisa. Ba Benihada, razo Ndrawa Garamo, ba no mofōchō. Ba me la'ombacha'ō chōnia : No so ba da'e genoni Lowalangi andrō, ba imane razo chō Hazaēli andrō : Ohe mboeala ba faondragō genoni Lowalangi andrō, ba jamesofoe chō Jehowa, na dōhō dania wōchōgoe andre. Ba ifaondragō Gelisa Hazaēli, i'ohe mboeala, ngawalō hadia ia zeboea bōli ba Ndramaseko, 40 nga'oeo gondra monoro. Ba me iroegi, ba i'ondrasi Gelisa, imane : Onooe Benihada andrō, razo Ndrawa Garamo, zamatenge ja'o, imane : Hadia, dōhō
- 6 dania wōchōgoe andre ? Ba imane chōnia Elisa : Ac wā'ō chōnia : Lō zi lō dōhō wōchōe ! he wā'ae no ibokai chōgoe Jehowa, wa si mate
- 7 ia dania. Ba itōngō ia enoni Lowalangi andrō, irege aila ia ; ba me'e Gelisa. Ba imane Hazaēli : Hana wa me'e'ō, Toea ? Ba imane Elisa : Me no oe'ila, wa samakao Iraono Gizeraēli dania ndra'oe'gō. Banoea saro chōra, ba ōtoenoe dania, ba ono matoea chōra, ba ōboenoe si'ōli, ba iraono sawoejoe, ba ōrasa, ba ba zanabina, ba ōsiko daloe. (*F. 10, 32*). Ba imane Hazaēli : Ha niha zawojoemō andre, asoe andre, wa ilaoe zi manō, sabōlōbōlō andrō ? Ba imane Elisa : No i'oroma'ō chōgoe Jehowa, wa razo Ndrawa Garamo ndra'oe'gō dania. (*Sam. I. 24, 15. Raz. I. 19, 15*). Ba irōi Gelisa, ba me iroegi zoehō ja'ia ba imane chōnia da'ō : Hadia niwā'ō Gelisa chōe ? Ba imane chōnia : Imane chōgoe : Lō zi lō dōhō wōchōnia ! Ba mahemoloe ō, ba ihalō gamba-
- 8 la, i'oengoe'gō ba nidanō ba ibe'e fangahawoe mbawania ; ba mate ia, ba Hazaēli zi tobali razo, fangalinia. (*A. 16-32: Nga'ōt. II. 21, 1. 5-10.*)
- 9 III. Ba me no aloea mendrōfa fache razo Ndraono Gizeraēli Joramō, ono Gahabi, tobali razo mado Joeda Jehoramō, ono Jozafati. (*Raz. I. 22, 51*). Tōloe ngafocloe roea fache ia, me tobali razo ia ba me'waloe fache razo ia ba Jeroezalema. Ba itōrō lala razo Ndraono Gizeraēli, nifolaoe Gahabi, awōnga'ōtōnia ; me no ono Gahabi nihalōnia dongania, Tobali si fatoe'woe chō Jehowa ilaoe. (*A. 26*). Ba lō edōna Jehowa, ifakiko mado Joeda, bōrō genoninia Dawido, dali nifaboe'oenia ba da'ō, wa lō iboelō'ō chōnia wandroe, sanehe ia. (*Sam. II. 7, 11-16. Raz. I. 11, 36*). Ba me razo Jehoramō andrō la'efa'ō ira barō mbawa Ndraono Gizeraēli Iraono Gedomō, ba lafatara chōra razo. Ba mōi mije'ba Za'ira Jehoramō, i'ohe goereta fefoe. Ba maoso ia ba zi bongi, ilaoe ba Ndraono Gedomō, si no mama'oe'oe ja'ia, ba ba goemandra

- goereta, ba moloi zato, lasaŵa chōra.
- 22 Ba tobali aefa barō mbawa Ndraono Gizeraēli Ndraono Gedomo, iroegi ma'ōchō andre. Ba me loeo da'ō, ba la'efa'ō gōi ira banoea
- 23 Libena. Ba hadia na ena'ō nitoenō ba chō Jehoramo andrō ba hadia ia fcfoc nilaoenia, ba no moetanō ba zoera hikaja razo mado Joeda.
- 24 Ba mate Jehoramo, itōrō lala ndra amania, ba ba ngai ndra amania, ba mbanoea Dawido, lako'o ia. Ba fangalinia razo, ba ononia Ahasejahoe.

(A. 25-29 : Nga'ōt. II. 22, 1-6.)

- 25 IV. Me no aloea mewelezara fache razo Ndraono Gizeraēli Joramo, ono Gahabi, tobali razo mado Joeda
- 26 Gahasejahoe, ono Jehoramo. Doea woeloe a roca fache Gahasejahoe andrō, me tobali razo ia. Ba ha dōfi razo ia ba Jeroczalema. Ba tōi ninania, ba Atalia, ma'owoe Omeri andrō, razo Ndraono Gizeraēli. (A. 18 ; F. 11, 1). Ba itōrō lala zi samba omo ndra Ahabi, me no ono alawera ia. Ba fao ia chō Joramo, ono Gahabi, ba wasoewōta chō Hazaēli andrō, razo Ndrawa Garamo, ba ngai Ramoti ba danō Gileadi ; ba mesocho Joramo labe'e Dawa Garamo. Ba mangawoeli razo Joramo, ba wamadōhō sochonia si tenga ha samboea, sesocho ia ba Ndrawa Garamo, ba Rama, me fasowōw ia chō Hazaēli, razo Ndrawa Garamo. Ba mōi misi tooe Gahasejahoe, ono Jehoramo, razo mado Joeda, ba wamaigi Joramo andrō, ono Gahabi, ba Jezere'eli, bōrō wōchōnia andrō. (F. 9, 15 ; 16. 21).

FAZA 9.

I. Ifabajoini'ō razo Ndraono Gizeraēli Jehoe andrō Elisa. II. Tefataro razo Jehoe. III. Mōi ba Jezere'eli Jehoe, oedoe Joramo. IV. Iboenoe Joramo ba Ahasejahoe ba Izebela.

- 1 I. Ba hoemede Gelisa chō nono zekola zama'ele'ō, imane chōnia :

Fa'anō'ō, ba ohe mboeliboeli wani-cha andre, ba ae ba Ramoti ba danō Gileadi. Ba na ōroegi, ba aloei ba da'ō Jehoe andrō, ono Jczafati ono Nimisi. Ba na ōroegi jomo chōra, ba ŵa'ō chōnia, jamoezizio ba hoenō nawōnia, ba ohe ia jomo. Ba halō mboeliboeli wanicha ba fadoewa ba hōgōnia, ba ōmane : Da'ō niwa'ō Jehowa : No oebajoini razo Ndraono Gizeraēli ndra'oegō ! Aefa da'ō, ba bokai mbawandroe'hō, ba dōlō cloi. (Raz. I. 19, 16). Ba mōi ba Ramoti ba danō Gileadi nono matoea andrō, enoni zama'ele'ō. Ba me iroegi jomo, ba mbanoea. ba no oroedoe wedadao goemandra zabōlō ; ba imane : So niwā'ōgoe chōoe, ja'oegō Toea koemandra ! Ba imane Jehoe : Ha niha ndra'aga niwā'ōoe ? Ba imane : Ja'oegō, Toea koemandra ! Ba maoso ia, mōi jomo. Ba ifadoewa ba hōgōnia wanicha andrō ono matoea andrō, ba imanc chōnia : Da'ō niwā'ō Jehowa, Lowalangī Ndraono Gizeraēli : No oebajoini razo mbanoea Jehowa ndra'oegō, razo Ndraono Gizeraēli ! Ba ōhori nga'ōtō Gahabi andrō, sochō ja'oegō mege, ena'ō oelaoe mbalō ndro genonigoe sama'ele'ō andrō, ba balō ndro genoni Jehowa fcfoc, chō Gizebela andrō. (Raz. I. 21, 22). Si samba omo ndra Ahabi andrō, fefoe, ba niboenoe, ba oehori nga'ōtō Gahabi andrō, irege zi kiōni bagolō, iraono ba satoea, ba Ndraono Gizeraēli. (Raz. I. 14. 10). Ba oefagōlōgōlō ba zi samba omo ndra Jerobeamo, ono Nebati, ba ba zi samba omo ndra Eaēsa, ono Gahia zisamba ōmō ndra Ahabi, (Raz. I. 15, 29 ; 16, 3. 11). Ba Izebela andrō, ba ni'ā nasoe 10 dania ba danō Jezere'eli, ba lō sog'o ja'ia. Ba ibokai mbawandroe'hō, ba moloi ia. (Raz. I. 21, 23).

II. Ba me ifoeli i'ondrasi tooe 11 genoni zochō ja'ia Jehoe, ba lamane chōnia : He wisa, lō hadia ia ? Ha-

- na wa mōi chōoe zowōhō andrō ?
 Ba imane chōra : Noa sa mi'ila ni-
 12 ha andrō ba era'erania. Ba lamane :
 Tahi ! Ombacha'ō chōma ! Ba ima-
 ne : Da'ō niwa'ōnia chōgoe, no ima-
 ne : Da'ō niwa'ō Jehowa : No oeba-
 joini razo Ndraono Gizeraēli ndra'-
 13 oegō ! Ba lagōsō lalahō lembera —
 itoejoe lembēna zamōsaná — ba
 labe'e toefonia, ba mbosi nora andrō,
 ni'agōnia, ba lalaoe dorofe, ba la-
 mane : No tobali razo Jehoe ! (*Mat.*
 21, 7).
- 14 III. Ba mamagōlō ba nawōnia
 Jehoe andrō, ono Jozafati ono Ni-
 misi, ba wamoenoē Joramo. Ba Ja-
 ramo ba Iraono Gizeraēli fefoc, ba
 no si mōi manaro mege ba Ramoti,
 ba danō Gileadi, ba wolaoe chō Ha-
 15 zaēli, razo Ndrawa Garamo. Ba no
 ifoeli ia, no isa'wa Jezere'eli, ba wa-
 madchō sochonia andrō, si tenga ha
 samboca, sesocho ia ba Ndrawa Ga-
 ramo, me fasoewō ia chō Hazaēli,
 razo Ndrawa Garamo. Ba imane
 Jehoe : Na fadoehoe dōdōmi gōi, ba
 bōi mifa'amōi baero mbanoea niha,
 si mōi ena'ō, ba wangombacha ba
 16 Jezere'eli. (*F.* 8, 28. 29). Ba mōi
 ja'wa ba goeretania Jehoe, isa'wa
 Jezere'eli, me no ba da'ō so Jora-
 mo ; ba noa gōi so moroi si ja'wa
 Gahasejahoe, razo mado Joeda, ba
 17 wamaigi Joramo. (*F.* 8, 29). Ba no
 so ba malige ba Jezere'eli zanaro.
 Ba me i'ila moroi sa ndra Jehoe,
 ba imane : Oroma moroi sa niha,
 sambawá ! Ba imane Joramo : W'a'ō
 zi fakoedo, ba fatenge ia, ba wa-
 maondragō ja'ira, ena'ō imane chō-
 18 ra : Hadia, ba zatoelō mōi ami ?
 Ba ifaondragō ira si fakoedo andrō,
 ba imane : Da'ō niwa'ō razo : Ha-
 dia, ba zatoelō mōi ami ? Ba imane
 Jehoe : Hana wa ōhalō chōoe ?
 iagō foerima, o'ō ndra'aga ! Ba
 i'ombacha'ō sanaro andrō, imane :
 No iroegi ira sinenge andrō, ba lō
 19 mangawoeli. Ba ifatenge zamōsa tō,
 si fakoedo. Ba me iroegi ira, ba
- imane : Da'ō niwa'ō razo : Hadia,
 ba zatoelō mōi ami ? Ba imane Je-
 hoe : Hana wa ōhalō chōoe da'ō ?
 Iagō foeri ba o'ō ndra'aga ! Ba 20
 i'ombacha'ō sanaro andrō, imane :
 No iroegi ira, ba lō mangawoeli ia.
 Ba famandroeo koedo andrō, ba no
 hoelō wamandroeo Jehoe andrō,
 ma'owoe Nimisi ; noa sa nifama-
 ndroco zowōhō chōniá. Ba imane 21
 Joramo : Mifa'anō koedo ! Ba me
 no lafa'anō ba goeretania, ba lasa-
 w'a, daroea ira Joramo, razo Ndrao-
 no Gizeraēli, Gahasejahoe, razo ma-
 do Joeda ; lafaondragō Jehoe, ba ba
 mbenoea Naboti andrō no, banoea
 Jezere'eli, fachamō ira chōnia. (*Raz.*
 I. 21, 1).
- IV. Ba me i'ila Jehoe Joramo, 22
 ba imane : Hadia, ba zatoelō mōi'ō,
 Jehoe ? Ba imane Jehoe : Hadia
 zatoelō, fateoa lō tebato wohorō-
 horō ninaoe Izebela, awō wakele-
 moesa andrō chōnia, si lō mamalō-
 malō ? Ba ibali'ō ia Joramo, ba 23
 woloi, ba imane chō Gahasejahoe :
 No la'a mbōlida, Ahasejahoe ! Ba 24
 itoejoe wana Jehoe, ifana Joramo,
 ba hoeloe gōna, tobali itōrō dōdō
 ono wana andrō, ba alaoe tooe ia
 ba goeretania ja'wa. Ba imane Je- 25
 hoe chō nawōnia Bidekari : Halō ia
 ba tibo'ō ba mbenoea Naboti andrō,
 banoea Jezere'eli ; itōrō sa tōdōgoe,
 me ta'o'ō namania Ahabi, me fa-
 koedo ita, daroedaroea ita, me ima-
 ne Jehowa, ba chōnia andrō : (*Raz.*
 I. 21, 19) : Si ndroehoe, do Naboti 26
 andrō ba do ndraononia, ba no oe'ila
 menewi, iwa'ō Jehowa, ba oesoelō-
 ni chōoe ba mbenoea andre, iwa'ō
 Jehowa ! Ba halō sa'ae ia ba ti-
 bo'ō ba mbenoea andrō, dali niwa'ō
 Jehowa. Ba me i'ila da'ō Ahaseja- 27
 hoe, razo mado Joeda, ba moloi
 ia, itōrō lala ba nose ba kaboe. Ba
 i'ohi ia Jehoe, imane : Ja'ia gōi !
 Mifana ia ! Ba lafana ia, ba goereta,
 ba lala mija'wa ba Goeri, ba ngai
 Jibela'a. Ba moloi ia, isa'wa Megido

28 ba mate ia ba da'õ. (*Nga'õt. II. 22, 7-9*). Ba lahare'õ ba goereta enoninia, la'öhe ba Jeroezalema ba ba da'õ lako'o ia, ba lewatõnia, ba ngai ndra amania, ba mbanoea Da-
 29 wido. (*F. 14, 20; 23, 30*). Me no aloca mewoeloe fache razo Joramo, ono Gahabi, mege, toballi razo mado
 30 Joeda Gahasejahoe andrõ. Ba iroegi Jezere'eli Jehoe. Ba me irongo da'õ Izebela, ba ifosõnõ rõngõrõngõnia ba ihaogõ mboenia ba ifaigi ba za-
 31 ndrela. Ba me itõrõ mbawa göli Jehoe, mijomo, ba imane Izebela: Hadia, sohahoe tõdõ mege Zimeri andrõ, samoenoë sochõ ja'ia? (*Raz. I. 16, 10. 18*). Ba ifaigi mija'wa za-
 32 ndrela Jehoe, ba imane: Ha niha zi fa'awõ chõgoe? ha niha? Ba me lafaigi ia moroi ja'wa enoni Gizebela, enoni jomo, daroea, datõloe, ba imane: Mitoe'li'õ tooe ia! Ba latoeli'õ tooe Gizebela, toballi tokana ba mbagolõ ba ba koedo ndronia,
 33 ba lahoendragõ ia koedo. Ba Jehoe, ba mõi jomo manga. Ba aefa da'õ, ba imane: Mi'ae mifaigi ni'elifi andrõ, ba miko'o ia; me no ono razo.
 34 Ba me mõi, ba wogo'o ja'ia, ba lõ'õ sa'ae hadia ia tooe, ha solesole hõgõ ba ahe ba laloe'a danga. Ba lafoeli ira, la'ombacha'õ chõ Jehoe; ba imane: No itõrõ ni'wa'õ Jehowa andrõ, nifa'ema genoninia Elija, banoëa Disebe, me imane: Ba danõ Jezere'eli andrõ dania la'ã nõsi Gizebela andrõ asoe, (*A. 10. Raz. I. 21, 23*), ba boto Gizebela, ba si fadoro oboëla ba mbõrõ zinanõ dania, ba danõ Jezere'eli andrõ, fa tebai sa'ae la'wa'õ: Da'e Gizebela andrõ!

FAZA 10.

I. Ifaboenoë'õ nono Gahabi ba talifoësõ Gahasejahoe Jehoe. II. Ibe'e soemange gere Mba'ali andrõ fefoe. III. Lalõ Jehoe. F'otoë'õ ia ba lalõ andrõ Hazaëli; fa'amate Jehoe.

1 I. Ba 70 na nono Gahabi, ba Zamaría. Ba ifazõchi zoera Jehoe ba

ifa'öhe'õ chõ goemandra mbanoea ba ba zatoëa mbanoea ba ba nifataro satoëa ndraono Gahabi andrõ, imane ba zoera andrõ: Na mõi ba dangami zoera andre, ja'ami si so barõ mbawa iraono zochõ ja'ami andrõ ba koereta ba koedo ba banoëa saro ba fangõna, ba mifaigi ha niha zi sõchi ndraono zochõ ja'ami, ha niha zabõlõ, ba mifedadao ba dadaoma namania, ba milaoë fa'awõ ba nga'õtõ zochõ ja'ami andrõ. Ba ata'oe sibai ira, ba lamane: Me no tebai latimba ia razo andrõ, si daroea andrõ, ba he wisa itá? Ba lafatenge chõ Jchoë ira koemandra ba gödo koemandra mbanoea ba sala'wa ba si no moëfataro satoëa [ndraono Gahabi], lamane: Sawoëjoemõ ndra'aga, ba hadia ia fefoe ni'wa'õoe, chõma, ba ma'o'õ. Tebai mamaro razo ndra'aga; laoe zomas'i'õ. Ba ifoeli ifa'öhe'õ chõra zoera, imane: Ba na chõgoë fa'awõ ami, ba na edõna mi'o'õ ni'wa'õgoë, ba mihalõ hõgõ ndraono zochõ ja'ami mege, ba mi'öhe chõgoë ba Jezere'eli, mahemoloe, na mané wa'ala'wa loe. Ba ono razo andrõ, si fitoe ngafoeloe, ba ba zatoëa mbanoea so, da'õ zang'eboëa. Ba me no latema zoera andrõ, ba lahalõ nono razo andrõ ba lataba mbagi, fitoe ngafoeloe, labe'e ba ragaraga hõgõ ba lafa'öhe'õ chõ Jehoe ba Jezereëli. Ba me i'ombacha'õ chõnia sinenge. no la'öhe hõgõ nono razo andrõ, ba imane: Mibe'e ba zinga mbawa göli, iroegi mahemoloe mbanoea, mifodomboëa nahia. Ba ba zangoehoelõ wongi, ba mõi ia baero, i'agõ da'õ, ba imanc ba niha sato fefoe: Lõ horõmi! Hiza, ja'odo zamagõlõ ba nawõgoë, oedoe zochõ ja'o, ba no oëboenoë ia; ba ha niha atõ zamoenoë da'e fefoe? Ba ja'aboto ba dõdõmi, wa sambalõ lõ saëchoë ba danõ taroma li Jehowa, ni'wa'õnia ba zi samba omo ndra Ahabi; noa sa ifaloea Jehowa ni'wa'õnia,

- nifa'ema genoninia Elija. (*Raz. I. 21, 22*). Aefa da'õ, ba iboenoe Jehoe fefoe zi toesai zi samba omo ndra Ahabi, ba Jezere'eli, ba sala'wa andrõ chõnia ba si no fa'ila li chõnia ba ere andrõ chõnia, tobali samõsa lõ soloi. Ba maoso ia, mo-fanõ, isa'wa Zamaria. Ba me no iroegi Mbeti Ekedì, ba faloecha ia ndra talifoesõ Gahasejahoe, razo mado Joeda. Ba imane chõra: Ha niha ami? Ba lamane: Talifoesõ Gahasejahoe ndra'aga. mõiga misi tooe faloecha ba nono razo ba ba nono nina razo. (*Nga'õt. II. 22, 8*).
- 14 Ba imane: Mira'oe aeri ira! Ba lara'oe aeri ba laboenoe ba latibo'õ ba mba'a ba Mbeti Ekedì, 42 niha, tobali samõsa lõ si toesai.
- 15 II. **Ea** me aefa ia ba da'õ, ba faloecha ia Jonadabi, ono Rechabi, si faondra chõnia. Ba i'owai ba imane chõnia: Hadia, satoelõ tõdõ chõgoe ndra'oegõ, si mane ja'odo chõoe? Ba imane Jonadabi: Si manõ! Ba imane Jehoe: Na si manõ, ba da dangaoe! Ba fara'oe tanga ia chõnia; ba ifa'amõ ia chõnia, ba goereta ja'wa, (*Jer. 35, 6*),
- 16 ba imane chõnia: Ae awõgoe ba faigi wa'owõlõ'õlõgoe ba chõ Jehowa! Ba fao ia chõnia ba goeretania.
- 17 Ba me no iroegi Zamaria Jehoe, ba iboenoe fefoe zi toesai motõi chõ Gahabi, irege no ibori fefoe, dali li Jehowa, ni'wa'õnia chõ Geli'ja. (*Raz. I. 21, 21. 22*). Aefa da'õ, ba ifaloecha'õ niha sato fefoe Jehoe, ba imane chõra: Lõ arõoerõoe wamosoemange Gahabi Ba'ali andrõ, ba Jehoe, ba iforege wamosoemange ja'ia.
- 19 (*Raz. I. 16, 31-33*). Ba mihede ba zama'ele'õ andrõ chõ Mba'ali fefoe, wamosoemange ja'ia ba ere andrõ chõnia, fefoe, ba mi'asogõ chõgoe; lõ tola lõ ahori so ira! So dania chõgoe gowasa seboea, ba wamosoemange Ba'ali; dozi si lõ mõi, ba niboenoe! Ba fa'oneche Jehoe da'õ, ba wamoenoe wamosoemange Ba'ali.
- Ba imane Jehoe: Mifarongogõ, ena'õ 20 lõ olifoe ira gamonita ba gowoeloa andrõ chõ Mba'ali. Ba lafarongogõ ba niha. Ba ifatenge zinenge Jehoe 21 ba Ndraono Gizera'eli fefoe; ba ahori so zamosoemange Ba'ali, lõ si torõi foeri, si lõ mõi. Ba mõi ira ba gosali Mba'ali andrõ, tobali afõnoe niha gosali Mba'ali, i'otarai gero mbawandroehõ iroegi mija'wa, fefoe. Ba imane Jehoe chõ mandroe ba 22 mbate'e noeche: Dozigõ noeche zamosoemange Ba'ali andrõ! Ba ibe'ebaero chõra noeche. Ba mõi ba 23 gosali Jehoe, awõ Jonadabi andrõ, ono Rechabi, ba imane ba zamosoemange Ba'ali: Mi'aloeli ba mifai'gi, fa bõi fachõjõ ba chõmi ba da'e zamosoemange Jehowa, ena'õ ha sambalõ wamosoemange Ba'ali. (*A. 15*). Ba mõi bacha Jehoe, ba wa- 24 me'e soemange nitaba ba soemange nitoenoe; ba no 80 ifatara tooe niha, no imane: Na so zama'e moloi zamõsa niha andrõ, nibe'egoe ba dangami, ba nosonia labe'e tangali noso zoloi andrõ. (*Raz. I. 20, 39*). Ba 25 me no i'asiwai zoemange nitoenoe andrõ Jehoe, ba imane ba nawõnia sabõlõ andrõ: Mi'ae bacha, ba mi'õ'õtõ tooe ira, samõsa bõi mifolala baero! Ba la'õ'õtõ tooe ira si'õli sabõlõ andrõ, ba lafazaoemba baero . ba mõi ira ba hati gosali Mba'ali, (*Raz. I. 18, 40*), ba la'ohē baero 26 Gasera andrõ, ba gosali Mba'ali, ba latoenoe; (*F. 11, 18*.) ba larasa 27 wamaedo Mba'ali andrõ, ba ladeoedogõ gosalinia, ba labali'õ e'era, iroegi ma'õchõ andre. (*F. 3, 2*). Ba 28 tobali ihori Mba'ali andrõ Jehoe, ba Ndraono Gizera'eli.
- III. **Ea** horõ Jerobeamo andrõ, 29 ono Nebati, famaeloengoenia Iraono Gizera'eli, ba lõ ibõhõli Jehoe, — ono za'wi balaki andrõ ba Mbeti'cli ba ba Dano. (*Raz. I. 12, 26-33*). Ba imane Jehowa chõ Jehoe: Me 30 no õhaogõ wolaoe somasi ndra'o, me no ahori õfatõrõ ba zi samba omo

- ndra Ahabi zi so ba dödögoe, ba irege tölöe nga'ütö ma'oeuomö dania zidadao ba dadaoma razo ba
- 31 Ndraono Gizeraëli. (*F. 15, 12*). Ba lö itöngöni Jehoe wanörö lala goröisa Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraëli, soroi si'aikö ba dödö; lö iböhöli horö andrö, horö Jerobeamo, ono Nebati, famaeloengoenia Iraono
- 32 Gizeraëli. Ba me loeo da'ö, ba ibörötaigö mofönoe Jehowa ba Ndraono Gizeraëli, ba ialani ira Hazaëli andrö, tánö ba nola danöra, ma'asara, (*F. 8, 12*), i'otarai Joridano, noemalö misa ba gatoemboecha loeo, tanö Gileadi ma'asagörö, mado Gado ba mado Roebeno ba mado Manase, i'otarai Garoëri ba mbewe Garono, he tanö Gilcadi ba he tanö Mbazana [ba ibe'e barö mbawania].
- 34 Ba hadia na ena'ö nidoenödoenö ba chö Jehoe andrö, ba hadia ia fefoe, nilaoenia, ba fa'abölönia fefoe, ba no moetanö ba zoera hikaja razo
- 35 Ndraono Gizeraëli. Ba itörö lala ndra amania Jehoe, mate ia, ba ba Zamaria lako'o ia; ba fangalinia razo, ba ononia Joahasi. (*F. 13,*
- 36 *1*). Ba fa'ara wa'arazonia ba Ndraono Gizeraëli, ba no 28 fache, ba Zamaria.

FAZA 11.

I. Fa'afaito Gatalia andrö. Lafataro razo Joasi andrö. II. Fa'amate Gatalia. Fangohori Ba'ali ba hadia zi faböbö chönia.

(*Faigi göi Nga'öt. II. 22, 10-23, 21.*)

- 1 I. Ba me irongo Atalia andrö, ina Gahasejahoe, no mate nononia, ba maoso ia, mangohori nga'ötö razo. (*F. 8, 26; 9, 27*). Ba maoso Joseba, ono razo Jehoramo alawe, talifoesö Gahasejahoe, ihalö Joasi andrö, ono Gahasejahoe, iheta ba ngai nono razo boenoesö andrö, ibini'ö, i'öhe si bacha, awö baboenia. Ibini'ö chö Gatalia, fa böi laboenoe
- 3 ia. Ba si tobini Joasi, awö Joseba, ba gosali Jehowa, meönö fache

wa'ara, götö wa'arazo Gatalia ba danö. Ba me no aloea zi meöno fache, ba ifatenge Jojada, ifahalö'ö goemandra zi otoi andrö, fazoeri ba avö razo, chönia ba gosali Jehowa. Ba ilaoe fawoe'oe li chöra, ibe'e ba höloe ira, ba gosali Jehowa. Ba awena i'orama'ö chöra nono razo andrö. Ba ibe'e li chöra, imane: Da'ö halöwömi: Si saraö ja'ami, nifataro sanaro na loeo sabato, ba sanaro ba gödo razo; ba si saraö, ba ba mbawa göli Soeri manaro, ba si saraö zoei, ba ba mbawa göli foeri nawö razo andrö, ena'ö sanaro ba gödo ami; ba doeata ja'ami, dozi ami nifataro sanaro na loeo sabato, ba sanaro ba gosali Jehowa, awö razo. Mifasoci razo, fangöna ba danga zamösaná, ba sana'wa ja'ami, ba niboenoe. Mi'iaigö awö razo, na möi ia tooe ba na möi jomo. Ba la'o'ö da'ö ira koemandra zi otoi, dali niwa'ö Jojada ere chöra; la'öhe wazoeri andrö chöra, he saheta sanaro na loeo sabato, ba he sawena möi sanaro, möi ira chö Jojada ere. Ba ere andrö, ba ibe'e ba danga ndra koemandra zi otoi andrö doho ba baloes andrö, chö razo Dawido mege, si so ba gosali Jehowa. (*Sam. II. 8, 7*). Ba la'agö golajama gosali Jehowa awö razo andrö, i'otarai tánö raja, noemalö mijöoe, iroegi naha wame'e soemange ba mangawoeli ba gosali, lafasoci razo, oi dozi fangöna ba danga. Ba i'öhe baero nono razo andrö Jojada, lafanamboe ia, ba labe'e chönia wamadoehoe'ö andrö [soera goröisa], lafataro razo ia ba labajoini, ba lalaoe datawö ba moe'ao ira, lamane: Ja ahovoe razo! (*Moz. V. 17, 18. 19*).

II. Ba me irongo Atalia we'ao nawö razo andrö, fazoeri, ba fe'ao niha sato, ba isa'wa niha sato, ba gosali. Ba ifaigi, ba hiza, ba no moeziozio ba ngai daroe nahe razo — si manö hoekoe ba razo — ba koe-

- mandra andrō ba solaoelaoe torofe, awō razo, ba he niha sato ba danō, ba no somoeso tōdō ba lalaoe dorofe. Ba itika noechania Atalia ba
 15 imane : Folaŵa ! Folaŵa ! Ba ibe'e li Jojada ba goemandra zi otoc, koemandra zabōlō, imane chōra : Mi'ohe baero ia, mifatōrō ba gotaloea wazoeri ba ha niha zolo'ō ja'ia, ba miboenoe si'ōli ! Noa sa iŵa'ō ere, bōi ba gosali Jehowa laboenoe
 16 ia. Ba lara'oe ia, ba ba lala koedo lafatōrō, wolohe ba gōdo razo ba ba da'ō laboenoe. (*Neh. 3, 28*). Ba ifawoe'oe li ira Jehowa razo, awō niha sato, Jojada, ena'ō banoea Jehowa ira, ba ifawoe'oe li gōi ira razo niha
 18 sato. Aefa da'ō, ba lasaŵa gosali Mba'ali niha sato ba danō ba ladoeoegō. Naha wame'e soemange chōnia ba famaedonia, ba lafaeloegō worasa ; ba Matana andrō, ere chō Mba'ali, ba laboenoe fōna naha wame'e soemange. Aefa da'ō, ba ifataro zanaro ba gosali Jehowa ere andrō. (*F. 10, 26. 27. Sangoehoek. 6, 25*). Ba ifa'aso ndra koemandra zi otoc ba fazoeri ba awō
 19 razo andrō ba he niha sato ba danō, ba la'ohe mitoee razo, laheta ba gosali Jehowa, ba mbawandroehō nawō razo andrō lafatōrō, wolohe ja'ia ba gōdo razo ; ba moedadao
 20 ia ba dadaoma razo. Ba oi somoeso tōdō niha ba danō ; ba lō hadia zaechoe niha jomo ba mbanoea. Ba Atalia, ba laboenoe si'ōli, ba
 21 gōdo razo. Ha mewitoe fache wa'eboea Joasi, me tobali razo ia.

FAZA 12.

I. Ihaogō gosali Joasi. II. Isoewō ia Hazaēli. Laboenoe Joasi.

(*Faigi gōi Nga'ot. II. 24.*)

- 1 I. Me no aloea mcōnō fache razo Jehoe tobali razo Joasi andrō, ba 40 fache razo ia ba Jeroezalema ; ba tōi ninania, ba Sibia, banoea
 2 Mbereseba. Ba somasi Jehowa ilaoe Joasi, gōtō wa'anaoe nosonia, me
 no ifahaō ia Jojada ere andrō. Ha hilihili andrō zi lō moeboelō'ō ; mamc'eme'e soemange na zato ba hilihili andrō, ba manoenoe koemōjō. (*F. 14, 4. Raz. I. 22, 44*). Ba imane Joasi ba gere : Fefoe gefe andrō, ni'ohe ba gosali Jehowa, becala ni'amoni'ō, omō zamōsana, nihonogōi, ba hadia ni'ohe zamōsana ba gosali Jehowa, saoha gōlō, ba ndramoehalō ere ; ba zi no fa'ila li chōnia ihalō zamōsana. Ba labe'e balazo ba wangazōchi si no adoeoe ba gosali, hadia ni'ilara si no adoeoe. Ba no aloea 22 fache razo Joasi, ba lō'ō na ni'azōchi gere si no adoeoe ba gosali. Ba ifakao ni'ō razo Joasi hōgō gere andrō, Jojada, awō gere bō'ō, ba imane chōra : Hana wa lō mi'azōchi zadoeoe ba gosali ? Bōi sa'ae gōi manema ana'a ami ba zi no fa'ila li chōmi, miloeloe sa'ae balazo ba zadoeoe ba gosali. Ba atoolō dōdō gere : lō'ō sa'ae latema gana'a ba zato, ba lō'ō gōi la'azōchi zadoeoe ba gosali. Ba ihalō kotakota Jojada ere, itōla'ō lagōlagō, ba ibe'e ba gambōlō naha wame'e soemange ba zinga lala niha, na mōi ba gosali Jehowa. Ba da'ō bacha labe'e ere sanaro ba mbawandroehō, gefe andrō, ni'ohe ba gosali Jehowa. Ba na la'ila, no oja gefe ba kotakota andrō, ba so doerotoeli razo, awō gere seboea, ba laboe'oegō gefe andrō, nisōndra ba gosali, ba la'e-rai. Ba na no moetoelo, ba labe'e ba mandroe doeka andrō, samaigi-maigi ba gosali Jehowa, ba da'ō same'e ba zohalōwō, ba doeka andrō, sohalōwō ba gosali Jehowa, zanoto kara ba sama'anō kara, ba ba wowōli eoe, awō gara nitoto, ena'ō te'azōchi zi no adoeoe ba gosali Jehowa, — balazo hadia ia fefoe ni'azōchi ba gosali Jehowa. Ba ame'cla andrō, ni'ohe ba gosali, ba lō labe'e ba wamazōchi mako ba si'ōli ba figa ba torofe, ba hadia ia

wakake ana'a, ba ma fakake firō,
 14 sogoena ba gosali Jehowa, ba zohalōwō andrō labe'e, balazo ni'a'azōchi
 15 ba gosali Jehowa. Ba lō'ō sa fa'era ira ba niha andrō, nibe'e ba danga kefe andrō, ba wame'e ha zohalōwō, fadoehoe manō dōdōra chōra.
 16 (*F. 22, 7*). Ba ame'ela andrō, na so zame'e soemange ogoeta, ba soemange fameta horō, ba lō la'ohē ba gosali, ba gere mōi da'ō.
 17 II. Ba me loeō da'ō, ba so moroi jōeō Hazaēli, razo Ndrawa Garamo, isoewō Gata, ba atoe'a ia ba mbanoea. Ba me isoewō gōi cna'ō Jeroezalema Hazaēli, (*F. 10, 32*), ba ihalō gana'a andrō ba gosali Joasi, razo mado Joeda, boeala ni'amoni'ō andrō fefoe, ni'amoni'ō ndra toiania Jozafati, Jchoramo ba amania Ahasejahoe, razo mado Joeda, ba boealania, ni'amoni'ō, awō gana'a andrō fefoe, si so ba mbatē ba girōgirō andrō, ba gosali Jehowa ba ba gōdo razo, ba ifa'ohē'ō chō Hazaēli, razo Ndrawa Garamo. Ba lō aloea isoewō Jeroezalema. (*Raz. I. 15, 18*). Ba hadia na nidoenōdoenō ena'ō ba chō Joasi andrō ba hadia ia fefoe, nilaenia, ba noa sa moetanō ba zoera hikaja razo mado Joeda. Ba maoso genoninia, mola'wa, mamagōlō, ba laboeneō Joasi. (*F. 14, 5*). Ira Jozachari, ono Zimeata, Jozabadi, ono Zomeri, enoninia, zamoe-noe ja'ia; ba ba mbanoea Dawido lako'o ia, ba ngai ndra amania. Ba fangalinia razo, ba ononia Amasia. (*F. 14, 1*).

FAZA 13.

I. Joahasi ba Joasi, razo Ndraono Gizeraēli. II. Ifa'ele'ō wernōna chō Joasi Elisa. III. Fa'amate Gelisa. Aeri zi mate, me no fabaja ba mboto Gelisa mbotonia. Itimba Ndrawa Garamo Joasi.

1 I. Me no aloea 22 fache razo mado Joeda Joasi andrō, ono Gahasejahoe, tobali razo Ndraono Gi-

zeraēli Joahasi, ono Jehoe. ba Zamaria, mewelewitoe fache. (*F. 10, 35*). Ba si fatoewoe chō Jehowa ilaoe; i'ohia'ō horō Jerobeamo, ono Nebati, famaeloengoenia Iraono Gizeraēli mege; lō ibōhōli da'ō. (*Raz. I. 12, 26-33*). Ba mofōnoe Jehowa ba Ndraono Gizeraēli, ba ibe'e ira ba danga Hazaēli andrō, razo Ndrawa Garamo, ba ba danga Mbenihada, ono Hazaēli, sagōtō fa'ara. (*F. 10, 32*), Ba i'andrō wa'ebolo dōdō Jehowa Joahasi, ba ifondronrongo chōnia Jehowa, bōrō me i'ila wa'atosasa Ndraono Gizeraēli, me isasagō ira razo Ndrawa Garamo. Ba i'asogō zangorifi Iraono Gizeraēli Jehowa, ba tobali aefa ira barō mbawa Ndrawa Garamo, ba lō'ō sa'ae hadia ia ba Ndraono Gizeraēli, ba nosera; ifoeli si mane fōna. (*F. 14, 27*). Ba lō'ō sa labōhōli horō zi samba omo ndra Jerobeamo andrō, famaeloengoenia Iraono Gizeraēli; lala da'ō latōrō. Ba lō'ō gōi teboelō Gasera andrō ba Zamaria. (*Raz. I. 16, 33*). Lō'ō sa isaigō chō Joahasi zabōlō Jehowa, ha 50 zi fakoedo ba foeloe goereta ba 10,000 si lō koedo. Noa sa ihori razo Ndrawa Geramo, no ifoefoe. Ba hadia na nidoenōdoenō ena'ō ba chō Joahasi andrō, ba hadia ia fefoe nilaenia, ba fa'abōlōnia andrō, ba noa sa moetanō ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraēli. Ba mate Joahasi, itōrō lala ndra amania, ba ba Zamaria lako'o ia. Ba fangalinia razo, ba ononia Joasi. Me no aloea 36 fache razo mado Joeda Joasi andrō, tobali razo Ndraono Gizeraēli ba Zamaria Joasi, ono Joahasi, meweleo'nō fache. Ba si fatoewoe chō Jehowa ilaoe; lō ibōhōli horō Jerobeamo, ono Nebati, famaeloengoenia Iraono Gizeraēli; lala da'ō itōrō Ba hadia na nidoenōdoenō ena'ō, ba chō Joasi andrō, ba hadia ia fefoe nilaenia ba fa'obōlōnia andrō, ba fasoewōtania chō Ga-

- masia andrõ, razo mado Joeda, ba no moetanõ ba zoera hikaja razo
- 13 Ndraono Gizeraëli. (*F. 14, 8-16*). Ba mate Joasi, itõrõ lala ndra amania, ba Jerobeamo zidadao ba dadaoma razo. Ba ba Zamaria teko'o Joasi, ba ngai razo Ndraono Gizeraëli andrõ. (*F. 14, 23*).
- 14 II. Ba mofõchõ Gelisa, fõchõ ba wa'amate. Ba so Joasi andrõ, razo Ndraono Gizeraëli, mõi mitooe chõnia ba mege'ege ba ngainia, imane : He amagoe ! he amagoe ! koereta Ndraono Gizeraëli, awõ zi fakoedo !
- 15 (*F. 2, 12*). Ba imane chõnia Elisa : Da wana, awõ nono ! Ba ibe'e chõnia wana, awõ nono. Ba imane chõ
- 16 razo Ndraono Gizeraëli andrõ : Toefa tangaoe wana andre ! Ba me no itocfa, ba ifalaete dangania ba da
- 17 nga razo Elisa. Ba imane : Bokai zandrela tånõ ba gatoemboecha loeo ! Ba me no ibokai, ba imane Elisa : Efasi wana ! Ba i'efasi. Ba imane Elisa : Ono wana ba wemõna, chõ Jehowa ! Ono wana ba wola'wa Dawa Garamo ! Ba Gafeki dania õlaoe ba Ndrawa Garamo, irege a-
- 18 hori ira. Ba imane na : Halõ nono wana andrõ ! Ba ihalõ. Ba imane chõ razo Ndraono Gizeraëli : Amõzi'õ tanõ ! Ba medõloe ibõzi danõ,
- 19 awena ibato. Ba mofõnoe chõnia genoni Lowalangi andrõ, imane : Melima ena'õ õbõzi, ba ina meõnõ, ba õla'wa Ndrawa Garamo, irege a-
- 20 hori ira ; ba me si manõ, ba ha medõloe õ'alani ira.
- 20 III. Ba mate Gelisa ba lako'o ia, me loeo da'õ, ba mõimõi ba danõ
- 21 zanoewõ, Iraono Moabi. Ba so zi mate niko'o sibaï ena'õ, ba hiza moroi sa zanoewõ, si lõ moedõnadõna. Ba latibo'õ manõ ba lewatõ Gelisa zi mate andrõ ba lalaoe moloi. Ba me fabaja ba mboto Gelisa mboto zi mate andrõ, ba ifoeli aeri,
- 22 moezizio. Ba no ifakao Ndraono Gizeraëli Hazaëli andrõ, razo Ndrawa Garamo, gõtõ wa'anaoe noso

Joahasi. Ba ifoeli eboea dõdõ Jehowa chõra, ihachõsi tõdõ ira ; ifoeli i'õtahõgõ ira, bõrõ wawoe'oesa li andrõ chõnia chõ ndra Aberahamo, Iza'aki, Jokobo, ba lõ omasi ia tekiko ira, ba iroegi da'õ, ba lõ nitibo'õnia ja'ira, fa lõ'õ sa'ae ifaigi ira. (*Moz. III. 26, 42*). Ba mate Hazaëli, razo Ndrawa Garamo, ba ononia Benihada zi tobali razo, fangalinia. Ba maoso Joasi, ono Joahasi, ifadõni mbanoea andrõ chõ Mbenihada, ono Hazaëli, banoea nifadõni Hazaëli chõ nama Joasi, Joahasi, me isoewõ ia no. Medõloe te'ala Mbenihada ibo'e Joasi, ba ihalõ mangawoeli mbanoca Ndraono Gizeraëli andrõ. (*A. 19*).

FAZA 14.

I. Amasia, razo mado Joeda. I'alani Ndraono Gedomo. II. Fasewõ ira Joasi, razo Ndraono Gizeraëli, ba Amasia zi te'ala. III. Fa'amate Joasi ba fa'amate Gamasia. IV. Jerobeamo II., razo Ndraono Gizeraëli.

(*A. 1-22: Nga'õt. II. 25-26, 2.*)

I. Me aracha mendroea fache razo Ndraono Gizeraëli Joasi andrõ, ono Joahasi, tobali razo mado Joeda Gamasia, ono Joasi. (*F. 12, 22*). Doea woeloe a lima fache ia, me tobali razo ia, ba 29 fache razo ia ba Jeroezalema. Ba tõi ninania, ba Joadina, banoea Jeroezalema. Ba somaši Jehowa ilaoe, ba tenga sa atõ si mane toeana Dawido; fefoe hadia ia chõnia, ba nifolaoe namania Joasi mege. (*F. 12, 3. 4*). Ha hilihili andrõ zi lõ laboelõ'õ ; lõ mamalõmalõ wame'e zato soemange, awõ wanoenoe koemõjõ ba hilihili andrõ. (*F. 15, 4*). Ba me no aro ba dangania wa'arazo, ba ifaboenoe'õ genoninia andrõ, samoenoe razo amania, mege. (*F. 12, 21. 22*). Ba iraono zange'e andrõ, ba lõ'õ sa ifaboenoe'õ, dali gorõisa Jehowa andrõ, si so ba zoera gorõisa andrõ chõ Moze, no imane : Bõi

- laboenoe nama, bõrõ ndraono, ba
bõi laboenoe ndraono, bõrõ nama ;
ha ba horõnia laboenoe zamõsana.
7 (*Moz. V. 24, 16*). Ja'ia zialani Iraono
Gedomo, ba ndraso ziloea asi andrõ,
10,000 niboenoe ; ba ato'e'a ia ba
mbanoea Zela ; ba ibe'e tõi mba-
noea andrõ Jokete'eli, iroegi ma'õ-
chõ andre.
- 8 II. Ba mc loeo da'õ, ba ifatenge
zinenge Amasia, chõ Joasi andrõ,
ono Joahasi, ma'oe'woe Jehoc, razo
Ndraono Gizeraëli, imanc chõnia :
Ae chõgoe, datalaoe fatandra fa'a-
9 bõlõ ! Ba imane Joasi, razo Ndrao-
no Gizeraëli chõ Gamasia, razo mado
Joeda : Sa'asa'a mao ba hili Liba-
no, ba no ifatenge chõ geresi ba
hili Libano, imane : Datalaoe ; fa-
mbambatõ ! Ba latõrõ za'asa'a mao
andrõ oetoe ndrõ'oe ba hili Libano,
lahoendrahoe. (*Sangochoek. 9,*
10 *14*). Me no faloecha'õ zalõfõ, wanga-
lani Iraono Gedomo, ba no tesao
waja'vasamõ. Hana na eborea doeria-
mõ, ba bõi boelõ'õgõ chõmi ! Hadia
wa õ'aloeloei wamoenoe, ena'õ
mate ndra'oegõ, fabaja mado Joeda ?
11 Ba lõ ifondrongrongo Amasia. Ba
mõi misi ja'wa Joasi, razo Ndraono
Gizeraëli, ba fatandra fa'abõlõ ira,
daroea ira Gamasia, razo mado
Joeda, ba ngai Mbetiseme, ba danõ
12 mado Joeda. Ba te'ala mado Joeda
labe'e Iraono Gizeraëli, tobali isa'wa
13 chõra zamõsana, moloi. Ba ira'oe
Gamasia, razo mado Joeda, ono
Joasi ono Gahasejahoe, Joasi, razo
Ndraono Gizeraëli, ba Mbetiseme
ira'oe, ba i'oh'e ba Jeroezalema.
Ba itõla'õ göli Jeroezalema, i'otarai
mbawa göli Geferaji, iroegi mbawa
gõli ba watalinga andrõ, 400 hela
14 wa'anaoe. Ba abori ihalõ gana'a,
awõ wirõ, awõ gamagama, ba go-
sali Jehowa ba mbate'e girõgirõ
andrõ, ba gõdo razo, awõ niha õsa,
we'ewe'e dõdõ, ba ifoeli ia ba Za-
maria.
- 15 III. Ba hadia na ena'õ nidoenõ-
- doenõ ba chõ Joasi andrõ, hadia
nilaenia ba fa'abõlõnia andrõ, ba
fasewõtania chõ Gamasia, razo ma-
do Joeda, ba noa sa moetanõ ba
zoera hikaja razo Ndraono Gize-
raëli. Ba itõrõ lala ndra amania Jo-
asi, mate ia, ba ba Zamaria lako'o
ia, ba ngai razo Ndraono Gizeraëli
andrõ. Ba fangalinia razo ba ono-
nia Jerobeamo. (*F. 13, 13*). Ba me-
welelima fache tõ na wa'anaoe noso
Gamasia andrõ, razo mado Joeda,
me no mate Joasi, ono Joahasi,
razo Ndraono Gizeraëli. Ba hadia
18 na ena'õ nidoenõdoenõ ba chõ Ga-
masia andrõ, ba noa sa moetanõ
ba zocra hikaja razo mado Joeda.
Ba so zamagõlõ ba chõnia, ba Je-
roezalema, ba wamocnoe ja'ia. Ba
moloi ia, isa'wa Lachisi ; ba lafate-
nge zolo'õ ja'ia ba Lachisi, lafaboe-
noe'õ ia ba da'õ. (*F. 12, 21*). Ba 20
labe'e ja'wa ba goereta, ba ba Je-
roezalema, ba mbanoea Dawido a-
andrõ, lako'o ia, ba ngai ndra ama-
nia. (*F. 9, 28*). Ba lahalõ Gasaria
21 andrõ mado Joeda sato fefoe, he
wa'ae ha mewelcõnõ fache na wa'e-
boe'ania, ba lafataro razo, fangali
namania Amasia andrõ. (*F. 15, 1. 2*).
Da'õ zangarõ Elata, ifoeli ihalõ ba-
22 noea mado Joeda, me no itõrõ lala
ndra amania razo, me no mate.
(*F. 16, 6*).
- IV. Me no aloea meweledõfa fache 23
razo mado Joeda Gamasia andrõ,
ono Joasi, tobali razo ba Zamaria
Jerobeamo andrõ, ono Joasi, razo
Ndraono Gizeraëli, ba 41 fache razo
ia. (*A. 16. Hos. 1, 1. Amos. 1, 1*).
Ba si fatoewoe chõ Jehowa ilaoe ; 24
lõ ibõhõli horõ Jerobeamo, ono Ne-
bati, famaeloengoenia Iraono Gize-
raëli. (*Raz. I. 12, 26-33*). Ja'ia za-
ngai mangawoeli tanõ Ndraono Gi-
zeraëli andrõ, i'otarai lala ba Hama-
ta, noemalõ ba ziloea asi andrõ, ba
zalo'o, dali li Jehowa, Lowalangõ
Ndraono Gizeraëli, nifa'wa'õgõnia
chõ genoninia Jona andrõ, ono Ga-
29

- mita'i, banoea Gata Heferi. (*Jon. 1, 1*). Me no inehegõ Jehowa wamakao Iraono Gizeraëli andrõ, safõchõ sibai; iraono ba satoea, ba no ahoi, ba lõ sangorifi Iraono Gizeraëli. (*Moz. V. 32, 36*). Ba lõ'õ sa niwã'õ Jehowa ihori ba goeli danõ dõi Ndraono Gizeraëli, ba tobali ibe'e sangorifi ja'ira Jerobeamo andrõ, onõ Joasi. (*F. 13, 5*). Ba hadia na ena'õ nidoenõdoenõ ba chõ Jerobeamo andrõ ba hadia ia fefoe nilaoenia, ba fa'abõlõnia andrõ, he wisa wasoewõtania ba he iwisa wangai mangawoeli ba Ndraono Gizeraëli tána ba niha Jehoeda ba Ndrama-seko ba ba Hamata, ba no moetanõ ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraëli. Ba itõrõ lala ndra amania Jerobeamo, mate ia, ba ba Zamaria lako'o ia, ba ngai razo Ndraono Gizeraëli andrõ. Ba fangalinia razo, ba ononia Sacharia. (*F. 15, 8*).

FAZA 15.

I. Asaria (Oesia), razo mado Joeda. II. Sacharia, razo Ndraono Gizeraëli. III. Iboenoe Zaloemi, razo Ndraono Gizeraëli, Menahe andrõ. Isoewo iraFoelo, razo Ndrawa Asiria. IV. Fekaja ba Feka. razo Ndraono Gizeraëli. V. Jotamo, razo mado Joeda.

(*A. 1-7: Nga'õt. II. 26, 1. 3-23*).

- 1 I. Me no aloea 26 fache razo Ndraono Gizeraëli Jerobeamo tobali razo mado Joeda Gasaria andrõ, onõ Gamasia. (*F. 14, 21*). Meweleonõ fache ia, me tobali razo, ba 52 fache razo ia ba Jeroezalema. Ba tõi ninania, ba Jecholia, banoea Jeroezalema. Ba somasi Jehowa ilaoe, i'ohia'õ sibai nilaoe namania Amasia. Hatõ hilihili andrõ zi lõ laboelõ'õ; lõ teboelõ wame'e zato soemange, awõ wanoenoe koemõjõ ba hilihili andrõ. (*F. 14. 3, 4*). Ba ifatõrõ wamakao chõ razo andrõ Jehowa, mobooe aeri ia ibe'e Jehowa, gõtõ wa'anaoe nosonia na, ba

jomo sosó ia. Ba satoea baomo ba gõdo, ba ononia Jotamo, da'õ zamatoenõ hoehoeo zato, (*Moz. III. 13, 46*). Ba hadia na ena'õ nidoenõdoenõ ba chõ Gasaria andrõ ba hadia ia fefoe, nilaoenia, ba noa sa moetanõ ba zoera hikaja razo mado Joeda. Ba mate Gasaria, itõrõ lala ndra amania, ba ba ngai ndra amania, ba mbanoea Dawido, lako'o ia. Ba fangalinia razo, ba ononia Jotamo. (*A. 32*).

II. Me no aloea 37 fache razo Gasaria andrõ, razo mado Joeda, tobali razo Ndraono Gizeraëli ba Zamaria Zacharia andrõ, onõ Jerobeamo, ba ha õnõ wa'wa. (*F. 14, 29*). Ba si fatoewoe chõ Jehowa ilaoe, nifolaoe ndra amania ba ira toeania mege. Lõ ibõhõli horõ Jerobeamo, onõ Nebati, famaeloengoenia Iraono Gizeraëli. (*Raz. I. 12, 26-33*). Ba mola'wa Zaloemi. onõ Jabesi, mamagõlõ ia ba niha bõ'õ, ba mõi ia moeboenoe Zacharia, ba Jibelea, ba tobali razo ia, fangali niboenoenia. (*A. 14. Amos. 7, 9*). Ba hadia na ena'õ nidoenõdoenõ ba chõ Zacharia, ba noa sa moetanõ ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraëli. Tobali itõrõ li Jehowa, niwã'õnia chõ Jehoc, me imane: Irege tõloe nga'õtõ ma'oewoemõ dania zidadao ba dadaoma razo ba Ndraono Gizeraëli: Itõrõ niwã'õ andrõ. (*F. 10, 30*).

III. Ba Saloemi andrõ, onõ Jabesi, ba me no aloca 38 fache razo mado Joeda Oesia tobali razo ia, ba ha sara wa'wa razo ia ba Zamaria. Ba so moroi si tooe, ba Dirisa Menahe andrõ, onõ Gadi, ba me no iroegi Zamaria, ba iboenoe Zaloemi, onõ Jabesi, ba Zamaria, ba tobali razo ia fangali niboenoenia. (*Raz. I. 16, 17*). Ba hadia na ena'õ nidoenõdoenõ ba chõ Zaloemi andrõ, ba folawania andrõ, famagõlõnia ba niha bõ'õ, ba noa sa moetanõ ba zoera hikaja razo Ndraono

- 16 Gizeraëli. Ba me loeo da'õ, ba ifoe-
foe Dafoea Menahe, fabaja õsi fefoe
ba tanõra fefoe, i'otari Dirisa, me
lõ nibokaira bawa gõli chõnia, ba
dozi sanabina ba mbanoea baeha,
17 ba ifasikoi'õ daloe. Me no aloea 38
fache razo mado Joeda Gasaria a-
ndrõ, tobali razo Ndraono Gizeraëli
Menahe, ono Gadi, ba mewoeloe fache
18 razo ia, ba Zamaria. Ba si fa-
toewoe chõ Jehowa ilaoe; lõ ibõ-
hõli horõ Jerobcamo, ono Nebati,
fefoe, famaeloengoenia Iraono Gize-
19 raëli. (A. 9). Ba me loeo da'õ, ba
isewõ ira Foelo andrõ, razo Ndra-
wa Asiria. Ba 220,550 balaki ibe'e
chõ Woelo Menahe, ena'õ fa'awõ ia
chõnia, ba ena'õ i'aro'õ wa'arazonia,
20 ba ihoekoe bobotolõ Ndraono Gi-
zeraëli gana'a andrõ Menahe; dozi
solohe baloese zame'e, ba wame'e
chõ razo Ndrawa Asiria, lima woe-
loe ba roefia zamõsa. Ba mangan-
woeli razo Ndrawa Asiria, lõ'õ sa'ae
21 i'iağõ danõra. (F. 23, 25). Ba hadia
na cna'õ nidoenõdoenõ ba chõ Me-
nahe, ba hadia ia fefoe nilaoenia,
ba noa sa moetanõ ba zoera hikaja
22 razo Ndraono Gizeraëli. Ba mate
Menahe, itõrõ lala ndra amania, ba
fangalinia razo, ba ononia Fekaja.
23 IV. Me no aloea 49 fache razo
mado Joeda Gasaria, tobali razo
Ndraono Gizeraëli ba Zamaria We-
kaja andrõ, ono Menahe, ba ha
24 mendroea fache. Ba si fatoewoe chõ
Jehowa ilaoe; lõ ibõhõli horõ Jero-
beamo, ono Nebati, famaeloengoe-
25 nia Iraono Gizeraëli. (A. 9). Ba
mola'wa Weka, ono Remalia, awõ
razo, mamagõlõ ia ba niha bõ'õ,
ba wamoenoe razo, ba iboenoe, ba
Zamaria, ba gõdo razo, awõ ndra
Aregobi Arië; ba lima woeloe nawõ
26 Weka, banoea Gileadi. Ba iboenoe
Wekaja, ba tobali razo ia, fangali
niboenoenia. (A. 10. 14. 30). Ba hadia
na ena'õ nidoenõdoenõ ba chõ
Wekaja andrõ ba hadia ia fefoe,
nilaoenia, ba noa sa moetanõ ba
- zoera hikaja razo Ndraono Gize-
raëli. Me no aloea 51 fache sala'wa
27 mado Joeda Gasaria, tobali sala'wa
Ndraono Gizeraëli ba Zamaria Weka
andrõ, ono Remalia, ba doea woeloe
fache sala'wa ia. Ba si fatoewoe chõ
28 Jehowa ilaoe; Lõ ibõhõli horõ Jero-
beamo, ono Nebati, famaeloengoenia
Iraono Gizeraëli. Ba me loeo razo
29 Ndraono Gizeraëli Weka andrõ, ba
so Digelata-Filezeri, razo Ndrawa
Asiria, ba atoe'a ia ba Ijono ba ba
Habeli Beti Ma'acha ba ba Janoa
ba ba Gedesi ba ba Hasora; ba tanõ
Gileadi ba tanõ Galilaia ba tanõ
mado Nafetali ma'asagõrõ, ba i'-
ochõgõ, ba õsi mbanoea, ba i'ohe
ba danõ Asiria. (Nga'õt. I. 5, 26).
Ba mola'wa Hosea, ono Ela, magõlõ
30 ia ba niha bõ'õ, ba chõ
Weka, ono Remalia. ba iboenoe
Weka, ba tobali razo ia, fangali
niboenoenia, me no aloea 19 fache
razo Jotamo, ono Oesia. (F. 17, 1.
A. 25). Ba hadia na ena'õ nidoe-
31 nõdoenõ ba chõ Weka andrõ, ba
hadia ia fefoe nilaoenia, ba noa sa
moetanõ ba zoera hikaja razo
Ndraono Gizeraëli.
(A. 32-36. 38: Nga'õt. II. 27.)
V. Me no aloea dõfi razo Weka, 32
ono Remalia, tobali razo mado
Joeda Jotamo, ono Oesia. (A. 5. 7).
Doea woeloe a lima fache ia, me 33
tobali razo ia, ba 16 fache razo ia,
ba Jeroezalema. Ba tõi ninania, ba
Jeroesa, ono Zadoki. Ba somasi 34
Jehowa ilaoe, nifolaoe namania
Oesia mege, fefoe hadia ia. Ha hili- 35
hili andrõ zi lõ laboelõ'õ, lõ teboelõ
wame'e zato soemange ba hilihili
andrõ, awõ wanoenoe koemõjõ.
Jotamo zolaoe ba'wa gõli tånõ ja'wa,
ba gosali Jehowa. (F. 15, 3. 4). Ba 36
hadia na ena'õ nidoenõdoenõ ba
chõ Jotamo andrõ ba hadia ia fefoe
nilaoenia, ba noa sa moetanõ ba
37 zoera hikaja razo mado Joeda. Ba
me loeo da'õ, ba ibõrõtaigõ Jehowa
wamaroe Resino, razo Ndrawa

Garamo ba Feka, ono Remalia, ba wanoewō mado Joeda. (*F. 16, 5*).
 38 Ba mate Jotamo, itōrō lala ndra amania, ba ba mbanoea Dawido lako'o ia, ba ngai ndra amania. Ba fangalina razo, ba ononia Ahasi.

FAZA 16.

I. Mame'e adoe Gahasi. II. I'andrō wanolo chō razo Asiria, me lasoewō ia ira Resino Feka. III. Iwoe'ai wame'e soemange ba gosali. Fa'amate Gahasi.

(*Faiqi gōi Nga'ūt. II. 28.*)

- 1 I. Me no aloea meweledōnō fache razo Weka, ono Remalia, toballi razo mado Joeda Gahasi andrō,
 2 ono Jotamo. (*F. 15, 38*). Doea woe-loe fache Gahasi, me toballi razo ia, ba meweledōnō fache wa'ara razo ia ba Jeroezalema. Ba tenga somasi Lowalanginia Jehowa ilaoe, tenga
 3 si mane toeania Dawido; lala razo Ndraono Gizeraēli andrō itōrō. Ifatōrō ba galitō mononia wangohia'ō sogoro ita andrō ba niha baero andrō, nitimba Jehowa fōna Ndraono Gizeraēli. (*F. 21, 6. Moz. III. 18, 21*). Ba mame'e soemange ia ba manoenoe koemōjō ba hilihili andrō, idozigō hilihili ba bōrō geoe saeori.
 4 II. Ea me loeo da'ō, ba so moroi jōoe Resino, razo Ndrawa Garamo, awō Weka, ono Remalia, razo Ndraono Gizeraēli, ba wanoewō Jeroezalema. Lafa'oe'oe Gahasi, ba tebai
 5 sa atō atoe'a ira. (*Jes. 7, 1-9*). Ba me loeo da'ō, ba itolo Ndraono Gedomo Resino, razo Ndrawa Garamo, ba wamadōni mangawoeli Elata, itimba mado Joeda, si so ba da'ō. Ba mōi ba Gelata Ndraono Gedomo, la'iagō da'ō, iroegi ma'ōchō andre. (*F. 14, 22*). Ba ifatenge zine-
 6 nge Ahasi chō Digelata-Filezeri, razo Asiria, imane chōnia: Sawoejoemō ndra'o, ba onoe gōi! Ae' chōgoc, ba cfa'ō ndra'o ba danga razo Ndrawa Garamo ba ba danga Ndraono
 7 Gizeraēli, sanoewō ja'odo! (*F. 15,*

29). Ba ihalō gōi wirō andrō ba ana'a ba gosali Jehowa ba ba mba-
 te'e girōgirō, ba gōdo razo, ba ifa'oe'he'ō boeaia chō razo Asiria. (*Raz. I. 15, 18*). Ba ifondrondrongo chō-
 9 nia razo Asiria, mōi ia ba Ndramaseko, ba atoe'a ia ba mbanoea, ba ira'oe nono mbanoea, i'ohē ba Kiri; ba Resino, ba ifaboenoē'ō.

III. Ea mōi ba Ndramaseko razo, 10
 Ahasi, mōi faloecha chō Digelata-Filezeri, razo Asiria, ba i'ila naha wame'e soemange andrō, ba Ndramaseko. Ba ifa'ohē'ō gambara naha wame'e soemange andrō ba toeladania, si faoedoe sibai, chō Goeria
 11 etc. Ba ifa'anō naha wame'e soemange andrō ere andrō, i'ohia'ō sibai doelada, nifa'ohē'ō razo, Ahasi, moroi ba Ndramaseko; dali da'ō chō Goeria ere, me lō sangawocli na razo, Ahasi, moroi ba Ndramaseko. Ba me mangawoeli razo, me
 12 i'ila naha wame'e soemange andrō, ba mōi ia ja'wa, ba itoenoe zoemange nitoenoe andrō chōnia, awō zoemange ni'ā, ifadoewa zoemange nibadoe, ba itefe naha wame'e soemange do zoemange fangorifi chō-
 13 nia. Ba naha wame'e soemange tōla andrō, si so ba da'ō fōna Jehowa, ba iheta fōna gosali, ba gotaloeara naha wame'e soemange si bohooe andrō gosali Jehowa ibe'e, jōoe naha wame'e soemange andrō [chōnia].
 14 Ba ibe'e li razo, Ahasi, chō Goeria ere, imane: Ba naha wame'e soemange, naha seboea andrō, otcnoe zoemange nitoenoe na mahemoloe mbanoea, awō zoemange ni'ā na owi ba soemange nitoenoe nibe'e razo, awō zoemange ni'ā andrō chōnia, ba soemange nitoenoe nibe'e zato, fa-
 15 baja soemange ni'ā ba soemange nibadoe chōra; ba tefe ia do zoemange nitoenoe ba do zoemange nitaba, fefoc. Ba naha wame'e soemange tōla andrō, ba da'oe'era'era tōdōgoc. Ba i'ō'ō sibai Ocria ere ni'wa'ō razo
 16 chōnia. Ba ifabo'a'ō gōi lesi andrō 17

ba dajadaja [mbalanga] no, ba ifaheta'ō jaŵa mbalanga; ba gala seboea andrō, ba ifaheta'ō ba dajadajania saŵi tōla andrō, ba mbale labe'e. (*Raz. I, 7, 23-39*). Ba he lala ba zabato andrō, nisagōi, nifazōchira ba gosali, lala razo moroi bacro, ba iwoe'ai ba gosali Jehowa, bōrō razo Asiria. Ba hadia na ena'ō nidoenōdoenō ba chō Gahasi andrō, hadia nilaocnia, ba noa sa moetanō ba zoera hikaja razo mado Joeda. Ba mate Gahasi, itōrō lala ndra amania, ba ba ngai ndra amania lako'o ia. Ba fangalinia razo, ba ononia Hisikia. (*F. 18, 1*).

FAZA 17.

I. Hosea, razo Ndraono Gizeraēli safoeria. II. Lasoewō zi foeloe toea andrō Dawa Asiria ba la'oloi'ō chōra, bōrō me no la'erogō Lowalangi. III. Lafataro ba Zamaria Ndrawa Asiria. IV. Lafachōjō ira wamosoemange Lowalangi wame'e adoe.

1 I. We no aloea mewelezara fache razo mado Joeda Gahasi andrō, tobali razo Ndraono Gizeraēli ba Zamaria Hosea, ono Ela, meziŵa fache. (*F. 15, 30*). Ba sifatoewoe chō Jehowa ilaoe; ba tenga sa atō si mane razo Ndraono Gizeraēli andrō, fōnania mege. Ba so moroi si jaŵa Zalamanasa, razo Asiria, manowō ja'ia, ba mōi barō mbawa Zalamanasa Hosea, maneme'e beo ia chōnia. (*F. 18, 9-12*). Ba me irongo razo Asiria falimo Hosea — noa sa ifatenge zinenge chō Zewe, razo Miseraji, ba lō nibe'enia chō razo Asiria beo andrō, si dōfidōfi mege — ba itema ifara'oe'ō ia razo Asiria, ifabōb'ō'ō ba ifakoeroe'ō. (*Hos. 12, 2*). Ba so moroi si jaŵa razo Asiria, isoewō ira, ba danō ma'asagōrō, ba isaŵa gōi Zamaria, ifa'oe'oe ira, bacha ba mbanoea, medōloe fache wa'ara. II. Ba me no aloea meŵaloe fache razo Hosea, ba toe'a ba Zamaria razo Asiria, ba i'oloi'ō ba

danō Asiria Ndraono Gizeraēli, ba Hala ba ba Habora ifataro ira, ba mbewe Gozana ba ba mbanoea Ndrawa Media andrō. Noa sa malālō Ndraono Gizeraēli chō Lowalangi, Jehowa, si no mangefa'ō ja'ira ba danga Wara'ō andrō, razo Ndrawa Miseraji, ba si no mangelheta ja'ira ba danō Miseraji; lafo-soemange Lowalangi bō'ō, ba latōrō lala niha baero andrō, nitimba Jehowa fōna ndra toeara mege, ba he lala razo mege, nichoi dōdō da'ō. (*F. 16, 3*). Ba si lō ataelō lalaoe Iraono Gizeraēli, chō Lowalangi, Jehowa, nibini'ō: lafazōchi chōra naha wame'e soemange ba hilihili, ladozigō banoea chōra, i'otarai zi ha malige, naha zanaro, noemalō ba mbanoca sarō, lataroe'ō harefa ba Asera, ladozigō hilihili salaŵa ba bōrō geoe saeri, (*F. 16, 4. Raz. I, 14, 23*), ba manocnoe koemōjō ira ba hilihili andrō fefoe, si mane niha baero andrō, niheta Jehowa fōnara. Si lō sōchi lalaoe, wangandrō fōnoe Jehowa, (*A. 8*), ba lafosoemange nadoe andrō, niŵa'ō Jehowa chōra: Bōi milaoe zi manō! (*Moz. 11, 20, 2; 23, 13*). Ba ifatgoe'ō Ndraono Gizeraēli, awō mado Joeda, Jehowa, ba zama'ele'ō andrō chōnia, fefoe ba ba zangi'ila andrō, fefoe, imane: Mirōi lala si lō sōchi andrō chōmi, ba mi'ō'ō goroisagoe, awō nifachoigoe andrō, dali manō gorois andrō, nibe'egoc chō ndra toeami, ba dali na niŵa'ō'goc, nifa'ema gconigoe andrō, sama'ele'ō. Ba lō la'ō'ō, wa'abe'e dandro, si mane ira toeara mege, si lō fadoehoe tōdō chō Lowalangi Jehowa; lō'ō manō ba dōdōra nifachoinia andrō, ba he fawoe'ocsa li andrō chōnia, me fawoe'oe li ia chō ndra toeara, ba he fanegoenia ja'ira, la'ō'ō wafafaja andrō ba lalaoe zi lō boto, la'ohia'ō nilaoe niha baero andrō, si tefasoie ja'ira, he ŵa'ae no iŵa'ō chōra Jehowa, bōi lafolaoe niha da'ō.

- 16 (*Moz. II. 23, 24*). La'erogō gorōisa Lowalangira Jehowa fefoe, lafahele chōra nadoe, ono za'wi, doea rozī. ba lafazōchi Gasera, ba mangaloeloe ira ba ngahōnō ba mbanoea si ja'wa, ba lafosoemange Mba'ali. (*Raz.*
- 17 *I. 12, 23; 16, 23*). Lafatōrō ba galitō nonora matoea, awō nonora alawe; factasa ba fakelemoesa so ba chōra, laloeloe ira, ba wolaoe si fatoewoe chō Jehowa, wangandrō fōnoenia,
- 18 (*F. 16, 3*). Ba mofōnoe sibai Jehowa ba Ndraono Gizeraēli, ba iheta ira ba doedoema hōrōnia, toballi lō si
- 19 tosai, ha mado Joeda andrō. Ba mado Jocda andrō gōi, ba lō la'o'ō gorōisa Lowalangira, Jehowa, latōrō nifachoi Ndraono Gizeraēli andrō,
- 20 nichoi dōdō da'ō. Andrō wa itibo'ō nga'ōtō Gizeraēli fefoe Jehowa, ihōndrōgō ira, ibe'e ha danga zi faraboeraboe ba chōra, irege ifaloea itibo'ō ira, iheta ba doedoema hōrōnia,
- 21 nia. Me no ifabali Ndraono Gizeraēli ba nga'ōtō Dawido, ba me no lafataro razo Jerobeamo andrō, ono Nebati, ba i'ohe ba wangerogō Jehowa Ndraono Gizeraēli Jerobeamo, ifaloengoe ira ba horō seboea. (*Raz.*
- 22 *I. 12, 20*). Ba toballi latōrō lala horō andrō fefoe, nifobōrō Jerobeamo, Iraono Gizeraēli; lō'ō sa'ae labōhōli,
- 23 irege iheta ba doedoema hōrōnia Ndraono Gizeraēli Jehowa, itōrō ni'wā'ōnia, wameta'oe ja'ira, nifa'ema genoninia andrō, sama'ele'ō fefoe. Ba aheta ba danōra Ndraono Gizeraēli, ni'oloi'ō, ba danō Asiria, irocgi ma'ōchō andre. (*Moz. V. 28, 63, 64*).
- 24 **III.** Ba i'oroi'ō niha razo Asiria, ba Mbabeli ba ba Goeta ba ba Gawa ba ba Hamata ba ba Zefarawa'i, ba ifataro fangali Ndraono Gizeraēli, ba mbanoca Zamaria misa. Ba toballi la'ochōgō danō Zamaria
- 25 ba la'iagō mbanoea ba da'ō. Ba me lō lafosoemange Jehowa, me awena so ira, ba i'asogō chōra zingo Jehowa, samoenoe ja'ira. Ba la'ombacha'ō chō razo Asiria, lamane : Ni-
- ha andrō, nifawoe'amō, nifataromō ba mbanoea Zamaria misa, ba lō la'ila he wisa wamosoemange Lowalangira ba danō andrō; andrō wa i'asogō chōra zingo, samoenoe ja'ira, me lō la'ila, hadia zi nangea ba Lowalangira ba danō andrō. Ba 27
- ibe'e li razo Asiria, imane : Mifatenge gere andrō samōsa, ni'oloi'ō-goe moroi ba da'ō, hana na mōi ia ba na i'iagō da'ō, ba wamahaō ja'ira, hadia zi nangea famosomange Lowalangira ba danō andrō. Ba so gere samōsa, banoea Zamaria, ni'oloi'ō mege, ba i'iagō Mbetiēli, ifahaō sa'ae ira, he wisa wamosoemange Jehowa. 28
- IV.** Ba samboesamboea soi, ba 29 samboesamboea Lowalangira lafazōchi chōra, ba labe'e ba gosali andrō, ba hilihili, nilaoe mbanoea Zamaria andrō mege, dozi soi ba mbanoea 30 andrō, ba zi so ira. Banoea Mbabeli, ba Soekota Benoti lafazōchi, ba banoea Goeta, ba Nregala, ba banoea Hamata, ba Azina, ba ba 31 noea Gawa, ba Nibicha ba Tarataka; ba banoea Zefarawa'i, ba latoenoe ndraonora, soemange Gaderamelechi ba soemange Ganamelechi, Lowalangira Zefarawa'i. (*A. 17*). Ba baero 32
- ō, ba lafosoemange gōi Jehowa, ba lafataro ere ba hilihili andrō nawōra, gofoe ha niha manō; da'ō zame'e socmange andrō chōra, ba gosali andrō, ba hilihili. Lafosoemange 33
- Jehowa, ba Lowalangira andrō, ba lafosoemange gōi, dali hoekoe ba niha andrō, ba nihalō ja'ira, wamawoe'a ja'ira mege. Ba irege ma'ōchō andre, ba lō aefa chōra hoekoe fōna andrō, Lō la'ata'oefi Jehowa, ba lō'ō gōi latōrō gamachōita andrō chōra, ba omōra andrō; ba lō la'o'ō gorōisa Jehowa, ba he nifachoinia, ni'wā'ōnia ba nga'ōtō Jakobo andrō, nifotōinia Izeraēli. Ba no fawoe'oe 35
- li chōra Jehowa, no ibe'e li chōra, no imane : Bōi mifosoemange Lowalangira bō'ō! bōi mi'angarfōi li

ira, bōi mi'ae enonira ba bōi mibe'e zoemange chōra. (*Moz. II. 23, 24*). Jehowa mi'ata'oeſi, Jehowa si no mangelheta ja'ami ba danō Miseraji fa'abolōnia andrō, si tenga side'ide ba tangania andrō, si no moe'oro'ō, da'ō mi'angarōfi li, ba chōnia mibe'e zoemange! Ba lala andrō, awō hoekoe, ba oroisa ba amachoita andrō, nifachoinia chōmi, ba mitōngōni, ena'ō lō mamalōmalō wolo'ōmi, ba bōi mifosoemange Lowalangi bō'ō. Ba bōi oliſoe ami wawoe'oesa li andrō, me fawoe'oe li ndra'o chōmi, ba bōi mifoesoemange Lowalangi bō'ō! Jehowa, Lowalangimi, mifosoemange, ba i'efa'ō dania ami, ba danga nemalimi, fefoe. (*Moz. V. 6, 12-19*). Ba lō lafondrondrongo, lō labōhōli hoekoe 41 fōna chōra. Ba tobali lafosoemange Jehowa soi niha andrō, ba labe'e-be'e gōi gō nadoe. Ba onora andrō ba ma'ewoera, ba la'o'ō nilaoe ndra namara mege, iroegi ma'ōchō andre.

FAZA 18.

I. Fa'atoelō Hisikia andrō. II. Lasoewō zi 10 toea ba la'oloi'ō. III. Isoewō mado Joeda Zaneribi; ifa'oe'oe Jeroezalema. IV. Faja'wasa zinenge Zaneribi andrō.

1 I. We no aloea mendoera fache razo Hosca andrō, ono Ela, razo Ndraono Gizeraēli, tobali razo mado Joeda Hisikia, ono Gahasi. (*F. 16, 20*). Doea woeloe a lima fache ia, me tobali razo ia, ba 29 fache dania razo ia ba Jeroezalema. Ba tōi ninania, ba Abija, ono Zacharia. 3 (*Nga'ōt. II. 29, 1. 2*). Ba somasi Jehowa, ilaoe. i'ō'ō sibai wolaoe docania Dawido. (*F. 20, 3*). Ja'ia zangeheta naha wame'e soemange ba hilihili andrō, irasa harefa andrō, i'obō Gasera ba ifocfoe wamaedo goelō tōla andrō, nifazōchi Moze; irege da'ō sa, ba latoenoetoenoē chōnia goemōjō Iraono Gizeraēli; Nehoesa dōinia chōra. (*Nga'ōt. II.*

31, 1. F. 15, 35. Moz. IV. 21, 8. 9). Chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli idōnadōna wangorifi Hisikia, tobali 5 lō si fala'wala'wa chōnia, foerinia, ba razo mado Joeda andrō fefoe, ba he fōnania mege. (*F. 23, 25*). Jehowa i'olembai, lō ibōhōli wolo'ō chōnia, i'ō'ō goroisā Jehowa, ni'wā'ōnia chō Moze mege. Ba lō mamalōmalō wanolo Jehowa ja'ia; fefoe hadia ia nilaoenia, ba mofozoe. Ba ifabali ia chō razo Asiria, iheta ia barō mbawania. Itimba Ndrawa 8 Wilisiti, iroegi Gasa, ba ifoefoe danōra, i'otarai malige zanaro andrō, iroegi ba mbanoea sarō.

II. Ba me no aloea medōloe fache razo Hisikia — no aloea meōnō fache Hosea andrō, ono Ela, razo Ndraono Gizeraēli — ba so moroi si tooē Zalamananā, razo Asiria, ba wanoewō Samaria, ba ifa'oe'oe mbanoea. (*F. 17, 3-6*). Ba medōloe fache, ba atoe'a ia ba mbanoea; me no aloea melima fache Hisikia — ja'ia me no aloea mc'waloē fache Hosea, razo Ndraono Gizeraēli — atoe'a ira ba Zamaria. Ba 11 i'oloi'ō ba danō Asiria Ndraono Gizeraēli razo Asiria, ba ba Hala, ba ba mbeve Habora, idanō ba Gozana, ifataro ira, ba ba mbanoea Ndrawa Media andrō, me no 12 lō ni'ō'ōra oroisa Lowalangira Jehowa, me no lasawō wawoe'oesa li andrō chōnia — hadia ia fefoe ni'oro'i'ō genoni Jehowa andrō, Moze. Ja'ira, ba lō nifondrondrongora ba lō ni'ō'ōra.

(*A. 13-37: Nga'ōt. II. 32, 1-19. Jes. 36.*)

III. Ba mc no aloea meweledōloe fache razo Hisikia, ba so moroi si ja'wa Zaneribi, ba wanoewō banoea sarō ba mado Joeda, fefoe, ba atoe'a ia. Ba ifatenge zincnge 14 Hisikia chō razo Asiria, ba Lachisi, imane chōnia: No molalō ndra'ō; foci'ō, bōhōlido; hadia, nibe'oe omōgoc, ba oetōrō. Ba ifo'ōmō Hisi-

- kia, razo mado Joeda, razo Asiria, 66,000 balaki wirō ba 119,115 ba-
 15 laki gana'a. (*A. 7*). Ba ahori ibe'e Hisikia gana'a andrō, si so ba gosalī Jehowa, awō zi so ba mbate'e girōgirō ba gōdo razo. (*F. 16, 8*).
 16 Ba me loco da'ō, ba ibo'a Hisikia, razo mado Joeda, gana'a ba lagō mbawandroehō gosali ba ba daroe nahe nifo'uelinia ana'a, ba ib'e
 17 chō razo Asiria. Ba ifatenge Daratano ba Rabisari ba Rabisake razo Asiria, chō razo Hisikia ba Jeroezalema. la'otarai Lachisi, ato sibai la'ohē sabōlō. So ira moroi si tooe ba laroegi Jeroezalema, ba la'iaḡō ba ngai hele, si oroi mba'wa tánō ja'wa andrō, ba zinga lala ba
 18 naha wolochoi noecha. Ba lasofoe razo. Ba mōi bacro chōra Geliaki, ono Hilikia, mandroc ba gōdo, ba Sebena, doeroetoeli, ba Joa, ono
 19 Gasafi, za'asa seboea. Ba imane chōra Rabisake : Mimane chō razo, Hisikia : Da'ō ni'wa'ō razo seboea andrō, razo Asiria : He moroi chōoe wa'abe'e dōdō andrō ? Hadia, ōwai ha li zogoena, ba wamaigi lala dōdō ba fa'abōlō ba wanoewō ? Ha niha atō dōtōnafōoe, wa no fabali ndra'-
 20 oegō chōgoc ? Hiza, Dawa Miseraji we'ewe'e dōdōoe, si'ō soeohoe andrō, si no tefatō ; dozi ha niha zi ani'ō ja'ia, ba mesocho danga, atōla tambai. Si manō Wara'ō andrō, razo Miscraji, ba zame'e tōtōnafōra ja'ia,
 22 dozi. Ba na mimane wanema ligoe : Chō Lowalangima, Jehowa, manōtōna ndra'aga ! ba no ja'ia nihta Hisikia naha wame'e soemange ba hilihili andrō, wangoema'ō ba mado Joeda ba ba mbanoea Jeroezalema : Fōna naha wame'e soemange andre, ba Jeroezalema, mangalocloe ami ! (*Moz. II. 20, 24. Moz. V. 12, 14*).
 23 Ba laoe, ba milaoe fataroe sochō ja'ō, razo Asiria : doca ngahōnō ocbe'e chōoe koedo, ba datafaigi, na ō'ila ō'asogō zi fakoedo ba hoc-
 24 loera. He ha samōsa koemandra fondrege side'ide, enoni zochō ja'ō, zolaoe chōoe, ba he ōwisa wanimba ? Ba ōdōnadōna ba Ndrawa Miseraji goereta, awō koedo ? Ba hadia, lō
 25 nitehe Jehowa wa'asogoe moroi si ja'wa, ba wanoedoeḡō banoca da'e ? No Jehowa zangoema'ō chōgoe : Ae ba danōra andrō, ba foefoe ia !
 IV. Ba lamane chō Rabisake ira
 26 Eliaki, ono Hilikia, Sebena Joa : Li Ndrawa Garamo laoe ba genonimō, ma'ila sa ; bōi laoe chōma li Heberaio, me lafondrondrongo sato, si so ba gōli. Ba imane chōra Rabi-
 27 sake : Hadia, chō zochō ja'oeḡō, ba ma chōoe ifatenge ndra'ō sochō ja'ō, ba wamarongogō da'ō, ba tenga ba zato, si so ba gōli, ena'ō faoma mi'ā daimi ba mibadoe giōmi ? Ba
 28 iaḡō da'ō Rabisake, ba moc'ao, eboca linia, li Heberaio ilaoe, hoemedē ia, imane : Mifondrondrongo li razo andrō, li razo Asiria ! Imane
 29 razo seboea andrō : Bōi mibe'e nifowōhō Hisikia ami, tebai sa i'cfa'ō ami ba dangagoe. Ba bōi mifondron-
 30 drongo chō Hisikia, na itoetoroee we'ewe'e dōdōmi Jehowa, na imane : Lō zi lō i'orifi ita Jehowa, ba lō tebc'e ba danga razo Asiria mbanoea da'e. Bōi mifondrondrongo chō
 31 Hisikia ! Imane sa razo Asiria : Data'atoelō'ō ita, miloeloe ami chōgoc. ba i'ā mboea nagoe chōnia zamōsana ba boea marafala, ba ibadocē nidanō ba mba'a chōnia, (*Raz. I. 5, 5*), irege sodo, ba wangi ja'-
 32 ami. ba wolohe ba danō si fagōlōgōlō ba danōmi, tanō si fahōna bōra ba ōsi mboea nagoe, balazo, ba kaboe nagoe ba tōla mboea zai ba wē wani, ena'ō aeri ami, bōi mate. Andrō bōi mifondrondrongo chō Hisikia ! Me ifowōhō ami, na imane : Jehowa zangorifi ja'ita ! He
 33 wisa ba Lowalangi niha baero andrō ; hadia, no i'efa'ō ba danga razo Asiria danōnia zamōsana ? (*Jes. 10, 10. 11*). Heza so Lowalangi mbanoea
 34

Hamata, ba he Lowalangi mbanoea Garafada? Ba heza so Lowalangi ba Zefarawa'i ba ba Hena ba ba Giwa? Ba heza so Lowalangi ba danō Zamaria, ba wangefa'ō ba
 35 dangagoe Samaria mena'ō? Heza so ba Lowalangi ba danō misa, fefoe, zi no mangefa'ō ba dangagoe tanōra, wa i'efa'ō ena'ō ba dangagoe Jeroezalema Jchowa? Ba lō'ō sa'ae hdehedera, lō latema linia; me no da'ō goraisa razo: Bōi mitema linia!
 37 Ba so Geliaki, ono Hilikia, mandroe ba gōdo ba Sebcna, doeroetoeli, ba Joa, ono Gasafi, sa'asa seboea, mōi ira chō Hisikia, no lasika nocchaha, ba latoenō chōnia niwa'ō Rabisake andrō.

FAZA 19.

I. Irara dōdō Hisikia Jesaja sama'ele'ō. II. Soera fameta'oe, nifa-
 che'ō Zaneribi Fangandrō Hisikia.
 III. Itema linia Lowalangi, nifa'ema
 Jesaja. IV. Iboenoe Ndrawa Asiria
 mala'ika Jehowa. Laboenoe Zane-
 ribi Iraononia.

(*Faigi gōi Nga'oti. II. 32, 20-23. Jes. 37.*)

1 I. Ba me irongo da'ō no mege Hisikia, ba isika noechania ba i'obaroe mbaroe boe, ba mōi ia ba gosali Jehowa. Ba Eliaki, ono Hilikia, mandroe ba gōdo, ba Sebena, doeroetoeli ba satoea gere, ba ifatenge chō Jesaja, ono Gamosi, baroe boe gōi mbaroera. Ba lamane chō Jesaja: Da'ō niwa'ō Hisikia:
 2 Ba'wa wa'atosasa ma'ōchō, ba'wa wotoe, ba ba'wa wa'nibo; hatō sa fa'abōla nono, ba no ambō fa'abōlō, ba wadono. Ma atō irongo Lo
 3 walangimō, Jehowa, wehede Rabisake andrō fefoe, fēchede Rabisake nifatenge zochō ja'ia, razo Asiria, ba wango'aja Lowalangi saeri. Ba jamoe'otoe'ō sa'ae ira Lowalangimō,
 4 Jehowa, ba wehede andrō, nirongonia. Ba ja'ōegō, ba angandrō, salahi zi tosai andrō, si lō ahori

na. (*F. 18, 35*). Ba me laroegi Jesaja sinenge razo Hisikia, ba imane chōra Jesaja: Mimane chō zochō ja'ami: Da'ō niwa'ō Jehowa: Bōi ata'oe fi wehede andrō, nirongooe, fango'aja gnoni razo Asiria ja'odo. Hiza, oebe'e chōnia gcheha, ena'ō
 7 irongo dania doeria, ba ena'ō ifoeli ia ba danōnia, ba ba danōnia dania oebe'e niboenoe si'ōli ia. (*A. 9, 35-37*).

II. Ba ifocli ia Rabisake, ba no sanoewō Libena razo Asiria, fōnanania; noa sa irongo, wa no iheta ia ba Lachisi. Ba me irongo Sane-
 9 ribi doeria Dirihaka, razo Gaitiofia, me lamane chōnia: „So ia moroi sa, mōi fasoewō chōoc,” ba ifoeli ifatenge zinenge chō Hisikia, imane: Mimane chō Hisikia, razo mado
 10 Joeda: Bōi be'e nifowōhō ndra'oe-gō, nifowōhō Lowalangimō andrō, nidōnadōnamō faugorifi, wangoe-ma'ō tōdōoe: Lō'ō sa tebe'c ba danga razo Asiria Jeroezalema! (*F. 18, 30*). Hiza, no ōrongo, he lawi-
 11 sa razo Asiria ba danō zotanō misa fefoe, me no lafakiko, ba hadia, ba saefa ndra'ōegō? He wisa Lowalangi soi niha andrō, nihori ndra
 12 amagoe toeagoe, hadia, no la'orifi? — Gōzana andrō ba Harana ba Resefi ba he mado Gedena andrō,
 13 ba Delasara. (*F. 18, 33, 34*). Heza so razo Hamata ba razo Garafada; ba heza so razo mbanoea Zefarawa'i, ba razo Hena ba razo Giwa? Ba
 14 me no itema Hisikia zoera andrō, ba danga zinenge, ba me no ibaso, ba mōi ia mijawā ba gosali Jehowa ba ibologō zoera andrō fōna
 15 Jehowa. Ba mangandrō Hisikia fōna Jehowa, imane: „He Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizraēli, sidadao jawā Keroebi; ha ja'ōegō Lowalangi ba gamatōrōwa niha ba goeli danō, fefoe; ja'ōegō zamazōchi banoea si jawā, awō danō. (*Moz. II. 25, 22. Sin. 80. 2*). Be'e mbōrō
 16 dalingagoe, ja'ōegō Jehowa, ba fo-

- ndrondrongo ; fehaga'ō, ja'oegō Jehowa, ba faigi ! Fondrondrongo ni-
 17 ŵa'ō Zaneribi andrō, nifa'ema zine-
 ngenia, ba wanandraŵaisi Lowalangi
 saeri. (*A. 4. Sam. I. 17, 10*). Si ndroe-
 hoe, ja'oegō Jehowa, noa sa lafoe-
 18 foe niha baero, fabaja tanōra, razo
 Asiria andrō, ba no latoenoe Lo-
 walangira [adoe]. Me no tenga si
 ndroehoe Lowalangi da'ō, ha nifa-
 19 zōchi danga niha, eoe ba kara, ba
 andrō la'ila lafoefoe. Ba ija'e, ja'-
 oegō Jehowa, Lowalangima, efa'ō
 ndra'aga ba dangania, ena'ō dozi
 banoea niha ba goeli danō aboto ba
 dōdō, wa no ha ja'oegō Lowalangi,
 ja'oegō Jehowa!"
- 20 III. Ba ifatenge chō Hisikia Je-
 saja, ono Gamosi, imane : Da'ō ni-
 ŵa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono
 Gizeraēli : Hadia ni'andrōoe chōgoe,
 21 ba chō Zaneribi andrō, razo Asiria,
 ba no oerongo. Da'ō daroma li,
 niŵa'ō Jehowa, ba chōnia andrō :
 „Ono alawe andrō, Siona, ba si lō
 22 ba dōdōnia ndra'oegō, i'o'aja'ō,
 ifalichō ia moroi foerieo ono ala-
 we andrō, Jeroezalema. Ha niha
 ni'o'ajamō, ha niha nitandraŵaisioe,
 23 ba ha niha nihedehede'ōmō, ba ha
 chō fajaŵa hōrōoe ? No chō ni'a-
 moni'ō Ndraono Gizeraēli andrō.
 No ōtandraŵaisi Zo'aja, nifa'ema
 zinengemō andrō, no ōmane : No
 24 mōido jaŵa ba zoezoe hili, balazi
 wa'oja goereta chōgoe, ba wōndre-
 ge hili Libano oerogei ; no oe'obō
 zeboea geresi ba chōnia, awō zeno-
 25 bari nitoetoejoe, ose ba wōndrege-
 nia no oerogei, ba daloe kaboe
 chōnia. No ocharoe mba'a ba no
 oebadoe nidanō bō'ō, ba no oe'ōgo'-
 26 ōisi nengo nidanō ba danō Mise-
 raji feofoe laloe'a kahogoe ! Hadia,
 lō nirongooe ? I'otarai fōna sa'ae no
 oe'asiwai, i'otarai gōtō fōna sibai
 no oefōfōgō. Ba awena iada'e oe'aso-
 gō, ena'ō ōdoedoegō mbanoea saro,
 ena'ō ōbali'ō adoedoela, kara ! Ba
 ōsi mbanoea, ba si tobali tōdō, ba
- wa'atebaira, ba aila, tobali hoelō
 mboeloe ndroe'oe ba danō, ba hoelō
 mboeloe goelegoele, si mane doe'oe
 ba gero zagō, si mane sa'oesō, na
 27 lō'ō na molai. Femaosomō ba fedā-
 daomō, ba oroma chōgoe, fofanōmō
 ba fa'asomō, ba oe'ila, ba he na
 28 fabōtoe ndra'oegō chōgoe ! Ba me no
 si fabōtoe chōgoe ndra'oegō, ba me
 no iroegi dōgi dalingagoe fajaŵasa-
 mō, ba oefesoe nichoemō ba oebe'e
 ba mbawaoe zi'ōli, ba oe'ohe ma-
 ngawoeli ndra'oegō, oefatōrō'ō ba
 29 lalamō mege, me awena so'ō !' Ba
 da'ō dania dandra chōoe : Ba ndrō-
 fi da'e, ba boea zaeri manō [lō moe-
 taroe] gōmi, ba ba ndrōfia dania,
 ba nalō'wa, ba ba ndrōfi aefa da'ō,
 ba manaroe ami ba mamasi, ba
 mifazōchi kaboe nagoe ba mi'ā
 30 mboea. Ba ha niha zoloi mege,
 mado Joeda, si tosai, ba ifoeli mo-
 ŵa'a ba danō ba mowoea hogoe.
 Ba Jeroezalema sa la'otarai si tosai
 31 ba ba hili Ziona la'otarai soloi me-
 ge ; fa'aoecheo dōdō Jehowa nga-
 hōnō zolaoe da'ō ! (*Jes. 9, 6*). Andrō
 32 ba imane Jehowa, ba chō razo
 Asiria andrō : Lō atoe'a ia ba mba-
 noea, ba tebai ibe'e gōna jomo nono
 wana chōnia, ba lō tola i'ohe mba-
 loese, ba wanoewō ja'ami, ba he
 33 fogo'o. fari chōmi. Lalanja mege,
 me awena so ia, itōrō ba wanga-
 woeli, ba lō tola atoe'a ia ba mba-
 34 noea da'e, iŵa'ō Jehowa. Oefoba'a-
 ba'a mbanoea andre, ba wangefa'ō
 ja'ia, bōrō ndra'o ba bōrō na ge
 nonigoe Dawido. (*F. 20, 6*).
- IV. Ba ba zi bongi andrō, ba
 35 so mala'ika Jehowa, ba 185,000
 iboenoe niha ba golombaseŵa Ndra-
 wa Asiria. Ba me maoso nawōra,
 si hoelō wongi, ba hiza, ba boto
 36 zi mate manō tooe da'ō fefoe. Ba
 maoso Zaneribi, mofanō ia, ifoeli
 ia ba Niniwe ba ba da'ō i'ia'gō sa'ae.
 Ba samoeza ma'ōchō, me manga-
 37 ndrō ia ba gosali Lowalanginia
 Nisirocho, ba laboenoe ia iraono-

nia Aderamelechi ba Sareseri. Ba moloï ira, lasaŵa danõ Ararata, ba fangalinia razo, ba ononia Asarahado. (A. 7),

FAZA 20.

Fochõ Hisikia, nifadõhõ Jesaja. II. Sinenge razo Mbabeli, si mõi chõ Hisikia. Itegoe wajaŵasa Hisikia Jesaja. III. Fa'amate Hisikia.

(*Faigi gõi Jes. 38. 39. Nga'õt. II. 22, 24-33.*)

1 I. Ba me loeo da'õ, ba mofõchõ Hisikia, fõchõ ba wa'amate. Ba mõi chõnia Jesaja sama'ele'õ, ono Gamosi, imane chõnia : Da'õ niŵa'õ Jehowa : Oroi'õ hadia ia niŵa'õoe, si mate sa'ae ndra'oegõ, lõ dõhõ wõchõoe. Ba ibali'õ ia, i'otahõgõ mbagolõ, mangandrõ ia chõ Jehowa, imane : „He Jehowa, tõrõ tõdõoe, wa no oetõrõ lala nifa-choimõ, lõ si farõi ndra'o, lõ si doeadoea dõdõgoe, ba no oelaoe zomasi ndra'oegõ!" Ba mege'ege sibai Hisikia. Ba ha ba golajama ba daloe na iroegi Jesaja, ba hoe-
2 mede chõnia Jehowa, imane : Foe-
3 li'õ, ba õmane chõ Hisikia, razo mbanoeagoe andrõ : Da'õ niŵa'õ Jehowa, Lowalangi doeaoc Dawido : No oerongo wangandrõmõ andrõ, ba taŵa hõrõoe, ba no oe'ila. Ba da'oefadõhõ wõchõoe ; doea wongi tõ, ba mõi'õ mijaŵa ba gosali Jc-
4 howa. Ba mewelelima fache oedooe'õ wa'anaoe nosooe, ba baero õ na, ba oe'efa'õ ndra'oegõ ba banoea andre ba danga razo Asiria, ba oetimba zi lõ sõchi ba mbanoea andre, bõrõ ndra'o ba bõrõ na
5 genonigoe Dawido. (F. 19, 34). Ba imane Hisikia chõ Jesaja : Hadia dandra, wa abe'e ndra'o, ibe'e Jehowa, fa hatõ doea wongi, ba mõi ndra'o mijaŵa ba gosali Jehowa ?
6 Ba imane Jesaja : Da'õ dandra chõoe, nibe'e Jehowa, wa ifaloea nifaboe'ocnia : Hadia zomasi'õ, na foeloe bosì idooe'õ ia fõna loemõ

andrõ, ba ma foeloe bosì iwoewoe ia ? Ba imane Hisikia : Aoha na foeloe bosì idooe'õ ia fõna loemõ andrõ, bõi da'õ ; omasido na foeloe bosì iwoewoe ia. Ba mangandrõ Jesaja chõ Jehowa, ba foeloe bosì ifoeli ia foeri loemõ andrõ, ba dandra loeo andrõ chõ Gahasi, si no noemalõ ia mitooe, ibe'e Jehowa. Ba imane Jesaja : Da daloedaloee nifalemba, boea ara. Ba lahalõ ba labe'e ba waosa andrõ, ba abe'e Hisikia.

II. Ba me loeo da'õ, ba ifa'ohẽõ zoera ba boeala chõ Hisikia Mro-
7 dachi Balada, ono Mbalada, razo Mbabeli ; me no irongo, wa no mofõchõ Hisikia, awõ wa no ifoeli abe'e. Ba omoeso dõdõ Hisikia ira
8 andrõ, ba i'oroma'õ chõra nomo girõgirõ andrõ chõnia ma'asamboea, awõ wirõ, awõ gana'a, awõ wamasa gõ, awõ wanicha seboea bõli, ba omo wangõna andrõ chõnia, ma'asamboea, awõ zi so ba naha girõgirõ chõnia, fefoe. Lõ hadia ia zi lõ i'oroma'õ Hisikia chõra, ba gõdonia ba ba gamatõrõŵania fefoe. Ba mõi chõ razo Hisikia Jesaja
9 sama'ele'õ, imane chõnia : Hadia niŵa'õ niha andrõ ba heza moroi ira, we'amõi chõoe ? Imane Hisikia : La'otarai danõ sarõoe, ba Mbabeli moroi ira. Ba imane : Hadia
10 ni'ilara ba gõdomõ ? Ba imane Hisikia : No ahori la'ila zi so ba gõdo chõgoe ; Lõ hadia ia ba naha girõgirõ chõgoe, zi lõ oe'oroma'õ chõra mege. Ba imane Jesaja chõ
11 Hisikia : Fondrontrongo niŵa'õ Jehowa : Hiza, iroegi baŵa dania, ba
12 te'ohẽ ba Mbabeli fefoe hadia ia zi so ba gõdo chõoe, fefoe hadia ia niñõna ndra amaoe, awõ ndra toeaoc ; ma'ifoe lõ lasaigõ dania, iŵa'õ Jehowa. (F. 24, 13. 14). Ba
13 onooe andrõ, nga'õtõoe, ba lahalõ õsa, ba wame'e mandroe ja'ira ba gõdo razo Mbabeli. (Dan. 1, 3. 4).
14 Ba imane Hisikia chõ Jesaja : Li 19

Jehowa andrō, nifa'emamō, ba no li si sōchi! Imane sa dōdōnia: Ba gōtōgoe andre, ba fa'ohāhae dōdō sa atō, ba lō hadia ia wama-kao! (*Sam. I. 3, 18*).

- 20 III. Ba hadia na ena'ō nidoenō-
doenō ba chō Hisikia andrō, ba
fa'abōlōnia fefoe, ba famazōchinia
ba'wa nidanō andrō, awō hele, wa-
matōrō mijomo idanō, ba no moe-
tanō ba zoera hikaja razo mado
21 Joeda. Ba mate Hisikia, itōrō lala
ndra amania, ba fangalinia razo,
ba ononia Manase.

FAZA 21.

I. Razo Manase; i'erogō Lowala-
ngi. II. Ifeta'oe ia Lowalangi. Fa'a-
mate Manase: III. Razo Gamoni,
sama'emo'e adoe.

(*Faigi gōi Ngā'ōt. II. 33.*)

- 1 I. Mewelendroea fache wa'eboea
Manase, me toballi razo ia, ba 55
fache razo ia ba Jeroezalema. Ba
2 tōi ninania, ba Hefisiba. Ba si fa-
toewoe chō Jehowa ilaoe, i'ohia'ō
zogoro ita andrō ba niha baero a-
ndrō, nitimba Jehowa mege, fōna
3 Ndraono Gizeraēli. Ba ifoeli i'a'a-
zōchi hilihili andrō, nidoedogō na-
mania Hisikia; ifa'anō naha wa-
me'e soemange chō Mba'ali ba ifa-
zōchi Gasera, nifolaoe Gahabi, razo
Ndraono Gizeraēli, ba mangaloeloe
ia ba ngahōnō ba mbanoea si ja'wa
[loeo ba dōfi] ba ifosoemange da'ō.
4 (*Raz. I. 16, 33*). Ba ifa'anō naha
wame'e soemange ba gosali Jeho-
wa, ba ni'wa'ō Jehowa: Jeroe-
zalema andrō, ba oebali'ō nahia
5 dōigoc. (*A. 7*). Ba he ba golajama
gosali Jehowa si doea gōrō, ba ifa'-
anō naha wame'e soemange ba nga-
hōnō ba mbanoea ja'wa. (*F. 23, 12*).
6 Ifatōrō ba galitō nononia mateoa,
ilaoe wakelemoesa ba faetasa ba
ifataro zogaoni hechoe ba sango-
mbacha eloeaha dandratandra hadia
ia; oja ngawalō ilaoe si fatowoe
chō Jehowa, wangandrō fōnoenia.

(*F. 16, 3*). Ba famaedo Gasera andrō, 7
nifazōchinia, ba ba gosali ibe'e, ba
gosali ni'wa'ō Jehowa chō Dawido
ba chō nononia Selomo: Osali a-
ndre, awō Jeroezalema andre, nitoe-
joegoe ba mado Ndraono Gizeraēli
fefoe, ba oebali'ō nahia dōigoe,
iroegi zi lō aetoe. (*Raz. I. 8, 29; 9,*
3). Ba lō'ō sa'ae oebe'e abeta ba 8
danōra Ndraono Gizeraēli, ba danō
nibe'egoe chō ndra toeara; ba ha
na ibe'e dōdōra, la'o'ō sibi ni'wa'-
ōgoc chōra ba ma'ifoe lō lasawō
goroisia andrō, nifa'ema genonigoe
Moze chōra. Ba lō'ō sa la'o'ō, ba 9
ifowōhō ira Manase, ba wolaoe si
lō sōchi, si tedooe moroi ba nilaoe
niha baero andrō, nihori Jehowa
mege, fōna Ndraono Gizeraēli.

II. Ba hoemede Jehowa, nifa'e- 10
ma genoninia andrō, sama'ele'ō, i-
mane: Me no ilaoe zogoro ita a- 11
ndrō Manase, si tedooe na, moroi
ba nilaoe Ndraono Gamori andrō
fōnania, fefoe, ba me no ifowōhō
gōi mado Joeda ba wamazōchi horō,
ba nadoe andrō chōnia, andrō wa 12
imane Jehowa, Lowalangi Ndraono
Gizeraēli: Famakiko oefatōrō ba
Jeroezalema ba ba mado Joeda,
ena'ō ma'adomboea tokea dōgi da-
linga zamondrougo, fefoe. (*Sam. I.*
3, 11. *Jer. 19, 3*). Oefatōrō ba Jeroe- 13
zalema zinali fano'e'a, si mane ba
Zamaria mege, ba faliēra oefake, si
mane ba zi sawū ndra Ahabi, ba
oe'osi Jeroezalema, nifolosi mako,
nifalōgoc, na no moe'osi. Ba si tosa 14
tāna chōgoc, ba oetibo'ō, oebe'e ba
danga nemalira, ena'ō la'oloi'ō ira
emalira fefoe, ba ena'ō ahoeloea ne-
malira ira, bōrō me no lalaoe zi 15
fatoewoe chōgoc ba me no si lō aetoe
wangandrōra fōnoegoe, i'otarai loeo
me aheta ndra toeara ba danō Mi-
seraji, iroegi ma'ōchō andre, Ba ato 16
gōi ifaboenoe'ō Manase si lō horō,
irege anōnō Jeroezalema do da'ō
ibe'e, baero horōnia andrō famo-
wōhō mado Joeda, ba wolaoe si

- fatoewoe chō Jehowa. (*F. 24, 4*).
- 17 Ba hadia na eua'ō nidoenōdoenō
ba chō Manase andrō, ba hadia ia
fefoe nilaoenia, ba horōnia andrō
nifazōehinia, ba noa sa moetanō ba
- 18 zoera likaja razo mado Joeda. Ba
mate Manase, itōrō lala ndra ama-
nia, ba ba lewatōnia ba kaboe Oesa
lako'o ia. Ba fangalinia razo, ba
ononia Amoni.
- 19 III. Doea woeloe a roea fache
Gamoni, me tobali razo ia, ba ha
mendroca fache razo ia ba Jeroe-
zalema. Ba tōi ninania, ba Mesoe-
lemeta, ono Haroesi, banoea Jotiba.
- 20 Ba si fatoewoe chō Jehowa ilaoe,
21 nifolaoe namania Manase, itōrō siba-
lala nitōrō namania mege, ifoseo-
mange nadoe andrō nifoseomange
namania, ba da'ō mangaloeloe ia,
22 ba i'erogō Jehowa, Lowalangi ndra
toecania, ba lō itōrō lala andrō chō
23 Jehowa. Ba mamagōlō genoni Ga-
moni, ba wamoenoeja'ia, ba laboenoe
24 razora andrō, ba gōdonia. Ba maeso
niha ba danō, ba lahuri zi no ma-
magōlō mege, ba wamoenoe razo,
Amoni; ba ononia Josia labali'ō
25 razo, fangalinia, niha ba danō. Ba
hadia na ena'ō nidoenōdoenō, ba
chō Gamoni andrō, ba hadia ia fefoe
nilaoenia, ba noa sa moetanō ba
26 zoera hikaja razo mado Joeda. Ba
ba lewatō namania, ba kaboe Oesa,
lako'o ia; ba fangalinia razo, ba
ononia Josia. (*A. 19*),

FAZA 22.

I. Ihaogō gosali Jehowa Josia.
II. Lasōndra zoera gorōisa. Ifate-
nge zinenge Josia, chō zama'ele'ō
ira alawe andrō, Hoeleda. III. I'om-
bacha'ō Hoeleda, ifatōrō chōra
hoekoe dania Lowalangi, ba ihachōsi
tōdō Josia.

(*Faigi gōi Nga'ōt. II. 34, 1-28.*)

- 1 I. Ha me'waloe fache wa'eboea
Josia, me tobali razo ia, ba 31
fache razo ia ba Jeroezalema. Ba
tōi ninania ba Jedida, ono Gadaja,

2 banoea Mbosikata. Ba somasi Je-
howa ilaoe, itōrō siba lala doecania
Dawido, lō ihole'ō ia, he ba gambō-
lō, ba he ba gabera. (*F. 18, 3. Moz.*
V. 5, 29). Ba me no aloea mewe-
3 lewitoe fache razo Josia, me ba'wa
si 'waloe, ba ifatenge ba gosali Je-
howa doeroetoelinia Safano, ono
Casalia ono Mesoela, imane chōnia :
4 Ae mija'wa chō gere seboca, Hilikia,
ba irō'ō gefe andrō ni'ohe ba gosali
Jehowa, ni'ozaragō zanaro ba mba-
wandroehō, ba niha sato, ena'ō la-
5 be'e ba mandro doeka andrō, ni-
fataro ba gosali Jehowa, ba wame'c
ba zohalōwō andrō ba gosali Jeho-
6 wa, ba wanga'azōchi si no adoedoe
ba gosali. Ba doeka geoe ba ba
zama'anō ba ba doeka gara, ba he
7 ba wowōli eoe, awō gara nitoto, ba
wangehao osali; ba bōi fa'era chōra
ba gana'a andrō, nibe'e ba dangara;
8 noa sa si fadoeloe dōdōda ira.
(*F. 12, 16*).

II. Imane Hilikia, ere sebocaa, 8
chō Zafano doeroetoeli : No oesōndra
zoera gorōisa, ba gosali. Ba ibe'e
9 ba danga Zafano zoera andrō Hili-
kia, ba ibaso. Aefa da'ō, ba mōi
chō razo Zafano doeroetoeli, i'om-
bacha'ō chōnia, imane : No lafo-
hāni gana'a andrō, si so ba gosali,
eronioe ba no labe'e ba mandroe
doeka andrō, nifataro ba gosali. Ba 10
imane na gōi Safano doeroetoeli chō
razo : No ibe'e chōgoe zoera Hilikia
ere. Ba ibaso chō razo zoera andrō.
Ba me irongo razo ni'wa'ō ba zoera 11
gorōisa andrō, ba isika noechania.
Ba hoemedē razo chō ndra Hilikia 12
ere, Ahika, ono Zafano, Achiboro,
ono Michaja, Safano doeroetoeli ba
Asaja, fazoeri razo, imane : Mi'ae 13
misofoc chō Jehowa, hadia ni'wa'-
ōnia chōgoe ba ba niha sato, ba
mado Joeda fefoe, ba zoera andrō
nisōndra; noa sa eboea wōnoe
Jehowa, si no tesao chōda, me no
lō ni'o'ō ndra toecada taroma li ba
zoera andrō, ba wolo'ō siba lala cna'ō

- 14 nitanō bacha. Ba Hilikia ere ba Ahika ba Achiboro ba Safano ba Asaja. ba mōi chō Hoeleda andrō, sama'ele'ō ira alawe, fo'omo Zaloemi andrō, sanaro noecha, ono Dikiwa ono Haraha: ba Jeroezalema so nomora, ba mbalō mbanoea tātō tooe; ba fahoehoeo ira chōnia.
- 15 III. Ba imane chōra: Da'ō niwā'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Mimane ba niha andrō,
- 16 samatenge ja'ami chōgoe: Da'ō niwā'ō Jehowa: Si ndroehoe, famakiko oefatōrō ba mbanoea andre ba ba nōsinia, fameta'oe andrō fefoe, si so ba zoera andrō nibaso razo
- 17 mado Joeda; bōrō me no la'erogō ndra'odo, ba me no latoenoe goemōjō ba Lowalangi bō'ō, wanganrō fōnoegoe, ba nifazōchi dangara andrō fefoe, ba tesaoe sa mbachoebachoe dōdōgoe ba mbanoea andre, ba lō fangalō. (*Moz. V. 31, 29; 32, 21-23*). Ba chō razo mado Joeda andrō, samatenge ja'ami, ba wanofoe chō Jehowa, ba mimane: Inane Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba niwā'ōnia no mege, nirongoogoe: Me no omboejoe dōdōoe ba me no o'ide'ide'ō ndra'oegō fōna Jchowa, me ōrongo hadia niwā'ōgoe, nifatōrōgoe ba mbanoea andre ba ba nōsinia, wa ni'elifi dania ira ba bōrō wehocha mboe, ba me no o'tika noe chamō ba me no me'e'ō fōnagoe, ba no oefondrondrongo gōi,
- 20 iwā'ō Jehowa. Ba oe'oroedoegō sa'ae ndra'oegō chō ndra amaoe ba chō ndra toeaoe, ena'ō la'ohe ba lewatōmō ndra'oegō, lō hadia ia, ba ena'ō lō i'ila hōrōoe wamakiko andrō fefoc, nifatōrōgoe dania ba mbanoea andre. Ba lafa'ema chō razo. (*Jes. 57, 1. 2*).

FAZA 23.

I. Fawoe'oe li Josia ba niha sato, fōna Jehowa. II. Ifahori'ō nadoe. III. Naha wame'e soemange andrō, ba Mbetieli. Lalaoe wasa. IV. Ihori zi faeta, awō zi fakalemoe Josia, Fa'amate Josia. V. Joahasi ba Jojaki, razo mado Joeda.

(*Faigi gōi Nga'ōt. II. 34, 29-36, 5.*)

I. Ba ifatenge zingene razo ba la'owoeloi chōnia zatoea mado Joeda ba satoea mbanoea Jeroezalema. Ba mōi mijawa ba gosali Jehowa razo, awō ndra matoea mado Joeda ba banoea Jeroezalema fefoe, awō gere, awō zama'ele'ō, awō niha sato fefoe, he iraono, ba he satoea, ba ibaso chōra daroma li ba zocera wawoe'oesa li andrō [oroisa andrō], ifarongogō chōra, ba zoera andrō, nisōndra ba gosali Jehowa. Ba i'iagō mbōrō daroe nahe andrō razo, ba fawoe'oe li ira fōna Jehowa, ba wolo'ō chō Jehowa ba ba wanōngōni oroisania, awō wamadoehō'ōnia andrō, awō nifachoinia, folo'ō soroi si'aikō ba dōdō ba ba gera'erara, fefoe, ena'ō itōrō daroma li ba wawoe'oesa li andrō, si so ba zoera andrō. Ba dozi niha, ba latehe wawoe'oesa li andrō. (*F. 11, 14. Jos. 24, 25*).

II. Ba ibe'e li razo chō Hilikia ere seboea ba ba gere fanete da'ō ba ba zanaro ba mbawandroehō, ba wangeheta ba gosali Jehowa fefoe wakake andrō, nifazōchi ba chō Mba'ali ba ba chō Gasera ba ba ngahōnō ba mbanoea ja'wa. Ba ifatoenoe'ō ba gahe Jeroezalma, ba nitoenoe bōtoea, ba mbewe Gendrona, ba awocnia, ba i'ohe ba Mbetieli. (*F. 21, 3*). Ba i'efa'ō gōi gere ba nadoe andrō, nifataro razo mado Joeda mege, sanoenoenoene koemōjō ba hilihili andrō, ba mbanoea Ndraono Joeda misa ba ba zi tefasoei Jeroezalema, fabaja sanoenoenoene koemōjō chō Mba'ali ba ba loeo ba ba mba'wa ba ba ndrōfi,

6 ba ngahōnō andrō, ba mbanoea
 jaŵa, fefoe. Ba Asera andrō, ba
 ifaheta'ō ba gosali Jehowa, ifa'ohē'ō
 baero Jeroezalema, ba ndraso Ge-
 ndrona, ba itoenoe ba mbewe Ge-
 ndrona, ba ihama, ba hamahama-
 7 nia andrō, ba ifazawili ba dete
 lewatō niha si noemana. Ba idoe-
 doegō gōi nahia zohorōhorō andrō,
 ba zinga gosali Jehowa, ba niso-
 sososo ndra alawe oloso nose Ga-
 8 sera. (*Raz. I. 14, 24*). Ba ifakaoni'ō
 gere andrō, fefoe, ba mbanoea
 Ndraono Joeda misa ba ita'oenōi
 hilihili andrō, ba nitoenoeoenoe
 gere koenōjō mege, i'otarai Geba,
 noemalō ba Mbereseba. Ba idoedogō
 na naha wamaedo nambi si matoca
 andrō, ba hilihili andrō, ba zinga
 mbawa gōli chō Josoea, koemandra
 mbanoea, kabera na tatōrō mbawa
 9 gōli, we'amōi mijomo. Ba ere ba
 hilihili andrō, ba lō tola mōi jaŵa
 ba zinga naha wame'e soemange
 chō Jehowa, ba Jeroezalema; ba
 la'aga'aga sa roti si lō moe'aisōni,
 10 awō dalifoēsōra andrō. Ba ita'oenōi
 gōi naha zogoro ita andrō, ba
 ndraso ba Ndraono Hinomo, fa bōi
 sa'ae ifatōrō ba galitō nononia ma-
 toea, ba ma ononia alawe, soemange
 Molocho andrō, niha, ha niha ia.
 11 (*F. 17, 17. Moz. III. 18, 21*). Ba
 iheta koedo andrō, nibe'e razo mado
 Joeda soemange loeo, ba zinga mba-
 wandroehō gosali Jehowa, tánō ba
 mbate'e Netano-Melechi mandroe
 andrō, ba zahesahē; ba koereta ba
 12 loeo andrō, ba itoenoe. Ba he naha
 wame'e soemange andrō, ba mbate'e
 Gahasi, ba zi sagōtō, nilaoe razo
 mado Joeda, ba he naha wame'e
 soemange, nifa'anō Manase, ba gola-
 jama gosali Jehowa, si doea gōrō,
 ba idocodogō razo, iheta ba da'ō,
 ba adoedaelania, ba itibo'ō ba
 ndraso Gendrona. (*F. 16, 10. 11 ;*
 13 *21, 4. 5. Nga'ot. II. 28, 24*). Ba he
 hilihili andrō, tánō ba gatoemboe-
 cha, na ta'otarai Jeroezalema, ba

tánō miraja, na ta'otarai hili wa-
 nieha, nifazōchi Zelomo, razo Ndrao-
 no Gizeraēli, naha Astarte andrō,
 adoe mbanoea Zidona, sogoro ita,
 awō naha zogoro ita andrō ba
 Ndraono Moabi, Kamosi, ba awō
 naha zi hoeha mboeda andrō, ba
 Ndraono Gamoni, Milikomo andrō,
 ba ifata'oenōi'ō razo. Ba irasa ha- 14
 refa andrō ba i'eŵa Gasea, ba
 ifo'ōsi tōla niha nahara andrō. Ba 15
 he naha wame'e soemange andrō,
 ba Mbetiēli, hilihili andrō, nifazōchi
 Jerobeamo, ono Nebati, samowhō
 Iraono Gizeraēli ba horō, — naha
 wame'e soemange andrō, fabaja
 hilihili, idoedogō Josia; itoenoe hili-
 hili andrō, ifoefoe, ba he Asera a-
 ndrō, ba itoenoe. (*Raz. I. 12, 32*).

III. Ba ibali'ō ia foeri Josia, ba 16
 i'ila lewatō andrō, ba da'ō, ba nae-
 renaere hili, ba ifatenge, ifahal'ō
 dōla zi mate andrō ba lewatō, ba
 itoenoe ba naha wame'e soemange
 andrō, ita'oenōi naha andrō, dali
 niŵa'ō Jehowa, nifa'eina genoni
 Lowalangi no, sangombacha da'ō.
 (*Raz. I. 13, 2*). Ba imane: Hadia 17
 dandra lewatō andrō, ni'ilagoe ba
 da'ō? Ba lamane chōnia banoea
 da'ō: Da'ō lewatō genoni Lowala-
 ngi no, si otarai mado Joeda, sango-
 mbacha da'e, nilaoemō andre, nita-
 ndrōsaigō ba naha wame'e soema-
 nge ba Mbetiēli. (*Raz. I. 13, 30*). Ba 18
 imane: Bōi mibabaja! Bōi jamoe-
 fahisi dōlania niha, ha niha ia! Ba
 lō lafoefoe dōlania, ba he tōla za-
 ma'ele'ō andrō no, banoea Zama-
 19 ria. Ba iheta gōi Josia gosali ba
 hilihili andrō, fefoe, ba mbanoea ba
 Zamaria misa, nilaoe razo Ndraono
 Gizeraēli, wangandrō fōnoe chō Je-
 howa; nilaoenia ba Mbetiēli no
 mege, ilaoe ba da'ō gōi. Ba ere ba 20
 hilihili andrō ba da'ō, fefoe, ba
 itaba ba naha wame'e soemange
 andrō, ba itoenoe jaŵa dōla niha.
 Aefa da'ō, ba ifoeli ia ba Jeroeza-
 lema. Ba ibe'e li razo ba niha sato 21

- fefoe, imane : Milaoc wasa chō Lo-
 walangimi, Jehowa, dali nifachoi ba
 zocra wawoe'oesa li andrc. (*Moz.*
 22 *II. 12*). Me no lō moelaoc wasa si
 mane da'ō, i'otarai gōtō zangoehoe-
 koe andrō, sangoehoe koe Iraono
 23 Gizraēli, ba sagōtō razo Ndraono
 Gizraēli ba razo mado Joeda ; ha
 me no aloea mewelewitoe fache razo
 Josia tclaoe wasa andrō chō Jeho-
 wa, ba Jeroczalema.
 24 IV. Ba ihori gōi Josia zogaoni
 bechoe ba sangombacha cloeaha dan-
 dratandra hadia ia. awō mbihara,
 awō nadoe bō'ō, ba hadia ia zogoro
 ita, fefoe, soroma ba danō mado
 Joeda ba ba Jeroezalema, ena'ō
 itōrō niwā'ō ba gorois andrō, ba
 zoera andrō, nisōndra Hilikia ere,
 ba gosali Jehowa. (*Moz. III. 20, 27.*
 25 *Moz. V. 29, 16. 17*). Ba no lō fōna-
 nia razo si mane ja'ia, samoeli ja'ia
 chō Jehowa, soroi si'aikō ba dōdō
 ba ba gera'era ba ba wa'abōlō, fe-
 foe, dali sibai gorois andrō chō
 26 Moze ; ba he foerinia, ba lō moe'ila
 zi falañalañwa chōnia. (*F. 18, 5*). Ba
 lō'ō sa atō dōhō mbachobachoe
 dōdō Jehowa ba fōnoenia ba mado
 Joeda, bōrō zi fatoeuoc chōnia andrō
 27 fefoe, fangandrō Manase fō-
 noenia. (*F. 21, 11-16*). Ba imane
 Jehowa : Mado Joeda andrō gōi, ba
 oeheta gōi ba doedoema hōrōgoe,
 si mane fangchetagoe Iraono Gize-
 raēli mege, ba oetibo'ō mbanoea
 andre, nitocjoegoe mege, Jeroeza-
 lema andre, fabaja osali, nifaboe'-
 oegoe mege, wa nahia dōigoe ia !
 28 (*F. 17, 18. Raz. I. 8, 29*). Ba hadia
 na ena'ō nidoenōdoenō ba chō Josia
 andrō, ba hadia ia fefoe nilaoenia,
 ba noa sa moetanō ba zoera hikaja
 29 razo mado Joeda. Ba gōtōnia so
 moroi si tooe Wara'ō Necho andrō,
 razo Miseraji, ba wanoeuō razo
 Asiria ba Oifarati. Ba ifaondragō
 ia razo Josia. Ba iboenoc Josia Fa-
 ra'ō, ba Megido, ha si'aikō i'ila ia.
 30 Ba me no mate ia, ba laheta ia ba
- Megido enoninia, la'ohē ba Jeroe-
 zalema, ba lako'ō ia ba lewatōnia.
 Ba lahalō Joahasi andrō, ono Josia,
 niha ba danō, ba labajoini ia, laba-
 li'ō razo, fangali namania. (*F. 9, 28*).
 V. Doea woeloe a tōloe fache 31
 Joahasi, me tobali razo ia, ba
 ha tōloe wañwa razo ia ba Jeroeza-
 lema. Ba tōi ninania, ba Hamoe-
 tala, ono Jeremia, banoea Libena.
 Ba si fatoeuoc chō Jehowa ilaoe, 32
 nifolaoe ndra toeania mege, fefoc
 hadia ia. Ba ifakoeroe'ō ia Fara'ō 33
 Necho, ba Ribila, ba danō Hamata,
 fa bōi razo ia ba Jeroezalema, ba
 ichaoe niha ba danō, 22,050 balaki
 wirō ba 39,750 balaki gana'a. (*Hez.*
 19, 4). Ba ibali'ō razo Geliaki, ono 34
 Josia, Fara'ō Necho, fangali nama-
 nia Josia, ba ifalalini dōinia, Jojaki
 ibe'e tōinia. Ba Joahasi andrō, ba
 i'ohē, ba iroegi danō Miseraji Joa-
 hasi, ba mate ia ba da'ō. Ba firō 35
 andrō, ba ana'a, ba ibe'e chō Wa-
 ra'ō Jojaki. Ifaigi ha wa'eboea ga-
 na'a zamōsana ba danō, ba wame'e
 ana'a andrō niwā'ō Wara'ō : balazi
 wa'eboea gana'a zamōsana, ba wa-
 ngoema'ō firō andrō ba ana'a, ba
 niha ba danō, ba wame'e chō Wa-
 ra'ō Necho. (*F. 15, 20*). Doea voc- 36
 loe a lima fache Jojaki andrō, me
 tobali razo ia, ba mewelezara fache
 razo ia ba Jeroezalema. Ba tōi ni-
 nania, ba Seboeda, ono Wedaja,
 banoea Roema. Ba si fatocwoe chō 37
 Jehowa ilaoe, nifolaoe ndra toeania,
 fefoe hadia ia.

FAZA 24.

I. Razo Jojaki ba Jochi. II.
 Ibōrōtaigō 'oloi'ō ba Mbabeli mado
 Joeda Neboekanesa. III. Razo mado
 Joeda Zedekia.

(*Faigi gōi Nga'ot. II. 36, 6-13.*)

I. Ba gōtō Jojaki so moroi si 1
 jañwa Neboekanesa, razo Mbabeli,
 ba mōi barō mbawania Jojaki, me-
 dōloe fache, ba aefa da'ō, ba ifoeli 2
 iheta ia. Ba ifa'amōi chōnia za-

noewō Jehowa, Dawa Galedaia ba Dawa Garamo ba Iraono Moabi ba Iraono Gamoni; da'ō nifatenge Jehowa sanoewō mado Joeda, ba wamakiko ja'ira, dali niwā'ō Jehowa, nifa'ema genoninia, sama'ele'ō andrō. Fōnoe Jehowa, wa ifatōrō chōra da'ō, wangeheta ja'ira ba doedoema hōrōnia, bōrō horō Manase andrō, dali nilaoenia andrō, fefoe; (*F. 21, 10-16; 23, 26. 27*); ba do zi lō horō andrō, nibe'enia adoe-wa, wa no anōnō Jeroczalema do zi lō horō ibe'e — da'ō zi lō edōna ibe'e aefa chōnia Jehowa. Ba hadia na ena'ō nidoenōdoenō ba chō Jojaki, ba hadia ia fefoe nilaoenia, ba noa sa moetanō ba zoera hikaja razo mado Joeda. Ba mate Jojaki, itōrō lala ndra amania, ba fangalinia razo, ba ononia Jojachi. Ba lō'ō sa'ae mōi mijaŵa razo Miseraji, lō'ō sa'ae irōi danōnia, me no ibe'e barō mbawania razo Mbabeli danō ma'a-fefoe, i'otarai nidanō Miseraji andrō, hadia zi so barō mbawa razo Miseraji mege, noemalō ba mbewe Oifarati. Meweŵaloe fache Jojachi, me toballi razo ia, ba ha tōloe waŵa razo ia ba Jeroczalema. Ba tōi ninania, ba Nchoesa, ono Gelenata, banoea Jeroczalema. Ba si fatoewoe chō Jehowa ilaoe, nifolaoe namania, fefoe hadia ia.

10 II. Ba me loeo da'ō, ba so moroi si jaŵa genoni Neboekanesa, ba wanoewō Jeroczalema, ba lafa'oc'oe mbanoea. Ba me ilaoe ba Jeroczalema Neboekanesa, razo Mbabeli, me no lafa'oc'oe enoninia andrō, ba mōi baero Jojachi, razo mado Joeda, i'ondrasi razo Mbabeli, ja'ia ba inania ba enoninia ba koemandra chōnia ba mandroe jomo chōnia. Ba itaha ia razo Mbabeli, me no aloea mewitoe fache razo Neboekanesa. Ba ihalō fefoe girōgirō ba gosali Jehowa razo Mbabeli, awō girōgirō ba gōdo razo, i'ohe, ba aħori ifocfoe gamagama ana'a andrō, ni-

fazōchi Zelomo, razo Ndraono Gize-raēli, ba gosali Jehowa, itōrō nidaō'ōdaō'ō Jehowa mege. (*F. 20, 17*). Ba banoea Jeroczalema ma'a-fefoe ba koemandra fefoe ba salaŵa, fefoe, 10,000, ba i'oloi'ō, awō dozi ziamboe, toeka zi'ōli fefoe; lō nisaigō, ha niha si noemana, ba danō. Ba i'ohe ba Mbabeli Jojachi razo Mbabeli; ba ina razo ba fo'omonia ba mandroe jomo chōnia ba salaŵa ba danō, ba ifara'oe'ō ba i'oloi'ō ba Mbabeli, i'otarai Jeroczalema. (*Jer. 22, 26; 24, 1. Raz. I. 25, 27*). Ba dozi solohe baloese, 7000, ba siamboe ba toeka zi'ōli, 1000, oi solohe baloese — i'oloi'ō ba Mbabeli razo Mbabeli.

III. Ba ibali'ō fangali Jojachi razo nama Jojachi si achi, Matania, ba ifalalini dōinia, Sedekia ibe'e tōinia. Doea woeloe a sara fache Zdekia andrō, me toballi razo ia, ba mewelezara fache razo ia ba Jeroczalema. Ba tōi ninania, ba Hamoetala, ono Jeremia, banoea Libena. (*Jer. 52, 1-3*). Ba si fatoewoe chō Jehowa ilaoe, nifolaoe Jojaki, fefoe hadia ia. (*F. 23, 37*). Bōrō sa wōnoe Jehowa andrō, wa itōrō Jeroczalema, awō mado Joeda, da'ō, irege itibo'ō ira, irege iheta ira ba doedoema hōrōnia. Ba fabali chō razo Mbabeli Zedekia, molaŵa. (*F. 23, 37*).

FAZA 25.

I. Atoe'a ba Jeroczalema Ndrawa Galedaia ba ladoedogō, fabaja osali. La'oloi'ō ba Mbabeli mado Joeda. II. Gedalia, koemandrae ba danō, niboenoe Zima'eli. III. Tebali'ō salaŵa zoei Jojachi, ba Mbabeli.

(*A. 1-21; Jer. 52, 4-27; 39, 1-10. Nga'ōti. II. 36, 17-20.*)

I. Ba me no aracha mewoeloe fache razo Zedekia, ba zi mewoeloc ba mbaŵa si foeloe, ba so Neboekanesa, razo Mbabeli, awō zabōlō chōnia fefoe, ba wanoewō Jeroe-

- zalema ; ba lafa'oe'oe mbanoea, la-
 2 ko'o fari, fasoei. Ba tobali lazoewō-
 zoeuwō mbanoea, irege no aloea
 3 mewoeloe faehe razo Zedekia. Ba
 ba zi meziwā ba mbawā si ōfa, ba
 tobali abōlōbōlō sibai lofo ba mba-
 4 noea, lō'ō sa'ae hadia ia, ō zato, ba
 awena atoe'a ba mbanoea zanoewō ;
 ba razo ba sabōlō fefoe, ba moloi,
 ba zi bongi, latōrō mbawa gōli ba
 gotaloea gōli kara andrō, ba zinga
 kaboe razo, me samasoei banoea
 na Ndrawa Galeaia, ba latōrō lala
 5 ba Garaba. Ba lagohi razo sabōlō
 Ndrawa Galeaia, ba lachamō ia ba
 ndraso ba ngai Jericho, me no
 fabali ehōnia nawōnia fefoe, me no
 6 moezaewe. Ba lara'oe razo ba la'ohē
 ehō razo Mbabeli ba Ribila ; ba
 7 da'ō zangetoe'ō hoekoenia. Iraono
 Zedekia, ba laboenoe ba zanehe ia,
 ba lakoē hōrōnia, ba larate ia, ba
 aefa da'ō, ba la'ohē ba Mbabeli.
 8 Ba ba zi mewitoe ba mbawā si
 lima — me no aloea mewelewāloe
 faehe razo Neboekanesa andrō, razo
 Mbabeli, — ba so Neboesa-Adana,
 koemandra wazoeri, enoni razo Mba-
 9 belī, mōi ba Jeroezalema, ba itoenoe
 gosali Jehowa, fabaja gōdo razo ba
 omo bō'ō ba Jeroezalema, fefoe ;
 10 omo zalawā fefoe, ba itoenoe. Ba
 ōli kara, si fasoei Jeroezalema, ba
 sabōlō Ndrawa Galeaia fefoe za-
 noedoeōgō, awō koemandra wazoeri
 11 andrō. Ba si tosai niha sato, si lō
 ahori jomo ba mbanoea, ba soloi
 mege moroi jomo, sanawā razo Mba-
 belī, si tosai sato, ba i'ohē ba Mba-
 12 belī Neboesa-Adana andrō, koema-
 ndra wazoeri. Ba niha si noemana,
 ba danō, ba irōi foeri ōsa koemandra
 wazoeri andrō, irōi sokaboe nagoē
 13 ba sangahalō. Ba taroe nahe andrō
 tōla, ba gosali Jehowa, ba he daja-
 daja mbalanga andrō, ba he gala
 seboea andrō tōla. ba gosali Jehowa,
 ba larasa Dawa Galeaia, ba lahalō
 dōlania andrō, la'ohē ba Mbabeli.
 14 (*Jer. 27, 19-22*). Ba bowoa andrō,

ba soendroesoendroe ba figa, fabaja
 nahia tōla andrō, fefoe, sogoena ba
 wame'e soemange, ba lahalō. Awō 15
 gali andrō ba figa ba wanefe, fefoe
 hadia ia gamagama ana'a, awō ga-
 magama firō, ba ihalō koemandra
 wazoeri. Taroe nahe andrō, doea 16
 rozi, ba gala seboea andrō zamboea,
 ba dajadaja no mege, nifazōehi
 Zelomo ba gosali Jehowa ; — si
 tebai latoelo dōla gamagama andrō
 fefoe. (*Raz. I. 7, 15. 23. 27*). Felewā- 17
 loe hela wa'alawā daroe nahe andrō,
 ba mohōgō jawā, hōgō tōla ; ba
 fa'alawā hōgō andrō, ba ō hela, ba
 no moefasoei ni'otarawā ba ni'oboea
 dalimo hōgō andrō, oi tōla manō ;
 ba si manō gōi ba daroe nahe si
 sara, ba ni'otarawā andrō. Ba koe- 18
 mandra wazoeri andrō, ba ihalō
 Zeraja erē seboea, awō gere fanete
 da'ō, Sefania, ba sanaro ba mba-
 wandroehō andrō, si datōloe. Ba 19
 ba mbanoea, ba samōsa ihalō ma-
 ndroe jomo ehō razo, koemandra
 zabōlō, ba dalima zi lō aefa'aefa
 ehō razo mege, nisōndra jomo ba
 mbanoea, awō doeroetoeli goema-
 ndra seboea, sangofaja niha ba danō
 ba wasoewōta, ba 60 niha ba danō,
 si faloecha ia jomo ba mbanoea.
 Da'ō ihalō Neboesa-Adana, koema- 20
 ndra wazoeri, ba i'ohē ehō razo
 Mbabeli ba Ribila. Ba ifaboenoe'ō 21
 ira razo Mbabeli ba Ribila, ba danō
 Hamata. Ba tobali aheta ba danōra
 mado Joeda, ni'oloi'ō. (*F. 23, 33*).

(*A. 22-26 : Jer. 40, 5. 7-9 ; 41,
 1-7 ; 43, 5-7.*)

II. Ba ifataro koemandroe zi to- 22
 sai ba danō mado Joeda Neboeka-
 nesā, razo Mbabeli, Gedalia andrō,
 ono Gahika, ono Zafano, koemandroe
 nisaigōnia ba danō. Ba melarongo 23
 ira koemandra fefoe ba sabōlō, no
 ifataro Gedalia andrō razo Mbabeli,
 ba la'ondrasi Gedalia ba Misefa, ira
 Sima'eli, ono Netania, Johanano,
 ono Gareā ba Seraja, ono Dancē-
 meti, banoea Netofa ba Ja'asania,

24 ono mbanoea Ma'acha andrõ, ba awõra fao. Ba mõi ba hõloe chõra ba ba nawõra andrõ Gedalia; imane chõra : Bõi mi'ata'oeſi Ndrawa Galedaia; bõi miboelõ'õ ami ba danõ, mi'iağõ barõ mbawa razo Mbabeli, 25 ba sohaſhae tõdõ ami! Ba me ba'wa si fitoe, ba ifoeli so Zima'eli, ono Netania ono Gelisama, nga'õtõ razo, ba dafoeloe nawõnia fao; ba laboenoe Gedalia, fabaja mado Joeda ba Dawa Galedaia andrõ, awõnia ba 26 Misefa. Ba maoso zato fefoe, he iraono, ba he satoea, awõ goemandra andrõ, ba lasa'wa danõ Miseraji, bõrõ wa'ata'oera Ndrawa Galedaia.

(A. 27-30: Jer. 52, 31-34.)

III. Ba me no aracha 37 fache, 27 i'otarai me la'oloi'õ Jojachi andrõ, razo mado Joeda, ba zi 27 ba mba'wa si felendroea, ba ihachõsi tõdõ Jojachi, razo mado Joeda, Ewili-Merodachi, razo Mbabeli, ba ndrõfi andrõ, mctobali razo ia; i'efa'õ ba goeroenga (F. 24, 15) ba ihaogõ wehede chõnia, 28 ba ja'wa dadaoma zala'wa bõ'õ, si so chõnia ba da'õ ba Mbabeli, ibe'e da-daomania. Ba iheta noeſhania ba 29 goeroenga Jojachi, ba chõ razo mangamanga ia, gõtõ wa'anaoe nosonia ia. Ba razo zanaha balazonia — 30 fadoro manõ — ha wa'eboea zogoe-na chõnia ma'õchõ, iroegi mate ia.

Soera

NGA'ÕTÕ

SI FÕFÕNA.

FAZA I.

I. I'otarai Gadamo, iroegi Gaberahamo. II. Nga'õtõ Gaberahamo. III. Nga'õtõ Gezaoe. IV. Razo Ndraono Gedamo andrõ.

(Faigi gõi Moz. I. 5)

1 I. Adamo, Seti, Enosi.
2 Kenana, Mahalaleli, Jaredi.
3 Chenoki, Metoesala, Lameki.
4 Noachi, Semi, Chamo ba Jafeti.
5 Ono Jafeti, ba Gomeri ba Magogi ba Madai ba Jawano ba Toebala ba Mesechi ba Tirasi. (Moz. I. 10, 2-5).
6 Ba ono Gomeri, ba Asekena ba 7 Rifati ba Togarema. Ba ono Jawano, ba Elisa ba Tarisi ba Kitimi 8 ba Rodanimi. Ba ono Chamo, ba Choesi ba Miseraji ba Foeto ba 9 Kana'ana. (Moz. I. 10, 6-20). Ba ono Choesi, ba Seba ba Hawila ba

Sabeta ba Raëma ba Sabitecha, ba ono Raëma, ba Seba ba Dedano. Ba 10 nga'õtõ Choesi gõi Nimerodi andrõ, ba ibõrõtaigõ tobali sabõlõ da'õ, ba goeli danõ. Ba nga'õtõ Miseraji 11 Ndrawa Loedi ba Dawa Anami ba Dawa Lehabi ba Dawa Nafetoeſi, 12 ba Dawa Wateroesi ba Dawa Galsaloehi (ba da'õ dania fabali Ndrawa Wilisiti andrõ) ba Dawa Gafatori. Ba nga'õtõ Gana'ana, ba Si- 13 dona, ononia si a'a, ba Cheti, ba 14 Iraono Jeboesi ba Iraono Gamori ba ba Iraono Girigasi, ba Iraono Hewi 15 ba Iraono Gariki ba Iraono Zini, ba Iraono Gariwadi ba Iraono Ze- 16 mari ba Iraono Hamata. Ba ono 17 Zemi, ba Elama ba Asoeri ba Arafasa ba Loedi ba Aramo ba Hoelo 18 ba Geteri ba Masi. (Moz. I. 10, 21-

- 18 31). Ba ono Garafasa, ba Sela, ba
 19 ono Zela, ba Heberi. Ba domboca
 nono Heberi, ono matoea; tōi zi
 a'a, ba Felegi (fa'afabali), bōrō wa
 me loeo da'ō fabali niha ba goeli
 danō; ba Joketano dōi nachinia.
- 20 Ba ono Joketano andrō, ba Alimo-
 dada ba Salefi ba Hasamaweti ba
 21 Jara, ba Hadoramo ba Oesala ba
 22 Dikela, ba Ebala ba Abimaēli ba
 23 Seba, ba Ofiri ba Hawila ba Joba-
 24 ba; a'oi ono Joketano da'ō. Semi,
 Arafasa, Sela, (*Moz. I. 17. Moz. I. 11.*
 25 *10-26*). Heberi, Felegi, Re'oe,
 26 Seroegi, Nachori, Tara,
 27 Aberamo, ja'ia Gaberahamo andrō.
- 28 II. Ba ono Gaberahamo, ba Iza'-
 aki ba Sima'eli. (*Moz. I. 25, 13-16*).
 29 Da'e nga'ōtōra: ono Zima'eli, si a'a,
 ba Nebajoti, ba itete, ba Kedara,
 ba Adibe'elo ba Mibisama, (*Moz. I.*
 30 *25, 13-16*), ba Misima ba Doema ba
 31 Masa ba Hadada ba Tema, ba Je-
 toeroe ba Nafisi ba Kedema: Da'ō
 32 nono Zima'eli andrō. Ba ono Ge-
 toera andrō, donga Gaberahamo ba
 dōi, ononia chōnia, ba Simerana ba
 Jokesana ba Medana ba Midiano
 ha Jisibaki ba Soea; ba ono Joke-
 sana andrō, ba Seba ba Dedana.
 33 (*Moz. I. 25, 1-3*). Ba ono Midiano,
 ba Efa ba Eferi ba Chanoki ba
 Abida ba Elida'a. A'oi ma'oewoe
 34 Getoera da'ō. Ba ono Gaberahamo,
 ba Iza'aki andrō; ba ono Giza'aki
 ba Ezaoe ba Izeraēli. (*Moz. I. 25,*
 35 *19-26*).
- 35 III. Ba ono Gezaoe, ba Elifasi
 ba Regoeēli ba Jehoesi ba Jaēlamo
 36 ba Kora. (*Moz. I. 36, 10-19*). Ba
 ono Gelifasi andrō, ba Temano ba
 Omari ba Sefi ba Gaētamo ba Kena
 37 ba Timena ba Amaleki. Ba ono
 Regoeēli, ba Nahata ba Sera ba
 38 Sama ba Misa. Ba ono Ze'ira
 andrō, ba Lofana ba Sobala ba Si-
 beona ba Ana ba Disono ba Eseri
 39 ba Disana. (*Moz. I. 36, 20-30*). Ba
 ono Lotana andrō, ba Hori ba Ho-
 mama; ba talifoēsō Lotana alawe,

ba Timena. Ba ono Zobala, ba Alia- 40
 ni ba Manahata ba Ebala ba Sefi
 ba Onamo. Ba ono Zibeona, ba
 Aja ba Ana. Ba ono Ana, ba Di- 41
 sono; ba ono Disono ba Hamerana
 ba Esibana ba Jiterana ba Kerana.
 Ba ono Gezeri ba, Bilihana ba Sa- 42
 wana ba Ja'akana. Ba ono Disana,
 ba Oesi ba Arana.

IV. Ba da'e razo, samatōrō ba 43
 danō Ndraono Gedomo, me lō razo
 na ba Ndraono Gizeraēli: Bela, ono
 Mbeori, ba Dinihaba dōi mbanoea-
 nia, si sosō ia. (*Moz. I. 36, 31-43*).
 Ba me no mate Mbela andrō, ba 44
 fangalinia razo, ba Jobaba, ono
 Zera, banoca Mbosera. Ba me no 45
 Mate Jobaba, ba fangalinia razo,
 ba Hoesama, moroi ba danō Ndrao-
 no Demano. Ba me no mate Hoe- 46
 sama, ba Hadada wanggalinia razo,
 ono Mbedada; ja'ia zangalani Irao-
 no Midiano, ba zalo'o, ba danō
 Ndraono Moabi; ba tōi mbanoea,
 si sosō ia, ba Awiti. Ba me no mate 47
 Hadada, ba Samila wanggalinia razo,
 banoea Mazereka. Ba me no mate 48
 Zamila, ba Saeolo wanggalinia razo,
 banoea Rehoboti, ba Oifarati. Ba 49
 me no mate Zaeolo ba Ba'ali-ha-
 nana wanggalinia razo, ono Nachi-
 bora. Ba me no mate Mba'ali-ha- 50
 nana, ba Hadada wanggalinia razo;
 tōi mbanoea si sosō ia, ba Fagi,
 ba tōi wo'onomia, ba Mehetabeli,
 ono Materedi, ma'oewoe Mezahaba.
 Ba mate Hadada andrō; ba sala'wa 51
 ba Ndraono Gedomo, ba sala'wa
 Dimena ba sala'wa Galiwa ba sala'wa
 Jeteti ba sala'wa Goholibama ba 52
 sala'wa Ela ba sala'wa Wimoni, ba 53
 sala'wa Gena ba sala'wa Demano ba
 sala'wa Mibesaro, ba sala'wa Ma- 54
 gidiēli ba sala'wa Giramo. Da'ō za-
 la'wa ba Ndraono Gedomo andrō.

FAZA 2.

I. Iraono Gizeraëli. Nga'ötö Joeda, iroegi Dawido. II. Nga'ötö Galebi, awö nga'ötö dalifoesönia.

(*Faigi göi Faz. 4.*)

- 1 I. Da'e Ndraono Gizeraëli : Roe-
beno ba Simeoni ba Lewi ba Joeda
ba Isasari ba Seboeloni (*Moz. I.*
- 2 *35, 22-26*), ba Dano ba Josefo ba
Benijami ba Nafetali ba Gado ba
- 3 Aseri. Ba ono Joeda, ba Geri ba
Onani ba Sela, töloe; ononia chö
nono Zoea andrö, Dawa Gana'ana.
Ba Geri andrö, si a'a nono Joeda,
ba ilaoe zi fatoewoc chö Jehowa;
andrö ibe'e mate ia Jehowa. (*Moz.*
- 4 *I. 38, 1-7*). Ba mo'ono Joeda chö
noemönönia Tamara andrö, Feresi
ba Sera döi nono da'ö. Ono Joeda,
ono matoea, ba lima fefoc. (*Moz.*
- 5 *I. 38, 29. 30*). Ba ono Weresi, ba
Heserono ba Hamoeli. (*Moz. I. 46,*
- 6 *12*). Ba ono Zera, ba Simeri ba
Etano ba Hemano ba Chalikoli ba
Dara, lima fefoc. Ba ono Garimi,
ba Achari (Achano), samobörö fa-
makao ba Ndraono Gizeraëli, me
falimo ia, me ihalö ni'amonio
- 8 andrö. (*Jos. 7*). Ba ono Netano, ba
Asaria. Ba ono Heserono, si toemboe
chönia, ba Jerameli ba Ramo ba
Kelobai. (*Roet. 4, 19-22. Mat. 1, 3.*
- 10 *A. 18. 42*). Ba ono Ramo, ba Ami-
nadabi, ba ono Gaminadabi, ba
Nahaso, sala'wa mado Joeda andrö;
11 ba ono Nahaso, ba Salema, ba ono
12 Zalema ba Boasi, ba ono Mboasi
ba Obedi, ba ono Gobedi, ba Iza'i.
- 13 Ba ono Giza'i, ba Eliabi, si a'a, ba
itete, ba Abinadabi, ba itete, ba
14 Simea, (*Sam. I. 16, 6-10*), ba itete,
ba Netaneli, ba itete, ba Rada'i,
15 ba itete, ba Osema, ba itete, ba
16 Dawido, fitoc. (*Sam. I. 17, 12*). Ba
talifoesöra alawe, ba Seroeja ba
Abigaila; ba ono Zeroeja andrö,
ba Abiza'i ba Joabi ba Azaheli,
17 töloe. Ba ono Abigaila, ba Amasa,
ba ama Gamasa, ba Iraono Zima'-
eli, Jetero döi. (*Sam. II. 17, 25*).

- II. Ba Kalebi andrö, ono Hese- 18
rono, ba mo'ono chö wo'omonია
Asoeba ba chö Jeriota, ba da'e no-
no da'ö : Jeseri ba Sobaba ba Ari-
dono. (*A. 9. 42*). Ba me no mate 19
Gasosba, ba ihalö Geferata andrö
Kalebi, ba mo'ono ia chönia, Hoeri.
(*A. 50*). Ba ono Hoeri, ba Oeri, ba 20
ono Goeri ba Besale'eli. (*Moz. II,*
- 31, 2). Ba acfa ö, ba ihoröni 21
nono Machiro andrö, ama Gileadi,
Heserono, ba ihalö, me no 60 fache
ia. ba mo'ono, Segoebi. Ba ono 22
Zegoebi ba Ja'iro; 23 mbanoea da'ö
ba danö Gileadi. (*Sangoehoek. 10, 3*).
Ba lafadöni chöra halama soja a- 23
andrö chö Ja'iro, banoea Gesoeri ba
Dawa Garamo, Kenata andrö, awö
zi fahöbö chöra, önö ngafaeloe ba-
noea fefoc. Oi nga'ötö Machiro, ama
Gileadi, da'ö. (*Raz. I. 4, 13*). Ba 24
me no mate Heserono, ba möi ba
Geferata Galebi. Ba fo'omo Hese-
rono, ba Abia; ba mo'ono da'ö
chönia, Asihoeeri, ama Dekoa andrö.
(*P. 4, 5*). Ba ono Jerameli andrö, si 25
a'a nono Heserono, ba Ramo, si a'a,
ba Boena ba Oreni ba Osema ba
Ahia. Ba samboea tö na ndronga 26
Jerameli, Atara döi; da'ö nina Go-
namo. Ba ono Ramo andrö, si a'a 27
nono Jerameli, ba Ma'asi ba Jami-
ni ba Ekeri. Ba ono Gonamo, ba 28
Samai ba Jada, ba ono Zamai ba
Nadabi ba Abisoeri. Ba töi wo'omo 29
Gabisoeri, ba Abihaila; mo'ono
da'ö chönia, Achibana ba Molidi.
Ba ono Nadabi, ba Seledi ba Afa'i; 30
ba si lö nga'ötö Zeledi. Ba ono 31
Gafa'i, ba Jizai; ba ono Jizai, ba
Sezana; ba ono Zezana, ba Ahe-
lai. Ba ono Jada, achi Zamai, ba 32
Jetero ba Jonata, ba si lö nga'ötö
Jetero. Ba ono Jonata, ba Feleti 33
ba Sasa. Da'ö nga'ötö Jerameli a-
andrö. Ba Sezana andrö, ba si lö 34
ono matoea, ha sambalö ono alawe.
Ba so chö Zezana zawoejoe, Dawa
Miseraji, Jaraha döi. Ba ibe'e do- 35
nga zawoejoenia Jaraha andrö no-

nonia alawe Sezana; ba mo'ono
 36 da'ō chōnia, Ata'i. Ba ono Gata'i,
 ba Natano, ba ono Natano, ba
 37 Sabada. Ba ono Zabada, ba Efilali,
 38 ba ono Gefilali, ba Obedi. Ba ono
 Gobedi, ba Jehoe, ba ono Jehoe,
 39 ba Asaria. Ba ono Gasaria, ba Hele-
 40 si, ba ono Helesi, ba Eleasa. Ba ono
 Geleasa, ba Sisemai, ba ono Zisemai,
 41 ba Salocmi. Ba ono Zaloemi, ba
 Jekania, ba ono Jekania, ba Elisa-
 42 ma. Ba ono Galebi andrō, aehi Je-
 rameli, ba Mesa, si a'a nononia,
 ama Zifi andrō, ba ono Maresa, ama
 43 Heberona. (A. 18). Ba ono Hebe-
 rona, ba Kora ba Tafocia ba Reke-
 44 mi ba Sema. Ba ono Zema, ba
 Rahama, ama Jorekea andrō, ba
 45 ono Rekemi ba Samai. Ba ono
 Zamai, ba Ma'ono, ama Mbeti-Soeri.
 46 Ba mo'ono Gefa, donga Galebi ba
 dōi, Harana ba Mosa ba Gazesi dōi
 nononia, Ba ono Harana, ba Gazesi.
 47 Ba ono Jeda'i, ba Regemi ba Jotamo
 ba Gesana ba Feleti ba Efa ba
 48 Sa'afo. Ba mo'ono gōi Ma'acha,
 donga Galebi ba dōi gōi, Seberi ba
 49 Tirena dōi nono da'ō. Ba ononia
 na gōi Za'afo, ama Mademana, ba
 Sewa, ama Machebena, ba ama
 Gibea andrō; ba ono Galebi alawe,
 ba Achasa. (Jos. 15, 16. Sangochoek.
 50 1, 12). Da'e nga'ōtō Galebi andrō.
 Ono Hoeri andrō, si a'a nono Gefe-
 rata, ba Sobala, ama Giriati Jeari,
 51 (A. 19), ba Salema, ama Mbetile-
 chema, ba Harefa, ama Mbeti-
 52 Gaderi. Ba ono Zobala andrō, ama
 Giriati Jeari, ba Haroe, si maton-
 53 nga mbanoea Manochota, awō nga'-
 ōtō Giriati Jeari ba Iraono Jiteri
 ha Iraono Wocto ba Iraono Zoe-
 mati ba Iraono Misera; ba ba da'ō
 fabali Ndraono Zoreati andrō ba
 54 Iraono Esa'oli. (F. 4, 3). Ba Irao-
 no Zalema andrō, ba Betilehema
 ba Iraono Netofati, ba Ataroti ba
 Beti Joabi, ba si matonga mba-
 noea Manati, ja'ia mbanoea Zorea,
 55 (F. 9, 16), awō nga'ōtō zangila

amachoita andrō, banoea Jabesi, ba
 Tireati andrō ba Simeati ba Soe-
 chati. Da'ō Ndraono Gini andrō,
 nga'ōtō Hamata andrō, foeroegō
 ma'oewoe Rechabi. (Sangochoek. 1,
 16. Jer. 35).

FAZA 3.

I. Ono Dawido. II. Nga'ōtō Ze-
 lomo. Razo mado Joeda, iroegi Ze-
 dekia. III. Nga'ōtō Jechonia.

I. Ba da'e nono Dawido, ononia 1
 ba Heberona: Si a'a, ba Amoni,
 ononia chō Gahinoa andrō, banoea
 Jezere'eli; ba itete, ba Daniēli, ono
 Abigaila, banoea Garemeli, (Sam. II.
 3, 2-5), ba itete, ba Abisalomi, ono- 2
 nia chō Ma'acha, ono Dalamai, razo
 Gesoeri; ba itete, ba Adonia, ono
 Hagita; ba itete, ba Sefatia, ono 3
 Gabitala; ba itete, ba Jiterea, ono-
 nia chō wo'omononia Egela andrō.
 Ōnō zi toemboe chōnia ba Heberona. 4
 Mewitoe fache a matonga razo ia
 ba da'ō, ba 33 fache ba Jeroezale- 5
 ma. Ba ononia ba Jeroezalema, ba
 Simea ba Sobaba ba Natano ba
 Selomo, ōfa, ononia chō Mbasoea
 (Baseba) andrō, ono Gamiēli: F. 14,
 4-7. Sam. II. 5, 1-16), ba ononia 6
 baero ō, ba Jibihara ba Elisama
 ba Elifeleti, ba Noga ba Nefegi 7
 ba Jafia, ba Elisama (zoei) ba 8
 Eliada ba Elifeleti, siwa fefoe.
 Awai nono Dawido, lō lai nono- 9
 nia chō ndrongsania ba dōi andrō.
 Ba talifoēsōra alawe, ba Tamara
 andrō. (Sam. II. 13, 1).

II. Ba Rehabeamo nono Zelomo; 10
 ba Abia nono da'ō, ba Asa nono
 da'ō ba Jozafati nono da'ō. ba Jo- 11
 ramo nono da'ō, ba Ahaseja nono
 da'ō, ba Joasi nono da'ō, ba Amasia 12
 nono da'ō, ba Asaria nono da'ō, ba
 Jotamo nono da'ō, ba Ahasi nono 13
 da'ō, ba Hisikia nono da'ō, ba Ma-
 nase nono da'ō, ba Amoni nono 14
 da'ō, ba Josia nono da'ō. Ba ono 15
 Josia, ba Johanano, si a'a, ba itete,
 ba Jojaki, ba itete, ba Sedekia, ba

- 16 itete, ba Saloemi. Ba ono Jojaki, Jisihara ba Etano. Ba ono Gosi, 8
 ba Jechonia; ba ono da'ō, ba Se-
 dekia.
- 17 III. Ba ono Jechonia andrō, ni'o- 9
 loi'ō, nikoeroe, ba Selatiēli, (*Nga'ot.*
 18 *II. 36, 10*), ba Malichira ba Fedaja
 ba Seneasari ba Jekamia ba Hosa-
 19 ma ba Nebadia. Ba ono Wedaja,
 ba Seroebabeli ba Sime'i, ba ono
 Zeroebabeli, ba Mesogelami ba Ha-
 nania, ba talifoesōra alawe, ba Se-
 20 lomita. (*Eser. 3, 2. 8*). Ba ononia na
 gōi, ba Hasoeba ba Oheli ba Bere-
 chia ba Hazadia ba Jocsaba-Hasedi,
 21 lima. Ba ono Hanania, ba Felatia
 ba Jesaja; awō nga'ōtō Refaja, ba
 he nga'ōtō Garenano, ba he nga'ōtō
 Gobadia, ba he nga'ōtō Zechania.
 22 Ba ono Zechania, ba Semaja, ba
 ono Zemaja, ba Hatoesi ba Jigeala
 ba Baria, ba Nearia ba Safati, daōnō
 23 ira. Ba ono Nearia, ba Elioenai ba
 24 Hişikia, ba Asirika, tōloe. Ba ono
 Geliōnai, ba Hodawia, ba Eliazibi
 ba Felaja ba Akoebi ba Johanano
 ba Delaja ba Anani, fitoe.

FAZA 4.

I. Nga'ōtō Joeda na. II. Nga'ōtō
 Zimeoni. III. Lahori Ndraono Ga-
 maleki.

- 1 1. Ba nga'ōtō Joeda, ba Feresi
 ba Hesperono ba Karimi ba Hoeri
 2 ba Sobala. (*F. 2, 4. 5. 7. 19. 50*). Ba
 ono Reaja ono Zobala, ba Jahata;
 ba ono Jahata, ba Ahoemai ba La-
 hadi. Da'ō watalifocsōta mbanoea
 3 Zorea andrō. (*F. 2, 53*). Ba da'e
 ndraono Getama: Jczre'eli ba Jisi-
 ma ba Jidibasi; ba talifocsōra ala-
 4 we, ba Haselelifoni. Ba ononia na,
 ba Fenocēli, ama Gedoro, ba Ezeri,
 ama Hoesa. Da'ō nga'ōtō Hoeri a-
 ndrō, ono Geferata. si a'a, ama
 5 Mbetilechema. (*F. 2, 19. 50*). Ba do-
 mboea ndronga Gasihoeri, ama De-
 6 koa, Helea ba Naëra dōi. Ba ono
 Naëra, ba Ahoesa ba Heferi ba Ti-
 meni, ba Ahasari. Da'ō nono Naëra
 7 andrō. Ba ono Helea, ba Sareti ba
 Jisihara ba Etano. Ba ono Gosi,
 ba Anoebi ba Hasoeba, ba ja'ia
 na nga'ōtō Gagareheli ono Haroemi.
 Ba Jaēbesi, ba nihi soadoc, mo-
 9 roi ba dalifoesōnia; ba ibe'e tōinia
 Jaēbesi inania, imane: No oetaha
 wa'afōchō mege, me oe'adonogō ia.
 Ba i'angarōfi li Lowalangi Ndrao-
 10 no Gizeraēli Jaēbesi, imanc: Na
 ōfahowoc'ō ndra'odo ba na ebolo
 danōgoe ōbe'e, na itolodo tangaoc
 ba na ōtimba chōgoe wamakao; na
 lō gōnado fa'afōchō ōbe'e. Ba
 i'o'ō wangandrōnia Lowalangi. (*Moz.*
I. 28, 20). Ba ono Geloebi, talifoesō 11
 Zoeha, ba Mehiri, ja'ia nama Gesi-
 hono. Ba ono Gesihono, ba Beti-
 12 Rafa, ba Fasca ba Tehina, toea
 mbanoea Nahazi. Da'ō mbanoea
 Recha andrō. Ba ono Gena, ba 13
 Oteniēli ba Seraja. Ba ono Goteniēli,
 ba Hatata. (*Jos. 15, 17. Sangoehock.*
1, 13). Ba ono Menota'i, ba Ofera, ba 14
 ono Zeraja, ba Joabi, toca zi so ba
 ndraso andrō „benoea doeka”; noasa
 toeka ira. Ba ono Galebi andrō, ono 15
 Jefeone, ba Iroe ba Ela ba Na'a-
 ma; ba ono Ela, ba Kenasi. (*Moz.*
IV. 13, 6; 14, 6). Ba ono Jehaleleli, 16
 ba Sifi ba Sifa ba Tiria ba Asereli.
 Ba ono Gesera, ba Jetero ba Meredi 17
 ba Eferi ba Jalono. Ba da'e nono
 Mbitia andrō, ono Wara'ō, nihaō
 Meredi: mo'ono ia chōnia, Mirija
 ba Samai ba Jisiba, ama Gesihemoa.
 Ba ononia chō wo'omonian niha Je- 18
 hoeda, ba Jeredi, ama Gedoro ba
 Heberi, ama Zocho, ba Jekoetiēli,
 ama Zanoa. Ba ono wo'omo Hodia 19
 andrō, talifoesō Nahamo, ba ama
 Kegila, banoea Garimi, ba Esihc-
 20 moa, banoea Ma'achata. Ba ono
 Zimoni, ba Amoni ba Rina ba Beni-
 Hanana ba Tilonon. Ba ono Jisei,
 ba Sohēti ba ono Zohēti andrō.
 Ba ono Zela, ono Joeḍa, ba Geri, 21
 ama Lecha, ba Laēda, ama Marcsa.
 awō watalifoesōta zanoso moeko a-
 ndrō, banoea Mbcti Asebea; (*F. 2.*
3); ba Jokimi, ba banoea Goseba 22

- andrō ba Joasi ba Sarafa, sama-
dōni tanō ba Ndraono Moabi, ba
samoeli ja'ira ba Mbetilechema. Ba
23 ba gōtō fōna sa'ae da'ō. Samōbōzi
bowoa ira, ba ba Neta'i ba ba Ge-
dara so ira chō razo, enoninia, ira,
wa ba da'ō so ira.
- 24 II. **Ea** ono Zimeoni, ba Nemoeēli
ba Nemini ba Jaribi ba Sera ba
25 Saocelo; (*Moz. I. 46, 10*); ono da'ō,
ba Saloemi, ba ono da'ō, ba Mibisa-
26 ma ba ono da'ō, ba Misima. Ba ono
Misima, ba Hamoeēli, ba ono da'ō,
ba Sakoeri, ba ono da'ō ba Sime'i.
27 Ba 22 nono Zime'i, 16 nono mateoa
ba 6 nono alawe; ba talifoesōnia,
ba sambō ono, ba tobalī ōna'ōna
wa'atedooe nga'ōtōra; samboea ba
28 mado Joeda. Ba banocara, ba Be-
reseba, ba Molada ba Hasara Zoe-
29 ali, ba Biliha ba Eseme ba Tolada,
30 ba Betoeēli ba Horema ba Sikelagi,
31 (*Jos. 19, 2-8*), ba Beti Makaboti ba
Hasara Zoesi ba Beti Mbire'i ba Sa'-
ara'i. Da'ō mbanoeara andrō, iroegi
32 gōtō me' razo Dawido. Ba ba-
noea sidc'ide chōra, ba Etama ba
A'ini ba Rimono ba Tochene ba
33 Asana, — lima banoea; awō halama
soja, si tefasoei banoea andrō, iroegi
Mba'ali. Da'ō nahicara, ba da'ō nga'-
34 ōtōra. Ba baero ō, ba Mezobaba ba
Jamilehi ba Josa, ono Gamasia,
35 ba Joēli ba Jehoe, ono Jozibia, ono
36 Zeraja ono Asiēli, ba Elhoenai ba
Ja'akoba ba Jezohaja ba Asaja ba
37 Adiēli, ba Jezimiēli ba Benaja, ba
Sisa, ono Zifei ono Alono ono Je-
38 daja ono Zimeri ono Zemaja. Ni-
tōtōi tōi ba da'e ba no sala'wa ba
nga'ōtō chōra, ba no ato sibai wa-
talifoesōta andrō chōra.
- 39 III. **Ea** laroeigi tánō ba Gedoro,
irege tánō ba gatoemboecha loeo,
na ta'otarai ndraso andrō, ba wa-
ngaloeci sabōlō doe'oc, ba goerifōra.
40 Ba lasōndra zatabō doe'oe, si sōchi,
ba tanō, ba no ebolo, ba lō hadia
ia, lō emali; niha si so ba da'ō,
fōnara mege, ba ma'oewoe Chamo.
- (*Sangoehoeck. 18, 7*). Ba so nitōtōi 41
mege andrō, me loeo razo mado
Joeda Hisikia, ladoedoegō nosera,
lasoewō mbanoea Ma'ono andrō,
si no fatewoe ba da'ō, ba lahorī,
irege ma'ōchō andre, ba la'iagō
fangalira; me faloecha ndroe'oe ba
da'ō, ō goerifōra. Ba so ōsa, mado 42
Zimeoni, zi mōi misi ja'wa ba hili
Ze'ira — lima ngaotoe; solohe ja'ira,
ba Felatia ba Nearia ba Refaja, ba
Oesiēli, ono Jisci andrō. Ba laboe- 43
noe gangohorita Ndraono Gamaleki,
ba lō laboelō'ō ira ba da'ō, iroegi
ma'ōchō andre. (*Sam. I. 15, 3, 8*).

FAZA 5.

I. Nga'ōtō Roebeno ba hikajara.

II. Mado Gado. III. Lasoewō mba-

noea Hegara si tōloe toea andrō.

IV. Satoea mado Manase. V. Lasoewō
ira Dawa Asiria ba la'oloi'ō ira.

- I. **Ea** ono Roebeno, si a' a ndrao- 1
no Gizeraēli, — noa sa ja'ia zi a' a ;
ba me no ra'iō gaso namania ibe'e,
ba tebe'e ba ndraono Josefo, ono
Gizeraēli, wa'asia'a andrō chōnia,
fa hōi tebe'e si a' a ia ba zoera nga-
ōtō andrō. (*Moz. I. 35, 22; 49, 4*).
Noa sa Joeda andrō zi hoelō zabō- 2
lōra, ba ba nga'ōtōnia teteojoe
zala'wa, [samatōrō]; ba fa'asia'a, ba
chō Josefo. — (*Moz. I. 49, 8. 10.*
22. *Moz. V. 33, 7. 13-17*). Ba ono 3
Roebeno, si a' a nono Gizeraēli, ba
Hanochi ba Fāloe ba Hesperono ba
Karimi. (*Moz. II. 6, 14*). Ba ono 4
Joēli, ba Semaja, ba ono da'ō, ba
Gogi ba ono da'ō, ba Sime'i, ba ono 5
da'ō. ba Michā, ba ono da'ō, ba
Reaja, ba ono da'ō, ba Ba'ali, ba 6
ono da'ō, ba Be'era, ni'oloi'ō Dige-
lata-Filezeri, razo Asiria; sala'wa
ia, ba mado Roebeno. (*A. 26*). Ba 7
talifoesōnia, ba watalifoesōta chōra,
nitanō ba zoera nga'ōtō, ba no Jefe-
li, si a' a, ba Sacharia, ba Bela, ono 8
Asa ono Zema ono Joēli; ba Ga-
roēri so da'ō, ba irege hili Nebo
ba iregi Mba'ali Meono. Ba tánō 9

ba gatoemboecha loeo ba iroegi ba zinga danō si mate andrō, si bōrōgō ba mbewe Oifarati: noa sa oja
 10 siba goerifōra, ba danō Gileadi. Ba me loeo Zaoelo, ba fasoewō ira ba mbanoea Hegara andrō; ba me no te'ala da'ō labe'e, ba la'oehōgō no-
 sera, sagōrō tanō manō tātō ba gatoemboecha, i'otarai danō Gileadi.

11 II. Ba irazono Gado, ba ba gamaoedoera so, ba danō Mbazana, iroegi
 12 Zalicha: Joēli, sanoehē, ba Safama, tambalina, ba Jaēnai ba
 13 Safata, ba Mbazana. Ba talifoesōra, ba ngafoera andrō, ba Michaēli ba Masoela
 14 ba Seba ba Jorai ba Jaēka ba Sia ba Eberi, fitoe. Da'ō nono Abihaila andrō,
 15 ono Hoeri ono Jaroahi ono Gileadi ono Michaēli ono Jezizai
 16 ono Jado ono Mboesi. Ba Ahi andrō, ono Abidiēli ono Goeni, ba no hōgō
 17 ngafoera andrō. Ba ba danō Gileadi so ira, ba Mbazana ba ba mbanoea
 si fabōbō ba da'ō, ba ba zabōlō doe'oe, ba Zarona, fefoe, iroegi
 18 mbalōnia. Da'ō fefoe nitanō ba zoera, me loeo razo mado Joeda Jotamo
 ba me loeo razo Ndraono Gizeraēli Jerobeamo [II.] (*Raz. II: 15, 32, 14, 23*).

19 III. Mado Roebeno ba mado Gado ba si matonga mado Manase, sabōlō,
 20 solohe baloese ba si'ōli ba sangila mogai fana ba si no to'ōlō ba wasōndrata —
 44,760 zabōlō — ba fasoewō ba mboenoea Hegara andrō, ba ba Ndraono Jetoeri
 21 ba ba Ndraono Nafisi ba ba Ndraono Nodaba. Ba tetolo ira, ba tebe'e
 22 ba dangara mbanoea Hegara andrō, fabaja si fa'awō chōra fefoe. Noa sa
 la'angarōfi li Lowalangi, barō wasoewōta andrō, ba ifondrondrongo
 chōra, me no chōnia manōtōna ira. Ba no cerifō noedoera andrō, ba la'ohe
 ahoeloea: 50,000 gondra ba 250,000 mbiribiri ba 2000 galide ba baero
 ō, ba 100,000 niha. Noa sa ato zi mate niboenoe, me no moroi ba
 Lowalangi wasoewōta andrō. Ba

la'iaḡō nahiara, iroegi loeo la'oloi'ō ira [Dawa Asiria].

IV. Ba ba danō Mbazana so nga' - 23
 ōtō zi matonga mado Manase, iroegi Mba'ali Heremono ba Senira andrō
 ba bawō Heremono; no ato ira. (*Moz. V, 3, 9*). Ba da'e zatoea nga- 24
 foera: Eferi ba Jisci ba Eliēli ba Aseriēli ba Jeremia ba Hodawia ba
 Jadiēli, oi niha sabōlō ba seboea toeria, hōgō ngafoera andrō.

V. Ba me la'erogō Lowalangi ndra- 25
 toeara, me no amaedola zohorōhorō ira ba nadoe niha baero andrō, nihori
 Lowalangi fōnara, ba ifaroe dōdō 26
 Woelo andrō, razo Asiria, Lowalangi Ndraono Gizeraēli ba he tōdō Dige-
 lata-Filezeri, razo Asiria; ba lasoewō mado Roebeno ba mado
 Gado ba si matonga mado Manase, ba la'ōloi'ō ba Hala ba ba Habora
 ba ba Hara ba ba mbewe Gosana, iroegi ma'ōchō andre. (*Raz. II. 15, 19; 15, 29*).

FAZA 6.

I. Nga'ōtō Lewi. II. Halo'wōra, ba nifataro ja'ira. III. Banoeara.

I. Ba ono Lewi, ba Gereso ba 1
 Kahati ba Merari. (*Moz. II. 6, 16*).
 Ba ono Gahati, ba Ameramo ba 2
 Jisihara ba Heberona ba Oesiēli.
 Ba ono Gameramo, ba A'aroni ba 3
 Moze ba Mirija. Ba ono Ga'aroni, ba Nadabi ba Abihoe ba Elezari
 ba Itamari. Ba ono Gelezari, ba 4
 Fineha, ba ono Wincha, ba Abisoea.
 Ba ono Gabisoea, ba Boeki, ba ono 5
 Mboeki, ba Oesi. Ba ono Oesi, ba 6
 Seraja, ba ono Zeraja, ba Mara-
 joto, ba ono Marajoto, ba Amaria, 7
 ba ono Gamaria, ba Ahitoebi. Ba 8
 ono Gahitoebi, ba Sadoki, ba ono
 Zadoki, ba Ahimasi. (*Sam. II. 8, 17*).
 Ba ono Gahimasi, ba Asaria, ba 9
 ono Gasaria, ba Johanano. Ba ono 10
 Johanano, ba Asaria [zoel]; da'ō
 zangai halōwō gere andrō, ba gosali,
 nilaoe Zelomo, ba Jeroezalema. Ba 11
 ono Gasaria, ba Amaria, ba ono

- 12 Gamaria ba Ahitoebi. Ba ono Gahitoebi, ba Sadoki, ba ono Zadoki,
 13 ba Saloemi. Ba ono Zaloemi, ba Hilikia, ba ono Hilikia, ba Asaria.
 14 (*Raz. II. 22, 4*). Ba ono Gasaria, ba Seraja, ba ono Zeraja, ba Josadaki.
 15 Ba Josadaki andrö, ba saheta, me ibe'e Jehowa i'oloi'ö mado Joeda ba banoea Jeroezalema Neboekanesa. Ba no da'e nono Lewi : Gereso ba Kahati, ba Merari. Ba da'e doi nono Gereso : Libeni
 18 Sime'i. Ba ono Gahati, ba Ameramo ba Jisihara ba Heberona ba
 19 Oesiëli. Ba ono Merari, ba Maheli ba Moesi. Ba da'e nga'ötö nono
 20 Lewi, ba ngafoera andrö : Ono Gereso, ba Libeni, ba ono da'ö, ba Jehata, ba ono da'ö, ba Sima,
 21 ba ono da'ö, ba Joa, ba ono da'ö, ba Ido, ba ono da'ö, ba Scra,
 22 ba ono da'ö, ba Jeaterai. Ba ono Gahati, ba Aminadabi, ba ono da'ö ba Kora, ba ono da'ö, ba Asiri,
 23 ba ono da'ö, ba Elikana, ba ono da'ö, ba Ebiasafo, ba ono da'ö, ba
 24 Asiri, ba ono da'ö, ba Tahata, ba ono da'ö, ba Oesia, ba ono da'ö ba Saelo.
 25 Ba ono Elikana, ba Amiza'i ba Ahimoti; ba ono da'ö, ba Elikana, ba ono da'ö, ba Sofa'i, ba ono da'ö,
 27 ba Nahata, ba ono da'ö, ba Eliabi, ba ono da'ö, ba Jerohama, ba ono da'ö, ba Elikana. Ba ono Zamoeëli, ba Joëli, si a'a, ba itete, ba Abia.
 29 (*Sam. I. 8, 1*). Ba ono Merari, ba Maheli, ba ono da'ö, ba Libeni, ba ono da'ö, ba Sime'i, ba ono da'ö,
 30 ba Oesa, ba ono da'ö, ba Simea, ba ono da'ö, ba Hagia, ba ono da'ö ba Asaja.
 31 II. Ba da'e nifataro Dawido ba wanoenö, ba gosali, me no mo'ahonaha nahia dawöla andrö: fanoenö halöwöra, föna nahia nose wama'e-le'ö andrö, irege ilaoe gosali Jehowa Selomo, ba Jeroezalema, ba lafaloa nifataro ja'ira, dali nifachoi
 33 chöra. Ba da'e nifataro ba da'ö ba onora : Nga'ötö Gahati : Hemano, sanoenö andrö, ono Joëli ono Zamoeëli ono Elikana ono Jerohamo
 34 ono Eliëli ono Doë ono Zoefi ono Elikana ono Mahata ono Amiza'i ono
 35 Elikana ono Joëli ono Gasaria ono Zefania ono Dahata ono Asiri ono
 37 Gebiasafo ono Gora (*Moz. IV. 16, 1*) ono Jisihara ono Gahati ono
 38 Lewi ono Gizeraëli. Ba talifoësönia Gasafö, si so ba gambölönia, Asafo
 39 ono Mberechia ono Zimea ono Mi- chaëli ono Mba'aseja ono Malichia
 40 ono Getini ono Zera ono Gadaja ono Getano ono Zima ono Zime'i
 42 ono Jahata ono Gereso ono Lewi. Ba talifoësöra, iraono Merari, ba ba
 44 gabera la'ia'ö : Etano, ono Gisi ono Abidi ono Maloechoc ono Hazabia
 45 ono Gamasia, ono Hilikia ono Gami mi ono Mbani ono Zemeru ono
 47 Maheli ono Moesi ono Merari ono Lewi. Ba talifoësöra, ono Lewi andrö,
 48 ba si no moefataro ba halöwö andrö, fefoe, ba nahia andrö, ba gosali Lowalangi. Ba A'aroni ba
 49 ononia, ba same'c soemange ba naha wame'e soemange nitoenoe ba ka naha wanoenoe koemöjö, ba sangai halöwö ba wondrege ni'amoni'ö, fefoe, ba samaigi fameta horö Ndraono Gizeraëli, dali sibai nifachoi
 50 Moze, enoni Lowalangi, chöra. (*Moz. II. 30, 7. Moz. III. 16*). Ba da'e nono Ga'aroni : Ononia Eleazari, ba Fineha nono da'ö, ba Abisoea nono da'ö, ba Boeki nono da'ö, ba Oesi
 51 nono da'ö, ba Seraja nono da'ö, ba Merajoto nono da'ö, ba Amaria nono da'ö, ba Ahitoebi nono da'ö, ba Sadoki nono da'ö, ba Ahimasi
 53 nono da'ö.
 54 III. Ba da'e nahia, nibe'era osera, ba danöra : Ba nga'ötö Ga'aroni andrö, nga'ötö Gahati — me no ja'ira zi göna si a'a dahödahö — (*Jos. 21*) ba chöra labe'e Heberona
 55 ba danö mado Joeda, fabaja sabölä doe'oe, ö goerifö, si fasoei ja'ia. Ba benoea, tanö nowi, si faböbö
 56

- ba mbanoea andrō, awō halama soja
 57 Jefeone, labe'e. (*Jos. 21, 12*). Ba ba
 nga'ōtō Ga'aroni labe'e mbanoea
 sa'watō [zange'e] andrō, Heberona
 ba Libena, awō zabōlō doe'oe si
 58 fabōbō ba da'ō, ba Jatiri ba Ese-
 moa, awō zabōlō doe'oe ba ngai,
 59 ba Holono, awō zabōlō doe'oe ba
 ngai, ba Debiri, awō zabōlō doe'oe
 60 awō zabōlō doe'oe ba ngai. Ba ni-
 loeloe mado Mbenijami, ba Geba,
 awō zabōlō doe'oe ehōra, ba Ale-
 meti, awō zabōlō doe'oe ehōra ba
 Anatoti, awō zabōlō doe'oe ehōra.
 61 Banoea fefoe, ba no feledōloe,
 62 fabaja sabōlō doe'oe ehōra. Ba ba
 nga'ōtō Gahati, tǎnō bō'ō andrō,
 ba foeloe laloeloe banoea fatalifoe-
 sōta mado Geferaji ba mado Dano
 ba si matonga mado Manase, nilaoe
 dahōdahō. Ba ba nga'ōtō Gereso,
 ba watalifocsōta ehōra, ba feledōloe
 laloeloe banoea mado Isasari ka
 mado Gaseri ba mado Manase ba
 63 Mbazana. Ba ba nga'ōtō Merari,
 ba flendroea laloeloe banoea mado
 Roebeno ba mado Gado ba mado
 64 Zeboeloni, nilaoe dahōdahō. Si manō
 vanehe Ndraono Gizera'eli banoea
 andrō, awō zabōlō doe'oe ba zi fa-
 65 soei, ba nono Lewi. Mado Joeda
 ba mado Zimeoni ka mado Mbeni-
 jami zanehe banoea andrō, nitōtōi
 66 mege, nilaoe dahōdahō. Ba ba wa-
 talifocsōta nga'ōtō Gahati, ba ba ma-
 do Geferaji latema mbanoea a-
 ndrō, si gōna dahōdahō, wa ehōra.
 67 Banoea sa'watō [zange'e] andrō, Si-
 chema, labe'e ehōra, fabaja zabōlō
 doe'oe, si fabōbō ba da'ō, ba hili
 mado Geferaji, ba Gezeri, awō za-
 68 bōlō doe'oe ehōra, ba Jokemea, awō
 zabōlō doe'oe ehōra, ba Beti Ho-
 69 rona, awō zabōlō doe'oe ehōra, ba
 Ajalona, awō zabōlō doe'oe ehōra,
 ba Gata Rimono, awō zabōlō
 70 doe'oe ehōra. Ba nibe'e zi matonga

mado Manase, ba Aneri, awō za-
 bōlō doe'oe ehōra, ba Jibelea, awō
 zabōlō doe'oe ehōra — ba wata-
 lifocsōta nga'ōtō Gahati, tǎnō bō'ō.
 Ba nitema nga'ōtō Gereso ba zi 71
 matonga mado Manase, ba Golana,
 ba danō Mbazana, awō zabōlō
 doe'oe ehōra, ba Asaroti, awō za-
 bōlō doe'oe ehōra. Ba nibe'e mado 72
 Isasari, ba Kedesi, awō zabōlō doe'oe
 ehōra, ba Daberata, awō zabōlō
 doe'oe ehōra, ba Ramoti, awō za- 73
 bōlō doe'oe ehōra, ba Anemi, awō
 zabōlō doe'oe ehōra. Ba nibe'e mado 74
 Gaseri, ba Masala, awō zabōlō doe'oe
 ehōra, ba Abedono, awō zabōlō
 doe'oe ehōra. Ba Hoekoko, awō 75
 zabōlō doe'oe ehōra, ba Rehobo,
 awō zabōlō doe'oe ehōra. Ba nibe'e 76
 mado Nafetali, ba Kedesi, ba Ga-
 lili, awō zabōlō doe'oe ehōra, ba
 Hamota, awō zabōlō doe'oe ehō-
 ra, ba Kiriata'i, awō zabōlō doe'oe
 ehōra. Ba nitema nga'ōtō Merari, 77
 tǎnō bō'ō, ba mado Zeboeloni, ba
 Rimono, awō zabōlō doe'oe ehōra,
 ba Tabora, awō zabōlō doe'oe
 ehōra. Ba jefo Joridano, ba ga- 78
 maedoe Jericho, ba latehe ehōra
 mado Roebeno, ba Beseri, ba danō
 si mate, awō zabōlō doe'oe ehōra,
 ba Jasa, awō zabōlō doe'oe ehōra,
 ba Kedemoti, awō zabōlō doe'oe 79
 ehōra, ba Mefa'ata, awō zabōlō
 doe'oe ehōra. Ba nibe'e mado Gado, 80
 ba Ramoti ba danō Gileadi, awō
 zabōlō doe'oe ehōra, ba Mahana'i,
 awō zabōlō doe'oe ehōra, ka Hesi- 81
 bona, awō zabōlō doe'oe ehōra, ba
 Jaseri, awō zabōlō doe'oe ehōra.

FAZA 7.

I. Nga'ōtō ndra Isasari, Benijami,
 Nafetali. II. Nga'ōtō ndra Manase
 Eferaji. III. Nga'ōtō Gaseri.

I. Ba ono Isasari, ba Tola ba Foca 1
 ba Jasoebi ba Simerono, ōfa. (*Moz.*
I. 46, 13. Moz. IV. 26, 23, 24.) Ba 2
 ono Dola, ba Oesi ba Refaja ba
 ba Jeri'eli ba Jahema'i ba Jibisama

- ba Samoeëli; hōgō ba ngafæ nga'otō Dola, niha sabōlō, ba watali-foesōta chōra. Fa'atōra, me loeo
- 3 Dawido, ba no 22,600. Ba ono Oesi, ba Jisiraja, ba ono Jisiraja, ba Michaëli ba Obadia ba Joëli ba Jisia,
- 4 lima fefoe, hōgō. Ba awōra zabōlō, sato, ba watalifoesōta chōra ba ba ngafœra: 36,000. Noa sa oja chōra
- 5 ndra alawe, awō ndraono. Ba iwara, nga'otō Isasari fefoe, ba no niha sabōlō: ba no 87,000, oroedoea. Ba ono
- 6 Mbenijami, ba Bela ba Becheri ba Jediaëli, tōloe. (*F. 8, 1. 2. Moz. I. 46, 21*).
- 7 Ba ono Mbela, ba Esibona ba Oesi ba Oesiëli ba Jerimoto ba Iri, lima, hōgō ngafæ, niha sabōlō;
- 8 22,034 fefoc, ni'ofaja. Ba ono Mbecheri, ba Semira ba Joasi ba Eliëzeri ba Elioenai ba Omeri ba Jeremoto ba Abia ba Anatoti ba Alemeti;
- 9 oi ono Mbecheri da'ō. Ba fa'atora, fatalifoesōta chōra, ba hōgō ngafæ, niha sabōlō, ba no 20,200.
- 10 Ba ono Jediaëli, ba Bilihana, ba ono Mbilihana, ba Jeesi ba Benijami ba Ehoedi ba Kena'ana ba
- 11 Setano ba Tarisi ba Ahisahara. Oi ono Jediaëli da'ō, hōgō ngafæ, sabōlō, 17,200, solohe baloese. Ba ono
- 12 Iri Zoefimi ba Hoefimi; ba ono Gaheri Hoesimi. Ba ono Nafetali, ba Jasiëli ba Goeni ba Jeseri ba
- 13 Saloemi, ma'owœoe Mbiliha andrō. (*Moz. I. 46, 24*).
- 14 II. Ba ono Manase, ba Azeriëli, ononia chō wo'onomia; ba mo'ono ia ono ndrongsania ba dōi, Dawa Garamo, Machiro, ama Gileadi.
- 15 (*Moz. IV. 26, 29-33*). Ba Machiro andrō, ba ihālō dafifoesō ndra Hoefimi Soefimi, Ma'acha. Ba ono Manase si samboea, ba Selofadi, ba ono
- 16 alawe nono Zelofadi. (*Moz. IV. 27, 1*). Ba mo'ono Ma'acha, fo'omo Machiro, ono matoea, ba Feresi
- 17 ibe'e tōi nononia. Ba Seresi dōi nachinia, ba ono da'ō, ba Olama ba Rekemi. Ba ono Olama, ba Bedana. Da'ō nga'otō Gileadi, ono Machiro
- ono Manase. Ba mo'ono naehi Machiro, ira alawe, Hamolecheti, Isihodi ba Abiëzeri ba Mahela dōi nononia. Ba ono Zemida, ba Ahiana
- 18 ba Sechema ba Likehi ba Aniana. Ba ono Geferaji, ba Soetela; ba ono da'ō, ba Beredi, ba ono da'ō, ba Tahata, ba ono da'ō, ba Eleada, ba ono da'ō, ba Tahata [zoci],
- 19 (*Moz. IV. 26, 35*), ba ono da'ō, ba Sabada, ba ono da'ō, ba Soetela
- 20 ba Ezeri ba Eleadi; ba laboœne ira banœea Gata andrō, niha si tohōna ba danō, me no mōi misi toœ ira, ba worabœ œerifōra. Ba ara manō
- 21 abœ dōdō doœara Eferaji, ba so ndra talifoesōnia, ba wondrara tōdōnia. Ba oroedœ ia chō ndrongsania
- 22 ba manabina ba mo'ono, ono matœa. Ba ibe'e tōi nononia andrō Mberia (ba wa'abœ dōdō), me no si toœmbœ barō wa'abœ dōdō andrō chōra. Ba ononia alawe, ba
- 23 Se'era; da'ō zanarœe'ō banœea Mbeti Horona toœ ba Beti Horona ja'wa ba Oeseni Ze'era. Ba ono Mberia,
- 24 ba Refa ba Resefi. Ba ono Refa, ba Tela, ba ono da'ō, ba Tahana, ba ono da'ō, ba Laëdana, ba ono da'ō, ba Amihoedi, ba ono da'ō, ba Elisama, (*Moz. IV. 1, 10*), ba ono da'ō, ba Noeni. ba ono da'ō, ba Josœa, (*Moz. IV. 13, 8*), Ba tana chōra tanō, nahiera, ba Betiëli, fabaja halama soja chōra, ba tano
- 25 ba gatoembœœha loeo, ba Na'arana, ba tano ba gœœhoela, ba Geseri, fabaja halama soja chōra, ba baero, ō, ba Sichema, fabaja halama soja chōra, iroegi Aija, fabaja halama soja chōra. (*Jos. 16, 1, 10*).
- 26 Ba nola mado Manase, ba Beti Ze'ana, fabaja halama soja chōra, ba Ta'anacha, fabaja halama soja chōra, ba Megido, fabaja halama soja chōra, ba Dora, fabaja halama soja chōra. Da'ō nahia ndraono Josefo, ono Gizeraëli. (*Jos. 17, 11*).
- 27 III. Ba ono Gaseri, ba Jimina ba Jisiwa ba Jisiwi ba Beria ba

talifoesōra alawe Sera. (*Moz. I. 46,*
 31 *17*). Ba ono Mberia, ba Heberi ba
 Malichieli, da'ō nama Mbirisajiti.
 32 Ba ono Heberi, ba Jafeleti ba
 Semeri ba Hotama ba talifoesōra
 33 alawe Soea. Ba ono Jafeleti, ba
 Fasacha ba Bimehala ba Asiwata;
 34 da'ō nono Jafeleti andrō. Ba ono
 Zemer, ba Ahi ba Roga ba Hoeba
 35 ba Aramo. Ba ono dalifoesōnia
 Helemi, ba Sofa ba Jimina ba Selesi
 36 ba Amala. Ba ono Zofa, ba Soea
 ba Haneferi ba Socala ba Beri ba
 37 Jimera. Ba Beseri ba Hodo ba Sama
 38 ba Silisa ba Jiterana ba Be'era. Ba
 ono Jeteri, ba Jefoene ba Fisifa
 39 ba Ara. Ba ono Ola, ba Arahi ba
 40 Hanieli ba Risia. Oi ono Gaseri
 da'ō, hōgō ngafē, nitoetoejoe, sabōlō,
 hōgō zalaŵa. Ba fa'ato ni'ofaja
 chōra, solohe baloese, ba no 26,000.

FAZA 8.

I. Nga'otō Mbenijami, iroegi Zaeo-
 lo. II. Nga'otō Zaeolo.

1 I. Ba ono Mbenijami, ba Bela,
 si a'a, ba Asebeli ganete da'ō, ba
 Ara ganete da'ō, (*Moz. I. 46, 21*),
 2 ba Noha ganete zi tōloe, ba Rafa
 3 ganete zi ōfa. Ba ono Mbela, ba
 4 Adara ba Gera ba Abihoedi, ba
 5 Abisoea ba Na'ama ba Ahoa, ba
 6 Gera ba Sefoefana ba Hoeramo. Ba
 da'e nono Gehoedi (hōgō ngafē ba
 mbanoea Geba, nifawoe'a, ni'ohē ba
 7 Manahata, Na'ama ba Ahia ba Ge-
 ra; da'ō zamawoe'a): Oesa ba Ahi-
 8 hoedi. Ba mo'ono Zaharaī ba danō
 Ndraono Moabi, me no itibo'ō ndro-
 9 ngania Hoesi ba Ba'ara. Mo'ono ia
 chō wo'omoniahodesi: Jobababa Si-
 10 bia ba Mca ba Malakama, ba Jeoesi
 ba Sochia ba Mirima. Da'ō nononia,
 11 hōgō ngafē. Ba ononia chō Hoesi,
 12 ba Abitoeboe ba Elifa'ali. Ba ono
 Gelifa'ali, ba Eberi ba Misaanta ba
 Semeri. Da'ō zanaroe'ō Gono ba
 13 Lodi, awō halama soja chōra. Ba
 Beria ba Sema (hōgō ngafē ba
 mbanoea Najalona da'ō; ja'ira za-

nimba banoea Gata andrō), ba
 talifōsōnia Elifa'ali, ba Sasaki ba 14
 Jeremoto. Ba Sebadia ba Aradi 15
 ba Ederi, ba Michaēli ba Jisifa ba 16
 Joha, nono Mberia. Ba Sebadia 17
 ba Mesoela ba Hisiki ba Heberi, ba 18
 Jisimerai ba Jisilia ba Jobaba, nono
 Gelifa'ali. Ba Jakimi ba Siehiri ba 19
 Sabidi, ba Eliēnai ba Sileta'i ba 20
 Elieli ba Adaja ba Beraja ba Sime- 21
 rata nono Zime'i. Ba Jisifana ba 22
 Eberi ba Elieli, ba Abedono ba 23
 Siehiri ba Hanamo, ba Hanania ba 24
 Elama ba Androtia, ba Jifideja'ba 25
 Fenoeeli, nono Zasaki. Ba Samase- 26
 rai ba Seharia ba Atalia, ba Jaresia 27
 ba Elia ba Siehiri, nono Jerohamo.
 Hōgō ngafē da'ō, ba watalifoesōta 28
 chōra, no salaŵa; ba Jeroezalema
 so ira. Ba si so ba Gibeona ba 29
 toea Gibeona andrō, Jegoeeli, ba
 tōi wo'omoniah, ba Ma'acha. (*F. 9,*
35-44). Ba si a'a nononia, ba Abe- 30
 dono, ba itete, ba Soeri ba Kisi ba
 Ba'ali ba Neri ba Nadabi, ba Ge- 31
 doro ba Ahio ba Secheri. Ba ono 32
 Mikeloto, ba Simca. Ba ba gamae-
 doe dalifoesōra so ira, ba Jeroez-
 lema, awō dalifoesōra andrō.
 II. Ba ono Neri, ba Kisi, ba ono 33
 Gisi, ba Saelo, ba ono Zaeolo, ba
 Jonata ba Malichisoea ba Abinadabi
 ba Eseba'ali. (*Sam. I. 14, 51*). Ba 34
 ono Jonata, ba Meriba'ali ba ono
 Meriba'ali, ba Micha. Ba ono Micha 35
 andrō, ba Fitono ba Melechi ba Tarea
 ba Ahasi. Ba ono Cahasi, ba Joada, 36
 ba ono Joada, ba Alemeti ba Asi-
 maweti ba Simeri. Ba ono Zimeri,
 ba Mosa. Ba ono Mosa, ba Binea; 37
 ba Rafa nono da'ō, ba Eleasa nono
 da'ō, ba Aseli nono da'ō. Ba ōnō 38
 nono Gaseli, ono matoea; Aserika
 ba Bochoroe ba Sima'eli ba Searia
 ba Obadia ba Hanano dōira. Oi ono
 Gaseli da'ō. Ba ono dalifoesōnia 39
 Eski, ba Olama, si a'a, ba itete,
 ba Jo'oesi, ba itete, ba Elifoleti.
 Ba ono Olama, ba no niha sabōlō, 40
 si no to'ōlō ba wafanata, ba ato

sibai nga'otōra, 150. Oi mado Mbenijami da'ō fefoe. (*F. 12, 2*).

FAZA 9.

I. Banoea Jeroezalema, mado Joeda ba mado Mbenijami. II. Ba ere ba Ono Lewi. III. Halōwō nono Lewi andrō. IV. Banoea Gibeona. Nga'otō Zaoelo.

- 1 I. Dozi Iraono Gizeraēli, ba labe'e ba zoera; ba hiza, ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraēli so dōira. Ba bōrō lalō mado Joeda, wa te'oloi'ō ba Mbabeli ira. (*Raz. II. 24, 15. 16*).
- 2 Ba si so ba da'ō fōna, ba dāna chōra tánō, ba mbanoeara andrō, ba no Iraono Gizeraēli, ono mbanoea, ere ba Ono Lewi ba sangai halōwō ba gosali. (*Jos. 9, 23. Eser. 8, 20*). Banoea Jeroezalema andrō, ba mado Joeda ba mado Mbenijami ba mado Geferaji ba mado
- 4 Manase: (*Neh. 11, 3-19*). Oeta'i, ono Gamihoedi ono Omeri ono Imeri ono Mbani, fōfō nga'otō Weresi andrō, ono Joeda. Ba fōfō nga'otō
- 5 Zela, ba Asaja, si a'a, ba ononia.
- 6 Ba fōfō nga'otō Zera, ba Jegoeēli,
- 7 ba talifoesōra, 690. Ba mado Mbenijami, ba Sāloe, ono Mesoela ono
- 8 Hodawaja ono Hasenoa. Ba baero ō, ba Jibeneja, ono Jerohamo, ba Ela, ono Oesi ono Michiri, ba Mesoela, ono Zefatia ono Rogoeēli ono
- 9 Jibenija, ba iwara, ba watalifoesōta chōra, 956 fefoe. Hōgō nga'ōra da'ō fefoe, ba ngafoera andrō.
- 10 II. Ba ere, ba Jedaja ba Jojaribi
- 11 ba Jachino, ba Asaria, ono Hilikia ono Mesoela ono Zadoki ono Merajoto ono Gahitoebi, sala'wa ba
- 12 gosali Lowalangi. (*F. 5, 39*). Ba baero ō, ba Adaja, ono Jerohamo ono Wasocri ono Malachia ono Maēsai ono Gadiēli ono Jasera ono
- 13 Mesocla ono Mesilemiti ono Imeri, ba talifoesōra, hōgō ngafoera, 1760
- 14 fefoe, niha si fadoehoe dōdōda, ba wangaira halōwōra, ba gosali Lowalangi. Ba Ono Lewi, ba Semaja,

ono Hasoeboe ono Asirika ono Hasabia, fōfō nga'otō Merari. Ba baero 15 ō, ba Bakabakara ba Heresi ba Galala ba Matania, ono Micha ono Zichiri ono Gasafō. Ba Obadia, ono 16 Zemaja ono Galala ono Jedoetoeno, ba Bcrechia, ono Asa ono Elikana, si so ba mbanoca Netofa andrō. (*F. 2, 54*).

III. Ba sanaro ba mbawandroehō, 17 ba Saloemi ba Akoeboe ba Talamono ba Ahimana ba talifoesōra; hōgō Zaloemi, irege ma'ōchō andre sanaro ia ba mbawandroehō zala- 18 ō andrō, tánō ba gatoemboecha loeo. Da'ō zanaro ba mbawandroehō, ba nahia Nono Lewi andrō. Ba 19 Saloemi andrō, ono Goresi ono Gebiasafō ono Gora, ba talifoesōnia, si sawā ja'ira, nga'otō Gora, ba no sangaingai halōwō andrō, wanaro tojo mbawandroehō nose, si mane ira toeara fōna, si no sanaro gōi ba mbawandroehō ba nahia Jehowa, (*Moz. IV. 4, 18-20*), ba Fineha andrō, 20 ono Gelcazari, ba no sala'wara, ba gōtō fōna (Jamoetolo ia Jehowa!) (*Moz. IV. 25, 7-13*). Ba Sacharia 21 andrō, ono Mezelemia, ba no sanaro ba mbawandroehō ba nosc vama'ele'ō. Ba ja'ira fefoe, si no moe- 22 toetoejoc, ba wanaro tojo mbawandroehō, ba no 212; ba ba mbanoeara latanō ba zoera nga'otō dōira. No Dawido ba Sameoēli sangi'ila andrō zamataro ja'ira, ba halōwōra andrō. (*Sam. I. 9, 9. 11*). Ja'ira ba onora, ba ba zinga mba- 23 wandroehō nahia Jehowa so, ba zinga mbawandroehō nahia ose andrō, ba wanaro. Ōfa nahia, zi so 24 sanaro andrō: tánō ba gatoemboecha loeo ba tánō ba gaechoela ba tánō jōoe ba tánō raja. Ba tali- 25 foesōra ba mbanoea side'ide chōra, ba fitoefitoe bongi wa'ara mōimōi ira mijomo, ba wanolo ja'ira. Ba 26 satoea zanaro ba mba wandroehō andrō, si daōfa, ba lō'ō sa aefa'aefa ba halōwōra, fadoro. Da'ō Nono Lewi

andrō. Ba nifaigifaigira gōi mbate'e
 andrō, fabaja nihōna andrō, ba
 27 gosali Lowalangi; ba ba zi bongi,
 ba lō laboel'ō ira ba zi fašoei gos-
 sali Lowalangi. Me no ja'ira zana-
 ro ba zi bongi, ba ero na moloeo,
 28 ba lakoē mbawandroehō. Ba sa-
 maigimaigi fakake ba wame'e soe-
 mange ōsa, irá; la'ofaja, na la'ohē
 29 bacha ba na lafoeli bacro. Ba so
 gōi ōsa nifataro samaigimaigi ga-
 magama andrō, gamagama ni'a-
 moni'ō fefoe, ba hamo si sōchi
 andrō ba agoe ba fanicha ba remba-
 30 remba. Ba ere ōsa, ba no nifataro
 ba wamali'ō fanicha samohoea re-
 mbaremba andrō. (*Moz. II. 30, 23-*
 31 *25*). Ba Matitia andrō, Ono Lewi,
 ono ma'owoe Gora andrō, Saloemi,
 ono si a'a, ba no nifataro ba wogore
 32 koe. Ba ma'owoe Gahati ōsa,
 iwara, ba no nifataro ba wangali
 roti nifaigifaigi andrō, ero na loeo
 33 sabato. (*Moz. III. 24, 5. 8*). Da'ō
 mege zanocnō andrō, hōgō ngafē
 ba Nono Lewi; nahiaira mbate'e
 andrō, lō halōwōra bō'ō, me no
 bongi ma'ōchō lō aefa'aefa ira ba
 34 halōwōra andrō. (*A. 14-16*). Da'ō
 hōgō ngafē andrō ba Nono Lewi,
 ba watalifoēsōta andrō chōra, amaē-
 dola woeroegō. Ba Jeroezalema so
 ira.

35 IV. Ba si so ba Gibeona, ba toea
 Gibeona andrō, Jelieli, ba tōi wo'o-
 monia, ba Ma'acha. (*F. 8, 29-38*).
 36 Ba ononia si a'a, ba Abedono, ba
 [itete ba] Soeri ba Kisi ba Ba'ali
 37 ba Neri ba Nadabi, ba Gedoro ba
 38 Ahio ba Sacharia ba Mikeloto. Ba
 ono Mikeloto, ba Simea. Ba ja'ira
 gōi, ba ba gamaoedoe dalifoēsōra
 so, ba Jeroezalema, awō dalifoēsōra
 39 andrō. Ba ono Neri, ba Kisi, ba
 ono Gisi, ba Saelo, ba ono Zaelo,
 ba Jonata, ba Malichisoea ba Abi-
 40 nadabi ba Eseba'ali. Ba ono Jonata,
 ba Meriba'ali, ba ono Meriba'ali,
 41 ba Micha. Ba ono Micha, ba Fitono
 42 ba Melechi ba Tarea ba Ahasi. Ba

ono Gahasi, ba Jaēra, ba ono Jaēra,
 ba Alcmeti ba Asinaweti ba Simeri;
 ba ono Zimeri, ba Mosa. Ba ono 43
 Mosa, ba Binea. Ba ono da'ō, ba
 Refaja, ba ono da'ō, ba Eleasa, ba
 ono da'ō, ba Aseli. Ba ōnō nono 44
 Gaseli, ono mateoa, Aserika ba Bo-
 choroe ba Sima'eli ba Searia ba
 Obadia ba Hanano dōira. Da'ō no-
 no Gaseli andrō.

FAZA 10.

I. Fa'amate ndra Saelo ononia.
 II. La'ō'aja mbotonia Dawa Wilisiti,
 ba lahaogō wogo'o ja'ia banoea
 Jabesi andrō.

(*Faigi gōi Sam. I. 31.*)

I. Ba no lalaoe ba Ndraono Gi-
 zeraēli Dawa Wilisiti; ba no moloi
 Ndraono Gizeraēli labe'e Dawa Wi-
 lisiti, ba hiza tooe ba danō niboe-
 noe ba hili Giliboa. Ba lō labōhōli 2
 ndra Saelo ononia Dawa Wilisiti,
 laboenoe sa'ae nono Zaelo, Jonata
 ba Abinadabi ba Malichisoea. Ba 3
 me laforege chō Zaelo, me na la'
 4 ıla ia si fafana, ba ata'oe sibai ia
 zi fafana andrō. Ba imane chō zo-
 lohe fangōnania: Sobi zi'ōlioē ba
 fahō ndra'odo, fa bōi mōi dania zi
 lō moeboto andrō, ba wango'aja
 ja'o! Ba lō edōna zolohe fangōna-
 nia, me ata'oe ia. Ba itoejoe wōda
 Saelo, ba ilangōgō. Ba me i'ila 5
 solohe fangōnania, no mate Zaelo
 ba ilangōgō gōi wōdania, ba mate
 ia gōi. Si manō wa'amate Zaelo ba 6
 ononia si datōloe, si samba omo
 ja'ira; endronga mate ira. Ba me 7
 larongo Iraono Gizeraēli fefoe ba
 ndraso, no moloi Ndraono Gizeraēli
 ba no mate Zaelo, fabaja ononia,
 ba larōi mbanoeara, moloi. Ba so
 Ndrawa Wilisiti, ba la'ochōgō na-
 hiara.

II. Ba mahemoloe ō, ba so Ndra- 8
 wa Wilisiti, ba wangai gamagama
 niboenoe, ba hiza tooe Zaelo ba
 iraonomia si datōloe, ba hili Giliboa.
 Ba lahalō gamagamania, ba la'ohē 9

hōgōnia ba fangōnania ba lafate-
nge zanōrōi tanō Ndrawa Wilisiti,
ba wangombacha ba nadocra ba
ba niha sato toeria wemōnara a-
10 ndrō. Ba fangōnania, ba labe'e ba
gosali Lowalangira andrō, ba hōgō-
nia, ba la'osō ba nomo Dagono.
11 Ba me larongo fefoe nilaoe Ndra-
wa Wilisiti chō Zaoelo banoea Ja-
12 besi ba danō Gileadi, dozi, ba ma-
so zabōlōra fefoe, lahalō mboto
Zaoelo ba boto ndraononia, la'ohē
ba Jabesi. Ba lako'o mbotora ba
mbōrō manawa andrō ba Jabesi,
ba mamoni ba gō ira, fitoe bongi.
13 (*Sam. II. 2, 5*). Tobali mate Zaoelo
ba horōnia chō Jehowa, me lō ni'
o'ōnia oroisia Jehowa ba me no
isofoe ba mbecchōe, ba wama'ele'ō
chōnia lala, (*Sam. I. 15, 11; 28, 8*),
14 me lō nisofoenia chō Jehowa fa-
ma'ele'ō. Andrō wa ibe'e mate ia
[Jehowa], ba fa'arazo, ba ibe'e chō
Dawido, ono Giza'i.

FAZA 11.

I. Tobali razo Ndraono Gizeraēli
Dawido. Atoe'a ira ba hati Siona.
II. Sabōlō andrō chō Dawido.

(*A. 1-9: Sam. II. 5, 1-10.*)

1 I. **Ba** owoelo Ndraono Gizeraēli
fefoe, chō Dawido, lamanc chōnia:
Fōfō nōsioe ndra'aga! (*Moz. I. 29, 14*).
2 Me fōna sa'ae, me razo na Zaoelo,
ba no ja'ogō zolohe Iraono Gize-
raēli, ba wasocwōta, ba ja'ogō gōi
zolohe mangawoeli; ba noa gōi ima-
ne chōoc Lowalangioe, Johowa:
Ja'ogō dania zokoebaloi banoeagoe
Iraono Gizeraēli, ba razora ndrā'oe-
3 gō! Ba mōi chō razo ba Heberona,
zatoea Ndraono Gizeraēli fefoe, ba
fawoe'oe li chōra Dawido, ba He-
berona, ba zanehe Jehowa; ba la-
bajo ni razo Ndraono Gizeraēli Da-
wido, dali gorōisa Jehowa andrō,
nifa'ema Zamoeēli. (*Sam. I. 16, 1*
4 *3, 12*). Ba isa'wa Jeroezalema Da-
wido, awō Ndraono Gizeraēli fefoe —
Jeroezalema Jeboesi andrō; Iraono

Jeboesi, niha si tohōna ba danō,
zi so ba da'ō —. Ba lamane chō
5 Dawido banoea Jeboesi andrō: Lō'ō
sa atoe'a'ō ba da'e! Ba iforege
Dawido, ba atoe'a ia ba hati Siona,
ja'ia mbanoea Dawido andrō. Ba
6 da'ō imane Dawido: Ha niha zi
ofōna mangalani Iraono Jeboesi,
ba labe'e koemandra ba solohe!
Ba si ofōna mōi ja'wa, ba Joabi,
ono Zeroeja, ba tobali koemandra
ia. Ba ba hati andrō i'ia gō sa'ae
7 Dawido, andrō wa labe'e tōinia
mbanoea Dawido. Ba i'aro'ō mba-
8 noea andrō, fasoei, i'otarai Milo
andrō, fasoei manō; ba Joabi za-
ngaro bō'ōnia, jomo ba mbanoea.
Ba itocgoe tedooe wa'abōlō Dawi-
9 do, itolo ia Jehowa ngahōnō.

(*A. 10-41: Sam. II. 23, 8-39.*)

II. **Ba** da'e zala'wa ba zabōlō
10 andrō chō Dawido, sanolo siba
ja'ia, me tobali razo ia, awō Ndrao-
no Gizeraēli fefoc, ba wamataro
razo ja'ia, dali gorōisa Jehowa ba
Ndraono Gizeraēli. Ba da'e wa'ato
11 zabōlō andrō chō Dawido: Jaso-
bea, ono Hachamoni, hōgō zi da-
tōloe andrō. Ilaoe dohonia, ba 300
zi mate, endronga. (*F. 27, 2*). Ba
12 fanetenia, ba Eleazari, ono Dodo,
ma'owoe Gahohi; samōsa ia ba zi
datōloc, sabōlō. (*F. 27, 4*). Awō Da-
13 wido ia ba Wasedāmi, me no owoelo
Ndrawa Wilisiti ba wasōndrata. Ba
so ba da'ō mbolo nowi, gandroc.
Ba me moloi zato, labe'e Dawa
Wilisiti, ba la'agō daloe nowi, la-
14 fadōni [ba nemali] ba lalaoe ba
Ndrawa Wilisiti, ba tobali femōna
seboea, itolo Jehowa. Ba samoeza
15 maōchō, ba datōloe zi mōi mitooe
chō Dawido, ba hati kara andrō,
ba hati Adoela, datōloe sala'wa a-
ndrō, ba zi 30, me no ba zalo'o, ba
Refa'i, labe'e golombase'wara Dawa
Wilisiti. (*Sam. I. 22, 1*). Ba hati a-
16 ndrō so Dawido, me loeo da'ō, ba
ba Mbetilechema so Ndrawa Wili-
17 siti sato. Ba omasi Dawido [nidanō],

ba imane : Ha niha zana'oe gōgoe idanō, ba mba'a andrō, ba zinga
 18 mbawa gōli Mbetilechema ? Ba la-
 tōrō golombasewa Ndrawa Wilisiti
 si datōloe latimba ira, ba lata'oe ni-
 danō ba mba'a andrō, ba zinga mba-
 wa gōli Mbetilechema, ba la'ohē chō
 Dawido. Ba lō edōna ibadoe Dawido,
 19 idoewagō [soemange] chō Jehowa,
 imane : Jamoetena'wa ndra'o Lowa-
 langioe, fa bōi oelaoe zi manō !
 Hadia, oebadoe ndro zabōlō andre,
 si no mangositengagō nosora, me
 mōi ira? Lō'ō sa ba dōdōra nosora,
 wolohe ja'ia ba da'e! — ba lō'ō
 20 manō ibadoe. Da'ō nilaoe zabōlō
 andrō, si datōloe. Ba Abiza'i, achi
 Joabi, ba no hōgō ba zi tōloe nga-
 foeloe andrō. Ilaoe dohonia, ba 300
 21 zi mate, ba no seboea toeria ia,
 ba zi 30 andrō. Ba zi 30, ba no
 seboea tōi ia, ba ja'ia zolohe ja'-
 ira, ba ba zi da tōloe andrō, ba lō
 22 fala'wala'wa ia. Ba Benaja, ono
 Jehojada, niha sabōlō, seboea ilaoe,
 banoea Gabase'eli. Ja'ia zamoenoē
 ono Gariēli, Iraono Moabi, si daroea.
 Ba samoeza ma'ōchō, me so deoe
 si bakoe, ba iboenoe zingo, si tooe
 23 ba mba'a. Ba iboenoe gōi Ndrawa
 Miseraji, niha seboea sibai, lima
 hela. Sara doho ba danga Ndrawa
 Miseraji andrō, sezai mawō ; ba ha
 si'o i'ohē chōnia Benaja ; ba ira'oe
 doho andrō, ba danga Ndrawa Mi-
 seraji andrō, ba tohonia andrō ibe'e
 famoenoenia. (*Sam. I. 17, 7. 40. 51*).
 24 Da'ō nilaoe Mbenaja, ono Jehojada,
 ba seboea toeria ia ba zi 30 sabōlō
 25 andrō. (*F. 27, 5. 6*). Ba zi tōloe nga-
 foeloe, ba no seboea tōi ia, ba ba
 zi datōloe, ba lō fala'wala'wa ia. Ba
 26 ibe'e hōgō wazoeri ia Dawido, hōgō
 wazoeri si lō aefa'aefa chōnia. Ba
 sabōlō andrō, ba Azaheli, achi Jo-
 abi, ba Elihana, ono Dodo, banoea
 27 Mbetilechema, ba Samoti, banoea
 Haroro, ba Helesi, banoea Walono,
 28 (*F. 27, 8. 10*), ba Ira, ono Ike,
 banoea Dekoa, ba Abiēzēri, banoea

Ganatoti, ba Sibechai, banoea Hoe- 29
 sa, ba Ilai, banoea Gahoho, ba 30
 Maharai, banoea Netofa, ba Heledi,
 ono Mba'ana, banoea Netofa, ba 31
 Ita'i, ono Ribai, banoea Gibeā, ba
 mado Mbenijami, ba Benaja, ba-
 32 noea Wireato, ba Hoerai, banoea
 Nahale-Gasi ba Abiēli, banoea Ga-
 33 raba, ba Asimawcti, banoea Mba-
 koeri, ba Eliaba, banoea Za'alabo,
 ba Hasemi, banoea Gizono, ba Jo- 34
 nata, ono Zage, banoea Harara, ba 35
 Ahiamo, ono Zachara, banoea Ha-
 rara, ba Elifali, ono Goeri, ba 36
 Heferi, banoea Mechera, ba Ahia,
 banoea Walono, ba Hesero, banoea 37
 Garemeli, ba Na'arai, ono Esibai.
 Ba Joēli, talifoesō Natano, ba Mibi- 38
 hara, ono Hegeri, ba Seleki, Iraono 39
 Gamoni, ba Naharai, banoea Mbe'-
 eroti, solohē fangōna chō Joabi ono
 Zeroeja, ba Ira, banoea Jatiri, ba 40
 Garebi, banoea Jatiri. Ba Oeria, 41
 Iraono Cheti, ba Sabada, ono Gahe-
 lai, (*Sam. II. 11, 3*), ba Adina, ono 42
 Zisa, mado Roebeno, sala'wa ba
 mado Roebeno, ba tōloe ngafoeloe
 nawōnia, ba Hanano, ono Ma'acha, 43
 ba Jozafati, banoea Metene, ba 44
 Oesia, banoea Gasehera, ba Sama
 ba Jefeli, ono Hotama, banoea Ga-
 roēri, ba Jediaēli, ono Zimeri, ba 45
 talifoesōnia Joha, banoea Disi, ba 46
 Eliēli, banoea Mahana'i, ba Jeribai
 ba Josawia, ono Gelina'ama, ba Jite-
 ma, Iraono Moabi, ba Eliēli ba Obedi 47
 ba Ja'asiēli, banoea Mcsobaja.

FAZA 12.

I. Sabōlō andrō, si faofao chō
 Dawido, me moloi ia, me igohi ia
 Saoelo. II. Tōi zi mōi ba Heberona,
 ba wamataro razo Dawido.

I. Ba da'ō zi mōi awō Dawido ba 1
 Zikelagi, me no moloi ia ibe'e Saoelo,
 ono Gisi. Fōfō zabōlō andrō gōi ira,
 sanolo ba wasōndrata, (*Sam. I. 27,*
 6), solohē fana, ba si no to'ōlō ba 2
 waribosa, he kambōlō ba he kabera,
 ba he zoei ba wafanata. Iwa Zaoelo

- andrō, mado Mbenijami, ba (*F.* 8, 40) Ahiēseri, hōgō, ba Joasi, iraono Hasema'a, banoea Gibeā, ba Jesiēli ba Feleti, iraono Gasimaweti, ba Beracha ba Jehoe, banoea Ganatoti.
- 4 Ba Jisimaja, banoea Gibcona, sabōlō ba zi tōloe ngafoeloe andrō ba solohe ja'ira; ba Jeremia ba Jahasiēli ba Johanano ba Josabada, banoea Gedera. Ba Eloezai ba Jerimoto ba Bealia ba Semaria ba Se-fatia, banoea Harifi; ba Elikana, ba Jisija ba Asare'eli ba Joēzeri ba Jasobeamo, ma'owoe Gora. (*F.* 25, 7 18). Ba Joēla ba Sebadia, iraono
- 8 Jerohamo, banoea Gedoro. Ba mado Gado, sanaŵa Dawido — ba hatinia andrō, ba danō si mate — niha sabōlō, si no mangarō, ba wasōndrata, solohe baloese ba toho, hoelō zingo wamaigida, ba no saoha ahe, si mane nago ba hili: (*Sam.* 11. 2, 18): Ja'ia Geseri, hōgō, ba fanetenia, ba Obadia, ba fanete, ba Eliabi, ba fanete, ba Misimana, ba fanete, ba Jeremia, ba fanete, ba Ata'i, ba fanete, ba Eliēli, ba fanete, ba Johanano, ba fanete, ba Elisabada, ba fanete, ba Jeremia, ba fanete, ba Machabanai. Da'ō mado Gado; side'idera, ba ilaŵa zi otoo, ba sabōlōra, ba hōnō ilaŵa.
- 15 Da'ō zangōtō Joridano, ba mbaŵa si fōfōna, me no afōnoe ngōfi, ba same'e moloi banoea ba ndraso fefoe, tánō ba gaechoela. Ba so gōi ōsa mado Mbenijami, awō mado Joeda, sanaŵa Dawido, ba hati andrō. Ba mōi tooe Dawido, i'ondrasi ira, hoemede ia chōra, imane: Na ba wa'atoelō mōi ami chōgoe, ba wanolo ja'odo, ba data'osara'ō dōdōda; ba na ba wemanga mbōligoe, ba zi fa'oeoee chōgoe, mōi ami, he ŵa'ae lō lalōgoe, si togoele ba dangagoe, ba jamoefaigi Lowalangī ndra toeada, ba jamoe-fatōrō hoekoe! Ba ifaroe Gamasai, hōgō zi 30, Eheha, ba imane:
- „Chōoe ndra'aga, ja'oeōgō Dawido, awōoe, ja'oeōgō, ono Giza'i! Ja ahowoe, ja ahowoe ndra'oeōgō, ba ja ahowoe zanolo ja'oeōgō; noa sa itolo'ō Lowalangioe!” Ba itema ira Dawido, ba ifataro solohe sabōlō andrō chōnia. Ba mado Manase ōsa, sanaŵa Dawido, me mōi ia awō Ndrawa Wilisiti, me lasoewō Zaeolo (ba lō'ō sa latolo Ndrawa Wilisiti, lafofanō sa'ae Dawido Dawa Wilisiti, me no mamagōlō ira, lanane: Ma isaŵa zoehō ja'ia, Saelo, ba mōi fa'aetoe mbagida. (*Sam.* I. 29, 4). Ba me isaŵa Zikelagi, ba si mōi chōnia mado Manase, ba Adana ba Josabada ba Jediaēli ba Michaēli ba Josabada [na] ba Elihoe ba Sileta'i, hōgō ngahōnō mado Manase. Ba latolo Dawido ba nemali andrō; noa sa sabōlō ira fefoe, ba tebe'e solohe sato ira. Ero ma'ōchō sa so zanaŵa Dawido, ba wanolo ja'ia, irege ato sibai chōnia zabōlō, hoelō si mane sabōlō chō Lowalangī.
- II. Ba da'e wa'ato hōgō zi mōi 23 fasoewō, si no mangarō, si mōi chō Dawido, ba Heberona, ba wama'ema chōnia fa'arazo Zaeolo andrō, dali goroisā Jehowa: Mado Joeda, solohe baloese ba toho, si no mangarō ba wasoewōta, ba no 6800. Ba mado Zimeoni, ba 7100 zabōlō. Ba mado Lewi, ba 4600. Ba baero ō, ba Jojada, salaŵa nga'ōtō Ga'aroni, 3700 ira, ba Sadoki, ono matoea sabōlō; 22 zalaŵa ba watalifoesōta andrō chōra. (*Sam.* II. 15, 24. *F.* 5, 34). Ba mado Mbenijami, iwa Zaeolo, ba 3000; sato chōra, ba lō'ō sa labōhōli nga'ōtō Zaeolo, iroegi loeo da'ō. Ba mado Geferaji, ba 20,800, sabōlō ba seboea toeria, ba watalifoesōta andrō chōra. Ba si matonga mado Manase, ba 18,000, nitōtōi, ena'ō mōi ira, ba wamataro razo Dawido. Ba mado Isasari, si no aboto ba 22 dōdō inōtō, sangila watahōgō nilaoe Ndraono Gizeraēli, ba 200 hōgō, awō

- 33 niwara fefoe, barō mbawara. Ba mado Zeboeloni, ba 50,000, sabōlō ba wasoewōta, si so ngawalō wangōna, ba si no mangarō, sangendrōna manolo, si ha sara dōdō.
- 34 Ba mado Nafetali, ba 1000 hōgō, ba 37,000 nawōra, solohe baloese
- 35 ba toho. Ba mado Dano, ba 28,600,
- 36 si no mangarō, ba wasōndrata. Ba mado Gaseri, ba 40,000, sabōlō, sangendrōna fao, ba wasoewōta.
- 37 Ba moroi ba zi tambai Joridano : Mado Roebeno ba mado Gado ba si matonga mado Manase, ba 120,000, si so fangōna, hadia ia ngawalō,
- 38 sogoena ba wasoewōta. Sabōlō andrō fefoe, si no mama'anō ba wasoewōta, zi mōi ba Heberona, ha sara dōdō, ba wamataro razo Ndraono Gizeraēli fefoe Dawido. Ba he Iraono Gizeraēli fefoe, si tosai baero ō, ba ha sara dōdō, ba wamataro
- 39 razo Dawido. Ba tōloe bongi ira ba da'ō ehō Dawido, ba lafodiwo
- 40 ira talifoesōra andrō. Ba sahatō ba da'ō, irege mado Isasari ba mado Zeboeloni ba mado Nafetali, ba la'ohē mbalazo ba hoeloe galide ba ba hoeloe gondra ba ba hoeloe koedo kalide ba ba hoeloe zaŵi : ōra hamo ba koeē nilaoe boea ara ba koeē nilaoe boea nagoe ba agoe ba fanicha ba saŵi ba biribiri, oja sibaī, me no someso tōdō, Ndraono Gizeraēli.

FAZA 13.

I. Lahalō dawōla ni'amoni'ō andrō, la'ohē ba Jeroezalema. II. Fa'amate Oesa andrō. Terōi ba nomo Gobedi-Edomo dawōla.

Faigi gōi Sam. II. 6, 1-11.)

- 1 I. **Ea** mamagōlō Dawido ba goemandra zi hōnō ba ba goemandra zi
- 2 oteo ba ba zalaŵa fefoe. Ba imane Dawido, ba Ndraono Gizeraēli sato, fefoe : Na omasi ami [gōi], ba na moroi ehō Lowalangida, Jehowa, ba datafatenge ba niwada misa, si no torōi foeri heza, ba danō Ndraono
- Gizeraēli ba ba gere ba ba Nono Lewi, ba mbanoea misa, nitehe ehōra, fabaja benoea ba ngai, ena'ō la'ondrasi ita, ba ena'ō tafoeli tahalō ehōda dawōla Lowalangida andrō ; me loeo razo Zaelo, ba lō'ō sa ba dōdōda ja'ia. Ba latema linia sato fefoe, hana na lamanō, me omasi zato ni'ŵa'ōnia andrō. Ba ifakao-ni'ō Ndraono Gizeraēli fefoe Dawido, i'otarai mbewe Zihora, ba danō Miseraji, noemalō ba lala ba Hamata andrō, ena'ō lahalō dawōla Lowalangi, ba Giriati Jeari. Ba mōi ba Mba'ala [ja'ia Giriati Jeari ba mado Joeda] Dawido, awō Ndraono Gizeraēli fefoe, ba wolohe mijawā, moroi ba da'ō, tawōla Lowalangi andrō, nifotōi tawōla Jehowa sidadao jaŵa keroebi. (*Jos. 15, 9*). Ba lahalō dawōla Lowalangi, ba nomo Gabinadabi, ba labe'e ba goereta si bohooe, ba Oesa ba Ahio zolohe koereta andrō. Ba Dawido ba Iraono Gizeraēli fefoe, ba molaja, wowaōwaō fōna Lowalangi, laforege, manoenō ira ba lalaoe mbiola nitika, side'ide ba seboea, ba labōzi rafa'i ba faritia ba lalaoe dorofe.
- II. **Ba** me laroege golajama mbasitō andrō ba Gidono, ba i'oro'ō dangania Oesa, ba wolohelohe tawōla, me no lahole'ō ira saŵi andrō. Ba tesao wōnoe Jehowa ehō Oesa, ba ibōzi ia, ba tobalī mate ia ba da'ō, fōna Lowalangi. Ba lō sōehisōchi dōdō Dawido, me no ira'oe manō Oesa andrō Jehowa, ba labe'e sa'ae tōi naha andrō Weresi Oesa (Fondra'oe Oesa), iroegi ma'ōehō andre. Ba ata'oe Dawido Lowalangi, me loeo da'ō, ba imane : Ba he oewisa wolohe ehōgoe tawōla Lowalangi andrō ? Ba lō ifa'ohē'ō ehōnia ba mbanoea Dawido dawōla, ba ngai lala ifa'ohē'ō, ba nomo Gobedi-Edomo, banoea Gata. Ba torōi ba da'ō dawōla Lowalangi, ehō Gobedi-Edomo, ba nomonia, tōloe waŵa ;

ba ifahowoe'ō Jehowa zi samba omo ndra Obedi-Edomo, awō fefoe hadia ia zi so chōnia.

FAZA 14.

I. Ifatenge doeka chō Dawido Hiramō. Donga Dawido ba ononia ba Jeroezalema. II. Mendroea i'alani Ndrawa Wilisiti Dawido.

(*Faigi gōi Sam. II. 5, 11-25.*)

- 1 I. Ba Hiramō andrō, razo Diro, ba ifatenge zinenge chō Dawido, ba ifa'ohē'ō geoe, eresi, ba toeka gara ba toeka geoe ifatenge, ba wolaoe omo chō Dawido. Ba aboto ba dōdō Dawido, wa no ifataro ia razo Ndraono Gizeraēli Jehowa, wa itoegoe eboea wa'arazonia [ibe'e Jehowa], bōrō mbanoecania Iraono
- 2 Gizeraēli. Ba ba Jeroezalema, ba ihālō na ndra alawe Dawido, ba toemboetoemboe na chōnia ndraono, ono mateoa ba ono alawe. Da'e dōi ndraono andrō, si toemboe chōnia ba Jeroezalema: Samoea ba Sobaba ba Natano ba Selomo, ba Jibihara ba Elisoea ba Elefeleto,
- 3 ba Noga ba Nefegi ba Jafia,
- 4 ba Elisama ba Be'eliada ba Elifeleti.
- 5 II. Ba me larongo Dawa Wilisiti, no moebajoini razo Ndraono Gizeraēli fefoe Dawido, ba so ira moroi si tooe, dozi ira, ba wanga-loei Dawido. Ba me irongo da'ō Dawido, ba ifaondragō ira. Ba me no laroegei danō Dawa Wilisiti, me no lafazaewe ira ba zalo'o, ba
- 6 Refa'i, ba isofoe chō Lowalangi Dawido, imane: Hadia, oefaondragō Ndrawa Wilisiti andrō, hadia, ōbe'e ba dangaoe ira ? Ba imane chōnia Jehowa: Ae'e — oebe'e ba dangaoe
- 7 ira! Ba me lafa'ese ira mija'wa, ba Mba'ali Werasi, ba ilaoe chōra Dawido, ba te'ala ira ibe'e. Ba imane Dawido: No moezaewe nemaligoe fōnagoe ibe'e Lowalangi tangagoe andre, si mane na atōla mba'aba'a nidanō! Andrō wa labe'e tōi naha a-

ndrō Mba'ali Werasi (Sochō fa'atōla). Ba larōi foeri ba da'ō nadoera, ba ifatoenoe'ō Dawido. (*Moz. V. 7, 5, 25*). Ba ifoeli so Ndrawa Wilisiti, labologō ira ba zalo'o. Ba me ifoeli isofoe chō Lowalangi Dawido, ba imane chōnia Lowalangi: Bōi faondragō ira, fasoei ira, moroi foeri, ba otarai mbōrō keretaoe andrō, wolaoe chōra! Ba na ōrongo roeroe zanōrō ba hogoe keretaoe andrō, ba laboe; noa sa mowaōwaō fōnaoe Lowalangi, ba wolaoe ba Ndrawa Wilisiti, ba zanoewō andrō. Ba i'ō'ō Dawido ni'wa'ō Lowalangi chōnia, ba te'ala Ndrawa Wilisiti labe'e, i'otarai Gibeona, iroegi misa Geseri. Ba hoemōngō doeria Dawido ba danō niha bō'ō, fefoe, ba dozi soi, ba ihawoei fa'ata'oera Dawido Jehowa.

FAZA 15.

I. La'ohē ba Jeroezalema dawōla Lowalangi. II. Lafataro zanoenō, Ono Lewi. III. Fa'omoeso dōdō Dawido, si fatoewoe chō Michala.

- I. Ba molaoe omo Dawido — tenga ha samboea — ba mbanoecania Dawido andrō, ba ifazōchi gōi nahia dawōla Lowalangi andō, ose ilaoe ba da'ō. Imane Dawido me loeo da'ō: Tawōla Lowalangi andrō, ba lō tola la'osa'ō niha bō'ō, ha Ono Lewi andrō; me no ja'ira nitoe-toejeoe Jehowa, ba wangosa'ō tawōla Lowalangi, ba wangaingai halōwō chōnia, si lō mamalōmalō. Ba ifakaoni'ō ba Jeroezalema Ndraono Gizeraēli fefoe Dawido, ba wolohe mija'wa tawōla Jehowa ba nahiania andrō, nilaoenia. Ba i'owoeloi nga'ōtō Ga'aroni Dawido, awō Nono Lewi andrō: Nga'ōtō Gahati andrō: Oeriēli, satoea, ba talifoesōnia, 120. Ba he nga'ōtō Merari Asaja, satoea, ba talifoesōnia, 220. Ba he nga'ōtō Gereso: Joēli, satoea, ba talifoesōnia, 130. Ba he nga'ōtō Elisafa: Semaja, satoea, ba

- 9 talifoesōnia, 200. Ba he nga'ōtō Heberona: Eliēli, satoea, ba tali-
 10 foesōnia, 80. Ba he nga'ōtō Oesiēli: Aminadabi satoea, ba talifoesōnia.
 11 112. Ba ifa'aso gere andrō Dawido, Sadoki ba Abiataro, ba ono Lewi andrō, Oeriēli ba Asaja ba Joēli ba Semaja ba Eliēli ba Aminadabi,
 12 (*Sam. II. 15, 29*), ba imane chōra: No satoea ngafē ami ba Nono Lewi, mi'amonī, ja'ami ba talifoesōmi, ena'ō mi'ohē mijaŵa dawōla Jehowa, Lowalangi Ndraono Gize-
 13 raeli ba naha andrō nilaogoe nahanā. Me no lō ja'ami, ba zi fōfōna andrō, ba no ibōzi ndra'aga Lowalangida, Jehowa, me lō ma'o'ō
 14 nifachoinia. (*F. 13, 9. 10*). Ba mamoni gere andrō, awō Nono Lewi andrō, ba wolohe mijaŵa tawōla Jehowa, Lowalangi Ndraono Gize-
 15 raeli. Ba lafazaŵa dawōla Lowalangi Ono Lewi andrō, lahare'ō ba galisira heahea andrō, la'o'ō niwa'ō Moze, dali gorōisa Jehowa, (*Moz. II. 25, 14. Moz. IV. 4, 15*).
- 16 II. Ba ibe'e li Dawido ba zatoea Nono Lewi andrō, ba wamataro iwara andrō, sanocnō, si so fakake ba wanoenō, biola nitika, seboea ba side'ide ba faritia, ena'ō lafarongogō loaloea wa'omoeso dōdō, seboea
 17 li. Ba nifataro Nono Lewi andrō, ba Hemano, ono Joēli, ba talifoesōra Asafo, ono Mberechia, ba iwara, nga'ōtō Merari, Etano, ono Goesaja.
 18 Ba awōra iwara na, amaedola dambalina: Sacharia, ono Ja'asiēli, ba Semiramoto ba Jehiēli ba Oeni ba Eliabi ba Benaja ba Ma'aseja ba Matitia ba Elifelehoe ba Mikeneja ba Obedi-Edomo ba Jeli, sanaro
 19 ba mbawandroehō. Ba Hemano ba Asafo ba Etano, sanocnō, si so faritia, ba wangeboea li. (*F. 6, 18, 20 24; 25, 1*). Ba Sacharia ba Aziēli ba Semiramoto ba Jehiēli ba Oeni ba Eliabi ba Ma'aseja ba Benaja, ba si so biola nitika seboea, si ohia'ō
 21 li nono alawe. Ba Matitia ba Elife-
- Jehoe ba Mikeneja ba Obedi-Edomo ba Jeli ba Asasia, ba si so biola nitika side'ide, soli sesolo, fondrōnia'ō. Ba Kenania, satoea Nono
 22 Lewi, ba wangosa'ō [tawōla] ba samaigi fangosa'ō andrō, me no to'ōlō ia ba da'ō. Ba Berechia ba
 23 Elikana, ba no sanaro ba mbawandroehō, ba naha dawōla. Ba Seba-
 24 nia ba Jozafati ba Netane'eli ba Amisai ba Sacharia ba Benaja ba Eliēzeri, ere andrō, ba solaoe torofe, sowaōwaō fōna dawōla Lowalangi, ba Obedi-Edomo ba Jehia, ba no sanaro ba mbawandroehō [gōi], ba naha dawōla.
 (*A. 25-29: Sam. II. 6, 12-16.*)
- III. Ba mōi Dawido, awō zatoea
 25 Ndraono Gizeraeli, awō goemandra ngahōnō, ba wolohe mijaŵa tawōla gorōisa Jehowa, moroi ba nomo Gobedi-Edomo, oi so wa'omoeso
 26 dōdō. Ba me itolo Lowalangi Nono
 27 Lewi andrō, sangosa'ō tawōla gorōisa Jehowa, ba fitoe rozi labe'e soemange ono zaŵi ba fitoe nga'oe gōi mbiribiri si matoea. Ba
 28 baroe seboea, tarafali, mbaroe Dawido ba baroe Nono Lewi fefoe, sangosa'ō tawōla ba baroe Genania, satoea zangosa'ō, [hōgō] zanoenō. Ba baroe ba doto na, tarafali, mbaroe
 29 Dawido. Ba la'ohē mijaŵa dawōla
 30 gorōisa Jehowa Iraono Gizeraeli fefoe, no owoeawoea dōdō ba no eboea li dorofe sanae, ba so dorofe hō'ō
 31 ba faritia, ba biola nitika, seboea ba side'ide, lalaoe. Ba me iroegi mba-
 32 noea Dawido tawōla gorōisa Jehowa, ba ifaigi Michala andrō, ono Zaocelo, moroi jaŵa ba zandrela. Ba me i'ila, wa ifarōga ia Dawido ba molaja, ba fatoesoe ia chōnia.
- FAZA 16.
- I. La'ohē baocē dawōla. II. Fanoenō Dawido. III. Tefataro ba wamosemange Jehowa Nono Lewi ba ere.
 (*A. 1-3. 43: Sam. II. 6, 17-19.*)
- I. Ba me no la'ohē mijomo da-

- wōla Lowalangi ba me no labe'e ba nose andrō, nilaoe Dawido nahiania, ba lafosoemange Lowalangi, soemange nitoenoe ba soemange fangorifi. Ba me no i'asiwai Dawido wame'e soemange nitoenoe andrō, awō zoemange fangorifi ba ifahowoe'ō niha sato ba dōi Jehowa, ba idozigō Ndraono Gizeraēli, he ira matoea, ba he ira alawe, samboea roti ba samba soe'asoe'a [agoe] ba sagōrō koe nilaoe boea nagoe zamōsa. Ba ifataro sangai halō'ō Nono Lewi ōsa fōna dawōla Jehowa, ba ena'ō lasoeno Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ena'ō la'andrō saoha gōlōnia [wa'eboea dōdōnia] ba ena'ō la'eboea'ō dōinia: Asafo andrō, hōgō, ba Sacharia, tambaliania, ba Jeieli ba Semiramoto ba Jchiēli ba Matitia ba Eliabi ba Benaja ba Obedi-Edomo ta Jeicli [na], si so nifoli, biola nitika, seboea ba side'ide; ba Asafo, ba samōzimōzi faritia, ba Benaja ba Jeheziēli, ere andrō, ba si lō mamoe'ō'ō folaoe torofe, fōna dawōla, si so soera gorois Lowalangi andrō.
- 7 II. Ea me loeo da'ō, ba awena ibe'c li Dawido chō Gasafō ba ba dalifocsōnia, ba wolaoe „Mi'andrō saoha gōlō chō Jehowa” andrō: (A. 8-22. Sin. 105, 1-15.)
- 8 Mi'andrō saoha gōlō chō Jehowa, mi'angarōfi li dōinia! Midoenōdoenō ba niha baero wolaoenia andrō!
- 9 Mi'anocnō chōnia! Misoeno ia! Ena'ō itōrō limi zahōlihōli dōdōda andrō chōnia, fefoe. Misoeno ami ba dōinia andrō, ni'amon'i'ō. Ja'o moeso dōdō zangaloei Jehowa. Mizofoezofoe Jehowa ba fa'abōlōnia andrō. Bōi mifamalōmalō wangeloei bawania andrō. Mitōrōtōrō tōdōmi zahōlihōli dōdōda andrō chōnia, nilaoenia, tandra andrō chōnia ba fangoehoeococnia, taroma linia. Ja'ami, nga'ōtō Gizeraēli, ja'ami cnoinia, ma'oewoe Jakobo, nitocetoejoenia! Ja'ia, Jehowa, ba no Lowalangi; itōrōi goeli danō fangoehoeococnia andrō. Iroegi zi lō aetoe bōi 15 olifoe ami wawoe'oesa li andrō, chōnia, taroma li andrō, ni'wa'onia, ba ngahōnō nga'ōtō, me fawoe'oe li ia 16 chō Gaberahamo, ba fahōloesania chō Giza'aki. Ba no ibe'e amachōta chō 17 Jakobo, fawoe'oesa li si lō teboelō ba Ndraono Gizeraēli, me imane: 18 Chōoe oebe'e danō Gana'ana andrō, tāna chōmi, ondrōita. Me lō ato 19 ami na, me ha fasamōsa na, ba me si fatewoc ami ba da'ō. Ba latōrōi 20 soi niha andrō, lafa'ema danō. Lō 21 ibe'e nifakao niha bō'ō ira, ba razo i'otoe'ō, bōrō ira. (Moz. I, 12, 17; 20, 3; 26, 9). „Bōi mibabaja nibajoinigoe andrō, ba bōi mifakao zama'e-le'ō andrō chōgoe!”
- (A. 23-33: Sin. 96.)
- Mi'anocnō chō Jehowa, dozi tanō! 23 Mi'ombacha'ō wāngorifi andrō chōnia, mi'erogō ma'ōchō! Midoenōdoenō 24 doenō ba niha baero doeriania, ba ba niha fefoe zahōlihōli dōdō andrō chōnia. Me no seboea Jehowa, 25 ba me no si nangea nisoeno siba, ni'ata'oeffi, ja'wa Lowalangi bō'ō, fefoe. Lowalangi niha baero 26 andrō sa, fefoe, ba adoe, ba Jehowa, ba no samazōchi banoca si 27 ja'wa. Lachōmi ba fa'asala'wa fōnania, fa'abōlō ba fa'owoeawoea dōdō ba nahiania. Mibe'e chō Jehowa, 28 ja'ami ngawalō soi niha, mibe'e chō Jehowa lachōmi ba fa'abōlō. (Sin. 29, 1. 2). Mibe'e chō Jehowa zoe- 29 mänge dōinia andrō; mi'ohe game'ela ba mi'ondrasi ia. Mi'angaloeloe chō Jehowa, mi'angehao, fangehao ni'amon'i'ō. Mi'anizinizi fō- 30 nania, dozi tanō! Noa gōi i'aro'ō gōlia oeli danō, ba lō mangiwa. Ja'omoeso dōdō mbanoea si ja'wa 31 ba ja'owoeawoea dōdō goeli danō, ba jalamane niha baero: No razo Jehowa! Jamoc'ocgoe'ocgoe nasi ba 32 ōsinia, jama'iki mbenoea ba hadia ia fefoe ba chōnia. Ba fefoe dōla 33 geoe sa'ae ba gatoea, ba owoea-

woea dōdō fōna Jehowa; so ia sa moroi sa, ba wangoehoekoe ōsi goeli danō.

(A. 34-36: Sin. 106, 1. 47. 48.)

- 34 Mi'andrō saoha gōlō ehō Jehowa, me no si sōehi tōdō ia; me si lō aetoe wa'eboea dōdōnia andrō. Ba mimane : Tolo ndra'aga, Lowalangi, ja'oegō, sangorifi ja'aga, ba ozaragō ndra'aga ba efa'ōga ba danga niha baero, ena'ō ma'andrō saoha gōlō ba dōimō andrō, ni'amonī'ō, ba ena'ō masoeno ndra'aga ba wanoeno ja'oegō andrō. Nisoeno Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, gōtō-gōtō wa'ara! Ba lamane sato fefoe : Jadoehoe ! ba lasoeno Jehowa. (Sin. 41, 14).
- 37 III. Ba ifataro ba da'ō fōna dawōla gorōisa Jehowa, Gasafō andrō ba talifoesōnia, ena'ō bōi lafamalōmalō wangaingai halōwōra fōna dawōla andrō, ero ma'ōchō. Ba Obedi-Edomo, ono Jedoetoeno, ba Hosa ba talifoesōra, 6S ira. Obedi-Edomo, ono Jedoetoeno, ba Hosa, ba ibe'e sanaro ba mbawandroehō.
- 39 Ba Šadoki ere ba talifoesōnia ere andrō, ba fōna nose ba hilihili andrō ba Gibeona ifataro, (F. 21, 29), ena'ō bōi lafamalōmalō, na mahemoloe mbanoea ba na tánō owi, wame'e soemange nitoenoe ehō Jehowa, ena'ō latōrō fefoe gamachoita andrō ba gorōisa Jehowa, ni'wā'ōnia ba Ndraono Gizeraēli.
- 41 (Moz. II. 29, 38. 39). Ba awōra ndra Hemano Jedoetoeno ba ha niha na ira, nitoetoefoe, nitōtōi tōi, ba wangandrō saoha gōlō ehō Jehowa, me si lō aetoe wa'eboea dōdōnia. Ba awōra ndra Hemano Jedoetoeno no mege, ba so dorofe ba faritia ba zanoenō andrō, ba hadia ia nifoli ba zinoenō andrō ehō Lowalangi; ba iraono Jedoetoeno andrō, ba ba mbawandroehō.
- 43 Ba mofanō zato, ifoeli ia ehōra zamōsana. Ba ifoeli gōi ia Dawido, ba wangowai sorōijomonia.

FAZA 17.

I. Omasi Dawido ilaoe gosali ehō Lowalangi. II. Tefatenge chōnia Natano ba tefabee'oe chōnia wa'asala'wa si lō aetoe. III. Fangandrō Dawido, fangandrō saoha gōlō.

(Faigi gōi Sam. II. 7.)

I. Ba me noa sa'ae mōi jomo ba gōdonia Dawido, ba samoeza ma'ōchō, ba imane ehō Natano sama'ele'ō : Hiza, ja'ō, ba ba nomo eresi sodo, ba ha oloso nose dawōla gorōisa Jehowa ! Ba imane Natano ehō razo : Faloea hadia ia zi so ba dōdōoe, itolo'ō sa Lowalangi.

II. Ba ba zi bongi andrō, ba so ni'wā'ō Lowalangi ehō Natano, imane : Ae ehō genonigoe Dawido, ba ōmane ehōnia : Da'ō ni'wā'ō Jehowa : Tenga ja'oegō zolaoe nahiaogoe omo. Lō'ō sa atō ni'onahiaogoe omo, i'otarai me oe'ohe mija'wa Ndraono Gizeraēli, iregi ma'ōchō andrō; barō nahia ose mege oetōrōi danō. Gōtō zi no faofao ndra'ō ba Ndraono Gizeraēli fefoe, ba hadia, ba na oerai oebe'e li ba zangoehoekoe Iraono Gizeraēli, ha niha ia, ba ni'wā'ōgōe fokoebaloi banoeagoe Iraono Gizeraēli. hadia, samoeza no oemane : Hana wa lō milaoe chōgōe gōdo eresi ? Ba ōmane sa'ae ehō genonigoe Dawido : Da'ō ni'wā'ō Jehowa ngahōnō : No ba mbenoea oehalō ndra'oegō, me koebalo mbiribiri ndra'oegō, ena'ō razo mbanoeagoe Iraono Gizeraēli ndra'oegō, ba no oetolo'ō ba nilaoemō fefoe, ba no oehori fōnaoe nemalioe; ba eboea dōimō oebe'e, timba dōi wondrege zeboea ba goeli danō. Ba ba mbanoeagoe Iraono Gizeraēli, ba oetoeoeroe nahara tanō, ba cetanō ira ba da'ō, ena'ō ba nahara andrō sosó ira ba ena'ō tebai sa'ae lahorī ira niha samakao awōra, si mane fōna. I'otarai gōtō zangocō hoekoe andrō, nifatarogoe hōgō mbanoeagoe Iraono Gizeraēli, ba oehōndrōgō fefoe zi fa'oeoe ehōoe.

Ba oe'ombacha'ō chōoe : Jehowa
 11 zolaoe omo chōoe. **Na no iroegi ba-
 wāoe wa'amate dania, na mōi'ō
 ba ngai ndra toeace, awena dania
 oehonogōi fangalioe ma'oweoemō,
 12 nga'ōtōoe andrō, ba oe'a'arō'ō wa-
 asalāwānia. Da'ō dania zolaoe omo
 chōgoe, ba si lō teboelō dadaoma
 zalāwa chōnia oebe'e, iroegi zi lō
 13 aetoe.** (*F. 22, 10; 23, 6*). Amania
 ndrā'o, ba onogoe ia. Ba fa'ahachō
 dōdōgoe andrō, ba lō oebōda chō-
 14 nia, si mane famōdagoe ja'ia chō
 razo andrō fōnaoe. Si lō teboelō ia
 satoea baomo chōgoe ba razo mba-
 noeagoe, oebe'e, ba dadaomania, ba
 si lō awoe'a, gōtōgōtō wa'ara.
 15 **III. Ba dali sibai daroma li andrō
 ba angilata andrō, chō Natano, ba
 16 wehedenia chō Dawido. Ba mōi baose
 Dawido, moedadao ia fōna Jehowa
 ba imane : „He Jehowa, Lowalang-
 goe ! Ha niha ndrā'odo, ba ha niha
 zoroijomogoe fefoe, wa no ōtolodo
 17 iroegi da'e ?** (*Moz. I. 32, 11*). Ba
 lō'ō na sa ahono dōdōoe ba da'ō,
 ja'ōegō Lowalangi, noa na gōi ōfa-
 boe'oe limō ba nga'ōtō zawoejoemō,
 gōtōgōtō wa'ara, ja'ōegō Jehowa,
 18 Lowalangi. Ba hadia na niwā'ō
 Dawido chōoe ? Noa sa aboto ba
 19 dōdōoe zawoejoemō andre ! He Je-
 howa, bōrō zawoejoemō andre ba
 dali dōdōoe, ba wolaoemō da'ō, wa
 20 no ō'ombacha'ō chō zawoejoemō
 andre zi sōchi andrō fefoe. He Je-
 howa, lō si fala'ālāwā chōoe ba lō
 Lowalangi baeroe, dali fefoe ni-
 21 rongoma tōgi dalingama. Ba heza
 ba goeli danō so niha bō'ō si fala-
 wāla'wa ba mbanoeaoe Iraono Gize-
 raēli, heza so soi, si no mōi Lowa-
 langi, ba wangōhōli ja'ia banoecania,
 ba ba wangeboea tōinia, ba ba wa-
 matōrō chōnia seboea ba sata'oe
 ita, wanimba fōna mbanoeania
 andrō soi bō'ō, fabaja Lowalangira ?
 22 Ba ja'ōegō, ba no ōhonogōi banoe-
 amō mbanoeaoe Iraono Gizeraēli,
 iroegi zi lō aetoe, ba no tobali Lowa-

langira ndrā'ōegō, ja'ōegō Jehowa.
 Ba iada'e, ja'ōegō Jehowa, ba ena'ō 23
 na lō teboelō nifaboe'ōemō andrō
 ba chō zawoejoemō andre ba ba
 nga'ōtōnia, iroegi zi lō aetoe ; ba
 tōrō nifaboe'ōemō andrō. Ba oroma 24
 dania, wa no si ndroehoe dōimō
 andrō ba tetoeria ia gōtōgōtō wa'-
 ara ; ba da'ō dōimō : Jehowa nga-
 hōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli,
 ba si lō teboelō fōnaoe nga'ōtō za-
 woejoemō Dawido. Noa sa ōbokai 25
 chō zawoejoemō, wa ja'ōegō zolaoe
 omo chōnia, ja'ōegō Lowalangi, a-
 ndrō wa no abe'e dōdō zawoejoemō,
 ba wamarongōgō chōoe fangandrō
 andre. Ba hiza, ja'ōegō Jehowa, no 26
 ja'ōegō Lowalangi, me no ōfaboe'oe
 chō zawoejoemō zi sōchi sibai a-
 ndrō, — ba ija'e, ba aohasi gōlōoe, 27
 ba wamahowoe'ō nga'ōtō zawoejoe-
 mō andre, ena'ō bōi teboelō fōnaoe.
 Hadia sa nifahowoe'ōmō, ja'ōegō
 Jehowa, ba lō teboelō nifahowoe'ō'?

FAZA 18.

I. Abōlō Dawido ba wasoewōta
 ba Ndrawa Wilisiti ba ba Ndraono
 Moabi ba ba Ndrawa Garamo ba
 ba Ndraono Gedomo. II. Enoni
 Dawido.

(*Faigi gōi Sam. II. 8.*)

I. Aefa da'ō, ba ilaoe ba Ndra- 1
 wa Wilisiti Dawido, ihōndrōgō ira,
 ba ifadōni chōra Gata, fabaja hala- 2
 ma soja chōra. Ba ilaoe gōi ba
 Ndraono Moabi, ba tobali mōi barō 3
 mbawa Dawido Ndraono Moabi,
 same'e beo chōnia. Ba i'alani na
 gōi Hadarezeri, razo Zoba, Dawido,
 tōnō ba Hamata, me no ba lala ba 4
 Oifarati so ia, ba wangaro'ō fa'arazo-
 nia ba da'ō. Hōnō zahoele Dawido
 chōnia koereta ba 17,000 zi fakoedo
 ba 20,000 zi lō koedo i'oloi'ō niha ; ba
 ba koedo andrō, ba ahoi ifa'e'wā'ō
 gōloe'ōloe Dawido, ha 100 nga'oe
 isaigō. Ba me latolo Hadarezeri, 5
 razo Zoba, Dawa Garamo ba Ndra-
 maseko, ba 22,000 zi mate Dawa

- 6 Garamo ibe'e Dawido. Ba ifataro goemandroe ba danō Ndrawa Garamo Dawido, ba danō NDRAMASEKO, ba tobali mōi barō mbawa Dawido Ndrawa Garamo, same'e beo chōnia; tolali sabōlō manō Dawido, heza
- 7 mōi ia, ibe'e Jehowa. Ba ahoeloe gōi Dawido baloese ana'a andrō, baloese genoni Hadarezeri, ba ifa'ohē'ō ba Jeroezalema. Ba eboea sibai gōi zahaeloe ia tōla, ba mbanoea Hadarezeri andrō, ba Deba
- 8 me ba Goenoe. (*Raz. I. 7, 23*). Ba me irongo To'oe, razo Hamata, no te'ala zabolō andrō chō Hadarezeri, razo Zoba, fefoe, ibe'e Dawido, ba ifatenge chō razo, Dawido, nononia Hadoramo, ba wangowai ja'ia, ba ba wamahoeuoc'ō ja'ia ba wanoe-wōnia Hadarezeri andrō, si no abōlō ia — noa sa fasoewō ira gōi fōna Do'oe Hadarezeri, — ifa'ohē'ō chōnia gamagama ana'a ba firō ba tōla. Ba da'ō gōi, ba i'amonī'ō chō
- 11 Jehowa Dawido, awō wirō andrō ba awō gana'a, nihālōnia ba niha andrō, fefoe, ba Ndraono Gedomo ba ba Ndraono Moabi ba ba Ndraono Gamoni ba ba Ndrawa Wilisiti ba
- 12 ba Ndraono Gamaleki. Ba Abiza'i, ono Zeroeja, ba solaoe ba Ndraono Gedomo, ba ndraso nasio, 18,000 zi
- 13 mate. Ba ifataro goemandroe ba danō Ndraono Gedomo ba tobali barō mbawa Dawido Ndraono Gedomo fefoe. Ba sabōlō Dawido, ibe'e Jehowa, gofoe he iroegi.
- 14 II. Ba razo Dawido ba Ndraono Gizeraēli fefoe, hoekoc satoelō ifatōrō ba mbanoesania fefoe. Ba Joabi, ono Zeroeja, ba no koemandra zabōlō, ba Jozafati, ono Gahiloedi,
- 15 ba no sa'asa seboea. Ba Sadoki, ono Gahitoebi, ba Abimelechī, ono Gabiataro, ba ere; ba Sawesa, ba doeroetoei. (*F. 24, 6*). Ba Benaja, ono Jehojada, ba koemandra wazoeri, ba iraono Dawido, ba no amaedola zi a'a genoni razo.

FAZA 19.

I. Po'aja zinenge Dawido razo Ndraono Gamoni. II. Fasoewōta ba Ndraono Gamoni, ba zi fa'awō Dawa Garamo; Dawido zabōlō.

(*Faigi gōi Sam. II. 10.*)

- I. Aefa da'ō no mege, ba mate Nahasi andrō, razo Ndraono Gamoni, ba fangalinia razo, ba ononia Hanoeno. Ba imane Dawido: Da'oe'oroma'ō wa'eboea dōdōgoc chō Hanoeno, ono Nahasi, me no eboea gōi dōdō namania chōgoe mege. Ba ifatenge zinenge Dawido, ba wondrara tōdō Hanoeno ba chō namania, Ba me larogi danō Ndraono Gamoni, chō Hanoeno, enoni Dawido andrō, ba wondrara tōdōnia, ba lamane sala'wa Ndraono Gamoni, chō Hanoeno: Hadia, fadoehoe dōdōoe, wa soemange namae chō Dawido wamatenge chōoe sondrara tōdōoe? Faja na tenga ba wamaoeze banoea ba ba wanoeuoegō dania ifatenge chōoe genoninia Dawido, ba ba wamaoeze tanō. Ba ifara'oe'ō genoni Dawido Hanoeno, ifatōwō'ō ira, ba baroera, ba lalalo'ō, irege daro'ō, ba ifatenge mangawoeli ira. Ba me so zangombacha chō Dawido, hadia nilaoe ba zinengenia andrō, ba ifatenge zamaondragō ja'ira — noa sa aila sibai ira — imane chōra razo: Mi'agō Jericho, irege ifoeli anaee gambimi, awena dania mifoeli ami.
- II. Ba me aboto ba dōdō Ndraono Gamoni, wa no abao dōdō Dawido chōra, ba 220,500 balaki lafa'ohē'ō firō ira Hanoeno, ba wowōli koereta, fabaja si fakoedo, ba Ndrawa Garamo ba Mezofotamia ba ba Ma'acha ba ba Zoba. Ba 32,000 la'ōli koereta, ba fao razo Ma'acha ba sabōlō andrō chōnia. Ba so da'ō, ba wanoe-wō Medeba. Ba la'owoloi ira Iraono Gamoni, moroi ba mbanoea chōra misa, ba mōi manoewō. Ba me irongo da'ō Dawido, ba ifatenge Joabi, awō zaradadoe andrō fefoe.

9 Ba so moroi jomo Ndraono Gamoni, la'angenoligō ira, fōnafōna mbawa gōli mbanoea, ba razo andrō, si no mōi awōra, ba no tonia, baero ba mbenoea. Ba me i'ila Joabi, faoma so zolaoe chōnia, he moroi fōna, ba he moroi foeri, ba itoetoejoe zabōlō Ndraono Gizeraēli ba ifaondragō

10 Ndrawa Garamo. Ba si tosai niha, ba ibe'e ni'ohe nachinia Abiza'i, ba

11 wolaoe ba Ndraono Gamoni. Ba imane wame'e li ba da'ō: Na tebai oela'wa Ndrawa Garamo, ba mōi'ō manolo ja'odo; ba na tebai ōla'wa Ndraono Gamoni, ba so ndra'o, ba

12 wanolo ja'oegō. Abe'e'ō dōdōoe, ba ena'ō faoma abe'e ita, ba wangorifi banoeada ba banoea Lowalangiada andrō — ba jamoelaoe zomasi ia

13 Jehowa! (*Sam. I. 3, 18*). Ba ifaondragō Ndrawa Garamo Joabi, ba wolaoe chōra, i'ohe zabōlō andrō, si fao chōnia, ba moloi Ndrawa

14 Garamo ibe'e, Ba me la'ila Iraono Gamoni moloi Ndrawa Garamo ibe'e Joabi, ba moloi gōi ira fōna nachinia, lawoewoe ira mijomo ba mbanoea. Ba ifoeli ia ba Jeroezalema

15 Joabi. Ba me la'ila Dawa Garamo te'ala ira labe'e Iraono Gizeraēli, ba lafatenge zinenge, lafakaoni'ō Ndrawa Garamo jefo Oifarati; ba solohe ja'ira, ba Sofachi, koemandra andrō

16 ehō Hadarezeri. Ba me la'ombacha'ō da'ō chō Dawido, ba i'owoeloi Ndraono Gizeraēli fefoe, i'ōtō Joridano. iroegi Helami ba ibase'ō ira ba da'ō. Ba so Ndrawa Garamo, la'angenoligō ira, ba wolaoe chō

17 Dawido, ba fasōndra ira chōnia. Ba moloi Ndrawa Garamo labe'e Iraono Gizeraēli, ba 7000 koedo sondrōni koereta ba 40,000 niha si lō koedo zi mate ba Ndrawa Garamo labe'e ira Dawido, ba he Sofachi andrō,

18 koemandra, ba laboenoe. Ba me la'ila banoea Hadarezeri no te'ala ira labe'e Iraono Gizeraēli, ba la'atoelō'ō ira ehō Dawido, mōi ira barō mbawania, ba aboea gōlō

Ndrawa Garamo latohocgō wanolo Iraono Gamoni.

FAZA 20.

I. Atoe'a Joabi ba Raba. II. Fasoewōta ba Ndrawa Wilisiti.

(*A. 1-3: Sam. II. 11, 1; 12, 26-31.*)

I. Ba dōfi aefa da'ō, me ba'wa wanoewō ba razo, ba i'ohe zabōlō Joabi ba ifoefoe danō Ndraono Gamoni. Ba mōi ia moesoewō Raba, ba no torōi ba Jeroezalema Dawido. Ba atoe'a Joabi ba Raba, ba idoedoe'gō. Ba ihalō zaemtoe ba hōgō [nadoe] Milikomo Dawido, ba itoelo, ba 49 kilo [ana'a] wa'aboea, si so manimani, samboea, seboea sibai bōli. Ba i'anaemboe Dawido; ba eboea sibai lahalō sahoeloe ira ba mbanoea andrō. Ba he niha, ōsi mbanoea, ba la'oloi'ō, ba ibali'ō dawa rate Dawido, sogaragazini eoe ba samakoe tanō ba solaoe eoe. Ba si manō gōi wolaoenia ba mbanoea Ndraono Gamoni lō'ō, fefoc. Ba mangawocli ba Jeroezalema Dawido, awō zato fefoc.

(*A. 4-8: Sam. II. 21, 18-22.*)

II. Ba aefa da'ō, ba fasoewō zoei ira ba Ndrawa Wilisiti, ba ngai Gezeri. Ba da'ō iboenoe Sibechai, banoea Hoesa, Zifa'i, nga'ōtō zeboea niha andrō, ba tobali tehōndrōgō ira. (*F. 27. 11*). Ba me fasoewō zamoeza tō ba Ndrawa Wilisiti, ba iboenoe Elihana, ono Ja'iro, Lami andrō, talifoēsō Goliatō no, banoea Gata, si so toho, sezai hao totoa. Ba me fasoewō zoei ba ngai Gata, ba so ba da'ō niha seboea sibai, si ōnō'ōnō toetoeoe danga ba ōnō'ōnō doetoeoe kahe, 24 fefoc, nga'ōtō zeboea niha gōi. Me i'o'aja Ndraono Gizeraēli da'ō, ba iboenoe ia Jonata, tāna nono Dawido, ono ga'ania Simea. (*Sam. I. 17, 10*). Nga'ōtō zeboea niha da'ō no mege, ba Dawido ba enoninia zamoenoe ja'ira.

FAZA 21.

I. Sala Dawido, fangofaja niha:

II. Itegoe ia Gado sama'ele'ō. Fōchō waba. III. Famakao Jeroczelema, ba itimba Dawido soemange andrō nibe'enia ba golajama wache chō Gorana.

(*Faigi gōi Sam. II. 21.*)

- 1 I. Ba maoso Zataua, oedoe
Ndraono Gizeraēli, ifaroc Dawido,
2 ba wangofaja Iraono Gizeraēli. Ba
imane Dawido chō Joabi ba ba
zalaŵa mbanoca: Mi'ae mi'ofaja
Ndraono Gizeraēli, mi'otarai Mbe-
reseba, noemalō ba Dano, ba mi'o-
mbacha'ō chōgoe, ena'ō ocrongo
3 ha wa'ato ira! Ba imane Joabi:
Jamoenōnō mbanoeania Jehowa,
ha wa'ato ira, jamoebe'c meotoe
tō zi manō, ba oi sa atō barō
mbawa zochō ja'o ira, ja'oegō so-
chō ja'o, razo — ba hana sa wa
i'oroi'ō da'ō sochō ja'o? Hana wa
tobali horō Ndraono Gizeraēli?
4 (*Moz. II. 30, 12.*) Ba lō teboelō
li razo chō Joabi, ba mofanō sa'ae
Joabi, itōrōi mbanoea Ndraono
Gizeraēli fefoe; ba noa da'ō, ba
5 ifoeli ia ba Jeroczelema. Ba i'o-
mbacha'ō chō Dawido Joabi wa'ato
nisōndrania ba wangofaja sato:
Iraono Gizeraēli fefoe, ba no
1,100,000 zolohe baloese, ba mado
Joeda, ba no 470,000 zolohe balocse.
6 (Ba mado Lewi, ba mado Mbenija-
mi, ba lō ni'ofajania, me no anoe-
zoe dōdō Joabi gorōisa razo andrō.)
7 (*F. 27, 24.*) Ba si fatowoc chō
Lowalangi da'ō, ba ifakao Ndraono
8 Gizeraēli. Ba imane Dawido chō Lo-
walangi: No eboea horōgoe, me no
oclaoc da'ō. Ba ija'e, ba bologō
dōdōoe ba lalō genioie andre, noa
sa cloengoe sibai ndra'o!
9 II. Ba hocmede Jehowa chō
Gado andrō, sangi'ila chō Dawido,
10 imane: Ae hede chō Dawido, ōma-
ne: Da'ō niŵa'ō Jehowa: Tōloc
balō oēwa'ō chōoe, toejoe zamba-
11 lō nilaocgoe chōoe! Ba mōi jomo

chō Dawido Gado, imane chōnia:
Da'ō niŵa'ō Jehowa; Toejoc chōoe!
Ma medōloe fache lofo mbanoea, 12
ba ma tōloe waŵa woloiloī labe'e
oedocmō, ba ichamō ami si'ōli ne-
malioe, ba ma tōloe ngaloēo zi'ōli
Jehowa, fōchō waba, ba danō, ma-
la'ika Jehowa, samakiko Iraono
Gizeraēli ba mbanoeara fefoc. Ba
faigi, hadia uifoeligoe chō zama-
tenge ja'o. Ba imane Dawido chō 13
Gado: Sata'oe sibai ndra'odo —
hana na gōnado tanga Jehowa, me
no sahachō sibai tōdō ia; lō'ō sa
omasido gōnado tanga niha! Ba 14
ifatōrō wōchō waba ba Ndraono
Gizeraēli Jehowa, ba 70,000 zi mate
Iraono Gizeraēli.

III. Ba ifatenge ba Jeroczelema 15
mala'ika andrō Lowalangi, ba wa-
makiko ja'ira; ba barō wamakiko
andrō, ba ifaigi Jehowa, ba mangesa
dōdōnia ba wamakao andrō, ba
imane ba mala'ika andrō, samakiko
ja'ira: Noa, bōda sa'ae dangaoe!
— ba jaŵa golajama mbasitō chō
Gorana, Iraono Jēboesi, so mala'ika
andrō. Ba me ifaōga hōrōnia Dawido, 16
ba i'ila mala'ika andrō, ba dāloe
mbanoea, sara wōda ba dangania,
si no isōbi, ni'oro'ō jaŵa Jeroczele-
ma. Ba lalalōgoe tooe ira Dawido
ba satoea mbanoea, baroe boe mba-
roera. Ba mangandrō Dawido chō 17
Lowalangi, imane: Ja'odo zame'e
oroisa ba wangofaja niha, ba tobali
ja'odo zamazōchi horō, ba si no
mosala sibai; ba ja'ira andrō, biri-
biri andrō, ba hadia horōra? He
Jehowa, Lowalangigoe, chōgoe laoe
ba ba zi sawā ja'aga, ba bōi laoe
ba mbanoeaoc, fa bōi ahoi ira ba
wōchō. Ba no ibe'e li chō Gado 18
mala'ika Jehowa, ba wangoema'ō
chō Dawido, jamōi mijaŵa, ba
wama'anō naha wame'e soemange
chō Jehowa, ba golajama mbasitō
andrō chō Gorana, Iraono Jēboesi.
Ba mōi mijaŵa Dawido, me no 19
iŵa'ō chōnia Gado, me no ifa'ema

- 20 chōnia niwā'ō Jehowa. Ba ifoeli ia Orana, ba i'ila mala'ika andrō, ba labini'ō ira iraonia andrō si ōfa, si so chōnia ba da'ō; samōbōrō
- 21 gandroe Gorana. Ba me mōi chō Gorana Dawido, ba ifachōlō ia Orana, ba i'ila Dawido moroi sa. Ba irōi golaama mbasitō, ba ifaōndrō ia fōna Dawido, aracha iroegi
- 22 tooe danō bawania. Ba imane Dawido chō Gorana: Be'e chōgoe golaama mbasitō andrō, ena'ō ba da'ō oefa'anō naha wame'e soemange chō Jehowa, oebe'e chōoe ndrohoendrohoe mbōlinia, lō oe'ambōsi, ena'ō dōhō wōchō andrō ba
- 23 mbanoeada. (*Moz. IV. 25, 8*). Ba imanc Orana chō Dawido: Halō ia chōoe, jamoelaoe zomasi ia sochō ja'o, razo. Hiza, oebe'e chōoe za'wi andrō soemange nitoenoe, ba famōbōrō andrō, ba oebe'e eoe, ba gandroe andrō, ba oebe'e soemange ni'ā —
- 24 achori oebe'e chōoe. Ba imane sa razo, Dawido, chō Gorana: Bōi, oe'ōli, lō oe'ambōsi mbōli; si so chōoe, ba lō oehalō chō Jehowa, ba wame'e soemange nitoenoe, si lō bōli. Ba 600 zekeli balaki ibe'e Dawido chō Gorana, bōli naha andrō. Ba ifa'anō ba da'ō naha wame'e soemange Dawido, ba ibe'e zoemange nitoenoe ba soemange fangorifi; ba me i'angarōfi li
- 27 18, 24). Ba iwā'ō ba mala'ika andrō, 28 ifoeli isaemboegō wōdania. Ba me loe da'ō, me no i'ila Dawido, itema linia Jehowa ba golaama mbasitō andrō chō Gorana, Iraono Jebōesi, ba mame'eme'e soemange ia
- 29 ba da'ō. Ba ose Jehowa andrō, nilaoe Moze ba danō si mate, fabaja naha wame'e soemange, ba ba hilihili andrō, ba Gibeona so, me loco da'ō.
- 30 (*F. 16, 39*). Ba tebai i'oroma'ō ia ba da'ō Dawido, ba wangaloei Lowalangi, me no tokea ia ba wōda mala'ika Jehowa andrō. (*A. 16*).

FAZA 22.

I. Ihonogōi naha gosali Dawido, ba ihōna geoe, awō gara. II. Ifarōoe dōdo Zelomo, ba wolaoe osali dania, III. ba tōdō zatōea, ba wanolo.

I. Ba imane Dawido: Ba da'e dania nahia Lowalangi, Jehowa, ba da'e naha wame'e soemange nitoenoe andrō, nibe'e Ndraono Gizeraēli. (*Nga'ōt. II. 3, 1*). Ba iwā'ō Dawido, la'oweloi zi fatewōe ba danō Ndraono Gizeraēli ba ifataro zanoto kara, ba wanoto kara si ōfa sagi andrō, sogoena ba wolaoe osali Jehowa. (*Nga'ōt. II. 2, 16*). Baihōna zi'ōli Dawido, nibali'ō osō'osō lagō mbawandroehō ba famachai; ba tōla ihōna, irege lō moetaha moetoelo, ba eoe balo, ercsi, si tebai sa'ae la'era; oja sibai sa la'ohe chō Dawido balo eresi banoea Zidona ba banoea Diro. Imane sa dōdōnia Dawido: Iraono na nonogoe Selomo, sambō fa'abe'e na; ba osali andrō, nilaoe chō Jehowa, ba lō tola lō eboea sibai, ena'ō fangeboea dōi ba fa'amoadoe ia ba da'ō dania, wamaigi niha bō'ō fefoe. Ba da'oehōna chōnia zogōena. Ba ihōna sibai Dawido, gasagasa wa'amatenia. (*F. 29, 1*).

II. Ba hoemede ia chō nononia Selomo ba ibe'e li chōnia, ba wolaoe osali chō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli. Imane Dawido chō Zelomo: He onogoe! No oe'wā'ō tōdōgoe, ja'o zolaoe osali, nahia dōi Lowalangiōe Jehowa. (*F. 17, 1-14; 27, 2-7*). Ba hoemede chōgoe Jehowa, imane: No oja adoewa do niha ōbe'e, ba no abōlō wanoewōoe: lō tola ja'ogō zolaoe nahia dōigoe, me no oja adoewa ba danō do niha, ōbe'e, ba zanehe ndra'odo. Ba toemboe chōoe nono matōea dania, ba niha sahonohono dania da'ō, ba oetimba chōnia nemalinia fefoe, fasoei. Selomo sa dōinia; ba fa'atoelō ba fa'ahono oebe'e ba Ndraono Gizeraēli, ba gōtōnia. Da'ō

- dania zolaoe osali, nahia dōigoe; onogoe ia, ba amania ndra'o, ba oc'a'aro'ō dadaoma zala'va chōnia, ba Ndraono Gizeraēli, iroegi zi lō
- 11 aetoe. Ba ija'e sa'ae, ja'oegō onogoe, ba jamoctolo'ō Jehowa, cna'ō mofozoe wolaocmō, ba ena'ō ōlaoe gosali andrō chō Lowalangioe, Jehowa, si mane nifaboe'oenia, nitandrōsaigō
- 12 chōoe. Jamoebe'e chōoe wa'atoea-toea ba fa'aboto ba dōdō Jehowa, ba jamoefataro razo Ndraono Gizeraēli ndra'oegō, ba ena'ō ō'o'ō gorōisa Lo-
- 13 walangioe Jehowa. Awena dania mofozoe wolaocmō, na ōtōrō sibaī gamachoita andrō, awō nihokoe andrō, ni'wa'ō Jehowa chō Moze, nifa'ema ba Ndraono Gizeraēli. Abe'e'ō dō-dōoe, ja sabōlō ndra'oegō! Bōi bocsi dōdōoc ba bōi be'e nikkani ndra'o-
- 14 oegō! (*Raz. I. 2, 2. 3*). Hiza, lō lai wamakaogoe andrō, ba no oehōna zogoena ba wolaoc osali Jehowa andrō: 397,050,000 balaki gana'a ba 220,500,000 balaki wirō, ba tōla ba si'ōli, si lō moetaha moe'erai, me no fahōna manō. Ba he eoe balo, ba he kara, ba no oehōna, ba ōnōnō
- 15 na dania. (*F. 29, 2*). Ba he toeka — sanoto kara ba sama'anō, ba sotome, — ba no fahōna chōoe, ba sonecheneche ba ngawalō hadia ia,
- 16 ba ngawalō halōwō, ba gana'a ba ba wirō ba ba dōla ba ba zi'ōli, ato sibaī ira. Ba laboe, ba jamoctolo'ō Jehowa!
- 17 III. Ba ibe'e li Dawido, ba zala'va ba Ndraono Gizeraēli fefoe, ba wanolo ononia Selomo, [imanc]:
- 18 Hadia, tenga no itolo ami Lowalangimi, Jehowa, ba tenga no ibe'e, lō hadia ia chōmi fasoei manō? Noa sa ibe'e ba dangagoe niha [si tohōna] ba danō, ba lō tola lō mangaloeloc ira chō Jehowa ba ba mbanoeania.
- 19 (*A. 9. F. 23, 25*). Ba mibe'e dōdōmi, ba era'era, ba wangaloci Lowalangimi, Jehowa. Milaboe, milaoe nahia ni'amoni'ō andrō chō Lowalangimi, Jehowa, ena'ō ba da'ō bacha

mibe'e dawōla gorōisa Jehowa andrō, fabaja fakake ni'amoni'ō andrō chō Lowalangī, ba gosali andrō, nilaoe ba dōi Jehowa.

FAZA 23.

I. Tefataro razo Zelomo. Fa'ato Nono Lewi ba famōtō'o. II. Famaro jarō ira.

- I. Ba me no atoea Dawido, mc
- no afōli ia wa'aoeri, ba ifataro
- razo Ndraono Gizeraēli nononia
- Selomo. (*Raz. I. 1, 28-40*). Ba ifa-
- loecha'ō zatoea Ndraono Gizeraēli
- fefoe, awō gere, awō Nono Lewi.
- Ba la'ofaja Nono Lewi, si no 30
- fache ba si a'a moroi andrō; ba
- fa'atora, ni'ofaja, ba no 38,000, ira
- matoca. „Ba 24,000 nifataro ba ha-
- lōwō ba gosali Jehowa; ba 6000,
- ba amaedola goemandroe ba sangoe-
- hoekoe, ba 4000, ba sanaro ba
- mbawandroehō ba 4000, ba sano-
- no Jehowa, wolaoc biola, nifazō-
- chigoe ba wanocnō andrō.” [Imanō
- Dawido]. Ba ifōfō'ō ira Dawido,
- nga'ōtō ndraono Lewi andrō, Ge-
- resco ba Kahati ba Merari. (*F. 6,*
- I. 2*). Nga'ōtō Gereso, ba Laē-
- dana ba Sime'i. Ba ono Laēdana,
- ba Jehiēli, si a'a, ba Setama ba
- Joēli, tōloc. (*F. 26, 21*). Ba ono
- Zime'i, ba Selomiti ba Haziēli ba
- Harana, tōloe [gōi]. Da'ō hōgō
- ngafāe ba nga'ōtō Laēdana. Ba ono
- Zime'i, ba Jahata ba Sina ba Jeesi
- ba Beria; da'ō nono Zime'i, ōfa.
- Ba si a'a Jahata, ba fanetenia
- Zina. Ba Jeesi ba Beria, ba no
- sambō ono, toballi ia sawē ira
- labc'e, wamataro ba halōwō ja'ira.
- Ba ono Gahati ba Ameramo ba
- Jisihara ba Heberona ba Oesiēli,
- ōfa. (*F. 5, 28. 29*). Ba ono Game-
- ramo, ba A'aroni ba Moze. Ba
- A'aroni, ba ni'oniagō, ena'ō ni'am-
- oni'ō sibaī ia, ja'ia ba iraononia, si
- lō mamalōmalō, ena'ō sanoenoe
- koemōjō chō Jehowa ira, gōtōgōtō
- wa'ara, ba ena'ō enoninia ira ba

- samahowoe'ō niha ba dōi Jehowa. (*F. 6, 34. Heb. 5, 4. Moz. V. 10, 8*).
- 14 Ba ba chō Moze andrō, enoni Lowalangi, ba ba mado Lewi te'ofaja ndraonia. (*Moz. V. 31, 1*). Ono Moze andrō, ba Gereso ba Eliēzeri. (*Moz. II. 18, 3. 4*). Ba ono Gereso, ba Seboēli. si a'a. (*F. 26, 24*). Ba ono Geliēzeri, ba Rehabia, hōgō andrō. Awai nono Geliēzeri, ono matoea; ba oja sibai sa ndraono Rehabia. (*F. 24, 21-30*).
- 18 Ba ono Jisihara, ba Selomiti, hōgō andrō. Ba ono Heberona, ba Jerija, hōgō andrō, ba Amaria, fanetenia, ba Jahazieli, fanete da'ō, ba
- 20 Jekameama, fanete da'ō. Ba ono Oesieli, ba Micha, hōgō andrō, ba
- 21 Jisia, fanetenia. Ba ono Merari, ba Mali ba Moesi; ba ono Mali, ba
- 22 Eleazari ba Kisi. (*F. 6, 4*). Ba Eleazari, ba si mate lō ono matoea, ha ono alawe chōnia. Ba sangai da'ō, ba achira, ono Gisi. Ba ono Moesi, ba Mali ba Ederi ba Jeremoto, tōloe.
- 24 II. Da'ō Nono Lewi, ba ngafoera, hōgō ngafā, ha wa'ato ira ni'ofaja, dali dōira, samōsamōsa, nibe'e sangai halōwō ba gosali Jehowa, si no fache ba si a'a moroi andrō. Imane sa Dawido: „No faloecha wa'ahono mbanocania ibe'e Jehowa, Lowalangi Ndraono Gize-raēli, ba i'iaḡō sa'ae Jeroezaloma, si lō mamalōmalō. (*Joēl. 4, 21*). Ba lō'ō sa'ae la'osa'osa'ō ono Lewi nahia ose andrō, fabaja fakake andrō, sogoena ba halōhalōwō andrō ba chōnia.” Ba niringoda chō Dawid, safoeria, ba te'ofaja Nono Lewi, i'otarai zi no 20 fache fa'eboea. Halōhalōwōra wanolo iraono Ga'aroni, ba halōwōra ba gosali Jehowa famaigimaigi olajama ba bate'e andrō, ba fangchao, ni'amoni'ō andrō fefoe, awō ba halōhalōwōra andrō ba gosali Lowalangi, ba ba wamaigi rotī nifaigi-faigi andrō, awō hamo si sōchi andrō
- ba zoemange ni'ā, awō koe andrō, si lō moe'aisōni, ba he gali, awō nifakoē andrō, awō zoe'azoe'a hadia ia, ba he ba we'amōi awōra ero 30 mahemoloe, na so ira ba wangan-drō saoha gōlō chō Jehowa ba ba wanoeno ja'ia, ba si manō gōi, na tanō owī, (*Sin. 92, 3*), ba ba wame'e soemange nitoeoe fefoc, chō Jehowa, na loeo sabato ba na fa-soelōna mba'wa ba ba gowasa, ha wa'oja nibe'ebe'e chō Jehowa, si lō mamalōmalō, dali zi no moefachoi andrō; ena'ō lalahalōhalō halōwō ba 32 nose wama'ele'ō andrō, awō halōwō ba ni'amoni'ō, ba he halōwō ba wanolo iraono Ga'aroni andrō, iwara; enoni ira ba nahia Jehowa andrō.

FAZA 24.

I. Famōfō'ō ere, 24 ngenoli. II. Nga'otō Nono Lewi bō'ō.

- I. Ba da'e ngenoli nga'otō Ga'aroni: Ono Ga'aroni, ba Nadabi ba Abihoe ba Eleazari ba Itamari. (*F. 23, 6; 5, 29*). Ba Nadabi ba Abihoe, 2 ba si mate fōna namara, lō nga'otō, ba toball Eleazari ba Itamari nifataro ere. (*Moz. III. 10, 1. 2, 12*). Ba 3 lafōfō'ō ira ba nihalōhalōra Dawido ba Sadoki, nga'otō Geleazari, ba Ahimelechi, nga'otō Gitamari, balazi halōwō ba nifataro ja'ira. (*Nga'otō. II. 8, 14*). Ba hiza, ba no ato hōgō 4 ngafā ba nga'otō Geleazari, moroi ba nga'otō Gitamari; ba feleōnō labe'e hōgō ngafā, nga'otō Geleazari, ba ha dawaloe nga'otō Gitamari. 5 Ba faoma lalaoe dahōdahō, ba wamaigi nahara, faoma mōi salawa ba ni'amoni'ō ba sala'wa chō Lowalangi, he nga'otō Geleazari ba he 6 nga'otō Gitamari. Ba itanō ba zocra dōira Semaja, ono Netane'eli, doeroetoeli, ono Lewi, ba zi so razo [Dawido] ba satoea ba Sadoki ere ba Ahimelechi, ono Gabiataro, ba he hōgō ngafā andrō ba gere ba ba Nono Lewi. Ba lafasoli, sawoesawā

nga'ōtō Geleazari ba sawoesawē
 7 nga'ōtō Gitamari, wolaoc dahōdahō.
 (F. 18, 16). Ba ba dahōdahō si fō-
 fōna, ba Jojaribi zi gōna; ba ba
 8 wanete da'ō, ba Jedaja, ba ba wa-
 nete zi dombocae, ba Harimi, ba
 9 ba wanete zi tōloe, ba Seorimi, ba
 ba wanete zi ōfa, ba Malichia, ba
 10 ba wanete zi lima, ba Mijami, ba
 ba wanete zi ōnō, ba Hakosi, ba
 ba wanete zi fitoc, ba Abia, (Loek.
 11 1, 5), ba ba wanete zi wāloe, ba
 Jesocae, ba ba wanete zi siwa, ba
 12 Sechania, ba ba wanete zi foeloc,
 ba Eliasibi, ba ba wanete zi fele-
 13 zara, ba Jakimi, ba ba wanete zi
 felendroea, ba Hoefa, ba ba wanete
 14 zi feledōloc, ba Jesebeabi, ba ba
 wanete zi feleōfa, ba Biliga, ba ba
 15 wanete zi felelima, ba Imeri, ba ba
 wanete zi feleōnō, ba Hesiri, ba ba
 16 wanete zi felcwitoc, ba Hafisi, ba
 ba wanete zi felewaloc, ba Fetaja,
 ba ba wanete zi feleziwa, ba Jehes-
 17 sikeli, ba ba wanete zi doea woeloc,
 ba Jachino, ba ba wanete zi doea
 18 woeloc a zara, ba Gamoeli, ba ba
 wanete zi doea woeloc a roea, ba
 19 Delaja, ba ba wanete zi doea woeloc
 a tōloe, ba Ma'asia. Da'ō wamataro
 ja'ira ba halōwōra, ba we'amōi ba
 gosali Jehowa, dali gamachoita a-
 ndrō, nifachoi woerocgōra A'aroni,
 oroisa Jehowa, Lowalangi Ndraono
 Gizerāli chōnia.
 20 II. Ba ba nga'ōtō Lewi bō'ō, ba
 nga'ōtō Gameramo Zoebaēli, ba
 21 nga'ōtō Zoebaēli Jedeja, ba nga'ōtō
 Rehabia Jisia, hōgō andrō, (F. 23,
 22 17-23; 26, 25), ba nga'ōtō Jisihara
 Zelemoto, ba nga'ōtō Zelemoto Ja-
 23 hata; ba nga'ōtō Heberona, ba Je-
 ria, hōgō, ba Amaria, fanetenia, ba
 Jahasiēli, fanete da'ō, ba Jekame-
 24 ama, fanete da'ō. Ba nga'ōtō Oesiēli,
 ba Micha, ba nga'ōtō Micha Zamiri.
 25 Ba talifoesō Micha Jisia; ba nga'-
 26 ōtō Jisia Zacharia. Ba nga'ōtō
 Merari, ba Mali ba Moesi, awō nga-
 27 ōtō nononia Ja'asia. Nga'ōtō Me-

rari andrō, nga'ōtō nononia Jasia,
 ba Sohama ba Sakoeri ba Iberi. Ba 28
 nga'ōtō Mali, ba Eleazari; si lō nga'-
 29 ōtō da'ō. Ba nga'ōtō Gisi, ba Jera-
 me'eli. Ba nga'ōtō Moesi, ba Mali 30
 ba Ederi ba Jerimoto. Da'ō nga'ōtō
 Nono Lewi andrō, ba ngafoera a-
 ndrō. Ba ja'ira gōi, ba fadahōdahō 31
 gōi, si mane iwara andrō, nga'ōtō
 Ga'aroni, ba zi so razo, Dawido,
 ba Sadoki, ba Ahimelechi, awō hōgō
 ngafē andrō ba gre ba ba nono
 Lewi, he hōgō ngafē andrō, ba he
 ira achira. (F. 25, 8).

FAZA 25.

I. Fanoetoejoc sanoenō. II. Famō-
 ōf'ō; 24 ngenoli.

I. Ba Dawido ba ira koemandra 1
 andrō, ba la'oniagō nga'ōtō Gasafoc,
 awō nga'ōtō Jedoetocno, si no amae-
 dola zama'ele'ō, solaoeloc biola
 nitika, side'ide ba seboea ba somō-
 zimōzi faritia, lafataro ba halōwōra.
 Ba fa'ato nifataro ba halōwō andrō,
 ba (F. 13, 19) nga'ōtō Gasafoc, ba 2
 Sakoeroc ba Josefo ba Netania ba
 Asarela, iraono Gasafoc, ni'ohc Ga-
 safoc, sama'ele'ō chō razo. Ba nga'-
 3 ōtō Jedoetocno, ba Gedalia ba Seri
 ba Jesaja ba Hazabia ba Matitia
 ba Sime'i, daōnō, tohoetohoc danga
 namara Jedoetocno, sama'ele'ō, ba
 wangandrō saoha gōlō ba ba wa-
 noeno Jehowa, wolaoc biola nitika,
 seboea. Ba nga'ōtō Hemano: Boekia 4
 ba Matania ba Oesiēli ba Seboēli
 ba Jerimoto ba Hanania ba Hana-
 ni ba Eliata ba Gidalati ba Roma-
 miti-Ezeri ba Josibekasa ba Maloti
 ba Hotiri ba Mahazioto. A'oi ono 5
 Hemano da'ō, Hemano sangi'ila a-
 ndrō chō razo, ba wangeboea toeria,
 dali niwa'ō Lowalangi. Feleōfa ibe'e
 Lowalangi ono matoc chō Hemano,
 ba tōloc nono alawc. (F. 21, 9. Nga'-
 6 ōt. II. 35, 15). Oi nifataro ba wa-
 noenō ba gosali da'ō, awō namara,
 samōzimōzi faritia ba solaoeloc bi-
 ola nitika, seboea ba side'ide, halō-

- wōra ba gosali Lowalangi, barō mbawa razo ba barō mbawa ndra
- 7 Asafo Jedoetoen Hemano. Ba fa'atorā, awō dalifoēsōra, nifatorā ba wanoenō andrō chō Jehowa. fa'ato doeka andrō fefoe, ba no. 288.
- 8 II. Ba lalaoe dahōdahō, ba wamōf'ō halōwōra, he si achi ba he si a'a ba he samahaō ba he nifahaō,
- 9 lafagōlōgōlō. (*F. 24, 31*). Ba ba dahōdahō si fōfōna andrō, chō Gasafō, ba Josefō zi gōna, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete da'ō, ba Gedalia, awō dalifoēsōnia, awō ndraononia, 12 fefoe.
- 10 Ba ba wanete zi dombōea, ba Sakoeroe, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi tōloe, ba Jisiri, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi ōfa, ba Netania, awō ndraononia,
- 13 awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi lima, ba Boekia, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi ōnō, ba Jesarela, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi fitoe, ba Jesaja, awō ndraononia,
- 16 awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi wāloe, ba Matania, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi siwa, ba Sime'i, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi foeloe, ba Asare'eli, awō ndraononia,
- 19 awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi felezara, ba Hasabia, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi felendroea, ba Soebaēli, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi feledōloe, ba Matitia, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe.
- 22 Ba ba wanete zi feleōfa, ba Jeremoto, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi felelima, ba Hanania, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi feleōnō, ba Josibekasa, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia,
- 12 fefoe. Ba ba wanete zi felewitoe, 25
ba Hanani, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete 26
zi felewāloe, ba Maloti, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi feleziwa, ba Eliata, 27
awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi doea woeloe, ba Hotiri, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi doea woeloe a sara, ba Gidaliti, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi 30
doea woeloe a roea, ba Mahazioto, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. Ba ba wanete zi doea woeloe a tōloe; ba Romamiti-Ezeri, awō ndraononia, awō dalifoēsōnia, 12 fefoe. 31

FAZA 26.

I. Famataro sanaro ba mbawandroehō. II. Samaigimaigi girōgirō. III. Koemandroe ba sangoehoekoe.

- I. Ba ba wamōf'ō sanaro ba mbawandroehō, ba nga'ōtō Gora, ba Meselemia, ono Goresi, nga'ōtō Gasafō. (*Nga'ōt. II. 8, 14; 35, 15*). Ba ono Meselemia, ba Sacharia, si a'a, ba Jediaēli, fanetena, ba Sebadia, fanete zi daroea, ba Jateniēli, fanete zi datōloe, ba Elama, fanete zi daōfa, ba Johanano, fanete zi dalima, ba Elioenai, fanete zi daōnō. Ba ono Gobedi-Edomo, ba Semaja, si a'a, ba Josabada, fanetena, ba Joa, fanete zi daroea, ba Sachara, fanete zi datōloe, ba Netane'eli, fanete zi daōfa, ba Amiēli, fanete zi dalima, ba Isasari, fanete zi daōnō, ba Fegoeletai, fanete zi dafitoe — noa sa ifahowoe'ō ia Lowalangi. Ba mo'ono gōi nononia Semaja, ono matoea, salawa ba ngafoera, dania, me no niha sabōlō ira. Ono Zemaja andrō, ba Otini ba Refaēli ba Ōbedi ba Elisabada, talifoēsōnia, niha sabōlō, ba Elihoe ba Semaehia. Oi nga'ōtō Gobedi-Edomo da'ō, ja'ira ba onora ba talifoēsōra, niha sabōlō, si fadoe-

- hoe dōdōda ba halōwōra, 62 nga'ōtō
- 9 Gobedi-Edomo. Ba so gōi nono Mezelemla, ono matoea, ba talifoesō-
- 10 nia, niha sabōlō, 18 fefoe. Ba ono Hoza, nga'ōtō Merari, ba Simeri, hōgō (me lō'ō sa'ae si a'a, andrō
- 11 ihali'ō hōgō ia amania), ba Hilikia, fanetenia, ba Tebalia, fanete zi daroea, ba Sacharia, fanete zi datō-
- 12 loe. Ono Hoza andrō ba talifoesō-
- nia, ba 13 fefoe. Da'ō ngenoli zanaro ba mbawandroehō, hōgō watalifoesōta andrō, ba awō niwara ira
- 13 ba halōwō andrō, ba nifataro ja'ira ba gosali Jehowa. Ba sanboesa-
- 14 mbocia bawandroehō, ba lalaoe dahō-dahō, lafōfō'ō ngafā [zanaro], he ba zi achi, ba he ba zi a'a. (*F* 25, 8).
- 14 Ba [ba mbawandroehō] tánō ba gatoemboecha loe, ba Selemia zi gōna. Ba he chō nononia Sacharia, niha satoeatoea, anofocla. ba lalaoe gōi dahōdahō, ba tánō jōoe chōnia.
- 15 Ba tánō raja, ba chō Gobedi-Edomo, ba ba ndraononia, ba ba naha girōgirō. Ba chō Zoefimi ba chō Hoza, ba [ba mbawandroehō] tánō ba gaechoela loe, awō ba mbawandroehō Salecheti, ba newali mijawa; nifa'oli zanaro. Tánō ba gatoemboecha loe, ba daññō Nono Lewi, ba tánō jōoe, ba daōfa ma'ōchō, ba tanō raja, ba daōfa ma'ōchō, ba ba naha girōgirō, ba daroedarocia; ba ba Warabara, tánō ba gaechoela loe, ba daōfa ba newali ba daroea
- 19 ba Warabara. Da'ō ngenoli zanaro, andrō, nga'ōtō Gora, awō nga'ōtō Merari.
- 20 II. Ea iwara, Ono Lewi andrō, ba samaigimaigi girōgirō andrō ba gosali Lowalangi, awō nihōna andrō,
- 21 ame'ela ni'amoni'ō: Nga'ōtō Laēdana, Laēdana ma'owocoe Gereso, hōgō ngafā nga'ōtō Laēdana, ma'owocoe Gereso, (*F* 23, 8), ma'owocoe Jehiēli andrō, Sctama ba achinia Joēli zamaigimaigi girōgirō
- 23 andrō ba gosali Jehowa. Ba ba ma'owocoe ndra Ameramo, Jisihara,
- Heberona, Oesiēli, ba Sebocēli a-
- 24 ndrō, ono Gereso, ma'owocoe Moze, hōgō zamaigimaigi girōgirō. (*F* 23, 16). Ba ba niwara andrō, ma'owocoe
- 25 Geliēzeri, ba Rehabia nono da'ō, ba ono da'ō, ba Jesaja, ba ono da'ō, ba Joramo, ba ono da'ō, ba Sichiri, ba ono da'ō, ba Selomiti. Ba Selomiti andrō, ba talifoesōnia
- 26 zamaigimaigi girōgirō fefoe, ame'ela ni'amoni'ō andrō, ni'amoni'ō razo, Dawido, ba hōgō ngafā andrō ba solohe ngahōnō ba solohe ngaotocoe, ba ira koemandra andrō, (nihalōra
- 27 ba wanocwō, sahoelocoe ira, ba no la'amoni'ō tolotolo ba gosali Jehowa), fefoe hadia ia ni'amoni'ō
- 28 Zamoēli, sangi'ilia andrō, ba Saoclo, ono Gisi, ba Abineri, ono Neri, ba Joabi, ono Zeroeja, — ni'amoni'ō andrō fefoe, ba barō mbawa Zelomiti andrō so, ba barō mbawa ndra talifoesōnia.
- III. Ea ma'owocoe Jisihara andrō,
- 29 Kenania ba iraononia, ba no nifataro ba halōwō baero, ba Ndraono Gizeraēli — koemandroecoe ba sangoehocoe. Ba ma'owocoe Heberona andrō
- 30 Hazabia ba talifoesōnia, niha sabōlō, 1700, ba no moebc'e samatōrō Iraono Gizeraēli ba zi tambai Joridano, tánō ba gaechoela loe, ba ngawalō halōwō chō Jehowa, fefoe, ba ba ngawalō halōwō chō razo. Ma'owocoe
- 31 Heberona Jeria andrō, hōgō ma'owocoe Heberona, ba watalifoesōta chōra ba ba ngafoera (me aracha
- 40 fahc salawā Dawido, te'aloeci ira, ba tesōndra ba chōra niha sabōlō, ba Jaēzeri, ba danō Gileadi),
- 32 iwara, sabōlō, 2700 hōgō ngafā; da'ō nifataro razo, Dawido, samatōrō mado Roebeno ba mado Gado ba si matonga mado Manase, ba ngawalō hadia ia chō Lowalangi, fefoe, ba ba ngawalō chō razo.

FAZA 27.

I. Famataro hōgō si sarasara waŵa. II. Salaŵa zi felendroea toea.

III. Samaigimaigi si so andrō ba anofoela.

(A. 2-15: Faigi gōi F. 11, 11-37.)

- 1 I. Ba da'e Ndraono Gizeraēli andrō, ha wa'ato ira, hōgō ngafōe, ba solohe ngahōnō ba solohe ngaotōe ba doeroetoeli ehōra, enoni razo, ba hialōwō ngenoli andrō, sarasara waŵa we'asora, ba aheta, dōfi fasoei, 12 waŵa; 24,000 niha zangenoli.
- 2 Ngenoli si fōfōna andrō, ba mbaŵa si fōfōna, ba Jasobeamo zolohe, ono Zabadiēli, ba 24,000 niha ba ngenoli ehōnia. Nga'ōtō Weresi ia, hōgō
- 3 zolohe andrō fefoe, ba mbaŵa si fōfōna. Ba ba ngenoli ba mbaŵa si doea, ba Eleazari zolohe, ono Doda'i andrō, ma'oewoe Gahohi; ba Mikeloti mandroe ba ngenoli ehōnia,
- 4 24,000 niha. Ba solohe ngenoli si tōloe, ba mbaŵa si tōloe, ba Benaja, ono Jojada ere, hōgō ia; ba 24,000
- 5 niha ba ngenoli ehōnia. Da'ō Mbenaja andrō, sabōlō ba zi tōloe ngafoele; ba mandroe ba ngenolinia
- 6 nononia Amisabada. Ba fanete zi tōloe, ba mbaŵa si ōfa, ba Azaheli, achi Joabi, ba fangalinia nononia
- 7 Sebadia, ba 24,000 niha ba ngenoli ehōnia. Ba fanete zi ōfa, ba mbaŵa si lima, ba salaŵa andrō, Samihoeti,
- 8 banoea Jiserahi; ba 24,000 niha ba ngenoli ehōnia. Ba fanete zi lima, ba mbaŵa si ōnō, ba Ira, ono Ike,
- 9 banoea Dekoa; ba 24,000 niha ba ngenoli ehōnia. Ba fanete zi ōnō, ba mbaŵa si fitoe, ba Helesi, banoea
- 10 Welono, mado Geferaji; ba 24,000 niha ba ngenoli ehōnia. Ba fanete zi fitoe, ba mbaŵa si ŵaloe, ba Sibe-
- 11 chai, banoea Hoesa, ma'oewoe Zera; ba 24,000 niha ba ngenoli ehōnia (F. 20, 4). Ba fanete zi ŵaloe, ba
- 12 mbaŵa si siŵa, ba Abiēzeri, banoea Ganatoti, mado Mbenijami; ba 24,000 niha ba ngenoli ehōnia. Ba
- 13 fanete zi siŵa, ba mbaŵa si foeloe,

ba Maharai, banoea Netofa, ma'oewoe Zera; ba 24,000 niha ba ngenoli ehōnia. Ba fanete zi foeloe, ba 14 mbaŵa si felezara, ba Benaja, banoea Wiratono, mado Geferaji; ba 24,000 niha ba ngenoli ehōnia. Ba 15 fanete zi felezara, ba mbaŵa si felendroea, ba Helida'i, banoea Netofa, ma'oewoe Goteniēli; ba 24,000 niha 16 ba ngenoli ehōnia.

II. Ba da'e nibe'e salaŵa mado 16 Ndraono Gizeraēli: Salaŵa mado Roebeno, ba Eliēzeri, ono Ziehiri, ba ba mado Zimeoni, ba Sefatia, ono Ma'aeha, ba ba mado Lewi, ba 17 Hasabia, ono Gemoeēli, ba ba nga'ōtō Ga'aroni, ba Sadoki, ba ba mado 18 Joeda, ba Elihoe, ga'a Dawido, ba ba mado Isasari, ba Omeri, ono Michaēli, ba ba mado Zeboeloni, ba 19 Jisimaja, ono Gobadia, ba ba mado Nafetali, ba Jerimoto, ono Gaseriēli, ba ba mado Geferaji, ba Hosea, ono 20 Gasasia, ba ba zi matonga mado Manase, ba Joēli, ono Wedaja, ba 21 ba zi matonga mado Manase, ba danō Gileadi, ba Ido, ono Zacharia, ba ba mado Mbenijami ba Ja'asiēli, ono Gabineri, ba ba mado Dano, ba 22 Asere'eli, ono Jerohamo. Da'ō zalaŵa mado Ndraono Gizeraēli andrō. Ba ha wa'ato zi lō 20 fache na, ba 23 lō i'ofaja Dawido, me no ifaboe'oe Jehowa, i'oja'ō Ndraono Gizeraēli, timba ndrōfi ba mbanoea jaŵa wa'oja. No ibōrōtaigō wangofaja Joabi, 24 ono Zeroeja, ba lō ni'ozoeinia, me no tesao wōnoe [Lowalang] ba Ndraono Gizeraēli; ba fa'ato andrō, ba lō moetanō ba zoera hikaja razo Dawido. (F. 21, 14).

III. Ba samaigimaigi girōgirō a- 25 ndrō ehō razo, ba Asimaweti, ono Adiēli, ba girōgirō boea nowi ba ba mbanoea seboea ba ba mbanoea side'ide ba ba hati misa, ba Jonata, ono Oesia. Ba sohalōwō ba danō, 26 sangahalō, ba Eseri, ono Geloebi. zamaigimaigi, ba kaboe nagoē, ba 27 Sime'i, banoea Rama; ba hadia zi

so ōsi nagoe, ba kaboe nagoe andrō,
 28 ba Sabidī, banoea Zifimi. Ba kaboe
 zai ba kaboe ara, ba ndraso, ba
 Ba'ali-Hanano, banoea Gaderi, ba
 fanicha zai, nihōna, ba Joasi zamai-
 29 gimaigi. Ba sa'wi andrō, nikoeloi ba
 Zaronā ba Siterai, banoea Zaronā,
 ba sa'wi ba ndraso misa, ba Safati,
 30 ono Adelaī, ba ondra, ba Obili, Irao-
 no Zima'eli, ba kalide si alawe, ba
 31 Jedeja, banoea Meronoto, ba biri-
 biri ba nambi, ba Jasisi, Dawa Ha-
 gara, zamaigimaigi. Oi si no amae-
 dola hōgō mandro ba gochōta razo
 32 Dawido. Ba Jonata, tāna nama Da-
 wido, ba no anofocla; no niha sa toea-
 toea ba sangila amachōita; ba Je-
 hiēli, ono Hachimono, ba no samahaō
 33 iraono razo. Ba Ahitofeli, ba anofoe-
 la razo gōi, ba Hoeza'i, ma'oevōe
 Garachi, ba no si fahoewōe chō razo.
 34 (*Sam. II. 15, 12; 15, 27*). Ba fanete
 Gahitofeli, ba Jojada, ono Mbenaja,
 ba Abiataro. Ba Joabi, ba no koem-
 andra seboea chō razo. (*Sam. II.*
8, 16).

FAZA 28.

I. Hoehoeo Dawido ba waloecha-
 ta, ba wolaoe osali andrō. Ifadoe-
 hoe'ō chōra nononia Selomo. II.
 I'wa'ō chō Zelomo wolaoe osali.

1 I. Ba ifaloecha'ō Dawido zatōea
 Ndraono Gizeraēli, awō hōgō madora
 ba solōhe ngenoli genoni razo a-
 ndrō, ba koemandra ngahōnō ba
 koemandra ngaotoe ba hōgō ma-
 ndroe ba gochōta razo ba ba goeri-
 fōnia ba ba goerifō ndraononia ba
 enoninia jomo ba saradāone andrō
 ba dozi solōhe baloese; ba Jerocza-
 2 lema waloechata andrō. Ba maoso
 Dawido, ba imane: Mifondron-
 drōngo, ja'ami ira talifoēsōgoe ba ja'
 ami banoeagoe! No oe'wa'ō tōdōgoe,
 oelaoe nahia sahono dawōla gorōisa
 Jehowa andrō ba bakoebakoe gahe
 andrō chō Lowalangida, ba no oehō-
 nagō oefaiigi hadia ia, ba wolaoe
 3 ja'ia. (*F. 22, 7-10*). Ba no imane

chōgoe Lowalangī: Tenga ja'oe'gō
 zolaoe osali ba dōigoe andrō, me no
 niha sanoewōnoewō ndra'oe'gō, ba
 me no adoewa ndro niha ōbe'e. (*Sam.*
II, 7, 5). Ba no itoejoe ndra'o Je-
 howa, Lowalangī Ndraono Gizeraēli,
 ba zi sawāe ja'aga, ena'ō si lō mama-
 mamalōmalō razo ndra'o ba Ndrao-
 no Gizeraēli. Me no mado Joeda
 itoejoe sala'wa, ba ba mado Joeda
 andrō, ba si sawāe ja'aga, ba ba
 ndraono namagoe, ba ja'odo zomasi
 ia ibe'e razo Ndraono Gizeraēli fe-
 fōe. (*Moz. I. 49, 10. Sam. I. 16, 1.*
12). Ba ba ndraonogoe andrō fefoc —
 5 no oja nibe'e Jehowa chōgoe ono
 matōea — ba onogoe Selomo itoe-
 joe, ena'ō ja'ia zidadao ba dadaoma
 zala'wa andrō chō Jehowa, razo
 Ndraono Gizeraēli. No imane chō-
 goe: Onoe Selomo andrō zolaoe
 osali, awō golajama andrō chōgoe;
 noa sa ja'ia nitoejoeogoe onogoe, ba
 amania sa'ae ndra'ō. Ba oe'aro'ō
 7 wa'arazonia, si lō mamalōmalō, na
 lō iboelō'ō wolo'ō orōisagoe, awō
 nifachoigoe andrō, si mane ma'ō-
 chō. Ba hiza, ba zanche Ndraono
 8 Gizeraēli fefoc, banoea Jehowa a-
 ndre, ba ba zamondrongo Lowala-
 ngida: Mi'o'ō sibai gorōisa Jehowa,
 Lowalangimi, fefoc, ena'ō si lō te-
 boelō ba danō si sōchi andre ami,
 ba ena'ō ondrōitami ba nga'ōtōmi
 ia, gōtōgōtō wa'ara. Ba ja'oe'gō,
 9 onogoe Selomo, ba ja'aboto ba
 dōdōoe Lowalangī namae, ba iagō
 enoninia, moroi si'aikō ba dōdōoe,
 moroi ba dōdō sedōna! Isechegō sa
 dōdō fefoc Jehowa, ba ahori i'ila
 nichoi dōdō, awō gera'era. Na ō'alo-
 ei ia, ba ibe'e nisōndrae ia; ba na
 ō'erogō ia, ba itibo'ō ndra'oe'gō, si
 lō foelitō. (*Sam. I. 16, 6. Raz. I. 8,*
39. Sin. 7, 10). Ba faigi, he ōwisa!
 10 Noa sa itoejoe ndra'oe'gō Jehowa,
 ba wolaoe omo, ni'amoni'ō; ba
 laboe, abe'e'ō dōdōoe!
 II. Ba ibe'e Dawido chō nono-
 11 nia Selomo doemadoema golajama

- nifosagō andrō ba doemadoema gosali, he wisa goto'oto ba he wisa mbate'e girōgirō andrō ba bate'e ba zi sagōtō, ba bacha ba nōsi nomo, awō nahia [dawōla, fabaja]
- 12 lagō andrō, (*Moz. II. 25, 9*), ba doemadoema hadia ia fefoe zi so ba dōdōnia : olajama gosali Jehowa, ba bate'e andrō fefoe, fasoci, ba bate'e girōgirō ba gosali Lowalangi ba bate'e nihōna andrō, ame'ela ni'amoni'ō; awō wama'oli gere ba Ono Lewi, ba he wisa halōwō ba gosali Jehowa fefoe ba doemadocma wakake fefoe, sogoena ba halōwō
- 14 ba gosali Jchowa. Ba ana'a, ha wa'eboea mogoena ba wamazōchi fakake andrō, ba ngawalō halōwō andrō, ba sogoena ba wakake firō andrō fefoe, ha wa'eboea zogoena ba wakake andrō, ba ngawalō halōwō andrō. Ba sogoena ba naha wandroe ana'a andrō, fabaja fandroe ana'a, ha wa'aboea naha wandroe andrō, samboesamboca, fabaja fandroenia, ba ba naha wandroe firō, ha wa'aboea naha wandroe andrō, samboesamboea, fabaja fandroe, dali wogoena naha wandroe andrō
- 16 fefoe. Ba ana'a sogoena ba wamazōchi meza andrō, ha oega, meza roti nifaigifaigi andrō, ba firō ba meza firō, ba sogoena ba garafoe andrō ba ba wiga ba ba gendri, balaki, ba ba mako balaki andrō, ha oega nifazōchi, awō zogoena ba mako firō andrō. Ba balaki, ha wa'eboea mogoena ba naha wanoe-noe koemōjō, ba doemadoema goereta andrō, keroebi balaki, samologō afira, ba samaloegō tawōla
- 19 goroisia Jehowa andrō. „Ba zoera nisoera danga Jehowa so da'ō fefoe; no ifahaō ndra'o ba doemadoema andrō fefoe, he wisa wolaoe".
- 20 [imanō Dawido]. Ba imane na Dawido chō nononia Selomo : Abc'c'ō dōdōoe, ja sabōlō ndra'ogō, ba laboc ba halōwō ! Bōi boesi dōdōoe, ba hōi be'e nikeani ndra'ogō ; ito-

lo'ō sa Lowalangi, Jehowa, Lowalangi. Lō ibōdā dangania ba lō ibōhōli ndra'ogō, irege no awai fefoe nilaoe andrō ba halōwō andrō ba gosali Jehowa. (*F. 22, 13. Moz. V. 31, 6*). Ba hiza ngenoli gere andrō, awō ngenoli Nono Lewi, ba halōwō andrō fefoe ba gosali Lowalangi; hadia ia halōwō, ba no so chōoe niha, ha niha, si no aoha ōlō, ba wolaoe hadia ia fefoe, ba wa'atoekara andrō, ba si manō gōi zatoea andrō, awō niha sato fefoe, ba lō mamalō-malō, wa samondrongo liee ira.

FAZA 29.

I. Labe'e zaoha gōlōra Dawido ba satoea andrō, ba wolaoe osali. II. Isoeno Lowalangi Dawido. III. Fa'omoeso dōdō zato. Razo sa'ae Zelomo. IV. Fa'amate Dawido.

I. Ba imane na razo, Dawido, 1
ba niha sato fefoe : Onogoe Selomo andrō, ba ha ja'ia nitoejoe Lowalangi; ba no iraono na, sambō fa'abe'e; ba halōwō andrō, ba no seboea sibai; tenga sa nahia niha dania gōdo andrō, no nahia Lowalangi, Jehowa. (*F. 22, 5*). Ba no oe'ositō- 2
lagō wangōhōna balazo gosali Lowalangi andrō ana'a, ba gamagama ana'a andrō, ba firō ba gamagama firō, ba tōla ba gamagama tōla, ba si'ōli ba gamagama si'ōli, ba coe ba gamagama eoe, ba hc hatoe oena, ba kara lesi. kara saitō, ba kara sola'ala'a ba fremata, hadia ia, ba kara maremara, oja sibai. Ba bacro 3
ō, ba oebe'c na balazo gosali Lowalangi, si so chōgōe, ana'a ba firō, bōrō wa'omoeso dōdōgōe andrō ba gosali Lowalangi andrō, lō lai fefoe zi no oehōna balazo ni'omoni'ō andrō : 2376 fikoe gana'a ba 4927 4
fikoe wirō, si no moetoenoe, ba wamo'oei bagolō tánō bacha, ba ana'a ba gamagama ana'a andrō ba firō 5
ba gamagama firō, ba ba nilaoe doeka andrō dania, fefoe. Ba ha niha zaoha ōlō, ma'ōchō, ba wame'e

- chō Jehowa? (*Raz. I. 9, 28. Moz. II. 35, 5*). Ba aoha gōlō hōgō ngafāē, ba hōgō mado Ndraono Gizeraēli ba hōgō ngahōnō andrō ba hōgō ngaotōe ba satoea genoni razo, ba labe'e, balazo ba wolaoe osali Lowalangi andrō, ba 3960 fikoe gana'a ba 10,000 roefia balaki ba 7040 fikoe wirō ba 18,000 fikoe dōla ba 100,000 fikoe zi'ōli. Ba si so feremata, ba ibe'e girōgirō ba gosali, ni'irō'ō Jehiēli, ma'owoe Gereso. (*Moz. II. 35, 27*). Ba someso tōdō niha sato, ba wa'obōwōra andrō, me no moroi si'aikō ba dōdōra labe'e chō Jehowa, saoha gōlō, ba omoeso sibai gōi dōdō razo Dawido.
- 10 II. **Ēa** isoenō Jehowa Dawido ba zanehe zato fefoe; imane Dawido: „Nisoeno ndra'oegō, jaoegō Jehowa, Lowalangi woeroegōma Izeraēli, gōtōgōtō wa'ara! Chōoe wa'eboea, ja'oegō Jehowa, ba chōoe wa'abōlō, awō laehōmi, awō wa'eboea dōi, awō wa'asala'wa, me no chōoe fefoe hadia ia ba zoroego ba ba goeli danō. Chōoe wa'asala'wa, ja'oegō Jehowa, ba dangaoe so zamali'ō hōgō niha fefoe ja'ia. (*Mat. 6, 13. Tim. I. 1, 17.*)
- 12 *Fam. 4, 11; 5, 13*). Ba fo'ana'a ba fa'atetocria, ba ba chōoe moroi; ja'oegō zamatōrō fefoe hadia ia. Ba ba dangaoe so wa'abe'e ba fa'abōlō, ba he fangabe'e ba he fanga-
- 13 bōlō niha. (*Nga'ot. II. 20, 6*). Ba iada'e, ja'oegō Lowalangima, ba ma'andrō saoha gōlō chōoe ba masoenō
- 14 dōimō, si sōchi sibai andrō. Ha niha sa ndra'odo andre, ba hadia mbanoegoe andre, wa tola ena'ō mabe'e da'ō fefoe, saoha gōlō? Moroi ba ehōoe fefoe hadia ia, ba moroi ba dangaoe wa no mabe'e ia
- 15 chōoe. Tome sa ndra'aga fōnaoe ba si fatewoe, si mane ira toeama fefoe. Hoelō loemō nosoma ba goeli danō, lō tōtōnafō. (*Sin. 39. 13; 102, 12. Job. 8, 9; 14, 2. Heb. 11, 13*). He Jehowa, Lowalangima, ana'a andrō
- fefoe, si no mahōna ba wolaoe osali ehōoe — osali dōimō andrō ni'amo-ni'ō — ba ba dangaoe moroi, no chōoe ia fefoe! **Ēa no aboto ba dōdōgōe, ja'oegō Lowalangioe, wa no sanechagō tōdō ndra'oegō, awō wa fa'adōlō dōdō zemas'i'ō.** Ja'odo andre, ba no sadōlō tōdō wame'e da'ō fefoe, saoha gōlō, ba ija'e, ba someso tōdō ndra'o, me no o'e'ila, noa gōi aoha gōlō mbanoeamō andre, si so ba da'e, wame'e. (*F. 28, 9*). He Jehowa, Lowalangi ndra toeama, Aberahamo, Iza'aki, Jakobo, bōi be'e teboelō dōdō si manō ba era'era si manō ba dōdō mbanoeaoe andre, ha ba ehōoe dōnisi dōdōra. Ba chō nonogoe Selomo, ba tōdō sangendrōna be'e ehōnia, ena'ō itōngōni goroisamō ba famadoehoe'ōmō ba amachoitamō, ba ena'ō ifaloea da'ō no mege, fefoe, wolaoe gōdo andrō, ni'oladaegoe sa'ae."
- III. **Ēa** imane Dawido ba zato: 20 Misoeno Lowalangimi, Jehowa! Ba lasoenō Jehowa, Lowalangi ndra toeara, sato fefoe, lafaōndrō ira, ba lafalōgoe tooe ira fōna Jehowa ba fōna razo. Ba mahemoloe ō, ba lahoelō wongi wanaba soemange, chō Jehowa, labe'e chōnia zoemange nitoenoe: 1000 nono za'vi si matoea, ba 1000 mbiribiri si matoea ba 1000 nono mbiribiri, awō zoemange nibadōe, nifao ba da'ō, ba soemange nitaba, oja sibai, nibe'e Ndraono Gizeraēli fefoe. Ba mangamanga ira ba labadoebadōe hadia ia, me loeo da'ō, fōna Jehowa, omoeso sibai dōdōra; ba samoeza tō lafataro razo Zelomo, ono Dawido, ba labajoini ia chō Jehowa, labali'ō samatōrō, ba labajoini gōi Zadoki andrō, labali'ō ere. (*Raz. I. 1, 38b. t. F. 23, 1*). Ba doemadāo sa'ae ba dadaoma zala'wa andrō chō Jehowa Zelomo, razo ia, fangali namania Dawido, ba mofozoe nilaoenia, ba la'o'ō chōnia Iraono Gizeraēli fefoe. (*F. 28, 5. Raz. I. 1, 35.*)

- 24 39). He koemandra andrō fefoe, awō | mate ia, me no biha wa'atoea, me
zaradadoe andrō, ba he ono razo | no afōli ia wa'aokeri ba fo'ana'a ba
Dawido, fefoe, ba mōi barō mba- | soemange; ba ononia Selomo zi
25 wa razo Selomo. Ba eboea sibai | tobali razo, fangalinia. Ba hikaja 29
lachōmi Zelomo, ibe'e Jehowa, ba
zanehe Ndraono Gizeraēli fefoe; | me ono matoea ia, ba he safoeria
fa'asalaŵa seboea toeria ibe'e chō- | andrō, ba no moetanō ba zoera hi-
nia, si lō irai ba razo Ndraono Gi- | kaja andrō, nisoera Zamoeēli, sa-
zeraēli, fōnania (*Raz. I. 3, 13. Nga'ōt.* | ngi'ila andrō, ba ba zoera hikaja
II. 1, 1). | chō Natano, sama'ele'ō, ba ba zoera
26 IV. Ba no razo Ndraono Gize- | Gado sangi'ila. (*F. 21, 9.*), awō wa'a 30
raēli fefoe mege Dawido, ono Giza'i.
27 Ōfa woeloe fache wa'ara razo ia | bōlōnia, fa'abōlō razo, ba folaoenia,
ba Ndraono Gizeraēli. Mewiteo fa- | nifolaoe zabōlō, ba hadia ia ba gō-
che ba Heberona, ba ba Jeroeza- | tōnia andrō, ba ba gōtō Ndraono
28 lema, ba 33 fache (*Raz. I. 2, 11*). Ba | Gizeraēli ba ba gōtō gamatōrōwa
niha baero, me loeo da'ō.

Soera

NGA'ŌTŌ

SI SAMBOEA.

FAZA 1.

- I. Mame'e soemange Zelomo, ba | 21, 29). (Ba tawōla andrō chō Lo- 4
Gibeona. II. Fangandrōnia ba fane- | walangi, ba no i'ohē mijaŵa Dawi-
he Lowalangi. III. Fa'eboea Zelomo | do, moroi ba Giriati Jeari, no ibe'e
ba ana'ania. | ba nahia andrō. nilaoenia na-
(*A. 1-6: Raz. I. 3, 1-4.*) | hania; noa sa ifazōchi nosenia
1 1. Selomo, ono Dawido, ba i'aro'ō | ba Jeroezalema). (*Sam. II. 6, 17.*
wa'arazonia, ba itolo ia Lowalangi- | *Nga'ōt. I. 13, 6; 15, 3. 28; 16, 1.*)
nia Jehowa, eboea sibai lachōmi | Ba he naha wame'e soemange tōla 5
2 ibe'e. (*Raz. I. 2, 12. 46*). Ba ibe'e | andrō, nifazōchi Mbesaleēli, ono
goroisa Selomo ba Ndraono Gize- | Goeri, ma'oewoe Hoeri, ba ba da'ō
3 raēli fefoe, ba ba zolohe ngahō- | so, fōna nose Jehowa, ba la'aloei
nō ba ba zolohe ngaotoe ba | [Jehowa, ba da'ō] Selomo, awō niha 6
ba zangoehoeokoe ba ba zalaŵa | sato. (*Moz. II. 38, 1-8. A. 3*). Ba
fefoe, ba Ndraono Gizeraēli fefoe, | ibe'e zoemange ba da'ō Selomo, ba
4 ba hōgō ngafōe andrō, i'ohē zato | naha wamo'e soemange tōla andrō,
fefoe Selomo, awōnia ba hilihili a- | fōna Jehowa, fōna nose wama'cle'ō
5 ndrō ba Gibeona. Ba da'ō sa so | andrō, 1000 ibe'e soemange, nitoe-
nose wama'ele'ō andrō chō Lowa- | noe, ba detenia.
langi, nilaoe Moze, enoni Jehowa, | (*A. 7-12: Raz. I. 3, 5-15.*)
6 ba danō si mate. (*Nga'ōt. I, 16, 39;* | II. Ba ba zi bongi andrō, ba i'oro- 7
ma'ō ia chō Zelomo Lowalangi, ima-

- ne chōnia: Andrō zomasi'ō oebe'e
 8 chōoe! (*Raz. I. 3, 5, b. t.* Ba imane Selomo chō Lowalangi: No eboea sibi ai dōdōoe chō namagoe Dawido ba no ōbali'ō fangalinia razo ndra'odo. Ba ena'ō na itōrō nifaboe'oe-mō chō namagoe Dawido, ja'ogō Jehowa, Lowalangi! Noa sa ōfataro razo ndra'odo, razo niha si no ato sibi ai, timba wa'oja ngawoea gawoe nasi ba danō. (*Moz. I. 13, 16*). Ba be'e sa'ae chōgoe wa'atoeatoea ba fa'aboto ba dōdō, ena'ō oesōndra lala, he oewisa ba niha andre; ha niha sa ena'ō zangila mamatōrō
 9 banoeae andre, si no ato sibi ai? Ba imane Lowalangi chō Zelomo: Me no da'ō zi so ba dōdōoe, ba me tenga fa'eboea gana'a ba tenga girōgirō ba tenga soemange ba tenga famoenoe si fa'odoe chōoe ni'andrōoe, ba me tenga gōi fa'anaoe nosooe; me no fa'atoeatoea ba fa'aboto ba dōdō ō'andrō, ena'ō ō'ila ōfatarō mbanoeagoe andrō, ba nifatarogoe razo
 10 ja'ogō, ba nibe'e chōoe wa'atoeatoea ba fa'aboto ba dōdō. Ba he fa'eboea gana'a gōi ba girōgirō ba soemange, ba oetehe chōoe, irege zi lō irai ba razo bō'ō fōnaoe, ba si lō'ō sa'ae gōi dania foerioe.
 11 III. Ba irōi hilihili andrō ba Gibeaona Selomo, [naha andrō] fōna nose wama'ele'ō, ifoeli ia ba Jeroezalema, ba razo Ndraono Gizera-ēli ia.
 12 (*A. 14-17: Raz. I. 10, 26-29.*)
 13 Ba oja sibi ai i'asogō chōnia koereta Selomo, awō zi fakoedo, 1400 chōnia goereta ba 12;000 zi fakoedo. Ba mbanoea goereta andrō ifataro ba ba zi tefasoeli razo, ba Jeroezalema. (*Raz. I. 4, 26; 10, 26, b. t.*)
 14 Ba fala'wala'wa ira gara gana'a, wa'oja, ibe'e razo, ba fala'wala'wa ira dōla geresi dōla ara gatoea, ba
 15 ndraso. (*F. 9, 27*). Ba koedo andrō, ba ba danō Miseraji ihalō Selomo; mōimōi zaniaga andrō chō razo, ba
 16 mambasambawá lahalō, ni'ōli; ōnō

ngaotoe roefia zamboea koereta, wolohe mija'wa, moroi ba danō Miseraji, ba 150 zageoe koedo. Ba si manō gōi wama'emara ba razo Ndraono Cheti ba ba razo Ndrawa Garamo.

FAZA 2.

I. Fawoe'oe li ira Zelomo Hoeramo, ba wolaoe osali andrō. II. Fa'ato zohalō'ō.

(*Faigi gōi Raz. I. 5, 15-30.*)

- I. Ba i'wa'ō Selomo, lalaoe gosali dōi Jehowa, ba chōnia, ba lalaoe gōdo razo. Ba i'ofaja Selomo, zonoro, 70,000, ba 80,000 zanoto kara, ba hili, ba 3600 mandroera. Ba ifatenge zinenge Selomo chō Hoeramo, razo Diro, imane chōnia: Fola'oemō chō namagoe Dawido no, me ōfa'ohe'ō chōnia mbalo, eresi, ena'ō ilaoe gōdo chōnia, omōnia. . . . (*Sam. II. 5, 11. Nga'ot. I. 14, 1*). Ba hiza, oelaoe gosali dōi Lowalangigoe Jehowa, ni'amoni'ō chōnia, ba wanoenoe samohoea chōnia ba ba wama'oli roti nifai-gifaigi andrō, ba ba zoemange nitoenoe andrō, nifafōfō loeo, ero ma'ōchō, ba ba loeo sabato ba ba wasoelōna mba'wa ba ba gowasa andrō chō Lowalangima Jehowa, — ōmō Ndraono Gizeraēli da'ō, si lō mamalōmalō. (*Moz. IV. 23, 4*). Ba osali andrō nilaoegoe, ba seboea; me no seboea moroi ba Lowalangi bō'ō fefoe Lowalangima andrō. (*Sin. 86, 8*). Ba ha niha sa zangila molaoe omo chōnia? Me no ambō nahiania zoroego, awō zoroego fondrege zala'wa ja'wa; ba ha niha ndra'odo, wa solaoe omōnia ndra'o? — na tenga ha ba wanoenoe koemōjō chōnia? (*Raz. I. 8, 27. F. 6, 18*). Ba fatenge sa'ae chōgoe niha, samōsa, si no to'ōlō ba walaoe hadia ia, he ba gana'a ba he ba wirō ba he ba dōla ba he ba zi'ōli ba ba oengoe sojo ba ba giri-misi ba ba oengoe sowō waroewa-

roe, ba sangila manoea gambara, awō doeka andrō si so chōgoe ba mado Joeda ba ba Jeroezalema, 8 ni'asogō namago Dawido. Ba fa'ohē'ō gōi chōgoe geoe halo, eresi ba senobari ba sendrana, moroi ba hili Libano; aboto sa ba dōdōgoe, wa no to'ōlō mbanoeaogoe andrō, ba wolaoe eoe ba hili Libano, ba banoeagoe, ba no te'anō, tohoetohoe danga mbanoeaogoe andrō. 9 Ba oja sibai ni'a'asogō chōgoe eoe balo, me seboea dania ba sanaloe'i inōtō nomo andrō, nilaoegoe. Ba oefa'ohē'ō balazo zolaoe eoe andrō, solobō, banoeagoe andrō, ba 40,000 ngaso'e gandroe ba 40,000 ngaso'e ze'iri ba 4000 ngaso'e nagoe ba 4000 10 ngaso'e wanicha. Ba itema li Zelomo Hoeramo, razo Diro, ifa'ohē'ō zoera chō Zelomo, imane: Me no i'omasi'ō mbanoeania Jehowa, andrō wa ifataro razora ndra'oegō. 12 Ba imane na Hoeramo: Nisoeno Jehowa, Lowalangi Ndraono Gize-raēli, samazōchi banoea si ja'wa, awō danō, me no ibe'e chō razo Dawido nono satoeatoea, si so fa'oneche ba fa'aboto ba dōdō, ba wolaoe osali chō Jehowa ba ba 13 wolaoe gōdo razo chōnia. Ba oefa-tenge chōoe doeka, sangila watahōgō, Hoeramo Abi andrō, (*Raz. I. 7, 13*), mado Dano ninania ba banoea Diro nama. Si no to'ōlō ia ba wolaoe hadia ia, ba gana'a ba ba wirō ba ba dōla ba ba zi'ōli ba ba gara, ba he ba geoe ba ba oengoe sojo, ba he ba zowā waroewaroe, ba ba darafali ba ba girimisi, ba ba wanoea hadia ia ngawalō gambara, ba ba wolaoe hadia halōwō doeka, ni'wa'ō chōnia, awō doeka chōoe ba awō doeka chō doeagoe amaoe Da- 15 wido. (*Moz. II. 31, 2-6*). Ba fa'ohē'ō sa'ac, ō genioe, gandroe andrō, ba se'iri ba fanicha ba agoe andrō, 16 ni'wa'ōoe, ja'oegō sochō ja'o. Ba ja'aga andre, ba solaoe eoe ba hili Libano, ha wa'oja'oja zogoena

chōoe, ba ma'ohē chōoe ba Jafo, marakeni, ba nasi, ba ja'oegō zama'ohē'ō misi ja'wa ba Jeroezalema.

II. Ba i'ofaja Selomo fefoe zi 17 fatewōe gana ba danō Ndraono Gize-raēli, si mane me i'ofaja amania Dawido fōna; ba no 153,600. Ba 18 70,000 ifataro sana'oena'oto hadia ia, ba 80,000 ibe'e sanotonoto kara, ba hili, ba 3,600 ifataro mandroe, sango'oe niha andrō ba rodi andrō. (*Jos. 9, 27*).

FAZA 3.

I. Folaog osali. II. Fondrege ni'amoni'ō; keroebi andrō; ba'aba'a andrō ba taroe nahe.

(*Faigi gōi Raz. I. 6; 7, 15-22.*)

I. Ba ibōrōtaigō Selomo wolaoe 1 osali Jehowa andrō ba Jeroezalema, ba hili Morija andrō, ba ni'oroma'ō Jehowa ja'ia chō namania Dawido, ba naha andrō ni'asiwai Dawido, ba golojama mbsitō chō Gorana. Iraono Jeboesi. (*Moz. I. 22, 2. Sam. II. 24, 18. Nga'ot. I. 21, 18*). Ba zi mendroea ba mba'wa si doea, 2 ibōrōtaigō wotomo andrō, me no alcea medōloe fache razo ia. Ba 3 da'e nifachoi Zelomo, ba wolaoe osali Lowalangi andrō: Fa'anaoe, ba 60 hela — ba hela fōna —, ba fa'ebolo, ba 40 hela. Ba ewe'ewe 4 fōna nōsi nomo, nifo'oto'oto, seboea, ba 10 hela wa'ebolo, ba fa'anaoenia, ba mbawa doeasa nomo, ba 20 hela, ba fa'ala'wa, ba 20 hela [gōi]. Ba tātō bacha, ba ifo'oei si ndroehoe mbalaki. Ba si hoelō daloe 5 zalo, ba ibagolōi bagalō senobari, ba awena ifo'oei balaki ba ifasoca'ō wamaedo nohi ba si hoelō rate. Ba ifoadoe ferenata; ba 6 ana'a andrō, ba ana'a Warawa'i. Ba ifo'oei sa'ae baeloe, ana'a, he 7 boeatō, ba he hōgō ba tojo mbawandrohō, ba he bagolō ba he lagō mbawandrohō, ba ifasoea'ō wamaedo keroebi, ba mbagolō.

II. Ba i'oniagō wondrege ni'amo- 8

- ni'ō andrō ; fa'anaoenia, ba 20 hela, dali mbolo nomo, ba fa'ebolonia, ba 20 hela gōi, ba ifo'oeli balaki, 9 2,382,300 balaki. Ba fa'aboea gosō'osō, ba 50 fondroejoe ana'a. Ba he bate'e ba zi sagōtō, ba ifo'oeli ana'a. Ba si bacha ba wondrege ni'amoni'ō andrō, ba ifalaoe'ō keroebi, domboea, nilaoe doeka wamaedo niha, ba ifo'oeli ana'a. Afi keroebi andrō, ba 20 hela wa'anaoe, ba wa'oroedoe ; si sara, si 5 hela, ba iroegi mbagolō nomo, ba si sara, si 5 hela gōi, ba iroegi mboete gafi keroebi si samboca. Ba si manō gafi si sara, ba keroebi si samboca, 5 hela gōi, ba iroegi mbagolō ; ba afinia si sara, si 5 hela gōi, ba iroegi mboete gafi keroebi si samboca. Fa'anaoegafi keroebi andrō, nibologō, ba 20 hela. Ba no sizizio ira ba la'otahōgō nōsi nomo. Ba ifalaoe'ō mba'aba'a andrō, oengoe sowā waroewaroe ba sojo, ba kimirisi ba tarafali, ba ifofamaedo keroebi. (*Moz. II. 26, 31*). Ba fōna nomo, ba doea ifalaoe'ō taroe nahe, 35 hela wa'ala'āwa, ba limalina hela hōgō si ja'wa. (*Raz. I. 7, 15 b. t.*)
- 16 Ba ifalaoe'ō zi hoelō rate nibe'e ba hōgō daroe nahe andrō ; ba 100 ifataoe'ō famaedo mboea dalimo, 17 nibe'e ba rate andrō. Ba taroe nahe andrō, ba ba mbawa docasa gosali ifasindro, sara ba gambōlō, ba sara ba gabera ; si so ba gambōlō, ba Jachino ibe'e tōi, ba ba gabera, ba Boasi.

FAZA 4.

I. Folaoe gala seboea andrō, tōla, ba naha wandroe ba meza rotī nifaigifaiigi andrō. II. Gama-gama bō'ō.

(*Faigi gōi Raz. I. 7, 23-51.*)

- 1 I. Ba ifa'anō na gōi naha wame'e soemange, tōla, 20 hela wa'anaoe ba 20 hela wa'ebolo ba 10 2 hela wa'ala'āwa. (*F. 7, 7*). Ba ifalaoe'ō gala nidano andrō, nifahela,

10 hela wa'e'āwa mbewe, sowoelo, 5 hela wa'abacha ; ba na lafasoei mbewe sinali, ba 30 hela. Ba 3 tooe mbewenia ba famaedo zoeri de'oe, fasoei manō, — foeloefoeloe ba zi sahesahela — no tefasoei gala andrō, doea ngenoli zocri, nifao ba wamahele mege. Ba dajadajania, 4 ba 12 wamaedo za'wi, tōloe mijōoe, ba tōloe zi otahōgō gaechoela loeo ba tōloe miraja ba tōloe tánō ba gatoemboecha loeo. Ba si tohare ba hoelera gala andrō, ba tojora fefoe, ba no faondrá. Ba fa'aw'e'ewe'e 5 gala, ba laloe'a, ba bewenia, ba si mane bewe mako, si mane boenga zōmasōma safoesi ; ba 600 ngaso'e itaha idanō. Ba baero ō, ba 10 6 ifazōchi balanga ; lima ibe'e ba gambōlo ba lima ba gabera naha wanasa, (ba da'ō lasasai hadia ia ba zoemange nitoenoe andrō) ; ba gala seboea andrō, ba ena'ō naha wanasa ba gere. Ba ifazōchi gōi naha wandroe andrō, si foeloe dali nifachoi ba da'ō, ba ibe'e ba gosali bacha, lima ba gambōlō ba lima ba gabera. Ba foeloe gōi ifazōchi meza, ba 8 ibe'e ba gosali, lima ba gambōlō ba lima ba gabera, ba otee ifazōchi figa, sogoena ba wanefe hadia ia. Ba i'oniagō golajama gere, ba he 9 olajama sebolo andrō ; ba bawandroe hō golajama ifazōchi ; ba lagō mbawandroe hō andrō, ba ifo'oeli tōla. Ba gala seboea andrō, ba raja 10 gosali ibe'e tánō ba gatoemboecha loeo, si otahōgō miraja.

II. Ba Hoeramo andrō, ba ifazōchi mbowoa andrō, ba soendroe-soendroe ba figa, ba wanefe. Ba tobali i'asiwai Hoeramo nilaoe andrō, hadia ia nifazōchinia chō raze Selomo, ba gosali Lowalangi. Doea 12 daroe nahe, awō hōgō andrō ja'wa, si domboea sotalosoe, awō ni'otara'āwa andrō, baloebaloe dalosoe hōgō daroe nahe andrō, ba 400 wamaedo 13 mboea dalimo, ba ni'otara'āwa andrō si doea gōrō, doea ngenoli wamaedo

mboea dalimo zagōrō ni'otaraŵa, baloebaloe dalosoe hōgō daroe nahe
 14 andrō ; ba ifazōchi dajadaja andrō, si
 15 foeloe, awō mbalanga andrō, si
 gala seboea andrō, si ha samboea
 ba famaedo zaŵi andrō, si fele-
 16 droea, dajadajania. Ba bowoa andrō
 ba soendroesoendroe ba garafoe ba
 fakake fefoe, sogoena ba da'ō, ifa-
 zōchi Hoeramo—Abiwi, ehō Zelomo,
 ba gosali Jehowa, oi tōla ni'alōsōigō.
 17 Ba ndraso Joridano ifafahelē'ō razo,
 ba golaboeta la'oeri, ba gotaloeara
 18 Zoekata Zereda. Ba oja sibai ifafa-
 zōchi'ō Selomo fakake andrō fefoe ;
 lō'ō sa moehonogōi wa'aboca dōla
 19 andrō. Ahori ifazōchi Selomo gama-
 gama andrō, ba gosali Lowalangi :
 Naha wame'c soemange andrō, ana'-
 a, awō meza andrō, naha roti ni-
 20 faigifaigi, awō naha wandroe andrō,
 fabaja fandroe, si ndroehoe mbalaki,
 ena'ō latoenoetoenoe fōna wondrege
 21 ni'amoni'ō, dali gorōisa ba da'ō, ba
 bocngaboenga andrō, awō naha
 wandroe, awō goeti wandroe, ana'a,
 22 si ndroehoe mbalaki — awō zi'ōli
 andrō, awō wiga, ba wanefe, awō
 mako, awō gali, si ndroehoe mba-
 laki. Ba ba lagō mbawandroehō, ba
 no ana'a lagō mbawandroehō tánō
 baeha ba wondrege ni'amoni'ō a-
 ndrō, ba he lagō mbawandroehō ba
 nomo, ba zi hoelō daloe zalo.

FAZA 5.

I. La'ohe ba wondrege ni'amoni'ō
 dawōla andrō. II. Manoenō gere ba
 ihawoei gosali, bacha lachōmi Je-
 howa.

(*Faigi gōv Raz. I. 7, 51-8, 1-11.*)

1 I. **Ba** me no awai fefoe hadia ia
 nifafazōchi'ō Zelomo ba gosali Je-
 howa, ba i'ohe bacha Selomo mboea
 alana manania andrō, ni'amoni'ō ; firō
 andrō, ba ana'a ba fakake andrō
 fefoe, ba ibe'e ba mbate'e girōgirō
 ba gosali Lowalangi. (*Nga'ōt. I. 28,*
 2 *14-18*). Ba ifaloecha'ō Selomo zatoca

Ndraono Gizeraēli, awō hōgō mado
 fefoe, salaŵa soi Ndraono Gizeraēli
 ba Jeroezalema, ba wolohe mijaŵa
 tawōla andrō, nahia gorōisa Jeho-
 wa, moroi ba mbanoea Dawido
 Siona andrō. Ba owoclo ira chō razo,
 3 dozi ndra mateoa Iraono Gizeraēli,
 ba mbaŵa Etani, ba gowasa, baŵa
 si fitoe. (*Moz. III. 23, 34*). Ahori so
 4 zatoea Ndraono Gizeraēli, ba lafa-
 zaŵa dawōla Ono Lewi, ba la'ohe
 5 mijaŵa, fabaja ose wama'ele'ō ba
 fakake ni'amoni'ō andrō fefoe, baose
 — da'ō ni'ohe gere Ono Lewi mijaŵa.
 6 Ba la'igō fōna dawōla razo Selomo
 ba Iraono Gizeraēli sato, fefoe,
 si no faloecha chōnia, wame'e soe-
 mange biribiri ba saŵi, irege tebai
 sa'ae la'era'i, mbalazi wa'oja, tebai
 la'ofaja. Ba ere andrō, ba la'ohe
 7 ba nahania dawōla gorōisa Jehowa,
 ba mbate'e tánō ba hambo gosali,
 ba wondrege ni'amoni'ō andrō, barō
 8 gafi keroebi andrō. Noa sa moebo-
 logō gafi keroebi andrō, jaŵa naha
 dawōla, ba tobali samonōoe tawōla,
 fabaja heaheania, keroebi andrō,
 moroi jaŵa. Ba fa'anaoe heahca
 9 andrō, ba faoro mbalō moroi ba
 ni'amoni'ō, fōnafōna mbate'e ba
 hambo andrō ; ba baeloe, ba lō
 oroma. Ba da'ō nahauia, iroegi
 ma'ōchō andre. Ba ōsi dawōla, ba
 10 ha kara wanocra andrō si doea gōrō,
 nibe'e Moze bacha, ba gahe hili
 Horebi, kara wanoeroe ba wawoe'-
 oesa li andrō, me fawoe'oe li Je-
 howa ba Ndraono Gizeraēli, me
 ahcta ira ba danō Miseraji.

II. **Ba** me laheta ira ba ni'a-
 11 moni'ō erc (noa sa ahori mamoni
 gere, si so, lō moefaigi ngenoli),
 12 ba sanoenō andrō fefoe, Ono Lewi,
 ira Asafo, Hemano Jedoetocno, fa-
 baja onora ba talifoesōra, ba ahori
 so ba da'ō, tánō ba gatoemboecha
 loe, i'otarai naha wame'c soema-
 nge, baroe tarafali mbaroera, ba
 so chōra waritia ba biola nitika,
 seboea ba side'ide, ba 120 gere ba

ngaira, solaoe torofe; (*Nga'ōt. I. 15, 19; 16, 37. 41. 42; 25, 1-7*);
 13 ba hoelō zi ha sara lira zolaoe torofe zanoenō, wanoeno Jehowa, awō wangandrō saoha gōlō chōnia. Ba me labōrōgō wolaoe torofe ba famōzi faritia, ba folaoe hadia ia [mbō'ōnia] nifolī, ba fanoeno Jehowa andrō: „me no si sōchi tōdō ia ba me si lō aetoe wa'eboea dō-dōnia andrō!” ba anōnō gosali bacha lawoeo, osali Jehowa andrō,
 14 (*Sin. 136. Nga'ōt. I. 16, 34*), ba lō lala gere, ba wangai halōwōra, me no anōnō gosali Lowalangī lachōmi Jehowa andrō.

FAZA 6.

I. Hoehoeo Zelomo ba niha sato. II. Fangandrō Zelomo, ba we'amoni'ō osali.

(*Faigi gōi Raz. I. 8, 12-53.*)

1 I. **Ba** imane Selomo: No iwā'ō Jehowa, ba zogōmigōmi zomasi ia nahiania. Ba no oelaoe nomo nahiaoe, nahia si sosō ndra'oegō, gō-tōgōtō wa'ara. Ba ibalī'ō ia razo, i'owai Ndraono Gizeraēli sato fefoe, wamahowoe'ō ja'ira, no moeziozio
 2 Ndraono Gizeraēli sato fefoe. Ba imane [razo]: „Nisoeno Jehowa, Lowalangī Ndraono Gizeraēli, si no moehede, bawania chō namagoe Dawido ba si no mamaloea ja'ia tangania, me imane: I'otarai loe, me oeheta ba danō Miseraji mbanoeagoe ba samboea lō mado Ndraono Gizeraēli nitoejoegoe banoea, ba wolaoe osali, nahia dōigoe ba lō nitoejoegoe niha, ena'ō salawā mbanoeagoe Iraono Gizeraēli ia. (*Sam. II. 7, 6*). Ba Jeroezalema andrō, ba no oetoejoe nahia dōigoe, ba Dawido andrō, ba no oetoejoe, ena'ō salawā mbanoeagoe Iraono Gizeraēli ia. Ba no so ba dōdō namagoe Dawido wolaoe osali dōi Jehowa, Lowalangī Ndraono Gizeraēli; (*Sam. II. 7, 2-13*). Ba no imane Jehowa chō namagoe Dawido: Wa no ōwā'ō

tōdōoe wolaoe osali dōigoe, ba no si sōchi, me no ōwā'ō da'ō. Ba tenga sa ja'oegō zolaoe osali andrō, onoe zolaoe, nga'ōtōoe, da'ō dania zolaoe osali dōigoe. Ba no itōrō gamaboe'oela li andrō, nibe'enia, ibe'e Jehowa. Noa sa so ndra'o fangali namagoe Dawido, ba no doemadaodo ba dadaoma zalaŵa ba Ndraono Gizeraēli, itōrō nifaboe'oe Jehowa, ba no oelaoe gosali dōi Jehowa, Lowalangī Ndraono Gizeraēli. Ba no oebe'e ba da'ō dawōla andrō, naha goroisa ba wawoe'oesa li andrō chō Jehowa, me fawoe'oe li ia ba Ndraono Gizeraēli.”

II. **Ba** i'ia gō fōna naha wame'e soemange andrō chō Jehowa, ba zanehe Ndraono Gizeraēli fefoc, ba i'oro'ō dangania, (noa sa ifafazō-chi'ō harehare, tōla, Selomo, ba no ibe'e ba daloe golajama, 5 hela wa'anaoe ba 5 hela gōi wa'ebolo ba 3 hela wa'alawā; ba da'ō jaŵa mōi ia ba ibalōdoehini, ba zanehe Ndraono Gizeraēli sato fefoe, ba i'oro'ō dangania mijawā ba zoroego), ba imane: „He Jehowa, Lowalangī Ndraono Gizeraēli, lō Lowalangī si falawālaŵa chōoe, he ba zoroego, ba he ba goeli danō; ja'oegō, ba lō ōwoe'ai wawoe'oesa li andrō, ba fa'ahachō dōdōoe ba genonimō andrō, solo'ō niŵa'ōoe, soroi si'aikō ba dōdōra, (*Moz. II. 15, 11; Moz. V. 7, 9*); no lō niwoe'aimō chō genonioe, amagoe Dawido, nifaboe'oemō chōnia. No bawaoe zamaboe'oe ba no tangaoe zamaloea, si mane ma'ōchō andre. Ba ija'e, ja'oegō Jehowa, Lowalangī Ndraono Gizeraēli, ba bōi woe'ai chō genonioe, amagoe Dawido nifaboe'oemō chōnia, me ōmane: Lō faloecha dania lō chōoe [nga'ōtō] fōnagoe, sidadao ba dadaoma zalaŵa ba Ndraono Gizeraēli, asala lō labōhōli lala andrō chōra nga'ōtōoe, ba wolo'ō oroisagoe andrō, si mane ja'oegō, me no ōtōrō, fōnagoe. (*Sin. 132,*

- 17 11. *Sam. II. 7, 16*). Ba ija'e, ja'oegō Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba ena'ō na itōrō gamaboe'oela limō andrō, nifaboe'oemō chō genonioe
- 18 Dawido! Ba hadia, si ndroehoe i'iaḡō awō niha ba goeli danō Lowalangi? Hiza, soroego andrō ba fondrege zoroego, ba no ambō nabamō, ba mendroea manō gosali andre
- 19 nilaoegoe. (*F. 2, 5*). Ba be'e mbōrō dalingaoe ba wangandrō genonimō ba ba wakaosania, ja'oegō Jehowa, Lowalangigoe, ena'ō ōfondrondrongo we'ao'ao andrō ba fangandrō, na mangandrō genonioe.
- 20 Ena'ō si teboka manō hōrōoe, ja'wa gosali andre, bongi ma'ōchō, ja'wa naha andre, ni'wa'ōoe, ba da'ō ōfonahia dōimō andrō; ena'ō ōfondrondrongo wangandrō andrō, na mangandrō genonioe ba naha andre.
- 21 (*Moz. II. 20, 24*). Ba ena'ō na ōfondrondrongo li wakaosa andrō chō genonioe ba ba mbanoeaoe Iraono Gizeraēli, na mangandrō ira ba naha andre. Fondrondrongo ac ba naha andrō, sidadao ndra'oegō, ba zoroego, ba na ōrongo, ba bologō dōdōoe! Na so zosala chō nawōnia ba na labe'e ba hōloe ia, ena'ō ba hōloe i'aro'ō ni'wa'ōnia, ba na so ia, na ibaja hōloe, fōna naha wame'e soemange chōoe, ba nomo
- 22 andre: (*Moz. II. 22, 10*) ba fondrondrongo ba zoroego ba tolo, ba ohe ba lala hoehoeo genonimō, ena'ō ōsoeloni ba zi so horō, wangahare'ō ba hoelocnia nilaoenia andrō, ba ena'ō ōheta ba hoeloe zi lō horō, wanoelōni chōnia fa'atoelō
- 24 dōdōnia. Ba na te'ala mbanoeaoe Iraono Gizeraēli labe'e emalira, me no molalō ira chōoe, ba na lafalalini gera'erara ba na lafaronogō dōimō, na mangandrō ira ba na fakao ira chōoe, ba nomo andre:
- 25 (*Moz. V. 28, 25*) ba ena'ō na ōfondrondrongo ba zoroego, ba ōbe'e aefa horō mbanoeaoe Iraono Gizeraēli, ba ō'ohe mangawoeli ira ba danō andrō, nibe'oeo chōra ba chō ndra toeara mege. Ba na no tedoehō mbanoea si ja'wa, na lō teoe, bōrō me no molalō ira chōoe, ba na mangandrō ira ba naha andre, na lafaronogō dōimō, na lafalalini gera'erara, na labōhōli horōra andrō, me no ōhōndrōgō ira: (*Moz. V. 28, 23, 24*) ba ena'ō na ōfondrondrongo ba zoroego ba ōbe'e aefa horō genonioe andrō, horō mbanoeaoe Iraono Gizeraēli, wanoetocroe chōra lala si sōchi andrō, nitōrō, ba ena'ō na ōfatōrō deoe ba danō andrō, nibe'oeo ba mbanoeaoe andrō, tāna chōra, ondrōita. Ba ma lofo mbanoea ba danō, ba ma fōchō waba, ba ma fa'achozini ngalai wache, ba ma fa'ahohomō, ba ma tamo, ba ma fōla; ba ma lafakao ira emalira, ba mbanoea chōra heza, ba ma hadia ia wamakao ba hadia ia wōchō: (*Nga'ōt. II. 20, 9*) na dania ōrongo wangandrō ba ma fakaosa, na ha niha zangandrō, ba na banoeaoe Iraono Gizeraēli fefoe, na dozi afōchō chōra wamōzi andrō ba safōchō andrō, si no gōna ira, ba na la'oro'ō dangara ba nomo andre: ba ena'ō na ōfondrondrongo ba zoroego, ba naha andrō, ba zi dadao ndra'oegō, ba ōbe'e aefa horō ba ōsoelōni ba zamōsana nitōrōnia fefoe, balazi wangilamō tōdōnia — me no ha ja'oegō zangila tōdō nono niha! — (*Nga'ōt. I. 29, 17. Sin. 7, 10*) ena'ō la'ata'oe fi ndra'oegō, ba wanōrō lala andrō chōoe, si lō mamalōmalō, gōtō we'asora ba danō andrō, nibe'oeo chō ndra tocama. Ba he ba niha bō'ō, si tenga banoeaoe Iraono Gizeraēli, na mōi ia, morōi ba danō sarōoe, bōrō dōimō andrō, seboea, ba tangaoe andrō, sabōlō, ba ta'iomō si no ō'oro'ō — na mōi ia mangandrō ba golajama nomo andre: ba ena'ō na ōfondrondrongo ba zoroego, ba naha andrō, ba zi dadao ndra'oegō, ba ō'o'ō fefoe hadia ia, ni'andrō niha

bō'ō andrō chōoe, ena'ō dozi soi ba goeli danō aboto ba dōdō dōimō andrō, ena'ō la'ata'oeſi ndra'oegō, si mane banoeae Iraono Gizeraēli, ba ena'ō lasōndra wa no tōimō mbō-
 34 rō dōi gosali andre, nilaoegoe. Ba na mōi fasowē ba nemalira mbanoeamō, na latōrō lala niwā'ōoe chōra, ba na mangandrō ira chōoe, na la'otahōgō mbanoeae andre, nitoejoemō, ba osali andre, nilaoegoe
 35 nahia dōimō : (*Dan. 6, 10*) ba ena'ō na ōfondrondrongo wangandrōra ba
 36 fangarōngarōra, ba ōtolo ira. Ba na molalō ira chōoe — samōsa sa lō niha, si lō horō! — ba ua mofōnoe ndra'oegō chōra ba na ōbe'e ba danga nemalira ira, na tobali la'oloi'ō ira ba danō sarōoe, ba ma ba danō sahatō, sabōlō moroi chōra,
 37 ba na mangerangera ira, ba danō andrō, ba nitaha ja'ira, ba na lamane : No mosala ndra'aga, no matōrō lala si lō sōchi, no seboea
 38 horō ndra'aga! (*Dan. 9, 5*) ba na lafoeli ira chōoe, soroi si'aikō ba dōdōra ba ba gera'erara fefoe, ba danō zamakao ja'ira, si no mango-
 loi'ō ja'ira, ba na mangandrō ira, na la'otahōgō danōra andre, nibe'ee chō ndra toeara, ba banoeae andre, nitoejoemō, ba omo andre,
 39 nilaoegoe nahia dōimō : ba ena'ō na ōfondrondrongo wangandrōra ba fangarōngarōra, soroi si'aikō ba dōdō, ba zoroego chōoe, ba naha andrō, ba zi so dadaomamō, ba ōtolo ira, ba ōbe'e aefa horō mbanoeae,
 40 la'ōra andrō chōoe. Ba ena'ō na si teboka manō hōrōoc, ja'oegō Lowalangigoe, ba na ōbe'e manō mbōrō dalingaoe ba wangandrō ba naha andre!
 41 Ba ija'e, ba faza'wa'ō, ja'oegō Lowalangi, Jehowa, sa'wa zolombase ndra'oegō, ja'oegō ba tawōla wa'abōlōoe andrō! Ndramo'e'obaroe wangorifi ere andrō chōoe, ja'oegō Lowalangi, Jehowa, ba ja sowoeawoea tōdō ba zi sōeli andrō zaelō tōdō andrō chōoe ! (*Sin. 132,*

8. 9). He Lowalangi, Jehowa, bōi 42 timba nibajoini andrō chōoe ; tōrō-tōrō tōdōoe wa'ahachō dōdōoe andrō chō genioe Dawido !" (*Sam. II. 7, 13*).

FAZA 7.

I. Oroma lachōmi Jehowa, ba gosali. II. Labe'e zoemange, ba we'amoni'ō osali. III. I'oroma'ō ia Lowalangi chō Zelomo. Amaboe'oela li ba fameta'oe.

I. Ba me no i'ozosi wangandrō 1
 Selomo, ba aeche galitō moroi ja'wa ba mbanoea ba i'ā zoemange nitoenoe andrō, awō zocmange nitaba, ba anōnō bacha gosali lachōmi Jehowa, (*Raz. I. 8, 54; 18, 38. Moz. III. 9, 24. Moz. II. 40, 34*), tobali tebai mōi bacha ba gosali 2
 gere, me no anōnō bacha gosali Jehowa lachōmi Jehowa andrō. Ba 3
 me la'ila Iraono Gizeraēli fefoe, aeche moroi ja'wa galitō andrō ba ihavoei gosali lachōmi Jehowa, ba latoehi danō ba lafaōndrō tooe mbawara, ba mbale, mangaloeloe ira ba lasoeno Jehowa, ba wa'eboea dōdōnia ba ba wa lō aetoe wa'ahachō dōdōnia. (*F. 5, 13. Sin. 136*).

(*A. 4-10: Raz. I. 8, 62-66.*)

II. Ba lataba zocmange nitaba 4
 fōna Jehowa, razo, awō niha sato fefoc ; (*Raz. I. 8, 62 b. t.*). Ibe'e 5
 zoemange fangorifi Selomo, 22,000 za'wi ba 120,000 mbiribiri. Ba la'igō nahara ere ba si manō gōi 6
 Nono Lewi, so ba dangara nifolō andrō, chō Jehowa, nifafazōchi'ō razo, Dawido, ba wangandrō saoha gōlō chō Jehowa, me no si lō aetoe wa'eboea dōdōnia andrō, wolace simoenō andrō chō Dawido ; ba lalaoe dorofe ere, ba gametahōra, ba zi so Ndraono Gizeraēli fefoe. Ba i'amoni'ō Selomo golajama ba daloe, 7
 fōna gosali Jehowa, wame'e soemange nitoenoe andrō, awō dawō zoemange fangorifi. Lō'ō sa itaha zocmange nitoenoe andrō, awō zoe-

- mange ni'ā, awō dawō andrō, naha wame'e soemange tōla andrō, nifa-
 8 fazōchi'ō Zelomo. Ba ilaoe gowasa andrō Selomo, me loeo da'ō, fitoe bongi wa'ara, ba awōnia Ndraono Gizeraēli fefoe — owoeloa seboea sibai [sagōrō tanō], i'otarai lala ba Hamata andrō, iroegi mbombo andrō ba [nola] danō Miseraji. (*Jos. 13, 3*). Ba me loeo si wāloeo, ba oi owoelo ira, owoeloa ba gowasa; me no fitoe bongi chōra we'amoni'ō naha wame'e soemange andrō; no fitoe bongi gowasa. (*Moz. IV. 7, 10*). Ba ba zi doea woeloe a tōleo ba mba'wa si fitoe, ba ifofanō ba chōra niha sato [Selomo], somoeso tōdō ira ba si sōchi tōdō, ba zi sōchi andrō fefoe, nilaoe Jehowa chōndra Dawido Selomo ba ba mbanoeania Iraono Gizeraēli.

(*A. 11-22: Raz. I. 9, 1-9.*)

- 11 Ba no i'asiwai Selomo gosali Jehowa andrō, awō gōdo razo, no ahori i'ozoei, hadia ia, fefoe ni'wā'ōnia tōdōnia mege, nilaoe ba gosali Jehowa ba ba gōdo razo.
- 12 III. Ba i'oroma'ō ia Jehowa chō Zelomo, ba zi bongi, imane chōnia: No oefondrondrongo wangandrō: ba no oetoejoe chōgoe naha wame'e soemange naha andrō. (*Moz. V. 12, 5*). Na oekoesi mbanoea si ja'wa, na lō aechoe ba danō deoe, ba na oefatōrō damo, cna'ō la'ā zinanō ba danō. ba na oefatōrō wōchō waba
- 14 ba mbanoeagoe, ba na la'ide'ide'ō ira banoegoe, nifao tōigoe ba dōira, na mangandrō ira, na la'aloeli wamaigigoe ja'ira ba na lafalalini gegera'era, na labōhōli mbeaboeara si lō sōchi andrō, ba oefondrondrongo ba zoroego, oebe'e aefa horōra ba oefaiigi wangorifi ba danōra andrō. Oefaiigifaigi sa'ae ba oebe'e mbōrō dalingagoe ba wangandrō ba naha andre. (*F. 6, 40*). Ba noa sa'ae oetoejoe gosali andre, ba no oebali'ō ni'amoni'ō, ena'ō ba da'ō monahia dōigoe, si lō mamalōmalō, ba ena'ō
- bōi aefa'aefa ba da'ō hōrōgoe ba tōdōgoe, gōtōgōtō wa'ara. (*Stn. 132, 13*). Ba na ōtōrō lala andrō, chōgoe, somasido, si mane fanōrō namaoe Dawido mege, na ō'o'ō sibai ni'wā'ōgoe chōoe ba na ōtōngōni nifachoigoe, awō hockoe andrō chōgoe, ba oe'aro'ō dadaoma zala'wa andrō chōoe, si mane nifaboe'oegoe chō namaoe Dawido, me oemane: Lō'ō manō dania ambō chōoe [nga'ōtōoe], samatōrō Iraono Gizeraēli. (*Sam. II. 7, 12. 13. 16*). Ba na mi'erogōndra'o, ba na mi-bōhōli nifachoigoe ba oroisagoe, ni'wā'ōgoe chōmi, ba na mōi ami mamosoemange Lowalangi bō'ō, na ba da'ō mangaloeloe ami, ba 20 oedeha ira ba danō andre chōgoe, nibe'egoe chōra, ba osali andre, ni'amoni'ōgoe nahia dōigoe, ba nitibo'ō oebe'e, fōnagoe, ba oebe'e amaedola ba fama'iki niha, ba niha baero fefoe. (*Moz. V. 28, 37*). Ba 21 gosali andre, si no ala'wa mege — ba dozi sanōrō, ba si hochā mboe. Ba na lasofoe dania: Hadia mbōrō, wa ifatōrō zi mane da'ō ba danō andre, ba ba gosali andre Jehowa? (*Moz. V. 29, 23-26. Jer. 22, 8. 9*) ba lamane: Bōrō me no la'erogō 22 Jehowa andrō, Lowalangi ndra toe-ara, si no mangeheta toeara ba danō Miseraji, ba me no la'olembai Lowalangi bō'ō, me no ba da'ō mangaloeloe ira, ba me no lafosoe-mange da'ō, — da'ō mbōrō wa no ifatōrō chōra wamakao andrō fefoe Jehowa!

FAZA 8.

I. Mangarō banoea Zelomo. Rodi.

II. Lahonogōi wame'e soemange. Foloja.

(*Faigi gōi Raz. I. 9, 10-28*).

- I. Ba no noemalō zi 20 fache 1 andrō, gōtō wolaoe Zelomo osali Jehowa andrō, awō gōdonia. Ba 2 banoea andrō, nibe'e Hoeramo chō Zelomo, ba i'aro'ō Selomo, ba Irao-

3 no Gizeraēli ifataro ba da'ō. Ba
 4 mōi moesoewō Hamata Zoba Se-
 lomo, ba atoe'a ia ba da'ō. Ba
 i'aro'ō Dadimoro ba danō si mate,
 awō mbanoea andrō nitaroe'ōnia
 5 ba Hamata. Ba ni'aro'ōnia na baero
 ō, ba Beti Horona ja'wa ba Beti
 Horona tooe, ibali'ō banoea saro, si
 6 so ōli kara ba bawa gōli nilazi. Ba
 he Ba'alata ba banoca andrō ni-
 hōna balazo, fefoe, chō Zelomo, ba
 banoca goereta andrō, fefoe, ba
 banoea zi fakoedo, ba hadia ia
 fefoe, somasi Zelomo ilaoe, ba Je-
 roezalema ba ba hili Libano ba ba
 danō si so barō mbawania, ma'asa-
 7 gōrō. Ba ha niha fefoe, si tosai na,
 Iraono Cheti ba Iraono Gamori ba
 Iraono Weresi ba Iraono Hewi ba
 Iraono Jeboesi, si tenga Iraono
 8 Gizeraēli, — nga'ōtō niha andrō,
 si tosai na ba danō, nisaigō Ndrao-
 no Gizeraēli, si lō moehori, — ba
 i'ofaja Selomo ba rodi, sireegi ma'ō-
 9 chō andre. (*Jos. 16, 10*). Ba Iraono
 Gizeraēli, ba lō ibali'ō sawoejoe
 Selomo ba wohalōwō chōnia; ja'ira
 ba si mōimōi fasowē ba solohe si
 fasōndra si iagō koereta, ba solohe
 koereta andrō chōnia, fabaja si fa-
 10 koedo. Ba fa'ato hōgō goemandroe
 chō razo Selomo, ba no 250, sa-
 11 maigimaigi niha sato. Ba ono Wa-
 ra'o andrō, ba i'ohē ba nomo an-
 drō, nilaoenia chōnia, Selomo, ihe-
 ta ba mbanoea Dawido. Imane sa:
 Bōi ja sosō chōgoe ndra alawe ba
 gōdo Dawido, razo Ndraono Gize-
 raēli, me no ni'amoni'ō, me no labe'e
 ba da'ō dawōla andrō. (*Raz. I. 3, 1*).

12 II. Ba ibe'e sa'ae chō Jehowa
 zoemange nitoenoe Selomo, ba naha
 wame'e soemange andrō, nifa'anō-
 13 nia fōna gewe'ewe andrō, (*F. 1, 3-6*;
F. 4, 1). itōrō nibe'e ma'ōchō, dali
 gorōisa Moze andrō ba loeo sabato
 ba ba wasoelōna mba'wa ba ba go-
 wasa andrō, medōloe zi dōfi — ba
 gowasa roti si lō moe'aisōni ba ba
 gowasa wendrakose ba ba gowasa

nose daha geoe — ibe'e zoemange.
 (*Moz. II. 23, 14. Moz. IV. 28, 2. 9. 11.*
17. 26; 29, 12). Ba i'o'ō gōi nihonogōi 14
 namania Dawido, wamataro ngenoli
 gere andrō ba halōwōra, ba he Ono
 Lewi, ba ni'wa'ō chōra, ba wanoenō
 ba ba we'amōi tohoetohoe danga
 gere sogoena ma'ōchō; ba sanaro
 ba mbawandroe'ō andrō, ba ngen-
 nolira, ha oega mbawandroe'ō; si
 manō sa gorōisa Dawido andrō, eno-
 ni Lowalangi. (*Nga'ōt. I. 23-26*).
 Ahori la'o'ō gorōisa razo, he lawisa 15
 ba gere andrō ba ba Nono Lewi ba
 ba girōgirō andrō. Ba tobali tofōfō 16
 halōwō Zelomo andrō, me iroegi
 loeo da'ō; famc'e tooe tojo gosali
 ba irege wangasiwai; no awai go-
 sali Jehowa. Ba mōi ba Geseono 17
 Geberi Zelomo ba ba Geloto, ba
 mbewe nasi, ba danō Ndraono Ge-
 domo. Ba Hoeramo andrō, ba ifa'o-
 he'ō chō Zelomo nowo, fabaja ono
 nowo, si no to'ōlō ba nasi; banoe-
 ania zolohc. Ba fao ira ba mbanoea
 Zelomo, ba laroegi Gofiri, lahalō
 gana'a ba da'ō, 892,625 balaki ba
 la'ohē chō razo Selomo.

FAZA 9.

I. Mōi tome Zelomo razo Zaba,
 ira alawe. II. Fa'ebōea gana'a Zelo-
 mo, awō lachōminia. III. Fa'ama-
 tenia.

(*A. 1-28: Raz. I. 10, 1-28.*)

I. Ba me irongo docria Zelomo 1
 razo Zaba andrō, ira alawe, ba mōi
 ia, ba wanandraigō Selomo ba dahō-
 dahō; ato sibai nawōnia fao, fabaja
 ondra, sonoro famasa ba daloedaloē
 ba ana'a ba feremata, oja sibai,
 ni'ohē ba Jeroezalema. Ba me iroegi
 Zelomo, ba fahoehoe ia chōnia,
 ibokai fefoe hadia ia zi so ba dō-
 dōnia. (*Raz. I. 10, 1 b. t.*), Ba itema 2:
 linia Selomo, ba nisofoenia chōnia
 fefoe; lō hadia ia zi lō aboto ba
 dōdō Zelomo, lō hadia ia zi tebai
 itema linia. Ba me irongo wa'atoe-
 atoea Zelomo razo Zaba, ba mc 3

- 4 i'ila gōdo andrō nilaoe Zelomo, ba
ōra andrō ba meza ehōnia, ba omo
genoninia, awō halōhalōwō zangai
halōwō jomo ehōnia, awō noechara,
ba sama'oli gō ehōnia, awō noechara,
ba soemange andrō ehōnia, nibe'e-
be'enia ba gosali Jehowa, ba tobali
5 sibaī dōdōnia, ba imane ehō razo :
Si ndrōehoe manō niringogoe ba
danōgoe, ba ngawalō hadia ia ehō-
mō, ba ba wa'atoeatoeamō andrō !
6 Lō si fadoehoe dōdōgoe nidoenō-
doenō niha, irege no oeroegi, ba
irege no i'ila hōrōgoe. Ba ambō na
i matonga ni'ombacha'ō ehōgoe, fa-
afahōna wa'atoeatoeamō andrō ;
ōtaloe'i na doeria andrō, niringo-
7 goe. Ja ahowoe ndrā alawe ehōoe,
ba ja ahowoe genonioe andre, si lō
aefa'aefā ehōoe, wamondrongondro-
8 ngo fa'atoeatoeamō andrō ! Nisoeno
Jehowa, Lowalangioe andrō, si no
mangomasi'ō ja'oegō, wamedadao
ja'oegō ba dadaoma andrō ehōnia,
razo chō Lowalangioe, Jehowa, bōrō
wa'omasi Lowalangioe Ndraono Gi-
zeraēli, fa lō iboelo'ō ira, gōtōgōtō
wa'ara ; andrō wa no ibali'ō razora
ndra'oegō, ena'ō hoekoe si sōehi
9 ōfatōrō ba satoelō ! Ba ibe'e boea-
lania ehō razo, ba 476,460 balaki
gana'a, ba famasa ba daloedaloe ba
feremata, oja sibaī ; lō'ō manō ifoeli
dania si manō [wa'oja] wamasa ba
daloedaloe, si mane nibe'e razo
10 Zaba andrō ehō razo Selomo. Ba
banoea Hoeramo no mege gōi ba
banoea Zelomo, si no mōi mangai
ana'a ba Gofiri, ba lasao'ō gōi geoe
11 sendrana ba feremata. Ba eoe se-
ndrana andrō, ba ibali'ō ora Selomo,
he ba gosali, ba he ba gōdo razo,
ba biola nitika, side'ide ba seboea,
fakake zanoenō andrō ; lō moerai
mo'e'ila zi manō fōna, ba danō mado
12 Joeda. Ba razo Selomo, ba ibe'e
ehō razo Zaba fefoe hadia ia zomasi
ia, awō ni'andrōnia, lō lai ni'ohenia
ehō razo. Ba maoso ia, mofanō,
ifoeli ia ehōra, awō genoninia.
- II. Ba ana'a nisōndra Zelomo 13
dōfi, ba 2,544,353 balaki, (*Raz. I.*
10, 14. b. t.), lō lai nisōndrania ba 14
zi mōimōi maniaga ba ba zolafō ; ba
dozi razo Ndrawa Ara ba he koema-
ndroe ba danō, ba labe'e ehō Zelomo
gana'a ba firō. Ba 200 ifafazōchi Se- 15
lomo dange, ana'a nibōbōzi : 600
fondroejoe zamboea ; ba 300 mba- 16
loese, ana'a nibōbōzi : 300 fondroe-
joe zamboea. Ba ibe'e ba nomo eoe
hili Libano Selomo. Ba ifalaoe'ō gōi 17
dadaoma razo Selomo, dadaoma se-
boea, ifō goeaza, ba ifo'oei balaki.
Ōnō mbosi dadaoma andrō ba bakoe 18
bakoe gahe nifadoro ehōnia. Ba ba
dadaoma, ba no faoma fatambai la-
talata da'io ; ba zingala talata da'io andrō, 19
ba doea geoe wamaedo zingo. Ba
felendroea wamaedo zingo ba mbosi
no mege, si ōnō, fatambai. Lō moe- 20
rai moelaoe zi manō ba razo tō'ō,
heza. Ba mako razo Selomo, mako
ba wamaeoe, ba ana'a ; ba he gama-
gama [bō'ō] fefoe, ba nomo eoe hili
Libano, ba balaki manō, lō hadia
ia wirō, me no lō'ō manō ba dōdōra
wirō, ba gōtō Zelomo andrō. Noa 21
sa so nowo ehō razo, solojo ba
Darisi, awō mbanoea Hoeramo a-
ndrō ; ero medōloe fache, ba so
nowo andrō, solojo ba Darisi, ba
ōsi, ba ana'a ba firō ba ifō goeaza
ba ba'e ba fofo meraki. Ba italo'e'i 22
razo bō'ō ba goeli danō fefoe razo
Selomo, ba wa'eboea gana'a ba ba
wa'atoeatoea. Ba dozi omasi razo ba 23
goeli danō la'ila Zelomo ba lafo-
ndrongondrogo wa'atoeatoeania andrō,
nibe'e Lowalangi ba dōdōnia. Ba 24
oi dozi la'ohē mbocala, gamagama
firō ba gamagama ana'a ba noecha
ba fangōna ba famasa gō ba daloe-
daloe ba koedo ba kalide koedo, ero
rōfi. Ba 4000 fasa ehō Zelomo koedo 25
ba koereta, ba 12,000 zi fakōedo ;
ba ba mbanoea goereta andrō ifa-
taro da'ō ba ba zi tefasoei ja'ia ba
Jeroczalema. (*F. 1, 14-17. Raz. I. 5,*
6). Ba barō mbawania razo fefoe, 26

i'otarai Oifarati ba iroegi danō Ndrawa Wilisiti ba ola danō Miscraji. (*Moz. I. 15, 18*). Ba fala'wala-wa ira gara wirō, wa'oja, ba Jeroezalema ibe'e razo, ba timba dōla geresi dōla ara gatoea ba ndraso. 27
28 (*Nga'ot. II. 1, 15*). Ba moroi ba danō Miseraji lafa'ema chō Zelomo koedo ba moroi ba danō bō'ō fefoe.

(*A. 29-31: Raz. I. 11, 41-43.*)

29 III. Ba bō'onia hikaja Dawido, he fōna, ba he safoeria andrō, ba no moctanō ba zoera hikaja andrō chō Natano sama'ele'ō ba ba wama'ele'ō Gahia, banoea Zilo, ba ba gangilata Jedo sangi'ila, chō Jerobeamo, ono Nebati. Ba 40 fache razo Zelomo ba Jeroezalema, razo 30
31 Ndraono Gizeraēli fefoe. Ba mate Zelomo, itōrō lala ndra amania, ba lako'o ia ba mbanoea namania Dawido andrō. Ba fangalinia razo ba ononia Rehabeamo.

FAZA 10.

I. Fa'abe'e li Rehabeamo, me nangandrō chōnia zato. II. Fabali'chōnia zi foeloe toea andrō.

(*Faigi gōi Raz. I. 12, 1-20.*)

1 I. Ba mōi ba Ziehema Rehabeamo, me no ba da'ō faloecha Ndraono Gizeraēli fefoc, ba wamataro 2 razo ja'ia. Ba me irongo Jerobeamo, ono Nebati — ba danō Miseraji so ia; ba da'ō isa'wa, me moloi ia no chō Zelomo —, me irongo, wa no mate Zelomo, ba mangawocli ia moroi ba danō Miseraji. (*Raz. I. 11, 3*
40). Ba lafatenge, lafakaoni'ō ia. Ba so Jerobeamo ba Iraono Gizeraēli fefoc, ba lamane chō Rehabeamo : 4
5 No rodi sabe'e ihare'ō chōma amaoe, ba ja'oegō, ba ōkaohasi chōma ma'ifoe halōwō sabe'e, awō rodi safōchō andrō, nihare'ō namaoe chōma 5
6 Ba soga barō mbawaoe. Ba imane chōra : Mihonogō na ami, irege doea wongi, ba mifoeli ami chōgoe. Ba mofanō zato. Ba mama-
gōlō razo Rehabeamo ba zatoea,

enoni namania Selomo, me lō si mate ia na, imane : Ha ta'wa'ō ba niha andrō, hadia ba dōdōmi ? Ba 7
latema linia, lamane chōnia : Na eboea dōdōoe chōra andrō, ma'ōchō, na ōhachōsi tōdō ira, ba na ōhaogō wanema lira, ba lō laboel'ō ira 8
barō mbawaoe. Ba lō ifondrondrongo ni'wa'ō zatoea andrō chōnia, ba mamagōlō ia ba nono matoea, si faziastia'a chōnia, si no mōi enoninia, imane chōra : Hadia ba dōdōmi, ha ta'wa'ō chōra andrō, sangoe- 9
ma'ō chōgoe : Kaohasi chōma rodi andrō, nihare'ō namaoe chōma ? Ba lamane chōnia ono matoea andrō, si faziastia'a chōnia : Ōmane chōra, 10
sangoema'ō chōoe : „Amaoe, ba no ihare'ō chōma rodi sabe'e, ba ja'oegō, ba kaohasi chōma, — ōmane chōra ; Toeroegoe si achi, ba no esolo moroi ba lōwilōwi namagoe ! Ba laoe, ba na no rodi sabe'e iha- 11
re'ō chōmi amagoe, ba ja'o, ba oedooe'ō na wa'abe'e rodi andrō chōmi : Na no i'otoe'ō ami bōzibōzi koedo amagoe, ba ja'o, ba „tongo” oelaoe chōmi ! Ba me lafoeli la'o- 12
ndrasi Rehabeamo ira Jerobeamo, awō niha sato fefoe, me no aefazi doea wongi andrō, dali ni'wa'ō razo, me imane : Ba zi doea wongi mifoeli ami chōgoe ! ba i'abe'e'ō linia 13
chōra razo. Tobali lō ifondrondrongo razo Rehabeamo ni'wa'ō zatoea, ni'wa'ō nono matoea andrō i'o'ō 14
wangoema'ō chōra : Na no rodi sabe'e ihare'ō chōmi amagoe, ba ja'o, ba oedooe'ō na wa'abe'enia ; na no i'otoe'ō ami bōzibōzi koedo amagoe, ba ja'o. Ba „tongo” oelaoe chōmi ! Tobali lō i'o'ō ni'andrō zato razo ; 15
me no moroi ba Lowalangi da'ō, ena'ō itōrō ni'wa'onia andrō, nifa'ema Gahia andrō, banoea Zilo, chō Jerobeamo, ono Nebati. (*Raz. I. 11, 31*).

II. Ba me no aboto ba dōdō 16
Ndraono Gizeraēli fefoe, lō i'o'ō ni'andrōra razo, ba lamane chōnia

niha sato : „Hadia nihalōda chō Dawido? Lō'ō sa tana chōda chō nono Giza'i! Mifoeli ami, ja'ami Iraono Gizeraēli, jamoefoeli ia chōra zamōsana! Ba faigi he ōwisa jomo chōoe, ja'oegō Dawido!” Ba lafoeli ira chōra Iraono Gizeraēli fefoe.

17 Ba ba Ndraono Gizeraēli ba mbanoea mado Joeda, ba Rehabeamo razora. Ba me ifatenge goemandra Hadoramo andrō Rehabeamo, ba laboenoe da'ō Iraono Gizeraēli, laboeb kara. Ba fachamō sibai na itibo'ō ia ba goeretania ja'wa razo Rehabeamo, moloi, isa'wa Jeroezalema.

19 Ba tobali fabali ba nga'ōtō Dawido Ndraono Gizeraēli, iroegi ma'ōchō andre.

FAZA 11.

I. Tetena'wa Rehabeamo ba wanoewō Iraono Gizeraēli. Bancea saro chōnia II. Lasawa Jeroezalema ere ba Ono Lewi. III. Ngambatō Rehabeamo ba ononia.

(A. 1-4. Raz. I. 12, 21-24).

1 I. Ba me no iroegi Jeroezalema Rehabeamo, ba ifakaoni'ō mado Joeda, awō mado Mbenijami, 180,000 zabōlō, nitoetoejoe, ba wanoewō Iraono Gizeraēli, ena'ō mangawoeli chō Rehaheamo wa'arazo. Ba hoemedē Jehowa chō Zemaja, enoni

2 Lowalangi, imane : Hede chō Rehabeamo, ono Zelomo, razo mado Joeda, ba ba Ndraono Gizeraēli, ma'oewoe Joeda ba ma'oewoe Mbenijami, ōmane: Da'ō ni'wa'ō Jehowa : Bōi mi'ae'e, ba wanocwō talifoesōmi ; jamoefoeli ia chōra zamōsana, me no ja'ō zangoema'ō, wa si manō. Ba me larongo ni'wa'ō Jehowa, ba lafoeli ira, lō aloea mōi

5 ira manoewō Jerobeamo. Ba i'ia'ō Jeroezalema Rehabeamo. Ba i'aro'ō ōsa mbanoea ba danō mado Joeda ; ja'ia Mbetilechema ba Etama ba

6 Tekoa, ba Beti Zoeri ba Socho ba

7 Adoela, ba Gata ba Maresa ba Sifi,

8 ba Adora'i ba Lachisi ba Aseka,

ba Sorea ba Ajalona ba Heberona, 10
banoea ba mado Joeda ba ba mado Mbenijami, ibali'ō banoea saro. Aro 11
sibai mbanoea saro andrō ibe'e, ba ifataro goemandra, ba ihōna gō, ba fanicha ba agoe, ba idozigō banoea andrō baloese ba toho, ba i'aro'ō sibai. Ba no chōnia mado Joeda, awō mado Mbenijami.

II. Ba ere ba Ono Lewi si so ba Ndraono Gizeraēli heza, ba so moroi ba danō heza, ba la'oro'ō ira enoninia. Larōi mbenoeara ba hadia ia zi so chōra ere andrō, ba lasawa danō mado Joeda ba Jeroezalema. Noa sa latibo'ō ira Jerobeamo ba ononia, fa bōi sa'ae mo'ere ira fōna Jehowa. (F. 13, 9). Ba no ifataro chōnia gere Jerobeamo, ere ba hilihili andrō, ba ba wamaedo nambi si mateoa ba ba wamaedo nono za'wi andrō, nifafazōchi'ōnia. (Moz. III. 17, 7. Raz. I. 12, 31). Ba moroi ba mado Ndraono Gizeraēli fefoe, ba fao chō ndra Rehabeamo zi so ba dōdō wangaloēi Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli. Lasawa Jeroezalema, ba wame'e soemange chō Jehowa, Lowalangi ndra toeara. Ba abōlō nōri mado Joeda labe'e, ba aro Rehabeamo, ono Zelomo, medōloe fache, me no sanōrō lala ndra Dawido Selomo ira, medōloe fache wa'ara.

III. Ba Rehabeamo, ba ihalō Mahalata, ono Jerimoto ono Dawido ; Abihaila, ono Geliabi ono Giza'i niania ; (Sam. I. 16, 6) ; ba mo'ono da'ō chōnia, ono mateoa, Je'oesi ba Semaria ba Sahama. Ba ihalō na gōi Ma'acha, ono Gabisalomī ; ba mo'ono da'ō chōnia, Abia ba Ata'i ba Sisa ba Selomiti. Ba abōlō i'omasi'ō Ma'acha, ono Gabisalomī, Rehabeamo, moroi ba wa'omasinia ndrongsania bō'ō, awō ndrongsania ba dōi ; 18 sa nihalōnia ira alawe, ba 60 ndrongsania ba dōi, ba nononia mateoa ba 60 nono alawc. Ba Abia andrō, ono Ma'acha, ba

ibe'e amaedola zatoea baomo amania Rehabeamo, ibe'e hōgō dalifoesōnia, ibali'ō razo dania ia, dōdōnia. Oneche Rehabeamo, ifosasi nononia ōsa, ifataro ba danō mado Joeda ba ba danō mado Mbenijami misa, ba mbanoea saro andrō fefoe; itaha mbalazora, si lō ambō, ba oja ihalō chōra ira alawe. (*F. 21, 3*).

FAZA 12.

I. Isoewō mado Joeda Zizaki, razo Miseraji. II. Itegoe ndra Rehabeamo Semaja, ba irara dōdōra dania. III. Fa'awoewoe Rehabeamo ba fa'amanenia.

(*Faigi gōi Raz. I. 14, 21-31.*)

1 I. **Ba** me no aro wa'arazo chō Rehabeamo ba me no isōndra wa'abōlō, ba i'erogō gorōisa Jehowa, ba awōnia Ndraono Gizeraēli fefoe.
2 Ba me no aloea mendrōfa fache razo Rehabeamo, ba so moroi si toea Zizaki, razo Miseraji, mōi moesocwō Jeroezalema, bōrō me no farōi ira chō Jehowa. 1200 goereta chō Zizaki ba 60,000 niha si fakoeodo, ba sato, si fao chōnia moroi ba danō Miseraji, ba lō moetaha moe'erai : Dawa Libia ba Dawa Zoечи
3 Ba me no aloea mendrōfa fache razo Rehabeamo, ba so moroi si toea Zizaki, razo Miseraji, mōi moesocwō Jeroezalema, bōrō me no farōi ira chō Jehowa. 1200 goereta chō Zizaki ba 60,000 niha si fakoeodo, ba sato, si fao chōnia moroi ba danō Miseraji, ba lō moetaha moe'erai : Dawa Libia ba Dawa Zoечи
4 Ba me no aloea mendrōfa fache razo Rehabeamo, ba so moroi si toea Zizaki, razo Miseraji, mōi moesocwō Jeroezalema, bōrō me no farōi ira chō Jehowa. 1200 goereta chō Zizaki ba 60,000 niha si fakoeodo, ba sato, si fao chōnia moroi ba danō Miseraji, ba lō moetaha moe'erai : Dawa Libia ba Dawa Zoечи

5 II. **Ba** so Zemaja sama'ele'ō andrō; mōi ia chō ndra Rehabeamo satoea mado Joeda, si no mōi mijomo ba Jeroezalema, ba wa'ata'oe-ra Zizaki, imane chōra : Da'ō niwa'ō Jehowa : No mi'erogō ndra'odo, ba oeloeloe sa'ae gōi ami ba danga Zizaki ! Ba mangaloeloe zatoea mado Joeda, awō razo, ba lamane :
6 Satoelō nilaoe Jehowa ! Ba me i'ila Jehowa, no mangaloeloe ira, ba hoemede ia chō Zemaja, imane : No mangaloeloe ira, ba lō oefakiko ira, oefaiqi sa chōra wangorifi ma'ifoe, fa lō oebe'e ifatōrō ba Jeroezalema wōnoegoe Sizaki. Ba si mōi
7 barō mbawania sa ira, ena'ō la'ila,

wa no faehoe ira we'amōi enonigoe we'amōi enoni razo niha baero.

III. **Ba** so Zisaki, razo Miseraji, 9 isa'wa Jeroezalema, ba ihalō girō-girō andrō ba gosali Jehowa, awō girōgirō ba gōdo razo, ahori ihalō ; ba he baloese ana'a andrō, nifafazōchi'ō Zelomo, ba ihalō. Ba i'angali'ō baloesc tōla Rehabeamo ba ibe'e ba danga goemandra wazoeri, sanaro ba mbawandroehō gōdo razo. Ba ero na mōi ba gosali Jehowa 11 razo, ba so wazoeri andrō ba la'maloese mbaloese no mege, ba lafoeli dania ba naha wazoeri. Ba 12 me mangaloeloc razo, ba alō wōnoe Jehowa chōnia, lō ifaloea ifakiko ; so sa atō na ma'ifoe zi sōchi ba mado Joeda. Ba tobali i'aro'ō ia 13 ba Jeroezalema razo Rehabeamo ; ba Jeroezalema razo ia ; 41 fache ia, me tobali razo ia, ba mewelewitoe fache razo ia ba Jeroezalema, ba mbanoea andrō nitoejoc Jehowa ba mado Ndraono Gizeraēli fefoe, ba wamonahia tōinia ba da'ō. Tōi ninania, ba Na'ama, Iraono Moabi. (*F. 6, 20*). Ba si lō sōchi 14 ilaoc ; lō'ō sa ibe'e dōdōnia wanga-loei Jehowa. Ba hikaja Rehabeamo 15 andrō, he famobōrō, ba he safoeria, ba no moetanō ba zoera hikaja andrō chō Zemaja sama'ele'ō ba chō Ido sangi'ila andrō. Ba fasoewōta ndra Rehabeamo Jerobeamo, ba no sagōtō fa'ara. Ba mate Rehabeamo, 16 itōrō lala ndra amania, ba ba mbanoea Dawido andrō lako'o ia. Ba fangalinia razo, ba ononia Abia.

FAZA 13.

I. Fasoewōira Gabia Jerobeamo. Hoehoeo Gabia ba Ndraono Gizeraēli. II. Abōlō Gabia, te'ala Ndraono Gizeraēli. Lachōmi Gabia ba fa'amanenia.

(*Faigi gōi Raz. I. 15, 1-8.*)

I. **Me** no aloea mewelewitoe fache 1 razo Jerobeamo tobali razo mado Joeda Gabia. Medōloe fache razo 2 ia ba Jeroezalema ; ba tōi ninania,

ba Ma'acha, ono Goeriëli, banoea
 3 Gibea. Ba fasoewō ira Gabia Jero-
 beamo. Abia zi bōrōtaigō fasoewō-
 ta andrō, ato sibai chōnia zabōlō,
 4 400,000 nitoetoejoe. Ba ifaondragō
 ia Jerobeamo, no te'anō gōi ira,
 800,000, sabōlō. Ba i'agō zoezoe hili
 Zemara'i Abia, ba hili mado Gefera-
 5 rajī, ba moe'ao ia, imane : Mifon-
 drondrongo, ja'ocgō Jerobeamo ba
 ja'ami Iraono Gizeraëli ! Hadia, lō
 6 mi'ila ena'ō, wa no chō Dawido ba
 ba nga'ōtōnia ibe'e wa'arazo ba
 Ndraono Gizeraëli Jehowa, Lowa-
 langi Ndraono Gizeraëli, si lō ma-
 malōmalō, ba wawō'ocsa li andrō
 7 nilaoe asio? (*Moz. III. 2. 13. Moz.*
IV. 18. 19). Ba no maoso Jerobe-
 amo andrō, ono Nebati, enoni Ze-
 lomo ono Dawido, ila'wa zochō ja'ia.
 8 (*Raz. I. 11, 26*). Ba no mangondra
 chōnia niha sambō era'era, niha si
 lō ngaroro, ba no lahōndrōgō Reha-
 beamo, ono Zelomo ; me no ono
 9 matoea na Rehabeamo, sambō fa'a-
 be'e dōdō, ba tebai itimba ira. Ba
 iada'e, ba miwai mi'ila mila'wa wa'a-
 razo andrō chō Jehowa, si so ba
 danga nga'ōtō Dawido, me no ato
 10 sibai ami, ba me no awōmi nono
 za'wi balaki andrō, nifazōchi Jero-
 beamo Lowalangimi. (*Raz. I. 12, 28*).
 9 Hadia, tenga no mitibo'ō gere a-
 ndrō chō Jehowa, nga'ōtō Ga'aroni
 andrō, fabaja Ono Lewi, ba tenga
 no miwōwōi chōmi gere, si mane
 10 ere ba niha baero ? Ha niha zolohe
 ono za'wi, sageoe, ba biribiri si ma-
 toea, fitoe nga'coe, ba wamamata-
 ro'ō ja'ia ere, ba tefataro cre ba zi
 11 tenga Lowalangī. (*Moz. II. 18, 41.*
Moz. V. 32, 17. F. 11, 15). Ba Lo-
 walangimā, ba Jehowa, ba lō ni'e-
 rogōma ja'ia, ba ere chō Jehowa
 nga'ōtō Ga'aroni, ba lalahōhalō
 halōwōra Ono Lewi, ero mahcmoloc
 ba ero owi latoenoetoenoc chō Jeho-
 wa zoemangc nitoenoe, ba koemōjō
 ba hadia ia zamohoea, ba lafa'oli
 roti andrō ba meza balaki. ba ero

owi, ba latoenoe wandroe, ba naha
 wandroe ana'a andrō. Me matōngōni
 nifachoi Lowalangima, Jehowa, ba
 ja'ami, ba no mi'erogō ia ! (*Moz.*
II. 6, 12. Moz. IV. 28, 3-8). Si 12
 ndrōehoe, itolo ndra'aga Lowala-
 ngi, solohe ja'aga, ba no fao chōma
 gere andrō chōnia ba torofe andrō
 fangechoegō niha, ba wangechoegō
 niha, chōmi. He ja'ami, Iraono Gi-
 zeraëli ! Bōi mila'wa Jehowa, Lowa-
 langi ndra toeami, ba wa lō boto
 sa atō aechoe chōmi ! (*Moz. IV. 10,*
8. 9).

II. Ba i'wa'ō Jerobeamo lafasoei 13
 mado Joeda si no mamini'ō ja'ira
 mege ; ba tobali lafaondragō mado
 Joeda, ba so gōi moroi foeri zi no
 14 tobini mege. Ba me labali'ō ira foeri
 mado Joeda, ba la'ila, faoma lalaoe
 chōra, he moroi fōna ba he moroi
 foeri. Ba la'angārōfi li Jehowa, ba
 lalaoe dorofe ere, ba lahahagō mado 15
 Joeda ; ba me lahahagō, ba te'ala
 Jerobeamo ba Iraono Gizeraëli fe-
 foe, ibe'e Lowalangī, chō Gabia ba
 ba ba mado Joeda. Ba moloi Ndrao- 16
 no Gizeraëli labe'e mado Joeda,
 ba ibe'e ba danga mado Joeda ira
 Lowalangī. Ba ato sibai ira niboe- 17
 noe ndra Abia sabōlō andrō chōnia,
 tobali 500,000 zi mate niboenoe,
 Iraono Gizeraëli. Ba tobali nihōndrō- 18
 gō Ndraono Gizeraëli, ba sabōlō
 mado Joeda, me no labe'c we'ewe'e
 dōdōra Jehowa, Lowalangī ndra
 19 tocara. Ba igohi Jerobeamo Abia,
 ba ifadōni chōnia mbanoea ōsa :
 Betiëli, fabaja halama soja chōra,
 ba Eferona, fabaja halama soja
 20 chōra. Ba no amomō Jerobeamo, ba
 gōtō Gabia andrō. Ba ibōzi ia Je-
 howa ba mate ia. Ba itoegoe abōlō 21
 Gabia ; 14 ihalō ira alawe, ba 22 no-
 nonia, ono matoea, ba 16 nono ala-
 we. Ba hadia na ni'wa'ō ena'ō, ba 22
 chō Gabia andrō, ba boeaboeania
 ba hoehoeonia, ba no moetanō ba
 zoera hikaja andrō chō Ido sama'e-
 le'ō. (*F. 12, 15*).

FAZA 14.

I. Razo Asa, razo satoelō tōdō, ba sofozoe wolaenia. II. Lasoewō ia Dawa Gaitiofia, ba ja'ia zabōlō.

(A. 1-4: Raz. I. 15, 11. 12.)

- 1 I. **Ba** mate Gabia, itorō lala ndra amania, ba ba mbanoea Dawido andrō lako'o ia. Ba fangalinia razo, ba ononia Asa. Ba me razo da'ō, ba lō hadia ia, sahono manō ira ba danō, mewoeloe fache. Ba satoelō ilaoe Asa ba si sōchi wamaigi Lowalanginia, Jehowa. Iheta naha wame'e soemange bō'ō andrō, fabaja hilihili andrō, irasa harefa, ba i'obō geoe ni'amonio. Ba iwa'ō ba mado Joeda, Jehowa, Lowalangi ndra toeara la'olembai ba la'o'ō goroisia, awō gamachoita. Iheta hilihili andrō, awō nadoe loeo, ba mbanoea mado Joeda fefoe, ba sahono gamatōrōwānia, ba gōtōnia. (Moz. III. 26, 30). Ba i'arō'ō mbanoea mado Joeda ōsa; me no sahono ira ba danō, ba me lō'ō manō sanoewō ja'ira, ba gōtō da'ō, me no ifaigi chōra wa'ahono Jehowa. (F. 15, 15). Andrō wa imane Asa ba mado Joeda: Datataroe'ō mbanoea andrō ba ta'ōlini ōli kara ba tafomalige ba tafobawa gōli nilazi, me no fōnada manō na danō, bōrō me lō nibōhōlida Jehowa, Lowalangi ndra toeada. No ja'ia ta'olembai, ba lō hadia ia chōda, fascei manō, ibe'e. Ba lalaoe, ba mofozoe.
- 8 Ba no ato zabōlō chō Asa, solohe baloeso ba toho: mado Joeda, ba 300,000, ba mado Mbenijami, ba 280,000, solohe baloeso ba sogai fana, — oi sabōlō.
- 9 II. **Ba** so moroi si tooe Zera, Dawa Gaitiofia, mōi manoewō ja'ira, 1,000,000 chōnia zabōlō ba 300 goereta, ba iroegi Maresa. Ba ifaondragō ia Asa, ba ndraso Zefata
- 10 lafa'anō ira, ba ngai Maresa. Ba i'angarōfi li Lowalanginia Jehowa
- 11 Asa, mangandrō ia, imane: „He Jehowa, ha ja'oegō zangila manolo si

tebai ba zabōlō. Tologa, ja'oegō Jehowa, Lowalangima! Ja'oegō sa we'ewe'o. dōdō, ba no moroi ba dōimō, wa no mafaondragō zato sibai andrō. He Jehowa, Lowalangima ndra'oegō; lō sangila mola'wa ja'oegō niha si mate andrō!" (Sam. I. 14, 6). Ba ibōzi Ndrawa Gaitiofia Jehowa, fōna Asa ba fōna mado Joeda, ba moloi ira. Ba lagohi ira Asa ba awōnia sabōlō andrō, iroegi ba Gerara. Ba ato sibai zi mate Dawa Gaitiofia, lō fangorifi sa'ae; nirasa sa'ae ira chō Jehowa ba ba zabōlō andrō chōnia. Ba eboea sibai zahoeleoe mado Joeda, ba atoe'a ira ba mbanoea andrō fefoe, si tefasoei Gerara; noa sa ihawoei fa'ata'oo chō Jehowa mbanoea andrō. Ba la'oloi'ō gana'a ba hadia ia na ba mbanoea andrō fefoe [mado Joeda], eboea siba nisōndrara chōra. Ba ose goerifō, ba lahawoci ba oja siba la'oloi'ō biribiri ba ondra, ahoeloeara, ba lafoeli ira ba Jerozalema.

FAZA 15.

I. Ifoeli i'atoelō'ō wamosoemange Lowalangi Asa, me no i'abe'e'ō dōdōnia Asaria sama'ele'ō. II. Fawoe'oe li zato chō Lowalangi. Laheta sala'wa nina Asa.

- I. **Ba** so Geheha Lowalangi chō Gasaria, ono Gobedi, ba mōi ia tooe, ifaondragō Asa, ba imane chōnia: Mifondrondrongo chōgoe, ja'oegō Asa ba ja'ami mado Joeda ba mado Mbenijami, fefoe! Itolo ami Jehowa, na lō aefa ami chōnia! Na mi'aloci ia, ba i'oro'ō ia chōmi; ba na mi'erogō ia, ba i'erogō gōi ami. (Nga'ōt. I. 28, 9. Jer. 29, 13. Mat. 7, 7). Ara manō, wa lō Lowalangi si ndroehoo ba Ndraono Gizeraēli ba lō ere. samahaō ja'ira, ba lō oroisia. (Hos. 3, 4). Ba aefa da'ō, ba lafoeli ira chō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, me no tosasa ira; ba me la'aloei ia, ba i'oro'ō ia chōra. (Moz. V. 4, 29. Jer. 29, 13. 14).

- 5 Ba me loeo da'ō, ba sata'oe manō zofanō ba sata'oe gōi zangawoeli; dozi niha ba danō, ba oi hoemoefa manō. (*Mat. 24, 21*). Si fa'obi manō sol, ba he banoea, me no Lowalangi zamahoefa ja'ira wamatōrō famakao, hadia ia ngawalō. (*Mat. 24, 7*). Ba ja'ami, ba mi'abe'e'ō dōdōmi, bōi adada dangami, tefoloeo sa dania wolaoemi! (*Kor. I. 15, 58*).
- 8 Ba me irongo Asa ni'wa'ō andrō ba fama'ele'ō Gasaria, ono Godedi, ba i'abe'e'ō dōdōnia ba ifaheta'ō zogoro ita andrō, ba danō mado Joeda, ba ba danō mado Mbenijami, ma'asagōrō, ba ba mbanoea andrō, nifadōnia, ba hili mado Geferaji; ba i'azōchi naha wame'e soemange chō Jehowa, fōna gewe'ewe andrō, chō
- 9 Jehowa. Ba ifaloecha'ō mado Joeda, awō mado Mbenijami, fefoe, awō mado Geferaji andrō ba mado Manase ba mado Zimeoni, si no fatewoe chōra; noa sa ato zi mōi chōnia Iraono Gizeraēli, me no la'ila itolo ia Lowalanginia Jehowa. Ba owoelo ira ba Jeroezalema, me ba'wa si tōloe, me no aloea meweleōfa fache razo Asa, ba lataba chō Jehowa gahoeloea andrō ōsa, nihalōra, 700 nga'oeo za'wi ba 7000 nga'oeo mbiribiri.
- 12 II. Ba lafaboe'oe sibai, moroi si'aikō ba dōdōra ba ba gera'erara lō labōhōi Jehowa, Lowalangi ndra toeara; (*Jos. 24, 25*); ba na so ha niha, zangrogō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba niboenoe, he iraono, ba he satoea, he ira matoea, ba he ira alawe. Ba fahōloe ira chō Jehowa, la'eboea'ō lira ba fao wa'owoeawoea dōdō ba folaoe torofe, he torofe nidōdōni. Ba omoeso dōdō mado Joeda fefoe, ba wahōloesa andrō, me no moroi si'aikō ba dōdōra fahōloe ira, ba no moroi si'aikō ba dōdō gōi wangeloei Jehowa, ba i'oro'ō gōi ia chōra, ba lō hadia ia chōra ibe'e, fasoei manō. (*F. 14, 5. 6; 20, 30*).

(*A. 16-18: Raz. I. 15, 13-15*). Itheta gōi sala'wa ninania Ma'acha 16 Asa, me no ifazōchi nadoe chō Gasera. Ba adoe andrō chōnia, ba i'e'wa Asa, irasa ba itoenoe ba ndraso Gendrona. (*Raz. I. 15, 13, b. t.*). Ba hilihili andrō, ba lō'ō sa moeboelō'ō ba Ndraono Gizeraēli, ba Asa, ba no sadōlō tōdō, gōtō wa'anaoe nosonia. Ba ifabe'e'ō gōi ba gosali Lowalangi ni'amonio nama-nia, awō mboealania ni'amonio — ana'a ba firō ba gamagama. Ba lō 19 sanoewō ja'ira, iroegi no aloea 35 fache razo Asa.

FAZA 16.

I. Fasoewō ira Asa Mba'esa. Ithoe-woe chōnia Mbenihada, razo Ndrawa Garamo. Asa. II. Itegoe ia ba da'ō Hanani, ba mofōnoe ia chō zangi'ila andrō. III. Fōchō Asa ba fa'amatenia.

(*A. I-6: Raz. I. 15, 16-22*.)

- I. Ba me no aloea 35 fache razo 1 Asa, ba so moroi si ja'wa Mba'esa, razo Ndraono Gizeraēli, ba wanoewō mado Joeda; i'aro'ō Rama, ba womba'a lala niha chō Asa, razo mado Joeda (*Raz. I. 15, 17 b. t.*). Ba ihalō 2 wirō ba ana'a Asa ba nahia girōgirō ba gosali Jehowa ba ba gōdo razo, ifa'ohē'ō chō Mbenihada, razo Ndrawa Garamo, ba Ndramaseko, imane chōnia: Si no fawoe'oe li 3 ita ba ira amada mege. Ba hiza, ba oefa'ohē'ō chōe wirō ba ana'a: ba laboe, doedoe gō wawoe'oesa li andrō chōmi Ba'esa, razo Ndraono Gizeraēli, ena'ō ibato wanoewō ja'o. Ba ifondrondrongo li razo Asa, 4 Benihada, ba ifatenge ba mbanoea Ndraono Gizeraēli goemandra chōnia, ba lodoedoe gō Nijono ba Dano, ba Habeli Ma'i ba omo mbalazo nihōna fefoe, ba mbanoea mado Nafetali. Ba me irongo da'ō Ba'esa, 5 ba ibōhōli wangaro'ō Rama, i'etoe'ō halōwōnia. Ba i'ohē mado Joeda 6 fefoe razo Asa, ba lahalō gara andrō ba eoe balo, ni'ogoena'ō Mba'esa

fangaro Rama, ba ibe'e fangaro Geba ba fangaro Misefa Asa.

- 7 II. Ba me loeo da'ō, ba mōi chō Asa, razo mado Joeda, Hanani sangi'ila andrō, imane chōnia : Me no ōbe'e we'ewe'e dōdōoe razo Ndrawa Garamo, ba me tenga Jehowa, Lowalangi, ba no aefa ba dangaoe zabōlō Ndrawa Garamo andrō. Hadia, tenga no ato sibaī Ndrawa Gaitiofia no ba Dawa Libia, ba tenga no oja sibaī chōra gocreta, awō zi fakoedo? Ba me no ōbe'e we'ewe'e dōdōoe Jehowa, ba no ibe'e ba dangaoe ira. (*Nga'ōt. II. 14, 9. F. 14, 8-12*). **Ihōrōhōrōgō sa goeli danō ma'asagōrō Jehowa, ena'ō i'abōlōgō wanolo si no adōlō tōdō chōnia.** Nifolaoe zi lō tōdō chōoe da'ō; i'otarai da'e sa, ba lō aefa'aefa chōoe wasewōta! (*Job. 34, 21. Sin. 34, 16. Sach. 4, 10*). Ba mofōnoe Asa chō zangi'ila andrō ba ifakoeroe'ō, bōrō wōnoenia chōnia ba da'ō. Ba ifakao mbanocania ōsa Asa, me loeo da'ō. (*F. 18, 26. Mat. 14, 3*).

(*A. 11-14: Raz. I. 15, 23. 24*).

- 11 III. Ba hikaja Asa andrō, he famobōrō mege, ba he safoeria andrō, ba no moetanō ba zoera hikaja razo mado Joeda ba ba hikaja razo Ndraono Gizeraēli. Ba me no aloea 38 fache razo ia, ba mofōchō ia, fōchō gahe; abōlōbōlō sibaī wōchōnia andrō. Ba he ba wōchōnia andrō, ba lō i'aloēi Jehowa, ha same'e daloedaloe. Ba mate Asa, itōrō lala ndra amania, me no aloea 40 fache razo ia. Ba lako'ō ia ba lewatōnia andrō, nifacharoē'ōnia chōnia ba mbanoea Dawido. Labe'e ba gaso, si no moelaoe daloedaloe ba hadia ia ngawalō zamo-hoea, nifaroeka, si mane na lafaroeka daloedaloe nigocle'ō; ba eboea latoeoe samohoea chōnia. (*F. 21, 19. Moz. II. 50, 2. Jer. 34, 5*).

FAZA 17.

I. Fa'atoelō dōdō Jozafati, awō wofozoe wolaoenia II. Itibo'ō nadoe.

III. Fa'eboea dōinia ba fa'abōlōnia.

- I. Ba ononia Jozafati zi tobali 1
razo fangalinia, ba abe'e da'ō, oedoe Ndraono Gizeraēli. (*Raz. I. 15, 24*).
Ba idozigō banoea saro wamataro 2
sabōlō, ba ba danō mado Joeda ba ba mbanoea mado Geferaji andrō, nifadōni namania Asa chōra, ba ifataro zanaro. Ba itolo Jozafati 3
Jehowa, me no sanōrō lala doeania Dawido ia, lala ba mbōrōta, ba tenga si olembai Ba'ali andrō ia, lō'ō sa ibōhōli Lowalangi doeania andrō, i'ō'ō goroisania, tenga si mane Iraono Gizeraēli. Andrō tedooe 5
wa'asala'wa, me ja'ia zolohe, ibe'e Jehowa; ba mado Joeda fefoe, ba momamocala chō Jozafati, ba tobali fahōna chōnia gana'a, ba he soe- 6
mange. (*Raz. I. 10, 25. F. 18, 1*).

- II. Ba me itoegoe abc'e dōdōnia 6
wanōrō lala andrō, nifachoi Jehowa, ba iheta gōi hilihili andrō, fabaja eoe ni'amoni'ō andrō, ba mado Joeda. Ba me no aloea mendroea 7
fache razo ia, ba ifatenge nawōnia sala'wa andrō : Benihaili ba Obadia ba Sacharia ba Nctana'eli ba Michaja, ba wamahaō banoea mado Joeda, ba ibe'e awōra Nono Lewi : 8
Semaja ba Netania ba Scbadia ba Azaheli ba Semiramoto ba Jonata ba Adonia ba Tobia ba Tobī-Adonia, Ono Lewi andrō, ba fao na gōi gere, Elisama ba Joramō. Da'ō zamahaō 9
mado Joeda; la'ohē zoera gorōisa Jehowa ba latōrōi mbanoea mado Joeda fefoe, mamahaō niha sato.

- III. Ba ihawoei fa'ata'oe Jehowa 10
gamatōrō'wa niha baero fefoe, si tefasoēi mado Joeda, ba tobali lō lasoewō Jozafati. Ba Dawa Wilisiti 11
ōsa, ba la'ohē mboeala chō Jozafati, ba firō, beo; ba he Dawa Ara, ba la'ohē chōnia goerifō side'ide : 7700 mbiribiri si matoea, ba 7700 nambi si matoea. (*Raz. I. 5, 1*).

- 12 Ba tobali itoegoe tedooe manō wa'abōlō Jozafati, irege no fahōna, ba itaroe'ō hati ba danō mado Joeda
- 13 ba banoea ba nihōna balazo. Ba no fahōna chōra mbalazo ba mbanoea mado Joeda andrō ba ato zabōlō
- 14 ba Jeroezalema. Ba da'ō wama'oli ja'ira, ba ngafoera andrō : hōgō ngahōnō ba mado Joeda, ba Adéna, hōgō, ba 800,000 nawōnia sabōlō ;
- 15 aefa da'ō, ba Johano, hōgō gōi,
- 16 ba 280,000 nawōnia sabōlō, ba aefa da'ō, ba Amasia, ono Ziehiri, si no mangoro'ō ja'ia chō Jehowa, saoha
- 17 gōlō, ba 200,000 nawōnia sabōlō. Ba mado Mbenijami, ba Eliada sabōlō andrō, ba 200,000 nawōnia si no
- 18 mangarō, fana ba baloese, ba acfa da'ō, ba Josabada ba 180,000 nawōnia, si no mangarē, ba wasoewōta.
- 19 Da'ō genoni razo andrō, lō lai nifataronia ba mbanoea saro andrō, ba danō mado Joeda ma'asagōrō.

FAZA 18.

I. Lasoewō Ndrawa Garamo ira Jozafati Ahabi. II. Pombacha'ō wa lō fozoe Micha sama'ele'ō. III. Mate
 [Gahabi ba wanoewō andrō.

(Faiḡi gōi Raz. I. 22.)

- 1 I. Ba tobali fahōna gana'a ba la-chōmi ehō Jozafati, ba fambambatō
- 2 ia chō Gahabi. (F. 17, 5). Ba so medōloe fache, ba mōi ia misi tooe chō Gahabi ba Zamaria. Ba oja nga'oe ihālō Ahabi biribiri ba sawi, diwonja ba diwo nawōnia fao, ba ifowōhō ia ba wefao ba wanoewō
- 3 Ramoti ba danō Gileadi. Imane Ahabi, razo Ndraono Gizeraēli, chō Jozafati, razo mado Joeda : Hadia, mōi'ō awōgoe ba Ramoti ba danō Gileadi ? Ba imane chōnia : Si mane ja'oegō ndra'odo ; ba banoeagoe, ba si mane banoeaoe, ba mōido awōoe ba wanoewō ! Ba imane na
- 4 Jozafati chō razo Ndraono Gizeraēli : Tema sofoe oea, ba iwa'ō Jehowa !
- 5 (Sam. I. 23, 2. Raz. II. 3, 11). Ba ifaloecha'ō zama'ele'ō andrō razo

Ndraono Gizeraēli, 400, ba isofoe chōra, imane : Hadia, mōido manoe-wō Ramoti ba danō Gileadi, ba ma alacha lō'ō ? Ba lamane ehōnia : Ae'e, ena'ō ibe'e ba danga razo ira Lowalangi ! Ba imane Jozafati : 6
 Hadia, lō baero ō sama'ele'ō ehō Jehowa, ena'ō ehōnia tasofoe ? Ba 7
 imane razo Ndraono Gizeraēli chō Jozafati : So na zamōsa tō, si tola tabe'e sanofoe chō Jehowa ; ba no abao dōdōgoe ehōnia, me tenga si sōchi nifa'ele'ele'ōnia ba chōgoe andre, ha si lō sōchi : Micha andrō, ono Jiméla. Ba imane Jozafati : Bōi 8
 wa'ō da'ō, ja'oegō razo. Ba hoemede razo Ndraono Gizeraēli ehō genoninia, imane : Ta'ita'i hede chō Micha andrō, ono Jiméla ! Ba razo 9
 Ndraono Gizeraēli ba Jozafati, razo mado Joeda, ba no doemadao ba mbawa gōli Zamaria, baroe leo mbaroera, ba dadaomania doemadao zamōsana, ba mama'ele'ō zama'ele'ō andrō fefoe fōnara. Ba ifotandroe 10
 si'ōli ia Sedekia, ono Gena'ana, ba imanc : Da'ō niwa'ō Jehowa : Ōtandroe dania tooe Ndrawa Garamo tandroe si mane da'e, irege no ahori ira ōbe'e ! Ba si manō wama'e- 11
 le'ō andrō fefoe, ba lamane : Ae ba Ramoti andrō, ba danō Gileadi, ba si sōchi dania wozoe chōoe, ba ibe'e ba danga razo ira Jehowa ! Ba imane 12
 chō Micha andrō sinenge andrō, si no mōi mogaoni ja'ia : Hiza, ha sara manō li zama'ele'ō andrō, nangombacha si sōchi chō razo, ba bōi faehoesi niwa'ōoe ba niwa'ōra fefoe ; si sōchi wa'ō. Ba imane 13
 Micha : Faja wa no saeri Jehowa, na tenga ha sambalō niwa'ō Lowalalangigoe ehōgoe oe'wa'ō !

II. Ba me iroegi razo, ba imane 14
 ehōnia razo : He Micha, hadia, mōiga manoewō Ramoti ba danō Gileadi, ma lō'ō ? Ba imane : Mi'ac'e, ba mofozoe wolaoemi, ba tebe'e ba dangami ira. Ba imane chōnia razo : 15
 Ha me oega oebe'e ba hōloe ndra'

oegō, ena'ō ha sambalō si doehoe
 16 Ba imane: No oe'ila, no moezaewe
 Ndraono Gizeraēli fefoe, ba hili,
 hoelō mbiribiri si lō koebalo. Ba
 imane Jehowa: Si lō sōchi da'ō;
 hana na ifoeli ia chōra zamōsana,
 17 ja lō hadia ia chōra! Ba imane
 razo Ndraono Gizeraēli chō Jozafati:
 Tenga no oe'wa'ō chōoe:
 Lō hadia ia zi sōchi ifa'ele'ō ba
 18 chōgoe andre, ha si lō sōchi? Ba
 imane Micha: Bōi oea! Mifondron-
 drongo ni'wa'ō Jehowa! No oe'ila,
 no doemadao Jehowa ba dadaoma-
 nia, ba no lafatambahi ia banoca
 19 zoroego sato. Ba imane Jehowa:
 Ha niha zi mōi mamowōhō Ahabi
 andrō, razo Ndraono Gizeraēli, ena'ō
 mōi ia manowō, ba ena'ō ba Ra-
 moti ba danō Gileadi mate ia? Ba
 20 oi fabō'ō ni'wa'ōra. Ba so zamōsa
 mbechoe, i'ondrasi Jehowa, ba ima-
 ne: Ja'ō zi mōi mamowōhō ja'ia!
 Ba imane chōnia Jehowa: Ha ōbe'e
 21 famowōhō? (*Job. 1, 6*). Ba imane:
 Mōido bechoe sofaja ba mbewe
 zama'ele'ō andrō chōnia fefoe. Ba
 imane Jehowa: Ja'ia da'ō, ōfaloea
 22 dania mamowōhō andrō; ae'e ba
 laoe da'ō! Ba hiza, ba no ibe'e ba
 mbewe zama'ele'ō andrō chōoe fefoe
 mbechoe sofaja Jehowa, ba noa sa
 ihonogōi chōoe wamakiko Jehowa.
 23 Ba maoso Zedekia andrō, ono Ge-
 na'ana, itema ifalisi mbawa Micha,
 ba imane: Ba hadia lala wa'aheta
 Geheha Jehowa chōgoe, ba wehede-
 goe chōoe? (*Mar. 14, 25. Hal. zin.*
 24 *23, 2. A. 10*). Ba imane Micha: Hiza,
 ō'ila dania, na loe ōtōrōi mbate'e
 25 jomo, ba wamini'ō ja'oegō! Ba ima-
 ne razo Ndraono Gizeraēli: Mihalō
 Micha, ba mi'ohē mangawoeli ia chō
 Gamonī koemandra ba mbanoea ba
 26 chō Joasi, ono razo, ba mimane:
 Da'ō ni'wa'ō razo: Mikoeroe da'e,
 ba ha ma'ifoe mibe'e gō ba ha
 ma'ifoe nidanō, irege mangawoelido
 27 lō hadia ia chōgoe. (*F. 16, 10*). Ba

imane Micha: Na mangawoeli
 ndra'oegō lō hadia ia chōoe, ba
 tenga taroma li Jehowa nifa'ema-
 goe! Ba imane na: Mifondron-
 drongo, ja'ami niha fefoe!

III. Ba mōi razo Ndraono Gize- 28
 raēli, awō Jozafati, razo mado Joed-
 a, lasa'wa Ramoti ba danō Gize-
 adi. Ba imane razo Ndraono Gize- 29
 raēli chō Jozafati: Da'oe'onoecha
 noecha niha bō'ō, ba wanoewō a-
 ndrō, ba ja'oegō, ba bōi boelō'ō
 noechamō. Ba ifohani ia razo
 Ndraono Gizeraēli, ba lasa'wa zi
 fasōndra ira. Ba no ibe'e li razo 30
 Ndrawa Garamo ba goemandra
 goereta ba wanoewō andrō chōnia,
 no imane: Bōi milaoe ba niha bō'ō,
 he ono mbanoea ba he sala'wa, ha
 sambalō chō razo Ndraono Gizeraēli
 andrō! Ba me la'ila Jozafati koe- 31
 mandra goereta andrō, ba lamane:
 Da'ō razo Ndraono Gizeraēli andrō!
 Ba lafa'oe'oe ia, ba wolaoe chōnia.
 Ba moe'ira'ira Jozafati, ba itolo ia
 Jehowa, idōnisi misa ira Lowalangi,
 ena'ō labōhōli ia. Ba me la'ila koe- 32
 mandra goereta andrō, wa tenga
 razo Ndraono Gizeraēli ia, ba labō-
 hōli ia, lafoeli ira. Ba so zogai fa- 33
 nania, si lō moedōnadōna, ba i'efasi,
 ba gōna chō razo Ndraono Gizeraēli,
 ba gotaloeara mbōbō taloe gōrōba.
 Ba imane chō zolohe koeretania:
 Bali'ō, ohe misa ndra'ō, hetado ba
 wasōndrata; noasa mesocho ndra'ō!
 Ba itoegoe abōlōbōlō wasōndrata, 34
 me loe da'ō, ba razo Ndraono
 Gizeraēli, ba sizizio ba goereta, fet-
 ahō Ndrawa Garamo, iroegi tánō
 owi; ba me aechoe'aechoe loe, ba
 mate ia.

FAZA 19.

I. Itegoe Jozafati Jehoe andrō.

II. Famataro sangoehoekoe ba fama-
choi lala ba wangoehoekoe.I. Ba Jozafati, razo mado Joeda, 1
 ba ifoeli ia chōra ba Jeroezalema,
 lō hadia ia. Ba i'ondrasi ia Jehoe 2

sangi'ila andrō, ono Hanani, imane chō razo Jozafati : Hadia, sanolo sebocae horō ndra'oegō ba somasi si fa'oedoe chō Jehowa ? Andrō wa tohare sa'ae chōoe wōnoe Jehowa !
 3 (*Sam. I. 9, 9. Sin. 139, 21*). Ba ma'ifoe zoei moesōndra chōoe si sōchi : noa sa ōhori ba danō Gasera andrō ba na aso'ala dōdōoe wanggaloei Lowalangi ! (*Nga'ōt. II. 17, 6. F. 17, 3-6*).

4 II. Ba ba Jeroezalema i'iaḡō Jozafati. Ba awena dania ifoeli i'tōrōi mbanocania, i'otarai Mbereseba, noe-malō ba hili mado Geferaji ; ba ifalalini gera'erania, ifoeli ia chō Jehowa, Lowalangi ndra toeania.

5 Ba ifataro zangoehoekoe ba danō, ba mbanocae saro andrō ba mado
 6 Joeda, fefoe, idozigō banocae. Ba imane ba zangoehoekoe andrō : Mifaigi, he miwisa wolaoe ! Tenga sa niha zangoema'ō chōmi wangoehoekoe andrō, no Jehowa zangoema'ō, ba itolo ami ba wangoehoekoe.

7 (*Moz. V. 1, 17*). Ba ena'ō ahono chōmi wangata'oeffi Jehowa ! Mifaigi sibai, he wisa wolaoemi andrō — chō Lowalangida Jehowa sa, ba lō fa'moejoe'ō hoekoe, ba lō fa'ebocae dōdō zamboeana ba lō femanga gana'a ! (*Job. 34, 10. Rom. 2, 11. Moz. II. 18, 21. Moz. V. 10, 17*).

8 Ba ba Jeroezalema ḡōi ifataro Jozafati Nono Lewi ōsa ba ere ba hōḡō ngafō Ndraono Gizeraēli ōsa, ba hoehoeo Jehowa, ba na so nifadōni mbanocae Jeroezalema. (*Moz. V. 17, 8; 19, 17*).

9 Ba imane wame'e li chōra : Mimanō sa'ae wolaoe, mi'ata'oeffi Jehowa, bōi falimo ami ba sadōlō tōdō ami. Ba ba ngawalō hoehoeo fefoe, ni'ohe dalifoesōmi andrō, ba mbanocara misa, chōmi, he na fange'e mbōrō, ba he na oroisā ba ma amachoita, ba he na hadia ia lala, ba ma hadia ia hoekoe mbōrō, ba mibotochi ba dōdōra, ena'ō bōi mosala ira chō Jehowa ba fa lō ḡōna ami fōnoe, ja'ami ba

ira talifoesōmi. Mimanō wolaoe, ena'ō bōi mosala ami ! Ba satoeami, na so hadia ia hoehoeo Jehowa, ba Amaria ere sebocae ; ba na hadia ia hoehoeo razo, ba Sebadia, ono Zima'eli, sala'wa ba ma'oewoe Joeda, zatoeami. Ba si no amaedola goemandroec hōmi, ba Ono Lewi. Mi'abe'e'ō dōdōmi ba mimanō wolaoe ; itolo zadōlō tōdō Jehowa !

FAZA 20.

I. Lasowō Jozafati Iraono Moabi ba Iraono Gamoni, ba awōra andrō. II. Fagandrō Jozafati. III. Ifaboe'oe wanolo Lowalangi. IV. Mōna sibai Jozafati. V. Fa'arazo Jozafati ; molaoe owo ia.

I. Ba aefa da'ō, ba so moroi sa Ndraono Moabi ba Iraono Gamoni ba banocae Moini andrō ōsa, si fao chōra, ba wanoewō Jozafati. Ba me so zangombacha chō Jozafati : So moroi sa zanoewō ja'oegō, ato sibai, moroi jefo ziloea asi, moroi ba danō Ndraono Gedomo, no laroeḡi Hascso Damara (ja'ia Engedi andrō) ! — ba ata'oe Jozafati, ba itema i'aloeci Jehowa, ba ifa'wa'ōḡō wamoni ba mado Joeda fefoe. (*Sangoehoek. 20, 26*). Ba owoelo mado Joeda, ba we'angarōfi li Jehowa ; moroi ba mbanocae fefoe misa so ira, ba wanggaloei Jehowa. (*F. 15, 9-15*).

II. Ba i'ondrasi zato, mado Joeda ba banocae Jeroezalema, Jozafati, ba gosali Jehowa, fōnafōna golajama si bohooe andrō, ba imane : „He Jehowa Lowalangi ndra toeamā, hadia, tenga ja'oegō Lowalangi ba zoroego, ba hadia, tenga ja'oegō zamatōrō fefoe gamatōrō'wa niha baero ! Ba dangaoe so wa'abōlō ba fa'abe'e, ba lō sola'wa ja'oegō. (*Nga'ōt. I. 29, 12. F. 14, 10*). Ja'oegō mege zanimba niha ba danō andre, fōna mbanocae Iraono Gizeraēli, ja'oegō Lowalangima, ba no ōbe'e ba ma'oewoe Gaberahamo andrō, si no

fahewoe chōoe, danō andre, si lō
 8 teboelō. Ba no mowanoea ira ba
 danō, ba no lalaoe chōoe ni'amoni'ō,
 9 nahia dōimo, lamane: Na gōnaga
 famakao, ma fanoewō ba ma fotoe,
 hadia ia, ba ma fōchō waba ba ma
 lofo mbanoea, ba mōiga, ba gola-
 jama gosali andre, ma'ondrasi
 ndrā'ogēō — noa sa nahia dōimō
 gosali andre — ba ma'angarōfi li
 ndrā'ogēō ba wa'atosasama andrō,
 ena'ō ōfondronrongo lima ba ena'ō
 ō'orifiga! (*Raz. I. 8, 37. F. 6,*
 10 *28-30*). Ba hiza iada'e Ndraono Ga-
 moni, awō Ndraono Moabi ba si
 oroi hili Ze'ira, ba zi lō ōfa'amōi
 ba danō Iraono Gizeraēli, me la'
 otarai danō Miseraji; no lahole'ō
 ira chōra ba lō lahori. (*Moz. V. 2,*
 11 *4. 5. 9. 10. 19*). Ba iada'e, ba lasoe-
 lōni chōma, so ira, ba wanimba
 ja'aga ba danōoe andre, nibe'oeo
 12 chōma! He Lowalangima! Hadia,
 lō ō'otoe'ō ira? Me no si tebai
 ndrā'aga, ba niha sato sibai andrō,
 si so moroi sa, ba wanoewō ja'aga;
 ja'aga, ba lō ma'ila he mawisa, chōoc
 mafaōga hōrōma!"

13 III. Ba ahori so mado Joeda ba
 da'ō, fōna Jehowa, awō ndraono
 sawoejoe chōra, ba awō wo'omora
 14 ba awō nonora matoea. Ba so Ge-
 heha Jehowa chō Jahaziēli, ono
 Zacharia ono Mbenaja ono Je'eli
 ono Matania, ono Lewi, nga'otō Ga-
 safo, ba hoenō niha sato bacha,
 15 ba moe'ao ia, imane: Mifondronro-
 ngo, ja'ami mado Joeda ba ja'ami,
 banoea Jeroezalema ba ja'ogēō razo
 Jozafati! Imane chōmi Jehowa:
 Bōi mi'ata'oe'fi, ba bōi tokca ami
 ba niha sato sibai andrō; tenga sa
 ja'ami zi fasōndra, no Lowalangi
 zi fasōndra! (*Moz. II. 14, 13. 14*).
 16 Mifaondragō ira mitooe mahemoloe;
 so ira moroi sa, ba lala mija'wa ba
 Zisi, ba ba loeloe ndraso mbombo
 andrō fachamō ami, tānō ba gatoe-
 mboecha loeo, na ta'otarai danō si
 17 mate andrō ba Jeroeeli. Tenga ja'-

ami zi fasōndra zi samoeza andre;
 mi'agō da'ō, ba mi'ila wangorifi a-
 ndrō, fangorifi Jehowa ja'ami, ja'ami
 mado Joeda ba banoea Jeroezalema.
 Bōi mi'ata'oe'fi ba bōi tokea ami!
 Mifaondragō ira mahemoloe, ba itolo
 ami Jehowa! Ba mangaloeloe Jo-
 18 zafati, iroegi tooe danō bawania;
 ba lafalōgoe tooe ira mado Joeda
 fefoe ba banoea Jeroezalema, fōna
 Jehowa, ba wangaloeloe chōnia. Ba
 19 maoso Nono Lewi andrō, nga'otō
 ndra Kahati Kora, ba wanoeno Je-
 howa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli,
 la'ebocē'ō lira. Ba mahemoloe ō,
 20 ba lahoelō wongi wana'wa tanō si
 mate andrō, ba Dekoa. Ba me
 mofanō sa'ae ira, ba so Jozafa-
 ti, ba imane: Mifondronrongo,
 ja'ami mado Joeda ba ja'ami ba-
 noea Jeroezalema! **Midōnadōna**
chō Lowalangimi, Jehowa, ba so
wangorifi; midōnadōna ba zama-
ele'ō andrō, chōnia, ba mofozoe
chōmi! (*Moz. II. 14, 31. Jes. 28,*
 16). Ba mamagōlō ia ba zato, ba 21
 ifataro zanoenō chō Jehowa, sange-
 hao, fangehao ni'amoni'ō, ena'ō ma-
 noenō ira, wowaōwaō fōna zi no
 mangarō andrō, ena'ō lamane:
 „Mi'andrō saoha gōlō chō Jehowa,
 me no si lō aetoe wa'ebocē dōdō-
 nia andrō!" (*Sin. 106*).

IV. Ba ha si'aikō labōrōgō wa- 22
 ngehehegō ba fanoeno. ba ifatōrō
 zi tobini mege Jehowa, ba Ndraono
 Gamoni ba ba Ndraono Moabi ba
 ba mbanoea ba hili Ze'ira andrō,
 sanoewō mado Joeda ena'ō. (*Sin.*
 23 *48 ba 33*). Ba tobali oedoe mbanoea
 ba hili Ze'ira andrō Ndraono Ga-
 moni, awō Ndraono Moabi, ba wa-
 ngō'ōtō tooe ja'ira ba ba wangohori,
 ba me no lahori mbanoea Ze'ira
 andrō, ba faoma lafakiko nawōra.
 (*Sam. I. 14, 20*). Ba me laroe'gi 24
 mboto hili mado Joeda, ba zi faoro
 tanō si mate andrō, ba me lafaigi
 niha sato andrō, ba hiza, ba no.
 boto zi mate manō, tooe ba danō;

25 samōsa lō soloi. Ba lasa'wa ira Jozafati ba sabōlō andrō chōnia, ba wangai hadia zi so ehōra mege, ahoeloa, ba hiza goerifō, wa'oja, ba hadia ia ni'ohera mege ba nocha ba gamagama bō'ō seboea bōli, ba lahalō, ha wa'oja, irege tebai sa'ae la'ohē. Tōloe ngaloeo wa'ara lahalōhalō, balazi wa'eboea gahoeleoa andrō. Ba aefa da'ō, ba mahemoloe ō, ba owelo ira ba ndraso wanoenō andrō. Ba da'ō sa'ae lasoeno Jehowa; andrō wa labe'e tōi ndraso andrō „Ndraso wanoenō”,

27 iregi mād'ōchō andre. Ba lafoeli ira mado Joeda fefoe ba banoea Jeroezalema ba Jozafati, solohe ja'ira, ba wangawoeli ba Jeroezalema, omoeso sibaī dōdōra, noa sa i'omoesoi'ō dōdōra Jehowa, ba nemalira andrō. Ba laroege Jeroezalema, osali Jehowa, wolaoe biola nitika, seboea

28 ba side'ide, ba torofe. Ba dozi amatōrōwa niha baero, ba ihawoei fa'ata'oe, chō Lowalangi, me larongo, wa no Jehowa zi fasōndra ba nemali Ndraono Gizeraēli. (*Nga'ōt. II. 17, 10.* Ba samatōrō nifatōrōnia Jozafati, lō hadia ia; no ahono manō zi tefasoci ja'ia ibe'e Lowalangi. (*F. 15, 15.*)

(*A. 31-F. 21, I: Raz. I. 22, 41-51.*)

31 V. Ba razo mado Joeda Jozafati; 35 fache ia, me tobali razo ia, ba 25 fache razo ia ba Jeroezalema. Ba tōi ninania, ba Aseoba, ono

32 Zilehi. (*Raz. I. 22, 41.*) Ba itōrō lala namania Asa, lō ihole'ō ia; somasi

33 Jehowa ilaoe. Ha hilihili andrō zi lō moeheta ba tenga na chō Lowalangi ndra toeara dōdō niha sato.

34 Ba bō'ōnia hikaja Jozafati, he famobōrō, ba he safoeria andrō, ba no moetanō ba zoera hikaja chō Jehoe andrō, ono Hanani, si no moefadoro ba zoera hikaja Ndraono

35 Gizeraēli. Ba ifabōbō ia chō Gahaseja, razo Ndraono Gizeraēli Jozafati, razo mado Joeda; ba no niha seboea horō da'ō. (*Raz. I. 22, 52-54.*)

Ba ihalō awōnia, ba wolaoe owo, 36 solojo ba Darisi; ba lalaoe nowo ba Geseono Geberi. (*Raz. I. 22, 49.*) Ba mama'ele'ō Geliēzeri, ono Dodawahoe, banoea Maresa, ba chō Jozafati, imane: Me no ōfabōbō ndra'oegō chō Gahaseja, ba irasa nilaoemō andrō Jehowa! Ba aboto nowo andrō, tebai laroege Darisi.

FAZA 21.

I. Fa'amate Jozafati. Iboenoe dalifoēsōnia Jehoramo ba mame'e adoe. II. Lafabali ira ba mado Joeda Iraono Gedomo. III. Ifeta'oe Jehoramo Elija. Itōrō ni'wa'ōnia. Fa'amate Jehoramo.

(*Faigi gōi Raz. II. 8, 16-22.*)

I. Ba mate Jozafati itōrō lala 1
ndra amania, ba lako'o ia ba ngai
ndra amania, ba mbanoea Dawido.
Ba fangalinia razo, ba ononia Je- 2
horamo. (*Raz. II. 8, 16 b. t.*) Ba so
naehi da'ō, ono Jozafati: Asaria
ba Jehiēli ba Sechariahoe ba Asa-
riahoe ba Michaēli, ba Sefatihoe;
oi ono Jozafati razo Ndraono Gize- 3
raēli da'ō, ono mateoa. Ba no eboca
mbocala nibe'e namara chōra, firō
ba ana'a ba gamagama ba banoea
saro, ba mado Joeda. Ba fa'arazo,
ba chō Jehoramo itehe, me no si
a'a da'ō. Ba me no tobali razo 4
Jehoramo ba gamatōrōwa namania,
ba me no i'aro'ō ia, ba ifaboenō
naehinia andrō fefoe, fabaja satoea
Ndraono Gizeraēli ōsa. (*Sangoehoe. 9, 5.*) Tōloe ngafoele a roea fache 5
Jehoramo, me tobali razo ia, ba
me'waloe fache razo ia ba Jeroezalema.
Ba itōrō lala razo Ndraono 6
Gizeraēli, lala zi sawō ndra Ahabi,
noa sa ono Gahabi wo'omonian. Ba
si fatoe'woe chō Jehowa ilaoe.
Ba lō edōna Jehowa, ifakiko 7
nga'ōtō Dawido, bōrō wawoe'oesa
li andrō, me no fawoe'oe li ia chō
Dawido; dali nifaboe'oenian, wa lō
edōna iboelō'ō wandroe chō Dawido
ba ba nga'ōtōnia. (*Sam. II. 7,*

12. 16. *Raz. I. 11, 36. Sin. 132, 17).*
- 8 II. **Ba** gōtōnia aheta Ndraono
 Gedomo barō mbawa mado Joeda,
 9 ba lafataro chōra razo. Ba isaŵa
 ira mijefo Jehoramō, awō goema-
 ndra chōnia, awō goeretania fefoe.
 Ba maoso ia ba zi bongi, ba ilaoe
 ba Ndraono Gedomo andrō, si no
 mama'oe'oe ja'ia, ba ba zolohe
 10 koereta chōra. Ba aheta barō mbawa
 Ndraono Gizeraēli Ndraono Gedomo,
 iroegi ma'ōchō andre. Ba me loeo
 da'ō, ba aheta gōi Libéna, barō
 mbawa Jehoramō, me no i'erogō
 11 Jehowa, Lowalangi ndra toeania. Ba
 ifazōchi gōi hilihili ba mbanoea
 mado Joeda misa, ifowōhō mbanoea
 Jeroezalema, ba wame'e adoe, ba
 fabali [chō Jehowa] mado Joeda i-
 be'e.
- 12 III. **Ba** ifa'ohē'ō zoera chōnia
 Elija sama'elc'ō, imane: Da'ō ni-
 ŵa'ō Jehowa, Lowalangi doeaoe
 Dawido: Me no lō nitōrōoe lala
 namaoe Jozafati ba he lala Asa, razo
 13 mado Joeda, me no ō'ō'ō mboea-
 boea razo Ndraono Gizeraēli ba me
 no ōfowōhō ba wame'e adoe mado
 Joeda, fabaja banoea Jeroezalema,
 si mane si sawē ndra Ahabi, si no
 samowōhō ba nadoe gōi, ba me no
 ōfaboenoc'ō gōi ndra achioe, nga'-
 ōtō namaoe, si sōchi moroi chōoe,
 14 ba hiza, ba ihare'ō chōmi dania
 wamakao seboea, ba mbanoeaoe ba
 ba ndraonoe ba ba ngambatōoe ba
 15 ba zi so chōoe, fefoe. Ba ja'oe'gō,
 ba si gōna fōchō sabe'e dania, fōchō
 taloe. ba mato mendroea fache
 16 dania, ba adoedoe mbetoe'amō! Ba
 ifaroe oedoe Jehoramō Ndrawa
 Wilisiti Jehowa, awō Ndrawa Ara
 andrō, ba ngai Ndrawa Gaitiofia,
 17 ba tobali mōi ira moesowō mado
 Joeda, ba atoe'a ira ba mbanoea, ba
 lahalō fefoe hadia ia zi so ba gōdo
 razo, fabaja iraonia, awō nga-
 mbatōnia; la'oloi'ō ahoeloea; lō si
 18 si tosa ononia, ba Joachasi, ononia
 si achi. (*Raz. II. 8, 25*). Ba noa
- da'ō fefoe, ba ibōzi ia Jehowa fō-
 chō mbetoe'a si lō daloedaloe. Ba 19
 morōfi, ba me aracha aloea me-
 ndroea fache, ba adoedoe mbetoe'-
 ania, ba wōchōnia andrō, ba mate
 ia, fa'amate safōchō sibai. Ba lō
 latoenoe zamohoea chōnia banoea-
 nia, si mane chō ndra amania mege.
 (*F. 16, 14*). Tōloe ngafoele a roea 20
 fache ia, me tobali razo ia, ba me-
 wāloe fache razo ia ba Jeroezalema.
 Ba alele ia lō somasi na mangawoeli
 ia ena'ō. Ba ba mbanoea Dawido
 lako'ō ia, ba tonga sa ba lewatō
 razo. (*A. 5. F. 24, 25*).

FAZA 22.

I. Razo Ahasejahoe, samo'eme'e
 adoe. II. Iboenoe ndraono Atalia.
 Ha Joasi zaeri.

(*A. 1-6: Raz. II. 8, 25-29.*)

- I. **Ba** lafataro fangalinia razo 1
 nononia si achi, Ahasejahoe, banoea
 Jeroezalema, me no laboenoe zi a'a
 fefoe sanoewō andrō, Dawa Ara,
 me laroe'gi golombaseŵa no. Ba
 tobali razo Gahasejahoe andrō, ono
 Jehoramō, razo mado Joeda. (*F.*
21, 17). Doea woeloe a roea fache 2
 Gahasejahoe, me tobali razo ia, ba
 ha dōfi razo ia ba Jeroezalema. Ba
 tōi ninania, ba Atalia, ma'oe'woe
 Omeri andrō, razo Ndraono Gize-
 raēli. Ba itōrō lala zi sawē ndra 3
 Ahabi, me no inania andrō zamo-
 bawa lala chōnia, ba wanao horō.
 Ba tobali si fatoewoe chō Jehowa 4
 ilaoe, si mane si sawē ndra Ahabi;
 da'ō sa zamobawa lala chōnia, me
 no mate namania, ba tobali fama-
 kikonია. Lira gōi ifondrondrongo, 5
 ba wefao chō Joramō, ono Gahabi,
 razo Ndraono Gizeraēli, ba wanoe-
 wō Hazaēli andrō, razo Ndrawa Ga-
 ramo, ba Ramoti, ba danō Gileadi;
 ba mesocho Joramō labe'e Dawa Ga-
 ramo. Ba mangawoeli ia, isaŵa Jeze-
 re'eli, ba wamadōhō sochonia andrō,
 6 si tenga ha samboea, sesocho ia ba
 Rama, me fasowō ia chō Hazaēli a-

ndrō, razo Ndrawa Garamo. Ba Ahasejahoe, ono Jehoramo razo mado Joeda, ba no mōi mitooe mamaigi Joramo, ono Gahabi, ba Jezere'eli, me no mofōchō. Ba tobali famoenoe Gahasejahoe, nifatōrō Lowalangi, we'amōinia chō Joramo. Me no iroegi, ba fao ia chō Joramo we'amōi chō Jehoe andrō, nifabajoini'ō Jehowa, ena'ō ihori zi sawē ndra Ahabi. (*Raz. I. 19, 16. Raz. II. 9, 2. 6*). Ba me ifatōrō hockoe andrō Jehoe, ba zi sawē ndra Ahabi, ba faloeha ia zatoea mado Joeda ba irao no dalifoesō Gahasejahoe, enoni Gahasejahoe, ba ifaboenoe'ō ira. (*Raz. II. 10, 12-14*). Ba ifa'aloiei'ō gōi Gahasejahoe, ba lara'oe ia, me no ibini'ō ia ba Zamaria. Ba la'ohē chō Jehoe, ba laboenoe. Ba lako'ō ia, lamane sa: no ono Jozafati andrō, si iō aefa'aefa mege chō Jehowa, soroi si'aikō ba dōdō! Ba samōsa lō'ō sa'ae si sawē ndra Ahasejahoe, si tola tefataro razo. (*Raz. II. 9, 27-29*).

(*A. 10-12: Raz. II. 11, 1-3*.)

10 II. Ba me irongo Atalia, ina Gahasejahoe, no mate nononia, ba itema ifaboenoe'ō fefoe nga'ōtō razo ba mado Joeda. (*Raz. II. 11, 1 b. t.*)

11 Ba maoso Jozabata, ono razo, alawe, ihalō Joasi, ono Gahasejahoe, ba hoenō nono razo boenoesō andrō, ibini'ō, i'ohē si bacha ba wōrōma, awō baboenia. Tobali ibini'ō [Joasi] Jozabata, ono razo Jehoramo, fo'omo Jojada ere — me talifoesō Gahasejahoe ia — ibini'ō chō Gatalia,

12 fa bōi iboenoe. Ba chōra tobini ia, ba gosali Lowalangi, meōnō fache wa'ara, gōtō wa'asala'wa Gatalia ba danō.

FAZA 23.

I. Ifataro razo Joasi Jojada, ere.

II. Fa'amate Gatalia. Lahori Mba'ali.

(*Faigi gōi Raz. II. 11, 4-20*.)

1 I. Ba me no aloea meōnō fache, ba maoso Jojada, i'ohē awōnia goe-

mandra zi otoo andrō — Asaria, ono Jerohama, ba Sima'eli, ono Johananō, ba Asariahoe, ono Gōbedi, ba Ma'aseja, ono Gadaja, ba Elisafati, ono Zichiri — sifa'awō chōnia. Da'ō zanōrōi banoea mado Joeda, 2 ba la'owoeloi Nono Lewi, moroi ba mbanoea mado Joeda fefoe, awōhōgō ngafōi Ndraono Gizeraēli, ba we'amōi ba Jeroezalema. Ba fawoe'oe 3 li chō razo zato andrō fefoe, ba gosali Lowalangi. Ba imane chōra [Jojada]: Ono razo andrō nibe'e 4 razo, dali nifaboe'oe Jehowa ba chō nga'ōtō Dawido andrō. (*F. 21, 7*). Ba mimane wolaoe: Si saraō 4 ja'ami — ere ba ono Lewi — nifataro na loeo sabato, ba nibe'e sanaro 5 ba mbawandroehō tooe, ba si saraō, ba ba gōdo razo toemaro, ba si saraō zoei, ba ba mbawandroehō 6 Jezodi, ba niha sato, ba ba golajama gosali Jehowa. Ba ba gosali Jehowa, ba lō tola mōi niha, ha niha 6 ia, ha ere andrō ba Ono Lewi, sangaingai halōwō. Ja'ira zi tola mōi, me no ni'amoni'ō ira. Ba niha sato 7 fefoe, ba la'o'ō nifachoi Jehowa. (*Nga'ōt. I, 23, 28*). Ba labe'e ba 7 hoenōra bacha razo Ono Lewi andrō; dozi ira, ba fangōna ba dangara, ba sanōndragō ja'ia ba gosali, 8 ba niboenoe. Ba mi'ia'agō awō razo, na mōi ia tooe ba na ifoeli ia jomo. Ba la'o'ō Ono Lewi niwa'ō Jojada 8 chōra, i'ohē nawōnia zamōsana, he saheta sanaro na loeo sabato, ba he sawena mōi sanaro; lō'ō sa ni'efa'ō Jojada ere ngenolira andrō. 9 Ba Jojada ere, ba ibe'e ba goemandra zi otoo andrō doho andrō ba balocse, chō razo Dawido mege, si 10 so ba gosali Lowalangi. Ba ifataro samasoei razo niha sato fefoe, — oi 10 dozi fangōna ba danga, i'otarai ngai gosali tánō raja, noemalō ba ngainia tánō jōoe, iroegi naha wamc'e soemange, ba mangawoeli ba 11 gosali. Ba la'ohē baero nono razo andrō, lafanaemboe ia, ba labe'e

chōnia zoera gorouisa, ba lafataro razo ia ; ba labajoini ia Jorada ba ononia, ba moe'ao ira, lamane : Ja ahowoe razo !

- 12 II. Ba me irongo we'ao zato Atalia, fe'ao zi hoerofai ja'ira, samahowoe'ō razo, ba isa'wa niha sato ba gosali. Ba i'ila sa'ae razo, ba zinga mbawandroehō, ba nahania, awō goemandra andrō ba solaoe torofe ba ngai razo, awō niha ba danō fefoe, si no omoeso tōdō ba solaoelaoe torofe, ba saoenō andrō, solaoe kadia ia nifoli, wame'e tandra ba wanoenō. Baitika noechania Atalia ba imane : Fola'wa ! Fola'wa !
- 14 Ba hocmede Jorada ere ba goemandra zi otoo andrō, solohe sabōlō, ba imane chōra : Mi'ohē baero ia ba gotaloea ngenoli, ba solo'ō ja'ia, ba niboenoe si'ōli ! Noa sa imane ere : Bōi mi-boenoe ia ba gosali Jehowa bacha.
- 15 Ba lara'oe ia, ba me no laroegi mbawandroehō koedo ba gōdo razo, ba laboenoe ia ba da'ō. Ba fawoe'oe li ira Jorada niha sato, awō razo, wa edōna ira banoea Jehowa ira sa'ae. (*F. 15, 12*). Ba lasa'wa gosali Mba'ali sato fefoe ba ladoedoegō ; naha wame'e soemange chōnia ba famaedonia andrō, ba lafoefoe ; ba laboenoe Matana andrō, ere chō Mba'ali, fōna naha wame'e soemange. (*Moz. V. 13, 9*). Aefa da'ō, ba ifataro zanaro ba gosali Jehowa Jorada, ere ono Lewi andrō, ni'angenoligō Dawido no [ba halōwō] ba gosali Jehowa, ena'ō labe'ebe'e zoemange nitoenoe andrō chō Jehowa, dali gorouisa Moze, si fao fa'owoewoea dōdō ba fanoenō, si mane nifachoi Dawido. (*Moz. III, 1, 3. F. 29, 30*). Ba ifataro ba zinga mbawandroehō gosali Jehowa zanaro ba mbawandroehō, fa bōi mōi bacha zi so fa'ara'iō hadia ia. (*Moz. IV. 3, 10*). Ba i'ohē goemandra zi otoo ba satoea ba samatōrō niha sato, awō niha ba danō fefoe, ba ifasao mitooe razo, la'otarai gosali

Jehowa. Ba me no latōrō mbawandroehō tānō ja'wa andrō, me no tohare ira ba gōdo, ba lafedadao ba dadaoma zala'wa razo. Ba oi 21 omoeso dōdō niha sato, ba sahono manō mbanoca. Ba Atalia, ba laboenoe si'ōli.

FAZA 24.

I. Ihaogō gosali Jehoasi. II. I'erogō Lowalangi ba mame'e adoe, me no mate Jorada ba me no ifaboenoe'ō nono Jorada. III. Fasowōta ba Ndrawa Garamo. Laboenoe Jehoasi.

(*Faigi gōi Raz. II. 12.*)

I. Ha mewitoe fache wa'ebœa 1
 Jehoasi, me tobali razo ia, ba 40
 fache razo ia ba Jeroezalema ; ba
 tōi ninania, ba Sibia, banoea Mbe- 2
 reseba. Ba somasi Jehowa ilaoe
 Jehoasi, fatea lō si mate Jorada
 ere andrō. Jorada zamangowaloe 3
 ja'ia, dombœa ihalō chōnia ira ala-
 we, ba mo'ono ia, ono matoca ba
 ono alawe. Ba i'wa'ō tōdōnia Je- 4
 hoasi, ihaogō gosali Jehowa. Ba 5
 ifaloecha'ō gere ba Ono Lewi, ba
 ibe'c li chōra, imane : Mitōrōi mba-
 noea mado Joeda, ba mi'wa'ō mba-
 lazo ba Ndraono Gizeracli fefoe,
 ena'ō ero rōfi ta'azōchi gosali Lo-
 walangimi ; ba mita'ita'i wolaoe da'-
 ō ! Ba lō la'aliogō Ono Lewi andrō.
 Ba ifakaoni'ō Jorada hōgō [gere] 6
 razo, ba imane chōnia : Hana wa
 lō ibe'e dōdōoe wangœma'ō ba No-
 no Lewi, ena'ō la'ozaragō ba mado
 Joeda ba ba mbanœa Jeroezalema
 mbobotolō andrō, ni'wa'ō Moze, eno-
 ni Jehowa, ōmō Ndraono Gizeracli
 sato, balazo nose gorouisa. (*Moz. II.
 30, 12. 13*). Me no adoedoe ōsa ba 7
 gosali Lowalangi labe'e Atalia, ira
 alawe seboea horō andrō, ba iraono-
 nia, ba no ahoi manō lafake ba
 Mba'ali andrō game'ela andrō, ni-
 be'e ba gosali Jehowa, ni'amoni'ō.
 (*F. 22, 3. 4*). Ba lafazōchi kotakota, 8
 ni'wa'ō razo, ba labe'e ba zinga
 mbawandroehō gosali Jehowa. Ba 9

- lafarongogō ba maledo Joeda, ba ba mbanoea Jeroezalema, ndramoebe'e chō Jehowa mbobotolō andrō niwā'ō Moze, enoni Lowalangi, ba Ndraono Gizeraēli, ba danō si mate. (A. 6). Ba omoeso dōdō zateoa, awō niha sato fefoe, ba la'ohē ba labe'e ba kotakota andrō, dozi ira. Ba ero na ifa'ohē'ō ba zamaigi nifataro razo kotakota andrō, ba Nono Lewi, ba na la'ila, oja bacha ana'a, ba so doeroetoeli razo, awō nifatenge gere seboea, ba lahalō nōsi kotakota ba lafoeli ia ba nahania. Ba la'erogō maōchō zi manō ba eboea la'ozaragō ana'a. Ba labe'e ba mandroe doeka andrō, ba halōwō ba gosali Jehowa, razo ba Jojada, ba da'ō dania zangoni sanoto kara ba sotomo, ba wanga'azōchi osali Jehowa, ba he siamboe si'ōli ba tōla, ba wangehao osali Jehowa. Ba mahalōhalōwō doeka andrō, ba teđoe wanga'azōchi andrō labe'e, ba tobali lafoeli lafazōchi gosali Lowalangi, dali nifachoi andrō, lafoeli lahaogō.
- 14 Ba me no awai chōra da'ō, ba la'ohē chō razo ba chō Jojada gana'a andrō, si tosa, ba labali'ō fakake ba gosali Jehowa — fakake ba halōwō andrō ba ba wame'e soemange, figa ba gamagama bō'ō, ana'a ba firō. Ba lō lafalomalōmalō wame'eme'e soemange nitoenoe ba gosali Jehowa, gōtō wa'anaoe noso Jojada.
- 15 II. Ba atoca Jojada ba afōli wa'aoeri ba mate ia, 130 fache ia, me mate ia. Ba ba mbanoea Dawido, ba ngai razo lako'o ia, me no si sōchi nilaoenia ba Ndraono Gizeraēli, ba he chō Lowalangi ba ba gosalinia. Ba me no mate Jojada, ba la'ondrasi razo satoea mado Joeda, mangaloeloe ira chōnia; ba ifondrondrongo chōra razo. Ba la'erogō gosali Jehowa, osali Lowalangi ndra toeara, ba lafosoemange Gasera andrō ba adoe nifofoē. Ba gōna fōnoe sabōlōbōlō [fōnoe Lowalangi] mado Joeda ba banoea
- Jeroezalema, bōrō lalōra andrō. Ba ifatenge chōra zama'ele'ō, solohe mangawoeli ja'ira chō Jehowa cna'ō. Ba moroi si'aikō ba dōdōra lafaroee ira ba lō lafondrondrongo. Ba ira'oe Zacharia, ono Jojada ere, Eheha Lowalangi, ba mōi ia ba niha sato, ba imane chōra: Da'ō niwā'ō Lowalangi: Hana wa misawō goroisā Jehowa? andrō wa si lō fozoe wolaoemi. Me no mi'erogō Jehowa, andrō wa no i'erogō gōi ami. (Sangoehoek. 6, 34. Nga'ōt. II. 15, 2). Ba mamagōlō ira ba chōnia andrō, ba laboenoe ia, lateboe kara, ba golajama gosali Jehowa, niwā'ō razo chōra. (Mat. 23, 35. Heb. 11, 27). Lō'ō sa'ae itōrō tōdō razo Jehoasi wa'ahachō dōdō nama Zacharia Jojada chōnia, ifaboenoe'ō nononia. Ba imane da'ō, me mate ia: Jehowa zangila ba ilaoe mbalō dania!
- III. Ba me no aloea ndrōfi andrō, ba so moroi si ja'wa zabōlō Ndrawa Garamo, ba wanoewō Jehoasi. Ba me no laroegi danō mado Joeda ba banoea Jeroezalema, ba lahori fefoe zateoa mbanoea ba mbanoeara; ba hadia ia gahoeloea fefoe, sahoeloe ira ba chōra, ba lafa'ohē'ō chō razo ba Ndramaseko. Ba he wā'ae lō ato sibaī zabōlō Ndrawa Garamo, ba ibe'e zoei ba dangara Jehowa zato sibaī [Iraono Gizeraēli], me no la'erogō Jehowa, Lowalangi ndra toeara, ba tobali lafatōrō chō Jehoasi hoekoe andrō chō Lowalangi. Ba me labōhōli ia — mofōchō sibaī ia, me mofanō ira —, ba mamagōlō genoninia, ba chōnia, bōrō wamoenoenia ono Jojada ere andrō, ba laboenoe ia ba gasonia tooe. Ba mate ia, ba ba mbanoea Dawido lako'o ia, ba tenga sa ba lewatō razo. (F. 21, 20). Ba da'e zamagōlō mege, ba wamoenoe ja'ia: Sabada, ono Ndraono Gamoni andrō, ira alawc, Simeata ba Josabada, ono Zimeriti, Iraono Moabi ira alawe.

27 Ba ononia andrō, ba ha wa'eboea
gōmōnia labe'e [Dawa Garamo] ba
fanga'azōchi osali andrō, ba hiza,
ba no moetanō ba zoera hikaja razo.
Ba fangalinia razo, ba ononia A-
masia.

FAZA 25.

I. Amasia razo. Te'ala Ndraono
Gedomo ibe'e. II. Mame'e adoe Ga-
masia. Te'ala mado Joeda ibe'e
Joasi, razo Ndraono Gizeraēli. III.
Fa'amate Gamasia.

Faigi gōi Raz. II. 14, 1-22.)

1 I. **Doea** woele a lima fache Ga-
masia, me tobali razo ia, ba 29 fache
razo ia ba Jeroezalema. Ba tōi ni-
nania, ba Joadana, banoea Jeroe-
zalema. Ba somasi Jehowa ilaoe, ba
2 lō a'oi dōdōnia. Ba me no aro wa'-
3 arazonia ba ifaboencō'ō genoninia
andrō, samoenoē amania razo mege.
4 (*F. 24, 25*). Ba iraonora, ba lō ifa-
boencō'ō, i'o'ō nifachoi Jehowa, si
so ba zoera goroisia andrō chō Moze,
me imane : Bōi mate nama, fabaja
iraono, ba bōi mate Ndraono, fabaja
ira ama, ha ba horōnia laboencōe
5 zamōsana. (*Moz. V. 24, 16*). Ba
i'owoeloi mado Joeda Amasia, ifō-
fō'ō ira, sawoesawē, dali goema-
ndra ngahōnō andrō ba koemandra
ngaotōe, ba mado Joeda fefoe ba
ba mado Mbenijami. Ba i'ofaja ira,
i'otarai zi 20 fache fa'eboea ba si
a'a moroi andrō, ba hiza, ba no
300,000 nitoetoejoe, sabōlō, solohe
6 toho ba baloese. (*Moz. IV. 1, 3*). Ba
100,000 na i'oni Iraono Gizeraēli
sabōlō, 22,050 balaki ba roefia ibe'e
7 ana'a. Ba so zi mōi chōnia enoni
Lowalangi, imane chōnia : He razo !
Bōi ohe awōoe zabōlō Ndraono Gi-
zeraēli, lō'ō sa itolo Ndraono Gi-
zeraēli Jehowa, mado Geferaji a-
8 ndrō fefoe. Ae'e manō, ha ja'ogēō,
ba abe'e'ō dōdōe ba wasoewōta
andrō ; ma te'ala ndra'ogēō ba noe-
doemō andrō ibe'e Lowalangi. So sa
wa'abōlō chō Lowalangi, he ba wa-

nolo, ba he ba wangalani. Ba imane 9
Amasia chō genoni Lowalangi a-
ndrō : Ba he lawisa zi 22,050 balaki
andrō, nibe'egoe ba zabōlō Ndraono
Gizeraēli andrō ? Ba imane chōnia
enoni Lowalangi andrō : Seboea
moroi ba da'ō i'ila ibe'e chōoe Je-
howa ! Awena i'oniagō Amasia za-
bōlō andrō, si no mangondrasi ja'ia,
10 mado Geferaji, ena'ō lafoeli ira. Ba
mofōnoe sibai ira ba mado Joeda,
ba lafoeli ira, abao sibai dōdōra.
Ba i'abe'e'ō dōdōnia Amasia, i'ohe 11
mbanoeania, lasa'wa ndraso nasio a-
ndrō, ba lalaoe ba mbanoea Ze'ira
andrō, 1000 zi mate. Ba 10,000 la- 12
ra'oe mado Joeda, ba la'ohe ba
zoezoe gara, ba hili, ba latoeli'ō si
tooe moroi ba da'ō, ba ahori arasa.
Ba sabōlō no mege, nifofanō Gama- 13
sia, fa bōi fao ira ba wasoewōta
andrō, ba lahawoei mbanoea mado
Joeda, i'otarai Zamaria, iroegi Mbeti
Horona ; 3000 laboencōe niha, ba
eboea sibai gahoeloea la'oloi'ō.

II. **Ba** me mangawoeli Gamasia, 14
me no i'alani Ndraono Gedomo,
ba i'ohe nadoe mbanoea Ze'ira a-
ndrō, ba ifedadao adoenia, ba ba
da'ō mangaloengaloeloe ia ba ma-
noenocōenoē koemōjō. Ba mofōnoe 15
Jehowa chō Gamasia, ba ifatenge
chōnia zama'ele'ō. Ba imane chōnia
da'ō : Hana wa o'olembai Lowalangi
niha andrō, si tebai mangefa'ō ba
dangaoe mege banoeara andrō ? Ba 16
me imanō wehede chō razo, ba i-
mane chōnia razo : Hadia no ma-
fataro ndra'ogēō samobawa lala
chō razo ? Bato, fa bōi labōzi'ō !
Ba ibato sama'ele'ō andrō, imane :
Aboto sa'ae ba dōdōgoe, wa no iho-
nogōi Lowalangi wamakiko ja'ogēō.
me no omanō niwaoe ba me lō
ōfondrondrongo niwa'ogoc chōoe !
Ba me no mamagōlō [ba nawōnia] 17
Gamasia, razo mado Joeda, ba ifa-
tenge chō Joasi, ono Joahasi ono
Jehoe, razo Ndraono Gizeraēli, ima-
ne chōnia : Talaboe, talaoe fatandra

- 18 fa'abōlō! Ba ifafoeli'ō li chō Gamasia, razo mado Joeda, Joasi, razo Ndraono Gizeraēli, imane: No ifatenge ba dōla geresi, ba hili Libano, sa'asa'a mao ba hili Libano, imane chōnia: Datalaoe fambambatō! Ba latōrō za'asa'a mao andrō oetoe ndroe'oe ba hili Libano, lahoendrahoendra. (*Sangoehoek. 9, 8.*)
- 19 14). Ōmane dōdōoe: Noa sa oe'alani Ndraono Gedomo andrō! Ba ifowdhō'ō tōdōoe ba wajaṽasa. Iagō manō chōmi! Hana wa ḡ'arō wamoenoē, ena'ō te'ala ndra'oegō, fabaja mado Joeda? Ba lō ifondronrongo Amasia; noa sa nifatōrō Lowalangi da'ō, ba wame'e ba danga noēdoera ja'ira, me no la'olembai Lowalangi Ndraono Gedomo.
- 20 Ba so Joasi, razo Ndraono Gizeraēli, ba fatandra fa'abōlō ira Gamasia, razo mado Joeda, ba zinga
- 22 Mbetiseme, banoea mado Joeda. Ba te'ala mado Joeda labe'e Iraono Gizeraēli, moloi ira, isaṽa chōra zamōsana. Ba ira'oe Gamasia, ono Joasi ono Jehohasi razo mado Joeda, Joasi, razo Ndraono Gizeraēli, ba Mbetiseme, ba i'ohē ba Jeroezalema. Ba idoedogō gōli Jeroezalema, ōli kara, i'otarai mbawa gōli Geteraji, iroegi mbawa gōli ba
- 24 watalinga, 400 hela wa'anaoe, Ba ahoi ihalō gana'a ba firō ba fakake ba gosali Lowalangi, chō Gobedi-Edomo, fabaja girōgirō ba gōdo razo, awō niha, we'ewe'e dōdō, ba ifoeli ia ba Zamaria.
- 25 III. Ba mewelevelima fache tō na noso Gamasia, ono Joasi, razo mado Joeda, me no mate Joasi andrō, ono Joahasi, salaṽa Ndraono Gizeraēli. Ba bō'onia hikaja Gamasia, he famobōrō mege, ba he safoeria andrō, ba noa sa moetanō ba zoera razo mado Joeda ba za zoera razo
- 27 Ndraono Gizeraēli. Ba i'otarai loeo me i'erogō Jehowa Amasia, ba so zamagōlō, banoca Jeroezalema, ba wamoenoē ja'ia. Ba moloi ia, isa-
ṽa Lachisi; ba lafatenge zolo'ō ja'ia ba Lachisi, samoenoē ja'ia ba da'ō. (*F. 24, 25*). Ba labe'e ba goereta, ba ba Jeroezalema, ba mbanoē Dawido, lako'o ia ba ngai ndra amania.

FAZA 26.

I. Oesia, razo somasi Lowalangi, ba sofozoe wolaoenia. II. Fajaṽasania. Gōna booe aeri ia ba mate ia.

(*Faigi gōi Raz. II. 14, 21, 22; 15, 1-7.*)

- I. Ba lahalō Oesia andrō niha sato ba danō, ba lafatara razo ia, fangali namania Amasia, he ṽa'ae ha mewelednō fache na wa'eboeania. Da'ō zangaro'ō Eloto, ifoeli ihalō banoea mado Joeda, me no mate razo [amania]. Mewelednō fache wa'eboea Oesia andrō, me tobali razo ia, ba 52 fache razo ia ba Jeroezalema. Ba tōi ninania, ba Jecho-
lia, banoea Jeroezalema. Ba somasi Jehowa ilaoe, i'ohia'ō siba nilaoe namania Amasia mege. (*F. 25, 2*). I'aloaloei zi lō aefa ia chō Lowalangi, gōtō wa'anaoe noso Zacharia andrō, samahaō ba wangata'oe fi Lowalangi; ba fatoea lō ibōhōli Jehowa, ba mofozoe nilaoenia ibe'e Lowalangi. (*Raz. II. 12, 2*). Mōi ia moesoewō Ndrawa Wilisiti, idoe-
doegō gōli Gata ba ōli Jabene ba ōli Gasoto ba itaroe'ō mbanoē ba ngai Gasoto ba heza na ba danō Ndrawa Wilisiti. Ba itolo ia Lowalangi ba Ndrawa Wilisiti ba ba Ndrawa Ara andrō, ba Goeri-Mba'ali ba ba mbanoē Moini andrō. Ba Iraono Gamoni gōi, ba mame'e beo chō Oesia, ba iroegi danō Miseraji, ba terongo doeriania, me no sabōlō siba-
i. Ba ilaoe malige Oesia, ba Jeroezalema, ba mbawa gōli ba watalinga ba ba mbawa gōli ba ndraso ba ba zanalinga si'oe, ba i'a'aro'ō. (*Neh. 3, 19*). Ba ilaoe gōi malige ba danō si mate, ba oja ifachao'ō ba'a. Me no oja siba goerifō chōnia he ba ndraso, ba he ba

zalo'o, ba sonowi chōnia ba toeka kaboe nagoe, he ba hili, ba he ba danō novi ba zalo'o; me no somasi
 11 fangahalō ia. Ba ato chō Oesia sabōlō, ato sibai na mōi fasoewō; ha wa'ato ni'ofaja doerectoeli andrō, Jeieli, ba koemandroe andrō, Ma'aseja, barō mbawa Hanania, koemandroe seboca chō razo. Fa'ato hōgō ngafōe andrō, niha sabōlō, ba no
 12 2600. Da'ō zolohe sato, 307,500, sabōlō sibai ba wasoewōta, ba wanolo
 13 razo ba nemali. Chōra fefoe ifaigi wangōna Oesia: baloese ba toho ba tetenaoloe ba ōrōba ba kara ribo-
 14 ribo. Ba ifafazōchi'ō na necheneche fana ba Jeroczalema, nibe'e ba malige andrō, ba ba watalinga gōli; ba wamazaoemba ono wana ba kara seboca. Ba arōe misa hoemōngō doeriania, me no sahōlihōli dōdōda wanolo [Jehowa] ja'ia, irege sabōlō sibai ia.
 16 II. Ba me no sabōlō sa'ae ia, ba fajaŵa dōdōnia, famakiko, ba mosala ia chō Lowalanginia Jehowa; mōi ia ba gosali Jehowa, ba wanoenoe koemōjō ba naha wanoenoe.
 17 (F. 25, 19). Ba la'o'ō ia Asaria ere andrō, awō gere bō'ō, 80, ere Jehowa, sadōlō tōdō. Latenaŵa razo Oesia, lamane chōnia: Tenga halōwōoe wanoenoe koemōjō chō Jehowa, ja'oegō Oesia, halōwō gere nga'ōtō Ga'aroni da'ō, ere si no moe'amoni'ō ba wanoenoe koemōjō. Heta'ō ba ni'amoni'ō andre, no mosala ndra'oegō; tenga fangeboea dōimō chō Jehowa, Lowalangi! (Moz. IV.
 19 18, 7). Ba mofōnoe Oesia, naha goemōjō ba dangania, ba wanoenoe. Ba barō wofōnoenia ba gere andrō, ba toemboe ba gangangonia mbooe aeri, ba zanehe gere andrō, ba gosali Jehowa, ba ngai naha wanoenoe koemōjō. (Moz. IV. 12, 10).
 20 Ba me lanehegō ia Asaria, ere seboca ba ere andrō fefoe, ba hiza, ba no mbooe aeri ia ba gangango. Ba lafangaōsō ia, lafopanō, ba ja'ia gōi,

ba aōsō we'amōi baero, me no ibōzi ia Jehowa. Ba soboee aeri razo
 21 Oesia, irege mate ia; ba jomo so ia si no tonia, soboee aeri; lō'ō sa tola mōi ia ba gosali Jehowa. Ba satoea baomo ba gōdo razo, ba ononia Jotamo, ja'ia gōi zamatoenō hoehoee niha ba danō. (Moz. IV. 5, 2). Ba bō'ōnia hikaja Oesia, he famobōrō, ba he safoeria andrō, ba no Jesaja sama'ele'ō, ono Gamosi, zanoera. (Jes. 1, 1; 6, 1). Ba mate
 22 Oesia, itōrō lala ndra amania, ba ba ngai ndra amania lako'o ia, ba mbenoea, ba ngai lewatō razo; lamane sa: Sobooe aeri! Ba fangalinia razo, ba ononia Jotamo.

FAZA 27.

Jotamo, razo satoelō tōdō, ba mofozoe nilaenia.

(Faigi gōi Raz. II. 15, 32-38.)

Doea woeloe a lima fache Jotamo, me toballi razo ia, ba 16 fache razo ia ba Jeroczalema. Ba tōi niania, ba Jeroesa, ono Zadoki. Ba somasi Jehowa ilaoe, i'ohi'a'ō sibai nilaoe namania Oesia mege, ha fa lō mōi ba gosali. Ba sato, ba lalaoelaoe na zi lō sōchi. (F. 26, 16). Ja'ia zolaoe bawandroe hō andrō ba gosali Jehowa, tanō si jaŵa; ba lō'ō gōi aetoe wohalōwō ba gōli Gofeli andrō. (Nga'ōt. II. 33, 14). Ba itaroc'ō na gōi mbanoea ba hili mado Joeda misa, ba ba gatoea misa, ba ilaoe hati ba malige. Ba fasoewō gōi ia chō razo Ndraono Gamoni, ba te'ala da'ō ibe'e. Ba ifo'ōmō Ndraono Gamoni, ba ndrōfi andrō: 22,050 balaki ba roefia (firō) ba 20,000 ngaso'e gandroe ba 20,000 ngaso'e ze'iri; ba si manō gōi labe'e Iraono Gamoni ba ndrōfi dania ba ba ndrōfi fanete da'ō. Ba tedoee manō wa'abōlō Jotamo, me no lala sadōlō manō itōrō fōna Lowalanginia Jehowa. Ba hadia na niŵa'ō baero ō, ba chō Jotamo andrō, fasoewōtania
 7 ba hadia ia nilaenia na, ba no

moetanō ba zoera razo Ndraono
 8 Gizeraēli ba ba zoera razo mado
 9 Joeda. Doea woeloe a lima fache
 ia, me tobali razo ia, ba 16 fache
 9 razo ia ba Jeroezalema. Ba mate
 Jotamo, itōrō lala ndra amania, ba
 ba mbanoea Dawido lako'o ia. Ba
 fangalinia razo, ba ononia Ahasi.

FAZA 28.

I. Razo Ahasi, samosoemange Lo-
 walangi bō'ō. Te'ala ia labe'e Dawa
 Garamo, awō mado Geferaji. II. Lafa'-
 ohe'ō mangawoeli nira'oe andrō, me
 no itenawa ira Odedi. III. Samoeza
 tō te'ala Gahasi. IV. Awoewoe na ia.
 Fa'amatenia.

(*Faigi gōi Raz. II. 16.*)

1 I. Doea woeloe fache Gahasi, me
 tobali razo ia, ba 16 fache razo ia
 ba Jeroezalema. Ba tenga somasi
 2 Jehowa wolaoenia, tenga si mane
 toeania Dawido. Itōrō lala razo
 3 Ndraono Gizeraēli; ba ifalaoe'ō na-
 doe Ba'ali, nifahahe. Manoenoe koe-
 mōjō ia ba ndraso Mbeni-Hinomo, ba
 ifatōrō ba galitō nononia matoea, ba
 i'ohia'ō zogoro ita andrō ba niha
 baero, nitimba Jehowa mege, fōna
 4 Ndraono Gizeraēli. (*Moz. III. 18, 21.*
Raz. II. 21, 6. Jer. 7, 31.) Mame'e
 soemange ia ba manoenoe koemōjō
 ba hilihili andrō misa, ba idozigō bōrō
 5 geoe saokeri. Andrō wa ibc'e ba da-
 nga razo Ndrawa Garamo ia Lowa-
 langinia Jehowa: te'ala ia labe'e ba
 ato sibai lara'oe banoenia, ba la'
 6 oloi'ō ba Ndramaseko. Ba ba danga
 razo Ndraono Gizeraēli gōi tebe'e ia;
 abōlō sibai te'ala ia ibe'e da'ō [gōi].
 (*Jes. 7, 1.*) 120,000 iboenoe Feka,
 ono Remalia, mado Joeda, ba ma'
 7 ōma'ōchō, oi niha sabōlō, bōrō me
 no la'erogō Jehowa, Lowalangi ndra
 toeara. Ba Sichiri, sabōlō mado Ge-
 feraji, ba iboenoe Ma'aseja, ono ra-
 8 zo, ba Asirika, mandroc ba gōdo, ba
 Elikana, tambalina razo. Ba 200,000
 la'oloi'ō talifoēsōra [mado Joeda],
 ira alawe ba ono matoea ba ono
 alawe, ba eboea sibai zahoele ira

ba mado Joeda, ba la'ohe ba Zama-
 ria gahoeleoa andrō.

II. Ba so ba da'ō zame'ele'ō chō 9
 Jehowa, Odedi dōinia. Ba i'ondrasi
 zanoewō andrō, me mangawoeli ira
 ba Zamaria, ba imane chōra: Si
 ndroehoe, bōrō wōnoe Jehowa, Lo-
 walangi ndra toeami, ba mado Joe-
 da, wa no ibe'e ba dangami ira, wa
 tola miboeboenoe ira, ba mbachoe-
 bachoe dōdōmi andrō, siroegi ba
 mbanoea si ja'wa. Ba ija'e, ba edōna 10
 ami mibal'i'ō saweijoemi mado Joe-
 da andrō ba banoea Jeroezalema,
 ira matoea ba ira alawe. Ba hadia,
 si lō horō ami chō Lowalangimi
 Jehowa? Ba mifondrondrongo ligoe, 11
 ba mifofanō nira'oe andrō, ni'oloi'-
 ōmi, talifoēsōmi, alacha mangawoeli
 ira; noa sa tohare chōmi wōnoe
 Jehowa, fōnoe sabōlōbōlō! Ba ma- 12
 so zatoea mado Geferaji ōsa, Asa-
 ria, ono Johanano, ba Berechia, ono
 Mesilemoto, ba Hisikia, ono Zaloe-
 mi, ba Amasa, ono Hadilai, latena-
 wa zangawoeli andrō, si oroi ma- 13
 noewō, lamane chōra: Lō tola mi'-
 ohe ba da'e nira'oe andrō! Edōna
 minōnō horōda, awō lalōda andrō,
 nōnōnōnō lalōda andrō chō Jeho-
 wa, ba hoeloea. Noa sa eboea si-
 bai horōda, ba no tohare ba Ndrao-
 no Gizeraēli wōnoe [Jehowa], fōnoe
 sabōlōbōlō. Ba labe'e aefa nira'oe 14
 andrō ba lafoeli gahoeleoa andrō,
 ba zi so satoea, awō niha sato fe-
 foe. Ba maoso niha andrō nitōtōi 15
 tōi mege, latolo nira'oe andrō, la-
 fonoecha. fefoe zi lō noecha, aho-
 loea no mege la'ogoenā'ō, labe'e
 chōra noecha ba badagahe ba labe'e
 gō, ba ha wa'ato zi tebai mofanō,
 ba lafokalide, ba la'ohe ba Jericho,
 banoea chorema andrō, ba zahatō ba
 niwara, ba lafoeli ira ba Zamaria.
 III. Ba me loeo da'ō, ba ifatenge 16
 ba razo Asiria razo Ahasi, ena'ō
 latolo ia. Ba so na gōi Ndraono 17
 Gedomo, ba te'ala mado Joeda, ba
 la'oloi'ō ōsa nira'oe. Ba lasewō 18

mbanoea ba zalo'o ba ba danō mado
 Joeda tánō raja Dawa Wilisiti,
 atoe'a ira ba Mbetiseme ba ba Na-
 jalona ba ba Gederoti ba ba Zocho
 ba ba halama soja chōra, ba ba
 Dimena ba ba halama soja chōra,
 ba ba Gimésō ba ba halama soja
 19 chōra, ba la'iaḡō manō da'ō. Jeho-
 wa sa'ae zi hōndrōḡō mado Joeda,
 bōrō Gahasi andrō, razo Ndraono
 Gizeraēli, me ifobōrō wa lō ngaroro
 ba mado Joeda, ba me no farōi ia
 20 chō Jehowa. Ba so moroi sa Digi-
 lata-Filineze, razo Asiria, ba wa-
 noewō ja'ia, isasagō, faja wanolo-
 21 nia ja'ia. Ihalō sa'ae gana'a ba go-
 sali Jehowa ba ba ḡōdo razo ba a-
 na'a zatoea mbanoea Ahasi, ba ibe'e
 chō razo Asiria, ba si lō boto.
 22 IV. Ba he me loeo isasagō ia
 razo Asiria ba ifoeli mosala chō
 23 Jehowa razo Ahasi. Ifosoemange Lo-
 walangi Ndramaseko, si no manga-
 lani ja'ia, imane : Lowalangi razo
 Ndrawa Garamo zanolo ja'ira mege;
 da'ō oefosoemange, ena'ō latolo
 ndra'o ḡōi. Ba tobali famakikonia
 ba famakiko Ndraono Gizeraēli fe-
 24 foe. Ba i'ozaragō gamagama ba
 gosali Lowalangi Ahasi ba ifoefoe;
 ikoesi mbawandroehō gosali Jeho-
 wa, ba idozigō fatalinga Jeroeza-
 lema wama'anō naha wame'e soe-
 25 mange chōnia. Ba banoea mado
 Joeda fefoe, ba idozigō wamazōchi
 hilihili, ba wanoenoe koemōjō ba
 Lowalangi bō'ō, ba tobali i'andrō
 wōnoe Jehowa, Lowalangi ndra
 26 toenia. Ba bō'ōnia hikajania, ba
 hadia nilaenia fefoe, he famobōrō
 mege, ba he safoeria andrō, ba no
 moetanō ba zoera razo Ndraono
 27 Gizeraēli. Ba mate Gahasi, itōrō
 lala ndra amania, ba ba Jeroezale-
 ma lako'o ia, bacha ba mbanoea;
 lō'ō sa labe'e ba lewatō razo Ndrao-
 no Gizeraēli. Ba fangalinia razo,
 ba ononia Hisikia.

FAZA 29.

I. Iwā'ō ba gere Hisikia lafoeli
 lahaogō gosali. II. La'o'ō niwā'ōnia.
 III. Mame'e soemange razo, awō
 niha sato, lafosoemange Lowalangi.

I. Doea woeloe a lima fache Hisi- 1
 kia, me tobali razo ia, ba 29 fache
 razo ia ba Jeroezalema. Ba tōi ni-
 nania, ba Abija, ono Zacharia. (*Raz.*
 II. 18, 1-3). Ba somasi Jehowa ilaoe, 2
 i'o'ō sibai nilaoe doeania Dawido
 mege. Ba mbawa si fōfōna ba ndrōfi
 wa'arazonia si fōfōna ibokai mba-
 wandroehō gosali Jehowa ba ifoeli 3
 i'azōchi. Ba i'oro'i'ō gere, awō Nono
 Lewi ba i'owoeloi ira ba golajama 4
 tánō ba gatoemboecha loeo. Ba i-
 mane chōra : Mifondrondrongo, ja'-
 ami Ono Lewi ! Mi'amoni sa'ae ba
 mi'amoni'ō gosali Jehowa, Lowala-
 ngi ndra toeami, ba miheta zi ta'-
 oenō ba ni'amoni'ō andrō ! Noa sa
 5 mosala ndra amada ba no lalaoe zi
 fatoewoe chō Lowalangida Jehowa,
 ba no la'erogō ia. No labōhōli wa-
 ngotahōḡō nahia Jehowa, no la'ero-
 ḡō. Ba no lakoesi mbawandroehō 7
 ba gewe'ewe andrō, ba fandroe, ba
 no laboenoē, ba lō nitoenoera koe-
 mōjō, ba lō nibe'era sa'ae soemange
 chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli,
 ba ni'amoni'ō andrō. Andrō wa no 8
 ḡōna fōnoe Jehowa mado Joeda ba
 banoea Jeroezalema, fōnoe sabōlō-
 bōlō, awō wa no ibe'e fameta'oe
 niha ira ba bōrō wechocha mboe,
 awō wa fasi niha bō'ō, no hōrōmi
 9 zangila. (*Raz. I. 9, 8*). Ba hiza, ba
 no mate ba mbawa zi'ōli ndra a-
 mada, ba onoda matoea ba onoda
 alawe ba ira alaweda, ba no moe'-
 oloi'ō, bōrō da'ō. (*F. 28, 8*). Ba no 10
 oewā'ō tōdōḡoe, fawoe'oe li ndra'o
 chō Jehowa, Lowalangi Ndraono
 Gizeraēli, ena'ō alō wōnoenia sabō-
 lōbōlō andrō chōda. Ba bōi aree 11
 ami, ja'ami iraonogoe ! Me no ja'-
 ami nitoetoejoe Jehowa, ena'ō fō-
 nania so ami, ngoningoninia, ba

- ena'ō noninia ami, ba wanoenoe koemōjō chōnia.
- 12 II. Ba maoso Nono Lewi andrō : Mahata, ono Gamasai, ba Joēli, ono Gasaria, ma'oewoe Gahati. Ba ma'oewoe Merari, ba Kisi, ono Gabidi, ba Asaria, ono Jehaleleli. Ba ma'oewoe Gereso, ba Joa, ono Zima
- 13 ba Edena, ono Joa. Ba ma'oewoe Gelisafa, ba Simeri ba Jeieli. Ba ma'oewoe Gasafō, ba Sacharia ba
- 14 Matania. Ba ma'oewoe Hemanō, ba Jehieli ba Sime'i. Ba ma'oewoe Jedoetocno, ba Semaja ba Oesieli. Da'ō zamaloecha'ō iwara, mamoni ira, ba mōi ira, ba wangehao osali, la'ō'ō gorōisa razo, dali nifachoi Jehowa.
- 16 Ba mōi bacha ba gosali gere andrō, ba wangehao; fefoe zi ta'oenō ba gosali Jehowa, ba labe'e baero ba golajama, ba latema Ono Lewi, ba wanibo ba nidanō ba Gendrona. Me samboea desa'a ba mba'wa si fōfōna labōrōtaigō wamoni ba ba zi me'waloc, ba laroeqi gewe'ewe andrō chō Jehowa : ba lahaogō gosali Jehowa, 8 ngaloeo, ba ba zi sese, ba mba'wa si fōfōna andrō, ba awai chōra. Ba mōi ira jomo chō razo Hisikia, ba lamane : No mahaogō gosali Jehowa, ma'asamboea, awō naha wame'e soemange nitoenoe, awō wakake andrō chōnia, fefoe, he meza andrō, naha roti nifaigifaigi, fabaja fakake chōnia, fefoe. Ba fakake andrō fefoe, nitibo'ō razo Ahasi, si lō ba dōdōnia, ba gōtō wa'arazonia, bōrō wangerogōnia Jehowa, ba no mafœli ba nahania ba no mafœli ma'amoni'ō; no so ba da'ō, fōna naha wame'e soemange, chō Jehowa.
- 20 III. Ba ihoelō wongi razo Hisikia, i'owoeloi zatoca mbanoea fefoe, ba mōi ira mija'wa ba gosali Jehowa. Ba mame'e soemange ba da'ō, fitoe nga'oeo nono za'wi ba fitoe nga'oeo mbiribiri si matoea ba fitoc rozi nono mbiribiri ; ba baero ō, ba fitoe nga'oeo nambi si matoea, soemange fameta horō, tāna ba wa'arazo ba ba
- ni'amoni'ō ba ba mado Joeda. Ba ibe'e li [razo] ba ma'oewoe Ga'aroni, ere andrō, ba naha wame'e soemange andrō chō Jehowa labe'e. Ba 22 lataba za'wi andrō, ba la'edogō ndro ere, ba labe'e fanefe naha wame'e soemange. Ba lataba mbiribiri si matoea andrō, ba labe'e fanefe naha wame'e soemange ndro. Ba lataba gōi nono mbiribiri, ba labe'e fanefe naha wame'e soemange ndro. (*Moz. III. 8, 15. Heber. 9, 21*). Ba aefa 23 da'ō, ba la'ohē fōna razo ba fōna zato nambi si matoea andrō, soemange fameta horō, ba latoefa tangara. (*Moz. III, 4, 15*). Ba lataba 24 ere ba labe'e ba naha wame'e soemange ndro, fameta horō, ba wameta sala Ndraono Gizeraēli fefoe; me no i'wa'ō razo : ba Ndraono Gizeraēli fefoe zoemange nitoenoe andrō, awō zoemange fameta horō. Ba fōna gosali Jehowa ifataro Nono 25 Lewi, si so faritia ba biola nitika, seboea ba side'ide, dali nifachoi Dawido fōna ba Gado andrō, sangi'ila chō razo, ba Natano sama'ele'ō. Me no nifachoi Jehowa da'ō, ba sama'ema zama'ele'ō andrō chōnia. (*Nga'ot. I. 16, 4; 23, 5*). Ba so ba da'ō 26 Nono Lewi andrō, si so nilaelae andrō, chō Dawido, ba torofe ba gere. (*Moz. IV. 10, 10*). Ba i'wa'ō 27 Hisikia la'ohē ba naha wame'e soemange zoemange nitoenoe andrō; ba ha si'aikō lafobōrō wame'e soemange nitoenoe andrō, ba labōrōtaigō gōi zinoenō andrō chō Jehowa ba lalae dorofe, dali nilaelae andrō chō Dawido, razo Ndraono Gizeraēli. Ba lalalōgoe tooe ira sato 28 fefoe; ba manoenō zanoenō andrō ba telae dorofe — oi irege awai wame'e soemange nitoenoe andrō. Ba me no awai wame'e, ba lalalōdoehini tooe danō razo ba awōnia andrō fefoe, ba lalalōgoe tooe ira. Ba la'wa'ō ba Nono Lewi razo 30 Hisikia ba satoea andrō, lasoenō Jehowa fanoenō ndra Dawido

Asafo sangi'ila andrō. Ba lalaoe wanoenō andrō, somoeso tōdō ira, ba lafačndrō ira ba lafalōgoe tooe
 31 ira. Ba hoemedede Hisikia, imane : No [mifoeli] mi'amoni'ō ami chō Jehowa ; ba mi'ae mi'ohē ba gosali Jehowa zoemange nitaba ba soemange fanoeno ! Ba la'ohē zoemange nitaba ba soemange fanoeno sato, ba dozi si terooe tōdō. ba labe'e zoemange nitoenoc.
 32 Ba soemange fefoc nibe'e zato, ba 70 nga'oeo za'wi ba 100 nga'oeo mbiribiri si matoea ba 200 rozi nono mbiribiri ; oi soemange nitoenoc,
 33 soemange Jehowa. Ba ni'amoni'ōra, ba 600 nga'oeo za'wi ba 3000
 34 nga'oeo mbiribiri. Ba ambō ere; tebai ahoi labo'ai goeli zoemange ; ba latolo ira iwara, Ono Lewi andrō, irege awai halōwōra ba irege la'amoni'ō ira ere ; me no moroi ba dōdō ba Nono Lewi andrō wamoni ;
 35 ambō ba gere. Ba oja sibai gōi zoemange nitoenoc, awō dawō zoemange fangorifi, awō zoemange nibadoe, nifao ba zoemange nitoenoc andrō. Ba tobali no moefoeli moe'ohē ba lala wame'e soemange andrō
 36 ba gosali Jehowa. Ba somoeso tōdō Hisikia, awō niha sato fefoc, bōrō ni'asogō Lowalangi chōra ; noa sa i'ogomoezaō manō da'ō fefoc. (*Raz. I. 8, 66*).

FAZA 30.

I. Ifatenge zinenge Hisikia ba mado Joeda ba ba Ndraono Gizeraēli, sogaoni ja'ira, ba wolaoe fasa.
 II. Lalaoe wasa, ba somoeso tōdō ira.

1 I. Ba ifatenge Hisikia ba Ndraono Gizeraēli fefoc, ba ba mado Joeda ba ifa'ohē'ō gōi zoera ba mado Geferaji ba ba mado Manase, ena'ō mōi ira ba gosali Jehowa, ba Jeroezalema, ba wolaoe fasa chō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli.
 2 Ba lahonogōi sa'ae sala'wa ba satoea mbanoea andrō chōnia, ba banoea Jeroezalema fefoc, ba mba-

wa si doea lalaoe wasa. (*Moz. II. 12, 6. Moz. IV. 9, 11*). No tebai me-
 ge lalaoelaoe ba ginōtōnia, me no
 ambō ere si amoni'ō ja'ira, ba me
 lō'ō na sowoelo niha sato ba Jeroe-
 zalema. Ba somasi razo ba somasi
 zato fefoc wamagōlō andrō. Ba la-
 honogōi na, ba Ndraono Gizeraēli
 fefoc, i'otarai Mbereseba, noemalō
 ba Dano, ba lafarongogō, ena'ō mōi
 ira, ba wolaoe fasa andrō chō Je-
 howa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli,
 ba Jeroezalema. Noa sa'ae ara lō
 nilaoera ja'ia, lō moe'o'ō nifachoi.
 Ba latōrōi mbanoea Ndraono Gize-
 raēli ba banoea mado Joeda fefoc
 si fagohi andrō, la'ohē zoera andrō
 nibe'e razo ba satoea mbanoea a-
 ndrō chōnia, ba la'ombacha'ō ni'-
 oroi'ō razo, no imane : Ja'ami Irao-
 no Gizeraēli, mifoeli ami chō Jeho-
 wa, Lowalangi [ndra toeami] Abera-
 hamo, Iza'aki, Izeraēli, ena'ō ifoeli
 i'otahōgō zoloi andrō, si no aefa
 ba danga razo Asiria, si tosai na,
 ja'ami. (*Raz. II. 15, 16*). Bōi mifao-
 magō ami chō ndra amoni ba ba
 niwami andrō, si no farōi chō Je-
 howa, Lowalangi ndra toeara, ba
 no tobali ibe'e nifakiko ira, sanehe
 ami. Ba bōi sabe'e tandro ami, si
 mane ira amami ; mira'oe danga
 Jehowa ba mi'ae ba ni'amoni'ō a-
 ndrō chōnia, ni'amoni'ōnia, si lō te-
 boelō, ha mi'o'ō ni'wa'ō Lowalangimi
 Jehowa, ena'ō dōhō wōnoenia chōmi,
 fōnoe sabōlōhōlō andrō. Na mifala-
 lini gera'erami, wamoeli ja'ami chō
 Jehowa, ba faloccha wa'ahachō dō-
 dō dalifoesōmi ba iraonomi, fa'aha-
 chō dōdō zangoloi'ō ja'ira mege, fa
 tola mangawoeli ira ba danō andre.
 Me no seboea tōdō ba sahachō tōdō
 Lowalangimi Jehowa, ba lō i'erogō
 ami, na mifoeli ami chōnia, Ba la-
 tōrōi mbanoea si fagohi andrō, ba
 danō mado Geferaji ba ba danō
 mado Manase, ba iroegi danō mado
 Zeboeloni, ba la'igi'igi'ō ira ba la'-
 o'aja. Ba so ōsa — lō atotō — 11

- mado Gaseri ba mado Manase ba mado Zeboeloni, sangide'ide'ō ja'ira, ba nōi ba Jeroezalema. (*Raz. I. 6, 12* 5). Ba ifahisi gōi mado Joeda tanga Lowalangi, i'osara'ō dōdōra, ba wolo'ō oroisā andrō, nibe'e razo ba satoea andrō chōnia, dali ni'oro'i'ō
- 13 Jehowa. Ba owoelo niha ba Jeroezalema, ato sibai, ba wolaoe owasa roti si lō moe'aisōni, ba mba'wa si doea, owoeloa sa'o sibai niha.
- 14 **II. Ba latema laheta naha wame'e soemange** [ba na'doe], ba Jeroezalema; ba he naha wanoenoe koemōjō andrō fefoe, ba laheta, ba latibo'ō ba mbombo, ba Gendrona.
- 15 Ba aefa da'ō, ba lataba wasa, ba zi meweleōfa, ba mba'wa si doea. Ba saila gere ba Ono Lewi, ba la'omoni'ō ira, ba la'ohe ba gosali
- 16 Jehowa zoemange nitoenoe. Ba la'iagō nahia, dali nifachoi chōra ba goroisā Moze, enoni Lowalangi andrō; ere zogole'ō do andrō, ni
- 17 fa'ema Nono Lewi chōra. Ato sa ba gowoeloa andrō, si lō moe'amoni'ō, ba Ono Lewi sa'ae zanaba ono mbiribiri fasa andrō, salahi zi ra'iō fefoe, ba we'amoni'ō ja'ira chō
- 18 Jehowa. Niha sato andrō sa, mado Geferaji ba mado Manase ba mado Isasari ba mado Zeboeloni — ato ira — ba lō nihaogōra ja'ira, la'ā wasa, ba tenga solō'ō nifachoi. Ba no mangandrō Hisikia, salahira, no imane: Jehowa si no eboea tōdō,
- 19 ba jamoebologō dōdōnia chōra fefoe, si no mame'e ba dōdōra wangeloei Lowalangi, Jehowa, Lowalangi ndra toeara, lō lai wa lō moe'tōrō wangehao andrō, sogoena ba ni'amoni'ō andrō. (*Moz. IV. 9, 6*).
- 20 Ba ifondrondrongo li Hisikia Jehowa ba i'orifi niha sato. Ba lalaoe gowasa roti si lō moe'aisōni Iraono Gizeraēli andrō, si so ba Jeroezalema, fitoe ngaloeo, omoeso sibai dōdōra, ba ero ma'ōchō lasoenō
- 21 Jehowa Ono Lewi ba ere, a'oi dōlara. Ba ihaogō wehedenia Hisikia
- ba Nono Lewi fefoe, saboto ba dōdō Jehowa. Ba la'aga'agā zoemange andrō, fitoe bongi wa'ara, ladabababa zoemange fangorifi ba lasoenō Jehowa, Lowalangi ndra toeara. Ba mamagōlō zato fefoe, fitoe bongi tō na lō la'etoe'ō gowasa, ba fitoe ngaloeo tō lalaoe zowoeawoea dōdōra. No 1000 nono za'wi ba 7000 mbiribiri nibe'e Hisikia, razo mado Joeda, saoha gōlōnia ba zato; ba satoea mbanoea gōi, ba 1000 gōi labe'e ono za'wi ba 10,000 mbiribiri, saoha gōlōra. Ba ato zi amoni'ō ja'ira ere. Ba somoeso tōdō zato, mado Joeda, awō gere, awō Nono Lewi, awō zato andrō fefoe, Iraono Gizeraēli si no mangandra, awō niha bō'ō andrō, si oroi danō Ndraono Gizeraēli. ba he si fatewoe ba mado Joeda. Ba no fa'omoeso dōdō sebocā ba Jeroezalema; me no lō ni'ilara sa'ae si mane da'ō, ba Jeroezalema, i'otarai loeo Zelomo, ono Dawido, razo Ndraono Gizeraēli. Ba maoso gere andrō, ono Lewi, ba lafahowoe'ō zato, ba terongo lira, ba fangandrōra, ba iroegi nahia Jehowa andrō, ni'amoni'ō, ba zo-roego. (*Moz. IV. 6, 23*).

FAZA 31.

I. Fangohori adoe. Famataro ere ba Ono Lewi ba fangoema'ō balazora. II. Fame'e lala ba nibe'e saoha gōlō.

- I. Ba me no awai da'ō fefoe, ba lasa'wa mbanoea mado Joeda Iraono Gizeraēli fefoe, si so mege, ba larasa harefa andrō ba la'obō Gasera ba ladoedoegō hilihili andrō, fabaja naha wame'e soemange ba mado Joeda fefoe ba ba mado Mbenijami ba ba mado Geferaji ba ba mado Manase, irege ahori fefoe labe'e. Ba awena lafoeli ira chōra Iraono Gizeraēli fefoe, ba mbanoeara. (*Moz. V. 7, 5. Raz. II. 18, 4*). Ba ifataro ngenoli gere andrō Hisikia, ba Ono Lewi, dali ngenolira andrō, balazi

- hadia halōwō zamōsana, halōwō gere
 ba halōwō Nono Lewi, ba wame'e
 soemange nitoenoe ba soemange
 fangorifi, ena'ō enoni ira ba gola-
 jama nahia Jehowa, ba ena'ō lalaoe
 wangandrō zaoha gōlō ba fanoeno.
- 3 Ba boeala razo, ana'ania, ba bōli
 zoemange nitoenoe andrō, soemange
 nitoenoe na mahemoloe mbanoea,
 ba na tánō owi ba ba loe sabato
 ba ba wasoelōna ba ba gowasa a-
 ndrō, dali nifachoi ba goroisia Jeh-
 4 howa andrō. (*Moz. IV. 23*). Ba ibc'e
 li razo ba zato, banoea Jeroezalema,
 ba wame'e ba gere ba ba Nono
 Lewi tána chōra, fa bōi labōhōli
 5 goroisia Jehowa. Ba me no larongo
 niwā'ōnia andrō Iraono Gizeraēli,
 ba labe'e zi a'a mboca nowi ba
 agoe ba fanicha ba wē wani, si a'a
 mboea nowi fefoe, oja siba, samboea
 ni'ofoelec hadia ia fefoe la'ohē, ba
 6 no fahōna. Ba Iraono Gizeraēli, awō
 mado Joeda, ba mbanoea mado
 Joeda misa, ba samboea ni'ofoele
 gōi la'ohē sa'wi ba biribiri, ba sa-
 mboea ni'ofoele gōi mboeala andrō
 ni'amoni'ō chō Lowalangira Jeho-
 wa; oi lafōfō'ō wame'e tooe. (*Moz.*
 7 *III. 27, 30*). Ba mba'wa si tōloe la-
 bōrōtaigō wangōhōna andrō, ba ba
 mba'wa si fitoe mo'ahonoa chōra.
- 8 II. Ba so Hisikia, awō zatoea
 mbanoea, lafaigi nihōna andrō, ba
 lasoeno Jehowa ba banoecania Irao-
 9 no Gizeraēli. Ba me isofoe ba gere
 ba ba Nono Lewi lala nihōna andrō
 10 Hisikia, ba imane chōnia Asaria,
 ere seboea, ma'oeowē Zadoki: I'o-
 tarai me labōrōtaigō molohe ba go-
 sali Jehowa saoha gōlō andrō, ba
 mangamanga ndra'aga, aboesoga ba
 eboea na zi toesai; noa sa ifaho-
 woe'ō mbanoeania Jehowa, ba toballi
 toesai na chōma zi fahōna andre,
 11 Ba i'wā'ō Hisikia, lafo'oto'oto mba-
 te'e ba gosali Jehowa; ba me no
 12 awai da'ō, (*Raz. I. 6, 5*), ba lahaogō
 wolohē ba da'ō mboeala andrō ni-
 be'e saoha gōlō ba si samboea ni'o-
- foeloe andrō, awō mboeala ni'amo-
 ni'ō. Ba samaigimaigi, ba Ono Lewi
 andrō, Chanania, ba tambalinania
 nachinia Sime'i. Ba nibe'e tohoe-
 tohoe danga ndra Chanania achinia
 Sime'i, ba Jehiēli ba Azasia ba Ma- 13
 hata ba Azaheli ba Jerimoto ba
 Josabada ba Eliēli ba Jesimachia
 ba Mahata ba Benaja, dali nifachoi
 razo Hisikia awō Gasaria, satoea
 ba gosali Jehowa. Ba samaigimaigi 14
 boeala andrō, nibe'e saoha gōlō chō
 Lowalangi, ba Ono Lewi andrō,
 Kore, ono Jimina, sanaro ba mba-
 wandroehō, ena'ō tebe'e mboeala
 andrō, saoha gōlō, tána chō Jeho-
 wa, awō game'ela andrō, ni'amo-
 ni'ō siba. Ba barō mbawania ndra 15
 Edena Minijami ba Jesoea ba Se-
 maja ba Amaria ba Sechania, ena'ō
 la'atoelō'ō wame'e ba niwara ba
 mbancea gere andrō, ni'angenoligō,
 he ba zatoea, ba he ba ndraono,
 lō lai ndra matoea andrō, si no 16
 moetanō ba zoera nga'ōtō, i'otarai
 zi medōloe fache fa'eboea ba si a'a
 moroi andrō, dozi si mōimōi ba
 gosali Jehowa, na inōtō zamōsana,
 ba wangai halōwōra, sangesangenoli,
 dali nifachoi chōra. Ba ba wananō 17
 ba zoera nga'ōtō andrō ere andrō,
 ba sawoesawō latanō, ba ba Nono
 Lewi, ba i'otarai zi 20 fache, ba
 si a'a moroi andrō, dali halōhalō-
 wōra, ba ngenolira. Ba fabaja onora 18
 sawoejoe ba fo'omora ba onora ma-
 toea ba onora alawe — chōra fe-
 foe — latanō; noa sa a'oi dōdōra
 we'amoni'ō ja'ira, ba ni'amoni'ō a-
 ndrō. Ba so ba nga'ōtō Ga'aroni, 19
 ere andrō, ba nowi ba mbanoea a-
 ndrō, si fabōbō ba mbanoeara a-
 ndrō, niha — no moētōtōi dōira —
 same'e ba ndra matoea, ere, fefoe,
 ba ba Nono Lewi fefoe, si no moe-
 tanō ba zoera, tána chōra. Si manō 20
 wolaoe Hisikia ba mado Joeda fe-
 foe; si sōchi ba satoelō ba si doe-
 hoe wamaigi Lowalanginia Jehowa
 ilaoe. Fefoe hadia ia nilaoenia ba 21

halōwō andrō, ba gosali Jehowa ba
ba gorōisa andrō ba ba gamachoita,
ba wāngaloēi Lowalanginia, ba no
soroi ba dōdō, ba mofozoe gōi.

FAZA 32.

I. Isoewō ira Saneribi andrō. II.
Fajawasa zinenge Zaneribi. III.
Fanolo Lowalangi. IV Fōchō Hisi-
kia ba fa'amatenia.

(*Faigi gōi Raz. II. 18, 13. b. t.*
Jesaja 36, 1. b. t.)

- 1 I. Ba me aefa da'ō, fa'atarō dō-
dō Hisikia [ba zi sōehi], ba so mo-
roi sa Zaneribi, razo Asiria. Isa'wa
danō mado Joeda ba isoewō mba-
noea saro, ena'ō na atoe'a ia dōdō-
2 nia. Ba me i'ila Hisikia, so moroi
sa Zaneribi, ba wanoewō Jeroeza-
3 lema, ba mamagōlō ia ba zatoea
mbanoea andrō chōnia, ena'ō na
laboenoe hele baero mbanoea; ba
4 latolo ia [ba da'ō]. Ba ato zowelo
niha, ba wamoenoe hele, awō mbo-
mbo andrō, sanōrō tanō andrō,
lamane: Hana wa tabe'e lō ambō
5 idanō ehō ndra razo Asiria, na so
ira? Ba i'abe'e'ō dōdōnia [Hisikia],
ba i'a'azōehi zaoeha gōli kara, fe-
foe; mōi ia ba malige andrō ba ba
gōli tánō baero, ba i'aro'ō Milo a-
6 ndrō ba mbanoea Dawido, ba oja
ifafazōehi'ō ono wana ba baloesē.
(*Raz. I. 9, 24*). Ba ifatara goema-
7 ndra, solohe sato; ba ifaloeha'ō
chōnia da'ō, ba newali, fōnafōna
mbawa gōli, ba ihaogō wehedenia
8 chōra, imane: Mi'abe'e'ō dōdōmi,
bōi mangiwa! Bōi mi'aboesi tōdō
ba bōi mibe'e nikeani razo Asiria
ami; ba he ba zato sibai andrō
ni'ohenia, ba bōi tokea ami! Me no
eboea nawōda, moroi ba nawōnia.
9 (*Raz. II. 6, 16*). Awōnia, ba fa'abōlō
niha, ba awōda, ba Lowalangida
Jehowa, ba wanolo ja'ita, ba ena'ō
ja'ia zi fasoewō salahida! (*Jer. 17,*
5. Joh. I. 4, 4).

- 9 II. Ba ifatenge genoninia Saneribi,
razo Asiria (ba ja'ia, ba sanoewō

Laehisi, awō zato andrō chōnia),
ifatenge ba Jeroezalema, ehō Hisikia
razo mado Joeda, ba ba mado
Joeda fefoe, ba Jeroezalema, imane
ehōra: Da'ō ni'wa'ō Zaneribi, razo 10
Asiria: Hadia dōtōnafōmi, wa mi'i-
agō manō Jeroezalema, na lasasagō
ami? Si ndroehoe, Hisikia andrō 11
zamowōhō ja'ami, ena'ō ibe'e mate
olofō ba mate owōehi dōdō ami, wa-
ngoema'ō: I'efa'ō dania ita ba da-
nga razo Asiria Lowalangida Jeho-
wa! Hadia, tenga Hisikia da'ō gōi 12
zanoiwoegō mege hilihili andrō ehō-
nia, fabaja naha wame'e soemange,
ba sangoema'ō ba mado Joeda ba
ba mbanoea Jeroezalema: Ha sa-
mboea naha wame'e soemange, sa-
ngaloeloe ami, ba ha ba da'ō mi-
toenoe zoemange? Hadia, lō niro- 13
ngomi he mawisa ba niha baero fefoe
misa, ira amagoe ndra'aga? He
wisa Lowalangi niha baero andrō,
ba danōra misa, hadia no i'ila la'-
efa'ō ba dangagoe danōra andrō?
Ha niha ba Lowalangi niha andrō 14
fefoe, nihori ndra amagoe, zangila
mege i'efa'ō ena'ō ba dangagoe mba-
noecania, wa iefa'ō ena'ō ami gōi ba
dangagoe Lowalangimi andrō? Ba 15
bōi sa'ae mibe'e nifowōhō Hisikia
ami, bōi jamoefaeloengoe ami ba zi
manō! Bōi mifati linia! Lō'ō sa
Lowalangi ba niha fefoe ba ba za-
la'wa, heza, sangila mangefa'ō ba
dangagoe banocania, ba he ba danga
ndra amagoe mege; ba lō'ō gōi
i'efa'ō ami ba dangagoe Lowalangimi
andrō. Ba latohoegō na wana- 16
ndra'wai si Lowalangi, Jehowa, ba
enoninia Hisikia sinenge Zaneribi
andrō. Ba soera gōi ifa'ohē'ō, ba 17
wanandra'waisi Jehowa, Lowalangi
Ndraono Gizeraēli, ba ba wamōbōgō
chōnia hadia ia, imane: Si mane
Lowalangi niha baero andrō, si te-
bai mangefa'ō ba dangagoe banoe-
ara, si manō gōi Lowalangi Hisikia
andrō, wa tebai i'efa'ō ba dangagoe
mbanocania. Ba moe'ao ira [sine- 18

1 nge no mege] ba mbanoea Jeroezalema andrō, si so ba dete göli kara, la'eboea'ō lira, li Ndraono Gizeraēli, ba wameta'oe ja'ira, ena'ō tokea ira, ba ena'ō mōi ba dangara [ba danga zanoewō] mbanoca. Itōrō lira Lowalangi Jeroezalema andrō, lafaomagō ba Lowalangi niha bacro andrō, nifazōchi danga niha. (*Sin. 135, 15*).

20 III. Ba me mangandrō razo Hisikia, awō Jesaja sama'ele'ō, ono Gamosi, bōrō da'ō no mege, me la'angarōfi li Jehowa, ba ifatenge mala'ika Jehowa, sangohori sanoewō fefoe, awō zolohe ja'ira, awō goemandra, ba nahia razo Asiria; ba toballi ifoeli ia ba danōnia, no tehawoe ia fa'aila. Ba me mōi ia ba gosali Lowalangi, ba so ndraononia, ba laboenoe ia si'ōli (*Raz. II. 19, 37*). Si manō wangefa'ō Jehowa Hisikia ba banoea Jeroezalema ba danga Zameribi, razo Asiria, ba ba danga dánō bō'ō fefoe, ba lō'ō sa'ae hadia ia chōra, fasoei manō, ibe'e. Ba ato zolohe ba Jeroezalema boeala chō Jehowa, ba chō Hisikia, razo ba Jeroezalema, ba gamagama seboea böli labe'e. Ba razo seboea ia, me aefa da'ō, wamaigi niha baero fefoe.

24 IV. Ba me loeo da'ō, ba mofōchō Hisikia, fōchō faoenoe. Ba mangandrō ia chō Jehowa. Ba hoemedechōnia Jehowa ba ibe'e chōnia dandra, sahōlihōli dōdō. (*Raz. II. 20*).

25 Ba lō isoelōni Hisikia nilaoe chōnia, fa'ahachō dōdō andrō, faja'wa ia; andrō wa tohare chōnia wōnoe, fōnoe sabōlōbōlō, chōnia ba ba mado Joeda, ba ba mbanoea Jeroezalema. Ba mangaloeloe Hisikia, me no faja'wa dōdōnia; andrō wa lō itōrō ira na fōnoe Jehowa, fōnoe sabōlōbōlō andrō, ba götō Hisikia.

27 Ba no eboea siba'i gana'a Hisikia, ba no sabōlō siba'i ia. No ilaoe chōnia mbate'e girōgirō, firō ba ana'a ba manimani ba rembaremba ba baloese ba hadia ngawalō gama-

gama na, seboea böli, ba omo ba nihōna hadia ia ilaoe, nahia mbocanowi ba agoe ba fanicha; ba he kandra ngawalō goerifō, ba ilaoe göi, ba kandra mbiribiri, ba mbenoea. Ba banoea itaroc'ō ba no oja siba'i chōnia goerifō, biribiri ba sawi; noa sa i'eboea'ō gana'ania Lowalangi. Da'ō Hisikia andrō somba'a oengonidanō Gihona si ja'wa, samatōrō mitooe ba ba mbanoea Dawido, tánō ba gaechoela loeo; ba hadia ia fefoe, nilaoe Hisikia, ba mofozoe. Ba me so zinenge andrō, nifatenge razo Mbabeli chōnia, ba wanofoe tandra andrō sahōlihōli dōdō, ba danō mege, ba iloele Hisikia Lowalangi, ba wanandraigō ja'ia, ena'ō oroma fefoe hadia ia zi so ba dōdōnia bacha. Ba bō'ōnia hikaja Hisikia andrō, ba hadia ia nilaonia si sōchi, ba no moetanō ba zoera wama'ele'ō andrō chō Jesaja sama'ele'ō, ono Gamosi, ba ba zoera razo mado Joeda ba ba zoera razo Ndraono Gizeraēli. Ba mate Hisikia, itōrō lala ndra amania, ba ba lewatō ma'ewoe Dawido lako'ia, tánō mija'wa; ba lafosoemange ia ba wa'amatenia mado Joeda fefoe ba banoea Jeroezalcma. Ba fangalinia razo, ba ononia Manase.

FAZA 33.

I. Same'eme'e adoe Manase. Lara'oe ia Dawa Asiria ba la'oloi'ō ba chōra. II. Ifalalini gera'erania ba ibe'e aefa horōnia Lowalangi. III. Fa'amatenia. IV. Mame'eme'e adoe göi Gamoni.

(*Faigi göi Raz. II. 21.*)

I. Ha mewelendroeache Manase, me toballi razo ia, ba 55 fache razo ia ba Jeroezalcma. Ba si fa-toewoe chō Jehowa ilaoe, i'ohia'ō zogoro ita ba niha baero andrō, nitimba Jehowa mege fōna Ndraono Gizeraēli. Ifocli i'a'azōchi hilihili andrō, nidoedogō uamania Hisikia mege, ba ifa'anō naha wame'e soe-

- mange ba Mba'ali andrō, ba ifazōchi Gasera, ba mangaloeloe ia ba ngahōnō ba mbanoea si jaŵa ba ifo-
 4 soemange da'ō. Ba ifa'anō gōi naha wame'e soemange [ba nadoe] bacha ba gosali Jehowa, ba niŵa'ō Jehowa : Ba Jeroezalema nahia dōigoe,
 5 si lō mamalōmalō. Ba ba golajama gosali Jehowa, si doea gōrō, ba ifa'anō naha wame'e soemange ba ngahōnō andrō fefoe, ba mbanoea
 6 si jaŵa. Ononia matoea ifatōrō ba galitō, ba ndraso Mbeni-Hinomo, fakelemoe ia ba faeta ba hadia ia necheneche bō'ō ba zi tobini; ba ifataro zogaoni bechoe ba sangombacha eloeaha gila'ila; oja ngawalō ilaoe si fatoewoe chō Jehowa, ba wangandrō fōnoenia. (*Moz. V. 18, 10. 11*). Ba adoe nifōē andrō,
 7 nifalaoe'onia, ba ibe'e ba gosali Lowalangi, ba niŵa'ō Lowalangi chō Dawido ba chō nononia Selomc : Osali andre, awō Jeroezalema, nitoejoegoc, ba mado Ndraono Gizeraēli fefoe, ba oebali'ō nahia dōigoe,
 8 gōtōgōtō wa'ara. Ba lō'ō sa'ae oewoe'ai gahē Ndraono Gizeraēli ba danō andrō, nibe'egoe chō ndra toeami, balazi na so ba dōdōra wolo'ō fefoe hadia ia niŵa'ōgōe chōra, na latōrō sibai gorōisa andrō, awō gamachōita, awō lala andrō,
 9 nifa'ema Moze. Ba toballi ifowōhō mado Joeda ba banoea Jeroczalema Manase, ba wolaoe si lō sōchi, sabōlōbōlō moroi ba nilaoe niha baero andrō, nihori Jehowa fōna
 10 Ndraono Gizeraēli. Ba hoemedē Jehowa chō Manase ba ba mbanoeania, ba lō lafondrongo. Ba ifa'amōi chōra Jehowa zolohe sanoewō chō razo Asiria; ba lara'oe Manase chaichai, ba labōbō ba la'ohe ba
 11 ba Mbabeli.
 12 II. Ba me no aboe dōdōnia, ba i'aloēi wa'ebolo dōdō Lowalanginia Jehowa, i'ide'ide'ō sibai ia fōna Lowalangi ndra toeania. Ba me mangandrōngandrō ia chōnia, be ifo-
 ndrondrongo linia. I'o'ō chōnia wa-kaosania andrō, ba i'ohe mangawoeli ia ba Jeroezalema, ifoeli ifataro
 14 razo. Ba awena aboto ba mado Manase, wa Jehowa Lowalangi. Ba aefa da'ō, ba ifalaoe'ō gōli kara andrō, tātō baero, ba mbanoea Dawido, tātō ba gaechoela loeo, mitooe ba Gihona, ba ndraso, iroegi ba lala mijomo ba mbawa gōli gi'a, ifasoei Gofeli andrō, ōli salaŵa sibai. Ba ifataro gōi gocmandra ba mbanoea saro, ba mado Joeda, fefoe. Ba iheta ba gosali Jehowa
 15 nadoe andrō, adoe niha baero, ba adoe famaedo andrō, fabaja naha wame'e soemange fefoe, nifa'anōnia ba hili gosali Jehowa ba ba Jeroezalema, itibo'ō baero mbanoea. Ba
 16 nadoe andrō, adoe niha baero, ba adoe famaedo andrō, fabaja naha wame'e soemange fefoe, nifa'anōnia ba hili gosali Jehowa ba ba Jeroezalema, itibo'ō baero mbanoea. Ba
 17 nadoe andrō, adoe niha baero, ba adoe famaedo andrō, fabaja naha wame'e soemange fefoe, nifa'anōnia ba hili gosali Jehowa ba ba Jeroezalema, itibo'ō baero mbanoea. Ba
 18 nadoe andrō, adoe niha baero, ba adoe famaedo andrō, fabaja naha wame'e soemange fefoe, nifa'anōnia ba hili gosali Jehowa ba ba Jeroezalema, itibo'ō baero mbanoea. Ba
 19 nadoe andrō, adoe niha baero, ba adoe famaedo andrō, fabaja naha wame'e soemange fefoe, nifa'anōnia ba hili gosali Jehowa ba ba Jeroezalema, itibo'ō baero mbanoea. Ba
 20 nadoe andrō, adoe niha baero, ba adoe famaedo andrō, fabaja naha wame'e soemange fefoe, nifa'anōnia ba hili gosali Jehowa ba ba Jeroezalema, itibo'ō baero mbanoea. Ba
 21 nadoe andrō, adoe niha baero, ba adoe famaedo andrō, fabaja naha wame'e soemange fefoe, nifa'anōnia ba hili gosali Jehowa ba ba Jeroezalema, itibo'ō baero mbanoea. Ba

III. Ba bō'onia hikaja Manase ba 18 fangandrōnia andrō chō Lowalanginia, awō niŵa'ō zangi'ila andrō, sama'ema chōnia niŵa'ō Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba no moetanō ba zoera hikaja razo Ndraono Gizeraēli. Ba fangandrōnia andrō, ba 19 he wisa wamondrongo Jehowa linia, awō horōnia andrō fefoe, ba falimosania, awō naha andrō misa, ba nifazōchinia hilihili, awō nibe'enia Asera ba adoe nifōē, me lō ni'ide'ide'onia ja'ia na, ba no moetanō ba zoera hikaja nisoera zangi'ila andrō. Ba matc Manase, itōrō lala 20 ndra amania, ba ba ngai nomonia lako'ō ia. Ba fangalinia razo, ba ononia Amoni.

IV. Doea woeloe a roea fache 21 Gamoni. me toballi razo ia, ba la mrendroa fache razo ia ba Jeroe-

22 zalema, (*Raz. II. 21, 19 b. t.*) Ba si
fatoewoe chō Jehowa ilaoe, si manc
amania Manase mege. Ba nadoe
nifoē andrō fefoe, nifazōchi Manase
mege, ba i'oja'ō zoemange Amoni,
23 enoni da'ō ia. Ba lō'ō sa i'ide'ide'ō
ia fōna Jehowa, si mane amania
mege; ja'ia, Amoni, ba ihōna manō
24 horō ba hoeloenia. Ba mamagōlō
genoninia, ba wamoenoe ja'ia, ba
25 laboenoe ia ba gōdonia. Ba laboenoe
gōi fefoe zamagōlō mege ba wamoenoe
razo Amoni niha ba danō; ba
lafataro fangalinia razo nononia
Josia niha ba danō.

FAZA 34.

I. Ihori nadoe' Josia. II. Lahaogō
gosali ba lasōndra' zoera goroisia.
III. Ifakaoni'ō zama'e'ō ira alawe
andrō, Hoeleda, Josia, ba hadia ni-
wā'ō da'ō. IV. Lafaoli fawoe'oe li
chō Jehowa.

(*Faigi gōi Raz. II. 22, 1-23, 20.*)

1 I. Ha mewaloe fache na Josia,
me tobali razo ia, ba 31 fache razo
2 ia ba Jeroezalema. Ba somasi Je-
howa ilaoe, itōrō lala doecania Dawi-
do, lō ihole'ō ia, he ba gambōlō, ba
3 he ba gabera. Ba me no aloea me-
witoe fache razo ia, me iraono na
ia, ba ibōrōtaigō mangaloei Lowa-
langi doecania Dawido, ba me no
aloea mewelezara fache, ba ibōrō-
taigō mangehao tanō mado Joeda,
awō Jeroezalema, wangeheta hilihili
andrō ba Asera andrō ba adoe nifoē
ba adoe nifafele. (*Raz. I. 13, 3*).
4 Ba zi so ja'ia ladoedogō naha wa-
me'e soemange chō Mba'ali, ba la'-
e'wa nadoe loeo andrō, ba dete ja-
wā; ba Asera andrō ba adoe nifoē
ba adoe nifafele, ba irasa, ifoefoe
ba ifazawili ba dete lewatō zamo-
soemange me mege. (*Moz. III. 26,*
5 *30*). Ba tōla gere andrō, ba itoenoe
ba dete naha wame'e soemange
andrō chōra, wangehao tanō mado
Jocda, awō Jeroezalema. (*Raz. I.*
6 *13, 2*). Ba ba mbanoea mado Ma-

nase ba ba mbanoea mado Geferaji
ba ba mbanoea mado Zimeoni ba
iroegi ba mado Nafetali — ba ga-
doedoela chōra misa — ba idoedo-
gō naha wame'e soemange, irasa
7 ba ifoefoe Gasera andrō ba adoe
nifoē; ba adoe loeo andrō, ba i'e'wa,
ba danō Ndraono Gizeraēli ma'asa-
gōrō. Ba ifoeli ia ba Jeroezalema.

8 II. Ba me no aloea mewelewitoe
fache razo ia, me ihaogōhaogō danō
ba osali, ba ifatenge Zafana andrō,
ono Gasalia, ba kocmandra ba mba-
noea andrō, Ma'ascja, ba sa'asa
seboea, Joa, ono Joahasi, ba wa-
nga'azōchi osali Lowalanginia Je-
howa. Ba mōi ira chō gere seboea,
9 Hilikia, ba labe'e ba dangania ga-
na'a andrō, si no moebe'e ame'ela
ba gosali Lowalangi, ni'ozaragō Nono
Lewi andrō, sanaro ba mbawa-
ndroehō, ni'ozaragō ba mado Ma-
nase ba ba mado Geferaji ba ba
mado Gizeraēli bō'ō, fefoe, ba he
ba mado Joeda fefoe ba ba mado
Mbenijami ba ba mbanoea Jeroe-
zalema. Ba labe'e ba danga hōgō
10 doeka, nifataro ba gosali Jehowa;
ba ja'ira zame'e ba zohalōwō ba
gosali Jehowa, ba wanga'azōchi
osali, ba ba wangehao. Ba zotomo
11 ba ba doeka gara labe'e, ena'ō la'ōli
gara nitoto ba eoe famabōbō andrō
ba boeatō ba nomo andrō, nidoedogō
razo mado Joeda mege. Ba 12
mohalōhalōwō niha, tenga si falimo,
lahalōhalō halōwō andrō, ni-
wā'ō chōra: Ono Lewi andrō, Ja-
hata ba Obadia, ma'owoe Merari,
ba Sacharia ba Mesoeala, ma'owoe
Gahati, ba wamaigimaigi. Ba Ono
Lewi andrō — dozi si no to'ōlō
molaoe hadia nifoli ba wanoenō —
13 ba labe'e mandroe zono. Ba dozi
si so halōwō hadia ia, ba nifoman-
ndroe. Ba ba Nono Lewi andrō,
ba no doerectoeli ōsa, ba amaedola
goemandroe ōsa ba sanaro ba mba-
wandroehō ōsa. Ba me lasao'ō baero
14 gefe andrō, si no moebe'e ba gosali

- Jehowa, ba isōndra zoera gorōisa
 Jehowa Hilikia ere, soera chō Moze
 15 no andrō. Ba hoemedē Hilikia, imane
 chō doeroetoeli Safana: No
 oesōndra zoera gorōisa, ba gosali
 Jehowa. Ba ibe'e ba danga Zafana
 16 zoera andrō Hilikia. Ba i'ohē chō
 razo Safana ba i'ombacha'ō chō
 razo mbō'ōnia gōi, imane: Fefoe
 hadia ia halōwō niwā'ōoe ba geno-
 17 nioe, ba no lahalō. No lafadoewa
 gefe andrō, ba gosali Jehowa, ba
 no labe'e ba danga nifataro samai-
 gimaigi ba ba danga hōgō doeka.
 18 Ba imane na gōi chō razo Safana
 doeroetoeli: No ibe'e chōgoe zoera
 Hilikia ere. Ba ibaso ōsa Safana,
 chō razo.
- 19 III. Ba me irongo daroma li
 oroisa andrō razo, ba itika noe-
 20 chania. Ba ibe'e li razo chō ndra
 Hilikia Ahikamo, ono Zafana, Abe-
 dono, ono Michā, Safana, doeroe-
 toeli, Asaja, ngoningoni razo, ima-
 21 ne: Mi'ae misofoe chō Jehowa, ba
 chōgoe andre ba ba zi tosai na
 Iraono Gizeraēli ba mado Joeda,
 ba zoera andrō nisōndra; eboea
 sibai sa wōnoe Jehowa, si no tesao
 chōda, me no lō ba dōdō ndra toeada
 oroisa Jehowa, ba wolo'ō sibai
 22 mena'ō si so ba zoera andrō. Ba
 Hilikia andrō, awō nitōfōi razo tōi
 andrō, ba mōi chō Hoeleda andrō,
 sama'ele'ō ira alawe, fo'omo Zaloe-
 mi, samaigimaigi noecha, ono Do-
 kahata ono Hasera; ba Jeroezale-
 ma so nomonia, tānō si tooe, ba
 hoemedē ira chōnia, lasofoe chōnia.
- 23 Ba imane chōra: Da'ō niwā'ō Je-
 howa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli:
 Mīmane ba niha andrō, samatenge
 24 ja'ami chōgoe: Da'ō niwā'ō Je-
 howa: Si ndrochoe, famakao oefatōrō
 ba mbanoea andre, ba ba nōsinia,
 fangelifi andrō fefoe, si so ba zoera
 andrō, nibasora chō razo maō
 25 Joeda; bōrō me no la'erogō ndra'o,
 ba me no lafosoemange Lowalangi
 bō'ō, ba wangandrō fōnoegoe nilaoe
 dangara andrō fefoe; andrō wa tesao
 wōnoegoe seboea ba mbanoea andre,
 si tebai tebato. Ba chō razo mado 26
 Joeda, samatenge ja'ami, ba wano-
 foe chō Jehowa, ba mimane: Da'ō
 niwā'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono
 Gizeraēli, ba daroma li andrō, niro-
 ngooe: Me no ombocjoe dōdōoe, 27
 ba me no ō'ide'ide'ō ndra'ogēō fōna
 Lowalangi, me ōrongo niwā'ōnia
 nitandrōsaigō ba mbanoea da'e ba
 ba nōsinia, me no ō'ide'ide'ō ndra'-
 oegō fōnagoe, ba me no ōtika noe-
 chaoe, ba me no mege'ege'ō fōna-
 goe, ba noa gōi oefondrongong
 chōoe, iwā'ō Jehowa. Hiza, oe'oro- 28
 doegō ndra'ogēō chō ndra amaoe,
 ena'ō te'ohē ba lewatōmō ndra'ogēō
 lō hadia ia ba ena'ō lō i'ila hōrōoe
 wamakao andrō fefoe, nifatōrōgoe
 ba mbanoea andre dania! Ba la-
 mbacha'ō chō razo.
- IV. Ba ifatenge razo, ifakaoni'ō 29
 zatoea mado Jocda ba satoea mba-
 noea Jeroezalema, fefoe. Ba mōi 30
 mijawā ba gosali Jehowa razo, awō
 ndra mateoa mado Joeda ba banoea
 Jeroezalema, fefoe, fabaja ere ba
 Ono Lewi, awō niha sato fefoe, he
 satoea, ba he iraono, ba ibaso chō-
 ra niwā'ō ba zoera wawoe'oesa li
 andrō fefoe, soera nisōndra ba gosali
 Jehowa. Ba i'agō nahania razo ba 31
 fawoe'oe li fōna Jehowa, wa edōna
 la'o'ō chō Jehowa, wa edōna latō-
 ngōni gorōisania ba famadoehoe'ōnia
 ba amachoitania, soroi si'aikō ba
 dōdō ba ba gera'era fefoe, ba wolo'ō
 taroma li ba wawoe'oesa li andrō,
 si so ba zoera andrō. Ba iwā'ō razo 32
 latehe wawoe'oesa li andrō banoea
 Jeroezalema fefoe, awō mado Mbeni-
 jami, fefoe. Ba banoea Jeroezalema
 andrō, ba labe'e dali chōra wawoe'-
 oesa li andrō chō Lowalangi, Lowa-
 langi ndra toeara. Ba ihori fefoe 33
 zogoro ita Josia, ba danō Ndraono
 Gizeraēli fefoe, ba dozi niha na
 danō Ndraono Gizeraēli, ba ifaroe
 ba wamosoemange Lowalangira Je-

howa. Ba fatoea lō si mate ia, ba lō labōhōli wolo'ō chō Jehowa, Lowalangī ndra toeara.

FAZA 35.

I. Lalaoe wasa. II. Isoewō Josia Fara'o Necho. Fa'amate Josia. III. Fange'esi Josia.

(*Faigi gōi Raz. II. 23, 21-30.*)

1 I. Ba ilaoe wasa chō Jehowa Josia, ba Jeroezalema, lataba wasa andrō ba zi meweleōfa, ba mba'wa si fōfōna. (*Moz. II. 12, 6*). Ba ifataro gere andrō, ba halōwōra, ba ifaroe dōdō ba halōwōra ba gosali Jehowa. Ba imane ba Nono Lewi andrō, samahaō Iraono Gize-raēli fefoe, ba si no moe'amoni'ō chō Jehowa : Mibe'e ba gosali dawōla ni'amoni'ō, ba gosali nilaoe Zelomo, ono Dawido, razo Ndraono Gize-raēli. Bōi sa'ae mi'osa'osa'ō. Mi'ae sa'ae enoni Lowalangimi Jehowa ba enoni mbanoeania Iraono Gize-raēli. (*Nga'ōt. I. 23, 26*). Ba mifa'anō ami, ba ngafoemi, ba ngenolimi, dali nifachoi Dawido, razo Ndraono Gize-raēli, awō goroisā nononia Selomo. (*Nga'ōt. I. 24*). Mi'agō ni'amoni'ō, dali ngenoli ngafē niwami andrō, sato, sangesangenoli zawoesawā Nono Lewi. Ba mitaba wasa, ba mi'amoni, ba mi'asiwai ō ndra talifoēsōmi, dali wolaoemi goroisā Jehowa andrō, nifa'ema

2 Moze. Ba Josia, ba ibe'e saoha gōlōnia ba zato nono mbiribiri ba ono nambi — oi soemange fasa ba zi so andrō, 30,000 fefoe — ba 3000 nga'oe zawi, oi ochōta razo mege. (*F. 30, 24*). Ba satoea mbanoea andrō chōnia, ba labe'e gōi, saoha gōlōra, ba zato ba ba gere ba ba Nono Lewi. Hilikia andrō ba Sacharia ba Jehiēli, satoea ba gosali Lowalangī, ba labe'e ba gere, soemange fasa, ba 2600 [nono mbiribiri] ba 300 nga'oe zawi. Ba Chanania ba Semaja ba Netane'eli, talifoēsōnia, ba Hasabia ba Jeieli

ba Jozabada, satoea Nono Lewi, ba labe'e saoha gōlōra ba Nono Lewi, soemange fasa, ba 5000 [nono mbiribiri] ba 500 nga'oe zawi. Ba no moebe'e ba lala wame'e soemange andrō, ba la'agō nahara ere ba Ono Lewi, ba ngenolira, dali ni'wa'ō razo. Ba lataba wasa, ba latema ba dangara ndro ere ba latefe nitefe, ba Ono Lewi zamo'a oeli [zoemange]. Ba la'oniagō nibe'e soemange nitoe-noe. ba wame'e ba danga ngafē zato, ena'ō la'o'ō nifachoi ba zoera Moze, ba lamanō gōi ba zawi andrō. Ba latoenoe ba galitō wasa andrō, dali nifachoi, ba ame'ela ni'amoni'ō andrō, ba larino ba mbalanga ba ba mbowoa ba ba mako ba lata'ita'i labe'e ba niha sato fefoe. (*Moz. II. 12, 8*). Ba aefa da'ō, ba la'asiwai chōra, fabaja ō gere. Iroegi bongi sa, ba lō aefa gere, ma'owoe Ga'aroni, ba wame'e soemange nitoe-noe andrō, fabaja tawō andrō, andrō wa Ono Lewi zangasiwai gōra ba ō gere, ma'owoe Ga'aroni. Ba la'ia'gō nahara sanoenō andrō, ma'owoe Gasafō, dali nifachoi ndra Dawido, Asafō, Hemano ba Jedoetoeno sangi'ila andrō chō razo, ba si manō gōi zanaro ba mbawandroe-hō fefoe. Alacha lō labōhōi halōwō, me no iwara andrō, Ono Lewi zangasiwai gōra. (*Nga'ōt. I. 16, 7*). Ba Tobali no moebe'e ba lala wamosoemange Jehowa andrō fefoe, me loeo da'ō lalaoe wasa andrō ba labe'e zoemange nitoe-noe ba naha wame'e soemange andrō chō Jehowa, dali nifachoi razo Josia. Tobali lalaoe wasa Iraono Gize-raēli, si so andrō, me loeo da'ō, fabaja owasa roti si lō moe'aisōni, fitoe ngaloeo wa'ara. Ba lō moerai moelae wasa si manō, i'otarai loeo Zamoeēli sama'ele'ō, samōsa lō razo Ndraono Gize-raēli mege, solaoe fasa, si mane nilaoe Josia ba ere andrō ba Ono Lewi, awō mado Joeda, awō Ndraono Gize-raēli fefoe, si so andrō, ba banoea

- 19 Jeroezalema. Me no aloea meweletoe fache razo Josia telaoc wasa andrō.
- 20 II. Ba me aefa da'ō fefoe — me no ifoeli i'azōchi gosali Josia — ba so moroi si tooe Necho, razo Miseraji, ba wanoewō ba Garikemi, ba mbewe Oifarati. Ba ifaondragō ia
- 21 Josia. Ba ifatenge zinenge chōnia Necho, imane: Hadia horōgoe chōoe, ja'oegō razo mado Joeda? Tenga ja'oegō oesoewō iada'e, oedoegoe oesoewō, ba no ifangaōsō ndra'o Lowalangi. Bōi la'wa Lowalangi andrō, si oawōgō ja'o, fa bōi ifakiko ndra'oegō!
- 22 Ba lō ibōhōli ia Josia. noa sa ihonogōi sibai, ilaoe chōnia. Andrō wa lō ifondrongo li Necho andrō, ni'wa'ō Lowalangi, ifaondragō, ba wolaoc ba ndraso andrō ba Megido.
- 23 Ba lafana razo Josia si fafana. Ba imane razo chō genoninia: Mi'ohe misa ndra'o, noa sa mesocho ndra'o, socho seboea! Ba laheta ia ba goereta [zeranoewō] enoninia, labe'e ba goerentania si samboea. ba me no laroege Jeroezalema, ba mate ia, ba ba lewatō ndra amania lako'o ia. Ba la'e'esi Josia mado Joeda ba banoea Jeroezalema fefoe.
- 25 III. Ba ilaoe ngenoenoe Jeremia ba chō Josia andrō, ba dozi sanoenō, he ira mateoa, ba he ira alawe, ba itōrō lira Josia ba ngenoenoe andrō, iroegi ma'ōchō andre. Ba labali'ō hoekoe ba Ndraono Gizeraēli da'ō, ba no moetanō ba zoera, ba zoera ngenoenoe andrō. Ba bō'ōnia hikaja Josia ba hadia nilaenia si sōchi, wolo'ō nifachoi ba goraisa, he hikajania famobōrō mege, ba he safoeria andrō, ba no moetanō ba zoera razo Ndraono Gizeraēli ba ba zoera razo mado Joeda.

FAZA 36.

I. Razo Joahasi, si lō ararā. II. Te'oloi'ō ba Mbabeli Jojaki. III. Si manō gōi Jojachi. IV. Sedekia razo. Fanoedoegō Jeroezalema ba fango-loi'ō ja'ira, ba Mbabeli. V. Itehe chōra wangaweli Kiro.

(Faiqi gōi Raz. II. 23, 30-25, 21.)

I. Ba lalahō Joahasi andrō, ono Josia, niha ba danō, ba labali'ō razo ba Jeroezalema, fangali namania. Doea woeloe a tōloe fache Joahasi, me tobali razo ia, ba ha tōloe wa'wa razo ia ba Jeroezalema. Ba ihe-ta ia razo razo Miseraji, ba tenga sa'ae razo ia ba Jeroezalema. Ba ifo'ōmō ira ba danō [razo Miseraji], 22,050 balaki wirō ba 3970½ balaki gana'a. Ba razo Miseraji andrō, ba ibali'ō razo ba mado Joeda ba ba Jeroezalema Geliaki, gaka Joahasi, ba ifalalini dōinia, Jojaki ibe'e tōinia. Ba achininia Joahasi andrō, ba i'ohe ba danō Miseraji [Fara'o] Necho.

II. Doea woeloe a lima fache Jojaki, me tobali razo ia, ba mewelezara fache razo ia ba Jeroezalema. Ba si fatoewoe chō Lowalangi Jahowa ilaoe. Ba so moroi si tooe Neboekanesa, razo Mbabeli, ba wanoewō ja'ia, ba irate ia, ba wolohe ba Mbabeli. (Raz. II, 24, 1. Jer. 22, 18). Ba he gamagama ba gosali Jehowa ōsa, ba i'ohe ba Mbabeli Neboekanesa, ba ibe'e ba gōdonia ba Mbabeli. Ba bō'ōnia hikaja Jojaki ba adoe andrō chōnia, sogoro ita, nifafazōchi'ōnia, ba hadia ia na [zi lō sōchi] chōnia, ba no moetanō ba zoera razo Ndraono Gizeraēli ba ba zoera razo mado Joeda. Ba fangalinia razo, ba ononia Jojachi.

III. Ha me'waloe fache Jojachi, me tobali razo ia, ba ha tōloe wa'wa a foeloe bongi razo ia ba Jeroezalema. Ba si fatoewoe chō Jehowa ilaoe. (Raz. II. 24, 8 b. i.). Ba me no aloea ndrōfi, ba ifahalō'ō

- ia Neboekanesa. ifa'ohē'ō ba Mbabeli, fabaja gamagama andrō, seboea bōli, ba gosali Jehowa, ba Sedekia, ama Jojachi si achi ibali'ō razo mado Joeda ba razo Jeroezalema. (*Jer. 37, 1, Dan. 1, 2*).
- 11 IV. Doea woeloe a sara fache Zedekia, me tobali razo ia, ba me-welezara fache razo ia ba Jeroezalema. (*Raz. II. 24, 18 b. t. Jer. 52, 1*).
- 12 Ba si fatoewoe chō Lowalanginia Jehowa ilaoe; lō i'de'ide'ō ia chō Jeremia andrō, sama'ema chōnia niwa'ō Jehowa. Ba lō'ō gōi i'o'ō chō razo Neboekanesa, si no mame'e ba hōloe ja'ia chō Lowalangi; i'a-be'e'ō dandronia ba tōdōnia, ba tobali lō ifoeli ia chō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizera'ēli. Ba he satoea gere ba he niha sato, ba no eboea sibai walimosa, wangohia'ō sogoro ita andrō, ba niha baero, ba la'ohē ba gosali Jehowa zalacha, ba gosali ni'amoni'ō Jehowa, ba Jeroezalema. Ba lō adagedage Jehowa, Lowalangi ndra toeara, lō ibato wamatenge chōra sinengenia; me no ahachō dōdōnia mboenoeania ba he nahiania andrō. (*Jer. 25, 4*). Ba la'o'aja zinenge Lowalangi andrō, lō ba dōdōra linia, ba la'igi'igi'ō zama'ele'ō andrō, irege eboea sibai wōnoe Jehowa, irege lō fangorifi sa'ae. Ba i'ohē chōra razo Ndrawa Galedaia, ifaboeno'ō si'ōli nono matoea chōra, bacha ba ni'amoni'ō andrō chōra; lō ihachōsi tōdō, he ono matoea, ba he ono alawe, ba he satoea, he si no tohare hoewa,
- achori manō ibe'e badangania. Ba he gamagama andrō ba gosali Lowalangi, he side'ide, ba he seboea, fabaja girōgirō andrō ba gosali Jehowa ba girōgirō chō razo ba girōgirō zatoea mbanoea chōnia — ba achori i'ohē ba Mbabeli. (*Raz. II. 20, 17*). Latoenoe gosali Jehowa, ba ladoedoe'ō gōli Jeroezalema, awō gōdo chōra fefoe, ba latoenoe, tobali achori achori gamagamara seboea bōli. Ba si lō ichamō bawa zi'ōli, ba i'ohē ba Mbabeli [razo Mbabeli] i'oloi'ō, ba tobali enoninia ira ba enoni ndraononia, irege labe'e barō mbawara ira Dawa Weresia, ena'ō itōrō niwa'ō Jehowa, nifa'ema Jeremia, „irege te'ali ba danō ndrōfi wolombase andrō; solombase manō ia, gōtō wa no amaedola danō si mate ia,” irege aloea zi 70 fache. (*Moz. III. 26, 34. Jer. 25, 11*).
- V. Ba me awena razo Giro andrō, razo Weresia — lō dōfi na — ena'ō itōrō li Jehowa andrō, nifa'ema Jeremia — ba ibe'e ba dōdō Giro andrō, razo Weresia, Jehowa wame'e oroisa ba mbanoeania fefoe — nifa'ohē'ō soera gōi — imane: (*Jer. 29, 10*) Da'e niwa'ō Giro, razo Weresia: „Fefoe gamatōrōwa ba goeli danō, ba no ibe'e chōgoe Jehowa, Lowalangi zoroego, ba ja'ia zangoema'ō chōgoe wolaoe osali chōnia ba Jeroezalema ba danō mado Joeda. Ba ha niha ami mbanoeania, ba jamoetolo ia Lowalanginia, ba jamōi misi ja'wa!”

Soera

GESERA.

FAZA 1.

I. Itehe chōra wangawoeli ba da-nōra ba folaoe osali Kiro, razo Weresia. II. Mangawoeli niha Jehoeda ōsa. Ibe'e chōra gamagama ni'amo-ni'ō andrō Kiro.

- 1 I. **Ba** me awena razo Giro andrō, razo Weresia — lō dōfi na — ena'ō itōrō li Jehowa andrō, nifa'ema Jeremia — ba ibe'e ba dōdō Giro, razo Weresia, Jehowa wame'e oroisa ba mbanoeania fefoe — nifa'ohē'ō soera gōi — imane: (*Nga'ōt. II. 36, 22. Jer. 29, 10*): Da'e niwā'ō Giro, razo Weresia: Fefoe gamatō-rōwā ba goeli danō, ba no ibe'e chōgoe Jehowa, Lowalangi zoroego, ba ja'ia zangoema'ō chōgoe wolaoe osali chōnia ba Jeroezalema ba danō mado Joeda. Ba ha niha ba chōmi mbanoeania, ba jamoetolo ia Lowalangi, ba jamōi misi ja'wa ba Jeroezalema ba jamoelaoe gosali andrō chō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli; da'ō Lowalangi andrō, ba Jeroezalema. Ba ha niha zi tosai na, ba mbanoea heza, fefoe, si fatewoe ia, ba ndramoetolo ia banoeara, firō ba ana'a ba balazo ba oerifō, lō lai nibe'e saoha gōlō, balazo gosali Lowalangi andrō, ba Jeroezalema.

- 5 II. **Ba** maoso zatoea ngafōe mado Joeda ba mado Mbenijami ba ere ba Ono Lewi — dozi nibe'e Lowalangi ba dōdō fe'amōi misi ja'wā, ba wolaoe osali Jchowa ba Jeroezalema. Ba dozi niha si so ba ngaira, ba latolo ira gamagama firō

ba ana'a ba balazo ba oerifō ba aja, lō lai fefoe hadia ia nibe'e saoha gōlō. Ba razo Kiro, ba ibe'e baero gamagama andrō ba gosali Jehowa, ni'oloi'ō Neboekanesa mege, nihālō ba Jeroezalema, nibe'enia ba gosali Lowalangi. *Nga'ōt. II. 36, 7. 18*). Da'ō nibe'e Giro, razo Weresia, ba danga Miteredata sangirō ana'a, ba da'ō zangofaja chō zala'wā mado Joeda Sesibasa [Seroebabeli]. (*F. 3, 2*). Ba da'e wa'oja: 30 wiga ana'a ba 1000 wiga firō ba 29 gali ba 30 mako ana'a, ba 410 mako firō, ba 1000 ngawoea gamagama bō'ō, — orodeoania ba no 5400 ngawoea gamagama ana'a ba gamagama firō. Da'ō fefoe ni'ohē Zesibasa misi ja'wā, me te'ohē mangawoeli ba Jeroezalema ni'oloi'ō andrō, moroi ba Mbabali.

FAZA 2.

I. Tōi ngafōe andrō; sangawoeli. II. Ame'elara, balazo gosali.

(*Faigi gōi Nehem. 7, 5-73.*)

- I. **Ba** da'e mbanoea ba danō [mado Joeda] sangawoeli misi ja'wā ba Jeroezalema ba ba danō mado Joeda, nitaha mege, ni'oloi'ō Neboekanesa, razo Mbabeli, ba Mbabeli; — ifoeli ia ba mbanoeara zamōsana —, si fao chō ndra Seroebabeli, Jesoea, Nehemia, Seraja, Re'elia, Morodochai, Bilisana, Misifari, Bigewai, Rehoemi, Ba'ana. Ba fa'ato ndra matoea Ndraono Gizeraēli, andrō, ba (*F. 1, 8. A. 63*). Ma'owoe Wareo, ba 2172, ba

- 4 Ma'oeuwe Zefatia, ba 372, ba
 5 Ma'oeuwe Ara, ba 775, ba
 6 Ma'oeuwe Wahata-Moabi, ma'oeuwe Jesoea andrö ba ma'oeuwe Joabi, ba 2812, ba
 7 Ma'oeuwe Gelama, ba 1254, ba
 8 Ma'oeuwe Zatoe, ba 945, ba
 9 Ma'oeuwe Zakai, ba 760, ba
 10 Ma'oeuwe Mbani, ba 642, ba
 11 Ma'oeuwe Mbebai, ba 623, ba
 12 Ma'oeuwe Asigada, ba 1222, ba
 13 Ma'oeuwe Gadonika, ba 666, ba
 14 Ma'oeuwe Mbigewai, ba 2056, ba
 15 Ma'oeuwe Adini, ba 454, ba
 16 Ma'oeuwe Gateri-Hisikia ba 98, ba
 17 Ma'oeuwe Mbesai, ba 323, ba
 18 Ma'oeuwe Jora, ba 112, ba
 19 Ma'oeuwe Hasoemi, ba 223, ba
 20 Banoea Gibeona ba 95, ba
 21 Banoea Mbetilechema, ba 123, ba
 22 Banoea Netofa, ba 56, ba
 23 Banoea Ganatoti, ba 128, ba
 24 Banoea Gasimaweti, ba 42, ba
 25 Banoea Giriati Jeari ba banoea Gafira ba banoea Mbe'eroti, ba 743, ba
 26 Banoea Rama ba banoea Geba, ba 621, ba
 27 Banoea Michimasi, ba 122, ba
 28 Banoea Mbetiëli ba banoea Ga'i, ba 223, ba
 29 Banoea Nebo, ba 52, ba
 30 Ma'oeuwe Magibi, ba 156, ba
 31 Ma'oeuwe Gelama si samösa, ba 1254 ba
 32 Ma'oeuwe Harimi, ba 320, ba
 33 Banoea Lodo ba banoea Hadidi ba banoea Gono, ba 725, ba
 34 Banoea Jericho, ba 345, ba
 35 Banoea Zena'a, ba 3630, ba
 36 Ere andrö : Ma'oeuwe Jedaja, si sawtë ndra Jesoea, ba 973, ba
 37 Ma'oeuwe Gimeri, ba 1052, ba
 38 Ma'oeuwe Wasoeri, 1247, ba
 39 Ma'oeuwe Harimi, ba 1017, ba
 40 Ono Lewi andrö : moe'oeuwe Jesoea ba ma'oeuwe Gadimiëli, nga'ötö Hodawia, ba 74, ba Sanoenö andrö :
 42 Ma'oeuwe Gasafö, ba 128, ba ma'oeuwe zanaro ba mbawandroehö : ma'oeuwe Zaloemi ba ma'oeuwe
 Gateri ba ma'oeuwe Dalamono ba ma'oeuwe Akoebi, ba ma'oeuwe Hatita ba ma'oeuwe Zobai, 139 fefoe. (*Nga'öt. I. 9, 2*). Ba sangai halöwö 43
 ba gosali, enoni andrö : ma'oeuwe Ziha ba ma'oeuwe Hasoeafa ba ma'oeuwe Daba'oti, ba ma'oeuwe Gero 44
 ba ma'oeuwe Ziëha ba ma'oeuwe Wadona, ba ma'oeuwe Lebana ba 45
 ma'oeuwe Hagaba ba ma'oeuwe Akoebi ba ma'oeuwe Hagabi ba ma'oeuwe Zalamai ba ma'oeuwe Hanani ba ma'oeuwe Gideli ba ma'oeuwe Gaharo ba ma'oeuwe Reaja ba ma'oeuwe Resino ba ma'oeuwe Nekoda ba ma'oeuwe Gasama ba ma'oeuwe Oesa ba ma'oeuwe Wasea ba ma'oeuwe Mbezai ba ma'oeuwe Gasena 50
 ba ma'oeuwe Moini ba ma'oeuwe Nefisi ba ma'oeuwe Mbakiboekoe 51
 ba ma'oeuwe Hakoefa ba ma'oeuwe Harihoeroe ba ma'oeuwe Mbaseloeti 52
 ba ma'oeuwe Mehida ba ma'oeuwe Haresa ba ma'oeuwe Mbarako ba 53
 ma'oeuwe Zisera. ba ma'oeuwe Dema ba ma'oeuwe Nesia ba ma'oeuwe Hatifa. Ba ma'oeuwe zawoejoe Zelomo andrö : ma'oeuwe Zota'i ba ma'oeuwe Zofereti ba ma'oeuwe Weroeda (*Raz. I. 9, 21*) ba ma'oeuwe Ja'ela ba ma'oeuwe Darikono ba ma'oeuwe Gideli, ba ma'oeuwe Zefatia ba ma'oeuwe Hatili ba ma'oeuwe Wohereti-Hasebaima ba ma'oeuwe Gami, sangai halöwö ba 58
 gosali ba ma'oeuwe zawoejoe Zelomo, fefoe, ba no 392. Ba da'e zi 59
 fao misi ja'wa, banoea Deli-Mela ba ba Teli-Haresa ba Cheroebi ba Adana ba Imeri, si lö mangila manotoenö ha nga'ötö ira, ha niha doeara, na Iraono Gizeraëli ira, ba na tenga : ma'oeuwe Delaja ba ma'oeuwe Dobia ba ma'oeuwe Nekoda, 652 fefoe. Ba ma'oeuwe Gera andrö, 61
 ösa : ma'oeuwe Habaja ba ma'oeuwe Hakosi ba ma'oeuwe Mbarasilai andrö, si no mangai ono Mbarasilai, banoea Gileadi ba nibe'e töi töi matocania andrö. (*Sam. II. 19, 31*).

- 62 La'aloeloei zoera nga'õtō chōra, andrō wa lõ lafa'androna, andrō wa lõ lafa'amōi ere ira. Ba itena'wa ira koe-mandroe ba wemanga ni'amoni'ō sibai andrō, irege so gere solaoe „Oerimi” ba „Toemimi” andrō. (*Moz. IV. 27, 21. Moz. II. 28, 30. Moz. V. 33, 8. A. 2*). Ba ja'ira fefoe, ba 63 no 42,360 niha, lõ lai zawoejoe, ira matoea ba ira alawe, 7337 da'ō; ba baero ò na, ba 200 zanoenō, ira 64 matoea ba ira alawe. Ba koedo chōra, ba 736, ba koedo kalide, ba 65 245, ba ondra, ba 435, ba kalide, ba 6720.
- 66 II. Ba so òsa hōgō ngafō andrō, same'e saoha gōlōra, balazo gosali Lowalangi, me no laroege naha gosali ba Jeroezalema, ba wola- 67 laoe ja'ia zoci ba nahania andrō.
- 68 Dali wa'eboea gana'ara ba wame'e balazo gosali andrō: ana'a, ba 61,000 hoea balaki, ba firō, ba 18.382 balaki, ba 100 nga'ōrō mba- 69 roe gere. (*Raz. I. 10, 17. Nga'õt. I. 29, 7*). Ba ere ba Ono Lewi ba niha sato òsa ba sanaro ba mbawandroe- 70 hō ba sangai halōwō ba gosali, enoni andrō, ba la'igō mbanoeara; ba Iraono Gizeraēli fefoe, ba ba mbanoeará so.

FAZA 3.

I. Faloechata ba Jeroezalema. Labōrōtaigō wame'e soemange. II. Labe'e tooe dojo gosali.

- 1 I. Ba me no iroegi ba'wa si fitoe, me ba mbanoea misa so Ndraono Gizeraēli, ba faloecha ira fefoe ba 2 Jeroezalema, ha sara dōdō. Ba maoso Jesoea, ono Josadaki ba talifoesōnia, ere andrō, ba Seroebabeli, ono Zela- 3 tiēli, ba talifoesōnia, lafoeli lafa'anō naha wame'e soemange andrō chō Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba wame'e soemange nitoenoe ba detenia, dali nifachoi ba goroisia Moze, enoni Lowalangi. (*Moz. V. 12, 6. Mat. I, 12*). Ba nahania fōna lafa'anō naha wame'e soemange a- 4 ndrō, mc no ihawoei ira fa'ata'oera niha ba danō, ba labe'e zoemange nitoenoe chō Jehowa ba dete naha andrō, soemange nitoenoe na mahemoloe mbanoea ba na tánō owi. (*Moz. IV. 28, 4*). Ba lalaoe gowasa nose daha geoe andrō, dali nifachoi andrō, ba labe'e zoemange, ero ma'ō- 5 chō, ha wa'oja, dali ni'wa'ō andrō, ha wa'oja ma'ōchō; (*Moz. III. 23, 34 b. t.*); ba he soemange nitoenoe si lõ aefa'aefa, ba he nibe'e ba wasoelōna, ba he ba mba'wa gowasa andrō, ni'amoni'ō chō Jehowa, ba he hadia ia zoemange nibe'era saoha gōlō chō Jehowa. Ba zi samboea 6 desa'a, ba mba'wa si fitoe labōrōtaigō wame'e soemange chō Jehowa, me lõ'ō na moebe'e tooe dojo gosali Jehowa. Ba labe'e gana'a ba 7 zanoto kara ba ba zolaoe eoc, ba ba mbanoea Zidona ba ba mbanoea Diro, ba labe'e mbalazo ba fani- 8 cha, ena'ō la'ōhe mbalo geresi, moroi ba hili Libano, nifatōrō ba nasi, ba Jafō, dali ni'wa'ō Giro, razo Weresia.
- II. Ba me no tōra dōfi sa'ac, me 8 laroege naha gosali Lowalangi ba Jeroezalema, me ba'wa si doea, ba labōrōtaigō ira Seroebabeli, ono Zela- 9 tiēli, Jesoea, ono Josadaki, ba talifoesōra andrō, ere ba Ono Lewi, awō dozi si no mondroege Jeroezalema, si otarai ni'oloi'ō ja'ira mege, lafataro ba wamaigimaigi halōwō ba gosali Jehowa Nono Lewi andrō, si no doea wocloe fache ba si a'a moroi andrō. Ba tobali tetaro Jc- 10 soea ba iraononia ba talifoesōnia ba Kadimiēli ba iraononia ba iraono Hodawia andrō ba iraono Henadadi, ba iraonora ba talifoesōra, Ono Lewi andrō, ha sara dōdō, ba wamaigimaigi sohalōwō ba gosali Jehowa. Ba me labe'e tooe dojo gosali Jehowa, ba la'agō da'ō ere, noecha gere nocchara, ba torofe ba dangara ba faritia ba danga Nono Lewi, ma'oewoe Gasafō, ba wanoe-

nō Jehowa, dali nifachoi Dawido, razo Ndraono Gizeraëli. (*Nga'ot. II. 23, 18*). Ba lalaoe wanoenō ba fangandrō saoha gōlō chō Jehowa, me no seboea tōdō ia, ba me si lō aetoe wa'ahachō dōdōnia Ndraono Gizeraëli. Ba oi lakaraini wa'iki niha sato fefoe, wanoeno Jehowa, me no moebe'e tooe dojo gosali Jehowa.

12 (*Nga'ot. II. 5, 13*). Ba ato gere ba Ono Lewi ba hōgō ngafæ andrō — satoea, si lō olifoe osali fōna, — zege'ege sibai, me la'ila labe'e tooe dojo gosali si bohoee andrō, ba me owoeawoea dōdō zato ba me ma-noenō. Ba lō larongo sato localoea wa'omoeso dōdō andrō, ba wege'egera andrō.

FAZA 4.

I. Lō latehe mado Joeda, orodoe danga noedoera andrō ba wolaoe osali. II. Lafa'ohē'ō zoera oedoera andrō, chō Gahasiwero, ba wanimba folaoe osali. III. Ifa'ohē'ō mangawoeli zoera razo ba_tetabi wotomo.

1 I. Ba me larongo oedoe mado Joeda ba oedoe mado Mbenijami lalaoe gosali chō Jehowa, Lowalang-i Ndraono Gizaraëli sangawoeli andrō moroi ba ni'oloi'ō ja'ira, ba mōi ira chō Zeroebabeli ba ba hōgō ngafæ andrō, ba lamane chōra : Damaloeloei wolaoe ; sangaloei Lowalangimi sa ndra'aga gōi, si mane ja'ami, ba chōnia mabe'ebe'e zoe-mange, i'otarai leoe Gasarabado andrō, razo Asiria, solohoe ja'aga

3 ba da'e. (*Raz. II. 17, 34. b.t.*). Ba lamane chōra ira Seroebabeli Jesoea, awō hōgō ngafæ Ndraono Gizeraëli bō'ō andrō : Tenga awōma ami, fa ta'oroedoe gō ita ba wolaoe osali chō Lowalangida, ja'aga manō zolaoe chō Jehowa, Lowalang-i Ndraono Gizeraëli, ha ja'aga, dali goraisa

4 Giro, razo Weresia. Ba adada zoei danga mado Joeda labe'e niha ba danō andrō, latena'wa ira ba wotomo

5 andrō, lasōlō niha, samo'eseanō

ja'ira, fa bōi lalaloea zi so ba dō-dōra, gōtō wa'ara Giro andrō, razo Weresia, ba irege razo Dario, razo Weresia.

II. Ba me razo Ahasiwero, me awena tobali razo ia, ba lafa'ohē'ō zoera wangadoe, la'adoegō mbanoea mado Joeda ba banoea Jeroezalema. Ba me razo Aretazasa, ba lafa'ohē'ō zoera ira Biselama, Miteredata, Tabe'eli, ba awōra, chō Aretazasa andrō, razo Weresia, Nisoera ba li Ndrawa Garamo zoera andrō ba ni'ali. Ba li Ndrawa Garamo : Rehoemi koemandroe ba Simisai doeroetoeli zama'ohē'ō soera chō razo Aretazasa, fangombacha banoea Jeroezalma andrō, lamane : „Rehoemi no, koemandroe ba Simisai, doeroetoeli, ba awōra bō'ō andrō, banoea Dina ba banoea Jafarastecha ba banoea Darafela ba banoea Gafarasa ba banoea Garachi ba banoea Mhabilona ba banoea Zoesa ba banoea Deha ba banoea Gelama, ba soi bō'ō andrō, nifawoe'a Gasanafari andrō seboea ba sihōngō toeria, ni'ohenia ba mbanoea Zamararia ba ba danō bō'ō misa, jefo Oifarati tánō andre, ba tohoetohoenia. Da'e nōsi zoera andrō, nifa'ohē'ōra chō razo Aretazasa : „Enonioe andre, banoea si jefo Oifarati tánō andre, ba tohoetohoenia. Bōi zi lō irongo razo, wa no laroe gi ndra'aga, ba Jeroezalema, niha Jehoeda andrō, si no so moroi si tooe chōoe. Labōrōbōrōtaigō lafoeli lataroe'ō mbanoea si lō sōchi andrō, banoea zola'wala'wa ; la'asiwai gōli ba lafoeli lahaogō dajadaja. Ba bōi zi lō aboto ba dōdō razo : na no moefoeli moetaroe'ō mbanoea andrō dania ba na no awai gōli, ba lō'ō sa'ae labe'e mbeo ba hoea zago ; ba rodi lala, ba lō'ō sa'ae la'o'ō, ba tobali te'ambōsi zinema razo labe'e. Ba me no si manga-manga nasio ba gōdo razo ndra'aga ba me tebai mafaigifaigi na te'ala

razo, andrō wa mafatenge, ba wa-
 15 ngombaeha da'ō chō razo, ena'ō
 la'aloeloei ba zoera hikaja ndra
 toeaoc andrō; ba ōsōndra dania ba
 zoera hikaja andrō ba aboto ba
 dōdōoe, wa no banoea solawāla'wa
 mbanoea andrō, banoea samakao
 razo ba he niha ba danō, baero,
 misa, awō wa no gōtōgōtō wa'ara
 lafobōrō wola'wa; ba da'ō gōi mbō-
 rō, wa no moedoedoegō mbanoea
 16 andrō. Andrō bōi zi lō aboto ba
 dōdōoe: na lafoeli lataroe'ō mba-
 noea andrō, ba na no awai gōli
 dania, ba tobali bōrō da'ō, wa la-
 timba manō ndra'oegō dania jefo
 Oifarati, tánō andre."

17 III. Ba ifa'ohē'ō zoera razo, fane-
 ma li ndra Rehoemi koemandroe,
 Simisai, doeroetoeli, ba awōra bō'ō
 andrō, ba Zamaria ba ba danō jefo
 Oifarati, imane: „Ja ahowoe! ba
 18 tohoetohoenia. Soera andrō, nifa'-
 ohe'ōmi ehōma, ba no lahaogō wo-
 19 mbaso ehōgoe. Ba no oebe'e goroi-
 sa, ba no la'aloeli, ba no lasōndra,
 wa no samadaō li razo mbanoea a-
 ndrō, i'otarai gōtō fōna sibai sa'ae,
 wa no tesaosai manō ba da'ō wola-
 20 wā ba fa'erosa. Ba no razo sabōlō
 mege razo Jeroezalema andrō, ba no
 labe'e barō mbawara danō andrō
 fefoe, jefo Oifarati, ba no la'o'ō
 ehōra ba mbeo ba ba hoea zago
 21 ba ba rodi lala. Ba niwā'ō sa'ae,
 labato halōwōra niha andrō, fa bōi
 lafoeli lataroe'ō mbanoea andrō,
 22 irege ja'odo zangoema'ō. Ba mifai-
 gifaigi, fa bōi arōrō ami, fa bōi
 toembeo ba da'ō de'ala seboea, fa'-
 23 ate'ala razo!" Ba me no moebaso
 zoera andrō, nifa'ohē'ō razo Areta-
 zasa, chō Rehoemi ba ehō Zimisai
 doeroetoeli ba ba nawōra bō'ō andrō,
 ba lata'ita'i we'amōi ba niha Jehoe-
 da, ba Jeroezalema, ba latena'wa ira,
 24 la'anōsō'ō. Ba tebato halōwō ba gosali
 Lowalangi, ba Jeroezalema, me loeo
 da'ō, lō latohoegō, irege no aloea dōfi
 razo Dario andrō, razo Weresia.

FAZA 5.

I. Latohoegō wolaoc osali. Itena-
 wā ena'ō Tatenai andrō. II. Soera
 Datenai chō Dario.

I. Ba mama'ele'ō ndra Haga'i 1
 Sacharia ono Ido, sama'ele'ō andrō,
 li Lowalangi Ndraono Gizeraēli, si
 so ja'wara, lafa'ema ba niha Je-
 hoeda ba danō mado Joeda ba ba
 Jeroezalema. (*Hag. 1, 1. Sach. 1, 1*).
 Ba maoso ndra Seroebabeli, ono 2
 Zelatiēli, Jesoea, ono Josadaki, la-
 bōrōtaigō wolaoc osali Lowalangi ba
 Jeroezalema, ba awōra zama'ele'ō
 andrō chō Lowalangi, latolo ira. Ba 3
 me loeo da'ō, ba mōi ehōra Datenai,
 koemandroe ba danō jefo Oifarati,
 tánō andre, ba Sitara-Bosinai ba
 awōra, ba lamane ehōra: Ha niha
 zanehe ehōmi folaoe osali andre,
 awō wangasiwai ōli kara andrō?
 Ba lamane na gōi: Ha niha dōi 4
 niha andrō, sotomo? Ba ihōrōhō- 5
 rōgō wolaoc niha Jehoea andrō
 Lowalangira, ba tobali tebai late-
 na'wa ira, irege no irongo hoehoeo
 andrō Dario, ba irege ifa'ohē'ō
 ehōra zoera, hadia niwā'ōnia.

II. Da'e zoera andrō, nifa'ohē'ō 6
 Datenai, koemandroe ba danō jefo
 Oifarati tánō andre ba Sitara-Bosinai
 ba awōnia andrō, banoea Gafara-
 sechi, si so ba danō jefo Oifarati
 tánō andre, nifa'ohē'ō ehō razo Dario 7
 — fangombaeha ehōnia, lamane ba
 zoera andrō —: „Chō razo Dario, 8
 ja ahowoe! Bōi zi lō irongo, razo,
 wa no mōiga ba danō mado Joeda,
 ba gosali Lowalangi seboea andrō;
 la'otomosi gosali andrō, kara seboea,
 kara nitoto, ba lahare'ō ja'wa mbeo-
 atō: owōlō'ōlō sibai ira ba halōwō
 andrō ba alio tedooe ba dangara.
 Ba no masofoe ba zatoeara, no 9
 mamane ehōra: Ha niha zanehe
 ehōmi folaoe osali andre, awō wa-
 ngasiwai ōli kara andrō? Ba he 10
 tōira gōi, ba no masofoe ehōra, ba
 wangombaeha ehōoe, ba no mabe'e
 ba zoera ehōoe dōi hōgōra andrō.

- 11 Ba no lamane wangombacha chōma: ni'irō'ō gōi girōgirō ba Mbabeli. Ba lasōndra zoera ba gōdo ba Ga- 2
Enoni Lowalangi andrō ndra'aga, meta, ba danō Mcdia, mané nō- 3
si no Lowalangi zoroego ba Lowa- sinia: „Nitanō ba dōdō: Me awena
langi danō, ba mafoeli malaoc gos- razo Giro, me lō dōfi na, ba ibe'e
sali andrō, si no moclaoc fōna, ha goroisa, imane: „Osali andrō ba
oega gōtō niha fōnama, me ilaoe Jeroezalema, — lafoeli lalaoe gosali
razo Ndraono Gizeraeli, seboea, ba andrō, uaha ba nibe'ebe'e soe-
12 me i'asiwai. (*Raz. I. 6, 1*). Ba me mange, Tojonia ba bōi mangiwa.
no la'andrō wōnoe Lowalangi zo- Fa'ala'wania, ba 60 hela, ba fa'ebol- 4
roego andrō ira toecama, ba ibe'e onia, ba 60 hela gōi: Tōloe winaeta
ira ba danga Neboekanesa, razo gara seboea, kara nitoto, ba sawi-
Mbabeli, Dawa Galedaia; da'ō za- naeta geoc balo, ba balazonia, ba
noedoe gō osali andrō ba sangoloi'ō niha ba Mbabeli. (*Raz. II. 24, 10b. t.*) 5
13 Ba me awena razo Giro andrō, gamagama andrō ba gosali Lowa-
razo Mbabeli, me lō dōfi na, ba langi, ana'a ba firō, ni'oloi'ō Ne-
itehe razo Kiro andrō lafoeli lala- bockanesa moroi ba gosali ba Je-
laoe gosali Lowalangi andre. (*F. I, 1*). roczaalema, ni'ohenia ba Mbabeli,
14 Ba hc gamagama andrō, ba gosali ena'ō ba nahania ba gosali ba Je-
Lowalangi, ana'a ba firō, ni'oloi'ō roezalema labe'e fefoc; ba gosali
Neboekanesa moroi ba gosali ba Lowalangi ōbe'e'. Ba bōi mihatō'ō 6
Jeroczalema, nibe'enia ba gosali ami chōra — ja'oegō Tatenai, koem-
ba Mbabeli, ibe'e baero razo Kiro, mandroe ba danō jefo Oifarati, ba
ihalō ba gosali ba Mbabeli, ba te- ja'oegō Sitara-Bosinai ba awōmi
be'e ba danga nifataronia koem- andrō, banoea Gafarasechi, ba danō
mandroe andrō, Sesibasa dōinia. jefo Oifarati. Bōi mitena'wa halōwō 7
15 Ba ibe'e li chōnia, imane: „Halō ba gosali Lowalangi andrō; alacha
gamagama andre, ba ae'e, ba be'e lafoeli lalaoe gosali Lowalangi a-
ba gosali ba Jeroczalema; ba la- ndrō, ba nahania fōna, koemandroe
foeli lalaoe gosali Lowalangi ba niha Jehocda andrō ba satoea niha
16 nahania fōna. Ba mōi Zesibasa a- Jehoeda. Ba no oebe'e li ba nibe'e
ndrō, ibe'e tooc dojo gosali Lowa- ba zatoc niha Jehoeda andrō, ba
langi, ba Jeroczalema, ba i'otarai wolaoe osali Lowalangi andrō. Ahori
looc da'ō, ba la'otomotomosi ia, ba la'alī chōra mbalazo andrō; sinema
17 lō sawai na. Ba ija'e, ba na omasi razo, beo andrō ba danō jefo Oifa- 9
razo, ba ndra moe'aloecloi ba nomo rati labe'e, ba bōi sarōrō! Ba ha-
girōgirō andrō, chō razo, ba da'ō, dia zogoena, he ono sawi si matoea,
ba Mbabeli, na si ndroehoc si ma- ba he biribiri si matoea ba ono
nō, na no itehe razo Kiro, lalaoe mbiribiri, soemange nitoenoc chō
gosali Lowalangi andrō, ba Jeroe- Lowalangi zoroego, ba gandroe ba
zalema; ba jamoefarongogō chōma asio ba agoc ba fanicha, ba tenga
dōdōnia ba hoehoc andrō.” ni'ambōsi wame'e chōra, ero ma'-
ōchō, dali ni'wa'ō gere andrō, ba Jeroczalema, ena'ō labe'e chō Lo- 10
walangi zoroego zoemange samo-
hoca, ba ena'ō la'andrō wa'anaoc
noso razo ba fa'anaoc noso nga'-
ōtōnia. Ba no oebe'e li: na so zo- 11
woe'ai oroisia andrō, ba ladcha zara
mboeatō ba nomonia ba laforōfa ia

FAZA 6.

I. Itolo sibai Dario, ba wolaoe osali. II. Mofozoc wotomo, ba la'asiwai ba la'amoni'ō gosali. III. Lalaoe wasa.

- I. Ba ibe'e li razo Dario ena'ō la'aloeci ba naha zocra andrō, ba

- ba mboeatō andrō, ba omonia, ba labali'ō oboela fangatabō zinanō, 12 bōrō da'ō. Ba Lowalangi andrō, samonahia tōinia ba da'ō, ba jamoetimba zala'wa fefoe, awō soi fefoe, sangoro'ō tangara, ba wovoe'ai, ba ma ba wanoedoegō osali Lowalangi andrō, ba Jeroezalema; Ja'odo andre, Dario, zame'e oroisandre, ba nihaogō famaloea."
- 13 II. Ba la'o'ō sibai sa'ae goroisandrō, no mege, nibe'e razo Dario, ira Tatenai, koemandroe ba danō ba zi tambai Oifarati, Sitara-Bosinai, ba awōra andrō. Ba motomozatoea niha Jehoeda ba tedooc domosa; fangabe'era wama'ele'ō ndra Haga'i sama'ele'ō, Sacharia ono Ido. Ba la'asiwai gosali, dali goroisal Lowalangi Ndraono Gizeraēli ba oroisal ndra Kiro, Dario, 15 Aretazasa, razo Weresia. Ba ba zi medōloe, ba mba'wa Adara, me no aloea melima fache razo Dario, razo 16 [Weresia], awai gosali andrō. Ba lalaoe we'amoni'ō osali Lowalangi andrō Iraono Gizeraēli — ere ba Ono Lewi, awō niha bō'ō andrō, si no mangawoeli moroi ba ni'oloi'ō 17 ja'ira mege, omoeso dōdōra. Ba labe'e soemange ba we'amoni'ō osali Lowalangi andrō: 100 nga'oeo za'wi si matoea ba 200 nga'oeo mbiribiri si matoea ba 400 rozi nono mbiribiri; ba soemange fameta horō, ba Ndraono Gizeraēli fefoe, ba 12 nga'oeo nambi si matoea, i'ohia'ō 18 wa'oja mado Ndraono Gizeraēli. Ba lafataro gere andrō, dali mbosira, ba Ono Lewi, dali ngenolira, ba halōwō andrō chō Lowalangi, ba Jeroezalema, dali nifachoi andrō ba zoera Moze. (*Moz. IV. 3, 6*).
- 19 III. Ba lalaoe wasa si no mangawoeli moroi ba ni'oloi'ō ja'ira mege, ba zi meweleōfa ba mba'wa si fōfōna 20 lalaoe. (*Moz. II. 12, 6*). Noa sa lahaogō ira ere ba Ono Lewi, dozi; oi si no moehaogō ira. Ba lataba wasa tána ba zi no mangawoeli

andrō moroi ba ni'oloi'ō ja'ira mege fefoe, ba tana ba dalifoesōra ere andrō, ba tána chōra. Ba la'a 21 Iraono Gizeraēli, si no mangawoeli moroi ba ni'oloi'ō ja'ira mege, awō dozi si no mangondrasi ja'ira, si no mangoniagō ja'ira ba wa'ara'ira'io niha baero andrō ba danō, ba wanggaloei Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli. Ba lalaoe gowasa roti si lō 22 moe'aisōni andrō, fitoc ngaloeo, ba somoeso tōdō ira. Noa sa omoeso sibai dōdōra ibe'e Jehowa, me no idōnisi chōra dōdō razo Asiria, ba wanolo ja'ira ba halōwōra andrō, ba gosali Lowalangi Ndraono Gizeraēli.

FAZA 7.

I. Mōi ba Jeroezalema Gesera.
II. Ifa'ohē'ō chōnia zoera Aretazasa, soera wanehe. III. Isoeno Lowalangi Esera.

I. Ba me aefa da'ō no mege, me 1 razo Aretazasa, razo Weresia, ba mōi misi ja'wa Gesera andrō, ono Zeraja ono Gasaria ono Hilikia ono 2 Zaloemi ono Zadoki ono Gahitobi ono Gamaria ono Gasaria ono Merajoto ono Zeraja ono Oesi ono 3 Mboeki ono Gabisoea ono Wineha ono Gelezari ono Ga'aroni ere seboea andrō. — Esera andrō zi mōi 6 misi ja'wa, moroi ba Mbabeli. Ba sangila amachoita ia, si no mangila sibai oroisal andrō, chō Moze, nibe'e Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli; ba itche chōnia ni'andrōnia fefoe razo, me itolo ia tanga Lowalangania Jehowa. Ba so zi fao chōnia 7 ba Jeroezalema Iraono Gizeraēli o'sa ba ere ba Ono Lewi ba sanōnō ba sanaro ba mbawandroe-hō ba sangai halōwō ba gosali, enoni andrō, me no aloea meōnō fache razo Aretazasa. Ba iroegi Jeroezalema, me ba'wa si lima, dōfi 8 si fitoe chō razo. Ba zi samboea 9 desa'a ba mba'wa si fōfōna i'wa'ō wangefa ba Mbabeli, ba ba zi sa-

- mboea desa'a ba mba'wa si lima laroe*gi* Jeroezalema, me no itolo i tanga Lowalanginia, seboea tödö chönia. Me no ibe'e dödönia Esera i'aloeloe*gi* gorois*a* Jehowa ba i'o'ö, ba ifahaö Ndraono Gizeraeli ba gamachöita andrö ba ba hoekoe.
- 10 II. Ba da'e zoera andrö, nibe'e razo Aretazasa chö Gesera sangila amachöita; si no to'ölö ba niwa'ö ba gorois*a* Jehowa ba ba gamachöitania ba Ndraono Gizeraeli, imane: „[Nibe'e] Aretazasa fondrege razo chö Gesera andrö ere ba sanoera orois*a* Lowalangi zoroego andrö — ba tohoetohoenia. No oebe'e gorois*a*: dozi Iraono Gizeraeli ba mbanoeagoe ba ere chöra ba Ono Lewi, scdöna möi ba Jeroezalema, ba ndra möi awöoe, me no nifatenge razo ndra'ogö ba nifatenge ganofolania andrö si dafitoe, dali gorois*a* Lowalangioe andrö, si so ba dangaoe, ba wamaigi he wisa ba mado Joeda ba ba Jeroezalema, (Es*it.* 1, 14), ba ba wolohe chöra firö andrö ba ana'a, nibe'e razo ba anofoelania saoha gölöra chö Lowalangi Ndraono Gizeraeli si so nahia ba Jeroczalema, ba he firö andrö ba ana'a, fefoe, nifalaoe chöoe ba danö Mbabeli ma'asagörö, awö nibe'e zato [Iraono Gizeraeli] ba ere, saoha gölöra, wame'e balazo gosali Lowalangira ba Jeroezalema, saoha gölö. Andrö wa öfaigi sibai wame'e ana'a andrö, ba wowöli sawi si matoea ba biribiri si matoea ba ono mbiribiri, awö zoemange ni'a ba soemange nibadoo, nifao ba da'ö, ba öbe'e ba naha wame'e soemange andrö, ba gosali Lowalangimi ba Jeroezalema. Ba ba zi tosa*i* firö andrö ba ana'a ba balazi dödöoe ba tödö niwami andrö, heza mi'ogoeni'ö, dali zomasi Lowalangimi. Ba gamagama andrö, ba halöwö, ba gosali Lowalangimö, nibe'e ba dangaoe, ba ahori ötooe'ö tooe föna Lowalangi andrö, ba Jeroezalema. Ba ha-
- dia na zogoena chöoe, ba gosali Lowalangioe andrö, balazo, ba hana na ba noma girögirö chö razo öhalö. Ba ja'odo, razo Aretazasa, ba no oebe'e li ba zangirö ana'a andrö, fefoe, ba danö, ba zi tambai Oifarati tánö andrö, no oemane: Fefoe hadia ia ni'andrö Gesera andrö, sanoe*ra* orois*a* andrö, orois*a* Lowalangi zoroego, ni'andrönia chömi, ba mi'o'ö sibai chönia, irege 22,050 balaki wirö ba 200 ngaso'e gandroe ba 20 ngaso'e nagoe ba 20 ngaso'e wani*cha*, ba asio, ba si lö moe'wa'ö ha wa'oja. Fefoe hadia ia zogoena, dali gorois*a* Lowalangi zoroego andrö, ba tenga ni'ambösi fame'e ba gosali Lowalangi zoroego andrö, fa böi göna fönoe mbanoea razo ba banoea ndraononia. (*F.* 6, 10). Ba ja'ami, ba böi zi lö mirongo: dozi ami, ba ba gere andrö ba ba Nono Lewi ba ba zanoenö andrö ba ba zanaro ba mbawandroe*h*ö ba ba zangai halöwö ba gosali Lowalangi andrö, ba lö tola miwa'ö mbco ba ma hoea zago ba ma rodi lala. Ba ja'ogö Esera, ba öfataro zangoehoe*ke* ba samatörö ba wa'atoeatoea andrö chö Lowalangioe, si no so chöoe, ena'ö lafatoenö hoehoe*e* niha sato fefoe, ba danö ba zi tambai Oifarati tánö andrö, — hoehoe*e* zi no aboto ba dödö orois*a* Lowalangioe andrö; ba ha niha zi lö mangila ja'ia [na], ba mifahaö. Ba dozi ha niha zi lö mo*lo*'ö orois*a* Lowalangioe ba orois*a* razo, ba nihaogö fangoehoe*ke*, he ba wamoene ja'ia, ba he ba wani*bo*'ö ja'ia, ba he ba wogaoe, ba he ba wokoeroe."
- III. Nisoeno Jehowa, Lowalangi ndra toeada, si no mame'e ba dödö razo da'ö, ba wamolachömi osali Lowalangi andrö, ba Jeroezalema, ba si no mame'e faloe*cha* wa'eboea dödö razo ndra'odo, chö razo ba ba ganofolania andrö ba ba goemandroe seboea andrö chö razo fefoe! Ba oe'abe'e'ö dödögoe,

me no itolodo tanga Lowalangigoe Jehowa, ba oe'owocloi zatoea Ndraano Gizeraëli, ena'õ mõi ira awõgöe misi ja'wa.

FAZA 8.

I. Tõi nawõ Gäsera andrõ, misi ja'wa ba Jeroezalema. II. Ifakaoni'õ göi Nono Lewi Esera, ba mamoni ira ba mangandrõ. III. Ibe'e ba danga gere ba ba danga Nono Lewi gamagama andrõ, gamagama ba ni'amoni'õ andrõ. IV. Mofanõ ira, ba lõ hadia ia ba lala, ba laroegei Jeroezalema.

- 1 I. Ba da'e dõl doeara ba tõi nga-õtõ da'õ, si fao chõgöe misi ja'wa,
- 2 me loeo razo Aretazasa. Ma'oewoe Wineha, ba Gereso. Ba ma'oewoe Gitamari, ba Daniëli. Ba ma'oewoe Dawido, ba Hatoësi, ono Zechania.
- 3 Ba ma'oewoe Wareo, ba Sacharia, ba nitanõ ba zoera awõnia, ba 150
- 4 ndra matoea. Ba ma'oewoe Wahata-Moabi, ba Elijehoënai, ono Zerahia,
- 5 ba 200 nawõnia, ira matoea. Ba ma'oewoe Zatoe, ba Sechania, ono Jehaziëli, ba 300 nawõnia, ira ma-
- 6 toea. Ba ma'oewoe Gadini, ba Ebedi, ono Jonata, ba 50 nawõnia,
- 7 ira matoea. Ba ma'oewoe Gelama, ba Jesaja, ono Gatalia, ba 70 na-
- 8 wõnia, ira matoea. Ba ma'oewoe Zefatia, ba Sebadia, ono Michaëli,
- 9 ba 80 nawõnia, ira matoea. Ba ma'oewoe Joabi, ba Obadia o-
- 10 no Jehiëli, ba 218 nawõnia, ira matoea. Ba ma'oewoe Mbanì, ba
- 11 Selomiti, ono Josifia, ba 160 nawõ-
- 12 nia, ira matoea. Ba ma'oewoe Mbe-
- 13 bai, ba Sacharia, ono Mbebai, ba
- 14 28 nawõnia, ira matoea. Ba ma'oe-
- 15 woe Asigada, ba Johanano, ono Hakatana, ba 110 nawõnia, ira ma-
- toea. Ba ma'oewoe Gadonika, si achi ba wa'atoemboe, Elifeleti ba Jeieli ba Semaja dõira, ba 60 na-
- wõra, ira matoea. Ba ma'oewoe Mbigewai, ba Oeta'i ba Saboedi, ba 70 nawõra, ira matoea.

nidanõ andrõ, si sa'wa mijooe Aha-
wa, ba ma'igagõ da'õ oea, tõloe nga-
loeo. Ba me oefaiigi niha sato, awõ
gere, ba no samõsa lõ ono Lewi ba
da'õ. Ba oefatenge ndra Eliëzeri, 16
Ariëli, Semaja, Elinata, Jaribi, Eli-
nata, Natano, Sacharia, Mesoela, oi
satoca, ba Jojaribi ba Elinata, goeroe,
oefatenge chõ Ido, satoca ba nba 17
noea Gasifia, ba oebe'e li chõra, hadia
ni'wa'õ chõ Ido ba ba dalifoesõnia
ba ba zangai halõwõ ba gosali, ba-
noea Gasifia, ba wamaigi chõma
sangai halõwõ ba gosali Lowala-
ngima. Ba me no itologa tanga 18
Lowalangida, si hachõsi tõdõ ja'a-
ga, ba la'ohè chõma niha satoea-
toea, ma'oewoe Maheli ono Lewi
ono Gizeraëli, Serebia andrõ, awõ
ndraonia ba awõ dalifoesõnia, 18
fefoe, ba Hasabia, awõ Jesaja ma'-
oewoe Merari ba talifoesõnia ba 19
iraonora, 20 fefoe. Ba sangai ha-
lõwõ ba gosali, nihongõi Dawido
ba awõnia sala'wa, tohoetohoe dan-
nga Nono Lewi : 220 zangai halõwõ
ba gosali, oi nitõtõi tõi. (*Jos. 9, 21.*
Nga'õti. I. 9, 2). Ba oefa'wa'õgõ 21
wamoni ba gõ, ba da'õ, ba mbewe
Gahawa, ena'õ ma'ide'ide'õ ndra'-
aga fõna Lowalangida, ba ba wa-
ngandrõ chõnia, ena'õ lõ gõnaga
hadia ia, ba lala, ja'aga ba iraono-
ma ba si so chõma. Aila sa ndra'o, 22
oe'andrõ chõ razo zabõlõ ba si fa-
koedo, ba wanimba chõma'emali,
ba lala. Noa sa mamane chõ razo :
Lõ aefa danga Lowalangima ba
zangaloei ja'ia fefoe, ba wangorifi
ja'ira ; ba ba zangerogõ ja'ia, fefoe,
ba tohare wa'abõlõnia ba fõnoenia.
Ba mamoni ndra'aga ba ma'andrõ 23
da'õ chõ Lowalangida, ena'õ ifon-
drondrongo chõma, ba ifondro-
ndrongo lima.

III. Ba 12 oetoetoejoe satoca 24
gere : Serebia ba Hasabia ba dafocloe
nawõra, talifoesõra, ba oetoelo chõra 25
wirõ andrõ ba ana'a, awõ gamagama
andrõ — boeala andrõ ba gosali Lowa-

langida, nibe'e razo ba anofaelania
 ba koemandroenia ba Iraono Gize-
 26 gōlōra. Oetoelo ba dangara: 460
 fikoe wirō; ba gamagama firō, 70
 27 fikoe; ba ana'a 80 fikoe. Ba 20
 mako ana'a, 1000 hoea balaki
 [fowōli], ba dombœa na nahia ha-
 dia ia, tōla si sōchi, nifosōnō ga-
 28 na'a, timba gana'a ba mbōli. Ba
 oemane chōra: No ni'amoni'ō ami,
 chō Jehowa; ba gamagama andrō,
 ba no ni'amoni'ō, ba firō andrō ba
 ana'a, ba no nibe'e saoha gōlō chō
 Jehowa, Lowalangi ndra tosami.
 29 Ba mihaogō wangirō'ō ja'ia, irege
 mitoelo ia ba zi so satoea gere ba
 satoea Nono Lewi, awō hōgō nga-
 fō Ndraono Gizeraēli, ba Jeroezale-
 ma, ba mbate'e andrō ba gosali
 30 Jehowa, Ba lahalō wirō andrō ere
 ba Ono Lewi, awō gana'a, awō ga-
 magama andrō, nitoelo, ba wolohe
 ba Jeroezalema, ba gosali Lowala-
 ngima.
 31 IV. Ba mangefa ndra'aga ba mbe-
 we Gahawa, ba zi mewelendroea, ba
 mba'wa si fōfōna, ba wana'wa Jeroe-
 zalema; ba itologa tanga Lowalangi-
 da, lō iloeloe ndra'aga ba danga ne-
 mali ba ba danga zanaronarogō ja'aga
 32 ba zinga lala. Ba maroegi Jeroezale-
 ma, ba tōloe bongi ndra'aga ba da'ō.
 33 Ba mahemoloe ō, ba latoelo wirō a-
 ndrō, awō gana'a, awō gamagama a-
 ndrō, ba gosali Lowalangi, labe'e
 ba danga Mkrimoto ere, ono Goeria—
 ba awōnia Gelezari, ono Wineha,
 ba awōra na Nono Lewi andrō, Jo-
 sabada, ono Jesœa ba Noadia, ono
 34 Mbinoei — ahoi la'erai ba latoelo
 chōra; ba fa'abœa fefœe, ba latanō
 35 ba zœca, me loeo da'ō. Ba si no
 so andrō, si no mangawœli moroi
 ba ni'oloi'ō ja'ira mege, ba mame'e
 soemange nitoenoe chō Lowalangi
 Ndraono Gizeraēli: 12 nga'œoe za-
 wi, si matoea, tana ba Ndraono
 Gizeraēli fefœe, ba 96 nga'œoe mbiri-
 biri si matoea, ba 77 rozi nono

mbiribiri, ba 12 nga'œoe nambi si
 matoea soemange fameta horō —
 oi soemange nitoenoe chō Jehowa.
 Ba labe'e ba danga nifataro zala'wa 36
 andrō ba ba danga ndra koema-
 ndroe ba zi tambai Oifarati tánō
 andre, nifachoi zala'wa, ba latoelo
 niha [Jehoeda], ba he ba woloœe
 osali Lowalangi andrō.

FAZA 9.

I. Fangai Ndraono Gizeraēli ono
 alawe ba niha baero. Fa'abœe dōdō
 Gesera ba da'ō. II. Fangandrōnia.

I. Ba me no moe'asiwai da'ō, 1
 ba la'ondrasi ndra'o satœa, ba la-
 mane: Lō ni'oniagō Ndraono Gize-
 raēli sato ba ere ba Ono Lewi ja'ira
 ba niha baero ba danō, si no si
 nangea ena'ō, ba zogoro ita a-
 ndrō, ba Ndrawa Gana'ana andrō
 ba ba Ndraono Cheti ba ba Ndrao-
 no Weresi ba ba Ndraono Jeboesi
 ba ba Ndraono Gamoni ba ba Ndra-
 wa Miseraji. Noa sa lahalō nonora 2
 alawe ōsa fo'omora ba fo'omo ndrao-
 nora, ba tobali farœka danōmō niha
 ni'amoni'ō andrō ba danōmō niha
 ba danō, ba no sala'wa ba satoea
 zamobōrō lalō andrō. (*Moz. V. 7, 3*).
 Ba ha si'aikō oerongo wangadoe 3
 andrō, ba oetika mbarœgoe, awō
 lembœgoe ba oedōdōni mboe hōgō-
 goe, awō gambigoe, ba moedadaōdo
 tooe, lō hedehe, bōrō lalō zanga-
 woeli andrō moroi ba ni'oloi'ō ja'ira
 mege. Ba la'ondrasi ndra'o dozi sa-
 ngata'œofi oroisa Lowalangi Ndrao-
 no Gizeraēli. Ba doemaodao manō
 ndra'o lō hedehe, iroegi ginōtō
 wame'e soemange tánō owi. (*Moz.*
II. 29, 41). Ba me inōtō wame'e 5
 soemange tánō owi, ba maoso ndra'o,
 œebato wamakao ja'ō andrō ba
 œœfœli oetika mbarœgoe, awō lembe-
 goe; ba œœtoehi danō tooe ba œœ'o-
 ro'ō dangagoe chō Lowalangi
 Jehowa.

II. Ba oemane: „He Lowalangi, 6
 saila sibai ndra'odo, tobali tebai

- oefaōga mbawagoe chōoe, ja'oeōgō,
Lowalangioe! Noa sa ilawoei ndra'
aga lālōma, no eboea sibaī horōma,
iroegi mbanoea si ja'wa (*Sin. 38, 5*).
- 7 I'otarai gōtō ndra toeama, ba no
eboea horōma, ba iroegi ma'ōchō
andre. Ba bōrō lālōma andrō, wa
no nioeloe manō ndra'aga, ja'aga
ba sala'wa ba ere chōma, wa no
moebe'e ba danga razo niha baero
ndra'aga ba ba mbawa zi'ōli ba ba
wangoloi'ō ja'aga ba ba woraboe
niha bō'ō ba ba wa'aila, si mane
ma'ōchō. Ba ija'e, ba no faloe-
chaga wa'ahachō dōdō Lowalangima
Jehowa, si lō ararā na, me no
isaigō na chōma zaeri, ōsa, si lō
atōtō, ba me no [ifoeli] ifonahia
ndra'aga ba naha ni'amoni'ō andre
chōnia, ena'ō ifchaga hōrōma Lo-
walangima, ba ena'ō [ifoeli] ibe'e
chōma wa'aoeri ma'ifoc, ba wa'a-
sawoejoema andre. Noa sa sawoe-
joe ndra'aga, ba no lō'ō zoei ni'e-
rogō Lowalangima ja'aga, ba wa'a-
sawoejoema andre, noa sa ibe'e
faloecha wa'ahachō dōdō razo We-
resia ndra'aga, ba no tobali la'o-
rifi ndra'aga, ba wolaoe osali Lo-
walangima andrō, ba ba wanga'a-
zōchi adoedoelania, ba ba wolaoe
nahiama ba danō mado Joeda ba
ba Jeroezalema, nahia nikōlini ōli
- 10 kara. Ba ija'e, ja'oeōgō Lowala-
ngima, hadia ni'wa'ōma ba da'ō ?
- 11 Me no ma'erogō goroisamō, nifa-
be'e'ōmō chōma ba genonimō andrō,
sama'ele'ō andrō, me ōmane: Tanō
andrō, niroegimi dania, ba wango-
chōgō ja'ia, ba no tanō si ra'ira'io,
bōrō wa'ara'ira'io niha ba danō
andrō, sogoro ita andrō chōra, ni-
hōnara ba danō ma'asagōrō, ba
wa'ara'ira'io andrō. (*Moz. II. 18,*
- 12 25). Ba bōi mibe'e ba nonora ma-
toea nonomi alawe, ba bōi mihalō
oemōnōmi nonora alawe, ba bōi mi-
tolo ira ba wangaloei fa'ohahaē
dōdōra ba sohare ira, gōtōgōtō
wa'ara dania, ena'ō ja'ami zabōlō
- ba, ena'ō mi'aga'aga zi sōchi ba
danō, ba ena'ō lō mamalōmalō,
ondrōitami ba nga'ōtōmi mitooe.
(*Moz. V. 23, 6*). Ba ba zi no gōna
ndra'aga, fefoe, ba mboeaboēama
andrō si lō sōchi ba ba horōma
andrō, si no eboea — ba noa na
ō'silōmilagō ōsa, lālōma andrō,
ja'oeōgō, Lowalangima, ba noa na
ōtehe chōma, tosai zi manō —, ba
hadia, mafaeli masawō goroisamō,
ba wambambatōsa ba niha andrō,
si no to'ōlō ba ba zogoro ita andrō?
Ba hadia, lō ōhori ena'ō ndra'aga,
ba wōnoemō, irege lō'ō sa'ae si
tosai, ba irege lō fangorifi sa'ae ?
He Jehowa, Lowalangi Ndraono
Gizeraēli, no satoelō ndra'oeōgō; ba
no si tosai ndra'aga, saocri, ma'ō-
chō: Ja'e ndra'aga, fōnaoe, ba ho-
rōma andrō; bōrō da'ō, wa tabai
mataha wōnoemō!" (*Sin. 143, 2*).

FAZA 10.

I. La'wa'ō wangehao satoea. II.
Lafaboe'oe niha sato fefoe, la'efa'ō
ndrongara andrō, niha baero. III.
Lafaloea wangefa'ō.

- I. Ba me imanō wangandrō
Esera, me mege'ege ia, wangomba-
cha horō andrō, me no ifalōgoe
tooe ia ba danō, ba no ato sibaī
zowoelo chōnia Iraono Gizeraēli,
ira matoea ba ira alawe ba iraono,
oi sa sege'ege sibaī niha sato [gōi].
Ba hoemedē Zechania, ono Jehiēli,
ma'oeuwe Gelama, imane chō Ge-
sera: No niolalō ndra'aga chō Lo-
walangida, me no mahalō ndra
alawe bō'ō, ba niha ba danō; ba
so zoei na dōtōnafō ba Ndraono
Gizeraēli, ba da'ō. Ba datafaboe'oe
chō Lowalangida, tatibo'ō ndra
alawe andrō fefoe, fabaja onora,
dali ni'wa'ō zochō ja'o, awō ni'wa'ō
zangata'oei oroisa Lowalangida a-
ndrō; oroisa ni'o'ō. Faoso, chōoe
mangawoeli hoehoeo andrō, ba ma-
tolo'ō; abe'e'ō dōdōoe ba laboe!
Ba maoso Gesera, ba ibe'e ba hō-

- loe zatoea gere ba satoea Nono Lewi ba satoea Ndraono Gizeraëli fefoc, ba wolo'õ da'õ; ba mõi ira
- 6 Ba hõloe. Ba mofan'õ Gesera, irõi nahania andrõ, fõna gosali Lowalang, mõi ia ba mbate'e Johanano andrõ, ono Geliasibi. Ba da'õ mörõ ia, lõ munga ia ba lõ ibadoe nidanõ; me no aboe dõdõnia ba horõ zangawoeli andrõ.
- 7 II. Ba lafakaoni'õ mado Joeda ba banoea Jeroezalema, awõ dozi si no mangawoeli moroi ba ni'oloi'õ ja'ira mege, enaõ la'owoelo
- 8 ira ba Jeroezalema. Ba si lõ so, na no aefa doea wongi. si lõ molo'õ niwa'õ zatoea ba sala'wa, ba labe'e balazo gosali zi so chõnia, fefoe, ba ja'ia, ba ni'efa'õ banoea zangawoeli andrõ. Ba owelondra matoea
- 9 mado Joeda ba mado Mbenijami fefoe, ba Jeroezalema, me no aefa doea wongi; ba zi doea woeloe ba mba'wa si siwa. Ba no doemadao niha sato fefoe ba golajama, fõna gosali Lowalang, manizinizi ira, bõrõ hoehoe andrõ ba he teoe.
- 10 Ba maoso Gesera cre, ba imane chõra: No molalõ ami, no mihalõ ndra alawe bõ'õ, ba wonõnõ na horõ Ndraono Gizeraëli. (*Moz. V.*
- 11 *7, 3*). Ba mitehe iada'e [horõmi], chõ Jehowa Lowalang ndra toeami, ba mi'o'õ zomasi ia, wamabali ja'ami ba niha ba danõ ba na ndra
- 12 alawe bõ'õ andrõ. Ba laterna linia niha sato fefoe, eboea lira, lamane:
- 13 Ja'itõrõ niwa'õoe! Ba nihá, ba no ato, ba no ba'wa deoe, tobali tebai baero manõ so ita; ba tenga gõi ha ma'õma'õchõ ba tenga ha doea ngaloeo wangasiwai hoehoeo andre, me no oja ngawalõ lalõda nifatoenõ.
- 14 Ba alacha lahoehoeo'õ satoeada, salahi zato, ba banoeada fefoe, si no mangai ira alawe bõ'õ, ba acha lafa'aso'aso ira ba ginõtõ niwa'õ chõra, awõ zatoea ba awõ zangoehoeoe ba mbanoeara, irege alõ wõnoe Lowalangida chõda, ba golalõwa
- andrõ. Ba ha Jonata, ono Gaza-heli ba Jehasia, ono Dikiwa, zama-daõ da'õ; ba si fa'awõ chõra, ba Mesoela ba Sabata'i, Ono Lewi.
- III. Ba la'o'õ da'õ si no mangawoeli moroi ba ni'oloi'õ ja'ira mege. Ba itoetoejoe chõnia niha Esera ere, hõgõ ngafoera andrõ, oi nitõtõi tõi, ba faloecha ira, ba zi samboea desa'a ba mba'wa si foeloe, ba wangoehoeoe'õ da'õ. Ba iroegi
- 17 zi samboea desa'a ba mba'wa si fõfõna, ba awai hoehoeo ba niha andrõ fefoe. si no mangai ira alawe bõ'õ. Ba da'e nga'õtõ gere, si no
- 18 mangai ira alawe bõ'õ: Ma'owoe Jesoea, ono Josadaki, ba ma'owoe dalifoesõnia: Ma'aseja ba Eliëzeri ba Jaribi ba Gedalia. Da'õ zondra'oe
- 19 tanga ndra Esera, lafaboe'oe latibo'õ ndra alawera andrõ ba sageoe labe'e biribiri si matoea õmõra ba lalõra andrõ. Ba ma'owoe Imeri,
- 20 ba Hanani ba Sebadia. Ba ma'owoe Harimi, ba Ma'aseja ba Elia ba Semaja ba Jehiëli ba Oesia. Ba
- 22 ma'owoe Wasoeri, ba Elijoënai ba Ma'aseja ba Sima'eli ba Netane'eli ba Josabada ba Eleasa. Ba Ono
- 23 Lewi, ba Josabada ba Sime'i ba Kelaja — ja'ia Kelita andrõ — ba Fetaja ba Joeda ba Eliëzeri. Ba sanoenõ andrõ, ba Eliasibi. Ba
- 24 sanaro ba mbawandroehõ, ba Sa-loemi ba Telemi ba Oeri. Ba Irao-
- 25 no Gizeraëli sato: Ma'owoe Wareo, ba Ramia ba Jisia ba Malachia ba Mijamini ba Elezari ba Malachia ba Benaja. Ba ma'owoe
- 26 Gelama, ba Matania ba Sacharia ba Jehiëli ba Abidi ba Jeremoto ba Elia. Ba ma'owoe Zatoe, ba
- 27 Elijoënai ba Eliasibi ba Matania ba Jeremoto ba Sabada ba Asisa, Ba ma'owoe Mbebai, ba Johanano
- 28 ba Hanania ba Sabai ba Atalai. Ba ma'owoe Mbani, ba Mesoela
- 29 ba Maloecha ba Adaja ba Jasoebi ba Seala ba Jeramoto. Ba ma'owoe
- 30 woe Wahata-Moabi, ba Adena ba

<p>Kelala ba Benaja ba Ma'aseja ba Matania ba Besale'eli ba Binoei ba 31 Manase. Ba ma'owoe Harimi. ba Eliçzeri ba Jisia ba Malachia ba 32 Semaja ba Simeoni, ba Benijami 33 ba Maloecha ba Semaria. Ba ma' owoe Hasoemi, ba Matanai ba Ma tata ba Sabada ba Elifeleti ba Je 34 remai ba Manase ba Sime'i. Ba ma'owoe Mbani, ba Ma'adai ba 35 Ameramo ba Oeeli, ba Benaja ba 36 Bedia ba Keloehi ba Wania ba</p>	<p>Meremoto ba Eliasibi ba Matania 37 ba Matanai ba Ja'sasai ba Bani ba 38 Binoei ba Sime'i ba Selenia ba 39 Natano ba Adaja ba Machanadabai 40 ba Sasai ba Sarai ba Asare'eli ba 41 Selemia ba Semaria ba Saloemi ba 42 Amaria ba Josefo. Ba ma'owoe 43 Nebo, ba Je'eli ba Matitia ba Sa- bada ba Sebina ba Jada'i ba Joëli ba Benaja. Oi si no mangai ira 44 alawe bö'ö da'ö, ba so zi no mo' ono ösa, ira alawe andrö.</p>
--	---

Soera

NEHEMIA.

FAZA I.

I. Irongo wa'aboe dödö mbanoea
Jeroezalema Nehemia. II. Fanga-
ndrönia chö Lowalangi.

- 1 I. Hikaja chö Nehemia andrö,
ono Hakalia. Me ba'wa Kisilewi,
döfi si doea wceloe, me sodo ba
2 gödo ba Zoesa, (*F. 2, 1*), ba möi
chögoc nachigoe Hanani, awö ma-
do Joeda ösa. Ba me oesofoe chö-
ra, he wisa ba niha Jehoeda saeri
andrö, si tosai ni'oloi'ö no, ba he
3 wisa ba Jeroezalema, ba lamane
chögoc : Si tosai andrö, si lö aho-
ri ni'oloi'ö no, ba danö andrö, ba no
noemana sibai ba no si tehawoe
fa'aila, me no moedoedoegö göli
Jeroezalema öli kara, ba me no
moetoenoe mbawa göli. (*Raz II. 25,*
10).
- 4 II. Ba me oerongo doeria andrö,
ba moedadaodo tooe, mege'egedo
ba mangaröngarödo, mato doea
wongi wa'ara; ba mamoni ba gö
ndra'o ba mangandröngandrö ndra'o
5 chö razo zoroego, oemane : „He
Jehowa, Lowalangi ba zoroego, Lo-

walangi seboea ba sata'oe ita, si
lö mowoe'ai fawoe'oesa li fa'ahachö
dödö andrö ba zangomasi'ö ja'oegö
ba ba zolo'ö oroisamö. (*Dan. 9, 4*).
Be'e mbörö dalingamö ba bokai hö- 6
röoe, ena'ö örongo wangandrö ge-
nonioe andre, si lö oebato chöoe
iada'e, bongi ma'öchö, salahi Ndrao-
no Gizeraëli, enonioe andrö, wango-
mbacha chöoe horö Ndraono Gize-
raëli, horöma chöoe; he ja'odo a-
ndre, ba ja'aga si samba omo,
ba oi si no molalö chöoe. No tenga 7
side'ide horöma chöoe, ba lö ni'o-ö-
ma oroisamö, awö nifachoinö, awö
hoekoemö andrö, niwa'öoe chö ge-
nonioe Moze. Törö tödöoe daroma 8
limö andrö, niwa'öoe, chö genonioe
Moze, me ömane : Na molalö ami,
ba oefazaewc ami ba niha baero !
(*Moz. V. 4, 27*). Ba na mifalalini 9
gera'erami, na mifoeli ami chögoc,
ba na mib'e ba dödömi goroisagoc
ba na mi'o'ö, ba he ba wondrege,
ba gahe mbanoea so nifazawili a-
ndrö chömi, ba oe'ozaragö zoei ira
ba oe'öhe mangawoeli ba danö a-
ndrö, nitoejogoc, ba wamonahia

10 tōigoe ba da'ō. Noa sa atō enonioe
ira ba banoeaoe, ni'orifimō mege,
ba wa'abōlōoe andrō, tangaoe sabe'e
11 andrō. He So'aja, be'c mbōrō da-
lingaoe ba wangandrō genonioe a-
ndre ba ba wangandrō genonioe
sato, somasi mangata'oeſi tōimō a-
ndrō : tolo, ena'ō mofozoe nilaoe
genonimō andre ma'ōchō, ba ena'ō
faloecha ia wa'ahachō dōdō razo
andrō !" Ba ja'odo, ba same'e jomo
gō chō razo.

FAZA 2.

I. Itehe chō Nehemia we'amōi
ba Jeroezalema razo. II. Iroegi, ba
me no aefa ifaigi, ba ifaroe dōdō
zatoea, ba wangazōchi ōli. III. Fa'-
oedoesa Zanabala andrō.

1 I. Ba me ba'wa Nisana, me no
aloea sara ambō doea woeloe fache
razo Aretazasa, me so fōnania na-
goe, ba oehalō nagoe andrō ba
oe'oro'ō chō razo ba lō oefa'ila'ō
2 chōnia ena'ō, wa lō sōchisōchi dō-
dōgoc. Ba imane chōgōe razo :
Hana wa no afoesi mbawaoe, ba
tenga sa atō sofōchō ndra'oegō.
3 Ba ata'oe sibaī ndra'o. Ba oemane
chō razo : Ja anaoc manō noso razo !
Hana wa lō afoesi mbawagoe, na
no adocdoe mbanoea andrō, si so
lewatō ndra toagoc, ba na no a-
4 chozi mbawa gōlinia ? Ba imane
chōgōe razo : Ba hadia atō ni'a-
ndrōoe ? Ba mangandrō ndra'o chō
5 Lowalangi ba zoroego ; ba awena
oemane chō razo : Na atoelō chō
razo, ba na si tola genonioe andre
ō'wa'ō — : fa ōfatenge ndra'o ba
danō mado Joeda, ba mbanoea
andrō, si so lewatō ndra toeagoc,
6 ena'ō ocoeli oetaroe'ō. Ba imane
chōgōe razo — no domadao ba
ngainia ngambatōnia — imane : Ha
wa'ara ndra'oegō, na mōi'ō, ha wa'
ara ōfoeli'ō ? Tobali atoelō chō razo
ifatenge ndra'odo ; ba oe'ōtō chō-
7 nia mbongi. (*P. 5, 14*). Ba oemane
na chō razo : Na atoelō chō razo,

ba ndramoebe'e chōgōe zoera ba
goemandroe ba danō andrō, jefo
Ōifarati, ena'ō bōi lataha ndra'o,
balazi oeroegi danō mado Joeda,
ba soera chō Gasafō andrō, samai- 8
gimaigi coe ba gatoea chō razo,
ena'ō ibe'e chōgōe geoe balo, boha
mbawa gōli chōgōe ba mbawa gōli
hati andrō, ba ngai gosali, ba so-
goena ba gōli mbanoea ba ba no-
mo andrō nahiagoc. Ba itehe chō-
gōe razo, me no itolodo tanga Lo-
walangigoc, seboea tōdō chōgōe.

II. Ba me oeroegi ndra koema- 9
ndroe ba danō jefo Ōifarati, ba oe-
be'e ba dangara zoera razo ; ba no
ifatenge gōi goemandra ba si fa-
koedo razo, awōgoc. Ba me larongo 10
ira Sanabala, banoea Horono, To-
bia enoni andrō, Iraono Gamoni,
ba afōchō chōra, me no so zanolo
Iraono Gizeračli, ena'ō ohahaoe dō-
dōra. Ba oeroegi Jeroezalema, ba 11
me nō tōloe bongi ndra'o ba da'ō,
ba maoso ndra'o, oetōrō bongi, lō 12
atotō nawōgoc, lō ni'ombacha'ogoc
ba niha bō'ō hadia-nibe'e Lowa-
langigoc ba dōdōgoc fanologoc Je-
roezalema, ba lō oe'ohe koedo, ha
si sageoc andrō, ba zi fakoedo
ndra'o. Ba oetōrō mbawa gōli ba 13
ndraso, ba zi bongi, mitocoe ba
goemboe naga ba ba mbawa gōli
golawoc ; ba oe'amaigi'ō ōli Jeroe-
zalema si no abōcha, ba bawa gōli,
si no achozi. Ba oesa'wa mba'wa 14
gōli ba mba'a ba ba'wa razo ; ba
lō'ō sa'ae naha gahe koedogoc, tebai
itōrō, barōgoc. Ba oe'osisi mijawa 15
ndraso, ba zi bongi, ba oe'amaigi'ō
ōli. Ba ba mbawa gōli ba ndraso
zoci oetōrō, wangawoeli mijomo.
Ba satocoe, ba lō la'ila, heza mōido, 16
ba hadia danigoc, irege da'ō, ba lō
ni'ombacha'ogoc, he ba niha Je-
hoeda [sato], ba he ba gere ba he
ba zala'wa ba he ba zatoea ba he
ba dánō bō'ō fefoc, sohalōhalōwō.
Ba oemane chōra : Mi'ila wangaboc 17
dōdō andrō chōda, me no adocdoe

- Jeroezalema ba me no achozi mba-
wa göli. Talaboe, ta'azõchi göli
Jeroezalema, fa bõï sa'ae la'igi'igi'õ
18 ita! Ba awena oe'ombacha'õ chõra,
wa no itolodo tanga Lowalangigoe,
si no eboea tõdõ chõgoe, awõ ni-
wa'õ razo chõgoe. Ba lamane: Ta-
laboe, talaoe! Ba la'abe'e'õ ira ba
halõwõ si sõchi andrõ.
- 19 III. Ba me larongo da'õ ira Sa-
nabala, banoea Horono, Tobia, eno-
ni andrõ, Iraono Gamoni ba Ge-
semi, Dawa Ara, ba la'o'aja ndra'a-
ga, ma'iki ira chõma, ba lamane:
Hadia da'õ chõmi, nilaoemi andrõ?
20 Hadia, mila'wa razo? Ba oetema
lira, oemane chõra: Lowalangi a-
ndrõ ba zoroego zame'e mofozoe
chõma dania; ba ja'aga, enoninia
andre, ba malaee, ma'azõchi. Ba
ja'ami, ba tenga awõ ami, lõ tána
chõmi, ba tenga si lõ olifoe mba-
noea Jeroezalema dania ami.

FAZA 3.

La'azõchi göli Jeroezalema ba alio
tedoee.

- 1 Ba maoso Geliasibi ere seboea
, ba talifoesõnia ere andrõ, ba lalaoe
mbawa göli mbiribiri andrõ. Ba
la'amoni'õ ba labe'e lagõnia. Ba
latohoegõ, iroegi malige Hamea a-
ndrõ, ba la'amoni'õ da'õ göi, ba
latohoegõ, iroegi malige Hanane'eli.
2 (*Jer. 31, 38*). Ba sohalõwõ ba ngai-
ra, ba banoea Jericho. Ba ba ngai
3 da'õ, ba Soekoeri, ono Imeri. Ba
bawa göli gi'a, ba banoea Zana'a
zolaee; labe'e mboha ba lafa'anõ
lagõ, awõ lazi, ba si no amaedola
4 mboeatõ. Ba sangazõchi ba ngai
da'õ, ba no Meremoto, ono Goeria
ono Hakosi, ba ba ngai da'õ, ba Me-
soela, ono Mberechia ono Mesesa-
be'eli. Ba ba ngai da'õ, ba Sadoki,
5 ono Mba'ana. Ba ba ngai da'õ, ba
banoea Dekoa; ba sala'wara, ba lõ
6 la'o'õ niwa'õ zamatõrõ ja'ira. Ba
sangazõchi bawa göli ba mbanoea
satoea, ba Jojada, ono Wasea, ba

- Mesoela, ono Mbesodia, labe'e mbo-
ha ba lafa'anõ lagõ, awõ lazi ba si
no amaedola mboeatõ. Ba ba ngai
7 da'õ, ba Melatia, banoea Gibeona,
ba Jadono, banoea Meronoti, awõ
mbanoea Gibeona andrõ, awõ mba-
noea Misefa, amatõrõwa goema-
ndroe ba danõ ba zi tambai Oifa-
rati tánõ andre. Ba ba zi tambai
8 da'õ, ba Oesiëli zangazõchi, ono
Haraja, awõ doeka gana'a andrõ.
Ba ba ngai da'õ, ba Hanania toeka
daloedaloee nifalemba; la'azõchi [gõ-
li] Jeroezalema, iroegi göli sawe'e-
we'e andrõ. Ba ba ngai da'õ, ba
9 Refaja zangazõchi, ono Hoeri, sa-
toea zi matonga mbanoea Jeroeza-
lema. Ba ba ngai da'õ, ba Jedaja,
10 ono Haroemafa, ba gamaeodoe no-
monia. Ba ba ngai da'õ, ba Ha-
toesi, ono Hasabeneja. Ba sandroro
11 lahaogõ Malachia, ono Harimi ba
Hasoebi, ono Wahata-Moabi, fabaja
malige danoeri andrõ. Ba ba ngai
12 da'õ, ba Saloemi, ono Halohe, sa-
toea zi matonga mbanoea Jeroeza-
lema — ja'ia ba ononia alawe. Ba
13 bawa göli ba ndraso, ba Hanoeni
zolaee, awõ mbanoea Zanoa, lafa-
sindro ba fa'anõ lagõ, awõ lazi ba
si no amaedola mboeatõ, ba lato-
hoegõ wangazõchi õli, 1000 hela,
iroegi mbawa göli golawoea. Ba
14 bawa göli golawoea andrõ, ba Ma-
lachia zangazõchi, ano Rechabi, sa-
toea mbanoea Mbeti Cheremi; ifa-
sindro ba ifa'anõ lagõ, awõ lazi ba
si no amaedola mboeatõ. Ba bawa
15 göli ba mba'a, ba Saloeni zangazõ-
chi, ono Choli-Hose, satoea mba-
noea Misefa — ifasindro ba ifasagõ
ba ifa'anõ lagõ, awõ lazi ba si no
amaedola mboeatõ —, ba itoheogõ
wangazõchi õli ba zinga mba'wa ba
noeloe hele, ba kaboe razo, ba iroegi
nibosi andrõ, moroi ja'wa ba mba-
noea Dawido. (*Raz. II, 20, 20*). Ba
16 tohoetohoe da'õ, ba Nehemia zanga-
zõchi, ono Gasiboeki, satoea zi ma-
tonga mbanoea Mbetisoeri, iroegi

ba gamaoedoe lewatō Dawido ba iroegi mbaŵa andrō, nifazōchi, ba
 17 iroegi nomo zaradadoe andrō. Ba ba zi tambai da'ō, ba Ono Lewi, Rehoemi, ono Mbani [zolohe ja'ira]. Ba ba ngai da'ō, ba Hasabia, satoea zi matonga mbanoea Gegila, nifachoi ba mbanoea lalaoe. Ba
 18 ba zi tambai da'ō, ba iwara. Bawai, ono Henedada, satoea zi matonga mbanoea Gegila [zolohe]. Ba
 19 ba ngairā, ba Ezeri, ono Jesoea, satoea mbanoea Misefa, sandroro gōi lalaoe, ba gamaoedoe lala mi-
 20 jaŵa ba nomo wangōna ba watalinga. (*Nga'ot. II. 26, 9*). Ba ba zi tambai da'ō, mijaŵa ba hili, ba Baroechi, ono Zabai, sandroro gōi, i'otarai watalinga, iroegi gamaoedoe mbawandreehō nomo Geliasibi ere
 21 seboea. Ba ba ngai da'ō, ba Meremoto, ono Goeria ono Hakosi, sandroro gōi, i'otarai ba gamaoedoe mbawandreehō nomo Geliasibi, iroe-
 22 gi ba hambo nomonia. Ba ba ngai da'ō, ba ere, banoea ba zalo'o. Ba
 23 ba ngai da'ō, ba Benijami ba Hasoebi, ba gamaoedoe nomora. Ba ba ngai da'ō, ba Asaria, ono Ma'a-seja ono Ganania, ba ngai nomonia. Ba ba zi tambai da'ō, ba Binoei, ono Henadada, sandroro gōi, i'otarai nomo Gasaria, iroegi watalinga andrō ba sanalinga si'oe. Ba
 25 Falala, ono Oesai, ba ba gamaoedoe watalinga andrō ba ba gamaoedoe malige tánō jaŵa, si no tedoe mo-roi ba gōdo razo, si fadoro ba goe-
 26 roenga. Ba ba ngai da'ō, ba Fedaja, ono Wareo. (*Jer. 32, 2*). Ba sangai halōwō ba gosali, enoni andrō, ba ba Gofeli andrō so nomora, iroegi ba gamaoedoe mbawa gōli ba nidanō, tánō ba gatoemboccha loeo ba iroegi malige si no tedoe andrō.
 27 (*Nga'ot. II. 27, 3*). Ba ba zi tambai da'ō, ba banoea Dekoa zoei, sandroro tō, ba gamaoedoe malige si no tedoe, ba iroegi gōli Gofeli andrō.
 28 Ba jaŵa mbawa gōli koedo, ba ere

zangazōchi; ba gamaoedoe nomonia ilaoe zamōsana. Ba ba ngai da'ō
 29 ba Sadoki, ono Imeri, ba gamaoedoe nomonia. Ba ba zi tambai da'ō, ba Semaja, ono Zechania, sanaro ba mbawa gōli tánō ba gatoemboccha loeo. Ba ba ngai da'ō, ba Ha-
 30 nania, ono Zelemia ba Hanoeni, ono Zalafi, lima moroi ba zi a'a, sandroro zoei. Ba ba ngai da'ō, ba Mesoela, ono Mberechia, ba gamaoedoe mbate'enia. Ba ba zi tambai
 31 da'ō, ba Malachia andrō, toeka gana'a, iroegi nomo zangai halōwō ba gosali, ba ba ngai da'ō, ba solafō, ba gamaoedoe mbawa gōli Mikikada, ba iroegi ba gamaoedoe mbate'e andrō ba zi sagōtō, ba watalinga. Ba ba gotaloea da'ō mbawa
 32 gōli mbiribiri, ba toeka gana'a gōi ba solafō zangazōchi.

FAZA 4.

I. Fa'oedoesa Ndrawa Zamaria ba niha Jehoeda. II. Mangarō niha Jehoeda wanohoegō fanga'azōchi ōli.

I. **Ba me** irongo Sanabala la'a'-
 1 azōchi gōli, ba mofōnoe ia ba abao sibaī dōdōnia. Ba i'igi'igi'ō niha
 2 Jehoeda. Imane, ba zi so talifoēsōnia, awō zabōlō Ndrawa Zamaria :
 „Hadia nilaoe niha Jehoeda samomó andrō ? Hadia, lafoeli labōhōli dania ? Hadia, mame'e soemange ira dania ? Hadia, la'asiwai ma'ōchō ? Hadia, lafoeli lafahalō gara adoe-
 doela andrō, si no fabali ba galitō ?”
 Ba no so ba ngainia Dobia andrō, 3
 Iraono Gamoni, ba imane da'ō :
 „Alacha lalaoe, ba na mōi jaŵa nasoe, ba adoeoedoe gōli kara andrō
 4 chōra ibe'e !” Fondrondrongo, ja'oegō Lowalangima, he wisa wa lō
 ba dōdō niha bō'ō ndra'aga ! Be'e mangawoeli ba hoeloera wango'ajara andrō, ba be'e ni'oloi'ō ba danō
 bō'ō ira, ba be'e niraboe zi so chōra. Bōi baloegō lalōra, ba bōi boenoe 5
 [ba zoera] horōra, fōnamō ; me no la'andrō wōnoemō, ba zanche za-
 36

- 6 ngazōchi ōli andrō! Ba sanga-
zōchi ōli ndra'aga, ba tedoehō gōli,
ma'asara, iroegi zi matonga wa'a-
laʼwānia, ba no owōlō'ōlō sibai niha
7 sato ba halōwō andrō. Ba me la-
rongo ira Sanabala Tobia ba Dawa
Ara ba Iraono Gameni ba banoea
Gasoto andrō, te'azōchi gōli Jeroe-
zalema ba ibōrōtaigō tedoehō zabō-
8 cha andrō, ba mofōnoe sibai ira, ba
mōi ira ba hōloe, dozi ira, lafa'aso
ira, lawa'ō, ba wanoewō Jeroeza-
lema ba ba wanganani ja'ira.
- 9 II. Ba mangandrō ndra'aga chō
Lowalangima, ba bongi ma'ōchō
mafataro zanaro, ba chorā andrō,
10 fa'ata'oema ira. Ba lamane mado
Joeda: Erege dōdō zana'oe andrō,
me no abōlō fahōna gadoeola, ba
tobali tebai ma'azōchi gōli andrō.
11 Ba lamane oedoema andrō: Alacha
lō larongi ba alacha lō la'ila, irge
no taroegi bacha hoenōra, ba ta'ō'ōtō
12 ira ba tebato halōwō tabe'e! Ba me
so niha Jehoeada, banoea sahatō chō-
ra, me no mato mewoeloe laʼwā'ō chō-
ma, dozi banoea: Lō tola lō mifoeli
13 ami chōma! ba oefataro niha, sawoe-
sawōe, ba zahōndrō tanō, ba gero
gōli, ba mbandra, sangarō, si'ōli
14 ba toho ba fana. Ba oefaiigi; ba
maoso ndra'o ba oemane ba zalaʼwa
ba ba zatoea ba ba niha sato:
Bōi mi'ata'oeffi ira. Mitōrō tōdōmi
zochō ja'ita, si no eboea ba sata'oc
niha, ba milaoe fasōndra, ba wa-
ngorifi talifoesōmi ba iraonomi,
matoea ba alawe, ba fo'omomi; ba
omomi mifatoeotoe tōdōmi (*Moz.*
15 *V. 20, 3*). Ba me larongi oedoema
andrō, no terongo chōma ba no
acchoe ba wa lō boto dōdōra andrō
ibe'c Lowalangi, ba tola mangan-
woeli ba gōli ndra'aga fefoe ba tola
ifaigi halōwōnia zamōsana. (*Joh.*
16 *5, 12*). Ba i'otarai loe da'ō, ba ha
si matonga nono matoea andrō
chōgoe zohalōwō ba gōli; ba si
matonga, ba solohe si'ōli ba toho
ba baloese ba fana ba ōrōba, ba
- satoea, ba la'iaigō foeri mado Joeda
sato, sohalōwō ba gōli. Ba sonoro 17
andrō, ba no mangarō; lahalō-
halō halōwōra tangara si sara, ba
si sara, ba solohe toho. Ba sa- 18
ma'anō kara, ba dozi no labe'e ba
lōwilōwira zi'ōlira, ba lafa'anō'anō
gara; ba ba ngaigoe so zolaoe to-
rofe. Ba oemane ba zalaʼwa ba ba 19
zatoea, ba ba zato: Halōwōda, ba
no eboea ba no ebolo zi so ita, ba
tobali si no moezaewe ita, ba gōli,
no arōe gotalocada. Ba heza mi- 20
rongo li dorofe, ba da'ō mi'owoeloi
ami chōma; Lowalangida dania zi
fasōndra, salahida. (*Moz. II. 14, 14.*
Moz. V. 1, 30). Ba mahalōhalō 21
halōwōma ba gōli, ba si matonga,
ba solohe toho, i'otarai wa'amoloeo
ba iroegi oroma ndrōfi. Ba oemane 22
gōi ba niha sato, me loco da'ō:
Dozi ami, ba ba Jeroezalema mōrō
ami, awō ngoningonimi, ena'ō sa-
naro ba zi bongi chōda da'ō, ba
ba zi ma'ōchō, ba ba wangazōchi
ōli. Ba lō'ō manō maheta noecha- 23
ma, he ja'ō, ba he talifoesōgoe, ba
he ono matoea andrō chōgoe, ba he
sanaro andrō, si so barō mbawa-
goe; ba dozi ndra'aga, ba si so
fangōna ba gambōlō.

FAZA 5.

I. Mangarōngarō niha sato ba wa-
makao zalaʼwa ja'ira. Itolo ira Ne-
hemia. II. Lō i'andrō mbalazonia
Nehemia.

- I. Ba mangarōngarō sibai niha 1
sato, awō wo'omora, ba iwara a-
ndrō, niha Jehoeada. So zangoema'ō: 2
Iraonoma matoea ba iraonoma ala-
we, ba mabe'e gade; ndramoefaigi
chōma wache, ena'ō manga ndra'a-
ga ba ena'ō aoeriga! Ba so gōi za- 3
ngoema'ō: Nowima ba kaboe nagoe
chōma, ba omoma, ba mabe'e ga-
de; ba ndramoefaigi chōma wache,
ba lofo andre! (*Moz. I. 47, 20*). Ba 4
so gōi zangoema'ō: No mabe'e gade
mbenoema, awō kaboe nagoe chō-

5 ma, ba wamalali kefe, òmòma beo
 ba zala'wa. Ba ija'e, ba he w'a'ae
 no faoma ira mbotoma mboto da-
 lifoesòma andrò, awò wa no faoma
 ira ndraonoma ndraonora, ba ma-
 loeloe zoci sawoejoe ndraonoma ma-
 toea, fabaja iraonoma alawe; noa
 sa tobali sawoejoe nonoma alawe
 òsa. Ba no tebai matimba da'ò, me
 noa sa atò niha b'ò'ò zochò benoe-
 6 ama, awò kaboe nagoe chòma. Ba
 mofònoe sibai ndra'ò, me oerongo
 wanganrangaràra, awò ni'wa'òra a-
 7 ndrò. Ba oe'era'era tòdògoe; ba
 oetegoe zala'wa ba satoea, oemane
 chòra: Hadia, sangeboea hare ami,
 na mibe'e nifalali ba nawòmi? Ba
 oelae waloechata seboea ba chòra
 8 andrò, (*Moz. II. 22, 23*), ba oemane
 chòra: Ja'aga, ba no mahòli dali-
 foesòda niha Jehoeda andrò, si no
 moe'amawa ba niha baero, ndrege
 nisòndrama lala. Ba ja'ami, ba sa-
 mawa talifoesòmi na'i ami, ena'ò
 te'amawa ira chòda? Ba l'ò hedehe-
 dera, tebai latema ligoe. (*Moz. III.*
 9 *25, 48*). Ba oemane: Si l'ò sòchi
 wolaemi andrò! Hadia, tenga sa-
 ngata'oei Lowalangida ami ena'ò,
 ba nilaoemi andrò, b'ò'ò wango'aja
 10 niha baero andrò, oedoeda? Ba ja'ò
 ba ira talifoesògoe ba ono matoea
 andrò chògoe, ba no mabe'e nifa-
 lali chòra gana'a ba fache; ba ala-
 cha l'ò tasoegi zoegilòda andrò.
 11 Ma'òchò andre mifoeli chòra mbe-
 noeara ba kaboe nagoe chòra ba
 kaboe zai ba omora, ba b'òi sa'ae
 misoegi mibe'emi nifalali chòra, a-
 na'a ba fache ba agoe ba fanicha.
 12 Ba lamane: Mafaeli, ba l'ò'ò sa'ae
 masoegi ira; ma'o'ò zomasi ndra'-
 oegò. Ba oefakaoni'ò gere, ba oebe'e
 ba hòloe ira, wa la'o'ò ni'wa'ògoe.
 13 Ba oe'anotogò mbaroegoe ba doto-
 goe ba oemane: Ja'imane Lowala-
 ngi wanimba dozi si falimo ba ni-
 faboe'oera andrò, jamoetimba ira
 baomora ba ba zi so chòra, ba
 ni'anotogò ira si manò g'oi, balazi

l'ò òsi sa'ae! Ba lamane niha sato
 fefoe: Ja doehoe! ba lasoeno Jeho-
 wa. Ba la'o'ò da'ò no mege sato.

II. Ba i'otarai loeo da'ò, me tefa- 14
 taro ndra'ò amaedola goemandroe
 ba danò mado Joeda — i'otarai
 ndròfi si 20, iroegi ndròfi si 32 chò
 razo Aretazasa, mewelendroea fache
 wa'ara — ba l'ò ni'agoe ò goema-
 ndroe, awò ndra talifoesògoe, he 15
 w'a'ae no lafo'òmò niha sato koe-
 mandroe fòna, fònagoe, 40 roefia
 ma'òchò, b'òli gòra roti ba b'òli gò-
 ra agoe; ba no lafakao niha sato
 ono matoea andrò chòra. Ba tenga
 si manò wolaogoe, fa'ata'oege Lo-
 walangi. Ba he ba wangazòchi òli 16
 andre, ba no mohalòhalòw'ò g'oi
 ndra'odo, ba l'ò'ò sa ni'òlima be-
 noea; ba ono matoea andrò chògoe,
 ba no ahori so, ba halòw'ò andrò. Ba 17
 chògoe mangamanga niha Jehoeda
 andrò, he satoea andrò, oetoe a lima
 woeloe, ba he si m'oi chòma, ba-
 noea niha baero, si tefasoei ja'aga.
 Ba hadia nihalòhalò, òra siroegi 18
 ma'òchò — sagesageoe za'wi si ma-
 toea ba òn'ò'ò'ò nga'oe mbiribiri
 nitoetocjoe ba hadia ia wofò —, ba
 ja'ò zanaha, ba foeloefoeloe bongi,
 ba hadia ia ngawalò nagoe, ni'o'ja'ò.
 Ba ba da'ò fefoe, ba l'ò oe'wa'ò ògoe
 g'ò goemandroe, me no abe'e rodi
 ba niha sato. B'oi olifoe'g'ò'ò ndra'ò, 19
 ja'oegò Lowalangigoe, ba nitologoe
 niha andre, fefoe, ba wolohe ba zi
 sòchi hadia ia chògoe!

FAZA 6.

I. Tebai labe'e te'ala Nehemia
 oedoenia andrò. II. Awai g'oi.

Ba me terongo chò ndra Sana- 1
 bala, Tobia, Gesemi Dawa Ara, ba
 ba noedoema b'ò'ò andrò, wa no
 oe'azòchi g'oi ba l'ò sadoedoe sa'ae —
 he w'a'ae l'ò'ò na moefa'anò lagò mba-
 wa g'oi, iroegi loeo da'ò —, ba la- 2
 fatenge chògoe ira Sanabala Gesemi,
 lamane chògoe: Taboe, ena'ò faloe-
 cha ita ba mbanoea heza, ba ndraso

3 Gono! Ba tōdōra, ba si lō sōchi
lalaoe chōgoe (*Nga'ot. I. 8, 12*). Ba
oefatenge zinenge chōra, oemane:
Eboea sibai halōwōgoe, ba tebai
mōido mitooe chōmi. Tebai terōi
4 halōwō, fa oebōhōi ena'ō, ba we'a-
mōi mitooe chōmi. Ba mendrōfa
lafatenge chōgoe, si manōmanō, ba
5 oemanōmanō gōi chōra, Ba samoeza
tō ifatenge chōgoe Sanabala, me-
lima mōi da'ō, enoninia ifatenge,
sagōrō zoera ba dangania, soera si
6 lō lōwōlōwō. Imane ba zoera andrō:
No teteria ba niha baero, ba iwa'ō
gōi Gasimoe: Tōdōe ba tōdō niha
Jehocda, ba edōna mola'wa ami, a-
7 ndrō halōhalōwōoe wangazōchi ōli,
ba ena'ō tobali razora ndra'oegō;
so-roma ba da'ō fefoe. Ba noa gōi ōfa-
taro zama'ele'ō la'wa'ō, ena'ō lato-
8 lō'ō we'ao ba Jeroezalema: Razo
mado Joeda ia! Ba irongo dania
doeria da'ō razo. Andrō taboe, ena'ō
9 faloecha ita! Ba oefoeli oefatenge
chōnia, oemane: Faja manō ni-
wa'ōe andrō, nifachaimō da'ō tō-
10 dōe. Dozi ira sa, ba no sameta'oe
ja'aga ena'ō, lamane dōdōra: Atata
dania dangara ba labōhōli wanga-
zōchi ōli, ba tobali lō awai. Andrō
11 abe'e'ō dangagoe! [oemanō wanga-
ndrō]. Ba mōido jomo chō Zemaja,
ono Delaja ono Mehetabe'eli, me
no jomo manō sosō ia. Ba imane:
Tafao ba gosali Lowalangi, ba ni'a-
moni'ō, ba takoesi mbawandrohō-
12 nia, so sa dania zi mōi mamoenoe
ja'oegō, ba zi bongi so ira, ba wa-
moenoe ja'oegō! Ba oemane: Ha-
dia, soloi niha si mane ja'odo? Ba
hadia, tola mōi ita bacha ba gosali,
13 ja'itā andre, si lō mate ita? lō mōido
bacha ba da'ō. Aboto sa'ae ba dō-
dōgoe, tenga Lowalangi zamatenge
ja'ia; me no Tobia ba Sanabala
zangoni ja'ia, andrō wa mama'ele'ō
ia ba chōgoe. Ba da'ō danira wa-
ngoni ja'ia: ena'ō ata'oe ndra'o, ba
ena'ō oehalō horōgoe wolaoe da'ō,
ba wamatooe ja'o dania, ena'ō la'ila

la tandra'waisi ndra'odo. Bōi olifoe- 14
gō'ō, ja'oegō Lowalangigoe, ndra To-
bia Sanabala, ba nilaoera andrō;
ba sama'ele'ō ira alawe andrō, No-
adia, awō zama'ele'ō bō'ō andrō,
sameta'oe ja'o mena'ō!

II. Ba awai gōli ba zi doea 15
woeloe a lima ba mba'wa Eloeli, 52
wongi wa'ara. Ba me larongo da'ō 16
oedoema andrō fefoe, ba ihawoei
fa'ata'oe niha baero fefoe, si tefa-
soei ja'aga, ariri sibai ira wamaigira,
ba aboto sa'ae ba dōdōra, wa no
moroi ba wanolo Lowalangima, wa
no awai gōli andrō, Ba oja gōi 17
lafa'ohē'ō soera chō Dobia sala'wa
mado Joeda me loeo da'ō, ba oja
gōi ifa'ohē'ō chōra Tobia. Me no 18
ato mado Joeda, si no mōi ba hō-
loe chōnia, me no oemōnō Zechania,
ono Āra, ia, ba me oemōnō Mesoela,
ono Mberechia, nononia Johanano.
Ba ladeenōdoenō gōi chōgoe dōdō- 19
nia si sōchi, ba lafoelifoeli chōnia
ni'wa'ōgoe; ba soera ifa'ohē'ō To-
bia, ba wameta'oe ja'o.

FAZA 7.

I. Ifataro zanaro banoea Nehe-
nia. II. Fangofaja sangawoeli a-
ndrō. III. Boeala zatoea, balazo
gosali.

I. Ba me no moe'azōchi gōli, 1
ba oefa'anō lagō mbawa gōli, ba
tefataro zanaro ba mbawa gōli ba
sanoenō ba Ono Lewi. Ba banoea 2
Jeroezalema, ba oebe'e barō mbawa
ndra achigoe Hanani Hanania koe-
mandra ba hati, me no niha sifadoe-
hoe dōdōda ba sangata'oefi Lowala-
ngi [Hanania]; lō ato wamaedonia.
Ba oebe'e li chōra, oemane: Lō 3
aōsō labokai mbawa gōli Jeroeza-
lema; balazi aoehoe zino. Ba ba
zi so zanaro na, ladoehō mbawa
gōli, ba lahazi. Ba aefa da'ō, ba
banoea Jeroezalema lafataro sanaro,
ifaigi nahania zamōsana ba ga-
maoedoe nomora. Ba banoea, ba no 4
eboea, no ebolo, ba niha, ba lō ato

- sibai, ba so na nomo si lõ moefoeli
 5 moetaroe'õ na. Ba ibe'e ba dõdõ-
 goe Lowalangi oefaloecha'õ zala'wa
 ba satoea, awõ niha sato, ba wa-
 mazõchi soera nga'õtõ. Ba oesõ-
 ndra zoera nga'õtõ zi fõfõna so
 moroi si tooe, si mané ba zoera
 andrõ :
- 6 II. Da'e mbanoea ba danõ mado
 Joeda, si so moroi si tooe, moroi
 ba ni'oloi'õ ja'ira, ni'oloi'õ Neboe-
 kaneza, razo Mbabeli, si no mõi misi
 ja'wa ba Jeroezalema ba ba danõ
 mado Joeda ; isa'wa mbanoeara za-
 mõsana, (*Eser. 2*) si fao chõ ndra
 7 Seroebabeli, Jesoea, Nehemia, Asa-
 ria, Ra'amia, Nahemani, Marodo-
 chai. Bilisana, Misifereti, Bigewai,
 Nehoemi, Ba'ana. Fa'ato ndra ma-
 toea Ndraono Gizeraéli, ba
- 8 Ma'oeuwe Wareo, ba 2172.
 9 Ma'oeuwe Zefatia, ba 372.
 10 Ma'oeuwe Ara, ba 652.
 11 Ma'oeuwe Wahata-Moabi, nga'õtõ
 ndra Jesoea Joabi, ba 2818.
 12 Ma'oeuwe Gelama, ba 1254.
 13 Ma'oeuwe Zatoe, ba 845.
 14 Ma'oeuwe Zakai, ba 760.
 15 Ma'oeuwe Mbinoei, ba 648.
 16 Ma'oeuwe Mbebai, ba 628.
 17 Ma'oeuwe Asigada, ba 2322.
 18 Ma'oeuwe Gadonika, ba 667.
 19 Ma'oeuwe Mbigewai, ba 2067.
 20 Ma'oeuwe Gadiño, ba 655.
 21 Ma'oeuwe Gateri, banoea Hisikia,
 22 ba 98. Ma'oeuwe Hasoemi, ba 328.
 23 Ma'oeuwe Mbesai, ba 324.
 24 Ma'oeuwe Harifo, ba 112.
 25 Ma'oeuwe Gibeona, ba 95.
 26 Ba banoea Mbetilechema ba ba-
 noea Netofa, ba 188.
 27 Ba banoea Ganatoti, ba 128.
 28 Ba banoea Mbeti-Asimaweti, ba 42.
 29 Ba banoea Giriati-Jeari ba banoea
 Gafira ba banoea Mbe'eroti, ba 743.
 30 Ba banoea Rama ba banoea Geba,
 ba 631.
 31 Ba banoea Michimasi, ba 122.
 32 Ba banoea Mbetiéli ba banoea Ga'i,
 ba 123.
- Ba banoea Nebo, ba 52. 33
 Ba ma'oeuwe Gelama si samõsa, 34
 ba 1254.
 Ba ma'oeuwe Harimi, ba 320. 35
 Ba banoea Jericho, ba 345. 36
 Ba banoea Lodo ba banoea Hadidi 37
 ba banoea Gono, ba 721.
 Ba banoea Zena'a, ba 3930. 38
 Ba ere : Ma'oeuwe Jedaja si sawõ 39
 ndra Jesoea, ba 973.
 Ba ma'oeuwe Imeri, ba 1052. 40
 Ba ma'oeuwe Wasoeri, ba 1247. 41
 Ba ma'oeuwe Harimi, ba 1017. 42
 Ba Ono Lewi : Ma'oeuwe ndra Je-
 soea Kadimiéli, nga'õtõ Hodeja,
 ba 74. Ba sanoenõ : Ma'oeuwe Ga-
 safo, ba 148. Ba sanaro ba mba-
 45 wandroehõ : Ma'oeuwe ndra Saloe-
 mi, Ateri, Talamono, Akoebowe,
 Hatita, Sobai, ba 138. Ba sangai 46
 halõwõ ba gosali : Ma'oeuwe ndra
 Siha, Hasoefa, Taba'oto, Kero, Sia, 47
 Fadona, Lebana, Hagaba, Salamai, 48
 Hanano, Gideli, Gahara, 49
 Reaja, Resino, Nekoda, 50
 Gasama, Oesa, Fasea, 51
 Besa'i. Ba ma'oeuwe mbanoea Moini 52
 andrõ ba ma'oeuwe mbanoea Nefisi.
 Ba ma'oeuwe ndra Bakiboekoe, Ha- 53
 kofca, Harihoeri. Baseliti, Mehida, 54
 Haresa, Barako, Sisera, Tema, 55
 Nesia, Hatifa. 56
 Ba ma'oeuwe zawoejoe Zelomo a- 57
 ndrõ : Ma'oeuwe ndra Sota'i Sofereti,
 Ferida, Ja'ala, Darako, Gideli, 58
 Sefatia, Hatili, Fochereti-Hasibai, 59
 Amoni ; sangai halõwõ ba gosali, 60
 fefoe, awõ ma'oeuwe zawoejoe Ze-
 lomo andrõ, ba no 392. Ba da'e 61
 na zi mõi mija'wa göi, si oroi
 Deli-Mela ba Teli-Haresa ba Che-
 roebi ba Adono ba Imeri, si lõ
 mangila ha niha doeara ba ha nga'-
 õtõ ira, na Iraono Gizeraéli ira,
 ba na tenga : Ma'oeuwe ndra De- 62
 laja, Tobia, Nekoda, 642 fefoe. Ba 63
 ere : Ma'oeuwe ndra Habaja, Ha-
 kosi, Barasilai andrõ, si no mangai
 ono Mbarasilai, banoea Gileadi, ba
 si no moebe'e tõi tõi da'õ. La'- 64

- aloealoei zoera nga'õtõ ehõra da'õ, ba lõ lasõndra, andrõ wa lõ tetehe
 65 ere ira. Ba lõ itehe chõra koem-
 androe soemange ni'amoni'õ sibai
 andrõ, irege ifoeli so gere solaoe
 „Oerimi” ba „Toemimi” andrõ.
 66 (*Eser. 2, 63*). Ba ja'ira fefoe, ba no
 67 42,360 niha, lõ lai zawoejoe, ira
 matoea ba ira alawe, no 7337 da'õ ;
 ba baero õ na, ba 245 zanoenõ,
 68 ira matoea ba ira alawe. Ba koedo
 ehõra, ba 736, ba koedo kalide,
 69 ba 245, ba ondra, ba 435, ba ka-
 lide, ba 6720.
- 70 III. Ba so õsa, hõgõ ngafæ
 andrõ, same'e saoha gõlõra, balazo
 gosali. Ibe'e koemandroe, balazo
 da'õ : ana'a, ba 1000 hoea balaki
 ba 50 wiga, ba wanefe, ba 30 nga'-
 71 õrõ mbaroe gere. Ba nibe'e hõgõ
 ngafæ andrõ õsa, balazo da'õ, ba
 ana'a, ba 20,000 hoea balaki, ba
 72 firõ, ba 161,700 ba roefia. Ba ni-
 be'e zato, ba ana'a, ba 20,000 hoea
 balaki ba firõ, ba 147,000 ba roefia,
 73 ba 67 nga'õrõ mbaroe gere. Ba oi
 ba mbanoeara so ira, he ere ba he
 Ono Lewi ba he sanaro ba mba-
 wandroehõ ba he sanoenõ, awõ niha
 sato õsa, ba he sangai halõwõ ba
 gosali ba Iraono Gizeraëli fefoe.

FAZA 8.

I. Faloechata. Ibaso zoera go-
 roisa Esera. II. I'o'ooe niha sato
 Nehemia, ba wangomoesi'õ tõdõra.
 III. Lalaoe gowasa nose dahõ geoe.

- 1 I. Ba me iroegi ba'wa si fitoe,
 me no so ba mbanoeara Ndraono
 Gizeraëli, ba owoelo niha sato ha
 sara dõdõ, ba golajama sebolo, fõ-
 nafõna mbawa gõli ba nidanõ.
 Ba la'andrõ ehõ Gesera sangila
 amaeoita, ena'õ ihalõ zoera goroiisa
 andrõ ehõ Moze, soera ni'wa'õ Lo-
 walangi ba Ndraono Gizeraëli.
 2 Ba i'ohē zoera goroiisa Esera ere,
 ba zi faloecha andrõ, ira matoea
 ba ira alawe, awõ dozi si biha
 tõdõ, ba wamondrongo, ba zi
- samboea desa'a, ba mba'wa si fitoe.
 (*Nga'õt. II. 34, 30*). Ba ibaso, ba 3
 golajama andrõ, fõnafõna mbawa
 gõli ba nidanõ, i'otarai zi hoelõ
 wongi, iroegi laloeo, ba zi so ira
 matoea ba ira alawe, awõ zaboto
 ba dõdõ sa'ae, ba lafondrongo-
 ndrongo Iraono Gizeraëli fefoe ni-
 4 wa'õ ba zoera goroiisa andrõ. Ba
 ba harehare eoe ja'wa so Gesera
 sangila amaeoita, harehare nifa'-
 anõra nahania, ba ba ngainia so
 ndra Matitia. Sema, Anaja, Oeria,
 Hilikia, Ma'aseja, ba gambõlõ ; ba
 ba gaberania ba ira Fedaja, Mizaëli,
 Malachia, Hasoemi, Hasibadana,
 Sacharia, Mesoela. Ba ibokai zoera 5
 Esera, ba zanehe niha sato fefoe —
 no ala'wa nahania, moroi ba zi so
 niha sato fefoe —, ba me ibokai
 zoera, ba moezizio niha sato fefoe.
 Ba isoeno Jehowa, Lowalangi se- 6
 boea, Esera, ba ladedema niha sato,
 lamane : Ja doehoe, ja doehoe ! ba
 lafaza'wa dangara ba da'õ ba lafaõ-
 ndrõ ira, ba lafalõgoe tooe ira ba
 danõ, fõna Jehowa. Ba labotoehi 7
 ba dõdõ zato goroiisa ira Jesoea,
 Bani, Serebia, Jamini, Akoeboe, Sa-
 bata'i, Hodia, Ma'aseja, Kelita,
 Asaria, Josabada, Hanano, Felaja,
 Ono Lewi andrõ, ba si lõ teboelõ
 ba nahara niha sato. Ba lahaogõ 8
 wombaso soera goroiisa Lowalangi,
 ba labotoehi geloeaha, ba tobali
 aboto ba dõdõra.
- II. Ba Nehemia koemandroe ba 9
 Esera ere, sangila amaeoita, ba
 Ono Lewi andrõ, samahaõ niha,
 ba lamane ba niha sato fefoe : Ba-
 wa ni'amoni'õ chõ Lowalangimi Je-
 howa ma'õehõ ; bõi mi'angarõngarõ
 ba bõi mi'ege'ege ! Noa sa mege'-
 ege niha sato fefoe, me larongo
 daroma li, oroisa andrõ. Ba imane 10
 ehõra : Mi'ae'e, mi'a zatabõ ba miba-
 doe zami, ba mifo'oeracha zilõ'õ, me
 no ba'wa ni'amoni'õ ehõ zochõ ja'ita
 ma'õehõ. Andrõ bõi aboe dõdomi,
 me no fangabe'eda wa'omoeso dõ-

FAZA 9.

dōda andrō ba chō Jehowa! (*Moz.*
 11 *I. 16, 11*). Ba larara gōi dōdō niha
 sato fefoe Ono Lewi, lamane: Mi-
 honogō ami, me no baŵa ni'amoni'
 ni'ō ma'ōchō, andrō bōi aboe dō-
 12 dōmi! Ba mōi manga ira fefoe, ba
 ama wola'ohē'ō oeracha ba nawōra;
 amaedola gowasa seboea lalaoe,
 somoeso dōdōra, noa sa latōngōni
 nibotochi ba dōdōra.
 13 III. Ba mahemoloe ō, ba faloe-
 cha hōgō ngafō zato fefoe ba ere
 ba Ono Lewi, chō Gesera sangila
 amachoitā, ba wamondrongo na
 14 taroma li, oroisā. Ba lasōndra ba
 zoera goroisā andrō, nifaŵa'ōgō
 Jehowa chō Moze, wa ose daha
 geoe la'iaḡō Iraono Gizeraēli ba
 mbongi gowasa andrō, ba mbaŵa
 15 si fitoe, (*Moz. III. 23, 34*), awō wa
 labe'e li ba mbanoea misa chōra
 fefoe ba ba Jeroczalema, wa la-
 mane: Mi'ae ba hili ba mihalō
 ndrāha falo ba daha falo ndroe'oe
 ba daha malimbi ba boeloe na-
 ndroelo ba daha geoe si fadege
 boeloe na, ba wolaoe osc daha geoe,
 16 dali nifachoi andrō. Ba mōi baero
 ira, lahalō ndrāha geoe, ba labali'ō
 ose chōra; ba dete nomonia ilaoe
 zamōsana, ba ba golajama chōra,
 ba ba golajama gosali Lowalangī,
 ha ba golajama sebolō andrō, fōna-
 fōna mbawa gōli ba nidandō ba
 fōnafōna mbawa gōli ba mado Ge-
 17 feraji. Ba dozi niha, ha wa'ato ira,
 si no mangawoeli moroi ba ni'o-
 loi'ō ja'ira mege, ba solaoe osc da-
 ha geoe ba ba da'ō la'iaḡō. Lō'ō sa
 nilaoe Ndraono Gizeraēli si manō,
 i'otarai leo Josoea, ono Nocni,
 iroegi leo da'ō; ba tabali omoeso
 sibai dōdōra. (*Nga'ōt. II. 34, 18*).
 18 Ba la'erogō ma'ōchō wombasomba-
 so soera goroisā Lowalangī, ha
 oega mbongi gowasa andrō. Ba
 fitoe bongi wa'ara lalaoe gowasa
 andrō, ba me leo si ŵaloe, ba
 owoeloa seboea, dali nifachoi.

I. Mangaloeloe ira chō Lowa-
 langi. II. Mangandrō fa'ahachō
 dōdō Lowalangī Nono Lewi. III.
 Lafaoli la'aro'ō wawo'oesa li andrō.

I. Ba ba zi doea woeloe a ōfa 1
 ba mbaŵa da'ō, ba owelo Ndraono
 Gizeraēli, mamoni ba gō ira ba ba-
 roe gonigoni mbaroera, ba no la-
 laoe gawoegawoe ba hōgōra. (*Jon.*
 3, 5). Ba la'oniagō ira ba niha bō'ō 2
 fefoe nga'ōtō Ndraono Gizeraēli, ba
 so ira ba la'ombacha'ō horō, fabaja 3
 lalō ndra tocara mege. Ba moe-
 zizio ira ba nahara andrō, ba so
 zombaso soera goroisā Lowalangī
 Jehowa, matonga zi matonga leo
 wa'ara, ba matonga zi matonga
 leo gōi wa'ara wangombacha'ōra
 horōra, ba lafalōgoe tooe ira fōna
 Lowalangira Jehowa.

II. Ba ba harehare andrō la'agō 4
 Ono Lewi, ira Jesoea, Bani, Kadi-
 miēli, Sebania, Boeni, Serebia, Ba-
 ni, Chenani, ba la'angarōti li Lowa-
 langira Jehowa, la'ebōea'ō lira. Ba 5
 hoemedē Nono Lewi andrō, ira Je-
 soea, Bani, Kadimiēli, Hasabineja,
 Serebia, Hodia, Sebania, Fetaja,
 lamane: ,Mifaoso, misoeno Jehowa,
 Lowalangimi, gōtōgōtō wa'ara? Ba
 nisoeno dōimō andrō, seboea toe-
 ria, si no manaloe'i fangandrō saoha
 gōlō fefoe, awō wanoeno! Ha ja'- 6
 oegō, Jehowa; no ja'oegō zamazō-
 chi banoea si jaŵa, banoea si jaŵa
 iroegi ba wondrege, awō ngahōnō
 andrō chōnia, ba tanō, awō nōsi
 goeli danō fefoe, ba asi, awō nosi-
 nia fefoe, ba oi ja'oegō zangorifi,
 ba no sangaloeloe chōoe ngahōnō
 andrō ba mbanoea si jaŵa. (*Moz.*
I. I, 1. Moz. V. 10, 14. Sin. 146, 6).
 No ja'oegō, Jehowa, Lowalangī, sa- 7
 noejoe mege Aberamo, sangeheta
 ja'ia ba Goeri ba danō Galedaia,
 same'e tōinia Aberhamo andrō.
 (*Moz. I. II, 31; 17, 5*). Ba me no 8
 ō'ila dōdōnia, wa no si tebai farōi

- chōoe, ba no ōfaboe'oe sibai chōnia, ōbe'e ba ma'oewoenia danō Ndra-wa Gana'ana andrō ba tanō Ndrao-no Cheti ba tanō Ndraono Gamori ba tanō Ndraono Weresi ba tanō Ndraono Jeboesi ba tanō Ndraono Girigasi, ba no ōtōrō nifaboe'oemō, me no satoelō ndra'oegō. (*Moz. I, 9, 15, 6; 12, 7.*) Ba me ō'ila wamakao ndra toeama ba danō Miseraji, ba fangarōngarōra ba mbewe nasi zoechoe, (*Moz. II, 3, 7; 14, 10*), ba ōlaoe zahōlihōli dōdō ba ila'ila chō Wara'o ba ba genoninia fefoe ba ba mbanoca ba danōnia fefoe, me no ō'ila, wa no lafakao ira [ndra toeama]; ba no ō'eboea'ō dōimō, iroegi ma'ōchō andre. Ba asi, ba ōfabali fōnara, tobali latōrō daloe, abe'e lalara; ba solohi ja'ira, ba ōtibo'ō ba namō, hoelō gara, ba zabōlō hooe. (*Moz. II, 15, 10*). Ba ōfasao ira boto lawoeo na ma'ōchō ba boto galitō ba zi bongi, ba wohagaini lalara nitōrōra. Ba mōi'ō tooe, ba hili Zina'i, hoemedc ndra'oegō chōra, moroi ba zoroego, ōbe'e chōra hoekoe satoelō ba oroisa si ndroehoe; amachoitā ba oroisa si sōchi ōbe'e chōra. (*Moz. II, 19, 20*).
- 14 No ō'ombacha'ō chōra loeo sabato andrō chōoe, ni'amonī'ō, ba oroisa ba amachoitā ba hoekoe ōfa'wa'ōgō chōra chō genonioe Moze. Ba no ōbe'e chōra koe moroi ba mbanoea si ja'wa, ba wa'olofora, ba idanō ōfangoeamboe ba gara, me owōchi dōdōra. Ba no ō'wa'ō chōra we'amōi ba danō andre, ba wangochōgō ja'ia, nifaboe'oemō chōra, ōbe'e chōra, me ō'oro'ō dangaoe [ba wahōlesā]. (*Moz. II, 16, 15; 17, 6*). Ba ira toeama, ba fajawa ba no abe'e mbōrō doe'i, ba lō la'o'ō goroisamō andrō. No techōra wamondrong, ba lō itōrō tōdōra zahōlihōli dōdō andrō, nilaoemō chōra mege, manandro ira ba latoejoe zolohe ja'ira, ba wangawoeli ba wa'asawoejoe ba danō Miseraji. Ba no Lowalangi
- somasi mame'e aefa horō ndra'oegō, ba seboea tōdō, ba sahadō tōdō ba sebolo tōdō, ba si fahōna fa'a-sōchi dōdō [ba niha] ba lō ni'ero-gōoe ja'ira. (*Moz. IV, 14, 4. Moz. II, 34, 6*). Ba he me lafazōchi nono za'wi nifafele ba me lamane: Da'ō Lowalangimi, sangeheta ja'ami ba danō Miseraji mege, me la'abōlōgō wangō'aja [ja'oegō], (*Moz. II, 32*), ba no lō ni'ero-gōoe ja'ira ba danō si mate, ba wa'ahachō dōdōoe andrō, si no eboea: lō saheta chōra mboto lawoeo andrō ba zi ma'ōchō, ba wamasao ja'ira ba lalara, ba he boto galitō andrō, ba zi bongi, ba wohagaini lalara, nitōrōra. Ba no ōbe'e chōra Gehehamō andrō, si sōchi ba wamahaō ja'ira, ba lō nibōdaoe ba mbawara „mana” andrō, ba no ōbe'e gōra idanō, na owōchi dōdōra. (*Moz. II, 11, 17*). Ba no ōrorogō ira ba danō si mate, ōfa woeloe fache wa'ara, tobali lō ambō chōra hadia ia; lō sadoedoe noe-chara ba lō sabao gahera. (*Moz. V, 2, 7; 8, 4*). Ba no ōbe'e chōra ga matōrō'wa [niha bō'ō] ba soi [bō'ō]; ba no ōfaosa da'ō, ōhonogōi nola, ba la'ochōgō danō Zihona andrō, tanō razo Hcsibona, ba tanō Ogi andrō, razo Mbazana. (*Moz. IV, 21, 21 b. t.*). Ba no ō'oja'ō nga'ōtōra no timba ndrōfi ba mbanoea si ja'wa wa'oja ōbc'e, ba no ō'ohe ba danō andrō nitoeoeroe tanōra, ba wangochōgō ja'ia, dali nifaboe'oemō chō ndra toeara. Ba iraonora zondroegi ba la'ochōgō danō andrō, ba ōbe'e barō mbawara niha ba danō, Dawa Gana'ana andrō, ōbe'e ba dangara ira, he razora, ba he niha sato ba danō, cna'ō balazi manō ira, he lawisa chōra. Ba atoe'a ira ba mbanoea saro, ba la'ochōgō danō, satabō sinanō, fabaja omo niha, ba zi no fahōna ngawalō gamagama, ba he ba'a nichaoe ba kaboe nagoe ba kaboe zai ba eoe sowoea, wa'oja. Ba mangamanga ira, ba abeso ba

esolo, la'omoesoi'ō dōdōra ba wa'o-
 26 bōwōmō andrō. Ba manandro ira, ba lalawa ndra'oegō, ba la'erogō goroisamō andrō; ba sama'ele'ō andrō, sanenawa ja'ira, ba wolohe mangawoeli ja'ira chōoe, ba laboeboneoe, ba la'abōlōgō wanandrawai-si [ja'oegō]. Ba ōbe'e ira ba danga zamakao ja'ira; ba lafakao ira. Ba na no tosasa ira, ba la'angarōfi li ndra'oegō. ba ōfondrondrongo lira, moroi ba zoroego, ba ō'asogō chōra zangorifi, ba wa'ahachō dōdōoe andrō, si no eboea, ena'ō da'ō zangefa'ō ja'ira ba danga zamakao ja'ira.
 28 (*Sangoehoeck. 2, 14*). Ba ha si'aikō lō hadia ia chōra sa'ae, ba lafoeli lalaoe zi lō sōchi fōnaoe, ba ōfoeli ōloeloe ira ba danga nemalira, ena'ō da'ō zala'wara. Ba lafoeli la'angarōfi li ndra'oegō, ba ōfondrondrongo lira, moroi ba zoroego, ba ō'orifi ira, ba wa'ahachō dōdōoe andrō si no eboea, ha me oega. Ba ōfangelama ira, ena'ō lafoeli la'o'ō goroisamō; ba no si faja'wa ira, ba lō lafondrondrongo goroisamō, ba lasawō nifachoi'mō andrō, nibe'e fangorifi zolo'ō ena'ō. No abe'e mbōrō doe'ira, la'erogō ndra'oegō, manandro, lō lafondrondrongo lioe. (*Moz. III. 18, 5*). Ba sebolo tōdō ndra'oegō chōra, ha me oega fache, ba ōfangelama ira Ehehamō, nifa'ema zama'ele'ō andrō, ba lō'ō zoei lafondrondrongo. Ba ōbe'e ira ba danga niha ba danō, niha bacro, (*Raz. II. 31 17, 13. Nga'ot. II. 36, 15*), ba ba wa'abōlō wa'ahachō dōdōoe andrō, ba lō ōhori ira, ba lō ōfaloea wangerogō ja'ira, me no Lowalangi seboea tōdō ba sahachō tōdō ndra'oegō.
 30 III. Ba ija'e, ja'oegō Lowalangima, Lowalangi seboea ba sabōlō ba sata'oc niha, si lō mamōhōi fawoe'oesa li, fa'eboea dōdō andrō, bōi bali ambō fa'eboea wamakao andrō fefoe, si no gōna ndra'aga, he razoma, ba he satoeama, ba

he ere, ba he sama'ele'ō andrō chōma, ba he ira toeama ba banoeaoe andrō fefoe, i'otarai loeo razo Ndrawa Asiria andrō, iroegi ma'ōchō andre. Ba no dōrōdōrō satoelō 33 ndra'oegō, ba da'ō fefoe, si no gōna ndra'aga; me no si lō farōi ndra'oegō, ba ja'aga, ba no seboea horō. (*Moz. V. 32, 4. Dan. 9, 14*). Ba razoma ba satoeama ba ere 34 chōma ba ira toeama, ba no lō ni'o'ōra oroisamō, ba lō nitōngōnira amachoitamō ba famarooemō tōdōra. Ba he wa'ae ba danōra so 35 ira, nifa'oe'oe howoehowoe seboea andrō, nibe'oeoe chōra, boealaoe, ba danō sebolo andrō, satabō sinanō, niteheoe chōra, ba lō'ō zoei lafondrondrongo limō, ba lō labōhōli mboeaboeara si lō sōchi andrō. Hiza, ja'aga andre, ba no sawoejoe 36 ija'e, ba tanō andre, nibe'oeoe chōndra toeama, ena'ō la'ā mboeania, awō zi sōchi andrō chōnia — ba danō da'ō no sawoejoe ndra'aga. Boeania sabōlō andrō, ba no razo 37 andrō, nibe'oeoe barō mbawa ja'aga — bōrō horōmā andrō — zi manga; ja'ira zamatōrō botoma ba oerifōma, ba zomasi ira, ba no tobali seboea famakao ndra'aga."

FAZA 10.

I. Fangaro fawoe'oesa li. II. Lafaboe'oe wolo'ō.

I. Ba mafaboe'oe lima — bōrō 1 da'ō no mege fefoe — ba mabe'e dandro tanga. Ba ba nifotandro andrō, ba so dōi zala'wama ba tōi Nono Lewi ba tōi gere chōma. Da'e dōi ba zoera nifotandro andrō: 2 Nehemia koemandrooe, ono Hakalia ba Sedekia, ba Seraja ba Asaria ba 3 Jeremia ba Fasoeri ba Amaria ba 4 Malachia ba Hatoesi ba Sebania 5 ba Maloechi ba Harimi ba Mere- 6 moto ba Obadia ba Daniēli ba 7 Ginitono ba Baroechi ba Mesoela 8 ba Abia ba Mijanini ba Ma'asia 9 ba Biligai ba Semaja; da'ō gere

- 10 andrō. Ba Ono Lewi : Jesoea, ono
 11 Asania, ba Binoei, ma'oewoe He-
 nadada ba Kadimiēli ba talifoe-
 sōra : Sebania ba Hodia ba Kelita
 12 ba Felaja ba Hanano ba Micha ba
 13 Rehobo ba Hasabia ba Sakoeroe
 14 ba Serebia ba Sebania ba Hodia
 15 ba Bani ba Beninoe. Ba hōgō
 mbanoea : Fareo ba Fahata-Moabi
 16 ba Elama ba Satoe ba Bani ba Boeni
 17 ba Asigada ba Bebai ba Adonia ba
 18 Bigiwaī ba Adini ba Ateri ba Hi-
 19 sikia ba Asoeri ba Hodia ba Ha-
 20 soemi ba Besai ba Harifi ba Ana-
 21 toti ba Nobai ba Magifia ba Mesoela
 22 ba Hesiri ba Mesesabe'eli ba Sadoki
 23 ba Jadoea, ba Felatia ba Hanano
 24 ba Anajia, ba Hosea ba Hanania
 25 ba Hasoebi ba Halohe ba Filiha
 26 ba Sobeki ba Rehoemi ba Hasabena
 27 ba Ma'aseja ba Ahia ba Hanano
 28 ba Anani ba Malocchi ba Harimi
 29 ba Ba'ana. Ba ha niha baero ō
 na — ere ba Ono Lewi ba sanaro
 ba mbawandroehō ba sanoenō ba
 sangai halōwō ba gosali, ba ha niha
 na fefoe, si no mamabali ja'ira ba
 niha [baero] ba danō, wolo'ō orois
 Lowalangi —, ba fo'omora ba irao-
 nora, matoea ba alawe, ba dozi
 si no biha fa'eboea, fa aboto ba
 dōdōra. (*Eser. 2, 70*).
- 30 II. Ba fao ba dalifoesōra salaŵa,
 ba mōi ba hōloe, wamaboe'oe lira,
 wa edōna latōrō lala goroisia Lowa-
 langi andrō, nifa'ema Moze, enoni
 Lowalangi, wa edōna latōngōni go-
 roisa Jehowa, So'aja ja'ita, fefoe,
 awō hoekoe, awō gamachōita fefoe,
 wa edōna la'o'ō ; (*Jos. 24, 25. Sin.*
 31 *119, 106*); ja'ia wa lō mabe'e ba
 niha [baero] ba danō nonoma alawe,
 awō wa lō mahalō oemōnōma nono-
 32 nora; awō wa lō mahalō ba loeo
 sabato, ba ma ba loeo bō'ō ni'a-
 moni'ō, na la'ohē niha ba danō
 waniaga ba ma boea danō hadia
 ia ngawalō, ni'amawa. Ba ero
 mewifoe fache, ba lō mahalō no-
 wi, ba lō masoegi zoegilōma. (*Moz.*
- II. 20, 10; 23, 11. F. 13, 15. 16.*
Amos. 8, 5). Ba mahonogōi na ōmō- 33
 ma, ōfa hoea dōfi mabe'e sogoena
 ba gosali Lowalangima, (*Raz. II.*
12, 14), bōli roti nifaigifaigi andrō, 34
 ba bōli zocmange ni'ā andrō, nibe'e-
 be'e, fabaja soemange nitoenoe, si
 lō aefa'aefa ba he soemange ba
 loeo sabato ba ba wasoelōna ba
 soemange ba gowasa, ba soemange
 fangandrō saoha gōlō ba soemange
 fameta hōrō, ba wameta horō
 Ndraono Gizeraēli, ba balazo hadia
 ia fefoe ni'a'azōchi ba gosali Lowa-
 langima. Ba malaoe dahōdahō, ja'- 35
 aga ba ere, ba Ono Lewi ba sato,
 ba game'ela eoe andrō, ena'ō sawoe-
 sawō zame'e, ero rōfi, na inōtō,
 ba gosali Lowalangima. eoe ba naha
 wamo'e soemange chō Lowalangima
 Jehowa, dali nifachoi ba zoera go-
 roisa. (*Moz. III. 6, 12*). Ba si a'a 36
 mboea nowi ehōma ba si a'a mboea
 geoe fefoe, hadia ia ngawalō geoe
 sowoea nibe'e ba gosali Jehowa,
 ero rōfi ; (*Moz. II. 23, 19*); ba si 37
 a'a nonoma matoea ba si a'a nono
 goerifōma, dali nifachoi ba goroisia,
 si a'a nono zaŵima ba si a'a nono
 mbiribirima, nibe'e ba gosali Lo-
 walangima, ba danga gere, sangai
 halōwō andrō ba nomo Lowalangi-
 ma. (*Moz. II. 13, 12*). Ba he si a'a 38
 hamo andrō ehōma ba si a'a zoe-
 mange nihālō fegero saoha gōlō a-
 ndrō chōma ba si a'a mboea geoe
 fefoc ba si a'a nageo ba si a'a wa-
 nicha, nibe'e ba gere andrō ba mba-
 te'e andrō ba gosali Lowalangima,
 ba samboea ni'ofoeleoe danō nowi-
 ma nitehe ba Nono Lewi; ja'ira,
 Ono Lewi sa, ba sangozaragō si
 samboesamboea ni'ofoeleoe ba mba-
 noea zangahalō chōma, fefoe. (*Moz.*
III. 23, 17. Moz. IV. 15, 19; 18, 24).
 Ba si so gōi gere andrō, nga'ōtō 39
 Ga'aroni, na la'ozaragō zi samboe-
 samboea ni'ofoeleoe andrō Ono Lewi,
 ba Ono Lewi, ba samboesamboea
 ni'ofoeleoe zi samboesamboea ni'ofoe-

loe la'ohē ba gosali Lowalangima, ba mbate'e andrō ba nomo girōgirō
 40 labe'e. (*Moz. IV. 18, 26*). Ba mbate'e andrō sa labe'e Iraono Gizeraēli ba Ono Lewi saoha gōlōra boea novi ba agoc ba fanicha, me no ba da'ō so nahia hadia ia ba ni'amoni'ō, ba ere sangai halōwō ba sanaro ba mbawandroehō ba sanoenō ; ba lō ma'ositengagō gosali Lowalangima andrō.

FAZA 11.

I. Tōi ngafōē, si so ba Jeroezalema. II. Banoea bō'ō andrō.

1 I. Ba ba Jeroezalema so zalawā ; ba niha sato, ba fadahōdahō, ena'ō samōsa ba zi dafoeloe lafa'aso jomo ba da'ō [gōi], ena'ō ba Jeroezalema, ba mbanoea ni'amoni'ō andrō, so ia, ba si dasidasiwā, ba ha mbanoea bō'ō lafa'aso. Ba lafahowoe'ō
 2 sato fefoe zaoha ōlō, ba wangiagō Jeroezalema.

(*A. 3-12 : Nga'ot. I. 9, 2-17.*)

3 Ba da'e zalawā ba danō, si so ba mbanoea Jeroezalema ba ba mbanoea mado Joeda — ba mbanoea so ira, i'iaḡō danōnia zamōsana : Iraono Gizeraēli ba ere ba Ono Lewi ba sangai halōwō ba gosali ba ma'oewoe zawoejoe Zelomo andrō — :
 4 Ba Jeroezalema, ba faoma so, he mado Joeda, ba he mado Mbenijami. Mado Joeda ba Ataja, ono Oesia ono Zacharia ono Gamaria ono Zefatia ono Mahalale'eli, nga'ōtō Weresi, ba Ma'aseja ono Mbaroechi ono Choli-Hose ono Hasaja ono Gadaja ono Jojaribi ono Zacharia
 5 ono ma'oewoe Zela andrō. Fa'ato nga'ōtō Weresi fefoe, si so ba Jeroezalema, ba no 468, solohe baloese. Ba mado Mbenijami, ba Sāloe
 6 ono Mesoela ono Joēdi ono Wedaja ono Golaja ono Ma'aseja ono Itiēli ono Jesaja, ba aefa da'ō ba Zibi-
 7 neja, 928 fefoe. Ba Joēli ono Zichiri zatoea, ba satoea mbanoea, tamba-
 8 linania, ba Joeda, ono Hasinoea. Ba

ere, ba Jedaja ba Jojaribi ba Jachino ; ba Seraja, ono Hilikia ono 11 Mesoela ono Zadoki ono Merajoti ono Gahitoebi, da'ō hōḡō [gere] ba gosali Lowalangi, (*Nga'ot. II. 31, 13*),
 12 ba talifoesōra sangai halōwō ba gosali, 822 fefoe, ba Adaja, ono Jeroha ono Welalia ono Gamisi ono Zacharia
 13 ono Wasoeri ono Malachia, ba talifoesōnia, hōḡō ngafōē, 242 fefoe, ba Amasai, ono Gasare'eli ono Gaza'i
 14 ono Mesilemoto ono Imeri, ba talifoesōra, niha sabōlō, 128 fefoe. Hōḡōra Zabidiēli, ono Hagedoli. Ba
 15 ono Lewi, ba Semaja, ono Hasoebi ono Gasirika ono Hasabia, nga'ōtō Merari, ba Sabata'i ba Josabada, 16
 samaigimaigi halōwō baero andrō, ba gosali Lowalangi, hōḡō ngafōē ba Nono Lewi, (*Nga'ot. I. 26, 19*),
 17 ba Matania ono Micha ono Zabidi ono Gasafō, samatōrō fanoenō andrō samobōrō „mi'andrō saoha
 18 gōlō" andrō ba wangandrō, ba Bakiboekia, tambalina andrō ba dalifoesōnia, ba Abada, ono Zamoea
 19 ono Galala ono Jedoetoe, a'oi Ono Lewi ba mbanoea ni'amoni'ō andrō, 284 fefoe. Ba sanaro ba 19
 mbawandroehō, ba Akoeboe ba Talamono ba talifoesōra, sanaro ba mbawandroehō andrō, 172 fefoe.
 20 Ba Iraono Gizeraēli bō'ō, ere ba Ono Lewi, ba ba mbanoea bō'ō misa so ba mbanoea mado Joeda ;
 21 tanōnia i'iaḡō zamōsana. Ba sangai halōwō ba gosali, ba ba Gofeli andrō so nomora, ba mandroera Ziha
 22 ba Gisifa. Ba satoea Nono Lewi ba Jeroezalema, ba Oesi, ono Mbani ono Hasabia ono Matania
 23 ono Micha, nga'ōtō Gasafō, sanoenō, ba nilaoelae ba gosali Lowalangi. Noa sa ibe'e gorōisa
 24 razo, ba chōra andrō, wamaboe'oe sibai ba zanoenō andrō, tebe'e chōra zogoena chōra, ero ma'ōchō.
 Ba Fetaja, ono Mese-sabe'eli, nga'ōtō Zera, ono Joeda, nifataro razo ba wamatoenō hoe-
 hoeo niha sato fefoe.

- 25 II. **Ba** ba mbanoea side'ide andrō, ba danōra misa, ba ba Giri-
ati—Araba ba ba halama soja chōra
so mado Joeda ōsa, ba ba Dibona
ba ba halama soja chōra, ba ba
Jekabise'eli ba ba halama soja chō-
26 ra, ba ba Jesoea ba ba Molada ba
27 ba Mbetifeleti, ba ba Hasara Zoela
ba ba Mbereseba ba ba halama soja
28 chōra, ba ba Zikelagi ba ba Me-
chona ba ba halama soja chōra,
29 ba ba Eni Rimono ba ba Zorea
30 ba ba Jaramoeti, ba ba Zanoa ba
ba Adoela ba ba balama chōra,
ba ba Lachisi ba ba mbenoeara
ba ba Aseka ba ba halama soja
chōra. Tobali i'otarai Mbereseba,
31 iroegi ndraso Hinomo la'iagō. Ba
mado Mbenijami, ba ba Geba ba
ba Michimasi ba ba Naja ba ba
Mbetiēli ba ba halama soja chōra,
32 ba ba Ganatoti ba ba Noba ba ba
33 Ganania, ba ba Hasora ba ba Rama
34 ba ba Gita'i, ba ba Hadidi ba ba
35 Zebo'i ba ba Nebalati, ba ba Lodi
ba ba Gono, ba ndraso doeka andrō.
36 (*Nga'ōt. I. 4, 14*). Ba Ono Lewi,
ba ba mado Joeda ōsa ba ba mado
Mbenijami ōsa.

FAZA 12.

I. Tōi-gere ba tōi Nono Lewi,
si no mangawoeli. II. La'amoni'ō
gōli mbanoea. III. Aoha gōlōra wa-
me'e balazo gere andrō.

- 1 I. **Ba** da'e dōi gere ba tōi
Nono Lewi, si no fao chō ndra
Seroebabeli, ono Zelatiēli, Jesoea,
meroi si tooe: Seraja ba Jeremia
2 ba Esera, (*Eser. 2, 2*), ba Amaria
3 ba Maloechi ba Hatoesi ba Secha-
4 nia ba Rehoemi ba Meremoto, ba
Ido ba Ginitoi ba Abia (*Loek. 1, 5*),
5 ba Mijamini ba Ma'adia ba Biliga
6 ba Semaja ba Jojaribi ba Jedaja
7 ba Sálōe ba Amoki ba Hilikia ba
Jedaja; da'ō hōgō gere ba hōgō
dalifoesōra, ba gōtō Jesoea andrō.
8 Ba Ono Lewi, ba Jesoea ba Binoei
ba Kadimiēli ba Serebia ba Joeda
ba Matania andrō, satoea ba wa-
noenō fangandrō saoha gōlō, awō
ndra talifoesōnia; ba Bakiboeki ba
9 Oeni, talifoesōra, ba gamaoedoera,
ngenoli samalamalali. Ba ono Je-
10 soea, ba Jojaki, ba ono Jojaki, ba
Eliasibi, ba ono Geliasibi, ba Jo-
11 jada, (*A. I. 26. F. 3, 1. 20*), ba
ono Jojada, ba Jonata, ba ono Jo-
12 nata, ba Jadoea. Ba me loeo Jo-
jaki, ba da'e hōgō ngafē ba gere:
Salahi Zeraja Merari ba salahi Je-
13 remia Hanania, ba salahi Gesera
Mesoela ba salahi Gamaria Joha-
14 nano, ba salahi Maloechi Jonata
ba salahi Zebania Josefo, ba salahi
15 Harimi Gadena, ba salahi Merajoti
Helikai, ba salahi Ido Zacharia ba
16 salahi Ginitono Mesoela, ba salahi
17 Gabia Zichiri, ba so gōi zalahi Mi-
nijami, ba salahi Moadia Wilita'i,
ba salahi Mbiliga Zamoea ba sa-
18 lah Zemaja Jonata, ba salahi Jo-
19 jaribi Matanai ba salahi Jedaja
Oesi, ba salahi Zalai Galai ba sa-
20 lah Gamoki Geberi ba salahi Hili-
21 kia Hasabia ba salahi Jedaja Ne-
tane'eli. Ba Ono Lewi: Ba gōtō
22 ndra Eliasibi, Jojada, Johanano,
Jadoea tetanō ba zoera hōgō nga-
fē ba ere, iroegi razo Dario andrō,
razo Ndrawa Weresia. (*A. 10. 11*).
Hōgō ngafē, ma'owoe Lewi nitanō
23 ba zoera hikaja, iroegi gōtō Joha-
nana, ma'owoe Geliasibi. Ba hōgō
24 Nono Lewi, ba Hasabia ba Sere-
bia ba Jesoea ba Bani ba Kadi-
miēli ba talifoesōra, ba gamaoedo-
era, ba wanoenō, fanoenō fangandrō
saoha gōlō, dali nifachoi Dawido,
enoni Lowalangi, wa mamalamalali
ngenoli andrō: (*Nga'ōt. I. 27, 17,*
Nga'ōt. I. 25. Nga'ōt. II. 29, 25).
25 Matania ba Bakiboekia ba Obadia
ba Mesoela. Ba sanaro ba mbawa-
ndroehō Dalamono ba Akoebi, sa-
naro ba mbato'e girōgirō andrō,
ba mbawandroehō. (*F. 11, 17, 19,*
Nga'ōt. II. 8, 14. Nga'ōt. I. 26,
15. 17). Da'ō [hōgō ngafē] ba gōtō 26

Jojaki, ono Jesoea ono Josadaki, ba ba gõtö ndra Nehemia koemandroe Esera ere sangila amachoitá. (*A. 10. Nga'ót. I. 5, 40. 41. F. 5, 14. Eser. 7, 1-6*).

- 27 II. Ba ba we'amoni'ö öli mbanoea Jeroezalema, ba lafakaoni'ö Nono Lewi, ladozigö banoea si so ira, ena'ö möi ira ba Jeroezalema, ena'ö owoeawoea dödüra ba ena'ö mangandrö saoha gölö ira, ba we'amoni'ö andrö, wolaoe fanoenö ba famözi faritia ba folaoe biola nitika, seboea ba side'ide. Ba owelo ngenoli zanoenö andrö, he öri Jeroezalema, ba öri Netofa, (*Raz. II. 25, 23*), ba he banoea Mbeti Giligala ba banoea Geba ba banoea Asimaweti; noa sa ba zi tefasoei Jeroezalema labe'e zi no amaedola halama soja chöra sanoenö andrö. Ba lahaogö ira ere ba Ono Lewi ba he niha sato, ba bawa göli ba öli, ba lahaogö. Ba oewa'ö möi ba göli ja'wa zatoea mado Joeda, ba oefa'aso zangandrö saoha gölö, doea mbawá seboea, doea ngenoli: Si sambawá sangandrö saoha gölö, ba lasa'wa gambölä, mbawa göli golawoea, tete göli lala, (*F. 2, 13; 3, 13*),
- 32 ba solo'ö moroi foeri Hosaja ba si
33 matonga zatoea mado Joeda, ba
34 Asaria ba Esera ba Mesoela, mado Joeda ba mado Mbenijami ba Semaja ba Jeremia, ba ere ösa, si so torofe, ba Sacharia, ono Jonata ono Zemaja ono Matania ono Michaja
- 36 ono Zatoeroe ono Gasafó; ta tali-foesönia: Semaja ba Asare'eli ba Milalai ba Gilalai ba Ma'ai ba Nektane'eli ba Joeda ba Hanani, solohe nifoli andrö, chö Dawido, enoni Lowalangi; ba föna so Gesera sangila amachoitá. (*Nga'ót. I. 23, 5*).
- 37 Ba lasa'wa mbawa göli ba goemboe, ba ladölä ira mijawa, latöro nibosi andrö, ba mbanoea Dawido, ba zanösö ba göli, ja'wa gödo Dawido, ba laroegi mbawa göli ba nidanö, tánö ba gatoemboecha loeo. (*F. 3,*

26). Ba si sambawá sangandrö saoha gölö, ba ba gabera lasa'wa, ba ja'odo zolo'ö da'ö, awö zi matonga zato, ba dete göli, matörö malige „danoeri” andrö, maroegi göli sawe'ewe'e andrö, (*F. 3, 11*), ba matörö mbawa göli ba mado Geferaji ba bawa göli ba mbanoea satoea ba bawa göli gi'a ba malige Hanane'eli ba malige Mea, ba maroegi mbawa göli mbiribiri, ba la'iyagö zinga mbawa göli ba goeroenga. Ba tobali ba ngai gosali Lowalangi so zangandrö saoha gölö andrö, si doea mbawá, ba so göi ndra'o ba si matonga zatoea, awögoe, ba ere andrö Eliaki ba Ma'aseja ba Miniami ba Michaja ba Eliöënai ba Sacharia ba Hanania, si so torofe, ba Ma'aseja ba Semaja ba Eleazari ba Oesi ba Johanano ba Malachia ba Elama ba Ezeri. Ba manoenö zanoenö andrö, ba Jiseraja zatoeara. Ba soemange seboea labe'e, me loeo da'ö, ba omoeso dödüra, me no ibe'e chöra wa'omoeso dödü seboea Lowalangi, ba he ira alawe ba iraono, ba no somoeso tödö, ba tobali aröoe misa terongo wa'omoeso dödü Jeroezalema.

III. Ba me loeo da'ö, ba tefataro zamaigimaigi ba mbate'e andrö, ba nibe'e boeala andrö, saoha gölö, si a'a hadia ia ba si sambocamboea ni'ofoele, ba nihöna ja'ia, ena'ö ba da'ö la'owoelei mbalazo gere ba balazo Nono Lewi, ame'ela mbanoea misa, boea nowi; noa sa omoeso dödü mado Joeda gere andrö ba Ono Lewi, sangaingai halöwö. (*Nga'ót. I. 25. F. 10, 37; 13, 5*). Famosoemange Lowalangira halöwö da'ö ba fangehanghao andrö. Ba sanoenö andrö ba sanaro ba mbawandroehö, ba la'o'ö nifachoi ndra Dawido ononia Selomo. Noa sa ba gõtö föna sa'ae ba gõtö ndra Dawido Asafó hógö zanoenö, ba so wanoenö ba fangandrö saoha gölö, chö Lowalangi. Ba dozi Iraono Gizeraëli, 47

ba gõtõ Zeroebabcli ba ba gõtõ Nehemia, ba labe'e mbobotolõ andrõ, balazo zanoenõ ba balazo zanaro ba mbawandroehõ, ndrohoe-ndrohoe mbalazora ma'õchõ; ba danga Nono Lewi labe'e game'ela ni'amoni'õ andrõ, ba Ono Lewi zame'c ba ma'owoe Ga'aroni ame'ela ni'amoni'õ. (*F. 10, 39. Moz. IV. 18, 26*).

FAZA 13.

I. Ifahaogõ sibi gosali Nehemia. II. Itegoe zato, me no lõ moebe'e mbalazo gere. III. Iwã'õ sibi zoei we'amoni'õ loeo sabato. IV. Itenãwa wangi ono niha baero.

- 1 I. Ba me loeo da'õ, ba labaso ba niha sato zoera Moze, ba lasõndra, wa no moesoera ba da'õ, wa lõ'õ manõ tola mõi banoea Lowalangi Ndraono Gamoni ba Iraono Moabi, (*Moz. V. 23, 3-6*), me no lõ la'ohe õ Ndraono Gizeraeli roti ba idanõ, fõna no, ba mc no la'oni Mbileamo andrõ, ba wangelifi ja'ira, fangelifi andrõ nibali'õ Lowalangida howochowoe. (*Moz. IV. 22, 5. 6. Jos. 24, 9*). Ba me larongo gorõisa andrõ, ba laheta ba Ndraono Gizeraeli niha
- 2 bõ'õ fefoe. Ba fõna da'õ sa'ae, ba no maoso Geliasibi ere, si tengabõ'õ Dobia, si no moefataro samai-
- 3 gimaigi ba mbate'e andrõ ba gosali Lowalangida, (*Hez. 8, 7*), no ihaogõ nahia Dobia andrõ mbate'e seboea; ba mcge, ba soemange ni'ã andrõ ni'irõ'õ ba da'õ ba koemõjõ ba gamagama ba si samboesamboea ni'o-
- 4 foeloe mboea nowi ba agoe ba fanicha, sinema Nono Lewi ba sanoenõ ba sanaro ba mbawandroehõ, awõ mboeala saoha gõlõ andrõ, balazo
- 5 gere. (*Moz. IV. 18, 21*). Bc me loeo da'õ, ba lõ ja'o ba Jeroezalema, noa sa mõido chõ razo, ba ndrõfi si 31 chõ Aretazasa, razo Mbabeli; ba lõ ara, ba oefoeli oc'andrõ aefa
- 6 ndra'o chõ razo, (*F. 11, 24*), ba me oeroegi Jeroezalema, ba oe'ila

horõ Geliazibi andrõ, me no ihaogõ chõ Dobia mbate'e ba zinga gola-

8 jama gosali Lowalangi. Ba abao sibi dõdõgoe ba da'õ, ba oetema oeheta ba mbate'e andrõ gamagama Dobia, ahori oetibo'õ baero, ba

9 ocwã'õ lafoeli lahaogõ mbate'e andrõ; ba oefoeli bacha gamagama ba gosali Lowalangi, awõ zoemange ni'ã, awõ goemõjõ.

II. Ba oerongo na gõi, wa lõ moebe'e mbobotolõ andrõ, sinema Nono Lewi, ba no tobalì laheta ira Ono Lewi ba sanoenõ andrõ, nifataro ba halõwõra; no isa'wa mbenoecania zamõsana. Ba oetahigõ

11 zata, oemane: Hana wa no la'erogõ gosali Lowalangi? Ba oefakoni'õ ira, ba oefoeli oefataro ira ba nahara. (*F. 10, 40*), Ba dozi niha

12 Jchoeda, ba la'ohezisamboesamboea ni'ofoeloe, boea nowi ba agoe ba fanicha, labe'e ba mbate'e wangõhõna andrõ. (*Moz. IV. 18, 21*). Ba oefataro samai-

13 gimaigi ba mbate'e wangõhõna andrõ Zelemia ere ba Sadoki sangila amachoita ba Fedaja Ono Lewi, ba tohoetohoe dangara Hanano, ono Zakoeroe ono Matania; da'õ sa zi fadoehoe dõdõma,

14 ba ba dangara tebe'e wamaosa ba dalifoesõra. (*Nga'õt. I. 26, 20*). Tõrõtõrõ tõdõoe chõgoe da'õ, ja'oegõ Lowalangigoe, ba bõi olifoegõ'õ zi sõchi andrõ, nilaoegoe ba gosali Lowalangigoe ba ba halõwõ ba da'õ.

III. Ba me loeo da'õ, ba oe'ila õsa ba mado Joeda, solazi boea nagoe ba loeo sabato ba solohe jomo boea nowi ba samonoro kalide õsi nagoe ba boea nagoe ba boea ara ba hadia ia na ngawalõ, ba solohe jomo ba Jeroezalema, ba loeo sabato. Ba octegoe ira na la'amawa hadia ia mbalazo. (*F. 10, 32. Jer. 17, 21-27*). Ba banoea Diro andrõ,

16 si no fatewoe chõra ba da'õ, ba la'ohe jomo gi'a ba hadia ia ngawalõ waniaga, ba la'amawa ba

- niha Jehoeda ba Jeroezalema, ba
 17 leoe sabato. Ba oetahigō zalaŵa
 niha Jehoeda, oemanc chōra: He
 moroi wa mosala manō ami, wa lō
 18 mi'amoni'ō leoe sabato? Hadia, ten-
 nga no lamanō gōi ira toeami, si
 tobali bōrō wa ifatōrō chōda ba ba
 mbanoea andre wamakao andrō fe-
 foe Lowalangida? Ba ja'ami, ba mi-
 nōnō na wōnoe Lowalangiangi andrō ba
 Ndraono Gizeraēli, wolaoe salacha
 19 ba leoe sabato! Ba ha si'aikō ogōmi
 ba mbawa gōli, sara wongi lō sa-
 bato, ba oēŵa'ō ladoehō mbawa
 gōli; ba o'e'oro'i'ō na: lō tola la-
 foeli labokai, irge no aefa leoe sa-
 bato. Ba oefatarō ōsa nono matoea
 andrō chōgoe, ba zinga mbawa gōli,
 fa bōi la'ohē jomo waniaga, ba leoe
 20 sabato. Ba baero mbanoea Jeroe-
 zalema la'iagō saniaga ba samawa-
 mawa hadia ia ba kade, ba zi bo-
 21 ngi, mato doea wongi. Ba oetegoc
 ira, oemane chōra: Hadia wa bacro
 gōli doemaodao ami ba zi bongi!
 Na samoeza tō, ba oefara'oe'ō ami!
 Ba i'otarai da'ō, ba labato we'amōi
 22 na leoe sabato. Ba oebe'e gōi li ba
 Nono Lewi: lahaogō ira ba mōi
 manaro ba mbawa gōli, ba we'amō-
 ni'ō leoe sabato. Ba da'ō gōi tōrō
 tōdōoe chōgoe, ja'oegō Lowalangig-
 goe, ba hachōsi tōdō ndra'o, ba
 wa'eboea dōdōoe andrō, si no fa-
 hōna!
 23 IV. Ba me leoe da'ō, ba mōido
 gōi mocfaigi niha Jehoeda andrō,
 si no mangai ira alawe [baero], ba-
 noea Gasoto ba Iraono Gamoni ba
 Iraono Moabi. Onora, ba matonga 24
 lalaoe li Gasoto, ba ma li soi no
 mege, ba lō la'ila li niha Jehoeda.
 Ba oetahigō ira, o'e'elifi ira, ba 25
 oebago ōsa ndra matoea andrō ba
 oedōdōni mboera, ba oebe'e ba hō-
 loe ira chō Lowalangiangi, oemane: Bōi
 mibe'e ba nonora matoea nonomi
 alawe, ba bōi mihalō oemōnōmi,
 ba ma dongami, nonora alawe!
 (Moz. V. 7, 3)! Tenga no da'ō mbōrō 26
 horō Zelomo, razo Ndraono Gize-
 raēli? Ba niha baero andrō fefoe,
 ba no lō razo si mäne ja'ia, ba no
 ibali'ō razo Ndraono Gizeraēli fefoe
 ia Lowalangiangi, balazi wa'omasi Lo-
 walanginia ia. Ba ja'ia gōi, ba ira
 alawe baero zamowōhō, ba wama-
 zōchi horō. (Sam. II. 12, 24. Raz. I.
 3, 13; II, 4). Ba ija'e, ba tarongo 27
 chōmi, mosala seboea ami, sala a-
 ndrō fefoe, wamazōchi horō ba Lo-
 walangida, me mihalōhalō ndra ala-
 we baero? Ba no oemōnō Zanabala
 andrō, banoea Horona, nono Jojada
 ono Gcliasibi ere seboea; ba oefo-
 fanō da'ō, oeheta ia ba ngaigoe.
 Tōrōtōrō tōdōoe chōra, ja'oegō Lo- 29
 walangigoe, me no lalaoe zalacha
 ba gere ba ba nibe'e ōmōra, ja'ira
 ere ba Ono Lewi! Ba tobali oehaogō 30
 ira, oeheta chōra hoekoe niha bacro
 fefoe, ba oehonogōi halōŵō gere ba
 halōŵō Nono Lewi, hadia halōŵō
 zamōsana, ba he fame'e eoe andrō, 31
 na inōtō, awō zi a'a hadia ia. Tō-
 rōtōrō tōdōoe chōgoe [da'ō], ja'oegō
 Lowalangigoe, ba zi sōchi!

Soera

G E S I T E R A.

FAZA I.

I. Owoeloa seborea chō razo Ahasiwero. II. Lō edōna mōi wo'omonia Wasi, ba itibo'ō ia razo.

- 1 I. **Ba** me loeo razo Ahasiwero andrō — Ahasiwero si no razo i'otairai danō Ndrawa Hindroe, iroegi danō Gaitiofia, razo zi 127 nga'ōrō
- 2 danō —, me loeo da'ō, me doemadao razo Ahasiwero andrō ba dadaoma razo ba gōdo ba Zoesa, me no aloea mendroea fache razo ia, ba ilaoe fatome, ikaoni nawōnia salaŵa fefoe ba enoninia, tobali owoelo chōnia goemandra ba danō Weresia ba ba danō Media ba salaŵa ba
- 4 koemandroe ba danō misa, ba ifa'ele'ō wa'eboea wa'arazonia, awō lachōmi wa'eboeania, ha oega bongi —
- 5 180 ngaloeo wa'ara —. Ba me no ahoi mbongi da'ō, ba ibe'e gō zato fefoe razo, ō niha si so ba da'ō ba gōdo, ba Zoesa, he satoea ba he iraono, owoeloa si fitoe bongi fa'ara, barō gōli kaboe ba ngai gōdo razo.
- 6 Na lataŵi goelamboe safoesi ba baroc loeo sowō waroewaroe, nifosinga sinali tarafali oengoe, ba firō ni'olaedoeroe andrō, famachai ba zi hoelō daroe nahe maremara. Ba kaso dadaoma niha, ba no bōna ame ba firō ba mbale foewala ba maremara ba baloeri ba lazocridi.
- 7 Ba ana'a mako wamadoe, ba oi si faehoefahoe mako andrō; ba agoe chō razo, ba no fahōna, ba ginōtō
- 8 chō razo sobōwō. Ba ba wamadoe, ba no moebe'e li, wa lō famarooe;

da'ō sa goraisa razo ba zatoea fefoe ba gōdonia : balazi manō zamōsana.

- II. **Ba** fo'omo razo, Wasi, gōi, ba ibe'e gōi gō ba ndra alawe ba gōdo razo Ahasiwero. Ba me no
- 10 ōnō ngaloeo zilalō, me no owoeawoea dōdō razo, ba nagoe, ba ibe'e li chō ndra Mehoema, Bisita, Harabona, Bigita, Abagata, Setara, Charaka, si dafitoe, enoni jomo, sangai halōwō chō razo Ahasiwero, ena'ō la'ohē chō razo wo'omonia
- 11 Wasi, sobala hōgō wo'omo razo, ba wama'ele'ō fa'asōchinia, ba niha sato ba ba zalaŵa, me no si sōchi sibai bawa ia. Ba lō edōna mōi
- 12 Wasi, fo'omo razo, lō i'o'ō niŵa'ō razo, nifa'ema genoni andrō. Ba mofōnoc sibai razo, hoemola bacha dōdōnia. Ba hoemedē razo ba za-
- 13 toeatōea andrō, sonēche ba wamaigi inōtō — fefoe hadia ia sa niŵa'ō razo, ba lafatimba'ō ba zoneche ba hoekoe ba ba wolohe ba lala hoehoeo ;
- 14 (*Nga'ot. I. 12, 32*); ba si no amaedola zahatō chōnia, ba Charesena ba Setara ba Adamata ba Tarisi ba Meresi ba Maresena ba Memoecha, salaŵa Ndrawa Weresia ōsa ba salaŵa Ndrawa Media ōsa, si dafitoe andrō, si fa'ila'ila bawa chō
- 15 razo ba si no hōgō ba gamatōrōwānia andrō, ba imane razo : (*Eser. 7, 14*): Hadia hoekoc nifatōrō chō
- 16 Wasi fo'omo razo, me no lō ni'o'ōnia oroisa razo Ahasiwero, nifa'ema genoni andrō? Ba imane Memoecha
- 16 chō razo ba ba zalaŵa andrō : Tēnga ha sambalō horō chō razo horō

Wasi fo'omo razo, no horō ba zala-
 17 wa fefoe ba ba niha sato fefoe
 ba danō razo Ahasiwero fefoe. Dozi
 ira alawe, ba larongo dania wolaoe
 wo'omo razo, ba tobali la'ositengagō
 ndra matocara, na lamane: No
 iwa'ō razo Ahasiwero, la'ohē chōnia
 wo'omonīa Wasi, ba techōnia mōi.
 18 Ma'ōchō andre ladocnōdocnō ba
 nawō razo salaḡa fo'omo zalaḡa
 Ndrawa Weresia ba fo'omo zalaḡa
 Ndrawa Media, si no mamondrongo
 wolaoe wo'omo razo andrō ba lō
 19 ambō dania wa lō ba dōdō ba fa-
 ngaboe dōdō. Na mōi dōdō razo,
 ba jamoebe'e gorōisa, nitanō ba
 zoera gorōisa ba Ndrawa Weresia
 ba ba Ndrawa Media, fa tebai a-
 woe'a: wa lō tola sa'ae i'oroma'ō
 ia chō razo Ahasiwero Wasi, ba
 fa'asalaḡania, ba ibe'e ba ndra
 alawe bō'ō razo, ba ndra alawe si
 20 sōchi moroi chōnia. (*Dan. 6, 8*). Ba
 na larongo gorōisa razo andrō, ni-
 farongogō ba gamatōrōḡania — si
 no eboea sibaī — ma'asagōrō, ba
 la'ata'ocfi ndra matocara ira alawe
 fefoe, he salaḡa, ba he ono mba-
 21 noea. Ba omasi razo ba awōnia
 salaḡa niwa'ōnia andrō; ba i'ō'ō
 22 razo niwa'ō Memoecha. Ba ifa'ohc'ō
 zoera, idozigō ōri barō mbawa razo,
 sara ōri, ba sagōrō zoera, ha soi
 ira, ba hadia lira: ira matocēa za-
 matōrō si so baomonīa; ba lira
 ilaoe. (*Neh. 13, 24*).

FAZA 2.

I. La'ohē chō razo Gesitera andrō,
 Iraono Gizerāēli. II. Ihalō ia razo.
 III. P'ombacha'ō Morodochai za-
 moenoe razo ena'ō.

1 I. Ba mc no aefa da'ō, me no
 alō wōnoe razo Ahasiwero, ba itōrō
 tōdōnia Wasi, awō wolaoenia andrō,
 2 awō nihonogōi mege, ba chōnia a-
 ndrō. Ba lamane ono matocēa andrō
 chō razo, ngoningonīa: Acha la-
 aloei chō razo nono alawe sawoe-
 3 joewoejoe ba si sōchi, jamoefataro

zamaigi razo, jamoedozigō ōri ba
 gamatōrōḡania, sangowoeloi ono a-
 lawe sawoejoewoejoe ba si sōchi,
 fefoe, ba wolohe ba gōdo, ba Zocsa,
 ba nomo ndra alawe andrō, barō
 mbawa Hega'i samaigimaigi ira ala-
 we, ba ndra moefatōrō wangehao
 andrō; ba heza dania zomasi razo, 4
 ono alawe, ba ja da'ō wo'omo ra-
 zo, fangali Wasi. Ba omasi razo
 niwa'ōra, ba i'ō'ō da'ō. Ba no so 5
 ba gōdo, ba Zoesa niha Jehoeda,
 Morodochai dōi, ono Ja'iro ono Zi-
 me'i ono Gisi, mado Mbenijami,
 ni'oloi'ō no, moroi ba Jeroezalema, 6
 awō ni'oloi'ō andrō, si fao chō Je-
 chonia, razo mado Joeda, ni'oloi'ō
 Nebockanesa, razo Mbabeli. (*Raz.*
II, 24, 14). Ba Morodochai andrō, 7
 ba sange'eboea Hadasa — Esitera —,
 ono dāna namania, me no si lō ama
 ba si lō ina Hadasa andrō. Ba no
 si sōchi sibaī boto nono alawe a-
 ndrō, ba si sōchi sibaī bawa; ba
 me mate ndra amania inania mege,
 ba isooe ia ononia Morodochai. Ba 8
 me no terongo niwa'ō razo, oroisa-
 nia andrō, me la'ōja'ō wolohe ba
 gōdo, ba Zoesa, barō mbawa Hega'i,
 ono alawe, ba la'ohē gōi Gesitera
 ba gōdo razo, barō mbawa Hega'i,
 samaigimaigi ira alawe. Ba omasi 9
 ia nono alawe andrō, eboea dōdō-
 nia chōnia; ba i'aliogō wamaigi
 fangchao andrō chōnia, ibe'e dāna
 chōnia andrō, ba ifa'aso chōnia ng-
 oningonīa andrō, nitehe chōnia, si
 dafitoe, ono alawe, moroi ba gōdo
 razo, ba ibe'e nahianīa ba he nahia
 ngoningonīa andrō wondrege zi
 sōchi mbate'e ba nomo ndra alawe.
 Ba lō ni'ombacha'ō Gesitera ha ma- 10
 do ia ba ha niha niwara; noa sa
 iwa'ō chōnia Morodochai, bōi ja-
 moe'ombacha'ō.

II. Ba ero ma'ōchō manōrōnōrō 11
 Morodochai fōnafōna golajama no-
 mo ndra alawe, ba wamaigimaigi
 na lō hadia ia chō Gesitera, ba heza
 la'ohē ia. Ba ero na iroegi inōtō, ba 12

mōi jomo chō razo Ahasiwero nono alawe, samōsa, na no iroegi zi 12 waŵa andrō, ba nifatōrō chōnia nihonogōi ba ndra alawe andrō, — si manō sa wa'ara wangehao andrō chōra : ōnō waŵa lagoelē'ō wani-cha emoeri, ba ōnō waŵa gōi zamohoea bō'ō, ba hadia ia na wangehao ndra alawe — : ba na mōi jomo chō razo nono alawe, samōsa, ba lō tola lō labe'e chōnia fefoe hadia ia zomasi ia, ena'ō i'ohē ba gōdo razo, na i'otarai nomo ndra alawe andrō. Na bongi mōi ia jomo [chō razo], ba na moloēo, ba ifoeli ia, ba ba nomo ndra alawe si samboea mōi ia ba da'ō, barō mbawa Za'asagasa, enoni jomo chō razo, samaigimaigi dongania ba dōi ; ba lō tola sa'ae mōi ia chō razo, ha na no omasi razo ia, ba na ifakao-ni'ō. Ba me no iroegi inōtō chō Gesitera, ono Gabihailo, tána nama Morodochai andrō, si no manoeē ja'ia ononia, me no iroegi inōtō chōnia, ba mōi ia jomo chō razo, ba lō hadia ia i'andrō, ha niŵa'ō Hega'i andrō, enoni jomo chō razo, samaigimaigi ira alawe. Ba la'omasī'ō Gesitera dozi sangila ja'ia. Ba lalalō jomo chō razo Ahasiwero, ba gōdo razo chōnia, Gesitera, ba mbawā si foeloe — baŵa Tebeti —, me no aloea meōnō fache razo ia. Ba omasi razo Gesitera, moroi ba wa'omasinia ndra alawe bō'ō fefoe, ba eboea dōdōnia chōnia, moroi ba wa'eboea dōdōnia ba nono alawe bō'ō fefoe. Ba ibe'e ba hōgōnia mbala hōgō wo'omo razo ba ibali'ō fo'omo razo, fangali Wasi. Ba ilaoē walōŵa seboea razo, ikaoni nawōnia salaŵa ba enoninia, fefoe ; falōŵa ba wangai Esitera, ba ba danō gōi itehe wolombase, ba mame'e boeala ia, fa'obōwō razo. Ba me lafoeli la'owoeloi nono alawe, ba no doemadao ba zinga mbawandroehō chō razo Morodochai —. Ba lō ni'ombacha'ō Gesitera ha niha niwara ba

ha mado ia, no i'ō'ō niŵa'ō Morodochai chōnia, no ifondrondrongo niŵa'ō Morodochai, si mane mege, me iraono ia na baomonia.

III. Me loēo da'ō, me no doemadao ba zinga mbawandroehō chō razo Morodochai, ha tesao wa'afōchō dōdō genoni jomo chō razo, daroea ira, Bigitana ba Teresi, sanaro ba mbawandroehō, ba la'aloēi wamoēnoe razo Ahasiwero. Ba irongo da'ō Morodochai ba i'ombacha'ō chō Gesitera, fo'omo razo, ba Esitera zama'ema chō razo niŵa'ō Morodochai. Ba lasechegō ba larongo, wa tenga faja, ba lataŵi zi daroea andrō ba gatoēnga. Ba tetanō ba zoera da'ō, ba zoera hikaja chō razo.

FAZA 3.

I. Lō ifosoemange Hamano andrō, nibali'ō'razo salaŵa, Morodochai.
II. La'aloēi lala ba wangohori niha Jehoeda Hamano.

I. Ba me aēfa da'ō, ba ibali'ō salaŵa Hamano razo Ahasiwero, Hamano ono Hamedata, ma'oewoē Agagi, i'eboea'ō, ba jaŵa dadaoma zalaŵa bō'ō fefoe ba ngainia ibe'e dadaomania. Ba dozi enoni razo, si so ba gōdo chō razo, ba latoehi danō ba lalalōgoē toē ira fōna Hamano, me no oroisā razo da'ō ba chōnia. Ba Morodochai, ba lō itoehi danō ba lō ifalōgoē toē ia. Ba lamane enoni razo, si so ba gōdo chōnia, chō Morodochai : Hana wa ōsawō goroisā razo? Ba ero maōchō lamanō chōnia, ba lō ifondrondrongo, ba la'ombacha'ō chō Hamano, ba wamaigi, na lō te'ala Morodochai ; noa sa i'ombacha'ō chōra, wa niha Jehoeda ia.

II. Ba me i'ila Hamano, lō itoehi danō fōnania Morodochai ba lō ifalōgoē toē ia, ba mofōnoē sibai ia. Ba fajafaja iŵa'ō tōdōnia, na ha samōsa Morodochai iboēnoē ; me no la'ombacha'ō chōnia ha soi

Morodochai, ba i'aloeci lala Hamano, ba wangohori niha Jehoeda, iwa Morodochai, fefoe; ba danō Ahasiwero, ma'asagōrō. Ba ba mbaŵa si fōfōna — baŵa Nisana —, me no aloea mewelezara fache razo Ahasiwero, ba lalaoe „woeri” — dahōdahō — fōna Hamano, la'erogō ma'ōchō ba la'erogō baŵa, ba gōna ba zi meweledōloe ba mbaŵa si felendroea — baŵa Adara. Ba imane Hamano chō razo Ahasiwero : So soi samboea, si no moezaewe ba niha bō'ō, ba danō fefoe, barō mbawaoe ba si no tonia ; hoekoe chōra, ba no faehoe ba hoekoe niha bō'ō fefoe, ba oroisa razo, ba lō la'o'ō, ba no tenga si nangea, itehe manō chōra da'ō razo. Ba na atoolē chō razo, ba nibe'e soera, ba wangohori ja'ira, ba oebe'e ba danganra toea koemandroewirō, 44,120,000 ba roefia, ena'ō labe'e ba nahia girogirō chō razo. Ba isōbi ba doeroenia laedoeroe razo, laedoeroe si so tandro, ba ibe'e chō Hamano andrō, ono Hamedata, ma'oevoe Agagi, oedoe niha Jehoeda. (*Moz. I. 41, 42, F. 3, 2*). Ba imane razo chō Hamano : Firō andrō, ba chōoe labe'e, ba ba niha andrō, ba laoe zomasī'ō. Ba hoemedē ira ba doeroetoeli razo ba zi meweledōloe ba mbaŵa si fōfōna ; ba latōrō sibai nihonogōi Hamano, wama'ohē'ō soera ba nifataro razo ba goemandroea ba zi sagōsagōrō tanō, ba ba zalaŵa soi niha misa, dali wanoera chōra ba danōra ba he li soi andrō misa. Tōi razo Ahasiwero nibe'e ba zoera gorōisa andrō, ba lafotandro tandro ba laedoeroe andrō, chō razo. Ba ladozigō tanō barō mbawa razo, wama'ohē'ō soera andrō ba zinenge si fagohi, ba wangohori niha Jehoeda, ba wamakiko, ba wamoenoē, he iraono ba he satoea, ba iraono sawoejoe ba ira alawe, ha ma'ōma'ōchō, ba zi meweledōloe ba mbaŵa si felendroea — baŵa Adara —, ba ba

woraboe zi so chōra, amaedola zi lō sochō. Ba da'ō niŵa'ō ba zoera 14 andrō : ladozigō tanō wame'e oroisa, ena'ō dozi niha zamondrongo, ba ena'ō no te'anō ira, na iroegi baŵa da'ō. Ba la'aliogō sinenge andrō, 15 si fagohi, la'o'ō niŵa'ō razo, me ha si'aikō tebe'e gorōisa andrō, ba gōdo, ba Zoesa. Ba moedadao manganra razo, awō Hamano ; ba banoea Zoesa, ba si tobali tōdō.

FAZA 4.

I. Irongo Esitera wa'aboe dōdō Morodochai ba fa'aboe dōdō niha Jehoeda. II. Edōna mōi ia chō razo.

I. Ba me irongo Morodochai niŵa'ō andrō fefoe, ba isika noechania, i'onoecha gonigoni ba ilaoe nawoe ba hōgōnia, ba mōi ia baero ba newali, mangarōngarō sibai ba mege'ege. (*Sam. II. 1, 11; 13, 31*). Ba iroegi fōnafōna mbawa gōli chō razo. Ba bawa gōli chō razo, ba lō tola itōrō sobaroe gonigoni. Ba dozi tanō, heza terongo niŵa'ō razo, oroisanian andrō, ba aboe sibai dōdō niha Jehoeda, ba mamoni ba gō ira ba mege'ege ba mangarōngarō, ba ato zamōrōni gonigoni ba awoe. (*Job. 42, 6. Jon. 3, 5*). Ba so ngonigoni Gesitera, ono alawe ba enoninia ira matoea; la'ombacha'ō chōnia da'ō, ba aboe sibai dōdō wo'omo razo andrō. Ba ifa'ohē'ō noecha, noecha Morodochai, ena'ō ifoeli iheta gonigoni andrō ; ba lō ihalō. Ba hoemedē Gesitera chō Hatacha, 5 enoni jomo chō razo, nibe'enian enoni Gesitera, ba ifatenge chō Morodochai, ba wanofoe hadia geloeaha da'ō fefoe, hana wa lamanō. Ba mōi 6 tooe Hatacha chō Morodochai ba newali, fōnafōna mbawa gōli chō razo. Ba ahoi i'ombacha'ō chōnia Morodochai, he lawisa chōnia mege 7 ba fa'eboea wirō andrō, nifaboe'oe Hamano, nitoelo, nibe'e ba nahia girogirō chō razo, ba niha Jehoeda, cna'ō laboenoē ira. (*F. 3, 9*). Ba ibe'e 8

gōi ehōnia zoera goraisa andrō, sa-
gōrō, oroisā moroi ba Zoesa, ba
wangohori niha Jehoeda, ena'ō i'oro-
ma'ō chō Gesitera, ba ena'ō i'omba-
cha'ō chōnia, wangandrō chōnia ja-
mōi jomo chō razo, ba wangandrō
chōnia fa'ahaehō dōdō ba fangorifi
iwara.

9 II. Ba so Hatacha, i'ombacha'ō
10 chō Gisitera niwā'ō Morodochai. Ba
ifafaeli'ō li chō Morodochai chō
11 Hatacha andrō, imane : Dozi enoni
razo, ba he niha sato ba danō razo,
ba no larongo, wa ha sara hoekoe,
hoekoe mate, na so zi mōi bacha
chō razo, ba golajama tănō bacha,
na si lō moekaoni, fefoe gofoe ha
nihá, he ira matoea, ba he ira ala'-
we, atō na so ni'oro'ō razo si'ō razo
andrō chōnia, ena'ō aeri ia. Ba
ja'odo, ba no sara wa'wa sa'ae, ba
lō sihede chōgoe, ba we'amōi chō
12 razo. Ba me no lafoeli chō Moro-
13 dochai niwā'ō Gisitera, ba ifafaeli'ō
gōi li chō Gesitera Morodochai, ima-
ne : Bōi wā'ō tōdōoe, ha ja'ogō
dania zaeri niha Jehoeda, me no
14 ba gōdo razo so'ō. Na si ndrōehoe
sa lō hedehedece ba gōtō da'e, ba
so dania wangefa niha Jehoeda ba
fangorifira, ta'ila heza moroi, ba
ja'ogō ba si samba omo ja'ami,
ba si mate. Ha zangila, na tenga
bōrō gōtō da'e, wa no toballi fo'o-
15 mo razo ndra'ogō ! Ba ifafaeli'ō
zoei li chō Morodochai Esitera, ima-
16 ne : Ae faloecha'ō niha Jehoeda,
banoea Zoesa, ba mi'amoni ba gō,
chōgoe : tōloe ngaloeo ba tōloe mbo-
ngi, ba bōi manga ami, ba bōi mi-
badoe hadia ia ; ba ja'o gōi, ba
oemanō gōi wamoni, awō ngoningo-
nigoe andrō, ono alawe. Ba aefa
da'ō, ba mōido jomo chō razo, he
wā'ae no fanawō oroisā da'ō. Na
matedo, ba hana na matedo ! (*Raz.*
II. 7, 4). Ba mofanō Morodochai,
17 i'ō'ō sibai nifa'wā'ōgō Gesitera chō-
nia.

FAZA 5.

I. Lō mofōnoe razo, eboea dōdō-
nia chō Gesitera. Ikaoni razo, awō
Hamano, Esitera, ba wemanga chō-
nia. II. Fajawasa Hamano ba fa-
tiesania chō Morodochai.

I. Ba me no aefa doea wongi, 1
ba i'obaroe mbaroe wo'omo razo
Esitera, ba i'agō golajama tănō
bacha, ba gōdo razo, ba gamaoedoe
gōdo, me no doemadao ba dadaoma
razo chōnia razo, jomo ba gōdo, ba
gamaoedoe mbawandroehō ba gōdo.
Ba me i'ila wo'omonia Esitera, tooe 2
ba golajama, razo, ba eboea dōdōnia
chōnia, ba i'oro'ō chō Gesitera zi'o-
nia ana'a, si so ba dangania, razo.
Ba i'ondrasi Esitera, ibabaja mbalō
zi'o. Ba imane chōnia razo : Hadia 3
chōoe, fo'omo razo, Esitera, hadia
ni'andrōoe? He irege zi matonga
gamatōrōwagoe, ba latehe chōoe !
Ba imane Esitera : Na atoelō chō 4
razo, ba jamōi manga chōgoe ma'-
ōchō, awō Hamano, ba gō andrō,
si no oe'asiwai chōnia. Ba imane 5
razo : Mita'ita'i mihede chō Hama-
no, ena'ō ma'o'ō zomasi Gesitera !
Ba me no so razo, awō Hamano,
ba wemanga gō andrō, ni'asiwai Ge-
sitera, ba imane razo chō Gesitera, 6
me ibadoebadoe nagoe razo : Hadia
ni'andrōoe, ena'ō labe'e chōoe? Ha-
dia zomasi'ō? He irege zi matonga
gamatōrōwagoe, ba latehe chōoe !
(*Mar. 6, 23*). Ba itema linia Esitera, 7
imane : Da'ō ni'andrōgoe ba da'ō
zomasido : na no faloechado wa'e-
8 boea dōdō, wamaigi razo, ba na
omasi razo ibe'e ni'andrōgoe ba
itōrō chōgoe zomasido, ba jamoe-
foeli mōi manga chōgoe razo, awō
Hamano, ba gō andrō, ni'asiwai-
goe chōra dania, ba mahemoloe oe'o'ō
niwā'ō razo.

II. Ba mofanō Hamano, omoeso 9
dōdōnia ba lō saboe dōdōnia hadia
ia, me loeo da'ō. Ba me i'ila Mo-
rodochai ba zinga mbawa gōli chō
razo, me i'ila lō maoso, ba lō i'ata'-

- oefi ia, ba mofōnoe sibai Hamano
 10 ba chō Morodochai andrō. Ba itaha
 zoei dōdōnia Hamano. Ba me iroegi
 chōra, ba ifakaoni'ō zi fahoewoe
 11 chōnia ba fo'omonია Seresi. Ba itoen
 nō chōra wa'eboea gana'ania ba
 fa'oja nononia matoea, awō wamo-
 soemange razo ja'ia, awō wa no ja'wa
 zala'wa andrō ba ja'wa genoninia
 12 ibe'e ia razo. (*F. 9, 10*). Ba imane
 na Hamano : Ba fo'omo razo, Esi-
 tera, ba lō nikaoninia, awō razo,
 ba gō andrō, nihalōnia, ha ja'odo
 andre ; ba he mahemoloe, ba no
 13 ja'o nikaoni, awō razo. Ba ambō na
 chōgoe da'ō fefoe, fatoea oe'ila na
 doemaodao ba zinga mbawa gōli
 razo niha Jehoeda andrō, Morodo-
 14 chai. Ba imane chōnia fo'omonია
 Seresi, awō zi fahoewoe chōnia a-
 ndrō fefoe : Ndramoefazōchi gatoe-
 nga, 50 hela wa'ala'wa, ba mahe-
 moloe mbanoea, ba o'wa'ō chō razo,
 ena'ō latawī ba da'ō Morodochai ;
 ba na aefa da'ō, ba ae manga, awō
 razo, ba ja omoeso dōdōoe ! Ba
 omasi Hamano ni'wa'ōra, ba ifafazō-
 chi'ō gatoenga andrō.

FAZA 6.

I. Itōrō tōdō razo wanolo Moro-
 dochai ja'ia. Ni'wa'ō Hamano. II. Ifo-
 soemange Morodochai Hamano. Fa'a-
 boe dōdōnia ba da'ō.

- 1 I. Ba ba zi bongi andrō, ba lō
 alaoe hōrō razo. Ba i'oroi'ō zoera
 2 hikaja, ba labaso chōnia. Ba lasō-
 ndra, wa no moetanō ba zoera a-
 ndrō, wa no i'ombacha'ō Morodo-
 chai, me laboenoe ena'ō razo Aha-
 siwero enoni jomo andrō chō razo,
 3 si daroea, Bigitana ba Teresi, sa-
 naro ba mbawandroehō. Ba imane
 razo : Hadia mege nibe'e ba da'ō
 chō Morodochai soemange ba si sō-
 chi ? Ba lamane ngoningoni razo :
 4 Lō moebe'e hadia ia. Ba imane ra-
 zo : Ha niha ba golajama ? No iroegi
 sibai golajama tānō baero ba gōdo
 razo Hamano, ba wangandrō chō

razo, ena'ō latawī Morodochai, ba
 gatoenga andrō, nifalaoe'ōnia chō-
 5 nia. Ba lamane chō razo ngoningoni
 ninia : Hamano zi so ba golajama.
 6 Ba imane razo : Jamōi jomo ! Ba
 mōi jomo Hamano, ba imane chō-
 nia razo : He lawisa ba niha somasi
 razo ifosoemange ? Ba imane dōdō-
 nia Hamano : Ha niha zomasi razo
 ifosoemange, na tenga ja'odo ? Ba
 7 imane chō razo : Na so zomasi razo
 ifosoemange, ba ndramoehalō mba-
 8 roe razo, ni'obaroe razo mege. awō
 koedo, ni'okoedo razo, nifanaemboe
 saemboe chō razo, ba ndramoebe'e
 9 ba danga nawō razo sala'wa mbaroe
 andrō, awō koedo, ena'ō labe'e ba-
 roe niha andrō, somasi razo ifosee-
 mange, ba ena'ō lafakoedo ia ba
 koedo andrō, ba lafanōrōnōrō ba
 newali, ba ndra moe'ao fōnania :
 Da'e nilaoe ba niha, somasi razo
 ifosoemange ! (*Moz. I. 41, 43*).

II. Ba imane razo chō Hamano :
 10 Ta'ita'i halō mbaroe andrō, awō
 koedo si mane ni'wa'ōoc, ba laoe da'ō
 chō Morodochai, niha Jehoeda andrō,
 sidaodao ba zinga mbawa gōli chō
 razo ; bōi ambōsi ni'wa'ōoe andrō,
 11 fefoe ! Ba ihalō mbaroe andrō Ha-
 mano, awō koedo, ifobaroe Moro-
 dochai ba ifakoedo ba ifanōrōnōrō
 ba newali ba moe'ao ia fōnania,
 imane : Si mané wolaoe ba niha,
 12 somasi razo ifosoemange ! Ba ifoeli
 ia ba zinga mbawa gōli chō razo
 Morodochai. Ba foelōi Hamano,
 isa'wa chōra, no aboe dōdōnia ba
 no ibaloe gō hōgōnia. (*Sam. II. 15,*
 30). Ba itoenō chō wo'omonია Se-
 13 resi ba ba zi fahoewoe chōnia da'ō
 no mege fefoe. Ba lamane chōnia
 satoeatoea andrō chōnia : Na iwa
 niha Jehoeda Morodochai andrō —
 me no ibōrōtaigō ahōndrō ndra'oe gō
 fōnania — ba tebai o'la'wa ia, ba
 tobali aloea manō ahōndrō ndra'oe gō
 14 chōnia. Ba lō saetoe hoehoeora na,
 ba so genoni razo, samangaōsō Ha-
 mano ba gō andrō, nihalō Gesitera.

FAZA 7.

I. Pombacha'õ chõ razo dõdõ Hamano andrõ Esitera, ba i'andrõ wangorifinia ba fangorifi niwara. II. Fõnoe razo. Ifatawĩ'õ Hamano ba gatoenga andrõ nitaroe'õnia.

1 I. Ba so razo, awõ Hamano, ba
2 wemanga chõ Gesitera. Ba isofoe
chõ Gesitera, me loe da'õ gõi, me
labadoebadoe nagoe, imane : Hadia
ni'andrõoe fo'omo razo, Esitera,
ena'õ labe'e chõoe? Hadia zomasi'õ?
3 He irege zi matonga gamatõrõwã-
goe, ba latehe chõoe. Ba itema linia
fo'omonía Esitera, imane : Na no
faloechado wa'eboea dõdõ wamai-
gioe, ja'ogõ, razo, ba na atoelõ
chõ razo, ba alacha la'orifi ndra'o,
bõrõ wangandrõgoe andre, ba he
4 iwama, bõrõ zõmasido andrõ. Noa
sa moe'amawa ndra'aga, ja'odo a-
ndre ba iwama, ba wangohori ja'-
aga, ba wamoenoe, ba wamakiko.
Na ni'amawa sawoejoe ira matoea
ba sawoejoe ira alawe na atõ ndra'-
aga, ba lõ hedehedegoe ena'õ ; tenga
sa si nangea noedoema andrõ, wa
5 te'ala razo ibe'e. Ba hoemedede razo
Ahasiwero, imane chõ wo'omonía
Gesitera : Ha niha da'õ ba heza so
ia, sama'amõl ba dõdõnia folaoe
6 da'õ? Ba imane Esitera : Oedoema
andrõ si fatioe tõdõ chõma, ba
ja'ia Hamano andre, si lõ söchi!
Ba tokea sibai Hamano chõ razo
ba chõ wo'omonía.

7 II. Ba maoso razo, ba wõnoe-
nia, ibõhõli wamadoe agoe, mõi ia
ba kaboe, ba ngai gõdo ; ba torõl
Hamano, ba wakaosa chõ Gesitera,
ena'õ lõ laboenoe ia ; aboto sa'ae
ba dõdõnia, wa no i'etoe'õ hoekoe-
8 nia razo, hoekoe famoenoe. Ba me
mangawoeli jomo ba naha wema-
nga no mege razo, moroi ba kaboe,
ba no ibalõdoehini gaso andrõ, da-
daoma Gesitera, Hamano. Ba imane
razo : Hadia, iboenoe wo'omo razo
ba da'e jomo chõgoe? Ba ha si'aikõ
i'wã'õ da'õ razo, ba labaloegõ sa'ae

mbawa Hamano. Ba imane Here- 9
bona, enoni jomo chõ razo, sangai-
ngai hadia ia chõnia : Hiza gatoe-
nga andrõ, ba ngai nomo Hamano,
50 hela wa'ala'wa, nifalaoe'õ Ha-
mano chõ Morodochai, si no ma-
ma'ema fangorifi chõ razo. Ba ima-
ne razo : Mita'wi ia ba da'õ ! Ba 10
lata'wi Hamano ba gatoenga andrõ,
nifalaoe'õnia chõ Morodochai. Ba
awena alõ wõnoe razo.

FAZA 8.

I. Tebali'õ sala'wa Morodochai, fa-
ngali Hamano. II. Tetehe ba Niha
Jehoeda lalaoe mbalõ ba zamoenoe
ja'ira ena'õ, ni'andrõ Gesitera chõ
razo. III. Fa'omoeso dõdõ Niha Je-
hoeda ba da'õ.

1 I. Ba me loe da'õ, ba ibe'e boea-
lania chõ Gesitera razo nomo Ha-
mano, oedoe Niha Jehoeda. Ba mo-
lala chõ razo Morodochai, me no
i'ombacha'õ chõ razo Esitera, wa
sahatõ chõnia Morodochai. Ba iheta
2 laedoeroenia razo, laedoeroe si so
tandro, nihalõnia mangawoeli chõ
Hamano mege, ba ibe'e chõ Moro-
dochai. Ba Esitera, ba ibe'e satoea
baomo ba nomo Hamano Morodo-
chai. (*Moz. I. 41, 42*).

3 II. Ba ifoeli hoemedede Gesitera
4 chõ razo, itoehi zalo fõnania, mege'-
ege ia, ba i'andrõ wa'ahachõ dõdõ
razo, ena'õ itolo, fa bõl aloea nifa-
chai Hamano andrõ, ma'owoe Aga-
gi, ba Niha Jehoeda, famoenoe a-
5 ndrõ. Ba i'oro'õ zi'onía ana'a andrõ
chõ Gesitera. Ba maoso Gesitera,
i'agõ fõna razo, ba imane : Na atoelõ
6 chõ razo, ba na no faloechado wa'-
ahachõ dõdõnia, ba na si nangea
i'wã'õ razo ba na omasi ia ndra'odo,
ba jamoefa'ohẽ'õ zoera, jamoe'o-
roi'õ wangai mangawoeli zoera no,
tõdõ Hamano andrõ, ono Hame-
data, ma'owoe Agagi, nifasoera'õ-
nia, ba wamoenoe Niha Jehoeda
ba danõ barõ mbawa razo, fefoe.
Tcbai sa oetaha oefaiigi wamoenoe 6

andrō, si gōna niwama ena'ō, ba
 7 tebai oetaha oefaiigi wangohori iwa-
 ma andrō! Ba imane razo Ahasi-
 wero chō wo'omonía Esitera, ba chō
 Morodochai Niha Jehoeda: Noa sa
 oebe'e boealagoe chō Gesitera no-
 mo Hāmano, ba ja'ia, ba no moe-
 ta'wi ba gatoenga, me no ibabaja
 8 Niha Jehoeda. Ba ja'ami, ba hana
 na mifa'ohē'ō zoera, hana na tōi
 razo mibe'e ba Niha Jehoeda andrō,
 he wisa zomasi ami, ba mifotandro
 tandro ba laeđeroe chō razo. Me
 no tebai niwoe'ai li ba zoera, nibe'e
 tōi razo ba si no moefotandro ta-
 ndro andrō ba laeđeroe chō razo.
 9 Ba hoemedē ira ba doeroetoeli razo,
 me loe da'ō, ba zi 23, ba mba'wa
 si tōloe — ba'wa Siwana —, ba lafa-
 zōchi, zoera la'o'ō ni'wa'ō Morodo-
 chai, ba Niha Jehoeda, ba ba nifa-
 taro razo ba ba goemandroe ba ba
 zala'wa, ba nōri andrō fefoe, si 127,
 i'otarai danō Ndrawa Hindroe, noe-
 malō ba danō Gaitiofia, dali wa-
 noera ba zi sarasara ōri ba he li zi
 samboesamboea soi, ba ba Niha
 10 Jehoeda, ba ba wanoerara ba ba
 lira. Ba ifabe'e'ō dōi razo Ahasiwero
 ba ifotandro tandro andrō ba lae-
 dēroe chō razo; ba ifa'ohē'ō ba
 zinge si fakoedo, saōsō, koedo ba
 11 kandra chō razo koedora. Soera a-
 ndrō, ba no fanehe razo ba Niha Je-
 hoeda ba mbanoea misa fefoe, hana
 na la'owoeloi ira, ba wanimba sa-
 moenoe ja'ira, ba wangohori sato
 andrō, ba danō misa, samoenoe ja'
 ira ena'ō, ba he iraono, ba he ira
 alawe, ba wamoenoe, ba wamakiko,
 ba hana na laraboe zi so chōra,
 12 amaedola zi lō soch'ō, ha ma'ōma'
 ōchō, ba nōri barō mbawa razo Aha-
 siwero, fefoe, ba zi me 13, ba mba-
 13 wa si 12, — ba'wa Adara. Ba taro-
 ma li ba zoera andrō, ba nibe'e
 oroisa, nidozigō ōri, ena'ō dozi soi
 zamondrongo, ba ena'ō na si no
 te'anō Niha Jehoeda, na loe da'ō,
 14 ba wolaoe balōra ba nemalira. Ba

ha si'aikō tebe'e gorōisa andrō, ba
 gōdo ba Zoera, ba mofanō zinge
 andrō, saōsō, si fakoedo ba hoeloe
 koedo chō razo, salio ahe, la'o'ō
 ni'wa'ō razo, la'aliogō ira, lafandroe
 koedo.

III. Ba mōi tooe Morodochai, 15
 irōi razo, baroe zala'wa mbaroenia.
 biroe-la'wi ba safoesi, ba mo'ac-
 mboe ana'a ia ba mobaroe seboea,
 tarafali ba oengoe, ba owoeawoea
 dōdō mbanoea Zoera, ba omoeso
 dōdōra. Noa sa faloecha wa'ohahoe 16
 dōdō ba fa'omoeso dōdō ba fa'owoe-
 awoea dōdō ba soemange Niha Je-
 hoeda. Ba dozi ōri ba dozi banoea, 17
 heza iroegi ni'wa'ō razo ba oroisania
 andrō, ba so wa'omoeso dōdō ba
 Niha Jehoeda ba fa'owoeawoea dōdō
 ba femangamanga, ba owoeloa. Ba
 ato zi tobali Niha Jehoeda niha
 baero, me no ihawoēi ira fa'ata'oera
 Niha Jehoeda.

FAZA 9.

I. Lalaoe mbalōra Niha Jehoeda.
 II. Lahonogōi owasa „Foerimi” mba-
 wa da'ō.

I. Ba ba zi me 13 ba mba'wa 1
 si 12, — ba'wa Adara — ba nifa-
 loea ena'ō ni'wa'ō razo, oroisania
 andrō, loe nidōnadōna zi fatioe
 tōdō ba Niha Jehoeda, ba wola'wa
 ja'ira, ba zi no tobali, ba nila'wa
 Niha Jehoeda si fatioe dōdō chōra:
 ba la'owoeloi ira, ba mbanoeara, 2
 ba danō barō mbawa razo Ahasi-
 wero, ba wamoenoe samoenoe ja'ira
 ena'ō. Ba lō sola'wa ja'ira, me no
 dozi soi ihawoēi fa'ata'oera Niha
 Jehoeda. Ba latolo Niha Jehoeda 3
 dozi sala'wa ba danō, ba he nifa-
 taro razo ba koemandroe ba koem-
 andra, me no ihawoēi ira fa'ata'-
 oera Morodochai. No seboea ae Mo- 4
 rodochai, ba genoni razo, ba itōrōi
 danō fefoe toeriania, me itoegoe
 tedoe manō wa'eboea Morodochai
 andrō. Ba te'ala siba'i zi fatioe tōdō 5
 chōra fefoe labe'e Niha Jehoeda,

- lafafahō ba la'ō'ōtō, laboeboenoe ;
 6 somasi ira lafatōrō ba zi fatioe tōdō
 chōra. Ba ba hati ba Zoesa, ba
 500 niha laboenoe Niha Jehoeda,
 7 lafakiko. Fabaja Farasandrāta ba
 8 Dalafono ba Asafata, ba Forata
 9 ba Adalia ba Aridata, ba Faramasa
 ba Arisai ba Arida'i ba Wajacsata,
 10 ono Hamano andrō, si dafoeloe, ba
 ba laboeboenoe, ono Hamano ono
 Hamedata, oedoe Niha Jehoeda, ba
 11 si so chōra, ba lō lababaja. Ba me
 loe da'ō, ba irongo razo wa'ato
 12 niboenoe ba hati ba Zoesa. Ba
 imane razo chō wo'omonია Esitera :
 Ba hati, ba Soesa, ba no 500 niboe-
 noe Niha Jehoeda niha, fabaja ono
 Hamano, si dafoeloe, ba ta'ila he
 wisa wolaoera ba nōri bō'ō barō
 mbawa razo ! Ba hadia ni'andrōoe,
 ena'ō lateho chōoe ? Ba hadia zo-
 13 masi'ō, ena'ō latōrō chōoe ? Ba
 imane Esitera : Na atoelō chō razo,
 ba ena'ō mahemoloe gōi latehe ba
 Niha Jehoeda ba Zoesa nilaoera
 ma'ōchō ; ba ono Hamano andrō,
 si dafoeloe, ba ena'ō na latawi ba
 14 gatoenga. Ba ibe'e li razo, la'ō'ō
 da'ō ; ba tebe'e gorois ba Zoesa,
 ba ono Hamano andrō, si dafoeloe,
 15 ba latawi. Ba owelo zoei Niha
 Jehoeda ba Zoesa, ba zi me 14,
 ba mbaŵa Adara, ba 300 laboenoe
 niha ba Zoesa. Ba si so chōra, ba
 16 lō lababaja. Ba Niha Jehoeda ba
 nōri bō'ō barō mbawa razo, ba
 owelo, ba latimba zamoenoe ja'ira
 ena'ō, wolaoe balōra ba noedoera
 andrō, ba 75,000 laboenoe si fatioe
 tōdō chōra, ba si so chōra, ba lō
 lababaja.
- 17 II. Ba zi me 13 ba mbaŵa
 Adara lalaoe da'ō, ba ba zi me 14,
 ba molombase ira, ba labali'ō baŵa
 gowoeloa ba baŵa wa'omoeso dōdō.
 18 Ba Niha Jehoeda ba Zoesa, ba no
 faoma owelo [ba wamocnoe oe-
 doera], ho ba zi me 13, ba he ba
 zi me 14, ba tobali ba zi me 15
 molombase ira, ba loe da'ō labali'ō
 baŵa gowoeloa ba baŵa wa'omoeso
 dōdō. Andrō wa si me 14, ba mba-
 19 ŵa Adara, labali'ō baŵa wa'o-
 mocso dōdō ba baŵa gowoeloa, si
 no amaedola gowasa Niha Jehoeda
 ba danō, ba mbanoea si zaewe ba
 danō misa, ba faoma lafa'ohē'ō
 chō nawōra goeracha (*Neh. 8, 10*).
 Ba itanō ba zoera da'ō fefoe Mo- 20
 rodochai, ba ifa'ohē'ō zoera ba Niha
 Jehoeda, idozigō ūri barō mbawa
 razo Ahasiwero, he sahatō, ba he
 sarōoe ; ifachoi hoekoe da'ō chōra : 21
 cro rōfi, ba labe'e baŵa si sōchi
 zi me 14 ba si me 15, ba mbaŵa
 Adara, — la'ohia'ō mbaŵa andrō 22
 mege, ba nitimba Niha Jehoeda si
 fatioe tōdō chōra, ba baŵa si tobali
 fa'omoeso dōdō fa'atosasa, ba si
 tobali loe gowoeloa fa'aboe dōdō —
 wamali'ō baŵa gowoeloa ba baŵa
 wa'omoeso dōdō, ba zi faoma la-
 fa'ohē'ō chō nawōra oeracha, ba
 ba nib'e'ebe'e boeala ba zi noemana.
 Ba labe'e hoekoe [ba chōra Niha 23
 Jehoeda] zi no lafobōrō andrō,
 awō nisoera Morodochai chōra.
 Me no tōdō Hamano andrō, ono 24
 Hamedata, ma'owewo Agagi, oedoe
 Niha Jehoeda fefoe, wamoenoe Niha
 Jehoeda, ba me no ifalaoe'ō „woe-
 ri” — dahōdahō —, ba wamakiko
 ja'ira ba ba wangohori, (*F. 3, 7*),
 ba me no iŵa'ō razo — me no 25
 fahoehoeo chōnia Gesitera — me no
 ibe'e zoera, alacha chōnia tofana
 mangawoeli dōdōnia famakiko a-
 ndrō, ba latawi ia ba gatoenga,
 fabaja iraononia. Andrō wa labe'e 26
 tōi mbaŵa andrō „woerimi”, bōrō
 „woeri” andrō, ba ōsi zoera no
 mege fefoe, awō zi no faloecha ira,
 ba he nirongora. Ba lahonogōi hoe- 27
 koe da'ō Niha Jehoeda, ba chōra
 ba ba nga'ōtōra dania, ba he ba
 zi mōi banoeara, hoekoe si tebai
 awoe'a : la'amoni'ō mbaŵa andrō,
 si doea ngaloeo, dali zi no moebe'e
 ba zoera ba fangohonogōi ja'ia. Ba 28
 fa bōi olifoe ira mbaŵa da'ō ba

ena'ō latōrō, gōtōgōtō wa'ara da-
 nia, dozi omo ba dozi ōri ba dozi
 banoea, fa bōi taja ba Niha Je-
 hoeda mbaŵa „woerimi” andrō, bōi
 29 manō olifoe nga'ōtōra mitooe. Ba
 labe'e ba zoera fo'omo razo, Esitera,
 ono Gabihailo, ba Morodochai, Niha
 Jehoeda andrō, labe'e fangaronia
 wa'asalaŵara andrō, ba wame'e
 soera „woerimi” andrō si samboea.
 30 Ba ifa'ohē'ō zoera ba Niha Jehoeda
 fefoe ba nōri andrō si 127, amatō-
 rōŵa Gahasiwero ma'asagōrō, iha-
 31 gō linia ehōra, soroi ba dōdō, ba
 wame'e hoekoe mbaŵa „woerimi”
 andrō, ba ginōtō nihonogōi, dali
 wa no labe'e hoekoe Morodochai
 Niha Jehoeda ba fo'omo razo Esi-
 tera, awō wa no labe'e hoekoe ehōra
 ba ba nga'ōtōra mitooe gamachōita

andrō ba wamoni ba gō ba ba wa-
 ngarōngarō. Ba tobali hoekoc nifa- 32
 choi ba „woerimi” andrō ba gorōisa
 Gesitera; ba tetanō ba zoera.

FAZA 10.

Fa'eboea Morodochai.

Ba ifobeo niha ba danō ba ba 1
 hoelo razo Ahasiwero. Ba fangoro- 2
 ma'ōnia fa'eboecania ba fa'abōlōnia,
 ba fangombacha lachōmi Morodo-
 ehai, me no ifolachōmi ia razo, ba
 no moetanō ba zoera hikaja razo
 ba Media ba ba Wercsia. Niha Je- 3
 hoeda andrō Morodochai, ba no ta-
 mbalina razo Ahasiwero, ba no eboea
 dōinia ba niha Jehoeda, ba omasiō
 niwara fefoe ia, me no sangaloei
 fangorifi madora, ba me sohare ni-
 wara i'aloeci ba hoehoeonia iefoe.

II. SOERĀ WAMAHAŌ.

Soera

J O B I.

FAZA 1.

I. Fa'atoelō Jobi andrō ba fa'oha-
hae dōdōnia. II. Iloeloe Jobi Lowa-
langi ba danga Zatana, ba wana-
ndraigō ja'ia. III. Taja fefoe zi so
chōnia ba tekiko gōi nononia. Fa'e-
bolo dōdōnia.

- 1 I. So niha [fōna], ba danō Oesi,
Jobi dōinia, niha satoelō ba sadōlō
tōdō, sangata'oe fi Lowalangi ba si
fa'oe doe ba zi lō sōchi. (*Hez. 14, 14.*)
2 *Jak. 5, 11*). Ba fitoe nononia ma-
3 toea ba tōloe nono alawe. Ba 7000
chōnia mbiribiri ba 3000 gondra.
ba 500 fasa za'wi ba 500 galide si
alawe, ba ato sibai zawoejoenia;
tobali sala'wa niha da'ō, moroi ba
4 niha bō'ō fefoe, tánō ba gatoemboe-
cha loeo. Ba maosomaoso nononia
matoea, lalaoe fatome, samōsa ma'-
ōchō, ba lafakaonikaoni'ō dalifoesōra
alawe si datōloe andrō, ba wemanga
5 chōra. Ba na no fatoetoe watomesa
andrō, ba ifa'wa'ōgō chōra Jobi,
ena'ō na lasala'ō ira. Ba ihoelō wo-
ngi wemaoso, ibe'e zoemange nitoe-
noe, i'ohia'ō wa'atora. Imane sa'ae
Jobi: Ma dania no molalō nonogoe
andrō, ma no la'erogō Lowalangi
tōdōra! Si manōmanō wolaoe Jobi
andrō.
6 II. Ba samoeza ma'ōchō, ba so
nono Lowalangi, ba wangondrasi
Jehowa, ba fao gōi chōra Zatana.
(*F. 38, 7. Nga'ōt. I. 21, I. Raz. I. 22,*
7 *19*). Ba imane Jehowa chō Zatana:
Heza o'otarai? Ite ma li Jehowa Sa-
tana, imane: Oe'otarai koemoli, no
oetōrōi goeli danō! (*Mat. 12, 43.*)

Fet. I. 5, 8)! Ba imane Jehowa chō 8
Zatana: Hadia, no ōnehegō gōi ge-
nonigoe Jobi andrō? Lō'ō sa fama-
edonia ba goeli danō, ba wa'atoelō
ba ba wa'adōlō dōdō, ba wanga-
ta'oe finia Lowalangi ba ba wa'oe doe
sa ba zi lō sōchi. Ite ma li Jehowa 9
Satana, imane: Hadia, i'ata'oe fi gōi
Lowalangi Jobi, lō bōli gōlōnia?
Tenga no ōfoba'aba'a ia ba omonia,
fabaja fefoe zi so chōnia, fasoei?
Halōwō dangania, ba no ōfahowoe'ō, 10
ba itoegoe oja manō goerifōnia ba
danō. Ba tema oro'ō dangaoe ba 11
babaja zi so chōnia fefoe, ba lō
zi lō ikaoni ba mbawaoe, wa i'erogō
ndra'ogō. Ba imane Jehowa chō 12
Zatana: Hiza, fefoe hadia ia, zi so
chōnia, ba ja so ba dangaoe, ba bōi
babaja mbotonia! Ba mofanō Za-
tana, irōi Jehowa.

III. Ba ha samoeza ma'ōchō, 13
me mangamanga nono Jobi ono
matoea ba ononia alawe, ba nomo
ga'ara si a'a, ba me labadoebadoe
nagoe, ba so zangombacha toeria 14
chō Jobi; imane: No mangoehoe-
ndra laza za'wi ba mangaloei gōra
galide si alawe, ba hinōloe, ba so 15
manō Ndrawa Za'ba, la'oloi'ō, ba
la'ō'ōtō si'ōli zawoejoe, ba ha ja'o
zoloi, ba wangombacha chōoe. Ba 16
lō saetoe na li da'ō, ba so zamōsa
tō, imane: No aehoe galitō Lowa-
langi, moroi ba mbanoea si ja'wa,
ba no i'a mbiribiri, fabaja sawoe-
joe, ba ha ja'o zoloi, ba wango-
mbacha chōoe. (*Raz. II. I, 12*).
Ba lō saetoe na li da'ō, ba so za- 17

mōsa tō, imane : Tōloe bawá za-
bōlō Ndrawa Galedaia, ba lahawoei
manō gondra, laraboe; ba sawoejoe,
ba la'ō'ōtō si'ōli, ba ba ja'o zoloi, ba
18 wangombacha chōoe. Ba lō saetoe
na li da'ō zoei, ba so zamōsa tō,
imane : Mangamanga mege nonooe
matoca ba onooe alawe, ba nomo
19 ga'ara si a'a, ba i'ozoemagō so na-
ngi sabōlō, moroi ba danō si mate,
telobi ba nomo andrō, ba watali-
ngania ma'a'ōfa, ba adoedoe, ila-
ngō ndraonooe andrō ba mate ira,
20 ba ha ja'o zoloi, ba wangombacha
chōoe. Ba maoso Jobi, isika noecha-
nia, ifatōwō'ō mboenia; ba ifalōgoe
tooe ia ba danō, mangaloeloe ia.
21 (*Mos. I. 37, 29. Esser. 9, 3*). Imane :
Lō noehagoe, me oe'otarai daloe
ninagoe, ba lō noehagoe, na ma-
ngawoelido dania, **Jehowa zame'e
ba Jehowa zangai; nisoeno dōi
Jehowa!** (*Sangomb. 5, 14. Tim. I.
6, 7*)! Ba da'ō fefoe, ba lō lalō
Jobi, ba lō iwa'ō si lō gōna nilaoe
Lowalangi. (*F. 2, 10*).

FAZA 2.

I. Fanandraigō Jobi zoei : fōchō;
lō mangiwa dōdōnia. II. Mōi ma-
maigi ja'ia zi fahoewoe chōnia, si
datōloe.

1 I. Ba sameoza ma'ōchō, ba
ifoeli momōi nono Lowalangi, ba
wangondrasi Jehowa; ba mōi awōra
Zatana gōi, ba wangondrasi Jehowa.
2 (*F. 1, 6*). Ba imane Jehowa chō
Zatana : Heza ō'otarai? Ite-
ma li Jehowa Satana, imane : Oe'otarai
3 koemoli, no oetōrōi goeli danō. Ba
imane Jehowa chō Zatana : Ha-
dia, noa gōi ōnehegō genonigoe
Jobi andrō? Lō'ō sa famaedonia
ba goeli danō, ba wa'atoelō ba ba
wa'adōlō dōdō ba ba wangata'ocfi
Lowalangi ba ba wa'oedoesa ba zi
lō sōchi. Lō'ō na nibōhōlinia satoelō
andrō chōnia, ba no ōfarooe ndra'o,
4 Ite-
ma li Jehowa Satana, imane :

Oeli zalahi goeli! — ba fefoe hadia
ia, ochōta niha, ba iloeloe, asala
aoeri ia! Ba tema oro'ō dangaoe, 5
babaja nōsinia, ba lō zi lō ikaoni
ba mbawaoe, wa i'erogō ndra'oegō!
Ba imane Jehowa chō Zatana : 6
Hiza, ba dangaoe so ia, ba bōi
ctoe'ō nosonia! Ba mofanō Zatana, 7
irōi Jehowa, ba ibōzi Jobi bio,
i'otarai narō kahe, noemalō ba ga-
galizoezoe. (*Mos. V. 28, 35*). Ba 8
ihalō doega lawoe, ba woga'aga'a
ōsinia, doemadao ia bawoe. (*Sam.
II. 13, 19. Esst. 4, 3*). Ba imane 9
chōnia fo'omonía : Hadia, aro zoei
na dōdōoe ha zatōelō andrō chōoe?
Tema efa'ōgō chō Lowalangi ba jagō
mate! Ba imane chōnia : Fehede zi 10
lō tōdō wehedeoe. **Si sōchi andrō, ba
no tatema chō Lowalangi, ba hadia
tatimba zi lō sōchi?** Ba da'ō fefoe,
ba lō horō mbewe Jobi.

II. Ba larongo zi fahoewoe chō 11
Jobi — datōloe ira — fefoe wamakao
andrō, si no gōna ia, ba maoso ira,
i'otarai-mbanoea chōra zamōsana :
Elifasi, banoea Dema ba Bilidado,
banoea Zoea ba Sofari, banoea
Na'ama, mamagōlō ira, ba we'a-
mōi, ba wangoroma'ō fa'ahachō
dōdōra ba ba wondrara tōdōnia.
(*Mat. 25, 36. F. 32, 1 b. t.*). Ba me 12
lafaōga hōrōra, me arōoe na ma'i-
foe ira, ba lō la'ila wa ja'ia; ba
mege'ege ira, ba lasika noechara,
dozi ira, lafazaoemba mija'wa ga-
woegawoe, satoroe ba hōgōra. (*Ngen.
Jer. 2, 10*). Ba doemadao ira, awō- 13
nia, ba zalo, fitoe ngaloeo ba fitoe
mbongi, samōsa lō sihede chōnia,
samboea li lō'ō, me no la'ila, wa
no falawoe wa'afōchō andrō chōnia.

FAZA 3.

I. L'elifi mba'wa wa'atoemboenia
Jobi. II. Mangarōngarō ia ba wa-
makao andrō.

I. Aefa da'ō, ba hoemedede Jobi, 1
i'elifi mba'wa wa'atoemboenia. (*F.
10, 18. Jer. 15, 10; 20, 14*).

- 2 Hoemedea ia, imane :
- 3 „Jatekiko mbaŵa andrō, ba zi toemboe ndra'o, ba bongi andrō, me laŵa'ō : No toemoege nono mataoa !
- 4 Ja'ogōmigōmi mbaŵa da'ō ; bōi jamoesofoea ia Lowalangi si jaŵa ba bōi jatobaha chōnia fa'amoloeo !
- 5 Ndramoē'andrō mangawoeli ia fa'ogōmigōmi ba si bongi ; jamoehawoei ia salē ba jamoefeta'oe ia fangogōmigōmisi zi moloeo. (*Sin. 23, 4*).
- 6 Bongī andrō, ba jamōi ondra'oea zogōmigōmi : Bōi omoeso dōdōnia ba ngenoli mbaŵa ndrōfi andrō, bōi jala'erai awō mbaŵa bō'ō.
- 7 Ja lō toemboe niha sa'ae ba mbongi da'ō : bōi ja'owoeawoea dōdō niha ba chōnia !
- 8 Ndramoē'elifi ia sangelifi baŵa, sangila mamaroeo malioe.
- 9 Jandroendroemō ndrōfinia na arachamoloeo : jamoednadōna haga — zajazaja gōlō ! alōsoe bōi jamoe'ila hōrō wa'amoloeo !
- 10 Me lō nidochōnia chōgoe taloe ninagoe ba me lō nibini'ōnia chōgoe famakao, fa bōi i'ila hōrōgoe !
- 11 II. Hana wa lō mate ndra'odo ba daloc ninagoe? hana wa lō aetoe nosogoe, me bōla ndra'o ?
- 12 Hana wa nihagi na ndra'odo ba hana wa la'oro'ō chōgoe mbalō mēme, nisisiōgoe ?
- 13 Tobali no adōlō toea ndra'o mena'ō iada'e, ba molombase; mōrō mena'ō ndra'o ba ahono dōdōgoe,
- 14 awō razo ba awō goemandroe, sangotomosi chōra adoedoela,
- 15 ba ma awō zalaŵa seboea ana'a, samo'ōsi omora firō.
- 16 Ba ma zoci si mane tabina saecheo, niko'o ba danō ; lō'ō manō ja'odo, si mane tabina, si lō irai mangila haga zi moloeo.
- 17 Ba da'ō labato wabōtoesa seboea horō ba ba da'ō ahono zi no atage.
- 18 Sohahaoe dōdō nikoeroe fefoe, lō larongo li mandroe.
- 19 He iraono ba he satoea, ba fagōlō-
- gōlō ba da'ō, ba aefa zawoejoe chōzochō ja'ia.
- Hana wa iohaga zi noemana, ba 20 hana wa i'orifi zaboe tōdō ?
- Si dōnadōna fa'amate ba lō aloea, 21 sangaloei ja'ia moroi ba wangaloeinia ana'a. (*Fam. 9, 6*).
- Somoeso sibai tōdō, si karaini fa'iki 22 ena'ō, na faloecha lewatō. —
- Hana wa tefohaga niha, si no to- 23 bini lala, niba'a Lowalangi fasoci? (*F. 19, 8*).
- Noa sa salahī gōgoe wanganōngarō 24 ba no amaedola gelea wege'egoeo andre.
- Na ata'oedo hadia ia, ba no gōnado 25 ja'ia, ba hadia zihocha mboegoe, ba itōrōdo.
- Lō si faloechado na wa'ahono, ba 26 he folombase ba he fa'ohahaoe dōdō, ba hiza sa'ae [zoci] wamahoea !”

FAZA 4.

Hoehoeo Gelifasi, si fōfōna: I. Tebai tetiko zatoelō tōdō. II. Ba samōsa lō niha satoelō fōna Lowalangi.

I. Ba itema li Jobi Elifasi, banoea 1

Dema, imane :

„Ma dania aboea chōoe, na taŵa'ō 2

ma'ifoe chōoe niŵa'ōda; ba ha niha zangila momba'a taroma linia ?

Hiza, no ato nifolalamō tōdō, ba no 3

ōfoeli ō'abe'ebe'e'ō dangasinoadada.

Ha niha zalaoe mena'ō, ba no ta- 4

roma lieo zangabe'e, ba no ō'abōlō'ō gahē si no mangiwa.

Ba iada'e, me ja'oegō zi gōna, ba 5

aboe dōdōoe; me itōrō ndra'oegō, ba tokea'ō.

Hadia, tenga fangabe'e dōdōoe wa- 6

ngata'oe fioe Lowalangi, ba tenga tōtōnafōoe wa'atoelōmō andrō ?

Era'era tōdōoe, na no irai faloecha 7

zi tekiko, si lō horō ; hadia, no irai tehorī zatoelō tōdō ?

Ndrege ni'ilagoe, ba samakoe si lō 8

sōchi ba sanaroe famakao, da'ō gōi zamasi ja'ia. (*Amaed. 1, 31; 22, 8. Hez. 10, 13. Gal. 6, 8*).

- 9 Ihehaini ira Lowalangi, ba tekiko ira, ba hanoehanoe wōnoenia andrō ariri. Ba zambō tōdō, ba mōi famoenoenia walōsōchisōchi dōdōnia, ba sowōhō mowa, ba iboenoe fōchō dōdōnia. 2
- 10 Fendrōndrōndrōndrō zingo ba li harimo — ba ifō nono zingo, ba no moefatō. No oe'ila zambō tōdō soŵa'a, ba oe'anema'ō oe'elifi nahiania. (*Sin.* 37, 35; 73, 19). 3
- 11 Mowađwađ manō zingo, si lō boto, me no ambō ahoeloea — ba ono zingo, ba moezaewe. Ba ndrāononia, ba no arōoe wangorifi; mōi ira nihoendragō ba mbawa gōli, lō sangorifi. 4
- 12 II. Ba no oerongo daroma li, si lō abōlōbōlō; mōi ba dōgi dalingagoe wangōngōngōngōsa. Basitōnia, ba i'ā solofo — he niba'a doi, ba ihalō — ba sowōchi tōdō zoraboe nibabajabania. 5
- 13 Na ifakoli ia era'era ba gangilata ba zi bongi, na ihawoei niha femōrō sabe'e. Tenga sa ba gawoegawoe toemboe wamakiko, ba famakao, ba tenga saori ba danō. 6
- 14 No ihawoeido fanizinizi ba fogichi, manizinizi dōlagoe fefoe. Niha andrō, ba ba wamakao sa'ae toemboe, si mane fa'atokana mijawa nono galitō ba holahola galitō. 7
- 15 Itōrōdo angi ha moetarō mbōrō boe ba nōsigoe. II. Ba na ja'o, ba oefoeli ena'ō chō Zi lō ambō fa'abōlō, ba Lowalangi oetoenō hoehoeogoe ena'ō. 8
- 16 Ba so ia fōnagoe — chalachala mbawania, ba lō oe'ila — famaedo niha ba doedoema hōrōgoe; ba oerongo wangōngōngōngōsa, imane: Ba zolaoe seboea, si tebai aboto 9
- 17 Hadia, so mađ niha, satoelō fōna Lowalangi, hadia, so zamōsa, si no ahaoehaoe fōna zombōi ja'ia?' (*Sin.* 143, 2. *Rom.* 3, 10) si lō moetaha moe'erai, (*Sin.* 40, 6; 72, 10. *Rom.* 11, 33), same'e teoe ba danō ba somboe-woei bolo nowi. 10
- 18 Hiza, ba genoninia andrō aombō dōdōnia ba ba mala'ika andrō chōnia so wa'eloengoe iwa'ō. (*F.* 15, 15). Sangalaŵa'ō jaŵa si so tooe, ba wolohe ba wangorifi saboe tōdō, (*Sam.* I. 2, 7. *Sin.* 113; 7. *Loek.* I, 52). 11
- 19 Ba tenga mendroea manō ba zi so ba nose la'oeri, si otarai gawoegawoe tooe wamobōrō, safoefoe na itōrō hama. (*Kor.* II. 5, 1). Si lō boto ibe'e nifachai zoneche, fa tebai mofozoe nilaoe dangara. (*Sam.* II. 17, 14. *Jes.* 8, 10). 12
- 20 Lō ichamō ma'ōchō, ba arasa, tekiko ira lō fangorifi sa'ae, ba lō same'e ba dōdō. Ira'oe zatoatoea, ba wa'onechera andrō, ba amaedola zi tetaroe bagi nichoi dōdō zi tōrá fa'oneche. (*Kor.* I. 3, 19). 13
- 21 Na aetoe zinali ba nosera andrō [nosora] ba mate manō ira, ba wa'ambō tōdō andrō. Ba zi ma'ōchō ihawoei ira fa'ogōmigōmi, ba hoelō na ba zi bongi labajaisi lalara ba zi laloeo. (*Moz.* V. 28, 29). 14
- FAZA 5.
- Tohoetohoe hoehoeo Gelifasi: I. He wisa ba zi lō tōdō. II. Famarooe tōdō ba wanōtōna chō Lowalangi, ba III. ba wanehe fotoe andrō chōnia. Ba tobali i'efa'ō zi noemana ba mbawa zi'ōli si otarai mbewera, ba ba danga zabōlō i'efa'ō. 15
- I. „Tema ao! Hadia so mađ zanema lieo? Ha chō ōtandrōsaigō lieo, ba ni'amoni'ō andrō? Ba toemboe wanōtōna [fangorifi], ba zide'ide ba tefa'afoe mbawa walōsōchi. (*Sin.* 107, 42). 16
- III. Hiza, ja'ahowoe niha nitegee 17

- Lowalangi!** — andrō bōi fatoewoe chōoe wotoe andrō chō Zi lō ambō fa'abōlō. (*Amaed. 3, 11. Heb. 12, 5. Jak. 1, 12*).
- 18 Ifesocho sa niha, ba ifoeli gōi ida-loedaloeni; ifoefoe, ba sangorifi dangania. (*Sam. I. 2, 6. Hos. 6, 1*).
- 19 Ōnō ngawalō wa'atosasa, ba i'efa'ō ndra'oegō, ba wa wanete zi ōnō, ba lō gōna'ō si lō sōchi. (*Sin. 91, 4. Amaed. 24, 16*).
- 20 Na lofo mbanoea, ba i'orifi'ō, fa lō mate ndra'oegō, ba ba wanoewō, ba itimba chōoe mbawa zi'ōli. (*Raz. I. 17, 14. Sin. 18, 30*).
- 21 Teba'a ndra'oegō ba mbōzibōzi lela andrō, ba lō ata'oe'ō na itōrō famoefoe.
- 22 Sa'iki ndra'oegō, na so wamoefoe ba ma fa'eboea mbōli mbalazo, ba alacha lō ata'oe'ō goetoe ndroe'oe.
- 23 Nōa sa fawoe'oe li ndra'oegō ba gara ba danō, ba no fahoewoe chōoe goetoe ndroe'oe. (*Hos. 2, 18*).
- 24 Ba faloecha'ō lō hadia ia ba noseoe, ba na ōfaigi nibabajajamō ba nahiaoe, ba lō hadia zi lō'ō.
- 25 Ba faloecha'ō ato ma'owewoemō, ba madoemō, ba si mane doe'oe ba danō.
- 26 Ba ginōtō wa'atoea ōroegi lewatō, si mane na te'ohē mija'wa mboea nowi, na inōtō.
- 27 Hiza, da'ō ia ni'aloeloeima tōdōma, si manō ia; fondrondrongo, ba be'e ba dōdōoe!"

FAZA 6.

Fanedema Jobi: I. Fa'abōlō wamakao andrō chōnia. II. Mangarōngarō ia ba wa'afaito nawōnia andrō.

- 1 I. Ba itema linia Jobi, imane;
- 2 „Ena'ō na latoelo walōsōchisōchi dōdōgoe, ba ena'ō na labe'e ba waliēra wamakao andre chōgoe,
- 3 ba aboea ena'ō, ta'ila, moroi ba wa'aboea nene ba mbewe nasi, — andrō elocngoeloengoe ligoe.
- 4 Noa sa tetaroe ba nōsigoe nono wana Zi lō ambō fa'abōlō: ibadoe

zōfoenia tōdōgoe, isoewō ndra'odo ameta'oeō andrō chō Lowalangi! (*F. 16, 13. Sin. 38, 3*).

Hadia, moedele maō galide ba za-bōlō doe'oe, ba hadia moendrō-ndrō za'wi si matoea ba zi sōeli gō? Hadia, tola ta'a zi naminamitō lō asio, ba hadia, ami zafoesi gadoelo? Anoczoē dōdōgoe wanoējoe ja'ia; ō sowojoe zi manō, oēwa'ō.

Ena'ō na itōrō zomasido, ba ena'ō na ibe'e Lowalangi zihoele dōdōgoe!

Ena'ō na nilaoe dōdō Lowalangi ifoefoe ndra'odo, ena'ō na ifone-malō dangania, ba wangetoe'ō ja'ō! Ba fondrara dōdōgoe na atō [da'ō], — ba oefarōga ena'ō ndra'odo ba wa'afōchō andre, si lō fa'ahachō dōdō — wa lō oerai oebōhōli daroma li Ni'amoni'ō andrō.

Ba hadia atō wangabe'egoe, wa mombasembase na ndra'ō, ba he wisa wzoe chōgoe, wa oetaha manō dōdōgoe?

Hadia, fa'abe'e gowe wa'abe'egoe andrō, hadia, no tōla garamba nōsigoe?

Hadia, tenga si lō'ō manō fangorifi ndra'odo; tenga no tetimba manō chōgoe we'ewe'e fefoe?

II. Saragoeragoe tōdō, ba no si nangea lahachōsi tōdō awōnia, he na ibōhōli wangata'oe'fi Si lō ambō fa'abōlō.

No lalimodo talifoēsōgoe, si mane mbombo, si mane oengo nidanō, si falawoe.

No olotoe idanō sabe'e, ilaoe ia bacha si bakoe deoe.

Na aoechoe zino chōnia, ba ogo'ā; na abe'e lōchō, ba taja ba nahania. Lahole'ō ira sikoli, lasa'wa mija'wa danō si mate ba tekiko.

Lafaigifaigi sikoli, banoea Dema; sanōrō, Dawa Zaba, ba ladōnadōna.

Ba tobali si lō boto wanōtōnara andrō; laroegi, ba no saechee ōlō.

Si manō sa'ae ami chōgoe: mi'ila zata'oe ita; ba hoemocha mboemi!

- 22 Hadia, no oewā'ō: „Mi'ohē ehōgoe, ba mibe'e boeala famawe'e gana'ami, ehōgoe; 6
- 23 mi'efa'ō ndra'o ba danga zi fa'oe-doe ba mihōli ndra'odo ba wa'abōlō zamakao ja'o?'
- 24 Mifaha'ō ndra'o, ba oebato wehede, ba si no eloengoe ndra'o, ba mi'ombacha'ō ehōgoe.
- 25 Hiza, taroma li si doehoe, ba manandrōsa! Ba hadia nitegoe wane-goemi andrō?! 7
- 26 Hadia, mitegoē daroma li, niwā'ō? — Fehede zaragoeragoe tōdō, ba hoemombo ba nangi! 7
- 27 He ba zi lō ama si lō ina, ba milaoe fadahōdahō ena'ō, ba si fahoeuwe ehōmi, ba mi'amawa.
- 28 Ba iada'e, ba mitōngōni ndra'odo; hadia, si ndroehoe lō ata'oedo oelimo ami.
- 29 Mitandraigō zamoeza tō, bōi mifatorō zi lō atoelō; mifoeli mitandraigō, atoelō na ehōgoe.
- 30 Hadia, so ba mbewegoe zabila? Hadia, lō i'ila wamakiko ararogoe?" (Amaed. 17, 4).

FAZA 7.

Tohoetohoe: I. Mangarōngarō Jobi ba wamakaonia ba ba wamakao niha bō'ō. II. Fe'angarōfi li Lowalangi, ena'ō ihachōsi tōdō ia.

- 1 I. „Hadia, tenga amaedola halōwō zanoewō halōwō niha ba goeli danō, ha hadia, lō itōrō nitōrō genoni? 16
- 2 Si mane sawoejoe sihoeloe tōdō, ba we'amōi ba loemō ba si mane enoni, si dōnadōna loeonia, 16
- 3 si manō wa no moetōrō ehōgoe mba'wa wamakao, awō wa no te'eraī ehōgoe mbongi wa'afōchō.
- 4 Na mōido mōrō, ba oemane: Ha wa'ara dania maosodo? Ba ara zi bongi, ba atage ndra'o wombalingali ja'odo, irego ibōrōtaigō moloēo. 18
- 5 Baloebaloe nōsigoe goekoeō ba goa- 20

goa, si hoelō danō; molawa koeligoe, ba ifoeli atōla.

Alio welalō mba'wagoe, moroi ba zi'oea ba zanos; tajataja manō, lō tōtōnafō. 6

II. Tōrōtōrō tōdōe, wa no hoelō nangi we'asogoe ba goeli danō! Lō'ō sa'ae ifoeli i'ila wa'ohahae dōdō hōrōgoe andre. (F. 14, 1. Sin. 90, 5; 144, 4. Jak. 4, 14).

Hōrō zangila ja'odo iada'e, ba lō'ō sa'ae i'ilado dania; na i'aloēi ndra'o hōrōe, ba lō ja'odo sa'ae. 8

Si mane lawoēo si taja ba silalō misa, si manō wa lō mangawoeli mija'wa zi no noemalō ba mbanoea toēo. 9

Lō'ō sa'ae ifoeli ia ba nomonia, ba lō'ō sa'ae i'ila ia nahiania mege. 10

Ba lō'ō sa gōi oetena'wa mbewegoe, moehede ndra'o, ba wa'atosasa dōdōgoe andre, ba mangarōngarōdo, ba wa'aboe dōdōgoe. 11

Hadia, asi ndra'odo, ba ma hioe, wa ōfataro zanaro ja'odo? 12

Na oemane dōdōgoe: Fondrara dōdōgoe dania kasogoe, itolodo woloēi famakagoe kasogoe andrō, ba ōkeani ndra'o fangifi ba ōfeta' 14

oedo angilata, tobali omasido, na nitōgi bagi ndra'o, omasido wa'amate, moroi ba zi no hatō tōla andre. 15

Ariri manō ndra'o, tenga saōeri si lō aetoe ndra'odo: bōhōido, angi sa we'asogoe ba goeli danō! 16

Hadia niha, wa no eboea ia ba dōdōe, wa no sosō dōdōe ia? (Sin. 8, 5; 144, 3. Heb. 2, 6).

Wa ō'erogō mahemoloe, wamaigi-maigi ja'ia, wa lō aedoe'aedoe ōtandraigō ia? 18

Ha wa'ara dania ō'efa'ō hōrōe ehōgoe; ha wa'ara lō'ō manō ōbōhōido, irege oetōlō gilogoe? 19

Na so horōgoe — ba hadia nilaogoe ehōe, ja'oe'gō sihōrōhōrōgō niha? Hana wa ōbali'ō tandrōsa ndra'o ehōe, irege aboea ndra'o ehōgoe? 20

21 Ba hana wa lõ ðbe'e aefa chõgoe horõgoe, hana wa lõ ðheta lalõgoe? Oefalõgoe sa'ae ndra'o tooe, ba gawoegawoe, ba na ð'aloel ndra'o, ba lõ ja'odo sa'ae."

FAZA 8.

Hoehoeo Mbilidado, si fõfõna: I. Tebai ilaoe zi lõ atoelõ Lowalangi. II. Niwa'õ ndra toea ba wa'atoelõ Lowalangi andrõ, he ba chõ zatoelõ tõdõ ba he ba zeboea horõ.

- 1 I. Ba itema li Jobi Bilidado andrõ, banoea Zoea, imane:
- 2 „Ha wa'ara lõ ðbato hoehoeo si manõ, wa no hoelõ nangi sabõlõ mbe-wee andrõ!
- 3 Hadia, ifoejoe'õ hoekoe Lowalangi, ba hadia, ibila'õ zatoelõ Si lõ ambõ fa'abõlõ?
- 4 Na no so horõ ndraonoe chõnia, ba no iloeloe ira ba hoekoe horõra andrõ. (*F. 1, 18*).
- 5 Na õforege wangandrõ chõ Lowalangi, na õkao chõ Zi lõ ambõ fa'abõlõ, —
- 6 na no ohaoehaoe ndra'oegõ ba na sadõlõ dõdõoe, ba lõ zi lõ ifaigifai-gi'õ ba ia'azõchi naha wa'atoelõ andrõ chõoe.
- 7 Ba na fa'ide'ide mege mbõrõtaoe, ba fondrege wa'eboea dania gamozoea.
- 8 II. Sofoe manõ sa chõ ndra toea, ba tõngõni hadia ni'aloaloei ndra amara tõdõra. (*Moz. V. 4, 32. Moz. I. 47, 9. Nga'õt. I. 29, 15*).
- 9 Ja'ita sa, ba ha sara wongi na, ba si lõ mangila watahõgõ hadia ia, me no amaedõla loemõloemõ we'asoda ba goeli danõ andre.
- 10 Ba ja'ira zamahaõ ja'oegõ, la'ombacha'õ chõoe, latoenõ chõoe dõdõra andrõ.
- 11 Hadia, aeri zoechoe, na tenga ba damboe, ba eboea hõi, na lõ idanõ?
- 12 Aeri na, lõ moetaba — ba alio okõli, moroi ba ndroe'oe bõ'õ fefoe. (*Sin. 129, 6*).
- 13 Da'õ dania lala zolifoe Lowalangi,

dozi, ba tobali faja dõtõnafõ zeboea horõ. (*F. 11, 20. Sin. 112, 10. Amaed. 10, 28*).

Saedoe'aedoe zabe'e dõdõnia, ba 14 timba goe'õ gala'wa midõnadõnia.

Abe'e dõdõnia nomonia, ba adoe- 15 doe; i'olembai, ba aso'a.

Aeri ia ba manõ ba zino, ba iha- 16 woi kaboenia lewiõnia.

Ibõbõ gara tooe wa'ania, isõsõ go- 17 taloea gara.

Ba na Ja'ia zondreha ba nahania, 18 ba i'osilõ'õgõ ia [nahania andrõ], imane: „Lõ oerai oe'ila'õ'!

Hiza, da'õ wa'omoeso dõdõ ba la- 19 lania andrõ, ba moroi ba danõ tooe, ba toemboe mbõ'õnia!"

Hiza, tenga si lõ ba dõdõ Lowala- 20 ngi zatoelõ tõdõ, ba lõ ira'oe danga zamazõchi horõ.

Ba ihõna wa'iki ba mbawoe ba 21 fanenõ ba mbeweoe. (*F. 5, 18. 22*).

Si fatioe tõdõ chõoe, ba la'onoecha 22 wa'aila, ba ose zeboea horõ, ba lõ'õ sa'ae."

FAZA 9.

Fanedema Jobi: I. Ifa'ele'õ wa lõ ambõ fa'abõlõ andrõ chõ Lowalangi, soroma ba chõnia, ja'ia si lõ horõ; II. Tebai faboe'a niha chõ Lowalangi.

I. Ba itema linia Jobi, imane: 1 „Ja'ia, oe'ila, wa si manõ — he iwisa 2 niha waboe'asa chõ Lowalangi! (*Sin. 143, 2*).

Na omasi ia fasoso, ba he hõnõ 3 ngawalõ isofoe, ba sambalõ lõ i'ila iboe'a niha. (*F. 38*).

Si no atoatoea tõdõ ba si no fa- 4 hõna fa'abõlõ — ha niha zirai fandangro chõnia, ba si lõ gõna hadia ia?

Ja'ia andrõ, samawoe'a hili, si lõ 5 oroma, wanceli'õ ba wõnoenia;

Samahisi tanõ ba nahania, fa ma- 6 ngiwa gehomonia.

Sanena'wa loeo, ta bõi toemboe, ba 7 somba'a dõfi.

- 8 Samologõ banoea jaŵa, ha ja'ia, ba sanõrõ taloe nasi. (*Moz. I. 1, 7*).
- 9 Sombõi dofi soja ba „si tõloe”, awõ „zara” andrõ, fabaja bate'e [ndrõfi] andrõ tánõ raja. (*F. 38, 31. Amos. 5, 8. Jes. 40, 26*).
- 10 Solae seboea, si tebai aboto ba dõdõ niha, ba sahõlihõli dõdõ, si lõ moetaha moe'erai. (*F. 5, 9. Sin. 77, 15; 86, 10*).
- 11 Hiza, itõrõ ngaigoe, ba lõ oe'ila ia; amaedola zihombo ia, wánõrõ, ba lõ oroma chõgoe.
- 12 Na ihori niha, ba ha niha zanenaŵa ja'ia? Ha niha zi tola mangoe-ma'õ chõnia: Hadia nilaomõ? (*Jes. 45, 9. Rom. 9, 20*).
- 13 Lõ i'alõsi wõnoenia Lowalangi — noa sa lakõwõ ira fõnania sanolo Dawa Miseraji — (*Jes. 30, 7; 51, 9. Sin. 87, 4; 89, 11*).
- 14 ba mendroea manõ tebai faboe'a ndrã'o chõnia; tebai oesõndra niŵa'õgoe chõnia,
- 15 ja'odo, si tebai manema li, he na lõ horõgoe; sangandrõ fa'ahachõ dõdõ ena'õ ndrã'o chõnia sangoe-hoekoe ja'odo.
- 16 Ba he wa'ae itema ligoe, na oe'angarõfi li ia, ba tebai fadoehoe dõdõgoe, wa ifondrondrongo chõgoe.
- 17 Irasa na'i ndrã'o angi sabõlõ, ba inõnõ zochogoe, lõ bõrõ.
- 18 Lõ itehe chõgoe wangahasogõ ja'odo, i'aboesoio ndrã'o safõchõ sibai chõgoe.
- 19 Na fa'abe'e zabõlõ mbalazi, ba hiza ia! ba na lala hoekoe mbalazi, ba ha niha zogaoni ja'odo!
- 20 Na lala chõgoe, ba bewegoe zangeto'e'õ hoekoegoe; ba na lõ horõgoe, ba si falimo ndrã'o ibe'e [bewegoe andrõ]. (*Mat. 12, 37*).
- 21 Lõ'õ sa horõgoe — ba lõ ba dõdõgoe nosogoe; anoezoe dõdõgoe we'asogoe ba goeli danõ.
- 22 Oi faoma manõ, andrõ oefaloea baeha: faoma iboenoe, he satoelõ ba he si so horõ.
- 23 Na adõlõ famoenoe niha mbõzibõzi

andrõ, ba ma'iki ia ba wa'aragoera-goe dõdõ zi lõ horõ.
Oeli danõ andre, ba no moe'be'e ba 24 danga zeboea horõ, hõrõ zangoe-hoekoe, ba i'ochõ: na tenga ja'ia, ba ha niha na sa!

II. No alio mbaŵagoe andrõ, 25 moroi ba zi fagohi, moloï, lõ moe'ila wa'ohahaoe dõdõ. (*F. 7, 7*).

No itõrõ manõ, amaedola doendraha 26 saoha, amaedola mojo sondra'oe. Na oemane dõdõgoe: Da'oe'osoli- 27 foeagõ wa'aboe dõdõgoe andrõ, da'oebõhõli wa lõ sõchisõchi dõdõgoe ba oe'ohaoehaoe'õ mbawagoe; 28 ba hoemocha mboegoe zafõchõ a ndrõ chõgoe fefoe — oe'ila wa lõ õbe'e aefa ndrã'odo.

Lõ tola tenga si so horõ ndrã'odo, 29 ba hadia wa oe'eregeisi na dõdõgoe si lõ boto?

He oesasai ndrã'o taŵa deoe si ba- 30 koe ba he oedoechoe idanõ nawoe dangagoe, (*Jer. 2, 22*).

ba õ'oengogõ ndrã'o ba getoena 31 ba tobali ogoro noechagoe ndrã'odo. Tenga niha si mane ja'odo ia, fa 32 oe'ila oetema linia, fa tola faboe'a ndrã'aga fõna zangoehoekoe. (*Sangomb. 6, 10. Jer. 49, 19*).

Lõ chõma same'e ba lala, si faoma 33 manoe'efa tanga ja'aga. Ena'õ na iheta ba hoeloegoe mbõ- 34 zibõzinia, ba ena'õ na lõ ikeani ndrã'odo fameta'oe andrõ chõnia: Ba hoemedede ndrã'o, lõ ata'oedo ia; 35 tenga sa si manõ dõgõgoe."

FAZA 10.

Tohoetohoe: I. Mangarõngarõ sibai Jobi chõ Lowalangi: si lõ horõ ia i'wa'õ. II. Ifoeli i'elifi wa'atoemboenia.

I. „Anoezoe dõdõgoe wa'aerigoe, 1 ba lõ oebato wangerõngarõ, hoemedede ndrã'o, ba wa'afõchõ bacha dõdõgoe. Oemane chõ Lowalangi: Bõi etoe'õ 2 hoekoegoe; farongogõ chõgoe, hadia mbõrõ, wa no hoelõ õsoewõ ndrã'odo.

- 3 Hadia, sōchi dōdōoe, na ōfakao niha? na ōtibo'ō niwōwōi dangaoe, ba na ōtehe nichoi dōdō zcboea horō?
- 4 Hadia, no hōrō nōsi niha hōrōoe, ba no famaigi niha wamaigioe?
- 5 Hadia, ha fa'anaoe noso niha wa'anaoe nosooe; hadia, ha sagōtō niha gōtōoe?
- 6 Wa ō'aloei lalōgoe, wa ō'obini horōgoe?
- 7 He wā'ae no ō'ila, wa si lō horō ndra'odo, awō wa no lō sangefa'ō [ja'o] ba dangaoe.
- 8 No tangaee zombōi ja'o, nihaogō, botogoe ma'asamboea — ba hadia, ōfakiko ndra'odo? (*Sin. 119, 73*).
- 9 Tōrō tōdōoe, wa no ōfazōchi ndra'o, amaedola wamōbōzi la'oeri, ba hadia, ōfoeli ōfoefoe ndra'odo? (*Moz. I. 2, 7; 3, 19*).
- 10 Hadia, tenga no ōfadoewa tooe ndra'o, amaedola wamadoewa soe-soe, ba tenga no abe'e ndra'o hoelō kezoee, ōbe'e? (*Sin. 139, 15*).
- 11 No ōfobaloebaloe ndra'odo oeli ba nagole, ba no ōbe'e dajadajania dōla ba oeo.
- 12 **No ōfonoso ndra'o ba no faloechado wa'eboea dōdō chōoe, ba no ōfaigifaigi ndra'o, no ororogō hanoehanoegoe.**
- 13 Ba no ōbini'ō da'ō ba dōdōoe; oe'ila wa no nichoi dōdōoe zi manō :
- 14 Na molalō ndra'o, ba ōdarodarogō, ba lō zi lō ō'toe'ō ndra'oda ba horōgoe.
- 15 Naso horōgoe ena'ō, ba alai ndra'o! Ba he si lō sala ndra'o, ba lō'ō zoei oefaōga mbawagoe, ja'odo si no fahōna fa'aila, ba sanehenehe famakao!
- 16 Ba na maōga mbawagoe, ba ōgohi ndra'odo, timba wolohi zingo, ba ō'oromaroma'ō ba chōgoe andrō wa'abōlōoe ba wolaoe sahōlihōli dōdō. (*Jes. 38, 13. Ngen. Jer. 3, 10*).
- 17 Lō ōbato wama'aso sasi, oedoegoe, ba ōhōna wōnoemō chōgoe, mangalingali manō zanoewō ja'odo, ōbe'e.

II. Hana wa no ōsōbi ndra'o moroi ba daloe ninagoe? Ena'ō na mate mege ndra'o, fatoea lō i'ilado hōrō niha! (*F. 3, 11*).

Ena'ō na hoelō zi lō irai aloea ndra'odō, ena'ō na nidōlō ba lewa-tō ndra'o, i'otarai daloe ninagoe! Lō anaee tō nosogoe — ba jamoe-bōhōlido, jamoe'erogō ndra'o, fa ohahaoe dōdōgoe, ma'ifoe, gasagasa oesa'wa zi lō fangawoeli, tanō sogōmigōmi, si so loemō wa'amate,

tanō nihawoei fa'ogōmigōmi, si mane na taloe mbongi, si gōna loemō wa'amate ba si fakocjoe manō; hagiania, ba no si mane taloe mbongi."

FAZA 11.

Hoehoo Zofari, si fōfōna : I. Itegoe Jobi, me no itahigō Lowalangi. II. Na i'ide'ide'ō ia ena'ō, ba faloecha ia wa'ohahaoe dōdōnia.

I. Ba itema li Jobi Sofari andrō, 1
 banoea Na'ama, imane :
 „Hadia, lō tademadema hoehoeo si 2
 no fahōna andrō, ba alacha lō te-
 boc'a wehede zi beweasō andrō ?
 Hadia, lō'ō sa'ae hedehehe niha 3
 bō'ō ibe'e beweoe andrō ? Hadia,
 sango'aja ndra'oegō, ba lō la'aila-
 si'ō ?
 Ōmane : „Satoelō ni'wa'ōgoe ba lō 4
 salagoe, na ōfaigido'.

Ba ena'ō na moehede Lowalangi, 5
 ena'ō na ifaloea baecha ni'wa'ōnia,
 famoe'a wehedeoe ;
 ena'ō na ifarongogō chōoe zi no 6
 tobini andrō, fa'atoeatoea, wa no
 mendroea manō wa'adoehoe da'ō, —
 ba aboto ena'ō ba dōdōoe, wa i'o-
 silōmilagō na Lowalangi horōoe ōsa.
 Hadia, ōsōndra dōdō Lowalangi, 7
 ba ōchamō wondrege andrō chō Zi
 lō ambō fa'abōlō ?

Italoe'i mbanoea si ja'wa — he 8
 ōwisa ? Abacha moroi ba mbanoea
 tooe — hadia nisōndraoe ?
 No eboea moroi ba goeli danō, ma'- 9
 asagōrō, ba no ebolo moroi ba nasi.

- 10 Na itörō, ba na ira'oe niha, ba na ifaloecha'ō zalaŵa rafe — ba ha niha zanenaŵa ja'ia ?
- 11 Ja'ia zangila niha ·sofaja, oroma chōnia horō, he lō ifaigi sibai.
- 12 Ba isōndra gera'era si lō tōdō ba toballi niha nono galide gatoea.
- 13 II. Ba na ō'adōlō'ō dōdōoe, na ō'oro'ō dangaoe chōnia —
- 14 ba no falemba ba dangaoe horō, heta ia ba bōi tehe zi lō atoelō ba noseoe ! —
- 15 Ba tola sa'ae ōfaōga mbawaoe, lō sala; si lō mangiwa ndra'oegō ba si lō fa'ata'oe.
- 16 Ba taja sa'ae ba dōdōoe wamakao andrō; na itörō tōdōoe, ba hoelō nidanō, si no ahele misa, ōŵa'ō.
- 17 Ba mohaga dōdōoe, moroi na laloe, ba he na ogōmigōmi, ba si mane na moloeo dania.
- 18 Ba ōdōnadōna zi sōchi, me so na sa dōtōnafō; ba he na ōdarodarogō na, ba mōi'ō manō mōrō, lō aboe dōdōoe. (*Mos. III. 26. 5.*)
- 19 Ba mōrōmōrō'ō, lō si keani ja'oegō, ba ato zomasi mangai tōdōoe. (*Sin. 4, 9. Amaed. 3, 24.*)
- 20 Ba hōrō zebaoe horō, ba ariri; lō'ō sa'ae saŵatō chōra, ba tōtōnafōra, ba fa'aetoe noso". (*F. 8, 13.*)

FAZA 12.

Fanedema Jobi: I. Po'aja wa'atoeatoeara andrō. II. Ba ifa'ele'ō wa'atoeatoea Lowalangi ba fa lō ambō wa'abōlōnia.

- 1 I. Ba itema linia Jobi, imane :
- 2 „Ja'ia, si ndroehoe ami, ba na mate ami dania, ba aetoe wa'atoeatoea?
- 3 Ba sotōdō gōi ndra'odo, si mane ja'ami; tenga si tohoede ami, moroi chōgoe, ba ha niha zi lō aboto ba dōdō da'ō?
- 4 Aja zi fahoewoe chōgoe sa'ac ndra'odo, ja'odo andre, nifondrondrongo Lowalangi, me oe'angarōfi li ia; aja zatoelō tōdō ba si lō lalō! (*Amaed. 14, 2.*)
- 5 Si gōna famakao, ba lō ba dōdō

- zohahaoe tōdō — tetoeli'ō na zi no mangiwa ahe.
- Lō hadia ia ba nose zoraboe, ba lō 6 fa'aboe dōdō ba zangandrō fōnoe Lowalangi, samali'ō Lowalangira gochōra. (*Sin. 37, 1; 73, 12; 92, 8. Jer. 12, 1.*)
- Ba sofoe atō ba goerifō niha, ba 7 lafahaō ndra'oegō, ba ba wofa ba daloe mbanoea, ba la'ombacha'ō chōoe.
- Ba ma zoei tanō tooe ōfaigi, ba ibo- 8 tochi ba dōdōoe; ba i'a ba nasi, ba latoenō chōoe.
- Ha niha zi lō aboto ba dōdō, ba 9 da'ō fefoe, wa no tanga Jehowa zamazōchi si manō.
- Ja'ia andrō, si so ba danga noso 10 zaerifefoe, awō hanoehanoē nōsi niha fefoe?
- Hadia, lō itandra daroma li tōgi 11 dalinga, si mane araro, na itandra wa'ami gō? (*F. 34, 3.*)
- Ba zi no tohare hoewa so wa'atoe- 12 atoea, ba ba wa'ara ba goeli danō fao wa'aboto ba dōdō. (*F. 8, 8.*)
- II. Ba Chōnia so wa'atoeatoea 13 ba fa'abōlō; Chōnia so lala dōdō ba fa'aboto ba dōdō.
- Na idoedogō hadia ia, ba tebai 14 lafoeli la'otomosi; nikoeroenia, ba lō'ō sa'ae te'efa'ō. (*Jes. 22, 22.*)
- Na iba'a nidanō, ba ogo'ō; ba na 15 itōla'ō, ba aroeroe danō ibe'e.
- Ba Chōnia so wa'abōlō ba fa'aro; 16 Chōnia zeloengoe, fabaja samōwōhō. I'oloi'ō zalaŵa rafe, niheta gama- 17 gama, ba awōhō mowa zangoehoe- koe ibe'e. (*Sam. II. 17, 14. Jes. 29, 14.*)
- Itoto'ō wesoe razo [famesoera niha 18 bō'ō] ba ifesoe lafojora,
- I'oloi'ō gere, niheta baroe, ba iti- 19 mba zi no aro ŵa'a.
- Ifa'afoe mbawa zi no to'ōlō ba hoe- 20 hoeo, ba iboenoe dōdō zatoea.
- Ihawoei fa lō ba dōdō niha bō'ō 21 zalaŵa, ba iloeloe mbōbō taloe za- bōlō. (*Sin. 107, 40.*)
- Ibokai zi no tobini sibai ba zogō- 22

- migōmi, i'ohe ba zohaga zi so ba daloe zogōmigōmi. (*Mat. 10, 26. Kor. I. 4, 5*.)
- 23 I'abōlō'ō soi niha, ba ifoeli ifoefoe; ato sibai ibe'e, ba ifoeli iloeloe, ni'oloi'ō.
- 24 Itajaigō dōdō zala'wa niha ba danō, seloengoe ira, ibe'e, ba zi lō lala, ba danō si mate. (*Sin. 107, 4*.)
- 25 Labajaisi lalara ba zogōmigōmi sibai ba alaoelaoe ira, hoelō zi ma-boe, ibe'e."
- FAZA 13.**
- Tohoetohoe hoehoe Jobi: I. Chō Lowalangi eboea dōdōra i'wa'ō, chōnia fa'awō ira. II. Iboe'a ba hoeloenia, wa mangarōngarō ia ba itahigō Lowalangi.
- 1 I. „Hiza, no i'ila hōrōgoe da'ō fefoe; no irongo tōgi dalingagoe, ba no oetanō ba dōdōgoe.
- 2 Ni'ilami andrō, ba oe'ila gōi; tenga sambō moroi chōmi ndra'odo.
- 3 Ba omasido moehede chō Zi lō ambō fa'abōlō, faboe'asa chō Lowalangi nilaoe dōdōgoe.
- 4 Samachai faja sa'ae ami ba same'e daloedaloe si lō boto. (*F. 16, 2*.)
- 5 Ena'ō na mibato wehede, ba tobali fa'atoeatoea, wamaigi niha bō'ō!
- 6 Mifondrondrongo atō wanegoegoe [ja'ami]; mibe'e mbōrō dalingami ba watahisa mbewegoe andre.
- 7 Hadia, mi'wa'ō zi lō atoelō, ba wango'awōgō Lowalangi, ba milaoe waja, ba wamohare ja'ia?
- 8 Hadia, si fa'awō chō Lowalangi ami, hadia, samoe'a ba hoeloe Lowalangi nilaoenia ami?
- 9 Hadia, sōchi maō lawoelawoe, na isehegō ami, ma edōna mi'o'aja, si mane fango'aja niha awōra?
- 10 Lō'ō, lō zi lō i'otoe'ō ami, na fa'awō ami, famini tōdō.
- 11 Hadia, lō tokea ami ibe'e fa'asalawa'ania, ba lō ihawoei ami fame'ta'oenia [ja'ami]?
- 12 Timba nawoe daroma limi, ba ba'aba'ami, ba no ba'aba'a la'oeri.
- Bōi mihedehehe chōgoe, ba ja'odo 13 zihede; gofoe itōrō chōgoe!
- II. Hana wa oe'oesoe nōsigoe; 14 wolohe ja'ia? Da'oegogohe tanga-goe nosogoe.
- Hiza, iboenoe ndra'o, ba oedōna- 15 dōna chōnia; ba oefa'ele'ō chōnia gamoeatagoc.
- Da'ō sa'ae wangorifigoe, wa tebai 16 i'ondrasi ia seboea horō.
- Ba mifondrondrongo sibai wehede- 17 goe; jamōi ba dōgi dalingami wamoe'agoe andre!
- Hiza, no oefobōrō hoehoe andrō, 18 oe'ila wa no satoelō chōgoe.
- Ha niha zi tola fasoso chōgoe? 19 ba lō'ō sa hedehedegoe ena'ō; mate manō ndra'odo.
- Ha doea balō zi bōi ōfatōrō chō- 20 goe, ba lō'ō sa'ae oebini'ō ndra'odo, ba wamaigioe ja'o.
- Bōda dangaoe chōgoe, ba bōi ife- 21 ta'oe ndra'o fameta'oe andrō chōoe. (*F. 9, 34*.)
- Ba ao chōgoe, ba ja'o zanema lie; 22 ba ma ja'odo zihede, ba ja'oegō zanedema.
- Ha wa'oja atō lalōgoe ba ha wa'o- 23 ja horōgoe? Farongogō chōgoe golalō'wagoe, awō horōgoe!
- Hana wa ōbini'ō mbawaoe, ba hana 24 wa ōbe'e si fa'loedoe chōoe ndra'odo? (*F. 19, 11; 33, 10*.)
- Hadia ōfe'awa mboeloe lehoe ni'o- 25 loi'ō nangi, ba hadia, ōgohi dōla wache si no okōli?
- Wa no safeto sibai ōhonogōi chōgoe, 26 wa oetema amaedola gondrōita horōgoe me ono matoea ndra'o? (*Sin. 25, 7*.)
- Wa ōbe'e ba galo gahegoe, wa ōda- 27 rodarogō nitōrōgoe fefoe, awō wa ōfa'oe'oe'laloe'a kahegoe? (*F. 33, 11*.)
- Ba no niha sadoedoe dania ndra'o- 28 do, amaedola ni'ā go, ba amaedola mbaroe ni'ā hama."

FAZA 14.

I'teot'o'hoehoeonia Jobi: I. Mangarongarō na ia, ba wa lō boto wa'aso niha ba goeli danō. II. Omasi ia mate, lō arōoerōoe dōtōnāfōnia, mangarongarō sibai na ia.

- 1 I. „Niha ni'adonogō ndra alawe, ba lō anoenae noso, ba no fahōna wa lō ahonohono. (F. 7, 7).
- 2 Amacdola wa'atocmboe mboenga wa'atoemboenia, ba ifoeli aleoe, taja, hoelō loemō, lō ararā.
- 3 Ba ōhōrōhōrōgō zi manō, ba ōdōni ndra'o, ba wangoehoekoe ja'o!
- 4 Hadia, so maō zi lō si lō sōchi ba zi otarai zi lō sōchi? Samōsa lō'ō! (Rom. 5, 12. Efes. 2, 3).
- 5 Na no moehonogōi mbonginia, ba na no ōhoekoe mba'wānia; na no ōhonogōi wondregenia, si tebai italo'e'i,
- 6 ba efa'ō hōrōoe chōnia, ena'ō molo-mbase ia, ba ena'ō omasi ia mba'wānia andrō, si mane enoni ba halōwō. (F. 7, 2).
- 7 Ba dōla geoe, ba so sa dōtōnāfō: na te'obō ia, ba ifoeli molewiō, lō'ō sa si lō madooenia.
- 8 He wā'ae atoea wā'ania barō danō, ba he wā'ae mate doehenia, ba gawoegawoe tooe,
- 9 ba ba hoea nidanō andrō, ba ifoeli aeri ba faloecha lewiō, hoelō si mane si bohooe toemanō,
- 10 Ba na mate niha, ba adōlō tooe, na aetoe noso niha, ba heza so ia?
- 11 Si mane fa'ataja nidanō ba mba'wā, ba si mane fa'ogo'ō mboto nidanō seboca, si mane fa'otoefonia,
- 12 si manō wamadōlō niha ja'ia, ba lō'ō sa'ae ifoeli maoso. Irege adoe-doc mbanoea si ja'wa, ba lō tokea ira, ba lō liwāliwāra ba wemōrōra andrō. (F. 19, 26. Dan. 12, 2, b. t.).
- 13 II. Ena'ō na ba mbanoea tooe ōbini'ō ndra'odo, ena'ō na ōfoba'a-ba'a ndra'o, irege alō wōnoemō andrō, na ōhonogōi wondrege chō-goe ba na ifoeli itōrō tōdōoe ndra'odo. (Jes. 26, 20).

Hadia na mate niha, hadia, ifoeli 14 aeri? Na si manō, ba alacha lō aetoe wanōtōnagoe, gōtō wasō-ndratagoe andre, irege aefa ndra'o! (F. 7, 1).

- Ba moe'ao ena'ō ndra'oegō, ba 15 oetema lioe; hoemoeloe ena'ō dō-dōoe ba'gombōila dangaoe andre.
- Ba iada'e, ba ō'ofaja mbekagoe, 16 ba lō'ō sa ō'osilōmilagō horōgoe. (F. 34, 21. Sin. 56, 9. Jer. 32, 19).
- No moefotandro lalōgoe, bacha ba 17 dokosa, ba no ōlaoe wamachitō ba horōgoe. (Moz. V. 32, 34).
- Ba si mane hili, sadoedoe, na aroe- 18 roe, ba si mane kara ba hili, sawoe'a,
- ba si mane na adoedoe gara ibe'e 19 idanō, si mane na ihanigō danō hohoeonia, si manō wamoefoemō tōtōnāfō niha.
- Ōhōndrōgō ia, ōfaoelōgō, ba taja 20 ia; tobali mbawania ōbe'e, ba ōtimba ia.
- Na lasōndra wa'eboea dōi iraono- 21 nia, ba lō i'ila; ba na ahōndrō ira, ba lō ba dōdōnia ja'ira.
- Ha safōchō chōnia i'ila ōsinia; ha 22 ja'ia ni'aboesia tōdō."

FAZA 15.

Hoehoeo Gelifasi, fanete zi fōfōna: I. Itegoe Jobi ba hoehoeonia faja-wāsa andrō. II. Samōsa lō niha satoelō. III. Famakao ba fōchō, ba no loealoea walōatoelō.

- I. Ba itema li Jobi Elifasi andrō, 1 banoea Dema, imane: (Jer. 49, b. t.).
- „Hadia, ilaoe maō hoehoeo nifahocho 2 niha satoeatoea, wanedema li, ba hadia, ifo'ōsi narō dotonia angi timoe —
- fasosota si lō boto ba hoehoeo si 3 lō goena?
- Ba ōfara'oe na'i wangata'oeffi Lo- 4 walangi, ba taja gera'era ba wangandri chō Lowalangi, ōbe'e.
- Horōoe andrō sa'ae wangatoeatoea 5 mbewoe, ba hoehoeo zoneche ōtoejoe.

- 6 Bawaoe andrō zangetoe'ō hoekoe-
mō, ba beweoe andrō zi mōi sasi,
oedoemō.
- 7 Hadia, si a'a niha ndra'oegō, me
toemboe'ō, ba si a'a ndra'oegō
moroi ba hili ba danō, me bōrō-
taoe?
- 8 Hadia, no ōrongo dōdō Lowalangī,
ba no ōra'oei wa'atoeatoea? (*Rom.*
11, 34).
- 9 Hadia ni'ilaue, si lō ma'ila ena'ō,
ba hadia zaboto ba dōdōoe, si lō
aboto ba dōdōma?
- 10 Ba chōma gōi so zatoea ba si no
tohare hoewa, sarā ba goeli danō,
moroi ba wa'arā namae! (*Jer.* *49,*
7).
- 11 Hadia, ambō chōoe wondrara tōdō
andrō, chō Lowalangī, ba fangehao
li andrō chōoe?
- 12 Hadia wa ifaroe ndra'oegō falō-
sōchisōchi dōdōoe, ba hadia wa
tegaōlōgaōlō bacha hōrōoe,
- 13 wa no maoso dōdōoe chō Lowa-
langī, wa aloea ba mbeweoe wehede
[si manō]? (*Jak.* *3, 6 b. t.*).
- 14 II. Hadia niha, fa sohaoehaoe
ia ena'ō, ba he moroi wa'atoelō
ni'adonogō ndra alawe? (*F.* *4, 17.*
Sin. *14, 3*).
- 15 Hiza, ba ni'amoni'ō andrō chōnia
na'i aombō dōdōnia, ba banoea si
ja'wa, ba tenga sohaoehaoe wamai-
ginia. (*F.* *25, 5; 1, 6 b. t.*).
- 16 Ba mendroea manō ni'ogorofi andrō,
si no fakoejoe manō — niha andrō,
samamadoe idanō si lō atoelō.
- 17 Da'oe'ombacha'ō chōoe, fondrongo-
ndrongo chōgoe, ba hadia zi no
i'ila hōrōgoe, ba oedoenoōdoenō
chōoe.
- 18 Ni'ombacha'ō zatoeatoea andrō, si
lō labini'ō, si otarai gōtō ndra toea
sa'ae.
- 19 Chōra manō na danō; lō'ō na sa
niha bō'ō si fatewoe chōra.
- 20 III. Ba zeboea horō, ba sagōtō
ja'ia, ba lō aefa wa'afōchō, ba no
moehoekoe ndrōfi ba zi hōndrōgō
awōnia.
- Hoemōngō ba dōgi dalingania za-
ta'oe ita; na lō hadia ia ta'wa'ō,
ba ihawoei ia samoefoe. (*Tes.* *I, 5,*
3).
- Aetoe chōnia wanōtōna fa'aefa ba
zogōmigōmi, ba no moehonogōi chō-
nia mbawa zi'ōli.
- Mowa'ōwa'ō ia misa, mangaloei gō —
ba heza so? — i'ila, wa no moebe'e
fōnania mba'wa si lō haga. (*Sin.* *59,*
16; 109, 10).
- Ikeani ia fa'aboe dōdō ba fa'ata'oe; 24
ira'oe ia, si mane raso si no ma-
ma'anō ja'ia ba wanoe'ō,
me no i'oro'ō dangania, fa'oedoesa 25
ba Lowalangī, ba me no ila'wa Zi
lō ambō fa'abōlō.
- Amaedola isoe'ō — no abe'e mbōrō 26
doe'i — ilaoe hoeloe mbaloesenia,
si no awe'ewe'e,
me no ibe'e baloebaloe mbawania 27
dawō ba me no motawō gōi lōwi-
lōwinia, (*Moz.* *V, 32, 15. Sin.* *17,*
10),
me no i'agō mbanoea nilacha'ō, ba 28
me no i'onahia nomo, si lō tola so
niha, si no moehonogōi adoedoela.
(*Raz.* *I, 16, 34*).
- Lō faloecha mo'ana'a, ba lō arō ba 29
dangania nibajabajania, ba lō ada-
da ba danō nifa'oea zi manō.
- Lō aefa ia ba zogōmigōmi; lewiō- 30
nia, ba okōli ba galitō, ariri ia ba
wōnoe Lowalangī. (*F.* *4, 9*).
- Bōi abe'e dōdōnia ba waja, eloe- 31
ngoe ia: faja sa dania wangali.
Lō'ō na sa iroegi ba'wānia, ba no 32
itōrō, ba aleoe mboeloe nohi chō-
nia.
- Itoroegō mboeania si lakiritō, si 33
mane agoe, wa'atoroe mbowonia, si
mane fa'atoroe mbowo falo.
- Nga'ōtō zeboea horō, ba no timba 34
zi mate, ba alitō zi manga nose zi
manga gana'a.
- Manabina famakao ira, ba la'ado- 35
nogō wamakiko; faja loaleoa da-
loera." (*Sin.* *7, 15. Jes.* *59, 4*).

FAZA 16.

Fanedema Jobi : I. Mangarōngarō ia ba wa lō fa'ahachō dōdō nawōnia andrō. II. Fa'alālai ia ba wamakaonia. III. Lō horōnia iwa'ō.

- 1 I. **Ba** itema li Gelifasi andrō Jobi, imane :
- 2 „No fahōna oerongo zi manō ; sondrara tōdō fangaboe dōdō ami fefoe. (*F. 13, 4*).
- 3 Hadia, aetoe sa'ae hoehoeo si lō boto andrō? ma hadia wamaroeo dōdōoe, wanedema ligoe?
- 4 Tola sa oelaeo gōi hoehoeo nilaoemi, asala si mane tōdōgoe gōi dōdōmi ; tola sa oefachai ena'ō hoehoeo chōmi, ba tola oefalichō ndra'o ba chōmi andrō.
- 5 Ba oe'abe'e'ō ena'ō dōdōmi bawagoe andre ba oerara dōdōmi be-wegoe.
- 6 II. **Na** hoemedede ndra'o, ba lō alō wa'afōchō andre chōgoe ; ba na lō hedehedegoc, ba hadia wa'alō?
- 7 Ba ija'e, ba no eroge dōdōgoe ibe'e ; no ōse'e zoroijomogoe fefoe ;
- 8 no ōra'oe ndra'odo, da'ō wamadoe-hoe'ō. Tobali oedoegoe wa'aririgoe andrō, ikaoni ba mbawagoe wanga-doegō ja'o. (*F. 10, 17*).
- 9 Isasawi ndra'o fōnoenia andrō, isoewō ndra'odo ; ifatangi mbohania chōgoe : no oedoegoe ia, i'atarōsi hōrōnia chōgoe. (*F. 13, 24*).
- 10 No lafaboka mbawara chōgoe, lafalisi mbawagoe, fa'ailagoe ; la'osara'ō dōdōra fefoe, oedoegoe. (*Mich. 5, 1*).
- 11 No iloeloe ndra'o Lowalangi, ba zolae si lō atoelō, no itoe'ō ndra'o ba danga zebocō horō. (*Sin. 22*).
- 12 Sohahoe tōdō mege ndra'odo, ba i'ogomoezaō ifefoe ndra'o ; no itoejoe mbōrō doe'igoe, ba no irasa ndra'o, ba no ibe'edo tandra wana chōnia.
- 13 Tehawoe ndra'o ono wana chōnia ; ifabali mboeagoe, lō fa'ahachō dōdō, adoewa ba danō nōsi gawōchoe chōgoe ibe'e. (*F. 6, 4*).

Atōlatōla ndra'odo ibe'e, ihawoei 14 ndra'o, si mane sanoewō.
No obe'e baloebaloe gigimōgoe 15 andrō gonigoni, oetagoe, ba no oetaroe'ō ba danō tooe dandroegoe. (*F. 30, 19*).

No ojo sibai mbawagoe, ba wege'- 16 ege andrō, ba ba mboe hōrōgoe ; ba so loemō wa'amate.
He wā'ae lō si lō atoelō, si falemba 17 ba dangagoe, ba he wā'ae lō famini tōdō ba wangandrōgoe andrō.

III. **He** ja'ogō tanō, bōi ba- 18 loegō ndrogoe andrō ! Bōi jafaloecha wolombase wangarōngarōgoe andrō :

Ija'e sa'ae, ba hiza, ba ba zoroego 19 andrō so zamadoehoe'ō, chōgoe, ba ba zala'wa ja'wa so zi so ba wali chōgoe.

He wā'ae fasali chōgoe nawōgoe, 20 ba chō Lowalangi ifaōga ia hōrōgoe, mo'alā'ala.

Ena'ō iboe'a ba hoeloe niha, chō 21 Lowalangi, ba ba hoeloe nono niha, ba chō nawōnia.

Lō'ō sa oja tō ndrōfi, ba oetōrō 22 lala si lō fangawoceli."

FAZA 17.

Tohoetohoe hoehoeo Jobi : I. Mangarōngarō na ia ba wamakao andrō, si gōna ia lō horō. II. Farō nawōnia andrō : so sa chōnia mbōrō wangarōngarō.

I. „**Abōe** hanoehanoegoe, no ahori mba'wa chōgoe, idōnadōna ndra'o lewātō.

Ba hiza, ba la'o'aja na ndra'odo, 2 anehe ndra'o wasosota andrō chōra !
Be'e gade, ae ba wali chōgoe chōoe! 3
Ha niha na sa zi fara'oe tanga chōgoe? (*F. 9, 33*).

Tōdōrā andrō, ba no ōdoehō, fa 4 bōi fa'aboto bacha, andrō gōi lō ōbe'e mōna ira.

Na so zi manga mbōli nawōnia, ba 5 ariri hōrō nononia.

No ibe'e amaedola ndra'o, ba niha 6

sato, tobali ladidiloi mbawagoe. (F. 30, 9).

- 7 Ba baloenō bacha hōrōgoe ba wa'aboē dōdō, ha hatō loemō ndrotondrotogoe fefoe. (Sin. 6, 8; 31, 18).
- 8 Ba da'ō tobali dōdō zatoelō tōdō, ba maoso dōdō zi lō horō ba zolaoe si lō sōchi andrō.
- 9 Ba lō'ō sa ibōhōli lalania satoelō tōdō andrō, ba si lō hadia ia zi falemba ba danga, ba itoegoe abōlō na.

10 II. Ba ja'ami fefoe, ba mi'ondrasi da'e ja'ō; lō'ō sa atō oesōndra zatoeatoea ba chōmi andrō.

11 No noemalō mba'wa chōgoe; no aetoe gera'era dōdōgoe andrō, omasiō dōdōgoe. (F. 7, 7; 9, 25).

12 Labe'e si maōchō zi bongi, ahatō zi moloe la'wa'ō, ba si bongi zi so. (F. 11, 17).

13 Na oedōnadōna nahiagoe mbanoea tooe, na ba zogōmigōmi oebologō doefogoe;

14 na fa'ama ndra'o ba lewatō, ba na fa'inado ba goekoeō, ba ma na ga'agoe lawe oebe'e tōinia,

15 ba heza so dōtōna'ōgoe? nidōnadōnagoe, ba ha chō oroma?

16 Ba lazi mbawandroehō mbanoea tooe isa'wa mitooe, na ba gawoegawoe tooe atō so wa'ahono dōdō."

FAZA 18.

Hoehoeo Mbilidado, fanete si fōfōna : I. Itegoe Jobi ba wanganōngarōnia andrō, ba chō nawōnia. II. Ifa'ele'ō lala zeboea horō.

1 I. Ba itema li Jobi Bilidado andrō, banoea Zoea, imane :

2 „Ha wa'ara dania mibato wama'oea bewe andrō? Mi'era'era tōdōmi, ba awena dania fahoehoeo ita.

3 Hana wa mifaedo ita ba zali'wali'wa ba danō, ba hana wa si lō tōdō ita, wamaigimi?

4 Ja'oegō andrō, sanasaw ija'oegō ba wōnoe andrō — hadia, lō niha sa'ae ba goeli danō ōbe'e, ba awōe'a gara ba hili?

II. Mate sa wandroe zeboea horō, 5
ba holahola galitō chōnia, ba no si lō haga.

Taja haga baose chōnia, ogōmigōmi, 6
ba fandroenia, ja'wania, ba mate.

Abōda mbekania, beka zabōlō a- 7
ndrō, ba mōi famakikonia nichoi dōdōnia.

Alaoe sa'ae gahenia ba goe'ō, ba 8
itōrō mbaloebaloe lōsoelōsoe.

Ichai mbōrō sisinia tandra'wa, ibōbō 9
ia fesoe.

Tooe ba danō no labini'ō wesoe 10
chōnia, fabaja aroeroe'a chōnia ba lala.

No te'oe'oe ia ba gameta'oeō, moe'- 11
awa ia ibe'e, heza ihoendragō danō. (F. 15, 21. Jer. 6, 25; 46, 5).

I'isō ia famakiko, ba i'olembai 12
ngaimia famoefoe.

I'ā ndrotondroto nōsinia; i'ō'ōchi 13
ndrotondrotonia si a'a nono wa'amate.

Tesōbi da'ionia, teheta ia ba nose- 14
nia, nidōnadōnia, lō tola lō i'ondrasi razo gameta'oeō andrō. (F. 8, 14).

Ba nosenia, ba monahia mbō'ōnia; 15
tehawoei talō balera nahiania mege.

Moroi tooe, ba mate wa'ania, ba 16
ba hogoe, ba aleoe ndraha. (Moz. I. 19, 24).

Olifoe niha ba danō ia; lō tōinia 17
sa'ae ba danō.misa. (Sin. 109, 13. Amaed. 2, 22).

Latimba ia ba zohaga, latoeli'ō ba 18
zogōmigōmi; lō'ō sa'ae lafonaha ia ba goeli danō.

Lō lewiōnia sa'ae ba lō madooenia 19
ba niwara, ba lō saeri ba nahiania.

Ba mba'wania andrō tobali dōdō 20
mbanoea tánō ba gaechoela, ba hoemocha mboe mbanoea tánō ba gatoemboecha.

Si manō sa'ae lala nahia zeboea 21
horō, si manō lala mbanoea zi lō ba dōdō Lowalangi."

FAZA 19.

Fanedema Jobi : I. Mangarōngarō zoei ia ba wa lō ahachō dōdō nawōnia andrō. II. Ifoeli ifa'ele'ō wamakaonia andrō. III. Pandrō wa'ahachō dōdō nawōnia Fanōtōnania chō Lowalangi, sangorifi ja'ia.

- 1 I. **Ba** itema linia Jobi, imane :
- 2 „Ha wa'ara na miboesi dōdōgoe ba mirasa ndra'odo hoehoeomi andrō?
- 3 No mewoeloe sa'ae mitandrawaisi ndra'o ; lō aila ami mifakaodo.
- 4 Ba he meziwa no molalō ndra'o, ba ha sambalō chōgoe mangawoeli.
- 5 Na si ndroehoe edōna faja'wa ami chōgoe, ba mi'oroma'ō doeroetoe-roe, bōrō wa'ailagō.
- 6 II. Ja'aboto ba dōdōmi, wa Lowalangi zamaōndrō ja'o, awō wa no ifa'oe'oe ndra'o oe'ōnia andrō.
- 7 Hiza, moe'ao ndra'o, oemane : „Famakao !' ba lō samondrongo ; oe'and-rō wanolo, ba lō folohe ba lala,
- 8 No iba'a lalagoe, fa tebai oetōrō, no ihawoei fa'ogōmigōmi dōrōwagoe. (F. 3, 23. Ngen. Jer. 3, 7).
- 9 Soemangegoe, ba no itoejoe, ba saembōe ba hōgōgoe, ba no iheta.
- 10 No ifasoei ndra'o, wanoeoegō ja'odo ba taja ndra'o, ba no ideha dōtōnafōgoe, timba wondreha eoe.
- 11 Hoemola wōnoenia chōgoe, ba ifaedogō ndra'o ba zi fa'oedoe chōnia.
- 12 So moroi sa zanoewō andrō chōnia, lafari lalara chōgoe ba lafasoei no-segōe olombasewara.
- 13 Talifoēsōgoe, ba no arōoe ifabali chōgoe, ba no fabō'ō sibai chōgoe zi fahoewoe chōgoe mege.
- 14 Lō'ō sa'ae mōi chōgoe golembatagoe, ba si no fa'ila li chōgoe, ba no olifoe ira ndra'odo.
- 15 Moroi jomo chōgoe ba sawoejoegoe ono alawe, ba labe'e niha bō'ō ndra'odo, no Dawa ndra'odo wamaigira.
- 16 Na moehededo ba zawoejoegoe, ba lō itema ligoe, na lō fakaodo chōnia.
- 17 Ogoro ngambatōgoe hanoehanoegoe,

ba si manō dalifoēsōgoe, ono ninagoe, ba wa'abōoegoe andre.
 Noemalō iraono, ba lō ba dōdōra 18 ja'odo ; na maosodo ena'ō, ba lahe-dehede'ō ndra'o.
 Dozi la'ogorofi ndra'odo si no fahoewoe sibai chōgoe mege, ba somasi ndra'o ba no tobali oedoeogoe. (Sin. 38, 12; 41, 10; 69, 9; 88, 9).
 Falemba ba dōlagoe goeligoe ba 20 nagolegōe, ba hatō oeli ba mbahagoe zaoeri.

III. Mihachōsi tōdō ndra'o, miha- 21 chōsi tōdō ndra'o, ja'ami si fahoewoe chōgoe, noa sa gōnado tanga Lowalangi !
 Hana wa migohido, si mane Lowa- 22 langi, ba hana wa lō aboeso ami wanasawi ja'odo?
 Ena'ō na tetanō ba zoera ligoe a- 23 ndre ; ena'ō na lasoera ba gara wanoera, —
 nisoera fanoera si'ōli ba simo, ni- 24 soea ba gara, si lō teboelō, iroegi zi lō aetoe !
 Ba oe'ila : saeri zangorifi ja'odo, 25 ba ifaza'wa dania ia, safoeria, ja'wa gawoegawoe andrō.
 Ba na no adeoedoe goeligoe andre, 26 ba anehedo Lowalangi, lō ōsigoe andre !
 Oe'ila dania ia, fangorifigoe, hōrō- 27 goe ja'ō zangila ja'ia, ba tenga niha bō'ō : ariri dōdōgoe, barō dotogoe !
 Ba na mimane : „He tawisa wo- 28 lohi ja'ia?'' na miwai, ba chōgoe so mbōrō,
 ba mi'ata'oefi mbawa zi'ōli — fōnoe 29 sa, ba horō zi'ōli — ena'ō aboto ba dōdōmi, so hoekoe.”

FAZA 20.

Hoehoeo Zofari andrō, fanete zi fōfōna : I. Tetimba zebōea horō, si no ala'wa ja'wa. II. Falōsōchīnia, awō hoekoe andrō, si gōna ia dania chō Lowalangi.

I. **Ba** itema li Jobi Sofari a- 1 ndrō, banoea Na'ama, imane :
 „Andrō wa hoelō itema ligoe era'- 2

eragoe, me no hoemoeloe sibai ba-
cha barō dotogoe.

3 Fanegoe fangailagoe oerongo, ba
i'ombacha'ō sa atō chōgoe geloeaha
ehaha andrō ba wa'aboto ba dōdō-
goe.

4 Hadia, lō ōrai ōrongo zi no ararā
andrō, fa'ara niha ba goeli danō :

5 wa lō anaœ gōlō wa'iki zeboea
horō, wa ha mamō'i hōrō wa'ara
wa'omoeso dōdō zi lō sōchi? (*Sin.*
37, 35 b. t.).

6 He iroegi mbanœa si ja'wa waja-
wasania, ba he ibaja lawœœ hō-
gōnia,

7 ba si mane fa'ataja lazania, wa aloea
lō ja'ia dania, ba sangila ja'ia [mege],
ba lamane : Heza so ia ?

8 Si mane fa'ataja wangifi wa'ataja-
nia, lō oroma sa'ae, tefoloi, si mane
loemōloemō ba zi bongi. (*Sin.* 73, 20).

9 Hōrō sangila ja'ia mege, ba lō'ō
sa'ae i'ila ia, ba lō mangawœli ia
ba nahania. (*F.* 7, 8).

10 Sondrara tōdō zi noemana nononia
dania, ba samoeli ana'a [ondra'œa]
dangania.

11 He no fahōna wa'abōlō dōlania,
fa'abōlō nono matoea, ba fao dania
chōnia, ba wemōrō barō danō.

12 Na āmi ba mbawania zi lō sōchi,
na ibini'ō barō lelania,

13 na i'irō'ō ba na lō ibōhōli, na ifa-
lemba ba gararonia :

14 ba toballi gōnia ba mbetœ'ania ba-
cha, toballi awōchoœ goelō ba da-
loenia.

15 No i'ā gana'a ba ifœli i'oeta'ō,
ifœli iheta ba daloenia Lowalangi.

16 Sōfoe goelō isisiō mege, ba ibœœœ
ia lela goelō sosōfoe.

17 Lō tola i'omoœœi'ō dōdōnia ba ge-
lea wœ wani ba ba gelea soœœœ
andrō.

18 Ifoeli isao'ō baero gōlōnia, lō tola
itōlō : tebai omoœœ dōdōnia ba
gana'a andrō nitoekania.

19 II. Me no ifakao zi noemana ba
me lō nitolonia ja'ira — no i'o-
chōgō nomo, ba lō i'aro'ō.

Me lō sahonohono daloenia wangi- 20
sō, ba tebai i'ohœ zomasi ia ba
wangorifi ja'ia ena'ō.

Lō fangorifi, ba wolœ'aloœ'ania 21
andrō, ba andrō wa si lō fœœœ
gana'ania.

Ba wa'afahōna zi no a'oi so chō- 22
nia tosasa ia ; ihawœi ia fa'abōlō
wa'anoemana andrō.

Ba hiza dania : ba wamo'œsi dalœœ- 23
nia, ba itewœgō bacha [Lowalangi]
holahola wōnoenia ; ilœœ chōnia
deœœ, ba mbetœ'ania bacha.

Na moloi ia, ba gōrōba si'ōli, ba 24
atōla ia ba nono wana tōla. (*Amos.*
5, 19).

Ba isōbi, ba adōni ba nōsinia, ba 25
gawōchoenia mege iroegi ichœœ zi'
ōli : ba ihawœi ia fa'ata'œnia wa'
amate.

No moehōna wamakiko, hadia ia 26
ngawalō, ba girōgirōnia andrō ; i'ā
ia alitō, si tenga ni'ebœœ'ō niha ;
ihori zi tosai ba nosenia. (*F.* 1, 16).

Ibokai hōrōnia bœœœ si ja'wa, ba 27
mōi œœœœnia danō.

Sawœ'œ gōlōnia baœœœnia, idanō 28
sahele misa, na ba'wa wōnoœ Lo-
walangi.

Da'ō goeracha niha seboea horō, 29
chō Lowalangi, da'ō dāna chōnia,
ondrōita, nihonogōi Wondrege za-
la'wa chōnia."

FAZA 21.

Fanedema Jobi : I. Ena'ō na lafo-
ndrondrongo chōnia awōnia andrō.
II. Seboea horō zohahœœ tōdō ba
goeli danō andre. III. Itimba [Jobi]
wamœ'œ nawōnia.

I. Ba itema linia Jobi, imane : 1
„Mifondrondrongo, mifondrondro- 2
ngo ligoœ andre ! ja salahi wondra-
rami tōdō da'ō.

Bōi abœœ chōmi ndrœ'odo, na hœœ- 3
mededo, ba na aefa wehedegœœ, ba
hana na ō'o'aja ndrœ'o.

Hadia, ba niha, wa mangarōngarō 4
ndrœ'odo, ba hana wa lō ambō
wa'ebolo dōdōgoœœ?

- 5 Minehegō ndra'o, ba ja tobali dō-
dōmi, ba mi'ochō mbawami!
- 6 Na itōrō tōdōgoe iné, ba tokeado,
ba hoemocha mboe nōsigoe.
- 7 II. Hana wa anaœe noso zanao
horō, hana wa sarā ba goeli danō
ira, ba hana wa itoegoe abōlō irā.
(*Jer. 12, 1*).
- 8 Sabōlō nga'ōtōra ba ngaira, ba za-
nehe ira, madoœera andrō, la'ila'ila.
9 Lō hadihadia ba nahjara, lō ameta'-
œō; lō tohare chōra mbōzibōzi chō
Lowalangi.
- 10 Saŵi si matœea chōnia [chō zanao
horō andrō] ba fahōmba ba ma'o-
no, sōchi wo'ono zigelo zaŵi chō-
nia, ba lō saœhoe.
- 11 Ladoœdoe nono matœea chōra, timba
mbiribiri, mamarōga misa ndrao-
nora.
- 12 Manoœnō ira, labōzi garamba ba la-
laœe mbiola, la'omoœoi'ō dōdōra
ba li zoeroœne. (*Jes. 5, 12*).
- 13 Sagōtō ja'ira, ba sohahœe tōdō irā;
ba i'ogomoœzaō dania, ba ahōndrō
ira ba mbanœea toœe.
- 14 Ba noa sa lamane chō Lawalangi:
,Bōi hatō'ōgō chōma, lō omasiga
aboto ba dōdōma lala andrō chōœ!
15 Ha niha Zi lō ambō fa'abōlō andrō,
wa mōiga enoninia, ba hadia goœna
chōma, na ma'angarōfi li ia?'
- 16 Hiza, tenga moroi ba chōra wa'-
ohahœe dōdōra — ja arōœe chōgoe
dōdō zeboœa horō andrō!
- 17 Ha ŵaraō atō mate wandroe zeboœa
horō, ha ŵara'ō itōrō ira famakiko?
Ha ŵaraō ilaœ wesœe chōra ba wō-
noœnia? (*F. 18, 6; 20, 29*).
- 18 Ha ŵaraō hoelō dōla wache ira ba
nangi, hoelō ndrami, ni'oloi'ō nangi
sabōlō? (*Sin. 1, 4*).
- 19 [Ba mimane:] ,Ibe'e jaŵa Lowala-
ngi wamakikora, nifatōrō ba nonora
dania'. Chōnia jamœbe'e zoelō,
œna'ō i'ila wa'afōchō! (*F. 20, 10*).
- 20 Ena'ō hōrōnia zangila famakikonia
andrō, œna'ō na ja'ia zamadoœe fō-
noœ Zi lō ambō fa'abōlō andrō!
- 21 Hadia, abœe maō dōdōnia nga'ōtō-

- nia, na no mate ia, na no aœtoe
mbaŵania andrō?
- Hadia ta'atoœatoœa'ō Lowalangi a- 22
ndrō, sangoœhoœkœe si so ba zoroœ-
gō? (*F. 15, 12. 13. Jes. 10, 13*).
- Si samōsa, ba mate na hino wa'a- 23
bōlō na, lō'ō na hadia ia, lō fanga-
boœe dōdō;
- mo'ōsi na soœœe roœmbi andrō 24
chōnia, famo'ōsi dōlania oeto.
- Ba si samōsa, ba mate abœe dōdō, 25
lō irai i'ila wa'ohahœe dōdō.
- Ba no faœdo ira barō danō ba faœma 26
tehawœe ira koœkœō.
- III. Hiza, œ'ila gera'erami, aŵō 27
nichoi dōdōmi andrō, wamalangōgō
ja'odo.
- Na mimane: ,Heza so nomo zi fai- 28
toisi aŵōnia, ba heza so nose andrō,
nahia zeboœa horō mege?' (*F. 18, 15*).
- Ba misofoœe manō ba zanōrō lala, — 29
tebai zi lō fadoœhoe dōdōmi ba ni'-
ombacha'ōra —
- wa lō si gōna hadia ia niha si lō 30
sōchi, me baŵa wamakao, wa no
te'ohe misa, me baŵa wa'atesao
wōnoœ. (*F. 15, 32*).
- Ha niha zame'e famago mbawania 31
boœaboœania andrō? Ba na no ilaœ
hadia ia, ba ha niha zanoœlōni
chōnia?
- Ba lewatō te'ohe ia, ba sanaro na 32
ia ba dete lewatō.
- Ba okafoœkafoœe chōnia danō ba 33
ndraso, ba solo'ō ja'ia dozi niha, si
mane si no mowaōwaō, si lō moe-
taha moe'erai.
- Ba hadia wa mirara dōdōgoe faja- 34
faja? Fanedemami andrō, ba ha
sambalō si lō sōchi."
- FAZA 22.
- Hoehœœe Gelifasi, medōloœ mōi da'ō:
I. Si lō sōchi Jobi, iŵa'ō, oja hōrō-
nia. II. Idaō'ōda'ō chōnia wōnoœ
Lowalangi. III. Jamœfalalini gera-
erania, ba ifœeli isōndra wa'oha-
hœœe dōdō.
- I. Ba itema li Jobi Elifasi a- 1
ndrō, banoœa Dema, imane:
- ,,Hadia, chō Lowalangi mogœœna wo- 2

laoe nihá? Tenga sa chõnia, samboea ja'ia, mogoena nilaoe zatoeatoea. (*F. 35, 7. Loek. 17, 10*).

3 Hadia, Si lô ambõ fa'abõlõ zohare, na satoelõ tõdõ ndra'oegõ? hadia, harenia, na lô sinegoe chõoe ba nitõrõmõ andrõ?

4 Hadia, i'otoe'õ wangata'oeffioe Lowalangi? da'õ mbõrõ, wa i'öhe ba hoekoe ndra'oegõ?

5 Hadia, lô eboea zi lô sõchi andrõ chõoe, ba tenga no si lô aetoe la-lõoe?

6 Noa sa õhalõ gade nibajabaja dalifoesõoe, lô bõrõbõrõ, ba no õhalõ gamagama zi lô baloebaloe. (*Mos. II. 22, 26*).

7 Lô nifabadoegõoe idanõ ba zi mate owõchi dõdõ, ba lô nibe'oeo õ ba zolofo. (*F. 31, 16*).

8 Niha sabõlõ zochõ tanõ, ba sala'wa sotõji zi onahia.

9 Si no mate ira matoea, ba õfofanõ lô ni'õdõra, ba nirasa da'io zi lô ama, si lô ina.

10 Andrõ wa no tefasoei ndra'oegõ feseo, ba ikeani ndra'oegõ ameta'oe'õ, lô moedõnadõna.

11 Ma lô õ'ila wa'ogõmigõmi, awõ molõ andrõ, si nõnõi ja'oegõ?

12 II. Hadia, tenga fa'ala'wa mbanoea si ja'wa wa'ala'wa ja'wa Lowalangi? Faigi wondrege ndrõfi andrõ, ha wa'ala'wa ja'wa?

13 Ba õmane na sa : ,Hadia ni'ila Lowalangi? Hadia, molala wangoehoekoenia, ba lawoeo sogõmigõmi? (*Sin. 10, 11*).

14 Ba'aba'a chõnia lawoeo, fa lô i'ila hadia ia, ba ba dete mbanoea ja'wa manõrõnõrõ ia?

15 Hadia, õtõrõ lala ba gõtõ fõna, nitõrõ niha sanaonao horõ?

16 ja'ira andrõ, nira'oe, mc tenga inõtõ na, sahele dajadaja, timba nidanõ? (*Mos. I. 6. 13*).

17 Sangoema'õ chõ Lowalangi : ,Bõi hatõ'ogõ chõma!' ba hadia nilaoe Zi lô ambõ fa'abõlõ chõra ena'õ? (*F. 21, 14*).

Ba noa zoei ihõna howehowoe 18 baomo chõra — ja arõoe chõgoe dõdõ zeboea horõ andrõ! (*F. 21, 16*). La'ila satoelõ tõdõ, ba omoeso dõ- 19 dõra, ba i'o'aja ira si lô horõ [imane]:

,Si ndrõehoe, no meehori noedoe- 20 ma, ba si tosa'i chõra bà no i'ã alitõ!'

III. Laoe fahoewoe chõnia, fa 21 ohahaoe dõdõoe, fama'ema howehowoe chõoe.

Tõngõni lala, ba ni'wa'õnia andrõ, 22 ba tânõ ba dõdõoe daroma linia. Na õfoeli'õ chõ Zi lô ambõ fa'a- 23 bõlõ, na õ'ide'ide'õ ndra'oegõ, na õheta baose chõoe zi lô atoelõ, na õ'arõoe'õ — (*F. 8, 5*)

tema tibo'õ ba danõ lele garamba 24 andrõ, ba oroedogõ ba nene ba mbombo mbalaki! —

ba tobali ana'aoe Zi lô ambõ fa'a- 25 bõlõ, ba firõoe, safoesi sibai.

Owoeawoea sa dania dõdõoe Zi lô 26 ambõ fa'abõlõ andrõ, ba õfaõga mbawaoe chõ Lowalangi.

Na õ'angarõfi li ia, ba ifondrondro- 27 ngo chõoe, ba õboea gamaboe'oea linõ andrõ. (*Sin. 50, 14*).

Na õlaoe hadia ia, ba mofozoe, ba 28 mohaga dõrõwaoe andrõ.

Na mitoe isa'wa, ba õmane : Ohe 29 ja'wa! ba itolo zi kõwõ ja'ia, (*Amaed. 29, 23. Mat. 23, 12. Jak. 4, 6*).

I'orifi zi tenga si lô horõ, te'orifi me 30 lô hadia ia zi falemba ba dangaoe.'

FAZA 23.

Fanedema Jobi : I. Ena'õ i'ila iboe'a ba hoeloenia chõ Lowalangi. II. Ba lô i'oroma'õ ia chõnia Lowalangi, he wa'ae no i'ila, wa si lô horõ ia.

I. Ba itema linia Jobi, imane : 1 „Irege ma'õchõ andre fatandro we- 2 ge'egegoe, aboea wa'atohare dangania ba wanganõngarõgoe.

Ena'õ na oe'ila, heza oesõndra ia, 3 ena'õ na oechamõ dadaomania andrõ!

- 4 Ba oefarongogō chōnia hoehoeogoe andrō, ba oehōna wanoetoenō ngamohi.
- 5 Omasido oe'ila hadia niwā'ōnia wanaema ligoe, ba omasido oerongo hadia linia chōgoe.
- 6 Hadia fasoso maō ia chōgoe ba wa'afahōna wa'abōlōnia? Tenga; ha ifondrongondrongo chōgoe. (*F. 13, 17 b. t.*)
- 7 Ba faboe'aboe'a sa'ae chōnia zadōlō tōdō, ba oe'osamoezaigō wangefa'ō ja'odo ba zangoehoekoe ja'o.
- 8 II. Ba hiza — na oesa'wa gatoomboecha loco, ba lō ja'ia, ba na mōido tánō ba gæchoela, ba lō oroma ia chōgoe.
- 9 Jōoe ilaoe nilaenia, ba lō oe'ilaia, ba ihole'ō ia miraja, ba lō anhedo ia.
- 10 Noa sa'ae i'ila gangosisilagoe mege; na itandraigō ndra'odo ena'ō, ba timba mbalaki wa'romagoe.
- 11 Lō saefa gahegōe ba lahenia, lala chōnia ni'osisigōe, lō nihole'ōgōe ja'odo.
- 12 Amachoitania andrō, nibe'enia, ba lō misawōgoe, ba barō dotogoe oe'irō'ō daroma linia niwā'ōnia. (*Rom. 7, 23*).
- 13 Ba ja'ia, ba si manōmanō — ha niha zanena'wa ja'ia? Sedōna dōdōnia, ba ifaloea. (*Sin. 115, 3*).
- 14 P'o'ozoei sa'ae nihonogōi chōgoe, wa'oja na ba dōdōnia si manō.
- 15 Andrō wa tokea ndra'odo, na ifaigido; na oefatoeotooe, ba manizinizido chōnia. (*F. 21, 6*).
- 16 Noa sa atalō dōdōgoe, ibe'e Lowalangi; sata'oe ndra'o ibe'e Si lō ambō fa'abōlō.
- 17 Tenga sa ba wamakao andrō mbōrō, wa hoelō zi no afoefoe ndra'o, ba tenga ba chōgoe andre, samboea ja'o, si no tehawoe fa'ogōmigōmi." (*F. 17, 1. 13*).

FAZA 24.

Tohoetohoe: I. Folaclaeo zeboea horō ba II. loealoea dania.

- 1 I. „Hana wa lō ihonogōi ginōtō [wangoehoekoe] Si lō ambō fa'abōlō,

ba hana wa lō la'ila mba'wa andrō chōnia si lō farōi chōnia? Lawoe'ai nola [niha si lō sōchi], 2
laraboe goerifō ba lakoebaloi. (*Moz. V. 19, 14*).

La'oloi'ō koedo zi lō ama si lō ina, 3
ba lalahō gade za'wi lacha mbanoea. Latimba zi noemana, ba lala: sa- 4
mini'ō ja'ira dozi seboea famakao ba danō.

Hiza, hoelō gōrōbao ndroe'oe ba da- 5
nō si mate we'amōira ba halōwōra, mangaloei gō; ba danō si mate la- 6
sōndra gō nonora. (*Moz. I. 16, 12*). Ba nowi latataba gō goerifō, ba 6
ba kaboe zeboea horō la'ozaragō wo'oewo'oe.

Mōrō manō lō baloebaloe, lō noe- 7
cha ba lō ambala ba wa'oafoe. Oi hamboenō ira, ba deoe ba hili, 8
ba la'olembai gara ba hili, lō ose. — Laraboe zi lō ama, ba mbagi zoe- 9
sōe nina, ba lalahō gade nibajabaja zeboea famakao.

Mowaōwaō manō lō baloebaloe, lō 10
noecha, ba olofo, wangohoē basitō. Barō gōli [chō zochō ja'ira] lalazi 11
wanicha, lahoendragō wolazi nagoe, ba sowōchi tōdō ira.

Moroi ba mbanoea misa terongo 12
wangerōngarō zi mate, moe'ira'ira ni'ō'ōtō, ba i'osilōmilagō zi lō atoelō andrō Lowalangi.

Ba so ōsa, ba zi fatoewoe haga; 13
lala an drō chōnia, ba lō la'ila, lō latōrō zinōrō andrō chōnia.

Na ogōmigōmi ná ifaza'wa ia sange'e, 14
iboeboenoe zeboea famakao ba si noemana, ba ba zi bongi, ba amaedola zanagō ia.

Ba si mōi mohorō, ba ibase'ō wa' 15
abongi, imane dōdōnia: „Lō sangila ja'odo', ba ifobaloebaloe mbawania. (*Sin. 10, 11*).

Ba zi bongi manōi jomo, ba ba zi 16
ma'ōchō, ba labini'ō ira, lō omasi ira haga.

Chōra fefoc, ba no timba daloe mbo- 17
ngi wa'amoloeo, ba gameta'oeō ba zi bongi, ba no to'ōlō ira.

18 II. Hoelō zihombo ba goeli nasi ia ; ni'elifi dāna chōra tanō ; lō'ō sa'ae itōrō lala ba kaboe nagoe. (*F. 5, 3 b. t.*).

19 Na lōchō ba na aoechoe zino, ba ogo'ō da'wa deoe, ba si manō we-manga mbanoea tooe si no mama-zōchi horō.

20 Olifoe ninania ia, inania sadono ja'ia : koekoeō zi mangamanga ja'ia ; lō'ō sa'ae itōrō tōdō niha bō'ō ia, ba hoelō wa'afatō geoe wa'afatō wanao horō andrō.

21 Ja'ia andrō, si anagōi si lō ono, ba si lō irai manolo si no mate ira matoea.

22 Ba itolo zi faitoisi awōnia, fa'abō-lōnia andrō ; ifoeli abe'e zi manō, na noa sa'ae idōnadōna wa'amate.

23 Ifa'ema chōnia wa lō hadia ia, ba te'abe'e'ō ia, ba ihōrōhōrōgō lalara.

24 No ala'wa ja'wa ira — ba lō ararā, ba lō ja'ira sa'ae ; sahōndrō ira — nitoetoejoe, si mane tātō bō'ō fe-foe, nitataba, si mane ngalai wache.

25 Ba na tenga si manō, ba ha niha zangoema'ō solaoc faja ndra'o ; ha niha zame'e si lō boto ni'wa'ōgoe?"

FAZA, 25.

Hoehoeo Mbilidado, medōloe mōi da'e : Ifoeli ifadochoe'ō ni'wa'ōnia fōna, wa tebai faboe'a niha chō Lowalangi.

1 Ba itema li Jobi Bilidado andrō, banoea Zoea, imane :

2 „Chōnia wamatōrō ba fa'asala'wa ; no atoelō ba zala'wa ja'wa andrō chōnia, ibe'e.

3 Hadia, tataha moe'erai zato sibai andrō chōnia, ba hezo zi lō isoe-loei hagiania andrō ?

4 Ba he moroi atoelō niha fōna Lowalangi, ba heza ihalō wa lō da'i ni'adonogō ndra alawe [niha]? (*F. 4, 17 ; 15, 14*).

5 Hiza, neomalō ba'wa ja'wa, ba ambō fa'atara haga, ba dōfi, ba tenga si lō da'i wamaigania.

Ba mendroea manō niha, bonga andrō, ba ono niha, si no timba goekoeō !”

FAZA 26.

Fanedema Jobi, fanete zi fōfōna mege : Iboe'a ni'wa'ō Mbilidado andrō ba ifa'ele'ō wa'eboea Lowalangi ba fa lō ambō wa'abōlōnia.

Ba itema linia Jobi, imane :
1 „No maeloe wanoloosi tebai bā
2 fangabe'oe ta'io, sambō fa'abe'e.
3 Wa'asōchi wamolalamō ba zambō
4 tōdō ba fama'ele fa'atoeatoea, si
5 no fahōna !

Ha chō ōfarongogō hoehoeo andrō,
6 ba ha eheha zaloea ba mbeweoe?
7 Manizinizi mbechoe tooe nasi, ba
8 tooe zali'wali'wa bacha.

Lō baloebaloe mbanoea tooe, fōna-
9 nia, ba lō ba'aba'a gawoewoecha.
10 (*Sin. 139 ; 8. Amaed. 15, 11. Jer. 5, 22*).

Ibologō mbanoea si ja'wa jōoe, ja'wa
11 zi lō ōsi andrō, ba no ifana'wana'wa
12 danō ja'wa zi lō'ō. (*Sin. 104, 2*).

Teoe andrō, ba no iboe'oegō ba
13 lawoeo andrō chōnia, ba lō asika
14 lawoeo ba wa'aboiania.

Iba'a wamaigi dadaomania, wamo-
15 logō lawoeo andrō chōnia, fōnania.
16 No ifachoi nola ba goeli nasi, iroeg-
17 gi ba wabali'wara zi moloeo zi bongi.
18 (*Moz. I. 8, 22. Jer. 5, 22. Amaed. 8, 29*).

Mangiwa gehomo mbanoea si ja'wa
19 ba tokea, na mofōnoe ia.

Ba wa'abōlōnia ifahoefa nasi, ba
20 12 ba wa'aboto ba dōdōnia irasa Ra-
21 chaba andrō. (*F. 9. 13. Jes. 51, 9*).

Ba hanoehanoenia tehoi zalō mba-
22 noea, ba no ifahō daloe naga so-
23 loiloi andrō tangania. (*Sin. 33, 6*).

Ba hiza, ba ha singasinga nitōrō-
24 nia da'ō, ba hoelō ha tioetioe li ni-
25 rongoda chōnia ! Ba fe'oegoe'oegōe
26 wa'abōlōnia si lō ambō andrō, ba
27 ha niha zaboto ba dōdō ?”

FAZA 27.

Tohoetohoe hoehoeo Jobi : I. Si lō horō ia iwa'ō. II. Ba si lō horō, ba mōna ba gafoeriatā, ba si tekiko dania zeboea horō.

1 I, Ba itohoegō hoehoeonia Jobi, imane :

„Ba wa'adoehoe wa'aeri Lowalangi, si no momba'a chōgoe lala, fa'aeri Zi lō ambō fa'abolō andrō, si no mamoesi tōdōgoe —

3 A'oi sa so na nosogoe barō dotogoe, ba hanoehano Lowalangi andrō ba nichoegoe — :

4 Tenga faja nilaoe mbewegoe, ba tenga falimosa loaloea lelagoe.

5 Ja arōoe chōgoe wanehe niwa'ōmi andrō ; irege aetoe nosogoe, ba lō oebōhōli wa lō horōgoe.

6 Oe'aro'ō chōgoe wa'atoelōgoe, lō oebōhōi ; sara loeo chōgoe lō itegoedo tōdōgoe.

7 Ja oroma, wa solalō noedoegoe andrō, awō wa si lō atoelō zola'wa ja'odo !

8 II. Hadia sa dōtōnafō zanaonao horō, na i'etoe'ō, nosonia Lowalangi, na ideha ba dotonia ?

9 Hadia, ifondrongo we'aonia Lowalangi, na gōna ia fa'atosasa ? (*Sin 18, 42. Jes. 1, 15. Jer. 11, 11. Hez. 8, 18. Mich. 3, 4. Joh. 9, 31*).

10 Hadia, tola i'omoesoi'ō tōdōnia Zi lō ambō fa'abolō, ba tola ero ma'ōchō i'angarōfi li Lowalangi ?

11 Da'oefahaō ami ba nilaoc danga Lowalangi andrō ; lō oebini'ō chōmi, he wisa dōdō Zi lō ambō fa'abolō.

12 Hiza, no mi'ila, ja'ami andrō, dozi ; ba hana wa mifa'oea wajafaja ?

13 Da'ō dāna ba niha si lō sochi chō Lowalangi, da'ō zinema zamakao awōnia, nitemania chō Zi lō ambō fa'abolō : (*F. 20, 29*).

14 Na oja nononia, ba ō mbawa zi'ōli, ba madoenia, ba no sambō balazo.

15 Si tosai soroijomonia, ba mōi barō danō, na teoe mbanoea, ba lō ma-

nge'esi lacha mbanoea andrō chōnia. Na ihōna wirō, timba nene, ba na i'oja'ō noecha, timba damboe newali [wa'oja] —

17 ja'ia zangōhōna, ba satoelō zi onoecha, ba firō andrō, ba lafaosa chōra si lō horō. (*Amaed. 28, 8*).

18 Ilaoe nahiania, nifolaoe gala'wa ; hoelō nose, nitaroe'ō zanaro hadia ia, ibe'e.

19 Seboea ana'a na ia, na mōi ia mōrō, ba lō'ō sa'ae samoeza tō ; tokea ia, ba lō ja'ia sa'ae.

20 Ihawoei ia ameta'oeō, hoelō molō ; ba zi bongi i'oloi'ō ia angi sabōlō. (*F. 18, 11*).

21 Ifaza'wa ia angi timoe, ba noemalō misa ; i'oloi'ō ia, aheta ba nahania.

22 Ilaoe chōnia [Lowalangi], lō fa'a-hachō dōdō, ba moloilo i'a, ba dangania andrō [ba danga Lowalangi].

23 Ba lalaoe datawō chōnia, ba fasi chōnia, moroi ba nahania mege."

FAZA 28.

Tohoetohoe : I. Oja ngawalō ni'aloealoei niha tōdōnia, si no tobini.

II. Ba fondrege zeboea bōli, fa'ateatoea andrō, ba tebai isōndra ba tebai mōi bōlinia gana'a ba goeli danō. III. Ha ba Lowalangi i'otairai si ndroehoe fa'ateatoea.

1 I. „So sa nisōndra firō ba so nahā gana'a, ba nichozi ja'ia.

2 Si'ōli, ba nihalō ba danō, ba lalaoegō gara, ba aloea dōla garamba. Lō'ō sa'ae sogōmigōmi labe'e, ba

3 iroegi ba wondrege la'aloealoei ngawalō gara si no tobini ba zōgōmigōmi sibai.

4 Lachao mitoe dōgi, sabacha, i'otairai zonahia ba dete danō ja'wa ; manawana'wa ira, taja ba dōdō zanōrō [tete ja'wa], arōoe niha bō'ō.

5 Aloea ba danō mbalazo, ba sabachania si tooe, ba lafahoefa, hoelō nifatōrō alitō.

6 Feremata nila nisōndra ba gara andrō, ba faroeaka gōi mbalaki.

- 7 Lala andrō, ba lō i'ila mojo, lō irai i'ila hōrō zoembila.
- 8 Lō itōrō oetoe ndroe'oe seboea, ba tenga gōi tōrōwa zingo.
- 9 Laboto gowe, tobali arō hili labe'e.
- 10 Lafo'arō gara ba hili, lala niha, ba oja i'ila hōrōnia ngawalō omasiō [seboea bōli].
- 11 Laba'a gelea, fa bōi bōlabōla, ba la'ohe ba zohaga zi no tobini mege.
- 12 II. **Ba** fa'atocatoea andrō, ba heza lasōndra da'ō? ba heza so nahia wa'aboto ba dōdō? (*Amaed. 2, 6. 8. Jak. 1, 5*).
- 13 Samōsa lō sangila lala wangai ja'ia, ba lō faloecha ba danō, ba danō niha saeri.
- 14 Imane namō : „Lō ja'ia ba chōgoe'. Ba imane asi : „Ba chōgoe lō faloecha'.
- 15 Tebai bōlinia mbalaki satocoe, ba he firō, ba tebai latoelo bōlinia. (*Amaed. 3, 14*).
- 16 Tebai lafatimba ana'a Gofiri, ba he feremata oena ba nila.
- 17 Tebai tefaedogō chōnia mbalaki, ba he sōrōmi, ba tebai labe'e fa-noekania gamagama balaki.
- 18 Meredia ba baloeri, ba lō oroma ba ngainia; ba na tasōndra wa'atocatoea, ba eboea moroi ba mani-mani.
- 19 Retana sambaka Gaitiofia, ba lō fagōlōgōlō chōnia; tebai lafatimba si ndroehoe mbalaki,
- 20 III. **Ba** fa'atocatoea andrō, ba heza i'otarai, ba heza faloecha wa'aboto ba dōdō?
- 21 No tobaloe; lō i'ila hōrō niha saeri fefoc, ba he ba wofa ba daloe mbanoea, ba lō oroma.
- 22 Banoea tooc andrō ba fa'amate, ba lamane : „No irongo tōgi dalingama doeriania.'
- 23 Lowalangi zangila lala chōnia, ja'ia zangila heza tesōndra.
- 24 Ichamō sa'ae hōrōnia wondrege danō; fefoc gofoe hadia zi so barō mbanoea si ja'wa, ba i'ila.
- 25 Me itoelo wa'abōlō nangi, ba me

ifachoi wondrege nasi, (*Sin. 135, 7*), ba me ifachoi lala deoe ba tōrōwa 26
gari mbanoea,
ba da'ō i'ila [wa'atocatoea andrō] 27
ba ifa'ele'ō, ba ifaedogō ba i'aloec-
aloci gamoeata.
Ba imane ba niha : „**Hiza, fanga- 28**
ta'oei So'aja, da'ō wa'atocatoea,
ba na lō tehabaja zi lō sōchi, da'ō
wa'aboto ba dōdō'. (*Sin. 111, 10.*
Amaed. 1, 7; 9, 10. Sangomb. 12, 13).

FAZA 29.

Tohoetohoe : I. Idoenōdoenō wa'-
ohahae dōdōnia fōna Jobi, ba II.
fa'obōwōnia ba fa'atoelōnia, ba III.
fa'asala'wania mege.

- I. **Ba** itohoegō hoehoeonia Jobi, 1
imane :
„Ena'ō na si mane me ba'wa fōna 2
ndra'odo. si mane me loeo irorogō
ndra'o Lowalangi,
me ihagaini hōgōgoe soeloenia a- 3
ndrō, me ba hagania oetōrō zogō-
migōmi andrō,
si mane me ba'wa lōchō chōgoe, 4
me iloem'ō'ō nosegoe fahoewoesa
Lowalangi, (*Sin. 25, 14. Amaed. 3,*
32. Ams. 3, 7),
me faofao na chōgoe Zi lō ambō 5
fa'abōlō, me so ba ngaigoe na no-
nogoe matocoe;
me oefemondrimondri gahegoe ba 6
zoecoe za'vi, ba me mo'elea fanicha
gara ba hili, ba ngaigoe; (*Moz. V.*
32, 13);
me mōidomōido barō mbawa gōli 7
ba mbanoea, me baewalinia cebe'e
dadaomagoe.
Na la'ila ndra'o ono matocoe, ba 8
labini'ō ira, ba satocoe, ba maoso
ba moeziozio.
Sala'wa, ba labato hochoeo, la'ochō 9
mbawara.
Si lō li sa'ae zebocoe tōi, falcmba 10
ba gararora lelara.
Na irongo [ligoe] tōgi dalinga niha, 11
ba ifahowoehoe'ō ndra'odo; ba
na i'ilado hōrōnia ba ifadoehoe'ō
ndra'o.

- 12 II. Me no sangorifi seboea fama-
kako ndra'odo, na mangarōngarō ia,
awō zi lō ama, si lō ina, si lō sa-
nolo. (*Sin. 72, 12*).
- 13 Lafahowehowoe'ō ndra'o si teki-
ko mena'ō, ba owoeawoea dōdō zi
no mate ira matoea, oebe'e.
- 14 Oe'onoecha wa'atoelō, ba amaedola
i'onoecha ndra'o fa'atoelō andrō;
hoelō mbaroe seboea ba hoelō zae-
mboe oti chōgoe wa'adōlō dōdōgoe
andrō.
- 15 Ba zi lō hōrō, ba hōrō ndra'odo,
ba ahe ndra'o ba zi no omboejoe-
mboejojoe tōla.
- 16 Ama ndra'o ba zi noemana, ba
oe'aloeci lala ba hoehoeo zi lō irai
fa'ila li ndra'odo.
- 17 Oerasa zimbi zamakao awōnia, ba
oesōbi ba nifōra gondra'oeará.
- 18 III. Ba oemane dōdōgoe: ,Ba
zinga gazoenigoe andrō mate dania
ndra'o, ba fa'anaoe noso wofo fe-
nisi wa'anaoe nosogoe.
- 19 Molala nidanō ba wā'agoe, ba mōrō
namo mbanoea ba ndrahagō.
- 20 Mangalingali wa'eboea dōigoe andrō,
ba ifoelifoeli bohoce wanagoe andrō,
ba dangagoe.' (*Moz. I. 49, 24*).
- 21 Chōgoe lafondrongondrongo ba mo-
mbasembase, ba lō hedehedera, na
oefolala hadia ia.
- 22 Na no fahoehoeo ndra'odo, ba lō
hedehedera sa'ae; amaedola zowoi
chōra moroi ja'wa hoehoeogoc andrō.
Moz. V. 32, 2).
- 23 Labazebaze'ō ndra'o, amaedola wo-
mbase'ō teoe, lafaboka mbawara,
si mane ba deoe sarā andrō.
- 24 No oeboho mbawagoe wa'iki chōra,
na no aragoeragoe dōdōra; ba lō
irai labe'e taja wehaga mbawagoe
andrō.
- 25 Oe'aloeci lala chōra, doemadaodo
sala'wara, si mane razo ba hoenō
zabōlō, si mane sondrara tōdō zaboe
tōdō."

FAZA 30.

Tohoetohoe: I. Itoenō wamakao-
nia iada'e Jobi, si mōi ia fama'iki
niha bō'ō. II. Lowalangi gōi lō
ifondrongongo wangarōngarōnia,
hoelō zi fa'oedoe ia gōi.

- I. „Ba iada'e, ba la'igi'igi'ō ndra'-
odo si achi moroi chōgoe, ba ira a- 1
mara, ba no si tenga si nangea oebe'e
awō nasoe goebalo chōgoe;
Ba fa'abōlō dangara, ba hadia goe- 2
na chōgoe? Sariri so atō ira.
(*F. 24, 7 b. t.*).
- Sokōlikōli sa'ae ira, ba wa'ambō 3
gō ba ba wa'olofō, la'ō'ōchi danō
si mate, si bongi ba zasai'ō ba ba
ndrecha.
- Lachete mboeloe ndroe'oe, ba wā'a 4
da'oele gōra.
- Latimba ira niha bō'ō; moe'ao ba 5
chōra andrō, hoelō ba zanagō.
- Ba mbaho danō sihocha mboeda 6
nahiara, ba dōgi narō hili ba ba
dōgi gara.
- Ba daloe zasai'ō moendrōndrōndrō- 7
ndrō ira, ba mbōrō lato oroedoe ira.
- Ono zowōhō mowa ba ono zi lō tōi: 8
lafofanō ba danō, labōzibōzi moroi
foeri.
- Ba iada'e, ba ajara ndra'o, ama- 9
toelara. (*F. 7, 6. Sin. 69, 13. Ngen.*
Jer. 3, 14).
- La'ogorofi ndra'o, la'arōe'ō ira chō- 10
goe; lō ata'oe ira wondrioi bawagoe.
- Noa sa iloeloe zinaligoe Lowalangi, 11
ba no ifaōndrō ndra'o; ba lalaoe-
lae manō chōgoe.
- Ba gambōlō maoso zi si lō ja'wa 12
andrō, latimba gahegoe ba lafari
lalara chōgoe, lala ba wamakiko.
- Lalagoe, ba no ladoedogō, latolo 13
ba wolaoegō ja'odo, ja'ira andrō,
si lō sanolo.
- Hoelō zanōrō si no ebolo atōla gōli 14
wa'asora; adoedoela latōrō, wangoe-
hoeroefai ja'odo.
- Ameta'oeō ba gamaoedogoe, te'- 15
oloi'ō wa'asalawagoe, timba ba
nangi sabōlō, ba hoelō wa'ataja

lawoewo wa'ataja wa'ohahaoe dōdō-
goe.

- 16 II. Ba iada'e, ba maniū nosogoe barō dotogoe, itahado ba'wa wamakao.
- 17 Manōgi ba dōlagoe zi bongi, faefa ibe'e, ba no si lō mōrō zi ō'ōchi ja'odo.
- 18 Ba wa lō ambō fa'abōlō andrō, ba hoelō zi tobali mbaroegoe, si mane tōla mbagi kameza chōgoe wa'afatōfania chōgoe. (*F. 16, 15*).
- 19 No itoeli'ō ba damboe ndra'odo, ba no fadoro gawoegawoe ba awoe ndra'o.
- 20 Oe'angarōfi li ndra'oegō, ba lō ōtema ligoe; sodo ba da'ō, ba ōtōngōtōngō manō ndra'o.
- 21 Ōbali'ō si lō fa'ahachō dōdō ndra'oegō chōgoe, oedogoe ndra'oegō, ba wa'abōlō dangaoe andrō. (*F. 16, 9*).
- 22 Ōfaza'wa ndra'o, ōbe'edo ba nangi sabōlō, noemalō misa ndra'o ōbe'e, hoemombo ndra'o ba nangi.
- 23 Oe'ila sa'ae: ba wamoenoe ō'ohē ndra'o ba ba goroeodea zaoeri, fefoe. (*Heb. 9, 27*).
- 24 Ba hadia, lō ta'oro'ō dangada, na alaoe ita? Ba hadia, lō moe'ira'ira ita, na alōmō ita?
- 25 Ba hadia, lō ni'e'esigoe si no gōna famakao, ba lō sahadhō dōdōgoe si noemana? (*Sin. 35, 13. Rom. 12, 15. F., 29, 12 b. t.*).
- 26 Si sōchi sa oedōnadōna, ba itōrōdo si lō sōchi; haga oedōnadōna, ba sogōmigōmi zaloea.
- 27 Si fadoro mo'otoe bacha narō dotogoe; ihavoeido ba'wa wamakao.
- 28 Mawa'ōwa'ōdo manō, no aitō ndra'odo, ba tenga moroi ba wa'aoe'choe zino; maoso ndra'o mangarōngarō, ba zowoelo niha.
- 29 No tobali iwa nasoe ana'a ndra'odo ba awō wofō ondra. (*Mich. 1, 8*).
- 30 No aitō gocligoe, abo'a ba nōsigoe, ba hoelō zi no achozi dōlagoc; ba wa'aoe'choe andrō. (*Sin. 102, 4; 119, 83. Ngen. Jer. 4, 8; 5, 10*).
- 31 Ba no tobali fangarōngarō li mbiola chōgoe, ba fege'ege li zoeroene."

FAZA 31.

Fango'ozoe hoehoeo Jobi: I. Si lō sinegoe mbaoeboeania. II. No ogoro ia nadoe; no i'omasi'ō zi fatioe tōdō chōnia, ba no ibe'ebe'egō dome. III. P'angarōfi wa'atoelō Lowalangi.

- I. „No oe'abe'e'ō nifachoigōe ba hōrōgoe andre ba hana wa oeleke'ō mena'ō nono alawe! (*Mat. 5, 28*).
- Hadia nifatōrō Lowalangi mena'ō moroi ja'wa ba hadia dāna chōgoe chō Zi lō ambō fa'abōlō ba mbanoea si ja'wa? 2
- Hadia, tenga famakiko dāna ba zanaonao horō, ba tenga famakao ba zamazōchi si lō sōchi? 3
- Hadia, lō anehe ia lalagoe andrō, ba bekagoe, ba hadia, lō i'era'i? (*Nga'ot. II. 16, 9*). 4
- Na si falimolimo ndra'odo ba na i'ohi wajafaja ahcgoe, — 5
- ba jamoetoelo ndra'o Lowalangi, ba waliēra, si lō fa'angaja, ena'ō i'ila, wa si lō horō ndra'o. — 6
- Na no oehole'ō mbekagoe ba zinga lala, ba na no i'o'ō hōrōgoe tōdōgoe, ba na no togoele ba dangagoe zi lō sōchi, 7
- ba hana na manaroe ndra'o, ba na niha bō'ō zi manga dania, ba hana na tedeha lewiō zinanōgoe. (*Moz. III. 26, 16. Moz. V. 28, 38*). 8
- Na no owōhō dōdōgoe ba ndra alawc, na no oedarodarogō barō mbatō nawōgoe, 9
- ba jamōi sanoetoe fache niha bō'ō ngambatōgoe, ba ndramoetalagoēi ia niha bō'ō. (*Jes. 47, 2. Loek. 17, 35*). 10
- Horō seboea zi manō, olalō'wa, ni'otoe'ō zangoehoekoe; (*Moz. I. 38, 24. Moz. III, 20, 10. Moz. V. 22, 22*). 11
- alitō sa'ae ia, si mangamanga hadia ia, iroegi gohokoho si tooe, same'e aetoe wā'a zi so chōgoe, fefoe. 12
- Na lō ba dōdōgoe lala chō zawoejoegoe ira matoca ba chō zawoejoegoe ira alawe, na so nifadōni- 13
- ma, —

- 14 ba he oewisa göi, na maoso ena'õ Lowalangi, na izofoezofoe, ba hadia niwa'õgoe wanema lina?
- 15 Hadia, tenga sombõi ja'odo zombõi göi ja'ia, ba daloe ninania, tenga ha samõsa zamazõchi ja'aga, ba daloe ninama andrõ! — (*F. 34, 19. Amaed. 14, 31*).
- 16 Na so zi lõ oe'o'õ somasi zi noe-mana, ba na no oebe'e ariri hõrõ zi no mate ira matoea,
- 17 na oe'ã manõ gögoe, ha ja'o, na lõ oechete ba si lõ ama, si lõ ina: —
- 18 Lõ'õ; i'otarai ono matoea na ndra'o-do, ba no amaedola namania ndra'o, ba wanõinia andrõ, ba i'otarai ono sawoejoe ndra'o, ba oe'õhe'õhe danga zi lõ ira matoea.
- 19 Na oe'ila zi noenana si lõ noecha, ba ma si lõ ambala,
- 20 na lõ nifahowoe'õ zolania ja'odo, ba na lõ si mõi famadõhõ wa'oafoenia mboe nono mbiribiri chõgoe;
- 21 na no oebaha dangagoe ba zi lõ ama, si lõ ina, me no oedõnadõna nawõgoe barõ mbawa göli,
- 22 ba jafaefa mboe'oe galisigoe ba ja afatõ dõla da'ioe.
- 23 Sata'oe ndra'o sa'ae wamakiko andrõ, nifatõrõ Lowalangi chõgoe, ba si tebai ndra'o, ba wa'asala'wania andrõ.
- 24 II. Na no oebe'e tõtõnafõgoe gana'ba na na no oebe'e tõi mbalaki „wondrara dõdõgoe”; (*Mar. 10, 24. Tim. I. 6, 17*);
- 25 na no omoeso dõdõgoe ba wa'eboea gana'agoe, ba me no fahõna gölõgoe. — (*Sin. 62, 11*).
- 26 Na oefagifaiigi haga loeo, fa'atarania andrõ, ba fa'asõchi mba'wa ba lalania andrõ, (*Moz. V. 4, 19*),
- 27 ba na no tefowõhõ dõdõgoe, si lõ oroma, ba na na no oe'ago dangagoe, wangoro'õ ja'ia — (*Raz. I. 19, 18*)
- 28 ba olalõwa göi da'õ mena'õ, ni'otoe'õ zangochoekoe, me no samini tõdõ ndra'o chõ Lowalangi ja'wa.
- 29 Na omoeso ena'õ dõdõgoe, na göna famakao zi fa'oeoe chõgoe, na owoeawoea ena'õ dõdõgoe, na itõrõ ia si lõ sõchi — (*Amaed. 4, 17*)
- ba lõ oerai oetehe ba mbewegoe 30 wolaoe si lõ sõchi, wangelifi ja'ia, ena'õ actoe nosonia. (*Mat. 5, 44. Rom. 12, 14*).
- Na lõ lamane mena'õ awõgoe bao- 31 mogoe: „Ha niha zi lõ aboeso diwo andrõ nibe'enia?!”
- Lõ tola mõrõ ba danõ niha bõ'õ; 32 no oefa'amõ'amõi jomo zikoli.
- Na no oebini'õ horõgoe, si mane 33 Toeada Adamo no, wamaloe'gõ barõ dõtõ'agoe lalõgoe, (*Hebr. 13, 2. Fet. I. 4, 9*),
- bõrõ wa'ata'oe'ogoe zato, awõ wa 34 oe'ata'oeffi tetibo ndra'o ba dõdõ soi niha; toballi oehonogõ ndra'o, lõ mõiido tooe.
- III. Ena'õ na so zamõsa samo- 35 ndrongo chõgoe! Ja'e dandro tangagoe — jamoetema ligo Si lõ ambõ fa'abõlõ! Ba ena'õ na so ba dangagoe zoera andrõ, nisoera noe-doe'ogoe andrõ!
- Si ndroehoe, oe'angalisigõ ena'õ; 36 oebe'e saembøe ba hõgõgoe.
- Oe'ofaja chõnia mbekagoe; sala'wa 37 ndra'o wangondrasi ja'ia.
- Na mangarõngarõ nowigoe, bõrõ 38 ndra'o, ba na me'e gowotonia fefoe; na no oe'ã mboe'ania lõ oesõelõni, 39 ba na no oe'etoe'õ noso zochõ,
- ba jatoembøe za'asa'a mao, salahi 40 wache, ba doe'oe salahi rigi!”
- Ba da'e actoe hoehoeo Jobi andrõ.

FAZA 32.

Hoehoeo Geliho andrõ: I. Hana wa lõ hedehedania irege da'e. II. Me tebai sa'ae ladedema li Jobi si datõloe andrõ, ba teroos dõdõnia fa-hoehoeo.

- I, Ba me lõ'õ sa'ae ladedemama 1 li Jobi si datõloe andrõ, me iboe'a-boc'a manõ ba hoeloenia, ba mofõ-noe Geliho andrõ, ono Mbaracheli, banoea Mboesi, ma'oe'woe Rami. Chõ Jobi mofõnoe ia, me no si faboe'- 2

3 aboe'a chō Lowalangi. Ba ba zi datōloe, si fahoewoe chōnia, mofōnoe ia, me lō lasōndra wanedema
 4 li, ba wamadōehoe'ō sala Jobi. Ba no ibazebaze'ō Elihoe, ba wolaoe hoehoeonia chō Jobi, me no si a'a
 5 ira moroi chōnia. Ba me i'ila Elihoe, lō fanedema li sa'ae ba zi datōloe, ba tesao wōnoenia. Ba hoemedede
 6 Gelihoe andrō, ono Mbaracheli, banoea Mboesi, imane :

„Iraono na ndra'o, ba satoea ami, ba no alawōlawōdo, si ba'aba'a'ō ndra'o, ba wangombacha chōmi wangilagoe.

7 No oemane dōdōgoe : Acha fahoehoeo zatoea, jamoefahaō ita ba wa'atoeatoea si no ara ba goeli danō !
 8 Ba eheha andrō, si so barō doto niha ba hanoehanoē Zi lō ambō fa'abōlō, da'ō zama'ema chōra fa'aboto ba dōdō. (*Amaed. 2, 6. F. 33, 36. Sangomb. 2, 26. Jak. 1, 5*).

9 Tenga sa si no ara ba goeli danō wondroge zatoeatoea, ba tenga si no satoea zangila hadia zatoclō.

10 Andrō oēwa'ō : Fondrongondrongo chōgoe ; da'oetoenō gōi zaboto ba dōdōgoe.

11 II. Hiza, no oebazebaze'ō hoehoeomi, no oefondrongondrongo wamahaōmi, irege misōndra ena'ō zi ndroehoe famoe'a.

12 Noa sa oetōngōtōngōni chōmi, ba hiza, ba samōsa lō ba chōmi sangila mamoe'a niwa'ō Jobi, lō sangila manedema hoehoeonia.

13 Bōi miwa'ō : „No faloechaga wa'atoeatoea ; ha Lowalangi zangila mola'wa ja'ia, tenga niha !”

14 Chōgoe, ba lō si faboe'a ia ; ba lō oego'ōgo'ō niwa'ōmi, wanema linia.

15 No tobali dōdōra, lō fanema li sa'ae ; lō lili sa'ae, no aetoe.

16 Ba hadia, oebazebaze'ō, me lō hehedehera, me so manō ba da'ō, ba lō'ō sa'ae fanema li ?

17 Da'oedemadema gōi, ndrohoendroehoe chōgoe, oetoenō gōi hadia ni'ilagoe.

Noa sa afōnoe ndra'o hoehoeo, 18 i'o'edo tōdōgoe, barō dotogoe.

Hiza, hoelō doeo so'otoe'otoe, si lō 19 lala, bacha dōdōgoe ; mamoka dania, si mane nahia si bohoee moefo'ōsi.

Edōnado fahoehoeo, ena'ō molala 20 dōdōgoe ; hoemedede ndra'o, ba wamoe'a.

Lō oe'eboea'ō dōdōgoe zamboeana ; 21 lō oe'alōsōigō lelagoe ba niha, ha niha ia.

Lō'ō sa to'ōlōdo ba wa'alōsō lela ; 22 lō ara ena'ō, ba i'etoe'ō nosogoe sombōi ja'o.”

FAZA 33.

Tohoetohoe : I. I'andrō chō Jobi Elihoe, ena'ō na ifondrongondrongo chōnia. II. I'otoe'ō niha Lowalangi, ba wangehao ja'ia ba ba wangefa'ō ja'ia ba wa'atekiko. III. Na i'ide'ide'ō ia niha, ba ifoeli ifarongogō chōnia wa'eboea dōdō.

I. „Ba fondrongondrongo sa'ae 1 hoehoeogoe, ja'ogō Jobi, ba be'e mbōrō dalingaoe ba daroma ligoe andre fafoe.

Hiza sa, oebokai mbawagoe, ba 2 moehede lelagoe, barō gararogoe.

Moroi ba dōdō sadōlō ligōe andre ; 3 hadia ni'ila mbewcgoe, ba ifaloea, sadōlō.

Eheha Lowalangi zombōi ja'odo, ba 4 hanoehanoē Zi lō ambō fa'abōlō wamonoso ja'o.

Na o'ila ōboe'a niwa'ōgoe, ba boe'a ; 5 fa'anō ndra'oegō odoeogoe, faoso !

Hiza, no faoma ita chō Lowalangi, 6 no fagōlōgōlō mbōrōtada la'oeri. (*Moz. I. 2, 7. F. 10, 9*).

Alacha lō tokea'ō, wangata'oefi ja'odo, ba lō'ō sa ilangō ndra'oegō 7 fa'eboeagoe. (*F. 13, 21*).

II. Ba no oerongo niwa'ōoe — 8 taroma lieo andrō no ocrongo [me ōmane] :

„Sohaoehae ndra'o, lō horōgoe ; lō 9 sinegoe chōgoe ba lō lalō. (*F. 16, 17*).

Hiza, fatioesa ifachai chōgoe, ibe'e 10 oedoenia ndra'odo. (*F. 13, 24*).

- 11 Ibe'e ba galo gahegoe ; idarodarogō
nitōrōgoe fefoe. (F. 13, 27).
- 12 Hiza, da'ō zi lō atoelō chōoe, oeŵa'ō
chōoe ; noa sa eboea Lowalangi mo-
roi ba niha.
- 13 Hana wa fasoso ndra'oegō chōnia,
wa no samboea lō itema lioe?
- 14 Hoemedea sa Lowalangi, samoeza,
mendroea — ba lō tatōngōni. (F.
35, 13).
- 15 Ba wangifi, ba gangilata ba zi bo-
ngi, na ihawoei niha femōrō sabō-
lōbōlō, ba wemōrō andrō ba gasora,
(Moz. I. 20, 3; 31, 24. Dan. 4, 2.
Mat. 2, 19),
- 16 ba da'ō ibokai dōgi dalinga niha ba
ifotandro wanegoe ja'ira. (F. 36, 10).
- 17 Ba wanenaŵa niha, ba wolaoenia
andrō, ba ba wanimba ba ndra ma-
toea fajaŵasa.
- 18 Irorogō nosonia, fa lō aechoe ba
dōgi, fa lō aetoe noso ba nono wana.
- 19 Ba te'otoe'ō gōi ia fa'afōchō, ba
gasonia tooe ; lō mamalōmalō wa-
sōndrata andrō ba dōlania.
- 20 Ba ogoro ia gōnia ibe'e nosonia a-
ndrō, anoezoe dōdōnia zami chōnia
mege. (Sin. 107, 18).
- 21 Ariri nōsinia, irege lō sōchisōchi
sa'ae, timba zi lō oroma sa'ae nōsi-
nia andrō, si no okōlikōli.
- 22 Tobali sahatō ba lewatō nosonia, no
sahatō ba mbechoe samoeneo niha.
- 23 III. Ba na so dania salahinia
mala'ika si locloe mangoema'ō,
awō ngahōnō andrō, ba wangoema'ō
lala ba niha, (F. 23, 8. Moz. II. 23,
20),
- 24 na ahachō dōdōnia ia ba na imane :
,Orifi ia, ba bōi fonoemalō ia ba
gohokoho ; no oetema hōli', (Tim.
I. 2, 6. Heb. 9, 12),
- 25 awena dania ifoeli abe'e nōsinia,
timba nono mateoa, mangawoeli ia
ba gōtō wa'onomatoea.
- 26 I'angarōfi li Lowalangi, ba ihachōsi
tōdō ia ; ifa'ele'ō chōnia mbawania,
soewoeawoea dōdō niha, ba isoelōni
ba niha wolaoelaenia satōelō a-
ndrō. (Sin. 50, 15. Jes. 58, 9).
- Manoenō ia, ba zi so niha bō'ō, 27
imane : „Noa sa oefazōchi horō, ba
no oebila'ō lala, ba lō'ō sa moe-
soelōni chōgoe.
No i'orifi nosogoe, lō ibe'e noemalō 28
ba gohokoho, ba omoeso dōdōgoe
ba zohaga.'
Hiza, da'ō fefoe ilaoe Lowalangi ba 29
niha, irege mendroea, irege medōloe,
ba wangefa'ō ba gohokoho nosonia, 30
ena'ō hoemaga chōnia haga ba wa'-
aoeri andrō. (Sin. 56, 14).
Tōngōni, ja'oegō Jobi, fondrongo- 31
ndrongo chōgoe ; bōi hedehe, ha-
na na ja'odo zi fahoehoe!
Na so chōoe daroma li, ba boe'a 32
niŵa'ōgoe ; hede manō, amasido
wamoē'aoe.
Ba na lō'ō, ba ōfondrongondrongo 33
chōgoc ; bōi hedehe, ena'ō oefa-
haō ndra'oegō ba wa'atoeatoea.”

FAZA 34.

Tohoetohoe : I. Itegoe hoehoeo
Jobi Elihoe, me lō si fadoehoe dō-
dōnia ba wa'atoelō Lowalangi. II.
Lowalangi, si no mangila fefoe ha-
dia ia ba si no fondrege zatoelō,
ba lō eboea dōdō zamboeana. III.
Lō tola itege niha wamatōrō Lo-
walangi andrō.

- I. Ba itohegō Elihoe, imane : 1
„Mifondrongondrongo niŵa'ōgoe, 2
ja'ami satoeatoea, ba mibe'e mbōrō
dalingami, ja'ami si so tōdō!
Itandra sa daroma li tōgi dalinga, 3
si mane fanandra gararo gō. (F. 12,
11).
Data'aloeloei zatoelō, ena'ō faoma 4
tasōndra zi sōchi.
Noa sa imane Jobi : „Lō horōgoe, 5
ba tenga ba lala ifatōrō chōgoe Lo-
walangi.
Hadia, mofaja ndra'o, lō lai wa no 6
lala chōgoe? No gōnado ono wana
si tebai nifadōhō, ba lō horōgoe.'
(F. 13, 18; 27, 2).
Heza so niha si mane Jobi andrō, 7
samamadoe idanō fanandraŵa, (F.
15, 16),

- 8 si mōi awō zolaoe si lō sōchi ba si fao ba zanao horō? (*Sin. 1, 1*.)
- 9 Noa sa imane : Lō hare niha, na fahoewoe ia chō Lowalangi'. (*F. 22, 2 b. t.*.)
- 10 Andrō mifondrongondrongo chōgoe, ja'ami si so fa'aboto ba dōdō : Bōi manō ta'wa'ō, ilaoe zi lō sōchi Lowalangi ba ifatōrō zi lō atoelō Si lō ambō fa'abōlō! (*Moz. V. 32, 4. Nga'ot. II. 19, 7. Rom. 9, 14*.)
- 11 Lō'ō, ha folaoe niha isoelōni chōnia, dali wamatōrōnia ba niha mboea-boea niha. (*Sin. 62, 13. Jer. 32, 19. Mat. 16, 27. Kor. II. 5, 10. Kol. 3, 25. Fet. I. 1, 17*.)
- 12 Si ndroehoc, lō ibila'ō lala Lowalangi, ba lō iwoc'ai hoekoe Si lō ambō fa'abōlō.
- 13 Ha niha zame'c ba dangania tanō? Ba ha niha zolata tanō'a ma'afefoe?
- 14 Na ha ja'ia zi so ba dōdōnia ena'ō, na ibōda Gehehania ba hanoehanoenia andrō, (*Sin. 104, 29. Sangomb. 12, 7*),
- 15 ba ahori adoedoe nōsi goeli danō fefoe, ba ifoeli tobali gawoegawoe niha.
- 16 II. Na si so tōdō ndra'oegō, ba fondrongongo da'e, be'e mbōrō dalingaoe ba daroma ligoe!
- 17 Hadia, tola maō samatōrō zi lō omasi satoelō? Ma ōbali'ō si lō atoelō Zi lō ambō fa'atoelō andrō? (*Moz. I. 18, 25. F. 8, 3*.)
- 18 Ja'ia andrō, sangoema'ō chō razo : 'Si lō ngaroro ndra'oegō!' ba ba zi so tōi : 'Seboea horō ami!'
- 19 Si lō mamaigi bawa zala'wa ba si lō eboea tōdō ba zo'ana'a, moroi ba zi noemana, me no nilaoe dangania dozi ira. (*Moz. V. 10, 17. F. 34, 27*.)
- 20 I'ogomoezaō mate ira, ba na taloe mbongi, ba tefahisi soi niha, ba taja ; tetimba zabōlō, ba tenga tanga niha.
- 21 Anehe sa ia lala zamōsana, fefoe mbekania, ba i'ila. (*Nga'ot. II. 16, 9*.)
- Lō si bongi ba lō sogōmigōmi si 22
 bai, ba nibini'ō zamazōchi si lō
 sōchi ja'ira ena'ō (*Sin. 139, 12*).
 Alacha sa lō ifaigifaigi niha, ena'ō 23
 i'ondrasi Lowalangi, nihoekoe.
 Ifoefoe zabōlō, lō moesehegō, ba 24
 ibe'e fangalira niha bō'ō.
 Tobali aboto ba dōdōnia mboea- 25
 boeara ba ba zi bongi itimba ira,
 ba afoefoe.
 Ihare'ō chōra mbōzibōzi, si mane 26
 ba zi no manao horō, ba ba za-
 nehe niha fefoe.
 Bōrō wa no fabali ira chōnia awō 27
 wa lō ba dōdōra lala andrō chōnia
 fefoe,
 ba wamarongogō chōnia si ja'wa 28
 fangarōngarō zi noemana, ba ena'ō
 irongo wege'ge zeboea famakao.
 Ba na ifaigi wondrara, ba ha niha 29
 zangoehoekoe [ja'ia]? Ba na ibini'ō
 mbawania, ba ha niha zangila
 ja'ia? He ba zato ba he ba zi ha
 samōsamōsa gōi. (*Jes. 50, 9. Rom. 8,
 34*.)
 Ena'ō lō mōi sala'wa niha si lō sō- 30
 chi, fa bōi tandra'wa ba niha.
 Hadia sa, ta'wa'ō maō chō Lowa- 31
 langi : 'Oeloc'i ; lō oelaoe zi lō sō-
 chi ; (*Ngen. Jer. 3, 27*) ;
 hadia zi lō i'ila hōrōgoe, ba oroma'ō 32
 chōgoe : na no oelaoe zi lō atoelō,
 ba oebato sa'ae? III. Hadia, ifatōrō ba zomasi 33
 ndra'oegō wanoelōni ; me no ōkō-
 kōni ; tobali ja'oegō zangoehoekoe,
 ba tenga ja'ado? Ba hadia ni'ilaoe,
 ba faloea baeha!
 Niha si so fa'aboto ba dōdō ba niha 34
 satoeatoea, samondrongo chōgoe, ba
 lamane chōgoe :
 'Ba hoehoeo Jobi andrō, ba lō 35
 fa'aboto ba dōdō, ba si lō moe-
 timba tōdō ni'wa'ōnia andrō.'
 Ena'ō na tetandraigō Jobi, iroegi 36
 ba wondrege, ba wamadaōnia andrō,
 famadaō zi so horō!
 Inōnō sa'ae horōnia olalō'wa ; ma- 37
 ngo'aja ia, ba chōda andre, ba ma-
 ngōhōna famadaō chō Lowalangi.

FAZA 35.

Tohoetohoe; I. Lō hare Lowalangi ba lō te'alanía. he na satoelō niha ba he na samazōchi horō. II. Na lō ifondrondrongo wanganōngarō zebōea famakao, ba bōrō wanga-loeira bōli gōlō.

- 1 I. **Ba** itohoegō hoehoeonia Elihoe, imane:
- 2 „Hadia, da'ō zatoelō ōwā'ō, wangoema'ō: satoelō ndra'o fōna Lowalangi.
- 3 wa ōsofoe, hadia goenania chōoe: „Hadia haregoe, moroi na oefazōchi horō'? (*F. 34, 9*).
- 4 Da'oeboe'a chōoe ba chō zi fahoe-woe chōoe andrō, awōoe.
- 5 Faōga hōrōoe mijaŵa, ba mbanoea, nehegō lawoeo andrō, si no alaŵa jaŵaoe.
- 6 Na ōfazōchi horō, ba heza iroegi ia? ba na oja lalōoe, ba hezo zi te'ala ia?
- 7 Na satoelō ndra'oegō, ba hadia game'elaoe chōnia, ba hadia nitemania ba dangaoe? (*F. 22, 2. Rom. 11, 35*).
- 8 Ba niha si mane ja'oegō manandrōsa walōsōchioe; ba chōoe, ja'oegō ono niha, manandrōsa wa'atoelōmō.
- 9 II. Mangarōngarō sa niha ba wa'afahōna wamalangōgō, ba mangandrō tolo ba wamakao zalaŵa,
- 10 ba lō sangoema'ō: „Hezo Lowalangi, sombōi ja'odo, sangoro'ō fanoenō, ba zi bongi, (*Sin. 19, 3; 42, 9*),
- 11 same'e famahaō ja'ita oetoe ndroe'oe andrō, ba fangatoeatocada fofa na daloe mbanoea?'
- 12 Ba la'angarōfi li ia, ba lō ifondrondrongo chōra, bōrō wajaŵasa zebōea horō andrō. (*F. 27, 9. Jer. 11, 11*).
- 13 Lō'ō, fajafaja, ba lō irongo Lowalangi, lō itōngōni Si lō ambō fa'abōlō;
- 14 bōhōi wa ōwā'ō, lō oroma ia chōoe; no so ba doedoema hōrōnia hoehoeo andrō ba ōdōnadōna chōnia.

Ba iada'e, me lō'ō na si tesao wō-15 noenia, fotoe, ba hadia, lō'ō manō ni'ilania maō fajaŵasa andrō? Ba tobali fajafaja nilaoe Jobi, fahōna 16 hoehoeo, ba lō fa'aboto ba dōdō.”

FAZA 36.

Tohoetohoe: I. Fa'atoelō Lowalangi andrō, ba to'ele ba zebōea horō ba ba zamalalini era'erania. II. Fanandrōsaigō chō Jobi. III. Fa'asalaŵa Lowalangi ba fa'ebōeania.

- 1 I. **Ba** itohoegō Elihoe, imane: 1
- 2 „Base'ō ma'ifoe chōgoe, ba oefahaō 2 ndra'oegō; so na sa niŵa'ō ba chō Lowalangi andrō.
- 3 Ba zarōoe oehalō wa'aboto ba dō- 3 dōgoe, ba oe'ohe ba lala hadia ia chō zombōi ja'odo.
- 4 Si ndroehoe sa, tenga faja niŵa'- 4 ōgoe; si no a'oi so fa'aboto ba dōdō zi fahoehoeo chōoe.
- 5 Hiza, no sabōlō Lowalangi, ba lō'ō 5 zoei i'ositengagō niha, no fabōna wa'abōlō wa'aboto ba dōdō. (*F. 9, 4; 12, 13*).
- 6 Lō i'orifi zebōea horō; ba hoehoeo 6 zebōea famakao, ba ibe'e ba lala.
- 7 Lō ibōhōli wamaigi satoelō tōdō 7 ba awō razo ba dadaoma ifedadao ira, si lō mamalōmalō, ena'ō salaŵa ira. (*Sam. I. 2, 8. Sin. 33, 18; 34, 16; 113, 8*).
- 8 Ba na no moerate ira, na no to- 8 fesoe ira fesoe famakao, na ifarongogō chōra wolaoera, awō 9 horōra andrō, wa no fajaŵa ira, na tobali ibokai dōgi dalingara, ba 10 wanenaŵa andrō, ena'ō labōhōli zi lō sōchi: (*F. 33, 16*).
- 11 Ba na lafondrondrongo, na la'o'ō, 11 ba sohahoe tōdō ira, ba we'asora na ba goeli danō, somoeso tōdō ba zi tsai gōtōra.
- 12 Ba na lō lafondrondrongo, ba si 12 mate ba nono wana dania ira; aetoe nosora lō fa'aboto ba dōdō.
- 13 Ba niha si tefoejoe tōdō, ba so 13 mbao dōdō, lō fakao, na ifesoe ira;

- 14 Ba wa'a'onomatoea aetoe nosora, mate ira, si mane sohorōhorō.
- 15 Seboea famakao, ba i'orifi, ibe'e fangorifinia wamakaonia andrō; ba ibe'e famokai dōgi dalingara wa'atosasara andrō.
- 16 II. Ba ja'oegō gōi, ba idōnisi, wangefa'ō ja'oegō ba mbawa wamakao andrō, i'ohe ba zebolo tanō, ba zi lō fa'atosasa, ba satabō nifa'oli tooe diwooe. (*Sin. 18, 20; 23, 5*).
- 17 Ba no fahōna chōoe wangetoe'ō hoekoe, si mane ba zeboea horō; ba fangetoe'ō hoekoe ba famatōro hoekoe, ba no fago'ō.
- 18 Bōi ja ifowōhō ndra'oegō ba wango'aja bao dōdōoe andrō; ba bōi eloengoe'ō ba wa'eboea hōli andrō.
- 19 Hadia, i'efa'ō ndra'oegō ba wa'atosasa andrō fe'ao'aomō andrō, na no a'oi dōlaoe?
- 20 Bōi ja hoemoeloe dōdōoe, ena'ō na bongi, fa hoemoefa soi niha ba nahara.
- 21 Angelama, bōi otahōgō zi lō sōchi; da'ō sa zomasi'ō, moroi ba wanaha famakao.
- 22 III. Hiza, nifolaoe zala'wa wolaoe Lowalangi, ba wa'abōlōnia andrō; heza so zamatōrō, si mane ja'ia?
- 23 Ha niha zamachoi chōnia lala, ba ha niha zangoema'ō: „No ōlaoe zi lō atoelō? (*F. 34, 10*).
- 24 Aloei tōdōoe, ena'ō ō'eboea'ō dōi wolaoenia andrō, nisoenoseno niha.
- 25 Dozi niha, ba sowoeawoea tōdō ba da'ō, moroi ba zarōoe la'ila niha danō.
- 26 Hiza, no sala'wa Lowalangi ba tebai aboto ba dōdōda ia; lō moetaha moe'erai ndrōfinia. (*Sin. 90, 2; 93, 2; 102, 27. Dan. 6, 26*).
- 27 I'ofaja sa'ae mbōi nidandō; mowōi ta'wa deoe, na mosaoe chōnia.
- 28 Satoroe moroi ja'wa ba lawoeo, sae'choe ba niha, si no ato.
- 29 Ba mendroea manō, na aboto ena'ō ba dōdōda wa'ebolo lawoeo andrō

[ba] fa'ofetoe ba nosenia andrō. (*Sin. 18, 12*).

Hiza, ifasoei ia hagiania andrō; ba 30 ibaloegō wa'a nasi.

Da'ō sa'ae ibe'e fangoehoekoe soi 31 niha, ba ihōna mbalazo.

Doea dangania ibaloegō haga, 'ba 32 ibe'e fanimba zi fa'oedoe.

Ifarongogō ia oegoe'oegoenia andrō, 33 ba sa'wi na'i zangila, na so ia moroi sa."

FAZA 37.

Fango'ozoei hoehoeo Gelihoee:
I. Ifa'ele'ō na walō'ambō fa'abōlō
chō Lowalangi, II. Ifaroeo dōdō
Jobi, ba wanōngōni sahōlihōli dō-
dōda andrō ba nifazōchi Lowalangi.

I. „Si ndroehoe, ba da'ō toballi 1
dōdōgoe ba tokea ba nahania andrō.

Mifondrondrongo! Mifondrondrongo 2
wendrōndrōndrōndrō linia andrō,
oegoe'oegoe andrō, si otarai mbawan-
nia! (*Sin. 29, 3*).

Barō mbanoea ma'afefoe i'efa'ō, awō 3
haga andrō ehōnia, iroegi wondrege
danō.

Moroi foerinia moendrōndrōndrō- 4
ndrō; moe'oegoe'oegoe linia andrō,
li zala'wa, lō itaha gari mbanoea a-
ndrō, na terongo linia. (*F. 5, 9; 36,*
26).

Ife'oegoe'oegoe linia Lowalangi, sa- 5
hōlihōli dōdōda, wolaoe seboea a-
ndrō, si tebai aboto ba dōdōda.

Imane sa'ae ba deoe si bakoe a- 6
ndrō: Toroegō'ō ba danō! ba si
manō ba deoe laōhō andrō, ba deoe
sabōlōbōlō sibai. (*Sin. 147, 16*).

Ifotandro danga niha fefoe, ena'ō 7
aboto ba dōdō niha fefoe wolaoenia
andrō.

Ba labini'ō ira oetoe ndroe'oe, ahono 8
ba nahara.

Ba mbate'enia i'otarai angi sabōlō, 9
ba moroi ba nangi moroi jōoe wa'-
'oafoe. (*F. 9, 9*).

Ba hanoehanoe Lowalangi abe'e ni- 10
danō ba toballi tofera wa'ebolo ni-
danō.

- 11 Ifonoro teoe lawoeo, ibologō misa lawoeo andrō chōnia, sihaga.
- 12 Ba itōrō misa, fasoei, nifatōrōnia ba wamaloea fefoe niwā'ōnia chōnia ;
- 13 so, ba fotoe, na mogoena ba goeli danōnia andrō, ba so, ba howoe-howoe zaloea chōnia, ibe'e.
- 14 II. Da'ō be'e ba dōdōoe, ja'oegō Jobi : Badoegō'ō, ba tōngōni zahōlihōli dōdō andrō chō Lowalangi !
- 15 Hadia, aboto ba dōdōoe, na ibe'e goroisia Lowalangi, ba na ifohaga lawoeo andrō chōnia ?
- 16 Hadia, aboto ba dōdōoe wanahanahae lawoeo andrō, sahōlihōli dōdō andrō, chō zi no ahori so fa'aboto ba dōdō ?
- 17 Ja'oegō andrō, saoechoe noecha, na aoechoe'aoechee danō, na angi moroi raja.
- 18 Hadia, no awōnia ndra'oegō wamologō banoea si ja'wa, si no abe'e, hoelō zōrōmi nifaehe ?
- 19 Ombacha'ō chōma, hadia niwā'ōma chōnia ! — Lō ma'ila ma'wā'ō hadia ia, ba wa'ogōmigōmi [dōdōma].
- 20 Hadia, tefarongogō chōnia, wa moehede ndra'o'ō fa hadia, no irai i'andrō niha, tefoefoe ia ?
- 21 Iada'e sa, ba lō oroma chōda haga loeo, sihaga sibai ba gero lawoeo, ba itōrō angi, ifahoi.
- 22 Moroi'ōoe i'otarai balaki, ba no tefasoei Lowalangi lachōmi sihochamboeda.
- 23 Si lō ambō fa'abōlō andrō, ba lō tachamō, ja'ia andrō, si no fahōna fa'abōlō ; ba sadōlō lala ba si no a'oi so fa'atoelō, ba lō ibila'ō.
- 24 Andrō la'ata'oe'efi ia niha, ba si no atoetoeafō, ba lō ba dōdōnia." (F. 34, 19).

FAZA 38.

I. To'ele Jehowa ba mbanoea ba ifahede Jobi. II. Itoetoeoe chōnia halōwō Lowalangi, ba wamazōchi fefoe hadia ia, si tebai aboto ba dōdōda. III. Fa'asala'wa Lowalangi ba famatōrōnia f'foe hadia ia.

- 1 I. Ba hoemede Jehowa chō Jobi

ba we'oegoe'oegoe mbanoea, inane : (Raz. I. 19, 11. Hez. 1, 4).

„Ha niha ba da'ō, zamaloegō tōdō- [goe] andrō fehede si lō fa'aboto ba dōdō? (F. 42, 3).

Faoso, amōbō taloe, si mane ira matoea, ba oezofoezofoe chōoe, ba ōfahaō ndra'odo !

II. Heza so ndra'oegō, me oelata danō? Ombacha'ō, na so wa'aboto ba dōdōoe. (Amaed. 30, 4).

Ha niha zi honogōi soe'ania — na ō'ila ha niha zamatōrō chōnia fanoe'a !

Hadia dajadaja gehomonia, ba ha niha zame'e tooe tojo ba watalinga.

Me ma'iki'iki madala andrō fefoe, ba me owoeawoea dōdō nono Lowalangi, dozi. (Sin. 19, 2).

Ha zame'e ba'aba'a nasi, lagō mbawandroehō, me aloea ia, me bōla ia, timba ba daloc nina, (Amaed. 8, 29),

me oebe'e noechania lawoeo, ba me oebe'e lōlōnia zogōmigōmi sibai ?

Me oefachoi wondregenia ba me oebe'e lagō mbawandroehōnia, fabaja lazi,

ba me oemane : „Ba da'e ōroegi ba lō ōsawō, ba ba da'ō aboto ndroeloemō andrō, si no faja'wa !" (Jer. 5, 22).

Hadia, no ōrai ōbe'e goroisia ba zi moloeo andrō, no ōrai ōwā'ō naha wa'ojo mbanoea na mahemoloe mbanoea,

ena'ō itoegelai wondrege danō, ba ena'ō tetimba tooe zolaoe si lō sōchi ?

Tobali si mane galōgalō andrō ba dandro, ba hoelō noecha fefoe, hadia ia.

Ba abōda haga ba zolaoe si lō sōchi, ba terasa da'io, si no moe'oro'ō.

Hadia, no ōroegi dawoejoe andrō ba nasi, ba hadia, no mowaōwaō'ō ba dojo namō ?

Hadia, no teboka chōoe mbawandroehō ba wa'amate, ba hadia,

- no anehe'õ mbaŵa gõli mbanoea
tooe, si no ogõmigõmi sibai?
- 18 Hadia, no iroegi hõrõoe wamaigi
fa'ebolo danõ? Ombacha'õ, na no
ahori õ'ila da'õ?
- 19 III. Heza atõ so lala ba zonahia
haga, ba fa'ogõmigõmi andrõ — ba
heza atõ so nahiania?
- 20 Fa õ'ohe ba kandrania, fa õ'ila lala
ba nomonia?
- 21 Õ'ila, me loeo da'õ sa toemboe
ndra'oegõ; no ara ndra'oegõ ba
goeli danõ.
- 22 Hadia, no õroegi zi fahõna teoe si
bakoe andrõ, ba no õ'ila halasa
deoe kara,
- 23 nihõnagoe, ba mbaŵa wamakao da-
nia, ba mbaŵa wasõndrata, ba mba-
ŵa wanoewõ? (*Jos. 10, 11. Jes. 30,*
30).
- 24 Heza so lala ba zi fabali haga, ba
zi otarai angi timoe andrõ, wanõrõ
oeli danõ misa.
- 25 Ha zamatõrõ lala deoe, awõ lala
gari mbanoea andrõ,
ba wame'e aecheoe deoe ba danõ
si lõ niha, ba danõ si mate, si
lõ banoea niha,
- 27 ba wangaboesoi'õ si lõ sinanõ ba
tanõ si mate, ena'õ ifoeli toemboe
ndroe'oe? (*Sin. 107, 35*).
- 28 Hadia, so nama deoe andrõ, ba ha
niha nama mbõibõi namo andrõ?
- 29 Ha niha zi adonogõ idanõ sabe'e
andrõ, ba ha ono namo si bakoe
moroj jaŵa ba mbanoea.
- 30 Abe'e nidanõ, timba gara, ba fadoro
wa'abe'e dete nasi.
- 31 Hadia, õ'ila õfabõbõ „zara” andrõ,
ba õ'ila õtoto'õ wesoe „zi tõloe”.
- 32 Hadia õ'ila õ'ohe baero ndrõfi se-
boea andrõ, na inõtõ, ba samatõrõ
„beroea” andrõ, awõ nononia, ndra'-
oegõ?
- 33 Hadia, õ'ila nifachoi andrõ si jaŵa
ba mbanoea; hadia, no ja'oegõ za-
machoi famatõrõnia oeli danõ?
- 34 Hadia, moe'ao ndra'oegõ ba la-
woeo, ena'õ ihawoei ndra'ogõ teoe
sabõlõbõlõ?
- Ja'oegõ zolaoe gari mbanoea, ena'õ 35
itõrõ ba ena'õ imane chõoe: Ja'e
ndra'o?
- Ha zame'e ba mboea [niha] fa'a- 36
toeatoea ba ha niha zamotõdõ zila-
tao? (*F. 32, 8*).
- Ha zangofaja lawoeo ba wa'atoea- 37
toeamia, ba asca andrõ ba mbanoea
si jaŵa, ba ha zamatoetoeo?
- Fa farafõ tooe gawoegawoe, fa fa- 38
chitõ danõ sabe'e.
- Hadia, ahoeloe ndra'oegõ õ zi alawe 39
zingo, ba dõhõ wangisõ nono zingo
õbe'e, (*Sin. 104, 21*),
na lakõwõ ira ba nahara, na ma- 40
naronaro ira ba ndroe'oe? (*Sin. 10,*
9).
- Ha zangasiwai gõ gaga, na la'anga- 41
rõfi li Lowalangi ononia, na ma-
nõrõnõrõ ira lõ õ'õ?” (*Sin. 147, 9*).

FAZA 39.

Tohoetohoe: Fa'atoeatoea Lowa-
langi ba wamazõchi saliwaliŵa ba
danõ.

- „Hadia, õ'ila ginõtõ wo'ono nago, 1
ba hadia, õtõngõni wa'afõchõ hoe-
loe ba mbõhõ? (*Sin. 29, 9*).
- Hadia, õ'ofaja mbaŵara, ba õ'ila 2
mbaŵa wo'onora?
- Lakõrõboei ira, ba bõla nonora, ba 3
dõhõ wa'afõchõ hoeloera.
- Ba abe'e nonora, manõi ba ndroe'oe, 4
moloj, ba lõ'õ sa'ae mangawoeli.
- Ha zamoloi galide ndroe'oe ba ha zi 5
doedoe si so ba ndroe'oe andrõ,
(*F. 24, 5. Jer. 2, 24*),
- nibe'egoe tanõ si mate, ba we'aso 6
ba da'õ, ba decha mo'asio, nahiania?
- Ma'iki ia ba goeagoea andrõ jomo 7
ba mbanoea, ba fe'ao zamatõrõ,
ba lõ irongo.
- Hadia ni'ilania ba hili, ba õnia, 8
ba i'aloealoei ngawalõ ndroe'oe saoe-
ri, fefoe.
- Hadia, edõna mõi ngonionioe 9
gõrõbao ndroe'oe; hadia mõi ia mõ-
rõ ba kandra chõoe?
- Hadia, õ'ila õbe'e ba wesoe gõrõ- 10
bao ndroe'oe, andrõ, ba wangoe-

- hoendra laza; hadia, igo'ōgo'ō maō
ndra'oegō. ba wonowi ba ndraso?
- 11 Hadia, ōdōnadōna chōnia, me no
sabōlō, ba ōbe'e balazi ia halōwōmō
andrō?
- 12 Hadia, ōdōnadōna chōnia i'ohē baose
mbasitōmō, i'ohē ba golajama mba-
sitō chōoe?
- 13 Mangafongafo wofō ondra, omoeso
dōdō; ba hadia, no afi doembao ba
boe doembao [fofo si no ahonoho-
no]?
- 14 Tenga ja'ia; itoee'ō manō toee ba
danō gadoelonia ba ifaoeohoe ba
zogawoegawoe toee,
- 15 ba lō itōrō tōdōnia, ma ihoendragō
sanōrō ba ma amama ba gahe goe-
toee ndroe'oe.
- 16 Safaito ia ba chō nononia, hoelō zi
tenga chōnia; lō i'aboesi tōdō na
zajazaja gōlō wa'erege dōdōnia.
- 17 Noa sa lō nibe'e Lowalangi fa'a-
toeatōea chōnia; lō nifo'eerachania
ja'ia tōdō.
- 18 Ba na ifanoka ia, ba i'igi'igi'ō koedo,
fabaja si fakoedo ba hoeloe.
- 19 Hadia, ja'oegō zame'e fa'abōlō ba
koedo? Hadia, ja'oegō zamonoecha
baginia boe zōri sangafongafo a-
ndrō?
- 20 Hadia, ja'oegō zamanoka, fa ama-
dola kao mbōhō? Sata'oe ita wehō-
foehōfoenia andrō, si no eboea li!
(*Joël. 2, 4*).
- 21 Icha'acha'ai danō ba ndraso; omo-
so dōdōnia, ba wa'abōlōnia andrō;
ifaondragō zi no mangarō.
- 22 I'igi'igi'ō wa'ata'oe, ba lō tokea,
ba lō ibali'ō ia foeri, na i'ila zi'ōli.
- 23 Roemiti ba hoeloenia naha nono
wana, ba takile doho ba kalakala.
- 24 Icha'acha'ai toee danō, ba walō'aho-
no ba ba wofōnoe, ba lō ahono ia,
na telaoe dorofe.
- 25 Ero na molī dorofe ba imane: „La-
boe! ba moroi ba zarōoe i'ago wa-
sōndrata; irongo we'ao zolohe, si
oegoe'oegoe, ba fangahahagō a-
ndrō.
- 26 Hadia, ba wa'aboto ba dōdōoe andrō
- ifaliwā gafinia fahanewā andrō, ba
ibologō miraja?
Hadia, ba niwā'ōoe isawā mijawā 27
mojo, ba mangazoeni ba zalawā
jawā? (*Je. 49, 16, Obad. a. 4*).
- Ba dete gara ba hili i'iagō, ba da'ō 28
monahia ia ba doetoeroe gara, naha
zanaro.
- Moroi ba da'ō idarodarogō gōnia; 29
ichamō zarōoe hōrōnia.
- Ba labadoe ndro ononia, ba ba zi 30
so niboenoe toee, ba da'ō so ia.
(*Mat. 24, 28*).

FAZA 40.

Tohoetohoe hoehoeo Jehowa. I.
Itehe zalania Jobi. II. Lowalangi
si lō ambō fa'abōlō, ba no a'oi so
wa'atoelō gōi. III. Amoeata mbe-
hemoti andrō. IV. Amoeata mboeaja.

I. **Ba** hoemedē na Jehowa chō 1
Jobi, imane :

„Hadia, ifasoni Zi lō ambō fa'a- 2
bōlō si fadegoedegoe andrō? Ja-
moetema li sangadoegō Lowalangi
andrō!”

Ba itema li Jehowa Jobi, imane : 3
„Hiza, no abōlō ide'ide ndra'odo ; 4
hadia niwā'ōgoe wanema lioe? Oe'-
ochō mbawagoe.

No samoeza moehede ndra'ō, ba lō 5
oefoeli oewā'ō zamoeza tō ; lō he-
dehedegoe sa'ae!”

II. **Ba** itema li Jobi Jehowa, mo- 6
roi ba nangi sabōlō, imane :

„Laboe, amōbō taloe, si mane ira 7
matoea : Da'oczfoezofoe chōoe, ba
ja'oegō zangombacha chōgoe : (*F.*
38, 3).

Hadia, si lō boto ōbe'e zatoelō andrō 8
chōgoe, ō'etoe'ō hoekoegoe, ena'ō
lala chōoe? (*Sin. 51, 6. Rom. 3, 4*).

Hadia no si mane ta'io Lowalangi 9
da'iomō? ba hadia, moe'oegoe'oegoe
maō limō, si mane linia?

Ba angehao, fa'ahelanō ba fa'eboea; 10
onoecha lachōmi ba fa'asalawā !
Alacha falawoe wōnoemō, ba toeli'ō 11
toee zi fajawā fefoe, ha fanōngōoe
ja'ira.

- 12 Hana na ha famaigoe ja'ira wa-
ngõhõndrõgõ zi faja'wa andrõ, ba
timba tooe zeboea horõ.
- 13 Baloegõ gawoegawoe ira fefoe, ba-
loegõ ba zi tobini mbawara.
- 14 Ba ja'õ gõi zanoeno ja'õegõ, wa
i'orifi'õ tangaõ kambõlõ!
- 15 III. Faigi atõ mbhehemi andrõ,
niwõwõigoe ba ngaimõ: i'ã ndroe'oe
si mane õrõbao!
- 16 Faigi atõ wa'abõlõnia ba lõwilõwi-
nia ba fa'abe'enia ba noeo daloenia
andrõ.
- 17 P'oro'õ gi'onía timba dõla geresi; no
abe'e wa'afalali noeo ba wahania.
- 18 Tõlania, ba no timba koro tõla ga-
ramba; no timba goehoe zi'õli dõ-
lania andrõ.
- 19 Da'õ zi a'a niwõwõi Lowalangi;
sombõ ja'ia, ba no i'oro'õ chõnia
wõda.
- 20 Ba hili sa so gõnia, ba zi famaimai
oetoe ndroe'oe fefoe.
- 21 Barõ zoechõ mõrõmõrõ ia ba mbi-
nimbini barõ honoe ba damboe.
- 22 Ibalogõ ia soehoe, loemõ chõnia,
te'oe'oc ia daha ge'õjo ba mbewe
nidanõ.
- 23 Na molõ, ba lõ ata'oe ia, sahono-
hono manõ ia, he sara Joridano
zana'wa bawania.
- 24 Ba tema ra'oe ia ba zanehe ia, ba
ena'õ na latema latõgi nichoénia
si'õli!
- 25 IV. Hadia, õ'ila õgaini mboeaja,
ba õ'ila õfesoe lelania sinali gai?
- 26 Hadia, õ'ila õfatõrõ ba nichoénia
zilai, ba õ'ila õtõgi mbo'õnia chai-
chai?
- 27 Hadia, ihõna maõ wangaloeloe
chõoe? hadia ihaogõhaogõ wehede
chõoe?
- 28 Hadia, fawoe'oe li ia chõoe, fa õhalõ
sawoejoemõ ia, si lõ mamalõmalõ?
- 29 Hadia, famaimai ndra'õegõ chõnia,
si mane ba nono wofõ? ba hadia,
õ'ila õfesoe ia, aja nonooe alawe?
- 30 Hadia, lafatõ mbõlinia chõ nawõra
sangaingai i'a, ba lafaosa ba zania-
ga?.

Hadia, õ'ila õfahõfahõ goelinia? ba 31
hadia, manga maõ ba hõgõnia wa-
teboesa?

Tema babaja ia — ba tõrõtõrõ tõ- 32
dõoe, he wisa wasõndrata andrõ!
lõ'õ sa'ae õfoeli õlaoc.

FAZA 41.

Toehoetoehoe: Amoeata mboeaja.

Hiza, no tobali faja nidõnadõ- 1
nania andrõ; ha i'ila, ba tegaõlõ
tooe ia.

Samõsa lõ si lõ ata'oe isoeko, — ba 2
ha niha zangila mola'wa ja'odo?

Ha niha zi no mame'e chõgoe hadia 3
ia mege, nisoelõngioe ena'õ? Fefoe
hadia ia zi so ba goeli danõ, ba no
chõgoe.

Tebai zi lõ oetoenõ ndrotondrotonia 4
andrõ, ba fa'abõlõnia ba fa'asõchi
wanganõnia andrõ.

Ha niha zi no mamahoi baroénia, 5
ba ha ha niha zombambaja ifõnia
andrõ si doea ngenoli?

Ha niha zi no mamokai bawa- 6
ndroehõ mbawania, si doea gõrõ
lagõ andrõ? Ifõnia andrõ fasoei,
ba no sata'oe ita!

Famoadoe hoenahoénania sabe'e a- 7
ndrõ, si no moelae fanganõ, ba
wamatõfa.

No te'oli manõ, lõ itõrõ oho gata- 8
loea.

Oi fatõfa, fadoehõ manõ, tebai fa- 9
wõhõi.

Bahõnia, ba sihaga, ba hõrõnia, ba 10
no hoelõ mboe hõrõ wa'amoloeo.

I'otarai mbawania soeloe, bo galitõ 11
moro'i bacha.

Zaoezaoe zaloea ba dõgi nichoénia, 12
hoelõ si mane ba mbowoa nidanõ
so'otoe ba galitõ.

Hanoehanoénia andrõ, ba ifohola 13
mbo galitõ, holahola galitõ zaloea
ba mbawania.

Ba mbaginia so wa'abõlõ andrõ, ha 14
molaja fõnania wa'ata'oe.

Tebai faefa mboe'oe mbotonia, no 15
timba nifafele, tebai mangiwa.

Tõdõnia, ba no sabe'e, hoelõ gara, 16

- fa'abe'e gara gisa wache tánō tooe.
- 17 Na ifazaŵa ia, ba ata'oe zabōlō, tokea ba fawoeka dōdō.
- 18 Na lalaoe chōnia zi'ōli, ba lō i'ā, ba he toho, ba he ono wana, ba he fateboesa.
- 19 Tōla wache zi'ōli wamaiginia; ba eoe si no le'afō dōla garamba.
- 20 Tenga fanaboinia nono wana, ba kara riboribo, ba no timba ndrami wache chōnia.
- 21 Tōla wache mbago gama wamaiginia, ba ma'iki ia ba wehōngō doho.
- 22 Barōnia, ba no hoelō gabotola zō-rōmi; molade wamōbōrō wache ba damboe.
- 23 Mo'otoe'otoe namō ibe'e, hoelō mbo-woā bawoe, ba ibali'ō balanga fōndrino daloedalo nidanō seboea.
- 24 Hoemaga lahenia foerinia, hoelō hoewa hohoe taŵa'ō.
- 25 Lō ba goeli danō si falaŵa chōnia, ja'ia andrō, niwōwōi ba wa bōi manō ata'oe.
- 26 Fefoe wa'asalaŵa, ba i'ositengagō; no razo zeboea fajaŵasa ia."

FAZA 42.

I. Mangaloeloe Jobi; mangesa dōdōnia ba gamoetania mege. II. Itegoe zi fahoewoe chō Jobi si datōloe andrō Lowalangi; iŵa'ō chōra, alacha mangandrō Jobi, salahira.

III. Ifoeli ohahaoe dōdō Jobi.

- 1 I. Ba itema li Jehowa Jobi, imane :
- 2 „Oe'ila, wa lō hadia ia, si tebai ndra'oegō, awō wa lō tōdōoe, si tebai ōfaloea.
- 3 „Ha niha zombaloegō tōdō [Lowalangi], niha sambō tōdō andrō? Andrō oeŵa'ō, ba wa lō tōdō andrō, ngawalō si tebai aboto ba dōdōgoe, si lō oe'ila watahōgō. (*F. 38, 2. Amaed. 28, 13. Joh. I. 1, 9*).
- 4 „Ba fondrondrongo, alacha ja'odo zihede; da'oesofoe chōoe, ba ōfahaō ndra'o. (*F. 38, 3*).
- 5 Ha toeriamō niringogoe mege, ba ija'e, ba no i'ila'ō hōrōgoe!

Andrō ofoeli ligoe, ba mangesa dōdōgoe, ba gawoegawoe tooe ba ba nawoe!"

II. Ba me no i'o'ozoei hoehoeonia andrō chō Jobi Jehowa, ba inane chō Gelifasi, banoea Dema: „No tesao wōnoegoe chōoe ba ba zi fahoewoe chōoe andrō, si daroea, me no tenga satoelō hoehoeomi andrō, wamatooe ja'o, no tenga si mane hoehoeo genonigoe Jobi. Ba mihalō nono zaŵi, fitoe rozi, ba biribiri si matoea, fitoe nga'oeo, ba mi'ae chō genonigoe Jobi ba mibe'e zoemange nitoenoe, tána chōmi, ba acha mangandrō genonigoe Jobi, salahimi, me no ha sambalō famaigigoe ja'ia, wa oetahā na dōdōgoe, ba wolaoe chōmi, me no tenga satoelō hoehoeomi andrō, wamatooe ja'o, no tenga si mane chō genonigoe Jobi. (*Hez. 14, 14*).

Ba mōi ndra Elifasi, banoea Dema, Bilidado, banoea Zoea, Sofari, banoea Na'ama, la'o'ō niŵa'ō Jehowa chōra; ba ifondrondrongo chō Jobi Jehowa.

III. Ba ifadōhō wamakao Jobi andrō Jehowa, me mangandrō ia salahi zi fahoewoe chōnia andrō; ifabali sa'ae chō Jobi fefoe zi so chōnia fōna. (*F. 8, 7*). Ba mōi chōnia dalifoesōnia fefoe, matoea ba alawe, awō zi no fa'ila li chōnia mege, fefoe, manga ira chōnia, ba nomonia, lafa'ele'ō wa'ahachō dō-dōra, ba larara dōdōnia ba wamakao andrō fefoe, nifatōrō Jehowa chōnia; ba mamoeala ira chōnia, sagōrō hoea balaki ba samboea laederoeroe ana'a zamōsa. Ba abōlō ifahowoe'ō Jobi Jehowa ba zi tosaī noso Jobi, moroi me fōna; faloecha ia mbiribiri, 14,000 nga'oeo, ba andra, 6000 nga'oeo, ba saŵi, 1000 fasa, ba kalide si alawe, 1000 nga'oeo. Ba toemboe chōnia ndraono, 7 nono matoea ba 3 nono alawe; ba tōi zi samboea chōnia, ba Jemima ba si samboea, ba Kasia, ba si achi,

- 15 ba Kerene-Hafoecha. Ba ba danōra ma'asagōrō, ba lō ira alawe si manō fa'asōchi bawa, si mane ono Jobi; ba ifanema ira ondrōita amara, ba ngai dalifoēsōra matoea. (*Moz. I V.* 27, 8—11). Ba aefa da'ō, ba 140 16 fache tō noso Jobi, ba tōloe nga'ōtō i'ila ma'oeoenia. Ba mate Jobi, 17 me no atoea sibai ia ba me no afōli ia wa'aoeri. (*Moz. I. 25, 8*).

Soera

ZINOENŌ.

SINOENŌ 1.

I. Fa'ohahaoe dōdō zolo'ō taroma li Lowalangi. II. Ba wa lō boto aeohoe lala zeboea horō.

- 1 I. Ja'ahowoe niha si lō molo'ō nichoi dōdō zeboea horō andrō, ba si lō manōrō lala zolalō andrō, ba si lō doemadao ba zi dadao zango'aja. (*Sin. 119, 1; 26, 4. Amaed. 4, 14. Jer. 15, 17*).
- 2 Same'e fa'omoeso dōdōnia oroisia Jehowa ba sangaloei cloeaha gorisania, bongi ma'ōchō. (*Sin. 119, 35, 47. 70. 97. Jos. 1, 8. Moz. V. 6, 7*).
- 3 Hoelō geoe sowoea, nitanō ba mbe-we nidanō, zi manō, sowoea boeania na inōtō. Boeloenia, ba tebai aleoe, ba hadia ia nifazōchinia, ba mofozoe. (*Sin. 92, 13—16. Jer. 17, 8*).
- 4 II. Ba tenga si manō zeboea horō andrō; tobali sa hoelō gadajaja ira, ni'oloi'ō nangi. (*Sin. 35, 5. Job. 21, 18. Hos. 13, 3*).
- 5 Andrō tebai manaha zeboea horō andrō, no tefatōrō hoekoe, ba lō aro zolalō andrō, ba mbanoea zatoelō.
- 6 Noa sa i'ila Jehowa lala zatoelō, ba lala zeboea horō andrō, ba si lō fozoe. (*Sin. 37, 18. Job. 23, 10. Tim. II. 2, 19*).

SINOENŌ 2.

I. Folaŵa niha baero Lowalangi, awō nibajoininia andrō, saeohoe ba waja. II. Tōdō Lowalangi chō nibajoininia andrō. III. Famaroe tōdō, ba we'amōi barō mbawania.

- I. Hana wa mofōnoe niha baero, 1 ba hana wa la'aloeloei soi zi lō boto? (*Hal. zin. 4, 25—30*).
- Molaŵa zalaŵa ba goeli danō, ba 2 samatōrō andrō, ba mamagōlō, ba chō Jehowa ba ba chō nibajoininia andrō. (*Fam. 11, 18; 19, 19*).
- „Data'etoe'ō mbōbō andrō chōra, 3 ba tatimba wesoe andrō chōra.” (*Jer. 2, 22. 55. Loek. 19, 14*).
- Ba ma'iki zidadao ba zoroego, i'o' 4 aja ira So'aja. (*Sin. 37, 13; 59, 9*).
- Ba moehede ia chōra ba wōnoenia, 5 ba ifeta'oe ira bachoebachoe dōdōnia andrō. (*Jes. 34*).
- „Noa sa atō oefataro razo andrō 6 chōgoe ba Ziona, ba hili ni'amoni'ō andrō chōgoe.
- II. Da'oe'ombacha'ō hadia ba 7 dōdō: No imane chōgoe Jehowa: „Onogoe ndra'oegō, ma'ōchō andre no mo'onode ja'oegō. (*Sin. 89, 27—30. Hal. zin. 13, 33. Heb. 1, 5; 5, 5*).
- Andrō chōgoe, ba oebe'e tana chōoe 8 soi niha, ba ja chōoe mbalō danō. (*Dan. 7, 13*).

9 Ōrasa dania ira si'o si'ōli, hoelō mbovoa tanō ōfoefoe ira." (*Fam.* 2, 27; 12, 5; 19, 15).

10 III. Ba ija'c, ba mi'era'era tōdōmi, ja'ami razo, mibe'e nitegoe ami, ja'ami sangochoekoe ba goeli danō.

11 Mi'ae enoni Jehowa, mi'ata'oe'fi; mi'omoeso'i'ō dōdōmi, ba tambai manizinizi ami. (*Fil.* 2, 12. *Heb.* 12, 28).

12 Mifa'ago bawa chō Nono, fa bōi mofōnoe ia, ba fa bōi tekiko ami ba lala: ahatō sa wa'atesao wōnoenia. Ja ahowoe dozi sana'wa ja'ia! (*Sam.* I. 10, 1. *Sin.* 34, 9; 84, 13. *Jes.* 30, 18).

SINOENÖ 3.

Fangandrō, ba wa'ato zi fa'oedoe.

1 Sinoenō chō Dawido, me moloia, me igohi ia ononia Abisalomi. (*Sam.* II. 15, 14).

2 He Jehowa, no ato sibai zama-kao ja'o, no ato sibai zi maoso oedoeogoe.

3 Ato zangoema'ō chōgōe: „Lō fanolo Lowalangi chōnia”.

4 Ba baloese sa ndra'oegō chōgōe, ja'oegō Jehowa! soemangeogoe ndra'oegō ba samaōga bawagoe. (*Sin.* 84, 12).

5 Moe'aodo ehō Jehowa, ba no itema ligoe, moroi ba hili ni'amoni'ō andrō chōnia.

6 No oleagō tooe ndra'o mege, ba mōrōdo. Ba no tokeado; i'abe'e'ō sa ndra'o Jehowa. (*Sin.* 4, 9. *Amaed.* 3, 24).

7 Lō ata'oedo ngahōnō niha, samasoei ja'o. (*Sin.* 27, 3).

8 Faoso, Jehowa! tolodo, Lowalangi-goe! Ōfeta'oe sa mbawa zi fa'oedoe chōgōe fefoe, ōrasa nifō zeboea horō andrō. (*Sin.* 58, 7).

9 Chō Jehowa wangorifi; jamōi ba mbanoeae andrō howehowoemō andrō. (*Jer.* 3, 23).

SINOENÖ 4.

I. Fangandrō Dawido, ena'ō i'orifi ia Lowalangi. Fehedenia ba zi fa'oedoe chōnia. II. Fanōtōnania chō Lowalangi.

Chō doeka wanoenō andrō, so- 1
laoc biola. Sinoenō; chō Dawido.

I. Na moe'aodo chōoe, ba fo- 2
ndrongondrongo chōgōe, ja'oegō Lo-
walangi fa'atoelōgōe andrō. No
ōbologō dōdōgōe, me no tofera.
Eboea'ō dōdōoc chōgōe ba fondro-
ndrongo wangandrōgoc.

He ja'ami, niha! Heza iroegi, wa 3
tobali fango'oja zoemangeogoe? Mi'
aloei waja, wangomasi'ō si lō boto.
Ja aboto ba dōdōmi, wa ifaehoesi 4
Jehowa zatoelō tōdō andrō chōnia.
Ifondrongongo Jehowa, na moe'a-
aodo chōnia. (*Sin.* 17, 7).

Mi'ofōnoe, ba bōi mifazōchi horō! 5
Mifatoetoe tōdōmi ba gasomi a-
ndrō ba mihonogō ami. (*Efes.* 4,
26. *Sin.* 16, 7).

Mibe'e zoemange, soroi ba wa'atoelō 6
dōdō, ba midōnadōna chō Jehowa
hadia ia. (*Sin.* 51, 19, 21).

II. Ato zangoema'ō: „Ha niha 7
zangoroma'ō chōda si sōchi?” He
Jehowa, faōga ja'wama haga mba-
wamō andrō! (*Moz.* IV. 6, 25, 26).
No ō'omoeso'i'ō dōdōgōe, moroi me 8
oja mboea nowira ba agoera.

**Oefadōlō ndra'o ba oe'anema'ō mō- 9
rō, lō hadia ia.** Ja'oegō Jehowa sa
zamaigi, **fa ahono ndra'o ba naha-
gōe, he ba zi ha ja'o.** (*Moz.* III.
26, 6. *Sin.* 3, 6).

SINOENÖ 5.

Fangandrō chō Jehowa, ba niha 1
si lō sōchi andrō.

Chō doeka wanoenō andrō, solaoe 1
soeroene. Sinoenō; chō Dawido.

Fondrongongo ligoe Jehowa, be'e 2
ba dōdōoe lealoaea dōdōgōe andre!
(*Sin.* 17, 1),

Be'e mbōrō dalingaoe ba we'aogoe 3
andrc, ja'oegō, razogoe ba Lowa-

langigoe; chōoe sa mangandrō ndra'odo. (*Sin. 84, 4*).

- 4 He Jehowa, ba zangoehoelō wongi fondrondrongo ligoe! Oehoelō wongi oefa'anō zoemange chōoe, ba oedōnadōna chōoe wangorifi.
- 5 Tenga sa Lowalangi somasi si lō sōchi ndra'oegō; lō monaha chōoe niha si lō sōchi. (*Sin 34, 17*).
- 6 Tebai lafaigi mbawaoe si fajaŵa, ba no fa'odoe ndra'oegō ba zamazōchi si lō sōchi.
- 7 Solaoe faja, ba ōboenoe. I'ogorofi Jehowa zange'enge'e ba si falimolimo.
- 8 Ba ja'o, ba tola mōi ba nomooe, bōrō wa'eboea dōdōoe andrō, si no fahōna, mangaloeloe ndra'o ba gosalioe andrō, ni'amoni'ō, oe'ata'oe fi ndra'oegō. (*Sin. 26, 8*).
- 9 He Jehowa, ohe dangagoe, ba wa'atoelō dōdōoe andrō, ba zi fa'odoe chōgoe andrō; adōlō'ō fōnagoe lala andrō chōoe.
- 10 Lō'ō sa hadia ia zi doehoe ba mbe-wera, tōdōra andrō, ba famakiko; lewatō sobawa dōlōtōlōra, ba no alōsōlōsō lelara. (*Rom. 3, 13*).
- 11 Otoe'ō ira, Lowalangi, ena'ō tobali faja nifachoi dōdōra. Toeli'ō ira, ba wa'oja lalōra andrō; samadaō limō sa ira andrō.
- 12 Ena'ō omoeso dōdō dozi sanōtōna chōoe, ena'ō owocawoea dōdōra, si lō aetoe. Ba fobebele ira, ena'ō ma'iki ira ba chōoe andrō; sango-masi'ō tōimō andrō. (*Sin. 40, 17*).
- 13 Ja'oegō i, ba ōfahowoe'ō zatoelō tōdō, ja'oegō, Jehowa, ōfobebele ia fa'eboea dōdōoe, hoelō nifoba-loese. (*Sin. 103, 4*).

SINOENŌ 6.

I. Fangandrō ba wōchō. II. Fanoeno Lowalangi, me no ifondrondrongo.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō, solaoe biola, lala si ŵaloe. Sinoenō; chō Dawido.
- 2 I. He Jehowa, bōi fatōrō chōgoe

hoekoe, ba wōnoemō andrō, ba bōi otoe'ō ndra'o, ba wa'abao dōdōoe andrō! (*Sin. 38, 2. Jer. 10, 24*).

Bologō dōdōoe chōgoe, me sariri sa'ae ndra'odo, abe'e'ō ndra'o, Jehowa, me no a'oi manizinizi dōla-goe. (*Sin. 51, 10*).

Ba tōdōgoe, ba no tobali sibai. Ba ja'oegō, Jehowa, ba ha lō ara'ō! (*Sin. 13, 2, 3*).

Foeli'ō, Jehowa, orifi nosogoe, to-lodo, ba wa'eboea dōdōoe andrō.

Ba wa'amate sa, ba lō itōrō tōdō ndra'oegō; ha niha zangandrō saoha gōlō chōoe ba mbanoea tooe? (*Sin. 30, 10; 88, 11; 115, 17*).

Erege dōdōgoe wangarōngarōgoe andre; oefemondri gasogoe, sara wongi manō, mo'idanō doefogoe oebe'e, ba daŵa hōrōgoe andrō.

No aloeloe mbawagoe ba wa'aboe dōdō andrō, hoelō zatoea, bōrō zamakao ja'o andrō, fefoe. (*Sin. 31, 10. Job. 17, 7*).

II. Milaboe ami, miheta ami chōgoe, ja'ami, samazōchi si lō sōchi, fefoe; noa sa ifondrondrongo li we'ge'egoe andrō Jehowa.

Fangarōngarōgoe andre, ba no ifondrondrongo Jehowa. Lō itimba wangandrōgoe Jehowa.

Saila dania fefoe zi fa'odoe chōgoe ba si tokea sibai; i'ogomoezaō lafoeli ira dania, ba aila. (*Sin. 35, 4. 26; 40, 15*).

SINOENŌ 7.

I. Fangandrō fangatoelō, ba zamakao andrō. II. Idōnadōna chō Lowalangi sangandrō andrō.

Fangarōngarō Dawido chō Jehowa, bōrō niŵa'ō Choesi andrō, mado Mbenjiami. (*Sam. I. 24, 10; 26, 19. Sam. II. 16, 5-11*).

I. He Jehowa, Lowalangigoe, saŵatōgoe ndra'oegō, tolo, ba zolohi ja'o andrō fefoe, ba orifido! Fa bōi isasawi dōdōgoe, si mane singo, fa bōi ifocfoe, lō sangorifi. (*Sin. 10, 8, 9*).

- 4 He Jehowa, Lowalangigoe! Na no atō oelaoe zi manō, na no togoele ba dangagoe zi lō atoelō, (*Job. 31, 7-34*),
- 5 Na no oelaoe zi lō sōehi, ba zi sōehi tōdō ehōgoe, ba na no oe'alani noedoegoe, lō bōrōbōrō,
- 6 ba jamogohi nosogoe si fatioe tōdō andrō, ba jamoera'oe, jamoehoe-ndragō tooe nosogoe, jamoetooe'ō ba danō laehōmigoe andrō.
- 7 Faoso, Jehowa, ba wōnoemō andrō! faza'wa'ō, ba wola'wa wo'otoe dōdō zamakao ja'o; faose, ondrasido! noa sa ōhonogōi hoekoe.
- 8 Ndramoefasoei ndra'ocgō ngahōnō soi, ba foeli'ō mija'wa, ja'wara.
- 9 Ihoekoe soi niha Jehowa. Hoekoe ndra'o, Jehowa, dali wa'atoelōgoe ba fa'adōlō dōdōgoe! (*Sin. 18, 21-27*).
- 10 Ena'ō tebato walōsōehi ba zi lō sōehi andrō; abe'e'ō zatoelō tōdō! Ja'oegō zanehegō tōdō, awō mboea, ja'oegō, Lowalangi satoelō. (*Sin. 104, 35. Jer. 11, 20; 17, 10. Fam. 2, 23*).
- 11 II, Lowalangi zolohe baloese ehōgoe, itolo zadōlo tōdō. (*Sin. 3, 4*).
- 12 Sangoehoekoe si no atoelō Lowalangi, Lowalangi sameta'oe niha, ero ma'ōehō. (*Sin. 9, 5*).
- 13 Na so zi lō mamalalini era'erania, ba no idali wōdania, ba no iehai wanania ba italini. (*Moz. V. 32, 41. Ngen. Jer. 2, 4; 3, 12*).
- 14 Ifaecedogō ono wana famoenoe zi manō, ifo'alitō nono wana andrō ehōnia.
- 15 Hiza, so zi lō sōehi ba dōdō zi manō. No abeto ia famakao, ba i'adonogō waja.
- 16 No ichao lōsoelōsoe, no i'abacha'ō, ba ja'ia zaechoe bacha, ba lōsoelōsoe andrō, nichaonia. (*Amued. 26, 27*).
- 17 Ba hōgōnia mangawoeli wamakao andrō ehōnia, ba galizoezoenia gōna dania horōnia andrō.
- 18 Ba ja'o, ba oe'andrō saoha gōlō
- ehō Jehowa, dali wa'atoelōnia andrō, ba oesoeno dōi Jehowa, Fōndrege zala'wa.

SINOENŌ 8.

Fanoeno sombōi tanō'a, sangoro-ma'ō laehōminia ba niha.

Chō doeka wanoeno andrō. Sinoenō; ehō Dawido.

He Jehowa, sala'wama, wa'eboea laehōmi dōimō andrō, ba goeli danō, ma'asagōrō! No ōfolae hōmi mbanoea si ja'wa laehōmimō andrō. No ō'a'asogō wa'abōlō, moroi ba

mbewe ndraono ba moroi ba mbewe zi so ba mbagi zoesoe. Bōrō noedoemō andrō. Ba wangōhōndrōgō si fatioe tōdō andrō, awō zangaloei folaoe balō andrō. (*Mat. 21, 16*).

Na oefaigi mbanoea si ja'wa andrō ehōoe, nifazōehi doeroemō andrō, ba'wa ba dōfi andrō, nifataromō, (*Sin. 19, 2*).

Ba hadia niha si mate andrō, waitōrō tōdōoe ia? Ba ono niha andrō, wa ōtolo ia? (*Sin. 144, 3. Heb. 2, 6-9*).

Ha ma'ifoe ō'ambōsi ia mege, moroi ba Lowalangi, ba no ōfotakoela ia soemange ba fa'amoadoe. (*Moz. I. 1, 26*),

No ōbe'e samatōro nifazōehi dangaoe andrō ia; fefoe hadia ia, ba no ōbe'e barō gahenia. (*Mat. 28, 18. Kor. I. 15, 18*).

Biribiri ba ōrōbao, fefoe, awō goetoe ndroe'oe andrō.

Fofa ba daloe mbanoea ba i'a ba nasi ba hadia zali'wali'wa ba nasi andrō.

He Jehowa, samatōrō ja'aga, ha lō eboea doeria dōimō andrō, ba goeli danō, ma'asagōrō!

SINOENŌ 9.

I. Isoeno Zo'aja si no mōna ba wanoewō. II. I'andrō na wanolo.

Chō doeka wanoenō andrō, dali: „Mate'ō salahi nono.” Sinoenō; ehō Dawido.

I. Damangandrōdo saoha gōlō ehō

- Jehowa, moroi si'aikō ba dōdōgoe, da'oetocnō zahōlihōli dōdōda andrō chōnia.
- 3 Da'oe'omoesoi'ō dōdōgoe chōoe, acha ma'iki dōdōgoe, da'oesoenō dōimō, ja'oegō Fondrege zalaŵa.
- 4 Bōrō wa lawoewoe ira foeri si fa'oedoe chōgoe andrō; tegaōlō tooe ira ba tekiko, ba wanōngōoe ja'ira.
- 5 Noa sa ja'oegō zamaigi lala ba chōgoe andre, no ō'asiwai hoehoeo andrō chōgoe; no moedadao'ō ba dadaoma zangoehoeoe andrō, sangoehoeoe satōelō. (*Sin. 7, 12*).
- 6 No ōtenaŵa niha baero, ba no ōfakiko zeboea horō; no ōboenoe dōira, si lō fangorifi, iroegi zi lō aetoe.
- 7 No aetoe nemali andrō, no tobali adoedoela, si lō mamalōmalō, no tobali arō mbanoeara ōbe'e; lō'ō sa'ae itōrō tōdō niha bō'ō. (*Sin. 34, 17*).
- 8 Ba moedadao ba dadaomania Jehowa, lō mamalōmalō, no i'aro'ō dadaomania, ba wangoehoeoe. (*Sin. 103, 19*).
- 9 Ba ihoekoe golia oeli danō, ba wa'atoelō, i'asiwai hoehoeo soi niha ba wa'adōlō. (*Sin. 96, 13*).
- 10 Belebele nifakao Jehowa, ba'aba'a, na baŵa lō lala dōdō.
- 11 Andrō manōtōna chōoe zi no mangila tōimō andrō, me lō si farōi ndra'oegō ba zanofoenofoe ja'oegō, Jehowa.
- 12 Mi'anoenō chō Jehowa, sonahia ba Ziona, midoenōdoenō ba niha misa wolaoelaenia. (*Sin. 132, 13*).
- 13 Me i'aloaloei horō, fange'enge'e andrō, me itōrō tōdōnia; lō olifoe ia wanganōngarō zanaha famakao. (*Moz. I. 4, 10*).
- 14 II. Eboea'ō dōdōoe chōgoe, Jehowa, faigi wamakao zi fa'oedoe andrō ja'o; ja'oegō, samazaŵa ja'o moroi ba mbawandroeō ba wa'amate andrō.
- 15 Ena'ō oedoenōdoenō doeriamō andrō fefoe, ena'ō ma'iki dōdōgoe
- ba mbawa gōli Nono Ziona alawe andrō, ba wangerifi andrō chōoe. (*Sin. 22, 23; 40, 10-11; 13, 6*).
- No alaoe niha baero andrō, ba lō-16 soelōsoe nichaora, no tochai gahera ba goe'ō andrō nifadōlōra. (*Sin. 7, 16*).
- No terongo Jehowa, wa sangoe-17 hoekoe ia. Ba nilaoelaoe dangania fafali zeboea horō. (*Sin. 7, 17*).
- Ba mbanoeara tooe noemalō zeboea18 horō andrō; fefoe niha baero andrō, si no olifoe Lowalangi.
- Tenga si lō mamalōmalō, wa olifoe19 ia zi noemana, ba tenga si lō teboelōboelō, wa lō boto wanōtōna zaboe tōdō andrō. (*Sin. 22, 25; 10, 17, 18*).
- Faoso, Jehowa! fa bōi fajaŵa niha;20 alacha tehoekoe niha baero andrō, tánō fōnaoe.
- Hawoei ira fa'ata'oe, ja'oegō Je-21 howa, ena'ō aboto ba dōdō niha baero, wa niha si mate ira. (*Sin. 59, 14*).

SINOENŌ 10.

I. Fangarōngarō ba wa'afaito zeboea horō andrō. II. Fangandrō chō Lowalangi, ena'ō itolo.

- I. Hana wa ba zarōoe so'ō, Jeh-1 howa, hana wa ōbini'ō ndra'oegō, na baŵa lō lala dōdō? (*Sin. 44, 25*).
- Ba wajaŵasa zeboea horō mogichi2 zaboee tōdō andrō, te'oe'oe ira ba nichoi dōdō da'ō.
- Iseeno ia seboea horō ba wangisō3 dōdōnia andrō, ba somasi ana'a, ba i'erogō Jehowa ba i'o'aja.
- Imane seboea horō ba hochania:4 „Lō izofoezofoe (Lowalangi). Lō Lowalangi.” Awai gera'erania.
- Mofozoe wolaoelaenia, lō mama-5 lōmalō; arōoe si jaŵa na hoekoe chōoe, lō oroma chōnia; ihangōi fefoe zi fa'oedoe chōnia. (*Amos. 6, 3*).
- Imane dōdōnia: „Lō mangiwa6 ndra'o, gōtōgōtō wa'ara, ba lō'ō manō gōna ndra'o fa'aboe dōdō.”

- 7 No fahōna ba mbewenia wangelifi ba faja ba famalangōgō awōnia, barō lelania so wamakiko ba famakoejoe.
- 8 Manaronaro ia ba gero mbanoca misa, ba zi tobini, iboenoe zi lō horō, idarodarogō zi tebai, hōrōnia.
- 9 Manaronaro ia ba zi tobini, hoelō zingo ba zasai'ō doe'oe; idarodarogō, ba wondra'oe saboe tōdō andrō. Ira'oc zaboe tōdō andrō, ifa'oe'oe ba goe'onia. (*Sin. 17, 12*).
- 10 Ikōwō ia, tooe ba danō, ba ira'oe sa'ania zi tebai andrō.
- 11 Imane dōdōnia : „No olifoe Lowalangi, no ibini'ō mbawania; lō'ō manō i'ila, sagōtō fa'ara.” (*Sin. 94, 7*).
- 12 II. Faoso, Jehowa! faza'wa dangaoe, Lowalangi! bōi olifoe'ō nifakao andrō.
- 13 Hana wa tola i'o'aja Lowalangi seboea horō andrō, ba hana wa tola i'wa'ō tōdōnia, lō ōzofoezofoc?
- 14 U'ila; ōfaigi sa wamakao ba fa'aboe dōdō, ba wanoera ja'ia ba laloc'a dangaoe; chōoe manōtōna zi tebai; ōtolo zi lō ama, si lō ina. (*Sin. 68, 6. Moz. II. 22, 22*).
- 15 Tema fatō mbōlōcha zeboea horō andrō, ba ba zi lō sōchi andrō, ba laoe mbalō, ena'ō taja ia fōnaoe. (*Sin. 37, 10. 36*).
- 16 Razo Jehowa, gōtogōtō wa'ara, no taja niha baero andrō, ba danō andrō chōnia. (*Sin. 99, 1*).
- 17 No ōfondrongo wehoeloc dōdō nifakao andrō, ja'oe'ō Jehowa, ō'abe'e'ō dōdōra, ōfondrongo chōra.
- 18 Ba wangasiwai hoehoeo zi lō ama, si lō ina, awō hoehoeo nifakao andrō, fa bōi sa'ae ifeta'oe nawōnia niha goeli danō andrō.

SINOENŌ 11.

I. Fa'abe'e dōdō Dawido ba chō zi fatioe tōdō chōnia. II. Fanōtōnania ba wa'atoelō Lowalangi ba ba wa'eboea dōdōnia,

Chō doeka wanoenō andrō; chō Dawido.

I. Chō Jehowa abe'e dōdōgoe. 1
Hana wa mimane chōgoe : „Mi'oloi ba hili andrō chōmi, si mane fofō?” (*Sam. I. 26, 20*).

Si ndroehoe sa, lachai wana seboea 2
horō andrō; no lafaedogō nono wana ba zinali andrō, ba wamana sadōlō tōdō, ba zogōmigōmi. (*Sin. 37, 14; 64, 4. 5*).

Na tedeoedogō zilalō ja'wa andrō, 3
ba hadia nilaoe zatoelō andrō!

II. Ba gōdonia ni'amoni'ō andrō 4
so Jehowa; Jehowa si so dadaoma ba zoroego, ifachōlō ia, ifaigifaigi nono niha hōrōnia. (*Hab. 2, 20. Jes. 66, 1. Sin. 33, 13. 14*).

Ifaigifaigi zatoelō andrō Jehowa, ba 5
i'ogorofi tōdōnia zeboea horō andrō ba somasi mamakao awōnia. (*Sin. 5, 5*).

Ihawoei dania fesoe zeboea horō 6
andrō; alitō ba talō balera ba angi saoechoe goerachara, ba makora andrō. (*Moz. I. 19, 24*).

Satoelō sa Jehowa, 'omasi'ō wa'a- 7
toelō. Ihōrōhōrōgō zadōlō tōdō. (*Sin. 33, 5; 17, 15*).

SINOENŌ 12.

I. Fangarōngarō ba wa'ataja wa'atoelō, awō wa lō farōi. II. Fangan-
drō ba Lowalangi ba fanōtōna fanolo.

Chō doeka wanoenō andrō; lala si 1
wālo. Sinoenō; chō Dawido.

I. Tolo, Jehowa, noa sa ahori 2
zatoelō, noa sa'ae taja zi lō farōi andrō, ba nono niha.

Lalaoe waja, zamōsana chō nawō- 3
nia; lahaogōhaogō bewera ba doea dōdōra, na moehede ira.

Ena'ō na ihori Jehowa dozi bewe 4
si haogōhaogō fehede faja, awō lela, solaoe hochā.

Sangoema'ō : „Balalama abōlō ndra'- 5
aga; itolo ndra'aga bewema; ha niha Zo'aja ja'aga?” (*Sin. 73, 8. 9*).

II. Bōrō me tefalangōgō zahachō 6
dōdōda ba fangarōngarō zi noema-
na, wa oefaza'wa ndra'o, i'wa'ō Je-

- howa, edōna oe'orifi zihoeke tōdō
ba da'ō.
- 7 Taroma li sohaoehaoe daroma li
Jehowa andrō, firō, si no moechozi
ba mbalanga ba danō, no mewitoe
techozi. (*Sin. 19, 9*).
- 8 Ja'oegō Jehowa zanaro ja'aga, ōti-
mba chōma niha andrō, iroegi zi
lō aetoe.
- 9 No tefasoei ndra'aga seboea horō,
na mōna wa lō ngaroro ba nono
niha. (*Amazd. 28, 12*).

SINONŌ 13.

Fehoeleoe dōdō ba wanolo Lowa-
langi, ba zi fa'oedoe andrō, idōna-
dōna sangandrō.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō. Si-
noenō; chō Dawido.
- 2 Ha wa'ara na, Jehowa, wa olifoe'ō
ndra'odo, si lō mamalōmalō? Ha
wa'ara na, wa ōbini'ō mbawaoe
chōgoe? (*Sin. 77, 8. Hab. 1, 2*).
- 3 Ha wa'ara na oetaha wa'afōchō a-
ndrō, bacha ba dōdōgoe, fa'aboe
dōdōgoe andrō, sero ma'ōchō? Ha
wa'ara na ihōndrōgō ndra'o si fa-
tioe tōdō chōgoe?
- 4 Faigi Jehowa, Lowalangigoe, fondro-
ndrongo ligoe! Bokai hōrōgoe, fa
bōi alaoe ba wa'amate.
- 5 Fa bōi iwa'ō si fatioe tōdō chōgoe:
„No oehōndrōgō ia;” fa bōi ma'iki
zamakao ja'ō, na mangiwa ndra'odo.
- 6 Ba ja'ō, ba oedōnadōna wa'eboea
dōdōoe: ma'iki dōdōgoe, ba wano-
lomō andrō. Oesoeno Jehowa, me
no eboea dōdōnia chōgoe. (*Sin. 9,
15*).

SINOENŌ 14.

I. Fangarōngarō Dawido, ba wa'-
eloengoe niha. II. Fangoehoeke se-
boea horō; fa'omoeso dōdō zatoelō.

Chō doeka wanoenō andrō. Chō
Dawido.

- 1 I. No iwa'ō tōdōnia sambō tōdō:
„Lō Lowalangi!” Famakiko, sogoro
ita, wolaoera; samōsa lō'ō, solaoe
si sōchi.

- No ifaigi Jehowa nono niha, moroi
ba zoroego, ba wamaigi, na so za-
toeatoea, na so zangaloei Lowala-
ngi, mato samōsa. (*Sin. 33, 13*).
- No ahori fabali ira, no dozi tekiko,
alōsoe lō solaoe si sōchi, samōsa
lō'ō. (*Moz. I. 6, 12. Rom. 3, 10-
12*).
- Hadia, lō fa'aboto ba dōdō chōra
fefoe, solaoe si lō sōchi, si manga
mbanoeagoe andrō, nifemanga roti?
Lō la'angarōfi li Lowalangi. (*Mich.
3, 3*).

II. Ba ihawoei ira fa'ata'oe, so
sa Lowalangi ba niha satoelō tōdō
andrō.

Hana na mi'igi'igi'ō gera'era zaha-
chō dōdōda andrō, me no sawātō-
nia Jehowa. (*Sin. 12, 6*).

**Ena'ō na iroegi Ndraono Gizeraēli
fangerifi andrō, si oroi Ziona! Na
i'efa'ō Jehowa mbanceania andrō,
ba ma'iki Ndraono Jakobo, ba so-
moeso tōdō Ndraono Gizeraēli.**

SINONŌ 15.

Tandra mbancea Jehowa si ndroe-
hoe. Sinoenō; chō Dawido.

Faigi gōi Zin. 24, 3-5.

He Jehowa, ha niha zi iagō
ose andrō chōmō? Ha niha zonahia
ba hilimō andrō, ni'amoni'ō? (*Sin.
84, 5*).

Sanrō lalania, si lō sinogoe, solaoe
satoelō ba solaoe si doehoe, fehe-
denia, soroi ba dōdō. (*Jes. 33, 15*).

Si lō mamōbōgō si lō doehoe, lala-
nia, si lō mamakao awōnia, si lō
mandra'waisi awōnia.

Sangositengagō tōdōnia nitibo'ō Lo-
walangi ba samosoemange sangata'-
oefi Jehowa; na no mōi ia ba hōloe
ba zi te'ala ia, ba lō iwoe'ai.

Si lō mamohare ana'ania ba si lō
manga gana'a ba zilō borō; solaoe
si manō, ba lō mangiwa, iroegi zi
lō aetoe. (*Moz. II. 22, 24*).

SINOENŌ 16.

I. Fa'obahaoe dōdō zi lō mamō-hōli Lowalangi. II. Fama'ele'ō femaoso Keriso dania.

- 1 I. Timba chōgoe zi lō sōchi, Lowalangi, chōoe oedōnadōna!
- 2 Oemane chō Jchowa: Ja'oegō Zo'aja ja'o; lō si sōchi chōgoe, bacrooe! (*Sin.* 73, 25).
- 3 Ni'amoni'ō andrō, si so ba danō, da'ō zoadoe, somasido, oi so wa'omasigoe.
- 4 Oja ngawalō wa'afōchō ba zolo'ō Lowalangi bō'ō; lō edōnado oebe'e zoemange nibadoe andrō chōra, do andrō, ba lō edōnado oetōtōi dōira bewego.
- 5 Jehowa goerachagoe ba ōsi makogoe andrō; ō'abe'e'ō dahōdahō andrō chōgoe. (*Ngen. Jer.* 3, 24).
- 6 Ba wondrege zomasi ita gōna wano'e'a andrō chōgoe, ba somasido dāna chōgoe andrō.
- 7 Oesoeno Jehowa, si no mamolala tōdōgoe, ba ba zi bongi ifaroe ndra'o boeagoc. (*Sin.* 4, 5; 17, 3).
- 8 II. No oebe'e ba gametahōgoe Jehowa, si lō mamalōmalō: na so ia ba gambōlōgoe, ba lō mangiwa ndra'o.
- 9 Andrō omoeso dōdōgoe, ba ma'iki lachōmigoe andrō, ba ōsigoe gōi molombase, lō hadia ia. (*Moz. I.* 49, 6).
- 10 Lō'ō sa ōloeloe ba mbanoea toee nosogoe ba lō ōtehe, i'ila satoelō tōdō andrō chōoe wa'oboee barō danō. (*Hal. zin.* 2, 25-32; 13, 35-37).
- 11 Ōfarongōgō chōgoe lala ba wa'aeri andrō: ahonoea wa'omoeso dōdō fōnaoe ba somasi ita ba gambōlōoe, si lō aetoe.

SINOENŌ 17.

Fangandrō fangefa'ō ba zeboea horō.

Fangandrō Dawido.

- 1 Fondrondrongo Jehowa hoehoeo satoelō! Be'e mbōrō dalingaoe ba wa'aogoe andre! Be'e ba dōdōoe wa-

ngandrōgoe, si oroi mbewe si lō faja. Jai'otarai mbawaoe hoekoe andrō chōgoc; satocloē i'ila hōrōoe. (*Sin.* 43, 1).

Na ōtandraigō dōdōgoe, na ōfaigi ba zi bongi, na ōhaogō wanechegō ja'odo, ba lō ōsōndra gera'era si lō sōchi ba dōdōgoe bacha, ba lō solalō mbewego. (*Sin.* 16, 7; 139, 1).

Ba wolaoe niha andrō, ba no oetarogō daroma lioe, fa bōi oetōrō lala zamakoa awōnia.

No oe'abe'e'ō wanara lahemō, lō sangiwa wemekaigoe.

Oe'angarōfi li ndra'oegō, ōfondrondrongo sa ligoe, ja'oegō Lowalangi, hatō'ō mbōrō dalingaoe chōgoe, fondrondrongo wehedegoe!

Oroma'ō wa'ebaea dōdōoe andrō, soja ngawalō, ena'ō ahōlihōli dōdōma, ja'oegō, sangorifi sana'wa ja'oegō kambōlōoe, ba zi fa'oedoe chōra. (*Sin.* 4, 4).

Rorogō ndra'o nifondrorogō ono hōrō, bini'ō ndra'o ba loemō gafioe andrō. (*Moz. V.* 32, 10).

Ba zeboea horō andrō, samalangōgō ja'o, ba zi fatioe tōdō chōgoe, samazoeizoci ja'odo.

No ladoehō dōdōra tawō, ba lalaoe hochā bewera.

Heza mahoendragō danō, ba no lafasoei ndra'aga, la'aloeloei wolaoegō ja'aga.

Hoelō zingo, somasi mondra'oe, ba hoelō nono zingo ba mbinimbini. (*Sin.* 10, 9).

Faoso Jehowa! hoelō ia, timba ia tooe! Orifi nosogoe, ba zeboea horō andrō fōdamō,

ba niha andrō, ja'oegō Jehowa, tangaogoe, ba niha goeli danō andre, so'oeracha ba gōtō da'e, nifo'osioe taloe ame'elamō andrō! Ja'ira, ba tenga sambō ono, ba ondrōitara chō nonora zi tōra chōra. (*Loek.* 16, 25. *Fil.* 3, 19).

Ba ja'odo, ba oe'ila mbawaoe, bōrō wa'atoelō[goe], aboeso ndra'o chalachalamō, na tokea ndra'odo.

SINOENŌ 18.

Fangandrō Dawido saoha gōlō,
me no ilaŵa zi fa'oeodee chōnia.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō. Chō
genoni Jehowa andrō, Dawido andrō,
sanandrōsaigō chō Jehowa taroma
li zinoenō andre, me no i'efa'ō ia
Jehowa ba wa'abōlō zi fa'oeodee
chōnia, fefoe, ba ba danga Zaoelo.
Imane : (*Sam. II. 22*).
- 2 **Omasido ndra'oegō, Jehowa, fa'abō-
lōgoe !**
- 3 **Hili dōdōgoe Jehowa ba saŵatōgoe
ba sangorifi ja'o. Lowalangioe, ba
no nahীগое, chōnia manōtōna
ndra'o, no baloesegoe ia ba tandroe
fangorifi chōgoe ba hatigoe.** (*Moz.
V. 32, 5*).
- 4 Oe'angarōfi li Jehowa, si nangea ni-
soeno andrō, ba te'orifi ndra'o, aefa
ndra'o ba zi fatioe tōdō chōgoe.
- 5 Noa sa ifasoei ndra'o doeloe ba no
ifeta'oe ndra'o hohooe famoenoe.
(*Sin. 116, 3*).
- 6 No ikabi ndra'o bōbō moroi ba
mbanoea tooe, ba no ihawoei ndra'o
tandraŵa famoenoe.
- 7 No moe'ao ndra'o chō Jehowa, ba
wa'atosasagoe andrō, no oe'angarōfi
li Lowalangioe, no ifondrongo
ligoe ba gōdonia andrō ba no iroegi
dōgi dalingania we'aogoe andrō
chōnia.
- 8 Ba hoemeoe danō, modoeroe, ba
hoemisi dajadaja hili ba mangiwa,
me no tesao wōnoenia.
- 9 Manimbo nichoenia ba i'otarai mba-
wania alitō si manga hadia ia, hoe-
mola mbo galitō, si oroi chōnia.
(*Moz. II. 19, 18*).
- 10 Idada mbanoea, mōi ia tooe, sogō-
migōmi barō gahenia (*Sin. 144, 5*).
- 11 Ba hoeloe Keroebi mōi ia, hoemo-
mbo misa, manahanahae ia ba gaf
nangi. (*Sin. 99, 1*).
- 12 Ibalī'ō baloebaloenia zogōmigōmi,
osenia fasoei, salō ba lawoeo saitō.
(*Jes. 50, 3*).
- 13 Moroi ba haga andrō fōnania itōrō

lawoeo andrō teoe kara ba bo ga-
litō.

- Ba moe'ocgoe'ocgoe Jchowa ba mba- 14
noea si jaŵa, ba ifarongogō linia
Fondrege zalaŵa andrō.
- I'efa'ō nono wana chōnia, ifazawili, 15
ba ifazaoemba gari mbanoea, ifakoe-
joe. (*Sam. I. 7, 10*).
- Ba oroma noengo nidanō ba aheta 16
mbaloebaloe dajadaja danō, ba wa-
negoemō andrō, ja'oegō Jehowa, ba
wangōhōfoe geheha nichoemō andrō.
- I'oro'ō dangania moroi jaŵa, ira' 17
oedo, isōbido moroi ba nidanō se-
boea. (*Sin. 144, 7; 69, 2, 3*).
- Ifadōni ndra'o ba zi fatioe tōdō 18
chōgoe, sabōlō, ba ba zi fa'oeodee
chōgoe, me no tebai oelaŵa ira.
- No lahawoei ndra'o, me baŵa wa' 19
ate'ala chōgoe, ba no tobali tolotolo
chōgoe Jehowa.
- Ba no i'ohe baero ndra'o ba zebolo 20
tanō, no i'efa'ō ndra'odo, me no
omasi ia ndra'o. (*A. 37*).
- No isoelōni chōgoe wa'atoelō dōdō- 21
goe Jehowa, no ibe'e chōgoe zoelō,
me no lō hadia ia zi falemba ba
dangagoe.
- Noa sa oetōrō lala Jehowa, lō so- 22
lalō ndra'o ba chō Lowalangioe.
- Noa sa so ba gametahōgoe hoekoe 23
andrō chōnia, fefoe, ba amachoi-
tania andrō, ba lō ni'arōoe'ōgoe chō-
goe. (*Moz. V. 17, 19*).
- No adōlō dōdōgoe chōnia ba no 24
oe'ata'oeffi, fa bōi oefazōchi zi lō
atoelō. (*Sin. 15, 2*).
- Ba no isoelōni chōgoe wa'atoelō 25
dōdōgoe Jehowa, balazi wa lō ha-
dia ia zi falemba ba dangagoe, wa-
maiginia.
- Ba zeboea tōdō eboea dōdōoe, ba 26
ba zadōlō tōdō adōlō dōdōoe,
- Ba zohaehaehoe ohaoehaehoe ndra'oe- 27
gō, ba ba zabila tōdō abila ndra'-
oegō.
- Ja'oegō sa zanolo niha si gōna fa- 28
makao, ba ōhōndrōgō hōrō si faja-
ŵa. (*Job. 22, 29*).
- Ja'oegō sa zamohaga fandroegoe, 29

- ifohaga zogōmigōmi andrō chōgoe Jehowa, Lowalangioe.
- 30 Na ōtolodo, ba oedoeogō gōli kara, ba na awōgoe Lowalangioe, ba oesawō mba'aba'a. (*Sin. 60, 14*).
- 31 Lala Lowalangi andrō, ba no mo'ahonoa, taroma li Jehowa, ba no moehaogō; baloese ia ba zanōtōna chōnia, fefoe. (*Sin. 19, 9*).
- 32 Ha niha sa Lowalangi, baero Jehowa? ba ha niha nahia saro, baero Lowalangida!
- 33 Lowalangi andrō, same'e bōbō talogoe fa'abōlō, sangehao lala chōgoe;
- 34 sombali'ō ahe mbōhō ahegoe, ba samataro ja'ō ba hili.
- 35 Samahaō tangagoe ba wasōndrata ba ta'ioe ba wogai fana. (*Sin. 144, 1*).
- 36 Ba no ōbe'e chōgoe mbaloese fangorifi andrō chōoe, ba no itoewoe ndra'o kambōlōoe, ba fangide'ide'ōoc ja'ogō zangeboea'ō ja'odo. (*Amaed. 15, 33*).
- 37 No ō'ebolo'ō naha gahegoe ba lō sangiwa mboe'oe kawonogoe. (*Sin. 31, 9*).
- 38 No oegohi nemaligoe, ba no oechamō, ba lō nifoeligoe ja'ō foeri, balazi no oefakiko ira.
- 39 No oerasa ira, fa tebai maoso sa'ae, tegaōlō tooe ira barō gahegoe.
- 40 Ba no ōfobōbō taloc ndra'o fa'abōlō ba wasōndrata, no ōfaōndrō barōgoe zi fa'odoe chōgoe.
- 41 Moloī chōgoe zi fatioe tōdō chōgoe, ōbe'e, ba si fa'odoe chōgoe, ba no oehori.
- 42 Mangarōngarō ira, ba lō sangorifi — chō Jehowa, ba lō itema lira. (*Amaed. 1, 28*).
- 43 Ba no oefoefoe ira, si mane gawoegawoe ba nangi; hoelō damboe baewali oetibō ira.
- 44 No ō'efa'ō ndra'o ba wasōndrata niha, no ōfataro hōgō soi niha ndra'odo; tobali la'o'ō chōgoe niha si lō oeraī mila.
- 45 Ha larongo lioe, ba la'o'ō chōgoe,
- lahaogōhaogō wehedera chōgoe ono niha bō'ō.
- Ariri nono niha bō'ō, larōi gōdora, 46 manizini.
- Saoeri Jehowa; ba nisoeno nahiagoe 47 saro andrō, ba ni'eboea'ō dōi Lowalangi fangorifigoe andrō!
- Lowalangi andrō, sanolo ja'ō ba 48 wolaoe balō, same'e barō mbawagoe soi niha;
- sangefa'ō ja'ō ba nemaligoe andrō. Si 49 ndrochoe, no ōbe'e ja'wa zi fa'odoe chōgoe ndra'odo; no ō'efa'ō ndra'ō ba niha andrō samakao awōnia.
- Andrō oesoeno ndra'oegō, ja'oegō 50 Jehowa, ba niha baero, oesoeno dōimō. (*Rom. 15, 9*).
- Ja'oegō, sangeboea'ō fangorifi razo, 51 sangeboea'ō tōdō ba nibajoinimō andrō, chō Dawido ba chō ma'oewoenia, iroegi zi lō aetoe.

SINOENŌ 19.

I. Fanoeno Lowalangi ba nifazōchinia andrō, ba II. ba daroma linia. III. Fehoeloe dōdō ba wa'amo'ahonoa.

Chō deeka wanoenō andrō. Si- 1
nocnō; chō Dawido.

I. Idoenōdoenō lachōmi Lowa- 2
langi andrō banoea si ja'wa, ba i'ombacha'ō nifazōchi dangania sebolo andrō. (*Rom. 1, 20*).

Ifa'ema ba zi ma'ōchō mahemoloe 3
si ma'ōchō ma'ōchō, ba si bongi andre, ba i'ombacha'ō ba zi bongi mahemoloe.

Lō teoria ba lō taroma li, si lō 4
terongo li.

Fanoenā andrō, ba iroegi ma'a- 5
fefoe danō, ba balō danō iroegi linia; loeo andrō, ba no ifolose ba chōnia. (*Rom. 10, 18*).

Hoelō zangowaloe ia, si otarai mba- 6
te'enia; somoeso tōdō ia, hoelō zabōlō, ba wanōrō lalania andrō.

Ba wondrege danō i'otarai, ba 7
itōrōi, iroegi wondrege tānō sa, ba lō hadia ia zi tobini ba wa'aechoenia andrō. (*Sin. 104, 19*).

- 8 **II. Si no mo'ahonoa goroisia** Jehowa andrō, fangokafoe dōdō; si lō mangiwa wamadōehoe ō Jehowa andrō, i'atoeatoea'ō zambō tōdō. (*Sin. 119, 50, 130*).
- 9 Niwa'ō Jehowa, ba satoelō, fangomoeso dōdō; ba goroisia Jehowa andrō, ba lō hadia ia zi fabaja; famehaga hōrō ia. (*Sin. 12, 7; 18, 31; 119, 105*).
- 10 Fangata'oeſi Jehowa andrō, ba no ohaeohae, lō mamalōmalō; hoekoe Jehowa, ba si doehoe, atoelō, ma'afeoe.
- 11 Somasi ita, moroi ba gana'a, moroi na oja mbalaki: ba āmi, moroi ba ŵe ŵani ba moroi ba nōsi gawa'awa andrō. (*Sin. 119, 70*).
- 12 Ba tefaroe gōi dōdō genonioe chōnia; loeo seboea isōndra, na i'o'ō.
- 13 **III. Olalōwa andrō, ba ha niha zaboto ba dōdō ha ma oega? heta chōgoe zi tobini andrō!** (*Job. 9, 3, Sin. 130, 3*).
- 14 Timba chō genonimō zi faja'wa: bōi tehe, ja'ira zamatōrō ja'o! Ba lō sinogoe chōgoe, ba lō falemba chōgoe golalōwa seboea. (*Sin. 18, 24*).
- 15 Ena'ō na omasi ndra'oegō wehede mbewegoc, awō gera'era dōdōgoe andrō, ja'oegō Jehowa, nahiagoe saro ba sangorifi ja'odo!

SINOENŌ 20.

Famahowoe'ō mbanoea razo.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō. Sinoenō; chō Dawido.
- 2 Jamoefondrongo lieo Jehowa, na ba'wa wamakao; jamōi ba'aba'a chōoe dōi Lowalangi Jakobo andrō! (*Amaed. 18, 10*).
- 3 Jamoefa'ohē'ō chōoe wangorifi, moroi ba ni'amoni'ō andrō, jamoetolo'ō moroi ba Ziona!
- 4 Jamoetōrō tōdōnia zoemange ni'a andrō chōoe, fefoe, ba jamoetema zoemange nitoenoe andrō, nibe'oe!
- 5 Jamoebe'e chōoe zomasi dōdōoe ba

jamefo'oengo fefoe nifachoi dōdōoe. (*Sin. 21, 3*).

Ena'ō na omoeso dōdōma ba wanolo andrō nisōndraoe, ba ena'ō na matawi mandrera ba dōi Lowalangi andrō. Jameobe'e chōoe Jehowa ni'andrōoe fefoe!

Avena oe'ila, wa itolo nibajoinia andrō Jehowa; ifondrongo chōnia, moroi ba zoroego andrō chōnia, ni'amoni'ō, ba wa'abōlōnia ba ba wanolo gambōlōnia andrō. (*Moz. II. 15, 6*).

Ja'ira, ba sanōtōna ba goereta ba ba koedo, ba ja'ita, ba ta'angarōfi li dōi Lowalangi andrō. (*Moz. V. 20, 1. Jes. 31, 1*).

Ja'ira, ba salaoc ba si tegaōlō tooc, ba ja'ita, ba ta'adōlō'ō hoeloeda, moezio manō.

He Jehowa, tolo razo ba fondrongo lima, na moe'ao ndra'aga!

SINOENŌ 21.

I. Fanoenō mbanoea, ba wemōna razo andrō. II. Ladōnadōna na wemōna. (*Sam. II. 12, 26—30*).

Chō doeka wanoenō andrō. Sinoenō; chō Dawido.

I. He Jehowa! Ba wa'abōlōmō andrō omoeso dōdō razo, ba owoeawoea sibai dōdōnia ba wanolooc andrō.

Somasi dōdōnia, ba no ōbe'e chōnia, ba ni'andrō mbewenia, ba no ō'o'ō. (*Sin. 20, 5; 37, 4*).

Noa sa ōfaondragō ia, wame'e hoewehowoe, awō zi sōchi, no ōfa-naemboc ia saemboc balaki. (*Sin. 132, 18*).

Fangorifi no i'andrō chōoe, ba no ōbe'e chōnia, fa'anaoc noso, si lō mamalōmalō, si lō actoc.

Eboea doeriania ba wanolomō andrō; no ō'eboea'ō dōinia ba no ōfolachōmi ia.

Noa sa ōfataro ia famahowoe, si lō actoc, no ō'omoeso'ō dōdōnia tātō fōnaoc.

Chō Jehowa sa'ae manōtōna razo,

- ba lõ mangiwa ia ibe'e fa'eboea
dödö Wondrege zala'wa andrö.
- 9 II. Ichamö tangaöe zi fa'öedoe
chöoe fefoe, ichamö kambölöoe zi
fatioe tödö chöoe.
- 10 Öbali'ö dania baho galitö ira, na
so'ö; ihori ira Jehowa ba wönoenia
andrö, ba i'ä ira alitö.
- 11 Madoocera öhori ba danö, ba ma'-
cewocra, ba öhori ba nono niha.
(*Sin. 109, 13*).
- 12 Lachoi tödöra zi lõ söchi, fa'öedoesa
chöoe, lafachai horö, ba lõ mo'-
oengo. (*Jes. 8, 10*).
- 13 Moloi sa ira öbe'e, öfaöedoeö mba-
wara fanamö andrö. (*Sin. 7, 13*).
- 14 Faoso Jehowa, ba wa'abölöömö a-
ndrö! ba manoenö ndra'aga, ma-
soeno wa'abölöoe.

SINOENÖ 22.

I. Mangaröngarö Dawido, ba wa-
makao andrö chönia; maedomaedo
Mesia andrö ia, nifakao dania. II.
Isoeno Lowalangi, me no ifoeli ito-
lo ia.

- 1 Chö doeka wanoenö andrö. Dali:
„Böhö si alawc, na moloeo.” Si-
noenö; chö Dawido.
- 2 I. **He Lowalangigoe! He Lowa-
langigoe! Hana wa no ö'eroö
ndra'o?** No aröoe ndra'oegö, ba
wangorifi ja'o ena'ö ba ba wamo-
ndrongo ligoe, fangaröngarögoe a-
ndre. (*Mat. 27, 46*).
- 3 He Lowalangigoe! Moe'ao ndra'o,
na ma'öchö, ba lõ ötema ligoe, ba
ba zi bongi, ba lõ faloecha wo-
ndrara dödö.
- 4 Ba ni'amoni'ö sa atö ndra'oegö,
sidadao ja'wa wanoenö Ndraono
Gizeraëli andrö.
- 5 Chöoe manötöna ndra toeama föna,
ladönadöna, ba no ö'orifi ira.
- 6 Ja'oegö la'angaröfi li, ba lasöndra
wangorifi; chöoe ladönadöna, ba lõ
si te'ailaisi ira. (*Sin. 25, 2. 3*).
- 7 Ba ja'odo, ba no koekoeö ba tenga
niha; fama'iki niha ndra'odo ba si
- lõ ba dödö zato! (*Sin. 69, 8. Jes.
53, 3. Mat. 27, 39-44*).
- La'o'aja ndra'o dozi sangila ja'odo, 8
labobo mbawara ba lafalichö ira.
(*Job. 16, 4. 10*).
- „Be'e balazi Jehowa! Jamoe'orifi 9
ia, jamoe'efa'ö; i'omasi'ö sa atö ia.”
Ja'ia, ja'oegö zanöbi ja'odo mege 10
moroi ba daloe ninagoe, ba lõ saboe
dödögoe, ba mbalö meme ninagoe,
öbe'e. (*Sin. 71, 6*).
- Ja'oegö dötönafögoe, i'otarai daloe 11
ninagoe; i'otarai ba gaheta nina-
goe, ba Lowalangigoe ndra'oegö.
Böi aröoe'ögö chögoe, me no ahathö 12
wa'atosasa, lö'ö sa sangorifi.
Oja zamasoei ja'o ö'röbao, lafa'oe'oe 13
ndra'o si matoea göröbao Mbazana
andrö.
Lafaboka mbawara chögoe, hoelö 14
si mane singo, si manga niha, si
ndröndröndröndrö.
- No tefadoewa ndra'o, hoelö nidanö, 15
ba no ahori faefa mboe'ogoe; no to-
bali hoelö zigoesigoe dödögoe, no ma-
ngoeloe barö dotogoe. (*Loek. 22, 44*).
- No ököli gararogoe, hoelö doega 16
lawoe, falemba lelague ba dölätdö-
lögoe, ba öbali'ö oboeela zi mate
ndra'odo. (*Joh. 19, 28*).
- Noa sa lafasoei ndra'o asoe, lafa'- 17
oe'oe ndra'o seboea horö, no owoe-
lo; no latöla'ö dangagoe, awö ga-
hegoe. (*Joh. 20, 25. 27*).
- Oe'ila oe'erai dölagoe fefoe. Lafai- 18
gifaigi, latöngötöngö ndra'o, fa'o-
masira.
- Lafaosa chöra noeçagoe ba fada- 19
hödahö ba gamezagoe. (*Joh. 19, 24*).
- Ba ja'oegö, Jehowa, ba böi aröoe'- 20
ögö! ja'oegö fa'abölögoe, ta'ita'i
tolodo!
Efa'ö ndra'o ba mbawa zi'öli andrö, 21
nosogoe, si ha samboesamboea a-
ndrö, efa'ö ba nasoe. (*Sin. 35, 17*).
- Fasöbido ba mbawa zingo! Noa sa 22
öfondrongo ligoe, ba dandroe
gö'röbao andrö.
- II. **Edöna oe'ombacha'ö döimö 23**
ba dalifoeseögoe, ba hoenö zowoele

niha oesoeno ndra'oegō. (*Sin. 9, 15. Hebr. 2, 12. Joh. 20, 17*).

24 Ja'ami sangata'oefi Jehowa, misoeno ia! Ja'ami, madooe Jakobo, misoemange ia, ba mi'ata'oefi ia, ja'ami ma'oewoe Gizeraeli fefoe.

25 Tenga sa fa lō ba dōdōnia wamako zi gōna famakao andrō ba lō ni'ogorofinia; ba me no mangarōngarō chōnia, ba no ifondrondrongo. (*Sin. 9, 13. Hebr. 5, 7*).

26 Bōrō ndra'oegō, wa manoenō ndra'o ba gowoeloa seboea; oeboe'a nifaboe'oegoe tănō fōna zangata'oefi ja'ia.

27 Faloecha manga zi gōna famakao andrō ba aboeso; lasoeno dania Jehowa sangaloei ja'ia: ja aeri dōdōmi, si lō aetoe! (*Sin. 69, 23*).

28 Lasōndra tōdōra balō danō fefoe ba mangawoeli chō Jehowa; ba fōnamō latoehi danō fefoe soi niha baero.

29 Chō Jehowa sa wa'asala'wa ba ja'ia zamatōrō soi niha.

30 Ha fōnania lalaoegō tooe ira ba danō dozi satabō ba goeli danō andre; fōnania lafaōndrō ira dozi sana'wa tanō andrō tooe, ba ha niha si lō mangila mangorifi nosonia. (*F. 2, 10*).

31 Ma'oewoe da'ō zi mōi enoninia dania. Ladoenōdoenō Zo'aja ba niha dania. (*Jes. 53, 10*).

32 La'ombacha'ō wa'atoelō dōdōnia ba niha si tcembōe mitooe, wa no ifolealoea. (*Sin. 110, 3. Joh. 19, 30*).

SINOENŌ 23.

Fanoeno fondrorogō Lowalangi niha, amaedola goebalo.

Sinoenō; chō Dawido.

1 Jehowa goebalogue, lō ambō ndra'o hadia ia. (*Moz. I. 48, 15. Joh. 10, 12-16*).

2 Ibe'e molombase nōra'o, ba zodo'e saoei, ba i'ohē ndra'o ba zinga nidanō sahonohono ndra'odo. (*Hez. 34, 14. Fam. 7, 17*).

3 I'okafōei dōdōgōe; ifatōrō ndra'o

ba lala satoelō, bōrō dōinia andrō. (*Jer. 31, 25*).

Ba he oetōrō mbawa danō andrō, 4
si gōna loemō wa'amate andrō, ba lō ata'oedo zi lō sōchi; awōgōe sa ndra'oegō; si'ooe andrō ba we'ewe'e andrō chōoe, da'ō wondrara dōdōgōe. (*Sin. 46, 3*).

Ōfa'oli gōgōe fōnagoe, fametahō zi 5
fa'oedoe chōgōe; ōbajoini fanicha hōgōgōe, ōfo'ōsi chōgōe mako, ōfōnoei. (*Sin. 36, 9*).

Ha sambalō si sōchi ba fa'eboea 6
dōdō zolō'olo'o ja'odo, sagōtō ja'o; ba si lō teboelō ba nomo Jehowa ndra'odo, sagōtō fa'ara. (*Sin. 84, 4, 5*).

SINOENŌ 24.

Fanoenō ba wolohe mijomo tawōla gamaboe'oela li andrō. I. Banoea Jehowa. II. Razo solachōmi.

Chō Dawido. Sinoenō.

(*Faigī gōi Zam. II. 6*.)

I. Chō Jehowa danō, awō nōsini, 1
oeli danō andrō, awō zowanoea ba detenia. (*Sin. 50, 12. Kor. I. 10, 26*).

Me no ja'ia zolata, ja'wa nasi, 2
sanga'aro'ō ja'ia ja'wa hohoe andrō. (*Moz. I. 1, 9. 10*).

Ha niha zi tola mōi ja'wa ba hili 3
Jehowa andrō, ba ha niha zi tola mangiagō naha ni'amoni'ō andrō chōnia? (*Sin. 15*).

Si lō hadia ia zi falemba ba danga, 4
ba sohaoehaoe tōdō; si lō mangaloei falimosa ba si lō mōi ba hōloe, na faja.

Da'ō zanema howoehowoe chō 5
Jehowa, ba fa'atoelō chō Lowalangi andrō, sangorifi ja'ia. (*Jes. 48, 13*).

Da'ō niha andrō, sanofoenofoe ja'ia, 6
sangaloei fangila bawaoe, ja'oegō Lowalangi Jakobo andrō. (*Rom. 2, 28. 29*).

II. Mifaza'wa ami, ja'ami bawa 7
gōli! Mi'ala'wa ō ami, ja'ami bawandroehō si no ararā, ena'ō itōrō razo andrō, solachōmi! (*Jes. 40, 3. 4*).

- 8 Ha niha razo andrõ, solachõmi? Jehowa andrõ, sabe'e ba sabõlõ! Jehowa, sabõlõ ba wasõndrata.
- 9 Mifaza'wa ami, ja'ami bawa göli! Mi'ala'wa'õ ami, ja'ami bawandroe-hõ si no ararã andrõ, ena'õ itõrõ razo andrõ, solachõmi!
- 10 Ba ha niha atõ razo andrõ, solachõmi? Jehowa zato andrõ, da'õ razo andrõ, solachõmi.

SINOENÖ 25.

Fangandrõ fangefa'õ ba danga zi fatioe tõdõ ba fangefa horõ.

Chõ Dawido.

- 1 Chõoe, Jehowa, oefaza'wa dõdõ-goe.
- 2 Chõoe oedõnadõna, ja'oegõ Lowalangigoe! bõi be'e aila ndra'o, bõi tehe chõ zi fatioe tõdõ chõgoe, la'igi'igi'õ ndra'odo!
- 3 Dozi sa atõ sanõtõna chõoe, ba lõ'õ manõ falaecha aila; ba aila dania zi farõi lõ bõrõ. (*Jes. 49, 23*).
- 4 He Jehowa, toctoeroe chõgoe lala andrõ chõmõ, fahaõ ndra'o ba zi nõrõ andrõ chõoc. (*Sin. 27, 11*).
- 5 Tolodo, ena'õ oetõrõ zi doehoe andrõ chõoe, ba fahaõ ndra'o; ja'oegõ sa Lowalangi andrõ, sangorifi ja'odo; chõoe oedõnadõna, lõ mama-lõmalõ.
- 6 Tõrõ tõdõoe wa'ahachõ dõdõoe andrõ, ja'oegõ Jehowa, ba fa'eboea dõdõoe andrõ; moroi ba zi lõ bõ-rõta sa ia.
- 7 Bõi angeragõ horõgoe me ono mataea ndra'odo ba he lalõgoe andrõ; tõrõ tõdõoe ndra'odo, dali wa'eboea dõdõoe andrõ, bõrõ wa'asõchi dõ-dõoe, ja'oegõ Jehowa! (*Job. 13, 26*).
- 8 Seboea tõdõ ba sadõlõ tõdõ Jehowa, andrõ i'ombacha'õ lala ba zi so horõ andrõ.
- 9 Ba lala satoelõ ifatõrõ zi noemana ba ifahaõ zi noemana ba lala andrõ chõnia.
- 10 Lala Jehowa andrõ fefoe, ba ha sambalõ fa'boca dõdõ ba fa'adoehoe, chõra si lõ mamõhõi fawoe'

- oesa li andrõ ba famadoehoe'õ andrõ chõnia.
- Be'e bõrõ dõimõ andrõ, ja'oegõ Jehowa, wangcfa'õ horõgoe; no eboea sa'ae!
- Ba ha niha zangata'oefi Jehowa? Ifahaõ dania ia ba lala andrõ, nitõrõnia. (*Sin. 32, 8*).
- Sohaliaoe tõdõ dania zi manõ, ba ma'oewoenia zochõ tanõ. (*Sin. 37, 9*).
- Chõ zangata'oefi ja'ia fahoewoe Jehowa, ba ifarongogõ chõra nifachoinia andrõ. (*Job. 29, 4*).
- Lõ aefa'acfa hõrõgoe chõ Jehowa; l'efa'õ sa gahegoe ba goe'õ andrõ.
- Otahõgõ ndra'o ba eboea'õ dõdõoe chõgoe! noa sa aomõ'aomõ ndra'o ba si noemana!
- No fahõna wa'aboe dõdõgoe; efa'õ ndra'o ba wa'atosasagoe andrõ!
- Faigi wa'anoemanagoe ba fa'aboe dõdõgoc andrõ, ba be'e aefa chõgoe horõgoe fefoe.
- Nehegõ zi fatioe tõdõ chõgoe, me no ato; ba me si lõ atoelõ watioesara chõgoe. (*Sin. 35, 19*).
- Rorogõ nosogoc ba orifi ndra'o, bõi be'e aila ndra'o, me oedõnadõna chõoe. (*Sin. 16, 1*).
- Jamoetolo ndra'o fa lõ horõ ba fa'adõlõ dõdõ! Oedõnadõna sa chõoe. (*Job. 1, 1*).
- He Lowalangi! Efa'õ Ndraono Gizaeraeli ba wa'aboe dõdõra fefoe!

SINOENÖ 26.

Fangandrõ fondrorogõ, soelõ wa'atoelõ.

Chõ Dawido.

- Moekoe ndra'o Jehowa, noa sa oetõrõ lalagoe, lõ horõ; no manõtõna ndra'o chõ Jehowa, lõ sangi-wa ndra'odo.
- Sechegõ ndra'o Jchowa ba tandraigõdo, haogõ mboeagoe ba tõdõgoe. (*Sin. 17, 3*).
- Oetõngõtõngõni wa'eboea dõdõoe andrõ, ba no oetõrõ zi doehoe andrõ chõoe.

- 4 Lō si dadaodo awō niha sofaja ba lō si faofao ndra'o ba zi falimo. (*Sin. 1, 1*).
- 5 Fatoewoe chōgoe gowoeloa zamazōchi si lō sōchi, ba lō si dadao ndra'o awō zeboea hōrō.
- 6 Oehalō fanasa dangagoe wa lō horō, ba da'ocfazoeizoei naha wame'e soemange andrō chōoe, ja'oegō Jehowa. (*Sin. 122*).
- 7 Ba wamarongogō taroma li wanganandrō saoha gōlō ba ba wanoetoenō sahōlihōli dōdō andrō chōoe, fefoe.
- 8 **He Jehowa, omasido nahiaoe omo andrō, nahia lachōmice.** (*Sin. 27, 4*).
- 9 Bōi halō nosogoe, awō zamazōchi horō, bōi boenoedo, awō zange'enge'e andrō,
- 10 si falemba horō ba danga, si no mo'ōsi ō horō danga kambōlō.
- 11 Ba ja'o, ba oetōrō lalagoe, lō horō. Orifi ndra'o ba cboea'ō dōdōoe chōgoe !
- 12 Ba lala sadōlō manandrōsa gahegoe : Oesoeno Jehowa ba zowoelo niha. (*Sin. 22, 23*).

SINOENŌ 27.

- I. Fanōtōna ba Lowalangi. II. Fehoeloe dōdō ba gosalinia andrō. III. Fangandrō fangorifi.
- 1 I. Haga chōgoe Jehowa ba fangorifi, ha niha zata'oe ndra'o? ba'aba'a chōgoc ba nosogoe Jehowa, ha niha zi tokea ndra'o? (*Sin. 56, 5. Jes. 12, 2*).
- 2 Na lahatō'ō ira chōgoe sanao horō, ba wemanga ōsigoe — si fa'loedoe chōgoe ba si fatioe tōdō — ba manendre ira ba alaoe. (*Job. 19, 22*).
- 3 Na latarogō ndra'o sanoewō, ba lō ata'oe dōdōgoe ; na tesoewō ndra'o, ba lō aboe dōdōgoe. (*Sin. 3, 7*).
- 4 II. Sambalō oe'andrō chō Jehowa, da'ō zihoeloe dodōgoe : ena'ō monahia ndra'o ba nomo Jehowa andrō, gōtō wa'anaoe nosogoe, ba wamaigi fa'asōchi Jehowa andrō ba ba wangomoesoi'ō tōdōgoe ba go-

salinia. (*Sin. 23, 6; 26, 6-8; 42, 5; 63, 3; 84, 4, 5*).

Ifonaha sa'ae ndra'o baose, na 5
ba'wa wamoenoe, ibini'ō ndra'o ba
mbinimbini ba nosenia andrō ; i'a-
la'wa'ō ja'wa ndra'o ba dete gowe.
(*Sin. 31, 21; 40, 3*).

Ba tefaōga mbawagoe ja'wa zi fa'- 6
oedoe chōgoc, si tefasoei ja'o, ba
soemange nilaoe torofe oebe'e ba
nosenia, manoenō ndra'o chō Je-
howa ba oelaoe mbiola.

III. Fondronrongo Jehowa, 7
moe'ao ndra'odo ! Ba eboea'ō dō-
dōoe chōgoe ba tema ligoe !

I'wa'ō tōdōgoe, chōoe i'otarai ta 8
roma li andrō : „Mi'aloeli mbawa-
goe !” — Bawaoe andrō, Jehowa,
oe'aloeli. (*Moz. V. 4, 29*).

Bōi bini'ō chōgoe mbawaoe ; bōi 9
timba genonimō andre, ba wōnoe-
mō. No sanolo ja'o ndra'oegō, bōi
tibo'ō ndra'o ba bōi rōido, ja'oegō
Lowalangi fangorifigoe !

Noa sa larōi ndra'o ira amagoe 10
inagoe, ba ifonaha ndra'o Jehowa.
(*Jes. 49, 15*).

Fahaō ndra'o Jehowa, ba lala a- 11
ndrō chōoe ba fatōrōdo ba lala
sadōlō, bōrō zi fa'loedoe chōgoe
andrō. (*Sin. 25, 4; 86, 11; 139, 24*).

Bōi loeloe ndra'o ba wofōnoe za- 12
makao ja'o ! Noa sa maoso chōgoe
sasi sofaja ba sangaloei famoenoe.
Na lō fadoehoe dōdōgoe ena'ō, oe'-
ila dania wa'eboea dōdō Jehowa
andrō, ba danō zaoeri andrō ! (*Sin.*
142, 6. Jes. 38, 11).

Dōnadōna chō Jehowa ! Abe'e'ō 14
ndra'oegō ba bōi boesi dōdōoe, ba
dōnadōna chō Jehowa !

SINOENŌ 28.

I. Fangandrō Dawido, ena'ō bōi
tefatōrō ia ba lala zi so horō. II.
Fangandrō saoha gōlō chō Lowa-
langi, me no itolo.

Chō Dawido.

I. Chōoe; Jehowa, moe'ao ndra'o ; 1
bōi zi lō ōtēma li, ja'oegō we'ewe'e

- dōdōgoe, fa bōi fagōlōgōlō ndra'o ba zilālō ba gohokoho, na lō hede-hedeoe. (*Sin. 143, 7*).
- 2 Fondrondrongo li wangandrōgoe andrō, na moe'aodo chōoe, na oefa-zaŵa dangagoe ba ni'amoni'ō siba andrō chōoe! (*Raz. I. 8, 30. Ngen. Jer. 3, 41*).
- 3 Bōi fakiko ndra'o aŵō zeboea horō ba aŵō zamazōchi si lō sōchi, san-gehaogō fehede ba nawōra, lō lai wa so ba dōdōra zi lō sōchi. (*Sin. 29, 9*).
- 4 Soelōni chōra wolaoera ba falōsōchi nifazōchira andrō; be'e loeora ba nifazōchi dangara ba be'e zoelō nilaoera chō nawōra.
- 5 Lō'ō sa ba dōdōra nilaoe Jehowa andrō, ba he nifazōchi dangania. Ifa-kiko dania ira ba lō ifoeli i'azōchi, (*Jes. 5, 12*).
- 6 II. Nisoeno Jehowa; noa sa ifon-drondrongo li wangandrōgoe andrō.
- 7 Ba'aba'agoe Jehowa ba baloesegoe; chōnia manōtōna dōdōgoe ba no te'orifi ndra'odo; andrō owoea-woea dōdōgoe, ba oesoeno ia sinoe-nōgoe andrō. (*Sin. 18, 2*).
- 8 Jehowa wangabe'e mbanocania, ja'ia mba'aba'a fangorifi ba niba-joininia andrō.
- 9 Orifi mbanoeaoe ba fahowoe'ō dāna chōoe; ba koebaloī ira, ba taja tangaoe, iroegi zi lō aetoe.

SINOENŌ 29.

Lachōmi Lowalangi ba we'oegoe'-oegoe mbanoea.

Sinoenō; chō Dawido.

- 1 Mibe'e chō Jehowa, ja'ami ono zabōlō, mibe'e chō Jehowa lachōmi ba fa'abōlō! (*Sin. 89, 7; 103, 20*).
- 2 Mibe'e chō Jehowa lachōmi dōinia andrō! Mi'angaloeloe chō Jehowa, ba wa'amoadoe andrō, ni'amoni'ō! (*Sin. 110, 3*).
- 3 Jaŵa nidanō terongo li Jehowa andrō; moe'oegoe'oegoe Lowalangi

lachōmi andrō, Jehowa jaŵa nidanō seboea. (*Job. 37, 2*).

- Li Jehowa andrō, ba sabōlō, li Jehowa andrō, ba sihōngō. 4
- Ifatō geresi li Jehowa andrō, ifatō Jehowa geresi andrō ba hili Libano. 5
- Manoka ira, hoelō nono zaŵi, ibe'e, 6
- Libano andrō ba Siriono andrō, hoelō nono gōrōbao. (*Moz. V. 3, 8. 9*).
- Ifazawili holahola galitō li Jehowa andrō. 7
- Modoeroe danō si mate ibe'e li Jehowa andrō, ifahisi danō si mate Kadesi andrō Jehowa. 8
- Afōchō hoeloe mbōhō si alawe ibe'e li Jehowa andrō, ba iserei geoe ba gatoea, ba ba gosalinia, ba ha samboea li: lachōmi! 9
- Jaŵa nidanō seboea doemadao me-ge Jehowa, ba fedadao Jehowa andrō, ba no fedadao razo, siroegi si lō aetoe. 10
- Ibe'e wa'abōlō ba mbanocania Jehowa, ifahowoe'ō mbanocania Jehowa, fa'atoelō, (*Sin. 28, 8. 9*).

SINOENŌ 30.

I. Fanoeno Lowalangi, me no itolo ba wa'aboe dōdō. II. Fangandrō hadia ia ba fangandrō saoha gōlō.

Sinoenō. Ba we'amoni'ō omo; chō Dawido. 1

I. Da'oesoeno dōimō Jehowa, me no ō'efa'ō ndra'o ba me lō niteheoe omoeso dōdō zi fa'oedoe chōgoe, ba chōgoe andre. (*Sin. 35, 19. 24*).

He Jehowa, Lowalangigoe! Chōoe moe'ao ndra'odo mege, ba no ō'orifi ndra'odo. 3

He Jehowa! No ō'ohe jaŵa nosogoe moroi ba mbanoea tooe; no ōfoeli ō'orifi ndra'o, moroi ba ngai zi no moelalō mitoe ba gohokoho. (*Sin. 116, 3. 4*).

Misoeno Jehowa, ja'ami satoelō tōdō andrō chōnia! Mi'andrō saoha gōlō ba dōinia andrō, ni'amoni'ō! 5

Ha sa mamō'i hōrō wa'ara wōnoenia, ba sagōtō niha wa'eboea dō- 6

dōnia ; ba zi bongi so wege'ege, ba irege mahemoloe mbanoea, ba fa'iki. (*Jes. 54, 7*).

7 II. Noa sa oemane, me soha-
hae tōdō ndra'odo : „Lō mangiwa
ndra'o, iroegi zi lō aetoe.”

8 He Jehowa ! ba wa'eboea dōdōoe
andrō ōfataro mege ndra'odo ba
hili si lō mangiwa : ba ōbini'ō
mbawaoe, ba si tokea ndra'odo.

9 Chōc Jehowa moe'ao ndra'o, no
oe'angarōfi li Jehowa, oemane :

10 „Hadia hareoe ba ndrogoe andrō,
na noemalō ndra'o ba gohokoho?
Hadia, i'ila isoenō ndra'oegō ga-
woegawoe? Hadia, i'ombacha'ō wa
si lō farōi ndra'oegō?” (*Sin. 6, 6*).

11 Fondrondrongo Jehowa ba hachōsi
tōdō ndra'odo ! He Jehowa, orifi
ndra'odo !

12 No ōbali'ō fanoenō wangarōngarō-
goe andrō ; no ōheta chōgoe noecha
ba wange'esi andrō ba no ōfole-
mbe ndra'odo fa'omoeso dōdō. (*Joh. 16, 20*).

13 Ena'ō isoenō ndra'oegō tōdōgoe,
ena'ō lō ibato. He Jehowa, Lowa-
langigoe, oesoenō ndra'oegō, si lō
mamalōmalō ! (*Sin. 16, 9*).

SINOENŌ 31.

I. Fangandrō fangefa ba zi fa'-
oedoe. II. Fanoeno fa'eboea dōdō
Lowalangi.

1 Chō doeka wanoenō andrō. Si-
noenō ; chō Dawido.

2 I. Chōoe Jehowa, manōtōna
ndra'odo, bōi manō be'e aila ndra'o ;
orifi ndra'o, ba wa'atoelō dōdōoe
andrō !

3 Fondrondrongo chōgoe, ta'ita'i orifi
ndra'odo ! Ena'ō gowe sa'wato ndra'-
oegō chōgoc, ba hati saro, ba wa-
ngorifi ja'odo ! (*Sin. 18, 3*).

4 Gowe sa ndra'oegō chōgoe ba ha-
tigoe, ba ōfasao ndra'o, ō'ohe da-
ngagoe, bōrō dōimō andrō. (*Sin. 23, 3*).

5 Ō'efa'ō ndra'o ba goe'ō andrō, ni-
laoera chōgoe, nibini'ō ; ba'aba'a

sa ndra'oegō chōgoe. (*Sin. 25, 15*).

**Ba dangaoe octoe'ō nosogoe ; ō'o-
rifi ndra'o, ja'oegō Jehowa, Lowa-
langi si lō farōi !** (*Loek. 23, 46*).

Fa'oedoe ndra'oegō ba zi olembai
adoe faja andrō, ba ja'odo, ba sa-
nōtōna chō Jehowa.

Ena'ō ma'iki ndra'o ba ena'ō omoe-
so dōdōgoc, ba wa'eboea dōdōoe
andrō, wa no onehegō wa'anocma-
nagoe andrō, wa no ōbe'e ba dō-
dōoe wa'atosasa dōdōgoe.

Lō niloeloemō ja'o ba wa'abōlō zi
fatioe tōdō chōgoe, no ōfonaha ga-
hegoe ba zebolo tanō. (*Sin. 18, 37*).

Hachōsi tōdō ndra'o, ja'oegō Je-
howa, sata'oe tōdō sa ndra'odo !
Aokō hōrōgoe ba wa'aboe dōdō
andrō, ariri nosogoe ba ōsigoe.
(*Sin. 6, 8*).

Sagōtō ja'o sa'ae, ba fa'alangoe
dōdō, ha me oega fache ndra'o, ba
fangarōngarō manō. Taja wa'abō-
lōgoe, bōrō horōgoe, ba no alō dō-
laga, bōrō zamakao ja'o andrō
fefoe.

No tobali ni'o'aja sibai ndra'odo
ba nawōgoe ba fameta'oe ba zi
fa'ila li chōgoc ; si faloecha chōgoe
baewali, ba moloi. (*Sin. 69, 11-13*).

No olifoe niha bō'ō ndra'odo, no
taja ndra'o ba dōdōra ; no tobali
hoelō mbowoa saboto ndra'odo.
Noa sa oerongo wanandra'waisi za-
to : „Ameta'oeō, fasoei !” Mamagōlō
ira ba chōgoe andre, wangeloi fa-
moenoe ja'odo. (*Jer. 20, 10 ; 46, 5*).

Ba ja'odo, ba sanōtōna chōoe, ja'-
oegō Jehowa ; no oemane : „Lowa-
langigoe ndra'oegō !”

Ba dangaoe so lalagoe andrō.
Efa'ō ndra'o ba danga zi fa'oedoe
chōgoe ba ba zolohi ja'odo ! (*Sin. 139, 16*).

Fohaga mbawaoe ja'wa genonioe,
orifi ndra'o, ba wa'eboea dōdōoe
andrō. (*Moz. IV. 6, 25. Sin. 80, 4*).

He Jehowa, bōi be'e aila ndra'o !
noa sa oe'angarōfi li ndra'oegō.
Ena'ō aila zeboea horō andrō, ena'ō

- lō hedehedera sa'ae, ba mbanoea tooe.
- 19 Ena'ō lō'ō sa'ae hedehede mbewe sofaja andrō, sangosiwawōi satoelō, ba hochara andrō ba ba wa lō ba dōdō.
- 20 II. Ha lō abōlō wa'eboea dōdōoe andrō, nitenagōoe ba zangata'oeſi ja'oeſō; ni'oroma'ōoe, ba zanehe niha, ba zanōtōna chōoe andrō.
- 21 Ōba'a ira ba'aba'a bawaoe andrō, na aeohoe niha, ōbini'ō ira baose, ba wasosota lela andrō. (*Sin.* 27, 5).
- 22 Niſoeno Jehowa, me no i'oroma'ō chōgoe wa'eboea dōdōnia andrō, sahlōhōli dōdō, ba mbanoea saro. (*Sin.* 17, 7).
- 23 Ba ja'ō, ba oemane, ba wa'atobali dōdōgoe andrō: „No toba'a ndra'o ba hōrōoe.” Ba no ōfondronrongo zoei li wangandrōgoe andrō, me moe'aodo chōoe. (*Sin.* 116, 11).
- 24 Mi'omasi'ō Jehowa, ja'ami, satoelō tōdō andrō chōnia, dozi! Irorogō Jehowa zi lō farōi andrō ba lō i'ambōsi zoelō ba zama'oea fajawaſa.
- 25 Mirara dōdōmi ba mi'abe'e'ō, dozi ami, sanōtōna chō Jehowa. (*Sin.* 27, 14).

SINOENŌ 32.

I. Fa'ohahaoe dōdō na te'efa'ō horō. II. Famarooe tōdō ba wanōrō lala satoelō, dali dōdō si so era'era.

Chō Dawido; Famahaō.

- 1 I. Ja ahowoe niha ni'efa'ō olalōwa andrō, nibaloegō horō! (*Rom.* 4, 6-9).
- 2 Ja ahowoe niha ba zi lō ibe'e horō lalō andrō Jehowa ba si lō falimosa ba dōdō.
- 3 Me lō oe'ombacha'ō, ba ariri dōlagoe, ba wangarōngarōgoe andrō, si lō mamalōmalō. (*Sin.* 3, 11; 51, 10).
- 4 Bong i ma'ōchō sa tohare chōgoe dangaoe; otoefo nidanō nōsigoe, māne na ba'wa lōchō.
- 5 Ba oe'ombacha'ō chōoe horōgoe, ba lō oebini'ō lalōgoe andrō. Oemane: „Da'oe'ombacha'ō chō Jehowa go-

lalōwagoe andrō.” Ba awena ō'efa'ō chōgoe horōgoe, lalōgoe andrō. (*Amaed.* 28, 13).

Andrō ja mangandrō chōoe dozi satoelō, na ba'wa ō'oroma'ō ndra'oeſō; he wa'ae anōnō danō molō seboea, ba lō ichamō ira.

Ba'aba'a ndra'oeſō chōgoe, ōtimba chōgoe wamakao; ōfasoei ndra'ō fa'iki ba wangorifi.

II. Oefahaō ndra'oeſō, oefohawa lala chōoe, nitōrōoe, oefolala dōdōoe, wangōhōrōgō ja'oeſō. (*Sin.* 25, 12).

Bōi mifaomagō ami ba koedo ba ba koedo kalide, si lō tōdō; sinali ba si'ōli ba mbawa, fakakera, wama-tōrō; na lō da'ō, ba lō mōi chōoe. (*Amaed.* 26, 3).

Oja ngawalō wamakao ba zeboea horō, ba sanōtōna chōoe, Jehowa, ba ifasoei fa'eboea dōdō.

Mi'omoesoi'ō dōdōmi chō Jehowa ba mi'owoeawoea'ō dōdōmi, ja'ami satoelō tōdō, ba mi'a'iki dozi sadōlō tōdō. (*Sin.* 32, 1).

SINOENŌ 33.

I. Fanoeno fa lō ambō fa'abōlō andrō chō Lowalangi ba fa'eboea dōdō ba fa lō farōi andrō chōnia.

II. Famarooe tōdō ba wanōtōna chō Zo'aja.

I. Mi'owoeawoea'ō dōdōmi, ja'ami satoelō tōdō, ba chō Jehowa andrō; si nangea ba radōlō tōdō andrō, ba fanoeno. (*Sin.* 32, 11).

Misoeno Jehowa biola nitika zide'ide, milaoe chōnia mbiola seboea, si foeloe sinali!

Mi'anoenō chōnia sinoenō si bohooe; mi'abōlōgō mitika mbiola, ena'ō moehōngō. (*Sin.* 40, 4; 96, 1. *Fam.* 5, 9).

Si doehoe sa daroma li Jehowa andrō; ba folaoenia fefoe, ba ba wa lō farōi.

Somasi ia, ba fa'atoelō ba hoekoe; ba no anōnō danō fa'eboea dōdō Jehowa.

SINOENÖ 34.

I. Fanoeno Dawido Lowalangi,
me no i'orifi ia. II. Famarooe tödö
ba wangata'oeffi Lowalangi.

Chö Dawido, me i'osowöhö ia, chö 1
Gabimelechi, me ifofanö ia da'ö ba
me iheta ia. (*Sam. I. 21, 14-16*).

I. Gesoeno Jehowa, si lö mama- 2
lömäl, böi ja teboelö ba mbevegoe
wanoeno ja'ia.
Jamosoeno ia tödögoe, ba chö Je- 3
howa, ja larongo si noemana, ba
ja omoeso dödöra.

Mifolachömi Jehowa, awögoe; data- 4
faoma ta'eboea'ö döinia!

Ha me oega oe'aloefi Jehowa, ba 5
ifondrondrongo chögoe, ba no i'efa'ö
ndra'o ba wa'atosasagoe fefoe.

Ba zamaöga höröra chönia mohaga 6
mbawa, ba alacha lö afoesi mbawara.
No moe'ao zi noemana andre, ba 7
no irongo Jehowa, ba no i'efa'ö ba
wa'atosasania fefoe.

Ifasoei mala'ika Jehowa zangata'- 8
oeffi ja'ia ba i'efa'ö ira. (*Moz. I. 32,*
2. Sin. 91, 11).

Mitandra ba mifaigi, wa no seboea 9
tödö Jehowa, ja ahowoe zanötöna
chönia! (*Fet. I. 2, 3*).

Mi'ata'oeffi Jehowa, ja'ami ni'amo- 10
ni'ö andrö chönia; lö'ö sa ambö
hadia ia ba zangata'oeffi ja'ia. (*Sin,*
37, 19).

Ba nono zingo ambö gö ba olofo, 11
ba ba zangaloei Jehowa, ba lö
ambö, fefoe gofoe hadia. (*Sin. 33,*
18, 19; 37, 25. Loek. I, 53).

II. Mi'aine iraono, mifondro- 12
ndrongo chögoe, da'oeifahö ami
ba wangata'oeffi Jehowa.

Ha niha zomasi aeri, somasi fa'a- 13
naoe noso, ena'ö faloecha ia wa'o-
hahae dödö?

Taha lelaoe, ba zi lö söchi, ba be- 14
weoe, fa böi ilaoe waja! (*Fet. I. 3,*
10-12).

Aröoe'ögö ba zi lö söchi ba laoe zi 15
söchi; aloefi wa'atoelö, gohi! (*Sin.*
37, 27).

6 Taroma li Jehowa wamazöchi mba-
noea si ja'wa ba eheha mbawania
wamazöchi nösinia fefoe. (*Moz. I.*
1, 6, 14).

7 I'owocloi nasi, hoelö ba nasoa, ibe'e
ba halasa hooenia. (*Sin. 104, 9*).

8 Jamoe'ata'oeffi Jehowa ösi goeli danö
ma'afefoe, ja manizinizi fönania dozi
sowanoea ba goeli danö!

9 Ha moehede ia, ba itörö; i'wa'ö,
ba no so.

10 Ifoefoe Jehowa nichoi dödö niha
baero; lö fachai gera'era soi niha
ibe'e.

11 Tödö Jehowa andrö, ba lö teboelö,
iroegi zi lö aetoe, ba era'era dödö-
nia andrö, ba lö mamalömäl.

12 II. Ja ahowoe niha si no mangai
Lowalangira Jehowa andrö, niha
nitoetoejoenia tána chönia! (*Moz.*
V. 33, 29).

13 Ifaigifaigi Jehowa moroi ba zoroego,
i'ila nono niha fefoc.

14 Moroi ba nahania ifaigifaigi, inehegö
fefoe zowanoea ba goeli danö.

15 Ja'ia, samazöchi tödöra fefoe, si
höröhörögö nilaoera andrö fefoe.

16 Tenga ba wa'ato zabölö chönia
möna razo, ba sabölö, ba lö aeri
ba wa'afahöna wa'abölönia. (*Sam.*
I. 17).

17 Faja koedo, ba wangerifi, ba lö
i'orifi niha fa'abölönia andrö. (*Sin.*
20, 8).

18 Hiza, hörö Jehowa andrö, ba i'ila
zangata'oeffi ja'ia ba sanötöna fa'-
eboea dödönia. (*Sin. 34, 16, 18*).

19 Ba wangepa'ö nosora ba wa'amate,
ba wangerifi ja'ira na lofo mbanoea.
(*Sin. 34, 10, 11*).

20 Chö Jehowa manötöna dödöda fa-
ngorifida ia ba baloeseda. (*Sin. 3,*
4).

21 Ba chönia sa'ae omoeso dödöda,
me no manötöna ita ba döinia a-
ndrö, ni'amoni'ö.

22 Ja so ja'wama wa'eboea dödöoe a-
ndrö, ja'oege Jehowa, ja itörö wa-
nötönama chöoe!

- 16 Itōngō Jehowa zamazōchi si lō so-
chi, ba wangohori tōira ba goeli
danō.
- 17 Ba ihōrōhōrōgō Jehowa zatoelō tōdō
ba ibc'e mbōrō dalingania ba we-
aora. (*Amaed. 10, 7*).
- 18 Moe'ao ira, ba irongo Jehowa ba
i'efa'ō ira ba wa'aboe dōdōra fefoe.
- 19 Ahatō Jehowa ba zi no arasa tōdō
ba itolo zi no atata era'era. (*Sin.*
51, 19).
- 20 Oja ngawalō wamakao ba zatoelō,
ba i'efa'ō ia Jehowa ba da'ō fefoe.
- 21 Irorogō dōlania fefoe, fa bōi afatō
zara. (*Kor. II. 1, 5*).
- 22 Seboea horō andrō iboenoe boea-
boea si lō sōchi; ba si fatioe tōdō
ba zatoelō tōdō, ba gōna hoekoe
dania.
- 23 I'orifi noso gcnoninia Jehowa, ba
dozi sanōtōna chōnia, ba lō gōna
hoekoe.

SINOENŌ 35.

I. Fangarōngarō ba zi lō sōchi andrō
nilaoe zi fa'oedoe. II. Fanga-
ndrō fangorifi chō Lowalan*i*.

Chō Dawido.

- 1 I. Lae fasōndra, Jehowa, ba zi
fasōndra chōgoe, soewō zanoewō
ja'odo.
- 2 Toejoe mbaloese, awō ndrango, ba
faoso, tolo ndra'odo! (*Sin. 7, 13. 14*).
- 3 Halō doho ba ba'a lala fōna zolohi
ja'odo; ōmane ba dōdōgoe: „Fangorifioe
ndra'odo!”
- 4 Ena'ō aila zangaloei nosogoe, ena'ō
tobali lō fozee; ena'ō tofana foeri
ba ena'ō tehawoe fa'aila zamachai
famoenoegoe. (*Sin. 40, 15*).
- 5 Ja hoelō goelihu ba nangi ira, na
itimba ira mala'ika Jehowa.
- 6 Ja ogōmigōmi lalara ba ja aelo, na
igohi ira mala'ika Jehowa.
- 7 Noa sa lalaoe chōgoe goe'ōra, lō
bōrō, nibini'ō, no lacharoe lōsoelō-
soe nosogoe, lō bōrō. (*A. 19*).
- 8 Ja gōna ia famakiko, si lō moedōna-
dōna, ba ja te'oe'oe ia ba goe'ōnia
andrō, nilaoenia, nibini'ō, ja alaoe
ba wamakiko! (*Sin. 9, 16*).
- Ba owoeawoea dania dōdōgoe, ba
chō Jehowa, omoeso dōdōgoe, ba
wangorifinia andrō.
- Imane ōsigoe fefoe: „Ha niha zi
fagōlōgōlō chōoe, Jehowa?” Sange-
fa'ō seboea famakao ba zabōlō mo-
roi chōnia, ba seboea famakao ba
si noemana ba zi anagōi ja'ia.”
- So sasi sofaja; hadia zi lō oe'ila
lasofoe chōgoe.
- Si sōchi lasaelōni chōgoe si lō sō-
chi; fa lō ono gocrachagoe. (*Sin.*
38, 21).
- Ba ja'o, ba no oe'onoecha gonigoni,
me mofōchō ira, no oefakao ndra'o
lō manga, ba fangandrōgoe, ba mangawoeli
barō dotogoe. (*Rom. 12, 15.*
Job. 31, 29).
- Hoelō na si fahoeuwe, hoelō na ta-
lifoese wa'aboe dōdōgoe, no oefatō-
toegoe ndra'o, hoelō zange'esi ina-
nia.
- Ba no omoeso dōdōra ba wa'a-
laoegoe andrō ba no la'owoelei ira
chōgoe; niha bō'ō zangowoeloi
ja'ira chōgoe, si lō oerai mila; lō
mamalōmalō wanandrawara.
- La'igi'igi'ō ndra'odo, la'o'ajado, wa-
matangi bohara chōgoe. (*Job. 16, 9*).
- II. He So'aja, heza iroegi, wa
ōfaigifaigi manō? Okafoei dōdōgoe,
efa'ō ba wamoefoera andrō; efa'ō
ba nono zingo zi lō awō'awō andrō
chōgoe. (*Sin. 22, 21*).
- Da'oesoeno ndra'oegō ba gowoeloa
seboea, ba zato niha oe'eboc'a'ō
dōimō andrō. (*Sin. 22, 23*).
- Bōi be'e omoeso dōdō chōgoc zi
fa'oedoe chōgoe, si lō bōrō; bōi
be'e lafamō'i hōrōra si fatioe tōdō
chōgoe, si lō bōrō. (*Sin. 25, 19; 19,*
5. Joh. 15, 25).
- Tenga sa fa'atoelō nifatoenōra, ba
lafachai waja ba chō zahonohono
ba danō.
- No lafaboka mbawara chōgoe, la-
mane: Ha! ha! no i'ila hōrōda!”
(*Sin. 40, 16*).

- 22 No ō'ila, ja'oegō Jehowa; bōi zi lō hedehede ndra'oegō! He So'aja, bōi arōe'ōgō chōgoe!
- 23 Faoso ba fazaŵa'ō, ba wamatoenō hoehoeo andrō chōgoe, ja'oegō Lowalangioe ba So'aja ja'o, ba wolohe ba lala. (*Sin. 44, 24*).
- 24 Ohe ba zadōlō hoehoeo andrō chōgoe, dali wa'atoelōmō andrō, ja'oegō Jehowa, Lowalangioe, ba bōi be'e omoeso dōdōra chōgoe.
- 25 Bōi tehe lamane dōdōra: „Ha, da'ō zomasiga!” Bōi lamane: „No tafakiko ia!”
- 26 Ena'ō aila ira, ōbe'e; ena'ō tehawoe fa'aila, dozi somoeso tōdō ba wa'aboe dōdōgoe andrō, ena'ō baloebaloera wa'aila ba fa'iki niha bō'ō chōra, ja'ira si fajaŵa chōgoe. (*A. 4*).
- 27 Acha owoeawoea dōdō zomasi na faloechado zatoelō, acha omoeso dōdōra, ena'ō lō mamalōmalō lamane: „Ja eboea Jehowa, somasi na aeri genoninia andrō.” (*Sin. 40, 17*).
- 28 Ba ifatoenō wa'atoelōmō andrō lelagoe, ba fanoeno ja'oegō, si lō mamalōmalō.

SINOENŌ 36.

I. Folaoe zeboea horō andrō. II. Fa'eboea dōdō Lowalangii.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō. Chō genoni Jehowa andrō, Dawido.
- 2 I. So wchede horō ba hoenō dōdō zeboea horō andrō; ba wamaiginia, ba lō fangata'oeffi Lowalangii. (*Rom. 3, 18*).
- 3 No ihaogōhaogō chōnia, wamaiginia, ena'ō terongo galalōŵania, ba ena'ō gōna ia fatioesa.
- 4 Famakiko ba faja daroma li mbenwenia, no ibōhōli wa'atoeatoea ba folaoe si sōchi.
- 5 Famakiko i'aloaloei ba gasonia, isaŵa lala sabila, lō i'ogorofi zi lō sōchi. (*Mich. 2, 1*).
- 6 II. He Jehowa! iroegi mbanoea si jaŵa wa'eboea dōdōoe, iroegi la-

woec wa lō farōi ndra'oegō. (*Sin. 57, 11; 108, 5*).

- Fa'eboea hili Lowalangii andrō wa'atoelōmō ba hoekoe andrō chōoe, ba si mane namō sboea; ō'orifi niha ba saliwaliŵa ba danō, ja'oegō Jehowa, (*Sin. 135, 1, 2*).
- Omasiō sibai wa'eboea dōdōoe, ja'oegō Lowalangii, labini'ō ira ono niha ba loemō gafioe andrō.
- Labadoe zi no fahōna andrō ba nomomō, aboeso ira, ōfabadoegō chōra hohoe wa'omoeso dōdō andrō chōoe. (*Sin. 23, 5*).
- Ba chōoe sa so goembloe wangorifi andrō; ba haga andrō chōmō ma'ila haga. (*Jer. 2, 13*).
- Bōi boelō'ō wa'eboea dōdōoe andrō ba zi no fa'ila chōoe, ba wa'atoelōmō ba zadōlō tōdō.
- Bōi ja ichamōdo ahe zeboea hocha andrō, ba bōi jamoetimba ndra'odo tanga zeboea horō.
- Ba da'ō mege alaoe zamazōchi si lō sōchi, tetimba tooe ira ba tebai maoso sa'ae.

SINOENŌ 37.

Famahaō, wa faja wa'ohahaoe dōdō zi lō sōchi, awō wa si doehoe wa'ohahaoe dōdō zatoelō.

Chō Dawido.

(*Faigī gōi: Sin. 49, 73. Soera Jobi.*)

- Bōi ofōnoe ba chō zamazōchi si lō sōchi andrō: bōi afōchō dōdōoe ba zolaoe si lō atoelō. (*Amaed. 24, 19*).
- Lō'ō sa ararā, ba tctaba ira, si mane doe'oe, ba aleoe, si mane boeloe ndroe'oe ba danō.
- Dōnadōna chō Jehowa ba lace zi sōchi; iagō danō ba fa'oea wa'adōlō dōdō. (*A. 27, 29*).
- Ba omoeso dōdōoe ba chō Jehowa, ba ibe'e chōoe zomasi dōdōoe.
- Be'e balazi Jehowa nitōrōmō andrō, ba dōnadōna chōnia, ba ja'ia zamaigī lala. (*Pet. I. 5, 7*).
- Ba ifatoembōe'ō wa'atoelō dōdōoe andrō si mane fa'amoloeo, ba lala

- andrō chōoe, si mane haga na la-
leo. (*Sin. 97, 11; 112, 4. Job. 11, 17*).
- 7 Honogō'ō fōna Jehowa ba baze-
baze'ō chōnia; bōi ofōnce ba chō
zamaloa ni'aloeci dōdōnia, si lō ha-
dia ia, ba ba niha solaoe sabila.
Sin. 73, 3.
- 8 Rōi wōnoe andrō ba bōhōli wa'a-
bao dōdō; bōi maoso dōdōoe; ha
ba wamazōchi si lō sōchi aechoe
da'ō.
- 9 Nihori sa dania zanao horō, ba
sanōtōna chō Jehowa andrō zochō
tanō dania. (*A. 11. 22. 29. 34*).
- 10 Hatō ma'ifeo tō, ba lō'ō sa'ae se-
boea horō andrō, ba na ōfaigi na-
hania, ba lō ja'ia sa'ae. (*A. 35*).
- 11 Ba sebolo tōdō andrō zochō tanō
dania, ba owoeawoea dōdōra ba
wa'afahōna wangorifi. (*A. 9. Mat.
5, 5*).
- 12 Seboea horō, ba ifachai wamakiko
satoelō tōdō, ifatangi mbohanian
chōnia.
- 13 Ba ma'iki Zo'aja chōnia; noa sa
i'ila, wa iroegi ba'wania dania. (*Job.
18, 20*).
- 14 No lasōbi wōda seboea horō ba no
lachai wana, ba wamakiko seboea
famakao ba si nocmana, ba wa-
moenoe sanōrō lala sadōlō. (*Sin.
11, 2*).
- 15 Ba ba dōdōra gōna dania wōdara,
ba nifatō dania wanara.
- 16 Sōchi zi lō oja'oja ba zatoelō tōdō,
mori ba zi fahōna ba zeboea horō
andrō, si no ato. (*Amaed. 15, 16*).
- 17 Ta'io zeboea horō andrō sa, ba ni-
fatō, ba satoelō tōdō, ba itoewoe
Jehowa.
- 18 I'ila Jehowa mba'wa zadōlō tōdō,
ba si so chōra, ba lō teboelō.
- 19 Lō te'ailasi ira, na ba'wa wamakao,
ba na ba'wa lofo, ba te'aboesoi'ō
ira. (*Sin. 33, 14*).
- 20 Si tekiko sa zeboea horō andrō, ba
si fa'oeoce chō Jehowa, ba hoelō
wa'asōchi ndroe'oe ba danō, ariri,
taja, hoelō zimbo. (*Sin. 68, 3*).
- 21 Seboea horō, ba mamalali ana'a,
ba lō iboe'a, ba satoelō tōdō, ba
obōwō, ibe'e ba nawōnia gōi.
Nifahowoe'ōnia sa zochō tanō da-
nia, ba ni'elifinia, ba nihori. (*A. 9*).
Jehowa sa zangabe'e'ō ahe niha,
na omasi ia nitōrōnia.
Na alaoe ia, ba lō adōlō ba danō,
itoewoe sa dangania Jehowa.
(*Amaed. 24, 16*).
- Me iraono ndra'o fōna ba me sa-
toea ndra'o ma'ōchō, ba lō oerai
oe'ila, noemana zatoelō tōdō, ba
lō oerai oe'ila mangandrō gō ma'-
owoenia. (*Sin. 34, 10. 11*).
- Lō mamalōmalō wa'obōwōnia, ibe'-
ebe'e nifalali, ba nifahowoe'ō ma'-
owoenia.
Arōoe'ōgō ba zi lō sōchi, ba laoe zi
sōchi, ba si lō teboelō ba danō
ndra'ocgō. (*Sin. 34, 15*).
- Hoekoe satoelō sa zomasi Jehowa,
ba lō farōi ia ba zatoelō tōdō a-
ndrō chōnia. (*Sin. 11, 7*).
- Satoelō tōdō zochō tanō dania, ja'-
zowanoea ba danō, si lō mama-
lōmalō. (*Jes. 60, 21*).
- Fa'atoeatoea wehede zatoelō tōdō
andrō, ba hoekoe satoelō ifatoenō.
No so ba dōdōnia goroisia Lowa-
langinia, ba lō mangiwa gahenia.
(*Sin. 40, 9*).
- Idarodarogō zatoelō tōdō andrō se-
boea horō, i'aloeci wamoenoe ja'ia.
(*Sin. 10, 8-10*).
- Ba lō iloele ba dangania Jehowa,
ba lō ibe'e ni'etoe'ō hoekoe, na
tehoekoe ia. (*Sin. 34, 23*).
- Dōnadōna chō Jehowa ba tōrō lala
andrō chōnia, ba ibali'ō sala'wa
ndra'oegō, ena'ō mōi chōoe danō.
Na tehori zeboea horō andrō, ba
samaigimaigi ndra'oegō. (*A. 9*).
- No oe'ila zeboea horō, solaoe ho-
cha, samologō ja'ia, si mane eresi
andrō ba hili Libano, (*Job. 5, 3-5;
20, 6. 7. Hez. 31, 3-14*).
- Ba me oefoeli oetōrō, ba lō ja'ia
sa'ae; ba oe'aloeci ia, ba lō oesō-
ndra. (*A. 10*).
- Tōngōni zi lō sala ba faigi zadōlō**

- tōdō andrō, wa moma'owoe niha somasi fa'atoelō. (*Moz. I. 39, 8. 9.*)
 38 Solalō, ba tehorī fefoe; nga'ōtō zebœa horō, ba ni'etoe'ō.
 39 Chō Jehowa i'otarai fangorifi sa-toelō tōdō andrō, ba'aba'ara ia, na ba'wa wamakao. (*Sin. 46, 2.*)
 40 Ba itolo ira Jehowa, i'orifi ira; i'efa'ō ira ba zebœa horō andrō ba iloeloei chōra, me no sa'watōra ia. (*Loek. 18, 8.*)

SINOENŌ. 38.

I'andrō wangorifi seboea famakao. Sinoenō.

- 1 Chō Dawido, ba wamasoegi ba dōdō.
 (*Faigi gōi Zin. 6.*)
 2 He Jehowa! bōi hoekoe ndra'ō ba wōnoemō ba bōi otoi'ō ndra'ō ba wa'abao dōdōoe andrō! (*Job. 6, 4; Sin. 32, 4.*)
 3 Noa sa manga ba nōsigoe nono wana andrō chōoe, ba no tohare chōgoe dangaoe.
 4 Lō hadia ia ba nōsigoe zi lō socho, ba wōnoemō andrō; lō hadia ia ba dōlagoe zi lō fōchō, ba horōgoe andrō. (*Sin. 51, 10.*)
 5 Noa sa ihawoei ndra'ō lalōgoe andrō, hoelō noro sabœa, tebai oeloe'i sa'ae. (*Ngen. Jer. 1, 14.*)
 6 Abōoe zesocho andrō chōgoe ba monana, bōrō me no sowōhō mowa ndra'odo.
 7 No akōi hoeloege, tenga ha ma'ifoe aōndrō, mowaōwaō manō ndra'ō, abœe dōdō, ma'ōma'ōchō.
 8 Sawai alitō ngaigoe ba lō hadia ia ba nōsigoe zi lō socho.
 9 Eregē dōdōgoe ba no arasa manō dōlagoe; mangarōngarō ndra'ō, ebœa ligoe, moroi ba li zingo.
 10 He So'aja! fefoe wehocloe dōdōgoe, ba no oroma chōoe, ba lō tobini chōoe wangerōngarōgoe.
 11 Manoetœnoetœ sibaī dōdōgoe, ba no taja wa'abōlōgoe; noemalō fa'atara ba hōrōgoe, ba lō'ō.

- Somasi ja'odo ba si no fahoewoe 12
 chōgoe, ba la'ewegō ira, ba wa'afō-
 chō andrō chōgoe. (*Sin. 31, 12. Job. 19, 14.*)
 Ba sangaloei famoenoe ja'ō, ba la- 13
 laoe wesoe chōgoe; ba somasi fama-
 kaogoe, ba mamagōlō ba wamakiko,
 lafachai waja, lō mamalōmalō.
 Ba ja'odo, ba hoelō zafiso; lō oero- 14
 ngo; ba hoelō zi lō hede, si lō ma-
 mokai bawania. (*Sin. 39, 3.*)
 No tobali hoelō zi lō mamondro- 15
 ngo li niha ndra'odo, si lō famadaō
 ba mbewe.
 Noa sa oedōnadōna chōoe, ja'ogē 16
 Jehowa, ja'ogē zamondrongo ligoe,
 ja'ogē, Jehowa, Lowalangigoe.
 Noa sa oemane: „Ena'ō lō oemeso 17
 dōdōra ba chōgoe andre!” Me ahele
 gahegoe, ba faja'wa ira chōgoe.
 Lō arōoe tō, ba alaoe ndra'ō, ba 18
 lō'ō manō dōhō wa'afōchō andrō
 chōgoe.
 Oe'ombacha'ō sa'ae zalagoe ba abœe 19
 dōdōgoe horōgoe andrō. (*Sin. 32, 5.*)
 Ba aeri zi fa'œedoe chōgoe, abōlō 20
 ira, ba ato zi fatioe tōdō chōgoe lō
 bōrō.
 Ba lasoelōni si lō sōchi zi sōchi, 21
 lasoekosoeko ndra'odo, bōrō wa oe'-
 aloei zi sōchi. (*Sin. 35, 12.*)
 Bōi bōhōli ndra'ō, ja'ogē Jehowa, 22
 Lowalangigoe, bōi arōoe ōgō chōgoe!
 Ta'ita'i tololo, ja'ogē So'aja fango- 23
 rifigoe.

SINOENŌ 39.

I. Fangarōngarō ba wamakao andrō, si gōna niha, II. Fangandrō fangorifi.

- Chō doeka wanoenō andrō; chō 1
 Jedoetoeno. Sinoenō; chō Dawido.
 (*Nga'ōt. I. 25, 1. 3.*)
 I. No oemane: „Da'œefaigifaigi 2
 lalagoe andrō, fa bōi œefazōchi horō
 lelagoe andre; da'œedarodarogō
 mbewegoe, œefosare'a, gōtō wa so
 ba ngaigoe zebœa horō andrō.”
 No lō hedehedegoe, no ahono ndra'- 3
 odo, lō sihededo, lō si sōchi chōgoe;

- ba tesao wa'afōchō chōgoe. (*Sin. 38, 14*).
- 4 Aoechoe bacha dōdōgoe, hoemola, ba wamatooetooe andrō; oemane lalagoe :
- 5 „He Jehowa, ombacha'ō chōgoe wo-zoegoe ba ha wa'anaoe nosogoe, ena'ō oe'ila wa lō ararā ndra'odo! (*Sin. 9, 12. Job. 14, 5*).
- 6 Hiza, niso'e'a ba laloe'a mbaŵagoe andrō, ōbe'e, ba fa'anaoe nosogoe, ba hoelō zi lō'ō, fōnaoe, ha sambalō angi niha fefoe, gofoe ha wa'abc'e. (*Sin. 90, 5*).
- 7 Hoelō loemōloemō mowaōwaō misa niha, fagoegoea ba zi lō boto. Lahōna girōgirō, ba lō la'ila, ha chō mōi dania. (*Sangomb. 2, 18. 21. Loek. 12, 18-20*).
- 8 II. Ba jja'e, ba hadia nidōna-dōnagoe, ja'oegō So'aja? Ha chōmō manōtōna ndra'odo.
- 9 Efa'ō chōgoe lalōgoe andrō fefoe; bōi be'e ni'o'aja zowōhō mowa ndra'odo.
- 10 Lō hedehedegoe sa'ae, lō oebokai mbawagoe; ja'oegō sa zolaoe. (*Sam. II. 16, 10*).
- 11 Efa'ō chōgoe wamakao andrō chōoe; ba wombambaja dangaoe andrō ariri ndra'odo.
- 12 Ōhoekoe niha, ō'otoe'ō ba golalō-wānia andrō, ba taja zi sōchi andrō chōnia ōbe'e, hoelō ni'ā hama; si ndroehoe, angi niha fefoe. (*A. 6*).
- 13 Fondronrongo wangandrōgoe, ja'oegō Jehowa, be'e ba dōdōoe we'agoe andre! Bōi zi lō hedehede ndra'oegō ba wege'egoe! Niha bō'ō sa ndra'o chōoe, si fatewoe, si mane ira toegoe fefoe. (*Moz. III. 25, 23. Sin. 119, 19. Fel. I. 2, 11. Heb. 11, 13*).
- 14 Bōi faigifaigido sa'ae, ena'ō okafoe dōdōgoe, fatoea lō mofanō ndra'o, si lō ja'odo sa'ac! (*Job. 10, 20*).

SINOENŌ 40.

I. Fangandrō saoha gōlō ba wa'ebaea dōdō andrō, ba II. Fangandrō famaloea fangorifi andrō.

- Chō doeka wanoenō andrō. Chō 1
Dawido. Sinoenō.
- I. Lō nibōhōigoe fanōtōna chō 2
Jehowa, ba no ihatō'ō ia chōgoe
ba no ifondronrongo we'agoe
andrō.
- No idōni jaŵa ndra'odo, moroi ba 3
gohokoho famakiko andrō, moroi
ba damboe somboejoe; ba no ifo-
naha gahegoe ba dete gara ba no
i'abe'e'ō mbekagoe.
- Ba no ibe'e'ō ba mbewegoe zinoenō 4
si bohooe, fanoeno Lowalangi andrō.
Ato zangila, ba ata'oe, ba manō-
tōna chō Jehowa. (*Sin. 33, 3*).
- Ja ahowoe niha same'e tōtōnafōnia 5
Jehowa ba si lō mōi ba zi fajaŵa
ba ba zamahole'ō ja'ira ba waja.
- Oja ngawalō zahōlihōli dōdōma 6
chōoe ba era'eraoe, nifatōrōoc chō-
ma, ja'oegō Jehowa, Lowalangi-
goe; lō hadia ia zi fagōlōgōlō
chōoe! na lafatoenō ena'ō, na itōrō
li, ba abōlō oja, tebai lazarazara.
(*Sin. 139, 17. 18*).
- Soemanga nitaba ba soemange ni'ā, 7
ba lō omasi ndra'oegō, ba no
ōchaoe chōgoe dōgi dalinga; soe-
mange nitoenoe ba soemange fa-
meta horō, ba lō ba dōdōoe. (*Sin. 51, 18. Heb. 10, 5-10. Jes. 50, 5*).
- Ba oemane : Hiza, sodo dania, ba 8
nga'ōloe zoera itōrō li ndra'odo.
- Folo'ō somasi ndra'oegō, ja'oegō 9
Lowalangigoe, ba no fa'omasigoe;
ba omoisamō, ba no so ba dōdōgoe
bacha.
- No oe'ombacha'ō wa'atoelōmō, ba 10
gowoeloa seborea; hiza, lō nitaha-
goe bcwegoe, — ja'oegō Jehowa
zangila! (*Sin. 22, 23, 26*).
- Fa'atoelōmō andrō, ba lō nibini'ō- 11
goe ba dōdōgoe bacha; fa lō farōi
ndra'oegō ba fangorifi andrō chōoe,
ba no oefatoenō; fa'ebaea dōdōoe

ba fa'adoehoemō andrō, ba lō nibaloegōgoe ba gowoeloa seboea.

12 II. Lō'ō sa ōbōda wa'ahachō dōdōoe chōgoe, ja'oegō Jehowa, lō teboelō, wa irorogō ndra'odo fa'eboea dōdōoe andrō ba fa lō farōi ndra'oegō.

13 Noa sa tefasoei ndra'odo famakao, si tebai te'erai; no ichanō ndra'ō olalōwāgoe andrō, fa tebai oe'ila niha; no oja, moroi ba wa'oja rozi mboe ba hōgōgoe, ba no atoroe dōdōgoc.

(A. 14-18: Sin. 70).

14 Ena'ō omasi ndra'oegō wāngorifi ja'odo, ja'oegō Jehowa! He Jehowa, ta'ita'i toloodo!

15 Ena'ō aila ira fefoe, ōbe'e, ena'ō tehawoe fa'aila, sangaloei famoenoe ja'odo, fangetoe'ō nosogoe; ena'ō awoewoe foeri ba ena'ō faloecha wa'aila zomasi famoenogoe! (Sin. 6, 11).

16 Ena'ō tobali dōdō zangoema'ō: Ha! ha! ba wa'ailara andrō. (Sin. 35, 21. 25).

17 Acha ma'iki dozi sangaloei ja'oegō, ba acha omoeso dōdōra; somasi fāngorifi andrō chōoe, ba hana na lō aetoe la'va'ō: „Razo Jehowa!”

18 Ba he seboea akaola ndra'odo ba si noemana, ba irorogō ndra'ō So'aja. Sanolo ja'ō ba sangorifi ja'ō ndra'oegō; bōi aragō'ō, ja'oegō Lowalangioc! (Sin. 109, 22).

SINOENŌ 41.

I. Famahowoe'ō sahadō tōdō.

II. Fangarōngarō, me farōi zi fahowoe. III. Fanōtōna ba Lowalangi.

1 Chō doeka wanocnō andrō. Sinoenō; chō Dawido.

2 I. Ja ahowoe zi so ba dōdō niha si noemana! Na ba'wa wamakao, ba i'orifi ia Jehowa. (Amaed. 19, 17).

3 Irorogō ia Jehowa ba i'anaoe'ō nosonia; ohahaoe dōdōnia ba danō ba lō ōloeloe ia ba wa'afōchō dōdō zi fatioe tōdō chōnia.

4 Itoewoe narō galogonia Jehowa ba

wōchōnia, tooe ba zalo; ōtolo ia ba wōchōnia fefoe.

II. No oemane: Hachōsi tōdō ndra'ō Jehowa! Fadōhō wōchō dōdōgoe; noa sa oefazōchi horō chōoe. (Sin. 6, 3).

Si lō sōchi wehede zi fa'oedoe chōgoe, lamane, ba chōgoe andre: „Ha wa'ara mate ia, ha wa'ara taja dōinia.”

Ba na so zi mōi mamaigi ja'odo, ba falimosa wehedenia; ihōna wamakiko tōdōnia — mōi ia baero ba ifatoenō.

Dozi si fatioe tōdō chōgoe, ba fāngōngōngōngō ba chōgoe andre, lafachai wamakiko ja'odo.

„No itōrō ia horō, ba me no alaoe ia, ba lō maoso sa'ae.”

Ba satoelō tōdō chōgoe na'i, si fadoehoe dōdōgoe, si manga wōfō gōgoe, ba no ifaza'wa mbōrō sisia chōgoe. (Sin. 55, 14. Joh. 13, 18. Hal. zin. 1, 16).

III. Ba ja'oegō Jehowa, ba hachōsi tōdō ndra'ō ba foeli fazawado, ena'ō oesoelōni chōra!

Ba da'ō aboto ba dōdōgoe, wa omasi'ō ndra'odo, me lō tola iherai ndra'ō si fatioe tōdō chōgoe.

Bōrō wa'adōlō dōdōgoe, wa lō ōbe'e alaoe ndra'ō, ba no ōfataro ba gamaoedoemō ndra'odo, si lō mama-lōmalō.

Nisoeno Jehowa, Lowalangi Ndrao' 14 no Gizeraēli, gōtōgōtō wa'ara! Jadoehoe! Jadoehoe! (Sin. 72, 18; 89, 53; 106, 48; 150, 6).

II.

SINOENŌ 42.

I. Fehoeloe dōdō chō Lowalangi ba ba gosalinia andrō. II. Fangarōngarō ba fa lō ahono dōdō. (Sam. I. 15, 30 b. t.).

Chō doeka wanocnō andrō. Fa-mahaō; nilaoe Ndraono Gora andrō.

I. Si mane fa'owōchi dōdō mbōhō, ba wamadoe idanō soloeaha,

- si manō wa'owōchi dōdōgoe chōoe, ja'oeḡ Lowalangi.
- 3 Owōchi dōdōgoe chō Lowalangi saori andrō. Ha wa'ara tō oechamō wangoroma'ō ja'odo chō Lowalangi? (*Sin. 84, 3*).
- 4 Oebadoebadoe daŵa hōrōgoe, bongi ma'ōchō, bōrō wa ma'ōma'ōchō lasofoe chōgoe: „Heza so Lowalangiōe andrō?”
- 5 Da'ō oe'angeragō, ba oefadoewa nōsi dōdōgoe bacha, me fao ndrā'ō ba zato andrō, me oe'oe ira ba nomo Lowalangi, me manoenōnoenō ndrā'aga ba me mangandrōga saoha gōlō — sato, si mōi ba gowasa. (*Sin. 27, 4*).
- 6 **Hadia wa no ōkaōndrō'ō, ja'oeḡ tōdōgoe, wa lō ahono'ō bacha? Dōnadōna chō Lowalangi! Oesoeno na sa ia, fangorifiḡoe ba Lowangiḡoe.** (*A. 12. Sin. 43, 5*).
- 7 II. No ikaōndrō ia bacha tōdōgoe, andrō itōrō tōdōgoe ndrā'oeḡō, moroi ba danō Joridano ba moroi ba hili Heremono, moroi ba hili side'ide andrō.
- 8 Moe'ao hohooe ba nawōnia hohooe, ba we'oeḡoe'oeḡoe lawoelawoe nidanō andrō chōoe; no itōrō hōḡōgoe doeloe ba hohooe andrō chōoe fefoe. (*Sin. 88, 8*).
- 9 Ba zi ma'ōchō i'oro'ō wa'eboea dōdōnia Jehowa ba ba zi bongi oetandrōsaigō chōnia wanoenōgoe, fangandrō chō Lowalangi fangorifiḡoe andrō.
- 10 Oemane chō gowegoe Lowalangi andrō: „Hana wa no olifoe'ō ndrā'odo? Hana wa moŵaōwaō manō ndrā'ō, aboe dōdō, ba wamakao zi fatioe tōdō chōgoe ja'odo?” (*Moz. V. 32, 4. Sin. 43, 2*).
- 11 Hoelō wemanga henoe ba dōlagoe wango'aja zamakao ja'ō andrō ja'odo, me lō mamalōmalō, wa lamane chōgoe: „Heza so Lowalangiōe andrō?”
- 12 **Hadia wa no ōkaōndrō'ō, ja'oeḡ tōdōgoe, wa lō ahono'ō bacha?**

Dōnadōna chō Lowalangi. Oesoeno na sa ia, fangorifiḡoe ba Lowalangiḡoe! (*A. 6*).

SINOENŌ 43.

Fango'ozoei sinoenō 42. III. Fangandrō fanolo, ba zi fa'oeḡoe andrō, ba fangandrō saoha gōlō.

- III. Faigi chōgoe zatoelō, ja'oeḡ Lowalangi, ohe ba lala hoehoeogoe ba niha andrō, si lō fa'omasi; efa'ō ndrā'ō ba niha seboea faja, solaoe si lō atoelō! (*Sin. 26, 1*).
- Lowalangi ba'aba'agee sa ndrā'oe'gō. Hana wa no ōtibo'ō ndrā'odo? Hana wa moŵaōwaō manō ndrā'ō, aboe dōdō, ba wamakao zi fatioe tōdō chōgoe ja'odo? (*Sin. 42, 10*).
- Fa'oe'ō hagamō ba si doehoe andrō chōoe! Da'ō zamasao ja'odo, solohe ja'ō ba hili ni'amoni'ō andrō chōoe, ba ba nahamō andrō. (*Sin. 15, 1*).
- Fa oechamō naha wame'e soemange chō Lowalangi ba Lowalangi fa'omoeso dōdōgoe andrō, sowoeawoea dōdōgoe, ena'ō oesoeno ndrā'oeḡō, wolaoe biola nitika andrō side'ide, ja'oeḡō Lowalangi, Lowalangiḡoe! (*Sin. 63, 3*).
- Hadia wa no ōkaōndrō'ō, ja'oeḡ tōdōgoe, wa lō ahono'ō bacha! Dōnadōna chō Lowalangi. Oesoeno na sa ia, fangorifiḡoe ba Lowalangiḡoe.** (*Sin. 42, 6, 12*).

SINOENŌ 44.

I. Famasoeḡi ba dōdō fanolo Lowalangi ira ama. II. Fangarōngarō me lafakao mbanoea Lowalangi si fatioe tōdō chōra. III. Fangandrō fangorifi.

(*Faigi gōi: Sin. 60. Sam. II. 8, 3-14*).

Chō doeka wanoenō andrō. Nilaoe Ndraono Gora andrō, Famahaō.

I. He Lowalangi! No irongo tōḡi dalingama, no latoenō chōma ira amama, ira toeama zeboea andrō, nilaoemō ba gōtōra, ba gōtō fōna andrō. (*Moz. V. 6, 20-25*).

- 3 No ōtimba soi niha tangamō andrō, ba no ōfataro ira (ndra toeama); no ōfakiko soi niha, ba no ōbologō ira (ndra toeama).
- 4 Tenga moroi ba wangōnara, wa tola la'ochōgō danō, ba tenga moroi ba da'iora, wa mōna ira, ha moroi ba dangaoe kambōlō ba moroi ba da'iomō ba moroi ba haga mbawaoe andrō, me no ō'omasi'ō ira.
- 5 Ja'oegō sa razogoe, ja'oegō Lowalangi; wā'ō wangorifi Ndraono Jakobo andrō! (*Sin. 74, 12*).
- 6 Moroi chōoe, wa ma'ila matimba zamakao ja'aga ba moroi ba dōimō andrō, wa mahoendragō tooe zi fa'oedoe chōma.
- 7 Ba wanagoe lō'ō sa oedōnadōna, ba si'ōligoe andrō, ba lō i'orifido. (*Sin. 20, 8*).
- 8 Ha sa ja'oegō zangefa'ō ja'aga ba zamakao ja'aga, ba aila zi fatioe tōdō chōma ōbe'e.
- 9 Ba chō Lowalangi masoeno ndra'aga, si lō mamalōmalō, ba iroegi zi lō aetoc masoeno dōimō andrō.
- 10 II. Ba noa zoei ōtibo'ō ndra'aga ba no ōbe'e aila ndra'aga, ba lō'ō sa'ae fao ndra'oegō ba zi mōi fasowē andrō chōma.
- 11 Moloi ndra'aga ba zamakao ja'aga ōbe'e, ba no moraboe zi fatioe tōdō chōma.
- 12 No ōloeloe ndra'aga, hoelō mbiribiri nitaba ō, ba no ōfazawili ndra'aga ba niha baero.
- 13 No ō'amawa mbanoeaoe, side'ide bōli, lō ni'eboea'ōmō bōlinia.
- 14 Laherai ndra'aga si so ba ngaima ōbe'e, irege la'igi'igi'ō ndra'aga si tefasoei ja'aga ba la'o'ajaga. (*Sin. 79, 4. Raz. I, 9, 7*).
- 15 No ōbe'e amaedola ndra'aga ba niha baero, awō wa lalalichō ira chōma soi niha.
- 16 Lō mamalōmalō ba doedoema hōrōgoe wa'ailagoe andrō, no tehawoe ndra'o fa'aila andrō, si no gōna ndra'odo.
- 17 Bōrō li zangō'aja ja'odo, awō li za-
- nandrawaisi ja'o ba si fatioe tōdō andrō, ba somasi folace balō, ni'ila'ila hōrōgoe.
- III. Da'ō fefoe zanōrō ja'aga, he 18
wā'ae lō olifoega ndra'oegō, ba he
wā'ae lō si falimo ndra'aga, ba wa-
woe'oesa li andrō chōoe.
Lō si fabali dōdōma ba lō nihole'- 19
ōma ja'aga, wondrōi lala andrō
chōoe.
Wa no ōfoefoe ndra'aga ba naha 20
nasoe ana'a andrō, awō wa no
ōhawoei ndra'aga fa'ogōmigōmi.
Na no olifoega mena'ō dōi Lowa- 21
langima andrō, na no ma'oro'ō dangama
ba Lowalangi bō'ō,
ba hadia, lō i'aloeli da'ō Lowala- 22
ngi? P'ila sa atō zi tobini ba dōdō.
(*Sin. 7, 10*).
- Bōrō sa ndra'oegō, wa teboenoeboe- 23
noe ndra'aga, si lō mamalōmalō,
hoelō mbiribiri nitataba ndra'aga,
ba dōdō niha bō'ō. (*Rom. 8, 36*).
- Faoso! Hana wa mōrō'ō, ja'oegō 24
So'aja? Faoso! Bōi tibo'ō ndra'aga
si lō foelitō! (*Sin. 35, 23*).
- Hana wa ōbini'ō mbawaoe ba hana 25
wa olifoe'ō wa'anoemanama ba fa-
makao ja'aga andrō? (*Sin. 10, 1*).
- Noa sa aōndrō dōdōma, iroegi ba 26
gawoegawoe tooe, no fatōfa ba da-
nō daloema.
Fazawā'ō, ba wanolo ja'aga ba orifi 27
ndra'aga ba wa'ebaea dōdōoe a-
ndrō!

SINOENŌ 45.

I. Fanoeno razo seboea andrō, ba
II. Fanoeno nihania [banoea].

Chō doeka wanoenō andrō, dali 1
„Ladari mbōhō” andrō; nilaoe
Ndraono Gora. Fanoeno fa'omasi
andrō. (*Fama'el. 19, 7*).

I. Falawoe dōdōgoe fehede oma- 2
siō. Oemane: Chō razo oetandrōsaigō
nilaoegoe andrō. Lelagoe andre, ba
no fanoera, chō zanoera si no to'-
ōlō.

Si sōchi ndra'oegō, lō famaedoe 3
ba niha bō'ō. No tefadoewa ba

- mbeweoe zomasi nawōoe; da'ō mbōrō, wa no ifahowoe'ō ndra'oegō Lowalangi, si lō mamalōmalō. (*Sin. seb. 5, 10-16*).
- 4 Be'e ba mbōbō lōwilōwioe wōdamō andrō, ja'oegō sabōlō, lachōmioe ba fa'asalaŵamō andrō!
- 5 Tōrō, owaōwaō ba wamatōrōsi doehoe ba fa'ebolo dōdō ba fa'atoelō, ba jamoefahaō'ō kambōlōoe ba zata'oe niha. (*Sin. 72, 4*).
- 6 Satarō nono wana andrō chōoe, mate barō gaheoe soi niha, tekiko zi fa'oedoe chō razo.
- 7 Dadaomamō andrō, ja'oegō Lowalangi, ba si lō teboelō; si'ō ba wa'atoelō zi'ō zalaŵa andrō chōoe. (*Sam. II. 7, 13. Heb. 1, 8. 9*).
- 8 Somasi fa'atoelō ndra'oegō ba si fa'oedoe ba zabila; andrō wa no ibajoini ndra'oegō Lowalangi, Lowalangiōe andrō, fanicha somoeso dōdō, moroi ba nawōoe fefoe.
- 9 Oi emoeri ba ŵe gōna farasi ba koeli mani noechaoe fefoe; omoeso dōdōoe ibe'e li mbiola, si oroi gōdo ifō goeaza. (*Amos. 3, 15*).
- 10 II. Fasoli ono razo alawe zomasi'ō andrō; no so ba gambōlōoe ngambatōoe, mo'aja ana'a Gofiri.
- 11 Fondrondrongo ono alawe ba faigi ba be'e mbōrō dalingaoe, ba hana na olifoe'ō niwami ba omo namaoe andrō. (*Moz. I. 2, 24*).
- 12 Ba na omasi razo wa'asōchimō andrō — sochō ja'oegō sa ia —, ba fosoemange ia.
- 13 Ba la'aloei wa'eboea dōdōoe banoea Diro andrō, mamoeala ira chōoe, fondrege zeboea ana'a, banoeara.
- 14 Ha sambalō lachōmi nono razo alawe jomo, bōna ame manō noechania.
- 15 Noecha nifotalchoi noechania, na la'ohe chō razo; la'ohe dania chōoe nono alawe (bō'ō), moroi foerinia, awōnia.
- 16 Omoeso dōdō niha ba ma'iki'iki, na la'ohe; mōi ira jomo ba gōdo razo.
- Fangali ndra amaoe dania nonooe; 17 sagōrō tanō misa ōfataro ira salaŵa.
- Ba itōrō tōdō nga'ōtō dania fefoe 18 dōimō oebe'e; andrō lasoeno dania ndra'oegō soi niha, iroegi zi lō aetoe.

SINOENŌ 46.

Hati saro Lowalangida. (*Raz. II. 19, 35 b. t.*).

Chō doeka wanoenō andrō; nilaoe 1 Ndraono Gora; dali ba nono alawe andrō. Sinoenō.

Saŵatōda ba fangabe'eda Lowa- 2 langi, fanolo sabōlō, ba wa'aboe dōdō.

Andrō lō ata'oe ita, he ŵa'ae adoe- 3 doe danō, he ŵa'ae awoe'a hili, wanaŵa taloe nasi.

Hana na moe'oegoe nasi ba hana 4 na modoeloe, hana na moehisi hili ba wedoeloenia: Jehowa ngahōnō andrō nawōda, ba hati chōda Lowalangi Jakobo.

Boto nidanō — omoeso dōdō mba- 5 noea Lowalangi ibe'e dahadahania; ni'amonio'ō andrō, naha Wondrege zalaŵa. (*Sin. 48, 3. Raz. II. 19, 21. Jes. 12, 3*).

Ba daloenia so Lowalangi, tebai 6 mangiwa ia; itolo ia Lowalangi, na moloeo.

Fagoegoea soi niha, mangiwa nōri; 7 ifarongogō linia, alaoe danō.

Jehowa ngahōnō andrō nawōda, 8 **hati chōda Lowalangi Jakobo.**

Mi'aine, mifaigi nilaoe Jehowa, si 9 no mame'e tobalī dōdō niha ba goeli danō. (*Raz. II. 19, 35*).

Sanenaŵa fanoewō iroegi wondrege 10 danō, samatō fana, soleŵa totoa doho, sanoenoe alitō koereta! (*Sin. 76, 4*).

Mibato, ba ja'aboto ba dōdōmi, 11 wa ja'odo Lowalangi; salaŵa ndra'odo, salaŵa soi niha, salaŵa ba goeli danō!

Jehowa ngahōnō andrō nawōda, 12 **hati chōda Lowalangi Jakobo.**

SINOENŌ 47.

Fanoeno Lowalangi, me no razo seboea ia.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō. Nilaoe Ndraono Gora. Sinoenō.
- 2 Ja'ami, niha fefoe, milaoe datawō! Mi'owoeawoea'ō dōdōmi chō Lowalangi, mi'eboea'ō limi!
- 3 Ni'ata'oeſi sa Jehowa, Fondrege zalaŵa andrō, razo seboea; barō mbawania goeli danō ma'afefoe.
- 4 No ibe'e barō mbawada soi niha ba barō gaheda niha baero.
- 5 No itoejoe chōda dāna chōda andrō, lachōmi ma'oeſie Jakobō andrō, somasi ia. (*Sin. 16, 6*).
- 6 No mōi misi jaŵa Lowalangi, fao wa'owoeawoea dōdō; no mōi misi jaŵa Jehowa, fao li dorofe. (*Sin. 68, 19*).
- 7 Misoeno Lowalangi, mi'anoenō! Misoeno razo andrō, mi'anoenō!
- 8 Razo sa Lowalangi ba goeli danō ma'afefoe; mi'anoenō, si so tōdō! (*Sin. 93, 1*).
- 9 Lowalangi zamatōrō soi niha. No moedadao Lowalangi ba dadaomania andrō, ni'amoni'ō.
- 10 No owoelo zalaŵa soi niha, awō mbanoea Lowalangi Gaberahamo andrō; chō Lowalangi sa mbaloese ba goeli danō; salaŵa seboea ia. (*Sin. 89, 19*).

SINOENŌ 48.

I. Banoea razo seboea andrō.
II. Fangandrō saoha gōlō ba wāngorifi andrō.

- 1 Sinoenō; nilaoe Ndraono Gora.
- 2 I. Seboea Jehowa ba nisoeno sibai ba mbanoea Lowalangi andrō, ba hili ni'amoni'ō chōnia. (*Sin. 46, 5*).
- 3 Palaŵa'ō ia omasiō hili Ziona andrō, fa'omoeso dōdō nōsi goeli danō ma'afefoe, tānō mijōoe, banoea razo seboea andrō. (*Ngen. Jer. 2, 5. Mat. 5, 35*).
- 4 No i'oroma'ō ia Lowalangi, ba gō-

donia andrō, wa ja'ia mba'aba'ania. Hiza sa, no owoelo razō, no so ira moroi sa, dozi. (*Raz. 11, 19*).
Ba ha la'ila, ba tobali dōdōra, tokea ira ba moloi, ata'oe.
Ihawoei ira fogichi ba da'ō ba fānizinizī, hoelō ba zadono.
Angi timoe chōoe wamoto nowo Darisi.
Si mane famondrongoma ja'ia wāngilama ba mbanoea Jehowa ngahōnō andrō, ba mbanoea Lowalangida; i'aro'ō ia Lowalangi, iroegi zi lō aetoe.

II. Mafatooetoe wa'eboea dōdōoe andrō, ja'oeḡō Lowalangi, bacha ba gosali andrō chōoe.
Si mane tōimō andrō, ja'oeḡō Lowalangi, si manō gōi wa'aterongo doeriamō, iroegi ba wondrege danō; no fahōna wa'atoelō ba dangaoe kambōlō.
Omoeso dōdō hili Ziona andrō, owoeawoea dōdō nono Jakobō alawe, bōrō wangoehoekoemō andrō.
Mifasoei Ziona andrō, milili, mi'e-rai maligenia.
Mineheḡō mba'aba'ania andrō, mi-faigi gōdonia andrō, ena'ō midoenōdōcēnō ba zi sagōtō niha dania.
Wa no Lowalangida Lowalangi andrō, si lō mamalōmalō; ja'ia zolohē tangada, iroegi wa'amate. (*Jes. 25, 9*).

SINOENŌ 49.

Faja gana'a ba faja wānōtōna chōnia.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō. Nilaoe Ndraono Gora; Sinoenō. (*Faigi gōi Zin. 37, 73*).
- 2 Mifondrongō, ja'ami, dozi soi! Mibe'e ba dōdō, ja'ami sowanoea ba goeli danō fefoe.
- 3 Ja'ami, ono niha fefoe, he so'ana'a ba he noemana!
- 4 Ilaoe wa'atoeatōea bewēgoe, ba fātōoetōeogoe tōdōgoe, ba fāngila watahōḡō.
- 5 Oebe'e mbōrō dalingaoe ba ni-

- wa'ō, ba oebokai dahōdahō andrō chōgoe, wolaoe biola nitika side'ide. (*Sin. 78, 2*).
- 6 Hana wa ata'oedo, na ba'wa si lō sōchi, na tefasoei ndra'o, horō zi hoendragō ja'odo ?
- 7 Sabe'e tōdō ba zi so chōra ba sannoeno ja'ira ba wa'eboea gana'ara andrō.
- 8 Lō sangila mangōhōli talifoesōnia, lō sangila mame'e hōli chō Lowalangi.
- 9 (Abōlō ebocae hōli nosora; ibato sa'ae, iroegi zi lō aetoe). (*Mat. 16, 26*).
- 10 Ena'ō lō aetoe nosonia, ena'ō lō i'ila gohokoho.
- 11 Oroma sa'ae chōnia : Mate zatoeaetoea, tekiko zambō tōdō, awō zi lō tōdō, larōi ba niha bō'ō zi so chōra. (*Sangomb. 2, 16; 6, 2*).
- 12 Lawai lō teboelō nomora, iroegi zi lō aetoe ba lō mamalōmalō nahiarā, gōtōgōtō wa'ara; labe'e tōi danō dōira andrō.
- 13 Ba tenga si lō teboelō niha andrō, si so tōi; no fagōlōgōlō ba zaliwāliwa ba danō andrō, nihori. (*Sangomb. 3, 19. Fet. II. 2, 12*).
- 14 Da'ō lala zabe'e tōdō ba chōra, ba si so foerira dania, ba la'oma-si'ō wehedera.
- 15 Ahōndrō si tooe ira, ba mbanoea tooe, hoelō mbiribiri, fa'amate zokoebaloi ja'ira, ba ba zangoehoelō wongi andrō, ba sadōlō tōdō zabōlō moroi chōra, ba taja nga'eopera; banoea tooe andrō nahiarā.
- 16 Ba Lowalangi zangefa'ō nosogoe ba wa'abōlō mbanoea tooe andrō; ihalō sa ndra'o chōnia. (*Hos. 13, 14*).
- 17 Bōi ata'oefi, na so zanōndra ana'a, ba na tedoe lachōmi, jomo chōnia. (*Job. 21, 7-15*).
- 18 Na mate ia, ba lō'ō sa i'ohe da'ō fefoe, lō fao chōnia mitooe lachōminia andrō. (*Sangomb. 5, 13. 14*).
- 19 He wa'ae ifahowoe'ō ia ba wa'aeorinia -- ba he lasoeno ndra'oegō,
- na ōhaogōhaogō chōoe. — (*Loek. 16, 19-31*).
- Ichamō zi sagōtō andrō, ndra 20 amania, si lō mangila haga sa'ae. Niha si so lachōmi ba si lō tōdō, 21 ba no hoelō zaliwāliwa ba danō, nihori dania. (*A. 13*).

SINOENŌ 50.

Famahaō ba wamosoemange Lowalangi.

(*Faigi gōi Zam. I. 15, 22*.)

Sinoenō; chō Gasafō. (*Nga'ōt. I. 25, 1*).

Sabōlō andrō, Lowalangi, Johowa, 1 zihede ba si'ao ba danō, i'otarai ba gatoemboecha loeo, iroegi ba gaechoelania.

Moroi ba Ziona, fondrege zi zōchi 2 andrō, hoemaga Lowalangi.

So moroi sa Lowalangida ba lō 3 ibato wehede; alitō si mangamanga hadia ia fōnania, ba no tefasoei ia angi sabōlō. (*Sin. 96, 13*).

Moe'ao ia ba mbanoea si ja'wa, 4 ba ba danō, ba wangoehoekoe banoenania. (*Jes. 1, 2*).

„Mi'owoeloi chōgoe zatoelō andrō 5 chōgoe, si no fawoe'oe li chōgoe ba zoemange andrō.” (*Moz. II. 24, 4-8*).

Ba i'ombacha'ō wa'atoelōnia ba- 6 noea si ja'wa; Lowalangi sa zangoehoekoe.

Mifondrondrongo, ja'ami banoea- 7 goe, edōna moehede ndra'o; ja'ami Iraono Gizeraēli, da'oefadoehoe'ō chōmi : Lowalangi ndra'odo, Lowalangimi.

Tenga bōrō zoemange andrō chōoe, 8 wa oetegoe ndra'oegō, lō'ō sa teboelō fōnagoe zoemange nitoenoe andrō chōoe. (*Jes. 1, 11*).

Lō omasido oetema nono za'wi, mo- 9 roi jomo chōoe, ba he biribiri si matea, moroi ba kandra chōoe.

Chōgoe sa fefoe zaliwāliwa ba da- 10 nō, barō gatoea, oerifō niha ba hili, ba ngahōnō.

- 11 Oe'ila fefoe wofe ba hili, ba hadia zaliwāliwa ba mbenoea, ba oe'ila. me no ihalō dongania Mbaseba a- 2
 ndrō Dawido. (*Sam. II. 12*).
- 12 Na olofo ndra'o mena'ō, ba lō oetoenō chōoe; chōgoe sa goeli danō, awō nōsinia. I. He Lowalangi, hachōsi tōdō 3
 ndrā'o, ba wa'eboea dōdōoe andrō; heta golalōwagoe, ba wa'ahachō dōdōoe andrō, si no eboea. (*Loek. 18. 13*).
- 13 Hadia, oe'ā nōsi zawī, ba hadia, oebadoe ndro mbiribiri si matoea? Haogō sasai chōgoe zalagoe andrō, 4
 haogō ndrā'o, heta horōgoe.
- 14 Be'e soemange Lowalangi wanga-drō saoha gōlō, ba boe'a chō Wondrege zalaŵa andrō gamaboe'oe-la limō! Aboto sa ba dōdōgoe golalōwagoe 5
 ba lō teboelō ba doedoema hōrōgoe andrō. (*Sin. 32, 5*).
- 15 Ba angarōfi li ndrā'o, na baŵa wamakao, ba oe'orifi ndrā'oegō, ba oesoeno ndrā'o dania. (*Sin. 31, 8; 91, 15. Job. 22, 27*).
- 16 Ba ba zeboea horō iŵa'ō Lowalangi: „Hadia wa oetoenō gamachoita andrō chōgoe, ba hadia wa ōhalō ba mbewoe gamaboe'oe-la ligoe. (*Rom. 2, 21-23*).
- 17 Ba techōoe sa wamondrongo famobawa lala andrō ba no ō'erogō daroma ligoe. Hiza, fao zi lō atelō, me toembōe 7
 ndrā'o ba fao horō, me itemado inagoe. (*Joh. 3, 6*).
- 18 Na ō'ila zanagō ba omasi ndrā'oegō, ba faofao ndrā'oegō ba zohorō. Hiza, omasi ndrā'oegō zi doehoe, ba 8
 dōdō, ba wotochi ba dōdōgoe, ba zi tobini, wa'ateateoemō andrō.
- 19 Lō nitahamō bewoe, ba zi lō sōchi, ba no ifachai walimosa lelaoe. Heta horōgoe soefo, ena'ō aheta zi 9
 ra'ira'io. Sasai ndrā'odo, ena'ō afoesi ndrā'o moroi ba mbetoea. (*Moz. III. 14. 6. 7. Jes. 1, 18*).
- 20 No doemadac ndrā'oegō wamatooe talifoesoē; ono ninaoe no ōtandraŵaisi. Farongōgō chōgoe wa'omoeso dōdō 10
 ba fa'owoeawoea dōdō, ena'ō ma'iki dōlagoe andrō, nirasamō. (*Sin. 32, 3. 4*).
- 21 Da'ō nilaoemō, ba lō sihede ndrā'o, ba ōwai no fagōlōgōlō ndrā'o chōoe. Baloegō mbawaoe, bōi faigi horō- 11
 goe, ba heta golalōwagoe andrō, fefoe.
- 22 Ba mitōngōni da'ō, ja'ami solifoe Lowalangi, fa bōi oesasawi ami, si lō sangorifi. II. Asogō chōgoe dōdō sohaoe- 12
 haoe, ja'oegō Lowalangi, ba eheha si bohoe ba saro, ba dōdōgoe ba-cha. (*Hez. 36, 26*).
- 23 Same'e soemange fangandrō saoha gōlō, da'ō zamolachōmi ja'odo, ba ba zi lō sinogoe ba mboeaboeania bōi tibo'ō ndrā'o, fa lō ōfaigido sa'ae, 13
 ba bōi heta chōgoe Gehehamō andrō, ni'amoni'ō.

SINOENŌ 51.

Fangandrō: I. Fangefa horō, ba II. Eheha, sangehao tōdō.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō. Sinoenō chō Dawido, me so Natano andrō, sama'ele'ō, Ba oefahaō zolalō, ba lala andrō 15
 chōmō, ba lafoeli ira chōoe si so horō.
- Efa'ō chōgoe horō fange'e andrō, 16
 ja'oegō Lowalangi, Lowalangi fa

- ngorifigoe, ba isoeno wa'atoelōmō andrō lelagoe.
- 17 Bokai mbewegoe, So'aja, ena'ō itoenō doeriamō bawagoe andre.
- 18 Lō'ō sa omasi'ō zoemange, oebc'e sa chōoe ena'ō, ba soemange nitocnoe, ba lō ba dōdōoe. (*Sin. 40, 7; 50, 8-13*).
- 19 Soemange Lowalangi andrō, ba ja'ia narō doto si no omboejoe; tōdō si no arasa ba si no aboto, ba tenga si lō ba dōdōoe, ja'oeḡō Lowalangi. (*Sin. 34, 19*).
- 20 Laoe zi sōchi, ba mbanoea Ziona, ba wa'eboea dōdōoe andrō; a'azōchi ḡōli kara andrō ba Jeroezalema.
- 21 Awena dania omasi ndra'oeḡō zoemange si no atōelō, soemange nitocnoe ba soemange sa'oi so; ba la'he ba naha wame'e soemange chōoe nono za'wi.

SINOENŌ 52.

Tekiko zeboea horō ba lō teboelō zatoelō.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō, Famahaō; chō Dawido,
- 2 me mōi chō Zaelo Doēgi andrō, Iraono Gedomo, me i'ombacha'ō: „No mōi chō Gabimelechi Dawido.” (*Sam. I. 22, 9-19*).
- 3 Hadia wa ōsoeno'ō ba walōsōchi andrō, ja'oeḡō sabōlō? Lō'ō sa mamalōmalō wa'eboea dōdō Lowalangi.
- 4 Famakiko ifachai lelaoe, wolaoe falimosa, hoelō wanōwō wa'atarō.
- 5 Omasi ndra'oeḡō zi lō sōchi, moroi ba zi sōchi, omasi'ō molaoc faja, moroi ba zi doehoe.
- 6 Fehede famakiko nilaoe dōdōoe, lela falimosa.
- 7 Ba ifakiko ḡōi ndra'oeḡō Lowalangi, i'etoe'ōḡō; ira'oe ndra'oeḡō, itimba'ō baose chōoe, ideha'ō ba danō niha saoreri.
- 8 Ba la'ila satoelō ba ata'oe, ba la'igi'igi'ō ia (lamane): (*Sin. 91, 8*).
- 9 „Hiza niha andrō, si lō mame'e ba'aba'ania Lowalangi, sanōtōna ba

wa'eboea gana'ania, ba si no abōlō ba zi lō sōchi andrō, nilaoenia.”
Ba ja'odo, ba hoelō dōla falo saokeri, 10
ba nomo Lowalangi, oedōnadōna
ba wa'eboea dōdō Lowalangi andrō,
lō mamalōmalō. (*Sin. 92, 13-16*).

Lō oefamalōmalō wanocno ja'oeḡō, 11
me no ōmanō; oedōnadōna ba dōimō
andrō, si sōchi sa ia, wamaigi za-
toelō tōdō andrō chōoe.

SINOENŌ 53.

I. Fangarōngarō ba wa'eloengoe niha. II. Folaoe zeboea horō andrō. Fa'omoeso dōdō zatoelō.

Chō doeka wanoenō andrō; dali 1
Machalata andrō. Famahaō; chō
Dawido.

(*Faigi ḡōi Zin. 14.*)

- I. I'wa'ō tōdōnia sowōhō mowa: 2
„Lō Lowalangi.” No lalaoe zi lō sō-
chi, manao horō ira, sogoro ita;
samōsa lō solaoe si sōchi.
- No ifaigi mitocno nono niha Lowa- 3
langi, ena'ō i'ila, na so zamōsa
satoeatoc, sanofoc Lowalangi.
- No ahori fabali ira, dozi no tekiko; 4
lō solaoe si sōchi, samōsa lō'ō.
- Hadia, lō fa'aboto ba dōdō zolaoe 5
si lō sōchi? Si manga mbanoeagoc
nifemanga roti, ba lō'ō sa la'angarōfi
li Lowalangi.
- II. Ba da'ō ihawoc ira fa'a 6
ta'oe, lō lai wa lō bōrō wa'ata'oe;
ifazawili sa Lowalangi dōla zano-
wō ja'oeḡō. Aila ira ōbe'e, me no
itibo'ō ira Lowalangi.
- Ena'ō na so wangorifi Ndraono 7
Gizeraēli andrō, si otarai Ziona!
Na i'efa'ō mbanocania Lowalangi
ba goeroengara andrō, ba ma'iki
Ndraono Jakobo, omoeso dōdō
Ndraono Gizeraēli andrō.

SINOENŌ 54.

Fangandrō fangorifi ba famabococ
fangandrō saoha ḡōlō.

Chō doeka wanoeno andrō, fao 1
mbiola. Famahaō; chō Dawido, me
so mbanoea Zifi andrō,

- 2 me lamane chō Zaeolo : „Hadia, tenga ba chōma ibini'ō ia Dawido?”
(*Sam. I. 23, 19; 26, 1*).
- 3 He Lowalangi! Orifi ndra'odo tōimō andrō; ohe ba zatoelō, ba wa'abōlōmō andrō.
- 4 Fondrondrongō wangandrōgoe Lowalangi, be'e mbōrō dalingaoe ba wehede mbewegoe andre.
- 5 Noa sa maoso niha bō'ō, oedoegoe. sabōlō zangaloei famoenoe ja'odo; lō ba doedoema hōrōra Lowalangi.
- 6 Hiza, Lowalangi zanolo ja'o, So'aja zanganae'ō nosogoe.
- 7 Mangandraoei ba zi fa'odoe chōgoe zi lō sōchi andrō; fakiko ira, ba wa'adochoemō andrō!
- 8 Ba oefosoemange ndra'ocgō, soroi ba dōdō, oesoeno dōimō andrō, ja'ocgō Jehowa, me no si sōchi.
- 9 Noa sa i'orifi ndra'o ba wa'aboe dōdō andrō fefoe; wa'omasigoe wamaigigoe si fa'odoe chōgoe andrō.
(*Sin. 59, 11*).

SINOENÖ 55.

I. Fangandrō fangefa ba zi fa'odoe si lō sōchi, ba ba zi fahoewoe si fa'lmo. II. Fanōtōna fanolo Lowalangi.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō; fao wolaoe biola. Famahaō; chō Dawido.
- 2 I. Be'e mbōrō dalingaoe, ja'ocgō Lowalangi, ba wangandrōgoe andre; bōi bini'ō ndra'ocgō, na oe'angarōfi li ndra'ocgō!
- 3 Faigi ndra'o ba fondrondrongo chōgoe; eloengoloengoe misa ndra'o ba wangerōngarōgoe andre, ba me'e dōdōgoe.
- 4 Ba wagoegoeasa zi fa'odoe andrō ba ba wamalangōgō zeboea horō awōra; lahawoei sa'ae ndra'o famakiko ba abōlō sibai watioesara chōgoe.
- 5 Manizi bacha dōdōgoe ba no iha-woei ndra'o fa'ata'ocgoe wa'amate.
- 6 Ata'oc ndra'o ba mogichido ba ibaloegō ndra'o fehocha mboe.

- Ba oemane : Ena'ō mo'afi ndra'odo, si mane marafadi, ba moehombo ena'ō ndra'o misa, fa ahono ndra'odo. (*Sin. 11, 1*).
- Hiza, oesa'wa zarōoe ena'ō, ba 8 oe'iagō danō si mate.
- Oe'aliogō ena'ō woloi, oesa'wa zi lō 9 gōnado angi ba teoe laōhō.
- Fakiko ira, So'aja, fabali lelara! 10 noa sa oe'ila wamalangōgō ba fasosota ba mbanoea. (*Sam. II. 17, 14*).
- Bongi ma'ōchō lafasoei ba dete 11 gōli, ba famakoejoe ba fangaboe dōdō bacha.
- Famakiko bacha; famalangōgō a- 12 wōra ba falimosa lō mamalō ba kade chōra.
- Tenga sa si fa'odoe zango'aja ja'- 13 odo; na si manō, ba oetaha; tenga si fatioe zi faja'wa chōgoe; na si manō, ba oebini'ō ena'ō ndra'o chōnia.
- Ja'oego sa'ae, niha si mane ja'odo, 14 si fahoewoe ba si no fa'ila li chōgoe. (*Sin. 41, 10. Sam. II. 15, 12*).
- No fahoeohoe ita ba zi ha ja'ita, 15 no fao ita we'amōi ba nomo Lowalangi, awō zato andrō.
- Jamoechamō ira fa'amate si lō 16 moedōnadōna, ndramoesa'wa mbanoea tooe, aeri! Si lō sōchi sa ba nomora, ba dōdōra bacha.
- II. Ba ja'odo, ba oe'angarōfi li 17 Lowalangi, ba i'orifi ndra'o Jehowa. Na owi ba na mahemoloe mba- 18 noea ba na laloeo mangarōngarō ndra'o, ba me'e ndra'o, ba ifondrondrongo ligoe.
- I'orifi nosogoe, i'atoelō'ō, fa bōi 19 lalaoe chōgoe, ato sa'ae zi fa'odoe chōgoe.
- Ifondrondrongo Lowalangi ba ihō- 20 ndrōgō ira, sidadao sa ia, no ararā; lō'ō sa lafalalini gera'erara ba lō la'ata'oe'fi Lowalangi (*Sin. 102, 27*).
- No i'oro'ō dangania, wombambaja 21 si no atoelō chōnia, no ibe'e ba zalacha wawoe'oesa li andrō chōnia.
- Hoelō dawō mbawi wa'alōsō mbe- 22

wenia, ba fanoewō dōdōnia; salōsō moroi ba wanicha wehedenia, ba si ndroehoenia, ba bawa wōda. (*Jer. 9, 7. Sin. 57, 5*).

- 23 **Be'e noro Jehowa norooe andrō, ba i'orifi'ō, lō ibe'e mangiwa zatoelō tōdō, ireegi zi lō aetoe.** (*Fet. I. 5, 7*).
- 24 Ba ja'oegō Lowalangi zanimba ja'ira si tooe ba mbawa gohokoho; sange'enge'e andrō ba si falimolimo andrō, ba lō ichamō taloe niha nosora, ba ja'odo, ba sanōtōna chōoe. (*Sin. 102, 25*).

SINOENŌ 56.

Fangandrō fanolo ba zi fatioe tōdō andrō ba fanōtōna ba daroma li Lowalangi andrō.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō, dali: „Marafadi si lō li, ba niha bō'ō;” chō Dawido; oemanō, me lara'oe ia Dawa Wilisiti ba Gata. (*Sam. I. 21, 11-16*).
- 2 Hachōsi tōdō ndra'ō, Lowalangi, la'isō sa'ae ndra'ō niha, lasasagō ndra'ō sanoewō, si lō mamalōmalō.
- 3 Ma'oma'ōchō la'isō ndra'ō si fa'oadoe chōgoe; ato sa'ae zi fasoewō chōgoe, seboea hoča.
- 4 Na loeo ata'oe ndra'ō, ba manōtōna ndra'ō chōoe.
- 5 **Moroi ba Lowalangi wa oesoeno daroma linia; chō Lowalangi manōtōna ndra'odo, lō ata'oedo; hadia nilaoe nōsi niha chōgoe?** (*Sin. 27, 1; 118, 6. Jes. 12, 2. 51; 12. Heb. 13, 6*).
- 6 Ma'ōma'ōchō latandrawaisi ligoe; ha sambalō ba zi lō sōchi aechoe gera'erara chōgoe.
- 7 Oroedoe ira, manaronaro; ladarodarogō mbekagoe, si mane sangaloei famoenoe ja'odo.
- 8 Hadia, ni'orifi ira ba horōra andrō? Timba tooe soi niha andrō, ja'oegō Lowalangi, ba wōnoemō. (*Sin. 55, 24*).
- 9 No ō'erai wololoigoe andrō. Be'e ba nahia andrō chōoe dawa hōrō-

goe andrō. Tenga no so ia ba zoera chōoe?

Ba lafoeli ira foeri sanoewō ja'odo, 10 na loeo moe'ao ndra'ō; lō mangiwa dōdōgoe, wa no awōgoe Lowalangi. **Moroi ba Lowalangi wa oesoeno 11 daroma linia andrō. Moroi ba chō Jehowa oesoeno daroma li andrō. Chō Lowalangi oedōnadōna; lō ata'oe 12 ndra'odo; hadia nilaoe niha chōgoe?** Hadia nifaboe'ogoe chōoe, ba ōmō- 13 goe, ja'oegō Lowalangi: oeboe'a chōoe zoemange fangandrō saoha gōlō!

Noa sa ō'efa'ō nosogoe ba wa'amate, 14 lō ahele gahegoe ōbe'e ae, ena'ō fōna Lowalangi mowaōwaō ndra'ō ba haga zaoeri. (*Sin. 116, 8. Job. 33, 30*).

SINOENŌ 57.

I. Fangandrō ba wa'aboe dōdō. Fanōtōna chō Lowalangi. II. Famarooe dōdō ba wanoeno Lowalangi.

- Chō doeka wanoenō andrō, dali: 1 „Bōi fakiko!” Chō Dawido; oemanō, me moloi ia, chō Zaelo, me isa'wa dōgi narō hili andrō. (*Sam. I. 22, 1*).
- I. Hachōsi tōdō ndra'ō, Lowalangi, hachōsi tōdō ndra'ō! Chōoe 2 sa'ae isa'wa tōdōgoe, ba loemō gafioe oe'aloei za'watō chōgoe, irege no noemalō misa wamakiko andrō. (*Sin. 91, 1, 2*).
- Chō Lowalangi, Fondrege zala'wa 3 moe'ao ndra'odo, chō Lowalangi andrō, sangasiwai hoehoeogoe.
- Ifatenge moroi si ja'wa ba zoroego, 4 i'orifi ndra'odo, ibe'e ni'ō'aja zangisō ja'odo andrō; ifa'ohe'ō Lowalangi wa'eboea dōdōnia ba fa'adoehoenia andrō.
- Ba hoenō zingo so nosogoe; awō 5 zamaloea holahola galitō ndra'ō tooe, awō nono niha so'ifō toho ba wana, si so lela fōda satarō.
- Ae ja'wa, Lowalangi, ja'wa mbanoea 6 si ja'wa, ja tehawoei goeli danō ma'asagōrō lachōmimō andrō!**

7 No lalaoe goe'ō gahegoe, no lafaō-
ndrō dōdōgoe; no lacharoe lōsoelō-
soe fōnagoē, ba ja'ira zāecheo bacha.
(*Sin. 7, 16*).

(*A. 8-12: Sin. 108, 2-6.*)

8 II. Abe'edōdōgoe, Lowalangi, abe'e
dōdōgoe, manoenō ndra'o ba oelaoe
mbiola.

9 Faoso, tōdōgoe, faoso biola nitika
seboea ba biola nitika side'ide! da'-
oesoesoegi wa'amoloeo. (*Sin. 16, 9*).

10 Oesoeno ndra'oegō, So'aja, ba niha
misa; oelaoe noemanō chōoe ba niha
baero.

11 Ahōlō sibai sa wa'eboea dōdōoe,
iroegi mbanoea si ja'wa, ba iroegi
lawooe wa'adoehoemō andrō. (*Sin.*
36, 6).

12 Ae ja'wa, Lowalangi, ja'wa mbanoea
si ja'wa; ja tehawoei goeli danō
ma'asagōrō lachōmimō andrō!

SINOENŌ 58.

I. Fangarōngarō, bōrō zala'wa sa-
moejoe'ō hoekoe. II. Fangandrō,
ena'ō ifakiko ira Lowalangi.

1 Chō doeka wanoenō andrō, dali:
„Bōi fakiko”; chō Dawido; oemanō.

2 I. Hadia, si ndroehoe satoelō ni-
wā'ōmi, ja'ami Lowalangi, no adōlō
wangoehoekoemi ono niha? (*Sin. 82*).

3 Famoejoe sa'ae mifachai tōdōmi, fa-
malangōgō itoelo tangami, ba danō.

4 Seboea horō andrō, ba no fabali,
i'otarai daloe ninara, ba solaoe faja
andrō, ba no eloengoe, i'otarai wa'-
atoemboera.

5 Timba zōfoe goelō zōfoera andrō,
hoelō zōfoe goelō safiso, sanozo tōgi
dalingania.

6 Si lō mamondrongo li zi fakelemoe,
li zi no to'ōlō fanaka. (*Sangomb.*
10, 11).

7 II. He Lowalangi, teoe nifōra ba
mbawara andrō; rasa mboha nono
zingo andrō, ja'oegō Jehowa.

8 Ena'ō mangoeloe ira, ena'ō tobali
idanō, sahele misa; na ifaoedoegō
nono wana andrō chōnia, ba ja hoelō
nifalo'o.

Ja hoelō mbae'a ira, sangoeloe barō 9
wananania andrō, hoelō dabina
saechoe, si lō mangila haga zi mo-
loeo.

Ja lō fachamō la'ila zodoi andrō 10
bowoami, ba ibōzini aeri ia (Lo-
walangi).

Omoeso dania dōdō zatoelō tōdō, 11
na i'ila wolaoe balō andrō; isasai
dania gahenia ba ndro zeboea horō
andrō.

Ba lamane dania: „Si ndroehoe, 12
mobōli gōlō zatoelō tōdō andrō;
tenga faja, so Lowalangi, sangoe-
hoekoe ba goeli danō. (*Sin. 7, 9*).

SINOENŌ 59.

I. Fangandrō, ba zolohi awōra
andrō ba fanōtōna ba Lowalangi.
itolo. II. Tohoetohoe wangandrō ba
fanceno Lowalangi.

Chō doeka wanoenō andrō, dali: 1
„Bōi fakiko”; chō Dawido; oemanō;
me ifatenge Saoelo, me latarogō
Dawido barō nomo, ba wamoenoe
ja'ia. (*Sam. I. 19, 11*).

I. Tolodo, Lowalangi, ba zi fa'- 2
oedoe andrō chōgoe; ba zi lō gō-
nado hadia ia fataro ndra'o, ba
zi maoso andrō, oedoegoe.

Efa'ō ndra'o ba zanao horō ba to- 3
lodo, ba zange'enge'e andrō.

Hiza sa, latarogō nosogoe, oroedoe 4
zabōlō, oedoegoe; ba lō salagoē ba
lō horōgoe, ja'oegō Lowalangi.

I'agohi ira, lō lai wa lō horōgoe, 5
ba lafa'anō ira. Faoso, faondragō
ndra'odo ba faigi. (*Sin. 44, 24*).

Ba ja'oegō Jehowa, Lowalangi nga- 6
hōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli,
faoso, ba wangoehoekoe niha baero,
fefoe! Samōsa bōi hachōsi tōdō, si
manga mbōli andrō, sano horō.

Na bongi mangawoeli ira, moekao, 7
hoelō nasoe, ba lafasoei mbanoea.
(*A. 15*).

Hiza, manandra'wa mbawara, fōda 8
ba mbewera, lamane: „Ha niha
zamondrongo?”

- 9 Ba ò'igi'igi'ò ira, ja'ogö Jehowa, ajaoe niha baero, fefoe.
- 10 Fa'abölögoe ndra'ogö, chöoe manötöna ndra'odo; hatigoe sa Lowalangi. (*Sin. 2, 4*).
- 11 Ifaondragö chögoe wa'eboea dödünia Lowalangigoe andrö; wa'omasigoe wamaigi si fa'odoe chögoe, ibe'e Lowalangi. (*Sin. 54, 9*).
- 12 II. Böi boenoe ira, ena'ò lö olifoe mbanceagoe; fazawili ira fa'abölömö andrö ba timba tooe ira, jaoegö So'aja, baloesema!
- 13 Horö mbawara daroma li mbewera andrö; ena'ò tefa'oe'oe ira ba hohara andrö ba ba wangelifi andrö, ba ba waja andrö, nilaoera.
- 14 Fakiko ira, ba wönoemö andrö, fakiko, cna'ö lö ja'ira sa'ae, ena'ò aboto ba dödüra, Lowalangi zamatorö Iraono Jakobo, iroegi ba wondrege danö.
- 15 Ba ero owi, ba mangawoeli ira, moekao, hoelö nasoe, ba lafasoei mbaoea. (*A. 7*).
- 16 Mowaöwaö misa ba wangaloeli g5; ba na lö aboeso ira, ba la'osara-wongigö.
- 17 Ba ja'odo, ba oesoeno wa'abölöoe, ba ba zangochoelö wongi, ba owoea-woea dödügoe wa'eboea dödüoe andrö; noa sa'ae hatigoe ndra'ogö ba sa'watögoe, me ba'wa wa'atosasagoe.
- 18 Da'oesoeno ndra'ogö, ja'ogö fa'abölögoe; hatigoe sa Lowalangi, Lowalangigoe andrö, seboea tödü.

SINOENÖ 60.

Fangandrö femöna ba nemali, si no töra fa'abölö.

- 1 Chö doeka wanoenö andrö, dali: „Ladari mböhhö ba wamadochoe'ö;” oemanö; chö Dawido; famahaö,
- 2 me fasowö ia ba Ndrawa Ziria ba Mezofatamia ba ba Zoba, me mangawoeli Joabi, me 'alani Ndraono Gedomo ba ndraso nasio, si felendroea ngahönö. (*Sin. 44. Sam. II. 8, 3. 13 b. t.; 10, 13. 18*).

He Lowalangi. no ötibö'ö ndra'aga, no öfazawiliga; söfönoe ndra'ogö; ohe mangawoeli ndra'aga. No öfahisi danö, no öfabali; fadöhö zasilania, hoemeoe sa'ae. Fa'abe'e ni'oroma'öoe ba mbanceaogoe andrö; no öfabadoegö chöma nagoe, salimboeanö ndra'aga. (*Jes. 51, 17. 22*).

Ba ba zangata'oe fi ja'ogö, ba no öbe'e dandra, ena'ö lafaza'wa ira, böörö zi doehoe andrö. (*Sin. 20, 6*).

(*A. 5-12; Sin. 108, 7-14*).

Ba ena'ö aeri zomasi ndra'ogö, ba tologa tangaoe kambölö ba fondrondrongo chöma.

No moehede Lowalangi, ba wa'ohaoehaonia andrö: Sowoeawoea tödü ndra'odo, oefosasi Zichema ba oeso'e'a ndraso Zoekota.

Chögoe mado Gileadi, ba chögoe mado Manase; nöoegoe ba högögoe mado Geferaji ba si'ö zala'wa chögoe mado Joeda. (*Moz I. 49, 10*).

Naha wanasa chögoe Ndraono Mabi, ba Ndraono Gedomo oefazaoemba mbadagahegoe, ba sowoeawoea tödü ndra'ogö chögoe, ja'ogö tanö Ndrawa Wilisiti.

Ha niha zolohé ja'odo ba mbanoea saro? Ha niha zamasao ja'ö, iroegi ba Ndraono Gedomo?

Hadia, tenga ja'ogö zanibo'ö ja'aga, Lowalangi, ba si lö möi awö zancowö andrö chöma, ja'ogö Lowalangi?

Tologa, ba zanasagö ja'aga andrö; faja sa'ae wangorifi ba niha!

Na awö Lowalangi, ba malaoe, nifolaoe zabölö; ja'ia zi hoendragö tooe sanasagö ja'aga.

SINOENÖ 61.

Fangandrö ba wa'aboe dödü ba fanötöna, ba fangandrö salahí razo.

Chö doeka wanoenö andrö, nilaoe biola; chö Dawido.

Fondrondrongo Lowalangi, wangerongaröngoe andre, be'e mbörö dalingaoc ba wangandrögoe!

- 3 Moroi ba wondrege danō moe'aodo chōoe, na olofo dōdōgoe; ohedo ja'wa ba dete gara, sabōlō ala'wa chōgoe.
- 4 Sa'watō sa'ae ndra'oegō chōgoe, hati saro, ba' nemali andrō. (*Sin. 18, 2. 3; 71, 3*).
- 5 Ba nose chōoe sodo, iroegi zi lō aetoe, oesōndra wangorifi, na ibaloe-gōdo afioe. (*Sin. 63, 3*).
- 6 Noa sa ōfondrondrongo gamaboe' oela ligoe andrō, ja'oegō Lowalangi, no ōbc'e chōgoe dāna zangata'oefi tōimō.
- 7 Ō'anaoe'ō noso razo, cna'ō gōtōgōtō wa'ara ndrōfinia. (*Sin. 21, 5*).
- 8 Lō teboelō ia ba gametahō Lowalangi, iroegizi lō aetoe; oroi'ō wa'eboea dōdō ba fa'adoehoe, ba wondrorogō ja'ia. (*Sam. II, 7, 16*).
- 9 Ba oesoeno dōimō andrō si lō mamalōmalō, wamoe'a amaboe'oela ligoe andrō, ero ma'ūchō.

SINOENŌ 62.

I. Famaroe tōdō ba wanōtōna chō Lowalangi. II. Fanena'wa fanōtōna ba niha ba wa wafajaja.

- 1 Chō doeka wanocnō andrō, chō Jedoetoeno andrō, nilaoe Dawido. (*Nga'ot. I, 25, 1*).
- 2 I. Ha chō Lowalangi manōtōna dōdōgoe, no ahonohono, chōnia i'otarai wangorifigoe. (*Jes. 30, 15*).
- 3 Ha ja'ia we'ewe'e dōdōgoe ba fangorifigoe, hatigoe, tebai manō mangiwa ndra'o.
- 4 Heza iroegi misoewō niha si ha samōsa, wa edōna midoedoegō ia, hoelō mbagolō si no aolo, hoelō gōli kara, si no moehisi?
- 5 Ha da'ō wamagōlōra, he lawisa wanimba tooe ja'ia, moroi ba nahaniana sala'wa; faja zomasi ira; ba mbewera, ba famahowoe, ba ba dōdōra, ba fangelifi.
- 6 Ha chō Lowalangi manōtōna dōdōgoe, no ahonohono, chōnia sa'ae i'otarai fangorifigoe.
- 7 Ha ja'ia we'ewe'e dōdōgoe ba fangorifigoe, hatigoe saro; tebai ma-

nō mangiwa ndra'o. (*Sin. 18, 2. 3*); Chō Lowalangi oesōndra wangorifigoe ba toeriagoe; danedane wa'abe'egoe ba fanōtōnagoe, ba chō Lowalangi so. (*Sin. 61, 4*).

Bōi ja mamalōmalō wanōtōnami chōnia, ja'ami ono niha; mibokai dōdōmi chōnia; tōtōnafōda Lowalangi.

II. Fajafaja manō nono niha, faja nono zala'wa; na latoelo, ba isa'wa ja'wa; dozi ira, ba no angi. Bōi midōnadōna ba wemanga gana'a ba bōi mohocha ami ba niraboe; na misōndra gana'a, ba bōi molemba dōdōmi chōnia. (*Mat. 19, 22. Loek. 12, 19. 20. Tim. I, 6, 17*).

Samoeza no moehede Lowalangi, no mendoeca oerongo da'ō, wa no chō Lowalangi wa'abōlō. Ba chōoe wa'eboea dōdō, ja'oegō So'aja: ōsoelōni sa ba zamōsana nilaoenia. (*Rom. 2, 6-11*).

SINOENŌ 63.

Fehoeloe dōdō ba Lowalangi ba ba ni'amoni'ō andrō chōnia.

- Sinoenō; chō Dawido, me so ia ba danō si mate, tanō mado Joeda. (*Sam. I, 22, 5; 23, 14; 24, 1*).
- He Lowalangi, Lowalangigoe ndra'oegō, oehoelō wongi wanga-loei ja'oegō; owōchi dōdōgoe chōoe, no sodoefodoefo lela nōsigoe, ba danō si mate, si no okōlikōli, si lō idanō. (*Sin. 42, 3; 143, 6*).
- Si manō wamaigigoe ja'oegō, ba ni'amoni'ō andrō, cna'ō oe'ila wa'abōlōoe, awō lachōmieoe andrō. Sōchi moroi ba wa'aeri wa'eboea dōdōoe andrō. Isoeno ndra'oegō bewegoe.
- Ba gōtō wa'anaoe nosogoe oesoeno ndra'oegō, oefaza'wa dangagoe ba dōimō andrō.
- Hoelō ni'aboeci'ō oeto dōla ba tawō dōdōgoe, ba manoenō mbawagoe, ma'iki mbewegoe.
- Na itōrō tōdōgoe ndra'oegō ba

gasogoe; oefatoostoe tödögöe ndra'oegö ba zi bongi.

- 8 Fanologoe sa'ae ndra'oegö, ba ba loemö gafioe andrö ma'iki ndra'odo.
 9 Lõ ibõhõli ndra'oegö tödögöe; itoe-woe ndra'odo tangaöe kambõlõ.
 10 Ba ja'ira, sangaloei nosogoe, ba wamakiko ja'odo, ba ba wondrege gohokoho danõ nahara dania.
 11 Ba mbawa zi'õli teteoe'õ ira, ba õ nasoe ana'a ira dania.
 12 Ba omoeso döddõ razo ba chõ Lowalangi; lasoenõ ira dozi si fahõloe ba chõnia; tefa'aföe sa'ae mbawa zolaoe faja.

SINOENÖ 64.

I. Fangarõngarö ba walösõchi zi fa'oedoe andrö. II. Fanõtõna fanolõ chõ Lowalangi.

- 1 Chõ doeka wanoenõ andrö, sinoenõ; chõ Dawido.
 2 I. Fondrondrongo ligoe Lowalangi, ba wangerõngarö andre; orifi ndra'o, ba gameta'oeõ emali andrö.
 3 Bini'õ ndra'o, ba wamagõlõ zanao horõ andrö, si no tobini; ba zolaoe si lõ sõchi andrö, si no oroedoe, si fagoegoea.
 4 Sangatarõsi lelara, fa hoelõ nichoe gari: lafo'õsi wanara fehede safõchõ. (*Sin. 57, 5*).
 5 Ba wamana satoelõ tödõ andrö, ba zi lõ oroma; lafana ia lõ moedõnadõna, lõ ata'oe ira. (*Sin. 11, 2*).
 6 Abe'e ira ba wolaoe si lõ sõchi, itdrõ lira wolaoe fesoe, ba lamane: Ha niha zangila? (*Sin. 94, 7*).
 7 Lafachai zi lõ sõchi, lamane: „No awai chõda, no tafagõlõsi.” Ba arõ doto niha ba tödõnia, ba no abacha.
 8 II. Ba ifana ira Lowalangi; so nono wana si lõ moedõnadõna ba mesocho ira.
 9 Ba salaoe tooe ira, ilangö ira lelara, ba dozi sangila ja'ira, ba lafatalichõ ira. (*Sin. 7, 16*).
 10 Ba ata'oe niha fefoe, ba ladoenõ-

doenõ wolaoe Lowalangi andrö, ba aboto ba döddõra halõwõnia.

Ba omoeso döddõ zatoelõ tödõ andrö, 11
 ba chõ Jehowa, ba abe'e döddõnia
 chõnia; ba lasoenõ ira dozi sadõlõ
 tödõ.

SINOENÖ 65.

I. Fanoeno Lowalangi, samatörö banoeania, sahõlihõli döddõda. II. Fanoeno So'aja tanõ, awõ nõsinia, seboea tödõ.

Chõ doeka wanoenõ andrö; 1
 oemanõ; chõ Dawido; sinoenõ.

I. Si nangea nisoeno ndra'oegö, 2
 ba Ziona, ja'oegö Lowalangi; la-
 boe'a chõoe gamaboe'oeala li andrö. 3
 Samondrondrongo fangandrö ndra'-
 oegö; dozi niha mangondrasi ja'-
 oegö.

No ilangö ndra'o ngawalõ golalõwa; 4
 ba salama andrö, ba ja'oegö n-
 angefa'õ.

Ja ahowoe nitoejoemõ, niteheoe fa'- 5
 ahatõ chõoe, ena'õ ba golajamamõ
 so ia; aboeso ndra'aga si sõchi
 andrö, ba nomo chõoe, awõ ni'a-
 moni'õ andrö ba gosolimõ andrö.
 (*Sin. 84*).

Õtema lima sata'oe ndra'aga, ba 6
 wa'atoelõ, ja'oegö Lowalangi fango-
 rifima, sawatõ nõsi goeli danõ fe-
 foe, iroegi ba wondrege, awõ nõsi
 nasi, fondrege zarõoe.

Samedadao hili andrö, ba wa'abõ- 7
 lõnia, si no mamõbõ taloe fa'abe'e.
 Sangahonogö oegoe'ogoe nasi a- 8
 ndrö, awõ wegosogoso ndroeloe
 andrö, awõ wagoegoeasa soi niha,
 andrö. (*Sin. 89, 10*).

Ba la'ata'oe fi dandra andrö chõoe 9
 si so ba wondrege danõ; owoea-
 woea döddõ niha õbe'e, ba gaoe-
 mboechea loeo ba gaechoela.

II. No õtörõ danõ, wamaigi 10
 ja'ia, õfatörõ chõnia nidanõ, abõlõ
 mboeania õbe'e. Ba goemboe andrö
 chõ Lowalangi, ba no fahõna ni-
 danõ. Õfowoea chõra danõ; si manõ
 sa wangazõchioe ja'ia. (*Sin. 40, 5*).

- 11 Ōfo'idanō gowotonia, fangomboe-
joe nifakoe andrō; adoedoe ōbe'e,
ba deoe andrō, ōfahowoe'ō zinanō
chōnia. (*Sin. 104, 13-16*).
- 12 No ōfo'aja ba hōgō ndrōfi wa'eboea
dōdōoe andrō; sahele fanicha la-
heoe andrō.
- 13 Mowōi ndraso ba danō si mate, ba
la'okaero wa'owoeawoea dōdō hili.
- 14 Tefo'aja biribiri mbenoea ba tefo-
baloebaloe boea danō ndraso; oi
owoeawoea dōdō, oi manoenō.

SINOENŌ 66.

I. Fanoeno Lowalangi, ba wama-
tōrōnia, sahōlihōli dōdōda. II. Fa-
noeno ja'ia, ba wangorifi andrō.
III. Famaboe'oe fangandrō saoha
gōlō.

Chō doeka wanoenō andrō :
oemanō; sinoenō,

- 1 I. Mi'owoeawoea'ō dōdōmi chō
Lowalangi, dozi tanō!
- 2 Misoeno doeria dōinia andrō, mibe'e
zoemange fanoeno ja'ia.
- 3 Mimane chō Lowalangi: „Ha lō
ata'oe ita wolaoemō andrō! Bōrō
wa'abōlōoe wa lakōwō ira fōnaoe
si fa'odoe chōoe.
- 4 Dozi tanō mangaloeloe chōoe dania,
ba lasoeno ndra'oegō, ladoenōdoenō
dōimō andrō.”
- 5 Mitaboe, mifaigi halōwō Lowalangi
andrō; sata'oe ita nilaoenia ba nono
niha.
- 6 No ibali'ō tanō sabe'e nasi andrō;
latōrō tanō noengo idanō andrō,
ba no omoeso dōdōda chōnia ba
da'ō. (*Moz. II. 14, 21. Jos. 3, 17*).
- 7 Samatōrō ia si lō mamalōmalō, ba
wa'abōlōnia andrō; ifaigifaigi hō-
rōnia soi niha andrō; tebai maoso
zi fatandro andrō.
- 8 II. Misoeno Lowalangida andrō,
ja'ami soi niha, mi'eboea'ō limi,
wanoetoenō toeriania.
- 9 Sanganaoe'ō nosoda, ba si lō ma-
me'e ahele gaheda.
- 10 Noa sa ōtandraigō ndra'aga, ja'-
oegō Lowalangi, no ōlaoegō ndra'-

aga, nifolaoegō firō. (*Amaed. 3, 3*).
No ōfa'oe'oe ndra'aga ba goe'ō, ba 11
no ōfonoro saboea zolama.
No ōfatōrō ba hōgōma ja'wa niha, 12
ba galitō ba ba nidanō maroegi,
ba no ō'ohē ja'wa ndra'aga ba ze-
bolo tanō. (*Jes. 43, 2*).

III. Mōido ba gosali chōoe, 13
oe'ohē zoemange nitoenoe ba oe-
boe'a chōoe gamaboe'oela ligoe a-
ndrō,
nifabokagoe bewegoe, si no aloea 14
ba mbawagoe, ba wa'atosasagoe
andrō.

Oe'ohē chōoe zoemange nitoenoe, 15
satabō, awō mbiribiri si matoea,
samohoea ba galitō; sa'wi ba biri-
biri si matoea oebe'e soemange.

Mi'aine, mifondrondrongo, dozi ami, 16
sangata'oe'fi Lowalangi, ba oedoe-
nōdoenō nilaoenia ba nosogoe andre,
Chōnia moe'ao mbawagoe, fanoeno 17
ba lēlagoe.

Na no oefachai mena'ō zi lō atoelō, 18
tōdōgōe, ba lō ifondrondrongo me-
na'ō ligoe So'aja. (*Amaed. 28, 9.*
Joh. 9, 31).

Ba no ifondrondrongo Lowalangi, 19
no ibe'e ba dōdōnia li wangandrō-
gōe andrō.

Nisoeno Lowalangi, si lō mangosi- 20
tengagō wangandrōgōe andrō, si lō
mamōda fa'eboea dōdōnia chōgōe.

SINOENŌ 67.

Fangandrō saoha gōlō howoeho-
woe Lowalangi andrō.

Chō doeka wanoenō andrō; si- 1
noenō; oemanō.

Jamoe'eboea'ō dōdōnia chōda Lo- 2
walangi ba jamoefahowoe'ō ita; ja-
moefohaga mbawania chōda. (*Moz.*
IV. 6, 24. 25).

Ena'ō aboto ba dōdō niha ba goeli 3
danō lala andrō chōoe, ba ena'ō
aboto ba dōdō niha baero wango-
rifi andrō chōoe.

Sanoeno ja'oegō soi niha, ja'oegō 4
Lowalangi, sanoeno ja'oegō dozi soi.
(*Sin. 117, 1*).

- 5 Somocso tōdō soi niha misa ba so-
woeawoea tōdō, me ō'ohē ba wa'-
adōlō wangoehoekoe soi, me ōfatōrō
soi niha misa.
- 6 Sanoeno ja'ogēō soi niha, ja'ogēō
Lowalangi, sanoeno ja'ogēō dozi soi.
- 7 No ibe'e baero mboeania tanō ;
ifahowoe'ō ita Lowalangi, Lowala-
ngida andrō. (*Sin. 65, 10*).
- 8 Ifahowoe'ō ita Lowalangi ba la'ata'-
oefi ia balō danō fefoe. (*Sin. 33, 8*).

SINOENŌ 68.

Fanoenō Dawido, ba wemōna a-
ndrō. I. Fanoeno Lowalangi, sanolo
Iraono Gizerašli. II. Famasoegi ba
dōdō femōna mbanoea Lowalangi,
fōna. III. Femōna Lowalangi, we'-
amōi ba ni'amoni'ō andrō.

(*Faigi gōi Zam. II. 12, 26-31.*)

- 1 Chō doeka wanoenō andrō ; chō
Dawido ; sinoenō ; oemanō.
- 2 I. Ja maoso Lowalangi, ja zoemae-
we zi fa'odoe chōnia, ja moloi zi
fatioe tōdō chōnia. (*Moz. IV. 10, 35*).
- 3 Si mane simbo ba nangi, ja si manō
wamoloimō ja'ira ; si māne sigoe-
sigoe, salaoe ba galitō, wa'adoedoe
zeboea horō, fōna Lowalangi.
- 4 Ba somoeso tōdō zatoelō andrō, so-
woeawoea tōdō tánō fōna Lowa-
langi, ba sa'iki ba wa'omoeso dōdō
andrō.
- 5 Misoeno Lowalangi, midoenōdoenō
dōinia andrō ; mifolala zanōrō be-
noea andrō ; Jehowa dōinia. Ba
mi'owoeawoea'ō dōdōmi tánō fōna-
nia ! (*Jes. 57, 14*).
- 6 Ama zi lō ama, si lō ina, ia, Lo-
walangi, ba nabiania ni'amoni'ō
andrō. (*Sin. 10, 14*).
- 7 Lowalangi, samaigi omo ba zi lō
omo ; sangefa'ō nikoeroe, solohe ba
wa'ohahaoe dōdō ; ba si lō molo'ō
li, ba ba danō si mate so nahia.
- 8 II. Me Lowalangi, me mowaō-
waō ndra'ogēō no, fōna mbanoeaeo,
me ōtōrō danō, (*Moz. II. 13, 21*.
Sangoehoek. 5, 4, 5).
- 9 ba hoemeoe danō, ba mowōi gōi

- mbanoea si ja'wa, tánō fōna Lowa-
langi ; ba da'ō, ba hili Zina'i, fōna
Lowalangi, Lowalangi Ndraono Gi-
zerašli andrō. (*Moz. II. 19, 16-18*).
- No ōtefe teoe sabōnō dāna chōoe 10
andrō, ja'ogēō Lowalangi, hadia zi
no ōkōli, ba ō'okafoei.
- No monahia ba chōnia zato andrō 11
chōoc, no ōhaogō nahia zi noemana,
ba wa'ebaea dōdōoe andrō, ja'ogēō
Lowalangi.
- Terongo li zi mōna, ibe'e So'aja ; 12
ato sibai zangombacha toeria si
sōchi, ira alawe. (*Jes. 52, 7*).
- Moloi razo zato, moloi, ba ifaosa 13
nihalō chōra ira alawe jomo.
- Na molombase ami ba gotaloea 14
kandra mbiribiri, ba hoelō gafi
marafadi ami, sosōnō wirō ; sosōnō
gana'a sa'oesō mboera. (*Sangoehoek.*
5, 16).
- Me ifazawili ba da'ō Si lō ambō 15
fa'abōlō razo andrō, ba hoelō nifa-
zaewe bōtoea hili Zalomono.
- Hili chō Lowalangi hili Mbazana 16
andrō ; hili soja zoezoe hili Mba-
zana.
- Hana wa afōchō dōdōmi, ja'ami 17
hili soja zoezoe, ba hili andrō, so-
masi Lowalangi dadaomania ? Ba
lō mamalōmalō, wa nahia Lowala-
ngi ia. (*Sin. 132, 13*).
- Koereta Lowalangi andrō, ba no ba 18
ngafaeloe ngahōnō, mchōnō wa hō-
nō ; no so ba chōra Zo'aja : — hili
Zina'i, ni'amoni'ō. (*Raz. II. 6, 17*.
Dan. 7, 10).
- No mōi mija'wa ndra'ogēō, no ō'ohē 19
nikoeroe nikoerōe andrō ; no ōtema
game'ela ba niha, he ba zi lō mo-
lo'ō li, ena'ō lō teboelō Jehowa, Lo-
walangi. (*Ejes. 4, 8-10*).
- Nisoeno Zo'aja, ero ma'ūchō i'onoro 20
noroda. Fangorifida Lowalangi.
(*Raz. I. 10, 13*).
- Lowalangi wangorifi chōda, Lowa- 21
langi andrō, ba Jehowa, So'aja a-
ndrō, ba i'ila lala wangefa ba
wa'amate.
- Si ndroehoe, iboto hōgō zi fatioe 22

- tōdō chōnia Lowalangi, ba alizoe-zoe zanōrō lala horō.
- 23 No iwa'ō So'aja: „Oe'ohē manga-woeli ira, moroi ba Mbazana, moroi ba dojo nasi oe'ohē ira mija'wa.
- 24 Ena'ō ōfemondri ba ndro gaheoe, ba ena'ō mo'oeracha dōlōtōlō nasocmō, ba zi fatioe tōdō chōoe.”
- 25 III. No lō la'ila, me ōtōrō, ja'oegō Lowalangi, me itōrō Lowalangigoe andrō, razogoe, we'amōi ba ni'amoni'ō andrō. (*Sam. II. 6, 13. 14. Sin. 24, 7. Moz. II. 15, 20.*)
- 26 Mowaōwaō, zanoenō, ba itete, ba solaoe biola, ba hōenō nono alawe, samōzi faritia.
- 27 Misoeno Lowalangi, So'aja, ba go-woeloa andrō; ja'ami si oroi goemoeloe Ndraono Gizeraēli andrō! (*Jes. 48, 1.*)
- 28 So ba da'ō Mbenijami, si achi andrō, samatōrō, ba sala'wa Ndraono Joeda, sato andrō chōra, ba sala'wa Ndraono Zeboeloni ba sala'wa Ndraono Nafetali.
- 29 No i'oro'i'ō Lowalangi wa'asala'wae. He Lowalangi, a'aro'ō nifa'emaē chōma!
- 30 Bōrō gosalimō andrō, ba Jeroezalema, wa la'ohē zoemange chōoe razo. (*Sin. 72, 10. 15.*)
- 31 Tena'wa zali'wali'wa andrō, barō zoechoe, awō ngawawā za'wi si matōea andrō, awō nono za'wi niha baero, ena'ō mangaloeloe ira, wolohe boto wirō. Fazawili soi andrō, somasi manocwō.
- 32 So dania razo Miseraji; i'aliogō i'oro'ō dangania chō Lowalangi tanō Gaitiofia andrō. (*Jes. 19, 21. Sin. 87, 4.*)
- 33 Ja'ami ōri niha ba goeli danō, misoeno Lowalangi, misoeno Zo'aja!
- 34 Misoeno zanōrō banoea fondrege si ja'wa andrō, si no gōtōgōtō fa'ara; hiza, ifarongogō linia andrō, li sabōlō.
- 35 Mitehc chō Lowalangi wa'abōlō; famatōrō Iraono Gizeraēli wa'asala'wania andrō ba famatōrō banoea si ja'wa wa'abōlōnia. (*Sin. 29, 1.*)

Sata'oe ita nilaoe Lowalangi, moroi 36 ba ni'amoni'ō andrō chōnia; Lowalangi Ndraono Gizeraēli andrō zame'e fa'abōlō ba fa'abe'e ba mbanoeania. Nisoeno Lowalangi! (*Sin. 29, 11.*)

SINOENŌ 69.

I. Fangarōngarō zi gōna famakao, bōrō Lowalangi. II. Fangandrō fangorifi. III. Fanoeno Lowalangi.

Chō doeka wanoenō andrō, dali: 1 „Ladari mbōhō.” Chō Dawido.

I. Ōrifido Lowalangi, iroegi 2 sa'ae nosogoe molō andrō!

No alōmō ndra'o ba laza saba- 3 cha, si lō danedane gahegoe; no oeroegi namō nidanō, ba itōrō hōgōgōe molō andrō.

Erege dōdōgōe we'aogoe, no odoe- 4 fodoefo dōlōtōlōgōe, alō sa'ae hōrōgōe wombalombaloi Lowalangigoe andrō.

Oja moroi ba rozi mboe ba hōgō- 5 goc zi fatioe tōdō chōgōe, lō bōrō; ato zamakiko ja'o, si fa'oedoe chōgōe ba waja; labe'e ni'aligoe zi tenga niraboegoe. (*Sin. 35, 19. Joh. 15, 25.*)

He Lowalangi, ja'oegō zangila wa 6 si no ambō tōdō ndra'odo, ba tenga si tobini chōoe lalōgōe andrō.

Bōi be'e aila ba chōgōe andre za- 7 nōtōna chōoe, ja'oegō So'aja, Jehowa ngahōnō andrō! Bōi aila ba chōgōe andre zangaloci ja'oegō, ja'oegō Lowalangi Ndraono Gizeraēli! Bōrō ndra'oegō, wa oetaha wango'aja, wa tabaloe mbawagoe fa'aila. (*Sin. 44, 23.*)

No tobali niha bō'ō ndra'o ba da- 9 lifoesōgōe, lō'ō sa'ae la'ilado ono ninagoe andrō. (*Sin. 38, 12. Job. 19, 13.*)

Noa sa'ae i'ado fōnoe andrō, ba 10 nomomō ba no gōnado fango'aja zango'aja ja'oegō andrō. (*Joh. 2, 17. Rom. 15, 3.*)

Me'e dōdōgōe ba lō mangama- 11 ngado, ba tobali fango'aja ja'odo.

- 12 Oe'onoecha gonigoni, ba tobali amae-
dola ndra'o chōra.
- 13 Lafatooe ndra'o sidadao ba mbawa
gōli ba samadoemadoe toeo, na ma-
noenō. (*Job. 30, 9*).
- 14 II. Ba ja'odo, ba chōoe oetandrō-
saigō wangandrōgoe, ja'ogō Jeho-
wa, na ba'wa wa'eboea dōdōoe; he
Lowalangi, ba wa'abōlō wa'eboea
dōdōoe andrō tema ligoe fanolooe
andrō, si lō farōi! (*Jes. 40, 8*).
- 15 Sōbi ja'wa ndra'o moroi ba laza a-
ndre, fa bōi alōmō ndra'o; ena'ō
aefa ndra'odo ba zi fatioe tōdō
chōgoe ba ba namō nidanō andre.
- 16 Bōi be'e itōrō hōgōgoe ja'wa molō
ba bōi be'e ahōndrō ndra'o ba na-
mō, ba bōi tehe idoehō mbawania
ja'wagoe kohokoho.
- 17 Fondrondrongo ligoe, Jehowa, oma-
siō sa wa'eboea dōdōoe andrō, ota-
hōgō ndra'o, ba wa'ahachō dōdōoe
andrō, si no eboea.
- 18 Ba bōi bini'ō mbawaoe chō genonioe
andre; sata'oe sa'ae ndrā'odo; ta'-
ita'i fondrondrongo chōgoe!
- 19 Hatō'ogō ba dōdōgoe, orifi; efa'ō
ndra'odo, hōrō zi fatioe tōdō andrō
chōgoe.
- 20 Ja'ogō zangila fango'aja ja'ō andrō
ba fa'ailagoe ba fahōwōsa andrō,
nilaoe chōgoe; no so ba gameta-
hōoe zamakao ja'ō fefoe.
- 21 Matedo ibe'e fango'aja andrō, oe'o-
fōchōi; oebazebaze'ō wa'ahachō dō-
dō, ba lō'ō, ba sondrara tōdō, ba lō
faloecha. (*Ngen. Jer. 1, 2. 9*).
- 22 Labe'e ōgoe gawōchoe, ba me owō-
chi dōdōgoe ba lafabadoegō chōgoe
niro aisō. (*Mat. 27, 34. 48*).
- 23 Ja tobali fesoe naha gōra fōnara,
ja tobali tandra'wa ba zi lō fa'aboe
dōdō! (*Rom. 11, 9. 10*).
- 24 Ja ndroendroemō hōrōra, fa bōi la'ila
niha, ja mangiwangiwa zolara, si lō
mamalōmalō!
- 25 Hawoei ira bachoebachoe dōdōoe
andrō, jamoecamō ira holahola
wōnoemō andrō!
- 26 Ja adoedoe nahiarā, ja lō niha
- ba nosera andrō! (*Hal. zin. 1, 20*).
Me no solohi nibagooe andrō ira, ba 27
sanoetoenō fa'afōchō zesocho chōoe.
(*Jes. 53, 4*).
- Nōnō horō horōra andrō, ba bōi be'e 28
lachamō wa'atoelō andrō fōnaoe,
(*Rom. 1, 24*).
- Niboenoe dōira ba zoera wa'aeroi 29
andrō, ba tebai tetanō ba zoera
dōira, awō dōi zatoelō. (*Loek. 10,*
20).
- Ba ja'odo, ba no si noemana ba si 30
no fahōna fa'afōchō, ba folohe ja'wa
ja'ō wangorifi andrō chōoe, ja'ogō
Lowalangi.
- III. Da'oesocno dōi Lowalangi 31
ba wanoenō, oe'eboea'ō doeriania
fangandrō saoha gōlō.
- Da'ō zomasi Jehowa, moroi ba za'wi 32
si matoea, moroi ba nono za'wi si
so tandroe ba sa'a. (*Sin. 50, 8-14*).
- La'ila si noemana ba omoeso dōdō; 33
ja'ami, sangaloei Lowalangi, ja aeri
dōdōmi! (*Sin. 22, 27*).
- Ifondrondrongo sa Jehowa li zi noe- 34
mana, ba lō i'ositengagō nikoeroe
andrō chōnia.
- Jamocsoeno ia banoea si ja'wa ba 35
tanō ba asi, awō zali'wali'wa bacha,
fefoe!
- Itolo sa Ziona Lowalangi ba ifoeli 36
itaroe'ō mbanoea Ndraono Joeda,
ba monahia ira ba da'ō, ba chōra
sa'ae.
- Ba latema ondrōita ma'oe'woe ge- 37
noninia, ba somasi tōinia zi soso
ba da'ō dania.

SINOENŌ 70.

Fangandrō fangefa ba zi fatioe
tōdō.

(*Faigi gōi Zin. 40, 14-18*.)

Chō doeka wanoenō andrō; chō 1
Dawido. Famasoegi ba dōdō. (*Sin.*
38, 1).

He Lowalangi, ta'ita'i orifi ndra'- 2
odo; aliogō, Jehowa, toledo!
Hana na aila zangaloei famoenoe 3
ja'ō, hana na tehawoe fa'aila; hana
na lafoeli ira foeri ba na tobali fa-

ma'iki niha bō'ō zomasi fa'ate'ala-
goe.

- 4 Ndra mangawoeli foeri ba wa'ailara
andrō zangoema'ō: Ha! ha!
5 Ja sowoeawoea tōdō chōoe ba ja
somoeso tōdō dozi sangaloei ja'oegō,
ba dozi somasi fangorifi andrō chōoe,
ba ena'ō na lō mamalōmalō we'-
aora: „Eboea Lowalangi!”
6 Ba ja'odo, ba no seboea akaola ba si
noemana; ta'ita'i, ae chōgoe, ja'oegō
Lowalangi! Sanolo ja'ō ndra'oegō
ba sangorifi ja'ō; he Jehowa, bōi
aragō'ō!

SIN ENŌ 71.

I. Fangandrō fangefa ba zi fatioe
tōdō. II. Famaboe'oe fangandrō
saocha gōlō chō Lowalangi.

- 1 I. Chōoe Jehowa, manōtona
ndra'ō; bōi manō be'e aila ndra'-
odo!
2 Orifi ndra'ō, dali wa'atoelō dōdōoe
andrō, ba efa'ō ndra'ō; be'e mbōrō
dalingaoe chōgoe ba tolo do!
3 Ena'ō na naha saro ndra'oegō chō-
goe, nahiagoe, sa'watōgoe, si lō ma-
malōmalō; tete gara sa ndra'oegō
chōgoe ba hatigoe! (*Sin. 18, 3; 31,*
3. 4).
4 He Lowalangigoe, efa'ō ndra'ō ba
danga zeboea horō andrō, ba gochō
zanao horō ba ba gochō zi hōndrōgō
ja'odo!
5 Tōtōnafōgoe sa ndra'oegō, ja'oegō
So'aja, Jehowa, we'ewe'e dōdōgoe,
i'otarai iraono ndra'odo.
6 Chōoeoetendrotendro'ō ndra'ō, i'ota-
rai daloe ninagoe; no ja'oegō zondrō-
ni ja'ō moroi ba daloe ninagoe; ja'-
oegō nisoenogoe, si lō mamalōmalō.
(*Sin. 22, 10).*
7 Ato zahōlihōli tōdō chōgoe, ba ja'-
oegō za'watōgoe, si lō mangiwa.
(*Sin. 4, 4).*
8 No fahōna ba mbewegoe wanoeno
ja'oegō ba famolachōmi ja'oegō,
ma'ōma'ōchō.
9 Bōi tibo'ō ndra'odo, na itoegoe
atoea ndra'ō; na alō dōlagoe, ba

bōi farōi ndra'oegō chōgoe! (*A. 18).*
Lafatooe sa ndra'ō si fatioe tōdō 10
chōgoe, ba sanarogō nosogoe, ba
mamagōlō;
Ba lamane: „No i'erogō ia Lowa- 11
langi; migohi ia, mira'oe, lō'ō sa
sangorifi!”
He Lowalangi! bōi arōoe'ōgō chō- 12
goe; ta'ita'i tolo do, ja'oegō, Lowa-
langigoe!
Ena'ō na aila zangaloei famoenoe- 13
goe, ba ena'ō na tekiko; ja tehawoe
wa fama'iki niha ira ba fa'aila zo-
masi fa'ate'alagoe!

II. Ba ja'ō, ba lō ocbōhōli wa- 14
nōtōna ba oedooe'ō doeriamō fefoe.
Jamoedoenōdoenō wa'atoelōmō a- 15
ndrō bewegoe, ba fangorifi andrō
chōoe, ero ma'ōchō, me tcbai oe'erai.
(*A. 8. Sin. 40, 6).*

Oc'ohe nilaoe Zo'aja, Jchowa, se- 16
boea andrō, ha sambalō fa'atoelōmō
andrō oesoeno.

He Lowalangi, no ōfahaō ndra'ō, 17
i'otarai iraono ndra'ō; ba iroegi
ma'ōchō oedoenōdoenō zahōlihōli
dōdō andrō chōoe. (*Sam. I. 7, 12).*

Ba irege atoeado gōi, irege mohoe- 18
wa ndra'ō, ba bōi rōido, ja'oegō
Lowalangi, ena'ō oe'ombacha'ō dan-
gamō ba zi sagōtō niha dania ba
fa'abōlōmō andrō ba zi so dania,
fefoe. (*A. 9. Jes. 46, 4).*

Fa'atoelōmō andrō sa, ja'oegō Lo- 19
walangi, ba iroegi mbanoea si ja'wa,
ja'oegō, si no molaoe seboea andrō,
ja'oegō Lowalangi; ha niha zi fa-
gōlōgōlō chōoe! (*Moz. II. 15, 11).*

Ja'oegō, si no mamatōrō chōma 20
fa'afōchō ba fa'aboe dōdō, soja
ngawalō, ba ōfoeli ō'orifi ndra'aga,
ōfoeli ō'ohe ja'wa ndra'aga, moroi
ba gohokoho danō andrō. (*Sam: I.*
2, 6).

Ōdooe'ō dania wa'asalawagoe ba 21
ōfoeli ōrara dōdōgoe.

Ba ja'odo gōi, oesoeno ndra'oegō 22
wolaoe biola, oesoeno wa lō farōi
ndra'oegō, ja'oegō Lowalangigoe,
oelaoe chōoe mbiola nitika, side'-

ide, wanoenō ja'oegō, ja'oegō ni'a-
moni'ō ba Ndraono Gizeraēli!

23 Sanoenō dania mbewegoe, na oesoe-
no ndra'oegō, ba sanoenō dōdōgōe,
ni'orifimō andrō.

24 Ba ifatoenō wa'atoelōmō andrō
lelagoe, ero ma'ehō; me no aila
zomasi fa'ate'alagoe, me no tobali
fama'iki niha.

SINOENŌ 72.

I. Razo wa'ohahaoe dōdō andrō,
seboea. II. Fa'asala'wa si lō teboelē
wa'asala'wania.

Chō Zelomo.

1 I. He Lowalangi, be'e ehō razo
wangoehoekoe andrō chōmō; ba chō
nono razo andrō be'e wa'atoelōmō.

2 Ena'ō i'atoelō'ō wangoehoekoe ba-
noeamō andrō, ba ena'ō i'ohē ba wa'-
adōlō wangoehoekoe si noemana.

3 Ena'ō mowoea fa'ohahaoe dōdō hili
ba mbanocamō andrō, awō hilihili
andrō, ba wa'atoelō. (*Sin. 35, 9-14*).

4 Jamoe'ohē ba wa'atoelō hoehoe
zaboe tōdō ba mbanoea, jamoetolo
nono zi noemana, ba jamoefoefoe
zamalangōgō awōra. (*A. 12*).

5 Ndramoē'ata'oeffi ndra'oegō gōtō
wa'ara loeo, ba gōtō wa'ara mba'wa,
gōtōgōtō wa'ara.

6 Ja noemalō mitooe, si máne teoe,
ba mbenoea, si bohooe lasabi doe'oe,
si máne teoe sabōlōbōlō andrō, fo-
mbasōi danō.

7 Ja mōbowo zatoelō tōdō andrō ba
gōtōnia, ja fahōna wa'atoelō, iroegi
lō ba'wa sa'ae.

8 Ja sala'wa ia, i'otarai nasi, noe-
malō ba nasi ba zi tambai, ba
i'otarai mboto nidanō, noemalō ba
wondrege danō. (*Sach. 9, 10*).

9 Ja mangaloeloe chōnia zowanoea ba
danō si mate, ja lafelai gawoegawoe
si fatioe tōdō chōnia. (*Jes. 49, 23*).

10 Ndramoefosoemange ia razo Darisi
andrō, awō razo ba hoelo, ndra-
moē'ohē game'ela razo Zaba ba
razo Zeba andrō. (*Sin. 68, 30. Jes.*
60, 9).

Ba latoehi danō fōnania razo fefoe, 11
mōi enoninia dozi niha baero. (*Sin.*
2, 8. 10-12).

I'orifi zi noemana, na i'angarōfi li 12
ia, ba saboe tōdō, si lō sanolo.
(*Job. 36, 15. Sin. 35, 10*).

Ihachōsi tōdō zi lō tōi ba si noe- 13
mana ba idooe'ō noso zi noemana.
I'efa'ō nosora ba wamakao ba ba 14
wamalangōgō; eboea mbōli ndrora
wamaiginia. (*Sin. 9, 13*).

II. Ba saeri ia: ba labe'e soe- 15
mangenia gana'a Zaba andrō ōsa,
ba lō mamalōmalō wangandrō, sa-
lahinia, ero ma'ōchō lasoeno ia.
(*A. 10. Sin. 84, 10*).

Fahōna mboea nowi ba danō, ba 16
hili ja'wa; moeroeroe mboeania, si
máne ba hili Libano; mōbowo ira,
i'oroi mbanoea, si máne sinanō ba
danō.

Si lō teboelō dōinia; gōtō wa'ara 17
loeo ja'wa mamadomadohoe dōinia,
ba ba chōnia lafahowoe'ō ira niha,
lasoeno dania ia dozi niha baero,
wa no sohahaoe tōdō ia. (*Moz. I.*
12, 3; 22, 18).

Nisoeno Jehowa, Lowalangi andrō, 18
Lowalangi Ndraono Gizeraēli; ha
ja'ia zolaoe sahōlihōli dōdō.

Ba nisoeno dōinia soadoe andrō, 19
iroegi zi lō aetoe. Ja anōnō danō
ma'asagōrō lachōminia andrō! Ja
doehoe, Ja doehoe! (*Sin. 41, 14. Jes.*
6, 3).

Awai wangandrō Dawido andrō, 20
ono Giza'i.

III.

SINOENŌ 73.

I. Fangiwa dōdō ba wamaigi
fa'ohahaoe dōdō zanao horō. II. Si
lō sōchi loealoeara ba aro dōtōnāfō
zatoelō tōdō.

Sinoenō; chō Gasafō.
(*Faigi gōi: Sin. 37. 49. Soera Jobi.*)

I. Si ndrōehoe, eboea dōdō Lo- 1
walangi ba Ndraono Gizeraēli, ba
zohaoehoe tōdō andrō.

Ha ma'ifoe tō, ba mangiwa menā'ō 2

- gahegoc; ezai moetõ tõ, ba ahele ndra'o. (*Sin. 94, 18*).
- 3 Afõchõ sa'ae dõdõgoc ba zi faja'wa andrõ, me oc'ila wa'ohahaoe dõdõ zeboea horõ andrõ. (*Job. 21, 7*).
- 4 Lõ'õ sa fa'afõchõ chõra, iroegi mate ira, ba so'õsi mbotora.
- 5 Lõ saboe dõdõra, si máne ba niha bõ'õ; ba lõ tefakao ira, si máne awõra.
- 6 Ba da'õ moroi, wa no hoelõ naja ba mbagi chõra hochá andrõ, awõ wa no hoelõ mbaroera wamakao awõra.
- 7 No ahõndrõ hõrõra, ba wa'esolo mbawara; falawoc nifachai dõdõra andrõ. (*Job. 15, 27*).
- 8 Mango'aja ira ba itõrõ lira wamalangõgõ awõra, ba walõsõchira andrõ; faja'wasa wehedera andrõ.
- 9 Lafaja'wa mbawara, iroegi mbanoea si ja'wa ba itõrõi gocli danõ lelara.
- 10 Andrõ gõi la'o'õ chõra banoea, ba lõ ambõ õra idanõ.
- 11 Ba lamane: „Hana wa i'ila Lowalangi? Hadia, so wangila chõ Wondrege zala'wa andrõ?” (*Sin. 10, 11*).
- 12 Hiza, da'õ zeboea horõ andrõ; lahõna gana'a, ba wa lõ mamalõmalõ wa'ohahaoe dõdõ.
- 13 Ba he wisa, zajazaja gõlõ, wa no oc'ohaoehaoe'õ dõdõgoc, wa oesasai dangagoc ba wa lõ sala?
- 14 Ba hadia, nifakao ndra'o, ero ma'õchõ, ba ero mahemoloe so wotegoc?
- 15 Na oc'wa'õ mena'õ tõdõgoc: „Oemanõ gõi wehede,” ba hiza, ba no farõi ndra'o ba nga'õtõ nonoc andrõ.
- 16 II. Ba no mangerangera ndra'o, ena'õ aboto ba dõdõgoc, ba aboc dõdõgoc, wamaigigoc ja'ia.
- 17 Irege mõiido ba ni'amoni'õ andrõ chõ Lowalangi, wanõngõni amozocara.
- 18 Si ndrõehoc, no õfataro ira ba zaclo tanõ, alaoe ira õbc'e, ena'õ afoefoc.
- 19 Ha lõ alio adoedoc ira, si lõ moedõnadõna, no tekiko ira, no aetoc, ba gameta'oẽ.
- 20 Õtajaigõ ba dõdõoc chalachalara,
- ja'oegõ So'aja, na tokea'õ; hoelõ wangifi, na aefa wemõrõ.
- Me abao dõdõgoc ba me manõgi 21 ba mboeagoc, ba sambõ tõdõ ndra'o ba lõ saboto ba dõdõgoc; hoelõ zaliwãli'wa ba danõ ndra'o fõnaoc.
- Ba lõ'õ zocci oerõi ndra'oegõ; ja'oegõ 23 zolohc tangagoc kambõlõ.** (*Rom. 8, 35-39*).
- Õfasao ndra'o, balazi dõdõoc, ba 24 õtema ndra'o dania, fao zocmange. Ha niha chõgoc ba zoroegoc? Ba 25 na chõgoc ndra'oegõ, ba lõ hadia ia zomasido ba gocli danõ. Alacha alõ nõsigoc ba alacha ariri 26 dõdõgoc; we'ewe'e dõdõgoc Lowalangi ba oerachagoc, iroegi zi lõ aetoc. (*Sin. 16, 5*).
- Hiza sa, tekiko zangerogõ ja'oegõ; 27 õhori fefoc zi farõi chõoc. Ba chõgoc, ba fa'ohahaoe dõdõ, na 28 fabõbõ ndra'o chõ Lowalangi, chõ Zo'aja, Jehowa manõtõna ndra'o, ba wanoetocnõ folaoenia andrõ, fefoc.

SINOENÖ 74.

I. Fangarõngarõ, mo adocedoc wamosoemange Lowalangi andrõ. II. Fangandrõ fangorifi satcelõ tõdõ andrõ.

Famahaõ: chõ Gasafõ.

- I. He Lowalangi, hana wa no 1 õtibo'õ ndra'aga, si lõ foelitõ? hana wa no abõlõ sibai wõnoemõ ba mbiribiri andrõ, rorogõfõoc? 2 Tõrõ tõdõoc mbanoeaoe andrõ, nihõlioc ba gõtõ fõna sa'ae, nitabamõ hõli, ena'õ soi tãna chõoc; tõrõ tõdõoc hili Ziona andrõ, nahiaoc. (*Sin. 132, 13*).
- Faza'wa'õ, ac ba gadcedocla andrõ, 3 si lõ mamalõmalõ andrõ; fefoc hadia ia ba ni'amoni'õ andrõ, ba no lafoefoc emali. Moendrõndrõndrõndõ zi fa'ocedoc 4 chõoc, barõ gosali chõoc; tandra chõra andrõ no lab'e tandra. Hoelõ zamaza'wa fato ba zatoea 5 eoc, wamaigida.

- 6 Ba larasa sa'ae gamoëlania fefoe, lalaoe wato ba farōcha.
- 7 No latoeoe ni'amoni'ō andrō chōoe, ba no ladoeoeogō nahia dōimō andrō, no lata'oenōi. (*Raz. II. 25, 9*).
- 8 No lamane dōdōra : „Tafakiko ira fefoe !” Fefoe gosali Lowalangi ba danō, ba no latoeoe. (*Sin. 83, 13*).
- 9 Tandra andrō chōda, ba lō ta'ila ; lō sama'ele'ō sa'ae, ba lō chōma sangila ha wa'ara.
- 10 He Lowalangi, heza iroegi manadrawa manō zi fa'oeoe andrō, heza iroegi wa lō mamalōmalō i'ō'aja dōimō andrō si fatioe tōdō?
- 11 Hana wa ōbōda dangaoe, kambōlōmō andrō? Sōbi ia barō mbaroemō ba dotooe ba fakiko ira !
- 12 II. Razogoe sa atō Lowalangi, i'otarai gōtō fōna sa'ae, sangasogō fangorifi ba goeli danō.
- 13 Ja'ogō zamabali asi no, ba wa'abōlōmō andrō, no ōboto hōgō zaliliwā andrō, sata'oe ita, ba nasi bacha. (*Moz. II. 14, 21; 15, 8-10*).
- 14 No ōrasa hōgō mboeaja, no ōbe'e ō zi so ba danō si mate.
- 15 Ja'ogō zamangoemboe idanō, elea andrō ; ja'ogō zangetoe'ō idanō si lō irai aetoe. (*Sin. 104, 10*).
- 16 Chōoe zi ma'ōchō ba chōoe zi bongi ; ja'ogō zamazōchi ba'wa, fabaja loeo. (*Sin. 104, 19*).
- 17 Ja'ogō zi honogōi ola danō fefoe ; ba'wa lōchō ba ba'wa deoe, ba ja'ogō zombōi.
- 18 Tōrō tōdōoe : no i'ō'aja Jehowa si fatioe tōdō andrō, no itandra'waisi dōimō soi sowōhō mowa.
- 19 Bōi loeloe ba goetoe ndroe'oe noso woene andrō chōoe ; bōi olifoegō'ō noso zi noemana andrō chōoe, si lō mamalōmalō !
- 20 Nehegō wawoe'oesa li andrō ; no fahōna nahia wamalanggōgō ba mbinimbini andrō ba danō.
- 21 Bōi ja mangawoeli aila nifakao andrō ; ena'ō lasoeno dōimō saboe tōdō andrō ba si noemana!
- 22 Faza'wā'ō, Lowalangi, fatoenō hoe-

hoeo andrō chōoc ! Tōrō tōdōoe wango'aja andrō, nilaoe zowōhō mowa andrō chōoe, si lō mamalōmalō.

Bōi olifoegō'ō we'ao'ao zi fatioe tōdō andrō, awō wagoeagoeasa zi fa'oeoe, silalō mija'wa, si lō aetoe.

SINOENŌ 75.

Fangandrō saoha gōlō, me no ihōndrōgō zanao horō Lowalangi.

(*Faigi gōi: Raz. II. 19. Sin. 46.*)

Chō doeka wanoenō andrō, dali : 1 „Bōi fakiko !” Sinoeno ; chō Gasafō ; oemanō.

Ma'andrō saoha gōlōoe, ja'ogō 2 Lowalangi, ma'andrō saoha gōlōoe, ba tenga sarōoe dōimō andrō ; ladoenōdoenō zahōlihōli dōdōma andrō chōoe ! (*Jes. 46, 13*).

„Oefaigi sa'ae ginōtō, oe'ohe ba 3 wa'adōlō hoehoeo.

Na mangoeloe danō, awō zowanoea 4 ba goelinia, fefoe, ba ja'odo zangarō'ō ehomonია.”

Oemane ba zi faja'wa : „Bōi misoeno 5 ami !” ba ba zeboea horō : „Bōi mi'ala'wā'ō dandroemi !”

Bōi mi'ala'wā'ō ja'wa dandroemi ; bōi 6 milaoe hochā, wamazāwa bagimi.

Tenga sa moroi ba gatoemboecha 7 ba tenga moroi ba gaechoela ba tenga moroi ba danō si mate i'otarai fa'ebōea.

Lowalangi sa'ae zangoehoekoe ; ihō- 8 ndrōgō zi samōsa ba i'ala'wā'ō ja'wa zi samōsa. (*Sam. I. 2, 7*).

So sa'ae ba danga Jehowa mako 9 so'ōsi agoe so'otoe, no afōnoe nifaroeka andrō, ba ifabadoegō ba niha, ba irege wōrōwōrōnia, ba lō tola lō lasowo dozi seboea horō andrō ba goeli danō, ba lō tola lō labadoe. (*Sin. 60, 5*).

Ba ja'odo, ba oedoenōdoenō, iroegi 10 zi lō aetoe ; oesoeno Lowalangi Jakobo andrō.

Ba oe'e'wā fefoe dandroe zeboea 11 horō andrō ; ba ja'ala'wā ja'wa dandroe zatoelō tōdō !

SINOENÖ 76.

Fanoeno Lowalangi, me no ilaŵa
zi fa'oeode.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō; nila-
lae biola; sinoenō; chō Gasafō;
oemanō.
- 2 No te'ila Lowalangi ba Ndraono
Joeda; no eboea dōinia ba Ndrao-
no Gizeraēli.
- 3 Ba Zalema so nosenia ba ba Ziona
nahiania. (*Sin. 132, 13*).
- 4 Ba da'ō ifatō no gari wana andrō
ba baloes ba fōda, ba no i'etoe'ō
wanoewō. (*Sin. 46, 10*).
- 5 Si takile ndra'oegō, si so lachōmi,
moroi ba hili woraboe andrō.
- 6 No te'osindra'oei gamagama zabōlō
andrō; no alaoe hōrōra, mōrō, ba
no adada danga zabe'e fanoewō,
fefoe.
- 7 Ba wanegoemō andrō, ja'oegō Lo-
walangi Jakobo, tehawoe femōrō
goereta, awō koedo.
- 8 Sata'oe ita ndra'oegō, ja'oegō a-
ndrō; ha niha zanaha chōoe, na
tesao wōnoemō.
- 9 No ōfarongogō wangoehoekoe moroi
ba zoroego, ba tokea goeli danō ba
lō dehede, (*Sin. 46, 11. Hab. 2,
20*),
- 10 me maoso Lowalangi, ba wangorifi
si noemana ba goeli danō, fefoe.
- 11 Isoeno sa ndra'oegō fōnoe niha a-
ndrō, ba ōhalō bōbō taloemō zi to-
sai fōnoe andrō.
- 12 Mifaboe'oe zoemange chō Lawala-
ngimi Jehowa, ba miboe'a gōi; dozi
si tefasoei ja'ia, ba ndramoe'ohē
game'ela chō zata'oe ita andrō! (*Moz.
II. 15, 11. Moz. V. 7, 21*).
- 13 Sangohori fa'abe'e dōdō ba zeboea,
ba sata'oe zalaŵa ba goeli danō.

SINOENÖ 77.

I. Fangarōngarō ba wa'aboe dōdō.

II. Fondrara dōdō, na tefaōgō hōrō
chō Lowalangi.

(*Faigi gōi Nga'ōt. I. 16, 41*.)

- 1 Chō doeka wanoenō andrō, chō

Jedoetoeno andrō; chō Gasafō;
sinoenō.

I. Jamoerongo ligoe Lowalangi, 2
da'moe'aodo, oefarongogō ligoe chō
Lowalangi, ena'ō ifondrondrongo
chōgoe.

Oe'aloei Zo'aja, na baŵa wa'aboe 3
dōdōgoe; ba zi bongi oe'oro'ō da-
ngagoe, lō atage; lō edōna terara
dōdōgoe.

Itōrō tōdōgoe Lowalangi, ba mangan- 4
rōngarōdo; mangerangera ndra'odo,
ba alangoe dōdōgoe.

Lō alaoe hōrōgoe ōbe'e; si lō aho- 5
nohono ndra'ō, ba tebai moehededo.
Itōrō tōdōgoe gōtō fōna andrō, dōfi 6
si no noemalō, fōna sa'ae. (*Sin. 143,
5*).

Ba zi bongi oe'angeragō wolaoegoe 7
biola andrō; oefatoetoetoē tōdōgoe
ba i'aloeloei tōdōgoe.

Hadia, iroegi zi lō aetoe itibo'ō ita 8
So'aja? hadia, lō'ō sa'ae i'eboea'ō
dōdōnia chōda? (*Sin. 85, 6*).

Hadia, no aloea aetoe wa'eboea dō- 9
dōnia? lō si tosai wa lō farōi ia,
gōtōgōtō wa'ara?

Hadia, no olifoe Lowalangi wange- 10
boea tōdōnia? Hadia, no idoehō
wa'ahachō dōdōnia, ba wōnoe a-
ndrō?

II. Ba oemane: „Famakaogoe 11
da'ō, gōtō danga kambōlō chō Wo-
ndrege zalaŵa andrō.”

Itōrō tōdōgoe wolaoe Jehowa, oe- 12
soeno: oefatoetoetoē sa'ae wolaoemō
andrō ba gōtō fōna, sahōlihōli
dōdō.

Oe'era'era tōdōgoe halōwōoe andrō 13
fefoe, oe'aloeloei tōdōgoe zeboea
andrō, nilaoemō.

He Lowalangi, ni'amoni'ō iala a- 14
ndrō chōoe! Ha niha Lowalangi
seboea, si mane Lowalangi? (*Moz.
II. 15, 11*).

Ha ja'oegō Lowalangi, solaoe sahō- 15
lihōli dōdō; no ōfa'ele'ō wa'abō-
lōe, ba niha baero andrō.

No ō'efa'ō mbanoeaoe, tangaoe a- 16
ndrō, ma'oewoe ndra Jakobo Josefō.

- 17 I'ila ndra'oegō asi, ja'oegō Lowalangi, i'ila ndra'oegō asi, ba hoemisi, ba manizinizi namō.
- 18 Aechoe ba danō deoe andrō ba lawoeo, moe'oegoe mbanoea si ja'wa, ba itōrō mbanoea garinia andrō chōoe.
- 19 Terongo mbanoea andrō ba dawoejoe nangi, ihagaini goeli danō gari mbanoea andrō, modoeroe danō, hoemisi.
- 20 Ba nasi lalamō ba ba nidanō seboea dōrō'waōe, ba lō oroma laheoe.
- 21 No ōfasao mbanoeaōe andrō, hoelō mbiribiri; ira Moze A'aroni zolohe. (*Moz. II. 12, 37; 14, 22*).

SINOENÖ 78.

Famahaō. Famasoegi ba dōdō famatōrō Lowalangi Iraono Gizeraēli. (*Faigi gōi Zin. 105. 106.*)

Famahaō; chō Gasafō.

- 1 Mifondrongongo, ja'ami banoeada, wamahaōgoe andre, mibe'e mbōrō dalingami ba daroma ligoe andre.
- 2 Da'oebokai mbawagoe, ba wolaoe amaedola, da'oetoenō dahōdahō, si oroi gōtō fōna sa'ae. (*Sin. 49, 4. 5. Mat. 13, 35*).
- 3 Si no tarongo, si no itōrō, nidoenōdoenō ndra amada chōda.
- 4 Ba lō tabini'ō ba ma'oewoera wanoetoenō ba gōtō dania toeria Jehowa andrō ba fa'abōlōnia ba sahōlihōli dōdōda chōnia, nilaoenia.
- 5 Noa sa i'asogō wamadoehoe'ō ba Ndraono Jakobo, ba no ibe'e gorōisa ba Ndraono Gizeraēli, ni'oro'i'ōnia chō ndra toeada, ena'ō la'ombacha'ō ba ndraonora.
- 6 Ena'ō la'ila ba gōtō dania, iraono andrō, si toemboc dania, ba ena'ō maoso da'ō, ba wanoetoenō mitooe, ba ndraonora.
- 7 Ena'ō tōtōnafōra Lowalangi, ba bōi olifoe ira zeboea andrō, nilaoe Lowalangi, ba ena'ō la'o'ō gorōisania.
- 8 Ba bōi si mane ira toeara ira, niha si farōi ba samadaō li; niha si lō aro tōdō, saefa'aefa era'era chō Lowalangi. (*Moz. V. 32, 5. 6*).
- Iraono Gēferaji andrō, solohe fana, ba wafanata, ba no moloi, me loeo wanoewō.
- Labōhōi wawoe'ocsa li andrō chō Lowalangi ba lō edōna latōrō lala andrō chōnia, ba gorōisa.
- Olifoe ira nilaoenia andrō ba sahōlihōli dōdō andrō, nifa'ele'ōnia chōra.
- No ilaoe zahōlihōli dōdō ba zi so ira toeara, ba danō Miseraji, ba zalō'ō ba Zoana. (*Jes. 19, 11*).
- No ifabali nasi, ifatōrō ira; i'abe'e'ō nasi, hoelō mba'aba'a [fatambai]. (*Moz. II. 14, 21. 22*).
- Ba ifasao ira, lawoeo, na ma'ōchō, ba sara wongi dania, ba haga galitō. (*Moz. II. 13, 21*).
- Isila gara ba danō si mate andrō, ifabadoegō chōra zi hoelō nidanō seboea. (*Moz. II. 17, 6; Moz. IV. 20, 7-11*).
- Ifangoemboe mbombo moroi ba gara, ifangele nidanō, si hoelō nidanō seboea.
- Ba latohoegō zoei wamazōchi horō chōnia ba fangandrō fōnoe Wondrege zala'wa, ba danō si mate.
- Latandraigō Lowalangi tōdōra, wngandrō gō somasi ira. (*Moz. II. 16, 3. Moz. IV. 11, 4*).
- Lafatooe Lowalangi, lamanc: Hadia, i'ila Lowalangi ifa'oli gōda, ba danō si mate?
- Hiza, no ibōzi gara, ba mangoemboe nidanō chōnia, ahele, mo'oengo; hadia, i'ila gōi ibe'e gōda? Hadia i'ila i'asogō ndrivo mbanoeania?"
- Andrō mofōnoe Jehowa, me irongo da'ō, ba hoemola galitō ba Ndraono Jakobo, tesao wōnoe ba Ndraono Gizeraēli. (*Moz. IV. 11, 1*).
- Mc lō mamati ira ba li Lowalangi andrō, ba mc lō latōtōna wangorifi andrō chōnia.
- Ba i'oro'i'ō ba lawoeo si ja'wa, ibokai mbawandroehō mbanoea si ja'wa.
- Moteoe „mana" ba chōra ibe'e,

- ena'ō la'ā, ibe'e chōra mbōra mbanoea si ja'wa. (*Moz. II. 16, 4. 14. 15*).
- 25 Ō mala'ika gōra, dozi ira; no ifa'ohē'ō chōra mbalazo, fahōna.
- 26 Ifasoei nangi moroi ba gatomboecha, ba mbanoea, ba ifatōrō nangi moroi raja, ba wa'abōlōnia andrō.
- 27 Moteoe diwo ba chōra, ibe'e, hoelō gawoegawoe, ba fofō so'afi, hoelō nene ba mbewe nasi.
- 28 Ba daloe golombasewara i'echoegō, tefasoei nahiara.
- 29 Ba la'ā, ba maeloe wa'aboedora; ibe'e chōra zomasi ira.
- 30 Ba lō si dōhō na wangisōra andrō, so na ba mbawara gōra andrō,
- 31 ba tesao wōnoe Lowalangi chōra, ba iboenoe zesolo andrō chōra ōsa ba ibōzi tooe nono matoea Ndraono Gizeraēli. (*Moz. IV. 11, 33*).
- 32 Ba latohegō wanao horō, lō lai da'ō, lō mamati ira ba zahōlihōli dōdō andrō chōnia.
- 33 Ba ibe'e tajataja mba'wara, tobali angi, ba dōfira, ba sata'oe ita wa'alio. (*Moz. IV. 14, 23*).
- 34 Na iboeboenoe ira, ba lazofoezofoe ia; lafoeli ira, ba laforege wanga-loei Lowalangi.
- 35 Ba itōrō tōdōra, wa no we'ewe'e dōdōra Lowalangi, wa sangorifi ja'ira Lowalangi Fondrege zala'wa andrō.
- 36 Ba lahaogōhaogō mbewera chōnia, ba lelara, ba solaoe faja chōnia.
- 37 Ba lō aro dōdōra chōnia, si farōi ira, ba wawoe'oesa li andrō chōnia.
- 38 Ba ja'ia, ba sahachō tōdō, i'efa'ō lalōra andrō ba lō ifakiko ira; asese i'alōsi wōnoenia, ba lō iforege wamaosi tōdōnia.
- 39 Itōrō sa tōdōnia, wa no ōsi niha ira, wa angi, silalō misa ba si lō mangawoeli. (*Sin. 103, 14-16*).
- 40 Ha me oega mola'wa ira chōnia, ba danō si mate andrō, ha me oega laboesi dōdōnia ba danō si lō niha-niha! (*Moz. IV. 14, 22*).
- 41 Lō dōhō latandraigō Lowalangi, afōchō bacha dōdō ni'amoni'ō ba Ndraono Gizeraēli, labe'e.
- Lō itōrō tōdōra wa'abōlō dangania, 42 ba he ba'wa andrō, me i'efa'ō ira ba danga nemalira.
- Me ilaoe dandra andrō chōnia, ba 43 danō Miseraji ba sahōlihōli dōdō andrō, ba ndraso Zoana. (*A. 12*).
- No ibali'ō do nidano seboea chōra, 44 awō mbombo, fa tebai labadoo. (*Moz. II. 7, 19. 20*).
- Ifa'amōi chōra ndrī manoe, si ma- 45 nga ja'ira; ba talaho, famakikora. (*Moz. II. 8, 2. 20*).
- Ibe'e ō lamanoea mboea danō chōra, 46 ba ō damo gōlōra. (*Moz. II. 10, 13*).
- Ifabōzi'ō nagoe chōra teoe kara, ba 47 boea ara chōra teoe sabe'e. (*Moz. II. 9, 25*).
- Gōna teoe kara goerifōra ibe'e, ba 48 gōna zaerezaere mbiribirira ba sawira.
- Ifatōrō chōra holahola wōnoenia 49 andrō ba fa'abao dōdō ba bachobachoe dōdō ba famakao, awō ngawawá mala'ika samakiko.
- Ifolala wōnoenia andrō, lō itimba 50 wa'aetoe nosora, iloeloe ba wōchō waba. (*Moz. II. 9, 15*).
- Ibōzi fefoe nono si a'a ba danō 51 Miseraji, si a'a zabōlō andrō ba nose ma'owoe Chamō. (*Moz. II. 12, 29*).
- Ba awoe'a mbanoeania andrō, hoelō 52 mbiribiri, ibe'e, ba ifasao ira, hoelō nikoebaloi, ba danō si mate andrō. (*Sin. 77, 21*).
- Ihaogō wolohe ja'ira, fa bōi ata'oe 53 ira; ba emalira andrō, ba no iba-loegō asi. (*Moz. II. 14, 19. 22. 27*).
- Ba i'ohē ira ba danō ni'amoni'ō a 54 ndrō chōnia; ba hili andre, ni'ochōgō gambōlōnia. (*Moz. II. 15, 17*).
- Ba itimba fōnara niha baero andrō; 55 ifaosā tāna chōra ba dahōdahō, ifatēwoe ba nosera mado Ndraono Gizeraēli andrō.
- Ba latandraigō Lowalangi Fondrege 56 zala'wa, la'andrō wōnoenia, ba lō la'o'ō wamadoehoe'ō andrō chōnia.

- 57 La'erogö [Lowalangi], fabali, si mane ira[~] toeara; labali'ö ira foeri, hoelö wana si falimo. (*Hos. 7, 16*).
- 58 Ba labaoosi dödönia, ba hilihili andrö chöra, aföchö bacha dödönia, lab'e ba nadoera andrö. (*Moz. I. 32, 21*).
- 59 Ba irongo Lowalangi, ba mofönoe ia, ba ifaoeloegö i'erogö Ndraono Gizeraéli.
- 60 Ba iböhöli nahiania andrö ba Zilo, ose andrö, si sosö ia ba niha. (*Sam. I. 1, 3; 4, 11*).
- 61 Ba ibe'e niraboe wa'abölnönia andrö; lachöminia andrö [tawöla gamaboe'oela li], ba iloeloe ba danga nemali.
- 62 Ba itooe'ö ba mbawa zi'öli mbanoeania andrö, mofönoe ia ba dána chönia.
- 63 Ono matoea andrö chönia, ba i'ä alitö, ba lö faloecha wanoenö ba walöwä nono alawe chönia.
- 64 Mate ni'ö'ötö gere andrö chönia, ba lö mange'esi lacha mbanoea. (*Sam. I. 4, 17, 20*).
- 65 Ba tokea Zo'aja, hoelö zi no mörö, hoelö zabölö, si karaini wa'iki, wamadoe agoe.
- 66 Ba itimba nemalinia andrö; aila ira, si lö aetoe, ibe'e.
- 67 Ba i'erogö nose Ndraono Josefo andrö, tenga mado Geferaji nitoejoe. (*A. 9*).
- 68 Mado Joeda sa'ae itoejoe, hili Ziona andrö, somasi ia. (*Nga'öt. II. 6, 6*).
- 69 Ba ilaoe ni'amoni'ö andrö chönia, timba wa'alawä mbanoea si jawä wa'alawä, si mane tanö andrö, nilatania, si lö teboelö.
- 70 Ba itoejoe genoninia andrö, Dawido andrö, ba zinga kandra mbiribiri ihalö. (*Sam. I. 16, 11, 12*).
- 71 Ba nikoebalcinia biribiri si bohooe mo'ono ihalö, ena'ö ikoebalo mbanoeania, ma'oeuwe Jakobo, tána chönia andrö, Iraono Gizeraéli. (*Sam. II. 7, 8*).
- 72 Ba ikoebalo ira, dali wa'adölö dö-dönia andrö; ba enahöi dangania, wolohe ja'ira.

SINOENÖ 79.

I. Fangaröngarö, me no ladoe-doegö Jeroezalema emali. II. Fangandrö fangorifi.

(*Faigi göi: Sin. 74. Raz. II. 25.*)

Sinoenö; chö Gasafö.

- I. He Lowalangi! No laroegi 1
dána chöoe niha baero; no lata'-oenöi gosali andrö chöoe, ni'amoni'ö; no labali'ö adoedoela Jeroezalema andrö. (*Jer. 9, 11*).
- No lab'e ö wofö ba daloe mbanoea mboto genonioe andrö, si mate. 2
ba ö goetoe ndroe'oe, nösi zatoelö tödö andrö chöoe.
- No adeewa ndrora, hoelö nidandö, 3
lab'e si tetasoei Jeroezalema, ba lö sogo'o.
- Fango'aja zahatö banoea ndra'aga, 4
famahera ba fama'iki zi so ba ngaima. (*Sin. 44, 14*).
- He So'aja, heza iroegi, wa lö mamalömalö wönoemö andrö? Hadia, 5
moehola wa'aföchö ba döddöe andrö, si mane alitö? (*Sin. 80, 5*).
- Ba niha baero, si lö mangila ja'oeögö, tandrösaigö wa'abao döddöe 6
andrö, ba ba nöri si lö mangaröfi li töimö andrö. (*Jer. 10, 25*).
- Noa sa la'ä ma'oeuwe Jakobo ba 7
no ladoedoegö nahiaara.
- II. Böi be'e horöma golalöwä 8
ndra toeama; ta'ita'i faondragö chöma wa'ahachö döddöe andrö, noa sa amomö sibai ndra'aga.
- Tologa, ja'oeögö Lowalangi fangorifima, 9
börö doeria döimö andrö; orifi ndra'aga, ba efa'ö chöma horöma, börö döimö.
- Hana wa tola lawä'ö niha baero: 10
„Heza so Lowalangira?“ Acha oroma ba niha baero, ba zi so ja'aga, wolaoe balö ndro genonioe andrö, si no moefadoewa! (*Sin. 42, 4; 115, 2. Joel. 2, 17*).
- Acha iroegi dögi dalingaoe fangaröngarö nikoeroe andrö; orifi mboe-noesö andrö, ba wa'abölö dangamö. 11
Fitoe winaeta soelöni ba zi so ba 12

ngaima, barō 'datora bacha, wango'aja andrō, fango'ajara ja'oegō, ja'oegō So'aja. (*Sin.* 137, 7).

- 13 Ba ja'aga, banoeae andre, biribiri nikoebaloimō, ba lō mafamalōmalō wangandrō saoha gōlō chōoe, ba madoenōdoenō doeriamō, gōtōgōtō wa'ara.

SINOENŌ 80.

Fangarōngarō, me no awoewoe mbanoea Lowalangi andrō: amaedola wēwe nagoe, nitanō Lowalangi.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō, dali: „Ladari mbōhō.” Famadoehoe'ō; chō Gasafō; oemanō.
- 2 Fondrondrongo, ja'oegō koebalo Ndraono Gizeraēli! Ja'oegō solohe tanga Ndraono Josefo, nifolohe biribiri! Sidadao ja'wa Keroebi, oroma'ōgō!
- 3 Oroma'ō wa'abōlōoe tātō fōna Ndraono Geferaji ba tātō fōna Ndraono Mbenijami ba tātō fōna Ndraono Manase! tologa!
- 4 He Lowalangi! foeli azōchi ndra'aga, ba fohaga mbawaoe, ena'ō aeri ndra'aga! (*A. 7. 19*).
- 5 He Jehowa, Lowalangi ngahōnō, heza iroegi, wa mo'ōnoe ndra'oegō, na mangandrō mbanoeamō?
- 6 Atoroe da'wa hōrō ba gō andrō, nib'eoe chōra, ōfabadoegō chōra da'wa hōrō, si no fahōna. (*Sin.* 102, 10).
- 7 Ōbe'e amadōni'wa zi so ba ngaima ndra'aga, ba la'o'aja ndra'aga si fa'oedoe chōma.
- 8 He Lowalangi ngahōnō, foeli azōchi ndra'aga, ba fohaga mbawaoe, ena'ō aeri ndra'aga! (*A. 3. 19. Jes. 5, 1-7. Hos. 10, 1*).
- 9 Wēwe nagoe no ōdeha ba danō Miseraji! no ōtimba niha baero, ba no ōtanō ia.
- 10 No ōfonaha fōnania, ba mo'wa'a ia, ibaloegō danō.
- 11 Teloemō hili chōnia, ba ibaloegō geresi Lowalangi andrō dahania.

Ibologō ndrahanian, iroegi nasi ba 12 lewiōnia, iroegi nidanō seboea andrō [Oifarati].

Hana wa no ōdoedoegō gōlinia, fa 13 lafafa'ō ia dozi sanōrō? (*Sin.* 89, 42).

Isoelagō ia la'imba'imba ba gatocō, 14 ba la'ā ia sali'wali'wa ba danō.

He Lowalangi ngahōnō, ena'ō na 15 ōfoeli'ō! Faigi moroi ba zoroego ba nehegō, ba tolo wēwe nagoe andrō,

tanōmō andrō, nitanō dangaoe 16 kambōlō, ono andrō, ni'abe'e'ōmō chōoe.

No i'ā alitō, no lafalō'o; ba wōnoe 17 mbawamō andrō mate ira.

Baloegō tangaoe niha gambōlōoe 18 andrō, ono niha andrō, ni'abe'e'ōmō chōoe.

Ba lō farōi ndra'aga' chōoe! Orifi 19 ndra'aga, ba ma'angarōfi li dōimō.

He Jehowa, Lowalangi ngahōnō, 20 foeli azōchi ndra'aga! Fohaga mbawaoe, ena'ō aeri ndra'aga. (*A. 3. 7*).

SINOENŌ 81.

I. Famarooe ba wolaoe owasa chō Lowalangi; ba II. ba wolo'ō ni'wa'ōnia.

Chō doeka wanoenō andrō, dali 1 Gititi andrō; chō Gasafō.

I. Milaoe manoenō chō Lowalangi fangabe'eda andrō. mi'omoe-soi'ō dōdōmi ba chō Lowalangi Jakobo.

Milaoe manoenō ba mibōzi garamba, 3 mifoli ngawalō mbiola, somasi ita. Milaoe zoeroene, ba wasoelōna, ba 4 ba doeli, ba mba'wa gowasa andrō chōda. (*Moz. III. 23, 24. 34*).

Hoekoe sa da'ō ba Ndraono Gize- 5 raēli, nifachoi Lowalangi Jakobo.

Ba wamadoehoe'ō ihonogōi ba chō 6 Josefo, me mōi ia, me itōrō danō Miseraji. No oerongo li, si lō oe'ila, (imane):

„No oeheta noro andrō ba hoeloe- 7 nia, no aheta ba dangania ragaraga andrō.

Nc mangarōngarō ndra'oegō, ba 8

- wamakao andrō, ba no oe'efa'ō ndra'oegō; no oetema lie, moroi ba mbaloebaloe mbanoea andrō; no oetandraigō'ō ba nidanō wasosota andrō. (*Moz. II. 17, 7. Moz. IV. 20, 13*).
- 9 II. Mifondrondrongo, ja'ami banoeagoe, ba da'oe'efadoe'oe'ō chōmi. Ena'ō na mifondrondrongo chōgoe, ja'ami Iraono Gizera'eli!
- 10 Bōi faloecha ba chōmi Lowalangi bō'ō, ba bōi mangaloe'oe ami ba Lowalangi Ndrawa, baero. (*Moz. II. 20, 2. 3*).
- 11 Ja'odo Jehowa, Lowalangimō, si no molohe mijawa ja'oegō, moroi ba danō Miseraji; faboka mbawaoe, da'oe'fo'ōsi.
- 12 Ba lō nifondrondrongo mbanoeagoe ligoe, ba lō ni'o'ō Ndraono Gizera'eli chōgoe.
- 13 Ba no oeloeloe ira; ba wa'abe'e dōdōra andrō, ba latōrō nichoi dōdōra. (*Hal. zin. 14, 16*).
- 14 Ena'ō na lafondrondrongo chōgoe banoeagoe andrō, ena'ō na latōrō lala andrō chōgoe Iraono Gizera'eli!
- 15 Ba lō ara, ba oehōndrōgō zi fa'oe'oe chōra, ba oelae ba zamakao ja'ira andrō.
- 16 Ba fahoewoc ena'ō chōra zi fatioe tōdō chō Jehowa, ba lō teboelō ira, iroegi zi lō aetoe.
- 17 Ba oebalazoi cna'ō ira fache si sōchi, ba oe'abocsoi'ō ami we wani moroi ba dōgi gara. (*Moz. V. 32, 13*).
- SINOENŌ 82.
- Famaroe sangoehoe'oe, ba wamatōrō hoe'oe satcelō.
- Sinoenō; chō Gasafō.
- 1 No so Lowalangi ba mbanoea Lowalangi andrō, sangoehoe'oe ia, ba hoenō Lowalangi (sangoehoe'oe) andrō. (*A. 6*).
- 2 „Ha wa'ara na mibalia'ō hoe'oe, wango'awōgoe solae si lō sōchi? (*Moz. V. 1, 17*).
- 3 Mi'ohe ba lala hoe'oe zide'ide andrō ba hoe'oe zi lō ama, si lō
- ina; mitolo nifakao ba si noemana, ba mi'atoelō'ō. (*Jes. 1, 17*).
- Mi'efa'ō zide'ide ba si noemana, mi'efa'ō ia bá danga zolae si lō sōchi andrō.”
- Lō la'ila hadia ia ba lō saboto ba dōdōra, ba zogōmigōmi lalara; andrō hoemeo'oe'oe latalata danō fefoe.
- Ja'o zangoema'ō: „Lowalangi ami, ono Wondrege zala'wa ami fefoe. (*A. 1. Moz. II. 21, 6. Joh. 10, 34*).
- Ba mate zoei ami, fa'amate niha, ba fa'atekiko zala'wa andrō wa'atekikomī dania.”
- Fa'oso Lowalangi, hoe'oe goeli danō, ja'oegō sa atō zochō fefoe soi niha!
- SINOENŌ 83.
- Fangandrō chō Lowalangi, ba wanolō, ba zi fa'oe'oe ba mbanoeania andrō.
- Sinoenō; chō Gasafō.
- He Lowalangi, bōi si lō liwāli'wa ndra'oegō, bōi si lō hodehede, ba bōi sahono manō, ja'oegō Lowalangi!
- Hiza sa, fagoe'agoea zi fa'oe'oe chōoe, ba faja'wa zi fatioe tōdō chōoe.
- La'aloei lala, ba wangelani banoe'oe, la'onechesi; mamagōlō ira, ba wolae ba nirorogōmō andrō. (*Sin. 27, 5; 35, 20*).
- Lamane: „Talaboe! tahori ira, ena'ō ado'oe'oe ira, cna'ō lō'ō sa'ae itōrō tōdō niha Ndraono Gizera'eli andrō.”
- Mamagōlō sa'ae ira, ha sara dōdō, lafabōbō ira oedoemō.
- Ōsi nose Ndraono Gedomo andrō ba ōsi nose Ndraono Zima'eli. Iraono Moabi ba ma'oe'oe Hagara; Iraono Gebala ba Iraono Gamoni ba Iraono Gamaleki ba Dawa Wilisiti, fabaja banoea Diro andrō.
- Ba no lafabōbō ira gōi chōra Dawa Asiria andrō, no tobali ta'io ma'oe'oe Loti ira.

- 10 Laoe chōra, si máne folaoemō ba Ndraono Midiano no, si mane chō Zisera ba si mane chō Jabino no, ba mbewe Gizona! (*Sangoehoek. 7, 22; 4, 15. 21. 23*).
- 11 Nihori no ba Gendrora, si no tobali oboocela, fangatabō zinanō ba danō.
- 12 Fatōrō ba zalaŵara nifatōrō chō Gorebi no ba chō Zebi ba chō Zeba ba chō Zalamoena, ba nibajoini andrō chōra, fefoe. (*Sangoehoek. 7, 35; 8, 21*).
- 13 Sangoema'ō: „Tahalō chōda naha Lowalangi.” (*Sin. 74, 8*).
- 14 He Lowalangigoe, bali'ō zi hoelō tawoejoe nangi ira, si máne dami wache ba nangi.
- 15 Si mane alitō, na achozi gatoea, ba si máne holahola galitō, na itōrō hili.
- 16 Ōmanō wolohi ja'ira angi andrō chōoe, ba ōfeta'oe ira angi sabōlō chōoe.
- 17 Hawoei mbawara fa'aila, ena'ō lasofoe dōimō, ja'ogō Jehowa.
- 18 Alacha aila ira, ba alacha tobali dōdōra, si lō mamalōmalō; hana na aila ira ba hana na tekiko.
- 19 Ba acha aboto ba dōdōra, wa no ha ja'ogō zotōi Jehowa, wa ha ja'ogō Wondrege zalaŵa ba goeli danō ma'asagōrō. (*Hos. 12, 6*).

SINOENŌ 84.

Fanoeno fe'amōi ba wamosoemange Lowalangi, ba Ndraono Gize-raéli.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō, dali Gititi, ba Ndraono Gora andrō; sinoenō. (*Nga'ot. I. 26, 1*).
- 2 Wa'asōchi nahiamō andrō, ja'ogō Jehowa ngahōnō!
- 3 Hoemoeloc dōdōgōe, ba we'amōi ba golajama Jehowa andrō, olofo. Tōdōgōe ba ōsigoe ma'iki, wangondrasi Lowalangi saoteri andrō. (*Sin. 42, 3, 5*).
- 4 No isōndra nahia siliŵi, ba kata-waena, ba no isōndra gazoeni chōnia, ba nifonahara onora; naha wa-

me'e soemange andrō chōoe, ja'ogō Jehowa ngahōnō, razogoe ba Lowalangigoe. (*Sin. 5, 3*).

5 Ja'ahowoe zonahia ba nomo andrō chōoe, lasoeno na ndra'ogō dania. (*Sin. 65, 5*).

6 Ja'ahowoe, niha, si no mangai fa'abōlōnia ja'ogō: lō olifoe ira lala nitōrō andrō.

7 Na latōrō ndraso andrō si lō idanō, ba labali'ō si so oemboe; ihawoei howoehowoe teoe sahoelō andrō.

8 Mowaōwaō ira, ba tedoedoe wa'abōlō, ba tánō fōna Lowalangi ba Ziona so ira.

9 (Lamane :) He Lowalangi ngahōnō, fondrondrongo wangandrōgōe! Be'e ba dōdōoe, ja'ogō, Lowalangi Jakobo!

10 Faigi lala, ja'ogō Lowalangi ba loesema, ba faigi mbawa nibajoinimō andrō. (*Sin. 72, 15*).

11 Sōchi zi ha ma'ōma'ōchō ba gola-jamamō, moroi ba zi hōnō ngaloeo bō'ō. Omasido ba mbagi nora ba nomo Lowalangigoe mōrōdo, moroi ba nomo zi so horō so nahagoe. (*Sin. 27, 4*).

12 Loeo ba balocse Jehowa, Lowalangi. Fa'ebōea dōdō ba lachōmi ifa'ema Jehowa. Lō zi lō ibe'e zi sōchi ba zanōrō lala satoelō. (*Sin. 3, 4; 34, 11*).

13 He Jehowa ngahōnō! Ja ahowoe niha, sanōtōna chōoe.

SINOENŌ 85.

I. I'andrō wa'ebōea dōdō Lowalangi sanoenō andrō. II. I'ila gōtō sohahaoe dōdō.

1 Chō docka wanoenō andrō, nilaoe Ndraono Gora andrō; sinoenō.

2 I. No ahachō dōdōoe mbanoeaoe andrō, ja'ogō Jehowa, no ō'ohē mangawoei nira'oe andrō, ma'owoe Jakobō.

3 No ōbe'e acfa lalō mbanoeaoe andrō, ba horōra fefoc, ba no ōba-loegō. (*Sin. 89, 50*).

4 No ōtaha wa'abao dōdōoe ba no

- ōbōhōli wa'aoechoe wōnoemō andrō. sa moe'ao ndra'o, ma'ōma'ōchō. (Sin. 6, 3).
- 5 Foeli asōchi ndra'aga, ja'oegō Lowalangi sangorifi ja'aga, ba bōhōi wa lō sōchi dōdōoe chōma! Omoesoī'ō dōdō genonioe; chōoe sa 4 oefaōga dōdōgoe, So'aja.
- 6 Hadia, iroegi zi lō aetoc edōna mofōnoe'ō chōma? hadia, lō mamōhōi wōnoemō andrō, gōtōgōtō wa'ara? Me nō si sōchi tōdō ndra'oegō, ba 5 me sebolo tōdō, ja'oegō So'aja, ba zi angārōfi li ja'oegō, fefoe. (A. 15).
- 7 Hadia, lō ōfoeli ō'orifiga, ena'ō omoeso dōdō mbanoeaoe andrō chōoe? Be'e ba dōdōoe wangandrōgoe, Je- 6 howa, ba fondrondrongo li we'aoe andre.
- 8 Oroma'ō chōma wa'eboea dōdōoe, ja'oegō Jehowa; ba be'e boealamō chōma wangorifi andrō chōoe. Oe'angārōfi li ndra'oegō, na ba'wa 7 wa'afōchō chōgoe, ōfondrondrongo sa ligoe. (Sin. 50, 15).
- 9 II. Da'oefondrongondrongo hadia ni'wa'ō Lowalangi, Jehowa; ifaboe'oe sa wa'ohahaoe dōdō ba mbanoeania ba ba zatoelō tōdō andrō chōnia; ba bōi lafoeli ira ba wafajaja. (Sin. 72, 3).
- 10 Si ndroehoe, no ahatō wangorifi andrō chōnia, ba zangata'oeffi ja'ia, ena'ō monahia zoei lachōmi ba danōma andre. Lō Lowalangi si mane ja'oegō, ja'oegō So'aja, ba lō si mane folaoemō andrō. (Sin. 71, 19).
- 11 Faandra ira wa'eboea dōdō wa'adoehoe, fa'ago bawa ira wa'atoelō wa'ohahaoe dōdō. Dozi soi, niwōwōimō andrō, ba mōi 9 dania mangaloeloe chōoe, ja'oegō So'aja, awō wamosoemange tōimō andrō.
- 12 Aeri moroi barō danō wa'adoehoe, ba ifaigi moroi ba mbanoea si ja'wa fa'atoelō. Me no seboca ndra'oegō ba me so- 10 laoe sahōlihōli dōdō; ha ja'oegō Lowalangi.
- 13 Fefoe hadia ia zi sōchi ibe'c Jehowa, ba i'oro'ō mboea zinanō chōnia tanōma andre. **Ombacha'ō chōgoe lala andrō chōoe, 11 Jehowa, ena'ō oetōrō ia, ba zi fadoehoe dōdōoe; osambal'ō dōdōgoe ba wangata'oeffi tōimō andrō.** (Sin. 27, 11).
- 14 Mowaōwaō fōnania wa'atoelō, itōngōni lala nibekainia. II. Oe'andrō saoha gōlō chōoe, 12 ja'oegō So'aja, Lowalangigoe, moroi si'aikō ba dōdōgoe, ba oesoeno dōimō, si lō aetoe.

SINOENŌ 86.

I. Fangandrō ba wa'aboe dōdō.

II. Fanoeno Lowalangi, si no ahachō tōdō.

Fangandrō Dawido.

- 1 I. Be'e mbōrō dalingaoe, ja'oegō Jehowa, ba fondrondrongo chōgoe; no saboe tōdō ndra'o ba si noemana. Ba Lowalangi sahachō tōdō ndra'oe- 15 gō ha seboca tōdō, ja'oegō So'aja, sebolo tōdō ndra'oegō ba si no fahōna fa'asōchi dōdō ba fa lō farōi. (Moz. 11. 34, 6).
- 2 Rorogō nosogoc, mc no satoelō tōdō ndra'o; tolo genonimō, sanōtōna chōoe, ja'oegō Lowalangigoe! (Sin. 18, 21-27).
- 3 Hachōsi tōdō ndra'o, So'aja, chōoe Otahōgō ndra'o ba eboea'ō dōdōoe 16 chōgoe; be'e chō genonioe andre wa'abōlōoe ba tolo nono genonioe ira alawe andrō. (Sin. 116, 16).
- Fazōchi dandra ba chōgoe ba zi 17

sōchi, ena'ō la'ila si fatioe tōdō chōgoe, ba ena'ō aila ira, me no ōtolo ndra'o, ja'oegō Jehowa, ba me no ōrara dōdōgoe.

SINOENŌ 87.

Fanoeno Siona, banoea Lowalangi andrō, sato niha.

Nilaoe Ndraono Gora andrō; sinoenō.

- 1 Nitaroo'ōnia ba hili ni'amoni'ō andrō, —
- 2 P'omasi'ō Jehowa mbawa gōli Ziona andrō, moroi ba nahia ma'oewoe Jakobo fefoe.
- 3 Si sōchi sibai doeriamō, ja'oegō banoea Lowalangi.
- 4 Oetōtōi Rachaba [Miseraji] ba Babeli, si no fa'ila li chōgoe. Hiza danō Wilisiti ba Tiro ba Aitiofia: si no toemboe ba da'ō. (*Jes. 30, 7. Sin. 68, 32*).
- 5 Ba lamane dania ba mbanoea Ziona: Oi ba chōra toemboe ira ba ja'ia zangaro'ō ja'ira, Fondrege zala'wa andrō.
- 6 I'erai dania soi niha andrō Jehowa, ba itanō ba zoera: „Si no toemboe ba da'ō.”
- 7 Ba manoenō ira ba molaja (ba lamane): Ba chōoe so goemboe andrō chōgoe, fefoe.

SINOENŌ 88.

Fangarōngarō ba wa'aboe dōdō.

- 1 Sinoenō, nilaoe Ndraono Gora andrō, chō doeka wanoenō andrō, dali ba wanoenō „Mahalata” andrō; famahaō; chō Hemano andrō, ma'oewoe Zera.
- 2 He Jehowa, Lowalangi sangorifi ja'o, na loe moe'aodo chōoe ba zi bongi,
- 3 ba jamoeroegi ndra'oegō fangandrōgoe, be'e mbōrō dalingaoe ba wangerōngarōgoe!
- 4 No afōli dōdōgoe wamakao, no ahātō ba mbanoea tooe nosogoe.

Hoelō zilalō mitooe ba gohokoho, 5
wamaigi niha bō'ō ja'odo, hoelō niha si no amomō ndra'odo.

No moeloeloe ndra'o, awō zi no 6
mate, hoelō niboenoe tooe, si no moetanō, ba lewatō, si lō itōrō tōdōoe sa'ae, si no ōtibo'ō.

No ōbe'e ndra'o ba gohokoho, ba 7
mbaho, ba zogōmigōmi, ba namō ba nasi.

Chōgoe tohare wa'abao dōdōoe, ba 8
ōhawoei ndra'o doeloe andrō chōoe. (*Sin. 42, 8*).

No ō'arōoe'ō chōgoe zi no fa'ila li 9
chōgoe; no ogoro ira ndra'o ōbe'e; si no moekoeroe ndra'o, ba tebai aefada. (*A. 19. Sin, 31, 12; 33, 12*).
Itoegoe abōsi hōrōgoe ba wamakao 10
andrō; oe'angarōfi li ndra'oegō, ja'oegō Jehowa, ero ma'ōchō, oe'oro'ō dangagoe chōoe.

Hadia, ōfazōchi dandra ba zi no 11
mate? Hadia, ifoeli aeri loemō, ba wanoenō ja'oegō? (*Sin. 6, 6*).

Hadia, ba lewatō lafatoenō wa'e 12
boea dōdōoe, ba ba gawoewoecha lafatoenō, wa si lō farōi ndra'oegō?

Hadia, aboto ba dōdō dandra andrō 13
chōoe, ba zogōmigōmi, ba aboto ba dōdō wa'atoelōmō andrō ba danō wa'olifoe?

Ba ja'o, ba chōoe moe'aodo, ja'oe- 14
gō Jehowa; oehoelōhoelō wongi, wangandrō chōoe.

Hana wa lō ba dōdōoe nosogoe, 15
ja'oegō Jehowa, ba hana wa ōbini'ō chōgoe mbawaoe?

Seboea akaola ndra'o ba si mate, 16
i'otarai iraono ndra'o; oetaha wameta'oe andrō chōoe, ba lō lala dōdōgoe.

No itōrōdo fōnoemō sabōlōbōlō a- 17
ndrō, no terasa ndra'o ba gameta'oe andrō chōoe.

No te'oe'oe ndra'o chōnia, hoelō 18
na ba nidanō, ma'ōma'ōchō, no tefasoei manō ndra'o chōnia.

No ō'arōoe'ō chōgoe zi fahoewoe 19
chōgoe, fabaja awōgoe, lō oroma zi no fa'ila li chōgoe. (*A. 9*).

SINOENŌ 89.

- I. Itōrō tōdō zanoenō andrō wa'ebōea dōdō Lowalangi. Isoeno wa'abōlōnia ba fa'ebōea dōdōnia. II. Itōrō tōdōnia gamabōe'oela li andrō, nifabōe'oe chō Dawido. III. Manga-rōngarō ia, me no awoewoe ma'oeowoe Dawido andrō, ba i'andrō, ena'ō ifoeli ihachōsi tōdō Lowalangi.
- (*Faigi gōi Zam. II. 7, 8-16*).
- 1 Famahaō chō Getano, ma'oeowoe Zera.
 - 2 I. Da'oesoeno wa'ebōea dōdō Jehowa andrō, iroegi zi lō aetoe, gōtōgōtō wa'ara oe'ombacha'ō bewegoe andre, wa si lō farōi ndra'oegō.
 - 3 Noa sa ōmane : „Si lō aetoe wa'atedoe wa'ebōea dōdō andrō”; ba mbanoea si ja'wa ō'aro'ō, wa lō farōi ndra'oegō.
 - 4 „No fa'oe'oe li ndra'o chō nitoejogoe andrō, no fahōloe ndra'o chō genonigoe Dawido andrō : (*Sin. 132, 11. Jes. 55, 3. Hal. zin. 2, 30*).
 - 5 Iroegi zi lō aetoe lō oeboelō'ō madoemō andrō, iroegi nga'ōtō mitoe oe'a'aro'ō dadaomamō.”
 - 6 Ba lasoeno banoea si ja'wa zahōlihōli dōdō andrō chōoe, ja'oegō Jehowa, ba fa lō farōi ndra'oegō ba waloechata niha ni'amoni'ō.
 - 7 Ha niha atō ba lawoeo si ja'wa zi mane Jehowa? Ha niha zi mane Jehowa ba ndraono Lowalangi andrō? (*Job. 1, 6*).
 - 8 Sata'oe ita Lowalangi ba waloechata seboea ba niha ni'amoni'ō ba sihochā mboe niha, fefoe zi tefasoei ja'ia.
 - 9 He Jehowa, Lowalangi ngahōnō, ha niha zi mane ja'oegō, sala'wa seboca? ba no tefasoei ndra'oegō wa lō farōi andrō, chōoe. (*Sin. 115, 3*).
 - 10 Ba dangaoe so hochā nasi andrō ; na ebōea ndrocloenia, ba ja'oegō zangahono. (*Mat. 8, 26. Sin. 65, 8*).
 - 11 Ja'oegō mege zangoehocndragō Rachaba [Miseraj] andrō, hoelō niboe-

noe, tooe ba danō, no ōfazawili zi fa'oeoe chōoe tangaoe sabōlō andrō. (*Sin. 87, 4*).

Chōoe mbanoea si ja'wa ba chōoe 12 gōi danō ; oeli danō, ba ōsinia, ba ja'oegō mege zombōi. (*Sin. 24, 1*).

Jōoe ba raja, ba ja'oegō zamazō- 13 chi ; Tabora ba Heremono ba lakaraini wa'iki, ba dōimō andrō.

Sabōlō sibai mboelōchamō ba sabc'e 14 dangaoe, ba no ala'wa gambōlōoe andrō.

Fa'atoelō ba fa'adōlō dajadaja da- 15 daomamō andrō ; ba sanaro fōnaoe wa'ebōea dōdō ba fa'adoehoe. (*Sin. 97, 2*).

Ja ahowoe soi, sangila ma'iki ; sa- 16 nōrō lalara ba haga mbawaoe andrō, ja'oegō Jehowa.

Ba dōimō andrō lakaraini wa'iki, 17 si lō mamalōmalō ba wa'atoelōmō andrō sala'wa ira.

Fa'amoadoe wa'abōlōra ndra'oegō, 18 ba ba wa'asōchi dōdōoe andrō ala'wa dandroera andrō.

Chō Jehowa sa mbaloesema andrō, 19 ba chō ni'amoni'ō andrō ba Ndraono Gizerāeli razoma. (*Sin. 47, 10*).

II. Me no andrō, ba no moehede 20 ndra'oegō ba zatoelō tōdō andrō chōoe, ba gangilata, ōmane : „No oetolo zabōlō, no oebali'ō sala'wa nono matoea, ono mbanoea. (*A. 4. Sam. I. 13, 14*).

No oesōndra genonigoe Dawido a- 21 ndrō, no oebajoini ia fanicha ni'amoni'ō andrō chōgōe. (*Sam. I. 16, 13*).

Lō afa dangaoe chōnia, ba i'a- 22 be'e'ō ia boelōchagoe.

Lō tola ilimo ia si fatioe tōdō, ba 23 lō tola ifakao ia si lō atoelō.

Oefoefoe dania fōnania zi fa'oeoe 24 chōnia, ba oebōzi tooe zi fatioe tōdō chōnia.

I'o'awōgō ia fa lō farōi ndra'o ba 25 fa'ebōea dōdōgōe andrō ; ba ba dōigoe dania ala'wa dandroenia andrō. (*Sam. I. 2, 10. Sin. 132, 17*).

Oefababaja'ō chōnia nasi, ba iba- 26

- baja mboto nidanō kambōlōnia oebe'e. (*Sin.* 72, 8).
- 27 Imane dania wangarōfi li ja'o : Amagoe ndra'oegō, Lowalangigoe ba fangabe'e dōdōgōe, ba wangi-figoe andrō. (*Sam.* II. 7, 14).
- 28 Ba ja'o gōi, oebe'e si a'a ia, fondrege zalaŵa ba goeli danō.
- 29 Iroegi zi lō aetoe, lō oeboelō'ō chōnia wa'eboea dōdōgōe andrō, ba hōi awoe'a wawoe'oesa li andrō chōma. (*Jes.* 54, 10).
- 30 Ba lō oebe'e aetoe nga'ōtōnia, ba dadaomania, ba fa'ara mbanoea si jaŵa oebe'e.
- 31 Na la'erogō goroisagoe ononia, na lō latōrō lala andrō, chōgoc ;
- 32 na la'o'aja gamachoitagoe ba na lō la'o'ō goroisagoe,
- 33 ba oe'otoe'ō ira bōzibōzi ba horōra andrō, ba famakao ba lalōra.
- 34 Ba lō'ō zoei oeboelō'ō chōnia wa'eboea dōdōgōe, lō oelimo ia, lō farōi ndra'o.
- 35 Lō oe'o'aja wawoe'oesa li andrō chōgōe, ba lō oewoc'ai niŵa'ōgōe.
- 36 Sambalō si fahōloe ndra'o ba wa'atoelōgōe andrō, si ndroehocndroehoe lō oelimo Dawido andrō.
- 37 Lō tola aetoe nga'ōtōnia ; ba dadaomania, ba hoelō loeo, fōnagoe. (*Sin.* 72, 17).
- 38 Si mane baŵa si jaŵa lō teboelō ia, ba lō farōi zamadoehoe'ō andrō ba mbanoea jaŵa." (*Moz.* I. 9, 13).
- 39 . III. Ba noa sa'ac ōtibo'ō, ba no lō ba dōdōe : no mofōnoe ndra'oegō chō nibajoinimō andrō. (*Sin.* 44, 10-25; 74. 79).
- 40 No ō'ositengagō wawoe'oesa li andrō chō genonioe andrō, no ōhoe-ndragō tooe zaemboenia.
- 41 No ōdoedogō gōli andrō chōnia fefoe, no ōbali'ō adoedocla hatinia andrō.
- 42 Laraboe hadia ia chōnia dozi sanōrō, no tobali fama'iki ia ba zi so ba ngainia. (*Sin.* 80, 13).
- 43 No ō'alaŵa'ō gambōlō zamakao

ja'ia, no ō'omoeso'i'ō dōdō zi fatioe tōdō chōnia, fefoe.

No ōbc'e mangandraoeli mbawa wō- 44 dania, ba lō ni'abe'e'ōmō ja'ia ba wanoewō.

No ōbc'e taja lachōminia, ba no 45 ōso'agō dadaomania.

No ō'ambōsi chōnia mbaŵa wa'ono 46 mateoa, no ōbalogō manō ia fa'aila.

Ha wa'ara na sa, wa lō mamalō- 47 malō ōbini'ō ndra'oegō, ja'oegō Jehowa ? Ba ha wa'ara na moehola wōnoemō andrō, hoelō galitō? (*Sin.* 85, 6).

Tōrō tōdōe, wa lō anaoenae no- 48 sogoe andre ; he wisa wa lō boto andrō, ba nifazōchioe ono niha fefoe. (*Sin.* 90, 9. 10).

Heza so niha, saoeni manō, si lō 49 mangila fa'amate, sangefa'ō bechoenia ba wa'abōlō mbanoea tooe andrō ?

Hezo wa'eboea dōdōe fōna, ja'oegō 50 So'aja, nifaboc'oemō chō Dawido, fahōloesa, ba wa lō farōi ndra'oegō ? (*Sin.* 85, 2).

Tōrō tōdōe, Se'aja, wa'aila geno- 51 nimō andrō, wa oeloe'i wango'aja niha sato, soja soi.

Sanandraŵa — si fa'ocdoe chōe, 52 Jehowa, sanandraŵaisi lahe nibajoinimō andrō.

Nisoeno Jehowa, iroegi zi lō aetoe. 53 Ja doehoe, Ja doehoc! (*Sin.* 41, 14).

IV.

SINOENŌ 90.

I. Famasoegi wa si lō aetoe Lowalangi, awō wa si lō boto niha, wa lō anaen nosonia ba goeli danō.

II. Fangandrō fa'eboea dōdō.

Fangandrō genoni Lowalangi andrō, Moze.

I. He So'aja! Saŵatōma ndra'oegō, gōtōgōtō wa'ara. 1

Me lō'ō na si toemboe hili, me lō 2 niwōwōimō na tanō, awō golia oeli

- danö fefoe, gõtögõtö wa'ara, ba no Lowalangi ndra'oegö.**
- 3 Öfoeli öbali'ö gawoegawoe niha, ba öfoeli öwa'ö : Mifa'aso ami, ono niha! (*Sangomb. I, 4; 12, 7*).
- 4 Hoelö zi ma'öchö menewi, na no noemalö ia, si manö chöoe zi hönö fache, hoelö zango'öfa zi sara wongi. (*Fet. II, 3, 8*).
- 5 Öhanigö ira, fangifi irá ; ba na mahemoloe mbanoea, ba hoelö ndroe'oe, si foeli molöndroe. (*Sin. 102, 12; 103, 15. Job. 14, 2. Jes. 40, 6, 7*).
- 6 Sobowo si hoelö wongi ba soboeloe, ba na tánö owi, ba lataba ia ba aleoe.
- 7 Fönoemö andrö sa zi manga ja'aga ba ba wa'abao dödüoe andrö tekeani ndra'aga.
- 8 Horöma no öbe'e ba gamaoedoemö, ba folaoema si lö oroma, ba no öbe'e ba haga mbawamö andrö.
- 9 Tajataja sa mbongima fefoe, ba wa'abao dödüoe andrö; hoelö deatea mbewe wa'anoemalö ndröfima andrö.
- 10 Fa'anaoe nosoma andrö, ba fitoe ngafoeloe fache, ba na anaöe, ba wälooe ngafoeloe fache, ba si söchonia, ba fangerege dödüö ba famakao, si foelöi ia wa'anoemalö, sihombo ndra'aga. (*Sangomb. I, 3, 8*).
- 11 Ha niha zaboto ba dödüö fa'abolö wönoemö andrö, ba fa'abao dödüoe andrö, wangata'oeffi ja'ia?
- 12 **Fahaö ndra'aga ba wangerai bongima, ena'ö masöndra dödüö sa-toeatoea.** (*Sin 39, 5*).
- 13 II. Foeli'ö, Jehowa : Ha lö ara'ö ! ba hachösi tödüö genonimö andre.
- 14 Hoelö wongi aboesoi'ö ndra'aga fa'eboea dödüoe andrö, ba owoeawoea dödüöma ba omoeso dödüöma, sagötö ja'aga.
- 15 Omoesoi'ö dödüöma, ndrohoegö mba'wa, si mane me öhöndrögö ndra'aga mege, ba ndrohoegö ndröfi, si mane me ma'ila zi lö söchi.
- 16 Oroma'ö ba genonimö halöwöoe
- andrö, ba oroma'ö lachömioe ba ndraonora.
- Ja oroma chöma wa'asöchi dödüö 17
Zö'aja, Lowalangima, chöma ; tolo ndra'aga ba halöwö dangama andrö; ja'ia, ba halöwö dangama andrö tologa !

SINOENÖ 91.

Fanötöna fanolo Lowalangi, na so wamakiko ba fangaboe dödüö.

Sonahia barö mba'aba'a andrö chö Wondrege zala'wa andrö, da'ö zahono ba loemö Wondrege zabölö andrö.

Oemane chö Jehowa : „Sa'watögöe ndra'oegö ba hatigöe, Lowalangigöe, tötöna fögöe!” (*Sin. 18, 3*).

I'efa'ö ndra'oegö ba dandra'wa andrö chö zolaoe tandra'wa wofo, ba i'orifi'ö ba wöchö waba famoenoe andrö. (*Sin. 124, 7*).

Ibaloegö ndra'oegö afinia, ba barö gafinia andrö aeri ndra'oegö; no ba'aba'a ba baloese zi doehoe andrö chönia.

Lö tola ata'oe ndra'oegö gameta'oeö andrö ba zi bongi, ba he ono wana sanörö, na ma'öchö.

Föchö wa'ba andrö, sanörö sogömi-gömi, tece mbanoea andrö, famakiko na laloeo.

He hönö zi mate ba ngaimö, ba he foeloe ngahönö zi mate ba gambölöe, ba ja'oegö, ba lö göna.

Ha höröoe zangila, ba anehe'ö wamasoelö andrö ba zolaoe si lö söchi. (*Sin 54, 9*).

Me no öwa'ö : „Ja'oegö sa'ae dötü-nafögoe, Jehowa ;” Fondrege zala'wa andrö no öbe'e sa'watöoe.

Lö itörö ndra'oegö saboe dödüoe, ba lö ihatö'ö ia ba noseoe famakao.

I'wa'ö ba mala'ika andrö chönia, ba chömö andrö, ena'ö larorögö ndra'oegö, ba lalamö andrö fefoe. (*Mat. 4, 6*).

Lataja dania tangara ndra'oegö, fa böi mancndre gaheoe ba gara.

Öhoendrahoendra . tooe zingo ba 13

- oelō sosōfoe, amama barō gaheoe nono zingo, awō naga. (*Loek. 10, 19*).
- 14 „Me i'omasī'ō ndra'o, andrō oe'orifi ia, oe'efa'ō ia, me no aboto ba dōdōnia dōigoe andrō.
- 15 Na i'angarōfi li ndra'o, ba oefondrondrongo chōnia, awōnia ndra'o ba wamakao; oe'efa'ō ia ba tetoe-ria ia oebe'e.
- 16 Oe'aboesei'ō ia fa'anaoe noso, ba anehe ia wangorifi andrō chōgōe oebe'e.”

SINOENŌ 92.

I. Famasoegi fanceno Lowalangi, wamaigi folaoenia andrō. II. ba famaigi famatōrōnia niha.

- 1 Fancoenō na loeo sabato.
- 2 I. Si sōchi, na te'andrō saoha gōlō chō Jehowa, ba na masoeno dōimō, ja'oegō Fondrege zalaŵa. (*Sin. 147, 1*).
- 3 Na te'ombacha'ō wa'eboea dōdōe, na mahemoloe mbanoea, ba fa lō farōi ndra'oegō, ba zi bongi.
- 4 Ba zi foeloe sinali ba ba mbiola nitika, seboea, ba folaoe somasi ita, ba mbiola nitika, side'ide. (*Sin. 33, 2*).
- 5 Me ō'omoesei'ō dōdōgōe, ja'oegō Jehowa folaoelaoemō andrō; ma'iki dōdōgōe ba halōwō dangaoe andrō (*Sin. 104, 24. Jes. 55, 9*).
- 6 Halōwō seboea halōwōmō andrō, Jehowa! No anaoe sibai gera'eramō andrō.
- 7 Ba niha si lō tōdō, ba lō fa'aboto ba dōdō, ba ba zambō tōdō, ba lō fangila.
- 8 Na manōi zeboea horō andrō, hoelō ndroe'oe ba danō, ba na mobowo zamazōchi si lō sōchi, ba ena'ō tafakiko ira, si lō fangorifi. (*Sin. 37, 2*).
- 9 Ba ja'oegō, ba si no salaŵa, iroegi zi lō aetoe, ja'oegō Jehowa! (*Sin. 97, 9*).
- 10 II. Hiza sa zi fa'oedoe chōoe, Jehowa! hiza sa zi fa'oedoe chōoe,

- tekiko; nifazaewe dania fefoe zamazōchi si lō sōchi.
- Ba tandroegoe, ba ō'alaŵa'ō, si mane tandroe gorōbao; tehawoei ndra'o fanicha samohoea. (*Sin. 23, 5*).
- Omoeso dōdōgōe wamaigi sanarogō ja'o andrō; ba omoeso dōdōgōe wamondrongo he wisa ba zi maoso oedoeogoe andrō, safōchō tōdō chōgōe. (*Sin. 91, 8*).
- Satoelō, ba manōi, hoelō dōwoea, eboea ia, hoelō geresi ba hili Libano. (*Sin. 52, 10*).
- Nitanō ba nomo Jehowa, ba mōbowo ba golajama Lowalangida andrō. (*Sin. 84, 3*).
- Molewiō na ba wa'atoea, ba fahōna nidanō dōla ba moboeloe si bohoee. (*Sin. 1, 3*).
- Ba wangombacha fa'adōlō dōdō Jehowa, we'ewe'e andrō chōgōe, ba lō si lō atoelō ba chōnia. (*Moz. V. 32, 4*).

SINOENŌ 93.

Fanceno lachōmi Lowalangi ba fa'abōlōnia.

- No razo Jehowa, no monoecha ia lachōmi; noecha Jehowa, ba fa'abōlō, no i'olembē. Ba aro sa'ae danō, lō mangiwa. (*Moz. II. 15, 18, Sin. 97, 1; 99, 1; 96, 10*).
- No aro dadaomamō, gōtōgōtō wa'ara sa'ae; ja'oegō, ba si otarai zi lō bōrōta ae.
- Moegosogoso nidanō, Jehowa; tesao wegogoso nidanō, tesao we'oegoe'oegoe nidanō.
- Ba abōlō moroi ba wegogogoso nidanō seboea Jehowa si jaŵa, abōlō moroi ba ndroeloe nasi andrō, sa-be'e sibai.
- Aro sibai wamadoehoe'ō andrō chōoe si nangea ni'amoni'ō nomomō andrō, ja'oegō Jehowa, iroegi zi lō aetoe. (*Sin. 19, 8-11*).

SINOENŌ 94.

I. Fangandrō chō Lowalangi, solaoe balō ba zi lō sūchi andrō. II. Fa'ohahaoe dōdō zanōtōna fanolochōnia.

- 1 I. He Lowalangi solaoe balō, ja' oegō Jehowa! He Lowalangi salaoe balō, oroma'ōgō! (*Moz. V. 32, 35*).
- 2 Faoso, sangoehoekeo ōsi goeli danō, be'e zoelō ba zeboea hoecha andrō! (*Moz. I. 18, 25*).
- 3 Ha wa'ara zeboea horō andrō, Jehowa! ha wa'ara omoeso dōdō zeboea horō andrō?
- 4 Lalaoe hoehoeo fajaŵasa, lasoeno ira dozi samasōchi si lō sōchi.
- 5 Larasa mbanocaoe andrō, Jehowa, ba lafalangōgō dāna chōoe andrō.
- 6 Laboenoe lacha mbanoea, awō zi fatewoe andrō, ba la'e'eli zi lō ama, si lō ina.
- 7 Ba lamane: „Lō i'ila Jehowa, lō anehe Lowalangi Jakobo.” (*Sin. 10, 11*).
- 8 Mibe'e ba dōdōmi, ja'ami si lō tōdō ba niha andre; ba ja'ami sowhōmowa, ba ha wa'ara atoeatoea ami? (*Sin. 92, 7*).
- 9 Samataro tōgi dalinga andrō, hadia lō irongo? Sombōi hōrō andrō, hadia, lō i'ila? (*Moz. II. 4, 11*).
- 10 Sangotoe'ō soi niha, hadia, lō ilaoe mbalō? Ja'ia, samahaō niha ba wa'aboto ba dōdō?
- 11 I'ila gera'era niha Jehowa. wa no si lō boto. (*Kor. I. 3, 20*).
- 12 II. Ja ahowoc niha, ni'otoe'ōmō, ja'oegō Jehowa, nifahaōmō ba goraisa andrō chōoe! (*Sin. 19, 12-14. Job. 5, 17*).
- 13 Ba wamaigi ehōnia sahono ia, na baŵa wamakao, gasagasa wa teehao gohokoho ba zeboea horō andrō. (*Sin. 37, 7*).
- 14 Lō'ō sa itibo'ō mbanocania Jehowa, ba lō farōi ia ba dāna chōnia andrō.
- 15 Mangawoeli sa ba wa'atoelō hoekeo andrō, ba la'o'ō ia dozi sadlōlō tōdō.

Ha niha zi mōi belebelegoe, ba zeboea horō andrō, ba ha niha zanolo ja'o, ba zamazōchi si lō sōchi? Na tenga Jehowa zanolo ja'o mena'ō, ba te no iroegi danō si lō liŵaliŵa nosogoe andre. (*Sin. 115, 17*).

Na oemane: „Ahele gahegoe”, ba itoewoe ndra'o fa'eboea dōdōoe andrō, ja'oegō Jehowa.

Ba wa'oja ngawalō wa'aboe dōdōgoe andrō. ba i'okafoei dōdōgoe fondrara tōdō andrō chōoe. (*Kor. II. 1, 4, 5*).

Hadia, fabōbō ehōoe dadaoma wamakiko andrō, sombōi fangaboe dōdō, samali'ō hoekeo?

Lahawoei noso zatoelō andrō, ba la'etoe'ō hoekeo zi lō horō.

Ba belebelegoe Jehowa, ba we'ewe'e dōdōgoe Lowalangigoe, saŵatōgoe. Isoelōni ehōra horōra ba ifakiko ira bōrō walōsōchira andrō, ifakiko ira Jehowa, Lowalangida.

SINOENŌ 95.

I. Famarooe ba wanoeno Lowalangi. II. Famangelama, fa bōi la'abe'e'ō dōdō.

I. Talaboe, ta'omoeso'i'ō dōdōda ba chō Jehowa, talaoe ma'iki, bōrō we'ewe'e dōdōda andrō ba wangorifi!

Ta'ondrasi ia wangandrō saoha gōlō, ta'omoeso'i'ō dōdōda ehōnia ba zinoenō.

Lowalangi seboea sa Jehowa, razo seboea, jaŵa Lowalangi bō'ō fēfoe. (*Sin. 96, 4*).

Si so ba danga hoenō danō andrō, sochō zoezoe hili jaŵa.

Sochō asi andrō; ja'ia zamazōchi; ba tanō sabe'e andrō, ba no tangania zombōi.

Talaboe, tafalōgoe tooe ita, manga-loeloe ita, tabalōdoehini tooe danō, fōna Jehowa, sombōi ja'ita!

Me no Lowalangida ia, ba me no mbanocania ita, rorogōfōnia, nikoe-

- baloi dangania. (*Sin. 100, 3. Joh. 10, 27. 28. Heb. 3, 7; 4, 7*).
- 8 II. Ma'ōchō andre, na mirongo linia, ba bōi mi'abe'e'ō dōdōmi, si mane ba Meriba no, si mane me loeo wanandraigō no, ba danō si mate andrō,
- 9 ba nitandraigō ndra toeami ja'o, me lafaigi zoe'agoe, he wa'ac no la'ila wolaoegoe andrō. (*Moz. 11. 17, 2. 7*).
- 10 Ōfa woeloe fache wa'ara aboe dōdōgoe niha andrō, ba oemane: „Niha seloengoe tōdō ira.” Ba lō aboto ba dōdōra lala andrō chōgoe.
- 11 Tobali fahōloe ndra'o, ba wōnoegoc andrō, (oemane): „Bōi ja lachamō wolombase andrō chōgoe.” (*Moz. 1 V. 14, 22. 23*).

SINOENŌ 96.

I. Famarooe ba wanoeno Lowalangi. II. Fama'ele'ō fa'asalaŵania andrō.

(*Faigi gōi Nga'ōt. I. 16, 23-33.*)

- 1 I. Mi'anoenō chō Jehowā, sinoenō si bohooe. Mi'anoenō chō Jehowa, dozi tanō. (*Sin. 33, 3*).
- 2 Mi'anoenō chō Jehowa, misoeno dōinia andrō; mi'ombacha'ō wangorifi andrō chōnia, ero ma'ōchō.
- 3 Midoenōdoenō ba niha baero doeriania, ba ba niha fefoe zahōlihōli dōdō andrō chōnia.
- 4 Me no seboca Jehowa, ba me no si nangea nisoeno sibai, ni'ata'oefi, jaŵa Lowalangi bō'ō, fefoe.
- 5 Lowalangi niha baero andrō sa, ba adoe; ba Jehowa, ba no samazōchi banoea si jaŵa.
- 6 Lachōmi ba fa'amoadoc fōnania; fa'abōlō ba lachōmi ba ni'amoni'ō andrō chōnia.
- 7 II. Mibe'e chō Jehowa, ja'ami ngawalō soi niha, mibe'e chō Jehowa zoemange ba fa'abōlō.
- 8 Mibe'e chō Jehowa zoemange dōinia andrō; mi'ohe game'ela ba mi'ae ba golajama andrō chōnia. (*Sin. 72, 10*).

- Mi'angarōfi li Jehowa, mi'ohe wangehao ni'amoni'ō andrō; mi'anizini fōnania, dozi tanō.
- Mimane ba niha baero: Razo sa'ae Jehowa! Ba no aro gōi golia oeli danō, tebai mangiwa. Ifatōrō ba zadōlō soi niha andrō. (*Sin. 93, 1*).
- Omoeso dōdō mbanoea si jaŵa, ba ma'iki goeli danō, moe'oegoe'oegoe nasi ba ōsinia andrō. (*Sin. 98, 7-9. Jes. 49, 13*).
- Ikaraini wa'iki bcnoea andrō ba hadia ia ba chōnia; ba fefoe dōla geoe sa'ae dania ba gatoea, ba omoeso sibai dōdō.
- Fōna Jehowa; so ia sa moroi sa, so ia, ba wangoehoekoe ōsi goeli danō. Ihoekoe dania golia oeli danō ba wa'atoelō, ba ihoekoe soi niha ba wa'adoehoe andrō chōnia.

SINOENŌ 97.

I. Fanoeno Jehowa, me no razo ba me sangoehoekoe. II. Fangailasi same'e adoe ba fa'omoeso dōdō mbanoea Lowalangi.

- I. No razo Jehowa, ja owoeawoea dōdō nōsi goeli danō, ja omoeso dōdō zi so ba hoelo soja andrō. (*Sin. 93, 1*).
- Si no tefasoei lawoeo ba fa'ogōmigōmi ia; danedane dadaomania ba hoekoe sadōlō ba fa'atoelō. (*Sin. 89, 15*).
- Mowaōwaō fōnania galitō, si manga zi fa'oedoe chōnia, fasoei. (*Hab. 3, 3-6*).
- Isoeloei goeli danō gari mbanoea andrō chōnia; i'ila oeli danō, ba moehisi.
- Alaoc hili, hoelō zigoesigoe, fōna Jehowa andrō, fōna Zo'aja tanō, ma'asagōrō.
- Idoenōdoenō wa'atoelōnia andrō banoea si jaŵa, ba dozi soi mangila lachōminia. (*Sin. 19, 2*).
- II. Faloecha wa'aiala dania dozi samosoemange balō geoe, sanoeno ja'ira ba nadoe andrō; mi'anga-

- loeloe chōnia, ja'ami Lowalangi fefoe! (*Heb. 1, 6*).
- 8 Irongo Siona, ba omoeso dōdō; ba owocawoea dōdō nono Ndraono Joeda alawe, bōrō wangoehoekoemō andrō, ja'oegō Jehowa! (*Fil. 4, 4, 5*).
- 9 Ja'oegō sa Wondrege zalaŵa, Jehowa, ba goeli danō, ma'asagōrō, alaŵa jaŵa Lowalangi bō'ō fefoe ndra'oegō. (*Sin. 96, 4*).
- 10 Mi'ogorofi zi lō sōchi, ja'ami sangomasi'ō Jehowa! Ja'ia zondrogō noso zatoelō tōdō andrō chōnia; i'efa'ō ira ba danga zeboea horō andrō. (*Amos. 5, 14, 15*).
- 11 Toemboe haga chō zatoelō tōdō, ba fa'omoeso dōdō ba zadōlō era'era. (*Sin. 112, 4*).
- 12 Mi'omoeso'i'ō dōdōmi ba chō Jehowa, ja'ami satoelō tōdō, ba mi-soeno dōinia andrō, ni'amoni'ō!
- SINOENŌ 98.
- Famaroeo tōdō ba wanoeno Lowalangi, sangoehoekoe ōsi goeli danō. Sinoenō.
- 1 Mi'anoenō chō Jehowa, sinoenō si bohoe! Noa sa ilaoe zahōlihōli dōdō, no itolo ia kambōlōnia, ta'ionia ni'amoni'ō andrō. (*Sin. 33, 3*).
- 2 No ifarongogō Jehowa wangorifi andrō chōnia; ba zanehe niha baero andrō ifa'ele'ō wa'atoelōnia andrō.
- 3 No itōrō tōdōnia wa'eboea dōdōnia andrō, aŵō wa lō si farōi ia ba ma'owoeo Gizeraēli; no la'ila wangorifi andrō chō Lowalangida fondrege danō fefoe. (*Jes. 52, 10*).
- 4 Mi'owocawoea'ō dōdō, ja'ami dozi tanō! Mi'a'iki ba mi'anoenō!
- 5 Misoeno Jehowa, milaoe mbiola nitika, seboea, milaoe mbiola ba mifao li wanoenō!
- 6 Milaoe dorofe side'ide, aŵō dorofe nidōdōni, mi'owocawoea'ō dōdōmi tanō fōna razo andrō, Jehowa! (*Moz. IV. 23, 21*).
- 7 Ja moe'oegoe'oegoe nasi, fabaja ōsinya, ba oeli danō andre, aŵō zowanoea ba detenia. (*Sin 96, 11-13*).
- Ndramoelae datawō boto nidanō andrō ba ja owocawoea dōdō hili, fefoe.
- Tánō fōna Jehowa; so ia sa moroi sa, ba wangoehoekoe oeli danō. I'atoelō'ō wangoehoekoe oeli danō ba ifatōrō ba niha baero zadōlō.
- SINOENŌ 99.
- Fanoeno Jehowa, ni'amoni'ō andrō.
- Razo Jehowa; sanizinizi niha baero; jaŵa Keroebi doemadao ia, hoemisi danō. (*Sin. 93, 1; 80, 2*).
- Eboea Jehowa, ba Ziona, jaŵa niha bō'ō fefoe ia.
- Ja lasoeno dōimō andrō, seboea, sata'oe niha; ni'amoni'ō ia.
- Aŵō wa'abōlō razo andrō, somasi hoekoe satoelō; nifatōrōoe ba ma'owoeo Jakobo andrō, ba sadōlō ba satoelō. (*Jes. 9, 6*).
- Mifosoemange Jehowa, Lowalangida, mi'angaloeloe fōna mbakoebakoe gahe andrō chōnia: ni'amoni'ō ia!
- Aŵō gerc andrō chōnia ndra Moze A'aroni, ba aŵō zi angarōfi li ja'ia Zamocēli andrō; mangandrō ira chō Jehowa, ba ifondrondrongo lira. (*Jer. 15, 1*).
- Ba lawoeo andrō fahoehoeo ia chōra; la'o'ō wamadoehoe'ō andrō chōnia ba amachoita andrō, nifachoinia chōra.
- He Jehowa, Lowalangima, no ōfondrondrongo lira. Lowalangi sebolo tōdō ndra'oegō chōra ba solaoe balō ba zi lō sōchi andrō, nifazōchira.
- Mifosoemange Jehowa, Lowalangida andrō, mi'angaloeloe ba gahe hili andrō chōnia, ni'amoni'ō. Ni'amoni'ō sa Jehowa, Lowalangida andrō!
- SINOENŌ 100.
- Famaroeo tōdō ba wanoeno Jehowa, Sinoenō, ba wangandrō saha gōlō.
- Mi'owocawoea'ō dōdōmi chō Jehowa, ja'ami dozi tanō!

- 2 Mi'aohasi gōlōmi we'amōi enoni Jehowa; mi'ondراسي ia, mi'a'iki!
- 3 Ja aboto ba dōdōmi, wa no Lowa-langi Jehowa! Ja'ia zamazōchi ja'ita ba no chōnia ita, banoeania ba biribiri, nikoebaloinia. (*Sin. 95, 7*).
- 4 Mitōrō mbawa gōli andrō chōnia, wangandrō saoha gōlō; mi'ae ba golajamania, wanoeno ja'ia; mi'andrō saoha gōlō chōnia ba misoeno dōinia andrō!
- 5 Si sōchi tōdō sa Jehowa: fa'eboea dōdōnia andrō, ba no si lō aetoe, ba lō farōi ia, gōtōgōtō wa'ara. (*Sin. 106, 1*).

SJNOENŌ 101.

Ifaboe'oe linia salaŵa, itōrō zomasi Lowalangi.

Chō Dawido; Sinoenō.

- 1 Da'oedoenōdoenō wa'eboea dōdō andrō ba fa'atoelō andrō; ja'oegō, Jehowa, nisoenogoe!
- 2 Da'oehaogōhaogō wanōrō lala, lala sadōlō; ha wa'ara mōi'ō chōgoe? Da'oe'adōlō'ō dōdōgoe, wolaoe hadia ia baomo chōgoe.
- 3 Lō oebe'e ba doedoema hōrōgoe zi lō sōchi; oe'ogorofi wolaoe si fahole; bōi ja fatōfa chōgoe. (*Amaed. 20, 8. 28*).
- 4 Ja arōe chōgoe dōdō si falimo; lō edōnado zi lō sōchi.
- 5 Sanandraŵaisi awōnia ba zi tobini, ba ofakiko; si fajaŵa ba seboea hochā, ba techōgoe.
- 6 Oenehegō zi lō farōi andrō, ba danō, ena'ō chōgoe sosō ira; sanōrō lala sadōlō. da'ō genonigoe. (*Amaed. 22, 11*).
- 7 Bōi ja so baomo chōgoe zi falimo; solaoe faja, ba bōi jamonaha fōnagoe.
- 8 Oe'erogō mahemoloe wamakiko samazōchi horō, ba danō, ba wango-hori ba mbanoea Jehowa andrō solaoe si lō sōchi. (*Amaed. 20, 26*).

SINOENŌ 102.

I. Fangarōngarō ni'otoe'ō Lowalangi. II. Fangandrō fangazōchi Siona.

- Fangandrō zi noemana, na aboe dōdōnia, na ifarongogō chō Jehowa wangarōngarōnia.
- 1 I. He Jehowa, fondrondrongo wangandrōgoe, acha iroegi dōgi dalingaoe we'aogoe andre!
- 2 Bōi bini'ō chōgoe mbaŵaoe, na bāŵa wa'ata'oegoe; be'ae mbōrō dalingaoe chōgoe, na oe'angarōfi li ndra'oegō; ta'ita'i fondrondrongo chōgoe!
- 3 Tajataja sa'ae mbaŵagoe, hoelō zimbo, ba timba ni'ā galitō dōlagoe. Tōdōgoe bacha, ba no aleoe, no okōli, hoelō ndroe'oe ba danō; olifoedo sa'ae wemanga gōgoe.
- 4 Falemba ba nagolegoe dōlagoe, balazi wa'abōlōbōlō wangarōngarōgoe andrō. (*Job. 19, 20*).
- 5 No si fagōlōgōlō ba doembao ba mbewe nasi ndra'odo, hoelō lamoehoe ba gadoedoela mbanoea.
- 6 Lō salaoe hōrōgoe, hoelō wofo, si ha sambaesamboea ba gero zagō.
- 7 Ma'ōma'ōchō latandraŵaisi ndra'o si fa'oedee chōgoe, ba sabao tōdō chōgoe, ba labe'e hōloe ndra'odo.
- 8 Oefemanga wache sa'ae nawoe, ba oefaroeka ba nibadoegoe daŵa hōrō. (*Sin. 80, 6*).
- 9 Bōrō wōnoemō andrō ba bachoebachoc dōdōoe; noa sa ōfazāŵa ndra'o, ba no ōtibo'ō tooe ndra'odo.
- 10 Hoelō loemō, si no adōni, mbaŵa-goe andrō, ba saleoe ndra'o, hoelō ndroe'oe. (*Sin. 90, 5. Job. 14, 2*).
- 11 II. Ba ja'oegō, Jehowa, ba si no doemadao, si lō mamalōmalō, ba lō tebelō doeriamō, gōtōgōtō wa'ara. Maoso dania ndra'oegō ba ōhachōsi lala tōdō Ziona andrō; baŵa sa'ae, fa ō'eboea'ō dōdōoe chōnia; noa sa iroegi inōtō. (*Sin. 14, 7*).
- 12 Omasi sa genonimō garanā andrō ba ahachō dōdōra gadoedoelania.

- 16 Ba la'ata'oeffi dōi Jehowa andrō niha baero; ba dozi salaŵa ba goeli danō, ba la'ata'oeffi lachōmioe.
- 17 Me no ifoeli itaroe'ō Ziona Jehowa, me no i'oroma'ō ia ba lachōminia andrō.
- 18 Me no ifondrondrongo wangandrō zi noemana ba me lō ni'ositengagōnia fangandrōra andrō.
- 19 Nitanō ba zoera da'ō, nifa'ema ba zi sagōtō niha dania; ba niha niwōwōi dania, ba lasoeno Jehowa.
- 20 Me no ifajgi moroi ba zalaŵa jaŵa andrō chōnia, ni'amoni'ō; me no inehegō goeli danō Jehowa moroi ba zoroego.
- 21 Ba wamondrondrongo fangarōngarō nikocroe andrō, ba wangefa'ō si mate mēna'ō. (*Sin. 79, 11*).
- 22 Ena'ō ladoenōdoenō dōi Jehowa ba Ziona ba toeriania ba Jeroezalema.
- 23 Na la'oroedoegō ira soi niha fefoe ba ōri andrō, ba wamosocmange Jehowa. (*Sin. 87, 4*).
- 24 No ihōndrōgō wa'abōlōgōe, ba lala, no i'ambōsi wa'anaoe nosogoe.
- 25 Ba oemane : „He Lowalangigoe, bōi etoe'ō nosogoe, ha taloe niha ! Fa'anaoe nosooe andrō, ba gōtōgōtō wa'ara, (*Sin. 55, 24*).
- 26 Ba gōtō fōna sa'ae ōlata danō, ba nifazōchi dangaoe mbanoea si jaŵa. (*Heb. 1, 10-12. Sin. 90, 2*).
- 27 Ja'ia' andrō, ba si taja dania, ba ja'ogō, ba si lō teboelō; atoea dania ia fefoe, hoelō mbaroe; ōfamalalini baroe, ba tobali. *Fet. II. 3, 10*).
- 28 Ba ja'ogō andrō, ba ja'oeja'ogō manō, ba dōfioe andrō, ba lō ahori. (*A. 13*).
- 29 Monahia ndraono genonioe andrō, ba ma'oewocra, ba si lō teboelō fōnaoe.” (*Joh. I. 2, 17*).

SINOENŌ 103.

Fanoeno Lowalangī, me no seboea tōdō ha me sahachō tōdō.

Chō Dawido.

- 1 Soeno Jehowa, ja'ogō tōdōgōe,

ba hadia ia zi so bacha ba dōdōgōe, fefoe, ba jamcesoenō dōinia ni'amoni'ō andrō !

Soeno Jehowa, ja'ogō tōdōgōe, ba bōi olifogō'ō zi sōchi andrō, fefoe, nibe'enia chōoe.

Same'e aefa chōoe lalōe fefoe, ba samadōhō tōchōoe fefoe. (*Sin. 32, 1*).

Sangefa'ō nosooe ba wa'atekiko, samotakoela ja'ogō fa'eboea dōdō ba fa'ahachō dōdō. (*Sin 5, 13*).

Sangaboesoi'ō si sōchi ja'ogō ba wa'atoeamō; tebohooeni wa'ono matoea chōoe, hoelō ba mojo. (*Jes. 40, 31*).

Satoelō ilaoe Jehowa, ba i'ohe ba lala hoehoeo nifakao, fefoe.

No ifarongōgō chō Moze lala andrō chōnia, ba no i'oroma'ō ba Ndraono Gizeraēli wolaoenia andrō, seboea. (*Moz. II. 33, 13*).

Sahachō tōdō Jehowa ba seboea tōdō; eboelō sibai dōdōnia ba no obōwō sibai ia. (*Moz. II. 34, 6. Sin. 86, 15*).

Tenga si lō mamalōmalō watahisania, ba fōnoenia, ba tenga si lō aetoe. (*Jes. 57, 1*).

Lō nibe'enia dali horōda ba lō nisoiōninia chōda olalōwada.

Si mane fa'alaŵa mbanoea si jaŵa sa, jaŵa danō, si manō wa'eboea dōdōnia ba zangata'cefi ja'ia. (*Sin. 36, 6*).

Si mane otaloeara gatoemboecha gaechoela, si manō wa'eboea gotaloeara lalōda ihe'e.

Si mane fa'ahachō dōdō nama nonia, si manō wa'ahachō dōdō Jehowa zangata'cefi ja'ia.

I'ila sa gamoeatada, ja'ita nifazōchinia; itōrō tōdōnia, wa no gawoegawoe ita. (*Job. 10, 9. Moz. I. 2, 7; 3, 19*).

Nosoniha andrō, ba no hoelō ndroe'oe ba danō; mobowo ia, hoelō mbowo ndroe'oe ba mbenoea. (*Sin. 90, 5. 6. Fet. I. 1, 24, 25*).

Na itōrō angi, ba lō ja'ia sa'ae, ba lō'ō sa'ae i'ila ia nahania andrō.

- 17 Ba fa'eboea dōdō Jehowa andrō, ba gōtōgōtō wa'ara, ba zangata'oeffi ja'ia; ba fa'atoelō dōdōnia andrō, ba iroegi ma'oevōe. (*Ngen. Jer. 3, 22. Loek. 1, 50*).
- 18 Ba zi lō mamōhōi fawoe'oesa li andrō chōnia ba ba zi lō olifoe oroisania, ba wolo'ō ja'ia.
- 19 Jehowa andrō, ba no ifazōchi da-daomania ba zoroego, ba fa'asala'wania andrō, ba iroegi fefoe hadia ia.
- 20 Misoeno Jehowa, ja'ami mala'ikania, ja'ami sabōlō, samaloea niwā'ōnia, wolo'ō taroma linia andrō! (*Sin. 29, 1. Dan. 7, 10*).
- 21 Misoeno Jehowa, ja'ami, sato chōnia, enoninia, samaloea somasi ia.
- 22 Misoeno Jehowa, ja'ami nifazōchinia fefoe, fefoe gofoe heza, ba gamatōrō'wania. Soeno Jehowa, ja'oegō tōdōgoe! (*Sin 148*).

SINOENŌ 104.

I. Fanoeno sombōi ba sondrorogō fefoe hadia ia. II. Fa'ahōlihōi dōdō ba nifazōchi Lowalangi andrō.

(*Faigi gōi Moz. I. 1*).

- 1 I. Soeno Jehowa, ja'oegō tōdōgoe! He Jehowa, Lowalangigoe, sala'wa seboea ndra'oegō; fa'asala'wa ba lachōmi noechaoe.
- 2 Si obaroe haga, samologō banoea si ja'wa, hoelō doefo sebolō.
- 3 Same'e hare nomonia idanō, ba same'e koeretania lawoeo andrō, sanōrō afi nangi.
- 4 Samali'ō sinengenia angi ba samali'ō enoninia holahola galitō. (*Hebr. 1, 7*).
- 5 No ilata danō dajadajania andrō, fa bōi mangiwa ia, iroegi zi lō aetoe.
- 6 No ōbalogō ia idanō, hoelō nifobaroe, no anōnō hili idanō andrō.
- 7 Ba ahele, me ōtena'wa, ba we'oe-goe'ogoe limō andrō foelōi ia. (*Job. 38, 8-11*).
- 8 Toemboe sa'ae hili ba ahōndrō
- ndraso, ba naha nihonogōimō chōnia.
- No ōbe'e nola chōnia, si tebai isa- 9 wō; lō mangawoeli, ba wamaloe-gō tanō.
- Samangoemboe idanō, sana'wa daso, 10 ba mbawa danō misa itōrō.
- Ō zaliwāli'wa ba danō fefoe ia; 11 ifadōhō wa'owōchi dōdōnia kalide ndroe'oe andrō.
- Monahia ba mbewenia wofō ba 12 daloe mbanoea; lafarongogō lira moroi ba ndraha geoe andrō.
- Samo'idanō hili, moroi ba nahiania 13 andrō si ja'wa; fangaboeso danō loaloea wolaoemō andrō.
- Samatoemboe'ō doe'oe, ō goerifō 14 niha ba sinanō, sogoena ba niha, wamaloea balazo moroi ba danō. (*Sin. 147, 8*).
- Ba agoe, fa'omoeso dōdō niha, ba 15 ena'ō takile mbawa ba wanicha, ba ena'ō mōi fangabē'e dōdō niha roti. (*Sangoehoek. 9, 13. Sangomb. 10, 19*).
- Fahōna nidanō ba dōla geoe andrō, 16 chō Jehowa, ba dōla geresi andrō, nitanōnia.
- Ba zangazoeni fofō; toembao a- 17 ndrō, sonahia ba hogoe naroe'oe.
- Hili sala'wa andrō, ba no sa'watō na- 18 go, ba arō gara, ba sa'watō laosi.
- Ba'wa no ifazōchi, ba wamaigi inō- 19 tō; loeo andrō, ba i'ila wa'aehoenia. (*Sin. 19, 7; 74, 16*).
- Na ōlae wa'ogōmigōmi, ba bongi; 20 ba ba zi bongi andrō, ba maliwāli'wa fefoe goetoe ndroe'oe andrō.
- Ono zingo andrō si ndrōndrōndrō- 21 ndrō, wangaloei ahoeloea, sangandrō gōra chō Lowalangi.
- Ba toemboe loeo, ba mangawoeli 22 ira foeri ba mōrō ba nahiaara.
- Ba mōi tooe niha ba halōwōnia, 23 mangai nihalōnia, irege bongi.
- II. Ha lō oja ngawalō halōha- 24 lōwōoe, ja'oegō Jehowa; fa'atoea-toeamō wamaloea ja'ia fefoe, no anōnō danō niwōwōimō andrō!
- Hiza nasi andrō, no eboea ba no 25 ebolo misa, ba sali'wāli'wa bacha,

- lō moetaha moe'erai, side'ide ba seboea.
- 26 Lala nowo ia: ba da'ō so gi'a seboea andrō, nifazōchioe, ena'ō faimaimai ba da'ō.
- 27 **Ba oi dozi manōtōna chōoe, ena'ō ōbe'e gōra, na inōtō.** (*Sin. 145, 15. 16*).
- 28 **Ba ōbe'e chōra, ba latoetoejoe; ōbokai dangaoe, ba aboeso ira si sōchi.**
- 29 Ba ōbini'ō mbawaoc, ba tokei ira; ōbōda nosora, ba aetoe, toballi ga-woegawoe ira mangawoeli. (*Moz. I. 3, 19*).
- 30 Ōfaloea Gehehamō, ba tewōwōi ira, ba ōbohooeni goeli danō.
- 31 Lachōmi Jehowa andrō, ba si lō aetoe; omoeso dōdō Jehowa nifazōchinia andrō;
- 32 Na inehegō danō, ba hoemisi; na itoefa tangania hili, ba manimbo. (*Sin 144, 5*).
- 33 Damanoenō ndra'o chō Jehowa, gōtō wa'anaoe nosogoe; oesoeno Lowalangigoe, gōtō wa'ara ndra'odo.
- 34 Ena'ō na omasi ia nifachai dōdō-goe; ja'odo, ba no somoeso tōdō chō Jehowa!
- 35 Ena'ō taja ba goeli danō zamazōchi horō, ena'ō lō'ō sa'ae seboea horō. Soeno Jehowa, ja'ogegō tōdōgoe! Haleloeja!

SINOENŌ 105.

Famatōrō Lowalangi Iraono Gize-raēli andrō: I. Ba gōtō ndra toea; II. ba gōtō Moze.

(*Faigi gōi Nga'ōt. I. 16, 8. 22.*

Sin. 48, 1-15).

- 1 I. Misoeno Jehowa, mi'angarōfi li dōinia andrō! Midoenōdoenō ba niha baero wolaoenia andrō. (*Jes. 12, 14*).
- 2 **Mi'anoenō chōnia!** Misoeno ia! Ena'ō itōrō limi zahōlihōli dōdōda andrō chōnia, fefoe.
- 3 Misoeno ami ba dōinia andrō ni'amonitō! Ja'omoeso dōdō zangaloei Jehowa!
- Mizofoezofoe Jehowa, awō wa'abō- 4
lōnia andrō! Bōi mifamalōmalō
wangeloei bawania!
Mitōrōtōrō tōdōmi zahōlihōli dōdōda 5
andrō chōnia, nilaoenia, tandra a-
andrō chōnia ba fangoehoekoenia,
taroma linia!
Ja'ami, ma'owoe genoninia Abe- 6
rahamo, ja'ami ma'pewoe Jakobo
andrō, nitoetoejoenia.
Ja'ia, Jehowa, ba no Lowalangida; 7
itōrōi goeli danō fangoehoekoenia
andrō.
Lō olifoe ia gamaboe'ovala linia andrō, 8
iroegi zi lō aetoe, taroma li andrō,
nihonogōinia, ba ngahōnō nga'ōtō.
Fawoe'oesa li andrō, me fawoe'oe 9
li ia chō Gaberahamo, ba fahōleo-
enia andrō chō Giza'aki.
Ba nō ibe'e amachōita chō Jakobo, 10
amaboe'ovala li si lō teboelō chō
Gizeraēli andrō.
wangoema'ō: „Chōoe oebe'e danō 11
Gana'ana andrō, tāna chōmi, ondrōi-
ta.” (*Moz. I. 12, 7*).
- Me lō ato ira na, me ha fasamōsa 12
na, ba me si fatewōe ira ba danō.
Ba latōrōi soi niha andrō; ba nōri 13
si samboea so ira ma'ōchō, ba ma-
hemeloe, ba ba niha hō'ō.
Lō ibe'e nifakao niha bō'ō ira, ba 14
i'otoe'ō razo, bōrō ira. (*Moz. I.
12, 17; 20, 3, 7*).
- „Bōi mibabaja nibajoinigoe andrō 15
ba bōi mifakao zama'ele'ō andrō
chōgoe.”
Ba ikaoni ba danō lofo mbanoea, 16
ifatō dendrotendro gō fefoe. (*Moz.
I. 41, 54*).
- Ifowaōwaō chōra zamōsa; te'amawa 17
sawoejoe Josefo andrō. (*Moz. I.
37, 28*).
- Lalazi gahenia ba galō, tefa'oe'oe 18
si'ōli nosonia.
Irege itōrō niwa'ōnia andrō; taroma 19
li Jehowa wamadōehoe'ō ja'ia.
Ba ifatenge razo, idoedoe ia; sala'wa 20
soi niha andrō, i'efa'ō ia. (*Moz. I.
41, 14*).
- Ibali'ō satoea baomo chōnia; ifa- 21

- taro samatōrō si so ehōnia fefōe.
- 22 Ba wamōbō salaŵa andrō ehōnia, na omasi ia, ba ba wangatocatoea'ō satoea andrō chōra.
- 23 Ba isaŵa danō Miseraji Izeraēli, i'iaḡō danō ma'oeŵoe Chamo Jakobo, si fateŵoe. (*Moz. I. 46, 1*).
- 24 Ba i'oja'ō ndraono ba mbanocania andrō, ato ira, moroi ba zamakao ja'ira, ibe'e. (*Moz. II. 1, 7, 12*).
- 25 Ibalī'ō dōdō da'ō, ena'ō fatioe ba mbanocania andrō, ena'ō lalaoe zi lō atoelō ba genoninia.
- 26 II. Ifatenge genoninia Moze ba A'aroni andrō, nitoejoenia.
- 27 Lafazōehi dandra andrō ehōnia, ba ehōra ba sahōlihōli dōdō ba danō ma'oeŵoe Chamo. (*Moz. II. 3-12*).
- 28 Ifatōrō wa'ogōmigōmi, ogōmi danō ibe'ō, ba lō aetoe lafadaō linia.
- 29 Ibalī'ō do nidanō ehōra, mate gi'a ehōra ibe'e.
- 30 Molihaliha ba danōra dalaho, irege ba mbate'e razora.
- 31 Moehede ia, ba tesao ndri manoe, ba di mbōhō, ba danōra, ma'asagōrō.
- 32 Ifatōrō ehōra deoe kara, salahi deoe bō'ō, alitō siholahola ifatōrō ba danōra.
- 33 Ibōzi ŵeŵe nagoe ehōra, aŵō mboea ara, ifatō ndraha geoe ba danōra.
- 34 Moehede ia, ba tesao damo ba lamanoea, tebai te'erai.
- 35 Ahori la'ā ndroe'oe ba danōra, ba ōra gōi mboea danō ehōra.
- 36 Ba ibōzi tooe fefoe nono si a'a, ba danōra, si a'a zabōlō andrō ehōra fefoe.
- 37 Ba aheta ira ibe'e, fao wirō ba fao gana'a; ba lō salaoe ba madora andrō. (*Moz. II. 12, 35*).
- 38 Omoeso dōdō Ndrawa Miseraji, me aheta ira; noa sa ihawoei ira fa'ata'oe, ba chōrā andrō.
- 39 Ibologō lawoeo, baloebaloe, ba alitō, ba wohagaini sí bongi. (*Moz. II. 13, 21*).
- 40 Mangandrō ira, ba ifatōrō ziate ba

i'aboesai'ō ira koe moroi ba mbanoea si jaŵa. (*Moz. II. 16, 13-15. Joh. 6, 31*).

Itōla'ō gara, ba mangele nidanō, 41 mo'oengo misa ba danō si mate, timba nidanō seboea. (*Moz. II. 17, 6*).

Itōrō sa tōdōnia daroma linia andrō, 42 ni'amoni'ō, ba enoninia Aberahamo andrō.

Ba ifawoe'a mbanocania andrō, 43 omoeso dōdō; owoeawoea dōdō nitoetoejoenia andrō.

Ba ibe'e ehōra danō niha baero 44 andrō; mōi tana ehōra gōdo soi andrō.

Ena'ō la'o'ō gamachoitania andrō, 45 ba ena'ō lō lasawō gorosania. Haleloeja!

SINOENŌ 106.

I. Fanoeno fa'asēchi dōdō Lowa-
langi. II. Famasoegi ba dōdō horō
Ndraono Gizeraēli ba danō Miseraji,
ba III. ba danō si mate andrō, ba
IV. ba danō Gana'ana. V. Fanga-
ndrō fa'ahachō dōdō.

(*A. I. 47. 48: Nga'ot. I. 16, 34-36*).

I. Haleloeja! **Mi'andrō saoha gōlō 1**
chō Jehowa! Me no si sōchi tōdō ia,
me si lō aetoe wa'eboea dōdōnia
andrō. (*Sim. 107, 1; 118, 1; 136, 1*).

Ha niha zangila manoetoenō nilaoe 2
Jehowa andrō, fa'abōlōnia, ba ha
niha zangila mamarongogō fanoeno
ja'ia andrō, fefoe?

Ja ahowoe zolo'ō hoekoe andrō, ba 3
silō mamamalōmalō folaoe satōelō!
Tōrō tōdōoe ndra'odo, ja'oegō Je- 4
howa, dali wa'omasioe mbanocaoe
andrō; fatōrō chōgoe wangorifi
andrō ehōoe.

Ena'ō anehe ndra'o wa'ohahaoe 5
dōdō nitoetoejoemō andrō; ena'ō
omoeso dōdōgoe gōi ba wa'omoeso
dōdō mbanocaoe, ba ena'ō oesoeno
ndra'o, aŵō dāna ehōoe andrō.

II. **No mafazōchi horō, si mane 6**
tocama andrō; no mo'olalōwa ndra'
aga, no malaoe zi lō sōehi. (*Dan.*
9, 5).

- 7 Lō saboto ba dōdō doeama ba danō Miseraji zahōlihōli dōdō andrō chōoe; lō itōrō tōdōra wa'afahōna wa'ebōea dōdōoe andrō, ba mola'wa ba mbewe nasi andrō, ba nasi zoechoe. (*Moz. II. 14, II. 12*).
- 8 Ba itolo ira, bōrō dōinia andrō, ba wama'ele'ō fa'abōlōnia.
- 9 Ba ihedehede'ō nasi zoechoe andrō, ba otofo, ifatōrō ira ba daloe hōoe andrō, nifamatōrō ba danō si mate.
- 10 Ba i'efa'ō ira ba danga zi fatioe tōdō chōra, ba danga zi fa'oeoe i'efa'ō ira.
- 11 Ba tebalogō asi zi fa'oeoe chōra andrō; samōsa lō'ō si tosai.
- 12 Awena mamati ira ba daroma linia ba lasoenō ia. (*Moz. II. 15*).
- 13 III. Ba lō ara, ba olifoe ira ni-laoenia andrō, ba lō latōngōni dō-dōnia andrō.
- 14 Ba tesao wangisō, ba danō si mate andrō, ba latandraigō Lowalangi ba danō si lō nihaniha. (*Moz. IV. 11, 4-6*).
- 15 Ba ibe'e chōra zomasi ira, ba ifatōrō chōra wōchō baosi.
- 16 Ba afōchō dōdōra chō Mose ba golombase'wa ba chō Ga'aroni, ni'amoni'ō Jehowa andrō. (*Moz. IV. 16*).
- 17 Ba asila danō, itōlō Datano andrō, ibaloe'ō zi fao chō Gabiramo andrō.
- 18 Te'ebōea'ō galitō ba zangorocdoe ja'ira andrō, i'ā alitō zanao horō andrō.
- 19 Lafazōchi nono za'wi ba gae hili Horebi, mangaloeloe ira ba wamaedo andrō, nifahele. (*Moz. II. 32*).
- 20 Lafalalini lachōmira, lahalō wamaedo za'wi si matoea, si manga ndroe'oe. (*Rom. I. 23*).
- 21 Olifoe ira Lowalangi, sangorifi ja'ira, si no molaoe seboea andrō ba danō Miseraji. (*Moz. V. 32, 18*).
- 22 Sahōlihōli dōdō ba danō ma'ocwoe Chamō andrō, ba sata'oe niha ba nasi zoechoe andrō.
- 23 Ba i'wa'ō tōdōnia, ifakiko ira, na lō ibelegō ia mena'ō fōnara Moze andrō, nitoejoenia, ba wangelōsi fōnoenia, ena'ō lō ifakiko ira. (*Hez. 13, 5*).
- Ba lō ba dōdōra danō si sōchi andrō, ba lō lafati linia. (*Moz. IV. 14, 2-4*).
- Ba inoekōkōkōkō ira, baose andrō 25 chōra, ba lō lafondrondrongo li Jehowa.
- Ba fahōloe ia chōra, ibōzi tooe ira 26 ba danō si mate andrō, ba ifazawili ma'oeowera ba niha 27 baero, ba danō niha bō'ō ifazaewe, i'wa'ō.
- Ba la'olembai Mba'ali-Weero andrō, 28 la'ā zoemange zi lō noso [soemange nadoc]. (*Moz. IV. 25, 3*).
- Ba la'andrō wōnoenia folaoera a- 29 ndrō, ba itō'ō ira famakao.
- Ba maoso Wineha andrō, ba wa- 30 ngatoelō, ba dōhō wamakao andrō.
- Ba tebe'e fa'atoelō dōdōnia da'ō, 31 gōtōgōtō wa'ara, iroegi zi lō aetoe. (*Moz. I. 15, 6. Moz. IV. 25, 12*).
- Ba labaoisi dōdō Lowalangi, ba ni- 32 danō wasosota andrō, ba itōrō Mose si lō sōchi, bōrō ira. (*Moz. IV. 20, 2-13*).
- Lafada'ō sa'ae dōdōnia, ba i'wa'ō 33 bewenia zi lō moetoclo tōdō.
- IV. Lō lahori soi niha andrō, 34 ni'wa'ō Jehowa chōra, nihori. (*Moz. V, 7, 1. 2; 12, 2. 3. Sangoehoek. 1, 28*).
- Lafaroeka ira ba niha baero andrō 35 ba latōngōni wolaoera.
- Lafosoemange nadocera, ba tobali 36 tandra'wa chōra da'ō.
- Labe'e soemange mbechoe nonora 37 matoea, awō nonora alawe. (*Moz. III. 13, 21*).
- Adocwa ndro zi lō horō labe'e, do 38 nonora matoea ba do nonora alawe, nibe'era soemange nadoc Ndrawa Gana'ana; tobali teta'oenōi danō do.
- Togoele chōra zi lō sōchi ba wo- 39 laera andrō; sohorō ira folaoera andrō.
- Ba tesao wōnoe Jehowa ba mba- 40 noeania andrō, ba i'ogorofi dāna chōnia.

- 41 Ibe'e ira ba danga niha baero andrö; No eloengoeloengoe ira ba danö si 4
ba samatörö ja'ira zi fatioe tödö mate, ba danö si lö nihaniha, ba
chöra. (*Sangoehoek. 2, 14*). zi lö lala; banoea sahono ira me-
na'ö, ba lö lasöndra.
- 42 Lafakao ira si fa'oeodee chöra, te- Solofo ira ba sowöchi tödö ba sa- 5
höndrögö ira barö mbawara. ta'oe bacha dödüra.
- 43 Lö aetoe i'orifi ira, ba no sabe'e **Ba la'angaröfi li Jehowa, ba wa'- 6**
tandro ira, ba nifachai dödüra a- aboe dödüra andrö, ba i'efa'ö ira
andrö, ba ahöndrö ira ba lälöra ba wa'atosasara andrö. (*A. 13. 19.*
28).
- 44 V. **Ba inehögö wamakaora andrö,** I'öhe ira ba zadölö lala, ba woga- 7
me irongo wangaröngaröra. mō banoea, sonahia ja'ira.
- 45 **Ba itörö tödönia chöra wawoe'oesa** **Ndramo'e'andrö saoha gölö chö Je- 8**
li andrö chönia ba aröeröoe ba howa wa'asöchi dödünia andrö ba
dödönia, balazi wa'eboea dödünia sahölöhöli dödü andrö, nilaenia ba
andrö. nono niha! (*A. 15. 21. 31*).
- 46 Ibe'e faloecha ira wa'ahachö dödü Me no i'okafoei dödü zowöchi tödö 9
zanaha ja'ira, fefoe. ba me no ihöna zi söchi ba zolofö
andrö. (*Loek. 1, 53*).
- 47 **Orifi ndra'aga, ja'özagö Jehowa, Lo-** II. Sidadao ba zögömigömi ba 10
walangima, foeli ozaragö ndra'aga ba loemö wa'amate, nikalo famakao
ba mbanoea niha baero andrö, ena'ö ba si'öli.
ma'andrö saoha gölö, ba döimö Me no lafadaö niwa'ö Lowalangi, 11
andrö ni'amoni'ö, ena'ö masoeno me no lö ba dödüra dödü Wondrege
ndra'aga ba wanoeno ja'öegö andrö! zala'wa andrö.
(*Moz. V. 30, 3*).
- 48 **Nisoeno Jehowa, Lowalangi Ndrao-** Ba ihöndrögö dödüra famakao a- 12
no Gizeraëli andrö, götögötö wa' ndrö, tegaölö tooe ira ba lö sa-
ara, ba ja lamane niha fefoe: Ja ngorifi.
doehoe! Halelocja! (*Sin. 41, 14*).

V.

SINOENÖ 107.

Mangandrö saoha gölö zi no moe'efa'ö. I. Ba danö si mate andrö, ba II. ba ni'oloi'ö ja'ira, ba III. ba wamakao seboea, ba IV. ba zata'oe ira ba nasi. V. La'andrö saoha gölö wa'eboea dödü Lowalangi andrö ba mbanoenia.

- 1 I. „**Mi'andrö saoha gölö chö** **Ba la'angaröfi li Jehowa, ba wa'- 13**
Jehowa, me no si söchi tödö ia ba boe dödüra andrö, ba i'efa'ö ira ba
me si lö aetoe wa'eboea dödünia wa'atosasara andrö. (*A. 6*).
- 2 Ja lamanö ni'orifi Jehowa andrö, Ba iheta ira ba zogömigömi andrö 14
ni'efa'önia ba danga zamakao ba ba loemö wa'amate no mege,
ja'ira. i'etoe'ö mböbö andrö chöra.
- 3 Ni'ozaragönia ba danö zotanö misa, **Ndramo'e'andrö saoha gölö chö Je- 15**
mori ba gatoemboecha ba moroi howa wa'asöchi dödünia andrö ba
ba gaechoela, moroi jöoe ba moroi sahölöhöli dödü andrö, nilaenia ba
ba mbewe nasi. nono niha! (*A. 8*).
- III. Gōna famakao zambö tödö, 17
ba lälöra andrö ba ba zi lö atoolö andrö chöra.
- Ogoro dödüra fofoe ngawalö gö, 18
ba laroegi mbawa göli ba wa'a- mate.
- Ba la'angaröfi li Jehowa, ba wa'- 19**
boe dödüra andrö, ba i'efa'ö ira ba wa'atosasara andrö. (*A. 6*).

- 20 Ifa'ohc'õ linia, ifadõhõ wõchõra ;
i'efa'õ ira ba gohokoho andrõ
chõra.
- 21 **NDRAMOE'ANDRÕ SAOHA GÕLÕ CHÕ JE-
HOWA WA'ASÕCHI DÕDÕNIA ANDRÕ BA
SAHÕLHÕLI DÕDÕ ANDRÕ, NILAENIA BA
NONO NIHA ! (A. 8).**
- 22 NDRAMOE'ANDRÕ SAOHA GÕLÕ,
ndramoedoenõdoenõ wo-
laenia, ja fao wa'owoeawoea dõdõ.
- 23 IV. Solojo andrõ ba nasi, si mõi
ba nasi seboea maniaga,
- 24 ba la'ila nilaoe Jehowa andrõ ba
sahõlihõli dõdõ, ba namõ.
- 25 Moehede ia, tesao nangi sabe'e ibe'e,
famaoso ndroeloe, seboea sibai.
- 26 Lasawa mija'wa mbanoea ba noe-
malõ mitoe ba gohokoho, ariri dõ-
dõra wa'afõchõ andrõ.
- 27 Manawoejoe ira ba hoemee, hoelõ
zi maboe, ba tobali faja wa'one-
chera fefoe.
- 28 **BA LA'ANGARÕFI LI JEHOWA, BA WA'-
ABOE DÕDÕRA ANDRÕ, BA I'efa'õ IRA
BA WA'ATOSASARA ANDRÕ. (A. 6).**
- 29 Ibali'õ oho mbade andrõ, ba tebato
ndroeloe.
- 30 Ba omoeso dõdõra, me ahono ; ba
i'oh'e ira ba laboea, somasi ira.
- 31 **NDRAMOE'ANDRÕ SAOHA GÕLÕCHÕ JEHO-
WA WA'ASÕCHI DÕDÕNIA ANDRÕ BA SAHÕ-
LIHÕ LI DÕDÕ ANDRÕ, NILAENIA BA NONO
NIHA ! (A. 8).**
- 32 NDRAMOE'ANDRÕ DOERIANIA, ba zo-
welo zato, ba ndramoesoeno ia ba
waloechata zatoea.
- 33 V. Ibali'õ tanõ si mate noengo
nidanõ ba ibali'õ tanõ sokõlikõli
goembõe.
- 34 Tanõ satabõ sinanõ ibali'õ decha
mo'asio, bõrõ walõsõchi zowanoea
ba da'õ.
- 35 Ba ibali'õ ba'wa nidanõ danõ si
mate ; ba tanõ si no okõlikõli, ba
ibali'õ oembõe nidanõ.
- 36 Ifataro ba da'õ zolofo, ba lataroe'õ
mbanoea, nahiara.
- 37 Mangahalõ ira ba lafazõchi kaboe
nagoe, ba ero rõfi mowoea.
- 38 Ba ifahowoe'õ ira, tobali ato sibai

ira ba ibe'e chõra goerifõ, tenga ha
ma'ifoe.

Ba tobali alõ wa'atora, ahõndrõ 39
ira, ilangõ ira fangaboe dõdõ ba
fa'alangoe dõdõ.

„Ihawoei fa lõ ba dõdõ zala'wa, ba 40
eloengoeloengoe ira ba danõ si lõ
nihaniha ba si lõ lala, ibe'e.”

Theta ba wamakao zi noemana, mo- 41
ngawawá nga'õtõnia ibe'e.

Anehe zadõlõ tõdõ, ba omoeso dõ- 42
dõra, ba lõ'õ sa'ae hedehehe zi lõ
atolõ.” (Job. 22, 19. 20).

Ha niha zatoeatoea, ba jamoetõ- 43
ngõni zi manõ ; ba ndramoebe'e ba
dõdõ wa'eboea dõdõ Jehowa andrõ.

SINOENÖ 108.

I. Famaroe tõdõ ba wanoeno
Lowalangi. II. Omoeso dõdõ, wanõ-
tõna femõna.

(A. 1-7: Sin. 57, 5-12).

Oemanõ. Sinoenõ ; chõ Dawido. 1

I. Abe'c dõdõgoc Lowalangi, ma- 2
noenõ ndra'o ba oelaoe mbiola ;
tõdõgoc andre gõi.

Faoso biola nitika seboea ba biola 3
nitika side'ide ! Da'oesoesoegi wa'-
amoloe ! (Sin. 16, 9).

Oesoeno ndra'oegõ Jehowa, ba niha 4
misa ; oelaoe manoenõ chõoe ba
niha baero !

Noa sa abõlõ wa'eboea dõdõoe a- 5
ndrõ, italoe'i mbanoea si ja'wa, ba
iroegi lawoeo wa'adoehoemõ andrõ.

Ae ja'wa, Lowalangi, ja'wa mbanoea 6
si ja'wa ; ja tehawoe goeli danõ ma'-
asagõrõ lachõmimõ andrõ !

Ena'õ te'orifi ni'omasi'õmõ andrõ, 7
ba tolo kambõlõoe ba fondrondro-
ngo chõgoe !

(A. 8-14: Sin. 60, 7-14).

II. No moehede Lowalangi ba 8
wa'ohaoehaenia andrõ : Sowoea-
woca tõdõ ndra'odo ; oefosasi Zi-
chema ba oesoe'a ndraso Zoekota.

Chõgoe Gileadi ba chõgoe Ndraono 9
Manase, nõoegoe ba hõgõgoe Ndrao-
no Geferaji, ba si'o zala'wa chõgoe

Ndraono Joeda.

- 10 Naha wanasa chōgoe Ndraono Moabi, ba Ndraono Gedomo oefazaoemba mbadagahegoe, ba sowoeawoea tödō ndra'o ba danō Ndrawa Wili-siti andrō.
- 11 Ha niha zolohe ja'odo ba mbanoea sarō? Ha niha zamasao ja'o iroegi ba Ndraono Gedomo?
- 12 Hadia, tenga ja'oegō zanibo'ō ja'aga, Lowalangi, ba si lō mōi awō zanoewō chōma, ja'oegō Lowalangi?
- 13 Tologa ba zanasagō ja'aga andrō; faja sa'ae wangorifi ba niha!
- 14 Na awō Lowalangi, ba malaoc, nifolaoe zabōlō; ja'ia zi hoendragō tooe zanasagō ja'aga.

SINOENÖ 109.

I. Fangandrō fanolo ba zi fa'oedoe andrō. II. Fangandrō fangorifi.

Chō doeka wanoenō andrō; chō Dawido; Sinoenō.

- 1 I. He Lowalangi, nisoenogoe! Bōi zi lō moehede ndra'oegō!
- 2 Noa sa teboka mbawa zanao horō, awō mbawa zi falimo, oedoegoe; no lalaoe chōgoe lela sofaja.
- 3 No lafasoei ndra'o fehede fatioesa, ba lasoeoko ndra'odo, lō bōrō.
- 4 Fa'oedoe ira chōgoe, soelō wa'omasigoe ja'ira, ba ja'o, ba lō oeboelō'ō wangandrō.
- 5 Lasoelōni si lō sōchi chōgoe zi sōchi andrō, ba fa'omasigoe andrō, ba lasoelōni fatioesa. (*Sin. 35, 12*).
- 6 Be'e barō mbawa zeboea horō ia ba ja so ba gambōlōnia zangadoegō ja'ia.
- 7 Na tehoekoe ia, ba ja oroma, wa si so horō ia, ba ja tobali sala wangandrōnia.
- 8 Ja lō anaoe nosonia, ba ja mōi halōwō niha bō'ō halōwōnia andrō. (*Hal. zin. 1, 20*).
- 9 Ja tobali si lō ama nononia ba ja tobali lacha mbanoea ngambatōnia.
- 10 Ndramoetōrōi danō misa ononia, mangandrōngandrō gō, ndramangaloei aocerifara ba zi no arōe aefa ba gadoedoela mbanoeara.

Jamoefa'oe'oe fefoe zi so chōnia sanoegi ba ndramoeraboe gōlōnia niha bō'ō.

Ja lō'ō sa'ae seboea tödō chōnia, ba sahachō tödō ononia, na si lō ama ba si lō ina.

Ena'ō te'etoe'ō nga'ōtōnia, ena'ō taja dōira ba zi sagōtō dania sa'ae. Ja itōrō tödō Jehowa golalōwa ndra amania ba olalōwa ndra toea; ba ja lō aefa horō ninania andrō. (*Moz. II. 20, 5*).

Ja bōi teboelō ba doedoema hōrō Jehowa; ba ena'ō ibe'e taja dōira ba goeli danō. (*Amaed. 10, 7*).

Me no lō itōrō tödōnia wangeboea tödōnia ba niha bō'ō, ba me no igohi niha seboea famakao ba si nocmana ba si no aragoeragoe tödō, ba wamoenoe ja'ia.

Ba no omasi ia wangelifi: ba ja toemōrō ia; ba lō ba dōdōnia howehowoe: ba ja arōe chōnia.

Ba i'obaroe wangelifi: ba jamoesōsō nōsinia, hoelō nidanō, ba tōlania, hoelō wanicha! (*Moz. IV. 5, 22*).

Ja hoelō mbaroe chōnia, baloeba loenia, ba ja hoelō mbōbō taloe, si lō aefa ba lōwilōwinia.

Ena'ō na loco zi fa'oedoe chōgoe da'ō, chō Jehowa, ba loeo zamatoe ja'odo.

II. Ba ja'oegō Jehowa, So'aja, iagō salahigoe, bōrō dōimō andrō; fondrara dōdō wa'asōchi dōdōoe andrō, ba orifi ndra'odo!

Seboea famakao sa ndra'o ba si noemana, ba no mesocho bacha dōdōgoe.

Ariri ndra'o, hoelō loemō, na adōni ia; tetaboi ndra'o, hoelō larewē.

No omboejoemboejoe mbalōdōehigoe, ba wa lō si manga, ba no alō nōsigoe.

Ba no tobali aja ndra'o chōra; na la'ila ndra'odo, ba lafalichō ira. (*Sin. 22, 8*).

Tolodo Jehowa, Lowalangigoe! Orifi ndra'o ba wa'ahachō dōdōoe andrō. Hana na aboto ba dōdōra, wa no

tangaoe da'õ, wa ja'oegõ Jehowa zolaoe da'õ.

- 28 Acha mangelifi ira, ba ja'oegõ, ba fahowoe'õ [ndra'o]; na maoso ira, ba be'e aila ira, ba acha omoeso dõdõ genonioe andre. (*Mat. 5, 11*).
- 29 Nifobaroe fa'aila zi fa'oedoe chõgoe andrõ; acha la'obaroe wa'ailara andrõ. baroe zeboea. (*Sin. 35, 26*).
- 30 Oe'abõlõgõ wanoeno Jehowa bewegoe andre; bacha ba hoenõ zato oesoeno ia.
- 31 Me no i'ia gõ gambõlõ zi noemana, ba wangefa'õ ja'ia ba danga zangoe-hoekoe ja'ia.

SINOENÖ 110.

Fama'ele'õ razo ere andrõ, Mesia.

(*Mat. 22, 44. Hal. zin. 2, 34. Heb. 1, 13; 5, 6.*)

Chõ Dawido. Sinoenõ.

- 1 **No iwa'õ Jehowa chõ Zo'aja ja'õ andrõ:** „Dadao ba gambõlõgoe, irege oebe'e danedane gaheoe zi fa'oedee chõoe andrõ.” (*Kor. I. 15, 25. Heb. 10, 12. 13*).
- 2 Moroi ba Ziona i'oro'õ Jehowa zi'õ wa'abõlõoe andrõ; „ja sala'wa ndra'oegõ ba zi fa'oedoe chõoe andrõ.” (*Sin. 2, 6*).
- 3 La'o'õ banoeaie, moroi si'aikõ ba dõdõ, na ba'wa wa'abõlõoe; ba hili ni'amoni'õ. Moroi ba gaheta wa'amoloe toemboe chõoe nono matoea andrõ, timba namo. (*Sin. 29, 2*).
- 4 No fahõloe Jehowa ba lõ ifoeli mangesa dõdõnia: „Ere ndra'oegõ, iroegi zi lõ aetoe, dali gamoeata Melechisede andrõ.” (*Moz. I. 14, 18-20. Heb. 5, 10; 6, 20; 7, 17. 21*).
- 5 Irasa razo So'aja, si so ba gambõlõoe, na ba'wa wõnoenia andrõ. (*Sin. 2, 5. 9*).
- 6 Ihoekoe dania niha baero, fahõna mboto zi mate ibe'e; iboto hõgõ ba zebolo tanõ.
- 7 Ibadoe mbombo ba zinga lala; andrõ ifaõga mbawania. (*Fil. 2, 8. 9*).

SINOENÖ 111.

Fanoeno fa'abõlõ Lowalangi, awõ wa'asõchi dõdõnia ba wamatõrõ banoeania andrõ.

- Haleloea!** Da'oesoeno Jehowa, 1 moroi si'aikõ ba dõdõgoe ba zowoelo zadõlõ tõdõ andrõ ba ba zi faloecha mbanoea.
- 2 Seboea nilaoe Jehowa; la'aloeloei tõdõra dozi somasi ja'ia. (*Sin. 104. 24*).
- 3 Fa'eboea ba lachõmi wolaoenia andrõ, ba fa'atoelõnia andrõ, ba iroegi zi lõ aetoe.
- 4 No ihonogõi, fa bõi olifoe niha zahõlihõli dõdõ andrõ chõnia; seboea tõdõ Jehowa ba sahachõ tõdõ.
- 5 No ibe'e gõ ba zangata'oe fi ja'ia; lõ mamalõmalõ wa itõrõ tõdõnia wawoe'oesa li andrõ chõnia. (*Sin. 145, 15*).
- 6 No ifa'ele'õ ba mbanoeania wa'abõlõ wolaoenia, wame'e tana chõra tana ba niha baero andrõ.
- 7 Si doehoe ba satoelõ wolaoe dangania andrõ; si lõ mangiwa goroisania andrõ, fefoe.
- 8 Sarõ, si lõ mamalõmalõ, iroegi zi lõ aetoe, dali zi doehoe ba sadõlõ.
- 9 No ifa'oh'e'õ wangorifi ba mbanoeania, no i'aro'õ gamaboe'uela linia, si lõ teboelõ.
- 10 Bõrõta wa'atoeatoea wangata'oe fi Jehowa andrõ; sangila watahõgõ dozi sanõrõ lalania; si lõ teboelõ doeriania andrõ. (*Amaed. 1, 7*).

SINOENÖ 112.

Fa'ohahaoe dõdõ zatoelõ tõdõ, si ndroehoendroehoe.

- Haleloea!** Ja ahowoe niha sangata'oe fi Lowalangi, somasi siba oroisania andrõ! (*Sin. 1, 1*).
- 2 Sabõlõ ba goeli danõ dania ma'oe-woenia, ba seboea howoehowoe dania nga'õtõ zadõlõ tõdõ. (*Amaed. 20, 7*).
- 3 So baomo chõra mbalazo ba ana'a;

ba fa'atoelōra, ba lō teboelō, iroegi zi lō aetoe.

4 Ba zadōlō todō andrō, ba toemboe haga ba daloe zogōmigōmi; seboea tōdō ba sahachō tōdō ba satoelō. (*Sin.* 37, 6).

5 Ja ahowoe niha sahachō tōdō ba same'e nifalali! Lō te'ala ia ba hoehoeo nifatoenō. (*Sin.* 41, 2).

6 Lō'ō sa mangiwa ia, iroegi zi lō aetoe; gōtōgōtō wa'ara lō olifoe niha zatoelō andrō.

7 Lō tokea ia, na irongo doeria si lō sōchi; abe'e dōdōnia, manōtōna chō Jehowa.

8 Arō dōdōnia; lō ata'oe ia, irege omoeso dōdōnia, na i'ila zi gōna si fa'oeoe chōnia. (*Sin.* 91, 8).

9 Mamazaewe ia, mame'e ame'ela ba zi noemana; si lō mamalōmalō wa'atoelōnia; ala'wa dandroenia, mo-toeria. (*Kor.* II, 9, 9).

10 I'ila seboea horō, ba lō sōchisōchi dōdōnia: ifatangi mbohania ba ariri; ba waja aechoe wangisō zeboea horō. (*Sin.* 35, 16).

SINOENÖ 113.

Famaroeo tōdō ba wanoeno Jehowa, sangahatō'ō ja'ia ba zi noemana.

1 Haleloeja! Mi'anoenō, ja'ami enoni Jehowa andrō! Misoeno dōi Zo'aja!

2 Nisoeno dōi Jehowa andrō, i'otarai da'e, ba iroegi zi lō aetoe!

3 I'otarai gatoemboeocha loeo noemalō ba gaechoelania, ba nisoeno dōi Jehowa andrō!

4 Jehowa andrō, ba no sala'wa niha bō'ō fefoe; ba italoe'i mbanoea si ja'wa lachōminia andrō.

5 Ha niha zi fagōlōgōlō chō Lowalangida Jehowa andrō? sidadao ba zala'wa ja'wa andrō. (*Moz.* II, 15, 11. *Jes.* 57, 15).

6 Ba sangide'ide'ō ja'ia, ba wamaigi banoea si ja'wa ba tanō tooe. (*Loek.* 1, 48).

7 Samaza'wa si lō tōi, moroi ba danō,

ba samaoso si noemana, moroi ba damboe. (*Moz.* I, 41, 40. 41. *Sam.* I, 2, 8).

Ena'ō ifataro ba ngai zala'wa, ba 8 ngai zala'wa mbanoeania andrō.

Sangahonogō si lō ono baomo, si 9 mane ina nono matoea somoeso tōdō. Haleloeja! (*Moz.* I, 21, 2. *Sam.* I, 1, 20; 2, 21. *Loek.* 1, 57. 58).

SINOENÖ 114.

Fanoeno sahōlihōli dōdō andrō chō Lowalangi, me i'efa'ō Ndraono Gizera'eli ba danō Miseraji.

Me aheta Ndraono Gizera'eli ba 1 danō Miseraji, me aheta ma'oeowo Jakobo ba niha andrō si fabō'ō li, (*Moz.* II, 12, 41).

ba toballi ni'amoni'ō chōnia Ndraono 2 Joeda ba amatōrō'wana Ndraono Gizera'eli.

I'ila asi, ba abōda; ibali'ō ia foeri 3 Joridano andrō. (*Moz.* II, 14, 21. 22. *Jos.* 3, 13. 16).

Manoka hili, hoelō mbiribiri si ma- 4 toea, awō hilihili, hoelō nono mbiribiri. (*Sin.* 68, 9).

Hana ndra'oegō, ja'oegō asi, wa 5 abōda'ō, ba ja'oegō Joridano, wa obali'ōgō foeri?

Ba ja'ami hili, wa manoka ami, 6 hoelō mbiribiri si matoea, ba ja'ami hilihili, wa hoelō ba nono mbiribiri wanokami?

Ba wamaigi Zo'aja ja'oegō anizi- 7 nizi, ja'oegō tanō, ba wamaigi Lowalangi Jakobo andrō ja'oegō.

Samali'ō ba'wa nidanō soēwe, ba 8 samali'ō oemboe gowe sabe'e.

SINOENÖ 115.

I. Fangeboea tōi Lowalangi. Faja 1 nadoe andrō. II. Famaroeo tōdō ba wanōtōna chō Lowalangi ba ba wanoeno ja'ia.

I. Bōi be'e nifosoemange ndra'aga, 1 Jehowa, bōi ja'aga, wa tōimō andrō nifosoemange, bōrō wa'eboea dōdōoe ba fa'adoehoemō andrō.

Hana wa tola la'wa'ō niha baero: 2

- „Heza atō so Lowalangira?” (*Sin.* 42, 4).
- 3 Ba ba zoroego so Lowalangima, hadia zomasi ia, fefoe, ba iwōwōi. (*A. 4-11: Sin. 135, 15-20. Jes. 44, 9-20.*)
- 4 Adoerā andrō, ba no firō ba ana'a, nifazōchi danga niha. (*Moz. V, 4, 28.*)
- 5 Mobawa. ba lō moehede; mohōrō, ba lō la'ila niha.
- 6 Motōgi dalinga, ba lō larongo li niha; mo'ichoe, ba lō la'ago hadia ia.
- 7 Lō lababaja hadia ia tangara; lō la'ofanō'ō gahera; ba lō hedehe-dera ba dōlōtōlōra.
- 8 Ba no fagōlōgōlō chōra zamazōchi ja'ira, awō dozi sanōtōna chōra.
- 9 II. Chō Jehowa manōtōna ami, ja'ami Iraono Gizeraēli! Ja'ia wango-rifira ba baloesera. (*Sin. 118, 2.*)
- 10 Ja'ami ma'oe'oe Ga'aroni, chō Jehowa manōtōna ami! Ja'ia wango-rifira ba baloesera. (*Sin. 118, 3.*)
- 11 Ja'ami, sangata'oeffi Jehowa, chō Jehowa manōtōna ami! Ja'ia wango-rifira ba baloesera. (*Sin. 118, 4.*)
- 12 No itōrō tōdō Jehowa ita, ifahowoe'ō ita. Ifahowoe'ō ma'oe'oe Gi-zeraēli, ifahowoe'ō ma'oe'oe Ga'aroni.
- 13 Ifahowoe'ō zangata'oeffi Jehowa andrō, he iraono ba he satoea.
- 14 Jamoenōnō ami Jehowa, ja'ami ba iraonomi.
- 15 Nifahowoe'ō Jehowa ami, nifahowoe'ō Jehowa andrō, samazōchi banoea, awō danō.
- 16 Banoea si ja'wa andrō, ba no banoea Jehowa; ba tanō andre, ba no ibe'e ba nono niha.
- 17 Si no mate, ba lō laseno Jehowa, ba si manō gōi dozi silalō mitoeo ba zahono ira. (*Sin. 6, 6. Jes. 38, 18.*)
- 18 Ba ja'ita, ba no sanoeno Jehowa, i'otarai da'e ba iroegi zi lō aetoe. Halelojeja!

SINOENŌ 116.

I. Famasoegi ba dōdō fangorifi andrō. II. Fangandrō sacha gōlō ja'ia.

- I. Omasido Jehowa, me no ifondrondrongo ligoe, fangandrōgoe. Me no ibe'e mbōrō dalingania chōgoe; ba oe'angarōfi li ia, sagōtō ja'o.
- No tefa'oe'oe ndra'o fesoe wa'amate, ba no gōna ndra'o fa'ata'oegoe mbanoea tooe; faloecha ndra'o wa'atosasa ba fangaboe dōdō. (*A. 8. Sin. 18, 6.*)
- Ba oe'angarōfi li dōi Jehowa andrō, oemane: He Jehowa! orifi nosogoe!
- Sēboea tōdō Jehowa ba satoelō, ba sahadō tōdō Lowalangida. Samaigimaigi sadōlō tōdō Jehowa! no noemana ndra'o, ba no i'orifido. Foeli'ō, ja'oegō tōdōgoe, foeli honogō'ō, me no si sōchi nifatōrō Jehowa chōoe. (*Sin. 42, 6.*)
- Noa sa ō'efa'ō nosogoe ba wa'amate, no ō'otoefoi da'wa hōrōgoe, ba no ō'abe'e'ō gahegoe, fa bōi alaoe ndra'odo.
- Oetōrō sa'ae lalagoe andrō, fōna Jehowa, ba danō niha saokeri. (*Sin. 27, 13; 56, 14.*)
- No mamati ndra'o, andrō hoemedē ndra'o. Si no aōndrō sibai ndra'odo. (*Kor. II, 4, 13.*)
- Oemane ba wa'ata'oegoe andrō: 11 Solaoe faja niha, fefoe. (*Rom. 3, 4.*)
- II. He oowisa wanoelōni chō Jehowa si sōchi andrō fefoe, nilaoenia chōgoe?
- Da'oetoejoe mako fangorifi andrō, ba oe'angarōfi li dōi Jehowa.
- Oeboe'a chō Jehowa gamaboe'oela ligoe andrō, ba zi so mbanoeania fefoe.
- Omasiō wa'amate zatoelō tōdō andrō chōnia, wamaigi Jehowa. (*Sin. 72, 14.*)
- Ja'ia Jehowa! — Enonioe sa ndra'odo; enonioe ndra'o, ono genonioe

ira alawe andrō; no ōtoto'ō wesoe-
goe andrō.

17 Chōoe oe'ōhe zoemange fangandrō
saoha gōlō ba oe'angarōfi li dōi Je-
howa andrō.

18 Oeboe'a chō Jehowa gamaboe'oe
ligoe andrō, ba zi so mbanoeania
fefoe.

19 Ba golajama fōna ba nomo Jehowa
andrō; ba daloemō, ja'oegō Jeroe-
zalema! Haleloeja!

SINOENŌ 117.

Famaroe tōdō niha fefoe, ba wa-
noeno Lowalangi.

1 Misoeno Jehowa, ja'ami niha
baero, fefoe! Misoeno ia, fefoe soi
niha! (*Rom. 15, 11*).

2 Me no abōlō ba chōda wa'eboea
dōdōnia andrō, ba si lō aetoe wa
lō farōi Jehowa. Haleloeja! (*Moz.
II. 34, 6*).

SINOENŌ 118.

I. Fangandrō saoha gōlō fangorifi
Jehowa niha baero andrō. II. Fa-
noenō mbanoea Lowalangi andrō,
bōrō me no ifa'ele'ō wa'abōlōnia,
awō lachōminia ba chō Mesia andrō.

(*Faigi gōi Geser. 2, 10 b t.*)

1 I. Mi'andrō saoha gōlō chō Je-
howa, me no si sōchi tōdō ia, me
si lō aetoe wa'eboea dōdōnia andrō.
(*Sin. 107, 1*).

2 Ba ndrampoe'ā'ō Iraono Gizeraēli:
„Si lō aetoe wa'eboea dōdōnia and-
andrō!” (*Sin. 115, 9-13*).

3 Ndrampoe'ā'ō ma'oe'woe Ga'aroni
andrō: „Si lō aetoe wa'eboea dō-
dōnia!”

4 Ba ndrampoe'ā'ō sangata'oe'fi Je-
howa andrō: „Si lō aetoe wa'eboea
dōdōnia!”

5 Ba wa'atosasa oe'angarōfi li Jeho-
wa, ba no ifondrondrongo ligoe Je-
howa ba no i'ohedo ba zebolo tanō.

6 Awōgoe Jehowa, ba lōata'oe ndra'o.
Hadia nilaoe niha chōgoe ena'ō?
(*Sin. 56, 5. Heb. 13, 6*).

Awōgoe Jehowa, awō zanolo ja'odo 7
andrō, wa'omasigoe dania wamaigi
si fatioe tōdō chōgoe. (*Sin. 54, 9*).

Sōchi na tasa'wa Jehowa, moroi na 8
tadōnadōna ba niha.

Sōchi na tasa'wa Jehowa, moroi na 9
tadōnadōna ba zala'wa. (*Sin. 146, 3*).

Lafasoei ndra'o dozi niha baero, ba 10
ba dōi Jehowa andrō, ba lō zi lō
oe'ō'ōtō ira.

Lafasoei ndra'o, lafa'oe'oe ndra'o, 11
ba ba dōi Jehowa andrō, ba lō zi
lō oe'ō'ōtō ira.

No lafasoei ndra'o, hoelō wani, ba 12
mate fa'amate galitō ba ngafā za'-
asa'a mao; ba dōi Jehowa andrō,
ba lō zi lō oe'ō'ōtō ira. (*Jes. 33, 12*).

No ō'abōlōgō ōtoeli'ō ndra'odo, ena'ō 13
alaoedo; ba no itolodo Jehowa.

II. Fa'abōlōgoe Jehowa ba fa- 14
noenōgoe, ba no tobali fangorifigoe
ia. (*Moz. II. 15, 2*).

Terongo wa'omoeso dōdō ba fango- 15
rifi baose ba zatoelō tōdō: Sabōlō
gambōlō Jehowa andrō!

Si no ala'wa gambōlō Jehowa andrō, 16
sabōlō gambōlō Jehowa.

Tenga si mate ndra'odo, saeri 17
ndra'o ba sangombacha nilaoe Je-
howa andrō.

No i'abōlōgō i'otoe'ō ndra'o Jehowa, 18
ba lō niloeloenia ja'odo ba wa'a-
mate. (*Kor. II. 6, 9*).

Mibokai chōgoe mbawa gōli andrō 19
ba wa'atoelō, ena'ō oetōrō, ba wa-
noeno Jehowa!

Da'e mbawa gōli andrō chō Jehowa; 20
latōrō satoelō tōdō andrō. (*Sin.
119, 71*).

Oe'andrō saoha gōlō chōoe, wa no 21
ōfondrondrongo ligoe, wa no tobali
fangorifigoe ndra'oegō.

Gowe andrō, nitibo'ō zotomo andrō, 22
ba no tobali tojo ba watalinga.
(*Jes. 28, 16. Mat. 21, 42*).

Moroi chō Jehowa, wa si manō ba 23
sahōlihōli dōdōda wamaigi.

Da'e mba'wa andrō, ni'asogō Jeho- 24
wa. Ba data'owoeawoe'ō dōdōda,
hana na'omoeso tōdō ita chōnia.

- 25 **He Jehowa, tolo ! He Jehowa, ena'ō na si sōchi loaloea ōhe'e !**
- 26 **Ja ahowoe zi so andrō ba dōi Jehowa !** Mafahowoe'ō ami, moroi ba nomo Jehowa. (*Mat. 21, 9; 23, 39*).
- 27 Lowalangi Jehowa, ba no ifohaga ita. Mibōbō zoemange andrō, iroegi dandroe andrō ba naha wame'e soemange.
- 28 Lowalangigoe ndra'oegō, ba mangandrō saoha gōlō ndra'odo chōoe. He Lowalangigoe, da'oe'eboea'ō doeriamō andrō !
- 29 Mi'andrō saoha gōlō chō Jehowa, me no si sōchi tōdō ia ba me si lō aetoe wa'eboea dōdōnia andrō !

SINOENŌ 119.

A—Z. Famahaō, fanoeno oroisia Lowalangi andrō, fanoeno fa'abōlōnia, awō howoehowoe andrō lealoiania.

A.

- 1 **Ja ahowoe zi lō sinogoe ba nitōrōra andrō, sanōrō lala gorōisa Jehowa.** (*Sin. 1, 1. 2; 112, 1*).
- 2 **Ja ahowoe zolo'ō famadoehoe'ō andrō chōnia, sangaloei ja'ia, soroi si'aikō ba dōdō.**
- 3 **Si lō molaoe si lō atoelō, sanōrō lala andrō chōnia.**
- 4 **Amachoitamō andrō, ba no ōwā'ō, ba wanōrō ja'ia, soroi ba dōdō.**
- 5 **Ena'ō na ba da'ō itōrō lalagoe, ba wolo'ō amachoitamō andrō !**
- 6 **Ba lō faloechado wa'aila, na oetōngōni gorōisamō andrō.**
- 7 **Moroi ba dōdōgoc oesoeno ndra'oegō, na oetanō ba dōdōgoc gamachoitamō andrō, satoelō.**
- 8 **Lō oebōhōli ni'oroi'ōmō andrō ; bōi faloea wamōhōli ja'odo !**

B.

- 9 **He iwisa ono matoea, fa bōi fabaja hadia ia, ba dōrōwānia andrō ? Na ibe'e dali daroma limō andrō.**
- 10 **Moroi si'aikō ba dōdōgoc oe'aloeli ndra'oegō ; bōi be'e eloengoe ndra'o, wamōhōli oroisamō andrō.**

No oe'irō'ō ba dōdōgoc bacha niwā'ōmō andrō, fa bōi molalō ndra'ochōoe.

Nisoeno ndra'oegō Jehowa ; fahaō ndra'ō ba gamachōitamō andrō. (*A. 26, 64. 68*).

Oedoenōdoenō bewegoc gorōisa mba waoe andrō, fefoe.

Fa'omoeso dōdōgoc lala wamadoehō'ōmō andrō, timba wa'omoeso dōdō ba gana'a.

Oefatoeotoe tōdōgoc gorōisamō andrō, ba oetōngōni lala andrō chōoe.

Ba gamachoitamō oe'omoeso'ō dōdōgoc, lō olifoedo daroma limō. (*A. 24. Rom. 7, 22. A. 61*).

D.

Eboea'ō dōdōoe chō genonioe andrō, ena'ō aorido, ba oefondrondrongo daroma limō andrō.

Bokai hōrōgoc, ena'ō oe'ila zahōli hōli dōdōgoc ba gorōisamō andrō.

Tome ndra'odo ba goeli danō andre : Bōi bini'ō chōgoc gorōisamō andrō. (*Sin. 39, 13*).

No arasa dōdōgoc ba wehoeloe andrō ba zatoelō 'andrō chōoe, lō mamalōmalō.

No ōtenawā zeboc hocha andrō ; ni'elifi zeloengoc andrō, samōhōi oroisamō. (*Moz. V. 27, 26*).

Heta chōgoc wango'aja andrō, awō wa'aila andrō ; oetōngōni sa wamadoehoe'ōmō andrō.

He wā'ae no doemadao zalawā, magōlō, ba chōgoc, andre : ba ifatoeotoe sa atō tōdōnia enonioe gamachoitamō andrō.

Wa'omasigoc sa'ae wamadoehoe'ōmō andrō, anofolagoc. (*A. 35*).

E.

Si no falemba ba danō nosogoc ; orifi ndra'odo fatōrō niwā'ōoe andrō !

No oetoenō lalagoc andrō, ba ōfōndrondrongo ligoc : fahaō ndra'ō ba gamachoitamō andrō.

Be'e aboto ba dōdōgoc lala nifa-

- choimō andrō, ba oefatoeotoe tō-
dōgoe zahōlihōli dōdō andrō chōoe.
28 Mangoele dōdōgoe, ba wa'aboe dō-
dō andrō; abe'e'ō ndra'o, dali limō
andrō.
29 Arōe'ō chōgoe lala waja andrō, ba
eboea'ō dōdōoe chōgoe, wamahaō
ja'odo.
30 No oetoejoe lala zi doehoe andrō.
No oebe'e ba doedoema hōrōgoe
zatoelō andrō chōoe.
31 Tebai aefa ndra'odo ba wamadoe-
hoe'ōmō andrō, ja'oegō Jehowa;
bōi be'e aila ndra'o.
32 Oetōrō lala goroisamō andrō; ba
ōbologō dōdōgoe.

F.

- 33 Fahaō ndra'odo, Jehowa, ba lala
gamachoitamō andrō, cna'ō oetōrō,
iroegi gamozoea.
34 Fa'aboto ba dōdō be'e chōgoe,
ena'ō oetōngōni goroisamō andrō,
ba ena'ō moroi ba dōdōgoe oe'o'ō.
35 Fatōrōdo ba lala goroisamō andrō;
omasido sa ia. (A. 47).
36 Omboe'joe'ō dōdōgoe ba wamadoe-
hoe'ōmō andrō, ba bōi ba wanga-
loei ana'a.
37 Hole'ō hōrōgoe, fa bōi ifaigi waja-
faja; orifido ba lala andrō chōoe!
38 Fatōrō chō genonioe andre gama-
boe'oela limō andrō, nibe'e fama-
sēgi wangata'oeffi ja'oegō.
39 Heta wa'ailagoe andrō, sata'oe
ndra'odo; si sōchi sa nifachimō
andrō.
40 Hiza, hoemoeloe dōdōgoe ba gori-
samō andrō: orifido fa'atoelō andrō
chōoe.

G.

- 41 Ena'ō na faloechado wa'eboea
dōdō andrō chōoe, ja'oegō Jehowa,
fangorifi andrō chōoe, dali daroma
limō!
42 Ena'ō oe'ila oetema li zango'aja
ja'o; oedōnadōna sa'ae ba limō
andrō.
43 Ba bōi hori ba mbewegoe daroma

- li si doehoe andrō; ba zatoelō andrō
chōoe sa'ae manōtōna ndra'odo.
Ba lō oeboelō'ō wolo'ō oroisamō 44
andrō, lō oefamalōmalō, iroegi zi
lō aetoe.
Ena'ō oetōrō zebolo tanō; oe'alo- 45
aloiei sa tōdōgoe nifachimō andrō.
Ba oefatoenō wamadoehoe'ōmō a- 46
ndrō ba zala'wa; lō ailado. (Mat. 10,
18. Rom. 1, 16).
Oebe'e fa'omoeso dōdōgoe goroi- 47
samo andrō, somasi ndra'o sa'ae.
(A. 70).
Ba oefaza'wa dangagoc ba goroi- 48
samo andrō, somasi ndra'o sa'ae, ba
oe'aloaloiei tōdōgoe nifachimō a-
ndrō.

H.

- Tōrō tōdōoe limō andrō chō ge- 49
nonioe andre, nibe'oe tōtōnafōgoe.
Da'ō wondrara dōdōgoe ba wa'a- 50
noemanagoe andre, wa i'orifido ta-
roma limō andrō. (Sin. 19, 8).
No laforege wango'aja ja'o seboea 51
hocha; — ba lō nibōhōligoe oroi-
samō andrō.
No itōrō tōdōgoe zatoelō andrō 52
chōoe, si otarai mbōrōta sa'ae, ja'-
oegō Jehowa, ba terara dōdōgoe.
Mofōnoe sibai bacha dōdōgoe ba 53
zeboea horō andrō, samōhōi oroi-
samō andrō.
Bōrō wanoenō chōgoc gamachoi- 54
tamo andrō, ba danō si fatewoe gana
ndra'odo.
Ba zi bongi itorō tōdōgoe dōimō, 55
ja'oegō Jehowa, ba oetōngōni go-
roisamō.
Da'ō nihonogōi chōgoe: ena'ō 56
oe'o'ō nifachimō andrō.

Ch.

- Gemane: He Jehowa! Tāna chō- 57
goe wanōngōni taroma limō andrō.
Moroi si'aikō ba dōdōgoe oe'anga- 58
rōfi li ndra'oegō; eboea'ō dōdōoe
chōgoe, fatōrō chōgoe gamaboe'oela
limō andrō.
No oefatoeotoe tōdōgoe lala andrō 59

- chōgoe, ba no oesaŵa wamadoe-
hoe'ō andrō chōoe.
- 60 No oe'aliō'ō ndra'odo, lō sarōrō
ndra'o, ba wolo'ō oroisamō.
- 61 No tefa'oe'oe ndra'o fesoe ba ze-
boea horō andrō; ba lō solifoedo
oroisamō. (*A. 83*).
- 62 Na taloe mbongi, ba maoso ndra'-
odo, ba wangandrō saoha gōlō chōoe
amachoitamō andrō, satoelō. (*Sin.*
42, 9).
- 63 Awō zangata'oeffi ja'oegō andrō
fefoe ndra'odo andre, ba awō za-
nōngōni nifachoimō andrō.
- 64 He Jehowa, no anōnō danō wa'e-
boea dōdōoe andrō; fahaō ndra'o
ba nifachoimō andrō. (*Sin. 33, 5*).
- I.
- 65 No ōlaoe zi sōchi chō genonioe
andre, ja'oegō Jehowa, itōrō niŵa'-
ōoe andrō. (*Sin. 17, 41*).
- 66 Si sōchi fangila ba fa'aboto ba dōdō
be'e chōgoe; mamati sa ndra'o ba
goroisamō andrō.
- 67 Me lō moe'ide'ide'ō ndra'odo na, ba
seloengoe ndra'o, ba ija'e, ba oetō-
ngōni niŵa'ōoe. (*A. 75. Jes. 28, 19*).
- 68 Si sōchi tōdō ndra'oegō ba sobōwō,
fahaō ndra'o ba gamachoitamō
andrō. (*A. 12*).
- 69 Lafachai waja chōgoe seboea hocha
andrō; — ba ja'odo, ba moroi ba
dōdōgoe oe'o'ō nifachoimō andrō.
A. 78).
- 70 No abe'e dōdōra, motawō; ba ja'odo,
ba oe'omoeso'ō dōdōgoe ba goroi-
samō andrō. (*A. 77*).
- 71 Fangorifigoe me te'ide'ide'ō ndra'-
odo, ena'ō oetōngōni nifachoimō
andrō. (*Sin. 118, 21*).
- 72 Omasido goroiisa mbawaoe andrō,
moroi ba ngahōnō gana'a ba mo-
roi ba ngahōnō wirō. (*Sin. 19, 11*).
- K.
- 73 Tangaoe zombōi ja'odo, tangaoe
zamazōchi; be'e chōgoe wa'aboto
ba dōdō, ena'ō oetōngōni goroisamō
andrō.
- La'lila dania ndra'o sangata'oeffi ja'- 74
oegō, ba omoeso dōdōra, me sanō-
tōna ba daroma limō ndra'odo.
- Oe'ila wa no satoelō hoekoemō a- 75
ndrō, ja'oegō Jehowa, awō wa ba
wa lō farōi ndra'oegō ō'ide'ide'ō
ndra'odo. (*A. 67*).
- Ena'ō na fondrara dōdōgoe wa'e- 76
boea dōdōoe andrō, ena'ō na itōrō
nifaboe'ocmō andrō chō genonioe
andre. (*Sin. 109, 21*).
- Ena'ō na faloechado wa'ahachō dōdō 77
chōoe, ena'ō aoerido; wa'omasigoe
sa goroisamō andrō. (*A. 143*),
- Acha aila zeboea hocha andrō, me 78
lahōndrōgō ndra'o, lō bōrō, ba
ja'odo, ba oe'aloecaloei tōdōgoe ge-
loeha goroisamō andrō. (*A. 85. 86*).
- Ena'ō na faofao chōgoe zangata'oeffi 79
ja'oegō ba si no aboto ba dōdō
wamadoehoe'ōmō andrō!
- Ja adōlō dōdōgoe wolo'ō amachoi- 80
tamō andrō, ena'ō lō faloecha wa'-
aila ndra'odo.
- L.
- Hoemoeloe dōdōgoe ba wangorifi 81
andrō chōoe; oedōnadōna ba daro-
ma limō andrō.
- Omasi sibaī hōrōgoe daroma limō 82
andrō, ba oemane: „Ha wa'ara
ōrara dōdōgoe!”
- Hoelō goeli nambi ba zimbo sa'ae 83
ndra'odo, ba lō solifoedo nifachoimō
andrō. (*A. 93*).
- Ha wa'anaoe nošo genonioe andre? 84
Ha wa'ara ōhoekoe zolohi ja'odo?
No lacharoe chōgoe lōsoelōsoe se- 85
boea hocha andrō; ja'ira andrō, si
lō faoedoe ba goroisamō andrō.
(*A. 69*).
- Oroisamō andrō fefoe, ba no si doe- 86
hoe; lagohido lō bōrō: tolo ndra'-
odo!
- Hatō ma'ifoe tō, ba laboenodo 87
mena'ō ba danō andre, ba lō'ō zoei
nibōhōligoe oroisamō andrō.
- Orifido ba wa'eboea dōdōoe andrō, 88
ena'ō oetōngōni wamadoehoe'ō mba-
waoe andrō! (*A. 149*).

M.

- 89 Taroma limō andrō, ja'ogō Jehowa, ba lō teboelō ba zoroego, iroegi zi lō aetoe. (*Jes. 40, 8*).
- 90 Fa lō farōi ndra'oegō, ba gōtōgōtō wa'ara; ja'ogō zamazōchi tanō, ba no arō.
- 91 Dali nihonogōimō andrō, wa so manō fefoe hadia ia, iroegi ma'ōchō andre; oi sa ugoningonie fefoe.
- 92 Na tenga fa'omoeso dōdōgoe goroisamō andrō mena'ō, ba noa sa'ae otoefo gilogoe ba wa'anoemanagoe andre. (*A. 50. Jer. 15, 16*).
- 93 Sagōtō ja'odo, ba lō olifoedo goroisamō andrō; noa sa ōbe'e fangorifigoe. (*A. 109*).
- 94 Chōe ndra'odo, toledo! oe'aloeloei sa goroisamō andrō. (*A. 45*).
- 95 Ladarodarogō ndra'o seboea horō andrō, ba wamoenoe ja'odo. — Oetōngōtōngōni wamadoehoe'ōmō andrō.
- 96 Fozoe zo'ahonoa fefoe, ba fa'aetoe, oe'ila: ba oroisamō andrō, ba si lō aetoe.

N.

- 97 Ha lō omasido goroisamō andrō! Ma'ōma'ōchō lō aefa ba dōdōgoe. (*Sin. 1, 2*).
- 98 No ō'atoeatoea'ō ndra'odo, moroi ba zi fa'loedoe chōgoe, oroisamō andrō, me no tāna chōgoe, iroegi zi lō aetoe. (*Moz. V. 4, 6*).
- 99 Atoeatoea ndra'odo, moroi ba zamahaō ja'ofefoe; me oefatoeetoe tōdōgoe wamadoehoe'ōmō andrō.
- 100 Atoeatoea ndra'o, moroi ba zatoea, me oetōngōni goroisamō andrō.
- 101 Lō oerai oehoendragō lala si lō sōchi, ena'ō oe'o'ō limō andrō.
- 102 Lō oebōhōli zatoelō andrō chōoe; me no ōfahaō ndra'odo.
- 103 Wa'ami ba lelago gamaboe'oeala limō andrō; āmi moroi ba wē wani ba mbawagoe! (*Sin. 19, 11*).
- 104 Fangatoeatogoe goroisamō a-

ndrō; andrō oe'ogorofi fefoe lala waja andrō.

O.

- Fandroe fōna gahegoe daroma 105
limō andrō, ba haga ba lalagoe. (*Fet. II. 1, 19*).
- No fahōloe ndra'odo, ba oe'ō'ō, 106
ba wanōngōni amachoitamō andrō, si no atoelō.
- No aōndrō sibai ndra'odo. He Je- 107
howa orifi ndra'o, fatōrō ba limō andrō? (*A. 67. 71*).
- Ena'ō na omasi ndra'ocgō game'ela 108
mbewegoe andrō, soroi ba dōdō, ja'ogō Jehowa, ba ena'ō na ōfahaō ndra'odo ba gamachoitamō andrō. (*Sin. 19, 15*).
- Oegogoe tangagoe nosogoe, si lō 109
mamalōmalō, ba lō olifoedo goroisamō andrō. (*A. 141*).
- No lalaoe wesoe chōgoe seboea 110
horō andrō, ba lō seloengoe ndra'o, lō nibōhōligoe oroisamō andrō.
- Tāna chōgoe, iroegi zi lō aetoe, 111
wamadoehoe'ōmō andrō, me no fa'omoeso dōdōgoe.
- No aolo dōdōgoe ba wolo'ō ama- 112
choitamō andrō, si lō mamalōmalō, iroegi gamozoea.

Ō.

- Oe'ogorofi zi doea tōdō, ba oroi- 113
samō andrō, ba omasido. (*Sin. 31, 7*).
- Nōoegoe ba baloesegoe ndra'oegō; 114
manōtōna ndra'o ba daroma limō andrō. (*Sin. 3, 4*).
- Miheta ami chōgoe, ja'ami, solaoe 115
si lō sōchi! ena'ō oetōngōni goroiisa Lowalangigoe andrō.
- Toewoe galogogoe, dali nifaboe'- 116
oemō andrō, ena'ō aعرido ba bōi be'e aila ndra'o, ba wanōtōnagoe andrō.
- Abe'e'ō ndra'o, ena'ō faloechado 117
wanolo, ba lō oefamalōmalō wanōngōni amachoitamō andrō.
- Seloengoe andrō, samōhōli nifa- 118

- choimō andrō, ba lō ba dōdōoe; andrō ba bōi be'e ifatōrō si lō
me si lō boto wajara andrō. atoelō hadia ia! (*Sin. 17, 5*).
- 119 Hoelō na latibo'ō gachozila ōtibo'ō Efa'ō ndra'o ba wamakao niha 134
fefoe zebœa horō ba goeli danō; ja'odo, ena'ō oe'o'ō goroisamō a-
andrō omasido wamadoehoe'ōmō ndrō.
- 120 Moehocha mboegoe, fa'ata'oegoe Hagani genonimō andre bawaoe, 135
ndra'oegō, ata'oe ndra'odo wangoe- ba fahaō ndra'o ba gamachoitamō
hoekoemō andrō. andrō.

R.

- 121 No oetōrō zadōlō ba satoelō; Satoelō ndra'oegō Jehowa, ba 137
bōi loeloe ndra'odo ba zamala- satoelō wangoehoekoemō andrō.
ngōgō ja'o! Famadoehoe'ōmō andrō, ba ba 138
122 Oawōgō genonioe andre, ba wa- ngorifi ja'ia, fa bōi lafakao ndra'o
ngorifi ja'ia, fa bōi lafakao ndra'o si faja'wa andrō! (*Sin. 19, 14*).
- 123 Omasido sibai oe'ila wangorifi a- I'ado sa'ae fōnoegoe andrō, me no 139
ndrō ba taroma li satoelō andrō olifoe zamakao ja'o daroma limō
chōoe. andrō. (*Sin. 69, 10*).
- 124 Be'e dali wa'eboea dōdōoe andrō, Si lō fabaja hadia ia daroma limō 140
wamatōrō enonioe andre, ba fahaō andrō, ba i'omasi'ō enonimō andre.
ndra'o ba gamachoitamō andrō. Side'ide ndra'odo, ba si lō ba dōdō 141
125 Enonioe ndra'odo; fa'atoeatoea niha bō'ō, ba lō solifoedo oroisamō
be'e chōgoe, ena'ō aboto ba dō- andrō. (*A. 153*).
- 126 Ba'wa wolaoe sa'ae chō Jehowa; Fa'atoelōmō andrō, ba no fa'atoelō 142
no labe'e faja goroisamō andrō. si lō mamalōmalō, ba no si doe-
127 Da'ō mbōrō, wa omasido goroi- hoe goroisamō andrō.
samō andrō, moroi ba gana'a, No gōna ndra'o fa'aboe dōdō ba 143
moroi ba mbalaki. (*Sin. 19, 11*).
- 128 Andrō oetehe fefoe nifachōimō I'a'atoelō wamadoehoe'ōmō andrō, 144
andrō; fefoe lala waja, ba oe'o- ba si lō mamalōmalō; be'e chō-
gorofi. gōe wa'aboto ba dōdō, ena'ō aoe-
rido!

S.

- 129 Sahōlihōli dōdō wamadoehoe'ō- Oe.
mō andrō; andrō itōngōni tōdō- Moe'ao ndra'o, moroi si'aikō ba 145
gōe. dōdōgōe: Fondrondrongo chōgoe, dōdōgōe: Jehowa! Oe'o'ō gamachoitamō
130 Na teboka daroma limō andrō, andrō. Oe'angarōfi li ndra'oegō, tolo- 146
ba mohaga; faloecha wa'aboto ena'ō oc'o'ō gamachoitamō andrō!
ba dōdō zadōlō tōdō. (*Sin. 19, 8*).
- 131 Oebokai mbawagoe, owōchi dōdō- Lō bōrō moloco na, ba moe'ao 147
gōe, hoemoeloe ba goroisamō a- ndra'o; oedōnadōna ba limō andrō.
andrō. (*A. 114*).
- 132 Otahōgō ndra'odo ba eboea'ō dō- Ihoelō wamosasi zi bongi andrō 148
dōoe chōgoe, tōrō lala ba zango- hōrōgōe, ba wamatoeotoe taroma
masi'ō tōimō andrō! limō andrō.
- 133 Abe'e'ō mbekagoe ba lala limō

- 149 Fondrondrongo ligoe, ba wa'e-
boea dödöoe andrö; he Jehowa,
orifi ndra'o, dali lala andrö chöoe!
(A. 88. 154. 159).
- 150 Lahatö'ö ira sanao horö, si no
aröoe oroisamö andrö. (A. 86).
- 151 Sahatö ndra'oegö, ja'oegö Jehowa,
ba si doehoe manö goroisamö
andrö fefoe.
- 152 No ara sa'ae oe'ila ba wamadoc-
hoe'ömö andrö, wa no öhonogöi
ia siroegi si lö aetoe.

W.

- 153 Faigi wa'anoemanagoe andre, ba
efa'ö ndra'odo! Lö'ö sa solifoedo
oroisamö andrö. (A. 176).
- 154 Fatoenö hoehoeogoe andrö ba efa'ö
ndra'o; orifido, fatörö ba limö
andrö!
- 155 Ba zeboea horö andrö, ba no aröoe
wangorifi, me lö ba dödöra ama-
choitamö andrö.
- 156 No eboea wa'ahachö dödöoe andrö,
ja'oegö Jehowa, orifido, fatörö ba
lala'andrö chöoe.
- 157 No ato zolohi ja'odo ba samakao
ja'o, ba lö oeböhöli wamadoehoe'-
ömö andrö.
- 158 No oe'ila zo'olalöwa andrö, ba
ogoro ndra'o, me lö ba dödöra
taroma limö andrö.
159. Nehegö, wa no somasi oroisamö
andrö ndra'odo; he Jehowa, orifi-
do, ba wa'eboea dödöoe andrö!
- 160 Ahonoa daroma limö andrö, ba si
doehoe, ba si lö aetoe lala wa'a-
toelö andrö chöoe. (Joh. 17, 17).

W̄.

- 161 Lagohi ndra'o salaŵa, lö börö, ba
taroma limö andrö zata'oe dödögoe.
- 162 Omoeso dödögoe niwa'ömö andrö,
fa'omoeso dödö zanöndra hare
seboea.
- 163 Si fatoewoe ba dödögoe waja ba
oe'ogorofi; ba oroisamö andrö, ba
omasido.
- 164 Mewitoema'öchö oesocno ndra'oegö
ba nifachoimö andrö, satoelö andrö.

Ba zomasi oroisamö andrö, ba fa- 165
hōna wa'ohahae dödö, ba lö ma-
nendre ira. *

Oedönadōna wangorifi andrö chöoe, 166
ja'oegö Jehowa, ba oe'o'ö goroi-
samö andrö. (Moz. I. 49, 18).

Itōngōni wamadoehoe'ömö andrö 167
tödögoe, ba no tobali omasido
sibai ia.

Oe'o'ö goroisamö, awö wamadoe- 168
hoe'ömö andrö; doedoema höröoe
sa atö lalagoe andrö fefoe. (Sin.
18, 22).

Z.

Acha iroegi ndra'oegö fangarö- 169
ngarögoe andrö, ja'oegö Jehowa;
be'e chögoe wa'abotö ba dödö,
fatörö ba niwa'öoe andrö.

Folala chöoe wakaosagoe andrö; 170
orifi ndra'odo, fatörö ba niwa'öoe
andrö.

Loeaha wanoeno ja'oegö dania 171
mbewegoe, öfahaö sa ndra'o ba
gamachoitamö andrö.

Sanoeno taroma limö andrö dania 172
legagoe, me no satoelö goroisamö
andrö fefoe. (Sin. 1, 2. Amaed. 6,
22).

Ja möi fanolo chögoe dangae a- 173
ndrö; noa sa oetoejoe chögoe go-
roisamö andrö.

Omasido wangorifi andrö chöoe, 174
ja'oegö Jehowa; ba fa'omoeso dö-
dögoe goroisamö andrö.

Acha anaee nosogoe, ena'ö oesoeno 175
ndra'oegö; ba hana na itolo ndra'o
hoekoemö andrö.

Si no eloengoe ndra'odo; aloeige- 176
nonimö andre, nifangaloei biribiri
si soena; lö'ö sa solifoedo orois-
amö andrö. (Jes. 53, 6. A. 16).

SINOENÖ 120.

Fangaröngarö ba zanandraŵa a-
ndrö, ba danö niha bö'ö.

Sinoenö ba we'amöi misi jaŵa.

No oe'angaröfi li Jehowa, ba wa'- 1
aboe dödögoe andrö, ba no ifondro-
ndrongo chögoe.

- 2 He Jehowa, efa'ō ndra'odo ba mbe-
we andrō, sofaja, ba ba lela si fa-
limo!
- 3 Hadia nilaoe lela si falimo chōoe,
ba hadia ninōnōnia chōoe?
- 4 Ono wana ba zabōlō, ni'atarōsi, ba
bo galitō, bo manaze.
- 5 Alai ndra'ō, me no si fatewoe ba
Mesechi ndra'odo, me ba nose Ge-
dara sodō!
- 6 No abōlō ara ndra'odo ba zi fa'oe-
doe ba wa'atoelō!
- 7 Satoelō ndra'ō, ba na mochededo,
ba lasao'ō wasōndrata.

SINOENŌ 121.

Fangandrō ba zondrorogō Iraono
Gizeraēli.

Sinoenō ba we'amōi misi ja'wa..

- 1 Oefaōga hōrōgoe, oefaigi hili a-
ndrō: Heza i'otarai fangorifigoe?
- 2 Fangorifigoe andrō, ba i'otarai Je-
howa, samazōchi banoea si ja'wa,
awō danō.
- 3 Lō'ō sa ibe'e mangiwa gaheoe; sa-
maigimaigi ja'oegō andrō, ba lō ma-
noekōoe.
- 4 Hiza, lō manokōoe zamaigimaigi
Iraono Gizeraēli andrō ba lō mōrō.
- 5 Sondrorogō ja'oegō Jehowa; iloem-
mō'ō ndra'oegō Jehowa ba gambō-
lōoe.
- 6 Lō ihandro ndra'oegō sino na ma'-
ōchō, ba he ba'wa ba zi bongi.
- 7 Irorogō ndra'oegō Jehowa, itimba
zi lō sōchi feoe, irorogō nosoe.
(Moz. IV. 6, 24).
- 8 Jehowa zamaigimaigi fofanōoe, awō
wangawoelie, i'otarai da'e, iroegi
zi lō aetoe.

SINOENŌ 122.

Fanoenō zomoeso tōdō; famaho-
woe'ō Jeroezalema ba zi mōi ba
gowasa andrō.

Sinoenō ba we'amōi misi ja'wa;
chō Dawido.

- 1 Omoeso dōdōgoe, me lamane chō-
goe: „Mōi ita ba gosali Jehowa a-
ndrō!” (Sin. 26, 6-8).

- Ba mbawa gōlimō tebato ndra'aga, 2
ja'oegō Jeroezalema!
Jeroezalema andrō, si no moefoeli 3
moetaroe'ō, banoea nihaogō fama-
bōbō!
- Ba zi mōi misi ja'wa mado andrō, 4
mado chō Jehowa andrō, dali go-
roisa andrō ba Ndraono Gizeraēli,
ba wanoeno tōi Jehowa.
- Ba da'ō sa tcfedadao dadaoma a- 5
ndrō, ba wangoehoekoe, dadaoma
nono Dawido andrō.
- Mifahowoc'ō Jeroezalema andrō! 6
Ja faloecha wa'ohahaoe dōdō zomasi
ja'oegō! (Sach. 4, 7).
- Ja atoelō bacha barō gōli chōoe, ba 7
ja monaha wa'ohahaoe dōdō ba gōdo
andrō chōoe!
- Bōrō dalifoesōgoe ba si fahoewoe 8
chōgoe, wa oemane: „Ja monaha
wa'atoelō chōoe!”
- Bōrō nomo Lowalangida Jehowa a- 9
ndrō, wa oe'alei zi sōchi chōoe.

SINOENŌ 123.

Fangandrō fa'ahachō dōdō Lo-
walangi.

Sinoenō ba we'amōi misi ja'wa.

- Chōoe oefaōga hōrōgoe ja'oegō 1
sidadao ba zoroego.
- Hiza, si mane hōrō genoni ono ma- 2
toea, sanōngōni tanga zochō ja'ira,
ba si mane hōrō genoni ono alawe,
ba danga zochō ja'ira ira alaw-
si manō gōi hōrōda ba chō Lowa-
langida So'aja, irege ihachōsi tōdō
ita.
- Hachōsi tōdō ndra'aga Jehowa, ha- 3
chōsi tōdō ndra'aga! noa sa afōli
sibai ndra'aga wango'aja andrō.
- No biha wa'afōli dōdōma wa'iki 4
zebocae hochā andrō, awō wa lō ba
dōdō zi faja'wa andrō ja'aga.

SINOENŌ 124.

Fangandrō sacha gōlō fangorifi
andrō chō Lowalangī ba fanoeno
ja'ia.

Sinoenō ba we'amōi misi ja'wa;
chō Dawido.

- 1 Na tenga Jehowa mena'ō zi oawōgō ja'aga — ja lamanō Iraono Gizeraēli —
- 2 Na tenga Jehowa mena'ō zi oawōgō ja'aga, me maoso chōma niha,
- 3 ba noa sa'ae latōlō aokeri ndra'aga mena'ō, me tesao wōnoera chōma.
- 4 Noa sa'ae inōnōi mena'ō ndra'aga idanō andrō, ba no itōrō mena'ō nosoma idanō seboea andrō. (*Sin. 42, 8; 69, 16*).
- 5 No itōrō mena'ō nosoma idanō andrō seboea hocha.
- 6 Nisoeno Jehowa, si lō moloeloe ja'aga ō mbohara andrō.
- 7 No aefa nosoma, hoelō wofo ba wesoe ba zolaoe fesoe wofo; no aetoe wesoe andrō, ba no aefa ndra'aga.
- 8 Fangorifima andrō, ba ba dōi Jehowa so ia, ba dōi Jehowa andrō samazōchi banoea si ja'wa, awō danō. (*Sin. 121, 2*).

SINOENŌ 125.

Fanōtōna ba Lowalangi, sanolo satoelō tōdō andrō.

Sinoenō ba we'amōi misi ja'wa.

- 1 Sanōtōna chō Jehowa andrō, ba no hoelō hili Ziona andrō, si lō mangiwa, si lō teboelō, iroegi zi lō aetoe.
- 2 Si tefasoei Jeroezalema, ba hili, ba Jehowa zamasoei banoeania andrō, i'otarai da'e, iroegi zi lō aetoe. (*Sin. 36, 7*).
- 3 Tenga sa si lō teboelō wamatōrō zanao horō tāna ba zatoelō tōdō, fa bōi moelalō danga zatoelō tōdō, ba horō.
- 4 Eboea'ō dōdōoe, Jehowa, ba zatoelō andrō ba ba zadōlō tōdō.
- 5 Ba sana'wa lala sabila, ba ja mezi'wa iloeloe Jehowa, awō zanao horō andrō. Ja faloecha wa'ohahaoe dōdō Ndraono Gizeraēli! (*Gal. 6, 16*).

SINOENŌ 126.

Fangandrō, ena'ō aloea te'ohē mangawoeli ni'oloi'ō andrō.

Sinoenō ba we'amōi misi ja'wa.

- Me i'ohē mangawoeli Jehowa zangawoeli andrō, banoea Ziona, ba no hoelō zangifi ita. (*Sin. 14, 7*).
- Fahōna ba mbawama wa'iki ba fahōna ba lelama loaloea wa'omoeso dōdō.
- Ba lamane niha baero: „Seboea nilaoe Jehowa chōra!” Ja'ia, seboea nilaoe Jehowa chōda, ba omoeso dōdōda.
- He Jehowa, ohe mangawoeli ni'oloi'ō andrō, si mane na ōfoeli ōfo'idanō mbombo ba danō si raja.
- Se'ege'ege ba wanaroe, ba ma'iki'iki dania ba wamasi. (*Mat. 5, 4*).
- Mege'ege ia, na mōi ia molohe ba danō tanōmō andrō, ba na mangawoeli, na manao boea nowi ia, ba ma'iki'iki.

SINOENŌ 127.

Moroi ba Lowalangi i'otarai fefoe howeohowoe; si a'ania howeohowoe ba wo'ono andrō.

Sinoenō ba we'amōi misi ja'wa; chō Zelomo.

- Na tenga Jehowa zangotomosi omo, ba zajazaja gōlō halōwō zotomo andrō. Na tenga Jehowa zanaro banoea ba zajazaja gōlō wa lō mōrō zanaro andrō.
- Zajazaja gōlō wa ahoclō maoso ami, awō wa ala'wa mbongi mōi mōrō, wemanga ōlōmi, serege dōdōmi, si manō gōi wame'enia ba zomasi ia, barō wemōrō. (*Amaed. 10, 22*).
- Hiza, ochōta nibe'e Jehowa ndraono, bōli gōlō nga'ōtō andrō. (*Moz. I, 33, 5. Sin. 128, 3. 4*).
- Si mane ono wana ba danga zabolō, si manō nono matoea ba wa'abōlō mege.
- Ja ahowoe niha andrō, si fahōna da'ō ba naha nono wana, lō faloecha ira wa'aila; na so hoehoeora ba zi fa'oedoe chōra, ba mbawa gōli.

SINOENŌ 128.

Fa'ohahaoe dōdō zatoelō tōdō andrō, jomo chōra.

Sinoenō ba we'amōi misi jaŵa.

- 1 Ja ahowoe dozi sangata'oeſi Jehowa, sanōrō lala andrō chōnia.
- 2 Ō'a gōlō dangaoe andrō; ja ahowoe ndra'oegō, sohahaoe tōdō ndra'oegō.
- 3 Fo'omooe andrō, ba no hoelō ŵeŵe nagoe sowoea, baomooc, ba iraono andrō chōoe, ba no hoelō ndraha falo, tefasoei meza chōoe. (*Sin. 127, 3*).
- 4 Hiza, si manō howoehowoe ba niha sangata'oeſi Jehowa.
- 5 Jamoefahowoe'ō ndra'oegō Jehowa, moroi ba Ziona, ba jagō moe'ila wa'ohahaoe dōdō Jeroczalema andrō, fa'omoeso dōdōoe, gōtō wa'anaoe nosooe.
- 6 Ba jagō faloecha ma'oeŵoe! Ja faloecha wa'ohahaoe dōdō Ndraono Gizeraēli! (*Sin. 125, 5*).

SINOENŌ 129.

Famasoeſi ba dōdō famakao andrō si no gōna ira.

Sinoenō ba we'amōi misi jaŵa.

- 1 No lō aetoe lafakao ndra'o, i'otarai iraono ndra'odo — ja lamanō sa'ae Iraono Gizeraēli. —
- 2 No lō aetoe lafakao ndra'o, i'otarai iraono ndra'odo, ba tebai sa atō lahōndrōgō ndra'odo.
- 3 No lafakoefakoe hoeloegoe sonowi andrō, no ebolo lafahoefa. (*Jes. 50, 6; 51, 23*).
- 4 No i'etoe'ō Jehowa wesoe andrō, nilaoe zebocae horō; Jehowa satoelō andrō.
- 5 Si faloecha fa'aila ba sangawoeli ferri dania zi fa'oedoc ba Ziona andrō.
- 6 Ja hoelō ndroe'oe ba gero zagō ira, saleoc sa'ae, na lō'ō na'i molai;
- 7 si lō mōi ba danga zamasi, ba si lō mōi noro zanoetoejoe ngalai.
- 8 Ba bōi laŵa'ō sanōrō: „Jawaho-

we'ō ami Jehowa! Mafahowoe'ō ami ba dōi Jehowa andrō!" (*Roet. 2, 4*).

SINOENŌ 130.

Fangandrō soroi si'aikō ba dōdō, ba fanōtōna fangefa horō.

Sinoenō ba we'amōi misi jaŵa.

- 1 Moroi ba gohokoho oe'angarōfi li ndra'oegō, Jehowa! (*Sin. 69, 3*).
- 2 He So'aja, fondrondrongo ligoe andre! Be'e mbōrō dalingaoe ba li wangandrōgōe!
- 3 Na ōtanō ba dōclōoe ena'ō horō andrō, ja'oegō So'aja, ba ha niha zi tola, ja'oegō So'aja? (*Sin. 19, 13*).
- 4 Ba no so ba chōoe wangepa horō, ena'ō la'ata'oeſi ndra'oegō. (*Jes. 55, 7. Rom. 6, 1. 2*).
- 5 Oedōnadōna chō Jehowa, ibazebaze'ō tōdōgōe, ba oedōnadōna loe-loea linia andrō.
- 6 Ibazebaze'ō Zo'aja tōdōgōe, moroi ba wombasc'ō zanaro andrō fa'amoleo; ja'ia, moroi ba wombasc'ō zanaro andrō fa'amoleo,
- 7 Midōnadōna chō Jehowa, ja'ami Iraono Gizeraēli; chō Jehowa sa so wa'ahachō dōdō, ba fangorifi andrō, ba no fahōna chōnia.
- 8 Ba ja'ia zameta ba Ndraono Gizeraēli lalōra fefoe. (*Mat. 1, 21*).

SINOENŌ 131.

Fanehe somasi Lowalangi.

Sinoenō ba we'amōi misi jaŵa; chō Dawido.

He Jehowa, lō fajaŵa dōdōgōe ba tenga si so hochā hōrōgōe andre. Lō oebabaja zi tebai ndra'o ba si lō aboto ba dōdōgōe.

Si ndroehoe, no oehonogō dōdōgōe, lō hedehezenia, hoelō ndraono si no aefa ba mbagi zoesoe, chō niania; si mane si no aefa ba mbagi zoesoe bacha dōdōgōe.

Midōnadōna chō Jehowa, ja'ami Iraono Gizeraēli, ja i'otarai da'e, ja iroegi zi lō aetoe. (*Sin. 130, 7*).

SINOENŌ 132.

I. Fa'omasi Dawido, wangotomosi osali chō Lowalangī. II. Amaboe' oela li Lowalangī chō Dawido.

(*Faigi gōi Zam. II. 7.*)

Sinoenō ba we'amōi misi jaŵa.

- 1 I. Tōrō tōdōe, ja'oegō Jehowa, chō Dawido andrō, fefoe wamakao andrō, si no gōna ia!
- 2 Si no fahōloe chō Jehowa, si no mamaboe'oe linia ba zabōlō andrō chō Jakobo, wangoema'ō:
- 3 „Lō mōido jomo ba nomogoc ose andrō ba lō mōido mōrō ba gasogoe andrō;
- 4 lō oetehe ba hōrōgoe wemōrō, ba lō oetehe ba goeli hōrōgoe wa'alae:
- 5 Balazi no oesōndra naha chō Jehowa, omo chō zabōlō andrō chō Jakobo.” (*Hal. zin. 7, 46*).
- 6 Hiza, no tarongo ba Geferata so ia; ba ndraso andrō ba Ja'ari tasōndra ia. (*Sam. I. 7, I. Sam. II. 6, 3*).
- 7 Damōi ita ba nahiania andrō, ba wanganaloeloe fōna mbakoebakoe gahenia andrō.
- 8 Faoso, Jehowa, saŵa zolombase ndra'oegō, ja'oegō andrō, awō dawōla wa'asalaŵamō andrō! (*Moz. IV. 10, 35. Nga'ot. II. 6, 41. 42*).
- 9 Ndramo'eobaroe wa'atoelō ere andrō chōoe, ba ndrama'iki zatoelō tōdō andrō chōmō.
- 10 Bōi timba mbawa nibajoinimō andrō, bōrō genonioc Dawido andrō!
- 11 II. No fahōloe Jehowa chō Dawido, si ndrōehoendroehoe, si lō iwoe'ai, no imane: „Ma'owoeomō oefedadao ba dadaomamō andrō.” (*Sin. 89, 4*).
- 12 Na lō labōhōli iraonoe wawoe'oesa li andrō chōgoe ba famadoehoe'ōgoe, ba nifahaōgoe ja'ira, ba doemadao gōi dania nonora ba da-daomamō andrō, si lō mamalōmalō.
- 13 Noa sa itoejoe Ziona andrō Jeho-

wa ba omasi ia ba da'ō sosō ia.

(*Sin. 68, 17; 76, 3*).

Da'e golombaseŵa chōgoe, si lō 14 mamalōmalō, ba da'e sosō ndra'ō, me no omasido ia.

Oefahowoe'ō sibai mbalazora, aboeso 15 fache zi noemana chōra oebe'e.

Oefobaroe fangorifi gere chōra, ba 16 omoeso dōdō zatoelō tōdō andrō chōra ba ma'iki, oebe'e.

Ba da'ō oebe'e wa'abōlō chō Da- 17 wido ba oefazōchi wandroe chō nibajoinigoe andrō. (*Loek. I, 69. Sin. 89, 25*).

Si fa'oeode chōnia andrō, ba oefo- 18 baroe fa'aila; ba ba hōgōnia, ba saemboenia si takile.”

SINOENŌ 133.

Howoehowoe na ha sara dōdō zi fatalifoēsō.

Sinoenō ba we'amōi misi jaŵa; chō Dawido.

Hiza wa'asōchi, ba ha lō oma- 1 siō, na ha sara dōdō moroi jomo zi fatalifoēsō!

Si mane fanicha samohoea ba hōgō, 2 sowōi mitooe ba mboe gambi, ba gambi Ga'aroni andrō, sowōi mitooe, irege gahe mbaroenia. (*Moz. II. 29, 7; 30, 23-30*).

Si mane namo mbanoea andrō ba 3 hili Heremono, sangele mitooe; ba da'ō sa'ae ifa'amōi howoehowoe Jehowa, fangorifi, siroegi si lō aetoe.

SINOENŌ 134.

Famaroe tōdō zi so halōŵō ba gosali, ba wanoeno Lowalangī.

Sinocnō ba we'amōi misi jaŵa.

Hiza, misoeno Jehowa, ja'ami 1 enoni Jehowa, fefoe, si so ba gosali Jehowa andrō, ba zi bongi!

Mifazaŵa dangami ba ni'amoni'ō 2 andrō, ba misoeno Jehowa!

Jamoefahowoe'ō ndra'oegō Jehowa 3 moroi ba Ziona, Jehowa andrō, samazōchi banoca si jaŵa, awō danō. (*Sin. 115, 15*).

SINOENÖ 135.

I. Famaroeo tödö, ba wanoeno Lowalangi, si lö ambö fa'abölö, sano Iraono Gizeraëli. II. Faja na-doe andrö; fanoeno Lowalangi.

- 1 I. Haleloeja! Misoeno döi Jehowa andrö; misoeno, ja'ami enoni Jehowa!
- 2 Ja'ami, si sosó ba gosali Jehowa andrö; ba golajama gosali andrö, chö Lowalangida!
- 3 Misoeno Jehowa, me no si söchi tödö Jehowa andrö; misoeno döinia, me no omasiö!
- 4 Noa sa itoejoe Jakobo andrö Jehowa, no ihalö tána chönia Ndraono Gizeraëli. (*Moz. II. 19, 5. 6. Moz. V. 7, 6.*)
- 5 Noa sa'ae aboto ba dödögoe, wa no seboea Jehowa, awö wa italo'e'i fefoe Lowalangi bö'ö So'aja ja'ita andrö. (*Sin. 86, 8.*)
- 6 Fefoe hadia ia zomasi Jehowa, ba ilaoe, he ba mbanoea si ja'wa ba he ba goeli danö, ba he ba nasi ba ba zabacha si tooe, fefoe.
- 7 Solohe mijawa lawoeo andrö, moroi ba wondrege danö, somböi teoe, awö gari mbanoea andrö, sano'ö baero ba zi fahöna ia angi andrö. (*Jer. 10, 13.*)
- 8 Samoeno mege si a'a ba wa'atoemboe andrö, ba danö Miseraji, i'otarai ba niha, noemalö ba goriföra. (*Moz. II. 12, 29.*)
- 9 No ifabe'e'ö chöoe dandra ba sahöhöli dödö, ja'ogö tanö Miseraji, ba chö Wara'o andrö ba ba chö ngoniongia, fefoe. (*Sin. 78, 43-52.*)
- 10 Sangalani soi, ha wa'oja, ba samoeno razo sabölö:
- 11 Sihona andrö ba Ogi, razo Mbazana andrö, awö nöri Gana'ana fefoe. (*Moz. IV. 21, 21-35.*)
- 12 Ba ibe'e ochöta danöra, ochöta mbanoeania Iraono Gizeraëli. (*Jos. 12.*)
- 13 He Jehowa, si lö teboelö döimö

andrö; götögötö wa'ara, ba lö oli-foe niha ndra'oegö, ja'oegö Jehowa! (*Sin. 102, 13.*)

Pöhe sa ba lala hoehoeo mbanoe-ania andrö Jehowa, ba ihachösi tödö genoninia andrö. (*Moz. V. 32, 36. 43.*)

(*A. 15-20: Sin. 115, 4-11.*)

II. Adoe niha baero andrö, ba firö ba ana'a, nifazöchi danga niha. Mobawa, ba lö moehede; mohörö, ba lö lä'ila niha.

Motögi dalinga, ba lö larongo li niha ba lö hanoehance ba mbawara. Ba tobali fagölögölö chöra zama-zöchi ja'ira, dozi sanötöna chöra hadia ia.

Ja'ami nga'ötö Gizeraëli, misoeno Jehowa! Ja'ami nga'ötö Ga'aroni andrö, misoeno Jehowa! (*Sin. 118, 2-4.*)

Ja'ami nga'ötö Lewi andrö, misoeno Jehowa! Ja'ami, sangata'oe'fi Jehowa, misoeno Jehowa!

Nisoeno Jehowa moroi ba Ziona, Jehowa andrö, sowanoea ba Jerozalema andrö! Haleloeja!

SINOENÖ 136.

I. Fanoeno fa'asöchi dödö Lowalangi, samazöchi banoea si ja'wa, awö danö. II. Lowalangi sondrorogö Iraono Gizeraëli.

I. Mi'andrö saoha gölö chö Jehowa, me si söchi tödö ia; me no si lö aetoe wa'eboea dödönia andrö! (*Sin. 106, 1.*)

Mi'andrö saoha gölö chö Lowalangi andrö, me no si lö aetoe wa'eboea dödönia andrö!

Mi'andrö saoha gölö chö Zo'aja so-chö andrö, me no si lö aetoe wa'eboea dödönia andrö!

Solaoe sahöhöhöli dödö, seboea, ha ja'ia, me no si lö aetoe wa'eboea dödönia andrö!

Samazöchi banoea andrö, si ja'wa, fa'atoeatoeania; me no si lö aetoe wa'eboea dödönia andrö!

Samologö tanö andre, ja'wa nasi,

- me no si lõ aetoe wa'eboea dōdō-
nia andrō!
- 7 Samazōchi sihaga andrō, seboea
andrō, me no si lõ aetoe wa'eboea
dōdōnia andrō! (*Moz. I. 1, 14-18*).
- 8 Loeo andrō, samatōrō si ma'ōchō,
me no si lõ aetoe wa'eboea dōdō-
nia andrō!
- 9 Ba ba'wa, awō ndrōfi, samatōrō si
bongi, me no si lõ aetoe wa'eboea
dōdōnia andrō!
- 10 II. Samoenoē si a'a ba wa'atōe-
mboc andrō, ba danō Miseraji, me
no si lõ aetoe wa'eboea dōdōnia
andrō! (*Sin. 78, 51; 135, 8-12*).
- 11 Ba sangeheta Iraono Gizeraēli ba
chōra, me no si lõ aetoe wa'eboea
dōdōnia andrō!
- 12 Tangania sabōlō andrō ba ta'ionia
si no moefadōlō, me no si lõ aetoe
wa'eboea dōdōnia andrō!
- 13 Sanaba taloe nasi zoechoe andrō,
me no si lõ aetoe wa'eboea dōdō-
nia andrō!
- 14 Samolala Iraono Gizeraēli ba chō-
nia, me no si lõ aetoe wa'eboea
dōdōnia andrō!
- 15 Si hanigō ba nasi zoechoe andrō
Fara'o, awō zabōlō andrō chōnia,
me no si lõ aetoe wa'eboea dōdō-
nia andrō!
- 16 Solohe tanga mbanoeania andrō,
ba danō si mate, me no si lõ aetoe
wa'eboea dōdōnia andrō!
- 17 Sangalani sala'wa seboea, me no si
lõ aetoe wa'eboea dōdōnia andrō!
- 18 Samoenoē sala'wa sabōlō, me no si
lõ aetoe wa'eboea dōdōnia andrō!
- 19 Sihona andrō, razo Ndraono Ga-
mori, me no si lõ aetoe wa'eboea
dōdōnia andrō!
- 20 Ba Ogi, razo Mbazana andrō, me
no si lõ aetoe wa'eboea dōdōnia
andrō!
- 21 Ba ibe'e ochōta danōra andrō, me
no si lõ aetoe wa'eboea dōdōnia
andrō!
- 22 Ochōta genoninia Iraono Gizeraēli
andrō, me no si lõ aetoe wa'e-
boca dōdōnia andrō!
- Sanōrō tōdō ja'ita ba wa'anoema- 23
nada, me no si lõ aetoe wa'eboea
dōdōnia andrō!
Ba sangefa'ō ja'ita ba danga zama- 24
kao ja'ita, me no si lõ aetoe wa'e-
boea dōdōnia andrō!
Same'e gō nōsi goeli danō fefoe, 25
me no si lõ aetoe wa'eboea dōdō-
nia andrō! (*Sin. 145, 15*).
- Misoeno Lowalangi zoroego andrō! 26
Me no si lõ aetoe wa'eboea dōdō-
nia andrō!

SINOENŌ 137.

Fangenoengenoē ni'oloi'ō andrō,
ba Mbabeli.

Ba mbewe nidanō andrō ba Mba- 1
beli doemadao ndra'aga ba mege'-
egega, me itōrō tōdōma Ziona.

Ba ndraha mbooe andrō, si so ba 2
danō, masaitagō mbiola andrō
chōma.

La'andrō sa chōma wanoenō sango- 3
loi'ō ja'aga andrō, ba omasi zama-
kao ja'aga, na omoeso dōdōma;
lamane: „Milaoe chōmā wanoenō
Ziona andrō!”

He mawisa malaoe zinoenō andrō 4
chō Jehowa, ba danō zotanō?

Na olifoedo ndra'oegō, Jeroezalema, 5
ba ja omboejoembœjoe dangagoe
kambōlō. (*Jer. 51, 50*).

Ja falemba ba gararogoe lelagoe a- 6
ndre, na lõ itōrō tōdōgoe ndra'oe-
gō, na lõ oebe'e fondrege wa'omoeso
dōdōgoe Jeroezalema andrō.

He Jehowa, soelōni ba Ndraono 7
Gedomo mba'wa Jeroezalema andrō,
ba zi'ao andrō, wangoema'ō: „Mi-
doedoegō, midoedoegō ia, irege dojo
gehomo chōnia!” (*Sin. 79, 12. Obad.
α. 10-15*).

He ja'oegō ono Mbabeli andrō ala- 8
we, nidoedoegō andrō, ja ahowoe
zancelōni chōoe nilaoemō chōma!

Ja ahowoe zanoetoejoe ono sawoe- 9
joe chōoe, ba sorasa hōgōra ba ga-
ra! (*Jes. 13, 16*).

SINOENŌ 138.

Fanoeno Jehowa, samondrongo fangandrō andrō.

Chō Dawido.

- 1 Mangandrō saoha gōlō ndra'o chōoe, moroi si'aikō ba dōdōgoe, ba zanehe Lowalangi andrō oesoeno ndra'oegō.
- 2 Mangaloeloe ndra'o ba gamaoedoe gosali andrō chōoe, ni'amoni'ō, ba oesoeno dōimō andrō, bōrō wa'eboea dōdōoe ba fa lō farōi ndra'oegō, me no ō'eboea'ō gamaboe'oela limō andrō, irege italoe'i dōimō andrō fefoe. (*Sin. 26, 8*).
- 3 Me loeo moe'ao ndra'o ōfondrongo ligoe; no ō'abe'e'ō dōdōgoe, — no fahōna barō dotogoc wa'abōlō ōbe'e.
- 4 Sangandrō saoha gōlō chōoe razo ba goeli danō fefoe, na no larongo daroma limō andrō. (*Jes. 2, 3*).
- 5 Ba lasoeno lala Jehowa andrō, me no eboea lachōmi Jehowa.
- 6 No salaŵa Jehowa ba i'ila zi noe-mana, ba no aboto ba dōdōnia zeboea hoeha, moroi ba zarōoe. (*Sin. 113, 5*).
- 7 Na tefasoei ndra'o wa'aboe dōdō ba lalagoe andre, ba ō'orifi ndra'odo, ō'oro'ō dangaoe, fanimba wōnoe zi fa'oedoe chōgoc, ba itolodo kambōlōoe.
- 8 Jehowa zangasiwai fefoe hadia ia chōgoe. He Jehowa, si lō aetoe wa'eboea dōdōoe andrō, bōi bōhōli nifazōchioe tangaoe! (*Fil. 1, 6*).

SINOENŌ 139.

I. Ahori i'ila Lowalangi fefoe hadia ia ba lō si lō ja'ia. II. Fangandrō.

Chō doeka wanoenō andrō. Chō Dawido. Sinoenō.

- 1 I. He Jehowa, ōsechegō ndra'o ba no aboto ba dōdōoe ndra'odo. (*A. 23. Sin. 7, 10*).
- 2 Fedadaogoe ba femaosogoc, ba ō'ila,

ba ōsōndra gera'eragoc, moroi ba zarōoe. (*Jer. 12, 10*).

Ōtimba tōdōoe wowaōwaōgoe ba 3 femōrōgoe, ba no aboto ba dōdōoe lalagoe andrō fefoe.

Hiza sa, samboea lō li mbewegoe 4 andre, si lō ō'ila manō, ja'oegō Jehowa.

No ōfa'oe'oe ndra'odo, he moroi 5 fōna ba he moroi foeri, ba. no ōtoefa ndra'o tangaoe.

Tebai aboto ba dōdōgoe wangila 6 si manō, lō oechamō — tebai oelaŵa!

Heza oesaŵa ba Gehehamō andrō? 7

Heza oebini'ō ndra'odo, ba wa- 8 maigioe andrō?

Na mōido mijaŵa ba zoroego ena'ō, 8 ba no so ndra'oegō ba da'ō; ba na ba mbaoea tooe oe'aloeli chōgoe naha wemōrō, ba no so ndra'oegō. (*Amos. 9, 2*).

Na oehalō ena'ō afigoe gafi wa'a- 9 moloeo andrō, na ba wondrege nasi oe'aloeli nahiagoe, (*Jon. 1, 3*), ba ba da'ō ō'ohē dangagoe, ōtoejoe 10 ndra'o kambōlōoe.

Ba na oemane: Jamoebaloegō ma- 11 nō ndra'odo fa'ogōmigōmi, ja tobali si bongi haga andrō, si tefasoei ja'odo, (*Job. 34, 22*), ba tenga si tōra fa'ogōmigōmi 12 chōoe zogōmigōmi andrō, ba hoe-maga zi bongi andrō, si mane si moloeo; si mane haga wa'ogōmigōmi andrō. (*Jak. 1, 17*).

No ja'oegō zamazōchi boeagoe 13 andrō, no ja'oegō zombōi ja'odo, ba daloe ninagoe.

Oe'andrō saoha gōlō chōoe wama- 14 zōchioe ja'odo, sahōlihōli dōdō, si tobali dōdō niha; sahōlihōli dōdō wolaoemō andrō, ba no aboto sibai ba dōdōgoe.

Tenga si tobini chōoe dōlagoe 15 andre, me tefazōchi ndra'odo, ba zogōmigōmi, me tewōwōi ndra'o, nifombōwōi doeka, ba hoenō danō. (*Sangomb. 11, 5*).

No i'ila ndra'o hōrōoe, me tanōmō 16

niha na ndra'odo, ba no tetanō ba zoera chōoe mbaŵa andrō fefoe, nihonogōi, me samboea lō iroegi na. (*Job. 14, 5*).

- 17 II. Ba no seboea sibai bōli gera'eraoe chōgoe, ja'oegō Lowalang, soja sibai gahonoania! (*Jer. 55, 9*).
- 18 Na oe'erai ena'ō, ba no oja, moroi ba ngawoea nene; na tokea ndra'odo, ba lō si teboelō ndra'o chōoe. (*Sin. 40, 6; 63, 7*).
- 19 Ena'ō na ōboenoe zanao horō andrō, ja'oegō Lowalang! Ba sange'enge'e, andrō, ba ena'ō na aheta chōgoe!
- 20 Sanandraŵaisi ja'oegō, sanōtōi tōimō ba waja, si fa'oedoe chōoe andrō.
- 21 Hadia, alacha lō fatioe dōdōgoe ba zi fatioe tōdō chōoe, ja'oegō Jehowa? Ba hadia, lō oe'ogorofi zolaŵa ja'oegō?
- 22 Fatioe dōdōgoe chōra, fatioesa si no mo'ahonoo; emali ira chōgoe.
- 23 Sechegō ndra'odo, Lowalang, ja aboto ba dōdōoe dōdōgoe andrō; tandraigō ndra'odo, ba ja aboto ba dōdōoe gera'eragoe. (*A. 1*).
- 24 Ba faigi na ba lala saecheo ba wa'afōchō sedo, ba ohe ndra'o ba lala ba zi lō aetee! (*Sin. 27, 11*).

SINOENŌ 140.

Fangandrō fangefa ba zamakao.

- 1 Chō doeka wanoenō andrō. Sinoenō; chō Dawido.
- 2 Efa'ō ndra'o, Jehowa, ba niha si lō sōchi andrō, timba chōgoe zamakao ja'odo andrō!
- 3 Si no mamachai tōdōra si lō sōchi, si erogō ma'ōchō mangandrō fasōndrata.
- 4 La'atarōsi lelara, timba lela goelō, sōfoe goelō no so ba mbewera. (*Rom. 8, 13*).
- 5 Bōi loeloe ndra'odo ba danga zeboea horō, ja'oegō Jehowa, timba chōgoe zamakao ja'o ena'ō, sanga-loei folaoegō ja'odo.

No lalaoe wesoe chōgoe seboea 6
hochā ba tandraŵa, ba zi tobini,
no lafadōlō goe'ō ba zinga lala;
no lalaoe mbōlōdi.

No oemane chō Jehowa: Lowa- 7
langigoe ndra'oegō! Fondrondro-
ngo, Jehowa, li wangandrōgoe!
(*Sin. 22, 11*).

He Jehowa, So'aja ja'o, fangorifi- 8
goe sabōlō, ja'oegō zame'e ba'aba'a
hōgōgoe, na baŵa wasōndrata.

Bōi o'ō zomasi zeboea horō andrō, 9
ja'oegō Jehowa; ena'ō lō fachai
nichoi dōdōra ōbe'e.

Na maoso zamasoei ja'odo andrō, 10
ba jamoehawoei ira salacha andrō,
ba mbewera. (*Sin. 7, 17*).

Ja tehawoe ira bo galitō; timba ira 11
ba galitō bacha ba ba gohokoho,
si tebai mōi ira jaŵa.

Lō fozoe ba danō niha si so lela 12
fanandraŵa, ba samalangōgō awō-
nia, ba igohi famakao, itoekotoeko.

Oe'ila, wa i'ohē ba lala hoehoeo 13
zeboea famakao Jehowa, awō wa
i'ohē ba zatoelō hadia ia ba zi
noemana.

Ba lasoenō dania dōimō satoelō 14
tōdō andrō, ba monahia fōnaoe
zadōlō tōdō.

SINOENŌ 141.

Fangandrō, ena'ō itimba zi lō sō-
chi Lowalang.

Sinoeno; chō Dawido.

He Jehowa, moe'aodo chōoe, ta'i- 1
ta'i ondrasido!! Fondrondrongo li-
goe, na oe'angarōfi li ndra'oegō!

Acha soemange nifanimbo wanga- 2
ndrōgoe andre, wamaigioe; ba fa-
mazaŵagoe tangagoe andre, ba
acha soemange ni'ā, na tánō owi.
(*Moz. II. 30, 7; 29, 39*).

Fataro zanaro bawagoe, ja'oegō 3
Jehowa, ba faigifaigi mbawandroe-
hō mbewegoe andre. (*Sin. 39, 2*).

Bōi tehe ihole'ō ia tōdōgoe ba zi 4
lō sōchi, fa oefazōchi horō, awō
niha solaoe si lō atoelō; ba ena'ō

- na lō oe'ā zami chōra andrō. (*Sin.* 119, 36).
- 5 Jameobagodo niha satoelō, fa'omasinia ndra'odo, jamoetegoedo, ba fanicha mboegoe da'ō, ba bōi aboea ba hōgōgoe; oelaoe mangandrō na sa, famatimba zi lō sōchi andrō chōra. (*Moz. III. 19, 17. Amaed. 27, 5. 6.*)
- 6 Nilaoe si tooe ba zisindro gara ba hili zalaŵara; ba larongo daroma ligoe andrō, omasiō.
- 7 Hoelō na mamakoe niha, na lafa-hoefa danō, si manō wamazaeue tōlama andrō ba zinga mbawa gōli mbanoea tooe.
- 8 Ba ja'oegō sa'ae oetōngōni, ja'oegō Jehowa, So'aja ja'o, saŵatōgoe ndra'oegō, bōi tibo'ō nosogoe!
- 9 Bōi loeloe ndra'o ba wesoc andrō, nilaoera chōgoe; ba ba mbōlōdi, nilaoe zamazōchi si lō atoelō andrō.
- 10 Hana na alaoe zeboea horō andrō fefoe, ba wesoe andrō chōra, gasagasa wanōrōgoe. (*Sin. 7, 16.*)

SINOENŌ 142.

Fangandrō fangorifi ba fanolo, soroi si'aikō ba dōdō.

- 1 Famahaō; chō Dawido, me so ia ba dōgi narō hili andrō. Fangandrō. (*Sam. I. 24, 4.*)
- 2 Moe'aodo chō Jehowa, eboea ligoe; oekao chōnia, eboea ligoe.
- 3 Oebokai chōnia zaboe dōdōgoe, sa-fōchō chōgoe oe'ombacha'ō chōnia.
- 4 Na no erege bacha dōdōgoe, ba ja'oegō zangila lalagoe andrō. No lalaoe wesoc chōgoe, nibini'ō, ba lala andrō nitōrōgoe. (*Sin. 138, 7.*)
- 5 Hole'ō ba gambōlō hōrōoe, ba faigi: samōsa lō sangila ja'odo; lō'ō manō saŵatōgoe; samōsa lō sanofoe ja'odo.
- 6 Moe'aodo chōoe, ja'oegō Jehowa, oemane: Saŵatōgoe ndra'oegō, oerachagoe ba danō niha saoreri. (*Sin. 27, 13.*)
- 7 Fondrondrongo wanganōngarōgoe; noa sa erege sibaī dōdōgoe; efa'ō
- ndra'o ba danga zolohi ja'odo andrō, me tebai oelaŵa ira! (*Sin. 7, 2.*)
- Heta ba goeroenga andrō nosogoe, ena'ō oesoeno dōimō andrō! Lafasoēi dania ndra'odo satoelō tōdō, na ōfatōrō chōgoe zi sōchi.

SINOENŌ 143.

Fangandrō fangefa ba zi fatioe tōdō.

Sinoenō; chō Dawido.

He Jehowa, fondrondrongo wanganandrōgoe, be'e mbōrō dalingaoe ba wakaosagoe andre! Ba wa lō farōi ndra'oegō fondrondrongo chōgoe, ba wa'atoelōmō andrō.

Ba bōi ohe ba hoekoe genonimō andre, lō'ō sa satoelō fōnaoe, niha saoreri. (*Sin. 130, 3. Job. 9, 2.*)

Noa sa igohi ndra'odo si fatioe tōdō andrō, no ihoendragō tooe ba danō nosogoe, no ifafōrō ndra'o ba zogōmigōmi sibaī, si mane si mate ba gōtō fōna andrō.

Ba no ariri bacha dōdōgoe, no okōli dōdōgoe, barō dotogoe.

Itōrō tōdōgoe gōtō fōna andrō, ōe'aloaelei tōdōgoe woloacmō andrō fefoe, oefatōoetoe tōdōgoe, halōŵō dangaoe andrō. (*Sin. 77, 6.*)

Oe'oro'ō dangagoe chōoe, hoemoeloe bacha dōdōgoe chōoe, hoelō danō sokōli. (*Sin. 42, 2. 3: 63, 2.*)

Ta'ita'i fondrondrongo chōgoe, ja'oegō Jehowa! Hoemoeloe dōdōgoe: Bōi bini'ō chōgoe mbawaoe, fa bōi fagōlōgōlō ndra'odo ba zilalō mitoe ba gohokoho. (*Sin. 28, 1.*)

Hoelō wongi faronogō chōgoe wa'e-boea dōdōoe andrō, oedōnadōna sa'ae chōoe; oroma'ō chōgoe lala andrō, nitōrōgoe, chōoe sa'ac oefazaŵa dōdōgoe!

Efa'ō ndra'o ba danga zi fatioe tōdō chōgoe, ja'oegō Jehowa! chōoe oesaŵa.

Fahaō ndra'o ba wolo'ō somasi ndra'oegō, Lowalangigoe sa ndra'oegō; jamoe'ohe dangagoe Eheha-

mō si sōchi andrō, ba lala sadōlō !*(Sin. 25, 5).*

- 11 Ba dōimō andrō, ja'oegō Jehowa, orifi ndra'odo; ba wa'atoelōmō andrō efa'ō dōdōgoe ba wa'aboe dōdō andrō! *(Sin. 23, 3; 119, 25).*
- 12 Ba hori zi fatioe tōdō chōgoe, ba wa'eboea dōdōoe andrō, ba fakiko zamakao ja'odo fefoe, me no eno- nioe ndra'odo! *(Sin. 116, 16).*

. SINOENŌ 144.

I. Lowalangi zaŵatō Ndraono Gizaēli, ba nemalira andrō. II. Fangandrō howoehowoe, famahowoe'ō Iraono Gizaēli andrō.

Chō Dawido.

- 1 I. Nisoeno Jehowa, we'ewe'e dō- dōgoe andrō, samahaō tangagoe ba wanoewō ba toetoeroegoe ba wa- sōndrata. *(Sin. 18, 35).*
- 2 Fangabe'egoe, ba hili chōgoe, hatigoe, ba sangorifi, ja'odo, baloesegoe ba tōtōnafōgoe, same'e barō mba- wagoē banoeagoe andrō. *(Sin. 18, 3).*
- 3 He Jehowa, hadia niha andrō, wa ōbe'e ba dōdōoe, ba hadia nono niha, wa ōfaigi ia? *(Sin. 8, 5).*
- 4 Hoelō nangi nihá, ba hoelō loemō sanōrō mbaŵania andrō. *(Job. 14, 2).*
- 5 He Jehowa, dada mbanoea si jaŵa andrō chōoe ba ae mitooe; babaja hili andrō, ba manimbo! *(Sin. 18, 10; 104, 32).*
- 6 Laoe gari mbanoea ba fazawili ira; efasi nono wana andrō chōoe, ba wameta'oe ja'ira!
- 7 Oro'ō dangaoe moroi si jaŵa; sō- bido moroi ba nidanō seboea ba orifido; efa'ō ndra'o ba danga nono niha bō'ō andrō.
- 8 Niha solaoe faja bewera, ba kam- bōlōra, ba no kambōlō si falimo. *(A. 11).*
- 9 II. He Lowalangi, oelaoe chōoe zinoenō si bohooe; oelaoe chōoe mbiola nitika andrō, si foeloe si- nali. *(Sin. 33, 2. 3).*
- 10 Chōoe, sangabōlō'ō razo, sangefa'ō

enoninia Dawido ba mbawa zi'ōli famoenoe andrō.

- Fadōnido, efa'ō ndra'odo ba danga 11 nono niha bō'ō andrō; niha solaoe faja bewera, ba kambōlōra, ba no kambōlō si falimo. *(A. 8).*
- Ena'ō hoelō zinanō nihaogō fange'- 12 eboea nono matoea chōma, gasa- gasa wa'amo'ahonoo wa'eboea; ha ono alawe andrō chōma, ba ena'ō hoelō daroe nahe nifoē andrō, taroe nahe ba gōdo. *(Sin. 128, 3).*
- Ena'ō mo'ōsi halasama, naha nga- 13 walō mbalazo; ja mo'ono mbiribi- rima andrō, ba ngahōnō, ba nga- foeloe ngahōnō, ba mbenoeama.
- Ja abeto zigelo zaŵima — bōi ja 14 atōla gōli ba bōi faloecha wa'atoe'a [nemali]; bōi ja terongo wanganrō- ngarō ba newalima.
- Ja ahowoe soi andrō, si faloecha si 15 manō! Ja ahowoe soi andrō, si mōi Lowalangi Jehowa andrō! *(Moz. V. 33, 29).*

SINOENŌ 145.

Fanoeno fa'abōlō Lowalangi ba wa'eboea dōdōnia ba famatōronia hadia ia.

Fanoenō; chō Dawido.

- Da'oeфарongogō doeriamō andrō, 1 ja'oegō Lowalangigoe, razo; ba lō oeboelō'ō wanoeno tōimō andrō, iroegi zi lō aetoe!
- Oe'erogō ma'ōchō wanoeno ja'oegō, 2 iroegi zi lō aetoe lō oeboelō'ō wa- noeno tōimō andrō!
- Seboea Jehowa ba niforege fanoeno, 3 ba tehai isōndra tōdō niha wa'- eboeania andrō.
- Jamoesoeno si sagōtō niha halōwō- 4 mō andrō, ba zi sagōtō, ndramoe'- ombacha'ō wolaemō andrō, folaoe zabōlō."
- Da'oedoenōdoenō lachōmi wa'asa- 5 laŵamō andrō, soadoe andrō, aŵō zahōlihōli dōdō andrō chōoe.
- Ba ndramoefatoenō wa'abōlō wo- 6 laemō andrō, sata'oe niha, ba halō-

wōoc seboea andrō, ba ja'odo zamatoenō.

7 Ndrameofaloea baero wamasoegi ba dōdō fa'ebaea dōdōoe andrō, si no fahōna, ba ja owoeawoea dōdōra ba wa'atoelōmō andrō.

8 Seboea tōdō Jehowa ba sahadō tōdō, ebolo dōdōnia ba no fahōna wa'asōchi dōdō. (*Moz. II. 34, 6*).

9 Idozigō niha wangeboea tōdōnia chōra, ba iroegi niwōwōinia fefoe fa'ahachō dōdōnia andrō. (*Rom. II, 32*).

10 Lasoenō ndra'oegō Jehowa, fefoe niwōwōimō andrō, ba satoelō tōdō andrō chōoe, ba manoenō chōoe.

11 Lafatoenō lachōmi wa'asalaŵamō andrō, ba itōrō lira wa'abōlōoe.

12 Ba wame'e ba dōdō niha folaoemō andrō, folaoe zabōlō, awō wa'ebaea lachōmi wa'asalaŵamō andrō. (*A. 5*).

13 Amatōrōŵaoe andrō, ba no amatōrōŵa si lō teboelō, iroegi zi lō aetoe, ba famatōrōoe andrō, ba no si gōtōgōtō fa'ara.

14 Itoewoe Jehowa fefoe zalaoe ena'ō, ba ifaōga fefoe zi no aōndrō. (*Sin. 146, 8. Loe. 1, 52*).

15 **Dozi hōrō niha manōtōna chōoe, ba ōbe'e gōra na inōtō.** (*Sin. 104, 27. 28; 136, 25*).

16 **Obokai dangaoe ba ō'aboesci'ō fefoe zaoeri somasi ira.**

17 Satoelō Jehowa, ba lala andrō chōnia fefoe, ba seboea tōdō, ba wolaenia, fefoe. (*Moz. V. 32, 4*).

18 No ahātō Jehowa, ba zi angārōfi li ja'ia, fefoe, ba zi angārōfi li ja'ia soroi ba dōdō.

19 Po'ō zomasi zangata'oe fi ja'ia, ifondrondrongo we'aora ba itolo. (*Amaed. 10, 24*).

20 Irorogō Jehowa zangomasi'ō ja'ia, fefoe, ba dozi seboea horō andrō, ba ihori ba danō.

21 Ba jamoefarongō wanoeno Jehowa bewegoe andre ba jamoesoenō dōinia ni'amoni'ō andrō ōsi goeli danō, fefoe, si lō mamalōmalō ba siroegi si lō aetoe.

SINOENŌ 146.

Famarooe tōdō ba wanōtōna chō Lowalangi, me no ha ja'ia zangorifi.

Haleloeja, soeno Jehowa, ja'oegō 1 tōdōgoe!

Da'oesoenō Jehowa, gōtō wa'anaoe 2 nosogoe; ba manoenōdo chō Lowalangi, gōtō wa'ara ndra'odo ba goeli danō.

Bōi midōnadōna ba zalaŵa, ono 3 niha, si lō fangorifi. (*Sin. 118, 8. 9; Jer. 17, 5*).

Na actoe nosonia, ba ifoeli tobali 4 tanō; na loe da'ō, ba awai nichoi dōdōnia, (*Moz. I. 3, 19. Sangomb. 12, 7*).

Ja ahowoe ba zi no mōi sangorifi 5 Lowalangi Jakobe andrō, sanōtōna chō Lowalangi niha Jehowa, samazōchi banoea, awō danō, ba 6 asi, awō nōsinia andrō fefoe; si lō farōi ia, iroegi zi lō aetoe.

Solohe ba lala hoehoeo nifalangōgō 7 andrō, same'e gō ba zolofo; i'efa'ō nikoeroe andrō Jehowa.

Jehowa zamokai hōrō zaoe'a andrō; 8 Jehowa zamaōga si no aōndrō; i'omasi'ō zatoelō tōdō Jehowa. (*Sin. 146, 14*).

Irorogō zi fatewoe andrō Jehowa; 9 itolo zi lō ama, si lō ina, awō lacha mbanoea andrō; ba seboea horō andrō, ba i'ohē ba lala eloengoea. (*Moz. II. 22, 20. 21. Sin. 10, 14; 68, 6*).

Razo Jehowa, iroegi zi lō aetoe, 10 Lowalangioe andrō, ja'oegō Siona, gōtōgōtō wa'ara. Haleloeja! (*Sin. 93, 1*).

SINOENŌ 147.

I. Fanoeno Lowalangi zi so andrō fefoe. II. Fanoeno Lowalangi Ndraoeno Gizeraēli andrō, sondrorogō ja'ira.

I. Haleloeja! Misoeno Jehowa, 1 me si sōchi wanoenō andrō chō Lowalangida, me omasiō; si nangea wanoenō andrō. (*Sin. 92, 2*).

- 2 Ifoeli itaroe'ō Jeroezalema andrō Jehowa; i'ozaragō Ndraono Gize-raēli andrō, nifazawili.
- 3 Ja'ia andrō, sangabe'e'ō si no arasa tōdō andrō, sodaloedaloeni safōchō chōra.
- 4 Sangerai ha wa'oja ndrōfi andrō, sanōtōi tōira fefoe. (*Jes. 40, 26*).
- 5 No eboea Zo'aja ja'ita andrō, ba no fahōna wa'abōlō chōnia; no si lō fondrege wa'aboto ba dōdōnia andrō.
- 6 I'abe'e'ō nifakao andrō Jehowa ba ihōndrōgō zeboea horō, iroegi danō tooe. (*Loek. 1, 52*).
- 7 Mi'anoenō chō Jehowa, ja fao wangandrō saoha gōlō; misoeno Lowalangida, wolaoe biola nitika andrō side'ide!
- 8 Sangalō banoea lawoeo, same'e teoe ba danō, samatoemboe'ō doe'oe ba hili.
- 9 Same'e gō ba goerifō niha andrō ba ba nono gaga andrō, si'ao chōnia. (*Job. 38, 41*).
- 10 Tenga somasi ia wa'abōlō koedo, ba lō ba dōdōnia wa'esolo waha niha.
- 11 Somasi Jehowa, ba sangata'oe fi ja'ia, sanōtōna fa'eboea dōdōnia andrō.
- 12 II. Soeno Jehowa, ja'oegō Jeroezalema; soeno Lowalangimō andrō, ja'oegō Siona!
- 13 Ja'ia zangaro lazi andrō ba mba-wa gōli chōoe, ba samahowoe'ō iraono baewali chōmō.
- 14 Lō ifa'amōi ba danōoe zanoewō, i'aboesoi'ō ndra'oegō fache si sōchi. (*Sin. 81, 17*).
- 15 I'afema ba danō goroisania; si fagoi daroma linia andrō.
- 16 Ilae deoe si bakoe andrō, hoelō mboe mbiribiri, ba ilae namo sa-be'e, hoelō nawoe. (*Sin. 148, 9. Job. 38, 22-30*).
- 17 Ilae si tooe deoe kara andrō, fa'e-boea zi sambasambawa; ha niha zanaha fa'oafoe andrō chōnia?
- 18 Ba ilae linia, ba mangoeloe ibe'e;
- ifātōrō nangi andrō chōnia, ba mangele nidanō.
- Ifarongogō chō Jakobō daroma linia ba chō Gizeraēli gamachoitania, awō lala andrō chōnia.
- Ba niha bō'ō, ba lō nilaoenia si manō; ba lala andrō chōnia, ba lō la'ila. Haleloeja! (*Moz. V. 4, 7. Hal. zin. 14, 16. Rom. 3, 2*).

SINOENŌ 148.

Famaroeo banoea si ja'wa ba tanō si tooe, ba wanoeno Lowalangi.

Haleloeja! Misoeno Jehowa, moroi ba mbanoea si ja'wa, misoeno ia ba zala'wa ja'wa!

Misoeno ia, ja'ami mala'ika chōnia fefoe; misoeno ia, ja'ami, sabōlō chōnia, dozi! (*Sin. 103, 20-22*).

Misoeno ia, ja'oegō loeo ba ja'oegō ba'wa; misoeno ia, ja'ami dōfi sihaga andrō, fefoe.

Misoeno ia, ja'ami fondrege mbanoea si ja'wa ba ja'ami idanō, si so ja'wa mbanoea si ja'wa andrō!

Ndramoesoeno dōi Jehowa andrō; me no bōrō ni'wa'ōnia, wa tefazōchi ira. (*Sin. 33, 9*).

Ba no ihonogōi naha chōra, si lō teboelō; no ifachoi lala, si tebai lasawō.

Misoeno Jehowa, moroi ba goeli danō; ja'ami sali'wali'wa ba nasi, awō zabacha si tooe andrō, fefoe!

Ja'ami alitō ba teoe kara ba teoe si bakoe ba simbo, ba angi sabōlō andrō, samaloea ni'wa'ōnia andrō.

Hili andrō, ba hilihili fefoe, eoe sowoea andrō, ba eresi fefoe;

sali'wali'wa ba danō ba oerifō niha, fefoe, ba koeōkoeō ba fofō andrō sihombo;

razo ba goeli danō, awō soi niha fefoe, samatōrō niha ba sangochoekoe ba goeli danō, fefoe.

Ono matoea ba ono alawe ba sa-toea ba iraono.

Ndramoesoeno dōi Jehowa, me no ha tōinia zeboea: italoe'i danō ba

- italoe'i mbanoea si jaŵalachōminia andrō!
- 14 Ba no i'alaŵa'ō dandroe andrō ba mbanoeania, fanoeno satoelō tōdō andrō chōnia, fefoe, Iraono Gizeraēli andrō, banoea sahatō chōnia. Haleloeja." (*Sin. 132, 17*).

SINOENŌ 149.

Fanoenō mbanoea Lowalangi andrō, si mōna.

- 1 Haleloeja! Milaoe chō Jehowa zinoenō si bohooe; nisoeno ia ba mbanoea satoelō tōdō andrō! (*Sin. 96, 1*).
- 2 Ja omoeso dōdō Ndraono Gizeraēli zombōi ja'ia andrō, ja owoeawoea dōdō nono matoea Ziona razora andrō. (*Sin. 100, 3; 93, 1*).
- 3 Ndramoesoeno dōinia andrō, ba wolaja, ndramanoenō chōnia wamōzi aramba, awō wolaoe biola nitika andrō seboea!
- 4 Me no i'omasi'ō mbanoeania andrō Jehowa; ifoadoe fangorifi zeboea famakao andrō.
- 5 Ja owoeawoea dōdō zatoelō tōdō ba lachōmi andrō, ndrama'iki ba gasora tooe.
- 6 Fanoeno Lowalangi ba mbewera ba gari si faoma bawa ba dangara.

- Ba wolaoe balō ba niha baero ba ba wangotoe'ō soi bō'ō.
- Ba worate razora ba ba wokalo si'ōli si so tōi chōra.
- Ba wamatōrō chōra hoekoe andrō, si so ba zoera; tobali lachōmi zatoelō tōdō andrō chōnia, fefoe, zi manō. Haleloeja!

SINOENŌ 150.

Famarooe tōdō, ba wanoeno Lowalangi.

- Haleloeja! Misoeno Lowalangi ba ni'amoni'ō andrō chōnia! Misoeno ia ba hati saro andrō chōnia!
- Misoeno ia ba wolaoenia andrō, nifolaoe zabōlō! Misoeno ia, dali wa'afahōna wa'asalaŵania andrō!
- Misoeno ia, milaoe dorofe! Misoeno ia, milaoe mbiola nitika, seboea, awō mbiola nitika, side'ide!
- Misoeno ia, mibōzi garamba ba mi'olaja! Misoeno ia, milaoe mbiola nidecha ba mifao zoeroene!
- Misoeno ia, mibōzi waritia si sōchi li! Misoeno ia, mibōzi waritia seboea li!
- Fefoe zi so hanoehanoe, ba ndramoesoeno Jehowa! Haleloeja!** (*Sin. 41, 14. Fam. 5, 13*).

Soera

GAMAEDOLA

ANDRŌ CHŌ ZELOMO.

I.

FAZA 1.

Hadia goena zoera andre; fangombacha fa'atoeatoea. A. Hoehoeo I. (*Faz. 1, 8-Faz. 3-35*). II. Famangelama, fa bōi ladōnisi ita niha si lō sōchi. III. Fogaoni wa'atoeatoea, ba wolo'ō chōnia, ena'ō aefa ita ba zamakiko andrō.

- 1 I. Amaedola chō Zelomo, ono Dawido, razo Ndraono Gizeraēli, (*Raz. I. 5, 9-12*).
- 2 Ena'ō tesōndra wa'atoeatoea ba fangenanō, ena'ō aboto ba dōdō hoehoeo zatoeatoea.
- 3 Ena'ō latema wotoe, fangatoeatoea, ba fa'atoelō ba fa'adōlō ba fanōrō lala si sōchi.
- 4 Ena'ō lasōndra wa'aboto ba dōdō si lō mangila watahōgō na, ba ena'ō atocatoea nono matoea ba ena'ō motōdō.
- 5 Na ifondrondrongo satoeatoea, ba tedoe wa'aboto ba dōdōnia, ba si no motōdō, ba isōndra lala sadōlō, fa aboto ba dōdōnia gamaedola side'ide ba amaedola seboea, awō daroma li zatoeatoea, awō dahōdahō andrō chōra.
- 7 Fangata'oeſi Jehowa mbōrōta wa'aboto ba dōdō, ba ba zambō tōdō, ba lō ba dōdō wa'atoeatoea ba he fotoe. (*F. 9, 10. Sin. 111, 10. Job. 28, 28*).
- 8 A. II. Fondrondrongo, onogoe, wamangalama namae, ba bōi osi-

tengagō wamahaō ninaoe andrō.

(*F. 6, 20*).

Saemboe omasiō sa'ae da'ō ba hō- 9
gōoe ba hoelō nifatali ba mbagioe.

(*F. 4, 9*).

He onogoe! Na ladōnisi ndra'oegō 10

samazōchi si lō sochi, ba bōi o'ō.

Na lamane: „Taboc, datatarogō 11

zadōlō tōdō, ba tafagōnaisi zi lō
horō, lō bōrōbōrō.

Tatōlō aeri ira, si mane banoea 12
tooe, ba si lō horō, ba si mane
silalō mitooe ba gohokoho.

Ba tasōndra ngawalō gana'a si sō- 13
chi; ba tafa'ōsi nomoda niraboe
andrō.

Fagōlōgōlō dania goerachada; ha 14
samboea mbolada, ja'ita fefoe.”

Ba ja'oegō, onogoe, ba bōi fao 15
ndra'oegō chōra; bōi hoendragō
lalara andrō.

Ba zi lō sōchi lasa'wa; aōsō ira wa- 16
moenoe niha.

Zajazaja gōlō sa, na lalaoe goe'ō 17
ba zanehe wofō fefoe.

Ja'ira, ba la'aloei wamoenoera, la'- 18
aloei lala wangetoe'ō nosora.

Da'ō lalara, dozi ira, sangisō ana'a; 19
iboenoe ira fangisōra andrō.

III. Moe'ao wa'atoeatoea bae- 20
wali, ifarongogō linia ba golajama.

Ba zinga misa, ba zato niha bao- 21
lajama, moe'ao ia; ba mbawa gōli
ba inbanoea fahoehoeo ia, imane:

(*F. 8, 1*).

„He ja'ami, si lō tōdō, ha wa'ara 22
tō na omasi ami walōtōdō andrō?

- Ba ha wa'ara na omasi zango'aja wango'aja andrō, ba ha wa'ara na fa'oeoe zambō tōdō ba wa'aboto ba dōdō ?
- 23 Mi'otahōgō wotoe andrō chōgoe! Hiza, oefaloea chōmi Gehehae; aboto ba dōdōmi daroma ligoc oebe'e.
- 24 Me no moe'ao ndra'o, ba me techōmi, me no oe'oro'ō dangagoe, ba me lō same'e ba dōdō. (*Jes. 65, 2. 12*).
- 25 Me no mi'ositengagō sa'ae wamolalagoe tōdōmi, fefoe, ba me lō ni'o'ōmi fotoe andrō chōgoe.
- 26 Ba ma'iki gōi ndra'odo, na gōna ami famakiko, oe'o'aja ami, na itōrō ami ameta'oeō. (*F. 3, 34*).
- 27 Na itōrō ami sata'oe ami; hoelō deoe laḏhō, ba na so moroi sa wamakikomi, hoelō nangi sabōlō, na ihawoei ami famakao ba fa'atosasa.
- 28 Awena dania la'angarōfi li ndra'o, ba lō oetema lira; la'aloēi ndra'o, ba lō lasōndrado. (*Jes. 59, 2. Mich. 3, 4*).
- 29 Bōrō me no fatoeoe chōra wa'aboto ba dōdō, ba me lō nitehera fangata'oeffi Jehowa.
- 30 Lō eḏōna ira mege wamolalagoe tōdōra, ba no la'ositengagō wotoe andrō chōgoe, fefoe.
- 31 Andrō la'a dania loaloea nitōrōra andrō, ba aboeso ira nichoi dōdōra andrō. (*Jes. 3, 10. 11*).
- 32 Famoēoe zowōhōwōhō andrō walandrora, ba famakiko zambō tōdō wa lō ba dōdō andrō chōra. (*F. 3, 36*).
- 33 Ba ha niha zamondrongo chōgoe, ba ahono ba danō, ba lō aboe dōdō; lō fa'ata'oēnia wamakiko. (*F. 3, 34*).
- hoeogoe ba na ōtanō ba dōdōoe gorolisagoe, fa'ōbe'e mbōrō dalingae ba wa'atoeatoea, fa aolo dōdōoe ba wangerangera.
- Na ōkaoni wa'aboto ba dōdō, na ōfahede wangia watahōgō; (*Jak. 1, 5*);
- na ōgohi ia, nifolohi firō, na ō'aloaloei nifangaloengaloei girōgirō si no tobini. —
- Awena dania 'aboto ba dōdōoe wangata'oeffi Jehowa andrō, ba awena ōsōndra wa ō'ila watahōgō Lowalangi.
- Jehowa sa zame'e fa'atoeatoea, ba mbawania aloea wa'aboto ba dōdō, awō gera'era dōdō.
- No ibe'e ja'wa wangerifi chō zadōlō tōdō, irorogō zanōrō lala si sōchi. (*Sangomb. 7, 29*).
- Ena'ō lō teboelō ira ba lala satoelō ibe'e, ba itimba zi lō sōchi ba lala zatoelō tōdō andrō chōnia.
- Awena dania aboto ba dōdōoe hadia zatoelō ba hadia lala, awō wa'adōlō, awō fefoe zinōrō si sōchi.
- II. Na no mōi ba dōdōoe wa'atoeatoea ba na omasi dōdōoe wa'aboto ba dōdō andrō.
- Ba ba'aba'a zi lō sōchi chōoe wangenanō andrō ba sondrorogō ja'oegō gera'era dōdō,
- ba wangcfa'ō ja'oegō ba lala si lō sōchi andrō, ba niha solaoe hoehoeo sabila,
- ba zondrōi lala sadōlō andrō, wānōrō lala sogōmigōmi,
- somoeso tōdō ba wamazōchi si lō zōchi, ba sa'iki ba zabila,
- somasi lala sabila, ba sanōrō lala eloengoea.
- Itimba chōoe fa'atoeatoea andrō ndra alawe bō'ō andrō, ira alawe baero, salōsō lela. (*F. 6, 24; 7, 5*).
- Si no fabali chō zi fahoeoe chōnia, me ono alawe ia, ba si no olifoe wawoeoesa li andrō, chō Lowalangi.
- Omonia ba no aolo ba wa'atekiko,

FAZA 2.

I. Ba Lowalangi i'otarai fa'atoea-toea si ndroehoe andrō, ja'ia wanga-ta'oeffi Lowalangi. II. Itimba chōda zi lō sōchi ba famaeloengoe ba horō.

1 I. He onogoe, na ōtehe hoe-

ba ba mbanoea niha tooe aechoe lalania andrō. (*F. 5, 5, 6*).

19 Dozi si mōi chōnia jomo, ba lō mangawoeli; ba lō'ō sa'ae lasōndra lala wangerifi.

20 Ena'ō ōtōrō lala niha si sōchi; bōi hole'ōgō moroi ba lala zatoelō tōdō.

21 Satoelō sa zi so ba danō dania, ba si lō horō zi tosai ba danō. (*Sin. 37, 9, 29. Mat. 5, 5*).

22 Ba nihuri ba danō zeboea horō andrō, ba nideha zi farōi. (*Sin. 37, 10, 22*).

FAZA 3.

I. Famarooe tōdō ba wanōtōna chō Lowalangi ba ba wolo'ō fotoe chōnia. II. Fanoeno fa'atoeatoea, si tohoede moroi ba dānō bō'ō fefoe ba samohare niha. III. Famarooe tōdō ba wa'ahachō dōdō ba ba wa'ebolo dōdō.

1 I. He onogoe, bōi olifoe'ō go-roisagoe andrō, ba tānō ba dōdō nifachoigoe.

2 Ja'ia sa zame'e fahōna chōoe wa'anaoe noso, noso ba ndrōfi ba fa'ohahae dōdō! (*F. 4, 10. Moz. III. 18, 5*).

3 Fa bōi aefa chōoe wa'omasi ba fa lō farōi; be'e aja ba mbagi chōoe, ba ba naha zoera ba dōdōoe tānō ia. (*F. 6, 21; 7, 3. Moz. V. 6, 8. Jer. 31, 33*).

4 Ba ōsōndra wa'eboea dōdō ba fa'afadoehoe dōdō, ba Lowalangi ba ba niha. (*Loek. 2, 52*).

5 **Dōnadōna chō Jehowa, moroi si'aikō ba dōdōoe, ba bōi abe'e dōdōoe ba wa'onecheoe.**

6 **Bōi aefa dōdōoe chōnia, gofoe hadia ia lala chōoe, ba ja'ia zangadōlō tōrō'waoe.**

7 Bōi bali satoeatoea ndra'oegō: ata'oeffi Jehowa ba arōe'ōgō ba zi lō sōchi. (*Jes. 5, 21*).

8 Ba'ō wangabe'e nōsioe ba fangokafoe dōlamō. (*F. 4, 22*).

9 Fosoemange Jehowa ana'aoe andrō ba si a'a nisōndra fefoe. (*Moz. II. 23, 19*).

Ba fahōna dania nōsi halasamō ba 10 falawoe agoe wolazi andrō chōoe.

He onogoe, bōi ositengagō wotoe chō Jehowa, ba bōi fatoewoe chōoe wanegenia. (*Job. 5, 17-19. Heb. 12, 5, 6*).

Somasi Jehowa sa, ba i'otoe'ō, ba 12 ba nono sebosa dōdōnia, ba ifatōrē zafōchō. (*Fam. 3, 19*).

II. Ja ahowoe zanōndra fa'atoea-toea, avō niha sogamō fa'aboto ba dōdō. (*Mat. 13, 44*).

Fanōndra ja'ia, ba no tohoede moroi ba wanōndra firō, ba hare ba chōnia, ba italoe'i gana'a. (*F. 8, 10, 19*).

Si sōchi moroi ba manimani ia, ba 15 fefoe ngawalō mbarasi chōoe, ba lō fagōlōgōlō chōnia. (*Mat. 13, 45, 46*).

Ba dangania kambōlō, ba fa'anaoe 16 noso, ba ba dangania kabera, ba ana'a ba fa'eboea dōi. (*A. 2*).

Lalania andrō, ba no lala omasiō, 17 ba fefoe dōrō'wa andrō chōnia, ba ba wa'ohahae dōdō aechoe.

Eoe sowoea fangorifi ia, ba zi olembai ja'ia, ba ja ahowoe zi lō mamōhōi.

Fa'atoeatoea mege wolata danō chō 19 Jehowa, ba era'era dōdō chōnia wamazōchi mbanoea si ja'wa. (*F. 8, 24-30*).

Era'erania wamabali nidanō, ba mo- 20 wōi namō, moroi ja'wa ba lawoeo.

He onogoe, bōi aefa'aefa ia ba doe- 21 doema hōrooe, bōi bōhōli wa'aboto ba dōdō ba fangila watahōgō.

Ba tobali fangorifioe ba aja ba mba- 22 gioe. (*F. 1, 9*).

Awena dania ōtōrō lalamō, lō hadia 23 ia, ba lō manendre'ō.

Na ōleagō tooe ndra'oegō, ba lō si 24 tokea'ō, ba na mōrō'ō, ba si sōchi wemōrōoe. (*Sin. 3, 6; 4, 9*).

Lō ameta'oeō, si tobali dōdōoe, ba 25 lō ata'oe'ō wamakiko seboea horō andrō, na itōrō.

Tōtōnafōoe sa Jehowa, ja'ia zama- 26 tōrō aheoe, fa bōi alaoe ba goe'ō. (*F. 10, 29*).

- 27 III. Eõi aboea gõlõoe wanolo si noemana, na õ'ila õtolo.
- 28 Bõi wa'õ ehõ nawõoe : „Ae'e oea, ba foeli'õ ehõgoe, mahemoloe oebe'e ehõoe” ; me no so ehõoe.
- 29 Bõi faehai zi lõ s̄ehi ehõ nawõoe, si no ahonohono ba ngaiõe.
- 30 Bõi fasosoni niha, si lõ b̄rõb̄rõ, na lõ horõnia ehõoe.
- 31 Bõi afõehõi tõdõ zamalangõgõ awõnia, ba sara bõi omasi ndra'oegõ lalania andrõ.
- 32 Ni'ogorofi Jehowa sa'ae zanõrõ lala eloengoa ; ba si fahoewoe ia ba zadlõlõ tõdõ. (*Sin. 25, 14*).
- 33 Gõna fangelifi Jehowa nomo zeboea horõ, ba nahia zatoelõ tõdõ, ba ifahowoe'õ.
- 34 I'o'aja zango'aja, ba ba zangide'ide'õ ja'ira, ba i'eboea'õ dõdõnia.
- 35 Soemange lasõndra satoeatoea, ba sambõ era'era, ba laloe'i wa'aila. (*F. 1, 26. Fet. I, 5, 5*).
- FAZA 4.
- B. Hoehoeo II. (*Faz. 4, 1-Faz. 6, 19*). I. Famarooe tõdõ zoei, famangõsõ, ba wangeloei fa'atoeatoea. II. Fanoetoeroe lala niha satoelõ ; famangelama ba lala zeboea horõ.
- III. Lala wa'atoeatoea andrõ, ba ba wa'aeroi aechoe.
- 1 B. I. Mifondrondrongo, ja'ami ono matoea, wamangelama nama, mitõngõni, eua'õ misõndra wa'aboto ba dõdõ.
- 2 Famahaõ si s̄ehi sa oelaoe ehõmi, bõi olifoe ami goroisagoe.
- 3 Me iraono na ndra'o ehõ namagoe, ono si lõ abõlõ na, si ha samboesamboea, rorogõfõ ninagoe,
- 4 ba ifahaõ ndra'o amagoe, imane chõgoe : „Tãnõ ba dõdõoe daroma ligoe : bõi olifoe'õ goroisagoe, ba aeri ndra'oegõ ! (*Moz. III, 18, 5*).
- 5 Aloei wa'atoeatoea ; aloei wa'aboto ba dõdõ ; bõi olifoe'õ hoehoeogoe andre, ba bõi b̄hõli ! (*F. 3, 1*).
- 6 Bõi aefa ia ba dõdõoe, ba irorogõ ndra'oegõ ; omasi'õ, ba itimba ehõoe zi lõ s̄ehi.
- Da'õ mbõrõta wa'atoeatoea : Aloei wa'atoeatoea ba aloei wa'aboto ba dõdõ ; be'e bõlinia fefoe hadia ia zi so ehõoe.
- Ja eboea ba dõdõoe ia, ba ibali'õ sala'wa ndra'cegõ ; eboea dõimõ ibe'e, na õtalagoei ia.
- Ifo'aja hõgõoe aja omasiõ ; saemboe si s̄ehi sibai ifa'ema ehõoe. (*F. 1, 9*).
- II. Fondrondrongo onogoe, be'e ba dõdõoe hoehoeogoe, andre, ba anaõe nosooe. (*F. 3, 2*).
- Oefahaõ ndra'oegõ ba lala wa'atoeatoea, ba lala satoelõ oefatõrõ ndra'oegõ. (*Sin. 32, 8; 27, 11*).
- Na mowaõwaõ'õ, ba lõ hadia ia zi fatimba ba gaheoe, ba fagohi'õ, ba lõ alaoe'õ.
- Olembai wamahaõ andrõ ; bõi bõhõli ; aro'õ ehõoe me fangorifioe.
- Bõi sa'wa lala zeboea horõ, ba bõi tõrõ dõrõwa zi lõ s̄ehi. (*F. 1, 10. Sin. 1, 1*).
- Bõi hoendragõ ba bõi tõrõ ; hole'õgõ, tõrõ zi tambai !
- Tebai sa mõrõ ira, na lõ nifazõehira si lõ s̄ehi ; lõ alaoe h̄rõra, na lõ nibe'era te'ala niha.
- Õ horõ gõra, ba famalangõgõ niha wangokafoe dõdõra, no timba nagoe.
- Lala zatoelõ andrõ, ba mohaga ba wa'amoloeo, si tedoedoeo, irege haga ba zi ma'õchõ.
- Ba lala zeboea horõ andrõ, ba no ogõmigõmi, si mane si bongi ; lõ oroma ehõra hadia nitendrera. (*F. 13, 9; 24, 20*).
- III. He onogoe, fondrondrongo ni'wa'õgoe, be'e mbõrõ dalingaõe ba hoehoeogoe andre.
- Bõi aefa'aefa ia ba doedoema h̄rõoe, tãnõ ba hoenõ dõdõoe !
- Fangorifi sa ia ba zanõndra eloehania. daloedaloee nõsi ma'asamboea. (*F. 3, 8. 13-16*).
- Ba si a'ania, ba faigifaigi dõdõoe ; chõnia i'otarai fa'aeroi.
- Bõhõli wa'atefoejoe hoehoeo, ba timba walimosa mbewe.

- 25 Ja'adölö höröoe, ba ja atoeölö mi-
föna goeli dalimbooe andrö.
26 Toelo töddöoe nitörö gaheoe, ba böi
ja mangiawa lala andrö chöoe fefoe.
(*Heb. 12, 13*).
27 Böi hole'ögö, he ba gambölö ba he
ba gabera; böi itörö aheoe zi lö
söchi. (*Moz. V. 5, 29*).

FAZA 5.

I. Famangelama ba ndra alawe
si lö söchi. II. Fanoeno farongasa
satoelö.

- 1 I. He onogoe, fondrondrongo
wa'atoeatoea andre chögöe; be'e
mbörö dalingaoe ba wa'aboto ba
dödö.
2 Ena'ö lö aefa chöoe wotödö, ba
ena'ö lö aefa ba mbeweoe, wa ö'ila
watahögö.
3 Sowöi we wani sa mbewe ndra ala-
wee bö'ö andrö, ba salösö moroi ba
wanicha lalania. (*F. 2, 18-19*).
4 Ba ba gafoeriata, ba afcto ia mo-
roi ba gawöchoe ba atarö, si mane
gari si faoma bawa.
5 Ba wa'atetiko mitoe isa'wa, ba ba
mbanoea tooe aechoe lalania.
6 Lö'ö manö isöndra lala wangorifi,
no moeza'wa döörö'wania, ba lö aboto
ba dö'dönia.
7 Andrö mifondrondrongo chögöe, ja'-
ami ono matoea, böi olifoe ami hoe-
hoeogoe andre!
8 Aröoe'ögö chönia; böi hatö'ögö ba
mbagi nora chönia.
9 Fa böi öloeloe ba niha bö'ö wa'asö-
chi döimö, ba böi öthehe ndröfimö
andrö ba zi lö fa'ahachö dö'dö.
10 Fa böi la'ä gölöoe niha bö'ö, ba böi
te'oloi'ö ba nomo niha bö'ö loea-
loea wa'erege dö'döoe.
11 Fa böi sangaröngarö ndra'ogö ba
gafoeriata, na ariri nösiöe.
12 Fa böi ömane dania: Hadia, wa
no fatoe'woe chögöe wamangelama
mege, hadia wa lö ba dö'dögoe wo-
toe?
13 Wa lö oefondrondrongo li zamahaö

ja'ö, wa lö oe'ö'ö chö zangombacha
lala chögöe?
Hatö ma'ifoe tö, ba faloechado wa'- 14
atekiko bacha ba hoenö gowoeloa
mbanoea.

II. Ba mba'a chöoe badoe nida- 15
nö, hadia zaloea ba goemboe chömö.
Ma dania isa'wa baero idanö goe- 16
mboe chöoe, ma itörö newali loeaha
hele.

Fa'oe'oe ia chöoe, böi tehe ba mbö'ö, 17
ba ngaioe.

Ja ahowoe goemboe andrö chöoe, 18
ba ena'ö omoeso dö'döoe ndra ala-
weoe me ono matoea ndra'ogö!
Si hoelö mböhö si alawe omasiö, si 19
hoelö zi alawe nago si söchi sibai;
ja hoelö zi fadoro maboe ndra'ogö
zoesoenia, ba ja owoeawoca dö'döoe
wa'omasinia andrö, böi jamamalö-
malö. (*Sangomb. 9, 9*).

Hana sa wa edöna owöhö'ö ba 20
mbö'ö, ja'ogö onogoe; hana wa
edöna ötalagoei ndra alawe baero?
Lala niha fefoe, ba noa sa'ae oro- 21
ma chö Jehowa; fefoe döörö'wa niha,
ba itoelo tö'dönia.

Ba horönia andrö alaoe zeboea horö, 22
ba zinali gotalö'wania tckabi.
Tekiko ia, mc no ambö fotoe mege; 23
eloengoe ia ba wa'abölö wa'owöhö
mowa andrö chönia.

FAZA 6.

I. Famangelama ba we'amöi ba
wali, ba II. ba wa'areoe, ba III.
ba walimosa, ba hadia ia horö bö'ö.
D. Hoehoe III. (*Faza 6, 20-9, 13*).
IV. Famangelama ba ndra alawe si
lö söchi.

I. He onogoe, na no möi'ö ba 1
wali chö nawöoe, na no ötangai
hadia ia ba niha bö'ö, (*F. 11, 15;*
17, 18; 20, 16),
na no öfesoe ndra'ogö beweoe, na 2
no moeböbö dangaoe taroma liee.
ba o'ö chögöe da'e, onogoe: foeli 3
efa'ö ndra'ogö; me no öloeloe
ndra'ogö ba danga nawöoe; ae'e,

- angaloeloe ba forege chō nawōoe andrō.
- 4 Bōi tehe oea wemōrō ba hōrōoe, abe'e'ō goeli hōrōoe, fa bōi alaoc.
- 5 Aloei wangefa'ō ja'ōegō ba dangania, si mane nago, si mane fofa ba danga zolaoe foeka.
- 6 **II. Ae faigi zichō andrō, ja'ōegō si no areoe; faigi gamoeatania, ena'ō ōsōndra wa'atocatoea.** (*F. 10, 4; 26, 4*).
- 7 **Lō sala'wa chōra, lō mandroe, lō solohe;**
- 8 **Ba la'aloeli zoei mbalazora, na ba'wa mosino, lahōna gōra, na ba'wa wamasi.**
- 9 Ha wa'ara na ōfadōlō ndra'ōegō ba zalo, ja'ōegō sareos? Ha wa'ara maoso'ō, wamōhōli femōrō?
- 10 Ma'ifoe tō wemōrō, ma'ifoe tō wemōrōmōrō manoe andrō, ma'ifoe tō wamatahō tanga, (*F. 24, 33, 34*),
- 11 ba so moroi sa wa'anoemana, hoelō zikoli ba fa'ambō, si mane niha si no mangarō.
- 12 **III. Niha si lō gocna, niha si si lō ja'wa zolaocelaoe faja bewenia.** (*F. 10, 31, 32*).
- 13 Ifamō'i hōrōnia, ifaoedoegō ahenia hadia ia, itoetoeoe toeroenia. (*F. 10, 10*).
- 14 No tefoejoe dōdōnia, fadoro ifachai zi lō sōchi, ifobōrō wasosota.
- 15 Andrō gōna ia famakao si lō moedōnadōna; i'ogomoezaō afoefoe ia, lō samadōhō.
- 16 Ōnō balō zi fatoewoe ba hōrō Jehowa, ba fitoc ni'ogorofinia.
- 17 Hōrō si faja'wa, ba lela sofaja, ba tanga samoeno niha si lō horō,
- 18 ba tōdō, samachai si lō atoclō, ba ahe si fagohi ba zi lō sōchi.
- 19 Ba sasi sofaja, solaoe si lō doehoe, ba samobōrō fageoegoaasa ba zi fatalifoesō.
- 20 **D. IV. He onogoc, o'ō goroisana maoc andrō, ba bōi zi lō ba dōdōoe wamangelama ninaoc.** (*F. 1, 8*).
- 21 Tānō ba dōdōoe, bōi aefa'aefa; ta'wi ba mbagioe. (*F. 3, 3*).
- Na mofanō'ō, ba ena'ō ja'ia zamatōrō ja'ōegō, ba na mōrō'ō, ba ja'ia zamaigimaigi ja'ōegō, ba na tokea'ō, ba ja'ia zihede chōoe. (*Sin. 119, 172*).
- Fandroe sa goroisana andrō ba soeloe 23 wamangelama; ba fanegoe ba fotoe andrō, ba no lala wangorifi.
- Ena'ō lō ōbabaja ndra alawe si lō 24 sōchi andrō, ba ena'ō lō ōfondronrongo lela ndra alawe baero andrō, si no alōsō. (*F. 2, 16*).
- Bōi i'isō tōdōoe wa'asōchi mbawania, ba bōi ifesoe ndra'ōegō boe hōrōnia.
- Ira alawe somasi fohorō, ba ifa'anoemana ita, irege lō ōda sa'ae, ba donga zodonga, ba mōi famoe-noeda, i'oloi'ō nosoda, seboea bōli andrō.
- Hadia, ta'ila tabe'e galitō ba nono 27 mbaroeda, ba lō achozi mbaroe?
- Ba ta'ila tatōrō mbo galitō, ba lō 28 ariri gaheda?
- Si manō gōi lala zi mōi ba ndra 29 alawe nawōnia; lō zi lō fotoe ba zombambaja ja'ia. (*F. 5, 10-14*).
- Ebolo na dōdō ba zanagō, na managō ia ba wamo'ōsi taloenia, na olofo ia.
- Ba na lara'oe ia ba mewitoe i'ali, 31 lie ahori nibabajajania.
- Ba ha niha zi horōni donga zodonga, ba si lō tōdō; sedōna mamakiko ja'ia zolaoe si manō. (*Kor. I. 6, 18*).
- Fa'ate'ala ba fa'aila isōndra; tebai 33 sa'ae i'ezosi ia, ba wa'ailania andrō.
- Mofōnoe sa ndra matoea ibe'e fa'olohoe andrō, ba lō fa'ebolo dōdō, na ba'wa wolaoe balō.
- Lō ba dōdōnia hōloe, ba he ana'a seboea ōbe'e chōnia, ba lō itema.

FAZA 7.

I. Tohoetohoe wamaroe tōdō.

II. Famangelama ba wesoesoesoe ndra alawe si lō sōchi. III. Ba wa'atekiko aechce lala andrō chōnia.

I. He onogoe, bōi olifoe'ō 1

- hoehoeogoe andre, ba irō'irō'ō ba dōdōoe goroisagoe.
- 2 Bōi taja ba dōdōoe goroisagoe, ba aeri'ō; tōngōni nifachoigoe andrō, nifamaigimaigi ono hōrō.
- 3 Bōbō ia ba doeroemō, ba ba naha zoera ba dōdōoe ōtanō ia. (*F. 3, 3*).
- 4 Be'e tōi wa'atoeatoea dalifoesōoe alawe, ba tōi wa'aboto ba dōdō zomasi ja'oegō, ono alawe.
- 5 Ena'ō itimba chōoe ndra alawe bō'ō andrō, ira alawe baero, salōsō lela. (*F. 2, 16*).
- 6 II. Noa sa oefaiigi ba zandrela nomogoe, ba darali andrō.
- 7 Ba oe'ila nono matoea si lō tōdō, ba zi lō mangila watahōgō na, ba nono matoea andrō oroma chōgoe.
- 8 Itōrō newali, ihene watalinga, isa-wa nomo ndra alawe andrō.
- 9 Me bongi, me ibōrōtaigō ogōmigōmi ba zi bongi.
- 10 Ba hiza, ifaondragō ia ira alawe, monoecha ndra alawe si lō sōchi ba si lō sōchi bacha dōdō.
- 11 Ira alawe sabao, safaito, si tebai ahonohono jomo;
- 12 so, ba ba onga so ia, ba so, ba ba newali ba mbinimbini fefoe manaro ia.
- 13 Da'ō zondra'oe ja'ia, fa'ago bawa chōnia, ba imane chōnia, lō aila'-aila:
- 14 „So mege gōmōgoe soemange fangorifi, ba no oebe'e me maōchō nifaboe'oegoe andrō.
- 15 Andrō mōido mamaondragō ja'oegō, ba wangaloei ja'oegō, ba noa gōi faloecha ita. (*Moz. III. 3, 3. 4*).
- 16 No oehaogō gasogoe, no oebe'e gambala, awō lembe sigaragara, moeko Ndrawa Miseraji.
- 17 No oelae emoeri ba aloē ba koeli mani ba gasogoe.
- 18 Taboe, talae famasimasi, sara wongi; ta'omoeso'i'ō dōdōda, wanalagoei awōda.
- 19 Ira matoea, ba noa sa mofanō, no mōi moekoli ba zarōoe.
- 20 No i'ohē dokosa gana'a, awena ba doeli mangawoeli ia?"

- Ifaeloengoe nono matoea andrō fēhede nihaogōhaogō, idōnisi bewenia salōsō andrō.
- Ba i'anema'ō i'ō'ō chōnia, hoelō gōrōbao, ni'ohē ba wanaba, ba hoelō zowōhō, nifesoē ahe.
- Irege ifabali gatenia ono wana; si mane fofō sondrōlō ja'ia ba wesoe, si lō mangila, wa famoenoenia.
- III. Andrō mi'ō'ō chōgoe, ja'a mi ono matoea, ba mibe'e ba dōdōmi hoehoeogoe andre.
- Bōi jamoeholē'ō ia tōdōoe ba lala andrō chōnia, ba bōi eloengoe'ō ba nitōrōnia andrō.
- No ato tooe niboenoe, nibōzinia tooe; ba niboenoenia fefoe, ba tenga ha ma'ifoe.
- Omonia andrō, ba no lala ba mba-noea tooe, ba mbate'c zi mate aechoe. (*F. 2, 18. 19*).

FAZA 8.

I. Dozi niha ikaoni fa'atoeatoea andrō. II. Seboea sibai bōli ia. III. Samolala tōdō Lowalangi ia, ba wamazōchi tanō'a andrō. IV. Solo'ō chōnia, ba saeri.

- I. Hadia, lō moe'ao wa'atoeatoea andrō? Hadia, lō ifarongōgō linia fa'aboto ba dōdō? (*F. 1, 20-33*).
- Ba zoezoe hili ja'wa ba zinga lala ba ba waeroea lala i'iaigō.
- Ba zinga mbawa gōli, ba mbalō mbanoea, ba mbawa lala mijomo moe'ao ia, imane:
- „Chōmi, ira matoca, moehede ndra'o, ba nono niha oefarongōgō ligoe:
- Ja'ami so'wōhōwōhō, mifondrondrongo wangila watahōgō ba ja'ami si lō tōdō, mifondrondrongo wa'aboto ba dōdō!
- Mifondrondrongo, ba hadia zoadoe oefatōenō, satoelō wehede mbewegoe.
- Si doehoe ilae lelagoē, ba hadia ia horō, ba i'ogorofi bewegoe.
- Satoelō fefoe wehede mbawagoe;

- lõ hadia ia zi tefoejoe ba lõ si lõ
atoelõ.
- 9 Ahori isõndra geloeaha sangila wa-
tahõgõ, ba lõ si fatimba ba zi no
manõndra fa'aboto ba dõdõ.
- 10 Andrõ mi'omasi'õ wamangelama
andre chõgoe, moroi ba wirõ, ba
mi'omasi'õ wa'aboto ba dõdõ zi
doehoe, moroiba m balaki. (*F. 3, 14*).
- 11 Eboea sa mbõli wa'atoeatoea; moroi
ba mbõli manimani; fefoe ha-
dia ia zomasi niha, ba lõ fagõlõ-
gõlõ chõnia."
- 12 II. „Ja'odo fa'atoeatoea, ba no
si so fa'onche, ba oefa'ema wa'a-
boto ba dõdõ.
- 13 Fangata'oeffi Jehowa, ba no fa'o-
goro ba zi lõ sõchi; hocha ba fa-
ja'wasa ba fanõrõ lala si lõ sõchi,
ba no sogoro ndra'o. (*F. 6, 12-19*).
- 14 Chõgoe so wamolala tõdõ ba fanga-
be'e; fa'aboto ba dõdõ ndra'odo;
chõgoe wa'abõlõ.
- 15 Balazi ndra'o, wa la'ila mamatõrõ
niha bõ'õ razo, awõ wa lahonogõi
zatoelõ samatõrõ andrõ. (*F. 16, 12. Sangomb. 10, 16*).
- 16 Samatõrõ andrõ ba sala'wa, dozi
sangoehoeke ba goeli danõ, ba
moroi chõgoe, wa no sala'wa ira.
- 17 O'omasi'õ zomasi ja'odo; ba sanga-
loei ja'odo, fatoea ono matoca ira,
ba lasõndra ndra'o.
- 18 So chõgoe gana'a ba fa'eboea dõi,
girõgirõ si lõ teboelõ ba fa'atoelõ.
(*F. 3, 16*).
- 19 Fangata'oeffi ja'odo, ba no tohoede
moroi ba gana'a, moroi ba mba-
laki; ba nisõndra chõgoe, ba no
tohoede, moroi ba wirõ si sõchi.
- 20 Lala satoelõ oetõrõ, tõdõ lala sa-
dõlõ,
- 21² ba wamo'ana'a somasi ja'odo, ba
wamo'õsi arõ dawõla chõra."
- 22 III. „Jehowa mege zombõi ja'-
odo, bõrõta lala andrõ chõnia, bõ-
rõta halõwõnia fõna. (*Job. 28, 27*).
- 23 Ba gõtõ fõna sibai sa'ae tefataro
ndra'odo, ba mbõrõta, me tefobõrõ
danõ.
- Me lõ'õ na moe'abacha'õ nasi, toe- 24
mboe ndra'o; me lõ oemboe na,
sabõlõ idanõ.
- Lõ'õ na moefadane dane hili ba lõ 25
hilihili na, ba no toemboe ndra'odo.
- Me lõ nifazõchinia tanõ na, awõ 26
mbenoea misa, awõ mbõrõta danõ
andrõ.
- Me ifazõchi mbanoea si ja'wa sa. 27
Ba no sodo; me i'aro'õ zi no ama-
dola wajo ja'wa nasi; (*Job. 26, 10*).
- Me ifataro lawoeo si ja'wa ba me 28
ihonogõi goemboe ba zabacha si
tooe.
- Me ihonogõi wondrege nasi, fa bõi 29
isawõ niwa'õnia doeloe, ba me ilata
danõ; (*Job. 38, 11. 12. Sin. 104, 9*).
- Ba ja'odo doeka chõnia, fa'omoeso 30
dõdõ ndra'o [chõnia], ero ma'õchõ,
famai ndra'o fõnania, lõ mamalõ-
malõ.
- Famaido ba goeli danõ andrõ chõ- 31
nia, ba **somoeso tõdõ ndra'o ba
nono niha.**" (*Moz. V. 33, 3*).
- IV. „Andrõ mifondrondrongo chõ- 32
goe, ja'ami ira onogoe; ja ahowoe
sa zanõrõ lala andrõ chõgoe!
- Mifondrondrongo wamangelama a- 33
ndre, cna'õ atoeatoea ami; bõi
mi'ositengagõ!
- Ja ahowoe niha, samondrongo chõ- 34
goc, ba wanaronaro ba ziuga mba-
wandroehõ chõgoe, ba wamaigi-
maigi chomo fatambai mbawa-
ndroehõ andrõ chõgoe!
- Sanõndra ja'odo sa, ba isõndra 35
wa'aeri: faloecha ia wa'eboea dõ-
dõ chõ Jehowa. (*F. 3, 2*).
- Ba si lõ manõndra ja'o, ba i'alani 36
ia; dozi si fa'oedoe chõgoe, ba so-
masi fa'atekiko."

FAZA 9.

I. Fatomesa wa'atoeatoea andrõ.

II. Omasi zatoeatoea i'o'õ wamahaõ
ja'ia. III. Ba bõi ta'o'õ wondronisi
walõtõdõ andrõ.I. No ilaoe nomonia fa'atoeatoea 1
andrõ, fitoe daroc nahe nifofoë. 2
No itaba gõrõbao ba hadia nitaba 2

bō'ōnia ; no ifaroeke nagoe andrō chōnia, no ihaogō meza. (*Mat.* 22, 4).

3 No ifatenge zi manga gazi ono alawe, ba wogaoni niha ba wondrege hili mbanoea.

4 „Ha niha zadōlō tōdō ? Ja mōi ba da'e!” Imane ba zambō tōdō :

5 „Mitaboe, mi'ā gō andrō chōgoe ba mibadoo nagoe andrō nifaroekegae!

6 Mibōhōli walōtōdō andrō, ba aeri ami ; ba mitōrō lala wa'aboto ba dōdō!” (*F.* 1, 22).

7 II. Sangotoc'ō sango'aja, ba ihalō chōnia wangaila, ba sanegoe seboea horō, ba ita'oenōi ia.

8 Ba bōi tegoe zango'aja, fa bōi fatioe dōdōnia chōoe ; satoeatoea tegoe, ba i'omasi'ō ndra'oegō. (*F.* 23, 9).

9 Fahaō zatoeatoea, ba tedooe wa'atoeatoeania, fobawa lala ba zatoelō tōdō, ba monōnō wangilania.

10 **Bōrōta wa'atoeatoea, ba fangata'oei Jehowa, ba fa'aboto ba dōdō Ni'amoni'ō andrō, ba no i'afamo-tōdō.** (*F.* 1, 7).

11 Moroi ba chōgoe sa tedooe wa'anaoe nosooe, ba moroi ba chōgoe monōnō ndrōfi gōtōoe andrō. (*F.* 3, 2, 16).

12 Na atoeatoea ndra'oegō, ba chōoe mogocna wa'atoeatoeamō, ba na sango'aja ndra'oegō, ba ha ja'oegō zoloe'i.

13 III. Ira alawe andrō sowōhō mowa, ba lō ahonohono, si lō tōdō ia, ba lō i'ila watahōgō hadia ia.

14 Doemadao barō nomo chōnia, ba dadaoma ba hilihili ba mbanoea,

15 ba wehede ba zanōrō, sondrōlō ja'ira ba lalara, imane :

16 „Ha niha zowōhōwōhō, ba ja mōi ba da'e!” Ba ba zi lō tōdō, ba imane :

17 „Ami nidandō nitagō ba omasiō koe nibini'ō.” (*F.* 20, 17).

18 Ba lō i'ila, wa no loemōloemō zi so ba da'ō, wa ba zabacha ba mbanoea tooe so nikaoninia andrō.

II.

FAZA 10.

Famahaō ba zatoelō. Nilaoe Zelomo.

Fa'omoeso dōdō namania no- 1
no matoea satoeatoea ; ba fanga-
boc dōdō ninania nono si lō tōdō.
(*F.* 15, 20 ; 17, 21. 25).

Ana'a nisōndra ba zi lō ataelō, 2
ba si lō goena ; ba fa'atoelō dōdō,
ba i'cfa'ō ba wa'amate.

Lō ibe'e Jehowa olofo zatoelō tōdō, 3
ba itimba wangisō zeboea horō.
(*Sin.* 37, 19, 20).

Noemana dania zareoe tanga, ba 4
isōndra gana'a tanga zowōlō'ōlō.
(*F.* 6, 6-11 ; 12, 24. 27 ; 19, 15 ; 28, 19).

Sangōhōna na ba'wa wonowi, ba 5
no ono satoeatoea ; ba si mōrō na
ba'wa wamasi, ba ono sangailasi
ira amania.

Fahōna dania hoewoehowoe ba 6
hōgō zatoelō tōdō, ba bewe zeboea
horō, ba no tobaloe falōatoelō.

Famahowoe wa lō olifoe niha bō'ō 7
zatoelō tōdō ; ba tōi zeboea horō,
ba obooe. (*Job.* 18, 17. *Sin.* 9, 6).

Satoetoea tōdō, ba ihalō chōnia 8
goroisa andrō ; ba si so bewe zowōhō
mowa, ba salaoe dania.

Sanōrō lala sadōlō, ba lō fangaboe 9
dōdō ba lala, ba sanōrō lala sabila,
ba oroma dania.

Samamō'i hōrō, fango'aja, ba ibaosi 10
dōdō nawōnia ; ba si lō aiwō wa-
negoe niha, ba i'atoelō'ō ira. (*F.*
6, 13).

Oemboe wa'aeri mbawa zatoelō 11
tōdō ; ba bewe zeboea horō, ba no
tobaloe falōatoelō. (*A.* 31. *F.* 13, 14).

Loealoea watioesa, ba fasosota ; ba 12
fa'omasi andrō, ba no baloealoe
golalōwa, fefoe. (*Fet.* 1, 4, 8).

Ba mbewe zi so tōdō, ba tesōndra 13
wa'atoeatoea ; ba bōzibōzi zi na-
ngca ba hoeloe zi lō tōdō.

Satoeatoea, ba lō la'oroma'ō wa'a- 14

- boto ba dōdōra, ba ba mbewe zi lō tōdō, ba no ahatō wa'adoeoe.
- 15 Seboea ana'a, ba idōnadōna ba gana'ania we'ewe'e dōdōnia; ba si noemana, ba aboe dōdō ba wa'anoemania. (*F. 18, 11*).
- 16 Ōlō zatoelō tōdō, ba tobali fangorifi; ba nisōndra zeboea horō, ba tobali horō. (*Loek. 16, 19*).
- 17 Lala ba wa'aeri lala zamondronrongo fotoe; ba si lō ba dōdō fanegoe, ba eloengoe.
- 18 Samini'ō fatioesa, ba no sobewe solaoe faja; ba sama'ema famōbōgō si lō sōchi, ba si lō tōdō.
- 19 Ba zoja li, ba lō zi lō olalōwa; ba sanaha bewenia, ba no sangenanō.
- 20 Firō omasiō lela zatoelō tōdō; ba tōdō zeboea horō, ba hoelō zi lō goena.
- 21 Bewe zatoelō tōdō, ba same'e gō ba zato; ba si lō tōdō andrō, ba mate ba wa'ambō tōdō.
- 22 Ifo'ana'a niha howoehowoe chō Jehowa andrō; ba ma'ifee lō inōnō fangerege dōdō. (*Sin. 127, 2*).
- 23 Ba zi lō tōdō, ba omasiō wamazōchi si lō sōchi; ba ba zaboto ba dōdō, ba omasiō wa'atoeatoea.
- 24 Seboea horō, ba faloecha zata'oe ia, ba ba zatoelō tōdō, ba itōrō zomasi ira. (*F. 1, 17. Sin. 37, 4*).
- 25 Na itōrō angi sabōlō, ba aetoe zeboea horō; ba satoelō tōdō, ba no si so danedane si lō mangiwa.
- 26 Si mane niro aisō (zoeka) ba mboha ba si mane simbo ba hōrō, si manō zareoc chō zamatenge ja'ia.
- 27 Fangata'oeffi Jehowa, ba i'anao'ō noso; ba nibōda ndrōfi zeboea horō. (*F. 9, 11; 14, 27*).
- 28 Fombalombaloi zatoelō tōdō, ba tobali fa'omoeso dōdō: ba fanōtōna zeboea horō, ba tobali faja. (*Sin. 9, 19. Job. 8, 13*).
- 29 Famatōrō Jehowa andrō, ba no ba'aba'a ba zatoelō tōdō; ba famakiko ia ba zamazōchi si lō sōchi. (*F. 3, 26*).
- 30 Satoelō tōdō, ba lō mangiwa, iroegi zi lō aetoe; ba seboea horō, ba si lō nahia ba danō dania. (*Sin. 112, 6. F. 2, 22*).
- Loaloela mbawa zatoelō tōdō, ba 31 fa'atoeatoea; ba lela si tefoejoe, ba nideha. (*A. 11. Sin. 37, 30*).
- Bewe zatoelō tōdō, ba i'ila hadia 32 zomasi niha bō'ō; ba bawa zeboea horō, ba no ha sambalō fa'atefoejoe.

FAZA 11.

Tohoetohoe. Fa'atoelō soroma ba gamoeata.

- Faliēra si lō atoelō, ba no ni'ogorofi Jehowa; ba saga si lō ambō, ba omasi ia. (*F. 16, 11; 20, 10. Moz. III. 19, 35*).
- Na so waja'wasa, ba so gōi wa'aila; 2 ba ba zangide'ide'ō ja'ia, ba so wa'atoeatoea. (*F. 16, 18; 18, 12*).
- Fa'adōlō dōdō zatoelō andrō zamasao ja'ira; ba famakiko zi farōi andrō wa'atefoejoera. (*Sin. 52, 7*).
- Ana'a, ba lō i'orifi ita, na ba'wa 4 wangoehoekoe; ba no fangorifi wa'atoelō dōdō. (*F. 10, 2*).
- Fa'atoelō zadōlō tōdō andrō, ba no 5 fangadōlō lalania; ba seboea horō, ba alaoe ba gamoeatania andrō, ba horō.
- I'orifi zadōlō tōdō fa'atoelōnia andrō; 6 ba si farōi andrō, ba te'oe'oe ba wangisōnia andrō.
- Na mate niha seboea horō, ba awai 7 wanōtōnania; si tobali faja sa wanōtōna zanao horō. (*F. 10, 28*).
- Satoelō tōdō, ba te'efa'ō ba wa'atosasa; 8 ba mōi fangalinia zeboea horō. (*F. 21, 18. Jes. 43, 3*).
- Ba zanaonao horō, ba bewenia wa- 9 makiko nawōnia; ba fa'aboto ba dōdō wangerifi zatoelō.
- Na ohahoe dōdō zatoelō, ba owoea- 10 woea dōdō mbanoea; ba ma'iki na tekiko zeboea horō.
- Fangazōchi mbanoea howoehowoe 11 zatoelō; ba fanoedoegō ja'ia mbawa zeboea horō. (*F. 28, 12; 29, 2*).
- Sambō tōdō, ba sangō'aja awōnia, 12

- ba saboto ba dōdō, ba lō hedehede.
- 13 Samokai si tobini zamatoe awōnia; ba sadōlō tōdō, ba ibaloegō, na so hadia ia.
- 14 Ba zi lō folohe, ba adoedoe mbanoea, ba ohahae dōdō ba zi lō ambō samolala.
- 15 Lō zi lō te'ala zi mōi fali niha bō'ō; ba si lō omasi fe'amōi ba wali, ba lō fangaboe dōdō. (*F. 6, 1. 2*).
- 16 Ira alawe omasiō, ba isōndra zoe-mange, si māne fanōndra zamalangōgō awōra ana'a.
- 17 Ba niha seboea tōdō, ba chōnia zi sōchi nisōndrania; ba safaito, ba ifakao nōsinia.
- 18 Seboea horō, ba isōndra hare faja; ba sanaroe fa'atoelō dōdō, ba isōndra mbōli gōlō si ndroehoe.
- 19 Loaloea zi ndroehoe fa'atoelō dōdō, ba fa'aeri; ba solohi si lō sōchi, ba faloecha wa'amate. (*F. 19, 23*).
- 20 Si tefoejoe tōdō, ba ni'ogorofi Jehowa; ba sanōrō lala si sōchi, ba i'omasi'ō.
- 21 Da dangae! Lō zi lō te'otoe'ō niha si lō sōchi, ba nga'ōtō zatoelō tōdō, ba te'orifi.
- 22 Hoelō naja balaki ba nichoe zigelo, si manō ndra alawe si sōchi bawa ba si lō fangenanō. (*F. 31, 30*).
- 23 Somasi satoelō tōdō, ba ha sambalō si sōchi, ba fanōtōna zeboea horō, ba faloecha wangoehoe. (*A. 7*).
- 24 Si samōsa, ba oja ibe'e, ba tedoedoe manō zi so chōnia, ba si samōsa, ba i'atalisi zi nangea nibe'e, ba tedoe wa'anoemanania.
- 25 Seboea tōdō, ba ni'aboeso'i'ō, ba sangakafoei tōdō nawōnia, ba ni'okafoei tōdō dania. (*F. 19, 17*).
- 26 Si lō edōna mamawa fache, ba ni'elifi niha, ba ba hōgō zamawa, ba tohare howoehowoe.
- 27 Sangaloei si sōchi, ba fa'omasi i'aloeli; ba solohi si lō sōchi, ba ni-tōrō zi lō sōchi.
- 28 Sanōtōna ba gana'ania, ba alaoe dania; ba satoelō tōdō, ba aeri, si mane boeloe zinanō. (*Sin. 52, 9. 10*).

Samakoejoe soroijomonia, ba angi 29
isōndra, ba sawoejoe zatoeatoea
dania zi lō tōdō.
Boeaboea zatoelō tōdō, ba eoe so- 30
woea fangorifi, ba satoeatoea, ba
isōndra dōdō niha. (*F. 3, 18; 15, 4*).

Hiza, isōndra ba goeli danō loeonia 31
satoelō tōdō, ba mendroea manō
zeboea horō ba samazōchi si lō
sōchi. (*Fet. I. 4, 17. 18*).

FAZA 12.

Amachoita ba wangenanō ba hoe-
hoeo.

Somasi fotoe, ba omasi gōi wa'o- 1
boto ba dōdō, ba si lō omasi fa-
negoe, ba no si lō tōdō. (*F. 13, 1. 18*).

Niha si sōchi tōdō, ba isōndra wa'- 2
omasi Jehowa ia, ba samchai si
lō sōchi, ba ihoekoe Jehowa.

Ba wanao horō, ba lō faloecha wa'- 3
arō, ba si tebai adeha wa'a zatoelō
tōdō. (*A. 12*).

Ira alawe si sōchi tōdō, ba no 4
amaedola zaemboe aja ba ndra
matoeania; ba solaoe si lō moa-
doe, ba hoelō wangoboee dōlania.
(*F. 31, 10-31*).

Era'era zatoelō tōdō, ba sadōlō, 5
ba nichoi dōdō zeboea horō, ba
falimosa. (*Raz. I. 12, 6-19*).

Fehede zeboea horō, ba fangaloei 6
famoenoe niha bō'ō; ba bawa za-
toelō tōdō, ba fangorifira.

Nibali'ō arō zeboea horō, fa bōi 7
ja'ira sa'ae; ba omo zatoelō, ba lō
teboelō. (*F. 10, 25. Job. 8, 13-19*).

Dali wa'ateateoania, na tesoenō 8
niha; ba si no tefoejoe tōdō, ba lō
ba dōdō nawōnia.

Sōchi zi lō tōi, ba si so sangai ha- 9
lōwō, moroi ba zi fajawa ba sambō
balazo.

Satoelō tōdō, ba ihachōsi tōdō 10
goerifōnia, ba tōdō zeboea horō, ba
no safaito. (*Moz. II. 23, 5*).

Sangahalō, ba isōndra zabōnō ba- 11
lazo; ba solohi fajafaja, ba si lō
tōdō. (*F. 28, 19*),

Seboea horō, ba i'isō nōsi goe'ō zi 12

- lō sōchi; ba wā'a zatoelō tōdō, ba no sanae olō. (*A. 3*).
- 13 Ba golalōwā mbewenia ifesoe ia si lō sōchi; ba satoelō tōdō, ba lō faloecha wamakao.
- 14 Moroi ba mboeaboea mbewenia fahōna zi sōchi ba niha; ba hadia nilaoe danga niha, ba mangawoeli chōnia. (*Rom. 2, 6*).
- 15 Lala zi lō tōdō andrō, ba no si sōchi, wamaiginia; ba satoeatoea, ba itōngōni, na tefobawa lala chōnia.
- 16 Fa'abao dōdō zi lō tōdō, ba i'ane-ma'ō oroma, ba satoeatoea, ba ibini'ō wa'aila.
- 17 Solaoe si doehoe, ba satoelō ifaloea, ba sasi sofaja, ba falimo.
- 18 So ōsa si falelalela manō, ba hoelō nichoe gari; ba lala zatoeatoea, ba no daloedaloc. (*F. 13, 3*).
- 19 Bewe si ndroehoe, ba lō teboelō; ba lala sofaja, ba si lō ararā.
- 20 Falimoso zi so ba dōdō zamachai si lō sōchi; ba ba zamaroeoe ba wa'atoelō, ba fa'omoeso dōdō.
- 21 Satoelō tōdō, ba lō gōna famakao; ba ba zeboea horō, ba fahōna wangaboe dōdō.
- 22 Bewe sofaja, ba ni'ogorofi Jehowa; ba somasi ia zolaoe si doehoe. (*F. 6, 17*).
- 23 Niha satoeatoea, ba ibini'ō wa'aboto ba dōdōnia, ba tōdō zi lō tōdō, ba ifarongogō wa'owōhō mowa andrō chōnia. (*F. 29, 11*).
- 24 Samatōrō dania danga zowōlō'ōlō; ba si gōna rodi dania danga zareoe. (*F. 10, 4*).
- 25 Fa'aboe dōdō niha, ba ihōndrōgō toe dōdō; ba fondrara dōdō daroma li nihaogō. (*F. 16, 24*).
- 26 Satoelō tōdō, ba ifaigi wangorifinia; ba ba geloengoea aechoe lala zeboea horō.
- 27 Sareoe, ba lō ibe'e maliwā gahoe-loeania; ba fa'owōlō'ōlō, ba no girōgirō seboea bōli, ba niha. (*A. 24*).
- 28 Ba lala satoelō, ba so wangorifi; ba tenga ba wamoenoē aechoe lala sadōlō.

FAZA 13.

Tohoetohoe.

- Ono matoea satoeatoea, ba ifondrondrongo wotoe namania; ba sango'aja, ba lō irongo wanegoe. (*F. 1, 8; 12, 1*).
- Moroi ba mboeaboea mbewenia i'ā zi sōchi niha; ba fangisō zi farōi andrō, ba no famalangōgō awōra. (*F. 12, 14*).
- Sanaro bewenia, ba irorogō nosonia; ba samonoemalō manō bewenia, ba faloecha wa'adoedoe. (*F. 12, 18; 21, 23*).
- Tōdō zareoe, ba mangisō, ba lō boto; ba ba zowōlō'ōlō, ba fahōna dania wangokafoe dōdō. (*F. 10, 4*).
- Satoelō tōdō, ba i'ogorofi waja; ba seboea horō, ba si lō sōchi ba saila ita ilaoe.
- Fa'atoelō dōdō, ba lō ibe'e eloengoe; ba fanao horō andrō, ba ibe'e alaoe zi so horō.
- So zi hochaini ana'a, ba no si lō'ō; ba so zangoema'ō si noemana ia, ba no eboea gana'a.** (*Mat. 5, 3. Fam. 2, 9; 3, 17*).
- Hōli noso niha gana'ania, ba ba zi noemana, ba lō tefarongogō wameta'oe.
- Fandroe zatoelō tōdō, ba no si sōchi wehola; ba soeloe zeboea horō, ba mate. (*F. 24, 20. Job. 5, 14; 18, 5. 6. 18*).
- Localoea waja'wasa, ba ha sambalō fasosota; ba samondrongo famobawa lala, ba no si so fa'atoeatocae. (*F. 28, 25; 1, 5*).
- Ana'a nisōndra ba waja, ba taja-taja; ba sangozaragō si sagosagochō, ba tedooedoe ibe'e.
- Tōtōnafō sogasa, ba ifofōchō dōdō; ba na aloea zomasi ita, ba no amaedola geoe sowoea fangorifi.
- Si lō ba dōdō taroma li Lowalangi, ba tekiko; ba sangata'oeffi oroisa; ba mobōli gōlō.
- Famahaō zatoeatoea, ba no oemboe wangorifi, fangefa ba dandrawā wa'amate. (*F. 10, 11; 14, 27*).

- 15 Na motōdō ita, ba eboea dōdō niha chōda ibe'e; ba lala zi farōi andrō, ba no asai'ō.
- 16 Satoeatoea ba motōdō wolaoe hadia ia fefoe, ba si lō tōdō, ba ifaloea wajafaja. (*F. 12, 23; 15, 2*).
- 17 Sinenge si lō sōchi, ba alaoe ba te'ala; ba sinenge si lō farōi, ba ifa'ema wangorifi.
- 18 Sangositengagō fotoe, ba faloecha wa'anoemana ba fa'aila; ba same'e ba dōdō fanegoe, ba nifosoemange dania. (*F. 12, 1*).
- 19 Na itērō somasi ita, ba sōchi dōdōda ibe'e, ba famōhōi si lō sōchi, ba fatoewoe ba zi lō tōdō.
- 20 Si faofao ba zatoeatoea, ba atoeatoea dania; ba si mōi awō zi lō tōdō, ba faloecha wamoenoe.
- 21 Igohi zi so horō famakao; ba zaatoelō tōdō, ba tesoelōni wa'ohahae tōdō.
- 22 Niha si sōchi, ba ifa'ema ba ma'oewoenia zi so chōnia; ba ana'a zi so horō, ba ba zatoclō tōdō mōi dania. (*F. 14, 14. 19; 28, 8. Sangomb. 2, 26*).
- 23 Na molahoi daso zi noemana, ba fahōna mbalazo dania; ba ato zi tekiko ba wa lō atoelō.
- 24 Ba zalimagō bōzibōzi, ba lō fa'omasinia nononia matoea; ba sangomasi'ō ononia, ba i'otoe'ō fatoea iraono. (*F. 22, 15*).
- 25 Satoelō tōdō, ba mangamanga irege aboco; ba taloe zeboea horō, ba maoho. (*Sin. 34, 11*).

FAZA 14.

Fanoeno fa'atoeatoea ba niha.

- 1 Fa'atoeatoea ndra alawe, ba i'otomosi nomonia; ba falōtōdō andrō ba idoedogō tangania.
- 2 Sadōlō tōdō wanōrō lalania, ba no sangata'oe fi Jehowa; ba sanōrō lala sabila, ba no sangositengagō ja'ia.
- 3 Ba mbawa zi lō tōdō, ba so mbōzibōzi ba waja'asa; ba bewe zatoeatoea, ba no ba'aba'a zi lō sōchi.
- Ba zi lō sawi, ba lō ōsi loeha; ba eboea tesōndra balazo ba wa'abōlō gōrōbao.
- Sasi si ndroehoe, ba lō ifachai waja; ba sasi sofaja, ba ifaloea baecha waja.
- Sango'aja, ba i'alo ei wa'atoeatoea, ba lō faloecha; ba ba zi so tōdō, ba aoha wangaloei fa'aboto ba dōdō.
- Erogō niha si lō tōdō; lō'ō sa atō ō'ila wa'aboto ba dōdō ba mbewenia.
- Da'ō wa'atoeatoea zi so tōdō, na aboto ba dōdōnia lalania andrō; ba fa'owōhō mowa zi lō tōdō, ba no famaeloengoe.
- Ba zi lō tōdō, ba tobali fango'aja ja'ira zoemange fameta horō; ba sadōlō tōdō, ba no si sōchi tōdō chō nawōra.
- [Ha] tōdō zangila safōchō chōnia; ba tebai ihalō chōnia niha bō'ō wa'omoeso dōdō zamōsana.
- Omo zeboea horō, ba nidoedogō; ba ose zadōlō tōdō, ba no amaedola zobowo. (*Job. 18, 14. F. 12, 7*).
- So lala si no adōlō ta'wa'ō, ba loealoeania, ba saeohoe ba wa'amate.
- Barō wa'iki gōi afōchō baeha dōdō; ba fozoe wa'omoeso dōdō ba fangaboe dōdō.
- Tōdō si tefoejoe, ba aboeso dania lalania andrō; ba fangaboeso niha si sōchi, ba boeabeoania.
- Sambō tōdō, ba ifati fefoe hadia ia ni'wa'ō; ba satoeatoea, ba ifaigi nibekainia.
- Satoeatoea, ba ata'oe, ba i'erogō zi lō sōchi; ba sambō tōdō, ba mōfōnoefōnoe, ba lō i'ata'oe fi hadia ia.
- Si ono wōnoetō, ba ilaoe nilaoe zowōhō; ba ba zamachai falimoso, ba fatioe dōdō niha bō'ō.
- Sambō tōdō, ba faloecha wa'owōhō; ba satoeatoea, ba la'anaemboe wa'aboto ba dōdō. (*Efes. 5, 15*).
- Si lō sōchi ba lō tola lō mangaloeloe ba zi sōchi; ba seboea horō,

- ba mangaloeloe ba mbawa göli ba zatoelö tödö.
- 20 Ba zi noemana, ba fa'loedoe göi zahatö chönia; ba somasi si so ana'a, ba no ato. (*F. 19, 4, 7*).
- 21 Si lö ba dödö awönia, ba no solalö; ba ja ahowoe zi hachösi tödö si göna famakao! (*Sin. 41, 2*).
- 22 Hadia, tenga seloengoe zamachai si lö söchi? Ba si faloecha fa'omasi ba fa lö faröi zangaloei si söchi.
- 23 Fefoe ngawalö wa'erege dödö, ba mofozoe; ba teatea mbewe andrö, ba isa'wa wa'anoemana. (*F. 10, 4*).
- 24 Ba niha satoeatoea, ba saemboc ana'a chöra gana'ara; ba fa lö tödö zi lö tödö andrö, ba ha sambalö fa lö tödö.
- 25 Samadoehoe'ö si doehoe, ba no sangorifi niha; ba samaloea si lö doehoe, ba no si falimo. (*F. 12, 17*).
- 26 Sangata'oe'fi Jehowa, ba no si so fanötöna si lö mangiwa; ba ono zi manö, ba no si so sa'watö. (*F. 18, 10*).
- 27 Oemboe wangorifi wangata'oe'fi Jehowa andrö, ena'ö lö alaoe ita ba goe'ö famoenoe. (*F. 13, 14*).
- 28 Fa'ato niha, ba no lachömi razo; ba na ambö niha, ba si lö boto zala'wa.
- 29 Ba zebolo tödö, ba no fahöna wa'atoeatoea; ba ba zi ono wönoetö, ba fa lö tödö loaloea. (*F. 16, 32; 19, 11*).
- 30 Fa'ebolo dödö, ba no fangorifi mboto, ba fa'aföchö dödö, ba no fa'oboöe döla. (*F. 12, 4*).
- 31 Samalangögö si noemana, ba i'o'aja Zomböi; ba si hachösi tödö si noemana, ba ifosoemange Zomböi ja'ia. (*F. 17, 5; 19, 17*).
- 32 Seboea horö, ba nitoeli'ö, ba wamakao andrö, si göna ia; ba satöelö tödö, ba lö i'aboesi tödö na'i wa'amate.
- 33 Ba dödö zi so tödö andrö, ba no ahono wa'atoeatoea; ba si so ba dödö zi lö tödö, ba oroma.
- 34 **Fa'atoelö ba no fondrooe'ö ja'wa**
- nöri; ba fangailasi soi niha horö.** Enoni satoeatoea, ba no fa'omasi 35 razo; ba salaoe saila ita, ba göna fönoe. (*Moz. I. 41, 38*).
- FAZA 15.
- Fa'atoeatoea soroma ba wehede.
- Fanema li nihaogö, ba i'alösi 1 wönoe; ba fangandrö wönoe wehede sabe'e. (*A. 18. Raz. I. 12, 13, 16*).
- Lela zatoeatoea, ba ifaloea wa'aboto ba dödö; ba ba mbawa zi lö tödö, ba mangoemboe wa'owöhö mowa. (*F. 12, 23*).
- Fefoe gofoe heza, ba ichamö hörö 3 Jehowa, wamaigimaigi si lö söchi, awö zi söchi.
- Fa'ehao lela andrö, ba no eoe so-woea fangorifi; ba fa'atefoejoenia, ba mesocho bacha dödö ibe'e. 4
- Si lö tödö, ba i'ositengagö wotoe 5 andrö chö namania; ba sanöngöni fanegoe, ba no satoeatoea. (*A. 32. F. 13, 1*).
- Ba nomo zatoelö tödö, ba fahöna 6 mbalazo; ba ba nisöndra zeboea horö, ba faroe'ka wangadoedoe.
- Bewe zatoeatoea, ba ifazaewe wa'aboto ba dödö; ba tödö zi lö tödö, 7 ba no tefoejoe.
- Soemange nibe'e zeboea horö, ba 8 i'ogorofi Jehowa, ba fangandrö zadö'ölö tödö, ba omasi ia. (*A. 29. F. 21, 27; 28, 9. Moz. I. 4, 4. 5. Jes. 1, 11. 15. Loek. 18, 9-14*).
- Lala zeboea horö andrö, ba ni'ogorofi 9 Jehowa; ba solohi fa'atoelö, ba i'omasi'ö. (*F. 11, 20*).
- Ba zondröi lala sadö'ölö, ba te'a- 10 be'e'ö wotoe; ba sogoro fotoe, ba fa'amate fönania. (*F. 10, 17; 29, 1*).
- Narako ba awoewoecha, ba i'ila'ila 11 Jehowa, ba tenga mendroea manö i'ila'ila dödö nono niha! (*Job. 26, 6. Sin. 139, 8. Jer. 17, 10*).
- Sango'aja, ba lö omasi, na late- 12 goe ia; lö i'oroedoegö ia ba zatoeatoea. (*F. 9, 8; 13, 1*).
- Na omoeso dödö, ba ohahaoe göi 13

- mbawa ; ba na so wa'aboe dōdō,
ba aragoeragoe gōi ia. (*A. 15*).
- 14 Tōdō zatoeatoea, ba i'aloiei wa'aboto
ba dōdō ; ba bewe zi lō tōdō, ba
ilaoe wajafaja.
- 15 Ba zi no gōna famakao, ba lō ba'wa
si sōchi ; ba ba zomoeso tōdō, ba
ero ma'ōchō walō'va. (*A. 13. F. 17,*
22).
- 16 Sōchi zi lō oja'oja, na fao wangata'-
oefi Jehowa, moroi ba zi no fāhōna,
na fao wa lō ahono dōdō. (*F. 16, 8 ;*
17, 1. Sin. 37, 16).
- 17 Sōchi zi samba figa hōwa, na fao
wa'omasi, moroi ba gōrōbao satabō,
na fao watioesa.
- 18 Si ono wōnoetō, ba ifobōrō waso-
sota ; ba sebolo tōdō, ba ihonogō
wagoegoeasa. (*A. 1. F. 26, 21 ; 29,*
22).
- 19 Lala zareoe, ba no hoelō zi toba'a
sa'asa'a mao ; ba tōrōwa zadōlō
tōdō, ba no mochaogō. (*F. 24, 30.*
31).
- 20 Ono satoeatoea, ba no fa'omoeso
dōdō namania ; ba niha si lō tōdō,
ba i'ositengagō ninania. (*F. 10, 1*).
- 21 Si lō tōdō, ba omoeso dōdō ba wa-
jafaja ; ba niha satoeatoea, ba itōrō
lala sadōlō.
- 22 Na lō famagōlō, ba tobali lō boto
ni'wa'ō ; ba na ato zi so ba hoe-
hoeo, ba mofozoe. (*F. 11, 14*).
- 23 Fa'omoeso dōdō niha mbewenia,
wanema li nawōnia ; ba taroma li
ba ginōtō, ba ha lō asōchi !
- 24 Ba zatoeatoea, ba mija'wa isa'wa lala
wangerifi andrō chōnia, fa bōi aloea
ia ba mbanoea tooe.
- 25 Idoedoegō Jehowa nomo zi faja'wa,
ba i'arō'ō nola lacha mbanoea.
- 26 Ni'ogorofi Jehowa gera'era si lō
sōchi ; ba sōchi [i'wa'ō] wehede
omasiō.
- 27 Samohoe fa'omasi gana'a, ba adoe-
doe nomonia ibe'e ; ba sogoro fe-
manga gana'a, ba isōndra wa'aoeri.
(*Sin. 15, 5*).
- 28 Tōdō zatoelō, ba i'aloeloei, he iwisa
wanema li ; ba moroi ba mbawa
- zeboea horō, ba mangoemboe zi lō
sōchi.
- Ba zeboea horō, ba arōoe Jehowa ; 29
ba fangandrō zatoelō tōdō, ba ifon-
drondrongo. (*A. 8. Joh. 9, 31*).
- Fangomoeso dōdō haga hōrō, ba fa- 30
ngabe'e dōla doeria si sōchi. (*F. 25,*
25).
- Tōgi dalinga samondrongo fanegoe 31
fangorifi, ba ba hoenō niha satoea-
toea monahia.
- Si lō ba dōdō fotoe, ba ja'ia i'osite- 32
ngagō ; ba samondrongo fanegoe,
ba isōndra wa'atoeatoea. (*A. 5*).
- Fangata'oefi Jehowa andrō, ba no 33
famamaha ba wa'atoeatoea, ba fōna
zoemange, ba mowa'ōwaō wa lō fa-
ja'wa. (*F. 1, 7 ; 18, 12*).

FAZA 16.

Fondrorogō Lowalangi niha ba
ōmō niha ni Lowalangi.

- Ba niha so nichoi dōdō ; ba mo- 1
roi chō Jehowa wanema li.
- Fefoe lala niha, ba no si sōchi i'wa'ō 2
tōdōnia ; ba Jehowa zanoelo tōdō
[nihá]. (*F. 21, 2*).
- Be'e balazi Jehowa wolaelaoemō 3
andrō ; ba mofozoe nichoi dōdōoe.
(*Sin. 37, 5*).
- Fefoe hadia ia, ba Jehowa zama- 4
zōchi, so daninia ; he gōi seboea
horō andrō, ba mba'wa wamakao
andrō.
- Dozi seboea hocha, ba ni'ogorofi 5
Jehowa ; da dangaoe ! lō zi lō te'o-
toe'ō ira. (*F. 11, 21*).
- Soelō golalō'wa wa'omasi ba fa lō 6
farōi ; ba famōhōi zi lō sōchi wa-
ngata'oefi Jehowa andrō.
- Na omasi Jehowa lala niha, ba 7
i'atoelō'ō gōi chōnia zi fa'oedoe
chōnia. (*Mo. I. 31, 24 ; 33, 4*).
- Sōchi zi lō oja'oja, nisōndra ba 8
wa'atoelō, moroi ba hare seboea ha
wa lō atoelō. (*F. 15, 16*).
- Ichoi tōdōnia lalania niha, ba Je- 9
howa zamatōrō bekania. (*F. 19, 21*).
- Taroma li faetasa zi so ba mbewe 10

- razo; bōi ja mosala linia ba wa-
ngetoe'ō hoekeoe.
- 11 Faliēra si lō angaja ba boeloe wa-
liēra si sōchi, ba no chō Jehowa
moroi; nilaoenia fefoe zaga ba do-
kosa. (*F. 11. 1*).
- 12 Famazōchi si lō sōchi, ba la'ogorofi
salaŵa; fa'atoelō sa wanganō da-
daomara. (*F. 20, 28; 25, 5; 29, 14*).
- 13 Bewe satoelō zomasi razo; ba so-
laoe fehede sadōlō, da'ō ni'omasī'ōra.
- 14 Fōnoe razo, ba no timba zinenge
solohe fa'amate; ba sateatoea, ba
i'ila i'alōsi. (*F. 20, 2*).
- 15 Ba wehaga hōrō razo so wangorifi,
ba fa'omasinia, ba no hoelō lawoeo
ba deoe sahoelō. (*F. 19, 12*).
- 16 Sōchi na tasōndra wa'atoeatoea,
moroi na tasōndra gana'a; ba fa-
nōndra fa'aboto ba dōdō, ba no
sōchi moroi ba wanōndra firō. (*F. 3,
14; 8, 10. 11. 19*).
- 17 Lala zatoelō tōdō, ba no famōhōi
si lō sōchi; ba samaigimaigi lala-
nia, ba irogog nosenia.
- 18 Fōna wa'atekiko mowaōwaō waja-
ŵasa; ba fōna wa'alaoe, ba ho-
cha. (*F. 18, 12*).
- 19 Sōchi na ta'ide'ide'ō ita, awō zi lō
fajaŵasa, moroi na tatema dāna
chōda niraboe, awō seboea hoeha
- 20 Sanōngōni taroma li andrō, ba isō-
ndra wa'ohahae dōdō; ba sanōtōna
chō Jehowa, ba ja ahowoe!
- 21 Si so fa'aboto ba dōdō, ba lafotōi
sateatoea; ba wa wa'ami mbewe,
ba tedoe wamahaō.
- 22 Oemboe wangorifi wa'aboto ba
dōdō, ba zi so ia; ba fotoe zi lō
tōdō wa'owōhō mowa andrō. (*F. 13,
14; 14, 27*).
- 23 Tōdō zatoeatoea andrō, ba oneche
mbawa ibe'e, ba idoe'ō wamahaō
ba mbewenia.
- 24 Awa'awa ŵe ŵani wehede omasiō,
ami ba dōdō ba no daloedalo ba
nōsi. (*F. 12, 25*).
- 25 So lala si no adōlō taŵa'ō, ba loea-
loania, ba no lala ba wa'amate.
(*F. 14, 12*).
- Fa'olofō zohalōwō zangai halōwōnia, 26
i'o'oe sa'ae ia tōlōtōlōnia. (*F. 18, 7*).
- Niha si lō ngaroro, ba icharoe wa- 27
makiko; ba ba mbewenia, ba no
hoelō galitō siholahola.
- Niha si falimolimo, ba ifobōrō wa'- 28
oedoesa; ba samatoe awōnia, ba
ifabali gōi zabōlō fahoewoesa. (*F. 6,
14. 19*).
- Samalangōgō awōnia, ba ifowōhō 29
zahatō chōnia. i'ohe ba lala si lō
sōchi. (*F. 1, 10-14*).
- Samakifoe hōrōnia, ba no samachai 30
falimosa; ba songanga bewenia, ba
no ifazōchi zi lō sōchi. (*F. 6, 13*).
- Saemboe lachōmi hoewa andrō, ba 31
lala satoelō tesōndra ia. (*F. 20, 29*).
- Jaŵa zabōlō zebolo tōdō; ba sa- 32
ngila inangōhōndrōgō tōdōnia, ba
no jaŵa zatōe'a ba mbanoea niseo-
wōnia. (*F. 14, 29*).
- Dahōdahō andrō, ba lalaoe ba ga- 33
heta, ba moroi chō Jehowa fefoe
wa'agōna.

FAZA 17.

Si lō sōchi wasosota ba fehede ba
zi tenga inōtō.

Sōchi zi sambawa koe, si lō awō'- 1
awō, na fao wa'atoelō, moroi na
afōnoe nomo ōrōbao, na fao waso-
sota. (*F. 15, 17; 16, 18*).

Sawoejoe sateatoea, ba tobali sa- 2
matōrō ono zochō ja'ia, solaoe saila
ita; ba motāna chō, na lafosasi
chōra gondrōita si fatalifoesō.

Famahele wirō doega lawoe ba fa- 3
noenoe gana'a galitō; ba sana-
ndraigō tōdō niha, ba ja'ia Jehowa.
(*Sin. 66, 10*).

Sanao horō, ba ifondrongondrongo 4
mbewe si lō sōchi; irongo waja ba
lela famakiko.

Si igi'igi'ō si noemana, ba i'o'aja 5
Zombōi; ba somoeso tōdō ba wa-
makao nawōnia, ba lō zi lō te'o-
toe'ō. (*F. 14, 31*).

Saemboe zatoca ina'owoe, ba la- 6
chōmi namara ndraono. (*Sin. 128, 6*).

Chō zi lō tōdō, ba lō moadoe we- 7

- hede hocha, ba mendroea manō lō moadoe mbewe sofaja ba zalaŵa.
- 8 Amaedola manimani omasiō gō horō ba zanema ja'ia, iŵa'ō; gofoe heza isaŵa, ba mofozoe nilaenia.
- 9 Sangaloei fa'omasi zamaloegō olalōŵa; ba si foeli mamokai hoehoe, ba fa'ero dōdō zi fahoewoe ibe'e.
- 10 Ba zi so tōdō, ba abacha gōna wanegoe li, moroi na meotoe tohare mbōzibōzi ba zi lō tōdō.
- 11 Ha sambalō si lō sōchi ifa'oea solalōŵa salaŵa; ba lafatenge chōnia zinenge si lō fa'ahachō dōdō.
- 12 Alacha faloecha ita zi alawe mberoea, si no lalalō ono, ba bōi ba zi lō tōdō ba wa'owōhō mowa andrō chōnia.
- 13 Na so zame'e soelō zi sōchi si lō sōchi, ba lō tebato jomo chōnia wamakao. (*Sin. 109, 5*).
- 14 Bōrōta wasosota, ba no hoelō na tatōla'ō mba'aba'a nidanō; andrō bato wasosota, fatoea lō oroma nifō.
- 15 Samoe'a horō ba hoeloe zi so sala ba sangetoe'ō hoekoe zi lō horō, ba i'ogorofi Jehowa, faoma daroea ira. (*Jes. 5, 23*).
- 16 Hadia sa goena gana'a ba danga zi lō tōdō, ba wowōli fa'atoeatoea; me lō'ō sa atō fa'aboto ba dōdō.
- 17 Si ndrōehoe si fahoewoe, ba no fadoro i'omasi'ō nawōnia; ba ba wamakao, ba toemboe ia si fatalifoesō. (*F. 18, 24*).
- 18 Niha si lō tōdō zi fara'oe tanga, si mōi ba wali chō nawōnia. (*F. 6, 1*).
- 19 Somasi fasosota, ba i'omasi'ō horō; ba sangalalōŵa'ō bawandroehō chōnia, ba no sangaloei fa'adoedoe.
- 20 Si no tefoejoe tōdō, ba lō isōndra wa'ohahaoc dōdō; ba sabila lela, ba faloecha wa'ate'ala.
- 21 So'ono si lō tōdō, ba faloecha wa'aboe dōdō, ba tebai omoeso dōdō nama zowōhō mowa. (*F. 10, 1*).
- 22 Fa'omoeso dōdō, ba tobali fango-
- rifi; ba fa'arasa dōdō andrō, ba okōli dōla ibe'e. (*F. 15, 13, 15*).
- Seboea horō, ba i'ā gana'a, nibini'ō 23 fame'e, ba wamila'ō lala satoelō. Ba zi so fa'aboto ba dōdō, ba no 24 so ba doedoema hōrō wa'atoeatoea; ba si lō tōdō, ba fondrege danō ifaigi. (*F. 4, 25*).
- Ono si lō tōdō, ba fangaboe dōdō 25 namania, ba fa'alangoe dōdō zadono ja'ia. (*A. 21*).
- Na lachaoe gōi zi lō horō, ba si 26 lō sōchi da'ō, ba mendroea manō, na labōzi zatoelō tōdō.
- Sanaha bewenia, ba no si so fa'a- 27 boto ba dōdō; ba sebo'lo tōdō, ba no niha si so era'era. (*F. 10, 19. Jak. 1, 19*).
- He si lō tōdō, na lō hedehehe, ba 28 satoeatoea taŵa'ō; si so tōdō wamaigida, na lō ifonoemalō mbewenia. (*Job. 13, 5*).

FAZA 18.

Amachoita ba wangornasi'ō talifoesō ba fa bōi fa'oeodee.

Si oniagō ja'ia, ba ha somasi ia 1 i'aloiei; ba fefoe hadia ia zaboto ba dōdōda, ba fatoewoe chōnia.

Si lō tōdō, ba lō omasi wa'aboto 2 ba dōdō; ha da'ō zomasi ia, na oroma gera'erania.

Na so zeboea horō, ba fago'ō wa- 3 ngo'aja, ba awō wa'aila wanandraŵa.

Idanō sabacha daroma li, si otarai 4 mbawa niha, mbombo sangoemboengoemboe, oemboe wa'atoeatoea.

Lō sōchi na fa'awō ita ba zeboea 5 horō, ba wamalangōgō satoelō, ba wangetoe'ō hoekoc. (*Moz. V. 1, 17*).

Bewe zi lō tōdō, ba no samobōrō 6 fasosota, ba sangandrō bōzibōzi mbawania.

Bawa zi lō tōdō, ba tobali fama'ala- 7 nia, ba bewenia, ba no tandraŵa nosonia. (*F. 13, 3; 16, 26*).

Taroma li zamatooe awōnia, ba no 8 hoelō gō sami, noemalō mitooe ba daloe bacha. (*F. 26, 22*).

- 9 He sambō fa'atarō dōdō ba halō-wōnia, ba no achi zamoefoe. (*F. 10, 4*).
- 10 Hati saro dōi Jehowa andrō, ba da'ō isaŵa satoelō tōdō, ba tebai lachamō ia. (*F. 14, 26. Sin. 20, 2*).
- 11 Ana'a zi so ana'a, ba no banoea saro chōnia; ōli kara si no alaŵa iŵa'ō tōdōnia. (*F. 10, 15*).
- 12 Fōna wa'atekiko niha wajaŵasa dōdō; ba fōna zoemange, ba fa lō fajaŵa. (*F. 16, 18; 15, 33*).
- 13 Na so zanema li, na lō nifondronrongonia, ba tebe'e falōtōdō ba fangaila chōnia.
- 14 Fa'abe'e dōdō ba niha, ba itaōgō wōchō; ba fa'arasa dōdō, ba ha niha zanaha? (*F. 15, 13, 15*).
- 15 Tōdō zi so tōdō, ba isōndra wa'atoeatoea, ba tōgidalinga zatoeatoea, ba i'aloewi wa'aboto ba dōdō.
- 16 Boeala niha zamonaha ja'ia, i'ohē ia ba ngai zalaŵa. (*Moz. I. 43, 11*).
- 17 Si fōfōna molohe ba hoehoe hadia ia, ba chōnia zatoelō taŵa'ō, ba so si samōsa, ba isechegō ia.
- 18 Dahōdahō wolohe ba lala wagoea-goeasa, fa'ero zabōlō ibe'e. (*F. 16, 33*).
- 19 Talifoēsō si no moelimo, ba abe'e moroi ba mbanoea saro, ba fagoea-goeasa, ba no hoelō lazi ba mbandroehō ba gōdo.
- 20 Boeaboea mbawania, ba no fangaboeso daloe niha; i'aboēsō'ō ia loealoea mbewenia. (*F. 12, 14; 13, 2*).
- 21 Fa'amate ba fa'aeri, ba no faoma so ba wa'abōlō lela; ba somasi ja'ia, ba i'a mboeania. (*F. 13, 3*).
- 22 Si no manōndra ira alawe, ba no isōndra zi sōchi, ba no faloecha ia wa'eboea dōdō Jehowa. (*F. 19, 14; 31, 10*).
- 23 Si fakao zi noemana, ba fanema li, na itema so'ana'a, ba no fehede zafaito.
- 24 Ba zi no ato zi fahoewoe, ba no ahatō wa'ate'ala; ba so zi fahoewoe saro moroi ba zi fatalifoēsō.

FAZA 19.

Tenga ni'ositengagō zi noemana. Nihaogō wolohe ba lala iraono.

- Sōchi zi noemana, sanōrō lalania, 1
lō sinegoe, moroi ba zi tefoejoe bewe ba si lō tōdō. (*F. 28, 6*).
- Ba wa'ambō wa'aboto ba dōdō, ba 2
lō si sōchi; ba ba zi lō fangenanō ba wofanō, ba fasala wamekai.
- Ba walōtōdō ba niha tefoejoe lala- 3
nia, ba abao dania dōdōnia chō Jehowa. (*Ngen. Jer. 3, 29*).
- Ato zi fahoewoe ibe'e ana'a, ba si 4
noemana, ba i'erogō si fahoewoe chōnia. (*F. 14, 20*).
- Sasi sofaja, ba lō zi lō te'otoe'ō, 5
ba solaoe si lō doehoe, ba tebai aefa. (*A. 9. F. 21, 28. Moz. V. 19, 18-21*).
- Ato zangaloei fa'eboea dōdō zalaŵa, 6
ba ba zame'eme'e boeala, ba oi dozi fahoewoe niha.
- Ba zi noemana, ba oi fa'oedoe zi 7
fatalifoēsō chōnia, ba tenga mendroea manō la'erogō ia si fahoewoe chōnia [ena'ō]. Ba na ifati niŵa'ōra, ba si lō boto. (*A. 4*).
- Sangaloei fa'aboto ba dōdō, ba i'o- 8
masi'ō nosonia, ba samaigi era'era dōdō, ba isōndra wa'ohahae dōdō.
- Sasi sofaja, ba lō zi lō te'otoe'ō, ba 9
solaoe si lō doehoe, ba tekiko. (*A. 5*).
- Ba zi lō tōdō, ba no tenga si na- 10
ngea wa'ohahae dōdō, ba mendroea manō tenga si nangea, na mōi samatōrō salaŵa zawoejoe.
- Fa'aboto ba dōdō andrō, ba ebolo 11
dōdō niha ibe'e; ba tetoeria ia, na ibologō dōdōnia ba golalōŵa.
- Fa'abao dōdō razo, ba no hoelō we- 12
ndrōndrōndrōndrō zingo; ba fa'omasinia, ba no hoelō namo mbanoea ba zinanō. (*F. 20, 2; 16, 14, 15*).
- Ono matoea si lō tōdō, ba no fa- 13
makoejoe namania; ba no taŵa gahe zagō si lō aetoe wasosota ndra alawe. (*F. 10, 1*).
- Omo ba ana'a, ba no ondrōita za- 14
toea; ba chō Jehowa moroi ndra

alawe si so fa'aboto ba dōdō. (*F. 18, 22*).

15 Fa'areoe andrō, ba abōlō wemōrō ibe'e; ba si lō mohalōwō, ba solofodania. (*F. 10, 4; 23, 1*).

16 Same'e ba dōdō oroisa, ba ibe'e ba dōdō nosonia; ba si lō mamaigi lalania, ba tekiko. (*F. 16, 17*).

17 **Si hachōsi tōdō si noemana, ba chō Jehowa ibe'e nifalali, ba ja'ia zanoelōni chōnia fa'eboea dōdōnia andrō.** (*F. 14, 31. Sin. 41, 2-4. Mat. 25, 40*).

18 Otoe'ō nonooe; so na sa wanōtōna; ba bōi fonoemalō dōdōoe ba wamoenoē ja'ia. (*Ejes. 6, 4*).

19 Si ono wōnoetō, ba iboe'a gogaoeta; na ōtena'wa, ba tedooe ōbe'e.

20 Fondrondrongo wamolala tōdō, ba tema nangoe, ena'ō atoeatoea'ō sa'ae.

21 Oja ngawalō nichoi dōdō niha; ba nichoi Jehowa zofozoe. (*F. 16, 9. Jer. 10, 23*).

22 Somasi niha, ba fa'eboea dōdōnia; ba no sōchi zi noemana, moroi ba zolaoe faja.

23 Fangata'oe fi Jehowa andrō, ba to bali fangorifi; mōrō ita, lō fa'olofō, lō itōrō famakao. (*F. 14, 27*).

24 Na no iroegi wiga tanga zareoe; ba tebai na'i ifoeli ba mbawania. (*F. 26, 15*).

25 Na ōbago zango'aja, ba atoeatoea zi no owōhōwōhō; ba na tategoe zi so tōdō, ba isōndra wa'aboto ba dōdō. (*F. 21, 17*).

26 Samakao amania ba samofanō inania, ba no ono samobōrō fa'aila ba fango'aja.

27 Bato wamondrongo fotoe, ja'oegō onogoe, ba wa'eloengoe, ba wamōhōi famahaō zaboto ba dōdō. (*Jak. 1, 22*).

28 Sasi si lō boto, ba i'o'aja hoekoe; ba isowo zi lō atoe'ō bawa zeboea horō.

29 Ba zango'aja andrō, ba no moehōnagō mo'e'asiwai wotoe, ba si nanō mbōzibōzi ba hoeloe zi lō tōdō. (*F. 26, 3*).

FAZA 20.

Famangelama: Ba wamaboemaboe ba ba wa'areoe ba ba walimosa.

No sango'aja nagoe andrō ba si fagoegoea zi maboe ita; dozi ha niha zi maboemaboe da'ō, ba tebai atoeatoea. (*F. 23, 29-35; 31, 5*).

Fameta'oe zala'wa, ba no hoelō wendrōndrōndrōndrō zingo; ha niha zangandrō fōnoenia, ba no sama'oea famoenoe. (*F. 16, 14; 19, 12*).

I'eboea'ō doeriania niha, na lō ihatō'ō ia ba wasosota; ba ha niha zi lō tōdō, ba no somasi fagoegoeasa.

Sareoe, ba lō mangahalō na ba'wa, ba na idōnadōna dania mboea nowi, na ba'wa wamasi, ba lō hadia ia. (*F. 6, 6-8*).

Idanō sabacha nichoi dōdō niha barō doto, ba si so tōdō, ba isooesooe ja'wa. (*F. 18, 4*).

Ahatō dozi niha faloecha zeboea tōdō, ba ha niha zanōndra niha si lō farōi?

Na so zatoelō tōdō, sanōrō lalania lō sinegoe, ba faloecha wa'ohahaē dōdō nononia foerinia. (*F. 14, 26. Sin. 112, 2*).

Razo sidadao ba dadaoma wangoehoekoe, ba ifazawili fefoe zi lō sōchi, hōrōnia. (*Sin. 101, 3-8*).

Ha niha zi tola mangoema'ō: „No oehaogō dōdōgoe; no aheta horōgoe?” (*F. 28, 13; 30, 12*).

Domboea zaga ba domboea zoe'a zoe'a, ba no faoma ni'ogorofi Jehowa. (*A. 23. F. 11, 1*).

Soe'a nono mateoa sa'ae, ba oroma ba mboeaboiania, na sohaeohaē ba na sadōlō dōdōnia. (*F. 22, 6*).

Tōgi dalinga samondrongo ba hōrō sangila niha, ba faoma niwōwōi Jehowa.

Bōi omasi'ō wemōrō, fa bōi noemana ndra'oegō; faboka hōrōoe, ba lō ambō gōoc. (*F. 6, 10*).

„Si lō sōchi! si lō sōchi!” i'wa'ō sowōli; ba na no aefa ia, ba isoenoa ia.

- 15 So sa gana'a, ba no fahōna mani-mani, ba aja seboea bōli mbewe si so fa'aboto ba dōdō.
- 16 Na so zi mōi ba wali ba niha bō'ō, ba halō mbaroenia, ba halō gade chōnia, bōrō niha bō'ō andrō. (*F. 6, 1-5; 27, 13*).
- 17 Ami ba mbawa niha gō nilimo, ba dania ba fazozo ba mbawania nene. (*F. 9, 17*).
- 18 Localoea wamagōlō nihonogōi, ba haogō wamatōrō, na manoewō'ō.
- 19 Samokai si tobini, ba no sanandra-wāisi awōnia; andrō bōi fabaja ndra'oegō ba zoja bewe. (*F. 24, 6*).
- 20 Sangelifi amania ba inania, ba no si mate fandroe ba daloe zogōmigōmi. (*Moz. II. 21, 17*).
- 21 Ondrōita, nichamō ba wa'aōsō wamobōrō, ba lō howoehowoe ba gafoeriatā.
- 22 Bōi wā'ō: „Oesoelōni zi lō sōchi”; dōnadōna chō Jehowa, ba itolo'ō. (*F. 24, 29. Rom. 12, 17-19*).
- 23 Famodomboea saga ba i'ogorofi Jehowa, ba si lō sōchi waliēra falimosa. (*A. 10*).
- 24 Jehowa zangoehoeke beka niha; ba niha andrō — he moroi wa'aboto ba dōdōnia lalania?
- 25 Tandrawā niha, na iwa'ō manō: „Ni'amoni'ō”, ba na awena itolelo tōdōnia, na no awai ifaboe'oe.
- 26 Razo satocateoa, ba ifazawili zeboea horō, ba ifatōrō chōra gaolo wamōbōrō wache. (*Sin. 101, 8*).
- 27 Fandroe nitoenoe Jehowa dōdō niha, isoeloei mbate'e mboto fefoe. (*Kor. I. 2, 11*).
- 28 Nōoe razo wa'omasi ba fa lō farōi; ba ibe'e toewoetewoe dadaomania wa'omasi andrō. (*F. 16, 12*).
- 29 Lachōmi nono matoea wa'abōlōra; ba aja zatoea, ba hoewa andrō. (*F. 16, 31*).
- 30 Fangeheta zi lō sōchi zocho sendro ba bōzibōzi sanōsō ōsi, irege ba zabacha.

FAZA 21.

Famahaō ba zi sōchi, nitarō ba dōdō.

- Amaedola nidanō ba mbombo 1
dōdō razo, ba danga Jehowa; ba zomasi ia ifatōrō, fefoe gofoe heza. (*Sin. 33, 15*).
- Ba wamaigi niha, ba no adōlō lalania fefoe; ba Jehowa zanoelo tōdō [niha]. (*F. 16, 2; 24, 12*).
- Folaoe satoelō ba sadōlō zomasi 2
Jehowa, moroi ba zoemange nitaba. (*Sam. I. 15, 22. Jes. 1, 11-13. Hos. 6, 6*).
- Hocha hōrō ba faja-wasa dōdō — 4
fangahalō zeboea horō, ba no horō. (*Jes. 2, 11*).
- Localoea nichoi dōdō zowōlō'ōlō, 5
ba no hare; ba ba zi da'ida'i manō, ba isa-wa wa'ate'ala. (*F. 22, 29*).
- Ana'a nisōndra ba walimosa, ba 6
no angi, ba zangaloei famoenoe. (*F. 10, 2*).
- Famalangōgō zeboea horō ayōra, 7
ba i'oloi'ō ira, me no techōra wolaoe satoelō.
- Lala niha sonoro horō, ba no a- 8
kiwōkiwō; ba sohaoehae tōdō, ba satoelō ilae.
- Sōchi na ba mboemboe nomo ja-wa 9
so ita, moroi na oroedoe ita jomo ba ndra alawe si fasosososo. (*A. 19. F. 25, 24*).
- Tōdō zeboea horō, ba no somasi 10
si lō sōchi; lō faloecha nawōnia wa'ahachō dōdō chōnia.
- Na la'otoc'ō zango'aja, ba atoea- 11
toea zi no adōlō tōdō; ba na lafa-baō zatoeatoea, ba ihālō chōnia wa'aboto ba dōdō. (*F. 19, 25*).
- Satoelō (Lowalangi) zamaigimaigi 12
omo zeboea horō; gōna fa'atekiko zeboea horō ibe'e.
- Sondroehō tōgi dalingania ba wa- 13
ngarōngarō zi noemana, ba lō'ō gōi tefondrondrongo linia, na ba-wa mangarōngarō ia.
- Fangalōsi wōnoe game'ela si lō 14
mo'e oroma'ō, ba famadōhō wa'abao

- dōdō mboeala nibini'ō ba nono mbaroe. (*Sam. I. 25, 18*).
- 15 Ba zatoelō tōdō, ba fa'omoeso dōdō wolaoe satoelō; ba ba zolaœ si lō sōchi, ba sata'oe ira.
- 16 Niha sondrōi lala wa'atoeatoea, ba ba zoroedoe behoe zi mate ahono dania.
- 17 Somasi fangomoeso dōdō, ba noemana dania; ba somasi agoe ba fanicha samohoea, ba lō isōndra wo'ana'a. (*F. 23, 21*).
- 18 Hōli zatoelō tōdō dania zeboea horō, ba fangali zadōlō tōdō zi farōi. (*F. 11, 8*).
- 19 Sōchi na ba danō si mate so nomoda, moroi na so chōda ndra alawe si fasosososo ba sofōnoefōnoe. (*A. 9*).
- 20 Girōgirō omasiō ba fanicha zi so ba nomo zatoeatoea; ba niha si lō tōdō, ba zoemaewe ibe'e.
- 21 Solohi fa'atoelō ba fa'eboea dōdō, ba isōndra wa'aœri ba fa'atoelō dōdō ba fa'eboea dōi.
- 22 Satoeatoea andrō, ba atoe'a ba mbanoea zabōlō. ba idoedogō gōli, si no abe'e dōdōra. (*F. 24, 5*).
- 23 Sanaro bewenia, awō lelania, ba lō gōna ia famakao ibe'e. (*F. 13, 3*).
- 24 Si faja'wa ba seboea hoœha, ba lafotōi sango'aja, solaoe hoœha si tenga inōtō.
- 25 Ba zareœ, ba tobali famoenoe wangisōnia, me lō edōna mohalōwō dangania. (*F. 13, 4*).
- 26 Si lō aetoe wangisō zareœ; ba satoelō tōdō, ba mame'e; lō fa'atali.
- 27 Soemange nibe'e zeboea horō, ba no ni'ogorofi [Jehowa]; ba mendroea manō, na horō mbōrō wame'e ja'ia. (*F. 15, 8*).
- 28 Sasi sofaja, ba tekiko dania, ba fehede zamondrongo li, ba si mōna. (*F. 19, 5, 9*).
- 29 Sabe'e bawa zeboea horō; ba satoelō tōdō, ba ifaigi heza itōrō.
- 30 Lō fa'atoeatoea ba lō fa'aboto ba dōdō ba lō nichoi dōdō, sola'wa Jehowa.
- 31 Lafangarō koedo, na ba'wa wanoe-

wō, ba femōna, ba chō Jehowa moroi. (*Sin. 33, 12. Jes. 31, 1. 3*).

FAZA 22.

I. Fango'ozoei famahaō si fōfōna andre: Amachoita hadia ia, ba gamoœata niha. II. Famaroe dōdō, ba wamondrongo li wa'atoeatoea andrō. III. Nōnōnōnō: amachoita ni'ozaragō.

- I. Seboea bōli dōi si sōchi, moroi 1
ba gana'a seboea, ba si sōchi moroi
ba wirō ba moroi ba mbalaki wa'e-
boea dōdō. (*Sangomb. 7, 1*).
- Faloeœha ira zo'ana'a zi noemana; 2
sombōi ja'ira fefœ, ba ja'ia Jehowa.
- Satoeatoea, ba i'ila wamakao, ba 3
ibini'ō ia; ba sowōhōwōhō, ba latōrō
manō, ba te'ala. (*F. 27, 12*).
- Loeo wa lō faja'wa, leœ wangata'oefi 4
Jehowa, ba fa'eboea gana'a ba fa'e-
boca dōi ba fa'aœri.
- Ba lala zabila tōdō, ba so ndroi ba 5
so wesœ gahe; ba sondrorogō no-
sonia, ba ihene.
- Fahaō nono matoea, faigi ginōtō; 6
ba lō'ō gōi ibōhōli, na satoea ia.
(*F. 20, 11*).
- Samatōrō si noemana zo'ana'a; ba 7
samalali ana'a, ba tobali sawoejoe
zame'e nifalali.
- Sanaroe si lō atoelō, ba ibasi wa- 8
makiko; ba bōzibōzinia, na mofō-
noe ia, ba ariri. (*Job. 4, 8*).
- Si sōchi tōdō, ba faloeœha howœ- 9
howœ; me ichete ō zi noemana
mbalazonia. (*F. 19, 17*).
- Fōfanō zango'aja, ba fao chōnia 10
wasosota; ba tebato wagoœagoœasa
ba fangaila. (*F. 26, 20. Moz. I. 21,
9, 10*).
- Somasi fa'ohaoehœ dōdō, si so 11
bewe omasiō, chōnia fahoewœ razo.
(*Sin. 101, 6*).
- Hōrō Jehowa zondrorogō fa'aboto 12
ba dōdō; ba fehede zi farōi andrō,
ba lō boto ibe'e.
- Imane zareœ: „So zingo baero, ma 13
dania niboœnoe ndra'o ba golajama.”
(*F. 26, 13*).

- 14 Kohokoho sabacha mbawa ndra alawe bō'ō, ba da'ō bacha alaoe zofōnoe Jehowa. (*F. 5, 3. 4; 23, 27*).
- 15 Ba dōdō nono matoea, ba no fabōbō wa'owōhō mowa; ba bōzibōzi fangotoe'ō wameta ja'ia chōnia. (*F. 23, 14; 29, 17*).
- 16 Na lafakao zi noemana, ba mohare ia; ba na mame'e ba zo'ana'a, ba fa'ate'alania.
- 17 II. Be'e mbōrō dalingaoe ba fondrondrongo, li zatoeatoea ba faeodoegō tōdōoe wa'aboto ba dōdōgoe andrō.
- 18 Sōchi sa, na ō'ir'ō'ō ba dōdōoe; ena'ō na lō awoe'a ia fefoe, ba mbeweoe.
- 19 Ena'ō manōtōna ndra'oegō chō Jehowa, ba da'ō oefahaō ndra'oegō ma'ōchō, ja'oegō nifahaōgoe.
- 20 Hadia, tenga si sōchi nisoeragoe chōoe, famobawa lala ba famotochi?
- 21 Ena'ō oefarongogō chōoe zi doehoe, taroma li sarō, fa ō'he li salacha lō mangiwa dōdō, ba zamatenge ja'oegō.
- 22 III. Bōi osindra'oei zi so chō zi noemana, me no si noemana ia, ba bōi hoendragō zi no gōna famakao, ba mbawa gōli.
- 23 Jehowa sa zolohe ba lala hoehoeora, ba i'etoe'ō noso zi anagōi ja'ira. (*F. 23, 11*).
- 24 Bōi ae awō zofōnoefōnoe, ba bōi faofao ndra'oegō ba zi ono wōnoetō. (*F. 29, 22*).
- 25 Fa bōi ōfamaha ndra'oegō ba nitōrōnia andrō, ba fa bōi ōwōwōi dandrawa wamoenoemō.
- 26 Bōi oroedogō ndra'oegō ba zi fara'oera'oe tanga, ba zi mōi ba wali ba gōmō. (*F. 6, 1*).
- 27 Na lō chōoe famoe'a gōmō dania, ba hana wa ōloeloe dofooe barōoe?
- 28 Bōi woe'ai nola fōna, nitaroe'ō ndra toeae. (*F. 23, 10. Moz. V. 27, 17*).
- 29 Na ō'ila niha satarō tōdō ba ha-

lōwōnia, ba tola mōi ia enoni razo, alacha lō mōi ia ba zi lō tōi. (*F. 21, 5*).

FAZA 23.

Tohoetohoe: Amachoita ba wemanga ba fa bōi mohorō ba fa bōi maboemaboe.

Na moedadao ndra'oegō ba wemanga, ba bōi olifoegō'ō ha nina zi so ba ngaioe. 1

Ba faeodoegō zi'oli ba dōdōtōlōoe, na sanani ndra'oegō. 2

Bōi isō zami andrō chōnia, me no ō si falimo. 3

Bōi eregeisi dōdōoe, ba wangeboea ana'a; bōhōli wa'onecheoe andrō. (*F. 28, 22. Sangomb. 9, 11*). 4

Hadia, edōna ōfaigifaigi ia, ba no tobali angi? Lō zi lō ifaigi chōnia gafi, si mane afi mojo, si sawa banoea si jawā. 5

Bōi ā gō nibe'e zafōchō tōdō, ba bōi isō zami andrō chōnia. 6

Hoelō zamatoetoeo tōdōnia ia; imane chōoc: A! badoe! ba lō fao dōdōnia chōoe. 7

Si no ō'ā, ba ōfoeli ō'oeta'ō; ba hadia zi no ōhaogō fehedeoe, ba no zajazaja gōlō. 8

Bōi farongogō ba zi lō tōdō wehedeoe; lō'ō sa atō ba dōdōnia wa'atocatoea andrō ba daroma limō. 9

Bōi woe'ai nola fōna, ba bōi hoendragō mbenoea zi lō ama. (*F. 22, 28*). 10

Me no sabōlō zangorifi ja'ira — ja'ia zolohe ba lala hoehoeora chōoe. Loeloe dōdōoe ba wotoe, ba be'e mbōrō dalingaoe ba wehede si so fa'aboto ba dōdō. 11

Bōi ambōsi wotoe ba nono matoea; lō'ō sa mate ia, na ōhare'ō chōnia noeē. 12

Ōbōzi sa ia oeē, ba tobali ō'efa'ō mbechoenia ba narako. (*F. 13, 24; 22, 15*). 13

He onogoe, na atoeatoea dōdōoe, lō ba omoeso gōi dōdōgoe. 14

Ba owoeawoea bacha mboeagoe, lō ba satoelō ilaoe beweoe. 15

- 17 Bōi afōchō dōdōoe ba zamazōchi horō; fangata'oeſi Jehowa onorogōi tōdō.
- 18 Si ndroehoe, so na sa zi so fōnada, ba tenga faja wanōtōnamō andrō.
- 19 Fondrondrongo, ja'oeḡō onogoe, ba ja atoeatōea ndrā'oeḡō, ba faoe-doēḡō tōdōoe lala sadōlō.
- 20 Bōi orōedoe ndrā'oeḡō ba zamadoemadōe toeo ba ba zoloe'aloē'asi diwo. (*Loek. 21, 34*).
- 21 Noemana sa dania zamadoemadōe toeo, fabaja soloe'aloē'a, ba loealoea wemōrōmōrō, ba fa hatō atoealā noecha. (*A. 25-35; F. 21, 17; 20, 13*).
- 22 Fondrondrongo li namae so'ono ja'oeḡō, ba bōi ositengagō ninaoe, na atōea ia. (*F. 1, 8*).
- 23 Si doehoe ōli, ba bōi foeli amawa, fa'atōeatōea ba fangenanō ba fa'aboto ba dōdō.
- 24 Owōeawōea sibai dōdō zi so'ono satōelō tōdō; ba si no mo'ono satōeatōea, ba omoeso dōdō chōnia. (*F. 10, 1*).
- 25 Ja omoeso dōdō ndrā amaē inaē, ba ja owōeawōea dōdō zadono ja-oeḡō.
- 26 **Chōḡos be'e dōdōoe, ja'oeḡō onogoe, ba ja omasi hōrōoe lala andrō chōḡoe.**
- 27 Kohokoho sabacha sa ndrā alawe somasi fohorō, ba ba'a side'ide bawa ndrā alawe bō'ō. (*F. 22, 14*).
- 28 Sanaronaro ia, si mane soraboe, ba ato zi farōi niha ibe'e. (*F. 7, 12*).
- 29 Ha chō so wa'alai? ha chō so wa'afa'aōkō? ha chō so wasosota? ha chō so wangerōngarō? ha niha zesocho, lō bōrōbōrō? ha niha zindroendroemō hōrō?
- 30 Ja'ia zi bongisi wamadoemadōe toco, si mōi ba wanandra nifolaroe. (*F. 20, 1. Jes. 5, 11. 22*).
- 31 Bōi faigifaigi doeo, na no ojo'ojo, na si takile ia ba mako, na sōchi wa'ahēle ba dōlōtōlō.
- 32 Ba loealoeania, ba si fara'oe ia,
- hoelō goelō, si fa'oesoe, hoelō ḡō'ō. Si tenga inōtō i'ila dania hōrōoe, 33 ba si fakoejoe ilaoe tōdōoe. Ba hoelō zi mōrō ba daloe nasi 34 ndrā'oeḡō, ba hoelō zi mōrō ba mbalō dōla lojo. „No labōzibōzido, ba lō safōchō 35 chōḡoe; no labagobagodo, ba lō oe'ila. Ha wa'ara tokeado? Ba oetohoeḡō wolaoe zoei.” (*Jes 56, 12*).

FAZA 24.

Fango'ozoei: I. Nibologō dōdō.

II. Tohoetohoe, niwā'ō zatoeatōea.

1. Bōi afōchō dōdōoe ba niha 1
si lō sōchi tōdō, ba bōi omasi
ndrā'oeḡō, mōi'ō awōra.

Famalangōḡō awōra sa zomasi dō- 2
dōra, ba famakao nilaoe mbewera.
Fa'atōeatōea wangotomosi nomo, 3
ba era'era ba dōdō wangaronia.
Ba fa'aboto ba dōdō wamo'ōsi naha 4
girōgirō, girōgirō seboea bōli ba
girōgirō omasiō. (*F. 31, 10-31*).

Sabōlō niha satōeatōea, ba ba niha 5
si so fa'aboto ba dōdō, ba oi so
wa'abe'e.

Na sōchi wamatōrō, ba mōna ndrā'- 6
oeḡō ba wanoewō; ba ba zi lō
ambō samolala tōdō, ba so wango-
rifi. (*F. 20, 18; 11, 14*).

Si lō tōdō, ba lō ichamō wa'atōea- 7
toea, ba lō hedehedenia ba mbawa
ḡōli.

Sangaloei folaoe si lō sōchi, ba la- 8
fotōi sanao horō.

Fa'owōhō mowa horō andrō, ba 9
sogoro niha bō'ō zango'aja.

Na hoelō zi lō dōladōla ndrā'oeḡō, 10
na ba'wa wamakao, ba si lō boto
wa'abōlōoe.

Orifi nisōbi ta'io ba wamoēnoe, ba 11
sana'wa nitaba bagira, lō dōladōla,
ba tena'wa! (*Job. 29, 12. Sin. 82, 4*).

Ba na ōwā'ō ena'ō: „Lō niringo- 12
ma hadia ia”, ba si ndroehoe,
aboto ba dōdō zanoelo tōdō niha
andrō, ba sangila zamaigimaigi nō-
sooe, ba isoelōni ba niha wolaoenia.
(*F. 16, 2. Sam. I. 16, 7. Rom. 2, 6*).

- 13 \bar{A} \bar{w} e \bar{w} ani; ja'oe \bar{g} onogoe, me no si s \bar{o} chi, ba sami ba gararooe n \bar{o} si gawa'awa.
- 14 Amaedola da'õ be'e ba d \bar{o} d \bar{o} e wa'atoeatoea andr \bar{o} : na no \bar{o} s \bar{o} ndra ia, ba so na sa zi so f \bar{o} naoe, ba tebai toball faja wan \bar{o} t \bar{o} nam \bar{o} . (F. 23, 18).
- 15 B \bar{o} i darodarog \bar{o} nahia zatocl \bar{o} t \bar{o} d \bar{o} , ja'oe \bar{g} seboea hor \bar{o} , ba b \bar{o} i doe-doeg \bar{o} waratenia.
- 16 Mewitoe sa alaoe zatoel \bar{o} t \bar{o} d \bar{o} , ba mewitoe ifoeli maoso; ba seboea hor \bar{o} , ba tetaroe mbagi, na g \bar{o} na famakao. (Job. 5, 19. Sin. 37, 24).
- 17 Na alaoe zi fatioe t \bar{o} d \bar{o} ch \bar{o} oe, ba b \bar{o} i omoesoi'õ t \bar{o} d \bar{o} ; ba na tetaroe mbagina, ba b \bar{o} i owoeawoca d \bar{o} -d \bar{o} oe. (Job. 31, 29).
- 18 Fa b \bar{o} i i'ila Jehowa, ba aboea ch \bar{o} nia, ba l \bar{o} 'õ sa'ae mof \bar{o} noe ia ba da'õ no mege.
- 19 B \bar{o} i maoso d \bar{o} d \bar{o} oe ba zamaz \bar{o} chi si l \bar{o} s \bar{o} chi, ba b \bar{o} i af \bar{o} ch \bar{o} d \bar{o} d \bar{o} oe ba zeboea hor \bar{o} . (F. 3, 31. Sin. 37, 1; 73, 3).
- 20 L \bar{o} 'õ sa si so f \bar{o} na zi l \bar{o} s \bar{o} chi; fandroe zeboea hor \bar{o} , ba mate. (F. 13, 9).
- 21 Ata'oe \bar{f} i Jehowa, ja'oe \bar{g} onogoe, ba ata'oe \bar{f} i razo, b \bar{o} i ae aw \bar{o} zola'wa. (Fet. I. 2, 17).
- 22 It \bar{o} r \bar{o} dania ira famakiko, l \bar{o} moe-d \bar{o} nad \bar{o} na; ha zangila ha wa'ara, ba faoma tekiko ira. (Rom. 13, 2).
- 23 II. Ni'wa'õ zatocatoea g \bar{o} i da'e: Na eboea d \bar{o} d \bar{o} zamboeana ba wangoehoeke, ba no si l \bar{o} s \bar{o} chi. (Moz. III. 19, 15).
- 24 Sangoema'õ ba zi so hor \bar{o} : „L \bar{o} hor \bar{o} oe”, ba ni'elifi niha sato, ni'elifi soi niha.
- 25 Ba sangatoel \bar{o} 'õ fangoehoeke, ba faloecha wa'ohahae d \bar{o} d \bar{o} , m \bar{o} i ch \bar{o} ra howoehowoe ba si s \bar{o} chi.
- 26 Si fa'ago bawa ch \bar{o} naw \bar{o} nia zi g \bar{o} na fanema li. (F. 15, 23).
- 27 Asiwai hal \bar{o} w \bar{o} oe bacro, haog \bar{o} wonowi, awena dania molaoe omo ndra'oe \bar{g} ch \bar{o} oe.
- B \bar{o} i ae sasi ba ch \bar{o} naw \bar{o} oe, l \bar{o} b \bar{o} -28 r \bar{o} ; hadia, ed \bar{o} na'õ \bar{o} laoe waja be-weoe? (F. 19, 5).
- B \bar{o} i \bar{o} mane: „Nilaoenia ch \bar{o} goe oe-29 laoe ch \bar{o} nia g \bar{o} i, oesoel \bar{o} ni ba zam-sana wolaoenia.” (F. 20, 22).
- No oet \bar{o} r \bar{o} hin \bar{o} loe nowi niha sa-30 reoe, ba singa kaboe nagoe ba niha si l \bar{o} t \bar{o} d \bar{o} ,
- ba hiza, no tehawoe o'o, no toba-31 loe doe'oe mbolonia, ba \bar{o} linia, ba no aso'a.
- Ba oeneheg \bar{o} , oet \bar{o} ng \bar{o} ni, oefaigi ba 32 oehal \bar{o} fanena'wa ch \bar{o} goe.
- Fem \bar{o} r \bar{o} ma'ifoe, fa'alaoe h \bar{o} r \bar{o} ma'-33 ifoe, famatah \bar{o} tanga ma'ifoe, ba wolombase. (F. 6, 9-11).
- Ba it \bar{o} r \bar{o} 'õ moroi sa fa'anoemana, 34 hoel \bar{o} niha san \bar{o} r \bar{o} tan \bar{o} , aw \bar{o} wa'-amb \bar{o} , timba zi no mangar \bar{o} . (F. 10, 4).

III.

FAZA 25.

Oroedoea ni'wa'õ Zelomo, ni'ozara-
g \bar{o} me loeo razo Hisikia.

Ni'wa'õ Zelomo g \bar{o} i da'e. Ni'ozarag \bar{o} zi so ch \bar{o} Hisikia razo mado Joeda andr \bar{o} . 1

Ba Lowalangi, ba fangeboea doeriana, na ibini'õ hadia ia, ba ba razo niha, ba fangeboea doeria, na la'aloei sibai, na so hadia ia. 2

Si mane fa'alaw \bar{a} mbanoea si jaw \bar{a} ba si manc fa'abacha dan \bar{o} si tooe, si man \bar{o} g \bar{o} i d \bar{o} d \bar{o} razo, wa tebai tes \bar{o} ndra. 3

Na laheta gachozila ba wir \bar{o} , ba mofozoe gamagama nifaz \bar{o} chi doeka gana'a. 4

Nifofan \bar{o} ba ngai razo zolaoe si l \bar{o} s \bar{o} chi, ba m \bar{o} i fangaro dadaomania wa'atoel \bar{o} . (F. 16, 12). 5

B \bar{o} i mohocha ndra'oe \bar{g} f \bar{o} na razo, ba b \bar{o} i bali'õ nahaoe naha zeboea. 6

S \bar{o} chi na lamane ch \bar{o} oe: Fa'ese'õ mija'wa; moroi na t \bar{a} n \bar{o} tooe labe'e ndra'oe \bar{g} , ba zanehe zala'wa, si no \bar{o} 'ila mege. (Loek. 14, 7-11). 7

B \bar{o} i alio fasoso ndra'oe \bar{g} ; he \bar{o} wisa 8

- sa dania, na no aila ndra'oegō ibe'e awōoe?
- 9 Fatoenō hoehoeoe chō nawōoe, ba bōi bokai hadia zi tobini chō nawōoe; (*F. 20, 19*).
- 10 Fa bōi i'ailasi ndra'oegō samondrongo, ba tebai sa'ae dōhō doeriamō si lō sōchi.
- 11 Si mane boea gae balaki ba wiga firō, si manō daroma li ba ginōtō. (*F. 15, 23*).
- 12 Si mane walewale ana'a ba aja balaki, si manō zame'e lala ba dōgi dalinga samondrongo.
- 13 Si mane fa'okafoekafoe deoe si bakoe, na ba'wa wamasi, si manō zingenge si lō faja, ba zamatenge ja'ia; okafoekafoe dōdō zochō ja'ia ibe'e.
- 14 Si mane lawoeo, awō nangi si lō teoe, si manō niha sanoeno ja'ia ba mboeala, si lō ibe'e. (*Fet. II. 2, 17*).
- 15 Fa'ebolo dōdō wangai dōdō zangoehoeke, ba famatō dōla lela si lō fōnoe. (*F. 15, 1*).
- 16 Na ōsōndra wē wani, ba ā ndrohoendrohoe, ena'ō bōi tōra fa'aboeso, fa bōi ōfoeli ō'oeta'ō.
- 17 Bōi asese'ō w'amōi jomo ba nomo nawōoe, fa bōi afōli ia ndra'oegō ba fa bōi fatoewoe ndra'oegō chōnia.
- 18 Farōcha ba gari ba ono wana satarō niha, si mōi sasi sofaja ba chō nawōnia. (*F. 19, 5*).
- 19 Amaedola mboha si no obooe hoenō ba amaedola gahe si no fabesoe wanōtōna ba zi farōi na ba'wa wamakao.
- 20 Si mane sameta baroe na ba'wa wa'aofoe ba si mane folaoe asio ba gigimō, si manō zanoenō ba zaboe tōdō.
- 21 Na olofo zi fatioe tōdō chōoe, ba be'e gōnia, ba na owōchi dōdōnia, ba fabadoegō chōnia nidanō. (*Rom. 12, 20. Mat. 5, 44*).
- 22 Na ōmanō, ba ō'oweloī mbo galitō ba hōgōnia, ba Jehowa zanōlōni chōoe.
- 23 Angi moroi jōoe, ba ifa'aso deoe,
- ba falelalelase nibini'ō, ba ifobōrō wa'abao mbawa.
- Sōchi na ba mboemboe nomo ja'wa 24 so ita, moroi na oroeoe jomo ita ba ndra alawe si fasosososo. (*F. 21, 9. 19*).
- Si mane idanō kafee ba lela si 25 no odoefodoefo, si manō doeria si sōchi, moroi ba danō sarōoe.
- Si mane oemboe si no olotoe ba 26 si mane ba'a nifakoejoe, si manō zatoelō sangiwa fōna zeboea horō.
- Na abōlō oja ta'ā wē wani, ba lō 27 sōchi; ba na ta'aloealoei tōdōda zafōchō fangaloei, ba bocca dōida.
- Si tebai manaha tōdōnia, ba no hoelō 28 mbanoea si no atoe'a sanoewō, banoea si lō ōli. (*F. 22, 11*).

FAZA 26.

Fa lō tōdō ba fa lō sōchi, ba tenga nifosoemange.

Si mane teoc si bakoc, na ba'wa 1 wa'aoehoc zino ba si mane teoe. na ba'wa wamasi, si manō wa lō fabōbō zoemange ba zi lō tōdō. (*A. 8*).

Si mane siliwī sanōrō ba si mane 2 katawaena si hombo, si manō wangelifi si lō bōrō, lō gōna.

Ba koedo, ba bōzibōzi, ba ba galide, ba fesoe mbawa, — si manō 3 wa'afabōbō noee ba hoeloe zi lō tōdō. (*Sin. 32, 9. F. 10, 13*).

Bōi be'e dali walōtōdō chōnia warena 4 li zi lō tōdō, ba bōi ōfala'wala'wa ndra'oegō chōnia.

Be'e zoei dali walōtōdō chōnia warena 5 li zi lō tōdō, fa bōi ibali satoeatoea ia.

Sanaba ahēnia ba sanōlō famakao 6 zangoroi'ō hadia ia chō zi lō tōdō.

Si mane ahe zomboejoemboejoe, 7 si no mana'wana'wa, si manō gamaedola ba mbewe zi lō tōdō.

Hoelō zamatōfa kara ba riboribo, 8 si manō zamosoemange si lō tōdō. (*A. 1*).

Si mane loealoea ndroi ba danga 9 zi no maboe toea, si manō gamaedola ba mbewe zi lō tōdō.

- 10 Localoca zoja, ba fefoe hadia ia, ba isaŵa zi lõ boto böli gölö zi lõ tödö, awö zangoni ja'ia.
- 11 Hoelö nasoe samoeli ja'ia ba goetania, si manö zi lõ tödö samoeli-moeli molaoc fa lõ tödö andrö. (*Fet. II. 2, 22*).
- 12 Na ö'ila niha sangoema'ö tödönia satoeatoea ia — ba abe'e na dödö ba zowöhö mowa, moroi ba chönia andrö. (*F. 3, 7*).
- 13 Imane sareoe: „So zingo ba lala, singo ba daloe newali.” (*F. 22, 13*).
- 14 Si mane lagö mbawandroehö, si tefoejefoejoe ba izinia andrö, si manö zareoe ba doefonia. (*F. 6, 9—11*).
- 15 Na no ifonoemalö ba wiga dangania niha sareoe, ba aföchö chönia wamoeli ba mbawania. (*F. 19, 24*).
- 16 Ba dödö zareoe, ba atoeatoea ia, moroi ba zi dafitoe, si no atoeatoea wanema li.
- 17 Si maoso tödö ba wagoegocasa si tenga hoehoeonia, ba no amaedola zondra'oe talinga nono nasoe sanörö.
- 18 Si mane sowöhö, samazaoemba alitö ba solaoe ono wana famoenoe,
- 19 si manö niha, si no molimo awönia ba sangoema'ö dania: „Boedegoe manö.”
- 20 Na lõ eoe sa'ae, ba mate galitö, ba na lõ samatooe awönia, ba döhö wasosota. (*F. 22, 10*).
- 21 Fonönö mbo, ba acho ba fonönö galitö, ba eoe, ba si manö niha somasi fasosota, no fondrooe'ö wagoegocasa. (*F. 15, 18*).
- 22 Li zamatooe awönia, ba no hoelö gö sami; abacha si tooe isaŵa. (*F. 18, 8*).
- 23 Si mane söhö wirö nilaoe ba gero mbowoa tanö, si manö mbeve zabaö, ba tödö si lõ söchi.
- 24 Si fatioe tödö, ba ibini'ö dödönia bewenia, ba bacha barö dotonia, ba ifachai waja.
- 25 Na ihaogö linia, ba böi fadoehoe
- dödöe chönia; fitoe ngawalö sa zogoro ita, si so ba dödönia. He meziŵa tobini watioesa andrö 26 barö walimosa, ba teboka zoei walöschöchi zi manö, ba zi faloecha banoea.
- Sogaroelösoelösoe, ba alaoe bacha, 27 ba samagaölö gowe, ba chönia tegaölö mangawoeli. (*Sin. 7, 16. Sangomb. 10, 8*).
- Lela sofaja, ba fatioe ba nifoefoe- 28 nia; ba bewe nihaogöhaogö, ba ilaogö nawönia.

FAZA 27.

Böi jamoesoeno ia niha, böi jaröi, ba böi faloecha walötödö.

Böi soeno ndra'oegö irege mahe- 1 moloe, me lõ ö'ila hadia zi toemboe ma'öchö. (*Jak. 4, 13, 14*).

Jamoesoeno ndra'oegö niha bö'ö, ba 2 böi bawaoe; niha baero, ba böi beweoe. (*Kor. II. 10, 12*).

Alacha aboea gara ba alacha noro 3 nene, ba no aboea moroi ba zi domboea andrö wa'abao dödö zi lõ tödö.

Alacha mo'otoc wa'abao dödö ba 4 alacha falawoe wönoe — ba ha niha zanaha fa'olohoe andrö?

Söchi wanegoe, si lõ moebini'ö, 5 moroi ba wa'omasi, si lõ moe'oro- ma'ö.

Moroi ba dödö si söchi, na ibago 6 ita sangomasi'ö ja'ita, ba no si falawoe, na fa'ago bawa chöda zi fatioc tödö chöda. (*Sin. 141, 5*).

Si no abeso, ba ihoendrahoeindra 7 nösi wani, ba ba zolofö, ba ami göi zafeto fefoe.

Hoelö wofö soloi, sondröi azoeni- 8 nia, si manö niha sondröi omonia. Fangomoeso dödö wanicha, awö 9

nitoetoenoe samohoea; ba ämi chöda zi fahoewoe chöda, na ifobawa lala chöda, soroi ba dödö.

Böi röi zi fahoewoe chöoe ba si 10 fahoewoe chö namaoe, ba böi ae ba nomo dalifoesöoe, na baŵa göna'ö saföchö chöoe. Söchi zi fahatö

- omo ba zahatō andrō, moroi ba dalifoēsō si no arōoe. (*F. 14, 20*).
- 11 Ja atoeatoea ndra'ogēō, ja'ogēō onogoe; omoēsō'ō dōdōgoe, ena'ō oe'ila oeoē'a, na so zanandra'waisi ja'odo.
- 12 Satoeatoea, ba i'ila wamakao, ba ibini'ō ia; ba sambō tōdō, ba latōrō manō, ba te'ala. (*F. 21, 29; 22, 3*),
- 13 Halō mbaroenia, me no mōi ia ba wali ba niha bō'ō, ba halō gade zi so chōnia, bōrō hochoeo mbō'ō. (*F. 20, 16*).
- 14 Na so zangeboea linia wangowai awōnia, na mahemoloe mbanoea, ba labali fangelifi chōnia.
- 15 Ahe zagō na ba'wa deoe ba ira alawe somasi fasosososo, ba no fagōlōgōlō. (*F. 19, 13; 25, 24*).
- 16 Sanena'wa ja'ia, ba no sanena'wa angi, ba no sondra'oe fanicha tangania kambōlō.
- 17 Si'ōli, ba no fangatarōsi zi'ōli, ba si manō wa i'atarōsi dōdō nawōnia niha nihá.
- 18 Sangehao tōla marafala, ba i'ā mboeania; ba samaigimaigi hadia zogoena chō zochō ja'ia, ba nifosoemange.
- 19 Si mane ba nidanō, wa oroma chalachala mbawada, si manō gōi dōdō niha chō nawōnia niha.
- 20 Banoea toea ba awoewoecha, ba tebai aboeso, si manō gōi wa tebai aboeso hōrō niha. (*F. 30, 15. 16. Sangomb. 1, 8*).
- 21 Toega lawoe ba wolaogō firō, ba alitō ba loeha ja'wa ba wolaoegō ana'a, ba ba niha, ba dali nisoeno, bocaboeania.
- 22 He na ōtoetoe ba lōsoe zi lō tōdō haloe, nifao ba wache, ba lō'ō zoei dōhō walōtōdō andrō chōnia.
- 23 Faigi sibai he wisa mbiribiri chōoe, hōrōhōrōgō rorogōfōoe.
- 24 Tenga si lō mamalōmalō wa'asó, ba hadia, gōtōgōtō wa'ara zaembōe? (*Tim. I. 6, 7*).
- 25 Na no ahori ndroe'oe, ba na no ifoeli
- molewiō, ba na no la'ohē baose ndroe'oe hili,
- ba so chōoe nono mbiribiri ba wa-
26 monoecha ja'ogēō ba si matoea mbiribiri, bōli mbenoea.
- Ba iroegi balazooe ōsi zoesoe na-
27 mbi ba balazo zoroijomooe fefoe ba balazo zi manga gazi chōoe ono alawe.

FAZA 28.

Fanogōe dōdō. Ja ahowoe zangehao boeaboeania.

- Seboea horō, ba moloi, he wā'ae
1 lō solohi, ba satoelō, ba sabe'e tōdō, si mane ono zingo.
- Ba wa lō atoelō ba danō ato zala-
2 wā, ba na so niha si so fa'aboto ba dōdō ba fangila watahōgō, ba lō teboelō wa'atoelō.
- Niha si no noemana ba si no sa-
3 makao si noemana, ba no hoelō deoe si hanigō hadia ia ba si lō molohe balazo.
- Sangositengagō oroisa, ba lasoeno
4 zeboea horō; ba solo'ō oroisa, ba mofōnoe chōra. (*Sin. 49, 14*).
- Niha si lō sōchi, ba lō la'ila hadia
5 zatoelō, ba ba zangaloei Jehowa. ba ahori aboto ba dōdō fefoe hadia ia.
- Sōchi zi noemana, sanōrō lalania,
6 lō singoe, moroi ba zo'ana'a sanōrō lala sabila (*F. 19, 1*).
- Solo'ō oroisa, ba no ono satoea-
7 toea; ba si faofao ba zoloe'aloē'a, ba no fangaila namania. (*F. 13, 22*).
- Sangeboea'ō ana'ania ba hare ba
8 ba wabalīsō, ba chō zi hachōsi tōdō si noemana dania ni'ozaragōnia.
- Si lō mame'e bōrō dalingania ba
9 wamondrondrongo oroisa, ba ni'ogorofi na'i wangandrōnia. (*F. 21, 27*).
- Samaloengoe sadōlō tōdō, solohe
10 ba lala si lō sōchi, ba aeohoe ba lōsoelōsoe andrō chōnia, ba si lō horō, ba lasōndra zi sōchi.
- Ba dōdō zo'ana'a, ba satocatōea
11 ia, ba isōndra dōdōnia si noemana, si so tōdō.

- 12 Na omoeso dōdō zatoelō, ba eboea lachōmi; ba na mōi jāwa zeboea horō, ba labini'ō ira niha [bō'ō]. *(F. 11, 10, 11).*
- 13 Samini'ō horōnia, ba si lō fozoe; ba sangombacha horōnia ba samōhōi, ba faloecha wa'ahachō dōdō. *(Sin. 32, 3-5. Joh. I, 1, 8, 9).*
- 14 Ja ahowoe zi lō mamalōmalō fa'ata'oe; ba sangabe'e'ō tōdōnia, ba gōna famakao.
- 15 Amaedola zingo si ndrōndrōndrōndrō ba amaedola mberoea soloe'alo'e'a zala'wa seboea horō, ba niha si noemana.
- 16 Sala'wa si lō tōdō, ba si no abōlō famalangōgō niha! Si ogorofi ana'a si lō atoelō, ba ana'e gōlō.
- 17 Niha si so ba hoeloe dō niboenoe, ba no si lō ahonohono irege mbewe gohokoho; bōi tatabigō ia! *(Moz. I, 4, 14).*
- 18 Sanōrō lalania lō sinogoe, ba no si faloecha fangorifi; ba sanōrō lala sabila, ba alaoe lō moedōnadōna.
- 19 Sangahalō, ba fahōna mbalazo isōndra; ba solohi si lō boto, ba no si fahōna fa'anoemana dania. *(F. 6, 6-11; 10, 4; 12, 11).*
- 20 Niha solōsoe lō falimosa, ba no seboea howehowoe; ba chō zaōsō ba wangeboea ana'a, ba lō zi lō sala. *(A. 22. F. 22, 21).*
- 21 Na eboea dōdō zamboeana, ba si lō sōchi; ba so, ba ha sambawa gō mbōrō, wa ifazōchi horō nihā.
- 22 Niha safōchō tōdō, ba ida'ida'i wangeboea ana'ania, ba lō aboto ba dōdōnia wa gōna ia fa'ambō dania. *(A. 20. F. 23, 4. Tim. I, 6, 9).*
- 23 Sanogoe niha sangawoeli foeri, ba faloecha wangandrō saoha gōlō, moroi ba zanoeno.
- 24 Si anagōi ira amania inania, wangoema'ō: „Tenga horō”, ba no awō zamakiko. *(Mat. 15, 5).*
- 25 Sangisō ana'a, ba ifobōrō wasosota; ba chō zanōtōna chō Jehowa, ba fahōna dania wangokafoe dōdō.
- Sanōtōna ba dōdōnia, ba no si lō tōdō; ba si no atoeatoea wanōrō lalania, ba saefa dania. *(F. 3, 5).*
- Sanolo si noemana, ba lō faloecha wa'ambō; ba samaloe gō hōrōnia, ba asese te'elifi. *(Kor. II, 9, 6, 9).*
- Na nōi jāwa zeboea horō, ba labini'ō ira niha [bō'ō], ba na tekiko ira, ba tedoe wa'ato zatoelō. *(F. 29, 2).*

FAZA 29.

Loealoea wa'atoelō ba loealoea wa'atoeatoea, ba no fangorifi; ba famakiko wozoe walōtōdō ba fozoe horō.

Niha si no asese moetegoe ba sabe'e bōrō doe'i, ba i'ozoemagō adoedoe, si lō fangorifi. *(F. 15, 10).*

Na tedoe wa'ato zatoelō, ba omoeso dōdō niha sato; ba na sala'wa zeboea horō, ba mangarōngarō zato. *(F. 11, 10).*

Somasi fa'atoeatoea, ba omoeso dōdō namania ibe'e; ba soroedoe ba zomasi fohorō, ba no sangohori ana'a. *(Loek. 15, 13).*

Razo solaoe satoelō, ba i'a'azōchi mbanoea; ba sangōhōna beo, ba no samoefoe. *(Jes. 32, 7).*

Sangehangehao linia chō nawōnia, wamini tōdō, ba no samadōlō oe'ō fōna gahenia.

Ba horō niha si lō sōchi, ba no tobini dandra'wa; ba satoelō, ba ma'iki ba amoeso dōdō.

Satoelō tōdō, ba isōndra, na lō horō zide'ide; ba ba zeboea horō, ba lō faloecha wa'aboto ba dōdō.

Sango'aja, ba hoemola mbanoea labe'e; ba satoeatoea, ba la'alōsi wōnoe.

Na so hoehoeo zatoeatoea chō zi lō tōdō, ba mofōnoe da'ō ba ma'iki ba lō faloecha wa'ahono. *(Mu. 11, 17).*

Niha sange'enge'e, ba fa'oedoe ba lō zi lō horō; ba na so zadōlō tōdō, ba la'aloei wamoeno da'ō.

Fefoe wa'abao dōdōnia, ba ifaloea 11

- baero si lõ tōdō ; ba satoeatoea, ba i'alōsi ba dōdō. (*F. 25, 28; 12, 23*).
- 12 Ba zalaŵa samondrongo faja, ba oi dozi seboea horō ngoingoni.
- 13 Si noemana ba sangeboea hare, ba faloecha ; ba samehaga hōrōra, daroea ira, ba ja'ia Jehowa.
- 14 Ba zalaŵa, sangatoelō'ō fangoehoe-koe si noemana, ba lõ mangiwa da-daoma, iroegi zi lõ aetoe. (*F. 16, 12*).
- 15 Bōzibōzi ba fanegoe, ba ifa'ema wa'atoeatoea ; ba ono matoea, si lõ moe'otoe'ō, ba mōi fangaila niania. (*A. 17. F. 22, 15*).
- 16 Na tedoe wa'ato zeboea horō, ba tedoe wa'oja golalōŵa, ba anehe dania zatoelō, na te'ala ira. (*Sin. 37, 36*).
- 17 Otoe'ō nonoe, ba omoeso dōdōoe ehōnia ; owoeawoea baeha dōdōoe ibe'e. (*F. 23, 13*).
- 18 Na lõ fama'ele'ō, ba lõ sōchi mboea-boea zato ; ba ja ahowoe zolo'ō oroisa.
- 19 Taroma li, ba lõ mōi fangazōehi zawoejoe ; he meziŵa aboto ba dōdōnia sa'ae, ba lõ i'ō'ō.
- 20 Na ò'ila zalio bewe, — ba abōlō na'i tadōnadōna ba zi lõ tōdō, moroi ba zi manō. (*Sangomb. 5, 1. 2. Jak. I, 19*).
- 21 Na so zi haogōhaogō manō ehō zawoejoenia, i'otarai iraono ia, ba tobali famaloea zi lõ sōchi, ba gafoe-riata.
- 22 Si ono wōnoetō, ba ifobōrō waso-sota ; ba ba zalio abao tōdō, ba fahōna horō. (*F. 15, 18; 26, 21*).
- 23 Fajaŵasa andrō, ba ihōndrōgō tooe niha ; ba si lõ fajaŵasa, ba isōndra zoemange. (*Mat. 23, 12. Fet. I. 5, 5*).
- 24 Si manga oerachania sinagō, ba no si lõ omasi nosonia ; irongo wangelifi, ba lõ i'ombacha'ō. (*Moz. III. 5, 1*).
- 25 Fangata'oeſi niha, ba tobali tandraŵa ; ba sanōtōna ehō Jehowa, ba ni'orifi.
- 26 Ato zangaloei bawa zalaŵa, ba mo-

roi ehō Jehowa wangetoe'ō hoekoe niha.

Solaoe si lõ atoelō, ba no ni'ogo-27 rofi zatoelō tōdō ; ba sogoro zeboea horō zanōrō lala sadōlō.

IV.

FAZA 30.

I. Taroma li Nagoeri. II. Amaedola.

Taroma li Nagoeri ono Jake [da'e]. Nilaoenia. Imane niha andrō :

I. „No erege dōdōgoe, Lowalangi ; no erege dōdōgoe, ja'oegō Lowalangi, ariri ndra'ō. 1

Noa sa abōlō owōhōwōhō ndra'odo, 2 fa laŵa'ō, niha ndra'odo, ba tōdō niha, ba lõ ehōgoe.

Ba lõ nitōngōnigoe fa'atoeatoea, fa 3 aboto ba dōdōgoe ena'ō Ni'amoni'ō andrō.

Ha niha zi no mōi mijaŵa ba zo-roego ba sangawoeli mitoe ? Ha 4 niha zi gochōi angi ? Ha niha zi olōwōsi idanō andrō ba lembe ? Ha niha zolata balō danō fefoe ? Ha niha dōinia, ba ha niha dōi nononia ? — na no òrongo. (*Job. 38*).

Fefoe hoehoe Lowalangi, ba no 5 nihaogō ; baloesie ia ba zangaloei saŵatō ehōnia. (*Sin. 12, 7; 18, 31*).

Bōi nōnō daroma linia, fa bōi i'otoe'ō ndra'oegō ba fa bōi tobali 6 solaoe faja ndra'oegō. (*Moz. V. 4, 2*).

Doca balō ni'andrōgoe ehōoe, bōi 7 zi lõ ò'ō'ō ehōgoe ba da'ō, gasagasa wa'amategoe :

Fajafaja ba falimosa, ba arōoe'ō 8 ehōgoe. Fa'anoemana ba fo'ana'a, ba bōi fatōrō ehōgoe, ba toledo, ena'ō oesōndra ndroehoendrohoe mbalazogoe. (*Tim. I. 6, 6-8. Mat. 6, 11*).

Ma dania oe'osilō'ōgō ndra'oegō, 9 na no abōlō aboeso ndra'odo, ma oemane : Ha niha Jehowa ? ba fa bōi managō ndra'ō, ba wa'anoemana, wango'aja tōi Lowalangigoe.

- 10 Bōi fatooe zawoejoe chō zochō ja'ia, fa bōi i'elifi ndra'oegō, ba ja'oegō zoloe'i. Larewe andrō, ba lō salaŵa, ba 27 mongawawā zoei wofanō, lō fakoejoe.
- 11 Ono niha sangelifi amara ba si lō mamahowoe'ō inara ; Kiliwi, ba ō'ila ōra'oe tangaoe, ba 28 noa zoei ba nomo razo so ia.
- 12 ono niha sangoema'ō sohaoehaoe ira, ba lō'ō sa soemasai zi ta'ocnō; (F. 20, 9). Tōloe zabe'e fofanō ba ōfa zabōlō 29 fanōrō :
- 13 ono niha — ha lō abōlō wajaŵasa hōrōra, ha lō abōlō lafajaŵa goeli hōrō ! (F. 21, 4). Singo andrō, fondrege zabōlō ba 30 zaliŵaliŵa ba danō, si lō ata'oe hadia ia ;
- 14 Ono niha so'ifō fōda, ba soboha si'ōli, ba wemanga seboea fama- kaō, ba wangohori ba goeli danō, fabaja si noemana ba niha! He no owōhō'ō, na si fajaŵa ndra' 32 oegō, ba he si so era'era — ba baloegō mbawaoe !
- 15 II. Dombœa nono lita, ono alawe : Da ! Da ! Tōloe zi tcbai aboeso ; ōfa zi lō mangoema'ō : Noa ! Na lafera zoesoe zaŵi, ba tobali 33 matega, ba na tefera'ō nichoe ba mendrō, ba na tefera'ō (na tesoeke) wōnoe, ba aloea wasosota.
- 16 Banœa tooe ba naha nono ba daloe, si no tedoehō (si lō ono) ba tanō tooe, si tcbai aboeso idanō, ba alitō, si lō mangoema'ō : Noa !
- 17 Hōrō zango'aja amania ba si lō ba dōdō wolo'ō li ninania, ba gaga ba ndraso zondrooe dania ba ono mojo zi manga. (F. 22, 20).
- 18 Tōloe ngawalō zi tcbai oechamō, ba ōfa zi lō aboto ba dōdōgoe : I. Hadia [niŵa'ōgoe chōoe], ja' 2 oegō onogoe? Hadia, ja'oegō ono moroi ba daloe? Hadia, ja'oegō ono nifaboe'oegoe ?
- 19 Lala mojo ba daloe mbanœa ba lala goelō ba dete gara misa ba lala nowo ba daloe nasi ba lala ndra matœa ba nono alawe. (F. 6, 16).
- 20 Si manō lala ndra alawe sabao ; itema, ba i'osi mbawania ba imane : Lō nifazōchigoe horō.
- 21 Tōloe balō zi doeroe danō, ba ōfa zi tcbai itaha : Bōi loeloe ba ndra alawe wa'abō- 3 lōoc, ba bōi loeloe ba zamakiko razo dōrōŵamō. (Moz. V. 17, 17. Raz. I. 11, 1).
- 22 Sawoejoe, na tobali salaŵa, ba niha si lō sōchi, na no fahōna mbalazo. (Sangamb. 10, 6).
- 23 Ba si lō moe'omas'i'ō, na te'owaloe, ba sawoejoe ono alawe, na itimba zochō ja'ia ira alawe.
- 24 Ōfa zide'ide ba goeli danō, ba noa zoei atœatœa sibai : Tenga amoœata razo, ja'oegō Le- 4 moœeli, tenga amoœata razo wama- doe toœo ; tenga ō razo zi mabœe ita. (F. 20, 1).
- 25 Siehō andrō, ba tenga banœa sabōlō, ba lahōna zoei mbalazo'fatœa bawa lōchō. (F. 6, 6-8; 10, 5).
- 26 Sigōloe, tenga gōi banœa sabōlō, ba ba dōgi gara lab'e nahara. Fa bōi mabœe ia ba fa bōi olifoe 5 ia gamachoita, wamoœjoe'ō hoehœoe zi noemana fefoc.
- Ba zi tekiko mibe'e zi mabœe niha, 6 ba ba zabœe tōdō mibe'e nagœe.
- Ena'ō ibadœc ba ena'ō olifoe ia wa'- 7 anoemanania, ena'ō lō'ō sa'ae itōrō tōdōnia wamakaonia.
- Bokai mbawaoe, ba wanolo si lō 8 hede ba ba wamatoenō hoehœoe niha sariri. (Job. 29, 12. 15).
- Bokai mbawaoe, atoelō'ō wangœe- 9

- hoekoe, ba ohe ba lala hochoeo zi
no gōna famakao ba hoehoeo zi
noemana.
- 10 II. Ira alawe si sōchi boeaboea
— ha niha zanōndra? — ba arōoe
eboea mbōli, moroi ba manimani.
(*F. 12, 4; 18, 22*).
- 11 Chōnia manōtōna dōdō ngambatō-
nia, ba lō ambō harenia.
- 12 Ilaeo chōnia zomasi ia, ba sagōtō
ja'ia, ba lō iboesi dōdōnia.
- 13 I'aloēi gafasi ba sinasa, ba owōlō'-
ōlō dangania, woha'ōwō.
- 14 Amaedola nowo zaniaga ia: ba
zarōoe ihalō mbalazo.
- 15 Na ogōnigōmi ná maoso ia, ba
ibe'e gō zi so jomo ehōra, ifasasi
ndrohoendrohoe ba zawoejoe ono
alawe.
- 16 I'aloēi mbenoea ba isōndra; ōlō
dangania wolaoe kaboe nagoe.
- 17 I'amōbō taloe wa'abōlō ba woha-
lōwō, ba i'abe'e'ō mboelōchania.
- 18 I'ila wa sogoena gōlōnia; sara
wongi lō mate wandroenia.
- 19 Itoejoe tangania gafasi nigadi, ba
mogadi doetoroenia.
- 20 Ira'oe danga zi no gōna fama-
koe, ba i'oro'ō dangania ba zi noe-
mana.
- 21 Lō ata'oe ia baomonia dece si
- bakoe andrō, noa sa'ae baroe loeo
noecha zoroijomonia fefoe.
Ambala ifazōehi chōnia; moeko ba 22
orona si sōchi noeehania.
- Fo'omonia, ba no motoeria ba 23
mbawa gōli, na faloecha ira zala'wa
ba danō.
- Itagoe kameza si sōehi, ba i'ama- 24
wa; bōbō daloe i'amawa ba za-
niaga. (*Hal. zin. 9, 39*).
- Fa'abōlō ba fa'asala'wa mbaroenia, 25
ba lō aboe dōdōnia he wisa ma-
hemoloe. (*Job. 5, 22. Mat. 6, 34*).
- Fa'atocatoea loealoea mbewenia, 26
ba famahaō omasiō ilaoe lелania.
- Ifaigifaigi he wisa gamoeata baomo 27
ehōnia, ba tenga ba wa'areoe i'ā
gōnia.
- Ba maoso nononia matoea ba la- 28
fahowehowoe'ō ia, ba isoeno ia
fo'omonia:
- „Ato nono alawe si sōchi amoeata, 29
ba ja'oegō, ba no ahoi ōtaloe'i
ira.”
- Si lō boto wa'asōchi nga'oeo ba 30
faja wa'asōchi mbawa; ba ira alawe
sangata'oeŋi Jehowa, ba nisoeno.**
(*F. 11, 22*).
- Mibe'e chōnia gōlō dangania, ba 31
ndramoesoeno ba mbawa gōli ni-
laoenia.

Soera

ZANGOMBACHA.

FAZA 1.

I. Tōdō zangombacha ba zoera
andre: Isofoe hadia zi lō teboelō,
me no a'oi fajafaja manō fefoe ha-
dia ia. II. Tobalibali manō fefoe
hadia ia ba goeli danō. III. He ba
wa'atocatoea niha andrō, ba lō si
lō teboelō.

1 I. Taroma li zangombacha a-

ndrō, ono Dawido, razo ba Jeroe-
zalema (*Sin. 62, 10*).

Fajafaja si toemboe ba zi lō boto! 2
i'wa'ō sangombaecha andre; fajafaja
si toemboe ba zi lō boto! Oi fa-
jafaja manō!

Hadia hare niha ba wa'erege dō- 3
dōnia andrō fefoe, ba ni'eregesinia
tōdōnia ba goeli danō? (*F. 2, 22*).

- 4 II. Moelalō zi sagōtō niha, ba so zi sagōtō, ba tanō andre, ba si lō teboelō, iroegi zi lō aetoe. (*Sin. 104, 5*).
- 5 Ba toemboe loeo ba aechoe, si foelōi ia, isa'wa zi toemboe ia dania.
- 6 Tefoejoe nangi miraja, ba iroegi jōoe; tefoejoejoejoe manō ia, ba ifoelifoeli ia ba nifasoeinia mege.
- 7 Ba nasi noemalō nidanō fefoe, ba lō'ō sa falawoe nasi: ba zi noemalō idanō andrō, ba da'ō manō zoei loealoea dania.
- 8 Fefoe hadia ia, ba serege tōdō; tebai ahoi idoenōdoenō niha; lō aboeso hōrō wamaigi, ba lō afōnoe dōgi dalinga ba wamondrongo. (*Amaed. 27, 20*).
- 9 Hadia zi no aefa, da'ō zoei zi so dania, ba si no nocmalō, ba ifoeli itōrō dania, ba lō hadia ia zi bohoe so ba goeli danō. (*F. 3, 15*).
- 10 Hadia, so hadia ia ni'wa'ōda: Hiza, sawena so da'ō? No fōna sa'ae so, ba gōtō fōnada.
- 11 Lō'ō sa'ae itōrō tōdō zi so mege, fōnada, ba he si so dania, foerida, ba lō dania itōrō tōdō zi so foerira zoei dania.
- 12 III. Ja'odo, sangombacha andre, ba no razo Ndraono Gizeraeli ndra'ō, ba Jeroezalema.
- 13 Ba no oebe'e dōdōgoe ba wanga-loengaloei ba ba wamaigimaigi fefoe hadia ia ba goeli danō, ba wa'atoeatoeagoe: famakao, nibe'e Lowalangi ba nono niha, wangeregesi tōdō ba da'ō! (*Raz. I. 4, 29 b. t.*).
- 14 No ahoi oe'ila nilaealoe ba goeli danō, ba si ndroehoe: oi si lō boto ba folohi angi.
- 15 Sabila, ba tebai adōlō, ba sambō'am-bō, ba tebai ni'erai.
- 16 Ba oemane dōdōgoe: Si ndroehoe, no oesōndra wa'atoeatoea, ba itoe-goe tedoedoe, italoei fefoe zala'wa ba Jeroezalema, fōnagoe, no fahōna wa'atoeatoea ba fa'aboto ba dōdō ni'ila dōdōgoe. (*Raz. I. 3, 12. F. 2, 9*).
- Ba me oe'aloaloei, ena'ō aboto ba 17 dōdōgoe wa'atoeatoea ba he fa'owōhō mowa ba fa'ambō tōdō, ba oesōndra, wa folohi angi da'ō gōi. (*F. 2, 12; 7, 26*).
- Na no fahōna wa'atoeatoea, ba 18 fahōna gōi wa'aboe dōdō, ba na so zangōhōna fa'aboto ba dōdō, ba no sangōhōna fa'afōchō gōi.

FAZA 2.

I. Fajafaja fefoengawalō wa'omoeso dōdō. II. Ba he lachōmi ba fa'eboea gana'a. III. Ba he fa'atoeatoea ba goeli danō, saetoe sa atō, na aetoe noso niha. IV. Ba aragoeragoe ena'ō dōdōda, na tafatooetoe da'ō.

I. No oemane dōdōgoe: Ba 1 da'oetandraigō wa'omoeso dōdō andrō, oe'owoeawoea'ō dōdōgoe si sōchi! Ba hiza, no si lō boto da'ō gōi.

No oemane ba wa'iki andrō: O- 2 wōhō'ō! ba ba wa'omoeso dōdō: Hadia nilae da'ō?

Oe'aloaloei tōdōgoe wondrorogō 3 botogoe wamadoe agoe, fatoea ifa'oea wa'atoeatoea tōdōgoe, ba wangoembai fa'owōhōwōhō, irege oe'ila hadia zogoena lalae niha, ba gōtōra ba goeli danō.

II. Seboea oelae: oelae chōgoe 4 nomo, ba oefazōchi chōgoe kaboe nagoe;

oetanō zinanō ba ngai nomo ba 5 oefazōchi kaboe nihaogō, ba oetanō geoe sowoea ba da'ō, hadia ia ngawalō;

oefazōchi mba'wa nidanō, ba wa- 6 mo'idanō bōrō geoe ba gatoea, sanōinōi;

ba oehōli zawoejoe, ira matoea ba 7 ira alawe, ba so gōi chōgoe zi no toemboe jomo ehōgoe. Ba so gōi ehōgoe ngawawā za'wi ba biribiri, oja moroi ba goehōta zi so ba Jeroezalema fōnagoe.

No oehōna gōi ehōgoe wirō ba 8 ana'a, nihālō ba zala'wa ba niha

- ba danō; ba oe'asogō chōgoe zanoenō, ira matoea ba ira alawe, awō wa'omoeso dōdō niha ba goeli danō: oehōna ndra alawe. (*Raz. I. 11, 3*).
- 9 Ba tobali seboea ndra'o, seboea moroi ba dánō b'ō fefoe, fōnagoe ba Jeroezalema; ba he gōi fa'atoeatogoe, ba lō teboelō ehōgoe.
- 10 Ba fefoe hadia ia gomasiō hōrōgoe, ba oetehe ehōnia, ba hadia ia zomasi dōdōgoe, ba oe'o'ō chōnia, omoeso sa dōdōgoe ba wa'akaogoe andrō fefoe, da'ō hargoe ba wa'erege dōdōgoe andrō fefoe.
- 11 Ba me oefaiigi halōwōgoe andrō fefoe nilaoe dangagoe, ba fa'arege dōdōgoe; olōgoe andrō, ba wolaoe ja'ia, ba oe'ila: oi si lō boto ba folohi angi, ba lō hare ba goeli danō.
- 12 III. Ba oe'otahōgō wa'atoeatoea ba fa'owōhō mowa ba fa lō tōdō, ba wamaigi da'ō; he iwisa sa niha andrō, si so dania, na lō'ō sa'ae razo andre? Si no moelaoe fōna sa'ae ilaoe!
- 13 Ba oe'ila, wa no tohoede wa'atoeatoea, moroi ba wa lō tōdō, timba haga, si tohoede moroi ba wa'ogōmigōmi.
- 14 Ba zatoeatoea, ba so hōrō ba mbawania, ba sambō tōdō, ba ba zogōmigōmi lalania. Ba oe'ila gōi, wa no si fagōlōgōlō manō zi gōna ira.
- 15 Ba oemane dōdōgoe: Gōna gōi ndra'o si gōna zambō tōdō, ba hadia goena wa no satoeatoea siba ndra'odo? Ba oe'wa'ō tōdōgoe, fajafaja gōi da'ō.
- 16 Faoma sa lō ara itōrō tōdō niha dania, he satoeatoea, ba he sambō tōdō; ba gōtō dania, ba olifoe manō niha ira fefoe, ba mate manō zatoeatoea, awō zambō tōdō. (*Sin. 49, 11*).
- 17 Ba anoezoe dōdōgoe wa'aeroi, lō'ō sa omasido nilaoelaoe ba goeli danō; oi sa si lō boto manō ba folohi angi!
- Ba anoezoe dōdōgoe wa'erege dōdōgoe andrō fefoe, fa'akaogoe andrō ba goeli danō, me ba zi so foerigoe oerōi foeri dania. (*A. 21. 26. Sin. 39, 7*).
- Ba ha niha zangila, na satoeatoea 19 da'ō, ba na sambō tōdō? Ba ja'ia dania zamatōrō si no erege dōdōgoe, si no oefakao ndra'o, ba zi no atoeatoea ndra'o ba goeli danō — ba da'ō gōi, ba no si lō boto!
- IV. Ba oe'erogō, ena'ō aragoera- 20 goe manō dōdōgoe, ba wa'erege dōdō andrō fefoe, nifakaogoe ja'ō, ba goeli danō.
- Na so zi so fa'atoeatoea ba fa'aboto 21 ba dōdō, ba si fadoehoe dōdōda ba wangainia halōwōnia, ba irōi foeri dania ochōta niha si lō erege tōdō chōnia: si lō boto gōi da'ō ba famakao seboea.
- Hadia atō nisōndra niha, ba wa' 22 erege dōdōnia andrō fefoe ba ba wangaloengaloei dōdōnia, nifakaonia ja'ia ba goeli danō? (*F. 1, 3*).
- Ero ma'ōehō sa so wa'afōchō ehōnia, 23 ba fa'aboe dōdō halōhalōwōnia; ba he ba zi bongi, ba lō faloeha wolombase dōdōnia. Si lō boto gōi da'ō! (*Job. 14, 1*).
- Awai zi sōchi ba niha: femanga- 24 manga ba famadoemadōe hadia ia ba na i'omoeso'i'ō dōdōnia ba wamakaonia andrō: ba he da'ō gōi, ba ba danga Lowalangi moroi — no oe'ila. (*F. 3, 12. 22; 5, 17; 9, 7*).
- Ha niha sa zi manga ba ha niha 25 zaboeso, na lō ja'ia?
- Ba zomasi ia sa, ba ibe'e wa'atoeatoea 26 ba fa'aboto ba dōdō ba fa'omoeso dōdō; ba ba zi so horō, ba da'ō ibe'e halōwōnia: fangozaragō ba fangōhōna, ba wame'e ja'ia ba zomasi Lowalangi. Ba si lō boto da'ō gōi ba folohi angi. (*Job. 27, 16 b. t. Amaed. 28, 8; 13, 22*).

FAZA 3.

I. Fefoe hadia ia ba goeli danō, ba oi mo'inōtō. II. Oi ba ginōtō ilaoe nilaoenia Lowalangi gōi; ba hana na omoeso dōdō niha wemanga nibe'e Lowalangi. III. Niha si lō Lowalangi, ba no timba zaliwāliwā ba danō.

- 1 I. Fefoe hadia ia, ba so ginōtō, ba hadia ia fefoe nilaoc ba goeli danō, ba oi ba ginōtōnia. (*F. 8, 6*).
- 2 So mbaŵa wa'atoemboe ba so mbaŵa wa'amate.
Fananō ba fondrōni nitanō andrō.
- 3 Famoenoe niha ba fangorifi.
Fanoedoegō ba fangotomosi.
- 4 Fege'ege ba fa'iki.
Fa'aboe dōdō ba folaja.
- 5 Fanibo kara ba fangozaragō kara.
Fa'omasi ba fa lō fa'omasi.
- 6 Fangaloei ba fa'aechoe.
Fangirō ba fanibo.
- 7 Fanika ba fanagoe.
Fa lō hedehede ba fehede.
- 8 Fangomasi'ō ba fatioesa.
Fasoewōta ba fa'atoelō.
- 9 II. Hadia hare zolaoe hadia ia ba ni'eresinia tōdōnia?
- 10 No oe'ila halōwō andrō, nibe'e Lowalangi ba nono niha, ba wangeresi tōdōra. (*F. 1, 3*).
- 11 Fefoe hadia ia, ba no ihaogō wolaoc, oi ba ginōtōnia, ba he si lō aetoe andrō, ba noa gōi ibe'e ba dōdōra; ha fa tebai aboto ba dōdō niha — i'otarai wamobōrō, iroegi ba gamozoea — nilaoe Lowalangi andrō. (*F. 8, 17*).
- 12 Ba no aboto ba dōdōgoe, wa lō hadia ia zi sōchi ba chōra, moroi na la'omoeso'ō dōdōra ba na lahaogōhaogō gōra, ba gōtōra ba goeli danō. (*F. 2, 24*).
- 13 Ba he na mangamanga niha ba na ibadoebadoe hadia ia, na i'aboesoi'ō ia si sōchi ba wa'erege dōdōnia andrō fefoe, ba no boeala Lowalangi chōnia.

Ba oi na baŵama.

No aboto ba dōdōgoe, wa si lō teboelō, iroegi zi lō aetoe, fefoe hadia ia nilaoe Lowalangi; tebai tannōnō ba tebai fawoewoe: No imannō wolaoc Lowalangi, ena'ō la'ata'oeſi ia niha.

Hadia zi so, ba no ara, ba si so dania, ba no fōna sa'ae so; ifoeli sa i'aloeli Lowalangi zi no noemalō.

III. Ba so na ni'ilagoe, ba goeli danō: famoejoe'ō hoekoe ba naha wangoehoekoe ba famalangōgō niha ba naha wangatoelō.

Ba oemane dōdōgoe: he satoelō tōdō ba he seboea horō, ba faoma ihoekoe Lowalangi; fefoe hadia ia nitōrō ba hadia ia nilaoe, ba noa sa ifachoi ginōtō. (*F. 12, 14*).

Ba oemane na dōdōgoe: Bōrō nono niha, ena'ō itandraigō ira Lowalangi, ba ena'ō aboto ba dōdōra, wa no timba zaliwāliwā ba danō ira. Me no faoma zi gōna ira niha zaliwāliwā ba danō — ha sara lalara: no faoma wa'amatera, ha samboea nosora; lō si tohoede niha moroi ba zaliwāliwā ba danō, oi sa si lō boto. (*Sin. 19, 13, 21*).

Ha sara loaloea lalara, gawoega woe mbōrōta hadia ia fefoe, ba si tobali gawoegawoe zoei dania. *Moz. I. 3, 19. Sin. 146, 4*.

Ha zangila, na mijawa isaŵa bechoe niha, ba na barō danō tooe isaŵa bechoe zaliwāliwā ba danō? (*F. 12, 7*).

Ba aboto sa'ae ba dōdōgoe, wa lō si sōchi, moroi na i'omoeso'ō dōdōnia niha ba nilaoelaoenia andrō, me no da'ō dāna chōnia; ha niha sa zangila mama'ele'ō chōnia, he wisa dania, na lō ja'ia sa'ae?

FAZA 4.

I. Famalangōgō andrō ba fa'afōchō dōdō ba fa'omasi gana'a, ba tobali fangaboe dōdō ba niha. II. Ba na hoelō zi fatalifoesō niha, ba tobali howoehowoe. III. No fachoe ira zatoeatoea zambō tōdō.

I. Ba oe'ila gōi wamalangōgō I

andrō fefoe, ba goeli danō: mo-wōi daŵa hōrō nifakao andrō, ba lō sondrara tōdōra, lafakao ira samalangōgō ja'ira, ba lō sondrara tōdōra.

2 Ba oefahowoe'ō zi no mate, si no mate fōna sa'ae, moroi ba zaeri, si no na ma'ōchō,

3 Ba ja ahowoe na moroi andrō zi lō si toemboe na, si lō mangila folaoe si lō sōchi andrō, ba goeli danō.

4 Ba oe'ila wa'erege dōdō andrō fefoe, awō wa'oneche ba wolaoe hadia ia, fefoe, wa no fa'afōchō dōdōra chō nawōra. Si lō boto gōi da'ō ba folohi angi.

5 Sambō tōdō, ba ifatahō dangania, ba i'aga'aga nōsinia. (*Amaed. 6, 10; 24, 33*).

6 Sōchi zi sagochō fa'ahono dōdō, moroi ba zi sandremo fa'erege dōdō ba folohi angi.

7 II. Ba so na ni'ilagoe si lō boto, ba goeli danō:

8 so zi ha samōsamōsa, si lō awō, lō'ō gōi ononia ba lō talifoesō, ba ifakao zoei ia, si lō aetoe, ba lō aboeso hōrōnia ana'a. Ba ha chō atō mogoena, na oefakao ndra'o, ba na alimagō chōgoe oehaogō gōgoe? Si lō boto gōi da'ō ba zaja-zaja gōlō! (*Sin. 39, 7*).

9 Si sōchinia na daroea ira, moroi na ha samōsa, bōrō me so dania mbōli gōlōra si sōchi, ba wa'erege dōdōra andrō.

10 Na alaoe zi samōsa, ba i'ila ifazaŵa nawōnia si samōsa; ba alai zi ha samōsamōsa, na alaoe ia, ba lō awōnia, ba wamazāŵa ja'ia.

11 Ba si manō gōi na faedo zi daroea ba wemōrō, ba lō oafoe ira; ba heza ihalō wa lō oafoe si ha samōsa?

12 Ba na so zamalangōgō si ha samōsa ba la'ila lalaŵa ia si daroea; ba sinali si tōloe winali, ba ha ŵaraō aetoe?

13 III. Ono matoea si noemana ba si no atoeatoea, ba no tohoede mo-

roi chō razo si no satoea ba sambō tōdō, si tebai mamondrongo sa'ae, na so zanenaŵa ja'ia.

Me no ba goeroenga i'otarai [ono 14 matoea andrō], ba wc'amōi salaŵa, he ŵa'ae no ba mbanoea razo andrō toemboe ia mege si noemana.

No oe'ila zaeri andrō fefoe, so 15 waōwaō ba goeli danō, awō nono matoea andrō, si samōsa andrō, si mōi fangali zi samōsa no mege.

Ba si lō moetaha moe'erai niha sato 16 andrō, fefoe zi mōi ia salaŵa. Ba lō'ō zoei dania la'omoesoi'ō tōdō ia nga'ōtō mitoe. Me no si lō boto gōi da'ō ba folohi angi.

Faigifaigi gaheoe, na mōi'ō ba no- 17 mo Lowalangi. Na mōi ita mamondrongo, ba no si sōchi, moroi na la'ohē zoemange nitaba niha sambō tōdō; noa sa si lō mangila watahōgō ira, ba tobali lalaoe zi lō sōchi. (*Sam. I. 15, 22. Amaed. 15, 8*).

FAZA 5.

I. Bōi tafahaelō wehede. II. Faja gana'a. III. Ta'andrō saoha gōlō chō Lowalangi, na ta'ogoenā'ō nibe'enia chōda.

I. Bōi aliolio mbeweoe, ba bōi 1 ida'ida'i tōdōoe wangoema'ō hadia ia fōna Lowalangi; noa sa ba zo-roego so Lowalangi ba ja'oegō, ba ba goeli danō so'ō: andrō bōi oja'ō limō. (*Amaed. 10, 19. Mat. 6, 7*).

Ba zi fahōna fa'aboe dōdō, ba so 2 wangifi, ba ba zi fahōna li, ba so wehede zambō tōdō.

Na ōfaboe'oc hadia ia chō Lowa- 3 langi, ba bōi arōrō'ō wanōrō, lō'ō sa omasi ia zambō tōdō; hadia nifaboe'oemō, ba ōfaloa gōi. (*Moz. VI. 30, 3. Moz. V, 23, 21*).

Sōchi na lō ōfaboe'oe, moroi na 4 ōfaboe'oe, ba lō ōtōrō.

Bōi tehe ba mbeweoe ifo'ōmō mbo- 5 tooe, ba bōi ōmane chō zingenge Lowalangi: no noemalō mbeweogē!

Hana wa [edōna'ō] mofōnoe Lo-

- walangi, ba deatea mbeweoe ba ifoefoe nilaoe dangaoe? (*Mal. 2, 7*).
- 6 Na fahōna wangifi ba bewe, ba fahōna gōi wajafaja. Andrō wa ō'ata'oeffi Lowalangi.
- 7 II. Na ō'ila ba danō, lafakao zi noemana, ba lafoejojō'ō hoekoe ba labila'ō lala, ba bōi ahōlihōli dō-dōoe ba da'ō; ifaigifaigi sa nawōnia salaŵa, ba Fondrege zalaŵa zamaigimaigi ja'ira [fefoe].
- 8 Ba mohare danō ba da'ō fefoc, na so razo somasi fangahalō.
- 9 Somasi ana'a, ba tebai aboeso ana'a, ba somasi na eboea gana'ania, ba lō isōndra zi ndroehoe hare ba da'ō. Si lō boto gōi da'ō. (*Job. 20, 20*).
- 10 Na tedooc mbalazo, ba tedooc gōi zi manga ja'ia, ba hadia hare zochō, bacro wamaigi?
- 11 Ba zohalōhalōwō, ba fangokafoc dōdō wemōrō, he na oja gōnia, ba he na lō oja'oja; ba seboea ana'a, ba lō faloecha mōrō, ba wa'afahōna chōnia.
- 12 So wamakao safōchō, ni'ilagoe ba goeli danō: Ana'a seboca ni'irō'irō'ō zochō, famoenoenia.
- 13 Na taja gana'a andrō, na itōrō zochō hadia ia, ba na so nononia, ba lō toſai hadia ia ba danga da'ō.
- 14 Si mane mege, me i'otarai daloe ninania, si manō wofanōnia dania, lō baloebaloe, si mane me awena so ia; ba lō hadia ia i'ohē, bōli gōlōnia ba wa'erege dōdōnia andrō, noro dangania ena'ō. (*Job. 1, 21. Tim. I. 6, 7*).
- 15 Famakao seboea gōi da'ō: no fagōlōgōlō sibaſi ira wa'asonia wofanōnia, ba hadia harenia, na i'eregesi dōdōnia ba nangi?
- 16 Ba sagōtō ja'ia, ba ba zogōmigōmi so ia, ba so wa'aboe dōdō; ba fahōna wa lō sōchisōchi dōdōnia ba fa'afōchō ba fa'abao dōdō.
- 17 III. Si ndroehoe, ni'ilagoe si sōchi ba somasi ita, ba ja'ia na mangamanga nihá ba na ibadoe-
- badoe-hadia ia, na i'aboesi'ō ia si sōchi, ba wa'erege dōdōnia andrō fefoe, ba nifakaonia ja'ia ba goeli danō, gōtō wa'anaoe nosonia, nibe'e Lowalangi chōnia; me no da'ō dāna chōnia. (*F. 2, 24; 3, 12*).
- Ba he na so niha, nibe'e Lowalangi ana'a ba ochōta hadia ia, ba na no itolo ia ba wemanga si so andrō ba ba wanema oerachania, ba ba wangomoesi'ō tōdōnia halōhalōwōnia: ba boeala Lowalangi da'ō.
- Lō'ō sa bōrō itōrō tōdō niha si 19 manō, wa lō anaoc nosonia; na itehe chōnia Lowalangi wa'omoeso dōdōnia andrō.

FAZA 6.

Fa'eboea gana'a ba fa'eboea dōi, ba no tenga si lō teboelō.

So wamakao ni'ilagoe ba goeli danō, si no tohare sibaſi ba hoeloe niha: 1

Na so nibe'e Lowalangi ana'a ba girōgirō ba fa'eboea dōi, na tobaſi lō ambō chōnia hadia ia zomasi ia, ba na lō iteche chōnia Lowalangi i'ā; na niha bō'ō zi manga, ba si lō boto da'ō ba famakao safōchō. 2

Na so zi oteo ono, ba na ha me oega fache ia ba goeli danō, na anaoc nosonia, ba na lō i'ā zi sōchi andrō, ba na lō'ō gōi lako'ō ia [na no matc ia], ba da'ō niwa'ogoe; tabina sacchoe, ba no sohaoc tōdō moroi chōnia. 3

Noa sa ba wa lō boto so da'ō, ba ba zogōmigōmi lalania, ba si tobaſi fa'ogōmigōmi dōnia; 4

ba lō'ō gōi ni'ilānia haga zi molooc, lō saboto ba dōdōnia: ba ohahoc dōdōnia, moroi ba da'ō no mege. 5

Ba he mendroea wa hōnō fache wa'anaoc nosonia, ba na lō ni'ania si sōchi, ba hadia, tenga ha samboea nahiaſa fefoc dania? 6

Fefoc hadia ia halōwōnia, ba bōrō dōlōtōlōnia; ba lō'ō manō zoei dōhō wangisōnia andrō. 7

8 Hadia sa zi tohoede zatoeatoea, moroi ba zambõ tödõ? Ba hadia zi tohoede zi noemana, sangila manõrõ lala si sõchi, ba zaehe niha saokeri?

9 Sõchi na ha famaigi hõrõ, moroi na si lõ ahonohono wangisõ andrõ. Si lõ boto gõi da'õ ba folohi angi.

10 Hadia zanõrõ niha, ba no ara, me lafotoi ia, ba no moehonogõi, he wisa niha dania, ba tebai fasoso ia ba zabõlõ moroi chõnia. (*Job. 4, 17; 9, 2*).

11 He na oja linia, fonõnõ wa lõ boto, ba hadia hare niha? (*F. 1, 3*).

12 Ha niha sa zangila, hadia zogoena ba niha, ba we'asonia ba goeli danõ, gõtõ wa'anaoe nosonia andrõ si lõ boto, silalõ hoelõ loemõloemõ? Ha niha sa zangombacha ba niha, he wisa dania ba goeli danõ, na lõ ja'ia sa'ae? (*Job. 7, 7; 14, 1. Sin. 144, 4. F. 8, 7*).

FAZA 7.

I. Ni'onangegõ fefoe hadia ia.

II. Ena'õ na ihonogõ dõdõnia niha ba nibe'e Lowalangi chõnia. III. Bõi si tenga moroi ba dõdõ wolo'õ oroisa, ba bõi molaee si lõ sõchi.

IV. Wa'afõchõ wangaloei fa'atceatoea si ndroehoe.

1 I. Sõchi dõi si sõchi, moroi ba wanicha [famajoini] si sõchi, ba sõchi mba'wa wa'amate, moroi ba mba'wa wa'atoemboe. (*Amaed. 22, 1*).

2 Sõchi we'amõi ba nomo, ba ni'e'esi si mate, moroi ba we'amõi ba nomo ba nibadoebadoe toeo; amozoea niha fefoe sa da'õ no mege, ba mõi ba dõdõ zi so noso na.

3 Sõchi wa'aboe dõdõ, moroi ba wa'iki; ohahaoe sa dõdõ, na mangelraoe mbawa. (*Kor. II. 7, 10*).

4 Ba nomo ba ni'e'esi si mate so dõdõ zatoeatoea, ba tödõ zambõ era'era, ba ba nomo ba zomoeso dõdõ niha so.

5 Sõchi wamondrongo fanegoe zatoea-

toea, moroi ba wamondrongo wanoenõ zambõ tödõ. (*Amaed. 15, 31*). Me no hoelõ wa'ofetoe fetoe mana-wa, na labe'e eoe galitõ wa'iki zambõ tödõ: no fajafaja gõi da'õ.

Si taja sa gera'era zatoeatoea, na lafalangõgõ ia, ba na labe'e õnia gana'a, ba tefoejoe dõdõnia. (*Moz. II. 23, 8*).

II. Sõchi loealoea hadia ia, moroi ba mbõrõtania. Sõchi zebolo tödõ, moroi ba zi fajawa.

Bõi aliolio abao dõdõoe, me no barõ dõto zambõ era'era so wa'abao dõdõ. (*Jak. 1, 19, 20*).

Bõi õmane: Hadia mbõrõ, wa no sõchi gõtõ fõna, moroi ba gõtõ da'e? Tenga sa fanofoe zatoeatoea da'õ.

No timba gõndrõita zatoea wa'atoeatoea, ba no sogoena sibai ba zangila haga zi moloeo.

Ba'aba'a zino sa'ae wa'atoeatoea ba ba'aba'a zino [gõi] gana'a, ba hare ba wa'aboto ba dõdõ, ba i'orifi zi so ja'ia fa'atoeatoea andrõ. (*Jes. 6, 40*).

Faigifaigi nilaelae Lowalangi; ha niha sa zangila mangadõlõ nikõi'õnia?

Na ba'wa si sõchi, ba omoesoi'õ dõdõoe; ba na ba'wa si lõ sõchi, ba õmane dõdõoe: nibe'e Lowalangi gõi da'õ, si mane si sõchi andrõ, ena'õ lõ'õ sa'ae irongo hadia ia, bacro õ, nihá, dania.

III. No ahoi oe'ila ba gõtõgoe andre: Sosó zatoelõ tödõ, si tekiko ba wa'atoelõ dõdõra andrõ, ba sosó zeboea horõ, sanaoe noso, ba walõsõchira.

Bõi tõra wa'atoelõmõ, ba bõi atoeatoea sibai ndra'oegõ õ'wa'õ: hana wa õfakiko'õ? (*Rom. 12, 3*).

Bõi abõlõgõ wanao horõ ba bõi sambõ era'era ndra'oegõ! Hana wa omasi'õ mate, na lõ'õ na inõtõ chõoe?

Sõchi na õ'aro'õ chõoe zi sambalõ ba na lõ'õ gõi ibõhõli tangaoe zi

sambalō; sangata'oeſi Lowalangi sa, ba lō gōna ia da'ō fefoe.

19 Fa'atoeatoea andrō, ba i'abe'e'ō zateatoea, moroi ba zi dafoeloe sabōlō, si so jomo ba mbanoea.

20 Lō'ō sa niha satoelō ba goeli danō solaoe si sōchi lō olalō'wa. (*Raz. I. 8, 40. Rom. 3, 10*).

21 Bōi gōi tōngōni deatea mbewe andrō fefoe, nilaoelaoe, fa bōi ōrongo i'elifi'ō sawoejoemō.

22 Me no asese ō'elifi gōi niha bō'ō, si lō olifoe'ō.

23 IV. Da'ō fefoe, ba no oetandraigō, ba wa'atoeatoea andrō; no oemane dōdōgoe: „Omasido na atoeatoea ndra'odo,” ba lō'ō sa ihatō'ō ia chōgoe.

24 No arōoe zi so andrō, ba no abacha sibai; ha niha zogamō? (*Rom. 10, 6 b. t.; 11, 33*).

25 Ba no oe'otahōgō, no oebe'e dōdōgoe, ena'ō aboto ba dōdōgoe ba ena'ō oesōndra; ba wanggaloei fa'atoeatoea ba fame'e ba lala, ba ena'ō aboto ba dōdōgoe, wa no fa'ambō tōdō wanao horō, awō wa fa'owōhō sa'ae wa'owōhō mowa andrō. (*F. I, 17*).

26 Ba no safeto moroi ba wa'amate ndra alawe oesōndra; no timba goe'ō ia, ba tōdōnia, ba no timba dandra'wa, ba tangania, ba fesoe. Somasi Lowalangi, ba lō alaoe chōnia, ba si so horō, ba te'ala ibe'e.

27 Hiza, da'ō nisōndragoe, i'wa'ō sangombacha, no oe'ozaragō, ena'ō oesōndra wozoe.

28 Da'ō ni'aloeloeigoe, ba lō nisōndragoe: Ira mafoea, ba samōsa ba zi hōnō oesōndra, ba ira alawe, ba samōsa lō'ō ba da'ō fefoe.

29 Hiza, ha da'ō nisōndragoe: no adōlō dōdō niha, wombōi Lowalangi ja'ia, ba ja'ira, ba no oja la'aloeli gōikōi.

FAZA 8.

I. Si ndroehoe fa'atoeatoea, ba ja'ia wamondrongo li zala'wa ba fangata'oeſi Lowalangi. II. Bōi aboe dōdōda ba zi no amaedola dahōdahō ba wamatōrō Lowalangi ōsi goeli danō.

I. Ha niha zi no si mane sa-toeatoea? ba ha niha zi no aboto ba dōdō eloeaha hadia ia? — Fa'atoeatoea nihá andrō, ba hoemaga mbawa niha ibe'e, ba tobali walōsōchi mbawa.

Da'ō ni'wa'ōgoe: tōngōni goroi sa razo, bōrō wahōloesa andrō ba Lowalangi. (*Amaed. 24, 21. Rom. 13, 1 b. t.*).

Bōi aōsō erogō ia (razo); bōi baja hoehoeo si lō sōchi.

Fefoe hadia ia sa zomasi ia, ba ilaoe, me no sabōlō li razo ba ha niha zi tola manofoe chōnia: Hadia nilaoemō?

Sanōngōni oroisania, ba lō faloecha zi lō sōchi, ba inōtō ba hoeke isōndra tōdō zateatoea.

Fefoe hadia ia sa nilaoe, ba so ginōto ba so hoeke, me no noro niha zi lō sōchi andrō chōnia.

Lō'ō sa i'ila hadia zi so dania; ba he wisa lala dania, ba ha niha zamokai chōnia? (*F. 7, 1*).

Lō niha sabōlō moroi ba nangi, fa i'ila ena'ō iba'a nangi, ba lō sabōlō moroi ba inba'wa wa'amate, ba lō fangefa ba wanoewō; ba fanao horō andrō, ba lō i'orifi zama'oea. (*Job. 14, 5. Sin. 39, 6*).

Da'ō fefoe ni'ilagoe, bōrō me no oetōngōtōngōni fefoe nilaoelaoe ba goeli danō, gōtō wa ibali'ō ia samatōrō awōnia niha, ba wanggalani ja'ia.

Ba noa gōi oe'ila zeboea horō, niko'o, sogamō folombase, ba tenga ba naha ni'amoni'ō monahia zolaoe satoelō mege, ba olifoe mbanoeara irá. Fajafajá gōi da'ō.

Me mogasa wamatōrō hoeke ba nilaoe zi lō sōchi andrō, andrō wa

- itoe'goe abe'e dōdō nono niha, ba wola'oe si lō sōchi,
- 12 me meotoe ila'oe zi lō sōchi si so horō, ba ana'oe nosonia ba da'ō, he wā'ae no aboto ba dōdō'goe, wa sohaha'oe tōdō dania zangata'oeffi Lowalangi, samondrongo linia. (*Sin. 37, 18. Amaed. 1, 33. Jes. 3, 10.*)
- 13 Ba tenga sohaha'oe tōdō dania zana'oe horō, no timba loemō, wa lō ana'oe nosonia, me no tenga sangata'oeffi Lowalangi ia.
- 14 II. So zi hoelō waja, ba goeli danō, ja'ia wa so zatoelō tōdō si faloecha loaloea wola'oe zeboea hōrō, awō wa so zeboea horō si faloecha loaloea wola'oe zatoelō tōdō. Ba no oemane : Faja gōi da'ō ! (*Sin. 37, 11-14.*)
- 15 Ba no oesoeno wa'omoeso dōdō ; me no fondrege zi sōchi ba niha ba goeli danō, na mangamanga ia ba na ibadoebadoe hadia ia, na i'omoesoi'ō dōdōnia ; ba ja lō afa'afa chōnia da'ō ba wa'erege dōdōnia andrō, gōtō wa'ana'oe nosonia, nibe'e Lowalangi chōnia ba goeli danō. (*F. 2, 24; 3, 12. 15; 5, 18.*)
- 16 Ba me oebe'e dōdō'goe, ena'ō aboto ba dōdō'goe wa'atoeatoea andrō, ba ba wamaigimaigi nila'oe laoe ba goeli danō, — me lō faloecha alaoe hōrō niha, he ba zi bongi ba he ba zi ma'ōchō —
- 17 ba no oe'ila, wa tebai aboto ba dōdō niha wola'oe Lowalangi fefoe, folaoelaenia andrō ba goeli danō, mei'eregergesi dōdōnia niha, ba wanggaloei, ba me lō'ō zoei isōndra, ba he na i'wā'ō tōdōnia satoeatoea, no aboto ba dōdōnia, ba lō'ō zoei isōndra.

FAZA 9.

I. Itari lō oroma ba niha wa'atoelō Lowalangi. II. Ogoena'ō nibe'e Lowalangi chōoe, hana na omoesoi'ō dōdō, he wā'ae tebai otimba zi gōna ndrā'ogō. III. No arōoe tohoede wa'atoeatoea, moroi ba wa'ambō tōdō.

- 1 I. Da'ō fefoe sa, ba no oetōngōni

sibai ba no oe'aloaloei fefoe : wa no ba danga Lowalangi so zatoelō tōdō ba satoeatoea, fabaja nila'oe laoe andrō ; he fa'omasi, ba he fatioesa, ba tenga si no tohōna i'ila niha ; oi si so fōnara fefoe.

Faoma i'ila itōrō ira fefoe hadia ia : ha sambalō zi gōna ira, he satoelō tōdō, ba he zeboea horō, he si sōchi, sohaoehaoe, ba he si ra'ira'iō, he same'e soemange, ba he si lō mame'e soemange ; si mane ba zi sōchi gōi ba zi so horō, ba si mane ba zi mōi ba hōloe gōi ba zata'oe hōloe. Famakao da'ō, ba ngawalō hadia ia fefoe ba goeli danō, wa no ha sara manō zi gōna ira fefoe, ba tobalī fahōna manō ba dōdō nono niha zi lō sōchi, ba fa'owōhō mowa ba dōdōra, sagōtō ja'ira ; ba aefa da'ō, ba mōi ba mbanoea tooe.

Na awō zaoeri fefoe na nihá, ba lō saetoe wanōtōna ; sōchi sa nasoe saoeni, moroi ba zingo si no mate. Saoeri sa, ba no la'ila, wa si mate ira dania, ba si no mate, ba lō hadia ia la'ila, ba lō'ō sa'ae bōli gōlōra, lō'ō sa'ae itōrō tōdō niha bō'ō ira.

He fa'omasira ba he fatioesara ba fōnoera, ba no ara sa'ae noemalō, ba lō'ō sa'ae hadia ia zo'oeracha ira, ba goeli danō.

II. Ba laboe sa'ae, omoesoi'ō dōdōe wemanga gōoe, awō wamadoe agoe chōoe ; no ara sa'ae, me itehe wola'omō andrō Lowalangi.

Bōi teboelō wa'afoesi noechaoe ba bōi manō ambō wanicha ba mboemō.

Omoesoi'ō dōdōoe ba wa'aerimō, awō wo'omooe somasi'ō, gōtō wa'ana'oe nosooe andrō, si lō boto, nibe'e Lowalangi chōoe, ba goeli danō, si sagōtō, ja'ogō, si no faja-faja ; me no da'ō dāna chōoe, ba wa'aoeni andrō, ba ba wa'erege dōdōoe andrō, nifakaomō ja'ogō, ba goeli danō.

Fefoe hadia ia ni'ilamō olaoe ta-

ngaoe, ba wa'abölömō andrō, ba ōlae; ba mbanoea toe andrō sa, ba zi mōi'ō dania, ba lō halōwō ba lō fa'oneche ba lō fa'aboto ba dōdō ba lō fa'atoeatoea.

- 11 Ba so zoei ni'ilagoe ba goeli danō: no tenga ba zalio ahe wagoehisa, ba tenga ba zabōlō wanoewō, ba tenga gōi ba zatoeatoea gō, ba tenga ba zoneche wa'eboea gana'a, ba tenga ba zaboto ba dōdō wa'eboea dōdō; no ha samboea ginōtō ba no ha sara zi gōna ira fefoe. (*Jer. 9, 23*).
- 12 Lō'ō na'i i'ila ginōtō chōnia niha: si mane i'a nifa'oe'oe ba ndriala famoenoe ba si mane fofō, nifa'ala ba dandrawa, — si manō gōi wama'ala niha, na ba'wa wamoenoe, na ihawoi ira, si lō moedōna-dōna.
- 13 III. Ba da'ō na gōi ni'ilagoe fa'atoeatoea ba goeli danō, ba seboea da'ō wamaigigoe:
- 14 banoea side'ide, si lō atotō niha, ba isoewō ira razo seboea, ifa'oe'oe mbanoea ba ifalae'ō mba'aba'a seboea ba gero gōli.
- 15 Ba no so jomo ba mbanoea andrō niha si noemana, samōsa, satocatoea, da'ō zangorifi banoea andrō ena'ō, ba wa'onechenia; ba samōsa lō si lō olifoe niha si noemana andrō.
- 16 Ba oemane dōdōgōe: Si sōchi moroi ba wa'abōlō wa'atoeatoea, ba fa'atoeatoea zi noemana andrō, ba no lō ba dōdō niha [bō'ō], ba linia, ba lō lafondrondrongo. (*Amaed. 21, 22*).
- 17 Taroma li zatoeatoea, na ba wa'ahonohono tafondrondrongo, ba no si sōchi moroi ba we'ao zala'wa zowōhō mowa.
- 18 Fa'atoeatoea, ba no si sōchi moroi ba wangōna, ba oja ifakoejoe si sōchi niha si so horō, he ha samōsa ia.

FAZA 10.

I. Fa'atoeatoea ba fa'ambō tōdō.
II. Loeloea wa'atoeatoea ba loeloea wa'ambō tōdō. III. Razo si sōchi ba razo si lō sōchi.

- I. Na so deteho, ba abōoe ba 1
owojojoe wanieha ehō zamazōchi da-
loedaloe labe'e; si manō gōi, wa
no eboea wa'owōhō mowa, si ha
ma'ifoe, moroi ba wa'atoeatoea ba
moroi ba wa'eboea dōi.
- Tōdō zatoeatoea, ba no ba gambō- 2
lōnia so, ba tōdō zambō tōdō, ba
no ba gabera.
- Ba he ba lala, na itōrō sowōhō 3
mowa, ba no sambō tōdō ia, ba
idozigō niha wangombacha, wa no
sowōhō mowa ia.
- Na tesao chōoe wōnoe zala'wa, ba 4
bōi boelō'ōgō ba nahaoe, isōsō sa
horō seboea fa'ebolo dōdō.
- So wamakao ni'ilagoe ba goeli da- 5
nō, hoelō zi fasala, ehō zala'wa
mbōrō:
- Te'alawa'ō ja'wa wa'owōhō mowa, 6
ala'wa sibai, ba toe doemaodao ze-
boea ana'a.
- Ba hoeloe koedo oe'ila zawoejoe, 7
ba mowaōwaō zala'wa, si mane
sawoejoe.
- II. Sogaoe lōsoelōsoe. ba ma 8
ja'ia zaechoe bacha, ba sanocdoegō
ōli gara, ba ma idoe ia oelō. (*Sin.*
7, 16).
- Samō'ai kara, ba ma mesocho ia 9
chōnia, ba sanila eoe, ba ma tetaroe
ba dangania.
- Na no afoeroe zi'ōli, na lō nidalinia 10
bawa, ba erege dōdōnia; ba hare
ba wangehao, ba no fa'atoeatoea.
- Na fadooe goelō lō moetaka, ba lō 11
hare zanaka. (*Sin. 58, 5. 6*).
- Taroma li zatoeatoea, ba no oma- 12
siō, ba bewe zambō tōdō zamakiko
ja'ia. (*Loek. 4, 22*).
- Na ibōrōgō wehede sa, ba no fa'- 13
ambō tōdō, ba fozoe wehedenia,
ba fa'owōhō mowa si lō sōchi.
- Ba oja mbewe zowōhō mowa, ba 14
lō'ō sa i'ila niha, he wisa dania;

- ba he wisa foerinia dania, ba ha niha zamokai ehônia?
- 15 Fangerege dödônia wamakao zambo tödö andrö, si tebai na'i möi mijomo ba mbanoea.
- 16 III. Alai ndra'oegö, ja'oegö tanö, ba zi no möi razo ndraono, ba ba zamorege femangamanga ba famaöemadoc hadia ia zalaŵa, na mahemoloe mbanoea! (*Jes. 3, 4; 5, 11*).
- 17 Ba ja ahowoe ndra'oegö, ja'oegö tanö ba zi no möi razo zatoelö tödö, ba ba nifaigi zalaŵa inötö wemanga, ba wangabe'e ja'ira, ba tenga ha wemaboemaboe.
- 18 Fa'areoe mbörö wa'adocdoe mboeoloe nomo, ba fa'atebai danga mbörö wa'aböla zagö.
- 19 Ba wangomoesoio tödö talaoc mangamanga, ba owocawocoe dödö ibe'e agoe andrö, ba na so gana'a, ba oi so manö hadia ia fefoe. (*Sangoehoeck. 9, 13. Sin. 104, 15*).
- 20 He ha ba dödüoe, ba böi elifi razo, ba ba wörömamö, ba böi elifi zebocoe ana'a; ma dania la'oloi'ö limö fofa ba daloc mbanoea, ba ma la'ombacha'ö niŵa'öoc so'afi. (*Moz. II. 22, 28*).

FAZA 11.

I. Ba zi söchi tabe'e gölöda. II. Ta'omoesoio dödöda fatocoe ono matocoe ita, ba böi fahole.

- 1 I. Fa'ohe'ö misi jefo mbalazocoe, ba na no ara, ba mangawoeli ehöoe.
- 2 Ö'ofitocoe, ba ma zocoi ö'owaloc, lö'ö sa ö'ila, hadia wamakao dania ba goeli danö. (*Moz. V. 15, 10. Amaed. 19, 17. Efes. 5, 16*).
- 3 Na no mo'ösi lawocoe, ba achoc ba danö deoc; ba na aso'a geoc, he raja, ba he jöoc — ba zaso'a geoc, ba da'ö lö teboelö ia.
- 4 Samaigimaigi angi, ba lö manaroc. Ba samaigimaigi lawocoe, ba lö mamasii.
- 5 Me no lö ö'ila, hadia lala nangi,

ba he wisa wanöi döla dabina ba daloc nina ba si manö göi wa lö aboto ba dödüoe halöwö Lowalangi andrö, solaoeloc fefoc hadia ia. (*Sin. 139, 15, Joh. 3, 8*).

Ba zangoehoclö wongi fazacwe danö mö zinanö ehöoe, ba böi göi böda dangoc, na tänö owi; me no lö ö'ila, heza so zofocoe, na si föföna, ba na safocria, ba na faoma manö söchi localoc.

II. Ba no omasiö haga, ba fangokafoc hörö, na ta'ila loec.

Na ha me oega fache sa wa'anaoc noso niha, ba jamoc'omoesoio dödüonia, götö da'ö, ba jamocötörö tödüonia mbaŵa wa'ögömigömi andrö, wa tenga si lö ara dania. Fefoc hadia ia zi faloccha ita, ba no fajafaja.

Omoesoio dödüoc, ja'oegö ono matocoe, fatocoe ono matocoe ndra'oegö, ja sowocawocoe dödüoc, götö wa ono matocoe ndra'oegö, ba törö nidönisi dödüoc ja'oegö, awö ni'ila höröoc, ba böi zi lö aboto ba dödüoc, wa i'ohoc ba wangoehococoe dania ndra'oegö Lowalangi, börö da'ö fefoc.

Timba wa lö söchisöchi dödüoc, lö ba faigi, fa böi ihat'ö ia ba nösioc famakao; noa sa fajafaja wa'a'onomatocoe ba fa'aitö mboe.

FAZA 12.

I. Tohoetohoc: Famarocoe tödö nono matocoe, fatocoe lö fa'aföchö andrö, ba wa'atocoe. II. Ahonoc nösi zoera andre: Ena'ö la'ata'ocfi Lowalangi niha, böi olifoc ira wangoc-hococ andrö dania.

I. Ba törötörö tödüoc zomböi ja'oegö, götö wa ono matocoe na ndra'oegö, fatocoe lö baŵa si lö söchi andrö ba fatocoe lö ahatö na ndröfi andrö, niŵa'öoc dania: lö omasido!

Fatocoe lö ndroendroemö loec ba haga andrö ba baŵa ba döfi, ba fatocoe lö ifoceli alö, na no aefoc deoc —

- 3 na loeo manizinizi zanaro omo ba
na lakōrōboei ira ira matoea sa-
bōlō, ba na lō'ō sa'ae halōwō zo-
hama fache, me lō atotō sa'ae ira,
na ndroendroemō sa'ae zamaigi-
maigi ba zandrela,
- 4 ba na tekoesi sa'ae mbawandroehō
saloea ba newali, na alō wekoko-
koko haloe andrō, ba na maoso
niha na irongo li wofō, ba na lō
eboeaboea tō li, na manoenō.
- 5 Ba na anoezoe gōi dōdōda hilihili,
ba na so gameta'oeō ba lala, ba
na mobowo kare ba na amaedola
zanana larewe, ba na lō fa'omoeso
dōdō sa'ae. Na isa'wa nomonia si
lō teboelō niha, ba na ladōrōdōrō
newali sange'esi. —
- 6 Fatoea lō aetoe zinali firō andrō
ba fatoea lō aboto mako ana'a, ba
fatoea lō arasa nasoa ba mba'a ba
fateca lō adoedoe roda ba mba'a,
- 7 ba fatoea lō mangawoeli ba danō
gawoegawoe andrō, ba zi so ia
mege, ba fatoea lō mangawochi ba
Lowalangi mbechoe, chō Lowala-
ngi same'e ja'ia mege. (*Moz. I. 3,*
19, Sin. 90, 3).
- 8 Alai wajafaja andrō, si toembōe
ba wajafaja! i'wa'ō sangombacha,
oi fajafaja manō.
- II. Ba baero ō — wa no sa-
toeatoea zangombacha andrō — ba
ifahaō niha sato ba wa'aboto ba
dōdō, ba itimbatimba tōdōnia ba
i'aloeloei ba oja i'wa'ō amaedola.
(*Raz. I. 4, 32).*
I'aloeloei sangombacha andrō, 10
ena'ō isōndra wehede omasiō, awō
nitanō ba zoera, ba wa'adōlō dōdō,
taroma li si ndroehoendroehoe.
Taroma li zatoeatoea, ba no timba 11
ndroi manaze, ba timba gosō'osō
nitaroe'ō daroma li ni'ozaragō a-
ndrō, ni'wa'ō goebalo mbiribiri, si
ha samōsa. (*F. 7, 28).*
Ba baero ō na: Ja'ogō onogoe, 12
ba be'e nifangelama ndra'ogō! Fa-
mazōchi zoera andrō, soja sibai, ba
no si lō aetoe, ba fangaloengaloei
niha andrō tōdōnia, ba no fange-
rege dōdō
Fozoe hadia ia fefoe tafondron- 13
ngo: Ata'oeſi Lowalangi, ba o'ō
goroisania! da'ō sa zi nangea ba
niha fefoe. (*Moz. V. 6, 2; 10, 12).*
Fefoe hadia ia nilaoe sa, ba i'ohē 14
ba wangoehoeke Lowalangi, ba
wangoehoeke si tobini andrō fefoe,
he si sōchi, ba he si lō sōchi.
(*F. 11, 9. Rom. 2, 16. Kor. II. 5, 10).*

SINOENŌ SEBOEA.

FAZA 1.

I. Fehoeloe dōdō zinandra chō zo-
niha ja'ia. II. Fahoehoe ira.

- 1 I. Sinoenō seboea chō Zelomo.
- 2 Ena'ō na fa'ago bawa ia chōgoe;
no omasiō moroi ba nagoe wa'o-
masioe ndra'odo. (*F. 4, 10).*
- 3 Amohoea sibai daloedaloe fama-
joini andrō chōoe; no fanicha ni-
fadoewa dōimō andrō, andrō wa
la'omasi'ō ndra'ogō ono alawe.
Dōnido chōoe; data'aliogō ita! — 4
ja'odo, ba no i'ohē si bacha chō-
nia razo. Damalaoe ma'iki, ma'o-
moesoi'ō dōdōma chōoe; fa'oma-
simō andrō, ba masoeno, moroi ba
wanoenoma agoe; no si nangea, na
la'omasi'ō ndra'ogō!
Si no aitō ndra'o, ba omasiō zoei, 5

ja'ami ono alawe, banoea Jeroezalema, timba nose Gedara ba timba goloso nose Zelomo. (*Sin. 120, 5*).

6 Bõi mifaigifaigi ndra'õ, wa si no aitõ ndra'õdo, wa no aitõ nõsigoe ba zino. No mofõnoe chõgoe nono ninagoe, ono matoea; no lafataro sanaro kaboe nagoe ndra'õdo — kaboe nagoe chõgõ, ba lõ nitargõgoe! (*Jes. 5, 1 b. t.*).

7 Ombacha'õ chõgoe, ja'õegõ somasi dõdõgoe: Heza õ'õhe mbiribiri chõoe? heza molombase ndra'õegõ, na laloeo? Hana sa wa õbe'e samaloeõgõ bawania ndra'õdo ba ngawawá mbiribiri chõ nawõoc?

8 Na lõ õ'ila, ja'õegõ fondrege zi sõchi ndra alawe, ba ae si tooc, osisi lahe mbiribiri, ba ohe ba ndroe'oe nono nambi chõoe, ba zinga nose goebalo.

9 II. Timba koedo si alawe chõgoe ba goereta Wara'õ oebe'e ndra'õegõ, ja'õegõ ono alawe si fahoewoe chõgoe.

10 Omasiõ ba mbo'õmõ rae'werae'we andrõ, awõ naja ba mbagioe. (*Amaed. 2, 9; 6, 21; 16, 16*).

11 Ba dalafazõchi chõoe rae'werae'we ana'a, nidoembodoemboi firõ.

12 Gõtõ wa doemaodao ba gasonia rãdo, ba lõ si teboelõ wa'amohoea narawasoe andrõ chõgoe. (*Mat. 14, 3*).

13 Somasido andrõ, ba no timba nga'õloe emoeri, sahono ba dotogoe;

14 timba mboenga chorema, ba kaboe nagoe Engedi zomasi ndra'õ chõgoe.

15 Ha lõ asõchi ndra'õegõ, ja'õegõ si fahoewoe chõgoe; ha lõ asõchi ndra'õegõ! Hõrõmõ andrõ, ba no hõrõ marafadi. (*F. 4, 1; 5, 12*).

16 Ha lõ asõchi ndra'õegõ, ja'õegõ ira matoea, somasi ndra'õ, ha lõ omasiõ; doe'oe saeeri doefoda. (*Jes. 33, 17*).

17 Eoe nomoda, ba no eresi, ba senobari mbagolõ.

FAZA 2.

I. Tohoetohoe wahoehoesara. II. So zomasi nono alawe andrõ. Ba'wa lõchõ.

I. Lahine ba mbenoea Zazona ndra'õdo, ladari mbõhõ ba ndraso. Si mane ladari mbõhõ barõ za'a-sa'a mao, si manõ zi fahoewoe chõgoe ba gotaloea nono alawe [bõ'õ].

Si mane ma'õefa barõ geoe gatoea, si manõ zomasi ndra'õ ba gotaloea nono matoea [bõ'õ]. Ba loemõnia omasido doemadaodo, ba ami ba gararogoe mboeania.

No i'õhe ba nomo nagoe ndra'õ, ba mandrerania jawagoe, ba no fa'omasi. (*Esai. 7, 3*).

Mi'abe'e'õ ndra'õ koe mboea nagoe, mi'okafei dõdõgoe boea ma'õefa, me no sofõchõ ndra'õ fõchõ fa'omasi. (*Amaed. 9, 2*).

Jamoetaja hõgõgoe tangania kabera, ba jamoe'omõsido kambõlõnia. (*F. 8, 3*).

Oebe'e ba hõloe ami, ja'ami ono alawe, banoea Jeroczalema, hõloe nago ba bõhõ si alawe ba mbenoea: Bõi mikeani wa'omasi andrõ, bõi misoesoegi, mibe'e lalazi ia. (*Amaed. 5, 19*).

II. Fondrondrongo! So zomasi ndra'õ! Hiza, so ia morõ sa, isa-wõ hili, ifanokanoka ia ba hilihili. (*Joh. 3, 29*).

No timba nago zomasi ndra'õ, ba ma timba nono mbõhõ. No iroegi gero nomoma, ifaigifaigi ba zandrela, ihõrõhõrõgõ ba darali.

Hoemedede zomasi ndra'õ, imane chõgoe: Faoso, si fahoewoe chõgoe, si sõchi andrõ chõgoe, aine! Noa sa atõ aefa mba'wa wa'õafoe, no dõhõ deoe, no noemalõ.

Toemboe mboenga ba danõ; no iroegi ba'wa, ba wogoeti wewe nagoe, ba terongo sa'ae li woene, ba danõda.

Boea ara, ba ibõrõtaigõ asoso ba mobowo nagoe, amohoea. Faoso, si

- fahoewoe chōgoe, si sōchi andrō chōgoe, aine!
- 14 Marafadigoe, si so ba dōgi gara, ba mbinimbini andrō, ba gara, oroma'ō chōgoe mbawaoe, ba hana na oerongo limō! Sami sa limō andrō ba omasiō wangila ja'oegō. (*Sin. 27, 5*).
- 15 Mifa'ala chōda nasoe gatoea andrō, ono nasoe gatoea, samoefoe kaboe nagoe, me no sobowo nagoe ba kaboeda. (*Hez. 13, 4*).
- 16 No chōgoe zomasi ndra'o andrō, ba chōnia ndra'odo, chōnia sokoebaloi biribirinia ba zi so ladari mbōhō. (*F. 6, 2*).
- 17 Irege okafoe zino, ba irege taja loemō. Foeli'ō, ja'oegō somasi ndra'o, ja timba nago ndra'oegō, ba ma timba nono mbōhō ba hili si no fahōna bawa danō andrō.

FAZA 3.

I. Hoemoeloe dōdō zinandra chō zangai ja'ia. II. Farate Zelomo.

- 1 I. Ea gasogoe ba zi bongi oe'aloeloei zomasi dōdōgoe andrō, no oe'aloeloei ia, ba lō oesōndra. (*Sin. 119, 55. Jes. 26, 9*).
- 2 Ba damaoso ndra'o ba oetōrōi newali ba mbanoea; ba kade ba ba newali misa oe'aloeloei zomasi dōdōgoe; no oe'aloeloei ia, ba lō nisōndragoe ja'ia.
- 3 No fachamō chōgoe zanaro andrō, sanōrōnōrōi ewali ba mbanoea, ba oemane: „Somasi dōdōgoe andrō, hadia no fachamō ami?” (*Joh. 20, 13*).
- 4 Ba ha si'aikō oetaloe'i ira, ba hiza ia, somasi dōdōgoe andrō. Ba oera'oe ia ba lō oebōhōli, balazi no oe'ohe jomo chō ninagoe, ba ba mbate'e zadono ja'odo.
- 5 Oebe'e ba hōloe ami, ja'ami ono alawe, banoea Jeroezalema, nago ba bōhō si alawe ba mbanoea oebe'e hōloe: „Bōi mikeami wa'omasi andrō, bōi misoesoegi, mibe'e balazi ia.” (*F. 2, 7*).

- II. Hadia da'ō moroi si tooe ba mbenoea si mane boto zimbo, si fao hoea emoeri ba hoea goemōjō, ba hadia ia na zamohoea chō zolafo? (*Sin. 45, 9*).
- Heahea Zelomo da'ō! Ōnō ngafoeloe niha zamasoeci ja'ia, sabōlō Ndraono Gizeraeli.
- Dozi ira, ba lō aefa'aefa danga ba zi'ōli, si no to'ōlō ba wasōndrata ira, sarasara zi'ōli ba mbōbō lōwīlōwira, ba gameta'oeō andrō ba zi bongi.
- No ifalaoe'ō chōnia heahea razo Selomo, eoe moroi ba hili Libano. Dōladōlania, ba firō ibe'e, ba taralinia, ba ana'a, ba dadaomania, ba oengoe, ba bacha, ba kaso.
- Mi'ae tooe, ja'ami ono alawe banoea Ziona, mifemanga hōrōmi wamaigi razo Selomo ba takoela boenga andrō, nibe'e ninania takoelania, ba loeo wangowaloenia, ba loeo wa'omoeso dōdōnia andrō.

FAZA 4.

I. Fa'asōchi nono alawe ni'amasī'ō andrō. II. Hoelō kaboe si sōchi sibai ia.

- I. Si sōchi sa ndra'oegō, ja'oegō ono alawe, si fahoewoe chōgoe; si sōchi sa ndra'oegō: hōrōoe, ba no hōrō marafadi, moroi barō mba-loebaloe andrō. Boemō andrō, ba no hoelō zi sambawá nambi, si no mōrō ba gahe hili Gileadi. (*F. 1, 13; 6, 4*).
- Ifōmō andrō, ba no hoelō zi sambawá biribiri, si bohooe mocgoeti boe, ba si mōi mijawā moroi ba gamondria; si no dozi abeto si faero, ba zi lō si lō mo'ono, samboea lō'ō.
- Bewemō andrō, ba no hoelō zinali kirimisi, ba no omasiō mbawamō. Bo'ōmō, ba no hoelō zi tambatambai mboea dalimo, moroi barō mbaloebaloe andrō chōoe.
- Bagimō, ba no si hoelō malige andrō chō Dawidō, nilaoe nahia wa-

- ngõna. Hõnõ nisaitagõ chõnia da-
nge, baloese zabõlõ andrõ fefoe.
- 5 Soesoemõ andrõ, ba no hoelõ zi
doea rozi ono nago, ono nago si
faero, sangaloei gõra ba zi so ladari
mbõlhõ.
- 6 Irege okafoe zino, ba irege taja
loemõ, ba mõiido ba hili emoeri
ba ba hilihili goemõjõ.
- 7 Sageoe ja'ogõ, ba no si sõehi ma-
nõ, ja'ogõ ono alawe si fahoewoe
chõgoe, lõ hadia ia zi sala, ba mbo-
tooe. (*Efes. 5, 27*).
- 8 Taboe moroi ba hili Libano, ja'ogõ
ono nihalõ, taboe awõgoe moroi ba
hili Libano! Faigi mitooe, moroi
ba zoezoe Gamana, moroi ba zoezoe
Zeniri ba moroi ba zoezoe Herc-
moni, moroi ba nahia zingo, moroi
ba hili harimo.
- 9 No taja gera'eragoc õbe'e, ja'ogõ
achigoe ono alawe, ono nihalõ; no
taja gera'eragoc õbe'e, me no õfai-
gido, si ha samezia, ba me no oe'ila
rate sidc'ide andrõ, si ha sara, ba
najamõ andrõ ba mbagioe.
- 10 Ha lõ ami wa'omasioe andrõ, ja'ogõ
achigoe ono alawe, ono nihalõ! No
arõoe tohoede wa'omasioe andrõ,
moro ba nagoe, ba fa'amohoea da-
loedaloe andrõ chõoe, nigoele'õ, mo-
roi ba zamohoea bõ'õ fefoe!
- 11 We wani zowõ ba mbewoe, ja'oe-
gõ ono nihalõ, we wani ba soesoe
zi so ba lelamõ, ba fa'amohoea noe-
chamõ, ba no timba wa'amohoea
ba hili Libano. (*Hos. 6, 11*).
- 12 II. Kaboe si no moekoesi bawa
gõli nachigoe ono alawe, ono nihalõ,
ba ba'a si no moekoesi, ba oemboe
si no moefotandro. (*Jes. 27, 3; 58,
11*).
- 13 Lewiõmõ, ba no timba kaboc da-
limo, si so boea sami sibai, no timba
mbowo chorema, awõ narawasoe,
14 ba narawasoe ba koekoema ba da-
ringoe ba koeli mani ba hadia ia
ngawalõ dõla goemõjõ ba emoeri
ba gõna farasi ba hadia ia ngawalõ
zamohoea, fondrege zi sõehi.

Oemboe ba kaboe ndra'oegõ, oemboe 15
soloeaha ba elea so'oeleoe ba hili
Libano. (*Joh. 7, 38*).

Faoso otarõ, laboc salata, tõrõ ka- 16
boe andrõ ehõgoe, ena'õ moezawili
wa'amohoea rembaremba andrõ ehõ-
nia. Ja mõi ba kaboenia zomasi
ndra'o, ba jamoe'ã mboea goe a-
ndrõ sami sibai. (*Joh. 15, 5*).

FAZA 5.

I. Fehoeloe dõdõ zinandra chõ
zangai ja'ia. II. Fanoeno fa'asõchi
zangovaloe.

I. No mõiido ba kaboc ehõgoe, I
ja'ogõ achigoe, nihagoe; no oeteeo
emoeri andrõ ehõgoe, awõ ngawalõ
rembaremba chõgoe, no oe'ã gawa'-
awa andrõ chõgoe, fabaja õsinia
we wani, ba no oebadoe nagoe,
fabaja soesoe andrõ chõgoe. Milaoe
manga, ja'ami si fahoewoc chõgoe,
ba mibadoe zi so andrõ, hana na
maboe ami, ja'ami somasi ndra'-
odo! (*Amaed. 9, 5. Fam. 3, 20*).

Si mõrõ ndra'o, ba tõdõgoe, ba lõ 2
mõrõ. Fondrondrongo, ibõkõbõkõ
lagõ mbawandroehõ somasi ndra'o!
Bokai chõgoc, ja'ogõ achigoe ono
alawe, si fahoewoe chõgoe, mara-
fadigoe, ja'ogõ sohaeohae andrõ,
ehõgoe! Oi namo sa'ae hõgõgoe,
boegoe, ba mowõ namo ba zi bo-
ngi. (*Mat. 25, 5*).

[Ba oemane:] No oeheta mbaroe- 3
goe, hadia oefoeli oc'obaroe? Ba no
oesasai gahegoe, hadia, oefoeli oeta'-
oenõ? (*Fam. 16, 15*).

Ba i'oro'õ dangania, ba hoemoeloe 4
dõdõgoe ehõnia.

Ba maoso ndra'o, ba wamokai ehõ 5
zomasi ndra'odo, ba tangagoe, ba
mowõ emoeri, gõna ba ndranga lazi
emoeri sahele ba doctoerogoe.

Ba oebokai ehõ zomasi ndra'odo, 6
ba no iheta ia somasi ndra'o, no
taja. Ba no ambõ nosogoe mege,
me moehede ia. Ba oe'aloeloei ia,
ba lõ oesõndra; moe'aodo ehõnia,

- ba lō itema ligoē. (*Mich. 3, 4. Joh. 7, 33. 34.*)
- 7 Ba la'ilado sanaro andrō, sanōrōnō-rōi ewali, ba labōzibōzido, mesocho ndra'o labe'e; baloebaloe mbawagoe, ba lalahō sanaro ba dete gōli kara.
- 8 Oebe'e ba hōloe ami, ja'ami ono alawe, banoea Jeroezalema: Na faloecha ami zomasi ndra'o, ba hadia ni'ombacha'ōmi chōnia? — wa no mofōchō ndra'o fa'omasi! (*F. 2, 5.*)
- 9 Hadia wa'atohocde zomasi ndra'oegō moroi ba zomasi mbō'ō, ja'oegō fondrege zi sōchi ndra alawe? Hadia wa'asōchi zomasi ndra'oegō, moroi ba zomasi mbō'ō, wa ōmanō wame'e ba hōloe ja'aga?
- 10 II. Somasi ndra'o ba no safoesi sibaī ba no sojo'ojo, no ja'wa zi 10,000 [ndra matoea bō'ō]. (*Sin. 45, 3.*)
- 11 Hōgōnia, ba no timba mbalaki sa'oesō, ba boenia, ba no hoelō mboeloe nohi sadada, no aitō, si mane boe gaga.
- 12 Hōrōnia, ba no hoelō marafadi ba mbewe mbombo, si mondri ba zoesoe, ba zi no fahōna.
- 13 Bo'ōnia, ba no amaedola gowoto rembaremba, nitanō famasa, ba bewenia, ba no timba [mboenga] ladari mbōhō, ba zahele emoeri. (*Loek. 4, 22.*)
- 14 Ba tangania, ba no hoelō gana'a ni'owoeloi'ō, nifosinga feremata sembaka, ba botonia, ba no neche-neche ifō goeaza, nifobaloebaloe feremata nila.
- 15 Ba fahania, ba no timba daroe nahe maremara, nifotojo ahe ana'a sa'oesō; famaigida ja'ia, ba no hoelō hili Libano, nitoejoe, si mane tōla geresi.
- 16 Araronia, ba no ha sambalō fa'ami, ba sageoe ja'ia, ba ha sambalō omasiō: Da'ō zomasi ndra'odo, ba da'ō zi fahoeuwe chōgoe, ja'ami ono alawe, banoea Jeroezalema!
- Heza isa'wa maō somasi ndra'oegō, 17 ja'oegō fondrege zi sōchi ndra alawe? Heza mōi zomasi ndra'oegō, ena'ō matolo'ō, ba wangaloei ja'ia?

FAZA 6.

Fanoeno sinandra razo.

Somasi ndra'o, ba no mōi mitooe 1
ba kaboenia, ba gowoto rembaremba andrō, ba wangaloei ni'ā ba kaboe, ba wa wogete boenga ladari mbōhō.

Chō zomasi ndra'o ndra'odo, ba no 2
chōgoe zomasi ndra'o andrō, sokoebaloi biribiri ba zi so ladari mbōhō. (*F. 2, 16.*)

Si sōchi ndra'oegō, ja'oegō si fahoeuwe chōgoe, no timba Dirisa, ba 3
omasiō, si mane Jeroezalema, ba sata'oe ita, timba zabōlō, si mōi fasoewō. (*Raz. I. 14, 17. Sin. 45, 12.*)
Bōi tōngō ndra'o, ata'oedo hōrōe! 4
Boemō andrō, ba no hoelō zi sambawá nambi, si mōrō ba gahe hili Gileadi. (*F. 4, 1 b. t.*)

Ifōmō, andrō, ba no hoelō zi 5
sambawá zigelo mbiribiri, si otarai mondri, si no fatoetoe abeto si faero, ba ba zi lō si lō ono.

Timba zi tambatambai mboea da- 6
limo mbo'ōmō, moroi barō mba-
loebaloe mbawa andrō. (*F. 4, 3.*)
Ōnō ngafaeloe wo'omo razo, ba 7
ndrongania ba dōi, ba ono alawe
andrō, ba lō moetaha moe'erai.

Ba ha samōsa marafadigoe andrō, 8
sohahoe andrō, chōgoe, si ha
samboesamboea chō ninania,
nitoejoe zadono ja'ia. La'ila ia ono
alawe andrō, ba lafahowoe'ō ia, ba
he fo'omo razo ba he dongania ba
dōi, ba oi sanoeno ja'ia. (*F. 5, 2.*)

Ha niha zihaga moroi sa, hoelō na 9
no ahātō wa'atoemboe loeo, si sō-
chi, si mane ba'wa, ba sohahoe si
inane loeo, ba sata'oe ita, timba
zabōlō, si mōi fasoewō?

No mōido ba kaboe falo, ba wa- 10
ngomoesoi'ō tōdōgoe ba wa'amanōi
zinanō andrō ba ndraso, ba ba

wamaigi na no mobene nagoe, ba na no mobowo dalimo.

- 11 Lō oe'ila hadia — no ifazaŵado ba goereta niwama fehoeloe dōdō-goe andrō, ba goereta niwama sadōlō tōdō. (*Raz. II. 2, 12*).

FAZA 7.

Tohoetohoe wanoonō sinandra razo.

- 1 Foeli'ō, foeli'ō, Soelamiti, foeli'ō, foeli'ō, ena'ō ma'ila'ō! Hadia nifaigimi chō Zoelamiti? Folaja ba Mahana'i andrō. (*Moz. I. 32, 1. 2. Nga'ot. I. 22, 9*).
- 2 Ha lō asōchi gaheoe andrō, ba mbadagahe, ja'oegō ono zalaŵa! Fa'oboe'oe zolamō, ba no hoelō najja ba mbagi, nilaoe danga doeka; ahetanō, ba no hoelō mako seboea, sowoelo, ba zi lō ambō agoe nifaroeka samohoea, ba taloemō, ba no timba zi samba laeroe fache, nifadoewa tooe, ba nifasoci boenga ladari mbōhō;
- 4 ba no hoelō nono nago zoesoemō andrō, hoelō nono nago si faero. (*F. 4, 5*).
- 5 Ba bagimō, ba no amaedola malige ifō goeaza; hōrōmō, ba no timba mbaŵa nidano ba Hesibona, ba zinga mbawa gōli Mbatarabi; ba ichoemō, ba no hoclō malige andrō ba hili Libano, si otahōgō Damaseko.
- 6 Ba hōgōmō, ba no fachilichili ba hili Garemeli, ba boemō, ba hōgō jaŵa, ba no timba oengoe, — no mōi fesoe razo mboe andrō!
- 7 Ha lō asōchi ndra'oegō ba ha lō omasiō, ja'oegō fa'omasi, ba wa'owoeawoea dōdō andrō!
- 8 Botomō andrō, ba no hoelō dōla chorema, ba no amaedola ngamohi mboea zoesoemō.
- 9 Ba ocmane dōdōgoe: Damanōido ba dōla chorema andrō, ba oetoejoe hachinia. Ena'ō na no timba ngamohi mboea nagoe zoesoemō andrō,

ba ena'ō na timba hoea ma'oeffa hoea nichoemō andrō,

ba cna'ō na timba wondrege zi 10 sōchi nagoe gararomō, agoe sadōlō ahele ba dōlōtōlō zomasi ndra'o, na no itōrō mbewe ba ifō.

Chō zomasi ndra'o ndra'odo, ba no 11 chōgoe hoemoeloe dōdōnia. (*F. 2, 16; 6, 2*.)

Taboe, ja'oegō somasi ndra'o, mōi 12 ita baero ba mbenoea, ba ba halama mōrō ita,

ba tahoelō wongi ba kaboe nagoe, 13 ba tafaigi, na no mobene nagoe ba na no aboto mbowo, ba na no mobowo dalimo; ba da'ō dania oefa'e-ele'ō chōoe wa'omasigoe ndra'oegō.

Amohoea mboea doedaji, ba no so 14 ba gahe zagō chōda ngawalō mboea geoe omasiō; si bohoe ba si no ara no oebe'e jaŵa chōoe, ja'oegō somasi ndra'o. (*Moz. I. 30, 14*.)

FAZA 8.

I. Fahoehoe ira zoniha nihania: Tebai fabali ira. II. Kaboe nagoe chō Zelomo.

I. Ena'ō na hoelō dalifoesō ndra'- 1 oegō chōgoe, talifoesō si no so ba mbagi zoesoe ninagoe mege! Na faloechado chōoe baero mbanoea, ba fa'ago bawa ndra'o chōoe, ba lō'ō sa lategoe ndra'odo.

Ba oefasao'ō, oe'ohe'ō ba nomo 2 ninagoe, ba ōfahaōdo ena'ō. Ba oebe'e ōoe nagoe nifaroeka samohoea, awō nidano mboea dalimo chōgoe.

Jamoetaja hōgōgoe tangania kabera 3 ba jamoe'omōsido kambōlōnia.

Oebe'e ba hōloe ami, ja'ami ouo 4 alawe, banoea Jeroezalema: bōi mikanani wa'omasi andrō, bōi misoesoegi, mibe'e balazi ia. (*F. 2, 7*.)

Ha nila da'ō, si otarai moroi si 5 tooe andrō mbenoea, sanoendreheni ja'ia ba da'io zomasi ia? Ba mbōrō ma'oeffa mege oesoeseogi ndra'oegō; ba da'ō mege i'adonogō ndra'-

- oegō inaoe, safōchō chōnia, ba da'ō
i'adonogō'ō si asogō ja'oegō.
- 6 Fatōfa ndra'o ba gamaoedoe dō-
dōoe, amaedola laedoeroe, si so ta-
ndro, ba ba da'iomō. Me no timba
wa'abōlō wa'amate wa'abōlō wa'o-
masi andrō, ba fehoeloe dōdō a-
ndrō, ba no aro, timba wa'aro
mbanoea tooe; fehōlania, ba no
fehola galitō, holahola chō Jehowa!
(*Jes. 49, 16. Jer. 22, 24.*)
- 7 He idanō seboea, ba tebai ibe'e
mate wa'omasi andrō, ba tebai
inōnōi ia hohoee. Ba he na so ena'ō
zame'e bōli wa'omasi andrō ana'-
ania fefoe, ba la'igi'igi'ō manō ia
ena'ō. (*Kor. I. 13.*)
- 8 So chōda nachi, ono alawe, si lō
fosoe na. He tawisa chō nachida
andrō, na so zanofoe ja'ia dania?
- 9 Na no ōli kara ia, ba tafa'anō ba
detenia mba'aba'a firō; ba na bawa-
ndroehō ia, ba taba'a ia fafa eresi.
Ōli kara ndra'odo, ba no timba
malige wosoegoe; ba no tobali si
no faloecha fa'ohahaoe dōdō ndra'-
odo, wamaiginia ja'o. (*F. 6, 12.*)
- II. So kaboe nagoe chō Zelomo, 11
ba Mba'ali Hamono: ba no ibe'e
ba danga zanaro kaboe nagoe a-
ndrō: 1000 roefia zamōsa labe'e
bōli mboea nagoe ihoekoe chōra.
(*Jes. 5, 1 b. t. Mat. 21, 33 b. t.*)
- Ba ba kaboe nagoe chōgoe andrō, 12
ba no balazi ndra'o. Si hōnō a-
ndrō, ba chōoe, ja'oegō Selomo, ba
200 ba zanaro boeania!
- Lafondrondrongo limō, ja'oegō si 13
so nahia ba kaboe: Farongogō ia
chōgoe!
- Oloi, ja'oegō somasi ndra'o, ja 14
hoelō nago ndra'oegō, ja hoelō no-
no mbōhō, ba hili rembaremba a-
ndrō! (*F. 2, 17.*)

III. SOERA ZAMA'ELE'Ō.

Soera

J E S A J A.

FAZA 1.

I. Fangarōngarō Jehowa`ba wa`awoewoe Ndraono Gizeraēli andrō. II. Lō ba dōdōnia zoemange andrō chōra. (*Mos. V, 32, 1*). III. Ifaroe dōdōra ba wamalalini era'era ba ifaboe'oe wangefa horō. IV. Fame-ta'oe ba amaboe'oe la li.

1 Fama'ele'ō andrō chō Jesaja, ono Gamosi, nifa'ele'ō chōnia, me loeo razo Joeda Oesia ba Jatamo ba Ahasi ba Hisikia, ba nōri Joeda andrō ba ba Jeroezalema.

2 I. Fondrondrongo, ja'ogō banoea si ja'wa! Be'e mbōrō dalingaoe, ja'ogō tanō! moehede Jehowa. No oerorogō ndraono, no oe'e'eboea, ba no la'erogō ndra'odo.

3 **Ōrōbao, ba i'ila zochō ja'ia ba kalide, ba i'ila naha gōnia, chō zochō ja'ia andrō. Ba lō la'ila ndra'odo iraono Gizeraēli, si lō tādō mbanoeagoe andrō.** Alai ndra'ō soi samazōchi horō andrō, sonoro olalō'wa! Niha si no tanōmō zamazōchi horō, iraono solaoe si tefoejoc. No larōi Jehowa, no latandra'waisi Ni'amonī'ō andrō, ba Ndraono Gizeraēli, no la'erogō. (*Sin. 78, 8. F. 57, 3*).

4 Hana wa latohoegō wamōzi ja'ami? Mitohoegō sa atō wa'afabali andrō. No falawoe fōchō hōgō ba no erege sibaī dōdō ma'asamboea. (*Jer. 2, 30*). I'otarai doetoeroe kahe, noemalō ja'wa ba hōgō, ba lō si lō fōchō chōnia, ha sambalō socho ba mbawa zi'ōli ba selezitō ba si bohooe mesocho, si lō moefera'ō ba si lō moe'olohoeni

ba si lō moe'okafoei fanicha. Tanō si mate danōmi andrō, ba banoea chōmi, ba no i'ā alitō. Boea danō chōmi, ba no niha bō'ō zi manga, ba samaigi ami. Tanō si mate danō, si mane nifakiko niha bo'ō. (*Moz. V. 28, 51. Nga'ot. II. 28*).

5 Ba si toesai ono Ziona alawe andrō, ba no hoelō nosc ba kaboe nagoe, hoelō ni'otete waōhō, naha wemōrō, ba kaboc lawogalō, si mane banoea nifa'oe'oe nemali. Ba na lō nisaigō Jehowa ngahōnō andrō chōda gamogamo mena'ō, ba no tobalī si mane Sodoma ita ba no fagōlōgōlō ita ba Gomora andrō! (*Moz. I. 19, 24. Rom. 9, 29*).

6 II. Mifondrondrongo li Jehowa, ja'ami sangoehoe andrō ba Zodoma! Ja'ami, banoea Gomora andrō, mifondrondrongo gorōisa Lowalangida! Hadia wa mi'oja'ō chōgoe zocmange andrō? i'wa'ō Jehowa. No afōli ndra'odo zocmange nitoenoe andrō, biribiri si matoea, ba tawō niboela andrō, ba lō omasido ndro nono za'wi andrō ba do nono mbiribiri ba do zi matoea mbiribiri andrō. (*Sin. 50, 8. Amaed. 15, 8. F. 66, 3. Jer. 6, 20. Amos. 5, 22*).

7 No so ami, ba wangondrasi ja'odo, ba ha niha zangoema'ō chōmi wangoehoendra olajama andrō chōgoe? Bōi sa'ae mi'ohc zocmange fajā. Ogoro ndra'odo zocmange nitoenoe andrō chōmi. Tesa'a andrō ba sabato ba fogaoni ba gowoeloa andrō, ba to chōgoe: si lō atoelō, ba no ba'wa

8 Ba si toesai ono Ziona alawe andrō, ba no hoelō nosc ba kaboe nagoe, hoelō ni'otete waōhō, naha wemōrō, ba kaboc lawogalō, si mane banoea nifa'oe'oe nemali. Ba na lō nisaigō Jehowa ngahōnō andrō chōda gamogamo mena'ō, ba no tobalī si mane Sodoma ita ba no fagōlōgōlō ita ba Gomora andrō! (*Moz. I. 19, 24. Rom. 9, 29*).

9 II. Mifondrondrongo li Jehowa, ja'ami sangoehoe andrō ba Zodoma! Ja'ami, banoea Gomora andrō, mifondrondrongo gorōisa Lowalangida! Hadia wa mi'oja'ō chōgoe zocmange andrō? i'wa'ō Jehowa. No afōli ndra'odo zocmange nitoenoe andrō, biribiri si matoea, ba tawō niboela andrō, ba lō omasido ndro nono za'wi andrō ba do nono mbiribiri ba do zi matoea mbiribiri andrō. (*Sin. 50, 8. Amaed. 15, 8. F. 66, 3. Jer. 6, 20. Amos. 5, 22*).

10 No so ami, ba wangondrasi ja'odo, ba ha niha zangoema'ō chōmi wangoehoendra olajama andrō chōgoe? Bōi sa'ae mi'ohc zocmange fajā. Ogoro ndra'odo zocmange nitoenoe andrō chōmi. Tesa'a andrō ba sabato ba fogaoni ba gowoeloa andrō, ba to chōgoe: si lō atoelō, ba no ba'wa

- 14 ni'amoni'ō! Tesa'a andrō chōmi ba owasa nihonogōi andrō, ba lō edōnādō; no tobali noro chōgoe, ata-
- 15 gedo sa'ae wolohe ja'ia. Ba na mi'oro'ū dangami, ba oebaloegō hōrōgoe chōmi, ba he mihōna wangandrō, ba lō oefondrondrongo chōmi; oi do sa'ae dangami andrō. (*Amaed. 1, 28. Jer. 14, 12. Mich. 3, 4.*)
- 16 III. Misasai ami; mihaogō ami! miheta mboeaboea si lō sōchi andrō chōmi, fa bōi oe'ila sa'ae. Mibato wamazōchi si lō sōchi! (*Sin. 34, 15; 37, 27. Amos 5, 15.*)
- 17 Rom. 12, 9. Fet. I. 3, 11). Mifama-ha ami ba wolaoe si sōchi? Migohi zatoelō! Mi'oroma'ō lala ba zamakao awōnia. Mi'ohē ba lala hoehoeo zi lō ama, si lō ina! Mifatoenō hoehoeo lacha mbanoea!
- 18 Mitaboe! iwa'ō Jehowa, datalaoe fa'era! **He no hoelō gaseombo wa'ojo horōmi, ba hoelō moeko safoesi dania; ba he no hoelō mbaroe loeo wa'ojo, ba hoelō mboe mbiribiri dania.** (*Sin. 51, 9.* Na sedōna ami ba na solo'ō, ba mi'ā zi sōchi ba danō. (*Moz. V. 28, 2 b. t.*))
- 20 Ba na te chōmi ba na fabali ami, ba ō mbawa zi'ōli ami dania; noa sa Jehowa zangoema'ō. (*Moz. III, 20, 14 b. t. Moz. V. 28, 15 b. t.*)
- 21 IV. Alai wa'atobali sohorō mbanoea andrō, si lō farōi mege! No fahōna chōnia hoekoe si sōchi mege, nahia hockoe satoelō ia fōna, ba iada'e, ba no nahia zange'enge'e.
- 22 Firōmi andrō, ba no tobali ahozila, ba agoe chōmi, ba no faroeka idanō. (*Hez. 22, 18.*) Sala'wami andrō, ba no farōi ba no awō zana'ōnagō. Dozi ira, ba manga gana'a ba la'aloēi mbōli gōlō; lō la'ohē ba lala hoehoeo zi lō ama, si lō ina, ba lō latema hoehoeo lacha mbanoea. (*Moz. II, 22, 22.*)
- 24 Jer. 5, 28). Da'ō mbōrō, wa imane So'aja, Jehowa ngalhōnō andrō, sabōlō ba Ndraono Gizera'ēli andrō:
- Ha! oerara dōdōgoe ba zi fa'oeodoe chōgoe andrō ba oelaoe mbalōgoe ba zi fatioe tōdō chōgoe! (*Moz. V. 28, 63*). Ba oebaja ndra'oegō, oehao-gō gachozila andrō chōoe, amaedola nilaoe idanō nawoe, ba simo andrō chōoe, ba oehori. (*Mal. 3, 3*). Ba oefeeli oefataro zaugoehoeke 26 andrō chōoe, si mane fōna, ba samatoenō hoehoeo andrō, si mane ba mbōrōta. Ba awena dania labē'e tōimō mbanoea satoelō, banoea si lō farōi. **Lala sadōiō dania wango-rifi Ziona andrō, ba fangorifi zangawoeli andrō chōnia, ba hoekoe satoelō.** Ba si gōna famakiko zolalō andrō, fabaja samazōchi horō; ba sangerogō Jehowa andrō, ba nihori. (*Sin. 1, 6; 92, 10; 104, 35*). Saila sa ira dania ba manawa andrō, somasi ami, ba afoesi mbawami wa'aila bā kaboe andrō, somasi ami. Me hoelō manawa saleōe 30 boeloe ami dania, ba hoelō kaboe si lō idanō. Ba sabōlō andrō, ba 31 tobali rabo, ba nifazōchi dangania andrō, ba tobali bo galitō, ba faoma achozi ira si lō samoenoe alitō. (*F. 33, 11*).

FAZA 2.

I. Fama'ele'ō banoea Lowalangi andrō solachōmi seboea. II. Fango-mbacha ba'wa wangoehoeke samo-soemange adoe andrō.

I. Taroma li andrō, nifarongogō 1 chō Jesaja andrō, ono Gamosi, ba nōri Joeda andrō ba ba Jeroezalema. Tobali, na loeo safoeria andrō, 2 ba aro hili andrō, si so osali Jehowa andrō, fondrege zala'wa hili, ja'wa hihihili andrō fefoe, ba lahoeroefai ia niha baero fefoe. (*Mich. 4, 1*). Ba lasa'wa soi niha, ha wa'oja, la- 3 mane: „Talaboe, mōi ita misi ja'wa ba hili Jehowa andrō, ba gosali Lowalangi Jakobo, ena'ō ifahaō ita ba lala andrō chōnia, ena'ō tatōrō nifatōrōnia andrō; moroi ba Ziona sa i'otarai oroisa andrō, ba

taroma li Lowalangi andrō, ba moroi ba Jeroezalema." (*Sin. 50, 2; 110, 2. Loek. 24, 47. Joh. 4, 22*).

4 Ba ja'ia sangoema'ō lala ba niha baero, oja soi ihoekoe, ba tobali labali'ō fakoe zi'ōlira ba labali'ō sabi nagoe dohora. Samboea lō soi sa'ae sanoejoe si'ōli, ba wanowō si samboea; lō'ō sa'ae lafamaha ira ba wanocwō. (*Joel. 3, 10*). Talaboe, ja'ami ma'oeuwe Jakobo! Tatōrō haga andrō chō Jehowa! (*Joh. 8, 12*).

6 II. Noa sa ōtibo'ō mbanoea, ma'oeuwe Jakobo andrō. Noa sa fahōna chōra waetasa, soroi ba gatocmboechea loeo, ba si fakelemoe, si mane ba Ndrawa Wilisiti, ba no fara'oe tanga ira ba niha bō'ō. (*Moz. V. 18, 14*). No fahōna ba danōra wirō ba ana'a; lō moetaha moetoelo girōgirōra; anōnō danōra koedo; ba koeretara, ba no si tebai ta'era. (*P. 31, 1. Sin. 33, 17; 147, 10*). Ba no fahōna ba danōra nadoe, mangaloelo ira ba niwōwōi dangara, ba nifazōchi doetoe-roera. (*Sin. 115, 4*). Ba da'ō ifaōndrō ia ono mbanoea, ba i'ide'i'ide'ō ia sala'wa, ba ja'ogō, ba tebai ō'efa'ō chōra [lalōra andrō]. Ae ba dōgi narō gara ba bini'ō ndra'ogō, baloegō'ō gawoegawoe, ba gameta'oeō andrō chō Jehowa ba ba wa'abōlō lachōminia andrō. (*Loek. 23, 30*). Tefaōndrō dania waja'asa niha, ba tehōndrōgō hocha ndra matoea, ba ha Jehowa zala'wa. na loeo da'ō. Iroegi sa dania ba'wa Jehowa ngahōnō, itōrō fefoe zi so hocha ba sala'wa fefoe ba si fajawa fefoe, ba wangōhōndrōgō ja'ira.

13 Itōrō fefoe geresi sala'wa tōla ba sboea hogoe ba hili Libano ba manawa Mbazana, fefoe. Ba hili seboea fefoc, awō hilihili sala'wa.

15 Ba itōrō fefoe inalige sala'wa ba 16 ōli kara saro fefoe. Ba owō solojolojo ba Darisi fefoc, awō fefoe 17 zomasi niha, wamaigi ja'ia. Ba tefaōndrō hocha niha ba tehōndrōgō

waja'asa ndra matoea, ba ha Jehowa zala'wa, na loeo da'ō. Ba 18 adoe andrō, ba nihori fefoe. Ba 19 mōi dania niha ba dōgi narō gara ba ba dōgi narō hili, ba gameta'oeō andrō chō Jehowa ba ba wa'abōlō lachōminia andrō, na maoso ia, ba wameta'oe ōsi goeli danō. Na loeo 20 da'ō, ba lalahō nadoc firō andrō, awō nadoe ana'a, niha, nifazōchira, ba wangaloeloc chōnia, ba latibo'ō ba dōgi de'oc ba ba dōgi mbōgi. Ba we'amōi ba dōgi narō hili ba 21 ba zi faefa gara, ba gameta'oeō andrō chō Jehowa ba ba wa'abōlō lachōminia andrō, na maoso ia, ba wameta'oe ōsi goeli danō. Ba mibō- 22 hōli niha, si so noso ba nichoe; hadia sa'ae tabe'e tōira? (*Job. 27, 3*).

FAZA 3.

I. Fangotō'ō Jehowa banoeania, si no fabali chōnia, ofōna zala'wara.

II. Fangotō'ō hocha ndra alawe, banoea Jeroezalema.

I. Hiza sa, iheta So'aja, Jehowa 1 ngahōnō, fefoe ngawalō we'ewe'e ba Jeroezalema ba ba Ndraono Joeda; fefoe we'ewe'e ba mbalazo ba fefoe we'ewe'e ba nidanō. (*Moz. III. 26, 26*). Sabōlō ba si mōi fasoewō ba 2 sangoehoeke ba sama'ele'ō ba sangi'ila ba satoea. Koemandra ba si 3 so tōi ba anofeola ba toeka ba soneche ba waetasa. Ba oebe'e sala'wara nono matoea [i'wa'ō So'aja] 4 ba iraono zamatōrō ja'ira. (*Sangoehoeke. 10, 16*). Ba fakakao ba mbanoea; oi zara fa'oeode ira ba nawōra; afaito nono matoea ba zateoa 5 ba si noemana ba zala'wa. Na 6 so zondra'oe talifoēsōnia, ono namania [wangoema'ō]: „Si so baroe ndra'ogō, iagō sala'wama; ja so barō mbawaoe gadoedoela andre;” ba 7 imane dania na loco da'ō: „Te chōgoe wodaloedaloeni sesocho; jomo chōgoe, ba lō balazo ba lō baroc, — bōi mibe'e sala'wa mbanoea ndra'-

8 odo." Sadoedoe sa Jeroezalema ba si tegačlō tooc Ndraono Joeda, me si fa'oeodoe chō Jehowa wehedera ba folaoera, safōchō famaigi chōnia hō-
 9 rōnia, hōrō zalaŵa. Bawara zama-
 ele'ō ja'ira, ba lafarongogō horō-
 roma, lō labini'ō si mane banoea Zo-
 doma. Alai ira ! Chōra lalaoe zi lō
 10 sōchi. (*Moz. I. 13, 13; 19, 5*). Miwa'ō
 ba zatoelō tōdō andrō, lō hadia ia !
 11 La'ā sa localoea wolaoera andrō. Alai
 zeboea horō andrō ! itōrō ia si lō
 sōchi ; tesoelōni sa chōnia wolaoenia
 12 andrō. Alai mbanoeagoe andrō !
 Iraono zamakao ja'ira ba ira alawe
 zalaŵara. He ja'ami, banoeagoe ! sa-
 maeloengoe zolohe ja'ami, ba no la-
 fakoejoe lala andrō. nitōrōmi ena'ō.
 13 No so ba da'ō Jehowa, ba wama-
 toenō hoehoeo ; no maoso ia, ba
 14 wangoehoekoe soi niha. I'ohē ba
 hoekoe Jehowa zatoea mbanoeania,
 fabaja salaŵara : „Ja'ami sa si ma-
 nga mboea ba kaboe nagoe andrō
 chōgōe ! Baomo chōmi so niraboe
 15 ba zi noemana. (*F. 5, 1 b. t.*). Hadia
 chōmi da'ō, wa mifoefoe mbanoea-
 goe andrō, wa mirasa zi noemana?"
 Da'ō niŵa'ō Zo'aja, Jehowa nga-
 hōnō andrō. (*Amaed. 22, 22*).

16 II. Ba imane na Jehowa : Me no
 mohocha nono Ziona alawe, me la-
 faōga mbagira, na latōrō ba me
 lafachōlō ira, lō aila'aila, me hoelō
 zanarinari manō, ba me lafariti naja
 17 ba gahe ; andrō batoele galizoezoe
 nono Ziona alawe ibe'e So'aja, ba
 iheta mbaloebaloe zaila ira Jehowa.
 18 Na loeo da'ō, ba iheta Jehowa naja
 ba gahe, si sōchi sibai andrō, awō
 19 roto, awō rai, awō walewale, awō
 20 gōla, awō zalendra andrō, awō mbala
 hōgō, awō ritiriti ba gahe, awō
 mbōbō dāloe, awō mboeliboei za-
 21 mohoea andrō, awō hazima, awō
 22 laederoe, awō naja ba niche, awō
 mbaroe ba walōŵa, awō lembe, awō
 23 gabaja, awō mbola, awō waloe, awō
 moeko si sōchi andrō, awō zalendra,
 24 awō mbaloebaloe mbawa andrō. Ba

fangali zamohoea andrō zabōoe, ba
 fangali mbōbō dāloe si sōchi andrō
 zinali, ba fangali mboe nindrandra
 andrō wa'abatoele, ba fangali gabaja
 seboea goni, ba fangali wa'sōchi
 mbawa laheto zachōzi. Bawa zi'ōli 25
 wamoenoe ndra mateoa chōmi, ba
 sabōlō chōmi, ba ba wanoeō mate.
 Ba mangarōngarō dania mbawa 26
 gōli mbanoea, ba aboe dōdō, ba
 doemadao ia ba danō, oi ahori
 fefoe hadia ia.

FAZA 4.

Amāboe'oela li ba zi tosai dania.

Na loeo da'ō, ba dafitoe ndra alawe 1
 zondra'oe ira mateoa si ha samōsa,
 ba lamane : „Mataha mbalazoma ba
 mataha noechama, ba tōimō andrō
 be'e tōima, heta chōma wa'aila
 andrō." Na loeo da'ō, ba tobali 2
 fa'amoedoe ba fangeboea dōi ba
 ni'orifi andrō ba Ndraono Gizeraēli
 lewiō andrō chō Jehowa, ba fa'asa-
 laŵa, awō lachōmi mboea danō a-
 ndrō. (*F. 11, 1. Jer. 23, 5 ; 33, 14*
b. t. Sach. 3, 8 ; 6, 12). Ba „ni'a-
 moni'ō" dania labe'e tōi zi tosai ba
 Ziona ba si lō ahori ba Jeroeza-
 lema ; dozi nitanō ba zoera ba Je-
 roezalema, ni'orifi. (*F. 6, 13*). Na 4
 no isasai So'aja zi ra'ira'io andrō
 ba ndra alawe Ziona ba na no iha-
 nigō horō Jeroezalema, fange'enge'e
 andrō ba mbanoea, na no ifatōrō
 nangi fangoehoeok andrō, awō nan-
 gi fangohori. Ba ifatōrō Jehowa ba 5
 naha niha fefoe ba hili Ziona ba
 ba zowoelo ira fefoe lawoeo, na
 maōchō, ba simbo, awō haga hola-
 hola galitō, ba zi bongi ; tefobaloe-
 baloe sa'ae fefoe zi so lachōmi.
 (*Moz. II. 13, 22*). Ba so nose, ba'a-
 ba'a wa'aoeahoe zino na ma'ōchō,
 ba saŵatō ba nōoe, na mo'angi ba
 na moteoe. 6

FAZA 5.

I. Kaboe nagoe chō Jehowa Ndraono Gizeraēli. II. Fa'alaisa si meōnō ba walōsōchi mbanoeara ba ba horōra. III. Fangombacha fotoe, si so moroi sa.

- 1 I. Ba damanoenōdo, oedoenōdoenō ni'omasio'ogoe andrō, oelae zinoenō zomasido andrō, wamatoenō kaboe nagoe andrō chōnia. Somasido andrō, ba no mokaboe nagoe ja'wa ba hili, ba zi sōchi tanč.
- 2 (*Jer. 2, 21. Mat. 21. 33. b. t.*) Ba ifakoe ba itoetoejoe gara, ba itanō bacha wēwe nagoe, si sōchi boea. Ba daloe bacha ilaoe malige ba ichao wolazi, ba ibazebaze'ō, ena'ō mowoea boea nagoe; ba i'owoea mboea nagoe ndroe'oe. Ba ija'e, ja'ami banoea Jeroezalema ba ja'ami, motōi Iraono Joeda, mi'ohe ba lala hoehoeo chōma kaboe nagoe andrō chōgoe. Hadiana nilaoe mena'ō bakaboe nagoe andrō chōgoe, si lō nilaoeogoe na? Ba hana wa i'owoea mboea nagoe ndroe'oe, me oedōnadōna zi ndroehoe nagoe: Ba da'oe'ombacha'ō chōmi, he oewisa ba kaboe nagoe andrō chōgoe: Oedeha gōlinia, ena'ō ō zōcha ia, ba oedoeoegō gōli kara andrō chōnia, ena'ō lahoendrahoeandra ia. (*Sin. 80, 13*).
- 6 Tobali modoe'oe oebe'e, fa bōi sa'ae lagoeti ba fa bōi lafakoe mbōrō; ja toembeo za'asa'a mao, awō lato. Ba oetena'wa gōi lawoeo, fa bōi moteoe chōnia. Ba kaboe nagoe andrō chō Jehowa ngalhōno, ba ja'ia ma'oevoo Gizeraēli, ba no sinanō omasio chōnia Ndraono Joeda. Idōnadōna zadōlō -- ba hiza wange'e; idōnadōna wa'atoelō -- ba hiza wanganōngarō.
- 8 II. Alai ami, sama'oli omo ba samadoro benoea, irege lō naha sa'ae; irege tobali hatō ja'ami ba danō.
- 9 No irongo tōgi dalingagoe ni'wa'ō Jehowa ngahōnō andrō, [imane]: Si ndroehoe! Oja dania nidoedoegō omo; si lō niha dania zeboea ba si

sōchi. Ha sa samba laeroo dania nōsi mboea nagoe ba zi foeloe laeroe tanōma, ba si sazo'e tanōmō fache, ba ha samba laeroe mboea. Alai zahoelō maoso, ba wāngaloei gōra toco, ba sarā mōrō ba zi bongi, irege maboe agoe! Si so biola nitika side'ide ba biola nitika seboea ba faritia ba soeroene, ba wamadoemadoe agoe andrō. Ba lō ba dōdōra wolaoe Jehowa andrō, ba nifazōchinia tangania, ba lō la'ila. (*Job. 21, 12. Amos. 6. 5*). Da'ō mbōrō wa te'oloi'ō mbanoeagoe andrō, si lō moedōnadōna; solofodania zala'wara, ba sokōlikōli zato, ba wa'owōchi dōdō. Andrō ifaboka mbawania banoea tooe; si tenga inōtō wa'eboea mbawania, ena'ō noemalō mitoeo lachōmira, awō zi fagoegoea andrō, awō zomoeso tōdō ba ehōra. Ba tefaōndrō niha ba te'ide'ide'ō ndra matoea, ba tehōndrōgō hōrō zi faja'wa andrō. Ba si tedooe wa'asalawa Jehowa ba wangochoekoe, ba ni'amoni'ō Lowalangi ni'amoni'ō andrō, ba wa'atoelō andrō. Ba mōi ba ndroe'oe ba da'ō nono mbiribiri, hoelō ba mbenoea; latōrōi ba la'aga'aga ndroe'oe ba danō si no tekiko, satabō sinanō fōna. Alai zanōbi chōra si lō atoeelō sinali sala andrō ba sanōbi horō tali zao! Sangoema'ō: Jamoeta'ita'i, jamoe'aliogō wolaoe nilaenia, ena'ō ta'ila; ja aloea dōdō Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli andrō, ja itōrō, ena'ō oroma chōma. **Alai zamotōi si sōchi si lō sōchi ba samotōi si lō sōchi si sōchi, samali'ō haga sogōmigōmi ba samali'ō sogōmigōmi haga; same'e āmi safeto ba same'e afeto sami!** Alai zatoeatoea wamaigira ba si no oneche wangoema'ōra! (*Amaed. 3, 7*). Alai zi no abōlō wamadoe agoe; si lō ada'oe'da'oe, ba wamaroeaka si maboe ira! Si oawōgō si so horō, bōrō gana'a, nibē'e chōra, ba samalangōgō si lō horō. (*Amaed. 17, 15*).

- 24 III. Andrō, hoelō si mane na i'ā
ndroe'oe alitō, si mane na ariri
ndroe'oe sokōli ba holahola galitō,
si manō dania wa tobali oboocela
wā'ara, awō wa hoemombo mbo-
wora, hoelō gawoegawoe; me lō ba
dōdōra gainachoitā Jehowa ngahōnō,
ba me la'o'aja daroma li Ni'amoni'ō
Ndraono Gizeraēli andrō. (*Moz. II.*
15, 7). Andrō gōi tesao wōnoe Je-
howa ba mbanoecania andrō, ba
i'oro'ō dangania, ba wamōzi ja'ira,
fa moehisi hili, fa fahōna baolajama
mboto zi mate, hoelō zasao. Ba lō
lai da'ō fefoe, ba lō'ō na dōhō
wōnoenia, lō'ō na sa ibōda danga-
nia ni'oro'ō andrō. (*F. 10, 4*). Ba
itaroe'ō dania dandra ba niha baero
ba zarōoe, idōnisi ira moroi ba
wondrege danō; ba hiza, lō ararā,
27 ba so ira, aōsō ira. Lō serege tōdō
ba chōra ba lō salaoe; lō si mōrō,
lō salaoe hōrō; samōsa lō satoto
bōbō taloe ba lō saetoc hōbō mba-
28 dagahe. Ono wana chōra, ba no
moe'atarōsi, ba no moechai wanara
fefoc. Hoelō gowe za'a koedora ba
hoelō dawoejoe nangi gaōlō goereta-
29 ra. Na inoendrōndrō ira, ba hoelō zi-
ngo; hoelō nono zingo moendrōndrō-
ndrōndrō ira; doemele ira, ba lara'oe
zahoele ira ba la'ohē, lō sangorifi.
30 Ba na moe'ogoe chōra [ba Ndrao-
nō Gizeraēli] na loeo da'ō, hoelō si
mane fe'ogoe'ogoe nasi, ba lafaigi
tooc danō, ba hiza wa'ogōmigōmi
sata'oe ita, ba tobaloe haga ba la-
woeo andrō chōnia. (*F. 8, 22*).

FAZA 6.

I. I'ila lachōmi Jehowa Jesaja.

II. Famataro Jesaja, ba we'amōi
sama'ele'ō.

- 1 I. Ba ndrōfi wa'amate Oesia a-
ndrō, razo, ba oe'ila Zo'aja, sidadao
ba dadaoma seboea, si no ala'wa:
anōnō gosali ahe mbaroenia. (*Raz.*
2 *II. 15, 1 b. t. Joh. 12, 41*). Serafi
fōnania, ōnō gafi zamōsa. Doea
mbaloebaloe mbawa ba doea mba-
loebaloe gaehe ba doea ba weho-
mbo. Ba faoma lamanemane we'ao
chō nawōra: **Ni'amoni'ō, ni'amoni'ō,
ni'amoni'ō Jehowa ngahōnō andrō;
no anōnō lachōminia goeli danō
ma'asagōrō!** (*Fam. 4, 8*). Ba moe-
dōgō latalata zilōtō ba wa'eboea
lira, ba we'ao andrō, ba afōnoe
nomo simbo. (*Hez. 10, 4*). Ba oema-
ne: Alai ndra'o! tekiko ndra'o;
me no niha si ra'ira'iō bewē ndra'-
odo ba me ba niha si ra'ira'iō bewē
sodo; noa sa i'ila hōrōgoe razo a-
andrō, Jehowa ngahōnō! (*Moz. I.*
16, 13; 32, 30. *Sangoehoeok. 13, 22*).
Ba hoemombo zamōsa Zerafi andrō,
i'ondrasido, so ba dangania nono
gara, ni'ojoni ba galitō, niforōnia ba
naha wame'e soemange. (*Hez. 28,*
14). Ba ifatōfa ba mbawagoe ba i-
mane; Me no fatōfa ba bawaoe
da'e, ba no aheta golalōwamō ba
no moeboe'a horōoe. (*Jer. 1, 9. Dan.*
10, 10).
11. Ba oerongo li Zo'aja, imane:
Ha niha nifatengegoe, ha niha zi
mōi chōda? Ba oemane: Jā'e ndra'o,
fatenge ndra'o. Ba imane chōgoe:
Ae'e, ba ōmane ba niha andrō:
Mifondrondrongo tōgi dalingami,
ba bōi ja aboto ha dōdōmi ba mi-
tōngōni hōrōmi ba bōi ja misōndra
geloeha! (*Mat. 13, 14, b. t. Hal. zin.*
28, 26. 27. *Rom. 11, 8*). Abe'e'ō dōdō
niha andrō ba awe'ewe'e'ō dōgi
wisora ba fobaloenō hōrōra, ena'ō
tebai la'ila hōrōra, ba ena'ō tebai
larongo tōgi dalingara, fa bōi aboto
ba dōdōra, fa bōi lafalalini gera'erara
ba fa bōi lasōndra wangorifi. (*Joh.*
12, 40). Ba oemane: Ha wa'ara,
11 So'aja? Ba imane chōgoe: Irege
no adoedoe mbanoecania andrō, fa lō
niha sa'ae, fa lō ōsi nomo, ba irege
no mochoendrōndra nowi, irege
no modoe'oe. Irege no ifa'ohē'ō ba
12 zarōoc niha andrō Jehowa ba irege
no abōlō wa lō niha ba danō. Ba
13 na torōi na ba danō zamboea ni-
foeloe, ba nihori zoei da'ō; si mane

awōni ba si mane manawa, si tosai toehe, na la'obō — tanōmō ni'amoni'ō doehe andrō. (*F. 4, 3*).

FAZA 7.

I. F'abe'e'ō dōdō Gahasi razo mado Joeda Jesaja, me teda'ō'ōda'ō'ō wanoewō. II. Tandra wa'atoemboe Emanoeeli andrō. III. Fangombacha hoekoe, nifatōrō Ndrawa Asiria dania.

- 1 I. Me loeo razo mado Joeda Gahasi andrō, ono Jotamo, ma'owoe Oesia, ba so moroi si ja'wa Resino, razo Garamo ba Feka andrō, razo Ndraono Gizeraēli, lasa'wa Jeroezalena, ba wanoewō ja'ira. Ba tebai atoe'a ira. (*Raz. II. 16, 5*). Ba me te'ombacha'ō ba ma'owoe Dawido andrō: „No laroegi mado Gefaraji Dawa Garamo, molombase ira ba da'ō,” ba manizinizi bacha dōdō mbanoeania, si mane na ifaheoe hogoegoe ba gatoea angi. Ba imane Jehowa chō Jesaja: Ae faondragō Gahasi, ja'ogēō ba onooe Seari-Jasochi (Mangawoeli zi tosai), ba mbalō lala hele ba mba'wa nidanō tātō si ja'wa, ba lala ba mbenoea zolochoi moeko. (*Raz. II. 18, 17; 20, 20*).
- 4 Ba ōmane chōnia: „Faigifaigi ba honogō'ō; bōi ata'oe'fi, ba bōi aboe dōdōoe ba mbalō doedoenga andrō, si doea, sanimbonimbo andrō, lō lai wa no hoemola dōdō Resino andrō, fabaja Dawa Garamo ba fabaja ono Remalia andrō!” Me no mamagōlō ira, Dawa Garamo andrō ba mado Geferaji ba ono Remalia andrō, ba wolaoe chōoe si lō sōchi,
- 6 me no lamane: „Da mōi ita ba Ndraono Joeda, tafeta'oe ira, atoe'a ita ba mbanoea tabe'e, ba tafataro razo nono Dabe'eli andrō.” Ba no imane So'aja, Jehowa: Lō fachai ba lō aloea! Hōgō Garamo andrō sa, ba Damaseko, ba hōgō Ndramaseko, ba ja'ia Resino andrō, ba ōnō ngafaeloe a lima fache tō, i'otarai da'e, ba tedoedogō nōri mado

Geferaji andrō, fa tenga banaoea sa'ae. (*Raz. II. 17, 24*). Ba Samaria andrō, ba no hōgō mado Geferaji, ba ono Remalia andrō, ba hōgō Zamaria! **Na lō fadoehoe dōdōmī, ba lō fangorifimi.** (*Nga'ōt. II. 22, 28*).

II. Ba itohoegō Jehowa, imane chō Gahasi: Andrō dandra chō Lowalangioe Jehowa, ma moroi si tooe ba mbanoea tooe ba ma moroi ja'wa ba mbanoea si ja'wa. Ba imane Ahasi: Lō oe'andrō, lō oetandraigō Jehowa. Ba imane [Jesaja]: Ba mifondrongongo, ja'ami ma'owoe Dawido! Hadia, ambō na chōmi, na mifakao niha, wa mifakao na gōi Lowalangioe? Andrō So'aja zame'e tandra chōmi: **Hiza, manabina dania nono alawe ba i'adonogō nono matoea, ba ibe'e tōinia Emanoeeli (awōda Lowalangī).** (*Mich. 5, 3. Mat. 1. 23. Loek. 1, 31*). Soesoe si bakoe ba wē wani gōnia, irege i'ila itimba zi lō sōchi ba itoejoe zi sōchi. Lō'ō sa facha mō isōndra wanimba si lō sōchi ba fanoetoejoe si sōchi ono andrō, ba no adoeoe mbanoea, ni'ata'oe'ioe razo si daroea andrō. (*Raz. II. 16, 9*).

III. Ba ifatōrō gōi chōoe mba'wa Jehowa, chōoe ba ma mbanoeaoe andrō ba ba zoroijomooe fefoe, si lō irai, gōtō wa no fabali mado Geferaji ba Ndraono Joeda, balazi razo Asiria. (*Nga'ōt. II. 28, 20*). Na loeo da'ō, ba ikaoni Jehowa goelo andrō ba loeaha nidanō Miseraji, awō wani andrō ba danō Asiria. (*Raz. II. 18, 13 b. t.; 19, 9*). Ba so ira fefoe, ba latoegelai mba wa danō ba so'otaloea gara ba songafē sa'asa'a mao ba benoea awoejoe fefoe. Ba na loeo da'ō, ba itōwō So'aja mboe hōgō ba boe ba zaila ira fanōwō andrō niwawalō ba mbewe Oifarati, razo Asiria andrō; noemalō gambi, ba ihori. Na loeo da'ō, ba sageoe sa'wi, si bohoce

eboea ba doea geoe biribiri zamōsa.
 22 Ba ba wa'oja nōsi zoesoe, ba soe-
 soe si bakoe gōnia; dozi si tosai
 ba danō sa, ba soesoe si bakoe ba
 23 wē wani gōra. Na loeo da'ō, ba
 asai'ō fefoe naha si no hōnō tōla
 nageo, si 500 roefia mobōli, ba
 24 toemboe za'asa'a mao chōnia. Fa
 ni'ohē fana fabaja ono wana, wa-
 nōrō ja'ia; sagōrō tanō sa'ae, ba
 25 sasai'ō ba mosa'asa'a mao. Ba ba
 hili fefoe, nihalō nowi iada'e, ba
 lō'ō sa'ae mōi niha, bōrō wa'ata'-
 oera za'asa'a mao andrō ba sasai'ō
 no mege. La'ohē dania za'wi ba
 da'ō, ba lahoendrahoendra biribiri.

FAZA 8.

I. Fotoe Ndraono Gizeraēli nifa-
 tōrō Ndrawa Asiria ba fa lō fozoe
 da'ō gōi ba gafeoriata. II. Tefange-
 lama Ndraono Gizeraēli, fa bōi la'-
 erogō Jehowa.

1 I. Ba imane na Jehowa chōgoc :
 Halō chōoe gara wanoera sebolō ba
 soera ja'wa fanoera soroma, ba wo-
 mbaso : „Alio so gahoeloea, aōsō
 2 woraboe.” Ba fa'aso chōgoc zi so ba
 mbōrō, si fadoehoe dōdōda, Oeria an-
 drō, ere, ba Sacharia ono Jerebe-
 3 chia. (Raz. II. 16, 10.) Ba mōido
 chō wo'omo zama'ele'ō ba mana-
 bina ia ba toemboe chōnia nono
 matoea. Ba imane chōgoc Jehowa :
 Be'e tōinia : „Alio so gahoeloea,
 4 aōsō woraboe.” Lō'ō sa fachamō
 fa'ama nono andrō ba lō fachamō
 fa'ina, ba te'ohē chō razo Asiria
 gana'a NDRAMASEKO andrō, awō ni-
 raboe ba Zamaria. (Raz. II. 16, 9),
 5 Ba itohoegō Jehowa, imane chōgoc :
 6 Me no lō ba dōdō mbanoea andre
 nidanō andrō ba Zilōa, si lō abōlō
 lawoelawoe ba me omasi ira Resino
 andrō ba ono Remalia, (Jer. 2, 13.
 7 Joh. 9, 7.) ba hiza, ba ifatōrō chō-
 ra So'aja nidanō seboea, si no
 abōlō, Oifarati andrō, Razo Asiria,
 awō wa'abōlōnia fefoe. Inōnōi dania
 8 ndraso molō mbewencia ibe'e. Ba

itōrō danō mado Joeda, inōnōi, irege
 fala'wa bagi, ibalōegō afinia nibo-
 logō danō, ha wa'ebolo ia, ja'oegō
 Emanoeeli! (Jes. 7, 14.) Ja aboto
 9 ba dōdōmi, ja'ami soi niha ba
 mifondrondrongo, ja'ami ba danō
 sarōoe. Mifa'anō ami, ba mi'anizi-
 nizi! [Oe'wa'ō chōmi]: Mifa'anō ami
 ba mi'anizinizi. Mi'amagōlō, ba si
 10 lō fozoe dania! Mifachoi, ba si lō
 fachai; **noa sa awōda Lowalang!**

11 II. Noa sa imane chōgoc Jehowa,
 no ira'oedo tangania; no itena'wa
 ndra'odo, fa bōi oetōrō lala mba-
 noea andre [no imane]: Bōi ahori
 12 ni'amoni'ō chōmi ni'wa'ō mbanoea
 andre ni'amoni'ō; ba sata'oe ira,
 ba bōi mi'ata'oe'fi ba bōi tokea ami
 chōnia! Jehowa ngahōnō andrō
 13 mi'amoni'ō; ena'ō na ja'ia zata'-
 oe ami, ba si tokea ami. Ba ja'ia
 14 gamonita ba kara nitendre ba gowe
 salaoe ita, ba mbanoea Ndraono
 Gizeraēli andrō si dombōea, tandra-
 wa ba fesoe ba mbanoea Jeroezale-
 ma andrō. (F. 28, 14. Loek. 2,
 34. Rom. 9, 32. Fet. I. 2, 7). Ba
 15 ato chōra zanendre ba salaoe ba
 sarasa ba si te'ala ba wesoe, salaoe.
 (Mat. 21, 44. Loek. 20, 18.) Irō'ō
 16 nifa'ele'ō andrō, fotandro gorosia,
 ba nifaha'ogoe andrō! (Dan. 12, 4.)
 Ba oebazebaze'ō chō Jehowa; si no
 17 mamini'ō bawania ba ma'oe'woe Ja-
 kobo, ba oedōnadōna chōnia. Hiza,
 18 ja'odo ba iraono andrō, nibe'e Je-
 howa chōgoc, ba no tandra ba no
 sahōlihōli dōdō ba Ndraono Gize-
 raēli ndrā'aga, chō Jehowa ngahōnō
 andrō si so nahia ba hili Ziona.
 (F. 7, 3; 8, 3. Heb. 2, 13.) Ba na
 19 lamane chōmi: Misofoe ba mbe-
 choe ba ba zi faeta, si fangōngōngō-
 ngō, si lō aloea baeha li — hadia,
 tenga chō Lowalanginia isofoe lala
 soi niha? Hadia, ba zi no mate
 manofoe ita, na bōrō zaoeri? „Oroisa
 20 ba famadoehoe'ō.” Na tenga lama-
 nō, ba zi lō fa'amoleo, (Loek. 16,
 20. Joh. 5, 39. Fet. II. 1, 19), ba 21

latōrōi danō, no aōndrō hoeloe ba si mate olofo ira, ba aboe dōdōra, na olofo ira, ba la'elifi razora ba Lowalangira, lafaōga hōrōra mija-
 22 wā, ba lafaigi tooc danō; ba ha sambalō fa'ata'oe, ba fa'ogōmigōmi, sogōmigōmi sata'ce ita; ba zi bongi tefatōrō ira.

FAZA 9.

I. Fama'ele'ū salaŵa andrō, solohe fa'ohahaoe dōdō. II. Famangelama banoea Ndraono Gizeraēli (*F. 9, 8-10, 4j*), me no la'ositengagō wotoe mege, III. ba me no dozi baloenō hōrōra, IV. ba me no eboea horōra.

1 I. Tenga sa si lō teboelō zogōmigōmi, ba zi no gōna famakao. Me fōna, ba no ifatōrō wangaila ba danō Zeboeloni ba ba danō Nafetali, ba dania, ba i'eboea'ō dōi, lala ba nasi andrō, singa Joridano, tanō niha solohe adoe andrō. (*Raz. II. 2*
 2 *15, 20. Mat. 4, 16. 17.*) Banoea sanōrō sogōmigōmi, ba la'ila haga sabōlō dania. Ba zi so ba danō, si no tehawoe si bongi, ba mohaga dania. (*Loek. 1, 79. Efes. 5, 14.*)
 3 Omoeso sibai dōdō ōbe'e. Ba zi lō ni'eboea'ōmō fa'omoeso dōdō, ba somoeso tōdō dania fōnaoe, timba wa'omoeso dōdō ba wamasi ba timba wa'omoeso dōdō na lafaosa
 4 gahaeloea ba wanocwō. Kalo mbagi andrō, norora, ba oee andrō si tohare ba hoeloea, bōzibōzi andrō ba danga mandroe, ba ōfatō sa'ae, si mane me leoo Midiano andrō.
 5 (*Sangoehoeck. 7, 22.*) Fefoe wangaro zangaro andrō ba wanocwō ba baroe andrō, si no gōna do, ba nitoenoe sa'ae, ō galitō. (*Hez. 30, 9.*)
 6 **Toemboe dania chōda nono, tebe'e chōda nono matoea; tebe'o ba galisia wamatōrō ba tebe'o tōinia Zahōli-hōli dōdō ba Samolala tōdō ba Lowalangi sabōlō, ba Ama zi lō aetoe ba Salaŵa wa'atoelō.** (*Loek. 1; 32.*) **Fa'asalaŵania ba wamatōrō ba fa'atoelō andrō, ba si lō aetoe,**

ba dadaoma Dawido andrō ba ba gamatōrōwānia, wangaro ja'ia ba fangabe'e ja'ia fangoehoeke satoolō, i'otarai da'e, ba iroegi zi lō aetoe. Fa'aoecheo dōdō Jehowa ngahōnō zolaoe si manō. (*Jer. 23, 5.*)

II. No ifa'ohē'ō daroma li ba ma'oevwoe Jakobo Jehowa, ba ba mbanoea Ndraono Gizeraēli gōna. Ba bōi zi lō la'ila banoeara fefoe, maō Geferaji andrō ba banoca Zamaria — ba hochara ba ba waja-
 9 wāsa dōdō andrō; mc lamane: „Kara tembo, ba no adoedoe, ba tafoceli ta'otomosi kara hili nitoto: tōla ara, ba no moe'obō, ba ta'ali eresi.”
 Ba no i'abe'e'ō Rcsino andrō Jehowa, ba no ifaroeerooe nemalira. Aramo moroi ba gatoemboecha
 12 Dawā Wilisiti moroi ba gaechoela, ba no la'ā Ndraono Gizeraēli, no la'eboea'ō mbawara. **Ba ba da'ō fefoe, ba lō teboelō wōnoenia; fadoro na, i'oro'ō dangania.** (*F. 5, 25.*)

III. Lō'ō sa i'otahōgō soi andre zamōzi ja'ia; lō la'aloeli Jehowa ngahōnō andrō. Andrō dania ifalo'o
 13 Jehowa hōgō, awō gi'o, ba hogoe nohi, awō zinasa ba Ndraono Gizeraēli, ha ma'ōma'ōchō wa'ara. Hō-
 15 gō zalaŵa ba si so tōi, ba i'o zama'ele'ō andrō, sofaja. Ba samatōrō soi andre, ba no tobali samaeloen-
 16 gōe, ba nifatōrō andrō ba no ni'ohē ba wa'atekiko Andrō wa lō alimagō chō Zo'aja nono matoea chōra, ba lō ihaehōsi tōdō zi lō ama ba si lō
 17 ina ba si no mate ira matoca, ba chōra. Dozi ira sa'ae, ba no sanao horō ba samazōchi si lō sōchi, ba dozi bewe, ba no solaoe fajafaja. **Ba ba da'ō fefoe, ba lō teboelō wōnoe Zo'aja; fadoro na, i'oro'ō dangania.**

IV. Hoemola sa walōsōchi andrō, hoelō galitō, i'ā za'asa'a mao ba sasai'ō, ba ira'i gatoea si fadoro, no aitō zimbo silalō mijaŵa. Fōnoe
 18 Jehowa ngahōnō andrō wogōzi danō, ba timba gō galitō niha; lō

- 20 alimagō nawōnia ba zamōsana. La-
taba ōra gambōlō, ba lō teboelō
wa'olofo, ba manga ba gaberā, ba
lō aboeso; i'ā nagole da'ionia za-
21 mōsana. I'ā Ndraono Manase Irao-
no Geferaji ba i'ā Ndraono Geferaji
Iraono Manase, ba daroea ira, ba
si manga Iraono Joeda. **Ba ba da'ō
fefoe, ba lō teboelō wōnoe Zo'aja;
fadoro na, i'oro'ō dangania.**

FAZA 10.

I. Fango'ozoei fameta'oe Iraono
Gizeraēli ba walōsōchira andrō. II.
Fama'ele'ō fotoe Ndrawa Asiria si
faja'wa andrō. III. Ni'orifi zi tosa
Iraono Gizeraēli. IV. Na so moroi
sa Ndrawa Asiria, ba wanoedoegō
Siona, ba tefakiko, lō moedōnadōna.

- 1 I. Alai zamachoi si lō atoelō, awō
doeroetoeli andrō, sanoeranoera fa-
2 makao! Fomba'a lala hoekoe, ba
zi noemana, ba fa lō lala hoehoe
ba zeboea famakao, ba mbanoeogoe
andrō, ena'ō ōra zi no mate ira
3 matoea ba ena'ō la'ila laraboe zi
so chō zi lō ama, si lō ina. He mi-
wisa sa na ba'wa wotoe ba na itōrō
ami angi sabōlō moroi ba zarōoe?
4 Ha chō misa'wa, ba wangaloei fa-
ngorifi ba heza mibe'e lachōmimi?
Na lō ikōwō ia zamōsana ba gota-
loea niha niraboe, ba te'ō'ōtō ia
tooe, awō niboeboenoe andrō. **Ba
ba da'ō fefoe, ba lō teboelō wōnoe
Zoaja; fadoro na, i'oro'ō dangania.**
- 5 II. Alai Ndrawa Asiria andrō,
bago gama andrō chōgoe, ba wō-
noegoe, ba bōzibōzi chōgoe ba wa'a-
bao dōdōgoe andrō! (*F. 36, 1 b. t.*).
6 Oefatenge ia fangotoe'ō soi andrō,
sanao horō; oe'oroi'ō ia fotoe mado
andrō, sofōnoe ndra'odo. Ena'ō la'-
oloi'ō gamagamara, ena'ō la'osi-
ndra'oei, ba ena'ō lahoendragō ira,
nifangoehoendra tamboe ba golajā-
7 ma. Ba tenga si manō gera'erania,
tenga da'ō dōdōnia; si so ba dōdō-
nia, ba ena'ō oja ifakiko soi niha,
8 ena'ō oja ihori. Imane sa'ae: „Ha-

dia, tenga no amaedola razo goe-
mandroe andrō chōgoe fefoe? (*Raz.*
II. 18, 24). Hadia, tenga lala Gari- 9
kemi mege lala Galino? ba tenga
lala Garafada lala Hamata? ba ten-
nga lala NDRAMASEKO andrō lala
ZAMARIA? (*Moz. I. 10, 10. Sam. II.*
8, 9. Raz. II. 18, 34; 19, 13). Si mane 10
me oebaja mege nōri niha baero
andrō, soja adoe, moroi ba Jeroe-
zalema ba moroi ba Zamaria —,
Hadia lō oe'ila oelae ba Jeroeza- 11
lema ba ba nadoera andrō nilaoegoe
ba Zamaria ba ba ba nadoera?"
(*F. 36, 13-20*). Ba na no awai fefoe 12
halōwō Zo'aja ba hili Ziona andrō
ba ba Jeroezalema, ba mōido moe-
faigi [i'wa'ō So'aja] mboecaboea ho-
cha razo Asiria andrō, awō wata-
ndrosa hōrōnia andrō, seboea faja- 13
'wasa. Me imane: „Fa'abe'e danga-
goe ba fa'atoeatoeagoe, wa oelae
da'ō, oe'ila sa'ae watahōgō. No
oewoe'ai nola soi niha ba no oera-
boe nihōnara andrō, no oetimba
ira ba dadaomara, si mane sabōlō. 14
No ira'oe tangagoe gana'a soi ni-
ha, timba wondra'oe azoeni wofō;
si mane na lalahō gadoelo nirōi
wofō, si manō wangaigoe tanō ma'a-
fefoe; lō'ō na'i samali'wa afinia, lō
samokai bawa ba lō si faki!" Ha- 15
dia, iseno ia maō fato chō zi ole-
'wa'ō ja'ia? Hadia, faja'wa garagazi,
ila'wa zamatōrō ja'ia? Amaedola na
ifangaha zanoejoe ja'ia bōzibōzi, ba
amaedola na ifaza'wa oee zi tenga
eoe. (*Rom. 9, 20*). Andrō dania ifa- 16
tōrō So'aja, Jehowa ngahōnō andrō,
wa'ariri ba zesolo andrō chōnia, ba
ba lachōminia andrō, ba eboea ga-
litō, timba zino wa'oe. (*Sin. 22, 30*).
Ba haga andrō ba Ndraono Gize- 17
raēli, ba tobali alitō, ba ni'amonī'ō
andrō chōra, ba tobali holahola, ba
hoemola ba i'ā za'asa'a mao andrō
ba sasai'ō andrō chōra, ha ma'ōma'-
ōchō. (*Heb. 12, 29*). Ba ahorigatōea 18
sabōlō andrō, awō geoe sowoea ba
kaboe ibe'e, hoenō fabaja ōsi, ti-

19 mba na ariri zoföchō baosi. Ba si toasai tōla geoe ba gatoea chōra, ba lō oja'oja, irege i'ila itanō ba zoera iraoono.

20 III. Ba na loeo da'ō, ba lō'ō sa'ae labe'e we'ewe'e dōdōra zi no mamakao ja'ira si toasai Iraono Gizeraēli ba si no moloi ma'owoe Jakoba, Jehowa andrō, ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli sa'ae lahalō we'ewe'e dōdōra, soroi ba dōdō.

21 Si toesai andrō, ba lafoeli ira ba zi sōchi; si toesai ma'owoe Jakoba, ba lafoeli ira chō Lowalangi sabōlō.

22 (F. 7, 3). He sa fa'oja ngawoea nene ba mbewc nasi niha chōmi, ja'ami Iraono Gizeraēli, ba ha si toesai andrō zamoeli ja'ira ba zi sōchi. Noa sa moehonogōi wangohori, sanōrō, satoelō lala. (F. 11, 11. Rom.

23 9, 27, 28. Ifaloea sa dania Jehowa ngahōnō andrō wangohori andrō, nihonogōinia, ba daloe danō. (F.

24 28, 22). Andrō wa imanō Jehowa ngahōnō andrō : Ja'ami banoeagoe, banoea Ziona, bōi mi'ata'oe fi Ndra-wa Asiria, sangahare'ō oee chōmi ba samangaha bōzibōzi chōmi, si mane ba danō Miseraji fōna. (Moz.

25 11, 14, 26). Lō'ō sa ara tō, ba alō wa'abao dōdō[goe], ba ifaoedogō ira fōnogoe, ba wangohori ja'ira.

26 Ba ibaha dania chōra mbōzibōzi Jehowa ngahōnō andrō, si mane me ibago Ndraono Midiano ba gara Orebi. I'oro'ō dania zi'onია ja'wa nasi, si mane me i'oro'ō ba Ndrawa Miseraji. (Sangoehoeck. 7, 25. Moz. 11, 14, 27). Ba na loeo da'ō, ba aboe'a ba galisioe noro andrō chōra, ba kalo mbagi andrō chōra, ba aboe'a ba mbagioc.

28 IV. Larogei Najata, latōrō Migerono; ba Michima larōi gamagamara. Latōrō mbawa danō andrō, ba Geba mōrō ira. Tokea Rama; moloi Gibea Zaoelo. (Sam. I.

30 13, 23; 10, 26). Mi'eboea'ō li we'ao, ja'ami banoea Galimi! Mifondron-drongo, ja'ami La'isa! Mitema li,

ja'ami Anatoti! Moloi Madamena, 31
ba banoea Gebimi, ba soloi gōi.
(Sam. I. 25, 44). Ba sara wongi ira 32
ba Nob; ba i'oro'ō dangania ba
hili nibanoea Ziona, ba hili mbanoea
Jeroezalema andrō. (Sam. I. 22, 11).
Ba hiza, ba ilōwa toee Jehowa 33
ngahōnō andrō ndraha andrō sa-
ta'oe ita. Ena'ō te'obō toee zi no
alawa hogoe andrō ba ena'ō te'-
ide'ide'ō zi no tōra' fa'eboc. Sa- 34
sai'ō ba gatoea, ba te'ewa si'ōli,
ba sabōlō zangohori eoe ba hili
Libano.

FAZA 11.

I. Sala'wa satoelō andrō, ma'owoe Dawida, ba amatōrō'wana, si lō hadia ia zaboe dōdō. II. Fangowoloi banoea Lowalangi moroi ba danō misa, ma'afefoe.

I. Toemboc dania lewiō ba doe- 1
he lza'i andrō ba mowoe nono,
si oroi wa'ania. (F. 4, 2). Ba ahono 2
chōnia Geheha Jehowa; Eheha
sama'ema fa'atoeatoea ba fa'aboto
ba dōdō ba famolala tōdō ba fa'-
bōlō ba fangila watahōgō ba fa- 3
ngata'oe fi Jehowa. (Fam. I, 4). Sa-
mohoea chōnia wangata'oe fi Jeho-
wa andrō; tenga ni'ila hōrōnia
dali wangoehockoenia, ba tenga
dali wangetoe'ō hoekoe nirongo dōgi 4
dalingania; Satoelō sa'ae dali chō-
nia wame'e hoekoe ba zi noemana,
ba i'adōlō'ō wangetoe'ō hoekoe ba
zeboea famakao ba danō. Famōzi
niha goeli danō chōnia zi'o mbava-
nia andrō [taroma linia] ba famoe-
noe zeboea horō chōnia hanoeha-
noe andrō ba mbewenia. (Job. 4. 5
9, Tes. II, 2, 8; Fam. 2, 16.) Fa'a-
toelō mbōbō lōwilōwinia ba fa'adoc-
hoe mbōbō taloe chōnia. Ba oroc-
doe dania ba nono mbiribiri nasoe
gatoea ba si manō harimo ba nono
mbiribiri si matoc. Ono za'wi ba ono
zingo ba sa'wi nibocla, ba orocdoe, fa
tola koebalo ndraono. (F. 65, 25.
Hos. 2, 18). Sa'wi si alawe ba be- 7

- roea si alawe, ba soroedoe ba mbcnoea, ba ha samboea naha wemōrō ba nonora; ba doe'oe dania gō
- 8 zingo, doe'oc ō za'wi. Famaimai ba mbawa dōgi goelō zi lō aefa na ba mbagi zoesoe, ba itocfa tangania hōrō daritō si bohooe aefa. (*Amaed.*
- 9 23, 32.) Lō samakao awōnia ba lō samakiko ba hili ni'amoni'ō andrō chōgoe ma'asamboea; anōnō sa'ae danō wa'aboto ba dōdō niha Jehowa, si mane fa'anōnō dojo nasi andrō asi. Ba na loeo da'ō, ba lazofoezofoe niha baero lewiō andrō, si toemboe ba wā'a doehc Iza'i andrō, nibe'e tandra soi niha, ba si so lachōmi nahiania.
- 11 II. Ba na loeo da'ō, ba ifoeli i'oro'ō dangania So'aja, samoeza tō, ba wangōhōli si tosai banoeania andrō, si lō ahoi no ba Ndrawa Asiria ba ba Miseraji ba ba Watero ba ba Gaitiofia ba ba Gelama ba ba Zineara ba ba Hamata ba ba hoelo andrō ba nasi. (*Moz. V. 30,*
- 12 1-5.) Ba itaroe'ō dandra ba niha baero, ba i'owoeloi zizaewe, Iraono Gizeraēli ba sizaewe Iraono Joeda, ba ifoeli i'oroedoei, moroi ba mbalō danō andrō si ōfa. Ba dōhō wa'afōchō dōdō Ndraono Gefcraji ba nihori noedoe Ndraono Joeda andrō. Lō'ō sa'ae afōchō dōdō Ndraono Gefcraji ba Ndraono Joeda, ba lō'ō sa'ae lafakao Ndraono Gefcraji
- 14 Iraono Joeda. Lalaoe sa'ae ira ba zanaere andrō ba Ndrawa Wilisiti tánō ba gaechoela ba la'oroedoe gō ira wanoewō banoea tánō ba ga-toemboechea. Latoetoeroe Ndraono Gedomo ba Iraono Moabi, ba si mōi
- 15 barō mbawara Ndraono Gamoni. Ba i'ogo'ōisi Jehowa zadōni asi andrō ba danō Miseraji ba i'oro'ō dangania ba nidanō seboca andrō [Oifarati], ifatōrō nangi sabōlō ba ifabali, fitoe mbombo ibe'e, fa alacha lō mocheta
- 16 mbadagahe side'ide, na tatōrō. Ba tobali molala zi tosai banoeania andrō, si lō ahoi ba Ndrawa A-

siria, si mane lala Ndraono Gizeraēli no, me la'otarai danō Miseraji. (*Moz. II. 14, 21*).

FAZA 12.

Fanoenō mbanoea Lowalangi andrō, si no moe'orifi.

Ba na loeo da'ō, ba ōmane: 1
 „Oe'andrō saoha gōlō chōoe, ja'oegō Jehowa; noa sa mofōnoe ndra'oegō chōgoe, ba no dōhō wōnoemō andrō, ba no ōrara dōdōgoe. Hiza, fango- 2
 rifigoe Lowalangi; abe'e dōdōgoe, ba lō ata'oe ndra'o. Fangabe'ogoe sa'ae Zo'aja, Jehowa, sinoenō ia chōgoe, ba no tobali fangorifigoe ia.” (*Moz. II. 15, 2. Sin. 113. 14*).

Ba omoeso dōdōmi wana'oe idanō 3
 ba goemboe wangorifi andrō. (*Joh. 7, 37*). Ba mimane na loeo da'ō: 4
 „Mi'andrō saoha gōlō chō Jehowa; mi'angarōfi li dōinia; midoenōdoenō ba niha baero wolaoenia andrō, mi-toeriagō, wa no sebocae dōinia andrō! 5
 (*Nga'ot. I. 16, 8. Sin. 105, 1*) Misoenō Jehowa! scboea sa nilaoenia; ja- 6
 terongo da'ō ba goeli danō, ma'asa-gōrō! Mi'omoeso'i'ō dōdōmi ba mi'-anoenō, ja'ami banoea Ziona! me no sebocae Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli andrō ba chōmi andrō!”

FAZA 13.

Fama'ele'ō wa'adoedoe Mbabeli andrō (*F. 13, 1-14, 23*). I. So moroi sa zanoewō, niha bō'ō. II. Ba'wa wangoehoekeoe Babeli andrō, nilaoe Ndrawa Media.

Nitandrosaisgō ba Mbabeli da'e, 1
 ni'ila Jesaja andrō, ono Gamosi.

I. Ba hili si lō eoe'oe mitaroe'ō 2
 mandrera; mi'abōlōgō mi'ao chōra; michawi ira tangami, ena'ō latōrō mba'wa gōli ba zala'wa andrō! No 3
 oebe'e goroisā ba ni'amoni'ō andrō chōgoe, ba sabōlō andrō chōgoe, ba no oe'oro'i'ō, ba wōnoeogoe andrō, sowoeawoea tōdō andrō chōgoe, sa- 4
 be'e tōdō. Terongo wagoeogoeasa, sato niha, ba hili, si mane na no

ato zanoewō ; roemoeroe soi baero andrō, si no oroedoe ; ifaigi Jehowa ngahōnō andrō he wisa zanoewō.
 5 La'otarai danō sarōoe, mbalō danō, Jehowa ba fakakenia andrō ba wōnoenia, ba wamakiko oeli danō ma'asagōrō. Mi'ege'ege ! noa sa ahatō mbaŵa andrō chō Jehowa ; iroegi dania, amaedola wanoedogō chō
 6 Wondrege Zalaŵa. Andrō adada danga, fefoe ; mangoeloe bacha dōdō niha, fefoe. Modokea ira, ihawoei ira sihoeloe ba fa'afōchō hoeloe ; mangiwōngiwō ira, si mane sadono ; itōngō nawōnia zamōsana ; no timba holahola galitō mbawara.

9 II. Hiza, iroegi baŵa andrō chō Jehowa, sata'oe ita, abōlō wa'abao dōdō ba sihola wōnoe, ba wamali'ō tanō si mate tanō, ba ba wango-hori ba danō seboea horō. Lō'ō sa'ae hoemaga dania ndrōfi ba mbanoea, hadia ia ndrōfi andrō ; ba loeo, ba aitō, na toemboe, ba lō'ō sa'ae hoemaga mbaŵa. (Hez.
 11 32, 7. Joël. 2, 31. Mat. 24, 29). Ba oebe'e wotōe [iŵa'ō So'aja] ba niha goeli danō, ba walōsōchira andrō ba ba zeboea horō, ba golalōŵara. Oebōzini hochā zafaitō andrō ba fajaŵasa zamakao awōra, ba oehō-
 12 ndrōgō. Eboea dania mbōli niha moroi ba mbalaki, oebe'e, ba eboea mbōli nono niha, moroi ba mbalaki
 13 Gofiri. Andrō oefahisi mbanoea si jaŵa ba siheoe danō ba sawoe'a ba nahania, ba wa'abao dōdō Jehowa ngahōnō andrō, na loeo hoemola wōnoenia. Ba dozi ira, ba
 14 hoelo nago nigohi ba hoelō mbiribiri si lō koehalo, isaŵa niwara zanoēsana, ifoeli ia chōra, moloī. Dozi nisōndra, ba nitarōe'ō toho, ba dozi
 16 nira'oe, ba ni'ō'ōtō fōda. Onora, ba nirasa ba zanehe hōrōra, ōsi nomora, ba niraboe ba ira alawera, ba ni-
 17 horōni. (Sin. 137, 9). Hiza, oefaroe Ndrawa Media andrō emalira, si lō ba dōdō firō, ba si lō'omasi ana'a.
 18 Fanara, ba famakiko nono mateoa,

ba lō ahachō dōdōra dabina ba daloe, ba lō afōchō chōra ndraono. Ba lala Zodoma ba lala Gomora, 19 nidoedogō Lowalangi, irege dojo gehomo tooe, dania lala Mbabeli andrō, fondrege zi sōchi banoea, lala lachōmi Ndrawa Galedaia andrō, si no eboea hochā. (Moz. I. 19, 24). Lō'ō sa'ae niha chōnia, sagōtō tanō, 20 tenga banoea, gōtōgōtō wa'ara ; lō labe'e ba da'ō nosera Dawa Ara, ba lō molombase goebalo ba da'ō. Oetoe ndroe'oe zi morō ba da'ō, 21 ba omora, ba sanōnō lamoehoe. Fofō ondra zonahia ba da'ō ba bechoe zolaja. (Moz. III. 16, 10. Mat. 12, 43). Mockao nasoe gaoea ba gōdo ba 22 asoe ana'a zikao ba nomo zalaŵa omasiō. Itoegoe ahatō mbaŵa andrō chōra, ba lō tefazaŵa mbongi.

FAZA 14.

Tohoetohoe wama'ele'ō hoekoe si gōna Mbabeli : I. Fa'ahono mbanoea Lowalangi. Fanoenō Ndraono Gizeraēli, me no te'ala razo Mbabeli andrō. II. Tōdō Lowalangi ba Ndrawa Asiria III. Fama'ele'ō hoekoe si gōna Ndrawa Wilisiti.

I. Ihachōsi sa tōdō ma'owoe Jakobojehowa ba ifoeli itoejoe Ndraono Gizeraēli, ifoeli ifataro ira ba danōra. La'ondrasi dania ira niha bō'ō, mōi awō ma'owoe Jakobō ira. 1 Lalalō ira niha baero, la'ohē ba nahara, ba ma'ocwoe Gizeraēli zochō ja'ira (niha bō'ō andrō) ba danō Jehowa andrō, sawoejoera, ira mateoa ba ira alawe. Tobali la- 2 ra'oe zondra'oe ja'ira mege ba labe'e barō mbawara zamakao ja'ira mege. (Sach. 8, 22.) Ba na no ahono ndra- 3 oegō ibe'e Jehowa, na no dōhō wamakao ba fa lō ahonohono andrō ba fa'asawoejoe sabe'e andrō, niha- 4 re'ō chōoe mege, awena dania ma'noenō ndra'oegō, fango'aja razo Mbabeli andrō, ōmanc : „Ha lō ahono zamakao andrō, ha lō ate- 5 bato wamakao andrō ! No ifatō Jc-

- 6 howa zi'o zeboea horō, si'o zalaŵa andrō, samōzimōzi soi niha ba wa'abao dōdōnia andrō, famōzi si lō abaoe, sangoehoendragō niha baero ba wōnoenia, fangoehoendra si lō
- 7 fondrege. Ahono danō ma'asagōrō,
- 8 molombase : ma'iki'iki ira. He naroe'oe, ba omoeso dōdō, wamaigi ja'ogō andrō, ba eresi ba hili Libano, lamane : „Gōtō wa no te'ala ndra'ogō, ba lō si mōi mijaŵa ba da'e chōma, ba wolobō ja'aga.”
- 9 Banoea tooe, ba hoemoefa ba chōoe andrō, me so'ō ; ikeani fōnaoe mbechoe zi mate, fefoc zamatōrō mege ba goeli danō ; maoso moroi ba dadaomara, iŵa'ō, fefoe razo soi niha andrō. (*Amaed. 2, 18. Sach. 10, 3*). Ba dozi, ba latema, lamane chōoe : „Hadia, ja'ogō gōi zi no amonō, si mane ja'aga ; no fagōlō-
- 11 gōlō ndra'ogō chōma ? No noemalō ba mbanoca tooe andre wajaŵasamō andrō, fabaja li mbiola andrō chōoe ; bonga sa'ae doefoe, ba
- 12 koeōkoeō gambalamō. Ha lō atroe ndra'ogō moroi jaŵa ba mbanoea, ja'ogō madala sabōlō haga ! Ha lō moe'obō ndra'ogō, ja'ogō si hoe-
- 13 ndragō soi niha mege !” Ba noa sa'ae ōŵa'ō tōdōoe : „Da'oesaŵa mbanoea si jaŵa ; alaŵa jaŵa ndrōfi andrō chō Lowalangi oebe'e dadomagoe ; ba hili waloechata andrō doemadao ndra'o, ba wondrege jōe.
- 14 (*Tes. II. 2, 4*). Oetaloe'i lawoeo si jaŵa, oefagōlōgōlō ndra'o chō Wondrege Zalaŵa andrō !” Ba tetimba ba mbanoea tooe ndra'ogō, ba wondrege zabacha kohokoho ! Sangila ja'ogō, ba lafaigifaigi'ō, latōngōni ndra'ogō ba lamane : „Hadia, da'ō niha andrō, same'e manizinizi oeli danō, samahisi amatōrōŵa razo
- 17 misa ? Hadia, ja'ia zamali'ō tanō si mate oeli danō, sanoedogō banoea ba detenia, si lō mame'e mangawoeli ba chōra niraboenia ?”
- 18 (*Jer. 50, 33*). Dozi razo soi niha andrō — ba a'oi molombase, si lō
- ambō soemange, oi dozi monahia. Ba ja'ogō, ba nitibo'ō, hoelō ndraha geoe si lō ba dōdō niha, no arōoe lewatōmō ; nihawoei niboenoe ndra'ogō, fabaja nitaroe'ō si'ōli mege, no timba gamatela nihoe-ndrahoendra. Lō fao ndra'ogō ba zogamō lewatō kara tooe, me no ōfakiko danōoe ba me no ōboeboenoe mbanoeamō ; lō'ō sa'ae itōrō li niha nga'ōtō zeboea horō andrō, gōtōgōtō wa'ara. Mifazōchi nahia,
- 21 ba wanaba bagi nononia, bōrō horō ndra amara andrō, fa bōi eboea ira, fa bōi labe'e barō mbawara danō ba fa bōi labe'e anōnō danō adoedoela mbanoea. (*Job. 18, 19. Sin. 21, 14; 37, 28*). Ba oetema
- 22 maoso chōra, iŵa'ō Jehowa ngahōnō, ba oehori ba Mbabeli dōira ba hadia zi tosai ba ono ba ma'oe-woe, iŵa'ō Jehowa. Ba tobali naha
- 23 mbogo oebe'e ba tobali baŵa nidandō, ba oebōzimi ezoē fangohori, iŵa'ō Jehowa ngahōnō andrō. (*Jes. 34, 11. Sej. 2, 14*).
- II. No fahōloe Jehowa ngahōnō
- 24 andrō, no iŵane : Si ndroehoe, itōrō nihonogōigoe tōdōgōe ba aloea niŵa'ogoe ! Oerasa Ndrawa
- 25 Asiria ba danō chōgoc ; ba hili chōgōe oehoendragō tooe ia, ena'ō aheta galo mbagi andrō chōnia ba mbagira ba ena'ō aboe'a ba galisira nora andrō chōnia. (*F. 37, 36*). Da'ō nihonogōi, nifatōrō ba goeli
- 26 danō ma'asagōrō ; da'ō danga andrō, si no moe'oro'ō jaŵa niha baero, fefoe. Jehowa ngahōnō andrō sa
- 27 zi hōngōi ja'ia, ba ha niha zi woe'ai ? Na no i'oro'ō dangania, ba ha niha zamōda ? (*Nga'ot. II. 20, 6. Job. 9, 12. Amaed. 21, 30*).
- III. Ba ndrōfi wa'amate razo
- 28 Ahasi, ba da'e niŵa'ō : (*Raz. II. 16, 20*). Bōi omoeso dōdōoe, ja'ogō
- 29 tanō Ndrawa Wilisiti fefoe, me no afatō noce andrō, bōzibōzi si tohare chōoe mege ; moroi ba gamatela goelō mege aloea sa'ae dania daritō

ba loealoea da'ō, ba naga sihombo.
 30 (*Nga'ōt. II. 28, 18. 19*). Ba si a'a
 zi noemana, ba lasōndra gō, ba si
 lō tōi ba faloecha mōrō lō hadia
 ia. Ba wā'amō andrō, ba oeboe-
 noe fa'olofō, mate zi tosai ehōoe
 31 ibe'e. Ege'ege, ja'oegō bawā gōli!
 Ira'ira, ja'oegō banoea! Anizinizi,
 ja'oegō tanō Ndrawa Wilisiti, ma'a-
 fefoe! Moroi jōoe sa'ae i'otarai
 simbo, ba lō si fabali ba zato ehōra.
 32 Ba hadia niwā'ō. fanema li zinenge
 niha baero andrō? [*Tamane*]: Je-
 howa zanaroe'ō banoea Ziona andrō,
 ba ba da'ō lasōndra za'watō si noe-
 mana mbanoeania andrō.

FAZA 15.

Fama'ele'ō si gōna Ndraono Mo-
 abi dania. (*F. 15. 16*). Fangarōngarō
 mbanoea Ndraono Moabi ba wa'a-
 doedoe andrō, si no maeolee.

Nitanderōsaigō ba Ndraono Moabi
 da'e. (*Jer. 48. Hez. 25, 8 b. t. Amos.*
2, 1 b. t.).

1 Hiza, ba zi bongi tedoedoegō
 Ari-Moabi andrō, nihori! Hiza, ba
 zi bongi tedoedoegō Giri-Moabi
 2 andrō, nihori! Mōi mijāwa ba go-
 sali ba hili andrō Ndribona, ba
 wege'ege. Ba hili Nebo ba ba Me-
 deba mege'ege Ndraono Moabi;
 dozi no moetōwō mboe ba hōgō
 ba no moehorī gambi. (*Hez. 7,*
 3 *18*). Ba newali ehōra, ba la'onoe-
 cha gonigoni; ba dete nomora ja'wa
 ba ba kadē misa, ba ha sambalō
 fegē'ege ba fa'ahēle da'wa hōrō.
 4 Mangarōngarō Hesibona ba Eleale,
 iroegi Jahasi terongo lira. Andrō
 koemirakira zi ne mangarō andrō
 Iraono Moabi, dozi afōchō baeha
 5 dōdō. Me'e dōdōgoe ba Ndrao-
 no Moabi andrō; laroegi Zoara
 soloi, Soara si no amaedola nono
 za'wi si medōloe fache. Mege'ege
 ira wanōrō mijāwa lala ba Loehiti,
 moe'ira'ira ba lala ba Horonā'i.
 6 (*Moz. I. 19, 20. Sam. I. 13, 9. Jer.*
48, 34). Noa sa otoefō nidanō Ni-

miri; no mate ndroe'oe, ariri
 mboeloe zinanō, lō saokeri sa'ae.
 Andrō lafa'ōtō ba mbombo ba 7
 mbooe andrō girōgirōra, nibe'era 8
 ja'wa, awō nihōnara andrō. Itōrōi
 sa'ae danō Ndraono Moabi ma'a-
 fefoe fangarōngarō andrō; iroegi
 Negela'i, ba mege'ege ira, ba iroegi
 Mbe'eri Elima, ba fegē'egera. Noa 9
 sa anōnō do nidanō ba Ndrimona;
 ba oefatōrō na sa wamakao si bo-
 hooe ba Ndrimona andrō, wama-
 tenge singo ba zoloi andrō, Iraono
 Moabi, ba ba zi tosai andrō ba
 danō.

FAZA 16.

Tohoetohoe wama'ele'ō si cōna
 Ndraono Moabi. I. La'aloei wanolo
 chō razo Ndraono Joeda. II. Ba lō
 zi lō tohare chōra wotoe ba waja-
 wāsara andrō.

I. „Mifa'ohē'ō nono mbiribiri 1
 ba zala'wa ba danō, moroi ba Zela,
 nifatōrō ba danō si mate, ni'ohē
 ba hili Ziona.” (*Raz. II. 3, 4; 14, 7*).
 Ba laroegi gōtōna ba Garono ba- 2
 noea Ndraono Moabi, timba wofō
 sangafongafo, timba nitaboi ba ga-
 zoeni. Mifaigi wanolala dōdō, mi'- 3
 ohe ba lala! Abōlōgō loemōoe, ba
 zi laloeo, timba ba zi bongi; bi-
 ni'ō zizaewe andrō; bōi ombacha'ō
 zoloi andrō! Alacha fatewōe chōoe 4
 zihoe'fa andrō, Iraono Moabi; iagō
 ba'aba'a ehōra ba zamakiko andrō;
 aetoe sa dania zamakao andrō ba
 tebato wamalangōgō; aheta dania
 ba danō zi hoendragō awōra. Ba 5
 fa'ebōea dōdō wangaro dadaoma
 zala'wa, ba lō teboelō zidadao ja'wa,
 ba nose Dawido andrō, sangoehoe-
 koe ba sangaloei lala satoelō ba
 sondrooe'ōndrooe'ō fa'atoelō. (*Sam.*
II. 7, 16. Dan. 7, 27. Mich. 4, 7.
Loek. 1, 33).

II. No tarongo waja'wasa Ndrao- 6
 no Moabi andrō, wa no eboea si-
 bai, hochania andrō ba faja'wasa-
 nia ba wa'asilōja'wānia, bewenia

- 7 faja andrō. (*Jer. 48, 29*). Andrō la'e'si Ndraono Moabi Iraono Moabi; oi dozi mege'ege ira. Ba gadoedoela Giri-Haresi mangarōngarō
8 ami; si no arasa tōdō ami. Mate zinanō ba nowi Hesibona, agoe ba Zibema, ba no lafoefoe salaŵa niha baero, agoe andrō siroegi Ja'ezeri, seloengoe irege ba danō si mate, sangoro daha, sangōtō ziloea asi.
9 Andrō me'e ndra'o, awō mbanoea Ja'ezeri, ba nagoe Zibema andrō; oebasōi ami taŵa hōrōgoe, ja'ami Hesibona ba Eleale, noa sa faoedoe ba wanga! boca chōmi ba ba wamasimi wa'igi nemali andrō. No
10 abōda wa'oinoeso dōdō ba fa'iki, ba nowi; ba ba kaboe nagoe, ba lō'ō sa'ae sanoenō ba lō sowoeawoea tōdō. Lō solazi boea nagoe ba wolazi; no oefadōhō li wa'iki
11 andrō. Andrō molili bacha daloegoe, hoelō mbiola, ba Ndraono Moabi andrō, ba betoe'agoe, ba Giri-
12 Haresi andrō. Ba toball, na so Ndraono Moabi, na erege dōdōra ba hilihili andrō naha wame'e soemange, na mōi ira ba ni'amoni'ō andrō chōra, ba wangandrō, ba si
13 lō fozoe. (*Raz. I. 18, 26*). Da'ō niŵa'ō Jehowa, me no andrō, nitanrōsaigō ba Ndraono Moabi andrō.
14 Ba iada'e, ba imanc Jehowa: Lō'ō sa'ae aloea meḍōloe fache [inōtō ndrōfi zi manga gazi], ba toball fama'iki niha lachōmi Ndraono Moabi andrō, awō wa'ato niha andrō; ba si tosai dania, ba lō atotō, ha ma'ifoe, si no amomō.

FAZA 17.

I. Fama'ele'ō hoekoe si gōna Ndramaseko ba Samaria. II. Fa'anoemana Ndraono Gizeraēli, fangesa dōdōra, awō wotoe, nifatōrō chōra. III. P'ozomagō tekiko zabolō Ndra-wa Asiria andrō.

- 1 I. Nitandrōsaigō ba Ndramaseko da'e: Hiza, nihori dania Ndramaseko andrō, fa tenga banoea sa'ae,

ba toball adoedoela. (*Jer. 49, 23 b. t. Amos. 1, 3 b. t.*). Si lō niha dania mbanoea Garoēri andrō, toball nahia gōrōbao; mōrōmōrō ba da'ō, ba lō sanaboi. Si lō'ō sa'ae banoea saro Ndraono Geferaji (Samaria), ba lō'ō sa'ac fa'asalaŵa ba Ndramaseko. Ba lala zi tosai ba Garamō, ba si mane lala wa'abōlō Ndraono Gizeraēli, iŵa'ō Jehowa ngahōnō andrō.

II. Ba na loeo da'ō, ba ide'ide lachōmi ma'oewoe Jakobo ba ariri wa'esolo nōsira andrō. Tobali hoelō na ifarahogō dōla wache samasi ba na itaba ngalai tangania; toball si mane na la'ozaragō lai wache ba ndraso Refa'i. Wo'oe wo'oe zi tosai, si mane na late-teoe mboea falo, na so zi tosai irege. inato tōloe ngawoea ba lailai, ba irege mato lima ngawoea ba ndraha dōla, iŵa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli andrō. (*F. 24, 12*). Awena dania lafoeli lafaōga mbagira niha ba zombōi ja'ira, ba la'aloeci hōrōra Ni'amoni'ō ba Ndraono Gizeraēli andrō. Ba lō'ō sa'ae lafaigifaigi naha wame'e soemange andrō, nifazōchi dangara ba he Asera andrō ba adoe loeo, niwōwōira toetoeroera. Ba na loeo da'ō, ba lala mbanoea andrō ba gatoea ba ba hili, nirōi mege fōna Ndraono Gizeraēli, lala mbanoea saro andrō chōra: adoedoela gamozoea. Me no olifoe'ō Lowalangi, fangorifioe andrō, ba me no lō ba dōdōoe gowe andrō, ba'aba'a andrō chōoe: andrō wa ōfazōchi kaboe omasiō ba ōtanō zinanō nihālō ba niha bō'ō. Na loeo ōtanō ia, ba ōkōlini, ba ahoelō mōbowo zinanōoe, ōbe'e, ba si lō boto wanga! boea, na loeo wōchō ba fa'afōchō si lō famadōhō.

III. Alai ndra'o! Hiza we'oegoe'oegoe zato sibai niha — fe'oegoe'oegoe nasi we'oegoe'oegoera andrō; ba fegosogoso soi niha andrō — fegosogoso molō seboea wegosogoso

- 13 sora. Moegosogoso soi niha, si mane fegosogoso molō seboea ! Ba na itegoe ira [Jehowa], ba moloi ira, lasaŵa zarōoe, nifehombo, si mane adaja ba hili ba nangi sabōlō ba si mane gawoegawoe si tefoejoe ba dawoejoe nangi. (*Job. 24, 18. Sin. 1, 4; 35, 5.*) Hiza, na tánō owī, ba fa'otobali dōdō, ba lō fachamō moloee, ba lō ja'ira. Da'ō lala zi faraboe ba chōda, oeracha zangosindra'oei gamagamada. (*Raz. II. 19, 35, F. 37, 36.*)

FAZA 18.

Fama'ele'ō hoekoe si gōna soi niha ba danō Aferika ba fangawoelira ba zi sōchi.

- 1 Alai ndra'oegō, ja'oegō tanō wehozihozi gafi, jefo nidanō Gaitiofia!
2 (*F. 37, 9. Nah. 3, 8.*) Samolojo sine-
ngenia ba doendraha soeohoe, ba Nīlo. „Midōlō ami, ja'ami sine-
nge salio, ba niha seboea boto ba sa-
foesi, ba niha sata'oe niha bō'ō misa,
3 sabōlō sibai, si hoendragō awōra, ba
danō si so idanō seboea.” Ja'ami
fefoe, si so ba goeli danō, ja'ami
sowanoea ba detenia : na la'taroe'ō
mandrera ba hili, ba mitōngōni; ba
na lalae dorofe, ba mifondrondro-
4 ngo ! Noa sa imane chōgoe Jehowa :
Da'oehonogō ndra'odo ba o-
faigi moroi ba nahagoe, si mane
fa'aoeohoe zino na lōchō ba si mane
5 saoe, na baŵa wamasi. Gasagasa
wangai boea sa, na no atoroe mbo-
wo, na itoegoe tobali boea sasoso
dania woe'oe woe'oe andrō, ba itaba
fōrōgi mbadōbadō, iheta ndraha,
6 ifalo'o. (*Hez. 31, 3 b.c.*) Ahori itehe
ba wofa ba hili ba ba zaliwāliwa
ba danō, ba monaha ba chōnia
wofa, fatoea baŵa lōchō, ba sali-
7 wāliwa ba danō, na baŵa deoe. Ba
na loeo da'ō, ba la'ohē zoemange
niha seboea boto andrō, safoesi,
chō Jehowa ngahōnō andrō, niha
andrō, sata'oe niha bō'ō misa, niha
sabōlō sibai, si hoendragō awōra,

ba danō si so idanō seboea — la'ohē
ba naha dōi Jehowa ngahōnō andrō,
ba hili Ziona. (*Sin. 68, 32, Hal. zin. 8, 27.*)

FAZA 19.

I. Fama'ele'ō si gōna Ndrawa Mizeraji dania; Fasowō mbanoera ba okōli danō, mate zinanō. II. Tobali lō boto wa'atoeatoea Ndrawa Mizeraji andrō. III. Lafaoli ira chō Jehowa Dawa Mizeraji ba Dawa Asiria, awō Ndraono Gizeraeli.

1 I. Nitandrōsaigō ba Ndrawa Mizeraji da'e : Hiza, fakoereta Jehowa
ba lawooe salio ba iroegi danō Mizeraji.
Ba maninizini nadoe ba danō Mizeraji,
na so ia, ba mangoeloe dōdō Ndrawa
Mizeraji barō dotora. (*Jer. 46. Hez. 29.*)
2 Ba faoma oefa'oeoee Ndrawa Mizeraji
ba nawōra, ena'ō oedoe dalifoesōnia zi
fatalifoesō ba oedoe zi fahoewoe chōnia
zi fahoewoe ba oedoe mbanoea si samboea
zi samboea ba oedoe zi sara ōri zi sara.
3 Ba eheha baro dōtō Ndrawa Mizeraji,
ba nitajaigō, ba era'erara, ba si lō boto
oebe'e, ba bawa nadoe dania lasofoe
ba bawa zeboea elemoe ba bawa zi faeta
ba bawa gere. Ba oebe'e ba danga
zalaŵa sabe'e Ndrawa Mizeraji andrō;
4 salaŵa safaito dania zamatorō ja'ira,
iŵa'ō So'aja, Jehowa ngahōnō andrō.
5 Ogo'ō dania nidanō Nīlo, otoefo
bacha noengo nidanō, lō idanō. Abōoe
wabaliwānia; tobali lō abachabacha
tō nidanō niko'o andrō, ogo'ō; mate
zoeohoe ba honoe. Doe'oe ba ndraso,
6 ba loeaha Nīlo, awō zinanō ba zingania,
ba okōli, ariri ba lō ja'ia sa'ae. Tobali
mangarōngarō zangaloei i'a, aboe
dōdō; dozi ira, he si fagai ba he si
fadora, ba la'aboesi tōdō. Ba lō lala
dōdō zamboto taliō, sanoso moeko.
7 Adoedoe dajadaja ba aboe
bacha dōdō zi manga gazi, fefoe.

II. Salaŵa ba Zoana, ba no adōlō
11 si lō tōdō : anofoea Wara'ō andrō,
fondrege zatoeatoea; tobali tōdō

- zowōhō inowa dōdōra andrō. Hadia, wa mimane chō Wara'ō : „Nga'ōtō zatoeatōea ndrā'odo ; nga'ōtō zala'wa fōna ?” (*Moz. IV. 13, 23. Sin. 78, 12*). Hezo zatoeatōea andrō chōoe ? Ena'ō la'ombacha'ō chōoe, ena'ō aboto ba dōdō he wisa dōdō Jehowa ngahōnō andrō ba Ndrawa
- 13 Miseraji. Si lō tōdō zala'wa Zoana andrō, seloengoe zala'wa Nofi ; lafowōhō Ndrawa Miseraji samatōrō
- 14 banoeara. No ibe'e ba dōdōra Gehcha famowōhō Jehowa, ba lafowōhō sa'ae Ndrawa Miseraji ba nilaoera fefoe, timba zi maboe toeo, si
- 15 hoendrahoendra oetania. Ba lō dania ba danō Miseraji solaoe nilaoe hōgō ba i'ō ba nilaoe boeloe nohi
- 16 ba boeloe zinasa. (*F. 9, 14*). Ba na loeo da'ō, ba timba ndrā alawe Ndrawa Miseraji, wa'atalō dōdō ba fa'ata'oera danga Jehowa ngahōnō
- 17 andrō, nibahania chōra. Ba ata'oe Ndrawa Miseraji gōi danō Ndraono Joeda ; dozi tehawoe fa'ata'oe ba nitōrō lida ja'ia, bōrō dōdō Jehowa ngahōnō andrō, tōdōnia ba Ndrawa Miseraji.
- 18 III. Ba na loeo da'ō, ba lima banoea ba danō Miseraji zolaoe li ba danō Gana'ana ba si mōi ba hōloe ba chō Jehowa ngahōnō, ba tōi zi samboea ba banoea wa'atoelō
- 19 labe'e dania. (*Moz. V. 10, 20*). Na loeo da'ō, ba so naha wame'e soemange Jehowa ba daloe danō Miseraji, awō gowe tandra, chō Jehowa, ba nolara. (*Moz. I. 28, 18. Moz. II. 24. 4. Jos. 22, 10*). Tobali tandra da'ō chō Jehowa ngahōnō ba fama-doehoe'ō ba danō Miseraji : na la'angarōfi li ia, ba zamakao andrō, ba ifatenge chōra zangorifi ; da'ō zanimba sanoewō, wangorifi ja'ira.
- 20 Ba ifa'ele'ō ia ba Ndrawa Miseraji Jehowa, ba tobali aboto ba dōdō Ndrawa Miseraji Jehowa, na loeo da'ō, ba lafosomange ia soemange nitaba ba soemange bō'ō ba so dania nifaboe'oera chō Jehowa ba

labe'e'a gōi. (*Mal. I, 11*). Si manō 22 wamōzi Jehowa Dawa Miseraji andrō ba famadōhōnia safōchō chōra ; ba lafōeli dania ira chō Jehowa, ba ifondrondrongo li wangan-drōra ba i'orifi ira. Na loeo da'ō, 23 ba so lala nihaogō, i'otarai danō Miseraji noemalō ba danō Asiria ; tobali mōi ba danō Miseraji Ndrawa Asiria ba Dawa Miseraji andrō, ba mōi ba danō Asiria ; ba awō Ndrawa Asiria Ndrawa Miseraji wamosoemange [Jehowa]. Ba na 24 loeo da'ō, ba tōloe soi ira, Dawa Miseraji ba Dawa Asiria, ba Iraono Gizeraēli, si fabōbō chōra, howehowoe ba danō. Famahowoe'ō 25 Jehowa ja'ira, wangoema'ō : Ja ahowoe mbanoeagoe Dawa Miseraji ba Dawa Asiria, niwōwōigoe tangagoe, ba tana chōgōe andrō, Iraono Gizeraēli.

FAZA 20.

Ifadomaesi Jesaja wangōhōndrōgō
Dawa Miseraji ba Dawa Gaitiofia
ba Dawa Wilisiti.

Me dōfi mōi ba Gasoto Daratano 1
andrō, me no ifatenge ia Sarago
andrō, razo Asiria, me isoewō Gasoto
ba me ato'e'a ia. (*Raz. II. 18, 17*)

Me loeo da'ō, ba imane Jehowa, 2
nifa'ema Jesaja andrō, Ono Gamosi :
Laboe, heta lembe boe andrō ba
lōwilōwioe ba heta mbadagahe ba
gaheoe ! Ba i'ō'ō : si lō lembe sa'ae
ia ba si lō badagahe. Ba imane 3
Jehowa : Si mane enonigoe Jesaja
andrō, si lō lembe ba si lō bada-
gahe, tandra ba amaedola ba Ndra-
wa Miseraji ba ba Ndrawa Gaiti-
ofia, medōloe fache wa'ara, si manō 4
dania Ndrawa Miseraji andrō ni'o-
loi'ō ba Dawa Gaitiofia ni'ohe misa,
ibe'e razo Asiria, he iraono ba he
satoea, si lō baroe ba si lō bada-
gahe ba si lō baloebaloe dojo,
fangaila Ndrawa Miseraji andrō.
Ba tokea dania niha, ba aboe dōdō 5
ba Ndrawa Gaitiofia andrō, ba nidō-

nadōnara fangorifi, ba ba Ndrawa Miscraji andrō, ba niscenora ja'ira. Ba na loeo da'ō, ba lamane sihene asi andrō [ba danō Ndrawa Wili-siti]: Na si manō zi gōna nifaigi-faigida andrō, nisa'wada, wangaloei fanolo, ena'ō aeri ita chō razo Asiria andrō — ba he wisa aefa ita ?

FAZA 21.

I. Sata'oe ita wanoedoegō Babeli andrō. II. Fama'ele'ō si gōna Doema andrō. III. Si gōna Ndrawa Ara.

I. Nitandrōsaigō ba danō si mate asi andrō [Babilona] da'e: Si mane angi sabe'e moroi raja, sihōngō moroi sa, si manō wa'asonia moroi ba danō si mate, moroi ba danō sata'oe ita. (*F. 14, 22*). No moe'oroma'ō chōgoe gangilata sabe'e: Mamakao awōnia na zamakao andrō ba manooedogō banoea na zanoedogō andrō! Laboe misa, ja'oegō Elama! Anoewō, ja'oegō Dawa Media! Oefadhōhō wanganōngarōra fefoe! Andrō doemi'adi'a zolagoe, no ihawoeido fa'afōchō hoe-loe, si mane fa'afōchō hoeloe zado-no, choemōlōchōlo chōgoe mbanoea, fa lō oerongo li niha; si no tokea ndrā'o, fa lō oe'ila niha. Eloengoe-loengoe bacha dōdōgoe; tobali dō-dōgoe wa'ata'oe; fa'abongi andrō, somasimasido mena'ō, ba oe'ata'oe fi ibe'e. Lafazōchi meza, labologō doefo, manga ba mamadoe hadia ia — milaboe, ja'ami sala'wa, mibajoini mbaloese! Si manē sa ni'wa'ō Zo'aja chōgoe: Laboe, fataro zamai-gimaigi! Jameo'ombacha'ō hadia ni'ilania! Na i'ila zi fakoedo, koedo si doeadoea geoe ba si fakoedo ba galide ba ma ba gondra, ba jamoefon-drongondrongo, jamoebe'e mbōrō dalingania, ba wamondrongondrongo! Ba moe'ao ia, timba li zingo linia, imane: „He So'aja, naha zanaro nahagoe, ma'ōma'ō-chō, ba sara wongi lō oeboelō'ō wanaro! (*Hab. 2, 1*). Ba so siba

fakoedo; doeadoea geoe koedo. Ba itema imane: „No atoe'a, no atoe'a nemali ba Mbabeli, ba adoe chōra fefoe, ba no larasa tooe!” (*Jer. 51, 8, Fam. 14, 8; 18, 2*). He ja'ami banoeada, si no moebōbōrō ba nihoendrahoeandra tooe! Nirongogoe chō Jehowa ngahōnō andrō, Lowa-langi Ndraono Gizeraēli, ba oe'ombacha'ō chōmi.

II. Nitandrōsaigō ba Doema andrō da'e: So-zi'ao chōgoe, banoea Ze'ira, imane: „He sanaro, ha wa'ala'wa mbongi?” (*Moz. I. 25, 14*). Imane sanaro: Moloee ba bongi gōi. Na edōna manofoe ami, ba mi-foeli manō ami wanofoe.

III. Nitandrōsaigō ba Ndrawa Ara da'e: Ba gataea ba danō Ara mifōrō, ja'ami saniaga Dawa Deda-no! (*Moz. I. 25, 3*). Mifaondragō zowōchi tōdō, mi'ohe nidanō, ja'ami sowanoea ba danō Dema! Miro'ō gō ba zoloi andrō! (*Jer. 25, 23*). Bōrō zi'ōli wa moloi ira, si'ōli nibaha ba fana si no moechai, fa'abōlō wanoewō andrō. Si manō sa ni'wa'ō Zo'aja chōgoe: Lō'ō aloea siba andrōfi — inōtō andrōfi zi mangazi, — ba no taja wa'abōlō Gedara andrō. (*F. 16, 14, Jer. 40, 28 b. t.*). Ba si tosa dania fana zanoewō andrō, maō Gedara, ba lō oja'oja. Noa sa i'wa'ō Jehowa, Lowa-langi Ndraono Gizeraēli.

FAZA 22.

I. Fama'ele'ō fanoewō Jeroezalema, bōrō horōra andrō. II. Fango-mbacha fa'ate'ala mandroe Sebena andrō ba famataro Eliatri.

I. Nitandrōsaigō ba ndraso wama'ele'ō andrō da'e: Hadia da'ō chōmi, wa ahori mōi ja'wa ami ba dete nomomi; ja'oegō banoea seboea roeroe, sabōlō fagoeageasa, ja'oegō banoea saro, sowoeawoea dōdō niha? Tenga sa ni'ō'ōtō si'ōli zi no mate tooe andrō chōmi, tenga si mate ba wanoewō! Fefoe zolohe

- ja'ami, ba no ahori moloï ba no moera'oe lō fana. Banoemi fefoe, ndrohoendrohoe nichamō, ba no ahori tera'oe, he no arōoe moloï.
- 4 Andrō oemane: Bōi mifaigifaigigido! Da'oe forege weg'ege! Bōi mihōtōi wondrara tōdōgoe, ba wa'adoedoe mbanoeada andrō. (*F. 15, 5. Ngen. Jer. 2, 11*). Ba'wa wa'atobali dōdō sa'ae moroi chō Zo'aja, Jehowa ngahōnō andrō, ba'wa wa'adoedoe, ba'wa wa'afakoejoe ba ndraso wama'ele'ō andrō; tedoedoegō gōli kara ba telobi ba hili we'ira'ira.
- 6 No lateojoe naha nono wana Dawa Gelama, fao goereta zanoewō ba si fakoedo ba no laheta loeniloēni mbaloese banoea Giri andrō. (*Raz. 7 II. 16, 9. F. 11, 11. Amos. 1, 5*). Ba no anōnō koereta ndraso si sōchi andrō chōmi, ba no lafa'anō ira si fakoedo, ba gamaoedoe mbawa gōli. Ba no laheta mbaloebaloe mbanoea Joeda andrō, ba samaigi fangōna ami ba nomo eoe gatōea andrō. (*Raz. I. 10, 17*). Ba mi'ila wa no fahōna zabōcha ōli ba mifaonō nidanō ba mba'wa tātō tooe. (*Sam. II. 5, 9. Nga'ot. II. 32, 5*). Ba mi'erai nomo ba Jeroezalema, ba midoedoegō ōsa, fangazōchi gōli kara.
- 11 Ba mifonaha nidanō ba gotaloea gōli si doea gōtō andrō, idanō ōsi mba'wa si no ara andrō. Ba lō'ō sa minehegō zolaoe ja'ia; si no mangohonogōi ja'ia fōna sa'ae, ba lō mitōngōni. (*Raz. II. 25, 4. Neh. 3, 15*). Moe'ao Zo'aja, Jehowa ngahōnō andrō, me loeo da'ō, ba weg'ege ba ba wange'esi ba ba wanōwō boe ba ba wonoecha noecha ba wa'aboe dōdō. Ba ha sambalō fa'iki ba fa'omoeso dōdō ba fanaba ōrōbao ba famoenoe biribiri ba famadoemadōe agoe, femangamanga ba famadoemadōe hadia ia — „si mate sa atō ita mahemoloe” [mi'wa'ō]” (*F. 56, 12. Kor. I. 15, 32*).
- 14 Ba no ifarongorongogō chōgoe Jehowa ngahōnō andrō, ba dōgi dalingagoe, imane: Si ndroehoe, lō tebe'e aefa chōmi lalōmi andrō, irege mate ami — i'wa'ō So'aja, Jehowa ngahōnō andrō.
- II. Si mané ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa ngahōnō andrō: Laboe, ae jomo chō mandroe andrō, Sebena andrō, mandroe jomo [ba ōmane chōnia]: Hadia chōoe ba ha niha chōoe ba da'e, wa no ōfacharoe'ō chōoe ba da'e lewatō? Ba hili ja'wa ifacharoe'ō lewatōnia, ba gara ifahō'ō chōnia mbate'e! Hiza, i'a bōlōgō ifazaoemba ndrā'oegō Jehowa, ja'oegō niha andrō; i'abe'e'ō danga, wondra'oe ja'oegō! I'olō mboegō ndrā'oegō, amaedola golōmboe ifazaoemba'ō baero ba danō sebolo; ba da'ō mate ndrā'oegō; ba da'ō dania ofeta goereta andrō chōoe, si sōchi sibai andrō, ja'oegō fangaila jomo ba nomo zochō ja'oegō! Oetimba ndrā'oegō ba nifataro ja'oegō andrō; lasōbi ndrā'oegō, laheta'ō ba nahaoe. Ba na loeo da'ō, to ba moehededo chō genonigoe Eliaki andrō, ono Hilikia. (*Raz. II. 18, 18*). Ba oebe'e baroenia mbarocmō andrō ba bōbō taloenia mbōbō taloemō, ba famatōrōmō mege, ba oebe'e ba dangania, ena'ō amaedola nama ia, ba mbanoea Jeroezalema ba ba ma'oewoe Joeda. Ba oebe'e ba dangania wogōē mbawandroe hō nomo Dawido andrō, ena'ō lō so-koesi, na ikoē, ba lō sogōē, na ikoesi. (*Sam. I. 2, 8*). Ba oe'osō ia saita, ba nahia saro ia, ba ena'ō dadaoma lachōmi ia jomo ba nomo namania. Ba tobalī la'olembai ia fefoe zi so tōi jomo ba nomo namania, he daha sesolo ba he daha sise'ise, fefoe gamagama sachōchō andrō, he figafiga andrō ba he koendri andrō fefoe. Ba na loeo da'ō — i'wa'ō Jehowa ngahōnō andrō — ba adeha zaita andrō, ni'osō ba naha saro mege, tetimba ba aechoe tooe, ba nisaitagō chōnia, ba tefara'oe; noa sa i'wa'ō Jehowa.

FAZA 23.

I. Fama'ele'õ fa'adoedoe Diro andrõ. II. Na na ara, wa lõ itõrõ tõdõ, ba tefaigi zoei Diro andrõ ba la'smoni'õ dania chõ Jehowa gõlõra.

- 1 I. Nitandrõsaigõ ba mbanoea Diro andrõ da'e: Mi'ege'ege, ja'ami si otarai molojo ba Dateso! hiza fõnami wa'adoedoe; tobali lõ omo, lõ nahia sa'ae. Moroi ba danõ Ndrawa Giti te'ombacha'õ chõra. (*Jer. 47, 4. Hez. 26, 27. Amos. 1, 9. 10*).
- 2 Bõi mihedchede sa'ae, ja'ami si hene asi. No mege anõnõ danõ saniaga andrõ, banoea Zidona, solojojo ba nasi. Ba nasi sa'ae mõi chõra mboea novi Nilo, nibasi ba ndraso nidanõ seboea andrõ, tobali kade niha baero ba chõra. Aila ndra'oegõ, ja'oegõ Sidona! Noa sa imane asi, banoea saro andrõ ba mbewe nasi: „Lõ safõchõ hoeloegeoe, lõ sadono ndra'odo! lõ ni'oerigoe ono mateoa ba lõ ni'e'ebocageoe ono alawe!” (*Sam. II. 24, 7*). Na tero-ngo ba Ndrawa Miseraji, ba tobali dõdõra ba doeria Diro andrõ. Mi'olojo, misa'wa Dateso! Mi'ege'ege, ja'ami si hene asi! Hadia, da'õ mbanoeami andrõ, somoeso dõdõ niha, si no gõtõgõtõ fa'ara, me tetaroe'õ, sana'wa sarõoe, ba vana-roe'õ banoea misa? Ha niha zi honogõi da'õ, nifatõrõ ba Diro andrõ, banoea sama'ema saemboc ana'a, ba zi no sala'wa zi so lafo ba ba zi no fondrege zabõlõ ba goeli danõ zaniaga? Jehowa nga-hõnõ andrõ zi no mangohonogõi, ba wango'aja famahocha gamagama andrõ fefoe ba ba wame'e faja fondrege zala'wa andrõ ba goeli danõ, fefoe. Minõnõi danõmi, ja'ami banoea Dateso, si mane Nilo andrõ; lõ ba'aba'a sa'ae. No i'oro'õ dangania [Jehowa] ja'wa nasi, no ifahisi nõri andrõ; no i'oro'i'õ Jehowa ba chõ Gana'ana andrõ, ba lõ wanoedoegeõ banoea saro chõra. No imane: Lõ'õ sa'ae fa'omoeso dõdõ

chõmi, ja'ami banoea Zidona, amae-dola nono alawe ni'o'aja! Milaboe, misa'wa Ndrawa Giti misi jefo! Ba he ba da'õ, ba lõ fa'ahono chõmi. Hiza danõ Ndrawa Galedaia andrõ — da'õ soi andrõ, si no moezawe! No latehe ba goetoe ndroe'oe ba danõ si mate Dawa Asiria. No lalaoe malige, naha zanaro; na lafaeloegõ wanoedoegeõ gõdo chõra, no labali'õ adoedoela. Andrõ mi'ege'ege, ja'ami solojo ba Dateso, me no moedoegeõ mbanoea saro andrõ chõmi!

II. Ba na loeo da'õ, ba fitoe ngafoeloe fache wa'ara, ba lõ itõrõ tõdõ niha Diro andrõ, sagõtõ noso razo. Ba na no aefa zi fitoe ngafoeloe fache, ba itõrõ ba Diro andrõ wanoenõ andrõ nitandrõsaigõ ba ndra alawe sohorõhorõ [imane]: „Halõ mbiola, tõrõtõrõi newali, ja-oegõ ira alawe sohorõhorõ andrõ, si lõ itõrõtõrõ tõdõ niha sa'ae! Haogõ wolaoe, forege wanoenõ, ena'õ ifoeli itõrõ tõdõ niha ndra'oegõ!” Na aefa zi fitoe ngafoeloe fache, ba ifoeli ifaigi Diro andrõ Jehowa, ena'õ ifoeli isõndra loeonia ba wohorõhorõ andrõ, ba ena'õ mohorõhorõ ia ba mbanoea niha fefoe, ba goeli danõ ma'asagõrõ. Ba õlõnia andrõ, loeonia wohorõhorõ, ba ni'amon'i'õ chõ Jehowa; lõ labe'e ja'wa ba lõ lahõna; sabõnõ bõli gõ a'ine ba bõli noecha si sõchi ba zowanoea ba gamaoedoe nahia Jehowa andrõ. (*Sin. 84, 4*).

FAZA 24.

I. Fama'ele'õ fa'atekiko danõ ma'afefoe. II. Fangoehoekoe õsi goeli danõ ba fangorifi banoea Lowalang.

- I. Hiza, ihori nõsi goeli danõ Jehowa ba ise'e zi so ja'wa, tobali dete danõ ibe'e, ifazawili zowanoea ja'wa. Si mane ba gere gõi ba zato, ba he ba zochõ ba he ba zawoejoe, he ba zochõ ira alawe ba he ba zawoejoe ono alawe, he ba zamawa hadia ia ba he ba zowõli,

- he ba zamalali ana'a ba he ba zame'e nifalali, he ba zo'omō ba he ba zosoegilō. (*Hez. 7, 12. Hos. 4, 9*). Salōsoe lō ōsi goeli danō dania, ahori teraboe, noa sa'ae Jehowa zangocma'ō. Aboe dania dōdō goeli danō, saleoe ia, timba zotoefo ilo tooe danō, okōli; ba sala'wa niha ba goeli danō, ba mate olofo.
- 3 9. Noa sa teta'oenōi danō barō gahe zowanoea ja'wa; me lō ni'o'ōra oroisā ba me no lasawō gamachōita, ba me no farōi ira ba wawoe'oesā li andrō, si no gōtōgōtō wa'ara.
- 4 9. Andrō i'ā danō fangelifi ba laloe'i horō sowanoea ja'wa; ariri niha ba goeli danō ba lō atotō zi tosai niha.
- 5 9. Amaedola zaboe tōdō nōsi mboea nagoe ba si mate dōla; ba dozi someoso tōdō mege, ba mangarōngarō.
- 6 9. Dōhō wamōzi aramba andrō, sowoeawoea dōdō niha, tebato wagoea-goeasa zomoeso tōdō, ba dōhō li mbiola, si no omasiō niha mege.
- 7 9. (*F. 16, 10. Jer. 7, 34; 16, 9*). Lō'ō sa'ae labadoe nagoe ba wanoenō ba afeto doco ba zamadoc. No adoeedo mbanoea faja andrō; dozi omo, ba no moekoesi mbawandroe-hō, lō lafa'amōi jomo niha. Mangarōngarō niha ba newali, ba nagoe andrō; fa'omoeso dōdō, ba lō'ō sa'ae; fa'asōchi dōdō ba goeli danō, ba no ahori taja. (*Fam. 18, 11 b.t.*).
- 8 9. Ba mbanoea, ba hatō fa'adoeode; 12 bawā gōli, ba no moerasa. Da'ō sa zi gōna oeli danō, itōrō niha andrō, si mane na lateteoe mboea falo, amaedola wangozaragō wo'oewo'oe, na no awai wangai boea nagoe. (*F. 17, 6*).
- 9 9. II. Ba ja'ira andrō, ba la'eboea'ō lira wa'iki, lasoeno wa'asala'wa Jehowa tānō ba gaechoela loeo [lamane]: (*F. 12, 6*). Andrō mifosoemange Jehowa, ja'ami si so ba danō tānō ba gatoemboecha; ja'ami si hene asi, mifosoemange dōi Jehowa, 16 Lowalangi Ndraono Gizerāeli! Moroi ba wondrege danō tarongo wa-
- noenō, [lamane]: „Lachōmi ba za-toelō tōdō!” Ba ocmāne: Itōrō ndrā'o fōchō! Itōrō ndrā'o fōchō! Alai ndrā'o! Falimo zi falimo andrō, ha sambalō falimosa ba zi falimo andrō! Ihawoei ndrā'oegō fa'ata'oe, 17 alaoe'ō ba lōsoelōsoe ba ba goe'ō, ja'oegō sowanoea ba goeli danō! Soloi ba doeria gameta'oeō andrō, 18 ba alaoe ba lōsoelōsoe; ba si faloecha fe'amōi ja'wa moroi ba lōsoelōsoe, ba alaoe ba goe'ō. Teboka sa zandrela andrō ba mbanoea ja'wa ba hoemeoe dajadaja danō andrō. (*Jer. 48, 44*). Asila danō, ofctoe, a-bōlōbōlō; aboto danō, fabali; mangiwa danō, hoemeoe. Managanagaele danō, si mane si maboe, hoemeoe, hoelō mboee; aboea noronia olalōwānia andrō: alaoe tooe ia, 19 ba wa lō maoso sa'ae. Ba na loeo da'ō, 21 ba ifatōrō wotoe Jehowa ba zabōlō andrō si ja'wa ba mbanoea ja'wa ba ba zala'wa tooe ba goeli danō. (*Efes. 2, 9; 6, 12. Fet. II. 2, 4. Fam. 20, 1-3*). Tekoeroc ira ba gohokoho, 22 nifokoeroe nibe'e ba goeroenga, ba tekoesi; ba na no ara dania, ba tefaigi zoei ira. (*Fam. 20, 7*). Ba 23 aila mbāwa ba afoesi mbawa loco wa'aila. Jehowa ngahōnō andrō sa'ae dania zala'wa ba hili Ziona ba ba Jeroezalema, ba lachōmi fōna nawōnia satoca. (*F. 13, 10. Mat. 24, 29. Fam. 21, 2*).

FAZA 25.

I. Fanoeno Lowalangi ba wa'atekiko zi fa'oeode andrō. II. Fango-mbacha fangorifi niha fefoe, ba hili Ziona. Fangoehoekoe Iraono Moabi.

I. He Jehowa, Lowalangigoe 1 ndrā'oegō! Da'oe'abōlōgō wanoeno ja'oegō, oesoeno dōimō andrō! Noa sa ōlaoe zahōlihōli dōdō; nihonogōi fōna sa'ae ba tenga faja, no si ndroehoe. (*Sin. 8, 2*). No ōbali'ō 2 baho gara mbanoea, banoea saro, ba no ōbali'ō adoeoela; gōdo niha bō'ō andrō, ba tenga banoea sa'ae

ōbe'e; lō'ō sa'ae lafoeli lataroe'ō.

3 Andrō lafosoemange dania ndra'oegō soi sabōlō; la'ata'oeſi ndra'oegō banoeā soi si hōndrōgō awōra.

4 Hati sa ndra'oegō ba zi lō tōi, hati ba zi noemana, na tosasa ira; sawātō na so deoe laōhō, loemō na aoehoe zino. Me no amaedola deoe laōhō, sangewe ba mbagolō, sa'ac wōnoe zamalangōgō awōra. Si mane famence wa'aoehoe zino, na no ara lō teoe, si manō wamoenoemō fagoeagoeasa niha b'ō'ō andrō; si mane fa'aoehoe zino, na haōmō, na so lawoco, si manō wa'adōhō wolaja zamalangōgō awōra andrō. (*Sach. 14, 14 b. t.*)

6 II. Ba ilaoe gowoeloa Jehowa ngahōnō andrō, ba hili andrō, fefoe soi ikaoni; ihalō ōra zatabō, agoe si no ara ibe'e nibadoe, sotawō gō, nilaoe oeto dōla, ba agoe si no ararā, nihaogō. (*Sin. 22, 30. Loek. 14, 17.*) **Iheta ba hili andrō mba'aba'a andrō, ba'aba'a soi andrō, fefoe, balcehaloe andrō, fombaloe niha bæero, fefoe. Ifakiko wa'amate, si lō mamalōmalō; ba i'osi So'aja Jehowa da'wa horō ba mbawa niha, idozigō, ba taja wa'aila mbanoeania andrō, ibe'e, ba goeli danō, ma'asagōrō; nca sa Jehowa zangoema'ō.** (*Hos. 13, 14. Kor. I. 15, 55. Fam. 7, 17; 21, 4.*) Naloeo da'ō, ba lamane: Hiza Lowalangida. sab'e'e dōdōda i'orifi ita; hiza Jehowa nidōnadōnada fanolo! Ba dama'iki ita, acha omoeso dōdōda, 10 ba wangerifi andrō chōnia! Ahono sa danga Jehowa ba hili andrō. Ba Iraono Moabi andrō, ba nihoeन्द्रagō tooe, ba nahara, nifangoehōendra doe'oe ba golawoea so'idanō. Ba labologō dangara bacha 11 ba da'ō, si mane solangi, na ibotogō ba wolangi; ba ihōndrōgō waja'wasara [Jehowa], fabaja walimosa dangara andrō. Ōli andrō chōmi, si no 12 ara ba si no ala'wa, ba itoeli'ō, idoeoedōgō, aroeroe tooe ba danō, ibe'e.

FAZA 26.

I. Fanoeno Ndraono Joeda Lowalang, sangerifi ja'ira. II. He na fōndrege wa'eboea wamakao, ba lō farōi Zo'aja ba mbanoeania andrō.

I. Na loeo da'ō dania, ba lamane wanoenō ba danō Ndraono Joeda: „Noe so chōda mbanoea saro! Ibalī'ō ōli ba ba'aba'a wanononia andrō [Jehowa]. (*Sin. 46, 2; 125, 4.*) Mibokai mbawa gōli, 2 ena'ō mōi mijomo soi satoelō, si lō farōi. (*Sin. 118, 19.*) No aro dōdō, lō ōboelōboelō'ō wangerifi; 3 chōoc sa'ac ladōnadōna. Bōi mifamalōmalō wanōtōna chō Jehowa; 4 gowe si lō teboelō sa Zo'aja, Jehowa! (*Sin. 25, 2. Jer. 17, 7.*) Noa 5 sa ihōndrōgō zowanoea ba hili ja'wa; banoea andrō si no ala'wa ja'wa, wanimba tooe ja'ia, wanoedōegō ja'ia, irege danō tooe. Ahe 6 zi noemana zangoehōendra tooe, ahe zi lō tōi andrō. Lala zatoelō 7 tōdō, ba ba zalo'o itōi'ō, adōlō lala zadōlō tōdō, nihaogōue andrō. Ba 8 lala wangoehoeoemō andrō, ja'oegō Jehowa, nidōnadōnama mege. Tōimō andrō ba fanoeno ja'oegō zomasi dōdōma. No hocmoeloe dōdōgoe chōoe, 9 ba zi bongi; arō dotogoe zihoeoehoeoe chōoc. Ha si'aikō sa'ae manandrōsa ba goeli danō wangoehoeoemō andrō, ba lasōndra lala satoelō sowanoea ba goeli danō. (*Sin. 119, 67; 130, 6.*) Bā na faloecha wa'ebolo dōdō zeboea horō 10 andrō, ba lō latōngōni lala satoelō, manao horō ira ba danō, ba nilaoe satoelō ena'ō, ba lō lafaigi wa'eboea Jehowa andrō. He Jehowa! 11 si no moefaza'wa dangaoe andrō, ba lō la'ila. Ena'ō lanehegō wa'aoehoe dōdōe ba mbanoea andrō, ba ena'ō aila ira! Ena'ō i'ā ira alitō andrō fangohori noedoemō andrō! He Jehowa! ohahaoc dōdōma, 12 ōbe'e; noa sa ja'oegō zolaoe fofoe hadia ia chōma. (*Sin. 125: 5.*)

II. He Jehowa, Lowalangima! 13

- No salawā bō'ō zamatōrō ja'aga ;
 tenga ha ja'oegō. Ba ja'oegō matehe,
 14 tōimō andrō. Si no mate, ba lō
 ifoeli aeri ; loemōloemō, ba lō
 ifoeli maoso. Andrō no ōfatōrō
 chōra hoekoe ba no ōhori ira ba
 lō'ō manō sa'ae itōrō, tōdō ōbe'e.
 15 No ō'oja'ō niha, ja'oegō Jehowa,
 no ōfolachōmi ndra'oegō, no ōfa'ese
 16 nola danō fefoe. **He Jehowa ! na
 ba'wa wamakao, ba no la'aloeli
 ndra'oegō ; na ōfatōrō chōra wotoe,
 17 ba lalaoe mangandrō.** Si mane sa-
 nabina, na no iroegi ba'wania, na
 ikōrōboei ia, na moe'ira'ira, ba wa'-
 afōchō hoeloe andrō, si manō gōi
 ndra'aga mege, ja'ogō Jehowa,
 18 bōrō ndra'oegō. (*Joh. 16, 21*). No
 abeto ndra'aga, no makōrōboei
 ndra'aga, ba me no maonoga, ba
 no angi. Lō ma'ila mafaloea wango-
 rifi ba danō, ba tebai aloea zowa-
 noea ba goeli danō. (*Sin. 110, 3.*
Loek. 20, 38. Rom. 14, 8. Joh. 5. 29).
 19 **Ena'ō ifoeli aeri zi mate andrō
 chōoe ; ena'ō ifoeli maoso mboto
 zi mate andrō chōgoe !** Mifaoso,
 mi'a'iki, ja'ami si no mōrō niba-
 loegō tanō, namo haga sa namo
 andrō chōoe ba ifaloea ja'wa loemō-
 20 loemō tanō andrō. Ba mi'ae si ba-
 cha, ja'ami banoeagoe, ba mbate'e
 andrō chōmi, ba milazi mbawa-
 ndroehō foerimi ! Mibini'ō ami, ha
 mamō'i hōrō wa'ara, irege alō wōnoe
 21 andrō. (*Kor. II. 4, 17*). Mangefa
 sa'ae ba nahania Jehowa, ba wa-
 me'e fotoe ba zowanoea ba goeli
 danō, ba horōra andrō. Ba ifa'ele'ō
 dania, ndrora andrō tanō, lō'ō sa'-
 ae ibalocgō niboenoe ba goelinia.
 (*Mich. 1, 3*).

FAZA 27.

I. Fotōe'ō niha baero Jehowa ba
 irorogō kaboe nagoe andrō chōnia.

II. Te'oroedoegō mbanoea Lowalangi
 andrō moroi ba danō niha baero misa.

- 1 I. Na loeo da'ō, ba ilaoe zi'ōlinia
 Jehowa ba Lewiata andrō, oelō a-

ndrō salio foloi, si'ōlinia si no abe'e
 ba si no eboea ba si no abōlō, ba
 ba Lewiata oelō si no mogō'wai ja'ia,
 ba iboenoe mboeaja andrō ba Nilo.
 Ba na loeo da'ō, ba mi'anoenō, 2
 nitandrōsaigō ba kaboe nagoe oma-
 siō andrō [mado Gizeraēli], mima-
 ne : (*F. 5, 1 b. t.*). „Ja'odo, Jehowa,
 zamaigimaigi ja'ia ; lō aedoe'aedoe
 oefatōrō chōnia nidanō ! Bongi ma'-
 ōchō oedarodarogō, fa bōi ifaitoisi
 niha. Lō'ō sa'ae mofōnoe ndra'o. 4
 Ena'ō na faloechado za'asa'a mao
 ba sai'ō, ba fasōndrado chōnia, aho-
 ri oetoenoe ena'ō. Atō na ladōna- 5
 dōna chōgoe wanolo, na edōna atoe-
 lō ira chōgoe ; lō tola lō atoe'lō ira
 chōgoe.” Ba dania, ba mō'wa'a 6
 ma'oewoe Jakobo, molehe Ndraono
 Gizeraēli ba mobowo ; anōnō goeli
 danō boeara labe'e : Hadia, no ifakao 7
 ira si mane famakaonia samakao
 ja'ira ? Ba hadia, no moeboenoe
 ira si mane niboenoe da'ō ? No 8
 ōndrohoegō wangotōe'ō ja'ira fani-
 bo. No i'oloi'ō ira angi sabōlō a-
 ndrō chōnia, me loeo angi timoe.
 Andrō wa tesoe'lōni ba da'ō lalō 9
 ma'oewoe Jakobo andrō, ba da'ō
 goroeodea localoea, wameta horōra
 andrō : labali'ō toetoeroe gara nibo-
 boto fefoe gara naha wame'e soe-
 mange andrō, ba lō'ō sa'ae maoso
 Gasera andrō ba adoe loeo andrō.
 (*Moz. III. 26, 30. F. 17, 8*). Aōmō'- 10
 aōmō sa'ae mbanoea saro andrō,
 banoea si lō niha, si no moerōi,
 amaedola danō si mate. Mangaloei
 gō ba da'ō nono za'wi, mōrōmōrō
 ba da'ō ba la'aga'aga lehelehe. (*F.*
13, 19 b. t.). Na no okōli doetoe- 11
 roenia, ba tefafatō ; so ndra a-
 lawe, ba lalahō eoe galitō. Soi si
 lō fa'aboto ba dōdō sa ira. Andrō
 lō ihachōsi tōdō sombōi ja'ia, ba
 lō ibologō dōdō chōnia samazōchi
 ja'ia.

II. Na loeo da'ō, ba ibōbōrō 12
 ngalai Jehowa, i'otarai Oifarati,
 noemalō ba nidanō Miseraji andrō.

13 Ba ja'ami Iraono Gizeraëli, ba nitoe-
toejoj, ni'ozaragō. Na loeo da'ō,
ba telaœe dorofe seboea andrō, ba
dozi si no eloenge ba danō Asiria
ba si no moezaewe ba danō Mise-
raji, ba mangawoeli ba la'angarōfi
li Jehowa ba hili ni'amonio andrō
ba Jeroezalema. (*F. 14, 1. Sach.*
10, 8 b. t.)

FAZA 28.

I. Tedaō'ōdač'ō wangoehoekoe Irao-
no Geferaji. II. Ori Ndraono Joeda
gōi, ba noa gōi abe'e dōdō, lō la-
fondrondrongo li Jehowa. III. Fa-
maroœe tōdō ba wamalalini era'era,
ena'ō tola ifoeli ihachōsi tōdō ira Lo-
walangi. IV. Fa'atoœtoea Lowalangi
ba nichoi dōdōnia andrō.

1 I. Alai zaemboe ana'a andrō
si no moehochaini, ba zi maboemaboe
andrō Iraono Geferaji, awō
mboenga saleœe andrō, ajara andrō,
si sōchi sibaï ba hōgō ndraso andrō,
satabō sinanō, daso zi no maboemaboe
2 agoe! (*Raz. I. 16, 24*). So sa'ae mo-
roi sa zabe'e ba sabōlō chō Zo'aja!
Hoelō na laōhō deœe kara, hoelō
nangi sabōlō sibaï, hoelō deœe toho,
si nōnōi tanō wanimbania toœe
ja'ira tangania. (*Raz. II. 17, 5. 6*).
3 Ba tobali tehoendrahoendra toœe
zaemboe zi maboemaboe andrō, I-
raono Geferaji, si no moehochaini.
4 Ba boenga saleœe andrō, ajara andrō,
si sōchi sibaï ba hōgō ndraso andrō,
satabō sinanō, ba itōrō lala mara-
fala sahoelō, na lō iroegi ba'wa na,
nidōlō niha femanga, na i'ila, mo-
roi ba danga manō.
5 II. Na loeo da'ō, ba saemboe
lachōmi ba roto si no maœeloœe Je-
howa ngahōnō andrō ba zi tosai
6 banoœania andrō. Ba ibe'e wa'atoelō
dōdō ba zangoehoekeoe ba fa'abōlō
ba zanimba sanoewō ba mbawa
7 gōli. Ba ja'ira andre gōi, ba alaœe-
laœe ba nagoe andrō ba mangiwa
ba zi maboemaboe ita! Ere ba sa-
ma'ele'ō, ba alaœelaœe ba zi maboemaboe
niha, no fawoeka dōdō ba nagoe

andrō, moechōlōchōlō mbanœea ba
zi maboemaboe niha, alaœelaœe ba wama'-
ele'ō andrō, mangiwa ba wangetœe'ō
hoekeoe. Fefœe meza, ba no anōnō
oeta si ta'oenō, samboœea lō nahia
si lō si ta'oenō. Ha niha nifahaōnia,
ena'ō aboto ba dōdō, ba ha chō
i'ombacha'ō lala? Hadia, ba zawena
aœa famaenœe, ba zawena aœa ba
mbagi zoesœe? Falaete manō sa gama-
choita, falaete manō gamachœita; fa-
tete manō ndrali, fatete manō ndrali;
ba da'e ma'ifœe ba ba da'ō ma'ifœe."
Ja'ia! Ilaœe ba niha andre li si
tebai alœe ba mbewe, li Ndrawa
bō'ō. (*Moz. V. 28, 49. Kor. I. 14, 21*).
Ja'ia, si no mangoema'ō chōra: 12
Da'e naha wolombœe, mifolombœe
zerege tōdō, ba da'e naha wangoka-
foe tōdō! Ba lō edōna ira mamō-
ndrongo. Ba si manē sa'ae li Jeho- 13
wa chōra: Falaete manō gamachœi-
ta; falaete manō gamachœita; fa-
tete manō ndrali; fatete manō
ndrali; ba da'e ma'ifœe ba ba da'ō
ma'ifœe, ena'ō alaœe ira ba lala,
ena'ō arasa dōla, ena'ō tochai gahe,
ena'ō tera'œe ira.

III. Andrō mifondrondrongo li 14
Jehowa, ja'ami sango'aja, ja'ami
samatōrō soi andre ba Jeroezalema!
Me no mi'wa'ō: No fawœe'œe li 15
ndra'aga ba wa'amate, ba ba mba-
noœa toœe andrō, ba no mafatara
zamaigimaigi? Na itōrō molō fama-
kao, ba lō iroegiga. Noa sa mabe'e
sawatōma waja ba ba'aba'a chōma
walimosal! Andrō imane Jehowa, 16
So'aja: Hiza, no œebe'e toœe gowe
dajadaja ba Ziona, gowe si no
moetandraigō, gowe tojo ba wata-
linga seboœa bōli, saro dajadaja.
Samati, ba alacha lō moloi. (*Rom.*
9, 33. Fet. I. 2, 6. F. 8, 14). Ba 17
œebe'e dali wa'atōlō, ba fanoelo
wa'atoelō. Sawatōmi faja andrō, ba
irasa teœe kara ba ba'aba'a andrō
chōmi, ba ihanigō molō. Ba fawœe'- 18
œœa li andrō chōmi ba wa'amate,
ba nibœenœe [ba zoera] ba hadia

- niwa'ōmi ba mbanoea tooe, ba si
lō boto. Na itōrō molō famakao
19 andrō, ba imama ami. Ero na itōrō,
ba ichamō ami; ero mahemoloe
sa'ae itōrō, he ba zi ma'ōchō, ba
he ba zi bongi, ba ha sambalō fe-
20 hocha mboe wamahaō da'ō. Sambō
fa'anaoe sa'ae dania gaso, tobai te-
bai mifadōlō ami, ba sabōlō ide'idc
gambala, fa tebai mibalocgō ami.
21 Maoso sa'ae dania Jehowa, si mane
ba gahe hili Werasi, si mane ba ndra-
so no ba Gibeona wōnoenia dania,
ba wolaoe nilaoenia — hoelō zi lō
tarai mila wolaoenia andrō! — ba
ba wangai nihalōnia — sahōlihōli
dōdō halōwōnia andrō! (*Jos. 10,*
10. Sam. II. 5, 20. Nga'ōt. I. 14, 11).
22 Andrō bōi mango'aja ami, fa bōi
tedooe wa'aro mbōbō andrō chōmi;
noa sa oerongo chō Zo'aja, Jehowa
ngahōnō andrō, wa no moehonogōi
wangohori, nifatōrō ba goeli danō
ma'asagōrō. (*F. 10, 23).*
23 IV. Mibe'e mbōrō dalingami ba
mifondrondrongo ligoe! Mitōngōni
ba mifondrondrongo hoehoeogoe!
24 Hadia, adōlō manō sinanō dania?
Hadia ha sambalō famali'ō tanō ba
25 famoboto ba nowi? Hadia, tenga si
mané? Na no ihaogō danō, ba ifa-
zaewe lōnga ba hōwa ba ifa'oli
wache, awō rigi ba danō si no moe-
ndrohōegō, ba rigi ō manoe ba zinga
26 hinōloe? No Lowalangingia zango-
roma'ō chōnia satoelō lala, wama-
27 haō ja'ia. Tenga koereta famōbōrō
wamōbōrō lōnga ba lō lafatōrō gao-
lo goereta ba hōwa; famōbōrō lō-
nga, ba si'o, ba famōbōrō hōwa,
28 ba ono geoe. Bōra andrō, ba ha-
dia, nimama? Tenga nimama; lō'ō
sa ibōbōrō manō wamatōrō koereta,
awō koedo: tenga nimama!
29 Moroi chō Jehowa ngahōnō andrō
da'ō gōi! **Sahōlihōli dōdōda wama-
lalania hadia ia, ba no abōlō si-
bai wa'atoeatoeania.** (*Sin. 86, 10.*
Jer. 32, 19).

FAZA 29.

I. Fama'ele'ō fa'atosasa mbanoea
Jerozelema ba fangorifi andrō, si
lō moedōnadōna. II. Fanogoe famini
tōdō andrō ba chōra. III. Fama-
boe'oe fa'ahachō dōdō dania.

- I. Alai ndra'oegō, ja'oegō Ariēli! 1
Ariēli banoea ba nibe'e Dawido
nahiania! Mifatohoe ndrōfi; na
itoeo woenia, na no fatoetoe mba'wa
gowasa andrō, (*Hez. 43, 15*), ba oes- 2
sasagō Gariēli andrō, irege tesao
wege ege ba fangarōngarō, ba tobai
Ariēli ia chōgoe! Ba oefa'oe'oe 3
ndra'oegō, oefasoei ndra'oegō na-
hiagoe andrō; oefera'ō ndra'oegō
fari ba oebe'e mba'aba'a zanoe'ō
ba gamaoedoemō. (*Loek. 19, 43 b.t.*)
4
Ena'ō moroi ba danō tooe moehede
ndra'oegō, moroi ba gawoegawoe
tooe terongo lioe; ena'ō hoelō li
mbeehoe moroi tooe barō danō
limō, ba hoelō zi fangōngōngōngō
moroi tooe ba gawoegawoe hoe-
hoeomō. Ba fa'ato nemalioe andrō, 5
ba timba ngawoea nene, ba fa'ato
zamakao ja'oegō, ba timba ndrami
wachi sihombo ba nangi; ba i'ogo-
moezaō, lō moedonadōna. (*Job. 21,*
18. Sin. 1, 4). Ifatōrō Jehowa
6
ngahōnō andrō we'oegoe'ogoe mba-
noea ba siheoe ba fa'ofetoe, ba
angi sabōlō ba teoe laōhō ba hola-
hola galitō si mangamanga hadia
ia. Ba lala ba wangifi, lala ni'ilada 7
ba zi bongi dania lala soi andrō
fefoe, sanoewō Ariēli andrō, ha wa'-
ato ira, dozi si mōi manoe'ō ja'ia,
banoea saro andrō ba hili, dozi
sanasagō ja'ia. Ba hoelō na so za-
8
ngifi manga ia, ba na tokea ia, ha
lō teboelō wa'ololofo — ba hoelō
zowōchi tōdō na mangifi ia ibadoe
nidanō, ba na tokea ia, ba serege
tōdō ia, ba lō mamalōmalō wa'o-
toefo bacha lela — si manō dania
soi andrō fefoe, ha wa'ato ira, sa-
noewō hili Ziona andrō. (*F. 37,*
33-37).

II. Ja atōngō ami, ja ahōlihōli 9

dōdōmi! Ja tobaloe hōrōmi, ja lō mi'ila niha! No maboe ira, ba tenga si maboe 'agee; mangiwa
 10 ira, ba tenga ba zi maboe niha. Me no ilaoe chōmi Jehowa Geheha wemōrō sabē'e, ba me no idoehō hōrōmi andrō, sama'ele'ō andrō, ba me no ibaloegō hōgōmi, sangi'ila
 11 andrō. (*Rom. 11, 8*). Ba fefoe wama'ele'ō da'ō no mege, ba hoelō daroma li, si so ba zoera, si no moefotandro, chōmi, na labe'e ba zangila mombaso soera na la-lamane chōnia : Baso we ! Ba imane : Tebai oebaso, me no moefotandro !
 12 Ba na labe'e ba zi lō mangila mombaso soera zoera andrō, ba na lamane chōnia : Baso we ! Ba imane : Lō oe'ila oebaso zoera ! Ba imane So'aja : Me lahatō'ō ira bawara niha andre ba me lafosoemange ndra'o bewera ba me no arōoe chōgoe dōdōra ba me ha sambalō amachoita niha, nitōngōnira, wangangata'oe'ira Lowalangi. (*Hez. 33, 31. Mat. 15, 8. 9*), andrō wa ba zahōlihōli dōdō niha oefatōrō soi andre, zamoeza tō, ba zahōlihōli dōdō ba ba zi lō larai mila, ena'ō taja wa'atoeatoea andrō ba zatoeatoeara, ba ena'ō tobini wa'oneche ba zonechera. (*Mat. 11, 25. Kor. I, 1, 19*), Alai zamorege famini'ō chō Jehowa tōdōra, solaoe ba zogōmīgōmi nilaoera, sangoema'ō tōdōra : Ha niha zanehe, ha niha zangila ja'aga ? (*Sin. 94, 7. Hez. 8, 12*).
 16 Alai wa'atefoejoe dōdōmi ! Ma tola tefaomagō ira la'oe'ri zamōbōzi bowoa ? Fa tola iwa'ō niwōwoi ba chō zombōi ja'ia : Tenga niwōwōinia ndra'odo ! ba ma fa tola iwa'ō bowoa chō zamōbōzi ja'ia : Lō i'ila watahōgō hadia ia ! (*F. 45, 9. Rom. 9, 20*).
 17 III. Hadia, tenga hatō ma'ifoe tō, fa tobali kaboe zinanō hili Libano, awō wa atoea kaboe zinanō, 18 ta'wa'ō. Na loeo da'ō, ba larongo safiso daroma li si so ba zoera, ba

i'ila niha hōrō zaoe'a, inoroi ba wa'atebalo, moroi ba zogōmīgōmi. Ba seboea famakao, ba ifoeli omoe-
 19 so dōdō ba chō Jehowa, ba fondrege zi noemana ba niha, ba owocawoea dōdō ba chō Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli andrō. Lō'ō sa'ae
 20 samakao dania, ba nihori zango'aja, ba dozi samachai si lō atoe'el mege, ba no ahoi, samowōhō niha ba zi
 21 lō atoe'el, na so hoehoeo, solaoe fesoe ba zolohe ba lala, ba mbawa gōli, sangōhōndrōgō si lō horō faja andrō. Andrō imane Jehowa, san-
 22 ngorifi Aberahamo no, ba chō Jakobob : Lō'ō sa'ae te'ailasi dania Jakobob ba lō'ō sa'ae afoesi mba-
 23 wania. Ba na i'ila dania — ma'oe'wocnia andrō — nilaoe dangaoe chōnia, ba la'amoni'ō sa'ae dōigoe andrō; la'amoni'ō Ni'amoni'ō Jakobob andrō ba la'ata'oe'fi Lowalangi Ndraono Gizeraēli andrō. Si
 24 no eloengoe tōdō mege, ba lasōndra wa'aboto ba dōdō, ba si fabalō mege, ba latōngōni wamahaō.

FAZA 30.

I. Fameta'oe Iraono Gizeraēli, si mōi ba Ndrawa Miseraji mangaloei fangorifi. II. Tobali fa'atekiko, wa no la'erogō Lowalangi. III. Na lafalalini gera'erara, ba ifoeli ihachōsi tōdō ira Lowalangi. IV. Tefaboe'oe wangefa'ō ba danga Ndrawa Asiria.

I. Imane Jehowa : Alai ndraono
 1 andrō, si no abe'e tandro, samagōlōsi hadia ia zi tenga moroi chōgoc, si fawoe'oe li si lō omasido ba wamalaete horō ! Si mōi misi
 2 tooe ba danō Miseraji ba lō moe'sofoe li chōgoe, ba wangai fanga-be'era fanolo Wara'ō andrō ba ba wangaloei sa'watō ba loemō Ndrawa Miseraji. (*Jer. 37, 7. Hez. 17, 15*).
 3 Ba tobali fangaboe dōdō chōmi wanolo Wara'ō andrō ba fangaila dania za'watō andrō ba loemō Ndrawa Miseraji. He wa'ae ba Zoana so
 4 goemandroenia, ba he ba Hanesi

- 5 laroege sinengenia, (*F. 19, 11*), dozi faloecha wangaboe dōdō, ba niha si lō goena chōra; tenga sanolo ba tenga sogoena, ha sambalō fangaboe dōdō ba fangaila. (*Jer. 2, 36*). Nitandrōsaigō ba zaliwālīwa
- 6 ba danō andrō si raja: Latōrō danō si fahōna fa'atosasa ba fa'ata'oe, singo si matoea ba singo si alawe ba oelō ba naga sihombo, latōrō wolohe si so chōra, ba hoeloe galide, awō girōgirōra ba geboe gondra, la'ohē ba niha si lō goena chōra. Fanolo Ndrawa Miscraji andrō, ba faja ba si lō boto. Andrō oebe'e tōinia: „Si dōfa bawa ba si lō liwālīwa.” (*F. 51, 9. Sin. 37, 4*).
- 7 II. Ba iada'e, ba ae jomo; tănō ba zoera chōra, fazōchi zoera, fadoehoe'ō ba gōtō dania si lō teboelō! (*Moz. V. 31, 19*). Niha sabē'e tandro sa'ae ira, ono matoea si falimolimo, iraono si lō edōna mamondrongo nifachoi Jehowa. Sangoma'ō ba zangi'ila andrō: „Bōi ja mi'ila hadia ia;” ba ba zama'ele'ō andrō: „Bōi mifa'ele'ō chōma zi doehoe andrō. Mi'ombacha'ō chōma zomasiga, ba mifa'ele'ō chōma wafajaja! Mirōi lala, mihole'ō
- 8 ami, mibōhōi nitōrō andrō, bōi mifarongogō chōma Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli andrō.” Andrō imane Ni'amoni'ō Ndraono Gizera'eli andrō: Me no mi'ositengagō niwa'ō andrō, ba me no abe'e dōdōmi ba wa'atefoejoe ba ba walimosa, me
- 9 no ba da'ō midōnadōna, andrō ja hoelō zabōcha chōmi golalōwa andrō, hoelō zabōcha ba gōli kara sala'wa, si toegoe e'wa'wa, bōrōta wa'adoedoe, si sa'wa fa'adoedoe si lō moedōnadōna, si ha mamō'i hōrō fa'ara dania. Ba irasa sa'ae
- 10 dania, si mane na larasa mbowoa tanō, nirasa manō, lō alimagō, irege samboea lō toega lawoenia si tola fanooe mbo galitō bawoe, ba ma fanooe nidanō ba mba'a.
- 11 III. Noa sa imane So'aja Jehowa, Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli andrō: Na mifalalini ena'ō hoekoe ba na mihonogō ami, ba faloecha ami wangori'fi; **ba wa'ahonohono ba ba wanōtōna so wa'abe'emi!** Ba lō sedōna ami. No mimane: 16 „Tenga ja'ia! damafandroeo koedoma!” — Andrō ja soloi ami dania! ba: „Ma'okoedo zalio ahe!” — andrō ja fagohi zolohi ja'ami! (*Raz. II. 25, 4*). Ha samōsa zi'ao, ba hōnō
- 12 ami, soloi; dalima zi'ao, ba moloi ami fefoe, erege hoelō dōla geoe nitaroe'ō ba hili zi tosa'i, ja'ami, hoelō mandrera ba zoezoe hilihili. *Moz. III. 26, 36. Moz. V. 32, 30*. Andrō ifogasa Jehowa wangeboea
- 13 tōdō chōmi, andrō wa ahoee dōdōnia wanganachōsi tōdō ja'ami. Lowalangī ba wa'atoelō sa Jehowa. Ja ahowoe dozi sanōtōna chōnia! (*Sin. 2, 12. Amaed. 16, 20. Jer. 17, 7*). Ba ja'ami banoea Jeroezalema, ba hili Ziona andrō: Tenga
- 14 ha sambalō fege'ege chōmi; iha-chōsi tōdō sa ami, ba wanganarōngarōmi andrō, na irongo, ba i'ō'ō chōmi. Ibe'e sa chōmi So'aja gō
- 15 ba wa'atosasa ba idanō ba wama-kaō, ba lō'ō sa'ae labini'ō ira samahaō ja'ami, hōrōmi sa'ae zangila samahaō ja'ami andrō. Ba tōgi
- 16 dalingami zamondrongo li zangoema'ō moroi foerimi: „Da'ō lala, mitōrō ia!” — na mihole'ō ami ba gambōlō, ba ma ba gabera. Ba
- 17 mi'ō'aja sa'ae nadoemi andrō, nifō'oeli firō, awō wamaedo andrō chōmi, nifafele, nifō'oeli ana'a. Mitibo'ō dania, nifanibo sogoro ita, mimane: „Laboe'ogō!” Ba
- 18 ibe'e dania deoe ba zinanōmi ba nowimi, ba ōmi andrō, boea nowi, ba fangabe'emi, mo'ōsi. Ba mangaloei gō goerifōmi, na loeo da'ō, ba mbenoea sebolo. (*F. 32, 15-20*). Sa'wi andrō ba kalide, soloeloei
- 19 halōwō ba nowi, ba la'ā gō nifaroeka, nilaoe asio; ba si no moebōbōrō ba si no moctafi'ō ba niroe.

- 25 Fefoe hili salaŵa ba hilihili salaŵa fefoe, ba mombombo, mo'idanō seboea, na loeo wamoenoe seboea andrō, na adoeoe malige andrō. (*F. 34, 1-4. Joël. 3, 18. Amos. 9, 13.*)
- 26 Ba haga mbaŵa, ba si mane haga loeo, ba haga loeo, ba mewitoe fa'abōlō fōna, si mane na oroedoe haga zi fitoe ngaloeo, na idaloe-daloeni wōchō mbanoeania andrō Jehowa, na ifadōhō zesocho ira.
- 27 IV. Hiza wa'ato'ele Jehowa moroi ba zarōe; hoemola wōnoenia, lawoeo salō moroi tooe. Fawoechō gilo ba wa'abao dōdō, ba lēlania, ba no hoelō holahola galitō, si mangamanga hadia ia. Amaedola nidanō, si nēnōi daso, si falaŵa bagi, hanoe-hanoenia andrō. Ba wanafi'ō niha baero ba niroe famakiko, fesoe famaeloengoe ba zimbi soi niha. (*F. 8, 8. Tes. II. 2, 11.*)
- 29 Ba sanocnō ami, si mane ba zi bongi, na tefobōrō gowasa; somoeso tōdō ami, si mane si mōi misi jaŵa, solaoelaeo soeroene, we'amōi ba hili Jehowa andrō, mangondrasi gowe Ndraono Gizeraēli andrō. (*Moz. V. 16, 16.*)
- 30 Ifarongogō Jehowa linia andrō, sabōlō sibai ba ifa'ila'ō dangania, ni'oro'ō mitoeo, awō wōnoe so'otoe, ba holahola galitō, si mangamanga hadia ia, ba fao nangi sabōlō ba teoe laōhō ba teoe kara. (*Sin. 50, 3.*)
- 31 Ba tokea sa'ae Ndrawa Asiria ba we'oegoe'oegoe mbanoea andrō chō Jehowa, na ilaoe zi'onია andrō.
- 32 Ba ero na itōrō bōzibōzi fōtoe andrō, nifatōrō Jehowa chōra, ba fao wamōzi aramba ba folaoe biola; ifaligoi dangania wanoewō ja'ira. (*Moz. II. 15, 20.*)
- 33 Noa sa ihōnagō i'asiwai ganoenoea! Ja'ia gōi ni'asiwai chō razo. Abacha ba ebolo mbaho geoe chōnia, no fahōna galitō, awō geoe! Hanoehanoe Jehowa zanoenoe ja'ia, hoelō zahaletalō balera. (*Raz. II. 23, 10. Mat. 25, 41.*)

FAZA 31.

Tohoetohoe: Tenga ba niha, ha ba Lowalangi tesōndra wangorifi.

- I. Alai zi no mōi misi tooe ba danō Miseraji, ba wangaloei fanolo ba ba wame'e we'ewe'e dōdōra koedo ba wanoewō; sanōtōna ba goereta, me no oja, ba ba zi fakoeo, me no ato, ba si lō manōngōni Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli andrō ba si lō manofoe li Jehowa. (*Sin. 20, 8.*)
- Ba ja'ia, ba no satoeatoea gōi, ba no ifatōrō wa'ate'ala. Lō iwoe'ai daroma linia ba maoso sa'ae ia, ba wolaoe ba mbanoea zamazōchi si lō sōchi andrō ba ba wanimba fanolo zolalō andrō. Niha sa Ndrawa Miseraji andrō, ba tenga Lowalangi! Ōsi koedo koedora andrō ba tenga bechoe. Andrō tetaroe mbagi zanolo andrō, na i'oro'ō dangania Jehowa, ba salaoc nitolo andrō, ba faoma tekiko ira, dozi ira. (*Jer. 17, 5. Sach. 4, 6.*)
- Noa sa imane chōgoe Jehowa: Si mane singo, ono zingo, sindrōndrōndrōndrō ba nira'oenia — no ato goebalo, nifatenge ba wamoenoe ja'ia, ba lō tokea ia ba we'aora, ba lō ba dōdōnia wa'ebōe'a lira — si manō gōi Jehowa ngahōnō andrō, we'amōi mitoeo ba wanoewō ba hili Ziona andrō, ba hilihili andrō chōnia. Ifoba'aba'a dania Jeroezalema Jehowa ngahōnō andrō, hoelō wofo, sanahanahae [jaŵa gazoenia] ifoba'aba'a ba i'orifi; alimagō chōnia ba i'efa'ō. (*Moz. V. 32, 11.*)
- Mifoeli ami ba zi no fabali sibai ami, ja'ami Iraono Gizeraēli! Na loeo da'ō, ba dozi latibō'ō sa'ae nadoe firō, awō nadoe ana'a chōra, nifazōchimi tangami, wamazōchi horō. (*Moz. I. 35, 2. F. 2, 20.*)
- Ba tenga si'ōli niha wamakiko Ndrawa Asiria andrō, tenga si'ōli niha zi manga ja'ira; ba soloi ira, ba zi'ōli andrō, ba tobali sawoejoe zabōlōra andrō. Ba sariri gowera

andrō, ba wa'ata'oe, ba si tokea zalaŵara ba mandrera, iŵa'ō Jehowa, si so alitō ba hili Ziona ba si so farichi ba Jeroezalema. (*F. 29, 1*).

FAZA 32.

I. Fama'ele'ō razo wa'atoelō andrō ba famatōrōnia ba zatoelō.

II. Na no aefa wangide'ide'ō andrō, ba fa'ohahaoe dōdō ba fa'ahono.

1 I. Ba dania, ba so razo satoelō
hoekoe ba koemandroe andrō, ba
2 ba lala sadōlō lafatōrō fefoe hadia
ia. (*Sin. 45 8; 72, 1. Sach. 9, 9*). Ba
3 dozi ira, ba amaedola zawātō, na
so nangi ba amaedola nōoe, na
4 teoe laōhō ba amaedola mbombo,
na no ara lō teoe ba amaedola
5 loemō gara hili, ba danō si no
okōlikōli. Tenga sa'ae si baloenō
6 hōrō zamaigi ba labe'e sa'ae mbōrō
dalingara samondrongo li. Tōdō zi
lō tōdō mege, ba isōndra lala, ba
7 ba lela zangōhōna li mege ba ahele
ni'ilada eloeaha. Ba lō'ō sa'ae la-
8 fotōi salaŵa zi lō tōdō; ba he si
falimo, ba lō lafotōi seboea. Si lō
tōdō, ba falōtōdō wehedenia, si lō
sōchi ifachai tōdōnia, ba wolaoe si
lō atoelō ba ba wehede si fakoejoe
9 ba chō Jehowa, ba wa lō mame'e
gō ba zolofo ba ba wa lō mame'e
10 idanō ba zowōchi tōdō. Si falimo,
ba i'ogoena'ō wakake si lō sōchi,
ifachai zi lō atoelō, ena'ō ifakiko
zeboea famakao hoehoeo falimosa,
11 he no satoelō wehede zi noimana
andrō. Ba si ndroehoe salaŵa, ba
12 era'era sadōlō gera'erania, ba lō
ibōhōi zadōlō niha si manō.

9 II. Ja'ami ira alawe si lō aboe
tōdō! Mifaoso, mifondrongo
ligoe! Ja'ami ono alawe si no a-
honorono! Mibe'e ba dōdōmi we-
10 hedegoe andre! (*F. 3, 16*). Ja aloea-
loea ndrōfi na, ba ja noemalō na
mbaŵa, ba tokea ami, ja'ami si
lō aboe tōdō iada'e! Lō'ō sa'ae
fangozaragō boea nagoe ba lō'ō
sa'ae aloea wangai boea goe andrō.

Ja tokea ami, ja'ami si no ahono- 11
hono! Ja hoemoefa ami, ja'ami si
lō aboe todō! Miheta noechemi,
mibe'e tooe; mi'olembe lembe ba
wa'aboe dōdō. Labōzi dania dotora 12
ba nowi omasiō andrō ba ba nagoe
andrō, sabōlō boea. Sa'asa'a mao ba 13
sai'ō zaloea dania ba nowi mbanoea-
gae andrō, ba irege ba dete nomo o-
masiō fefoe, ba mbanoea sowoeawoea
dōdō niha mege. Si lō niha dania 14
gōdo misa ba si lō nininini sa'ae
jomo ba mbanoea. Hilihili andrō ba
malige naha zanaro, ba amaedola
dōgi narō hili dania, gōtō wa'ara
15 dania, omasiō galide ndroe'oe; mo-
doe'oe, ō gōrōbao. Irege telaoe chōra
Geheha moroi jaŵa, ena'ō tobali
kaboc zinanō danō si mate andrō
ba ena'ō hoelō gatoea kaboe zinanō
andrō wamaigida. (*F. 29, 17. Joēl.*
2, 28). *Hal. zin. 2, 17*). Fa monahia 16
wa'adōlō ba danō si mate andrō
ba fa ahono wa'atoelō ba kaboe
zinanō no mege. Ba loaloea wa'a- 17
toelō andrō, ba fa'ohahaoe dōdō,
ba boea wa'atoelō, ba fa'ahono-
hono ba fa lō hadia ia, gōtō wa'ara
18 dania. Ba mowanoea mbanoeageo
ba nomo wa'ohahaoe dōdō, ba nomo
sabe'e dōdōda ba ba golombaseŵa
si lō hadia ia. (*Jer. 33, 16*). Ba 19
aechoe ba danō deoe kara ba wa'a-
so'a gatoea andrō, ba wa'adoedoe
tooe mbanoea. Ja ahowoe ami, 20
ja'ami sanaroe ba mbewe nidanō
misa fefoe, ja'ami si doedoe fefoe
gofoe heza saŵi ba kalide!

FAZA 33.

I. Fameta'oe emali Ndraono Joe-
da; ihachōsi tōdō Ndraono Joeda'
andrō Jehowa. II. Ba ha satoelō
tōdō zi faloecha fanolo Jehowa. Fa-
ngorifi mbanoea Ziona, sahōlihōli dō-
dō zangila.

I. Alai ndra'oegō dania, ja'oegō 1
zancoedogō banoca ba si lō moe-
doedogō bancea na! Ja'oegō si
falimo, ba si lō'ō na moelimo! Na

- no awai chōoe wanoedoegō banoea, ba nidoedoegō gōi mbanoea; na no a'ozoe chōoe walimosa andrō, ba lalimo gōi ndra'oegō. (*Mat. 7, 2*).
- 2 He Jehowa. hachōsi tōdō ndra'aga! Chōoe madōnadōna! Ena'ō na bagi mboelōchama ndra'oegō, ero mahemoloe mbanoea! Ba ena'ō na fangorifima ndra'oegō, na baŵa wamakao! Ba wa'abōlō we'oegoe oegoe moloī soi niha, ba wa'ebocamō zomawili niha baero. Ba mi'ozaragō zi torōi foeri [gamagama] nifangozaragō larewe; lafahoelō si mane famahoelō doloetoloe. (*Joel. 2, 9*).
- 3 Ba salaŵa Jehowa; ba zalaŵa jaŵa so nahania: fahōna hoekoe si sōchi ba fa'atoelō ba Ziona, ibe'e. Gōtō wa'asōchi dania chōmi, si lō hadia ia; fa'atoeatoea ba fa'aboto ba dōdō ba fangorifi, ba fahōna dania, ba amaedola girōgirōra wangata'oefi Jehowa. Mangarōngarō tooe zabōlō; mege'ege sibaī zinenge andrō, si no mōi mangandrō fa'atoelō. (*Sam. II. 23, 20*). Lō niha ba lala, molombase zikoli! No falimo ia ba wawoe'oesa li andrō; no ifakao mbanoea, no lō ba dōdōnia niha. (*Raz. II. 18, 17*). Saboe tōdō danō, aleeo zinanō, saila hili Libano, mate jaŵa geoe; salo'o ba Zarona andrō, ba no hoelō danō si mate; atoroē mboeloe geoe ba
- 10 Mbazana ba ba hili Garemeli. Ba imane Jehowa: Maoso sa'ae ndra'o, oefaosodo sa'ae, moezizio sa'ae ndra'odo. (*Fam. 14, 11; 19, 3*).
- 11 Manabina ami doe'oe sokōli ba mi'adonogō doehē wachē; fabōtoesami andrō, ba no alitō, si mangamanga ja'ami. (*Sef. 2, 14. Fam. 18, 2*). Ba tetoenoe soi niha nifanoenoe betoea, hoelō za'asa'a mao ni'eŵa, nitoenoe ba galitō.
- 13 II. Mifondrondrongo, ja'ami sarōoe, hadia nilaoegoe, ba ja'aboto ba dōdōmi, ja'ami sahatō, wa'abōlōgoe andrō! Tokea zamazōchi horō andrō ba Ziona, ihawoei zolaoe si
- lō sōchi fanizinizi. Lamane: „Ha niha chōda zangila so ba zinga galitō, si mangamanga hadia ia? Ha niha chōda si tola mangiagō ngai zi lō teboelō holahola?” (*Moz. V. 4, 24; 9, 3. Hebr. 12, 39*). Sa-
- 15 nōrō lala satoelō, ba solaoe si doehoe, sangogorofi hare nisōndra ba wamakao niha bō'ō, sanoezoe tōdō femanga gana'a, sondroehō tōgi dalingania, fa bōi irongo na tefagōlōsi wange'e, samakifoe hōrōnia, fa bōi teroe dōdōnia ba zi lō sōchi, na i'ila ena'ō. (*Sin. 15; 24, 4*).
- 16 Da'ō dania zonahia ba zalaŵa jaŵa; saŵatōnia hati saro ba gara ba hili; tebe'e chōnia mbalazonia ba lō ogo'ō gōnia idanō. I'ila dania
- 17 razo andrō ba lachōminia hōrōoe; tanō sebolo misa i'ila. (*Sin. 45, 3*). I'angeragō dania mbaŵa wamakao andrō tōdōoe, ba ōmane: „Hezo zangerai ana'a mege? hezo zanoelo andrō? hezo zangerai malige mege?”
- 18 Niha safito andrō, ba lō'ō sa'ae ō'ila, niha andrō solaoe li si lō ta'ila eloeaha, si lō aboto ba dōdōda, niha saelo lela. si lō tasōndra aechoela wehede. Faigi Ziona andrō, banoea gowasa chōda! I'ila hōrōoe Jeroezalema andrō, nahia sahono ita, si lō hadia ia, ose, si lō teboelō, si lō tedeha taroetaroe, iroegi zi lō aetoe, si lō aetoe sinali fefoe. (*Sin. 125, 1*). So sa ba da'ō zi so
- 21 lachōmi Jehowa andrō, fangorifida, hoelō na no tefasoci ita idanō sebōea, sabōiō hohoe ba si no ebolo, si lō owo nisola ba si lō owo sebōea, sanōrō. Jehowa sa'ae zangoehoekeoe ja'ita, Jehowa zamatōrō ja'ita, Jehowa zalaŵada, ja'ia zangorifi ja'ita. No aloeloe zinali chōoe,
- 22 no tenga fangabe'e dōla lojo ba tenga famadōlō lojo! Ba ba da'ō tefosasi niraboe, fahōna manō, irege zombōejoembōejojoe tōla, ba lachamō niraboe, si fahōna. **Ba samōsa lō**
- 24 **ba mbanoea sangoema'ō: No gōnado safōchō chōgoe. Niha si so**

ba da'õ, ba no si faloecha fangefa horõ. (*Jer. 31, 34*).

FAZA 34.

I. Fangombacha fangoehoekoe niha sato, fefoe soi, dania. II. Fangoehoekoe Iraono Gedomo.

1 I. Mi'aine, ja'ami niha baero, mifondrondrongo; mibe'e mbõrõ dalingami, ja'ami soi bõ'õ! Jamocfondrondrongo oeli danõ ba õsinia; olia oeli danõ, awõ fefoe hadia ia zaeri ja'wa! Noa sa abao dõdõ Jehowa ba niha fefoe, ha soi ira; mofõnoe ia ba zanoewõ, fefoe; no i'elifi ira ba no iloeloe ira niboenoe.

2 Ena'õ so manõ tooe niboeboenoe andrõ chõra, ena'õ abõoe tooe mboto zi mate ba ena'õ omboejoe danõ ba hili ba ndrora andrõ.

3 Adoedoe nõi mbanoea si ja'wa, tegõloegõ mbanoea, hoelõ zoera; ariri nõsinia fefoe, si máne fa'aleoe mboeloe nagoe, si mane boeloc lehoe ba marafala. (*Mat. 24, 29. Fet. II. 3, 10. Fam. 6, 13, 14*).

4 II. Noa sa maboe ba zoroego zi'õligoe; ba noemalõ mitooe ba Ndraono Gedomo, soi ni'elifigoe, ba wamatõrõ hoekoe chõnia. So chõ Jehowa zi'õli, sa'oi do, saelo tawõ; do nono mbiribiri ba do zi matoea ba tawõ mboea ba zi matoea mbiribiri; mame'c soemange sa'ae Jehowa ba Mbosera, ilaee wamoenoe seboea ba danõ Ndraono Gedomo. (*F. 63, 1*). Ba teboenoc tooe gõrõbao, fao ba da'õ, ba fao nono za'wi ba zi matoea za'wi; maboe danõ do ba aelo tooe ba dawõ andrõ. Iroegi sa dania chõ Jehowa ba'wa wolaoe balõ, dõfi wamasoelõ, bõrõ ba Ziona andrõ. (*F. 63, 4*).

5 Tobali kita mbombo chõra ba talõ balera tooe danõ; kita siholahola sa'ae danõra andrõ. (*Moz. I. 19, 24*).

6 Bongi ma'õchõ lõ mate galitõnia lõ mamalõmalõ we'amõi mija'wa zimbonia; gõtõgõtõ wa'ara, ba tanõ si mate; iroegi zi lõ aetoe, ba lõ

sanõrõ. (*Fam. 14, 11; 19, 3*). Toe-
mbao ba si'ate zangoehõgõ, ba la-
moehoe ba gaga zonahia ba chõnia;
ifadõlõ chõnia zinali fanoe'a zi lõ
niha Jehowa, ba ifatõrõ wanoelo zi
lõ õsi. (*Sef. 2, 14. Fam. 18, 2*). Ba
zala'wara — ba lõ'õ sa'ae samataro
hõgõra, tobali si lõ'õ zamatõrõ ja'-
ira, fefoe. Ba gõdo andrõ chõra, ba
toemboe za'asa'a mao, ba molato
ba mo'o'o hatira; tobali nahia na-
søe ana'a ba azoeni wofo ondra.
Faloecha ira garawi nasøe ana'a ba
fa'occhaloecha gõi mbechoe, ba
matiana zolombase ba da'õ, faloe-
cha ia zahono ia. (*F. 13, 21*). Hõngõ
zangazoeni ba da'õ, mangadoelo ia
ba mamaochoe, ba loemõ gõdo
andrõ ifonahia nononia: mojo zo-
woelo ba da'õ. Mi'aloeci ba zocra
andrõ chõ Jehowa ba mibasobaso:
lõ'õ sa si lõ aloea, oi mo'awõ! Ba-
wania sa zangoema'õ ba Ehehania
zangoroedogõ. (*Mat. 24, 35. Joh.
5, 39*). No ja'ia zolaoe dahõdahõ
chõra ba no tangania zamatõrõ
fanoe'a danõ, wamaosa chõra, ba
lõ'õ sa'ae tboelõ wa chõra, nahia-
ra, gõtõgõtõ wa'ara.

FAZA 35.

Mangawoeli dania ni'orifi Lowa-
langi andrõ, bancea Ziona, omoeso
dõdõ.

Somoeso tõdõ dania danõ si mate
andrõ, tanõ andrõ si lõ idanõ;
tanõ si lõ sinanõ, ba sowoewoea
tõdõ ba mobowo, si mane ladari
mbõhõ. Mobowo somasi ita ba
owoeawoea dõdõ, owocawoea dõdõ
ba ma'iki. Tebe'e chõnia lachõmi
hili Libano, ba fa'asõchi hili Ga-
remeli ba fa'asõchi ndraso andrõ
ba Zarona. P'ila dania lachõmi Je-
howa andrõ ba anehe ia wa'ebøea
Lowalangida andrõ. Mi'abõlõ'õ
danga andrõ si no atata ba mi'a-
be'e'õ mbalõdoehi andrõ, sangiwa-
ngiwa! (*Heb. 12, 12*). Mimanè ba
zi no tobali tõdõ: Mi'abe'e'õ dõ-

dōmi, bōi ata'oe ami! Hiza Lowalangimi! So wolaoe balō, fanoelōni chō Lowalangi. Ja'ia zi so, ba i'orifi ami. (F. 40, 9). **Ba da'ō dania teboka hōrō zaoe'a ba tōgi dalinga zafiso.** (F. 29, 18; 42, 7. Mat. 11, 5). Ba manoka zi no omboejoemboeojoe tōla, hoelō mbōhō, ba manoenō lela zi lō hede mege; ba danō si mate sa'ae gōi mangoemboe nidanō; mbombo, ba danō si lō sinanō. (Mat. 15, 30. Joh. 7, 38). Ba tobali ba'wa nidanō loemōloemō andrō [ba danō si mate] ba tanō si no odoefodoefo mege, ba tobali oemboe. Sonahia mege asoe ana'a, si mōrōmōrō ira, ba tobali naha zoechoe ba naha honoe. **So ba da'ō lala sasele; lala ni'amoni'ō labe'o tōinia, lō itōrō si no gōna si ra'ira'iō, me no ja'ia [Lowalangi] zowaōwaō fōnara; ba he si lō tōdō, ba tebai eloengoe.** (F. 30, 21). Singo, ba si lō'ō ba da'ō, ba he oetoe ndrōe'oe bō'ōnia, ba lō mōi mija'wa, sara lō faloecha ba ba da'ō; ni'orifi andrō zanōrō. **Tobali mangawoeli ni'efa'ō Jehowa andrō, manoenōnoenō ira wanga'woeli ba Ziona. Fa'omoeso dōdō si lō aetoe ja'wara, faloecha ira wa'owoeawoea dōdō ba fa'iki; ba fa-aboe dōdō ba fangarōngarō, ba si taja.** (F. 51, 11. Fam. 21, 1-7).

FAZA 36.

I. Fanoewō Jeroezalema. II. Fehede zingenge Zaneribi, faja'wasa. (Faigi gōi Raz. II. 18, 13-27. Nga'ōt. II, 32.)

1 I. Me no aloea meweledōloe fache razo Hisikia andrō, ba so moroi si tooe Zaneribi, razo Asiria, ba wanoewō banoea saro andrō, fefoe, ba Ndraono Joeda; ba atoe'a ira.
2 Ba ifatenge ba Jeroezalema Rabisake andrō razo Asiria, moroi ba Lachisi, ba wanoewō razo Hisikia, ato chōnia zanoewō; ba tebato ira ba lala hele ba mba'wa nidanō

tánō si ja'wa, ba zinga lala ba mbenoea zolochoi noecha. (F. 7, 3). Ba mōi baero chō Rabisake Geliaki, mandroee ba gōdo, awō Zebena, doeroetoeli, awō Joachi, za'asa seboea, ono Gasafō. Ba imane chōra Rabisake: Mimane chō Hisikia: Da'ō ni'wa'ō razo seboea andrō, razo Asiria: Hadia we'ewe'e dōdō andrō, nidōnadōnamō? (F. 10, 5 b. t.). Ma ōwai, noa mbewe fa'abe'e dōdō ba fangabolō ba wanoewō? Ha niha atō zabe'e dōdōoe, wa no ō'erogō ndra'odo? Hiza, ōdōnadōna ba Ndrawa Miseraji, si'o lewөө andrō, si no afatō, ba dozi si ani'ō ja'ia, ba ifahō danga, atōla ibe'e! Si manō Wara'ō andrō, razo Miseraji, ba zabe'e tōdō chōnia, fefoe. (Hez. 29, 6). Ba na mimane ena'ō chōgoe: Chō Jehowa, Lowalangima, madōnadōna, ba no ja'ia nibōhōli Hisikia hilihili andrō, awō naha wame'e soemange, wangoema'ō ba Ndraono Joeda ba ba mbanoea Jeroezalema: Fōna naha wame'e soemange andre mangaloeloe ami! Ba laboe, laoe fataroe chō zochō ja'ō, razo Asiria: da'oebe'e chōoe koedo, doea ngahōnō nga'oe, ba faigi, na ō'ila ōsōndra zi fakoedo ja'wa. Ba hadia, ō'ila ōtimba, he ha samōsa zolaoe chōoe koemandra, enoni zochō ja'ō, fondrege zide'ide? ba noa zoei abe'e dōdōoe ba Ndrawa Miseraji andrō, bōrō goereta ba si fakoedo? Ba hadia, 10 tenga sinehe Jehowa we'amōigoe mija'wa, ba wanoewō banoea ba danō andre ba ba wanoedoegō? No ja'ia, Jehowa, zangoema'ō chōgoe: Ae soewō mbanoea ba danō andrō ba doedoegō!

II. Ba lamane chō Rabisake ira Eliaki, Sebena, Joachi: Li Garamo laoe ba genomō, ma'ila sa'ae da'ō; bōi laoe li niha Jehoe'da, fa bōi larongo sato, si so ba gōli. Ba imane Rabisake: Hadia, chō zochō ja'oe'gō ifatenge ndra'odo

sochō ja'ō, ba ma chōoe, ba wangombacha da'ō? hadia, tenga ba niha si so ba göli, ba wemanga daira ba ba wamadoe giōra, ifatenge ndra'odo! Ba maoso Rabisake ba moe'ao ba li niha Jehoweda, imane: Mifondrondrongo li razo

13 seboea andrō; li razo Asiria: Da'ō niwa'ō razo: Bōi mibe'e nifowōhō Hisikia ami; tebai sa i'orifi ami.

14 Ba bōi mifondrondrongo, na itoetoe we'ewc'e dōdōmi Jehowa Hisikia, wangoema'ō: Lō zi lō i'orifi ita Jehowa; lō'ō sa telocloe ba danga razo Asiria mbanoea andre!

15 Bōi mifondrondrongo chō Hisikia! Imane sa razo Asiria: Mi'atoelō'ō ami chōgoe, milocloe ami ba dangagoe, ba i'ā mboea nagoe chōnia, awō mboea marafala zamōsana ba ibadōe nidanō ba mba'a chōnia. Irege sodo, ba wolohe ja'ami ba danō, si fagōlogōlō ba danōmi, tanō si fahōna boea nowi ba ōsi nagoe, tanō si fahōna

16 balazo ba kaboe nagoe. Bōi mibe'e nifowōhō Hisikia ami, na imane: I'orifi ita Jehowa! He wisa Lowalangi niha baero andrō? Hadia, no i'efa'ō mbanoeania zamōsana ba

17 danga razo Asiria? Heza so Lowalangi andrō ba Hamata ba ba Garafada? Heza so Lowalangi ba Zefarawa'i? Ba heza so Lowalangi danō Zamaria? Hadia no la'efa'ō Zamaria ba dangagoe? (*Raz. II. 14,*

18 *25. 28; 17, 24*). Heza so ba Lowalangi danō andrō fefoe zi no mangefa'ō banoeara ba dangagoe, fa i'efa'ō ena'ō Jeroczalema Jehowa,

19 ba dangagoe andre? Ba lō hederedera sa'ae, lō latema linia, samboea li lō'ō. Noa sa iwa'ō razo:

20 Bōi mitema linia: Ba lafoeli ira: ira Eliaki andrō, ono Hilikia, mandroe ba gōdo, na Sebena doeroetoeli ba Joachi, ono Gasafa, za'asa seboea andrō chō Hisikia; no lasika noehara, ba la'ombacha'ō chōnia niwa'ō Rabisake andrō.

FAZA 37.

I. Irara dōdō Hisikia Jesaja. II. Soera Zaneribi fameta'oe. Fangandrō Hisikia. III. Fanema Jehowa li Hisikia, nifa'ema Jesaja. IV. Fa'ate'ala Ndrawa Asiria ba fa'mate Zaneribi.

(*Faigi gōi Raz. II. 19.*)

I. Ba me irongo da'ō razo Hisikia, ba isika noechania, i'obaroe mbaroe boe ba mōi ba gosali Jehowa. Ba ifatenge Geliaki andrō, mandroe ba gōdo, awō Zebena, doeroetoeli, awō zatoea gere — baroe boe mbaroera — chō Jesaja, ono Gamosi, sama'ele'ō andrō. Ba lamane chōnia: Da'ō niwa'ō Hisikia: Ba'wa wa'atosasa ma'ōchō, ba'wa wotoe, ba'wa wanibo; hatō fa'atoemboe nono, ba ambō fa'abōlō ba wadono. Tab'e no irongo Jehowa, Lowalangi, hoehoeo Rabisake andrō, nifatenge zochō ja'ia, razo Asiria, ba wango'aja Lowalangi saeri. Ba jamoebe'e wotoe, ba hoehoeo andrō nirongo Jehowa, Lowalangi andrō. Ba ja'ogō, ba angandrō, salahi zi tosai andrō, si lō ahoi na. Ba me laroege Jesaja enoni razo Hisikia andrō, ba imane chōra Jesaja: Mimane chō zochō ja'ami: Da'ō niwa'ō Jehowa! Bōi ata'oe fi hoehoeo andrō, nirongoe, fango'aja genoni razo Asiria andrō ja'odo. Hiza, oelae chōnia Geheha, fa irongo doeria ba fa mangawoeli ba danōnia, ba mate niboenoe dania ia ba danōnia oebe'e! (*Raz. II. 7, 6*).

II. Ba mangawoeli Rabisake, andrō, ba fanoewō banoea Libena halōwō razo Asiria, me iroegi; noa sa irongo, wa no irōi Lachisi andrō. Ba me irongo doeria Diraka, razo Gaitiofia andrō, me lamane: So ia moroi si tooe, ba wanoewō ja'ogō, ba ifoeli ifatenge zinenge chō Hisikia imane: Mimane chō Hisikia, razo Ndraono Joeda andrō: Bōi be'e nifowōhō Lowalangi andrō

- ndra'oegō, nihalōoe we'ewe'e dō-
dōoe, wangoema'ō tōdōoe: Lō te-
loeloe ba danga razo Asiria Jeroe-
zalema andre. Noa sa tōgi dalingaoe
11 zamondrongo, he lawisa razo Asiria
ba danō bō'ō misa fefoe, wamakiko
ja'ira, ba hadia, saoeni ndra'oegō?
12 Hadia, no la'orifi Lowalangi niha
baero soi andrō, nifakiko ndra
toeagoe amagoe — Gosana andrō
ba Harana ba Resefa ba ba-
noea Gedena andrō ba Delasara?
13 Heza so razo Hamata andrō ba
razo Garafada ba razo mbanoea
Zefarawa'i ba razo Hena ba razo
14 Iwa?" Ba me no itema Hisikia zoe-
ra andrō ba danga zinenge ba me
no ibaso, ba mōi ia mijawa ba go-
sali Jehowa ba ibologō zoera andrō
15 Hisikia fōna Jehowa. Ba manga-
ndrō Hisikia chō Jehowa, imane:
16 „He Jehowa ngahōnō, Lowalangi
Ndraono Gizeraēli, sidadao jawa
Keroebi andrō, ha ja'oegō Lowa-
langi soi niha ba goeli danō fefoe;
ja'oegō zamazōchi banoea si jawa,
17 awō danō. Be'e mbōrō dalingaoe,
ja'oegō Jehowa, ba fondrondrongo;
bokai hōrōoe, ja'oegō Jehowa, ba
faigi! Fondrongondrongo li Zaneri-
bi andrō, nifa'ohē'ōnia, ba wango'-
18 aja Lowalangi saoeni! Si ndrōehoe
sa, ja'oegō Jehowa, noa sa lafakiko
razo Asiria andrō soi bō'ō fefoe,
19 fabaja tanōra, noa sa latibo'ō ba
galitō nadoera andrō. Tenga sa
Lowalangi da'ō, ha sambalō nifa-
zōchi danga niha, eoe ba kara, ba
20 la'ila lafakiko. Ba ija'e, ja'oegō Je-
howa, Lowalangima, ba efa'ō ndra'-
āga ba dangania, ena'ō aboto ba
dōdō soi niha ba goeli danō fefoe,
wa no ha ja'oegō Lowalangi, ja'-
oegō Jehowa!"
- 21 III. Ba ifatenge zinenge chō
Hisikia Jesaja andrō, ono Gamosi,
imane: Da'ō niwa'ō Jehowa, Lowa-
langi Ndraono Gizeraēli: „Ni'a-
ndrōoe chōgoe ba chō Zaneribi a-
22 ndrō, razo Asiria, ba no oerongo. Da'ō
daroma li, niwa'ō Jehowa, ba chō-
nia andrō: I'ositengagō ndra'oegō
ono alawe andrō, ono Ziona alawe,
i'o'aja ndra'oegō, ifalichō ia moroi
foerioe ono Jeroezalema andrō, ala-
we. Ha nila ni'o'ajamō, ha niha ni-
tandra'awaisioe? Ha chō otandrōsai-
gō, wehedeoe andrō, ha chō ofajawa
hōrōoe? No chō Ni'amoni'ō Ndraono
Gizeraēli andrō! No o'aja Zo'aja, 24
nifa'ema genioe andrō, no omane:
„No oe'ohē goereta andrō chōgoe,
ha wa'oja, we'amōi jawa ba zoe-
zoe hili, ba wondrege hili Libano
andrō, no oe'cbō geresi sala'wa a-
drō ba berosi nitoetoejoe andrō ba
no oerogei wondrege zoezoenia, a-
toca si fadoro. No oefacharō'ō danō 25
ba no oebadoe nidanō ba no oe'o-
go'ōisi fefoe lala nidanō ba danō
Miseraji laloe'a kahegoe'. Hadia, 26
ōrongo? No ara sa'ae, me oehono-
gōi, ba gōtō fōna sa'ae oefōfō'ō,
ba awena iada'e oefaloea, fa odoe-
doegō mbanoea saro, fa o'balī'ō
adoedoela kara. Ba o'si mbanoea. 27
ba tokea, ba wa'atebaira ba toball
aila; toball hoelō mboeloe ndrō'oe
ba mbenoea, hoelō zaoeri moroi
tooe ba danō, si mane doe'oe ba
gero zagō, si mane fache sariri lō
fachamō molai. Femaosomō ba fe-
28 dadaomō, ba no oroma chōgoe;
fofanōoe ba fa'asomō, ba oe'ila,
awō wola'wamō ja'odo! Ba me so-
29 la'wa ja'o atō ndra'oegō, me no
iroegi mijawa dōgi dalingagoe faja-
wasamō andrō, ba oebe'e ba ni-
choemō wamachai andrō chōgoe, ba
si'ōli andrō chōgoe, ba oebe'e ba
mbawaoe, ba oefasao'ō mangawoeli
ba lala andrō nitōrōoe me so'ō!"
(F. 30, 28). Ba da'e dandra chōoe 30
[ja'oegō Hisikia]: Si dōfi andre,
ba la'ā zaoeri manō, ba ba ndrō-
fia dania, ba sotalinga ba mbōrō
doehe, ba mendroea fache tō, ba
manaroe ami ba mamasi, mifazōchi
kaboe nagoe ba mi'ā mboea. Ba ha 31
niha zaoeri, ma'ewoe Joeda, ha

- niha zi tosai, ba ifoeli moŵa'a ba
 32 danō ba mowoea jaŵa hogoe. So
 sa zi otarai Jeroezalema, si tosai,
 saokeri, si otarai hili Ziona; fa'aoc-
 choe dōdō Jehowa ngahōnō zolaoe
 33 da'ō! Andrō imane Jehowa ba chō
 razo Asiria andrō: „Lō tola mōi ia
 bacha ba mbanoea andre ba lō
 tola i'efasi bacha nono wana; lō
 tola lahatō'ō ba mbanoea mbaloeze
 ba lō tola lako'o mba'aba'a baero
 34 gōli. Lala nitōrōnia, me so ia, ba
 itōrō zoei ba wangawoeli, ba lō
 isōndra lala bacha ba mbanoea a-
 ndrō, iŵa'ō Jehowa. Ja'odo sa'ae
 35 zomba'a banoea andre, ba wango-
 riri ja'ira, bōrō ndra'odo ba enoni-
 goe Dawido andrō.”
- 36 IV. Ba itōrō mala'ika Jehowa,
 ibōzi zi 185,000 niha ba golomba-
 seŵa Ndrawa Asiria. Ba me maoso
 ira ba zangoehoelō wongi, ba hiza,
 37 ba no mate da'ō fefoe. Ba maoso
 Zaneribi, razo Asiria andrō, lalaoe
 mofanō, lafoeli ira ba la'iaḡō Ni-
 38 niwe. Ba samoeza ma'ōchō, me
 mangandrō ia ba gosali Lowalan-
 ginia Niserocho andrō, ba latema
 laboenoe ia si'ōli ononia andrō,
 Aderamelechi ba Sareseri, ba moloi
 ira, lasaŵa danō Ararata. Ba tobali
 razo nononia Asarado, fangalinia.

FAZA 38.

I. Fōchō Hisikia andrō; manga-
 ndrō ia ba tefaboe'oe chōnia, te'a-
 naoc'ō nosonia na. II. Fanenō His-
 ikia, me no dōhō wōchōnia andrō.

(Faigi gōi Raz. II. 20. Nga'ot. II.
 32, 24).

- 1 I. Ba me loeo da'ō, ba mofō-
 chō Hisikia, fōchō famoenoe. Ba
 mōi chōnia zama'ele'ō andrō, Jesaja,
 ono Gamosi, imane chōnia: Oroī'ō
 hadia ia niŵa'ōoe, si mate sa'ae
 2 ndra'oegō, lō aocri'ō. Ba ibali'ō
 ia Hisikia, i'otahōḡō mbagolō, mang-
 3 ndrō ia chō Jehowa, imane:
 „He Jehowa, tōrō tōdōoe, wa lō si
 farōi ndra'odo, wa no tenga si doea

tōdō ndra'o, wanōrō lalagoe andrō
 fōnaoe, awō wa no oe'o'ō zomasi
 ndr'a'oegō!” Ba meḡe'ḡe sibai Hi-
 sikia. Ba so niŵa'ō Jehowa chō
 4 Jesaja, imanō: „Ae ŵa'ō chō Hisi-
 5 kia: Da'ō niŵa'ō Jehowa, Lowa-
 langi doeaoe Dawido andrō: No
 oerongo wangandrōoe, ba no oe'ila
 daŵa hōrōoe andrō. Ba da'oe-
 dooe'ō nosooe, mewelehima fache tō.
 Ba oe'efa'ō ndr'a'oegō ba banoea
 6 andre ba danga razo Asiria andrō;
 oe'aba sa'ae mbanoea andre. Ba
 7 da'ō dandra chōoe chō Jehowa, wa
 ifaloea da'ō Jehowa, nifaboe'oenia
 andrō: Mangawoeli loemō andrō,
 8 oebe'e, ha oega bosī, si no ahōndrō
 loeo ba dandra loeo andrō chō Ga-
 hasi, foeloe bosī.” Ba mangawoeli
 loeo, si foeloe bosī, si no ahōndrō
 ia, ba dandra loeo andrō. (Jos. 10,
 13).

II. Soera Hisikia andrō razo
 9 Ndraono Joeda me no mofōchō ia
 ba me no dōhō wōchōnia andrō:
 No oemane: „Ha taloe niha ndr'a'-
 10 odo, ba oesaŵa mbanoea tooe,
 oetōrō mbawa ḡolinia, taja chōḡoe
 zi tosai nosogoe. (Sin. 102, 25). No
 11 oemane: Lō'ō sa'ae oe'ila Jehowa,
 Jehowa andrō ba danō zaocri.
 Lō'ō sa'ae oe'ila niha ba zi so ba
 mbanoea tooe andrō. No tedoe-
 12 doegō nahiagoe, no te'oloi'ō, no
 aefa chōḡoe, si mane ose goebalo.
 No oedoeoedōegō nosogoe, nifolaoe za-
 noso noecha; itaba ndr'a'odo, i'etoe'-
 13 ō. Lō fachamō bongi, ba lō ja'odo
 sa'ae ōbe'e. (Job. 4. 21). Mangarō-
 ngarō ndr'a'odo: ireḡe mahemoloe
 mbanoea irasa dōlagoe fefoe, si
 mane singo. Lō fachamō bongi, ba
 lō ja'odo sa'ae ōbe'e. Fakore ndr'a'o
 14 si mane katawaena, si mane toe-
 mbao; fakore, si mane marafadi.
 Mo'ala'ala hōrōḡoe, oe'afaḡa mijawa
 [oemane]: „He Jehowa, si tosasa
 ndr'a'odo; tolo!” (Jes. 59, 11).
 Hadia niŵa'ōḡoe, me no moehede
 15 ia chōḡoe ba me no ifaloea? So-

- waōwaō manō ndra'o, gōtō wa'a-naoe nosogoe, lō lai wa'aboe dō-dōgoe andrō. He So'aja, da'ō gae-rifa niha, ba da'ō oesōndra wa'abōlō nosogoe andrō fefoe. Ba ōfa-dōhō wōchōgoe, ōfoeli ō'orifido.
- 17 **Hiza, fangorifigoe wa no afōchō chōgoe zafōchō andrō. Ba no ōro-rogoe nosogoe, fa lō alaoe ba goho-koño famakiko; noa sa ō'erogō horōgoe andrō fefoe.** (*Heb. 12, 11*).
- 18 Lō'ō sa i'andrō saoha gōlō chōoe banoea tooe, ba lō isoeno'ō fa'a-mate; si no noemalō mitooe ba gohokoho, ba lō ladōnadōna wa lō farōi ndra'oegō. (*Stn. 6, 6; 30, 10*).
- 19 Ha saokeri, saokeri andrō zangandrō saoha gōlō chōoe, si mane ja'odo ma'ōchō. I'ombacha'ō chō nononia ama, wa no si lō farōi ndra'oegō.
- 20 Edōna i'orifi ndra'odo Jehowa: ba data-laoe mbiola, sagōtō ja'ita, ba
- 21 gosali Jehowa andrō!" Ba iwa'ō Jesaja, la'ohē daloedaloe nigoele'ō, boea ara, ba lagoele'ō ba waosa andrō, ena'ō abe'e razo. (*Raz. II. 20, 7 b. t.*). Ba imane Hisikia: Hadia dandra, wa mōido mija'wa dania ba gosali Jehowa?

FAZA 39.

I. I'oroma'ō ba zinenge razo Mbabeli andrō girōgirōnia Hisikia. II. I'ombacha'ō chōnia Jesaja, wa nira-boe mbanoea Mbabeli dania da'ō.

(*Faigī gōi Raz. II. 20, 12-19*).

- 1 I. Me loeo da'ō ifa'ohē'ō zoera, awō mboeala Merodachi-Balada, ono Mbalada, razo Mbabeli, chō Hisikia; noa sa irongo, wa no mofōchō Hisikia, awō wa no ifoeli abe'e. Ba omoeso dōdō Hisikia ba
- 2 chōra andrō, ba i'oroma'ō chōra nomo girōgirō andrō chōnia, awō wirō, awō gana'ā, awō daloedaloe, awō wanicha andrō, sebocae bōli; fefoe nahia wangōna. awō fefoe hadia ia zi so ba nahia girōgirō andrō. Sambalō lō'ō, si lō i'oroma'ō chōra Hisikia, si so ba gōdonia ba

ba zi so barō mbawania fefoe. (*Nga'ōt. II. 32, 27*).

- II. Ba mōi chō Hisikia Jesaja, sama'ele'ō andrō, imane chōnia: Hadia niwa'ō niha andrō, ba ha banoea ira, wa mōi ira chōoe? Imane Hisikia: La'otarai danō sarōoe, we'amōi chōgoe, Mbabeli andrō. Ba imane: Hadia ni'ilara baomooe? Imane Hisikia: No ahori la'ila zi so ba gōdo andre chōgoe; lō hadia ia ba nahia girōgirō chōgoe, si tenga ni'oroma'ōgoe chōra. Ba imane Jesaja chō Hisikia: Fondrondrongo niwa'ō Jehowa ngahōnō: Iroegi ba'wa dania, ba te'oloi'ō ba Mbabeli fefoe hadia ia zi so ba gōdo andre chōoe, fabaja fefoe ni'hōna ndra toeaoe, amaoe, iroegi ma'ōchō andre; lō hadia ia nisaigō, iwa'ō Jehowa. Ba lahalō dania ōsa nonooe, nga'ōtōoe, si toemboetoe-mboe chōoe dania, ena'ō ngoningoni ira ba gōdo razo Mbabeli andrō, enoni jomo. Ba imane Hisikia chō Jesaja: Li Jehowa andrō, nifa'e-maoe, ba no si sōchi. Imane sa dōdōnia: Fa'ohahaoe dōdō ba fa'honohono sa atō ba gōtōgoe andre.

FAZA 40.

Fondrara tōdō mbanoea Lowalangi. I. F. 40-48. I. Fondrara tōdō, fanoetoeroe fa'aso Mesia andrō. II. Fa'eboea Lowalangi ba fa lō boto nadoe andrō. III. Fangabe'e dōdō wanōtōna chō Lowalangi.

- I. Mirara dōdō, mirara dōdō mbanoeagoe andrō, iwa'ō Lowalangimi! Mihede ba mbanoea Jeroezalema si gōna ba dōdō, mi'ao chōra, mifarongogō, wa no awai wasōndrata andrō chōra, wa no moeheta horōra, wa no doea wi-naeta latema soelō horōra fefoe, nibe'e Jehowa! (*F. 61, 7. Sach. 9, 12*). Fondrondrongo, so zi'ao, imane: „Ba danō si mate mihaogō lala Zo'aja, mifadaja ba mbenoea lala, chō Lowalangida. (*Mat. 3, 3*).

- 4 Fefoe zobawa danō, ba nifo'ōsi ba fefoe hili, fabaja hilihili fefoe, ba nihōndrōgō. Ba soboe'oeboe'oe, ba nibali'ō salo'o ba tanō sohilihili,
- 5 ba nibali'ō daso. Ba oroma dania lachōmi Jehowa ba endronga la'ila dozi niha; noa sa Jehowa zangoema'ō." (*Joh. 1, 14*). Fondrondrongo! lamane: Ao! Ba imane: Hadia niw'a'ōgoe we'ao? — „**Doe'oe nōsi niha fefoe ba fefoe wa'asōchinia, ba no hoelō mbowo ndroe'oe ba mbenoea.** (*Job. 14, 2. Sin. 102, 12; 103, 15. Jak. 1, 10*). **Okōli ndroe'oe andrō, aleoe mbowo no mege,** me no itōrō ia hanoehanoe Jehowa andrō. Si ndroehoe, doe'oe niha andrō! Okōli ndroe'oe andrō, aleoe mbowo no mege, **ba si lō tēbolō dāroma li Lowalangida andrō, iroegji zi iō aetoe.**" (*Mat. 5, 18. Pet. 1, 1, 24, 25*). Ae ja'wa ba hili sala'wa, ja'oegō banoea Ziona, sangombacha toeria somoeso dōdō! Eboea'ō lioe, abōlōgō, ja'oegō banoea Jeroezalema, sangombacha toeria somoeso dōdō; eboea'ō li, bōi ata'oeffi; ōmane ba mbanoea Ndraono Joeda andrō: Hiza Lowalangimi!
- 10 Hiza, so Zo'aja, Jehowa, sabōlō ia, tangania zamolala hadia ia chōnia, fao chōnia leoe andrō chōnia, ba mowaōwaō fōnania zoelō andrō chōnia!
- 11 (*F. 62, 11*). Ikoebaloi rorogōfōnia, si mane koebalo; ihagi nono mbiribiri andrō, i'ohē, ba dotonia, ba ihaogōhaogō wamasao sigelo, samanenō ono. (*Sin. 23, 1. Hez. 34, 23. Mich. 7, 14. Joh. 10, 11*).
- 12 II. Ha niha zano'e asi andrō ba dangania ja'wa, ba ha niha zi litoigō banoea si ja'wa, ba niha zolaoe ba hinaoja gawoegawoe andrō ba danō, ba ha niha zanoelo ba waliēra hili ba ba mboeloe waliēra hilihili andrō? Ha niha zaboto ba dōdō Eheha Jehowa, ba ha niha zangombacha lala chōnia, wamahaō ja'ia? (*Rom. 11, 34*). Ha chō mamagōlō ia, ena'ō i'atōeatōea'ō ia
- ba ena'ō i'ombacha'ō chōnia lala satoelō, ba ena'ō ibotochi ba dōdōnia hadia ia ba ena'ō ifarongogō chōnia lala wangila fefoe hadia ia? Hiza, amaedola mbōibōi nidanō ba 15 dojo nasoa soi niha, amaedola gawoegawoe ba mboeloe waliēra wamaigania; hiza, ifaza'wa hoelo, nifamazawa si samba ngawoea nene. Ba ambō fanoenoe soemange geoe 16 ba hili Libano, ba oetoe ndroe'oe andrō chōnia, ba lō iroegji soemange nitoenoe. Hoelō zi lō'ō fōnania 17 fefoe soi niha; ha sambalō fajafaja ba si lō boto wamaigania. (*Dan. 4, 32*). Ba ha chō mifaedo Lowalangi andrō, hadia mibe'e famaedonia? Famaedo [Lowalangi] andrō, ba no 19 nifahahe doeka, ba siamboe zamo'oei ana'a, iforate firō toeka siamboe. Ba sambō balazo, ba wame'e 20 si manō, ba ihalō geoe si tcbai obooe, ba i'aloēi doeka soneche, ena'ō ifataro wamaedo si tcbai mangiwa. Hadia, lō aboto ba dōdōmi? Hadia, 21 lō mirongo? Hadia, lō moe'ombacha'ō chōmi, i'otarai mbōrōta? Lō nitōngōnimi latalata danō andrō? Ja'ia zidadao ja'wa golia oeli danō 22 andrō, fa timba larewē zowanoea ba goeli danō; samologō banoea si ja'wa, hoelō moeko saboecho; hoelō nose ibologō, ena'ō monahia ita barōnia. (*Moz. 1, 1, 6. Job. 9, 8. Sin. 104, 2*). Same'e si lō boto sala'wa ba samali'ō fajafaja sangoehoekoe ba goeli danō. (*Job. 12, 21. Sin. 107, 40*). Faefā tetanō ira, 24 faefā tafazaewe danōmō, awena si bai na mo'wa'a ba danō mbōrō, ba iehaini ira, ba mate ba i'oloi'ō angi, si mane dami wache. Ba ha 25 chō atō mifaedo ndra'odo, si fachilihili ndra'o? i'wa'ō Ni'amoni'ō andrō. Mifaōga hōrōmi ba mifaigi: 26 Ha niha zombōi da'ō? Ja'ia, solohē baero ngawawā andrō, ha wa'oja ira, sanōtōi tōira fefoe; ba wa'afahōna wa'abōlōnia andrō ba ba wa'abōlō wa'abe'enia andrō, ba

samboea lō ambō. (*Sin. 147, 5*).

27 III. **Ba hana wa ḡwā'ō, ja'ōegō**
 ma'owoeo Jakobo, ba ja'ōegō, Irao-
 no Gizeraēli, ba hana wa ḡmane:
 No tobini chō Jehowa lalagoe a-
 ndrō, ba satoelō andrō chōgoe, ba
 28 lō i'ila Lowalangi? Hadia, lō ḡ'ila,
 lō nirongoe: Lowalangi si lō aetoe
 Jehowa andrō, sombōi fondrege
 danō andrō! Lō atage ia ba lō
 erege dōdōnia: si tebai tesōndra
 29 gera'erania andrō. Ibe'e wa'abōlō
 ba zerege tōdō ba ihōna wa'abe'e
 30 ba zi tebai. Alacha erate dōdō nono
 matoea ba alacha atata dōla ba
 alacha alaoe ndra matoea sabōlō
 31 na: **Ba sanōtōna chō Jehowa, ba**
latema wa'abōlō si bohoe, fa ma-
nahae ira, fa mo'afi, hoelō mojo; fa
fagohi ira, ba lō atage, fa mowa-
waō, ba lō erege dōdō. (*Sin. 103, 5*).

FAZA 41.

I. Ifaloea gera'arania Jehowa, nikaoninia andrō zamaloea. II. Famaroeo Zo'aja tōdō Ndraono Gizeraēli andrō, enoninia. III. Ha Lowalangi si ndroehoe andrō zama'ele'ō gōtō dania.

1 I. **Mifondrongondrongo chōgoe,**
 bōi mihedehe, ja'ami hoelo andrō,
 ba ja lasōndra wa'abōlō si bohoe
 niha baero; Ndramo'e ondrasi, ba
 hana na hoemede ira — datalaoe
 2 fahoekoe. Ha niha zogaoni moroi ba
 gatoemboecha si faloecha fa'atoelō
 heza ibekai danō. Ha niha zame'e
 barō mbawania soi niha, ba ha niha
 zanimba [fōnania] razo? Ha niha
 zamali'ō gawoegawoe si'ōlira ba sa-
 me'e dami wache, ni'oloi'ō nangi,
 3 fanara andrō. Igohi ira, itōrō manō,
 lō hadia ia; lō ba dōdōnia, na so
 4 lala ba lō'ō. Ha niha zolaoe
 da'ō, ha niha zamaloea? Ja'ia andrō,
 sogaoni nga'ōtō niha, i'otarai mbō-
 rōta: ja'odo, Jehowa, si lō teboelō,
 he ba mbōrōta sibai, ba he ba
 zafoeria niha dania. (*F. 43, 10; 44,*
 5 *6. Fam. 1, 8. 17; 21, 6*). La'ila hoelo

andrō ba moehocha mboe; mani-
 zinizi wondrege danō; ja'oroedoeḡō
 ira ba so ira moroi sa. Faoma latolo
 6 nawōra ba imane zamōsana chō na-
 wōnia: Abe'e'ō dōdōe! Ifaroe 7
 dōdō ziamboe toeka andrō, ba toeka
 warōcha, ba ifaroe dōdō zamōzi-
 mōzi ba danedane, wangoema'ō ba
 wamiza andrō: Sōchi! Ba i'aro'ō
 os'osō, fa tebai mangiwa.

II. **Ba ja'ōegō, Iraono Gizeraēli,**
 enonigoe, ja'ōegō ma'owoeo Jakobo,
 nitoejoegoe! ja'ōegō madooe Gabe-
 rahamo andrō, somasi ja'odo mege!
 (*Moz. V. 7, 6; 10, 15. Nga'ōt. II. 20,*
7. Sin. 135, 4). Ja'ōegō, nitoejoegoe
 9 ba mbalō danō, nikaonigoe ba w-
 ndregenia, wangoema'ō chōe: Eno-
 nigoe ndra'ōegō, no oetoejoe ndra'-
 oegō, tenga fa lō ba dōdōgoe ja'ōegō.
 Bōi boesi dōdōe; lō'ō sa aefado 10
 chōe? Bōi tokea'ō, Lowalangioe sa
 ndra'odo: oe'abe'e'ō ndra'ōegō, ba
 oetolo'ō, oegoghe ndra'ōegō na ta-
 ngagoe kambōlō andre, samaloea
 satoelō. Hiza, si faloecha fa'aila ba 11
 fama'iki niha dania, dozi si fa'-
 oedoe chōe; toballi si lō boto ba
 si tekiko noedemo andrō, fefoe.
 (*Moz. II. 23, 22. Jes. 60, 12*). O'aloeli 12
 dania ira, ba lō ḡsōndra, niha andrō,
 si fasososo chōe; si tekiko dania
 ba ha sambalō si lō'ō niha andrō,
 si fasōndra chōe. Ja'odo sa'ae, Je- 13
 howa, Lowalangimō andrō zololohe
 kambōlōe, ja'odo andre, sangoe-
 ma'ō chōe: Bōi boesi dōdōe, oeto-
 lo'ō! **Bōi boesi dōdōe, ja'ōegō koe-**
koe ma'owoeo Jakobo, ba ja'ami
si lō atotō, Iraono Gizeraēli! oetolo
ami, iwa'ō Jehowa; sangorifi ja'ōegō,
Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli andrō.
 Hiza, oebali'ō gaolo famōbōrō wa- 14
 che ndra'ōegō, si bohoe, ba satarō
 ba soja si'ōli: ba ḡbōbōrō hili, ḡma-
 ma, ba hoelō ndrami wache hilihili
 ḡbe'e! Ōtafi'ō, ba i'oloi'ō angi, ifa- 15
 zaewe angi sabōlō; ba ja'ōegō, ba
 sowoewoea tōdō ba chō Jehowa
 ba ḡsoeno'ō ba chō Ni'amoni'ō 16

17 Ndraono Gizera'eli andrō. Seboea famakao ba si noemana, ba la'aloeli nidanō, ba lō'ō; no otoefo lelara ba wa'owōchi dōdō: ba ja'o, Jehowa, zamondrongo lira; ja'odo, Lowalangi Ndraono Gizera'eli andrō, ba lō oerōi ira. (*Mat. 5, 6*). Aloea nidanō ba hili si lō eoe'oeo oebe'e, ba atōla goemboe ba daloe ndraso. Tanō si mate ba oebali'ō ba'wa nidanō, ba tanō si no okōlikōli, ba oebali'ō si so oemboe nidanō misa.

19 (*Sin. 107, 35. F. 35, 7*). Mo'oeo danō si mate oebe'e, eresi ba bana ba malimbi ba falo; ba ba mbenoea, ba oetanō mberoea ba simalamboeo

20 ba afoa. Ena'ō la'ila, dozi, ena'ō oroma chōra, ena'ō labe'e ba dōdō ba ena'ō aboto ba dōdōra, wa tanga Jehowa zolaoe da'ō ba Ni'amoni'ō Ndraono Gizera'eli andrō zamaloea.

21 III. Mi'ohe hoehoeomi, i'wā'ō Jehowa, mi'ombacha'ō mbōrō, i'wā'ō

22 razo ma'ocwoe Jakobo andrō. Hana na mōi ira, ba wangombacha chōda, he wisa ba gōtō dania! Mi'ombacha'ō he wisa fōna, ena'ō matanō ba dōdō ba ena'ō aboto ba dōdōma loealocania! Ba na lō'ō, ba mifarongogō chōma he wisa dania. (*F. 46, 10*).

23 Mi'ombacha'ō chōma zaloea dania, ena'ō aboto ba dōdōma, wa no Lowalangi ami. Milaoe manō hadia ia, he si sōchi ba he si lō sōchi, ena'ō ahōlihōli dōdōma, ena'ō

24 ma'ila, dozi ndra'aga. Hiza, si ndroehoe si lō'ō ami ba folaoemi, ba no si lō boto manō; ni'ogorofi zolemba

25 chōmi. So nikaonigoe moroi jōoe, ba no mōi ia; moroi ba gatoemboe cha loeo oekaoni, sangombacha tōigoe, ena'ō itōrō goemandroe, si mane na tatōrō lōmboe za'oea, ena'ō ihoendragō, si manc na ihoendrahendra la'oeri samōzi bowoa.

26 (*F. 44, 28; 45, 1; 46, 11; 48, 14*). Ha niha zangombacha da'ō, i'otarai mbōrōta, ena'ō ta'ila, ba ha niha zi hōnagō, ena'ō tola ta'wā'ō: Itōrō

ni'wā'ōnia? Ba samōsa lō sangombacha, samōsa lō samarongogō, lō samondrongo limi. Ja'odo zi fōfōna 27 mangoema'ō ba mbanoea Ziona: Hiza, hiza ira! Ba ocfatenge ba Jeroezalema zangombacha toeria somoeso dōdō. (*F. 40, 9*). Ba na 28 oefachōlō ndra'o, ba lō niha, ba lō sangombacha lala, ba chōra andrō, ena'ō oesofoe chōra ba ena'ō late-ma ligoe. Hiza, fajafaja manō, dozi 29 ira; si lō boto wolaoera andrō; angi nadoera andrō, fajafaja.

FAZA 42.

I. Fama'ele'ō enoni Lowalangi si ndroehoe, Mesia andrō. II. Fanoeno Jehowa, si mōi manoewō ba si mōna. III. Bōrō wa'atefoejoe dōdō wa tetibō Ndraono Gizera'eli.

I. Hiza genonigoe andrō, si lō 1 oebōhōli, nitoejoeogoe, somasi dōdōgoe! No oehare'ō chōnia Gehehagoe: i'ombacha'ō dania hoekoe ba niha baero. (*F. 11, 1 b. t. Mat. 3, 17; 12, 18-21*). Tenga si'ao ia, tenga seboea li; lō ifarongogō linia bae-wali. (*Mat. 11, 29*). Soehoe si no 3 moefatō'ō, ba lō ifaloea ifatō, ba fandroe sanimbonimbo, ba lō ifaloea iboenoe; si ndroehoe lala 4 itōrō wangombacha hoekoe. Lō erege dōdōnia, ba lō atage ia, irege no ifodanedane hoekoe ba goeli danō, ba ladōnadōna nifachoinia si so ba hoelo misa. Da'ō ni'wā'ō 5 Lowalangi, Jehowa, samazōchi banoea si ja'wa, samologō ja'ia ba samologō tanō fabaja saoeni ja'wa, samohanoehanoe niha ba goelinia ba samonososowaōwaō ja'wa, [imane]: Ja'o, Jehowa zogaoni ja'oegō, 6 satoelō lala oetōrō, ba oera'oe dangaoe ba oerorogō ndra'oegō ba oebe'e fawoe'oesa li ba mado Ndraono Gizera'eli ndra'oegō ba oebali'ōgō haga ba niha baero. (*F. 49, 8. Loek. 2, 32. Joh. 8, 12*). Ba wamokai hōrō zaoe'a, ba wangefa'ō ba goeroenga nikoeroe, ba 7

wolohe baero nikoeroe ba zogōmi-
gōmi. (*F. 35, 5. F. 61, 1. Loek. 4,*
8) Ja'ō Jehowa — da'ōm dōigoe;
lō oebe'e ba mbō'ō zowangegoe
ba lō oebe'e ba nadoe wa'eboea
9 dōigoe andrō. (*F. 48, 11*).- Hadia ia
fōna, ba no itōrō, ba oe'ombacha'ō
zi bohooe; fatoea lō aloea oefaro-
ngogō chōmi.

10 II. Mi'anoenō chō Jehowa, fa-
noenō si bohooe! mitoenō doeriania
ba wondrege danō: Ja moe'oegoe'-
oegoe nasi, fabaja ōsinia; ja fao
hoelo, awō zowanoea ja'wa! (*Sin.*
11 *33, 3*). Ja moe'ao danō si mate,
awō mbanoea andrō chōnia — ba-
noea side'ide andrō, banoea Ge-
dara! Ja omoeso dōdō mbanoea
ba gara andrō, ndra na'iki moroi
12 ba zoezoe hili ja'wa. Ndramoefo-
soemange Jehowa, ba ndramoetoenō
doeriania ba hoelo misa! Itōrō Je-
13 howa, fanōrō zabōlō, si mane sa-
noewō ifasoegi wa'aoecheo dōdō:
Fe'ao ba wanoewō ilaoe, eboea
sa'ae linia we'ao, i'oroma'ō wa no
abōlō ia, moroi ba nemalinia a-
14 ndrō! No ara lō hedehedegoe, no
oehonogō ndra'o, no oetaha dōdō-
goe, ba iada'e, ba moe'ira'ira ndra'o,
si mane sadono, moehōfoe ndra'o ba
15 oefahasoehasoedo. Oehori goe ba
hili ba ba hilihili, ba oebe'e mate
ja'wa fefoe zaoeri; oebali'ō hoelo
mboto nidanō ba oe'ogo'ōisi mba-
16 ōwa nidanō. Ba latōrō lala si lō
larai mila niha saoe'a oebe'e, oefat-
tōrō ba lala si lō la'ila mege. So-
gōmigōmi andrō fōnara, ba oebali'ō
sohaga, ba hadia zoboe'oeboe'oe, ba
oefadaja. Da'ō ni'wa'ō — oefatōrō
dania, lō oebe'e aecheo ba danō.

17 (*F. 40, 4*). Sawoewoe foeri dania ba
saila sibai zabe'e tōdō ba nadoe,
sangoema'ō ba wamaedo nifafele
andrō: Lowalangima ami. (*Sin. 97,*
7. F. 1, 29; 44, 11; 45, 16).

18 III. Mifondrondrongo, ja'ami sa-
fiso, ba mifaōga hōrōmi, ja'ami
19 saoe'a andrō, ba wamaigi! Ha niha

zaoe'a, na tenga enonigoe andrō?
ba ha niha zafiso, si mane fa'afiso
zinengegoe andrō. nifatengegoe?
Ha chō so wa'aoe'a, si mane ba
zi fahoewoe andrō, ba ha chō zi
mane ba genoni Jehowa andrō?
(*F. 41, 8. Mat. 15, 14*). No oja 20
ni'ilaoe, ba lō nibe'oe ba dōdōe;
no tehoka dōgi dalingamō, ba lō
nirongooe. (*F. 6, 10*). No omasi 21
Jehowa i'eboea'ō gamachoitania ba
ifolachōmi, bōrō wa'atoelō dōdōnia
andrō. Ba noa sa atō na niha ni- 22
fakao zoraboe ira, niha ni'oloi'ō
si so chōra; niha. nifa'oe'oe ba
dōgi narō hili misa, dozi ira, ni-
bini'ō bacha ba goerenga; no
ni'oloi'ō ira, ba lō sangila mango-
rifi, no ochōta niha bō'ō ira, ba
lō sangoema'ō: Foeli? Ba ha niha 23
ba chōmi zamondrongo da'e, ha
niha zame'e ba dōdō, ba wanō-
ngōni sa'ae: Ha niha zoloeloe ba 24
danga zoraboe ma'oe'oee Jakobo,
ba Iraono Gizeraēli; ba danga za-
ngosindra'oei si so chōra? Hadia,
tenga Jehowa andrō, ba nifazōchi-
da horō, si lō edōna ita tatōrō
lala. ba si lō tafondrondrongo
oroisa? (*Dan. 9, 5*). Ba no ilaoe 25
chōra holahola wōnoenia andrō ba
alitō fanoewō andrō, tobali ifasoēi
ira holahola, ba lō la'ila; ira'i ira,
ba lō labe'e ba dōdō.

FAZA 43.

I. I'ohē mangawoeli Ndraono Gi-
zeraēli Jehowa, moroi ba ni'oloi'ō
ja'ira. II. Aefa ira ba Mbabeli, si
mane ba danō Miseraji fōna. III.
Edōna olifoe Lowalangī, wa lō nifo-
soemange mbanoeania andrō ja'ia,
ibe'e aefa chōra sa'ae.

I. Ba ija'e, ba imane Jehowa, 1
samazōchi ja'oegō, ja'oegō Iraono
Gizeraēli: **Bōi beesi dōdōe, oe'e-**
rifi sa'as ndra'oegō; oetōtōi dōimō:
chōgoe ndra'oegō! (*Moos. V. 4, 20;*
7, 6). Na otōrō nidanō, ba sodō ba 2
ngaiōe, ba na otōrō hohooe, ba lō

tola alömō ndra'oegō. Na òtōrō galitō, ba si lō achozi ndra'oegō ba lō tola ira'i ndra'oegō holahola.

3 Ja'odo sa'ae, Jehowa, Lowalangioe, Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli andre, zangorifi ja'oegō! Dawa Miseraji andrō oebe'e hōlio, salahioe Gaitiofia ba Seba andrō. (*Moz. II. 14, 21, Sin. 66, 12. Dan. 3, 25*). Me no eboea mbōlio, wamaigigoe, me afōchō chōgoe ndra'oegō, ba me omasido ndra'oegō, ba oebe'e hōlio niha, soi niha oebe'e bōli nosooe.

5 (*Moz. II. 19, 5*). Bōi boesi dōdōoe, awōoe sa'ae ndra'odo; moroi ba gatoemboecha oe'ohe mijawa ma'oewoemō andrō, ba moroi ba gaechoela loeo oe'owoeloi ami. (*Jer. 30, 10; 46, 27*). Oemane ba danō jōoe: Da chōgoe! ba ba danō raja: Bōi taha! Ohe nonogoe matoea andrō, moroi ba zarōoe, ba onogoe alawe, moroi ba wondregē danō: Dozi si so tōigoe ba dōira, dozi niwōwōigoe fangeboea dōigoe, nifazōchigoe, niwōwōi dangagoe andre! Ndramo'e'ohe niha andrō, si no aoe'a, he wā'ae no si so hōrō, ba si no afiso, he wā'ae no motōgi dalinga! Ja'ami niha baero fefoe, mi'owoeloi ami, dozi; ndramo'e'oroedoeōgō ira soi niha. Ha niha ba chōra zangombacha si manō ba samarongogō chōda hadia ia niwā'ō fōna? Ndramo'e'ohe sasi, ba wamo'e'a ba hoeloera, ba ena'ō larongo ba ena'ō lamane: Ja'ia da'ō! (*F. 41, 23*). Ja'ami zi so ba mbōrō chōgoe, iwā'ō Jehowa, ba enonigee andrō, nitoejoegoe, ena'ō aboto ba dōdōmi ba ena'ō mifati ba ena'ō misōndra, wa ja'odo: fōnagoe, ba lō moewōwōi Lowalangi ba foerigoe, ba lō'ō! (*F. 41, 4*).

11 **Ja'o, ja'o Jehowa, ba lō sangorifi**

12 **baerogoe!** Ja'odo zangombacha ba sangorifi ba samarongogō, ba tenga bō'ō ba chōmi, ba tobali ja'ami zi so ba mbōrō chōgoe, iwā'ō Jehowa.

13 Ja'odo Lowalangi! Ba no gōtōgōtō

wa'ara, ba ja'oja'odo manō, ba lō sangila manglefā'ō ba dangagoe hadia ia; ja'ō zolaoe... ba ha niha zanimba? (*Job. 9, 12*).

II. Imane Jehowa, sangorifi ja'ami, Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli andrō: Bōrō ami, wa no oefatenge ba Mbabeli, ba lasawa mitoe soloi andrō fefoe, oebe'e, ba Dawa Galedaia, ba nowo andrō, somoeso dōdōra mege. Ja'odo andre, Jehowa, Ni'amoni'ōmi, sombōi Iraono Gizeraēli, razomi andre. Da'ō niwā'ō Jehowa, samatōrō lala ba nasi, samolala niha ba nidanō seboea, (*Moz. II. 14, 21. Jos. 3, 16*), sama'ohe'ō koereta, awō koedo, samatenge sanoewō, sabōlō: hiza tooe ira fefoe, ba wa lō maoso sa'ae; no mate, no alele, hoelō da'ata'a wandroe. (*Moz. II. 14, 28*). Bōi mitōrō tōdōmi hadia ia fōna, ba mi'osilōmilagō hadia zi no nemalō! Hiza, oelaoe zi bohooe: motalinga sa'ae; hadia, lō mi'ila? Oefazōchi lala, ba danō si mate ba boto nidanō ba zi lō nihaniha mege. (*Sin. 107, 35*). Isoeno dania ndra'odoetoe ndro'oe, asoe ana'a andrō ba ono wofō ondra, me oefō'idanō danō si mate ba me oefō'asogō mbotō nidanō ba zi lō nihaniha mege, ba wame'e nibadoe ba mbanoeagoe andrō, nitoejoegoe. Banoea da'ō, nihaogōgoe chōgoe, zangombacha toeriagoe dania. (*Loek. 1, 74*).

III. Ba tenga ja'ō ni'angarōfioe li, ja'oegō ma'oewoe Jakobo ba lō ni'eresioe tōdōe chōgoe, ja'oegō Iraono Gizeraēli! Lō ni'oheoe chōgoe biribiri, soemangegoe chōoe, ba lō nifosoemangeoe ja'odo soemange nitaba andrō chōoe; lō nifakaogoe ja'oegō ba zoemange nitaba, ba lō nibe'egoe erege dōdōoe ba wanoe noe koemōjō. (*F. 1, 11*). Lō nibe'oe ana'aoe ba wowōli samohoea chōgoe, ba lō nibe'oe o'goc tawō zoemange nitaba andrō chōoe. Ba no erege dōdōgoe o'be'a ba horōoe a-

- 25 ndrō; no ōfakaodo olalōwamō. Ja'ō, ja'odō andre zamoenoe lalōoe andrō [ba zoera], bōrō ndrā'ō, ba lō'ō sa'ae
- 26 itōrō tōdōgoe horōoe. Fasoegi ba dōdōgoe: data laoe fa'era; ofaja, ba wamoe'a ba hoelomō! (*F.* 1, 18).
- 27 Foeroegōoe moroi ja'wa, ba no mamazōchi horō, ba sama'ema andrō chōoe, ba no lala'wa ndrā'odo. (*Moz.*
- 28 *I.* 3, 6). Da'ō mbōrō, wa no oebe'e aja zala'wa ni'amoni'ō, awō wa oebe'e nifakiko ma'owoe Jakobo ba oebe'e ni'o'aja Ndraono Gizeraēli.

FAZA 44.

I. Ifaboe'oe Jehowa ifoeli ilaoo Geheha ba genoninia andrō, Iraono Gizeraēli. II. Lowalangi saoceri ba adoe andrō, si lō noso. III. Faloecha wangerifi dania Ndraono Gizeraēli, te'azōchi Jeroezalema ba lafoeli la'otomosi gosali andrō.

- 1 I. Ba fondrongondrono sa'ae, ja'oegō ma'owoe Jakobo, enonigoe, ba ja'oegō Iraono Gizeraēli nitoejoegoe andrō! Da'ō ni'wa'ō Jehowa sombōi ja'oegō, samazōchi ja'oegō, i'otarai daloe ninaoe, sangorifi ja'oegō, imane: Bōi boesi dōdōoe, ja'oegō enonigoe ma'owoe Jakobo, ba ja'oegō banoea sadōlō tōdō andrō nitoejoegoe. (*Moz.* V. 32, 15).
- 3 Oelaoe sa'ae nidanō ba zowōchi tōdō ba oefatōrō mbombo ba danō si no okōlikōli: oelaoe Gehehagoe ba ma'owoeomō, ba howoehowoe andrō chōgoe ba madoemō. (*Jos.* 2, 28.
- 4 *Joh.* 7, 38. *Hal. zin.* 2, 18). Ena'ō molōndroe ira ba gotaloe ndrōe'oe, ena'ō manōi, si mane booe ba mbe-we nidanō. Imane si samōsa: Chō Jehowa ndrā'odo, ba si samōsa, ba isoeno dōi Jakobo, ba samōsa zoei, ba isoera ba dete dangania: „Chō Jehowa”, ba labe'e nōnōnōnō dōinia Gizeraēli.
- 6 II. Da'ō ni'wa'ō Jehowa, razo Ndraono Gizeraēli andrō, sangorifi ja'ira, Jehowa ngahōnō andrō: **Sl** fōfōna ndrā'ō ba saferia ndrā'ō,

ba haerogoe, ba lō Lowalangi. (*F.* 41, 4). Ba ha niha zihede si mane 7
ja'odo, ba jamoefarongogō ba jamoefa'ele'ō chōgoe! i'otarai me oefataro soi andrō, si no gōtō-gōtō fa'ara. Ba si lō'ō na, saloea dania, ba ndramoe'ombacha'ō! (*F.* 41, 22). Bōi ata'oe ami ba bōi 8
tokea! Hadia, tenga no ara sibai, me oe'ombacha'ō chōmi, me oefarongogō? Ja'amī sa'ae zi so ba mbōrō chōgoe! Hadia, so Lowalangi, haerogoe? Lō gowe (danedane); lō ni'ilagoe! (*Moz.* V. 4, 35; *Jer.* 39, *Sam.* I. 2, 2. *F.* 43, 10), Dozi toeka 9
nadoe andrō, ba si lō boto; ba omasiōra andrō, ba si lō goena; lō hadia ia zoroma ba zi so ba mbōrō andrō chōra, lō larongo hadia ia, ba tobali saila ira. (*Sin.* 115, 4). Ha 10
niha zombōi Lowalangi, ha niha zamahale famaedo Lowalangi, ba walōgoena? Hiza, awōnia fefoe, ba 11
saila dania, ba toeka andrō, ba no niha: Ndramo'e'oweloi ira fefoe, ndramoefa'aso ira; si tokea dania ira ba si faloecha fa'aiala, dozi ira. (*Sin.* 97, 7. *F.* 1, 29; 42, 17). I'atarōsi wahō siamboe ba ifazōchi [nadoe andrō] ba mbo zole, ba ifo-nga'oeo farōcha ba i'asiwai fa'abōlō mboelōchania andrō; itaha wa'olofō, irege lō dōladōla sa'ae; lō ibadōe nidanō, ireogi erege dōdō. (*Jer.* 10, 3). Ifadōlō ndrāli samofoē eoe; 13
isoera fanoera simo, ifofoē fōrōgi ba ihoekoe sako, ba loealoea nifazōchinia, ba no nga'oeo ndra matoea, famaedo niha, ena'ō jomo ba nomo so dania. No i'obō chōnia 14
manawa ba ihonogōi ma'oesō ba tocho, ena'ō esolo ba gatoea, ba ngai geoe bō'ō; itanō naroe'oe, ba eboea ibe'e teoe. Ba mogoenae eoe 15
galitō ba niha. Ba ihālō ōsa ba moleoe ia; ba itoenoe gōi fangasoso gō. Ba ifazōchi gōi Lowalangi. itoehi danō, ibālī'ō famaedo, ibalōdoehini danō, fōnania. Si fōfō, ba no itoenoe, ba si fōfō, ba ibe'e fondrino 16

- ndriwo, i'ā nirino andrō, ōsi daloe-
nia. Ba moleoe ia ba imane : Laoe,
lō'ō sa'ae oafoeido, iroegido fa'ae-
17 choe galitō andrō! Ba si tosai andrō,
ba no ibali'ō Lowalangi, no ibali'ō famaedo
chōnia : ibalōdoehini danō fōnania,
ifalōgoe tooe ia, i'angarōfi li, imane :
Orifido, me no
18 Lowalangigoe ndra'oegō! Lō lasōndra
ba lō aboto ba dōdōra ; noa sa fakabi
hōrōra, fa lō la'ila ba
19 tōdōra, fa lō lasōndra. Lō same'e
ba dōdō ; lō fa'aboto ba dōdō ba lō
era'era fa i'wa'ō ena'ō zamōsana :
Si fōfōnia, ba no oetoenoe, ba-no
oebe'e fangasoso gō mbo, ba fondri-
no, ba no oe'ā ndriwō andrō, ba hadia,
oebali'ō [famaedo] ni'ogorofi zi tosai
andrō, hadia, oetoechi danō
20 fōna mbalō geoe? Somasi awoe, ba
no nifowōhō dōdō nilimo, fa lō i'orifi
nosonia ba fa lō i'wa'ō : Hadia, tenga
faja ni'olembaigoe?
21 III. Da'ō tōrō tōdōoe, ja'oegō
ma'oewoe Jakobo, ba ja'oegō Iraono
Gizeraēli, me no enonigoe ndra'oegō!
No ja'odo zombōi ja'oegō ; chōgoe
ndra'oegō, enonigoe ; ja'oegō Iraono
Gizeraēli, bōi olifoe-gō'ō ndra'odo!
22 **Ostajaigō galalō-wamō, si mane lawoso, awō horōoe, si mane saoe. Tema foeli'ō chōgoe, me no oe'orifi ndra'oegō!**
23 (*Sin. 32, 1. Sin. 103, 3*). Anoenō,
ja'oegō banoea si ja'wa, me no ifaloea
Jehowa! Mi'a'iki, ja'ami, iroegi barō
danō. Mifarongogō li wa'owoeawoea
dōdō, ja'ami hili ba ja'oegō atoea,
awō geoe bacha, fefoe, me no i'orifi
ma'oewoe Jakobo; ba ihalō lachōminia
Ndraono Gizeraēli! (*Sin. 96, 11-13. F. 49, 13*).
24 Da'ō ni'wa'ō Jehowa, sangorifi ja'oegō,
sombōi ja'oegō, i'otarai daloe ninaoe,
imane : Ja'o, Jehowa, zolaoe fefoe
hadia ia, samologō banoea si ja'wa,
lia ja'odo, ba samologō tanō : ha niha
zanolo ja'o?
25 (*F. 40, 22*). Same'e si lō boto tandra
zolaoe faja andrō, ba samo-
- wōhō si faēta andrō ; same'e awoe-
woe satoeatoca andrō, samali'ō fa lō
tōdō fangilara andrō. Samatōrō 26
ni'wa'ō genoninia, ba samaloea ni'ombacha'ō
zinengenia ; sangoema'ō ba chō Jeroezalema
andrō : Ja só zoei niha ba mbanoea!
ba ba mbanoea Ndraono Joeda andrō :
Ja tetaroe'ō zoei ; oefoeli oe'azōchi
zadloedoe chōra. Sangoema'ō ba 27
namō : Ja ogo'ō ndra'oegō! ba boto
nidanō andrō chōoe, ba otoefo oebe'e!
Same'e tōi Kiro andrō 28 „Koebalo
chōgoe” ; ba ja'ia zamaloea nihonogōigoe
andrō, fefoe, wangoema'ō ba chō Jeroezalema
andrō : Ja tetaroe'ō zoei! ba ba gosa-
li andrō : Ja tefadanedane! (*Nga'ot. II. 36, 22*).

FAZA 45.

I. Hoehoeo chō Kiro andrō, sange-
fa'ō Iraono Gizeraēli, II. banoea nitoejoe
Jehowa. III. Famaroeo tōdō niha
baero, ba wamoeli ja'ira chō Jehowa.

I. Da'ō ni'wa'ō Jehowa chō niba-
joininia andrō, chō Kiro andrō —
nira'oegoe tanga kambōlō, ba wangoehoendragō
fōnania soi niha ba wameta bōbō taloe
razo, ena'ō teboka mbawandroehō fōnania
ba ena'ō tenga nikoesi sa'ae mbawa
gōli : Mowaōwaōdo fōnaoe ba oefa-
2 daja zoboe'oeboe'oe : lagō mbawandroehō
tōla, ba oerasa, ba lazi si'ōli, ba oe'e'wa.
Ba oebe'e chōoe 3 girōgirō andrō, si so
ba zogōmīgōmi gōmi ba ana'a andrō
nibini'ō sibai oebokai chōoe, ena'ō
aboto ba dōdōoe, wa no ja'odo zanōtōi
tōimō andrō, ja'odo andre, Lowalangi
Ndraono Gizeraēli andre. Bōrō 4 genonigoe
Jakobo andrō ba Izeraēli, nitoejoe
goe andrō, wa oetōtoi dōimō, me lō'ō
na ō'ila ndra'odo. (*F. 24, 28*). Ja'odo
Jehowa, ba tenga bō'ō, 5 lō Lowalangi,
baerogoe. Ja'ō zamobōbō taloe ja'oegō,
me lō ō'ilado

6 na. (*F. 44, 8*). Ena'ō aboto ba dōdō
niha, ba gatoemboecha ba ba gae-
choela, wa lō ha niha baerogoe;
7 ja'odō Jehowa, ba baerogoe, ba
lō'ō. Ja'odo zamazōchi haga, ja'odo
zombōi sogōmigōmi ba samaloea
fangorifi, ba samatōrō famakao, —
8 ja'odo, Jehowa, zolaoe da'ō fefoc.
(*Ngen. Jer. 3, 38. Amos, 3, 6*). Owōi-
wōi, ja'ogō banoea si ja'wa! Fa-
loea deoe fa'atoelō, ja'ogō lawoeo!
Ja teboka danō, ja mowoea fango-
rifi, jamoefao wamaloea fa'atoelō!
Ja'o, Jehowa, zombōi.

9 II. Alai zi fasosoni samazōchi
ja'ia, toega lawoe andrō, abotola
mbowoa tanō! Hadia, tola i'wa'ō
la'oeri ba zamōbōzi ja'ia: Hadia
nilaoemō? Ba hadia, i'wa'ō ombōi-
lamō: Lō tangania? (*Jer. 18, 6*).

10 *Rom. 9, 20*). Alai zangoema'ō ena'ō
chō nama: Hana wa mo'ono
ndra'ogō? ba ma ba ndra alawe:
Hana wa safōchō hoeloe ndra'oe-
11 gō? Da'ō ni'wa'ō Jehowa, Ni'amo-
ni'ō Ndraono Gizeraēli andrō, som-
bōi ja'ira: Misofoe chōgoe zi so
fōnada na; ba ba ndraonogoe a-
ndrō, ombōila dangogoe, ba midō-
12 nadōna chōgoe! Ja'odo zamazōchi
tanō ba ja'ō zombōi niha ba goeli
danō ja'wa; tangogoe andre zama-
logō banoea si ja'wa, ba ha wa'oja,
si so si ja'wa andrō, ba no ja'ō zame'e
13 lala. Ja'odo zama'sō ja'ia (Kiro
andrō) ba zatoelō lala, ba oehaogō
lalania fefoe. Ja'ia zanaroe'ō ba-
nocogoe andrō, ba i'efa'ō nitaha
andrō chōgoe, — tenga nibe'e
bōli ba tenga nisoelōni boeala,
i'wa'ō Jehowa ngahōnō andrō.
Nga'ot. 11, 36, 22. Eser. 1, 1 b. t. F.

14 *44, 28*). Imane Jehowa: Ōlō Ndrawa
Miseraji andrō, ba hare Ndrawa
Gaitiofia ba banoea Zeba andrō,
seboea niha andrō, ba chōoe mōi,
ja'ogō zochō dania; la'o'ō ndra'-
ogō, nibōbō; ba latoehi danō fō-
naoe, mangaloeleoe ira chōoe, la-
mane: Ha chōoe so Lowalangi, ba

lō'baero ō, lō Lowalangi bō'ō! Si
15 ndroehoe, Lowalangi si no tobini
ndra'ogō, ja'ogō Lowalangi Ndrao-
no Gizera'ēli, sangorifi! Si lō boto
16 dania ba saila sibai zamazōchi adoe
andrō; lalaoe mofanō, dozi ira,
aila. (*F. 44, 11*). Ba Iraono Gize-
17 raēli, ba ni'orifi Jehowa, fangorifi
si lō aetoe. Tenga si lō boto ami
ba tenga saila, gōtōgōtō wa'ara!

III. Da'ō sa ni'wa'ō Jehowa, sa
18 mazōchi banoea si ja'wa — ba ja'ia
Lowalangi, samazōchi tanō, sombōi
ja'ia; ja'ia zame'e ba nahania:
tenga tanō si lō nihaniha ifazōchi;
ena'ō mowancea ja'wa niha, wama-
zōchinia ja'ia, — imane: Ja'odo
Jehowa ba tenga bō'ō! (*F. 42, 5*).
Tenga ba zi tobini fahoehoeo ndra'o-
19 do, tenga ba mbanoea ba danō si
no ogōmigōmi, ba lō ni'wa'ōgoe ba
ma'owoeo Jakobo: Zajazaja gōlōmi
wangaloei ja'odo! Ja'ō, Jehowa, ba
no satoelō hoehoeogoe ba si doehoe
ni'ombacha'ōgoe. (*Moz. V. 30, 11*).

20 Mi'owoeoloi ami, mi'aine, mi'ondrasi,
dozi ami, si toesai niha baero a-
ndrō: solohe adoe eoe andrō, ba
si lō fa'aboto ba dōdō, si angarōfi
li Lowalangi, si tebai mangorifi.
Mi'ombacha'ō, mifarongō; hana
21 sa na mamagōlō ira; hana na la-
mane: Ha niha zi no mangomba-
cha da'ō, fōna sa'ae? ha niha za-
marongō, si no ararā? Hadia,
tenga ja'ō, Jehowa andre? ba lō
Lowalangi, baerogoe; Lowalangi si
ndroehoe ba sangorifi, ba lō'ō, na
tenga ja'odo. (*F. 41, 22*). Mi'ota-
22 hōgō ndra'o, mibe'e mi'orifi ami,
ja'ami fondrege danō, fefoe, ja'odo
sa Lowalangi ba baerogoe, ba lō'ō!
No fahōloe ndra'o, ba chōgoe a-
23 ndre — si doehoe wehedegoe, ta-
roma li si tebai tefoei: — **Chōgoe**
akōi fefoe mbalōdoehi, ba chōgoe
fahōloe fefoe lela, (*Rom. 14, 11*),
lamane: „**Ha chō Jehowa so wa-**
24 **ngorifi ba fangabōlō;**” chōnia mōi
ba aila dozi si fa'oeoe chōnia

25 mege. Ba chō Jehowa lasōndra wa'atoelō dozi ma'oewoe Gizeraēli ba lasoeno ira ba chōnia.

FAZA 46.

I. Fanibo adoe Mbabeli andrō.

II. Famarooe tōdō, ba wa lō farōi chō Jehowa ba famangelama ba wame'e adoe. III. Edōna i'orifi mbanoesania andrō Jehowa.

1 I. Beli andrō, ba no moetimba, ikōwō ia Nebo andrō [adoe]. Famaedora andrō, ba no moebe'e noro koedo ba noro zoloe'i noro. Ni'ohē'ohemi fōna, ba wamatōrō baolajama, ba no moebe'e noro zerege tōdō. Lakōrōboei ira, aso'a, fefoe, tebai la'orifi noro andrō, ja'ira na'i, ba ni'oloi'ō zanoewō.

2 II. Mifondrongondrongo chōgoe, ja'ami ma'oewoe Jakobo ba ja'ami fefoe, si . tosai nga'ōtō Gizeraēli, ja'ami si no noro dōdōgoe, i'otarai daloe ninami, ni'ohē'ohēgoe, i'otarai me tabina ami. Ba irege atoea ami, ba ja'odo manō, irege tohare hoewa, ba ja'odo zi onoro tōdō ja'ami: ja'o zolaoe, ja'odo zanaja ja'ami; oehalō noro dōdōgoe ami, 3 ba oefaigi wangorifi. Ha niha chōmi, nibe'e famaedogoe, nifatahō chōgoe; ha niha mifagōlōgōlō chōgoe, ena'ō. faoma ndra'aga? (F. 40, 18). Lafadoewa tooe gana'a ba latoelo ba waliēra wirō; la'oni doeka, siamboe, ena'ō ibali'ō Lowalangi, labalōdoehini tooe danō, manga- 4 loeloe ira. La'angalisigō, la'onoro ba lafataro ba nahania, ena'ō i'ia-gō da'ō ba bōi tebelō: ba na so zi angarōfi li ja'ia, ba lō itema li, lō i'efa'ō ba wa'atosasa. (Raz. I. 18, 27).

5 III. Mitōrōtōrō tōdōmi da'ō ba mitōngōni, mibe'e ba dōdōmi, ja'ami si fa'ero andrō! Mitōrō tōdōmi zi no ara andrō, si otarai gōtō fōna; wa no ja'odo Lowalangi ba tenga bō'ō; Lowalangi si lō famaedo, fefoe 6 gofoe heza. (F. 44, 8; 45, 5). Sango-mbacha loaloea, i'otarai mbōrōta,

i'otarai gōtō fōna sa'ae, loaloea zi lō aloea na; sangema'ō: Lō tola lō aloea dania nihonogōigoe ba hadia fefoe zi so ba dōdōgoe, ba itōrō oebe'e! (Sin. 33, 11. Amaed. 19, 21. Heb. 6, 17). Sogaoni mojo andrō 11 moroi ba gatoemboecha, niha andrō samaloea nihonogōigoe andrō [oekaoni], moroi ba danō sarōoe; itōrō ni'ombacha'ōgoe oebe'e: oefaloea nihonogōigoe andrō! (F. 41, 2. 25; 44, 28). Mifondrongongo chō- 12 goe, ja'ami sabe'e tandro, si no arōoe fa'atoelō dōdō! No oehatō'ō 13 wa'atoelō andrō chōgoe; tenga sarōoe sa'ae ia; lō'ō sa'ae iradō ia fangorifi andrō chōgoe. Oebe'e ba mbanoea Ziona wangorifi ba lachōmi ba Ndraono Gizeraēli.

FAZA 47.

I. Fama'ele'ō fa'adoedoe Mbabeli andrō. II. Tetegoe wa lō fa'ahachō dōdō chōra ba fa'afatora andrō. III. Lō'ō gōi i'orifi ira elemoera andrō.

1 I. Ae tooe ba dadao ba gawoe-gawoe ba danō, ja'oegō ono alawe banoea Mbabeli! Dadao tooe ba danō, lō dadaoma zala'wa, ja'oegō 2 ono Ndrawa Galedaia alawe! Lō'ō sa'ae labe'e tōimō „Zerizerize" ba „Nihaogōhaogō fondrorogō". (F. 13; 26, 5). Halō gisa ba kisa wache! 3 Heta mbaloebaloe mbawa, foeroei lembe! Fahoi goe'i ba waha, tōrō nidanō! Si lō baloebaloe dania 4 ndra'oegō, oroma zaila'ō! Oelaoe sa'ae mbalōgoe chōoe ba samōsa lō oehachōsi tōdō, [i'wa'ō]. (Nach. 3, 5. Fam. 17, 16). Sangorifi ja'ita, 5 Jehowa ngahōnō dōinia, Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli. Dadao, bōi hede-hede, ba ae ba zogōmigōmi, ja'oegō 6 ono Ndrawa Galedaia alawe! Lō'ō sa'ae labe'e tōimō „Toehe nōri misa".

II. No mofōnoe ndra'o ba mbanoeagoe andrō, no oe'o'aja dāna chōgoe andrō ba no oeloele ba

dangaoe : lō nihachōsioe tōdō ja'ira, he si no tohare hoewa, ba no ōfonorono kalo mbagi saboea andrō chōoe. (*Sach. 1, 15*). Noa sa ōmane : Lō teboelō samatōrō ndrā'odo, tobali lō ōbe'e ba dōdōoe da'ō no mege, lō ōfatoeotoe tōdōoe loea-loea. (*Fam. 18, 7*). Ba iada'e, ba fondrondrongo da'e, ja'oeḡō nihaoḡōhaḡō mege.hadia ia, sidadao lō mangiwa, sangoema'ō tōdōnia : Ja'odo ba tenga bō'ō ! Lō ta'wa'ō, lacha mbanoea dania ndrā'odo ba lō oe'ila wa lō ono ! Ba ḡōna dania ndrā'oeḡō si doea balō andre, lō moedōnadōna, ha ma'ōma'ōchōf : fa'lō'ono ba fa lacha mbanoea ndrā'oeḡō ; i'ozoemagō ihawoei ndrā'oeḡō, lō lai wa no fahōna gelemoe chōoe, lō lai wa no fahōna wanaka.

10 Fangabe'e dōdōoe ba walōsōchi andrō chōoe, fa ōmane : Lō sangila ja'odo. Fa'atoeatoeaoe ba fa'aboto ba dōdōoe andrō zainowōhō ja'oeḡō, tobali ōmane dōdōoe : Ja'odo, ba tenga bō'ō. Andrō itōrō ndrā'oeḡō famakao, si tebai ōtaka elemoemō andrō ; ihawoei ndrā'oeḡō famoenoē si tebai ōtimba, ba i'ogomoēzaō ḡōna ndrā'oeḡō famakiko, si lō moedōnadōna.

12 III. Oroma'ō dakamō andrō, awō gelemoe andrō chōoe, si no fahōna, serege dōdōoe, i'otarai iraono ndrā'oeḡō : ma atō ō'ila ōlaoe hadia ia, ma ata'oe ōbe'e ! No ō'eregesi dōdōoe wangaloengaloei lala : ndramoefa'aso ira, ndramoē'orifi ndrā'oeḡō si no to'ōlō wamaigibanoea si ja'wa, samaigimaigi dōfi, sangombacha si ḡōna ndrā'oeḡō, ero na tesa'a mba'wa. (*Fam. 18, 4 h. t.*). No tobali hoelō dōla wache, ni'ā galitō, ira : tebai la'e-fa'ō nosora ba wa'abōlō galitō andrō — tenga sa bo, ba woleoe, tenga alitō bawoe, si dadao ita

15 ba ngai. Si manō chōoe ba zerege dōdōoe, i'otarai iraono ndrā'oeḡō ; — saniaga chōoe, ba no larōi, no eloe-

ngoe, itōrō lalania zamōsana ; lō sangorifi ja'oeḡō.

FAZA 48.

I. No ebœa horō Ndraono Gizeraēli, ba ihachōsi zœi tōdō Lowalangi, bōrō ba chōnia. II. Famarooe tōdō zato, ba wame'e ba dōdō fa'ebœa dōdō Lowalangi andrō. III. Famangelama, ba wondrōi Babeli andrō.

I. Mifondrongondrongo da'e, ja'ami ma'oeowoē Jakobo andrō, nifotōi tōi Gizeraēli, ja'ami si otarai goembœ Joeda andrō ; si fahōloe ba dōi Jehowa, ba si lō aefa ba mbewe tōi Lowalangi Ndraono Gizera'ēli andrō, he wa'ae tenga ni'osidoehoēḡō ba tenga soroi ba dōdō ! (*Jer. 4, 2*). Ba mbanoea niamoni'ō andrō sa'ae moroi dōira ba ba Lowalangi Ndraono Gizeraēli abe'e dōdōra : Jehowa ngahōnō dōinia. Hadia ia fōna andrō, ba no ara, me oefarongōḡō, taroma ligoe, ba no oe'ombacha'ō chōra. No i'ozoemagō oefaloea, ba itōrō. (*F. 42, 9*). Me no oe'ila, wa no sabe'e tandro ndrā'oeḡō, wa no amaedolanoēo si'ōli mbōrō doe'imō, awō wa no hoelō dōla garamba gangangooe. (*Moz. II. 32, 9; 33, 3. Moz. V. 9, 13; 31, 27*). Ba no ba ḡōtō fōna sa'ae oe'ombacha'ō chōoe : fatœa lō aloea oefarongōḡō chōoe, ena'ō tebai ōwa'ō : Adœe andrō chōḡoe zolaoe, famaēdo nifoē andrō ba famaēdo nifahele chōḡoe zangoema'ō. No ōrongo — ba neheḡō sa'ae fœoe ! Ba ja'ami — hadia, lō fatehe dōdōmi ? No oefarongōḡō chōoe zi bohœoe, i'otarai da'e, nibini'ō mege, si lō ōrai ōrongo. Awena iada'e aloea, ba tenga ba ḡōtō fōna ; ba irege da'e, ba lō niringooe, fa bōi ōwa'ō : Hiza, no tohōna oe'ila. Lō niringooe ba lō ni'ilaoe, lō si teboka dōḡi dalingaoe fōna ; noa sa oe'ila, ha sambalō si farōi manō ndrā'oeḡō ba no „Sa-

nawō' dōimō, i'otarai daloe ninaoe !
 9 Bōrō dōigoe andrō, wa oetaha wō-
 neogoe ; bōrō doeriagoe andrō, wa
 oehōndrōgō, wamaigi ja'oegō, fa bōi
 oefakiko'ō. (Moz. II. 34, 6. F. 43,
 10 25). Hiza, no oelaoegō ndra'oegō,
 ba tenga si mane firō. No oeta-
 ndraigō ndra'oegō ba galitō fama-
 kao andrō. (Fet. I. 1, 7. Fam. 3, 18).
 11 Bōrō ndra'o, ja'odō mbōrō wolaoc
 ja'ia ! — wa'abōlō wango'aja tōigoe
 andrō ena'ō ! — ba lō oeloeloe ba
 mbō'ō wa'eboea dōigoe andrō. (F.
 42, 8).
 12 II. Mifondrongongo chōgoe,
 ja'ami ma'oewoe Jakobo ba ja'ami
 Iraono Gizeraēli, nikaonigoe andrō :
 Ja'odō, ja'odō zi fofōna ba ja'odō
 gōi zafōeria ! (Moz. II. 3, 14. F. 41,
 13 4). Tangagoe andre sa atō zolata
 tanō, ba kambōlōgoe zamologō ba-
 noea si ja'wa. Moe'aodo chōra, ba
 14 ahoi so. (Sin. 39, 9). Mi'ondrasi,
 ja'ami fefoe, ba mifondrongondro-
 ngo ! Ha niha ba chōra zangomba-
 cha si mane da'ō ? Ni'omasi'ō Je-
 howa andrō zolaoc somasi ia, ba
 Mbabeli andrō ; ja'ia zamatōrō hoe-
 koenia ba Ndrawa Galeadaia. (F.
 15 45, 1). Ja'o, ja'odō zangoema'ō ba
 ja'o gōi zogaoni ja'ia, ba ja'o zo-
 lohe ja'ia moroi sa ba mofozoe ni-
 16 laoenia oebe'e. Mi'ondrasido, mi-
 fondrongondrongo da'e : I'otarai
 mbōrōta, ba tenga ba zogōmigōmi
 fahoehoeo ndra'odo ; aloe, ba so
 ndra'odō. Ba iada'e, ba no ifa-
 tenge ndra'o So'aja, Jehowa, awō
 17 Gehehania. (F. 61, 1). Imane Jehowa,
 sangorifi ja'oegō, Ni'amonī'ō Ndrao-
 no Gizeraēli andrō : Ja'o, Jehowa,
 Lowalangioe zamahaō ja'oegō ba
 zogoena chōoe, samasao ja'oegō ba
 18 lala nitōrōoe. **Ena'ō otōngōni go-
 roisage andrō, ba haelō hohooc
 nidanō wa'ohahaoe dōdōoe ba
 haelō ndroeloe nasi wa'atoelōmō.**
 19 (Moz. V. 32, 29. Sin. 81, 14). Si
 mane ene ena'ō ma'oewoemō ba
 madooe mbotooe andrō, ba si mane

fa'oja 'ngawoea nene. Ba tōira a-
 ndrō, ba lō tetajaigō ba lō teboe-
 noe ba gametahōgoe. (Moz. I, 22,
 17).

III. Miheta ami ba Mbabeli 20
 andrō, mi'oloi, mirōi Ndrawa Ge-
 ledaia, mi'a'iki, mi'eboea'ō li ! Mi'-
 ombacha'ō, mitoeriaigō, miforo-
 ngōgō, iroegi ba wondrege danō !
 Mimane : No i'orifi genoninia ma'-
 oewoe Jakobo andrō Jehowa ! (F.
 52, 11. Jer. 50, 8. Fam. 18, 4). Ba 21
 lō owōchi dōdōra, me ifatōrō ira
 ba danō si mate ; ifaloea sa'ae ba
 gara gōra idanō, ifabali gara, fa
 manglee nidanō ! (Moz. II. 17, 6.
 Moz. IV. 20, 11). Ba zebōea horō, 22
 ba lō fa'ohahaoe dōdō, i'wa'ō Je-
 howa. (F. 57, 21).

FAZA 49.

II. (F. 49-57.) I. Enoni Jehowa
 andrō, nikaoni sangorifi banoeania
 ba haga ba niha baero. II. Fama-
 boe'oe fanga'azōchi banoea Lowala-
 ngi andrō ba fangozaragō ja'ira mo-
 roi ba danō bō'ō fefoe.

I. Mifondrongondrongo chōgoe, 1
 ja'ami hoelo, mibe'e mbōrō dalinga-
 mi, ja'ami soi niha ba zarōoe ! No
 ikaonido Jehowa, i'otarai me sodo ba
 daloe ninagoe ; i'otarai me tabina
 2 ndra'odo itōtōi dōigoe. Ba no iba-
 li'ō si'ōli satarō mbewegoe : ba
 loemō dangania oebini'ō ndra'odo ;
 no ibali'ō ono wana salōsō ndra'-
 odo : no ibini'ō ndra'o ba naha
 nono wana andrō chōnia. (F. 51, 16.
 Heb. 4, 12. Fam. 1, 16). Ba no ima- 3
 ne chōgoe : Enonigoe ndra'oegō,
 ja'oegō Iraono Gizeraēli, ba ni'oro-
 ma'ōgoe lachōmigoe andrō. Ba no 4
 oemane : Zajazaja gōlōgoe wa'erege
 dōdōgoe andrō, ba zi lō. boto, ba
 ba zi lō goena ochori gōlōgoe, ba dali
 Jehowa ba lala chōgoe, ba chō Lo-
 walangioe mbalazi hadia loeogoe.
 Ba i'wa'ō sa'ae Jehowa, si no ma- 5
 mali'ō enoninia ja'odo, i'otarai da-
 loe ninagoe, ena'ō oe'ohē manga-

woeli chōnia ma'oevoe Jakobo ba ena'ō te'ozaragō chōnia Ndraono Gizeraēli — ba nifosoemange ndra'ō, wamaigi Jehowa na no tobali fangabōlōgoe Lowalangigoe andrō. —

6 Ba no imane : **Wa encnigce ndra'oegō** ba wanga'azōchi mado ma'oevce Jakobo andrō, ba no ambō, awō wa ō'ohe mangawoeli ni'orifi andrō, Iraono Gizeraēli; ba andrō oebali'ō haga ba niha baero ndra'oegō, ena'ō iroegi ba wondrege danō fangorifi andrō chōgoe. (*F. 42, 6*).

7 Imane Jehowa, sangorifi Iraono Gizeraēli, Ni'amonī'ōra andrō, chō zi lō ba dōdō niha bō'ō fefoe, ni'ogorofi niha bō'ō si no tobali sawoejoe zamatōrō ja'ia : La'ila dania razo ba maoso — la'ila samatōrō, ba latoehi danō, bōrō Jehowa, si lō farōi andrō, bōrō Ni'amonī'ō Ndraono Gizeraēli andrō, sanoejoe ja'oegō mege ! Imane na Jehowa : Oefondrondrongo lioe, na ba'wa wa'omasi ba oetolo'ō, na ba'wa wangorifi : ba oerorogō ndra'oegō, ba oebe'e fawoe'oesa li ba mado Gizeraēli ndra'oegō, ena'ō ō'azōchi danō ba ena'ō ōfoeli ba zochō zi no tanō si mate iada'e.

9 (*Kor. II. 6, 2*). Ena'ō ōmane ba zi so ba goeroenga : „Mi'ae baero", ba ba zi so ba zogōmigōmi : „Mitaboe ba zohaga" ! Ba zinga lala lasōndra gōra, ba hili fefoe, si no asele mege, mangamanga ira. (*F. 42, 6*). Lō olofo ira ba lō owōchi dōdōra, lō ilimo ira loemōloemō andrō ba lō ihandro ira sino : sahachō tōdō ja'ira andrō sa'ae zolohe tangara ba ihaogō wamasao ba goemboe nidanō ja'ira.

11 (*F. 35, 7. Fam. 7, 16*). Ba fefoe hili andrō chōgoe, ba oebali'ō lala, ba nitamba lala andrō chōgoe. (*F. 40, 4*). Ba so dania zi otarai moroi ba zarōoe ba so zi otarai moroi jōoe ba moroi ba gaechoela loe, ba so zi otarai danō Sini.

13 II. A'iki, ja'oegō banoea si ja'wa, ba anoenō, ja'oegō tanō, mi'eboe'a'ō

li, ja'ami hili, mifarongogō wa'iki ! Irara sa'ae dōdō mbanoeania Jehowa ba ihachōsi tōdō zeboea famakao andrō chōnia ! (*F. 44, 23*). Ba 14 imane Siona : „No i'erogō ndra'o Jehowa, no olifoe Zo'aja ndra'odo !" **Hadia, olifoe maō ndra alawe nononia** ba mbagi zoesoe, fa lō ihachōsi tōdō nono matoea si oroi da-loenia? Ba he meziwa olifoe ira [nonora], ba lō'ō zoei olifoe ndra'o ndra'oegō. (*Sin. 27, 10*). Hiza ba 16 dete dangagoe no oesoera maedomaedoe : si lō aefa ba doedoema hōrōgoe gōlimō andrō. No la'ondrasi 17 ono matoea chōoe, ba laheta ira chōoe sanoedoegō ja'oegō, samakiko andrō. Faōga hōrōoe, fachōlō'ō ba 18 faigi ! No la'owoeloi ira fefoe, no la'ondrasi ndra'oegō ! Faja wa no saeori ndra'ō, i'wa'ō Jehowa, na lō ōhalō ajaoe ira fefoe, fangehaomō, na lō ōbe'e ajaoe ira, amaedola naja nono nihalō. (*F. 60, 4*). Adoe- 19 doela andrō ba si lō niha sa'ae ba danō andrō chōoe, si no mocfaitoisi, ba ambō dania naha niha [fefoe], ba la'arōoe'ō ira si manga ja'oegō. Lamane na dania ba dōgi dalingaoe 20 ono andrō, ba walō'ono mege : Ambō nahagoe, fonaha ndra'odo, fa oe'ila oebe'e nomogoe ! Ba ōmane 21 dania dōdōoe : Ha niha zi adonogō chōgoe da'ō? — si lō ono sa mege ndra'odo, si lō nga'ōtō, nitibo'ō ba si lō goena ! Ba ha niha zange'eboea chōgoe da'ō? — ha sa ja'odo zi tosai 22 mege, ba he moroi da'ō? Andrō imane So'aja, Jehowa : Hiza, oefaza'wa dangagoe ba niha solohe adoe ba oetaroe'ō mandrera, soroma ba niha baero, fa la'ohe nonooe matoea, niloe'i ba lembe, fa la'angalisigō nonooe alawe, wolohe chōoe. (*F. 11, 12*). Razo sa'ae zolaja ono 23 chōoe ba fo'omora, fo'omo razo, zamaenoe. Lafalōgoe tooe ira ba danō, wangaloeloe chōoe ba lafelai gawoegawoe, si falemba ba gaheoe, ena'ō aboto ba dōdō, wa no Jeho-

wa ndra'odo, si lō mame'e aila sa-
 24 nōtōna chōnia. (*Sin. 72, 9*). Hadia,
 ta'ila moesōbi ba danga zabōlō ni-
 : raboenia ba hadia, lasōndra woloī
 nitaha zabe'e?. (*F. 41, 2. Mat. 12,*
 25 *29*). Imane sa Jehowa : Alacha la-
 sōbi ba danga zabolō nitahania, ba
 alacha aefa ba danga zabe'e nira-
 boenia, ba ba zi fa'oeodeo chōoe
 fa'oeodeo ndra'odo, ba ja'o zango-
 26 rifi onooe andrō. Ba oebe'e ō za-
 malangōgō ja'oegō nagolera ba ma-
 boe ira dora oebe'e, timba wema-
 boe toeo ; ba aboto'ba dōdō niha
 fefoe dania, wa no ja'odo, Jehowa,
 zangorifi ja'oegō, ba sangefa'ō ja'-
 oegō, ja'odō, sabōlō andrō ba ma'-
 oewoe Jakobo. (*Fam. 16, 6*). .

FAZA 50.

I. Bōrō horōra andrō. wa no te-
 tibo Ndraono Gizersāli andrō. II.
 Iतो Jehowa genoninia andrō solo'ō
 lina ba si lō farōl.

1 I. Da'ō niwā'ō Jehowa : Heza so
 zoera wangefa andrō chō ninami,
 fanibogoe ja'ia? Ba ha niha zosoe-
 gilo chōgoe, ni'amawagoe ja'ami!
 Hiza, si lō atoelō andrō chōmi mbō-
 rō, wa te'amawa ami, ba no olalō-
 wami andrō mbōrō, wa tetibo ni-
 2 nami. (*Moz. V. 24, 1*). Hana wa sa-
 mōsa lō niha, me sodo ; hana wa
 lō sanema li, me moe'ao ndra'odo?
 Hadia, ambō sa'ae dangagoe, ba
 wangorifi? ba hadia, lō fa'abōlō
 chōgoe, ba wangefa'ō? Hiza, oe'o-
 go'ōisi sa'ae nasi, na oehedehede'ō,
 oebali'ō tanō si mate mboto nida-
 nō : obooe bacha gi'a, ba wa lō
 idanō, mate ba wa'owōchi dōdō.
 (*Moz. II. 14, 21. Moz. IV. 11, 23.*
 3 *F. 59, 1*). Oefonoecha mbanoea si
 jawā salō, oebe'e baloebaloenia go-
 nigonī. (*Moz. II. 10, 21*).

4 II. No ibe'e ohōge lela nifahaō
 So'aja, Jehowa, ena'ō oe'ila oe'oka-
 foei dōdō zerege tōdō hoehoeogoe
 andrō ; ero mahemoloe isoesoegi
 ndra'odo, ititi dōgi dalingagoe, e-

na'ō oerongo hadia ia, nifamo-
 ndrongo nifahaō. (*Mat. 11, 28. Joh.*
 8, 28). So'aja, Jehowa zamokai tōgi 5
 dalingagoe, ba ja'odo, ba lō si fata-
 ndrodo, lō nibōdagoe ja'odo. No 6
 oeloeloe hoeloegoe ba zamōzi ja'o,
 ba bo'ōgoe ba zanōbi boe dangida-
 ngigoe ; lō nibini'ōgoe bawagoe, ba
 wango'aja ba wa wondrilo. (*Mat.*
 26, 67. *Fil. 2, 8*). Ba no itolodo So'- 7
 aja, Jehowa : ba lō oe'ila wa'aila.
 Ba andrō oe'abe'e'ō mbawagoe, fa'-
 abe'e gowe ; oe'ila sa atō, wa tenga
 si faloecha fa'aila ndra'o. (*Hez. 3,*
 8. 9). No ahatō zolohe ba lala hoe- 8
 hoeogoe andrō ! Ha niha zi fasoso
 chōgoe ? Da mafaoma mafa'aso
 ndra'aga ! Ha niha noedoegoe ! Ja-
 moehatō'ō ia chōgoe ! (*Rom. 8, 33*).
 Hiza, si fa'awō chōgoe Zo'aja, Je- 9
 howa ! — ha niha atō zangetoe'ō
 hoekoegoe? Hiza, ahoi adoedoe ira,
 hoelō mbaroe [satoea], i'ā ira ha-
 ma ! Ha niha ba chōmi zangata'oe'fi 10
 Jehowa, ba jamoefondrondrongo
 hoehoeo genoninia andrō : sanōrō
 lala ba zogōmigōmi, si lō haga, ba
 ja manōtōna ba dōi Jehowa andrō,
 ba jamoehalō fangabe'enia Lowala-
 langinia. Ba ja'ami fefoe, sangeboea 11
 alitō, sanoenoe soeloe fanoenoe no-
 mo — ba mi'ae bacha ba holahola
 galitō andrō ba mifatōfa ami ba
 zoeloe andrō, nitoenoemi ! Tanga-
 goe andre zamatōrō chōmi si ma-
 nō ; ba zafōchō chōmi mileagō tooe
 ami ! (*Jer. 17, 4*).

FAZA 51.

I. Ifoeli itaroe'ō Ziona andrō, si
 no adoedoe, Jehowa. II. Si mane
 fangefa'ōnia banoenania ba danō Mi-
 seraji fōna, si manō gōi wangefa'ō-
 nia ja'ira dania ba danga zamakao
 ja'ira. III. Osi mako wōnoe andrō,
 nibadoera, ba ifabadoegō sa'ae ba
 nemalira.

I. Mifondrondrongo chōgoe, ja'a- 1
 mi solohi fa'atoelō, ja'ami sangaloei
 Jehowa ! Mifaigi gowe andrō, bōrō-

tami ba wanoto ja'ami mege ba
 2 bawa mba'a andrō ba nichao ja'a-
 mi! (*Jes. 48, 1*). Mitōngōni [doeami]
 Aberahamo andrō, foeroegōmi ba
 [awemi] Sara, sadono ja'ami; ha
 sa samōsa ia, me oekaoni ia, ba no
 oefahowoe'ō ia, ba no ato oebe'e!
 3 (*Moz. I. 12, 1*). Irara sa'ae Ziona
 Jehowa, irara fefoe gadoeocla chō-
 ra : ibali'ō tanō omasiō danō si mate
 andrō chōra, ba si lō hadia ia zaoeri
 mege, ba ibali'ō kaboe Jehowa.
 Fa'owoeawoea dōdō ba fa'omoeso
 dōdō zi faloecha ita ba da'ō, fanga-
 ndrō saoha gōlō ba fanoenō, seboea
 4 li. (*Moz. I. 2, 8. F. 40, 1*). Mifo-
 ndrondrongo chōgoe ja'ami ba-
 noeagoe, mibe'e mbōrō dalingami,
 ja'ami niha chōgoe! Me i'otarai
 ndra'o famahaō, awō hoekoe andrō
 5 chōgoe, haga ba niha baero. No
 ahato wa'atoelō andrō chōgoe, i'o-
 gomoezaō aloea wangorifi andrō
 chōgoe ba tangagoe andre zangoe-
 hoekoe niha baero. Manōtōna chō-
 goe hoelo misa, ladōnadōna nilaoe
 6 dangagoe. (*F. 42, 4*). Mifaōga hō-
 rōmi mija'wa ba mbanoea si ja'wa
 ba mifaigi tooe danō : taja sa da-
 nia mbanoea si ja'wa, si mane simbo,
 ba tanō, ba adoedoc, si mane baroe
 [satoea], ba sowanoea ja'wa, ba mate
 tooe, fa'amate ndri mbōhō; ba fan-
 gorifi andrō chōgoe, ba si lō aetoe
 ba fa'atoelō andrō chōgoe, ba si lō
 teboelō. (*Sin. 102, 27. Mat. 24, 35*).
 7 Mifondrondrongo chōgoe, ja'ami si
 no mangila satoelō, ja'oegō banoea
 si so ba dōdō orois andrō chōgoe:
 bōi ata'oe ami, na la'o'aja ami niha.
 ba bōi tokea ami, na latandra'waisi
 8 ami. (*Sin. 37, 31. Mat. 10, 28*). I'ā
 sa dania ira hama, hoelō noecha
 ba ifemanga mbaroe loeo ira tea-
 tea : ba fa'atoelō andrō chōgoe, ba
 si lō aetoe, ba fangorifi chōgoe, ba
 iregi wondrege ma'owoe mitooe.
 (*F. 50, 9*).

9 II. Faoso ba, faoso ba! Olohoeni
 ndra'oegō fa'abōlō, ja'oegō tanga

Jehowa andrō! Faoso, si mane ba
 gōtō fōna, ba nga'ōtō me fōna si-
 bai! Hadia, tenga ja'oegō zi o'ōtō
 Rachaba [Miseraji] andrō, tenga
 ja'oegō zangahandro oelō naga a-
 ndrō? (*Job. 26, 13. Sin. 74, 13. F.*
30, 7. Hez. 29, 3). Hadia, tenga ja-
 10 oegō zi ogo'ōisi asi, asi andrō, si no
 eboea? sombali'ō lala niha tojo nasi,
 ena'ō la'ila latōrō ni'orifi andrō?
 (*Moz. II. 14, 21*). Mangawoeli ni'orifi
 11 Jehowa andrō, manoenōnoenō ira
 wangawoeli ba Ziona Fa'omoeso
 dōdō si lō aetoe ja'wara; faloecha
 ira wa'owoeawoea dōdō ba fa'iki;
 ba fa'aboe dōdō ba fangarōngarō,
 ba no taja! (*F. 35, 10*). Ja'o, ja'odō
 12 zondrara tōdōmi! Ha niha ndra'oe-
 gō, wa o'ata'ofi ena'ō niha, si mate
 dania, ba ono niha, sariri dania,
 hoelō ndroe'oe? (*Sin. 118, 6. F. 40,*
6. Fet. I. 1, 24). Awō wa olifoe'ō
 13 Jehowa, sombōi ja'oegō, samologō
 banoea si ja'wa ba solata tanō, wa
 fadoro ma'ōma'ōchō manizinizi ndra-
 oegō ba wōnoe zamakao [ja'oegō]
 andrō, hoelō na sangaloei famakiko
 ja'oegō? Ba heza so iadae wōnoe
 zamakao andrō? (*F. 40, 22*). Lō ara,
 14 ba tetoto'ō wesoe zi no tekōrōboe
 andrō, lō mate ia welalō ba goho-
 koho ba tenga sambō o ia —. Me
 15 si ndroehoe Lowalangioe ndra'odo,
 ja'odo Jehowa, samodoeloe asi, fa-
 moe'ogoe ndroeloenia : Jehowa nga-
 hōnō dōinia! (*Job. 26, 12. Jer. 31,*
35). Ba no oebe'e ha mbewoe da-
 16 roma ligoe ba ba loemō dangagoe
 oebini'ō ndra'oegō, ba warnologō
 banoea si ja'wa ba wa wolata tanō
 [zamoeza tō] ba ba wangoema'ō ba
 mbanoea Ziona : Banoeagoe ami!
 (*F. 49, 2*).

III. Faoso ba, faoso ba! Faza-
 17 wā'ō, ja'oegō banoea Jeroezalema,
 si no mamadoe ōsi mako wōnoe
 andrō, nitema ba danga Jehowa :
 no ōbadoe nōsi dalosoe mako andrō,
 salimboeanō ita, no ōsowo. (*Sin.*
60, 5; 75, 9. Jer. 25, 15). Ba samōsa
 18

- lõ samasao ja'ia iraono andrõ, si no toemboe chõnia, samõsa lõ solohe tangania, iraono andrõ ni'e-
 19 eboeania. Doea balõ zi no gõna ndra'ogõ — ha niha zahachõ tödõ ja'ogõ? Fanoedoegõ, awõ worasa, ba fa'olofõ, awõ mbawa zi'õli; he oewisa wondrara tödõoe? (*F. 47, 9*).
- 20 No tegaõlõ tooe nono matoea chõoe, maboe, ba zinga newali fefoe, hoelõ mbõhõ ba goe'õ, no maboe ira fõnoe Jehowa andrõ, fanegoe Lowalangioe. (*Ngen. Jer. 2, 41*). Andrõ fondrondrongo da'e, ja'ogõ seboea famakao, si no maboe, ba tenga si maboe toeo! Da'õ ni'wa'õ Zo'aja ja'ogõ, Jehowa, Lowalangioe andrõ, solohe ba wa'atoelõ hoehoeo mbanoeania: Hiza, nõ oeheta ba dangaoe mako zalimboeanõ niha, talosoe mako wõnoegoe andrõ —
 23 alacha lõ õbadoe sa'ae. Ba oebe'e ba danga zamakao ja'ogõ andrõ, sangoema'õ chõoe: Faõndrõ'õ, ena'õ matõrõ hoeloemõ! — ba tobali õbali'õ tanõ tooe, õbali'õ lala hoeloemõ, lala zanõrõ ja'ia. (*F. 49, 26*).

FAZA 52.

I. Famarooe tödõ mbanoea Ziona, ena'õ omoeso dõdõ, me no moe'ombacha'õ chõra wangorifi andrõ. II. Fa'asalawa genoni Lowalangi andrõ ba fa'anoemanania gõi.

- 1 I. Faoso, ja'ogõ banoea Ziona, faoso ba! Olembe wa'abõlõ! Onoecha mbaroe ba walõwa andrõ chõoe, ja'ogõ Jeroezalema, banoea ni'amon'i'õ andrõ! Lõ'õ sa'ae ihoendragõ golajamamõ si lõ moeboto ba he si so da'i. (*F. 51, 17*). Anotogõ gawoegawoe andrõ, si no falembe chõoe; faza'wa'õ, dadao, ja'ogõ Jeroezalema. Heta wesoc andrõ ba mbagioe, ja'ogõ ono
 3 Ziona alawe, nira'oe mege! Imane sa Jehowa: No moe'amawa ami lõ bõli, ba nihõli gõi ami, lõ hõli.
 4 Da'õ sa ni'wa'õ Jehowa: Ba danõ Miseraji noemalõ misi tooe mba-
- noeagoe fõna, fa si fatewoe ira ba da'õ, ba Dawa Asiria andrõ, ba no lafakao ira lõ soelõ. (*Moz. I. 46, 6. Raz. II. 17, 3*). Ba iada'e, ba hadia nihalõgoe ba da'e, i'wa'õ Jehowa, me no la'oloi'õ manõ mbanoeagoe andrõ lõ bõli? Faja'wa zamatõrõ ja'ira, i'wa'õ Jehowa, ba te'o'aja dõigoe lõ mamalõmalõ, ma'õma'õ-chõ. (*Rom. 2, 24*). Andrõ ja aboto ba dõdõ mbanoeagoe andrõ dõigoe, ja aboto ba dõdõra, na loeo da'õ, wa no ja'odo zangoema'õ: Ja'e ndra'o! **Ha lõ omasiõ ba hili gahe zanoeriaigõ fa'omoeso dõdõ, sango-mbacha fa'atoelõ, solohe toeria somoeso dõdõ, sangombacha fangorifi, sangoema'õ ba mbanoea Ziona andrõ: „Razo Lowalangioe andrõ!”** (*F. 40, 9. Nach. 2, 1. Rom. 10, 15*).
- Fondrondrongo, moe'ao zanaro andrõ chõoe, dozi ira ma'iki, me i'ila hõrõra wangawoeli Jehowa ba Ziona, anehe ira. (*Hez. 3, 17*). Mi'a'ki, ja'ami adoedoela Jeroezalema, dozi, mifarongogõ; irara sa'ae dõdõ mbanoenia Jehowa, i'orifi Jeroezalema! Isa'i'õ da'io mbaroe Jehowa ba da'ionia ni'amon'i'õ andrõ, ba zanehe niha baero andrõ, fefoe; ba la'ila dania wangorifi andrõ chõ Lowalangi dozi fondrege danõ (*Sin. 98, 2. Loek. 3, 6*). Milaboe, mi-
 11 laboe! miheta ami ba da'õ! Bõi mibabaja hadia ia zi ta'oenõ! Miheta ami chõra! Mihaogõ ami, ja'ami solohe fakake andrõ chõ Jehowa! (*F. 48, 20. Kor. II. 6, 17*). Tenga sa sida'idai ami, wangeheta ja'ani, ba tenga soloi ami wofanõ; mowaõwaõ sa'ae fõnami Jehowa ba moroi foerimi Lowalangi Ndraono Gizera'eli. (*Moz. II. 13, 21*).
- II. Hiza, mofozoe wolaoe ge-
 13 nonigoe andrõ: sanõi dania ia, salawa ia, jawã siba! Si mane fa'atobali dõdõ zato mege chõoe —
 14 wa'atobali mege nga'oe, tenga famaedo niha sa'ae wamaigida, ba

tenga sa'ae nga'oeo nono niha
nga'oenia andrō —, (*Joh. 19, 5*),
15 si manō dania, wa ato zi tokea
soi niha ibe'e; bōrō ia dania, wa
so razo si lō hedehe, me la'ila
zi lō moerai moetoenō chōra ba
me larongo zi lō moerai moerongo
ba chōra. (*Moz. 11. 24, 8. Rom. 15,*
21).

FAZA 53.

I. Fama'ele'ō famakao Mesia andrō, salahi niha. II. Loealoea nitōrōnia andrō, si so lachōmi.

1 I. Ba ha niha zi fadoehoe tōdō
ba ni'ombacha'ō chōda, ba tanga
Jehowa andrō — ba ha chō tefa'e-
2 le'ō! (*Joh. 12, 38. Rom. 10, 16*). No
manōi ia, fōnania, hoelō lewiō,
hoelō lewiō ba wā'a, moroi ba danō
si no okōlikōli. Lō fonga'oeo ba
lō famoadoe, fa tafaigi ena'ō ia,
3 ba tenga omasiō, wamaigida ja'ia.
F. 11, 1. Ni'ositengagō ia ba ni'e-
rogō niha bō'ō; niha si no fahōna
fa'afōchō ba si no to'ōlō ba wōchō.
Ni'ositengagō ia, irege labaloegō
mbawara fōnania ba fa lō ba dō-
4 dōda ia. (*Sin. 22, 7. Mar. 9, 12*).
Ba fēchōda niloe'inia ba no iha-
re'ō chōnia zafōchō chōda; ba ha
dōdōda, ba ni'otōe'ō ia, nibōzibōzi
Lowalangī ba nifakao. (*Mat. 8, 17.*
5 *Joh. 1, 29*). Ba no lalōda sa mbōrō,
wa tefasocho ia, ba horōda mbōrō,
wa terasa ia. Ja'ia zoloe'i hoekoe,
ena'ō sohahaoe tōdō ita, ba moroi
ba zochonia, wa no dōhō wēchōda.
(*Rom. 4, 25. Kor. 1. 15, 3. Fet. 1. 2,*
6 *24*). Dozi ita, ba no eloengoe, hoelō
mbiribiri, ha lalania ni'ila zamō-
sana; ba no ihare'ō chōnia Jeho-
7 wa horōda, dozi ita. Nifakao ia,
he wā'ae ikōwō ia ba itaha ba lō
hedehedenia, hoelō nono mbiribiri
ni'ōhe ba wanaba, ba hoelō zigelo
mbiribiri, si lō hedehe ba danga
zogoeti boenia, si manō gōi wa lō
hedehedenia. (*Mat. 26, 63. Hal. zin.*
8, 32. 33).

II. Famoenoenia wamakao andrō 8
ba hoekoe andrō, ba ha niha ba zi
faendronga chōnia andrō zame'e ba
dōdō, wa no olalōwa niwada andrō
mbōrō, wa tetibo ia moroi ba danō
niha saocri, wa gōna famoenoe ia?
Ba ngai zeboea horō labe'e lewa- 9
tōnia ba ba ngai zolaoe si lō sōchi,
me no mate ia, he wā'ae lō nifa-
zōchinia si lō sōchi ba he wā'ae lō
falimosa ba mbewenia. (*Mat. 27, 57.*
Joh. 1. 3, 3. Fet. 1. 2, 22). Ba 10
omasi Jehowa ifoefoe, ifōfōchō. Na
no ibe'e soemange fameta horō no-
sonia, ba i'ila nga'ōtō, anaoc noso-
nia, ba mofozoe ba dangania zomasi
Jehowa. (*Mat. 20, 28. Kor. 11. 5, 21*).
Bōrō wa'erege dōdōnia andrō, wa 11
i'ila dania zahono dōdōnia. Ba
wa'aboto ba dōdōnia andrō, ba
ato dania zi faloecha fangatoelō,
ibe'e enonigoe satoelō andrō, ba la-
lōrā andrō, ba ja'ia zoloe'i. (*Kor. 1.*
1, 30. Fil. 3, 9). Andrō oebe'e dāna 12
chōnia ba zato andrō, ba ja'ia za-
maosa ba zato ahoeloea ba wanoe-
wō, bōli gōlōnia, me no ibe'e ni'e-
toe'ō nosonia ba me no tebe'e awō
zolalō ia, lō lai wa no iloe'i horō
sato andrō, awō wa no mangandrō
ia salahi zolalō. (*Mar. 15, 20. Loek.*
23, 34).

FAZA 54.

I. Ifoeli fawoe'oe li Jehowa ba
Ndraono Gizeraēli, fa'eboea dōdō.
II. Edōna ifoeli itaroe'ō Ziona, ba
wa'atoelō.

I. Owoeawoea'ō dōdōoe, ja'oegō 1
si lō ono, si lō irai madono! A'iki
ba laoe liwaliwa, ja'oegō si lō irai
afōchō hoeloe! Noa sa'ae oja nono
matoea chō zi lō awō'awō, moroi
ba zi no moehalō donga, i'wā'ō Je-
2 howa. (*F. 49, 20. Gal. 4, 27*). Ebolo'ō
naha noseoe, alacha ebolo sibai zagō
nahiaoe andrō, labe'e; bōi tena'wa!
Anaoc'ō gasōnia, aro'ō wanaroe'ō! 3
(*F. 33, 20*). Ōfa'ese sa dania ndra'-
oegō, ba gambōlō ba ba gabera :

- Labe'e dania barō mbawara soi [bō'ō] ma'oeowoemō andrō ba lafoeli lafo'ōsi mbanoea si lō niha sa'ac.
- 4 Bōi boesi dōdōoe, tenga nibe'e ba zi lō boto ndra'oegō, ba bōi aila'ō, tenga sa safoesi bawa ndra'oegō dania. Olifoe'ō sa'ae dania wa'ailaoc andrō, me ono alawe na ndra'oegō, ba lō'ō sa'ae itōrō tōdōoe wa'ailamō andrō, me lacha mbanoea ndra'oegō.
- 5 (Hez. 16, 8). Fo'omooe sa'ae zombōi ja'oegō andrō: Jehowa ngahōnō dōinia; ba sangorifi ja'oegō Ni'amo-ni'ō Ndraono Gizeraēli andrō: Lowalangi zi sagōrō oeli danō dōinia.
- 6 (F. 62, 5). Noa sa ikaoni ndra'oegō Jehowa, amaedola ndra alawe ni'erogō mege ba si no aboe sibai tōdō; ba si bohoe moehalō —, ba hadia, ni'erogō da'ō? iwa'ō Lowalangi. **Dcehoe, no oe'erogō ndra'oegō, si lō ararā, ba oe'eboea'ō wa'hachō dōdōgōe, wangahatō'ō ja'oegō**
- 8 **chōgoe. Me tesao wōnoegoe, ba no cebini'ō mbawagoe chōoe, si lō ararā, ba oefoeli cehachōsi tōdō ndra'oegō, fa'eboea dōdō si lō aetoe, iwa'ō sangorifi ja'oegō andrō, Jehowa.** Timba wa'anōnō danō idanō andrō, me loeo Noachi, chōgoe da'ō: si mane fahōloesagoe andrō, wa lō tola ifoeli inōnōi danō idanō andrō chō Noachi, si manō wahōloesagoe, wa lō'ō sa'ae mofōnoedo chōoe, awō wa lō'ō sa'ae oetogoe'ō. (Moz. I. 9, 11). Alacha sa'ae aroeroe hili ba alacha mangiwa hilihili, ba lō'ō sa teboelō chōoe wa'eboea dōdōgōe ba tebai mangiwa wawoe'oesa li andrō chōgoe, iwa'ō sahachō tōdō chōoe, Jehowa andrō. (Hez. 37, 26).
- 10
- 11 II. **He ja'oegō saboe tōdō, nifaeheoe nangi, si lō fondrara tōdō!** Hiza, oebe'e latalatamō weremata manika ba oefotojo ndra'oegō feremata nila. (Fam. 21, 19). Ba jasia oebe'e mboemboegōlimō ba bawa gōlimō, ba feremata ita, ba fefoe gowe nolamō andrō, ha batoe indra'indra.
- 12
- 13 Ba onooe fefoe, ba nifahaō Jeho-
- wa; eboea wa'ohahaoe dōdō no-nooe andrō. (F. 60, 17. Jer. 31, 34. Joh. 6, 45). Fa'atoelō dania latalatamō, fangarō; ja arōoe chōoe wamakao! alacha lō ata'oe'ō, ba ja arōoe gameta'oeō, lō'ō sa ihatō'ō ia chōoe. Ba na so zi fa'oeoedō chōoe, ba ma'ifoe tenga nilaoc dōdōgoe: gofoe ha niha zi fasōndra chōoe, ba si tekiko! Hiza, ja'o zombōi siamboe andrō, si doeroe-doeroe'ō si'ōli ba galitō, samazōchi fangōna, necheneche dangania; ja'ō gōi zombōi samakiko, ba wamoefoe ja'ia. Fefoe wangōna, nibago ba wamakiko ja'oegō, ba si lō boto ba dozi lela si fa'oeoedō chōoe, hadia ia hoehoeo, ba o'ila ola'wa. Da'ō dāna chō genoni Jehowa andrō, awō wangatoelō andrō, si faloecha ira chōgoe, iwa'ō Jehowa!

FAZA 55.

I. Famarooe tōdō, ba wangai fa'eboea dōdō Lowalangi andrō. II. Mofozoe nichoi dōdō Lowalangi ba wangorifi niha.

- I. **Me ja'ami, sowōchi tōdō, fefoe, mi'ondrasi nidanō!** Ba ja'ami si lō balazo, mi'aine mi'ōli mbōra ba mi'a! Mi'aine, mi'ōli mbōra, ba agoe ba soesoe, saoha gōlō! (Joh. 7, 37. Fam. 22, 17). Hana wa edōna mitoelo gana'a, bōli zi tenga ō, ba ōlōmi, ba zi tebai aboeso ami? Ba mifondrondrongo chōgoe, ba mifondrondrongo ōmi zi sōchi ba mōi fango-kafoe dōdōmi zatabō. Mibe'e mbōrō dalangami ba mi'ondrasi ndra'odo! Mifondrondrongo, ena'ō tedooe nosomi! **Ba oelaoe fawoe'oe li chōmi, si lō teboelō: — fa'eboea dōdōgōe andrō chō dceami Dawido, si tebai awoe'a!** Hiza, no oebe'e samadoehoe'ō ia, ba niha baero salawa ba samatōrō soi niha. (Fam. 1, 5). Hiza, ōkaoni dania soi si lō ōrai mila, ba la'ondrasi ndra'oegō niha si lō irai fa'ila li chōoe. Bōrō Jehowa, Lowalangiōe andrō, Ni'a-

- moni'ō Ndraono Gizeraēli andrō, me no ifolachōmi ndra'oegō. (*Mat. 4, 16. Rom. 10, 20*). Mi'aloēi Jehowa, fatoea i'oro'ō ia, mi'angarōfi li ia, fatoea ahātō ia. (*Mat. 7, 7*). Seboea horō, ba jamoerōi lalania andrō, ba si lō atoelō ba jamoebōhōli nichoi dōdōnia, jamoefoeli ia chō Jehowa, ba ihachōsi tōdō; ba chō Lowalangida, sangōhōna dania fame'e aefa horōnia. (*Sin. 130, 7. Hez. 18, 27; 33, 19*).
- 8 **II. Me no imane Jektowa : Bō'ō gera'eragoe ba bō'ō gera'erami, bō'ō lalami ba bō'ō lalagoe.** (*Rom. 11, 33*). Fa'ala'wa mbanoea si ja'wa ja'wa danō wa'ala'wa lalagoe moroi ba lalami, ba si manō wa'ala'wa gera'eragoe, moroi ba gera'erami.
- 9 Hoelō deoe andrō, si otarai mbanoea si ja'wa ba si lō mangawceli ba da'ō, — na lō nibasōinia tanō, fangatabō zinanō, na lō nibe'enia aeri zinanō wngasogō tanōmōi ba wanaee ba balazo, ni'ā —, si manō daroma ligoe andrō, si otarai mbanoea: lō mangawoeli chōgoe lō bofo, atō na no mofozoe zomasido ibe'e ba na no ifaloea ba nifa'ohē'ogoe ja'ia! Fa'omoeso dōdō sa chōmi ba wofanō ba tefasao ami, lō hadia ia. Ma'iki hili ba hilihili fōnami, eboea li, ba molaee tatawō fefoc hogoe geoe ba mbenoea. (*Nga'ot. 16, 33. Sin. 96, 12; 98, 8. F. 48, 20*). Aeri sa'ae ndroeria salahi manaze, ba salahi lato, ba malimbi. Ba tobali fangeboea dōi Jehowa, tandra si lō teboelō, si tebai mate.
- 12
- 13
- (*Sin. 82, 3. Mat. 3, 2*). Ja ahowoe niha solo'ō da'e ba ono niha, si lō mamōhōli: samaigi fa bōi telaoe zalacha ba loeo sabato, ba sanaha tangania, fa bōi ibabaja si lō sōchi! (*Moz. II. 20, 8. Jer. 17, 21*). Ba niha bō'ō andrō, si olembai Jehowa, ba bōi jamoe'wa'ō tōdōnia: Lō zi lō itibo'ō ndra'o banoeania Jehowa! ba nichai andrō, ba bōi jamoe'wa'ō: Hiza, tōla geoe si no mate ndra'odo! Da'ō sa'ae ni'wa'ō Jehowa: Nichai andrō, si amoni'ō loeo sabato andrō chōgoe ba sangaloēi somasi ndra'o ba si lō mamōhōi fawoe'oesa li andrō chōgoe, (*Fam. 1, 5*), ba oefoharefa ba gosali chōgoe ba jomo' ba mbanoeagoe, ba oefotōi, si sōchi moroi ba nono matoea ba moroi ba nono alawe: tōi si lō teboelō ba si tebai mate'oebe'e ba zamōsanā. Ba niha bō'ō andrō, si olembai Jehowa, ba wangi halōwōnia ba ba wangi'asi'ō tōi Jehowa, ba we'amōi enoninia: dozi si lō mame'e tekiko loeo sabato ba si lō mamōhōi fawoe'oesa li andrō chōgoe, (*Ejes. 2, 11-22*) ba oe'ohē mangawoeli ba hili ni'amoni'ō andrō chōgoe, ba omoeso dōdōra ba nomo wangandrō andrō chōgoe oebe'e: somasido dania zoe-mange nitoenoe ba soemange nita-ba, chōra, ba naha wame'e soemange andrō chōgoe; omo wangandrō ba niha fefoe sa dōi nomogoe andrō dania. (*Mat. 21, 13*).
- 8 **II. Da'ō ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa, sangozaragō sizaewe Iraono Gizeraēli:** Oetohogō na wangozaragō, ni'oroedoegō ba ni'ozaragō andrō. (*F. 11, 12. Joh. 10, 16*). Mi'owoloēi ami, ja'ami sali'wali'wa ba mbenoea, mi'aine, ba wenianga, ja'ami oetoe ndroe'oe barō gatoea! (*F. 43, 20*). Sanaro andrō chōra, ba no aoe'a, dozi ira, ba lō fa'aboto ba dōdō: no fadoro asoe si lō lili, si tebai moekaoe; no lafadōlō ira tooe, mangifingifi, alaoelae hōrō. Ba asoe andrō, ba

FAZA 56.

I. Niha baero, solo'ō oroisa, ba tefolala gōi ba nomo Jehowa andrō.

II. Fanege sanaro Iraono Gizeraēli andrō, si no aoe'a.

- 1 **I. Da'ō ni'wa'ō Jehowa : Mitōrō lala ba milaoe zatoelō. Lō ara tō, ba so wangerifi andrō chōgoe ba tefa'ele'ō wa'atoelō andrō chōgoe.**

sanani, tebai aboeso, — ba ja'ira andrō, koebalo andrō, ba tebai labē'e mbōrō dalingara. Itōrō lalania zamōsana, dozi lafaigi heza lasōndra harera, no fagōlōgōlō. (*Jer. 6, 13; 12 8, 10*). [Lamane]: „Mitaboe, da'oehalō nagoe ba tabadoo zi maboe ita. Ba si mane ma'ōchō gōi mahe-moloe, niforege!”

FAZA 57.

I. Fanegoe Iraono Gizerašli ba wame'e adoe andrō. II. Ba zangi-de'ide'ō ja'ia tefaboe'oe wa'ohahae dōdō, ba chō zeboea horō, ba lō fa'ohahae dōdō.

1 I. Tekiko zatoelō tōdō, ba lō saboe tōdō ba da'ō. Mate manō zadōlō tōdō, ba lō sanōngōni, wa no bōrō walōsōcht andrō, ba niha, wa mate manō zatoelō tōdō. (*Sin. 12, 2. Mich. 7, 2*). Ohahae dōdōnia we'amōi barō danō: mōrō ira ba doefera, ja'ira si no manōrō lala sadōlō. (*F. 26, 20. Fam. 14, 13*). Ba ja'ami, ba mi'ae ba da'e, ja'ami ono zeboea elemoe ira alawe, ja'ami nga'ōtō zohorō; sabao ninami. (*Hez. 16, 12 b. t.*). Ha niha atō ni'igi'igi'ō-mi? Ha chō mifaboka mbawami, ha chō mi'oro'ō lela? Hadia, tenga ono si no fabali chō namara ami, nga'ōtō walimosa andrō? (*Job. 16, 10. Sin. 35, 21*). Si no abao ba mbōrō ndroeria, barō geoe soboeloe fefoe; sanaba bagi nonora ba ndraso, ba ba da dōgi narō gara misa. (*R9z. 11, 16, 4*). No ōhalō chōoe ōsa gara salōsō ba ndraso, ja'ia nitoejoemō tāna chōoe! No ōfadocwa chōnia zoemange nibadoe, no ōbe'e zoemange ni'ā.

7 Hadia, octehe da'ō? Ba zoezoe hili seboea ba sala'wa ōbe'e wōrō-mamō: ba da'ō gōi mōi'ō ja'wa, ba wanaba soemange. Ba gero lagō mbawandroehō ba ba zi tambai gehomo ōbe'e dandra andrō chōoe, noa sa ōheta gambalamō, wangerogō ja'odo, mōrō'ō ba doefoe, ōbologō, mamagōlō ndra'ocgō chō-

ra: omasi'ō na mōrō ira ba ngaioe, ōfaigi zogawi tanga ja'ocgō. No mōi'ō chō razo andrō, no ō'ohē wanicha, oja ōfake dalocedaloē nigoele'ō, ba iroegi ba zarōoe ōfatenge zinengeoe, iroegi zabacha si tooe, ba mbanoea tooe. Ba wa'a-sese wangōrōngōrō andrō erege dōdōoe, ba lō'ō sa ō'wa'ō: Oebato! Tenga si mate na dangaoe, ō'ila, ba ichamō na fa'abolōoe. (*Fam. 3, 17*). Ha niha atō zaila'ō, ha niha zata'oe ndra'ocgō, wa si falimo ndra'ocgō, wa olifoe'ō ndra'odo, wa lō ba dōdōoe sa'ae ja'ō? Tenga si manō: me lō hedehedegoe, si no ararā, — andrō wa lō'ō sa'ae ō'ata'oe'fi ndra'odo! (*F. 42, 14*). Da'ocfarongogō wa'atoelō andrō chōoe, ba nilaoemō andrō, — ba si lō goena chōoe. Na inangarōnga-rō'ō, ba ndramoe'orifi'ō nihōnamō andrō [adoe andrō]: ba ahori hoemombo ba nangi, i'oloi'ō oho. Ba si sa'wa ja'odo, ba chōnia danō, chōnia hili ni'amoni'ō andrō chōgoe! (*Sin. 37, 9-11. Mat. 5, 5*).

II. Ba andrō imane: Mifolala, mifolala! Mihaogō lalā! Miheta zi fatimba ba lala mbanoeagoe andrō! (*F. 62, 10. Mat. 3, 3*). Da'ō sa ni'wa'ō zala'wa andrō, seboea lachōmi, si lō tebcēlō ba dadaoma zala'wa, sotōi „Ni'amoni'ō,” [imane]: Ba zala'wa ja'wa so nahiagoe ba ni'amoni'ō ndra'ō, ba ba si no arasa tōdō ba si lō faja'wasa dōdō, ba oedoe'ō wangerifi zi lō faja'wasa dōdō ba oefoeli oe'orifi dōdō zi no arasa! (*Sin. 51, 19; 113, 5. F. 6, 3; 61, 1. Fam. 4, 8*). Tenga si lō mamalō-malō watahisagoe ba tenga si lō aetoe wōnoegoc, ariri sa ena'ō fū-nagoe gehehara, awō noso andrō, niwōwōigō (*Sin. 103, 9*). Bōrō lalōnia andrō, fa'omasinia gana'a, wa no mofōnoc ndra'ō, ba no oe'otoe'ō ia; no oebini'ō ndra'ō ba sofōnoe ndra'ō, ha no i'erogō [ndra'ō], itōrō lalā somasi ia. No oe'ila lalania 18

andrō, ba edōna ndra'o oe'orifi ia ;
 oe'ohē dangania ba oerara dōdōnia,
 tōdō zaboe tōdō andrō chōnia.
 19 Ja'ia sangasogō boeboa mbewe :
 „Fa'ohahae dōdō, fa'ohahae dō-
 dō, he ba zahatō ba he ba zarōoe,”
 i'wa'ō Jehowa, „ba oe'orifi ira.” (Hez.
 2, 17). Ba seboea horō andrō, ba
 no hoelō nasi seboea doeloe, tebai
 sa'ae ahono, ba iohe'ohē mijawa
 dai mba ba solotoe doeloenia andrō.
 21 Ba zebōea horō, ba lō fa'ohahae
 dōdō, i'wa'ō Lowalangioe. (F. 48,
 22).

FAZA 58.

Faosatō III. (F. 58-66) .I. Fane
 goe famini tōdō andrō. II. Ha ba
 wa'atoelō dōdō si ndroehoendroehoe
 ba ba wa'omasi nawō tesōndra wa-
 ngorifi ba howeohowoe.

1 I. Ao, forege ; bōi bato ! Eboea'ō
 lioe, amaedola li dorofe, si terongo
 ba zarōoe ; ombacha'ō ba mbanoea-
 goe larōra, ba ba ma'owoe Jakobō
 farongogō horōra ? Ba lazofoezofoe
 zoei ligoe, bongi ma'ōchō, omasi
 ira la'ila lala andrō chōgoe ! Si
 mane banoea si no molaoe satoelō
 ba si lō irai mondrōi lala Lowala-
 ngira andrō : la'andrō chōgoe oe'a-
 toelō'ō wangetoe'ō hoekoe, omasi
 ira na to'ele, Lowalangi. [Lamane] :
 3 „Hana wa mamoni ba gō ndra'-
 aga, ba lō ō'ila, ba hana wa mafa-
 kao ndra'aga, ba lō sanehe ndra'-
 oegō ?” Ba na loeo mamoni ami,
 ba mihalōhalō gōi halōwōmi, ba
 mifakao zohalōwō chōmi, fefoe !
 4 Ba wasosota ba ba wagoeagoeasa
 aeohoe wamonimi andrō, ba ba wa-
 bagosa ; famonimi ma'ōchō, ba te-
 nga ena'ō tefondrondrongo si ja'wa
 wangandrōmi andrō. Hadia, si manō
 maō wamoni somasi ndra'o : na i'fa-
 kao ia niha ma'ōchō ? na ikaōndrō
 ia, hoelō kōlōjōmō ba na i'anoefo
 goni ba awoe — hadia da'ō ōfotōi
 famoni, da'ō ōfotōi loeo somasi Je-
 howa ? (Sach. 7, 5. Mat. 6, 16).

II. Hadia, tenga da'ō wamoni 6
 somasi ndra'o : na latoto'ō wesoe
 zi lō horō ba na laboeroesi mbōbō
 galo mbagi andrō, na la'efa'ō nifa-
 kao ba na larasa galo mbagi, fefoe ?
 Ena'ō ōfosasi gōoe ba zolofō ba 7
 ena'ō ō'ohē jomo chōoe zi noemana,
 si lō nahia ; na ō'ila zi lō baloeba-
 loe, ba ena'ō na ōfonoecha, ba fa
 bōi ō'erogō wōfō nōsioe ? (Hez. 18,
 7. Mat. 25, 35. Jak. 1, 27). Avena 8
 dania toemboe haga chōoe si mane
 fa'atoemboe zi moloeo, ba mangaō-
 sō wa'adōhō wōchōoe ; mowaōwaō
 fōnaoe wa'atoelōmō, ba lachōmi Je-
 howa moroi foerioe ba lala. (Sin.
 37, 6 ; 97, 11 ; 112, 4. F. 32, 12). Ba 9
 moe'ao ndra'oegō ba itema lioe Je-
 howa ; ō'angarōfi li ia, ba imane :
 Ja'e ndra'odo ! Na ōbato wangōhō-
 ndrōgō awōoe, na lō'ō sa'ae ōtoe-
 toeroe niha, ba na ōbato wanandra-
 waisi awōoe. Na ōbe'e ba zolofō 10
 mbalazooe [somasi'ō] ba na ōrara
 dōdō zebōea famakao, ba hoemaga
 haga andrō chōoe ba zogōmigōmi,
 ba hoelō haga ba zi laloeo zogōmi-
 gōmi andrō chōoe dania. Ba lō 11
 ibato wamasao ja'oegō Jehowa ;
 i'aboesoi'ō ndra'oegō ba danō si no
 okōlikōli, i'abe'e'ō dōlaoe. Ba tobali
 hoelō kaboe nihaogō famatorō ida-
 nō ndra'oegō, hoelō goemboe, si lō
 aetoe idanō. Ba awōoe andrō, ba 12
 la'otomosi zoei gadoeoela andrō,
 si no ararā ; dajadaja ba gōtō fōna
 ōfoeli ōfa'anō. Ba labe'e tōimō „Za-
 ngazōchi sadoeoe”, ba „Sangehao
 lala, ena'ō ta'ila ta'igō da'ō.” (F.
 61, 4). Na lō ōlaoe zalacha ba zaba- 13
 to, fa bōi ōhalō halōwōoe, ba loeo
 ni'amoni'ō andrō chōgoe ; na ōbe'e
 tōi zabato „omasio” ba tōi loeo
 ni'amoni'ō andrō chō Jehowa „ni-
 fosocemange” ba na ōfosocemange ia,
 fa bōi ōhalō halōwōoe ba fa bōi
 ōlaoe nilaoemō, awō deatea mbewe
 andrō. — Ba tobali omasiō chōoe 14
 Jehowa, ba oefatōrō ndra'oegō ba
 zohili tanō, ba oebe'e ōoe dāna chō

woeroegōmō Jakobo andrō. Hiza, no taroma li Jehowa! (*Moz. V. 32, 13*).

FAZA 59.

I. Horō Ndraona Gizeraēli wamabali ja'ira chō Lowalangira. II. Andrō gōna fotoe ira. III. Ba ba foeriata, ba ihachōsi tōdō ira Lowalangi.

- 1 I. Hiza, tenga sambō danga Lowalangi, ba wangorifi, ba tenga sa-fiso ia, fa lō ifondrondrongo. (*Sin. 94, 9. F. 50, 2*). Ha olalōwami zamabali ja'ami chō Lowalangimi, ba horōmi andrō mbōrō, wa ibini'ō mbawania ehōmi, ba wa lō mamondrongo. (*Joh. 9, 31*). Me no oi do dangami ba me no falemba ba doeroemi lalō; no faja wehede mbe-wemi, ba lelami andrō, ba no ilaoe zi lō sōchi. (*F. 1, 15*). Lō satoelō fangombacha badia ia, ba lō sanōrō lala, wangetoē'ō hoekoe: — ba zi lō boto abe'e dōdōra, ba lalaoe waja; abeto ira famakao, ba la'adonog'ō wamakiko! (*Job. 15, 35. Sin. 7, 15*). Lafaoe hōe gadoelo goelō ba lasoso goe'ō gala'wa; si manga gadoelo andrō chōra, ba mate, ba na laboto, ba aloea nono goelō. (*Job. 8, 14*). Tenga baroe dania mbewe-
wō andrō ehōra, tebai tahalō baloe-baloeda nilaoera; folaoera andrō, ba no folaoe famakiko, famalangōgō halōhalōwō dangara. (*Joed. a. 23*). Ba zi lō sōchi isa'wa ahera ba alio ira, ba wame'e adoewa ndro zi lō horō; era'era ba wamakiko gera'erara; fanoedoegō ba famoefoe ba lalara. (*Amaed. 1, 16. Rom. 3, 15-17*). Lala wa'atoelō, ba lō la'ila; lō satoelō ba dōrōwara andrō; no labila'ō chōra lalara andrō, ba ba zanōrō ja'ia, ba samōsa lō sangila fa'atoelō.
- 9 II. Andrō wa no arōe chōda zadōlō lala, ba lō ichamō ita fa'atoelō. Tadōnadōna haga, ba hiza zogōmigōmi; tadōnadōna wa'amo-

loeo — ba tadōrōdōrō zi bongi. (*F. 5, 30*). Tabajabajaisi, hoelō niha saoe'a, ba zinga gōli, hoelō zi lō hōrō, wa tabajabajaisi misa; ba zi lalo eo manendre ita, hoelō na agō-migōmi ná; hoelō zi mate ita ba'cha ba hoenō zi lō fōchōfōchō. (*Job. 10, 21*). Ba moendrōndrōndrōndrō ita, hoelō mberoea, ba fakore hoelō marafadi, lō mamalōmalō. Tadōnadōna zadōlō lala, ba lō'ō; tadōnadōna wangorifi, ba no arōe chōda. (*F. 38, 14*). Noa sa fahōna golalō-
wama chōe, ba i'ombacha'ō ndra-aga horōma: aboto sa'ae ba dōdōma lalōma andrō, ba no ma'ila zalama. (*Jer. 14, 7*). No ta'erogō Jehowa, no falimo ita chōnia; no tabato wolo'ō chō Lowalangida; famalangōgō ba fa'erosa hoehoeoda; no abeto dōdōda febede faja, ba tafaloea moroi baeha. Tetimba mi-
foeri zadōlō lala, ba ba zarōe so wa'atoelō; fa'adoehoe andrō, ba manendre ba kade; ba fa'adōlō, ba tebai isōndra mbawa lala. Ba to-
bali lō faloecha zi doehoe, ba si lō mombambaja si lō sōchi, ba no aechoela zoraboe. Me i'ila da'ō Jehowa, ba fatoewoe chōnia, wa lō satoelō sa'ae.

III. Ba i'ila wa samōsa lō niha, ba ahōlihōli dōdōnia, me lō sombelegō ja'ia mena'ō, awena ilaoe manō tangania, ba fa'atoelōnia zanolo ja'ia. (*F. 63, 5*). Ba i'angōrōba wa'atoelō ba i'okofia detenaoleo fangorifi andrō; i'obaroe mbaroe ba wola-e balō ba i'olohoeni ia fōnoe, baroe seboea chōnia. (*Efes. 6, 17. Tes. I. 5, 8*). Isoelōni nilaoe andrō: fōnoe ba noedenia ba soelō ba nemalinia; isoelōni ba hoelo andrō nilaoera. Ba la'ata'oeffi dania dōi Jehowa tánō ba gaehoela leo, ba lachōminia tánō ba gatoemboecha; itōrō sa dania, hoelō nidanō sise'ise oengo, nibōzi nangi andrō chō Jehowa. Ba ba mbanoea Ziona, ba mōi ia sangorifi ba ba ma'oeuwe

Jakobo andrō, samalalini era'erara, sondrōi lalēra andrō, iwā'ō Jehowa.

- 21 (Rom. 11, 26). Ba ba chōgoe andre, ba da'ō wawoe'oesa li andrō chōgoe chōrá : Ehehagoe andrō, si no ahono chōae, ba taroma ligoe, nibe'egoe ba mbeweoe, ba lō aefa dania ba mbawaoe, ba he ba mbawa nga'ō-tōmō ba he ba mbawa ma'oweoera zoei, iwā'ō Jehowa, i'otarai da'e, iroegi zi lō aetoe.

FAZA 60.

I. Fama'ele'ō fa'atoemboe haga ba Ziona ba fangawoeli niha baero chō Jehowa. II. Niha bō'ō zangaro Siona ba lafolachōmi. III. Lachōmi Jerozealema si bohoe andrō.

- 1 I. **Facso, jamohaga ndra'oegō ;**
 2 **nea sa so hagamō andrō, no hoe-**
 3 **maga ja'waoe lachōmi Jehowa! Hiza**
 4 **sa: No tobaloe sogōmigōmi danō**
 5 **ba si bongi zombaloegō sci niha ;**
 6 **ba ja'wamō, ba hoemaga Jehowa**
 7 **ba lachōminia zi te'ele ja'waoe.** Ba la'ondrasi dania haga andrō chōoe niha baero, ba razo zangondrasi lachōmi andrō, si no hoemaga ja'wamō. (Fam. 21, 24). Faōga hōrōoe, fachōlō'ō ba faigi : No owoele ira fefoe, la'ondrasi ndra'oegō ! La'otarai zarōoe ono mateoa chōoe, ba niloe'i ba lembe nonooe alawe. (F. 49, 18). Ba na o'ila dania, ba hoemaga mbawaoe [ba wa'omoeso dō-dō], hoemoefa dōdōoe ba ebolo ; isa'wa sa'ae ndra'oegō ana'a si otarai nasi, mōi chōoe girōgirō niha baero. Ihawoei ndra'oegō fa'oja gondra andrō, ono gondra Midiano ba ono gondra Gefa ; dozi so ira moroi ba Zaba : la'ohe gana'a ba koemōjō ba latoeriaigō nilaoe Jehowa, fa'eboea dōinia andrō. (Sin. 72, 10. Mat. 2, 11). Fefoe mbiribiri Gedara andrō, ba chōoe owoele, ba balazi ndra'oegō mbiribiri si mateoa ba Ndraono Nabajoti. Ba naha wame'e soemange chōgoe ja'wa noemalō, omasiō, ba oefolachōmi na nomo la-

chōmigoe andrō. Ha niha da'ō si- 8
 hombo moroi sa, hoelō lawoeo, 9
 hoelō marafadi, sana'wa nahiaira ?
 Ja'odo sa nidōnadōna haoel andrō,
 ba sowaōwaō nowo Darisi andrō,
 ba wolohe mangawoeli onooe, moroi
 ba zarōoe, fabaja ana'a ba firō
 chōra [ana'a soi andrō] bōrō dōi
 Jehowa Lowalangioe, bōrō Ni'amo-
 ni'ō Ndraono Gizeraēli andrō, me
 no ifolachōmi ndra'oegō. (F. 42, 4).

II. Niha bō'ō dania zangarō ōli 10
 chōoe ba mōi enonioe razora ; ba
 wōnoeogoe sa oebago ndra'oegō mege
 ba ba wa'eboea dōdōgoe andrō oeha-
 chōsi tōdō ndra'oegō. (F. 12, 1). Ba 11
 bawa gōlimō andrō, ba ma'ōma'ōchō
 teboka, ba he ba zi bongi, ba lō
 lakoesi, ba wolohe mijomo chōoe
 ana'a niha baero andrō, ba awō
 fao razo. (Fam. 21, 25). Na so soi 12
 ba ma ōri, si lō edōna mōi barō
 mbawaoe, ba tekiko, ba lō zi lō
 ahori dania soi andrō. (Sach. 8, 6 ;
 14, 16). P'ondrasi dania ndra'oegō 13
 lachōmi hili Libano andrō : beroea
 ba simalamboe ba afoa, fefoe,
 ba wamolachōmi naha ni'amoni'ō
 andrō chōgoe ba ba wangeboea tōi
 nahia gahegoe andrō. (F. 41, 19).
 Ba lakōwō ira wana'wa ja'oegō ono 14
 zamakao ja'oegō mege, ba lasōmba
 ndra'oegō ba gaheoe dozi sanandra-
 wāisi ja'oegō mege, ba labe'e tōimō
 „Mbanoea Jehowa”, „Siona Ni'amo-
 ni'ō Ndraono Gizeraēli andrō”. (F.
 49, 23. Fam. 3, 9). Oesalahini chōoe 15
 wa no ni'erogō ndra'oegō, wa no
 ni'ogorofi, irege samōsa lō itōrō
 niha : oebe'e nisoeno ndra'oegō, si
 lō mamalōmalō, omasiō, gōtōgōtō
 wa'ara. (F. 54, 6). Ba ōbadoe nōsi 16
 zoesoe niha baero, ba ōsisiō mbalō
 meme razo ; ba ja aboto ba dōdōoe,
 wa sangefa'ō ja'oegō ndra'odo, ja'o
 Jehowa, awō wa sangorifi ja'oegō
 zabōlō ma'owoeo Jakobo andrō.
 (F. 43, 3).

III. Salahi dōla garamba oefa- 17
 be'e'ō gana'a ba salahi zi'ōli wirō,

- salahi geoe dōla garamba ba salahi gara zi'ōli; ba oebe'e salaŵamō wa'ohahaœe dōdō, ba samatōrō ja'oeōg oebe'e wa'atoelō. Lō'ō sa'ae terongo wamalangōgō ba danōmi, ba he famakiko ba fanoedoegō baeha barō nola chōmi; „fangorifi” ōbe'e tōi gōlimō ba „toeria” ōbe'e tōi mbawa gōli. Lō'ō sa'ae mogoena chōoe loeo, haga na ma'ōchō, ba lō'ō sa'ae hoemaga chōoe mbaŵa, haga ba zi bongi; Jehowa sa'ae haga chōoe, si lō teboelō, ba lachōmie Lowalangimō. (*Fam. 21, 23; 22, 20*) 5). Lō'ō sa'ae aechoe loeo andrō chōoe, ba baŵa chōoe, ba lō tesa'a; Jehowa sa'ae haga chōoe, si lō teboelō, ba sahori sa'ae mbaŵa wa'aboe dōdō andrō chōoe. Ba banoeami, ba ha sambalō satoelō tōdō; chōra danō, si lō mamalōmalō; lewiō zinanōgoe [ira], ombōila dangagoe, ena'ō tobali lachōmigoe. (*F. 29, 22*) 23). Fondrege zide'ide, ba tobali hōnō, ba fondrege tooe, ba tobali soi sabōlō: Ja'odo, Jehowa zamaŋaōsō dania, na baŵania!

FAZA 61.

I. I'ombacha'ō Mesia andrō ndrōfi wangorifi banoea Lowalangi andrō, siteogoe ahatō sa'ae. II. Fa'omoeso dōdō ba gamabo'e'ola li Lowalangi andrō.

- 1 I. No ahono chōgoe Geheha Zo'aja andrō, Eheha Jehowa, me no i bajoini ndra'ō Jehowa, ba wama'ema toeria somceso dōdō ba zebœa famakao; no ifatenge ndra'odo, ba wodalœdalœeni si no arasa tōdō, ba ba wāngombacha fangefa ba nikoeroe, ba famolala tōdō ba nifobilagoe; (*F. 11, 2; 57, 15; 66, 2. Loek. 4, 48*); ba wanoeriagō dōfi wa'omasi chō Jehowa ba baŵa wolaoe balō chō Lowalangida, ba wondrara tōdō zabœ tōdō fefœe. (*F. 49, 8. Mat. 5, 4. Tit. 3, 4*). Ba wama'ema ba zabœ tōdō andrō, banoea Ziona, aja salahi na-
- woe ba fanicha fa'owœawœa dōdō, salahi wa'abœ dōdō, ba barœ ba walōŵa, salahi wa'ata'œe dōdō baeha; ba labe'e dania tōira „Dōla geoe wa'atoelō”, „Sinanō Jehowa”, lachōminia. Ba lafoeli la'otomosi gadœdoela, si no ara sibai, lafoeli la'a'azōchi zadoedœe banœa ndratoea, bohoœe labe'e mbanœa nirōfi fōna, adœdoela ba gōtō fōna sa'ae. (*F. 58, 12*). So niha bō'ō, ba wokœebalœi œerifōmi; niha bō'ō gōi zonowi chōmi ba sohalōŵō ba kabœe nagœe chōmi. Ba tōimi, ba „Ere Jehowa”; „Enoni Lowalangida” labe'e tōimi. Ōmi dania mbalazo niha baero ba michamō gana'ara. (*Fet. I. 2, 5. Fam. 1, 6*). Doea winaeta dania zalahi wāngo'aja andrō mege, ba ma'iki dania ira, ndrœœndrœœœ, salahi wa'aila mege. Andrō wa doea winaeta dania chōra ba danōra: fa'omoeso dōdō si lō aetœe lasōndra. (*F. 35, 10*). Me no somasi satoelō ndrœ'odo, ja'œ Jehowa, ba satorœ nirabœe manō, ba wa lō atoelō; œœbe'e mbōli gōlōra, lō falimodo, ba œœtehe chōra wawœ'œesa li, si lō teboelō. Ba anehe dania niha baero ma'œœwœera, ba la'ila madoera soi bō'ō: dozi sangila ja'ira, ba aboto ba dōdō, wa no mado uifahœwœ'œ Jehowa ira.
- II. Ba œœeso dōdōgoe ba chō Jehowa, œœœawœa dōdōgoe ba chō Lowalangigoe, me no ifonœœcha ndrœ'odo noœœha fangorifi, me no i'œœœœeni ndrœ'œ barœe seœœœa fa'atoelō andrō, si mane sangœwalœe, sangehao aja ba hōgō, ba si mane œœo nihalō si œœœœœa noœœha ni'œœwalœe. (*Rom. 13, 14*). Si mane tanō sa'ae, saœri sinanō, ba si mane kabœe, ba zolōndrœe tanōmō zinanō, si manō wa'amolōndrœe wa'atoelō ba fa'œœœœa dōi, ibe'e So'aja, Jehowa, ba zanehe niha baero fefœe.

FAZA 62.

I. Tohoetohoe wamaboe'oe fango-
rifi Ziona. II. Sanaro ba göli Je-
roezalema.

- 1 I. Bõrõ Ziona andrõ, wa lõ
oebato wehede, ba bõrõ Jeroeza-
lema, wa lõ ahono ndra'odo, irege
aloea zatoelõ andrõ chõra, hoelõ
haga, ba irege aloea wangorifira,
2 hoelõ zoeloe siholahola. Ba la'ila
zatoelõ andrõ chõoe niha baero,
ba oroma lachõmieoe ba zala'wa
fefee. Ba tõi si bohooe labe'e tõi-
mõ, soroi ba li Jehowa. (F. 65, 15).
3 Ba amaedola zaemboe soadoe
ndra'oegõ, ba danga Jehowa ba
aja ba hõgõ ba zala'wa ba danga
4 Lowalangioe. Tença tõimõ sa'ae
„Nirõ", ba tenga sa'ae „Tanõ si
mate" dõi danõoe andrõ; „Fa'o-
masigoe" labe'e tõimõ ba tõi da-
nõoe, ba „Ni'owaloe", me somasi
Jehowa ndra'oegõ ba me no ama-
dola ni'owaloe danõoe andrõ: (F.
5 54, 6. Hos. 1, 10. Fet. 1, 2, 10). Si
mane ono matoea, na i'owaloe no-
no alawe, si manõ dania wangai
nonooe ja'oegõ, ba si mane fa'o-
woeawoea dõdõ zangowaloe nono
nihalõ andrõ chõnia, si manõ da-
nia wa'owoeawoea dõdõ Lowala-
ngioe ndra'oegõ.
6 II. Ba gölimõ andrõ, ja'oegõ
Jeroezalema, ba no oefatara zan-
naro: ma'õma'õchõ ba sara wongi,
ba bõi ndramoebato we'ao; ja'ami
samasoegi ba dõdõ Jehowa [Siona],
7 ba bõi mibato! Ba bõi mibe'e
ahono ia, irege i'azõchi Jeroeza-
lema, irege ibe'e bõrõ wanoeno ba
8 goeli danõ ma'asagõrõ! No fahõloe
Jehowa ba dangania kambõlõ ba
ba mboelõchania sabe'e andrõ, [no
imane]: Lõ'õ sa'ae oeloeloe õ ne-
malioe mboea nowi chõoe, ba bõi
ndra moebadoe niha bõ'õ nõsi
9 mboea nagoe chõoe, si no erege
dõdõoe. Samasi zi manga ba lasoeno
Jehowa, ba saneteoe boea zamadoe

õsi ba golajama ni'amoni'õ andrõ
chõgoe. (Moz. V. 12, 17. 18). Mitõrõ, 10
mitõrõ mbawa göli andrõ! Mihaogõ
lala mbanoea[da]! Mifolala! mifo-
lala! Miheta gara ba lala! Mita-
roe'õ dõla mandrera, ba niha baero
andrõ! (F. 40, 3). Hiza, ifarongogõ 11
Jehowa, imoegi ba wondrege goeli
danõ, [imane]: Mimane chõ nono
Ziona alawe andrõ: Hiza, so mo-
roi sa wangorifioe! Hiza, fao chõ-
nia mbõli gölõ andrõ, nibe'enia, ba
mowa'waõ fõnania zoelõ andrõ
chõnia! (F. 40, 10. Sach. 9, 9. Mat.
21, 5). „Banoea ni'amoni'õ" labe'e 12
tõira ba „Ni'orifi Jehowa"; ba
tõimõ, ba „Ni'ondrasi", „Banoea si
tebai terõi."

FAZA 63.

I. Fango'aja emali mbanoea Lo-
walangi. II. Famasoegi ba dõdõ
fa'eboea dõdõ Lowalangi fõna. III.
Fangandrõ, ena'õ ifoeli ihachõsi
tõdõ mbanoeania.

I. Ha niha da'õ, si otarai Ge- 1.
domo, sojo baroe andrõ, si otarai
Mbosera? Si no moadoo sibai ba
mbaroenia andrõ, si no fahõna fa'a-
bõlõ, wanõrõ lalania andrõ? Ja'odo
da'õ, samaboe'oe fa'atoelõ, si no
abõlõ ba wangorifi. (F. 34, 6. Fam.
19, 11-13). Hana wa no ojo mba- 2.
roemõ andrõ, ba hana wa no hoelõ
ba zangoehoendra folazi mboea
nagoe noechaoe? Noa sa oehoe- 3.
ndragõ wolazi, ha ja'oja'o, ba sa-
mõsa lõ awõgoe, niha baero. No
oehoendragõ ba wõnoegoe andrõ,
ba no oehõsõini ba wa'abao dõdõ-
goe, no tobali tokana ba noechagoe
nõsinia, oi ta'oeno mbaroegoe oebe'e.
(Fam. 14, 13-20; 19, 15). Noa sa so 4
ba dõdõgoe mba'wa wolaoe balõ,
ba no iroegi dõfi wangorifi andrõ
chõgoe. (F. 34, 8). Ba oefachõlõ 5.
ndra'o, ba lõ sanolo, oefaigifaigi,
no tobali dõdõgoe, ba lõ soloeloei.
Ba oclaoe manõ boelõchagoe, ba
fa'abao dõdõgoe andrõ zanolo ja'-

- 6 odo. (*F. 59, 16*). Tobali oehoendra-
gō soi niha, ba wōnoegoe andrō,
ba oemama, ba wa'abao dōdōgōe;
ahele ba danō nōsira oebe'e." (*F.*
51, 17).
- 7 II. Da'oesoeno wa'eboea dōdō
Jehowa andrō, nilaoe Jehowa a-
ndrō sotoeria, dali nilaoe Jehowa
chōda. ba fa'eboea dōdōnia andrō,
šoja finaeta, ba ma'oewoe Gize-
raēli, ni'amoealagōnia chōra, ba
wa'ahachō dōdōnia andrō, ba ba
8 wa'afahōna wa'eboea dōdōnia. Noa
sa imane: Si ndroehoe, banoeagoe
ira, ono, si lō falimo; ba tobali
9 sangorifi ja'ira ia. (*F. 1, 2*). Si to-
sasa ira, fefoe, ba tosasa ia gōi;
ba i'orifi ira mala'ika andrō, cha-
lachalania: ba wa'omasinia ba me
no alimagō ira chōnia, i'orifi ira,
ifaza'wa ira ba i'ohē, ero ma'ōchō.
ba gōtō fōna andrō. (*Moz. II, 23,*
20. F. 46, 3). Ba ja'ira, ba sabe'e
10 tandro ba laboesi dōdō Gehehanian
ni'amoni'ō andrō, ba tobali si fa-
oedoe chōra ia: ja'ia zi fasoewō
chōra. (*Moz. IV. 14, 11. Sin. 78, 56;*
95, 9. Ejes. 4, 30), Awena itōrō tō-
11 dō mbanoeania gōtō fōna andrō,
me loeo Moze [ba lamane]: Heza
so zolohe mija'wa ja'ira moroi ba
nasi, fabaja koebalo rorogōfōnia
andrō? Heza so zame'e Ehehanian
ni'amoni'ō andrō ba dōdōra? (*Moz.*
II. 14, 29. Moz. IV. 11, 25. Sin. 77,
21). Ifao chō Moze ba gambōlō-
12 nia mboelōehania solachōmi andrō,
ifabali nidanō fōnara, ba wangai
13 tōi chōnia, si lō teboelō. Ifatōrō
ira ba mbalō molō, si mane koedo
14 ba mbenoea salo'o, lō alaoe. Si mane
ōrōbao, si mōi mitooe ba ndraso
i'ohē ira ba zahono ira Eheha Je-
howa. Si manō woloheoe banoeaoe,
ba wangai tōi si teteria chōoe.
- 15 III. Faigi moroi ja'wa ba zoroego,
nehegō moroi ba nahiamō andrō
ni'amoni'ō ba solachōmi! Heza so
wa'aoehoe dōdōe andrō ba fa'a-
bōlōe? Ōtaha ehōgōe wa'ahachō
- dōdōe ba fa'ogolōnia! (*Moz. V. 26,*
15). Amama sa atō ndra'oegō! 16
[Tosama] Aberahamo andrō, ba iō'ō
sa aboto ba dōdōnia ndra'aga, ba
[Toeama] Izerāēli, ba lō i'ilaga;
ja'oegō, Jehowa, namama, „Sango-
rifi ja'aga, gōtōgōtō wa'ara sa'ae"
dōimō. (*Sin. 27, 10*). Hana wa ōtehe
17 eloengoe ndra'aga, marōi lala andrō
chōoe, ja'oegō Jehowa? Hana wa
ōtehe abe'e dōdōma, fa lō i'ata'oe fi
ndra'oegō? Foeli'ō, bōrō genionie
andrō, bōrō mado andrō, si no tāna
chōoe! Naha ni'amoni'ō andrō chōoe, 18
ba no si lō ararā ba danga mbanoea
ni'amoni'ō andrō chōoe, ba emalima
zi hoendrahoendra ja'ia. Hoelō zi 19
no ara aefa banoeaoe ndra'aga, hoelō
zi lō irai ba dōi tōimō andrō.

FAZA 64.

I. Tohoetohoe wangandrō ba fan-
gombacha horō. II. Ena'ō na iha-
chōsi tōdō mbanoeania Jehowa!

I. Ena'ō na ōfabali mbanoea si 1
ja'wa, ba we'amōi mitooe, ena'ō
hoemisi hili, fōnaoe — si mane ba 2
galitō, na ira'i doetoroec geoe ba si
mane na mo'otoe nidanō ibe'e —
ena'ō larongo dōimō si fa'oedoe chōoe
ba ena'ō manizi chōoe niha baero 3
andrō. Na ōlaoe zata'oe niha, si lō
moedōnadōna! No mōi'ō mitooe,
ba no hoemisi hili fōnaoe. (*Sungoe-*
hoek. 5, 5. Sin. 68, 9). I'otarai fōna 4
sa'ae, ba lō moerongo, lō si mōi ba
dōgi dalinga, lō irai i'ila hōrō ni-
ha Lowalangi baeroe, solaoelaoe
hadia ia chō zanōtōna chōnia! (*Sin.*
31, 20. Kor. I. 2, 9). Ōfaondragō 5
zomasi molaoe satoelō: ba lala andrō
chōoe itōrō tōdōra ndra'oegō. Hiza,
no mofōnoe ndra'oegō ba ja'aga
zolo'e i — me no farōi ndra'aga, ba
te'etoe'ō hoekoema. Ba tobali amae- 6
dola zi ta'oenō ndra'aga fefoe, ba
fefoe mboeaboema si sōehi andrō,
ba no hoelō lembe si no gōna do. Dozi
ndra'aga, ba saleoe, hoelō mboeloe
zinanō; ba i'oloi'ō ndra'aga lalōma

andrō, timba ni'oloi'ō nangi. (*Sin.*
7 90, 5). Samōsa lō'ō sa'ae si angarōfi
li tōimō, si maoso, ba wangolembai
ja'oegō; noa sa ōbini'ō chōma mba-
waoe, ba ōloeloe ndra'aga ba wa'a-
bōlō horōma andrō.

8 II. Ba iada'e, ja'oegō Jehowa,
ba amama sa atō ndra'oegō: la'oeri
ndra'aga, ba ja'oegō zamōbōzi; o-
mbōila dangaoe ndra'aga fefoe!

9 (*F. 45, 9. Rom. 9, 21*). Bōi abōlōgō
wofōnoe, ja'oegō Jehowa, ba bōi
aragō ba dōdōoe lalō[ma] andrō!
Faigi: Banoeoe ndra'aga fefoe!

10 (*Sin. 79, 8*). Naha ni'amoni'ō andrō
chōoe, ba no adoedoe: No tobali
tanō si mate Ziona, ba no si lō niha-
niha Jeroezalema. Osali andrō chō-

11 da, ni'amoni'ō ba solachōmi, ba
nisoeno ndra toeama ja'oegō, ba
no i'ā alitō, ba fefoe zomasi sibai
ndra'aga, ba no adoedoela. Hadia,

12 ō'ila zoei ōtaha dōdōoe ba da'ō,
ja'oegō Jehowa; hadia, lō hedehe-
deoe ba ōfaloea ōhōndrōgō ndra'-
aga?

FAZA 65.

I. Itema li Jehowa ba ifasoegi
ba dōdō mbanoeania andrō horōra.

II. I'ombacha'ō wotoe ba zi no fa-
rōi, ba fa'omoeso dōdō ba fangorifi
ba genoninia. III. Famaboe'oe ba-
noea si ja'wa si bohooe ba tanō si
bohooe.

1 I. Tola lasōndra ndra'o si lō
manofoenofoe ja'odo oebe'e, ba to-
la faloecha chōgoe zi lō mangaloei
ja'o. No oemane ba niha, si lō ba
dōi tōigoe: Ja'e ndra'o! ja'e
ndra'o! (*F. 52, 15. Rom. 10, 20. 21*).

2 No ma'ōma'ōchō oe'oro'ō dangagoe
ba niha sabe'e tandro, sanōrō lala
3 si lō sōchi, dali nichoi dōdōra: ba
niha si lō mangetoe'ō fangandrō
fōnoegoe, ba zanehe ndra'odo, wa-
me'e adoe ba kaboe misa, awō
wanoenoe koemōjō ba dete gara-

4 tembo. (*Moz. V. 12, 2. F. 1, 29*). Si-
dadao ba lewatō ba si mōrō ba

naha si tobini ira, si manga mba-
wi, ba dino sogoro ita nōsi makora.

(*Moz. III. 11, 7*). Sangoema'ō: 5

„Arōoe'ōgō, bōi hatō'ōgō chōgoe;
ni'amoni'ō sa ndra'o chōoe!” — si-
mbo ba nichoegoe niha si manō, alitō

si holahola, si lō matemate! (*Mat.*

25, 46). Hiza, no so ba zoera fō- 6

nagoe; tenga si lō hedehedo ndra'o,
atō na no oesoelōni. Oesoelōni ba 7

gahetara horōmi, awō horō ndra
toeami, ni'oroedoegō, i'wa'ō Jehowa,

ba zi no manoenoe koemōjō ba
hili misa, si no mango'aja ja'odo

ba hilihili — ba oe'ōfōnai'ō oeso'e'a
ba gahetara loera.

II. Imane Jehowa: Hoelō na 8

so'ōsi mboea nagoe ba na lamane:

„Bōi fakiko, so sa bacha howoe-
howoe”, si manō wolaoegoe, bōrō

genonigoe andrō, fa lō ahori oefa-
kiko. Ba moma'oeuwe Jakobo oe- 9

be'e, ba so madooe Ndraono Joeda,
sochō hili andrō chōgoe: ba tāna

ba nitoetoiejogoe andrō [tanō], ba
enonigoe andrō zowanoea ba da'ō.

Benoea nahia mbiribiri dania Za- 10

rona, ba daso Nachori andrō, ba
olombase'wa za'wi, ba mbanoeagoe

andrō, ba wa'ato ira zanofoenofoe
ja'odo. (*F. 35, 2. Jos. 7, 24*). Ba 11

ja'ami sangerogō Jehowa, ba solifoe
hili ni'amoni'ō andrō chōgoe, ja'a-

mi samazōchi naha wame'e soema-
nge ba „nadoe salōfō” andrō ba

samabadoegō soemange nibadoe,
nifaroeaka, ba „wamachō,” — ba 12

chōmi oefatōrō zi'ōli nihaogō, ba
dozi ami, ba mifaōndrō ami ni'ō'-

ōtō, me no lō mitema li, me
moe'ao ndra'o; hoemedo ndra'o, ba

lō mifondrondrongo; ba milaoe zi
fatoewoe ba hōrōgoe, ba si lō omasi

ndra'o, ba omasi ami! (*Amaed. 1,*

24. *F. 60, 4. Jer. 7, 13*). Andrō ima- 13

ne So'aja, Jehowa: Hiza, si ma-
ngamanga genonigoe andrō, ba

ja'ami, ba solofo! Hiza, samadoe-
madoe hadia ia genonigoe, ba ja'-

ami ba sowōchi tōdō! Hiza, so-

moeso tōdō genonigoe, ba ja'ami,
 14 ba saila! Hiza, sa'iki'iki genoni-
 goe, ba wa'owoeawoea dōdō andrō,
 ba ja'ami, ba sangarōngarō, ba
 wa'afōchō dōdōmi bacha, ba sege'
 15 ege ba wa'arasa dōdō! Ba mifa'e-
 ma ba nitoetoejogoe andrō dōimi,
 ba [wanōtōi ba] wangelifi [na la-
 mane]: Jameo boenoe'ō So'aja Je-
 howa! Ba ba genoninia andrō, ba
 ifatōrō dōi bō'ō. (*Moz. IV. 5, 21*).
 16 Tobali, na so ba danō zamahoe-
 woe'ō ja'ia, ba ba Lowalangi si
 ndroehoe andrō ifahowoe'ō ia, ba
 si fahōloe ba danō, ba ba Lowala-
 ngi si ndroehoe andrō fahōloe ia,
 me no taja ba dōdō wamakao a-
 ndrō, si no noemalō, ba me lō'ō
 sa'ae oroma chōgoe.
 17 III. Hiza sa, oewōwōi mbanoea
 si ja'wa si bohoce ba tanō si bo-
 hooe, ba lō'ō sa'ae itōrō tōdō zi
 fōfōna andrō, lō'ō sa'ae i'angeragō
 niha! (*F. 66, 22. Fet. II. 3, 13. Fam.*
 18 *21, 1*). Ba owoeawoea dōdō ba ma'-
 iki'iki ba niwōwōigoe andrō si lō
 mamalōmalō; hiza sa, ma'iki'iki
 Jeroezalema ba wamazōchigoe ja'ia
 ba owoeawoea dōdō nōsi mbanoea!
 19 Ba sa'iki'iki bacha dōdōgoe, bōrō
 Jeroezalema andrō, ba sowoeawoea
 dōdōgoe mbanoeagoe, ba lō'ō sa'ae
 terongo ba chōra li wege'ege ba
 he li wangerōngarō. (*F. 35, 10.*
 20 *Fam. 21, 4. Sach. 14, 21*). Lō'ō sa'ae
 ba da'ō ono sawoejoe, si ha ba
 ngaloeo fa'anao noso, ba lō satoea,
 si lō a'ozoc noso; mate ono ma-
 toea, na no otee fache ba si ha
 otee fache, ba si so horō, si no gōna
 21 fangelifi. (*Moz. I. 5, 5*). Ba lalaoe
 nomo, ba la'onahia gōi; lafazōchi
 22 kaboe nagoe ba la'ā mboea. Tenga
 solaoe omo ira, ba tănō bō'ō zi
 onahia ba tenga sananō sinanō, ba
 tănō bō'ō zi manga mboea; fa'ara
 dōla geoe sa'ae wa'anao noso
 mbanoeagoe andrō, ba olō dangara,
 23 ba nitoetoejogoe andrō zi ogoe-
 na'ō. Tenga serege tōdō ira, ba

zajazaja gōlō, ba tenga so'ono, ena'ō
 itōrō famachō. Nga'ōtō seboea ho-
 woehowoe sa'ae ira chō Jehowa,
 ba so ba ngaira madocra. Ba to- 24
 bali, lō si'ao na ira, ba no oetema
 li; fatoea hoemedede na ira, ba oe-
 fondrondrongo! (*F. 30, 19; 58, 9*).
 Oroedoe ira nasoe gatoca nono 25
 mbiribiri, wangeloei gōra; i'ā
 ndroe'oe singo, si mane sa'wi, ba
 tanō gō goelō; tenga sa'ae sanga-
 lani awōra ba tenga samakiko ira
 ba hili ni'amonio andrō chōgoe
 fefoe, i'wa'ō Jehowa. (*Moz. I. 3, 14.*
F. 11, 6-9).

FAZA 66.

I. Na ha n'ila hōrō niha wamo-
 soemange Lowalangi, ba lō omasi
 ia. II. Fa'omoeso dōdō zi ndroehoe
 mbanoea Lowalangi. III. Fama'ele'ō
 fangoehoekeo ba gaoeriata andrō,
 fangoehoekeo si lō mamalalini era'-
 era, awō gōtō wangerifitō banoea Lo-
 walangi, he Iraono Gizera'li, ba he
 niha baero mbōrōta. 25

I. Da'ō ni'wa'ō Jehowa: Dadao- 1
 magoe mbanoea si ja'wa ba dane-
 dane gahegōe danō. Ba heza so
 ena'ō nomo andrō, nilaoemi chōgoe,
 ba hezo naha solombase ndra'o?
 (*Raz. I. 8, 27. Hal. zin. 7, 48; 17, 24*).
 No tangagoe sa atō zamazōchi da'ō 2
 fefoe, wa so da'ō fefoe, i'wa'ō Jeho-
 wa. **Ba da'ō oenehegō: seboea fa-
 makao ba si no arasa tōdō ba sa-
 nizinizi ba daroma ligoe andrō.**
 (*Sin. 51, 19. F. 57, 15*). Šanaba ōrō- 3
 bao ba samocnoe niha gōi; same'e
 soemange biribiri ba samao famoe-
 noe asoe; same'e soemange ni'ā
 ba samao do mbawi; sanoenoe koe-
 mōjō ba samao fanōmba adoe — :
 si mane ja'ira, me no nilaoe dōdōra
 wanōrō lalara andrō, ba me omasi
 ira zogoro ita andrō chōra, (*Sin. 50,*
7-13), si manō gōi ndra'o, wa oma- 4
 sido mamakao ja'ira ba oefatōrō
 chōra zihocha mboera, me no lō
 sanema li, me moe'ao ndra'o, ba

me lõ samondrongo, me hoemedendradra'odo; ba si fatoewoe ba hõrõgoe, da'õ lalaoe, ba si lõ omasi ndra'õ, ba omasi ira. (*F. 65, 12*).

- 5 II. Mifondrondrongo li „Jehowa, ja'ami sanizinizi ba daroma linia andrõ! No lamane talifoeseõmi andrõ, si fatioe tõdõ chõmi, sanibo ja'ami, bõrõ dõigoe andrõ: „Jamoe'oroma'õ lachõminia Jehowa, ena'õ anehe ndra'aga wa'omoeso dõdõmi andrõ”. Ba saila ira dania. Hiza roeroe ba gamaoedoe mbanoea; moroi ba gosali tarongo li Jehowa, sanoelõni ba zi fa'oeode chõnia nilaoera andrõ. Lõ fachamõ afõchõ hoeloe, ba no madono ia; lõ fachamõ afõchõ hoeloe, ba no i'adonogõ nono matoea. Ha niha zirai mamondrongo si manõ? ha niha zirai mangila? Hadia, bõla zi samboea tanõ, ha ma'õma'õchõ? Hadia, ha samoeza wa'atoemboe zi samboea soi? — wa no afõchõ hoeloe Ziona, ba no fadoro i'adonogõ nononia?
- 9 Hadia, irege hatõ fa'abõla oe'öhe maõ [dabina], ba lõ oebe'e toemboe? iwa'õ Jehowa. Ba ma same'e toemboe ba sanaha zoei dania ndra'odo?
- 10 iwa'õ Lowalangioe. Ja omoeso dõdõmi, awõ Jeroezalema ba mi'a'iki'iki ba chõra andrõ, ja'ami fefoe, somasi ja'ia! ja owoeawoea dõdõmi awõra, ja'ami fefoe, saboe tõdõ ba chõra. Ena'õ abeso ami, wamadoe õsi zoesoe fondrara tõdõ andrõ chõra, ena'õ misowo ba ena'õ mõi fangokafeo dõdõmi wa'afahõna
- 12 lachõmira andrõ. Imane sa Jehowa: Hiza, oefatõrõ chõra wa'ohahaoe dõdõ, hoelõ mboto nidanõ, awõ lachõmi niha baero andrõ, hoelõ mbombo, si nõnõi daso, ena'õ misisõ ba ena'õ niloe'i ba lembe ami ba ena'õ nihagi ba gaheta. (*F. 49, 22; 60, 4*). **Si mane na irara dõdõ nononia ina wondraragoe tõdõmi,** ba bacha ba Jeroezalema andrõ
- 14 dania terara dõdõmi. Ba na mi'ila dania, ba owoeawoea bacha dõdõmi,

ba aeri dania dõlami, si mane doe'oe sawoejoewoejeoe. Ba oroma danga Jehowa ba genoninia, ba mofõnoe ia ba zi fa'oeode chõnia.

- III. Hiza sa, itõrõ dania Jehowa, fasoei galitõ, ba amaedola nangi sabõlõ goeretania, ba wolaoe soelõ fõnoenia andrõ so'alitõ ba fanegoenia siholahola. (*Moz. V. 4, 24. Sin. 50, 3. Tes. II. 1, 8*). Alitõ sa ilaoe Jehowa, wame'e hoekoe, ba si'õlinia andrõ, ba niha fefoe, ba ato dania ni'õõtõ Jehowa andrõ. Ja'ira andrõ, si amoni'õ ja'ira, sangehao ja'ira, ba we'amõi ba kaboe andrõ, wolo'õ chõ zi so ba daloe andrõ chõra, ba si manga mbawi ba hadia ia zogoro ita, ba te'oe: ja'ira andrõ, ba nihori fefoe, iwa'õ Jehowa. Ba ja'odo, ba oe'ila wolaoera andrõ, fabaja era'erara, no oroma: tobali oe'owoeloi fefoe soi, ba hadia lira, ena'õ la'ondrasi, ba wamaigi lachõmigoe. Ba oelaoe danra, ba zi so ira, ba oefatenge õsa ira, saeri, ba niha baero: ba Darisi ba ba Woeti ba ba Loedi, ba zamadõlõ sinali wana, ba ba Ndrawa Doebalo ba ba Ndrawa Jawano, ba ba hoelo misa, ba zarõoe, ba zi lõ irai larongo dõigoe ba ba zi lõ irai la'ila lachõmigoe; ba sangombacha lachõmigoe andrõ ira, ba niha baero. Ena'õ la'öhe mangawoeli dalifoeseõmi fefoe, sizaewe ba niha baero fefoe; ena'õ la'öhe soemange Jehowa, si fakoedo ba si fakoereta ba nifabea ba si fakoedo ba koedo kalide ba ba gondra, mi'jawa ba hili ni'amini'õ andrõ chõgoe, ba Jeroezalema, iwa'õ Jehowa, amaedola na la'öhe ba gosali Jehowa zoemange andrõ Iraono Gize-raëli, bacha ba nahia ni'amoni'õ. Ba oehalõ gõi õsa da'õ ere ba ono Lewi, iwa'õ Jehowa. (*Moz. II. 19, 6. F. 61, 6*). Si mane banoea si jawa si bohooe andrõ sa'ae ba si mane tanõ si bohooe, niwõwõigoe, wa si lõ teboelõ dania fõnagoe —

iŵa'ō Jehowa —, si manō gōi dania nga'ōtōmi andrō, fabaja tōimi, 23 wa si lō teboelō. (*F. 65, 17*). Ba ero na tesa'a ba ero na loeo sabato, ba oi so niha, ba wangaloeloe chō- 24 goe, iŵa'ō Jehowa. Ba mōi ira baero

dania, mamaigi boto zi mate andrō, boto niha si no mangerogō ja'odo; lō'ō sa mate dania goekoeō andrō chōra ba lō alele galitō chōra, ba sogoro niha fefce ira. (*Mar. 9, 44*).

Soera

JEREMIA.

FAZA I.

I. Famataro Jeremia sama'ele'ō.
II. Doea balō gangilata, fangotoe'ō mado Joeda.

1 I. Hoehoeo Jeremia andrō, ono Hilikia, oi ja'ira gere andrō ba Ganatoti, ba danō mado Mbenijami, 2 (*Jos. 21, 18. Nga'ōt. I. 6, 60*), ba zihede Jehowa, me loeo Josia andrō, ono Gamoni, razo mado Joeda, me no aloea mewelendroea fache razo 3 ia. [628 fōn. K.]. (*Raz. II. 22, 1*). Ba me loeo Jojaki andrō, ono Josia, razo mado Joeda, irege aloea me- welezara fache Zedekia, ono Josia andrō, razo mado Joeda, irege te' oloi'ō Jeroezalema, me baŵa si lima. [586 fōn. K.]. (*Raz. II. 23, 34; 4 24, 17; 25, 1. F. 39, 1; 52, 4*). So niŵa'ō Jehowa chōgoe, imane: Lō 5 niŵōwōigoe ja'ogēō na, ba daloe ninaoe, ba noa sa'ae oe'ila'ō; ba lō si toembōe'ō na, ba no oe'amoni'ō ndra'ogēō; no oehonogōi, sama'ele'ō ndra'ogēō ba ngawalō soi 6 niha. (*Gal. 1, 15*). Ba oemane: He So'aja Jehowa, lō'ō sa oe'ila fahoehoeo, me iraono na ndra'odo. 7 (*Moz. II. 4, 10*). Ba imane chōgoe Jehowa: Bōi ŵa'ō: Iraono na ndra'odo; ha chō sa'ae fefce oefatenge'ō, ba mōi'ō, ba fefce hadia

ia, ni'oro'i'ōgoe chōoe, ba ōŵa'ō. Bōi ata'oe'fi ira, oetolo sa ndra'oegō, ba wangorifi ja'ogēō, iŵa'ō 8 Jehowa. (*Moz. V. 31, 6. Hez. 3, 9*). Ba i'oro'ō dangania Jehowa, itoefa 9 mbawagoe. Ba imane chōgoe Jehowa: Hiza, oebe'e ba mbewee daroma ligoe. (*Jes. 6, 7*). Hiza, oe- 10 fataro ndra'ogēō ma'ōchō andre, oetehe chōoe soi andrō ba ōri andrō, ba wangohori ba ba wamoe- foe ba ba wamakiko ba ba wanoedogēō, ba ba wangotomosi ba ba wananō! (*F. 18, 7. Kor. II. 10, 5*).

II. Ba hoemedede chōgoe Jehowa, 11 imane: Hadia ni'ilaoe, Jeremia? Ba oemane: Daha manaloe (sahoelō maoso) oe'ila. Ba imane chō- 12 goe Jehowa: Si ndroehoe, si lō mōrō ndra'odo ba daroma ligoe andrō, fa itōrō oebe'e. Ba samocza 13 tō hoemedede chōgoe Jehowa, imane: Hadia ni'ilaoe? Ba oemane: Bowa so'otoe ōsi oe'ila, ba moroi jōoe i'otarai. Ba imane chōgoe Je- 14 howa: Moroi jōoe dania falawoe wamakao andrō, ihawoei dania fefce niha ba danō. (*F. 4, 6*). Oe- 15 kaoni sa'ae dania fefce soi, ōri mijōoe andrō — iŵa'ō Jehowa — ena'ō mōi ira, ena'ō ibe'e ba zinga mbawa gōli Jeroezalema dadaoma-

nia zamōsana, ba ba gero gōli
 misa fefoe, fasoei, ba ba zinga mba-
 noea mado Joeda fefoe. (*F. 5, 15*;
 16 *6, 22*; *10, 22*). Ba oe'etoe'ō hoe-
 koera, ba zi lō sōchi andrō fefoe,
 nilaoera, me no la'erogō ndra'o,
 wamosoemange Lowalangi bō'ō, ba
 me no mangaloeloe ira ba nifazō-
 chi dangara. Ba ja'oegō, ba amōbō
 taloe, laboe, ba wā'ō chōra fefoe
 ni'oro'i'ōzgoe chōoe! Bōi tokea'ō
 chōra, ena'ō bōi ja'odo zameta'oe
 18 ja'oegō, fa ata'oe'ō ira oebe'e? Ba
 ja'odo, ba hiza, oebali'ō banoea
 saro ndra'oegō ma'ōchō, ba boha
 mbawa gōli, si'ōli, ba ōli tōla ga-
 ramba, fametahō danō ma'afefoe
 ba fametahō razo mado Joeda ba
 fametahō goemandroera seboea ba
 fametahō gere ba fametahō niha
 ba danō fefoe. (*F. 6, 27*; *15, 20*).
 19 Ba na fasōndra ira chōoe, ba tebai
 sa atō lala'wa ndra'oegō, oetolo
 ndra'oegō — i'wā'ō Jehowa —, ba
 wangorifi ja'oegō.

FAZA 2.

I. Fa'omasi Jehowa Ndraono Gi-
 zeraēli. II. Si sōchi nilaoe Lowala-
 ngi ba Ndraono Gizeraēli ba no la'-
 erogō ia. III. Fangotoe'ō Iraono
 Gizeraēli, me no farōi ira. IV. Fa-
 moe'ara ba hoeloea, ba no famini
 tōdō.

1 I. Ba hoemedede chōgoe Jehowa,
 2 imane: Ae farongogō ba mbanoea
 Jeroezalema andrō, ōmane: Da'ō
 ni'wā'ō Jehowa: Lō olifoedo wa'a-
 toelō dōdōoe me no ono alawe na
 ndra'oegō ba fa'omasioe [ndra'o],
 me nifohoe na ndra'oegō, folo'ōmō
 ja'odo ba danō si mate andrō, ba
 danō si lō sinasinanō. (*Hez. 16, 8*).
 3 No ni'amoni'ō chō Jehowa mege
 Ndraono Gizeraēli, amaedola mboea
 zahoelō chōnia; dozi si manga
 ja'ira mena'ō, ba mosala; gōna
 famakao ira, i'wā'ō Jehowa. (*Moz.*
II. 19, 6).

4 II. Mifondrondrongo li Jehowa,

ja'ami ma'ocwoe Jakobo, dozi mado
 ma'oewoe Gizeraēli! Da'ō ni'wā'ō 5
 Jehowa: Hadia ni'ila ndra toeami
 chōgoe, si lō atoelō, wa no la'erogō
 ndra'odo, wa no la'o'ō waja andrō,
 awō wa no tobali faja ira? Ba lō 6
 lamane: Heza so Jehowa andrō,
 solohe mija'wa ja'ita, moroi ba danō
 Miseraji, si no molohe tangada ba
 danō si mate, ba danō si no fahōna
 decha ba sowahowahō; ba danō si
 no okōlikōli ba sogōmigōmi sibai, ba
 danō si lō itōrō niha bō'ō, ba si lō
 nihaniha, sonahia ba da'ō? (*Moz.*
V, 8, 15). Ba no oe'oe ami ba
 danō sabōlō sibai sinanō, ena'ō 7
 mi'ā mboea danō ba hadia ia zi
 sōchi, ba me no miroegi, ba mi-
 ta'oēnōi danō andrō chōgoe, sogoro
 lta dāna chōgoe mibe'e. Lō lasofoe 8
 ere: Hezo Jehowa? ba sangohoe-
 koe, ba lō la'ila ndra'odo; ba koe-
 balo [zato], ba la'erogō ndra'o, ba
 sama'ele'ō andrō, ba ba dōi Mba'-
 ali andrō mama'ele'ō ba la'o'ō ba
 zi tebai mangorifi niha. (*Rom. 2,*
20). Andrō oetohoegō wanegoe ja'- 9
 ami — i'wā'ō Jehowa — ba oetogoe
 na ma'oewoemi dania. Mi'ae sa'ae 10
 mijefo ba hoelo Ndrawa Giti ba
 mifaigi, ba mifatenge ba Gedara
 ba mitōngōni ba mifaigi, na no
 moe'ila zi manō! (*Jes. 23, 1. Dan.*
11, 30. Moz. IV. 24, 24), — na no 11
 lafalalini Lowalangira niha; ba si
 tenga Lowalangi na'i chōra. Ba
 banoeagoe andrō, ba no lalahō sa-
 lahi zolachōmi andrō zi tebai ma-
 ngorifi niha. (*Sin. 106, 20. Rom. 1,*
23). Ja tobali dōdōmi, ja'ami ba 12
 noea si ja'wa, ba da'ō, ja hoemocha
 mboemi, ja tokea sibai ami! —
 i'wā'ō Jehowa. (*Jes. 1, 2*). Doea 13
 winaeta sa horō, nifazōchi mba-
 noeagoe andrō: Ja'odo andre, oe-
 mboe nidanō, ba no la'erogō, ba
 wogaoe ba'a chōra ba zabōcha ta-
 nō, ba zi lō toesai idanō. (*F. 17, 13.*
Joh. 4, 14).

III. Hadia, sawoejoe mado Gi- 14

- zeraëli, ma si toemboe ba nomo zo'omo? Hana wa tobali miraboe 15
- Moendröndröndröndrö chöra zingo, lafarongogö lira, ba labali'ö tanö si mate danöra, tetoenoe mbanoea chöra, ba lö niha sa'ae. (*Jes. 1, 7; 5, 29. F. 4, 7*). Ba banoea Nofi andrö göi ba Banoea Dachifane, ba batotele ndra'oegö labe'e. (*Jes. 19, 13*). Hadia, tenga ba da'ö ösöndra da'ö, me no ö'erogö Lowalangioe Jehowa, me loeo i'öhe dangaoe ba 18 lala? (*F. 4, 18*). Ba i'ja'e, ba ha döi wa möi'ö ba danö Miseraji, ba wamadoe idanö Nilo andrö? Ba ha döi wa möi'ö ba danö Asiria, ba 19 wamadoe idanö Oifarati? Faloecha wotoe ndra'oegö ibe'e si lö söchi andrö chöoe, ba itegoe ndra'oegö fa'erosa andrö; ba ja aboto ba dö-döoe, ja ö'ila, wa si lö söchi, wa aföchö, wa no ö'erogö Lowalangioe Jehowa, wa lö ö'ata'oe fi ndra'o, iwa'ö So'aja, Jehowa ngahönö andrö. (*Hos. 5, 5*). I'otarai föna sa'ae, 20 ba öfatö galo mbagi chöoe ba ö'etoe'ö wesoemö ba ömane: Lö möido enoni; ba lö zoezoe hilihili ba lö börö geoe, si lö ö'oro'ö ndra'oegö 21 ba wohorö. (*Jes. 57, 5. F. 3, 6*). Ba ja'odo, ba no oetanö ndra'oegö wewe nagoe si söchi, ha sambalö si doehoe; ba he moroi, wa no tobali wewe zotanga gari ndra'oegö? (*Moz. II. 15, 17. Sin. 44, 3; 80, 9. Jes. 5, 1. Mar. 12, 1. Loek. 20, 9*). Ba he ödoe- 22 choe ndra'oegö idanö nawoe ba he ö'oja'ö zaboe, ba da'i zoei horöoe andrö wamaigioe, iwa'ö So'aja, Jehowa. (*Job. 9, 30*). He moroi, wa 23 tola öwa'ö: Lö nita'oenöigoe ja'odo, lö si möido ba Mba'ali andrö? Faigi nitöröoe andrö ba ndraso, ja aboto ba dödoe nilaoemö, ja'oe go sigelo gondra, saoha ahe, si riwa lalania; 24 sigelo galide gatoea, si no to'ölö ba danö si mate, sihasoehasoe ba nangi, ba wa'aoe choenia andrö, — ha niha zamadöhö felowoenia andrö? Dozi sangaloei ja'ia, ba ala- 25
- cha lö erege dödo; na ba'wania andrö, ba lasöndra manö. Faigifaigi 26 gaheoe, fa böi aheta mbadagahe, ba tölöttölöoe, fa böi mamorege wa'otoefo! Ba ömane: Zajazaja gölö, lö oe'ö'ö, omasido mbö'ö, ba chöra oe'ö'ö. Si mane sanagö, saila na 26 lara'oe ia, si manö dania wa'aila ma'cewoe Gizeraëli, awö razora ba koemandroe seboea chöra ba ere ba sama'elc'ö chöra, sangoema'ö 27 mbalö geoe: Amagoe ndra'oegö! ba ba gara: Ja'oegö zadono ja'ö! Noa sa la'erogö ndra'odo; lö ni'otahögöra ja'ö. Ba na ba'wa wamakao, ba moe'ao ira: Faoso ba orifiga! 28 Ba heza atö so Lowalangioe andrö, nifazöchioe chöoe? Acha maoso ira, ma atö la'ila la'orifi'ö, na no göna famakao ndra'oegö. Fa'oja mbanoea chömi sa'ae wa'oja Lowalangioe, ja'oegö mado Joeda! (*Moz. V. 32, 37. Sangoehoek. 10, 14. Jes. 2, 8. F. 11, 13*).
- IV. Hana wa moekökökökö ami 29 chögoe? Noa sa'ae ahoi mi'erogö ndra'odo, iwa'ö Jehowa. Zajazaja 30 gölögoe wangotoe'ögoe iraonomi; lö nibe'emi ba dödo mi fotoe; no i'ā zama'ele'ö andrö chömi si'ölimi, timba zingo sange'enge'e. (*F. 5, 3. Mat. 23, 34*). He si lö ngaroro! 31 Mitöngöni daroma li Jehowa andrö! Hadia, tanö si mate mege ndra'odo ba Ndraono Gizeraëli, ba ma tanö si no ogömigömi? Ba hana wa lamane banoeagoe: Aefaga! Lö'ö sa'ae möiga chöoe! Hadia, olifoe 32 maö nono alawe najania, ba olifoe nono nihalö mböbö daloenia? Ba noa zoei olifoe mbanoeagoe ndra'odo, ha mega sa'ae! (*F. 13, 1 b. t.*). No maocloe wamaigioe lala, ba wa- 33 ngaloei somasi ja'oegö! Tobali lö'ö na'i ata'oe'ö mamazöchi horö, ba nitörömö andrö. Ba gahe mbaroe- 34 mö a'i so ndro zi noemana, niboe- noe lö horö. Tenga sa ba wanöi jomo öra'oe ira; börö da'ö no mege 35 fefoe. (*Moz. II. 22, 2*). Ba ömane

zoei: Lõ horõgoe: no atõ dõhõ wõ-
noenia chõgoe! Hiza, oesechegõ ða-
nia ndra'oegõ, me õwa'õ: Lõ horõ-
36 goe! Ba hana wa aõõ molo'i'õ, ba
wanõrõ lala bõ'õ zoei? He ba Ndra-
wa Miseraji andrõ, ba aechoe ba
wa'aila dania, si mane fa'ailamõ ba
Ndrawa' Asiria mege. (*Nga'õl. II.*
37 *28, 20. Jes. 30, 5*). Sondra'oe hõgõoe
dania ndra'oegõ, na õ'otarai ira;
itibo'õ sa'ae Jehowa nidõnadõnaoe
fangorifi ba tobali faja chõoe ba
chõrã.

FAZA 3.

I. Fango'ozoei fangotoe'õ Iraono
Gizeraëli. II. Fanegoe mado Joeda,
me loco Josia (*F. 3, 6—F. 4, 2*). Ma-
do Joeda andrõ gõi, ba lõ ihalõ fa-
meta'oenia zi gõna Ndraono Gize-
raëli. III. Ena'õ na lafalalini gera-
erara, he Iraono Gizeraëli ba he
mado Joeda, ba tefaboe'oe wa'aha-
chõ dõdõ.

1 I. Imane [Jehowa]: Na itibo'õ
ngambatõnia niha ba na irõi ia,
na mõi donga niha bõ'õ, hadia,
tola ifoeli ia chõnia [ira matoea
andrõ]? Hadia, lõ ta'oenõ danõ si
manõ? Ba no ato zi horõni ja'oegõ,
ba hadia, tola õfoeli'õ chõgoe? —
iwa'õ Jehowa. (*Moz. V. 24, 1 b. t.*).
2 Faõga hõrõoe ba hilihili andrõ si
lõ eoe'oe ba faigi: Hezo zi lõ te-
horõni ndra'oegõ? Ba zinga lala
doemadao ndra'oegõ, manarogõ
ja'ira, si mane Dawa Ara ba danõ
si mate ba ta'oenõ danõ õbe'e ba
wohorõmõ ba wa walõsõchioe andrõ.
3 (*Hos. 4, 13*). Ba tetaha deoe ba lõ
aloea deoe sarã andrõ, ba fa'abe'e
mbawa ndra alawe sabao wa'abe'e
mbawaoe, te chõoc wa'aila. (*Moz. V.*
4 *11, 14. Hez. 3, 7*). Ba ija'e, ba
moe'ao'õ chõgoe, õmane: He Ama,
si no fahoewoe chõgoe, me ono
5 alawe ndra'odo, ndra'oegõ! Hadia,
si lõ mamalõmalõ wõnoenia, ba
iroegi zi lõ aetoe lõ aefa ba dõdõ-
nia? Si manõ sa wehedeoe, ba so-

laoe si lõ sõchi ndra'oegõ, lõ õbato.
(*Sin. 103, 9*).

II. Ba hoemedede chõgoe Jehowa, 6
me loco razo Josia andrõ, imane:
Hadia, no õ'ila nilaoe galawe si
fa'ero andrõ, Iraono Gizeraëli? No
dozi hili sala'wa isa'wa ba dozi bõrõ
geoe saokeri, ba mohorõ ba da'õ.
7 (*F. 2, 20*). Ba oemane dõdõgoe: Na
no ahori itõrõ da'õ, ba ifoeli ia
chõgoe, ba lõ sangawoeli ia! Ba
i'ila da'õ si farõi andrõ, talifoesõ-
nia, mado Joeda. (*Hez. 16, 46*). Ba 8
he wa'ae i'ila, da'õ mbõrõ wani-
bogoe alawe si no fa'ero andrõ,
Iraono Gizeraëli, ba bõrõ wame'e-
goe socra wangefa chõnia, me no
mohorõ ia, ba lõ'õ zoei ata'oe zi
farõi andrõ, talifoesõnia, mado Joe-
da, mõi zoei ia ba mohorõ gõi.
Ba ha doeria wohorõnia andrõ, ba 9
ta'oenõ danõ; ba gara ba ba geoe
sa'ae oroeoe ia, wohorõ. Ba he 10
wa'ae da'õ fefoe, ba tenga soroi ba
dõdõ wangawoeli zi farõi andrõ,
talifoesõnia, mado Joeda, no famini
tõdõ wangawoelinia chõgoe! —
iwa'õ Jehowa.

III. Ba imane chõgoe Jehowa: 11
Hoelõ zi lõ horõ galawe si fa'ero
andrõ, Iraono Gizeraëli, wamaigida,
ba ngai zi farõi andrõ, mado Joe-
da! (*Hez. 16, 51; 23, 11*). Ae faro- 12
ngogõ daroma li andre mijõoe,
õmane: Foeli'õ, ja'oegõ alawe si
no fa'ero, Iraono Gizeraëli — iwa'õ
Jehowa — lõ'õ sa'ae mofõnoedo
chõmi, me no seboea tõdõ ndra'o-
do — iwa'õ Jehowa — tenga si lõ
aetoe wõnoegoe! (*Sin. 86, 15*). Ba 13
ja aboto ba dõdõoe horõoe, wa no
fa'cro ndra'oegõ chõ Lowalangioe,
awõ wa no õtõrõ lala sakõi, we'a-
mõi ba mbõ'õ andrõ, ba mbõrõ
geoe saokeri fefoe: ba lõ nifondro-
ndrongoee ligoe — iwa'õ Jehowa.
Mifoeli ami, ja'ami ono matoea si 14
no fa'ero — iwa'õ Jehowa — me
no ja'odo Zo'aja ja'ami — ba oe-
halõ ami, samõsa zamba banoea ba

- daroea zainba mado, ba oe'ohē
 15 ami ba Ziona. (*F. 31, 32*). Ba oefataro chōmi goebalo, si fadoehoe dōdōgoe, ena'ō lakoebaloi ami si so fa'aboto ba dōdō ba fa'atoea-toea. (*F. 23, 4*). Ba na ato dania
 16 ami, na mo'ono'ono ami ba danō, na loeo da'ō — iwa'ō Jehowa —, ba lō'ō sa'ae la'wa'ō : „Tawōla gamaboe'oela li chō Jehowa”! ba lō'ō sa'ae itōrō tōdō niha, lō'ō sa'ac la'angeragō ba lō la'amalōsi, ba
 17 lō'ō sa'ae lafoeli lafazōeli. „Dadaoma Jehowa” labe'e tōi Jerozalema andrō, na loeo da'ō, ba owoelo dania ba da'ō fefoe niha bacro, bōrō dōi Jehowa andrō ba Jerozalema, ba lō'ō sa'ae abe'e dandrona, wolo'ō nichoi dōdōra andrō, si lō
 18 sōchi. (*Mich. 4, 2*). Na loeo da'ō, ba fao ira ma'owoc Joeda ma'owoc Gizeraēli, la'otarai danō moroi jōoc, orodoc ira wana'wa tanō andrō, nitehegoc chō ndra toeami,
 19 tána chōra. Noa sa ocmāne dōdōgoe: Si sōchi ocb'e'c chōoe, ba ndraonogoc andrō, tanō omasiō oetehe chōoe, fondrege zi sōchi dāna chōoe ba niha fefoc. Ba ocmāne [na] dōdōgoe: Si fa'ama ami chōgoe ba lō miboelō'ō wolo'ō chōgoe. (*Moz. V. 7, 6; 8, 7*). Ba no mi'erogō ndra'o, ja'ami ma'owoc Gizeraēli, amaedola
 20 ndra alawe si fa'ero ba zomasi ja'ia — iwa'ō Jehowa. Hiza li. ba hili si lō eoe'coe andrō : fege'ege Ndraono Gizeraēli andrō, me no latōrō lala sabila, me no olifoc ira Lowalangira
 21 Jehowa! (*Sach. 12, 10 b. t.*). Mifoeli ami, ja'ami ono matoea si no fa'ero, da'ocfadōhō loaloela wa'erosami andrō! — Ja'e ndra'aga, mōiga chōoe, me no Jehowa ndra'oegō, Lowalangima!
 22 Si ndroehoc, falimosa wagocogoeasa si terongo moroi ja'wa, moroi ba hili; si ndroehoc, chō Lowalangima Jehowa so wangorifi
 23 Ndraono Gizeraēli! No i'ā gōlō ndra toeama „fa'aila” andrō, i'otarai irao-
 24 no ndra'aga, biribirira ba sa'wira ba onora matoea ba onora alawe! Damafōrōni wa'afoesi mbawama 25 ba acha ambalama wa'ailama andrō; me no mafazōchi horō ba Lowalangima Jehowa, ja'aga, ba ira toeama, i'otarai irao-ndra'aga, iroengi ma'ōchō andre, ba lō nifondrongoma li Lowalangima Jehowa.

FAZA 4.

I. Fango'ozoei famaboe'oe fa'eboea dōdō ba Ndraono Gizeraēli ba ba mado Joeda. II. Itegoe zoei ira sama'ele'ō. (*F. 4, 3-F. 6, 30*). I'ombacha'ō wotoe andrō, si so moroi sa. III. Fangarōngarō ba wa'atekiko danō andrō.

I. Na ōfoeli'ō, ja'oegō mado Gizeraēli — iwa'ō Jehowa —, na ōfoeli'ō chōgoe ba na ōheta ba docdoema hōrōgoe zogoro ita andrō ba na ōbato wanōrōndrō andrō, ba moroi ba dōdōoc sa'ae ba si ndroehocndroehoc wahōloesamō andrō ba wa'aceri Jehowa, ba lafahowoe'ō ira soi niha ba chōnia andrō ba lasoenō ira ba chōnia. (*Moz. V. 10, 20*).

II. Da'ō sa niwa'ō Jehowa ba mado Joeda ba ba mbanoea Jerozalema : „Milahoi zi bohooe ba bōi mi'anarooe ba zi so bōrō za'asa'mao. (*Hos. 10, 12*). Miboto ami chō Jehowa, misaka goeli dōdōmi andrō, ja'ami mado Joeda ba ja'ami banoea Jerozalema, fa bōi moehola wōnoegoc, si mane alitō, fa bōi si tebai mate holaholania, ba wa'ōsōchi wolaoemi andrō!” (*Moz. V. 10, 16. Rom. 2, 28. Kol. 2, 11*). Mi'ombacha'ō ba mado Joeda ba ba Jerozalema, mi'ao chōra, mimane : Milae dorofe, ba danō! Mi'ao, mi'e-boca'ō li, mimane : Mi'owoelei ami, ena'ō tasa'wa mbanoca saro andrō! Mitaroe'ō mandrera ba lala ba Ziona : mi'oloi, bōi mibadoegō ami! Famakao sa'ac oefa'aso moroi jōoc ba famoefoc sabōlōbōlō. (*F. 1, 14*).

- 7 No mōi mijawā zingo, moroi ba mbinimbinia doe'oe, no maoso zamakiko soi nila, no irōi nahania, ba wamali'ō tanō si mate tanōmi andrō, fa adoedoe mbanoea, fa lō niha sa'ae. Andrō mi'onoecha gonigoni, mi'e'esi ba mi'abolōgō wege'ege: lō'ō sa si dōhō holahola wōnoe Jehowa chōda. (*F. 6, 26*).
- 8 Ba na loeo da'ō — iwā'ō Jehowa — ba si lō lala dōdō razo ba he kemandroc seboea, ba satōngō gere ba si tobali tōdō zama'ele'ō. Ba oemane: He So'aja, Jchowa! Si ndroehoe, no ōhaogō wolimo soi andre ba banoea Jeroezalema, mc ōmane: Faloecha ami wangorifi! si mate ba mbawa zi'ōli ira, a'ine.
- 9 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 10 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 11 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 12 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 13 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 14 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 15 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 16 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 17 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 18 Ba na loeo da'ō, ba lamane ba mado andre ba ba mbanoea Jeroezalema: Amaedola nangi saoechoe ba hili si lō eoe'oe andrō ba danō si mate wolaoe mbanoeagoe andrō, tebai ba wamōbōrō ba tebai ba wangehao! Angi sabōlō zanōrō ja'odo, moroi ba chōra; ba ija'e, ba ja'odo gōi zangetoe'ō hoekoe! Hiza, hoelō lawoeo wa'asora moroi sa, si mane angi sabōlō goeretara; salio moroi ba mojo koedora. Alai ita, si no afoefoe ita! Sasai dōdōoe, heta zi lō sōchi andrō, ja'oegō banoea Jeroezalema, ena'ō te'orifi ndrā'oegō; ha wa'ara na lō teboelō ba dōdōoe gera'era si lō sōchi andrō? (*Sin. 51, 4. Jes. 1, 16*). Hiza zangombacha, moroi ba mado Dano lafarongōgō wamakao, moroi ba hili mado Geferaji. Mifa'awā'ōgō ba niha baero, mimane: Milaboe! mikaoni zanoewō Jeroezalema! So zanoewō moroi ba danō sarōoe, moe'ao ira, wanoewō banoea mado Joeda andrō.
- 19 III. Alai dōdōgoe! Alai dōdōgoe! Wa'afōchō! Tōdōgoe bacha! Roemoeroe dōdōgoe! Tebai ahono ndrā'o! Ōrongo sa'ae li dorofe, ja'oegō tōdōgoe, fe'ao ba wanoewō. (*Jes. 16, 11*). Fatete manō wango-mbacha fa'adoedoe, no tekiko danō, ma'asagōrō, adoedoe manō nosegoe andrō, lō moedōnadōna, ha mamō'i hōrō wa'ara, ba adoedoe nōoegoe andrō. Ha wa'ara na oe'ila'ila mandrera, ba ha wa'ara na oerongo li dorofe? Sowōhō mowa sa mbanoeagoe andrō; lō aboto ba dōdōra ndrā'odo; iraono si lō tōdō ira, ba lō fa'aboto ba dōdō. Satoeatoea ira ba wolaoe si lō sōchi, ba folaoe si sōchi, ba lō la'ila. Ocfaiigi danō, ba hiza, no tanō si mate ba si lō ōsi! ba banoea si jawā — ba lō hagnania sa'ae! Ocfaiigi hili, ba hiza, ba hoemeoe; ba hilihili fefoe, ba mangiwa! Oefachōlō ndrā'o, ba hiza, samōsa lō niha sa'ae, ba fofō ba daloe mbanoea, ba no ahori moloi. Oefachōlō ndrā'o, ba hiza, no tobali tanō si mate hili Garemeli andrō, ba banoea chōnia, ba no ahori adoedoe — fōna Jehowa, ba holahola wōnoenia andrō. Da'ō sa niwā'ō Jehowa: Tobali tanō si mate danō, ma'asagōrō; ba lō'ō sa atō oefaloea wangohori [ja'ira]. (*F. 46, 28*). Andrō aboe dōdō danō, ba banoea si jawā, ba alē, me no oewā'ō da'ō ba me lō mangesa dōdōgoe; me no oehonogōi ba me lō'ō sa'ae oewoe'ai. Ba wagoea-gocasa zi fakoedo andrō ba ba wagoea-goeasa zolohē fana, ba moloi mbanoea fefoe, lasawā ndroe'oe, manōi ba gara ba hili: dozi banoea, ba lō nihaniha, lō'ō sa'ae si iagō jomo. Ba ja'oegō nidocdeogō, ba he ōwisa? He ō'onoccha mbaroe loeo si sōchi ba he ō'ō'aja naja balaki ba he ōfake wanicha samohoea, fangalōsō mboemō, ba zaja-zaja gōlō sa atō wangelaomō andrō, lō edōna zomasi ja'oegō ena'ō; la'aloēi wamoenoe ja'oegō. Oerongo

sa'ae wege'ege, hoelō ba zafōchō
hoeloe, fangarōngarō, hoelō ba za-
wena madono, fege'ege mbanoea
Ziona andrō, mangarōngarō ia, i'o-
ro'ō dangania, imane : Alai ndra'o,
aetoe nosogoe labe'e sange'e andrō!

FAZA 5.

I. Falawoe sa'ae zoe'asoe'a horō
Jeroezalema. II. Andrō gōna ira
hoekoe. III. Loera ba mboeaboera
wotoe andrō.

- 1 I. Mitōrōi newali Jeroezalema ba
mifaigi, ja aboto ba dōdōmi; mi'-
aloei ba newalira, na misōndra za-
mōsa, na so niha solaoe satoelō sa-
ma'oea fa lō farōi, fa oebe'e aefa
horōra. (*Moz. I. 18, 32. Hez. 9. Fam.*
2 7). Ba he la'wā'ō : „Ba wa'aoeri Je-
howa” ba faja zoei wahōloesa andrō
3 chōra. (*F. 4, 2*). **Ba ja'oe'gō Jehowa,**
hadia, tenga si doehoe ōtōngōni f
No ōbago ira, ba lō afōchō chōra;
ōhori ira, ba lō labe'e ba dōdōra
wotoe andrō; no la'abe'e'ō mba-
wara, abe'e moroi ba gara; lō se-
dōna ira mamalalini era'erara. (*Jes.*
4 9, 13. *F. 2, 30*). Ba no oemane dō-
dōgoe : Niha si lō tōi ira, sowōhō
mowa, me lō la'ila lala andrō chō
5 Jehowa ba satoelō andrō chō Lo-
walangira; damōido ba zala'wa, fa-
hoehoeodo chōra, me no ja'ira za-
ngila lala andrō, chō Jehowa ba
satoelō andrō chō Lowalangira! Ba
dozi no larasa galo mbagi andrō,
ja'ira andrō, ba no la'etoe'ō wesoe.
6 Andrō ira'oe ira singo, si oroi ga-
toea, ba ifoefoe ira asoe gatoea ba
danō si mate; manaro harimo ba
gero mbanoea chōra, ba dozi si mōi
baero mbanoea ba tesasawi; me no
mofinaeta lalōra, ba me no asese
7 fa'ero ira. (*Hos. 13, 7*). Hadia, wa
oebe'e aefa horōoe? No la'erogō
ndra'o iraonoe ba fahōloe ba zi
tenga Lowalangi, ba he wā'ae no
oe'aboesi'ō ira, ba noa zoei la'erogō
zodonga ja'ira ba lahoerofai nomo
8 zohorō. Si lō ahono ira, timba

koedo satabō; doemele, i'aloeli ndro-
nga nawōnia zamōsana. (*Hez. 22,*
11). Hadia, lō oe'otoe'ō zi manō? 9
i'wā'ō Jehowa — ba lō oelaoe mba-
lōgoe ba niha si manō amoeata?
10 II, Mi'anōisi gōli chōra ba midoe-
doegō, ba bōi mihori [ira]; mi'etoe'ō
ngenge, me no tenga chō Jehowa
ira! (*F. 4, 27*). Noa sa farōi ira chō- 11
goe, he ma'owoe Gizeraēli ba he
ma'owoe Joeda — i'wā'ō Jehowa.
(*F. 3, 20*). No la'osilō'ōgō Jehowa, 12
no lamane : Tenga ja'ia! ba lō'ō
sa gōna ita famakao : he si'ōli, ba
he lofo, ba lō ta'ila. Ba tobali 13
angi dania zama'ele'ō andrō; lō'ō
sa barō dotorā sihede andrō. Ja itō-
rō ira si manō! (*Jes. 28, 15*). Andrō 14
wa imane Jehowa, Lowalangi nga-
hōnō andrō : Me no mimanō we-
hede, ba oebali'ō alitō daroma ligoe
ba mbewoe, ba oebali'ō eoe niha
andrō, ena'ō i'ā ira [alitō andrō]!
(*F. 1, 9*). Hiza, oefatōrō chōmi soi, 15
moroi ba zarōoe, ja'ami ma'owoe
Gizeraēli — i'wā'ō Jehowa — soi
sablōlō, soi si no ararā, soi si lō
mi'ila li ba si lō aboto ba dōdōmi
hadia wehedera. (*Moz. V. 28, 49. F.*
1 1, 15; 6, 22). Amaedola lewatō si no 16
moechaoe naha nono wana chōra,
ha sambalō sablōlō ira. La'ā dania 17
mboea nowimi, ōmi fache, noemalō
onomi matoea ba onomi alawe, ba
la'ā, ba biribiri chōmi ba sa'wi chō-
mi, ba la'ā, agoe chōmi ba boea
ara, ba ōra; banoea saro andrō chō-
mi, nidōnadōnami, ba larasa si'ōli.
(*Moz. III. 26, 16. Moz. V. 28, 39*).
Ba he na loeo da'ō gōi, ba lō oefā- 18
loea wangohori ja'ami — i'wā'ō Je-
howa. Ba na mi'wā'ō dania : Hadia 19
mbōrō, wa ilaoe chōda da'ō fefoe
Lowalangida Jehowa? ba ōmane
chōra : Si mane fangerogōmi ja'odo,
wamosoemange Lowalangi bō'ō ba
danōmi, si manō we'amōimi sawoe-
joe niha bō'ō, ba danō si tenga
chōmi. (*F. 16, 10 b. t.*).

III. Mi'ombacha'ō da'ō ba ma'- 20

oewoe Jakobo, mifarongogō ba ma-
 21 do Joeda, mimane : Mifondrondro-
 ngo da'e, ja'ami niha sowōhō mo-
 wa. si lō tōdō, si so hōrō, ba lō
 la'ila niha, si so tōgi dalinga, ba lō
 22 larongo li niha ! (*Jes. 6, 9*). Ja'odō,
 ba lō edōna mi'ata'oeſi — iwa'ō
 Jehowa — ba lō edōna manizinizi
 ami chōgoe, [chōgoe andre], si no
 mame'e tooe ene, ola nasi, ba'aba'a
 si lō teboelō, si lō tola isawō —
 ba he eboea ndroeloe, ba tebai, ba
 he moegosogoso, ba tebai zoei isawō.
 23 (*Moz. I. 1, 9. Job. 26, 10*). Ba soi
 andre, ba no motōdō sabe'e tandro
 ba si lō edōna molo'ō : no fa'ero
 24 ira ba no latōrō lalara. Ba lō'ō sa
 lamane dōdōra : Data'ata'oeſi Lo-
 walangida Jehowa, same'e teoe a-
 ndrō, teoe sahoelō ba teoe sarā, na
 ba'wana, si lō mowoe'ai ba'wa wa-
 25 masi chōda. (*Moz. V. 11, 14*). Lalō-
 miandrō mbōrō, wa no fahole ia da'e,
 ba horōmiandrō mbōrō. wa lō aloea
 26 chōmi howoehowoe. So sa zanao horō
 ba mbanoeagoe andrō : manarona-
 ro, si mane sanaro fofo, na ikōwō
 ia, labe'e tooe ra'oera'oe, wa won-
 27 dra'oe niha. Si mane rōkarōka so'-
 ōsi fofo, si manō wa'amō'ōsi nomora
 ana'a falimosa : ba wolaoe si manō
 28 sala'wa ira ba so'ana'a. No atabō
 ira, no ozōnōzōnō. Ba falawoe ba
 mbewera hoehoe si lō sōchi ; ba
 hoehoe zi lō ama, si lō ina, ba lō
 lafatoenō, ba wame'e mōna ja'-
 29 ira, ba hoehoe zi noemana, ba lō
 la'ohe ba lala. (*Moz. V. 32, 15. Jes.*
1, 23). Hadia, lō oehoeke zi mane
 da'ō? — iwa'ō Jehowa — ba lō
 oelaoe mbalōgoe ba niha si manō
 30 amoeta? (*F. 9, 9*). Sihocha mboeda
 ba si tobalī dōdōda nilaoe ba danō.
 31 Sama'ele'ō andrō — ba falimosa wa-
 ma'ele'ōra, ba ere andrō — ba awō'-
 awōra wolaoe, ba banoeagoe andrō
 — ba somasi si manō ! Ba he mi-
 wisa ba gamozoea da'ō? (*Hez. 13,*
6).

FAZA 6.

I. Sanoewō Jeroozalema. II. Alō-
 soe lō lafondrondongo Iraono Gize-
 raēli. III. Mōri jōoe i'otarai fama-
 kiko andrō, si tebai itimba Jeremia
 gōi.

I. Mi'oloi, ja'ami mado Mbeni-
 jami, mirōi Jeroozalema ba ba
 Dekoa, ba milaoe dorofe, ba Mbe-
 tikere mitaroe ō mandrera ; ma-
 ngaha sa'ae wamakiko moroi jōoe,
 famoefoe sabōlōbōlō. (*F. 1, 14*).
 1 Da'oefoefoe nono Ziona alawe andrō,
 si sōchi andrō, nihaogōhaogō mege
 folaoe hadia ia. Mōi chōnia goe-
 2 balo, la'ohe goerifōra, lafasoei ia
 3 osera ba ikoebaloi goerifōnia za-
 mōsana, ba dāna chōnia. [Lamane] :
 4 Mi'amoni'ō ami, ba wanoewō ja'ia!
 Talaboe, tadegeni ita ba zi laloe!
 Alai ita ! bongi sa'ae ; adōni sa'ae
 loemō, loemō na tātō owi ! Tala-
 5 boe, cna'ō tachamō ba zi bongi, ba
 wanoedoegō gōdora ! Imane sa'ae
 6 Jehowa ngahōnō andrō : Mi'obō geoe
 chōra, mifasoei Jeroozalema fari ! Ba-
 noea ni'otoe'ō ia. No fahōna wama-
 langōgō awōra bacha ba mbanoea. Si
 7 mane fangoemboengoemboe nidanō
 ba goemboe, wangoemboengoemboe
 zi lō sōchi chōra : faja'wasa ba fama-
 langōgō zi terongo ba chōra ; awai
 ni'ilagoe, ba sambalō fangaboe dōdō
 ba famakao. Fondrondrongo wane-
 8 goe, ja'oegō Jeroozalema, fa bōi aefa
 dōdōgoe chōoe, fa bōi oebali'ō tanō
 si mate ndra'oegō, tanō si lō ni-
 haniha sa'ae !

II. Da'ō niwa'ō Jehowa nga-
 9 hōnō : Lahaogō dania wangozaragō
 wo'oewo'oe, si tosai Iraono Gize-
 raēli, si mane ba mboea nagoe ;
 lafoelifoeli wanoetoejoe, si mane
 sangozaragō boea nagoe, si lō acfa'-
 aefa tangā ba ngengō. (*Jes. 24, 13*).
 Ba ha chō moehededo, ha chō oefa-
 10 doehoe'ō, ena'ō lafondrondrongo ?
 Hiza, si lō moeboto dōgi dalingara,
 ba tebai lafondrondrongo ! Hiza,
 la'o'aja daroma li Jehowa, lō omasi

- 11 ira. Ba no fahōna chōgoe wōnoe Jehowa andrō, oe'eregesi dōdōgoe wanaha ja'ia : ba laoe sa'ae ia ba ndraono baewali ba ba nono matoea misa, fefoe ; he sa ira matoea ba he ira alawe, ba gōna dania, fabaja si no tohare hoewa ba si no atoea sibai. Ba niha bō'ō dania zochō omora ba benoeara ba fo'omora, fefoe ; oetoeoeroesa 'ac niha ba danō — iwa'ō Jehowa. (*Moz. V. 28, 30*).
- 13 I'otarai sa'ac ndraono, nocmalō ba zatoea, ba oi sangaloei hare ; ba he sama'ele'ō, ba he ere, ba oi dozi so-
- 14 laoe faja ba falimosa. (*Jes. 56, 11*). Ba lafajaigō wamadōhō fōchō mbanoea-goe andrō, wangoema'ō : Fangorifi ! fangorifi ! ba lō'ō sa fangorifi. (*F. 8,*
- 15 *11. Hez. 13, 10*). Saila ira ena'ō, me no lalaoe zogoro ita, ba lō'ō sa aila ira, lō'ō sa'ae la'ila hadia wa'aila. Andrō tegaōlō tooe ira dania, awō zalaoe andrō ; na ba'wa wamatōrō hoekoe chōra, ba tetarce
- 16 mbagi, iwa'ō Jehowa. Da'ō niwa'ō Jehowa : Mi'ae ba lala ba mifaigi ba misofoe lala ba gōtō fōna, heza lala ba wa'ohahaoc dōdō, ba mitōrō ia, ena'ō misōndra zolombase dōdōmi ! Ba lamane : Lō edōnaga
- 17 matōrō ! (*Mat. 11, 29*). Ba no oefataro zanaro ja'ami [oemane] : Mifondrondrongo li dorofe ! Ba lamane :
- 18 Lō edōnaga mafondrondrongo ! Ba mifondrondrongo, ja'ami niha baero, ba ja aboto ba dōdōmi, ja'ami
- 19 banoea, hadia nifatōrō chōra. FONDONDRONGO, ja'oegō oeli danō ; oefatōrō sa'ae wamakao ba niha andrō, loealoea nichoi dōdōra andrō, lō'ō sa nitōngōnira niwa'ogoc andrō, ba famobawagoe lala, ba
- 20 no la'ositengagō ! Ba hadia goena goemōjō andrō chōgoe, koemōjō Zaba andrō, ba koeli mani si sōchi andrō, moroi ba danō sarōoe ? Tenga fa'omasigoc zoemange nitocnoe andrō chōmi ; ba soemange nitaba andrō chōmi, ba lō ka dōdōgoe ! (*Sin. 40, 7. Jes. 1, 11. Mich. 6, 6*).
- Andrō wa imane Jehowa : Hiza, 21 oebe'e tooe fōna niha andre zaneandri ira, ena'ō faoma tetaroe mbagi, he ama ba he ono matoea, ena'ō tekiko zamōsana, fabaja awōnia.
- III. Imane Jehowa : So sa'ae niha 22 moroi jōoc, maoso soi seboea moroi ba wondrege danō. (*Jes. 50, 41*). Fana 23 ba toho wangōnara, safaito ira, lō la'ila wa'ahachō dōdō. Amaedola wegosogoso ndroeloc nasi lira, fakoedo ira, no mangarō, si mane niha sanoe-wō, ba wanoewō ja'oegō, ja'oegō ono 24 Ziona alawe. No tarango doeriania ba no adada dangada, no ihawoei ita fa'ata'oe, fanizimizi, si mane ba zadono ! Bōi ae bacro mbanoea ba 25 bōi tōrō lala ; noa sa mosi'ōli nemali andrō — ameta'oeō, fasoei ! He ja'ami banocada ! mi'olembe 26 gonigoni ba mihawoei ami awoe, mi'e'esi nono matoca andrō, si ha samboesamboea, mi'ege'ege ; i'ogomezadō sa dania ihawoei ita sannoedoeō andrō. (*F. 4, 8*). No oefataro sanandraigō banoeagoe andrō ndra'oegō, hati saro, ena'ō aboto ba dōdōoe lalara andrō, ena'ō ōtrandraigō. No dozi samorege folawa ira, 28 somasi mamōbōgō si lō doehoe, no [ha] tōla ba si'ōli ira, no dozi samakiko ira (*Hez. 22, 18*). Fahamboeha- 29 mboe ndroeroe, ena'ō ahori zimo andrō, ba galitō : ba zajajaja gōlō wlaogōlaogō ba tebai tofōfō zi lō sōchi. (*F. 24*). „Firō nitibo'ō" labe'e tōira ; 30 noa sa'ac Jehowa zanibo ja'ira.

FAZA 7.

Hoehoeo Jeremia ba gosali. (*F. 7-9*). I. Famaroeo tōdō, ba wamalini era'era. II. Na lō la'o'ō da'ō, ba nidoedoeō Jeroezalema, si mane Silo. III. Bōi sa'ae mangandrō Jeremia, salahi niha nitibo'ō andrō. IV. Famosoemange si tenga moroi ba dōdō, ba lō omasi Lowalangi. V. Gōna hoekoe ira, bōrō horōra andrō, famosoeemange adoe.

I. Da'ō daroma li andrō niwa'ō 1
Jehowa chō Jeremia, me imane :

2 I'agõ mbawandroehõ gosali Jehowa, ba farongogõ daroma li andre, õ-mane : Mifondrondrongo li Jehowa, ja'ami mado Joeda fefoe, sanõrõ bawandroehõ andre, we'amõi magandrõ ehõ Jehowa ! Da'õ niwa'õ Jehowa ngahõnõ andrõ, Lowalangi Ndraono Gizeraëli : **Mihacgõ dõrõ-wami lala ba beaboeami, ba lõ teboelõ ami ba nahiami andre oebe'a'e.**

4 (*Jes. 1, 16. F. 18, 11*). Bõi mihalõ fangabe'e dõdõmi hoehoeo falimosa andrõ, na lamane : Osali Jehowa, osali Jehowa, osali Jehowa da'o !

5 Na moroi ba dõdõmi sa'ae mihaogõ dõrõwami lala ba beaboeami; na si ndroehoe lala mitõrõ, na so hoe-hoecomi ba nawõmi; na lõ mifalangiõgõ zi fatewoc gana ba si lõ ama, si lõ ina ba si no matc ira matoca, ba na lõ miboenoe zi lõ hõrõ, ba naha andre, ba na lõ mi'o'õ chõ Lowalangi bõ'õ — famakikomi : ba lõ teboelõ ami ba nahia da'e oebe'e, ba danõ andre, nitehegoc ehõ ndra toecami, gõtõgõtõ wa'ara.

8 II. Ba hiza, ba mihalõ fangabe'e dõdõmi hoehoeo falimosa andrõ, ba lõ goenania. He wisa ? managõ, mange'e ba mohorõ ba latoenoe goemõjõ chõ Mba'ali ba la'o'õ chõ Lowalangi bõ'õ, si lõ aboto ba dõdõmi ? (*Moz. II. 20, 13 b. t.*). Ba dania, ba so ami, mi'ondrasi ndra'odo, ba nomo andre, nifao ba dõi tõigoc, ba mimane : Aeri ita ! ba wolaoe dania zoei sogoro ita andrõ fefoe ? Hadia, no tobali tõgi narõ hili, nahia zoraboc nomo andre, nifao ba dõi tõigoc, wamaigimi ? Hiza, ja'odo gõi, ba no oe'ila — iwa'õ Jehowa. (*Mat. 21, 13. Mar. 11, 17. Loek. 19, 46*). Mi'ae atõ ba nahiageoc andrõ ba Zilo, ba nifonahagoc tõigoc, ba gõtõ fõna, ba mitõngõni, hadia nifatõrõgoc ehõnia, bõrõ walõsõchi mbanoeagoc Iraono Gizeraëli ! (*Jos. 18. 1. Sam. I. 1. 3. Sin. 78, 60*). Ba ija'e, me milaoe da'õ fefoc — iwa'õ Jehowa — ba

me lõ'õ zoei nifondrondrongomi, he wa'ae no a'oi dõdõgoc wehede ehõmi, ma'õma'õchõ ; ba me lõ nite-mami ligoc, he wa'ae no moe'aodoc ehõmi, (*Amaed. 1, 24. Jes. 65, 12*), ba oefatõrõ ba nomo andre nifa- 14 tõrõgoc ba Zilo andrõ, ba nomo andre, nifao ba dõi tõigoc, sabe'e dõdõmi, ba ba nahia andre, nitehegoc ehõmi ba chõ ndra toecami. Ba oetimba ami ba doedoema hõ- 15 rõgoc, si mane fanimbagoc mege talifoesõmi andrõ, ma'oeuoc Gefera-ji ma'afefoc.

III. Ba ja'oeõgõ, ba bõi angandrõ, 16 salahi niha andrõ, bõi tarongo wakaosamõ, ba ehõra andrõ ; bõi fakao ndra'odo, lõ'õ sa atõ oefondrondrongoc ehõoc ! (*Moz. II. 32, 10. F. 11, 14; 14, 11*). Hadia, lõ'õ sa 17 õ'ila, hadia nilaoera ba mbanoea mado Joeda andrõ misa ba baewali Jeroezalema ! La'ozaragõ geoc irao- 18 no ba la'eboea'õ galitõ ira amara, ba lafarocka hamo ira alawe, ba wamazõchi koe, õ zalawa mbanoea si ja'wa andrõ ira alawe, ba ba wame'e soemange nibadoc ba Lowalangi bõ'õ, ba wamoesi tõdõgoc. (*F. 44, 19*). Ba hadia, aboc dõdõ- 19 gõ labe'e ? — iwa'õ Jehowa, — hadia, tenga ja'ira zaboc tõdõ, ba wa'aila dania ? Andrõ imane So'- 20 aja, Jehowa : Hiza, gõna fõnoegoc ba fa'abao dõdõgoc mbanoea andrõ, he niha ba he oerifõra ba he eoc ba he sinanõ ba nowi, ba moehola [wõnoegoc andrõ], tebai mate hola- 21 holania.

IV. Da'õ niwa'õ Jehowa nga- 21 hõnõ andrõ, Lowalangi Ndraono Gizeraëli : Mibe'e nõnõnõnõ zoemange nitaba andrõ ehõmi zoemange nitoenoc, ba mi'ã nõsi ! Lõ'õ sa 22 ni'oro'i'õgoc ehõ ndra toecami, me loec oeheta ira ba danõ Miseraji, lõ niwa'õgoc hadia ia, ba zoemange nitoenoc ba ba zoemange nita- 23 ba. (*Sin. 40, 7, Jes. 1, 11*). Da'õ sa niwa'õgoc ehõra : Mi'o'õ goroisagoc,

ba Lowalangimi ndra'odo ba banoe-
 age ami; mitōrō si'aikō lala, ni-
 fachoigoe chōmi, ena'ō ohahaoe dō-
 dōmi! (*Moz. II. 19, 5. Moz. III. 26,*
 24 *12. Moz. V. 6, 3*). Ba lō lafondro-
 ndrongo, lō labe'e mbōrō dalingara :
 lala nichoi dōdōra latōrō, nichoi
 dōdōra ba wa'abe'enia ba gera'era
 si lō sōchi andrō, ba no la'erogō
 ndra'o, lō la'otahōgō ndra'odo. (*F.*
 25 *2, 27; 32, 33*). Ba i'otarai loco, me
 aheta ndra toeami ba danō Mise-
 raji, iroegi ma'ōchō andre, ba no
 oefatengetenge chōmi genonigoe a-
 ndrō fefoe, sama'ele'ō andrō, ero
 ma'ōchō oefatenge, i'otarai zi hoelō
 wongi. (*Nga'ot. II. 36, 15*). Ba lō
 26 lafondronrongo chōgoe. lō labe'e
 mbōrō dalingara, sabe'e tandro ira,
 abōlōbōlō walōsōchi, moroi chō ndra
 27 toeara. (*F. 16, 12*). Ba na o'wa'ō
 chōra ni'wa'ōgoe andre fefoe, ba lō
 lafondronrongo chōoe, ba na moe-
 28 hede'ō chōra, ba lō latema lieo. Ba
 ōmane dania, ba chōra andrō : Da'ō
 niha andrō si lō mamondrongo
 oroisa Lowalangira, Jehowa, sango-
 sitengagō fotoe; no taja wa lō fa-
 rōi, no ahori ba mbewera. (*F. 5, 3*).
 29 V. Ba fagoeti'ō sa'ae naja andrō
 ba hōgōoe [ja'oegō ono Ziona alawe]
 ba tibo'ō, ba angarōngarō ba hili
 andrō, si lō eoe'oe, me no itibo'ō
 niha andrō Jehowa, me no itimba!
 30 (*Job. 1, 20. F. 16, 6*). Noa sa lalaoe
 iraono Joeda andrō zi lō omasido
 famaigi — i'wa'ō Jehowa —; noa sa
 labe'e ba nomo andrō, nifao ba
 dōi tōigoe, zogoro ita chōra, ba wa-
 na'oendō ja'ia. (*Raz. II. 21, 4. Hez.*
 31 *3, 5*). Ba no lafa'anō naha wame'e
 soemange Tofeti andrō [sogoro niha]
 ba ndraso Mbeni-Hinomo, ba wa-
 noenoe onora matoea ba onora ala-
 we, si tenga ni'wa'ōgoe ba si lō irai
 itōrō tōdōgoe. (*Raz. II. 23, 10. F.*
 32 *19, 5*). Andrō hiza, iroegi ba'wa da-
 nia — i'wa'ō Jehowa — ba tenga
 sa'ae Tofeti ba tenga sa'ae daso
 Mbeni-Hinomo la'wa'ō, „daso wa-

nge'enge'e' labe'e tōinia, ba labe'e
 dania lewatō Dofeti andrō, me lō
 naha sa'ae. Ba tobali ō wofa ba 33
 daloe mbanoea ba ō goetoe ndrōe'oe
 dania mboto niha andre, lō sana-
 boi ja'ira. (*Moz. V. 28, 26. F. 34, 20*).
 Ba tebato ba mbanoea mado Joeda 34
 andrō ba baewali Jeroezalema wa'
 iki ba fa'omoeso dōdō, fa'omoeso
 dōdō zangowaloe ba fa'omoeso dōdō
 nono nihālō, oebe'e: tobali tanō
 si mate sa'ae danō. (*Jes. 24, 8*).

FAZA 8.

I. Tohoetohoe wameta'oe Jeroe-
 zalema. II. Tebai dōhō wōchōra a-
 ndrō. III. Itōrō hoekoe, lō moedō-
 nadōna. IV. Fa'aboe dōdō Jeremia.

I. Ba na loeo da'ō — i'wa'ō 1
 Jehowa — ba lachaoe dōla razo
 mado Joeda andrō ba lewatō, ba
 tōla zatoeara ba tōla gere ba tōla
 zama'ele'ō ba tōla nōsi mbanoea
 Jeroezalema andrō. (*Raz. II. 23, 16*).
 Ba labologō ba zino ba ba haga 2
 mba'wa ba ba haga ngahōnō andrō
 ba mbanoea si ja'wa, somasi ira
 mege, nifosoemangera, nigo'ōgo'ōra,
 nisofoera li ba sangaloeloe ira :
 lō lafoeli la'ozaragō ba lō lafoeli
 lako'o, tobali fangatabō zinanō ba
 danō. Ba omasi dania ira wa'amate, 3
 moroi ba wa'aeri, dozi si toesai
 andrō, si lō ahori niha si lō sōchi
 andre, ba danō andrō fefoe misa,
 ba nitibo'ōgoe ja'ira, i'wa'ō Jehowa
 ngahōnō andrō.

II. Ba ōmane sa'ae chōra : Da'ō 4
 ni'wa'ō Jehowa : Hadia, alaoe maō
 niha, lō maoso? hadia, ta'erogō
 hadia ia, ba lō tafoeli ta'otahōgō?
 Ba hana wa la'erogō Jeroezalema 5
 niha andrō, si lō teboelō fa'erosa :
 Hana wa lō labōhōli waja, hana wa
 te chōra wamoeli ja'ira? No oefo-
 ndrondrongo ba no terongo chōgoe :
 faja lalaoe, samōsa lō sangesa tōdō
 ba walōsōchinia andrō, fa i'wa'ō :
 Hadia nilaoegoe? Oi dozi la'erogō,
 la'osisi lalara, si mane koedo, so- 6

7 ndrölö ja'ia ba zi fasöndra niha. He soembila ba daloe mbanoea, ba Pila mbaŵania, ba boeroe'oe ba kawaena ba toembao, ba lö lataloe'i mbaŵa wangawoelira, ba banoea-goe andrö, ba lö la'ila gamachoita Jehowa andrö. (*Jes. 1, 3. F. 5, 4*).

8 Hadia wa tola miŵa'ö: Satoeatoea ita ba so chöda goroisia Jehowa? Ja'ia! ba no ibali'ö faja fanoera waja andrö ba danga zanoera.

9 Saila zatoeatoea andrö, si tobali tödö ba nira'oe; hiza, taroma li Jehowa andrö, ba no la'ositengagö, ba hadia wa'atoeatoea si so chöra?

10 Andrö oeloeloe ba niha bö'ö ndrongara, ba niha bö'ö dania zochö benoeara; i'otarai sa'ae ndraono, noemalö ba zatoea, ba oi sangaloei hare, ba he sama'ele'ö ba he ere, ba oi dozi solaoe faja ba falimos.

11 (*Jes. 56, 11. F. 6, 12 b.t.*). Ba lafajaigö wamadöhö föchö mbanoea-goe andrö, wangoema'ö: Fangorifi! fangorifi! ba lö'ö sa fangorifi. (*F. 6, 14*).

12 Saila ira ena'ö, me no lalaoe zogoro ita, ba lö'ö sa aila ira, lö'ö sa'ae la'ila hadia wa'aila. Andrö tegaölö tooe ira dania, awö zalaoe andrö; na baŵa wamatörö hoekoe chöra, ba tetaroe mbagi iŵa'ö Jehowa. Oefarahogö, oehori ira — iŵa'ö Jehowa — Lö boea ba nageo ba ba marafala, no aleeo mboeloe; noa sa oehonogöi zi manga ja'ia. (*Jes. 5, 1 b.t. Mat. 21, 19. Loek. 13, 6*).

14 III. Hadia wa doemaodao manö ita? Mitaboe fefoe, datasawa mbanoea saro andrö, ena'ö ba da'ö mate ita. Ibe'e sa'ae tekiko ita Lowalangida Jehowa, ifabadoegö chöda langoe, me no tafazöchi horö chö Jehowa! (*F. 9, 15; 23, 15*). Tadönadöna wangorifi, ba lö hadia ia zi söchi; tadönadöna mbaŵa wamadöhö föchö, ba hiza wa'atobali

16 dödö! (*F. 14, 19*). Moroi ba Dano terongo wehöfoe koedo, hoemeoe danö ma'asamboea, ba wa'abolö

wedele koedo si matoea, ba so ira ba la'ä danö, fabaja ösinia ba banoea, fabaja niha bacha. (*F. 4, 15*). Hiza sa, oefa'aso chömi goelö, 17 sita, si lö fanaka, ena'ö lara'oe ami, iŵa'ö Jehowa. (*Sin. 58, 5*).

IV. Heza oesöndra wa'omoeso 18 dödö, ba wa'aboe dödö andre! No moföchö sibai bacha dödögoe! Hiza, eboea li we'ao mbanoeada 19 andrö, moroi ba danö saröoe, lamane: „Hadia, lö'ö sa Jehowa ba Ziona? Hadia, lö ba chöra razora? — Hana wa no la'andrö wönogoe, ba geoe nifobawa andrö chöra, ba nadoe niha bö'ö! No awai wamasi, 20 no ahori moe'ozaragö mboea geoe, ba ja'ita, ba lö nisöndrada fangorifi! Me no arasa mbanoeada andrö, 21 ba no arasa göi dödögoe; saboe tödö ndra'odo, no tobali dödögoe. Hadia, lö daloe daloe sa'ae ba Gi- 22 lead! ba lö'ö sa'ae sodaioedaloe ni föchö? Hana sa, wa lö lafalemba daloe daloe ba mbanoeada andrö? (*F. 46, 11*).

FAZA 9.

I. Fangaröngarö, me no fadoro eloengoe ira. II. Soelö mboeabeera hoekoe andrö, nifatörö ba mbanoea Jeroezalema. III. Si nangea tasoeni niha, ba ha na no aboto ba dödöra Lowalangi; ba Iraono Gizeraeli, ba no fagölögölö ba niha baero.

I. Ena'ö na idanö manö nösi 1 högögoe ba ena'ö na oemboe daŵa hörö hörögoe, ba bongi ma'öchö oe'e'si niboeno andrö, banoeada! (*Jes. 22, 4. F. 4, 19*). Ena'ö na 2 so nesegeo ba danö si mate, ba oeröi mbanoeada andrö, oehetado chöra, me no ha sambalö sohorö manö ira, oroedoea zi faröi. (*F. 5, 7*). Lachai lelara, hoelö si mane 3 fanara; ba waja ba tenga ba zi doehoe samatörö ira ba danö, fatete manö lalaoe zi lö söchi — ba lö aboto ba dödöra ndra'odo! — iŵa'ö Jehowa. (*F. 6, 7*). Faoma 4

- mi'angelama ba nawōmi, ba he talifoesō samoeza, ba bōi mi'amati chōnia; dozi talifoesō sa'ae, ba falimo, ba awōmi fefoe, ba mōi mamōbōgō si lō doehoe; (*Moz. I. 27, 36. F. 12, 6. Mich. 7, 5*), faoma lalimo nawōra ba tenga si doehoe wehdera: lafamaha lelara ba wolaoe faja, ba la'eregesi dōdōra wolaoe si tefoejoe. No tefasoei ndra'oegō falimosa, ba ba walimosa andrō, ba te ehōra wa'aboto ba dōdōra ndra'odo! — iwa'ō Jehowa.
- 7 II. Andrō imane Jehowa ngahōnō andrō: Hiza, oelaogō ira, oetandraigō, he oewisa na sa, ba walōsōchi mbanoeagoe andrō? Ono wana famoenoe lelara andrō, lalaoe waja; lahaogō mbewera chō nawōra, ba bacha ba dōdō, ba falimosa. Hadia lō oe'otoe'ō zi mane da'ō? — iwa'ō Jehowa, — ba lō oelaoe mbalōgoe ba niha si manō amoeata? (*Sin. 10 12, 3; 28, 3; 120, 4*). Oelaoe me'e ba hili andrō ba mangarōngarōdo ba oe'e'esi mbenoea andrō ba zalo'o, me no itōrō alitō, ba tobali lō'ō sa'ae itōrō niha ba lō'ō sa'ae irongo wedele goerifō nikoebaloi; fofō ba dāloe mbanoea ba oetoe ndroe'oe, ba no moloi, no aheta. (*F. 5, 29*).
- 11 Ba oebali'ō adoedoela Jeroezalema, naha nasoe ana'a, ba banoea mado Joeda andrō, ba oebali'ō tanō si mate, si lō niha. (*Jes. 34, 13. F. 10, 22*). Ha niha zi lō ambō fa'atoeatoea. fa aboto ba dōdōnia da'ō? ba ha niha ba zihede Jehowa, ena'ō ifarongogō, hadia mbōrō, wa no tekiko danō, wa no achozi, hoelō danō si mate, si lō itōrō niha? Ba imane Jehowa: Me no lō ba dōdōra oroisagoe andrō, nibe'egoe chōra, ba me lō nifondrondrongora ligoe, me lō ni'o'ōra, me no dāli manō chōra dōdōra sab'e andrō, ba Mba'ali andrō, nifahaō ndra amara ja'ira, andrō oebe'e o niha andrō zafeto ba oefabadoegō chōra langoe — iwa'ō Jehowa nga-
- hōnō andrō, Lowalangi Ndraono Gizeraeli. (*F. 8, 14; 23, 15*). Ba oefazawili ira ba niha baero andrō, si lō larai mila, ba he ira amara mege, ba oefago'ōgo'ō ehōra zi'ōli, irege no ahori ira oebe'e. (*Moz. III. 26, 33. Moz. V. 28, 64*). Imane Jehowa ngahōnō andrō: Mifaigi ba mihede ba ndra alawe sange'esi, ena'ō lafa'aso ira; mifatenge ba ndra alawe si no to'ōlō, ena'ō mōi ira, ena'ō la'aliogō ira, ba wange'esi ja'ita, ena'ō mo'ala'ala hōrōda, ba ena'ō mowōiwōi mboe hōrōda ta'wa hōrō? Terongo sa'ae wege'ege seboea li moroi ba Ziona, lamane: „Ha lō afefoe ita, no tehawoe ita fa'aila, fa tarōi danō, me no ladoe doegō nahiada!” Ba mifondrondrongo li Jehowa, ja'ami ira alawe, ja mōi ba dōgi dalingami niwa'ōnia, ba mifahaō nonomi alawe ba wange'esi; jamoefahaō nawōnia zamōsana ba wa'ala'alaisa! Noa sa i'anōisi zandrela chōda fa'amate, no mōi jomo ba gōdo chōda, ba wangohori iraono baewali, fabaja ono mateoa baolajama. „Wa'ō da'ō”, iwa'ō Jehowa; ba no moezaewe tooe mboto niha si mate, amaedola goboeela fangatabō zinanō ba danō, amaedola ngambōbō wache ba dōla, moroi foeri zamasi, si lō sangozaragō? (*F. 7, 33*).
- 13 III. Imane Jehowa: Bōi jamoesoeno ia ba wa'atocatoecania satocatoea ba bōi jamoesoeno ia ba wa'abōlōnia sabōlō ba bōi jamoesoeno ia ba gana'ania seboea ana'a! (*Kor. I. 1, 31. Kor. II. 10, 17*). Ba da'ō jamoesoeno ia sedōna manoeno ja'ia, me no so chōnia wa'aboto ba dōdō, me no aboto ba dōdōnia ndra'odo, wa ja'odo, Jehowa, zangeroma'ō fa'ahachō dōdō ba solaoe hoekoe ba satoelō ba goeli danō; da'ō sa zomasido — iwa'ō Jehowa. Hiza, iroegi ba'wa dania — iwa'ō Jehowa — ba'wa wangoehoekoegoe fefoe niboto si

26 so oeli na. Dawa Miseraji ba mado Joeda, Iraono Gedomo ba Iraono Gamoni ba Iraono Moabi ba dozi si no moefalo'o boe, sowanoea ba danō si mate, — dozi niha baerosa, ba lō moeboto, ba dozi ma'oe-woe Gizeraēli, ba si lō moeboto tōdō.

FAZA 10.

I. Famangelama ba waja andrō, famosoemange adoe. Fanoeno Lowalangi saeeri. II. Gōna famakiko mado Jooda. Fangandrō Jeremia.

1 I. Mifondrondrongo li Jehowa andrō, fehedenia chōmi, ja'ami ma'oe-woe Gizeraēli! Imane Jehowa: Bōi mifamaha ami ba hoekoe niha baero andrō ba bōi tokea ami ba dandra andrō ba mbanoea si ja'wa, me si tokea niha baero ba chōnia! (Moz. III. 18, 3). Faja, sa nifachoi niha baero andrō, eoe, ni'e'wa ba gatoea, nifazōchi danga doeka, nifofōē. (Jes. 44, 14 b.i.). Lafo'aja firō ba ana'a, labōzi gosō'osō, fa bōi mangi'wa. (Jes. 41, 7). Hoelō si mane tabotabo wofa ba naha zinanō, ba si lō hede, ni'ohe'ohe, me tebai mowaōwaō: bōi mi'ata'oeffi ia, tebai sa ifakiko niha ba tebai gōi ifa'ema wangorifi. (Sin. 115, 5 b. i. Jes. 41, 23; 46, 7). Lō'ō sa si fagōlōgōlō chōoe, ja'ocgō Jehowa, sala'wa ndra'ocgō ba no cboea dōimō andrō ba wa'abōlō andrō. (Sin. 86, 8). Ha niha zi lō mangata'oeffi ja'ocgō ena'ō, ja'ocgō razo so niha? Si nangea chōoe da'ō, me lō ba zatoeatoea fefoe ba niha misa ba ba mbanoeara fefoe si fagōlōgōlō chōoe! (Fam. 15, 4). Dozi ira sa, ba no sambō era'era ba sowōhō mowa: famahāō andrō ba nadoe — ba no eoe. (Hab. 2, 18. Sach. 10, 2). Firō nibōbōzi, nihalō ba Darisi ba ana'a moroi ba Goefa, nifazōchi doeka ba tanga zamahēle ja'ia; oengoe sowō waroewaroe ba oengoe sojo mbaroe, nifazōchi zoneche, ma'afe-

foe. Ba no Lowalangi si ndroehoe-ndroehoe Jehowa, Lowalangi saeeri ia ba razo si lō teboelō; ba wōnoenia hoemisi danō, ba fa'abao dōdōnia, ba si tebai lataha soi niha. Ba mimane chōra: Lowalangi andrō, si no tenga samazōchi banoea si ja'wa ba tanō tooe, ba si taja dania ba goeli danō ba barō mbanoea si ja'wa. Ja'ia, samazōchi tanō ba wa'atoeatoeania andrō ba samologō banoea si ja'wa ba wa'aboto ba dōdōnia. (Moz. I. I. Job. 9, 8. Sin. 104, 2). Na terongo linia banoea andrō, ba mogosogoso deoe, ba i'ohe mija'wa lawoeo moroi ba gahe mbanoea, i'asogō gari mbanoea, lala deoe, ba ifolala nangi moroi ba zi fahōna ia. (Sin. 135, 7). Dozi atōngō, ba tebai aboto ba dōdō; dozi toeka gana'a, ba saila, ba wamaedo andrō, me no falimosa nifahēle andrō ba me si lō noso. (Jes. 44, 11; 45, 10. F. 51, 17). Faja ia, nifazōchi fango'aja; na ba'wa wamatōrō hoekoe, ba tekiko. Ba tenga si fagōlōgōlō ba da'ō dāna chō ma'oe-woe Jakobo andrō, no samazōchi tanō'a ia, ba soi tāna chōnia Ndraono Gizeraēli, Jehowa ngahōnō dōinia. (Sin. 74, 2).

II. Toejoe gamagamaoe ba danō, [ja'ocgō ono Ziona] nifasoei nemali! Imanc sa Jehowa: Hiza, oefazaoe mba niha ba danō si samoeza andre, tosasa oebe'e, ena'ō la'ila[ndra'odo]. Alai ndra'o ba zochogoe andre! 19 tebai dōhō zi gōnado andrō. Ba no oemanc dōdōgoe: Na ha da'ō wamakaogoe, ba oetaha! No adoedoe nosegoe, no ahori aetoe zinalinia. no aheta chōgoe nonogoe matoea, lō ja'ira sa'ae; lō sangazōchi oesgoe andrō, lō samologō moekonia. Sambō tōdō sa'ae goebalo andrō, 21 ba lō nisofoera Jehowa, andrō lō fozoe chōra ba no moezaewe goerifōra fefoe. Mifondrondrongo! moehōngō — so sa'ae moroi sa, roeroe seboea moroi jōoe, ba wamali'ō adoedoela banoea mado Joeda andrō, 22

ena'ō tobali naha nasoe ana'a! (*F.*
 23 *5.15; 9, 11*). Oe'ila, ja'oegō Jehowa,
 wa tebai ihoekoe lalania niha, a-
 wō wa tebai ifanandrōsa mbekania
 niha sanōrō lala. (*Amaed 16, 1; 20,*
 24 *24*). **Otoe'ō ndra'odo, Jehowa, ba**
faigi ndrohoendroho, bōi be'e dali
wōnoemō, ba bōi afosoe ndra'ō ō-
be'e! (*Sin. 6, 2; 38, 2. F. 30, 11*).
 25 Ba niha baero andrō laoe wōnoe-
 mō, ba zi lō mangila ja'oegō, ba
 niha si lō mangarōfi li tōimō, me
 no lahori ma'oewoe Jakobo, me no
 lafoefoe ba me no labali'ō tanō si
 mate mbenoeara. (*Sin. 79, 6*).

FAZA 11.

I. Famasoegi ba dōdō fawoe'oesa
 li Lowalangi andrō ba Ndraono Gi-
 zerašli. II. Fangotoe'ō sanawō fa-
 woe'oesa li andrō. III. Famagōlō
 mbanoea Ganatoti andrō, ba wa-
 moenoe Jeremia.

1 I. Niwā'ō Jehowa chō Jeremia,
 2 imane: Mifondrondrongo daroma
 li fawoe'oesa li andre ba ōfa'ema
 ba mado Joeda ba ba mbanoea
 3 Jeroezalema andrō! Ōmane chōra:
 Da'ō niwā'ō Jehowa, Lowalangi
 Ndraono Gizerašli andrō: Ni'e'elifi
 niha, si lō mamondrongo taroma
 li fawoe'oesa li andrō, *Moz. V. 27,*
 4 *26. Gal, 3, 10*), niwā'ōgoe chō ndra
 toeami, me loco oeheta ira ba danō
 Miseraji, ba mbalanga si'ōli andrō
 folaoegō, wangoema'ō: Mi'o'ō goroi-
 sagoe, mibe'e dali chōmi, mitōrō sibai
 niwā'ōgoe chōmi, ba banoeagoemi,
 ba Lowalangimi ndra'odo. (*Moz. III.*
 5 *26, 3 b. t. Raz. I. 8, 51*). Ena'ō lō oe-
 boelō'ō zi no mōido ba hōloe andrō
 chō ndra toeami, wa edōnado oebe'e
 chōra danō si no falawoe soesoe
 ba wē wani, si mane ni'ilada ma'-
 ōchō andre! Ba oetema li, oemane:
 Ja'ia da'ō Jehowa! (*Moz. I. 12, 2.*
 6 *Moz. V. 7, 12 b. t.*). Ba imane chō-
 goe Jehowa: Farongogō daroma li
 andre fefoe ba mbanoea mado
 Joeda andrō ba baewali Jeroezale-

ma, ōmane: Mifondrondrongo da-
 roma li fawoe'oesa li andrō, ba
 mi'o'ō! Noa sa oefarooeroe si'aikō
 ndra toeami, me loeo oeheta ira
 ba danō Miseraji ba irege ma'ōchō
 andre, oc'ota'otarai zi hoelō wongi,
 oemane: Mifondrondrongo niwā'ō-
 goe chōmi! *Nga'ot. II. 36, 15. F. 7,*
 7 *13*). Ba lō lafondrondrongo; lō la-
 be'e mbōrō dalingara; itorō manō
 sa'ae nichoi dōdōnia si lō sōchi
 andrō zamōsana, ba no oefatōrō
 chōra fefoe [wangelifi andrō] ba
 daroma li fawoe'oesa li andrō, ni-
 wā'ōgoe chōra, ni'o'ō ena'ō, ba si
 lō ni'o'ōra. (*F. 7, 24*).

II. Ba imane chōgoe Jehowa:
 9 No inamagōlō mado Joeda ba ba-
 noea Jeroezalema andrō. No lafoeli
 10 ira ba galalōwa ndra toeara moroi
 ja'wa, si lō edōna mamondrongo li-
 goe — ba la'o'ō ba Lowalangi bo'ō,
 ba wamosoemange: no ladoedoegō
 wawoe'oesa li andrō chōgoe, he
 ma'oewoe Gizerašli ba he ma'oewo-
 ewoe Joeda, fawoe'ocsa li andrō
 chōgoe chō ndra toeara! (*Sin. 18,*
 11 *42. Jes. 1, 15. Hez. 8, 13*). Andrō
 imane Jehowa: Oefatōrō sa'ae
 chōra wamakao, si tebai aefa ira,
 ba na la'angarōfi li dania ndra'o,
 ba lō oefondrondrongo chōra. Ba
 12 na mōi dania mbanoea mado Joeda
 andrō ba banoea Jeroezalema, ba
 wangerōfi li Lowalangira andrō,
 nitoenectoenoera koemōjō, ba te-
 bai gōi latolo ira da'ō, na ba'wa
 wamakao andrō. Fa'oja mbanoea
 13 chōmi sa'ae wa'oja Lowalangimi,
 ja'ami mado Joeda; ba fa'oja ne-
 wali ba Jeroezalema wa'oja naha
 wame'e soemange andrō, nifa'a-
 nōmi ba „wa'a'ila" andrō, naha
 wanoenoe koemōjō chō Mba'ali
 andrō. (*F. 2. 28*). Ba ja'oegō, ba
 14 bōi angandrō salahī niha andrō,
 bōi tarongo wakaosamō ba chōra
 andrō; lō'ō manō sa oefondrondro-
 ngo, na la'angarōfi li ndra'o, na
 ba'wa wamakao chōra! (*F. 7, 16*;

- 15 14, 11). Hadia ni'aloei wa'omasigoe andrō ba nomogoe andrō? Hadia, ba wamaloea nichoi dōdōnia so-
neche andrō? Hadia, fangeheta zi
lō sōchi chōoe gamaboe'uela li ba
ōsi zoemange ni'amonī'ō, ena'ō tola
16 owoeawoea dōdōoe dania? Falo
satabō, si no fahōna boea si sōchi,
ibe'e tōimō Jehowa: ba nangi sa-
bōlō ibe'e galitō ba mbōrō, ba
afoeoe ndrahania. (*Hos. 14, 16*).
- 17 Jehowa ngahōnō andrō, sananō
ja'oeō mege, ba no ihonogōi
chōoe zi lō sōchi, bōrō walōsōchi
ma'oewoe Gizeraēli ba ma'oewoe
Joeda, folaoera andrō, ba wanga-
andrō fōnoegoe, wanoenoe koemōjō
chō Mba'ali andrō. (*F. 2, 21*).
- 18 III. Ba no ifarongōō chōgoe Jeh-
howa, ba no oerongo: me loeo
da'ō ō'oroma'ō chōgoe wolaoera
19 andrō! Ja'odo andre, ba no hoelō
nono mbiribiri si mōimōi, ni'ohe ba
wanaba ja'ia, ba lō oe'ila, wa so
nifachaira nilaoe chōgoe: datafaki-
ko dōla, fabaja boea, tadeha ia ba
danō zaoeri, fa bōi sa'ae itōrō tōdō
20 niha dōinia! Ba ja'oeō Jehowa
ngahōnō, samatōrō hoekoe satoclē
ba sanandraigō tōdō, fabaja boea,
ba fa'ila'ō chōgoe wolaoemō ba-
lōoe chōra; noa sa oobe'e bala-
zioe hoehoeogoe andrō. (*Sam. I. 16,*
7. Sin. 7, 10; 26, 2. F. 20, 12. Rom.
21 *12, 19*). Andrō wa no imane Jeho-
wa, ba chō mbanoea Ganatoti a-
andrō, sangaloei famoenoe ja'oeō,
wangoema'ō: Bōi ama'ele'ō ba dōi
Jehowa, fa bōi maboenoe'ō tanga-
22 ma andre! Andrō wa no imane
Jehowa ngahōnō: Hiza oefatōrō
hoekoe chōra: si mate ba mbawa
zi'ōli dania nono mateoa, ba si
mate olofo nonora mateoa, fabaja
23 onora alawe. Lō si tsosai dania, ja'-
ira andrō; famoenoe sa'ae oefatōrō
ba mbanoea Ganatoti andrō, na
dōfi wangoehoeokoe ja'ira.

FAZA 12.

1. Fangarōngarō Jeremia, me no
sohahae tōdō niha si lō sōchi. II.
Fanema Lowalangi linia: Gōna
hoekoe niha si no farōi andrō. III.
Ba he soi bō'ō, si faola tanō chōra.
Ba ihachōsi tōdō zamalalini era'era
Lowalangi.

I. Satoclē ndra'oeō Jehowa na 1
fasoso ndra'o chōoe ena'ō; ba da'-
ocsechegō zoei ndra'oeō, hadia wa
mofozoe wolaoe zaboera horō ba hana
wa lō hadia ia ba zi falimo andrō
fefoe? (*Job. 12. 6; 21, 7*). Ōtanō ira 2
ba mo'wa'a, manōi ba mowoea gōi:
na ba mbewera, ba ahatō ndra'-
oeō, ba na ba dōdōra ba arōe'ō!
(*Jes. 29, 13*). Ba ja'oeō Jehowa ba 3
no aboto ba dōdōoe ndra'odo, ō'ila
ndra'ō ba ōtandraigō dōdōgoe chōoe:
dōni da'iora, si mane biribiri ba
wanaba ba amonī'ō ira, ba mba'wa
wamoenoe! (*Sin. 17, 3; 139, 1*). Ha 4
wa'ara na aboe dōdō danō ba ha
wa'ara na aloe zinanō ba mbolo
nowi? Ba walōsōchi niha ba danō
ahori goerifō niha, fabaja fofō ba
daloe mbanoea. — me la'wa'ō: Lō
dania i'ila wozoeda! (*F. 4, 25*).

II. Na erce dōdōoe sa'ae labe'e 5
sanōrō tanō, na fao ndra'oeō chōra
wagohisa, ba he ōwisa wogamō
ahe koedo? — ba na ha ba danō
si lō hadia ia abe'e dōdōoe, ba he
ōwisa ba gataea ba mbcwe Jori-
dano? (*F. 49, 19*). Talifoesōoe na'i 6
ba moroi jomo chōmi, ba si falimo
chōoe; ja'ira gōi zangeboea li we'ao
moroi foerie; bōi fati lira, na la-
haogō wehedera chōoe. (*Amaed. 26,*
25. F. 9, 4). No oerōi nomogoe ba 7
no oe'erogō dāna chōgoe; fo-
ndrege zomasido, ba no oeloele ba
danga zi fa'oeoe chōnia. Si so 8
chōgoe andrō, ba no toballi hoelō
zingo barō gataea chōgoe; moe-
ndrōndrōndrōndrō ia chōgoe: andrō
anoezoe dōdōgoe ia. Hadia, no a-
amaedola wofō sola'ala'a chōgoe zi 9
so chōgoe andrō, wa lafasoei ia

- mojo? Milaboe! Mi'owoeloi goetoe
ndroe'oe fefoe, mifa'amōi ira, ba we-
10 mangan [ja'ia]! No ato goebalo, samoe-
foe kaboe nagoe andrō chōgoe,
no lahoendrahoeendra mbolo nowi
chōgoe, no labali'ō tanō si mate
nowi andrō, somasi dōdōgoe. (*F. 6,*
11 *3*). No tanō si mate labe'e, aboc
dōdō fōnagoe, no afoefoe, no tanō
si mate danō ma'asagōro, me lō si
12 so ba dōdō ja'ia. Fefoe hili andrō,
si lō eoe'oe ba danō si mate, ba
no itōrō samoefoe; so sa wōda chō
Jehowa, si mangamangan hadia ia,
i'otarai mbalō danō si fōfō, noe-
malō ba zi fōfō, ba lō ōsi goeli da-
13 nō si lō gōna. No lataroe wache,
ba sa'asa'a mao ba wamasi; no
erege dōdōra, ba lō fozoe, ba saila
sa'ae ami, ba localoea andrō chōmi,
ibe'e fōnoe Jehowa, saoechoe andrō.
(*Moz. III. 26, 16*).
- 14 III. Imane Jehowa, ba chō zi
faola tanō andrō chōgoe, si lō sō-
chi, sombambaja tana chō andrō,
nibe'egoe ba mbanoeagoe Iraono Gi-
zeraēli: Hiza, oehori ira ba danōra,
ba ma'oewoe Joeda andrō gōi, ba
15 hoenōra. Ba na no aefa oehori ira,
ba oefoeli oehachōsi tōdō, ba oe'oe
mangawoeli ira, oefoeli oefataro ba
dāna chōnia ba ba danō chōnia
zamōsana. (*Moz. V. 30, 3. F. 32,*
16 *37*). Ba toball, na lafamaha dania
ira ba hoekoe mbanoeagoe andrō,
ba wahōloesa ba tōigoe, na lamane
[gōi]: Ba wa'aoceri Jehowa! si mane
famamahara banoeagoe, ba wahō-
loesa ba Mba'ali andrō, ba te'a'a-
zōchi ira, bacha ba hoenō mbanoea-
17 goe. Ba na lō lafondrondrongo, ba
oedeha niha si manō ba oefaoeloegō
wangohori — iwa'ō Jehowa.

FAZA 13.

I. Bōbō taloe ba migō, ba wama-
domaisi fangoloi'ō Iraono Gizeraēli.
II. Fanegoe razo ba inania andrō,
ba horōra andrō.

- 1 I. Imane chōgoe Jehowa: Ae

ōli chōoe mbōbō taloe moeko, ba
amōbō taloe, ba bōi basōi idanō.
Ba oe'ōli mbōbō taloe andrō, oe'o'ō 2
niwa'ō Jehowa chōgoe; ba oc'amōbō
taloe. Ba ifoeli moehede chōgoe Je- 3
howa, imane: Halō mbōbō taloe 4
andrō ba lōwilōwioe, ni'ōlio andrō,
ba ae ba Oifarati ba bini'ō ia ba 5
da'ō ba dōgi gara. Ba mōido moe-
bini'ō ia ba mbewe Oifarati, si ma- 6
ne niwa'ō Jehowa chōgoe. Ba ara
ma'ifoe, ba imanc chōgoe Jehowa: 7
Ae ba Oifarati ba halō ba da'ō
mbōbō taloe andrō, niwa'ōgoe chōoe
nibini'ō ba da'ō. Ba mōido ba 7
Oifarati, oe'aloeli, oecharoe ba oe-
halō mbōbō taloe andrō ba nahania
andrō, ba nibini'ōgoe ja'ia, ba hiza,
no obooe mbōbō taloe andrō, lō
goenania sa'ae. Ba hoemedede chōgoe 8
Jehowa, imane: Da'e niwa'ō Jeho-
wa: Si manō dania wamakikogoe 9
fajawaasa mado Joeda andrō ba fa-
jawaasa mbanoea Jeroezalema, si
no eboea sibai. Niha si lō sōchi a- 10
andrō, si lō edōna mamondrongo li-
goe, si no abe'e tandro, wanōrō ni-
choi dōdōra, wolo'ō ba Lowalangi
bō'ō, ba wamosoemange ba ba wa-
ngaloeloe chōra, — ba hoelō si ma-
ne bōbō taloe andrō, si lō goena
sa'ae dania ira. (*F. 7, 24*). Hoelō si 11
mane bōbō taloe sa'ae, si fatōfa
ba lōwilōwi niha, si manō wama-
tōfagoe chōgoe ma'oewoe Gizeraēli
fefoe ba ma'oewoe Joeda fefoe —
iwa'ō Jehowa — ena'ō banoeagoe
ba fangeboea doeriagoe ba fanoeno
ja'odo ba lachōmigoe ira, ba lō la-
fondrondrongo chōgoe. Ba ōmane 12
sa'ae chōra: Da'ō niwa'ō Jehowa,
Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Fefoe
migō, ba tefo'ōsi agoe! Ba na la-
mane dania chōoe: Hadia, lō ma'ila
wa tefo'ōsi agoe migō fefoe? Ba 13
ōmane chōra: Imane Jehowa: Hiza,
oefo'ōsi femaboe fefoe niha ba danō
andre, awō razo andrō, ma'oewoe
Dawido, sidadao ba dadaomania
andrō, ba ere andrō ba sama'ele'ō

- ba dozi banoea Jeroezalema andrō.
- 14 (*Jes. 51, 21; 63, 6. F. 25, 27*). Ba faoma oerasa ira ba nawōra, he ama ba he ono matoea, nifarahoe-gō, iŵa'ō Jehowa; lō alimagō ba lō afōchō chōgoe ba lō ahachō dōdō-goe, fa lō oefakiko ira ena'ō. Mifondrondrongo ba mitōngōmi! Bōi fajaŵa ami, me no Jehowa zihede!
- 16 Mifosoemange Lowalangimi Jehowa, fatoea lō ogōmigōmi na, fatoea lō manendre gahemi ba hili si no ogōmigōmi! Ba da'ō mibazebaze'ō sa dania haga, ba fa'ogōmigōmi sahōlō ibe'e, si lō oroma toeroe. (*Jes. 59, 9*). Ba na lō mifondrondrongo, ba me'e ndra'o ba zi lō oroma ndra'odo, ba wajaŵasa andrō, ja bōi dōhō wengoe wengoe, ja manglele daŵa hōrōgoe, me ni'oloi'ō zanoe-wō rorogōfō Jehowa andrō. (*Ngen. Jer. 1, 2*).
- 18 II. Ōmane chō razo ba chō zamatōrō andrō, ira alawe: Mi'ae tooe, tánō tooe sibai mi'agō, me no ahele ba hōgōmi naja ba hōgō, saemboe si sōchi sibai andrō! (*Raz. II. 24, 10-16*). No ladoehō mbawa gōli mbanoea raja ba lō samokai sa'ae; te'oloi'ō mado Joeda fefoe, ahori te'oloi'ō! Mifaōga hōrōmi ba mifaigi zi otarai moroi jōoe andrō! Heza so nikoebaloi andrō, nibe'e rorogōfōoe, rorogōfō si sōchi sibai andrō? Hadia ōŵa'ō, na ifataroi salaŵamō zi fahoewoe chōoe andrō, nifamahae chōoe? Hadia, lō ira'oe ndra'oegō fa'afōchō hoeloe, si mane ba zadono? Ba na ōmane ena'ō dōdōoe: Hadia wa gōnāo si mane da'ō? — Ba wa'afahōna gōlalōŵamō tefahoi gahe lembeoe ba tefakao mbōrō sisioe! (*F. 5, 19; 16, 10*). Hadia, i'ila i'afoesiō nōsinia Dawa saitō ba i'ila iheta la'ala'ania harimo? awena dania mi'ila milaoe zi zōchi, ja'ami si no to'ōlō wolaoe si lō sōchi. Ba oefazawili sa'ae ira, si mane dami wache, ni'oloi'ō nangi moroi ba danō si mate! Da'ō

dania dāna chōoe, oerachae, nihoe-koegoe chōoe — iŵa'ō Jehowa —, me no olifoe'ō ndra'odo ba me no abe'e dōdōoe ba waja. Ba oefahoi 26 gōi gahe lembeoe ba gangango mbi-sioe, ena'ō oroma zaila'ō! (*Jes. 47, 3. Hez. 16, 37. Hos. 2, 10*). Fohō- 27 rōmō andrō ba fedeleoe, fohōrōmō salacha andrō, — ba hilihili andrō ba ba mbolo mbenoea, ba no oe'ila zalacha andrō chōoe! Alai ndra'o ndra'oegō, Jeroezalema, tebai aheta chōoe — ha wa'ara na dania! (*F. 5, 8*).

FAZA 14.

I. Baŵa wa lō teoe. II. Fanga-ndrō Jeremia salahi Ndraono Gize-raēli. Lō edōna ifondrondrongo Jehowa. III. Fangarōngarō ba zama'sle'ō sofaja andrō; lasaŵa wa'atekiko, fabaja sato. IV. Ifoeli mangandrō Jeremia.

- I. Niŵa'ō Jehowa chō Jeremia 1
ba wa lō teoe andrō: Aboe dōdō 2
mado Joeda, hoelō zariri mbanoe-
ara, doemaodao tooe ba danō,
alangoe sibai dōdō; noemalō mija- 3
ŵa wege'ege Jeroezalema. Salaŵa-
ra, ba lafatete genonira, ba wa-
na'oe idanō, mōi ba mba'a, ba lō
faloecha nidanō, ba mangawoeli lō
ōsi nasoa, no tobali dōdōra ba no
aila, ba labaloegō mbawara. Ba 4
danō nowi andrō, si no tobali tō-
dō, me lō saecheoe ba danō teoe
tobali dōdō zonowi, babaloegō 5
mbawara. Bōhō na'i ba mbenoea,
mo'ono ba irōi, me lō doe'oe ba
danō. Ba kalide gatoea, ba no so 6
ba hili si lō eoe'oe, ambō mbadoe,
si mane ba nasoe ana'a; ariri hō-
rōra, me lō doe'oe.
- II. Na i'ombacha'ō ndra'aga ho- 7
rōma andrō, ja'oegō Jehowa, ba
be'e bōrō dōimō andrō, wame'e ba
lala; noa sa fahōna golalōŵama;
chōoe no mafazōchi horō! Ja'oegō 8
tōtōnafō Ndraono Gize-raēli, sango-
rifi ja'ira, na baŵa wa'atosasa,

- hana wa no hoelō niha bō'ō ha danō ndra'oegō, hana wa no hoelō zikoli solaoe ose naha wemōrō?
- 9 Hana wa no hoelō niha si no to-bali tōdō ndra'oegō, hoelō zabōlō, si tebai mangorifi awōnia? Ba noa zoei soso'ō ba chōma, ja'oegō Jehowa, ba no tōimō mbōrō wamotōi
- 10 ja'aga : bōi bōhōli ndra'aga! Imane Jehowa, ba niha andre : Si manō wa'omasira wanōrōnōrō, lō lataha gahera, — ba lō omasi Jehowa ira : itōrō sa'ae tōdōnia lalōra ba
- 11 i'otoe'ō ira ba horōra andrō. Ba no imane chōgoe Jehowa : Bōi āndrō wangorifi niha andrō! (*Moz. II. 32, 10. F. 7, 16; 11, 14*). Na mamoni ira, ba lō oefondronrongo wakaosara andrō, ba na la'ohē [chōgoe] zoemange nitoenoe ba soemanga ni'ā, ba tenga somasido; oehori na'i ira bawa wōda ba lofo ba bō'a! (*Jes. 1, 15. F. 6, 20; 7, 21; 11, 11*).
- 13 III. Ba oemane : He So'aja, Jehowa, ba la'wa'ō chōra sama'ele'ō andrō : Lō mi'ila zi'ōli, ba he lofo, ba lō gōna ami; fangorifi si lō mamalōmalō oefa'aso chōmi ba naha
- 14 andre! (*F. 5, 31*). Ba imane chōgoe Jehowa : Falimosa nifa'ele'ō zama'ele'ō andrō ba dōigoe; tenga nifate- ngegoe ira, lō ni'wa'ōgoe chōra, lō sihededo ehōra; angilata falimosa ba faetasa fajafaja ba faja nifachai dōdōra lafa'ele'ō chōmi! (*F. 23, 21; 27, 15; 29, 8*). Andrō imane Jehowa — ba chō zama'ele'ō, sangoe- ma'ō zoei : He si'ōli ba he lofo, ba lō itōrō danō da'e! he ōa'ae tenga sinengegoe ira — si'ōli ba lofo dania wamoenoe zama'ele'ō da'ō!
- 16 Ba niha andrō, ba nifa'ele'ō da'ō, ba sadōlō tooe dania baewali Jeroezalema ba lofo ba ba zi'ōli, lō sogō'o ja'ira ba fo'omora ba onora matoea ba onora alawe — ba oehawoei ira soelō walōsōchira andrō. Ba ōmane chōra : Mowōi- wōi da'wa hōrōgoe, bongi ma'ōchō,
- lō i'ila dōhō, me no moe'ō'ōtō si- bai nono alawe andrō, banoeada; safōchō sibaï zochonia. (*Ngen. Jer. 1, 16; 2, 18*). Na mōido baero ba 18 mbenoea, ba hiza tooeni'ō'ōtō si'ōli, ba na mōido mijomo ba mbanoea, ba hiza zi mate olofo! He sa sama'ele'ō ba he ere, ba mōi ba danō si lō larai mila.
- IV. Ba hadia, no ōfaeloegō wa- 19 nibo mado Joeda? ba noa sa'ae anoezoe dōdōoe Ziona? Hana wa no ōfesocho ndra'aga, si lō fama- dōhō? Ladōnadōna wangorifi, ba lō hadia ia zi sōchi; ladōnadōna mba'wa wamadōhō, ba hiza wa' atobali dōdō! (*F. 8, 15*). He Jehowa! No aboto ba dōdōma walōsō- 20 chima, horō ndra toeama andrō, wa no malalō ndra'aga chōoe! (*Sin. 106, 6. Dan. 9, 8*). Bōi tibo'ō 21 [mbanoea], bōrō dōimō andrō; bōi be'e fa'aila dadaoma lachōmi andrō chōoe; tōrō tōdōoe, bōi woe'ai wawoe'oesa li andrō ehōda! Hadia, so maō ba nadoe niha baero 22 andrō wangōndroe deoe? hadia moteoe manō mbanoea si ja'wa [ha ja'ia]? Hadia, tenga ja'oegō, Jehowa, Lowalangima? ba madōna- dōna chōoe, ja'oegō sa'ae zolaoe da'ō fcofe. (*Sin. 135, 7. F. 5, 24*).

FAZA 15.

I. No moehonogōi hoekoe nifatōrō ba mbanoea Jeroezalema dania.

II. Fangarōngarō Jeremia; Fanema Lowalangia linia, fondrara tōdō.

- I. Ba imane chōgoe Jehowa : He 1 ōa'ae so ba da'e ena'ō Moze ba Samoeēli, ba lō'ō zoei aolo dōdōgoe ba niha andre, — fofanō ira ba doedoema hōrōgoe, cna'ō laheta ira! (*Moz. II. 32, 11. Sam. I. 7, 9. Hez. 14, 14*). Ba no lamane chōoe : 2 Heza masa'wa? ba ōmane chōra : Da'ō ni'wa'ō Jehowa : Nihonogōi ba wōchō famoenoe — ba ba wō- chō famoenoe, ba nihonogōi ba mba- wa zi'ōli — ba ba mbawa zi'ōli,

- ba nihonogōi ba lofo — ba ba lofo, ba nihonogōi ba wangoloi'ō — ba ba wangoloi'ō! (*Sach. 11, 9*).
 3 Ōfa balō oe'oro'i'ō oedocra — i'wā'ō Jehowa : si'ōli, ba wamoenoe ba asoe, ba wanōsōbi. ba fofo ba daloe mbanoea ba oetoe ndroe'oe, ba wemanga, ba wangohori. (*F. 7, 4* 33). Ba oebe'e nifakao ira, fefoe soi niha ba goeli danō zamakao ja'ira, bōrō Manase andrō, ono Hiskia, razo mado Joeda, bōrō nilaenia andrō ba Jeroezalema. (*Moz. V. 23, 25. Raz. II. 21, 1-13*). Ha niha sa'ae zi hachōsi tōdō ja'oegō, Jeroezalema? ha niha zogolō tōdō chōoe? ha niha zi mōi jomo chōoe manofoe na lō hadia chōmō? No
 6 ōtibo'ō ndra'odo, i'wā'ō Jehowa, no fabali'ō chōgoe: andrō wa oe'oro'ō dangagoe chōoe, ba wamakiko ja'oegō; no atagedo wangahachōsi tōdō. Ba oefazaoemba ira ba mbawa gōli danō, si lō ono sa'ac ira oebe'e, oefakiko mbanoeagoe andrō; andrō
 8 lō nirōira lalara andrō. Tobali oja lacha mbanoea chōra, moroi ba ngawoea nene ba mbewe nasi. Ba nina nono matcea chōra oefatōrō zamakiko, ba zi laloeo, i'ogomoezaō; ihawoei ira fa'ata'oe ba fa'atobali dōdō oebe'e. (*Sin. 91, 6*). Ariri zi fitoe ono, aetoe noso: aehoe loeo chōnia lō bongi na, tobali lō boto ia, ihawoei ia fa'aila; ba si tosai na chōra, ba oeloeloe ba mbawa zi'ōli nemalira, — i'wā'ō Jehowa. (*Amos. 3, 9*).
 10 II. Alai ndra'o, inagoe! wa no ō'adonogō ndra'odo, niha nifakao ba nifasoni niha ba goeli danō fefoe! Lō nibe'egoe nifalali ba lō moebe'e chōgoe nifalaligoe, ba dozi la'elifi ndra'odo! (*Job. 3, 1. F. 20, 11* 14). Imane Jehowa : Si ndroehoe, oe'abe'e'ō ndra'oegō, ba zi sōchi! Si ndroehoe, mangaloeloe chōoe zi fa'ocdoe oebe'e, na ba'wa wamakao, na ba'wa wa'atosasa chōnia. Hadia, afatō zi'ōli warasi, si'ōli moroi jōoe
 ba tōla? Ana'aoe ba girōgirōoe, ba 13
 oebe'e niraboe lō bōli, bōrō sa'ae horōoe andrō fefoe, nifazōchioe ba danōmi misa ma'asagōrō. (*F. 17, 3*). Ba oebe'e sangai halōwō zi fa'ocdoe 14
 chōoe ndra'oegō, ba danō si lō ōrai mila; hoemola sa'ae galitō, fōneogoe andrō; chōmi te'ebocae'ō ia. (*Moz. V. 32, 22*). Ō'ila sa'ae, 15
 ja'oegō Jehowa! Tōrō tōdōoe ndra'odo, toledo ba laoe mbalōgōe ba zolohi ja'odo; bōi boenode, ba wa'ebolo dōdōoe andrō [chōra]: tōrō tōdōoe, wa no bōrō ndra'oegō, wa oeloe'i wa'aila! **Falochado 16**
daroma li chōoe, ba no amaedola gōgōe, ba tobali fa'omoeso dōdōgōe daroma lioe andrō, ba fa'oweeawoea dōdōgōe, no tōimō mbōrō wamotōi ja'odo, ja'oegō Jehowa, Lowa- langi ngahōnō. (*Hez. 3, 3. Joh. 4, 34. Fam. 10, 9*), Lō soroedoedo fedao- 17
 dao ba zomoeso tōdō, fa ma'ikido ena'ō: ba dangaoe andrō, ba no tonia ndra'o wedadao, me no fahōna wa lō sōchisōehi dōdōgōe ōbe'e. (*Sin. 1, 1*). Hana wa lō'ō 18
 sa'ae mamalōmalō wa'afōchō andrō chōgoe, ba hana wa monananana zochogoe andrō, fa tebai nifadōliō? Hadia, amaedola mbombo si falimo ndra'oegō chōgoe, idanō saetoe'aetoe? (*Job. 6, 15*). Andrō imane 19
 Jehowa: Na ōfoeli'ō, ba oefoeli oetehe chōoe wangondrasi ja'odo, ba na ō'oniagō ira zi nangea zi lō sōehi, ba amaedola mbawagoe zoei ndra'oegō? Ja'ira zi otahagō ja'oegō, ba ja'oegō, ba lō ō'tahogō ira. Ba oebe'e ba'aba'a tōia sarō ndra'- 20
 oegō fōna niha andrō, ba na fasōndra ira chōoe, ba tebai lala'wa ndra'oegō, so sa'ae ndra'odo ba ngaioe, ba wanolo ja'oegō ba ba wangorifi ja'oegō — i'wā'ō Jehowa. (*F. 1, 18*). Ba oe'efa'ō ndra'oegō ba danga zi 21
 lō sōchi ba ba gochō zamakao.

FAZA 16.

I. Lõ ri lõ tetibo mado Joeda.

II. Te'ohe mangawoeli Ndraono Gizeraëli, na no aefa wangotoe'õ ja'ira ba na no lafalalini gera'erara niha baero.

1 I. Ba hoemedede chõgoe Jehowa,
 2 imane : Bõi mangai ira alawe ndra'-
 oegõ ba bõi mo'ono ndra'oegõ ba
 3 mbanoea andre, he ono matoea ba
 he ono alawe. Imane sa Jehowa ba
 nono matoea andrõ ba ba nono
 alawe, si toembõe ba mbanoea a-
 andre, ba ba chõ ninara andrõ, sa-
 dono ja'ira ba ba chõ namara, so'-
 4 ono ja'ira, ba danõ andre : Fa'amate
 safõchõ sibaï dania wa'amatera, lõ
 sange'esi ja'ira ba lõ sogo'o : tobali
 obooea fangatabõ zinanõ ba danõ
 ira ; bawa zi'õli ba lofo wangohori
 ba tobali õ wofõ ba daloe mbanoea
 ba õ goetoe ndroe'oe mbotora a-
 ndrõ. (*Sin. 79, 2. F. 9, 22; 14, 16;*
 5 *15, 2; 25, 33*). Imane sa Jehowa :
 Bõi ae jomo ba nomo, ba zi so zi
 mate, bõi mõi'õ mange'esi, bõi oroma'
 õ wa'ahachõ dõdõ ; noa sa
 oeheta wa'ohahoe dõdõ andrõ chõgoe
 ba niha andrõ, — iwa'õ Jehowa
 — ba fa'eboea dõdõgoe ba fa'a-
 6 hachõ dõdõ. Mate zatoea ba mate
 ndraono, ba danõ andre, lõ sogo'o
 ba lõ sange'esi, lõ sogoi õsinia, ba
 chõra andrõ, ba lõ samatõwõ'õ
 boenia. (*Moz. III. 19, 28. Moz. V.*
 7 *14, 1*). Ba lõ samoboto roti, ba
 chõra andrõ, ba wondrara tõdõ niha
 ba zi mate, ba lõ lafabadocgõ nõsi
 mako fondrara dõdõ ba wa'amate
 nama ba ba wa'amate nina. (*Hez.*
 8 *24, 17*). Ba bõi gõi ae jomo ba
 wemanga, ba wcdadao ena'õ, awõra,
 ba wemanga ba ba wamadoe hadia
 9 ia. (*Fangomb. 7, 3*). Imane sa Je-
 howa ngahõnõ andrõ, Lowalangi
 Ndraono Gizeraëli : Hiza, oe'etoe'õ
 ba mbanoea andre, ba zanehe ami
 ba ba gõtõmi andre, li wa'iki ba
 li wa'omoesc dõdõ, li zangowaloe
 ba li nono nihalõ. (*Jes. 24, 8. F.*

25, 10). Ba na õ'ombacha'õ dania 10
 chõra niwa'õgoe andre fefoe, ba na
 lamane chõoe : Hana wa idaõ'õ-
 daõ'õ chõma Jehowa wamakao sa-
 bõlõbõlõ andrõ ba hadia lalõma
 ba hadia horõma nifazõchima chõ
 Lowalangi Jehowa ? (*F. 5, 19*),
 ba õmane chõra : Me no la'erogõ 11
 ndra'o ira toeami ba me no la'o'õ
 Lowalangi bõ'õ, wamosoemange ja'-
 ira, awõ wangaloeloe chõra, ba ja'-
 odo, ba no larõi ba lõ ba dõdõra
 goroisagoe andrõ. Ba ja'ami, ba no 12
 midoe'õ na wolaoe si lõ sõchi,
 moroi chõ ndra toeami, me no sa-
 be'e tandro zamõsana, wolo'õ ni-
 choi dõdõnia si lõ sõchi andrõ, ba
 wa lõ mamondrongo chõgoe. (*F.*
 3, 17; 7, 26). Ba oeheta sa'ae ami 13
 ba danõ andre, oefazaoemba ami
 ba danõ andrõ, si lõ mirai mila,
 he ira tocami, ena'õ mifosoemange
 Lowalangi bõ'õ ba da'õ, bongi ma'-
 õchõ, me lõ edõnado oehachõsi tõdõ
 ami ! (*Moz. V. 4, 27; 28, 64*).

II. Ba hiza, iroegi bawã dania 14
 — iwa'õ Jehowa —, ba lõ'õ sa'ae la-
 wa'õ : „Ba wa'aeri Jehowa, solohe
 mija'wa Iraono Gizeraëli moroi ba
 danõ Miseraji!” (*F. 23, 7*). Lamane 15
 dania a'ine : „Ba wa'aeri Jehowa,
 solohe mangawocli Iraono Gizeraëli,
 moroi jõoe ba moroi ba danõ andrõ
 fefoe, ba nitibo'õnia ja'ira!” Ba
 oe'ohe mangawoeli ira ba danõra
 andre, nibe'egoe chõ ndra toea-
 16 ra. Hiza, ato oe'oro'õ si fakiri —
 iwa'õ Jehowa — ena'õ lafa'oe'oe,
 amaedola gi'a ; ba aefa da'õ, ba
 ato zoei oe'oro'õ sialoe, ba wolohi
 ja'ira ba hili ba ba hilihili fefoe ba
 ba dõgi gara. (*Hez. 47, 10. Mat.*
 4, 19). Oehõrõhõrõgõ ba dõrõwara 17
 fefoe, tebai tobini ira chõgoe ba
 tebai tobaloe golalõwara, ba wa-
 maigigoe. (*Nga'õti. II. 16, 9. Job. 34,*
 21). Ba oehõnagõ oefodoea winaeta 18
 wanoelõni olalõwara andrõ, awõ ho-
 rõra, me salacha sa'ae danõ chõgoc,
 labe'e, ba gamatela zogoro ita a-

ndrō chōra, ba me na anōnō dāna
 chōgoe andrō sawai latoda andrō
 19 chōra. He Jehowa, fa'abōlōgoe ba
 hatigoe ba sawatōgoe na ba'wa wa-
 makao! Chōoe dania mōi soi niha
 moroi ba wondroge danō ba lama-
 ne: Ha sambalō faja dāna chō
 ndra toecama mege, [adoe] faja, si
 20 lō sogoena. Hadia, i'ila niha ifazō-
 chi chōnia Lowalangi? — tenga
 21 sa Lowalangi zi manō! Ba hiza,
 oe'oroma'ō chōra zi samoeza andre,
 oefai'ila'ō chōra dangagoe ba fa'a-
 bōlōgoe, ba ja aboto ba dōdōra wa
 no Jehowa dōigoe! (*Moz. II. 3, 14*).

FAZA 17.

I. Ni'otoe'ō mado Joeda, me no
 lafosoeamange nadoe. II. Ni'elifi zanō-
 tōna fangorifi ba niha ba ja ahowoe
 zanōtōna ba Lowalangi. III. Fan-
 gandrō Jeremia. IV. Ni'amoni'ō
 leoo sabato.

1 I. Fanoera si'ōli wanoera horō
 mado Joeda andrō, fanoera so'ichoe
 indra'indra. Ba ba naha zocra ba
 dōdōra tesocra ba ba dandroc naha
 wame'e soemange andrō chōra. (*Job.*
 2 19, 24). Itōrō tōdōra naha wame'e
 soemange andrō ba Asera andrō
 chōra, hoelō na itōrō tōdōra nonora,
 ba mbōrō geoe soboeloe andrō ba ba
 3 hili andrō. He ja'oeō hili ba danō
 chōgoe! Nibajabajaoe ba girōgirōoe
 fefoe, ba oebe'e niraboe, hilihili a-
 ndrō chōoe, bōrō horō andrō, nifa-
 zōchi ba danō misa fefoe. (*F. 15,*
 4 13). Ba aefa ba dangaoe dāna chōoe
 andrō, nibe'egoe chōoe, ba oebe'e
 sangai halōwō zi fa'oeōe chōoe
 ndrā'oeō, ba danō si lō ōrai mila;
 hoemola sa'ae wōnoeōe mibe'e, si
 lō mamalōmalō holaholania.

5 II. Imane Jehowa: Ni'elifi niha
 sanōtōna fangorifi ba nawōnia niha,
 same'e fa'abōlōnia ōsi niha, si fa-
 bali tōdō chō Jehowa! (*Nga'ēt. II.*
 6 32, 3). Amaedola zi lō baloebaloe
 ia, ba danō si mate, lō faleecha
 zi sōchi, ba danō si no okōlikōli

so ia, ba danō si mate, ba zo'asio,
 ba zi tebai monahia niha. (*Sin. 107,*
 34). **Ba ja'ahowee niha, sanōtōna**
chō Jehowa, same'e fa'abe'e dōdō-
nia Jehowa! (*Jes. 30, 18*). Eoe ni-
 tanō ba mbewe nidanō ia, sangro-
 ro'ō wā'ania ba mbombo ba si lō
 ata'oe na aoechoe zino; lō aleoe
 mboeloenia ba lō aboe dōdō, na
 dōfi si lō teoe, ba lō mo'otaloea
 wowa. (*Sin. 1, 3*). **Si no tefoejoe**
dōdō niha, moroi ba dānō bō'ō
foe, ba si lō sochi — ha niha za-
ngila amceata? Ja'ō, Jehowa, za-
 10 nehegō tōdō ba sanandraigō boea,
 ba wanoclōni ba zamōsanā boea-
 bocania, localoea nilaolaoenia a-
 ndrō. (*Sam. I. 16, 7. Job. 34, 11. A-*
 11 *maed. 31*). Amaedola mbōrōkoa sa-
 maocchoc adoelo si tenga ni'anga-
 dōclogōnia zanōndra ana'a ba zi
 lō atoclō: na taloe niha ia, ba aefa
 ba dangania, ba ba gamozoeania,
 ba amaedola zowōhō mowa ia. (*Sam.*
I. 25, 25. Loek. 12, 20).

III. He ja'oeō dadaoma lachō-
 mi, si no ala'wa i'otarai mbōrōta,
 naha ni'amoni'ō chōma! Ja'oeō
 12 tōtōnafō Ndraono Gizera'eli — Jehowa!
 dozi sangerogō ja'oeō, ba to-
 bali si lō boto: si fabali chōoe, ba
 nisoera ba gawoeogawoe tooe, me
 no larōi goemboc nidanō aocerifa,
 Jehowa andrō. (*Jes. 1, 28. F. 2, 13*).
Orifido Jehowa, ena'ō te'orifi ndrā'
oō, telcdo, ena'ō oēsōndra wanolo,
me no nisoeneōe ndrā'oeō! (*Sin.*
 13 6, 3). Hiza, lamane sa chōgoe: „He-
 zo daroma li Jehowa? Ena'ō itōrō!”
 (*Jes. 5 19. Fet. II. 3, 4*). Ba lō'ō
 14 zoci nibōklagoe ja'odo, we'amōi koe-
 bala, wolo'ō chōoe, ba lō'ō sa ni'-
 arōgoe ba'wa wamakao andrō —
 ja'oeō zangila! Hadia zaloea ba
 mbewegoc. ba no anche ndrā'oeō.
 (*F. 1, 6*). Bōi bali'ō ameta'oeō ndrā'-
 15 oeō chōgoe; sawatōgoe ndrā'oeō,
 na ba'wa wamakao! Be'e aila zo-
 lohī ja'odo, ena'ō tobali dōdōra ba
 16 bōi be'e tobali dōdōgoe: fatōrō

- chōra mbaŵa wamakao andrō ba fodoea winaeta worasa ja'ira! (*Sin. 35, 4; 40, 15*).
- 19 IV. Imane na chōgoe Jehowa: Ae'e, ba iagō mbawa gōli mbanoeami, nitōrōtōrō razo mado Joeda, ba bawa gōli Jeroezalema fefoe, ba ōmane chōra: Mifondrondrongo li Jehowa, ja'ami razo mado Joeda ba ja'ami mado Joeda fefoe ba ja'ami banoea Jeroezalema dozi, 21 sanōrō bawa gōli andre! Imane Jehowa: Mi'angelama — nosomi mbalazi! Bōi monoro ami na loeo sabato, noro ni'ohe mijomo ba Jeroezalema. (*Neh. 13, 19*). Ba bōi gōi mi'ohe tooe noro, moroi ba nomomi, na loeo sabato, ba bōi mihalō hadia ia halōwō, ena'ō mi'amoni'ō loeo sabato, si mane niŵa'ōgoe chōndra toeami. (*Moz. II. 20, 8-11*).
- 23 Ba lō lafondrondrongo, lō labe'e mbōrō dalingara, sabe'e tandro ira; lō la'o'ō ba lō labe'e ba dōdōra wotoe. (*F. 11, 8*). Ba na mifondrondrongo chōgoe, ja'ami andrō, iŵa'ō Jehowa, fa bōi mi'ohe mijomo ba mbanoea andre noro, na loeo sabato; na mi'amoni'ō loeo sabato, fa bōi mihalō hadia ia halōwō, na loeo da'ō, ba latōrō mbawa gōli mbanoea andre razo ba satoea, sidadao ba dadaoma Dawido andrō, fakoereta ira ba fakoedo, awō zatoea andrō chōra, ira matoea mado Joeda, awō mbanoea Jeroezalema andrō, ba lō teboelō niha ba mbanoea andre. (*F. 22, 4*).
- 26 Ba so dania zi otarai mbanoea mado Joeda andrō ba si fasoei Jeroezalema, tanō mado Mbenijami ba moroi ba ndraso ba moroi ba hili ba moroi raja, solohe soemange nitoenoe ba soemange nitaba ba soemange ni'ā ba koemōjō, ba solohe ba gosali Jehowa soemange 27 fangandrō saoha gōlō. Ba na lō mifondrondrongo chōgoe, ba we'amoni'ō loeo sabato, ba wa lō molohe noro, nifatōrō mijomo ba
- Jeroezalema, ba oegoelē'ō galitō ba mbawa gōli Jeroezalema, ena'ō i'ā gōdo ba Jeroezalema ba ena'ō lō mate.

FAZA 18.

I. Amedola: Samōbōzi bowoa.
 II. Fameta'oe: Tefatōrō wangoehoe-
 koe dania. III. Lafagōnaisi Jeremia.
 Fangandrōnia, ba zi fa'oedoe andrō.

I. Fehede Jehowa chō Jeremia; 1
 imane: Faoso, ae mitooe ba nomo 2
 zamōbōzi bowoa, ba da'ō dania so 3
 niŵa'ōgoe chōoe. Ba mōido mitooe 3
 ba nomo doeka mbowoa, ba moha- 4
 lōhalōwō ia fōnagoe ba dandrōsa. 4
 Ba lō sōchi mbowoa andrō, nibō- 5
 bōzinia, la'oeri andrō ba danga za- 6
 mōbōzi. Ba ifoeli ibali'ō bowoa si 5
 bohooe, dali zi so ba dōdō za- 6
 mōbōzi, wamazōchi ja'ia. Ba hoe- 5
 mede chōgoe Jehowa, imane: Ha- 6
 dia, lō oe'ila oelaoe chōmi nilaoe 6
 zamōbōzi bowoa andrō, ja'ami ma- 7
 oewoe Gizeraēli? — iŵa'ō Jehowa. 7
 Hiza, amaedola la'oeri ba danga 7
 doeka mbowoa ami ba dangagoe. 7
 ja'ami ma'oewoe Gizeraēli. (*Jes. 45, 9; 64, 8. Rom. 9, 21*). So, ba oefeta'oe soi niha, ōri heza, oehori, 7
 oedoedoegō ba oefakiko. (*F. 1, 10*). 8
 Ba na larōi zi lō sōchi niha andrō, 8
 nifeta'oeogoe, ba mangesa dōdōgoe, 8
 ba wamakao andrō, niŵa'ōgoe, ni- 9
 fatōrō chōra. (*Hez. 33, 11*). Ba so, 9
 ba oefaboe'oe ba soi niha, ba ma 9
 ba nōri heza, oe'azōchi ba oetanō; 10
 ba na latōrō zi lō omasido, na lō 10
 la'o'ō goroisagoe, ba mangesa gōi dō- 10
 dōgoe, ba zi sōchi andrō, niŵa'ō- 11
 goe, nifatōrō chōra. Ba ija'é, ba 11
 ōmane ba mado Joeda ba ba mba- 11
 noea Jeroezalema andrō: Da'ō ni- 11
 ŵa'ō Jehowa: Hiza, oewōwōi wa- 11
 makao ja'ami, ichoi tōdōgoe nilaoe 11
 chōmi! Mifoei ami, jamoerōi lala 11
 si lō sōchi andrō chōnia zamōsana; 11
 mi'aloeli wanōrō lala si sōchi ba 11
 boeaboea si sōchi! (*Raz. II. 17, 13. 12*
Jes. 1, 16. F. 7, 3). Ba lamane da-

nia : Zajazaja gölō ! Era'erama sa'ae mafaloea ba i'abe'e'ō dandronia zamōšana, wolo'ō nichoi dōdōnia si lō sōchi andrō. (*F. 2, 25*).

13 II. Andrō wa no imane Jehowa : Mitandraigō misofoe ba niha baero, na so zirai mamondrongo si mane da'ō. Si hocha mboeda sa'ae nilaoe nono alawe andrō, Iraono Gizeraēli!

14 (*F. 2, 10*). Hadia, aheta maō ba dete gara ba hili deoe si bakoe andrō, ba hili Libano? badia, aetoe mbombo si so oemboe, sigosogoso,

15 sahele mijōoe? Ba banoeage andrō, ba no olifoe ira ndrā'odo ; ba waja latoenoe goemōjō, ba no alaoe ira ibe'e, ba lalara andrō, tōrōwa ba gōtō fōna andrō, ba wandrō lala si lō moehaogō. (*F. 3, 21 ; 6, 16*).

16 Tobali labali'ō sihochā mboeda danōra, labali'ō ni'o'aja, si lō mamalōmalō ; sanōrō, ba hoe-mocha mboe ba ifalichō ia. Amaedola nifazawili nangi moroi ba gattoemboechea oefazaeue ira fōna nermalira andrō : oe'erogō ira, lō oe'otahōgō, na ba'wa tekiko ira.

18 III. Ba lamane : Talaboe, te'aloeli wamagōnaisi Jeremia andrō ; lō'ō sa si taja hoekoe, ba gere ba he famobawa lala, ba zatoeatoea ba he hoehoeo, ba zama'ele'ō andrō. Talaboe, tabocnoe ia lelada ba bōi tafondronrongo ni'wa'ōnia,

19 zambalō ! (*Mal. 2, 7*). Faigifaigido, ja'oegō Jehowa, ba fondrongondrongo hoehoeo zi fa'oedoe chōgōe andrō ! Hadia, soelō zi sōchi zi lō sōchi, wa no lacharoe lōsoelōsoe chōgōe? Tōrō tōdōoe, wangoudrasigoe ja'oegō, ba wangandrō, salahira, ba wangelōsi fōnoemō chōra !

21 Ba loeloe sa'ae nonora ba wa'ololofo, ba tooe'ō ira ba mbawa zi'ōli, ena'ō si lō ono ndrā alawe chōra ba si lō ira matoea sa'ae, ena'ō mate ba deoe mbanoea ndrā matoea chōra, ba ono matoea, ba ena'ō ni'ō'ōtō si'ōli ba wasōndrata ! (*Sin. 109, 9*).

22 Ena'ō terongo we'ira'ira jomo chō-

ra, na i'ogomoczaō ōfatōrō chōra nemali : noa sa lacharoe lōsoelōsoe. ba wama'ala ja'odo ba no lalaoe wesoe gahegoe. Ba ja'oegō Jehowa, 23 ba no ahori ō'ila nifachaira chōgoe, ba wamoenoe ja'odo : bōi zi lō tesoelōni lālōra andrō ba bōi teboenoe horōra fōnaoe ; ja tegaōlō tooe ira fōnaoe ; na ba'wa tesao wōnoemō laoe chōra !

FAZA 19.

I. Famoto migō tanō ba ndraso Tofeti andrō, amaedola wanoedoegō Jeroezalema. II. Mama'ele'ō Jeremia ba golajama gosali.

I. Imane Jehowa : Ae ōli chōoe 1 migō nibōbōzi doeka mbowoa, ba ohe awōoe zatoea mbanoea ōsa ba satoea gere. Ba ae mitoe ba ndraso 2

Mbeni-Hinomo, ba gamaoedoe mbawa göli doega lawoe, ba ombacha'ō ba da'ō ni'wa'ōgoe chōoe dania ; 3 ōmane ; Mifondronrongo li Jehowa, ja'ami razo mado Joeda ba ja'ami banoea Jeroezalema ! Imane

Jehowa ngahōnō andrō, Lowalangi 4 Ndraono Gizeraēli : Hiza, oefatōrō wamakao ba mbanoea da'e, safōchō ba dōgi dalinga zamondrongo ! (*Sam. I. 3, 11. Raz. II. 21, 12*).

Bōrō wa no la'erogō ndrā'o, awō 4 wa no la'osilō'ōgō naha andre, wa no labe'e naha wanoenoe koemōjō ba Lowalangi bō'ō, si lō aboto ba dōdōra — ja'ira ba ira toeara ba razo mado Joeda — awō wa no lahōna ndrō zi lō horō ba naha andre. (*Jes. 65, 11. F. 2, 13*). Ba 5

no lafa'anō naha wame'e soemange chō Mba'ali, ba hili, ba wanocnoe onora soemange nitoenoe chō Mba'ali andrō, si tenga ni'wa'ōgoe ba si tenga nifachoigoe, ba si lō irai itōrō tōdōgoe. (*Moz. III. 18, 21*). Ba hiza, 6

ba iroegi ba'wa dania, i'wa'ō Jehowa, ba tenga sa'ae Tofeti ba daso Mbeni-Hinomo dōi naha da'e ; daso wange'enge'c dōinia. (*F. 7, 32*). Ba 7

- oefadoewa tooe sa'ac wa'onche mado Joeda ba fa'oneche mbanoea Jeroezalema ba naha andre ba mate ira ba mbawa zi'öli nemalira oebe'e, ba ba danga zangaloei famoenoe ja'ira; ba oebe'e ö wofo ba daloe mbanoea ba ö goetoe ndroe'oe mbotora. (*F. 15, 3*). Ba oebe'e fehoch a mboe ba fango'aja mbanoea andre: ha niha zanöro ba ja hoemocha mboe ba jamoe'igi'igi'ö ira ba wotee andrö fefoc, si no göna ira. (*F. 18, 16*). Ba oebe'e öra nösi nonora matoea ba ösi nonora alawe, ja faoma la'ä nösi nawöra, ba wamakao andrö ba ba wa'atosasa, nifobörö nemalira andrö chöra, awö zangaloei famoenoe ja'ira. (*Moz. III. 26, 29. Moz. V. 28, 53. Raz. II. 6, 28. Ngen. Jer. 4, 10*). Ba örasa migö andrö, ba zanche niha andrö si möi awöoc. Ba ömane chöra: Da'ö niwa'ö Jehowa ngahönö andrö: Si manö dania worasagoe niha andre ba banoea andre, si mane na tarasa mbowoa niböbözi, si tebai tefa'anö zoei, ba ba Dofeti lako'o ira, me lö naha lewatö. (*Jes. 30, 14*). Da'ö nifatörögoe ba mbanoea andre — iwa'ö Jehowa —, ba ba nösinia, ba wamali'ö Tofeti banoea andre. (*Jes. 30, 32*). Ba tobali salacha nomo ba Jeroezalema ba omo razo mado Joeda, si mane naha Dofeti andrö — fefoc nomo ba nitoenoe koemöjö ba dete ja'wa, ba ngahönö andrö ba imbanoca si ja'wa, fefoc, ba ba nibe'e soemange nibadode ba Lowalangi bö'ö. (*Raz. II. 23, 12. F. 7, 18*).
- 14 II. Ba me mangawoeli Jeremia moroi ba Dofeti, ba nifatenge Jehowa ja'ia, ba wama'ele'ö, ba i'ia'gö golajama gosali Jehowa ba imane ba zato fefoc: Da'ö niwa'ö Jehowa ngahönö andrö, Lowalangi Ndraono Gizeraëli: Hiza, oefatörö ba mbanoea andre ba ba mbanoea si faböbö chöra fefoc wamakao andrö, nidaö'ödaö'ögoe chöra, me no
- sabe'e tandro ira ba me lö nifondrongora ligoe.
- FAZA 20.
- I. Ibe'e ba galo Jeremia Fasoeri andrö. Ifa'ele'ö Jeremia zi göna Wasoeri dania. II. Fangaröngarö Jeremia, ba zamakao ja'ia. Fanötönania chö Jehowa. III. Felifi mbawa wa'atoemboenia.
- I. Ba me irongo Fasoeri, ono Gimeri, satoea zanaro ba gosali Jehowa, ifa'ema daroma li andrö Jeremia, ba itema ibözi Jeremia Fasoeri ba ibe'e ba galo, ba mbandroehö mado Mbenijami tánö ja'wa, ba gosali Jehowa. (*F. 29, 26*). Ba mahemoloe ö, ba zangoehoelö wongi, me no i'efa'ö Jeremia ba galo Fasoeri, ba imane chönia Jeremia: Tenga sa'ae Fasoeri ibe'e töimö Jehowa, Magori-Misabibi (Ameta'oeö fasoei) ibe'e töimö. Imane sa Jehowa: Hiza, oebali'ö ameta'ocö ndra'oegö, chöoe ba ba nawöoe fefoc; mate dania ira ba mbawa zi'öli nemalira, ba zanehe ndra'oegö, ba mado Joeda ma'afefoc, ba oebe'e ba danga razo Mbabeli, ena'ö i'oloi'ö ba Mbabeli ba ena'ö iboenoe si'öli. Ba fefoc nihöna ba mbanoea andre, awö nibabajajara fefoc, awö gana'ara fefoc, ba oeloeloc; fabaja girögirö razo mado Joeda, ba oebe'e ba danga nemalira, acha laraboe ba acha la'oloi'ö ba Mbabeli. (*Raz. II. 25*). Ba ja'oegö Fasoeri ba si so jomo chöoe fefoc, ba ni'oloi'ö ami ba ba Mbabeli öroegi, ba da'ö lako'o ndra'oegö, — ja'oegö ba awöoe andrö fefoc, ba ni'ombacha'öoe faja. (*Eser. 2, 38*).
- II. No öfowöhö ndra'o, ja'oegö Jehowa, ba no oebe'e nifowöhö ndra'odo; no öra'oedo ba no ölawä ndra'o. No tobali fama'iki niha ndra'odo, si lö mamalömalö, dozi la'o'aja ndra'o. (*F. 1, 4-8*). Ero moehodedo, ba mangarongarödo

ba moe'aodo : „Famakao ba famalangōgō !” Noa sa tobali bōrō wamaiki chōgoe daroma li Jehowa ba bōrō wango'aja ja'odo, ma'ōma'ōchō. Ba oemane : Acha lō'ō sa'ae oefa'ema niwa'ōnia, ba tobali hoelō galitō siholahola ba dōdōgoe bacha, si no te'oe'oe ba nōsigoe ; oe'eregesi dōdōgoe wanaōgō ja'ia, ba tebai.

9 (Kor. I. 9, 16. 17). No ato nirongogoe fehede zafōchō tōdō — ameta'oēō fasoci —, lamane : „Ni'ombacha'ō ia !” ba „Data'ombacha'ō ia !” Dozi sa ba zi fahoewoe ndra'o, ba ladararogō ndra'odo, ma atō molaō ndra'o, lamane : „Ma ibe'e nifowōhō ia, ena'ō tala'wa ia ba talaōe mbalōd-

11 cha chōnia”. Ba i'owōgō ndra'o Jehowa, amaedola zabōlō siba, ba salaoc dania zolohi ja'odo ba si tebai, tobali fondrege zi lō boto, me no tenga folaoe zateateoa wolaoera — tobali fa'aila si lō aetoe, si lō taja ba dōdō niha. (F. 17, 18; 23, 40). Ba ja'ogō Jehowa ngahōnō, sanandraigō satoelō tōdō, sangila boea ba tōdō : oroma'ō chōgoe wolaoe balōoe chōra ; noa sa ocbe'e noro dōdōoe hoehoeogoe andrō.

13 (Sam. I. 16, 7). Mi'anoenō chō Jehowa, misoenō Jehowa, me no sangcfa'ō noso zi noemana ba danga zolaoe si lō sōchi !

14 III. Ni'elifi mba'wa si toemboe ndra'o ; ba'wa andrō ba ni'adonogō ninagoe ja'odo, ba bōi tefahowoe'ō !

15 (Job. 3). Ni'elifi niha andrō sangombacha chō namagoe toeria someoso dōdō andrō, wangoema'ō : No toembōe chōoe nono mateoa ! same'e

16 omoeso siba dōdōnia ! Ja tefatōrō ba niha andrō nifatōrō ba mbanoea andrō, nifaoeloegō Jchowa fanoe-doegō, lō fa'ahachō dōdō, ba jamoerongo wege'ge na mahemoloe mbanoea ba fe'ao'ao ba wanoewō na laloe ! (Moz. I. 19, 24). Me lō nibocnoenia ja'odo ba daloc ninagoe, ena'ō tobali lewatōgoe ninagoe ba ena'ō lō'ō manō teboelō dabiania !

Hana sa wa bōla ndra'o moroi ba 18 daloe ninagoe, ba wangila famakao ba fa'aboe dōdō ba ba wa lō malōmalō wa'aila, sagōtō ja'odo !

FAZA 21.

I. Ifa'ombacha'ogō Jeremia chō razo Sedekia, atoe'a dania ba Jerozalema zanoewō ibe'e Neboekanesa. II. Awai wangorifi, ha fangaloeloe. Fameta'oe razo ba si so jomo chōnia.

I. Ni'wa'ō Jehowa chō Jeremia, 1
me ifatenge chōnia razo Sedekia
Wasoeri andrō, ono Malikia ba
Sefania, ere andrō, ono Ma'aseja,
wangoema'ō : Tema sofoe chō Je- 2
howa chōma — isoewō sa'ae ndra'-
aga Neboekanesa, razo Mbabeli —
ma itolo ita Jehowa, dali zahōli-
hōli dōdō andrō fefoe, nilaoenia,
ena'ō ifoeli iheta ia chōda [Neboe-
kanesa]. (Sangoehoe. 1, 1. Sam. II.
5, 19, F. 37, 3). Ba imane Jeremia 3
chōra : Mimane chō Zedekia : Da'ō 4
ni'wa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono
Gizeraēli : Hiza, oebali'ō wangōna
andrō ba dangami, nifakemi ba
wasōndrata chō razo Mbabeli ba
ba Ndrawa Galeadaia andrō, sana-
sagō ja'ami, baero gōli, ba oe'o-
woeloi bacha ba mbanoea. Ba ja'-
odo zanoewō ja'ami tanga ni'oro'ō 5
ba ta'io sabōlō ba wa wōnoe ba ba
wa'abao dōdō ba ba mbachoeba-
choc dōdō andrō. Ba oebōzi tooe 6
nōsi mbanoea andre, he niha ba
he orerifō ; fōchō waba sabōlōbōlō
wamoenoera. Ba aefa da'ō — i'wa'ō 7
Jehowa — ba oebe'e ba danga
Neboekanesa, razo Mbabeli ba ba
danga nemalira. ba danga zanga-
loei famoenoe ja'ira. Zedekia andrō,
razo mado Joeda, awō genoninia,
awō zato, si tosa ba mbanoea andre
ba wōchō waba ba ba zi'ōli ba ba
lofo, ena'ō iboenoe bawa zi'ōli, lō
fa'ahachō dōdō, lō alimagō ba lō
fa'ogolō dōdō. (F. 39, 1).

II. Ba ba niha andre, ba ōmane : 8

Da'õ niwã'õ Jehowa : Hiza, oefaedo ia chõmi lala ba wa'aeri lala ba wa'amate ! (*Moz. V. 11, 26*). Ha niha zi lõ teboelõ ba mbanoea da'e, ba si mate, ma ba mbawa zi'õli, ba ma ba lofo, ba ma ba wõchõ waba ; ba si mõi baero, same'e ja'ia ba danga Ndrawa Galedaia. ba saeri, harenia nosonia. (*F. 38, 2*). Noa sa oe'otahõgõ mbanoea da'e, ba wamakiko ba tenga ba wãngorifi — iwã'õ Jehowa — ; nibe'e ba danga razo Mbabeli ia, ena'õ itoeneo. Ba ba zi samba omo razo mado Joeda, ba õmane : Mifondronrongo li Jehowa, ja'ami ma'oe-woe Dawido ! Da'õ niwã'õ Jehowa : Milaoe rafe, ero mahemoloe mbanoea, mi'efa'õ ni'anagõi ba danga zamakao ja'ia, fa bõi moehola wõnoegoe, si mane alitõ, si lõ famoeneo — ba walõsõchi wolaoemi andrõ ! (*F. 22, 3*). Hiza, oelaoc chõoe, ja'oegõ si so ba ndraso, ba gara ba zalo'o — iwã'õ Jehowa — , chõmi, sangoema'õ : Ha niha zi mõi mitooe chõma, ha niha zi mõi jomo chõmá ? Ba oesoelõni chõmi loealoea wolaoemi andrõ — iwã'õ Jehowa — ba oetoeneo gatoea andrõ chõra, ena'õ i'ã [alitõ andrõ] fefoe hadia ia zi tefasoeci ja'ira.

FAZA 22.

I. Fanenawã razo. II. Fameta'oe Saloemi ba Jojaki. III. Fangotoe'õ Jerozealema ba Jojachi.

1 I. Imane Jehowa : Ae mitooe ba gõdo razo mado Joeda, ba õfa'ema chõnia daroma li andre, õmane :
2 Fondronrongo li Jehowa, ja'oegõ razo mado Joeda, sidadao ba dadaoma Dawido andrõ, ja'oegõ ba enonioe ba banoeae, sanõrõ bawa gõli andre ! Da'õ niwã'õ Jehowa : Lala mitõrõ ba satoelõ hoekoe ; mi'efa'õ ni'anagõi ba danga zamakao ja'ia ! Ba bõi mifakao niha bõ'õ ba he lacha mbaroea ba he si lõ ama si lõ ina, bõi mifalangõgõ ba

bõi mibe'e adoewa ndro zi lõ horõ ba naha andre. (*F. 7, 6 ; 21, 12*). Na mi'o'õ sibai da'õ, ba latõrõ mbandroehõ gõdo andre razo, sidadao ba dadaoma Dawido, ma'oewoenia, — fakoereta ba fakoedo, — ja'ia ba enoninia ba banoeania. (*F. 17, 25*). Ba na lõ mifondronrongo niwã'õgoe andre, ba fahõloe ndra'õ ba chõgoe — iwã'õ Jehowa — wa adoedoela dania gõdo andre. Imane sa Jehowa ba gõdo razo mado Joeda andre : Amaedola Gileadi ndra'oegõ chõgoe, amaedola zoezoe hili Libano ! Si ndroehoe, oebali'õ tanõ si mate ndra'oegõ, banoea si lõ niha sa'ae. (*F. 21, 14*). Ba oefahowoe'õ zamakiko ja'oegõ, oedozigõ, fabaja fangõnara, ena'õ la'obõ geresi nitoetoejoe andrõ chõoe ba ena'õ latibo'õ ba galitõ. Ba oja soi zanõrõ singa mbanoea da'e, ba faoma lamane chõ nawõra : Hana wa no ilaoe da'õ ba mbanoea da'e Jehowa ? (*Moz. V. 29, 24. Raz. I. 9, 8. Nga'õt. II. 7, 21*). Ba lamane dania : Me no labõhõli wawoe'oesa li andrõ chõ Lowalangira Jehowa ba me no mangaloeloe ira ba Lowalangi bõ'õ, wamosoemange da'õ.

II. Bõi me'e ami ba zi mate andrõ, bõi mi'e'esi, da'õ mi'e'esi, zi no mofanõ andrõ, me lõ faloecha mangawoeli lõ faloecha ifoeli i'ila mbanoeania ! (*Raz. II. 23, 33. Nga'õt. II. 35, 25*). Imane sa Jehowa ba chõ Zaloemi andrõ, ono Josia razo mado Joeda, si no tobali razo, fangali namania Josia ba si no aheta ba naha andre : Lõ'õ sa'ae mangawocli ia ba da'e ; (*Nga'õt. 3, 15*) ; ba mbanoea andrõ, ba ni'oloi'õ ja'ia, mate ia, ba lõ'õ sa'ae i'ila danõ da'e. Alai zame'e folaoe omonia si lõ atoelõ ba same'e famazõchi bate'enia sabila, samohalõwõ awõnia lõ bõli gõlõ ba si lõ mame'e loeonia, (*Moz. V. 24, 14. Hab. 2, 9. Jak. 5, 4*), sangoema'õ : Da'oelaoc chõgoe nomo seboea ba bate'e se-

bolo ! sangebolo'ō sandrela chōnia, samagolōi eresi ba solaoe se sojo !

15 Hadia, razo ndra'oegō, na ōforege woloae eresi ? Amaoe andrō, ba mangamanga'ōi ba mamadoe hadia ia, ba itōrō lala, satoelō ilaoe : ba

16 sohahaoe tōdō ia. I'ohē ba lala hoehoeo nifakao ba hoehoco zi noemana : ba sohahaoe tōdō ia. Hadia, tenga da'ō wa'aboto ba dōdō ndra'odo ? i'wā'ō Jehowa. Ba ba hōrōoe ba ba dōdōoe, ba awai ni'ila, ha sambalō hareoe ba fanoewagō do zi lō horō, ba famalangōgō ba famakao, ba woloae ja'ia. Andrō imane Jehowa, ba chō Jojaki andrō, ono Josia, razo mado Joeda : Lō dania la'e'esi ia, wangoema'ō : „Alai ndra'o, ja'oegō ga'agoe ira matoea !” „Alai ndra'o, ja'oegō ga'agoe ira alawe !” — lō la'e'esi ia, wangoema'ō : „Alai ndra'o, ja'oegō sala'wa !” ba „Alai ndra'o, ja'oegō helan'ō !” (*Raz. II. 24, 1, 2. Nga'ōt.*)

19 *II. 36, 5-8*). Fogo'o kalide wogo'o ja'ia, lafondrōni hachi, wanibo ja'ia, arōoe baero mbawa gōli Jeroezalema. (*F. 36, 30*).

20 III. Ae ja'wa ba hili Libano ba ao chōra ! Farongogō limō ba Mbazana ba ao moroi ba hili Gabari ; noa sa arasa fefoe zomasi ja'oegō.

21 No hoemededo chōoe, me sahohonohono na ndra'oegō, me lō'ō na hadia ia chōoe, ba ōmane : Lō edōnado mamondrongo ! Da'ō gamocataoe, i'otarai iraono ndra'oegō, wa

22 lō ō'ō'ō ni'wā'ōgoe. Fefoe goebalo andrō chōoe, ba angi zangolōi'ō dania ba dozi somasi ja'oegō, ba ni'oloi'ō sawoejoe : ba tobali ni'igi'igi'ō ndra'oegō ba ihawoei ndra'oegō fa'aila, bōrō walōsōchimō andrō

23 fefoe ! Ja'oegō sonahia ba hili Libano, sangazoeni ba hogoe geresi — sangarōngarō ndra'oegō dania, na afōchō hoeloemō, na manizizizi ndra'oegō, timba zadono ! (*F. 21, 14*). Faja wa no saeri ndra'o — i'wā'ō Jehowa —, he hoelō lac-

doeroe ba dangagoe kambōlō mena'ō Jojachi andrō, ono Jojaki, razo mado Joeda — na lō oeheta ndra'oegō ba da'ō, (*Raz. II. 24, 6 b. t. F. 24, 1*), ba na lō oebe'e'ō ba 25 danga zangaloei famoenoe ja'oegō ba ba danga zihocha mboemō, ba ba danga Neboekanesa razo Mbabeli ba ba danga Ndrawa Galedaja. Ba oefazaoemba ndra'oegō ba danō 26 bō'ō, fabaja inaoe sadono ja'oegō, tenga tanō si toemboe ami, ba ba da'ō mate ami. (*Raz. II. 24, 12*). Ba 27 lō tola mangawoeli ira ba danō andrō, somasi ira mangawoeli. Ha 28 dia, amaedola mbowoa si lō ba dōdō, bowoa nirasa, Jojachi andrō, amaedola wakake si lō omasi ita ? Hana sa, wa tefazaoemba ia, awō nononia, hana wa tetibo ira ba danō si lō larai mila ? (*Hos. 8, 8*). He ja'ami ba danō, he ja'ami ba 29 danō, he ja'ami ba danō ! Mifondrondrongo li Jehowa ! Imane Je- 30 howa : Mitanō ba zoera dōi niha da'ō, mibe'e niha si lō nga'ōtō, niha si lō fozoe ba gōtōnia ; lō'ō sa fachai ba ma'oevoenia ha niha, we- dadao ba dadaoma Dawido andrō, razo mado Joeda na.

FAZA 23.

I. Fameta'oe koebalo si lō sōchi andrō. Tefaboe'oe zala'wa satoelō fangoshoekoe ba folohe mangawoeli Iraono Gizerāeli. II. Fanegoe samaele'ō sofaja andrō. III. Fama-ngelama ba walimosara andrō. IV. Bōi la'wā'ō : „Noro chō Jehowa !”

I. Alai goebalo andrō, samakiko 1
biribiri nikoebaloi andrō chōgoe, ba samazaewe ! i'wā'ō Jehowa. (*F. 10, 21. Hez. 34, 2*). Andrō wa imane 2
Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizerāeli, ba chō goebalo andrō sokoebaloi banoegoe : No mifazawili mbiribiri andrō chōgoe, no moehafa mibe'e, lō nifaigifaigimi — hiza, oe'otoe'ō ami ba zi lō sōchi andrō, 3
nilaoemi ! i'wā'ō Jehowa. Ba ja'odo

- zangozaragō si tosaī biribirigoe, ba danō andrō fefoc, ba nifazoewegoe ja'ira ba oe'ohē mangawaeli ba zi so doe'oe, ōra, ba mo'ono'ono ira
- 4 ba tobali oja. Ba oefataro chōra goebalo, sokoebaloi ja'ira, ba alacha lō ata'oe sa'ae ba acha lō tokea, ba sageoe lō sisoena ! iwa'ō Jehowa. (*Jez. 40, 11. F. 3, 15. Hez. 34, 11*). Hiza, iroegi ba'wa dania — iwa'ō Jehowa — ba oefatoemboc'ō madoe satoelō chō Dawido, si mēi razo ba si no atoeataea woloae hadia ia ba samatōrō lala, awō hoekoe satoelō, ba danō. (*Jes. 4, 2. Dan. 9, 24. Loek. 1, 33*). Na loco da'ō, ba te'orifi mado Joeda ba lō hadia ia ba Nēraono Gizeraēli ba mbanoeara, ba da'ō nibe'e tōinia : „Jehowa fa'atoelōda.” (*Moz. V. 33, 28. F. 33, 16*). Andrō hiza, iroegi ba'wa dania — iwa'ō Jehowa — ba lō'ō sa'ae la'wa'ō ; „Ba wa'aoeri Jehowa, solohe mija'wa Iraono Gizeraēli moroi ba danō Miseraji !” (*F. 16, 14*). Lamane dania : „Ba wa'aoeri Jehowa, solohe mangawoeli ma'oewoe Gizeraēli moroi jōoe ba moroi ba danō andrō fefoe, ba nitibo'ogoe ja'ira, ena'ō lafoeli la'iaḡ danōra.”
- 9 II. Ba zama'ele'ō andrō : No arasa dōdōgoe barō dotogoe, hoemifahifa gahcgoe ba ta'ioegoe fefoe ; hoelō zi maboe ndra'o, hoelō niha nila'wa nagoe, — fōna Jehowa ba ba daroma linia andrō, ni'amoni'ō.
- 10 Noa sa anōnō danō sohorō ; ba wangelifi andrō sa'ae aboe dōdō danō, ba okōli ndroe'oe ba mbe-noea ; fagohisara, ba no si lō sōchi, ba fa'abōlōra, ba no si lō atoelō. (*F. 9, 2*). He sama'ele'ō, ba he ere, ba no sanao horō, noemalō ba gosali andrō chōgoe, ba faloechado walōsōchi andrō chōra ! — iwa'ō Jehowa —. (*Hez. 23, 39*). Andrō tobali hoelō zaelo ba zogōmigōmi chōra lalara ; tetimba ira ba alaoe ba lala andrō ; famakiko sa'ae oefa-
- tōrō chōra, dōfi wangotoe'ō, — iwa'ō Jehowa. Ba he ba zama'e-13 le'ō ba Zamaria, ba fa'owōhō mowa oe'ila ; ba [dōi] Mba'ali andrō mama'ele'ō ira, wamowōhō banoea-goe, Iraono Gizeraēli. Ba ba zama'-14 ele'ō ba Jeroezalema, ba sogoro ita oe'ila : mohorō ba molaoe faja ba la'abe'e'ō dōdō zamazōchi si lō sōchi, fa samōsa lō samalalini era'-crania, wondrōi si lō sōchi andrō chōnia. Dozi ira, ba no amaedola mbanoea Zodoma ira chōgoe ba ōsi mbanoea, ba no amaedola mbanoea Gomora. (*Moz. V. 32, 32. Jes. 1, 9*). Andrō imane Jehowa ngahōnō andrō 15 ba chō zama'ele'ō andrō : Hiza, oebe'e ōra zafeto sibai ba oefabodoeḡ chōra nidanō langoe ; noa sa ba zama'ele'ō andrō ba Jeroezalema i'otarai si lō sōchi, wanōrō tanō ma'asagōrō ! (*Jes. 8, 14*).
- III. Imane Jehowa ngahōnō a-16 ndrō : Bōi mifondrondrongo li zama'ele'ō andrō chōmi — lafowōhō ami ; angilata nifachai dōdōra la'ombacha'ō chōmi, tenga niwa'ō Jehowa. (*F. 14, 14*). Lō aetoe la-17 mane ba zi lō ba dōdō ja'odo : „No moehede Jehowa : Fangorifi misōndra”. Ba he no dozi abe'e dandro, wolo'ō nichoi dōdōra, ba lamane zoei : „Lō'ō sa itōrō ami famakiko”. (*F. 6, 14*). Ha niha sa 18 zi mōi ba rafe andrō chō Jehowa, ba to'ele chōnia daroma linia ba irongo ! Same'e ba dōdō taroma ligoe, da'ō zangombacha. Tesao 19 sa'ae nangi sabōlō chō Jehowa, fōnoenia, ba tawoejoe nangi — itōrō hōḡ zeboea horō andrō. (*F. 30, 23*). Lō alō wōnoe Jchowa andrō, irege 20 no itōrō nihonogōinia ibe'e, ircge no ifaloea, — moroi foeri dania aboto sibai ba dōdōmi ! Lō nifate-21 ngegoe sama'ele'ō da'ō, — ba fago-hi zoei ira ; lō sihededo chōra, — ba niama'cle'ō zoei ira ! (*F. 27, 15*). Na si ndroehoe no mōi ira ba rafe 22 chōgoe mena'ō, ba la'ombacha'ō

ena'õ ba mbanoeagoe daroma ligoe, ba Jarõi lala si lõ sõchi andrõ chõra [banoeagoe] ba bocaboeara si lõ sõchi, labe'e ena'õ. **Hadia, [ha]** 23 **Lowalangí ba zahatõ ndra'odo — iwa'õ Jehowa — ba tenga Lowalangí ba zarõca [gõü] ?** (*Sin. 139, 8-10*). **Hadia, i'ila ibini'õ ia ba mbinimbini niha, fa lõ o'illa ia ? — iwa'õ Jehowa. Hadia, tenga samo'õsi banoea si jawá ba tanõ si tooe ndra'odo ? — iwa'õ Jehowa.** (*Amos. 9, 2*). No oerongo niwa'õ zama'ele'õ andrõ, sama'ele'õ faja ba dõigoe, me lamane: No mangifi ndra'õ, 26 fangifi chõgoe! Ha wa'ara [zi manõ] ? **Hadia, no so ba dõdõ zama'ele'õ andrõ, sama'ele'õ faja, si no sama'ele'õ faja, nifachai dõdõra, — hadia, da'õ zomasi ira loaloela wangifira andrõ, si faoma ladoenõdoenõ chõ nawõra, ena'õ olifoe mbanoeagoe dõigoe, si mane fa'olifoe ndra toeara dõigoe, ba Mba'ali andrõ ?** (*Sangoehoe. 3, 7; 8, 34*). 28 **Na so zama'ele'õ si no mangifi, ba jamoe'toenõ wangifi, ba si so taroma ligoe, ba jamoe'ombacha'õ ligoe, si ndroehoendroehoe! Hadia, tenga no faehoe ira dõla wache mboea ? — iwa'õ Jehowa. Hadia, tenga atõ amaedola galitõ daroma ligoe andrõ — iwa'õ Jehowa — ba amaedola warõcha, famoto gara ?** (*Heb. 4, 12*). Andrõ imane Jehowa: Hiza, oelaoe ba zama'ele'õ andrõ, si faoma managõ taroma ligoe chõ nawõra. (*Moz. V. 31, 20. F. 14, 14*). Hiza, oelaoe 31 ba zama'ele'õ andrõ — iwa'õ Jehowa — si ogoena'õ lelara ba wangoema'õ: „Niwa'õ Lowalangí.” 32 Hiza, oelaoe ba zama'ele'õ andrõ, sangombacha fangifi faja — iwa'õ Jehowa — sanoetoenõ, ba samaeloengoe banoeagoc falimosara ba hochara andrõ, ba tenga sa nifategoe ira, lõ niwa'õgoe chõra, ba lõ goenara ba niha andre — iwa'õ Jehowa.

IV. **Ba na lasfoe chõoe niha a-** 33 **ndre, ba ma sama'ele'õ, ma ere, na lamane: „Hadia noro chõ Jehowa ?”** ba õmane chõra: **Ja'ami noro, ba oetibo'õ tooe ami! — iwa'õ Jehowa —.** Ba sama'ele'õ ba ere 34 ba sato, sangoema'õ! „**Noro chõ Jehowa**”, ba oe'otoe'õ zi manõ, oefarahoegõ zi samba omo. Ba fao- 35 ma mimane ba nawõmi, ja imane zamõsaná ba dalifoesõnia: „**Hadia niwa'õ Jehowa wanema li ?**” ba ma: „**He wisa wehede Jehowa ?**” Ba „**noro chõ Jehowa**”, ba bõi i- 36 tõi limi; „**noro**” ba zamõsana sa linia, me no mifoejoe'õ daroma li Lowalangí saeri, li Lowalangida, Jehowa ngahõnõ andrõ. Ba õmane 37 ba zama'ele'õ andrõ: „**Hadia niwa'õ Jehowa, wanema lie?**” ba ma: „**He wisa wehede Jehowa ?**” Ba na 38 miwa'õ: „**Noro chõ Jehowa**”, ba imane Jehowa: **Me miwa'õwa'õ: „Noro chõ Jehowa”, — he wa'ae no oefawa'õgõ chõmi: Bõi miwa'õwa'õ: „Noro chõ Jehowa!”** — ba hiza, oefazawa ami [si mane 39 noro] ba oetibo'õ ami, fa bõi sa'ae oe'ila ami, ja'ami ba banoea andrõ, nibe'egoe chõmi ba chõ ndra toeami. Ba oehawoei ami fama'iki 40 niha bõ'õ si lõ aetoe ba fa'aila, si lõ'õ manõ taja ba dõdõ. (*F. 20, 11*).

FAZA 24.

I. Angilata: Marafala si sõchi ba marafala si lõ sõchi. II. Amaedola wanganachõsi tõi si no moe'oloi'õ andrõ ba amaedola wamatõrõ hoe- koe ba zi tossi foeri.

I. Ifamaigi ndra'õ Jehowa, ba 1 hiza domboea daga marafala fõna gosali Jehowa (me no i'oloi'õ Neboekanesa razo Mbabeli rano mado Joeda andrõ, Jojachi, rano Jojaki, awõ zatoea mado Joeda, awõ doeka, awõ ziamboe, banoea Jeroezalema, me no i'õhe ba Mbabeli): (*Raz. II. 24, 15. 16. Nga'õt. II, 36, 10*). Ba 2

ndraga si samboea, ba marafala si sōchi sibai, timba marafala sahoelō; ba ba zi samboea, ba fondrege zi lō sōchi, si tebai ni'ā, ba walō-sōchi. Ba imane chōgoe Jehowa: Hadia ni'ilaœ, Jeremia? Ba oemane: Marafala. Marafala si sōchi andrō, ba no sōchi sibai, ba si lō sōchi, ba fondrege zi lō sōchi, tebai ni'ā, — balazi walōsōchi.

II. Ba hoemedede chōgoe Jehowa, imane: Da'ō ni'wā'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraeli: Si mane fa'sōchi marafala si sōchi andrō, si manō wamaigigoe ni'oloi'ō andrō, mado Joeda, nifa'ohē'ogoe ba danō Ndrawa Galeadaia, nihetagoe ba mbanoea da'e: oehachōsi tōdō ira.

Oe'eboea'ō dōdōgoe, wamaigi ja'ira, ba oe'ohē mangawoeli ira ba danō da'e, ena'ō oc'otomosi ba lō oefoeli oedoedoegō, ba ena'ō oetanō ba lō oefoeli oedeha. Ba oebe'e chōra wa'oboto ba dōdō, ena'ō aboto ba dōdōra ndra'o, wa no Jehowa ndra'odo! Ba banoegoe dania ira ba Lowalangira ndra'odo, na moroi si'aikō ba dōdōra lafoeli ira chōgoe. (*Moz. V. 30, 6. F. 31, 33. Hez. 11, 10*). Ba si mane marafala si lō sōchi andrō si tebai ni'ā, balazi walōsōchi — iwa'ō Jehowa — si manō wolaogoe chō Zedekia, rano mado Joeda andrō ba ba nawōnia satoea ba ba zi tosai banoea Jeroezalema, he ba zi tosai ba danō andre ba he ba zi no mōi fatewoe ba danō Miseraji: (*F. 29, 17*). Ba oebe'e nifakao ira, dozi soi ba goeli danō zamakiko; oebe'e nihōwōhōwō ba ni'igi'igi'ō ba ni'o'aja ba ni'elifi, ba mbanoea andrō fefoe, ba niti-bo'ogoe ja'ira. (*Moz. V, 28, 37. F. 15, 4*). Ba oefatōrō chōra zi'ōli ba lofo ba fōchō waba, irege no ahori ira ba danō andrō, nibe'egoe chōra ba chō ndra toeara mege. (*F. 34, 17*).

FAZA 25.

I. Tefa'ele'ō wa fitoe ngafoeloe fache lataha ira ba Mbabeli. II. Tehoekoe dania Ndrawa Galeadaia. III. Tefabadoegō zalimboeanō ira ba niha baero fefoe. IV. Tefatōrō chōra hoekoe.

I. Taroma li ni'wā'ō chō Jeremia ba mado Joeda fefoe, me no aloea medōloe fache raso Jojaki andrō, ono Josia, raso mado Joeda — dōfi si fōfōna da'ō chō Neboekanesa andrō, raso Mbabeli. Nifa'ema Jeremia ba mado Joeda fefoe ba ba mbanoea Jeroezalema fefoe, imane: I'otarai me aloea mewelendroea fache raso Josia, ono Gamoni, raso mado Joeda, ba irege ma'ōchō andre — no doea woeloe a tōloe fache sa'ae — wa no hoemedehede chōgoe Jehowa, awō wa lō satagedo fangombacha chōmi —, ba lō nifondrondrongomi. (*F. 29, 19; 35, 14*). Ba lō sadagede Jehowa famatenge chōmi enoninia fefoe, sama'ele'ō andrō, ba lō nifondrondrongomi, lō nibe'emi bōrō dalingami, ba wamondrongo ena'ō. (*F. 7, 25*). No manane: „Mifoeli ami! Jamoerōi lalania si lō sōchi andrō zamōsana, mibōhōli mboeaboeami andrō, si lō sōchi, ba si lō teboelō ba danō ami, ba danō nibe'e Jehowa chōmi ba chō ndra toeara mege, si no gōtōgōtō fa'ara. (*Raz. 11, 17, 13. F. 18, 11*). Ba bōi mifahoelō Lowalangi bō'ō, ba wamosoemange ja'ira ba ba wangoeloe chōra, bōi mi'andrō wōneogoe nilaoe dangami andrō, fa bōi oefatōrō wamakiko chōmi!” Ba lō'ō zoei mifondrondrongo chōgoe — iwa'ō Jehowa — ba wangandrō fōneogoe nilaoe dangami andrō, famakikomi. Andrō imane Jehowa ngahōnō andrō: Me lō nifondrondrongomi taroma ligoe, ba oefakaoni'ō fefoe soi moroi jōoe — iwa'ō Jehowa — ba enonigoe andrō, Neboekanesa,

- razo Mbabeli, ba lahawoei danō andre oebe'e, awō niha ba danō, awō soi bō'ō andrō fefoe si tefasoei ja'ira, ba oebe'e nifakiko, oebe'e bōrō wehocha mboe ba bōrō wa'iki ba bōrō wango'aja si lō mamalō-malō. (*F. 1, 15*). Ba oeboenoe ba chōra li wa'owoeawoea dōdō ba li wa'omoeso dōdō, li zangowawaloe ba li nono nihilō ba koko haloe ba haga wandroe. (*Jes. 24, 8. Fam. 13, 22*). **Ba tanō da'e ma'afefoe, ba nibali'ō sasai'ō, nibali'ō tanō si mate, ba soi andre, ba sawoejoe razo Mbabeli, fitoe ngafoeloe fache wa'ara.**
- 12 II. Ba na no aloea zi fitoe ngafoeloe fache, ba oesoelōni chō razo Mbabeli ba ba soi niha andrō golalōwara andrō — iwa'ō Jehowa — ba ba danō Ndrawa Galedaia andrō; ba oebali'ō tanō si mate, si lō mamalōmalō. (*Nga'ot. II. 36, 21. Dan. 9, 2*). Ba itōrō ba danō andrō ligoe fefoe, niwa'ōgoe, oebe'e — fefoe nisoera ba zoera andre, nifa'ele'ō Jeremia, ba soi niha andrō fefoe. Ja'ira sa'ae dania gōi, ba ni'osawcejoe soi sabōlō ba ni'osawcejoe razo seboea, ba oesoelōni chōra nifazōchira, nilaoe dangara andrō. (*F. 27, 7*).
- 15 III. Noa sa imane chōgoe Jehowa Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Tema zi samba mako agoe andre ba dangagoe, agoe fōnoe, ba fabadoegō ba soi niha andrō fefoe, ba nifatengcgoe ja'oegō. (*Job. 21, 20*).
- 16 Ena'ō labadoc ba ena'ō mabo, ena'ō owōhō ira, ba zi'ōli andrō, nifatōrōgoc chōra. (*Jes. 51, 17. Sin. 60, 5; 75, 9. Job. 21, 20*). Ba oehalō mako andrō ba danga Jehowa, ba oefabadoegō ba soi niha andrō fefoe, ba nifatenge Jehowa ja'odo.
- 18 Ba Jeroezalema ba ba mbanoea mado Joeda, ba razora ba ba zatoeara, ba wamali'ō tanō si mate tanōra, ena'ō bōrō wehocha mboe ba bōrō wa'iki ba bōrō wangelifi, si
- mane ma'ōchō andre. Fara'o andrō, 19
razo Miseraji, fabaja enoninia ba koemandroenia ba banoeania fefoe, 20
(*F. 46, 2*), ba Erebi andrō, ma'afefoe, noemalō fefoe razo ba danō Oesi ba fefoe r zo ba danō Wilisiti, ja'ia Gasikalo ba'Gasa ba Ekerona ba si tosai Gasoto; (*F. 47, 1*). Irao- 21
no Gedomo ba Iraono Moabi ba Iraono Gamoni; (*F. 49, 7; 48, 1; 49, 1*), noemalō fefoe razo Diro ba 22
fefoe razo Zidona ba razo ba hoelo ba nasi. (*Jes. 23, 8. F. 47, 4*). Ba 23
Dedano ba Tema ba Boesi ba nifalo'o boe andrō, fefoe, (*F. 9, 26*). Ba dozi razo Ndrawa Ara ba dozi 24
razo Gerebi andrō, ba danō si mate. Noemalō dozi razo Zimeri ba dozi 25
razo Gelama ba dozi razo Ndrawa Media, (*F. 49, 34*), awō razo jōoe, 26
fefoe, si fahatō ba si fandrōe-ndrōe, — fefoe gamatōrōwa razo ba goeli danō; ba afoeriata, ba mamadoc razo Zezachi (Babeli)! (*Jer. 51, 41*). Ba ōmane chōra: Da'ō ni- 27
wa'ō Jehowa ngahōnō andrō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Mibadoc, ena'ō maboe ami, ena'ō moeta ba ena'ō tegaōlō tooe ami, si lō femaoso, ba zi'ōli andrō, nifatōrō- 28
goe chōmi! Ba ma lō edōna ira, latema mako andrō ba dangaoe, ba 29
wamadoc, ba ōmane chōra: Da'ō niwa'ō Jehowa ngahōnō andrō: Lō tola lō mamadoc ami! Hiza sa, ba mbanoea andrō, si no fao ba dōi tōigoe, oebōrōtaigō wamatōrō fama- kiko, ba hadia, saefa ami? Tenga saefa ami, oekaoni sa'ae zi'ōli, nifatōrō ba niha ba goeli danō fefoe! — iwa'ō Jehowa ngahōnō —. (*F. 49, 12. Fet. I. 4, 17*). Ba ōfa'ema 30
chōra daroma li da'e fefoe, ōmane chōra: Moendrōndrōndrōndrō dania Jehowa, moroi ba mbanoea si ja- wa, ba moroi ba nahiania andrō, ni'amoni'ō ifarongogō linia! Eboea linia wendrōndrōndrōndrō ba mbe- noea andrō chōnia, ikaraini wa'iki, si mane si hoendragō folazi, ba ni-

ha ba goeli danō, fefoe. (*Joël. 3, 16.*
 31 *Amos. 1, 2*). Hoemōngō, iroegi ba
 wondrege danō; fasoso sa'ae Jeho-
 wa ba soi niha; ifatōrō hockoe ba
 nōsi goeli danō fefoe; seboea horō
 andrō, ba iloeloe ba mbawa zi'ōli!
 — iŵa'ō Jehowa.
 32 IV. Imane Jehowa ngahōnō a-
 ndrō: Hiza wamakiko, itōrōi soi
 niha, tesao nanŕi sabōiō, moroi ba
 33 wondrege danō. Ba so tooe ba da-
 nō dania nibocboenoe Jehowa, na
 loeo da'ō, i'otarai wondrege danō,
 noemalō ba wondrege tánō sa; lō'ō
 sa la'e'esi ba lō la'ozaragō ba wo-
 go'o: tobali fangatabō zinanō ba
 34 nowi. (*F. 16, 4*). Mi'ege'ege, ja'ami
 koebalo, milaoe moe'ira'ira, mifa-
 gaōlō ami ba danō, ja'ami satoea
 nikoebaloi; noa sa iroegi baŵa
 chōmi, ba wanaba ja'ami, ba ba-
 ŵa wamazawili ja'ami, ba tobali
 aechoe tooe ami, si mane figa se-
 35 boea bōli! (*F. 4, 8; 6, 26*). Lō'ō
 sa'ae saŵatō goebalo ba lō lala
 36 wolo ba zalaŵa nikoebaloi, Mifo-
 ndrondrongo! — fe'ira'ira goebalo
 ba fege'ege zalaŵa nikoebaloi a-
 ndrō, mc ibali'ō tanō si mate naha
 37 gōra Jehowa, ba benoea si lō hadia
 ia mege, ba nifofoe ba wa'ae-
 38 choe wōnoe Jehowa andrō! No irōi
 ndroe'oe andrō chōnia [mbinimbini],
 si mane singo; tanō si mate sa'ae
 danōra, ba zi'ōli andrō, sabōlō si-
 bai ba ba wa'aechoe wōnoenia a-
 ndrō.

FAZA 26.

I. Fama'ele'ō Jeremia ba golaja-
 ma gosali. II. Mofōnoe chōnia gere
 ba sama'ele'ō andrō ba la'adoegō
 ia. III. Iboe'a Jeremia, fōna zalaŵa,
 ba latolo ia.

1 I. Ba me awena razo Jojaki
 andrō, ono Josia, razo mado Joeda,
 ba iŵa'ō da'e chō Jeremia Jehowa.
 2 (*Raz. II. 23, 34*). Imanc Jehowa:
 Iagō golajama gosali Jehowa ba
 hede ba mbanoea mado Joeda a-

ndrō fefoe, si no mōi bacha, ba
 wangandrō ba gosali Jehowa; fa-
 rongogō chōra daroma li andrō
 fefoe, niŵa'ōgoe chōoe nifa'ema
 chōra! Samboea li bōi ambōsi. Ma
 3 atō lafondrondrongo, ma lafocli ira,
 ma irōi lala si lō sōchi andrō chō-
 nia zamōsana, ena'ō mangesa dō-
 dōgoe, ba wamakiko andrō, miŵa'-
 ōgoe nifatōrō chōra, ba mboea-
 boeara andrō, si lō sōchi. (*F. 18,*
 3) Ba ōmane sa'ae chōra: Imane
 4 Jehowa: Na lō mifondrondrongo
 ligoe, wolo'ō oroisagoe andrō, ni-
 fachoigoe chōmi, ba wamondrongo
 5 li genonigoe sama'ele'ō andrō, si
 lō atagedo famatengetenge chōmi,
 lō lai wa lō nifondrondrongomi,
 (*F. 25, 3*), ha faoma ira gosali ba
 6 da'e gosali andrō ba Zilo no, oebe'e,
 ba banoea andre, ba oebe'e ni'elifi
 ba soi niha ba goeli danō fefoe.
 (*Sin. 78, 60. F. 7, 12*).

II. Ba me larongo ere ba sa-
 7 ma'ele'ō ba sato fefoe i'ombacha'ō
 Jeremia daroma li da'ō, ba gosali
 Jehowa, ba me no i'ozoei Jere-
 8 mia wama'ema fefoe ni'oro'i'ō Jē-
 howa, niŵa'ō ba zato, ba lara'oe
 ia ere ba sama'ele'ō andrō ba sato,
 lamane: Si mate ndra'oegō! Hana
 9 wa ōmanō wama'ele'ō ba dōi Jē-
 howa, wa ōmane: Lala gosali ba
 Zilo no andrō lala gosali da'e da-
 nia ba banoea andre, ba nidoe-
 doegō, ba si lō niha dania! Ba
 aechoe niha sato fefoe ba gosali
 Jehowa, oedoe Jeremia. Ba me
 10 terongo doeria da'ō ba zatoea mado
 Joeda, ba mōi ira mijaŵa ba go-
 sali Jehowa, la'otarai gōdo razo,
 ba moedadao ba mbawa gōli Jē-
 howa andrō, si bohooe. Ba lama-
 11 ne ere ba sama'ele'ō andrō ba za-
 toea no mege ba ba zato: Hoekoe
 famoenoe hoekoe niha da'ō, me
 no ifa'ele'ō wa'atekiko mbancea
 da'e, nirongomi tōgi dalingami!
 III. Ba hoemedo Jeremia ba
 12 zatoca fefoe ba ba zato, imane:

Jehowa zamatenge ja'o, ba wama'-
 ele'õ taroma li andrõ fefoe ba go-
 sali andre ba ba mbanoea andre,
 13 nironngomi andrõ. Ba ija'e, ba mi-
 tõrõ lala si sõchi ba mihaogõ
 mboeabeami ba mifondrondrongõ
 niwa'õ Lowalangimi, Jehowa, ena'õ
 mangesa dõdõ Jehowa ba wama-
 kiko andrõ, nidaõ'õdaõ'õnia chõmi.
 14 (F. 7, 3). Ba ja'odo andre — ba
 hiza, no sodo ba dangami. Mifa-
 15 tõrõ chõgoe zatoelõ dõdõmi! Ba
 bõi zi lõ aboto ba dõdõmi: na
 miboenoe ndra'odo, ba do zi lõ
 horõ mihare'õ chõmi ba ba mba-
 noea da'e, fabaja õsinia; noa sa si
 ndroehoe, Jehowa zamatenge ja'o-
 do ba chõmi, ba wamarongogõ
 16 chõmi taroma li andrõ fefoe! Ba
 lamane satoea andrõ ba sato ba
 gere ba ba zama'ele'õ andrõ:
 Tenga niboenoe niha da'e, noa sa
 ba dõi Lowalangida Jehowa hoe-
 17 mede ia chõda! Ba maoso õsa za-
 toea mbanoea andrõ, ba lamane
 ba niha sato fefoe, si no owelo
 18 ba da'õ: Maoso sama'ele'õ Micha
 andrõ, banoea Moreseti, me loeo
 razo mado Joeda Hisikia, ba imane
 ba zato mado Joeda: 'Da'õ niwa'õ
 Jehowa ngahõnõ andrõ: Nifakoe
 nowi dania Ziona, ba adoedoela
 Jeroczalema, ba satoea eoe hili go-
 19 sali andrõ!' (Mich. 1, 1; 3, 12). Ba
 hadia, no laboenoe ia Hisikia razo
 mado Joeda ba sato mado Joeda?
 Hadia, tenga no i'ata'oeffi Jehowa
 Hisikia ba tenga no mangaloeloe
 ia chõnia, irege mangesa dõdõ Je-
 howa, ba wamakiko andrõ, nidaõ'õ-
 daõ'õnia chõra? ba ja'ita ba ha-
 dia, ta'arõ wamakiko seboea, famoe-
 20 noeda? Ba so gõi na dánõ bõ'õ,
 sama'ele'õ ba dõi Jehowa, Oeria
 dõi, ono Zemaja, banoea Giriati
 Jeari; ifa'ele'õ zi gõna dania mba-
 noea da'e ba tanõ da'e, ha sara
 21 wehedera Jeremia. Ba me larongo
 niwa'õnia Jojaki andrõ, razo ba
 sabõlõ andrõ chõnia ba koemandroe

seboea chõnia, fefoe, ba i'aloeloi ra-
 zo wamaboenoelõ ja'ia. Ba me te-
 rongo chõ Goeria, ba ata'oe ia, i-
 laoe moloi, isa'wa danõ Miseraji.
 Ba ifatenge niha ba danõ Miseraji 22
 Jojaki, razo, Eli-Natano andrõ, ono
 Nachiboro ba awõnia, ba lahalõ 23
 Goeria, moroi ba danõ Miseraji ba
 la'ohe chõ razo Jojaki; ba ifabo-
 noe'õ si'õli ba ifatibo'õgõ ba lewatõ
 nono mbanoea mbotonia. Ba iba'- 24
 agõ ia chõ Jeremia Ahika andrõ,
 ono Zafano, fa bõi labe'e ba danga
 zato, ba wamoenoe ja'ia. (Raz. II,
 22, 12).

FAZA 27.

I. Amaedola: Fesoe ba kalo mba-
 gi, nifa'ohelõ Jeremia ba razo ba
 ngaira, famarooe dõdõra, ba wanga-
 loeloe chõ Neboekanesa. II. Si ma-
 nõ gõi niwa'õ chõ Zedekia. III. Fa-
 mangelama ba zama'ele'õ sofaja.

I. Ba me awena razo Zedekia a- 1
 ndrõ, ono Josia, razo mado Joeda,
 ba hoemedede Jehowa chõ Jeremia.
 Imane [Jeremia]: Imane chõgoe 2
 Jehowa: Fazõchi chõoe wesoe ba
 kalo mbagi, ba be'e ba mbagioe,
 (F. 28, 10), ba fa'ohelõ chõ razo 3
 Ndraono Gedomo ba chõ razo Ndrao-
 no Moabi ba chõ razo Ndraono
 Gamoni ba chõ razo Diro ba chõ
 razo Zidona, fa'ohelõ ba zingenge
 andrõ, si no mõi chõ Zedekia, razo
 mado Joeda, ba Jeroczalema. Ba 4
 oroi'õ chõra, ndramane ba razora:
 Da'õ niwa'õ Jehowa ngahõnõ andrõ,
 Lowalangi Ndraono Gizeraeli: Mi-
 mane ba razomi: Ja'odo zombõi 5
 tanõ, awõ niha, awõ goerifõ niha,
 ba goeli danõ ba wa'abõlõgoe a-
 ndrõ, si lõ ambõ ba tangagoe ni-
 oro'õ, ba oebe'e ba zomasido. (Moz.
 I. 1). Ba ija'e, ba oebe'e barõ mba-
 wa genonigoe Neboekanesa andrõ,
 razo Mbabeli danõ andrõ fefoe, noe-
 malõ saliwaliwa ba danõ, ba oebe'e
 chõnia, ena'õ ngoningoninia. (Dan.
 4, 22). Ba amaedola zawojoenia 7

- ba sawoejoe nononia ba sawoejoe ma'owoenia fefoe soi, balazi iroegi ba'wa danōnia andrō gōi, irege la-be'c amaedola zawoejoera ia soi
- 8 sabōlō ba razo sabe'e. Ba na so soi, na so nōri niha, si lō edōna mōi enoninia, enoni Neboekanesa, razo Mbabeli andrō, si lō edōna mame'e bagira ba galo mbagi andrō chō razo Mbabeli, ba oefatōrō zi'ōli ba lofo ba fōchō waba ba niha da'ō, i'wā'ō Jehowa, irege no oehori ira tangania. Ba ja'ami, ba bōi mitōngōni ni'wā'ō zama'ele'ō andrō chōmi, ba he ni'wā'ō zi faeta andrō, ba he fangifimi, ba he ni'wā'ō zangombacha eloeaha dandra hadia ia, ba he ni'wā'ō zeboea elemoe, na lamane chōmi : „Tenga si mōi enoni razo Mbabeli ami”'. (*Moz. V. 18, 10.*
- 9 11. *F. 23, 16*). Faja nifa'ele'ōra chōmi, ba wameta ja'ami ba danōmi ; ena'ō oetimba ami ba ena'ō tekiko ami. Ba soi same'e baginia ba galo mbagi andrō chō razo Mbabeli, ba we'amōi enoninia, ba lō oeoelō'ō ba danōnia — i'wā'ō Jehowa —, ena'ō mangahalō ira ba ena'ō sosō ira ba da'ō.
- 12 II. Ba chō Zedekia, razo mado Joeda andrō gōi, ba oe'wā'ō'wā'ō da'ō fefoe, oemane : Mi'oro'ō mbagimi andrō chō razo Mbabeli ba mi'ae enoninia ba enoni mbanoeania, ba saeri ami. Hana sa, wa edōna mate ami ba mbawa zi'ōli ba ba lofo ba ba wōchō waba, nida'ō'ōda'ō'ō Jehowa ba soi andrō, si lō edōna mōi enoni razo Mbabeli, ja'oe'ō ba banoe-ae andrō ? Bōi sa mifondrondrongo ni'wā'ō zama'ele'ō andrō, na lamane chōmi : „Tenga si mōi enoni razo Mbabeli ami !” — faja sa ni-
- 13 fa'ele'ōra chōmi. (*F. 14, 14*). Tenga sa ja'odo zamatenge ja'ira — i'wā'ō Jehowa — sofaja sa'ae ira, wama'ele'ō ba dōigoe, ena'ō oetimba ami ba ena'ō tekiko ami, fabaja sama'ele'ō chōmi.
- 16 III. Ba oemane gōi ba gere ba
- ba niha da'e fefoe : Da'ō niwā'ō Jehowa : Bōi mifondrondrongo ni'wā'ō zama'ele'ō andrō, na mama'ele'ō ira chōmi, na lamane : „Hiza, alio sa'ae tefoeli wakake ba gosali Jchowa andrō. moroi ba Mbabeli !” — faja sa'ae nifa'ele'ōra chōmi. Bōi mifondrondrongo chōra, mi'ae 17 enoni razo Mbabeli, ba saeri ami ! Hana wa tanō si mate dania naha mbanoea da'e ? Ba na sama'ele'ō 18 atō ira ba na so chōra daroma li Jehowa, ba ndramo'e'andrō chō Jehowa ngahōnō andrō, ena'ō bōi te'ohe ba Mbabeli wakake andrō si tosai ba gosali Jehowa ba ba gōdo razo mado Joeda ba ba Jeroezalema. Imane sa Jehowa ngahōnō 19 andrō, ba gehomo andrō ba ba mba'wā nidanō andrō ba ba dadaoma andrō, ba ba zi tosai fakake, si tosai ba mbanoea andre, (*Raz. II. 25, 13*) nirōi Neboekanesa, razo 20 Mbabeli, me i'oloi'ō Jechonia, ono Jojaki, razo mado Joeda, moroi ha Jeroezalema, me i'ohe ba Mbabeli, fabaja salawa mado Joeda fefoe ba salawa Jeroezalema : (*Raz. II. 24, 14*) imane sa'ae Jehowa ngahōnō 21 andrō, Lowalangi Ndraono Gizera'eli, ba wakake andrō, si tosai na ba gosali Jehowa ba ba gōdo razo mado Joeda ba ba Jeroezalema : Ba Mba- 22 belī te'ohe dania, ba ba da'ō ahono, balazi iroegi ba'wa oefoeli oefai'gi — i'wā'ō Jehowa — ba wangai ja'ia, ba wamoeli ba naha andre. (*Raz. II, 36, 18. F. 29, 10*).

FAZA 28.

I. Fama'ele'ō falimosa, chō Hanania. II. Itimba Jeremia ba i'ombacha'ō chōnia wa'matenia.

I. Ba me dōfi da'ō — me bōrōta, I
 wa razo Zedekia, razo mado Joeda, ba ndrōfi si ōfa, ba'wa si lima, ba hoemede chōgoe zama'ele'ō andrō, Hanania, ono Gasoeri, banoea Gibeona, ba gosali Jehowa, ba zi so ere ba sato fefoe, imane : Da'ō 2

niwa'ō Jehowa ngahōnō, Lowalangi
 Ndraono Gizeraēli: Oerasa galo
 mbagi andrō chō razo Mbabeli!
 3 Lō aloea menāroea fache, ba oe'
 ohe mangawoeli ba naha andre
 fefoe wakake andrō ba gosali Jehowa,
 4 nihalō Neboekanesa, ba mbanoea,
 ni'ohenia ba Mbabeli. Fabaja
 Jechonia, ono Jojaki, razo mado
 Joeda, awō fefoe ni'oloi'ō andrō,
 mado Joeda, si no mondroegi Babeli,
 5 ba oe'ohe mangawoeli ba mbanoea andrō
 — iwa'ō Jehowa — oerasa sa'ae galo mbagi
 andrō chō razo Mbabeli. Ba hoemedē
 Jeremia chō Hanania andrō, sama'ele'ō,
 6 ba zi so ere ba sato fefoe, si so ba
 gosali Jehowa. Imane Jeremia, sama'ele'ō:
 Ja'ia da'ō! Jamoefaloea da'ō Jehowa!
 Jamoebe'e Jehowa itōrō limō, nifa'
 'elc'ōmō, jamoe'ohe mangawoeli ba
 mbanoea andre wakake andrō ba
 7 gosali Jehowa, awō fefoe niha ni'
 oloi'ō, moroi ba Mbabeli. Ba fondrongo
 8 ngōgoe chōoe ba ba zato fefoe: Sama'
 ele'ō andrō fōnagoe ba fōnaoe, i'otarai
 gōtō fōna sa'ae, ba ba danō soja
 mama'ele'ō ba ba gamatōrōwa razo
 seboea; fanoewō ba famakiko ba
 9 fōchō waba la'ombacha'ō; ba sama'
 ele'ō fangorifi — ba na itōrō li zama'
 ele'ō andrō, ba oroma, ha niha zama'
 'elc'ō nifatenge Lowalangi, si ndroehoendroehoe. (*Moz.*
 10 *V. 13, 22*). Ba ihalō galo mbagi andrō
 ba mbagi Jeremia sama'ele'ō Hanania
 sama'ele'ō andrō, ifatō. Ba imane
 11 Hanania, ba zi so sato fefoe: Da'ō
 niwa'ō Jehowa: Lō aloea mēdroea
 fache, ba oemanō worasa kalo mbagi
 andrō chō Neboekanesa, razo Mbabeli
 ba mbagi niha fefoc, ha soi ira! Ba
 ilaoe mofanō Jeremia.
 12 II. Ba me no ifatō Hanania sama'
 ele'ō andrō galo mbagi Jeremia sama'
 13 ele'ō, ba hoemedē Jehowa chō Jeremia,
 imane: Ae wa'ō

chō Hanania andrō: Da'ō niwa'ō:
 Kalo mbagi eoe nifatōoe, ba oefa-
 zōchi galo mbagi si'ōli, fangalinia!
 Imane sa Jehowa ngahōnō andrō,
 14 Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Kalo
 mbagi si'ōli oeharc'ō ba mbagi niha
 andrō fefoe, ha soi ira, ena'ō enoni
 Neboekanesa, razo Mbabeli, ira,
 ena'ō ngoningonia, noemalō saliwali'
 wa ba danō, ba oebe'e chōnia. (*Moz.*
 15 *V. 23, 14*). Ba imane Jeremia sama'
 ele'ō chō Hanania sama'ele'ō andrō:
 Fondrongo, ja'oegō Hanania! Tenga
 Jehowa zamatenge ja'oegō, ba noa
 zoei ōfowōhō niha andre, ba wa'abe'e
 dōdō ba walimosa andrō. Andrō imane
 16 Jehowa: Hiza, oeheta ndra'oegō ba
 goeli danō; barō ndrōfi andre mate
 ndra'oegō, me no ōfarooe niha ba
 wola'wa Jehowa! (*Moz.* *V. 13, 5.*
F. 29, 32). Ba mate Hanania, sama'
 17 ele'ō andrō ba ndrōfi da'ō, me
 ba'wa si fitoe.

FAZA 29.

Scera Jeremia ba ni'oloi'ō ba Mbabeli:
 I. Famangelama ba wama'elo'ō
 falimosa andrō. II. Balazi iroegi
 fitoe ngafoeleoe fache, awena i'ohe
 ira mangawoeli Lowalangi. III.
 Fameta'oe si tosa na ba Jeroezalema
 IV. Hoekoe, si gōna dania zama'
 'ele'ō si falimo andrō, daroea.
 V. Soera Zemaja andrō, ba foteonia.

I. Ba da'e zoera andrō, nifa'ohe'ō
 1 Jeremia sama'ele'ō, moroi ba Jeroezalema,
 ba zi tosa satoea ni'oloi'ō andrō
 ba ba gere ba ba zama'ele'ō andrō,
 ba ba zato fefoe, ni'oloi'ō Neboekanesa
 ba Mbabeli, moroi ba Jeroezalema,
 (me no aheta 2 ba Jeroezalema razo,
 Jechonia, ba sala'wa ira alawe andrō
 ba enonira jomo ba koemandroe seboea
 andrō, ba Ndraono Joeda, ba ba Jeroezalema
 ba toeka ba siamboe). (*Raz.* *II. 24, 12*).
 Ifa'ohe'ō chō Geleasa, 3
 ono Zafano, awō Gemaria, ono Hilikia,
 nifatenge Zedekia, razo

- mado Joeda, chō Neboekanesa, razo Mbabeli, imane ba zocra andrō :
 4 Da'ō niwā'ō Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraëli ba ni'oloi'ō andrō fefoe, ni'oloi'ōgoe ba Mbabeli, moroi ba Jeroezalema :
 5 Milaœ nomo ba ni'onahia, milaœ mokaboe ba mi'ā mboea zinanō
 6 bacha. Mi'angowaloe ba mi'o'ono, ono matoea ba ono alawe, ba mi-fangowaloe nonomi matoea ba mi-be'e nihalō nonomi alawe, ena'ō mo'ono ira, ono matoea ba ono alawe, ena'ō ato ami ba da'ō, ena'ō
 7 bōi awoewoe wa'ato. Mi'aloei wangerifi mbanoea andrō, ba ni'oloi'ōgoe ja'ami, mi'angandrō chō Jehowa, salahira ; fangorifimi sa'ae wangerifira ! Imane sa Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraëli : Bōi lafowōhō ami sama'e-le'ō andrō chōmi, si so andrō ba chōmi, ba ma si faeta andrō chōmi, ba bōi mi'amati ba wangifimi,
 9 falimosa sa nifa'ele'ōra chōmi ba dōigoe, tenga ja'odo zamatenge ja'ira ! — iwā'ō Jehowa. (*F. 14, 14. Rom. 10, 15*).
- 10 II. Imane sa Jehowa : Na no aloea zi fitoe ngafoeloe fache ba Mbabeli, awena oefaiigi ami ba awena oefaloea niwā'ōgoe si sōchi andrō, ba chōmi, wa oe'ohc mangawoeli ami ba mbanoea da'e. (*Nga'ōt.*)
 11 *II. 36, 22. F. 25, 12*). **Oe'ila sa, he wisa dōdōgoe chōmi — iwā'ō Jehowa — tōdō ba wangerifi ba tenga ba wamakiko, ba wamaigi fa'ehahae dōdō chōmi, ba gōtō dania !**
 12 Awena dania mi'angarōfi li ndra'o, mōi ami mangandrō chōgoe, ba oefondrongongo chōmi. Ba mi'aloei ndra'o, ba misōndrado, na moroi si'aikō ba dōdō mi'aloei ndra'o, (*Moz.*
 14 *V. 30, 2*), **ba oebe'e nisōndrami ndra'odo** — iwā'ō Jehowa — ba oefaiigi wangefa chōmi, oe'ozaragō ami, moroi ba niha fefoe ba moroi ba mbanoea fefoe, ba nitibo'ōgoe ja'ami — iwā'ō Jehowa — ba oe'ohc mangawoeli ami ba mbanoea andrō, ba nihetagoe ja'ami. (*F. 23, 3*).
- III. Ba na mimane : No i'asogō 15
 chōma zama'ele'ō ba Mbabeli Jehowa. — Imane sa'ae Jehowa, ba 16
 chō razo andrō, sidadao ba dadaoma andrō chō Dawido, ba ba niha sato fefoe, banoea da'e, talifoesōmi, si lō fao chōmi, ja'ami ni'oloi'ō andrō, — imane Jehowa ngahōnō : 17
 Hiza, oefatōrō chōra zi'ōli ba lofo ba fōchō waba, oebe'e amaedola marafala saisō ira, si tebai ni'ā, balazi walōsōchi. (*F. 24, 3 b.t.*). Ba 18
 oebe'e solohi ja'ira zi'ōli ba lofo ba fōchō waba ba oebe'e sihochā mboe ira, ba niha ba goeli danō fefoe ; oebe'e bōrō wangelifi ba bōrō wa'atobali dōdō ba bōrō wa'iki ba bōrō wango'aja, ba niha fefoe, ba nitibo'ōgoe ja'ira, (*Moz. V. 28, 37*), bōrō wa lō nifondrongongora ligoe 19
 — iwā'ō Jehowa — si lō atagedo fama'oh'e'oh'e'ō chōra ba genonigoe sama'ele'ō andrō, ba lō nifondrongongi — iwā'ō Jehowa. (*F. 25, 4*).
- IV. Ba ja'ami, ba mifondrongongo li Jehowa, ja'ami ni'oloi'ō andrō fefoe, nifa'oh'e'ōgoe ba Mbabeli, moroi ba Jeroezalema : Imane Jehowa 21
 ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraëli ba chō Gahabi andrō, ono Golaja, ba ba chō Zedekia andrō, ono Maseja, sama'ele'ō faja chōmi, ba dōigoe : Hiza, oebe'e ba danga Neboekanesa, razo Mbabeli, ira, ena'ō ifaboenoe'ō ira, ba zanehe ami ! Ba tobali bōrō wangelifi ira 22
 ba ni'oloi'ō andrō fefoe, mado Joeda, ba Mbabeli, lamane dania : „Jamoefatōrō'ō Jehowa ba lala ndra Sedekia Ahabi, nitoenoe razo Mbabeli, ba galitō !” (*Dan. 3, 6*). Me 23
 no manao horō ira ba Ndraono Gizeraëli, me no lahorōni ndronga nawōra ba me no la'ombacha'ō waja ba dōigoe, si tenga niwā'ōgoe chōra : — ja'odo sa'ae zangila, si so ba mbōrō ndra'o ! — iwā'ō Jehowa.

24 V. Ba chõ Zemaja andrõ, ba-
 25 noea Nehalama, ba õmane : Da'õ
 niwa'õ Jehowa ngahõnõ andrõ,
 Lowalangi Ndraono Gizeraëli : Me
 no ba dõimõ ðifa'ohẽõ zoera ba
 mbanoea Jeroezalema fcofe ba chõ
 Zefania ere andrõ, ono Maseja ba
 26 ba gere fefoe, me no õmane : No
 ifataro ndra'oegõ ere Jehowa, fangali
 Jojada, ere andrõ, ena'õ õdaroda-
 rogõ, na so zowõhõ, na so zama'-
 ele'õ, ena'õ õbe'e ba galo ba ba
 mbilagoe mbagi. (*Raz. II. 9, 11 ;*
 27 *25, 18*). Ba hana sa wa lõ õtena'wa
 Jeremia andrõ, banoea Ganatoti,
 28 si no mama'ele'õ chõmi ? Noa sa
 atõ ifa'ohẽõ chõma [zoera] ba
 Mbabeli, wangoema'õ : „Ara na sa !
 Milaoe nomo ba mi'onahia, milaoe
 mokaboe ba mi'ã mboea zinanõ
 29 bacha ! . . .” Ba ibaso zoera andrõ
 Sefania, ere andrõ, ba zamondrongo
 30 Jeremia. Ba hoemedẽ Jehowa chõ
 31 Jeremia, imane : Farongogõ ba
 ni'oloi'õ andrõ fefoe, õmane : Imane
 Jehowa, ba chõ Zemaja andrõ, ba-
 noea Nchalama : Me no mama'ele'õ
 chõmi Zemaja andrõ, lõ lai wa
 tenga nifatengegõ ja'ia, ba me no
 ifowõhõ ami, ena'õ abe'e dõdõmi
 32 ba waja, ba imane Jehowa : Hiza,
 oesoelõni da'õ chõ Zemaja andrõ,
 banoea Nehalama ba ba ma'oewoe-
 nia mitoe ! Bõi faloecha ia [ma'-
 oeowoc], si lõ teboelõ ba mbanoea
 niha da'e, ba lõ ichamõ nosonia
 zi sõchi andrõ, ni'asogõgoe dania
 ba mbanoeagoe andre — iwa'õ Je-
 howa — me no ifaroe niha ba
 wolawa Jehowa. (*F. 28, 16*).

FAZA 30.

Fama'ele'õ fangawoeli moroi ba
 Mbabeli : I. Na no sefa wamakao
 seboea, ba itolo mbanoeania Lowa-
 langi, i'asogõ chõra razo, ma'oewoe
 Dawido. II. Dõhõ dania zesocho a-
 ndrõ chõra. III. Te'azõchi mbanoea
 ba osali.

1 1. Taroma li, niwa'õ Jehowa chõ
 2 Jeremia ; imane : Da'õ niwa'õ Je-

howa, Lowalangi Ndraono Gizera-
 ëli : Tãnõ chõoe ba zoera fefoe da-
 roma li andrõ, niwa'õgoe chõoe.
 (*Fam. 1, 11*). Hiza sa, iroegi'õ ba'wa 3
 dania, — iwa'õ Jehowa, ba oefaigi
 wangefa ba mbanoeagoe Iraono Gi-
 zeraëli, awõ mado Joeda, iwa'õ Je-
 howa, ba oe'ohẽ mangawoeli ira ba
 danõ andrõ, nibe'egoe chõ ndra toe-
 ara, ena'õ la'ochõgõ. Ba da'õ da- 4
 roma li andrõ, niwa'õ Jehowa ba
 chõ Ndraono Gizeraëli ba ba mado
 Joeda : Imane sa'ae Jehowa : Fe'ao 5
 sata'oe ita tarongo ; fanizinizi, ba
 lõ fangorifi. Mizofezofoe ba mifaigi,
 na madono maõ ndra matoea ! Ba
 hana wa oe'ila lagogohe zolara
 dozi ira matoea, hoelõ zadono ? ba
 hana wa fatoetoe afocesi mbawa !
 (*F. 4, 31 ; 6, 24*). Alai ita ! ba'wa se- 7
 boea sa'ae mba'wa da'õ, si lõ fa-
 maedo, ba ba'wa wa'atosasa ba
 ma'oewoe Jakobo, ba — ni'efa'õ
 dania ira ba da'õ ! (*Joël. 2, 11, Sef.*
1, 15). Na ba'wa da'õ sa — iwa'õ 8
 Jehowa ngahõnõ — ba oerasa galo
 mbagi andrõ chõra, ba mbagimi,
 ba oe'toe'õ wesoe chõmi, ba lõ
 tola sa'ae la'osawoejoe ira [ma'-
 oewoe Jakobo andrõ] niha bõ'õ.
 Enoni Lowalangira Jehowa sa'ae 9
 ira ba enoni razora andrõ, Dawi-
 do, ni'asogõgoe chõra. (*Hez. 34, 23.*
Hos. 3, 5). Ba ja'oegõ enonigoe ma'-
 oewoe Jakobo, ba bõi ata'oe'õ —
 iwa'õ Jehowa — ba bõi tokea'õ,
 ja'oegõ Iraono Gizeraëli, oe'efa'õ
 sa'ae ndra'oegõ ba danõ sarõoe
 ba oe'efa'õ ma'oewoemõ ba danõ
 andrõ, ba ni'oloi'õ ja'ira, ena'õ mangawoeli
 ma'oewoe Jakobo, ena'õ ahono ira
 ba danõ, ena'õ lõ hadia ia ba lõ
 ikeani ira niha. (*Jes. 41, 13 ; 43, 5*).
 Lõ'õ sa aefado chõoe — iwa'õ 11
 Jehowa — ba wangerifi ja'oegõ. Oe-
 hori sa'ae fefoe soi niha, ba nifa-
 zaewegoe ja'ami, ba ja'ami, ba lõ
 oehori ; oe'otoe'õ ami ndrohendro-
 hoe, lõ tola lõ'õ manõ fotoe. (*Sam.*
II. 7, 14. Jes. 27, 8. F. 4, 27 ; 10, 24).

- 12 II. Imane sa Jehowa : No abölö-
 bölö wöchöoe andrö ba si lö daloe-
 13 daloe zochooe ! Lö samatoenö hoe-
 hoeomö — ba zochooe, sanana andrö,
 ba lö famadöhö, lö daloedaloe ni-
 14 falemba chöoe ! Dozi somasi ja'oe-
 gö mege, ba no olifoe ira ndra'oe-
 gö : lö'ö manö ba dödöra ja'oe-gö,
 me no oebago ndra'oe-gö nifama-
 go emali, me no oe'otoe'ö ndra'oe-
 gö nifangotoe'ö safaito, ba wa'oja
 golalöwäoe andrö, ba ba wa'afahö-
 15 na horöoe. Hana wa mangaröngarö
 ndra'oe-gö ba zesocho andrö chöoe,
 me no abölöbölö wa'aföchö chöoe ?
 Börö wa'oja golalöwäoe andrö ba
 fa'afahöna horöoe, wa oelaoe chöoe
 16 da'ö ! (*F. 5, 6*). Ba ni'ä dania dozi
 si manga ja'oe-gö, ba dozi samakao
 ja'oe-gö, ba ni'oloi'ö dania, fefoe, ba
 dozi sangosindra'oei si so chöoe, ba
 oebe'e ni'osindra'oei si so chöra da-
 nia, ba dozi soraboe gamagamae, ba
 oebe'e niraboe ! (*Jes. 41, 11. F. 10, 25*).
 17 Oefatöfa sa dania chöoe daloedaloe
 nifalemba, oefadöhö zesocho andrö
 chöoe — iwa'ö Jehowa — me „Ni-
 tibo'ö" labe'e töimö — „Siona si
 lö ba dödö niha" (*Sin. 103, 3*).
 18 III. Imane Jehowa : Hiza, oefaigi
 wangazöchi ma'owoe Jakobo ba
 oehachösi tödö nomora ; ifoeli teta-
 roe'ö mbanoea ba hilinia ba ifoeli
 te'onahia gödo, si mane föna. (*Sin.*
 19 *126, 1*). Ba terongo moroi ba da'ö
 wangandrö saoha gölö, awö li za'iki,
 ba ato ira oebe'e, böi awoewoe wa'-
 ato ; ba eboea döira oebe'e, böi ito-
 hoegö, wa lö ba dödö niha bö'ö ira.
 20 (*Jes. 35, 10*). Ba iraonia (iraono
 Jakobo) ba si mane föna, ba ba-
 noeara, ba si lö teboelö fönagoe,
 ba dozi samakao ja'ira, ba oe'otoe'ö.
 21 Ba samatörö ja'ira, ba oi ja'ira, ba
 salawära, ba banoeara. Ba oetehe
 chönia we'amöi chögoe, ena'ö i'o-
 ndrasi ndra'o — ha niha na sa zi lö
 ata'oe mate ba wangondrasi ja'odo ?
 22 — iwa'ö Jehowa. (*Mich. 5, 2*). Ba
 tobali banoeagoe ami, ba Lowala-

ngimi ndra'odo ! (*F. 24, 7 ; 31, 33*).
 Tesao sa'ae nangi sabölö chö Je- 23
 howa. fönöenia, angi sabe'e sibai ;
 itörö högö zeboea horö andrö : (*F.*
 23, 19). Lö alö wönoe Jehowa a- 24
 ndrö, irege no itörö nihonogöinia
 ibe'e, irege no ifaloea — moroi foeri
 dania aboto ba dödömi !

FAZA 31.

Tohoetohoe wamaboe'oe fa'eboea
 dödö ba Ndraono Gizeraäli ; I. Ifoeli
 oroma dania wa'eboea dödö Lowa-
 langi andrö, si lö aetoe, ba mba-
 noeania. II. Tobali fa'omoeso dödö
 wege'ge andrö. III. Lö'ö sa'ae la-
 loe'i horö ndra amara iraono. IV.
 Tefaboe'oe wawoe'oesa li si bohooe.
 V. Lö'ö manö itibo'ö mbanoeania
 Jehowa.

I. Ba na loeo da'ö — iwa'ö Je- 1
 howa —, ba Lowalangi mado Gi-
 zeraäli fefoe ndra'odo, ba banoea-
 goe ira. Imane Jehowa : No faloe- 2
 cha wa'eboea dödö ba danö si ma-
 te niha andrö, si lö ahori ba mba-
 wa zi'öli. Talaboe ! ba wolohe ba
 wa'ahono Iraono Gizeraäli ! (*Moz.*
 11, 33, 14, *Heb. 4, 9*). No i'oroma'ö 3
 ia chögoe Jehowa, moroi ba zaröoe,
 no imane : **No oe'omasi'ö ndra'-
 oegö fa'omasi si lö mamalömalö,
 andrö wa lö teboelö chöoe wa'e-
 boea dödögoe andrö.** Oefoeli oe'a'- 4
 azöchi ndra'oe-gö, ena'ö te'azöchi'ö,
 ja'oe-gö ono alawe, Iraono Gizeraäli.
 Ajaoe zoei dania waritia andrö
 chöoe, ena'ö fao ndra'oe-gö ba za- 5
 nari ! Öfoeli ölaoe kaboe nagoe ba
 hili Zamaria — samazöchi ja'ia,
 ba la'ogoena'ö göi. Iroegi sa ba'wa 6
 dania, ba moe'ao zanaro, ba hili
 Geferaji, lamane : „Talaboe, möi
 ita misi jawä ba hili Ziona, chö
 Lowalangida Jehowa !" (*Jes. 2, 3*).
 7 *Mich. 4, 2*). Imane sa Jehowa ; Mi'-
 anoenö ba wa'omoeso dödö, ba chö
 ma'owoe Jakobo, mikaraini wa'iki,
 böirö högö soi andrö ! Mi'eboea'ö
 li wanoenö, mimane : Orifi mbanoe-
 aoe andrö, si tosai Iraono Gizeraäli,

8 ja'oegō Jehowa! Hiza, oe'ohē mangawoeli ira moroi jōoe, oe'ozaragō ira moroi ba wondrege danō — fao zi lō hōrō ba sogombōejoembōe-joe tōla ba sanabina ba sawena madono fefoe: ato sibai ira, wangawoeli ba da'e! Mege'ēge ira wa'aso ba fakao: oefasao ira, oc'ohē ba goembōe; lala si fadaja nitōrō, si tebai manendre ira; noa sa tobali ama Ndraono Gizeraēli ndra'odo ba si a'a nonogoe mado Geferaji! Mifondrondrongo li Jehowa, ja'ami niha baero, mi'ombacha'ō ba hoelo misa, ba zarōoe, mimane: Samazaewe mege Iraono Gizeraēli, da'ō gōi zangozaragō, ba irorogō, si mane fondrorogō goebalo rorogōfōnia!

11 Jehowa sa zangorifi ma'oweo Jakobō, i'efa'ō ba danga zabōlō moroi chōra. (*Jes. 49, 24*). Ba so ira ba manoenō ba hili Ziona, lahoeroefai wa'eboea dōdō Jehowa andrō, boea nowi ba ōsi nagoe ba fanicha ba ono mbiribiri ba ono za'wi, ba amaedola kaboe si lō ambō idanō nosora, ba lō'ō sa'ae ariri ira. Ba awena dania omoeso dōdō nono alawe ba wanari, fabaja ono matoea ba satoea fefoe, ba oebali'ō fa'owoeawoea dōdō wa'aboe dōdōra andrō ba oerara dōdōra, omoeso dōdōra oebe'e, aefa wa'alangoe dōdō andrō. Ba oebe'e fangokafoe dōdō gere dawō ba aboeso mbanoeagoe fa'eboea dōdōgoe andrō — i'wa'ō Jehowa.

15 II. Imane Jehowa: Terongo li wanganōngarō ba Rama, feg'ege sabōlōbōlō! — i'e'esi nononia Rachela, ba lō irongo wondrara tōdō, ba nononia andrō, me lō ja'ira sa'ae! (*Moz. I. 35, 19. 20. Mat. 2, 18*). Imane Jehowa: Bato wege'ēge, bōi sa'ae mowūi da'wa hōrōoe, so na sa mbōli gōlō, ba wa'erege dōdōoe andrō — i'wa'ō Jehowa: mangawoeli dania ira moroi ba danō nemali. So na sa dōtōnafō, ba gōtō dania chōoe — i'wa'ō Jehowa: ma-

ngawoeli dania ndraono ba danōra. Oerongo sa'ae wanganōngarō mado Geferaji: No ō'otoe'ō ndra'odo, ba tebai oetimba, hoelō nono za'wi, si lō moefamaha na, — tehe chōgoe wangawoeli, ba mangawoelido, me no Jehowa ndra'oegō, Lowalangigoe! (*Sin. P. 5, 21*). Me noa sa'ae oe'erogō ndra'oegō, ba mangesa dōdōgoe, ba me no oesōndra wa'aboto ba dōdō, ba oebōzi zolagoe: ailado, aila sibai ndra'odo, oeloe'i sa'ae wa'aila andrō, si otarai me iraono na ndra'odo. Hadia, ono omasiō sa'ae chōgoe mado Geferaji, ono bōrō wa'omoeso dōdō, fa ifoelifoeli zoei itōrō tōdōgoe, ha me oega gōi fategoedo chōnia? Andrō hoemoeloehoeloe baha dōdōgoe chōnia — tebai lō ochachōsi tōdō ia! — i'wa'ō Jehowa.

III. Taroe'ō chōoe dandra lala, taroe'ō geoe, tōngōni dōrō'wa andrō, lala andrō, nitōrōoe, — foeli'ō, ja'oegō ono alawe, Iraono Gizeraēli, foeli'ō ba mbanoea andre chōoe! Ha wa'ara na ō'ero'erogō, ja'oegō ono alawe si fa'ero? Si bohoos sa ilaoe Jehowa ba goeli danō: Ifohoe ndra matoea ira alawe! (*Joh. 1, 14; 17, 23. Fam. 21, 2. 3*). Imane Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Ifoeli lamane dania ba danō mado Joeda ba ba mbanoea chōra, na no oefaiigi wangefa chōra: „Jamoefahowoe'ō ndra'oegō Jehowa, ja'oegō nahia wa'atoslō, ja'oegō hili ni'amoni'ō!” (*Jes. 11, 9. Sach. 8, 3*). Ba monahia dania ba da'ō mado Joeda, fabaja hanoeara fefoe, sonowi ba sakoebaloi oerifō. Oe'okafei sa'ae dōdō si no odoefodoefo, ba dozi sariri, ba aboeso oebe'e. Ba tokeado ba da'ō ba oefachōlōdo, ba no fangokafoe dōdōgoe wemōrōgoe andrō! (*Sin. 78, 65*). Imane Jehowa: Hiza, iroegi ba'wa dania, ba oefazaewe danomō niha ba tanōmō goerifō ba danō Ndraono Gizeraēli ba ba danō mado

- 28 Joeda, ba si mane me lō atage ndra'o, ba wangochori ba ba wamoe-foc ba ba wanoedogō, ba ba wamakiko ba ba wangalani [ja'ira], si manō gōi dania wa lō atagedo ba wangazō-chi ba ba wananō! — iwa'ō Jehowa. (F. 1, 10). Na loeo da'ō, ba lō'ō sa'ae la'wa'ō: „Ira ama zi manga boea nagoe si lakiritō, ba iraoio zafocroc boha.” (Hez. 18, 2). Ba horōnia sa'ae mate zamōsana; ha niha zi manga mboea nagoe si lakiritō, da'ō zafocroc boha.
- 31 IV. Hiza, iroegi ba'wa dania — iwa'ō Jehowa — ba oelaoe fawoe'oe li ba ma'owoe Gizeraēli ba ba ma'owoe Joeda, fawoe'oesa li si bohoe. (F. 32, 40. Heb. 8, 8-12).
- 32 Tenga si mane me fawoe'oe li ndra'o chō ndra toeara. me oe'ohē dangara, ba wangcheta ja'ira ba danō Miseraji, fawoe'oesa li si no labōhōli, he wa'ae amacdola no oe'owaloe ira! — iwa'ō Jehowa.
- 33 Da'ō sa wawoe'oesa li, na oelaoe fawoe'oe li ba ma'owoe Gizeraēli, na no aefa gōtō da'e — iwa'ō Jehowa: Oebe'e barō dotora goroisagoe andrō, oesoera ba dōdōra, ba Lowalangira ndra'odo ba banoeagoe ira. (F. 24, 7; 30, 22; 32, 38. Hez. 11, 19). Ba lō'ō sa'ae ifahaō nawōnia zamōsana ba lō'ō sa'ae ifahaō dalifoesōnia sotalifoesō, wangoema'ō: Ja aboto ba dōdōmi Jehowa! Noa sa'ae. dezi ira zaboto ba dōdō ja'odo, i'otarai wondrege ndraonc, noema'ō ba wondrege zateo — iwa'ō Jehowa —, oebe'e aefa sa'ae chēra lalōra ba lō'ō sa'ae itōrō tō-dōgoc horōra! (Jes. 54, 13. F. 33, 8. Mich. 7, 18. Joh. 6, 45. Hal. zin. 10, 43).
- 35 V. Imane Jehowa, sangohonogōi loeo, cna'ō hoemaga ba zi ma'ōchō, awō lala mba'wa ba lala ndrōfi, ba wehaga ba zi bongi, samahocfa asi, fa moe'ogoe'ogoe ndroeloenia, — Jehowa ngahōnō dōinia, [imane]:
- 36 Moz. I. 1. 16. Jes. 51, 15). Si mane wa tebai awoc'a fōnagoe nifachoi andrō — iwa'ō Jehowa —, si manō gōi wa tebai tenga sa'ae soi fōnagoe ma'owoe Gizeraēli, gōtōgōtō wa'ara. (Sin. 72, 5. Jes. 6, 13. Rom. 11, 25-27). Imane Jehowa: Si mane wa tebai tesoe'a mbanoea si ja'wa, awō wa tebai te'aloeci latalata danō andrō, tooe, si manō gōi wa tebai oetibo'ō madooe Gizeraēli ma'afocoe, ba ni-koera andrō fefoc — iwa'ō Jehowa! Hiza, iroegi ba'wa dania — iwa'ō Jehowa — ba tetaroe'ō zoci mbanoea chō Jehowa, i'otarai malige Hananeli andrō, iroegi mbawa gōli ba watalinga. (Neh. 3, 1. Sach. 14, 10). Ba latohoegō, ladōlō misa wanoe'a, ba hilihili Garebi andrō, ba lakōi'ō, latoctocroc Goa. Ba dašo gamatela andrō, ma'afococ, daso nawoc andrō, benoea andrō ma'asagōrō, iroegi mbombo Kendrona; ba tánō ba gatoemboeccha, iroegi zinga mbawa gōli koedo, ba ni'amoni'ō chō Jehowa: ba lō'ō sa'ae tefococ, lō'ō sa'ae tedoedoegō, iroegi zi lō actoc.

FAZA 32.

I. Mowōli benoea Jeremia, me tescewō Jeroezalema, tandra wa mangawoeli dania Ndraonc Gizeraēli. II. Fangandrō zama'ele'ō. III. I'ombacha'ō chōnia Lowalangi, wa ba horōra tedoedoegō Jeroezalema. IV. Ba na foeri, ba i'ohē mangawoeli ba danōra mbanoeania, moroi ba ni'oloi'ō ja'ira.

I. Taroma li Jehowa chō Jeremia, me no aloea mezi'wa fache Zedekia andrō, razo mado Joeda, dōfi si fele'waloe chō Neboekanesa. Me loeo da'ō isocwō Jeroezalema razo Mbabeli; ba no moekoeroe Jeremia, sama'ele'ō, ba naha zago ba gōdo razo mado Joeda. (Raz. 11, 25, 1). Noa sa ifakoeroe'ō ia Sedekia, razo mado Joeda, wangoema'ō: Hana wa omane wama'ele'ō: Da'ō niwa'ō Jehowa: Hiza, oebe'e ba danga razo Mbabeli mbanoea da'e,

- 4 ena'ō atoc'a ira. (*F. 34, 2*). Ba Sedekia andrō, razo mado Joeda, ba lō zi lō lara'oe Dawa Galedaia, lō zi lō tebe'e ba danga razo Mbabeli, ba fahoehoco ira ba fa'ila bawa.
- 5 Ba Mbabeli i'ohe Zedekia, ba ba da'ō ahono ia, irege oefoeli oetolo ia! — i'wa'ō Jehowa. Na fasōndra ami ba Ndrawa Geledaia, ba lō fozoc. Ba imane Jeremia: No hoemde chōgoe Jehowa, imane: Lō ara tō, ba mōi chōoe Hanameli, ono namae Saloemi, ba imane: Ōli mbenoecagoe andrō ba Ganatoti, ja'ogō sa zi tōla mananoe, wowōli ja'ia. (*Moz. III. 25, 25*). Ba so dāna nonogoe andrō, Hanameli, itōrō ni'wa'ō Jehowa, mōi chōgoe ba naha zago andrō, imane chōgoe: Tema ōli mbenoecagoe andrō, ba Ganatoti, ba danō niwada mado Mbenijami, tola sa ja'ogō mochō, tola ōsanoe — ōli ia chōoe! Ba aboto ba dōdōgoe, wa no li Jehowa; ba oe'ōli mbenoecagoe andrō, ba Ganatoti, ehō Hanameli, tána nonogoe, ba oetoele chōnia mbōli, felewitoe ba roefia. Ba oefazōchi zoera ba oefotandro ba oe'asogō zi so ba mbōrō ba oetoele lo mbōli, ba waliēra. Ba oehalō zoera wowōli andrō, nifotandro, ba oebe'e chō Mbaroечи, ono Nerija ono Mahaseja zoera andrō, ba zi so Hanameli andrō, tána nonogoe ba si so ba mbōrō andrō, si no mame'e tandro tanga ba zoera wowōli andrō, ba zi so mado Joeda fefoe, si sosō ba naha zago andrō.
- 13 Ba oemane ehō Mbaroечи andrō
- 14 ba zi so ira: Da'ō ni'wa'ō Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Halō zoera wowōli andrō, nifotandro, ba si sagōrō, si lō moedohō, ba ōbe'e ba migō tanō,
- 15 Ba o'ara manaha. Imane sa Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Ifoeli te'ōli dania nomo ba benoecagoe ba kaboe nagoe ba danō andre!
- 16 II. Ba me no oebe'e ba danga
- Mbaroечи andrō, ono Nerija, zoera wowōli andrō, ba mangandrō ndra'ō chō Jehowa, oemane: He So'aja, 17 Jehowa, hiza, no ja'ogō zamazōchi banoea si ja'wa ba tanō, ba wa'abōlōmō andrō si lō ambō, tangamō andrō, ni'oro'ō, zamazōchi — lō hadia ia zi tebai, ehōoe. (*Moz. I. 18, 14*). Ba ngahōnō ō'e 18 boea'ō dōdōoe ba ōsoelōni lalō ndra ama ba gaheta ndraonora foerira, ja'ogō Lowalangi seboea, si lō ambō fa'abōlō, sotōi Jehowa ngahōnō, (*Moz. II. 34, 7. Sin. 79, 12*), seboea lala dōdō ba sabōlō 19 ba wolaoe hadia ia, sanche lala nono niha fefoe, ba wanoelōni ba zamōsana, dali nitōrōnia andrō, awō loaloeca wolaoenia. (*Nga'ōt. II. 16, 9. Jes. 28, 29. Rom. 2, 6*). Si no mamazōchi tandra ba 20 sahōlihōli dōdō ba danō Miseraji, ba iroegi ma'ōchō andre, he ba Ndraono Gizeraēli ba he ba niha baero, ba wangeboca toeriamō, si mane toeriaoe ma'ōchō. No 21 ōheta ba danō Miseraji mbanoeamō Iraono Gizeraēli, wamazōchi tandra ba sahōlihōli dōdō, tangaoe sabōlō ba ta'iomō nifadōlō, ba fao wameta'oc, sabōlōbōlō. (*Sam. II. 7, 23. Nga'ōt. I. 17, 21*). Ba no 22 ōbe'e chōra danō andre, nifaboe'oemō fame'e, si mōi'ō ba hōloe, ehō ndra toera, tanō ba zi falavoe soe soe ba ōe ōwani. Ba me no laroegi, 23 me no la'ochōgō, ba lō la'ō'ō gorosamō ba lō latōrō nifachōimō, ma'iofe lō la'ō'ō ni'wa'ōoe chōra ni'ō'ō, andrō wa ōfatōrō ehōra wamakao andrō fefoe. No iroegi zinga mbanoea fari andrō, ena'ō atoc'a nemali, ba noa sa'ae moebe'e ba danga Ndrawa Galedaia andrō, samasoei ja'ia, mbanoea, ba zi'ōli ba ba lofo ba ba wōchō waba andrō; nida'ō'ōda'ōmō, ba no itōrō, ba hiza, anehe ndra'ogō. Ba noa 25 zoei ō'wa'ō chōgoe, ja'ogō So'aja, Jehowa: Ōli chōoe mbenoecagoe andrō,

- be'e mbōli ba asogō zi so ba mbōrō! faoedoe wa tebe'e ba danga Ndrawa Galedaia mbanoea.
- 26 III. Ba hoemedede Jehowa chō
 27 Jeremia, imane : Hiza, Jehowa ndra'odo, Lowalangi nōsi goeli danō fefoe, — hadia, so maō hadia ia zi tebai, chōgoe? (*Moz. IV. 16, 22*).
- 28 Andrō imane Jehowa : Hiza, oebe'e ba danga Ndrawa Galedaia mbanoea andre, ba danga Neboekanesa, razo Mbabeli, ena'ō atoe'a ira. (*F. 21, 10*). Ba Dawa Galedaia andrō, samasoei banoea andre, ba mōi bacha dania ba latoenoe mbanoea andre, achozi labe'e, fabaja omo andrō, ba nitoenoe koemōjō chō Mba'ali, ba dete ja'wa, ba ba nibe'era soemange nibadoe ba Lowalangi bō'ō, ba wangandrō fōnoegoe. (*F. 19, 13*). Iraono Gizeraēli ba mado Joeda, ba i'otarai iraono ira sa'ae, ba awai nilaoera, ha si lō omasi ndra'o; lō aetoe sa la'andrō wōnoegoe Iraono Gizeraēli, ba nifazōchi dangara andrō — i'wa'ō Jehowa; fangandrō wōnoegoe ba fangandrō wa'abao dōdōgoe sa'ae mbanoea andre, i'otarai loe, me lataroe'ō ia, iroegi ma'ōchō andre, ena'ō oeheta ia ba doedoema hōrōgoe, bōrō walōsōchi Ndraono Gizeraēli, fefoe ba falōsōchi mado Joeda, nilaoera andrō, ba wangandrō fōnoegoe, ja'ira ba razora ba satoe-ara ba ere andrō ba sama'ele'ō chōra ba ira matoea mado Joeda ba banoea Jeroezalema. No la'ero-gō ndra'o, lō ni'onahōgōra ja'odo, ba he wa'ae lō sadagedage ita, wamahaō ja'ira, ba lō'ō zoei nifondrongora, ba wanōngōni fotoe mena'ō. (*F. 2, 27; 7, 13*). Sogoro ita andrō chōra sa'ae lafedadao ba gosali andrō, nifotōi chōgoe, ba wana'oenōi ja'ia. (*F. 7, 30; 23, 11*).
- 35 Lafa'anō naha wame'e soemange chō Mba'ali ba ndraso Mbeni-Hinomo, ba wanoenoe onora matoea ba onora alawe chō Molocho andrō, — si tenga ni'wa'ōgoe chōra ba si lō irai itōrō tōdōgoe, folaoe sogoro ita andrō, ba wamowōhō mado Joeda, ba wamazōchi horō.
- IV. Ba ija'e — ba andrō wa
 36 imane Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba mbanoea andre, ni'wa'ōmi no moebe'e ba danga razo Mbabeli ba zi'ōli ba ba lofo ba ba wōchō waba andrō : Hiza, oe'ozaragō zoei ira ba danō andrō fefoe, ba nitibo'ōgoe ja'ira ba wōnoegoe andrō ba ba mbachoebachoe dōdōgoe ba ba wa'abao dōdōgoe, si no abōlōbōlō, ba oe'ohe mangawoeli ba naha da'e ba ahono ira ba da'e, lō hadia ia, oebe'e. (*F. 29, 14*). Ba 38 banoeagoe dania ira ba Lowalangi ndra'odo. (*F. 34, 7; 30, 22*). Ba ha sara dōdōra ba ha sara lala 39 nitōrō, oebe'e chōra, fa bōi mamalōmalō wangata'oeffira ja'odo, fangorifira ba fangorifi ndraonora, foerira. Ba oelaoe fawoe'oe li chōra, fawoe'oesa li si lō teboelō, fa lō oebōdado chōra, ba wolaoe si sōchi chōra. Ba oebe'e ba dōdōra wangata'oeffi ja'odo, fa bōi fabali ira chōgoe. (*F. 31, 31 b. t.*). Bōrō 41 wa'owoeawoea dōdōgoe sa'ae ira dania, ba wolaoe si sōchi chōra. Ba octanō ira ba danō andre, si ndrochoendroehoe, moroi si'aikō ba dōdōgoe ba moroi si'aikō ba gera'eragoe. (*Amos. 9, 15*). Imane sa 42 Jehowa : Si mane famatōrōgoe ba mbanoea andre famakiko andrō fefoe, si no abōlōbōlō, si manō dania oefatōrō chōra zi sōchi andrō fefoe, nifaboe'oeogoe chōra. Ba lafoeli la'ōli mbenoea ba danō andre, ni'wa'ōmi : „Tanō si mate, lō niha ba lō oerifō! no moebe'e ba danga Ndrawa Galedaia!” La'ōli dania 44 mbenoea, labe'e mbōli, lafazōchi zoera wowōli ba lafotandro ba la'asogō zi so ba mbōrō, ba danō mado Mbenijami ba ba zi fasoei Jeroezalema ba ba mbanoea mado Joeda ba ba mbanoea ba hili ba

ba mbanoea ba ndraso ba ba mbanoea raja : oe'ohē sa mangawoeli ni'oloi'ō andrō chōra ! — iwa'ō Jehowa.

FAZA 33.

I. Fangaro amaboe'oela li fa'ebolo dōdō Lowalangi ba Ndraono Gizeraēli ba fangawoelira moroi ba Mbabeli. II. Tefa'ele'ō madooe Dawido andrō, satoelō. III. Fawoe'oesa li si bohooe andrō, ba si lō teboelō.

1 I. Ba hoemedē Jehowa chō Jeremia, samoeza lō, me ba goeroennga na so ia, ba naha zago, imane :
 2 (F. 32, 2). Da'ō niwa'ō Jehowa, solaoe, Jehowa sogoi tōdōnia, ba wamaloea — Jehowa dōinia —, imane :
 3 Angarōfi li ndra'o, ba oetema lioe, ba oe'ombacha'ō chōoe zeboea, si tebai aboto ba dōdō niha, si lō
 4 ōrai ōrongo. Imane sa Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba nomo ba mbanoea andre ba ba gōdo razo mado Joeda, nidoedoegō, loealoea fari andrō ba loealoea zi'ōli.
 5 So zi nōi fasōndra ba Ndrawa Galedaia ba lafo'ōsi [nomo andrō] boto niha si mate, niboenoegee ba wōneogoe andrō ba ba mba-
 6 choebachoe dōdōgōe; bōrō walōsōchira fefoe, wa no oebini'ō mbawagoe ba mbanoea andre. Hiza, oefatōfa chōnia daloedaloē nifalemba, famadōhō; oefadōhō zochora ba oebōla'ō chōra wangorifi, si fahōna,
 7 ba si lō mamalōmalō. Ba oe'ohē mangawoeli ni'oloi'ō andrō, mado Joeda ba Iraono Gizeraēli, oefoeli oe'a'azōchi ira, si mane fōna. (F. 24, 6). Ba oehaogō ira, oeheta galalōwara fefoe, lalōra chōgōe; oebe'e ae'fa chōra zalara fefoe, salara chōgōe, me lala'wa ndra'odo. (F. 31,
 9 34). Ena'ō toeriagoe omasiō ba fanoeno ja'odo ba lachōmigoe ia (mbanoea andrō), ba niha ba goeli danō fefoe, sogichi tōdō dania ba sanizinizi ba zi sōchi andrō ba ba wangorifi andrō fefoe — na la-

rongo — nibe'egoe chōra. Imane 10
 Jehowa : Ba naha andre niwa'ōmi : „Tanō si mate, lō niha, ba lō oerifō !” ba ba mbanoea mado Joeda misa ba baewali Jeroezalema, si no asai'ō, si lō nihaniha : lō niha ba lō oerifō, (F. 32, 43), ba terongo 11
 zoei wa'iki ba wa'owoeawoea dōdō ba ba wa'omoeso dōdō ba li zangowaloc ba li nono nihalō ba fanoenō zangoemaō : „Nisoeno Jehowa ngahōnō ; si sōchi tōdō sa Jehowa, si lō aetoe sa wa'cboea dōdōnia andrō,” solohe ba gosali Jehowa soemange fangandrō saoha gōlō : me oebc'c mangawoeli ni'oloi'ō andrō, si otarai danō da'e, ena'ō si mane fōna — iwa'ō Jehowa. (F. 7, 34. Sin. 136, 1). Imane 12
 Jehowa ngahōnō : Ba naha da'e, si no tanō si mate, si lō niha ba si lō oerifō, ba ba mbanoea chōnia fefoe, ba ifoeli dania monaha goebalo, sokoebaloi oerifō. Ba ba mbanoea ba hili ba ba mbanoea ba ndraso ba ba mbanoea raja ba ba danō mado Mbenijami, ba ba zi fasoei Jeroezalema ba ba mbanoea mado Joeda misa, ba ifoeli latōrō dania zangofaja ja'ira birihiri, iwa'ō Jehowa.

II. Hiza, iroegi ba'wa dania — 14
 iwa'ō Jehowa — ba aloea oebe'e zi sōchi andrō, niwa'ōgōe, ba chō ma'oe'woe Gizeraēli ba ba chō ma'oe'woe Joeda : (F. 23, 5. 6; 29, 10).
 Na loeo da'ō ba na gōtō da'ō, ba 15
 te'ombōe madooe chō Dawido, oebe'e, madooe satoelō, ena'ō ifaigi lala ba satoelō, ba danō ! (Jes. 4, 2. Kor. I. 1, 30). Na loeo da'ō, ba 16
 te'orifi mado Joeda, ba ahono Jeroezalema, lō hadia ia, ba tōinia dania [tōi Jeroezalema], ba : „Fa'atoelōda Jehowa”. Imane sa Jehowa : 17
 Lō tola ambō chō Dawido [ma'oe'woe], sidadao ba dadaoma razo ba ma'oe'woe Gizeraēli, (Sin. 89, 30).
 ba ba gere, mado Lewi andrō, ba 18
 lō tola ambō [ma'oe'woe], si so fō-

- nagoe, same'e soemange nitoenoe ba sanoenoe soemange ni'ā ba sanga-saiwai soemange nitaba, si lō mama-lōmalō.
- 19 III. Ba hoemedede Jehowa chō Jeremia, imane : Da'ō ni'wa'ō Jehowa : Na mi'ila miwoe'ai nifachoigoe lala zi ma'ōchō ba nifachoigoe lala zi bongi, fa bōi sa'ae mōleo ba fa bōi sa'ae bongi, ba ginōtōnia, (*F. 31, 36*), ba ocwoe'ai gōi wawoe'oesa li andrō ehōgoe, ehō genonigoe Dawido, fa bōi sa'ae so chōnia ma'oe-woe, sidadao ba dadaomania, samatōrō, ba fawoe'oesa li andrō chōgoe ba mado Lewi ere andrō, enonigoe.
- 22 Si mane ngahōnō andrō, ba mbanoea si ja'wa, si tebai te'crai, awō nene ba mbewe nasi, si tebai tesoe'a, si manō gōi wa tebai te'era ma'oewoe genonigoe Dawido, oebe'e, ba si manō nono Lewi andrō, si mōi enonigoe. Ba hoemedede Jehowa chō Jeremia, imane : Hadia, lō aboto ba dōdōoe ni'wa'ōwa'ō niha andrō, wangoema'ō : Mado andre, si domboea, nitoetoejoe Jehowa, ba no itib'ō ! ba no lō ba dōdōra mbanoeagoe andrō, irege tenga sa'ae banoea wamaigira? Imane Jehowa : Na lō nifachoigoe lala ba zi ma'ōchō ba ba zi bongi, ba na lō nihonogōigoe sinōrō ba mbanoea si ja'wa ba ba danō si tooe, ba oetib'ō gōi ma'oewoe Jakobo ba ma'oewoe genonigoe Dawido andrō, fa lō'ō sa'ae oehalō ma'ocwoenia samatōrō ma'oewoe ndra Aberahamo, Iza'aki, Jakobo ; oefaigi sa wangefa chōra ba oehachōsi tōdō ira.
- 23 zabōlō ehōnia fefoe, awō fefoc nōri ba goeli danō, si so barō mbawania, awō fefoe soi niha, imane [Jehowa] : (*Raz. II. 25, 1 b. t. F. 52, 4*). Da'ō ni'wa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraano Gizcraēli : Ae wā'ō ehō Zedekia andrō, razo mado Joeda, ōmanc ehōnia : Da'ō ni'wa'ō Jehowa : Hiza, oebe'e ba danga razo Mbabeli mbanoea da'e, ena'ō itoenoe. (*F. 21, 10 ; 32, 29*). Ba ja'oe'gō, ba si tebai aefa ba dangania ; lō zi lō lara'oe ndra'oe'gō ba lō zi lō labe'e'ō ba dangania, ba fa'ila bawā ndra'oe'gō ehō razo Mbabeli andrō, ba fahoehoeo ami ba te'ohe ba Mbabeli ndra'oe'gō ! Ba fondrondrongo li Jehowa, ja'oe'gō Sedekia, razo mado Joeda : Imane Jehowa, ba chōoe andre : Lō tola laboenoe ndra'oe'gō ; ba wa'ahonohono mate ndra'oe'gō, ba si mane fanocnoca samohoca chō ndra amaoe, razo mege, fōnaoe, si manō gōi latoenoe chōoc dania ba la'e'esi ndra'oe'gō, lamane : „Alai ndra'o ndra'oe'gō, sala'wa !” me no oenanō wangoema'ō — i'wa'ō Jehowa. (*Nga'ot II. 16, 14*). Ba ifa'ema chō Zedekia, razo mado Joeda, Jeremia sama'ele'ō daroma li da'ō, ba Jeroezalema, me loeo lasoewō Jeroezalema sabōlō chō razo Mbabeli, ba bō'ōnia fefoe, si tosai banoea mado Joeda, Lachisi andrō ba Aseka ; hatō sa da'ō zi tosai banoea sarō, ba mado Joeda.

FAZA 34.

I. Pombacha'ō chō Zedekia Jeremia, atoe'a dania zanoewō ba Jeroezalema ba lara'oe Zedekia, la'ohe ba Mbabeli. II. Itegoe ira Jeremia, me no lalimo zawoejoera.

- 1 I. Ni'wa'ō Jehowa chō Jeremia, me isoewō Jeroezalema ba banoea ba ngaira Neboekanesa, me no i'ohewe, lō'ō sa'ae la'osawcejoe ; la'ō'ō,

II. Ni'wa'ō Jehowa chō Jeremia, me no mamagōlō razo, Sedekia, ba zato mbanoea Jeroezalema fefoe, ba wamarongogō fangefa chōra, (*Moz. II, 21, 2. Moz. V. 15, 12*), ena'ō i'efa'ō zawoejoenia iramatoea ba sawoejoenia ira alawe, Heberaio, zamōsana, fa lō tola i'osawoejoe niwara, ma'oewoe Joeda, zamōsanā. Ba la'ō'ō satoea fefoe ba sato fefoe, sanche mege famagōlō andrō, dozi la'efa'ō zawoejoeria iramatoea, ba sawoejoera ira alawe, lō'ō sa'ae la'osawcejoe ; la'ō'ō,

11 la'efa'ō. Ba aefa da'ō, ba lahalō mangawoeli zawoejoe ira matoea ba sawoejoe ira alawe, ni'efa'ōra, la'anōsō'ō wangosawoejoe. Ba hoemedede Jchowa chō Jeremia, imane :

12 Da'ō ni'wa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli : No fawoe'oe li ndra'o chō ndra tocamī, me oeheta ira ba danō Miseraji ba danō ni'osawoejoe ja'ira, wangoe-

13 ma'ō ; „Na iroegi mcwitoe fache, ba jamoe'efa'ō dalifoesōnia Hebraio zamōsana, na so zi no mamawa ja'ia chōnia ; meōnō fache sawoejoemō ia ba na aefa ō, ba ō'efa'ō ia !” Ba lō lafondrondrongo ligoe ira tocamī, lō labe'e mbōrō dalingara.

14 (Moz. III. 25, 39 b. t.). Ba no mifalalini gera'erami ma'ōchō, no mi'o'ō zatoelō chōgōe, me no mifarongogō wangefa, ba nawōmi, ba me no mamagōlō ami fōnagoe, ba gosali andrō, si no fao ba dōi tōigoe. Ba ija'e, ba no mifoei mibe'e ra'iō dōigoe, me ihālō mangawoeli zawoejoenia ira matoea ba sawoejoenia ira alawe zamōsana, sawoejoemi, si no mifaloea fangefa'ō ; me no mifaloe mi'anōsō'ō wangosawoejoe ja'ira. Andrō imane Jehowa : Lō nifondrondrongomi ligoe, ba wamarongogō fangefa ba dalifoesōmi, ba nawōmi andrō, dozi ami — ba hiza, ja'odo zamaronogō chōmi fangefa, oeloeloe ami ba mbawa zi'ōli ba ba wōchō waba ba ba lofo, ba oche'e nifakao ami, dozi soi niha ba goeli danō zamakao ja'ami. Oeloeloe zi no manawō nifachoigoe andrō ba si lō molo'ō famagōlō andrō, famagōlōra fōnagoe, me lafabali nono za'wi andrō, ba wanōrō ataloea, (Moz. I, 15,

15 10. 17), satoea mado Jocda ba satoea mbanoea Jeroezalema ba enoni razo jomo ba ere ba sato ba danō fefoe, si no manōrō otaloea nono za'wi nifabali andrō : — oebe'e ba danga nemalira ira, ba danga zangaloei famoenora, ba ō wofō

ba daloe mbanoea ba ō goetoe ndroe'oe dania mbatora. (F. 7, 33). Manō Zedekia andrō, razo mado 21 Joeda ba kocmandroe seboea andrō chōnia : oebe'e ba danga nemalira, ba danga zangaloei famoenora, ba danga zabōlō andrō chō razo Mbabeli, si no aheta ba chōmi [iada'e]. Hiza, moehededo chōra — i'wa'ō 22 Jehowa — oe'ohē mangawoeli ira ba mbanoea da'e, ena'ō lasoewō ba ena'ō atoe'a ira, ba ena'ō latoenoe, ba oebali'ō tanō si mate mbanoea mado Joeda, fa bōi sa'ae monahia bacha niha.

FAZA 35.

I. Folo'ō ma'owoe Rechabi andrō oroisā doeara. II. Tebe'e famaedo da'ō ba Ndraono Gizeraēli.

I. Ni'wa'ō Jehowa chō Jeremia, 1 me loeo razo mado Joeda Jojaki andrō, ono Josia, imane : Ae ba 2 ma'owoe Rechabi andrō ba hede chōra, ba ohe ira ba gosali Jehowa, ba mbate'e andrō zamboea ba be'e ōra nagoe. (Nga'at. I. 2, 55). Ba hoemededo chō Jasanā andrō, 3 ono Jeremia ono Habasinia, ba ba dalifoesōnia ba ba ndraononia fefoe ba ba watalifoesōta ma'owoe Rechabi andrō fefoe. Ba oe'ohē ba 4 gosali Jehowa ba mbate'e ndraono Hanani andrō, ono Jigidalia, enoni Lowalangi, ba ngai mbate'e zatoea andrō, ja'wa mbate'e Maseja, ono Zaloemi, sanaro ba mbawandroehō. Ba oefa'oli migō ba mako, si so 5 agoe ja'wa ba ma'owoe Rechabi andrō, ba oemane chōra : Mibadoo nagoe ! Ba lamane : Lō mabadoo 6 nagoe ! noa sa i'oro'i'ō chōma toeamā Jonadabi, ono doeamā Rechabi, foeroegōma, imane : „Bōi manō mibadoo nagoe ba he iraronomi, (Raz. II. 10, 15), ba bōi mi- 7 laoe nomo ba bōi manaroe [fache] ami ba bōi mifazōchi kaboe nagoe, bōi so chōmi zi manō ; ba nosc sosō ami, sagōtō ja'ami, ena'ō a-

naoe nosomi ba danō, ba zi so a-
 mi si fatewoe!" (*Moz. II. 20, 12*).
 8 Ba no ma'o'ō gorōisa woeroegōma
 Jonadabi andrō, ono doeama Rechabi,
 fefoe hadia ia ni'oro'i'ōnia chōma,
 wa lō mabadoe nagoe, sagōtō ja'aga,
 he ja'aga ba he ira alawema ba he
 onoma matoca ba he onoma alawe,
 awō wa lō malae nomo chōma,
 nahiamo, wa lō mafazōchi kaboe
 nagoe, wa lō mangahalōga, wa lō
 bolo nowi chōma.
 10 Ba tobali ba nose sosōga, molo'ō
 ndra'aga, matōrō ni'oro'i'ō woeroe-
 11 gōma Jonadabi chōma, fefoe. Ba
 me iroegi danōda Neboekanesa, raso
 Mbabeli, ba mamane : „Talaboe,
 talage molo'i ba zabōlō Ndrawa
 Galedaia andrō ba ba zabōlō Garamo,
 tasa'wa Jeroezalema!" andrō
 soga ba Jeroezalema. (*Raz. II. 24, 1*).
 12 II. Ba hoemedede Jehowa chō
 13 remia, imane : Da'ō ni'wa'ō Jehowa
 ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli :
 Ae hede ba mado Joeda ba ba
 mbanoea Jeroezalema, ōmane :
 Hadia, lō mitōngōni wotoe, ba
 wamondrongo ligoe ena'ō ? i'wa'ō
 14 Jehowa. Oroisa Jonadabi andrō,
 ono Rechabi, ni'oro'i'ōnia ba ma'oe-
 woenia, fa bōi labadoe nagoe, ba
 no moe'o'ō ; iroegi ma'ōchō andre
 lō nibadoera, wolo'ō oroisa woeroe-
 gōra andrō : ba no lō sadagedagedo
 fehede chōmi, ba lō nifondrongomi
 chōgoe. (*F. 7, 25; 11, 7. 25, 3*).
 15 Ba lō sadagedagedo famatenge
 chōmi enonigoe andrō fefoe, sama'ele'ō,
 ba wangoema'ō chōmi : Mifoeli ami,
 jamoerōi lalania si lō sōchi andrō
 zamōsana ba mihaogō mboea-
 boeami ba bōi mi'o'ō ba Lowalangi
 bō'ō, ba wamosoemange ja'ira, ba
 lō teboelō ami ba danō, nibe'egoe
 chōmi ba chō ndra toeami ! — ba
 lō nibe'emi bōrō dalingami, lō ni-
 16 fondrongomi chōgoe. Ma'oewoe
 Jonadabi andrō, ono Rechabi ba
 no la'o'ō gorōisa woeroegōra, ni'o-
 roi'ōnia chōra ; ba niha da'e, ba lō

nifondrongora chōgoe. Andrō 17
 imane Jehowa, Lowalangi ngahōnō,
 Lowalangi Ndraono Gizeraēli :
 Hiza, oefatōrō sa'ae ba ma'oewoe
 Joeda ba ba mbanoea Jeroezalema
 wamakiko andrō fefoe, nida'ōda'ō-
 ōgoe chōra, me no hoemedede chō-
 ra, si lō famondrongo, ba me no
 moe'aodo chōra, si lō fanema li. Ba 18
 ba watalifoesōta ma'oewoe Rechabi,
 ba imane Jeremia : Da'ō ni'wa'ō
 Jehowa ngahōnō. Lowalangi Ndraono
 Gizeraēli : Me no mi'o'ō gorōisa
 woeroegōmi Jonadabi, me no mitō-
 ngōni ni'oro'i'ōnia andrō fefoe
 ba me no ahoi mitōrō ni'wa'ōnia
 chōmi, ba imane Jehowa ngahōnō,
 Lowalangi Ndraono Gizeraēli :
 Lō tola ambō chō Jonadabi andrō,
 ono Rechabi, [ma'oewoe] si so
 fōnagoe [enonigoe]. (*F. 33, 17*).

FAZA 36.

I. Ifasoera'ō wama'ele'ōnia Jeremia
 ba ifabaso'ō ba niha sato. II. Ibaso
 gōi ba zatoea Baroechi andrō. III.
 Irongo raso ba itoenoe zoera. IV.
 Fama'ele'ō ba chō raso Jojaki.

I. Dōfi si ōfa chō Jojaki ono Jo- 1
 sia, raso mado Joeda, ba hoemedede
 Jehowa chō Jeremia, imane : Halō 2
 garate, ba soera daroma li andrō
 fefoe, ni'wa'ōgoe chōoe, nitandrō-
 saigō ba Ndraono Gizeraēli ba ba
 mado Joeda, ba ba soi bō'ō fefoe,
 i'otarai loeo andrō, me awena hoe-
 mededo chōoe, me loeo Josia, iroegi
 ma'ōchō andre. (*Jes. 8, 1. F. 1, 2; 35, 3; 30, 2*). Ma atō labe'e ba
 dōdōra ma'oewoe Joeda wamakiko
 andrō fefoe, si so ba dōdōgoe nifa-
 tōrō chōra, ma atō irōi lalania si
 lō sōchi andrō zamōsana, ma la-
 foeli ira, ba oebe'e aefa chōra la-
 lōra, awō horōra. Ba hoemedede
 Jeremia chō Mbaroechi andrō, ono
 Nerija, ba i'anoera'ō Baroechi, igo-
 ōgo'ō ni'wa'ōwa'ō Jeremia chōnia,
 fefoe daroma li Jehowa, ni'wa'ōnia
 chōnia, itanō ba zoera. Ba noa 5

da'õ, ba i'wã'õ li chõ Mbaroechi
 6 Jeremia, imane : So rõrõgoe, tebai
 mõido ba gosali Jehowa ; ba ae'e,
 ja'õegõ andre, ba baso zoera andrõ.
 nisoeramõ, wolo'õlo'õ ni'wã'õwã'õ-
 goe chõoe, taroma li Jchowa a-
 ndrõ ; farongogõ ba zato ba gosali
 Jehowa, na ba'wa wamoni ; ba ba
 mado Joeda fefoe, si no mõi ba
 da'õ, moroi ba mbanoea misa,
 7 farongogõ wombaso, ma atõ lakao
 chõ Jehowa, wangide'ide'õ ja'ira,
 ma irõi lalania andrõ si lõ sõchi
 zamõsana, ma lafoeli ira : noa sa
 ebocsa wõnoe Jehowa ba bachõeba-
 choc dõdõnia, fameta'oe Jehowa ni-
 8 ha andre. Ba i'o'õ Baroechi, ono Ne-
 rija, fefoe ni'wã'õ Jeremia, sama'e-
 le'õ, chõnia, ibaso daroma li Jeho-
 wa, si so ba zoera andrõ, ba gosali
 9 Jehowa. Ba me dõfi si lima chõ
 Jójaki, ono Josia, razo mado Joeda,
 me ba'wa si si'wa, ba te'oro'i'õ wa-
 moni fõna Jehowa ba mbanoea
 Jeroezalema fefoe ba ba mbanoea
 bõ'õ fefoe, si mõi ba Jeroezalema,
 moroi ba mbanoea mado Joeda
 10 misa. Ba ibaso hoehoeo Jeremia
 andrõ Baroechi, ba gosali Jehowa,
 ba golajama chõ Gemaria, ono
 Zafano, doeroetoeli, ba golajama
 fõna, si ja'wa, ba zinga mbawa
 gõli si bohooe, ba gosali Jehowa,
 ifarongogõ wombaso soera andrõ,
 ba niha sato fefoe. (*Raz. II. 22, 3.*
F. 26, 10).

11 II. Ba me no irongo Michaja,
 ono Gemaria ono Zafano, daroma
 li Jehowa fefoe, ba zoera andrõ,
 12 ba mõi ia mitooe ba gõdo razo ba
 kato doeroetoeli, ba no faloecha
 ba da'õ zala'wa fefoe, ira Elisama,
 doeroetoeli, Delaja, ono Zemaja ba
 Elinatano, ono Nachiboro, ba Ge-
 maria, ono Zafano, ba Sedekia, ono
 Hanania, ba satoea bõ'õ, fefoe. (*F.*
 13 *26, 22).* Ba i'ombacha'õ chõra
 Michaja fefoe nirongonia, me ifa-
 rongogõ ba niha sato Baroechi
 14 wombaso soera andrõ. Ba lafatenge

Joedi sala'wa andrõ fefoe, Joedi
 ono Natania ono Zelemia ono Cho-
 si, lafatenge chõ Mbaroechi, wa-
 ngoema'õ : Ohe zoera andrõ, nifa-
 rongogõoe ba zato ba ae chõma !
 Ba i'ohe zoera andrõ Baroechi, ono
 15 Nerija, mõi ia chõra. Ba lamane
 chõnia : Dadao, ba farongogõ chõ-
 ma ! Ba ifarongogõ chõra Baroechi.
 Ba me no larongo daroma li andrõ
 16 fefoe, ba faoma lafaigi mbawa na-
 wõra, no tobali dõdõra, ba lamane
 chõ Mbaroechi andrõ : Nifarongogõ
 chõ razo da'õ fefoe ! Ba lasofoe
 17 chõ Mbaroechi, lamane : Toenõ
 chõma, he õwisa wanoera taroma
 li andrõ, ni'ombacha'õnia chõoe.
 Imane chõra Baroechi : I'wã'õwã'õ
 chõgoe daroma li andre fefoe, ba
 oetanõ ba zoera, ta'wa. Ba lamane
 19 satoea, chõ Mbaroechi : Ae bini'õ
 ndra'õegõ, awõ Jeremia, ena'õ lõ
 sangila heza so ami.

III. Ba mõi ira chõ razo, ba 20
 golajama me no la'irõ'õ zoera a-
 ndrõ ba kato doeroetoeli Elisama,
 ba la'ombacha'õ chõ razo da'õ no
 mege fefoe. Ba ifatenge Joedi razo,
 21 ba wangi socra andrõ, ba ihalõ
 ba kato doeroetoeli Elisama. Ba
 ibaso Joedi, ifarongogõ chõ razo
 ba ba zatcea andrõ, fefoe, si so ba
 ngainia. Ba ba nahania na ba'wa
 22 deoe so razo — ba'wa si si'wa —
 no so galitõ fõnania. Ba ero na no
 23 tõloe irege õfa ngaroro ibaso Joedi,
 ba itaba razo ladawa ba itibo'õ
 ba galitõ, irege no ahori achozi
 zoe'a andrõ. Ba lõ tokea razo, ba he
 24 ononinia andrõ fefoe, samondrongo
 taroma li andrõ fefoe, lõ lasika noe-
 25 chara. Ba he wã'ae la'andrõ chõ razo
 ira Elinatano, Delaja ba Gemaria,
 bõi jamoetoenoe zoera andrõ, ba lõ'õ
 zoei ifondrondrongo chõra. I'wã'õ
 26 na'i chõ Jeramieli, ono razo ba chõ
 ndra Seraja, ono Gaserieli, Selemia,
 ono Gabideli, lakaoni doeroetoeli
 Baroechi ba Jeremia sama'e'le'õ —
 ba no ibini'õ ira Jehowa.

- 27 IV. Ba hoemedede Jehowa chō enoninia ba he niha ba danō. Ba 3
Jeremia, me no aefa itoenoe razo ifatenge chō Jeremia sama'ele'ō ra-
zoera andrō, fabaja taroma li a- zo Sedekia, — Joechala, ono Zele-
andrō, nisoera Mbaroechi, ni'omba- mia, ba Sefania ere andrō, ono
28 howa]: Halō garate bō'ō, ba soera Maseja zinenge —, wangoema'ō: „A-
jaŵa daroma li andrō, si mane me- ngandrō chō Jehowa, Lowalangida,
ge, si so ba zoera si fōfōna andrō, salahima!” Me loeo da'ō, ba idō- 4
nitoenoe Jojaki, razo mado Joeda, rōdōrōi na mbanoea Jeremia, lō
29 Ba ba chō Jojaki andrō, razo mado moekoeroe na. Ba barō ō, ba so
Joeda, ba ōmane: Da'ō niŵa'ō moroi sa zanoewō chō Wara'o, mo-
Jehowa: No ōtoenoe zoera andrō, roi ba danō Miseraji, ba me tere-
wangoema'ō: Hana wa ōtanō ba ngo da'ō ba Ndrawa Galedaia, ba
cha: „Lō zi lō mōi razo Mbabeli, laheta ira, labato wanoewō Jeroe- 6
ba wanoefoe tanō da'e ba ba wa- zalemia. Ba hoemedede Jehowa chō
ngohori ba danō niha, fabaja oeri- Jeremia, sama'ele'ō imane: Da'ō
30 fōra?” Andrō imane Jehowa ba niŵa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono
chō Jojaki andrō, razo mado Joeda: Gizerašli: Mimane chō razo mado
Lō nga'ōtōnia dania, sidadao ba Joeda, samatenge ja'ami, ba wa-
dadaoma Dawido andrō. ba so toee nofoe chōgoe: Sanoewō andrō chō
dania mbotonia, ba zino, na ma'ō- Wara'o, si so moroi sa, ba wanolo
chō, ba ba wa'oafoe, ba zi bongi. ja'ami, ba mangawoeli ba danōra,
31 (F. 22, 19). Ba oesoelōni ba chō- tanō Miseraji, ba sangawoeli gōi
nia ba ba ma'owoenia ba ba ge- Ndrawa Galedaia andrō, ba wanoe- 8
noninia andrō lafōra, ba ba mba- wō banoea da'e, ena'ō atoe'a ira ba
noea Jeroezalema ba ba mado ena'ō latoenoe. (F. 34, 22). Da'ō ni- 9
Joeda, ba oefatōrō wamakiko andrō ŵa'ō Jehowa: Bōi milimo ami,
fefoe, nida'ōda'ōdōgoe chōra, lō wangoema'ō tōdōmi: „Aloea laheta
32 lai wa lō nifondrondrongora. Ba ira chōda Dawa Galedaia andrō!”
ihalō garate bō'ō, ibe'e chō doeroe- lō'ō sa laheta ira. He ŵa'ae milaŵa 10
toelinia Baroechi, ono Nerija, ba ena'ō zabōlō Ndrawa Galedaia a-
itanō bacha da'ō fefoe nōsi zoera ndrō fefoe, sanoewō ja'ami, ba he ha
andrō, nitoenoe Jojaki razo mado mato ma'ifoe zi tosai, si no meso-
Joeda, igo'ōgo'ō niŵa'ōŵa'ō Jere- cho sibai na'i, ba ifazaŵa zoei ia
mia chōnia — ba oja lanōnō na zamōsana ba nosenia ba latoenoe
hoehoeo bō'ō, hoehoeo si manō gōi. mbanoea da'e.

FAZA 37.

I. I'ombacha'ō Jeremia, atoe'a da-
nia ba mbanoea Ndrawa Galedaia,
lō lai wa no larōi oea. II. Lara'oe
ia, me iheta ia ba mbanoea mena'ō.
III. Itolo na atō ia Sedekia.

- 1 I. Ba razo fangali Jojachi andrō, 11
ono Jojaki, Zedekia, ono Josia, ni- roezalema sabōlō Ndrawa Galedaia
fataro Neboekanesa, razo Mbabeli, andrō, ba zanoewō andrō chō Wa-
2 (F. 24, 17). Ba lō lafondrondrongo 12
li Jehowa andrō, nifaŵa'ōgōnia chō ra'o, ba irōi Jeroezalema Jeremia
Jeremia sama'ele'ō, he ja'ia ba he 13
Ba imane Jeremia: Faja! Tenga si 14
mōi ba Ndrawa Galedaia ndra'odo; ba i'ositengagō. Ba itema ira'oe Je-

- remia Jeria andrō, i'ohē ba zatoea.
- 15 Ba mofōnoe zatoea chō Jeremia, labago ia ba labe'e ba goeroenga ba nomo Jonata doeroetoeli; noa
- 16 sa labali'ō koeroenga da'ō. Ba to-bali labe'e ba goeroenga barō danō Jeremia, ba nibale kara moroi ja'wa; ba ara ia ba da'ō.
- 17 III. Ba ifatenge chōnia razo, Sedekia, ifahalō'ō ia. Ba isofoe chōnia razo ba gōdonia, nibini'ō, imane: Hadia, so chōoe daroma li Jehowa? Ba imane Jeremia: So! ba imane: Ba danga razo Mbabeli te-be'e ndra'oegō! Ba imane na Jeremia chō Zedekia, razo: Hadia horōgoe chōoe ba ba genioe andre, wa no mibe'edo ba goeroenga? Ba heza so iada'e zama'ele'ō andrō, sangombacha chōmi, wangoema'ō: „Lō iroegi ami razo Mbabeli ba lō iroegi danō andre!”—?
- 20 Ba iada'e, ba fondrongo ja'oegō sochō ja'o, razogoe! Fondrongo wangandrōgoe! Bōi be'e mangawoeli ndra'o ba nomo Jonata doeroetoeli andrō, fa bōi matedo
- 21 ba da'ō! Ba i'wa'ō razo Sedekia, ba naha zago la'ohē Jeremia, wana naha ja'ia, ba samboea ma'ōchō labe'e roti chōnia, nihālō ba nomo doeka roti, irege ahori roti ba mbanoea bacha. Ba ba naha zago ahono Jeremia. (*F. 22, 2*).

FAZA 38.

I. Latibo'ō ba dōgi Jeremia satoea andrō. II. I'orifi ia Ebedi-Melechi. III. Isofoe lala chōnia Sedekia, ba i'wa'ō chō razo, jamoeloeloe ia ba danga Ndrawa Galedaia.

- 1 I. Ba larongo ira Safatia, ono Matano, Gedalia, ono Wasoeri, ba Joechala, ono Zelemia, ba Fasoeri, ono Malikia, larongo li Jeremia, me fahoehoeo ia ba zato, wangema'ō: Da'ō ni'wa'ō Jehowa: Ha niha zi lō teboelō ba mbanoea da'e, ba si mate ba mbawa zi'ōli ba ba lofo ba ba wōchō waba, ba

ha niha zoloeloe ja'ia ba danga Ndrawa Galedaia, ba saokeri; amaedola gondra'oiania nosonia, ba aokeri (*F. 21, 9*). Imane Jehowa: Banoea da'e, ba lō zi lō tebe'e ba danga zanocwō andrō, chō razo Mbabeli, atoe'a ira dania! Ba lamane koemandroe seboea chō razo: Ena'ō na ōfaboenoe'ō niha da'ō! Awai halōwōnia: atalō dōdō zabōlō, si tosai ba mbanoea da'a bacha, ibe'e, ba hoehoeo si manō chōra; tenga fangorifi mbanoeada zi so ba dōdō niha da'ō, ha famakiko! Ba imane razo, Sedekia: Ba mihalō ia! tebai sa ifadaō limi razo. Ba lahalō Jeremia ba latibo'ō ia ba dōgi andrō chō nono razo andrō, Malakia, ba golajama naha zago, ladada mitooe Jeremia sinali — ba lō bacha idanō ba dōgi andrō, ha tamboe, — ba ahondrō ba damboe Jeremia.

II. Ba me irongo Ebedi-Melechi, Dawa Gaitiofia, nichai, si so ba gōdo razo, no latibo'ō ba dōgi andrō Jeremia — ba ba mbawa gōli mado Mbenijami so razo —, (*Jer. 39, 16*), ba irōi gōdo razo Ebedi-Melechi, mōi ia chō razo, imane: He sochō ja'odo, razo, tenga si sōchi fefoe nilaoera chō Jeremia sama'ele'ō andrō, wa no latibo'ō ia ba dōgi andrō, fa mate olofo ia ba da'ō, me lō balazo sa'ae ba mbanoea. Ba i'wa'ō razo chō Ndrawa Gaitiofia andrō, Ebedi-Melechi: Ohe awōoe niha moroi ba da'e, datōloc, ba dōni ja'wa Jeremia, moroi ba dōgi andrō, fatoea lō mate ia. Ba i'ohē awōnia niha andrō Ebedi-Melechi, mōi ia ba gōdo razo, ba mbate'e tooe kato hoea, ihalō ba da'ō noechanoecha. atoeala noecha, ba idada sinali chō Jeremia ba dōgi. Ba imane Dawa Gaitiofia andrō, Ebedi-Melechi, chō Jeremia: Be'e ba galogoe gatoeala noecha andrō, toefo zinali! ba i'ō'ō da'ō Jeremia. Ba ladōni ja'wa Jere-

- mia moroi ba dōgi, sinali. Ba ba naha zago ahono Jeremia.
- 14 III. Ba ifahal'ō Jeremia sama'ele'ō razo, Sedekia, chōnia ba mbandroehō andrō, fanete zi domboea, ba gosali Jehowa, ba imane razo chō Jeremia: So nisofogoe chōoe, — bōi bini'ō chōgoc hadia ia.
- 15 Ba imane Jeremia chō Zedekia: Na oe'ombacha'ō chōoe, ba hadia, ba lō oboenoedo? ba na oefolala dōdōoe, ba lō'ō zoei ofondrongo chōgoc.
- 16 Ba fahōloe razo Sedekia chō Jeremia — lō ifarongōgō ba niha — imane: Ba wa'aeri Jehowa, sombōi chōda nosoda andre, — lō oeboenoe ndr'a'ogō, ba lō oebe'e'ō ba danga niha andrō, sangaloei
- 17 famoenoe ja'ogō! Ba imane Jeremia chō Zedekia; Da'ō niwa'ō Jehowa, Lowalangi ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraçli: Na oloeloe ndr'a'ogō ba danga goemandra chō razo Mbabeli, ba aeri ndr'a'ogō ba lō tetoenoe mbanoea andre, ba saeri
- 18 ndr'a'ogō awō zoroijomoe fefoe. Ba na lō oloeloe'ō ba danga goemandra chō razo Mbabeli, ba tebe'e ba danga Ndrawa Galedaia mbanoea da'e, ba latoenoe, ba tebai aefa ndr'a'ogō ba dangara!
- 19 Ba imane razo Sedekia chō Jeremia: Ata'osedo niwada, mado Joeda, si nc mōi ba Ndrawa Galedaia, — ma labe'edo
- 20 ba dangara, ba wango'aja ja'o. Ba imane Jeremia: Lō labe'e'ō ba dangara! Ba fondrongo gorōisa Jehowa, o'ō niwa'ogoc chōoe, ba o. hahaoe dōdōoe ba saeri ndr'a'ogō.
- 21 Ba na te chōoe oloeloe ndr'a'ogō, ba ja'ia da'e, nifa'ila'ō Jehowa chōgoc: Hiza, ira alawe andrō fefoc, si tosai ba gūdo razo mado Joeda, ba te'ohe baero chō goemandra chō razo Mbabeli, ba lamane [ira alawe andrō]: „No lafowōhō'ō sabe'e dōdōoe ba no lala'wa'ō! — me no alōsoe gaheoe ba damboe, ba no la'erogō ndr'a'ogō!”
- 23 Ba ira alawcoc fefoe, fabaja onooe, ba la'ohe baero
- ba Ndrawa Galedaia, ba ja'ogō gōi, ba tebai aefa'ō ba dangara, tera'oe ndr'a'ogō ba tebe'e'ō ba dangara razo Mbabeli, ba banoea da'e, ba nitoenoe alitō. Ba imane Sedekia chō Jeremia: Lō tola irongo niha bō'ō hoehocōda andre, fa bōi mate ndr'a'ogō. Ba na larongo koe-mandroe seboea, no fahoehoe ndr'a'ō chōoe, ba na mōi ira chōoe, na lamane chōoe: „Ombacha'ō chōma, hadia niwa'ōoe chō razo, — bōi bini'ō chōma hadia ia, fa bōi mabeenoe'ō — ba hadia niwa'ō razo chōoe,” ba omane chōra: No oe'idei'ide'ō ndr'a'odo, wangandrō chō razo bōi jamocbe'e mangawoeli ndr'a'ō ba nomo Jonata, ba wa'amate ba da'ō. Ba mōi goemandroe seboca fefoc chō Jeremia, lasofoc chōnia, ba i'o'ō sibai niwa'ō razo chōnia, wangombacha chōra. Ba labōhōli ia, ma'ifoe lō moerongo hoehoco no mege. Ba ba naha zago ahono Jeremia, irege loeo atoe'a ba Jeroezalema zanoewō.

FAZA 39.

I. Atoe'a zanoewō ba Jeroezalema. Famakao Sedekia. II. Ihaogō chō Jeremia Neboekanesa. III. I'ombacha'ō chō Gebedi-Melechi wangorifi Jeremia.

(A. 1-10: Faz. 52, 4-16. Raz. II, 25, 1-12.)

I. Ba me no atoe'a ira ba Jeroezalema (me dōfi si siwa chō Zedekia, ba'wa si foeloe, ba so Neboekanesa, razo Mbabeli, awō zabōlō chōnia fefoc, ba wanoewō Jeroezalema, ba lafasoei; (Raz. II, 25, 1 b. t.); ba me dōfi si felezara chō Zedekia ba zi meziwa ba mba'wa si o'fa, ba atoe'a ira ba mbanoea), ba so goemandra andrō chō razo Mbabeli, ba doemadao ba zinga mbawa gōli ba daloe: Ira Neregala-Zaresc, Samigaro-Nebo ba Saresечи, sa'asa scboea, ba Neregala-Zaresc, satoea gere, si faeta, awō goemandra

bō'ō andrō fefoe, chō razo Mbabeli.
 4 Ba me la'ila ira ira Sedekia, razo mado Joeda, ba sabōlō andrō chōnia fefoe, ba latema moloī, ba zi bongi larōi mbanoea, latōrō lala ba kaboe razo, mbawa gōli ba gotaloea gōli si doea, ba lasawā Garaba.
 5 Ba lagohi ira sabōlō Ndrawa Gale-daia ba lachamō Zedekia ba ndraso, ba Jericho; la'ohē ia, lafasao chō Neboekanesa, razo Mbabeli, ba Ribela ba danō Hamata, ba i'etoe'ō hoekoenia. Ba ifataba'ō mbagi ndraono Zedekia razo Mbabeli, ba da'ō, ba Ribela, ba zanehe Zedekia; ba fefoe zalawā mado Joeda, ba
 7 ifataba'ō mbagi razo Mbabeli. Ba ifakoē'ō hōrō Zedekia, ba larate
 8 iwā'ō ba la'ohē ba Mbabeli. Ba gōdo razo andrō, awō nomo zato, ba latoenoe Dawa Gale-daia ba ladoe-
 9 doegō gōli Jeroezaleina. Ba si tosai niha, si lō ahori, ba mbanoea, he si no mōi chōra mege, ba he si tosai, si lō ahori, ba i'ohē ba Mbabeli Neboesa-Adano, sarasā wazoeri. Ba niha si noemana; si lō ba
 10 danga hadia ia, ba isaigō ōsa ba danō mado Joeda Neboesa-Adano, sarasā wazoeri, ba ibe'e chōra kaboe nagoe, awō nowi, me loeo da'ō.
 11 II. Ba ba chō Jeremia, ba ibe'e goroisā Neboekanesa, razo Mbabeli, chō Neboesa-Adano, imane: Halō
 12 ia ba rorogō, bōi fakao ia; o'ō chōnia zomasi ia, nibokainia chōoe!
 13 Ba lafafenge zinenge ira Neboesa-Adano, sarasā wazoeri, Neboesasiba, sa'asa seboea ba Neregala-Zarese, satoea gere, si faeta, awō fefoe goe-
 14 mandra andrō chō razo Mbabeli, lafafenge, lafahalō'ō Jeremia ba naha zago ba labe'e rorogōfō Gedalia, ono Gahika ono Zafano, ena'ō
 15 i'ohē jomo. Ba toballi torōi ia, awō zato.
 16 III. Ba no moehede Jehowa chō Jeremia, me tetaha ia ba naha zago, no imane: Ae wā'ō chō Ndrawa Gaitiofia andrō, Ebedi-Melechi:

Da'ō niwā'ō Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Itōrō sa'ae ligoe ba mbanoea da'e oebe'e, ba wamakiko andrō, ba tenga ba wangorifi, itōrō ba zanehe ndra'oegō, na loeo da'ō. (F. 38, 7). Ba
 17 ja'oegō andre, ba oe'orifi, na loeo da'ō — iwā'ō Jehowa — ba lō tebe'e ndra'oegō ba danga niha andrō, sata'oe ndra'oegō. Aefa ndra'
 18 oegō oebe'e, tenga si mate ba mbawa zi'ōli ndra'oegō, amaedola gandra'oeamō nosooe, me no abe'e dōdōoe chōgoe — iwā'ō Jehowa.

FAZA 40.

I. Te'efa'ō Jeremia. II. Tefataro koemandroe zi tosai niha Jehoeda Gedalia andrō. III. Tefangelama ia, ba lō irongo.

I. Niwā'ō Jehowa chō Jeremia, 1
 me no i'efa'ō ia Nebocsa-Adano, sarasā wazoeri, ba Rama, wamahālō'ō ja'ia — no moerate ia, awō
 nira'oe andrō fefoe, banoea Jeroezalema ba mado Joeda, ni'oloi'ō
 2 ba Mbabeli —. Ba ifahalō'ō Jeremia sarasā wazoeri andrō ba imane chōnia: No idaō'ōdaō'ō ba mbanoea
 3 da'e wamakiko andrō Jehowa andrō, Lowalangimō, ba no ifatōrō; no ifaloea Jehowa nidaō'ōdaō'ōnia, me
 no molalō ami chō Jehowa ba me lō nifondrondrongoni oroisania, ba
 4 andrō itōrō ami da'ō. Ba ija'e, ba hiza! oeheta chōoe rate andrō ba dangaoe: na omasi'ō mōi awōgoe
 ba Mbabeli, ba taboe, ba oerorogō
 5 ndra'oegō! Ba na anoezoe dōdōoe mōi awōgoe ba Mbabeli, ba acha lō'ō! Hiza, no ebolo danō fōnaoe: heza zomasi'ō mōi, ba da'ō ae'e!
 Ba me lō mofanō Jeremia na, ba imane: Ba foeli'ō chō Gedalia, ono Gahika ono Zafano, nifataro razo
 Mbabeli ba mbanoea mado Joeda, ba iagō chōnia, awō zato andrō, ma heza zomasi'ō. bō'ōnia, mōi'ō,
 ba da'ō ae'e! Ba ibe'e chōnia mbalazo ba lala ba boeala sarasā wa-

- zoeri andrō, ba ifofanō ia. (*F. 26, 24; 39, 14*). Ba isaŵa Gedalia, ono Gahika andrō, Jeremia, ba Misefa, ba i'iaḡō chōnia, awō zato, si tosai ba danō.
- 7 II. Ba me larongo koemandra andrō fefoe, baero mbanoea ba si fao chōra, me larongo, no ifataro [koemandroe] ba danō Gedalia, ono Gahika andrō, razo Mbabeli ba no ibe'e barō mbawania ndra matoea, awō ndra alawe, awō ndraono, fabaja niha si noemana, ba danō, ba niha si lō moe'ohe ba
- 8 Mbabeli, (*Raz. II. 25, 22-24*), ba mōi ira chō Gedalia, ba Misefa, ira Sima'eli, ono Netania, Jochana ira, ba Jonata andrō, ono Garea ba Seraja, ono Danocemeti, ba iraono Gefa'i andrō, banoea Netofa, ba Jesania, ono mbanoea Ma'acha andrō, awō zi fao chōra andrō. (*F. 42, 1*). Ba mōi ba hōloe chōra ba ba nawōra andrō Gedalia, ono Gahika ono Zafano, imanc: Bōi mi'ata'oeſi we'amōi barō mbawa Ndrawa Galedaia; mi'iaḡō danō ba mi'o'ō chō razo Mbabeli,
- 10 ba soha hao tōdō ami! Hiza, ba Misefa so ndra'odo, fōnami ba Ndrawa Galedaia, na so zi mōi chōda; ba ja'ami, ba mi'ozaragō mboea nagoe ba boea geoe bō'ō, fabaja fanicha, ba mibe'e ba nahia, ba mi'iaḡō mbanoea andrō,
- 11 ni'ochōḡōmi! Ba larongo ḡōi fefoc niha Jehoeda andrō, si no fatewoe ba Ndraono Moabi ba ba Ndraono Gamoni ba ba Ndraono Gedomo ba ba danō bō'ō fefoe, larongo, wa no isaigō ōsa mado Joeda razo Mbabeli, awō wa no ifataro koemandroera Gedalia andrō, ono Gahika ono Zafano. Ba mangawoeli fefoe niha Jehoeda moroi ba danō misa fefoe, sizaewe ira, lasaŵa danō mado Joeda, chō Gedalia ba Misefa; ba lasōndra mboea nagoe ba boea geoe bō'ō, fahōna.
- 13 III. Ba mōi chō Gedalia, ba
- Misefa, Jochana andrō, awō goemandra andrō fefoe, si so baero mbanoea, ba lamane chōnia: Hadia, no ōrongo ḡōi, wa no ifatenge Zima'eli andrō, ono Netania, Ba'alisi, razo Ndraono Gamoni, ba wamoenoe ja'oegō? Ba lō ifati lira Gedalia, ono Gahika. Ba imane Jochana, ono Garea; chō Gedalia, ba Misefa — lō ifarongogō ba niha bō'ō — : Damōido mamoenoe Sima'eli andrō, ono Netania; alacha lō irongo niha bō'ō! Hana wa iboenoe ndra'oegō, ba wame'e zoe-maeuwe zoei fefoe niha Jehoeda, si no oroedoe chōoe ba tekiko zi tosai mado Joeda? Ba imane Gedalia, ono Gahika, chō Jochana, ono Garea: Bōi! faja nibōbōḡōoe andrō chō Zima'eli!

FAZA 41.

I. Iboenoe Gedalia Sima'eli andrō, ba i'oloi'ō zato. II. Igohi zange'e andrō Jochana, i'efa'ō zato. III. Edōna moloi ira, lasaŵa danō Miseraji.

- I. Ba me baŵa si fitoe, ba so Zima'eli andrō, ono Netania ono Gelisama, nga'ōtō razo ba salaŵa ba ngai razo; dafoeloe niha nawōnia, lasaŵa Gedalia, ono Gahika. Ba Misefa, ba manga ira, tomenia, ba Misefa. (*F. 40, 14*). Ba maoso Zima'eli andrō ba awōnia fao, si dafoeloe andrō, latema laboenoe Gedalia, ono Gahika ono Zafano, laboenoe si'ōli nifataro razo Mbabeli ba danō, fabaja niha Jehoeda fefoe, si so ba da'ō, ba Misefa, chō Gedalia ba Dawa Galedaia ba da'ō, sabōlō, iboenoe Sima'eli. Ba sara wongi, aefa no laboenoe Gedalia, me lō samondrongo na, ba so niha si otarai Zichema ba Silo ba Samaria, ŵaloe ngafocloc ira, no moetōwō gambi ba no lasika noechara ba no lachoi'ira, so chōra zoemange ni'ā ba koemōjō, ni'ohe ba gosali Jehowa ona'ō. (*Jer. 16, 6*). Ba ifaondragō ira Sima'eli, ono

Netania, moroi ba Misefa, me-ge'ege ia ba lala, ba me faondra ira, ba imane chōra : Mitaboe mijomo chō Gedalia, ono Gahika! Ba ha si'aikō laroege jomo mbanoea, ba i'ō'ōtō ira Sima'eli, ono Netania, ba itibo'ō ba mba'a, ja'ia ba awōnia fao. Ba dafocloe chōra zangoema'ō chō Zima'eli: Bōi boenoege : so chōma mbalazo, nibini'ō ba danō, fache ba rigi ba fanicha ba we wani! Ba ibōhōli ira, lō iboenoe, awō mbanoeara andrō. Ba ba'a andrō, nitibo'ō Zima'eli boto niha andrō, niboenenia, fefoe —, ba ja'ia mba'a seboea andrō, nifachao'ō Asa, razo, ōra idanō, me isoewō ira Ba'esa, razo Ndraono Gizera'eli : da'ō nifo'ōsi Zima'eli, ono Netania, boto niboenoe. (Raz. I. 15, 22). Ba dozi si tosai niha ba Misefa, ba i'oloi'ō Sima'eli, ono razo alawe, awō zato fefoe, si tosai ba Misefa, nibe'e Neboesa-Adano, sarasá wazoeri barō mbawa Gedalia ono Gahika — da'ō ni'oloi'ō Zima'eli, ono Netania, ba mo-fanō, ba we'amōi misi jefo ba Ndraono Gamoni.

II. Ba me larongo Jochana, ono Garea, ba koemandra andrō fefoe, awōnia, wamakiko andrō, nilaoe Zima'eli andrō, ono Netania, ba la'ozaragō niha fefoe, maoso ira, ba wanoewō Sima'eli, ono Netania, ba lachamō ia ba zinga mba-wa idanō seboea andrō, ba ngai Gibeona. (Sam. II. 2, 13). Ba ha si'aikō la'ila Jochana, ono Garea, awō goemandra andrō, fefoe, si fao chōnia, ni'oloi'ō Zima'eli andrō, ba omoeso dōdōra. Ba labali'ō ira foeri dozi ni'oloi'ō Zima'eli, moroi ba Misefa, lasawa Jochana, ono Garea.

Ba moloī Zima'eli, ono Netania, chō Jochana, ichamō Ndraono Gamoni, ba da'awaloe nawōnia.

III. Ba dozi niha si tosai, ba i'ohē Jochana, awō goemandra zabōlō andrō fefoe, si fao chōnia, dozi ni'o-

loi'ō Zima'eli, ono Netania, moroi ba Misefa, me no iboenoe Gedalia, ono Gahika, ira matoea, sabōlō andrō ba ira alawe ba iraono ba nichai andrō, ni'ohenia mangawoeli, moroi ba Gibeona. Ba maoso ira, ba molombase dania oea ba Geroeti Kimami, ba ngai Mbetilechema, ba we'amōi misi tooe danō Miseraji, (Sam. II. 19, 38), ba Ndrawa Galedaia andrō; ata'oe sa'ae ira da'ō, me no iboenoe Gedalia, ono Gahika, nifataro razo Mbabeli ba danō Sima'eli andrō, ono Netania.

FAZA 42.

I. Lafasofoe'ō chō Lowalangi niha Jehoeda, chō Jeremia, na itehē chōra we'amōi ba danō Miseraji. II. I'ombacha'ō chōra Jeremia, irorogō ira Lowalangi, na la'ia'gō danōra, ba ifatōrō wamakao, na ba danō Miseraji mōi ira.

I. Ba so goemandra andrō fefoe, awō Jochana, ono Garea ba Asaria, ono Hosaja ba sato fefoe, he iraono ba he satoea, ba lamane chō Jeremia sama'ele'ō : Fondronrongo wangandrōma chōoe ba angandrō chō Jehowa, Lowalangioe, salahima, salahī zi tosai andre fefoe — lō'ō sa atōtō ndra'aga, si tosai sato no, i'ila hōrōoe, na ō-faigi ndra'aga —; (Sam. I. 7, 8; 12, 19. F. 37, 3); jamoe'ombacha'ō chōma Jehowa, Lowalangioe, lala, nitōrōma, jamoe'wa'ō li, ni'o'ōma. Ba imane chōra Jeremia sama'ele'ō : Laoe! Ba da mangandrōdo chō Lowalangimi Jehowa, oe'ō'ō zomasi ami, ba fefoe ni'wa'ō Jehowa chōmi, ba oe'ombacha'ō chōmi; samboea li lō oebini'ō chōmi. Ba lamane chō Jeremia : Ja si so ba mbōrō chōma Jehowa, si ndroehoe-ndroehoe, ba sabe'e dōdōda, na lō mabe'c sibaī dali wolaoema ni'wa'ō Jehowa, Lowalangioe, chōoe, nifa'ema chōma; he si sōchi ba he si lō sōchi, — oroisa Lowalangima

Jehowa, ba nifatengema ja'oegō iada'e, da'ō ma'o'ō, ena'ō ohahaoe dōdōma, na mafondrōndrongo gorōisa Lowalangima Jehowa. (F. 7, 23).

- 7 II. Ba foeloe bongi, ba iwa'ō li
 8 Jehowa chō Jeremia. Ba ifakaoni'ō Jochana andrō, ono Garea, ba koemandra andrō fefoe, awōnia, awō zato fefoe, he iraono ba he satoea, ba imane chōra: Da'ō niwa'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba nifatengemi ja'odo, ba wama'ema wangandrōmi, imane: Na mi'iaḡō danō da'e, ba oe'a'azōchi ami, ba lō oedoedoegō ami, oetanō ami, ba lō oeoeli oedeha ami; noa sa'ae chōgoe wamakiko andrō, nifatōrōgoe chōmi. (F. 24, 6. Jon. 3, 10). Alacha lō mi'ata'oe fi raso Mbabeli, sata'oe ami iada'e, — achalō mi'ata'oe fi, iwa'ō Jehowa; faofao sa ndra'ō chōmi, ba wanolo ja'ami ba ba wangefa'ō ja'ami ba dangania. Faloecha wa'ahachō dōdō ami oebe'e, ena'ō i'ogolōi tōdō ami ba ena'ō itehe chōmi wangawoeli ba danōmi. Ba na mimane dōdōmi: Lō ma'iaḡō danō da'e! na lō mifondrōndrongo gorōisa Lowalangimi Jehowa, wangoema'ō: Lō'ō! ba danō Miseraji mōiga, ena'ō lō ma'ila wanoewō ba ena'ō lō marongo li dorofe ba ena'ō lō olofoga, ba wa lō balazo, ba ba da'ō ma'iaḡō! — ba hiza, ba mifondrōndrongo daroma li Jehowa, ja'ami si tosai mado Joeda: Imane Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Na mi'onahōḡō we'amōi ba danō Miseraji, na mōi ami si
 16 fatewoe ba da'ō, ba ichamō ami, ba da'ō ba danō Miseraji, si'ōli andrō, ni'ata'oe fimi ma'ōchō, ba i'ogō'ō ami ba danō Miseraji lofo andrō, sata'oe ami iada'e, ba teki-
 17 ko ami ba da'ō. Ba dozi niha, si onahōḡō fe'amōi ba danō Miseraji, si mōi fatewoc ba da'ō, ba si tekiko ba mbawa zi'ōli ba ba lofo

ba ba wōchō waba, ba samōsa lō si tosai dania, ja'ira andrō, si faloecha moloi ba wamakiko andrō, nifatōrōgoe chōra. Imane sa Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Si mane fōngoegoe andrō ba bachoebachoe dōdōgoe, me ihawoei mbanoea Jeroezalema, si manō dania, na ihawoei ami bachoebachoe dōdōgoe andrō, na misa'wa danō Miseraji, ba bōrō wondrakō ami ba famahocho mboe ba fangelifi ba fango'aja, ba lō'ō sa'ae mi'ila danō da'e! (Jes. 65, 15. F. 25, 9). Ba noa sa iwa'ō li chōmi Jehowa, 19 ja'ami si tosai mado Joeda, no imane: Bōi misa'wa danō Miseraji! Bōi zi lō aboto ba dōdōmi, wa no oefangelama ami ma'ōchō. Noa sa 20 milimo ami, me no mifatenge ndra'ō chō Lowalangimi Jehowa, wangoema'ō: Angandrō chō Lowalangima Jehowa, salahima, ba o'ō siba niwa'ō Lowalangima Jehowa, wangombacha chōma, ena'ō matōrō da'ō. Ba no oe'ombacha'ō chōmi ma' 21 ōchō, ba lō nifondrōndrongomi orōisa Lowalangimi Jehowa, ba da'ō fefoe, ba nifatengenia ja'odo, chōmi. Ba ija'e, ba bōi zi lō aboto ba dō 22 dōmi: ba mbawa zi'ōli ba ba lofo ba ba wōchō waba tekiko ami dania ba danō andrō, somasi ami mōi amifatewoe.

FAZA 43.

I. Mōi ba danō Miseraji niha Jehoeda; lō labe'e ba dōdōra wamangelama Jeremia. II. Ifa'ele'ō wanoewō Neboekanesa Dawa Miseraji Jeremia.

I. Ba me no ahori i'ombacha'ō 1 Jeremia ba zato fefoe daroma li Lowalangira Jehowa, ba nifatenge Lowalangira Jehowa ja'ia chōra, — taroma li andrō fefoe, ba lamane 2 ira Asaria, ono Hosaja, Jochana, ono Garea, awō dozi, si no abe'e bawa chō Jeremia: Fajaoe, lō nifatenge Lowalangima Jehowa ja'

oegō, ba wangoema'ō chōma : „Bōi
 3 mi'ae ba danō Miseraji, ba we'a-
 mōi si fatewoc ba da'ō!” Baroe-
 chi andrō, ono Nerija, zama'oadoe
 ja'oegō chōma, ba wame'e ba da-
 nga Ndrawa Galedaia ja'aga, ena'ō
 4 laboenoea, ba ena'ō la'oloi'ō ndra'-
 aga ba Mbabeli! Ba lō la'o'ō go-
 roisa Jehowa ira Jochana ba koem-
 andra andrō fefoe, awō niha sato
 fefoe, ba wangiagō tanō mado Joeda
 5 ena'ō; la'ohe zi tosai mado Joeda
 fefoe ira Jochana, ono Garea, ba
 koemandra andrō fefoe, zi tosai a-
 ndrō, sangawoeli moroi ba niha
 misa, sizaewe ira mege, ba we'aso
 6 ba danō mado Joeda, ira matoea
 ba ira alawe ba iraono ba ono
 razo andrō, alawe, awō fefoe ni-
 ha, nisaigō Neboesa-Adano, sarasá
 wazoeri, chō Gedalia, ono Gahika
 ono Zafano, fabaja Jeremia sama'-
 ele'ō ba Baroechi, ono Nerija, (*F.*
 7 *41, 10*), ba lasa'wa danō Miseraji;
 lō'ō sa la'o'ō goraisa Jehowa. Ba
 laroei Dachifane. (*F. 2, 16*).

8 II. Ba hoemedede Jehowa chō
 9 Jeremia, ba Dachifane, imane: Halō
 gara seboea ba ko'ō ba la'oeri ba
 nibale kara andrō, ba ngai lala
 jomo, ba gōdo Wara'ō, ba Dachifane,
 10 fa'aso niha Jehoeda ōsa, ba
 ōmane chōra: Da'ō ni'wa'ō Jeho-
 wa ngahōnō, Lowalangi Ndraono
 Gizeraēli: Hiza, oefahalō'ō genoni-
 goe Neboekanesa, razo Mbabeli,
 ba ja'wa gara andre, niko'ogoe, oefadadao
 dadaomania ba da'ō dania
 11 ibologō darafa zalo chōnia. Ba so
 ia ba ifoefoe danō Miseraji: ha niha
 niboenoe, ha laboenoe, ba ni'oloi'ō,
 ba la'oloi'ō ba ni'ō'ōtō si'ōli, ba
 12 la'ō'ōtō si'ōli! (*F. 15, 2*). Ba oegoelē'ō
 galitō ba gosali Lowalangi Ndrawa
 Miseraji, ba itoenoe [gosali andrō]
 ba i'oloi'ō [Lowalangira] ba i'okaero
 danō Miseraji, si mane na i'okaero
 mbaroenia seboea koebalo, ba man-
 13 gawoeli ia, lō hadia ia. Ba irasa
 gowe andrō ba Mbeti Zemesi, ba

danō Miseraji, ba osali Lowalangi
 Ndrawa Miseraji, ba itoenoe.

FAZA 44.

I. Fanogoe Jeremia niha Jehoeda
 ba danō Miseraji. II. Fa'abe'e mba-
 wara. III. Ifoeli itegoe ira Jeremia.

1 I. Taroma li ni'wa'ō chō Jere-
 mia, ba niha Jehoeda andrō fefoe,
 si so ba danō Miseraji, ba Migidola
 ba ba Dachifane ba ba Nofi ba ba
 danō Wataro, imane: (*Moz. II, 14,*
 2 *2. Hez. 29, 10; 30, 6. F. 43, 7*).
 Da'ō ni'wa'ō Jehowa ngahōnō, Lo-
 walangi Ndraono Gizeraēli: No ane-
 he ami wamakiko andrō fefoe, nifa-
 3 tōrōgōe ba Jeroezalema ba ba mba-
 noea mado Joeda andrō. — tanō si
 mate da'ō ma'ōchō ba lō niha —
 bōrō zi lō sōchi andrō, nifazōchira,
 4 wangandrō fōnoegoe, me mōi ira
 manoenoe koemōjō ba Lowalangi
 bō'ō, wamosoemange si lō la'ila,
 he ja'ira ba he ja'ami ba he ira
 5 toeami. Ba lō'ō sa sadagedagedo
 famatenge chōmi enonigoe andrō
 fefoe, sama'ele'ō andrō, ba wangoe-
 ma'ō chōmi: Bōi milaoe da'ō, so-
 6 goro ita, si fatocwoc chōgō! (*F.*
25, 3. 4). Ba lō lafondrondrongo, lō
 labe'e mbōrō dalingara, ba wo-
 ndrōi mena'ō si lō sōchi andrō, fa
 bōi sa'ae latoenoc goemōjō ba Lo-
 7 walangi bō'ō. Ba falawoe mbachoe-
 bachoe dōdōgōe ba fōnoegoe, hoe-
 mola ba mbanoea mado Joeda a-
 ndrō ba baewali Jeroezalema, fa
 tobali adoedoela ba tanō si mate,
 si mane ma'ōchō. (*F. 7, 20*). Ba
 8 ija'e, ba imane Jehowa, Lowala-
 ngi ngahōnō, Lowalangi Ndraono
 Gizeraēli: Hana wa miwōwōi chō-
 mi wamakiko seboea, wangohori
 ira matoea ba ira alawe ba ono
 matoea ba ono sawoejoe chōmi, ba
 danō mado Joeda, wa lō misai
 9 gō wōfōmi, wangandrō fōnoegoe,
 ba nilaoe dangami andrō, wanoe-
 noe koemōjō ba Lowalangi bō'ō,
 ba danō Miseraji, si mōi ami si

- fatewoe, fa ahoari ami, fa tobali bōrō wangelifi ba bōrō wango'aja ami, ba niha ba goeli danō fefoe?
- 9 Hadia, no olifoe ami golalōwa ndra toeami ba olalōwa razo mado Joeda ba olalōwa zalaŵami ba olalōwami ba olalōwa ndra alawemi, nilaoera ba danō Joeda ba baewali Jeroezalema? Irege ma'ō-chō andre lō si tehandro dōdōra, ba lō sata'oe ira ba lō ni'o'ōra oroisagoe ba amachoitagoe, nifa-choigoe chōmi ba .chō ndra toeami.
- 11 Andrō wa imane Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gize-raēli : Hiza, oenehegō ami ba wamakiko, ba wangohori mado Joeda, ma'afefoe! (*F. 21. 10. Amos. 9, 4.*)
- 12 Oese'egō zi tosai mado Joeda andrō, si so ba dōdō fe'amōi ba danō Miseraji, si fatewoe ba da'ō; nihori ira, ma'afefoe; ba danō Miseraji mate ira; ba mbāwa zi'ōli ba ba lofo ahoari ira, he iraono ba he satoea : bawa zi'ōli ba lofo wamoenoe. Ba tobali fondrakō ba fama-hocha mboe ba bōrō wangelifi ba bōrō wango'aja ira andrō. (*F. 42,*
- 13 *18.*) Ba oe'otoe'ō zi so ba danō Miseraji, si mane fangotoe'ōgoe banoea Jeroezalema, si'ōli ba lofo
- 14 ba fōchō waba. Ba samōsa lō si faloecha fangorifi ba foloi, si tosai mado Joeda andrō, si no mondroegi tanō Miseraji, ba we'amōi si fatewoe ba da'ō, ba wangawoeli ba danō mado Joeda ena'ō, somasi ira mangawoeli, ba we'aso [zoei] ba da'ō : lō'ō sa faloecha mangawoeli, baero zoloi andrō [si lō atotō].
- 15 II. Ba latema li Jeremia dozi ira matoea, sangila wa latoenoe goemōjō ba Lowalangi bō'ō ira alawera ba dozi ira alawe, si no ato ba da'ō ba sato fefoe, si no fatewoe ba danō Miseraji ba Watara, lamane :
- 16 Ba niwa'ōoe andrō chōma, ba dōi Jehowa, ba lō mafondrongo
- 17 chōoe; ahoari sa mafaloea gamaboe'oela lima andrō, nifaboe'oemā, ba wanoenoe koemōjō chō razo mbanoea si ja'wa ira alawe andrō ba ba wame'e soemange nibadoe chōnia, si mane folaoema mege, awō ndra ama, awō razoma, awō zatocama, ba mbanoea mado Joeda ba bae-wali Jeroezalema : me loeo da'ō, ba lō ambō balazoma ba ohahaoe dōdōma, ba lō itōrōga famakao. (*F. 7, 18.*) Ba gōtō me no mabato wanoenoe koemōjō chō razo mbanoea si ja'wa, ira alawe andrō ba fame'e soemange nibadoe chōnia, ba ambō ndra'aga fefoe hadia ia, ba ahoari ndra'aga ba mbawa zi'ōli ba ba lofo. Ba na matoenoe iada'e goemōjō chō razo mbanoea si ja'wa, ira alawe andrō ba na mabe'e chōnia zoemange nibadoe — ba tenga si lō larongo ira matocama, wa mafazōchi koe chōnia, wolaoe doemadoemania, awō wa mabe'e zoemange nibadoe chōnia.
- III. Ba hoemede Jeremia ba niha sato, ba ndra matoea ba ba ndra alawe ba zato fefoe, sangoema'ō da'ō no mege, imane : Ja'ia, fanoenoe koemōjō andrō, nilaoemi, ba mbanoea mado Joeda ba bae-wali Jeroezalema, ja'ami ba ira amami ba razomi ba satoeami ba sato ba danō, — da'ō nitōrō dōdō Jehowa, da'ō ni'angeragōnia. Ba tebai sa'ae itaha Jehowa ba walōsōchi woloemi andrō, ba zogoro ita andrō, nifazōchimi; ba andrō wa tobali tanō si mate danōmi ba bōrō wangelifi ba si lō niha, si mane ma'ōchō. Me no manoenoe koemōjō ami ba me no molalō ami, chō Jehowa, ba me lō nifondrongomi niwa'ō Jehowa ba me lō ni'o'ōmi oroisania ba amachoitania ba famadoehoe'ōnia : andrō wa no itōrō ami famakiko andrō, si mane, maōchō. (*Hos. 9. 1, b. t.*) Ba imane na Jeremia ba zato ba ba ndra alawe fefoe : Mifondrongo li Jehowa, ja'ami niha Jehoeda fefoe, ba danō Miseraji!

25 Imane Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Ja'ami ira alawe, — niw'a'ōmi bewemi, da'ō nilaemi tangami! — me miw'a'ō: „Mafaloea gamaboe'ouela lima andrō, nifaboe'oema, wanoenoe koemojō chō razo mbanoea si jaw'a andrō, ira alawe, awō wame'e soemange nibadoe chōnia!” ba mitōrō ae nifaboe'oemi, mifaloea gamaboe'ouela limi andrō! Andrō mifondronrongo li Jehowa, ja'ami niha Jehoeda fefoc, si so ba danō Miseraji: Hiza, fahōloe ndra'o ba dōi-goe andrō, seboea, iw'a'ō Jehowa: Samōsa lō'ō sa'ae niha Jehoeda, ba danō Miseraji, ma'asagōrō, sanōtōi tōigoe ba wangoema'ō ena'ō: „Ba wa'aoeri Jehowa!” (*Jes. 45, 23. F. 27 49, 13. Heb. 6, 13*). Hiza, oehōrō-hōrōgō ira ba wamakiko ba tenga ba wangorifi, ba dozi niha Jehoeda, si so ba danō Miseraji ba nihori bawo zi'ōli ba lofo, irege no ase'e!

28 (*F. 1, 12*). Ba saefa ba mbawa zi'ōli, ba sangawoeli ba danō mado Joeda; larōi danō Miseraji, ba lō atotō. Ba si tosai mado Joeda fefoe, si no mana'wa tanō Miseraji, si fatewoe, ba saboto ba dōdō dania, ha li zi doehoe, na ligoe, ba na lira! —

29 Ba da'ō dania dandra chōmi, iw'a'ō Jehowa, wa oe'otoe'ō ami ba danō da'e, ena'ō aboto ba dōdōmi, wa lō zi lō aloea wamakiko andrō,

30 nida'ō da'ō'ogoe chōmi: Imane Jehowa: Hiza, oebe'e ba danga nermalinia Wara'o Hofera andrō, ba danga zangaloei famoenoe ja'ia, si mane fame'egoe Sedekia andrō, razo mado Joeda, ba danga Neboekanesa, razo Mbabeli, si no emalinia ba sangaloei famoenoe ja'ia. (*Hez. 29, 2*).

FAZA 45.

Tefangelama Mbaroechi andrō ba tefaboe'oe wangorifi.

1 Taroma li niw'a'ō Jeremia chō Mbaroechi andrō, ono Nerija, me

itanō ba zoera hoehoeo andre niw'a'ōw'a'ō Jeremia chōnia, me dōfi si ōfa chō Jojaki andrō, ono Josia, razo mado Joeda; imane Jeremia: (*F. 36, 4*). Da'ō niw'a'ō Jehowa, 2 Lowalangi Ndraono Gizeraēli, ba chōoe andre, ja'ogō Baroechi: No 3 ōmane: „Alai ndra'o, inōnō na sa fa'aboe dōdō wa'afōchō andrō chō-goe Jehowa! Erege dōdōgoe wangarōngarō, lō faloechado wolo-mbase!” Ba ōmane chōnia [ja'ogō 4 Jeremia]: Da'ō niw'a'ō Jehowa: Hiza, ni'otomosigoe andrō, ba oedoeogō, ba nitanōgoe, ba oedeha, 5 ba goeli danō, ma'asagōrō, ba hadia, ō'andrō chōoe zeboea? Bōi andrō da'ō! Hiza sa, dozi niha sa'ae, ba oefatōrō wamakiko, iw'a'ō Jehowa, ba ja'ogō, ba oe'orifi, fefoe gofoe heza ōsa'wa. (*F. 39, 18*).

FAZA 46.

Fama'ele'ō si gōna Ndrawa Miseraji, doea balō: I. Te'ala Wara'o Necho andrō ibe'e Neboekanesa. II. Ifoefoe danō Miseraji. III. Tefaboe'oe wangorifi ba Ndraono Gizeraēli.

1 I. Taroma li Jehowa chō Jeremia sama'ele'ō, ba niha baero andrō: Ba Ndrawa Miseraji: Ba za-noewō andrō chō Wara'o Necho, 2 razo Miseraji, si no mondreogi boto Oifarati, Karikemi andrō, ni'alani Neboekanesa, me dōfi si ōfa chō Jojaki andrō, ono Josia, razo mado Joeda [imane]: (*Raz. 11. 23, 29; 24, 7. Ng'a'ot. 11. 35, 20. Hez. 29, 2*). Mihalō mbaloese, awō ndrango, ba 3 milaboe ba wasōndrata! (*Raz. I. 10, 17*). Mifa'anō koedo ba mi'ae jaw'a ba hoeloe! Mifa'aso ami, mi'otetenaoloe! Mihaogō doho! Mi'amaroe mbaroe sabe'e! Hana wa 4 tokea ira, ba hana wa lawoewōe tete oe'ila? Hana wa hoemoefa zabōlōra ba hana wa moloi manō, lō fanaha, lō labali'ō ira foeri; 5 tehawoe fa'ataoe — iw'a'ō Jehowa? Lō faloecha moloi zalio ahe, tebai 6

- aefa zabōlō : jōoe andrō, si jaŵa, ba mbewe Oifarati andrō, manendre ira, alaoe ! Ha niha atō zanōi, si mane Nilo, sohohoe, si mane idanō seboea ? Dawa Miseraji andrō zanōi, si mane Nilo, mohohoe, si mane idanō seboea, ba lamane : Mōi ita mijaŵa, tanōnōi danō, tafefoe mbanoea, fabaja niha bacha !
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- ri ndra'o, iŵa'ō razo andrō, sotōi Jehowa ngahōnō — na tenga amaedola Dabora hili andrō, ba na tenga amaedola Garemeli andrō, jaŵa nasi, wa'asonia ! (Neboekanesa andrō). Fa'anō gamagamamō ba wofanō, ja'ogō niha ba danō, ono Ndrawa Miseraji alawe ; tanō si mate sa dania Nofi, tetoenoe, ba ahori niha. Amaedola nono zaŵi sisōchi siba! Miseraji andrō ; ba so goelo moroi jōoe, itōrō. Enoni andrō gōi chōra [ni'oni ba wanoewō], ba no amaedola nono zaŵi niboela, ba da'ō gōi zamali'ō ja'ira foeri, moloi, dozi, tebai manaha. Noa sa ichamō ira baŵa wa'atekikora, baŵa wotoe. Lira, ba no hoelō roeroe goelō, na moloi ia. Ato sa ira, sabōlō, na so ira ; lalaoe wato, amaedola zolobō eoe. La'obō gatoea andrō chōra, iŵa'ō Jehowa ; lō'ō sa moetaha moe'era! ira, oja sa'ae ira, moroi ba damo, tebai zangerai. Tobalisi lō bato nono Miseraji andrō, alawe, tebe'e ba danga niha moroi jōoe ! Imane Jehowa ngahōnō andrō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli : Hiza, oe'otoe'ō Gamoni andrō ba No, fabaja Fara'o ba tanō Miseraji ba Lowalangira ba razora, Fara'o andrō, fabaja sabe'e tōdō chōnia. Ba oebe'e ba danga zangaloei fa-moenoeira ira, ba danga Neboekanesa, razo Mbabeli ba ba danga genoninia ; ba aefa da'ō ba ifoeli so zowanoea ba da'ō, niha, si mane me gōtō fōna — iŵa'ō Jehowa.
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- II. Taroma li niŵa'ō Jehowa chō Jeremia sama'ele'ō, ba we'aso Neboekanesa, razo Mbabeli, ba wanoewō Dawa Miseraji, imane : Mi'ombacha'ō ba danō Miseraji, miforongogō ba Migidola, mitoenō ba Nofi ba ba Dachifane, mimane : Faoso ba fa'anō'ō, noa sa'ae mangamanga zi'ōli ba zi tefasoei ja'oeō ! (F. 44, 1). Hana wa no tegaōlō tooe zabōlōmō ? Tebai manaha, me no Jehowa zanimba. No ato zalaoe ibe'e, ilangō nawōnia zamōsana, ba lamane : Talaboe, fafoeli ita ba niwada, ba danō chōda, ba zi'ōli andrō, sabōlō siba! Lamane ba da'ō : „Si tekiko Wara'o, razo Miseraji ; lō ni'ogoena'ōnia wa-monoso andrō !” Faja wa no saoe-
- III. Ba ja'ogō enonigoe, ma'oeowoe Jakobo, ba bōi ata'oeſi, bōi tokea'ō, ja'ogō ma'oeowoe Gizezeraēli ; hiza sa oe'efa'ō ndra'ogō ba danō sarōoe, ba oe'efa'ō madooe ba danō andrō, ba ni'oloi'ō ja'ira, ena'ō mangawoeli ma'oeowoe Jakobo, ena'ō ahono ira ba danō ba ena'ō lō hadia ia ; fa bōi si keani ja'ira. (Jes. 41, 13 ; 43, 5 ; 44, 2). Bōi ata'oeſi, ja'ogō. enonigoe ma'oeowoe Jakobo, iŵa'ō Je-

howa, faofao sa ndra'odo chōoe. Oese'e sa niha andrō fefoe, ba nitibo'ogoe ja'oegō, ba ja'oegō, ba lō oese'egō, ha oe'otoe'ō ndra'oegō, ndrōhendrohoe; lō'ō sa tola lō'ō manō oe'otoe'ō ndra'oegō. (F. 30, 11).

FAZA 47.

Fama'ele'ō si gōna Ndrawa Wilisiti dania ba si hene asi.

- 1 Taroma li niwā'ō Jehowa chō Jeremia ba Ndrawa Wilisiti andrō, me lō niseowō Wara'o Gasa na. (F. 25, 30. Hez. 25, 15. Amos. 1, 6).
- 2 Imane Jehowa: Mohohoe sa'ae nidanō moroi jōoe, toballi mbombo si nōnōi daso, anōnō danō, fabaja ōsinia, ibe'e, alōmō mbanoea, fabaja niha bacha: moe'ira'ira niha, mege'ege fefoe zi so ba danō. Ba wedōzōdōzō danō, ba wangoehendra za'a koedo chōra ja'ia ba ba roeroe goeretara ba ba werara gaolo, — ba lō labali'ō ira foeri ba ndraonora ira ama, me no atata dangara, bōrō mbaŵa andrō, si no aloea. ba wamoefoe tanō Ndrawa Wilisiti ma'asagorō. ba ba wango-hori Tiro ba Sidona, dozi si tosai na, sanolo; ifoefoe sa'ae Jehowa Ndrawa Wilisiti, si tosai si hene asi ba Gafatora, (Moz. I. 10, 14.
- 5 Moz. V. 2, 23. Amos. 9, 7). No iroegi Gasa fa'asele, no adoedoe Gasi-kalo. Ja'ami si tosai ma'oewoe Genaki, ha wa'ara na michoichoi nōsimi? (F. 16, 6). He ja'oegō, si'ōli Jehowa! ha wa'ara na, wa lō molombase ndra'oegō? Angawoeli ba zaemboemō, honogō'ō ba bōi aliwaliwā! He iwisa wolombase, me no i'oroi'ō Jehowa? Ba Gasikalo ba ba zi hene asi andrō, — ba da'ō i'oroi'ō!

FAZA 48.

Fama'ele'ō si gōna Ndraono Moabi dania: I. Tedoedoe'ō mbanoea chōra. II. Ara lō hadia ia, ba so dania wamakiko. III. Bōrō waja-ŵasara, wa te'otoe'ō ira. IV. Saōsō hoekoe andrō.

(Eaigi gōi Jes. 15, 16. Hez. 25, 8-11.

Amos. 2, 1-3. Sef. 2, 8-11.)

- I. Ba chō Ndraono Moabi: Ima- 1
ne Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Alai Nebo andrō, noa sa adoedoe! No toballi si lō boto Giriata'i, no atoe'a zanoewō; no si lō boto mbanoea sarō andrō! No taja doeria Ndraono 2
Moabi. Ba Hesibona lafagōlōsi wamakiko ja'ira [lamane]: „Talaboe! Tahori ira, ena'ō tenga soi sa'ae". Ba ja'oegō gōi, ja'oegō Madinena, ba nifoefoe; igo'ōgo'ō ndra'oegō si'ōli! Hiza we'ira'ira moroi ba Horona'i, lamane: „Fa'adoedoe ba famoefoe sabōlōbōlō!" Noa sa afoefoe Ndraono Moabi: Fegē'ege niringoda, iroegi Zoara. Sege'ege ba 5
lala mijawā, ba Loehiti, ba mitooe ba ngai Horona'i, ba fangarongarō ba wa'afoefoe andrō tarongo. Mi'oloi, mi'orifi ami, ja si lō baloebaloe ami ba danō si mate! Me no 7
abe'e dōdōmi ba nilaoc dangami andrō ba ba gana'ami, ba atoe'a gōi ba mbanoea chōmi zanoewō, ba ni'oloi'ō Gamosi (adoe) andrō, ba ere andrō ba salaŵa andrō chōnia, fefoe. (Moz. IV. 21, 29. F. 49, 3).
- 8 Ba dozi banoea, ba itōrō sanoedoe-gō; samboea lō banoea, saefa: Tekiko ndraso ba afoefoe zalo'o, itōrō niwā'ō Jehowa. Mifo'afi Ndraono Moabi, ena'ō moehombo ba ena'ō moloi: adoedoea sa dania mbanoea chōra, salōsoe lō niha sa'ae! Ni'elifi zongae tōdō wanga 10
halōwō andrō chō Jehowa, ba ni'elifi gōi zanaha si'olinia ba wama-doea do andrō.

II. I'otarai mbōrōta, ba lō hadia 11
ia ba Ndraono Moabi andrō, no

- ahonohono manō ba wōrōwōrō andrō, lō moefohani ira ba nahia bō'ō. lō moerai moe'oloi'ō ira; andrō wa lō si teboelō wa'amira ba lō si tobali hoeara. Ba hiza sa, iroegi ba-wā dania, iwa'ō Jehowa, ba oefatōrō chōra zamohani, samadoewa ōsi nahia andrō chōra ba sorasa reombira! Ba tobali si lō boto Ndraono Moabi ba Gamosi andrō, si mane falōboto Ndraono Gize-raēli no, ba Mbetiēli andrō, ba za-14 be'e dōdōra. (*Raz. I. 11, 29*). He moroi, wa mimane: Niha sabōlō ndra'aga si no to'ōlō ba wanoewō?
- 15 So moroi sa zamoefoe Iraono Moabi, sanoedoegō banoea chōra ba tegaōlō tooe wondrege nitoetoejoe andrō, ono matoea sabōlō, ni'ō'ōtō, — iwa'ō razo andrō, sotōi Jehowa nga-16 hōnō. No ahātō wa'atekiko Ndrao-no Moabi andrō, aōsō sibai wamoe-17 noera. Mi'e'esi, dozi ami si faola tanō chōra, ja'ami si no mamondrongo tōira, fefoe! Mimane: Ha lō afoefoe zi'o zala-wa andrō, si'o ba wa'abōlō, si'o lachōmi andrō!
- 18 Ae tooe, rōi lachōmi andrō, dadao tooe, ba zi lō basōbasō dōdō, ja'oegō banoea Dibona, ono alawe; so sa'ae chōoe zamoefoe Iraono Moabi moroi sa, idoedoegō hati andrō 19 chōoe! Ae ba zinga lala, ba fachō-lō'ō, ja'oegō banoea Garōeri; sofoe ba zoloi andrō, ba zaefa andrō, ō-20 mane: He wisa mege? No tobali si lō boto Ndraono Moabi, noa sa tobali dōdō: mi'ege'ege ba mi'angarōngarō! Mi'ombacha'ō ba mbe-wa Garono, wa no afoefoe danō 21 Moabi! Noa sa itōrō hoekoe danō andrō, ba zalo'o tanō, Holono andrō 22 ba Jasa ba Mefa'ata, ba Dibona ba 23 Nebo ba Beti Dibelata'i, ba Kiriata'i 24 ba Beti Gamoela ba Beti Meona, ba Keriota ba Bosera, banoea Ndrao-no Moabi fefoe, he ba zahātō ba 25 he ba zarōoe. No moe'e'wa dandroe Ndraono Moabi ba no moerasa da'-26 jo! — iwa'ō Jehowa. Miboesi ira
- tooe, noa sa lala-wa Jehowa; ena'ō tetaroe mbagi Ndraono Moabi ba goetara ba ena'ō fama'iki niha bō'ō gōi ira. (*F. 25, 27*). Hadia, lō ni'- 27 igi'igi'ōmi Iraono Gize-raēli? Hadia no moera'oe ira si fabaja ba zana-gō, wa ōfalichōlichō ndra'oegō, ero na itōrō lioe ira? Miheta ami jomo 28 ba mbanoea, ja'ami si so ba danō Ndraono Moabi, ba dōgi narō gara mifaigi nahiamī, ena'ō amaedola mboeroe'oe ami, sangazoeni ba zinga mbahō!
- III. „No tarongo waja-wasa 29 Ndraono Moabi andrō, si no fōndrege, hochara andrō ba faja-wasa andrō chōra, hochara ba faja-wasa dōdōra!” (*Jes. 16, 9*). Oe'ila sa'ae 30 waja-wasara andrō, iwa'ō Jehowa: faja wehedera ba faja wolaoera, hadia ia. Andrō wa sege'ege ndra'o 31 ba Ndraono Moabi, sange'esi Iraono Moabi fefoe; sangarōngarō ita ba mbanoea Giri Heresi andrō! Abōlō 32 wange'esigoe ja'oegō, ja'oegō tōla nagoe ba Zibema, moroi ba we'e ba Ja'ezeri andrō; tefa'ōtō ba zi-loea asi ndrahamō, ba iroegi mba-wa nidanō andrō ba Ja'ezeri: ba mba-wa wamasi chōoe, ba wango-zaragō boea nagoe, so zamoefoe. Aheta wa'omoeso dōdō ba fa'iki 33 ba kaboe ba danō Ndraono Moabi; taja nōsi mboea nagoe ba roembi oebe'e, teहतo wolazi; fa'iki si tenga fa'iki! I'otarai Hesibona, sanga-rōngarō andrō ba iroegi Eleale, iroegi Jahasa, ba mege'ege niha; i'otarai Zoara, noemalō ba Horona'i 34 ba ba zi tōloe nga'ōtō Negelati; ogo'ō sa'ae gōi nidanō ba Nimeri, tobali tanō si mate. (*Jes. 15, 5*). Ba oehori ba Ndraono Moabi — 35 iwa'ō Jehowa — zi mōi mija-wa ba hilihili, ba wanoenoe koemōjō chō Lowalangira. Andrō wa molī bacha dōdōgōe ba Ndraono Moabi andrō, amaedola li zoeroene! molī bacha dōdōgōe, amaedola li zoeroene, ba mbanoea Giri-Heresi andrō: noa sa

37 taja ni'irō'ōra, nibe'era ja'wa. Dozi
hōgō, ba no batoele, ba no moe-
tōwō gambi, fefoe; dozi ta'io, ba
no moeohi ba no la'olembe goni-
38 goni. Ba dete nomo Ndraono Moa-
bi fefoe ba ba newali chōra, ba no
ha sambalō fangarōngarō, — me
no oerasa Ndraono Moabi, timba
worasa bowoa, si lō somasi, i'wa'ō
39 Jehowa. Ha lō arasa! Mege'ege.
La'erogō manō [ita] Iraono Moabi,
aila; Tobali fama'iki niha ba fa'a-
tobali dōdō Ndraono Moabi ba zi
faola tanō chōra fefoe.

40 IV. Imane sa'ae Jehowa : Hiza,
amaedola mojo we'asonia (sanoewō
andrō) moroi sa, ibologō gafinia
ja'wa Ndraono Moabi andrō; (*F. 49,*
41 *22*); te'ala mbanoea ba atoe'a ba
hati andrō zanoewō, ba tōdō zabōlō
Ndraono Moabi, na loco da'ō, ba no
timba dōdō ndra alawe, si so ba
42 daoegedaoege. Ba nifoefoe Ndraono
Moabi fa tenga soi sa'ae, me no
43 lala'wa Jehowa. Fehocha mboe ba
lōsoelōsoe ba tandra'wa chōoe, ja'-
oegō si so ba danō Ndraono Moabi,
— i'wa'ō Jehowa — : (*Jes. 24, 17*);
44 Si no moloi ba wehocha mboe a-
ndrō, ba aechoe ba lōsoelōsoe, ba si
mōi ja'wa moroi ba lōsoelōsoe, ba
alawe ba dandra'wa. Da'ō sa nifatō-
rōgoe ba Ndraono Moabi, na dōfi
wangotoe'ō ja'ira — i'wa'ō Jehowa.

45 Ba loemō andrō ba Hesibona laba-
doegō ira soloi, tebai sa'ae, ba aloea
galitō ba Hesibona ba holahola galitō
ba gōdo Zihona; ba i'ā dangidangi
Ndraono Moabi ba amoe'oge zeboea
goeagoea. (*Moz. IV. 21, 18; 24, 17*).

46 Alai ami, ja'ami Iraono Moabi, no
tekiko mbanoea Gamosi andrō!
ono matoea ba ono alawe chōmi,
47 ba ni'oloi'ō sawoejoe. Ba oefoeli sa
oe'efa'ō Ndraono Moabi ba gōtō
foeri, i'wa'ō Jehowa. — Ba da'e
iroegi fotoe Ndraono Moabi andrō.

FAZA 49.

I. Fama'ele'ō si gōna Ndraono Ga-
moni. II. Si gōna Ndraono Gedomo.
III. Si gōna Ndramaseko. IV. Si
gōna Gedara ba Hasora. V. Si gōna
Gelama.

I. Ba Ndraono Gamoni andrō : 1
Da'ō ni'wa'ō Jehowa : Hadia, lō
nga'ōtō Ndraono Gizeraēli, lō sa-
nema ondrōita? Ba hana wa no
itema gondrōita Gado Milikomo a-
ndrō, hana wa so ba mbanocara
mbanoeania? (*Raz. I. 11, 5. Raz. II.*
23, 13. Hez. 21, 28 b. t. 25, 2. b. t.
Amos. 1, 13 b. t.). Ba hiza, iroeg- 2
gi ba'wa dania — i'wa'ō Jehowa —
ba so wangahahagō ba wanewō
ba Raba Ndraono Gamoni oebe'e,
ba tobali adoedoela ia, ba teteo-
noe halama soja chōra ba latema
sa'ae Iraono Gizeraēli gondrōita za-
nema ondrōita doeara mege, — i-
wā'ō Jehowa. Mi'ege'ege, ja'ami ba- 3
noea Hesibona, me no atoe'a ba
mbanoea zanoewō! Mi'angarōngarō,
ja'ami halama soja ba Raba! Mi'ole-
mbe gonigoni, milaoe mangesi, ja
si lō ahono ami, barō gōli misa; ni'-
oloi'ō sa'ae Milikomo andrō, fabaja
ere andrō ba sala'wa andrō chōnia!
Hadia wa ōsoeno ndra'oegō ba ndra- 4
so andrō, ba zi no fahōna ba zalo'o
andrō, ja'oegō ono alawe si no fa'ero,
si no abe'e tōdō ba gana'a, wangoe-
ma'ō : „Ha niha zolaoe chōgoe?” Hi- 5
za, fehocha mboe oefatōrō chōoe,
moroi ba zi tefasoi ja'oegō — i'wa'ō
Jehowa ngahōnō andrō; ba nifazae-
we ami, itōrō lalania zamōsana, ba
lō sangozaragō soloi andrō! Ba na 6
foeri, ba oe'ohē mangawoeli ni'oloi'ō
andrō, Iraono Gamoni, — i'wa'ō
Jehowa.

II. Ba Ndraono Gedomo : Ima- 7
ne Jehowa ngahōnō : Hadia, lō fa'-
atoeatoea sa'ae ba Demana? Ha-
dia, no taja gera'era zi so tōdō a-
ndrō, hadia, no tobaloē wa'ateoa-
toeara? (*Obad. a. 1 b. t. Job. 15*). Mi'- 8
oloi, milaboe ami! Mibini'ō ami ba

- dōgi, ja'ami banoea Dedano! Fa-
makiko sa'ae oefatōrō ba ma'oeuwe
9 Gezaoe na loeo oe'otoe'ō ira. Na so
zangzaragō boea nagoe, ba hadia,
lō lasaigō wo'oe'oe? na sanagō,
ba zi bongi — ba lafoefoe, irege
10 ahono dōdōra. Ba me no ja'odo za-
mahoi baloebaloe Gezaoe, me oe'-
oroma'ō zi tobini chōnia, fa tebai
ibini'ō ia, ba afoefoe ma'oeuoenia
ba talifoesōra ba si faola tanō chō-
11 ra, ba si lō boto sa'ae! Rōi manō
zi lō ama, si lō ina chōoe, — ja'odo
zangorifi, ba si no mate ira mateoa
chōoe, ba hana na chōgoe abe'e dō-
12 dōra! Imane sa Jehowa: Hiza, si
tenga si nangea mamadoe ōsi mako
andrō, ba lō tola lō labadoe, ba
ja'oegō andrō, ba hadia, si lō fo-
toe ndra'oegō? Tenga si lō fotoe
ndra'oegō, lō tola lō ōbadoe! (F.
13 25, 28. Fet. I. 4, 17). Fahōloe sa'ae
ndra'o ba chōgoe — iwa'ō Jehowa:
Bōrō wehocha mboe ba bōrō wa-
ngō'aja ba tanō si mate ba bōrō
wangelifi Mboera andrō dania, ba
halama soja andrō chōra, ba si lō
mamalōmalō adoeoela! (Jes. 34,
14 6; 63, 1). No oerongo doeria chō
Jehowa, no tefatenge zingne ba
niha baero, ba wangoema'ō: „Mi'-
15 owoeloi ami, misa'wa ira, milaboe,
ba wanoewō!” Hiza sa, oehōndrō-
gō ndra'oegō ba ngai soi bō'ō si
lō ba dōdō niha bō'ō ndra'oegō
16 oebe'e. Fa'ata'oe niha ndra'oegō!
samowōhō ja'oegō, ba faja'wasa dō-
dōmō andrō, ja'oegō si so banoea
saro ba dete gara, sanalagoei zoe-
zoe hili. He wa'ae ō'ala'wa'ō ja'wa
gazoenimō, si mane mojo, ba oe-
timba tooe ndra'oegō, moroi ba da'ō
— iwa'ō Jehowa. (Mat. 11, 23).
17 Ba bōrō wehocha mboe dania
Ndraono Gedomo: dozi sanōrō, ba
tobali dōdō, ba fasi ba zoehora andrō
fefoe. (F. 13, 16; 19, 8; 50, 13).
18 Si mane Sodoma andrō ba Gomora
ba si faola chōra, si no tobali arō
— iwa'ō Jehowa, — si manō gōi

ba da'ō, wa samōsa lō niha ba
da'ō, lō nihaniha si iagō da'ō. (Moz.
I. 19, 24). Hiza, timba zingo si mōi 19
mija'wa moroi ba zoechoe ba bewe
Joridano, sana'wa tanō sokara: si
manō na oetimba ira, ha mamō'i
hōrō wa'ara, ba oefataro sala'wara
nitoejoe andrō. Ha niha sa zi fagō-
lōglōlō chōgoe? ba ha niha zanofoe
li chōgoe? ba heza so goebalo, sa-
naha fōnagoe? (F. 12, 15). Andrō 20
mifondrondrongo dōdō Jehowa a-
ndrō, tōdōnia ba Ndraono Gedomo
andrō, ba era'erania ba inbanoea
Demana: Si ndroehoe, ni'oloi'ō ira
— side'ide mbiribiri andrō! Si ndroe-
hoe, si tobali tōdō nahara, ba chōra
andrō. Ba veroeroe wa'alacera a- 21
ndrō, ba moehoe danō; fe'ira'ira
— ba mbewe nasi zoechoe telobi li!
Hiza, timba mojo wa'asonia moroi 22
sa, moehombo, ba ibologō gafinia
ja'wa Mboera andrō, ba tōdō za-
bōlō Ndraono Gedomo, na loeo da'ō,
ba no timba dōdō ndra alawe si so
ba daeogedaeoge. (F. 43, 40).

III. Ba Ndramaseko andrō: No 23
aila Hamata ba Arafadi, me no
toeria si lō sōchi nirongora; no
aragoeragoe dōdōra, sidoeodoeloe
ira, si mane asi, si tebai ahono.
(Jes. 17, 1 b. t.). Lō lala dōdō 24
Ndramaseko, latema moloi, no iha-
woei ira fa'ata'oe, no ira'oe ira
fa'afōchō hoeloe, si mane ba za-
dono. (F. 4, 31; 6, 24). Ha lō aterō
25 rōi mbanoea andrō, seboea toeria,
banoea omasiō chōgoe! Andrō te-
gaōlō tooe ba newalira nono mateoa
chōra, ba ahori zabōlōra, fefoe, na
loeo da'ō, — iwa'ō Jehowa nga-
hōnō. Ba oe'eboea'ō galitō barō 27
gōli ba Ndramaseko, ena'ō i'a gōdo
Mbenihada andrō. (Amos. 1, 4).

IV. Ba Gedara ba ba gamatōrō- 28
wa Hasora andrō, nisoewō Neboe-
kanesa andrō, razo Mbabeli: Imane
Jehowa: Milaboe, misoewō Gedara,
midoeogē inbanoea andrō, tātō
ba gatocmboecha loeo! (Job. 1, 3).

- 29 Osera ba biribirira, ba nihalō, ba toefora ba gamagamara ba ondra chōra, ba ni'oloi'ō, ba lamane dania niha, we'ao : „Fehocha mboe, fasoei !” Mi'oloi, mi'alioḡ woloi, mi-bini'ō ami ba dōḡi. ja'ami banoea Hasora ! — iwa'ō Jehowa ; so sa gera'era Neboekanesa, razo Mbabeli, chōmi, no ichoi tōdōnia wolaoe
- 31 chōmi. Milaboe ! misoewō niha si no ahonohono, si lō hadia ia — iwa'ō Jehowa — si lō lagō mbandroehō ba si lō lazi, ba si lō awō'awō. Ondra'oea dania gondrara ba ni'oloi'ō goerifōra, soja siba, ba oefazawili ira, fefoe gofoe heza misa nifalo'o boe andrō — ba oefatōrō chōra wamakiko, moroi ba zi tefasoe ja'ira — iwa'ō Jehowa. (*F. 9, 26*). Ba toball naha nasoe ana'a Hasora andrō, adoedoela si lō mamalōmalō : lō'ō sa'ae niha ba da'ō, lō si iagō ja'ia.
- 34 V. Taroma li, niwa'ō Jehowa chō Jeremia sama'ele'ō, ba Gelama andrō, me awena razo Zedekia, razo mado Joeda, imane : Da'ō niwa'ō Jehowa ngahōnō : Hiza, oerasa wana Ndrawa Gelama andrō, seboea
- 35 wangōnara andrō. Ba ōfa oefatōrō ba Ndrawa Gelama andrō angi, si oroi wondrege danō, si ōfa andrō, ba oefazaewe ira ba zi oroi angi andrō, fefoe ; lō niha dania, si lō laroegi sizaewe Dawa Gelama andrō. Aragoerageo dania dōdō Ndrawa Gelama, oebe'e, ba nemalira andrō ba ba zangaloei famoeneo ja'ira, ba oefatōrō chōra wamakiko, fehohola wōnocgoe andrō, iwa'ō Jehowa — ba oefago'ō chōra zi'ōli,
- 38 irege no ahori ira oebe'e. Dadaomagoe oefedadao ba danō Ndrawa Gelama andrō ba oehori ba da'ō razo, fabaja satoea — iwa'ō Jehowa.
- 39 Ba na loeo safoeria dania, ba oe'ohemangawoeli ni'oloi'ō andrō. Dawa Gelama — iwa'ō Jehowa. (*F. 48, 47*).

FAZA 50.

Fama'ele'ō fa'atoe'a zanoewō ba Mbabeli : I. Na no atoe'a zanoewō ba Mbabeli, ba te'efa'ō Ndraono Gizeraeli ba danō Ndrawa Galeadaia. II. Ifalaoe'ō mbalōnia ba Mbabeli Jehowa. III. Tehōndrōḡo waja'wasa Mbabeli fōda Jehowa andrō ba danga nono matoea nitoejoe andrō.

- I. Taroma li Jehowa andrō, nifa'ema Jeremia sama'ele'ō, ba Mbabeli, ba danō Ndrawa Galeadaia andrō, imane : (*Jes. 13, 14. F. 25, 26*) : Mi'ombacha'ō ba niha baero, mifarangogō, mita'wi mandrera ! Mitoeiangō, hōi mibini'ō ! Mimane : No atoe'a zanoewō ba Mbabeli, no aila Mbali andrō, no arasa Merodaki ; no si lō boto wamaedo andrō chōra, no arasa nadoera. (*Jes. 46, 1*). So sa'ae moroi jōoe niha, si mōi manoe'wō ja'ira, — samali'ō tanō si mate tanōra, fa lō niha sa'ae ba danō ; he niha, ba he oerifō, ba molo, aheta. Ba na loeo da'ō, na ḡōtō da'ō — iwa'ō Jehowa — ba mangawoeli Ndraono Gizeraeli, awō mado Joeda, mege'ege manō ba lala, we'amōi mangaloei Lowalangira Jehowa. (*Moz. V. 4, 29. F. 31, 9*). Hili Ziona lazofoezofoe, la'otahōḡo da'e. So ira ba la'olembai Jehowa, famabōbō si lō mamalōmalō, si lō taja sa'ae ba dōdō. (*Jes. 55, 3*). Biribiri sisoena mege mbanoeageo andrō : la'ohera ba lala eloengoea koebalora andrō, lafaeloengoe ira, ba hili misa, latōrōi hili ba hilihili misa, olifoe ira golombasewara. (*F. 23, 1 b. t.*). Si manga ja'ira dozi si fachamō chōra, ba lamane emalira andrō : Lō horōda ! — bōrō me no molalō ira chō Jehowa andrō, Jehowa nahia wa'atoelō, tōtōnafō ndra toeara. (*F. 31, 23 ; 40, 2. 3*). Mi'oloi, mirōi Mbabeli andrō, mi-heta ami ba danō Ndrawa Galeadaia, ja hoelō mbiribiri si matoea ami, sondrōnia'ō biribiri soja. (*Jes. 48, 20*). Hiza sa, oefaso gahe go-

- roedoea soi sabōlō moroi jōoe, ba Mbabeli andrō; so ira moroi sa oebe'e, sama'anō ja'ira, sanoewō ja'ira, ba da'ō moroi wa atoe'a dania ira ba [Mbabeli]. Ono wana niha da'ō ba no timba zabōlō, sahoe-loe, si lō mangawoeli lō hadia ia.
- 10 (*Sam. II. I, 22*). Ba tobali ondra'oea danō Ndrawa Galedaia, ba dozi si faraboe ba da'ō, ba aboeso —
- 11 iwa'ō Jehowa. Ja omoeso dōdōmi, ja ma'iki ami, ja'ami soraboe nibajabajagoe, — ja mamarōga ami, si mane ono za'wi ba wamōbōrō fache, milaoe moedele, si mane si mateoa koedo. (*Moz. V. 25, 4*). Saila sibai dania ninami, afoesi mbawa zadono ja'ami, — ja'ira, soi safoeria andrō ba tanō si mate ba
- 13 adoeoela ba benoea awoejoe! Ba wōnoe Jehowa andrō, ba lō'niha sa'ae, tanō si mate manō: dozi sanōrō Babeli andrō, ba tobali dōdō ba fasi, ba zochora andrō fefoe. (*F. 18, 16*).
- 14 II. Mifa'anō ami, mifasoei Mbabeli andrō, ja'ami solohe fana! Mi'efasi wana chōra, bōi mi'ambōsi nono wana, me no chō Jehowa molalō ira! Mihehegō, fasoei: No iloe-loe ia [Babeli], no adoeoede wanga-be'e, no moedoedoegō gōli! — Me no folaoe balō, chō Jehowa, ba milaoe mbalōmi chōra! Folaoera mege misoelōni chōra! (*Moz. II. 21, 24. Sin. 137, 8*). Mihori ba Mbabeli andrō, he sanaroo, ba he samasi! Ba zi'ōli sabōlō andrō, ba isa'wa niwara zamōsana, oi zara moloi, lasa'wa chōra. Ono mbiribiri nikeani Ndraono Gizeraēli, nikeani zingo; bōrōtania, ba i'ā ira razo Asiria, ba ija'e, ba gafoe-riata, ba i'ō'ōchi dōlara razo Mbabeli. Andrō wa imane Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli: Hiza, oe'otoe'ō razo Mbabeli andrō, fabaja banoecania si manc fangotoe'ōgōe mege razo Asiria. (*Raz. II. 19, 35*). Ba oe'ōhe mangawoeli ba
- mbenoeara Ndraono Gizeraēli, ena'ō ba hili Garemeli ladoedoe goerifōra, ba ba Mbazana, ba ena'ō ba hili mado Geferaji andrō ba ba danō Gileadi lafadōhō wa'olofora! **Ba na 20 loeo da'ō, na gōtō da'ō — iwa'ō Jehowa — ba la'aloecalei lalō Ndraono Gizeraēli, ba lō'ō sa'ao, ba la'aloecalei lalō mado Joeda, ba lō lasōndra; oe'efa'ō sa'ae ba nisaigōgōe andrō.** Ae laoe ba danō ;,si 21 doea gōtō fanandro" ba mbanoea „wotoe" andrō; se'egō, fakiko, gohi ira — iwa'ō Jehowa — o'ō sibai niwa'ōgōe chōoe! Hiza wanoewō 22 ba danō ba famoefoe sabōlōbōlō! Ha lō afoefoe warōcha andrō, fa- 23 mōzi oeli danō ma'asagōrō, ha lō arasa! Ha lō atobali dōdō niha bō'ō Mbabeli andrō! No oelaoe wesoe 24 chōoe, ba no alaoe ndra'oegō, ja'oegō Babeli, lō nidōnadōnaoc! No lachamō ndra'oegō ba no lara'oe'ō, me no lō ata'oe'ō wola'wa Jehowa. No ibokai naha wangōna andrō 25 chōnia Jehowa ba no isa'ō baero wangōna andrō, na mofōnoe ia; so sa'ae halōwō Zo'aja, Jehowa ngahōnō, ba danō Ndrawa Galedaia, [fanoewō]. Milaboe chōra, gofoe he- 26 za moroi sa; mibokai halasa chōra mifahisi ira, amaedola wache nibōbōrō, ba mifakiko; ja lō si to sai chōra! Mihahandro nono za'wi si 27 matoca chōra, fefoe, — ni'ō'ōtō tooe! Alai ira! noa sa iroegi ba'wa chōra, ba'wa wotoe! (*F. 48, 15*). Hiza! Soloi ba saefa ba danō Mba- 28 bel, sangombacha ba hili Ziona folaoe balō andrō, nilaoe Lowalangi- da Jehowa, balō gosalinia andrō.
- III. Mifasoo gahe zolohe fana, 29 ba Mbabeli andrō, dozi zogai fana! Mifasoei mbanoea! Bōi faloecha moloi ira! Misoelōni chōra woloera andrō! Mibe'e dali woloemi chōra woloera mege; noa sa lala'wa Jehowa, Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli! Andrō ni'ō'ōtō tooe ba newali no- 30 no mateoa chōra, ba dozi sabōlō

chōra, ba nihori, na loeo da'ō —
 31 iwa'ō Jehowa. — Hiza, oelaoe
 chōoe, ja'oeḡō „fajaḡasa”, iwa'ō
 So'aja, Jehowa ngahōnō, noa sa
 iroegi baḡa chōoe, inōtō wango-
 32 toe'ōḡoe ja'oeḡō! (*Jes. 47, 7*). Ba
 salaoe sa'ae „wajaḡasa”, tegaōlō
 tooe, ba lō samaoso. Ba oegoele'ō gal-
 litō ba mbanoeara, ena'ō i'ā fefoe zi
 33 tefasoei ja'ira! Imane Jehowa nga-
 hōnō: Nifakao Ndraono Gizeraēli,
 awō mado Joeda fefoe, ba dozi
 sangoloi'ō ja'ira mege, ba lataha,
 34 te chōra la'efa'ō. Ba sangefa'ō ja'ira,
 ba no sabōlō, — Jehowa ngahōnō
 dōinia; ja'ia dania zamatoenō hoe-
 hoeora, ena'ō ahono goeli danō ibe'e,
 ba ena'ō manizinizi mbanoea Mba-
 35 beli. Fōda nifatōrō ba Ndrawa Ga-
 ledaia andrō — iwa'ō Jehowa, ba
 mbanoea Mbabeli ba ba zalaḡara
 ba ba zatoeatoea andrō chōra!
 36 Fōda nifatōrō ba zoja bewe andrō,
 ena'ō sowōhō mowa ira! Fōda ba
 zabōlō andrō chōra, ena'ō atalō
 37 dōdōra! Fōda ba koedora ba ba
 goeretara ba ba niha bō'ō andrō,
 si no fatewoe, ena'ō tobali ira ala-
 we! Fōda ba girōḡira andrō, e-
 38 na'ō teraboe! Fōda ba nidanō chōra,
 ena'ō aetoe! Tanō naḡa naḡoe sa
 danō, ba ba zihocha mboeda a-
 39 ndrō owōhō ira. Andrō monaha da-
 nia ba da'ō garawi ba asoe ana'a,
 kanōwō zonahia ba danō; ba iroe-
 gi zi lō aetoe, ba lō niha sa'ae;
 ḡōtōḡōtō wa'ara, ba lō sowanoea:
 40 (*Jes. 34, 14*): Si mane famali'ō Lo-
 walangi arō Zodoma, awō Gomora,
 awō mbanoea ba ngaira, — iwa'ō
 Jehowa — si manō dania ba da'ō,
 wa lō niha, wa lō siiagō. (*Moz. I.*
 41 *19, 24*). Hiza niha moroi jōoe, soi
 seboea ba razo si no ato zi maoso
 42 moroi ba wondrege danō! Mofana
 ba manoho, safaito ira, lō la'ila
 wa'ahachō dōdō. Fagoeagoeasara,
 ba hoelō we'oegoe'oegoe nasi, fakoe-
 do, no mangarō ira, fangarō zabō-
 lō, ba wanoewō ja'oeḡō, ja'oeḡō

ono Mbabeli alawe! (*F. 6, 23*). I-
 rongo doeriara razo Mbabeli, ba
 atata danga, no ihawoei ia fa'a-
 ta'oe, fanizinizi, si mane ba zadono.
 Hiza, timba zingo si mōi miḡawa, 44
 moroi ba ndroe'oe ba mbewe Jori-
 dano, sanaḡa tanō sokara: si ma-
 nō na oetimba ira, ha mamō'i hō-
 rō wa'ara, ba oefataro salaḡara
 nitoejoe andrō. Ha niha sa zi fagō-
 lōḡōlō chōḡoe? ba ha niha zanofoe
 li chōḡoe? ba heza so goebalo, sa-
 naha fōnagoe? (*Job. 41, 1. F. 49,*
19 b. t). Andrō mifondrondrongo 45
 dōdō Jehowa andrō, tōdōnia ba
 Mbabeli andrō, ba era'erania ba
 danō Ndrawa Galedaia: Si ndroe-
 hoe, ni'oloi'ō ira — side'ide mbiri-
 biri andrō! Si ndroehoe, si tobali
 tōdō nahara, ba chōra andrō! Ba 46
 we'ao andrō: „No atoe'azanoewō!”
 ba hoemeoe danō, ba fe'ira'irara,
 ba terongo ba niha baero misa!

FAZA 51.

Tohoetohoe: I. Bōrō Ndraono Gi-
 zeraēli, wa tesoelōni ba Mbabeli wo-
 laoera. II. Farōcha andrō, forasa
 niha bō'ō misa, ba nirasa sa'ae ḡōi.
 III. Te'otoe'ō sa'ae Mbabeli, bōrō
 zi lō sōchi andrō, nilaoera ba Ziona.
 IV. Lō tola lō te'ala Mbabeli, ba
 Iraono Gizeraēli, ba ni'orifi. V. Iwa'ō
 chō Zeraja Jeremia, ena'ō ibaso da-
 nia wama'ele'ō andrō, ba Mbabeli.

I. Imane Jehowa: Hiza, oefa-
 rooe dōdō zamakiko, samoe'oe Ba-
 bel, banoea ba hoenō noedogoe
 andrō, (*F. 4, 11; 25, 12*), ba oefa-
 2 tenge ba Mbabeli zamōbōrō, si
 mōi mamōbōrō ja'ira, ena'ō lō niha
 sa'ae ba danōra labe'e. Na lafa'-
 oe'oe ira, na baḡa wamakao andrō,
F. 15, 7, ba lō [ba Mbabeli] sogai 3
 fana, ba lō sangōrōba, sanimba!
 Ba bōi mihachōsi tōdō nono ma-
 toea chōra [ja'ami sanoewō]. mifa-
 kiko zabōlō andrō chōra, fefoe,
 ena'ō tegaōlō tooe niboenoe ba 4
 danō Ndrawa Geledaia, awō niha-

- handro, ba newali chōra. (*F.* 49, 26). Iraono Gizeraēli ba mado Joe-
 5 da, ba tenga sa amaedola lacha mbanoea, tenga ni'erogō Lowalangira, Jehowa ngahōnō andrō, he wā'ae no fahōna ba danōra gola-
 6 lōwā chō Ni'amoni'ō Ndraono Gizeraēli. **Mi'otoi, miheta ami ba Mbabeli, jameefaiḡi wangorifinia zamōsana! Bōi gōna ami famakiko, ba golaḡōwara andrō!** Inōtō wolaoe balō sa'ae, chō Jehowa: isoelōni chōra wolaoera mege (*F.* 48, 20). Mako ana'a mege Mbabeli andrō, ba danga Jehowa, ba zi maboe ōsi goeli danō ma'afefoe: labadoebadōe nagoe andrō jaḡa niha baero, andrō wa no timba zowōhō soi niha misa. (*F.* 25, 15.
- 8 *Fam.* 17, 4). Ba no i'ogomoezaō te'ala Mbabeli ba no afoefoe: mi'e-esi ira! Mihalō daloedaloe ba zafōchō andrō chōra, ma atō dōhō!
 9 (*Jes.* 21, 9. *F.* 8, 22; 46, 11). „Mafadōhō mena'ō wōchō Mbabeli andrō, ba tebai dōhō"; mibōhōli, talaboe ita, jamoesaḡa mbanoea chōra zamōsana. Noa sa iroegi mbanoea si jaḡa hoekoe andrō, si
 10 gōna ira, ichamō lawoeo jaḡa! No ibokai hoehoeoda satoelō andrō Jehowa: Talaboe, tadoenōdoenō ba Ziona wolaoe Lowalangida Jehowa!
- 11 II. Mihaogō nono wana, mitoejoe mbaloese! No ifaroeo dōdō razo Ndrawa Media andrō Jehowa, si fa'oeodo ba Mbabeli dōdōnia, ba wamakiko ja'ira. Folaoe balō sa'ae da'ō, chō Jehowa, balō gosalinia andrō. (*F.* 50, 28. *Sach.* 9, 13).
- 12 Mifaḡi mandrera, mi'otahōgō gōli Mbabeli! Mihaogō wama'oe'oe! Mifataro zanaro! Mifa'aso ba mbinimbini ōsa! Ifaloea sa'ae Jehowa nihonogōinia, nidaō'ōdaō'ōnia ba
 13 mbanoea Mbabeli andrō. Ja'ceḡō andrō, si so ba mbewe nidanō seboea, seboea ana'a, — no iroegi wozoe chōoe, inōtō wamalo'o ja'oeḡō sa'ae. (*Fam.* 17, 15). Fahōloe
 14 Jehowa ngahōnō ba chōnia, imane: He wā'ae no oefo'ōsi ndrā'oeḡō niha, timba wali [wa'ato, ja'oeḡō Babeli], — ba lalaoe zoei dania wanoenō zi mōna, ba chōoe andrō!
 15 (*F.* 25, 30). Ja'ia, samazōchi tanō ba wa'atoeatoeania andrō ba samologō banoea si jaḡa ba wa'aboto ba dōdōnia. (*Moz.* I. 1. *Job.* 9, 8. *Sin.* 104, 2). Na terongo linia banoea andrō, ba moegosogoso deoe, ba i'ohē mijaḡa lawoeo moroi ba gahe mbanoea, i'asogō gari mbanoea, lala deoe, ba ifolala nangi moroi ba zi fahōnia ia. (*Sin.* 135, 7). Dozi atōngōchi, ba tebai
 17 aboto ba dōdō; dozi toeka gana'a, ba saila, ba wamaedo andrō, me no falimosa nifafele andrō ba me si lō noso. (*Jes.* 44, 11; 45, 10. *F.* 51, 17). Faja ia, nifazōchi fango'-
 18 aja; na baḡa wamatōrō hoekoe, ba tekiko. Ba tenga si fagōlōgōlō ba da'ō dāna chō ma'oeowo Jakobo andrō, no samazōchi tanō'a ia, ba soi tāna chōnia Ndraono Gizeraēli, Jehowa ngahōnō dōinia. (*Sin.* 74, 2). Farōcha mege ndrā'oeḡō chōgoe,
 20 fangōna, no oebe'e forasa soi niha ndrā'oeḡō ba famoefoe gamatōrōwā razo misa. Oebe'e forasa koedo,
 21 fabaja si fakoedo jaḡa ndrā'oeḡō ba forasa goereta, fabaja samatōrō, ba forasa ndrā matoea, awō ndrā
 22 alawe, awō zatoea, awō nraono, awō nono matoea, awō nono alawe, ba forasa goebalo, fabaja nikoeba-
 23 loi, awō zonowi, awō gōrōbao chōra, awō goemandroe, fabaja mandroe. Ba oesoelōni ba Mbabeli
 24 ba ba mbanoea Galedaia fefoe zi lō sōchi andrō, fefoe, nilaoera ba Ziona, ba zanehe ami — iḡa'ō
 25 Jehowa. Hiza, oelaoe chōoe, ja'oeḡō hili wamakiko — iḡa'ō Jehowa — si no mamakiko ōsi goeli danō, ma'afefoe; to'ila chōoe wa'abōlōgoe oebe'e; oefagaōlō tooe ndrā'oeḡō, moroi ba gara andrō, ba oebali'ō
 26 hili sachozi ndrā'oeḡō. Samboea

dania lõ lalalõ ba chõoe gowe ba samboea lõ lalalõ tojo gehomo; tanõ si mate ndrã'oe'gõ, si lõ mamalõmalõ, — i'wã'õ Jehowa.

- 27 III. Mitãwi mandrcra ba goeli danõ! Milaoe dorofe ba niha misa! mi'amoni'õ soi bõ'õ, sanoewõ ja'ira! Mikaoni oedoera gamatõrõwã razo Ararata ba amatõrõwã razo Mini ba amatõrõwã razo Asekena! Mi'oroio'õ zondronia'õ! Mi'asogõ koedo, si hoelõ damo sosõri! (*Moz. I. 10, 3.*)
- 28 *Raz. II. 19, 37.* Mi'amoni'õ soi bõ'õ oedoera, razo Ndrawa Media andrõ, awõ goemandroe chõra, awõ mandroe, amatõrõwã ma'afefoe!
- 29 Ba hoemisi dania danõ ba hoemeoe, itõrõ sa'ae niwã'õ dõdõ Jehowa, ba Mbabeli andrõ: tanõ si mate danõ
- 30 Mbabeli, ibe'e, ba ahoi niha. Labato wasõndrata sabõlõ Mbabeli, doemaodao ba hati andrõ chõra, no ariri wa'abõlõra, no tobali ira alawe irã: no moetoenoee nomora,
- 31 no afatõ lazi mbawa gõli. Faondra zi fagohi ba sinenge, ba wango-mbacha chõ razo Mbabeli, wa no atoe'a zanoewõ ba mbanocania, fasoeli, awõ wa no ba danga nemali so gõtõua, wa no la'ogo'õisi mbandra nidanõ, awõ wa no tobali dõdõ zabõlõ. Imane sa Jehowa ngahõnõ, Lowalangi Ndraono Gizeraeli: Ono Mbabeli andrõ alawe, ba amaedola golajama mbasitõ, na ba'wa latoetoe danõnia; lõ ara tõ, ba
- 34 ba'wa wamasi! (*Jes. 21, 10.*) „No i'ã ita Neboekanesa, razo Mbabeli, no itimba ita; no ibali'õ nahia si lõ õsi ita, no itõlõ ita, nifanõlõ hioe, famo'õsi daloenia, no itimba ita ba danõda omasiõ”. (*F. 30, 14,*
- 35 *19, 11.*) Ja mõi ba hoeloe Mbabeli wamalangõgõ ja'odo ba õsigoe andrõ [ni'ã] — ja imanõ banoca Ziona — ba dogoe andrõ, ba ja mõi ba hoeloe mbanoea Galcedaia! —
- 36 ja imanõ Jeroezalema. Andrõ imane Jehowa: Hiza, oefatoenõ hoehoeomõ, ba oelaoe mba'õoe; oe'ogo'õisi

nidanõ andrõ chõra ba oe'etoe'õ goemboe! Ba adoedoela dania Mba-beli, nahia nasoe ana'a, tobali bõrõ wehocha mboe, ba fama'iki niha, ba si lõ niha sa'ae! Moendrõ-ndrõndrõndrõ na ira, si mane singo, ba fangõngõngõngõ, si mane ono zingo: Ba ba wangisõra andrõ oefa'oli chõra mbinaloe ba oefabadoegõ chõra zi maboe ira, ena'õ owoeawoea dõdõra; ba alaoe dania hõrõra, ba wemõrõ si lõ mamalõmalõ, si lõ tokea ira sa'ae! — i'wã'õ Jehowa. (*Dan. 5.*) Hoelõ nono mbiribiri nitaba tegaõlõ toee ira oebe'e, hoelõ zi matoea mbiribiri ba si matoea nambi.

IV. Alai „Zezachi” andrõ, no a-toe'a zanoewõ, no mõi ba danga zanoewõ wondrege nisoeno andrõ ba goeli danõ, ma'asagõrõ! Alai Mbabeli, no tobali bõrõ wehocha mboe ba niha baero! (*F. 25, 26.*) No inõnõi asi Mbabeli andrõ, no ihawoei doeloenia sigosogoso. No tobali adoedoela mbanoeara, tanõ si mate, tanõ si lõ niha sa'ae, si lõ itõrõ niha. Oe'otoe'õ Mbeli andrõ ba Mbabeli; hadia nitõlõnia andrõ, ba oesõbi ba mbawania. ba bõi sa'ae lahoeroefai ia niha baero! Ba sadoedoe gõi gõli Mbabeli! Miheta ami ba chõra, ja'ami banoeagoe, jamoefaigi wangorifinia zamõsana, ba holahola wõnoe Jehowa andrõ! Bõi sa atalõ dõdõmi, fa mi'ata'oeffi doeria andrõ, si terongo ba danõ, na sambalõ doeria zi dõfi andre ba sambalõ ba ndrõfia, ba na famakao ba danõ, na faoma lala'wa nawõra sala'wa. Andrõ hiza, iroegi ba'wa dania, ba oefatõrõ wotoe ba nadoe Mbabeli andrõ, ba aila danõra ma'asagõrõ, ba hiza toee ba danõ fefoe niboenoee andrõ chõra. Ba sowoeawoea tõdõ dania mbanoea si ja'wa ba tanõ toee ba õsiniã fefoe, ba Mbabeli andrõ; moroi jõoe sa lahawoei ira sanoedogõ andrõ — i'wã'õ Jehowa. (*Fam. 18,*

- 49 20). Si te'ala gōi Mbabeli, ja'ami Iraono Gizeraēli niboeboenoe. me no bōrō Mbabeli, wa sagōrō oeli danō matemate niha. Ja'ami si no aefa ba mbawa zi'ōli, miheta ami, bōi mibato ! **Mitōrōtōrō tōdōmi Jehowa, ba zarōoe andrō ; bōi aefa'aefa ba dōdōmi Jeroezalema !**
- 51 (*Sin. 137, 5. 6*). Saila sibai ita, me no tarongo wango'aja ; no ihawoei mbawada fa'aila, me no larōegi niha bō'ō ni'amoni'ō andrō ba gosali
- 52 Jehowa ! Andrō hiza, iroegi ba'wa dania — i'wa'ō Jehowa — ba oefatōrō wotoe ba nadoera andrō, ba sagōrō tanōra ba so zangarōngarō, niboeboe ! He no ba mbanoea si ja'wa iroegi Babeli, ba he si lō lala mija'wa hatira andrō, labe'e, ba ba chōgoe la'otarai chōra sanoedoegō
- 54 — i'wa'ō Jehowa. (*Jes. 14, 13*). Hiza we'ira'ira moroi ba Mbabeli ba fa'afoefoe sabōlōbōlō tarongo, moroi
- 55 ba danō Galedaia ! Idocdoegō sa'ae Mbabeli andrō Jehowa, tebato wagoegoeasa andrō, ba chōra ibe'e ; moegosogoso ndroeloera, [doeloe zanoedoegō] timba nasi ; hoemōngō we'aora andrō ! Larōegi sa'ae Mbabeli sanoedoegō ba nira'oe zabōlōra, nirasa wanara ; Lowalangi solaoe balō sa Jehowa, ihaogō wamascelōni. Ba ba zala'wara ba ba zatoeatoea ba ba goemandroe ba ba mandroe ba ba zabōlō chōra, ba oefabadoegō zi maboe ira, ba alaoe hōrōra, ba mōrō si lō mamalōmalō ; lō'ō sa'ae tokea ira ! — i'wa'ō razo andrō, sotōi Jehowa ngahōnō. Imane Jehowa ngahōnō andrō : Ōli Mbabeli andrō, si no awe'ewe'e sibai, ba nidoedoegō, irege dojo tooe, ba bawa gōli sala'wa andrō, ba nitoenoe alitō, ba itōrō niwa'ō andrō : Aechoe ba wa-ja wohalōhalō'ō niha, ba ba galitō acchoe wa'erege dōdō soi niha.
- 59 V. Taroma li ni'wa'ō Jeremia sama'ele'ō chō Zeraja andrō, ono Neria ono Mahaseja, me mōi ba Mba-
- beli da'ō, awō Zedekia, razo mado Joeda, me no mendrōfa fache razo ia, — mandroe ba wofanō Zeraja andrō. (*F. 32, 12*). Ba itanō ba zoe- 60 ra Jeremia wamakiko andrō fefoe, si gōna Mbabeli dania — hoehoee andrō fefoe, nisoera, ba Mbabeli andrō. Ba imane Jeremia chō Zera- 61 raja : Na ōroegi Mbabeli, ba faigi, fa ōbaso daroma li andre fefoe, ba ōmane : He Jchowa, ja'oegō zi 62 da'ōda'ō'ō ba mbanoea da'e fanoe- doegō ja'ia, fa bōi si iagō ja'ia sa'ae, he niha ba he oerifō ; noa sa ōmane : Tanō si mate dania ndra'- oegō, si lō mamalōmalō. Ba na no 63 a'horī ōbaso zoera andrō, ba fotam- boea kara ba tibo'ō ba Oifarati, ba ōmane : Si manō dania wa'alō- 64 mō Mbabeli, ba lō'ō sa'ae ifoeli mōi ja'wa, ba wamakiko andrō, nifatō- rōgoe chōra ; erege dōdōra.
- Iroegi da'e hochoeo Jeremia andrō.

FAZA 52.

I. Si gōna Zedekia ba si sambao mo ja'ira, me atoe'a ba Jeroezalema zanoewa. II. Fa'adoeoe mbanoea, fa-baja osali. III. Te'oloi'ō Ndraono Gizeraēli. IV. Te'efa'ō ba goeroenga Jojachi andrō, ba Mbabeli.

Faigi gōi Faz. 39, 1-10. Raz. II. 24, 18-25, 21. Ngaot. II. 36, 11-21.

I. Doea woeloe a. sara fache 1 Zedekia, me toemaro razo ia, ba felezara fache razo ia ba Jeroezalema. Hamoetala dōi ninania, ono 2 Jeremia, banoea Libena. Ba si lō omasi Jehowa ilaoe, si manc si'ai- kō folaoe Jojaki andrō. Itōrō sa'ae 3 mbanoea Jeroezalema, awō mado Joeda [si lō sōchi andrō], bōrō wō- noe Jehowa, irege no itimba ira ba doedoema hōrōnia. Ba fabali 4 Zedekia chō razo Mbabeli. Ba me no ahatō iroegi mezi'wa fache razo ia, ba zi mewoeloe ba mba'wa si foeloe, ba so Neboekanesa, razo Mba- beli, awō zabōlō chōnia fefoe, ba

- wanoewō Jeroezalema, lafa'oe'oe, lafazōchi mba'aba'ara, fasoei. Ba 5
 tobali te'oe'oe mbanoea, iroegi 6
 ndrōfi si felezara chō Zedekia. Ba 6
 ba zi meziwa ba mba'wa si ōfa, me 7
 no abōlō lofo ba mbanoea, me lō'ō 7
 sa'ae ō niha ba danō, ba atōla gōli 7
 labe'e sanoewō ba moloi razo, awō 7
 zabōlō fefoe, ba zi bongi, larōi 7
 mbanoea, latōrō mbawa gōli ba 7
 gotaloea gōli si doea, tánō ba ka- 7
 boe razo (ba samasoei banoea na 7
 Ndrawa Galedaia) ba latōrō lala 8
 ba Garaba. Ba lagohi razo sabōlō 8
 Ndrawa Galedaia ba lachamō Ze- 8
 dekia ba ndraso ba Jericho, me no 8
 larōi ia sabōlō chōnia fefoe, me no 8
 moezaewe. Ba lara'oe razo, la'ohe 9
 chō razo Mbabeli ba Ribela ba 9
 danō Hamata; ba i'te'oe'ō hoekoe- 9
 nia da'ō. Ba ifataba'ō mbagi ndrao- 9
 nō Zedekia razo Mbabeli, ba za- 9
 nehe Zedekia, ba fefoe zala'wa mado 9
 Joeda, ba ifataba'ō mbagi, ba 10
 Ribela. Ba ifako'ō'ō hōrō Zedekia, 10
 ba larate i'wa'ō. Ba ifa'ohe'ō ba 10
 Mbabeli razo Mbabeli ba ifakoe- 10
 roe'ō, iroegi wa'amatenia. 10
- II. Ba ba zi mewoeloe ba mba- 12
 wa si lima, — me no sara ambō 12
 doea woeloe fache dania razo Ne- 12
 boekanesa, razo Mbabeli andrō — 12
 ba so Neboesa-Adano andrō, sa- 12
 rasá wazoeri, si lō aefa'aefa chō 12
 razo Mbabeli, mōi ia ba Jeroeza- 12
 lema, ba itoenoe gosali Jehowa, awō 13
 gōdo razo ba omo ba Jeroezalema 13
 fefoe; omo zala'wa fefoe, ba itoe- 13
 noe. Ba sara ōli Jeroezalema, fa- 14
 soei, ba ladoedogō sabōlō Ndrawa 14
 Galedaia, dozi ira, si fao chō zarasá 14
 wazoeri andrō. Ba si tosai niha, si 14
 lō ahori ba mbanoea ba si no mōi 14
 chōra mege, sana'wa razo Mbabeli 14
 andrō, ba si tosai toeka, ba i'ohe 14
 ba Mbabeli Neboesa-Adano, sarasá 14
 wazoeri. Ba niha si noemana ba 16
 danō, ba isaigō ōsa Neboesa-Adano, 16
 sarasá wazoeri, irōi sohalōwō ba 16
 kaboe nago ba sonowi. Ba taroe 16
- nahe tōla andrō ba gosali Jehowa 18
 ba dajadaja andrō ba gala nidanō 18
 andrō, tōla, ba gosali Jehowa, ba 18
 larasa Dawa Galedaia; ba tōlania 18
 fefoe, ba la'ohe ba Mbabeli. (F. 18
 27, 19). Ba bowoa andrō ba soe- 18
 ndroesoendroe ba si'ōli ba figa ba 18
 wanefe ba figa bō'ō ba fefoe wa- 18
 kake tōla, ba wame'e soemange, 18
 ba lahalō, ba mako seboea andrō 19
 ba gali ba figa ba wanefe ba bowoa 19
 ba naha wandroe ba mako ba wama- 19
 doe, fefoe wakake ana'a ba fefoe wa- 19
 kake firō, ba ihalō sarasá wazoeri a- 19
 ndrō. Doea rozi taroe nahe andrō ba 20
 samboea gala nidanō ba sawi tōla 20
 andrō, si felendroea, dajadajania, 20
 dajadaja andrō, nifazōchi razo Se- 20
 lomo, ba gosali Jehowa, — tebai 20
 tetoelo dōla wakake andrō fefoe. 20
 (Raz. I. 7, 15). Ba taroe nahe a- 21
 ndrō, ba felendroea hela wa'ala'wa 21
 zara ba mato daōfa manalagoe; 21
 ōfa toeroe wa'awe'ewe'e, ni'okoro. 21
 lō ōsi bacha. Ba mohōgō tōla; sa- 22
 mboea hōgō, ba lima hela wa'a- 22
 la'wa, ba no tefasoei ni'oboea da- 22
 limo hōgō andrō, tōla manō; ba 22
 si manō gōi ba daroe nabe si sara. 22
 Si'wa woeloe a ōnō ni'oboea dalimo, 23
 soroma, ba otoa fefoe ni'oboea 23
 dalimo, fasoei ba ni'otarali andrō. 23
- III. Ba ihalō sarasá wazoeri 24
 zatoea gere andrō, Seraja, ba ta- 24
 mbalinania ere, Sefania, ba sanaro 24
 ba mbawandroe'ō, datōloe. Ba 25
 ihalō ba mbanoea genoni jomo, 25
 zamōsa, si no koemandra zabōlō 25
 gōi, ba dafitoe zi lō aefa'aefa mege 25
 chō razo, nisōndra ba mbanoea, ba 25
 doeroetoeli goemandra seboea, sa- 25
 noetoejoe saradadeo niha danō ba 25
 ōnō ngafaeloe na niha ba danō, 25
 nisōndra ba mbanoea. Da'ō nihalō 26
 Neboesa-Adano, sarasá wazoeri, ha 26
 i'ohe chō razo Mbabeli ba Ribela. 26
 Ba ifaboeno'ō ira razo Mbabeli, 27
 ba da'ō ba Ribela, ba danō Ha- 27
 mata. Si manō wa'aheta mado 27
 Joeda ba danōra, fangoloi'ō ja'ira. 27

- 28 Da'e wa'ato niha, ni'oloi'ō Neboekanesa : Me dōfi si fitoe chōnia, ba tōloe ngahōnō a doea woeloe a tōloe mado Joeda i'oloi'ō ; ba me dōfi si felewaloe, ba wāloe ngaotoe a tōloe ngafoeloe a roea, banoea Jeroezalema. Ba me dōfi si doea woeloe a tōloe chō Neboekanesa, ba fitoe ngaotoe a o'fa woeloea lima mado Joeda i'oloi'ō Neboesa Adano, sarasá wazoeri ; tobali o'fa ngahōnō a o'nō ngaotoe niha, fefoe.
- 31 IV. Ba me dōfi zi tōloe ngafoeloe a fitoe, i'otarai me te'oloi'ō Jojachi andrō, razo mado Joeda, ba zi doea woeloc a lima, ba mba-

wa si felendroea, ba ihachōsi tōdō Jojachi andrō, razo mado Joeda, Ewili-Merodaki, razo Mbabeli — ba ndrōfi me toemaro ia razo, i'efa'ō ba goeroenga. (*Raz. II. 25, 27 b. t.*) Ihaogō wehedenia chōnia ba ja'wa naha dadaoma zala'wa bō'ō, awōnia ba Mbabeli, ibe'e dadaoma Jojachi. Ifaheta'ō noechania ba goeroenga ba awōnia ia ba wemanga, gōtō wa'anaoe nosonia na. Ba razo Mbabeli zanaha balazonia — balazonia si lō mamalōmalō, hadia zahori ma'ōchō, iroegi wa'amate-
nia, gōtō wa'anaoe nosonia na.

NGENOENGENOE JEREMIA.

FAZA I.

I Fa'eboea wamakao, si no gōna ira.
II. Ena'ō na aboe dōdō zamondro-
ngo gōi : III. Fangandrō Jeremia.

- 1 I. Alai mbanoea andrō, no aomōamō, sato niha no ; no tobali lacha, seboea no ba ngai niha bō'ō ; samatōrō banoea bō'ō no, ba no gōna rodi ! Sara wongi manō mege'ege, mowōi da'wa hōrōnia. Lō sondrara tōdōnia, dozi somasi ja'ia mege. Dozi si fahowoe chōnia mege, ba no farōi chōnia, no si fa'oedoe. (*Sin. 6, 7*). No awoe'a mado Joeda, ba wangaboe dōdō andrō ba ba rodi andrō, si no abe'e. Ba niha baero so ira, lō faloecha zahono ira. No lachamō ira solohi ja'ira, ba zambō fa'ebolo lala. Saboe tōdō lala ba Ziona, me lō si mōi ba gowasa. Bawa gōlīnia fefoe, ba no adoedoela ; mangarōngarō gere chōra ; saboe tōdō nono alawe chōra ; ba ja'ra, ba no sala-

ngoe tōdō. No mōi ja'wa zamakao ja'ira, ba ba zi fa'oedoe chōra, ba lō fa'aboe dōdō. Jehowa sa'ae zamoesi tōdōra, ba wa'oja horōra andrō ; noa sa moe'oloi'ō ndraonora, niraboe zamakao ja'ira. Ba no aheta ba nono Ziona alawe lachōminia fefoe. Sala'wara, ba no timba mbōhō, si lō o' doe'oe, mowaōwaō lō dōladōla, fōna zolohi. Itōrō tōdō Jeroezalema — na ba'wa wamakao ba na ba'wa wolohi — zi sōchi andrō fefoe, si otarai gōtō fōna sa'ae, me mōi ba danga zamakao mbanoeara, me lō sangorifi ; lafaigifaigi samakao andrō, la'igi'igi'ō ira, ba wa'ate'alara andrō. Seboea horō Jeroezalema, andrō wa tobali ni'ogorofi ira. Dozi samosoemange ja'ira mege, ba no si lō ba dōdō ja'ira sa'ae, me no la'ila zaila ira ; ba ja'ira, ba sangarōngarō, ba labali'ō ira foeri. (*Sin. 44, 15. Jes. 47, 3. Jer. 13, 26*). No ta'oeno gāhe mbaroera, lō itōrō tōdōra loaloea. Ba

sahōlihōli dōdōda wa'ahōndrōra a-
 ndrō, lō sondrara tōdōra. „Faigi
 wa'anoemanage, ja'oegō Jehowa”,
 10 noa sa fajawa zi fa'oedoe! No
 i'oro'ō dangania samakao andrō,
 ba wangai ana'ara fefoe. Ba no
 la'ila me mōi ba ni'amoni'ō andrō
 chōra niha baero, ni'wa'ōoe: lō tōla
 oroedoe ira ba mbanoeami. (*Moz.*
 11 *V. 23, 3. Jer. 52, 17*). No ara wa-
 ngarōngarō mbanoeara fefoe, wa-
 ngaloei balazo; labe'ebe'e gana'ara
 bōli gōra, fangorifira. Faigi, ja'oegō
 Jehowa, nehegō, wa no lō ba dōdō
 niha ja'odo! (*Jer. 52, 6. P. 4, 10*).
 12 II. Ja'ami fefoc, sanōrō, mifaigi
 ba minehegō, na so na wa'afōchō
 si mane fa'afōchō andrō chōgoc,
 nilaoe chōgoc, chōgoc andre, ni-
 boesi Jehowa tōdō, me ba'wa wō-
 nocnia andrō, si no abōlōbōlō sibi.
 13 (*Jer. 14, 17*). No ilaoe galitō, mo-
 roi jawa, ifatōrōi'ō ba dōlagoe, ba
 no ilaoe wesoe gahegoc ba no
 itimba foeri ndra'odo. No ifoefoe
 14 ndra'o, fadoro wōchōgoc ibe'e. No
 ifa'anō kalo mbagigoc horōgoc a-
 ndrō. tangania; no tefabōbō, ba no
 moehere'ō ba mbagigoc — erege
 dōdōgoc ibe'e. No ibe'e ba danga
 zi tebai oela'wa ndra'odo So'aja.
 15 No itibo'ō So'aja fefoc zabōlō, si
 so ba chōgoc mege. No ikaoni
 ba gowasa zi fa'ocdoe chōgoc, ba
 womama ono matoea chōgoc. So'-
 aja zangoehoendragō folazi chō
 nono Joeda andrō alawe. (*Jes. 63,*
 16 *3*). Da'ō mbōrō wege'egegoc; ma-
 ngele manō da'wa hōrōgoc. Noa
 sa arōe chōgoc zondrara tōdō, si
 okafoei tōdōgoc ena'ō. No aboe dōdō
 17 ndraonogoc, me no abōlō nemali a-
 ndrō. (*Jer. 23, 17*). I'oro'ō dangania
 Siona, lō faloecha zondrara tōdō.
 No ifaoso gahe zamakao ma'oewoe
 Jakobo Jehowa, fasoei. No tobali
 ni'ogorofi Jeroezalema, ba chōra
 18 andrō. Satoelō Jehowa; noa sa oefa-
 daō linia. Mifondrondrongo, ja'ami
 niha baero fefoe, ba mifaigi wa'a-

fōchō andre chōgoc! Ono alawe
 chōgoc ba ono matoea, ba no moe'-
 oloi'ō. No oekaoni zomasi ja'odo 19
 mege, ba lalimodo. Ere chōgoc ba
 satoca, ba no mate olofo, ba mba-
 noea, me la'aloei gōra, fangorifira.
 (*Jer. 30, 14*).

III. Faigi, ja'oegō Jehowa, wa'- 20
 atosagoe andre; hoelō galitō bacha
 dōdōgoc. Ibalī'ō ia tōdōgoc barō
 dotogoc, me no sabe'e tandro
 ndra'odo mege. Baero, ba si'ōli,
 famoenoe ndraono, ba jomo ba
 mbanoea, ba teoe mbanoea. (*Jes.*
 16, 11. *Jer. 14, 18*). Larongo niha 21
 wangerōngarōgoc — ba sondrara
 tōdō, ba lō'ō. Dozi si fa'oedoe chō-
 goc, ba larongo wamakao andrō
 chōgoc, ba larongo wameso dōdōra, me no
 ōlaoe [chōgoc]. Aloea dania mba'wa
 andrō, nifarongogōinō, ōbe'e, ba fa-
 gōlōgōlō ira chōgoc. Ja mōi ba doe- 22
 doema hōrōe walōsōchira andrō,
 fefoe, ba laoe chōra, si mane fo-
 laoemō chōgoc, ba horōra andrō fe-
 foe! Noa sa fahōna wangerōnga-
 rōgoc, ba sofōchō bacha dōdōgoc.
 (*Jer. 8, 18*).

FAZA 2.

I. Fangarōngarō, me no adoedoe
 sibi Jeroezalema. II. Fanegoc sa-
 ma'ele'ō sofaja andrō. III. Famarooe
 tōdō, ba wamalalini era'era.

I. Ha lō ateloemō nono Ziona a- 1
 ndrō alawe, ibe'e So'aja ba wōnoe-
 nia andrō! Moroi ba mbanoea si
 jawa itibo'ō tooe ba danō lachōmi
 Ndraono Gizeraēli, ba lō itōrō tō-
 dōnia mbakoebakoe gahe andrō
 chōnia, me ba'wa wōnoe andrō chō-
 nia. (*Sin. 78, 61; 99, 5*). Lō fa'aha- 2
 chō dōdō Zo'aja wamoefoe tanō
 ma'oewoe Jakobo; no idoedogō
 hati nono Joeda alawe, ba wōnoe-
 nia andrō; no itimba tooe gama-
 tōrō'wa, fabaja sala'wa, salacha ibe'e.
 No i'ēwa dandroe Ndraono Gizera- 3
 ēli fefoe, ba weholahola wōnoenia
 andrō; no ibōda gambōlōnia, ba

nemali andrō, ba no i'eboea'ō galitō siholāhola, si mangamanga hadia ia, fasoei, ba ma'oewoe
 4 Jakobo. No ichai wanania, si mane emali, abe'e gambōlōnia -si mane ba zi fa'oeode, ba no ahori iboenoe zomasi ira famaigi, ba nose nono Ziona alawe; no ilaoe mbachobachoe dōdōnia, hoelō galitō. Amaedola nemali sa'ae Zo'aja,
 5 no ise'egō Ndraono Gizera'ili; no ifoefoe gōdo chōra fefoe; hati chōra, ba no idoedoe'gō; ba no fala-woelaete wanganōngarō nono Joeda alawe ibe'e. (*Sin.* 89, 41). No ideha gōlira, si mane ba kaboe; no ifoefoe naha gwoeloa chōra; olifoe mbanoea Ziona gowasa ba sabato, ibe'e Jehowa, ba no itibo'ō razo, fabaja ere, ba mbachobachoe dōdōnia andrō. (*Jes.* 5, 5), No lō ba dōdō Zo'aja naha wame'e soemange andrō chōnia, no itibo'ō ba dōdōnia ni'amoni'ō andrō chōnia; no iloeloe ba danga nemali gōdora andrō; no moe'ao'ao ira ba gosali Jehowa, si mane na ba'wa gowasa.
 8 No ihonogōi Jehowa wanoedoe'gō ōli nono Ziona alawe; no ifatōrō wano'e'a, lō ibōda dangania wanoedoe'gō, saboe tōdō mba'aba'a, fabaja ōli, ibe'e, no faoma salangoe tōdō. (*Raz.* 11, 21, 13). No ahōndrō ba danō mbawa gōlinia; no ifoefoe lazinia, no ifatō; razora ba satoea chōra, ba no so ba niha baero — no taja goraisa; ba he sama'ele'ō chōra, ba lō'ō sa'ae faloecha wama'ele'ō chō Jehowa. (*Sin.* 74, 9).
 10 No doemaodao tooe ba danō, lō hedehede, zala'wa nono Ziona alawe; no lalaoe gawoegawoe ba hōgōra ba no la'onoecha gonigoni; lafatoegoe ira ono Jeroezalema alawe.
 11 Ariri hōrōgoe, ba da'wa hōrō andrō, no aoechoe bacha narō dotogoe; hoelō zi fabali bacha dōdōgoe, ba wa'atekiko nono mbanoeada andrō alawe, me si mate olofo ndraono, fabaja ono sawoejoe, ba

newali ba mbanoea. (*Job.* 16, 13. *Amaed.* 7, 23). Lamane chō ninara: 12
 Heza so wache ba agoe? Me mate olofo, si mane sesocho famoenoe, ba newali, ba mbanoea, me aetoe nosora ba gaheta ninara. Hadia 13
 nibe'egoe famadoehoe'ō chōoe, hadia wamaedoe oebe'e, ja'oe'gō ono alawe, Jeroezalema? Hadia oebe'e si fala'wala'wa chōoe, ono Ziona? Fa'ebaea nasi sa'ae wa'ebaea zochoe; ha niha zamadōhō?

II. Sama'ele'ō andrō chōoe, ba 14
 faja, ba si lō asio wangi'ilara chōoe; lō nibokaira horōoe ba wangefa'ō ja'oe'gō, taroma li faja ba fanibo ni'i'ilara chōoe. (*Jer.* 2, 8; 5, 31; 14, 14; 23, 16. *Hez.* 13, 2). Solaoe tatawō chōoe dozi sanōrō, fasī ira ba lafalichō ira, ba nono alawe andrō, Jeroezalema [lamane]: „Hadia, da'ō mbanoea andrō, nibe'era tōi fondrege zi sōchi' ba, „omasio nōsi goeli danō, ma'afefoe'?" (*Sin.* 48, 3; 50, 2). Lafaboka mbawara chōoe dozi si fa'oeode chōoe; fasī ira ba lafatangi mbohara, lamane: „No mafefoe! Ja'ia sa'ae mba'wa nidōnadōnama; nō machamō, no ma'ila'!" (*F.* 3, 46). No ifaloea Jehowa nichoi dōdōnia, no ifatōrō ba ni'wa'ōnia, ni'oro'i'ōnia, i'otarai gōtō fōna sa'ae — no idoedoe'gō lō fa'ahachō dōdō, ba no ibe'e omoeso chōoe dōdō zi fa'oeode, chōoe — no i'ala'wa'ō dandroe zamakao ja'oe'gō! (*Moz.* V. 28, 15).

III. Angarōfi li Zo'aja, ja'oe'gō 18
 ono alawe, ono Ziona; alacha mowōi da'wa hōrō, hoelō gelea, bongi ma'ōchō; bōi olombase, bōi ibadoe'gō ia ono hōrō chōoe. (*Jer.* 14, 17). Laboe, angarōngarō ba zi bongi, na mōrō niha; fadoewa dōdōoe, timba nidanō, ba doedoema hōrō Zo'aja; oro'ō chōnia dangaoe, ba wangorifi iraonoe, si mate olofo, ba watalinga newali, fefoe. (*Sin.* 62, 9). Nehegō, ja'oe'gō Jehowa, 20
 faigi: ha chō ōlaoe zi manō!

Hadia, la'ā nonora ira alawe, iraono andrō, rorogōfōra ? Hadia, teboeboenoe gere, fabaja sama'ele'ō, ba ni'amoni'ō andrō chō Zo'aja ? (*Raz. 11. 6, 29*). No so tooe ba danō, ba newali, ndraono, awō zatoea : ono alawe chōgoe ba ono mateoa chōgoe, ba no mate ni'ō'ōtō ; no mange'e ndra'oegō, me ba'wa wōnoe andrō, chōoe — no mamocnoe niha ndra'oegō, lō fa'ahachē dōdō.

22 No ōkaoni — nifogaoni ba gowasa — gameta'oē chōgoe, fasoei, ba samōsa lō'ō, me ba'wa wōnoe Jehowa andrō, soloi ba saefa ; nirogōgoe andrō, ni'e'ebogoe, ba no ihori emaligoe andrō.

FAZA 3.

I. Mangarōngarō Jeremia ba wamakao andrō, si gōna ia. II. Fangandrōnia ; i'ide'ide'ō ia ba idōnadōna wa'ahachō dōdō Lowalangi. III. Fangombacha horō. IV. Ifondrongo Lowalangi ba itolo nifakao.

1 I. Ja'odo niha andrō, sangila famakao, ba mbōzibōzi andrō chōnia ba wōnoenia. Ja'odo nifasaonia, nifatōrōnia ba zogōmigōmi ba ba zi lō haga. Chōgoe ifonoemanomalō dangania, ma'ōma'ōchō. Sari-ri nōsigoc ba oeligoe, ibe'e ; tōlagoe, ba no irasa. No ifasoei ndra'odo, wama'anō langoe ba famakao. No ibe'e ba zogōmigōmi ndra'odo, amaedola zi mate, lō fangorifi sa'ae. No ikōlini ndra'o kara, lō lala, no aboea rate chōgoe, ibe'e. (*Job. 3, 23*). Ba he moe'ao ndra'o, he wā'ae eboea ligoe, ba iba'a wangan-ndrōgoe. Iba'a lalagoe kara seboea ; ifoefoe nitōrōgoe ena'ō. Amaedola mberoea sanaronaro ia chōgoe, amaedola zingo ba mbinimbini. (*Job. 10, 16*). Seloengoe lalagoe ibe'e ; no isasawi ndra'odo ; adoedoela ndra'odo ibe'e. No ichai wanania, ba no ibe'e tandra wana ndra'odo. (*Job. 16, 12. Sin. 7, 13*). No ifa-13 tōrō ba mboeagoe nono wana chō-

nia. No tobali fama'iki ndra'o ba 14 mbanoeama fefoe, ajara ma'ōma'ōchō. (*Job. 30, 9*). No i'aboesoi'ō 15 ndra'o safeto, no ifabadoegō chōgoe nidanō mboeloe mbala. Oebo- 16 hagō nene ibe'e, ba oefagaōlō ndra'o bawoe. No ōtajaigō wa'ohahaoe 17 dōdōgoe, olifoe ndra'o zi sōchi. Ba 18 oemane : No taja wa'abe'egoe, ba fanōtōnagoe chō Jehowa.

II. Tōrō tōdōoe wa'anoemana- 19 goe ba folohi ja'odo andrō, ba idanō mboeloe mbala andrō, awō langoe andrō ! Oe'angerangeragō, ba ikōwō 20 ia bacha tōdōgoe. Da'ō oetanō ba 21 dōdōgoe, ba andrō oedōnadōna : Lō'ō sa atō saetoe na wa'eboea 22 dōdō Jehowa, lō sahuri na wa'ahachō dōdōnia ; ero mahemoloe, ba 23 ifoeli bohooe, abōlō wa lō farōi ndra'oegō ! (*Sin. 30, 6*). Tāna chō- 24 goe Jehowa, i'wā'ō tōdōgoe, andrō wa chōnia oedōnadōna. (*Sin. 16, 5 ; 73, 26. Jer. 10, 16*). Seboea tōdō 25 Jehowa ba zanōtōna chōnia, ba niha sangaloei ja'ia. Si sōchinia, tadōnadōna wangerifi andrō chō 26 Jehowa, lō hedehede. Sōchi ba niha, 27 na iloe'i galo mbagi andrō, fatoea ono mateoa na ia. Ja doemaodao 28 lō awō ba lō hedehede, na ihare'ō ba mbaginia. Ja fa'ago bawa ia ba 29 gawoegawoe tooe — ma atō so na dōtōnafō ; Jamoe'oro'ō mbo'ōnia ba 30 zamalisi ja'ia, ja aboeso fango'aja. Tenga si lō mamalōmalō wanibo 31 Zo'aja. Na no ifatōrō wa'aboe dōdō, 32 ba [ifoeli] ahachō dōdō, ba wa'afahōna wa'eboea dōdōnia andrō. Tenga 33 sa fa'omasinia wamakao ba famoesi tōdō nono niha. Wa 34 lahocndragō fefoe nira'oe andrō, ba danō, wa lawoe'ai hoekoe, ba 35 zanehe Wondrege Zala'wa, wa lafoejoe'ō hoehoeo niha, ba hadia, 36 lō i'ila So'aja ? Ha niha zangoe- 37 ma'ō, ba no itōrō, na tenga moroi ba li Zo'aja ? (*Sin. 33, 9*). Hadia, 38 tenga oemboc zi lō sōchi ba oemboc zi sōchi gōi mbawa Wondrege Zala-

39 wā? (*Jes. 45, 7*). **Hadia wa mangarō-**
ngarō manō niha, sagōtō ja'ia? Ba
horōnia ja mangarōngarō zamōsana!

40 III. **Datafaigi dōrōwada, ta'alo-**
aloēi, ba tafoeli ita chō Jehowa!

41 **Datafazaŵa dōdōda ba tangada chō**
42 Lowalangi ba zoroego! No eloengoe
ita, ba no tandrotandrofō ita — ba

43 **lō nibe'oe aefa [da'ō]. No ōfobaloe-**
baloe ndra'oegō fōnoe ba no ōgohi
ndra'aga, no ōboeboenoe ndra'aga, lō

44 **fa'ahachō dōdō. No ōbalogō ndra'-**
oegō lawoeo, fa tehai isōsō fanga-
ndrō. No ōbali'ō sasao ba sogoro

45 **niha ndra'aga, ba hoenō niha baero.**
46 (*Kor. I. 4, 13*). No lafaboka mba-
wara chōma dozi si fa'oedoe chōma.

47 (*F. 2, 16*). **Fehocha mboe ba koho-**
koho gocrachama, ba fa'adoedoe ba
48 fa'afoefoe. Mangele daŵa hōrōgoe,
ba wa'afoefoe nono alawe andrō,

49 **ono niwada. (*F. 3, 11*). Mo'ala'ala**
manō hōrōgoe, lō mamalōmalō, (*F.*
50 *2, 18*), balazi ifaigi moroi ja'wa, ba-
lazi ifaigi lala Jehowa, moroi ba zo-

51 **roego. Afōehō bacha dōdōgoe ibe'e**
[ta'wa] hōrōgoe andrō, ba nono alawe
52 andrō, banoeada, fefoe. No lagohi
ndra'o, nifolohi fofō, si fa'oedoe

53 **chōgoe, lō bōrōbōrō, no la'etoe'ō**
nosogoe ba gohokoho danō ba no
54 lahawoei ndra'o kara. (*Jer. 38, 6*).
No ilawoei hōgōgoe idanō, ba oema-

55 **ne: si mate ndra'o.**

56 IV. **Ba no oe'angarōfi li dōimō,**
ja'oegō Jehowa, moroi ba wondrege
57 gohokoho. (*Sin. 130, 1*). Ba no ōfo-
ndronrongo we'aogoe andrō: „Bōi

58 **doehō dōgi dalingaoe; okafoei dō-**
dōgoe, tolodo!” No ahatō ndra'oegō,
me moe'aodo chōoe. ōmane:

59 **„Bōi boesi dōdōoe!” No ōfatoenō**
hoehoeogoe, ja'oegō Jehowa, no ō'
60 ōrifi ndra'odo. No ō'ila wamakao
ja'odo andrō, ja'oegō Jehowa: ohe

61 **ba lala hoehoeogoe andrō! No a-**
nehe'ō dōdōra ba wolaoe chōgoe,
62 fefoe nifachaira chōgoe. No ōrongo
wango'ajara andrō, ja'oegō Jehowa,
fefoe nifachaira chōgoe, hoehoeo zi

fa'oedoe chōgoe ba tōdōra fa'oedoesa chōgoe, ma'ōma'ōchō. Faigi, 63
 ba wedadaora ba ba wemaosora,
 ba ajara ndra'odo. Ja'oegō Jehowa 64
 zanoelōni chōra, dali nilaoe dangara;
 (*Rom. 2, 6*); ō'abōsi'ō dōdōra — 65
 ba ja tohare ehōra wangelifioe!
 Ōgohi ira ba wōnoemō ba ōhori ira, 66
 barō mbanoea chō Jehowa!

FAZA 4.

I. Fōna, ba sohaaoe tōdō Ziona,
 ba famakao iada'e. II. Horō Jeroe-
 zalema mbōrō da'ō. III. Fameta'oe
 Iraono Gedomo, somoeso tōdō.

I. **Ha lō aitō gana'a andrō, ha** 1
lō atobali mbalaki, ba tetibo ma-
nimani ni'amoni'ō, ba watalinga

newali fefoe! Ono matoea omasiō 2
 andrō, ba Ziona, nifatimba balaki,
 ba no timba mbowoa tanō, nilaoe

danga zamōbōzi bowoa! (*Jer. 19,*
11). He asoe ana'a, ba i'oro'ō 3
 mbagi zoesoe, ifaenoe nononia; ba

ono mbanoeada andrō, alawe, ba
 no si lō fa'ahachō dōdō, no timba

ganōwō ba danō si mate. No falemba 4
 ba gararo lela nono sawoejoe, ba

wa'owōchi dōdō andrō: mangandrō
 gō ndraono, ba lō same'e ehōra.

Si manga gō sami mege, ba no 5
 mate olofo baewali; nifokaso baroe

loeo mege ba wangahagi, ba no
 latalagoēi golawoea. Noa sa eboea 6
 horō mbanoeada andrō, moroi ba

horō Zodoma no, nibali'ō arō, ha
 mamō'i hōrō wa'ara, ba tenga ni-

babaja tanga. Safoesi moroi ba 7
 mbōtoea zalaŵara, safoesi moroi ba

nōsi zoesoe; sojo moroi ba doe-
 toeroe gara sojo nōsira, no timba

weremata nila nga'eocera. Ba noa 8
 sa'ae aitō moroi ba ndra'i mbowoa

wamaigida, lō oroma dōi niha, ba
 newali; falemba ba dōlara geolira,

no okōlikōli, timba geoe. Ohahaoe 9
 dōdō zi mate ba mbawa zi'ōli

mege, moroi ba zi mate olofo a-
 ndrō; sariri manō, no timba ni-

fahō tōdō, me lō boea nowi. Ira 10

alawe sahachō tōdō, ba labe'e ba-
 woe nonora tangara; labali'ō ōra,
 ba wa'adoeode nono alawe andrō,
 ono mbanoeada. (*Jer. 19, 9. F. 2,*
 11 20). No i'oi'ig mbachoebachoe dō-
 dōnia Jehowa, no ilaoe holahola
 wōnoenia andrō ba no i'eboea'ō
 galitō ba Ziona, si manga latalata.
 12 II. Lō'ō sa fadoehoe mena'ō
 dōdō razo ba goeli danō, ba he
 tōdō nōsi goeli danō ma'afefoe, wa
 atoe'a ba mbawa gōli Jeroezalema
 13 zanoe'ō ja'ira, emalira andrō. Bōrō
 horō zama'ele'ō andrō chōra ba
 horō gere chōra, si no mame'e
 adoe'wa ba mbanoea ndro zatoelō,
 14 wa alaoelaoe ira, timba zaoe'a, ba
 newali; si no ta'oenō do ira, to-
 15 bali tebai tababaja noechara. „Mi-
 hole'ō ami! Si ra'io!" — lamanō
 fōnara —, „mihole'ō ami! mihole'ō
 ami! bōi fatōfa ami!" Na moloi
 ira ba na alaoelaoe, ba lamane
 niha baero: Lō tola sa'ae la'ia'gō
 16 da'e! (*Moz. III. 13, 45*). Ba Jehowa
 zamazawili ja'ira, lō'ō sa'ae ifaigi-
 faigi ira. Lō ba dōdōnia gere, lō
 17 sahachō dōdōnia si no tohare hoe-
 wa. Ha wa'ara ariri manō hōrōda,
 wamaigi fangorifi chōda zajazaja
 gōlō! Ba naha wanaro andrō chō-
 da tadōnadōna niha, si lō manolo
 18 [ja'ita]. Ladarodarogō nihoendra-
 gōda tanō, tobali tebai tatōrō ne-
 wali chōda; no ahātō wozoe chōda,
 19 no iroegi ba'wada, fozoe sa'ae. Alio
 gahe zolohi ja'ita, moroi ba mojo
 ba daloe mbanoea, lagohi ita ba
 hili, latarogō ita ba danō si mate.
 20 Nosoda andrō [razo], nibajoini Je-
 howa, ba no alaoe ba lōsoelōsoe a-
 ndrō chōra — ja'ia andrō, ni'wa'ō-
 da tōdōda: Ba loemōnia aocri ita,
 ba niha baero.
 21 III. Ja omoeso dōdōoe, ja owoe-
 awoea, ja'oe'gō ono Ndraono Gedo-
 mo alawe sowanoea ba danō Oesi;
 iroegi dania ndra'oe'gō gōi mako a-
 ndrō; maboe dania ndra'oe'gō ba
 22 oheta mbaloeba'ocemō! (*Jer. 25, 15*;

49, 12). No aboe'a gōmōoe, ja'oe'gō 22
 ono Ziona alawe, lō'ō sa'ae itibō'ō
 ndrā'oe'gō; ba ōmōoe, ja'oe'gō ono
 Ndraono Gedomo, ono alawe, ba
 i'aloeci, ibokai horōoe. (*Jes. 40, 2*).

FAZA 5.

I. Fa'aila Jeroezalema. II. Fanga-
 ndrō Je'ahachō dōdō.

I. He Jehowa, tōrō tōdōoe zi no 1
 gōna ndrā'aga; faigi. ba nehegō 2
 wa'ailama andre! Si so chōma me- 2
 ge, ba no mōi ba danga niha bō'ō,
 ba omoma ba no la'ochōgō Dawa 3
 baero. Si lō ama ndrā'aga sa'ae, 3
 no lacha mbanoea ninama. Ōma 4
 idanō, ba ni'ōli, ba awena faloecha-
 ga geoema, na mabe'e mbōli. Fa- 5
 loe'i chōma zolohi ja'aga; no erege
 dōdōma, lō labe'e molombase ndrā'- 6
 aga. No ma'oro'ō dangama ba 6
 Ndrawa Miseraji, ba ba Ndrawa
 Asiria, ena'ō masōndra zabōnō ōma.
 No mola'ō ndrā toeama; lō ja'ira 7
 sa'ae, ba ja'aga zoloe'i olalō'wara.
 Sawoejoe zamatōrō ja'aga; lō sa- 8
 ngefa'ō ja'aga ba dangara. Sata'oe 9
 mate ndrā'aga wangai gōma; ba
 zi'ōli nemali andrō, ba danō si mate.
 No aitō goelima, hoelō mbowoa, 10
 ba wa'afōchō wa'olofō andrō. Ira 11
 alawe ba Ziona, ba no lahorōni,
 fabaja ono a'awe, ba mbanoea ma-
 do Joeda misa. No lata'wi zala'wa 12
 tangara, ba bawa zatoea, ba lō ba
 dōdōra. Ono mataoea, ba no labe'e 13
 sanoetoe fache, ba salaoelaoe ndrao-
 no ba norora eoe. Lō'ō sa'ae mōi ba 14
 mbawa gōli zatoea; ba no labato
 wolaoe biola ono mataoea. (*Moz. I. 34,*
 20). No taja wa'omoeso dōdōma; 15
 no tobali fangarōngarō wanoenōma.
 No ae'choe tooe zaemboe ana'a andrō 16
 moroi ba hōgōma: alai ndrā'aga,
 me no mafazōchi horō! Ba da'ō, 17
 wa tobali sofōchō dōdōma; ba da'ō,
 wa no baloenō hōrōma; ba hili 18
 Ziona andrō, me no afefoe, me
 ladōrōdōrō asoe gatoea. (*Neh. 4, 3*).
 II. Ba ja'oe'gō Jehowa, ba si lō 19

aetoe fa'asalaŵa; dadaomamō a-
 ndrō, ba gōtōgōtō wa'ara. (*Sin. 9,*
 20 *8; 90, 2; 102, 13*). Hana wa lō
 mamalōmalō ō'olifoegō'ō ndra'aga,
 hana wa ō'erogō ndra'aga, sagōtō
 21 ja'aga? He Jehowa, halō manga-

woeli ndra'aga chōoe, ba mafeoliga;
 bohooeni mbaŵama, si mane ba
 gōtō fōna! (*Jer. 31, 18*). Ma no aloea 22
 ōtibo'ō ndra'aga; hadia, no falawoe
 wōnoemō ehōma?

Soera

HEZEKIĒLI.

FAZA 1.

I. Fama'ele'ō lachōmi Jehowa chō
 zama'ele'ō andrō. II. Amoeata zali-
 ŵaliŵa andrō, saokeri, soloe'i dadao-
 ma Lowalangi. III. Gaolo ba goe-
 reta dadaoma andrō. IV. Dadaoma
 Jehowa, sihaga.

1 I. Me no aracha 30 fache ndra'o,
 me sodo ba ni'oloi'ō andrō ba mbewe
 Chebara, ba zi melima ba mbawa
 si ōfa, ba teboka mbanoea ba oe'ila
 2 gangilata chō Lowalangi. Ba zi
 melima ba mbawa da'ō (no tōra
 mendrōfa fache, me te'oloi'ō razo
 3 Jojaki), (*Raz. II. 24, 15*), ba hoe-
 mede Jehowa chō Hezekiēli, ono
 Mboesi, ere, ba danō Galedaia, ba
 mbewe Chebara, ba ira'oe ia tanga
 4 Jehowa, ba da'ō. Ba oe'ila, ilaboe
 angi sabōlōbōlō, moroi jōoe, ba
 fao lawoeo seboea, ba alitō si no
 amaedola nimbajaini, ba si no mo-
 ragi lawoeo andrō, fasoei, ba moroi
 bacha ba galitō andrō, ba so zihaga,
 timba dōia garamba, si takile.
 (*Fam. 1, 15*).

5 II. Ba ōfa nga'coe zi oroi bacha
 ba galitō andrō saliŵaliŵa ba danō.
 Ba famaigida ja'ira, ba no monga'-
 6 eoe niha. (*Fam. 4, 6*). Ba dozi ira,
 ba ōfa'ōfa mbawa ba ōfa'ōfa gafi.
 7 (*F. 10, 14*). Ba ahera, ba no adōlō,
 ba laloea kahera, ba no si mane

laloe'a kahe nono zaŵi ba si
 takili, timba wa'atakile dōla gara- 8
 mba si no moedoechoe. Ba barō
 gafira, ba tanga niha, fōna ba foeri
 ba faoma fatambai, ōfa'ōfa. Ba
 bawa zi ōfa andrō ba afira — oi 9
 si fatōfa ba nawōra gafi andrō —
 ba lō labali'ō ira, na mofanō ira,
 idōlō manō ia zamōsana. Ba famai- 10
 gida bawara, ba tánō fōna, ba no
 bawa niha, ba ba gambōlō. ba ba-
 wa zingo, ba zi ōfa andrō, ba ba
 gabera, ba bawa zaŵi si matoea,
 ba zi ōfa andrō, ba bawa mojo,
 ba zi ōfa, mibacha. (*Fam. 4, 7*). Ba 11
 afira, ba si no moebologō mijaŵa:
 doeadoea zi no fatōfa, ba doeadoea
 mbaloebaloe mbotora. (*Jes. 6, 2*).
 Ba dozi, ba ladōlō manō ira; heza 12
 i'o'oe ira Eheha, ba da'ō mōi ira;
 ba lō laholehole'ō ira, na mofanō
 ira. Ba ba gotaloea zaliŵaliŵa a- 13
 ndrō, ba hoelō mbo galitō, wamai-
 gigoe, hoelō zoeloe sangōrōngōrō
 ba ba gotaloea zaliŵaliŵa andrō,
 ba sihaga galitō andrō, ba i'otarai
 galitō andrō gari mbanoea. Ba ma- 14
 ngōrōngōrō zaliŵaliŵa andrō, si ma-
 ne haga gari mbanoea.

III. Ba me oefaiigi na zaliŵaliŵa 15
 andrō, ba hiza, ba samboeasa-
 mboea gaolo ba danō, ba ngai zali-
 ŵaliŵa andrō si ōfa nga'coe. Ba gaolo 16

andrō ba famazōchi ja'ia, ba famai-
gida, ba no timba wa'atakile werema-
ta wirosi. Ba ha samboea wonga'oeo
zi ōfa andrō, ba famaigida ba fama-
zōchi ja'ia, ba hoelō na bacha ba
17 nawōnia so zi samboea. Mifōna ba
mifoeri, ba faoma fatambai lasa'wa
na mofanō; lō tobali, na mofanō.
18 Ba gama gaolo, ba no ala'wa ba
sata'oe ita; ba no si falawoe hōrō
gama andrō, fasoei, ba zi ōfa andrō
19 fefoe. (*Fam. 4, 8*). Ba na mofanō
zaliwāliwa andrō, ba mofanō gaolo
andrō, ba ngaira, ba na lafaza'wa
ira moroi ba danō saliwāliwa andrō,
20 ba moeza'wa gōi gaolo. Heza ifatō-
rō ira Eheha, ba da'ō lasa'wa, ba
ero na lafaza'wa ira, ba fao gōi gaolo,
me no ba gaolo so Geheha zali-
21 wāliwa andrō. Na mofanō da'ō, ba
mofanō gōi gaolo, ba na labadoegō
ira, ba ahono gōi gaolo, ba na lafa-
za'wa ira, moroi ba danō, ba fao
gōi weza'wa gaolo, me no ba gaolo
so Geheha zaliwāliwa andrō.
22 IV. Ba ja'wa zaliwāliwa andrō,
ba so zi hoelō mbanoea si ja'wa,
si takile, timba mbaloeri. sata'oe
23 ita, no tebolosō ja'wara. Ba barō
zi hoelō mbanoea andrō, ba no te-
bolosō gafira, no faondra; ba no
doea zageoe gafi, baloebaloe mbo-
24 tora. Ba oerongo roeroe gafira, no
timba wegogoso nidanō seboea,
timba mbanoea chō Zi lō ambō
fa'abōlō; na mowaōwaō ira, ba tim-
mba werararara ba golombase'wa
zanoewō li weroeroe andrō; ba na
labadoegō ira, ba sadada manō ga-
25 fira. Ba terongo roeroe ja'wa zi hoelō
mbanoea andrō, ja'wara; ba na
labadoegō ira, ba sadada manō ga-
26 fira. (*Sin. 29, 3*). Ba ja'wa zi hoelō
mbanoea andrō, ja'wara, ba no hoelō
weremata nila wamaigida, amoeata
dadama, ba so zidadao ba dadama
andrō, hoelō niha wamaigida,
27 ja'wa. (*Fam. 4, 2*). Ba oe'ila haga,
timba wa'atakile dōla garamba, si
takile, timba liaga galitō, bacha ba

nahia, i'otarai zi hoelō zolania wa-
maigida, mija'wa; ba i'otarai zi hoe-
lō zolania ba mitooe, ba no hoelō
galitō, wamaigigoe. Ba si tefasoei
ja'ia, ba no haga: si mane doemi, 28
ni'ilada ba lawoeo na leoo moteoo,
si manō wamaigida haga andrō.
fasoei. Si manō wa'oroma lachōmi
Jehowa andrō wamaigigoe. Ba me
oe'ila, ba oefalōgoe tooe ndra'o. Ba
oerongo li zihede.

FAZA 2.

I. Famataro Hezekiëli sama'ele'ō
ba fangabe'ro tōdōnia. II. Soera, ni-
tanō bacha fangarōngarō ba fa'a-
la'alaisa.

I. Ba imane chōgoe: He ono ni- 1
ha, zizio, ena'ō fahoehoeodo chōoe!
Ba mōi ba dōdōgoe, Geheha, me ima- 2
nō chōgoe, da'ō zamazizio ja'odo, ba
oerongo li zi fahoehoeo chōgoe. Ba 3
imane chōgoe: „He ono niha! Da'-
oefatenge ndra'oegō ba ma'oeowo
Gizeraēli andrō, ba niha andrō si
no fa'ero, si no mangerogō ja'ode,
ja'irá ba ira toeara mege, ba no
la'erogō ndra'o, iroegi ma'ōchō a- 4
ndre. Ba niha sabe'e bawa ba sabe'e
tandro oefatenge ndra'oegō, ba ō-
mane chōra: Da'ō niwa'ō Zo'aja 5
Jehowa! Ba he lafondrondrongo,
ba he lō ba dōdōra — me no niha
sabe'e tandro ira —, ba ja aboto
zoei ba dōdōra, wa no tefataro
chōra zama'ele'ō. Ba ja'oegō, ono 6
niha, ba bōi ata'oeffi ira, ba he
fehедера, ba bōi ata'oeffi, na ama-
dola lato ira chōoe ba na amaedola
za'asa'a mao, ba na tongo zi fate-
woe ndra'oegō jomo; bōi ata'oeffi
wehedera, bōi tokea'ō ibe'c bawara,
me no niha sabe'e tandro ira. (*F.*
I, 8. Fet. I, 3, 14.) Taroma ligoe ō- 7
fa'ema chōra, he lafondrondrongo,
ba he lō'ō; no ha sambalō fa'abe'e
dandro chōra.

II. Ba ja'oegō, ono niha, ba fo- 8
ndrondrongo niwa'ogoc chōoe; ja'-
oegō, ba bōi sabe'e tandro ndra'-

oegō, si mane niha sabe'e tandro andrō. Faboka mbawaoe ba ā nibe'egoe chōoe." Ba oefaiigi, ba hiza danga ni'oro'ō chōgoe; ba soera ba danga andrō. Ba ibologō fōnagoe, ba no moesoera ba dete ba barō, ngenoenengoe ba fangarōngarō ba fa'ala'alaisa nitanō bacha.

FAZA 3.

I. Famatenge sama'ele'ō andrō ba ma'owoe Gizeraēli sabe'e tandro. II. I'ohē ia ba ni'oloi'ō andrō, ba mbewe Chebara, Eheha. III. Ba wamangelama si no mangerogō Lowalangi. IV. Ifoeli to'ele lachōmi Jehowa ba mame'e oroisa Geheha.

1 I. **Ba imane chōgoe:** He ono niha, ā zi so fōnaoe; ā nga'ōloe zoera andre, ba ae'e ba hede ba
2 ma'owoe Gizeraēli. Ba oefaboka mbawagoe, ba ibe'e ōgoe nga'ōloe
3 zoera andrō, ba imane chōgoc: He ono niha, be'e daloemō ba ōsi
4 mbetoe'amō nga'ōloe zoera andre, nibe'egoe chōoe. Ba oe'ā, ba ami
5 ba mbawagoe, timba wē wani, (*Sin. 19. 11. F. 15, 16. Fam. 10, 9. 11*). Ba
6 imane chōgoe: He ono niha, laboc! ae ba ma'owoe Gizeraēli ba fa'
7 ema chōra daroma ligoe. Tenga sa ba niha si lō aboto ba dōdōda
8 li ba tenga ba zabe'e lela, no ba ma'owoe Gizeraēli tefatenge ndra'
9 oegō; tenga ba ngawalō niha baero, si lō aboto ba dōdōda li ba si no
abe'e lela, si lō ō'ila li; no ba chōra oefatenge ndra'oegō. Ja'ira ba tenga
si tebai aboto ba dōdō niwa'ōoe!
Ba ma'owoe Gizeraēli andrō, ba si lō edōna mamondrongo chōoe,
me no te chōra wamondrongo chōgoe; noa sa sabe'e angango ba sa-
be'e tōdō ma'owoe Gizeraēli ma'a-
fefoe. Ba hiza, ba oc'abe'e'ō mba-
waoe, si mane bawarā, ba oe'a-
be'e'ō gangangomō, si mane anga-
ngorā: timba indra'indra, sabe'e
moroi ba gowe, gangangomō dania,
oebe'e. Bōi ata'oeffi ira, ba bōi to-

kea'ō chōra, me no niha sabe'e tandro ira! (*Jes. 50, 7. F. 1, 18*). Ba imane chōgoe: He ono niha, taroma ligoe andre fefoe, niwa'ōgoe chōoe, ba ōtanō ba dōdōoe ba ōbe'e mbōrō dalingaoe, ba wamondrongo! Ba laboc sa'ae, ba ae ba ni'oloi'ō andrō, iwami, ba hede chōra, ōmane chōra. Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jehowa...! he lafondrongo, ba he lō'ō. (*F. 2, 7*).

II. **Ba ifaza'wa ndra'o Eheha** ba oerongo moroi focrigoe roeroe zihoe sabōlōbōlō, me ifaza'wa ia lachōmi Jehowa andrō, moroi ba nania, (*Mich. 1, 3. Sach. 2, 13*), awō roroc gafi zaliwāliwa ba danō andrō, si fabaja ba nawōra, awō roeroe gaolo, si fao, awō roeroe zihoe, sabōlōbōlō. Ba ifaza'wa ndra'o Eheha, i'ohedo misa, ba mowaōwaō ndra'o, saboe tōdō ndra'odo, ba wehoefa dōdōgoe andrō, no tohare chōgoe danga Jehowa. Ba oeroegi ni'oloi'ō andrō, ba Deli Abibi, ba mbewe Chebara, ba oe'ia'gō da'ō chōra, fitoe bongi ndra'o chōra, lō tōdōtōdōgoe.

III. **Ba me no iroegi fitoe bongi,** ba so niwa'ō Jehowa chōgoe, imane: **He ono niha, no oefataro ndra'oegō sanaro ma'owoe Gizeraēli, na ōrongo daroma ligoe, ba ōfangelama ira chōgoe, ō'o'ō niwa'ōgoe.** (*Jer. 62, 6. F. 33, 7*). **Na oewa'ō ba zi no mangerogō Lowalangi: Si mate ndra'oegō! ba na lō ōfangelama ia, na lō hedehedeoe, ba wamangelama si no mangerogō Lowalangi, ba lania eloengoea andrō, ba wangorifi ja'ia, ba si mate ia, ja'ia, si no mangerogō Lowalangi, bōrō horōnia andrō, ba donia, ba ba dangaoe so, chōoe oesoegi. Ba na ōfangelama zi no mangerogō Lowalangi, ba na lō ibōhōli horōnia, ba he lala eloengoea andrō chōnia, ba si mate sa ia, bōrō horōnia andrō, ba ja'oegō, ba saeri. Ba na ibōhōli wa'atoelō dō-**

dōnia satoelō tōdō, na ilaoe zi lō atoelō, ba na oefatōrō chōnia zi te'ala ia, si mate ia, ba na lō nifangelamaoe ja'ia, ba si mate ia, ba horōnia andrō, ba boeaboiania si sōchi andrō, ba lō tebe'e harenia; ba donia andrō, ba ba dangaoe so, 21 chōoe oesoegei. (*F. 18, 24*). Ba na ofangelama zatoelō tōdō andrō, fa bōi molalō ia, ba na lō mosala ia, ja'ia, satoelō tōdō andrō, ba saocri ia, me no ofangelama ia, ba ja'oe-gō, ba saocri [gōi].

22 IV. Ba tohare chōgoe danga Jehowa ba da'ō, ba imane chōgoe Jehowa: Faoso, ae misa, ba ndraso andrō, ba ba da'ō moehededo 23 chōoe dania. Ba maoso ndra'o, mōido mitooe ba ndraso, ba hiza, no so ba da'ō lachōmi Jehowa, si mane lachōmi andrō, ni'ilagoe ba mbe-we Chebara no; ba oefalōgoe tooc 24 ndra'o. (*F. 1, 3*). Ba mōi ba dōdōgoe Geheha, samazizio ja'o; ba hoemedede ia chōgoe, imane chōgoe: Ae jomo ba nomooe, ba koesi mbawandroehō foerioe. (*F. 2, 2*). Ba hiza, ja'oe-gō ono niha, labōbō dania 25 ndra'oe-gō, fa bōi mangōrōngōrō ndra'oe-gō chōra. Ba falemba lalamō ba gararooe oebe'e, ena'ō si lō hede ndra'oe-gō, fa bōi mōi'ō sanegoe ja'ira, me no niha sab'e e tandro 27 ira. Ba na moehededo chōoe, ba oebokai mbawaoe, ba ōmane chōra: Da'ō ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa...! Sedōna mamondrongo, ba jamoefondrongo, ba si lō edōna, ba jamoebato! me no niha sab'e e tandro ira.

FAZA 4.

I. Famodomaisi fanoewō Jeroezalema, ba II. fa'ata'oenō Ndraono Gizeraēli ba niha baero. Lofa ba Jeroezalema.

1 I. Ba ja'oe-gō ono niha, halō gara tembo ba be'e fōnaoe ba soea ba dete ja'wa wamaedo mbanoea 2 Jeroezalema. Ba fazōchi mba'aba'a

ba laoe malige zanoewō chōnia; laoe fari chōnia, fa'aso zanoewō ja'ia ba fasoei ia famoto gōli kara. Ba chōoe halō gali si'ōli ba be'e 3 ba'aba'a si'ōli ba gotaloeami mbanoea, ba otahōgō mbanoca, ena'ō tobali nisoewō ia; ja'oe-gō zanoewō. Ja tobali famaedo da'ō ba ma'oewoe 4 Gizeraēli. Ba ja'ocgō, ba be'e ngaimō ba halō norooe horō ma'oewoe Gizeraēli andrō: gōtō wa si manō wemōi'ōoe tooe, ba ōbe'e langōlangōmō horōra. Ba ha me oega 5 ngaloeo chōoe — 390 ngaloeo — ba langōlangōmō horō ma'oewoe Gizeraēli andrō. (*Moz. IV. 14, 34*). Ba na no ahōwō mbongi andrō 6 chōoe, ba foeli be'e ngaimō kambōlō, ba be'e langōlagōmō horō ma'oewoe Joeda, 40 wongi, dōfidōfi, ba sarasara ngaloeo oe'era'i chōoe. Ba otahōgō wanoewō Jeroezalema 7 andrō, ba oro'ō chōnia da'iomō, nifaho'i baroe, ba mama'ele'ō ndra'oe-gō chōra. Ba hiza, ba oebōbō ndra'oe-gō, fa tebai ōbalibali'ō ndra'oe-gō, irege no ahōwō chōoe mbongi wanoewō andrō. (*F. 3, 25*).

II. Ba halō chōoe gandroe ba 9 se'iri ba harita niha ba harita side'ide ba rigi ba rigi ō manoe, laoc ba nahia ba bali'ō roti chōoe; gōtō wa'ara andrō, wa ōbe'e ngaimō tooe, si 390 wongi, ō'a ia. Ba 10 ōtoelo gōoe, ba wemanga ja'ia, 20 roefia fanimba ma'ōchō; ba ōfo'otaloea wemanga. Ba ōoe idanō, 11 ba ōsoe'a gōi, samba botoboto ma'ōchō, ba ōfo'otaloea gōi wamadoe. Ōbali'ō koe ze'iri, ba wemanga 12 ja'ia, ba tai niha, sokōli ōbe'e eoe, ba wogore ja'ia. Ba zanehe ira. Ba imane Jehowa: Si manō gōi 13 dania Ndraono Gizeraēli: Ō si ta'oenō la'ā ba mbanoea niha baero, ba nitibō'ogoe ja'ira. (*Hos. 9, 3*). Ba 14 oemane: He Jehowa, So'aja! Hiza, lō oerai gōna si ta'oenō la'ā oerai oe'a zi mate, ba he nisasawi goetoe

ndroe'oe, i'otarai iraono ndra'o, iroegi ma'öchô andre, ba lô irai itôrô mbawagoe sobooc. (*Jes. 65, 4. Hal. zin. 10, 14*). Ba imane chôgoc: Ba hiza, ba oetehe chôoc dai za'wi, salahî dai niha, eoc gôoc

15 16 andrô. Ba imane na chôgoc: He ono niha, hiza, ocfatô dania ba Jeroezalema zi'o ôra andrô, ba nitoele gôra ba fao wa'aboc dôdô, na la'â ia, ba nisoc'a nidanô, ba fao wa'atobali dôdô, na labadoc,

17 (*Moz. III. 26, 26*), ena'ô sambô ô ba sambô idanô ira ba ena'ô faoma tobali dôdôra, fa ariri ira, ba horôra andrô.

FAZA 5.

I. Amaedola; fôda ba faliëra. II. Eloeaha: hoekoc nifatôrô ba mbanoea Jeroezalema.

1 I. Ba ja'oegô ono niha, halô chôoc wôda satarô, be'e fanôwô; halô ia, ba fatôrô ba hôgôoc ba ba gambioc. Ba aefa da'ô, ba halô

2 waliëra, ba otôloc mboe andrô. Si saraô, ba ôtoenoc ba galitô, ba daloc newali ba mbanoea, na no noemalô mbongi wanoewô andrô, ba si saraô, ba ôhalô, ba fazawili ba zi fasoc, ôtimba si'ôli, ba si saraô, ba ôfazawili ba nangi, ba

3 oesôbi zi'ôli moroi foeri! Ba ha ma'ifoc ôhalô, ba ôfaboc'oc ba watalinga mbaroemô. (*Moz. IV. 15, 4*

4 38). Ba ôhalô zoc da'ô ma'ifoc, ba ôtibo'ô ba galitô, ôtoenoc. Ba da'ô i'otarai alitô sanôrô ma'ocwoe Gizeraeli ma'afoc. Ba ômane ba ma'ocwoe Gizeraeli fefoc:

5 II. Da'ô ni'wa'ô Jehowa, So'aja: Da'ô Jeroezalema andrô, nitaroc'oc goe ba hoenô niha baero, si no tefasoc tanô bô'ô. (*Ngen. Jer. 1, 1*).

6 Ba ja'ira, ba no sabe'e tandro, lô la'ô'ô hoekoc andrô chôgoc, no seboea horô ira, moroi ba niha baero, ba no lafadaô nifachoigoc, moroi ba niha ba danô bô'ô misa, si tefasoc ja'ira. No lô ba dôdôra hoekoc a-

ndrô chôgoc, ba nifachoigoc andrô, ba lô la'ô'ô. Andrô wa imane So'aja, Jehowa: Me no sabe'e tandro

7 ami, moroi ba niha baero, si tefasoc ja'ami, me no lô ni'ô'ômi nifachoigoc ba me lô nitôngônimi hoekoc andrô chôgoc, me lô'ô na ni'ô'ômi hoekoc ba niha baero andrô

8 ba ngaimi, andrô wa imane So'aja, Jehowa: Hiza, oeloc sa'ae chômi, oefatôrô hoekoc chômi, ba zanehe niha baero. Ba oeloc chômi zi lô

9 oerai oeloc ba si lô'ô sa'ae oeloc gôî dania, bôrô zogoro ita andrô chômi, fefoc. Tobali la'â dania no-

10 nora ira ama, ba chômi, ba la'â namara iraono, ba oefatôrô chômi hoekoc, ba si tosai ja'ami, ba oefazawili misa ba zi fasoc fefoc. (*Jer. 49, 36. Ngen. Jer. 4, 10*). Andrô: 11

„ba wa'adoehoc wa'aocrigoc" i'wa'ô Jehowa, oc'erogô gôî ami, bôrô me no mita'oenhô ni'amoni'ô andrô chôgoc sihocba mboeda andrô chômi ba sogoro ita, fefoc, ba lô aha-

12 chô dôdôgoc wamaigi ja'ami ba si lô alimagô ami chôgoc, ocbe'e. (*F. 7, 4. 8, 18*). Si saraô ja'ami, ba si mate ba wôchô waba ba sahori ba lofo, ba chômi, ba si saraô, ba si mate ba mba'wa zi'ôli, ba zi tefasoc ja'ami, ba si saraô [si tosai],

13 ba oefazawili ba nangi misa, ba oesôbi zi'ôli moroi foerira. Ba aha ahori wônoegoc ba oehonogôî wa'abao dôdôgoc ba chôra andrô, ba oc'okafoc dôdôgoc, ena'ô aboto ba dôdôra, wa no ja'oc, Jehowa, zihede ba wa'aochoc dôdôgoc ba chôra.

14 Ba occhali'ô tanô si mate nahami, ocbe'e bôrô wangehera ja'ami, ba niha baero, si tefasoc ja'ami, ba zanehe zanôrô fefoc. (*Moz. V. 28, 37*). Ba tobali bôrô wangehera ami

15 ba bôrô wandra'wa, fanan'wa, ba bôrô wa'atobali dôdô, ba niha baero, si tefasoc ja'ami, na oefatôrô chômi hoekoc ba wônoe ba ba wa'abao dôdô, ba fotoc ba wônoe. Ja'oc, Jehowa, zangoema'ô.

- 16 Na oe'efa'õ chõra nono wana lofo andrõ, safõchõ, famakiko andrõ, ni'efa'õgoe dania, ba wamakiko ja'ami, ba na lõ aetoe oefatõrõ chõmi lofo, ba oefatõ chõmi zi'o andrõ, si'o õmi, (*F. 4, 16*), ba oefatõrõ chõmi lofo ba oetoe ndroe'oe, ena'õ si lõ ono ami labe'e, ba itõrõ ami fõchõ waba ba fa'adoewa ndro, ba si'õli oefatõrõ chõmi. Ja'odo, Jehowa, zangoema'õ! (*Moz. III. 26, 22*).

FAZA 6.

Fama'ele'õ ba hili Ndraono Gizeraëli andrõ : I. Te'otoe'õ dania wame'e adoe andrõ, ba tobali lõ ato zi to sai niha. II. Fa'ala'alaisa ba chõ Ndraono Gizeraëli.

- 1 I. **Ba** so niwa'õ Jehowa chõgoe,
2 imane : He ono niha, otahõgõ hili Ndraono Gizeraëli andrõ ba ama'elc'õ nitandrõsaigõ ba da'õ, (*F. 36, 1*), õmane : He ja'ami hili Ndraono Gizeraëli, mifondrondongo niwa'õ Zo'aja, Jehowa! Imane So'aja, Jehowa ba hili andrõ ba ba hilihili, ba ba mbombo ba ba ndraso andrõ : Hiza, oefatõrõ chõmi zi'õli ba oefoefoc hilihili andrõ chõmi.
3 Ba nidoedoegõ naha wame'e soemange andrõ chõmi ba nirasa nadoe loeo andrõ, ba fõna nadoemi octibo'õ tooe niboenoe andrõ chõmi.
4 (*Moz. III. 26, 30. Jes. 17, 8*). Boto zi mate ba Ndraono Gizeraëli, ba oetoe'õ tooe fõna nadoera, ba tõlami, ba oefazawili, oefasoei naha wame'e soemange andrõ chõmi. Ba danõmi misa fefoe, ba banoea sadoedoe dania ba hilihili si no afoefoe, ena'õ si lõ moe'ogoena'õ sa'ac naha wame'e soemange chõmi, ba si no adoedoe, si no moerasa nadoemi ba si no moeheta, si no moetoeli'õ tooe nadoe loeo andrõ ba si no moehori nifazõchi dangami andrõ. Ba so zi mate niboenoe ba chõmi, ena'õ aboto ba dõdõmi, wa ja'odo Jehowa. Ba na so õsa, banoeami, saefa ba mbawa zi'õli, ba niha baero misa, na nifazawili ami ba danõ zotanõ, ba itõrõ tõdõ zoloi andrõ chõmi, ba niha baero, ba ni'oloi'õ ja'ira, nibotogoe tõdõ andrõ, si no fa'ero, si no mangerogõ ja'o, awõ hõrõ, si lõ aefa'aefa ba nadoe, timba ba zohorõ, ba ogoro nira, bõrõ zi lõ sõchi andrõ, nilaoera sogoro ita andrõ. Ba aboto ba dõdõra, wa tenga faja me oeda'õda'õ wamatõrõ famoenoe andrõ chõra, ja'o, Jehowa.
- II. No imane So'aja, Jehowa : 11
Laoe datawõ ba bõrõbõrõ danõ ba laoe wa'ala'alaisa ba zogoro ita andrõ fefoc, ba ma'oeuweo Gizeraëli, me si'õli ba lofo ba fõchõ waba wamoenoera dania. Sarõoe, ba ba wõchõ waba tekiko, ba sahatõ, ba ba mbawa zi'õli mate, ba si to sai, si lõ gõna da'õ, ba ba lofo mate, ba tobali oe'oigõ wõnoegoe ba chõra andrõ. Ba ja aboto ba dõdõmi wa ja'o Jehowa, na no so tooe ba ngai nadoera niboenoe andrõ chõmi ba zi tefasoei naha wame'e soemange andrõ chõra, ba hilihili salawa fefoe ba ba zoezoe hili fefoe, dozi bõrõ geoe ba dozi bõrõ manawa sabõlõ boeloe, ba nitoenoera samohoea ba nadoera fefoe. Ba oe'oro'õ dangagoe, ba chõra andrõ, oebali'õ tanõ si mate ba si lõ nihaniha danõra, i'otarai danõ si mate andrõ, iroegi Ribela, ba naha mbanoeara fefoe ; ba ja aboto ba dõdõra, wa no ja'o Jehowa. (*Jes. 48, 22*).

FAZA 7.

I. Amozoea Ndraono Gizeraëli.

II Lõ foelitõ sa'ae. III. Fondrege zafaitõ niha baero zamakiko ja'ira.

- I. **Ba** so niwa'õ Jehowa chõgoe, imane : Ba ja'oegõ ono niha, ba õmane : Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa, ba danõ Ndraono Gizeraëli andrõ : So moroi sa gamozoea ; ba mbalõ danõ ma'a'õfa, ba amozoea sa'ae. Itõrõ'õ sa'ae amozoea ba oefa-

- törö chöoe wöncogoe ba ochoekoe ndra'oegö, dali mboeaboeaie andrö, ba oe'otoe'ö ndra'oegö ba zogoro ita andrö chöoe, fefoe. Ba lö aha-chö dödögoe wamaigi ja'oegö, lö alimagö ndra'oegö chögoe, oefatörö sa'ac chöoe wotoe ba mboeaboeaie andrö, ba bacha ba hoenömi dania so zogoro ita andrö chömi; ba ja aboto ba dödömi, wa no ja'o Jehowa.
- 4 Da'ö ni'wa'ö Zo'aja, Jehowa: Famakiko, hiza, so moroi sa wama-kiko! Amozoea sa'ae so moroi sa gamozoea, isa'wa ndra'oegö, hiza ia moroi sa! Itörö'ö famachö, ja'oegö niha ba danö; iroegi inötö, no ahathö mba'wa, ba'wa wa'atobali dödö ba tenga ba'wa wa'iki, ba hili. (*Jes. 16, 10*). Ba lö ara tö, ba oehawoei ndra'oegö fa'abao dödögoe andrö ba oe'ogö wöncogoe ba chöoe andrö, ba ochoekoe ndra'oegö, dali mboeaboeaie andrö, ba oefatörö chöoe wotoe, ba zogoro ita andrö chöoe, fefoe. Ba lö ahachö dödögoe wamaigi ja'oegö, ba lö alimagö ndra'oegö chögoe. Oefatörö chöoe nifatörö, dali mboeaboeaie andrö, ba ba hoenömi dania so zogoro ita andrö chömi; ba ja aboto ba dödömi, wa no ja'o, Jehowa, zamago ja'ami. Hiza mba'wa andrö; hiza ia! aloea dakoela, mobowo zi'o, moboele hoeha andrö! (*Jes. 10, 5*).
- 5 Maoso wamakao andrö, fefoe ba zi lö atoelö; ma'ifoe lö ja'ira sa'ae, lö si tosai sato andrö, lö si tosai si no fahöna, ba lö sange'esi ja'ira.
- 6 Iroegi ba'wa, no ahathö loeo andrö: böi omeso dödö zowöli ba böi aboe dödö zaniaga; tesao sa'ae wönoe ba zi no ato andrö. Lö'ö sa ifoeli möi ba danga zamawa ni'amawa andrö, he wa'ae lö mate ia na; lö mamöhöi wönoe andrö, ba zi no ato andrö fefoe. Ba dozi ira, ba lö faloecha wa'abe'e, böro horöra andrö.
- 7 II. Milae dorofe, mifa'anö fefoe hadia ia, ba samösa lö saloea möi ba wasoewöta, me no tesao wönoe-goe ba zato andrö fefoe. Baero, ba 15 si'öli, ba jomo ba mbanoea, ba föchö waba, ba lofo. Si so baero ba mbenoea, ba si mate ba mbawa zi'öli, ba si so jomo ba mbanoea, ba ni'a lofo ba föchö waba. Ba na 16 so zoloi ösa, ja'ira andrö, ba timba mboeroe'oe ba mbawa danö dania ira, sangaröngarö fefoe — ba horönia mangaröngarö zamöšana. Adada danga fefoe ba sangoele 17 mbalödoehi. (*Sam. II. 4, 1. Jes. 13, 7*). Ba sonoecha noecha ba wa'aboe 18 dödö ira ba si tehawoe fa'ata'oe; fa'aila ba mbawara fefoe, ba dozi högö, ba si batoele. (*Jes. 15, 3. Jer. 48, 37*). Firöra, ba latibo'ö tooe ba 19 newali, ba ana'ara, ba sasao la'wa'ö. Tenga sa sangorifi ja'ira wiröra ba ana'ara, na ba'wa wönoe Jehowa andrö; no tenga fangaboeso ba wa'atebachara andrö, ba tenga ösi da-loera noa sa tobali tandra'wa horö ia chöra (*Amad. 11, 4. Tim. I. 6, 9. 10*). Ba no labe'e böro waja'wasa 20 gana'ara lachömira andrö, ba no labali'ö adoera andrö, sogoro ita, sihocha mboeda andrö chöra; andrö wa oebali'ö sasao ia chöra. Ba oe- 21 loeloe niraboc niha bö'ö ia, ahoeleae wondrege zeboea horö ba goeli danö, ena'ö lafatörö ba zalacha. Ba oe'erogö ira, ba ndramoefatörö 22 ba zalacha girögirögoe andrö, hana na möi zoraboe ba hana na lalae zalacha chönia. Fazöchi rate; me 23 no anönö danö fang'e ba me no anönö mbanoea horö.
- 8 III. Ba oefatörö sa'ae wondrege 24 zafaito niha baero, hana na da'ö zangochögö omora, ba oe'ezosi sa'ae waja'wasa zabölö andrö, ba acha tlaeoe zalacha ba ni'amoni'ö andrö chöra. So wa'ata'oe, ba la'- 25 aloci wangorifi, ba lö faloecha: Si fatete manö wamakao ba si lö aeto- 26 doeria [sata'oe ita]; ba lazofoezofoe gangilata chö zama'ele'ö, ba ba gerc, ba taja lala, ba ba zatoea, ba

27 taja wamolala tödö. (*Mal.* 2, 7). Saboe tödö razo, ba salaŵa, ba i'onecha wa'atobali dödö, ba sadada danga niha ba danö, lö döladöla. Boeaboeara oebe'e dali wolaoe chöra, ba hoekoe ba chöra oebe'e dali wangoehoekoe ja'ira, ba ja aboto ba dödöra, wa no ja'o Jehowa.

FAZA 8.

I. Angilata : sogoro ita andrö ba Jeroezalema. II. Mame'e adoe zatoea ba ira alawe ba ere, ba gosali.

- 1 I. Ba ba ndröfi si önö, ba zi melima ba mbaŵa si önö, me doemadaodo ba nomogoe, ba me doemadao fonagoe zatöea mado Joeda, ba ira'oedo tanga Jehowa. (*F.* 1, 2).
- 2 Ba oefachölödo, ba oe'ila wamaedo, hoelö niha wamaigigoe ; i'otarai löwilöwinia mitooe, ba alitö, ba mijawä, ba hoelö haga, timba wa'atakile döla garamba si takile. (*F.* 1, 4). Ba i'oro'ö zi hoelö danga, itoejoe mbogoe ba ifazaŵado ba daloe mbanoea Eheha ba i'ohedo ba Jeroezalema, ba gangilata chö Lowalangi, ba zinga mbawandroehö ibe'e ndra'o, bawandroehö tánö bacha, mijöoe, ba zi so adoe andrö,
- 4 börö wa'olohoe [Jehowa]. Ba hiza, ba so ba da'ö lachömi Lowalangi Ndraono Gizeraëli, si mane fangilagoe ja'ia no, ba ndraso. (*F.* 3, 23). Ba imane chögöe : He ono niha, fachölö'ö mijöoe ! Ba me oefachölödo mijöoe, ba hiza, ba so ba zinga mbawandroehö ba naha wame'e soemange, tánö jöoe, nadoe börö wa'olohoe andrö. Ba imane chögöe : He ono niha, hadia, ö'ila nilaoera ba da'ö ? No sogoro ita sabölöbölö nilaoe ma'owoe Gizeraëli ba da'e, tobali lö tola lö oe'erogö ni'amonio'ö andrö chögöe ; ba so na dania ni'ilaoe sabölö ogoro ita, baero da'ö !
- 7 II. Ba i'ohedo ba zinga mbawa göli ba golajama. Ba me oefachölödo, ba hiza zatöla göli kara. Ba

imane chögöe : He ono niha, törö göli andrö ! Ba me ostörö göli, ba hiza mbawandroehö. Ba imane chögöe : Ae bacha ba faigi zogoro ita, sabölöbölö andrö, nilaoera ba da'ö ! Ba me möido bacha, ba me oefaigi, ba hiza ngawalö wamaedo goeökoeö sihocha mboeda, ba famaedo goerifö niha, ba adoe ma'owoe Gizeraëli fefoe nisoea ba mbagolö, fasoei. Ba so niha, 70, satoea ma'owoe Gizeraëli, ba Ja'asania. ono Zafano, ba hoenöra bacha, solohe ja'ira, ba no dozi ira naha wanoenoe koemöjo ba danga, noemalö mijaŵa hoca zimbo goemöjö andrö. Ba imane chögöe : Hadia, no ö'ila, ja'oeö ono niha, hadia nilaoe zatoea Ndraono Gizeraëli, ba zogömigömi, ba mbate'e nadoe chönia ilaoe zamösana. Lamane sa dödöra : Lö i'ila ita Jehowa, no iheta ia ba danöda Jehowa. (*Job.* 22, 13. *Sin.* 94, 7. *Jes.* 29, 15). Ba imane na chögöe : So na dania ni'ilaoe, baero da'ö, sogoro ita sabölöbölö, nilaoera ! Ba i'ohedo ba zinga mbawandroehö ba gosali Jehowa, tánö jöoe, ba hiza ndra alawe sidadao ba da'ö, sange'esi Tamoesi andrö. Ba imane chögöe : Hadia, no ö'ila, ja'oeö ono niha ? So na dania ni'ilaoe sogoro ita, sabölöbölö moroi ba da'ö. Ba i'ohedo ba golajama gosali Jehowa, tánö bacha ; ba mato 25 niha ba da'ö, ba zinga mbawandroehö ba gosali Jehowa, ba gotaloeara gewe'ewe andrö naha wame'o soemange, sangerogö osali Jehowa ira ba si otahögö atoemboechea loeo ba sangaloeloe ba loeo, ba gatoemboechea. (*Moz.* V. 17, 3. *Job.* 31, 26. *Raz.* II. 23, 5). Ba imane chögöe : Hadia, no ö'ila, ja'oeö ono niha ? Hadia, ambö na ba ma'owoe Joeda wolaoe sogoro ita andrö, nilaoera ba da'e, wa lanönöi [na göli] danö famakao awöra, awö wa lö aetoe la'andrö wönogoe ? ba hiza, ba la'a-

18 go'ago doetoeoe geoe saoeeri. Ba ja'odo gōi, ba fōnoeogoe oefatōrō chōra : lō ahachō dōdōgoe, wamaigi ja'ira ba lō alimagō ira chōgoe. Ba he eboea dania lira wangarōngarō chōgoe, ba lō oefondrondrongo. (*F. 5, 11*).

FAZA 9.

I. Angilata : Mala'ika si daōnō, samoenoemoenoe niha, awō niha samaroe baroe gere. II. Te'ombacha'ō geloeaha gangilata andrō chō Hezekiēli.

- 1 I. Ba moe'ao ia chōgoe, eboea linia, imane : So moroi sa wotee mbanoea andrō, ba no so ba danga
- 2 zamōsana wanoedoegō. Ba hiza moroi sa niha, daōnō, la'otarai mbawa gōli tánō si ja'wa, tánō mijōoe, sara wanoedoegō ba danga zamōsana, ba baroe tarafali mbaroe zi samōsa ba fanoera ba lōwilōwinia. So ira ba la'iagō ba ngai naha wame'e soemange tōla garamba andrō. (*Nga'oti. II. 27, 3. Moz. III. 16, 4*).
- 3 Ba no iheta ia lachōmi Jehowa andrō, no irōi Keroebi andrō, si so ia ja'wa mege, isa'wa dojo mbawandroehō ba gosali ; ba moe'ao ia chō zamaroe tarafali andrō, si
- 4 so fanoera andrō ba lōwilōwi. Ba imane chōnia Jehowa : Tōrō mbanoea, taloe Jeroezalema andrō, ba fotandra gangangoe niha andrō sangarōngarō, saboe tōdō ba zogoro ita andrō fefoe, nilaoe ba mbanoea andrō ! (*Moz. III. 12, 22. Pam. 7, 3*).
- 5 Ba ba nawōnia, ba imane — irongo tōgi dalingagoe — : Mi'o'ō ia, mitōrō mbanoea ba milaoe chōra, bōi ahachō dōdōmi, wamaigi ja'ira, ba bōi alimagō ira chōmi !
- 6 Si no tohare hoewa ba ono matoea ba ono alawe ba iraono ba ira alawe, ba mi'ō'ōtō tooe ; ba dozi zi so tandra, andrō, ba bōi mibabaja. Ba ni'amoni'ō andrō chōgoe mibōrōtaigō ! Ba labōrōgō ba zatoea andrō, si so ba golajama

gosali. (*Moz. II. 32, 27. Jer. 25, 29. Fet. I. 4, 17*). Ba imane chōra : Mitaoenōi gosali ba mibe'e anōnō newali boto niboenoe ! Milaboe ! Ba mōi ira ba lalaoe ba mbanoea andrō.

II. Ba me la'ō'ōtō tooe niha, me no torōido foeri, ba oefalōgoe tooe ndra'o, moe'aodo, oemane : He So'aja, Jehowa, hadia, ōfaloea wangohori si tosai Iraono Gizeraēli, wangahawoei Jeroezalema fōnoemō andrō ? Ba imanc chōgoc : No eboea sibai horō ma'oewoe Gizeraēli ba he horō ma'oewoe Joeda, ba no anōnō danō fange'e, ba banoea, ba no anōnō famoejoe'ō hoekoe, lamane sa dōdōra : „No iheta ia ba danō Jehowa”, ba : „Lō i'ila Jehowa.” (*F. 8, 12*). Ba lō'ō sa'ae gōi ahachō dōdōgoe, wamaigi, ba lō alimagō ira chōgoe : oesoelōni chōra mboeaboera andrō ! (*F. 5, 11*).

Ba i'ombacha'ō sobaroe tarafali andrō, si so fanoera ba lōwilōwi, imane : No oe'o'ō ni'wa'ōoe chōgoe.

FAZA 10.

I. Oroisa chō zobaroe baroe gere, ba wamazaeue bo galitō ba Jeroezalema. II. Angilata andrō, lachōmi Jehowa.

I. Ba oefachōlōdo, ba hiza, ba ja'wa zi hoelō mbanoea andrō, ja'wa hōgō Keroebi andrō, ba so zi hoelō weremata nila ; oroma ja'wara zi hoelō wamaedo dadaoma zala'wa. (*F. 1, 26*). Ba imane chō zobaroe tarafali andrō : Ae bacha ba gotaloea gaolo andrō, tooe Keroebi, gochōi mbo galitō ba gotaloea Keroebi andrō, ba fazaewe ja'wa mbania [Jeroezalema] ! Ba mōi ia bacha, anehe ndra'o. Ba ba gambōlō gosali so Keroebi andrō, me mōi ia bacha, ba inōnōi golajama tánō bacha lawoeo andrō. Ba ifaza'wa ia lachōmi, irōi Keroebi andrō, isa'wa dojo mbawandroehō gosali, ba anōnō gosali lawoeo andrō, ba ola-

5 jama, ba anõnõ haga lachõmi Jehowa. (*F. 1, 13; 9, 3*). Ba terongo roeroe gafi Keroebi, iroegi golajama tánõ baero sibai, no timba li Lowalangi Si lõ ambõ fa'abõlõ, na moehede ia. (*F. 1, 25*). Ba me iwa'õ ehõ zobaroo tarafali andrõ: Halõ galitõ ba gotaloea gaolo andrõ, ba gotaloea Keroebi, ba mõi ia bacha, i'ia gõ ba ngai gaolo.

7 Ba i'oro'õ dangania Keroebi andrõ ba galitõ ba gotaloea Keroebi, itoejoe [õsa] ba ibe'e ba danga zobaroo tarafali andrõ, ba ihalõ ba mofanõ.

8 II. Ba oroma ba Keroebi andrõ zi hoelõ danga niha, barõ gafira.

9 Ba oefaigi, ba hiza gaolo ba ngai Keroebi andrõ, õfa, samboea Keroebi, ba samboea gaolo ba ngainia, ba gaolo andrõ, ba no timba wa'atakile weremata wiroesi, wamaigigoe. (*F. 1, 16*). Ba famaigida ja'ia, ba no fagõlõgõlõ, ma'a'õfa, hoelõ na bacha ba gaolo zi zamboea so zi samboea. Ba na mofanõ, ba õfa rozi lala; lõ labali'õ ira, na mofanõ; ba ni'otahõgõ zi samboea la'o'õ; lõ labali'õ ira, na mofanõ. Ba õsira ma'asamboea ba hoeloera ba tangara ba afira ba he gaolo andrõ, ba no anõnõ hõrõ, fasoei, ba zi õfa andrõ. (*Fam. 13, 4, 6, 8*). Ba oerongo, me tebe'e tõi gaolo andrõ „dawoejoe nangi.” Ba õfa bawa zamboea. Bawa zi zamboea, ba bawa za'wi si matoea, ba si samboea, ba sobawa niha, ba fanete da'õ, ba sobawa zingo, ba fanete da'õ, ba sobawa mojo. (*F. 1, 10*). Ba lafaza'wa ira Keroebi andrõ. Ja'ia manõ ni'ilagoe no, ba mbeue Chebara. (*F. 1, 3 b. t.*). Ba na mofanõ Keroebi andrõ, ba fao gaolo andrõ, ba ngaira, ba na labologõ gafira Keroebi, ba wamazawa ja'ira moroi ba danõ, ba lõ teboelõ ba ngaira gaolo. Ba na labadoegõ ira Keroebi, ba tebato gõi gaolo, ba na lafaza'wa ira Keroebi,

ba fao gõi gaolo, me no so bacha geheha zaliwãliwa andrõ. Ba iheta ia ba dojo mbawandroe hõ gosali lachõmi Jehowa ba i'ia gõ ja'wa Keroebi. Ba labologõ gafira Keroebi, lafaza'wa ira moroi ba danõ — anehe ndra'o, me aefa ira, ba fao gaolo andrõ. Ba la'ia gõ zinga mbawandroe hõ gosali, tánõ ba gatoemboecha loeo, ba ja'wara so lachõmi Lowalangi Ndraono Gizeraeli. Ja'ia zaliwãliwa andrõ, ni'ilagoe no, dajadaja Lowalangi Ndraono Gizeraeli. Ba oe'ila, wa Keroebi. No õfa'õfa mbawara ba õfa'õfa gafira, ba barõ gafira, ba no si hoelõ danga niha. Ba bawara andrõ, ba no si mane bawa ni'ilagoe no ba mbewe Chebara; famaigida ja'ia ba si ndroe-hoe gõi; ba idõlõ manõ ia zamboeana.

FAZA 11.

I. Horõ zatoea mbõrõ wamakao Jeroezalema andrõ. II. Fama'ele'õ wamazawili Iraono Gizeraeli. III. Itheta ia ba Jeroezalema lachõmi Jehowa andrõ.

I. Ba ifaza'wado Eheha ba i'ohedo ia ba zinga mbawandroe hõ gosali Jehowa tánõ ba gatoemboecha loeo, si otahõgõ atocmboecha; ba 25 niha ba da'õ, ba zinga mbawandroe hõ, ba oe'ila ba ehõra zala'wa, Ja'asania, ono Asoeri ba Felatia, ono Mbenaja. (*F. 8, 16*). Ba imane ehõgoe: He ono niha, da'õ niha andrõ sangaloei famakiko, samaehai tõdõ si lõ sõchi ba mbanoea andre, sangema'õ: „Lõ alio sibai ginõtõ wolaoe omo: bowoa mbanoea, ba diwo nirino ita!” Ba ama'ele'õ ba chõra, ama'ele'õ, ja'oe gõ no niha! Ba ihawocido Eheha Jehowa, ba imane ehõgoe: Õmane: Da'õ niwa'õ Jehowa: Si manõ wehedemi, ja'ami ma'oe woe Gizeraeli, ba hadia zi tesao ba dõdõmi, ba noa sa'ae aboto ba dõdõgoe. Ato niboenomi jomo ba mbanoea andre, no mibe'e anõnõ newali niboenoe tooe.

- 7 Andrō wa imane So'aja Jehowa : Niboenoemi andrō, ni'ō'ōtōmi tooe, da'ō ndriwo andrō ba banoea mbo-
 8 woa ! Ba ja'ami, ba niheta ba mbanoea. Si'ōli mi'ata'oe fi, ba si'ōli
 9 oefatōrō chōmi, iwa'ō So'aja, Je howa. Ba oeheta ami ba mbanoea, oebe'e
 10 ba danga niha bō'ō ami ba oefatōrō chōmi hoekoe. Si'ōli wa-
 moenoemi dania, ba nola danō Ndraono Gizeraēli oehoekoe ami,
 11 ba ja aboto ba dōdōmi wa no ja'ō Jehowa. Bōi tobali bowoa chōmi
 mbancea ba tenga diwo ami b-
 12 cha ; ba nola danō Ndraono Gize- raēli oehockoe ami. Ba ja aboto ba
 dōdōmi ba da'ō, wa no ja'ō Jeho wa, si lō ni'ō'ōmi nifachoinia ba si
 lō nitōngōnimi hoekoe ; no hoekoe niha baero, si tefasoei ja'ami, mi'ō'ō.
 13 Ba fateoa mama'ele'ō ndra'o, ba no mate Welatia, ono Mbenaja.
 Ba oefalōgoe tooe ndra'o, moe'aodo, ebocēa ligoe, oemane : Alai ndra'o,
 ja'ogō So'aja, Jehowa, hadia, ōfa- loea sa'ae wangohori si tosai Iraono
 Gizeraēli ?
 14 II. Ba hoemede chōgoe Jehowa, 15 imane : He ono niha, talifoesōmi,
 iwami, si tengabō'ōmi ba ma'oe woe Gizeraēli fefoe, oroedoe, niwa'ō
 mbanoea Jeroezalema : „No arōoe gotaloeara Jehowa ; chōma no moe-
 16 tehe danō, ochōtama !” Andrō wa ōmane : Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jeho-
 wa : Ja'ia, no oebe'e ba zarōoe ira, ba niha baero, no oefazawili ira
 ba danō zotanō, ba no ha ma'ifoe ni'amoni'ō ndra'o chōra, ba danō
 17 andrō misa, si no laroegi. Andrō wa ōmane : Da'ō niwa'ō Zo'aja,
 Jehowa : Ba oe'ozaragō ami ba ni- ha bacro andrō ba oe'owoeloi ami
 moroi ba danō andrō misa, ba ni- fazaewe ja'ami, ba oebe'e chōmi
 18 danō Ndraono Gizeraēli. Ba laroegi dania da'ō, ba lahori ba danō zi-
 hocha mboeda andrō chōra, fefoe, 19 awō zogoro ita andrō, fefoe. Ba
 oebe'e chōra dōdō si bohoe, ba
- Eheha si bohoe oebe'e ba dōdōra bacha ; tōdō kara andrō, ba oeheta barō doto, ba oebe'e chōra dōdō nagole,** (*Jer. 24, 7; 32, 37 b.t. F. 36, 27 b. t.*), ena'ō la'ō'ō nifachoigoe ba
 20 ena'ō latōngōni hoekoe andrō chōgoe ba ena'ō latōrō ; ba banoeagoe
 dania ira ba Lowalangi ndra'odo. (*Jer. 30, 22*). Ba na so zadōni tōdō
 21 ba zogoro ita andrō chōra ba ba zihocha mboeda andrō, chōra oesoe-
 lōni wolaoera ! — iwa'ō So'aja, Je- howa.
 III. Ba labologō gafira Keroebi 22 andrō, ba fao chōra gaolo andrō,
 ba ja'wara so lachōmi Lowalangi Ndraono Gizeraēli. Ba ifaza'wa ia
 23 lachōmi Jehowa, moroi ba daloe newali mbanoea, ba i'ia gō zoezoe
 hili, tánō ba gatoemboecha loeo, na ta'otarai mbanoea. (*F. 10, 18; 43, 2*).
 Ba ifaza'wa ndra'o Eheha, i'ohedo ba 24 danō Ndrawa Galedaia, ba ni'oloi'ō
 andrō, ba gangilata, Eheha Lowa- langi zolohe ja o. Ba iheta ia chōgoe
 angilata andrō, ni'ilagoe mege. Ba 25 oe'ombacha'ō ba ni'oloi'ō andrō da-
 roma li Jehowa fefoe, nifa'ele'ōnia chōgoe.

FAZA 12.

I. Jamoesa'anō ia Hezekiēli, ba wa'awoe'a. II. Ba wangoloi'ō sala-
 wa ba banoea Jeroezalema tetandrō-
 saigō gamaedola andrō. III. Iraono
 Gizeraēli, ba sege'ege dania ba we-
 manga gōra. IV. Lō zi lō alio gōna
 ira hoekoe andrō.

I. Ba hoemede chōgoe Jehowa 1
 imane : He ono niha, bacha ba hoe- 2
 nō niha sabe'e tandro sosō ndra'-
 oegō, ba hoenō niha si so hōrō, ba
 wangila niha, ba lō sa la'ila niha,
 ba si so tōgi dalinga, ba wamo-
 ndrongo, ba lō'ō sa larongo li ni-
 wa'ō chōra, me no niha sabe'e ta-
 ndrō ira. (*Jes. 6, 9; 42, 18. Jer. 5,*
 21). Ba ja'ogō ono niha, ba faigi 3
 chōoe zogoena ba wa'awoe'a. ba a-
 heta'ō, ba zi ma'ōchō, ba zanehe

ira; õheta'õ ba nahiamõ, ba õsa-
 wã mbanoea bõ'õ, ba zanehe ira,
 — ma atõ latõngõni, noa sa niha
 4 sabe'e tandro ira! Ba zi ma'õchõ,
 ba zanehe ira, õbe'e tooe gamaga-
 mamõ, gamagama ba wa'awoe'a;
 ba ja'oegõ, ba na owi mofanõ'õ,
 ba zanehe ira, amacdola wa'aheta
 5 nifofanõ. Otõla'õ göli, ba zanehe
 ira, ba õtõrõ da'õ, we'amõ baero.
 6 Õfa'ele'õ chõra, na õ'angalisigõ ga-
 magamamõ; ba zi bongi mofanõ'õ
 ba õbaloegõ mbawaoe, fa lõ õ'ila
 danõ. Oebe'e famaedo ndra'oegõ ba
 7 Ndraono Gizeraëli. Ba oe'õ ni-
 wã'õ chõgoe: gamagamagoe, ba ba
 zi ma'õchõ oe'õhe tooe, amaedola
 gamagama ba wa'aheta, ba tánõ-
 tánõ owi, ba oetola'õ göli tanga-
 goe; ba me bongi, ba oe'angalisigõ
 gamagamagoe ba oe'õhe baero, ba
 zanehe ira.

8 II. **Ba** ba zangochoelõ wongi,
 ba hoemedede chõgoe Jehowa, imane:
 9 He ono niha, hadia, lõ niwã'õ ma'-
 oewoc Gizeraëli, niha sabe'e tandro
 andrõ: „Hadia nilaoemõ andrõ?”
 10 Õmane chõra: Da'õ niwã'õ Zo'aja
 Jehowa: Ba zala'wa tetandrõsaigõ
 niwã'õ andre, ba Jeroczalema, ba
 ba ma'oewoc Gizeraëli fefoe banoe-
 11 ara. (*Jes. 13, 1*). Õmane: Famaedo
 ndra'õ chõmi; Nilaoegoe andrõ, ba
 itõrõ ira dania: ba danõ niha bõ'õ
 12 te'oloi'õ ira dania. Ba sala'wa andrõ,
 ba chõra, ba i'angalisigõ gamagama-
 nia ba ba zi bongi aheta ia. Latõla'õ
 dania göli, lalania; ba bawania,
 ba ibaloegõ, ena'õ lõ i'ila ia niha,
 ba ja'ia, ba ena'õ lõ i'ila danõ.
 13 (*Raz. II. 25, 4*). Ba oehawoei ia
 oe'õ andrõ chõgoe, ba alaoe dania
 ia ba goe'õgoe, ba oe'õhe ba Mba-
 beli ia, ba danõ Ndrawa Galedaia;
 ba lõ'õ sa i'ila hõrõnia, ba ba da'õ
 mate ia dania. (*Jer. 39, 7; 52, 11*).
 14 *F. 17, 20*). Ba awõnia andrõ, tohoe-
 tohoe dangania, ba sabõlõ andrõ
 chõnia fefoe, ba oefazawili misa,
 ba zi fasoei, ba oesõbi zi'õli, moroi

foerira. Ba ja aboto ba dõdõra, wa 15
 no ja'õ Jehowa, na oefazawee ira
 ba niha baero ba ba danõ misa.
 Ba oesaigõ õsa, si lõ atotõ, banoe- 16
 ara, si lõ mate ba mbawa zi'õli
 ba ba lofo, ba ba wõchõ waba,
 ena'õ ladoenõdoenõ ba niha baero
 misa zogoro ita andrõ chõra, fefoe,
 ba niha niroegira dania, ena'õ
 aboto ba dõdõra, wano ja'õ Jehowa.

III. **Ba** so na niwã'õ Jehowa 17
 chõgoe, imane: He ono niha, sani- 18
 zinizi ndra'oegõ dania ba wemanga
 gõoe, ba sogichi tõdõ ba saboe tõdõ,
 ba wamadoe idanõ, ba õmane ba 19
 niha ba danõ: Da'õ niwã'õ Zo'aja,
 Jehowa, nitandrõsaigõ ba mbanoea
 Jeroczalema, ba danõ Ndraono
 Gizeraëli: saboe tõdõ ira dania,
 ba wemanga gõra ba sihocha boe,
 na labadoe nidanõ; ena'õ tanõ si
 mate dania danõra, si no aheta
 si fahõna mege, bõrõ horõ niha
 ba danõ andrõ, fefoe. Ba banoea 20
 andrõ, si so niha iada'e, ba toball
 si lõ niha dania, ba tanõ si mate
 danõ, ena'õ aboto ba dõdõmi, wa
 no Jehowa ndra'odo.

IV. **Ba** so zoei niwã'õ Jehowa, 21
 chõgoe, imane: He ono niha, hadia 22
 chõmi niwã'õ andrõ ba danõ Ndrao-
 no Gizeraëli, na lamane: Lõ'õ manõ
 i'ila iroegi ba'wa ba toball manõ
 si lõ boto gangilata fefoe? (*Hab.*
2, 3. Fet. II. 3, 4). Andrõ wa õmane 23
 chõra: Da'õ niwã'õ Zo'aja, Jehowa:
 Da'oe'etoe'õ niwã'õ andrõ, fa bõi
 sa'ae la'wa'õwã'õ Iraono Gizeraëli!
 Õmane sa'ae chõra: Itoegoe ahatõ
 mba'wa andrõ ba cloeha gangilata
 andrõ, fefoe. Bõi sa'ae ta'ila ba 24
 ma'oewoc Gizeraëli gangilata si lõ
 boto, ba he fama'ele'õ faja. Ja'odo 25
 a'i, Jehowa, zihede, oe'wã'õ niwã'õ-
 goe, ba itõrõ dania. Lõ mogasa
 sa'ae, ba gõtõmi andre, ja'ami niha
 sabe'e tandro; so niwã'õgoe, ba
 itõrõ göi oebe'e! — i'wã'õ So'aja,
 Jehowa. Ba so niwã'õ Jehowa 26
 chõgoe, imane: He ono niha, hiza, 27

lamane dōdōra ma'oe'woe Gizeraëli :
 Angilata andrō, ni'ilania, ba ba
 wa'ara dania, ba gōtō foeri nifa'
 28 ele'ōnia andrō. Andrō wa ōmane
 chōra: Ni'wa'ōgoe andrō fefoe, ba
 lō mogasa sa'ae: taroma ligoe andrō
 ni'wa'ōgoe, ba itōrō dania! — i'wa'ō
 So'aja, Jehowa.

FAZA 13.

I. Fama'ele'ō nitandrōsaigō ba za-
 ma'ele'ō sofaja andrō, II. ba ba za-
 ma'ele'ō ira alawe.

1 I. **Ba** so ni'wa'ō Jehowa chōgoe,
 2 imane : He ono niha, ama'ele'ō, ni-
 tandrōsaigō ba zama'ele'ō andrō ba
 Ndraono Gizeraëli, ōmane ba za-
 ma'ele'ō nichoi dōdōra andrō : Mi-
 fondrondrongo li Jehowa! *Fet. II.*
 3 *1, 21*. Da'ō ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa:
 Alai zama'ele'ō andrō, si lō tōdō,
 4 solo'ō manō nichoi dōdōra, si no
 tenga ni'ila hōrōra. No timba na-
 soe gatoea ba gadoedoela mbanoea
 zama'ele'ō andrō chōmi, ja'ami Irao-
 5 no Gizeraëli. (*Sin. seb. 2, 15*). Lō
 si mōi ami mija'wa ba zatōla gōli,
 ba lō nikōlinimi ma'oe'woe Gize-
 6 raëli, ba wangabe'e'ō ja'ami ba
 wasoewōta na ba'wa Jehowa. (*Sin.*
106, 23. F. 22, 30). Si lō boto mege
 la'ila ba faetasa faja, ja'ira andrō,
 7 si'ao mege : „Ni'wa'ō Jehowa”, ba
 lō nifatenge Jehowa ja'ira ba no
 sombalombaloi, ena'ō itōrō ni'wa'ō
 8 andrō. Hadia, tenga angilata si lō
 boto ni'i'ilami ba tenga faetasa faja
 wehedemi, ba no minane : „Ni'wa'ō
 Jehowa”, ba lō sihede ndra'odo.
 9 Andrō wa imane So'aja, Jehowa :
 Me no si lō boto wehedemi ba me
 no faja ni'ila hōrōmi, ba oelaoe
 sa'ac chōmi! — i'wa'ō So'aja Je-
 howa. Ilae ba zama'ele'ō andrō
 tangagoe, ba zama'ele'ō si no ma-
 ngi'ila si lō boto, ba si no mama'ele'ō
 faja; tebai monaha ira ba mba-
 noeagoe andrō, ba ba zoera nga'ōtō
 ma'oe'woe Gizeraëli, ba lō latanō
 dōira, ba lō tola laroe'gi danō Ndrao-

no Gizeraëli; ba ja aboto sa'ae
 ba dōdōmi, wa no So'aja, Jehowa,
 ndra'odo. Bōrō me no lafaeloengoe 10
 mbanoeagoe wangoma'ō : „Fa'a-
 toelō”, ba zi lō fa'atoelō sa atō,
 ba na lalaoe gōli kara banoeagoe,
 ba ja'ira zolaoe betoea fangafoesi.
 (*Jer. 6, 14*). Ba ōmane sa'ae ba zo-
 laoe betoea andrō : Ja adoedoe! Si
 ndroehoe, oefatōi'ō deoe sabōlōbōlō,
 fangahanigō ja'ia; aehoe ba danō
 deoe kara ba ilaoe angi sabōlōbōlō.
 Ba adoedoe sa'ae gōli kara andrō. 12
 Hadia, lō lasofoc dania chōmi :
 Heza so mbetoea andrō, nilaoemi?
 Andrō wa imane So'aja, Jehowa : 13
 Ja'ia, ilaoe angi sabōlōbōlō oebe'e,
 ba wa'abao dōdōgoe andrō ba teoe
 sabōlōbōlō fangahanigō, loaloea wō-
 noegoe ba teoc kara, bachoebachoe
 dōdōgoe, ba wangohori. Ba oedoe- 14
 doegō sa'ae gōli andrō, nilaoemi
 betoea, oelaoe tooe ba danō, ena'ō
 oroma dajadajania; sadoedoe ia ba
 ja'ami, ba si tekiko ba da'ō, ba
 ja aboto ba dōdōmi, wa no ja'odo
 Jehowa! (*Mat. 7, 27*). Ba oe'oi'gō 15
 wa'abao dōdōgoe ba gōli kara
 andrō, ba ba zolaoe betoea chōnia,
 ba imane dania chōmi : Lō'ō sa'ae
 ōli kara andrō ba lō'ō sa'ae solaoe
 betoea, sama'ele'ō andrō ba Ndrao- 16
 no Gizeraëli, sama'ele'ō nitandrō-
 saigō ba Jeroezalema ba sangi'ila
 angilata fangorifi chōra, me lō'ō sa
 atō fangorifi! i'wa'ō So'aja Jehowa.

II. **Ba** ja'oe'gō ono niha, otahō- 17
 gō nono mbanoeami alawe, sama'e-
 le'ō nichoi dōdōra, ba ama'ele'ō
 nifaoedoe'gō chōra, ōmane : Da'ō 18
 ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa : Alai ndra
 alawe andrō. sanagoe loeniloeni
 mboelōcha fefoe ba samazōchi ba-
 loebaloe hōgō, sondrozigō niha, he
 iraono ba he zatoea, ba wogaigō
 niha. Hadia, edōna mifa'oe'oe ōsa
 chōmi? Ba no mibe'e ba zalacha 19
 ndra'ō, ba mbanoeagoe, ha mato
 matonga kata fache mbōli gōlōmi
 ba mato doea mbawa koe, ba wa-

moenoe niha, salacha lõ mate ena'õ, ba ba wangorifi niha, si lõ tola aeri ena'õ, me milaoe waja ba mbanoeagoe, si no samondromondrongo
 20 faja. (*Moz. V. 18, 20*). Andrõ wa imane So'aja, Jehowa: Hiza, oelaoe ba loeniloeni andrõ chõmi fandra'oemi niha, timba wondra'oe wofõ, ba oesõbi ba dangami, ba o'e'efa'õ niha andrõ nira'oemi, nifamoloi fofo. Ba oere'a mbaloebaloe andrõ chõmi, ba o'e'efa'õ ba dangami mbanoeagoe andrõ, fa bõi sa'ae ahoeloea ira ba dangami, ba ja aboto ba dõdõmi, wa no ja'odo
 22 Jehowa. Me no miboesi dõdõ niha satoelõ tõdõ, falimosa, me lõ omasi ndra'o lafakao ira, ba me no mi'abe'e'õ danga zi no mangerogõ Lowalangi, ena'õ lõ ibõhõli mboeaboiania si lõ sõchi andrõ, fa lõ mate
 23 ia. Ba bõi sa'ae mi'ila zi lõ boto ba bõi sa'ae milaoe waetasa, o'e'efa'õ sa'ae ba dangami mbanoeagoe andrõ, ba ja aboto ba dõdõmi, wa no ja'õ Jehowa.

FAZA 14.

I. Satoea mbanoea samini tõdõ.
 II. Hoekoe satoelõ hoekoe andrõ nifatõrõ Jehowa, ba he no faloecha mato samõsa satoelõ tõdõ, ba tebai itimba.

1 I. Ba mõi chõgoe niha, satoea Ndraono Gizeraëli, ba moedadao
 2 ira fõnagoe. Ba so niwa'õ Jehowa
 3 chõgoe, imane. He ono niha, no la'aro'õ ba dõdõra nadoera niha andrõ ba no labe'e fõnara, tandrawa horõra; ba hadia, oetehe chõra
 4 lasofoe chõgoe hadia ia? Ba hede chõra, õmane: Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa: Dozi Iraono Gizeraëli, sangaro'õ ba dõdõra adoera ba same'e fõnara tandrawa horõra, ba si mõi chõ zama'ele'õ dania, ba ja'odo, Jehowa, zangoema'õ li chõra, ba
 5 wa'afahõna nadoera andrõ, ba wombaja tõdõ ma'owoe Gizeraëli, me no la'erogõ ndra'o, ba nadoera a-

6 ndrõ fefoe. Andrõ wa õmane ba ma'owoe Gizeraëli: Da'õ niwa'õ Zo'aja Jehowa: Mifalalini gera'erami, ba mibõhõli nadoemi andrõ ba mi'erogõ zogoro ita andrõ chõmi fefoe. Dozi ma'owoe Gizeraëli
 7 sa, ba niha bõ'õ, si no fatewoe ba Ndraono Gizeraëli, si fabali chõgoe, ba sangaro'õ ba dõdõra adoera, ba same'e fõnara, tandrawa horõra andrõ ba si mõi chõ zama'ele'õ dania, ba wanofoe chõgoe ba hoehoeo hadia ia chõra, ba ja'odo, Jehowa, zangoema'õ li chõra. Oetõngõ niha si manõ ba oebe'e
 8 tandra ira ba amaedola ba oehori ira ba mbanoeagoe andrõ, ena'õ aboto ba dõdõmi, wa no ja'õ Jehowa. (*Moz. V. 28, 37*). Ba na ibe'e nifowõhõ ia sama'ele'õ, ba wangoema'õ li, ba no ja'õ, Jehowa zamowõhõ sama'ele'õ andrõ, ba o'e'oro'õ dangagoe chõnia ba oeboenoe ia ba hoenõ mbanoeagoe Iraono Gizeraëli. Ba laloe'i horõra, fagõlõgõlõ ira zala
 10 zanofoe zala zama'ele'õ andrõ, ena'õ lõ'õ sa'ae eloengoe ma'owoe Gizeraëli wangerogõ ja'õ, ba bõi
 11 sa'ae lata'oenõi ira, ba horõra andrõ fefoe; ja banoeagoe ira ba Lowalangira ndra'odo, iwa'õ So'aja, Jehowa. (*Raz. I. 22, 22. Tes. II. 2, 11*).
 II. Ba so na niwa'õ Jehowa
 12 chõgoe, imane: He ono niha, na mosala chõgoe niha ba danõ, heza, na farõi ira chõgoe, ba na oebabaja ira, na oefoefoe wangabe'era andrõ, õra, na oefatõrõ chõra lofo ba na oehori ba danõ niha, fabaja oerifõra, (*F. 4, 16*), ba na so ba danõ
 14 andrõ niha andrõ si datõloe: Noachi ba Daniëli ba Jobi, ba ha ja'ira zaoeri, ba wa'atoelõ dõdõra andrõ, — iwa'õ So'aja, Jehowa. (*Moz. I. 6, 8. Dan. 9, 23. F. 28, 3. Job. 42, 10*). Na o'e'õhe ba
 15 danõ goetoe ndroe'oe ena'õ lahorori ndraono, ena'õ lõ nihaniha sa'ae, ena'õ tanõ si mate sa'ae, si lõ sanõrõ, bõrõ goetoe ndroe'oe a-

- 16 ndrō, ba na so ba danō niha andrō, si datōloe, ba faja wa no saeri ndra'o, iwa'ō So'aja, Jehowa, na so zaeri labe'e, he ono mateoa, ba he ono alawe : ha ja'ira zaeri. ba tanō, ba tobali tanō si mate. 2
- 17 Ba ma na si'ōli oefatōrō ba danō andrō, na oemane : „Jatoemōrō danō andrō si'ōli!” ba na oehori 3
- 18 ba danō niha, fabaja oerifōra, ba na so ba danō niha andrō, si datōloe, ba faja, wa no saeri ndra'o, iwa'ō So'aja, Jehowa, na so zaeri labe'e, he ono mateoa, ba he ono alawe ; ha ja'ira zaeri. Ba ma na fōchō waba oefatōrō ba danō andrō, ba na oelae chōra wōnoegoe andrō, iroegi ndro, ba wangohori 'ba danō niha, fabaja oerifōra, ba na so ba danō ndra Noachi, Daniëli, Jobi, ba faja, wa no saeri ndra'o, iwa'ō So'aja, Jehowa, na so zaeri labe'e, he ono mateoa, ba he ono alawe ; ha ja'ira zaeri, ba wa'atoelō dōdōra andrō. Ba imane sa'ae So'aja, Jehowa : Ba na oefatōrō ba Jeroezalema wotoe andrō chōgoe, si ōfa balō, si lō sōchi : Si'ōli ba lofo ba oetoe ndroe'oe ba fōchō waba, ba wangohori ba danō niha, fabaja oerifōra. (Jer. 15, 3. Fam. 6, 8), ba hiza, ba so zi tosai ba danō, ni'orifi, sangoloi'ō ono mateoa ba ono alawe. Da'ō dania zi mōi chōmi, ba mi'ila mbocaboeara, awō nilaoera, ba arāra dōdōmi, ba wamakao andrō nifatōrōgoe ba Jeroezalema, ba ngawalō hadia ia, fefoe, nifatōrōgoe chōra. (F. 24, 26).
- 22 Ba tobali arāra dōdōmi labe'e, na anehe ami mbocabocara, awō nilaoera, ba aboto ba dōdōmi, wa no tenga si lō bōrō, me oelae chōra nilaegoc andrō fefoe, iwa'ō So'aja, Jehowa. 4

FAZA 15.

Nitoenoe Jeroezalema, timba wēwē nagoē, si lō goena.

- 1 Ba so niwa'ō Jehowa chōgoe, imane : He ono niha, hadia zi to- 2

hoede wēwē nagoē, moroi ba doetoeroe geoc satoroe moroi ba hogoe geoc ba gatoea? (Sin. 80, 9. Jer. 2, 21. Joh. 15, 6). Hadia, so zangai ja'ia, samali'ō fakake, hadia ia, hadia so zamali'ō saita ja'ia, ba wanaitagō ngawalō hadia ia wakake ? Hiza, ō galitō labe'e ia ; ba na no achozi mbalōnia fafōfō, ba na no ifelai alitō daloenia gōi, ba hadia, so na gocnania dania ba ngawalō hadia ia? Hiza, me lō sachozi na ia, ba lō goenania, ba wolaoe hadia ia ; ba mendoera manō tebai la'ogoenā'ō ia ba da'ō, na no i'ā alitō ba na no achozi ōsa. Andrō wa imane So'aja Jehowa : Timba dōla nagoē ba ngai geoc ba gatoea, nihonōgōgoe ō galitō, oebe'e dania mbanoea Jeroezalema andrō. Ba oetōngō ira : No aefa ira ba galitō, ba alitō zoei zi manga ja'ira dania, ba ja aboto ba dōdōmi, wa no ja'ō Jehowa, na oetōngō ira. Ba oebali'ō tanō si mate danō, me no farōi ira, iwa'ō So'aja Jehowa. 3 4 5 6 7 8

FAZA 16.

Amaedola ndra alawe sohorō Jeroezalema. I. No ifaigi ia Jehowa ba wa'anoemania ba no ifohoe. II. Ba no iloeloe wa'asōchinia ba no mohorō ia ba Ndrawa Miseraji ba ba Ndrawa Asiria ba ba Ndrawa Gale-daia. III. Ba te'otoe'ō sa'ae ba wohorō andrō. IV. Ebocē horōnia, moroi ba horō Zodoma ba moroi ba horō Zamaria. V. Ba ifoeli zoei na ihachōsi tōdō ira dania Jehowa ba ifoeli fawoe'oe li ba Jeroezalema.

(Faigi gōi Hos. 1-3).

- I. Ba so niwa'ō Jehowa chōgoe, imane : He ono niha, tegoe Jeroezalema ba zogoro ita andrō chōra, ōmane : Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jehowa, ba mbanoea Jeroezalema : Si otarai ja'ocgō ba bōrōtamō, ba no ba danō Ndrawa Gana'ana : Toeaoe, ba Iraono Gamori, ba aweoe, ba Iraono Cheti. Ba ba wa'atoembemō 4

- andrō, me loeo toemboc ndra'oe-
gō, ba lō moetaba woesōmō ba
lō moefemondri ndra'cegō, ba wa-
ngehao ōsioe, ba lō moedoechoe a-
sio ndra'cegō ba lō moelōlō. Lō
5 sahaçhō tōdō ja'cegō, ba wolaoe
chōoc hadia ia, da'ō, ba wangaha-
chōsi tōdō ja'cegō. No nitibo'ō bæ-
ro ba mbenoea ndra'cegō, — awai
zi so ba dōdōra nosooe, me loeo
6 toemboc ndra'cegō. Ba oetōrō ndra'-
cegō, ba anhedo, me manaranara
ndra'cegō, oi do, ba oemane chōoe :
Ja'cegō andrō ba ndro andrō chōoe,
tooe, ba ni'orifi ndra'cegō ! oemane
chōoe : saeri ndra'cegō, ba ndro a-
7 ndrō chōoe ! Ba no oe'oja'ōndra'cegō,
timba wa'oja rozi ngawalō ndroe oe
ba danō, ba no manōi'ō, eboea ndra'-
cegō, ba no tobali fondrege oma-
siō ndra'cegō : no afosoe ndra'cegō,
ba no itoegoe abōlō mboemō, ba
si lō noecha na ndra'cegō, si lō ba-
loebaloe. Ba oetōrō ndra'cegō, ba
8 oe'ila'ō, ba hiza, ba no iroegi baŵa
wa'omasi chōoe. Ba oebologō ga-
mbalagoe baloebaloemō, oebaloeō
ndra'cegō, me no lō nocchaoe, ba
fawoe'oe li ndra'ō chōoe, mōido ba
hōloe, iŵa'ō So'aja, Jehowa, ba no
chōgoe sa'ae ndra'cegō. (*Roet. 3, 9.*
9 *Moz. II. 19, 5. Moz. V. 7, 6*). Ba
oefemondri'ō ba nidanō, oesasai
ndro andrō chōoe ba oebajoini fa-
10 nicha ndra'cegō. Ba oefonoecha
ndra'cegō noecha nifola'ala'a, ba
wanoso, ba oefobadagahe oeli zaŵi
nasi ndra'cegō ; ba oefolembē ndra'-
cegō lembe tarafali ba salendra
11 soeto oebe'e chōoe. (*Sin. 45*). Ba oe-
fo'aja ndra'cegō ba oebe'e gōla ba
mboelōchamō ba aja ba mbagioe.
12 Ba aja ba nichoemō ba saeroe da-
linga ēa dalingaoe ba takoeia si sō-
chi sibai ba hōgōoe. (*Moz. I. 24, 47*).
13 Ba no nifo'aja ndra'cegō, aja ana'a
ba aja firō, ba noechamō, ba no
tarafali, awō noecha sola'ala'a. Ba
fache samohoea ba ŵe ŵani ba fa-
nicha gōoe ba tobali si maeoeloe
wa'asōchioe ba ōchamō wa'asalaŵa.
Ba eboea doeriamō ba niha baero 14
misa, bōrō wa'asōchioe andrō, me
no a'oi so, ba wangehao andrō, ni-
be'egoe chōoe, iŵa'ō So'aja, Jehowa.
II. Eā no ōbe'e fa'abe'e dōdōoe 15
wa'asōchimō andrō, ba mohorō
ndra'cegō, bōrō doeriamō andrō,
ōhōna wohorōmō andrō ba zanōrō
fefoe, ōloeloc ndra'cegō. (*Jer. 2, 20.*
16 *F. 23, 3*). Ba ōhalō noechamō andrō
ōsa, ba ōbe'e toefo ba hilihili andrō
chōoe, sola'ala'a ba da'ō, ba mo-
horōhorō'ō ba da'ō — si lō irai ba
si lō'ō sa'ae gōi dania. (*F. 7, 20*).
Ba ōhalō najamō andrō, ana'agoe 17
ba firōgoe, nibe'egoe chōoe, ba ō-
bali'ō famaedo ndra matoea, ba
mohorō'ō chōra. (*Hos. 2, 8*). Ba ō-
18 halō noechamō, sola'ala'a andrō, ba
ōbe'e noechara ; ba fanicha andrō
chōgoe ba koemōjō chōgoe, ba ōbe'e
soemangera. Ba koe andrō chōgoe, 19
nibe'egoe chōoe, hamo si sōchi a-
ndrō chōgoe, ba no ōbe'ebe'e soe-
mangera, samohoea ; si manō mege,
iŵa'ō So'aja, Jehowa. Ba ōhalō no-
20 nooe matoea ba onoe alawe, ni'-
adonogōmō chōgoe, ba ōtaba, ōra ;
hadia, sambō na wohorōmō andrō,
(*Moz. III. 18, 21*), wa ōtaba na gōi 21
nonogoe matoea ba wame'e chōra,
wa no ōtoetoeoe ōra. (*Raz. II, 16,*
22 *3*). Ba ba zogoro ita andrō chōoe
fefoe ba ha wohorōhorōmō, ba lō'ō
sa itōrō tōdōoe gōtō mo ono sa-
woejoe ndra'cegō, me lō nocchaoe,
me lō baloebaloemō, ba me manara-
nara'ō tooe ba me oi do ndra'oe-
gō ! Ba nōnōnōnō zi lō sōchi andrō 23
chōoe fefoe, — Alai ndra'cegō, a-
lai ndra'cegō ! — iŵa'ō So'aja, Je-
howa, ba ōlao chōoo nose ba ōfazō- 24
chi chōoe hilihili ba golajama misa
fefoe. Ba ngai waeroea lala fefoe 25
ōfazōchi chōoo hilihili ba ōbe'e ba
zalacha wa'asōchimō andrō, dozi
sanōrō, ba ōfolala chōoe ; no ōhōna
wohorōmō. Mohorō'ō ba nono ma- 26
toea Ndrawa Miseraji, si faola tanō

chðoe, seboea ðsi; ba ðtohoegð no
 27 wohorðmð, ba wangandrð fðnoe-
 goe. Ba hiza, ba no oe'oro'ð dan-
 ngagoe ja'wae ba no oe'ambðsi
 nihonogði chðoe, ba no oeloeloe
 ndr'a'ogð ba wa'atebacha zi fa'oe-
 doe chðoe andrð, ono Ndrawa Wili-
 siti alawe, si no aila ba mboea-
 28 boeamð fohorð andrð. Ba no mo-
 horð'ð ba Ndrawa Asiria, ba tebai
 aboeso ndr'a'ogð; no mohorð'ð
 chðra ba tebai afðli'ð. (*Raz. II. 16,*
7. Nga'ðt. II. 28, 23. F. 23, 12).
 29 Ba no ðtohoetohoegð na wohorðmð
 ba danð zaniaga andrð, ba danð
 Galedaia, ba he ba da'ð gði, ba lð
 30 safðli ndr'a'ogð. No si tebacha si-
 bai dðdðoe! i'wa'ð So'aja, Jeho-
 wa — wa no ðlae da'ð fefoe, ni-
 foloe zohorð, si no maocloema-
 31 loe, wa no ðdozigð waeroea lala,
 wolae ose chðoe, ba he ewali
 fefoe, wamazðchi hilihili chðoe; ba
 no tenga zoei si mane sohorð, sa-
 ngoema'ð no ambð loeo, ndr'a'ogð.
 32 He alawe sohorðhorð, soloeloe ja'ia
 ba mbð'ð, lð lai wa no modonga
 33 ndr'a'ogð! Dozi ira alawe sohorð,
 ba manema boeala, ba ja'ogð, ba
 mamoeala ba zomasi ja'ogð fefoe,
 no ðbe'e gana'a, ena'ð mði ira
 chðoe, morði ba zi fasoei fefoe, ba
 34 wohorð chðoe. (*Hos. 8, 9*). Ba no
 toballi ba chðmð andrð, no tenga
 si mane hoekoe ba ndr'a alawe
 bð'ð, ba wohorðhorðmð andrð,
 no tenga nigohi ndr'a'ogð, no ja'-
 oegð zame'e loeo, ba lð'ð sa moe-
 foloco ndr'a'ogð. No toballi ba
 chðmð andrð.
 35 III. Ba me no si manð, ja'ogð
 sohorðhorð, ba fondrondrongo li
 36 Jehowa! Da'ð ni'wa'ð Zo'aja, Je-
 howa: Me no moelae zaila'ð, ba
 me no moefa'ele'ð zi lð baloebaloe
 chðoe, ba wohorðhorðmð andrð ba
 zomasi ja'ogð, ba ba nadoemð a-
 ndrð fefoe, sibocha mboeda, ba bðrð
 na gði ndro ndr'aonoe andrð, ni-
 37 be'ee soemangera, ba hiza ba

oe'ozaragð fefoe zomasi ja'ogð, ba
 zi no omasið ndr'a'ogð, ba somasi
 ndr'a'ogð, fabaja si lð edðna'ð ba
 si no te chðoe ðwa'ð. Oe'ozaragð ira
 chðoe ba oefahoi mbaloebaloe zai-
 la'ð, ba zanehe ira, ena'ð la'ila zai-
 la'ð andrð fefoe. (*Jes. 47, 3. Jer. 13,*
26. Hos. 2, 10 b. t.). Ba oehoekoe
 ndr'a'ogð, hoekoe zohorð oefatðrð
 38 chðoe, hoekoe ndr'a alawe sange'e,
 ba oebe'e adoewa ndrðmð, ba wð-
 noeog andrð ba ba wa'olohoegoe.
 (*Moz. III. 20, 10*). Ba oebe'e ba da-
 39 ngara ndr'a'ogð, ba ladoedogð no-
 seoe andrð ba lafoefoe hilihili andrð
 chðoe ba laheta chðoe noeçamð
 ba lahalð najae ba si lð noeça
 sa'ae ndr'a'ogð, si lð baloebaloe
 labe'e. Ba faloeça dania ira, oe-
 40 doemð, ba lateboe kara ndr'a'ogð
 ba la'ð'ðtð ndr'a'ogð si'ðli. Ba la-
 41 toenoe nomoe ba lafatðrð chðoe
 hoekoe, ba ato ndr'a alawe bð'ð sa-
 maigimaigi, ba lð'ð sa'ae oetehe
 sohorðhorð ndr'a'ogð, ba lð tola
 sa'ae ðbe'e loeora ba wohorð andrð.
 (*Raz. II. 25, 9*). Ba oe'okafoei wð-
 42 noeog ba chðoe andrð, dohð wa'-
 olohoegoe chðoe, ba lð hedehe-
 goe sa'ae, ba lð'ð sa'ae mofðnoedo.
 (*F. 5, 13*). Me lð itðrð tðdðoe me-
 43 ge, he wisa me ono sawoejoe ndr'a'-
 oegð, ba me no ð'andrð wðnoeogoe
 ba ngawalð andrð fefoe, ba hiza,
 ba oeselðni sa'ae chðoe mboeabo-
 aoe andrð! i'wa'ð So'aja, Jehowa,
 ba hadia, lð nifazðchioe fondrege
 horð, nðnðnðnð zogoro ita andrð
 chðoe fefoe? (*F. 9, 10; 11, 21*).

IV. Hiza, dozi solae amaedola,
 44 ba labðbðgð chðoe, lamane: „No
 famaedo nina nono alawe”. Ono ni-
 45 nae ndr'a'ogð, ono ninaoe andrð,
 sanoezoe tðdð mege fo'onomia, fa-
 baja ononia. Ba no talifoesð da-
 lifoesðoe ndr'a'ogð, sanoezoe tðdð
 fo'omora ba onora: Iraono Cheti
 gawemi ba Iraono Gamori doeami.
 Samaria ga'aoe ira alawe, ja'ia ba
 46 ononia alawe, si so ba ngaimð,

- ba gabera, ba achioe andrō, si so
 ba gambōlōoe, ba ja'ia Zodoma ba
 ononia alawe. (*Mo. V. 32, 22. Jes.*
 47 *1, 10. Jer. 3, 8*). Ba no tenga lalara
 nitōrōmō ba tenga sogoro ita chōra
 nilaoemō ; lō ararā, ba tedoee wa-
 lōsōchi mboeaboeamō fefoe, moroi
 48 ba mboecabocara. Faja wa no saeri
 ndrā'o, iwā'ō So'aja, Jehowa, na no
 irai ilaoe achioe Sodoma ba ononia
 alawe nilaoemi onooe alawe ! (*Mat.*
 49 *10, 15*). Hiza, da'ō horō nachioe
 Sodoma : Hocha, ba fa'afahōna
 mbalazo ba fa lō fa'aboe dōdō zi
 faloecha ia, ba ononia alawe, ba si
 noemana ba sambō balazo, ba lō
 50 latolo. (*Loek. 17, 28*). Faja'wa ira ba
 lalaoe zogoro ita fōnagoe ; ba oe-
 heta ira, me oe'ila da'ō. (*Mo. I.*
 51 *19, 24*). Ba lō'ō na'i matonga ho-
 rōmō nifazōchi Zamaria ; no abōlō-
 bōlō wolaoemō sogoro ita andrō,
 moroi chōra, ba tobali no ōboe'a
 ba hoeloe ndrā talifoesōoe, ba zo-
 goro ita andrō fefoe, nilaoemō. (*Jer.*
 52 *3, 11*). Ba ōtaha sa'ae gōi wa'aila-
 mō, ja'ōegō andrō, me no mōi'ō
 samoe'a ba hoeloe ndrā talifoesōoe,
 ba horōmō andrō, ba zi no ōlaoe
 sogoro ita, sabōlōbōlō, moroi ba
 nilaoera, ba tobali satoelō moroi
 chōoe ira. Ba jagō aila sa'ae, ba ō-
 taha wa'ailamō, me no hoelō za-
 toelō dalifoesōmō ōbe'e.
- 53 V. Oefoeli sa'ae oehachōsi tōdō ira,
 Sodoma ba ononia alawe ba Sama-
 ria ba ononia alawe, ba oehachōzi
 tōdō gōi ndrā'ōegō, ba chōra oe'ohē
 54 ndrā'ōegō, (*Fet. I. 3, 19, 20*), ena'ō
 ōtaha wa'ailamō, ena'ō aila ndrā'ōegō
 ba nilaoemō andrō fefoe, na arāra
 55 dōdōra ōbe'e. Ba talifoesōoe andrō,
 Sodoma ba ononia alawe, ba lacha-
 mō si mane fōna, ba Samaria ba
 ononia alawe, ba lachamō, ba ja'-
 oegō ba onooe alawe, ba michamō
 56 si mane fōna. Ba lō nitōrō lioe So-
 doma, talifoesōoe andrō, gōtō waja-
 57 wasamō andrō, me lō oroma na
 walōsōchimō, si mane me loeo la'-
- o'aja ndrā'ōegō ono Ndraono Ge-
 domo alawe, awō zi tefasoei ja'ira
 fefoe, ono Ndrawa Wilisiti alawe,
 sango'aja ja'ōegō, fasoci. (*Jes. 7, 1*).
 Fohorōmō andrō ba sogoro ita a- 58
 ndrō chōoe, ba no ōloe'i, iwā'ō So'-
 aja, Jehowa. Da'ō sa niwā'ō Zo'- 59
 aja, Jehowa : Oesotēlōni chōoe ni-
 laoemō, me ō'osentagō wahōloesa
 andrō ba me ōdoedogō wawoe'oesa
 li andrō. Ba ja'o, ba lō olifoedo 60
 wawoe'ocsa li andrō, me fawoe'oe
 li ndrā'o chōoe, me iraono ndrā'-
 oegō, ba [oefoeli] fawoe'oe li chōoe,
 siroegi si lō aetoe. (*Jer. 31, 31 b.t.*).
 Awena dania itōrō tōdōoe mboe- 61
 aboeamō andrō ba aila ndrā'ōegō,
 na ōhalō chōoe ndrā ga'aoe andrō,
 fabaja achioe, na oebe'e onooe ira,
 ba tenga ba wawoc'oesa li andrō
 chōoe. Ba oelaoe fawoe'oe li chōoe, 62
 ba ja aboto ba dōdōoe, wa no ja'o
 Jehowa. Ena'ō itōrō tōdōoe, ba e- 63
 na'ō aila'ō, fa lō hedehedeoe sa'ae,
 ba wa'aila andrō, na oebe'e aefa
 chōoe nilaoemō andrō fefoe, iwā'ō
 So'aja, Jehowa.

FAZA 17.

I. Amaedola : hogoe geresi ba wē-
 wē nagoe. II. Eloeahania, nitandrō-
 saigō chō razo Sedekia. III. Fama'e-
 le'ō : eresi Mesia ba hili Ziona.

- I. Ba so niwā'ō Jehowa.chōgoe, 1
 imane : He ono niha, laoe dahō- 2
 dahō ba amaedola ba ma'oewoe
 Gizeraēli, ōmane : Da'ō niwā'ō 3
 Zo'aja, Jehowa : No so moroi sa
 mojo seboea, seboea sibaifi, sa-
 naoe sibaifi boe, no a'oi so mboe
 si sōchi la'ala'a ; isa'wa hili Libano
 ba ifatō hogoe geresi. (*Jer. 48, 40 ;*
 49, 22). Ichete mbadōbadō ba i'o- 4
 loi'ō ba danō zaniaga ; ba mbanoea
 soja lafo ibe'e. (*F. 16, 29*). Ba ihalō
 zinanō ba danō, sara, ba itanō ba
 kaboe, ba zabōlō idanō ibe'e, timba
 mbooe. Ba aocri ba tobali wēwē 6
 nagoe sanana tooe ba danō, ba
 tobali akōi mangawoeli chōnia ga-

- sinia ba barõnia so w'ania. Ba me no tobali wewe nagoe, ba fadahadaha ia, i'oro'õ ndrahaniania.
- 7 Ba so mojo bõ'õ, seboea ba seboea afi ba sabõlõ boe, ba hiza, ba ifaoedogõ ia w'ania wewe nagoe andrõ, ba i'oro'õ chõnia ndrahaniania, ena'õ chõnia isõndra nidanõ, ba tenga ba gowoto andrõ
- 8 nitanõ ja'ia, he w'a'ae no ba danõ si sõchi ba sabõlõ idanõ tetanõ ia mege, ena'õ modaha ia ba ena'õ mowoea, ena'õ tobali wewe nagoe
- 9 si no maocloe fa'asõchi. Ba õmane: Da'õ niw'a'õ Zo'aja, Jehowa: Hadia, si sõchi maõ localoea dania ? Hadia, lõ ideha dania w'ania [sananõ ja'ia mege], ba lõ ifcoe mboeania, fa aleoe lehelehenia fefoe ? Ba tenga ba wa'abõlõ danga, ba tenga ba wa'ato
- 10 niha, na ideha w'ania. Ba hiza, ba no sinanõ ia; ba hadia, si sõchi maõ localoea dania ? Hadia, lõ aloea manõ aleoe, na gõna ia angi moroi ba gatoemboecha loeo, lõ aleoe ia ba gowoto andrõ, ba nitanõ ja'ia ? (*Moz. I. 41, 6*).
- 11 II. Ea so niw'a'õ Jehowa chõgoe, imane: Õmane ba niha sab'e tandro andrõ: Hadia, lõ aboto ba dõdõmi geloeaha da'õ? Õmane: Hiza, no mõi ba Jeroezalema razo Mbabeli
- 12 ba no ifara'oe'õ razora, awõ goemandroe seboea chõnia, ba no i'ohẽ chõnia ba Mbabeli. (*Raz. II. 24, 10 b. t.*). Ba no ihalõ gõi nga'õtõ razo, ba no fawoe'oe li ia chõnia, no i-be'e ba hõloe, ba sala'wa ba danõ, ba no i'ohẽ, (*Raz. II. 24, 17 b. t.*),
- 14 ena'õ bõi eboea wa'sala'wa, ena'õ bõi faja'wa [razo] ba fa bõi iwoe'ai wawoe'oesa li andrõ chõnia, ena'õ
- 15 arõ. Ba no fabali ia chõnia, ba no ifatenge zinenge ba danõ Miseraji, ena'õ lafa'ohẽ'õ chõnia koedo ba ena'õ lafatenge niha. Hadia, si sõchi maõ localoea da'õ ? Hadia, saeri maõ zolaoe si mane da'õ ? Hadia, aeri ia, na no idoedogõ wawoe'oesa li andrõ? (*Nga'õt. II. 36, 13*).
- Faja wa no saeri ndra'o, iw'a'õ 16 So'aja, Jehowa, na tenga ba mbanoea razo andrõ mate, ba mbanoea razo andrõ, samali'õ razo ja'ia mege, si no isawõ si mõi ia ba hõloe mege, awõ wawoe'oesa li andrõ, chõnia ba Mbabeli bacha mate ia. Ba Fara'õ andrõ, ba lõ'õ sa itolo 17 ia sabõlõ chõnia, ba he ba wa'ato niha chõnia, ba wasoewõta, na lako'o fari dania ba na lalaoe malige, ba wangohori niha, sato sibai. (*F. 4, 2*). Noa sa isawõ zi no 18 mõi ia ba hõloe mege, me no iwoe'ai wawoe'oesa li andrõ: he w'a'ae no fara'oc tanga ira, ba no ilaoe zoei da'õ fefoe; ba lõ aeri ia ba da'õ. Andrõ wa imane So'aja, Je- 19 howa: Faja wa no saeri ndra'o, na lõ oesoelõni chõnia wahõloesania andrõ, ba chõgoc mege, si no i'ositungagõ, ba he fawoe'oesa li andrõ, me fawoe'oe li ia fõnagoc, niwoe'-ainia. Ba oehawoei ia oe'õ andrõ 20 chõgoe, ena'õ alaoe ia ba goz'õgoe; ba oc'ohẽ ia ba Mbabeli, ba ba da'õ. oehoekoe ia, ba walimosania andrõ chõgoc. (*F. 12, 13*). Ba fo- 21 ndrege zabõlõ andrõ chõnia, ba zabõlõ andrõ chõnia fefoe, ba si mate ba mbawa zi'õli dania, ba si tosai, ba nifazawili misa ba zi fasoei fefoe, ena'õ aboto ba dõdõmi, wa no ja'o, Jehowa, zangoema'õ. (*F. 5, 12*).
- III. Da'õ niw'a'õ Zo'aja, Je- 22 howa: Oehalõ gõi zara doetoeroe ba hogoe geresi sala'wa andrõ ba oetanõ. Ba doetoeroenia ba wondrege hogoe oefatõ zara sise'ise, ba oetanõ ja'wa ba hili sala'wa. (*Jes. 4, 2; 11, 1. Jer. 23, 5; 33, 15. Sach. 3, 8; 6, 12*). Ba hili sala'wa andrõ 23 ba Ndraono Gizeraeli oetanõ, ena'õ modaha ia, ba ena'õ mowoea ba ba ena'õ tobali eresi sala'wa sibai, nahia ngawalõ wofo; ba loemõ ndrahaniania la'ia'gõ. Ba ja la'ila 24 geoe ba mbenoea fefoe, wa no ja'o Jehowa zangide'ide'õ eoe seboea, awõ wa no oe'eboea'õ geoc side'ide,

wa no mangadoloe geoe saokeri
oebe'e, awō wa no mobowo geoe
si no mate mege : ja'odo, Jehowa
zangoema'ō ba no ja'odo zolaoe.

FAZA 18.

I. Nisoelōni nilaoe zamōsana. II.
Na ifalalini gera'erania si no mangle-
rogō Lowalangi, ba aeri ia; ba na
i'erogō Lowalangi satoelō tōdō me-
ge, ba si mate ia. III. Famarooe
tōdō ba wamalalini era'era.

1 I. Ba so niwā'ō Jehowa chōgoe,
2 imane : Hana ami, wa milaoelaoe
gamaedola andrō ba danō Ndraono
Gizeraēli, wa mimane : „Ira ama
mege zi manga mboea nagoe saisō,
3 31, 29). Faja wa no saokeri ndra'o,
iwā'ō So'aja, Jehowa, na milaoe
na dania gamaedola andrō, ba
4 Ndraono Gizeraēli ! Hiza, no chō-
goe noso niha, fefoe, he noso na-
ma, ba he noso nono, ba no chō-
goe ; sosala zaetoe noso ! (Rom. 5,
5 12. Jak. 1, 15). Na so zatoelō tōdō,
6 na ilaoe zadōlō ba satoelō, na lō
i'ā gō nadoe, ba hili, ba na lō
ifaōga hōrōnia ba nadoe ma'owoe
Gizeraēli andrō, ba na lō i'ahafi
ndronga nawōnia, ba na lō oroedoe
ia ba ndra alawe, gōtō wa'afōchō
daloenia, (Jes. 57, 7. F. 22, 9. Moz.
7 III. 18, 20; 20, 18), na lō ifakao
nawōnia, ba na ifoelifoeli gade
zoegilōnia, ba na lō falaoe horō
ia ba na ibe'e o zolofō gōnia oša,
ba na ifobaloebaloe zi lō noecha,
(Moz. II. 22, 26, Moz. III. 19, 13.
8 Moz. V. 15, 7. Jes. 58, 7), ba na lō
i'ebōea'ō hare gana'ania, na lō
ifo'ono gana'ania, ba na lō ibabaja
zi lō sōchi, ba na lō ifeje'e'ō hoe-
koe ba niha bō'ō, (Moz. II. 22, 25),
9 ba na i'o'ō nifachoigoe, ba na itō-
ngōni hoekoe andrō chōgoe, wola-
e sadōlō, — da'ō niha satoelō, ba lō
zi lō aeri zi manō, iwā'ō So'aja,
10 Jehowa. Ba na mo'ono ia ono sa-
makao awōnia, sange'enge'e ba

solaoe si lō sōchi, ba si lō manōrō 11
lala namania andrō, satoelō tōdō ;
si manga gō nadoe, ba hili, ba si
angaohafi donga nawōnia, ba sa- 12
makao side'ide ba si noemana, ba
si falaoe horō, ba si lō mamoele
gade, ba samaōga hōrōnia ba na-
doe andrō, ba solaoe sogoro ita, ba 13
sangeboea hare zoegilōnia, samo'ono
ana'ania, hadia, saokeri zi manō ?
Lō aeri zi mane da'ō ! Me no ilaoe
zogoro ita andrō, fefoe, ba hoekoe
famoenoe hoekoenia ; ja'ia zoloe'i
donia. Ba na mo'ono zoei zi manō, 14
ba na i'ila zala namania fefoe ono
andrō, ba na ata'oe ia ba na lō
i'ohia'ō da'ō, na lō i'ā gō nadoe, 15
ba hili, ba na lō ifaōga hōrōnia ba
nadoe ma'owoe Gizeraēli andrō,
ba na lō i'ahafi ndronga nawōnia,
ba na lō ifakao nawōnia, ba na 16
lō itagō gade ba na lō falaoe horō
ia, ba na ibe'e o zolofō gōnia oša
ba na ifobaloebaloe zi lō noecha,
ba na lō ibabaja zi lō sōchi, ba 17
na lō i'ebōea'ō hare zoegilōnia, na
lō ifo'ono gana'ania, ba na i'o'ō
hoekoe andrō chōgoe, na itōrō ni-
fachoigoe, — ba lō mate ba horō
namania zi manō, saokeri ia. Ama- 18
nia andrō, me no ifakao nawōnia
ba me no falaoe horō ia, ba me
no ilaoe zi lō sōchi, bacha ba
hoenō niwara, — da'ō zi mate,
bōrō horōnia andrō. Ba mimane : 19
Hana wa lō iloe'i gōi horō nama-
nia ono ? Na no i'o'ō hoekoe ono,
ba na no ilaoe zatoelō, ba na no
itōngōni nifachoigoe, ba na no i'o'ō,
ba saokeri ia. Niha solalō, da'ō zi 20
mate. Lō iloe'i horō namania ono,
ba lō iloe'i horō nononia ama. Lō
teboelō chō zatoelō tōdō wa'atoelō
dōdōnia andrō, ba lō teboelō chō
zeboea horō gōlalōwānia andrō !
(Moz. V. 24, 16. Hab. 2, 4).

II. Ba na ifalalini gera'erania 21
seboea horō, na ibōhōli horō a-
ndrō nifazōchizōchinia mege, ba
na itōngōni nifachoigoe ba na

- 22 ilaoe zadōlō ba satoelō, ba aoeri ia, lō mate. Fangeroḡōnia andrō, bocaboeania mege, ba lō'ō sa'ae tebe'e horōnia; aoeri ia, bōrō za-toelō andrō, nilaoenia. Hadia, somasi fa'amate zeboea horō ndra'o-do, iŵa'ō So'aja, Jehowa, hadia, lō omasido, na ibōhōli mboeaboeania si lō sōchi andrō, ba na aoeri ia? (*F. 33, 11. Tim. I. 2, 4. Fet. II. 3, 9*).
- 24 Ba na ibōhōli wa'atoelō dōdōnia satoelō tōdō, ba na ilaoe zi lō sōchi, si mane sogoro ita andrō, nilaoe zeboea horō, ba lō'ō sa'ae goena mboeaboeania si sōchi andrō, mege; si mate ia, bōrō walimosania andrō, nilaoenia, awō horōnia. andrō, nifazōchinia. (*F. 3, 20*). Ba na miŵa'ō: Tenga satoelō wolaoe Jehowa! ba mifondrondrongo, ja'ami ma'owoe Gizeraēli: hadia, folaoegē zi lō atoelō? Hadia, tenga folaoemi zi lō atoelō? (*F. 33, 17*).
- 26 Na ibōhōli wa'atoelō dōdōnia satoelō tōdō, ba na ilaoe zi lō sōchi, ba si mate ia, bōrō da'ō; bōrō wa'amatenia zi lō sōchi andrō, nilaoenia. Ba na ibōhōli mboeaboeania mege seboea horō ba na ilaoe zadōlō ba satoelō, ba lō mate ia.
- 28 Me no ibōhōli wangerogōnia andrō, mege, fefoe, ba saeri ia, lō mate.
- 29 Ba na lamane ma'owoe Gizeraēli: Tenga satoelō wolaoe Jehowa! ba hadia, si ndroehoe, folaoegē zi lō atoelō, ja'ami ma'owoe Gizeraēli? Hadia, tenga folaoemi andrō zi lō atoelō?
- 30 III. Andrō wa boeaboea zamōsana oebe'e dali wangoehoekeo ja'ami, ja'ami ma'owoe Gizeraēli! iŵa'ō So'aja, Jehowa. Mifalalini gera'crami, mibōhōli walimosami andrō fefoe, fa bōi tobali tandraŵa horō, chōmi. Mibōhōli walimosami andrō fefoe, nilaoemi chōgoe, ba mifaigi chōmi dōdō si bohoce ba era'era si bohoce; hana sa wa edōna mate ami, ja'ami ma'owoc Gizeraēli! (*F. 11, 19; 36,*

26). Lō'ō sa omasido wa'amate zi mate andrō, iŵa'ō So'aja, Jehowa. Ba mibōhōli, ena'ō aoeri ami. (*F. 33, 11*).

FAZA 19.

I. Fangarōngarō ba wa'atekiko razo Ndraono Gizeraēli ba II. ba Jeroezalema, nibe'e amaedola ŵeŵe nagoe.

I. Ba ja'oegō, ba e'esi razo Ndraono Gizeraēli, ōmane: Ha niha ninaoe? Singo si alawe; ba ngai zingo mōrōmōrō ia, ba ngai nono zingo i'e'ebocae nononia. Sara zeboea ononia; ba tobali ono zingo da'ō ba ifamaha ia ba wondra'oendra'oe, i'ā niha. Ba la'echoegō niha chōnia niha baero, ba lōsoelōsoe chōra lafa'ala ia, lafesoe nichoe ba la'ohe ba danō Miseraji ia. (*Raz. II. 23, 31 b. t. Jer. 22, 11. Jes. 37, 29*). Ba me i'ila [inania] ara manō ba lō tōtōnafō sa'ae, ba ihālō nononia si sara, ba ibali'ō ono zingo. Ba faofao ia ba zingo, tobali ono zingo, ifamaha ia ba wondra'oendra'oe, i'ā niha. Ba i'aohafi lacha mbanoea chōra ba idoedoegō mbanoea, ba tobali tanō si mate danō, fabaja ōsinia, ba wendrōndrōndrōndrōnia. Ba lafasoei ia niha baero, oedoenia, moroi ba danō si tefasoei ja'ira, ba lahawoei ia oe'ōra, ba ba lōsoelōsoe chōra lafa'ala ia. Ba lafesoe nichoe ba ladōni ba haja, ba la'ohe ia chō razo Mbabeli, si jaŵa ba hati labe'c, ena'ō lō'ō sa'ae terongo linia ba hili Ndraono Gizeraēli. (*Raz. II. 24, 1 b. t. Nga'ōt. II. 36, 5 b. t. Jer. 22, 19*).

II. No timba ŵeŵe nagoe ninaoe, si mane ja'oegō, ŵeŵe nagoe nitanō ba mbewe nidanō; no abōlō mboea ba no abōlō ndraha, bōrō wa'abōlō nidanō. (*F. 17, 6*). Ba sara zesolo dahania, tola si'ō zalaŵa; manōi ia, bacha ba zarege daha, ba to'ele ia, ba wa'alaŵania ba ba wa'oja zi fadahadaha. Ba

tedeha ia ba wōnoe, tetibo'ō tooe
 ba danō, ba okōli mboeania ibe'e
 angi timoe; nilōwa ndrahania seso-
 solo ba mangadoloe, ō galitō. (*F.*
 13 17, 10). Ba ija'e, ba no moetanō
 ba danō si mate, ba danō sokōli-
 14 kōli, si no timba zowōchi tōdō. Ba
 no i'ā doeteroenia alitō, si otarai
 ndraha no mege, ba lō si tosai chō-
 nia daha sesolo, lō'ō sa'ae si'o za-
 la'wa. Fangarōngarō da'e ba no
 tobali fange'esi.

FAZA 20.

Hoehoeo ba zatoea Ndraono Gi-
 zeraēli: I. Famasoegi ba dōdō wa'a-
 be'e dandrora ba danō Miseraji, II.
 ba ba danō si mate, ba III. ba gōtō
 me asfa da'ō. IV. Andrō wa i'ōhe
 ira, ba danō si mate, ba niha baero,
 Jehowa V. Ba na foeri, ba i'ōhe ma-
 ngawoeli ira ba danōra.

1 I. Ba ba ndrōfi si fitoe, ba zi me-
 woeloe ba mba'wa si lima, ba so zatoea
 Ndraono Gizeraēli, ōsa. ba wanofoe
 chō Jehowa, ba moedadao ira fō-
 2 nagoe. Ba hoemedede chōgoe Jehowa,
 3 imane chōgoe: He ono niha, hede
 ba zatoea Ndraono Gizeraēli andrō,
 ōmane chōra: Da'ō ni'wa'ō Zo'aja,
 Jehowa: Hadia, ba wanofoe chōgoe
 mōi ami, Faja wa no saeri ndra'o,
 na oetche chōmi wanofoe chōgoe,
 4 i'wa'ō So'aja, Jehowa. Ba na ōfa-
 tōrō chōra hoekoe, na ō'otoe'ō
 ira, ja'oegō ono niha, ba omba-
 cha'ō chōra zogoro ita andrō chō
 ndra toeara mege, (*F.* 22, 2; 23, 36),
 5 ba ōmane chōra: Da'ō ni'wa'ō Zo'aja,
 Jehowa: Me loe oetoejoe Ndraono
 Gizeraēli, ba no oefaza'wa dangagoe
 [we'amōi ba hōloe] ba nga'ōtō ma'-
 oewoe Gizeraēli, ba no oefa'ele'ō
 ndra'o chōra, ba danō Miseraji; no
 oefaza'wa dangagoe chōra, ba no
 oemane: Jehowa ndra'odo, Lowa-
 6 langimi! (*Moz.* II. 6, 2 b. t.). Me
 loe da'ō oefaza'wa dangagoe chōra
 [we'amōi ba hōloe] wa oeheta ira
 ba danō Miseraji, awō wa oe'ōhe

ira ba danō ni'aloieigoe chōra, tanō
 si falawoe soesoe ba wē wani, —
 fondrege zi sōchi danō fefoe! (*Moz.*
 7 II, 3, 8). Ba no oemane chōra:
 Dozi ami, ba mitibo'ō zibocha mboe-
 da andrō, ba doedoema hōrōmi, ba
 bōi mihalō zalacha chōmi nadoe
 Ndrawa Miseraji andrō! No ja'odo
 8 Jehowa, Lowalangimi! Ba no sa-
 be'e tandro ira, ba lō edōna lafo-
 ndrondrongo ligoe; sihochā mboeda
 andrō fōnara, ba lō latibo'ō, ba
 adoe Ndrawa Miseraji andrō, ba lō
 labōhōli. Ba oehawoei ena'ō ira ba-
 choebachoe dōdōgoe andrō, ba oe-
 horigō ena'ō wōnoegoe ba chōra,
 ba daloe danō Ndrawa Miseraji.
 Ba lō olifoedo dōigoe andrō, fa
 9 bōi te'o'aja da'ō ba zanehe niha
 baero, ba zi so ira, sanehe, me
 oefa'ele'ō ndra'o chōra, me oeheta
 ira ba danō Miseraji.

II. Oeheta ira ba danō Miseraji 10
 ba oe'ōhe ira ba danō si mate;
 ba oefachoi chōra nifachoigoe, 11
 oe'ombacha'ō chōra hoekoe chōgoe,
 ni'o'ō niha, ena'ō aeri ia ba da'ō.
 (*Moz.* III. 18, 5. *Loek.* 10, 28). Ba 12
 loe sabato andrō chōgoe gōi oebe'e
 chōra, ena'ō andra ia chōma, ena'ō
 aboto ba dōdōra, wa no ja'o, Jcho-
 wa, zi amoni'ō ja'ira. (*Moz.* II. 20,
 8; 31, 13; 35, 2). Ba no lō la'o'ō 13
 chōgoe ma'oewoc Gizeraēli, ba dan-
 nō si mate, lō latōrō nifachoigoe
 ba lō ba dōdōra hoekoe andrō chō-
 goe, ni'o'ō niha, ena'ō aeri ia ba
 da'ō; ba loe sabato andrō chōgoe,
 ba no laforege wango'aja. Ba oe-
 hawoei ena'ō ira bachoebachoe dō-
 dōgoe andrō, ba danō si mate, ba
 wangohori ja'ira. (*Moz.* II. 16, 28;
 32, 10). Ba lō'ō zoei olifoedo dōi- 14
 goc andrō, fa bōi te'o'aja da'ō ba
 zanehe niha baero, si no anehe, me
 oeheta ira. Ba no oefaza'wa gōi da- 15
 ngagoe chōra, ba danō si mate
 [mōido ba hōloe chōra], wa lō oe'ōhe
 ira ba danō andrō nitehegoe chōra.
 tanō si falawoe soesoe ba wē wani —,

- fondrege zi sōchi danō fefoc! (*Moz. IV. 14, 30*), me no lō ba dōdōra hoekoe andrō chōgoe, ba me lō latōrō nifachoigoe ba me la'o'aja leoc sabato andrō chōgoe; me no ba nadoc chōra molemba dōdōra. (*A-mos. 5, 25, 26*). Ba no abōlō ahachō dōdōgoe ira, ba tebai oefakiko ira, ba lō oefaloea wangohori ja'ira, ba danō si mate. Ba no oemane ba ndraonora, ba danō si mate: Bōi mi'o'ō gamoeata ndra amami ba bōi mitōngōni hoekoe andrō chōra ba bōi mita'oēnōi ami ba nadoera!
- 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
- 16 Ja'odo Jehowa, Lowalangi: nifachoigoe mitōrō ba hoekoe chōgoe mitōngōni ba mi'o'ō! Ba he leoc sabato andrō chōgoe, ba mi'amoni'ō, ena'ō tandra ia chōda, ena'ō aboto ba dōdō, wa no ja'odo Jehowa, Lowalangimi. Ba iraonora andrō gōi, ba lō lafondrondrongo ligoe: lō latōrō nifachoigoe ba lō latōngōni hoekoe andrō chōgoe, ba wolo'ō ena'ō ni'o'ō niha, ena'ō aeri ia ba da'ō; ba he leoc sabato andrō chōgoe, ba no la'o'aja. Ba oehawoei ena'ō ira bachoebachoe dōdōgoe andrō, ba oehorigō ena'ō wōnoegoē chōra, ba danō si mate.
- 22 Ba oefoeli zoei oebōda dangagoe, ba lō olifoedo dōigoē andrō, fa bōi te'o'aja da'ō, ba zanehe niha baero andrō, si no anehe mege, me oeheta ira. Ba no oefazawa dangagoe chōra ba danō si mate [mōido ba hōloe] wa oetibo'ō ira ba niha baero, wa oefazawili ira ba danō zotanō misa, (*Moz. III. 26, 33*), me no lō la'o'ō hoekoe andrō chōgoe, ba me lō ba dōdōra nifachoigoe, ba me la'o'aja leoc sabato andrō chōgoe, ba me lō aefa hōrōra ba nadoc ndra amara andrō. Ba no oefachoi chōra zambō fa'asōchi ba no oehonogōi hoekoe si tenga fangorifira. (*Rom. I, 28*). Ta'oēnō ira oebe'e, ba gō nadoc andrō chōra — me no ahoi manō lafatōrō ba galitō zi a'a nonora — ena'ō moe-
- hocha mboera oebe'e, fa aboto ba dōdōra, wa no ja'odo Jehowa. (*Moz. III. 18, 21. Moz. V. 12, 31. F. 16, 20*).
- III. Andrō wa moehede'ō ba ma' oewoe Gizeraēli, ja'oēgō ono niha, omane chōra: Da'ō niwa'ō Zo'aja Jehowa: Sambalō na wango'aja ndra toeami ja'odo, me no la'erogō ndra'o. Me no oe'ohc ira ba danō andrō, nifaboe'oegoe chōra, we'amōi ba hōloe, ba na la'ila hilihili salawa, heza, ba ma eoc sabōlō bocloe, ba latataba ba da'ō zoemange nadoc chōra ba ba da'ō labe'c game'elara andrō, sanoezoe dōdōda, ba he soemange samohoea andrō chōra ba he soemange nibadoc. (*Jes. 57, 5*). Ba oemane chōra: Hadia hilihili andrō, si mōimōi ami? Andrō wa labe'e tōinia „hilihili”, iroegi ma'ōchō andre. Ba omane sa'ae ba ma'oewoe Gizeraēli: Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jehowa: Hadia, hoekoc chō ndra toeami mi'o'ō, wana'oēnōi ja'ami, ba mohorōhorō ami ba zihocha mboeda andrō chōra. Ba wame'e soemange andrō chōmi ba ba wamatōrō ba galitō onomi matoea, mita'oēnōi ami ba nadoc andrō chōmi, fefoc, iroegi ma'ōchō andre, ba hadia, ba oetehe chōmi wanofoc chōgoe, ja'ami, ma'oewoe Gizeraēli? Faja wa no saeri ndra'o, iwa'ō So'aja, Jchowa, na oetehe chōmi wanofoc chōgoe! Ba hadia niwa'ōmi tōdōmi, ba lō'ō manō itōrō, me no mimane dōdōmi: Tafaomagō ita ba niha bacro, ba niha ba danō niha baero, wamosoemange eoc ba kara. (*Jzr. 44, 17*).
- IV. Faja, wa no saeri ndra'o, iwa'ō So'aja, Jehowa, na lō mōido samatōrō ja'ami ba na lō oe'abe'e'ō dangagoe ba na lō oc'oro'ō ba na lō oelaoe mbachoebachoe dōdōgoe. (*Moz. V. 5, 15*). Ba oeheta ami ba niha baero, oe'ozaragō ami moroi ba danō misa, ba zi no tefazawili

ami, oe'abe'e'õ dangagoe ba oe'o-
 ro'õ ba oelaoe mbachoebachoe dõ-
 35 dõdõgõe. Ba oe'ohẽ ami ba danõ
 si mate ba niha baero, ba ba da'õ
 fahoehoeo ita, si faoedoe wawa
 36 ita. (*Jes. 31, 2. Hos. 2, 14*). Si mane
 me fahoehoeo ndra'o chõ ndra
 toeami ba danõ si mate, ba danõ
 Miseraji, si manõ gõĩ na fahoe-
 hoeodo chõmi. iwa'õ So'aja, Je-
 37 howa. Ba oefatõrõ ami barõ zi'o
 ba oebe'e ba wesoe wawoe'oesa li
 andrõ ami. (*Moz. III. 27, 32. Mich.*
 38 *7, 14*). Ba oeheta ba chõmi zi no
 mola'wa ja'odo ba si no fabali
 chõgõe. Oeheta ira ba danõ andrõ,
 ba zi no niha bõ'õ ira, ba lõ'õ sa
 laroegei danõ Ndraono Gizeraëli,
 ena'õ aboto ba dõdõmi, wa no
 39 ja'odo Jehowa. Ba ja'ami, ma'oewoe
 Gizeraëli, ba da'õ niwa'õ Zo'aja,
 Jehowa : Mi'ae mitoenoe nadoemi
 andrõ, dozi ami ; ba aefa da'õ —
 hadia, si ndroehoe lõ mifondron-
 drongõ ligoe ? — ba lõ'õ sa'ae
 mi'o'aja dõigoe andrõ. ni'amoni'õ
 ba gõ nadoe andrõ chõmi ba ba
 nadoemi andrõ.
 40 V. Ba hili ni'amoni'õ andrõ
 chõgõe, ba hili sala'wa andrõ ba
 Ndraono Gizeraëli, iwa'õ So'aja,
 Jehowa, ba da'õ lafosoemange da-
 nia ndra'odo ma'oewoe Gizeraëli
 ba danõ, dozi ; ba oe'ebœa'õ sa'ae
 dõdõgõe, wangai ja'ami chõgõe ba
 ebœa dõdõgõe ba zœmange nihalõ
 fegero ba ba zi a'a game'ela andrõ
 chõmi, ba game'elami ni'amoni'õ
 41 andrõ, fefoe. Ba wa'amohœa andrõ
 oe'ebœa'õ dõdõgõe wangai ja'ami
 chõgõe, na oeheta ami ba niha
 bacro ba na oe'ozaragõ ami ba danõ
 misa, ba nifazawili ja'ami, ba oefa'-
 ele'õ wa no ni'amoni'õ ndra'odo, ba
 42 zanehe niha baero. Ba aboto dania
 ba dõdõmi, wa no ja'o Jehowa, na
 oe'ohẽ ami ba danõ Ndraono Gi-
 zeraëli, ba danõ si no mõido ba
 hõloe chõ ndra toeami, ba wa-
 43 me'e chõra. Ba itõrõ dania tõdõmi

mbœabœœami, awõ zi lõ sõchi
 andrõ, fefoe, nilaoemi, wana'oenõĩ
 ja'ami, ba ogoro dania ami wo-
 laoemi andrõ, bõrõ zi lõ sõchi a-
 ndrõ, fefoe, nifazõchimi. (*F. 6, 9*).
 Ba ja aboto ba dõdõmi, wa no ja'o 44
 Jehowa, na lõ olifoedo dõigõe
 andrõ, ba nilaoegoe chõmi, na lõ
 oebe'e dali mbœabœœami andrõ,
 si lõ sõchi, ba he folaoemi andrõ,
 si lõ sõchi, ja'ami ma'oewoe Gize-
 raëli, iwa'õ So'aja, Jehowa.

FAZA 21.

I. Ida'õda'õ na wangoehœkœe
 Jeroezalema Jehowa. II. No moesõbi
 zi'õli ja'wa Jeroezalema ba ja'wa
 Ndraono Gizeraëli. III. Ja'ia wama-
 tõrõ Jehowa hœkœe ba mbanoœania.
 IV. Famoœnoe mbanoœa Jeroezale-
 ma zi'õli razo Mbabeli. V. Ba Irao-
 no Gamoni gõĩ itõrõ hœkœe fõnoe
 andrõ.

I. Ba so niwa'õ Jehowa chõgõe, 1
 imane : He ono niha, otahõgõ danõ 2
 miraja, ba miraja laoe hœhoeomõ
 ba ama'ele'õ, nitandrõsaigõ ba ga-
 toea andrõ ba mbenœea, ba danõ
 tánõ raja, (*F. 21, 2*), ba õmane 3
 ba gaoea andrõ, ba danõ tánõ
 raja : Fondrondrongõ li Jehowa !
 Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa : Hiza,
 oe'ebœa'õ galitõ chõœe, si manga
 geœ saœri fefoe, fabaja adolœ
 fefoe. Si lõ mate holahola galitõ
 andrõ, ba bawa niha fefoe, i'otarai
 moroi raja, noemalõ mijõœe, ba
 ariri ibe'e. (*Loek. 23, 31*). Ba dozi 4
 niha dania zangila, wa no ja'o,
 Jehowa, zangebœa ; si lõ mate ia.
 Ba oemane : Alai ndra'o, ja'oegõ 5
 So'aja, Jehowa ! Lamane dania ba
 chõgõe andre : Hadia, tenga solaoe
 amaedola ? (*F. 17, 2*).
 II. Ba so niwa'õ Jehowa chõ- 6
 goe, imane : He ono niha, otahõgõ 7
 Jeroezalema, ba angombacha, ni-
 tandrõsaigõ ba ni'amoni'õ andrõ
 ba ama'ele'õ, nitandrõsaigõ ba da-
 nõ Ndraono Gizeraëli. Omane ba 8

- danō Ndraono Gizeraëli : Da'ō ni-
 wā'ō Jehowa : Hiza, oelaoe chōoe,
 oesōbi zi'ōligoe ba oehori ba danō
 he satoelō tōdō, ba he seboea hor-
 9 rō. Me edōnado oehori ba danō
 zatoelō tōdō, fabaja seboea horō
 andrō, wa aheta ba zaemboe zi'ōli-
 goe, famoenoe niha fefoe, i'otarai
 10 moroi raja, noemalō mijōoe. Ba ja
 aboto ba dōdō niha fefoe, wa no
 ja'odo, Jehowa, zanōbi si'ōli ; lō'ō
 11 sa'ae mangawoeli ba zaemboe. Ba
 ja'oeō ono niha, ba angarōngarō !
 Ja timba safatō sola ndrā'oeō ba
 saboe sibai tōdō wangarōngarō, ba
 12 zanehe ira ! Ba na lamane chōoe :
 Hadia wa mangarōngarō'ō ? ba ō-
 mane : Me no moerongo doeria ba
 zangoeloe dōdō fefoe ba ba zadada
 danga fefoe, ba zi taja gera'era
 fefoe ba ba zi tobali idanō mbalō-
 doehi fefoe. Hiza, aloea, itōrō, i-
 wā'ō So'aja, Jehowa. (F. 7, 17).
- 13 III. Ba so niwā'ō Jehowa chō-
 14 goe, imane : He ono niha, ama'ele'ō,
 ōmane : Da'ō niwā'ō Jehowa : Ō-
 mane : Si'ōli, no moedali zi'ōli, no
 15 moehaogō ! Ba wangō'ōtō niha, wa
 no ladali ia, ba wa'atakile, mb no
 lahaogō. Tenga si lō abōlō mbōzi-
 bōzi nonogoe andrō, no si lō ba
 16 dōdō ngawalō geoe fefoe. Ba no
 ibe'e nihaogō, ena'ō itoejoe tangania.
 No moedali zi'ōli andrō ba no
 moehaogō, ba wame'e ba danga zam-
 17 moenoemoenoe niha ja'ia. Ege'ege
 ba angarōngarō, ja'oeō ono niha,
 telaee sa'ae ba mbanoeagoe ba ba
 zala'wa Ndraono Gizeraëli, fefoe !
 Ō zi'ōli sa'ae ira, fabaja banoeagoe
 18 andrō ; ba bōzi zolamō ! Noa sa
 moetandraigō — „ba he wisa, na
 te chō mbōzibōzi andrō ?” Tebai
 19 da'ō, iwā'ō So'aja, Jehowa. Ba ja'-
 oeō, ono niha, ba ama'ele'ō ba
 laee datawō, ba tōloe dania zi'ōli,
 si'ōli famoenoe, si'ōli famoenoe se-
 boea zamasei ja'ira, (F. 6, 11),
 20 ena'ō mangoeloe dōdō, ba ena'ō ato
 ni'ō'ōtō tooe, ba mbawa göli chōra
- fefoe. Takile zi'ōli oebe'e, na ama-
 dola gari mbanoea tebe'e ia, no
 ba wamoenoe ladali. Bali'ōgō foeri, 21
 sa'wa gambōlō, dōlō'ō, sa'wa gabe-
 ra, he zi no moewa'ō mbawaoe !
 Ba ja'odo göi, ba oelaoe datawō, 22
 ba oefadōhō wōnoegoe ; ja'odo, Je-
 howa zangoema'ō. (F. 16, 42).
- IV. Ba so niwā'ō Jehowa chō- 23
 goe, imane : He ono niha, honogōi, 24
 doea rozi lala zi'ōli andrō chō razo
 Mbabeli, ha samboea danō, si ota-
 rai lala andrō, si doea rozi. Ba do-
 zi bawa lala ba mbanoea heza, ba
 ōbe'e dandra, ena'ō itōrō Raba 25
 Ndraono Gamoni ba tanō mado
 Joeda, ba Jeroezalema ba daloe, si'-
 ōli andrō. Noa sa so ba wabali'wa 26
 lala razo Mbabeli, ba mbawa lala
 andrō si doea rozi, ba wolaoe fae-
 tasa ; ifahisi nono wana, isofoe ba
 ziraha ba ifaigi gate. (Moz. I. 31,
 19). Ba dangania kambōlō, ba da- 27
 hōdahō „Jeroezalema”, ba wame'e
 famoto göli ba ba we'ao ba ba
 wangahahagō ba ba wamataro fo-
 rasa mbawa göli, ba wogo'o fari
 ba ba wolaoe malige zanoewō. (F.
 4, 2). Ba ba dōdōra, ba no hoelō 28
 waetasa faja ; famaigira, ba ara na,
 ha oega migoe na, ba tefaseogi ba
 dōdō horōra, ena'ō te'oloi'ō ira.
 Andrō wa imane So'aja, Jehowa : 29
 Me no mifaseogi ba dōdō horōmi,
 me no oroma wangerogōmi [ja'odo],
 me no tobali to'ele horōmi ba ni-
 laaelaoemi andrō, fefoe, — me itō-
 rō tōdō ami, ba nira'oe ami, bōrō
 da'ō. Ba ja'oeō niboenoe seboea 30
 horō, sala'wa Ndraono Gizeraëli, si
 no iroegi ba'wa ba ginōtō wangasi-
 wai horō : Da'ō niwā'ō Zo'aja Je- 31
 howa : Niheta zaemboe, niheta da-
 koela ! Tenga si lō tebelō da'ō.
 Nibe'e ja'wa zi no ide'ide tooe ba
 nihōndrōgō tooe zi no ala'wa ja'wa.
 Tōloe winaeta oebali'ō adoedoela ; 32
 da'ō göi, ba si lō'ō sa'ae dania,
 irege so zochō andrō, ba chōnia
 oebe'e. (Moz. I. 49, 10).

- 33 V. Ba ja'oegō ono niha, ba ama'ele'ō, ōmane : Da'ō niwā'ō Zo'aja Jehowa, ba chō Ndraono Gamoni ba ba wango'ajara andrō, ba ōmane : Si'ōli, no moedōni zi'ōli, no moehaogō ba wango'ō'ōtō niha
- 34 lafaigi chōoe walimosa ba fatoea lalaoe chōoe waetasa faja, ba wamaoedogō ja'ia ba mbagi zi mate seboea horō, siroegi ba'wa ba ginōtō wangasiwai horō. Foeli saemboegō ! Ba mbanoea ba niwōwōi ja'oegō, ba danō mbōrōtamō oe-
36 hoekoe ndra'oegō. (*Jer. 47, 6*), ba oehawoei ndra'oegō fōnoegoe ; alitō bachoebachoe dōdōgoe oe'eboea'ō chōoe, ba oebe'e ba danga niha si no timba goetoe ndrōe'oe ndrōe'ogō, niha sama'oea famakikomō. Ō galitō dania ndrā'oegō, ba ba daloe danō adoewa ndrōmō ; lō'ō sa'ae itōrō tōdō ndrā'oegō ; noa sa ja'odo, Jehowa, zangoema'ō !

FAZA 22.

I. Ba wamazawili ja'ira ba niha baero te'otoe'ō horō Jeroezalama, si no fahōna. II. Amaedola tetoenoe ira ba galitō fa'aboe dōdō. III. Tesoelōni dania horō zama'ele'ō andrō ba he horō gere ba he horō zala'wa.

- 1 I. Ba so niwā'ō Jehowa chō-
2 goe, imane : Ba ja'oegō, ono niha, hadia same'e fotoe ndrā'oegō, same'e fotoe ba mbanoea zange'enge'e andrō ? Ba fasoegi ba dōdōra zogoro ita andrō chōra, fefoe, (*F. 20, 4; 24, 9*), ōmane : Da'ō niwā'ō Zo'aja, Jehowa : Alai mbanoea andrō, same'e adoewa ndrō niha ba chōra, ena'ō iroegi ba'wa andrō chōra, ba samazōchi chōra adoe, ba wana'oenōi ja'ira ! Ba ndrō andrō chōoe, nidoewagōmō, toharc chōoe horō, ba ba nadoe andrō chōoe, nifazōchimō, ba no ta'oēnō ndrā'oegō. Ba no ara ndrā'oegō, no neomalō ndrōfioe. A-
- ndrō wa oebe'e ni'ō'aja niha baero ndrā'oegō ba fama'iki ba danō misa, fefoe. (*Raz. II. 21, 16. Moz. V. 28, 37. F. 5, 14*). He sahatō, ba he sarōoe, ba la'igi'igi'ō ndrā'oegō, ja'oegō si no eboea toeria wa'ata'oēnō, si no fahōna fa'afakoejoe. Hiza, sala'wa Ndraono Gizeraēli andrō ba chōoe, ba fatandro, ba dangania abe'e dōdō zamōsana, ba wamoenoemoenoe niha. Ama ba ina, ba la'ositengagō ba chōmi, ba si fatewoe, ba lafalangōgō, ba si lō ama, si lō ina, ba he lacha mbanoea, ba lafakao, ba chōmi andrō. No lō ba dōdōmi ni'amoni'ō andrō chōgoe, ba he loeo sabato andrō chōgoe, ba mi'ō'aja. So ba chōmi niha samōbōgō si lō sōchi, ba wamoenoe niha dania, ba ba hili ba chōmi, ba la'aga'aga gō nadoe, ba mohōrōhōrō mbanoeami. (*F. 18, 6*). Sangeheta ba loebaloe zaila nama ami, ba soroe-doe ba ndrā alawe si no ra'ira'io ba wa'afōchō daloe. (*Moz. III. 18, 8. 19*). Si samōsa, ba ihorōni ndrōnga nāwōnia, ba si samōsa, ba ra'ira'io noemōnōnia ibe'c, wohorōni ja'ia, ba si samōsa ba chōmi, ba ihorōni dalifoesōnia, ono nama-nia. (*Moz. III. 18, 9. 15. 20*). Manginga gana'a ami, ba wamoenoe niha ; no mi'eboea'ō hare zoegilōmi ba no mifo'ono gana'ami, no mi-be'e te'ala nāwōmi, no mifakao, ba no olifoe ami ndrā'odo, i'wā'ō So'aja, Jehowa. Ba hiza, ba no ahōlihōli dōdōgoe ba haremō andrō, nisōndramō, ba ba wamoenoemoenoe niha andrō ba chōmi. (*F. 21, 17*). Ba hadia, lō teboelō wa'abe'e dōdōmi andrō ba lō mamalōmalō wa'abe'e dangami, na loeo oesehegō ami ? No ja'odo, Jehowa, zangoema'ō, ba oefaloea gōi. (*F. 17, 24*). Ba oefazawili ami ba niha bacro, ba danō zotanō misa zoemae-we ami oebe'e, ba oeheta chōmi zi ra'ira'io andrō, (*F. 12, 14*), ba oe'ochōgō ami, ba zanehe niha

- baero, ena'õ aboto ba dõdõmi, wa
no ja'õ Jehowa.
- 17 II. Ba so niwã'õ Jehowa chõ-
18 goe, imane: He ono niha, no to-
bali achozila chõgoe ma'owoe Gi-
zeraëli andrõ. Ja'ira fefoe, ba no
timba dõla garamba ba simo mba-
noea ba si'õli ba simo itõ, ba ga-
litõ famahele; no tobali tai wirõ.
19 (*Jes. 1, 22. Jer. 6, 28*). Andrõ wa
imane So'aja, Jehowa: Me no ahori
tobali achozila ami, ba hiza, ba
oe'owoei ami ba Jeroezalema ba-
cha. Si mane na la'oroedoegõ bacha
20 ba galitõ wirõ ba tõla garamba
ba si'õli ba simo itõ ba simo mba-
noea, ba wangeboea alitõ chõnia
ba ba wolaoegõ ja'ia, si manõ na
oe'oroedoegõ ami dania ba wõnoe-
gõ andrõ ba ba wa'abao dõdõgõ,
ba oetoe'õ tooe ami, ba alaoe ami
21 oebe'e. Ba oe'owoei ami, ba oe'-
eboea'õ chõmi galitõ bachoebachoe
dõdõgõ, ena'õ alaoe ami bacha ba
22 da'õ. Si mane na latoenoe wirõ ba
galitõ, si manõ dania wolaoegõ ja'ami
bacha ba da'õ, ena'õ aboto ba dõ-
dõmi, wa no oehawoei ami fõnoe-
gõ, ja'odo andre, Jehowa.
- 23 III. Ba so niwã'õ Jehowa chõ-
24 goe, imane: He ono niha, õmane
chõnia: Tanõ si lõ teoe ndra'ogõ
si lõ basõbasõ, me loeo wõnoegõ
25 andrõ. Sama'ele'õ andrõ ba chõra,
ba no mamagõlõ; la'ã niha, si
mane singo sindrõndrõndrõndrõ,
sondra'oendra'oe; gamagama ba
ana'a, ba laraboe, ba fahõna ba
danõ lacha mbanoea labe'e. (*Hos.*
26 *6, 9. Mat. 23, 14*). Ere ba chõra. ba
mo'olalõwã ba nifachoigõ andrõ
ba la'o'aja ni'amon'i'õ andrõ chõ-
gõ; ni'amon'i'õ ba si lõ moe'amo-
ni'õ, ba lõ lafaehoesi, ba lõ lafahaõ
zato, he wisa ba ni'amon'i'õ ba he
wisa ba zi lõ moe'amon'i'õ; ba
loeo sabato andrõ chõgõ, ba lafa-
kifoe horõra, ba tobali ni'o'aja
27 ndra'o ba chõra. (*F. 44, 23*). Sala-
wãra andrõ, ba no hoelõ nasoe ga-
- toea sondra'oendra'oe niha, ba wa-
me'e adoewa ndro ba ba wamoenoe
niha, wangeloei harera. (*Mich. 3,*
11. Sef. 3, 3). Ba sama'ele'õ andrõ 28
chõra, ba labaloe'õ da'õ, wang'ila
faja, ba lafa'ele'õ chõra walimosa,
lamane: „Niwã'õ Jehowa!” ba lõ'õ
sa hedehehe Jehowa. (*F. 13, 10*).
Niha ba danõ, ba lafakao nawõra 29
ba faraboeraboe; lafakao zide'ide
ba si noemana ba lafalangõgõ zi
fatewoe, lõ bõrõ. Ba no oe'alo'e'a- 30
loei zamõsa, same'e ba'aba'ã ba mã
samelegõ nosonia ba danõ andrõ,
chõgõ, fa bõi oefakiko, ba lõ ni-
sõndragõ. (*Sin. 106, 23*). Ba no 31
oelaoe chõra wõnoegõ, no oehori
ira alitõ bachoebachoe dõdõgõ a-
ndrõ, no oesoelõni chõra mboea-
boeara andrõ, iwã'õ So'aja, Jehowa.
(*F. 9, 10; 11, 21; 16, 43*).

FAZA 23.

I. Fanegõ ira alawe andrõ si
daroa, sohorõhorõ, Ohola ba Oholi-
ba (Samaria) Jeroezalema: II.
Fohorõ Gohola andrõ, ba no la'o-
toe'õ Dawa Asiria. III. Ba Oholiba
gõ, ba no mohorõhorõ ba Ndrawa
Galedaia. IV. Andrõ wa Dawa Ga-
ledaia gõi zangotoe'õ ja'ia. V. Sa-
moeza tã idoenõdoenõ Jehowa zo-
gori ita andrõ ba zi daroea andrõ,
awõ wotoe wohorõ.

I. Ba so niwã'õ Jehowa chõgõ, 1
imane: He ono niha! So ndra a- 2
lawe, domboea, ha samboea nina, 3
sohorõhorõ ba danõ Miseraji, me o-
no alawe ira na mohorõhorõ ira.
Lababaja zoesoera [ira matoea] ba
la'omõsimõsi wosoera. (*F. 16, 26;*
20, 8). Ohola dõi zi a'a, ba Oholi- 4
ba dõi nachinia. Ba no oehalõ ira,
ba mo'ono ira, ono matoea ba ono
alawe, ba Ohola dõi Zamaria ba
Oholiba dõi Jeroezalema

II. Ba oroedoe ba ndra matoea 5
bõ'õ, salahigõ, Gohola, ba aoechoe
ia ba zomasi ja'ia andrõ, ba Ndra-
wa Asiria, si mõi chõnia, (*Raz. II.*
15, 19; 17, 3. F. 16, 28), sobaroe oe- 6

- ngoe sowē warocwaroe, residé ba koemandroe, oi ono matoea omasiō, si fakoedo. Ba ilocloe ia chōra, ba wohorō andrō; oi ono matoea Ndrawa Asiria, nitoetojoe; ba ba chōra fefoe, ba zi no aoechoe ia, ba ra'ira'io ia ibe'e, ba nadoera andrō fefoe. Ba fohorōhorōnia andrō, si oroi ba danō Miseraji sa'ae, ba lō ibōhōli; noa sa mohorō da'ō chōnia, me ono alawe ia na, no lababaja wosoenia ba no lalaoe chōnia wohorōra andrō. Andrō wa no oebe'e ia ba danga zomasi ja'ia, ba danga nono matoea Ndrawa Asiria andrō, ba zi no aoechoe ia. Ba laheta mbaloebaloe zaila ia, ba la'oloi'ō nononia matoea, fabaja ononia alawe, ba laboenoe ia si'ōli, ba tobali amaedola ia ba ndra alawe bō'ō, ba lafatōrō chōnia hoekoe. (*F. 16; 37*).
- III. Ba he wā'ae no i'ila da'ō achinia Oholiba, ba abōlōbōlō zoei na wa'aoehoenia, moroi chō' ga'ania, ba tedooe na wohorōnia, moroi ba wohorō ga'ania mege. (*Jer. 3, 11*). Aoechoe ia ba nono matoea Ndrawa Asiria andrō, ba residé ba ba goemandroe, si mōi chōnia, si sōchi sibai noecha, ba si fakoedo; oi ono matoea omasiō. Ba no oe'ila, wa ja'ia gōi zana'oenōi ja'ia; no fagōlōgōlō mboeaboea zi daroea andrō. Ba ja'ia, ba itohoegō wohorōhorōnia andrō. Ba me i'ila wamaedo ndra matoea, nisoea ba mbagolō, famaedo Ndrawa Galedaia, nilaoe sa sojo, ba sobōbō lōwilōwi, ba sanaemboe, oi koemandra wamaigida, famaedo nono matoea Mbabeli, banoea Ndrawa Galedaia, — ba aoechoe ia ba da'ō, me i'ila ira, ba ifatenge zinenge chōra ba danō Ndrawa Galedaia: Ba mōi si bacha chōnia nono matoea Mbabeli, ba wohorō chōnia ba ra'ira'io ia labe'e, ba wohorōra andrō, tobali si ra'ira'io ia ba chōra andrō, ba aefa da'ō, ba fa'ero dō-
- dōnia chōra. Ba me no ba zoroma ba niha ilaoe wohorōnia andrō, ba mé iheta mbaloebaloe zaila ia, ba fa'ero dōdōgoe chōnia, si mane mege, me oe'erogō ga'ania. Ba ja'ia, ba itohoegō na wohorōhorōnia andrō, itōrō tōdōnia gōtō me ono alawe ia, me mohorōhorō ia ba danō Miseraji. Ba aoechoe ia ba zohorō chōnia, si so famatoea si mane ba galide ba fa'adoewa goela, si mane ba koedo. Ba no ōfoeli ō'aloeloei wohorōmō ba gōtō me ono alawe na ndra'oe'gō, me la'omōsimōsi wosoemō Dawa Miseraji, ba me lababaja zoesoemō andrō, si bohooe eboea.
- IV. Andrō wa imane So'aja, Jehowa, ja'oe'gō Oholiba: Hiza, oefaroe oedoemō zomasi ja'oe'gō andrō mege, ja'ira andrō, ba zi no fa'ero dōdōoe, so ira moroi ba zi fasoei fefoe, ba wolaoe chōoe, oebe'e. Ono matoea Mbabeli andrō ba Dawa Galedaia fefoe, Fekodi ba Soa ba Koa, ono matoea Ndrawa Asiria fefoe, awōra, oi ono matoea omasiō, residé ba koemandroe, oi koemandra ba sala'wa, si fakoedo. Ba so ira, ba wolaoe chōoe, oja sibai goereta ba gaolo, ba ato sibai niha; mamaloese ba modange ba motetenaoloe, wolaoe chōoe, lafasoei ndra'oe'gō, ba oe'ombacha'ō chōra hoehoeo andrō, ena'ō lahoeke ndra'oe'gō, dali hoekoe ba chōra. (*Raz. I. 10, 17*). Ba oelaoe chōoe wōnōegoe, ba lō ahachō dōdōra ndra'oe'gō, ichoemō ba tali-ngamō, ba latataba, ba si tosai chōoe, ba si mate ba mbawa zi'ōli. Onooe matoea ba onooe alawe, ba la'oloi'ō, ba si tosai chōoe, ba ō galitō dania. Ba laheta chōoe noe-chamō ba lahalō najaoe. Ba oe'eto'e'ō hochamō ba fohorōmō andrō, si oroi danō Miseraji, fa bōi sa'ae ōfaōga hōrōoe chōra ba fa bōi sa'ae itōrō tōdōoe danō Miseraji. Imane So'aja, Jehowa: Hiza, oebe'e

- ba danga zi fatioe dōdōoe ndra'oe-
gō, ba danga zi no fa'ero dōdōoe a-
29 ndrō. Ba lafakao ndra'ogō ba ahori
lahalō zi so chōoe ba larōi tooe
ndra'ogō lō noecha, lō baloebaloe,
aheta mbaloebaloe zaila ndra'ogō,
saila zohorōhorō, ba oroma woho-
rōhorōmō andrō, awō hochamō.
- 30 Bōrō wa lalaoe chōoe da'ō, ba me
no mohorōhorō ndra'ogō ba niha
bacro, me no ra'irai'ō ndra'ogō ba
31 nadoera andrō. No ōtōrō lala
ga'aoe andrō; ba oefabadoegō sa'ae
chōoe gōi nōsi mako andrō, niba-
32 doenia. (*Sin. 75, 9*). Da'ō niwa'ō
Zo'aja, Jehowa : Ōsi mako andrō,
nibe'e chō ga'aoe mege, ba ōbadoe
gōi, ōsi mako sabacha ba seboea,
sehoea sibai ōsi, ba toballi fama'iki
niha ndra'ogō ba borō wango'aja,
(*Jes. 51, 17. Jer. 25, 15; 49, 12. Obad.*
33 *a. 16*), ba maboe sibai ndra'ogō
ba aboe sibai dōdōoe, no mako ba
wehocha mboe ba ba wa'atobali
dōdō, mako nibe'e chō ga'aoe Sa-
34 maria mege. Ba ōbadoc nōsi, ōhori
wangohofō ja'ia, ba ōfclafelai gamo-
tola ba ōcha'acha'ai zoesoemō,
me no ja'o zangoema'ō, iwa'ō So-
35 aja, Jehowa : Andrō wa imane So-
aja, Jehowa : Me no olifoe'ō ndra'o
ba me no ō'erogōdo, ba ōloe'i gōi
hochamō, awō wohorōhorōmō a-
36 ndrō. (*Raz. 1. 14, 9. Jez. 2, 32; 13,*
23. F. 22, 12).
- 36 V. Ba imane chōgoe Jehowa :
He ono niha, na ō'tōoe'ō ndra O-
hola Oholiba, ba fasocgi ba dōdōra
zogoro ita andrō chōra. (*F. 20, 4*).
- 37 Noa sa mohorō ira ba no togoele
ba dangara ndro. ba no ba nadoe
andrō chōra mohorōhorō ira, no
lafatōrō ba galitō nono matoea a-
38 ndrō, si no toemboe chōra chōgoe,
no labe'e ō nadoe. (*F. 16, 20*). Ba
da'ō na gōi nilaoera chōgoe : No
lata'oendōi ni'amoni'ō andrō chōgoe,
me loeo da'ō, ba no la'o'aja loeo
39 sabato andrō chōgoe. (*Raz. II. 21,*
4). Ba na laboenoe ō nadoe nono-
- ra matoea, ba mōi ira ba ni'amo-
ni'ō andrō chōgoe, na loeo da'ō, ba
wango'aja ja'ia, ba hiza, ba si ma-
nō gōi wolaoera bacha ba gosali
chōgoe ! Ba lafakaoni'ō na'igōi ni- 40
ha moroi ba zarōoe, ba ha si'aikō
tohare chōra zinenge, ba so ira, ba
mondri ndra'ogō ba ōhaogō rōngō-
rōngōoe ba ōfake najamō. Ba moe- 41
dadao ndra'ogō ba gaso si sōchi
sibai, ba meza fōnaoe, si no moe-
haogō, ba ōbe'e ja'wa goemōjō a-
ndrō chōgoe ba fanicha chōgoe.
(*Amaed. 7, 17*). Ba jomo ba mba- 42
noea, ba fagoegoea niha, fagoea-
goeasa si lō fa'aiala. Ba awō niha
si lō tōi, ba lafakaoni'ō zamadoe-
madoe toeo ba danō si mate, da'ō
zame'e aja ba dangara ba saemboe
si sōchi sibai ba hōgō. Ba oemane : 43
Mohorōhorō na zi no aleoe, lō ibō-
hōli wohorōnia, ilaoe manō. Ba mōi 44
ira si bacha chōnia, si mane na
mōi ba zohorō ; mōi ira si bacha
chō Gohola ba chō Goholiba, ira
alawe seboea hoča. Ba niha satoelō 45
zamatōrō fotoe chōnia dania, fotoe
ba zohorō ba fotoe ba zange'e, noa sa
sohorōhorō ira ba no togoele ba da-
ngara ndro. (*F. 16, 38*). Imane sa 46
So'aja, Jehowa : Nilaoe faloechata
chōra, nibe'e nifakao ba niraboe si
so chōra irā. (*F. 16, 40*). Ba ndra- 47
moeteboe kara ira sato ba ndra
moe'ōtō ira si'ōlira. Nibenoe toe
nonora matoea, fabaja onora alawe,
ba omora, ba nitoenoe. Ba oefa- 48
dōhō wohorō andrō ba zi manō, e-
na'ō labe'e nitegoe ira ira alawe
[bō'ō] fefoe, fa bōi mohorōhorō
ira, si mane ja'irā andrō. Ba labe'e 49
ba hoeloemi wohorōmi andrō, ba
olalōwami ba nadoemi andrō, ba
miloe'i, ena'ō aboto ba dōdōmi,
wa no ja'odo Zo'aja, Jehowa.

FAZA 24.

I. Famaedo wanoedoegō Jeroezalema: Bowoa, so'otoe idanō. II. Mate wo'omo Hezekiëli ba lō tōla l'e'esi.

1 I. Ba ndrōfi si siwā, ba zi me-
woeloe ba mbawā si foeloe, ba
2 hoemedede chōgoe Jehowa, imane:
(*Jer. 52, 4*). He ono niha, tātō
ba zoera dōi mbawā da'e, tōi mba-
wā da'e sibaī, ma'ōchō! Ma'ōchō
3 andre ilaoe ba Jeroezalema razo
Mbabeli. Andrō wa ōlaoe gamae-
dola ba niha sabe'e tandro andrō,
ōmane chōra: Da'ō niwā'ō Zo'aja,
Jehowa: Fedadao bawoe mbowoa,
fedadao ba laoe gōi nidanō bacha.
4 (*Jer. 1, 13. F. 11, 3*). Be'e bacha
ndriwo andrō, ōsinia, hadia ia zi
sōchi, osoe ba ta'io, fo'ōsi si so
5 tōla, ni toetoejoe. Biribiri nitoe-
toejoe halō, ba fa'anō gōi geoe ba-
rōnia; rino ndrivo andrō bacha:
mo'otoe sa'ae bacha zi so tōla
6 andrō. Andrō wa imane So'aja, Je-
howa: Alai ndra'ō ndra'oegō, ja'-
oegō banoea zange'e, bowoa andrō,
si no molemba howoe, ba si tebai
aheta sa'ae howoe andrō! no laza-
razara wangi ōsi, ba lō moelaoe
7 dahōdahō. Me no so na bacha ba
mbanoea ndro andrō nidoewagōra.
No ba dete gara si lō tanō lalaoe,
tenga ba danō ladoewagō, ena'ō
8 ibadoe tanō. Ba wamatōrō fōnoe
chōra, ba ena'ō oe'ila oelaoe mbalō,
andrō wa ba dete gara si lō tanō
tohare ndro andrō nidocwagōra,
9 oebe'e, fa bōi ibadoe tanō. Andrō wa
imane So'aja, Jehowa: Alai ndra'ō
ndra'oegō, ja'oegō banoea zange'-
enge'e! Hiza, oe'ebōea'ō mbaho
geoe andrō! (*F. 22, 2. Nach. 3, 1.*
10 *Hab. 2, 12*). Mihōna geoe, mi'e-
bōea'ō galitō, mi'asosoi ndrivo
andrō, jamo'otoe nidanōnia, ena'ō
11 achozi dōla andrō. Ba aefa da'ō,
ba be'e bawoe mbowoa, lō ōsi,
ena'ō aoechoe ia ba ena'ō ojo dōla-
nia, fa adoedoe bacha zi ta'oenōnia

ba ena'ō ahoi howoe. Ba no zaja- 12
zaja gōlō ibe'e, ba lō aheta chōnia
howoe sawe'ewe'e andrō, howoe
sabōoe andrō, ba wa'ata'oenōmō, 13
ba wōhorōhorō andrō. Me no oeta-
ndraigō wangehao ja'oegō ba me
no tebai aheta zi ta'oenō andrō
chōoe, ba alacha lō'ō sa'ae aheta,
irege no oefadōhō wōnoegoe, ba
chōmō andrō. No ja'ō, Jehowa, za- 14
ngoema'ō; itōrō dania ba oefaloea:
ma'ifoe lō oewoewoe, lō oehachōsi
tōdō ami, ba lō mangesa dōdōgoe.
Boeaboeamō ba folaoemō andrō
labe'e dali wamatōrō hoekoe chōoe,
iwa'ō So'aja, Jehowa. (*F. 5, 11*).

II. Ba so niwā'ō Jehowa chō- 15
goe, imane: He ono niha, oeheta 16
chōoe gomasiō hōrōoe andrō, ba
wōchō oeheta chōoe. Ba bōi anga-
rōngarō ba bōi e'e; bōi mowōi
dawā hōrōoe. Angarōngarō lō li, 17
bōi e'esi: anaemboe ba amadagahe:
bōi baloegō mboe mbawamō ba
bōi ā koee ba wa'aboe dōdō! (*Jer.*
16, 7). Ba fahoehoe ndra'ō ba 18
niha, si hoelō wongi; ba tātō owī,
ba mate wo'omogoe, ba mahemo-
lōe ō, si hoelō wongi, ba oe'o'ō
niwā'ō chōgoe. Ba lamane chōgoe 19
niha: Hadia, lō ōbotochi ba dōdō-
ma, hadia geloeahania, wa ōmanō?
Ba oemane chōra: No moehede 20
chōgoe Jehowa, no imane: Ōmane 21
ba ma'oewoe Gizerāeli: Da'ō niwā'ō
Zo'aja, Jehowa: Hiza, oebe'e ba
zalacha ni'amoni'ō andrō chōgoe,
nibe'emi bōrō wajaawasami, omasiō
hōrōmi andrō, fa'omasi dōdōmi;
ba onomi matoea ba onomi alawe,
nirōimi, ba si mate ba mbawa
zi'ōli dania. Ba ba da'ō dania mi'- 22
o'ō nilaoegoe andre: lō mibaloegō
mboe mbawami ba lō mi'ā koee
ba wa'aboe dōdō. Lō mibōelō'ō zae- 23
mboe ba hōgōmi, ba he badagahe
ba gahemi, lō mangarōngarō ami
ba lō sege'ege, sariri manō ami, ba
hōrōmi andrō, ba faoma chō nawō-
mi mangarōngarō ami. (*Mo. III.*

24 26, 39. *F. 4, 17*). Ba tobali amae-
dola chōmi Hezekiëli andre; mi'o'ō
sibai dania nilaoenia andre, na
itōrō dania, ena'ō aboto ba dōdōmi,
wa no ja'odo Jehowa. (*F. 12. 6*).
25 Ba ja'oegō, ono niha, ba hiza, na
leo oeheta chōra nidōnadōnara
andrō, omasiōra andrō si sōchi
sibai, awō zomasi dōdōra, onora
26 matoea ba onora alawe, na leo
da'ō, ba so zoloi, si mōi chōoe, ba
27 wanoeriagō ja'ia. (*F. 33, 21*). Na
leo da'ō, ba teboka mbawaoe,
endronga ami soloi andrō, ba hoe-
mede ndra'oegō, tenga sa'ae si
lō hede ndra'oegō, ba amaedola
ndra'oegō chōra, ena'ō aboto ba
dōdōra, wa no ja'odo Jehowa.

FAZA 25.

I. Fama'ele'ō nitandrōsaigō ba
Ndraono Gamoni, ba II. ba Ndrao-
no Moabi, ba III. ba Ndraono Ge-
domo, ba IV. ba Ndrawa Wilisiti.

1 I. Ba so niwā'ō Jehowa chōgoe,
2 imane: He ono niha, otahōgō
Ndraono Gamoni ba ama'ele'ō ni-
tandrōsaigō chōra, (*Jer. 49, 1 b. t.*),
3 ōmane ba Ndraono Gamoni andrō:
Mifondrongo li Zo'aja, Jehowa!
Da'ō niwā'ō Zo'aja Jehowa: Me no
fahā! ami ba ni'amoni'ō andrō
chōgoe, me no moe'o'aja ia, ba ba
danō Ndraono Gizeraëli, me no
moebali'ō tanō si mate ia, ba ba
ma'oewoe Joeda, me no moe'oloi'ō
4 ira, ba hiza, ba oebe'e ochōta niha
tānō ba gatoemboecha leo ami,
ena'ō lalaoe hatira ba chōmi ba
ena'ō lataroe'ō nahia. Ja'ira
zi manga boea danō chōmi ba
ja'ira zamadoe soesoe za'wi chō-
5 mi. Ba oebali'ō nikoebaloi gondra
Raba andrō, ba tanō Ndraono Ga-
moni, ba oebali'ō fōrōma mbiribiri,
ena'ō aboto ba dōdōmi, wa no ja'-
6 odo Jehowa. Imane sa So'aja, Je-
howa: Me no molaoe tatawō ami
ba me no mibōrō danō ba me no
mi'ositengagō Ndraono Gizeraëli ba

me no a'oi so wa'omoeso dōdōmi
ba zi gōna ira, (*F. 35, 15*), ba hiza, 7
ba oe'oro'ō dangagoe ja'wami ba
oebe'e ondra'oea niha baero ami
ba oehori ami bacha ba hoenō ni-
ha bō'ō, taja ami ba danō oebe'e;
oefakiko ami, ena'ō aboto ba dō-
dōmi, wa no ja'odo Jehowa.

II. Da'ō niwā'ō Zo'aja, Jehowa: 8
Me no lamane Iraono Moabi ba
banoea Ze'ira: No tobali si mane
niha bō'ō fefoe ma'oewoe Joeda!
(*Jer. 48, 1 b. t.*), ba hiza, ba oelaho
9 zanaere tanō andrō, ba Ndraono
Moabi, fa lō banoea sa'ae, banoea
andrō mege, ba zi fasoei: fa'amo-
doe danō andrō, Beti Jesimoto ba
Ba'ali Meono ba Kiriata'i. Oebe'e 10
ochōta niha tānō ba gatoemboecha
leo, awō danō Ndraono Gamoni,
ena'ō lō'ō sa'ae itōrō tōdō niha
bō'ō Ndraono Gamoni andrō. Ba 11
ba Ndraono Moabi, ba oefatōrō
hoekoe, ena'ō aboto ba dōdōra, wa
no ja'odo Jehowa.

III. Da'ō niwā'ō Zo'aja, Jehowa: 12
Me no molaoe balō ba ma'oewoe
Joeda Ndraono Gedomo, ba me no
eboea horō, me no lalaoe mbalōra
chōra, (*Sin. 137, 7. Amos. 1, 11*), a- 13
ndrō wa imane So'aja, Jehowa:
Oe'oro'ō sa'ae dangagoe ja'wa Ndrao-
no Gedomo, ba oehori ba danō
niha, fabaja oerifō, ba oebali'ō tanō
si mate danō; i'otarai Demana,
noemalō ba Dedano, ba matemate
ira ba mbawa zi'ōli. Ba folaoegoe 14
balōgoe ba Ndraono Gedomo, ba
oebe'e ba danga mbanoeagoe Irao-
no Gizeraëli, ena'ō fōnoegoe ba
fa'abao dōdōgoe labe'e dali wolaoe
ba Ndraono Gedomo, ba ena'ō la'-
ila wolaoegoe balōgoe andrō, i'wā'ō
So'aja, Jehowa. (*Jes. 11, 14*).

IV. Da'ō niwā'ō Zo'aja, Jehowa: 15
Me no molaoe balō Ndrawa Wilisiti,
me no la'ositengagō ami ba me
no maroi si'aikō ba dōdōra lalaoe
mbalōra chōmi, me no famakiko
lafa'oea, ba watioesa andrō si lō ae-

16 toe, (*Jer. 47, 1 b. t. Sef. 2, 5*), andrō
 wa imane So'aja, Jehowa: Hiza,
 oe'oro'ō dangagoe ja'wa Ndrawa
 Wilisiti, ba oehori Ndrawa Gereta
 andrō, ba oefakiko zi tosai sihene
 17 asi. Folaoe balō sabōlōbōlō oefatōrō
 chōra, fotoe ba wōnoe, ena'ō
 aboto ba dōdōra, wa no ja'odo Je-
 howa, na oelaoe mbalōgoe chōra.

FAZA 26.

I. Fama'ele'ō: Fanoedoegō Tiro.

II. Neboekanesa zamatōrō fotoe andrō
 chōra. III. Fa'atobali dōdō ba
 wa ate'alara andrō.

(*Faigi gōi Jes. 23. Amos, 1, 9. Joël. 3, 4 b. t.*)

1 I. Ba ba ndrōfi si felezara, me
 tesa'a, ba so ni'wā'ō Jehowa chōgoe,
 2 imane: He ono niha, me no fahā!
 Diro andrō, ba Jeroezalema, me no
 lamane: „No moebokai mbawa gō-
 li ba niha baero; tánō ba chōda
 no teboka ia, sato niha fōna, ba
 3 no si lō nihaniha, ba imane So'aja,
 Jehowa: Hiza, oelaoe chōoe, ja'-
 oegō Tiro, oja soi oe'ohē oedoemō
 niha, timba ndroeloe ba nasi, sabo-
 4 to baene. Ba ladoedoegō dania gōli
 Diro, ōli kara, ba laso'agō malige
 andrō chōra. Ba oebōzini chōnia
 goeli danō, oebali'ō kara si lō tanō
 5 ja'wa. Naha wolochoi kiri dania ia,
 ba daloe nasi bacha, me no ja'ō
 zangoema'ō, i'wā'ō So'aja, Jehowa,
 6 ba ahoeloea soi bō'ō dania ia. Ba
 banoea halama soja chōra, sihene
 asi, ba si mate ba mbawa zi'ōli dan-
 ia, ena'ō aboto ba dōdōra, wa no
 ja'odo Jehowa.

7 II. Imane sa So'aja, Jehowa:
 Hiza oefatenge sanoewō Tiro Ne-
 boekanesa, raso Mbabeli, moroi
 jōoe, fondrege raso andrō, solohe
 koedo ba hoereta ba si fakoedo,
 8 awō niha sato siba. Da'ō zamoe-
 noe tooe si'ōli mbanoea halama
 soja chōmi, sihene asi, ba ilaoe
 malige zanoewō chōmi ba ifako'ō'ō
 fari chōmi ba ifafazōchi'ō mba'a-

ba'a chōra. Ba la'olobigō ba gōli 9
 kara chōmi wamoto andrō ba la-
 rasa maligemi si'ōli andrō chōra.
 Ba tehawoe ami gawoegawoe ba 10
 wa'oja koedo chōra moroi sa; ba
 ba werara zi fakoedo ba gaolo ba
 koereta, ba hoemisi gōli mbanoea
 chōmi, na latōrō mbawa gōli chō-
 mi, si mane na atoe'a ba mbanoea
 zanoewō. Afoefoe newalimō fefoe 11
 [ja'oegō Tiro] labe'e ahe koedo
 chōra, ba ōsimō, ba laboenoe tooe
 si'ōli, ba adoedoe tooe gehomo se-
 solo andrō chōoe. Ba laraboe ga- 12
 na'amō, ba faniaga andrō ba chōoe,
 ba lahalō, ba ladoedoegō gōlimō,
 ōli kara andrō, ba omo, seboea
 balazo mege ba wolaoe, ba lafoefoe,
 ba karania ba eoenia, adoedoela,
 ba latibo'ō ba nasi. Oe'etoe'ō li 13
 wanoenō ba chōoe, ba he li mbiola
 chōoe, ba lō terongo sa'ae. (*Jes. 24, 8*).
 Ba oebali'ō kara si lō tanō 14
 ja'wa ndra'oegō: tobali naha wo-
 lochoi kiri ndra'oegō; lō'ō sa'ae
 lafoeli lataroe'ō ndra'oegō, me no
 ja'ō, Jehowa, zangoema'ō, i'wā'ō
 So'aja, Jehowa.

III. Da'ō ni'wā'ō Zo'aja, Jehowa, 15
 nitandrōsaigō ba Diro andrō: Ha-
 dia, lō moehoe hoelo ba nasi ba
 werata wa'adoedoemō ba ba wa-
 ngarōngarō nitaroe'ō si'ōli, na mōi
 famoenoe ba chōmō zi'ōli andrō?
 Ba mōi tooe zala'wa ba mbewe nasi 16
 fefoe, larōi dadaomara, laheta mba-
 roera, baroe zala'wa, awō noechara
 nigili sola'ala'a. Ba la'onoecha wa-
 nizinizi, ba tooe ba danō moedadao
 ira; lō mamalōmalō wani ba no
 tobali dōdōra ba chōmō andrō.
 Ba la'e'esi ndra'oegō ba lamane 17
 chōoe: „Ha lō afoefoe ndra'oegō,
 ha lō ataja ndra'oegō ba nasi,
 ja'oegō banoea nisoeno siba mege,
 si no abōlō ba nasi, ja'ia ba ōsi-
 nia, same'e manizinizi chōnia dozi
 si so ba ngai! (*Fam. 18, 9*). Ba 18
 iada'e, ba hoemeoe hoelo, me loe
 wa'adoedoemō, ba si tobali tōdō

- hoelo ba nasi, ba wozeomō andrō.
- 19 Imane sa So'aja, Jehowa : Na oeba-
li'ō banoea si no adoedoe ndra'oe-
gō, si mane banoea bō'ō andrō, si
lō niha sa'ae, na oefatōrō chōoe
- 20 goloro, ena'ō anōnō'ō asi, ba oetoe-
li'ō si tooe ndra'ogē, awō zi no
mōi si tooe ba gohokoho, ba niha
ba gōtō fōna, ba ba mbanoea tooe
oe'asiwai nahiamō, timba gadoe-
doela si no ara sibai, ba zi no
mōi ba gohokoho, fa bōi sa'ae
la'iaḡō ndra'ogē niha, ba fa bōi
sa'ae monaha ndra'ogē ba danō
- 21 niha saeri. I'ogomezāō adoedoe
ndra'ogē oebe'e, ba lō'ō sa'ae
ja'ogē. La'aloei dania ndra'ogē,
ba iroegi zi lō aetoe, ba lō lasō-
ndra'ō, iwa'ō So'aja, Jehowa.

FAZA 27.

I. Fange'si Tiro. Fa'asōchi mba-
noea mege ba fa'eboea gana'ara.
II. Fa'abōlō waniagara. III. Fa'a-
doedoenia ba fange'si da'ō.

- 1 I. **Ba** so niwa'ō Jehowa chōgoe,
2 imane : Ba ja'ogē ono nihā, d'e'esi
3 Diro andrō, ōmane chōnia : Si so
ba mbewe nasi, ba mbewe laboca,
saniaga ba niha bacra, ba zihene
asi misa : Da'ō niwa'ō Zo'aja, Je-
howa : Ja'ogē Tiro, ba no ōmane
dōdōoe : „No fondrege zi sōchi
ndra'o !” (*F. 28, 12*). No ba daloe
nasi so nahiamō ; no maeloe wa'a-
sōchimō labe'e sanaroe'ō ja'ogē.
- 5 No senobari moroi ba Zeniri labe'e
fafamō fefoe, ba eresi moroi ba hili
Libano lahalō, ba wamotōla lojo
ja'ogē. Ba taligae moroi ba Mba-
zana labe'e sola, ba bagolmō ba
tetemō ba simalamboco, moroi ba
hoelo Ndrawa Giti, nifosinga ifō
goeaza. (*Jes. 23, 1*). Ba tarafali
nigili sola'ala'a, moroi ba danō
Miseraji, ōbologō mandreramō, ba
oengoe sowā waroewaroe ba sojo,
moroi ba mbewe nasi ba Gelisa
mba'aba'a zino chōoe. Banoea Zi-
dona ba banoea Garawada ōhalō
- sanola ; ba sabōlō oneche si so
ba chōoe, ja'ogē Tiro, ba no mōi
sangamoeri. Satoeambanoea Gebala
ba toeka chōra zi mōi sanga'azō-
chi si bōla ba chōoe ; owo ba nasi
fefoe, awō nono nowo, ba no so
ba chōoe. (*Raz. I. 5, 18*). Dawa
Weresia ba Dawa Loedi ba Dawa
Woeti, ba no mōi saradādoe chōoe
ba wasoewōta ; baloese ba tete-
naeloe, ba no lasaitagō ba chōmō
andrō, nōnōnōnō lachōmioe. Banoea
Garawada andrō ba sabōlō andrō
chōoe [fefoe], ba no so ba gōlimō,
fasoei, ba sabōlō zi so ja'wa ba
maligemō. Baloesera, ba no lasai-
tagō ba gōlimō fasoei ; lafo'ahonoa
wa'asōchimō.
- II. Tarisi zaniagō chōoe, ba wa'oja
ngawalō waniaga. Firō ba si'ōli ba
simo mbanoea ba simo itō la'ohē ba
kade chōoe. Jawano ba Toebala ba
Mesechi zaniaga chōoe ; sawoejoe ba
fakake tōla garamba la'ohē chōe.
faniaga. Ma'oewoe Dogarima zolohē
ba kade chōoe koedo goereta ba koe-
do ba wakoedosa ba kalide koedo.
Dawa Dedano zaniaga chōoe. No
mōi barō mbawaoe ba waniaga
zihene asi misa ; ifō goeaza ba eoe
zati labe'e beo chōoe. Dawa Gara-
mo zaniaga chōoe, ba wa'oja nga-
walō necheneche danga chōra ; fere-
mata zoemoeroedi ba oengoe ba
neecha nigili sola'ala'a ba tara-
fali ba meredia ba jasia la'ohē ba
kade chōoe. Mado Joeda ba iraono
Gizeraēli zaniaga chōoe. Gandroe
moroi ba Miniti ba koe sami ba
we wani ba fanicha ba fanicha
samohoea la'ohē chōoe faniaga. Da-
maseko zowōliwōli chōoe, ba wa'-
oja ngawalō necheneche danga
chōoe, ba wa'afahōna waniaga, agoe
moroi ba Helebono ba boe mbiri-
biri, moroi ba Zachara, si takile
fa'afoesi, la'ohē. Wedano ba Jawano
ba Oesala zolohē faniaga ba kade
chōoe ; fakake si'ōli ba koeli mani
ba deringoe la'ohē chōoe faniaga.

20 Dedano zaniaga chōoe, danedane
 21 zela koedo, ba wakoedosa. Dawa
 Ara ba salaŵa Gedara fefoe, ba
 no so barō mbawaoe saniaga :
 ono mbiribiri ba biribiri si ma-
 toea ba nambi si matoea la'ohē :
 22 da'ō waniagara chōoc. Sikoli Zaba
 ba sikoli Raëma zaniaga chōoe.
 Fondrege zi sōchi rembaremba,
 awō ngawalō weremata ba ana'a
 23 la'ohē ba kade chōoe. Harana
 ba Káne ba Edna, sikoli Zeba
 ba sikoli Dawa Asiria ba si-
 24 koli Gilimada zaniaga chōoe. Fa-
 niagara ba kade chōoc, ba baroe
 loeo ba baroe seboea oengoe sowō
 warocwaroe ba noecha nigili sola'-
 ala'a ba ambala sochoichoī ba si-
 nali ni'otaŵi gatōloe ba sinali ni-
 25 tali. Owo Darisi zolohē faniaga
 chōoe, ba tobali seboea ana'a ndra'-
 oegō ba seboca lachōmi, ba daloe
 nasi.
 26 III. Misi tooe ba nasi la'ohē
 ndra'oegō sanola owooe ; — ba irasa
 ndra'oegō angi timoe, ba daloe nasi.
 27 Ana'amō ba faniagamō ba ōsi lafo
 ba ono nowo chōoe ba sangamoeri,
 sanga'azōchi si bōla chōoe, ba sa-
 mawamawa faniaga andrō chōoc ba
 saradadoemō, fefoe, si so jomo ba
 mbanoca chōoe, fabaja niha sato
 fefoe chōoc, ba sahōndrō ba daloe
 nasi dania, na loeo wa'adoedocmō.
 28 Ba ba we'ira'ira zangamoeri andrō
 29 chōoe, ba hoemisi nowo soja. Ba
 dozi sangamoeri, ba larōi nowora ;
 ono nowo ba dozi sangamoeri, ba
 30 nasi, ba mōi jaŵa ba danō. Ba la'-
 e'si ndra'oegō ba moe'ira'ira ba
 lalaoe gawoegawoe ba hōgōra, ba
 lahawoei ira awoe. (*Fam. 18, 11*).
 31 Latōwō mboera, bōrō ndra'oegō,
 ba la'onoccha noecha ba wa'aboe
 dōdō ba mege'ege ira ba chōmō a-
 ndrō, aboe sibai dōdōra, afōchō si-
 32 bai chōra. Ba ba wa'aboc dōdōra
 andrō, ba mangarōngarō ira ba
 chōmō andrō, ba la'e'si ndra'oegō,
 lamane. Ha niha zi no si mane li-

ro andrō, si lō nininini sa'ae ba-
 cha ba daloe nasi ! Me mōi jaŵa 33
 moroi ba nasi waniagamō andrō,
 ba no oja soi zaboeso ōbe'e ; ba
 wa'ebocē gana'amō ba ba wa'oja
 waniagamō, ba no ōfo'ana'a razo
 ba goeli danō. Ba ija'e, ba no 34
 aboto ndra'oegō, no aheta'ō ba
 nasi jaŵa ; no ahōndrō si tooe wa-
 niagamō andrō, fabaja niha sato
 fefoe, ōsioe. Dozi si hene asi, ba 35
 tobali dōdō ba chōmō andrō, ba
 hoemocha mboe zalaŵara, mänge-
 raoe mbawa. Saniaga andrō ba 36
 niha bō'ō, ba la'o'aja ndra'oegō ;
 no i'ogomoezaō adoedoc ndra'oegō,
 ba lō'ō manō ja'oegō sa'ae.

FAZA 28.

I. Fama'ele'ō nitandrōsaigō chō ra-
 zo Diro. II. Fangarōngarō zama'ele'ō
 ba chōnia. III. Fama'ele'ō nitandrō-
 saigō ba Zidona. IV. Fangazōchi
 ma'owoe Gizeraëli.

I. Ba so niŵa'ō Jehowa chōgoe, 1
 imane : He ono niha, ōmane chō 2
 razo Diro andrō : Da'ō niŵa'ō
 Zo'aja, Jehowa : Me no fajaŵa dō-
 dōoe, me no ōmane : „Lowalangi
 ndra'odo, nahia Lowalangi nahia-
 goe ba daloe nasi bacha !” ba no
 niha ndra'oegō, ba tenga Lowa-
 langi, ba me ōŵa'ō zoei tōdōoe,
 Lowalangi ndra'oegō, — (*Jes. 14,*
13 ; 31, 3), hiza, no ateateoa 3
 ndra'oegō, moroi chō Daniëli, lō
 hadia ia si tobini, si lō ōsōndra.
 (*Dan. 1, 20*). Ba wa'atocatoeamō 4
 andrō ba ba wa'aboto ba dōdōoe,
 ba ōsōndra gana'a ba ōhōna gana'a
 ba firō, barō dawōla. Ba wa'afa- 5
 hōna wa'atocatoeamō andrō ba ba
 waniagamō, ba ōdooe'ō wa'ebocē
 gana'aoe, ba fajaŵa dōdōoe, bōrō
 wa'ebocē gana'amō andrō. Andrō 6
 wa imane So'aja, Jehowa : Me
 ōŵa'ō tōdōoe, Lowalangi ndra'oegō,
 ba hiza, ba oefatōrō chōoe niha 7
 bō'ō, niha si lō fa'ahachō, dōdō, ba
 lasōbi zi'ōlira ba wa'atocatoeamō

- andrõ, ba la'o'aja lachõmieoe andrõ. 8
 (F. 30, 11). Ba gohokoho si tooe latoeli'õ ndra'oegõ, ba fa'amate niboenoe wa'amateoe, ba daloe nasi bacha. Ba hadia, õwa'õ na 9
 gõi dania: „Lowalangi ndra'o!” fõna zamoenoe ja'oegõ, me no niha ndra'oegõ, ba tenga Lowalangi, ba 10
 danga zi ange'eli ja'oegõ? Fa'amate zi lõ moeboto wa'amateoe dania, ba danga niha bõ'õ, me no ja'o zangoema'õ, iwa'õ So'aja, Jehowa.
- 11 II. Ba so niwa'õ Jehowa chõ-
 goe, imane: He ono niha e'esi razo 12
 Diro andrõ, õmane chõnia: Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa: No tandro ba wa'amo'ahonoa ndra'oegõ, mege, no fahõna wa'atoeatoea ba no 13
 mo'ahonoa wa'asõchi. No ba Geden, ba kaboe Lowalangi andrõ, so ndra'oegõ; baloebaloemõ ngawalõ weremata, aki ba sabaradi ba ita ba firosa ba oena ba jasia ba nila ba soemoeroedi ba jakoedi; ba ana'a waritia ba soeroene chõoe; me loe tewõwõi ndra'oegõ tefazõchi. (Moz. I. 2, 8. Moz. II. 28, 17- 14
 20). No Keroebi ba'aba'a oefataro ndra'oegõ; ba hili Lowalangi andrõ ni'amoni'õ so'õ; ba gotaloea gara, si no timba galitõ, mowaõwaõ ndra'oegõ. (Moz. II. 25, 20. Jes. 6, 6). 15
 Si lõ sinegoe ndra'oegõ ba mboe-aboeamõ andrõ, i'otarai loco, me tewõwõi ndra'oegõ, irege jesõ- 16
 ndra dania golalõwa ba chõoe. Ba waniagamõ andrõ, si no abõlõ sibai, ba mo'õsi ndra'oegõ si lõ sõchi, mosala ndra'oegõ; ba no oebe'e ba zalacha ndra'oegõ, no oeheta'õ ba hili Lowalangi andrõ, no oefakiko'õ, ja'oegõ Keroebi ba'aba'a, ba ba gotaloea gara andrõ, si no 17
 timba galitõ, ba no oeheta'õ. No fajawa dõdõoe, bõrõ wa'asõchimõ andrõ, ba taja wa'atoeatoeamõ andrõ õbe'e, ba lachõmimõ andrõ. Ba danõ tooe no oetibo'õ ndra'oegõ, no oebe'e ba danga razo bõ'õ ndra'oegõ, ena'õ wa'omasira wa-
- maigimaigi ja'oegõ. Ba wa'afahõna 18
 golalõwamõ andrõ ba ba walimosa andrõ ba waniagamõ, ba õbe'e ba zalacha ni'amoni'õ andrõ chõoe. Ba aloea galitõ ba chõmõ oebe'e, ba no i'ã'õ, ba no oebali'õ awoe ndra'oegõ ba danõ tooe, ba zanehe zamaigi ja'oegõ, fefoe. Dozi si no 19
 fa'ila li chõoe. ba niha baero, ba no tobali dõdõ, ba chõmõ andrõ; no i'ogomoezaõ tekiko ndra'oegõ, ba lõ'õ manõ ja'oegõ sa'ae. (F. 26, 16).
- III. Ba so niwa'õ Jehowa chõ- 20
 goe, imane: He ono niha, otahõgõ 21
 Zidona, ba ama'ele'õ nitandrõsaigõ chõra, õmane: Da'õ niwa'õ Zo'aja, 22
 Jehowa: Hiza, oelaoe chõoe, ja'oegõ Sidona, ba molachõmi ndra'o ba chõmõ andrõ, oebe'e, ena'õ aboto ba dõdõra, wa no ja'odo Jehowa, na oefatõrõ chõra hoekoe ba na oe'oroma'õ chõra, wa no ni'amoni'õ ndra'odo. Ba oefatõrõ 23
 chõra wõchõ waba, ba fange'e ba newali chõra, ba mate tooe niboenoe si'õli, ba mbanoea bacha, tefasoei si'õli ira, ena'õ aboto ba dõdõra, wa no ja'odo Jehowa. Ba 24
 ba ma'owoe Gizeraeli, ba lõ'õ sa'ae doi famakao ba lõ'õ sa'ae zoezoemõ safõchõ, ba niha si tefasoei ja'ira, fefoe, si lõ ba dõdõ ja'ira, ena'õ aboto ba dõdõra, wa no ja'odo Jehowa.
- IV. Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jeho- 25
 wa: Na oe'ozaragõ dania ma'owoe Gizeraeli, ba niha baero andrõ, ba nifazaewe ja'ira, ba oe'oroma'õ ba chõra, wa no ni'amoni'õ ndra'odo, ba zanehe niha baero, ba ba danõra dania so ira, ba danõ nibe'egoe chõ genonigoe Jakobo. (Jes. 65, 21 b. t.). Ba mowanoea ira ba 26
 da'õ, lõ hadia ia chõra, molaoe omo ira ba lafazõchi kaboe nague, ba lõ hadia ia chõra, na oefatõrõ hoekoe ba niha fefoe, si lõ ba dõdõ ja'ira mege, ba zi tefasoei ja'ira mege, ena'õ aboto ba dõdõra, wa no ja'odo Jehowa, Lowalangira.

FAZA 29.

I. Fama'ele'õ fa'atekiko danõ Miseraji: õfa woeloe fache tanõ si mate ia. II. Fanga'azõchi dania. ba tenga si mane fõna. III. Chõ razo Neboekanesa dania ia.

(*Faigi gõi Jes. 19.*)

1 I. Ba ba ndrõfi si foeloe, ba zi mewelendroea ba mba'wa si foeloe, ba so ni'wa'õ Jehowa chõgoe, imane: He ono niha, otahõgoe Wara'o andrõ, razo Miseraji, ba ama'ele'õ nitandrõsaigõ chõnia ba ba danõ
2 Miseraji, ma'asagõrõ. Hede, õmane: Da'õ ni'wa'õ Zo'aja, Jehowa: Hiza, oelaoe chõoe, ja'oegõ Fara'o, razo Miseraji boe'aja seboea, si so ba daloe nidanõ andrõ chõnia, sangoema'õ: Chõgoe Nilo, no ja'o zamazõchi! (*Jes. 27, 1; 51, 9. F. 32, 2*). Oelaoe sa'ae gai ba zimbimõ, ba falemba ba hoenahoenamõ gi'a, ba nidanõ andrõ chõoe, oebe'e, ba oedõni'õ ja'wa, moroi ba daloe nidanõ andrõ chõoe, fabaja i'a fefoe, ba nidanõ chõoe, si no falemba ba hoenahoenamõ.
5 Ba oetibo'õ ndra'oegõ ba danõ si mate, ja'oegõ ba i'a andrõ fefoe, ba nidanõ andrõ chõoe; ba mbe-noea aechoe tooe ndra'oegõ, ba lõ'õ sa'ae lahalõ'õ ba lõ lako'o ba danõ ndra'oegõ: õ goetoe ndroe'oe ba õ wofõ ba daloe mbanoea oebe'e ndra'oegõ. Ba ja aboto ba dõdõ Ndrawa Miseraji fefoe, wa no ja'odo Jehowa. Me no si'o soechoe ndra'oegõ ba ma'oewoe Gizeraeli —
7 (*Raz. II. 18, 21. Jes. 36, 6*), na latoejoe ndra'oegõ, ba afatõ'õ, ba oi mesocho dangara õbe'e, ba na labe'e tendrotendrorã ndra'oegõ, ba tefatõ'õ, ba oi mangiwa zolara õbe'e! — Andrõ wa imane So'aja, Jehowa: Hiza, oefatõrõ chõoe zi'õli: ba oehori ba chõmõ niha, fabaja oerifõ. Ba tanõ si mate ba si lõ nihaniha dania danõ Miseraji, ena'õ aboto ba dõdõra, wa no ja'odo Jehowa. Me no õ-

wa'õ: „Chõgoe Nilo, no ja'o zamazõchi!” Ba andrõ, ba hiza, oelaoe chõoe ba ba nidanõ andrõ chõoe, ba oebali'õ si lõ nihaniha ba tanõ si mate danõ Miseraji, i'otarai Migidola, noemalõ ba Ziëne, ba ba nola Choesi. (*Jer. 44, 1; 46, 14*). Lõ'õ sa'ae itõrõ ahe niha, ba he ahe zali'wali'wa ba danõ: si lõ niha ia, 40 fache wa'ara. Oebali'õ tanõ si mate danõ Miseraji, bacha ba daloe danõ bõ'õ, si no moefoefoe, ba banoeara, ba adoedoela, bacha ba hoenõ mbanoea bõ'õ, si no adoedoe gõi, 40 fache wa'ara; ba Dawa Miseraji, ba oefazaewe ba niha baero, ba danõ bõ'õ misa oefazawili ira.

II. Imane sa So'aja, Jehowa: Na no iroegi 40 woeloe fache dania, ba oefoeli oe'ozaragõ Ndrawa Miseraji, ba niha baero misa, ba nifazaewe ja'ira. Ba oe'ohe manga woeli Ndrawa Miseraji, ni'oloi'õ mege, ba danõ Watara, ba danõ mbõrõtara oe'ohe ira; ba soi side'ide dania ira ba da'õ. Ide'ide ira, moroi ba soi niha bõ'õ, ba lõ'õ sa'ae faja'wa ira, ba niha baero, ba lõ ato ira oebe'e, fa tebai sa'ae ja'ira zamatõrõ niha bõ'õ. Ba tenga sa'ae tõtõnafõ ma'oewoe Gizeraeli zangadoegõ ja'ira, ba lalõra andrõ, na la'olembai ira; ba aboto ba dõdõra, wa no ja'odo Jehowa, So'aja. (*F. 21, 24*).

III. Ba ndrõfi si 27, ba zì sa mboea desa'a ba mba'wa si fõfõna, ba hoemedede chõgoe Jehowa, imane: He ono niha! No halõwõ safõchõ lahalõ sabõlõ andrõ chõ Neboekanesa ba Diro andrõ, ibe'e Neboekanesa, razo Mbabeli: no ahori adeha mboe hõgõ, ba alisi fefoe, ba no azaza; ba lõ nitemara bõli gõlõra, ba Diro andrõ, ba halõwõra, nihalõra ba chõra, he ja'ia ba he sabõlõ andrõ chõnia. Andrõ wa i mane So'aja, Jehowa: Hiza, oebe'e boealagoe chõ Neboekanesa, razo

Mbabeli, danō Miseraji andrō, ena'ō i'oloi'ō gana'ara, ba ena'ō iraboe ba ibo'ai zi so : da'ō mbōli gōlō
 20 zabōlō andrō chōnia dania. Loora ba halōwō andrō nialōra oebe'e danō Miseraji, me no mohalōwō ira
 21 chōgoc, i'wa'ō So'aja, Jehowa. Ba na loeo da'ō, ba oefatoemboc'ō dandroe ba ma'ocwoe Gizeraēli, ba ja'oegō, ba octolo, fa lō ata'oe'ō moehede ba chōra, ena'ō aboto ba dōdōra, wa no ja'odo Jehowa. (*Sin.* 132, 17).

FAZA 30.

I. Iroegi dania ba'wa wangoehoe-koe Dawa Miseraji, fabaja si fa'awō chōra. II. Neboekanesa zamatōrō hoekoe. III. Samomō dania razo Miseraji, ba sabōlō razo Mbabeli.

1 I. Ba so ni'wa'ō Jehowa chōgoc,
 2 imanc : He ono niha, ama'elc'ō, ō-manē : Da'ō ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa : Mi'ege'egē, alai mba'wa andrō !
 3 Noa sa ahatō mba'wa andrō ; ba'wa andrō chō Jehowa, ba no ahatō ! Ba'wa salwē mbanoea, inōtō ba niha baero ia, (*Sef. 1, 14, b. t.*). Ba iroegi Ndrawa Miseraji si'ōli, ba hoemee danō Choesi, na tegaōlō toee niboenoe ba Ndrawa Miseraji, ba na la'oloi'ō gana'ara ba na ladoe-
 5 doegō mbanoea. Choesi ba Foeti ba Loedi, fabaja niha si fachōjō andrō fefoc, ba Koebi ba Dawa Gereta, ba mate ba mbawa zi'ōli, a-
 6 wōra. (*Jer. 46, 9*). Da'ō ni'wa'ō Jehowa : Aso'a dania toewoetowoe Miseraji andrō, ba awoewoe toee lachōmira andrō, si no eboea ; i'otarai Migidola, noemalō ba Ziēne, ba mate ira ba mbawa zi'ōli i'wa'ō
 7 So'aja, Jehowa. (*F. 29, 10*). Ba tanō si mate dania danōra, bacha ba daloe danō bō'ō, si no moebali'ō tanō si mate gōi ; ba banoea chōra ba bacha ba hoenō mbanoea si no adoe-
 8 doe so. (*F. 29, 12*). Ba aboto dania ba dōdōra, wa no ja'odo Jehowa, na oegoele'ō galitō ba danō

Miseraji, ba na te'ō'ōtō toee fefoe zi fa'awō chōra. Ba na loeo da'ō,
 9 ba so zinenge, sowaōwaō fōnagoc, ba nowo, ba wokeani Choesi andrō, si lō fa'aboe dōdō na, ha hoemee dania danōra, ba mba'wa Miseraji andrō ; hiza sa, iroegi dania !

II. Da'ō ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa :
 10 Oe'etoc'ō sa'ae goegoea andrō ba danō Miseraji tanga Neboekanesa, razo Mbabeli. Ja'ia ba banoeania,
 11 awōnia, ni'ōhe moroi sa, soi safaito, ba waoefoe tanō, ba lasōbi zi'ōlira ba danō Miseraji ba anōhō danō niboenoe labe'e. (*F. 28, 7*). Ba oe'-
 12 ogo'ōisi nidanō, ba tanō, ba oe'amawa ba niha si lō sōchi, ba oebali'ō tanō si mate danō ba oefoe-
 foe nōsinia tanga niha bō'ō. No ja'ō Jehowa zangoema'ō ! (*Jes. 19, 5*). Da'ō ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa :
 13 Oefoefoe nadoe andrō ba oehori wamaedo andrō ba Nofi, awō zala'wa ba danō Miseraji, fa lō ja'ira sa'ae dania ; ba oehawoei fa'ata'oe Ndrawa Miseraji. Ba ocdoeoegō
 14 Watara ba oegoele'ō galitō ba Zōana ba oefatōrō hoekoe ba No. (*Jes. 19, 13. Jer. 46, 25. Nach. 3, 8*). Ba
 15 oehawoei bachoebachoe dōdōgoc Zini, banoea saro andrō ba danō Miseraji, ba oehori zato andrō ba No. Oegoele'ō galitō ba danō Miseraji,
 16 ba sanizinizi ba sogichi dania Zini ; ba ba No, ba atoe'a nemali, ba ba Nofi, ba emali ba zi ma'ōchō. O-
 17 no matoea ba Oni ba ono matoea ba Wibese, ba si mate ba mbawa zi'ōli, ba banoea bō'ō, ba ni'oloi'ō. (*Moz. I. 41, 45*). Ba Dachifane, na
 18 ogōmigōmi ba zi ma'ōchō, na oefatō ba da'ō zi'ō zala'wa ba Ndrawa Miseraji, ba na a'ozoe ba da'ō lachōmira andrō, si no eboea. Banoea andrō, ba ibaloe-
 19 gō salwē, ba halama soja chōra, ba ni'oloi'ō. (*Jes. 43, 8*). Hoekoe oefatōrō ba Ndrawa Miseraji, ena'ō aboto ba dōdōra, wa no ja'odo Jehowa.

III. Ba ba ndrōfi si felezara, 20

ba zi mewitoe ba mbaŵa si fõfõna, ba so niŵa'õ Jehowa chõgoe, imane:

21 He ono niha, ta'io Wara'o andrõ, razo Miseraji, ba no oefatõ, ba hiza, ba lõ labe'e daloedalo; ena'õ ifoeli abe'e, na labe'e daloedalo, na la'olohoeni, ena'õ ifoeli abe'e, ba wanoejoe si'õli. (*Jer. 37, 7*).

22 Andrõ wa imane So'aja, Jehowa: Hiza, oelaoe chõ Wara'o andrõ, razo Miseraji, oefatõ da'ionia, he ta'ionia sabe'e na, ba he si no afatõ andrõ; ba oetimba ba dangania zi'õli. Ba oefazaewe ba niha baero Ndrawa Miseraji, ba danõ zotanõ misa oefazawili ira. (*F. 29,*

24 12). Ba oe'abe'e'õ danga razo Mbabeli, ba oebe'e ba dangania zi'õli andrõ chõgoe; ba ta'io Wara'o, ba oefatõ, ena'õ mangarõngarõ ia fõna razo Mbabeli, timba wangarõngarõ nihandro toho. Ba tanga razo Mbabeli, ba oe'abe'e'õ, ba sadada danga Wara'o, ba ja aboto ba dõdõra, wa no ja'odo Jehowa, na oebe'e ba danga razo Mbabeli zi'õli andrõ chõgoe. ena'õ ilaoe ba

26 Ndrawa Miseraji. Ba oefazaewe ba niha baero Ndrawa Miseraji, ba danõ zotanõ misa oefazawili ira, ena'õ aboto ba dõdõra, wa no ja'odo Jehowa.

FAZA 31.

Famangelama Fara'o: I. Amaedola geresi' si sõchi sibai ia mege. II. Ba no iso'agõ ia Lowalangi ba toball dõdõ niha baero ba wa'aso'ania andrõ.

1 I. Ba ba ndrõfi si felezara andrõ, ba zi samboca desa'a ba mbaŵa si tõloe, ba so niŵa'õ Jehowa chõgoe, imane: He ono niha, õmane chõ Wara'õ andrõ, razo Miseraji: Ha niha zi falaŵalaŵa chõoe, ba wa'ebocamõ andrõ? Hiza geresi ba hili Libano, si sõchi daha ba si sõchi hogoe ba si no alaŵa sibai, ba lawoco si jaŵa iroegi hogoenia. (*Dan. 4, 7*). No idanõ wange-

boeania mege, no molõ wamanõ; no ifasoci hohoenia naha andrõ ba nitanõ ja'ia, ba iroegi mbõrõ geoe ba mbenoea fefoe eleania. Andrõ wa no eboea ia moroi ba geoe bõ'õ fefoe, ba mbenoea; itoegeoe tedooe wa'eboea hogoenia, itoegeoe anaœ ndrahania ba wa'abõlõ nidanõ, na i'oro'õ ndraha. Ba ndrhania andrõ mangazoeni ngawalõ wofa ba daloe mbanoea, ba ba mbõrõnia mo'ono goetoe ndroe'oe fefoe, ba ba loemõnia mowanoea soi niha andrõ, ha wa'oja. Ba no si sõchi ia, ba wa'eboeania andrõ, ba wa'anaœ ndrhania, me no iroegi zabõlõ idanõ wa'ania. Lõ italoe'i ia cresi bõ'õ, ba kaboe Lowalangi, ba lõ si falaŵalaŵa chõnia daha zenobari, ba daha mbaranga, ba lõ si fagõlõgõlõ chõnia; sara lõ eoe ba kaboe Lowalangi andrõ, si falaŵalaŵa chõnia, ba wa'asõchi. (*Moz. I, 2, 8*). No si sõchi ia ba wa'afahõna ndrhania oebe'e, ba fefoe dõla geoe ba Gedena, ba kaboe Lowalangi andrõ, ba no safõchõ tõdõ chõnia.

II. Andrõ wa imane So'aja, Jehowa: Me no alaŵa sibai ia ba me no iroegi lawoco si jaŵa hogoenia, ba me no fajaŵa dõdõnia, ba wa'amanõinia andrõ, andrõ wa no oebe'e ia ba danga zabõlõ ba niha baero, da'õ dania zolaoe chõnia; no ba walõsõchinia, wa oeheta ia ba danõ. Ba no la'obõ ia niha bõ'õ, fondrege zafaito ba niha baero, no laso'agõ toœ. Ba hili ba ba ndraso misa fefoe moezawili doœtoeroenia, ba dahania, ba no safatõ toœ ba ndraso mbombo misa ba danõ, ba mofanõ soi niha ba danõ fefoe, laheta ira ba loemõnia, ba larõi toœ ia. (*F. 28, 7*). Ba ba mbotonia toœ manoege wofa ba daloe mbanoea, ba barõ ndrhania sosõ goetoe ndroe'oe ba mbenoea fefoe, ena'õ bõi sa'ae eboea hadia ia geoe ba mbewe nidanõ, bõi sa'ae iroegi

- lawoeo si ja'wa hogoe, bōi sa'ae faja'wa zabōlōnia ba da'ō, fefoe zanisio idanō andrō. Noa sa moeloeoe ba wa'amate fefoe, ba mbanoea tooe, ba hoenō nono niha bacha, ba zi no mōi mitooe ba gohokoho. Imane So'aja, Jehowa : Me loeo mōi mitooe ia ba mbanoea tooe, ba aboe dōdō nidanō oebe'e ba oetaha hohoenia, ba toba'a nidanō andrō, si no abōlō. No oebaloegō salē hili Libano, bōrō ia, ba no ba chōnia, wa no ariri geoe ba mbanoea, fefoe. Ba werera wa'aso'ania andrō, ba hoemisi niha baero oebe'e, me oetoe'li'ō ia si tooe ba mbanoea tooe, ba zi no noemalō mitooe ba gohokoho, ba arāra dōdō geoe Gedena fefoe, ba mbanoea tooe, eoe nitoetoejoe andrō, fondrege zi sōcli ba hili Libano, fefoe zanisio idanō. (*Jes. 14, 8*). Si fao chōnia gōi da'ō mitooe ba mbanoea tooe, ba niboenoe si'ōli andrō, fabaja nga'ōtōra, sonahia ba loemōnia mege, bacha ba hoenō niha baero. Hezo zi falawāla'wa ndra'oegō ba wa'asōcli ba ba wa'ala'wa, ba geoe Gedena andrō? Ba awō geoe Gedena andrō tete'li'ō si tooe ndra'oegō, ba mbanoea tooe; tooe, bacha ba hoenō zi lō moeboto so'ō dania, ba niboenoe si'ōli andrō : da'ō Wara'o andrō, fabaja lachōminia fefoe, i'wa'ō So'aja, Jehowa. (*F. 28, 10*).

FAZA 32.

I. Fange'esi Fara'o razo Mis raji.
 II. Fange'esi Dawa Miseraji sato, nitoeli'ō si tooe, ba mbanoea tooe, si mane soi niha baero bō'ō.

- 1 I. Ba ba ndrōfi si felendroea, ba zi samboea desa'a ba mba'wa si felendroea, ba so ni'wa'ō Jehowa chōgoe, imane : He ono niha, e'esi Wara'o andrō, razo Miseraji, ōmane chōnia : Ja'oegō ono zingo ba niha baero, lō ja'oegō sa'ae ! no timba mboeaja ba inolō ndra'oegō, no izō-
- izō nichoemō, no ō'olotoei nidanō ahemō, no manamboenamboe ndra'oegō ba hohoe. (*F. 29, 3*). Da'ō ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa : Oehawoei sa'ae ndra'oegō dialagoe ba zoja aehoe soi niha, ba ladōni ja'wa ndra'oegō, ba ndrialogoe andrō. (*F. 12, 13*). Ba oefazaoemba ja'wa danō ndra'oegō, ba mbenoea oetibo'ō tooe ndra'oegō, ba manoege ba mbotomō wofō ba daloe mbanoea fefoe oebe'e; ba oetoe ndroe'oe ba goeli danō ma'asagōrō, ba oe'aboeso'i'ō ōsioe. (*F. 29, 5*). Ba oe'ohe ja'wa ba hili nōsioe, ba oefo'ōsi ndraso amatelamō. Ba ba danō ninōnōimō mege, ba oefabadoegō ndromō, iroegi ba gahe hili, ba afōnoe ngōfi mbombo ōbe'e. Ba ba wa'amatemō, ba alē mbanoea oebe'e ba oebaloegō saitō ndrōfinia; loeo, ba oebaloegō lawoeo, ba ba'wa, ba si lō haga. (*Jes. 13, 10*). Sihaga andrō ba mbanoea si ja'wa, ba oebaloegō saitō, bōrō ndra'oegō, ba oehawoei sogōmigōmi danōmō, i'wa'ō So'aja, Jehowa. Ba oja soi niha, ba aboe dōdō oebe'e, na oe'ohe ba niha baero gadoedoelamō, ba danō zotanō, si lō ōrai ō'ila. Ba oja soi niha zi tobali tōdō oebe'e, ba chōmō andrō, ba razora, ba sihochā mboe, bōrō ndra'oegō, na oefaligoi zi'ōli fōnara, ba sanizini ira, si lō mamalōmalō; ba nosonia manizinizi zamōsana, na loeo wa'ate'alamō andrō. Imane sa So'aja, Jehowa : Iroegi dania ndra'oegō si'ōli razo Mbabeli. Si'ōli zabōlō andrō oebe'e famoefoe lachōmimō andrō; fondrege zafaito niha fefoe. Da'ō dania zamoe'oeocha Misraji andrō; ba lachōmira fefoe, ba nihori. (*F. 28, 7*). Ba oerifōra fefoe ba zabōlō idanō andrō, ba oehori, ba sara lō ahe niha sa'ae dania si olotoei idanō andrō, ba he sa'a zali'wali'wa ba danō. Ba o hahaoe dania nidanō andrō ehōra, oebe'e, ba hoelō wanicha wa'ahele

- hohoenia, iŵa'õ So'aja, Jehowa.
- 15 na oebali'õ tanõ si mate danõ Miseraji, na no afoefoe danõ ba na si lõ õsi sa'ae, na oeboenoe fefoe zowanoea ba danõ, ena'õ aboto ba
- 16 dõdõra, wa no ja'odo Jehowa. Fange'si da'e, nilaoe, ono niha bæro alawe zolaoe ja'ia : ba danõ Miseraji ba ba lachõmira andrõ fefoe latandrõsaigõ, iŵa'õ So'aja, Jehowa.
- 17 II. Ba ba ndrõfi si felendroea, ba doeli, ba so niŵa'õ Jehowa chõgoe, imane : He ono niha, e'si lachõmi Miseraji andrõ, ba dada tooe ia ba mbanoea tooe, ba zi no noemalõ mitooe ba gohokoho, ja'ogõ ba ono soi seboea alawe.
- 19 (*F. 31, 14*). Hadia, tenga no omasiõ ndrã'ogõ moroi ba niha bõ'õ fefoe ? Ae si tooe ba be'e nifafõrõ ba ngai zi lõ moeboto ndrã'ogõ !
- 20 (*F. 28, 10*). Baeha ba hoenõ niboenoe si'õli tegaõlõ tooe ira. No moebe'e zi'õli ; ba tefafõrõ tooe ia, fabajã lachõminia fefoe ! Ba lamane dania chõnia sabõlõ andrõ moroi ba daloe mbanoea tooe, chõnia ba ba zi no fa'awõ chõnia : No ahõndrõ si tooe, no so tooe ba da'õ zi lõ moeboto, niboenoe si'õli andrõ. Hiza Asiria ba sato chõra fefoe, si no tefasoei lewatõnia, — oi niboenoe tooe, si mate ba mbawa zi'õli mege — ba wondrege ba watalinga tebe'e mege lewatõra, ba no tefasoei satonã lewatõnia, oi niboenoe tooe mege, si mate ba mbawa zi'õli, sameta'oe niha mege ba danõ niha saeri. Hiza Gelama ba satonã fefoe, si tefasoei lewatõnia, oi niboenoe tooe mege, si mate ba mbawa zi'õli, si no noemalõ mitooe ba mbanoea tooe lõ moeboto, sameta'oe niha mege, ba danõ niha saeri, ba soloe'i ija'é wa'ailara, awõ zi no noemalõ mitooe ba gohokoho. (*Jer. 49, 36*). Baeha ba hoenõ niboenoe lafazõchi chõnia naha wemõrõ, awõ naha zatonã andrõ, tefasoei ia le-
- watõra, oi si lõ moeboto, si mate ba mbawa zi'õli mege — noa sa sameta'oe niha mege ira ba danõ niha saeri — ; ba laloe'i ija'é wa'ailara, ba ngai zi no noemalõ mitooe ba gohokoho, bacha ba hoenõ niboenoe tebe'e nahara. Hiza Me-
- 26 sechi ba Toebala ba satora fefoe, no tefasoei ia lewatõ da'õ, oi si lõ moeboto, si mate ba mbawa zi'õli mege, sameta'oe niha mege, ba danõ niha saeri: (*F. 27, 13; 38, 2*). Tenga ba ngai zabõlõ andrõ so ira,
- 27 tenga ba ngai zabõlõ si mate niboenoe ba gõtõ fõna sibai, si lõ aheta fangarõ, ba welalõ mitooe, ba mbanoea tooe, nibe'e tandraja si'õlira, ba ambala gamatelara mba-
- 28 loesera ; noa sa sata'oe niha zabõlõ andrõ, ba danõ niha saeri mege. Ba bacha ba hoenõ zi lõ moeboto arasa ndrã'ogõ, ba ba ngai niboenoe si'õli mõrõ tooe ndrã'ogõ !
- 29 Hiza Gedomo andrõ, awõ razora, awõ zalaŵara fefoe, si no moebe'e ba ngai niboenoe si'õli, ba wa'abõlõra andrõ ; ba ngai zi lõ moeboto tooe so ira, ba ngai zi no noemalõ mitooe ba gohokoho. Hiza razo
- 30 moroi jõoe ba banoea Zidona fefoe, si no noemalõ mitooe niboenoe, lõ lai wa no sata'oe ita mege, loealoea wa'abõlõra, si no aila ira. No tooe ba da'õ so ira, lõ moeboto, ba ngai niboenoe si'õli ; ba laloe'i wa'ailara, awõ zi no noemalõ mitooe ba gohokoho. Da'õ [fefoe] ni'ila Wa-
- 31 ra'o andrõ dania, ba arãra dõdõnia, ba lachõminia andrõ fefoe ; niboenoe si'õli Wara'o andrõ, awõ zabõlõ andrõ chõnia fefoe, iŵa'õ So'aja, Jehowa. Noa sa sata'oe niha si
- 32 mege ba danõ niha sa'eri ; andrõ wa labe'e tooe ia bacha ba hoenõ zi lõ moeboto, ba ngai niboenoe si'õli : Fara'o andrõ, fabajã lachõminia fefoe, iŵa'õ So'aja, Jehowa.

FAZA 33.

I. Nibe'e sanaro zama'ele'õ, ena'õ ifangelama zi no mangerogõ Lowalangi. II. Somasi Lowalangi na ifalalini gera'erania si so horõ ba na aeri ia. III. Me no moerongo wa'adoeoe Jeroozalema, ba ifoeli tefatenge ba mbanoeara zama'ele'õ, ba wamasoegi ba dödöra lalõra. IV. Ha sambalõ fango'aja nidõnadõnania chõra.

- 1 I. **Èa** so niw'a'õ Jehowa chõgoe,
- 2 imane: He ono niha, hede ba ndraono mbanoeami, õmane chõra: Na oefatõrõ zi'õli ba danõ, heza, ba na latoejoe zamõsa, ba chõra
- 3 fefoe, nibe'e sanaro chõra, ba na i'ila, itõrõ danõ si'õli, ba na ilaoe dorofc, na ifangelama niha, —
- 4 ba na lõ ibe'e nifangelama ia samondrongo li dorofe andrõ, ba na mõi famoenocnia, ba ja ba hoeloenia so ndronia! (*F. 18, 13*). No
- 5 irongo li dorofe, ba lõ nibe'cnia nifangelama ja'ia: ja ba hoeloenia so ndronia! Ba sanaro no mege, ba no ifangelama ia, ba no i'orifi nosonia. Ba na i'ila moroi sa zi'õli
- 6 sanaro andrõ, ba na lõ ilaoe dorofe, na lõ tefangelama zato, ba na itõrõ si'õli, na mõi famoenoe niha ba chõra, ha niha ia; ba si mate ba lalõnia da'õ, ba donia, ba ba danga zanaro andrõ oe'aloeci.
- 7 Ba ja'oegõ ono niha, ba no oebe'e sanaro ba ma'oewoc Gizeraëli, ena'õ õfangelama ira, ena'õ õfa'ema niw'a'õgoe, na no õrongo daroma
- 8 ligoe. (*F. 3, 17*). Na ce'wa'õ chõ zi no mangerogõ Lowalangi: „Si mate ndra'oegõ, seboea horõ!” ba na lõ hedchedeoc, ba wamangelama si no mangerogõ Lowalangi, ba mboea-boeania andrõ, ba si mate zeboea horõ andrõ ba lalõnia, ba donia, ba
- 9 ba ba dangaoe oe'aloeci. Ba tenga ba chõoe so, na no õfangelama zi no mangerogõ Lowalangi, ba mbocaboecania andrõ, ena'õ ifalalini gera'erania, ba na lõ ibõhõli mboca-

boecania, ba si mate sa ia, bõrõ lalõnia andrõ, ba ja'oegõ, ba no õ'orifi nosoe.

- II. **Èa** ja'oegõ ono niha, ba 10 õmane ba ma'oewoe Gizeraëli: No mimane: Si ndroehoe, no tohare chõma lalõma, awõ horõma, ba moroi ba da'õ, wa ariri ndra'aga, ba heza masõndra fa lõ mate ndra'aga? (*F. 24, 23*). Õmane chõra: **Faja**
- 11 **wa no saceri ndra'o, na omasido mate zeboea hcrõ; somasi ndra'o na irõi lalania andrõ seboea horõ, na ifalalini gera'erania, ba na aeri ia. Mifalalini gera'erami, mirõi lalami andrõ, si lõ sõchi! Hana sa wa edõna mate ami, ja'ami ma'oewoe Gizeraëli?** (*Sam. II. 14, 14. F. 18, 23*). Ba ja'oegõ ono niha, ba 12 õmane ba niwami: Ba zatoelõ tõdõ andrõ, ba tenga fangorifi wa'atoelõ dõdõnia andrõ, na loeo molalõ ia; ba ba zi so horõ, ba tenga famoenoe horõnia, na loeo ifalalini gera'erania, na ibõhõli horõnia andrõ; ba satoelõ tõdõ, ba lõ aeri ba da'õ, na loeo molalõ ia. Na oemane chõ 13 zatoelõ tõdõ: Lõ zi lõ aeri ndra'oegõ, ba na abe'e dõdõnia ba wa'atoelõ dõdõnia andrõ, ba na ifazõchi zi lõ sõchi, ba lõ'õ sa'ae itõrõ tõdõ mboeaboecania si sõchi andrõ; ba zi lõ sõchi andrõ, nilaocnia, mate ia. Ba na oemane chõ zi so horõ: Si 14 mate ndra'oegõ! ba na ifalalini gera'erania, na ibõhõli horõnia andrõ ba na ilaoe zadõlõ ba satoelõ, na 15 ifoeli gade ba na i'alõ zinagõ, ba na i'o'õ nifachoigoe, ba wangorifi, na lõ'õ sa'ae ifazõchi zi lõ sõchi, ba saeri ia, lõ mate! (*Moz. II. 22, 4. 26. Moz. III. 6, 2 b. t.*). Horõnia a- 16 ndrõ fefoe, nifazõchinia mege, ba lõ'õ sa'ae tebe'e horõnia: no sadõlõ ba satoelõ nilaocnia, ba saeri ia. Ba lamane na iwami: „Tenga 17 satoelõ wolaoe Jehowa,” ba no folacrá zi lõ atoelõ. (*F. 18, 25*). Na 18 ibõhõli wa'atoelõ dõdõnia satoelõ tõdõ ba na ifazõchi zi lõ sõchi, ba

19 si mate ia ba da'õ. Ba na ifalalini
gera'erania si so horõ, na ibõhõli
horõnia andrõ, ba na ilaoe zadõlõ
ba satoelõ, ba mõi bõrõ wangorifi-
20 nia da'õ. Ba no mimane : „Tenga
satoelõ wolaoe Jehowa !” Boeabo-
ami oebe'e dali wangoehoekeo zam-
mõsana ba chõmi, ja'ami ma'owoe
Gizeraëli !

21 III. Ba me no aracha mewele-
ndroea fache aefa wangoloi'õ ja'aga,
ba mõi chõgoe zoloi ba Jeroezale-
ma, solohe toeria, imane : „No a-
toe'a zanoewõ ba mbanoea !” (*Raz.*
22 *II. 25, 4. 5. F. 24, 26*). Ba sara wo-
ngi lõ'õ na soloi andrõ, ba no ira'-
oe ndra'o tanga Jehowa, ba no ibo-
kai mbawagoe, fõna we'amõi da'õ
chõgoe, si hoelõ wongi, ba lõ'õ
sa'ae oebato wehede, tenga sa'ae
23 si lõ hede ndra'o. Ba so niwa'õ
24 Jehowa chõgoe, imane : He ono ni-
ha, lamane si so ba gadoedoela a-
ndrõ ba danõ Ndraono Gizeraëli :

Ha samõsa Gaberahamo, ba tebe'e
zoei ochõtania danõ andre, ba ja'-
aga, ba no ato, chõma tebe'e o-
25 chõtã danõ. Andrõ wa õmane chõra :
Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa :
Ba hili mangamanga ami [õ nadoe]
ba ba nadoe andrõ chõmi mifaõga
hõrõmi, ba mancoewagõ do ami —
ba midõnadõna mõi ochõtami danõ ?

26 (*Moz. I. 9, 4. Moz. III. 19, 26*). A-
be'e dõdõmi ba zi'õlimi, molaoc si
lõ sõchi ami, faoma mibe'e ta'oenõ
ndronga nawõmi — ba midõnadõna

27 ochõtami danõ ? Õmane chõra : Da'-
õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa : Faja wa
no saeri ndra'odo, na fajagoe : si
so ba gadoedoela andrõ, ba si mate
ba mbawa zi'õli dania, ba si so ba
mbenoea, ba oebe'e õ goetoe ndroe'-
oe, ba si so ba dete gara jawã ba
ba dõgi narõ hili, ba si mate ba

28 wõchõ waba. Ba oebali'õ tanõ si
lõ nihaniha danõ ba tanõ si mate,
ba awai sa'ae dania hochania a-
ndrõ, ba tanõ si mate hili Ndrao-
no Gizeraëli, fa lõ sanõrõ sa'ae.

Ba aboto dania ba dõdõra, wa no 29
ja'odo Jehowa, na no oebali'õ tanõ
si lõ nihaniha danõ ba tanõ si mate,
bõrõ zogoro ita andrõ chõra, fefoe,
nilaoera.

IV. He ono niha, fahoehoeo ni- 30
wami ba zalogotõ ba ba mbagi
nora ; faoma lamane chõ nawõra
ba da'õ : Mitaboe ba mifondron-
drongo hadia daroma li Lowalangi
andrõ ! Ba lahoeroefai ndra'oegõ, 31
ba docmaodao ira fõnaoc, banoea-
gõ, ba na no larongo niwa'õoe,
ba lõ'õ zoei la'o'õ. Fa'omasi la-
fa'oea bawara, ba tõdõra, ba no
solohi hare. Ba hiza, ba amaedola 32
wanoenõ omasiõ ndra'oegõ chõra,
si sõchi li ba si no oneche folaoe
biola, ba larongo limõ. ba lõ la'o'õ.
Ba na itõrõ dania — ba hiza, itõrõ 33
— ba awena aboto ba dõdõra, wa
no so zama'ele'õ ba chõra.

FAZA 34.

I. Fanegoe koebalo andrõ si fali-
mo. II. Jehowa sa'ae zamaigi nikoe-
baloi andrõ, ba ifosli i'ozaragõ. III.
Ifaboc'oe chõra, ifatenge goebalo si
lõ farõi, enoninia Dawido andrõ.
IV. Fa'ohahaoe dõdõ barõ mbawa
da'õ.

I. Ba so niwa'õ Jehowa chõgoe, 1
imane : He ono niha, ama'ele'õ ni- 2
tandrõsaigõ ba goebalo Ndraono
Gizeraëli andrõ ; ama'ele'õ, õmane
ba goebalo andrõ : Da'õ niwa'õ
Zo'aja, Jehowa : Alai goebalo
Ndraono Gizeraëli andrõ, sokoebalo
batora ! Hadia, tenga biribiri ikoe-
baloi koebalo ? (*Jer. 23, 1 b. t.*)
Soesoe, ba no mibadoe, ba boe, 3
ba no mihalõ noechemi, ba si no
atabõ, ba no mitaba, ba fokoeba-
loimi biribiri, ba no lõ'õ ! (*Sach.*
11, 16). Samomõ, ba lõ ni'abe'e'õmi, 4
ba ba zafõchõ, ba lõ nifadõhõmi
fõchõ, ba ba zesocho, ba lõ nibe'e-
mi daloedaloe, ba si no moezaewe,
ba lõ nihalõmi mangawoeli, ba si-
soena, ba lõ ni'aleoimi, no sabe'e

- ami wamatōrō ja'ira, no safaito. 5 (*Pet. I. 5, 3*). Ba no tobali moezawe ira, me no lō koebalo, ba no tobali ō goetoe ndroe'oe ba danō 6 fefoe ira, ba moezawili. Ba hili misa fefoe ba ba hilihili salaŵa fefoe eloengoeleongoe mbiribiri; ba ba danō ma'asagōrō misa zoemawili mbiribirigoe andrō, ba lō samagimaigi ja'ira, lō sangaloei. 7 Andrō, ja'ami koebalo, mifondrondrongo li Jehowa! Faja, wa no saoei ndra'o, na fajagoe, iŵa'ō So'aja, Jehowa; si ndroehoe, me no tobali aboeloea mbiribirigoe andrō, me no ō goetoe ndroe'oe ba danō mbiribirigō, lō koebalo, ba me no lō ba dōdō goebalo andrō chōgoe mbiribirigoe — noa sa batora la-koebalo koebalo, ba biribirigoe, ba 9 lō nikoebaloira —: andrō, ja'ami koebalo, mifondrondrongo li Jehowa! Da'ō niŵa'ō Zo'aja, Jehowa: Hiza, oelaoe ba goebalo 10 andrō; ba dangara ocsoegi mbiribiri ba oe'etoe'ō wokoebaloira biribiri; ba bōi sa'ae lakoebalo mbatora koebalo andrō, oefadōni sa'ae ba mbawara mbiribiri andrō, fa bōi sa'ae mōi ōra.
- 11 II. Imane sa So'aja, Jehowa: Hiza ndra'odo, ba wangeloei biribirigoe andrō ba ba wamaigimaigi ja'ira. (*Joh. 10, 11 b. t.*). Si mane famaigimaigi goebalo biribiri, na loeo so ia ba hoenō mbiribirinia, si no moezawe, si manō dania wangeloeigoe biribirigoe, ba oe'orifi ira, moroi ba danō andrō misa fefoe, ba nifazaewe ja'ira, me loeo abōlō lawoeo ba me alō. (*F. 30, 3*)
- 13 *Jos 2, 2*). Ba oe'oho ira mijawā, moroi ba niha baero ba oe'ozaragō ira ba danō zotanō misa, ba oe'ohē ira ba danōra, ba oekoebaloira ba hili Ndraono Gizeraēli ba ba mbewe mbombo, ba ba danō misa fefoe, ba zi so banoea niha. (*F. 28,*
- 14 *25*). Ba zabōlō doe'oe oekoebaloira; ba ba hili salaŵa ba Ndraono Gizeraēli so nahara, naha gōra; ba da'ō mōrōmōrō ira ba mbenoea si sōchi ba satabō gōra doe'oe ba hili Ndraono Gizeraēli. Ja'odo dania zokoebaloira biribirigoe ba ja'odo zame'e mōrō ja'ira, iŵa'ō So'aja, Jehowa. **Sisoena, ba oe'aloei, ba si no moezawe, ba oehalō mangawoei, ba ba zesocho, ba oelaoe daloedaloe, ba sofōchō, ba oe'abe'e'ō, ba satabō ba sabōlō, ba oerorogō; oe'onanngēō wokoebaloira.** Ba ja'ami biribirigoe, da'ō niŵa'ō Zo'aja, Jehowa: Hiza, oefatoenō hoehoeo mbiribiri andrō ba nawōra, ba he hoehoeo nichai ba zi matoea. (*Mat. 25, 32*). Hadia, ambō na chōmi, ba wondrege zatabō doe'oe misōndra gōmi, wa mihoendrahōendra na tooe zi lō ahoiri mi'ā; ba na idanō sohahaeo mibadeo, wa mi'olotoei ahe mi zi tosa? Ba tobali ō mbiribirigoe zi no mihoendrahōendra tooe, ba ōra idanō zi no mi'olotoei ahe mi.
- III. Andrō wa imane chōmi So'aja, Jehowa: Hiza ndra'odo, ba wamatoenō hoehoeo mbiribiri satabō andrō ba zafoeo. He no mibe'e fanimba biribiri sambō fa'abōlō fefoe ngaimi ba alisimi, ba me no mitatandroe, irege no mitoe'ō baero ira. Ba oetolo sa'ae mbiribirigoe andrō, fa bōi sa'ae ahoeloea ira, ba oefatoenō hoehoeo mbiribiri ba nawōra. **Ba oefataro goebalo chōra, si ha samōsa, da'ō dania zokoebaloira ja'ira, enonigoe Dawido andrō. Da'ō zokoebaloira ja'ira, da'ō goebalora.** (*Jez. 40, 11. Jer. 23, 5. F. 37, 24. Heb. 13, 20. Pet. I, 2, 25; 5, 4*). Ba ja'odo Jehowa, ba Lowalangira, ba enonigoe Dawido andrō, ba salaŵa ba chōra; no ja'odo, Jehowa, zangoema'ō! (*Jes. 42, 1*).
- IV. Ba fawoe'oe li ndra'o chōra, 25 fawoe'oesa li ba wa'atoelō, oetoe ndroe'oe safaito fefoe, ba oetaboi, oeheta ba danō, ba tobali tola la'iaigō danō si mate, lō hadia ia,

ba tola mōrō ba daloe gatoea.
 26 *F. 37, 26. Hos. 2, 18*). Ba ja'ira ba hadia zi tefasoei hilihili andrō chōgoe, ba oebali'ō howoehowoe, ba oebe'e aechoe ba danō deoe na inōtō; teoe howoehowoe deoe andrō!
 27 (*Moz. III, 26, 3-6*). Ba mowoea geoe ba kaboe, ba tanō, ba mowoea, ba la'iagō danōra lō hadia ia, ba aboto ba dōdōra, wa no ja'odo Jehowa, na oefatō dōla galo mbagi andrō chōra, ba na oe'efa'ō ira ba danga zangosawoejoe ja'ira mege. (*Sin. 85, 13*). Ba bōi sa'ae ahoeloea niha baero ira ba bōi sa'ae mōi ō goetoe ndroe'oe ba danō; sahono ira, lō hadia ia, ba nahia, lō si keani ja'ira. (*Jer. 30, 10; 46, 27*). Ba si no maeloe zinanōra oebe'e, ba samōsa lō'ō sa'ae ba danō si mate olofo, ba alacha lō'ō sa'ae lataōgō wango'aja niha baero.
 30 Ba ja aboto ba dōdōra, wa oetolo ira, ja'odo andre, Jehowa, Lowalangira, awō wa no banoeagoe ira, ja'ira, ma'owoe Gizeraēli, iwa'ō
 31 So'aja, Jehowa. Ba ja'ami, ba no biribirigoe ami, biribiri nikoeba-loigoe [niha] ami; ja'odo Lowalangimi! iwa'ō So'aja, Jehowa. (*F. 36, 37*).

FAZA 35.

Fama'ele'ō nitandrōsaigō ba mbanoea ba hili Ze'ira ba ba Ndraono Gedomo, si no ma'iki, me te'ala Ndraono Gizeraēli.

1 Ba so niwa'ō Jehowa chōgoe,
 2 imane: He ono niha, otahōgō hili Ze'ira ba ama'ele'ō, ōmane chōnia:
 3 (*Jer. 49, 7 b. t. F. 25, 8*). Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jehowa: Hiza, oelae chōoe, ja'ogō hili Ze'ira, oe'oro'ō dangagoe ja'wae ba oebali'ō tanō si lō nihaniha ba tanō si mate ndra'ogō. Banoea chōoe, ba oebali'ō adoeoela, ba ja'ogō, ba si toball tanō si mate, ena'ō aboto ba dōdōoe, wa no ja'odo Jehowa!
 5 Me no si lō mamalōmalō watioe-

samō andrō, ba me no ōbe'e ba mba'wa zi'ōli Ndraono Gizeraēli, me loe wa'ate'alara andrō, me loe wangasiwai horō, (*Jer. 18, 21*), andrō faja, wa no saeri ndra'o, 6 na fajagoe: Hiza, oebali'ō do ndra'ogō ba do zolohi ja'ogō; si ndroehoe, ba ndro horōmō andrō, ba do dania zolohi ja'ogō! Ba 7 oebali'ō tanō si lō nihaniha hili Ze'ira andrō ha tanō si mate, ba oehori ba danō zangōrōngōrō. Fahōna ba hilira misa niboenoe 8 tooe oebe'e; ba hilihili misa chōoe ba ba ndraso ba ba mbewe mbo-mbo chōoe tegaōlō tooe niboenoe si'ōli. Oebali'ō tanō si lō nihaniha 9 ndra'ogō, si lō mamalōmalō, ba si lō niha mbanoea chōoe, ena'ō aboto ba dōdōmi, wa no ja'ō Jehowa. (*F. 34, 30*). Me no ōmane: Chōgoe 10 dania soi si domboea andrō ba tanō andrō si doea gōrō, ja'aga zi oehōgō! — he wa'ae no Jehowa zi so ba da'ō —. Andrō: faja, wa no 11 saeri ndra'o, na lō oebe'e dāli ba wolaeogoe chōoe wōnoemō andrō ba fa'aechoe dōdōoe ba wolae chōra, me no fatioe dōdōoe, ba to'ila ndra'o chōoe oebe'e, na oehoe-koe ndra'ogō, ena'ō aboto ba dō- 12 dōoe, wa no ja'ō Jehowa. Noa sa oerongo wanandra'waisimō andrō fefoe, nilaemō ba hili Ndraono Gizeraēli andrō, me ōmane: No tanō si mate ia, ōda sa'ae! Ba no 13 abe'e mbawami chōgoe, no mihōna wehedemi chōgoe. No oerongo. Da'ō 14 niwa'ō Zo'aja Jehowa: Me no omoeso dōdōoe ba danō andrō chōgoe, me no tanō si mate, ba oemanō 15 gōi wamatōrō chōoe. Me no omoeso dōdōoe ba danō ma'owoe Gizeraēli, ndrōita ndra toeara chōra, me no tanō si mate, ba oemanō gōi wamatōrō chōoe. Tanō si mate dania ndra'ogō, ja'ogō hili Ze'ira, ba tanō Ndraono Gedomo ma'asagōrō, ena'ō aboto ba dōdōra, wa na ja'odo Jehowa. (*F. 25, 6*).

FAZA 36.

I. Fama'ele'õ nitandrõsaigõ ba hili Ndraono Gizeraëli; ifoeli so jawã niha dania. II. Ifoeli dania itolo mbanoeania Jehowa ba i'ozaragõ ira ba niha baero. III. Tefabo'e'oe wangazõchi: famohoeni tõdõ ba fa'ohahaoe dõdõra ba goeli danõ.

- 1 I. **Ba** ja'oe'gõ ono niha, ba ama'e-le'õ nitandrõsaigõ ba hili Ndraono Gizeraëli, õmane: Mifondrondrongo li Jehowa, ja'ami hili Ndraono Gizeraëli! Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa: Me no lamane ba chõmi andrõ emali: „Ha! no tanõ si mate, si lõ mamalõmalõ! no mõi ochõtama!” (*F. 6, 2; 25, 3; 26, 2*). Andrõ wa mama'ele'õ ndrã'oe'gõ, õmane: Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa: Hiza, me no labali'õ tanõ si mate [danõ-mi], ba me no lafasoei ami, wangisõ ja'ami, ena'õ niha bõ'õ zochõ ja'ami, ba me no lafatoenõ ami, me no lafatoe ami niha, andrõ ja'ami hili Ndraono Gizeraëli, mifondrondrongo li Zo'aja, Jehowa! Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa, ba hili andrõ ba ba hilihili ba ba mbombo ba ba ndraso, ba gadoeola andrõ, si lõ nihaniha sa'ae ba ba mbanoea si no aheta niha, si no tobali ahoeloea ba fama'iki niha bõ'õ, si tefasoei ja'ira, — andrõ wa imane So'aja, Jehowa: Hiza, ba wa'aoehoe dõdõgoe andrõ moehede ndrã'o ba niha bõ'õ andrõ ba ba Ndraono Gedomo fefoe, si no mamaigi chõra tanõ chõgoe, no omoeso sibaì dõdõra, ba me no ma'iki ira, ba wanimba niha ba danõ ba ba woraboe si so chõra. Andrõ wa mama'ele'õ ndrã'oe'gõ, nitandrõsaigõ ba danõ Ndraono Gizeraëli, ba õmane ba hili andrõ ba ba hilihili ba ba mbombo ba ba ndraso: Da'õ niwa'õ Zo'aja, Jehowa: Hiza, ba wõnoegoe andrõ ba ba wa'abao dõdõgoe mege moehede ndrã'odo, me no sanaõgõ fango'aja niha baero ami. Andrõ wa imane So'aja, Jehowa: Oefaza'wa

dangagoe, [mõido ba hõloe], oemane: Si ndrõehoe, niha baero andrõ, si tefasoei ja'ami, zanaõgõ dania wango'ajami! Ba ja'ami hili Ndraono Gizeraëli, ba acha moboeloe geemi ba acha mowoea, õ mbanoeagoe Iraono Gizeraëli; lõ'õ sa ara tõ mangawoeli ira! Hiza sa, mõido chõmi, oe'otahõgõ ami ba lalahõ ami, labali'õ nowi ami. (*F. 34, 30*). Ba ato niha chõmi oebe'e, — ma'oe'woe Gizeraëli ma'afefoe, — ba ba mbanoea misa, ba so niha, ba adoedeola andrõ, ba lafoeli lataroe'õ. Ba he niha, ba he oerifõra, ba oe'oja'õ ba chõmi, itoegoe oja ira ba mo'ono'ono. So niha ba chõmi oebe'e, si mane ba gõtõ fõna, ba oebe'e zi sõchi, oedoe'õ moroi ba nibe'egoe ba gõtõmi fõna, ena'õ aboto ba dõdõmi, wa no ja'odo Jehowa! Ba mowaõwaõ ba detemi niha oebe'e, banoegoe Iraono Gizeraëli; da'õ zi ochõgõ ja'oe'gõ, ena'õ chõra ndrã'oe'gõ, amaedola gondroita, ba lõ'õ sa'ae õhori ndrãonora. Imane So'aja, Jehowa: Me no lamane chõmi: No ira alawe si manga niha ndrã'oe'gõ, no õhorihori ndrãono mbanoea — andrõ wa bõi sa'ae si manga niha ndrã'oe'gõ ba bõi sa'ae õhorihori ndrãono mbanoeamõ, iwa'õ So'aja, Jehowa. Ba lõ'õ sa'ae oefarongõgõ chõoe wa'iki niha baero andrõ, ba fango'aja soi niha, ba lõ'õ sa'ae õtaõgõ, ba lõ'õ sa'ae õhori ndrãono mbanoeamõ, iwa'õ So'aja, Jehowa.

II. **Ba** so niwa'õ Jehowa chõgoe, imane: He ono niha, me so na ba danõra ma'oe'woe Gizeraëli, ba no lata'oenõi ia ba mbocabocara andrõ ba ba zi lõ sõchi andrõ nifazõchira. No timba wa'ata'oenõ ndrã alawe, na afõchõ daloenia, mbocabocara andrõ fõnagoe. (*Moz. III. 15, 19*). Ba no oehawoei ira fõnoegoe, bõrõ ndrõ andrõ, nidoewagõra ba danõ, ba me no lata'oenõi ia ba nadoe andrõ chõra. Ba no oefazaewe ira ba niha baero, tefazaewe ira ba danõ zota-

- nō; boeaboeara ba si lō sōchi andrō nifazōchira oebe'e dali wa-
 20 ngoehoe koe ja'ira. Ba no laroegi niha baero; ba heza laroegi, ba te'o'aja dōigoe andrō, ni'amoni'ō, lab'e'e, me no lamane [niha bō ō], ba chōra andrō: „da'ō mbanoea Jehowa andrō, ba noa zoei aheta ira ba danō
 21 andrō chōnia!” (*Jes. 52, 5*). Ba arōerōoe ba dōdōgōe dōigōe andrō, ni'amoni'ō, ni'o'ajara ba niha baero, ja'ira ma'oe woe Gizeraēli, fefoe go-
 22 foe heza laroegi. Andrō wa ōmane ba ma'oe woe Gizeraēli: Da'ō niw'a'ō Zo'aja, Jehowa: Tenga ja'ami mbō-
 23 rō, wa oefajgi lala, ja'ami ma'oe woe Gizeraēli, bō'ō dōigōe andrō, ni'amoni'ō, ni'o'ajami ba niha baero, heza miroegi. Ba oe'amoni'ō dōi-
 24 goe andrō, seboea, si no moe'o'aja ba niha baero, si no mi'o'aja ba chōra, ena'ō aboto ba dōdō niha bacro, wa no ja'odo Jehowa, iw'a'ō So'aja, Jehowa; na oe'roma'ō ba chōmi andrō, wa no ni'amoni'ō
 25 ndra'odo, ba zanehe ira. Ba oehalō ami ba niha baero andrō ba oe'ozaragō ami ba danō zotanō misa fefoe, ba oe'he ami ba danōmi. (*F. 11, 17, b. t.*)
- 25 III. Ba oetefe ami idanō soha-
 hae, ba aheta ndra'imi, fefoe zi ra'ira'iōmi ba adoemi andrō fefoe, ba oeheta chōmi. (*Jes. 44, 3. Sach. 13, 1*). **Ba oebe'e chōmi dōdō si bohcoe ba Eheha si bohcoe oebe'e ba dōdōmi bacha; tōdō kara andrō, ba oeheta barō dotomi ba oebe'e chōmi dōdō nagele.** (*Moz. V. 30, 6. Jer. 31, 33; 32, 39*). **Ba E-
 27 hehagoe oebe'e ba dōdōmi ba mi'o'ō nifachoigoe oebe'e, ba mitōngōni lala nibe'egoe ba mitōrō.** Ba lō'ō sa'ae teboelō ami ba danō andrō, nibe'egoe chō ndra toeami; ba banoegoe ami, ba Lowalangimi ndra'-
 28 29 odo. Ba oeheta chōmi zi ra'ira'iō andrō fefoe ba hoemede ndra'o ba mboea nowi ba oe'o'ja'ō, ba lō'ō
 30 sa'ae oefatōrō chōmi lofo. Ba boea
- geoe ba boea danō, ba oe'o'ja'ō, fa bōi sa'ae zamoeza tō miloe'i wa'-
 31 aila ba lofo, ba niha baero. Ba i-tōrō dania tōdōmi mboeaboeami si lō sōchi andrō, awō nilaoemi andrō si lō gōna, ba ogoro dania dōdōmi ami, bōrō lalōmi andrō ba sogoro ita chōmi. (*F. 6, 9; 20, 43*). Tenga
 32 ja'ami mbōrō, wa oe'aloeli lala, iw'a'ō So'aja, Jehowa; bōi zi lō mirongo! Acha aila ami ba acha afoesi mba-
 33 wami ba mboeaboeara andrō, ja'ami ma'oe woe Gizeraēli. Imane So'aja, Jehowa: Na loeo oeheta chōmi lalōmi andrō fefoe, ba so zoei niha ba mbanoea misa oebe'e, tetaroe'ō zoei gadoedoela andrō, Ba tanō andrō, si no modoe'oe, ba
 34 lafoeli lahalō, fa bōi sa'ae si mane fōna, me no tanō si mate, sanehe niha fefoe, sanōrō. Balamanedania: „Tanō andre, si no tanō si mate mege, ba no toballi timba kaboe Edcna, ba banoea andrō, si no a-
 35 doedoela mege, si lō nihaniha sa'ae ba si no afoefoe, ba no moe'a-
 36 ro'ō ijae, ba so niha!” Ba aboto dania ba dōdō niha andrō si tosa'i, si tefasoeli ja'ami, wa no ja'o, Jehowa, zanaroe'ō si no adoedoe mege ba samali'ō kaboe si no tanō si mate. No ja'o, Jehowa, zangoema'ō ba oefaloea gōi! (*F. 17, 24*). Imane
 37 So'aja, Jehowa: Ba da'ō gōi na oefondrondrongo wangandrō ma'oe woe Gizeraēli, fa oe'o'ō chōra: Ato ira oebe'e, timba mbiribiri nikoebaloi. (*F. 34, 31*). Timba mbiribiri nibe'e soemange. Si mane fa'afahōna mbiribiri ba Jeroezalema. na loeo gowasa, si manō dania wa'afahōna ngawawá niha ba mbanoea andrō, si lō nihaniha sa'ae mege, ena'ō aboto ba dōdōra, wa no ja'odo Jehowa!

FAZA 37.

I. Angilata: Fangorifi tōla zi mate, amaedola wa'aeri Ndraono Gizeraēli dania. II. Famodomaisi fa'oroedoera mado Joeda Ndraono Gizeraēli, barō mbawa razo si ha samōsa, razo Dawido.

- 1 I. Ira'oe ndra'o tanga Jehowa, ba i'ohē baero ndra'o Eheha Jehowa ba ba daloe ndraso ibe'e tebato ndra'odo, ba ndraso si no fahōna tōla zi mate. Ba ifatōrō ndra'o, oefasoei ibe'e. No fahōna tooe ba
- 2 ndraso, ba no okōli sibaī. Ba imane ehōgoe: He ono niha, hadia, ifoeli maō aeri dōla zi mate andrō! Ba oetema linia, oomane: He So'aja, Jehowa, ja'oegō zangila!
- 3 Ba imane ehōgoe: Ama'ele'ō nitanrōsaigō ba dōla zi mate andrō, ōmane: He ja'ami tōla zi mate andrō, si no okōli, mifondrondrongo li Jehowa! Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jehowa, ba dōla zi mate andrō: Hiza, oefonosō dania ami, ena'ō
- 4 ifoeli aeri ami. Oefo'oeo ami ba oefonagole ami, ba oefo'oei ami ba oefonosō ami, ena'ō aeri ami, fa aboto ba dōdōmi, wa no ja'odo
- 5 Jehowa. Ba mama'ele'ō ndra'o, oe'o'ō niwa'ō ehōgoe. Ba moeroeroe, me mama'ele'ō ndra'o, ba moerara ba te'anō'anō dōla zi mate andrō. Ba oe'ila wa itoegoe mo'oeo
- 6 ba monagole ba tobaloe oeli. Ba lō'ō na bacha noso. Ba imane ehōgoe: Hede ba nangi, ama'ele'ō, ono niha, ōmane ba nangi: Aine noso, moroi jōoe ba moroi raja, moroi
- 7 ba gatoemboecha ba moroi ba gaechoela, hehaini niboenoe andre, fangorifi! Ba me mama'ele'ō ndra'o, me oe'o'ō niwa'ō ehōgoe, ba monoso ira, aeri ba maoso, moezi-
- 8 zio ato sibaī ira! Ba imane ehōgoe: He ono niha, ma'oewoe Gizeraēli ma'afefoo dōla zi mate andre. So ōsa zangoema'ō: No okōlikōli dō-
- 9 lama, lō tōtōnafōma sa'ae: si lō boto sa'ae ndra'aga! Ba ama'ele'ō,

ōmane ehōra: Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jehowa: Hiza, oebokai lewatōmi ba oehalō ja'wa ami, moroi ba lewatōmi, ja'ami banoeagoe, ba oe'ohē ba danō Ndraono Gizeraēli ami, ena'ō aboto ba dōdōmi, wa no ja'odo Jehowa, na oebokai lewatōmi, ba na oehalō ja'wa ami moroi ba lewatōmi, ja'ami banoeagoe. Ba oeb'e barō dotomi noso andrō ehōgoe, ena'ō ifoeli aeri ami; ba ba danōmi oe'ohē ami, ba aboto dania ba dōdōmi, wa no ja'odo Jehowa; no ja'odo zangoema'ō, ba oefaloea gōi, iwa'ō Jehowa.

II. Ba so niwa'ō Jehowa ehōgoe, imane: He ono niha, halō zio, ba soera ba detenia: „Mado Joeda ba awōra Iraono Gizeraēli;” ba noa da'ō ba sara tō ōhalō si'o ba ōsoera ba detenia: „Mado Josefo, si'o Geferaji, ba awōnia ma'oewoe Gizeraēli ma'afefoo”. Ba aefa da'ō, ba fabōbō ira, ha sara si'o ōbe'e, ena'ō ha sara ba dangaoe. (*Jes. 11, 13. Jer. 31, 9*). Ba na lamane ehōoe iwami: Hadia, lō ōbotoehi ba dōdōma, hadia danioe wolaoe da'ō? ba ōmano ehōra: Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jehowa: Hiza, oehalō zi'o mado Josefo andrō, si so ba danga mado Geferaji ba ba danga nawōnia, mado Ndraono Gizeraēli, ba oe'oroedoegō ba zi'o mado Joeda, ena'ō ha sara si'o ba danga mado Joeda. Ni'oroedoegō ba dangaoe zi'o andrō, nisoeramō, ba zanehe ira. Ba ōmano ehōra: Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jehowa: Hiza, oehalō Ndraono Gizeraēli, ba hoenō niha baero, ba zi no laroegi, oe'ozaragō ira ba zi fasoei misa ba oe'ohē ira ba danōra. Ba ha samboea soi dania ira oebe'e, ba danō, ba hili Ndraono Gizeraēli, ba ha samōsa razora, ja'ira fefoe, bōi sa'ae domboea soi ira ba bōi sa'ae doea ōri, bōi si no fabali. (*Hos. 1, 11. Joh. 10, 16*). Ba bōi sa'ae lata'oenōi ira ba nadoe andrō ehōra ba ba zogoro ita andrō ehōra

- ba ba walimosara fefoe; ba oe'efa'õ
ira ba wa'erosara andrõ fefoe, ola-
lõwara andrõ, ba oehaogõ ira, ena'õ
ifoeli banoeagoe ira, ba Lowala-
ngira ndra'odo! (*F. 36, 25 b. t. Kor.*
24 *II. 6, 16*). **Ba razora genonigoe**
Dawido, ba ja'ira fefoe, ba ha sa-
mõsa goebalora ba la'o'õ geroisa-
goe, latõngõni nifachoigoe ba latõrõ.
25 (*Jer. 30, 9. F. 11, 20; 34, 23 b. t*). Ba
la'iaogõ danõ andrõ, nibe'egoe chõ
genonigoe Jakobo, tanõ ba zi so
ira toeami mege; ba da'õ gõi so
ira, ba iraonora ba ma'owocra, i-
roegi zi lõ aetoe, ba enonigoe Da-
wido zalawara, si lõ mamalõmalõ.
26 Ba fawoe'oe li ndra'o chõra, fa-
woe'oesa li ba wa'atoelõ, fawoe'oesa
li chõra, si lõ teboelõ, iroegi zi lõ
aetoe, Ba oefataro ira ba ato ira
oebe'e, ba oebe'e ba hoenõra bacha
ni'amoni'õ andrõ chõgoe, ba lõ oe-
27 boelõ'õ. (*Sin. 89, 4. Jes. 55, 3*). Ba
jawara dania nahiaogoe, ba Lowa-
langira ndra'odo ba banoeagoe ira.
28 Ba aboto dania ba dõdõ niha baero,
wa no ja'odo Jehowa, si amoni'õ
Iraono Gizeraëli, na lõ teboelõ ba
hoenõra bacha ni'amoni'õ andrõ
chõgoe.

FAZA 38.

Fama'ele'õ nitandrõsaigõ ba Gogi
ba ba Magogi. I. Ba gõtõ safoeria
dania, ba Gogi zi mõi manoewõ
ba danõ ni'amoni'õ andrõ. II. Ba Jeho-
wa zamakiko ja'ira ba da'õ.

- 1 I. **Ba so niwã'õ Jehowa chõgoe,**
2 imane: He ono niha, otahõgõ Gogi
andrõ ba danõ Magogi, razo ba
Rosi ba ba Mesechi ba ba Doebala,
ba ama'ele'õ nitandrõsaigõ chõnia,
3 (*Moz. 1. 10, 2. Fam. 20, 8*), õmane:
Da'õ niwã'õ Zo'aja, Jehowa: Hiza,
oelaoe chõoe, ja'oeegõ Gogi, razo ba
Rosi ba ba Mesechi ba ba Doebala,
4 ba oedõnisi ndra'oeegõ, oegaini zi-
mbimõ, oe'ohe baero ndra'oeegõ, a-
wõ zabõlõ andrõ chõoe fefoe, fabaja
si fakoedo, oi si no mangehao, fo-

ndrege zi sõchi noecha, ato sibai ira,
samaloese ba sodange, sara wõda
ba danga zamõsana. (*Raz. II. 19,*
28. F. 29, 4). Awõra Warasa ba Choe-
si ba Foeti, oi samaloese ba sote-
tenaelloe; (*F. 27, 10*). Gomeri ba
5 sabõlõ andrõ chõra fefoe ba ma'-
6 oewoe Dogarima, fondrege jõoe ba
sabõlõ andrõ chõra fefoe — oja soi
nawõoe! (*F. 27, 14*); Angarõ ba fa'-
7 anõ fefoe hadia ia chõoe, ja'oeegõ
ba sabõlõ andrõ chõoe, fefoe, si no
owoelo chõoe, ba iaogõ nitõngõnira.
Na ara dania, ba tewã'õ li chõoe,
8 ba gõtõ na foeri, ba õroegi danõ,
si no moefadõni ba mbawa zi'õli
[ba niha] si no moe'ozaragõ ba ni-
ha baero misa, soja soi, si no moe-
fataro ba hili Ndraono Gizeraëli,
si no lõ mamalõmalõ, wa lõ niha-
niha mege; moroi ba niha baero
te'ohe mijawã ira mege; ba dozi
la'iaogõ danõ, lõ hadia ia. Ba so
9 ndra'oeegõ moroi sa, timba deoe sa-
bõlõbõlõ fabaja angi, timba lawoee
ndra'oeegõ moroi sa, ba wangaha-
woei tanõ, na so'õ, ja'oeegõ ba sa-
bõlõ andrõ chõoe fefoe, ba soi soja,
10 awõoe. Da'õ niwã'õ Zo'aja, Jeho-
wa: Na loeo da'õ, ba so zi tesao
ba dõdõoe ba si lõ sõchi nichoi
dõdõoe, ba õmane: „Da'oesoewõ 11
zi fahalama, niha sahonohono
oehawoei, niha si lõ hadia ia;
lõ moe'õli nahiarã, lõ bawa gõli
ba lõ lazi!” (*Sach. 2, 4. 5*). Ba 12
wamaigi sahoeloe ndra'oeegõ, ba
ba woraboe, ba wolaoe ba gadoe-
doela andrõ, si so niha zoei, ba ba
niha ni'ozaragõ ba niha baero, niha
sangaloei ana'a, sowanoea ba woese
danõ. (*F. 5, 5*). Seba ba Dedano ba 13
saniaga andrõ, banoea Darisi ba o-
no zingo andrõ chõra fefoe, ba la-
mane chõoe: Hadia, ba wamaigi
sahoeloe ndra'oeegõ so'õ? Hadia ba
woraboe õ'owoeloi zabõlõ chõoe, ba
wangoloi'õ firõ ba ana'a, ba wolohe
misa nibabajaja, ahoeloea seboea?
Ba ama'ele'õ, ja'oeegõ ono niha, õ- 14

- mane chõ Gogi andrõ : Da'õ niwã'õ Zo'aja, Jehowa : He wisa ? Na loeo ahonohono ba danõ mbanoeagoe Iraono Gizeraëli, na lõ hadia ia chõra, maoso ndra'ogõ, ba so'õ moroi sa ba nahiamõ ba wondrege jõoe, ja'ogõ ba soi soja andrõ, awõoe, oi si fakoeo, ato sibaï, ato zabõlõ, ba moi'õ moesoewõ mbanoeagoe Iraono Gizeraëli, hoelõ lawoeo, ba wangahawoei tanõ ? Ba gõtõ safoeria andrõ oe'ohe mijawã ndra'ogõ, ba wanoewõ ba danõgoe, ena'õ aboto ba dõdõ niha baero ndra'odo, na oe'oroma'õ ba chõmõ andrõ, ja'ogõ Gogi, wa ni'amoni'õ ndra'odo. ba zanehe ira.
- 17 II. Da'õ niwã'õ Zo'aja, Jehowa : Hadia, ja'ogõ nitõrõ ligoc mc fõna, nifa'ema genonigoc sama'ele'õ andrõ, ba Ndraono Gizeraëli, si nõ mama'ele'õ me loeo da'õ, ha mc oega fache wa'ara, wa oe'ohe chõra ndra'ogõ sanoewõ ja'ira ? (*Jes. 24, 21. Jer. 30, 23. Joël. 3, 2*). Ba na loeo da'õ, na loeo so Gogi, ba wanoewõ Iraono Gizeraëli, iwã'õ So'aja, Jehowa, ba hoemola wõnoegoe ba nichoegoe. Ba wa'aoehoe dõdõgoe ba ba galitõ wa'abao dõdõgoe andrõ ce'wa'õ ia : Si ndroehoe, na loeo da'õ, ba itõrõ danõ Ndraono Gizeraëli siheoc sabõlõbõlõ. Hoemisi dania fõnagoe gi'a ba nasi ba fofe ba daloe mbanoea ba oetoe ndroe'oe ba danõ ba koeõkoeõ fefoe, sanaan ba danõ, awõ niha fefoe ba goeli danõ ; ba hili, ba adoedoe, ba kara sisindro, ba aso'a, ba õli kara fefoe, ba adoedoe tooe ba danõ.
- 21 Ba ba hili andrõ chõgoe fefoe, ba moehededo ba zi'õli famoenoenia, iwã'õ So'aja, Jehowa ; dozi ira, ba
- 22 faoma lalaoe chõ nawõra zi'õli. Ba fahoehoeodo chõnia ba wõchõ waba ba ba wa'adoewa ndro, ba deoe sabõlõbõlõ ba ba deoe kara ; moteoe alitõ ba talõ balera ia ba sabõlõ andrõ chõnia, awõ soi soja andrõ, awõnia, oebe'e. (*Sin. 11, 6*).
- Ba oe'oroma'õ, wa no seboea ndra'o, 23
awõ wa ni'amoni'õ ndra'o ba oe-
fa'ele'õ ndra'o ba zanehe soi soja,
ena'õ aboto ba dõdõra, wa no ja'o-
do Jehowa.

FAZA 39.

Tohoetohoe wama'ele'õ andrõ, nitandrõsaigõ chõ Gogi ba ba Magogi. I. Tefasoelõgõ dania wamakiko Gogi. II. Ba da'õ dania to'ele lachõmi Jehowa ba niha baero. III. Ba Iraono Gizeraëli, ba banoea Jehowa.

- I. Ba ama'ele'õ, ja'ogõ ono niha, nitandrõsaigõ chõ Gogi andrõ, õmane : Da'õ niwã'õ Zo'aja, Jehowa : Hiza, oelaoe chõoe, ja'ogõ Gogi, Razo ba Rosi ba ba Mesechi ba ba Doebala, ba oedõnisi ndra'ogõ ba oefasao'õ ba oe'ohe mijawã ndra'ogõ, moroi ba wondrege jõoe, oe'ohe ba hili Ndraono Gizeraëli ndra'ogõ. Ba oetimba ba dangaoe kabera wana ba ahele ba dangaoe kambõlõ nono wana oebe'e. Ba hili Ndraono Gizeraëli mate ndra'ogõ, ja'ogõ ba sabõlõ andrõ chõoe fefoe, awõ soi bõ'õ andrõ awõoe. Ba wofe sandra'oendra'oe andrõ, ba zo'afi fefoe ba ba goetoe ndroe'oe ba danõ oetehoe ndra'ogõ, õra. (*F. 29, 5; 32, 4*). Baero ba mbanoea tegaõlõ tooe ndra'ogõ, me no ja'o zangoema'õ, iwã'õ So'aja, Jehowa. Ba oegoele'õ galitõ ba Magogi ba ba zihene asi andrõ, si lõ fa'aboe dõdõ, ena'õ aboto ba dõdõra, wa no ja'odo Jehowa ! Ba terongo dõigoe ni'amoni'õ bacha ba hoenõ mbanoeagoe Ira'ono Gizeraëli oebe'e, ba lõ'õ sa'ae oebe'e ni'ojaja dõigoe andrõ, ni'amoni'õ, ena'õ aboto ba dõdõ niha baero, wa no ja'odo Jehowa, ni'amoni'õ ba Ndraono Gizeraëli. Hiza, itõrõ, aloea, iwã'õ So'aja, Jehowa : da'õ mba'wa andrõ niwã'õgoe. Ba mõi baero dania zi so ba mbanoea Ndraono Gizeraëli ba labe'e fangeboea galitõ ba fangasoso gõ wangõna andrõ, dange ba baloesõ ba fana ba ono

wana ba bago gama ba toho, me-
 witoe fache wa'ara labe'e fangeboea
 10 galitō da'ō. Lō lalahōlō geoe ba mbe-
 noea, lō la'obō ba gatoea; fangōna
 andrō labe'e fangeboea galitō ba
 laraboe gamagama zoraboe, gama-
 gamara mege, ba lalahōlō gana'a zan-
 11 ngai ana'ara mege, iwā'ō So'aja,
 Jehowa. Ba na loeo da'ō ba oehon-
 gōi naha Gogi, naha lewatōnia
 ba Ndraono Gizeraëli, ba ndraso
 zikoli andrō, tãnō ba gatoemboc-
 cha, na ta'otarai nasi; ba tobali
 ba'aba'a lala zikoli. Ba da'ō lako'o
 12 dania Gogi, fabaja sabōlō andrō
 chōnia fefoe, ba labe'e tōi ndraso
 andrō ndraso zato andrō chō Gogi.
 13 Ba fitoe wa'wa, wa'ara la'oko'o'ō
 Iraono Gizeraëli, ba wangehao
 14 tanō. Niha sato ba danō fefoe zo-
 go'o ja'ira, ba tobali fangeboea
 dōira, na loeo oefa'ele'ō lachōmigoe,
 15 iwā'ō So'aja, Jehowa. Ba latoetoe-
 jōe dania niha, lafataro ba wanō-
 rōi tanō, ba wogo'o si tosai na tooe
 ba danō, sikoli, ba wangehao tanō,
 na no aefa zi fitoe wawa, ba la'a-
 16 aloealoei. Ba na latōrōi danō ba na
 so zangila tōla niha, ba jamoebe'e
 dandra ba ngai, irege lako'o ba
 ndraso zato andrō chō Gogi sogo'o
 17 si mate andrō. Ba labe'e tōi mba-
 noea Hamona („sato"). Ba lahao-
 gō danō ba zi manō.
 18 II. Ba ja'oegō ono niha, da'ō
 niwā'ō Zo'aja, Jehowa: Ōmane ba
 wofō andrō so'afi, fefoe ba ba goe-
 toe ndroe'oe ba mbenoea, fefoe:
 Mi'owocloi ami ba mi'aine, mifa'-
 19 aso ami, moroi ba zi fasoei fefoe,
 ba wemanga zoemange andrō ni'a-
 sogōgoe chōmi, — soemange seboea
 ba hili Ndraono Gizeraëli, ba ni-
 āmi ōsi ba na nibadoemi do. (*Jes.*
 34, 6. *Fam.* 19, 17). Ōsi zabōlō mi'ā
 ba do zala'wa ba goeli danō miba-
 doe: biribiri si mateoa ba ono
 mbiribiri ba nambi si mateoa ba
 ono za'wi, awō niboela mbanoea
 19 Mbazana fefoe! Ba tawō mi'ā,

irege aboeso ami ba do mibadoe,
 irege maboe ami, soemange andrō
 20 chōgoe, ni'asogōgoe chōmi. Ba we-
 manga chōgoe aboeso ami koedo
 ba koreeta ba sabōlō ba sanoewō,
 ha niha ira, iwā'ō So'aja, Jehowa.
 Ba oefa'ele'ō ba niha baero lachō-
 21 migoe andrō, ba dozi niha, ba
 la'ila hoekoe andrō, nifatōrōgoe,
 ba tangagoe, fombambaja ja'ira.
 Ba ba ma'oewoe Gizeraëli, ba ja a-
 22 boto ba dōdō, wa no ja'odo Je-
 howa, Lowalangira, i'otarai loeo
 da'ō, ba mitoe dania. Ba ba niha
 23 baero, ba ja aboto ba dōdō, wa no
 lalō Ndraono Gizeraëli mbōrō, wa
 no tetibo ira, — bōrō me no la'e-
 rogō ndra'odo; tobali oebini'ō mba-
 wagoe chōra, ba oebe'e ira ba
 danga nemalira, ba tobali ahori
 mate ira ba mbawa zi'ōli. Dali
 24 ba wolaoegoe chōra wa'ara'iōra
 ba fangerogōra ja'odo, ba no oebi-
 ni'ō mbawagoe chōra.

III. Andrō wa imane So'aja, 25
 Jehowa: Ija'e, ba oe'ohē manga-
 woeli ni'oloi'ō andrō, ma'oewoe
 Jakobo, ba oehachōsi tōdō Ndrao-
 no Gizeraëli fefoc, ba amaedola
 zolohoe ndra'o, ba dōigoe andrō
 ni'amoni'ō. (*F.* 16, 61; 20, 43;
 36, 31). Ba acha olifoe ira wa'ai-
 26 lara andrō ba fangerogōra ja'odo
 fefoe, na ahono zoei ira ba danō,
 lō hadia ia, lō si keani ja'ira. Na 27
 oe'ohē mangawoeli ira, moroi ba
 niha baero, ba na oe'ozaragō ira
 ba danō nemalira; ba oefa'ele'ō
 ba chōra andrō, wa no ni'amoni'ō
 ndra'o, ba zanehe niha baero, soja
 28 soi, ena'ō aboto ba dōdōra, wa no
 ja'odo Jehowa Lowalangira, me
 noa sa oetibo'ō ira ba niha baero
 misa, ba me no oefoeli oe'ozaragō
 ira ba danōra; samōsa lō oerōi
 foeri ba da'ō. Ba lō'ō sa'ae oebi-
 29 ni'ō mbawagoe chōra, me no oe-
 laoe Gehehagoe ba ma'oewoe Gi-
 zeraëli, iwā'ō So'aja, Jehowa. (*F.*
 36, 25. *Jōel.* 2, 28).

FAZA 40.

Angilata Hezekiëli: osali si bohooe. I. Famobörö. II. Bawa göli ba golajama tánö baero ba ewe'ewe. III. Bawa göli ba golajama tánö bacha, töloe. IV. Bate'e, awö meza ba golajama tánö bacha ba hadia goenania.

- 1 I. Ba ndröfi si doea woeloe a lima, aefa te'oloi'ö ndra'aga, me büröta ndröfi, ba zi mæwoeloe ba mbawa si föföna, meweleoä fache aefa atoe'a zanoewö ba Jeroezalema, — me loeo da'ö itoejoe ndra'o tanga Jehowa, ba i'ohedo ba da'ö. (*Moz.*
- 2 *II. 12, 2. 3. F. 33, 21*). Ba gangilata soroi ba Lowalangi i'ohedo ba danö Ndraono Gizeraëli ba itooe'ö tooe ndra'o ba hili salaäwa; ba ha da'ö, ba no so ba gametahögoe zi hoelö mbanoea nitaroe'ö. (*F. 8, 3*). Ba me no i'ohedo ba da'ö, ba oroma niha, hoelö döla garamba wamaigigoe, sinali tarafali ba helo ba dangania; ba singa mbawa göli so ia. (*F. 1, 4.*
- 3 *Dan. 10, 6. Fam. 11, 1; 21, 15*). Ba hoemedede chögoe niha andrö, imane: He ono niha, nehegö ba fondronrongo ba töngöni fefoe ni'oroma'ögoe chöoe. Ba da'ö te'öhe ndra'öegö ba da'e, ena'ö la'oroma'ö chöoe; ba ahori ö'ombacha'ö ba ma'oewoe Gizeraëli ni'ilaoe!
- 4 II. Ba hiza göli kara baero gosali, fasoci, ba so helo ba danga niha andrö, ono hela wa'anaoe, sahesahela a laloe'a hela andrö. Ba isoe'a wa'ebolo nomo andrö: sahelö, ba fa'alaäwa, ba sahelö göi. Ba möi ia bacha ba mbawa göli, si otahögö atoemboecha loeo; möi ia mijäwa ba mbosinia ba isoe'a dojo mbawa göli: sahelö wa'ebolo, sara tojo ba sahelö wa'ebolo, ba si hoelö mbate'e side'ide andrö, ba sahelö wa'anaoe ba sahelö wa'ebolo, ba otaloea zi hoelö mbate'e side'ide andrö, ba lima hela, ba tojo mbawa göli ba ngai gewe'ewe ba mbawa göli andrö, tánö bacha, ba no
- sahelo. Ba isoe'a gewe'ewe andrö, 8
ba mbawa göli, tánö bacha, ba sa-
helo. Ba isoe'a gewe'ewe andrö 9
ba mbawa göli, ba no wäloeo hela, ba
ehomonía, ba doea hela; ba ewe'e-
we andrö ba mbawa göli, ba no
mibacha. Ba si hoelö mbate'e side'-
ide andrö ba mbawa göli, si ota-
högö atoemboecha loeo, ba töloe-
töloe, fatambai. No fagölögölö wa'e-
boea zi töloe andrö; ba si manö
göi gehomo andrö fatambai: no
fagölöhölo wa'eboea. Ba isoe'a wa'e-
bolo mbawa göli, ba no foeloe he-
la; fa'anaoe mbawa göli, ba fele-
döloe hela. Ba föna zi hoelö mba-
te'e side'ide andrö, ba so darali,
sahesahela darali andrö, fatambai;
ba si hoelö mbate'e andrö, ba önd'-
öndö hela, fatambai. Ba isoe'a mba-
wa göli, i'otarai zagö mbate'e si
samboea, noemalö ba zagö zi sam-
boea: doea woeloe a lima hela
wa'ebolo, no fatahö mbawandroehö.
Ba ewe'ewe andrö, ba doea woeloe, 14
ba bate'e andrö ba mbawa göli,
ba no mibaero ba golajama, fasoci.
Ba i'otarai föna mbawa göli, lala 15
mibacha, iroegi föna gewe'ewe ba
mbawa göli tánö bacha, ba no lima
woeloe hela. Ba bawa göli, ba no 16
fasoci zandrele, si no ahole ba wa-
ngotahögö si hoo'ö mbate'e andrö
ba ehomonía andrö, tánö bacha, ba
si manö göi gewe'ewe andrö, no
fasoci zandrele, mibacha, ba ba
gehomo andrö, ba famaedo nohi.
(*Raz. I. 6, 4*). Ba i'ohedo bacha, 17
ba golajama tánö baero. Ba so
mbate'e ba da'ö, ba no moelaoe
mbale ba golajama, fasoci; töloe
ngafoeloe mbate'e side'ide ba zinga
mbale andrö. Ba ngai mbawa göli 18
so mbale andrö, dali wa'anaoe
mbawa göli, bale tánö tooe andrö.
Ba isoe'a wa'ebolo golajama, i'otarai 19
föna mbawa göli tánö tooe, iroegi
wondrege golajama tánö bacha:
otoe hela, tánö ba gatoemboecha
loeo ba tánö mijöoe. Ba bawa 20

- göli ba golajama tánõ baero, si
 otahõgõ tánõ mijõoe, ba isoe'a,
 21 fa'anaoe ba fa'ebolo. Ba si hoelõ
 mbate'e side'ide ba da'õ, ba tõloe-
 tõloe, no fatambai, ba ehonomia
 ba ewe'ewenia, ba no falaḡalaḡa
 ba mbawa göli no mege; lima wo-
 loe hela wa'anaoe ba doea woeloe
 22 a lima hela wa'ebolo. Ba sandre-
 lania ba ewe'ewenia ba famaedo
 nohi andrõ, ba no falaḡa ba mba-
 wa göli andrõ, si otahõgõ tánõ ba
 gatoemboecha loeo; fitoe bosì lala
 mijaḡa chõnia, ba fõnania gewe'e-
 23 wenia andrõ. Ba bawa göli ba go-
 lajama tánõ bacha, ba no faoedoe
 ba mbawa göli tánõ mijõoe ba ba
 mbawa göli tánõ ba gatoemboecha
 loeo. Ba isoe'a, i'otarai mbawa göli
 si samboea, noemalõ ba zi samboea:
 24 otoa hela. Ba i'ohedo miraja; ba
 so ba da'õ mbawa göli si otahõgõ
 tánõ miraja. Ba isoe'a gehonomia
 ba ewe'ewenia, ba no falaḡalaḡa
 25 ba zoe'asoe'a no mege. Ba no mo-
 sandrela, si mane ewe'ewenia göi,
 fasoei, si mane sandrela no mege;
 lima woeloe hela wa'anaoe ba doea
 woeloe a lima hela wa'ebolo. Ba
 26 fitoe bosì lala mijaḡa chõnia, ba
 fõnania gewe'ewenia. Ba so wa-
 maedo nohi, sagesageoe, fatambai,
 27 ba gehonomia. Ba samboea mba-
 wa göli ba golajama tánõ bacha,
 si otahõgõ tánõ miraja, ba isoe'a,
 i'otarai mbawa göli si samboea, noe-
 malõ ba zi samboea, miraja: otoa
 hela.
- 28 III. Ba i'ohedo ba golajama tá-
 nõ bacha, ifatõrõdo, ba mbawa göli
 tánõ miraja ba isoe'a mbawa göli
 tánõ miraja ba zoe'asoe'a no mege,
 29 ba si hoelõ mbate'e side'ide andrõ
 ba ehonomia ba ewe'ewenia, ba zoe'-
 asoe'a da'õ göi. Ba no mosandrela,
 si mane ewe'ewenia göi, fasoei; li-
 ma woeloe hela wa'anaoe ba doea
 30 woeloe a lima hela wa'ebolo. Ba no
 mo'ewe'ewe, fasoei, doea woeloe a
 lima hela wa'anaoe ba lima hela
- wa'ebolo. Ba ewe'ewenia, ba no tánõ 31
 ba golajama tánõ baero, ba ba ge-
 homonia, ba famaedo nohi, ba ḡaloe
 bosì lala mijaḡa. Ba i'ohedo ba 32
 mbawa göli, tánõ ba gatoemboecha
 loeo, ba isoe'a mbawa göli andrõ,
 ba zoe'asoe'a no mege. Ba bate'e 33
 side'ide andrõ ba ehonomia, ba e-
 we'ewe andrõ chõnia, ba no fala-
 ḡalaḡa göi, ba no mosandrela, si
 mane ewe'ewe andrõ chõnia, fasoei;
 lima woeloe hela wa'anaoe ba doea
 woeloe a lima hela wa'ebolo. Ba 34
 ewe'ewenia, ba i'otahõgõ golajama
 tánõ baero, ba famaedo nohi ba
 gehonomia, faoma fatambai; ḡaloe
 bosì lala mijaḡa chõnia. Ba i'ohedo 35
 ba mbawa göli tánõ jõoe ba isoe'a,
 ba zoe'asoe'a no mege, bate'e si-
 36 de'ide andrõ chõnia ba ehonomia
 ba ewe'ewenia, ba no mosandrela,
 fasoei; lima woeloe hela wa'anaoe
 ba doea woeloe a lima hela wa'ebolo.
 Ba ewe'ewenia, ba i'otahõgõ gola- 37
 jama tánõ baero, ba famaedo nohi
 ba gehonomia, fatambai; ḡaloe bo-
 si lala mijaḡa chõnia.
- IV. Ba so mbate'e; ba gewe'ewe 38
 mbawa göli andrõ so mbawandroe-
 hõnia, naha ba wanasai soemange
 nitoenoe. Ba harõ gewe'ewe mba- 39
 wa göli andrõ, ba no domboedo-
 mboea meza, no fatambai, naha
 ba wanaba soemange nitoenoe ba
 soemange fameta horõ ba soema-
 nge ogaõeta. Ba ba zinga mbagolõ 40
 tánõ baero, tánõ mijõoe, na so
 zanõrõ bawa göli mijaḡa, ba
 no domboea meza, ba ba zinga
 mbagolõ ba zi tambai, ba gewe'e-
 we mbawa göli, ba domboea göi
 meza; õfa'õfa meza, no fatambai, 41
 ba zinga mbagolõ mbawa göli a-
 ndrõ; ḡaloe meza naha ba wana-
 banaba soemange. Õfa meza ba zoe-
 42 mange nitoenoe, kara, si õfa sagi, sa-
 hela a matonga wa'anaoe ba sahela
 a matonga wa'ebolo ba sahela wa'-
 alaḡa, ba wanoõ'õ ba da'õ fakake
 andrõ, nifake ba wanaba soemange ..

- 43 nitoenoe ba soemange nitaba. Ba no moefosinga mibacha, laloe'a wa'ebolo, fasoei, ba ba meza andrō labe'e-
- 44 be'e nōsi zoemange andrō. Ba fōna mbawa gōli tánō bacha, ba so mbate'e, nahia zanoenō ba gola-
- jama tánō bacha, samboea ba zinga mbagolō mbawa gōli tánō jōoe, ba i'otahōgō dánō miraja, ba samboea ba zinga mbagolō mbawa gōli tánō ba gatoemboecha loeo, si otahōgō
- 45 tánō mijōoe. Ba imane chōgoe : Bate'e andre, si otahōgō tánō miraja, ba mogoenā nahia gere, sangaingai
- 46 halōwō bacha ba gosali. Ba bate'e andrō, si otahōgō tánō mijōoe, ba mogoenā nahia gere, sangaingai halōwō ba naha wame'e soemange. Ma'owoe Zadoki da'ō ; ha da'ō ma'owoe Lewi si tola mangaha-tō'ō ja'ira chō Jehowa, ngoningoninia. (*F. 43, 19 ; 44, 15. Raz. I. 1, 8. 39. Nga'ōt. I. 5, 34*). Ba isoe'a golajama andrō : otoo hela wa'anaoe ba otoo hela wa'ebolo, si ōfa sagi. Ba fōna gosali so naha wame'e soemange. (*F. 43, 13*). Ba i'ohedo ba gewe'ewe gosali, ba isoe'a gewe'ewe gosali andrō, lima hela dambai, ba fa'ebolo mbawa gōli, ba feleōfa hela, ba bagolō mbawa gōli, ba no tōloe hela dambai.
- 49 (*Raz. I. 6, 3*). Fa'anaoe gewe'ewe andrō, ba doea woeloe hela, ba fa'ebolo, ba felendroea hela, ba foeloe bosī lala mija'wa chōnia. Ba ba ngai gehomo andrō, ba so zi hoelō daroe nahe, faoma fatambai. (*Raz. I. 7, 21*).

FAZA 41.

Tohoetohoe : I. He wisa bacha ba gosali. Fondrege ni'amonī'ō ba bate'e ba ngai ba olajama. II. Fa'amoadoe; naha wame'e soemange.

(*Faigi gōi Raz. I. 6.*)

- 1 I. Ba i'ohedo bacha ba nōsi gosali ba isoe'a gehomo : ōnō'ōnō hela wa'ebolo, faoma fatambai.
- 2 Ba fa'ebolo mbawandroehō, ba no foeloe hela, ba bagolō kara andrō ba mbawandroehō, ba lima hela dambai. Ba isoe'a wa'anaoe : ōfa woeloe hela, ba fa'ebolo : doea woeloe hela. Ba mōi ia bacha ba isoe'a gehomo ba mbawandroehō : doea hela, ba fa'ebolo mbawandroehō : ōnō hela, ba bagolō fatambai mbawandroehō : fitoe hela dambai. Ba isoe'a wa'anaoe : doea woeloe hela, ba fa'ebolo : doea woeloe hela, fōna gosali. Ba imane chōgoe : Da'ō wondrege ni'amonī'ō andrō! (*F. 43, 12*). Ba isoe'a mbagolō gosali : ōnō hela, ba fa'ebolo zahesahe andrō : ōfa hela si fasoei osali. Ba bate'e ba ngai, ba no te'oli medōloe wa tōloe ngafoeloe, no monga'ōtō, ba tehandrō ba mbagolō, bagolō gosali tánō ba mbate'e andrō, fasoei, ba wangabe'e, ba lō'ō sa moefachai ba mbagolō. Ba ebolo, tedooe mija'wa; tedooe nōsi ba nga'ōtō mija'wa, fasoei, ba gosali, tobali ebolo nōsi mbate'e andrō, tánō mija'wa. Ba so lala, i'otarai zi sagōtō tánō tooe, noemalō ba zi sagōtō ba daloe ba ba zi sagōto tánō ja'wa. (*Raz. I. 6, 6. 8*). Ba oe'ila mbosi ba gahe gosali, fasoei : tojo mbate'e ba ngai andrō : sahelō; ōnō hela iroegi nindrotōi andrō. Ba fa'awe'ewe'e mbagolō kara andrō ba mbate'e andrō, tánō baero, ba no lima hela; ba otaloea mbate'e ba ngai andrō, ba gosali. Ba bate'e andrō, ba no mo'otaloea, doea woeloe hela, si fasoei ba gosali. (*F. 42, 1-3*). Ba bawandroehō ba mbate'e andrō, ba i'otahōgō zi lō bate'e; samboea mbawandroehō mijōoe ba samboea miraja, ba fa'ebolo zi lō bate'e, ba no lima hela, fasoei. Ba ōsi nomo, fōna newali ni'oniagō andrō, ba watalinga, tánō ba gaechoela loeo, ba fitoe ngafoeloe hela wa'anaoe, ba fa'ebolo mbagolō kara, ba nomo andrō, ba no lima hela, fasoei, ba fa'anaoe, ba si'wa woeloe hela. Ba isoe'a

nomo andrō: otoe hela wa'anaoe
 ba olajama ni'oniagō andrō ba omo
 andrō, awō mbagolō kara ba no o-
 14 toe hcla wa'anaoe. Ba fa'ebolo no-
 mo, tánō fōna, fabaja olajama ni'-
 oniagō andrō, tánō ba gatoemboe-
 15 cha loeo, ba no otoe hela gōi. Ba
 isoe'a wa'anaoe nomo andrō, tánō
 ba golajama ni'oniagō andrō ba
 geronia, ba hareharenia fatambai :
 otoe hela. Ba ba nōsi gosali andrō,
 awō nifosagō andrō, ba golajama,
 16 ba no eoe nihaogō fokata zilōtō ba
 sandrela nifotarali andrō, awō lesi,
 ba zi tōloc nahia, fōna zilōtō andrō,
 fasoei manō. I'otarai danō, iroegi
 zandrela — ba sandrela, ba no moe-
 17 doehō, — iroegi ja'wa mbawandroc-
 hō ba iroegi gosali tánō bacha, ba
 baero ba ba mbagolō fefoe, fasoei,
 bacha ba baero, ba so zoe'asoe'a.
 18 II. Ba no moelaoe wamaedo Ke-
 roebi ba famaedo nohi, sagesageoe
 nohi ba gotaloea zi domboedomboea
 Keroebi. Ba si domboedomboea ba-
 19 wa Keroebi andrō : Si samboea, ba
 bawa niha, si otahōgō ohi ba zi ta-
 mbai, ba si samboea, ba bawa zi-
 ngo, si otahōgō ohi ba zi tambai,
 ba nomo andrō ma'asamboea, fa-
 20 soei. I'otarai danō, iroegi ja'wa mba-
 wandroehō so wamaedo Keroebi an-
 drō ba famaedo nohi ; ba mbagōlō.
 21 Ba ehomo gosali, ba si ōfa sagi.
 Ba fōna ni'amoni'ō, ba so zi hoelō
 naha wame'e soemange. wamaigida,
 22 naha wame'e soemange eoe, tōloe
 hela wa'ala'wa; fa'anaoenia, ba
 doea hela, ba fa'ebolonia, ba doea
 hela gōi; ba no motalīnga, ba a-
 henia, awō ngainia, ba eoe. Ba i-
 mane chōgoe : Da'ō meza andrō,
 si so fōna Jehowa. (*Moz. II. 30,*
 23 *1-10*). Ba domboea mbawandroehō
 ba nomo osali andrō ba ba ni'a-
 24 moni'ō. Ba doeadoea gōrō lagō mba-
 wandroehō, lagō nifoejoe'ō; doea
 gōrō ba zi samboea ba doea gōrō
 gōi ba zi samboea. (*Raz. I. 6, 34*).
 25 Ba ba mbawandroehō gosali andrō,

ba no moelaoe wamaedo Keroebi
 ba famaedo nohi, si mane nilaoe
 ba mbagolō misa, ba so lesi eoe, 26
 baero, fōna gewe'ewe andrō, ba sa-
 ndrela nifotarali ba famaedo nohi,
 faoma fatambai ba mbagolō gewe'-
 ewe.

FAZA 42.

Tohoetohoe : I. Bate'e nahia gere
 ba ngai golajama, baero. II. Fa-
 noe'a ōli kara ba golajama baero.

I. Ba i'ohedo baero ba golajama 1
 baero, tánō mijōoe. Ifasaodo ba mba-
 te'e andrō, ba gamaoedoe ni'oniagō
 andrō ba ba gamaoedoe nomo no
 mege, tánō mijōoe; ba mbawa doea- 2
 sania, otoe hela wa'anaoenia, tánō
 mijōoe; ba fabolo, ba lima woeloe
 hela. (*F. 41, 13*). Ba ba gamaoedoe 3
 zi doea woeloe hela andrō, ba go-
 lajama tánō bacha, ba fōna mbale
 andrō, ba golajama baero, ba no
 fatahō harehare, tōloe nga'ōtō. (*F.* 4
41, 10; 40, 17). Ba fōna mbate'e
 andrō, ba so lala, foeloe hela wa'e-
 bolo, tánō ba golajama bacha, otoe
 hela wa'anaoe, ba tánō mijōoe mba- 5
 wandroehō. Ba bate'e tánō ja'wa,
 ba no obōda, noa sa naha harehare
 da'ō, moroi tánō tooe ba ba daloe.
 Noa sa tōloe nga'ōtō, ba lō ehomo, si 6
 mane ehomo ba golajama andrō;
 andrō wa no abōda [tánō ja'wa],
 ebolo tánō tooe ba ba daloe, moroi
 tooe ba danō. Ba ōli kara andrō, 7
 ba dali mbate'e andrō, tánō ba go-
 lajama baero, fōna mbate'e andrō,
 ba no lima woeloe hela wa'anaoe.
 Me no lima woeloe hcla gōi wa'a- 8
 naoe mbate'e andrō, tánō ba gola-
 jama baero; ba hiza ba gamaoedoe
 gosali, ba otoe hela. Ba tooe mba- 9
 te'e andrō so lala mibacha, tánō
 ba gatoemboecha loeo, ba ta'ota-
 rai golajama baero, we'amōi bacha,
 ba mbolo gōli kara andrō, ba go- 10
 lajama. Ba tánō ba gatoemboecha
 loeo, fōna ni'oniagō andrō ba fōna
 nomo andrō, ba so [gōi] mbate'e.

- 11 Ba fōna da'ō, ba so lala, si mane bate'e andrō, wamaigida, bate'e tãnō mijōe; fa'anae ba fa'ebolo, ba no si mane ba da'ō, ba bawandroehō fefoe ba wamazōchi, ba no fagōlō-gōlō ba da'ō. Ba no si mane bawandroehō mbate'e andrō, tãnō miraja, samboea mbawandroehō ba mbawa lala. lala fōna gōli kara andrō. si ohia'ō ja'ia, tãnō ba gatoemboecha loco, na mōi bacha.
- 12 Ba imane chōgoe: bate'e andrō tãnō jōoe ba bate'e tãnō raja, fōna ni'oniagō andrō, ba no bate'e ni'amonī'ō andrō, nahia gere si tola mangahatō'ō ja'ira chō Jehowa, ba wemanga wondrege ni'amonī'ō andrō. Ba da'ō labe'e wondrege ni'amonī'ō andrō ba he soemange ni'ā ba soemange famcta hor'ō ba soemange ogaeta; me no ni'amonī'ō
- 13 naha andrō. (*Moz. III. 21, 22*). Ba na mōi bacha gere — ba lō tola mōi ira ba golajama baero, la'otarai ni'amonī'ō andrō — ba labe'e ba da'ō noechara, noechara ba halōwōra andrō, me no ni'amonī'ō da'ō, ba la'onoecha noecha bō'ō, ba awena lasa'wa nahia zato.
- 14 II. Ba me no awai isoe'a nomo andrō tãnō bacha, ba i'ohedo baero, masa'wa mbawa gōli, si otahōgō tãnō ba gatoemboecha loeo, ba isoe'a baero, ifasoei. Isoe'a tãnō ba gatoemboecha loeo, helo andrō:
- 15 500 helo, ba helo andrō, fasoei. Ba isoe'a tãnō jōoe: 500 helo, ba helo andrō, fasoei; ba isoe'a tãnō raja:
- 16 500 helo, ba helo andrō. Ba ifasoei, isa'wa dãnō ba gaechoela loeo, 500 helo, ba helo andrō: sagnia si ōfa [fefoe] isoc'a. No tefasoei ōli kara: 500 wa'anae ba 500 wa'ebolo, ba wangoniagō ni'amonī'ō ba zi tenga ni'amonī'ō.

FAZA 43.

Toboetohoe: I. To'ele lachōmi Jehowa ba gosali, ba fahoehoe ia chō zama'ele'ō andrō. II. Naha wame'e soemange. III. Fe'amoni'ō naha wame'e soemange.

- I. Ba i'ohedo ba mbawa gōli andrō tãnō ba gatoembacha loeo. Ba hiza, ba to'ele lachōmi Lowalangi Ndraono Gizeraēli, moroi ba gatoemboecha loeo, no timba wegogoso nidanō seboea we'ogoe'ogoenia, ba hoemaga danō ba lachōminia andrō. (*F. I, 24; II, 23*). Ba famaigoe andrō, ba no timba wamaigoe me fōna, me to'ele ia ba wamakiko banoea; ba famaigoe koereta andrō, ba no si mane famaigi ba mbewe Gebara no; ba oefalōgoe tooe ndra'odo. (*F. 8-11; F. I, 4*). Ba isa'wa gosali lachōmi Jehowa, itōrō mbawa gōli andrō, si otahōgō atoemboecha loeo. (*F. II. 22. 23; 10, 19*). Ba ifaza'wa ndra'o Eheha ba i'ohedo ba golajama bacha, ba hiza, ba no anōnō gosali lachōmi Jehowa. (*Moz. II. 40, 34. Raz. I. 8. 10. 11*). Ba oerongo li zihede chōgoe, si otarai gosali; ba no so na ba ngaiogoe niha andrō, imane chōgoe: He ono niha! Hadia, no ō'ila naha dadaomagoe andrō, awō naha lalo'e'a kahegoe, nahiagoe ba hoenō Ndraono Gizeraēli, si lō teboclō?
- 17 Ba bōi sa'ae labe'e ma'oeuwe Gizeraēli ra'ira'iō dōigoe andrō ni'amonī'ō, — ja'irā andrō ba razora, ba wame'emc'era adoe ba ba hilihili andrō chōra ba ba mboto razora si no mate, (*Sin. 132, 7. 13. 14; 99, 5. Nga'ot. I. 28, 2. Jes. 66, 1*), me lafaedo zilōtōra ba zilōtō chōgoe ba ehomo chōra ba gehomo chōgoe, tobali ha bagolō gotaloema; ba lō mamalōmalō wa ra'ira'ō dōigoe andrō, ni'amonī'ō, labe'e, ba zogoro ita andrō chōra, nilaoera, ba no tobali oehori ira ba wōnoegoe andrō. (*F. 8, 7-18*). Ba ija'e, ba

lō'ō sa'ae lahatō'ō ehōgoe wame'e-
me'era adoe andrō ba he boto zi
mate andrō, boto razora, ena'ō lō
10 mamalōmalō oe'iagō ba chōra. Ba
ja'oegō ono niha, ba ōtanō ba
zoera nibe'e ba ma'oewoe Gizeraēli,
he wisa gosali andrō, ena'ō aila
ira gola'ōwara andrō, ba acha la-
soe'a gōi nomo andrō? (*F. 16, 61,*
11 *63; 36, 32*). Ba na aila ira nilaoera
andrō fefoe, ba botoehi ba dōdōra
he wisa gosali andrō, he wisa wo-
laoe ja'ia ba he lala ba we'amōi
baero, awō lala ba we'amōi bacha
ba amocatania fefoe, ba he wisa
wame'e ja'ia fefoe ba hadia nifachoi
ba ehōnia ba oroisa fefoe, ba tātō
ba zoera, ba zanehe ira, ena'ō latō-
ngōni he wisa wolaoe ja'ia, ba
hadia gamachoi, ba ena'ō la'o'ō.
12 Si mané wame'e osali andrō: ba
zoezoe hili andrō, ba ni'amoni'ō
sibai nahania andrō fefoe, fasoei.
Hiiza, da'ō nifachoi ba gosali andrō.

13 II. Ba da'ō wa'eboea naha wa-
me'e soemange andrō ba hela, ba
sahela, ba no sahela a laloe'a: To-
jonja, ba no sahela, ba sahela wa'-
ebolo; ba lesinia ba zinga, ba lito,
fasoei. Ba da'ō wa'alawa naha wa-
me'e soemange andrō: (*F. 40, 47,*
14 *Moz. II. 27, 1-3*): I'otarai dojo a-
ndrō tooe, iroegi lesi andrō, tātō
tooe, ba doea hela, ba fa'ebolo, ba
sahela; ba i'otarai lesi side'ide a-
ndrō, iroegi lesi seboea, ba ōfa hela,
15 ba sahela wa'ebolo. Ba fariehi a-
ndrō ba zoemange, ba ōfa hela, ba
fariehi andrō, ba sotandroe mija-
wa, ōfa dandroe. Ba fariehi, ba fe-
lendroea hela wa'anaoe ba fele-
ndroea hela wa'ebolo, no si ōfa sa-
gi, si fagōlōgōlō. (*Moz. II. 27, 2. Jes.*
16 *29, 1*). Ba lesi andrō, ba feleōfa
hela wa'anaoe ba feleōfa wa'ebolo,
saginia andrō si no fagōlōgōlō, ba
tarali, fasoei, ba matonga hela. Ba
tojo andrō, fasoei, ba sahela. Ba
nibosi andrō, ba no tātō ba gatoe-
mboeoha loeo.

III. Ba imane ehōgoe: He ono 18
niha! Da'ō niwa'ō Zo'aja, Jehowa:
Da'ō nihonogōi ba naha wame'e
soemange andrō, na loco wama'anō
ja'ia, ba wame'e soemange nitoenoe
ba detenia, ba ba wanefe ja'ia do.
Ba ōbe'e ba danga gere andrō, ma'-
19 oewoe Lewi, nga'ōtō Zadoki, si tola
mangahatō'ō ja'ira ehōgoe, iwa'ō
So'aja, Jehowa, ba wamosoemange
ja'o ōbe'e ba dangara nono za'wi,
soemange fameta horō. (*Moz. II. 29,*
20 *F. 40, 46*). Ba ōhalō ndronia ōsa,
ba ōgoele'ō ba dandroe wame'e soe-
mange andrō, si ōfa, ba watalinga
lesi andrō, si ōfa ba ba darali, fa-
soei, fameta sala ba ehōnia ba o-
gaoeta. Ba aefa da'ō, ba ōhalō no-
21 no za'wi andrō, soemange fameta
horō, ena'ō latoenoe ia ba naha
nihonogōi andrō, baero ni'amoni'ō.
(*Moz. III. 16, 27*). Ba mahemoloe 22
ō ba ōbe'e soemange fameta horō
nambi si matoea, si lō si sala, fa-
meta zala ba naha wame'e soema-
nge, si mane me labe'e fameta za-
23 la ba ehōnia nono za'wi andrō. Ba
na no ō'o'ozoei wameta sala andrō,
ba ōbe'e soemange nono za'wi si
matoea, si lō si sala, sara, ba sa-
geoe gōi zi matoea mbiribiri si lō
24 si sala. Ō'ohē fōna Jehowa, ba la-
laoe ja'wa nasio ere ba labe'e soe-
mange Jehowa. soemange nitoenoe.
(*Moz. III. 2, 13*). Fitoe bongi wa'-
25 ara, ba sageoe ma'ōchō ōbe'e si
matoea nambi, soemange fameta
horō, ba sara gōi nono za'wi, si
matoea, labe'e, ba sageoe mbiribiri
si matoea, si lō si sala. Fitoe bo- 26
ngi wa'ara lahetaheta zala ba naha
wame'e soemange ba lahaogō ia ba
la'amoni'ō. (*Moz. II. 28, 41*). Ba si
27 manō wa'ahōwō mbongi andrō ehō-
ra; ba na loco si waloē ba na aefa
da'ō, ba labe'e zoemange nitoenoe
andrō ehōmi, ba soemange nitaba,
ere, ba naha wame'e soemange a-
ndrō, ba oehachōsi tōdō ami, iwa'ō
So'aja, Jehowa.

FAZA 44.

Tohoetehoe: I. Nihonogōi ba mba-wa gōli andrō, tãnō ba gatœmboe-cha loeo, ba bawandroehō ba ni'amoni'ō. II. Nihonogōi ba Nono Lewi. III. Nihonogōi ba gere, hadia gamonita chōra ba hadia zinemara.

- 1 I. Ba i'ohē mangawœli ndrã'o, masawã mbawa gōli ba ni'amoni'ō, bawa gōli baero, si otahōgō atœmboe-cha loeo; ba si no moekoesi da'ō. Ba imane chōgoe Jehowa: Bōi teboelō nikoesi mbawa gōli andrē, bōi labokai. Lō tola itōrō niha; me no itōrō ia Jehowa, Lowalangi Ndracno Gizeraēli, we'amōi bacha, andrō wa lō labokai ia. (*F. 43, 4*). Ba razo zidadao ba da'ō, ba wemanga andrō, fōna Jehowa. Ba gewe'ewe mbawa gōli andrō itōrō we'amōi bacha, ba da'ō gōi lalania ba wangawœli. (*F. 45, 7, Moz. II. 29, 32*). Ba i'ohedo tãnō ba mbawa gōli jōoe, fōna gosali; ba œ'ila wa'anōnō gosali Jehowa lachōmi Jehowa, ba œfalōgoe tooe ndrã'odo. (*F. 43, 5*). Ba imane chōgoe Jehowa: He ono niha, tōngōni ba faigi hōrōoe ba fōndrondrongo tōgi dalangamō fefoe niwã'ōgoe chōoe ja'œ, ba nihonogōi andrō fefoe, ba gosali Jehowa, awō nifachoi ba chōnia, fefoc; tōngōni lala ba we'amōi bacha ba gosali, awō lala we'amōi baero, na l'otarai ni'amoni'ō andrō. Ba ōmane ba zabe'e tandro andrō, ba ma'œwoe Gizeraēli: Da'ō niwã'ō Zo'aja, Jehowa: No abōnō wa'ara wolœœlaœmi sogoro ita andrō chōmi, ja'ami ma'œwoe Gizeraēli, me no mi'ohē bacha niha bō'ō, si lō moeboto tōdō, ba he œsi, me no mitehe so ira ba ni'amoni'ō andrō chōgoe, ba wango'aja osali chōgoe, na mibe'e gōgoe, tawō ba do, ba tobali midœdoeogō wawœ'œsa li andrō chōgoe, nōnōnōnō zogoro ita andrō chōmi, fefoe. (*Moz. III. 3, 17*). Ba no lō mi'ō'ō nifachoi ba

ni'amoni'ō andrō chōgoe; nichoi dōdōmi zi no mibe'e dali a'ine, ba wamataro sanaro ba ni'amoni'ō andrō chōgoe.

II. Da'ō niwã'ō Zo'aja, Jehowa: 9
Lō tola mōi bacha ba ni'amoni'ō andrō chōgoe niha bō'ō si lō moeboto tōdō ba si lō moeboto œsi, — niha bō'ō andrō fefoe, si no fatewoe ba Ndraono Gizeraēli. Ono 10
Lewi a'ine, si no mangerogō ja'odo, me eloengœ Ndraono Gizeraēli, me no larōi ndrã'odo, wame'eme'e adœ andrō chōra, fa'eloengœ, da'ō zo-loei lalōrã andrō. Ba sangaingai 11
halōwō ba ni'amoni'ō andrō chōgoe ira, sanaro ba mbawandroehō gosali ba ngoningoni ba gosali; sana-banaba soemange nitoenoc ba soemange nitaba ira, soemange nibe'e zato; la'ia-gō sanolo ja'ira, ngoningonira. (*Nga'œt. I. 23, 28*). Me no 12
mōi ira ngoningonira ba nadoera andrō [fōna], ba me no tobali tandrawã gōlalōwã ira ba ma'œwoe Gizeraēli, andrō wa no œfazawã dangagœ chōra, iwã'ō So'aja, Jehowa; ba lalœ'i lalōrã andrō. Lō 13
tola lahatō'ō ira chōgoe, ba wangain-gai halōwō gere andrō chōgoe, we'amōi ba ni'amoni'ō andrō chōgoe fefoe, ba ni'amoni'ō sibai andrō. Lalœ'i wa'allara a'inc, awō wotœ ba zogoro ita andrō chōra, nilœœra. Ba wangain-gai halōwã ba gosali 14
œfataro ira — halōwō ngoningoni andrō ba hadia ia, fefoe, nihalōhalō ba da'ō, ba ja'ira zangaingai.

III. Ba ere Ono Lewi andrō — 15
nga'œtō Zadoki —, sangaingai halōwō ba ni'amoni'ō andrō chōgoe, mege, me la'erogō ndrã'odo Iraono Gizeraēli, da'ō zangahatō'ō ja'ira chōgoe, ngonigonigœ, ba l'œndrasi ndrã'odo, ba wame'e chōgoe tawō ba do, iwã'ō So'aja, Jehowa. (*F. 40, 46; 48, 11*). Mōi ira bacha ba 16
ni'amoni'ō andrō chōgoe ba lahatō'ō ira ba meza chōgoe, ngoningonigœ, sangaingai halōwō chōgoe.

17 Ba na latōrō mbawa gōli, we'amōi ba golajama tanō bacha, ba baroe tarafali la'obaroo; lō tola labe'e ba nōsira mboe mbiribiri, na lahalō-halō halōwōra barō mbawa gōli golajama tanō bacha ba ba gosali.

18 (*Moz. III. 16, 4*). Saemboe tarafali ba hōgōra ba sarae'wa tarafali ba wahara; bōi la'onoecha zabōbōi ira. (*Moz. II. 28, 42*). Ba na mōi ira baero, ba golajama baero, ba niha sato, ba laheta noechara, noechara ba halōwōra mege, ba latooe'ō tooe ba mbat'e andrō, ba noecha bō'ō la'onoecha, fa bōi la'amoni'ō zato, ba noechara andrō. (*F. 42, 14*).

20 (*Moz. III. 16, 4. 23*). Bōi lafatōwō'ō ira, ba bōi gōi ladoedoe mboe, nifalo'o a'i mboera. (*Moz. III. 19, 27; 21, 5*). Ba agoe, ba bōi ibadoe ere, na mōi ira ba golajama bacha.

22 (*Moz. III. 10, 9*). Ba lō tola lahalō lacha ba he ira alawe nitibo'ō; ono alawe a'i lahalō, ono ma'oevōe Gizeraēli; ba lacha gere sa, ba hana na lahalō. (*Moz. III. 21, 7. 13. 14*).

23 Ba banoeagoe ba lafahaō he wisa wa'afahoe ni'amoni'ō ba zi tenga ni'amoni'ō, ba fa'afahoe zi ra'io ba zi sōchi, ba labotochi ba dōdōra.

24 (*Moz. III. 10, 10. F. 22, 26*). Ba samatoenō hoehoe ira; hoekoe chōgoe la'ō'ō ba wangoehoeke, ba o-roisagoe, awō nifachoigoe, ba latōngōni ba loco ni'amoni'ō andrō chōgoe fefoe, ba la'amoni'ō zabato andrō chōgoe. (*Moz. V. 17, 8. Nga'ot. II. 19, 10*). Ba mboto zi mate, ba bōi lahatō'ō ira, fa bōi ra'io ira; ha na amara ba ma inara ba ma onora matoea ba ma onora alawe ba ma talifoesōra matoea ba ma talifoesōra alawe, si lō moerai moehalō, ba hana na ra'io ira. (*Moz. III. 21, 1-4*). Ba na no moefoeli moehaogō, ba fitoe bongi na la'e-rai chōnia. (*Moz. IV. 19, 11*). Ba na loe ifoeli mōi ba ni'amoni'ō, ba golajama bacha, ba wangai halōwō ba ni'amoni'ō, ba ibe'e zoemange

fameta horō andrō chōnia, i'wa'ō So'aja, Jehowa. Tāna chōra benoea, ba lō labe'e chōra — no ja'odo dāna chōra — ba bōi mibe'e chōra zotōi chōra dania: no ja'odo gochōtara! (*Moz. IV. 18, 20, Moz. V. 10, 9*). Soemange ni'ā andrō ba soemange fameta horō ba soemange o-gaoeta, da'ō gōra, ba hadia fefoe nilacha'ō, ba Ndraono Gizeraēli, ba chōra. Ba si sōchi zi a'a, hadia ia ngawalō fefoe ba hadia ia ngawalō zoemange, nihalō fegero, fegero andrō fefoe, ba zoemange nihalō fegero, ba ere zanema. Ba si a'a hamo chōmi, ba chō gere mibe'e, ena'ō mōi howoehowoe ba nomomi mibe'e. (*Moz. II. 13, 2*). Ba hadia zi mate ba he nira'oe wofō ba he nisasawi goetoe ndro'e'oe, ba lō tola la'ā etc. (*Moz. III. 22, 8. Moz. II. 22, 31*).

FAZA 45.

Tohoetohoe: I. Famaosa tanō ni'amoni'ō andrō. Benoea mbanoea ba benoea razo. II. Amachōita ba wegero andrō chō razo. III. Amachōita ba gowasa fasa ba ba gowasa nose daha geoe.

I. Na mifaosa danō, na milaoe dahōdahō, ba wame'e tāna chō, ba mifachoi chō Jehowa ōsa, ame'ela tanō ni'amoni'ō, 25,000 hela wa'anaoe ba 20,000 hela wa'ebolo; ni'amoni'ō da'ō, ma'asagōrō, fasoei. Ba ba nise'a andrō ba ōsoe'a na, ba 25,000 hela wa'anaoe ba 10,000 hela wa'ebolo, naha ni'amoni'ō, ni'amoni'ō sibai andrō. Ame'ela tanō ni'amoni'ō da'ō; tāna ba gere, sangaingai halōwō ba ni'amoni'ō andrō, si tola mangahatō'ō ja'ira, ngonigoni Jehowa, naha nomora. Ba si no tonia ni'amoni'ō andrō. Naha ni'amoni'ō andrō ba da'ō, ba si 500 hela sagi, fasoei, si ōfa sagi, ba 50 hela golajamania, fasoei. Ba 25,000 hela wa'anaoc ba 10,000 wa'ebolo, ba nibe'e tanō Nono Lewi andrō,

- sangaingai halōwō ba gosali, doea
 6 woeloe banoea naha nomo. Ba mihonogōi ba mbanoea andrō, ba 5000 hela wa'ebolo ba 25,000 wa'anaoe, dali nifachoi no mege, ni'amoni'ō. Ba ba ma'owoe Gizera-
 7 ãli fefoe da'ō. Ba chō razo, ba faoma fatambai ni'amoni'ō andrō, iroegi faoma fatambai mbenoea andrō, he tánō ba gaechoela loeo, ba he tánō ba gatoemboecha. Si fanaoenaoe ba nifachoi ba zi samboesamboea mado, i'otarai nola danō tánō ba gaechoela loeo, noemalō ba nola tánō ba gatoemboe-
 8 cha. (*F. 44. 3; 48, 21, 22*). Da'ō mbenoeania ba Ndraono Gizeraãli, ena'ō bōi sa'ae lafakao mbanoea-
 9 goe razo andrō chōgoe, ena'ō latehe a'ine ba ma'owoe Gizeraãli — dali madora — danō [si toesai].
- 9 II. Da'ō niwā'ō Zo'aja, Jehowa: Mibato sa'ae, ja'ami razo Ndraono Gizeraãli: Famakao ba famalangōgō, ba mibōhōli, ba milaoe zadōlō ba satoelō. Mibato wamakao banoeagoe andrō! iwā'ō So'aja,
 10 Jehowa. Saga satoelō ba toemba satoelō ba laeroe satoelō mifake.
 11 (*Moz. III. 19, 35*). Toemba ba laeroe, ba ni'osara'ō; felelima laeroe zi sa so'e labe'e ba waloehinaoja zi samba laeroe. Ba zi sazo'e la'o-
 12 tarai wangerai. Ba tōloe ngafoeloe saga zi samba fondroejoe; na lima saga, ba lima saga gōi labe'e, ba na foeloe saga, ba foeloe saga, ba doea woeloe roefia zi samba f-
 13 ndroejoe. (*Moz. II. 30, 13*). Da'ō gamaedola wegero, nibe'emi: Sadoemba ba zi sazo'e gandroe ba sadoemba gōi ba zi sazo'e ze'iri.
 14 Ba nihonogōi ba wanicha, ba samba hinaoja ba zi sazo'e, ba zi
 15 felelima laeroe, si sazo'e. Ba sara-sara nono mbiribiri ba zi 200 biribiri, amaedola fegero, nibe'e mado Ndraono Gizeraãli fefoe, nibe'e soemange ni'ā ba soemange nitoenoe ba soemange fangorifi, ba wameta
- salara, iwā'ō So'aja, Jehowa. Niha 16
 sato fefoe nifo'ōmō si hoelō wegero andrō chō razo Ndraono Gizeraãli. Ba 17
 17 ãmō razo zocmange nitoenoe 17
 ba soemange ni'ā ba soemange ni-
 badoe ba gowasa ba ba wasoelōna ba
 ba zabato, ba gowoeloa ma'owoe
 Gizeraãli fefoe. Ja'ia zame'e soe-
 mange fameta horō ba soemange
 ni'ā ba soemange nitoenoe ba soc-
 mange fangorifi, ba wameta sala
 ma'owoe Gizeraãli.
- III. Da'ō niwā'ō Zo'aja, Jehowa: 18
 Ba zi samboea desa'a ba mbawa
 si fōfōna, ba ōhalō nono zawi, si
 matoea, si lō sala, ba wameta sala
 ba ni'amoni'ō andrō. Ba ihalō ndro 19
 zoemange fameta horō andrō ōsa
 ere, ba igocle'ō ba gehomo gosali
 ba ba watalinga lesi naha wame'e
 soemange andrō, si ōfa, ba ba mba-
 ha mbawa gōli ba galajama bacha.
 Ba si manō gōi ōlaoe ba zi samboea 20
 desa'a ba mba'wa si fitoe, bōrō zi
 no mosala, seloengoe, ba ma sam-
 bō fa'aboto ba dōdō, ba miheta
 zala ba gosali ba zi manō. Ba ba 21
 zi meweledōfa, ba mba'wa si fōfōna,
 ba milaoe gowasa fasa andrō; fitoe
 bongi wa'ara la'ā roti si lō moe'-
 aisōni. (*Moz, III. 23, 5*). Ba razo, 22
 ba ibe'e nono zawi soemange fa-
 meta horō, na loeo da'ō, chōnia ba
 ba niha sato ba danō fefoe. Ba si 23
 fitoe ngaloeo gowasa andrō, ba fa-
 doro fitoe rozi maōchō ibe'e ono
 zawi soemange nitoenoe chō Jeho-
 wa ba fitoe nga'oeo gōi mbiribiri
 si matoea. si lō si sala, ba sageoe
 ma'ōchō nambi si matoea, soema-
 nge fameta horō. Ba soemange ni'ā, 24
 ba tōloe laeroe ibe'e, awō nono
 zawi andrō, ba tōloe laeroe gōi awō
 mbiribiri, ba fanicha, tōloetōloe hi-
 naoja ba zi tōloetōloe laocroe andrō.
 Ba doeli ba mba'wa si fitoe, ba gowa- 25
 sa, ba si manō gōi ibe'e, fitoe bongi
 wa'ara, he soemange fameta horō ba
 he soemange nitoenoe, ba he soema-
 nge ni'ā ba fanicha. (*Moz. III. 23, 34*).

FAZA 46.

Tohoetohoe: I. Amachoita ba zoe-
mange nibe'e razo. II. Amachoita
ba mbenoea andrō, nibe'e razo boea-
la. III. Naha wondrino soemange,
nibe'e gere.

- 1 I. Da'ō niw'a'ō Zo'aja, Jehowa :
Bawa gōli andrō ba golajama bacha,
tánō ba gatoemboecha loeo, ba si
ōnō ngaloeo barō zabato, ba lō labo-
kai, ba na loeo sabato, ba labokai,
2 ba si manō gōi ba wasoelōna. Ba
itōrō gewe'ewe, mbawa gōli andrō
razo, moroi baero, we'amōi bacha,
ba i'iaḡō ba ngai mboha mbawa
gōli. Ba labe'e zoemange nitoenoe
andrō chōnia ba soemange fango-
rifi ere; ba ja'ia, ba sangaloele,
ba zilōtō mbawa gōli andrō, ba
aefa da'ō, ba ifoeli mōi baero, ba
bawa gōli ba lō lakoesi, irege bo-
3 ngi. Ba niha ba danō, ba sangaloe-
loe chō Jehowa, fōna mbawa gōli
na loeo sabato ba ba wasoelōna.
4 Ba da'ō zoemange nitoenoe andrō,
nibe'e razo chō Jehowa : na loeo
sabato, ba ōnō rozi nono mbiri-
biri, si lō si sala, ba sageoe mbiri-
biri si matoca, si lō si sala, ba ni-
fo'awō soemange ni'ā, tōloctōloe
5 laeroe ba mbiribiri si matoea
andrō; balazi ira ha wa'eboea zoe-
mange ni'ā andrō awō nono mbiri-
biri andrō, ba tōloe hinaoja wani-
6 cha ba zi tōloe laeroc. Ba ba wa-
soelōna, ba ono zaḡi si matoea,
si lō si sala, ba ōnō rozi nono
mbiribiri ba sageoe mbiribiri si
matoea, oi si lō si sala [nibe'e].
7 (Moz. I V. 28, 11), Ba soemange ni'ā,
ba tōloe laeroe i'asiwai, awō nono
zaḡi andrō, ba tōloe laeroe, awō
mbiribiri si matoea; ba awō nono
mbiribiri andrō, ba dali ia ha wa'e-
8 boea, ba tōloe hinaoja wanicha ba
zi tōloe laeroe. Ba na mōi bacha
razo, ba ewe'ewe mbawa gōli a-
ndrō itōrō, ba da'ō gōi lalania
9 we'amōi baero. Ba na la'ondrasi
Jehowa niha ba danō, na baḡa

gowasa, ba sanōrō bawa gōli tánō
jōoe we'amōi bacha, ba bawa gōli
tánō raja itōrō we'amōi baero, ba
sanōrō bawa gōli tánō raja we'a-
mōi bacha, ba bawa gōi tánō jōoe
itōrō we'amōi baero; bōi latōrō
ba wangawoeli mbawa gōli nitō-
rōra ba we'amōi bacha; ba zi fa-
tahō a'i latōrō ba we'amōi baero.
Ba razo, ba bacha ba hoenōra so, 10
na mōi ira bacha, ba fao ia chōra,
na mōi ira baero. Ba ba gowasa 11
ba na loeo ni'amoni'ō, ba tōloe-
tōloe laeroe zoemange ni'ā, awō
nono zaḡi andrō ba awō mbiribiri
si matoea; ba balazi ira ha wa'e-
boea ba nono mbiribiri andrō; ba
tōloetōloe hinaoja wanicha ba zi
tōloetōloe laeroe. Ba na ibe'e ga 12
me'ela saoha gōlō razo, soemange
nitoenoe ba ma soemange fangorifi,
saoha gōlōnia chō Jehowa, ba la-
bokai chōnia mbawa gōli, tánō ba
gatoemboccha loeo; ba ibe'e soe-
mange fangorifi, nibe'ebe'enia, na
loeo sabato, ba ifoeli mōi baero;
ba no mōi ia baero, ba nikoesi
mbawandrochō. Ba ero ma'ōchō, 13
ba sara ibe'e ono mbiribiri si dōfi
fa'eboea ba si lō si sala, soemange
Jehowa, soemange nitoenoe; ero
na mahemoloe mbanoea ibe'e. Ba 14
ifo'awō soemange ni'ā —'ero ma-
hemoloc — doea doemba, ba samba
hinaoja wanicha, ba wanefe hamo
si sōchi andrō, soemange Jehowa,
soemange ni'ā, amachoita si lō te-
boelō. Ba si manō wame'era ono 15
mbiribiri andrō ba soemange ni'ā
andrō, awō wanicha, ero mahemo-
loe, soemange nitoenoe, si lō mama-
lōmalō.

II. Da'ō niw'a'ō Zo'aja, Jehowa : 16
Na ibe'e chō nononia mbenoea ra-
zo, bocalania, ba iraonia zochō,
ondrōita. Ba na chō genoninia ibe'e 17
bocala mbenoea, ba ha iroegi ndrōfi
wangefa andrō, wa chōnia. Ba ba
da'ō, ba mangawocli chō razo; ba
benoea ba ndraonia andrō, ba lō

- teboelō wa chōra. (*Moz. III. 25, 10.*)
 18 *Moz. IV. 36, 4.* Ba lō tola ihalō hadia ia mbenoea zato razo, wama-kao ja'ira, na i'ambōsi dāna chōra; benoea chōnia, ba hana na ibe'e ba ndraononia, ondrōita, fa bōi tetimba mbanoeagoe, ha niha ia, ba dāna chōnia.
- 19 III. Ba ifatōrōdo ba mbāwandroehō andrō, ba mbagolō ba zingā mbawa gōli andrō ba mbate'e ni'amonīō andrō, nihonogōi nahia gere, tātō mijōe. Ba ba da'ō, ba so nahia ba watalinga ba wondrege tātō ba gaechoela loeo. Ba imane chōgoe: Da'ō naha andrō
 20 ba nirino gere soemange ogaoeta andrō ba soemange fameta horō ba ba nigore soemange ni'ā andrō, fa bōi la'ohē baero ba golajama, ba golajama baero, ba we'amonīō
 21 niha sato. Ba i'ohedo baero, ba golajama baero, ifa'amōido ba watalinga golajama andrō, si ōfa, ba hiza, dozi fatalinga golajama, ba
 22 so golajama [side'ide]. Ba watalinga golajama andrō, si ōfa, ba so golajama ni'oniagō, 40 hela wa'anaoe ba 30 hela wa'ebolo; no fagōlōgōlō wa'eboea zi ōfa andrō, nahia andrō,
 23 ba watalinga. Ba no moebale kara, fasoei, ma'a'ōfa, ba ba gahe mbale
 24 andrō, ba so nawoe, fasoei. Ba imane chōgoe: Da'ō nahia koki andrō; ba nirino zangaingai halōwō ba gosali soemange nitaba andrō, nibe'e niha sato.

FAZA 47.

Tohoetohoe: I. Idanō ni'amonīō andrō ba gosali. II. Ola ba wamaosa tanō ni'amonīō.

- 1 I. Ba i'ohedo mangawoeli, ba mbawandroehō gosali, ba hiza nidanō, si otarai dojo nomo andrō, tanō ba gatoemboecha loeo; atoemboecha loeo sa i'otahōgō osali. Ba ahele mitooe nidanō andrō ba gahe mbagolō gosali tātō raja, raja naha wame'e soema-
- nge. (*Joël. 3, 18. Fam. 22, 1.*) Ba i'ohedo baero, ifatōrōdo be mbawa gōli tātō joee ba matōrō lala, ba wamasoei ba mbawa gōli baero, si otahōgō atoemboecha loeo; ba hiza nidanō, si otarai narō mbagolō tātō raja. Ba mōi baero niha andrō, si so helo ba danga, me isa'wa tātō ba gatoemboecha loeo, ba isoe'a, ba 1000 hela. Ba ifatōrōdo ba nidanō andrō; iroegi mboe'oe gawono. Ba ifoeli isoe'a, ba 1000 hela, ba ifatōrōdo ba nidanō, ba iroegi mbalōdoehi. Ba ifoeli isoe'a, ba 1000 hela, ba ifatōrōdo ba nidanō, ba no fala'wa sola. Ba ifoeli isoe'a, ba 1000 hela, ba no idanō seboea si tebai oe'ōtō. Me no abōlō abacha nidanō andrō — no idanō solangi ita — no idanō seboea, si tebai ta'ōtō. Ba imane chōgoe: Hadia, no anehe'ō da'ō, ono niha? Ba i'ohedo mangawoeli ba mbewe nidanō andrō. Ba me oefoelido, ba hiza, no fahōna geoe ba mbewe nidanō andrō, faoma fatambai. Ba imane chōgoe: Idanō andre, ba isa'wa baero ba danō tātō ba gatoemboecha loeo, ba Garaba misi tooe moloeaha; ba na iroegi ziloea asi andrō [siloea asi si mate] ba nidanō sasi'asi, ba idanō sisōchi nasi andrō. (*Moz. V. 3, 17.*) Ba hadia ia fefoe sali'wali'wa, solihaliha ba da'ō, heza iroegi hooenia, ba aeri, ba si fahōna dania gi'a; na no iroegi sa'ae idanō andrō, ba tobali idanō si sōchi [nasi andrō], ba hadia ia fefoe ba ziroegi idanō andre, ba aeri. (*Sach. 14, 8.*) Ba so dania zangai i'a ba mbewe, i'otarai Enigedi, noemalō ba Enegela'i; naha ba nilaoe kiri dania ia; oi so ngawalō gi'a, si mane i'a ba nasi seboea, fahōna. Ba laza andrō chōnia, awō zi faonō andrō, ba lō tobali, dōrō-dōrō asi'asi a'ine, ba wangasio. Ba ba mbewe nidanō andrō, ba ngōfinia fatambai, ba so ngawalō geoe sowoea, ō niha; boeloenia,

ba lō aleoe, ba boea, ba si lō aetoe. Sarasara waŵa. ba so mboea si bohooe; me no ba ni'amoni'ō andrō i'otarai idanō andrō chōnia. Boea, ba ō niha, ba boeloe, ba daloedaloe. (*Fam.* 22, 2).

13 II. Da'ō niŵa'ō Zo'aja, Jehowa: Da'ō nola danō andrō, nifaosami chōmi, dali mado Ndraono Gizeraëli andrō, si felendroea; ba ba mado Josefo, ba domboea waosatō.

14 (*Moz.* I. 48, 5). Mifagölögölō waosatō chōmi, ondrōita dania, me no fahōloe ndra'ō me fōna, oebe'e chō ndra toeami, ba tobali ja'ami zochō tanō andre, ondrōita. (*Moz.*

15 I. 12, 7; 17, 8). Ba da'ō nola danō, tánō jōoe: I'otarai nasi seboea ba

16 itoetoeoc Hetelono, iroegi lala ba Zedada, Hamata ba Berota ba Sibera'i, ba nolara danō NDRAMASEKO danō Hamata, iroegi Hasara-Enono, ba nola Haoerana. (*Jos.* 13, 5. *Sa-*

17 *ngochoek.* 3, 3). Tobali i'otarai nasi ola andrō, ba iroegi Hasara-Enono, tobali italoe'i mijōoe tanō NDRAMASEKO ba tanō Hamata; da'ō dánō

18 mijōoe. Ba tánō ba gatoemboecha loeo: I'otarai Hasara-Enono ba gotaloeara NDRAMASEKO Haoerana, ba no Joridano nolara Gileadi danō Ndraono Gizeraëli, iroegi ziloea asi

19 dánō ba gatoemboecha loeo, iroegi dánō ba Damara; da'ō dánō ba gatoemboecha loeo. Ba tánō mira-

20 ja: I'otarai Damara, iroegi Me-Meriboto ba ngai Gadesi ba itoetoeoc mbombo andrō mitooc ba nasi seboea; da'ō dánō miraja. (*Moz.*

21 I. 14, 7. *Moz.* IV, 20, 1; 27, 14; 34, 5). Ba tánō ba gaechoela loeo: Asi seboea nola, iroegi ba gamaoedoe sibai lala ba Hamata; da'ō dánō

22 21 ba gaechoela loco. Da'ō danō andrō nifaosami chōmi, dali mado Ndraono Gizeraëli andrō. (*Moz.* IV. 33, 54). Milaoe dahōdahō, ba wamaosa ja'ia ondrōita chōmi ba ba niha bō'ō andrō, si no fatewoe chōmi, si no mo'ono ono matoea ba chō-

mi. Si falaŵalaŵa ba Ndraono Gizeraëli, ono ba danō, ira, mibe'e. Sanema ondrōita gōi ira, awōmi, bacha ba hoenō mado Ndraono Gizeraëli. Ba mado andrō, ba zi 23 so niha bō'ō andrō, mitoetoeoc chōnia gondrōita chōnia, iŵa'ō So'aja, Jehowa.

FAZA 48.

Fango'ozoei: I. Fame'e ola ba mado tánō jōoe andrō, si fitoe. II. Sinema gere ba sinema Nono Lewi ba sinema mbanoea andrō ba sinema razo, ba daloe danō. III. Ola ba mado tánō raja andrō, si lima. IV. Bawa göli mbanoea ni'amoni'ō andrō, si felendroea.

I. Ba da'e dōi mado andrō: Ba 1 wondrege jōoe, ba ngai lala ba Hetelono, iroegi lala ba Hamata ba ba Hasara-Enana ba nola NDRAMASEKO dánō raja, ba ngai Hamata, tobali chōra i'otarai dánō ba ba gatoemboecha loeo, noemalō ba dánō ba gaechoela, ba mado Dano, samboea. Ba ba ngai mado Dano, 2 i'otarai dánō ba gatoemboecha loeo, noemalō ba dánō ba gaechoela, ba mado Gaseri, samboea. Ba ba ngai mado Gaseri, moroi ba gatoemboecha, noemalō ba gaechoela, ba mado Nafetali, samboea. Ba ba ngai mado Nafetali, moroi ba gatoemboecha, noemalō ba gaechoela, ba mado Manase samboea. Ba ba ngai mado Manase, moroi ba gatoemboecha, iroegi ba gaechoela, ba mado Geferaji, samboea. Ba ba ngai mado Geferaji, moroi ba gatoemboecha, iroegi ba gaechoela, ba mado Roebeno, samboea. Ba ba ngai mado Roebeno, moroi ba gatoemboecha, iroegi ba gaechoela, ba mado Joe-

II. Ba ba ngai mado Joe 8 da, moroi ba gatoemboecha, iroegi ba gaechoela, ba boeala andrō. ni-be'emi, labe'e, 25,000 hela wa'ebolo ba fa'anaoe, ba i'ohia'ō dāna ba zi

- samboesamboea mado, moroi ba
 6 gatoemboechea, iroegi ba gaechoela ;
 ba ha dalcocnia labe'e ni'amoni'õ
 9 andrõ. Ba boeala andrõ nibe'emi
 chõ Jehowa, ba 25,000 hela wa'a-
 10 naoe, ba 20,000 hela wa'ebolo. Ba
 da'õ zochõ boeala ni'amoni'õ a-
 ndrõ : Ere, mijõoe, ba 25,000 hela,
 ba tánõ ba gaechoela loeo, ba
 10,000 hela wa'ebolo, ba tánõ ba
 gatoemboechea, ba 10,000 hela gõi
 wa'ebolo, ba tánõ miraja, ba 25,000
 hela wa'anaoe. Ba ba dalocnia ba-
 cha labe'e ni'amoni'õ andrõ chõ
 11 Jehowa. Ba gere ni'amoni'õ andrõ,
 nga'õtõ Zadoki, si iagõ ngoningon-
 ingoe, si lõ eloengoe, me cloengoe
 Ndraono Gizeraçli, si mane fa'eloeng-
 12 goe Nono Lewi andrõ. (*F. 44, 15*.)
 Chõra ia si fabõbõ ba mboeala a-
 ndrõ, fõfõ mboeala tanõ andrõ, ni'-
 amoni'õ sibai, si faola ba mbenoea
 13 Nono Lewi. Ba ba Nono Lewi, ba dali
 nibe'e ba gere : 25,000 hela wa'anaoe
 ba 10,000 hela wa'ebolo, tobali 25,000
 hela wa'anaoe, fefoe, ba 20,000 hela
 14 wa'ebolo. Ba lõ tola la'amawa ha-
 dia ia ba lõ tola lafalalini, lõ tola
 mõi ba danga mbõ'õ wondrege zi
 sõchi danõ andrõ, me no ni'amo-
 15 ni'õ chõ Jehowa. Ba si 5000 hela
 andrõ, si tosai na, bolo andrõ, ba
 zinga zi 25,000 hela andrõ, ba ba
 mbanoea, ba zato, mõi, naha nomo
 ba benoea zato ; ba banoea, ba
 16 ba daloe bacha so. Ba da'õ wa'e-
 boea : Tánõ jõoe, ba 4500 hela, ba
 tánõ raja, ba 4500 hela, ba tánõ
 ba gatoemboechea ba 4500 ba tánõ
 17 ba gaechoela, ba 4500. Ba benoea
 mbanoea andrõ, ba 250 hela tánõ
 jõoe ba 250 tánõ raja ba 250 tánõ
 ba gatoemboechea ba 250 tánõ ba
 18 gaechoela. Ba si tosai naoenaoe,
 ba zinga mboeala ni'amoni'õ andrõ,
 10,000 hela tánõ ba gatoemboechea
 ba 10,000 hela tánõ ba gaechoela,
 da'õ nibe'e si faola ba mboeala ni'-
 amoni'õ andrõ, ba boeania, ba õ
 19 mbanoea. Ba banoea andrõ, ba si
 fachõjõ, dozi mado Ndraono Gizera-
 raçli. Ba ahonoa nibe'emi boeala 20
 tanõ, ba si õfa sagi, 25,000 hela :
 boeala ni'amoni'õ andrõ, fabaja
 benoea mbanoea. Ba si tosai, ba 21
 chõ razo, faoma fatambai mboeala
 ni'amoni'õ andrõ, ba zi fabaja be-
 noea mbanoea tánõ bagatoemboechea
 loeo, ba ngai zi 25,000 hela, iroegi
 nola tánõ ba gatoemboechea, ba
 tánõ ba gaechoela, ba ngai zi
 25,000 hela, iroegi nola tánõ ba
 gaechoela, dali dána ba zi samboe-
 samboea mado ; chõ razo da'õ, ba
 boeala ni'amoni'õ andrõ, ba osali
 andrõ, ni'amoni'õ, ba ba daloe ba-
 cha so. Ba i'otarai mbenoea Nono 22
 Lewi ba benoea mbanoea, ba go-
 taloea dána chõ razo, ba chõ razo
 gotaloeara dána ba mado Joeda
 dána ba mado Mbenijami.
 III. Ba mado si tosai, ba i'ota- 23
 rai dánõ ba gatoemboechea loeo,
 noemalõ ba dánõ ba gaechoela, ba
 mado Mbenijami, samboea. Ba ba 24
 ngai mado Mbenijami, moroi ba ga-
 toemboechea, iroegi ba gaechoela,
 ba mado Zimeoni, samboea. Ba i'- 25
 otarai mado Zimeoni, moroi ba ga-
 toemboechea, iroegi ba gaechoela, ba
 mado Isasari, samboea. Ba ba ngai 26
 mado Isasari, moroi ba gatoem-
 boechea, iroegi ba gaechoela, ba
 mado Zeboeloni, samboea. Ba 27
 ba ngai mado Zeboeloni, moroi
 ba gatoemboechea, iroegi ba gae-
 choela, ba mado Gado, samboea.
 Ba ba ngai mado Gado, tánõ mi- 28
 raja, ba ola, i'otarai Damara, itõrõ
 Me-Meriba, ba zinga Gadesi, iroegi
 mbombo andrõ (ola danõ Miseraji),
 ba i'osisi, iroegi nasi seboea. Da'õ 29
 danõ andrõ, nifaosami ondrõita da-
 nia ba mado Ndraono Gizeraçli,
 si fadahõdahõ ami, ba da'õ dána
 chõra andrõ, iwa'õ So'aja, Jehowa.
 IV. Ba da'õ mbawa göli mba- 30
 noea — tõi mbawa göli mbanoea,
 ba si ohia'õ tõi mado Ndraono Gi-
 zeraçli — : Tánõ jõoe, 4500 hela 31

- ba zoe'asoe'a andrõ, ba tõloe mbawa göli, tánõ mijõoe : bawa göli mado Roebeno, samboea, ba bawa göli mado Joeda, samboea, ba bawa göli mado Lewi, samboea. Ba tánõ 32 ba gatoemboecha loeo, 4500 hela, ba tõloe mbawa göli : bawa göli mado Josefo, samboea, ba bawa göli mado Mbenijami, samboea, ba bawa göli mado Dano, samboea. 33 Ba tánõ raja, 4500 hela, ba tõloe mbawa göli : bawa göli mado Zimeoni, samboea, ba bawa göli mado Isasar', samboea, ba bawa göli mado Zeboeloni, samboea. Ba tánõ 34 ba gaechoela loeo, 4500 hela, ba tõloe mbawa göli : bawa göli mado Gado, samboea, ba bawa göli mado Gaseri, samboea, ba bawa göli mado Nafetali, samboea. 18,000 hela, fa- 35 soei, ba tõi mbanoea, na loco da'õ dania. ba „Jehowa ba da'õ.”

Soera

DANIËLI.

FAZA I.

I. Te'che ba Mbabeli Daniëli ba awõnia andrõ si datõloe ba lafahaõ ira ba gõdo razo Neboekanesa. II. Lõ i'ã gõ salacha Daniëli. III. Fa'omasi razo nono matoea andrõ.

- 1 I. Më no aloea mendroea fache razo Jojaki andrõ, razo mado Joeda, ba so Neboekanesa, razo Mbabeli, mõi ia ba Jeroezalema, ba wanoewõ ja'ira. (*Raz. II. 24, 1*). Ba 2 ibe'e ba dangania Jojaki razo mado Joeda So'aja, awõ gamagama ba nomo Lowalangi õsa, ba i'õhe ba danõ Zineara, ba gosali Lowalanginia, ba gamagama andrõ, ba ibe'e ba mbate'e girõgirõ andrõ chõ 3 Lowalanginia. (*Moz. I. 10, 10*). Ba ibe'e li razo chõ Asifena, mandroee genoni jomo, ena'õ ifaigi ba Ndraono Gizeraëli nga'õtõ razo, awõ 4 nga'õtõ zalaŵa, ono matoea si lõ si sala [ba mbotora] ba si no moefahaõ ba sangila watahõgõ ba si so fa'aboto ba dõdõ, si nangea mõi ngoniongoni razo, ba gõdo, ba ena'õ na ifahaõ ira ba wanoera ba ba li 5 Ndrawa Galeadaia. Ba iŵa'õ razo gõra ma'õchõ, fõfõ gõ razo ba fõfõ

nagoe nibadoebadoenia, ba ibe'e li, medõloe fache wa'ara la'e'ebocaa ira, ba na aefa da'õ, ba mõi ira ngoniongoni razo. Ba ja'ira gõi mado 6 Joeda andrõ, ira Daniëli, Hanania, Mizaëli ba Asaria. Ba ifalalini dõira mandroee genoni jomo : Tõi Daniëli, ba Belizasari, ba tõi Hanania ba Saderachi, ba tõi Mizaëli, ba Mezachi ba tõi Asaria ba Abedo-Nego ibe'e.

II. Ba iŵa'õ sibai tõdõnia Daniëli, lõ ihalõ salacha chõnia wemanga gõ razo, ba he famadocoe agoe andrõ, fõfõ nibadoebadocoe razo. Ba i'andrõ chõ mandroee genoni jomo, ena'õ alacha lõ ihalõ salacha chõnia. (*Moz. III. 11*). Ba 9 faloecha wa'ebocaa dõdõ ba fa'aha-chõ dõdõ Daniëli, chõ mandroee genoni jomo, ibe'e Lowalangi ; ba imanc zoei mandroee andrõ chõ Daniëli : Sosõ dõdõgoc, ma dania safoeofocoe ami, moroi ba nono matoea bõ'õ, si faziazia'a chõmi, wamaigi zochõ ja'o, razo, sangoema'õ gõmi andrõ, ba ma ifaboenoc'õ dania ndra'o razo, bõrõ ami ! Ba 11 imane Daniëli chõ mandroee zame'eme'e gõ, nibe'e mandroee genoni

- jomo barō mbawa ira Daniëli, Hanania, Mizaëli ba Asaria: Tema tandraigō ba genonioe andre, foeloe bongi, ena'ō ha sambalō sinanō la-be'e ōma, ba idanō, nibadoe. Ba hana na ōfaigi dania, he wisa nōsima ba he wisa nōsi nono matoea si mangamanga wōfō gō razo; ba heza zi fadochoe dōdōoe dania, ba da'ō ōlaoe ba genonioe. Ba i'ō'ō ni'andrōra, ba itandraigō foeloe bongi. Ba me no aefa zi foeloe bongi, ba no sōchi nōsira ba no esolo ira, moroi ba nono matoea andrō fefoc, si mangamanga wōfō gō razo.
- 16 Ba i'otarai da'ō, ba ifaheta'ō mandroee same'em'e e gō gōra andrō ba agoe andrō, ba sinanō ibe'e ōra.
- 17 Ba ibe'e ba nono matoea andrō si daōfa Lowalangī wangila watahōgō ba fa'aboto ba dōdō ngawalō zoera fefoe, awō ngawalō wa'atoeatoea; ba Daniëli, ba i'ila gōi geloeaha gangilata ba eloeaha wangifi fefoe.
- 18 III. Ba me no iroegi inōtō ni'wa'ō razo, ba wama'ele'ō ja'ira chōnia, ba ifa'ele'ō ira chō Neboekanesa
- 19 mandroee genoni jomo. Ba me fahoehoe chōra razo, ba lō ba chōra fefoe si mane ira Daniëli, Hanania, Mizaëli ba Asaria; ba mōi ngonigoni razo ira. Ba ero na balazi wa'atoeatoea ba fa'aboto ba dōdō, ba isōndra razo — ero na izofoezofoe chōra — mewoeloe lataloe'i zeboea elemoe ba si faeta fefoe, ba
- 21 mbanoecania, fefoe. Ba Daniëli, ba lō si mate na, me awena tobali razo Kiro. (*Eser. I, I. F. 6, 28*).

FAZA 2.

I. Mangifi Neboekanesa, ba me lō la'ila geloeaha soneche chōra, ba ifaboene'ō ira ena'ō. II. So Daniëli. Mangandrō ira ndra awōnia andrō, ba ifondrondrongo Lowalangī. III. Itoenō chō razo wangifinia Daniëli. IV. I'ombacha'ō geloeaha: amatōrōwa andrō si ōfa ba banoea Lowalangī. V. Ifosoemange Daniëli razo.

- 1 I. Ba me no tōra dōfi razō Ne-

boekanesa, ba mangifi ia, ba hoemoefa dōdōnia, ba lō'ō sa'ae i'ila mōrō. Ba ibe'e li razo, lakaoni zeboea elemoe ba si faeta ba sanoto ba Dawa Galedaia, ba wangombacha chō razo hadia wangifinia. Ba me so ira, me la'ondrasi razo, ba imane chōra razo: No mangifi ndra'ō, ba no hoemoefa dōdōgoe, ena'ō oe'ila geloeaha wangifi andrō. Ba latema li razo Dawa Galedaia andrō, ba li Ndrawa Garamo, lamane: He razo, ja si lō aetoe nosooe! Toenō wangifi andrō ba genonioe, ena'ō ma'ombacha'ō geloeahania! Ba imane razo ba Ndrawa Galedaia andrō: No oe'etoe'ō tōdōgoe: Na tebai mitoenō chōgoe wangifi andrō, fabaja eloeahania, ba la'ō'ōtō ami, ba labali'ō oboeala nomomi. Ba na mi'ila mitoenō chōgoe wangifi, fabaja eloeahania, ba oja ngawalō mboeala ba soemange seboea mitema chōgoe. Andrō mi'ombacha'ō chōgoe wangifi andrō, awō geloeahania! Ba lafoeli latema linia, lamane: Jamoetoenō manō wangifi andrō razo, ba genoninia, ba ja'aga dania zangoema'ō hadia geloeahania. Ba imane chōra razo: Aboto sibai sa'ae ba dōdōgoe, wa edōna mirōrō ndra'odo, me no mironogo, no oe'etoe'ō tōdōgoe: Na lō'ō sa mi'ila mitoenō chōgoe wangifigoe andrō, ba lō teboelō hoekoe, ni'etoe'ōgoe chōmi, me no mamagōlō ami, ba wolaoe faja chōgoe, ba wolimo ja'ō, irege no olifoe ndra'ō. Andrō mitoenō chōgoe wangifi andrō, ena'ō aboto ba dōdōgoe, mi'ila gōi mi'wa'ō chōgoe, hadia geloeahania. Ba latema li razo Dawa Galedaia andrō, lamane: Samōsa lō niha ba goeli danō, sangila mangoema'ō ni'andrō razo, ba lō'ō gōi irai i'wa'ō ba zeboea elemoe ba ba zi faeta ba ba Ndrawa Galedaia zi mane da'ō razo seboea ba sabōlō, fefoe gofoe heza. No abōlō

- aföchö ni'andrö razo, me samösa lö sangila mangombacha'ö da'ö chö razo, baero zi no motöi Lowalangi, ba tenga ba ngai niha si matemate
- 12 so da'ö. Ba mofönoe sibai razo, abao dödünia, ba ibe'e li, ahori laboenoe zonecheneche ba Mbabeli.
- 13 Ba me no moebe'e goroisia andrö, ba wamoenoe sonecheneche andrö, ba la'aloei göi Daniëli ba awönia andrö, ba wamoenoe ja'ira.
- 14 II. Ba hoemedé Daniëli, si so era'era ba si so tödö, chö Gariochi, koemandra wazoeri, si möi mamoenoe
- 15 sonecheneche ba Mbabali. Hoemedé ia, imane chö Gariochi andrö, koemandra chö razo: Hadia mbörö goroisia sabe'e andrö, nibe'e razo? Ba me no i'ombacha'ö chö Daniëli
- 16 mbörö Ariochi, ba möi Daniëli mangandrö famonosö chö razo, ba i'ombacha'ö chö razo geloeaha
- 17 [wangifi andrö] iwa'ö. Aefa da'ö, ba ifoeli ia ba nahiania Daniëli ba idenoödoen ba nawönia andrö, chö ndra Hanania, Mizaëli, Asaria hoehoe andrö, ba iwa'ö chöra la'agaröfi li Lowalangi ba zoroego, ba zi no tobini andrö, ena'ö ihachösi tödö ira, fa böi lafao dania ba zonecheneche bö'ö ba Mbabeli Daniëli
- 19 ba awönia, wamoenoe ja'ira. Ba tebokai chö Daniëli zi no tobini andrö ba gangilata, ba zi bongi. Ba isoeno Lowalangi ba zoroego
- 20 Daniëli. Hoemedé ia, imane: Nisoeno döi Lowalangi, götögötö wa'ara dania; me no chönia wa'atoeatoea ba fa'abölö. (*Sin. 113, 2*).
- 21 Ja'ia zamalalini nga'ötö ba inötö, itimba razo ba ifoeli ifataro razo bö'ö; ba ja'ia zame'e fa'atoeatoea ba zatoeatoe'a ba fa'aboto ba dödü ba zaboto ba dödü. (*Raz. I. 3, 7 b.t. Job. 12, 13 b.t.*). Ja'ia zamokai si no tobini sibai, ba i'ila nilaoe ba zogömigömi; ba haga andrö, ba ba
- 23 chönia so. Oe'andrö saoha gölö chöoe, ja'öegö Lowalangi ndra toea-goe, oesoeno ndra'öegö, me no öbe'e chögoe wa'toeatoea ba fa'abölö, ba me no öbokai göi chögoe iada'e ni'andröma chöoe; noa sa öbokai chöma niwa'ö razo andrö.
- III. Ba möi sa'ae Daniëli chö 24 Gariochi, ba niwa'ö razo famoenoe sonecheneche ba Mbabeli; möi ia chönia, imane chönia: Böi boenoe zonecheneche ba Mbabeli! Ohe ndra'ö jomo chö razo, ba oe'ombacha'ö geloeaha [wangifi andrö] chö razo. Ba i'aliögö i'öhe chö razo 25 Daniëli Ariochi, imane chönia: No oesöndra niha, ba Niha Jehoeda, ni'oloi'ö moroi ba mbanocara, sedöna mangombacha eloeaha [wangifi andrö] chö razo. Ba hoemedé 26 razo, imane chö Daniëli, si no mofotöi Belizasar: Hadia, ö'ila ö'ombacha'ö chögoe hadia wangifigoe andrö ba hadia geloeahania? Ba 27 hoemedé Daniëli, imane chö razo: Ba zi no tobini andrö, ni'andrö razo, ba lö sonecheneche ba lö si faeta ba lö seboea elemoe ba lö sangila eloeaha ndröfi, sangila mangombacha chö razo; ba so Lowalangi, ba zoroego, samokai si no tobini, ba no da'ö zama'ele'ö chö razo Neboekanesa, he wisa dania, foerida. Ba da'ö wangifigoe andrö ba angilata höröoe ba wemöröoe: (*Amos. 4, 13*). Ja'öegö razo, ba no 29 mangerangera tödö ndra'öegö ba gasooe, he wisa maö foerida; ba samokai si no tobini, ba no ifa'ele'ö chöoe he wisa. Ba no tenga 30 böörö wa'atoeatoea, si no so chögoe ta'wa'ö, ba si lö ba niha bö'ö fefoe, wa no moe'oroma'ö chögoe; böörönia: ena'ö irongo geloeaha razo, ba ena'ö te'ombacha'ö chöoe hadia gera'era dödüoe andrö. Ja'öegö 31 razo, ba no ö'ila, no so ba doedoe-ma höröoe wamaedo niha, seboea sibai. No eboea wamaedo andrö, ba si no eboea sibai lachömi göi; no moesindro fönaoe ba sata'oe ita wamaigi ja'ia. Högö wamaedo a- 32 ndrö, ba no si ndroehoe mbalaki,

- ba totonia, awō da'io, ba firō, ba taloe ba lafojo, ba tōla garamba, 33 ba fahania, ba si'ōli, ba ahenia, ba no matonga zi'ōli, ba si matonga, 34 ba la'oeri. Ba ōfaigi, ba i'ogomoezaō abo'a gowe — tenga moroi ba danga niha — ba gōna ba wamacdo niha andrō, ba gahenia si'ōli ba 35 la'oeri, ba arasa ibe'e. Ba i'ozoe-magō moezawili, he si'ōli ba he la'oeri, ba he tōla garamba, ba he firō, ba he balaki, timba ndrami ba golajama mbasitō ba wamasi, ba i'oloi'ō angi, tobali ezai moetō lō moesōndra sa'ae. Ba gowe andrō, same'e arasa wamacdo niha andrō, ba manōi ba tobali hili seboea, anōnō goeli danō ma'asagōrō ibe'e. (*Jes. 2, 2; 28, 16*).
- 36 IV. Da'ō wangifi andrō, ba da-ta'ombacha'ō chō razo hadia geloea- 37 hania; Ja'oegō razo, ba no razo ja'wa razo bō'ō ndra'oegō, nibe'e Lowalangi ba zoroego fa'asala'wa ba fa'abolō ba fa'abe'e ba fa'eboea 38 dōi, (*Hez. 26, 7*), ba nibe'enia barō mbawa niha, fefoe gofoe heza so ira, awō zali'wali'wa ba danō, awō wofō ba daloe mbanoea, nibe'enia samatōrō ja'ira fefoe: ja'oegō hōgō balaki andrō. (*Jer. 27, 6; 28, 14*).
- 39 Ba foerioe dania, ba so gamatōrō- 40 wa bō'ō, sambō moroi ba chōmō; ba aefa da'ō, ba so zoei, si no tōla garamba, ba iroegi goeli danō ma'asagōrō famatōrō. Ba aefa da'ō, ba amatōrō'wa fanete zi tōloe, sabe'c, timba zi'ōli, si mane si'ōli, sorasa fefoe hadia ia, samoto, si manō wa ifoefoe dania da'ō no mege fefoe ba irasa, si mane si'ōli, forasa hadia ia. Ba ahe andrō ba toctoeroe kahe ni'ilaoe, wa no matonga la'oeri ba si matonga, ba si'ōli, ba falōarō gamatōrō'wa andrō [gelocahania]. Ba so sa atō chōnia gōi wa'abe'e zi'ōli; ja'ia wa no ō'ila, 41 no fachōjō ira zi'ōli la'oeri. Ba fangilaoe, wa no faroeka ira zi'ōli la'oeri, ba doctoeroe kahe, ba ja'ia 42
- wa matonga aro, matoga lō aro gamatōrō'wa andrō; awō wa no 43 faroeka ira zi'ōli la'oeri, ō'ila: ba he lafachōjō ira, na fahalō ira, ba lō'ō sa atō fabōbō, si mane si'ōli ba la'oeri, si tebai gōi tafaroeka. **Ba na lōeo razo andrō,** 44 **ba i'asogō gamatōrō'wa Lowalangi ba zoroego, amatōrō'wa si tebai adoeoe, gōtōgōtō wa'ara, ba fa'asala'wa da'ō, ba lō mōi ba niha bō'ō; irasa dania gamatōrō'wa no mege fefoe, ba ihori, ba ja'ia, ba lō teboelō, iroegi zi lō aetoe.** (*F. 4, 31; 6, 26, 44. Mich. 4, 7. Luk. 1, 33*). Si mane fangilaoe, wa abo'a 45 gowe ba hili — tenga moroi ba danganiha — sorasa si'ōli ba tōla garamba ba la'oeri ba firō ba balaki. No Lowalangi seboea zama'ele'ō chō razo, he wisa dania. Ba fangifi andrō, ba no si ndroehoe, ba eloeahania, ba no si fadoehoe dōdōda.
- V. Ba ifalōgoe tooe ia razo Ne- 46 boekanesa, ba mangaloeloe ia chō DaniĒli, ba ibe'e li, labe'e zoemange chōnia ba samohoea. Ba hoemedede 47 razo, inanc chō DaniĒli: Si ndroehoe: no Lowalangi ja'wa Lowalangi bō'ō Lowalangimi andrō, ba no So'aja razo fefoe, ba no sangila mamokai si no tobini ia, me no ō'ila ōfa'ele'ō zi no tobini andrō. Ba ifosoemange siba DaniĒli razo; 48 oja siba ibe'e chōnia boeala seboea, ba ifataro sala'wa ia ba nōri Mbabeli ma'asara, ba ibe'e fondrege zatoea zonecheneche ba Mbabeli fefoe ia. Ba me mangandrō Da- 49 niĒli chō razo, ba ibe'e ba dangandra Saderachi, Mezachi Abedo-Nego wamatōrō ōri Mbabeli. Ba DaniĒli, ba lō aefa'aefa ba gōdo razo.

FAZA 3.

I. Ifafazōchi'ō wamaedo niha Neboekanesa, famaedo seboea sibai, balaki, ba ibe'e li, ba wangoloeloe ba da'ō. II. Lō la'o'ō ira awō Daniēli andrō, ba latibo'ō ira ba mbaho galitō. III. P'orifi ira Lowalangi, ba ifoseomange Lowalangi si ndroehoe Neboekanesa.

- 1 I. Ifafazōchi'ō wamaedo niha Neboekanesa, famaedo ana'a, 60 hela wa'ala'wa ba 6 hela wa'ebolo, ba ndraso, ba Doera, ba danō
- 2 Mbabeli. Ba ifatenge zinenge razo Neboekanesa ba zala'wa ba chō ndra toea seboea ba ba goemandroe ba ba hōgō zangoehokoe ba ba zangirō ana'a ba ba zangila amachoitā ba ba zangoehokoe sato ba ba nifataro ba danō misa, ba halōwō ehō razo, fefoe, ifakaoni'ō ira, ba wangarowoesi famaedo niha andrō, nifafazōchi'ō razo Neboekanesa. Ba owelo zala'wa ba ira toea seboea ba koemandroe, awō hōgō zangoehokoe ba sangirō ana'a ba sangila amachoitā ba sangoehokoe sato, awō nifataro ba danō misa, ba halōwō ehō razo, fefoe, ba wangarowoesi famaedo niha andrō, nifafazōchi'ō Neboekanesa, ba la'ia'gō fōna wamaedo andrō. Ba moe'ao zi'ao andrō, eboea linia, imane: Da'ō ni'wa'ō ehōmi, ja'ami, ha niha ami, ha soi ami ba hadia limi. Ha si'aikō mirongo li dorofe ba li zoeroene ba li mbiola nitika side'ide ba li mbiola nitika seboea ba li mbiola nifosinali, ba li laigi niwoewoesi, ba hadia ia na fefoe nifoli, ba mifalōgoe tooe ami, ba wangoloeloe ba waemaedo niha andrō, nifafazōchi'ō razo Neboekanesa. Ba si lō mamalōgoe tooe ja'ia, ba si lō mangeloe, ba ladōlō latibo'ō ba mbaho galitō siholahola! (*Jer. 29, 22*). Andrō wa la'anema'ō lafalōgoe tooe ira dozi ha niha ira ba ha soi ira ba hadia ngawalō lira, me

larongo li dorofe ba li zoeroene ba li mbiola nitika, side'ide ba seboea ba li mbiola nifosinali, ba hadia ia na, fefoe, nifoli, ba wangoloeloe ba wamaedo niha andrō ana'a, nifafazōchi'ō razo Neboekanesa.

- II. Ba i'anema'ō so Ndrawa 8 Galedaia, sangadoegō Niha Jehoda. Hoemede ira, lamane ehō razi 9 Neboekanesa: He razo, ja si lō aetoe nosoe! (*F. 2, 4*). No ōhe'e 10 goroisā, ja'oegō razo, ena'ō lafalōgoe tooe ira niha, fefoe, na larongo li dorofe ba li zoeroene ba li mbiola nitika, side'ide ba seboea ba li mbiola nifosinali ba li laigi niwoewoesi, ba hadia ia na, fefoe nifoli, ba wangoloeloe ba wamaedo niha andrō ana'a, awō wa nitibo'ō 11 ba mbaho galitō siholahola zi lō mamalōgoe tooe ja'ia ba si lō mangeloe. Ba no so ba da'ō Niha 12 Jehoda, nifataromō samatōrō ōri Mbabeli, ira Saderachi, Mezachi, Abedo-Nego. No la'ositengagō goroisamō niha andrō, ja'oegō razo; Lowalangimō, ba lō lafoseomange, ba ba wamaedo niha andrō ana'a, nifafazōchi'ōmō, ba lō mangeloe ira. Ba mofōnoe sibai Neboekanesa, a- 13 bao dōdōnia, ba ibe'e li, la'oho ehōnia ndra Saderachi, Mezachi, Abedo-Nego. Ba me la'ohē ira ehō razo, ba hoemede Neboekanesa, i- 14 mane ehōra: Hadia, ni'odōdōgō, ja'ami, ira Saderachi, Mezachi. Abedo-Nego, wa lō mifoseomange Lowalangigoe, awō wa lō mangeloe ami ba wamaedo niha andrō ana'a, nifalaoe'ōgoe? Hiza, na edōna 15 ami mifalōgoe tooe ami, ba wangeloe ba wamaedo niha andrō, nifalaoe'ōgoe, na ha si'aikō mirongo li dorofe ba li zoeroene ba li mbiola nitika, side'ide ba seboea, ba li mbiola si 10 sinali, ba he li laigi niwoewoesi, ba hadia ia na, fefoe, nifoli, ba laoe; ba na lō mangeloe ami, ba ladōlō latibo'ō ami ba mbaho galitō siholahola, ba ha

- niha maõ Lowalangi, sangila mangefa'õ ja'ami ba dangagoe! (*Sam. I. 17, 45, Jes. 36, 20; 37, 20*). Ba latema li ira Saderachi, Mezachi Abedo-Nego, lamane chõ razo Neboekanesa : Alacha lõ matema limõ. Na i'ila i'orifi ndra'aga Lowalangima andrõ, nifosoemangema, ba i'efa'õga ba mbaho galito siholahola ba ba dangaoe, ja'oegõ razo ;
- 16 (*Hal. zin. 4, 19*); ba na lõ'õ, ba ja aboto ba dõdõoe, ja'oegõ razo, wa lõ'õ zoei mafosoemange Lowalangimõ, ba lõ'õ gõi mangaloeloe ndra'aga ba wamaedõ niha andrõ ana'a,
- 17 nifalaoe'õmõ. Ba mofõnoe sibai Neboekanesa chõ ndra Saderachi, Mezachi, Abedo-Nego, ojo mbawania, ba i'oroi'õ ladooe'õ galitõ, mewitoe fa'abõlõnia mege, si nangea fa'aoechoenia fõna. Ba ibe'e gõi li ba zabõlõ zaradadoenia, labõbõ ndra Saderachi, Mezachi, Abedo-Nego, ba wanibo'õ ja'ira ba
- 18 mbaho galitõ andrõ. Ba labõbõ niha andrõ — lõ moeheta zaraewãra ba lembera ba baroera, ba hadia ia noecha bõ'õ — ba latibo'õ ba
- 19 mbaho galitõ siholahola. Ba me no abe'e sibai goroisã razo ba me no tõra wa'abõlõ galitõ, ba mate niha andrõ solohe mijawã ira Saderachi, Mezachi Abedo-Nego, ibe'e holahola galitõ andrõ ; ba si datõloe andrõ, Saderachi ba Mezachi ba Abedo-Nego, ba aechoe si tooe ba mbaho galitõ andrõ, nibõbõ. (*Jes. 43, 2*).
- 20 III. Ba tobali dõdõ razo Neboekanesa, ba i'aliogõ maoso ; hoemede ia, imane chõ ndra anofoelania : Hadia, tenga ha datõloe nibõbõda niha, nitibo'õ ba galitõ ? Ba latema li razo, lamane chõnia :
- 21 Si ndroehoe, razo ! Ba imane chõra : Ba daõfa oe'ila iada'e niha, sowaõwaõ ba galitõ, lõ bõbõ, ba lõ hadia zachozi ira, ba si samõsa, ba no hoelõ nono Lowalangi wamagida. (*Job. 1, 6*). Ba mõi ba mbawa mbaho galitõ andrõ siholahola Neboekanesa, hoemede ia, imane : He ja'ami, ira Saderachi Mezachi, Abedo-Nego, ja'ami enoni Lowalangi Fondrege zalaãwa, mi'ae jawã, mi'ae ba da'e ! Ba larõi galitõ ira Saderachi, Mezachi Abedo-Nego, ba owoelo zalaãwa ba ira toea seboea ba koemandroe ba anofoela razo, ba la'ila, wa no tebai i'ã nõsi niha andrõ alitõ, wa lõ sachozi mboera, awõ wa lõ sadoedoe noechara ba he sabõoe alitõ, ba lõ'õ, ba chõra andrõ. Ba hoemede Neboekanesa, imane : Nisoeno Lowalangi ndra Saderachi, Mezachi, Abedo-Nego, si no mamatenge mala'ikania ba si no mangorifi enoninia andrõ, si no abe'e tõdõ chõnia, ba si no manawõ oroisã razo, woloeloc botora, fa bõi lafosoemange Lowalangi bõ'õ, ba fa bõi mangaloeloe ba Lowalangi bõ'õ, ha ba Lowalangira. Andrõ wa no oebe'e goroisã : Dozi, ha niha ira, ba ha soi ira, ba hadia ngawalõ lira, ha niha zango'aja Lowalangi ndra Saderachi, Mezachi, Abedo-Nego, ba ni'õ'tõ, ba omõnia, ba nibali'õ oboela, me no lõ Lowalangi bõ'õ, sangila mangorifi niha, si mane Lowalangira. (*F. 2, 5*).
- 22 Ba ifatara koemandroe seboea ba danõ Mbabeli ndra Saderachi, Mezachi, Abedo-Nego, razo. Oroisã ra-
- 23 zo Neboekanesa ba niha fefoe, ha soi ira ba hadia ngawalõ lira, ba goeli danõ : Ja ahowoe ami ! Omasi ndra'õ, oefarongõgõ dandra andrõ ba sahõlihõli dõdõda, nilaoe Lowalangi Fondrege zalaãwa chõgoe. Si no eboea sibai dandra andrõ chõnia, ba si no abõlõbõlõ sibai zahõlihõli dõdõda andrõ ! Amatõrõwãnia andrõ, ba no amatõrõwã si lõ teboelõ, iroegi zi lõ aetoc, ba fa'asalaãwãnia andrõ, ba gõtõgõtõ wa'ara dania ! (*Sin. 93, 1. F. 2, 44*).
- 24
- 25
- 26

FAZA 4.

I. Soera Neboekanesa. II. P'ombacha'õ chõ Daniëli wangifinia: eoe seboea andrõ, seboea sibaí. III. P'ombacha'õ geloeahania Daniëli: fa'owõhõ Neboekanesa dania. IV. Itörõ. V. Fadoehoe dödõ Neboekanesa.

1 I. „Ja'odo Neboekanesa ba no sódo ba nomogoe lõ fangaboe dödõ,
2 ha sambalõ fa'ohahae dödõ chõgoe
3 ba gödogoe. Ba mangifi ndra'õ ba
4 tobali dödõgoe ba tokeado ibe'e e-
5 ra'eragoe ba gasogoe ba angilata
6 hõrõgoe andrõ. Ba oebe'e li, la'õhe
7 chõgoe zonecheneche ba Mbabeli,
8 fefoe, ena'õ la'ombacha'õ chõgoe
9 geloeaha wangifigoe andrõ. Ba so
10 zeboea elemoe ba si faeta ba Dawa
11 Galeadaia andrõ ba sangila eloeaha
12 ndrõfi, ba oetoenõ chõra wangifigoe
13 andrõ; ba lõ la'ila la'ombacha'õ
14 chõgoe geloeahania. (F. 2, 2). Ba ba
15 gafoeriata, ba so Daniëli andrõ, so-
16 tõi Belizasari, wangohia'õ tõi Lo-
17 walangigoe andrõ, ba si so Eheha
18 Lowalangi, ni'amoni'õ, ba oetoenõ
19 chõnia wangifigoe, oemane:

2 II. He Belizasari, hõgõ zeboea
3 clemoe, si so Eheha Lowalangi
4 ni'amoni'õ, oe'ila, ba sangila mam-
5 mokai si no tobini, fefoe, fondron-
6 drongo ni'ilagoe ba wangifi, ba
7 ombacha'õ chõgoe geloeahania!
8 Angilata hõrõgoe, ba gasogoe, ba
9 oefaigi, ba hiza geoe seboea sibaí,
10 ba daloe danõ. (Hez. 31, 3 b. 1.) Ba
11 tedoedooe wa'eboea geoe andrõ
12 ba fa'esolonia; iroegi mbanoea si
13 ja'wa hogoenia, ba iroegi ba wond-
14 drege danõ oroma ia. Boeloenia,
15 ba no si söchi ba boeania, ba no
16 fahõna, dozi niha zanõndra gõra
17 chõnia; mörõmörõ ba mbörõnia
18 zaliwãliwã ba danõ, ba loemõ, ba
19 ba ba ndrahanía; ba mangazoeni
20 wofõ ba daloe mbanoea, ba ba
21 chõnia lasõndra gõra fcoe zonoso.
22 Ba oe'ila ba gangilata hõrõgoe and-
23 ndrõ, ba gasogoe, ba hiza moroi
24 ja'wa ba mbanoea si ja'wa zanaro

ni'amoni'õ; moe'ao ia, ibe'e li, 11
imane: Mi'obõ ge'oe andrõ ba
mitoenga ndrahanía; miboeroesi
mboeloe ba mifazawili mboea!
Ena'õ moloi zaliwãliwã ba danõ
ba mbörõnia, ba he fofõ ba ndra-
hanía. Ba bõrõnia, ba nirõi ba 12
danõ, ba nirate, rate si'õli ba tõla,
ba mbenoea, ena'õ hamboenõ ia
ia namo mbanoea, ba ena'õ i'aga'-
agã ndroe'oe ba danõ, awõ zaliwã-
liwã ba danõ. Tödõ niha andrõ 13
chõnia, ba niheta chõnia, ba tödõ
zaliwãliwã ba danõ nibe'e chõnia,
ba mewitoe fache wa'ara da'õ
chõnia. Nihongõi zanaro andrõ 14
da'õ, ba no oroisa ni'amoni'õ andrõ
ba da'õ, ena'õ aboto ba dödõ niha
saeroi, wa no ba danga Wondrege
zala'wa so wa'asala'wa niha ba ibe'e
chõ zomasi ia, awõ wa i'ila gõi
ifataro sala'wa wondrege zide'ide.
(Raz. I. 22, 19). Da'õ wangifi andrõ, 15
me mangifi ndra'odo, ja'odõ, razo
Neboekanesa; ba ja'ogõ, Beliza-
sari, ba hadia geloeahania? Fefoe
zonecheneche ba danõgoe, ba lõ'õ
sa la'ila la'ombacha'õ chõgoe ge-
loeaha; ba ja'ogõ zangila, me no
so chõoe Geheha Lowalangi andrõ,
ni'amoni'õ.”

III. Ba tobali dödõ Daniëli, 16
sõtõi Belizasari, ara ma'ifoc, aboe
dödõnia, me mangera'era ia. Ba
hoemedo razo, imane: He Beliza-
sari, bõi tobali dödõoe ba wangifi
andrõ, ba ba geloeahania! Ba itema
linia Belizasari, inanc: He Toea!
Ena'õ na si fatioe tödõ chõoe dan-
drõsa wangifi andrõ, ba ena'õ na
ba nemalioe tetandrõsaigõ geloea-
hanía! Eoe andrõ, ni'ilaoe, sala'wa 17
ba sesolo, siroegi ba mbanoea si ja'wa
hogoe ba soroma iroegi ba wondrege
danõ fasoei, si söchi boeloe ba si 18
no fahõna boea, irege lasõndra
gõra dozi si mõi chõnia, ba zona-
hia zaliwãliwã ba danõ, ba loemõ,
ba ba zangazoeni fofõ, ba ndraha,
ba ja'ogõ da'õ, ja'ogõ razo, se- 19

- boea ba sabōlō, si no tedooedoe fa'eboea, iroegi ba mbanoea si ja'wa ba siroegi ba wondrege danō fa'a-
 20 bōlō. Ba fangila razo, wa so moroi ja'wa zanaro ni'amoni'ō, sangoe-
 ma'ō: Mi'obō geoe andrō ba mi-
 chōchō, ba bōrōnia, ba mirōi ba
 danō ba mirate, rate si'ōli ba tōla,
 ba mbenoea, cna'ō hamboenō ia
 namo mbanoea, ba ena'ō i'ā wō-
 fō gō zali'wali'wa ba 'danō, iroegi
 21 mewitoe fache, ba da'ō geloeaha-
 nia, ja'oegō razo, — no nihonogōi
 Wondrege zala'wa, nifatōrō chō zo-
 chō ja'ō, razo — latibo'ō dania
 22 ndra'oegō niha, ba ba zali'wali'wa
 ba danō nahiaoe dania: boeloe
 ndroe'oe labe'e ōoe, fōfō gō za'wi,
 ba si hamboenō namo mbanoea
 ndra'oegō, mewitoe fache wa'ara
 chōoe da'ō, irege aboto ba dōdōoe,
 wa no ba danga Wondrege zala'wa
 so wa'asala'wa niha, ba i'ila ibe'e
 23 ba zomasi ia. (*Jer. 27, 5*). Ba oroisā
 andrō, wa lō laboelō'ō ba danō
 mbōrō geoe andrō, ba eloeahania,
 ba si lō teboelō chōoe wa'arazomō;
 ha si'aikō aboto ba dōdōoe, wa no
 24 abōlō zoroego. Ba andrō, ja'oegō razo,
 fondrondrongo ni'wa'ōgoe chōoe:
 salahini horōoe andrō fa'atoelō dōdō,
 ba olalō'wamō, ba salahini fa'ahachō
 dōdōoe zi noemana, ma atō ara da-
 nia wa'ohahaoc dōdōoe.
- 25 IV. Ba itōrō razo Neboekanesa
 26 da'ō fefoe. Dōfi afa da'ō no mege,
 ba samoeza ma'ōchō, ba manōrōnō-
 27 rō razo ba dete gōdonia, Ba hoe-
 mede ia, imane: Hadia, tenga Ba-
 belī seboea andrō da'e, nitaroe'ōgoe
 banoea razo, ba wa'abōlōgoe, si no
 maoloc, ba ba wangeboea lachō-
 28 migoe! Ba lō saetoe na ba mbewe
 razo ni'wa'ōnia andrō, ba so li si
 oroi mbanoea si ja'wa, imane: Da'ō
 ni'wa'ō chōoe, ja'oegō razo Neboe-
 kanesa: no aheta chōoe wa'asala-
 29 'wamō, latibo'ō sa'ae ndra'oegō a-
 wōra nihā, ba ba zali'wali'wa ba da-
 nō nahiamō dania. Boeloe ndroe'oe,
- fōfō gō za'wi, labe'e ōoe, ba mewi-
 toe fache wa'ara da'ō chōoe, irege
 aboto ba dōdōoe, wa no ba danga
 Wondrege zala'wa so wa'asala'wa
 niha, ba i'ila ibe'e ba zomasi ia.
 Ba i'anema'ō itōrō Neboekanesa ni- 30
 wa'ō andrō: latibo'ō ia banoeania
 ba tobali i'aga'agā mboeloe ndroe'-
 oe, fōfō gō za'wi, ba hamboenō ia
 namo mbanoea, irege anaoc mboe-
 nia, timba mboe mojo, ba sa'ania,
 ba tobali timba za'a wofō.
- V. Ba me no iroegi inōtō andrō, 31
 ba maoso ndra'ō, ja'odo Neboeka-
 nesa, oefaōga hōrōgoe ba ifoeli mo-
 tōdō ndra'ō; ba oe'andrō saoha gōlō
 chō Wondrege zala'wa ba oesoeno
 zaoeri iroegi zi actoe ba oe'eboea'ō
 dōinia, tōi zi so fa'abōlō si lō aetoe,
 ba fa'asala'wania, ba gōtōgōtō wa'a-
 ra. Faja manō fefoe niha ba goeli 32
 danō; somasi ia ba ilaoe, he ba
 ngahōnō andrō ba mbanoea si ja'wa,
 ba he ba niha ba goeli danō; ba
 samōsa lō sangila manenawa ja'ia,
 si tola mangoema'ō chōnia: Hadia
 nilaoemō? (*Job. 9, 12, Jes. 40, 17;*
14, 27). Ba i'anema'ō ifoeli motōdō 33
 ndra'odo ba oesōndra mangawoeli
 wa'eboeagoe fōna, awō lachōmigoe,
 fangeboea dōi wa'asala'wagoe. La'-
 aloci ndra'ō ira anofaelagoe ba a-
 wōgoe sala'wa, ba ifoeli tefataro
 razo ndra'odo, ba tebe'e chōgoe
 wa'abōlō, si tedoe moroi me fōna.
 Ba ija'e, ba manoenō ndra'ō ba 34
 oe'andrō saoha gōlō, ta oesoeno
 razo ba zoroego. **Ne si ndrechoe
 wolacenia fefoe, ba he lala andrō
 chōnia, ba no sateelō, ba sanōrō
 lala hecha, ba i'ila ihēndrōgō.**

FAZA 5.

I. I'ila zoera ba mbagolō razo
 Belisasa, me fatome ia. II. Lafa-
 kaoni'ō Daniēli ba i'ombacha'ō ge-
 loeaha zoera andrō, famakiko razo
 Belisasa. III. Atoe a ha Mbabeli za-
 noowō, ba laboence Mbelisasa.

I. Ilaoe fatome razo Belisasa, fa- 1

- tomesa seboea, hōnō nikaoni awō-
 nia salaŵa, ba ibadoebadōe nagōe
 ba zi so zi hōnō andrō. (*Jer. 27, 7; 51, 39. 57*). Ba me no ibōrōtaigō
 mabōe Mbelisasa, ba iŵa'ō lahalō
 mako ana'a andrō ba mako firō,
 nihalō doeania Neboekanesa ba go-
 sali ba Jeroezalema, ena'ō la'ama-
 doegō ira razo awōnia salaŵa ba
 fo'omonia ba dongania ba dōi a-
 ndrō. (*F. 1, 2*). Ba la'ohē chōnia
 mako ana'a andrō, nihalō ba nomo
 Lowalangi ba Jeroezalema, ba ni'a-
 moni'ō andrō, ba la'amadoegō ira
 razo awōnia salaŵa, ba fo'omonia
 ba dongania ba dōi andrō. Laba-
 doebadōe nagōe ba lasoeno nadōe
 ana'a, awō nadōe firō, awō nadōe
 tōla, awō nadōe si'ōli, awō nadōe
 eoe, awō nadōe kara. Ba ba da'ō
 si'aikō oroma doetoeroe danga niha,
 sanoera ba mbagolō nilaoe betoea,
 ba gamaoedoe naha wandroē, ba
 mbate'e seboea nihaogō; ba i'ila
 razo danga andrō, sanoera. Ba oe-
 foesi mbawa razo ba tobali dōdō-
 nia, ba hoelō zadeha zolania ba
 manizinizi mbalōdoehinia. Ba moe'-
 ao razo, eboea linia, ena'ō lafakao-
 ni'ō zi faeta ba Dawa Galedaia
 ba sangila eloeaba ndrōfi. Ba hoe-
 mede razo, imane ba zonecheneche
 andrō, ba Mbabeli : Ha niha zangila
 mombaso soera ba sangila mango-
 mbacha chōgoe eloeahania, ba lafo-
 baroe baroe loeo ba labe'e ba mba-
 ginia naja ana'a, ba labe'e faha-
 ndrona ba gamatōrōŵa razo ia.
 Ba mōi jomo zonecheneche andrō
 chō razo, fefoe, ba lō sangila mo-
 mbaso soera ba he fangombacha chō
 razo hadia geloeaha. Ba tobali si-
 bai dōdō razo Belisasa, afoesi mba-
 wama, ba awōnia salaŵa gōi, ba
 fawoeka' manō dōdō.
 II. Ba me irongo ina razo hoe-
 hoeora awōnia salaŵa, ba mōi ia
 ba mbate'e wemanga andrō. Hoe-
 mede ia, imane chō razo : He razo,
 ja si lō aetoe nosoe ! Bōi boesi dō-
 dōe ba bōi afoesi mbawaoe ! (*F. 2, 4*). So niha ba mbanoēoe, si so
 Eheha Lowalangi andrō, ni'amo-
 ni'ō; me loeo razo doēaoe, ba no
 lasōndra, wa no so chōnia haga ba
 tōdō satoeatōea ba fa'atoeatōea
 Lowalangi; ba toēaoe, razo Neboe-
 kanesa, ba no ifataro ia hōgō ba
 zeboea elemoe ba ba zi faeta, ba
 ba Ndrawa Galedaia ba ba zangila
 eloeaha ndrōfi — toēaoe andrō, ja'-
 oegō razo ! — (*F. 2, 48; 4, 6*). Me
 no la'ila, wa Eheha si sōchi zi so
 chō Daniēli andrō, ba fa'aboto ba
 dōdō ba fangila eloeaha wangifi ba
 eloeaha dahōdahō ba famokai si no
 tobini, chō Daniēli andrō, nifotōi
 razo „Belizasari.” Andrō ofakao-
 ni'ō Daniēli andrō, ba i'ombacha'ō
 chōoe geloeaha zoera andrō. Ba
 la'ohē chō razo ba gōdo Daniēli.
 Ba hoemedē razo, imane chō Daniēli :
 Hadia, ja'oegō Daniēli andrō,
 awō ni'oloi'ō andrō, Niha Jehoeda,
 banoea mado Joeda, ni'oloi'ō doca-
 goe razo [Neboekanesa]? No oer-
 ngo ndrā'oegō, wa no so chōoe
 Geheha Lowalangi, awō wa no
 moe'ila chōoe haga ba fa'atarō
 dōdō ba fa'atoeatōea, si no mae-
 loe. No faefá mege la'ohē cbōgoe
 zonecheneche ba si faeta, ba wo-
 mbaso soera andrō, ba ba wango-
 mbacha chōgoe eloeahania; ba lō
 la'ila geloeaha, tebai la'ombacha'ō
 chōgoe. Ba no oerongo ndrā'oegō,
 wa o'ila o'ombacha'ō geloeaha ha-
 dia ia ba o'ila obokai zi no tobini.
 Ba ija'e, ba na o'ila o'baso zoera
 andrō, ba na o'ila o'ombacha'ō chō-
 goe geloeahania, ba lafobaroe baroe
 loeo ndrā'oegō, ba labe'e ba mbagioe
 naja ana'a, ba labe'e fahandrona
 ndrā'oegō, ba gamatōrōŵagoe ! Ba
 imane Daniēli chō razo : Boeala
 andrō, ba alacha lō o'be'e chōgoe,
 ba ame'elamō andrō, ba hana na
 ba mbō'ō o'be'e; ba oebasō sa
 chō razo zoera andrō, ba o'e'omba-
 cha'ō chōnia hadia geloeaha. He

razo! Fondrege Lowalangi andrō, ba no ibe'e chō doeaeo Neboekanesa wa'asalaŵa ba fa'abōlō ba soemange ba fa'eboea dōi. Ba ba wa'abōlō andrō, nibe'enia chōnia, ba manizinizi niha fefoe, ha soi ira ba hadia ngawalō lira, ba la'ata'oeſi ia. Tola iboenoe zomasi ia ba tola i'orifi zomasi ia; tola ibe'e salaŵa zomasi ia, ba tola ihōndrōgō zomasi ia. Ba me fajaŵa dōdōnia, me tesao hochania, irege zi tenga inōtō, ba tetimba ia ba da-daoma razo, ba aheta chōnia wa'arazonia. Latibo'ō ia awōnia nihá, ba tōdōnia, ba tobali timba dōdō zaliŵaliŵa ba danō, ba ngai galide gataoa nahiania, ba labe'e ōnia mboeloe ndrōe'oe, fōfō gō zaŵi; hamboenō nōsinia namo mbanoea, irege aboto ba dōdōnia, ba danga wondrege Lowalangi so wa'asalaŵa niha ba somasi ia ifataro salaŵa. (F. 4, 22). Ba ja'oegō, Belisasa, ma'oewoenia, ba no lō ni'ide'ide'ōmō ja'oegō, he ŵa'ae no ōrongo da'ō fefoe, no ōlaŵa Zo'aja ba zoroego; mako andrō, ba gosalinia, ba no ō'oroi'ō chōce, ena'ō mi'amadoegō, ja'oegō ba awōce salaŵa ba fo'omoe ba dongaoe ba dōi andrō, wamadoe agoe; ba no ōsoeno nadoe firō, awō nadoe ana'a, awō nadoe tōla, awō nadoe si'ōli, awō nadoe eoe, awō nadoe kara, si lō mangila niha, ba si lō mamondrongo li niha ba si lō tōdō; ba Lowalangi andrō, si so ba danga nosoe, ba si no balazi ba zanōrō ja'oegō fefoe, ba no lō nifosoemangeoe. Da'ō mbōrō, wa no ifatenge doetoeroe danga andrō, ba wanoera soera andrō ba da'ō. Ba nisoera andrō ba da'ō, ba: **Menē, menē, tekēl, oepharsin**. Ba eloeha li andrō, ba: „**menē'**”, ba: No i'era'i wa'arazomō Lowalangi, ba no i'etoe'ō. Ba „**tekēl'**”, ba: No **latoelo** ndra'oegō ba waliēra, ba no lasōndra, wa no abōlō aoha ndra'oegō, „**peres'**”,

(upharsin), ba: No **lafaosa** gamatōrōŵamō ba no labe'e ba Ndrawa Media ba ba Ndrawa **Weresia**.

III. Ba ibe'e li Belisasa, lafobaroeroe baroe loeo Daniēli ba labe'e ba mbaginia naja ana'a andrō, ba lafaronogō ba niha, wa nibe'e salaŵa ia ba gamatōrōŵa razo, fahandrona. Ba ba zi bongi andrō, ba laboenoe Mbelisasa andrō, razo Ndrawa Galedaia. (*Jes. 21, 1 b. t.; 47, 11. Jer. 51, 53*).

FAZA 6.

I. Ibe'e goroisia Dario: 30 wongi wa'ara. ba ha chō razo mangandrō niha. II. La'adoegō Daniēli si fa'oe-doe chōnia ba tetibo'ō ba lōsoelōsoe nahia zingo ia. III. Lō laboenoe ia singo, ba lasasawi sa zi fa'oe-doe chōnia andrō. IV. Ifosoemange Lowalangi Daniēli razo.

I. Ba Dario, Dawa Media, zi tobali razo, me no 52 fachc wa'atoe-ania. Ba omasi Dario andrō, 120 ifataro koemandroe, ba gamatōrōŵania ma'asagōrō, ifosasi. Ba datōloe ibe'e hōgōra toea seboea, samōsa Daniēli, ena'ō la'ombacha'ō ba da'ō koemandroe andrō, he wisa, fa bōi manō te'ala razo. Ba hōgō zoei Daniēli, hōgō doea seboea andrō, ba hōgō goemandroe fefoe, me no so chōnia Geheha seboea; ba tōdō razo sa'ae: ibe'e barō mbawa Daniēli gamatōrōŵania ma'asagōrō. Ba la'aloei sibai ira toea seboea andrō, awō goemandrō, nibe'e esoeanō Daniēli ba halōŵōnia famatōrō andrō. Ba lō lasōndra hadia ia gesoeanō, ba he hadia ia zi lō sōchi, me no lō falimosa chō Daniēli, ba he fa'areoe ba he bō'ōnia si lō sōchi, ba lō lasōndra chōnia. Ba lamane niha andrō: Lō tasōndra mbōrō chō Daniēli andrō, na tenga ba wolo'ōnia oroisia Lowalangira. Ba mangandrō sibai ira chō razo, ira toea seboea andrō, awō goema-

- ndroe, lamane chõnia : He razo Dario ! Ja si lõ aetoe nosooe ! (*F. 2, 4*).
- 8 No mamagõlõ ndra toea seboea fefoe ba gamatõrõwamõ, ba satoea ba koemandroe ba ira anofoelamõ ba koemandra, ena'õ ibe'e goroisia razo ba ena'õ ifeta'oe niha : dozi ira, na so zangandrõ hadia ia, he chõ Lowalangi, ba he ba niha, na tenga chõoe, ja'oeğõ razo, 30 wongi wa'ara, ba nitibo'õ ba lõsoelõsoe, nahia zingo. Ba ija'e, ja'oeğõ razo, ba be'e goroisia andrõ, ba fa'oh'e'õ zoera, soera goroisia, si tebai awoe'a, dali lala goroisia andrõ ba Ndrawa Media ba ba Ndrawa Weresia, si tebai lawoe'ai. (*Esit. 1, 10; 8, 8*). Ba ifasoera'õ goroisia andrõ, awõ wameta'oe no mege, razo Dario.
- 9
- 10
- 11 II. Ba me irongo Daniëli, wa no moebe'e goroisia andrõ, ba mõi ia ba nomonia, ba no teboka zandrela ba mbate'e ba zi sagõtõ chõnia, si otahõgõ Jeroezalema ; ba medõloe ma'õchõ ibalõdoehini toee zalo, mangandrõ ia chõ Lowalanginia ba isoeno Lowalangi, lõ iboelõ'õ zi no to'õlõ ia. (*Raz. 1, 8, 48. Sin. 55, 18*).
- 12 Ba fagohi moroi toee niha no mege ba la'ila, me mangandrõ Daniëli ba fakaosania chõ Lowalangi. Ba mõi ira chõ razo ba lasfoe chõnia, ba goroisania andrõ, lamane : Hadia, tenga no õbe'e goroisia nitanõ ba zoera, wa nitibo'õ ba lõsoelõsoe nahia zingo dozi sangandrõ hadia ia, he chõ Lowalangi, ba he ba niha, na tenga chõoe, ja'oeğõ razo, 30 wongi wa'ara ? Ba itema lira razo, imane : Ja'ia, no moehonogõ da'õ, dali goroisia ba Ndrawa Media ba ba Ndrawa Weresia, si tebai awoe'a.
- 13
- 14 Ba lamane chõ razo : Ba Daniëli andrõ, awõ ni'oloi'õ andrõ, Niha Jehoeda, ba no i'ositengagõ ndra'oeğõ, ja'oeğõ razo, ba he oroisia andrõ, nibe'eoc ; medõloe ma'õchõ mangandrõngandrõ ia. Ba me irongo da'õ
- 15
- Daniëli ; iroegi aechoe loeo i'aloeli lala, ba wangefa'õ ja'ia. Ba lafo-rege chõ razo niha no mege, lamane chõnia : Bõi zi lõ aboto ba dõdõoe, ja'oeğõ razo, wa no hoekoe ba Ndrawa Media ba ba Ndrawa Weresia, wa tebai awoe'a. na so nitena'wa razo, ba he ni'oroi'õnia, fefoe gofoe hadia ia ! Awena ibe'e li
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- razo, lahalõ Daniëli, ba wanibo ba lõsoelõsoe nahia zingo. Ba hoemedo razo, imane chõ Daniëli : Jame'orifi'õ Lowalangimõ andrõ, nifosoe-mangeoe, si lõ mamalõmalõ ! Ba la'oh'e gowe, doehõdoehõ mbawa lõsoelõsoe andrõ, ba ifotandro razo, tandronia ba tandro nawõnia sala'wa, ena'õ bõi awoe'a nihoekoe andrõ ba chõ Daniëli. (*Mat. 27, 66*). Ba mõi ba gõdonia razo, ba mamoni ia ba zi bongi andrõ ; lõ ifa'amõi si bacha ndra alawe ; ba lõ alaoc hõrõnia.
- III. Ba me moloeco, me afoesi wali, ba maoso razo, ba i'aliogõ isa'wa lõsoelõsoe nahia zingo. Ba me lõ arõoe tõ iroegi lõsoelõsoe, ba moe'ao ia chõ Daniëli, timba ze'e. Hoemedo razo, imane chõ Daniëli : He Daniëli, enoni Lowalangi saoceri andrõ, hadia, no i'ila itimba chõoe zingo andrõ Lowalangioe andrõ, nifosoemangeoe, si lõ mamalõmalõ ? Ba hoemedo Daniëli, imane chõ razo : He razo ! Ja si lõ aetoe nosooe ! No ifatenge mala'ika chõnia Lowalangigoe, ba no ikoesi mbawa zingo, fa bõi laboenoc ndra'oc, me no lõ horõgoe i'ila, ba he chõoe gõi, ja'oeğõ razo, ba lõ lalõgoe. (*F. 3, 25. Heb. 11, 33*). Ba omoeso sibai dõdõ
- razo, ba i'wa'õ lahalõ ja'wa Daniëli, moroi ba lõsoelõsoe. Ba me lahalõ ja'wa ia, ba ma'ifoe lõ lasõndra sesocho ia, me no abe'e dõdõnia chõ Lowalanginia. Ba i'wa'õ razo, latibo'õ ba lõsoelõsoe nahia zingo niha andrõ, sangadoeğõ Daniëli mege. Ba la'oh'e ba latibo'õ si tooe, fa-baja fo'omora ba iraonora ; ba lõ

sikoko ira ba dojo lōsoelōsoe, ba lara'oe sa'ae ira singo, ba larasa dō-lara fefoe.

- 26 IV. Ba ifa'ohē'ō zoera rāzo Dario, ba niha fefoe, ha soi ira ba hadia ngawālō lira, ba goeli danō misa, ma'asagōrō, imane : „Ja aho-
27 woe ami! (F. 3, 31). Da'ō niwa'ōgoe chōmi : ba gamatōrōwāgoe ma'asagōrō, ba chō Lowalangi Daniēli manizinizi ami ba ja'ia ma'ata'oeffi. Me no ja'ia Lowalangi saeri, si lō teboelō, iroegi zi lō aetos ; amatōrōwānia, ba no si tebai adōsoe, ba fa'asalawānia, ba si lō aetos
28 (F. 2, 44). I'ila i'orifi niha ba i'ila i'efa'ō, ifazōchi dandra ba ilaoe zahōlihōli dōdō, ba mbanoea si ja'wa ba ba goeli danō tooe. ja'ia andrō, si no mangefa'ō Daniēli ba wa'abōlō
29 zingo andrō". Ba Daniēli andrō, ba sohahaoe tōdō, barō mbawa Dario andrō, ba he barō mbawa Giro, Dawa Weresia andrō, dania. (F. 1, 21).

FAZA 7.

I. Fangifi Daniēli ; saliwalīwa ba danō si ōfa nga'oe ba tandroe side'ide andrō. II. Angilatania : fangoe-hoekoe ōsi goeli danō ba fa'sala'wa Nono Niha andrō. III. Eloeha zaliwalīwa ba danō andrō, si ōfa nga'oe : ōfa gamatōrōwa ba goeli danō, ba ba gafoeriatā, ba amatōrōwa Lowalangi zabōlō.

- 1 I. Ba me lō dōfi na rāzo Mbabeli Belisā, ba mangifi Daniēli, so gangilata hōrōnia, ba gasonia. Ba itanō ba zoera wangifi andrō, toehonia. (F. 2, 29). Hoemedē Daniēli, imane : Ni'ilāgoe ba zi bongi
2 ba wangifigoe, ha ilaboe angi, isa'wa nasi seboea, ōfa nangi mbanoea si ja'wa. (Jes. 17, 12). Ba so moroi
3 tooe ba nasi zaliwalīwa ba danō seboea sibai, ōfa nga'oe ba no fa-zamboezamboea. Si fōfōna, ba no
4 hoelō zingo, ba no mo'afi mojo. Ba oefaigifaigi manō ia : ba tedeha ga-

finia ba tefasindro ia, moroi ba danō, tefazizio ba gahenia si doea, hoelō niha ba tebe'e chōnia dōdō niha. (Jer. 4, 7. F. 2, 13). Ba aefa da'ō, ba so zageoe tō, doea geoe, mōi da'ō, ba si hoelō mberoea da'ō ; ba si tambainia, ba no sisindro, ba ba mbawania, ba tōloe rozi dōla nosoe, ba nifōnia, ba so zangoema'ō chōnia : Laboe, oja'ō wemanga nagoie hadia ia! (F. 5, 28; 8, 3). Ba oefaigi, ba oroma zageoe tō, si hoelō harimo, ba ōfa gafī wofō ba hoeloenia; ba ōfa gōi hōgōnia, ba no moebe'e chōnia wa'abōlō. (F. 8, 5. 21. 22). Ba aefa da'ō, ba oe'ila ba gangilatagoe ba zi bongi, ba sageoe tō zi so moroi tooe sata'oe ita ba sihocha mboeda, ba sabōlō sibai. Si'ōli nifōnia, seboea sibai ; i'aga'agā gōnia ba ibohagō ; ba si tsosai, ba ihoendrahōendra tooe. Ba no faehoe ia ba da'ō no mege fefoe, ba foeloe rozi dandroenia. (F. 2, 40. 41). Ba oetōngō sibai dandroe andrō, ba hiza dandroe bō'ō side'ide si toemboe ba gotaloea, ba tōloe rozi nideha tandroe no mege, si fōfōna. bōrō zide'ide andrō ; ba hiza, ba si so hōrō dandroe andrō, hoelō hōrō niha ; ba noa gōi mobawa solaoe faja'wasa.
9 II. Ba oefaigifaigi, iroegi tefadadao ba da'ō dadaoma zala'wa ba irege doemadao „zatoea andrō," si no ararā ; baroenia, ba no si takile, afoesi, fa'afoesi mbetoea, ba boenia, ba no timba zi ndrōhoeo mboe mbiribiri, ba dadaomania, ba holahola galitō, ba no moroda alitō siholahola. (Hez. 1. 16. Mat. 19, 28. Fam. 20, 4). Ba hoelō zabele misa
10 galitō, seboea, si otarai ia ; mehōnō wa hōnō ngoningoninia, ba mewoeloe ngahōnō wa foeloe ngahōnō zi so na ngainia. Ba doemadao zangoehoekeo ba labokai zoera. (Sin. 68, 18. Fam. 4, 5. Fam. 20, 12).
11 Ba oefaigifaigi manō — bōrō waja'wasa andrō, hoehoeo dandroe andrō,

- seboea li — oefaigifaigi manō, irege laboenoe zaliwāliwa ba danō andrō, ba irege lafakiko mbotonia, ba irege latibo'ō ba galitō si holahola. (*Fam. 19, 20*). Ba he ba nawōnia saliwa-liwa ba danō andrō, ba teheta wa'abōlō, ba te'ōtō chōra mbongi
- 12 19, 20). Ba he ba nawōnia saliwa-liwa ba danō andrō, ba teheta wa'abōlō, ba te'ōtō chōra mbongi
- 13 ba inōtō, ha wa'anaoe nosora. Ba ni'ilagoe na ba gangilata andrō, ba zi bongi, ba so moroi sa, ba lawoeo ba mbanoea si ja'wa, zi hoelō niha, ba ireogi' zateoa no mege, te'ohe chōnia. (*Hez. 1, 26. Mark. 13, 26. Hal. zin. 1, 11. Fam, 1. 13; 14, 14*). Ba ba da'ō tebe'e sa'ae wa'abolo ba fa'eboea dōi ba fa'asala'wa : enoninia niha fefoe, ha soi ira ba hadia ngawalō lira; ba fa'abōlōnia andrō, ba sireogi si lō aetoe ba si lō teboelō, ba amatōrōwānia andrō, ba lō'ō manō adoedoe. (*Sin. 2, 6; 110, 2. F. 2, 44. Fil. 2, 9*).
- 15 III. Ba ja'ō, Daniēli, ba saboe sibai bacha tōdō; tobali dōdōgoe
- 16 ibe'e angilata hōrōgoe andrō. Ba oe'ondrasi zamōsa, si so ba da'ō, ba oe'andrō chōnia, ena'ō i'ombacha'ō chōgoe zi ndruehoe geloeaha da'ō fefoe. Ba itema ligoe, i'ombacha'ō chōgoe geloeaha ni'ilagoe andrō, imane : Saliwāliwa ba danō andrō, seboea sibai, si ōfa nga'oeo, ba da'ōfa dania razo ba goeli danō; ba ni'amoni'ō andrō chō Wondrege zala'wa dania zanema fa'asala'wa, ba chōra manō dania, lō teboelō,
- 17 gōtōgōtō wa'ara. Ba omasido, na oerongo geloeaha zaliwāliwa ba danō andrō, fanete zi tōloe, si no faehoe ba nawōnia andrō, fefoe, ba sata'oe sibai ita, si so ifō si'ōli ba sa'a tōla garamba, si mangamanga gōnia ba samohagō, ba si
- 20 hoendrahendra tooe si tosai, ba eloeaha dandroe andrō si foeloe, ba hōgōnia, ba eloeaha dandroe si sara andrō, si toemboe [ba gotaloea], ba zabo'a si tōloe rozi, tandroe andrō, si so hōrō ba si so bawa, si so hoehoeo faja'wasa, ba
- si no arōoe eboea moroi ba nawōnia, wamaigida. Ba noa gōi oe'ila : Isoewō ni'amoni'ō andrō tandroe andrō, ba ja'ia zabōlō, (*Fam. 11, 7; 13, 7*); ba ba gafoeriata. ba so „zateoa” no mege, ba te'ohe ba lala hoehoeo niha ni'amoni'ō andrō chō Wondrege zala'wa, ba inōtō sa'ae, wa mōi ba ni'amoni'ō andrō wa'asala'wa. Ba imane chōgoe : Saliwāliwa ba danō andrō, fanete si tōloe, ba no amatōrōwā fanete zi tōloe, si no faehoe ba gamatōrōwā bō'ō fefoe, si toemboe ba goeli danō dania, ba i'ā danō ma'afefoe ba ihoendrahendra ba ifoefoe. Ba tandrae andrō si foeloe rozi, ba dafoeloe dania razo ba gamatōrōwā andrō, ba aefa da'ō, ba so zamōsa tō, si faehoe ba zi so mege, fōnania, ba datōloe itimba razo. (*Fam. 17, 12*). Ba ilaoe hoehoeo faja'wasa chō Wondrege zala'wa, ba ifakao ni'amoni'ō andrō chō Wondrege zala'wa; iwai dania tola iwoe'ai ginōtō ba oroisa; ba dōfi ba mendroea fache ba matonga ndrōfi tebe'e ba dangania ira. (*F. 12, 7. Fam. 12, 14; 13, 5*). Ba doemadao sa. dania zangoehoeo; ba teheta chōnia wa'abōlōnia, adoedoe ba afoefoe, si maeloe. Ba tebe'e sa'ae dania ba niha ni'amoni'ō chō Wondrege zala'wa wa'asala'wa ba fa'abe'e ba fa'abōlō, ba gamatōrōwā andrō, ba goeli danō ma'asagōrō; amatōrōwānia, ba amatōrōwā si lō teboelō, gōtōgōtō wa'ara, ba tobali ngoningoninia zala'wa fefoe, barō mbawania ira. Awai ni'ombacha'ōnia chōgoe. Ba ja'odo, Daniēli, ba si tobali tōdō, afoesi mbawagoe; ba oetanō ba dōdōgoe da'ō no mege.

FAZA 8.

I. Angilata Daniëli: biribiri si matoea ba nambi si matoea andrõ si toemboe tandroe side'ide ba gotaloe dandroenia si õfa rozi; ba samoefoe naha ni'amonio andrõ dandroe side'ide andrõ. II. Eloeaha gangilata andrõ: amatõrõwa Ndrawa Media, fabaja Dawa Weresia ba amatõrõwa Ndrawa Heleni andrõ, ni'o'õfa dania. III. Ba zi samboea dania maoso zamoefoe naha ni'amonio, ba nifakiko dania ia.

- 1 I. Ba me no tõra mendroea fache razo Belisasa, ba so gangilatagoe bõ'õ, ja'odo Daniëli andre, me no aefa gangilata si samboea
- 2 no. (*F. 7, 1*). Oe'ila ba gangilata andrõ, ba hoelõ ba gõdo ba Zoesa, ba danõ Gelama, sodo, me oe'ila; ba oe'ila ba gangilata andrõ, wa no ba mbewe Goela'i sodo. (*Neh. 1, 1,*
- 3 *Esit. 1, 2*). Ba me oefaõga hõrõgoe, ba hiza mbiribiri si matoea, si doea rozi tandroe, ba mbewe nidanõ, ba si sara tandroenia sanaoe andrõ, ba no anaoe na moroi ba zi sara; ba sanaoe andrõ, ba safoeria manõi.
- 4 (*F. 5, 28; 7, 5*). Ba oe'ila, me fandroeo mbiribiri si matoea andrõ, tánõ ba gaechoela loeo ba mijõoe ba miraja; ba lõ saliwalõwa ba danõ sangila molaõwa ja'ia. Lõ sangefa'õ ba wa'abõlõnia; ilaoe zomasi ia, ba itoegoe abõlõ sibai.
- 5 Ba me oefaiigi sibai na, ba hiza nambi si matoea, moroi ba gaechoela loeo, itõrõ goeli danõ ma'asagõrõ, ba lõ manandrõsa ba danõ gahenia; ba ba nambi andrõ, ba sara dandroe si tenga inõtõ fa'anaoe, ba mbõrõ nichoenia. (*F. 7, 6*).
- 6 Ba i'ondrasi mbiribiri si matoea andrõ, si doea rozi tandroe, nilagoe mege, ba mbewe nidanõ ba itandroe, sofõnoe ia, ba a'oi dõlania. Oe'ila, wa no ngai mbiribiri itandroe; abao sibai dõdõnia ba i'olobigõ ia ba mbiribiri andrõ, afatõ dandroe, ma'adoea rozi, ibe'e; ba

me no ambõ wa'abõlõ mbiribiri, ba wolaõwa ja'ia, ba itoeli'õ tooe ba ihoendrahondra, ba lõ sangefa'õ biribiri ba wa'abõlõnia andrõ. Ba itoegoe abõlõ sibai nambi andrõ, ba me no iroegi wondrege wa'abõlõnia, ba afatõ dandroe sanaoe andrõ, ba õfa zi toemboe tandroe bõ'õ ba nahania, miraja ba mijõoe ba tánõ ba gatoemboecha loeo, ba tánõ ba gaechoela. Ba ba zi sara, ba toemboe dandroe side'ide, sanõinõi sibai miraja ba tánõ ba gatoemboecha loeo ba tánõ ba wondrege zi sõchi tanõ andrõ. (*F. 7, 8. Sin. 106, 24. Hez. 20, 6*). Bailaõwa ngahõnõ ba mbanoea si jaõwa, ba atoroee õsa ibe'e, ba dõfi õsa atoroee ba danõ ba ihoendrahondra. Ba he salaõwa ngahõnõ andrõ, ba ilaõwa; tobali lõ'õ sa'ae labe'e ba da'õ zoemange, nibe'ebe'e chõnia mege, ba ladoedogõ naha ni'amonio chõnia. (*Jos. 5, 14*). Ba bõrõ golalõwa andrõ, wa no ngahõnõ niloeloe, fabaja soemange andrõ, sero ma'õchõ; ba itoeli'õ tooe zi doehoe, ba mofozoe wolaoenia. Ba oerongo zihede, ni'amonio, ba ni'amonio bõ'õ zanofoe chõ zihede andrõ, imane: Ha wa'ara gangilata andrõ, fa'atebato zoemange andrõ, nibe'ebe'e mege ba fanao horõ andrõ, gõtõ wa no iloeloe nihondrahondra naha ni'amonio andrõ, awõ ngahõnõ andrõ? Ba itema linia, imane: Doea ngahõnõ a tõloe ngaotoe wongi, ba te'azõchi zoei naha ni'amonio andrõ.

II. Ba me no oe'ila gangilata andrõ, ja'odo Daniëli, ba me oe'aloeloei hadia geloeahania, ba h'iza niha, ba gametahõgoe, ira matoea wamaigigoe. Ba oerongo li niha, si otarai noengo Goela'i, moe'ao ia, imane: He Gaberiëli! ombacha'õ chõnia andrõ geloeaha gangilata andrõ! (*F. 9, 21. Loek. 1, 26*). Ba so ia, i'iyagõ ba ngaigoe, ba tokea ndra'o, me so ia, ba oefalõgoe tooe

ndra'o. Ba imane chōgoe : Fondron-
ndrongo, ono niha, me ba gōtō sa-
foeria dania itōrō gangilata andrō.

- 18 (*Hez. 1, 28*). Ba me fahoehoe ia
chōgoe, ba tobali hoelō zi ono ma-
telō ndra'o, si no telōgoe tooe ba
danō ; ba itoejoe ndra'o, ifazizio
19 ndra'odo, ba zi sodo mege. Ba ima-
ne chōgoe : Da'oe'ombacha'ō chōoe,
he wisa dania, na alō sa'ae wō-
noe [Lowalangi], me no ba gōtō
20 safoeria tetandrōsaigō ia. Biribiri
si mateoa andrō, ni'ilaœe, si doea
rozi tandroc, ba no razo Ndrawa
21 Media, fabaja Dawa Weresia. Ba
nambi si mateoa andrō, sanaœ boe,
ba no razo Ndrawa Heleni. Ba ta-
ndroenia andrō, sanaœ, ba mbōrō
22 nichoe, ba ja'ia zi a'a razora. Ba
fa'afatōnia, awō wa no ōfa rozi zi
toemboe ba nahania, ba ōfa gama-
tōrōwa dania zi so barō mbawania
mege, lō lai wa sambō fa'abōlō
dania ira, moroi chōnia mege.

- 23 III. Ba ba gamozoea wa asala-
wara dania, na no lafōnoei zoe'asœ'a
sanaœ horō andrō, ba so zala'wa sa-
24 faito, sangila kōikōi fefoe. Sabōlō
sibai ia dania, ba tenga sa fa'abōlō
si to'œea chōnia ; famakiko si tenga
inōtō ilaœe, ba sofozoe wolaoenia ;
sabōlō ifakiko, ba tōdōnia dania,
ena'ō i'ila ihori ni'amoni'ō andrō.
25 Ba falimosa andrō, nifachainia, ba
mofozoe, si faja'wa ia ba ato ifaki-
ko, si lō moedōnadōna, ba ila'wa
Wondrege zala'wa, ba nirasa dania
ia, ba tenga moroi ba danga [niha].
26 (*F. 11, 24*). Ba angilata andrō, ni-
fa'ele'ō — ha oega bongi ia — ba
no si ndroehoe ; ba ja'œgō, ba bōi
ombacha'ō gangilata andrō, me no
ba gōtō sarōœe mitooe dania teta-
ndrōsaigō. (*Hez. 12, 27. F. 10, 14*).
27 Ba ja'ondo, Daniēli, ba mofōchō, ha
oega bongi. Ba aefa da'ō, ba ifoeli
abe'e ndra'o, ba œ'ila œhalō halō-
wōgoe chō razo ; ba no sahōlihōli si-
bai tōdō ndra'o ba gangilata andrō,
lō lai wa lō aboto ba dōdōgoe ia.

FAZA 9.

I. Fangandrō Daniēli. II. Fama'-
ele'ō si 70 migoe [dōfi], irege to'ele
Mesia ba famoœœe da'ō ba fanœœ-
doegō Jeroezalema, fabaja osali.

- I. Ba me lō dōfi na Dario andrō, I
Dawa Media, ono Gahasiwero, si
no tobali razo Ndrawa Galedaia,
me lō'ō na dōfi razo ia, ba œefaigi, 2
ja'odo Daniēli. ba zoera, ha me
oega fache, ni'wa'ō Jehowa chō Je-
remia sama'ele'ō, si lō teboelō, wa
adoedoela Jeroezalema, 70 fache.
(*Jer. 25, 11. 12; 27, 7; 29, 10*). Ba 3
œ'otahōgō Lowalangi So'aja, ma-
moni ndra'o, œ'obarœe gonigoni na
moedadaodo bawœe, ena'ō œsōndra
wangandrō ba fakaosa chōnia. (*Sa-
ngoœœœk. 20, 26*). Mangandrō ndra'o 4
chō Lowalangigoe Jehowa. œ'omba-
cha'ō la'ōda, œemane : „He So'aja,
Lowalangi seboea ba sata'œe ita,
si lō mowœ'ai faowœ'oesa li andrō
ba fa'ahachō dōdō ba zomasi ja'œe-
gō, ba zolo'ō oroismō ! (*Moz. V.
7, 9. Neh. 1, 5*). No mamazōchi horō 5
ndra'aga ba no malaœe zi lō atoelō ;
no seboea horō ndra'aga ba no ma-
la'wa ndra'œgō, no masawō goroi-
samō ba amachōitamō. (*Sin. 106,
6. Jes. 64, 5*). Noa gōi lō nifondro- 6
ndrongoma li genonimō, sama'ele'ō
andrō, sama'ema ni'wa'œœe ba razo-
ma ba ba zala'wama ba chō ndra
toeama ba ba niha ba danō, fefœe.
Ba ja'œgō So'aja, ba si no a'oi so 7
fa'atoelō, ba no safoesi bawa fa'ai-
la mado Joeda ba banœœa Jeroeza-
lema ba Iraono Gizeraēli fefœe, he
ba zahatō, ba he ba zarōœe, ba da-
nō andrō fefœe misa, ba nifazœe-
weœe ja'ira, bōrō wa no la'erogō
ndra'œgō. He So'aja, saila ndra'a- 8
ga, ja'aga ba razoma ba salawama
ba ira tocama, me no molalōga
chōœe. Ba no chō Zo'aja. Lowala- 9
ngima, so wa'ahachō dōdō ba fa-
ngefa horō. Noa sa mola'wa ndra'-
aga chōnia, ba lō nifondrondro- 10

- ngoma li Lowalangima Jehowa, ba wanōrō ena'ō lala nifachoinia nifarongogōnia chōma ba genoninia samaele'ō andrō. Iraono Gizeraēli fefoe, ba no lasawō goroisamō, no lō ni'o'ōra chōoe, no la'erogō ndra'oegō. Ba no gōna ndra'aga fangelifi andrō ba fahōloesa, si so ba zoera gorois andrō chō Moze, enoni Lowalangi, me no molalō ndra'aga chōnia. (*Moz. III. 26, 14 b. t. Moz. V. 27, 15 b. t.; 28, 15 b. t.; 29, 20 b. t.; 30, 18; 32, 19 b. t.*) No ifatōrō ba niwā'ōnia, fameta'oe ja'aga ba salawāma, samatōrō ja'aga, wa ifatōrō dania chōma wamakao seboea, si lō moerai moelae ba goeli danō, ha ba Jeroezalema. (*Ngen. Jer. 1, 12; 2, 13*). Itōrō manō zi so ba zoera gorois andrō chō Moze, no gōnaga famakao andrō, fefoe. Ba lō ni'alōsima tōdō Lowalangima Jehowa, lō nifalalinima era'erama, lō nibatoma wanao horō ba lō nitōngōnima si doehoe andrō chōoe. Andrō wa no itōrō tōdō Jehowa wamakao andrō, ba no ifatōrō chōma, me no satōelō Lowalangima Jehowa, ba nilaoenia fefoe; ba ja'aga, ba no si lō molo'ō linia. (*Jer. 1, 12; 31, 28; 24, 27*). Ba ija'e, ja'oegō So'aja, Lowalangima, me no ōfawoe'a mbanoeae, me no ōheta ira ba danō Misera-
14 raji tangaoe sabōlō ba me no eboea dōimō ōbe'e, iroegi ma'ōchō andre; no molalō ndra'aga, no molaoga si lō
16 atoelō. He So'aja, alōsi wōnoemō ba mbanoeae Jeroezalema, ba hili ni'amonio andrō chōoe, dali wa'ahachō dōdōoe andrō, ni'oromaroma'ōmō, gōtōgōtō wa'ara sa'ae! Bōrō sa horōma andrō ba olalōwa ndra toema, wa no tobali fama'iki niha si tefasoei ja'aga fefoe Jeroezalema
17 ba banoeamō andre. Ba ija'e, ja'oegō Lowalangima, ba fondrondrongo wangandrō genonioe ba fakao-
sania, ba fehaga mbawaoe ja'wa ni'amonio andrō chōoe, si no adoe-
doe, bōrō ndra enonimō andrō, ja'oegō So'aja! (*Moz. IV. 6, 25*). Be'e 18
mbōrō dalingaoe, ja'oegō Lowalangioe, ba fondrondrongo! Fehaga'ō ba faigi wa'adoeoe andrō chōma ba banoea andrō, sotōi tōimō. Tenga sa bōrō wanōtōnama ba wa'atoelōma, ni'oroma'ōma, wa ma'ōhe chōoe wakaosama andrō, bōrō wanōtōnama fa'ahachō dōdōoe andrō, si no eboea sibai. He So'aja, 19
fondrondrongo! be'e aefa chōma horōma, So'aja! be'e mbōrō dalingaoe, So'aja, ba ta'ita'i, bōrō ndra'oegō, ja'oegō Lowalangioe; me no sotōi tōimō mbanoea andrō chōoe ba banoeae [niha]!"
- II. Ba me lō saetoe na wehede- 20
goe ba fangandrōgoe, me oe'ombacha'ō horōgoe. awō horō mbanoea Iraono Gizeraēli ba me oe'oe chō Lowalangioe Jehowa wangan-
21 drōgoe fanolo ba hili ni'amonio andrō chō Lowalangioe, me mangandrōngandrō na ndra'odo, ba i'ondrasido Gaberiēli andrō — ni'ilagoe ba gangilata andrō no —
me inōtō wame'e soemange na tanō owi so ia, me no erege sibai dōdōgoe. (*F. 8, 16. Loek. 1, 19*). Mōi ia 22
fahoehoe chōgoe, ba imane: He Daniēli, ba wamotochi sibai ba dōdōoe so ndra'odo iada'e. Me 23
ōbōrōtaigō mangandrō mege, ba tebe'e li, ba no sodo, ba wangombacha chōoe, wa no omasiō ndra'oegō. Ba fondrondrongo, ba aboto
24 ba dōdōoe dania gangilata andrō! (*F. 10, 12*). Fitoe ngafaeloe migoe (mewitoe fache zi samigoe) niho-
nōgōi ba niwami ba ba mbanoea ni'amonio andrō chōoe, ba wango'ozoei fanao horō andrō ba ba wamōnoei soe'asoe'a horō ba ba wangeheta olalōwa ba ba wangasogō
25 fa'atoelō dōdō si lō aetoe, ba ba wamotandro angilata zama'ele'ō andrō ba ba we'amonio fondrege ni'amonio andrō. (*F. 8, 23. Heb. 9, 12. Mat. 5, 17*). Ba bōi zi lō ōrongo, ba ja aboto ba dōdōoe: I'otarai

mbaŵa me tefaboe'oe, lafoeli lata-
roe'ō Jeroczalema, irege so Mesia,
salaŵa, ba fitoe migoe, ba 62 mi-
goue wa'ara la'angazōchi'ō ewali
ba bandra [ba Jeroczalema], ba lō
aefa wamakao ba gōtō da'ō. [*Ezer.*
26 7, 11 b. t.; 9, 9. *Neh.* 9, 36]. Ba na
no aefa zi 62 migoe andrō, ba te-
timba Mesia lō horōnia, ba banoea,
fabaja ni'amoni'ō andrō, ba sabōlō
chō razo si so moroi sa zanoedoe-
goue. (*Jes.* 53, 8. *Mat.* 26, 66). Ba ato
nibe'enia oroisā sabe'e dania, sa-
migoe wa'ara, ba ba daloe zi sa-
migoe andrō dania, ba itenaŵa
wame'e soemange nitaba ba soe-
mange ni'ā, ba bōrō wondrege zo-
goro ita andrō, ba so zanoedogō
ba iroegi wangohori, si no moe-
honogōi sibaī, si hawoei dania sanoe-
doegō. (*F.* 11, 31; 12, 11, *Mat.* 24,
15. *Mar.* 13, 14. *Loek.* 24, 20.

FAZA 10.

I. P'ila mala'ika Daniēli. II. Ibō-
rōtaigō ibokai chōnia mala'ika a-
ndrō, he wisa dania mitooe.

1 I. Ba me no tōra mendroea
fache razo Ndrawa Weresia andrō,
Kiro, ba so nifa'ele'ō ehō Daniēli
andrō, nifotōi Belizasari. Si ndrōe-
hoe nifa'ele'ō andrō, ha no fama-
kao sebōea nifa'ele'ō. Ba itanō ba
2 dōdōnia nifa'ele'ō andrō ba itō-
ngōni gangilatania. Ba ja'odo Da-
niēli, ba saboe tōdō, me loeo da'ō,
3 tōloe migoe wa'ara: Lō oe'ā gō
sami, ba he diwo, ba lō oebadōe
nagoe, ba samoeza lō oebajoini
ndra'o, iroegi aloea zi tōloe migoe.
4 Ba ba zi doea woeloe a ōfa ba
mbaŵa si fōfōna. ba ba mbewoe
nidanō sebōea andrō, Tigeri, sodō.
5 (*Moz.* I. 2, 14). Ba oefaōga hōrō-
goc, oefachōlōdo, ba hiza niha,
noeoha tarafali noechania, ba bōbō
lōwilōwinia, ba balaki sa'oesō, ba-

laki Oefasa. (*F.* 12, 6. *Fam.* 1, 13).
Ba botonia, ba no timba we- 6
remata wiroesa, ba sihaga mba-
wania, hoelō gari mbanoea, ba hō-
rōnia, ba hoelō zoeloe, ba ta'ionia
ba ahēnia, ba no tōla garamba si
no moedoechoe, si takile, wamai-
gida, ba linia. ba no hoelō gosō-
goso sabōlōbōlō. (*Hez.* 1, 7. 26-28).
7 Ha ja'odo, Daniēli, zangila angī-
lata andrō, ba awōgoc, ba ma'ifoe
lō la'ila; ba noa sa ihawoei ira
fa'ata'oe sabōlōbōlō, ba moloi ira,
ba wamini'ō ja'ira. (*Raz.* II. 6, 17.
8 *Hal.* zin, 9, 7). Ha ja'o zi torōi, ba
me oe'ila gangilata sebōea andrō, ba
atata manō dōlagoc, ba afoesi mba-
wagoc, tobali, ba lō dōladōlagoc
sa'ae. (*F.* 7, 23; 8, 18). Oerongo 9
linia, ba me oerongo da'ō, ba alaoe
tooe ndra'o, hoelō zi ono matelō,
telōgoedo tooe ba danō. Ba i'ogo- 10
moezaō itoefa ndra'o tanga ba ifa-
hisi ndra'odo; ba oebalōdoehini da-
nō, ba oetoendreheni ndra'o tanga-
goc.

II. Ba imane chōgoc: He Daniēli 11
omasiō! Fondrondrongo ligoc, ni-
ŵa'ōgoc chōoc ba zizio, me no ija'e
sibaī tefatengoc ndra'o chōoc. Ba
me iŵa'ō chōgoc da'ō, ba moezizio
ndra'o, manizinizido. (*F.* 9, 23). Ba 12
imane chōgoc: Bōi boesi dōdōoc,
Daniēli, i'otarai loeo, me ibōrōtaigō
omasiō ōsōndra wa'aboto ba dōdō
ba me ō'ide'ide'ō ndra'oegō fōna
Lowalangioe. ba no tefondrondro-
ngoc wangandrōoc, ba no fanga-
ndrōoc andrō mbōrō wa'asogō.
13 Doea woeloe a sara wongi wa'ara
iba'a ndra'o mala'ika samaigimaigi
amatōrōŵa Ndrawa Weresia a-
ndrō; ba hiza, ba so Michaēli, sa-
laŵa mala'ika, sebōea, itolodo, me
no ha ja'odo ba wasōndrata ba
razo Ndrawa Weresia. Ba no sodō, 14
ba wangombacha chōoc, he wisa
ba madomi, ba gōtō foeri; noa sa
zoei angilata, nitandrōsaigō ba gōtō
mitooe dania. (*F.* 8, 26). Ba me 15

imanõ chõgoe, ba oefatoegoe ndra'o,
 16 ba lõ hedehedegoe. Ba hiza zi hoelõ
 niha, wamaigigoe, sanoefa bewegoe
 toetoeronia; ba oebokai mbawa-
 goe, hoemedede ndra'o, oemane ba zi
 so fõnagoe andrõ: He Toeha! No
 gõna ndra'o faniri, bõrõ ni'ilagoe
 17 andrõ, ba lõ dõladõlagoe sa'ae. Ba
 he oewisa gõi, ja'odo enoni zochõ
 ja'o, he oewisa fahoehoeo chõ Doeha,
 si mane ja'oegõ? Lõ dõladõlagoe
 18 sa'ae ba ambõ manõ nosogoe! Ba
 ifoeli itoefa ndra'odo tangania, si
 hoelõ niha, wamaigigoe, i'abe'e'õ
 19 ndra'o. Ba imanc: Bõi boesi dõ-
 dõoe, ja'oegõ omasiõ, ja ohahae
 dõdõoe! Abe'e'õ ndra'oegõ, ja'ia. Õ'-
 abe'e'õ ndra'oegõ! Ba me i'w'a'õ
 chõgoe da'õ, ba abe'e ndra'odo, ba
 oe'ila oe'w'a'õ: Hede Toeha, me no
 20 õ'abe'e'õ ndra'odo! Ba imane: Ha-
 dia, õ'ila, hana wa mõido chõoe?
 Mangawoeli ndra'o iada'e, mõido
 fasõndra ba mala'ika samaigimaigi
 Dawa Weresia, ba na aefado ba
 da'õ, ba no so sa'ae mala'ika Ndra-
 21 wa Heleni. Ba oe'ombacha'õ atõ
 chõoe zi so ba zoera zi doehoe a-
 ndrõ, he w'a'ae lõ awõgoe, ba wo-
 laoe ba chõra andrõ, baero mala'-
 ikami andrõ, Michaëli.

FAZA 11.

Tohoetohoe: I. Fama'ele'õ he wisa
 dania gamatõrõwa Ndrawa Weresia
 ba amatõrõwa Ndrawa Heleni. II.
 Ba he wisa gamatõrõwa Ndrawa
 Miseraji ba amatõrõwa Ndrawa Ga-
 ramo, ba famadõnira tanõ ni'amo-
 ni'õ. III. Razo Andriõcho Efifane,
 razo Ndrawa Garamo ba famakao-
 nia banoea Lowalangi. IV. Fa lõ
 ba dõdõnia Lowalangi ba folaoenia
 bõ'õnia ba fa'amatenia.

1 I. Ba ja'odo, me ambõ dõfi na
 razo Dario andrõ, Dawa Media, si
 iagõ awõgoe, ba wanolo ja'o ba
 2 ba womba'a chõgoe hadia ia. Ba
 ija'e, ba si doehoe oe'ombacha'õ
 chõoe: Datõloe tõ na dania razo
 Ndrawa Weresia; ba fanete da'õ,

ba ana'a seboea moroi ba gana'ara
 fefoe isõndra, ba na sabõlõ siba
 sa'ae ia dania, ba i'owoeloi zabõlõ
 fefoe, ba wanoewõ amatõrõwa Ndra-
 wa Heleni. Ba so dania razo sabõlõ, 3
 samatõrõ amatõrõwa seboea, ba i-
 faloea zomasi ia. (F. 8, 5). Ba si 4
 mane fa'asonia, si manõ gõi wa'-
 adoedoe gamatõrõwiania [wa'aliõ],
 ni'o'õfa, mangohia'õ mata angi
 si õfa. Ba samboea lõ mõi ba
 nga'õtõnia, ba samboca gõi lõ so-
 gamõ fa'abõlõ chõnia mege. Fa'a-
 sala'wania ba ni'osi sa'ae, ba ba
 mbõ'õ mõi, tenga ba nga'õtõnia.
 (F. 8, 8).

II. Ba abõlõ dania razo raja, ba 5
 sabõlõ na moroi chõnia goemandra
 chõnia, samõsa, ba sala'wa da'õ,
 sala'wa gamatõrõwa, tanõ sebole
 ibe'e barõ mbawania. Ba mato 6
 mendroea fache, ba fahoewoe ira,
 ba mõi fo'omo razo jõoe nono razo
 raja, ba wahoewoesa, ba lõ anaõ
 gõlõ dolotolo da'õ; ba he tolotolo
 bõ'õ chõnia, ba si lõ boto, tebe'e
 nifakiko dania ia [ira alawe andrõ],
 awõ zolohe ja'ia mege, awõ nama- 7
 nia, awõ zanolo ja'ia mege. Ba so
 dania wangelinia, lewiõ ba lali
 andrõ, si otarai ira alawe andrõ,
 mege; da'õ dania zi mõi fasoewõ
 ba zabõlõ andrõ, ba atoe'a ia ba
 mbanoea saro andrõ, chõ razo jõoe,
 ba ilaoc chõra zomasi ia ba sabõlõ 8
 ia. Nocmalõ adoera ba famaedo
 nifafele chõra, awõ gamagamara
 seboea bõli, firõ ba ana'a, ba i'o-
 he ahoeloea, ba danõ Miseraji; ba
 irege mato mendroea fache dania,
 ba lõ'õ sa'ae isoewõ razo jõoe;
 ba da'õ dania zi mõi ba danõ razo 9
 raja, ba wanoewõ ja'ira, ba ifoeli
 sa atõ ia ba chõra. Ba iraoenia 10
 dania zanohogõ fanoewõnoewõ a-
 ndrõ, ba ato siba i'owoeloi sabõlõ.
 Da'õ dania zi so, timba molõ
 seboea, ba lanõnõi danõ; ba lafoeli
 lalaoe, laroegi mbanoea saro andrõ
 chõnia. Ba abao siba dania dõdõ 11

- razo raja, ba so ia moroi si tooe, ba wasoewōta chō razo jōoe. Atosibai sa ba da'ō sabōlō, ba mōna zoei razo raja. Ba ahozi zanoewō andrō; ba fajaŵa razo raja, ba ngafoeloe ngahōnō iboenoe niha, ba tengasa atō sabōlō iadania. Ifoeli i'owoelei zabōlō razo jōoe, sato moroi ba zi fōfōna mege; ba na no mato mendroea fache zoei, ba ifoeli so ia, ato sibai zabōlō chōnia, ba fangōna, ba si no fahōna. Ba ba da'ō dania, ba ato zi maoso oedoe razo raja, ba molaŵa gōi zabōlō andrō, soimi, ena'ō itōrō wama'e-
- 15 le'ō andrō, ba si te'ala ira. So razo jōoe, ifako'o'ō mba'aba'a ba atoe'a ia ba mbanoea saro; lō'ō sa manaha zaradadōe moroi raja, ba fondrege zabōlō chōnia. ba no sambō fa'abōlō, ba wanimba ja'ira ena'ō. Ba solaoe chōnia andrō, ba ilaoe manō zomasi ia, me lō sabe'e. Ba i'aro'ō naha ba wondrege zi sōchi tanō andrō; famakiko nilaoe dangania. (*F. 8, 9*). Ba da'ō nifainia dania, ena'ō chōnia manō gamatōrōŵa razo raja, ma'asagōrō, ba i'atoelō'ō ia chōnia ba ibe'e chōnia nononia alawe, ba ba wamakiko; ba lō itōrō [nifachainia], lō fozoe. Ba ifaigi wangai tanō ba mbewe nasi ba ebolo ihalō chōnia; ba so dania goemandra seboea, samadōhō fango'ajania andrō, isoelōni sa'ae chōnia wango'ajania andrō.
- 19 Ba awena dania ifaigi mbanoea saro ba danōnia, ba amaedola zandrende ia ba da'ō, ba alaoe ia, ba 20 lō ja'ia sa'ae. Ba fangalinia, ba ifatenge ba wondrege zi sōchi tanō andrō zanoegi beo; ba lō ara, ba mate niboenoe ia, ba tenga ba wōnoe ba tenga ba wanoewō.
- 21 III. Ba fangalinia, ba si lō ngaroro, si tenga ni'odōdōgō famataro razo; ba so manō ia, lō moedōnadōna ba ba walimolimosā i'ochōgō wa'asalaŵa. (*F. 8, 25*). Ba sanoewō sato sibai, ba amaedola ihanigō
- manō, ba ihori, ba iboenoe gōi zatoea ba wawoe'oesā li andrō, samōsa. Ba he na so zi no fahoewoe 23 chōnia, ba ilimo; lō ato sibai chōnia zabōlō, na mōi ia manewō, ba ja'ia zoei zi mōna. Ihawoei ma- 24 nō danō fondrege zatabō sinanō, lō moedōnadōna, ba ilaoe zi tenga nilaoe ndra amania, ba he ira toeania fōna; niraboenia ba ahoeloenia, ba ifaosa ba nawōnia, tenga ha ma'ifoe, ba ifachai wolaoe ba mbanoea saro misa; ba lō ara sibai. Ba ilaoe chō razo raja wa'abōlōnia 25 andrō ba fa'abe'e dōdōnia, ato sibai i'ohe niha, ba no maceloe gōi wa'ato chō razo raja, ba no sabōlō sibai, ba ifaondragō, ba wasoewōta, ba tebai ilaŵa, bōrō me so zi mangambōli. Soroedoe manga chōnia 26 zamoefoe ja'ia; timba nihanigō zabōlō andrō chōnia fefoe, ba ato niboenoe si'ōli. Falimosā dōdō razo andrō si daroea; ha samboea naha wemanga ba faoma lalimo nawōra; ba lō fozoe, me awena amozoea, na no iroegi inōtō. Ba 28 tobali ifoeli ia ba danōnia, ba no eboea sibai gahoeloea, ba awena dania ifaigi ba wolaoe ba zi no fawoe'oe li andrō, ni'amoni'ō, ba ifaloea ba ifoeli ia ba danōnia. Ba 29 na no iroegi inōtō, ba isaŵa zoei danō si raja, ba bō'ō loaleoea ba zi samoeza andrō, bō'ō me fōna. Lalaoe chōnia si so ba nowo Giti, 30 ba ata'oe ia labe'e, ba tobali mangawoeli, ba ba zi no fawoe'oe li andrō, ni'amoni'ō, itandrōsaigō wōnoenia. Ba ifoeli ia ba chōra, ba i'otarai da'ō, ba itandrōsaigō ba zi no mangawoeli foeri, si no mondrōi fawoe'oesali ni'amoni'ō andrō. (*Moz. IV. 24, 24. Jes. 23, 1*). Ifatenge za- 31 bōlō, si iagō da'ō, ba solaoe salacha ba ni'amoni'ō andrō, ba hati andrō, ba sanenaŵa soemange andrō, nibe'ebe'e ba samedadao sogoro ita andrō, fanoedoe gō [hoekoc Lowalangi]. (*F. 9, 27*). Ba zi no manawō 32

fawoe'oesa li andrō, ba ilimo, ena'ō la'erogō [hoekoe Lowalangi]; ba si no aboto ba dōdō Lowalangi, ba si
 33 lō mangiwa, latandro. Satoeatoea ba chōra, ba labotochi ba dōdō zato, ba mato mendrōfa fache wa'ara tefakiko ira bawa zi'ōli ba alitō ba fokoeroe ba foraboeraboe si so
 34 chōra. Ba na loeo wa'ate'alara andrō, ba faloecha ira wanolo side'ide, fangorifira; ba ato dania zi
 35 fao chōra, samini tōdō. Ba so zi mate, ōsa, satoeatoea chōra, ba wameta si fabaja, si lō gōna, ba si no amaedola gadaja, ba wangehao, gasagasa gamozoea; ba ginōtō sa dania da'ō. (*F. 12, 10*).

36 IV. **Ba razō andrō**, ba ilaoe zomasi ia; sochocha ia ba si fajaŵa ia ba zi no motōi Lowalangi, fefoe, ba chō Lowalangi Fondrege zalaŵa, ba ilaoe hoehoeo sihocha mboeda, ba mofozoe wolaoenia, irege no alō wōnoe Lowalangi [ba Ndraono Gizeraēli], me no moefaloea nihonogōi. (*F. 7, 25. Tes. II. 2,*
 37 *4. Hez. 28, 2. Fam. 13, 5*). Ba he Lowalangi ndra toeania mege, ba lō ba dōdōnia, ba he „fa'omasi ndra alawe” andrō, ba he hadia ia Lowalangi bō'ō, ba lō ba dōdōnia, fajaŵa manō ia chōra fefoe. Ba ni-
 38 fosoemangenia, salahi, ba Lowalangi hati andrō, Lowalangi si lō moerongo chō ndra toeania, ifosomange firō ba ana'a ba manimani
 39 ba barasi. (*Hab. 1, 11*). Ba ba mbanoea saro misa, ba ifaigi chōnia zolo'ō hoekoe Lowalangi bō'ō; ba ba nitoetoejoenia andrō, ba i'eboea'ō zoemange ba ifataro salaŵa ira, ato ibe'e barō mbawara, ba ifachoi chōra danō, bōli gōlōra. Ba ba gōtō safoeria andrō, ba fatandra fa'abōlō chōnia razo raja, ba ilaoe chōnia razo jōoe, i'ōhe goereta ba si fakoedo, ba oja gōi nowo, lasaŵa danōnia ba lahawoei, lanōnōi.
 40 (*Hez. 38, 15. Fam. 9, 16*). Ba mōi ia gōi ba wondrege zi sōchi tanō a-

ndrō, ba ba ngafoeloe ngahōnō zi mate ibe'e. Ba si lō ibabaja, ba Iraono Gedomo ba Iraono Moabi ba toeho Ndraono Gamoni. I'oro'ō da-
 42 ngania jaŵa danō andrō misa, ba he tanō Miseraji gōi, ba lō aefa chōnia; ana'a ba firō ba hadia gamagama seboea bōli ba danō
 43 Miseraji, ba ihalō chōnia, ba solo'ō chōnia gōi Ndrawa Libia ba Dawa Choesi. Ba so dania doeria moroi ba
 44 gatoemboechea loeo ba moroi jōoe, si tokea ia; ba maoso ia, isaŵa, ena'ō ato ifakiko ba ihori. Ba ba gota-
 45 loeara nasi hili andrō, si so famoadoe andrō, ni'amoni'ō, ibe'e nose-
 46 nia, amaedola gōdonia; ba ba da'ō ichamō ia fa'amate, ba lō sangorifi ja'ia. (*F. 7, 26. Fam. 19*).

FAZA 12.

Fango'ozoei: I. Famaloea fango-rifi banoea Lowalangi. II. Nibini'ō oea gangilata andrō.

I. **Ba na loeo da'ō dania**, ba maoso
 1 Michaeli andrō, salaŵa mala'ika, seboea, samaigimaigi soimi andrō, ba gōtō wamakao ba da'ō, si lō irai, iroegi da'ō, i'otarai mbōrōta soi niha. Ba ba gōtō da'ō, ba da'ō fefoe ni'orifi, soimi, si no moetanō ba zoera. (*F. 10, 21. Mat. 24, 21. F. 12, 7*). **Ba ato zi maoso dania**, si
 2 no mōrō barō danō, ba wa'aori si lō aetoe ōsa, ba tanō bō'ō, ba wa wa'aia ba ba wa'ogoro si lō aetoe. (*Jes. 66, 24. Mat. 25, 46. Joh. 5, 29. Hal. zin. 24, 15*). **Ba satoeatoea**, ba
 3 sihaga, timba haga mbancea si jaŵa, ba si no ato molohe ba wa'aetōi, ba timba ndrōfi dania, gōtōgōtō wa'ara, si lō aetoe. (*Amaed. 4, 18. Mat. 13, 43. Jak. 5, 20*). Ba
 4 ja'oegō Daniēli, ba bōi ombacha'ō hoehoeoda andre ba fotandro zoera, iroegi ba gōtō safoeria. Ato dania zangaloengaloei eloeaha ba tedoedoe dania wa'aboto ba dōdō. (*Jes. 29, 11*).

II. **Ba ja'odo**, Daniēli, ba oe'ila, 5

ba hiza mala'ika, daroea, si so ba da'õ, si samõsa, ba ba mbewe nidanõ tánõ andre, ba si samõsa, ba
 6 ba mbewe tánõ si jefo. Ba imane si samõsa ba niha andrõ, sonoecha tarafali, si so ja'wa nidanõ : Ha wa'ara dania wa'a'ozoe zahõlihõli dõdõ
 7 andrõ ? (*F. 10, 5*). Ba oerongo me hoemedede zonoecha tarafali andrõ, si so ja'wa nidanõ — i'oro'õ mija'wa dangania ma'adoea, mija'wa ba zoroego, fahõloe ia ba chõ zaeri andrõ, iroegi zi lõ aetoe — imane : Fa'arania, ba dõfi ba mendroea fache, ba matonga ndrõfi; na no a'ozoe wa'abõlõ zamakiko soi ni'amoni'õ, ba itõrõ da'õ no mege fefoe ! (*F. 7, 25. Fam. 10, 5. 6.*) Oerongo sa, ba lõ aboto ba dõdõgoe, ba oemane : He Tocha ! He wisa loealoea da'õ no mege fefoe dania ?
 8 Ba imane chõgoe : Foeli'õ, ja'oegõ Daniëli ! irege gõtõ safoeria andrõ, ba tenga sa ni'ombacha'õ hoehoeo andre; nifotandro. Ato dania zi boelõ
 10 nitafi, nihaogõ, ba niheta si lõ sõchi, ba seboea horõ, ba si dõrõdõrõ manao horõ; dozi seboea horõ, ba dõrõdõrõ lõ fa'aboto ba dõdõ; ba ba zatoeatoea, ba so wa'aboto ba dõdõ. (*F. 11, 35. Hos. 14, 9. Fam. 22, 11*). Ba i'otarai loeo andrõ, na 11 tetena'wa zoemange andrõ, nibe'ebe'e mege, ba wamedadao sogoro ita andrõ, fanoedoegõ hoekoe Lo-walangi, ba 1290 wongi tõ. (*F. 8, 11; 9, 27; 11, 31*). Ja ahowee zanaoe õlõ ba sanaoe noso, iroegi no noemalõ zi 1335 wongi ! Ba ja'oegõ,
 13 ba ae'e, amaedola õfaondragõ gamozoea; solombase ndra'oegõ oea, ba maoso'õ dania, ba wanema tána chõoe andrõ, ba gamozoea gõtõ danõ andre. (*Kol. 1, 12*).

Soera

H O S E A.

FAZA 1.

Ihalõ ndra alawe sohorõ Hosea, amaedola walimosa Ndraono Gizeraëli.

1 Da'e daroma li Jehowa chõ Hosea andrõ, ono Mbe'eri, me loeo Oesia ba Jotamo ba Ahasi ba Hiskia, razo mado Joeda, ba me loeo Jerobeamo andrõ, ono Jo'asi, razo Ndraono Gizeraëli. (*Jes. 1, 1*).
 2 Me bõrõta wehede Jehowa chõ Hosea, ba imane Jehowa chõ Hosea : Ae halõ ndra alawe sohorõ horõ, fabaja nono horõ, me no sohorõhorõ niha ba danõ, wangerogõ
 3 Jehowa. (*Jer. 3, 1. Hez. 23, 3*). Ba mõi ia mangai Gouneri andrõ, ono

Dibila'i, ba manabina da'õ ba mo'ono chõnia, ono matoea. Ba imane
 4 chõnia Jehowa : Jezere'eli be'e tõi-nia; hatõ sa ma'ifoe tõ, ba oelaoe mbalõ ndro Jezere'eli andrõ, ba nga'õtõ Jehoe andrõ ba oese'e nõri Ndraono Gizeraëli andrõ. (*Raz. I. 21, 1. Raz. II. 10, 1 b. t.; 15, 12*). Ba
 5 na loeo da'õ, ba ocatõ wana Ndraono Gizeraëli ba ndraso andrõ, ba Jezere'eli. Ba ifoeli manabina ba
 6 mo'ono, ono alawe. Ba imane chõnia Jehowa : Lo-Roehama (si lõ moehachõsi tõdõ) be'e tõi-nia, me lõ'õ sa'ae oehachõsi tõdõ ma'owoe Gizeraëli, wame'e aefa chõra horõra
 7 ena'õ. Ba ma'owoe Joeda andrõ, ba oehachõsi tõdõ, ba oe'orifi ira

tanga Lowalangira, Jehowa, ba lō oebe'e fangorifira wana ba si'ōli ba fanoewō, ba he koedo ba he si fakoedo. (*Raz. II. 19, 34*). Ba i'efa'ō ba mbagi zoesoe Lo-Roehama andrō, ba ifoeli manabina ba mo'ono, ono matoea. Ba imane Jehowa: Lo-Ami (tenga banoeagoe) be'e tōinia, me no tenga banoeagoe ami, ba me lō edōnado, chōmi ndra'odo.

FAZA 2.

I. Faloecha ira wa'ahachō dōdō dania. II. Tohoetohoe gamaedola walimosara ba fotoera. III. Ama-boe'oela li fa'eboea dōdō,

1 I. Ba fa'ato Ndraono Gizeraēli dania, ba timba wa'oja ngawoea nene ba mbewe nasi, si tebai ni-soe'a ba si tebai ni'erai; ba toballi: ba mbanoea, ba ni'wa'ō chōra: „Tenga banoeagoe ami”, ba lamane chōra: „Ja'ami, ono Lowalangi saeri.” (*Moz. I. 32, 12. Rom. 9, 26. Fet. I. 2, 10*). Balafaeli la'oroedoegō ira Iraono Joeda ba Iraono Gizeraēli fefoe, ba si ha samōsa lafataro hōgōra ba mōi ira mijawā, moroi ba danō andrō; ba'wa seboea sa mba'wa Jezere'eli andrō. (*Jer. 3, 18; 30, 9. Hez. 37, 22*).

3 II. Mimane ba dalifoesōmi matoea andrō: „Banoeagoe [ami]!” ba ba dalifoesōmi alawe: „Niha-chōsi tōdō [ami]!” Mihoekoe ni-nami andrō, mihoekoe! me no tenga fo'omogoe ia ba me no tenga ngambatōnia ndra'odo, ena'ō iheta ba mbawania hochania, ba fohorōnia ba gotaloea zoesoenia. (*Jer. 3, 1. Hez. 23, 3; 16, 16*). Fa bōi oeheta mbaloebaloenia, fa bōi oebe'e si mane me loeo wa'atoemboenia ia, ba fa bōi oefaomagō ia ba danō si mate, ba danō si lō ida'idanō, ba fa lō oebe'e mate owōchi dōdō ia. Ba ononia andrō, ba lō oehachōsi tōdō, me no ono horō. Noa sa mohorō ninara, no ilaoe zaila ita sadono ja'ira; noa sa imane: Da-

oego'ōgo'ō zomasi ja'odo, same'e ōgoe fache ba ōgoe idanō ba boe mbiribiri ba afasi ba fanicha chōgoe ba hadia ia nibadoegoe. Andrō hiza, oeba'a lalania doi ba oefa'anō gōli kara chōnia, ba alacha lō isōndra lalania. Ba igohi zomasi ja'ia, ba lō ichamō: i'aloeli, ba lō isōndra, ba imane dania: Da'oe-foelido chō ngambatōgoe si fōfōna andrō; noa sa ohahoe dōdōgoe, me loeo da'ō, moroi iada'e. Ba lō saboto ba dōdōnia, wa ja'odo zame'e chōnia fache ba agoe ba fanicha andrō, ba si no mangōhōna chōnia firō ba ana'a; ba ba chō Mba'ali la'ogoenā'ō. (*Hez. 16, 16 b. t.*). Ba ja'odo gōi, ba oehalō sa'ae gōi wache andrō chōgoe, na asotō, ba agoe andrō chōgoe, na ba'wania; ba boe mbiribiri ba afasi andrō chōgoe, nibe'enia baloebaloenia ena'ō, ba oesōbi chōnia. Ba oeheta mba-loebaloe zaila ia, ba zanehe zohorōni ja'ia; ba lō sangefa'ō ja'ia ba dangagoe! (*F. 5, 14*). Ba oe'etoe'ō fefoe wa'omoeso dōdōnia, awō walō'wa andrō, awō wasoelōna andrō, awō loeo sabato ba awō gowasa andrō chōnia, fefoe. (*Amos. 8, 10*). Ba tōla nagoe andrō chōnia ba tōla marafala chōnia, ba oefoefoe, ni'wa'ōnia tōdōnia: boeala chōgoe da'ō, nibe'e zomasi ndra'ō andrō, ba oebali'ō sasai'ō, ena'ō ō goetoe ndrō'oe. (*Sin. 80, 13. Jes. 5, 5*). Oehoeke ba chōnia gōtō nadoe andrō, gōtō wamosoemangenia ja'ia, wango'aja laedoeroe ba aja bō'ō, me olifoe ia ndra'odo, i'wa'ō Jehowa.

III. Andrō hiza, oedōnisi ia, ba oe'ohe ba danō si mate, ba oehaogō wehede chōnia. (*Jes. 40, 2. Hez. 20, 35*). Ba ba da'ō oefoeli chōnia ka-boe nagoe andrō chōnia ba oebali'ō bawa gōli ba wanōtōna mba-wa danō wa'aboe dōdō andrō; ena'ō manoenō ia ba da'ō, si mane me ono alawe ia, si mane me

i'otarai moroi si tooe danō Mi-
seraji. (*Moz. II. 15, 1. Jos. 7, 26*).
18 Na loeo da'ō — iwa'ō Jehowa —
ba „fo'omogoe” òbe'e tōigoe, ba
19 tenga sa'ae „Ba'aligoe.” Ba oebe'e
taja sa'ae ba mbewenia dōi Mba'-
ali andrō, ena'ō lō'ō sa'ae tetōtōi
20 dōira andrō. Ba na loeo da'ō, ba
oebe'e gamachoita ba goetoe
ndroe'oe ba ba wofa ba daloe mba-
noea, ba ba goeōkoeō ba danō,
fangorifira, ba fana ba si'ōli ba
fanoewō, ba oehori ba danō, ba lō
hadia ia chōra - ba danō oebe'e.
(*Job. 5, 23. Jes. 11, 6. Hez. 34, 25*).
21 Ba **oe'oniha ndra'oegō, si lō mama-**
lōmalō; oe'oniha ndra'oegō ba wa'a-
toelō ba ba wa'adōlō ba ba wa'e-
boea dōdō ba ba wa'ahachō dōdō;
22 (*Hez. 16, 8*); **ba wa lō farōi oe'o-**
niha ndra'oegō, ena'ō aboto ba dō-
23 **dōoe Jehowa!** (*Jer. 31, 34*). Na
loeo da'ō, ba oefondrondrongo li,
iwa'ō Jehowa; oefondrondrongo li
mbanoea si ja'wa, ba ja'ia zamo-
24 ndrongo li danō. (*Sach. 8, 12*). Ba
tanō, ba ifondrondrongo li wache
ba li nagoe ba li wanicha ba ja'ira
zamondrongo li Jezere'eli andrō.
25 (*F. 1, 11*). Ba oetaroe'ō ia chōgoe
ba danō, ba oehachōsi tōdō Lo-
Roehama (si lō moehachōsi tōdō)
andrō, ba oemane chō Lo-Ami
(tenga banoeagoe) andrō: „Banoe-
agoe ndra'oegō!” ba ja'ia, ba ima-
ne: „He Lowalangigoe.” (*F. 1, 6,*
9, 10).

FAZA 3.

Ifoeli ihalō ndra alawe sohorō sa-
ma'ele'ō, amaedola, ba tefaboe'oe
zoei wamalalini era'era Ndraono
Gizeraēli.

1 **Ba imane chōgoe Jehowa: Ae foeli**
omasi'ō ndra alawe, sangomasi'ō
niha bō'ō ba si no mohorō, si mane
fa'omasi Jehowa Ndraono Gizeraēli,
he wa'ae no adōni dōdōra ba Lo-
walangi bō'ō ba he wa'ae no oma-

si ira koe nifaroeka boea nagoe.
Ba no oehōli ia chōgoe felelima 2
roefia ba sazo'e gandroe; ba oe- 3
mane chōnia: Ara dania doemao-
dao ndra'oegō chōgoe; bōi moho-
ro'ō ba bōi mōi'ō donga ndra
matoea bō'ō, ba si manō ndra'o chōoe.
Iraono Gizeraēli andrō sa, ba ara 4
dania, ba doemao dao manō, lō sa-
la'wa, lō hōgō, ba lō fame'e soema-
nge ba lō harefa ba lō ono mbaroe
ba doto ba lō siraha. (*Moz. I. 31,*
19. Nga'ōt. II. 15, 3. F. 10, 3). Ba na 5
aefa da'ō, ba lafalalini gera'erara
Iraono Gizeraēli ba la'aloeli Jehowa,
Lowalangira, ba Dawido andrō, sa-
la'wara, ba la'ondrasi Jehowa ba
fa'eboea dōdō andrō chōnia, oi so
wa'ata'oe, na aefa da'ō dania. (*Jes.*
2, 2 b. t. Jer. 30, 9).

FAZA 4.

I. Fanegoe lalō Ndraono Gizeraēli,
awō lalō zama'ele'ō andrō chōra,
awō lalō gere. II. Famangelama
mado Joeda.

I. Mifondrondrongo li Jehowa, 1
ja'ami Iraono Gizeraēli! So hoe-
hoeo Jehowa ba niha ba danō, me
lō falōfarōi, ba me lō fa'omasi,
ba me lō fa'aboto ba dōdōra Lo-
walangi, ba danō: mangelingelifi 2
ira ba molaelaoe faja ba mange'-
enge'e ba managōngō ba mohorō-
horō; manōinōi jomō ira ba te'oli
manō wamoenoē niha. Da'ō mbōrō, 3
wa okōlikōli danō [lō teoe], awō
wa ariri niha ba danō, fabaja oetoe
ndroe'oe ba daloe mbanoea;
ba noemalō i'a ba nasi, ba mate-
mate. Ba bōi fasoso niha ba bōi 4
fatahi chō nawōnia. Ba chōmi, ja'-
ami ere, so hoehoeogoc! (*Moz. V.*
17, 12). Ba zi ma'ōchō alaoe ami 5
oebe'e, ba he sama'ele'ō andrō, ba
salaoe, awōmi, ba zi bongi, ba oe-
fakiko ninami! Ba wa'atekiko la- 6
sa'wa banoeagoe, me no lō fa'aboto
ba dōdō. Ba me no lō ba dōdōmi

- wa'aboto ba dödö andrö [ja'ami ere], ba^oetibo'ö ami, fa böi sa'ae ere ami. Ba me no olifoe ami nifachoi Lowalangimi, ba da'oe'olifoe^{gö} göi ndra'ö ndraonomi. (*Jes. 5, 13*). Me itocgoe abölö ira mege, ba no itoegoe oja lalöra chögoe; ba oebe'e salahi lachömira wa'aila.
- 7 Ba horö mbanoeagoe andrö lasöndra göra, ba no omasi ira golalöwä mbanoeagoe. (*Moz. III. 6, 26*).
- 8 Ba dalafaomagö wolaoe chöra, ba gere ba ba niha sato: Oe'otoe'ö mboeaboeara, ba mangandraoeli chöra nilaoelaoera oebe'e. (*Jes. 24, 2*). Na manga ira, ba böi ja aboeos ira; ba na oroedoe ira ba ndra alawe, ba böi mo'ono'ono ira, me no laböhöli wame'e ba dödöra Jehowa. (*Moz. III. 26, 26. Hag. 1, 6*). Ba wohoröhorö ba ba wemaboemaboe agoe taja gera'era:
- 12 Ba mbalö geoe faeta mbanoeagoe ba si'ora zangombacha chöra lala. Noa sa bechoe ba wohoröhörö zamowöhö ja'ira, fa lafosoemange nadoe, salahi Lowalangi. Ba zoezoe hili misa latataba zoemange, ba ba hilihili labe'e, ba mbörö manawa ba ba mbörö ma'oesö ba ba mbörö zimalamboe — no omasiö loemö geoe andrö. Ba tobali mohoröhorö nonomi alawe ba laloeloe ira ba zohoröni donga zodonga oemönömi. (*Raz. II. 17, 20. Jes. 37, 7. Hez. 6, 13; 20, 28*). Ba onomi alawe, ba lö oe'otoe'ö ba wohoröhöröra andrö, ba lö oe'otoe'ö. Ja'irä [ere] ba noa sa fao ira ba ndra alawe sabao, ba zi tobini, ba no faofao ira ba ndra alawe nifataro ba wohoröhorö, wame'e soemange nitaba, ba tobali tekiko niha sato, si lö fa'aboto ba dödö.
- 15 II. Ba na mamosoemange adoe ami, ja'ami Iraono Gizeraëli, ba böi atö molalö mado Joeda! Böi mi'ae ba Giligala, ba böi mi'ae mijawa
- ba Mbeti Awene, ba böi mifao ba da'ö wahöloesa andrö: „Ba wa'adoehoe wa'aeri Jehowa! (*Raz. I. 12, 29. F. 9, 15. Amos. 8, 14*). Na no sabe'e tandro Ndraono Gizeraëli, timba zavü samoe'i, ba hadia, ba ikoebaloi ira Jehowa, ba mbenoea sebolö, amaedola nono mbiribiri? No la'olembai nadoe mado Geferaji; ba niböhöli sa'ae ira! No tenga inötö wemaboemaboera, ba sohoröhorö ira! Fangeboea döira andrö, ba lö ba dödöra; fa'aila zomasi ira. (*Mich. 7, 3*). Ifoejoe'ö ira tawoejoe nangi sabölö ba tobali si lö boto wanötönara ba naha wame'e soemange andrö chöra.

FAZA 5.

I. Fanegoe mado Geferaji, awö mado Joeda. II. Idaö'ödaö'ö samaele'ö wangoehoeke Lowalangi ja'ira.

I. Mifondrondrongo da'e, ja'ami ere! Mibe'e mbörö dalingami, ja'ami Iraono Gizeraëli, ba mitöngöni, ja'ami ba gödo razo! Me no chömi manandrösa hoehoeo andrö, me no tobali tandrawa ami ba Misefa ba oe'ö nifadölö ba hili Dabora. No la'erogö [Lowalangi] ba no abacha wanao horö. Andrö oe'otoe'ö ira fefoe dania! Noa sa aboto ba dödogoe mado Geferaji, ba tebai labini'ö ira chögoe Iraono Gizeraëli; noa sa faefä mege mame'e adoe ami, ja'ami mado Geferaji ba no lata'oenöi ira Iraono Gizeraëli, wänörö salacha. Boeaboeara wamati-mba, na lafoeli ira chö Lowalangira ena'ö; no mobechoe ira bechoe wohorö, ba fa'aboto ba dödöra Jehowa, ba lö chöra. (*F. 4, 12*). Ba fangeboca döi Ndraono Gizeraëli andrö zamadoehoe'ö dania, oedoera, wa lasawa wa'atekiko Iraono Gizeraëli, fabajama mado Geferaji, börö golalöwara andrö — ba si tekiko göi mado Joeda, awöra. (*F. 7, 10*).

6 Ba na maoso dania ira, na la'ohembiribirira, awō za'wira, ba wanga-loei Jehowa, ba lō lasōndra ia : noa sa i'erogō ira. (*Jer. 11, 11. Joh. 7, 34*). No farōi ira chō Jehowa, noa sa mo'ono'ono ono horō ira. Andrō i'ā dania ira owasa ba wasoelōna andrō, fabaja tanōra.

8 II. Milaoe dorofe ba Gibeā, milaoe dorofe ba Rama! Mihahagō ba Mbeti Awene! Mi'angelama, ja'ami mado Mbenijami! Si tobali tanō si mate danō mado Geferaji dania, na ba'wa wangotōe'ō. Si doehoe ni'ombacha'ogoe, si gōna Ndraono Gizeraēli dania! Satōea mado Joeda andrō, ba no timba zama'ese gowe nola; ja'ira dania oehawoei fōnoegoe, nifamadoewa idanō.

9 (*Moz. V. 19, 14*). Ba mado Geferaji, ba latehe wamoejoe'ō hoekoe, latehe na lahoendrahoendra; noa sa lō ata'oe ira, la'o'ō wafafaja andrō. (*Raz. I. 12, 28*). Ba no tobali timba hama ndra'o ba mado Geferaji ba timba go ba mado Joeda.

11 Ba me la'ila wōchōra mado Geferaji ba me la'ila waosara mado Joeda, ba mangandrō tolo mado Geferaji ba Ndrawa Asiria, lafate-nge zinenge chō razo Jarebi, ba tebai i'abe'e'ō ami da'ō, ba lō i'ila ifadōhō waosami andrō, me timba zingo dania ndra'odo ba mado Geferaji, ba timba nono zingo ba ma'owoe Joeda. Ja'odo andre, oesasawi ira ba oelae mofanō; oe'oloi'ō ira, ba lō sangefa'ō ja'ira,

12 Ba mofanō ndra'o, oefoelido ba nahiaogoe. Ba fozoe dania, ba aboto ba dōdōra ba la'aloiei wamaigigoc ja'ira; na tosasa ira, ba hoemoeloe dōdōra chōgōe.

13 me no amaedola isasawi ita, ida-loedaloeni zochoda andrō, me no ifesocho ita! (*Moz. V. 32, 39. Job. 5, 18, Jes. 30, 26*). Ha mato doea wongi, ba i'orifi ita, ba mahemoloe ō, ba ifocli i'abc'e'ō ita, ena'ō aeri ita rorogōfōnia. (*Jes. 26, 19. Kor. I, 15, 4*). Acha aboto ba dōdōda, ba ena'ō na taforege wanggaloei fa'aboto ba dōdōda Jehowa, — mōi ia chōda, si ndroehoendroehoe, timba wa'adoehoe wa'amoloeo, ena'ō itōrō ita, timba deoe, timba deoe sarā, si basōi tanō." (*Sam. 11, 23, 4. Sin. 72, 6*).

14 II. He oewisa chōmi, ja'ami mado Geferaji? Hadia nilaogoe chōmi, ja'ami mado Joeda? me no hoelō lawoeo ba zangoehoelō wongi wa'omasimi andrō, me no hoelō namo mbanoea, salio sibai taja. (*F. 13, 3*). Ba me no si manō, ba lō tola lō oefabago'ō ira ba zama'elc'ō andrō, ba lō tola lō oebosboenoe ira taroma ligoe andrō, ba nifa'elc'ō wangochoekoe-goe, si mane fa'atoemboe loeo.

15 **Fa'omasi sa zomasido. ba tenga soemange nitaba; fa'aboto ba dōdōra Lowalangī zomasido, ba tenga soemangc nitoenos!** (*Sam. 1. 15, 22. Amaed. 21, 3. Mat. 9, 13*). Ba ja'ira andrō, ba no lasawō nifachoigoe, nifolaoe niha baero. No falimo ira chōgōe ba da'ō. (*F. 8, 1*). Gileadi andrō, ba no banoea zanao horō, si no ta'oenō do. No timba zi faraboe, sanarogō sanōrō, gere andrō; mangle'enge'e ira ba ngai lala ba Zichema. Horō sa nilaocera! Sihochā mboeda ni'ilagoe ba mbanoea Ndraono Gizeraēli: No mame'e-me'c adoe ba da'ō mado Geferaji, no lata'oenōi dangara Iraono Gizeraēli. Ba ba chōmi gōi, ja'ami mado Joeda, ba famasi dania labe'e, na oefoeli dania oe'azōchi mbanoeagoe andrō.

FAZA 6.

I. Famaroee tōdō ba wamalalini era'era. II. Lafalalini sibai i'wā'ō Lowalangī.

1 I. „Talaboe, tafoeli ita chō Jehowa; ifoeli sa ifadōhō zochoda,

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

12
13
14
15

FAZA 7.

I. Fangarōngarō ba horō mado Geferaji andrō. II. Ba niha baero la'aloeli wangorifi; ba Lowalangi, ba la'erogō.

- 1 I. Ero na omasido oe'orifi Ndraono Gizeraēli, ba oroma horō mado Geferaji ba si lō sōchi ba mbanoea Zamaria, me no si falimo ira ba me manōinōi jomo zanagō, ba me no ato zi faraboeraboe,
- 2 baero, ba lala. Ba lō'ō sa lafatoe-tooe tōdōra, wa lō olifoolifoe ndra'o mboeaboeara andrō, si lō sōchi, fefoe. Ba no te'oe'oe ira nilaoelaera andrō; lō aefa'acfa ba doedoema hōrōgoe da'ō. Labe'e fondrara dōdō razora zi lō sōchi andrō chōra ba fondrara dōdō zala'wa labe'e wamini tōdō andrō
- 4 chōra. Dozi ira, ba sohorō, timba nawoe famogō roti, nibōda doeka roti alitō, irege no manōi gombōila
- 5 roti andrō, si no moefaroeaka. Na owasa chō razo, ba maboe agoe zala'wa andrō, irege achōmōchōmō ira. Ba i'oro'ō dangania ba zango'aja. No timba nawoe si'ōli dōdōra, ba walimosara andrō. Sara wongi manō mōrōmōrō doeka roti, ba ba zangoehoelō wongi, ba eboea
- 7 galitō, alitō siholahola. Dozi ira, ba no hoelō nawoe si'ōli, seboea alitō, ba tobali la'ā zangoehoekoe ja'ira. Sala'wara fefoe, ba no moeboenoe, ba samōsa lō'ō ba chōra sangombacha chōgoe. (*Raz. II, 15, 10. 14*).
- 8 II. No fao ba niha baero mado Geferaji; no tobali hoelō koe si lō moebali'ō ira. (*Sin. 106, 35*).
- 9 Niha bō'ō zi manga wa'abōlōra, ba lō la'ila; no tohare hoewa, ba
- 10 lō la'ila. Ba si lō lai wa no ifadoehoe'ō wolaera laehōmi Ndraono Gizeraēli andrō: lō nifaelira ja'ira chō Lowalangira Jehowa, lō ni'aloeira ja'ia, lō lai da'ō fefoe. (*F. 11, 5, 5*). Folaoe mado Geferaji, ba no

nifolaoe marafadi, sowōhōwōhō ba si lō tōdō; no lakaoni Ndrawa Miseraji, ba no la'angarōfi li Ndrawa Asiria. (*Raz. II. 17, 4. F. 5, 13*). Ba me ba da'ō lasa'wa, ba oeta'wi 12 woeka, oehalō ira ba daloe mbanoea ba oe'otoe'ō, dali zi no moefarongogō ba mbanoeara; Alai ira, me 13 no la'erogō ndra'o! Ja itōrō ira fa'adoedoe, me no lala'wa ndra'odo! He na edōna ndra'o oe'orifi ira, ba lalaoe waja, wamatoenō wolaogoe. Ba tenga soroi ba dōdōra 14 wangarōfi li ja'odo, ha fege'ege tooe ba zalo. Ba lachoi nōsira, wola'wa ja'odo, ena'ō abōlō mboea nowi, awō nago. Ba noa sa atō 15 ja'ō zamobawa lala chōra ba sangabe'e'ō tangara. Ba no si lō sōchi dōdōra chōgoe. Labali'ō sa foeri ira, 16 ba no tenga mijawa. Hoelō wana si lō aefa ira! Ba sala'wara, ba niboenoe si'ōli, bōrō mbewera andrō, fōnoerā andrō — andrō wa la'igi'igi'ō dania ira ba danō Miseraji. (*Sin. 78, 57. Jes. 30, 3*).

FAZA 8.

I. Fanegoe fame'eme'eadoe andrō, ba Zamaria. II. Fame'e soemange si tenga moroi ba dōdō, ba lō omasi Lowalangi.

I. Laoe dorofe! Laoe'ō ba nomo 1 Jehowa, hoelō si mane mojo! Me no lasawō nifachoigoe ba me no mola'wa ira, ba ni'wa'ogoe chōra. (*Moz. V. 28, 49, F. 5, 8; 6, 7*). Ba 2 mce'ao ira chōgoe, lamane: He Lowalangigoe! Aboto sa ba dōdōma ndra'oegō, ja'aga Iraono Gizeraēli! Ba no lō ba dōdō Ndraono 3 Gizeraēli fangorifi andrō — ba alacha lagohi ira emali! No lafataro 4 razo, ha ja'ira, si tenga balazi ndra'odo; no latoejoe hōgōra, si lō nirongogoe. No lafahele adoe wirōra ba ana'ara; ba hadia goenania? Ha sambalō famakikora. (*Raz. I. 12, 20. F. 2, 8*). Ono za'wi 5 andrō chōmi, ja'ami banoea Zama-

- ria, ba no aböoe; no tesao wönoe-
goe chöra. Ha wa'ara na dania, wa
tebai si lõ horö ira! (*Raz. I. 12, 28*).
- 6 No ba Ndraono Gizeraëli mböröta-
nia [böröta za'wi andrö] no toeka
zolaœe ja'ia, ba tenga Lowalangi
ia. Nifoœoe sa dania za'wi Zamaria
andrö! Angi sa nitarœera, ba angi
7 sabölo dania labasi; lõ töla, saœe-
ri andrö, ba si lõ ösi, ba na so
8 ena'ö, ba niha bö'ö zi manga. Ni'ä
Ndraono Gizeraëli! Amaedola wa-
kake si lõ goena sa'ae ira, ba ni-
ha baero! (*Jes. 30, 14. Jer. 22, 28*).
- 9 Me no möi ba Ndrawa Asiria ma-
do Geferaji, timba galide ndroe'oe,
somas si lõ awö'awönia, ba no la-
fachi zi fahoewœ chöra, nifoloœe.
10 (*Hez. 16, 33*). Ba famachaira si fa-
hoewœ chöra andrö, ba niha bæ-
ro, mbörö, wa oesasagö sa'ae ira,
ena'ö lõ ara tö mangaröngarö ira,
ba mbeo andrö, nibe'e chö razo
seboea andrö.
- 11 II. Noa sa'ae oja lafa'anö na'ha
wame'e soemange mado Geferaji,
ba loaloœania chöra, ba no ba ho-
rö ba Lowalangi. Ba he oehöna wa-
machi chöra lala, ba hoelö nifa-
12 choi niha bö'ö wamaigira. Lataba
zoemange nitaba ba la'ä nösi, ba
13 lõ omasi Jehowa ira. Ba lõ olifoe-
lifoe ia wa'atefoejoera, ba i'otoe'ö
dania horöra Ja'irá andrö dania
zangawœli ba danö Miseraji ba si
manga gö salacha ba danö Ndrawa
14 Asiria. (*F. 6, 6. Jes. 66, 3*). Me no
olifoe Ndraono Gizeraëli zomböi
ja'ira mege, ba me no lalœe gödo
chöra, ba me no la'oja'ö chöra
mbanœa saro mado Joeda, ba œe-
fa'ohe'ö galitö ba mbanœara andrö,
alitö si manga hati andrö chöra.

FAZA 9.

I. Iroegi inötö wangotœ'ö Iraono
Gizeraëli. II. Teloœoe ba danga niha
baero mado Geferaji.

- 1 I. Böi mi'abölgö wangomoœoi'ö
tödömi, ja'ami Iraono Gizeraëli, böi
si mane niha baero! Noa sa mi-
erogö Lowalangi, no faröi ami;
no omasi ami loœe wohorö ba go-
lajama mbasitö misa fefœe. Ba i'o-
sitengö sa ira olajama mbasitö ba
he folazi mboea nagœe; ba lõ chö-
ra dania. Aheta dania ira ba danö
3 Jehowa andrö. Sangawœli ba danö
Miseraji mado Geferaji, ba si ma-
nga gö salacha ba danö Asiria.
(*Hez. 4, 13*). Lõ'ö sa'ae lafadoewa
4 nagœe chö Jehowa, ba lõ'ö sa'ae
la'asiwai chönia zoemange nitaba
andrö chöra. Timba gö ba wa'abœe
dödö görä dania; dozi si manga
ja'ia, ba ra'ira'io. Ha sa famadöhö
wa'olofora göra, ba lõ'ö sa iroegi
gosali Jehowa. (*Moz. V. 26, 14*). Ba
5 he miwisa na ba'wa gowoœloa ba na
owasa chö Jehowa? Hiza, no lõ
6 ichamö ira famœnoe, ba wa'adoe-
doe andrö, ba ba danö Miseraji ga-
honoa, ba Membisi lewatöra dania;
ahonoa najara firö, ba ba lato, ba
sa'asa'a mao zi toemboe ba nosera.
(*Jes. 32, 13; 34, 13*). Iroegi dania
7 ba'wa wangotœ'ö, iroegi ba'wa wa-
masœelöni, ba nisöndra Ndraono Gi-
zeraëli fa'aboto ba dödo, me no la-
mane: Sowöhö mowa zama'ele'ö a-
ndrö ba sowöhö zi so Eheha! Ba-
lazi wa'abölo wa'atœfoejoemi ba fa-
tïoesami andrö. Sanaronaro mado
8 Geferaji ba gametahö Lowalangiœe.
Chö zama'ele'ö andrö, ba no lalœe
wesœe, nifolœe zama'ala fofœe, ba
9 bölödi, ba gosali Lowalangiinia. No
manao horö seboea ira, si mane ba
Gibeä no: lõ olifoe ia golalöwara,
i'otoe'ö dania horöra!
- 10 II. Nisöndragœe Ndraono Gizera-
ëli, timba mboea nagœe ba danö si
mate, ba fangilagœe ira toœami, ba
no timba wangilada si a'a mboea
ara ba hogœe zawena mowœe. Ba
me larœegi Mba'ali Weoro andrö,
ba lalœe mamosoemange adœe, ba
tobali sogoro ita ira, si mane ni-
olembaira andrö. (*Moz. IV. 25, 3*,
Jer. 24, 1 b. t.). Hoelö wofœe soloi
11

- dania [wa'ataja] mado Geferaji sa-toe andrõ; tebatò wo'ono, lõ'õ sa'ae manabina, lõ'õ sa'ae moetoegè nono.
- 12 Ba he la'e'eboca nonora matoea, ba oeheta dania chõra, ena'õ lõ ira matoea sa'ae dania. Ba he ja'ira gõi, ba alai ira, na lõ'õ sa'ae
- 13 oefaiji ira! No timba Diro nitaroe'õ ba ndraso mado Geferaji wamaigigoe, ba laloeloe dania ba danga zange'e nonora matoca mado
- 14 Geferaji andrõ. Be'e chõra zomasi'õ õbe'e chõra, ja'oegõ Jehowa! Bõda chõra nõsi daloe ba õsi zoesoc!
- 15 Ba Giligala lafazõchi horõra andrõ fefoe. Ba da'õ sa tesao wa'oedoesagoe chõra. Oeheta ira ba nomogoe andrõ, oefofanõ ira, bõrõ zi lõ sõchi andrõ nilaoera. Lõ'õ sa'ae oe'omasi'õ ira! Salawara fefoe, ba no si fa'ero [chõgoe]. (F. 4, 15. Jes. 1, 23). No gõna famoenoe mado Geferaji, obooe wa'a, tebai sa'ae mowoa!
- 16 Ba he na mo'ono ira, ono matoea, ba oeboenoe nonora omasiõ andrõ. Itibo'õ ira Lowalangigoe; me no lõ nifondrongora linia: alacha si lõ hinaoma ira ba niha baero misa!
- ma? — (F. 3, 4). Hadia, samagõlõ [ba nawõnia] ia, si mõi ia ba hõloe si lõ itõrõ, ba ma si fawoe'oewoe'oe li wamatoembœ'õ hoekoe si bohooe, timba ndroe'oe langoe ba nowi, na no lafakoe? Sa'wi si matoea andrõ ba Mbeti Awene ni'aboesi mbanoea Zamaria tõdõ dania; aboe dõdõ zi olembai ja'ia mege, ba manizinizi gerenia ba chõnia, dania, — ba girõgirõ andrõ chõnia, me saheta chõnia. (Raz. II. 23, 5. Sef. 1, 4). Ba ja'ia na'i, ba ni'oloi'õ ba danõ Asiria, boeala chõ razo Jarebi; fa'aila mado Geferaji andrõ ihalõ chõnia, ba tobali faja wanõtõna Ndraono Gizeraëli ba nichoi dõdõra andrõ. (F. 5, 13). Safoefoe Zamaria andrõ, ba razora, ba si hoelõ wahawaha geoe solangi ba dete nidanõ. Sadoedoe dania hilihili famakiko andrõ, horõ Ndraono Gizeraëli andrõ, ba lato ba sa'asa'a mao zi toembœe dania ba naha wame'e soemange andrõ chõra. Ba ba da'õ dania lamane ba hili: Mihawoei ndra'aga! ba ba hilihili: Milangõgõga! (Jes. 2, 19, Loek. 23, 30).

FAZA 10.

I. Aheta ba danõra Ndraono Gizeraëli, mõi ba danõ Asiria, bõrõ wamosoemangera adoe andrõ. II. Famarooe tõdõ ba wanggaloei Jehowa, ena'õ lõ gõna ira fotoe andrõ.

- 1 I. Tõla nagoe sabõlõ manõi Ndraono Gizeraëli mege, ba si sõchi fowoa. Ba itoegoe abõlõ mboea, ba oja lafa'anõ chõra naha wame'e soemange [ba nadoe]; itoegoe abõlõ mboea danõ, ba itoegoe lafazõchi chõra nadoe nihaogõ. (Jes. 5, 3. F. 8, 11). No tõdõ si falimo dõdõra; andrõ wa ni'otoe'õ ira. Ja'ia zanoeoegõ naha wame'e soemange andrõ chõra, ba irasa nadoera. Lamane sa dania: Lõ chõma razo sa'ae, me no lõ ni'ata'oeffima Jehowa. Ba hadia goena razo chõ-
- II. Potarai gõtõ ba Gibeae andrõ, ba no molalõ ami, ja'ami Iraono Gizeraëli. Lõ si teboelõ ira ba da'õ, ba ichamõ ira fanoewõ sanao horõ andrõ, ba Gibeae andrõ. (F. 9, 9). Na edõna ndra'o, ba oe'illa oe'otoe'õ ira, ni'owoeloi dania soi niha baero, solaoe chõra, wango-toe'õ ja'ira ba lalõra andrõ si no doea winaeta. Mado Geferaji andrõ, ba no hoclõ nono za'wi si no moehaogõ famamaha, somasi mamõbõrõ fache. Noa sa lõ nibe'egoe kalo mbagi ba mbaginia si sõchi andrõ, mege, ba ija'e, ba oefokalo mbagi sa'ae mado Geferaji; ba sondrõni famali'õ danõ mado Joeda ba sondrõni korikori ma'oewoe Jakobo. Fa'ahachõ dõdõ mitaroe, ba so fõnami wamasi dania, ibe'e fa'ebœea dõdõ [Lowalangì] andrõ!

Mitoea'ō zi bohooe, me no iroegi inōtō, ba wangaloei Jehowa, ena'ō i'ondrasi ami, ba ena'ō ifatōrō chōmi deoe fangorifi. (*Amaed. 11, 18*).

- 13 Ba me no mitaroe horō, ka no famakiko nibasimi, ba no boea walmimosami gōmi! Noa sa tōtōnafōce goereta ba wanoewō andrō ba fa'ato zabōlō andrō chōoe! Ba roemoeroe dania moroi sa zanoewō sato andrō chōoe; ba banoea saro andrō chōoe fefoe, ba ladoedoegō, si mane me idoedoegō Mbeti Arebeli Salama, me loeo manowō no, me la'ō'ōtō nina ndraono, fabaja
- 14 iraonora. (*Raz. II, 17, 3*). Si manō sibaī dania wolaoera chōmi, ja'ami Iraono Gizeraēli, me no hatō falō-sōchi chōmi. Ba zangoehoelō wongi dania mate niboenoe razo Ndraono Gizeraēli!

FAZA 11.

I. Lō ni'andrō Ndraono Gizeraēli sachā gōlō fa'omasi Lowalangi ira. II. Ba ifoeli zoei na ihachōsi tōdō ira.

- 1 I. Me ono'ono na Ndraono Gizeraēli, ba no omasido ira ba oekaoni zato andrō, oeheta ba danō Miseraji. (*Moz. II, 4, 22. Mat. 2, 15*).
- 2 Ba na hoemededo chōra ba la'erogō ndra'o. Latataba zoemange nadoe ba lafosoemange wamaedo andrō, (*Moz. II, 32, 4. Raz. I, 11, 8*), ba ja'odo, ba oetoejoe galogo mado Geferaji [nifolaoe ba Ndraono], ba oehagi ira. Ba lō la'ila, wa oefadōhō wōchōra. (*Moz. II, 15, 26*).
- 3 No oedōni ira sinali, si mane ni'ogoena'ō niha, fesoe fa'omasi, ba no amaedola zoloeloe kalo mbagi andrō, ba mbagira, ndra'odo, ba
- 4 oe'oro'ō gōra. Sangawoeli ba danō Miseraji ira, ba razo Ndrawa Asiria razora dania, me no te chōra wamoeli ja'ira chōgoe. Ba nidōni sa'ae zi'ōli, ba wolaoe ba mbanoeara andrō, famoefoe lazi mbawa gōli

ba si manga hati andrō chōra. Noa sa aso'ala dōdō mbanoeagoe andrō, wangerogō ja'odo; ba he na moe'ao ita chōra: mija'wa! ba samōsa lō sedōna.

II. Ba hadia, tola oebōhōli ami, ja'ami mado Geferaji, tola oeloeloe ami, ja'ami Iraono Gizeraēli? Tola oebōhōli ami si mane Adama no, tola oebali'ō Sebo'i ami? Tobali bacha dōdōgoe, ba no a'oi tesao wa'ahachō dōdōgoe. (*Moz. I, 14, 2; 19, 24*). Bōi moloealoea wōnoegoe saeochoe andrō; lō oefalosa wamakiko mado Geferaji. Me no Lowalangi ndra'odo, ba me tenga niha, oe'ia-gō ba chōmi, Lowalangi ni'amoni'ō, ba lō tesao wōnoegoe. (*Moz. IV, 23, 19*). La'o'ō dania chō Jehowa; sindrōndrōndrōndrō ia, hoelō zingo; sindrōndrōndrōndrō ia, ba so moroi sa ba mbewe nasi nono matoea, manizinizi. So ira moroi sa, ba danō Miseraji, hoelō wofo, manizinizi, hoelō marafadi si oroi danō Asiria. Ba sahono baomora dania ira oebe'e, i'wa'ō Jehowa. (*Jes. 60, 8*).

FAZA 12.

I. Falimosa Ndraono Gizeraēli. II. Fanegoe ja'ira famasoegi ba dōdōra gōtō fōna.

I. No tefasoēi manō mado Geferaji faja nilaoe chōgoe labe'e, ba si tefasoēi falimosa Ndraono Gizeraēli, ba mado Joeda, ba sanoefa tōdō manō na. Ba chō Lowalangi ba ba chō Ni'amoni'ō andrō, si lō falimosa. Mado Geferaji, ba no somasi angi sabōlō ba lagohi nangi timoe, ero ma'ōchō manō lahōna waja ba famakao awōra; fawoe'oe li ira ba Ndrawa Asiria; ba ba Ndrawa Miseraji, ba la'ohē wani-cha. (*F. 5, 13; 7, 11*). Ba ifatōrō dania hoekoe ba mado Joeda Jehowa, ba i'otoe'ō ma'owoe Jakobo, dali mboeaboeara, ba isoelōni chōra nilaoelaoera andrō.

4 II. Ba daloe ninara ilimo ga'ania [Jakobo], ba me no ira matoea ia, ba si fasōndra chō Lowalangi ia. (*Moz. I. 25, 26; 32, 25-29*).

5 No fasōndra ira mala'ika andrō, ba Jakobo zabōlō : mege'ege ia ba i'andrō wa'ahachō dōdō chō mala'ika andrō. Ba Mbetiēli faloecha chōnia mala'ika andrō, ba ba da'ō fahoe-hoeo ia chōnia, — (*Moz. I. 28, 19; 35, 10*), Jehowa andrō, Lowalangi ngahōnō, ja'iā andrō, sotōi Jehowa.

7 Ba si manō gōi ndrā'oegō ena'ō, wamoeli ja'oegō chō Lowalangioe. Fa'omasi ba fa'atoelō fa'oea, ba bōi aetoe wanōtōnamō chō Lowalangioe ! Ba danga Ndrawa Gana'ana so waliēra faja, ja'ia zomasi mangalani awōnia. (*Moz. I. 14, 2; 19, 24*).

9 Ba imane [gōi] mado Geferaji : Ha fangeboea ana'a ni'aloieigoe; ena'ō na eboea gana'agoe dōdōgoe. Ba ba wangoeigoe andrō fefoe, ba tebai lafo'esoeanō ndrā'o, tebai labe'e

10 horōgoe hadia ia. (*Fam. 3, 17*). Ba ja'odo Jehowa, ba no Lowalangimō ndrā'odo, i'otarai ba danō Miseraji no — ba oe'ila oefoeli oefa'aso ba nose ndrā'oegō, si mane me loeo waloechata andrō [ba gahe hili Ho-

11 rebi] — (*Jes. 43, 11*), ba no tenga ha sameoza hoemedē ndrā'o ba zama'ele'ō andrō; ja'odo zangoja'ō fame'e angilata ba same'e molaōe

12 amaedola zama'ele'ō andrō. Na si lō ngaroro mbanoea Gileadi andrō, ba nihori ira; na labe'e soemange za'wi si matoea, ba Giligala, ba nibali'ō baho kara ba hinōloe nowi naha wame'e soemange andrō chō-

13 ra. (*F. 4, 15; 6, 8*). Me moloj Jakobo, me isa'wa danō Mezofotami, ba tobali sawoejoe Gizeraēli, bōli ndrā alawe; bōli ndrā alawe wa koebalo mbiribiri ia. (*Moz. I. 28,*

14 *2; 29, 20*). Sama'ele'ō ifataro Jehowa, ba wangeheta Iraono Gizeraēli ba danō Miseraji, ba sama'ele'ō zamaigimaigi ja'ira. Ba no sangandrō fōnoe mado Geferaji. Andrō wa

ibe'e ba hoeloera wange'enge'era andrō sochō ja'ira, ba mangandraoe-li chōra horōra andrō ibe'e.

FAZA 13.

I. No eboea zala mado Geferaji, seboea tōi mege, andrō wa ifatōrō hoekoe Lowalangi, aetoe wa'ahachō dōdō. II. Ba edōna i'orifi na dania ira So'aja, i'efa'ō ira ba wa'amate ba ba mbanoea tooe.

I. Ero na lafeta'oe niha bō'ō 1
mado Geferaji, fōna, ba sala'wa ira wamaigi Ndraono Gizeraēli. Ba no mosala ira, me no mame'eme'e adoe ira, ba matemate ira. (*Sangoe-hoek. 8, 1; 12, 1*). Ba he ma'ōchō andre, ba latohoetohoegō wamazōchi horō : no labali'ō adoe nifafele wirōra, adoe bō'ō nibe'e famaedo — ba ha sambalō halōwō doeka da'ō fefoe. Da'ō ni'angarōfira li ! Niha same'e soemange, ba fa'ago bawa ba za'wi si matoea ! (*Raz. I. 19, 18. F. 2, 8*). Andrō wa tobali timba lawoeo ba zangoehelō wongi ira ba timba namo mbanoea, salio sibai taja, ba timba ndrami wache, ni'olo'i'ō nangi, moroi ba golajama mbasitō, ba timba zimbo, sanōrō bawa doewoetoewoe. (*Sin. 1, 4. Dan. 2, 35*). Ba ja'odo, Jehowa, ba noa sa atō Lowalangimō ndrā'odo, i'otarai ba danō Miseraji sa'ae — tănō bō'ō, si no Lowalangi gōi, ba lō ni'ilaoe; ba tănō bō'ō, si no sango-rifi gōi, ba lō'ō. (*Moz. II. 20, 2. F. 12, 10. Sin. 18, 32. Jes. 45, 22*). Ja'odo mege zame'e gōmi ba danō si mate, ba danō si no okōlikōli tooe. (*Moz. V. 8, 15; 32, 10*). Ba itoegoe oja gōra, ba itoegoe abōlō lafo'ōsi daloera, ba me no abōlō sibai la'aboeso'i'ō ira, ba tesao hoeha, ba tobali olifoe ira ndrā'odo. (*Moz. V. 32, 15*). Andrō wa no timba zingo ndrā'ō chōra; oedarodarogō ira ba zinga lala, hoelō si mane harimo; oera'oe ira nifondra'oe mberoea si alawe, niheta ono, ba oere'a gōrō-

- ba dōdōra (totora). Ba da'ō la'ā ira ono zingo, ba lasasawi ira oetoe ndroe'oe. (*Sam. II. 17, 8. Amaed. 17, 12*). **Na oefakiko ami, ja'ami Iraono Gizeraēli, ba ha niha zangorlfi ja'ami?** Ba heza so iada'e razomi, ena'ō i'orifi ami, ba he hōgōmi andrō fefoe, ba wolohe ba lala hoehoemi andrō? niwa'ōmi: Fataro chōma razo ba satoea! (*Sam. I. 8, 5; 16, 1*). Oefa'aso chōmi razo, ba wōnoegoe andrō, ba oefoeli oeheta ia ba wa'abao dōdōgoe!
- 12 II. Lalō mado Geferaji andrō, ba no moebe'e ja'wa, ba horōra, ba no moe'irō'ō. Tesao chōra wa'afōchō hoeleo; ba no timba ndraono, si lō mamondrongo li, ira. Na inōtō sa'ae, ba lō toemboe ira. Hadia, **oefaigi chōra wa'aefa ba wa'abōlō mbanoea tooe, oe'efa'ō ira ba wa'amate? Hezo wōchō andrō chōoe, ja'oegō fa'amate? Hezo wamakao andrō chōoe, ja'oegō banoea tooe?** Lō'ō sa'ae oe'ila wa'ahachō dōdō! (*Jes. 25, 8. Kor. I. 15, 55. Rom. 11, 29*).
- 15 He wa'ae no timba geoe sowoea mado Geferaji, ba ngai mado bō'ō andrō, fabaliwara, ba ilaboe zoei angi timoe, angi sabōlō chō Jehowa, ba danō si mate tesao ia, ba tobali ogo'ō nidanō ba mba'a ba aetoe noeloe mbombo. Ba ja'ia [razo Ndraono Gizeraēli] zangohori gamagama andrō fefoe ba naha girōgirō chōnia. (*Moz. I. 41, 32*).

FAZA 14.

I. Famaroe tōdō ba wamalalini era'era. II. Tefaboe'oe wa'ahachō dōdō Lowalangi ba zangesa tōdō.

- 1 I. Tohare wotoe ba Zamaria, me no lō ba dōdōra li Lowalangira. Ba mbawa zi'ōli mate ira; ono sawoejoe, ba nirasa dania; ba sanabina, ba nisikōi taloe. (*Raz. II. 15, 16*).
- Mifoeli ami chō Lowalangimi Jehowa, ja'ami Iraono Gizeraēli! Olalōwami andrō wamakikomi. (*Hez. 13, 32*). Mi'ohē daroma li (fangesa dōdō) wamoeli ja'ami chō Jehowa, ba mimane chōnia: Be'e aefa chōma horōma, fefoe, ba achōsi tōdō ndra'aga, ba mabe'e salahi zoemange ono za'wi mbewema andre: (*Sin. 116, 14. Jes. 57, 19. Heb. 13, 15*). „Lō'ō sa'ae ma'andrō tolo ba Ndrawa Asiria, lō'ō sa'ae fakoedo ndra'aga, ba lō'ō sa'ae mabe'e tōi necheneche dangama „Lowalangima”, chōoe sa lasōndra wa'ahachō dōdō si lō ama si lō ina.”
- II. Oefoeli dania oefadōhō loea-loea wangerogōra ja'o andrō, ba aoha gōlōgoe wangomasi'ō ja'ira. noa sa alō wōnoegoe chōra. Timba namo mbanoea dania ndra'odo ba Ndraono Gizeraēli: mobowo dania ira, si mane ladari mbōhō, ba mōwa'a, si mane eoe gaoea ba hili Libano. Ba atabō lewiōrā, ba hogoe, ba timba hogoe zai, ba fa'amohoeania, ba timba wa'amohoea ba hili Libano. (*Sin. 52, 10. Sin. seb. 4, 11*). Ba si so nahia ba loemōra, ba ifoeli lasōndra mboea nowi ba mobowo, si mane agoe; eboea dania doeriarā, timba doeria nagoe ba hili Libano. He ja'ami mado Geferaji! Hadia goena nadoe andrō chōgoe sa'ae dania? Ja'odō andre zamondrongo chōra dania ba oehōrōhōrōgō ira; no timba zenobari si sōchi lehelehe ndra'odo! Boeami andrō dania, ba ja'odo zangasogō. Ha niha zatoeatoea, ba wanōndra da'ō, ba ha niha zi so tōdō, saboto ba dōdō ja'ia? **Sadōiō sa lala andrō chō Jehowa. Latōrō satoelō tōdō, ba sangerogō Jehowa, ba alaoe ba lala andrō.** (*Sin. 107, 43. Amaed. 10, 29. Dan. 12, 10. Kor. II. 2, 16*).

Soera

J O Ë L I.

FAZA I.

I. Famakao andrō, sangohori sinanō. II. Famarooe tōdō, ba wangaloe loe chō Lowalangi.

1 I. Taroma li Jehowa, niwa'ōnia
2 chō Joëli, ono Wetoeëli. Mifondro-
ndrongo da'e, ja'ami satoea, mibe'e
mbōrō dalingami, ja'ami niha ba
danō, fefoe! Hadia, no irai si manō
ba gōtōmi, ba ma ba gōtō ndra
3 toeami? Midoenōdoenō ba ndraon-
mi, ba iraonomi zanoetoenō ba
ndraonora, ba iraono da'ō, ba
4 sama'ema mitoeo! Si lō ahori i'ā
tamo lea, ba i'ā era, ba si lō ahori
i'ā cra, ba ifakiko fōla, ba si tosai
ba wōla, ba i'ā siliwi. (*Moz. II.*
5 *10, 14*). Mifaoso, ja'ami si maboe
andrō, ba mi'ege'ege! Mi'angarō-
ngarō, ja'ami samadoemadōe agoe,
fefoe, me no mocbōda ba mbawa-
6 mi nidanō nagoc! Noa sa ihawoei
danōgoe soi baero, soi sabōlō, si
lō moetaha moe'erai ha wa'ato
niha; ifō zingo nifōra ba boha zi-
7 ngo si alawe mbohara. Tola nagoe
chōgoe, ba no lafoefoe, ba tōla ara
chōgoe, ba no lafatō; no ahori
labo'a goeli ba no laso'agō, tobali
8 afoesi manō ndraha; Mi'ege'ege,
timba nono alawe, si no mamaroe
baroc ba wa'aboe dōdō, wamato-
matooe tōdōnia soniha ja'ia, me
9 ono alawe ia! Lō'ō sa'ac soemange
ni'ā ba lō'ō sa'ae soemange niba-
doe ba gosali Jehowa; aboe dōdō
10 gere, enoni Jehowa. No moebali'ō
tanō si mate mbenoea ba no saboe

tōdō danō salo'o; noa sa mocfoe-
foe zinanō ba nowi, otoefo nōsi
nagoe, ariri wanicha. Ja afoesi 11
mbawami wa'aila, ja'ami sangahalō,
ba mi'ege'ege, ja'ami sokaboe na-
goe, ba gandroe andrō ba ba ze'iri;
me si lō boto sa'ae mbasitō ba
nowi. Tōla nagoe ba no mate, ba 12
ara, ba aleoe, ba he dalimo ba
ohi ba ma'oefa, ba eoe ba mbe-
noea fefoe, ba oi matemate; ba
noa sa ogo'ō wa'omoeso dōdō nono
niha.

II. Mi'obaroe [mbaroe ba wa'- 13
aboe dōdō] ba mi'ege'ege, ja'ami
sangai halōwō ba naha wame'e soe-
mange! Mi'ae bacha [ba gosali], ba
sara wongi bōi miheta noecha ba
wa'aboe dōdō, ja'ami enoni Lowa-
langigoe! Me lō'ō sa'ae faloecha
zoemange ni'ā ba he soemange ni-
badoe, ba gosali Lowalangimi. Mi- 14
wa'ō wamoni ni'amoni'ō, mikaoni
zato ba gowelo! Mifa'aso zatoea,
awō niha ba danō fefoe, ba gosali
Lowalangimi Jehowa, ba mikao chō
Jehowa. (*F. 2, 15*). Alai mba'wa da'- 15
ō! Noa sa ahātō mba'wa andrō chō
Jehowa, so moroi sa wanoedoeō,
nifatōrō Zi lō ambō fa'abōlō. (*Jes.*
13, 6. *F. 2, 1*). Hadia, tenga no moe- 16
bōda fōnada gōda, ba he fa'omoe-
so dōdō ba fa'iki ba gosali Lowa-
langida? No ariri ba danō wache 17
si no moetaroe, si lō ōsi looe, awō
halasa, ba si no adoedoe naha mba-
lazo, me no mate zinanō ba nowi.
Moe'ō'ō'ō'ō sibai goerifō, ba sihoe- 18
fa ngawawá za'wi, me lō ōra, fefoe

gofoe heza ! Ba famakao sa'ae gōi
 19 ba ngawawá mbiribiri. He Jehowa,
 ja'oe'gō oe'angarōfi li ! Me no acho-
 zi mbenoea si so doe'oe mege, ba
 20 me no arixi ba holahola galitō
 geoe ba danō, fefoe. Ba he oetoe
 ndroe'oe, ba mangarōngarō chōoe,
 me no ogo'ō mbombo ba me no
 i'ā alitō mbenoea, si so doe'oe me-
 ge. (*Sin. 104, 20 ; 147, 9*).

FAZA 2.

I. Itoegoe ahātō mba'wa wangoe-
 hoekoe andrō. II. Famarooe tōdō,
 ba wamalalini era'era. III. Ba iha-
 chōsi tōdō mbanoeania Jehowa.

1 I. Milaoe dorofe ba Ziona, ba mi-
 bōzi garamba, ba hili ni'amoni'ō
 andrō chōgoe, ena'ō manizinizi ni-
 ha ba danō, fefoe ! Iroegi sa dania
 2 ba'wa andrō chō Jehowa, no ahātō
 ia. (*Sef. 1, 14. Jes. 13, 6*). Ba'wa
 wa'ogōmigōmi, ba ba'wa wa'abongi,
 ba ba'wa wa'alā, ba fe'oe'oe'oe'oe
 mbanoea ba zi bongi, timba na
 ibōrōgō fa'amoloeo ba hili misa.
 Sato sibai ba sabōlō [zi so moroi
 sa], si lō moerai moe'ila ; i'otarai
 gōtō fōna sibai, ba si lō'ō sa'ae
 3 gōi dania, iroegi gōtō wondrege
 mitooe. (*Amos. 5, 18*). Sowa'wa'ō
 fōnara, ba no alitō si mangama-
 nga hadia ia ba holahola galitō
 gōi moroi foerira. Ba na no timba
 kaboe no, ba Gedena danō fōnara
 mege, ba no tanō si mate mbenoea
 foerira, ba lō fangorifi ba chōra
 4 andrō ! Koedo ira, wamaigida, ba
 fa'alio zi fakoedo wa'aliora. (*Fam.*
 5 *9, 9*). Si mane feroeroe goereta,
 na lafanoka ira, na lasawō zoezoe
 hili ba si mane feriri holahola ga-
 litō, na achozi go'oe, timba zanoewō
 6 si no ato, ba si no mangarō
 ba wasōndrata. Manizinizi fōnara
 soi niha ; dozi niha, ba no safoesi
 7 bawa. (*Nach. 2, 11*). Fagohisa za-
 bōlō wagohisara, lasawō gōli kara,
 si mane sanoewō si no to'ōlō ; la-
 lania itōrō zamōsana, ba samōsa

lō sana'wa lala nawōnia. Lō sani-
 mba awōnia, idōlō manō ia zamō-
 sana ; latōrō manō doho ni'oloedoe, 8
 fagohi manō, lō labadoegō ira.
 Ladōrōdōrōi newali, ba sa foelōfoe- 9
 lōi ira ba dete gōli kara, manōi
 jomo ira, latōrō zandrela, si mane
 sanagō. Modoeroe danō fōnara, ba 10
 hoemisi mbanoea si ja'wa ; ndroe-
 ndroemō loeo, fabaja ba'wa, ba
 taja haga ndrōfi. (*Jes. 13, 10*). Ba 11
 ife'oe'oe'oe'oe mbanoea Jehowa,
 fōna zabōlō andrō chōnia ; me no
 ato sibai zanoewō andrō chōnia,
 ba me no sabōlō zamatōrō ni'wa'ō-
 nia andrō ! Ba'wa seboea sa mba'wa
 andrō, chō Jehowa, ba sata'oe si-
 bai ita : ba niha zanaha ! (*Jes.*
30, 7).

II. Ba ija'e na gōi, ba da'ō ni 12
 wa'ō Jehowa : **Mifalalini gera'era-**
mi, soroi si'aikō ba dōdōmi, ja fao
wamoni ba fege'ege ba fangarōngarō
! (*Jer. 4, 1*). **Tōdōmi mire'a, ba** 13
tcnga noechami, ba mifoesi ami
chō Lowalangimi Jehowa ! Me no
seboea tōdō ia ba me no sahachō
tōdō ; lō aōsō motōnoe ia, ba no
fahōna wa'asēchi dōdōnia, ba mangesa
dōdōnia ba wamakao andrō.
 (*Sin. 51, 19. Moz. II. 34, 6*). Ha za- 14
 ngila, na lō ifoeli mangesa dōdōnia
 dania, ba mia irōi chōmi howoeho-
 woe : soemange ni'a ba soemange
 nibadoe, chō Lowalangimi Jehowa.
Sam. II. 12, 22. Jon. 3, 9). Milaoe 15
 dorofe ba hili Ziona ! Mi'wa'ō wa-
 moni ni'amoni'ō, mikaoni niha sato
 fefoe ba gowoeloa ! (*F. I, 14*). Mi'- 16
 owoeloi niha sato, mi'amoni'ō mba-
 noea, mifa'aso zi no tohare hoewa,
 mi'owoeloi ndraono, — noemalō si
 lō acfa na ba mbagi zoesoe ; jamoe-
 rōi mbate'enia sangowaloe, ba ono
 nihalō, ba jamoerōi wōrōmania !
 Ndramege'ege gere andrō, enoni Je- 17
 howa, ba gotaloeara gewē'ewe andrō
 naha wame'e soemange, ja lamane :
 Hachōsi tōdō mbanoeamō, Jehowa,
 ba bōi be'e aila dāna chōoe, bōi

mōi salaḡara niha baero! Hana wa ōbe'e lamane niha baero: Heza so Lowalangira? (*Sin.* 42, 11; 70, 10; 115, 2. *Mich.* 7, 10).

- 18 III. Ba afōchō bacha dōdō Jehowa ba danōnia andrō, ba iha-
- 19 chōsi tōdō mbanoeania. Hoemedede Jehowa, imane ba mbanoeania: Hiza, oebe'e chōmi mboea nowi ba agoe ba fanicha, ena'ō aboeso ami; ba lō'ō sa'ae oebe'e la'o'aja ami
- 20 niha baero. Ba soroi jōoe andrō, ba ba zarōoe oetimba ira chōmi, ba danō si no okōlikōli, ba danō si mate oetibo'ō ira; si so fōna, ba oetimba ba ziloea asi tánō ba gatoemboecha, ba si so moroi foeri, ba ba nasi tánō ba gaechoela, ba tobali mōi jaḡa wa'abōoe, hoesa zi no mate, me no si tenga inōtō
- 21 nilaoera! Bōi boesi dōdōoe, ja'oegō tanō, a'iki ba omoesoi'ō dōdōoe, me no seborea nilaoe Jehowa!
- 22 Bōi miboesi dōdōmi, ja'ami oetoe ndrōe'oe; toemboe sa'ae ndrōe'oe ba mbenoea ba ndraso, mowoea geoe sowoea: ara ba agoe, ba no abōlō mboea. Ba ja'ami gōi, ba gahe hili Ziona, mi'a'iki ba mi'omoesoi'ō dōdōmi, ba chō Lowalangimi Jehowa, me ibe'e chōmi deoe, ba ginōtō, ifa'ohē'ō mitooe chōmi deoe, teoe sahoelō ba teoe sarā, si
- 24 mane fōna. (*Moz.* V. 11, 14). Fahōna mboea nowi ba golajama mbasitō, ba si falawoe agoe ba fanicha
- 25 wolazi. Oesalahini chōmi zi lō'ō ba ndrōfi andrō, me no la'ā tamo lea ba era ba fōla ba siliwi, — soja andrō chōgoe, nidoedoegoe chōmi.
- 26 (*F.* 1, 4). Si fahōna dania gōmi, ba aboeso ami ba mi'oeno dōi Lowalangimi, Jehowa, si no mamatōrō chōmi sahōlihōli dōdō, ba lō'ō manō sa'ae itōrō mbanoeagoe famakiko. Ba ja aboto ba dōdōmi dania, wa no ja'odo zi so ba hoenō Ndraono Gizeraēli; Jehowa sa atō ndrā'odo, Lowalangimi, ba Lowanglangi bō'ō, ba lō'ō; ba lō'ō manō

sa'ae itōrō mbanoeagoe famakiko. (*Sach.* 12, 9).

FAZA 3.

I. Folaee Eheha ba niha fefoe, ba fao zahōlihōli dōdō. II. Famakiko niha baero andrō, ba ndraso chō Jozafati. III. Ba Ziona i'agō Jehowa, awō mbanoeania.

- I. Ba na aefa da'ō, ba oelaoe 1
Gehehagoe ba niha fefoe; ba ma-
ma'ele'ō dania nonomi mateoa ba
onomi alawe, ba mangifi zatōea
chōmi ba la'ila gangilata ono ma-
toea chōmi. Noemalō ba zawoejoe 2
ira mateoa ba ba zawoejoe ira ala-
we, ba oelaoe Gehehagoe, na loeo
da'ō. (*Jes.* 44, 3. *Hez.* 39, 29. *Hal.*
zin. 2, 17 b. t.) Ba oefa'ele'ō dandra
sahōlihōli dōdō ba mbanoea si jaḡa 3
ba ba danō tooe: do ba alitō ba
boto zimbo. Tobali ogōmigōmi loeo 4
ba do mbaḡa, gasagasa wa iroegi
baḡa seborea andrō, sata'oe ita,
chō Jehowa. (*A.* 20. *Mat.* 24, 29).
Ba dozi si angarōfi li tōi Jehowa, 5
ba ni'orifi; so sa wangorifi ba hili
Ziona ba ba Jeroezalema, itōrō
niḡa'ō Jehowa, fangorifi zi toesai
andrō, nikaoni Jehowa, (*Obad.* a.
17. *Rom.* 10, 13).

- II. Hiza sa, na loeo da'ō dania, 6
na oefoeli oetolo mado Joeda, ba ba-
noea Jeroezalema, ba oe'owoeloi soi 7
niha baero, fefoc, ba oe'ohē mitooe
ira ba ndraso andrō chō Jozafati,
ba wamatōrō hoekoe chōra ba da'ō,
bōrō mbanoeagoe, tana chōgoe andrō,
Iraono Gizeraēli, me no lafazaewe
ba niha baero misa, ba me no la-
faosa danōgoe; (*Nga'ot.* II. 20); ba 8
me no fadahōdahō ira ba mbanoe-
agoe andrō; ono mateoa ba no la-
be'e bōli ndra alawe sohorōhorō, ba
ono alawe, ba no bōli nagoe chōra,
ba no laforege wamadōemadōe
agoe. Hadia atō ni'aloeci chōgoe, 9
ja'ami banoea Diro ba banoea Zi-
dona, ba ja'ami fefoe, ba danō
Ndrawa Wilisiti? Hadia, chōgoe

- misoelōni nilaoe chōmi, ba ma milaoe chōgoe hadia ia ? Da'oe'aliogō sibai oebe'e mangandraoeli ba hoe-loemi nilaoemi andrō. (*Hez. 22, 31*).
- 10 Noa sa miraboe wirōgoe ba ana'agoe, ba fondrege zi sōchi najagoe, ba no mibe'e ba gosali chōmi. Ba mado Joeda ba banoea Jeroezalema, ba no mi'amawa ba Ndrawa Heleni, ba wangerōoe'ō ja'ira, aefa ba mbanoeara. (*Hez. 27, 13*). Ba hiza, ba oesoesoegi ira, ba mbanoea andrō ba ni'amawami ja'ira, ba mangandraoeli ba hoe-loemi nilaoemi oebe'e. Oe'amawa dania ba mado Joeda nonomi matoea, fabaja onomi alawe, ba ja'ira ba la'amawa ba Ndrawa Zaba, soi ba zarōoe sibai,
- 14 me no Jehowa zangoema'ō ! Mifatenge zi'ao ba niha baero, mimane : Mifa'anō ami ba wanoewō ni'amoni'ō ! Mifaroe zabōlō ! Ndramoefa'aso ira sanoewō fefoe, ndrāmōi manoewō ! (*Jer. 6, 4*). Mibali'ō fōda wakoemi ba rosōmi, ba mibali'ō toho. Samomō, ba jamoe'wa'ō : „Sabōlōndra'odo !” (*Jes. 2, 2. Mich. 4, 3*). Mita'ita'i, mitaboe, mi'owoe-loi ami, ja'ami soi si tefasoei ja'aga ! — Ba da'ō dania dada zabōlō
- 17 andrō chōoe, ja'oegō Jehowa ! Faoma ndramoefaroe nawōra soi niha ba ndramoesa'wa ndraso andrō chō Jozafati ; ba da'ō sa dania doemadao ndra'o, ba wangoehoekoe soi niha andrō fefoe, misa. Milaoe zabi, me no basitō sa'ae ; mi'aine ba mihoendragō wolazi, me no moefo'ōsi, si falawoe to andrō, me no eboea si-
- bai horōra ! (*Fam. 14, 15*). Mongawawá ira wa'aso ; me no ahato mbanōwa andrō chō Jehowa, ba ndraso andrō, ba wangetoe'ō hoekoe. Noa sa ndrondroemō loeo, fabaja ba'wa, ba no taja haga ndrōfi. (*F. 2, 10*).
- III. Ba si ndrōndrōndrōndrō Jehowa, moroi ba Ziona, ba moroi ba Jeroezalema ifarongogō linia, ba to-bali modoeroe mbanoea si ja'wa, fabaja tanō ; ba no sawatō mbanoeania Jehowa, ba no hati Ndraono Gizeraéli ia. (*Jes. 31, 4. Jer. 25, 30. F. 11, 10. Hag. 2, 6. Heb. 12, 26*). Ba ja'aboto ba dōdōmi, wa no Jehowa ndra'odo, Lowalangimi ; hili Ziona oe'iagō, hili ni'amoni'ō andrō chōgoe ! Ba Jeroezalema andrō, ba ni'amoni'ō ; lō'ō sa'ae latōrō ia niha bō'ō. (*Sach. 14, 21. Fam. 21, 27*). Ba na loeo da'ō, ba mowōiwōi nō-
- 23 si nagoe, ba hili misa ; mangele nōsi zoesoe moroi ba hilihili, ba falawoe idanō mbombo fefoe, ba mado Jeda. Samboea dania goemboe ba gosali Jehowa, samo'idanō daso Ziti-mi andrō. (*Amos. 9, 13. Hez. 47, 1*). Ba tanō Miseraji, ba si tobali tanō si mate, ba tanō Ndraono Gedomo, ba tobali benoea si lō doe'oedoe'oe, bōrō horōra andrō ba Ndraono Gizeraéli, me no labe'e adoewa ndro zi lō horō, ba danōra. (*Amos. 1, 11*). Ba tanō mado Joeda, ba si lō teboelōboelō niha, ba he Jeroezalema, iroegi nga'ōtō mitooe sibai. Ba oelaoe mbalō ndrora, si 26 lō nilaoegoe na, ba i'iagō manō hili Ziona Jehowa !

Soera

G A M O S I.

FAZA 1.

I. Famobōrō hoehoeo Gamosi andrō. II. Fameta'oe Damaseko, III. ba Gasa, IV. ba Tiro, V. ba Iraono Gedomo, VI. ba Iraono Gamoni.

- 1 I. Hoehoeo Gamosi da'e, Amosi koebalo andrō, banoea Dekoa, hoehoeo ba Ndraono Gizeraēli, nifa'e-le'ō chō'ia, me loeo razo mado Joeda Oesia andrō, ba me razo Ndraono Gizeraēli Jerobeano, ono Joasi, mendroea fache lō doeroe andrō. (*F. 7, 14. Hos. I. 1. Sach. 14, 5*).
- 2 Ba imane : Moendrōndrōndrōndrō Jehowa, moroi ba Ziona, moroi ba Jeroezalema ifarongogō linia. Ba aleoe dania mbenoea goebalo andrō, ba mate ndroe'oe ba zoe-zoe hili Garemeli. (*Joēl. 3, 21*).
- 3 II. Da'ō niwā'ō Jehowa : Bōrō horō Ndramaseko andrō, si tōloe balō, si ōfa balō na, wa lō oefoeli ligoe — me no lafatōrō ba mbanoea Gileadi wamōbōrō wache nifosi'ōli. (*Raz. II. 13, 7*).
- 4 Andrō wa oefatōrō galitō ba mbanoea Hazaēli, si manga gōdo Mbenihada andrō. (*Raz. II. 13, 3*).
- 5 Lazi ba mbawa gōli Ndramaseko, ba oefatō, ba ōsi mbanoea, ba oehori, ba ndraso horō andrō, ba solohe si'o zalaŵa, ba oeboenoe ba nomo wa'omasi andrō, ba soi Ndrawa Garamo andrō, ba ni'oloi'ō ba Giri, iŵa'ō Jehowa. (*Jes. 17, 1. Raz. II. 16, 9*).
- 6 III. Da'ō niwā'ō Jehowa : Bōrō horō [Ndrawa Wilisiti] ba Gasa, si tōloe balō andrō, si ōfa balō na, wa lō oefoeli ligoe — me no samba-

samba banoea manō sa'ae la'oloi'ō, ba wame'e ba danga Ndraono Gedomo. (*Nga'ōt. II. 21, 16. 17; 28, 18. Jer. 47, 5*). Andrō wa oefatōrō galitō ba gōli Gasa, alitō si manga gōdo andrō chōra. Banoea Gasoto, ba oehori, ba solohe si'o zalaŵa ba Gasikalo, ba oeboenoe, ba oefoeli-do foeri, ba Nekerona, ba tobali tekiko si tosa'i Dawa Wilisiti, iŵa'ō So'aja, Jehowa.

IV. Da'ō niwā'ō Jehowa : Bōrō horō [Ndrawa Wōnikia] ba Diro, si tōloe balō, si ōfa balō na, wa lō oefoeli ligoe — me no sambasamba banoea manō sa'ae la'oloi'ō, nibe'e ba danga Ndraono Gedomo, ba me no olifoe ira wawoe'oesa li andrō ba zi fatalifoesō. (*Raz. I. 5, 1*). Andrō wa oefatōrō galitō ba gōli Diro andrō, alitō si manga gōdo andrō chōra.

V. Da'ō niwā'ō Jehowa : Bōrō horō Ndraono Gedomo andrō, si tōloe balō, si ōfa balō na, wa lō oefoeli ligoe — me no lagohi si'ōli dalifoesōra ba me no fadoro manō laboenoe wa'ahachō dōdōra, me no lō lafamalōmalō wōnoera, ba me lō latajaigō wa'abao dōdōra. (*Moz. I. 27, 40*). Andrō wa oefatōrō galitō ba Demana, alitō si manga gōdo ba Mbosera. (*Jes. 34, 6. Obad. a. 9*).

VI. Da'ō niwā'ō Jehowa : Bōrō horō Ndraono Gamoni andrō, si tōloe balō, si ōfa balō na, wa lō oefoeli ligoe — me no lasikōi daloe zanabina, ba Gileadi, ba wangebolo tanōra. (*Sam. I. 11, 2. Raz. II. 8, 12*).

14 Andrō wa oefatōrō galitō ba gōli Raba andrō, alitō si manga gōdora, ba fao we'ao'ao, na ba'wa wasō-ndrata, ba angi sabōlō, na ba'wa

15 we'oegoe'oegoe mbanoea. Ba ni'o-loi'ō Milikomo andrō, fabaja ere ba satoea andrō chōnia, iwā'ō Jehowa.

FAZA 2.

I. Fameta'oe Iraono Moabi, II. ba mado Joeda, III. ba Iraono Gizeraēli.

1 I. Da'ō niwā'ō Jehowa : Bōrō horō Ndraono Moabi andrō, si toloe balō, si ōfa balō na, wa lō oefoeli ligoe — me no latoenoe dōla razo Ndraono Gedomo, nifanoenoe betoea. (*Jes. 15, 1*). Andrō wa oefatōrō galitō ba Ndraono Moabi, alitō si manga gōdo ba Gerioto. Ba mate nisoewō Ndraono Moabi, ba fao we'ao'ao ba wanoe-wō, ba telaeoae dorofe. (*Jer. 48, 24*). Oeboenoe zala'wa, bacha ba hoenōra, ba satoeara fefoe, ba oeboeboenoe awōnia, iwā'ō Jehowa.

4 II. Da'ō niwā'ō Jehowa : Bōrō horō mado Joeda andrō, si tōloe balō, si ōfa balō na, wa lō oefoeli ligoe — me no la'ositengagō gorōisa Jehowa, ba me lō ni'o'ōra amachoitania ; noa sa labe'e nifowōhō ira, wolo'ō faja andrō, ni'o'ōndra toeara megc. Andrō wa oefatōrō galitō ba mado Joeda, alitō si manga gōdo ba Jeroezalema.

6 III. Da'ō niwā'ō Jehowa : Bōrō horō Ndraono Gizeraēli andrō, si tōloe balō, si ōfa balō na, wa lō oefoeli ligoe — me la'amawa ba gana'a zatoelō tōdō, ba si noemana, ba ba zi safasa badagahe, ja'ira andrō, sangisō tanō andrō ba hōgō zi noemana, ba samila'ō lala ba zi no gōna famakao ; ha samboea ndra alawe sohorōhōrō, ba faoma mōi ira chōnia, he ama, ba he ono, ba wango'aja tōigoe andrō, ni'amo-ni'ō. Labe'ebe'e toefora noecha ni-

halō gade, ba zinga naha wame'e soemange fefoe, ba labadoebadoe nagoe ogaoeta, ba gosali Lowalangira. (*Moz. II. 22, 26*). Ba noa sa ja'odo zangohori mege Iraono Gamori, fōnara, si no timba dōla geresi fa'eboea ba si no timba dōla manawa fa'abe'e. Ba no oehori mboea ba hogoe ba he wā'a tooe. (*Moz. IV. 21, 24. Jos. 24, 8*). No ja'odo zolohē ja'ami mija'wa, moroi ba danō Miseraji ba samatōrō ja'ami ba danō si mate andrō, ōfa woeloe fache wa'ara, ena'ō mi'ochogō danō Ndraono Gamori andrō! (*Moz. II. 12, 51*). Ba iraonomi, ba sama'ele'ō ōsa, ba ono matoea chōmi, ba naziri ōsa, oebe'e. Hadia, tenga si manō, ja'ami, Iraono Gizeraēli ? iwā'ō Jehowa. (*Moz. IV. 6, 2*). Ba no mibe'e ō naziri andrō nagoe, ba ba zama'ele'ō andrō, ba no mimane : Lō tola mama'ele'ō ami! (*Jes. 30, 10. Jer. 11, 21. F. 7, 13*). Ba hiza, ba oefera'ō ami, ba zi so siba'i ami, si mane koereta famōbōrō wache, famera dōla wache si no fahōna ba golajama, ena'ō tobali faja wolo'ō zaliō ahe, ba ena'ō tobali si lō boto wa'abe'e zabōlō ; ena'ō lō faloecha wangorifi zabōlō, ba ena'ō lō manaha zi fafana, ena'ō lō mōi fangorifi zaliō ahe gahenia andrō, ba ena'ō lō aeri gōi zi fakoeō. Ba na so ba zabōlō andrō zabe'e tōdō, — ba molo'i lō baloebaloe, na loeō da'ō dania, iwā'ō Jehowa.

FAZA 3.

I. Fama'ele'ō fotoe Ndraono Gizeraēli fefoe, ni'ombacha'ō Lowalangira ba zama'ele'ō andrō. II. Nihoe-koe Zamaria, ba horōra andrō.

I. Mifondrondrongo daroma li andre, taroma li Jehowa, fanegoe ja'ami, Iraono Gizeraēli, fanegoe sato fefoe, ni'ohogoe mija'wa moroi ba danō Miseraji ; imane : Ba niha fefoe ba goeli danō, ba no ha ja'ami nitoejogoe ; andrō wa

oe'otoe'ō ami ba lālōmi andrō fe-
 3 foe. Hadia, so zi daroea, si fao ba
 4 lala, na lō samagōlō ira? Hadia,
 moendrōndrōndrōndrō zingo ba ga-
 toea, na lō ahocloeania? Hadia,
 ifarongogō linia ono zingo, ba naha
 5 wemōrō chōnia, na lō hadia ia ni-
 ra'oenia? Hadia, alaoe wofō ba da-
 ndrāwa tooe ba danō, na tenga chō-
 nia mege lalaoe dandrawa andrō?
 Hadia, aefa dandrawa ba danō
 6 tooe, na lō hadia zalaoe? Hadia,
 lalaoe gōi dorofe jomo ba mbanoea,
 si lō tokca niha sato? **Hadia,**
itōrō mbanoea famakao hadia ia,
na tenga chō Jehowa mbōrō? (*Jes.*
 7 *45, 7*). Lō'ō! Lō ilaoe hadia ia Je-
 howa, na lō nibokainia oea tōdō-
 nia, ba genoninia andrō, sama'ele'ō.
 8 Na no moendrōndrōndrōndrō zing-
 o, ba ha niha zi lō ata'oe? Ba
 na no moehede Zo'aja, Jehowa, ba
 ha niha zi lō mama'ele'ō?
 9 II. Mifarongogō ba gōdo ba
 Gasoto ba ba gōdo ba danō Mise-
 raji, ba mimane: Mi'owoeloi ami
 ba hili andrō, si tefasoei Samaria,
 ba mifaigi wagoeageasa sabōlōbōlō
 andrō ba famalangōgōra awōra!
 10 Lō'ō sa la'ila wolaoe satoelō, iwa'ō
 Jehowa, ja'ira andrō, sangōhōna
 horō ba famakao awōra, ba gōdora
 11 andrō. Andrō wa imane So'aja,
 Jehowa: Lasasagō dania danō
 emali, fasoei manō, ba ladoeogēō
 mba'aba'a andrō chōmi, ba niraboe
 12 dania gamagama ba gōdomi. Da'ō
 niwa'ō Jehowa: Si mane na ifa-
 dōni ba mbawa zingo kabalo zi
 doea rozi faha [mbiribiri], ba ma
 si samboca mboeroemboeroe, si
 manō dania wangorifi Iraono Gi-
 zeraēli andrō, sidadao ba Zamaria
 ba watalinga warate ba ba gaso
 13 Ndramaseko. (*Hos. 5, 14*). Mifo-
 ndrondrongo ba mifadoehoe'ō ba
 ma'oeuwe, iwa'ō So'aja Jehowa,
 14 Lowalangi ngahōnō: Si ndroehoe,
 na oe'otoe'ō Ndraono Gizeraēli ba
 horōra, ba oelaoe ba naha wame'e

soemange andrō, ba Mbetiēli, ena'ō
 ni'e'wa dandroe ba naha wame'e
 soemange, ena'ō atoroee tooe ba
 danō. *Moz. II, 27, 2. Raz. I, 12, 32.*
Raz. II, 23, 15). Ba he omo, na 15
 ba'wa deoe, ba he omo, na ba'wa
 lōchō, ba oedoedoegō. Ba nifoefoe
 gōi nomo ifō goeaza; oja manō zi
 taja dania omo, iwa'ō Jehowa. (*Jer.*
36, 22. Raz. I, 22, 39).

FAZA 4.

I. Fameta'oe banoea Zamaria;
 ni'oloi'ō dania ira. II. Lō nifalalini-
 ra era'erara ba wotoe andrō mege.
 III. Famaroe tōdō zoei, ba wanga-
 woeli ba zi sōchi.

I. Mifondrondrongo ligoe andre, 1
 ja'ami sa'wi Mbazana ba hili Za-
 maria, ja'ami samakao side'ide ba
 samoefoe si noemana ba sangoe-
 ma'ō chō zochō ja'ira: Faiqi chōnia
 nibadoema! (*Raz. I, 16, 24. Jes. 56,*
11, 12). No fahōloe Zo'aja, Jehowa, 2
 ba wa'asalawānia andrō, no imane:
 Hiza, irocgi ba'wa dania chōmi,
 nidōni ja'wa ami ba chaichai, ba
 nga'ōtōmi, ba ba gai gi'a. Ba mi- 3
 tōrō zatōla gōli, we'amōi baero
 mbanoea, idōlō ia zamōsanā, ba
 tetibo ami ba Haramono.

II. Mi'ae ba Mbetiēli ba mi- 4
 sao'ō horō, ba ba Giligala, ba mi'-
 oja'ō wanao horō. Mibe'e zoemange
 nitaba andrō chōmi, na mahemoloe
 mbanoea, ba ba zi doea wongi,
 ba mibe'e zi samboea ni'ofoeleoe
 andrō chōmi. (*Hos. 4, 15; 12, 12*).
 Mitoenoe manō roti ni'aisōni, soe- 5
 mange fangandrō saoha gōlō, ba
 mi'ao ba niha sato, ena'ō labe'e
 game'ela saoha gōlō! Da'ō sa atō
 zomasi ami, ja'ami Iraono Gizera-
 ēli! iwa'ō So'aja, Jehowa. Ba he 6
 wa'ae lō halōwō mbohāmi oebe'e
 ba mbanoeami fefoe, ba he wa'ae
 ambō balazo ba nahiami fefoe, oe-
 be'e, ba lō'ō zoei nifalalinimi era'-
 erami, wamoeli ja'ami chōgoe, i- 7
 wa'ō Jehowa. Ba he wa'ae lō oe-

- be'e chōmi deoe mege, me tōloe wa'wa lō famasi na; tenga ha samoeza, ba ha mbanoea si samboea aechoc ba danō deoe, ba ba zisamboca, ba lō'ō — nowi si sagōrō, ba no si gōna teoe, ba ba zi sagōrō, ba mate zinanō, me lō si gōna ia — ba he wa'ae tenga ha samoeza, ba domboea banoea, tōloe banoea na, zondroni ja'ira ba mbanoea si samboea, ba wamadoe idanō, si lō'ō sa atō dōhō fa'owōchi dōdō, ba lō'ō zoei nifalalinimi era'erami, wamoeli ja'ami chōgoe, i'wa'ō Jehowa. No oe'otoe'ō ami fa'achozī ngalai wache ba fa'ongaō; ba tamo zi manga zinanō ba kaboe nage, ba he āra chōmi ba he zai, ba la'ā. Ba lō'ō zoei nifalalinimi era'erami, wamoeli ja'ami chōgoe, i'wa'ō Jehowa. (*Moz. V. 28, 22. Raz. I. 8, 37. Joël. 1, 4; 2, 25. Hag. 2, 17.*)
- 10 Ba no oefatōrō chōmi wōchō waba, si mane ba Ndrawa Miseraji no; no oeboenoe si'ōli zabōlōmi, lō lai wa no lahalō gōi koedomi, ba no oefa'amōi mijawā ba nichoemi wa'abōoe golombasewami andrō. Ba lō'ō zoei nifalalinimi era'erami, ba
- 11 wamoeli ja'ami chōgoe mena'ō. Ba no oebali'ō ami, si manc me ibali'ō Zodoma ba Gomora Lowalangi, ba tobali timba ndroendroengani sōbi ba galitō ami. Ba lō'ō zoei nifalalinimi era'erami, ba wamoeli ja'ami chōgoe mena'ō. (*Moz. I. 19, 24. Sach. 3, 2. Joed. a. 23.*)
- 12 III. Andrō wa oelaoe chōmi da'ō, ja'ami Iraono Gizeraēli: — ba me oemanō dania chōmi, ba mifa'anō ami, ja'ami Iraono Gizeraēli, ba
- 13 wangondrasi Lowalangi! Hiza sa, so zamōsa, samazōchi hili mege ha sombōi angi, sama'ele'ō ba niha hadia ba dōdōnia, samali'ō sogōmigōmi fa'amoloeo, ba sanawō hili ba goeli danō, — Jehowa, Lowalangi ngahōnō dōinia. (*F. 5, 8.*)

FAZA 5.

I. Fange'esi Iraono Gizeraēli. II. Famarooe tōdō, ba wangaloei So'aja. III. Fangoe fa'atefoe'oe dōdō Ndraono Gizeraēli. IV. Famarooe tōdō zoei, ba wamalalini era'era. V. Fama'ta'oe: no hatō fangoehoekoe ja'ira.

1 I. Mifondrondrongo ligoe andre, fange'esigoe ja'ami, ja'ami Iraono Gizeraēli! No alaoe nono alawe andrō soi Ndraono Gizeraēli, ba tebai maoso sa'ae. No moetoli'ō tooe ia ba danōra tooe, ba lō samaza'wa ja'ia! Da'ō sa ni'wa'ō Zo'aja, Jehowa: Ba mbanoea andrō, si hōnō sabōlō, ba hatō otoo zi tosai dania, ba ba zi otoo sabōlō mege, ba hatō foeloe zi tosai dania, ba mbanoea Ndraono Gizeraeli. (*Moz. V. 28, 62. Jes. 6, 13.*)

2 II. Da'ō sa ni'wa'ō Jehowa ba mbanoea Ndraono Gizeraēli andrō: Misofoe ndra'odo, ena'ō aeri ami! Ba bōi mi'aloeli Mbetiēli andrō! Bōi mi'ae ba Giligala ba bōi misawā Mbereseba! Giligala andrō sa, ba ni'oloi'ō dania, ba Betiēli, ba nifoefoe. (*F. 4, 4.*) Mi'aloeli Jehowa, ena'ō aeri ami! Fa bōi ihawoei mado Josefo, timba galitō, si mangamanga hadia ia, si lō samoenoe, ba Mbetiēli; ja'ia andrō, sombōi „zara” andrō ba „si tōloe” (dōfi), samali'ō fa'amoloeo si bongi, sogōmigōmi sibaī, ba samali'ō si bongi si moloeo; si no hoemede ba nasi mege, ena'ō inōnōi goeli danō: Jehowa dōinia! Sangasogō famakiko zabōlō, si lō moedōnadōna, ba he fa'adoeoe mbanoea saro. Ja'ira andrō, samali'ō safeto sibaī hoekoe satoelō, ba samila'ō lala. (*Job. 9, 9. Moz. I. 7, 10.*)

3 III. Si fatioe tōdō ira ba zolohe ba lala hoehoeo, ba kato, ba la'ogorofi zolaoe si doehoe. Me no sa ngoehoedragō si noemana ami, ba me mitema chōra mboeala, boea nowi, ba alacha milaoe nomo kara

- nitoto, ba lõ tola mi'onahia ; ba a-
 lacha mifazõchi kaboe nagoe oma-
 siõ, ba lõ tola mibadoe nõsi mboea. 24
 12 (*Sef. I, 13. Hag. I, 6*). Noa sa aboto
 ba dõdõgoe : no fahõna golalõwami
 ba no oja sibai horõmi ! Mifakao
 zi lõ horõ ba manga gana'a ami
 ba mifalangõgõ zi noemana, ba ka-
 to. Andrõ wa lõ hehedede zatoea-
 toea, ba gõtõ da'e, me no gõtõ si
 lõ sõchi. (*Efes. 5, 16*).
- 14 IV. Mi'aloçi zi sochi, ba bõi si
 lõ sõchi, ena'õ aoceri ami ! Awena
 dania itolo ami Jehowa Lowalangi
 ngahõnõ, si mane niwa'õmi. Mi'o-
 gorofi zi lõ sõchi ba mi'omasi'õ
 zi sõchi ; bõi mifoejoe'õ hoekoe, ba
 kato ! Ma atõ ihachõsi tõdõ zi tsosai
 mado Josefo Jehowa, Lowalangi
 ngahõnõ ! (*Sin. 34, 15. Jes. I, 16*).
- 16 V. Andrõ wa imane Jehowa, Lo-
 walangi ngahõnõ, So'aja : Dozi olaja-
 ma dania, ba fege'ege, lamane ba
 newalifefoe : Alai ndra'o ! alai ndra-
 'o ! Sangahalõ ba danõ, ba hoemede
 dania ba zi no to'õlõ ba wege'ege ba
 17 wa'aboe dõdõ ba ba wange'esi, ba
 dozi kaboe nagoe misa, ba fege'ege
 dania, na oetõrõ ami, iwã'õ Jeho-
 18 wa. Alai zomasi na alio iroegi ba-
 wã andrõ chõ Jehowa ! Hadia
 goena mbawã andrõ chõ Jehowa
 chõmi ? Fa'ogõmigõmi dania ia,
 ba tenga haga ! (*Jer. 17, 15 ; 30.*
 19 *7. Jes. 13, 6*). Hoelõ zi faloecha
 beroea, na no moloi ia ba zingo,
 ba nidoce oelõ, na no iroegi jomo,
 ba na itoeffa tangania dowa. (*Jes.*
 20 *24, 18*). Hiza, fa'ogõmigõmi dania
 mbawã andrõ, chõ Jehowa, ba
 21 tenga haga ; sogõmigõmi, ba tenga
 sihaga ! Anoezoc dõdõgoe gowasami
 andrõ, lõ ba dõdõgoe, tebai oe'ago
 22 gowoeloami (*Jes. I, 11*). Na mibe'e
 chõgoe zoemange nitoenoe ba ame'e-
 lami andrõ, ba no tenga somasido ;
 ba soemange fangandrõ saoha gõlõ,
 ono zawĩ niboela andrõ chõmi, ba
 23 lõ'õ na'i oefaigi. Arõoe'õ chõgoe
 wakoresa andrõ, fanoenõmõ ; li
- mbiola andrõ chõoe, ba lõ omasido
 oerongo ! Ba ena'õ na mangoe- 24
 mboengoemboe zatoelõ lala, timba
 nidanõ ; ba hoekoe satoelõ, ba
 ena'õ na timba mbombo, si tebai
 ogo'õ ! Hadia, no mibe'e chõgoe 25
 zoemange nitaba ba ame'ela, ba
 danõ si mate no, si õfa woeloe
 fache wa'ara ; ja'ami Iraono Gize-
 raëli ? (*Hal. zin. 7, 42. 43. Hez. 20,*
16 b. t.). Ba mi'osa'õ Zikoeti andrõ, 26
 razomi, ba Kewana andrõ, Lowa-
 langimi, famaedo andrõ chõmi, ni-
 fazõchimi ! (*Raz. I, 11, 7. Sef. 1, 5*).
 Ba oebe'e ni'oloi'õ ami, amaedola 27
 nitibo'õ, iroegi ba zi tambai Ndra-
 maseko, iwã'õ Jehowa -- Lowalangi
 ngahõnõ dõinia. (*Raz. II, 17, 6*).

FAZA 6.

I. Fanegoe Siona ba Samaria. II.
 Fameta'oe : so wotoe dania.

- I. Alai zi lõ mangaboesi tõdõ 1
 hadia ia ba hili Ziona, ba si na
 ahonohono manõ ba hili Zamaria,
 si no seboea tõi ba zi a'a soi andrõ,
 ba ni'ondra'ondrasi ma'owoe Gi-
 zeraëli ! (*Loek. 6, 24*). Mi'ae ba Ga- 2
 lene, ba mifachõlõ ami ba mi'o-
 tarai da'õ, ba miroegi Hamata se-
 boea, ba mi'ae mitoee ba Gata, ba
 danõ Ndrawa Wilisiti : Hadia, si
 sõchi ami, moroi ba mbanoea da'õ,
 ba hadia, eboea danõmi, moroi ba
 danõra ? (*Jes. 10, 9. Nga'õt. II, 26, 6*).
- Ja'ami, sangoema'õ tõdõra, arõoe 3
 na sa mbawã si lõ sõchi, ba sanga-
 hatõ'õ dadaoma horõ. (*Hez. 12, 27.*
F. 9, 10). No farate ifõ goeaza wa- 4
 ratera, ba lafadõlõ ira ba gasora ;
 ono mbiribiri satabõ gõra, ono
 mbiribiri nikoebaloi, ba ono zawĩ
 moroi ba kandra. Si fakore ira, na 5
 telaoe mbiola nitika, ba lawai nifo-
 laoe Dawido wolaoera biola. (*Jes. 5,*
12. Ngn'õt. I, 23, 5). Mako zoema- 6
 nge la'amadoegõ wamadoe agoe,
 ba labajoini ira fondrege zi sõchi
 wanicha, ba fõchõ ma'owoe Josefo
 andrõ, ba lõ la'aboesi tõdõ ! Andrõ 7

wa si a'a ni'oloi'ō sa'ae ira, ba tebato wa'iki zi no mamadolō ja'ira ba zalō.

- 8 II. No fahōloe Zo'aja, Jehowa, i'wā'ō Jehowa, Lowalangi ngahōnō, [imane]: Ogoro ndra'odo waja'wasa ma'oe'woe Jakobo, anoezoe, dōdōgoe hatira andrō, ba oeloeloe mbanoea
9 andrō, fabaja ōsinia. Ba na dafoeloe dania zi tosai niha ba nomo
10 heza, ba a'horī mate ira. Ba na ihalō dania ira sahatō chōra, sogo'o ja'ira, ba wangeheta jomo, ba na imane chō zi so si bacha ba mbate'e side'ide: Hadia, so na nawōoe? ba na imane da'ō: Lō'ō, ba imane: Bōi hede'ede! Lō tōla
11 sa latōtōi dōi Jehowa. Hiza sa, ibe'e gorosia Jehowa, ba idoedoe'gō nomo seboea ba irasa zide'ide.
12 (Hez. 24, 15 b. t.). Hadia, latōrō dete gara koedo, ba hadia, ta'ila tabe'e sangoehoendra asi za'wi? Me no mibali'ō langoe hoekoe, ba me no mibali'ō safeto sibai mboeaboea
13 wa'atoelō. (F. 5, 7). Omoeso dōdōmi zi lō boto, mimane dōdōmi: Moroi ba wa'abe'eda, wa no sa
14 bōlō ita! (Raz. I. 22, 11). Ba hiza, ja'ami Iraono Gizeraēli — i'wā'ō Jehowa, Lowalangi ngahōnō — oe'a-sogō sa'ae chōmi soi samakao ja'ami, i'otarai ba lala ba Hamata, iroegi mbombo andrō ba danō si mate. (Jes. 7, 17. Nga'ōt. II. 7, 8).

FAZA 7.

I. Angilata Gamosi, tōloe ngawalō. II. I'adoe'gō ia chō razo Amasia, ba itimba ja, ifofanō ba danō. III. Fama'ele'ō ba chō Gamasia andrō.

- 1 I. Da'e nifa'ele'ō Zo'aja Jehowa chōgoe: So nono damo, me ibōrō-taigō azeri zinanō ba nowi sebolo, ba so zarachā mo'ahonia fa'eboea, me no aefa ifagoeti'ō mboe mbiribiri chōnia razo. (Raz. II. 15, 17). Ba me
2 no a'horī la'ā mboeloe ndrōe'oe ba danō, ba mangandrō ndra'o, oemane: He So'aja, Jehowa, be'e aefa

horō! Heza lasōndra wangorifi ma'oe'woe Jakobo? No si noemana sibai ira! Ba mangesa dōdō Jehowa. 3
Bōi! i'wā'ō Jehowa. (Jer. 18, 8). Ba 4
da'e [zoei] nifa'ele'ō Zo'aja Jehowa chōgoe: I'wā'ō wanoewō galitō So'aja, Jehowa. Ba i'ā nasi seboea alitō; ba me i'ā ena'ō dāna chō Jehowa, ba mangandrō ndra'o, oemane: He So'aja, Jehowa, bōda! Heza lasōndra wangorifi ma'oe'woe Jakobo? No si noemana sibai ira! Ba mangesa dōdō Jehowa. Bōi! i'wā'ō Jehowa. Ba da'e [zoei] nifa'ele'ō Zo'aja, Jehowa, chōgoe: No so ba dete gōli kara, sadōlō fesindro, Zo'aja, ba no so ba dangania zimo (fanimba, na adōlō). (Jes. 34, 11). Ba imane chōgoe Jehowa: 8
Hadia ni'ilamō, Amosi? Ba oemane: Simo. Ba imane So'aja: Hiza, oelaoe zimo ba hoenō mbanoeagoe Iraono Gizeraēli; lō'ō sa'ae oefoeli oebe'e aefa horōra! Raz. II. 21, 13). Nidoedoe'gō ine hilihili andrō ba ma'oe'woe Giza'aki, ba nifoefoe ni'amoni'ō andrō ba ma'oe'woe Gizeraēli; ba ba zi samba omo ndra Jerobeamo, ba oetema oelaoe zi'ōli! (Jer. 17, 2).

II. Ba ifatenge zinenge Amasia, 10
ere ba Mbetiēli, chō Jerobeamo, razo Ndraono Gizeraēli, imane: Amosi andrō, ba ifawe'e ma'oe'woe Gizeraēli, ba wola'wa ja'oe'gō; tebai itaha tanō hoehoenia andrō fefoe! (Raz. II. 14, 23). Da'ō sa ni'wā'ō 11
Gamosi: Ba mbawa zi'ōli mate Jerobeamo, ba Iraono Gizeraēli, ba lō zi lō moe'oloi'ō dania, aheta ira ba danōra. Ba imane Anasia chō 12
Gamosi: He sangi'ila, faoso! oloi, sa'wa danō mado Joeda! Ba da'ō aloei gōoe, ba ba da'ō mōi'ō sama'ele'ō! Ba ba Mbetiēli, ba lō 13
tola sa'ae mōi'ō sama'ele'ō! me no ni'amōni'ō chō razo da'e, osali zato fefoe chō razo. (Jes. 30, 10. F. 2, 12).

III. Ba itema li Gamasia Amosi, 14
imane: Tenga sama'ele'ō ndra'odo ba tenga gōi ono zekola zama'ele'ō,

koebalo za'wi ndra'odo a'ine, ba si
 15 so kaboe ara. (*F. 1, 1*). Ba no
 ihalõ ndra'odo Jehowa, no ihe-
 tado koebalo. ba no imane chõgoe
 Jehowa: Ae'e, ba iagõ sama'elc'õ
 ba mbanoeage Iraono Gizeraëli.
 16 (*Hez. 21, 2*). Ba fondronrongo
 sa'ae li Jehowa: Ja'oegõ, ba õmane:
 Lõ tola õ'iagõ sama'ele'õ ba Ndrao-
 no Gizeraëli, ba lõ tola õlaoe hoe-
 17 hoe ba ma'oewoe Giza'aki! Andrõ
 wa imane Jehowa: Fo'omooe, ba
 si tobali sohorõ, ba mbanoea, ba
 onooe matoea ba onooe alawe, ba
 si mate ba mbawa zi'õli. Tanõoe,
 ba lasoe'a sinali, wamaosa ja'ia,
 ba ja'oegõ, ba ba danõ si ra'ira'iõ
 mate'õ. Ba Iraono Gizeraëli, ba lõ
 zi lõ moe'oloi'õ dania, aheta ira ba
 danõra. (*Hoz. 4, 13*).

FAZA 8.

I. Angilata: Daga so'õsi boea geoe
 sasoso, amaedola wa no hoelõ zi no
 asoso Ndraono Gizeraëli, ba wama-
 tãrõ hoekoe chõra. II. No ihonogçi
 Jehowa wamakiko banoenian andrõ.

1 I. Da'e nifa'ele'õ Zo'aja Jehowa
 chõgoe: Hiza ndraga so'õsi boea
 2 geoe sasoso. Ba isofoe chõgoe,
 imane: Hadia ni'ilaoe Amosi? Ba
 oemane: Daga so'õsi boea geoe
 sasoso! Ba imane chõgoe Jehowa:
 Iroegi dania ba'wa wangozaragõ
 boea geoe ba mbanoeage Iraono
 Gizeraëli andrõ; ba lõ'õ sa'ae
 oefoeli oebe'e aefa horõra! (*F. 7, 8*).
 3 Ba sege'ege dania zanoenõ, ira
 alawe andrõ, ba gõdo misa, na
 loeo da'õ, i'wa'õ So'aja, Jehowa.
 Fahõna mboto zi mate! Lafazawili
 4 manõ lõ hedehehe! Mifondronrongo
 da'e, ja'ami solohi si noemana ba
 samakiko seboea famakao ba danõ,
 5 wangoema'õ tõdõmi: Ha wa'ara
 aefa wasoelõna, ena'õ tola ta'a-
 mawa mboea nowi, ba ha wa'ara
 aefa loeo sabato, ena'õ tola tabokai
 naha wache, ba ena'õ ta'ide'ide'õ
 laeroe, ba ena'õ ta'eboea'õ zaga

ba tafaigi waliëra falimosa, ba wo-
 limo niha, (*Hos. 12, 8*), ba ena'õ ta'-
 õli niha side'ide; tabe'e gana'a, ba
 si safasa badagahe tabe'e bõli zi
 noemana, ba ena'õ ta'amawa gõi
 dambõni.

II. No fahõloe Jehowa, ba wa-
 ngeboea dõi ma'oewoe Jakobo a-
 ndrõ, no imane: Si ndroehoe, lõ'õ
 manõ olifoedo zambalõ, nilaoera a-
 ndrõ! (*F. 6, 8*). Hadia, lõ inoehoe
 8 danõ ba zi mane da'õ, ba hadia,
 lõ aboe dõdõ dozi sonahia ba de-
 tenia? hadia, lõ manõ ena'õ danõ
 ma'asagõrõ, si mane Nilo, ba ifoeli
 alõ, si mane Nilo ba danõ Miseraji?
 Ba na loeo da'õ — i'wa'õ So'aja,
 9 Jehowa — ba na laloeo aechoe loeo
 oebe'e, ba ba zi ma'õchõ oefatõrõ
 wa'ogõmigõmi, ba goeli danõ. (*Jer.*
15, 9). Owasami, ba oebali'õ fa'a-
 10 boe dõdõ, ba fanoenõmi fefoe, ba
 oebali'õ fange'esi; dozi lõwilõwi, ba
 molembe lembe ba wa'aboe dõdõ, ba
 dozi hõgõ, ba nitõwõ oebe'e. To-
 bali amaedola wange'esi ono ma-
 toea si ha samboesamboea, oebe'e,
 ba amozoeania, ba si mane ba'wa
 safõchõ sibai. (*Jer. 6, 26; 48, 37.*
Hez. 7, 18. Sach. 12, 10). Niza, iro-
 11 gi ba'wa dania — i'wa'õ So'aja Je-
 howa — ba oefatõrõ ba danõ lofo
 mbanoea, tenga fa'õlofo ba gõ, ba
 tenga fa'owõchi dõdõ ba nidanõ,
 fa'õlofo ba wamondrongo li Jehowa
 a'ine, ba tobali lafangõrõ ira, i'õ-
 12 tarai nasi si samboea, noemalõ ba
 zi samboea, ba latõrõi danõ, i'õta-
 rai moroi jõoe, noemalõ ba gate-
 mboecha loeo, ba wangaõci taroma
 li Jehowa; ba lõ lasõndra! Ba na
 13 loeo da'õ, ba ono matelõ nono ala-
 we si sõehi bawa ba ira matoea sa-
 bõlõ, ba wa'owõehi dõdõ! (*Hos. 2,*
3). Ja'ira andrõ, same'e hõloe olalõ-
 14 wa Zamaria andrõ, wangoema'õ:
 „Ba wa'adoehoe wa'aeri Lowala-
 ngimi andrõ, ja'ami — banoea Da-
 no!” ba: „Ba wa'adoehoe wa'aeri
 Lowalangimi andrõ, ja'ami — ba-

noea Mbereseba!" — tegaōlō tooe ira, ba lō lafoeli maoso. (*Raz. I. 12, 29*).

FAZA 9.

I. Angilata: Adoédoe gosali, ba te'oloi'ō mbanoea. II. Fama'ele'ō, tefoeli tetaroe'ō dania nose Dawido andrō, si no adoedoe.

- 1 I. Ba oe'ila Zo'aja, si iagō ngai naha wame'e soemange, ba imane: Bōzi hōgō [daroe nahe] andrō, e-na'ō moehisi mboeatō, rasa, [echoegō] ba hōgōra, fefoe! Nga'ōtōra, ba oeboeboenoē si'ōli, samōsa bōi moloī, samōsa bōi 'orifi ia. (*Jes. 6, 4. F. 2, 14*). Ba he banoea tooe lasa-
 2 wā, ba ihalō ira ba da'ō tangagoe, ba he mija'wa ba mbanoea si ja'wa mōi ira, ba oetoli'ō si tooe ira, moroi ba da'ō. (*Sin. 139, 8. Jer. 23, 24. Heb. 4, 13*). Ba na labini'ō ira ba zoezoe hili Garemeli, ba oe'aloēi ira ba da'ō, ba oehalō ira. Ba he si tooe ba dojo nasi labini'ō ira, fa bōi oe'ila ira, ba oefatōrō goelō ba
 3 da'ō, sondroē ja'ira. Ba na mōi ni'oloi'ō ira, emalira moroi foeri, ba oe'wa'ō zi'ōli ba da'ō, famoenoe-
 4 ra; ba oenehcgō ira ba zi lō sōchi, ba tenga ba zi sōchi! (*Jer. 44, 11*).
 5 Ba ja'ia So'aja, Jehowa ngahōnō, na ibaja danō, ba alaōe, ba aboe dōdō dozi sonahia ba detenia, ba manōi danō ma'asagōrō, si mane Nilo, ba ifoeli alō, si mane Nilo ba danō Miseraji. (*Sin. 97, 5. F. 8, 8*).
 6 Ba mbanoea si ja'wa ilaoē mbate'e chōnia, ba ba goeli danō itaroe'ō nōoe chōnia, no hoemedē ia ba nasi ba no ifadoewa ba goeli danō misa — Jehowa dōinia. (*Sin. 104, 3. F. 5, 8*).
 7 II. Hadia, tenga si mane Dawa Gaitiofia ami chōgoe, ja'ami Irao-

no Gizeraēli? i'wa'ō Jehowa. Hadia, lō ni'ohēgoe mija'wa Iraono Gize-
 raēli moroi ba danō Miseraji, ba Dawa Wilisiti moroi ba Gafora, ba Dawa Garamo moroi ba Giri? (*Jer. 47, 4. F. 1, 5*). Ba hiza, ba inehegō
 8 mbanoea seboea horō andrō So'aja, Jehowa; ba oehori ba goeli danō. Ba lō'ō sa oefaloea sibaī wangohori ma'owoe Jakobo andrō, i'wa'ō Je-
 9 howa. (*Jer. 5, 18; 30, 11*). Hiza sa, oebe'e li dania, ena'ō lasichi ma'oe-
 woe Jakobo, ba niha baero fefoe, timba na lasichi dambōni ba da-
 ta, ba samboea ngawoea lō aechoe ba danō. Ba mba'wa zi'ōli mate
 10 dozi si so horō ba mbanoeagoe, sangoema'ō tōdōra: „Lō ichamō ita famakiko, lō ihawoei ita!" (*F. 6, 3*). Ba na loeō da'ō, ba
 11 oefoeli oetarce'ō nose Dawido andrō, si no adcedoe, ba oefoeli oe'-
 a'azōchi zadoedoenia; adoedoea-
 12 nia, ba oefoeli oefasindro, ba oefoeli oe'otomosi, si mane ba gōtō
 fōna. (*Hal. zin. 15, 16*). Ena'ō labe'e
 13 barō mbawara zi tosai Iraono Gedomo, ba soi bō'ō fefoe, ba nitōtōi
 tōigoe mege — i'wa'ō Jehowa, solaōe da'ō dania. Ba iroegi ba'wa dania,
 14 i'wa'ō Jehowa, ba ichamō zamasi samakoe, ba ichamō zolazi boea na-
 goe sanaroe; ba mowōi ōsi nagoe hili misa, ba maŋgoeloe hilihili fe-
 15 foe. (*Joēl. 3, 18*). Ba oefoeli oe'azō-
 chi mbanoeagoe Iraono Gizeraēli, ba tobali na lafoeli lataroe'ō mba-
 noea si no adoedoe, ba la'onahia gōi, ba na lafazōchi kaboe nagoe,
 ba labadoe gōi nōsi mboea, ba na latanō geoe sowoea, ba la'ā gōi
 mboeania. Ba amaedola oetanō ira
 15 ba danōra, fa bōi sa'ae adeha ira ba danōra andrō, nibe'egoe chōra,
 i'wa'ō Jehowa, Lowalangioe. (*Jer. 32, 41*).

Soera

G O B A D I A.

I. Fanegoe Iraono Gedomo, me no fajaŵa ira, ba me no omoeso dōdōra wamakao Ndraono Gizeraēli.
II. Amaboe'oeala li: fangorifi ba Ziona.

1 I. Fama'ele'ō chō Gobadia. Da'ō niŵa'ō Zo'aja, Jehowa, ba chō Ndraono Gedomo andrō: No marongo doeria chō Jehowa, ba no moefatenge zinenge ba niha baero, [no imane]: Talaboe, mōi ita manoeŵō ja'ira! (*Jer. 49, 7 b. t.*). Hiza, 2
2 oehōndrōgō tooe ndra'oegō, ba ngai soi bō'ō, ni'ositengagō manō ndra'oegō dania. No ifowōhō ndra'oegō 3
3 tōdōoe si fajaŵa andrō, no amaedola zi so omo ba dete gara ba hili ndra'oegō, ba dadaoma si no alaŵa 4
4 jaŵa, no ōmane dōdōoe: „Ha niha zanoeli'ō tooe ja'odo!” Ba he no ba zalaŵa jaŵa ōbe'e gazonimō, si mane mojo, he ba ngai ndrōfi si jaŵa ōbe'e, ba oetoele'ō 5
5 tooe ndra'oegō moroi ba da'ō, iŵa'ō Jehowa. Na mōi jomo chōoe zanagō, si faraboe ba zi bongi — ba no nifakao sibai ndra'oegō — ba 6
6 ha ndrohoendrohoe zomasi ira sa atō la'oloi'ō. Ba na mōi ba kaboe-mō zaneteoe boea nagoe. ba hadia, 7
7 lō lasaigō wo'oe'oe? Ba no mocboe'ai sibai nomo ma'oe'oe Gezae, iroegi wondrege mbinimbini! 8
8 Latimba ami dozi si fa'awō chōmi mege, lō lafa'amōi ba danōra ami; lalimo ami si no fahoewoe chōmi mege, lahōndrōgō ami; si no mangā gōmi mege, ba lalaoe dandraŵa chōmi, si lō oroma. Hiza, na

leoe da'ō — iŵa'ō Jehowa — ba oehori zatoeatoea ba Ndraono Gedomo, awō wa'aboto ba dōdō ba hili ma'oe'oe Gezae. (*Jes. 29, 14*). Satalō tōdō dania zabōlō andrō 9
9 chōmi, ja'ami, banoea Dema, ena'ō samōsa lō tosai dania niha ba hili ma'oe'oe Gezae, ena'ō ahori, ba wasōndrata andrō. (*Hez. 25, 13*). Si tehawoe fa'aila dania ndra'oegō, 10
10 bōrō horōoe andrō chō nachioe Jakobo, ba nihori ndra'oegō, si lō foelitō. (*Moz. IV. 27, 41. Sin. 137, 7. Hez. 35, 5. Amos. 1, 11*). Me leoe mōi'ō oedoenia, me leoe la'oloi'ō 11
11 gana'ania niha bō'ō, me atoe'a ba mbanoeania Ndrawa, ba me fadahōdahō ira ba Jeroezalema, ba no so gōi ndra'oegō, hoelō na awōra ndra'oegō. (*Nga'ēt. II. 21, 16 b. t.*). Bōi omoesoi'ō dōdōoe, ba mbaŵa 12
12 wamakao andrō, chō nachioe, ba mbaŵa wa'ate'ala andrō chōnia. Bōi owoeawoea dōdōoe ba mado Joeda andrō. na baŵa wa'atekikora; bōi ōmanō wamaboka 13
13 bawoe, na baŵa wa'atosasa chōra. Bōi tōrō mbawa gōli mbanoeagoe, 13 na baŵa wamakao chōra; bōi omoeso dōdōoe gōi ba wamakaora, na baŵa wamakao chōra, ba bōi babaja zi so chōra, na baŵa wamakao chōra. Bōi iagō wabaliŵa 14
14 lala, ba wamoeneo soloi, banoeara, ba bōi ra'oe zoloi andrō, na baŵa wa'atosasa! (*Hez. 35, 15*). Noa sa 15
15 ahātō mbaŵa andrō chō Jehowa, ba niha baero fefoe [baŵa wangoe-hoekoe]. Tesoelōni chōoe nilaoemō

- andrō, mangandraoeli ba hōgōoe | me no moroi ba li Jehowa. Banoea 19
 16 wolaoemō! (*Joël. 2, 1*). Si mane fa-
 madoemi mege ba hili ni'amonī'ō | tánō raja andrō zangochōgō hili
 andrō chōgoe, si manō dania wa- | Ndraono Gedomo, ba banoea ba
 madoe niha baero fefoe, si lō aetoe; | zalo'o zangochōgō tanō Ndrawa
 mamadoe ira ba mangohofō, ba | Wilisiti; ba he benoea mado Ge-
 tobali si mane si lō mangila haga | refaji, ba he benoea Zamaria, ba
 zi moloee! | la'otanō, ba mado Mbenijami za-
 17 II. Ba ba hili Ziona, ba so wa- | ngai tanō Gileadi. Ba Iraono Gi- 20
 ngorifi, ba „ni'amonī'ō" dōinia, ba | zeraēli ni'oloi'ō mege, banoea sarō
 la'ochōgō dāna chōra ma'owoe | andre, ba la'ochōgō danō Ndrawa
 18 Jakobo. Tobali alitō nga'ōtō Ja- | Gana'ana, iroegi tánō ba Zarefa,
 kobo, ba holahola galitō nga'ōtō | ba ni'oloi'ō, banoea Jeroezalema, si
 Josefo. Ba ma'owoe Gezaoe, ba | so ba Zefarada, ba la'ochōgō mba-
 tobali tōla wache sokōli, ba ira'i | noea tánō raja. Sangorifi zana'wa 21
 alitō no mege, ba i'ā, ba tobali lō
 hadia ia zi tosai nga'ōtō Gezaoe; | hili Ziona, ba wamatōrō hoekoe
 ba hili ma'owoe Gezaoe, ba chō
 Jehowa wa'arazo.

Soera

J O N A.

FAZA 1.

I. Hoemedede Lowalangi chō Jona, ifatenge ia ba Niniwe; moloī Jona. II. Bade, sata'oe zolojo. I'omba-cha'ō Jona, wa ja'ia mbōrō wōnoe Lowalangi andrō. III. Latibo'ō ba nasi ia.

- 1 I. Ba hoemedede Jehowa chō Jona, ono Gamita'i, imane: (*Raz. II. 14, 25*): Faoso, ae ba Niniwe, banoea seboea andrō, ba angombacha chōra; noa sa iroegi ndra'o, ba da'e si ja'wa horōra andrō! (*Moz. I. 10, 11; 13, 21. F. 18, 5*). Ba maoso Jona, ba woloī chō Jehowa, isa'wa Darisi ena'ō. Ba iroegi si toee Jafo, ba isōndra nowo, sana'wa Tarisi. Ba ibe'e wanofa, ba mōi ia ja'wa, ba wefao chōra ba Darisi, ba woloī chō Jehowa. (*Hal. zin. 9, 36*).
 2
 3
 4 II. Ba ifatōrō nangi sabe'e ba nasi Jehowa, tobali bade sabōlō-
 bōlō, ba nasi, hatō ma'ifoe tō, ba aboto nowo. Ba ata'oe sibai zolohe 5
 owo, ba i'angarōfi li Lowalanginia zamōsana. Ba latibo'ō ba nasi gamagama ba nowo, ena'ō aoha. Ba no mōi si toee Jona, ba wondrege si toee ba nowo, no ifadōlō ia, ba mōrō sibai. Ba mōi chōnia Nakoda, 6
 imane chōnia: Hadia chōoe da'ō, wa mōrō'ō? Faoso, angarōfi li Lowalangimō! Ma atō itōrō tōdō Lowalangi da'ō ita, fa bōi ahō-
 ndrō ita! Ba faoma lamane chō 7
 nawōra: Talaboe, talaoe fadahōdahō, ena'ō tasōndra, ha niha mbōrō, wa gōna ita famakao andre! Ba me fadahōdahō ira, ba Jona zi gōna. Ba lamane chōnia: Ombacha'ō 8
 chōma, ha niha mbōrō, wa gōna ita famakao andre: Hadia halōhalōwōoe, ba heza ō'otarai? Ha banoea ba ha soi ndra'ogō? Ba i- 9

mane ehōra : Niha Heberaio ndra'odo, samosoemange Jehowa, Lowalangi zoroego, sombōi asi ba tanō sabe'e. Ba ata'oe sibai niha andrō, ba lamane ehōnia : Hadia nilaoemō andrō ? Noa sa larongo niha andrō, wa no soloi ehō Jehowa ia, me no i'ombacha'ō chōra. Ba lasofoe ehōnia, lamane : He mawisa ehōoe, ena'ō tebato mbade andre ehōda ? itoegoe manō eboea ndroeloe. Ba imane ehōra : Miteojoe ndra'o ba mitibo'ōdo ba nasi, ba ahono chōmi nasi. Noa sa aboto ba dōdōgoe, wa no ja'odo mbōrō, wa gōna ami bade sabōlōbōlō andre !

III. Ba laforege niha andrō, ba wolohe ba laboea owō, ba tebai ; me itoegoe manō abōlōbōlō mbade andrō chōra. Ba la'angarōfi li Jehowa, lamane : He Jehowa ! Bōi be'e tekiko ndra'aga, bōrō noso niha andre, ba bōi be'e ba hoeloema ndro zi lō horō ! Noa sa ōlaoe zomasi ndra'oegō, ja'oegō Jehowa ! Ba latoejoe Jona, ba latibo'ō ba nasi ; ba dōhō mbade. Ba ata'oe sibai niha andrō Jehowa, labe'e ehōnia zoemange nitaba ba lafaboe'oe na chōnia.

FAZA 2.

Itōlō Jona i'a, mangandrō ia ba i'oeta'ō ia i'a andrō.

Ba ifatōrō gi'a seboea Jehowa, ba wanōlō Jona. Ba tōloe ngaloeo ba tōloe mbongi Jona ba daloe gi'a. (*Mat. 12, 40 ; 16, 4. Loek. 11, 29 b. t.*). Ba mangandrō Jona ba daloe gi'a andrō ehō Lowalanginia Jehowa, imane : „Ba wa'atosasagoegoe andre oe'angarōfi li Jehowa, ba no itema ligoe ; moroi ba daloe mbanoea tooe moe'ao ndra'o, ba no ōfondrondrongo ligoe. (*Sin. 120, 1*). No ōtibō'ō ba namō ndra'odo, ba daloe nasi, ba no te'oe'oe ndra'o hooe, no ihawoei ndra'o hooe ba doeloe andrō chōoe, fefoe.

No oemane sa'ae dōdōgoe : No te-tibo ndra'odo, lō'ō sa'ae ōfaigido ! Hadia, ifoeli maō oe'ila gosali andrō ehōoe, ni'amoni'ō ? No te'oe'oe ndra'o asi, iroegi nosogoe, no ifasoeci ndra'o hooe, no ibōbō hōgōgoe doe'oe ba nasi. No noemalō si tooe ndra'o ba wondrege dajadaja hili ; ilazi ndra'o tanō, si lō mamalōmalō. Ba no ōsōbi jawā nosogoe, moroi ba gohokoho, ja'oegō Lowalangigoe Jehowa ! Me no aragoeragoe baeha dōdōgoe, ba itōrō tōdōgoe Jehowa, ba iroegi ndra'oegō fangandrōgoe, ba gosali andrō ehōoe, ni'amoni'ō. Si olembai adoe faja andrō, ba la'ositengagō wa'eboea dōdō andrō, si faloecha ira ena'ō. (*Sin. 144, 2*). Ba ja'odo, ba oe'eboea'ō ligoe wangandrō saoha gōlō ehōoe, oefosoemange ndra'oegō ; hadia nifaboe'oeogoe, ba oeboe'a : ehō Jehowa i'otarai fangorifi !” (*Sin. 3, 9 ; 50, 14*). Ba ibe'e li chō gi'a andrō, Jehowa, ba i'oeta'ō baena Jona.

FAZA 3.

I. I'ombacha'ō wa'atekiko Niniwe Jona, me no ifoeli i'wa'ō chōnia Jehowa. II. Mangaloeloe mbanoea Niniwe andrō, ba ihachōsi tōdō ira Lowalangi.

I. Ba ifoeli hoemede Jehowa chō Jona, imane : Faoso, ae ba Niniwe, banoea seboea andrō, ba toeriagō ehōra ni'wa'ōgoe ehōoe. Ba maoso Jona, mōi ia ba Niniwe, i'o'ō ni'wa'ō Jehowa chōnia. Ba no banoea seboea sibai Niniwe andrō, tōloe ngaloeo fofanō wa'anaoe. Ba ibōrōtaigō Jona itōrō newali mbanoea, ma'ōchō fofanō, mangombacha ia, imane : Hatō ōfa woeloe wongi, ba adoedoe Niniwe !

II. Ba fadoehoe dōdō mbanoea Niniwe chō Lowalangi, la'wa'ō wamoni ba la'obaroe mbaroe ba wa'aboe dōdō, he satoea ba he iraono.

(Dan. 9, 3. Mat. 12, 41, Loek. 11, 30).

- 6 Ba me irongo doeria andrō razo Niniwe, ba maoso ia, irōi dadaoma razo, iheta mbaroenia baroe seboea, ihalō haloebaloenia mbaroe ba wa'aboe dōdō ; ba moedadao ia bawoe.
- 7 Ba ifatenge zihede ba mbanoea Niniwe, imane ; Da'ō gorōisa razo ba orōisa nawōnia sala'wa : Bōi manga niha ba he oerifō, he sa'wi, ba he biribiri ; lō tola mōi ba ndroe'oe, ba lō tola labadoe nidano. La'obaroc mbaroe ba wa'aboe dōdō — he niha, ba he oerifō — ba laforege wanganrōfi li Lowalangi, ba ibōhōli mboeabocania si lō sōchi andrō zamōsana, awō horō andrō, si no falembea ba dangara. (Jes. 59, 6). Ma atō aloeloe dōdō Lowalangi, ma arōerōoe ba dōdōnia, ma alō wōnoenia, fa bōi tekiko ita ! (Joel. 2, 14).
- 10 Ba me i'ila wolaoera Lowalangi, wa labōhōli mboeaboeara si lō sōchi andrō, ba arōerōoe ba dōdō Lowalangi wamakiko andrō niwa'onia, fameta'oe ja'ira, ba lō ifaloca. (Jer. 18, 8).

FAZA 4.

I. Itahigō Lowalangi Jona, ba wa'ahachō dōdōnia andrō. II. I'ailasi Jona Lowalangi, ibe'e famaedo lafandroe andrō.

- 1 I. Ba abao sibai dōdō Jona, mofōnoe ia. (Loek. 15, 20). Ba mangandrō ia chō Jehowa, imane : He Jehowa, ja'ia da'ō niwa'ogoe, me sodo ba chōma na, ba da'ō mbōrō woloigoe, me oesa'wa Darisi ena'ō, fa bōi si manō ! **Noa sa aboto ba dōdōgōe, wa no Lowalangi seboea tōdō ba sahachō tōdō ndra'oegō, si lō aliolio mēfōnoe ba si no fahōna**

fa'asōchi dōdō, awō wa arōerōoe ba dōdōoe dania wamakiko andrō [niwa'ōoe] ! (Moz. 11, 34, 6. Sin. 86, 5. Joel. 2, 13). Ba etoe'ō manō sa'ae nosogoe, ja'oegō Jehowa, sōchi sa na matedo, moroi na aعرido !

II. Ba imane Jehowa : Hadia, si ndroehoe, so mbōrō wōnoemō andrō ? Ba iheta ia jomo ba mbanoea Jona, tooe mbanoea i'ia'gō, tánō ba gatoemboechea loeo. Ilaoe nose chōnia ba da'ō, ba moedadao ia baose andrō. ba loemō, ba wamaigi hadia nifatōrō [Jehowa] ba mbanoea andrō. Ba ifatoenboe'ō lafandroe Jehowa, Lowalangi ; manōi, ja'wa Jona, ena'ō teloemō hōgōnia, ba ena'ō dōhō walōsōchisōchi dōdōnia ; ba omoeso sibai dōdō Jona lafandroe andrō. Ba me moloee, me mahemoloe o, ba i'asogō geekoeō Lowalangi, sanōgi tōla lafandroe, ba aleee. Ba me tocmboe loeo, ba ifatōrō nangi timoe, angi lōchō, Lowalangi, ba ihandro hōgō Jona sino, ba atata sibai dōlania. Ba omasi ia mate, imane : Sōchi na matedo, moroi na aعرido ! Ba imane Lowalangi chō Jona : Hadia, si ndroehoe, so mbōrō wōnoemō, ba lafandroe andrō ? Ba imane : Tenga si lō bōrō, na mofōnoc ndra'odo, iroegi wa'amategoe ! Ba imane Jehowa : Ja'oegō, ba no sahachō tōdō lafandroe andrō, si lō erege dōdōoe ba si tenga ni'e'boeamō ; ha sara wongi wanōinia ba ha sara wongi gōi wa'amatenia. Ba ja'odo, ba hadia, ba lō oeha-chōsi tōdō Niniwe andrō, banoea seboea, si no tōra 120,000 nono niha, si lō mangila hezo gambōlō, ba hezo gābera, awō gocrifō niha, soja sibai ? (Sin. 145, 9).

M I C H A.

FAZA I.

Fangoehoekoe Samaria, awō Jeroezalema. I. I'etoe'ō hoekoe Zamaria, awō hoekoe Jeroezalema, sangoehoekoe ōsi goeli danō. II. Fangarōngarō, me no adoedoe mbanoea'mado Joeda andrō.

- 1 Da'e daroma li Jehowa andrō, niw'a'ōnia chō Micha andrō, banoea Moreseti, me loeo razo mado Joeda Jotamo ba Ahasi ba Hisikia; niw'a'ō chōnia, nitandrōsaigō ba Zamaria ba ba Jeroezalema. (*Nga'ōt. II. 27, 1. Raz. II. 16, 1; 18, 1; 15, 32. Jes. 1, 1. Jes. 26, 18*).
- 2 I. Mifondrondrongo, ja'ami niha baero, fefoe! Be'e mbōrō dalingaoe, ja'oegō tanō, fabaja ōsioe! Ba acha mōi si so ba mbōrō Zo'aja, Jehowa, ba chōmi andrō, So'aja andrō, moroi ba gosalinia andrō, ni'amonī'ō. (*Moz. V. 32, 1. Jes. 1, 2*). Hiza sa, mangefa ba nahiania Jehowa, mōi ia mitooe ba itōrō misa hili ba goeli danō. (*Moz. V. 32, 13; 33, 29. Sin. 115, 3. Jes. 26, 31*). Ba alaoe hili, barō gahenia ba asila zalo'o, timba zigoesigoe ba galitō ba timba nidanō, moroi ja'wa ba hili. (*Sin. 97, 5. Amos. 9, 5*).
- 3 Bōrō da'ō fefoe, ba olalōwa ma'oe-woe Jakobo, awō horō Ndraono Gizeraēli andrō. Hadia golalōwa ma'oe-woe Jakobo andrō? Hadia, tenga Samaria andrō? Ba hadia horō mado Joeda? Hadia, tenga Jeroezalema andrō? (*Raz. II. 23, 13*). Ba oebali'ō sa'ae baho gara ba mbenoea Zamaria, oebali'ō naha
- 6

kaboe nagoe. Ba karania, ba oefagaōlō mitooe ba zalo'o tanō, ba oe'oroma'ō dajadajania. Adoe niffofō andrō chōra, fefoe, ba nirasa, ba boeala andrō chōra, fefoe, ba nitoenoe ba galitō. ba he naha nadoe andrō chōra, fefoe, ba oebali'ō tanō si mate; me no loeo zohorō mege wangōhōna ja'ia, ba si tobali loeo zohorō zoei dania.

II. Andrō wa mangarōngarō ndra'o, ba mege'egedo, mowaōwaō manō ndra'o, lō badagahe ba lō baroe seboea; oelaoe mege'ege, si mane asoe ana'a, ba mangarōngarōdo, si mane fofō ondra. (*Job. 30, 29. Jes. 21, 3. Jer. 4, 19*). Me no tebai nidaloedalocni zochora andrō; iroegi sa'ae mado Joeda, ichamō mbawa gōli mbanoeagoe andrō, iroegi Jeroezalema! Bōi sa mifarongogō ba Gata, bōi mi'ege'ege ba Ako! Ba Mbeti Afera milaoe gawoegawoe ba nōsimi. (*Sam. II. 1, 20. Jer. 6, 26*). Mitōrō, ja'ami banoea Zafiri, si lō baloebaloe, acha aila ami! Ata'oe mōi tooe mbanoea Za'ana; fege'ege Mbeti Eseli andrō zi fatimba chōmi, na mi'iagō da'ō ena'ō. (*Jes. 47, 3*). Manizinizi sa'ae mbanoea Maroto andrō, wanggaloei fangorifi; so sa wamakiko mbawa gōli Jeroezalema, si otarai moroi ja'wa chō Jehowa. (*Amos. 3, 6*). Mifa'anō koedo, ba goereta, ja'ami banoea Lachisi! Da'ō zamobōrō horō ba mbanoea Ziona, me no ba chōoe tesōndra lalō Ndraono Gizeraēli andrō. Andrō wa ōbe'e

7

8

9

10

11

12

13

14

zoera wangefa ba Moreseti Gata ;
 tobali falimosa ba razo Ndraono
 Gizeraéli nomo ba Nachisibi andrõ.
 15 Samoeza 'tõ oefatõrõ chõmi zanoewõ
 wõ ja'ami, ja'ami banoea Maresa ;
 16 laroege dania Gadoela salaŵa Ndrao-
 no Gizeraéli. Fatõwõ'õ mboemõ, awõ
 gambioe, bõrõ ndraono omasiõ a-
 ndrõ chõoe, ebolo'õ zi lõ boe, si
 mane ba wofõ nazari ! aheta sa ira
 chõoe, ni'oloi'õ.

FAZA 2.

I. Alai zalaŵa samalangõgõ side'ide,
 ba si lõ ba dõdõ niŵa'õ zama'ele'õ.
 II. Amaboe'oula li, fondrara dõdõ.

1 I. Alai zamachai si lõ atoelõ, ba
 sama'oea si lõ sõchi, ba gasora [ba
 zi bongi], ba wamaloea ja'ia, na
 moloeo, na ha si'aikõ lasõndra lala.
 2 (*Job. 12, 6*). Na omasi ira mbenoea,
 ba la'ochõgõ ; ba na omo zomasi
 ira, ba lafadõni ba nawõra. Lafakao
 nawõra, ba lahalõ manõ zi so
 chõra ; lafalangõgõ manõ zochõ, fa-
 baja si so chõnia. (*Jes. 5, 8. Amos.*
 3 *2, 7. 8*). Andrõ wa imane Jehowa :
 Hiza, no so ba dõdõgoe zi lõ sõchi,
 nilaoe ba mbanoeagoe andrõ, si
 tebai mifadõni mbagimi, ba si tebai
 mifaõga mbawami ba wowaõwaõ,
 4 me baŵa si lõ sõchi dania da'õ !
 (*Amos. 5, 13 ; 2, 14-16*). Na loeo
 da'õ dania, ba manoenõ niha, fan-
 go'aja ja'ami, ba latema la'e'esi
 ami, lamane : „Noa sa'ae ! No sa-
 doedoe manõ mbanoeada. Nisoe'a
 sinali mbenoea mbanoeada, ba wa-
 maosa ! Ifadõni manõ chõma ! Ba
 niha baero ifaosa mbenoeamv !”
 5 Andrõ wa lõ chõoe, samatõrõ sinali
 fanoe'a ba dâna ba mbanoea Je-
 6 howa. Lamane bewera : „Bõi milaoe
 deatea mbewe.” „Bõi lahalõ teatea
 mbewera da'õ ! Lõ aetoe wango'aja
 andrõ !” (*Jes. 30, 10. Amos. 7, 16*).
 7 Hadia manõ hoeohoeo andrõ, ja'ami
 ma'owoeo Jakobo ? Hadia, si ono
 wõnoetõ Jehowa, ba no si manõ
 wolaoenia ? **Hadia, tenga fangorifi**

daroma linia, tenga fangorifi zadõlõ
tõdõ wanõrõ lafania? Ba no ara 8
 sa'ae, ba molaŵa mbanoeagoe andrõ,
 si fa'oeoedoe ira. Ba zanõrõ si lõ fa-
 maoeoedoe dõdõ, ba sanoezoedoe tõdõ
 fagoeagoeasa, ba misõbi mbaroe 9
 seboea, baloebaloe gameza. Ira ala-
 we mbanoeagoe, ba mitimba jomo
 ba nomora, sohaaoe dõdõra, ba
 ba ndraonora, ba mifadõni naja a-
 ndrõ nibe'egoe, ba lõ mifoeli. Mi- 10
 faoso, milaboe ami ! lõ'õ sa tola
 mi'iaõgõ da'e, bõrõ wa'ara'ira'io a-
 ndrõ, famakiko ba famoenoe. (*Moz.*
III. 18, 25). Na ilimo ena'õ ndrã'oe- 11
 gõ sama'oea angi ba faja, na imane
 ena'õ : Da mama'ele'õ ndrã'oe chõoe :
 agoe ba hadia ia nibadoe, si ma-
 boe ita ! — da'õ zama'ele'õ zi gõna
 ba mbanoea andre ! (*Jes. 30, 10*).

II. Ahori oe'ozaragõ ami, ja'ami 12
 ma'owoeo Jakobo ! Ahori oefoeli
 oe'owoeoi zi toesai Iraono Gizeraéli !
 Oe'oroedogõ ira, si mane hiribiri
 ba kandra, si mane nikoebaloi ba
 mbenoea, ba tobali ato sibai, siroe-
 roeroeroe ! (*Jer. 31, 10*). Ba mowaõ- 13
 waõ fõnara zamolala ja'ira ; lati-
 mba zi fatimba ba latõrõ manõ,
 lasaŵa baero mbawa gõli. Ba mo-
 waõwaõ fõnara razora, ba Jehowa
 zolohe ja'ira. (*Jes. 52, 12*).

FAZA 3.

I. Fama'ele'õ nitandrõsaigõ ba
 zalaŵa Ndraono Gizeraéli. II. Nita-
 ndrõsaigõ ba zama'ele'õ andrõ. III.
 Bõrõ zalaŵa ba ere ba sama'ele'õ
 andrõ, wa gõna famakiko Jeroeza-
 lema.

I. Ba no oemane : Mifondrondro- 1
 ngo ae, ja'ami hõgõ ma'owoeo Ja-
 kobo ba ja'ami samatõrõ nga'õtõ
 Gizeraéli. Hadia, tenga sangila hoe-
 koe ami ena'õ ? (*Jer. 5, 5. F. 6, 8*).
 Labõhõli zi sõchi, ba eboea dõdõra 2
 ba zi lõ sõchi, labo'ai goeli nawõra,
 ba lafaefa nagole ba dõla. (*Jes. 5,*
20). Òra nõsi mbanoeagoe andrõ, 3
 labo'ai goeli ba nõsi ba lafatõ dõla ;

- latatawi, si mane nibe'e bawoe, si
mane nagole ba mbalanga. (*Sin. 14,*
4). Avena dania mangarõngarõ ira
4 ehõ Jehowa, ba lõ'õ sa ifondron-
drongo lira, ba ibini'õ mbawania chõ-
ra, na loeo da'õ, bõrõ me no lalaoe
zi lõ sõchi. (*Job. 27, 9; Amaed. 1,*
29. *Hez. 8, 18*).
- 5 II. Da'õ niw'a'õ Jehowa ba za-
ma'ele'õ andrõ, si no molohe ba lala
eloengoea banocagoe, sangoema'õ :
„Ja ahowoe!” na so gõra; ba si lõ
mame'e gõra, ba lasoewõ. (*F. 2, 11.*
6 *Mat. 7, 15*). Andrõ wa itõrõ ami
si bongi, lõ angilata, ba fa'ogõmi-
gõmi, lõ fangombacha lala; aechoe
leo ba zama'ele'õ andrõ ba ogõmi-
gõmi chõra ba zi ma'õchõ. (*Jes. 8,*
7 *22. Amos. 8, 9*). Ba tobali si lõ boto
zangi'ila andrõ, ba saila zama'e-
le'õ; dozi dania labaloe'õ gambira,
me lõ itema lira Lowalangi! (*Sach.*
8 *8, 4 b. t.*). Ba ja'odo. ba si no fahõ-
na fa'abõlõ, Eheha Jehowa ba hoe-
koe satoelõ ba fa'abe'e, ba wango-
mbacha ba ma'oe'woe Jakobo fan-
gerogõra Lowalangi. ba ba Ndrao-
no Gizeraeli horõra. (*Jes. 50, 4; 58,*
9 *1*).
- 10 III. Mifondronrongo, ja'ami hõ-
gõ ma'oe'woe Jakobo, ba ja'ami sa-
matõrõ nga'õtõ Gizeraeli, sanoezoe
tõtõ ba hoekoe satoelõ ba samila'õ
sadõlõ fefoe: (*Amos. 5, 7*). Fange-
enge'e wanaroe'õ Ziona ehõra ba
horõ wanaroe'õ Jeroezalema. (*Hez.*
11 *22, 27. Nga'õt. II. 23, 3*). Manga ga-
na'a zala'wa, ba wolohe ba lala
hadia ia, ba ere chõra, ba latema
leo ba wamahaõra; sama'ele'õ
chõra, ba no sama'ele'õ nifoleoe,
ba ladõnadõna chõ Jehowa, lamane
dõdõra: So sa atõ ba ehõda Jeho-
wa, tebai gõna famakao itá! (*Sam.*
12 *I. 8, 3. Jes. 1, 23. Hos. 4, 18*). Andrõ
wa lafakoe nowi dania Ziona, bõrõ
ami, ba Jeroezalema, ba si tobali
adoedoela, ba hili satoea eoe dania
hili gosali andrõ! (*Sin. 79, 1. Jer.*
26, 18. Loek. 19, 43).

FAZA 4.

I. Amaboe'oea li: fa'ohabaoe dõ-
dõ dania. II. Ba so na wa'afõchõ
oea, timba wa'afõchõ hoeloe, ba
mbanoea Ziona andrõ.

(*Faigi gõi Jes. 2.*)

- I. Ba ba gõtõ safoeria dania, ba 1
si no modajadaja saro hili gosali
Jehowa andrõ, sala'wa hili ba sana-
loe'i hilihili misa; ba lahoeroefai
ia niha baero. (*Sach. 8, 21-23*). Oja 2
soi dania zi maoso, ba lamane:
„Talaboe, tasa'wa mijawa hili Je-
howa andrõ, ba osali Lowalangi,
ena'õ ifahaõ ita ba lala andrõ ehõna,
ba ena'õ lalania andrõ tatõrõ!” **Me**
ba Ziona i'otarai amacheita andrõ,
ba ba Jeroezalema i'otarai taroma li
Jehowa. (*Sin. 25, 4; 122, 1. Sach. 8,*
3 *18; 14, 16 b. t.*). Ba oja soi dania
nifatoenõnia hoehoe, ba he ba ni-
ha baero sabõlõ, iroegi ba zarõoe,
ba ja'ia zangetoe'õ hoekoe; ba la-
bali'õ fakoe zi'õlira si'õli nihaogõ,
ba tohora, ba labali'õ fondra'a. Sa-
mboea lõ soi sa'ae solohe si'õli, ba
wanoe'õ soi bõ'õ; lõ'õ sa'ae lafa-
maha ira ba wanoewõ. (*Joel. 3, 15*).
Sahono manõ dania zamõsana ba 4
loemõ nagoe chõnia ba ba loemõ
marafalania, lõ si keani ja'ia, me
no Jehowa ngahõnõ zangoema'õ.
(*Raz. I. 4, 25. Jes. 11, 6 b. t. Jer. 30,*
5 *10*). Ba niha bõ'õ fefoe, ba no tõi
Lowalangira chõra, ba wanõrõ la-
lara, ba chõdá, ba no tõi Lowala-
ngida Jehowa, ba wanõrõda lalada,
gõtõgõtõ wa'ara! Ba na loeo da'õ, 6
i'wa'õ Jehowa, ba oe'ozaragõ zi no
mangahole'õ ja'ira, ba oe'owoeloi
zi no moezaewe, fabaja si no oe-
be'e te'ala mege. (*Moz. V. 30, 4*).
Ba edõna oe'orifi zi no mangaho-
le'õ ja'ira, ba oebali'õ soi sato ni-
ha zi no moezaewe misa. Ba razora
Jehowa, ba hili Ziona andrõ, i'o-
tarai da'õ, ba iroegi zi lõ aetoe.
(*Hez. 34, 16. Sef. 3, 19. Dan. 2, 44*).
Ba ba chõmõ andrõ, ja'oe'õ mali- 8

- ge Ederi, hilihili mbanoea Ziona, ba mōi chōoe wa'asalaŵa fōna, mangawoeli chōoe, fa'arazo ba mbanoea Jeroezalema! (*Moz. I. 35, 21*).
- 9 II. Hana wa si manō wanganrōngarōmō? Hadia, lō razo chōmi, ba ma no mate zamobawa lala chōmi, wa no gōna faniri ndr'a'oegō,
- 10 timba zadono? Mikōrōboei ami, ja'ami Siona, ja afōchō hoelocmi, si mane ba zadono! Saheta jomo ba mbanoea sa'ae ami, ba baero ba mbenoea mōrōmōrō ami, ba miroegi Mbabeli. Ba da'ō faloecha ami wanganorifi, ba da'ō i'efa'ō ami Jehowa, ba danga nemalimi! Ba ija'e, ba no oja soi sowoelo oedoemi, sangoema'ō: Jatoemōrō ira salacha chōra, ena'ō fa'omasida wamaigimaigi Siona andrō. (*Sin. 54, 9*). Ba ma'ifoe lō saboto ba dōdōra gera'era Jehowa andrō, ba lō la'ila watahōgō dōdōnia andrō, wa no i'owelo'i ira, timba nganoe'i wache
- 13 ba golajama mbasitō. Mifaoso. ja'ami banoca Ziona, ba mibōbōrō! Oebali'ō si'ōli sa'ae dandroemi, ba sa'ami, ba oebali'ō tōla garamba, ena'ō oja soi mifoeoe. Ba ō'amoni'ō chō Jehowa niraboera andrō [mege], ba ana'ara, ba ō'amoni'ō chō Zo'aja tanō ma'asagōrō. (*Sach. 4, 14; 6, 5*). Ba mi'owelo'i ami, ja'ami banoea nidegeni mege! No lafasoei ita fari [sanoewō]. Lafalisi oee dania mbo'ō zangochoekoe Iraono Gizeraēli. (*Joh. 18, 22*).

FAZA 5.

I. Fama'ele'ō: salaŵa andrō, banoea Mbetelechema, salaŵa sohahaoe dōdō mbanoea. II. Lō'ō sa'ae fajawesa ba he fame'e adoe.

- 1 I. Ba ja'oegō Betilechema Eferata, noa sa abōlō ide'ide ndr'a'oegō, ba wamadoro ja'oegō ba mbanoea zalaŵa ba mado Joeda ena'ō. Ba ba chōoe sa i'otarai chōgoe samōsa, si mōi samatōrō Iraono Gizeraēli; me i'fna sa'ae mbōrōta-
- nia, ba gōtō fōna siba sa'ae. (*Mat. 2, 6. Joh. 7, 42. Amaed. 8, 23*). Andrō wa iloeloe ira, iroegi loeo no madono zo'ono andrō. ba iroegi mangawoeli niwania si tosai andrō, awō Ndraono Gizeraēli. (*Jes. 7, 14. Fam. 12, 5*). Ba da'ō dania so ia, ba ba ikoebaloi dania ira, fa'abōlō Jehowa wa'abōlōnia, ba ba dōi Lowalanginia Jehowa, si no eboea siba; ba tobali sahono ira; seboea sa dania ia, iroegi ba wondree danō [wa'asalaŵania]. (*Sin. 72, 4, Jes. 9, 7. Hez. 34, 11*). Ba ja'ia dania wa'atoelō! Na lasaŵa danōda Dawa Asiria, na mōi ba chōda, ba dafitoe tabe'esanimba ja'ira koebalo mbiribiri, ba da'waloe zalaŵa. (*Ejes. 2, 14*). Da'ō dania zamatōrō si'ōli ba zi so ba danō Ndrawa Asiria, ba fōda si no moesobi lafatōrō ba danō Nimerodi, ba tobali i'orifi ita, lō ibe'e ba danga Ndrawa Asiria ita, na lasaŵa danōda, na mōi ba chōda. (*Sach. 8, 13. Sin. 110, 3*). Ba si tosai ma'oevoe Jakobo, ba niha baero, sizaewe ba niha bō'ō, soja misa, ba tobali timba namo mbanoea, timba daŵa deoe, satoroe ba mboeloe zinanō, si lō manōtōna ba niha, si lō mombaloi fa'aso nihá. Si tosai ma'oevoe Jakobo andrō, ba niha baero, sizaewe ba niha bō'ō soja misa, ba tobali timba zingo ba goetoe ndrōe'oe, ba timba nono zingo ba ngawawá mbiribiri,, si hoendrahoe-ndra ba sanasawi na itōrō, lō sanganorifi. Sabōlō dania ndr'a'oegō, ba ōlaŵa zamakao ja'oegō, ba ahoi dania nemalioe fefoe!
- II. Ba na loeo da'ō, i'wa'ō Jchowa, ba oehori koedo chōoe, ba oeheta goereta, (*Sach. 9, 10*), banoea andrō ba danōoc, ba oehori, ba hati andrō chōoe, ba ahoi oedoedoegō. Ba elemoe andrō, ba oehori ba dangaoe, ba sanoto, ba lō'ō sa'ae ba chōmi. Adoe nifofōē andrō chōoe ba famaedo hadia ia, ba

oehori ba chōmi, ba lō'ō sa'ae mangaloeloe ndra'oegō ba nifazōchi
 13 dangaoe. (*Nach. 1, 14*). Aseramō
 14 andrō, ba oedeha chōoe, ba adoe-
 mō, ba oefoefoe. Ba oelaoe mbalō
 ba niha baero andrō, si lō mamondrongo ligoe, mofōnoedo chōra ba abao dōdōgoe.

FAZA 6.

I. Hoehoeo Jehowa ba mbanoeania. II. Ha famalalini era'era, si ndroehoendroehoe, zomasi Jehowa. III. Ba solaoe si lō sōchi, ba nihoekoe.

1 I. Mifondrongo hadia niwā'ō Jehowa: Faoso, fatoenō hoehoe ba zanehe hili, ena'ō irongo
 2 limō bawō andrō! Mifondrongo, ja'ami hili, hoehoeo Jehowa andrō,
 3 ba ja'ami si lō teboelō, ja'ami dajadaja danō! So sa hoehoeo Jehowa ba mbanoeania, ba ifatōrō
 4 hoekoe ba Ndraono Gizera'eli. (*Hos. 4, 1. Amos. 3, 9*). „Hadia horōgoe chōmi, ja'ami banoeagoe, ba heza
 5 goe! (*Jer. 2, 5*). Noa sa atō oe'ohē mija'wa ami moroi ba danō Misesaraji, no oc'efa'ō ami ba danō, ba zi
 6 no mōi sawoejoe ami, ba no oebe'e solohe ja'ami ndra Moze, A'aroni, Mirija. (*Moz. II, 15, 20*). Mitōrō-
 7 tōrō tōdōmi, ja'ami banoeagoe, hadia dōdō Mbalaki andrō, razo Ndraono Moabi, ba hadia niwā'ō Mbileamo andrō, ono Mbeoro, wane ma linia, ba he wisa, i'otarai Ziti, noemalō ba Giligala, ena'ō aboto ba dōdōmi wa'eboea dōdō Jehowa andrō.” (*Moz. IV, 22, 18; 25, 1. Jos. 4, 20*).

8 II. „Hadia ni'ohēgoe chō Jehowa, wangondrasi ja'ia, wangaloeloe chō Lowalangi ba zala'wa ja'wa? Hadia, oe'ohē chōnia zoemange nitocnoe, ono za'wi si dōfi fa'eboea? (*Sin. 50, 8; 51, 18, Jes. 1, 11*).
 9 Hadia, omasi Jehowa ngahōnō

mbiribiri si matoea, ba omasi ia hele fanicha si lō moetaha moe'era? Hadia, oebe'e chōnia zi a'a nonogoe, ba wameta horōgoe andrō; nga'ōtōgoe oebe'e chōnia, hōli nosogoe? **No i'wā'ō chōoe, ja'oegō niha, hadia zi sōchi! Ba hadia go-roisa Jehowa chōoe, baero ba w-laoe satoelō ba ba wangomasi'ō awōoe ba fa bōi fajawa ndra'oegō ba wanōrō lalamō, fōna Lowalangioe?** (*Moz. V, 10, 12*).

10 III. Fondrongo! Lō aefa' aefa we'ao Jehowa ba mbanoea, ba fangorifi larongo sangata'oeftōinia. Mifondrongo wotoe andrō, ba ha niha zangoema'ō ja'ia. Hadia, so jomo chō zeboea horō gana'a si lō atoelō, ba wangaloei ja'ia mege, awō laeroe sabōlō ide'ide, ni'elifi ena'ō? (*Amos. 8, 5*). Hadia, si lō sala zi so faliera falimosa ba tokosa naha zaga silō atoelō? (*Moz. III, 19, 35. Hos. 12, 8*). Na famakao awōra lafa'oea seboea ana'a ba chōra, ba na faja lalaoe banoeara ba na si falimo lela ba mbawara? (*Jer. 9, 8*). Ba ja'odo gōi, ba oebōrōtaigō oebōbōzi'ō, oe'asogō wanoedoegō, bōrō horōoe andrō. Na manga'ō, ba lō aboeso'ō oebe'e, dōrōdōrō manō wa'olofō daloemō a'ine. Ba na mangirō ndra'oegō, ba lō'ō sa atō zi tōra balazooe; si tōra, ba oeloeloe ba mbawa zi'ōli a'i. (*Moz. III, 26, 26*). Na manaroe fache ndra'oegō, ba lō mama-si'ō oebe'e! Na olazi mboea zai, ba lō obajoini fanicha ndra'oegō; ba na boea nagoe olazi, ba lō obadoc nōsi. (*Moz. V, 28, 38. Amos. 5, 11. Sej. 1, 13. Hag. 1, 6*). Ba no otōngōni gamachoitā Omeri, awō nilaoe zi samba omo ndra Ahabi, fefoe, tōdōra zi no mi'ohia'ō, ena'ō oebali'ō tanō si mate ndra'oegō ba fama'iki niha bō'ō zowanoea ba danō; tohare sa dania chōmi wango'aja niha baero. (*Raz. I, 16, 25-30*).

FAZA 7.

I. Fangarōngarō ba walōsōchi
Ndraono Gizeraēli. II. Fangandrō.

III. Ifoeli dania ihachōsi tōdō mba-
noeania Lowalangi.

- 1 I. Alai ndra'o, no timba zango-
zaragō boea geoe ndra'odo, hoelō
zangezōchōi wo'oewo'oe ba wane-
teoe boea nagoe: Lō'ō sa'ae boea
nagoe, ōgoe, ba lō'ō sa'ae boea
āra sahoelō, somasido ena'ō. (*Jer.*
24). Niha satoelō tōdō, ba no taja
ba danō; sadlō tōdō, ba lō'ō sa'ac
ba nihá; no dozi sanaro ira, ba
wange'enge'e; ilaoe goe'ō nawōnia
zamōsana. (*Sin. 12, 2. Jes. 57, 1*). Si
lō sōchi nifa'oea dangara ba wama-
loea ja'ia ba wa'lio. Salaŵa, ba
mangandrō ana'a, ba sangoehoe-
koe, ba itema loeo, ba seboeara, ba
iŵa'ō manō zomasi dōdōnia; si ma-
nō wamachaira ja'ia. (*F. 3, 11*). Si
sōchira, ba no timba manaze, ba
satoelō, ba no atarō moroi ba gōli
hao mbitaha. Baŵa zanaro andrō
chōoe, fangotōe'ō ja'ogō, ba no a-
hatō! Ba si tokea dania ira! Bōi
sa'ae abe'e dōdōmi chō zi fahoewoe
chōmi! Bōi manōtōna ami ba zi
no ha sara tōdō chōmi mege! Faigi-
faiji mbawandrochō mbawaoe, he ba
chō nitalagoeimō andrō. (*Jer. 9, 4*).
- 6 I'o'aja sa'ae namania ono matoea,
ba ilaŵa ninania ono alawe, ba bōli
gana'a, ba ilaŵa ninania sowōli ja'-
ia: Si fa'oeoe ba nihá, ba ja'ia
zoroijomonia fefoe! (*Hez. 22, 7. Mat.*
10, 21).
- 7 II. Ba ja'odo, ba oetōngōtōngōni
chō Jehowa, manōtōna ndra'o chō
Lowalangi andrō, sangorifi ja'odo.
Ifondrondrongo sa ligoe Lowalangi-
goe. Bōi omoeso dōdōoe ba chōgoe
andrō ja'ogō si fa'oeoe chōgoe!
Na no alaoe ndra'o, ba oefoeli ma-
so; na ba zogōmigōmi so ndra'o,
ba haga chōgoe Jehowa! Fōnoe Je-
howa andrō, ba oeloe'i, me no mo-
lalō ndra'o chōnia, irege ifondro-
ndrongo hoehoeogoe andrō, ba ire-

ge i'ohē ba lala. I'ohē ba haga da-
nia ndra'odo, ba fangokafōe dōdō-
goe dania wa'atoelōnia andrō. (*Jer.*
50, 34). Ba acha ifaigifaiji dania 10
oedoogoe andrō, ba ja tehawoe fa'-
aila! Ja'ia andrō, sanofoc chōgoe:
Heza so Jehowa, Lowalangimō a-
ndrō? Wa'omasi hōrōgoe dania
wamaigimaigi ja'ia. Ba tehoendra-
hoendra dania ia, timba damboe
baewali. (*Joel. 2, 17*).

III. Iroegi baŵa dania, ba la'a'- 11
azōchi gōlimō; na loeo da'ō, ba a-
rōoe to'ese misa nolamō andrō.
(*Sin. 72, 8. Amos. 9, 11. Sach. 9, 10*).

12 Na loeo da'ō, ba la'ondrasī'ō si o-
roi danō Ndrawa Asiria, iroegi danō
Miseraji, ba i'otarai zoei danō
Asiria, noemalō ba mboto Oifarati,
ba i'otarai nasi si samboea, noema-
lō ba zi samboea, ba hili si sam-
boea, noemalō ba zi samboea,
la'otarai sangondrá. (*Jes. 19, 23*). Ba 13
tobali tanō si mategoeli danō, bōrō
zowanoea jaŵa, boeaboeara andrō.
(*Jer. 21, 14*). Koebaloī mbanoeamō 14
andrō si'ooe, timba mbiribiri, ochō-
tamō, ena'ō ba zi lō nihaniha mo-
nahia ira, ba gatōea, jaŵa ba hili
Garemeli. Acha ba Mbazana ba
ba danō Gileadi la'aloei gōra, si
mane ba gōtō fōna. (*Moz. IV. 23,*
9. *Sin. 23. Jer. 50, 19*). Fa'ila'ō 15
chōra zahōlihōli dōdō, si mane
me loeo la'otarai danō, Miseraji.
Acha la'ila niha baero, ba acha 16
aboto ba dōdōra, wa no si lō boto
wa'abōlōra andrō; hana na la'ochō
dania mbawara ba hana na afiso
ira. (*Job. 21, 5*). Lafelai gawoegawoe 17
dania, si mane oelō; si mane sa-
nana ba danō tooe; laheta ira
ba mbinimbini andrō chōra, mani-
zinizi, ata'oe ira, ba lanehegō Lo-
walangida Jehowa ba la'ata'oeffi ia!
(*Sin. 18, 46; 72, 9. Jes. 49, 23*). He- 18
za so Lowalangi si mane ja'ogō,
same'e aefa horō ba zi tosaī tāna
chōnia, ba sangosilōmilagō olalō-
ŵa; si tenga si fadoro mofēnoe, so-

- masi a'i wamatōrō fa'ahachō dōdō.** | ba nasi! (*Moz. I. 3, 15*). Si lō farōi 20
 (*Moz. II. 34, 6. Jez. 57, 16. Jer. 3, 5*). | ndra'oegō chō Jakobo ba ōhachōsi
 19 Ifoeli dania ihachōsi tōdō ita, ba | tōdō Gaberahamo, nifaboe'oemō chō
 ihōndrōgō tooe golalōwada andrō. | ndra toecama, ba gōtō fōna sa'ae,
 Horōma andrō, ba ōtibo'ō ba namō, | we'amōi ba hōloe chōra. (*Loek. 1, 73*).

Soera

NACHOEMI.

FAZA 1.

Fama'ele'ō, nitandrōsaigō ba Niniwe: I. Sangoehoekoe emali mbanoeania Jehowa. II. Ifatōrō hoekoe dania ba Niniwe ba ba nadoera andrō.

- 1 Nitandrōsaigō ba mbanoea Niniwe. Soera wama'ele'ō andrō chō Nachoemi andrō, banoea Gelikosi. (*Jes. 10, 3. Hez. 31, 3 b. t.*)
- 2 I. Lowalangi solohoe ba solaoe balō Jehowa; solaoe balō Jehowa ba si no fahōna fōnoe. Solaoe balō ba zi fa'oedoe chōnia Jehowa, lō aefa wōnocnia chōra. (*Moz. II. 20, 5. Sin. 94, 1*). Lō aliolio mofōnoe Jehowa, ba no sabōlō sibai ia, ba lō zi lō ibe'e wotōe. Si fao ba nangi sabōlō ba ba mbanoea Jehowa, ba no gawoegawoe barō gahenia
- 4 lawoewo. (*Moz. II. 34, 6*). Itēna'wa nasi, i'ogo'ōisi, ba otefo noengo nidanō iefoe, ibe'e. Aleoe zinanō ba Mbazana ba ba hili Garemeli; ba ba hili Libano, ba aleoe mbowo.
- 5 Hoemeoe hili, fōnania, ba hilihili, ba alaoe; maōga danō fōnania, oeli danō, fabaja sowanoea ja'wa. (*Moz. II. 19, 18. Sin. 18, 8; 97, 5*).
- 6 Ha niha zanaha fa'abao dōdōnia andrō ba ha niha zabe'e ba wōnoenia andrō, siholahola? Timba galitō na itōrō fōnoenia andrō, ba fabali fōnania gara bā hili.
- 7 Sebceea tōdō Jehowa, ba'aba'a ia,

na ba'wa wa'aboe dōdō; aboto ba dōdōnia zana'wa ja'ia. (*Sin. 1, 6*). Ba timba nitōrō molō, na ifakiko zola'wa ja'ia, ba sogōmigōmi zolohi si fa'oedoe chōnia. He wisa dōdōmi ba chō Jehowa, Ifakiko [ami] — lō ifomendroea famakao! Timba za'asa'a mao, si no fachai, ba si no maboe nibadoera andrō, i'ā ira alitō, si mane tōla wache, si no okōli sibai. Chōmi mege i'otarai si so era'era si lō sōchi ba chō Jehowa, samachai famakiko. (*Jes. 36*).

II. Da'ō ni'wa'ō Jehowa: He na la'wa'ō tōdōra, sabōlō ira ba ato irā, ba nihori zoei ira, saheta irā. Na no oehōndrōgō ndra'oegō, ba lō oefoeli oehōndrōgō'ō zamoeza tō. Ba oerasa sa'ae galo mbagi andrō chōnia, ba mbagioe, ba oe'etoe'ō wesoemō andrō. Ba ba chōmō andrō, ba ibe'e li Jehowa: si taja sa'ae dōimō, lō nga'ōtō. Ba ba gosali Lowalangimō andrō, ba oehori nadoe nifōfoē ba adoe nifahēle, ba oe'asiwai sa'ae lewatōmō, me nitibo'ō ndra'oegō. (*Jes. 37, 38. Dan. 5, 27*).

FAZA 2.

I. Terongo ba Jeroezalema, wa no lasoewō Niniwe, awō wa no atoe'a zanoewō. II. Awai sa'ae wamakaora niha bō'ō.

- I. Hiza moroi sa ba hili zango-

mbacha toeria somoeso dōdō, wa lō fancewō sa'ae. Milaoe gowasa chōmi, ja'ami mado Joeda, mitōrō nifaboe'oemi andrō, lō'ō sa'ae latōrō ami samakiko andrō, no moehori ira, lō si tosai. (*Jes. 52, 7. Rom. 10, 15. Raz. I. 22, 19 b. t.*) So moroi sa chōmi zanoedoegō! Midarodarogō hatimi andrō! Bōi aefa'aefa ba lala hōrōmi! Mī'abe'e'ō dōdōmi, mihaogō wama'anō ja'ami! Ifoeli i'a'azōchi wa'asala'wa ma'owoe Jakobo Jehowa, ba he fa'asala'wa Ndraono Gizeraēli; noa sa lataboe si faraboeraboe andrō, no lafoefoe lewiō. (*Jes. 10, 12*). No ojo mbaloese zabōlō andrō chōnia, baroe loe mbaroe zi mōi fasoewō andrō; hoelō galitō wa'atakile zi'ōli andrō ba goereta, na ifa'anō, ba lafangaha doho.

5 Moerara goereta ba newali, ladōrō-dōrōi golajama; hoelō zoeloe, wamaigida, timba gari mbanoea, na latōrō. Itōrō tōdōnia zala'wa andrō chōnia; alaoelae ira ba lala, si foelōi ira, lasa'wa gōli mbanoea —

6 ba lafazōchi sa'ae mba'aba'a. Ba labokai sa'ae mbawa gōli ba nidanō, ba si taja gōdo. Ba no moehonogōi: ni'oloi'ō ia, ni'ohe nisi ja'wa, ba mangarōngarō genoninia ono alawe, hoelō li marafadi

9 lira, ba lahōzi dōtō'ara. No timba mba'wa nidanō Niniwe, i'otarai fōna sa'ae, ba moloi zoei ira. „Mibadoegō ami! Mibadoegō ami!” — ba samōsa lō samali'ō ja'ia foeri.

10 (*Jon. 4, 11*). Mihalō wirō, mihalō gana'a! Me no si fahōna girōgirō; no oja sibaī ngawalō gamagama

11 seboea bōli. Tobali si lō'ō sa'ae, si lō ōsi sa'ac, no adoedoela, ba tōdō si no atalō ba balōdoehi sanizimizi, ba dozi sola, ba akandro, ba dozi bawa, ba afoesi! (*Jes. 13, 7. Joēl. 2, 6.*)

12 II. Heza so nahia zingo andrō, naha andrō ba ni'e'boea ono zingo, nidōrōdōrō zingo si matoea ba

zingo si alawe ba ono zingo, lō si keani ja'ira? (*Hez. 19, 2 b. t.*) Mōndra'oendra'oe mege zingo, irege abōnō ō nononia, ba mange'enge'e, ō zi alawenia; ihōna gahoelocania ba nahiania tōgi narō gara, ba ondra'oecania ba wōrōmania. Hiza,

14 oelae chōoe! i'wā'ō Jehowa ngahōnō, ba oetoenoe ba galitō goereta chōoe, ba ō mbawa zi'ōli nono zingo andrō chōoe. Ba oehori ba danō gondra'oeamō andrō, ba lō'ō sa'ae terongo li ziuengemō!

FAZA 3.

I. Bōrō horō Niniwe andrō, wa tefatōrō chōra hoekoe. II. Itōrō ira gōi si gōna No Amoni mege. III. I'ohia'ō wa'abōlōra fōna fa'abōlō wa'atekikora.

I. Alai mbanoea sange'enge'e andrō, si no fahōna falimosa ba famakaora awōra, si lō mamōhōli famara'oe. (*Hez. 24, 9*). Tarongo sa'ae li mbōzibōzi koedo! Tarongo werara gaolo goereta, awō koedo si mandroeo, awō wereroe goereta, ba si fakoedo, si so moroi sa, ba

3 si'ōli ba toho, oi takile! No ato tooe niboenoe, no fahōna manō mboto zi mate, no fadoro manō tooe, tobali alae ita, tatendre mboto zi mate andrō. Ba wa'asese horō ndra

4 alawe sohorō andrō, ira alawe oma-siō andrō, si no to'ōlō ba wakele-moesa, si no mamowōhō soi niha ba wohorōnia andrō, ba samaeloen-goe niha — ha soi ira — ba wakele-moesania. (*Fam. 17, 1 b. t.; 18, 1 b. t.*) Ba hiza, ba oelae chōoe!

5 i'wā'ō Jehowa ngahōnō, ba oefahoi goe'imō, fōna, ba oe'oroma'ō ba niha zi lō baloebaloe chōoe, ocfa'e-le'ō ba gamatōrō'wa niha zaila'ō. (*Jer. 13, 26*). Ba oehawoei ndra'oegō sogoro ita, ba aila'ō oebe'e, oe-

6 bali'ō fama'iki niha ndra'oegō, ena'ō moloi dozi sangila ja'oegō, ba ena'ō lamane: No moedoedoegō Ni-

- niwe ! Ha niha zahachō tōdō ja'ira ?
 Heza oesōndra zondrara tōdōmi ?
- 8 II. Hadia, sōchi ami, moroi ba
 No Amoni andrō, ba mbewe Nilo,
 si no tefasoei idanō, si so ba'aba'a 15
 9 asi ba ōli idanō ? Fangabōlōra
 Ndrawa Gaitiofia ba Dawa Miseraji,
 si lō moetaha moe'erai, ba awōra
 na Ndrawa Woeti ba Dawa Libia.
- 10 Ba no ni'oloi'ō gōi ira, ni'osawoe-
 joe ; ba ono sawoejoe chōra ba no
 moerasa ba watalinga newali fefoe.
 Salaḡwara, ba nilaoe dahōdahō, ba
- 11 seboeara fefoe, ba nibōbō. Ba ja'-
 ami gōi, ba si maboe dania, si so
 ba zogōmigōmi, sangaloei saḡwatō
 fōna nemali ami gōi ! (*Jer. 25, 15*).
- 12 Hati andrō chōmi fefoe, ba no ti-
 mba dōla āra, si so boea sahoelō ;
 na lafadōgō, ba atoroe mboea, gō-
- 13 na ba mbawa zi manga ja'ia. Hi-
 za, sabōlō andrō ba chōmi, ba no
 tobali ira alawe — teboka manō
 mbawa gōli ba danōmi, alitō zi
 manga lazi chōmi ! (*Jes. 19, 16*).
- 14 Mita'oe chōmi nidanō, sogoenā na
 lasoewō ami ! Mi'a'aro'ō hatimi !
 Mihoendrahoendra lōmboe za'oea,
 mitoetoe la'oeri, mitoejoe golaboeta
 gara tembo ! Ba da'ō i'ā ami a 15
 litō, ahoi ami ba mbawa zi'ōli, ti-
 mba wemanga larewe, he oja siba
 ami oea, si mane fali. (*Jer. 51, 14*).
- III. No oja moroi ba ndrōfi ba 16
 mbanoea si jaḡwa zaniaga andrō
 chōoe, ba latōrō fōla andrō, ba hoe-
 mombo misa, No timba larewe za- 17
 laḡwami, ba koemandra andrō chō-
 mi, ba no timba damo, si mōrōmō-
 rō ba zinga gōli kara, na oafoe ira,
 ba na toemboe loeo, ba moloi ira,
 ba lō sangila, heza lasaḡwa. Koeba- 18
 lo andrō chōoe, ja'oegō razo Asiria,
 ba manoeḡoe, ba salaḡwa andrō
 chōoe, ba no mōrōmōrō tooe ; ba-
 noeaoe, ba no moezaewe ba hili mi-
 sa, lō sangowoeloi ja'ira ! Lō fan- 19
 gokafoe wōchōoe andrō, ba lō fan-
 madōhō zochooe. Dozi samondron-
 go toeriamō, ba lalaoe datawō, ba
 chōmō andrō ; ha niha na sa, zi lō
 ōfakao mege, si lō mamalōmalō ?

Soera

HABAKOEKI.

FAZA 1.

I. Fangarōngarō zama'ele'ō ba
 wa'awoewoe Ndraono Gizeraāli. II.
 Fama'ele'ō : lasoewō dania ira Dawa
 Galedaia. III. Fangandrō zama'ele'ō.

- 1 Taroma li, nitema Habakoeki
 sama'ele'ō andrō. (*Jes. 13, 1*).
- 2 I. Ha wa'ara sa'ae oe'andrō
 tolo chōoe, ja'oegō Jehowa, ba lō
 ōfondrondrongo ; ha wa'ara sa'ae
 moe'aodo chōoe : „Famakao !” ba
- 3 lō'ō sa ōtolo ! Hana wa ōfa'ila'ō
 chōgoe zi lō sōchi, ba ōfaigifaigi
 manō gōi wamakao niha awōra ?
 Famalangōgō ba famakao zi so ba
 doedoema hōrōgoe ; andrō wa no
 toemboe wasosota, ba sosō manō 4
 zoei wagoegoeasa. Andrō wa aloe-
 loe wolohe ba lala hadia ia, ba
 satoelō, ba lō'ō manō oroma sa'ae.
 Lafa'oe'oe sa'ae zatoelō seboea horō
 andrō, andrō wa fafoejoe hoekoc,
 na aloea.
- II. Mifaōga mbawami, ja'ami si 5
 no farōi, mifachōlō ami ! Ja atōngō

ami ba ja tobali dōdōmi ! Nilaoenia
 ba gōtōmi andrō, ba lō fadoehoe
 dōdōmi, na nitoenō chōmi ena'ō !
 6 (*Jes. 28, 21. Hal. zin. 13, 41*). Hiza
 sa, oe'asogō Ndrawa Galedaia a-
 ndrō, soi safaito ba salio ahe, sanō-
 rōi bolo goeli danō, ba wangochōgō
 7 nahia niha bō'ō. (*Jer. 5, 15*). Siho-
 cha mboeda ba sata'oe ita ira. Ba
 chōra manō toemboe hockoe andrō
 8 chōra ba fa'asalawara. Koedo chōra,
 ba no alio moroi ba harimo ba
 afaito moroi ba nasoe gatoea, na
 bongi ; si fakoedo andrō chōra, ba
 lafandroeo koedora, seboea hochā
 ira, ba zarōoe la'otarai, sihombo
 ira, timba mojo sondra'oe gōnia.
 (*Jer. 4, 13; 5, 6. Moz. V. 28, 49.*)
 9 *Mat. 24, 28*). Dozi ira, ba famakao
 awōra lafa'oea, atoemboeha loeo
 la'otahōgō ; lahōna niha ni'oloi'ō,
 10 timba ngawoea nene wa'oja. Ba
 ja'ia — ba i'igi'igi'ō razo, ba ta-
 ndrōsa wango'ajania zala'wa. Ma'iki
 ia ba hati andrō, fefoe, ilaoe fari
 11 tanō, ba atoe'a ia dania. Ba ilaoe
 angi sabōlō, itōrō, ba mosala ia,
 ja'ia andrō, same'e Lowalangi fa'a-
 bōlōnia. (*Hez. 28, 2*).

12 III. Hadia, tenga Lowalangigoe
 ndrā'oegō, i'otarai gōtō fōna sibai
 sa'ae, hadia, tenga ni'amoni'ō chō-
 goe ndrā'oegō, ja'oegō, si lō'ō manō
 mate ? He Jehowa, ba wamatōrō
 hockoe ōhonogōi ia, ba no ōfataro
 13 same'e fotee ia — (*Jes. 10, 5*) ja'-
 oegō andrō, si so hōrō satoelō, fa-
 tebai ōfaigifaigi zi lō sōchi, ba tebai
 anehe ndrā'oegō wamakao niha
 awōra — ba hana wa ōfaigifaigi zi
 farōi andrō, ba hana wa lō hede-
 hedeoe, na ifakiko seboea horō zi
 14 lō horō chōnia ? (*Sin. 5, 5*). Noa sa
 tobali timba gi'a ba nasi nihā ōbe'e,
 15 timba goeōkoeō si lō sochō. Ja'ira
 fefoc, ba no igaini, idōni misa ba
 waeroenia, ba ifa'oe'oe ba giri. A-
 ndrō wa omōeso dōdōnia ba owoea-
 16 woea dōdō : andrō wa itaba zoe-
 mange waeroenia ba ifosoemange

gōi girinia. Me ba da'ō isōndra
 gondra'oea seboea ba ō satabō. A- 17
 ndrō wa lō aetoe idōni zi'ōli ba
 iboenoeboenoe soi bō'ō lō fa'aha-
 chō dōdō.

FAZA 2.

I. Tenga faja wama'ele'ō andrō,
 itōrō manō dania. II. Fa'ala'alai
 zama'ele'ō ba nemali Ndraono Gize-
 raēli andrō, samakao ja'ira.

I. Damōido ba naha wanaro chō- 1
 goe, mōido ba hati andrō, ba wa-
 maigimaigi, ena'ō oerongo hadia
 hoehoenia chōgoe, ba hadia ni-
 wā'ōnia chōgoe, ba wangadoegoe
 andrō. (*Jes. 21, 8. Hez. 33, 7*). Ba 2
 itema ligoe Jehowa, imane chōgoe :
 Tanō ba zoera gangilata andrō,
 haogō wanoea ba gara wanoera,
 ena'ō lō afōchō wombasa ja'ia. (*Jes.*
30, 8. Fam. 1, 19). Mogasa na sa 3
 wa'aloea gangilata andrō, ba aōsō
 ia ba wa'aloea, ba no tenga faja.
 Na mogasa ia, ba dōnadōna manō ;
 lō'ō sa zi lō itōrō, lō zi lō aloea !
 (*Heb. 10, 37. Fet. II. 2, 9*). Hiza, no 4
 si so hochā dōdōnia, lō bacha tōdō
 sadōlō ; ba satoelō tōdō, ba ba wa-
 matinia aori ia. (*Joh. 3, 36. Rom.*
1, 17. Gal. 3, 11. Heb. 10, 38).

II. Ba baero ō na, ba no famo- 5
 wōhō nagoe andrō ; ba si lō boto
 niha si faja'wa, samokai bawania,
 timba narako, ba si no timba wa'-
 amate, ba wa'atebai aboeso, si no
 mondrōnisi chōnia niha bacro, fefoe,
 ba sangowoeloi chōnia dozi soi.
 (*Amaē. 30, 16. Jes. 5, 14. Dan. 5, 1*).
 Ba hadia, lō la'o'aja dania ia da'ō 6
 fefoc, lō lafatooe ia, ba lō labe'e
 amaedola ? Lamane dania : Alai
 zangōhōna ana'a mbō'ō — ha wa'-
 ara maō ? — ba sangai noronia ni-
 halō gade. Hadia, lō i'ogomoezaō 7
 maoso dania zosoegilō chōoe, ba lō
 i'ozoemagō tokea zamakao ja'oegō ?
 Ba ahoeloeara ndrā'oegō ! Si manc 8
 ja'oegō sa, me no oja soi nirabo-
 raboemō si so chōra, si manō gōi

- laraboeraboe dania zi so chōoe soi si tosai andrō, bōrō ndro niha andrō, si no adoewa, ba famakaomō tanō ba banoea ba ōsi mbanoea. (Jes. 33, 8). Alai zangaloei ana'a si lō atoelō, ni'ochōgō, ba wame'e ba zala'wa ja'wa azoeninia, ba wangefa'ō ja'ia ba wa'abōlō wama-kiko! (Jer. 22, 13). Fangailami, ja'ami si samba omo, dōdōoe andrō, ba wangohori soi soja; famakiko
- 11 nosooe ō'aloeci. Moe'ao sa'ae dania gara tojo gehomo ba itema linia boeatō ja'wa ba mboeloe. (Loek. 19, 12 40). Alai zame'e fanaroe'ō banoea seboea fange'e, ba fanaroe'ō banoea side'ide horō! (Hez. 24, 9). Hadia, tenga soroi chō Jehowa ngahōnō zi manō? Mohalōhalōwō soi niha, ba ba galitō loaloea, ba erege dōdō niha, ba si lō boto! (Jer. 51, 58).
- 14 Anōnō sa dania danō fa'aboto ba dōdō lachōmi Jehowa, timba nasi, baloebaloe dojonnia tanō. (Jes. 11, 9). Alai zamaboeogō ba nawōnia nifaroe'ō si maboe niha, ena'ō maboe irā, ba ena'ō oroma zaila ira! (Jer. 25, 15 b. t). Fangaboesooe mege, ba fa'aila, ba tenga fangeboea dōi: ba badoe ija'e, ja'oegō gōi, ba oroma'ō mbotolō chōoe! Iroegi sa'ae ndra'oegō mako andrō ba danga Jehowa kambōlō, ba ichamō'ō fa'aila seboea, salahi lachōmi. (Jer. 25, 26). Ilaeogō sa dania ndra'oegō famaroechoemō mege, ba hili Libano, ba hoemocha mboemō ibe'e famoenoemoenoemō oetoe ndroe'oe andrō, bōrō ndro niha andrō, si no adoewa ba famakaomō tanō ba banoea ba ōsi mbanoea. (Jes. 14, 8; 37, 24). Hadia goena nadoe nifofōe andrō, wa ifofōe mege toekania? Ba hadia goena nadoe nifafele ba si faeta sofaja, wa no abe'e dōdō doekania chōnia, fa ifazōchi Lowalangi si lō hede? (Jer. 10, 8). Alai zangoema'ō ba geoe: Faoso! ba sangoema'ō ba gara sabe'e: Aliwāliwā! Hadia, ifahaō niha? Hiza, no la-
- fosinga ia ana'a ba firō, ba lō ba-cha noso. **Ba Jehowa, ba no so ba gosali andrō chōnia; ba jamoehonogō ia fōnania oeli danō ma'asagōrō!** (Sin. 11, 4. Sej. 1, 7).

FAZA 3.

Fangandrō zama'ele'ō. I. To'ele Jehowa, molachōmi, ba wamatōrō hoekoe ba niha baero. II. So ia moroi sa, ba wangorifi banoeania.

Fangandrō Habakoe'ō, I. dali wa'ala'alaisa andrō. (Sin. 7, 1).

I. He Jehowa, no oerongo doe-ria andrō chōoe, ba ata'oe sibai ndra'odo! He Jehowa, faloea ni-

laoemō andrō, barō ndrōfi andrō, ba-rō ndrōfi andrō fa'ele'ō ia! Na mo-

fōnoe ndra'oegō, ba bōi olifoe'ō wa'ahachō dōdō. (Rom. 11, 22). So

moroi sa Lowalangi, i'otarai De-

mana, ba hili Warana i'otarai Ni-

amoni'ō andrō. Tobaloe mbanoea

si ja'wa lachōminia andrō, ba anō-

nō danō toeriania. (Moz. V. 33, 2. Sangoehoe'ō 5, 4). Mohaga, timba

haga loeo, moragi faoma fatambai,

ba ba da'ō so mbaloebaloe wa'a-

bōlōnia. (Raz. I. 8, 12). Mowaōwaō

fōnania deoe mbanoea, ba itara

lahenia fa'aoe'oe, fōchō waba.

(Moz. II. 9, 3. Sam. II. 24, 15).

Hoemeoe danō, na ihoendragō; ba

na ifaōga mbawania, ba hoemoefa

soi niha. Ba fabali hili si lō teboelō

andrō, ba ahōndrō hili si no ararā.

Lala ba gōtō fōna sibai itōrō! (Sin.

68, 9). Tohare wamakiko ba nose

Goezana oe'ila; hoemeoeheoe go-

loso nose ba danō Ndrawa Midiano

Hadia, ba mboto nidanō mofōnoe

Jehowa, boto nidanō dandrōsa wō-

noenia? Hadia, asi ōtahigō, wa

fakoedo ndra'oegō, na ōtōrō, wa

ba goereta zabōlō so'ō? (Sin. 68,

18; 114, 3. 5. Jes. 66, 15). Lō'ō ma-

nō loeniloeni wanamō, no ōdaō'ō-

daō'ō wotoe, no fahōloe ndra'oegō.

Mangoemboe nidanō seboea moroi

barō danō. (Moz. I. 7, 11). Na la'ila

10

- ndra'oegõ hili, ba manizinizi ira; inõnoi danõ molõ, ifarongogõ we'oe-goe'oegoenia asi: ifaza'wa dangania.
- 11 (*Sin. 114, 4*). La'iağõ manõ nahiaara loeo ba ba'wa, ba haga nono wa-na andrõ chõoe, sanõrõ, ba wa'atakile dohomõ andrõ. (*Jos. 10, 13. Jes. 13, 10. Hez. 32, 7*). Ba wa'abao dõdõ andrõ õtõrõi danõ ba õfoefoe soi niha ba wõnoe. (*Jes. 25, 10; 41, 15*).
- 13 II. Ba wangorifi banoeamõ so ndra'oegõ, ba wangorifi nibajoinimõ andrõ; õfazaoemba tooe mboembœe nomo zeboea horõ, õheta nõoe dajadaja, iroegi mbagi zilalõja'wa.
- 14 (*Sin. 110, 6*). Õtõla'õ toho hõgõ zangoloi'õ ja'ira, na so ira, na fagohi ira, ba wamazae'we ja'aga; lahehegõ, timba na la'ã ena'õ zi
- 15 noemana ba mbinimbini. Õfatõrõ ba nasi koedomõ, ba ndroeloe nasi andrõ, seboea sibai. (*Sin. 77, 20*). Me oerongo, ba hoemisi nõsigoe; 16 ba doeria andrõ manizinizi mbe-wegoe. No timba wa'oboee dõla ba nõsigoe, manizinizi ndra'o ba zi sodo, si lõ hedehede ndra'o, iroegi mba'wa wamakao, na so mo-roi sa zamakao banoea [Ndraono Gizeraëli]. Na lõ mobowo ära ba 17 na lõ boea nago, na si lõ fachai mboea zai ba na lõ faloecha gõ ba danõ, na ambõ biribiri ba kandra ba na lõ sa'wi ba kandrara, — (*Jer. 5, 17; 8, 13*), ba ja'odo, ba so- 18 moeso tãdõ zœi ndra'odo ba chõ Jehowa, owœawœea dõdõgoe chõ Lowalangin sangorifi ja'o! (*Sam. II. 22, 34. Sin. 18, 34*). Fa'abõlõgoe Je- 19 howa, So'aja! Timba gahe mbõhõ gahegoe ibe'e, ba ba zala'wa ja'wa ifatõrõdo. — Chõ doeka wanoenõ; nilaoe biola nitika

Soera

Z E F A N I A.

FAZA I.

- I. Fameta'oe mado Joeda ba banoea Jeroezalema; so wamakiko dania. II. No ahatõ mba'wa andrõ chõ Zo'aja, ba'wa wangotoe'õ Jeroezalema. III. Ba'wa safõchõ dania mba'wa da'õ.
- 1 Taroma li Jehowa, chõ Zefania andrõ, ono Gedalia ono Gamaria ono Hisikia, me loeo razo mado Joeda Josia, ono Gamoni. (*Raz. II. 22, 1*).
- 2 I. Oefarahogõ wanibo fefoe hadia ia ba goeli danõ! i'wa'õ Jehowa. Oehori niha, fabaja oerifõ niha, oehori wofo ba daloe mbanoea ba i'a ba nasi, ba fangala andrõ, fabaja seboea horõ, oehori niha ba goeli danõ! i'wa'õ Jehowa. (*Hos. 4, 3. Mat. 13, 41*). Oe'oro'õ 4 dania dangagoe ja'wa mado Joeda ba ja'wa mbanoea Jeroezalema, ba oehori ba da'õ dõi Mba'ali andrõ ba tõi gere nadoe andrõ, fabaja ere, (*Raz. II. 23, 5. Jer. 19, 13. Hez. 14, 4*), awõ fefoe zangaloeloe ba 5 ngahõnõ ba mbanoea si ja'wa, ba dete nomora ja'wa, awõ zangaloeloe andrõ, si mõi ba hõloe ba chõ Jehowa ba same'e hõloe gõi Milikomo andrõ, (*Amos. 5, 26*), awõ zi no mangerogõ Jehowa, si 6 lõ mangaloei ja'ia, si lõ manofoe ja'ia! (*Jes 1, 4. Jer. 15, 6*).

- 7 - II. Bōi mihedehede fōna Jehowa, So'aja! Me no ahātō mbaŵa andrō chō Jehowa; no i'asiwai zoe-mange Jehowa, no i'amonī'ō nikao-ninia andrō. (*Jes. 34, 6. Jer. 46, 10.*)
- 8 *Hab. 2, 20.* Ba na baŵa wame'ō soemange andrō chō Jehowa, ba oe'otoe'ō zalaŵa, awō nono razo, awō dozi sonoecha noecha Ndrawa.
- 9 (*Raz. II, 25, 7.*) Na loeo da'ō, ba oedozigō oe'otoe'ō sanawō tojo mba-wandroehō, sangōhōna famakao a-wōra ba falimosa, ba nomo Zo'aja ja'ira. (*Sam. I, 5, 5.*) Na loeo da'ō dania — iŵa'ō Jehowa — ba so we'ira'ira, i'otarai mbawa gōli gi'a, ba fege'ge si otarai zi mamatonga mbanoea, ba fangarōngarō sabōlō-bōlō, si otarai hilihili. (*Raz. II, 22,*
- 11 *14.*) Mi'ege'ge, ja'ami si so omo ba „lōsoe”, me no ahori tekiko zaniaga andrō, ba me no moehori zoloe'ilo'e'i ana'a. Ba na loeo da'ō, ba oe'ohe zoeloe, wamaigimaigi ba Jeroezalema, ba oe'otoe'ō ira, si no abe'e manō ba wōrōwōrō andrō chōra, ba sangoema'ō tōdōra: „Jehowa andrō, ba tebai ibe'e zalōfō, ba tebai gōi ibe'e te'ala ita!” (*Sin. 13*
- 13 *94, 7.*) Ba niraboe dania zi so chōra, ba omora, ba sadoedoe: ba na molaoe omo ira, ba lō la'onahia. ba na lafazōchi kaboe nagoe, ba lō'ō zoei labadoe nōsi mboea! (*Moz. V, 28, 30. 39. Amos. 5, 11.*)
- 14 III. No ahātō mbaŵa seboea andrō chō Jehowa; no ahātō ia, ba alio sibai iroegi. Mifondrondro-ngo? no baŵa andrō chō Jehowa! Moe'ao mege'ge zabōlō andrō.
- 15 Baŵa wōnoe mbaŵa andrō ba baŵa wa'ata'oe ba baŵa wa'a-tosasa, baŵa wa'adoedoe ba baŵa wa'afoefoe, baŵa zi bongi ba ba-ŵa wa'ogōmigōmi, baŵa lawoeo ba baŵa wa'alō; (*Jer. 30, 7. Amos. 13*
- 16 *5, 18.*) baŵa wolaoe torofe ba baŵa wangechoegō niha, ba wanoewō banoea saro, awō watalinga gōli andrō si no alaŵa. Ba oefeta'oe

niha, ena'ō timba zi lō hōrō ira wowaōwaō, me no molalō ira chō Jehowa. Ba adoewa dania ndrora, timba gawoegawoe, ba betoe'ara, timba zōi. Tebai mōi fangorifira 18 wirōra, ba he ana'ara, na baŵa wōnoe Jehowa andrō, ahori dania i'ā danō alitō wōnoenia andrō. Ithori manō sa dania zowanoea ba goeli danō fefoe, lō moedōnadōna. (*Hez. 7, 19, Sej. 3, 8.*)

FAZA 2.

I. Famaroe tōdō ba wamalalini era'era. II. Fameta'oe Dawa Gana'ana, III. ba Dawa Gaitiofia, awō Niniwe andrō, banoea razo ba Ndra-wa Asiria.

I. Mi'ide'ide'ō ami, ba toee 1 manō mi'iaḡō, ja'ami, banoea si lō fa'aila, fatoea tenga na amae-dola ndrami wache ami, sihombo 2 ba nangi, fatoea lō'ō na itōrō ami alitō wōnoe Jehowa andrō; fatoea lō ichamō ami baŵa wōnoe Jehowa? (*Sin. 1, 4; 35, 5. Job. 21, 18.*) 3 Mi'alo'e Jehowa, ja'ami fefoe, si lō fajaŵasa, ba danō, ja'ami solaoe satoelō andrō chōnia! Fa'atoelō dō-dō mifa'oca, ba fa lō fajaŵa mi'alo'e: ma atō te'orifi ami, na baŵa wōnoe Jehowa andrō! (*Joël. 2, 14. Amos. 5, 15. Jon. 3, 9.*)

II. Si lō niha sa dania Gasa 4 ba tanō si mate Gasikalo. Ba banoea Gasoto, ba soloi ba zi laloeo, nifeta'oe, ba Ekerona, ba nidoedogō, nifaoelogō. (*Jer. 47, 4.*) Alai ami, ja'ami sihene asi, ja'ami 5 Dawa Gereta! Chōmi tetandrōsaigō li Jehowa, ja'oegō tanō Gana'ana, tanō Ndrawa Wilisiti! Oefakiko ndra'oegō, oehori niha! (*Sam. I, 30,* 6 *14.*) Ba tobali benoea awoejoe ndraso nasi andrō, tobali nahia goebalo ba nahia kandra mbiribiri. Ba ba zi to- 7 sai ma'oeuweo Joeda mōi dania ndraso nasi andrō: ja'ira zokoebaloi goerifōra ba da'ō; ba nomo ba Ga-

sikalo mōrō ira na bongi; mōi sa dania mamaigi ja'ira Lowalangira

8 Jehowa, ba ifolala dōdōra. No oerongo wango'aja Ndraono Moabi ba fanandraŵa Ndraono Gamoni, me la'o'aja mbanoeagoe ba me lafadōni chōra danōra. (*Jer. 48, 29. Hez. 25, 8*). Andrō, faja wa no saerini ndra'odo — iŵa'ō Jehowa ngahōnō, Lowalangi Ndraono Gizeraēli, — na lō itōrō dania Ndraono Moabi si gōna Zodoma no, ba na lō itōrō Ndraono Gamoni si gōna Gomora; benoea sabōlō lato dania ba da'ō, ba ladoe ba tanō si mate, si lō mamalōmalō: si tosai mbanoeagoe dania zangai si so chōra, si tosai mbanoeagoe zanema ondrōitara.

10 (*Sin. 107, 34, Jer. 17, 6*). Bōrō wajaŵasara andrō, wa itōrō ira da'ō, me no mango'aja ira ba me no lafakao mbanoea Jehowa ngahōnō.

11 Ifeta'oe dania ira Jehowa, ariri sa dania Lowalangi ba gceli danō fefoe, ibe'e, ena'ō mangaloeloe chōnia hoelo niha baero fefoe, i'otarai nahiania zamōsana. (*Jes. 60, 9*).

12 III. Ba ja'ami gōi, ja'ami Dawa Gaitiofia, ba mi mbawa zi'ōli chōgoe mate ami! Ba i'oro'ō dania dangania mijōoe ba ifakiko Ndrawa Asiria ba ibali'ō adoedoela Niwiwe, sokōlikōli, si mane tanō si mate, (*Nach. I, 4*), ena'ō ba daloe naha mbanoea mōrōmōrō mbiribiri nikoebaloi ba oetoe ndroe'oe ba danō: toembao ba borokoa zi mōrō ba gadoedoela nomo, li wofō tarongo ba mbawa zandrela, adoedoela ba mbawandroehō; bagolō eresi andrō, ba sabo'a. (*Jes. 13, 21; 34, 11*). Hadia, da'ō mbanoea sa'iki'iki andrō, sompeso tōdō, sidao-dao manō, lō hadia ia, sangoeama'ō tōdōnia: Ja'odo, ba no tenga si manō mbanoea bō'ō? Ha lō atobali bōrō wehocha mboe; no tobali nahia goetoe ndroe'oe. Ha niha zanōrō, ba fasi, ba ifangewe dangania. (*Jes. 47, 3*).

FAZA 3.

I. Horō Jeroezalema ba fotoe dania. II. Amaboe'oelali: gōtō wango-rifi.

I. Alai mbanoea andrō sabe'e 1
tandro, si no ra'ira'iō, banoea samakao awōra! Lō lafondrondrongo 2
goroisa ba lō ba dōdōra wotoe, lō manōtōna chō Jehowa, ba lō la'ondrasi Lowalangira. No timba zingo 3
si ndrōndrōndrōndrō zalaŵara, ba sangoehoekeba ba chōra, ba no timba nasoe gatōea, na bongi, lō lasaigō hadia ia iroegi mahemoloe mbanoea. (*Hez. 22, 27. Hab. 1, 8*). Sama'ele'ō andrō chōra, ba no si lō ngaroro, no niha si falimolimo; cre chōra, ba ra'ira'iō ni'amoni'ō labe'e, mosala ba goroisa ira. (*Jer. 23, 11. Hez. 22, 26. Hos. 9, 7*). Ba no satoelō Jehowa, ba chōra, lō ilaezi lō atoelō; ero mahemoloe ifa'ele'ō lala andrō chōnia, lō italoe'i, — ba ma'ifoe lō i'ila aila niha si lō atoelō! (*Moz. V. 32, 4, Jer. 8, 12*). No oehori niha bacro; malige andrō chōra, ba no adoedoe; ba lala ba chōra, ba no lō niha oebe'e, samōsa lō sanōrō: banoeara, ba no adoedoe, si lō niha sa'ae, no achori niha! (*F. 1, 16*). Ba no oe mane: „Ata'oeffi manō ndra'o, o'ō wanegoegoe ja'oegō!” ba lō tehuri nahia, lō itōrō niŵa'ōgoe nifatōrō chōra, fefoe. Ba si ndrochoe, ba no lō atage ira ba wamahole fefoe hadia ia nilaoera! (*Jer. 6, 8*). Andrō midōnadōna manō chōgoe, iŵa'ō Jehowa, iroegi loeo maoso ndra'o sasi [oedoemi]. Me no hoekoe chōgoe wangoedoegō soi niha, fangowoeloi amatōrōŵa razo, ba wanga-hawoei ja'ira fa'abao dōdōgoe, alitō wōnoegoe andrō fefoe; i'ā sa dania goeli danō ma'asagōrō alitō wōnoegoe andrō. (*F. 1, 18*).

II. Ba da'ō dania oe'asogō 9
ba niha mbawe si sōchi, ena'ō dozi la'angarōfi li dōi Jehowa, ba e-

- na'ō te'anō manō ira we'amōi eno-
 10 nīnia. Jefo nidanō Gaitiofia lafosoe-
 mange ndra'o soemange nitaba, ba
 soemange ni'ā labe'e chōgoe. (*Sin.*
 11 *68, 32. Jes. 18, 1; 66, 20*). Ba na
 loeo da'ō, ba lō'ō sa'ae aila ndra'-
 oegō golalōwāoe andrō fefoe, si no
 molalō ndra'oegō chōgoe. Na loeo
 da'ō, ba oeheta ba chōmi zi faja-
 wā, sa'iki ba chōmi, ba lō'ō sa'ae
 faja wā ndra'oegō ba hili andrō chō-
 12 goe ni'amoni'ō. (*Hez. 39, 26*). Ba
 oesaigō chōmi niha si noemana,
 si lō faja wāsa; da'ō dania zame'e
 13 sa wātōra tōi Jehowa. Ba si tosai
 Iraono Gizeraēli andrō, ba lō'ō
 sa'ae molalō; lō'ō sa'ae molaoe faja
 ira, ba lō'ō sa'ae faloecha lela si
 falimo, ba mbawara; mangaloei gōra
 ira ba mōrō dania lō sikeani ja'ira.
 14 (*Mich. 7, 14*). A'iki, ja'oegō ono Zi-
 ona alawe, mi'owoeawoea'ō dōdōmi,
 ja'ami Iraono Gizeraēli! Omoeso'i'ō
 dōdōoe, ba a'iki, moroi si'aikō ba
 dōdōoe, ja'oegō ono Jeroezalema a-
 lawe! (*Jes. 12, 6; 54, 1. Sach. 9, 9*).
 15 No ibōda wangotoe'ō ja'oegō Jeho-
 wa, no itimba nemalimō andrō! No

so ba chōmi razo Ndraono Gizera-
 ēli andrō, Jehowa: lō'ō sa'ae itōrō
 ndra'oegō si lō sōchi. Ba na loeo 16
 da'ō, ba lamane ba mbanoea Je-
 roezalema: Bōi miboesi dōdōmi!
 Bōi adada dangami, ja'ami Siona!
 No so ba chōmi Lowalangimi Je- 17
 howa, sabōlō; mōna ami ibe'e. O-
 moeso dōdōnia ndra'oegō, owoea-
 woea dōdō; lō hedehedenia, ba
 wa'omasinia andrō; ma'iki ia, o-
 woeawoea dōdōnia ndra'oegō. Sa- 18
 boe tōdō andrō, me lō lachamō go-
 wasa, ba oe'ozaragō, no iwami ira,
 ba no tohare wa'aila. Ba na loeo 19
 da'ō, ba oelaoe ba zamakao ja'oegō,
 fefoe; ba oe'orifi zi no mangohole'ō
 ja'ira ba oe'ozaragō zi no moezae-
 we, ba oebali'ō fanoeno ja'ira ba
 fangeboea dōira wa'ailara andrō, ba
 goeli danō ma'asagōrō. (*Mich. 4, 6*).
 Na loeo da'ō, ba oe'ohe mangawoeli 20
 ami, na loeo oe'ozaragō ami. Oe-
 bali'ō nisoeno sa'ae ami ba seboea
 tōi, ba niha ba goeli danō fefoe,
 na oefoeli oetolo ami, ba zanehe
 ami, i wā'ō Jehowa.

Soera

H A G A'I.

FAZA 1.

I. Fanogoe niha Jehoeda, me no
 aboea gōlōra ba wolaoe osali. II.
 La'o'ō li zama'ele'ō satoea, awō ni-
 ha sato.

- 1 I. Me no tōra dōfi razo Dario,
 me fasoelōna ba mba wā si ōnō, ba
 so ni wā'ō Jehowa, nifa'ema Haga'i,
 sama'ele'ō, chō Zeroebabeli, ono Ze-
 latiēli, koemandroe ba mado Joeda
 ba chō Josea, ono Josadaki, ere

seboea, imane: (*Nga'ōt. I. 3, 17.*
Eser. 4, 24; 5, 1. 2): Da'ō ni wā'ō
 Jehowa ngahōnō: Lamane niha a-
 ndrō: Tenga na inōtō wolaoe osali
 Jehowa andrō? Ba so ni wā'ō Jeho- 3
 wa, nifa'ema Haga'i sama'ele'ō,
 imane. Ba hadia, ba no inōtō chō- 4
 mi wanganahia omo, nihaogō ba-
 golō, me no adoeoela nomo da'e?
 Ba ija'e, ba imane Jehowa ngahō- 5
 nō: Mifaigi ba, he wisa ba chōmi!
 No ebolo nowimi, ba lō ebocē ni'ohe 6

jomo : mangamanga ami, ba lō iroegi ba wa'aboeso, mibadoebadoe hadia ia, ba tebai aboeso ami, monoecha ami, ba ambō ba wa lō oafoe, ba si manga gazi, ba ba mbola satōla ibe'e gazinia. (*Moz. III. 26, 26. Moz. V. 28, 38. Mich. 6, 14*). Da'ō niwa'ō Jehowa ngahōnō : Mifaigifaigi, he wisa ba chōmi andrō ! Mi'ae ja'wa ba hili, mihalō geoe, ba milaoe gosali, ena'ō omasi ndra'o ba ena'ō eboea dōi-goe ! iwa'ō Jehowa. No eboea midōnadōna ba no ide'ide localoea ; no mi'ohē jomo, ba no oewoewosi. Hana wa si manō ? iwa'ō Jehowa ngahōnō ; bōrō nomogoc andrō, me no adoedoela, ba me ba nomonia idōlō ia zamōsana, ba chōmi andrō.

10 Andrō wa lō ifaloea chōmi namo banoea ja'wa, ba lō ifaloea mboe-ania tanō. (*Moz. III. 26, 19. Moz. 11. 8, 1*).

12 II. Ba lafondrondrongo li Lowalangira Jehowa ira Seroebabeli, ono Zelatiēli, Josoea, ono Josadaki, ere seboea, awō niha sato fefoe, ba labē'e ba dōdōra niwa'ō Haga'i, sama'ele'ō, me no Lowalangira Jehowa zamatenge ja'ia, ba la'ata'efi Jehowa niha sato. Ba imane Haga'i, sinenge Jehowa andrō, ba niha sato — dali niwa'ō Jehowa —

14 „Oetolo ami !” iwa'ō Jehowa. Ba ifaroe Jehowa dōdō Zeroebabeli, ono Zelatiēli, koemandroe ba mado Joeda, ba tōdō Josoea. ono Josadaki, ere seboea, ba tōdō niha sato fefoe, ba so ira, ba labōrōtaigō halōwō folaoe osali Lowalangira Jehowa ngahōnō, ba zi doea woeloe a ōfa, ba mba'wa si ōnō, si no tōra dōfi razo Dario.

FAZA 2.

I. Amaboe'oeala li : eboea dania lachōmi gosali si bohoce andrō, moroi ba zi fōfōna. II. Howoehowoe si faloecha genoni Jehowa andrō, si lō farōi. III. Fa'adoedoe gamatōrō'wa niha baero andrō, ba fangaro amatōrō'wa Lowalangī.

I. Ba ba zi doea woeloe a sara, 1
ba mba'wa si fitoe, ba so niwa'ō Jehowa, nifa'ema Haga'i sama'e-le'ō, imane : Hede chō Zeroebabeli, 2
ono Zelatiēli, koemandroe ba mado Joeda, ba chō Josoea, ono Josadaki, ere seboea, ba ba niha sato, 3
ōmane : Ha niha na zi tosai ba chōmi, si no mangila osali andre, lachōminia fōna ? Ba he wisa wamaigimi ja'ia iada'e ? Hadia, ten- 4
nga hoelō zi lō boto, wamaigimi ? (*Eser. 3, 12*). Ba ijae, ba bōi boesi dōdōoe, ja'ogō Seroebabeli ! iwa'ō Jehowa ; bōi boesi dōdōoe, ja'ogō Josoea, ono Josadaki ere seboea ! Bōi miboesi dōdōmi, ja'ami niha 5
ba danō fefoe, iwa'ō Jehowa, ba mibabaja halōwō ; oetolo sa'ae ami, iwa'ō Jehowa ngahōnō, nifagōlōsi- 6
goe chōmi, me ahetā ami ba danō Miseraji, ba abōlō Gehehagoe ba chōmi. Bōi miboesi dōdōmi ! (*Moz. 19, 5. Sach. 4, 6*). Imane sa Jehowa ngahōnō : Hatō ma'ifoe tō, ba 7
oefahoeo mbancea si ja'wa, awō danō, ba asi ba tanō sabe'e. (*Heb. 12, 26*). Oefahoea niha baero, fe- 8
foe, ba toballi owelo gamagama niha baero fefoe, ana'a, ba anōnō 9
nomo andre lachōmi oebe'e, iwa'ō Jehowa ngahōnō. (*Sin. 72, 10. Jes. 60, 5*). Chōge wirō ba chōgoe ga- 10
na'a, iwa'ō Jehowa ngahōnō. Lachōmi gosali andre dania, ba eboea moroi ba lachōminia fōna, iwa'ō Jehowa ngahōnō, ba fangorifi oebe'e ba naha andre, iwa'ō Jehowa ngahōnō. (*Jes. 56, 7*).

II. Ba ba zi doea woeloe a ōfa 10
ba mba'wa si si'wa, si no tōra dōfi razo Dario, ba so niwa'ō Jehowa,

- nifa'ema Haga'i, sama'ele'ō, imane :
 11 Da'ō niwā'ō Jehowa ngahōnō : Sofoe
 12 ba gere he wisa lala ba da'ō : Na
 so zi so sawi ni'amoni'ō ba nono
 mbaroenia, ba na tobaja nono
 mbaroenia ba roti, ba ma ba goe-
 legoele, ba ma ba nagoe, ba ma ba
 wanicha, ha ma hadia ia ni'ā, ba
 he wisa, ni'amoni'ō dania gōi da'ō ?
 13 Ba lamane ere : Lō'ō ! Ba isofoe
 na Haga'i, imane : Ba na so zi
 no ra'ira'iō ba zi mate, ba na iba-
 baja hadia ia da'ō no mege, hadia,
 si ra'ira'iō dania da'ō gōi ? Ba la-
 mane ere : Ja'ia ! (*Moz. IV. 19, 11*).
 14 Ba hoemedede Haga'i, imane : Si
 manō gōi ba niha andre, si manō
 ba soi andre, wamaigigoe, iwā'ō
 Jehowa, si manō gōi ba nilaoe da-
 ngara fefoe : nibe'era soemange
 chōgoe, ba da'ō, ba no si ra'ira'iō.
 15 Ba iada'e, ba mifaigi he wisa ma'-
 ōchō ba he wisa mege, me lō ni-
 fa'anōmi kara na, omo Jehowa !
 16 He wisa chōmi mege ? Laroegi
 mbasitō : 20 ngano'e i ladōnadōna,
 ba no ha 10. Ba laroegi, wolazi
 nagoe : 50 laeroe lawā'ō, ba no
 17 ha 20. No oe'otoe'ō ami fa'achozī
 ngalai wache ba fa'ahohomō ba
 teoe kara, ba halōwō dangami a-
- ndrō, fefoe ; ba no lō fangawoeli
 chōgoe ba chōmi ! iwā'ō Jehowa.
 (*Amos. 4, 9. Hag. 1, 11*). Ba mifaigi, 18
 i'otarai ma'ōchō andre ba ba gōtō
 dania, i'otarai zi doea woeloe a ōfa,
 ba mbawā si siwā, bawā me tebe'e
 tooe dojo gosali Jehowa ! (*Eser. 3,*
10), Mitōngōni, na so na ba halasa 19
 mboea danō ba na lō'ō na mowoea
 nagoe ba āra ba dalimo ba falo !
 I'otarai leoe da'ō, ba oefahowoe'ō
 ami.
- III. Ba ifoeli hoemedede Jehowa 20
 chō Haga'i, ba zi doea woeloe a
 ōfa. Ba mbawā da'ō, imane : Ōmane 21
 chō Zeroebabeli. koemandroe ba
 mado Joeda : Oefaheoe mbanoea
 si jawā, awō danō, oetoe'ō dadao- 22
 mo razo ba oehori wa'abōlō gama-
 tōrōwā niha baero. Oetocliō goere-
 ta, fabaja si fakoereta jawā, ba
 alaoe koedo, fabaja si fakoeodo ba
 hoeloe, faoma ba mbawa zi'ōli na- 23
 wōra. (*Hez. 38, 21*). Ba na leoe
 da'ō — iwā'ō Jehowa ngahōnō —
 ba oehalō ndra'ogō, ja'ogō Seroe-
 babeli, ono Zelati'eli, enonigoe, iwā'ō
 Jehowa, ba oefataro ndra'ogō, ti-
 mba laedoeroe tandro ; me uo oe-
 toejoe ndra'ogō, iwā'ō Jehowa nga-
 hōnō, (*Sin. seb. 8, 6. Jer. 22, 24*).

Soera

ZACHARIA.

FAZA I.

I. Famangelama Iraono Gizera'eli,
 fa bōi la'ō'ō mboeaboea ndra toeara.
 II. Angilata si fōfōna : Si fakoeodo
 ba gotaloea malimbi. Fa'ahachō
 dōdō Lowalangi Jeroezalema. III.
 Angilata fanetē zi fōfōna : Tandroe
 si ōfa rozi ba siambōe si daōfa.
 Sameta'oe emali mado Joeda.

1 I. Ba mbawā si wāloē, si no

tōra dōfi Dario, ba so niwā'ō Je-
 howa chō Zacharia andrō, sama'e-
 le'ō, ono Mberechia ono Ido, imane :
 (*Eser. 5, 1. Neh. 12, 16. Hag. 1, 1*):
 No mofōnoe sibaī Jehowa chō ndra 2
 toeami. Andrō ōmane chōra : Da'ō 3
 niwā'ō Jehowa ngahōnō : Mifoeli
 ami chōgoe — iwā'ō Jehowa nga-
 hōnō —, ba oefocliō gōi chōmi,
 iwā'ō Jehowa ngahōnō. (*Jes. 31, 6*).

4 *Jer. 3, 12; 18, 11. Hez. 18, 30.*
Hos. 14, 1). Bõi si mane ira toeami ami, toeami andrõ ba niwa'õ zama'ele'õ fõna: Da'õ niwa'õ Jehowa ngahõnõ: Mifalalini gera'erami, mibõhõli lala si lõ söchi andrõ chõmi ba bocaboeami andrõ si lõ söchi! — ba lõ lafondrongo ba lõ latõngõni niwa'õgoe, iwa'õ Jehowa. Ira toeami andrõ, ba heza so? ba sama'ele'õ andrõ, ba hadia, si lõ aetoe noso? Ba taroma ligoe andrõ, awõ nifachoigoe andrõ, niwa'õgoe ba genonigoe, ba tenga no manga ba dõdõ ndra toeami, ba no lafalalini gera'erara, ba no lamane: Nihonogõi Jehowa ngahõnõ nifatõrõ chõda — dali lala andrõ nitõrõda ba bocaboeada andrõ — ba no ifatõrõ chõda.

7 **II.** Ba ba zi doea woeloe a õfa, ba mba'wa si felezara, ba'wa Sebati, si no tõra dõfi Dario, ba so niwa'õ Jehowa chõ Zacharia sama'ele'õ,
 8 no Mberechia ono Ido, imane: So gangilatagoe, ba zi bongi: niha ba hoeloe koedo sojoramõ, ba gotaloca malimbi ba ndraso so ia, ba moroi foerinia, ba koedo sojoramõ ba sojo ba safoesi. (*F. 6, 2. Fam. 6, 4.*)
 9 Be me oesofoe: Hadia geloeaha da'õ, Toeha? ba imane chõgoe mala'ika andrõ. sihede chõgoe: Da'oeambacha'õ chõoe, hadia geloeaha da'õ. Ba hoemede niha andrõ, ba gotaloea malimbi, imane: Nifate-
 10 nge Jehowa da'õ, ba wanõrõi oeli danõ! Ba hoemede ira chõ mala'ika Jehowa andrõ, ba gotaloea malimbi, lamane: No matõrõi goeli danõ, ba hiza, ba no sahono maõ goeli danõ ma'asagõrõ, lõ hadia ia.
 12 Ba hoemede mala'ika Jehowa andrõ, imane: He Jehowa ngahõnõ, ha wa'ara tõ na lõ ahachõ dõdõoe Jeroezalema ba banoea mado Joeda, si no mofõnoe ndra'ogõ, no 70
 13 fache ae? Ba itema li mala'ika andrõ, sihede chõgoe, Jehowa, ihaogõ wehedenia chõnia, fondrara dõdõ.

Ba imane chõgoe mala'ika andrõ, 14
 sihede chõgoe: Eboea'õ lioe, õmane: Da'õ niwa'õ Jehowa ngahõnõ: Hoemoeloe sibai dõdõgoe ba Jeroezalema ba ba Ziona, (*Sach. 8, 2*),
 ba mofõnoe sibai ndra'o ba niha 15
 baero andrõ, si no ahonohono, si no moloeloei mege ba wamakiko, me mofõnoe ndra'o, si lõ abõlõbõlõ. (*Jes. 47, 6*). Andrõ wa imane 16
 Jehowa: Oefoeli oefaigi Jeroezalema, ahachõ dõdõgoe: telaoe zoei gosali chõgoe, ba chõra, iwa'õ Jehowa ngahõnõ, ba tefadõlõ ba Jeroezalema wanoe'a danõ. Ba faro- 17
 ngogõ na, õmane: Da'õ niwa'õ Jehowa ngahõnõ: Eboea sa'ac dania mbanoea andrõ chõgoe, balazi wa'ohahaoe dõdõra, ba ifoeli irara dõdõ Ziona Jehowa, ba ifoeli itoejoe chõnia Jeroezalema.

III. Ba oefaõga hõrõgoe, oefa- 18
 chõlõdo, ba hiza dandroe, õfa rozi. Ba oemane chõ mala'ika andrõ, 19
 sihede chõgoe: Hadia geloeaha da'õ? Ba imane chõgoe: Da'õ dandroe andrõ samazawili mado Joeda ba Iraono Gizeraëli ba banoea Jeroezalema mege. Ba ifa'ele'õ chõgoe 20
 ziamboe Jehowa, daõfa, ba oema- 21
 ne: Hadia halõwõ da'õ? Ba imane chõgoe: Da'õ no mege, ba tandroe andrõ, si no mamazawili mado Joeda, irege samõsa lõ'õ sa'ae samaõga bawania, ba da'ea, ba si mõi mameta'oe ja'ira ba ba wangohori tandroe niha baero, si no mamaõga tandroe ba wolaoe ba danõ mado Joeda, ba wamazawili ja'ira.

FAZA 2.

I. Angilata fanete zi doea balõ andrõ: niha si so fanoe'a danõ ba danga. Fa'ebœa Jeroezalema. II. Amaboe'oela li: Mangawoeli dania ira moroi ba danõ ba ni'oloi'õ ja'ira, ba i'iaõ Ziona Jehowa.

I. Ba oefaõga hõrõgoe, oefachõ- 1
 lõdo. Ba hiza niha si so fanoe'a danõ 2
 ba danga. (*Hez. 40, 3*). Ba oema-

ne : Heza mōi ndra'oegō ? Ba imane chōgoe : Ba wano'e'a Jeroezalema, ba wamaigi ha wa'ebolo, ba ha wa'anaoe. Ba hiza, ba so mala'ika andrō, si fahoehoeo chōgoe, ba so na mala'ika bō'ō, ba gametahōnia ; ba imane ba da'ō : Foelōi, ba hede chō nono mateoa andrō ba da'ō, ōmane : Si lō ōli dania Jeroezalema, ba wa'ato niha ba ba wa'oja goerifō, si so jomo ba ba mbanoea, (*Hez. 38, 11*), **ba ja'odo — i'wā'ō Jehowa — ba ōli alitō ndra'odo, fasoai, ba lachōmi ndra'o jomo ba mbanoea.** (*Jes. 60, 19*).

II. Hai, hai ! Mi'oloi, miheta ami ba danō jōoe andrō, i'wā'ō Jehowa ; noa sa amaedola ba zi ōfa balō mata angi oefazawili ami, i'wā'ō Jehowa. (*Jes. 48, 20 ; 52, 11*). Hai, ja'oegō Siona, orifi'ō, ja'oegō sonahia ba ngai nono Mbabeli alawe !

Noa sa imanō wame'e li Jehowa ngahōnō, no ifatenge ndra'o ba niha baero andrō, si no moraboe si so chōmi, ba wangaloei fa'ebaea dōi ifatenge ndra'o ; me no sombambaja ono hōrōnia zombambaja ja'ami ! (*Moz. V. 32, 10. Sin. 17, 8*).

Ba hiza, ba oe'oro'ō dangagoe, ja'wara, ena'ō ondra'oea zi so barō mba'wara ira, ba ena'ō aboto ba dōdōmi, wa no Jehowa ngahōnō zamatenge ja'o ! A'iki, ba omoesoi'ō dōdōoe, ja'oegō ono Ziona alawe ! hiza sa, so ndra'o, ba wame'e nahigoe ba chōmi, i'wā'ō Jehowa. (*Moz. III. 26, 12. Jes. 12, 6. Hez. 37, 27. Sef. 3, 14*). Ba na loe da'ō, ba oja soi zi olembai Jehowa, ena'ō fabōbō banoeania ira, ba ena'ō ba chōmi la'iagō ; ba aboto dania ba dōdōmi, wa no Jehowa ngahōnō zamatenge ja'o ba chōmi, (*Jes. 60, 3*).

I'ochōgō dania mado Joeda Jehowa, ihalō tana chōnia, ba danō ni'amonī'ō andrō ba ifoeli itoejoe chōnia Jeroezalema. Dozi niha, ba ndramoehonogō ira fōna Jehowa !

Noa sa maoso ia, no irōi nahiania andrō ni'amonī'ō. (*Hab. 2, 20*).

FAZA 3.

I. Angilata fanete zi tōloe : Ere seboea andrō, Josoea, ba fameta hōrōnia. II. Amaboe'oea li : so wangorifi dania chō genoni Jehowa andrō nifotōi „Lewiō”.

I. Ba i'oroma'ō chōgoe Josoea andrō [Jehowa], Josoea ere seboea ; fōna mala'ika Jehowa so ia, ba no so ba ngainia Zatana, ba wangadoegoe ja'ia. (*Eser. 2, 2. Hag. 1, 1. Job. 1, 6. Sin. 109, 6. Fam. 12, 10*). Ba imane Jehowa chō Zatana : Jehowa zangoema'ō chōoe : bōi hedehede, ja'oegō Satana ! Jehowa, si no manoejoe chōnia Jeroezalema, zangoema'ō chōoe : bōi hedehede ! Hadia, tenga doedoenga nisōbi ba galitō da'e ? (*Joed. a. 9. Amos. 4, 11*). Ba no noecha soda'i noecha Josoea, me so ia ba da'ō, fōna mala'ika. (*Fam. 3, 18*). Ba hoemedede da'ō, imane ba zi so ba da'ō : Miheta chōnia noecha soda'i andrō ! Ba noa da'ō, ba imane chōnia : Hiza, no oebe'e aefa chōoe horōoe, ba oefafonoecha'ō sa'ae ndra'oegō noecha ba walō'wa. (*Sin. 51, 9. Jes. 61, 10. Loek. 15, 22*). Ba imane na : Mifanaemboe ia saemboe si lō da'i ! Ba lafanaemboe ia saemboe si sōchi ba lafanoecha ia ; ba sosó na ba ngaira mala'ika Jehowa andrō. (*Moz. II. 28, 39. F. 6, 11*). Ba ifadoehoe'ō chō Josoea mala'ika Jehowa, imane : Da'ō ni'wā'ō Jehowa ngahōnō : Na ōtōrō lala andrō chōgoe, ba na ō'o'ō nifachoigoe ; na ōhaogō halō'wōoe ba nomogoe, ba na ōhaogō gōi wamaigi he wisa ba golajama, ba oefolala ndra'oegō, awō genonigoe andre. (*Moz. V. 11, 1. Hez. 44, 15. Sin. 91, 11*).

II. Ba fondrondrongo, ja'oegō Josoea, ere seboea, ja'oegō ba a-

wōoe andrō, sidadao fōnaoe — noa sa tandra ira he wisa dania, sahōlihōli dōdōda — : Hiza sa, oefa'a-so genonigoe „Lewiō'' andrō! (*Jes. 4, 2. Hez. 12, 6. F. 6, 12*). Ba kara andrō, nibe'egoe fōna Josoea — fitoe hōrō zamaigi kara, si ha samboesamboea —, ba oesoea dania, iwā'ō Jehowa ngahōnō, ba olalōwā andrō, ba danō andre, ba ha ma'ō-ma'ōchō oe'angohori'ō. (*Sin. 118, 22. Jes. 11, 1. 2; 28, 16. F. 4, 10*).

10 Ba na loeo da'ō — iwā'ō Jehowa — ba tola faoma miikaoni nawōmi ba loemō nagoe ba ba loemō marafala! (*Raz. I. 4, 25. Mich. 4, 4*).

FAZA 4.

I. Angilata fanete zi ōfa : Naha wandroe ana'a ba tōla zai, si doea geoe. II. Nibajoini andrō, si daroea : Josoea ba Seroebabeli.

1 I. Ba isoesoegido mala'ika andrō, si fahoehoeo chōgoe, timba na lasoesoegi zi mōrō, ba imane chōgoe : Hadia ni'ilaoe? Ba oemane : Naha wandroe oe'ila, ana'a manō, naha wanieha tánō ja'wa ba fitoe wandroenia ba fitoe goro wanieha, ba wolaoe ba wandroe andrō, tánō ja'wa. Ba ba ngainia, ba doea geoe dōla zai, sageoe ba gambōlō naha wanieha andrō ba sageoe ba gabera.

4 Ba hoemede ndra'ō, oemane chō mala'ika andrō, si fahoehoeo chōgoe : Hadia geloeaha da'ō, Toeha?

5 Ba itema ligoe mala'ika andrō, si fahoehoeo ehōgoe, imane chōgoe : Hadia, lō ō'ila, hadia geloeaha da'ō? Ba oemane : Lō'ō, Toeha!

6 Ba hoemede ia, imane ehōgoe : Taroma li Jehowa ehō Zeroebabeli da'ō, imane : Tenga ba wa'abōlōoe ba tenga ba wa'abe'oe, ha ba Gehahagoe a'i, iwā'ō Jehowa ngahōnō.

7 (*Hag. 1, 1; 2, 5*). Hadia atō, ndra'oe-gō, ja'oe-gō hili seboea, fōna Zeroebabeli? Salo'o dania ndra'oe-gō! Ena'ō alawā ja'wa ibe'e gara andrō,

ba ena'ō lahehegō : Ja ahowoe! ja ahowoe!

II. Ba hoemede chōgoe Jehowa, imane : Tanga Zeroebabeli mege zame'e tooe tojo ba watalinga nomo andre, ba tangania gōi zangasiwai, ena'ō aboto ba dōdōoe, wa no Jehowa ngahōnō zamatenge ja'ō chōmi. (*Eser. 3, 8 b.t.*). Ha niha sa zangositengō ba'wa mbōrōta andre! oi no ide'ide na! Somoeso tōdō ira, na la'ila zimo ba danga Zeroebabeli; si fitoe andrō — hōrō Jehowa andrō — zandroegi oeli danō ma'asagōrō (*Nga'ōt. 11, 16, 9. Fam. 5, 6*). Ba hoemede ndra'ō, oemane ehōnia : Ba tōla zai andrō, fatambai naha wandroe, ba hadia geloeaha? Ba oesofoe na chōnia, oemane : Ba hadia geloeaha doetoeroe zai andrō, ba ngai goro andrō ana'a, si doea andrō, lala wanieha ana'a andrō moroi ja'wa? Ba imane chōgoe : Hadia, lō ō'ila hadia geloeaha da'ō? Ba oemane : Lō'ō, Toeha! Ba imane : Da'ō nibajoini andrō, si daroea, si iagō ngoningoni fōna zamatorō ōsi goeli danō ma'asagōrō. (*Fam. 11, 4*).

FAZA 5.

I. Angilata fanete zi lima : soera sihombo, soera wangelifi. II. Angilata fanete zi ōnō : looe, si so bacha horō, ni'ōhe ba Mbabeli.

I. Ba oefoeli oefaōga hōrōgoe, oefaehōlōdo, ba hiza zoera sihombo. (*Hez. 2, 9*). Ba imane chōgoe : Hadia ni'ilaoe? Ba oemane : Soera sihombo oe'ila, doea woeloe hela wa'anaoe, ba foeloe hela wa'ebolo. Ba imane chōgoe : Da'ō wangelifi andrō, sanōrōi tanō ma'asagōrō; dozi sanagō, ba nihori ba da'e, dali ni-soera ba zoera andrō; ba dozi si mōi ba hōloe [na faja], ba nihori ba da'e, dali nisoera ba zoera andrō. No oefa'ōhe'ō ia, iwā'ō Jehowa ngahōnō, ena'ō iroegi jomo ba nomo zanagō ba ba nomo zi mōi ba hō-

loe ba döigoe [na faja], ena'ö jomo chõra i'ïagõ, ba ena'ö ifoefoe, he coe, ba he kara.

- 5 II. **Ba** so mala'ïka andrõ, si fahoehoeo chõgoe, ba imane chõgoe : Faõga hõrõoe ba faigi hadia zoroma andrõ ! Ba oemane : Hadia ia ?
6 Ba imane : Looe zoroma ; ba imane na : Olalõwara da'õ, ba danõ,
7 ma'asagõrõ. Ba hiza, ba teboka lagõ looe, simo sowoelo, ba hiza ndra
8 alawe sidaodao, bacha ba looe. Ba imane [mala'ïka] : Da'õ horõ andrõ. Ba itoeli'õ tooe ba looe [ndra alawe andrõ], ba ilagõ'õ simo no mege.
9 Ba me oefaõga horõgoe, ba hiza, daroea ndra alawe soroma, ba ibõzi angi gafira — no hoelõ gafi doembao gafira —, ba lafazaõwa looe no mege, la'õhe ba daloe mbanoea.
10 Ba oemane chõ mala'ïka andrõ, si fahoehoeo chõgoe : Heza
11 la'õhe looe andrõ ? Ba imane chõgoe : Ba wamaigi nahiania ba danõ Zineara, ba na no awai, ba lafedadiao ba da'õ, ba nahania. (*Moz. I. 10, 10*).

FAZA 6.

I. Angilata fanete si fitoo : koereta, si õfa, fa'aloa hoekoe, nifatõrõ Lowalangi. II. Angilata fanete zi waloee : takoela nibe'e ba hõgõ ndra Josoea, fa'asalaõwa razo ere andrõ, sohaõoe dödõ mbanoea Lowalangi.

- 1 I. **Ba** oefoeli oefaõga hõrõgoe, oefachõlõdo, ba hiza goereta, õfa endronga, si otarai gotaloea hili ;
2 ba hili andrõ, ba tõla garamba.
3 Ba sondrõni koereta si so fõna, ba koedo sojoramõ, ba ba goereta fanete da'õ, ba koedo saitõ, ba ba wanete da'õ, ba safoesi, ba ba wanete da'õ, ba sombaõwambaõwa.
4 (*F. I, 8. Fam. 6, 4*). Ba hoemedendra'õ, oemane chõ mala'ïka andrõ, si fahoehoeo chõgoe : Hadia geloeaha da'õ, Toeha ? Ba imane chõgoe mala'ïka : Da'õ mata angi andrõ,

si õfa ; latõrõ, me no faefá la'õndrasi zamatõrõ õsi goeli danõ ma'afefoe. (*Jer. 49, 36*). Koereta andrõ,
6 nidõni koedo saitõ andrõ, ba ba danõ mijõoe isaõwa, ba la'õ'õ safoesi andrõ ; ba sombaõwambaõwa, ba ba danõ miraja lasaõwa. Ba mofanõ gõi
7 sojoramõ andrõ ; ba me mangefa ira ena'õ, ba imane [Jehowa] : Milaboe ! Mitõrõi goeli danõ ! ba latõrõi goeli danõ. Ba hoemedede ia chõgoe, ba imane chõgoe : Faigi, sanaõwa tanõ
8 mijõoe andrõ, ba ahono Gehehagoe ba danõ jõoe andrõ misa lab'e'e. (*Hez. 5, 13*).

- II. **Ba** so niõwa'õ Jehowa chõgoe, imane : Halõ õsa game'ela mbanoea
10 si no moe'oloi'õ, Helida'i zama'ema chõoe, nibe'e ndra Tobia Jedaja ; ba ae jomo chõ Josia, ono Zefania, na looe da'õ, ja'õegõ andrõ, ba nomo ba zi mõi ira, me la'õtarai Mbabeli. Ba halõ wirõ ba ana'õ,
11 ba bali'õ takoela, ba fotakoela Zeroebabeli ba Josoea, ono Josadaki, ere seboea, (*Sach. 3, 1*), ba õmane
12 chõra : Da'õ niõwa'õ Jehowa ngahõnõ : **Hiza ñiha sotõi „Lewiõ”** — na so ia, ba toemboetoemboe [zi sõchi], ba ja'ia zolaoe osali Jehowa. (*Jes. 4, 2. Jer. 23, 5. F. 3, 8*). Ja'ia
13 zolaoe osali Jehowa, ba si faloecha fa'asalaõwa ia, ba tobali doemadiao ia ba dadaoma zalaõwa chõnia, ba salaõwa ia, ba so ba ngainia gere, ba ha sara dödõ zi daroea andrõ. (*Hez. 37, 16. Efes. 2, 14 b. t.*). Ba ta-
14 koela no mege, ba nibe'e ba gosali Jehowa, fa bõi aefa'aefa itõrõ tõdõra ndra Helida'i Tobia Jedaja, ba fa'õbõwõ nono Zefania andrõ. Ba banoea sarõoe, ba mõi manolo
15 ba wolaoe osali Jehowa, ena'õ aboto ba dödõmi, wa no Jehowa ngahõnõ zamatenge ja'õ chõmi, ba na moroi ba dödõmi mi'õ'õ gorõisa Lowalangimi Jehowa, ba itõrõ. (*Jes. 46, 6; 10, 10*).

FAZA 7.

I. Fanfoe zi samba omo ndra Elizarese ba Regemi-Melechi, na latohoegō na wamoni andrō. II. P'ombacha'ō chōra sama'ele'ō: ha fanolo si noemana zomasi Lowalangi.

1 I. Ba me no tōra medōloe fache
2 razo Dario, ba so niwā'ō Jehowa chō
3 Zacharia. Ba zi mendrōfa, ba mbaŵa
4 si siŵa, baŵa Kisilewi ba lafatenge
5 zinenge si samba omo ndra Elizarese
6 ba Regemi-Melechi ba banoeara,
7 ba wangaloeloe chō Jehowa, ba wa-
8 nofoe ba gere, ba gosali Jehowa
9 ngahōnō, ba ba zama'ele'ō, lamane:
10 Hadia, oetohoegō na ba mbaŵa si
11 lima we'ē ba famoni, hadia, oetohogō
na wolaogoe no, ha me oega fache sa'ae. (*Jer. 52, 12*).

4 II. Ba hoemedede chōgoe Jehowa
5 ngahōnō, imane: Hede ba niha ba
6 danō fefoe ba ba gere, ōmane: Na
7 no fitoe ngafoeloe fache mamoni
8 ami ba mege'ege, na baŵa si lima
9 ba na baŵa si fitoe, ba hadia, no
10 chōgoe tetandrōsaigō wamonimi andrō?
11 (*Raz. II. 25, 25. Jer. 41, 1*).

6 Ba na manga ami ba na mibadoc
7 hadia ia, ba hadia, tenga ja'ami zi
8 manga, ba tenga ja'ami zamadoc
9 nibadoc andrō? Hadia, tenga da'e
10 daroma li andrō, nifa'ombacha'ōgō
11 Jehowa ba zama'ele'ō no andrō,
fōna, me so na niha ba Jeroczalema,
me lō'ō na hadia ia chōra, ba ba
mbanoea si tefasoei ja'ira, ba me
lō sabeta niha raja, ba ba zal'o'o?
(*Jes. 58, 3*). Ba so niwā'ō Jehowa
chō Zacharia, imane: Da'ō niwā'ō
Jehowa ngahōnō: „Satoelō mifaigi,
ba wamatoenō hoehoeo, ba faoma
mi'omasi'ō nawōmi, ba faoma mibachōsi
tōdō! (*Jer. 7, 5; 21, 12*). Bōi mifakao
lacha mbanoea ba si lō ama, si lō ina,
ba he niha bō'ō, ba he si noemana,
ba bōi mifachōi tōdōmi zi lō sōchi
ba nawōmi!” (*Jes. 1, 23*). Ba no te
chōra wamondrongo, no abe'e mbōrō
doc'i;

la'afiso'ō dōgi dalingara, ba tobali
lō larongo. Ba la'abe'e'ō dōdōra, 12
13 timba naoma, ba tobali lō larongo
goroisa ba taroma li andrō nifafa'-
ema'ō Jehowa ngahōnō chō Gehe-
hania, ba zama'ele'ō andrō, fōna.
Ba tesao wōnoe Jehowa ngahōnō,
fōnoe sabōlōbolō, (*Jes. 48, 4. Mich. 3, 8*),
ba si manc ba we'onia mege, 13
si lō lafondrondrongo, si manō da-
nia na moe'ao'ao ira, iŵa'ō Jeho-
wa ngahōnō, lō oerongo; (*Jes. 1, 15. Jer. 11, 11*);
ocfazawili dania ira 14
a'i, ba danō niha baero fefoe; si lō
larai la'ila, ba tanōra, ba si tobali
tanō si mate, na no aheta ira, ba
tobali lō sanōrō sa'ae; ba tobali
tanō si mate danō si sōchi sibai
labe'e.

FAZA 8.

I. Amaboe'oesla li: mangawoeli
dania ira ba Jeroczalema. II. Ifahowoe'ō
ira ba Jehowa, na fa'atoelō ba fa'omasi
lafa'oea. III. Tobali baŵa wa'omoeso
dōdō dania mbaŵa wamoni andrō
chōra, ba la'ondrasi dania ira niha
bō'ō, ba wolo'ō chō Jehowa.

1 I. Ba ifoeli so niwā'ō Jehowa
2 chōgoe, imane: Da'ō niwā'ō Jeho-
3 wa ngahōnō: Omasido sibai Ziona
4 andrō, solohoe ndra'odo, ba no tesao
5 wōnoegoe chōra, fōnoe sabōlō-
6 bōlō. (*F. 1, 14*). Da'ō niwā'ō Jeho-
7 wa: Sangawoeli ba Ziona ndra'odo,
8 ba ba daloe Jeroczalema ocbe'e
9 nahiaoge; „banoea si lō farōi” da-
10 nia dōi Jeroczalema, ba „hili ni'a-
11 moni'ō” dōi hili Jehowa ngahōnō.
(*Sef. 3, 13*). Da'ō niwā'ō Jehowa
ngahōnō: So na dania zidaodao ba
golajama ba Jeroczalema ira ma-
toea satoea ba ira alawe satoea,
dozi so zi'o ba dangara, me no
atoea sibai ira. Ba ewali jomo ba
mbanoea, ba anōnō iraono, ono
matoea ba ono alawe, si famaimai
baewali chōra. Da'ō niwā'ō Jehowa
ngahōnō: Na sahōlihōli dōdō da-

nia da'ō, na loeo da'ō, wamaigi zi
 7 7 toasai soi da'e, ba chōgoe gōi, ba
 ngalihōli dōdō ia, iwa'ō Jehowa
 ngahōnō. Da'ō niwa'ō Jehowa nga-
 hōnō: Hiza, oe'orifi mbanoeagoe,
 8 8 oe'efa'ō ba danō tātō ba gateo-
 mboecha loeo misa ba ba danō tānō
 ba gaechoela loeo, ba oe'ohē
 mangawoeli ira, cna'ō jomo ba Je-
 roezalema labe'e nahiaira, ba ba-
 noeagoe ira, si lō teboelō ba si
 9 9 ndroehoe, ba Lowalangira ndra'odo!
 II. Da'ō niwa'ō Jehowa ngahō-
 nō: Mi'abe'e'ō dangami, ja'ami sa-
 mondrongo taroma li andre, ba
 gōtō da'e, taroma li nifa'ema za-
 ma'ele'ō andrō, sama'ele'ō me loeo
 10 10 tebe'e tooe dojo ba wolaoe omo
 Jehowa ngahōnō, osaliandrō. (*Eser.*
 3, 10). Fōna da'ō sa, ba lō bōli
 gōlō niha ba halōwōra, ba he halō-
 wō goerifō, ba no zajazaja gōlō;
 ba zofanō ba ba zangawoeli, ba so
 11 11 gameta'oeō emali, ba no oefadoe
 manō niha fefoc. (*Hag.* 1, 6). Ba
 ija'e, ba bō'ō dōdōgoe ba zi toasai
 12 12 soi da'e, bō'ō me fōna, iwa'ō Jehowa
 ngahōnō; lō'ō sa'ae hadia ia ba zi-
 nanō chōra. Mowoea nagoe ba mo-
 woea danō, ba sosō namo mbanoea
 ba oetehe manō da'ō fefoe ba zi
 13 13 toasai soi andre. Ba si mane mege,
 me no tobali fangelifi dōimi ba ni-
 ha baero, ja'ami ma'owoe Joeda
 ba ma'owoe Gizeraēli, si manō wa-
 nologoe ja'ami, ena'ō tobali fama-
 howoe'ō dōimi! Bōi miboesi dōdō-
 14 14 mi! Mi'abe'e'ō dangami! Imane sa
 Jehowa ngahōnō: Si mane mege,
 me oehonogōi wamakao ja'ami, me
 labaosi dōdōgoe ira toeami, iwa'ō
 Jehowa ngahōnō, ba me lō arōerōoe
 15 15 ba dōdōgoe, si manō gōi wangoho-
 nogōigoe ma'ōchō famatōrō si sōchi
 ba Jeroezalema ba .ba ma'owoe
 16 16 Joeda. Bōi miboesi dōdōmi! Ba
 da'ō nilaoemi: Faoma si dochoc
 milaoe chō nawōmi ba bōi mibila'ō
 wamatoenō hoehoeo ba kato chō-
 mi, hoekoc satoelō mifatōrō! (*Moz.*

I. 34, 20. Efes. 4, 25). Bōi mifachai 17
 tōdōmi zi lō sōchi chō nawōmi, ba
 bōi omasi ami we'amōi ba hōloe
 ba zi lō doehoe, me no si fatoewoe
 chōgoe da'ō fefoe, iwa'ō Jehowa.
 (*P. 5, 3; 7, 10*).

III. Ba so niwa'ō Jehowa nga- 18
 hōnō chōgoe, imane: Da'ō niwa'ō 19
 Jehowa ngahōnō: Famoni andrō,
 na ba'wa si ōfa ba si lima ba si fi-
 toe ba si foeloe, ba tobali fa'o-
 moeso dōdō ba fa'iki ba si no a-
 maedola walōwa, ba ma'owoe Joe-
 da; ba mi'omasi'ō zi doehoe ba fa'-
 atoelōmi chō nawōmi! (*Jer. 52, 6.*
 12; 41, 1; 52, 4). Da'ō niwa'ō Jeho- 20
 wa ngahōnō: Faloecha na dania,
 ba la'ondrasi ami soi bō'ō, samboe-
 samboea soi manō, ba oja banoea
 zangondrasi ja'ami. Faoma mōi chō 21
 nawōra mbanoeara ba lamane: Ta-
 laboe, mōi ita fakao chō Jehowa
 ngahōnō! Ja'odo gōi, ba si mōi!
 (*Jes. 2, 3. Mich. 4, 2*). Ba oja soi, a- 22
 to niha baero zangondrasi, ba wa-
 ngaloei Jehowa ngahōnō, ba Jeroe-
 zalema, ba ba wakaosa, chō Jeho-
 wa. Da'ō niwa'ō Jehowa ngahōnō: 23
 Na loeo da'ō dania, ba hiza, ba
 dafitoe niha, hadia lira fefoe, li ni-
 ha baero, zondra'oe ahe mbaroe
 niha Jehoeda si ha samōsa, ba sa-
 ngoema'ō: Faoga chōmi, me no ma-
 rongo, wa lō aefa'aefa chōmi Lo-
 walangi! (*Kor. I. 14, 25*).

FAZA 9.

I. Fama'ele'ō: nifatōrō Lowala-
 ngi dania ba niha si fa'oeodo ba
 Ndraono Gizeraēli, niha si faola tanō
 chōra. II. Fama'ele'ō fa'asala'wa
 Mesia, ba Ziona, sohahoe dōdō
 mbanoeania.

I. Niwa'ō [zama'ele'ō]. Taroma 1
 li Jehowa, nitandrōsaigō ba danō
 Haderachi, si tohare ba Ndrama-
 seko dania. Ifaigifaigi sa niha Je-
 howa, ba he mado Ndraono Gize-
 raēli fefoe. (*Jes. 13, 1*). Ba ba Ha- 2
 mata, si faola ba da'ō, ba ba Diro

3 ba ba Zidona; noa sa oneche sibai
 ira! (*Jes. 10, 9*). No la'aro'õ mba-
 noea chõra banoea Diro andrõ. No
 lahõna wirõ, timba gawoegawoc,
 4 ba balaki, timba damboe baewali
 wa'oja. Ba hiza, ba Jehowa za-
 toe'a dania, ba itimba ba nasi wa-
 ngabe'era andrõ, ba banoea, ba
 5 õ galitõ. Lafaiifaigi dania Asikalo,
 ba hoemocha mboera: ba banoea
 Gasa, ba lakõrõboei ira [ba wa'-
 afõchõ], ba si manõ gõi Nekero-
 na — me no tobali faja dõtõnafõra
 andrõ. Ba ba Gasa, ba lõ razo
 sa'ae; ba Asikalo, ba si lõ niha
 6 sa'ae dania, ba ba Gasoto, ba niha
 si no fachõjõ zowanoca. Oehõ-
 ndrõgõ waja'wasa Ndrawa Wilisiti
 7 andrõ, ba oefadõni ba mbawara si
 fao do andrõ; ba sogoro ita andrõ
 chõra, ba oesõbi ba nifõra. Ba si
 toesai dania ira gõi, chõ Lowala-
 ngida. Si fala'wala'wa ba zala'wa
 mado Joeda dania ira, ba banoea
 Nekeron, ba si fala'wala'wa ba
 Ndraono Jebocsi. (*Sam. II. 24, 18*).
 8 Ba oe'ia'gõ ba'aba'a ba gosali a-
 ndrõ chõgoe, ba'aba'a zanõrõ fefoe.
 Bõi sa'ac iroegi ira samakao; oefai-
 gifaigi sa'ae.
 9 **II. Abõlõgõ a'iki, ja'oegõ ono
 Ziona alawe! Owocawoea'õ dõdõ,
 ja'oegõ ono Jeroezalema alawe!
 Hiza, mõi jomo ba mbanoea chõmi
 razomi, razo satoelõ ba sabõlõ! si
 lõ faja'wasa ia, ba hoeloe galide so
 ia, ba heeloe nono galide si alawe.**
 (*Jes. 62, 11. Mai. 21, 5. Joh. 12, 15*).
 10 Ba ihori goereta ba wanoewõ, ba
 mado Geferaji, ba he koedo ba Je-
 rozalema: ba he fana ba wanoewõ,
 ba nihori dania; ba fa bõi fa-
 soewõ i'wa'õ ba soi niha misa. Ba
 oi barõ mbawania so, i'otarai nasi
 ba zi tambai, noemalõ ba nasi ba
 zi tambai, tånõ sa, ba i'otarai
 mboto Oifarati, noemalõ ba wo-
 11 ndrege danõ. (*Sin. 72, 8*). Ba me
 no do ocebe'e tandro tanga ba
 zoera wawoe'oesa li andrõ chõda,

ba oc'efa'õ gõi ni'oloi'õ andrõ
 chõoe, ba mba'a andrõ, si lõ idanõ.
 (*Jes. 61, 1. Mat. 26, 28*). Mifoeli ami 12
 ba mbanoea saro andrõ, ja'ami si
 no timba nikoeroe, sanõtõna na
 fangefa. Ma'õchõ na gõi, ba tefa-
 rongogõ: Oefodoea winaeta wa-
 noelõni chõoe. No ocehai chõgoe 13
 mado Joeda, nifogai fana, no oefo'-
 õsi [ono wana] mado Geferaji,
 ba oefaroe nonoe matoea, ja'oegõ
 Siona, ba wolaoe ba ndraono Ja-
 wano, oebali'õ si'õli zabõlõ ami.
 (*Joël. 3, 6*). To'elo dania Jehowa, 14
 ja'wara, ba itõrõ ono wana chõnia,
 timba gari mbanoea; ilaoe dania
 dorofe Jehowa ba fao ia ba nangi
 sabõlõ moroi raja wanõrõ. (*Sin. 18,
 15. Jes. 27, 13*). Ifoba'aba'a ira Je- 15
 howa ngahõni, mangamanga ira, ba
 lahoendrahõndra tooe nono gara
 riboribo. Labadoe ndro [zancoewõ]
 nifamadoe agoe, ba oi do ira,
 timba wiga andrõ, ba wame'e soe-
 mange, ba timba watalinga naha
 wame'e soemange. Lowalangira 16
 Jehowa zame'e abõlõ ira, na loeo
 da'õ, ja'ira andrõ, nikoebaloï, ba-
 noeania, me no manimani ba da-
 koclã ira, si takile ba danõnia. Ha 17
 lõ eboea lachõminia! ba ha lõ
 abõlõ wa'asõchinia! So mboea danõ,
 fangabõlõ nono matoea, ba so nõsi
 mboea nagoe fangabõlõ nono alawe.
 (*Moz. V. 33, 28*).

FAZA 10.

I. Me itolo Jehowa, ba abõlõ mba-
 noeania Iraono Gizeraëli. II. Pohe
 mangawoeli ira ba danõra, ba ihõ-
 ndrõgõ zi fa'oedoe chõra.

I. Mi'andrõ deoe chõ Jehowa! 1
 Ibc'e deoe sarã ba teoe sahoelõ,
 na inõtõ; ifatõrõ gari mbanoea ba
 teoe laõhõ ba ndroe'oc ba ba zi-
 nanõ ba danõ fefoe. (*Sin. 72, 16*).
 Fajafafa sa ni'wa'õ ziraha, ba no 2
 angilata faja gangilata zi faeta;
 nifachai dõdõ, si lõ boto, wehedera,
 ba no angilata wondrara dõdõ andrõ

chōra. Andrō wa mowaōwaō manō
 1 ira, timba ngawawá mbiribiri, ba
 no iroegi ira famakao, me no lō
 2 sokoebaloi ja'ira. (*Jer. 10, 8*). Ba
 no tesao wōnoegoe, ba goebalo a-
 ndrō, ba oe'otoe'ō dania zi matoea
 andrō [sondrōnia'ō ja'ira]. Noa sa
 ifaigi Jehowa ngahōnō nikoebaloi
 andrō chōnia, ma'oewoe Joeda, ba
 no ibali'ō koedo chōnia, koedo
 soadoe ba wanoewō. (*Hez. 34, 2*).
 4 Chōnia i'otarai tojo ba watalinga
 ba moroi chōnia gōi daroetaroē no-
 se, moroi chōnia wana ba wanoewō,
 ba ba chōnia la'otarai sondrō-
 nia'ō fefoe. (*Jes. 19, 13; 22, 23*).
 5 *Sam. II. 1, 22*). Hoelō sabōlō ira
 ba wasōndrata, samōbōrō tooe ta-
 mboe ba ewali, ba lalaoe fasōndra,
 me no Jehowa zanolo ja'ira, ba
 toballi si lō boto zi fakooedo (emali).
 6 (*Mich. 7, 10*). Ba oe'abe'e'ō ma'-
 oewoe Joeda, ba oetolo ma'oewoe
 Josefo; ba oe'ohē mangawoeli ira,
 me no ahachō dōdōgōe ira, ba to-
 balli hoelō na lō oerai oetibo'ō ira.
 Me no Jehowa ndra'odo, Lowala-
 ngira, ba oefondrondrongo chōra.
 7 Ba toballi sabōlō mado Geferaji, ba
 abe'e dōdōra, timba zi no mama-
 doe agoe. Ba la'ila iraonora; ba o-
 moeso dōdō, owoeawoea dōdōra ba
 chō Jehowa! (*P. 9, 15*).
 8 II. Oedōnisi ira ba oe'owoeloi ira,
 me no sangorifi ja'ira ndra'odo; ba
 ato dania ira, si mane me fōna.
 9 Oefazawili ira ba danō niha baero,
 ba he ba wondrege zarōe tanō,
 ba itōrō tōdōra ndra'odo; ba la'e'e-
 boea ndraonora, ba lafoeli ira. (*Jer.*
 10 *51, 50*). Oe'ohē mangawoeli ira, mo-
 rooi ba danō Miseraji ba oe'owoeloi
 ira moroi ba danō Asiria; oefa'a-
 mōi ba danō Gileadi ira ba hili
 11 Libano, ba ambō nahara. La'ōtō
 nasi, lasa'wa Diro, ba itoeli'ō ba
 nasi hati andrō chōra, ba ogo'ō
 namō Nilo, fefoe. Ba tetoeli'ō tooe
 Asiria, si no fajawa andrō, ba aheta
 zi'o zala'wa ba Ndrawa Miseraji.

(*Jes. 11, 15*). A be'e dania ira ba chō 12
 Jehowa oebe'e, ba lasoenō dania
 ira ba dōinia andrō, i'wa'ō Jehowa.

FAZA 11.

I. Fama'ele'ō nitandrōsaigō ba
 goebalo si lō sōchi andrō. II. Koe-
 balo si sōchi andrō, ba si'o si doea
 rozi: „fa'eboea dōdō” ba „fama-
 bōbō”. III. Ba me latibo'ō goebalo
 si sōchi andrō banoania, ba i'efa'ō
 ia chōra ba iloeloe ira chō goebalo
 si lō tōdō.

I. Bokai mbawa gōlimō, ja'ogō 1
 hili Libano, ena'ō i'ā alitō dōla
 geresi andrō chōe! (*Raz. I. 7, 2. Jer.*
22, 23). Ege'ege, ja'ogō senobari,
 2 me no tekiko geresi, me no afoefoe
 zoadoe andrō! Mi'ege'ege, ja'ami
 manawa ba danō Mbazana, me no
 tooe ba danō so gatoca andrō, si
 tebai itōrō niha mege! (*Jes. 2, 13*).
 3 Tarongo wege'ege goebalo andrō,
 me no afoefoe wa'asōchi andrō.
 Tarongo wendrōndrōndrōndrō nono
 zingo, me no toballi tanō si mate
 zatocae eoe andrō ba ndraso Jorida-
 4 no. Da'ō ni'wa'ō Lowalangigoe Jeho-
 wa: Koebaloi mbiribiri andrō ni-
 taba dania; (*Sin. 44, 23. Rom. 8, 36*);
 5 nitaba zowōli lō fotoe; ba ni'wa'ō
 zamawa: Nisoeno Jehowa, so'ana'a
 sa'ae ndra'odo! ba koebalora, ba
 lō lahachōsi tōdō ira. I'otarai da'e
 6 sa, ba lō'ō sa'ae oehachōsi tōdō
 niha ba danō, i'wa'ō Jehowa; ja'odo
 sa'ae zoloeloe niha, oeloeloe ba
 danga goebalonia zamōsana, ba ba
 danga razonia; da'ō sa'ae zamakiko
 tanō, ba samōsa lō oe'efa'ō ba da-
 ngara.

II. Ba no oekoebaloi mbiribiri 7
 sinoctoeoro andrō, biribiri sabōlō
 ahachō dōdōra, me no si manō, ba
 doea rozi oehalō chōgoc si'o goeba-
 lo; „fa'eboea dōdō” oebe'e tōi zi
 sara, ba „famabōbō” dōi zi sara
 chōgoc. Ba me oekoebalobaloi mbi-
 8 ribiri andrō, ba me no oetimba goe-
 balo si datōloe andrō, barō zi ba

sara waŵa, ba anoezoe dōdōgoe
 9 ira, ba ja'ira gōi, ba no sanoezoe
 tōdō ja'odo. (*Jer. 2, 8; 23, 1*). Ba
 oemane: Lō omasido wokoebaloī
 ja'ami: si mate, ba alacha mate
 ia, ba si tekiko, ba alacha tekiko, ba
 si tosai na dania, ba hana na faoma
 la'ā nawōra! (*Jer. 15, 2; 43, 11*).

10 III. Ba oetoejoe zi'ogoe „fa'eboea
 dōdō" andrō, ba oefatō, ba wa-
 noedoegō fawoe'oesa li andrō ehō-
 11 goe, ba niha baero fefoe. Ba me
 tedoedoegō, me loeo da'ō, ba aboto
 ba dōdō mbiribiri andrō, fondrege
 12 zahaehō dōdōda, sanōngōni nilaoe-
 goe, wa no taroma li Jehowa. Ba
 oemane ehōra: Na lō aboea ehōmi,
 ba mibe'e loeogoe, ba na lō mi-
 be'e, ba bōi. Ba latoelo loeogoe,
 13 30 roefia. (*Mat. 26, 15; 27, 9*). Ba
 imane ehōgoe Jehowa: Fazaoemba
 ba mbate'e girōgirō, mbōli soadōe
 andrō, niŵa'ōra bōligoe! Ba oehalō
 roefia andrō, si 30, ba oefazaoemba
 ba mbate'e girōgirō, ba gosali Je-
 14 howa. Ba oefatō gōi zi'ogoe si sara,
 „famabōbō" andrō, ba wanoedoe-
 gō fa'afatalifoesōra mado Joeda
 15 Ndraono Gizeraēli. (*Hez. 37, 16*). Ba
 imane ehōgoe Jehowa: Halō ehōoe
 16 wakake goebalo sambō tōdō; Hiza
 sa, ja'odo zangasogō dania koebalo
 ba danō, si lō ba dōdō si tekiko
 sa'ae, ba si lō mangaloei sisoena
 ba si lō mamadhō socho zesochō,
 ba si lō mondrorogō si lō fōehō
 [na], si aga'agā nōsi zatabō, ba sa-
 17 mabali sa'ara. (*Hez. 34, 2*). Alai goe-
 balo andrō, si lō ngaroro, si farōi
 ba nikoebaloī andrō. Ja okōli da'-
 ionia, ba ja aboto hōrōnia kambō-
 lō! Ja okōli sibai da'ionia, ba aeha
 aloea mate hōrōnia kambōlō!

FAZA 12.

I. Lasasagō Jeroezalema niha bae-
 ro ba abe'e ira; ja'ira zabōlō, ibe'e
 Lowalangira. II. Telaee dania Ge-
 heha fa'ahachō dōdō, Eheha ba wa-
 kaosa, ba wamalalini era'era.

1 I. Taroma li. Taroma li Jeho-

wa, nitandrōsaigō ba Ndraono Gi-
 zeraēli, niŵa'ō Jehowa andrō, sa-
 mologō banoea si jaŵa mege ba
 solata tanō, ba sombōi eheha nihá,
 barō dotonia. (*Jes. 13, 1; 42, 5*).
 Hiza, oebali'ō mako zalimboeanō
 2 niha Jeroezalema, salimboeanō niha
 baero fefoe, si tefasoei ja'ira, ba
 tefarahoe gōi mado Joeda, na la-
 soewō Jeroezalema. (*Jes. 51, 17, 22*).
 Na loeo da'ō dania, ba oebali'ō
 3 gowe nifazaŵa Jeroezalema, ba ni-
 ha baero fefoe, dozi ha niha ira
 samazaŵa, ba mesochō; ba dozi
 soi ba goeli danō, ba owoelo, oe-
 doenia. (*Mat. 21, 44*). Ba na loeo
 4 da'ō, iŵa'ō Jehowa, ba oebōzi fa'a-
 tokea koedo fefoe; ba si fakoedo
 ba hoeloe, ba oebōzi fa'owōhō. Ba
 ma'oeuwe Joeda andrō, ba oehōrō-
 hōrōgō, fatoea oehawoei bōsi koedo
 niha baero fefoe. (*Raz. II, 6, 18*).
 Ba lamane dania dōdōra salaŵa
 5 mado Joeda: We'ewe'e dōdō mba-
 noea Jeroezalema Jehowa ngahōnō,
 Lowalangira, we'ewe'e dōdō sabe'e!
 Na loeo da'ō dania, ba timba
 6 ndroendoenga ba mbaho ge'oe
 zalaŵa mado Joeda oebe'e, ba
 timba zoeloe siholahola ba mbaho
 ngambōbō vache, ba tobali la'ā
 niha baero fefoe, si tefasoei ja'ira,
 he ba gambōlō, ba he ba gabela;
 ba Jeroezalema, ba si lō teboelō
 ba nahania, lō hadia ia ehōra.
 I'ofōnai'ō wanolo ba nose mado
 7 Joeda Jehowa, fa bōi fajaŵa ba
 mado Joeda ma'oeuwe Dawido ba
 banoea Jeroezalema, ba wa'eboea
 dōira andrō. Na loeo da'ō, ba
 8 amadola ibaloeḡo baloesenia Je-
 howa mbanoea Jeroezalema, ba
 samomē ehōra, ba no timba Da-
 wido, na loeo da'ō, ba ma'oeuwe
 Dawido, ba no timba Lowalangi,
 si mane mala'ika Jehowa andrō,
 si iagō fōnara. Ba na loeo da'ō,
 9 ba o'e'aloēi wangohori fefoe niha
 baero, si no mōi manoewō Jeroe-
 zalema. (*Hez. 38, 32. Fam. 20, 9*).

- 10 II. Ba ba ma'oeuwe Dawido, ba
 ba mbanoea Jeroezalema, ba oelae
 Geheha fa'ahachō dōdō, Eheha
 ba wakaosa, ba latōngōni nifahōra
 mege, ba la'e'esi ia, nifange'esi ono
 matoea si ha samboesamboea; me-
 ge'ege sibaī ira ba chōnia, timba
 wa'aboe dōdō ba chō nono si a'a.
 (*Jer. 6, 26. Joël. 2, 28. Amos. 8, 10.*)
- 11 *Joh. 19, 34. Fam. 1, 7*). Na loeo da'ō,
 ba tesao wange'esi sabōlōbōlō, ba
 Jeroezalema, timba wange'esi no ba
 Hadandrimo ba danō salo'o, ba Me-
 gido. (*Nga'ot. II. 35, 20*). Mege'ege
 niha ba danō fefoe, samboesamboea
 mado: Si tonia ma'oeuwe Dawido
 ba si tonia ndra alawe ehōra; ba si
 tonia ma'oeuwe Natano ba si manō
 gōi ndra alawe ehōra; (*Sam. II. 5,*
- 13 *14*); ba si tonia mado Lewi ba si
 manō gōi ndra alawe ehōra; ba si
 tonia ma'oeuwe Zime'i ba si manō
 gōi ndra alawe ehōra; (*Moz. IV. 3,*
- 14 *18*); ba si manō madora fefoe; sa-
 mboesamboea mado, ba si tonia,
 ba si manō gōi ndra alawe ehōra.

FAZA 13.

I. Oemboe fangehao, fameta horō.
 Fangohori adoe, fabaja sama'ele'ō
 sofaja. II. Telaeo zi'ōli chō goeba-
 lo andrō, ba fangehao rorogōfōnia.

- 1 I. Ba na loeo da'ō, ba no atōla
 goemboe ba ma'oeuwe Dawido ba
 ba mbanoea Jeroezalema, oemboe
 ba wanasai horō ba si ra'ira'io.
- 2 (*Hez. 47, 1. F. 14, 8*). Ba na loeo da'
 ō — iwa'ō Jehowa ngahōnō, ba
 oehori irege dōi nadoe, ba danō,
 ba tobali lō itōrō lira sa'ae, ba
 oemanō gōi wangohori ba danō
 sama'ele'ō andrō, fabaja eheha a-
 ndrō si ra'ira'io. (*Jer. 14, 15.*
- 3 *Hos. 2, 17*). Ba na so zoei na za-
 be'e tōdō, ba we'amōi sama'ele'ō,
 ba lamane dania chōnia amania ba
 inania, so'ono ja'ia: Jagō mate, me
 no ōlaoe waja ba dōi Jehowa! Ba
 satoeania, amania ba inania zana-
 roe'ō chōnia si'ōli, na mōi ia sa-

ma'ele'ō. (*Moz. V. 13, 9*). Ba na loeo
 da'ō, ba dozi sama'ele'ō, ba saila ba
 gangilatara, na mōi ira sama'ele'ō,
 ba lō'ō sa'ae la'obaroe mbaroe boe
 andrō, ba wolimo niha; (*Raz. II. 1, 8*),
 dozi lamane a'ine: Tenga sama'ele'ō
 ndrā'odo, no sangahalō ndrā'o;
 me iraoono sibaī na ndrā'o, ba no
 lahōli sawoejoe ndrā'odo. (*Amos. 7,*

14). Ba na tamanō dania: Ba ha-
 dia laheto andrō, ba dōtō'amō? ba
 imane: Me no labōbōzido jomo ba
 nomo zomasi ja'odo! (*Sin. 22, 17*).

II. Faoso, ja'oegō si'ōli, chō goe-
 bala andrō chōgoe, ba niha andrō,
 sahatō chōgoe! iwa'ō Jehowa nga-
 hōnō. Lae chō goebalo andrō, e-
 na'ō moezaewe mbiribiri, ba ena'ō
 oelaeo ba niha side'ide. (*Mat. 26,*

31). Ba ba danō ma'asagōrō — i-
 wa'ō Jehowa — ba tobali doeata
 zahori, si mate, ba ha saraō zi to-
 sai ba danō. Ba he si saraō andrō,
 9 ba oefatōrō ba galitō, oetoenoe,
 nifanoenoe firō, oehaogō ira, nifa-
 ngehao ana'a. Da'ō dania zi anga-
 rōfi li tōigoe, ba oefondrongo
 chōra, ba oemane dania: Da'ō
 mbanoeagoe! ba lamane: He Je-
 howa, Lowalangigoe! (*Sin. 50, 15;*

91, 15. *Hos. 2, 23. Fet. I. 1, 7*).

FAZA 14.

I. Fanoewō niha baero Jeroeza-
 lema, safoeria. ba fangorifi banoea
 Lowalangī andrō. II. Razo ba goeli
 danō ma'asagōrō Jehowa. III. Fa-
 makiko niha baero. IV. Dozi niha,
 ba lafosoemange Jehowa.

I. Hiza, iroegi dania ba'wa chō
 Jehowa, ba jomo ba mbanoea chō-
 mi lafosasi gondra'oea niraboe ba
 chōmi. Oe'owoeloi sa'ae dania niha
 baero fefoe, ba wanoewō Jeroezale-
 ma, ba atoe'a dania ira ba mba-
 noea, ba laraboeraboe gamagama ba
 nomo, ba lahorōni ndra alawe;
 ba si matonga nōsi mbanoea, ba
 ni'oloi'ō, ba si tosai niha, ba tenga
 nihori niha mbanoea. (*Hez. 38, 14 b. t.*)

- 3 To'ele dania Jehowa a'i, mõi fa-
soewõ ba soi niha andrõ, si mane
no, me fasowõ ia, me loeo wa-
sõndrata andrõ. (*Jes. 42, 13. Hez.*
4 39, 4). Ba hili wanicha i'agõ, na
loeo da'õ, ba hili wanicha andrõ
ba gamaoedoe Jeroezalema, tánõ
ba gatoemboccha loeo. Ba fabali
hili wanicha, i'otarai zoezoenia,
noemalõ ba gatoemboccha ba ba
gaechoela, tobali bawa danõ sebo-
lo, mijõoe to'ese zi tambai hili ba
5 miraja to'ese zi tambai. Ba moloi
ami, misa'wa mbawa danõ andrõ,
otaloea hili andrõ ehõgoe — me
no ba Gaseli iroegi bawa danõ a-
andrõ, otaloea hili — ba soloi ami,
si mane me moloi ami ba zihoeo
no andrõ, me loeo razo mado
Joeda Oesia: Ba si to'ele Jehowa,
Lowalangioe, ba awõnia ni'amoni'
6 ni'õ fefoe. (*Amos. 1, 1*). Ba na loeo
da'õ, ba lõ'õ manõ moloeo, tobali
ogõmigõmi zihaga andrõ. Ba ma'
7 óhõ dania — nihonogõi Jehowa —
ba tenga si moloeo ba tenga si
bongi; ba na tánõ owi, ba awena
moloeo. (*Jes. 60, 19. Fam. 21, 23;*
22, 5).
- 8 II. Na loeo da'õ, ba so nidanõ
goemboe, si oroi moroi jomo ba
Jeroezalema, sangele misa: sara
zolocaba ba ziloea asi tánõ ba ga-
toemboccha loeo, ba si sara, ba ba
nasi tánõ ba gaechoela moloeaha;
faoma, he ba mba'wa lõehõ, ba be
ba mba'wa deoe. (*Joel. 3, 18. F. 13,*
9 1. *Fam. 22, 1*). **Ba Jehowa razo ba**
danõ, ma'asagõrõ. Na loeo da'õ,
ba ha samõsa Jehowa, ba tõiinia,
10 **ba ha samboccha.** (*Fam. 19, 16*). To-
bali salo'o dania danõ ma'asagõrõ,
i'otarai Geba, noemalõ ba Rimono,
raja Jeroezalema. Ba Jeroezalema,
ba si lõ teboelõ ba dadaomania
andrõ, si no ala'wa, i'otarai mbawa
gõli mado Mbenijami, iroegi naha
mbawa gõli me fõna ba iroegi
mbawa gõli ba watalinga andrõ;
ba i'otarai malige Hananeli, ba
- iroegi wolazi andrõ chõ razo. (*Jes.*
2, 2. *Jer. 38, 7. Raz. II. 14, 13. Neh.*
3, 1). Ba sosõ ira ba da'õ, ba lõ fa-
ngelifi sa'ae, ba sahono mbanoea Je-
roezalema, lõ hadia ia. (*Fam. 22, 3*).
- III. Ba da'õ wamakao, famõzi
12 Jehowa niha baero andrõ fefoe, si
no manowõ Jeroezalema: Mango-
booe nõsira, fateoa moezizio na ira;
hõrõra, ba obooe ba nahania ba-
cha, ba lelara, ba obooe ba mba-
wa. Na loeo da'õ, ba ibawoei ira
13 fa'afakoejoe sabõlõbõlõ Jebowa, ba
tobali fara'oera'oe tanga ira, ba i-
laoe ehõ nawõnia zamõsana. Ba ma-
14 do Joeda gõi zi fasõndra ehõra,
jomo ba Jeroezalema. Ba te'owoe-
loi dania gana'a niha baero fefoe,
si fasoei, ana'a ba firõ ba noecha,
si fahõna. Ba famoenoe da'õ gõi zi
15 gõna koedo ba koedo kalide ba o-
ndra ba kalide, oerifõ niha fefoe,
si so ba naha zanoewõ andrõ.
- 14 IV. Ba dozi si toesai niha baero
andrõ fefoe, si no mõi manowõ
Jeroezalema, ba ero rõfi mõi ira
misi ja'wa, ba wangaloeloe chõ Je-
howa ngahõnõ ba ba wolaoe owasa
nose daha geoe andrõ. (*Jes. 66, 23*).
- 17 Ba si lõ mõi misi ja'wa ba Jeroeza-
lema, soi niha ba goeli danõ, ba
wangaloeloe chõ razo Jehowa nga-
hõnõ, ba lõ aechoe ba danõra deoe.
Ba na lõ mõi misi ja'wa Ndrawa
18 Miseraji, na lõ ja'ira, ba gõna ira
famakao andrõ, nifatõrõ Jehowa ba
niha baero andrõ, si lõ mõi misi
ja'wa, ba wolaoe owasa nose daha
geoe. Da'õ dania horõ Ndrawa Mi-
19 seraji ba horõ niha baero fefoe, me
lõ mõi ira misi ja'wa ba wolaoe o-
wasa nose daha geoo. Ba na loeo
20 da'õ, ba soera ba dete ritiriti andrõ
ba koedo, ba : „Ni'amoni'õ chõ Je-
howa!" ba bowoa fondrona andrõ
ba gosali Jehowa, ba no si mane
figa andrõ, ba wame'e soemange.
(*Moz. II. 39, 30*). Dozi bowoa da-
21 nia, ba Jeroezalema ba ba mado
Joeda, ba no moe'amoni'õ ehõ Je-

howa ngahōnō, ba dozi same'e soe- | loeo da'ō ba lō'ō sa'ae saniaga, ba
 mange, ba so ira, ba lahalō ōsa, ba | gosali Jehowa ngahōnō. (*Jes. 35, 8.*
 labe'e fondrino [zoemange], ba na | *Joël. 3, 17. Fam. 21, 7.*)

Soera

MALEACHI.

FAZA 1.

I. Jakobo nitoejoe Lowalangi, ba
 tenga Ezaoe. II. Ba lō'ō zoei lafo-
 soemange Jehowa ere andrō; lalaoe
 zalacha ba ni'amonī'ō andrō.

- 1 I. Taroma li. Niwa'ō Jehowa ba
 Ndraono Gizcraēli, nifa'ema Male'-
 2 achi andrō. (*Jes. 13, 1*). Imane Je-
 howa : No oe'omasi'ō ami, ba mima-
 ne : Heza zi no ō'omasi'ō ndra'a-
 ga? Ba imane Jehowa : Hadia, ten-
 ga ga'a Jakobo Gezaoe? ba noa
 zoei oe'omasi'ō Jakobo, (*Moz. I. 25,*
 3 *24 b. t. Rom. 9, 13*), ba fa'oedoe
 ndra'o chō Gezaoe, ba no oebali'ō
 sasai'ō hili andrō chōnia; ba tāna
 chōnia tanō, ba no oebali'ō tanō si
 mate, nahia nasoe ana'a. (*Moz. I.*
 4 *36, 8. Jer. 49, 17. Obad. a. 18*). Na
 lamane Iraono Gedomo : Si no moe-
 rasa ndra'aga, ba mafoeli ma'a'a-
 zōchi gadoedoela andrō, ba imane
 Jehowa ngahōnō andrō : Sotomo
 ira, ba sanoedoegō ndra'odo, ba
 labe'e tōira „tanō horō” ba „soi
 sofōnoe Jehowa, si lō mamalōma-
 5 lō”. Ba i'ila hōrōmi, ba mimane
 dania : Seboea Jehowa, italo'e i nola
 Ndraono Gizeraēli !
 6 II. Ono, ba ifosoemange nama-
 nia, ba sangai halōwō, ba ifosoe-
 mange zochō ja'ia. Ba na Ama
 ndra'o, ba hezo zoemangegōe? Ba
 na sochō ndra'o, ba hezo wanga-
 ta'oefi ja'odo? iwa'ō chōmi Jehowa

ngahōnō andrō, ja'ami ere andrō,
 si lō ba dōdō tōigoe. Ba mimane
 zoei : Hezo zi lō ba dōdōma tōimō?
 Ja'ami, same'e ba naha wame'e soe- 7
 mange andrō chōgoe roti nita'oenōi,
 ba mimane zoei : Hezo zi ta'oenō
 andrō, ni'ohema chōoe? Me no mi-
 wa'ō : Meza chō Jehowa andrō, ba
 no si lō ba dōdōda. (*Moz. III. 21,*
 8 *3*). Ba na mibe'e soemange zi lō
 hōrō, ba tenga si lō sōchi [miwa'ō].
 Ba na mibe'e zomboejoemboc
 tōla ba sofōchō, ba tenga si lō sō-
 chi gōi [miwa'ō]. Tema be'e boeala
 chō goemandroe chōoe, hadia, eboea
 maō dōdōnia chōoe, ba hadia, ine-
 hegō ndra'oegō? iwa'ō Jehowa nga-
 hōnō. (*Moz. III. 22, 22*). Ba 9
 iada'e, ba mi'angarōfi li Lowala-
 ngi, ena'ō ihachōsi tōdō ita —
 tangami zolaoe si manō — hadia,
 so ba chōmi zeboea dōdōnia? iwa'ō
 Jehowa ngahōnō. Ena'ō na so za- 10
 mōsa ba chōmi sondroehō bava-
 ndroehō; fa bōi sa'ae mi'ebōea'ō
 galitō ba naha wame'e soemange
 andrō, si lō boto! Lō omasido
 ami, iwa'ō Jehowa ngahōnō. ba
 soemange nibe'e dangami, ba lō ba
 dōdōgoe. (*Amos. 5, 21*). I'otarai sa 11
 ba gatoemboccha loeo, noemalō ba
 gaechoela, wa'eboea dōigoe, ba niha
 baero, ba dozi banoea, ba tetoenoe
 zamohoea, soemange dōigoe, soe-
 mange si sōchi; seboea sa dōigoe
 ba niha baero, iwa'ō Jehowa nga-

hōnō. (*Sin. 113, 3. Sach. 14, 16 b.t.*)

- 12 Ba ja'ami, ba salacha milaoe chōnia, wangoema'ō: Meza Jehowa andrō, ba no moeta'oenōi, ba tāna chōda andrō ba da'ō, ōda, ba no sanoezoe dōdōda. Ba mimane: Wa'eboea wa'akao! ba te chōmi, iwa'ō Jehowa ngahōnō, ba mi'ohe gondra'oea ba somboejoemboeojoe tōla ba sofōchō; mibe'e soemange; hadia, somasido da'ō, nibe'e dangami! iwa'ō Jehowa. Ba ni'elifi zi falimo, si so si mateoa ba goerifōnia ba samaboe'oe hadia ia, ba same'e soemange Zo'aja dania si alawe, si so sala; razo seboea sa ndra'odo, iwa'ō Jehowa ngahōnō, ba sata'oe niha dōigoe, ba niha baero.

FAZA 2.

I. Fanegoe ere andrō, sanawō fawoe'oesa li andrō chō Lowalangi.

II. Fanegoe sato, me falimolimo ira, si a'ania ba chō ngambatōra.

- 1 I. Ba iada'e, ba ba chōmi te-tandrōsaigō gorōisa andre, ja'ami
2 ere. Na lō mifondrondrongo ba na lō mibe'e ba dōdōmi, ba wamosocmange dōigoe, iwa'ō Jehowa ngahōnō, ba oefatōrō chōmi wangelifi ba oe'elifi wamahoeoemi andrō; ba noa sa'ac oe'elifi, me lō edōna mibe'e ba dōdōmi. (*Moz. III. 26, 16. Moz. V. 28, 15*). Hiza, oetegoe dangami, ba oelaoe ba mbavami golawoea, olawoea zoe-mange andrō chōmi, ba ba da'ō lafao ami. Ba aboto dania ba dōdōmi, wa no oefafa'ema'ō chōmi gorōisa andrō, ena'ō fawoe'oesa li chōigoe ba Ndraono Lewi, iwa'ō Jehowa ngahōnō. (*Moz. IV. 25, 12*). Fawoe'oesa ligoe andrō chōra, ba no fangorifi ba fa'ohahaue dōdō, ba ba wangata'oeffi ja'odo oebe'e chōra, ba no la'ata'oeffi ndra'odo, ba no manizinizi ira ba dōigoe andrō. (*Jer. 32, 40*). Oroisa si ndroehoe nifa'emara, ba si lō atelō, ba mbewera. Ba wa lō

sinegoe ba ba wa'atoelō latōrō lalara somasi ndra'o, ba no ato ladōnisi mangawoeli, ba wondrōi lala si lō atelō. (*Jak. 1, 25*). **Ba mbewere sa, ba hōi aefa wamahaō si ndroehoe; famobawa lala ta'aloeli ba mbewenia, me no sinenge Jehowa ngahōnō ia.** (*Jer. 18, 18*). Ba ja'ami, ba no mirōi lala, no ato zi te'ala mibe'e famahaōmi andrō, no mifoefoe wawoe'oesa li andrō, ba Ndraono Lewi, iwa'ō Jehowa ngahōnō. Ba ja'odo gōi, ba si lō ba dōdō ami, oebe'e, ba si lō tōi, ba zato fefoe, me no olifoe ami lala andrō chōigoe, ba me no eboea dōdōmi zamboeana, ba wamahaō andrō.

II. **Hadia, tenga ha samōsa namada, ja'ita fefoe?** Tenga ha samōsa Lowalangi sombōi ja'ita? Ba hana wa faoma falimolimo ita chō nawōda, wolaoe salacha ba wawoe'oesa li andrō chō ndra toeada? (*Efes. 4, 6*). Si falimo mado Joeda, ba ba Ndraono Gizeraeli ba ba Jeroezalema, ba no telaoc zogoro ita; mado Jocda, ba noa sa lalaoe zalacha ba ni'amoni'ō andrō, chō Jehowa, somasi ia; ba no omasi ira nono Lowalangi bō'ō, ba no la'owaloe. (*Eser. 9, 1 b. t. Neh. 13, 23*). Jamoehori Jehowa zi lō mōrō ba sanedema li, ba nose ma'oewoe Jakobo, ba niha andrō, same'e soemange chō Jehowa ngahōnō! Ba da'ō na nilaoemi: mihawoe ta'wa hōrō naha wame'e soemange andrō chō Jehowa, ba fege'ege ba fangarōngarō; tobali lō'ō sa'ae i'otahōgō zocmange nibe'emi, ba lō'ō sa'ae ihalō ba dangami zomasi ia. Ba mimanc: Hana? Me no anehe Lowalangi wolaoemō chō ngambatōmō me ono mateoa ndra'oegō, ba zi no falimo ndra'oegō, lō lai wa no awōoe ia ba fo'omo ba wawoe'oesa li andrō chōoe. (*Mat. 5, 32*). Ba samōsa lō solaoe si manō, si so tōdō na ma'ifee. Ba he wisa dōdō zi samōsa andrō?

- Chō Lowalangi i'aloeli nga'ōtō. Ba mi'angelama, tōdōmi andrō, ba bōi manō falimo ndrā'oegō chō ngamatōe me ono mateoa ndrā'oegō !
- 16 (*Moz. I. 15, 3 ; 16, 3*). Me no si fa-toewoe chōgoe wanibo andrō, iwā'ō Jehowa, Lowalangi Ndraono Gizera-āli; ihawoei horō mbaroenia [solaoe da'ō], iwā'ō Jehowa ngahōnō. Ba mi'angelama sa'ae, tōdōmi andrō, ba bōi manō falimo ami !
- 17 (*Moz. V. 24. I. Mat. 19, 8*). Atage Jehowa mibe'c, ba wehedemi andrō, ba mimane: Heza mabe'e atage ndrā'oegō? Me miwā'ō: Dozi solaoe si lō atoelō, ba no si sōchi, wamaigi Jehowa, ba no ja'ira zomasi ia: ma hezo na Lowalangi andrō, samatōrō hoekoe satoelō?

FAZA 3.

I. Tefa'ele'ō wa'aso Mesia ba fa'aso zangehao lala chōnia. II. Ba wangoehoekoe so Jehowa, ba ndrāmoe-falalini gera'erara ba ndrā moe'tōrō nifachoi andrō. III. No faehoe ira zeboea horō zangata'oe'fi Lowalangi.

- 1 I. Hiza, oefatenge zinenge andrō chōgoe, ena'ō ihaogō lala fōnagoe; ba lō moedōnadōna, ba mōi ba gosalinia Zo'aja andrō, ni'aloemi, mala'ika wawoe'oesa li andrō, somasi ami, zi so; hiza so ia dania, iwā'ō Jehowa ngahōnō. (*Mat. 11, 10. Mar. 1, 2. Loek. 1, 76 ; 7, 27*).
- 2 Ba ha niha zanaha ba'wa wa'asonia andrō, ba ha niha zi tola, na to'ele ia? Me hoelō si mane alitō ba zolaoegō ana'a ia, ba me hoelō si mane idanō nawoe ba zamabago noecha. (*Jer. 2, 22. Sach. 13, 9*).
- 3 Ba doemadao dania ia wolaoegō firō andrō ba fangehao ja'ia, ba ihaogō Nono Lewi andrō, iheta zi tenga, nifolaoe ba gana'a ba ba wirō, ena'ō toballi solohe soemange Jehowa ira, si nangea. (*Hes. 44, 15. Sin. 5, 21*). Ba ena'ō omasi dania Jehowa zoemange nibe'e mado Joeda, awō nibe'e Jeroezalema, si

mane me loeo fōna sibai, si mane ba gōtō si no noemalō.

II. Ba mōido chōmi, ba wangoehoekoe, ba sasi salio ndrā'o, oedoe zi fakelemoe andrō ba oedoe zohorō, fabaja si mōi ba hōloe na faja ba sangambōsi loeo genoni ba samakao lacha mbanoea ba si lō ama, si lō ina, ba samoejoe'ō hoekoe ba niha bō'ō, lō fangata'oe'fi ja'odo, iwā'ō Jehowa ngohōnō. (*Moz. II. 22, 22. Moz. III. 19, 13. Jak. 5, 4*). Ja'odo sa, Jehowa, ba lō si toballi ndrā'odo; ba ja'ami, Iraono Gizera-āli, ba lō sahori na ami. (*Moz. IV. 23, 19. Sin. 33, 1. Amaed. 19, 21*). I'otarai gōtō ndrā toeami, ba no mi'erogō gamachoitagoe ba lō ni'o'ōmi. Mifoeli ami chōgoe, ba ofoelido chōmi, iwā'ō Jehowa ngahōnō, ba mimane: Hezo atō nifalalinima era'erama? (*Sach. 1, 3*). Hadia, tola maō ilimo Lowalangi niha, wa milimo ndrā'odo? Ba mimane: Hezo nilimoma ja'oegō? Ba zi samboea ni'ofoeloe andrō ba ba zoemange nihalō fegero andrō. (*Neh. 13, 10*). Andrō wa no moe'elifi ami, me milimolimo ndrā'odo, samboea soi manō ja'ami. Mi'ohe ba nomo girōgirō zi samboea ni'ofoeloe, ma'asamboea, ena'ō so mbalazo ba nomo andrō chōgoe, ba mitandraigō ndrā'o ba da'ō, iwā'ō Jehowa ngahōnō, na lō oebokai dania chōmi mba'aba'a andrō ba mbanoea si ja'wa, wamadoewa howoehowoe chōmi, irege zi no fahōna. (*Moz. I. 7, 11. Raz. II, 7, 19*). Ba oetena'wa chōmi damo andrō, fa bōi lafakiko mboea danō, ba lō'ō sa'ae chōmi si zizimō ba wēwe nagoe ba kaboe, iwā'ō Jehowa ngahōnō. Ba lasoeno dania ami soi baero, fefoe, soha-haoe tōdō ami la'wā'ō; me tanō omasiō sa'ae ami, dania, iwā'ō Jehowa ngahōnō. (*Jes. 62, 4. Dan. 11, 16. Sach. 7, 14*).

III. Mila'wa ndrā'o febedemi, i-wā'ō Jehowa, ba misofoc na: Hadia

- 14 nifagōlōsima chōoe ? Mimane : Zajazaja gōlō wamosoemange Lowalangi, ba hadia hare, me tatōrō nifachoinia, ba me ta'onoecha noucha ba wange'esi, bōrō Jehowa ngahōnō ? (*Gen. 26, 5*). Ba tasoeno sa'ae zi faja'wa ; tenga ha fa no mofozoe zolaoe si lō atōelō, noa na gōi latandraigō Lowalangi, ba lō fotoe. Ba fahochoe zangata'oe fi Jehowa, ba inehegō Lowalangi ba irongo, ba tefazōchi zoera fōnania, soera famasoegi ba dōdō, bōrō zangata'oe fi Jehowa andrō, samosoe-
- 17 mänge tōinia. (*Fam. 20, 12*). Ba chōgoe ira, i'wa'ō Jehowa ngahōnō, na no iroegi ba'wa andrō, ni'asogōgoe, ba oe'orifi ira, si mane fangorifi niha ononia matoea samosoemange ja'ia. (*Moz. V. 7, 6 ; 8, 5. Sin. 118, 24.*
- 18 *Sach. 14, 7*). Ba ifoeli dania mi'ila wa'afachoera zatoelō zi lō atōelō, ba fa'afachoera zamosoemange Lowalangi zi lō mamosoemange ja'ia.

FAZA 4.

I. Famabali seboea na so Mesia.

II. Fa'aso Geliija andrō.

- 1 I. Hiza sa, iroegi dania ba'wa a-

ndrō siholahola, timba galitō ba wanoenoe bōtoea, ba timba mbōrō wache dania dozi si faja'wa, awō dozi solaoe si lō atōelō, ba aechozi ibe'e ba'wa andrō dania, i'wa'ō Jehowa ngahōuō, tobali lō tosai chōra ibe'e, he 'wa'a ba he daha. (*F. 3, 2*). **Ba chōmi sangata'oe fi tōigoe, 2**
ba toembos loeo andrō, fa'atōelō,
ba fangorifi barō gafinia, ba maoso 3
ami ba manoka ami, si mane ono
za'wi niboela ; (*Jer. 23, 6. Loek. 1, 78*). Ba mihoendrahoendra zebocahorō, awoe sa'ae ira barō gahemi, na ba'wa da'ō, ni'asogōgoe dania, i'wa'ō Jehowa ngahōnō. Mitōrotōrō 4
tōdōmi gorōisa andrō nifa'ema Moze, enonigoe andrō, ba ni'oro'i'ōgoe amachoita ba hoekoe, ba Ndraono Gizeraēli fefoe, ba hili Horebi. (*Moz. V. 4, 10*).

II. **Hiza, oefatenge chōmi Geliija andrō, sama'ele'ō, gasagasa wa 5**
iroegi ba'wa andrō chō Jehowa,
seboea ba sata'oe ita. (Fam. 11, 1).
Ba ifoeli ba ndraono dōdō ndra 6
ama, ba tōdō ndraono chō ndra
ama, ba bōi mōi ndra'o, ba wa-
ngohori niha ba danō. (Mat. 11, 14.
Mar. 9, 11. Loek. 1, 17).

HET
NIEUWE TESTAMENT

IN HET NIASSISCH VERTAALD

DOOR

H. SUNDERMANN.
Zendeling.

SOERA
GAMABOE'OELA LI
SI BOHOOE.

II. DRUK.

UITGEGEVEN DOOR HET NEDERLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP.

AMSTERDAM
1911.

FAMŌFŌ'Ō

ZOERA GAMABOE'OELA LI SI BOHOOE ANDRE :

I. Toeria somoeso dōdō.

1. Nisoera Mataio.
2. „ Mareko.
3. „ Loeka,
4. „ Johane.

II. Halōwō zinenge andrō, nisoera Loeka.

III. Soera Waoelo andrō, nifa'ohē'ō.

1. Soera ba mbanoea Roma.
2. „ „ „ Gorindro I.
3. „ „ „ „ II.
4. „ „ Ndrawa Galatia.
5. „ „ mbanoea Nefeso.
6. „ „ „ Wilifi.
7. „ „ „ Golose.
8. „ „ „ Desalonika I.
9. „ „ „ „ II.
10. „ chō Dimoteo I.
11. „ „ „ II.
12. „ „ Dito.
13. „ „ Wilemo.
14. „ ba Niha Heberaio.

IV. Soera zinenge bō'ō andrō, si fitoe.

1. Soera Jakobo.
2. „ Wetero I.
3. „ „ II.
4. „ Johane I.
5. „ „ II.
6. „ „ III.
7. „ Joeda.

V. Soera wama'ele'ō andrō, chō Johane.

SELOENG OE.

Soera Mataio.

Be'e :

- Faza 2, 9 : fōnara, fangali fōnarn.
" 2, 13 : da'ō, fangali do'ō.
" 2, 14 : da'ō, fangali da'o.
" 5, 25 : so ami, fangali sa ami.
" 6, 32 : zoroego, fangali zoeroego.
" 8, 31 : ōfofanō, fangali ōfafanō.
" 11, 13 : mama'ele'ō, fangali mama'le'ō.
" 12, 39 : tandra chō, fangali chō tandra.
" 15, 22 : Gana'ana, fangali Kana'ana.
" 16, 24 : jamoe'o'ō, fangali jamoe'ō'ō.
" 18, hōgō : dania, fangali dunia.
" 22, 44 : chōoe, fangali choōe.
" 23, 26 : saoe'a, fangali sa-oe'a.
" 26, 69 : VIII, fangali VII.
" 27, 19 : fo'omonia, fangali fo'omania.

Soera Mareko.

- Faza 1, 29 : ira, fangali lira.
" 2, 17 : zofōchō, fangali sofōchō.
" 5, 40 : zi so, fangali si zo.
" 7, hōgō : Gana'ana, fangali Kana'ana.
" 8, 1 : nifahaōnia, fangali nifahōōnia.
" 8, 11 : fahoehoeo, fangali tahoehoeo.
" 9, 31 : wanofoe.
" 10, 1 : no to'ōlō, fangali na to'ōlō.
" 15, 21 : Simoni, fangali Simeoni.

Soera Loeka.

- Faza 4, 21 : chōra, fangali chōrō.
" 10, 35 : mahemoloe ō, fangali mahemoloe'ō.
" 11, 43 : sō, fangali sa.
" 12, 1 : owoelo, fangali owolo.
" 13, 35 : Ja'ahowoe, fangali Ja'ohowoe.
" 14, 3 : loeo, fangali loca.
" 17, 28 : mananōnanō, fangali manōnanō.

- Faza 18, 35 : zidadao, fangali zidadado.
 „ 20, 47 : balazo, fangali halazo.
 „ 22, 23 : solaoe.

Soera Johane.

- Faza 1, 37 : daroea, fangali daroera.
 „ 4, 42 : sangorifi.
 „ 7, 30 : sambambaja, fangali mbambaja.
 „ 8, 14 : samadoehoe'õ.
 „ 9, 38 : mangaloeloe.
 „ 16, 12 : niw'a'õggoe.
 „ 18, 16 : mbawandrochõ.
 „ 21, 23 : dalifoesõ.

Halõwõõ zingenge.

- Faza 1, 1 : ja'oegõ.
 „ 4, 10 : ja'aboto.
 „ 5, 12 : boenoe „ira”, fõna ha.
 „ 7, 49 : nilaoemi.
 „ 7, 53 : Gal., fangali Gel.
 „ 8, 4 : ba latõrõi.
 „ 15, 16 : oe'a'azõchi, fangali õ'a'azõchi.
 „ 15, 17 : tõigoe, fangali dõigoe.
 „ 16, 11 : mahemoloe õ, fangali mahemoloco.
 „ 19, 19 : ba la'ofaja, fangali be la'of.
 „ 26, 22 : ba ba zatoca.

Soera ba Roma.

- Faza 2, 19 : ndra'oegõ.
 „ 8, 25 : tataha, fangali tahaha.

Soera ba Gorindro, si samboea.

- Faza 7, 3 : Noa sa.
 „ 8, 7 : famahaõ, fangali famahõ.
 „ 8, 18 : II. (fõna Ba).

Soera ba Nefeso.

- Faza 1, 1 : moroi, fangali morõi.
 „ 2, 12 : gamaboe'oela.
 „ 5, 33 : ena'õ na i'ata'oefi.

Soera ba Golose.

- Faza 2, 19 : tefabõbõ, fangali tafabõbõ.
 „ 3, 12 : ni'omasi'õ.

Soera ba Desalonika I.

Faza 3, 11 : Amada, fangali Amad.

Soera ba Desalonika II.

Faza 2, 10 : fa'omasi, fangali wa'omasi.
„ 3, 6 : boenoe „na”, fõna „niha ia”.

Soera chõ Dimoteo I.

Faza 1, 10 : si ndroehoe.
„ 3, 7 : si so.
„ 5, 13 : zi tenga.

Soera ba niha Heberaio.

Faza 9, 5 : horõ, fangali hõrõ.
„ 10, 26 : tosai, fangali tasai.
„ 11, 3 : dõdõda, fangali dõdõra.

Soera Jakobo.

Faza 1, 15 : ba, fangali ha.
„ 2, 5 : ba zangomasi'õ.

Soera Johane I.

Faza 3, 5 : tefa'ele'õ, fangali tafa'ele'õ.

Soera Wama'ele'õ.

Faza 3, 22 : jamoefondr., fangali jamoefandr.
„ 9, 14 : Oifarati, fangali Oiferati.
„ 16, 12 : „ fangali
„ 22, 9 : zolo'õ, fangali zolõ'õ.

Faigi na ba „zi faoedoe” andrõ, fefoe gofoe heza : ba zi so Sal. be'e Raz., ba ba zi so Hes. be'e Hez.

Ba Zoera Moze I. Faz. 8, 21 be'e : tanõ, ba niha, fangali tanõ ha niha.

Soera doeria somoeso dōdō andrō

nisoera

MATAIO.

FAZA I.

I. Toea Jesoe. II. Fa'atoemboenia.

(*A. 1-17; Loek. 3, 23-38.*)

- 1 I. Socra mbōrōta Jesoe Keriso, ma'oewoe Dawido andrō, ma'oewoe Gaberahamo. (*Sam. II. 7, 12. 13.*)
- 2 Iza'aki nono Gaberahamo, Jakobo nono Giza'aki, Joeda nono Jakobo ba talifoesōnia andrō. (*Moz. I. 21, 3; 25, 26; 29, 35.*) Feresi nono Joeda ba Sera, ononia chō Damara andrō. Eseromo nono Weresi. Aramo nono Geseromo. (*Moz. I. 38, 29.*)
- 4 *Roet. 4, 18-21.* Aminadabi nono Garamo, Na'aso nono Gaminadabi,
- 5 Salemo nono Na'aso. Boasi nono Zalcmo, ononia chō Rachaba andrō. Jobedi nono Mboasi, ononia chō Roeti andrō. Iza'i nono Jobedi.
- 6 Dawido nono Giza'i, Dawido ragoza andrō. Selomo nono Dawido, ononia chō wo'omo Goeria andrō.
- 7 (*Sam. II. 12, 24.*) Rehabeamo nono Zelomo. Abia nono Rehabeamo. Asa nono Gabia. (*Nga'ot. I. 3, 10-17.*)
- 8 Jozafati nono Asa. Joramono nono Jozafati. Oesia nono Joramono. Jotamo nono Oesia. Ahasi nono
- 10 Jotamo. Hisikia nono Gahasi. Manase nono Hisikia. Amoni nono
- 11 Manase. Josia nono Gamoni. Jecho-

nia nono Josia ba talifoesōnia andrō, me loeo tefawoe'a ira, me te'ohe ba Mbabilona. (*Eser. 3, 2.*) Ba me no 12 aefa tefawoe'a ira, me te'ohe ba Mbabilona, ba mo'ono Jechonia, Selatiēli nononia. Seroebabeli nono Zelatiēli. Abioedi nono Zeroebabeli. Eliaki 13 nono Gabioedi. Asori nono Geliaki. Sadoki nono Gasori. Achimi nono 14 Zadoki. Eliodi nono Gachimi. Eleasari nono Geliodi. Matana nono 15 Geleasari. Jakobo nono Matana. Josefo nono Jakobo, Josefo fo'o- 16 mo Maria andrō, ina Jesoe, nifotōi Keriso. (*F. 27, 17. 22.*) Tobali feleōfa nga'ōtō fefoe, i'otarai 17 Gaberahamo, iroegi Dawido, ba feleōfa nga'ōtō i'otarai Dawido, iroegi tefawoe'a ira, te'ohe ba Mbabilona; ba i'otarai tefawoe'a ira, te'ohe ba Mbabilona, iroegi Keriso, ba feleōfa nga'ōtō zoei.

II. Ba si mané w'atoemboe 18 soe Keriso andrō: Me no ifohoe nina Jesoe, Maria, Josefo andrō, me lō soroedoe ira na, ba terongo, manabina ia chō Geheha ni'amoni'ō (*Loek. I. 26-38.*) Ba ibōhōi manō 19 ia mena'ō Josefo, soniha ja'ia, lō i'ombacha'ō, me niha satoelō ia, lō edōna i'ailasi. (*Moz. V. 24, 1 b. v.*) Ba 20 me ifatooetoe tōdōnia da'ō, ba hiza, oroma chōnia mala'ika Zo'aja ba

- wangifi, imane : He Josefo, ma'oe-woe Dawido, bōi ata'ofei wangai Maria andrō, nihamō ; tabina andrō, si so ba daloenia, ba no moroi ba Geheha ni'amoni'ō. (*Rom. 3, 1*)
- 21 Ba madono ia dania, ono matoea, ba ōbe'e tōi nono andrō Jesoe, me ja'ia zangefa'ō banoeania ha horōra. (*Loek. 1, 31. Hal. zin. 4, 12 ; 5, 31*). Ena'ō itōrō niwa'ō Zo'aja, ni'ombacha'ō zama'ele'ō, andrō si manō da'ō fefoe; imane samā'ele'ō
- 22 andrō : „Hiza, so dania nono alawe sanabina, ba madono ono matoea, ba labē'e tōi nono andrō „Emanoe'eli", „awōda Lowalangi" geloeahania, na la'ali [ba li niha].” (*Jes. 7, 14. Tim. I. 3, 16*). Ba me tokea Josefo, ba i'ō'ō niwa'ō mala'ika Zo'aja andrō
- 23 chōnia, ihalō nihania. Ba lō oroedoe ira, iroegi madono ia, ono matoea, ba ibe'e tōi nono Jesoe. (*Loek. 2, 7, 21*).

FAZA 2.

I. Ere si otarai danō ba gatoemboechea loeo. II. Foloi ba danō Miseraji. III. Famoenoe ono ba Mbetilechema. IV. Fangawoeli moroi ba danō Miseraji.

- 1 I. Ba me no toemboe Jesoe ba Mbetilechema, ba Jodaia, me loeo razo Herode andrō, ba hiza gere, moroi ba danō ba gatoemboechea, si mōi ba Jeroezalema.
- 2 (*Loek. 2, 4 b. t.*) Lamane : Hezo razo Niha Jehoeda andrō, sawena toemboe ? No oroma chōma ndrōfinia ba danō ba gatocmboechea, ba mōiga mangaloeloe chōnia. (*Moz. IV. 24, 17*). Ba me irongo da'ō razo andrō, Herode, ba tobali dōdōnia ba samba banoea manō Jeroezalema, awōnia. Ba ifaloecha'ō gere seboea fefoe, awō zangila amachoiita ba niha Jehoeda, ba izofocozfoe chōra, hadia niwa'ō, heza toemboe
- 3 Keriso. Ba lamane chōnia da'ō : Ba Mbetilechema ba Joedaia, si mané sa ba zoero zama'ele'ō : (*Joh. 7, 42*) „Baja'oegō, Betilechema, ba danō mado Joeda, ma'ifoe tenga fōndrege zide'idendra'oegō bazolohc mado Joeda andrō, me ba chōoe i'otarai dania solohe andrō, sokoebalo i banoea goe andrō Iraono Gizerāēli". (*Mich. 5, 1*). Awena ifakaoni'ō gere no mege Herode, ibini'ō wamakaoni'ō, ba izofocozfoe sibai chōra, ha mega oroma ndrōfi andrō (*Jes. 60, 1*). Ba ifatenge ira ha Mbetilechema, imane: Mi'ae'e, mi'aloecaloei sibai, heza so nono andrō, ba na no misōndra, ba mi'ombacha'ō chōgoe, ena'ō mōido gōi mangaloeloe chōnia. Ba me no larongo niwa'ō razo andrō, ba mōi ira, ba hiza ndrōfi andrō, ni'ilara ba danō ba gatoemboechea, mowaōwaō fōnarn, iroegi tebato ia faoedoe zi so ono andrō. Ba me la'ila ndrōfi andrō ba omoeso sibai dōdōra. Ba mōi ira jomo ba da'ō, ba hiza nono, awō ninania Maria, ba labalōdechini toee dauō, mangaloeloe chōnia ba labokai naha gana'ara, mamoeala ira chōnia, balaki ba koemōjō ha emoeri. (*Sin. 72, 10, b. t.*) Ba iwa'ō chōra Lowalangi, ba wangifi, bōi lafoeli ira chō Herode ; ba latōrō lala bō'ō, wangawoeli ba danōra.
- II. Ba me no mofanō ira, ba hiza mala'ika Zo'aja, sangoroma'ō ja'ia chō Josefo, ba wangifi, imane : Faoso, ohe nono. awō ninania, ba oloi ba danō Miseraji ba ba do'ō iagō, irege moehedede chōoe ; i'aloeli sa dania nono Herode, ba wamakiko ja'ia. Ba maoso ia, i'ohē nono, awō ninania, ba zi bougi ba isa'wa danō Miseraji. Ba da da'ō so ia iroegi wa'amate Herode, ena'ō itōrō niwa'ō Zo'aja, ni'ombacha'ō zama'ele'ō andrō, me imane : „No oekaoni nonogoe moroi

- ba danō Miseraji". *Hos. 11, 1).*
- 16 III. Ba me i'ila Herode, no lalimo ia ere andrō ba mofōnoe sibai ia, ba ifatenge, ifaboenoe'ō fefoe ndraono ba Mbetilechema ba ba zi fasoei fefoe, i'otarai zi mendroea fache fa'eboea, noemalō ba zide'ide moroi andrō, dali wa'ara andrō nizofoezofoenia ba gere andrō.
- 17 Ba da'ō itōrō ni'wa'ō Jeremia andrō,
- 18 sama'ele'ō, me imane: „Nō terongo wangerōngarō ba Rama, fege'ege, ba fange'esi sabōlō bōlō; i'e'e'si nononia Rachela, ba lō edōna ia larara dōdōnia, me lō ja'ira sa'ae". (*Jer. 31, 15).*
- 19 IV. Ba me no mate Herode. ba hiza mala'ika Zo'aja, sangoroma'ō ja'ia chō Josco, ba wangifi, ba danō Miseraji. Imane: Faoso, ohe nono, awō ninania ba foeli'ō ba danō Ndraono Gizeraeli, noa sa mate zamoenoē ono andrō ena'ō.
- 21 Ba maoso ia, i'ohe nono, awō ninania, ba isa'wa danō Ndraono
- 22 Gizeraeli. Ba me irongo, no toballi razo Joedaia Garichela'ō, fangali namania Herode, ba ata'oe ia mōi ba da'ō. Ba hoemedē chōnia Lowalangi, ba wangifi; ba isa'wa danō
- 23 Galilaia. Mōi ia ba mbanoea sotōi Nazareta, ena'ō itōrō ni'wa'ō zama'ele'ō, wa banoea Nazareta dania dōinia. (*Loek. 2, 39. Jes. 11, 1; 53, 2. Sach. 6, 12).*

FAZA 3.

I. Johane samajagō idanō. II. Fangombachania. III. Tebajagō idanō Jesoa.

(*A. 1-12: Mar. 1, 1-8. Loek. 3, 1-20. Joh. 1, 6-28).*

- 1 I. Ba me loeo da'ō, ba so Johane andrō, samajagō idanō, mango mbacha ia ba danō si mate, ba Joedaia, imane: Mifalalini gera'erami,

noa sa'ae ahatō mbanoea zoroego andrō. (*F. 4, 17).* Da'ō sa ni'wa'ō 3
 Jesaja, sama'ele'ō andrō, me imane: „So li zi'ao ba danō si mate, imane: Mihaogō lala Zo'aja, mifadaja lalania. (*Jes. 40, 3).* Ba baroe Johane andrō, ba boe gondra ba oeli za'wi mbōbō taloe, ba ōnia, ba tamo, awō wē wani ba gatoca. (*Loek. 1, 15, Sal. 11, 1, 8).* Ba mōi 5
 baero chōnia mbanoea Jeroezalema ba banoea Joedaia andrō, fefoe, awō mbanoea si fatamba Joridano, fefoe. Ba lafabajagō'ō idanō ira 6
 chōnia ba Joridano ba la'ombacha'ō horōra. (*Hal. zin. 19, 3, 4).*

II. Ba me i'ila, ato zi mōi chōnia 7
 farizaio basadoekaio, nibajagō idanō, ba imane chōra: He ja'ami, ono goelō! ha niha zangoroma'ō chōmi lala wangefa ba wōnoe andrō dania? (*F. 12, 34; 23, 33).* Mi'a-asogō sa'ae mboeaboea, si nangea boeaboea wamalalini era'era. Bōi miwai, tola mi'wa'ō tōdōmi: 9
 Foeroegōma Gaberahamo; oewa'ō sa chōmi, i'ila Lowalangi, ibali'ō ma'oeowe Gaberahamo gara andre. (*Joh. 8, 33, b. t.).* Ba no moefaodogō wato ba wa'a geoe, ba fefoe dōla geoe sa'ae, si lō boea si sōchi. 10
 ba la'obō ba latibo'ō ba galitō. (*F. 7, 19, Joh. 15, 6).* Ja'odo, 11
 ba idanō oebajagō chōmi, ba wamalalini era'era, ba si so foerigoe dania, ba sabōlō moroi chōgoe; ambō solohe badagahenia ndra'odo, ba Eheha ni'amoni'ō ba alitō ibajagō chōmi da'ō. (*Hal. zin. 13, 24, 25; 2, 3, 4; Jes. 4, 4).* So ba dangania dōrinia ba ihaogō golajama mbasitō chōnia ba oelitō, ba ifa'anō ba halasa ba adaja andrō, ba itoenoe ba galitō si lō matemate.

(*A. 13-17: Mar. 1, 9-11. Loek. 3, 21, 22. Joh. 1, 31-34.*)

III. Me loeo da'ō so Jesoe, 13
 i'otarai Galilaia, isa'wa Joridano, chō Johane, ba wamabajagō'ō idanō

- 14 ja'ia chōnia. Ba itenaŵa ia Johane, imane : Mogoena sa chōgoe teba-jagō idanō ndra'o chōoe, ba mōi
- 15 ndra'oegō chōgoe ? Ba itema linia Jesoe, imane chōnia : Lae manō oea ; si manō sa zi nangea chōda, ba wolo'ō satoelō andrō, hadia ia
- 16 fefoe. Awena itehe chōnia. Ba me no moebajagō idanō Jesoe, ba i'anema'ō mōi mijaŵa moroi ba nidanō ; ba hiza, tebokai mbanoea si jaŵa, ba i'ila Geheha Lowalangi, si mōi mitooe, hoelō marafadi, we'amōi
- 17 chōnia. Ba hiza li, si otarai zoroego, imane : **Onogoe da'ō, ono omasiō, wa'omasigoe.** (*Jes. 11, 2 ; 42, 1. F. 17, 5. Loek. 9, 25. Fet. 11, 1, 17.*)

FAZA 4.

I. Itandraigō Jesoe Afōcha. II. Mōi ba Galilaia Jesoe. III. Ikaoni nifahaōnia si fōfōna andrō. IV. Mamahaō ia ba mamadhōh fōchō.

(*A. 1-11 : Mar. 1, 12. 13. Loek. 4, 1-13.*)

- 1 I. Aefa da'ō, ba i'ohē ba danō si mate Jesoc Eheha, ena'ō itandraigō ia Afōcha. (*Heb. 4, 15.*)
- 2 *Moz. I. 3.* Ba me lō si manga ia, ōfa woeloe wongi wa'ara, ba olofo
- 3 ia, me aefa da'ō. Ba mōi chōnia zanandraigō andrō, imane chōnia : Na ono Lowalangi ndra'oegō, ba
- 4 ŵa'ō, ena'ō tobali rotī gara andre. Ba itema linia, imane : „Tenga ha ba gōnia aeri niha, ba ngawalō li fefoe, si otarai mbawa Lowalangi, aeri ia”. (*Moz. V. 8, 3.*) Ba i'ohē ia bambanoea ni'amonī'ō andrō Afōcha,
- 5 ba mboemboe gosali ifa'aso. Ba imane chōnia : Na ono Lowalangi ndra'oegō, ba tibo'ōgō tooc, noa sa so ba zoera : „Iŵa'ō ba mala'ika andrō chōnia dania, ba chōmō andrō, ba lataja tangara ndra'oegō, fa lō manendregahoe ba gara.” (*Sin. 91, 11,*

- b. t.*) Imane chōnia Jesoe : So gōi 7
ba zoera : „Bōi tandraigō Zo'aja, Lowalangioe”. (*Moz. V. 6, 16.*) Ba i'ohē zoei ia Afōcha, 8
ifasao ba hili salaŵa sibai, i'oroma'ō chōnia mbanoea ba goeli danō fefoe, awō lachōminia, ba imane 9
chōnia : Ahori oebe'e chōoe da'ō, na ōtoehi danō, ba wangaloeloe chōgoe. Ba imane chōnia Jesoe : 10
Beta'ōgō Satana ! Noa sa so ba zoera : „Chō Zo'aja, Lowalangioe, mangaloeloe ndra'oegō ba ha ja'ia ōfosoe mangle'.” (*Moz. V. 6, 13. Fam: 22, 8, 9.*) Awena irōi ia Afōcha, ba 11
hiza, ba la'ondrasi ia mala'ika, mōi ira ngoniononia. (*Heb. 1, 14.*)

(*A. 12-17 : Mar. 1, 14. 15. Loek 4, 14. 15.*)

- II. Ba me irongo Jesoe, no tekoe-roe Johane, ba ifoeli ia ba Galilaia (*F. 14, 3. Loek. 4, 14. 15.*) Ba 13
iheta ia ba Nazareta, mōi ia fatewoe ba Gafanaoema, ba zinga mbaŵa nidanō andrō, ba danō mado Nafetali, ba ngai mado Zeboeloni. (*Loek. 4, 16-31.*) Ena'ō itōrō niŵa'ō 14
Jesaja, sama'ele'ō andrō, me imane : „Tanō Ndraono Zeboeloni ba tanō Ndraono Nafetali, tanō ba zinga mbaŵa, jefo Joridano, Galilaia niha baero andrō, niha andrō, sidadao 16
ba zogōmigōmi, ba no la'ila haga seboea, ba no toemboe haga ba zidadao ba danō wa'amate ba ba loemō wa'amate.” (*Jes. 9, 1, 2.*) I'otarai da'ō, ba ibōrōtaigō 17
mangombacha Jesoe, imane : **Mifalalini gera'erami, noa sa'ae ahatō mbanoea zoroego andrō!** (*F. 3, 2.*)
(*A. 18-22 : Mar. 1, 16-20. Loek. 5, 1-11.*)

- III. Ba me mowaōwaō ia ba zinga 18
mbaŵa Galilaia andrō, ba i'ila niha ; si fatalifoesō, Simoni, nifofōi Fetero ba Andrea talifocsōnia, lalaoe giri ba

mbaŵa, mē no toeka giri ira. (*Joh. 1, 35, b. t.*). Ba imane chōra : Mi'o'ō ndra'o. ba oebali'ō sama'oe'oe niha ami. Ba i'anema'ō larōi giri, ba la'o'ō ia. (*F. 19, 27*). Ba me mofanō ia ba da'ō, ba i'ila dánō bō'ō, daroea zoei, si fatalifoesō gōi, Jakobo, ono Zebedaio ba Johane, talifoesōnia, no so ba doendraha, awō namara Sebedαιο, mamōnō kirira. Ba hoe mede ia chōra. Ba la'anema'ō larōi doendraha, awō namara, ba la'o'ō ia.

IV. Ba itōrōi danō Galilaia ma'afeoe, mamahaō ia ba zoeola chōra ba maneriagō toeria somoeso dōdō, toeria mbanoea Lowalangi andrō, ba ifadōhō ngawalō wōchō fefoe, awō ngawalō wa'atebai, ba niha. (*F. 9, 24 Hal. zin. 10, 38*). Ba hoemōngō doeriania ba danō Ziria ma'asagōrō. Ba la'ohē chōnia fefoe zofōchō, hadia ia ngawalō wōchō, ma hadia ia zafōchō chōra, awō zobechoe, awō zaniri, awō zi no mate dambai, ba ifadōhō. (*Mar. 3, 7, b. t.*). Ba ato zolo'ō ja'ia banoea Galilaia, ba si foeloe banoea, ba banoea Jeroezalema, ba banoea Joedaia, ba banoea jefo Joridano andrō. (*Loek. 6, 17, b. t.*).

FAZA 5.

Hoehoeo Jesoe ba hili : I. Famahowoe'o si sōchi boeaboea. II. Famaroee tōdō nifahaō. III. Famobawa lala satoelō.

(*Faz. 5-7. faigi gōi Loek. 6, 20-49.*)

I. Ba me i'ila niha sato andrō, ba mōi ia ba hili, ba me no moedadao ia, ba la'ondrasi ia nifahaōnia. Ba ibōrōtaigō fahoehoeo, ifahaō ira, imane : **Ja'ahowoe zi noemana tōdō, me chōra mbanoea zoroego andrō.** (*Loek. 6, 20. Jes. 57, 15*). **Ja'ahowoe zebolo tōdō, me ja'ira zochō oeli danō dania.** (*Sin. 126, 5. Kor. II. 7, 10*). **Ja'ahowoe zaboo tōdō, me ja'ira nirara tōdō dania.** (*Sin. 37, 11*). **Ja'ahowoe zolofa ba sowōchi tōdō fa'atoelō dōdō andrō, me ja'ira ni'abo-**

soi'ō dania. (*Loek. 6, 21, Joh. 6, 35*). **Ja'ahowoe zahachō tōdō, me ja'ira nihachōsi tōdō dania.** (*F. 25, 35, b. t. Loek. 6, 36. Jak. 2, 13*). **Ja'ahowoe zohaoehaoe tōdō, me ja'ira zangila Lowalangi dania.** (*Sin. 24, 3-5. Joh. 1, 3, 2. 3*). **Ja'ahowoe zanga-toelō'ō niha, me ja'ira nifotōi ono Lowalangi dania.** (*Heb. 12, 14*). **Ja'ahowoe nigohi ba wa'atoelō dōdō andrō, me chōra dania mbanoea zoroego andrō.** (*Fet. I. 3, 14*). **Ja'ahowoe ami, na la'o'aja ami niha, ba na lagohi ami, ba na siwa mbalō labōbōgō chōmi si lō sōchi, na bōrō ndra'o.** (*Loek. 6, 22, 23. Fet. I. 4, 14*). **Mi'omoesoi'ō dōdōmi ba mi'owoea-woea'ō dōdōmi, me boeoa loeomi ba zoroego. No si manō gōi ira, wolohi sama'ele'ō andrō, fōnami.** (*Jak. 5, 10. Hal. zin. 7, 52*).

II. Ja'ami nasio ba goeli danō. Ba 13 na taja wa'asi'asi nasio, ba na labe'e fangasingasinia ? Lō goenania sa'ae, hatō fanibo ja'ia, fa lahoendrahoe-ndra niha. (*Mar. 9, 50. Loek. 14, 34, 35*). Ja'ami haga ba niha ba 14 goeli danō. Tebai tobini mbanoea, si so ba hili ja'wa. (*Fil. 2, 15*). Lō'ō 15 gōi tatoenoe wandroe ba tabaloegō toemba jōoe, tabe'e ja'wa ba naha wandroe, ba ihagaini hadia ia, chōra fefoe, si so jomo. (*Mar. 4, 21. Loek. 11, 33*). Jasi manō hagami andrō, 16 jahoemaga ba niha, ena'ō la'ila mboeaboemami andrō, si sōchi, ba ena'ō lasoeno Namami andrō, si so ba zoroego. (*Fet. I. 2, 12*).

III. Bōi mi'wa'ō tōdōmi, ba wo- 17 woe'ai oroisa, awō zoera zama'ele'ō andrō, mōi ndra'o; tenga ba wo-woe'ai, ba wolo'ō oroisa mōi ndra'o. (*Rom. 3, 31*). Si ndroehoe sa ni'wa'ō- 18 goe chōmi, iroegi adoeoe mbanoea si ja'wa, awō danō, ba lō awoe'a zamboea dandra zoera andrō, ba he si samboea niti, ba goroisia andrō, irege no ahoi itōrō. (*Jes. 40, 8. Loek. 16, 17*). Andrō, na so zowoe'ai 19 oroisa sambalō, fondrege zide'ide,

- ba na imanō wamahaō niha, da'ō nifotōi fondrege zide'ide ba mbanoea zoroego andrō. Ba na so zolo'ō ja'ia, ba na samahaō niha ia, da'ō nifotōi seboea ba mbanoea zoroego.
- 20 (Jak. 2, 10. Dan. 12, 3). Oe'wa'ō sa chōmi, na lō arōe tohoede wa'atoelō dōdōmi, moroi ba wa'atoelō dōdō zangila amachoita andrō, ba moroi ba wa'atoelō dōdō warizaio andrō, ba tebai mōi ami ba mbanoea zoroego andrō. (F. 23, 2. b. t. Loek. 18,
- 21 11. 12). No mirongo, wa no moe'wa'ō chō ndra toea: Bōi angc'e; ba na so zange'e, ba gōna ia hoekoe.
- 22 (Moz. II. 20, 13; 21, 12). Ba ja'o, ba oe'wa'ō chōmi: Fefoe, ha niha zōfōnoe chō dalifoesōnia, ba si gōna hoekoe; ba sangoema'ō chō dalifoc-sōnia: „sowōhō mowa ndrā'oegō", ba nihoekoe ba rafe seboea andrō, ba sangoema'ō „sowōhō ndrā'oegō", ba si gōna narako alitō. (Joh. I.
- 23 3, 15). Andrō, na ōbe'e game'elaoe ba naha wame'e soemange,*ba na itōrō tōdōoe ba da'ō, so hadia ia zinegoe dalifoesōoe chōoe, (Mar.
- 24 11, 25). ba rōi ba da'ō game'elaoe fōna naha wame'e soemange, ba ae oea, ba atoelō'ō ndrā'oegō chō dalifoesōoe, ba awena ōfoeli'ō, ba ōbe'e game'elaoe andrō. (F. 6,
- 25 14). Ta'ita'i folo'ō chō zi fa'loedoe chōoe, fateoa sa ami ba lala, fa lō ibe'e ba danga zangoehoekoe andrō ndrā'oegō si fa'loedoe chōoe andrō, ba ibe'e ba danga wazoeri ndrā'oegō sangochoekoe ba tebe'e ba goeroenga ndrā'oegō. (F. 18, 34. 35. Loek.
- 26 12, 58. 59.) Si ndrōehoe ni'wa'ōgoe chōoe, lō aefa'ō ba da'ō, na tosa'i zi sakefe ōmōoe, si lō moeboe'a. No mirongo, wa no moe'wa'ō: Bōi o h o r ō ! (Moz. II. 20, 14.) Ba ja'o, ba oe'wa'ō, chōmi: Dozi, ha niha zamaigi ira alawe, wangisō ja'ia, ba no ihorōni tōdōnia. (Job. 31, 1).
- 29 Ba na i'alani ndrā'oegō hōrōoe kambōlō, ba tema koē ia ba tibo'ō. Mohare'ō sa ba da'ō, na tekiko
- ndrotondrotooc zamboea, moroi tetibo ba narako mbotooe ma'asamboea. (F. 18, 9. Mar. 9, 47. Gal. 5, 24). Ba na i'alani ndrā'oegō ta- 30 ngaue kambōlō, ba tema e'wa ia ba tibo'ō. Mohare'ō sa ba da'ō, na tekiko ndrotondrotooc zamboea, moroi tetibo ba narako mbotooe ma'asamboea. (F. 18, 8. Mar. 9, 43). Ba no moe'wa'ō: „Na so 31 z a n g e f a ' ō n g a m b a t ō n i a , b a j a m o e b e ' e c h ō n i a z o e r a w a n g e f a ' ō ” . (Mat. 19, 3—9. Moz. V. 24.) Ba ja'o, oe'wa'ō 32 chōmi: Dozi, ha niha zangefa'ō ngambatōnia, na tenga horō mbōrō, ba samohorō ngambatōnia da'ō, ba sangowaloe ni'efa'ō, ba sohōrō. (Loek. 16, 18. Kor. I. 7, 11.) No mirongo 33 gōi, wa no moe'wa'ō chō ndra toea: „Bōi a e b a h ō l o e , n a s i l ō d o e h o e , b a ō t ō r ō c h ō Z o ' a j a b a z i m ō i ' ō b a h ō l o c ” . (Moz. III. 19, 12. Moz. IV. 30, 37). Ba ja'o, ba oe'wa'ō 34 chōmi: Bōi manō mi'ae ba hōloe. Bōi mibe'e hōloe mbanoea si ja'wa, me no dadaoma Lowalangi. (Jes. 66, 1; F. 23, 16 b. t.). Ba bōi gōi 35 tanō, me no danedane gabenia, ba bōi gōi Jeroezalema andrō, me no banoea razo seboea. (Sin. 48, 3). Bōi gōi be'e hōloe hōgōoe, me sara 36 mboe lō ō'ila ō'afoesi'ō ba lō ō'ila ō'aitōni. Da'ō wehedemi: Ja'ia, na 37 ja'ia! ba: lō'ō, na lō'ō! Ba moroi ba Gafōcha zi tōra da'ō. (Jak. 5, 12). No mirongo, wa no moe'wa'ō: 38 „H ō r ō f a n g a l i h ō r ō b a i f ō f a n g a l i n i f ō ” . (Moz. II. 21, 23. 24.) Ba ja'o, ba oe'wa'ō chōmi 39 Bōi mila'wa zi lō sōchi andrō. Ba na so zamalisi bo'ōmō kambōlō, ba orō'ō chōnia zi tambai gōi. (Loek. 6, 29. Amaed. 24, 29). Ba na so 40 zangadoegō ja'oegō, ba wangai baroemō, ba loeloe chōnia lembe gōi. (Kor. I. 6, 7). Ba na so zamorege 41 chōoe, ba wolohe ja'oegō awōnia ba lala zi saza fa'arōoe, ba ae awōnia

42 zi doea za. Be'e ba zangandrō
chōoe, ba bōi erogō, na so zamalali
chōoe hadia ia. (*Moz. V. 15, 7, b. t.*)
43 *Loek. 6, 30, 34.* No mirongo, wa no
moevā'ō: „Om asi'ō zahatō
chōoe, ba jafatioe dō-
dōoe ba zifatioe tōdō
chōoe.” (*Moz. III. 19, 18; 23,*
44 *3 b. t.*) Ba ja'o, ba oewa'ō chōmi:
Mi'omasi'ō zi fatioe tōdō chōmi ba
mi'angandrō, salahi zolohi ja'ami;
(*Amaed. 25, 21. 22. Loek. 6, 27 b. t.*
Loek. 23, 34. Hal. zin. 7, 60. Fet. I.
45 *3, 9. Rom. 12, 14—20.*) ena'ō toballi
ono Namami andrō, si so ba zoroego,
ami, me ifatoembōe'ō loeonia
andrō ba zi lō sōchi ba ba zi sōchi,
ba teoe andrō chōnia, ba ibe'e ba
zatoelō ba ba zi lō atoelō. (*Loek. 6,*
46 *35. Efes. 5, 1.*) Na mi'omasi'ō sa
zomasi ja'ami, ba hadia loeomi? Te-
nga lamanō gōi sanema beo andrō?
47 (*Loek. 6, 32.*) Ba na ha talifoēsōmi
mi'owai, ba hadia zi sōchi nilaoemi?
48 Tenga lamanō gōi niha baero? **A-**
ndrō jamō'ahonoa ami, si mane
fa'amo'ahonoa Namami andrō ba
zoroego. (*Loek. 6. 36. Kol. 3, 14.*)

FAZA 6.

Fanoheogō hoehoeo ba hili andrō:

I. He wisa wame'e ame'ela ba zi

noemana. II. He wisa wangandrō.

III. He wisa wamoni. IV. Bōi omasi

ita gana'a. V. Bōi ta'aboesi tōdō

mbalazo.

1 I. Ba mifaigi wa'atoelōmi a-
ndrō, bōi ha ba zanehe niha atoelō
ami, ena'ō la'ila ami; ba na si manō,
ba lō loeomi chō Namami andrō,
2 si so ba zoroego. (*F. 23, 5.*) Andrō,
na ōbe'e game'ala ba zi noemana,
ba bōi falaoe'ō dorofe fōnaoe, si
mane samini tōdō andrō, ba zekola
ba ba newali, ena'ō lasoeno ira niha.
Si ndroehoe niwā'ōgoe chōmi, no
latema loeora. Ba na mame'e ame'e-
3 la ndrā'oegō ba zi noemana, ba bōi
ja'i'ila tangaœ kabera hadia nilaoe

dangaœ kambōlō, (*Rom. 12, 8.*)
ena'ō lō oroma game'elamō andrō; 4
ba isoelōni chōoe Amaœ andrō, sa-
ngila si tobini. (*Loek. 14, 14.*)

II. Ba na mangandrō ami, ba bōisi 5
mane samini tōdō ami. Noa sa omasi
ira ba zekola so ira, ba ma ba newali,
ba waeroea lala misa, na manga-
ndrō ira, afoera oroma ira ba niha.
Si ndroehoe niwā'ōgoe chōmi, no
latema loeora. Ba ja'oegō, na manga- 6
ndrō'ō, ba ae si bacha ba mbate'e
chōoe ba koesi mbawandroehō chō-
mō, ba angandrō chō Namaœ andrō,
ba zi tobini, ba isoelōni chōœ Amaœ
andrō, sangila si tobini. (*Sal. II. 4,*
33.) Ba na mangandrō ami, ba bōi 7
mi'oja'ō li, si mane niha baero;
lawai sa tefondrondrongo chōra, ba
wa'oja lira. (*Sal. I. 18, 26. Jes.*
1, 15.) Andrō bōi mifaomagō ami 8
chōra, noa sa i'ila Amami andrō,
hadia zogoena chōmi, he lō'ō na
ni'andrōmi chōnia. (*Sin. 38, 10.*) A- 9
ndrō mimane wangandrō: **He Ama**
chōma si so ba zoroego! Jate'a-
moni'ō dōioe. (*Loek. 11, 2—4. Sin.*
115, 1.) Jatohali banœœœ fefœ 10
niha. Ja'itōrō zomasi ndrā'oegō,
hoelō ba zoroego, jasi manō gōi ba
goeli danō. (*Loek. 17, 20 b. t., 22,*
42. Sin. 103, 21.) Ōma siroegi ma'- 11
schō ba'e chōma ma'ōchō andre.
(*Amaed. 30, 8.*) Ba efa'ō chōma ho- 12
rōma, si mane fangefa'ōma sala ba
zi so sala chōma. (*F. 18, 21 b.t.*)
Ba bōi one ndrā'aga ba wanandrai- 13
gō, ba efa'ōga ba Gafōcha. **Me**
chōœ mbancea, awō wa'abōiō, awō
lachōmi, iroegi zi lō aœœ. Jadœœ-
hœœ. (*F. 26, 41. Kor. I. 10, 13.*
Tim. II, 4, 18.) Na mi'efa'ō sa'ae 14
zala niha, ba i'efa'ō gōi chōmi Ama-
mi andrō, si so ba zoroego. (*Mar.*
11, 25. 26. Kol. 3, 13.) Ba na lō 15
mi'efa'ō zala niha, ba lō'ō gōi i'efa'ō
chōmi horōmi Amami andrō.

III. Ba na mamoni ami, ba bōi 16
mifangeraœ mbawami, si mane
samini tōdō; me labalœgō mbawara,

afoera oroma ira ba niha, ba wamoniira andrō. Si ndroehoeniwa'ōgoe chōmi, no latema loeora. (*Jes. 58, 5*). Ba ja'oegō, na mamoni'ō, ba bajoini hōgōoe ba sasai mbawaoc; ena'ō lō oroma ba niha, na mamoni'ō, ba ena'ō oroma chō Namaoe andrō, si so ba zi tobini, ba iseolōni, chōoe Amaoe andrō, sangila si tobini. Bōi mihōna chōmi girōgirō ba goeli danō, nifakiko hama ba ni'ā howoe, nicharoe zanagō ba nitagō. (*F. 19, 21; Loek. 16, 9*). Ba zoeroego mihōna chōmi girōgirō, ba zi lō ifakiko hama, ba zi lō i'ā howoe, ba zi lō lacharoe sanagō, ba zi lō latagō. (*Loek. 12, 33. Tim. I. 6, 21 b. t.*). Ba zi so girōgirō chōoe sa, ba da'ō gōi so dōdōoc dania. Haga mboto hōrō; na si sōchi hōrōoe, ba mohaga mbotooe ma'asamboca. (*Loek. 11, 34 b. t.*). Ba na no mofōchō hōrōoe, ba ogōmigōmi mbotooc ma'asamboca. Andrō, na no sogōmigōmi haga andrō, si so ba dōdōoe, ba ha wa'abōlōwa'ogōmigōmi andrō.

24 Tebai enoni zi daroea nihā, ma fa'oeode ia ba zi samōsa ba i'omasi'ō zi samōsa, ba ma zoei molemba ia ba zi samōsa, ba i'ositngagō zi samōsa. Tebai enoni Lowalangi ami ba enoni gana'a gōi. (*Loek. 16, 13. Kor. II. 6, 14 b. t. Sal. I. 18, 21*). (*A. 25—33: Loek. 12, 22—31*).

25 V. Andrō oe'wa'ō chōmi: Bōi mi'aboesi tōdō nosomi, hadia mbalazomi, ba ma botomi, hadia noe-chami. Tenga no eboca noso, moroi ba gō, ba tenga no eboea mboto, moroi ba noecha? (*Fil. 4, 6. Fet. I. 5, 7*). Mifaigi wofō andrō, ba daloe mbanoca, lō manaroe ira ba lō mamasi, lō mangōhōna ba halasa ira, ba ibalazoi ira Amami andrō, si so ba zoeroego. Tenga no arōoe faehoc ami wofō? (*F. 10, 29—31*). Ba ha niha ba chōmi zangila mondroe'ō fa'anaoe nosonia samba si'oe, na i'aboesi tōdō?

28 Ba ba noecha, ba hana wa mi'a-

boesi tōdō? Mitōngōni ladari mbōhō andrō ba danō, he wisa wanōinia, lō mohalōwō ia, lō managoe. Ba 29 oe'wa'ō chōmi, lō si manō wa'a-sōchi noecha Zelomo, ba lachōminia andrō fefoe, si manc noecha zi sara da'ō. Ba na imanō Lowalangi wamonoecha doe'oe ba danō, si so ma'ōchō andre, nitibo'ō ba galitō mahemoloe, ba tenga mendoeroe manō inanō chōmi, ja'ami sambō famati? Andrō bōi 31 miboesi dōdōmi ba bōi mi'wa'ō: Ha ma'ā? ma: ha mabadoe? ma: ha ma'onoecha? A'oi sa 32 ni'aloeci niha haero da'ō fefoc; no'a sa i'ila amami andrō, ba zoeroego, wa sogena chōmi da'ō fefoc. **Mi'otōnai'ō wangaloei banoea 33 Lowalangi andrō, awō wa'atoelō dōdō andrō chōnia, ba tebe'e nō-nōnōnō dania chōmi da'ō fefoc.** (*Loek. 10, 42; 12, 31*). Andrō bōi 34 mi'aboesi tōdō zogoena mahemoloe; mahemoloe tesōndra lala zaboe dōdō mahemoloe. Noa manō wama-kao zi sarasara ngaloeo.

FAZA 7.

Fango'ozoei hoehoeo ba hili andrō: I. Bōi mangoehoeokoe niha ita. II. Bōi ta'o'aja ni'amoni'ō. III. Tefondronrongo wangandrōda. IV. Toeho goroiwa. V. Lala ba mbāoea Lowalangi. VI. Bōi tafondronrongo li zamahaō, samini tōdō. VII. Amaedola: Omo nitaroe'ō ba dete gara.

(*A. 1—5: Loek. 6, 37—42*.)

I. Bōi mihoekoe niha, fa bōi -I tehoekoc ami. (*Rom. 2, 1. b. t; 14, 10*). Hadia hoekoe nifatōrōmi ba niha 2 bō'ō, da'ō nifatōrō chōmi zoei dania; ba soe'asoe'a ni'anoe'a'ōmi, ba la'anoe'a'ō zoei dania ba wanoe'a chōmi. (*Mar. 4, 24*). Ba hana wa 3 ō'ila golowingō, si so ba hōrō dalifocōoe, ba lō ba dōdōoe mboto geoe andrō ba hōrōmō? Ba hadia wa 4 ō'wa'ō chō dalifoesōoe: Base'ō, da'oe-heta golowingō andrō ba hōrōoe,ba

hiza mboto geoe ba hōrō chōoe.
 5 Ofōnai'ō ba hōrōoe, wangeheta boto
 geoe andrō, samini tōdō, ba awena
 dania ōfaigi wameta olowingō andrō
 ba hōrō dalifoesōoe.

6 II. Bōi mibe'e ō nasoe ni'amoni'ō
 andrō, ba bōi mitibo'ō ba mba'o
 mbawi manimani andrō chōmi, fa
 bōi lahoendragō ahera bawi ba fa
 bōi labali'ō ira foeri, ba wanasawi
 ja'ami.

(A. 7-11: Loek. 11, 9-13.)

7 III. Mi'angandrō ba tebe'e chō-
 mi; mi'angaloei, ba misōndra, mi-
 bōkōbōkō mbawandroehō, ba tebo-
 kai chōmi. (F. 21. 22. Joh. 14, 14).

8 Dozi sangandrō manema, ba sanga-
 loei, ba isōndra, ba chō zamōkō-

9 mōkō bawandroehō, ba tebokai. Ma
 ha niha, ba chōmi niha, same'e chō
 nononia kara, na i'andrō roti chō-

10 nia ? Ba ma same'e oelō, na i'andrō

11 gi'a ? Andrō, na mi'ila mibe'e ba
 ndraonomi game'ela si sōchi, ja'ami
 si lō sōchi, ba tenga mendroea ma-
 nō ibe'e zi sōchi Amami andrō, si so
 ba zoroego, ba zangandrō chōnia ?
 (Jak. 1, 5. 6. 17).

12 IV. Andrō, fefoe hadia ia. zo-
 masi ami lalaoe chōmi niha, da'ō gōi
 milaoe chōra ; da'ō sa gorōisa andrō
 ba da'ō niwa'ō zama'ele'ō andrō.
 (Loek. 6, 31. Rom. 13, 8-10.)

13 V. Mitōrō mbawa gōii sise'ise a-
 ndrō, me no ebōea mbawa gōii ba
 me no ebolo lala saechee ba wa'ate-
 kiko andrō, ba me no ato zanōrō
 ja'ia. (Loek. 13, 24). Ba me no ide-
 ide mbawa gōii ba me no ise'ise
 lala saechee ba wa'aori andrō, ba
 me lō ato zanōndra ja'ia.

14 VI. Mi'angelamaisi zama'ele'ō a-
 ndrō, si falimo, si mōi chōmi, si so
 noecha mbiribiri, ba bacha, ba
 asoe gatōea, si manga niha, ira.

15 (F. 24, 4. 5. 24. Hal. zin. 20, 29).
 Ba mboeaboeara aboto ba dōdōmi
 ira. Hadia, teteteoe mboea nagoe
 ba za'asa'a mao, ba ma boea mara-
 fala ba lato ? (Loek. 6, 44. Jak.

3, 12). Si manō wa i'owoea mboea 17
 si sōchi fefoe geoe si sōchi, ba eoe
 soboee, ba i'owoea mboea si lō

sōchi. (F. 12, 33 b. t.). Tebai 18
 i'owoea mboea si lō sōchi eoe si

sōchi ba tebai i'owoea mboea si
 sōchi eoe soboee. Fefoe geoe si lō 19
 mowoea boea si sōchi, ba te'obō
 ba tētibō'ō ba galitō. (F. 3, 10).

Andrō, ba mboeaboeara aboto ba 20
 dōdōmi ira. Lō dozi molala dania

21 ba mbanoea zoroego andrō si faso'-
 aja chōgoe, wangoema'ō : He So'aja !
 he So'aja ! ha solo'ō somasi Nama-

22 goe andrō, si so ba zoroego. (Loek.
 6, 46. (Jak. 1, 22-25). Ato dania

23 zangoema'ō chōgoe, na leo da'ō :
 He So'aja ! he So'aja ! Hadia, tenga

tōimō chōma, ba wama'ele'ō, ba
 hadia, tenga tōimō chōma, wamo-

fanō bechoe, ba hadia, tenga no oja
 nifazōchima tandra, soroi ba dōimō

andrō ? (Loek. 13, 25 b. t.) Ba ba 23
 da'ō dania, ba lō oebini'ō chōra,

oemane : Lō oerai fa'ila chōmi,
 miheta ami chōgoe, ja'ami solaoe
 si lō atoelō. (F. 25, 41).

VII. Andrō, fefoe ha niha zamo- 24
 ndrongo niwa'ōgoe andre, ba solo'ō,

lala ba niha satoeatōea, sanaroe'ō
 omonia ba zokara, fachilichili ia.

(Loek. 6, 47. 48. Joh. 13, 17). Ba 25
 ilaoe teoe sabōlōbōlō, so molō,

ilaoe angi, itōrō nomo andrō, ba lō
 aso'a ia, menō nitaroe'ō ba dete gara.

Ba fefoe ha niha zamondrongo 26
 niwa'ōgoe andre, si lō molo'ō, ba

ba niha sambō tōdō, sanaroe'ō omo-
 nia ba gawoe nasi, fachilichili ia.

(Loek. 6, 49). Ba ilaoe teoe sabōlō- 27
 bōlō, so molō, ilaoe angi, itōrō

nomo andrō, ba aso'a, abōlōbōlō
 wa'aso'ania. (Hes. 13, 11 b. t.). Ba 28

tobali, me no i'ozoei hoehoeonia
 andrō Jesoe, ba tobali dōdō zato

ba wamahaōnia. (Mar. 1, 22. Loek. 29
 4, 32). Me no famahaō zabōlō

wamahaōnia ja'ira, ba tenga si ma-
 ne ba zangila amachōita andrō
 chōra.

FAZA 8.

I. Ifadōhō mbooe aoeri Jesoe, II. ba fōchō zawoejoe goemandra andrō ba Gafanaoema, III. ba fōchō matoea Wetero, ira alawe, IV. Ifahaō ira ba wolo'ō ja'ia, V. itena'wa mbade; VI. ifadōhō wōchō zobehoe, daroea.

(A. 1-4: Mar. 1, 40-45; Loek. 5, 12-15.)

1 I. **Ba** ato zolo'ō ja'ia, me mōi ia
2 mitooe moroi ba hili. Ba hiza
zobooe aoeri, si mōi chōnia, mangaloeloe chōnia, imane: He Toea,
3 ō'ila ōfadōhō wōchōgoe, na edōna
ndra'oegō. Ba i'oro'ō dangania, ibabaja,
4 imane: Edōna ndra'o, ja-dōhō!
Ba i'anema'ō dōhō mbooe
5 aoerinia. Ba imane chōnia Jesoe:
Faigi, fa bōi ō'ombacha'ō ba niha,
ba ae oroma'ō ndra'oegō chō gere
ba be'e game'ela andrō, ni'wa'ō
6 Moze, ba wamadohoe'ō chōra. (Loek.
17, 14. Moz. III. 14, 2 b.t.)

(A. 5-13: Loek. 7, 1-10.)

5 II. **Ba** me mōi ia mijomo ba
Gafanaoema ba i'ondrasi ia koemandra,
6 He Toea, so jomo zawoejoe, tooe
ba zalo manō, no mate dambai,
7 a'oi so wa'afōchō. Imane chōnia:
8 Mōido moefadōhō wōchōnia. Ba
itema linia koemandra andrō, imane:
He Toea, ambō ndra'o mōi'ō ba
9 nomogoe, ba he'e manō, ba samboea
li, ba dōhō wōchō zawoejoe.
10 goe. (Sin. 107, 20). Ja'odo sa gōi,
ba no niha si so barō mba'wa zala'wa,
ba so barō mbawagoe zaradadoe,
ba na oē'wa'ō ba zi samōsa: Ae'e, ba
mofanō ia, ba ba zi samōsa: Aine,
ba so ia; ba na oē'wa'ō chō zawoe-
11 joegoe: Halōwōoe da'ō, ba ihalō.
Ba me irongo da'ō Jesoe, ba ahōli-
hōli dōdōnia, ba imane ba zolo'ō
ja'ia: Si ndrohoe ni'wa'ōgoe chōmi,
ba Ndraono Gizeraēli na i, ba lō
nisōndragoe famati si manō. Ba
oē'wa'ō chōmi, ato dania zi otarai
danō ba gatoemboecha, awō zi

otarai danō ba gaechoela ba manga
ira, awō ndra Aberahamo, Iza'aki,
Jakobo ba mbanoea zoroego andrō,
(Loek. 13, 29), ba nitibo'ō baero nono
12 mbanoea andrō ba zogōmigōmi, baero
sibai, ba fege'ege dania ba da'ō,
ba fatangisa mboha. (F. 23, 13;
25, 30). Ba imane Jesoe chō goe
13 mandra andrō: Foeli'ō, ja'itōrō
zi fadoehoe dōdōoe. Ba ba da'ō
sibai dōhō wōchō zawoejoe no
mege. (F. 9, 22, 29; 15, 28).

(A. 14-17: Mar. 1, 29-34. Loek. 4, 38-40.)

III. **Ba** me mōi jomo Jesoe ba
14 nomo Wetero, ba i'ila matoecania
ira alawe, tooe ba zalo, achōmō.
(Kor. I. 9, 5). Ba ira'oe danga ba
15 dōhō wa'achōmō, maoso ia mangai
gō Jesoe. Ba me bongi, ba ato
16 la'ohe chōnia sobehoe; ba ifofanō
mbechoe linia ba dozi sofōchō, ba
ifadōhō wōchō. Ena'ō itōrō ni'wa'ō
17 Jesaja, sama'ele'ō andrō, me imane:
„No iheta wa'atebaida ba no
jaia zoloei fōchōda.” (Jes. 53,
4. Fet. I. 2, 24).

IV. **Ba** me i'ila Jesoe, ato niha,
18 sowoelo chōnia; ba i'wa'ō la'ōtō
mba'wa. (Loek. 8, 22). Ba i'ondra-
19 si ia sangila amachōita, samōsa,
imane chōnia: He samahaō, oe'o'ō
ndra'oegō, gofoe heza mōi'ō. (Loek.
9, 57 b. t.) Ba imane chōnia Jesoc:
20 So dōgi narō hili ba zigōloe ba so
gazoeni ba wofa ba daloe mbanoea,
ba chō Nono Niha, ba lō naha
wemōrō. (Kor. II. 8, 9). Ba imane
21 chōnia nifahaō hō'ō: He Toea,
tehe chōgoe, ena'ō mōido oea mo-
go'o amagoe. Ba imane chōnia:
22 Ō'ō ndra'o ba ndramoeko'o zi mâte
chōra niha si mate (Efes. 2, 1 b. t.)

A. 23-27: Mar. 4, 35-41. Loek. 8, 23-25.)

V. **Ba** me mōi ia baowo, ba
23 la'o'ō ia nifahaōnia. Ba hiza, ilaboe
24 bade sabe'e ba mba'wa andrō, to-
bali tehawoe doeloe nowo, ba ja'-
ia, ba no mōrō. Ba la'ondrasi ia,
25

26 lasoesoegi, lamane : Tolo Toea, teki-
ko ita ! Ba imane chōra : Ha lō
ata'oe ami, sambō famati ! Awe-
na maoso ia, itena'wa nangi, awō
ndroeloe, ba tobalī ahono sibai.
27 (F. 14, 31. Sin. 107, 29). Ba
ahōlihōli dōdō niha, lamane : Ha
niha da'ō, me lafondrondrongo gōi
linia angi ba doeloe ?

(A. 28-34: Mar. 5, 1-20. Loek. 8,
26-39.)

28 VI. Ba me irocgi si jefo, danō
mbanoea Gadara, ba faloecha ia
niha sobecheoe, daroea, la'otarai
lewatō, no owōhō sibai, tebai itōrō
29 lala andrō niha bō'ō labe'e. Ba hiza,
moe'ao ira, lamane : Hadia ni-
wa'ōoe chōma, Ono Lowalangi ?
Hadia, ba wamakao ja'aga mōi'ō
ba da'e, ba tenga inōtō na ? (Mar.
30 1, 24. Loek. 4, 41). Ba so ba da'ō,
sarōoe chōra, mbawi, sambawá
31 seboea, nikoebaloi. Ba la'andrō
chōnia bechoe andrō, lamane : Na
ōfāfanō ndra'aga, ba fatengega ba
32 mbawi si sambawá andrō. Ba imane
chōra : Mi'ae'e. Ba larōi niha andrō,
lasa'wa mbawi. Ba hiza, fagohi
ira ba zanaere, latibo'ō ira ba
mba'wa, sambawá manō, ba alōmō.
33 Ba moloi goebalo, lasa'wa mbanoea,
ba la'ombacha'ō da'ō féfoe, ba
34 hadia ia ba zobecheoe andrō. Ba
hiza, mōi ira baero, samba banoea
manō, ba wamaondragō Jesoe, ba
me la'ila ia, ba la'andrō chōnia,
ena'ō iheta ia ba danōra andrō.

FAZA 9.

I. Ifadōhō wōchō zi mate dambai
Jesoe. II. Ikaoni Mataio andrō.
III. Lō mamoni nifahaōnia. IV. Ifa-
dōhō wōchō ndra alawe sendro ta-
loe. V. Isoesoegi nono Ja'iro andrō.
VI. Ifadōhō wōchō hōrō zae'a, da-
roea ba fōchō zobecheoe, samōsa.
VII. Ebolo mbasitō, ba lō ato zamasi.

(A.: 1-8: Mar. 2, 1-12. Loek. 5,
17-26).

1 I. Ba. mōi ia baowo, isa'wa si

2 jefo, mbanoeara. Ba hiza, la'ohē
chōnia zi mate dambai, si mōrō-
mōrō ba gaso. Ba me i'ila wamatira
Jesoe, ba imane ba zi mate da-
mbai andrō : Bōi ata'oe'fi, onogoe,
3 no te'efa'ō chōoe horōoe. Ba hiza,
4 lamane dōdōra ōsa, sangila ama-
choita : Sangaohangaoha da'ō. Ba
me i'ila gera'erara Jesoe, ba imane :
Hana wa lō sōchi gera'erami, ba
dōdōmi bacha ? (Joh. 2, 24. 25).
5 He zaoha ira sa, fangoema'ō : No
te'efa'ō chōoe horōoe, ba ma fangoe-
ma'ō : Faoso, ba owaōwaō ? Ba
6 ena'ō mi'ila, tola i'efa'ō Ono Niha
horō ba goeli danō, (ba awena imane
ba zi mate dambai andrō) : Faoso,
faza'wa gasomō ba foeli'ō chōmi.
(Joh. 5, 8). Ba maoso ia, ifoeli ia
7 chōra. Ba me la'ila da'ō niha sato,
8 ba ata'oe ira ba lasoeno Lowalangi,
same'e fa'abōlō si manō ba niha.

(A. 9-13: Mar. 2, 13-17. Loek. 5,
27-32.)

9 II. Ba me itōrō Jesoe, me i'ota-
rai da'ō, ba i'ila niha, sidadao ba
naha wanema beo, Mataio dōinia,
ba imane chōnia : O'ō ndra'o. Ba
maoso ia, i'o'ō. Ba me manga ia
10 jomo, ba hiza, ato zi mōi sanema
beo, awō zeboea horō, oroedoe
manga ira chō Jesoe ba chō nifa-
haōnia. Ba me la'ila da'ō farizaio,
11 ba lamane ba nifahaōnia : Hana
wa oroedoe manga zamahaō ja'ami
ba zanema beo ba ba zeboea horō ?
(Loek. 15, 2). Ba imane, me irongo
12 da'ō : Ba zabōlō, ha lō mogoena
zame'e daloedaloe, ha ba zo'ōchō
mogoena. Ba mi'ae mibe'e ba dō-
13 dōni, hadia ni'wa'ō andrō : „F a ' a
h a c h ō d ō d ō z o m a s i d o , b a
t e n g a s o e m a n g e .” Tenga sa
ba wogaoni satoelō mōi ndra'o, ha
ba wogaoni si so horō. (F. 12, 7.
Hos. 6, 6. Tim. I, 1, 15.)

14 III. Ba da'ō mōi chōnia nifahaō
Johane andrō, lamane : Hana ndra'-
aga ba farizaio, wa mamoni ba
gō ndra'aga, ba lō'ō sa mamoni

- 15 nifahaōmō? (*Loek. 18, 12*). Ba imane chōra Jesoe: Hadia, tola aboe dōdō zi mōi ba walōwa, fatoea awōra zangowaloe? Ba iroegi bawa dania, ba aheta chōra zangowaloe, ba awena dania mamoni ba gō ira.
- 16 (*Joh. 3, 29*). Ba lō sombalo baroe satoea balobalo si bohooe; asika zoei sa mbaroe, ba zinga mbalobalo andrō, ba toballi: eboea zassikania. Ba lō'ō gōi lalaoe nagoe si bohooe ba nahia satoea. Ba na lalaoe, ba asika nahia andrō ba adeowa nagoe ba tekiko nahia. Ba nahia si bohooe lalaoe nagoe si bohooe, ba faoma lō hadia ia. (*A. 18-26: Mar. 5, 22-43. Loek. 8, 41-56.*)
- 18 IV. Me-iwa'ō chōra da'ō, ba hiza zalawa, si mōi jomo, mangaloeloe chōnia, imane: No mate mege nonogoe alawe, ba ae toefa ia tangaoe, ba aeri ia. Ba maoso Jesoe.
- 19 i'ō'ō, awō nifahaōnia. Ba hiza ndra alawe, sendro taloe, no mcwelendroea fache sa'ae; i'ondrasi Jesoe moroi foeri, ibabaja gahe mbaroenia; imane sa dōdōnia: He ha baroenia oeba, baja, ba dōhō wōchōgoe. (*F. 14, 22 36*). Ba ibali'ō ia Jesoe, i'ila ba imane: Bōi ata'oei, onogoe; no i'orifi ndra'oe gō famatimō andrō. Ba abe'e ndra alawe andrō, i'otarai da'ō sibai.
- 23 V. Ba me iroegi nomō zalawa no mege Jesoe, me i'ila zolaoe sigoe, awō niha: sato, si fagoae goea, ba imane: (*Jer. 9, 17*). Miheta: ami, tenga sa si mate nono alawe andrō, si mōrō. Ba la'igi'igi'ō ia.
- 25 (*Joh. 11, 11*). Ba me no tefofanō baero niha sato, ba mōi ia si bacha, ira'oe danga, ba maoso nono alawe andrō. Ba hoemōngō doeria da'ō ba danō andrō, ma'asagōrō. (*Loek. 7, 17*).
- 27 VI. Ba me mofanō Jesoe ba da'ō, ba la'o'ō ia niha saoe'a, daroea, moe'ao ira, lamane: Hachōsi tōdō ndra'aga, ma'owoe Dawido! (*F. 20, 30*). Ba me mōi ia jomo, ba la'ondrasi ia saoe'a andrō, ba imane chōra Jesoe: Hadia, fadoehoe dōdōmi, oe'ila oelaoe da'ō? Lamane chōnia: Fadoehoe dōdōma, Toea. Awena ibabaja hōrōra, imane: Ja'itōrō zi fadoehoe dōdōmi. (*F. 8, 13*). Ba teboka hōrōra. Ba itena'awa sibai ira Jesoe, imane: Mifaigi, bōi irongo da'ō niha, gofoe ha nihā. (*F. 12, 16. Mar. 1, 44*). Ba mōi ira baero, ba la'ombacha'ō ia ba danō andrō ma'asagōrō. Ba me no mōi ira baero, ba hiza, la'ohe chōnia niha si lō hede, sobecheo. (*F. 12, 22*). Ba me no tefofanō mbechoe andrō, ba hoemede zi lō hede no mege, ba ahōlihōōli dōdō niha sato, lamane: Lō irai oroma zi manō ba Ndraono Gizeraēli. Ba lamane farizaio: Moroi ba zala'wa mbechoe andrō, wa ifofanō mbechoe. (*F. 12, 24. Mar. 3, 22*).
- VII. Ba itōrōi mbanoea seboea awō mbanoea side'idē Jesoe, mamahaō ia ba zekola chōra, manoe riagō toeria mbanoea Lowalangi andrō, toeria somoea dōdō, ba ifadōhō fefoe ngawalō wōchō ba fefoe ngawalō wa'atebāi: (*F. 4, 23*). Ba me i'ila niha sato, ba ahachō dōdōnia ira, me no nifakao ira, nifazaewe, hoelō mbiribiri, si lō koebalo. (*Hes. 34, 4. 5. Mar. 6, 34*). Ba imane chō ndra nifahaōnia: **Ebolo sa mbasitō, ba lō ato zohalōwō.** (*Loek. 10, 2*). **Andrō mi'andrō chō zochō basitō andrō, ena'ō ifatenge zohalōwō ba mbasitōnia.**

FAZA 10.

I. Ifatenge zinengenja, si felendroea, Jesoe. II. Ifobawa lala chōra. III. Ifaroe dōdōra.

(*A. 1-15: Mar. 3, 13-19; 6, 7-13. Loek. 6, 13-16; 9, 1-6*).

I. Ba hoemede ia ba nifahaōnia andrō, si felendroea, itehe chōra, wola'wa bechoe si ra'io, ena'ō lafo-

fanō ba ena'ō lafadōhō fefoe ngawalō wōchō ba fefoe ngawalō wa'atebai.

- 2 II. Da'e dōi zingenge andrō, si felendroea : Si fōfōna Zimoni, nifotōi Fetero ba Andrea, talifoesōnia ; ba Jakobo, ono Zebedaio ba talifocsōnia Johane, (*Hal. zin. 1, 13*). ba Filifo ba Batolomaio, ba Toma ba Mataio, sanema beo andrō, ba Jakobo, ono Galifaio ba Lebaio, ba Simoni selote, ba Joeda, banoea Kariota, si manga mbōlinia dania. Si felendroea andrō nifatenge Jesoe ba iwa'ō li chōra, imane: Bōi misawa lala niha bacro ba bōi mi'ae ba mbanoea Ndrawa Zamarā andrō. Ba mbiribiri sisoena andrō, ma'owoe Gizeraēli mi'ae'c. (*F. 15, 24. Hal. zin. 13, 46*). Mi'ae'e ba mi'angombacha, mimane : No ahatō mbanoea zoroego andrō. (*F. 4, 17. Loek. 10, 9*). Mifadōhō wōchō zofōchō, ba misoesoegi zi mate, ba mifadōhō mbooe aocri ba mifofanō mbechoe. Lō nibe'emi bōli, ba bōi gōi mihalō mbōli. (*Mar. 16, 17 b. t. Hal. zin. 8, 20*). Bōi mi'ohē gana'a ba bōi gōi firō ba bōi gōi kefe, ba mbōbō taloemi. (*Loek. 22, 35*). Bōi mamola ami ba lala, bōi domboea mbaroemi, bōi mohadagahe ami ba bōi mani'o, noa sa si nangea labe'e gō ba zohalōwō. (*Loek. 10, 7. Kor. I. 9, 7. 14. Tim. I. 5, 18*). Ba ba zi mōi ami ba mbanoea seboea, ba ma ba mbanoea side'ide, ba mizofoezofoe ha niha zi nangea ba da'ō, ba ba da'ō mi'igō, irege mofanō ami.
- 12 Ba na mōi ami jomo ba nomo, ba 13 mi'owai ira. (*Loek. 10, 5. 6*). Ba na si nangea nomo andrō, ba jafaloecha ia wa'ohahae dōdō andrō chōmi. Ba na tenga si nangea ia, ba jamangawoeli chōmi wa'ohahae dōdō andrō chōmi. Ba na so zi 14 lō mama'amōi jomo ja'ami ba si lō mamondrongo limi, ba miheta ami ba nomo andrō ba ba mbanoea

andrō, mi'anotogō gawoegawoe ba gahemi. (*Hal. zin. 13, 51 ; 18, 6*). Si ndroehoe niwa'ōgoe chōmi, ōna'ōna na zi gōna mbanoea Zodoma ba banoea Gomora andrō, na lomo wangoehoekoe, moroi ba zi gōna mbanoea andrō. (*F. 11, 24*). Hiza, 16 oefatenge ami, hoelō mbiribiri, ba hoenō nasoe gatoea. Andrō ja'oneche ami, si mane oelō ba ja'atoelō ami, si mane marafaci. (*Loek. 10, 3. Hal. zin. 23, 6*).

(*A 17-22: Mar. 13, 9-13.*)

Ba mi'angelamaisi niha; la'ohē sa 17 dania ami ba rafe, ba ba zekola chōra, labōzibōzi dania ami. (*F. 24, 9. Loek. 21, 12. Hal. zin. 5, 40*). Ba 18 ba goemandroc ba ba razo te'ohē ami, bōrō ndra'o, ba wamadoehō chōra ba ba niha baero. (*Hal. zin. 25, 23*). Ba na labe'e ba dangara 19 ami, ba bōi mi'aboesi tōdō he miwisa ba hadia niwa'ōmi; tebe'e sa chōmi dania, ba da'ō sibai, hadia niwa'ōmi. (*Loek. 12, 11. 12*). Tenga sa ja'ami zihede, Eheha Na 20 mami andrō zihede, na hoemedē ami. Ibe'e dania niboenoe dali 21 focsōnia niha, ba ibe'e niboenoe nononia ama, ba maoso ndraono, oedoe ndra amara, laboeno. Ba 22 dozi ira dania fa'ocdoe chōmi, bōrō dōigoe. Ba sanaoc olō, iroegi gamozoca, da'ō ni'orifi. (*Loek. 21, 16. 17. Joh. 15, 18-21. F. 24, 13*). Ba na lagohi ami ba mba- 23 noea si samboea, ba mi'oloi, misawa mbanoea bō'ō. Si ndroehoe niwa'ōgoe chōmi : Lō fachamō midozigō mbanoea Ndraono Gizeraēli, irege so Nono Niha. Tenga seboea 24 moroi chō zamahaō nifahaō, ba tenga seboea moroi chō zochō ja'ia zawoejoe. (*Joh. 13, 16; 15, 20*). Abōnō sa'ae chō nifahaō, na toballi 25 faoma ira zamahaō ja'ia, ba na faoma ira zochō zawoejoe. Na no labe'e tōi zochō omo Mbeleseboe, ba tenga mendroea manō lamanō gōi ba zorojomonā ? (*F. 12, 24*).

(A. 26-33: *Loek. 12, 2-9*).

- 26 III. Andrō bōi mi'ata'oeſi ira. Lō'ō sa hadia ia nibaloegō, si lō tefa'ele'ō dania, ba lō nibini'ō, si lō aboto ba dōdō dania. (*Mar. 4,*
- 27 22. *Loek. 8, 17*). Hadia niwā'ōgoe chōmi ba zogōmigōmi, ba miwā'ō ba zohaga; ba hadia niringomi tōgi dalingami, ba mitoeriagō ba
- 28 mbawa doewoetoe. Ba bōi mi'ata'oeſi zamoenoe boto, si tebai mamoenoe noso. Ba mendroea manō mi'ata'oeſi zangila mamakiko noso,
- 29 fabaja boto, ba narako. Tenga do-mboea zakefe, na la'amawa ziliwī nali? ba samboea lō aechoe toe ba danō da'ō, na tenga moroi chō
- 30 Namami andrō; ba ba chōmi, ba no te'erai gōi rozi mboe fefoe, ba
- 31 hōgō ja'wa. Andrō bōi ata'oe ami; no tohoede ami moroi ba ziliwī
- 32 nali, he wā'ae oja ira. **Ba dozi ha niha zamadoehoe'ō ja'o ba niha, da'ō gōi nifadoehoe'ōgoe chō Namagoe. si so ba zoroego.** (*Rom. 10, 9. 10.*) **Ba sangosil'ōgō ja'o ba niha. ba oe'osil'ōgō-gōi chō Namagoe. si so ba zoroego.** (*Loek. 9, 26. Tim. II. 2, 12.*) Bōi miwā'ō tōdōmi, ba wolohe fa'atoelō ba goeli danō so ndra'o; tenga ba wolohe fa'atoelō mōi ndra'o, ba
- 35 wolohe fasōndrata mōido. Ba wama'oeode niha chō namania mōi ndra'o, ba ba wama'oeode ono alawe chō ninania ba ba wama'oeode oemōnō ira alawe chō ninania matoe-
- 36 ania. (*Mich. 7, 6*). ba si fa'oeode
- 37 ba niha dania zorojomonian. Ba niha zomasia amania, ba ma inania, moroi ba wa'omasinia ndra'o, ba tenga si nangea chōgoe da'ō; ba ha niha zomasia ononia matoea, ba ma ononia alawe, moroi ba wa'omasinia ndra'o, ba tenga si nangea chōgoe. (*Moz. V. 13, 6. b. t. Loek. 14, 26*). Ba ha niha zi lō manoejoe rōfania, ba wolo'ō ja'o, ba tenga si nangea chōgoe. (*F. 16, 24. b. t.*
- 39 *Loek. 14, 26*). Chō zanōndra noso-

nia aetoe ia, ba ha niha zaetoe noso, na bōrō ndra'o, da'ō zanōndra ja'ia. (*Loek. 17, 33. Joh. 12, 25*). Sama'amōi jomo ja'ami, ba 40 ifa'amōi jomo ndra'o, ba sama'amōi jomo ja'o, ba ifa'amōi jomo zamatenge ja'o andrō. (*F. 18, 5. Joh. 13, 20*). Sama'amōi jomo 41 sama'ele'ō, me no sama'ele'ō dōinia, ba itema loeo zama'ele'ō, ba sama'amōi jomo satoelō, me no satoelō dōinia, ba itema loeo zatoelō. (*Sal. I. 17. 10 b. t.; Sal. II. 4, 8 b. t.*) Ba ha niha zamabadoegō si samba 41 mako idanō kafe, he ha da'ō, ba zi samōsa, side'ide andre, me no uifahaō dōinia, ba si ndroehoe niwā'ōgoe chōmi, tebai aechoe loeonia. (*F. 25, 40. Mar. 9, 41*).

FAZA 11.

I. Ifatengō chō Jesoe nifahaōnia Johane andrō. II. Fa'ebōea Johane. III. Itegoe mbanoea andrō, si lō molo'ō, Jesoe. IV. Ikaoni chōnia zerege tōdō.

(A. 2-6: *Loek. 7, 18-23*).

I. Ba me no i'ozoei Jesoe wa- 1 mobawa lala andrō ba nifahaōnia si felendroea andrō, ba mofanō ia ba da'ō, mōi ia mamahaō ba mangombacha ba mbanoea chōra misa. Ba me irongo nifazōchi 2 Jesoe Johane andrō, ba goeroenga, ba ifatenge nifahaōnia, (*F. 14, 3*). ifasofoe'ō chōnia, imane: Hadia, 3 ja'oegō zi mōi andrō, ma mabalobaloi dānō dānō bō'ō? (*Moz. V. 18, 15*). Ba itema lira Jesoe, imane chōra; 4 Mi'ae mi'ombacha'ō chō Johane niringomi, awō ni'ila hōrōmi andrō. Ifoeli la'ila niha saoe'a, ba mowaō- 5 waō zomboejoembōeje tola, dōhō mbooe aocri, ba larongo li niha safiso, ba maoso zi mate, ba ba zi noemana te'ombacha'ō doeria scmoeso dōdō, (*F. 15, 30. 31. Jes. 35, 5; 61, 1*). ba ja'ahowoe 6 ba zi lō fatoewoe ndra'o.

(A. 7-19: *Loek. 7, 24-35.*)

7 II. **Ba** me no mofanō da'ō, ba
 ibōrōtaigō Jesoe, imane ba niha
 sato, ba chō Johane andrō: Hadia
 nifaigimi, wa mōi baero ami ba
 danō si mate? Hadia, soecheo,
 8 nifaheoheoe nangi? Ma hadia,
 wa mōi baero ami? Hadia, ba
 wamaigi niha sonoecha somboe-
 joemboejojoe? Hiza, ba nomo razo
 9 so zonoeha somboejoemboejojoe. Ma
 hadia, wa mōi baero ami? Hadia,
 ba wamaigi sama'ele'ō? Si ndroe-
 hoe niwā'ōgoe chōmi, si tōra sama-
 10 ma'ele'ō. (*Loek. 1, 76.*) Ja'ia ziso
 ba zoera: „Hiza, oefowaō-
 waō fōnaoe zinengegoe,
 sangehao lalamō fōnaoe.”
 11 (*Mal. 3, 1. Mar. 1, 2.*) Si ndroe-
 hoe niwā'ōgoe chōmi, lō irai so
 zeboea moroi chō Johane andrō,
 samajagō idanō, ba ni'adonogō ndra
 alawe, ba fondrege zide'ide ba
 mbanoea zoroego andrō, ba no
 12 eboea moroi chōnia. Ba i'otarai
 loe Johane andrō, samajagō idanō,
 iroegi da'e, ba teforege wangeloei
 banoea zoroego andrō, ba samorege
 andrō, da'ō zondra'oe ja'ia chōra.
 13 (*Loek. 16, 16.*) Noa sa mama'le'ō
 zama'ele'ō andrō fefoe, awō go-
 14 roisa, iroegi Johane, ba na edōna
 ami, ba ja'ia Geliya andrō, niwā'ō
 15 si so. Si so tōgi dalinga, ba jamoe-
 16 fondrondrongo! (*F. 13, 9.*) Ba
 ha chō oefaoedogō niha andre?
 Amaedola ndraono ira, sidadao ba
 17 kade, si'ao ba nawōra, lamane:
 No malae zigoe chōmi, ba lō solaja
 ami, no me'e ndra'aga, ba lō saboe
 18 dōdōmi. Noa sa so Johane andrō,
 lō manga ba lō mamadoemadoc
 hadia ia, ba lamane: Sobechoe.
 19 (*F. 3, 4.*) Ba no so Nono Niha,
 mangamanga ba mamadoemadoc
 hadia ia, ba lamane: Hiza niha
 soloc'alo'e'a, samadoemadoc agoe,
 si fahoeuwe ba zanema beo andrō
 ba ba zeboea horō; ba tobali sa
 famoe'a ba hoeloe wa'atoeatoea

andrō nifazōchi dangania. (*F. 9,
 10. Joh: 2, 2.*)

III. **Ba** da'ō ibōrōtaigō ihede- 20
 hede'ō mbanoea andrō, ba zoja
 tefazōchi tandra andrō chōnia,
 me lō nifalalinira era'erara, imane:
 Alai ndra'oegō, Chorasi! alai ndra'- 21
 oegō, Betisa'ida! Na ba Diro ba
 na ba Zidona mena'ō tefazōchi
 dandra andrō, nifazōchi ba chōmi
 andrō, ba no fōna sa'ae lafalalini
 gera'era mena'ō, no la'onoeha goni,
 ba no lalaoe nawoe ba hōgōra
 mena'ō. (*Hes. 26. ba 27. Job. 42, 6.*)
 Ba oe'wa'ō na chōmi: Ōna'ōna na 22
 zi gōna Diro ba Sidona, na loe
 wangoehoekeo andrō, moroi ba zi
 gōna ami. Ba ja'oegō, Kafanaoema, 23
 tenga no moe'ala'wā'ō ndra'oegō,
 iroegi mbanoea si ja'wa? Iroegi
 mbanoea tooe tetibo'ō ndra'oegō
 dania. Na ba. Zodoma mena'ō
 tefazōchi dandra andrō, nifazōchi
 ba chōmō andrō, ba lō si teboelō
 ia mena'ō, iroegi ma'ōchō andre.
 Ba oe'wa'ō na chōmi: Ōna'ōna na 24
 zi gōna mbanoea Zodoma andrō,
 na loe wangoehoekeo andrō, mo-
 roi ba zi gōna ndra'oegō. (*F. 10,
 15. Loek. 12, 47.*) Me loe da'ō 25
 hoemedoe Jesoe, imane: Oesoeno
 ndra'oegō, Ama, Sochō soroege,
 awō danō, me no ōbini'ō da'ō ba
 zateatoea, awō ba zoneche, ba
 me no ōfa'ele'ō ia ba ndraono.
 (*F. 5, 3. Kor. I. 1, 19-29.*) Ja'ia, 26
 Ama, me no wa'omasioe zi manō.
 Fefoe hadia ia, ba no ibe'e ba 27
 dangagoe Amagoe. Ba lō saboto
 ba dōdō Ono, baero Nama, ba lō
 saboto ba dōdō Ama, baero Nono,
 awō ba zedōna ifa'ele'ō Ono. (*Joh.
 1, 18; 3, 35; 14, 6. F. 28, 18.*)

IV. **Mi'aine chōgoe, dozi serege** 28
tōdō, awō zonoro, ba oefolombase
ami. (*Jer. 31, 25.*) **Mihare'ō chōmi** 29
kalo mbagi andrō chōgoe ba mitō-
ngōni chōgoe, me no sebolo tōdō
ndra'o ba si lō faja'wa tōdō, ba
faloeha ami wolombase dōdōmi.

30 (*Sach. 9, 9. Fil. 2, 5 b. t.*) **Mogoena sa kalo mbagi andrō, chōgoe, ba no aoha noro andrō chōgoe.** (*Joh. I. 5, 3*).

FAZA 12.

I. Ladōdōni lai wache ira nifahaō.
 II. Ifadōhō wōchō danga sōkolikōli Jesoe, me leoe sabato. III. Latandra-waisi Jesoe farizaio, ba iboe'a ba hoeloenia. IV. La'andrō dandra farizaio. V. Ira ina Jesoe.

(*A. 1-8 : Mar. 2, 23-28. Loek. 6, 1-5.*)

- 1 I. Me loco da'ō itōrō nowi Jesoe, me leoe sabato, ba no olofo nifahaōnia ba labōrōtaigō ladōdōni lai wache ba la'ā nōsi. (*Moz. V. 23, 25*). Ba me la'ila da'ō farizaio, ba lamane chōnia : Hiza, lalaoe zi lō tola ba leoe sabato ira nifahaōmō. Ba imane chōra : Hadia, lō ni'ilami ba zoera, he iwisa Dawido, me olofo ia, ba awōnia fao? (*Sam. I. 21, 6*). Me mōi ia ba nomo Lowalangi, ba me la'ā roti nifaigifaigi andrō, si lō tola i'ā ba si lō tola la'ā awōnia fao? ha ere zi tola manga da'ō. (*Moz. III. 24, 5-9. Moz. II. 29, 32-33*). Ba lō ni'ilami ba zoera gorōisa andrō, wa lō la'amonī'ō leoe sabato ere ba gosali, ba lō salara? (*Moz. IV. 28, 9 b. t.*).
- 6 Ba oeñā'ō chōmi, no so ba da'e zeboea moroi ba gosali. Ba na aboto ba dōdōmi ena'ō, hadia gelealā niñā'ō andrō : „F a' a h a c h ō d ō d ō z o m a s i d o , b a t e n g a s o e m a n g c'”, ba lō mihoekoe ena'ō zi lō sala. (*F. 9, 13. Hos. 6, 6*). So'aja leoe sabato sa Nono Niha.

(*A. 9-14 : Mar. 3, 1-6. Loek. 6, 6-11.*)

- 9 II. Ba mofanō ia ba da'ō, mōi ia ba zekola chōra. Ba hiza niha si no ariri tanga, si sara. Ba lasfoe chōnia, lamane : Hadia, tola mamadōhō fōchō na leoe sabato? ba wangadogō ja'ia. (*Loek. 13, 14 ; 11, 3 b. t.*) Ba imane chōra : Ha niha

ba chōmi, si so biribiri, sageoe, si lō mondra'oe da'ō, ba wanōbi ja'wa, na aechoe ba dōgi, na leoe sabato? Ba he zi sōchi ira niha 12 mbiribiri? Tobali tola tafazōchli zi sōchi na leoe sabato. Awena i'wa'ō 13 ba niha andrō : Oro'ō dangaoe andrō! Ba i'oro'ō. Ba ifoeli sōchi si mane si sara. Ba mōi baero wari- 14 zaio, mamagōlō, 'ba chōnia andrō, ba wamoenoe ja'ia. (*Joh. 5, 16-18*). Ba me aboto da'ō ba dōdō Jesoe, 15 ba iheta ia ba da'ō. Ba ato zolo'ō ja'ia ba ifadōhō wōchōra fefoe. Ba 16 itenāwa ira, fa lō la'ombacha'ō ia. (*F. 9, 30*). Ena'ō itōrō ni'wa'ō Je- 17 saja andrō, sama'ele'ō, me imane : „Hiza genonigoe andrō, 18 nitoejoeogoe, ni'omasī'ō-goe, somasi dōdōgoe andrō, oebe'e chōnia Ge- 19 hehagoe, ba i'ombacha'ō hoekoe ba niha baero. (*Jes. 42, 1-4 ; 11, 2*). Lō faso- 20 so ia ba lō moe'a'oa'oa' ba lō larongo linia ba newali misa. Ono geoesi 21 no tefatō, ba lō ifaloea ifatō ba fandroe si lō holaholasa'ae, ba lō iboe- 22 noe, irege mōna hoekoe ibe'e. Ba ba dōinia da- 23 nia manōtōna niha baero.” (*Rom. 15, 12*).

(*A. 22-32 : Mar. 3, 22-30. Loek. 11, 14-23*).

III. Aefa da'ō, ba la'ohē chō- 24 nia zobechoe, saoc'a ba si lō hede, ba ifadōhō, tobali moehede zi lō hede andrō ba i'ila niha. (*F. 9, 32*). Ba tobali dōdō niha sato 25 fefoe ba lamane : Hadia, tenga ma'oewoe Dawido andrō da'ō? Ba lamane farizaio, me larongo da'ō : Lō ifofanō mbechoe da'ō, na tenga moroi chō Mbcléseboe, sala'wa mbechoe andrō. (*F. 9, 34*). Ba 26 me no i'ila gera'crara, ba imane chōra : Dozi ōri adoedoe, na no fabali dōdō ; ba dozi banoea ba

dozi omo, ba lõ fachai, na no fabali
 26 dōdō. Ba na ifofanō Zatana Sata-
 tana, ba noa sa'ae fabali dōdōnia,
 ba he wisa wa'aro mbanoeania ?
 27 Ba na moroi chō Mbelesebec, wa
 oefofanō mbechoc ba ha chō moroi,
 wa lafofanō iraonomi? Andrō
 ja'ira dania zangoehoekoc ja'ami.
 28 Ba na moroi chō Geheha Lowa-
 langi, wa oefofanō mbechoe, ba
 noa sa'ae i'ondrasi ami banoea Lo-
 29 walongi andrō. (*Joh. I. 3, 8*). Ba he
 wisa niha we'amōi jomo ba nomo
 zabōlō, ba woraboc gamagamania,
 na lõ ihōnagō ibōbō zabōlō andrō ?
 ba awena i'osindra'oei hadia ia ba
 30 nomonia. (*Jes. 49, 24*). Si lõ fao
 chōgoe, ba no si fa'oeodoe chōgoe,
 ba si lõ mangozara, awōgoe, ba
 31 samazaewe. (*Mar. 9, 40*). Andrō
 ocw'a'ō chōmi : Fcfoe hadia ia horō
 ba fefoe hadia ia wanandrawā, ba
 tc'efa'ō ba niha; ba fanandra-
 wāisi Eheha andrō, ba lõ te'efa'ō.
 32 (*Heb. 6, 4-6 ; 10, 26*). Ba na so
 zamōbōgō hadia ia chō Nono Niha
 ba te'efa'ō chōnia; ba na so zamō-
 bōgō hadia ia chō Geheha ni'amo-
 ni'ō, ba lõ te'efa'ō chōnia, he ba
 gōtō da'e, ba he ba gōtō dania.
 33 (*Loek. 12, 10*). Sōchi dōla geoe
 mibe'e, ba si sōchi mboeania, ba na
 lõ'ō, ba sobooc dōla geoe mibe'e, ba
 sobooc mboeania. Ba mboea sa
 aboto ba dōdōda dōla geoe. (*F. 7,*
 34 *17. Loek. 6, 44*). He ja'ami, ono
 goelō ! he moroi mi'ila miw'a'ō zi
 sōchi, me no si lõ sōchi ami? Hadia
 sa zi no fahōna ba dōdō, da'ō za-
 35 loa ba mbewe. (*F. 3, 7*). Isao'ō
 baero zi sōchi nihā si sōchi, moroi
 ba girōgirō si sōchi andrō; ba niha
 si lõ sōchi, ba isao'ō baero zi lõ
 36 sōchi andrō. (*Loek. 6, 45*). Ba oew'a'ō
 chōmi, tczofoezfoe dania, na loeo
 wangoehoekoe, fefoe ngawalō we-
 hede si lõ goena, nilaoe niha.
 37 (*Efes. 4, 29*). Moroi ba wehedemō sa
 satoelō ndra'oegō dania, ba moroi
 ba wehedemō te'etoc'ō hoekoemō.

(*A. 38-42: Loek. 11, 16. 29-32*).'

IV. **Ba** so ōsa zanema linia, 38
 sangila amachoita ba farizaiō, la-
 mane : He samahaō, omasiga ma-
 39 ila dandra chōmō. (*F. 16, 1 b. t. Joh. 6, 30*). Ba itema lira, imane
 chōra : La'andrō dandra niha andre,
 si lõ sōchi, sohorōhōrō, ba lõ te-
 be'e chōra dandra, ha chō tandra
 Jona sama'ele'ō andrō. (*F. 16, 4*).
 40 Hoelō si mane Jona sa, me tōloe
 ngaloeo tōloe mbongi ia ba daloe
 gi'a seboca andrō, si manō gōi
 Nono Niha dania, tōloe ngaloeo
 tōloe mbongi dania ia ba hocnō
 41 danō. (*Jon. 2, 1*). Maoso dania
 mbanoea Niniwe andrō, na loeo
 wangoehoekoc, ocdoe niha da'e ba
 la'ctoc'ō hoekoc niha da'e; me no
 lafalalini gera'erara ba wangomba-
 cha Jona andrō, ba hiza, so ba
 da'e zeboc moroi chō Jona. (*Jon. 3,*
 42 *5 b. t.*). Maoso dania raso ira alawe
 andrō, moroi raja, na loeo wangoe-
 hoekoc, oedoe niha da'e, ba i'ctoc'ō
 hoekoe niha da'e, me no mōi ia
 moroi ba wondregc danō, ba wa-
 mondrongo fa'atoeatocoa Zelomo a-
 ndrō; ba hiza, so ba da'e zeboc
 moroi chō Zelomo. (*Sal. I. 10, 1 b. t.*)
 (*A. 43-45: Loek. 11, 21-26*).
 Ba na aheta mbechoe si ra'iō ba 43
 niha, ba itōrōi danō si lõ idanō, ma-
 ngaloei nahia wolombase, ba lõ isō-
 ndra. Awena dania imane: Da'ocfoe- 44
 lido ba nomogoe, ba zi otarai ndra'o.
 Ba na so ia, ba lõ moe'nahia i'ila,
 ba no labōzini ba no lahaōgō. Ba 45
 mōi ia, ihalō awōnia mbechoc bō'ō,
 dafitoe, safaito moroi chōnia, ba
 mōi ira bacha, lab'e nahiara da'ō,
 ba tobali tedocoe walōsōchi zafoceria
 ba niha andrō, moroi ba zi fōfōna
 mege. Si manō gōi dania ba niha si
 lõ sōchi andre. (*Fet. II. 2, 20*).
 (*A. 46-50: Mar. 3, 31-35.*
Loek. 8, 19-21);

V. **Ba** lõ nibatonnia na hoehoconia 46
 andrō ba niha sato, ba hiza ninania,
 awō ndra talifoesōnia, so ira baero,

la'aloeli lala, so niwā'ōra chōnia.
 47 (*Joh. 7, 5*). Ba so zangoema'ō chō-
 nia : Hiza baero ninaoe, awō ndra
 talifoēsōoe, la'aloeli lala, so niwā'-
 48 ōra chōoe. (*F. 13, 57*). Ba itema
 li, imane ba zangoema'ō chōnia :
 Ha niha ninagoe, ba ha niha dali-
 49 foēsōgoe? Ba i'oro'ō dangania, ja'wā
 ndra nifahaōnia, imane : Ja'e nina-
 50 goe ba talifoēsōgoe ! Ha niha sa
 zolo'ō somasi Namagoe andrō, si
 so ba zoroego, da'ō dalifoēsōgoe
 matea ba talifoēsōgoe alawe ba
 inagoe.

FAZA 13.

Amaedola : I. Samazaewe tanō-
 mō zinanō. II. Doe'oe barō wache.
 III. Tanōmō lada. IV. Tanōmō roti.
 V. Girōgirō nibini'ō ba mbenoea.
 VI. Manimani. VII. Kiri. VIII. La'-
 ositengagō Jesoe banoera.

(*A. 1-23: Mar. 4, 1-20. Loek. 8, 4-15.*)

1 I. Me loeo da'ō mōi baero Jesoe,
 moedadao ia ba zinga mba'wa a-
 2 ndrō. Ba ato zowoeo chōnia niha,
 ba mōi ia baowo ba moedadao,
 3 ba baene so niha sato fefoe. Ba oja
 hoehoeonia chōra, amaedola, imane :
 Hiza, mōi ba nowi zamazaewe
 tanōmō, ba wamazaewe tanōmō
 4 zinanō. Ba ba wamazaewenia, ba
 so zi gōna ba lala, ba so wofa, ba
 5 la'ā. Ba so zi gōna ba zokara, ba
 zi lō awe'ewe'e tanō chōnia, ba i'ane-
 ma'ō motalinga, me lō awe'ewe'e
 6 danō chōnia. Ba me toemboe loeo,
 ba angongo ba mate, me no ambō
 7 wa'ania. Ba so zi gōna barō ndroi,
 ba eboea ndroi ba mate zinanō
 8 ibe'e. Ba so zi gōna ba danō si
 sōchi, ba mowoea, so zowoea si doea
 woeloe, so zi felendroea ba so zi
 9 ōnō, zamba jōoe. Si so tōgi dalinga,
 ba jamoefondrongo ! (*F. 11,*
 10 *15*). Ba la'ondrasi ia nifahaōnia,
 lamane chōnia : Hana wa amaedola
 11 niwā'ōoe chōra ? Ba itema li, imane:
 Chōmi no moebe'e wa'aboto ba

dōdō zi no tobini andrō, ba mbanoea
 zoroego andrō, ba chōrá, ba lō
 moebe'e. (*F. 11, 25; 16, 17. Kor. I. 2,*
 7-10). Ba zi ho so sa, ba tebe'e 12
 na, lahōna chōnia, ba ba zi lō'ō, ba
 laheta gōi zi no so chōnia. (*F. 25,*
 29. *Mar. 4, 25. Loek. 8, 18; 19. 26*).
 Da'ō mbōrō wa amaedola hoehoeogoe 13
 chōra, me lō mangila ira, he wā'ae
 no teboka hōrōra, ba me lō mamō-
 ndrongo, he wā'ae larongo, ba me
 lō aboto ba dōdōra. Ba itōrō ba 14
 chōra nifa'ele'ō Jesaja, me imane:
 „Mirongo dania ia tōgi
 dalingami, ba lō'ō manō
 aboto ba dōdōmi; anehe
 hōrōmi, ba lō mī'ila. Noa 15
 samae'abe'e'ō dōdō niha
 andre bano afisofisora,
 bano lafakifoe hōrō, ena'ō
 lō la'ila hōrōra bane'ō
 lō larongo tōgi dali-
 ngara ba ena'ō lō aboto
 ba dōdōra, fa lō lafoeli
 ira, ena'ō oe'orifi ira.”
 Ba ja'ahowoe hōrōmi, me la'ila, 16
 ba tōgi dalingami, me larongo.
 (*Loek. 10, 23. b. t.*) Si ndrōehoe 17
 niwā'ōgoe chōmi : No ato zama'-
 cle'ō ba no ato zatoelō somasi mangila
 ni'ilami andrō, ba lō ni'ilara,
 ba somasi mamōndrongo nirongomi
 andrō, ba lō nirongora, (*Fet. I. 1,*
 10. *Heb. 11, 13.*) Ba mifondrongo 18
 ngo geleaha gamaedola andrō, sa-
 mazaewe tanōmō zinanō : Na so 19
 zamōndrongo toeria mbanoea a-
 ndrō, ha niha ia, ba na lō aboto ba
 dōdōnia, ba so Gafōcha, i'oloi'ō
 nifazaewe ba dōdōnia; da'ō nifazae-
 we tanōmō si gōna ba lala andrō.
 Ba nifazaewe ba zokara, ba da'ō ia : 20
 Irongo daroma li andrō, ba i'ane-
 ma'ō itema, omoeso dōdōnia. Ba lō 21
 mo'wā'a ba dōdōnia, lō'ō sa ana-
 oea gōlō; ba na tesao wamakao,
 ba ma folohi, na bōrō daroma li
 andrō, ba i'anema'ō mangawoeli
 foeri. Ba nifazaewe barō ndroi, 22
 ba da'ō ia : Irongo daroma li

- andrō, ba so wa'aboe dōdō ba goeli danō andre, awō wamaeloengoe a-drō, ba gana'a, ba iboence daroma li, ba tobali lō mowoca. (*F. 19, 23. Tim. I. 6, 9*). Ba nifazaewe ba danō si sōchi, ba da'ō ia : Irongo daroma li, ba aboto ba dōdōnia, ba ja'ia zowoea, so zowoea si doea woeloe, so zi felendroea ba so zi ōnō, zamba jōoe.
- 24 II. Amaedola tánō bō'ō iwa'ō chōra, imane : No fachilichili ira mbanoea zoroego andrō niha samazaewe tanōmō si sōchi ba novinia.
- 25 Ba me no mōrō niha, ba so zi fatioe tōdō chōnia, mōi moefazaewe, danōmō ndroe'oc barō zinanō ba ilaoe
- 26 mofanō. Ba me no eboea zinanō, me molai, awena gōi oroma ndroc'oe
- 27 andrō. Ba so genoni zochō, lamane chōnia : He Toea ! hadia, tenga tanōmō zinanō si sōchi nifazae-weoe ba nowioe ? Ba he moroi chōnia ndroe'oe andrō ? Ba imane chōra : Niha si fatioe tōdō zolaoe da'ō. Ba lamane chōnia enoni : Ba hadia, omasi'ō na mōiga moe'ozaragō ia ? Ba imane : Bōi, ma dania mifaoe wondroni sinaiō, na mi'ozaragō ndroe'oe. (*Jes. 65, 8*). Acha faoma eboea ia, ircege wamasī, ba na ba'wa wamasī, ba oe'wa'ō ba zamasi, ocmane : Mi'ofōnai'ō wangozaragō doe'oe ba milaoe ba ngambōbō, ba wanoenoe ja'ia, ba boea zinanō, ba mi'owoeloi ba halasa chōgoe. (*F. 3, 12. Sam. II. 23, 6*). (*A. 31-34 : Mar. 4, 30-34. Loek. 13, 18-21.*)
- 31 III. Amaedola tánō bō'ō iwa'ō chōra, imane : No fachilichili ira mbanoea zoroego andrō hōenō lada, nihalō niha, nifazaewenia ba novinia. Fondrege zide'ide mboea zinanō sa ia, ba na no manōi, ba eboea ia moroi ba goelegoele bō'ō ba taloi motōla, tobali mōi wofō ba daloe mbanoea, mangazoeni ba ndrahanā.
- 32 IV. Amaedola tánō bō'ō iwa'ō chōra, imane : No fachilichili ira mbanoea zoroego andrō danōmō roti, nihalō ndra alawe, nifaroekania ba zi tōloe jōoe hamo, irege aisō ma'afefoe. Da'ō fefoe niwa'ō 34 Jesoe ba niha sato, amaedola, lō bō'ōnia, hoehoconia chōra, ha sambalō amaedola. Ena'ō itōrō ni- 35 wa'ō zama'ele'ō andrō, me imane : „Damoehedcdo, oc laoe gammaedola, oebokai zi notobini, i'otarai mbōrō-ta danō.” (*Sin. 78, 2. Kor. I. 2, 7*). Aefa da'ō, ba ifofanō niha 36 sato ba mōi ia jomo. Ba mōi chōnia nifahaōnia, lamane : Ombacha'ō chōma geloeaha gamaedola andrō, doe'oe ba nowi. Ba itema lira, 37 imane : Samazaewe tanōmō zinanō si sōchi andrō, ba ja'ia Nono Niha, ba nowi andrō, ba ja'ia niha ba 38 goeli danō ; ba tanōmō si sōchi andrō, ba ono mbanoca andrō ; ba doeoe, ba ono Gafōcha. (*Joh. 8, 44 ; Joh. I. 3, 8*). Ba si fatioe 39 tōdō andrō, samazaewe ja'ia, ba ja'ia Gafōcha andrō. Ba famasi, ba amozoea gōtō danō andre ; ba samasi, ba mala'ika andrō. (*Fam. 14, 15*). Ba hoelō si mane na la'o- 40 zaragō ndroc'oe, nitoenoe ba galitō, si manō gōi dania ba gamozoea gōtō danō andre. Ifatenge 41 dania mala'ikania Ono Niha, ba la'ozaragō fefoe wangala ba mbanoeania andrō, awō zamazōchli si lō atoelō, (*F. 24, 31*). ba latibo'ō 42 ba mbaho galitō andrō, ba fege'ege dania ba da'ō-ba fatangisa mboha. (*Sin. 50. Fam. 19, 20*). Ba hoema- 43 ga dania zatoelō andrō, hoelō leo, ba mbanoea Namara andrō. Ha niha zi so tōgi dalinga, ba jamoefondrondrongo ! (*Dan. 12, 3. Kor. I. 15, 40 b. t.*)
- V. No fachilichili ira mbanoea 44 zoroego andrō girōgirō nibini'ō ba mbenoea, nisōndra niha, ba ibini'ō ; ba ba wa'omoeso dōdōnia andrō, ba mōi ia, i'amawa fefoe hadia ia

zi so chõnia, ba i'õli mbenoea andrõ. (Fil. 3, 7).

45 VI. Fachilichili zoei ira mbanoea zoroego andrõ niha saniaga, sanga-
46 loei manimani si sõchi. Ba me isõndra zamboea manimani seboea bõli, ba mõi ia, i'amawa fefoe hadia ia zi so chõnia ba i'õli da'õ. (Amaed. 8, 10, 11).

47 VII. Fachilichili zoei ira mbanoea zoroego andrõ giri, nilaoe ba nasi, fama'oe'oe fefoe hadia ia ngawalõ gi'a. Ba na no afõnoe ia, ba la-
48 dõni ja'wa baene ba moedadao ira, la'ozaragõ zi sõchi, lalaoe ba nahia
49 ba si lõ sõchi, ba latibo'õ. Si manõ gõi dania ba gamozoea gõtõ danõ andre. Mõi dania mala'ika andrõ ba lafabali zi lõ sõchi andrõ ba zatoelõ;
50 ba latibo'õ ba mbaho galitõ andrõ, ba fege'ege dania ba da'õ ba fata-ngisa mboha. (F. 22, 13; 24, 51).

51 Hadia, no aboto ba dõdõmi da'õ fefoe? Lamane chõnia: Noa. Ba imane chõra: Me si manõ, ba dozi sangila amachoitã, nifahaõ ba ngawalõ mbanoea Lowalangi andrõ, ba no fachilichili ba niha, satoea baomo, sanao'õ baero, moroi ba girõgirõnia andrõ, si bohooe, awõ zi no ara.

(A. 53-58: Mar. 6, 1-6. Loek. 4, 16. 22-24.)

53 VIII. Ba me no i'o'ozoei Jesoe gamaedola andrõ, ba iheta ia ba
54 da'õ. Ba me iroegi mbanocara, ba ifahaõ ira ba zekola chõra, irege to-
bali dõdõra, ba lamane: Heza moroi chõnia wa'atocatoca andrõ, awõ
55 wa'abõlõ andrõ? Tenga onodoeka andrõ ia? Tenga Maria dõni ninania andrõ, ba tenga Jakobo ba Josefo ba Simoni ba Joeda dõni dalifoesõnia matoea andrõ? (F. 12, 46. Joh. 6, 42). Ba talifoesõnia alawe andrõ, ba tenga chõda so ira, fefoe? Ba heza moroi chõnia da'õ fefoe? Ba fatoe-
57 woe ia chõra. Ba imane chõra Jesoe: Lõ'õ sa te'ositengagõ zama'ele'õ, na tenga bambanoearã ba na tenga mo-

roi jomo chõra. (Joh. 4, 44). Ba lõ 58 oja ifazõchi ba da'õ tandra, bõrõ wa lõ mama'i ira.

FAZA 14.

I, Laboenoe Johane andrõ, sama-jagõ idanõ. II. Tebe'e gõ ba niha si lima ngahõnõ. III. Mowaõwaõ ba dete nidanõ Jesoe. IV. Oja ifadõhõ fõchõ.

(A. 1-12: Mar. 6. 14-31. Loek. 9, 7-9.)

I. Me loeo da'õ irongo docria
1 Jesoe andrõ Herode, razo ba zi sa-
2 gõrõ ni'o'õfa tanõ andrõ. Ba imane ba genoninia: Johane da'õ, samaja-
3 gõ idanõ; no maoso da'õ moroi ba ngai zi mate, andrõ so chõnia wa'abõlõ andrõ (F. 16, 14). Noa sa
4 ifara'oe'õ Johane andrõ Herode, no ifabõbõ'õ ba no ifabe'e'õ ba gocroen-
5 ga, bõrõ Herodia andrõ, fo'omo dalifoesõnia [F'ilifo]. (Loek. 3, 19, 20). Noa sa i'wa'õ chõnia Johane: Lõ
6 tola so ia chõoe (Moz. III. 18, 16). Ba iboenoe ena'õ Johane Herode, ba
7 ata'oe ia niha sato, me ba dõdõra sama'ele'õ Johane andrõ. (F. 21, 26). Ba me ba'wa wa'atoemboe chõ
8 Herode, ba manari nono Herodia andrõ chõra ba da'õ, ba omasi Herode. Andrõ ifaboe'oe chõnia, fahõloe ia,
9 ibe'e chõnia hadia ia ni'andrõnia. Ba me no isofoe chõ ninania oea;
10 ba imane: Be'e chõgoe ba da'e, ba wiga ja'wa, hõgõ Johane andrõ, samajagõ idanõ. Ba aboe dõdõ razo,
11 ba ba walihõoesa no mege ba ba domenia andrõ, ba i'oro'i'õ labe'e. Ba ifatenge, ifa'e'wa'õ mbagi Johane
12 ba goeroenga. Ba la'ohe hõgõnia, ba wiga, ba labe'e chõ nono alawe andrõ, ba i'ohe chõ ninania. Ba so
13 ndra nifahaõnia, lalahõ mbotonia ba lako'o; ba mõi ira mangombacha da'õ chõ Jesoe.

(A. 13-21: Mar. 6. 31-44. Loek. 9, 11-17. Joh. 6, 1-14.)

Ba me irongo Jesoe, ba iheta ia 13

ba da'ō, molojo ia, isa'wa danō si mate, ba zi ha ja'ia; ba me larongo niha sato, ba la'ō'ō ia, latōrō tanō, moroi ba mbanoea misa.

- 14 II. Ba me iroegi Jesoe, ba i'ila niha sato sibai andrō, ba ahachō dōdōnia ira ba ifadōhō wōchō ba zofōchō chōra. (*F. 9, 36*). Ba me tánō owi, ba mōi chōnia nifahaō, lamane: Tanō si mate da'e, ba bongi; fofanō sa'ae niha sato, ena'ō mōi ira ba mbanoea misa, mowōli gōra. Ba imanc chōra: Alacha lō mofanō ira, mibe'e gōra, ja'ami.
- 16 Ba lamane chōnia: Lō chōma ba da'e, ha lima roti ba ha doea rozi gi'a. Ba imane: Mi'ohe ia chōgoe
- 18 ba da'e. Ba i'wa'ō mocdadao niha sato ba ndrō'oe, ba ihālō roti andrō, si lima, awō gi'a andrō, si doea rozi, ifaōga hōrōnia mija'wa ba zoroego, i'aohasi gōlō Lowalangi
- 20 ba iboboto ba ibe'c chō ndra nifahaō roti no mege, ba ira nifahaō zame'e ba niha sato. (*F. 15, 32 b. t.*)
- 21 Ba manga ira fefoe ba aboeso, ba la'ozaragō zi tōra, achōehōla, felen droea koede. Ba si manga andrō, ba matō lima ngahōnō ndra matoea, bacro ndra alawe, baero ndraono.

(*A. 22-36: Mar. 6, 45-56. Joh. 6, 15-21.*)

- 22 III. Ba ifaroe nifahaō, ena'ō mowaōwaō ira baowo, molojo mijefo, gasagasa wamofanōnia niha sato.
- 23 Ba me no ifofanō niha sato, ba mōi ia ba hili, ha ja'ia, mangandrō. Ba me no bongi, ba ha ja'ia ba da'ō.
- 24 Ba no so ba daloe mba'wa nowo no mege, no tosasa ba ndroclōe, noa sa zoezoemō nangi. Ba me miwo manoe, ba mōi ehōra Jesoe, mowaōwaō ba dete nidanō. (*Joh. 9, 8*). Ba me la'ila, ia, sowaōwaō ba dete nidanō, ba tokea ira, lamane: Bechoe! ba moe'ira'ira ba wa'ata'oe. (*Loek. 24, 37.*) Ba i'anema'ō moehede chōra Jesoe, imane: Mihonogō ami, ja'odo; bōi mi'ata'oe! Ba itema linia Fetero, imane: Na ja'oegō,

Toea, ba wa'ō chōgoc, mōido chōoe ba dete nidanō. Ba imane: Aine! 29 Ba mōi tooe Wetero, moroi ba nowo, mowaōwaō ia ba dete nidanō, i'ondrasi Jesoe. Ba me i'ila nangi, 30 ba ata'oe ia ba ibōrōtaigō ahōndrō, ba imane: He Toea, orifido! Ba 31 i'anema'ō i'oro'ō dangania Jesoe, ira'oe, imane ehōnia: He sambō famati, hana wa manoefa dōdōoe? (*F. 8, 26*). Ba me mōi ira baowo, 32 ba tebato nangi. Ba mangaloele 33 chōnia zi so baowo, lamane: Dochoe, Ono Lowalangi ndrā'oegō. (*F. 16, 16*).

IV. Ba la'ōtō mba'wa, lasa'wa 34 danō Genezare. Ba me la'ila ia banoea da'ō, ba lafatengc zinenge ba zi fasoei andrō fefoe ba la'ohe chōnia fefoe zi so fōchō. Ba la'andrō ehō 36 nia, ena'ō ha ahe mbaroenia lababaja, ba dozi sambambaja, ba dōhō wōehō. (*F. 9, 21. Loek. 6, 19*).

FAZA 15.

I. Croisa niha, si lō goena. II. Ifadōhō wōchō nono ndra alawe Gan'ana andrō Jesoe. III. Ibe'e gō ba n ha si ōfa ngahōnō.

(*A. 1-20: Mar. 7, 1-23*).

- I. Meloeo da'ō mōi ehō Jesoe warizaio ba sangila amachōita, banoea Jeroezalema, lamane: Hana wa lasawō ni'wa'ō ndra toea ira nifahaōmō? Lō'ō sa mombanō ira, na la'ā gōra. (*Loek. 11, 38*). Ba itema, li, 3 imane ehōra: Ba hana ami gōi, wa misawō gorōisa Lowalangi, ba nifachoimi andrō? Noa sa i'oro'i'ō Lowalangi, imane: „Fosoemange namaoe, awō ninaoe ba: „si mate zangelifi amania ba manania.” *Moz. II. 20, 12: 21, 17. Amaed. 23, 22*). Ba ja'ami, ba mimane: Na so zangoema'ō chō namania, ba ma ehō ninania: Tebe'e soemange [Lowalangi] zinemaoc chōgoe ena'ō, ba alacha lō ifocsoemange namania, awō ninania. Ba no miwoe'ai 6 gorōisa Lowalangi andrō, ba ni-

- 7 fachoimi andrō. He ja'ami, samini tōdō ! Si ndroehoe wama'ele'ō Jesaja
- 8 ba chōmi andrō, me imane : „Lafosoemange ndra'o bewera niha andrō, ba tōdōra, ba no arōoe chōgoe. Zajazaja gōlōra wamosoemangera ja'o, menonifachoi niha wama'ahōra andrō.” Ba ikaoni chōnia niha sato, ba imane chōra : Mifondrondrongo ba ja'aboto ba dōdōmi!
- 11 Tenga da'ō zana'oenōi niha si mōi bacha ba mbawania, ha si mōi bacro, si oroi mbawania da'ō zana'oenōi niha. (*Hal. zin. 10, 15. Rom. 14, 14*), Ba so ndra nifahaō, lamane chōnia : Hadia, ō'ila wa no fatoe-wa ba warizaio, me larongo ni'wā-ōoe andrō ? Ba itema li, imane : Fefoe zinanō, si tenga nitanō Namagoe andrō ba zoroego, ba ladeha damia. (*Hal. zin. 5, 38*). Mibōhōi ira; niha saoe'a ira, samasao saoe'a, ba na ifasao nawōnia saoe'a saoe'á, ba faoma acchoe ira ba gohokoho. (*F. 23, 16. Loek. 6, 39. Rom. 2, 19*). Ba itema linia Fetero, imane chōnia : Ombacha'ō chōma geleoha gamaedola andrō. Ba imane : Hadia, lō'ō na saboto ba dōdōmi gōi ? Hadia, lō mi'ila, wa isa'wā mbetoe'a fefoe zi mōi bacha ba mbawa, awō wa ifoeli mōi baero ba dōgitōgi ? Ba hadia ia zi otarai mbawa, ba ba dōdō i'otarai, ba da'ō zana'oenōi niha. (*Jak. 3, 6*). Moroi ba dōdō sa i'otarai era'era si lō sōchi, ba fange'e, ba fohorōni donga zodonga ba fohorō bō'ō ba fanagō ba famōbōgō si lō doehoe ba fanandra'wā. (*Moz. I. 6, 5. Rom. 7, 18*).
- 20 Ja'ia wana'oenōi niha. Ba lō ita-oenōi niha, na manga lō mombanō. (*A. 21-31: Mar. 7, 24-31*).
- 21 II. Ba iheta ia ba da'ō Jesoe, isa'wā danō Diro ba tanō Zidona.
- 22 Ba hiza ndra alawe Kana'ana, sitarai danō da'ō ; moe'ao ia, imane : Hachōsi tōdō ndra'o Toea,
- ma'oevōe Dawido ! ifakao sibai nonogoe alawe bechoe. Ba lō itema linia, samboea li lō'ō. Ba mōi chōnia ndra nifahaōnia, mangandrō ira chōnia, lamane : Fofanō ia, me si ao'ao moroi foerida. Ba itema lira, imane : Ha ba mbiribiri si-soena andrō, ma'oevōe Gizeraēli, tefateuge ndra'o. (*F. 10, 6*). Ba mōi ndra alawe no mege, itoehi danō fōnanina, imane : He Toea, tolodo ! Ba itema linia, imane : Lō tola lalahō gō ndraono, ba wame'e ō nasoe. Ba imane : Si ndroehoe Toea, ba la'ā sa atō asoe gachōchōla, saechoe tooe, na manga zochō ja'ira. Ba itema linia Jesoe, imane chōnia : He alawe, no ebōea wamatimō andrō, jafaloecha'ō zomasi ndra'oegō ! Ba dōhō wōchō nononia alawe, ba da'ō sibai. (*F. 8, 10, 13*). Ba iheta ia ba da'ō Jesoe, isa'wā mba'wā Galilāia andrō, ba mōi ia ba hili, moedadao ia ba da'ō. Ba ato zangondrasī ja'ia niha, si so sogomboejoemboejoie ba sagaoe'a ba si lō hede ba sagabōda ba bō'ōnia, ato, ba latooe'ō tooe fōnania, ba ifadōhō wōchōra, (*F. 11, 5. Jes. 35, 5 b. t.*). tobali ahōlihōli dōdō niha sato, me la'ila hoemedede zi lō hede andrō ba dōhō wōchō zagabōda ba mova'ōwaō zogomboejoemboejoie ba la'ila niha sagaoe'a ; ba lasoeno Lowalangi Ndraono Gizeraēli. (*A. 32-39 : Mar. 8, 1-10*).
- III. Ba hoemedede Jesoe ba nifahaōnia, imane : Ahachō dōdōgoe niha sato andrō, me no tōloe bongi wa'ara lō nīrōira ja'o, ba lō ōra, ba lō omasido oefofanō ira lō manga, fa lō mate olofo ba lala. (*F. 14, 15 b. t.*). Ba lamane chōnia nifahaō : Heza tahalō gō si manō fa'ōja, ba danō si mate, fangaboeso niha si manō fa'atō ? Ba imane chōra Jesoe : Ha oega roti, si so chōmi ? Ba lamane : Fitoe, ba so ma'ifoe gi'a. Ba i'wā'ō ba niha sato, ena'ō moedadao ira ba danō ; ba ihalō roti

andrō si fitoe, awō gi'a andrō, ba i'aohasi gūlō Lowalangi, ba iboboto ba ibe'e chō ndra nifahaō, ba ira nifahaō zame'e ba niha sato. Ba manga ira fefoe, ba aboeso; ba la'ozaragō zi tōra, achōchōla, fitoe koede. Ba si manga andrō, ba no ōfa ngahōnō ndra matoea, baero ndraono, baero ndra alawe. Ba ifofanō niha sato, ba mōi ia baowo, isa'wa danō Magada.

FAZA 16.

I. Tandra moroi ba mbanoea si ja'wa. II. Tanōmō roti warizaio andrō. III. Famadoehoe'ō Wetero. IV. Ibōrōtaigō mangombacha fama-kao ja'ia Jesoe. V. Ifobawa lala ba wolo'ō ja'ia.

(A. 1-12 : Mar. 8, 11-21).

1 I. Ba mōi chōnia warizaio ba sa-
doekaio, latandraigō ia, la'andrō
chōnia, ɛna'ō na i'oroma'ō chōra
dandra, moroi si ja'wa ba mbanoea.
2 (F. 12, 38). Ba itema li, imane chō-
ra : Na tánō owi, ba mimane : Lō-
chō dania, me no ojo mbanoea ;
3 (Loek. 12, 54, b. t.). Ba na mahemoloe
mbanoea, ba mimane ; Moteoe sab-
lōlōlō ma'ōchō, me no ojo mba-
noea ba me no aloe. Amoeata mba-
noea andrō, ba mi'ila mihoekoe,
ba tandra ginōtō andrō, ba tebai mi-
hoekoe. La'aloei dandra niha si lō
4 sōchi, sohorōhorō, ba lō tebe'e
chōra dandra, ha tandra chō Jona
andrō. Ba irōi ira, mofanō ia. (F.
12, 39. Jon. 2, 1).

5 II. Ba me no laroege si jefo ira
nifahaō, ba no olifoe ira wolohe
6 roti. Ba imane chōra Jesoc : Mi-
faigi, mi'angelama ba danōmō roti
warizaio andrō ba ba danōmō roti
zadoekaio. (Loek. 12, 1. Gal. 5, 9.
7 Kor. I. 5, 6). Ba lafatoetoetoē tōdōra,
lamane : Me lō ni'oheda roti. Ba
8 me i'ila da'ō Jesoc, ba imane : Hadia
nifatoetoetoēmi tōdōmi, sambō fa-
9 mati, wa lō ni'ohemi roti ? Hadia,
lō'ō na saboto ba dōdōmi, ba hadia,

lō itōrō tōdōmi roti no, si lima
ba zi lima ngahōnō niha ba ha
oega koede ni'ozaragōmi ? (F. 14,
17 b. t.). Ba he roti si fitoe ba zi
10 ōfa ngahōnō niha, ba ha oega koede
ni'ozaragōmi ? (F. 15, 34 b. t.).
Hana wa lō aboto ba dōdōmi, wa
11 tenga roti ni'wa'ōgoe chōmi, me
oemane : Mi'angelama ba danōmō
roti warizaio andrō ba ba danōmō
roti zadoekaio ? Awena aboto ba
12 dōdōra, wa tenga da'ō ni'wa'ōnia :
Mi'angelama ba danōmō roti wari-
zaio andrō ba ha danōmō roti za-
doekaio, wa famahaō warizaio ba
famahaō zadoekaio ni'wa'ōnia.

(A. 13-20 : Mar. 8, 27-30. Loek. 9,
18-21.)

III. Ba me iroegi Jesoe danō 13
Kaisaria Wilifo, ba isofoe chō ndra
nifahaōnia, imane : Hadia la'wa'ō
niha, ha niha Nono Niha ? Ba la-
14 mane : So zangoema'ō Johane a-
ndrō. samajagō idanō ba so zangoe-
ma'ō Elija, ba so, ba Jeremia la-
wa'ō, ba ma fasamōsa zama'ele'ō a-
ndrō. (F. 14, 2 ; 17, 10). Ba imane
15 chōra : Ba ja'ami, ba ha mi'wa'ō,
ha niha ndra'odo ? Ba itema li
16 Simoni Fetero, imane : Keriso ndra'-
oegō, Ono Lowalangi saeri andrō.
(F. 14, 33. Joh. 6, 69 ; 11, 27). Ba
17 itema linia Jesoe, imane chōnia :
Ja'ahowoe ndra'oegō Simoni, ono
Jona, me no tenga niha zama'ele'ō
chōoe da'ō, me Amagoē andrō, si so
ba zoroego, zama'ele'ō. (Gal. 1, 16.
Kor. I. 2, 14). Ba ja'odo gōi, oe'wa'ō
18 chōoe : Fetero ndra'oegō, ba ba
dete gowe andrō oetaroe'ō mbanoe-
agoē andrō dania, ba lō lala'wa ia
bawa gōli mbanoea tooe. (Joh. 1, 43.
Hal. zin. 15, 7). Oebe'e dania chōoe
19 wogō mbanoea zoroego andrō, ba
na so nibōbōmō ba goeli danō, ba
nibōbō gōi ba zoroego, ba hadia
ni'efa'ōoe ba goeli danō, ba ni'efa'ō
gōi ba zoroego. F. 18, 18. Joh. 20,
23). Aefa da'ō i'wa'ō chō ndra nifahaō,
20 bōi la'wa'ō ba niha, wa Keriso ia.

- A. 21-28: Mar. 8, 31-38; 9, 1; Lock. 9, 22-27.)
- 21 IV. P'otari da'ō, ba ibōrōtai-gō Jesoe ibokai ehō ndra nifahaō-
nia, wa lō tola lō mōi ia ba Je-
roezalema, awō wa la'oja'ō dania
wamakao ja'ia satoea andrō ba
ere seboea ba sangila amachoitā,
awō wa labocnoe dania ia, awō wa
tesoesoegi dania ia, na no iroegi
tōloe ngaloeo. (F. 17, 22, 23; 20,
22 13, 19). Ba isōbi ia chōnia Fete-
ro, ibōrōtai-gō itena'wa, imane: Ja-
moetimba chōoe Lowalangi. Toea!
- 23 Bōi gōua ndra'oegō si manō. Ba iba-
li'ō ia, imane chō Wetero: Ae foe-
rigoe, Satana! fangalagoe ndra'-
oegō; me lō ōfatoeotoc zomasi
Lowalangi, ha somasi niha ōfatooe-
tooe. (Sam. II. 19, 22).
- 24 V. Aefa da'ō, ba imane Jesoe
ehō ndra nifahaōnia: Na so zedōna
molo'ō ja'o, ba jamoe'ositengagō ia
ba jamoeloe'i rōfania ba jamoe'ō'ō
ndra'o. (F. 10, 33). Ba zangaloei
fa'anaoe nosonia, aetoe ia, ba saetoe
noso, na bōrō ndra'o, da'ō zanōndra
ja'ia. (Loek. 17, 33. Joh. 12, 25). Ha-
dia sa goena ba niha, na isōndra
harenia fefoe hadia ia zi so ba goeli
danō, ba na te'ala ia nosonia? Ba
hadia ena'ō nibe'e niha hōli noso-
nia? (Sin. 49, 8. 9). So sa dania
Nono Niha, so ehōnia lachōmi Na-
mania, awōnia malā'ika ehōnia, ba ba
da'ō ibe'e zoclō ba zamōsana, dali
mboeaboeania. (F. 24, 30; 25, 31.
- 25 Kor. II. 5, 10). Si ndroehoe niwa'-
ōgoe ehōmi, so ōsa, zi so ba da'e,
si lō mate, irege no la'ila so Nono
Niha ba mbanoeania andrō. (F.
10, 23).

FAZA 17.

I. Famolachōmi Jesoe. II. Ifadōhō
wōchō zaniri Jesoe. III. Ifa'ele'ō wa-
makao ja'ia. IV. Fame'e bobotolō.

(A. 1-13: Mar. 9, 2-13. Loek. 9,
28-36.)

- 1 I. Ba ōnō bongi aefa da'ō, ba

iwa'ō awōnia Jesoe Wetero ba
Jakobo ba Johane, talifoēsō Jakobo
ba i'ohē ira ba hili salāwa, ba zi na
ja'ira. (F. 26, 37 b. t.) Ba tobali ia
fōnara, hoemaga mbawania, hoelō
loeo, ba noehania, ba afoesi, hoelō
haga. (Fet. II. 1, 16-18). Ba hiiza,
oroma ehōra Moze ba Elija, si fahoe-
hoe chōnia. Ba hoemede Wetero,
imane chō Jesoe: He Toea, ba da'e
zi sōchi nahada, na omasi ndra'oegō,
ba da'oeaoc nose ba da'e, tōloe,
samboca chōoe ba samboea chō
Moze ba samboea chō Gelija. Ba me
moehede ia na, ba hiiza lawoeo si-
haga, si loemō'ō ja'ira, ba hiiza li, si
otari lawoeo andrō, imane: **Ono-
goe da'ō, ono omasiō, wa'omasi-
goe; mifondrongo linia.** (F.
3, 17. Moz. V. 13, 15). Ba me larongo
da'ō ira nifahaō, ba lafalōgoe toee
ira, ata'oe sibai. Ba mōi chōra Je-
sue, itoefa ira tangania, imane:
Mifaoso, ba bōi mi'ata'oe fi. Ba me
lafaōga hōrōra, ba lō ni'ilara niha,
ha Jesoe. Ba me latoeeli hili, ba
iwa'ō chōra Jesoe, bōi la'omba-
cha'ō gangilata andrō. gofoe ha
ōchō, irege no maoso Nono Niha
moroi ba ngai zi mate. Ba lasofoe
chōnia nifahaō andrō, lamane: Ba
hana wa la'wa'ō sangila amachoitā,
lō tola lō mōi Gelija oea? (Mal. 3, 1;
4, 5). Ba itema li, imanc: Mōi sa
Gelija ba ifoeli i'a'azōehi fefoe hadia
ia. (Fam. 11, 3 b. t.) Ba oewa'ō chō-
mi: Noa sa'ae mōi Gelija, ba lō
saboto ia ba dōdōra, ba no lalaoe
chōnia hadia zomasi ira. Si manō
gōi ba Nono Niha; lafakao dania.
(F. 11, 14; 14, 8. Loek. 1, 17). Awe-
na aboto ba dōdō ndra nifahaō, wa
chō Johane, samajagō idanō andrō,
tetandrōsaigō niwa'ōnia ehōra.

(A. 14-21: Mar. 9, 14-29. Loek.
9, 37-43.)

II. Ba me laroege niha sato, ba 14
i'ondrasi ia niha, itoehi danō fōna-
nia, imane: He Toea, hachōsi 15
tōdō nonogoe andrō, maniri, mo-

fōchō sibai; ascse sa'ae alaoe ia ba
 16 galitō ba asese gōi ba nidandō. Ba
 no oe'ohe ia chō ndra nifahaōmō,
 17 ba tebai lafadōhō. Ba itema linia
 Jesoe, imane: He ja'ami, niha si lō
 famati, si no tefoejoe tōdō! ha
 wa'aragoe na chōmi cna'ō? ha wa'
 ara oetaha wolaoemi andrō? Mi'
 18 ohe ia chōgoe ba da'e. Ba itena'wa
 ia Jesoe, ba aheta chōnia mbechoe
 andrō, ba dōhō wōchō nono andrō,
 19 i'otarai da'ō sibai. Aefa da'ō, ba
 mōi ndra nifahaō chō Jcsoe, ba
 zi ha ja'ira, lamane: Hana ndra'
 20 aga, wa tebai mafofanō ia? Ba
 imane chōra: Ba wa'ambō wama-
 timi andrō. Si ndroehoc sa ni'wa'ō-
 goe chōmi, na so chōmi wamati,
 sezai boca lada, ba mi'wa'ō ba hili a-
 ndrō: Fawoe'a'ō ba da'e, fa'ese'ō ba
 da'ō! ba ifawoe'a ia; ba lō hadia
 ia zi tebai chōmi. (F. 21, 21. Mar.

21 11, 23. Loek. 17, 6). Ba lō aheta zi
 sambalō andrō, na tenga ba wanga-
 ndrō ba ba wamoni.

(A. 22, 23: Mar. 9, 30, 32.
 Loek. 9, 43-45.)

22 III. Ba me oroedoe ira ba Gali-
 laia, ba imane chōra Jesoe: Tebe'e
 23 dania Nono Niha ba danga niha, ba
 laboenoe ia, ba na no iroegi tōloe
 ngaloeo, ba maoso ia, ifoeli aeri.
 Ba aboe sibai dōdōra.

24 IV. Ba me laroci Gafanaoema,
 ba mōi chō Wetero zanema bobo-
 tolō andrō, lamane: Hadia, lō ib'e
 mbobotolō andrō samahaō ja'ami?

25 (F. 22, 17). Imane: Ibe'e. Ba me
 no mōi ia jomo, ba ihoelō linia Je-
 soe, imane: Hadia ba dōdōoe, Si-
 moni, razo ba goeli danō andrō, ha
 chō lahalō mbeo ba se'wa? hadia,
 ba ndraonora, hadia, ba niha bō'ō?

26 Ba me imane: Ba niha bō'ō, ba
 imane chōnia Jesoe: Ba toball aca
 27 ndraono andrō. Ba fa bōi fatoe-
 woe ita chōra, ba ae ba mba'wa, ba
 laoe gai, ba halō gi'a andrō, si fō-
 fōna mōi ja'wa, ba na ōbokai mba-
 wania, ba ōsōndra bacha zamboea

rocfia; da'ō halō ba be'e ōmōda
 daroea ita. (F. 3, 15. Rom. 13, 7.
 Kor. I. 10, 32).

FAZA 18.

I. Bōi faja'wa ita. II. Bōi tafobōrō
 wangala chō nawōda. III. He tawisa,
 na mosala chōda nawōda. IV. Amae-
 dola: Razo same'e boeala soegi-
 lōnia chō zawoejoenia, silōfa' ahachō
 dōdō dunia.

(A. 1-5: Mar. 9, 33-37. Loek. 9,
 46-48.)

I. Ba da'ō mōi chō Jesoe ndra 1
 nifahaōnia, lamane: Ha niha atō
 zeboea ba mbanoea zoroego andrō?
 Ba hocmede ia ba ndraono, ifa'aso 2
 fōnara, ba imane: Si ndroehoe ni- 3
 wa'ōgoe chōmi, na lō mifoeli ami,
 ba na lō toball hoelō ndraono ami,
 ba lō'ō manō lalami ba mbanoea
 zoroego andrō. (F. 19, 14 b. t. Mar.
 10, 15. Kor. I. 14, 20). Ba ha niha 4
 zangide'ide'ō ja'ia, si mane iraono
 andre, da'ō zeboea ba mbanoea zo-
 roego andrō. (F. 23, 12). Ba na 5
 so zama'amōi jomo cbōnia iraono
 si manō, samboea, ba dōigoc, ba
 ja'ō nifa'amōinia jomo. (F. 30, 40).
 (A. 6-9: Mar. 9, 42-48.)

II. Ba na so zangalani side'ide 6
 andrō, samōsa, samati chōgoc, ba
 sōchi chōnia ena'ō, na lata'wi ba mba-
 ginia gara seboea ba na latibo'ō ia
 ba daloe nasi. (Loek. 17, 2.) Alai niha 7
 ba goeli danō, ba wangala andrō!
 Lō'ō sa tola lō fangala, ba alai niha
 samobōrō fangala. (Loek. 17, 1. Kor.
 I. 11, 19.) Ba na i'alani ndra'oegō 8
 tangaoe, ba ma aheoe, ba tema
 e'wa ia ba tibo'ō; mohare'ō na sa-
 bōda ndra'oegō, ba ma sakelakela,
 ba ōchamō wa'aeri, moroi doea
 dangaoe ba doea gaheoe, ba tetibo
 ndra'oegō ba galitō andrō, si lō
 matemate. (F. 5, 30). Ba na i'alani 9
 ndra'oegō hōrōoe, ba tema koē ia ba
 tibo'ō; mohare'ō na si bakole ndra'-
 oegō ba ōchamō wa'aeri, moroi do-
 mboea hōrōoe, ba tetibo ndra'oegō

- ba narako alitō andrō. (*F. 5, 29*).
- 10 Mifaigi, fa bōi mi'ositengagō zide'ide andrō, samōsa. Oe'wā'ō sa chōmi, mala'ikara andrō ba zoroego, ba lō mamalōmalō wa la'ila mbawa Namagoe andrō, si so ba zoroego. (*Sin. 34, 8. Heb. 1, 14*). Ba wangorifi si no eloengoe sa mōi Nono Niha. (*9, 13; Loek. 19, 10. Tim. I. 1, 15*).
- (*A. 12-14: Loek. 15, 4-7.*)
- 12 Hadia ba dōdōmi? Na so niha, si so biribiri, otoo nga'eoe, ba na no eloengoe zi sageoe; hadia, lō irōi zi si'wa woeloe a si'wa ba hili misa ba mōi mangaloei seloengoe andrō?
- 13 Ba na toballi isōndra, ba si ndroehoe ni'wā'ōgoe chōmi, abōlō wa'omoesō dōdōnia ba da'ō, moroi ba wa'omoeso dōdōnia ba zi si'wa woeloe a si'wa, si lō eloengoe. Si manō gōi chō Namami andrō, si so ba zoroego; tenga nilaoe dōdōnia taja zamōsa, side'ide andrō.
- 15 III. Ba na mosala chōoe dalifoesōoe, ba ae tegoe ia, ba zi ha ja'ami, daroiami; na ifondrongo chōoc, ba no ōsōndra dalifoesōoe (*Moz. III. 19, 15. Gal. 6, 1, J*) Ba na lō ifondrongo, ba halō awōoe zamōsa tō ba ma daroea, ena'ō aro hoehoeo fefoe ba ni'wā'ō zi daroea, ba ma si datōloe, si so ba mbōrō. (*Joh. 8, 17*). Ba na lō ifondrongo chōra andrō, ba ombacha'ō ba mbanoea. Ba na lō'ō gōi ifondrongo ni'wā'ō mbanoea, ba ja hoelō niha baero ia chōoe, ja hoelō zanema beo. (*Kor. I. 5, 11. 13. Tes. II. 3, 6. 14. 15*). Si ndroehoe ni'wā'ōgoe chōmi, hadia nibōbōmi ba goeli danō, ba nibōbō gōi ba zoroego; ba hadia ni'efa'ōmi ba goeli danō, ba ni'efa'ō gōi ba zoroego. (*F. 16, 19. Joh. 20, 23*). Ba oe'wā'ō gōi chōmi, na daroca ba chōmi zangosara'ō tōdōra, ba goeli danō, ba ngawalō hadia ia, ni'andrōra, ba ibe'e chōra Amagoe andrō, si so ba zoroego.
- 20 (*Mar. 11, 24*). Ba zoroedoe zi da-
- roea, ba ma si datōloe, ba dōigoe, ba da'ō sodo chōra ba gotaloeara. (*F. 28, 20. Loek. 24, 36*).
- IV. Ba mōi chōnia Wetero, imane chōnia: He Toea, ha me oega oe'efa'ō zala dalifoesōgoe, na mosala ia chōgoe? Hadia, iroegi mewitoe? (*Loek. 17, 3. 4*). Imane chōnia Jesoe: Oe'wā'ō chōoe: tenga ha iroegi zi mewitoe, iroegi zi mewitoe ngafoeloe wa fitoe. Andrō fachi-
- lichili ira mbanoea zoroego andrō raso, sedōna mangerai ōmō chō zawoejoenia. Ba me ibōrōtaigō mangeral, ba te'ohe chōnia zamōsa, so'ōmō si foeloe ngahōnō balaki. Ba me lō chōnia famoe'a, ba i'wā'ō sochō, la'amawa ia, awō wo'omoniam, awō nononiam, awō fefoe hadia ia zi so chōnia, famoe'a gōmō. Ba 26 itoehi danō sawoejoc andrō, mangaloeloe ia chōnia, imane: Bologō dōdōoe chōgoe, ba ahoi oeboe'a ia chōoe. Ba ahachō dōdō zochō zawoejoc andrō, i'efa'ō ba ibe'e boe-
- alania chōnia zoegilō andrō. Ba me mōi: baero zawoejoc andrō, ba falloecha ia nawōnia sawoejoc, so'ōmō chōnia si lima woeloe roefia. Ba ira'oe, itōgi mbagi, imane: Boe'a gōmōoe chōgoe. Ba itoehi danō awōnia sawoejoc andrō, mangandrō chōnia, imane: Bologō dōdōoe chōgoe, ba oeboe'a chōoe. Ba lō edōna ia; mōi ia, ifakoeroe'ō, irege iboe'a gōmō. Ba me la'ila da'ō awōnia sawoejoc bō'ō, ba aboe sibai dōdōra ba mōi ira, la'ombacha'ō chō zochō ja'ira da'ō no mege fefoe. Ba ifakaoni'ō ia sochō ja'ia, imane chōnia: He sawoejoc si lō sōchi! Ōmō no andrō fefoe, ba no oebe'e boealagoe chōoe, me no mangandrō ndra'oegō chōgoe; ba hadia, lō ōhachōsi tōdō gōi mena'ō nawōoe sawoejoc, si mane ja'ō, me no oehachōsi tōdō ndra'oegō? (*Jak. 2, 13*). Ba mofōnoe zochō ja'ia, ibe'e ba danga zamakao, irege iboe'a gōmōnia chōnia fefoe. (*F. 5, 25*).

35 26). Si manō gōi ilaoe ehōmi dania Amagoe andrō ba zoroego, na tenga moroi ba dōdōmi mi'efa'ō zala, dozi ami, ba dalifoēsōmi. (F. 6, 15. Mar. 11, 25 b. t.).

FAZA 19.

I. Lasofoe, na tola itibo'ō ngambatōnia niha. II. Ifahowoe'ō ndraono Jesoe. III. Ono mataoe andrō, so'ana'a. IV. Ha waraō isōndra lala wangerifī so'ana'a.

(A. 1-9 : Mar. 10, 1-12.)

1 I. Ba me no i'ozoei Jesoe hoehoe andrō, ba iheta ia ba Galilaia, isa'wa danō Joedaia, jefo Joridano.
2 Ba ato zolo'ō ja'ia niha, ba ifadōhō wōehōra ba da'ō. Ba mōi ehōnia warizaio, latandraigō ia, lamane : Hadia, tola itibo'ō ngambatōnia niha, gofoe hadia mbōrō ?
3 (Mar. 10, 3). Ba itema li, imane : Hadia, lō ni'ilami ba zoera, wa ira mataoea ba ira alawe nifazōchi zombōi ba mbōrōta ? (Moz. I. 1, 27; 5, 2). ba no imane : „Andrō irōi dania namania, awō ninania, niha, ba i'olembaingam batōnia, ba tobali ha samboea boto zi daroea andrō' ? (Moz. I. 2, 24. Efej. 5, 31). Ba tenga sa'ae daroea ira, ha samboea boto. Ba bōi jamoefabali niha nifabōbō Lowaangi. (Kor. I. 7, 10), Lamane ehōnia : Ba hana wa no i'oroi'ō Moze labe'e zoera wangepa, ba latibo'ō ia ?
4 (F. 5, 31). Imane ehōra : Bōrō wa'abe'e dōdōmi, wa itehe ehōmi Moze wanibo'ō ira alawemi; ba moroi ba mbōrōta, ba tenga si manō. Ba oe'wa'ō ehōmi : Na so zanibo'ō ira alawenia, na tenga horō mbōrō, ba na ihalō dānō bō'ō. ba sohorō da'ō. (F. 5, 32. Loek. 16, 18.) Lamane ehōnia nifahaōnia : Na si manō hoekoe niha ba ndra alawe, ba lō sōchi wangowaloe.
5 (Kor. I. 7, 1). Ba imane ehōra : Lō dozi aboto ba dōdō hoehoe andre,

ha ba nibe'e fa'aboto ba dōdō. (Kor. I. 7, 2; 7, 17). So sa nichai, si 12 no tohōna si manō, moroi ba daloe niua; ba so nichai, nichai niha, ba so nichai, si no mogai ja'ira tanga-ra, bōrō mbanoea zoroego andrō. Sangila mamotoehi ba dōdōnia, ba jamoebotoehi. (Kor. I. 7, 26. 32 b. t. Tim. I. 4, 3. Tim. II. 3, 6.)

(A. 13-15 : Mar. 10, 13-16. Loek 18, 15-17).

II. Ba la'ohē ehōnia ndraono 13 sawoejoe, ena'ō itoefa ira tanga ba mangandrō. Ba latena'wa ira nifahaō. Ba imane ehōra Jesoe : Mifa'- 14 amōi ndraono, bōi mitaha ira we'amōi ehōgoe, ba zi manō sa mbanoea zoroego andrō. (F. 18, 3). Ba 15 itoefa ira tanga, ba iheta ia ba da'ō. (A. 16-22 : Mar. 10, 17-22. Loek. 18, 18-23.)

III. Ba hiza niha si mōi ehōnia, 16 imane : He samahaō ! hadia zi sōchi nilaogoe, ena'ō oēsōndra wa'aeroi si lō aetoe andrō ? (Loek. 10, 25). Ba imane ehōnia : Hadia wa 17 ōsofoe ehōgoe zi sōchi ? Ha samōsa zi sōchi. Ba na omasi'ō ōhamō wa'aeroi, ba o'ō goroiisa andrō. (Loek. 10, 26-28. Gal. 3, 12. 21). Imane : 18 Hadia goroiisa ? Ba imane Jesoe : Da'ō : Bōi ange'e ! Bōi ohorō ! Bōi anagō ! Bōi bōbōgō zilō doehoe ! (Moz. II. 20, 12 b. t.) Fosoemange na 19 ma oe, awō ninaoe ! ba : Omasi'ō zahatō ehōoe, si mane fa'omasioe ndra'oegō ! (F. 22, 39. Moz. III. 19, 18). Imane ehōnia ono mataoe a 20 ndrō : No ahoi oe'o'ō da'ō, hadia zambō ndra'o ? Imane ehōnia Jesoe : 21 Na omasi'ō mo'ahonoa, ba ae amawa zi so ehōe ba be'e ba zi noemana, ba so ehōe girōgirō ba zoroego ba taboe, o'ō ndra'o. (F. 5, 48; 6, 20. Loek. 12, 33. 34.) Ba me irongo 22 da'ō ono mataoe andrō, ba mofanō ia, aboe dōdō; me no seboea ana'a ia.

- (A. 23-30 : Mar. 10, 23-31. Loek. 18, 24-30.)
- 23 IV. Ba imane Jesoe ba nifahaonia : Si ndroehoe niwa'ogoe chōmi, afōchō sibai ba zo'ana'a wogamō banoea zoroego andrō. (*Tim. I, 6, 9*).
- 24 Ba oeŵa'ō gōi chōmi, aoha na i itōrō dōgi walōlōŵa koedo, moroi ichamō mbanoea zoroego so'ana'a.
- 25 (*F. 13, 22*). Ba me larongo da'ō nifahaonia, ba tobali sibai dōdōra, ba lamane : Ba ha niha zogamō fa'aeroi ? Ba ifaigi ira Jesoe ba imane chōra : Na ba niha, ba tebai ; ba ha Lowalangi, ba molala fefoe hadia ia.
- 27 (*Loek. I, 37*). Ba hoemedede Wetero, imane chōnia : Faigi ndra'aga, no marōi fefoe hadia ia ba no ma'o'ō ndra'oegō, ba hadia chōma dania ?
- 28 (*F. 4, 20*). Ba imane chōra Jesoe : Si ndroehoe niwa'ogoe chōmi, ja'ami solo'ō ja'o, ba ba wangazōchi dania, na mocdadao Nono Niha ba dadaoma lachōminia andrō, ba doemadao gōi ami, felendroea dadaoma ba sangoehokoe mado Gizeraēli andrō, si felendroea, ami. (*F. 25, 31. Loek. 22, 28 b. t. Fam. 3, 21. Kor. I, 6, 2*.) Ba dozi si no mondrōi talifoesō mateoa, ba ma talifoesō alawe, ba ma ama, ba ma ina, ba ma ono, ba ma benoea, na bōrō dōigoe, ba oja winaeta lasōndra mangawoeli, ba latema wa'aeroi si lō aetoe andrō, amaedola gondrita. Ba ato zi mōifoeri dania si so fōna iada'e, ba si mōi fōna, si so foeri iada'c. (*F. 20, 8. 16. Loek. 13, 30*).

FAZA 20.

I. Amaedola : Loeo zohalōwō ba kaboe nagoe. II. Ifoeli i'ombacha'ō wamakao ja'ia Jesoe. III. Ina nono Zebedaio andrō. IV. Ifadōhō Jesoe hōrō niha saoe'a, daroea.

- 1 I. Noa sa fachilichili ira mbanoea zoroego andrō niha, satoea baomo, si mōi, si hoelō wongi, mangoni sohalōwō ba kaboe nagoe chōnia. (*F. 21, 33*). Ba me no mamagōlō ira zo-
- halōwō, sasoeke ma'ōchō loeora, ba ifatenge ira ba kaboe nagoe andrō chōnia. Ba me ifoeli mōi, me labōzi siwa, ba i'ila dānō bō'ō, si so ba kade, si lō halōwō, ba imane chōra : Mi'ae'e, ja'ami gōi, ba kaboe nagoe, ba si nangea loeomi, ba oebe'e chōmi. Ba mōi ira. Ba ifoeli mōi me laloeo ba me labōzi tōloe, ba imanō zoei. Ba me mōi ia me labōzi lima, ba faloecha ia dānō bō'ō, si so ba da'ō, ba imanc chōra : Hadia wa mi'oma'ōchōi manō ba da'e, lō halōwō ? Lamane chōnia : Me lō sangoni ja'aga. Imane chōra : Mi'ae'e gōi, ba kaboe nagoe andrō. Ba me bongi sa'ae, ba imane sochō kaboe nagoe andrō chō doeroetolinia : Hede ba zohalōwō andrō ba be' loeora ; bōrō-gō ba zafoeria mōi, noemalō ba zi fōfōna andrō. (*F. 19, 30*). Ba la'ondrasi ni'oni me labōzi lima, ba sasoeke zamōsa loeora. Ba me so zi fōfōna andrō, ba lawai cboea zinemara. Ba tebe'e sasoeke zamōsa chōra gōi. Ba me no latema da'ō, ba koemōkōkōkō ira chō zatoea baomo andrō, (*Loek. 15, 29 b. t.*), lamane : Ha saza wohalōwō zafoeria andrō, ba no fagōlōgōlō ndra'aga ōbe'e, ja'aga si no manaha fa'afōchō andrō, ma'ōma'ōchō, awō wa'aoe choe zino. (*F. 19, 29*). Ba itema li zi samōsa andrō, imane : He le, lō oelimo ndra'oegō. Tenga no mamagōlō ita ba zi sasoeke ? Halō dāna chōoe ba ofanō. Soma-sido, oefagōlōlō wame'e chōmi safoeria andrō. Ma lō tola oe'o'ō manō nilaoe dōdōgōe ba zi so chōgōe ? Ma afōchō dōdōoe, me no seboea tōdō ndra'o ? (*Rom. 9, 21, b. t.*) Si manō wa tobali si so fōna zi so foeri, awō wa tobali si so foeri zi so fōna. (*F. 19, 30 ; 22, 14*).
- (A. 17-19 : Mar. 10, 32-34. Loek. 18, 31-34).
- II. Ba me mōi misi ja'wa Jesoe ba Jeroezalema, ba i'ohē awōnia zi felendroea, ba zi ha ja'ira ba imane

18 chōra ba lala : Hiza, mōi ita misi
jaŵa ba Jeroezalema ; ba tebe'e
dania ba danga gere seboea ba ba
danga zangila amachoita andrō Nono
Niha, ba la'etoe'ō hoekoenia, hoe-
19 koe famoenoe, (*F. 18, 21*). ba
labe'e ia ba danga niha baero, ba
wango'aja ja'ia ba ba wamōbōzi
ba ba wamorōfa ; ba na no iroegi
tōloe ngaloeo, ba maoso ia, ifoeli
aoeri. (*F. 27, 2 b. t.*)

(*A. 20—28 : Mar. 10, 35—45.*)

20 III. Ba mōi chōnia nina nono
Zebedaio andrō, awō nononia, itoehi
danō fōnania, so ni'andrōnia chōnia.

21 (*F. 10, 2*). Ba imane chōnia : Ha-
dia niŵa'ōoe? Imane chōnia : Ŵa'ō,
ena'ō doemadao dania nonogoe a-
ndre, si daroea, samōsa ba gambō-
lōoe ba samōsa ba gaberaoe, ba
22 mbanoeaoe andrō. Ba itema linia
Jesoe, imane : Lō mi'ila watahōgō
hadia ni'andrōmi. Hadia mi'ila
mibadoe nōsi mako andrō, niha-
doegoe dania? Lamane chōnia :
Ma'ila. (*F. 26, 39. Loek. 12, 50.*)

23 Imane chōra : Mibadoe sa nōsi mako
andrō chōgoe dania, ba fedadao
andrō ba gambōlōgoe ba ba gabera-
goe, ba tenga ja'o zangoema'ō ; ha
da'ō zidadao ba da'ō, nihonogōi Na-

24 magoe fedadao. (*F. 25, 34.*) Ba me
larongo da'ō si dafoeloe, ba lō sō-
chisōchi dōdōra ba zi daroea a-

25 ndrō, si fatalifoesō. Ba hocmede
chōra Jesoe, imane : Mi'ila, lafatōrō
mbanoeara salaŵa niha ba labe'e
barō mbawara niha seboeara. (*Loek.*

26 *22, 25 b. t.*). Ba ba chōmi, ba bōi si
manō ; ha niha zomasi eboea ba
chōmi, ba jamōi enonimi ; (*F. 23,*
27 *11 ; Mar. 9, 35 ; Efes. 5, 21*). ba na so
ba chōmi zomasi mōi fōnami, ba
28 jamōi sawojeomi. Si name Ono
Niha, tenga si mōi mangoni, no
si mōi enoni, si mōi mame'e nono-
sonia hōli zato. (*Loek. 22, 27. Jes. 55.*
10. 12. Tim. I. 2, 6. Fet. I. 1, 18. 19.

(*A. 29—31 : Mar. 10, 46—52. Loek.*
18, 35—43.)

IV. Ba me mofanō ira, me aefa 29
ira ba Jericho, ba ato zolo'ō ja'ia
niha. Ba hiza niha saoe'a, daroea, 30
sidadao ba zinga lala ; me larongo
itōrō Jesoe, ba moe'ao ira, lamane :
Hachōsi tōdō ndra'aga, ma'oewoe
Dawido ! (*F. 9, 27*). Ba latena- 31
ŵa ira sato, ena'ō labato. Ba la-
hōtōi fe'ao, lamane : He Toea, ma'-
oewoe Dawido, hachōsi tōdō ndra'-
aga ! Ba ibadoegō ia Jesoe, moe- 32
hede ia chōra, imane : Hadia zo-
masi ami, he oewisa chōmi ? La- 33
mane chōnia : He Toea, ena'ō
teboka hōrōma ! Ba ahachō dōdō 34
Jesoe ba ibabaja hōrōra, ba i'ane-
ma'ō ifoeli la'ila niha ba la'o'ō ia.

FAZA 21.

I. Fe'amōi Jesoe mijomo ba Jerce-
zalema. II. Fangehao osali. III. Ma-
rafala si mate. IV. Lasfoeo, hana
wa tola imanō Jesoe. V. Amaedola :
Sohalōwō ba kaboe nagoe.

(*A. 1—11 : Mar. 11, 1—10. Loek.*
19, 29—38. Joh. 12, 12—18.)

I. Ba me no ahātō ira ba Jerce- 1
zalema, me larogēi Mbetifage, ba
gahe hili wanicha, ba ifatenge
nifahaōnia Jesoe, daroea, imane 2
chōra : Mi'ae ba mbanoea side'ide
andrō, fōnami, ba i'anema'ō faloe-
cha ami galide si alawe ni'amōhōgō
ba so gōi nono ; mitoto'ō wesoe ba
mi'ohe ia chōgoe. Ba na so zangoe- 3
ma'ō chōmi hadia ia, ba mimanc
Mogoena chō Doea, ba i'anema'ō
ifa'ohe'ō. Andrō si manō, ena'ō 4
itōrō niŵa'ō zama'ele'ō andrō, me
imane : „Miŵa'ō chō nono Ziona
alawe andrō : „Hiza, i'ondra- 5
si'ō razomō, seholo tōdō,
fakoedo ia ba hoeloe
galide, ba ba hoeloenono 6
zono ro”. (*Sach. 9, 9.*) Ba mōi ni-
fahaō andrō, la'o'ō niŵa'ō Jesoe.
chōra, la'ohe galide andrō, awō 7
nono, ba labologō noecha ba hoe-
loe ba fakoedo ia jaŵa. Ba ato niha 8
samologō ba lala noechara ; ba so

- zolewā toetoeoe gcoe ba lafazawili
 9 ba lala. (*Sal. II. 9, 13*). Ba moc'-
 ao niha sato, si so fōna, awō zolo'ō
 moroi foeri, lamane : „**Hozana chō
 ma'oewoe Dawido andrō, ja'ahowoe
 zi so andrō, ba dōi Zo'aja ; hozana
 ba zaiwā jawa!**” (*Sin. 118, 25. 26*).
- 10 Ba me iroegi jomo ba Jeroezalema,
 ba hoemoefa mbanoea ma'afefoe,
 11 lamane : Ha niha da'ō ? Ba lamane
 niha sato : Da'ō zama'ele'ō andrō,
 Jesoe, banoea Nazareta, ba Galilāia.
 (*F. 2, 23. Joh. 1, 46*).
- (*A. 12—17 : Mar. 11, 15—17.*
Loek. 19, 45. 46).
- 12 II. Ba mōi ba gosali Lowalangi
 andrō Jesoe, ba ifofanō baero fefoe
 zamawamawa hadia ia, awō zo-
 wōliwōli ba gosali, ba iso'agō meza
 zanocka ana'a, awō dadaoma za-
 13 mawa marafadi. (*Joh. 2, 14 b. t.*) Ba
 imane chōra : No so ba zoera : „O mo
 wa n a g a n d r ō d ō i n o m o g o e .”
 Ba ja'ami, ba no mibali'ō tōgi narō
 hili naha zoraboe. (*Jes. 56, 7. Jer. 7.*
 14 *11.*) Ba la'ondrasi ia saoe'a, awō
 zomboejoembuejoe tōla, ba gosali,
 15 ba ifadōhō wōchōra. Ba me la'ila ere
 seboea ba sangila amachōita zahō-
 lihōli dōdō andrō, nilaenia, ba me
 larongo li ndrano, si'ao ba gosali,
 sangoema'ō : „Hozana chō ma'-
 oewoe Dawido andrō !” ba lō sō-
 16 chisōdchi dōdōra. Ba lamane chōnia :
 Ōrongo, hadia niwā'ō da'ō ? Ba
 imane chōra Jesoe : Oerongo. Ha-
 dia, lō mirai mi'ila ba zocra : „N o
 ō ' a s o g ō c h ō o e w a n o c n o
 s i o r o i m b e w e n d r a n o
 s i l ō h o e m e d e n a , b a s i o
 r o i m b e w e z a m a e n o e ?” (*Sin.*
 17 *8, 3*). Ba irōi ira, mōi ia baero
 mbanoea, isa'wā Mbetania, ba mōrō
 ia ba da'ō. (*Mar. 11, 11. 19*).
- (*A. 18—22 : Mar. 11, 12—14.*
20—24.)
- 18 III. Ba me mangawoeli ia mijo-
 mo ba Jeroezalema, si hoelō wongi,
 19 ba olofo ia. Ba me i'ila marafala,
 sageoe, ba ngai lala, ba mōi ia ba
- da'ō, ba lō jawā boea ni'ilania, ha
 boeloe. Ba imane chōnia : Bōi
 jamowoea ndrā'oegō sa'ae, iroegi
 zi lō aetoe. Ba i'anema'ō mate ma-
 rafala andrō. Ba me la'ila da'ō ni- 20
 fahaō, ba ahōlihōli dōdōra ba la-
 mane : Ha lō alio mate marafala a-
 ndrō ! Ba hoemede Jesoe, imane 21
 chōra : Si ndrōhoeo niwā'ōgoe chōmi :
 Na so chōmi wamati, na lō manoefa
 dōdōmi, ba tenga ha da'ō milaoe, ba
 marafala andrō ; na miwā'ō gōi ba
 hili andrō : Faza'wā'ō ba tibo'ōgō ba
 nasi, ba itōrō niwā'ōmi. (*F. 17,*
 20). **Ba hadia ia, fefoe, ni'andrōmi** 22
ba wangandrō, na mamati ami ba
lō zi lō mitema. (*F. 7, 7 ; 18, 19*).
- (*A. 23—27 : Mar. 11, 27—33.*
Loek. 20, 1—8.)
- IV. Ba me mōi ia ba gosali, ba 23
 la'ondrasi ia ere seboea ba satoea
 mbanoea, me mamahaō ia, la-
 mane : Hadia, wa tola oīlaoe da'ō
 ba ha niha zanehe chōe ? (*Joh. 2,*
 18). Ba itema lira Jesoe, imane 24
 chōra : So gōi nisofoeogoe chōmi
 zambalō ; na miwā'ō chōgoe da'ō,
 ba oe'wā'ō gōi chōmi, hadia, wa
 tola oīlaoe da'ō. Famajagō idanō 25
 andrō chō Johane, he moroi ia, ha-
 dia, moroi ba zoroego, hadia, moroi
 ba niha ? Ba la'era'era tōdōra, ba
 lamane : (*Loek. 3, 3 ; 7, 30*). Na ta- 26
 wā'ō : Moroi ba zoroego, ba imane
 chōda dania : Ba hana wa lō ma-
 mati ami no chōnia ? Ba na ta'wā'ō :
 Moroi ba niha, ba ata'oe ita niha
 sato, me ba dōdōra fefoe, sama'e- 27
 le'ō Johane andrō. (*F. 14, 5*). Ba
 latema li Jesoe, lamane : Lō ma'ila.
 Ba imane chōra gōi : Ba lō'ō gōi
 oe'wā'ō chōmi, hadia, wa tola oe-
 laoe da'ō. Ba hadia ba dōdōmi ? 28
 So niha, si so ono matoea, daroea.
 Ba mōi ia ba zi samōsa, imane :
 He onogoe, ae ohalōwō ba kaboe
 nagoe ma'ōchō. Ba itema linia, 29
 imane : Lō edōnado. Ba aefa da'ō,
 ba mangesa dōdōnia, ba mōi ia.
 Ba mōi ia ba zi samōsa, ba imanō 30

gōi. Ba itema linia da'ō, imane :
 31 Mōi ndra'o, ama, ba lō mōi ia. Ha
 niha ba zi daroea andrō zolo'ō so-
 masi nama? Lamane: Si fōfōna
 andrō. Imane chōra Jesoe: Si
 ndroehoc niwā'ogoe chōmi, ofōna
 molala ba mbanoea Lowalangi
 andrō zanema beo ba sohorō. mo-
 32 roi chōmi. (Loek. 3, 12 ; 18, 14). No
 sa mōi Johane chōmi, wangomba-
 cha lala satoelō, ba lō samati ami
 chōnia, ba no mamati chōnia zane-
 mā beo ba sohorō. Ba me mi'ila
 da'ō, ba lō sangesa dōdōmi, foeri
 ō, ba wamati chōnia ena'ō. (F. 3, 17).

(A. 33-46: Mar. 12, 1-12. Loek.
 20, 9-19.)

33 V. Mifondrondrongo gamaedola
 bō'ō : So niha, satoea baomo, sama-
 zōchi kaboe nagoe, ifasoei ōli, iko'o
 ba danō wolazi, ba i'otomosi malige,
 ba ibe'e nisewā kaboe andrō ba
 zohalōwō, ba ilaoe mofanō. (Jes. 5,

34 1 b. t. Jer. 2, 21)). Ba me no ahatō
 mbaŵe wangai boea, ba ifatenge
 zawoejoenia ba zohalōwō andrō,

35 ba wanema boea nagoe chōnia. Ba
 lara'oe zawoejoenia andrō soha-
 lōwō, so nibōbōzi, so niboenoe
 manō, ba so niboenoe niteboe kara.

36 (F. 22, 6). Ba ifoeli ifatenge
 zawoejoe bō'ō, ato moroi ba zi
 fōfōna andrō, ba lamanō gōi ba

37 da'ō. Ba ba gafocriata, ba ifate-
 nge chōra nononia, imane : Ata'

38 oe ira nonogoc. (Heb. 1, 1. 2). Ba
 me la'ila nononia andrō sohalōwō,
 ba lamane dōdōra : Sanema ondrōi-
 ta da'ō, talaboe, taboenoe ia ba

39 tahalō chōda gondrōita andrō chō-
 nia. (F. 26, 3. 4. 66 ; 27, 23). Ba
 lara'oe ia, latoeli'ō baero kaboe
 nagoe, ba laboenoe. (F. 23, 37.

40 Heb. 13, 12). Ba na mōi zochō ka-
 boe nagoe andrō, ba he iwisa ba
 zohalōwō andrō ? Lamane chōnia :

41 Ihaogō wamakiko seboea horō a-
 ndrō, ba kaboe nagoc andrō, ba
 ibe'e niscwā ba zohalōwō bō'ō, sa-
 me'e boea chōnia na baŵania.

Imane chōra Jesoe: Hadia, lō 42
 mirai mi'ila ba zoera: „Gowe a-
 ndrō, nitibo'ō zotomo a-
 ndrō, ba no tobali tojo
 ba watalinga; chō Zo'aja
 moroi da'ō, ba sahōlihō-
 li dōdōda.” (Sin. 118, 22. 23.

Hal. zin. 4, 11. Jes. 28, 16.) Andrō 43
 oeŵa'ō chōmi: Laheta dania chōmi
 mbanoea Lowalangi andrō, ba la-
 be'e ba niha sowoea boecania. (Hal.

zin. 13, 46.) Ba sarasa zalaoe ba go- 44
 we andrō, ba nilangōnia, ba imama.
 (Jes. 8, 14, 15. Dan. 2, 34 b. t.) Bame

45 larongo gamaedola andrō chōnia
 ere seboea ba farizaio, ba aboto
 ba dōdōra, wa chōra itandrōsaigō
 da'ō. Ba la'aloei wondra'oe ja'ia, 46

ba no ata'oe ira niha sato, me ba
 dōdōra sama'cle'ō ia. (Loek. 7, 16.
 Loek. 19, 48. Mar. 12, 12)

FAZA 22.

I. Amaedola; Falōŵa. II. Laso-
 foe, na labe'e mbeo, ba na lō'ō, ba
 III. he wisa ba wemaoso zi mate
 andrō, ba IV. hadia zeboea goroisā.
 V. Ha ma'oeowoe Keriso ?

I. Ba hoemedede Jesoe, amaedola 1
 zoei ilaoe chōra, imane : (A. 2-14 :
 Loek. 14, 16-24). No fachilichili ira 2

mbanoea zoroego andrō razo niha,
 samangowaloe ononia. Ba ifatenge 3
 zawocjoenia, ba wehede ba zi ho
 koemaoni, ba we'amōi ba walōŵa,

4 ba lō edōna mōi ira. Ba ifoeli ifa-
 tenge zawocjoe bō'ō, imane : Mi-
 mane ba zi ho koemaoni andrō :

Hiza, no oe'asiwai gō andrō chōgoe,
 ōrōbao chōgoe ba hadia ia goerifō
 ni'a'atabō, ba no toemaba ba no
 awai fefoe hadia ia, mitaboe ba

5 walōŵa. Ba lō ba dōdōra ; mofanō
 ira, so zi mōi ba nowi chōnia, ba so
 si mōi maniaga. Ba tánō bō'ō, ba

6 lara'oe zawoejoenia andrō, la'o'aja
 ba laboenoe. (F. 21, 35. 36). Ba 7
 mofōnoe razo no mege, ba ifate-
 nge zaradadoenia, ifafakiko'ō za-

ng'e andrō ba banoeara, ba ifa-

- 8 toenoe'ō. (*Dan. 9, 26*). Aefa da'ō, ba imane ba zawoejoenia : Noa sa moelaoe walōwa, ba tenga si nangea mōi nikaoni andrō. (*Hal. zin. 13, 46*). Ba mi'ae ba wabaliwa lala misa, ba ha wa'ato zi faloecha ami, ba mikaoni ba walōwa. Ba mōi ba lala zawoejoe no mege, ba la'ozaragō fefoe zi faloecha ira, si sōchi, awō zi lō sōchi, ba afōnoe niha si manga
- 11 naha walōwa. Ba me mōi baeloe razo, ba wamaigi si manga andrō, ba i'ila zamōsa ba da'ō, si lō baroe ba walōwa. (*Jes. 61, 10. Ejes. 4, 22—24*). Ba imane chōnia : He le, hadia wa mōi'ō jomo ba da'e, ba lō baroe ba walōwa ? Ba lō hedehedenia. Ba imane razo ba genoni : Mibōbō gahenia ba tangania, ba mitibo'ō ia ba zogōmigōmi, baero sibai ; ba fege'ege dania ba da'ō ba fatangisa mboha. (*F. 8, 12*). Ato sa nikaoni, ba lō ato nitoetoejoe. (*F. 20, 16*). (*A. 15—22 : Mar. 12, 13—17. Loek. 20, 20—26*).
- 15 II. Ba mōi mamagōlō warizaio, 16 ena'ō la'alani ia ba hoehoeonia. Ba lafatenge chōnia nono zekola andrō chōra, awō zi faofao chō Herode, lamane : He samahaō ! ma'ila, satoelō ndra'oegō ba si ndroehoe wangombacha'ōoe lala Lowalangi, ba lō ba dōdōoe niha, lō'ō sa ōfaigi
- 17 mbawa niha. Ba wa'ō chōma, hadia ba dōdōoe, tola lab'e mbeo chō
- 18 kaizaro, ma lō'ō ? Ba me no aboto ba dōdō Jcsoe walōsōchira, ba imane : Hana wa mitandraigō
- 19 ndra'o, samini tōdō ? Mi'oroma'ō chōgōe hōea mbeo andrō. Ba la'oro'ō chōnia zamboea hōea soekoe. Ba imane chōra Jesoe : Ha famaedo da'e, ba ha ōchō zocra andre ?
- 21 Lamane : Chō kaizaro. Ba imane chōra : Ba mibe'e chō kaizaro hadia chō kaizaro, ba chō Lowalangi hadia chō Lowalangi. (*Loek. 23, 2. Rom. 13, 7*). Ba me larongo da'ō, ba ahōlihōli dōdōra ba larōi ia, lalaoe mafanō.
- (*A. 23—33 : Mar. 12, 18—27. Loek. 20, 27—39*).
- III. Me loco da'ō mōi chōnia 23 zadoekaio andrō, sangoema'ō lō femaoso zi mate, ba lasfoe chōnia, (*Hal. zin. 23, 6. 8*). lamane : He sama- 24 haō, no iwa'ō Moze, na so zi mate niha, si lō ono, ba jamoe'owaloe wo'omonia talifoesōnia, jamoeofonga'ōtō dalifoesōnia andrō. (*Moz. V. 25, 5*). Ba no so ba chōma, dafitoe 25 si fatalifoesō, ba mangowaloe zi a'a ba mate ; ba me lō ononia, ba chō nachinia wo'omonia. Si manō 26 gōi wanete da'ō ba fanete zi daroea, iroegi dafitoe ira. Ba ba gaoferiata, 27 foerira fefoe, ba mate gōi galawe andrō. Ba ba wemaoso zi mate a- 28 ndrō, ba ha fo'omo ia ba zi dafitoe andrō ? noa sa'ae dozi zangai ja'ia. Ba itema lira Jesoe, imane chōra : 29 Seloengoe ami, lō saboto ba dōdōmi zoera ba lō saboto ba dōdōmi wa'a- 30 bōlō Lowalangi andrō. Ba wemaoso zi mate andrō sa, ba lō mangowaloe ira, ba lō mōi nihalō, hoelō mala'ika Lowalangi andrō ba zoroe- 31 go sa'ae ira. (*Loek. 20, 35*). Ba ba wemaoso zi mate andrō, ba hadia, 32 lō nibasomi niwa'ō Lowalangi chōmi, me imane : (*Moz. II. 3, 6*). „Lowalangi Gaberahamo 32 ndra'o ba Lowalangi Giza'aki ba Lowalangi Jakob'o ?” Ba tenga Lowalangi zi mate ia, no Lowalangi zaeri. Ba 33 me larongo da'ō niha sato, ba toballi dōdōra ba wamahaōnia andrō. (*A. 34—40 : Mar. 12, 23—34*).
- IV. Ba me larongo farizaio, no 34 ifa'afoe mbawa zadoekaio, ba faloecha ira. Ba so zamōsa chōra, so- 35 neche ba gorōisa, sanfoe chōnia, ba wanandraigō, ja'ia, imane : He 36 samahaō, hezo zeboea gorōisa ba zoera gorōisa andrō ? Ba imane 37 chōnia : „Omasi'ō Zo'aja ja'oegō, Lowalangi o e andrō, moroi si'aikō ba dōdōoe, nosoe ma'asamboea za-

ngomasī'ō ja'ia, ba ð horigō
gera'eraoe, wangomasī'ō
ja'ia." (*Moz. V. 6, 5; 10, 12*).

38 Da'ō zeboea gorōisa, da'ō zi fōfōna.

39 Ba samboea tō, si fachilichili chōnia :
„Omasī'ō zahatō chōoe, si
manefa'omasioendra'oe gō." (*Joh. I. 4, 20. I. Moz. III. 19, 18.*)

40 Rom. 13, 9.) Ba gorōisa si dombōea
andrō manandrōsa gorōisa fefoe,
awō niwā'ō zama'ele'ō andrō.

(*A. 41—46: Mar. 12, 35—37.*
Loek. 20, 41—44.)

41 V. Ba me faloecha warizaio, ba
42 isofoe chōra Jesoe, imane : Hadia ba
dōdōmi ba chō Keriso andrō ? ha
ma'oe woe ia ? Lamane chōnia : Ma'
43 oewoe Dawido. Ba imane chōra :
Ba hadia wa ibe'e tōinia Zo'aja Da-
wido, nifarōoe Geheha, me imane :
44 „No iwā'ō So'aja chō Zo'-
aja ja'ō : Dadao ba ga-
mbōlōgoe, irege oebe'e
tooe barō gaheoe zi fa-
tīoe tōdō chōoe." (*Sin. 110,*
1. Hal. zin. 2, 34. 35. Heb. 1—13.)

45 Ba na ibe'e tōinia Zo'aja Dawido,
ba he wisa wa ma'oe woenia ? Ba
lō sangila manema linia. hadia ia,
ba lō si lō ata'oe manfofe chōnia
sa'ae, i'otarai loeo da'ō.

FAZA 23.

I. Itegoe warizaio Jesoe. II. I'e-
esi mbanoea Jeroezalema andrō.

(*A. 1—14: Mar. 12, 38—40.*
Loek. 20, 45—47.)

1 I. Ba hoemedē Jesoe ba niha sato
2 ba chō ndra nifahaōnia, imane : Ba
dadaoma Moze docmadao zangila
3 amachoita andrō ba farizaio. Ba
fefoe hadia ia, niwā'ōra chōmi, ba
mi'ō'ō, bōi misawō, ba bōi mi'ō'ō ba
mboeabocara ; lawā'ōwā'ō sa, ba lō
4 latōrō. (*Rom. 2, 21*). Ba labōbō noro
saboea ba lahare'ō ba galisi niha,
ba ja'ira, ba sara toeroera lō labe'e,
ba wamaliwā ja'ia. (*Loek. 11, 46*).

5 Afoe'afōera la'ila ira niha, andrō

lalaoe fefoe nilaoera andrō. La'-
ebolo'ō sa zoera wangerangera a-
ndrō chōra, ba la'ebōea'ō mbow-
bowo mbaroera andrō. (*F. 6, 1. 2.*
Moz. IV. 15, 38. Moz. V. 6, 8.) Ba 6
no omasi ira naha tånō si jawā ba
gowoeloa ba dadaoma tånō si ja-
wā ba zekola ; (*Loek. 11, 43*) ba 7
omasī ira na la'owai ira ba kade,
ba na labe'e tōira zamahaō niha
tånō bō'ō. Ba bōi ndrāmoebē'e tōi- 8
mi zamahaō, ha sa samōsa zamahaō
ja'ami, ba si fatalifoesō ami fefoe.
Ba bōi fa'ama ami ba niha ba goeli 9
danō, ha sa samōsa Namami, si so
ba zoroego. Ba bōi ndrāmoebē'e 10
tōimi zolohe, me ha samōsa zolohe
ja'ami, Keriso. Enonimi zeboeami 11
(*F. 20, 26. 27.*) Ba samali'ō sala- 12
wā ja'ia, ba ni'ide'ide'ō dania, ba
sangide'ide'ō ja'ia, ba nibali'ō sala-
lawā. (*F. 18. 4. Loek. 14, 11;*
18, 14. Amaed. 29, 23; Fet. I. 5, 5.)
Ba alai ami, sangila amachoita, ba 13
rarizaio, samini tōdō ! me mikoesi
mbanoea zoroego andrō fōna niha ;
lō'ō sa mōi ami bacha, ba lō mifa'-
amōi bacha zi mōi cna'ō. (*Loek. 11,*
52). Alai, ami, sangila amachoita 14
farizaio, samini tōdō ! me no si
manga nomo lācha mbanoea ami,
ba me mi'oroma'ō wangandrō sarā ;
andrō tedoee hoekoe, nifatōrō chō- 15
mi. Alai ami sangila amachoita ba
farizaio, samini tōdō ! me no sanō-
rōi asi, awō danō, ami, ba wamali'ō
solo'ō hoekoe chōmi samōsa niha,
ba na no i'ō'ō, ba mibali'ō ono nara-
ko, mendroea manō ua sa moroi
chōmi. Alai ami, solohe tanga niha 16
bō'ō, ba no aoc'a ami, sangoema'ō :
Na so zame'e hōloe osali, ba si lō'ō
da'ō, ba na so zame'e hōloe ana'a
gosali, ba nitōrō. He sambō tōdō, 17
si no aoe'a ! he zeboea ira sa, ana'a,
ba ma osali, same'e amonita ana'a
andrō ? Ba mimane : Na so zame'e 18
hōloe naha wame'e soemange a-
ndrō, ba si lō'ō da'ō, ba na so za-
me'e hōloe soemange andrō, si so

19 jaŵa, ba nitōrō. He saoe'a ! he ze-
boea ira sa, soemange andrō, ba
ma naha wame'e, same'e amonita
soemange andrō ? (*Moz. II. 29, 37.*)
20 Andrō, same'e hōloe naha wame'e
soemange, ba ibe'e hōloe da'ō, fa-
baja si so jaŵa fefoe. Ba same'e
21 hōloe osali, ba ibe'e hōloe da'ō, fa-
22 baja si onahia osali. (*Sal. I. 8, 13.*) Ba
same'e hōloe soroego, ba ibe'e hō-
23 dadaoma Lowalangi fabaja si-
dadao jaŵa. (*F. 5, 34.*) Alai ami,
singila amachoita ba farizaio, sa-
mini tōdō ! me nibe'e zamboea ni'
ofoeloe lōnga ba hōwa ba lada, ba no
olifoe ami zeboea gorouisa, fangoe-
hoekoe ba fa'ahachō dōdō ba fa
lō farōi ; ni'o'ō zi sambalō, ba te-
nga gōi ni'ositengagō zi sambalō.
24 (*Loek. 11, 42.*) He solohe tanga niha,
si no aoe'a, mitafi'ō nibadoe, ba
25 wameta di, ba mitōlō koedo. Alai
ami, sangila amachoita ba farizaio,
samini tōdō ! me mihaogō gero
mako ba ero wiga, ba jaŵa, ba no
fahōna waraboc ba foloe'alo'e'a.
26 (*Loek. 11, 39 b. t.*) He farizaio sa-
oe'a ! ofōnai'ō wangehao jaŵa, ma-
ko, ena'ō sōchi gōi geronia. (*Tii. 1,*
27 *15.*) Alai ami, sangila amachoita ba
farizaio, samini tōdō, me no hoelō
lewatō nilaoe betoea ami, si sōchi
sa moroi baero, wanaigida, ba
bacha, ba no fahōna dōla zi mate,
awō fefoe hadia ia zi ta'oenō. (*Loek.*
28 *11, 44.*) Si manō gōi ami, niha sa-
toelō ami, wamaigida, moroi baero,
ba bacha, ba no fahōna wamini
29 tōdō ba fa lō atoelō. Alai ami,
sangila amachoita ba farizaio, sa-
mini tōdō ! me mi'a'azōchi lewatō
zama'ele'ō andrō, ba me mihaogō
dandra lewatō zatoelō. (*Loek. 11,*
30 *47, 48.*) ba me mimane: Na ja'aga
mena'ō ba gōtō ndra toeada, ba lō
fao ndra'aga chōra, ba wamoenoe
31 sama'ele'ō andrō. Tobali mifadoe-
hoe'ō dōdō niha bō'ō chōmi, wa no
ma'owoe zamoenoe sama'ele'ō a-
32 ndrō ami. (*Hal. zin. 7, 52.*) Ba mifō-

noei zoe'asoe a andrō chō ndro
tocami. (*Tes. I. 2, 16.*) He oelō, ono 33
goelō ! he miwisa wangefa'ō ja'ami
ba wangoehoekoe andrō, ba narako ?
(*Mat. 3, 7.*)

(*A. 34-36 : Loek. 11, 49-51.*)

II. Andrō, hiza, oefatenge chō- 34
mi zama'ele'ō ba satoeatoca ba sa-
ngila amachoita, ba so dania ba
miboenoe, miforōfa, ba so, ba mi-
bōzibōzi ba zekola chōmi ba mi-
gohi, i'otarai mbanoea si samboea,
noemalō ba zi samboea, (*F. 10,*
17), ena'ō mōi ba hoeloemi fefoe 35
ndro zatoelō andrō, nidoewagō ba
gocli danō, i'otarai ndro Habeli
satoelō andrō, ireogi ndro Zacha-
ria, ono Mbarachia andrō, niboenoe-
mi ba gotalocara gosali naha wa-
me'e soemange. (*Moz. I. 4, 8.*
Nga'ot. II. 24, 20 b. t.) Si ndroehoe 36
niŵa'ōgoe chōmi, tohare dania da'ō
fefoe ba niha si sagōtō andre.
(*A. 37-39 : Loek. 13, 34, 35.*)

He Jeroezalema ! he Jeroezalema ! 37
samoenoe sama'ele'ō andrō, sanehoe
kara nifatenge chōnia, ha me oega
no oetandraigō mangoweloi onoe,
si mane sifagele, na i'owoloi no-
nonia barō gafinia, ba lō sedōna
ami. Hiza, terōi chōmi nomomi, 38
adoedoe. (*F. 24, 2. Sal. I. 9, 7.*)
Oeŵa'ō sa chōmi, lō'ō sa'ae mi'ila 39
ndra'o, i'otarai da'e, irege miŵa'ō
dania : Ja'ahowoe zi so ba dōi
Zo'aja ! (*F. 21, 9. Joh. 12, 13.*)

FAZA 24.

I. Fama'ele'ō fanoedoeogō Jeroeza-
lema. II. Fama'ele'ō fa'atoea danō.
III. Famaroe tōdō, ba wa lō mōrō.

(*A. 1-28 : Mar. 13, 1-23. Loek.*
21, 5-24.)

I. Ba mōi baero Jesoe, irōi gosa- 1
li, mofanō ia, ba mōi chōnia nifa-
haōnia, ba wanoetoeroe osali a-
ndrō chōnia. Ba itema lira, imane 2
chōra : Hadia, lō mi'ila da'ō fefoe ?
Si ndroehoe niŵa'ōgoe chōmi, sa-

- mboea lō torōi ba da'ō ba dete nawa'onia ja'wa, kara, si lō ladoedogō. (Loek. 19, 44). Ba me moedadai ia ba hili wanicha, ba mōi chōnia nifahaōnia, ba zi ha ja'ira, lamane : Ombacha'ō chōma, ha wa'ara da'ō, ba hadia dandra wa'asomō ba tandra wa'atoea danō ? Ba itema lira Jesoe, imane chōra : Mifaigi, fa bōi ifaeloengoe ami niha, ha niha ia. (F. 7, 15. Tes. 11. 2, 3). Ato sa dania zi mōi, sanagō tōigoe, sangoe-ma'ō : Ja'odo Keriso, ba ato lafaeloengoe. (Joh. 5, 43. Hal. zin. 5, 36 b. t.).
- 3 Ba mirongodania wanoewō ba fe'ira'ira ba wanoewō ; mifaigi, bōi tokea ami ; lō'ō sa tola lō si manō, ba tenga fa'atoea danō na sa. Maoso dania zi samboea soi, oedoe zi samboea ; ba si sara ōri, oedoe zi sara ; ba sosō lofo mbanoea awō ndroeroe danō misa.
- 4 Ba bōrōta wa'afōchō da'ō fefoe. Ba da'ō dania la'öheami ba wamakao ba laboenoe ami ; ba dozi soi dania zi fatioe tōdō chōmi, bōrō dōigoe andrō. (F. 10, 17 b. t. Joh. 16, 2. Fam. 2, 10). Ba ato dania ba da'ō zi te'ala, ba faoma dania la'a mbōli nawōra, ba faoma fatioc dōdōra chō nawōra. Ba ato zi maoso sama'ele'ō sofaja, ba ato lafaeloengoe. (Joh. I. 4, 1).
- 5 Ba me monōnō wa lō atoelō, ba ato zi taja fa'omasi. (Tim. 11. 3, 1 b. t.). **Ba sanaoe ōlō iroegi gamozoea, da'ō ni'orifi.** (F. 10, 22. Jak. 1, 12). Ba tetoeriagō dania mbanoea Lowalangi andrō, toeria siso moeso dōdō, ba goeli danō misa, ma'asagōrō, ba wamadochoe'ō ba niha fefoe, ba awcna dania fa'atoea danō. (Rom. 10, 15). Ba na mi'ila dania wa'adoedoe andrō, sihocha mboeda, ni'wa'ō Daniēli, ba naha ni'amoni'ō — jatoemōrō tōdōnia sombaso da'e — (Dan. 9, 27 ; 12, 13).
- 6 ba ndramoloi zi so ba Joedaia, ndrampocsa'wa hili. Bōi jamōi tooe zi so ba dete nomonia ja'wa, ba wangai hadia ia ba nomonia. (Loek. 17, 31), ba bōi jamoefoeli ia foeri si so ba nowi,
- ba wangai barocnia. Ba alai zanabina ba si so ono ba mbagi zocsoe, na loeo da'ō ! (Loek. 23, 29). Ba mi'angandrō, fa bōi ba'wa deoc, ba fa bōi loeo sabato, na loeo woloimi andrō. So sa wamakao sabōlōbōlō ba da'ō dania, si lō irai si manō, i'otarai mbōrōta danō, irege da'e, ba lō'ō gōi si manō dania. (Dan. 12, 1). Ba na tenga ni'ōnaigō loeo da'ō ena'ō, ba samōsa lō aeri niha. Ba bōrō nitoetoejoe andrō, wa te'ōnaigō loeo andrō. Ba na so ba da'ō zangoema'ō chōmi : Faigi, so ba da'e Keriso, ba ma : ba da'ō so ia, ba bōi mifati. (Loek. 17, 21. 23 b. t.). Maoso sa dania Keriso faja ba sama'ele'ō sofaja, ba lafazōchi dandra seboea, awō gila'ila, ba wamaeloengoc nitoetoejoe andrō, na bōla. (Tes. 11. 2, 9). Hiza, no oehōnagō oewā'ō chōmi. Ba na lamane chōmi : Hiza, ba danō si mate so ia, ba bōi mi'ac'e ; ba ma : Hiza, ba mbate'e, ba bōi mifati. Hoelō gari mbanoea sa si otarai gatoemboccha loeo, sihaga, irege gaechoela, si manō dania wa'aso Nono Niha andrō. (Loek. 17, 24). Ba zi so amatela, ba da'ō owoelo mojo. (Job. 39, 30. Loek. 17, 37). (A. 29-36 : Mar. 13, 21-32. Loek. 21, 25-33.)
- II. **Ba aefa si'aikō wamakao andrō,** na loeo da'ō, ba taja haga loeo, ba lō'ō sa'ae hoemaga mba'wa, ba atōroe ndrōfi moroi ba mbanoea si ja'wa, ba hoemeocheoe wangaro mbanoea si ja'wa. (Jes. 13, 10. Fam. 6, 12 b. t.). Ba aefa da'ō, ba oroma dandra Nono Niha andrō ba mbanoea si ja'wa, ba mege'ege fefoe soi ba goeli danō, ba la'ila dania Nono Niha, si so moroi si ja'wa, ba dete lawoeo ba mbanoea, fao wa'abōlō ba lachōmi seboea. (F. 25, 31. Dan. 7, 13. Fam. 1, 7. Mar. 14, 62). Ba ifatenge mala'ikania, telaoe dorofe seboea li, ba la'owoeloi chōnia nitoetoejoe-nia andrō, moroi ba zi fasoei, i'otarai wondrege danō, noemalō ba wo-

- ndregenia tãnõ sa. (*F. 13, 41. Tes. I. 4, 16*). Ba ha marafala mitõngõni wamaedo andrõ : Na mo'idanõ ndrachania, na toemboe lehelehe, ba mi'ila, no ahãtõ mba'wa wa'aoeohoe zino. (*Loek. 21, 37*). Si manõ gõi ami, na mi'ila da'õ fefoe, ba oroma chõmi, no ahãtõ ia. Si ndrøehoe ni'wa'õgøe chõmi, lõ fachamõ atoea niha sisagõtõ andre, ba no aloea da'õ fefoe. (*F. 16, 28*). **Atoea mbanoea ba atoea danõ, ba lõ awøe'a ni'wa'õgøe.** Ba ba'wa andrõ ba inõtõ, ba lõ sangila, he mala'ika ba zoroogo, he Ono; ha Ama zangila. (*Tes. I, 5, 1 b. t.*). (*A. 37-41: Loek. 17, 26-36.*)
- 37 Ba hoelõ si mane me loeo Noachi, si manõ gõi wa'aso Nono Niha andrõ dania. (*Moz. I. 6, 5. 11 b. t.*). Hoelõ si mane ja'ira sa, me loeo fõna wa'anõnõ danõ andrõ, mangamanga ira ba mamadoemadøe hadia ia, mangowaløe ba mame'e .nihalõ, ba iroegì loeo mõi baowo Noachi, ba lõ aboto ba dõdõra, irege so wa'anõnõ andrõ ba irege ahori ira fefoe; si manõ gõi dania wa'aso Nono Niha andrõ. Darøea dania zi so ba nowi; samõsa nihalõ ba si samõsa, ba nirõi.
- 40 Darøea ndra alawe sanoetøe fache ba lõsoe; samõsa nihalõ ba si samõsa, ba nirõi.
- 41 **III. Andrõ, bõi miførõ, me lõ mi'ila mba'wa wa'aso Zo'aja ja'ami.**
- 42 (*F. 25, 13. Mar. 13, 33*). Ba da'õ mibe'c ba dõdõmi: Na i'ila ena'õ sochõ omo, ha wa'alawa mbongi so zanagõ, ba lõ mørõ ia ena'õ, ba itimba ena'õ zanagõ, fa lõ mõi jomo chõnia. (*Loek. 12, 39 b. t. Fet. II. 3, 10. Fam. 3, 3*). Andrõ ja'ami gõi, mihõnagõ mifa'anõ ami, me si lõ midõnadõna dania Nono Niha, na so ia. (*A. 45-51: Loek. 12, 42-46.*)
- 43 Ba ha niha zawøejøe andrõ, si lõ farõi, satøeatøea, nibe'e zochõ ja'ia barõ mbawa si so jomo chõnia, ba wame'e gõra, na inõtõ wemanga?
- 44 Ja'ahowøe zawøejøe andrõ, na i'ila sochõ ja'ia, na so ia, no i'o'õ da'õ.

Si ndrøehoe ni'wa'õgøe chõmi, ibe'e 47 barõ mbawania fefoe hadia ia, zi so chõnia. Ba na i'wa'õ tõdõnia 48 sawøejøe si lõ sõchi: Mogasa wa'aso zochõ ja'õ, ba na ibørõtaigõ 49 ibõzibõzi nawõnia sawøejøe, ba na mangamanga ia, ba na ibadoebadøe hadia ia, awõ zi maboemahøe andrõ; ba so dania zochõ 50 sawøejøe andrõ, na loeo lõ idõnadõna ba gamaoedøe wa'alawa loeo, na iwai lõ ja'ia na; ba i'õtõ dalo 51 loe zawøejøe andrõ, ha ibe'e goerachania awõ zamini tõdõ andrõ; ba fege'ge dania ba da'õ ba fatangisa mboha. (*F. 22, 13: 25. 30*).

FAZA 25.

I. Amãedola: Ono alawe si daføeløe. II. Amaedola: Ana'a, nibe'e ba zohare. III. Fangoehøekøe ba gaoezøea.

I. Ba da'õ dania fachilichili ira 1 mbanøea zoroego andrõ nono alawe, daføeløe, sangai fandroera, ba we'amõi mamaondragõ sangowaløe. (*Fam. 19, 7 b. t. Kor. II. 11, 2*). Ba 2 dalima ira zambõ tõdõ, ba dalima zatøeatøea. Lahalõ sa wandroera sambõ tõdõ andrõ, ba lõ la'øhe wanicha. Ba satøeatøea andrõ, ba la'øhe wanicha ba nahia, fabaja fandroera. Ba me ara zangowaløe, ba 5 manøekøe ira fefoe ba mørõ. Ba me taløe mbongi, ba so zi'ao: Hiza zangowaløe, mi'ae mifaondragõ ia! 7 Awena maoso nono alawe andrõ fefoe ba lahaogõ wandroera. (*Loek. 12, 36*). Ba lamane sambõ tõdõ andrõ 8 ba zatøeatøea: Mibe'e fanichama wanichami ma'iføe, matesa wandroema andre. Ba latema lira satøeatøea, lamane: Ma dania faoma ambõ chõda; sõchi na mõi ami ba zolafo, ba na mi'õli chõmi. Ba me no 10 mõi ira mowõli, ba so zangowaløe, ba si no mama'anõ, ba mõi jomo, awõnia ba walõwa, ba lakøesi mbandroehõ. (*Loek. 13, 25 b. t.*). Ba 11 aefa da'õ, ba so gõi nono alawe no

mege, si toesai, lamane: He Toea! he
 12 Toea! bokai chōma! Ba itema lira,
 imane: Si ndroehoe niwa'ōgoe chō-
 mi, lō oe'ila, ha niha ami. (F. 7,
 13 22. 23. Loek. 13, 27). Andrō bōi mi-
 fōrō, me lō mi'ila mba'wa, awō gi-
 nōtō.

(A. 14-30 : Loek. 19. 11-28.)

14 II. Hoelō niha sofanō : Hoemedē
 ia ba zawoejoenia, ibe'e ba dangara zi
 15 so chōnia. Ibe'e ba zi samōsa, ba li-
 ma balaki, ba ba zi samōsa, ba doea
 balaki, ba ba zi samōsa, ba samba
 fondroejoe, dali wa'abōlō zamōsana,
 16 ba mofanō ia. Ba i'anema'ō mōi ni-
 be'e si lima balaki, ilaoe ba waniaga,
 17 ba fabali. Si manō gōi nibe'e si doea
 18 balaki, fabali ibe'e. Ba nibe'e si sam-
 ba fondroejoe, ba mōi mogo'oli tanō,
 19 ibini'ō bacha gana'a zochō ja'ia.
 Ba me no ara, ba so zochō sawoejoe
 andrō, ba mangeraī ōmō ia chōra,
 20 Ba i'ondrasi ia nibe'e si lima balaki,
 i'obe gōi zi lima balaki harenia,
 imane : Lima balaki nibe'oe ba da-
 ngagoe, Toea, faigi, lima balaki tō,
 21 nisōndragoc, harenia. Imane chōnia
 sochō ja'ia : **Laoc, sawoejoe si sōchi,**
si lō farōi ; lō si farōi ndrā'oegō ba zi
lō oja'oja, ba oebe'e barō mbawaoe
zoja ; taboe ba wa'omoeso dōdō a-
ndrō chō zochō ja'oegō. (F. 24, 45.

22 47). Ba i'ondrasi gōi ia nibe'e si doea
 balaki, imane : Doea balaki nibe'oe
 ba dangagoc, Toea, faigi doea balaki
 23 tō nisōndragoc harenia. Imane chō-
 nia sochō ja'ia : Laoc, sawoejoe si
 sōchi, si lō farōi ; lō si farōi ndrā'-
 oegō ba zi lō oja'oja, ba oebe'e barō
 mbawaoe zoja ; taboe ba wa'omoeso
 24 dōdō andrō chō zochō ja'oegō. Ba
 i'ondrasi ia gōi nibe'e si samba fon-
 droejoe andrō, imane : He Toea, no
 oe'ila ndrā'oegō, wa niha sahe'e hoe-
 koc ndrā'oegō ; mamasi ndrā'oegō
 ba zi lō nitaroemō ba mangozara'ō
 25 ba zi lō nifazaewee, ba no ata'oe
 ndrā'o, ba no mōido moebini'ō zi
 samba fondroejoe andrō chōoc barō
 26 danō ; ba ja'e chōoc gana'aoe. Ba

itema linia sochō ja'ia, imane chō-
 nia : He sawoejoe si lō sōchi, sareoc !
 Na no ō'ila mamasi ndrā'o, ba zi lō
 nitaroegoc ba mangozara ndrā'o, ba
 zi lō nifazaewegoc ; ba ōbe'e mena'ō
 27 nifalali wirōgoc andrō, ba zamalali
 ana'a, ba na so ndrā'o, ba oetema
 ena'ō gana'agoc, fabaja hare. Ba
 28 mihalō chōnia zi samba fondroejoe
 andrō, ba mibe'e ba zi so si foeloc
 balaki. Dozi sa, ba zi so ba tebe'e na
 29 ba tehōna chōra ; ba ba zi lō'ō, ba
 teheta gōi zi so chōnia. (F. 13, 12).
 Ba sawoejoe andrō, si lō goena, ba
 30 mitibo'ō baero ba zogōmigōmi. Ba
 fege'egoc dania ba da'ō ba fatangisa
 mboha. (F. 3, 12).

III. Ba na so Nono Niha, na si so
 31 lachōmi ia, na fao chōnia mala'ika
 andrō fefoc, ba da'ō dania doema-
 dao ia ba dadaoma lachōminia a-
 ndrō. (F. 16, 27. Loek. 21, 27). Ba
 32 te'owoeloc dania fōnania fefoc soi,
 ba ifōfō'ō ira, si mane na ifōfō'ō ira
 mbiribiri si alawe mbiribiri si ma-
 toea koebalo. (Rom. 14, 10. Kor. II.
 5, 10). Ba ifa'aso ba gambōlōnia
 33 mbiribiri si alawe, ba ba gaberania
 mbiribiri si matoc. (Hes. 34, 17 b. t).
 Ba imane dania razo andrō ba zi so
 34 ba gambōlōnia : Mi'aine, ja'ami, nifa-
 howoc'ō Namagoc, mitema gondrō-
 ita andrō, banoc andrō, ni'asiwai
 chōmi, i'otarai mbōrōta danō. Me
 35 olofo ndrā'o, ba no mibe'e gōgoc ; me
 owōchi dōdōgoc, ba no mifabadoegō
 chōgoc nidanō ; me tome ndrā'o, ba
 no mifa'amōido jomo ; (Jes. 58, 7) ;
 36 me lō noehagoc, ba no mifonoccha
 ndrā'o ; me mofōchō ndrā'o, ba no
 mōi ami moefaigi ndrā'o ; ba me sodoc
 ba goerocnga, ba no mōi ami chōgoc.
 Ba latema dania linia satoelō andrō,
 37 lamane : He Toea, ha mega ma'ila
 solofo ndrā'oegō, ba mabe'e gōoc !
 ba ma sowōchi tōdō ndrā'oegō, ba
 mafabadoegō chōoc nidanō ? Ba ha
 38 mega ma'ila, tome ndrā'oegō, ba
 mafa'amōi'ō jomo ? ba ma si lō
 noecha ndrā'oegō, ba mafonoccha'ō ?

- 39 Ba ha mega ma'ila soföchō ndra'ocgo, ba ma si so ba goeroenga, ba mōiga chōe ? Ba itema dania lira razo andrō, imane chōra : **Si ndroehoe niwa'ōgoe chōmi, ndrege nilaoemi ba dalifoesōgoe andrō, fondrege zi noemana, ha niha ia, ba chōgoe no nilaoe da'ō.** (*F. 10, 40. Amaed. 41 19, 17. Mar. 3, 35*). Awenā dania imane gōi ba zi so ba gābera : Milaboe ami, ja'ami, ni'elifi, mi'ae ba galitō andrō, si lō matemate, ni'eboea'ō chō Gafōcha andrō ba ba mala'ikania. (*F. 7, 23. Jes. 30, 33. Fam. 42 20, 10. 15; 21. 8*). Olofo ndra'ō, ba lō nibe'emi ōgoe; owōchi dōdōgoe, ba lō nifabadoegōmi chōgoe; (*Jak. 4, 43 17*); tome ndra'ō. ba lō nifa'amōimi jomo ja'ō; lō noechagoe, ba lō nifonoechami ja'odo; moföchō ndra'ō, ba ba goeroenga sodo, ba lō si mōi ami mamaigi ja'ō. Ba latema dania linia, ja'ira gōi, lamane : He Toea, ha mega ma'ila solofo ndra'oegō, ba ma sowōchi tōdō, ba ma tome, ba ma si lō noecha, ba ma soföchō, ba ma si so ba goeroenga ndra'oegō, si 45 lō si mōiga ngonionioe ? Ba itema dania lira, imane : Si ndroehoe niwa'ōgoe chōmi, ndrege zi lō nilaoemi chō wondrege zi noemana andrō, ha niha ia, ba chōgoe gōi lō nilaoemi da'ō. Ba mōi da'ō ba wa'aföchō si lō aetoe andrō, ba satoelō andrō, ba mōi ba wa'aeri silō aetoc. (*Dan. 12, 2. Joh. 5, 29*).

FAZA 26.

I. Famagōlō gere, ba wamoenoe Jesoe. II. Tebajoini Jesoe, ba Mbetania. III. I'ombacha'ō zi manga mbōlinia. IV. I'oro'i'ō wemanga ni'amon'i'ō andrō. V. Mangandrō Jesoe ba kaboe Gezemane. VI. Lara'oe ia. VII. Te'etoe'ō hoekoenia ba rafe schoea andrō. VIII. I'osil'ōgō Jesoe Fetero.

(*A. 1-5 : Mar. 14, 1. 2. Loek. 22, 1. 2.*)

1 I. Ba me no i'ō'ozoei Jesoe hoe-

hoeonia andrō fefoe, ba imane chō ndra nifahaōnia : Mi'ila, doea wongi tō wasa, ba tebe'e ba danganiha Nono Niha, ba wamorōfa ja'ia. (*Joh. 13, 1*). Ba faloecha ndra ere schoea ba satoea mbanoea, baolajama gere seboea andrō, sotōi Kajafa. (*Joh. 11, 47 b. t.*). Ba mamagōlō ira, ena'ō la'onechesi wondra'oe Jesoe, ba wamoenoe ja'ia. Ba lamane : Bōi ba gowasa, fa lō aeche niha.

(*A. 6-13 : Mar. 14, 3-9; Joh. 12, 1-8.*)

II. Ba me so ba Mbetania Jesoe, ba nomo Zimoni andrō, sobooc aeri, ba i'ondrasi ia ira alawe, so chōnia zamba boeliboeli wanicha samohoea, seboea bōli, ba ifadoewa ba hōgō Jesoe, me manga ia. Ba me la'ila da'ō nifahaō, ba kocmōkōkōkō ira, lamane : Hadia wa la'alimagōsi ? Tola sa la'amawa mena'ō, eboea mbōli, ba labe'e ba zi noemana mena'ō. Ba me i'ila da'ō Jesoe, ba imane chōra : Hadia wa miboesi dōdō ndra alawe andre ? si sōchi sa nilaoenia chōgoe. Lō'ō sa mamalōmalō chōmi zi noemana, ba ja'odo, ba tenga si lō mamalōmalō chōmi. Ba wangehao ja'ō, ba wogo'ō ja'ō, ilaoe ba nōisigoe wanicha andre. Si ndroehoe niwa'ōgoe chōmi, fefoe gofoe heza, ba nittoeriagō toeria somoeso dōdō andrō, ba goeli danō ma'asagōrō, ba da'ō gōi te'ombacha'ō nilaoe da'e, ba wanōrō tōdō ja'ia. (*F. 24, 14*).

(*A. 14-16 : Mar. 14, 10. 11. Loek. 22, 3-6*).

Ba mōi zi samōsa, awō zi felen droea, si so tōi Joeda, banoca Kariota, isa'wa gere seboea, imane : Ha wa'eboea mibe'e chōgoe, ba oe'ombacha'ō ia chōmi ? Ba latoelo chōnia zi tōloe ngafaeloe roefia. (*Sach. 11, 12. Moz. II. 21, 32. F. 27, 9*). Ba i'otarai da'ō, ba i'aloei lala, ba wango mbacha ja'ia. (*Tim. I. 6, 9. 10*).

(*A. 17-20 : Mur. 14, 12-16. Loek. 22, 7-18.*)

III. Ba me ba'wa roti si lō moe'- 17

aīsōni, si fōfōna, ba mōi chō Jesoe ndra nifahaō, lamane: Heza zomasi'ō ma'asiwai chōoe, ba wemanga
 18 wasa? (*Moꝛ. 11. 12, 3 b. t.*). Ba imane: Mi'ae mijomo ba mbanoea, chō zane, ba mimane chōnia: Da'ō niwā'ō zamahaō chōoe: No ahātō ginōtō andrō chōgoe; ha chōoe oe'ā
 19 wasa, awō ndra nifahaōgoe. Ba la'o'ō nifahaō andrō niwā'ō Jesoe chōra, ba
 20 la'asiwai wasa andrō. Ba me bongi sa'ae, ba mōi ia manga, awō zi felendroea andrō.

(*A. 21-25: Mar. 14, 18-21. Loek. 22, 21-23.*)

21 Ba me manga ira, ba imane: Si ndroehoe niwā'ōgoe chōmi, fasamōsa ami zi manga mbōligoe. (*Joh. 13, 21 b. t.*). Ba aboe sibai dōdōra, ba labōrōtaigō lamane chōnia, dozi ira: Hadia, ja'odo, Toea? Ba itema lira, imane: Si faloele manga chōgoe, da'ō zi
 22 manga mbōligoe. (*Sin. 41, 10. Joh. 13, 18. 26*). Mōi sa Nono Niha, itōrō ni-soera andrō ba chōnia, ba alai niha andrō, si manga mbōli Nono Niha: mohare mena'ō niha andrō, na lō
 23 irai toembōe. (*Sin. 22. Jes. 53. Loek. 22, 19, 20*). Ba itema linia Joeda andrō, si manga mbōlinia, imane chōnia: Ma ja'odo. samahaō? Ba imane chōnia: Ja'ia niwā'ōoe.

(*A. 26-29: Mar. 14, 22-25. Loek. 22, 19, 20. Kor. I, 11, 23 b.t.*)

24 **IV. Ba me manga ira, ba ihalō roti Jesoe, ifahowoe'ō, iboboto ba ibe'e chō ndra nifahaō ba imane;**
 25 **Mitema, mi'ā, botogoe da'e. Ba ihalō mako, i'ahasi gōlō Lowalang, ibe'e chōra ba imane: Mibadōe, dozi ami, dogoe sa da'e, do gamabos'oele li andrō, sadoewa dania saiahi zato, ba wangefa'ō hōrō.**
 26 (*Mat. 20, 28. Moꝛ. 11. 24, 8. Jer. 31, 31 b. t.*). Ba oe'wā'ō chōmi, lō'ō sa'ae ocbadōe nōsi mboea nagoe andrō, i'otarai da'e, iroegi loeo wamadōegoe si bohooenia, ba mbanoea
 27 Namagoe andrō, awōmi. (*Loek. 22, 18. 29. 30.*)

(*A. 30-35: Mar. 14. 26-31.*)

V. **Ba me no aefa manoenō ira, ba mōi ira baero ba gahe hili wanicha andrō.** (*Loek. 21, 37; 22, 39*). Ba imane chōra Jesoc: Dozi te'ala ami ba chōgoe bongi andre. Noa sa so ba zoera: „O e b a g o d a n i a g o e b a l o a n d r ō, b a m o e z a e w e m b i r i b i r i a n d r ō, n i k o e b a l o i.” (*Sach. 13, 7. Joh. 16, 32*). Ba na aefa maoso ndra'o, ba mowaōwaōdo ba Galilaia, fōnami. (*F. 28, 7. 16*). Ba itema linia Fetero, imane chōnia: Ba he dozi te'ala ira ba chōoe, ba ja'o, ba tebai te'ala. (*Loek. 22, 33 b. t.*). Imane chōnia Jesoe: Si ndroehoe niwā'ōgoe chōoe, bongi andre, lō fachamō miwo zilatao, ba no medōloe o'osilō'ōgō ndra'o. (*Joh. 13, 38*). Imane chōnia
 28 Fetero: Ba he mate ena'ō ndra'o, awōoe, ba lō oe'osilō'ōgō ndra'oegō. Ba si manō wangoema'ō ndra nifahaō fefoe.

(*A. 36-46: Mar. 14, 32-42. Loek. 22, 40-46.*)

Ba iroegi Jesoe halama, Gezemane dōinia, fao ira chōnia. Ba imane chō ndra nifahaō: Midadao ba da'e, fatoea mōi do ba da'ō, ba wangan-drō. Ba i'ohē awōnia Wetero, ba ono Zebedaio andrō, si daroea, ba ibōrōtaigō aboc dōdō ba alangoe dōdō. (*F. 17, 1. Jes. 53, 7*). Ba imane chōra: Aboe sibai dōdōgoe, iroegi wa'amate; mi'iagō da'e, bōi mifōrō, awōgoe. Ba mōi ia, lō arōoe, ifalōgoe ia tooe, mangandrō ia, imane: He Ama, na so lala, ba jamoetaloe'i ndra'o mako andrō. Ba bōi somasi ndra'o, ha somasi ndra'oegō. (*F. 20, 22. Joh. 5, 7. 8*). Ba mōi ia chō ndra nifahaō andrō, ba no mōrō ira, me iroegi, ba imane chō Wetero: Ba tebai si lō mōrō ami mato saza, awōgoe? **Bōi mifōrō, ba mi'angandrō, fa lō lōrō aml fanandraigō. Aoha sa gōlō dōdō, ba no sambō fa'abōlō nōsi.** (*Fet. I, 5, 8. Gal. 5, 17*). Ba ifoeli mōi, zamoeza tō, manga-

ndrō ia, imane : He Amagoe ! na
 te'ai italoe'i ndrā'o, fa lō oebadoe ia,
 43 ba ja'itōrō zomasi ndrā'oegō. Ba me
 ifoeli ia, ba noa zoei mōrō ira, me
 44 iroegi, noa sa aboea goeli hōrōra. Ba
 irōi ira, ifoeli mōi mangandrō, nō
 45 medōloe, si manōmanō linia. Aefa
 da'ō, ba mōi ia chō ndrā nifaha'ō a-
 ndrō, ba imane chōra : Ba mi fōrō
 sa'ae, ba mi'olombase ! — Hiza, no
 fadgege, fa tebe'e ba danga niha si
 46 so horō Nono Niha. Mifaoso, tala-
 boe, hiza, no ahātō zi manga mbō-
 ligoe andrō.

(A. 47-56: Mar. 14, 43-50. Loek.
 22, 47-53. Joh. 18, 3-12).

47 VI. Ba me hoemedē ia na, ba hiza
 Joeda andrō, awō zi felendroea, ba
 ato zi fao chōnia ; zo wōda ba bago
 gama, la'otarai gere seboea ba sa-
 48 toea mbanoea andrō. Ba no iwa'ō
 chōra dandra si manga mbōlinia a-
 ndrō, no imane : Si fa'ago bawa
 49 ndrā'o, da'ō ia, da'ō mira'oe. Ba i'a-
 nema'ō i'ondrasi Jesoe, imane : He
 samaha'ō ? ba fa'ago bawa ia chōnia.
 50 Ba imane chōnia Jesoe : He le, hadia,
 wa so ndrā'oegō ? Awena la'ondrasi,
 51 lababaja Jesoe, lara'oe. Ba hiza, itoe-
 joe wōdania si samōsa, awō Jesoc, i-
 sōbi, ihare'ō chō zawoejoc gere seboea,
 52 i'e'wa dalingania, si samboea. Ba ima-
 ne chōnia Jesoe : Saemboegō wō-
 damō ! Dozi sa sangai fōda, ba fōda
 wamoenoera. (Moz. I. 9, 6. Rom. 13,
 53 4). Ma ōwai tebai mangandrō ndrā'o
 chō Namagoe, ena'ō ifatenge awō-
 goe iada'e mala'ika, tōra felendroea
 54 legio ? Ba he wisa itōrō ba da'ō ni-
 wa'ō ba zoera ? Lō tola lō'ō, si manō
 55 lala. (Loek. 24, 44). Ba da'ō iwa'ō
 Jesoe ba zato andrō : Hoelō ba za-
 mara'oe mōi ami, no mofōda ami
 ba mobago gama, ba wondra'oe ja'ō.
 Ba no ero ma'ōchō moedadao ndrā'o
 ba gosali, mamahaō, ba lō nira'oemi
 ja'ō. (Joh. 18, 20). Ba andrō si manō
 56 da'ō fefoe, ena'ō itōrō zi so ba zoera
 zama'ele'ō andrō. Ba larōi ia nifa-
 haō fefoe, moloi. (Sin. 38, 9).

(A. 57-68: Mar. 14, 53-65. Loek.
 22, 54. 63-71. Joh. 18, 12-14. 24.)

VII. Ba la'ohc Jesoe sondra'oe 57
 ja'ia andrō, la'ohc chō gere seboea a-
 ndrō, Kajafa, ba zi faloecha zangila
 amachoita ba satoea mbanoea a-
 ndrō. Ba i'ō'ō Fetero, arōoe moroi 58
 foeri, iroegi golajama gere seboea
 andrō, ba mōi ia bacha, docmadao
 ia ba ngai genoni, ba wamaigi loca-
 loca. Ba la'aloeci cre seboea ba sala'wa 59
 rafe seboea andrō fefoe, helawisa wa-
 mōbōgō horō chō Jesoe, ba wamo-
 noe ja'ia, (Hal. zin. 6, 13), ba lō lasō 60
 ndrā, hc wa'ae ato zi so samōbōgō,
 sofaja. Ba ba gaoferiata, ba daroea
 zi so, (Sin. 35, 11; 100, 2. Moz. V.
 19. 15). lamane : No iwa'ō da'ō : 61
 Oe'ila oedoedoegō gosali Lowalangi
 andrō, ba ha tōloe ngaloeo oe'-
 angotomosi'ō. (F. 27, 40. Joh. 2,
 19). Ba maoso gere seboea, imane 62
 chōnia : Hadia, lō ōtema li ba nibō-
 bōgō da'e chōoe ? Ba lō hedehede 63
 Jesoe. Ba hoemedē gere seboea,
 imane chōnia : **Oebe'e ba hōloe**
ndra'oegō, chō Lowalangi saeri
andrō, ena'ō ōwa'ō chōma, na Keriso
andrō ndrā'oegō, Ono Lowalangi.
Imane chōnia Jesoe : Ja'ia niwa'ōoe. 64
Ono Lowalangi ndrā'odo. Ba oe'wa'ō
 chōmi, i'otarai da'e, ba mi'ila, doe-
 madao Nono Niha ba gambōlō wa'-
 abōlō andrō, ba mi'ila so ia moroi
 sa, ba dete lawoeo, ba mbanoca si
 ja'wa. (Dan. 7, 13. Hal. zin. 7,
 55). Awena isika noechania ere se- 65
 boea, imane : No mangaohangaoha
 ia ! Hadia goena zi so ba mbōrō
 sa'ae chōda ? hiza, faefā mirongo
 wangaohangaoha andrō (Joh. 10, 33
 b. t.). He wisa ba dōdōmi ? Ba late- 66
 ma linia, lamane : Hoekoe famoenoe
 hoekocnia. (Moz. III. 24, 16. Joh.
 19, 7). Ba ladiidiloi mbawania, 67
 lagoonchoei ia, ba so gōi zamalisi
 bawania (Jes. 50, 6), lamane : Fa'e- 68
 le'ō chōma, Keriso, ha niha zamōsi
 ja'oegō ?

(A. 69-75: Mar. 14, 66-72.

Loek. 22, 55-62. Joh. 18, 16-18. 25-27.)

- 69 VII. Ba no doemadao Wetero
baero ba golajama. Ba mōi ehōnia
zawoejoe, ono alawe, imane : Ja'oe-
gō gōi nawō Jesoe andrō, banoea
70 Galilaia. Ba i'osilō'ōgō fōnara fe-
foe, imane : Lō oe'ila badia niwa'ōoe.
71 Ba me itōrō mbawa gōli, we'amōi
baero, ba i'ila ia tãnō bō'ō, ba
imane ba zi so ba da'ō : Awō Jesoe,
72 banoea Nazareta, da'ō. Ba ifoeli
i'osilō'ōgō, fahōloe ia, imane : Lō
oe'ila, ha niha da'ō. (*F. 16, 16*).
- 73 Ba lō ara gotaloea, ba mōi ehō
Wetero zi so ba da'ō, lamane ehō-
nia : Doehoe, samōsa gōi ndra'oegō
ehōra, ifa'ele'ō sa gōi ndra'oegō lioe.
74 Ba ibōrōgō i'elifi ia ba fahōloe,
imane : Lō oe'ila, ha niha da'ō. Ba
75 i'anema'ō miwo zilatao. Ba itōrō
tōdō Wetero niwa'ō Jesoe, me ima-
ne : Lō fachamō miwo zilatao, ba no
medōloe ð'osilō'ōgō ndra'o. Ba mōi
ia baero, mege'ege siba. (*A. 34.*)

FAZA 27.

I. La'ohē chō Wilato Jesoe, II. Fa'amate Joeda. III. La'etoe'ō hoekoe Jesoe. IV. La'o'aja. V. Lafōrōfa. VI. Mate ia. VII. Lako'o. VIII. Latarōgō lewatō.

- 1 I. Ba me no moloeo, ba mama-
gōlō ndra ere seboea fefoe, awō za-
toea mbanoea andrō, ba ehō Jesoe,
ba wamoenoe ja'ia. (*Mar. 15. 1.*
2 *Loek. 22, 66-71.*) Ba labōbō ia,
la'ohē, labe'e ba danga goema-
ndroe, Filato. (*F. 20. 19. Loek. 23.*
Joh. 18, 28).
- 3 II. Ba me i'ila Joeda andrō, si no
manga mbōlinia, la'etoe'ō hoekoe,
ba mangesa dōdōnia ; ba ifoeli zi
tōloe ngafoeloe roefia, ba gere seboea
4 ba ba zatoea mbanoea andrō, ima-
ne : Horōgoe, me no oe'ā mbōli
ndro zi lō horō. Ba lamane : Hana
wa ōfoeli ehōma ? Faigi, he ōwisa.
5 Ba itibō'ō ba gosali roefia andrō.
ilaoe mofanō, mōi ia moehie mba-

ginia. (*Hal zin. 1, 18.*) Ba lahalō 6
roefia andrō ira ere seboea, lamane :
Lō tola tabe'e ba naha game'ela,
me bōli ndro. Ba mamagōlō ira, ba 7
labe'e bōli mbenoea zamōzi bowoa
andrō, nibe'e lewatō zikoli. Andrō 8
labe'e tōi mbenoea andrō mbenoea
ndro, iroegi ma'ōehō andre. (*Hal zin.*
1, 19.) Ba da'ō itōrō niwa'ō Jeremia
andrō, sama'ele'ō, me imane :
„Ba lahalō zi tōloe ngafoeloe roefia
andrō, bōli nifatō bōli andrō, nifa-
tō Ndraono Gizeraāli bōli,
(*Sach. 11, 13*) ba labe'e 10
bōli mbenoea zamōzi bowoa andrō ;
oe'o'ō niwa'ō Zo'aja ehōgoe.”

(*A. 11-26 : Mar. 15, 2-15. Loek. 23, 2-4. 17-25. Joh. 18, 33-40.*)

III. Ba fōna goemandroe so 11
sue. Ba isofoe ehōnia koemandroe,
imane : Hadia, razo niha Jehoeda
ndra'oegō ? Ba imane Jesoe : Ja'ia
niwa'ōoe. Ba me la'adoegō ia ere 12
seboea ba satoea mbanoea andrō,
ba lō'ō manō itema li. (*F. 26, 63*).

Ba imane ehōnia Filato : Hadia, lō 13
ōrongo, hadia ia fefoe, wangadōgō-
ra ja'oegō ? Ba lō itema linia, sambōea 14
li lō'ō, tobali ahōlihōli siba dōdō
goemandroe. Ba no moebōwōgō, 15
ero na owasa ibe'e aefa koemandroe
ba zato zamōsa nikoeroe, ha niha
zomasi ira. Ba so ehōra nikoeroe, sa- 16
faito, me loeo da'ō, Baraba dōinia.
Ba me owelo ira, ba imane ehōra 17
Filato : Hana zomasi ami, oe'-
efa'ō ehōmi, Baraba andrō, ba ma
Jesoe andrō, nifotōi Keriso ? Noa 18
sa i'ila, bōrō wa'afōehō dōdō, wa
labe'e ia ba dangania. Ba me doema- 19
dao ia ba dadaoma zangoehoeke,
ba ifatenge ehōnia fo'omania, ima-
ne : Bōi babaja niha satoelō andrō,
noa sa tefakao siba ndra'o, ba chō-
nia andrō, ba wangifi me owi. Ba la- 20
fawe'e zato ira ere seboea ba satoea
mbanoea andrō, ena'ō la'andrō Mba-

- raba andrō, ba ena'ō lafakiko Jesoe.
- 21 (*Halzin. 3, 13. 14.*) Ba hoemedē koemandroe, imane chōra : Ha niha zomasī ami oe'efa'ō chōmi, ba zi daroea andrō ? Ba lamane : Baraba andrō. Imane chōra Filato : Ba he oewisa chō Jesoc andrō, nifotōi Keriso ? Lamane fefoe : Niforōfa ! Ba imane : Ba hadia horōnia ? Ba monōnō we'aora, lamane : Niforōfa ! Ba me i'ila Filato, lō'ō manō manandrōsa, ba tedoe manō wagoeagoeasa, ba ihalō nidanō, isasai dangania, fōna zato, imane : Lō horōgoe ba ndro da'e ; mifaigi he miwisa. (*Moz. V. 21, 6 b. t. Sin. 26, 6.*) Ba latema linia niha sato fefoe, lamane : Jamōi ba hoeloema ndronia ba ba hoeloe ndraonoma. (*F. 23, 35. Halzin. 5, 28.*) Ba aefa da'ō, ba i'efa'ō chōra Mbaraba andrō, ba Jesoe, ba ifabōzi'ō ba ibe'e niforōfa. (*A. 27-30: Mar. 15, 16-19. Joh. 19, 1-3.*)
- 27 IV. Ba la'ohe ba gōdo Jesoe sara-dadoe goemandroe andrō, ba la'owoeloi chōnia zi sabari andrō fefoe.
- 28 Ba laheta chōnia noechania, ba lafobaroc ia baroe loeo sojo. Ba lalalaoe dakoela doi ba lafotakoela ia ba sara zoechoe labe'e ba dangania kambōlō, ba latoehi danō fōnania, la'o'aja ia, lamane : Ja'oegō, razo niha Jehoeda ? Ba ladidiloi ia, lahalō zoechoe no mege, ba lahare'ō ba hōgōnia. (*A. 31-44: Mar. 15, 20-32. Loek. 23, 26; 33-39. Joh. 19, 16-24.*)
- 31 V. Ba me no aefa la'o'aja ia, ba laheta chōnia mbaroe loeo andrō, ba lafoenoccha ia noechania, ba la'ohe ia misa, ba wamorōfa ja'ia.
- 32 Ba me mōi ira baero, ba faloecha ira niha, banoea Girene, Simoni dōinania, ba lara'oe da'ō, ba woloe rōfania. (*Heb. 13, 12. 13.*) Ba me laroe-gi naha andrō, sotōi Gologata — sokamoe'oe geloeaha — ba lafabadoegō chōnia nagoe nifaroeaka awōchoe, ba me no itandra, ba lō edōna
- ibadoe. (*Sin. 69, 22. Amaed. 31, 6.*) Ba 35 me no laforōfa ia, ba lafosasi noe-chania, fadahōdahō ira. (*Sin. 22, 19.*) Ba doemadao ira, manaro ja'ia ba 36 da'ō. Ba labe'e ja'wa hōgōnia mbōrō wa'amatenia, soera : „Jesoe da'e, 37 razo niha Jehoeda.” Ba laforōfa awōnia zamara'oe, daroea, samōsa ba gambōlō ba samōsa ba gabela. (*Loek. 23, 32. Jes. 53, 12.*) Ba lata- 39 ndra'waisi ia sanōrō, lafalichō ira, (*Sin. 22, 8*) ba lamane : He sanoc- 40 doegō osali andrō, ba sangotomosi ja'ia, si ha tōloe ngaloco, orifi ndra'-oegō, na Ono Lowalangi ndra'oegō ; ba ae tooe moroi ba rōfa andrō ! (*F. 26, 61 ; 4, 3. 6.*) Si manō gōi 41 ndra ere seboea, la'o'aja ia, awō zangila amachoita, awō zatoea mbanoea andrō, lamane : Niha bō'ō, 42 ba no i'orifi, ba tebai i'orifi ia. Razo Ndraono Gizeraēli ia, jamōi tooe iada'e moroi ba rōfa, ba mamati sa'ae ita chōnia. No fadoehoe dōdō- 43 nia chō Lowalangi, ba jamoe'efa'ō ia da'ō iada'e, na i'omasī'ō ia ; noa sa i'wa'ō : Ono Lowalangi ndra'o. (*Sin. 22, 9.*) Ba si manō gōi zamara'- 44 oe andrō, niforōfa awōnia, wanandra-waisi ja'ia. (*A. 45-56: Mar. 15, 33-41. Loek. 23, 44-49. Joh. 19, 28-30.*)
- VI. Ba i'otarai laloco, ba toballi 45 ogōmigōmi ba danō ma'asagōrō, iroegi labōzi tōloe. Ba so labōzi tōloe, ba 46 moe'ao Jesoe, eboea li, imane : Eli ! Eli ! lema sabachtani ? He Lowa- 47 langigoe ! He Lowalangigoe ! hana wa no d'ero-gō ndra'o ? geloeahania. (*Sin. 22, 2.*) Ba lamane ōsa, si so ba 48 da'ō, me larongo da'ō : Mogaoni Elija da'ō. (*F. 17, 10.*) Ba i'ane- 49 ma'ō fagohi zamōsa chōra, ihalō rabo, ifo'ōsi niro aisō, ibe'e ba mbalō zoechoe ba ifabadoegō chōnia. Ba 49 lamane tánō bō'ō : Bōi oea ! datafai-gi, na mōi Gelija, ba wangorifi ja'- 50 ia. Ba ifoeli moe'ao Jesoe, eboea li, 51 ba aetoe noso. Ba hiza, asika mba'- 51 aba'a andrō ba gosali, fahali, i'ota-

rai si ja'wa. noemalō mitoee, ba mo-
doeroedanō, fabali gara, (*Moz. II. 26,*
52 *31. Heb. 10, 19. 20*) ba teboka lewatō
ba oja zi maoso boto niha ni'amo-
ni'ō, si no mate, larōi lewatō, me no
53 aefa maoso Jesoe, mōi ira ba mba-
noea ni'amoni'ō andrō, ato zangila
54 ja'ira. Ba me la'ila ira koemandra
andrō ba awōnia sanaro Jesoe,
ndroeroe danō andrō ba hadia ia
fefoe, ba ata'oe sibai ira, lamane:
55 **Doehoe, Ono Lowalangī da'ō.** Ba
ato zi so ba da'ō ira alawe, samaigi-
maigi, moroi ba zarōee, si no molō'ō
Jesoe, moroi ba Galilaia, si no mōi
56 ngoningoninia; ira Maria, banoea
Magadala, ba Maria ina ndra Jako-
bo Josefo, ba ina nono Zebedaio a-
ndrō.

(*A. 57-61.: Mar. 15, 42-47. Loek.*
23, 50-55. Joh. 19, 38-42.)

57 VII. **Ba mafi ovi,** ba so niha so'-
ana'a, banoea Garimatia, Josefo
dōinia, si no mōi nifaha'ō Jesoe gōi.
58 Da'ō zi mōi ehō Wilato, manga-
ndrō boto Jesoe andrō. Ba i'oro'i'ō
59 Filato labe'e (*Moz. V. 21. 23*). Ba
ihal'ō mboto Josefo, i'olohoeni mœ-
60 ko si sōehi, ba ibe'e ba lewatō si
bohooe ehōnia, nifacharoe'ōnia ba
gara, ba ifagaōlō gowe seboea ba
mbawa lewatō andrō, ba mofanō ia.
61 (*Jes. 53, 9*). Ba so ba da'ō Maria a-
ndrō, banoea Magadala ba Maria
si samboea andrō, doemadao ira ba
gamaoedoe lewatō.

62 VIII. **Ba sara wongi aefa da'ō,**
me no aefa loeo wangehao andrō, ba
faloeccha ndra ere seboea ba farizaio,
63 ehō Wilato, (*Joh. 19, 14*). lamane:
He Toea, no itōrō tōdōma, wa no
i'wa'ō samaeloengoe andrō, me lō si
mate ia na: Na aefa tōloe ngaloeo,
ba maoso ndra'o; (*F. 16, 21; 17,*
64 *23*) andrō oro'i'ō, ena'ō latarogō le-
watō, irege tōloe ngaloeo, fa bōi mōi
nifahaōnia andrō managō ja'ia, ba
ma lamane dania ba niha: No ma-
so ia moroi ba ngai zi mate, ba tobali
'abōlōbōlō wamaeloengoe safoeria a-

ndrō, moroi ba zi fōfōna. Imane ehō- 65
ra Filato: Labe'e ehōmi zanaro;
mi'ae'e, mihaogō wanaro. Ba mōi 66
ira, lafotandro gowe ba lafatarogō'ō
lewatō ba zanaro no mege.

FAZA 28.

I. Femaoso Jesoe. La'a gana'a
sanaro andrō. III. P'angonasi nifa-
haōnia Jesoe.

(*A. 1-8: Mar. 16, 1. 2. 5-8. Loek.*
24, 5-9.)

I. **Ba ba zi bongi,** me no aefa loeo 1
sabatō, me aracha moloeo loeo mi-
goe, ba mōi Maria andrō, banoea
Magadala, awō Maria si samboea
andrō, mamaigi lewatō (*Joh. 20, 1*).
2 Ba hiza ziheoe sabōlōbōlō. No mōi
tooe mala'ika Zo'aja, moroi ba zoro-
go, mōi ia mameta gowe andrō, ba
3 idadaoui. Ba hoelō gari mbanoea wa-
maigira ja'ia, ba baroenia, ba no
afoesi, hoelō mbetoea. (*Hal. zin. 1,*
10). Ba manizinizi zanaro andrō, 4
fa'ata'oera ia ba tobali hoelō zi
5 mate ira. Ba hoemedede mala'ika a-
ndrō, imane ba ndra alawe andrō:
Bōi mi'ata'oe'fi! oe'ila sa, mi'aloeci
6 Jesoe andrō, niforōfa. Iō ja'ia ba
da'e; noa sa maoso ia, itōrō ni'wa'-
ōnia; mi'ae mifaigi naha andrō, ba
zi so ia mege. (*F. 12, 40; 16, 21*).
7 Ba mita'ita'i, mi'ae mi'wa'ō ehō ndra
nifahaōnia, wa no maoso ia moroi ba
ngai zi mate, ba hiza, mowaōwaō ia
8 ba Galilaia, ba da'ō mi'ila ia dania.
Hiza, no oe'wa'ō ehōmi. Ba la'ali'o'ō
9 ira, larōi lewatō, ata'oe ira, ba omoe-
so sibai dōdōra, fagohi ira, ba wa-
ngombaecha ba nifahaōnia. Ba hiza,
10 faloeccha ira Jesoe, ba imane ehōra:
Ja'ami! Ba la'ondrasi ia, lara'oe ga-
hena, latoehi danō fōnania. (*Sal. II.*
4, 27). Ba imane ehōra Jesoe: Bōi
11 mi'ata'oe'fi, mi'ae mi'wa'ō ba dalifoe-
sōgoe, ena'ō mōi ira ba Galilaia,
ba ba da'ō la'ilado dania. (*Joh. 20,*
17).

II. **Ba me mōi ira,** ba hiza zanaro 11

- ōsa, mōi ira mijomo ba mbanoea, ba la'ombacha'ō da'ō no mege fefoe chō ndra ere seboea. Ba faloecha ira, awō zatoea mbanoea andrō, mama-gōlō ira, ba labe'e gana'a sabōnō ba zaradadoe andrō, lamane : Mimane : No mōi ndra nifahaōnia andrō, ba zi bongi, no latagō ia, me no alaoe hōrōma. (F. 27, 64). Ba na tero-ngo chō goemandroe, ba ja'aga zi honogō ja'ia, ba lō mabe'e aboe andrō. Ba lahalō gana'a andrō, la'o'ō niwā'ō chōra. Ba si manō doeria andrō, ba Niha Jehoeda, iroegi ma'ōchō andre.
- 16 III. Ba mōi ba Galilaia nifahaō andrō, si felezara, ba hili andrō, niwā'ō Jesoe chōra. (F. 26, 32 ; 28, 7). Ba me la'ila ia, ba latoehi danō ; ba so zanoefa tōdō ōsa. (Loek. 24, 11). Ba i'ondrasi ira Jesoe, hoemedede ia chōra, imane : **Fefoe wa'abōlō andrō ba zoroego ba ba goeli danō, ba no moebe'e chōgoe.** (F. 11, 27. Loek. 10, 22. Joh. 13, 3. Fil. 2, 9. b. t.) **Mi'ae'e, mibali'ō nifahaō fefoe soi, wamajagō idanō ja'ira ba dōi Nama ba ba dōi Nono ba ba dōi Geheha ni'amoni'ō ;** (Mar. 16, 15. 16; 16. Hal. zin. 1, 8) **mifahaō ira ba wolo'ō fefoe hadia ia, niwā'ōgoe chōmi. Ba hiza, fao chōmi ndra'o, ero ma'ōchō, iroegi gamozoea gōtō danō andre.** (F. 18, 20. Joh. 14, 18.)

Soera doeria somoeso dōdō andrō

nisoera

MAREKO.

FAZA 1.

I. Halōwō Johane ; ha niha ia ; fangombachania, II. Tebajagō idanō Jesoe ba tetandraigō ; III. Ibōrōgō mamahaō ba Galilaia ba ikaoni chōnia nifahaō ; IV. mamahaō ia ba ma madōhō fōchō.

- 1 I. Bōrōta doeria somoeso dōdō andrō, chō Jesoe Kcriso.

(A. 2-8: Mat. 3, 1-12. Loek. 3, 1-9. 15-18. Joh. 1, 19-28.)

- 2 Si mane si so ba zoera zama'ele'ō andrō, „Hiza, oefatenge zinengegoe, sowaōwaō fōnaoe, sangehao lalamō”. (Mal. 3. 1.)

- 3 „Lizi'ao ba danō si mate: Mihaogō lala Zo'aja, mifadaja lalania!” (Jes. 40. 3.)

- 4 So Johane andrō, samajagō idanō,

ba danō si mate, mangombacha famajagō idanō andrō, ba wamalalini era'era, ba wangepa'ō horō. (Joh. 1, 6 b. t. Hal. zin. 19, 4). Ba mōi baero chōnia mbanoea Joedaia fefoe ba samba banoea Jeroezalema, ba lafabajagō'ō idanō ira ba Joridano, la'ombacha'ō horōra. Ba boe gondra mbaroe Johane, ba oeli za'wi mbōbō taloenia ; tamo gōnia, awō wē wani ba gatoea. Ba mangombacha ia, imane : So foerigoe dania zabōlō moroi chōgoe, ba ambō ndra'o chōnia, oefaōndrō ndra'o ba wanoto'ō bōbō mbadagahenia. (Hal. zin. 13, 25; 19, 4). Ja'o, ba idanō oebajagō chōmi ba Eheha ni'amoni'ō ibajagō chōmi dania. (Hal. zin. 1, 5.)

(A. 9-11: Mat. 3, 13-17. Loek. 3, 21. 22. Joh. 1, 31-34.)

9 II. Ba me loeo da'õ, ba so Jesoe, i'otarai Nazareta ba Galilaia, ifabajagõ'õ idanõ ia chõ Johane, ba
10 Joridano. (Loek. 2, 51.) Ba me mõi ia mija'wa moroi ba nida-
nõ, ba i'anema'õ i'ila tebokai mbanoea si ja'wa, ba mõi mitooe ba
11 chõnia Geheha, hoelõ marafadi. Ba so li moroi ba zoroego, imane :
„Onogoe omasiõ ndra'oegõ, wa'o-
masigoe ndra'oegõ.” (F. 9, 7.)

(A. 12-13: Mat. 4, 1-11. Loek. 4, 1-13.)

12 Ba i'anema'õ ifaroe ia Ehcha,
13 ba we'amõi ba danõ si mate. Ba õfa woeloe wonginia ba danõ si mate andrõ, ba itandraigõ ia Sata-
na; fao ia ba goetoc ndrõ'oe, ba ngoningonia mala'ika.

(A. 14, 15: Mat. 4, 12-17. Loek. 4, 14, 15.)

14 III. Ba aefa tekoeroe Johane andrõ, ba mõi ba Galilaia Jesoc, mangombacha toeria somoeso dõdõ andrõ, chõ Lowalangi, (F. 6, 17).
15 imane: **No iroegi inõtõ ba no a-hatõ mbanoea Lowalangi andrõ; mifalalini gera'erami ba mifati doeria somoeso dõdõ andrõ.** (Gal. 4, 4).

(A. 16-20: Mat. 4, 18-22. Loek. 5, 1-11.)

16 Ba me itõrõ zinga mba'wa Galilaia, ba i'ila Zimoni ba Andrea, talifoesõ Zimoni, si fakiri ba mba'wa. Toeka giri ira. Ba imane chõra Jesoe: Mi'-
17 o'õ ndra'o, ba oebali'õ sama'oe'oe niha ami. Ba i'anema'õ larõi giri,
18 la'o'õ ia. Ba me no mofanõ ia ma'ifoe, ba i'ila Jakobo, ono Zebedai, awõ dalifoesõnia Johane, ba doendraha gõi ja'wa, mamõnõ kiri ira.
19 Ba i'ancua'õ ikaoni ira; ba larõi namara Sebedai ba doendraha, awõ genoni, la'o'õ ia.

(A. 21-28: Loek. 4, 31-37.)

21 IV. Ba mõi ira mijomo ba Gafanaoema, ba i'anema'õ mamahaõ ia
22 ba zekola, ba loeo sabato. Ba toballi dõdõra ba wamahaõnia; no abõlõ ia wamahaõ ja'ira, ba tenga si mane

sangila amachoita andrõ. (Mat. 7, 28-29). Ba so ba da'õ ba zekola
23 chõra niha si so bechoe si ra'iõ, moe'ao ia, imane: Hadia ni'wa'õoe
24 chõma, Jesoe, banoea Nazareta? Ba wamakiko ja'aga mõi'õ? Ma'ila, ha niha ndra'oegõ; ni'amoni'õ andrõ chõ Lowalangi! (F. 5, 7).
25 Ba itena'wa ia Jesoe, imanc: Bõi hdehede sa'ae ba heta'õgõ chõnia!
26 (F. 9, 25 b. t.). Ba idõdõni niha andrõ bechoe si ra'iõ andrõ, moe'ao ia, eboea linia, ba ibeta ia chõnia.
27 Ba oi so wa'atobali dõdõra, dozi ira; faoma lamane chõ nawõra: Hadia da'õ? famahaõ si bohooe, ba so wa'abõlõ! ba mbechoe si ra'iõ gõi
28 ibe'e gorois, ba la'o'õ linia. Ba i'anema'õ hoemõngõ doeriania misa ba danõ Galilaia andrõ si fasoei, ma'asagõrõ.

(A. 29-34: Mat. 8, 14-17. Loek. 4, 38-40.)

Ba ladõlõ lira ba nomo ndra Simoni
29 Andrea, la'otarai zekola, fao ndra Jakobo Johane. Ba no so tooe ba zalo
30 matoea Zimoni, ira alawe, achõmõ, fa'aochoe, ba la'anema'õ la'ombacha'õ chõnia. Ba mõi ia chõnia, ira'-
31 oe danga, ifaza'wa, ba dõhõ wa'aoeoc, ba mõi ia ngoningonira. Ba me bongi, me aechoe loeo, ba
32 la'oe chõnia fefoe zofõchõ, awõ zobechoe. Ba samba banoca manõ
33 ira, oi owoelo baolajama. Ba ato nifadõhõnia fõchõ, oja ngawalõ wõ-
34 chõ, ba oja ifofanõ bechoe. Ba lõ itebe ba mbechoe andrõ moehede ira, me no la'ila, ha niha ia. (Mar. 3, 11, 12. Hal. zin. 16, 17, 18.)

(A. 35-39: Loek. 4, 42-44.)

Ba mahemoloe õ, me lõ moloe
35 na, ba maoso ia, mõi ia baero, isa'wa zi lõ nihaniha, mangandrõ ia ba da'õ. Ba la'o'õ ia Simoni
36 ba awõnia, ba lasõndra ia, ba lamane chõnia: Oi dozi la'aloei
37 ndra'oegõ. Ba imane chõra: Datasa'wa misa mbanoea sahatõ, ena'õ mangombacha ndra'o ba da'õ gõi;
38

da'ō sa danigoe we'amōi. (*Jes. 61, 1*). Ba mōi ia mangombacha ba zekola chōra, ba danō Galilaia ma'asagōrō, ba ifofanō mbechoe.

(*A. 40-45: Mat. 8, 1-4. Loek. 5, 12-15.*)

- 40 Ba i'ondrasi ia soboe aeri, mangandrō chōnia, ibalōdoehini danō, imane chōnia : Na edōna ndra'oegō,
- 41 ba ō'ila dōfadōhō wōchōgoe. Ba ahachō dōdōnia, i'oro'ō dangania, itoefa, imane : Edōna ndra'o, ja-
- 42 dōhō ! Ba i'anema'ō aheta mbooe
- 43 aeri andrō chōnia, dōhō. Ba ifeta'-
- 44 oe, i'anema'ō ifofanō, imane chōnia : Faigi, fa bōi ō'ombacha'ō hadia ia, gofoe fa dōchō ; ba ae'e sa, oroma'ō ndra'oegō chō gere ba be'e game'ela andrō, ba wa'aheta wōchōoe andrō, ni'oro'i'ō Moze, famadoehoe'ō chōra.
- 45 (*Moz. III. 14, 2 b. t.*) Ba me mōi ia baero, ba ibōrōtaigō i'ombacha'ō, iforege, ifahōngō doeria andrō. Tobali tebai sa'ae i'oroma'ō ia Jesoe, we'amōi ba mbanoea misa ; baero, ba naha si lō nihaniha, soso ia, ba la'ondrasi ia, moroi ba zi fasoei fefoe. (*F. 7. 36*).

FAZA 2.

I. Ifadōhō Jesoe zi mate dambai ; II. ikaoni Mataio andrō ; III. iboe'a ba hoeloe nifahaōnia, wa lō mamoni ira, IV. awō wa ladōdōni lai wache ba loeo sabato'.

(*A. 1-12: Mat. 9, 1-8. Loek. 5, 17-26.*)

- 1 I. Ba lō ara si'ai, ba ifoeli mōi ia ba Gafanaoema, ba terongo, wa
- 2 no so ia jomo. Ba ato zowoelo chōnia niha, tobali ambō nahara, he baolajama, ba itoeriagō chōra daroma li. Ba la'ohe chōnia zi mate dambai ;
- 3 daōfa zangosa'ō. Ba me lō lalara chōnia, ba wa'ato niha, ba labokai zagō, ba zi so ia. Ba me no latōla'ō, ba ladada gaso andrō, naha zi mate
- 4 dambai andrō. Ba me i'ila wamatira Jesoe, ba imane chō zi mate dambai andrō : No te'efa'ō chōoe horōoe,

onogoe. Ba so zangila amachoiita 6
ōsa, sidadao ba da'ō, ba lamane 7
dōdōra : Hadia, wa imanō da'ō ?
Mangaohangaoha ! Ha niha zangila
mangefa'ō horō, baero zi ha samōsa
andrō, Lowalangi ? (*Sin. 32, 5; 130,*
4. Jes. 43, 25 ; 44, 22). Ba i'anema'ō 8
i'ila Jesoe tōdōnia, wa no si manō
gera'era dōdōra, ba imane chōra :
Hadia wa si manō gera'era dōdōmi ?
(*Joh. 2, 25*). He zaoha ira, fangoe- 9
ma'ō chō zi mate dambai andrō : No
te'efa'ō chōoe horōoe ? ba ma fan-
goema'ō : Faoso, faza'wa gasomō
ba ofanō ? Ba ena'ō mi'ila, tola i'e- 10
fa'ō horō ba goeli danō Ono Niha, ba
imane chō zi mate dambai andrō :
Da'ō niwa'ōgoe chōoe : faoso, faza'wa 11
gasomō ba foeli'ō chōmi ! Ba mao- 12
so ia, i'anema'ō ifaza'wa gasonia
ba mōi baero, oi anehe ira ; tobali
ahōlihōli dōdōra fefoe, lasoeno Lo-
walangi, lamane : Lō irai ta'ila zi
manō !

(*A. 13-17: Mat. 9, 9-13. Loek. 5, 27-32*).

Ba ifoeli mōi ia baero ba zinga 13
mba'wa, ba la'ondrasi ia niha sato
fefoe, ba ifahaō ira.

II. Ba me itōrō, ba i'ila Lewi, 14
ono Galifaio, sidadao ba naha wane-
ma beo. Ba imanechōnia: O'ō ndra'o.
Ba maoso ia, i'o'ō. Ba me manga ia 15
ba nomo da'ō, ba ato zanema beo ba
seboea horō, si manga awō Jesoe ba
awō nifahaōnia ; ato sa ira zolō'ō
ja'ia. Ba me la'ila sangila amachoiita, 16
farizaio, manga ia awō zanema beo
ba awō zeboea horō, ba lamane ba
nifahaōnia : Hadia, awō zanema beo
ba awō zeboea horō manga ia ? (*Loek.*
15, 1. 2). Ba me irongo Jesoe, ba 17
imane chōra : Tenga ba zabōlō mo-
goena zame'e daloedaloe, ba zofō-
chō mogoena ia. **Tenga ba wogoani
satoelō mōi ndra'o, no ba wogaoni
si so horō mōido.** (*Kor. I. 1, 26 b. t.*
Hes. 33, 11).

(*A. 18-22 : Mat. 9, 13-17. Loek.*
5, 33-39.)

18 III. Ba no samoni ba gō nifahaō
 Johane ba nifahaō warizaio, ba
 mōi ira chōnia, lamane : Hana wa
 mamoni ba gō nifahaō Johane, awō
 nifahaō warizaio, ba lō mamoni ba
 19 gō nifahaōmō ? Ba imane chōra Je-
 soe : Hadia, la'ila mamoni ba gō si
 mōi ba walōwa, fatoea awōra zango-
 waloe ? Tebai mamoni ba gō ira, fa-
 20 toea so zangowaloe, awōra. Ba iroe-
 gi ba'wa dania, ba aheta chōra za-
 ngowaloe, ba awena mamoni ba gō
 21 ira, na ba'wa da'ō. Lō sambalo baroe
 satoea balobalo si bohooe, ba na
 imanō, ba atika mbaroe satoea a-
 ndrō, ba zinga mbalobalo, ba abō-
 22 lōbōlō zatikaniana. Ba lō solaoe agoe
 si bohooe ba naha satoea, ba na la-
 laoe, ba itika'ō naha andrō agoe, ba
 tekiko nagoe, fabaja naha.
 (A. 23-28: Mat. 12, 1-8. Loek. 6, 1-5).

23 IV. Ba me itōrō nowi, me loeo
 sabato, ba labōrōtaigō nifahaōnia
 ladōdōni lai wache si fatimba ba
 24 lala. Ba lamane chōnia farizaio,
 Hiza, hana wa lalaoe ba loeo sabato
 25 zi lō tola ? Ba imane chōra : Hadia,
 lō mirai mibaso nilaoe Dawido, me
 mogoena chōnia ba me olofo ia,
 26 ba awōnia fao? (Sam. I. 21, 6). Me
 mōi ia ba nomo Lowalangi, me ere
 seboea Gabiataro, me i'ā roti nifai-
 gifaigi andrō, si lō tola i'ā niha bō'ō,
 27 baero gere, ba me ibe'e gōi ba nawō-
 nia fao. (Moz. II. 29, 32). Ba imane
 chōra : Bōrō niha, wa so zabato, ba
 tenga bōrō zabato, wa so niha.
 28 (Moz. V. 5, 14). Tobali So'aja sabato
 gōi Nono Niha.

FAZA 3.

I. Ifadōhō Jesoe zi mate tanga.

II. Mōi ia ba zinga mba'wa, mama-
 dōhō fōchō ia ba da'ō. III. Itoetoe-
 joe zingē andrō, si felendroea. IV.
 Iboe'a ba hoeloenia, me latandra-
 wāisi ia farizaio. V. Ina Jesoe ba
 talifoesōnia.

(A. 1-6 : Mat. 12, 9-14. Loek.
 6, 6-11).

1 I. Ba ifoeli mōi ba zekola. Ba so

ba da'ō niha si no mate tanga, si sara.
 Ba lafaigifaigi ia, na ifadōhō ba loeo 2
 sabato, ba wangadoeogō ja'ia. Ba 3
 imane ba niha andrō, si no mate
 tanga : Faoso, ae ba da'e ! Ba imane 4
 chōra : Hadia, tola lalaoe zi sōchi ba
 loeo sabato, ba ma si lō sōchi, tola
 la'orifi niha, ma laboenoe ? Ba lō
 hedehedera. Ba ifaigi ira, fasoei, mo- 5
 fōnoe ia, aboe dōdōnia ba wa'abe'e
 dōdōra, ba imane ba niha no mege :
 Oro'ō dangaoe ! Ba i'oro'ō, ba dōhō
 wōchō dangania.

II. Ba ladōlō ira baero farizaio, 6
 mamagōlō ira ba zi faofao chō He-
 rode, ba chōnia andrō, ba wamoenoe
 ja'ia. (Mat. 22, 16). Ba iheta ia Je- 7
 soe, awō nifahaōnia, isa'wa mba'wa,
 ba ato niha solo'ō ja'ia, banoea Ga-
 lilaia ba banoea Joedaia, ba banoea 8
 Jeroezalema ba banoea Gidoemaia
 ba moroi ba zi tambai Joridano ba
 moroi ba zi fasoei Diro ba Sidona,
 ato niha, me larongo nilaoenia
 fefoe, ba la'ondrasi ia. Ba i'wa'ō ba 9
 nifahaōnia, ena'ō lahōnagō lafaigi
 doendraha chōnia, ba wa'ato niha,
 fa bōi langōgō ia. Ato sa nifadōhō- 10
 nia fōchō, toballafadege ira chōnia
 dozi si so safōchō, ba wombambaja
 ja'ia. (Loek. 6, 18 b. t. Mat. 14, 36).
 Ba bechoe si ra'io andrō, na la'ila ia, 11
 ba latoehi danō, fōnania, moe'ao ira,
 lamane : Ono Lowalangi ndra'oegō !
 (F. 1, 24, 34. Loek. 4, 41). Ba itena- 12
 wā sibai ira, fa bōi la'ombacha'ō
 ia. (Mat. 12, 16).

(A. 13-19 : Mat. 10, 1-4. Loek.
 6, 12-16).

III. Ba mōi ia ba hili, hoemede 13
 ia ba zomasi ia, ba la'ondrasi. Ba 14
 i'oniagō zi felendroea, ena'ō awōnia
 ira ba ena'ō ifatenge ira ba wango-
 mbacha ; (Mat. 10, 5) ; ena'ō tetehe 15
 chōra wamofanō bechoe andrō. I'o- 16
 niagō zi felendroea andrō, ibe'e tōi
 Zimoni andrō Wetero, awō Jakobo, 17
 Zimoni Zebedai, ba Johane, talifoesō
 Jakobo, ba ibe'e tōi zi daroea andrō
 Mboaneregesi, — ono we'oegoe'oegoe

mbanoea geloeahania ; — (*Loek. 9, 54*); ba Andrea ba Filifo ba Batolomaio ba Mataio ba Toma ba Jakobo, ono Galifaio andrō, ba Tadaio, ba 19 Simoni Kananaio, ba Joeda, banoea Kariota, si manga mbōlinia andrō. 20 Ba mōi ia jomo. Ba owelo zoei niha sato, tobali tebai na i manga ira. 21 (*F. 6, 31*). Ba me larongo da'ō talifoesōnia, ba mōi ira mondra'oe ja'ia, noa sa owōhō ia, la'wa'ō. (*Mat. 12, 24-32; Loek. 11, 14-23*).

(*A. 22-30; Mat. 12, 24-32. Loek. 11, 14-23*).

22 IV. Ba lamane sangila amachoiita andrō, si no mōi mitooe moroi ba Jeroezalema: No so ehōnia Mbelesebe, ba moroi ba zala'wa mbechoe andrō, wa ifofanō mbechoe. (*Joh. 8, 23 48 b. t.*). Ba ifaloecha'ō ira, i'va'ō ehōra gamaedola, imane: He wisa 24 ifofanō Zatana Satana? Ba na fabali dōdō nōri, ba tebai aro nōri andrō. Ba na fabali dōdō zi sangambatō, ba lō faehai zi samba omo 26 andrō. (*Mat. 12, 27*). Ba na no ila'wa ia Satana ba na doea dōdōnia, ba lō 27 faehai, awai sa'ae. Lō'ō sa sangila mōi baomo ba nomo zabōlō, ba woraboe gamagamania, na lō ihōnagō ibōbō zabōlō andrō, ba awena iraboe hadia ia ba nomonia. (*Loek. 11, 21*). 28 Si ndroehoe ni'va'ōgoe chōmi, fefoe ngawalō horō andrō, ba tebe'e aefa ba nono niha; he fanandra'wa andrō, ha wa'oja wanandra'wara, (*Loek. 12, 29 10*) ha na so zanandra'waisi Eheha ni'amoni'ō andrō, ba lō fangefa chōnia, gōtō wa'ara dania; iloe'i horō 30 andrō, gōtōgōtō wa'ara. — Me la'wa'ō: „Sobehoe ia, bechoe si ra'iō.” (*Joh. 10, 20*).

(*A. 31-35; Mat. 12, 46-50. Loek. 8, 19-21*).

31 V. Ba so ninania ba ira talifoesōnia, no so baewali ba lafatenge chōnia, lafahede'ō ehōnia. Ba no lafasoei ia wedadao niha sato. Ba lamane ehōnia: Hiza, no so baero ninaoe ba ira talifoesōe matoea ba

ira talifoesōe alawe, la'aloei ndra'oegō. Ba itema lira, imane: Ha niha 33 ninagoe, ba ha niha dalifoesōgoe? Ba ifachōlō ia, ifaigi zi tefasoei ja'ia 34 si dadao, ba imane: Hiza ninagoe ba talifoesōgoe. Selo'ō somasi Lowalangi, da'ō dalifoesōgoe matoea ba talifoesōgoe alawe ba inagoe.

FAZA 4.

Amaedola : I. Samazaewe tanōmō.

II. Fa'amanōi zinanō. III. Lada.

IV. Ihonogō mbade Jesoe.

A. 1-25 : (Mat. 13, 1-23. Loek. 8, 4-18).

I. Ba ifoeli ibōrōtaigō mamahaō, 1 ba zinga mba'wa. Ba ato sibai zowoe lo ehōnia niha, tobali mōi ia ba nowo, moedadao ia, ba nidanō ja'wa, ba ba mbewe nidanō so niha sato fefoe, baene. Ba ifahaō ira, oja ilaoe amaedola, ba imane ehōra ba wama- 2 haōnia andrō: Mifondrondrongo! Hiza, mōi baero zamazaewe tanō- 3 mō zinanō, ba wamazaewe tanōmō andrō; ba tobali, ba wamazaewe andrō, 4 ba so ōsa zi gōna ba lala; ba so wofo, ba la'ā. Ba so ōsa zi gōna ba 5 zokara, ba zi lō abōlō tanō ehōnia, ba i'anema'ō motalinga, me lōawe'e we'e danō ehōnia. Ba me no toemboe 6 loe, ba asoso ia ba aleoe, bōrō wa lō wā'ania. Ba so ōsa zi gōna ba gota- 7 loa ndroi, ba manōi ndroi ba iboenoe, ba lō boea. Ba so ōsa zi 8 gōna ba danō si sōehi andrō, ba mowoea, motalinga ba manōi, so zowoea si ōnō, zamba jōoe, so zi felendroea ba so zi doea woeloe. Ba 9 imane: Si so tōgi dalinga ba wamondrongo, ba jamoefondrondrongo! Ba me no mofanō niha, ba lasofoe 10 ehōnia si fao chōnia, awō zi felendroea, ba gamaedola andrō. Ba 11 imane ehōra: Chōmi no moebe'e zi tobini andrō, he wisa mbanoea Lowalangi, ba ba ehōra si so baero andrō, ba oi ba gamaedola larongo,

12 ena'ō anehe hōrōra. ba
 13 lō'ō zoei la'ila, ba la-
 rongo tōgi dalingara, ba
 14 lō'ō zoei aboto ba dōdōra,
 fa lō lafoeliira ba fa lō
 15 tebe'e ae fa ehōra horōra.
 16 (*Jes. 6, 9, 10*). Ba imane ehōra:
 Lō mi'ila geloeaha gamaedola andrō,
 17 ba he moroi aboto ba dōdōmi ga-
 maedola soja? Taroma li nifazaewe
 18 zamazaewe tanōmō andrō. Ba da'ō
 19 zi so ba lala andrō: tefazaewe daro-
 ma li, ba na larongo, ba i'anema'ō
 20 so Zatana andrō, ba iheta daroma
 21 li andrō, nifazaewe ba dōdōra. Ba
 22 si manō nifazaewe ba danō sokara
 23 andrō, da'ō ira: i'anema'ō lafonaha
 24 daroma li, na larongo, omeso dō-
 25 dōra, ba lō wā'ania ba dōdōra,
 niha samangōrō li ira, dania, na
 so wamakao, ba ma folohi, ba
 daroma li andrō, ba i'anema'ō la-
 foeli foeri. Ba bō'ō nifazaewe ba go-
 taloea ndroi: da'ō ira, si no ma-
 mondrongo taroma li, ba fatewoe
 wa'aboe dōdō andrō ba goeli danō ba
 famaeloengoe andrō, ba gana'a, ba
 hadia ia gisō'isō bō'ō, ba iboenoe da-
 roma li andrō, ba tobali lō boea.
 20 (*F. 10, 23*). Ba da'ō nifazaewe ba da-
 nō si sōchi andrō: samondrongo ta-
 roma li ba samonaha ja'ia ba so-
 woea; so zi ōnō, zamba jōoe, so zi
 felendroea ba so zi doea woeloe.
 21 (*Joh. 18, 57*). Ba imane ehōra: Ha-
 dia, andrō so wandroe, ena'ō tabe'e
 barō doemba jōoe, ba ma barō wa-
 rate? Tenga andrō so ia, ena'ō ta-
 be'e ba naha wandroe ja'wa? (*Mat.*
 22 *5, 15. Loek. 11, 33*). Lō'ō sa hadia ia
 zi tobini, na tenga ba wama'ele'ō
 ja'ia dania, ba lō hadia ia zi lō oro-
 ma, ha ba wangoroma'ō ja'ia dania.
 23 (*Mat. 1, 6*). Na so zi so tōgi dalinga
 ba wamondrongo, ba jamoefondrō-
 ndrongo! Ba imane ehōra: Mitō-
 ngōni nirongomi! Soe'asoe'a ni'a-
 noe'a'ōmi, la'anoe'a'ō ehōmi, ba la-
 dooe'ō na ehōmi. (*Mat. 7, 2. Loek. 6,*
 25 *38*). Ba zi so, ba tebe'e na, ba ba zi

lō'ō, ba teheta gōi hadia zi so ehōnia.
 (*Mat. 13, 12*).

II. Ba imane: Si mané mbanoea 26
 Lowalangi andrō, hoelō na itibo'ō ba
 danō danōmō zinanō niha. Ba mōrō 27
 ia ba maoso, bongi ma'ōehō, ba mota-
 linga danōmō andrō ba manōi, lō'ō
 sa i'ila, (*Sim. 127, 2*), mowoea manō 28
 danō, ha ja'ia, ōfōna dōla, awena
 ngalai, awena zi ndroehoe nōsi ba
 ngalai. Ba na basitō, ba i'anema'ō 29
 ifatenge zamasi, me no iroegi famasi.
 (*A. 30-34: Mat. 13, 31. 32. 34.*
Loek. 13, 18. 19).

III. Ba imane: Hadia tabe'e 30
 famaedo mbanoea Lowalangi a-
 ndrō? Ba heza tahalō gamaedolania?
 Hoelō mboea lada, si no fondrege zi- 31
 de'ide mboea zinanō, na tefazaewe
 ba danō. Ba na no moefazaewe ia, ba 32
 manōi ba tobali ehoea moroi ba nga-
 walō goelegoele fefoe ba modaha se-
 boea ia, tobali la'ila mangazoeni ba
 loemōnia fofō, si so ba daloc mbanoea.
 Ba oja ngawalō gamaedola si manō 33
 ilaoe ehōra, wamahaō ja'ira; ifaigi
 zi tola lafondronrongo. Lō'ō sa hoe- 34
 hoeonia ehōra, si tenga amaedola. Ba
 chō nifahaōnia i'ombacha'ō geloe-
 aha fefoe, ba zi ha ja'ira.

(*A. 35-41: Mat. 8, 18. 23-27.*
Loek. 8, 22-25.)

IV. Ba me leoe da'ō, me tánō owi, 35
 ba imane ehōra: Mōi ita nijefo.
 Ba me no lafofanō niha sato, ba 36
 la'ohē manō ia haowo; ba so zi fao
 ehōnia owo bō'ō. Ba ilaboe bade sa- 37
 be'e ba ihawoei nowo doeloe, tobali
 aboeso sa'ae idanō. Ba no so ia ba gi'o, 38
 mōrō, no manandraja ia. Ba lasoe-
 soegi ia, lamane ehōnia: He sama-
 haō! hadia, lō ba dōdōoe, na tekiko
 ita? Ba maoso ia ba itenawa nangi 39
 ba imane ba ndroeloe: Bōi hedehe-
 sa'ae, honogō'ō! Ba tebato nangi,
 ba tobali ahono sibaī. (*F. 6, 51*). Ba 40
 imane ehōra: Hadia wa ada'oeda'oe
 ami si manō? Hana wa lō famati
 ehōmi? Ba ata'oe sibaī ira, ba fao- 41
 ma lamane ehō nawōra: Ha niha

da'õ, wa lafondrondrongo gõi linia
angi ba doeloe ?

FAZA 5.

I. Famofanõ bechoe. II. Fama-
dõhõ fõchõ ndra alawe sendro taloe.
Fanoesoegi ono Ja'iro andrõ.

(A. 1-20 : Mat. 8, 28-34. Loek.
8, 26-39.)

- 1 I. Ba laroege zi tambai mba'wa,
- 2 danõ Gerasa. Ba ha ihoendragõ da-
nõ, moroi ba nowo, ba i'anema'õ i'o-
ndrasi ia niha, soroi lewatõ, si so
- 3 bechoe si ra'iõ. Ba lewatõ sosõ
ia, ba lõ sangila, mamõbõ ja'ia, he
- 4 rate wamõbõ. Noa sa asese tebõbõ
ia bõbõ gahe ba rate danga, ba i'e-
toe'õ rate danga ba irecha mbõbõ
gahe andrõ, ba lõ sangila mola'wa
- 5 ja'ia. Ba ha lewatõ sosõ ia ba ha
hili, lõ mamalõmalõ, bongi ma'õ-
chõ, moe'ao'ao ia ba i'olobigõ chõ-
nia gara. Ba me i'ila Jesoe, moroi ba
- 6 zarõoe, ba fagohi ia, itoehi danõ fõ-
nania, moe'ao ia, eboea sibaì li,
7 imane : Hadia ni'wa'õoe chõgoe,
Jesoe, Ono Lowalangi Fondrege
Zala'wa ? Oebe'e ba hõloe ndra'oegõ,
chõ Lowalangi, fa bõi õfakao ndra'o!
- 8 (F. 1. 24). Imane sa chõnia : Beta'õ-
gõ bechoe si ra'iõ, rõi niha andrõ! Ba
- 9 isofoe chõnia : Hadia dõioe? Ba ima-
ne chõnia : Liwoe dõigoe ; me no ato
- 10 sibaì ndra'aga. Ba iforege wanga-
ndrõ chõnia, ena'õ lõ ifofanõ ira, lõ
- 11 iheta ira ba danõ andrõ. Ba so ba
da'õ ba gahe hili mbawi, sambawá,
12 nikoebaloi, oja sibaì. Ba la'andrõ
chõnia, lamane : Fatenge ndra'aga
ba mbawi andrõ, ena'õ mabe'e na-
13 hiana ira. (Loek. 8, 31). Ba itehe
chõra. Ba laheta ira bechoe si ra'iõ
andrõ, lasa'wa mbawi andrõ. Ba lati-
bo'õ ira ba mba'wa bawi si sambawá
andrõ, moroi ba zanaere, mato doea
- 14 ngahõnõ, ba alõmõ ba da'õ. Ba mo-
loi goealora, la'ombacha'õ jomo ba
mbanoea ba ba halama misa ; ba
- 15 mõi ira moefaigi, he wisa. Ba laroege
Jesoe ba la'ila zi so bechoe andrõ, no

doemadao, no monoecha, no taja
wa'owõhõ, si so liwoe andrõ no mege,
ba ata'oe ira. Ba sangila mege, ba 16
la'ombacha'õ chõra, he wisa mege
ba zobechoe andrõ, ba hadia ia ba
mbawi andrõ. Ba labõrõtaigõ la'a- 17
ndrõ chõnia, ena'õ iheta ia ba danõ-
ra. Ba me mõi ia baowo, ba i'andrõ 18
chõnia sobecheo andrõ mege, ena'õ
fao ia chõnia. Ba lõ i'ohe, imane sa 19
chõnia : Foeli'õ jomo chõmi, ba o-
mbacha'õ chõra, ha wa'eboea wano-
lo Zo'aja ja'oegõ ba fa'ahachõ dõdõ- 20
nia ndra'oegõ. Ba mõi ia, ibõrõtai-
gõ i'ombacha'õ ba zi foeloe banoea,
ha wa'eboea wanolo Jesoe ja'ia ba oi
ahõlihõli dõdõra.

(A. 21-43 : Mat. 9, 1. 18-26.
Loek. 8, 40-56.)

II. Ba me no iroegi si jefo Jesoe, 21
ba nowo, ba owoelo chõnia niha, ato
sibaì ; ba no so ia ba mbewe mba'wa.
Ba so zamõsa, satoea zekola, Ja'iro 22
dõi, ba me i'ila ia, ba itoehi danõ
fõnania, iforege wangandrõ chõnia, 23
imane : Torege chõ nonogoe alawe,
ena'õ mõi'õ ba õtoefa ia tangaoe,
ena'õ abe'e ba cna'õ aeri. Ba mõi 24
ia, fao ia chõnia. Ba la'õ'õ niha, ato
sibaì ; fadege ira chõnia. Ba so ndra 25
alawe, sendro taloe, no mewele-
ndroea fache wa'ara, no erege 26
sibaì dõdõnia ba zodaloealoei, no
ato, ba no ahoi ibe'e gana'ania, ba
lõ si to'ila, no itoegoe abõlõbõlõ 27
na i. Ba me irongo da'õ chõ Jesoe,
ba mõi ia, ba hoenõ niha, moroi foe-
ri, ibabaja mbaroenia. Imane : He 28
ha baroenia oebabaja, ba aoerido.
(F. 6, 56). Ba i'anema'õ otoefo ndro 29
andrõ chõnia, ba to'ila ba nõsinia,
wa no dõhõ wamakao andrõ chõnia.
Ba i'anema'õ i'ila Jesoe, ba chõnia, 30
wa no aheta chõnia wangabõlõ a-
ndrõ, ba ibali'õ ia ba hoenõ niha,
imane : Ha niha zombambaja baroe-
goe. (Loek. 6, 19). Ba lamane chõnia 31
nifahaõnia : O'ila wa fadege chõoe
niha, ba õmane : Ha niha zomba-
mbaja ja'o? Ba ifachõlõ ia, wamaigi 32

33 solaoe da'ō. Ba ata'oe ndra alawe no mege, manizinizi, me no i'ila, he wisa chōnia, ba mōi ia, itoehi danō fōnania, i'ombacha'ō he wisa zi
 34 ndroehoenia fefoe. Ba imane chōnia : He onogoe, no i'orifi ndra'ogō famatimō andrō ; foeli'ō, ja'ohahaoe dōdōoe ba jadōhō wamakao andrō chōoe ! (*F. 10, 52*).

35 III. Ba me mochede ia na, ba so zingee zatoea zekola no mege, lamanc : No mate nonooc ; hadia wa
 36 ofakao na zamahaō andrō ? Ba i'osilōmoerongogō Jesoe niwā'ōra andrō, imane chō zatoea zekola a-
 37 ndrō : Bōi ata'oe fi, amati manō. Ba lō itehe fao chōnia niha, ha Fetero ba Jakobo ba Johane, talifoesō Ja-
 38 kobo. Ba laroe gi jomo ba nomo zatoea zekola andrō, ba i'ila wagoea-
 39 goeasa andrō, awō ze'e, awō zange'esi, wa'abōlōbōlō. Ba mōi ia jomo, imane chōra : Hadia wa fagoea-
 40 goea ami ba hadia wa mege'ege ? Tenga si mate nono andrō, si mōrō.

40 (*Joh. 11, 11*). Ba la'igi'igi'ō ia. Ba ifofanō ira tooe, fefoe, ba i'ohc nama nono no mege ba inania ba awōnia andrō, mōi ia si bacha, ba si zo ono
 41 andrō. Ba ira'oe danga nono, imane chōnia : Talita koemi ! Faoso ono alawc, oe wā'ō chōoe ! geloeahania.

42 (*Loek. 7, 14*). Ba i'anema'ō maoso nono alawe andrō ba mowaōwaō ; so sa mewelendroea fache wa'eboania.

43 Ba i'anema'ō tobali sibai dōdōra. Ba i'abe'e'ō linia wangoema'ō chōra, ena'ō lō irongo da'ō niha, ha niha ia ; ba iwā'ō, ena'ō labe'e gō nono andrō. (*F. 1, 44 ; 7. 36*).

FAZA 6.

I. Mamahaō Jesoe ba Nazareta. II. Ifatenge zingee andrō. III. Famoenoee Johane andrō. IV. Fame'egō ba niha, si lima ngahōnō. V. Mowaōwaō ba goeli mba wā Jesoe. VI. Famadōhō fōchō.

(*A. 1-6 : Mat. 13, 54-58. Loek. 4, 16. 22-24.*)

1 I. Ba mofanō ia ba da'ō. Ba iroe-

gi mbanoeara ba la'o'ō ia nifahaōnia. Ba me loeo sabato, ba ibōrōgō mamahaō ja'ira ba zekola. Ba tobali dōdō zato, samondrongo, lamane : He moroi da'ō chōnia, ba hadia wa'atoeatoea andrō, nibe'e chōnia ? ba tandra si mane da'ō, nifazōchinia tangania ? Tenga toeka andrō, ono Maria andrō, tenga talifoesō ndra Jakobo, Jose, Joeda, Simoni ? Ba talifoesōnia alawe andrō, ba tenga ba da'e chōda so ? Fatocwoe sa'ae ia chōra. Ba imane chōra Jesoe : Lō te'ositengagō zama'ele'ō, na tenga ba mbanoeara ba na tenga ba zahatō chōnia ba moroi jomo chōra. Ba tebai ifazōchi dandra ba da'ō, hadia ia, ha ma'ifoe zofōchō itoea tanga, ifadōhō wōchō. Ba ahōlihōli dōdōnia ba wa lō mamati ira. Ba itōrō misa mbanoea si fasoci, mamahaō ia.

(*A. 7-13 : Mat. 10, 1. 9-15. Loek. 9, 1-6 ; 10, 4-12*).

II. Ba hoemede ia ba zi felendroea, ibōrōtaigō ifatenge ira, daroedaroea, itehe chōra wamofanō bechoe si ra'iō. Ba i'oroi'ō chōra, bōi la'ohc hadia ia ba lala, ha si'o. Bōi la'ohc roti, bōi la'ohc mbola ba bōi kefe ba mbōbō taloe (*Mat. 10, 10*) (ba mobadagahe sa) ba bōi doea gōrō mbaroera. Ba imane chōra : Ba zi mōi ami jomo, ba da'ō mi'ia gō, irege mofanō ami ba da'ō. Ba na so mbanoea, si lō mama'amōi jomo ja'ami ba si lō samondrongo limi, ba miheta ami ba da'ō, mi'anotogō gawoegawoc ba gahemi, ba wamadoehoe'ō chōra. Ba mofanō ira mangombacha, lamane : Mifalalini gera'era ! Ba oja lafofanō bechoe ba ato zofōchō labajoini fanicha, lafadōhō wōchō. (*Jak. 5, 14*).

(*A. 14-29 : Mat. 14, 1-12. Loek. 9, 7-9*).

III. Ba irongo razo Herode ; noa sa tetoeria dōinia. Ba imane : No maoso Johanc andrō, samajagō idanō, moroi ba ngai zi mate, andrō so chōnia wa'abōlō andrō. Ba so zangoe-

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

- ma'ō, Elija ; ba so, ba sama'ele'ō
 16 la'wa'ō; hoelō zama'ele'ō andrō fōna,
 samōsa. (*F.* 8, 28). Ba me irongo
 Herode, ba imane : Johane andrō,
 nifa'e'wa'ōgoe bagi, da'ō zi no maoso.
 17 Noa sa ifatenge Herode, no ifara'oe'
 Herode, no labōbō ba goeroenga,
 bōrō Herodia andrō, fo'omo dalifocō
 18 Herode. Noa sa i'wa'ō Johane chō
 Herode : Lō tola so chōoe wo'omo
 19 dalifocōoc. Ba no afōchō dōdō Hero-
 dia andrō chōnia, iboenoe ena'ō, ba
 20 tebai. Noa sa ata'oe Herode Johane,
 me no i'ila wa no niha satoelō, ni'a-
 moni'ō, ba ifatarogō'ō, ba aoei aboe
 dōdōnia, na irongo linia, ba omasi ia,
 21 ifondrondrongo. Ba ba'wa senahōi :
 fatome Herode, awōnia sala'wa ba
 koemandra andrō ba sala'wa andrō
 22 ba Galilaila, me ba'wa wa'atoemboe-
 nia. Ba mōi jomo nono Herodia a-
 ndrō, alawe, manari, ba omasi He-
 rode ba tomenia. Ba imane razo
 chō nono alawe andrō : Andrō ehō-
 23 goe hadia zomasi'ō, ba ocbe'e ehōoc ;
 fahōloe ia chōnia : Hadia ia ni'
 andrōoe ehōgoe, oebe'e ehōoe, iroegi
 24 zi matonga mbanoeagoe. (*Esit.* 5,
 3. 6.) Ba mōi ia baero, imane chō ni-
 nania : Hadia zi sōchi ni'andrōgoe ?
 Ba imane : Hōgō Johane andrō,
 25 samajagō idanō. Ba i'anema'ō ifocli
 ia chō razo no mege, i'aliogō, i'a-
 ndrō, imane : Omasido, iada'c sibai
 26 ōbe'e ehōgoe, ba wiga ja'wa, hōgō
 Johane andrō, samajagō idanō. Ba
 aboe sibai dōdō razo, ba ba wahō-
 loesa no mege ba ba dome andrō,
 27 ba lō edōna ia lō ibe'e. Ba i'anema'ō
 ifatenge razo waoeri, i'oro'i'ō la'ohē
 28 hōgō Johane. Ba mōi da'ō, i'e'wa
 mbagi ba goeroenga ba i'ohc hōgō
 ba wiga ja'wa, ibe'e ehō nono a-
 lawe no mege, ba ibe'e ehō nina-
 29 nia ono alawe andrō. Ba mc larongo
 nifaha'ō Johane, ba mōi ira, lalahō
 mbotonia ba lako'o.
 30 IV. Ba owoelo chō Jesoe zinenge
 no, ba la'ombacha'ō chōnia fefoe
 nilaoera ba famahaōra andrō. Ba 31
 imanc ehōra : Mitaboe, ja'amī a-
 ndrō, ba zi ha ja'ita, ba zi lō niha-
 niha, ba mi'olombase ma'ifoe. Ato
 sa zangōrōngōrō, lō faloccha manga
 ira. (*Mar.* 3, 20.)
 (*A.* 32-44 : *Mat.* 14, 13-21. *Loek.*
 9, 10-17. *Joh.* 6, 1-14).
 Ba molojo ira, lasa'wa naha si lō 32
 nihaniha, ba zi ha ja'ira. Ba ato 33
 zanehe me mofanō ira ba la'ila, wa
 ja'ira, ba lahoerefa'i, moroi ba mba-
 noea misa fefoe, latōrō tanō, lahoelō
 ira. Ba mc iroegi Jesoe, ba i'ila, ato 34
 sibai niha, ba ahachō dōdōnia ira,
 me no hoelō mbiribiri si lō koebalo,
 ba ibōrōtaigō ifaha'ō ira, oja nga-
 35 walō. (*Mat.* 9, 36). Ba me aracha,
 bongi sa'ae, ba mōi ehōnia nifahaō-
 36 nia, lamane : Tanō si mate naha a-
 andre, ba no aracha bongi. Fofanō ira,
 37 ena'ō lasa'wa halama ba banoea si-
 de'ide, si fasoei misa, ba wowōli gōra.
 Ba itema lira, imane ehōra : Mibe'e 37
 gōra, ja'amī. Ba lamanc ehōnia : Ha-
 dia, mōiga mowōli roti, otoo roefia
 38 fowōli ba mabe'e ōra ? Ba imane
 ehōra : Ha wa'oja zi so ehōmi roti ;
 mi'ae mifaigi. Ba me no lafaigi, ba
 lamane : Lima ba doea rozi gi'a. Ba 39
 i'wa'ō ehōra, moedadao ira, lafa'oli
 ira, ba ndroe'oe. Ba moedadao ira, la'-
 40 angenligō ira, otoo'otoe ba limalima
 woeloe. Ba ihalō roti andrō, si lima 41
 ba i'a andrō, si doea rozi, ifaōga hō-
 rōnia ba zoroego, ifahowoe'ō roti a-
 ndrō, ba ibohoto, ibe'e ehō ndra ni-
 faha'ō, ena'ō labe'e ehōra, ba ba gi'a
 andrō, si doea rozi gōi, idozigō ira.
 Ba manga ira fefoe ba aboeso. (*F.* 8, 42
 3). Ba la'ozaragō gachōhōla, fele- 43
 ndroea koede ; achōehōla gi'a ōsa.
 Ba si manga roti andrō, ba lima nga- 44
 hōnō ndra mateoa.
 (*A.* 45-52 : *Mat.* 14, 22-33. *Joh.*
 6, 15-21).
 V. Ba i'anema'ō iforege wangoe- 45
 ma'ō ehō ndra nifahaōnia we'amōi
 baowo, ba wowaōwaō mijefo ba
 Mbetisa'ida, gasagasa wamofanōnia

46 niha sato. Ba me no i'efa'ō ira, ba
47 mōi ia ba hili, mangandrō. Ba me
bongi, ba no iroegi daloe mbaŵa owo
48 no mege ba ha ja'ia ba danō. Ba me
i'ila erege dōdōra wolojo — noa sa
zoezoemō nangi — ba i'ondrasi ira,
me miwo manoe, mowaōwaō ia ba
49 goeli mbaŵa ba italoe'i ira ena'ō. Ba
me la'ila, mowaōwaō ia ba goeli mba-
ŵa, ba lawai bechoe, ba moe'ira'ira.
50 Dozi sa la'ila ia ba tokca ira. Ba
i'anema'ō moehede chōra, imane
chōra : Bōi mi'aboesi tōdō, ja'odo,
51 bōi mi'ata'oesi. Ba mōi ia baowo ehō-
ra, ba taboto nangi : ba oi so wa'-
atobali dōdōra. (*F. 1, 39*). Lō'ō sa
52 aboto ba dōdōra ba roti andrō me-
ge ; noa sa abe'c dōdōra. (*F. 8, 17*;
Mat. 16, 9).

(*A. 53-56 : Mat. 14, 34-36*).

53 VI. Ba la'ōtō, lasaŵa danō, la-
54 roegi Genezare, manao ira. Ba me no
mōi ira ba danō, ba i'anema'ō la'ila
55 niha, wa ja'ia. Ba latōrōi misa danō
ma'asagōrō, labōrōtaigō lafabca chō-
nia zofōchō, ba gasora, ba niringora
56 so ia. Ba ba zi mōi ia jomo ba mba-
noca side'ide, ba ma ba mbanoea se-
boca, ba ma ba halama, ba latooe'ō
tooe baewali zofōchō andrō ba la'a-
ndrō chōnia, ena'ō ha bowohowo
mbaroenia tola lababaja ; ba ha wa'-
ato zombambaja, ba dōhō wōchō.
(*F. 5, 27, 28*).

FAZA 7.

I. Fanegoe nifachoi dōdō niha
II Fangorifi ono n'ra alawe Ndra-
wa Kana'ana andrō. III. Fainadōhō
fōchō zafiso, si lō hede.

(*A. 1-23 : Mat. 15, 1-20*).

1 I. Ba owoelo chōnia warizaio ba
sangila amachōita ōsa, si otarai Je-
2 roezalema. Ba me la'ila nifahaōnia
ōsa, si manga manō lō mombanō —
3 (*Loek. 11, 38*). Lō'ō sa manga wari-
zaio, awō niha Jchoeda fefoe, na lō
moeforege wanasai tanga, wolo'ō
4 oroisia zatōea andrō, ba na la'otarai
kade, ba lō manga ira, na lō si mo-

ndri, ba oja ngawalō tānō bō'ō, nifa'-
ema chōra, ni'o'ō, fanaisai makō ba
fanasai migō ba fanasai bowoa —
(*Mat. 23, 25*). Ba lasofoe ehōnia fari-
zaio andrō, awō zangila amachōita
5 andrō, lamane : Hana wa lō latōrō
lala gorōisa zatōea andrō ira nifahaō-
mō, hana wa manga manō ira lō
mombanō ? Ba imane chōra : Si
6 doehoe nifa'ele'ō Jesaja andrō ba
chōmi, samini tōdō andrō, si manē
ba zoera : „Lafosoemange
ndra'o bewera niha and-
7 dre, ba tōdōra, ha no ar-
rōoe chōgoe. (*Jes. 29, 13*). Si
lō goena wamosoemange-
8 ra ja'o, me nifaehoi dōdō
niha wama haōra. Oroisa
Lowalangi mi'erogō, ba mi'o'ō go-
9 roisa niha. Ba imane chōra : Si ndroe-
hoe wangositengagōmi oroisia, ba
wolo'ō nifachoi dōdōmi. Noa sa iŵa'ō
10 Moze : „Fosoemangc namaoe,
awō ninaoe,” ba : „Na so
zangelifi amania, ba ma
inania, ba si mate.” (*Moz. II.*
11 *20, 12 ; 21, 17*). Ba ja'ami miŵa'-
ō : Na so niha sangocma'ō chō nama-
nia, ba ma chō niania : „Korban”,
ame'ela, soemange, geloeahania, zi-
nemaoc ehōgoe ena'ō, ba lō'ō sa'ae
12 ōmōnia chō namania, ba ma chō ni-
nania, miŵa'ō. Ba tobali lō goena
13 daroma li Lowalangi sa'ae, mibe'e,
ba nifaehoi mi andrō, nichoi dōdōmi ;
ba oja ngawalō na zi manō milaoe.
Ba ifoeli hoemede ba niha sato, 14
imane chōra : Mifondrondrongo chō-
goe, dozi ami, ba ja'aboto ba dōdō-
mi ! Tebai ita'oenōi niha hadia ia
15 moroi baero, si mōi ba daloenia ;
da'ō sa zana'oenōi niha, si otarai
moroi bacha dōdō niha. (*Hal. zin. 10,*
16 *15, 28*). Si so tōgi dalinga, ba wa-
mondrongo, ba jamoefondrondro-
ngo ! Ba me no mōi ia jomo, me no
17 irōi niha sato andrō, ba lasofoe chō-
nia nifahaōnia ba gamaedola andrō
no mege. Ba imane chōra : Hadia,
18 lō'ō na gōi saboto ba dōdōmi ? Lō

mi'ila, wa tebai ita'oenōi niha si otarai moroi baero, si mōi ba daloenia, me tenga tōdōnia isa'wa, me ba dalo me mōi, ba me aheta ba dōgitōgi, ba nihaōgō fefoe, hadia ia, ngawalō gō ? Ba imane : Si otarai niha, moroi bacha, da'ō wana'oenōi niha. Moroi bacha sa, moroi ba dōdō niha, i'otarai era'era si lō sōchi, ba fohorō ba fanagō ba fange'e, ba fohorōni dōnga zōdōnga ba fa'omasi gana'a ba fa'afaito ba falimosa ba femaboc-maboe ba fa'afōchō dōdō ba fanandra'awaisi niha bō'ō ba faja'wasaba fa lō tōdō. Fefoe zi lō sōchi andrō, ba moroi bacha i'otarai ba ita'oenōi niha.

(A. 24-30 : Mat. 15, 21-28).

II. Ba maoso ia, iheta ia ba da'ō, isa'wa danō Diro. Ba mōi ia jomo ba nomo, ena'ō lō la'ila niha bō'ō, dōdōnia; ba tebai tobini ia. I'anema'ō no irongo ia ira alawe, si so ono alawe sobehoe si ra'iō, ba mōi jomo da'ō, itoehi danō fōnania. Ba Dawa Heleni ndra alawe andrō, ba Ziria Wōnikia mbanoeara. Ba i'andrō chōnia, ena'ō ifofanō mbechoe andrō chō nononia. Ba imane chōnia : Acha aboeso ndraono oea ; lō'ō sa sōchi, na lahalō gō ndraono ba na labe'e ō nasoe. Ba itema linia, imane chōnia : E, Toea ; ba la'a gōi asoe barō meza gachōchōla ba ndraono. Ba imane chōnia : Ba limō andrō, foeli'ō, no aheta mbechoe andrō chō nonoe. Ba mofanō ia chōra, ba no mōrōmōrō ba gaso nono, i'ila, ba no aheta mbechoe andrō.

III. Ba mofanō zoci Jesoe, irōi danō Diro, itōrō Zidona, isa'wa, mba'wa Galilaia, itōrō danō zi ffoeloe banoea. (Mat. 15, 29 b. t.), Ba la'ohē chōnia zafiso, si no abe'e lela, la'andrō chōnia, ena'ō itoefa tanga. Ba i'ohē ba zi lō niha ba ibe'e doetoerocnia ba dalinga, mangendriilo ia ba ibabaja lela. (F. 8. 23). Ifaōga hōrōnia mijawa ba zoroego, ihasoegō ia ba imane chōnia : Efata! jateboka'ō g'cloehania (F. 6, 41. Joh. 17, 1). Ba teboka

dōgi dalingania, ba i'anema'ō aefa wesoe le lania andrō, ba atoelō wehēdenia. Ba i'wa'ō chōra, bōi la'ombacha'ō, gofoe ha ōchō ; ba ihōtōi fanena'wa ja'ira, ba lahōtōi fangombacha. Ba tobali sibai dōdōra ba la mane : Oi nihaogō manō wolaoenia, safiso ibali'ō samondrongo li niha, ba si lō hede, ba ibali'ō sihede. (Moz. I. 1, 31).

FAZA 8.

I. Fame'e gō ba niha, si ōfa ngahōnō. II. Tandra ba mbanoea si ja'wa. III. Tanōmō roti warizaio. IV. Famadōhō fōchō hōrō zaoe'a. V. Famadoehoe'ō Wetero. VI. Ihōnagō i'ombacha'ō wamakao ja'ia Jesoe. VII. Ifobawa lala ba zolo'ō chōnia.

(A. 1-10 : Mat. 15, 32-39.)

I. Me loeo da'ō, ba ato sibai zoei niha, ba ma'ifoe lō ōra, ba hoemedē Jesoe ba nifahōōnia, imane chōra : Ahachō dōdōgoe niha andrō ; noa sa'ae tōloe bongi lō si teboelō ira chōgoe, ba ma'ifoe lō ōra. Ba na oefofanō ira ba chōra, lō manga, ba mate ira olofo ba lala ; banoea sarōco na i ōsa. Ba latema linia nifahaōnia, lamane : He moroi tahalō gō, ba wangaboesoi'ō niha andrō, ba da'e, ba danō si mate? Ba isofoe chōra : Haoega chōmi roti ? Ba lamane : Fitoe. Ba i'wa'ō ba niha, moedadao ira ba danō. Ba ihalō roti andrō, si fitoe, i'aohasi gōlō Lowa-langi, iboboto roti ba ibe'e chō ndra nifahaōnia, ba wamaosa ; ba lafaosa ba zato. Ba so chōra gi'a ma'ifoc, ba ifahoe'wōe'ō ba ifaosa gōi. Ba manga ira, ba aboeso, ba la'ozaragō zi tōra, achōchōla, fitoe koede. Ba so ōfa ngahōnō ira ; ba ifofanō ira.

II. Ba idōlō ia baowo, awō nifahaōnia ba iroegi danō Dalamanoeta.

(A. 11-21 : Mat. 16, 1-12).

Ba so moroi jomo warizaio, labōrō-taigō tahoe'ohoco chōnia, la'andrō

chōnia dandra, moroi jaŵa ba mbanoea, ba wanandraigō ja'ia.
 12 (*Loek. 11, 16. 29*). Ba ihasoegō ia, tōdōnia, ba imane : Hana wa la'andrō dandra niha andrō ? Si ndroehoc niŵa'ogoe chōmi lō'ō manō labe'e dandra ba niha ahdrō. (*Joh. 11, 33*).
 13 Ba irōi ira, ifoeli ia baowo, isaŵa si jefo.

14 III. Ba no olifoe ira wolohe roti ;
 15 lō baowo chōra, ha samboea roti. Ba ifangclama ira, imane : Mifaigi, bōi mibabaja danōmō roti andrō ba warizaio, awō danōmō roti chō Herode andrō. Ba fahoehoeo ira, lamane : Me

16 andrō. Ba fahoehoeo ira, lamane : Me
 17 lō chōda roti. Ba i'ila ba imane chōra : Hadia wa fahoehoeo ami, wa lō roti chōmi ? Hadia, lō'ō na mi'ila hadia ia, ba lō'ō na saboto ba dōdōmi ? Lō mamalōmalō wa'abc'e dōdōmi ? (*F. 6, 52*). Mohōrō ami, ba lō mi'ila hadia ia, ba no so dōgi dalingami, ba lō mirongo hadia ia, ba

18 lō mi'era'era tōdōmi. Me oeboboto
 19 roti no si lima, ba zi lima ngahōnō niha, ba ha oega koede ni'ozaragōmi achōchōla ? Lamane chōnia : Fcledndroea. (*F. 6, 41 b. t.*). Ba ba zi fitoe no, ba zi ōfa ngahōnō niha, ba ha oega koede ni'ozaragōmi achōchōla ? Ba lamane : Fitoe. (*F. 8, 5*.)

20 Ba imane chōra : Hadia, lō'ō na aboto ba dōdōmi ?
 21 IV. Ba laroeigi Mbetisa'ida. Ba la'ohe chōnia zaoe'a, la'andrō chōnia, ena'ō ibabaja. Ba i'ohe danga zaoe'a andrō, ifasao baero mbanoea, idiloi hōrōnia, itoefa ia tanga, isofoe chōnia, na so ni'ilania. (*F. 7, 33*).

22 Joh. 9, 6). Ba ifaōga hōrōnia, ba imane : Oe'ila niha ; mōwaōwaō ira,
 23 oe'ila sa, hoelō dōla geoe. Ba ifoeli itoefa hōrōnia tanga ba itōngō ba te'azōclui ia, ba atōla wamaiginia fefoe hadia ia. Ba ifofanō ia ba chōra, imane : Bōi ae mijōmo ba mbanoea andre. (*Mat. 9, 30*).

(*A. 27-30 : Mat. 16, 13-20. Loek. 9, 18-21*).

24 V. Ba mofanō Jesoe, awō nifa-

haōnia, lasaŵa mbanoea misa, sahatō ba Kaizaria Wilifo. Ba me so ira ba lala, ba isofoe ba nifahaōnia, imane chōra : Hadia laŵa'ō niha, ha niha ndra'odo ? Ba lamane chōnia : 28 Laŵa'ō Johanc, samajagō idanō, ndra'oegō, ba so zangoema'ō Elija ba so zangoema'ō fasamōsa zama'ele'ō andrō. (*F. 6, 15*). Ba isofoe chōra : 29 Ba ja'ami, ha miŵa'ō, ha niha ndra'o ? Itema linia Fetero, imane chōnia : Keriso andrō ndra'oegō. (*Joh. 6, 69*). Ba itenaŵa ira, fa bōi la'ombacha'ō 30 ia ba niha bō'ō.

(*A. 31-38 : Mat. 16, 21-27. Loek. 9, 22-26*).

VI. Ba ibōrōtaigō ibokai chōra, 31 wa lō tola lō oja dania itaha famakao Ono Niha, latibo'ō dania ia satoea andrō ba sangila amachoita ; laboe-noe ia ba na no iroegi tōloe ngaloeo, ba ifoeli aoeri. (*F. 10, 32 b. t.*). Lō'ō 32 sa aiwō ia wangombacha. Ba isōbi ia chōnia Fetero, ibōrōgō itenaŵa. Ba ibali'ō ia, ba me i'ila nifahaōnia, 33 ba itenaŵa Wetero andrō, imane : Ae foerigoe, Satana ! lō'ō sa ō'era'era hadia chō Lowalangi, ha hadia ba niha.

VII. Ba hoemedede ia ba niha sato, 34 awō ba nifahaōnia, imane chōra : Na so zedōna molo'ō ja'o, ba jamoe'ositengagū ia, jamoe'oe'i rōfania ba jamoe'o'ō ndra'o. (*Mat. 10, 38 b. t.*) Na so sa zedōna manganaoe'ō 35 nosonia, da'ō zaetoe noso, ba na so zaetoe noso, na bōrō ndra'o ba toeria somoeso dōdō andrō, ba da'ō zanganaoe'ō. Hadia sa goena ba niha, 36 na isōndra ena'ō harenia fefoe hadia ia zi so ba goeli danō, ba na te'ala ia nosonia ? Hadia sa ena'ō, nibe'e 37 niha hōli nosonia ? Na so sa zaila 38 ba chōgoe andre, ba ba daroma ligoe, ba niha sohorōhorō andre, solalō, da'ō gōi zaila dania Nono Niha, na so ia, na so chōnia lachōmi Nama andrō, ba na awōnia mala'ika ni'amonī'ō andrō. (*Mat. 10, 33. Loek. 9, 26*).

FAZA 9.

I. Famolachōmi Jesoe. II. Fama-dōhō fōchō zaniri. III. F'ombacha'ō Jesoe wamakao ja'ia dania. IV. Ifaroe dōdōra ba wa lō fajaŵa. V. ba ba wamologō tōdō. VI. ba ba wangositengagō ja'ira ba ba wa bōi fa'oeoedoe.

- 1 I. Ba imane chōra : Si ndrochoe niŵa'ōgoe chōmi, so ōsa ba zi so ba da'e, si lō manandra fa'amate dania, irege no la'ila abōlō mbanoea Lowa-langi andrō. (*Mat. 16, 28. Loek. 9, 27.*)
(*A. 2-11: Mat. 17, 1-13. Loek. 9. 28-36.*)
- 2 Ba ōnō bongi aefa da'ō, ba i'ohē awōnia Jesoe Wetero ba Jakobo ba Johane, i'ohē misa ira ba hili salaŵa, ba zi ha ja'ira manō ; ba
- 3 tobali ia fōnara ; ba noechania, ba tobali hoemaga, afoesi sibai, tebai si manō wa'afoesi noecha ba zamabago ba goeli danō. (*Fam. 1, 14.*
- 4 *17.*) Ba oroma chōra Gelija ba Moze fahoehoeo ira chō Jesoe. Ba hoemede
- 5 Wetero, imane chō Jesoe: He samahaō, ba da'e zi sōchi nahada ; ba damafazōchi nose, tōloe, samboea chōoe, ba samboea chō Moze ba samboea chō Gelija. Lō'ō sa i'ila wata-
- 6 hōgō niŵa'ōnia ; noa sa a'oi so wa'atobali dōdōra. Ba so moroi sa lawe-
- 7 o si loemō'ō ja'ira. Ba so zihede moroi ba lawoeo andrō, imane : **Onogoe omasiō da'ō, mifondiondongo linia!** (*Fet. 11. 1, 16. 17. Joh. 12, 28.*) Ba me lafachōlō ira, ba i'ozoe-
- 8 magō lō'ō sa'ae oroma chōra niha, ha Jesoe manō nawōra. Ba me la-
- 9 toeeli hili, ba iŵa'ō chōra, bōi la'o-
mbacha'ō, gofoe ha chō, ni'ilara, ha dania, na no maoso Nono Niha moroi
- 10 ba ngai zi mate. Ba lō olifoe ira niŵa'ōnia andrō, ba fahoehoeo ira, hadia ia wemaoso andrō, moroi ba ngai
- 11 zi mate. Ba lasfoe chōnia, lamane : Hadia wa laŵa'ō farizaio ba sangila amachoita, lō tola lō mōi Gelija oea ?
- 12 Ba imane chōra : Ja'ia, so Gelija oea ba i'a'azōchi fefoe hadia ia ; ba he wisa ba zoera ba chō Nono Niha andrō ?

Oja dania itaha famakao ba latibo'ō. Ba oeŵa'ō chōmi, noa gōi mōi 13
Gelija, ba no lalaoe chōnia hadia zomasi ira, no itōrō zi so ba zoera ba chōnia andrō. (*Fam. 11, 13 b. t.*),
(*A. 14-29 : Mat. 17, 14-21. Loek. 9, 37-43.*)

- II. Ba me laroege nifahaō, ba ato 14
niha samasoci ja'ira, la'ila, awō zangila amachoita, si fahoehoeo chōra. Ba i'anema'ō tobali dōdō niha sato 15
andrō fefoe, me la'ila ia ba lahoe-roefai ia, wangowai ja'ia. Ba isofoe 16
chōra : Hadia hoehoeomi chōra ? Ba itema linia si samōsa ba zato andrō, 17
imane : He samahaō, no oe'ohē chlōe nonogoe, si so beehoe si lō hede. Ba na ira'oe ia, ba idōdōni 18
ba fawoehō gilo ba ifatangi mboha ba ariri manō ia. Ba no oeŵa'ō ba nifahaōmō, ena'ō lafofanō, ba tebai. Ba itema lira, imane : Alai ndra'o 19
ami, niha si lō mamati ! Ha wa'ara tō na sodo chōmi ? Ha wa'ara oeta-
ha ba chōmi ? Mi'ohē ia chōgoe. Ba la'ole chōnia. Ba me i'ila ia, ba 20
i'anema'ō idōdōni nōsinia bechoe andrō, akandro, alaoe ia tooe ba danō, ifagaōlō ia ba fawoehō gilo. Ba isofoe chō namania Jesoe : Ha 21
wa'ara sa'ae gōnagōna ia si manō ? Ba imane : I'otarai iraono ia. No 22
asese itibo'ō ba galitō gōi ba ba nidanō, ba wamoenoē ja'ia ; ba na ō'ila hadia ia, ba hachōsi tōdō ndra'-
aga, tologa. Ba imane chōnia Jesoe : 23
Ba niŵa'ōoe andrō : „Na ō'ila”, — **fefoe hadia ia i'ila ilaoe samati.** (*Kor. I. 12, 10.*) Ba i'anema'ō moe'- 24
ao nama nono andrō, imane : Mamati ndra'o, tologo ba wa ambō mamati andrō ! (*Loek. 17, 5, 6.*) Ba me i'ila 25
Jesoe lahoeroefai niha sato andrō, ba itenaŵa mbechoe si ra'io andrō, imane chōnia : Oeŵa'ō chōoe, bechoe si lō hede, safiso, heta'ōgō chōnia ba bōi sa'ae foeli'ō chōnia. Ba iheta ia, moe'ao'ao ia ba idō- 26
dōni sibai nōsinia. Ba tobali hoelō zi mate, ba ato zangoema'ō : No

27 mate ia. Ba ira'oe danga Jesoe, ifa-
28 zizio, ba maoso ia. Ba me mōi ia
jomo, ba lasfoe chōnia nifahaōnia,
ba zi ha ja'ira: Hana wa tebai ndra'-
29 aga, ka wamofanō ja'ia? Ba imane
chōra: Lō famofanō zi sambalō a-
ndrō, na tenga fangandrō.

(A. 30-32: Mat. 17, 22. 23. Loek. 9. 43-45).

30 III. Ba laheta ira ba da'ō, latōrō
Galilaia, ba lō omasi ia, i'ila ira niha
31 bō'ō. Ifahaō sa nifahaōnia, imane
chōra: Tctoe'ō dania Nono Niha
ba danga niha, ba laboenoe, ba na
no laboenoe, ba tōloe ngaloeo, ba
ifoeli aoeri. (F. 8, 31; 10, 32 b. t.)
32 Ba lō aboto ba dōdōra niwa'ōnia
andrō, ba ata'oc ira, wanoefoe chō-
nia. (Loek. 18, 34).

(A. 33-37: Mat. 18, 1-5. Loek. 9. 46-48).

33 IV. Ba laroegi Gafanaocma, ba
me no mōi ia jomo, ba isofoe chō-
ra: Hadia mege hoehoeomi ba lala?
34 Ba lō hedehedera; noa sa mege faho-
hoeo ira ba lala, ha niha zebeoera
35 maō. Ba moedadao ia ba hoemede
ia ba zi felendroea ba imane chōra:
Na so zomasi fōna ia, ba jamōi foeri
sibai, jamōi enoni nawōnia fefoe.
36 (F. 10, 43. Mat. 20, 26. b. t.). Ba ifa'-
aso tātō fōnara ndraono, samboea,
italagoei, ba imane chōra: (F. 10,
37 16). Na so zama'amōi jomo chōnia
ono si mane da'e, samboea, na bōrō
dōigoe, ba ja'o nifa'amōinia jomo. Ba
na so zama'amōi jomo ja'o, ba tenga
ja'o nifa'amōinia jomo, samatenge
ja'o andrō nifa'amōinia. (Joh. 13, 20).

(A. 38-40: Loek. 9, 49. 50).

38 V. Imane chōnia Johane: He sa-
mahaō, no ma'ila zamōsa, sanōtōi
tōimō, wamofanō bechoe, si lō mo-
lo'ō ja'ita, ba no matena'wa ia, me
39 lō i'o'ō ita. Ba imane Jesoc: Bōi mi-
tena'wa ia; tebai sa ilaoe hadia ia
dandra, niha, ba dōigoe, ba i'aue-
ma'ō zoei i'o'aja ndra'o. Ha niha sa
40 zi lō fa'oeodee chōda, ba no awōda.
(Mat. 12, 30).

VI. Ha niha sa zame'e nibadōe 41
chōmi zamba mako idanō, ba dōi-
goe andrō, mc chō Keriso ami, ba si
ndroehoe niwa'ōgoe chōmi, lō ae-
choe loeonia. (Mat. 10, 42.)

(A. 42-48: Mat. 18, 6-9).

Ba na so zangalani side'ide andrō 42
samati, samōsa, ba eboea mohare ia
mena'ō, na labe'e ba mbaginia gara
seboea ba na latibo'ō ia ba nasi.
(Loek. 17, 1. 2.) Ba na i'alani ndra'- 43
oegō tangaoe, ba tema e'wa ia; mo-
hare ndra'oegō, na ha tambai dang-
aoe, ba o'hamō wa'aeri, moroi
doea dangaoe, ba mōi'ō ba narako,
ba galitō andrō, si lō matemate. ba 44
zi lō matemate goekoe'ō andrō chōra,
awō galitō andrō. (Jes. 66, 24). Ba na 45
i'alani ndra'oegō aheoe, ba tema
e'wa ia, mohare ndra'oegō, na sake-
lakela ndra'oegō, ba o'hamō wa'-
aeri, moroi doea gaheoe, ba tetibo'ō
ba narako, ba zi lō matemate goe- 46
koe'ō andrō chōra, awō galitō andrō.
Ba na i'alani ndra'oegō hōrōoe, 47
ba tema koē ia, mohare ndra'oegō,
na bakole ndra'oegō, ba o'hamō
mbanoea Lowalangi, moroi do-
mboea hōrōoe, ba tetibo'ō ba nara-
ko, ba zi lō matemate goekoe'ō a- 48
ndrō chōra, awō galitō andrō. Ni'a-
sioni alitō sa dania ira fefoe. Si sō- 49
chi nasio andrō; ba na taja wa'asi'-
asi nasio andrō, ba ha mibe'e fan-
gasingasinia? Bōi zi lō asio chōmi
ba dōdōmi, ba bōi fa'oeodee'oeodee
ami. (Mat. 5, 13. Loek. 14, 34. Kol.
4, 6. Rom. 12, 18. Job. 12, 14).

FAZA 10.

- I. Hoehoeo ba wanibo ngambatō.
- II. Ifahowoe'ō ndraono Jesoe.
- III. Ono mataoe andrō, seboea ana'a.
- IV. Hoehoeo ba gana'a andrō.
- ½V. Ifoeli i'ombacha'ō Jesoe wamakao ja'ia dania ba fa'amatenia.
- VI. Ono Zebadao andrō.
- VII. Famadōhō fōchō hērō zaoe'a.

(A. 1-12: Mat. 19, 1-9.)

I. Ba iheta ia ba da'ō, isa'wa danō 1

- Joedaia ba tanō jco Joridano, ba ato zoei zowoelo chōnia niha, ba ifoeli ifahaō ira, na to'ōlō ia ba zi manō.
- 2 (*Joh. 10, 40*). Ba la'ondrasi ia fari-zaio, lasofoe chōnia, na tola itibo'ō ngambatōnia niha, latandraigō ia.
- 3 (*Mat. 19, 3.*) Ba itema lira, imane chōra: Hadia gorōisa Moze chōmi?
- 4 Lamane chōnia: No itehe Moze, lafa-zōchi zoera wangefa'ō, ba latibo'ō ia.
- 5 (*Moz. V. 24, 1*). Ba imane chōra Jesoe: Bōrō wa'abe'e dōdōmi, wa isoera chōmi gorōisa andrō, ba moroi ba mbōrōta nifazōchi Lowalangi, ba ira matoea ba ira alawe wama-zōchinia ja'ira. „Andrō irōi namania, awō ninania,
- 8 niha, (*Ejes. 5, 30-33*), ba hasamboea boto dania zidaroea andrō;” tobali tenga sa'ae domboea, ha sambœa boto.
- 9 Ba hadia ni'oroedoegō Lowalangi sa'ae, ba bōi jamoefabali niha. Ba me no mōi ia jomo, ba lafoeli
- 11 lasofoe chōnia da'ō nifahaōnia. Ba imane chōra: Na so zanibo ngambatōnia, ba na ihalō dānō bō'ō, ba sohorō da'ō, ba chōnia andrō.
- 12 Ba na ja'ia zanibo ira matoea, ba na mōi ia donga dānō bō'ō, ba sohorō, ia.
- (*A. 13-16: Mat. 19, 13-15. Loek. 18, 15-17*).
- 13 II. Ba la'ohē chōnia ndraono, cna'ō ibabaja; ba lategoe zolohe andrō nifahaōnia. Ba me i'ila Jesoe, ba mofōnoe ia, ba imane chōra: **Mifa'amōi chōgoe ndraono andrō, bōi mitena'wa ira, ba zi manō sa mbanœa Lowalangi andrō.** Sindroehoe ni'wa'ōgoe chōmi, si lō manema banoea Lowalangi andrō si mane iraono, ba lo'ō manō lalania ba da'ō.
- 16 Ba italagoei ira, ifahowoe'ō, itocfa hōgōra tanga.
- (*A. 17-22: Mat. 19, 16-23. Loek. 18, 18-23*).
- 17 III. Ba me mōi ia tooe baewali, ba i'ondrasi ia niha, itochi danō fō- nania, isofœe chōnia, imane: He

samahaō si sōchi, he oewisa, ena'ō oetema wa'aoeri si lō aetoe andrō? Ba imane chōnia Jesoe: Hana wa 18
ō'wa'ō si sōchi ndra'o? Lō si sōchi, baero zi ha samōsa andrō, Lowalangi. Oroisa andrō, ba no o'ila: 19
„Bōi ohorō! bōi ange'e! bōi anagō! bōi bōbōgō chō nawōoe zilō doehoe, fosoemange namaoe, awō ninaoe!” (*Rom. 13, 9*). Ba 20
imane chōnia: No ahori oe'o'ō da'ō samahaō, i'otarai iraono ndra'o. (*Mat. 20, 38. Loek. 16, 9.*) Ba inehe- 21
gō ia Jesoe, i'omasi'ō, ba imane: Sambalō zi lō'ō chōoe. Ae amawa hadia zi so chōoe ba be'e ba zi noemana, ba so chōoe girōgirō ba zoroego, ba taboe, o'ō ndra'o. Ba lō sōchisōchi 22
dōdōnia ba ni'wa'ō Jesoe andrō, ba mofanō ia aboe dōdōnia; me no seboea-ana'a ia.

(*A. 23-31: Mat. 19, 23-30. Loek. 18, 24-30*).

IV. Ba ifachōlō ia Jesoe ba ima- 23
ne ba nifahaōnia: Ha lō afōchō lala zo'ana'a ba mbanœa Lowalangi! Ba tobali dōdō nifahaō ba ni'wa'ōnia 24
andrō. Ba ifoeli hocnede Jesoe, imane chōra: He iraono! Ha lō afō-
chō lala ba mbanœa Lowalangi andrō. (*Amaed. 11, 28*). Aoha na i, 25
itōrō dōgi walōlō'wa koedo, moroi ichamō mbanœa Lowalangi andrō so'ana'a. Ba tedooe wa'atobali dō- 26
dōra, ba faoma lamane chō nawō-
ra: Ba ha niha zanōndra fa'aoeri? Ba inehegō ira Jesoc, ba imane: Ba 27
niha, ba tebai, ba ba Lowalangi, ba tola; fefoe hadia ia sa, ba molala ba Lowalangi. Ba ibōrōtaigō Fetero, i- 28
mane chōnia: Faigi, ja'aga andre, no marōi manō fefoe hadia ia, ba no ma'o'ō ndra'oegō. Imane Jesoe: Si 29
ndroehoe ni'wa'ōgoe chōmi, lō sondrōi omo ba ma talifoēsō matoea, ba ma talifoēsō alawe, ba ma ina, ba ma ama, ba ma ono, ba ma benœa na bōrō ndra'o ba toeria somoeso dōdō andrō, si lō manema manga- 30

woeli, otoa winaeta, iada'e ba gōtō andre, omo ba talifoēsō matoea ba talifoēsō alawe ba ina ba ono ba benoea, awō wolohi andrō, ba ba mbanoea foeri, ba fa'aoeri si lō ae-

31 toe. Ba ato zi so foeri dania zi so fōna iada'e, ba si manō zi so foeri iada'e, tobali si so fōna dania.

(A. 32-34 : Mat. 20, 17-19. Loek.

18, 31-34.)

32 V. Ba ba lala so ira, we'amōi misi ja'wa ba Jeroezalema, ba itaritari Jesoe, ba no tobali dōdōra ba ata'oe dōdō zolo'ō moroi foeri. Ba ifoeli i'ohē chōnia zi felendroea, ibōrō-

33 taigō i'ombacha'ō chōra hadia zi gōna ia dania, (F. 9, 31. Joh. 11, 7. 8), imane : Hiza, mōi ita misi ja'wa ba Jeroezalema, ba tebe'e ba danga gere seboea ba ba danga zangila amachoita andrō Nono Niha, ba la'etoe'ō hoekoenia, hoekoe famoenoe, ba latoe'ō ba danga niha

34 baero ia, ba la'o'aja dania ia ba la didiloi ba labōbōzi ba laboenoe, ba tōloe ngaloeo, ba ifoeli aoeri.

(A. 35-45 : Mat. 20, 20-28).

35 VI. Ba la'ondrasi ia ira Jakobo Johane, ono Zebedaia andrō, lamane chōnia : He samahaō, omasi ndra'aga, na ō'o'ō chōma ni'andrōma

36 chōoe. Ba imane chōra : Hadia ni'andrōmi chōgoe ? Ba lamane chōnia : Tehe chōma, ena'ō samōsa ba ga-

37 mbōlōoe ba samōsa ba gaberaoe nahama ba lachōmioe dania. Ba imane chōra Jesoe : Lō mi'ila hadia ni'andrōmi. Hadia, tola mibadoe nōsi mako andrō, nibadoegoe, ba tola labajagō chōmi nibajagō chō-

38 goe ? (Loek. 12, 50). Ba lamane chōnia : Tola. Ba imane chōra Jesoe Ōsi mako andrō, nibadoegoe, ba mibadoe sa dania, ba nibajagō chō-

39 goe andrō, ba tebjagō chōmi dania, ba fanehe fedadao andrō, ba tenga chōgoe ; da'ō zidadao ba da'ō, ba zi

40 no moehonogōi fedadao andrō. Ba me larongo da'ō si dafoeloe, ba la-

41 bōrōtaigō moekōkōkōkō ba chō

ndra Jakobo Johane. Ba hoemede 42 chōra Jesoe, imane : Mi'ila, lafa-tōrō mbanoeara si no sala'wa ba niha, wangoema'ō niha, ba labe'e barō mbawara niha seboeara. Ba bōi si 43 manō ba chōmi ; ha niha zomasi eboea ia ba chōmi, ba jamōi enonimi. (F. 9, 35). Ba ha niha ba chōmi 44 zomasi fōna ia, ba jamōi sawoejoe zato. **Ono Niha sa gōi, tenga si mōi 45 mangoni, si mōi enoni, si mōi ma-me'e nosonia hōli zato.**

(A. 46-52 : Mat. 20, 29-34. Loek. 18, 35-43.)

VII. Ba larogēi Jericho. Ba me 46 mofanō ia ba Jericho, awō nifahaōnia ba awō zato, ba no doemadao ba ngai lala nono Dimaio, Batimaio, niha saoe'a, sangandrōngandrō balazo. Ba me irongo so Jesoe, banoea 47 Nazareta, ba ibōrōtaigō moe'ao, imane : He ma'oeuoe Dawido, Jesoe, hachōsi tōdō ndra'o ! Ba ato 48 zanegoe ja'ia, ena'ō lō moehede ia. Ba iforege we'ao : He ma'oeuoe Dawido, hachōsi tōdō ndra'o ! Ba 49 ibadoegō ia Jesoe, imane : Mihede chōnia. Ba hoemede ira ba zaoe'a andrō, lamane chōnia : Bōi boesi dōdōoe, faoso, moehede ia chōoe. Ba itibo'ō tooe mbaroenia, ifarōga 50 ia, i'ondrasi Jesoe. Ba moehede chō-

51 nia Jesoe, imane : Hadia zomasi'ō, he oewisa chōoe ? Ba imane saoe'a andrō chōnia : He raboeni, ena'ō oe'ila niha ! Ba imane chōnia Jesoe : 52 Foeli'ō, no i'orifi'ō famatimō andrō. Ba i'anema'ō i'ila niha, ba i'o'ō ia ba lala. (F. 5, 34).

FAZA 11.

I. Fe'amōi Jesoe mijomo ba Jeroezalema II. Marafala si mate. III. Fangehao osali. IV. Fa'abolō wamati. V. Hoehoeo Jesoe ba zala'wa, ba wamajagō idanō andrō chō Johane.

(A. 1-10 : Mat. 21, 1-11. Loek. 19, 28-38. Joh. 12, 12-18.)

I. Ba me no ahatō ira ba Jeroezalema ba ba Mbetania ba gahe hili

wanicha andrō, ba ifatenge nifahaō-
 2 nia, daroea, imane chōra : Mi'ae ba
 ba mbanoca side'ide andrō, fōnami,
 ba na miroegi, ba i'anema'ō mi'ila
 nono galide nifesoē, si lō irai la'o-
 koedo niha ; mitoto'ō wesocnia ba
 3 mi'oe ia. Ba na so zangoema'ō chō-
 mi : Hana wa mimanō ? ba mima-
 ne: Mogoena chō Docca, ba i'anema'ō
 4 ifa'ohē'ō mangawoeli ba da'e. Ba
 mōi ira, ba hiza nono galide no me-
 ge, nifesoē, ba zinga mbawandroehō,
 5 tooe baewali, ba latoto'ō wesoe. Ba
 lamane chōra ōsa, si so ba da'ō :
 Hadia chōmi da'ō, wa mitoto'ō wesoe
 6 nono galide andrō ? Ba la'ombacha'ō
 chōra hadia niwā'ō Jesoe ; awena
 7 latehe. Ba la'ohē chō Jesoe nono
 galide andrō, labe'e ba hoeloenia
 8 noechara, ba i'okoedo. Ba ato za-
 mologō ba lala noechara, ba so, ba
 hoeloe ndroe'oe, ni'ewara ba mbe-
 9 noea. Ba sowaōwaō ba solo'ō mo-
 roi foeri, ba moe'ao, lamane : Hozana,
 nifahowoe'ō zi so andrō ba
 10 dōi Zo'aja, nifahowoe'ō wa'asalawā
 Doeada Dawido andrō, sangondra-
 si jai'ta ; hozana ba zalawā jawā !
 (Sam. II. 7, 12-16).

(A. 11-14 : Mat. 21, 17-19.)

11 Ba mōi ia mijomo ba Jeroczalema,
 ba gosali. Ba me no ifaigi fefoe hadia
 ia, ba me aracha bongi, ba mōi ia
 baero, isawā Mbetania, awō zi fele-
 ndroea.

12 II. Ba mahemoloe ō, me la'oroī
 13 Mbetania, ba olofo ia. Ba i'ila ma-
 rafala tánō sa, si so boeloe, ba mōi
 ia, ma isōndra hadia ia mboea, ba
 me iroegi, ba lō isōndra hadia ia,
 ha sambalō boeloe, tenga sa bawā
 14 marafala. Ba hoemedē ia, imane
 chōnia : Bōi sa'ae jamoe'a mboeae
 niha, iroegi zi lō aetoe. Ba larongo.
 nifahaōnia.

(A. 15-19 : Mat. 21, 12. 13. 17.
 Loek. 19, 45-48.)

15 III. Ba laroeği Jeroczalcma. Ba
 mōi ia ba gosali, ba ibōrōtaigō ifo-
 fanō zamawamawa hadia ia ba

gosali, awō zowōli, itoeli'ō meza za-
 noeka ana'a, awō dadaoma zama-
 wa marafadi ; ba lō itehe lafatōrō 16
 ba gosali nahia hadia ia. Ba ifahaō 17
 ira, imane chōra : Tenga no so ba
 zoera : „Omo wangandrō
 dōi nomogoe ba niha fefoē?
 18 ata'oc sa ira ia ; a'oi sa no toball dōdō
 niha sato ba wamahaōnia. Ba na bo- 19
 ngi, ba mōi ia baero mbanoea.

(A. 20-24 : Mat. 21, 19-22.)

IV. Ba me latōrō, si hoelō wo- 20
 ngi, ba la'ila, no mate marafala no
 mege, i'otarai wā'a tooe. Ba itōrō 21
 tōdō Wetero ba imane chōnia : He
 samahaō ! faigi marafala andrō, ni'-
 elifioe, no mate. (Mat. 24, 32). Ba 22
 itema lira Jesoe, imane chōra : Mi'-
 amati ba Lowalangi. (Joh. 14, 1).
 Si ndroehoc niwā'ōgōe chōmi, na so 23
 zangoema'ō ba hili andrō : Beta'ōgō
 ba tibo'ōgō ba nasi, ba na lō nangi-
 wiwa bacha dōdōnia, na fadoehoe
 dōdōnia itōrō niwā'ōnia, ba itōrō
 chōnia. (Fam. 11, 3 b. t. Kor. I. 15, 2).

Andrō oewā'ō chōmi : Fefoe hadia 24
 ia ni'andrōmi, na mangandrō, mi-
 fati wa mitema, ba so ia chōmi.
 (Joh. 15, 7. 16. 23. Joh. I. 5, 14).
 Ba na awena mangandrō ami, ba 25
 mi'efa'ō, na so hadia ia zala niha,
 ha niha ia, chōmi, ena'ō Amami a-
 ndrō ba zoroego gōi, ibe'e aefa chō-
 mi lalōmi. (Mat. 5, 23 b. t. Mat. 6,
 14). Ba na lō mi'efa'ō zala, ba lō'ō 26
 gōi i'efa'ō lalōmi Amami andrō, si
 so ba zoroego. (Mat. 18, 35).

A. 27-38 ; Mat. 21, 23-27. Loek.
 20, 1-8).

V. Ba laroeği zoei Jeroczalema. 27
 Ba me mowaōwaō ia ba gosali, ba
 la'ondra si ia ere seboea ba sangila
 amachoita andrō ba satoea mba-
 28 noea andrō. Ba lamane chōnia : Ha-
 dia wa tola ōlae da'ō ? Ba ha niha

zanehe chōoe, wolaoe ja'ia ? (*Joh.*
 29 2, 18 ; 11, 57). Ba imane chōra Je-
 soe : So nisofoeogoe chōmi zambalō,
 ba mi'ombacha'ō chōgoe, awena
 30 dania oe'ombacha'ō chōmi, hadia,
 wa tola oelaoe da'ō. Famajagō ida-
 nō andrō, chō Johane, hadia, moroi
 ba zoroego ia, ma moroi ba niha ?
 31 Mi'ombacha'ō chōgoc. Ba la'era'era
 tōdōra, lamanc : Na ta'va'ō : Mo-
 roi ba zoroego, ba imane dania chō-
 da : Ba hana wa lō mamati ami no
 32 chōnia ? Ba na ta'va'ō : Moroi ba ni-
 ha — ba ata'oe ira niha sato, me ba
 dōdōra fefoc si ndroehoc zama'cl'ō
 33 Johane andrō. Ba latema li Jesoe
 lamane : Lō ma'ila. Ba imane chōra
 Jesoe : Ba lō'ō gōi oe'va'ō chōmi,
 hadia, wa tola oelaoe da'ō no
 mege.

FAZA 12.

I. Amaedola : Sohalōwō ba kaboe
 nagoe. II. Lasofoe he lawisa bambeo
 andrō, ba III. he wisa ba wemaano
 zi mate andrō, ba IV. hadia zeboea
 gorōisa, ba V. ha ono Keriso VI.
 Famangelama ba zangila amachaita
 andrō, samini tōdō. VII. Ame'ela
 lacha mbanoea andrō.

(A. 1-12 : *Mat.* 21, 33-46. *Loek.*
 20, 9-10).

1 I. Ba ibōrōtaigō molaoe amae-
 dola chōra, imane : So niha, sama-
 zōchi kaboe nagoe, i'ōlini, iko'ō ba
 danō wolazi, ilaoe malige, ba ibe'e
 nise'wa kaboe andrō ba zohalōwō, ba
 2 mofanō ia, isa'va danō bō'ō. (*Jes.* 5,
 1 b. t.). Ba ifatenge zawoejoe ba zo-
 halōwō andrō, me no inōtō, ena'ō
 3 ihalō mboea nagoe, ba kaboe andrō,
 ba zohalōwō andrō. Ba lahalō da'ō,
 labōbōzi ba lafatenge manō mang-
 4 awoeli, lō labe'e. Ba ifocli ifate-
 nge chōra zawoejoe bō'ō ; ba lafeso-
 5 cho hōgō da'ō ba la'o'aja ia. Ba ifa-
 tenge dánō bō'ō, ba latema laboenoe
 da'ō. Ba ato na dánō bō'ō, ba so la-
 6 bōzibōzi, ba so, ha laboenoe. Ba so
 na chōnia nono, ha samōsa, ono

omasio, da'ō nifatengenia chōra sa-
 foeria, imane : Ata'oe ira nonogoe.
 Ba sohalōwō no mege, ba faoma 7
 lamane chō nawōra : Sanema o-
 ndrōita da'ō ; talaboe, taboenoe
 ia, ba chōda gondrōita andrō. (*Loek.*
 13, 34. *Mat.* 23, 37). Ba lahalō ia, 8
 laboenoe, ba latibo'ō baero kaboe
 9 nagoe andrō. He iwisa dania sochō
 kaboe nagoe andrō? Mōi ia dania ma-
 makiko sohalōwō andrō, ba ibe'e ba
 danga dánō bō'ō kaboe no mege.
 10 Hadia, lō'ō gōi ni'ilami zi so ba zoe-
 ra andrō : „G o w e a n d r o , n i -
 t i b o ' o z o t o m o a n d r o , b a
 n o t o b a l i t o j o b a w a t a -
 l i n g a (*Sin.* 118, 22) ; m o r o i 11
 c h o Z o ' a j a d a ' o , b a s a h o -
 l i h o l i d o d o d a , n a t a ' i l a ?
 (*Sin.* 118, 23). Ba la'aloci lala wo-
 12 ndra'oe ja'ia. ba ata'oc ira niha sato ;
 aboto sa'ae ba dōdōra, wa chōra
 ihōbōgō gamaedola andrō. Ba la-
 rōi ia, mofanō ira.

(A. 13-17 : *Mat.* 22, 15-22. *Loek.*
 20, 20-26.)

II. Ba lafatenge chōnia warizaio 13
 ōsa. awō zi faofao chō Herode,
 ena'ō la'alani ia ba hoehoeo. Ba mōi 14
 ira, ba lamae chōnia : He samahaō,
 ma'ila satochlō ndra'oegō ba lō ba
 dōdōoe niha, lō'ō sa ōfaigi mbawa
 niha ba si ndroehoe wangombacha'-
 15 ōoc lala andrō chō Lowalangi. Ha-
 dia, tola labe'c mbeo chō kaizaro,
 ma lō'ō ? Hadia labe'c, hadia lō'ō ?
 Ba ja'ia, me no i'ila wamini tōdō a-
 16 ndrō chōra, ba imane chōra : Ha-
 dia wa mitandraigō ndra'o ? Mi'oro-
 ma'ō chōgoe hoea soekoe zamboea.
 17 Ba labe'e. Ba imane chōra : Ha fa-
 maedo da'e ba ha ōchō zoera andre ?
 Ba lamane chōnia : Chō kaizaro. Ba
 18 imane chōra Jesoe : Hadia chō kai-
 zaro, ba mibe'e chō kaizaro, ba
 hadia chō Lowalangi, ba mibe'e chō
 Lowalangi. Ba ahōlihōli dōdōra
 chōnia.

(A. 18-27 : *Mat.* 22, 23-33).

III. Ba mōi chōnia za doekaio, sa- 18

- ngoema'ō, lō femaoso zi mate, laso-
 19 foc chōnia, lamane: (*Joh. 11, 57*): He
 samahaō, no ifachoi chōma Moze:
 na mate zi so talifoesō, ba na torōi
 wo'omonia, lō ono, ba jamoehalō
 wo'omonia talifoesōnia, jamoefo-
 20 nga'ōtō dalifoesōnia. Ba no so zi
 fatalifoesō, dafitoe; ba mangowaloe
 zi samōsa, ba me mate ia, ba lō nga'-
 21 ōtō. Ba ihalō ndra alawe andrō si
 samōsa, ba mate, lō nga'ōtō; ba si
 22 manō gōi wanete da'ō. Ba lō nga'ōtō
 zi dafitoe andrō. Ba afoeriatā sibai,
 23 ba mate gōi ndra alawe andrō. He
 wisa ba wemaoso zi mate andrō, na
 maoso ira, ha fo'omo ia, ba chōra a-
 ndrō? noa sa dafitoeira, zangai ja'ia.
 24 Imane chōra Jesoe: Tenga andrō
 eloengoe ami, me lō aboto ba dōdōmi
 zi so ba zoera, ba me lō aboto ba dō-
 dōmi wa'abōlō Lowalangi andrō?
 25 Na maoso zi mate andrō, ba lō mangowaloe
 ira, ba lō mōi nihalō, hoelō
 26 mala'ika ba zoroego ira dania. Ba ba
 zi mate andrō, wa maoso ira, ba ha-
 dia, lō ni'ilami ba zoera Moze, ba nga-
 foe ndroi andrō, me hoemedē chōnia
 Lowalangi, me imane: „L o w a l a n g i
 G a b e r a h a m o n d r a ' o ,
 ba Lowalangi Giza'aki
 ba Lowalangi Jakob'o? ”
 27 Tenga Lowalangi zi mate ia, no Lowalangi
 zaoceri; no abōlōbōlō wa'e-
 loengocmi andrō.
 (*A. 28-34: Mat. 22. 34-40*).
- 28 IV. Ba i'ondrasi ia sangila ama-
 choita, samōsa; no irongo, me fa-
 hoehoeo ira ba no i'ila, enahōi wa-
 moe'ania; isofoe chōnia, imane: Ha-
 29 dia gorōisa si fōfōna sibai? Imane
 Jesoc: Da'ō zi fōfōna: „Mifondro-
 ndrongo, ja'ami, Iraono
 Gizeraēli, ha samōsa Zo'-
 aja, Lowalangida, ha ja'-
 30 ia Zo'aja; ba omasi'ō Zo'-
 aja, Lowalangioe andrō,
 moroi si'aikō ba dōdōoe,
 nosooe ma'asamboea za-
 ngomasi'ō ja'ia, ba ho-
 rigō gera'eraoe, awō wa'
- a b ō l ō o e , w a n g o m a s i ' ō j a ' -
 i a . Ba fanetenia: „O m a s i ' ō z a -
 31 h a t ō c h ō o e , s i m a n e f a ' -
 o m a s i o e n d r a ' o e g ō . ” Oroisa
 bō'ō, seboea moroi andrō, ba lō'ō. Ba
 32 imane chōnia sangila amachoita a-
 ndrō: Ja'ia, samahaō, si ndroehoe
 niwā'ōoe, ha samōsa, ba lō tánō
 bō'ō baeronia. (*Moz. V. 4, 32*): Ba
 33 fangomasi'ō ja'ia andrō, moroi si'-
 aikō ba dōdō, awō wa lahorigō gera-
 ra'era, awō wa'abōlō, wangomasi'ō
 ja'ia ba fangomasi'ōda sahatō chō-
 da, si mane fa'omasida ita, ba no to-
 hoede wa'asōchi da'ō, moroi ba wa'-
 asōchi zoemange nitoenoe, awō zoe-
 mange nitaba, fefoe. (*Sam. I. 15, 22*).
 Ba me i'ila Jesoe, tenga sambō era'-
 34 era ia, wanema li, ba imane chōnia:
 Lō arōoe tō, ba banoea Lowalangi
 ndrā'oegō. Ba oi sa'ae ata'oe ira, wa-
 nofoe chōnia hadia ia. (*Mat. 22, 46*.
Loek. 20. 40).
 (*A. 25-37: Mat. 22, 41-46. Loek.*
20, 41-44).
- V. Ba hoemedē Jesoe, imane, wa-
 35 mahaō ba gosali: Hana wa lawā'ō
 sangila amachoita, ma'oewoe Dawi-
 do Keriso andrō? No ja'ia, Dawi-
 36 do, zangoema'ō moroi ba Geheha ni'-
 amoni'ō: „No iwā'ō So'aja
 chō Zo'aja ja'o andrō:
 Dadao ba gambōlōgoe,
 irege oebe'ē tooe barō
 gaheoe zi fatioe tōdō
 chōoe”. (*Sin. 110, 1 b. t.*). Ja'ia,
 37 Dawido, zi faso'aja' chōnia, ba he
 moroi, wa ma'oewoenia? Ba no wa'-
 omasi niha sato wamondrongo chō-
 nia.
 (*A. 38-40: Loek. 20, 45-47*).
- VI. Ba imane wamahaō ja'ira: 38
 Mi'angelamaisi zangila amachoita
 andrō, somasi mamaroe baroe sa-
 naoe, somasi na la'owai ira ba kade,
 (*Mat. 23, 5. 6*). somasi dadaoma tánō 39
 ja'wa ba zekola ba he naha tánō ja-
 40 wā ba walōwa; si maŋga gōlō la-
 cha mbanoea, sangaragō fangandrō,
 ena'ō la'ila niha; tēdooe wa'abe'e

hoekoe, si gōna ira dania, labe'e si manō. (*Mat. 23, 14.*)

(*A. 41-44 : Loek. 21, 1-4.*)

- 41 VII. Ba moedadao ia ba gamaoedoe naha game'ela, ifaigi he wisa wame'e zato kefe ba naha game'ela andrō. Ba ato zo'ana'a, eboea labe'e.
- 42 Ba so lacha mbanoea, si noemana, ibe'e bacha domboea rimi, tobali samboea se. Ba hoemedede Jesoe ba nifahaōnia, imane chōra : Si ndroehoe niwā'ōgoe chōmi, eboea nib'e lacha mbanoea si noemana andrō, moroi ba chōra fefoe, same'e kefe ba naha game'ela. A'oi sa moroi ba zi tōra chōra labe'e, ba ja'ia, ba moroi ba zambō chōnia ibe'e, fefoe hadia ia zi so chōnia, balazonia ma'afefoe.

FAZA 13.

I. Fangombacha fanoedoegō Jeroezalema ba II. fa'atoea danō. III. Famaroea tōdō ba wa lō mōrō.

(*A. 1-23 : Mat. 24, 1-23. Loek. 21, 5-24.*)

- 1 I. Ba mofanō ia, irōi gosali, ba imane chōnia nifahaōnia samōsa : He samahaō, faigi wa'eboea gara andrō
- 2 ba fa'eboea gosali andrō ! Ba imane chōnia Jesoe : Ō'ila gosali seboea andrō ? Samboea manō lō'ō dania si torōi ba dete nawōnia ja'wa kara, si lō ladoedoegō. Be me docmadao ia ba hili wanicha, ba gamaoedoe gosali, ba lasofoe chōnia ira Fetero, Jakobo, Johane ba Andrea, ba zi ha ja'ira, lamane : Ombacha'ō chōma, ha wa'ara dania da'ō ? ba hadia dandra, na inōtō da'ō fefoe dania ? Ba ibōrōtaigō Jesoe, imane chōra : Mifaigi, fa lō ifaeloengoe ami niha. Ato zi so dania, sanagō tōigoe, ba lamane dania : Ja'odo, ba ato lafaeloengoe.
- 7 Ba na miringo wanoewōnoewō ba toeria wanoewōnoewō, ba bōi tokea dōdōmi ; lō tola lō si manō, ba tenga fa'atoea danō na sa. Maoso sa dania zi samboea soi, oedoe zi samboea, ba si sara ōri, oedoe zi sara ; sosō ndroeroe danō misa ba sosō lofo

mbanoea. Bōrōta wa'afōchō da'ō. Ba 9 mifaigifaigi, he miwisa ami. Latooe'ō dania ami ba danga zala'wa rafe ba la'ohē ami ba waloechata, labōzibōzi ami, la'ohē ami barō goemandroē ba barō razo, bōrō ndra'o, ba wamadoehoe'ō chōra. Ba lō tola lō te'ombacha'ō doeria somoeso dōdō andrō oea ba niha fefoe, ha soi ira. Ba na 11 la'ohē ami, ba wame'e ba dangara ja'ami, ba bōi mihōnagō mi'aboēsī tōdō, hadia niwā'ōmi dania, hadia nib'e'e ba dōdōmi, na inōtō wehede andrō, da'ō miwā'ō ; tenga sa ja'amī zilhede, Eheha ni'amoni'ō andrō zihede. (*Mat. 10, 19 b. t.*) Ba itooe'ō 12 ba danga zamoenoe ja'ia dalifoesōnia sotalifoesō. ba si manō zo'ono ba nononia, ba maoso ndraono, oedoe ndra amara, ba wamoenoe la'ohē. (*Mich. 7, 6*). Ba dozi niha fatioe dōdō chōmi, bōrō dōigoe. Ba sanae ōlō, iroegi gamozoea, da'ō ni'orifi. (*Mat. 10, 22*). Ba na mi'ila so ba zi tenga nania zogoro ita andrō, bōrōta wa'adoedoe — jamoebe'e ba dōdōnia sombaso da'e — ba jamoloi ba hili zi so ba Joedaia. (*Dan. 9, 27*). Ba si so ba 15 detenomo ja'wa, ba bōi jamōi tooe, bōi jamōi jomo, ba wangi hadia ia ba nomonia. Ba si no mōi ba nowi, ba 16 bōi jamoefoeli ia foeri, ba wangi baroenia. Ba alai zanabina ba si so ono, 17 ba mbagi zoesoe, na loe da'ō. Ba 18 mi'angandrō, fa bōi na ba'wa deoe. Famakao sa dania loeo da'ō, lō 19 irai si manō, i'otarai mbōrōta hadia ia fefoe nifazōchi Lowalangi, iroegi da'e, ba lō'ō manō gōi si manō dania. Ba na lō i'ōnāigō ena'ō mba'wa da'ō 20 So'aja, ba samōsa lō aeri niha ena'ō ; ba bōrō nitoetoejoe andrō, si no itoetoejoe, wa no i'ōnāigō mba'wa da'ō. Ba ba da'ō dania, na so zangoe- 21 ma'ō chōmi : Ja'e Keriso andrō, hiza ! ba bōi mifati. Ba maoso dania 22 Keriso faja ba sama'ele'ō sofaja, ba lafazōchi dandra, awō gila'ila, ba wamaeloengoe nitoetoejoe andrō gōi, na bōla. Ba ja'ami, mifaigi, no oehō- 23

nağō oeŵa'ō ehōmi da'ō fefoe. (*Joh. 16, 4.*)

(*A. 24-32: Mat. 24, 29-36. Loek. 21, 25-33.*)

- 24 II. **Ba** na loco da'ō, na no aefa wa-
makao no mege, ba taja haga loeo,
25 ba lō'ō sa'ae dania moehaga mbaŵa,
ba atorce ndrōfi moroi ba mbanoea
26 si jaŵa, ba hoemeoeheoe wangarō a-
ndrō, ba mbanoea si jaŵa. Ba la'ila
27 dania Nono Niha, si so moroi sa ba
lawoeo, a'oi so wa'abōlō, awō la-
ehōmi. Ba ifatenge dania mala'ika-
nia andrō, ba i'owoeloi nitoetoejoe
andrō, moroi ba zi fasoei, i'otarai wo-
ndrege danō, iroegi gahe mbanoea ba
28 wondrege tánō sa. Ba ba marafala
mitōngōni wamaedo andrō. Na mo'-
idanō ndrahania, na toemboe lehe-
lehe, ba mi'ila, wa no ahātō mbaŵa
29 wa'aoehoe zino. Si manō gōi ami,
na mi'ila itōrō da'ō no mege, ba oro-
30 ma ehōmi, no ahātō ia. Si ndrōehoe
niŵa'ōgoe chōmi, lō fachamō atoea
niha si sagōtō andre, iroegi itōrō da'ō
31 fefoe. **Atoea mbanoea si jaŵa dania
ha atoea danō, ba iō awoe'a ligoe.**
32 (*Jes. 51, 6.*) Ba baŵa andrō ba inōtō,
ba lō sangila, mala'ika ha zoroego
gōi lō'ō, Ono gōi lō'ō, ha Ama za-
ngila. (*Hal. zin. 1, 7.*)
- 33 III. **Mifaigi, bōi mifōrō ; lō'ō sa
mi'ila ginōtō.** (*Mat. 24, 42. Loek. 12,*
34 *40 ; 21, 36.*) Hoelō niha sofanō, so-
ndrōi omonia, same'e ba danga za-
woejoenia hadia ia ehōnia, sangoe-
ma'ō halōŵō zamōsana ba sangoe-
ma'ō ehō zanaro ba mbawandroehō,
35 bōi mōrō ia. (*Mat. 25, 13.*) Ba bōi
mifōrō, lō'ō sa mi'ila ginōtō wa'aso
zatoea baomo andrō, na tánō owi,
ba ma na taloe mbongi, ba ma na
36 miwo manoe, ba ma na moloeo, fa
bōi mōrō ami, i'ila, na so ia lō moe-
dōnadōna. **Ba hadia niŵa'ōgoe chō-
mi, ba chōmi fefoe oeŵa'ō : bōi
mifōrō !**

FAZA 14.

I. Famagōlō gere seboea, awō za-
ngila amachōita, ba wamoenoe Jesoe.
II. Tebajoini Jesoe ba Mbetania.
III. P'ombacha'ō zi manga mbōlinia.
IV. P'oroi'ō wemanga ni'amoni'ō a-
ndrō. V. Mangandrō ia ba Gezemane.
VI. Laru'oe ia. VII. La'etoe'ō hoekoe
ba rafe niha Jehoeda andrō. VIII.
P'osilō'ōgō Jesoe Fetero.

(*A. 1-2 : Mat. 26, 2-5. Loek. 22,*
1. 2.)

I. **Ba** hatō doea wongi, ba fasa a-
ndrō ba baŵa roti si lō moe'aisōni.
Ba la'aloei ere seboea ba sangila
amachōita he lavisa wangoneehesi
fondra'oe ja'ia, ba famoenoe ja'ia.
2 Lamane sa : Bōi ba gowasa, fa bōi
aechoc niha.

(*A. 3-9 : Mat. 26, 6-13. Joh.*
12, 1-8.)

II. **Ba** me so ia ba Mbetania, ba
3 nomo Zimoni andrō, soboeo aeri,
me manga ia, ba so ndra alawe, so
chōnia zamba boeliboeli kara zi
ndroehoe wanieha naridoe, seboea
bōli, ba iboto mboeliboeli, ba ifa-
doewa ba hōgō Jesoe wanieha andrō.
4 Ba so ōsa zikōkōkōkō tōdōra, lama-
ne : Hadia wa la'alimagōsi wanieha
5 andrō. Tola sa la'amawa mena'ō wa-
nieha andrō, tōra otoa a lima woel-
loe roefia, ba tola tebe'e ba zi noema-
na. Ba koemōkōkōkō ira ehōnia. Ba
6 imane Jesoe : Bōi mitegoe ia ; hadia
wa miboesi dōdōnia? Si sōchi nilaeo-
nia chōgoe. Lō teboelō awōmi zi
7 noemana, ba tola mitolo ira, na edō-
na ami, ba ja'ō, ba tenga si lō teboelō
8 ehōmi. No ilaoe ndrege zi tola
ilaoe ; no ihōnagō ibajoini mbotogoe,
9 ba wogo'ō ja'ō. Ba si ndrōehoe niŵa'-
ōgoe ehōmi, heza misa tetoeriagō doe-
ria somoeso dōdō andrō, ba goeli
danō ma'asagōrō, ba da'ō gōi te'o-
mbaeha'ō nilaoe da'e, ba wanōrō tō-
dō ja'ia.

(*A. 10-11: Mat. 26, 14-16. Loek.*
22, 3-6.)

Ba mōi chō gere seboea Joeda 10

andrō, banoea Kariota, awō zi felendroea, ba wemanga mbōlinia chōra.

11 Ba omoeso dōdōra, me larongo, ba lafaboe'oe chōnia labe'e gana'a. Ba i'aloeci he wisa zenahōi, wango-mbachi ja'ia.

(A. 12-16: Mat. 26, 17-19. Lock. 22, 7-18.)

12 III. Ba me ba'wa roti si lō moe'aisōni, si fōfōna, ba nitaba fasa andrō, ba lamane chōnia nifahaōnia: Heza zomasi'ō, heza mōiga mangasiwai, cna'ō ō'ā wasa andrō? Ba ifatenge nifahaōnia, daroea, imane chōra: Mi'ae mijomo ba mbanoea, ba faloecha ami niha, solohe migō nidanō, mi'o'ō ia. Ba ba zi mōi ia jomo ba nomo, ba da'ō mimane chō zochō omo: Da'ō ni'wa'ō zamahaō chōoe: Hezo nahagoe andrō, heza oe'ā wasa andrō, awō nifahaōgōe?

13 Ba i'oroma'ō chōmi dania mbate'e seboea, ba si sagōtō, si no labe'e toefo, si no moehaogō; ba da'ō mi'asiwai chōda. Ba mōi nifahaō andrō, laroeqi jomo ba mbanoea, ba itōrō ni'wa'ōnia chōra. Ba la'asiwai wasa no mege.

14 (A. 17-21: Mat. 26, 20-25. Lock. 22, 21-33.)

15 Ba me tánō owi, ba so ia, awō zi felendroea. Ba me no moedadao ira, me manga, ba imane Jesoe: Si ndroehoe ni'wa'ōgōe chōmi, samōsa ba chōmi soroedoe manga chōgōe zi manga mbōligoe dania. Ba ibōrōtaigō aboe dōdōra, ba oi zara lamane chōnia: Hadia ja'odo? Ba imane chōra: Samōsa ba zi felendroea, si faloeloe manga chōgōe. Itōrō sa lalania Ono Niha, itōrō zi so ba zoera ba chōnia, ba alai niha andrō, si manga mbōli Nono Niha; sōchi ba niha andrō, lō toemboe ia mege.

16 (A. 22-25: Mat. 26, 26-29. Lock. 22, 14-20.)

17 IV. Ba me manga ira, ba ihālō roti, ifahowoe'ō ba ibohoto, ibe'e chōra, imane: Mitema, mi'a, botogoe

18 da'e. Ba ihālō mako, i'ahasi gōlō Lowalangi, ibe'e chōra, ba labadoo, dozi ira. Ba imane ehōra: Dogoe da'e, do gamaboe'oe la, sadoewa salahi zato. Si ndroehoe ni'wa'ōgōe chōmi, lō'ō manō sa'ae oebadoo nōsi mboea nage andrō, iroeqi loco wamadoeogoe si bohooenia, ba mbanoea Lowalangi andrō.

19 (A. 26-31: Mat. 26, 30-35.)

20 Ba me no aefa manoenō ira, ba mōi ira baero, ba gahe hili wanieha andrō. Ba imane chōra Jesoe: Dozi dania ami te'ala, si mané sa ba zoera: „O e b a g o d a n i a g o e b a l o a n d r o , b a s o e m a w i l i m b i r i b i r i a n d r o n i k o e b a l o i .” Ba na aefa maoso ndra'o, ba mowaōwaōdo ba Galilaila, fōnami. (F. 16, 7). Ba imane chōnia Fetero: He dozi te'ala ira, ba ja'ō, ba lō te'ala. Ba imanc chōnia Jesoe: Si ndroehoe ni'wa'ōgōe chōoe, iada'e bongi andre, lō fachamō mndroea miwo zilatao, ba no medōloe ō'osilō'ōgō ndra'o. Ba ihōtōi fangoema'ō: Ba hc matedo awōoe, ba tebai oe'osilō'ōgō ndra'ocgō. Ba si manō wangoema'ō ndra nifahaō fefoe.

21 (A. 32-42: Mat. 26, 36-46. Lock. 22, 39-46. Joh. 18, 1.)

22 V. Ba laroeqi halama, Gezemanē dōinia, ba imane ba nifahaōnia: Midadao ba da'e, irege no mangandrō ndra'o. Ba i'ohē awōnia ndra Fetero, Jakobo, Johane. ibōrōtaigō manizini ba aboe dōdō. Ba imane chōra: Aboe sibai dōdōgōe, iroeqi wa'amate; mi'iaigō da'e ba bōi mifōrō. (Heb. 5, 7). Ba mofanō ia, lō arōoe, ifalōgōe tooe ia ba danō ba mangandrō, ena'ō italo'e'i ia inōtō andrō, na bōla. (Joh. 12, 27). Imane: He Aba, Ama, lō hadia ia zi tebai ndra'oegō; heta chōgōe mako andrō; ba bōi somasi ndra'o, somasi ndra'oegō sa. Ba ifoeli ia, ba no mōrō ira, me iroeqi, ba imane chō Wetero: He Simoni, si mōrō ndra'oegō? Tebai

- si lō mōrō ndra'oegō mato saza? choita andrō. Ba i'o'ō Fetero, arōe 54
- 38 **Bōi mifōrō ba mi'angandrō, fa bōi** moroi foeri, iroege baolajama gere
itōrō ami fanandraigō. Aoha sa seboea, ba moedadao ia, awō genoni
gōlō dōdō, ba si no ambō fa'abōlō andrō, moleoe ia, ba zinga galitō.
39 **nōsi.** Ba ifoeli mōi mangandrō, si Ba la'aloei wamōbōgō horō chō Je- 55
40 mane mege no linia. Ba me ifoeli soe ere seboea, awō zala'wa rafe
ia, ba no mōrō zoei ira, me iroegi, seboea fefoe, ba wamoenoe ja'ia, ba
me no aboea goeli hōrōra, ba lō la'ila lō lasōndra. Ato sa zamōbōgō horō 56
41 hadia ni'wa'ōra, wanema linia. Ba so chōnia, ba lō faoma wangoema'ōra.
zoei ia, me no medōloe, ba imane (*Moz. V. 17, 6*). Ba so ōsa zamōbōgō 57
chōra : Mifōrō sa'ae ba mi'olombasc! chōnia, lamane : No marongo me
No abōnō. No inōtō, hiza, tetoee'ō 58
ba danga niha si so horō Nono Niha. i'wa'ō : Oedoedoegō dania gosali a-
42 Mifaoso ! talaboe ; hiza, no ahātō zi ndre, nifazōchi danga niha, ba ha
danga mbōligoe andrō. tōloe ngaloe oe'angotomosi'ō dā-
(*A. 43-50: Mat. 26, 47-56. Loek. 59*
22, 47-53. Joh. 18, 2. 3. 10. 11.) niha. (*F. 15, 29*). Ba ba da'ō gōi lō 60
43 VI. **Ba i'anema'ō, me moehede ia** seboea, i'agō gotaloeara, isofoe chō
na, ba so Joeda, banoea Kariota a- Jesoe, imane : Hadia, ma'ifoe lō ōte-
andrō, awō zi felendroea, ba ato zi fao ma li ba nibōbōgō da'ō chōoe ? Ba 61
chōnia sofōda ba sobago gama, lō hedehedenia, ma'ifoe lō itema li.
nifatenge gere seboea ba sangila Ba manfoe zoei chōnia gere seboea,
amachōita ba satoea mbanoea andrō. imane chōnia : Hadia, Keriso andrō
44 Ba no i'wa'ō chōra dandra si manga ndra'oegō, ono Wondrege nisoeno a-
mbōli andrō, no imane : Si fa'ago andrō ? (*Jes. 53, 7*). **Ba imane Je-** 62
45 **soe : Ja'ia, ba mi'ila dania doema-**
dao Nono Niha ba gambōlō wa'a-
bōlō andrō, ba so ia, ba lawoeo ba
mbanoea si ja'wa. (*F. 13, 26*). Ba isika 63
46 ia chōnia. Ba lababaja, lara'oe. noechania ere seboea, ba imane : Ha-
47 Ba isōbi wōda si samōsa, awō zi so ba dia sa'ae goena zi so ba mbōrō ? No 64
ngai andrō, itema igoechoei zawoe- mirongo wangaohangaoha andrō.
48 joe gerc seboca, i'e'wa dalinga. Ba He wisa ba dōdōmi ? Ba oi zara la'-
hoemedede Jesoe, imane chōra : Hoelō etoe'ō hoekoenia, hoekoe famoeno.
na ba zoraboe mōi ami, mofōda ami Ba labōrōtaigō ōsa ladiidili ia, la- 65
ba mobago gama, wondra'oe ja'o. baloegō mbawania ba lagoechoei ia,
49 Ero ma'ōchō so ndra'o chōmi ba go- ba lamane chōnia : Ama'ele'ō ; ba
sali, mamahaō ndra'o, ba lō nira'oe- latema lafalisi ia si'o enoni andrō.
mi ja'o ; ba ena'ō itōrō zi so ba zoera. (*F. 10, 34. Mar. 15, 19*).
50 Ba larōi ia [awōnia], oi zara moloi. (*A. 66-72 : (Mat. 26, 69-75. Loek.*
51 Ba so nono matoea samōsa, solo'ō *22, 55-62. Joh. 18, 16-18. 25-27).*
ja'ia, ha samboea mbaroe, baroe VIII. **Ba me so tooe Wetero bao-** 66
52 moeko si sōchi ; ba lara'oe ia. Ba irōi lajama, ba so zawoejoe gere seboea,
foeri mbaroe mocko andrō ba moloi ono alawe, samōsa, ba me i'ila 67
lō baroe. Wetero, me moleoe, ba inehgō, ba
(*A. 53-65: Mat. 26, 57-68. Loek. imane : Ja'oegō gōi nawō mbanoea*
22, 54. 63-65.) Nazareta andrō, Jesoe andrō. Ba 68
53 VII. **Ba la'oe chō gere seboea** i'osil'ōgō, imane : Lō oe'ila, hadia
Jesoe ; ba faloccha gerc seboea fefoc ni'wa'ōoe, lō aboto ba dōdōgoe. Ba
ba satoea mbanoea ba sangila ama- mōi ia baero, baolajama fōna, ba

69 miwo zilatao. Ba i'ila ia sawoejoe ono alawe no mege, ba ifoeli ibō-rōtaigō, imane ba zi so ba da'ō :
 70 Samōsa da'e, awōra. Ba ifoeli i'osilō'ōgō. Ba lō ara, ba lamane zoei si so ba da'ō chō Wetero : Si ndroehoe, awōra ndra'oe-gō ; banoca Galilaia sa ndra'oe-gō. Ba ibōrōtaigō i'elifi ia ba fahōloe, imane : Lō oe'ila ha niha da'ō, niwa'ōmi. Ba i'ancma'ō ifoeli miwo zilatao, no mendroea. Ba itōrō tōdō Wetero li Jesoe, me imane chōnia : Lō fachamō mendroea miwo zilatao, ba medōloe ō'osilō'ōgō ndra'ō. Ba me itōrō tōdōnia, ba mege'ege ia.

FAZA 15.

I. La'ohē chō Wilato Jesoe, ba wange-toe'ō hoekoe. II. Lafakao ia. III. Laforōfa. IV. Mate ia. V. Lako'o.

(A. 1 : Mat. 27, 1, 2. Loek. 22, 66-71).

1 I. Ba me moloēo sibaī, me no aetoe hoehoeora, ere seboea ba satoea mbanoea ba sangila amachoitā ba salaŵa rafe seboea andrō, fefoe, ba labōbō Jesoc, la'ohē ia, labe'e ba danga Wilato.

(A. 2-15 : Mat. 27, 11-26. Loek. 23, 2-4. 17-25. Joh. 18, 33-40).

2 Ba isofoe chōnia Filato, imane : Hadia, razo niha Jehoeda ndra'oe-gō ? Ba itema linia, imane : Ja'ia niwa'ōoe. Ba laforege wangadoegō ja'ia ere seboea andrō. Ba ifoeli isofoe chōnia Filato, imane : Hadia, ma'ifoe lō ōtema li ? Hiza, fahōna manō chōra, wangadoegō ja'oe-gō.
 3 Ba ma'ifoe lō'ō sa'ae itema li Jesoe ;
 4 tobali ahōlihōli dōdō Wilato. Ba ero na owasa, ba ibe'e aefa chōra nikoeroe, samōsa, ha niha ni'andrōra.
 5 Ba so nikoeroe, awō zolaŵa andrō, Baraba dōinia, awō zi no mange'e,
 6 me molaŵa niha. Ba mōi mi-jaŵa niha sato, labōrōgō manga-ndrō, itōrō chōra si mane fōna. Ba itema lira Filato, imane : Hadia omasi ami, oe'efa'ō chōmi razo
 7 niha Jehoeda andrō ? Noa sa i'ila,

wa bōrō wa'afōchō dōdō, wa labe'e ia ba dangania ere seboea. Ba lafa-
 11 we'e niha sato ere seboea andrō, ena'ō i'efa'ō chōra Mbaraba andrō. Ba ite-
 12 ma zoei lira Filato, imane chōra : Ba hadia zomasi ami, he oewisa ba niwa'ōmi razo niha Jehoeda ia ? Ba
 13 moe'ao zoei ira : Forōfa ia ! Ba imane 14 chōra Filato : Ba hadia horōnia i ?
 15 Ba la'abōlōgō we'ao : Forōfa ia ! Ba 15 edōna Wilato itōrō zomasi niha sato, ba i'efa'ō chōra Mbaraba andrō, ifabōzi'ō Jesoe ba ibe'e niforōfa. (Joh. 19, 1).

(A. 16-19 : Mat. 27, 27-30. Joh. 19, 2. 3.)

II. Ba la'ohē ia baolajama, ba 16 gōdo goemandroe, saradadoe ba lafa'aso zi sabari andrō fefoe. Ba la-
 17 fobaroe ia baroe loeo sojo ba lalalaoe dakoela doi, lafotakoela ia. Ba la-
 18 bōrōgō la'owai ia, lamane : Ja'oe-gō 19 razo niha Jehoeda ? Ba lafalisi hō-
 gōnia soeohoe ba ladidiloī ia, latoe-
 hi danō, mangaloeloe chōnia. (Mar. 14, 65).

(A. 20-32 : Mat. 27, 31-44. Loek. 23, 26. 33-39. Joh. 19, 16-24.)

III. Ba me no aefa la'o'aja ia, ba 20 laheta chōnia mbaroe loeo sojo no mege ba lafonoecha ia noechania, ba la'ohē ia baero, ba wamorōfa ja'ia. Ba laforege wangoema'ō ba zanōrō 21 lala, Simeoni dōi, banoea Girene, si otarai nowi, ama ndra Alesandro Roefo, ena'ō i'ohē rōfania. (Rom. 16, 13). Ba la'ohē ia ba naha andrō, sotōi 22 Gologata, — sokamoe'oe geleeahania. — Ba labe'e ōnia nagoe si faroe-
 23 ka emoeri; ba lō ibadōe. Ba laforō- 24 fa ia ba lafaosa noechania, fadahō-
 dahō ira ba da'ō, ba wamaosa. Ba 25 labōzi siŵa, me laforōfa ia. Ba so 26 zoera horōnia, nisoera jaŵania : „Razo niha Jehoeda”. Ba daroe la-
 27 forōfa awōnia, soraboc, samōsa ba 28 gambōlō, ba samōsa ba gaberania ;
 ba itōrō zi so ba zoera andrō : „No 28 te be'e awō zeboea horō
 ia”. (Jes. 53, 12). Ba latandraŵaisi 29

ia sanōrō, lafalichō ira, lamane :
 Ahá, sanoedoegō osali andrō, sango-
 tomosi ja'ia, si ha tōloe ngaloeo.
 30 (F. 14, 58). Orifi ndra'oegō, ae
 31 tooe moroi ba rōfa andrō! Si manō
 gōi gere seboea andrō, mango'aja,
 faoma moehede ira chō nawōra, awō
 zangila amachoita, lamane : Tánw
 bō'ō no i'orifi, ba lō i'ila i'orifi ia.
 32 Keriso andrō, razo Ndraono Gizera-
 òli, jamōi tooe iada'e, moroi ba rōfa
 andrō, ena'ō ta'ila ba ena'ō mama-
 ti ita ; latandrawaisi gōi ia niforōfa
 awōnia.

(A. 33-41: Mat. 27, 45-50. Loek.
 23, 44-49. Joh. 19, 28-30.)

33 Ba me laloeo, ba ogōmigōmi danō
 34 ma'afefoe, irege labōzi tōloe. Ba
 me labōzi tōloe, ba moe'ao Jesoe.
 eboea li, imane: **Eloi! Eloi! Iama
 sabachtani? He Lowalangigoe!
 He Lowalangigoe! hana wa no
 35 ē'erogō ndra'o** ? geloeahania. Ba
 lamane ōsa, si so ba da'ō, me laro-
 36 ngo: Hiza. moe'ao chō Geliija. Ba
 fagohi zamōsa, ihalō rabo, ifo'ōsi
 niro aisō, ibe'c ba mbalō zoechoe,
 ifabadoegō, chōnia, imane: Bōi oea,
 datafaigi, na mōi Geliija, ba wange-
 fa'ō ja'ia. (Sin. 69, 22).

37 IV. Ba moe'ao Jesoe, eboea li, ba
 38 aetoe noso. Ba asika mba'aba'a a-
 ndrō ba gosali, fabali manō, i'otarai
 si ja'wa, noemalō mitoeo. Ba me i'ila
 koemandra andrō, si so ba da'ō ba
 gamaoedoenia, wa si manō wa'a-
 matenia, ba imane: Si ndroehoe,
 40 Ono Lowalangi niha andrō. Ba so
 gōi ndra alawe, sanaigimaigi moroi
 ba zarōoe, ira Maria, banoca Maga-
 dala andrō, ba Maria, ina ndra Ja-
 kobo side'ide Josc andrō, ba Salome
 41 andrō; (Joh. 19, 25); si no fago'ōgō'ō
 chōnia, me so ia ba Galilaia, si no
 mōimōi ngoniningonia, ba ato na
 dánō bō'ō, si no fao chōnia, we'amōi
 misi ja'wa ba Jeroczalema.

(A. 42-47: Mat. 27, 57-61. Loek.
 23, 50-55. Joh. 19, 14. 38-42.)

42 V. Ba me no aracha bōngi (ba'wa

wangehao, sara wongi lō sabato) ba 43
 so Josefo, banoea Garimatia, sala'wa
 rafe, si sōchi amoeta, sanōtōna gōi
 banoea Lowalangi andrō; lō ata'oe
 ia we'amōi chō Wilato, wangandrō
 boto Jesoe. Ba ahōlihōli dōdō Wila- 44
 to, wa noa sa'ae mate ia, ba ifakoa-
 ni'ō goemandra andrō, isofoe chōnia
 na no ara, me mate ia. Ba me no iro- 45
 ngo chō goemandra andrō, ba i'a-
 moealagō mboto no mege chō Josefo
 andrō. Ba i'ōli moeko, ihalō tooe 46
 mboto, i'olohoeni moeko ba ibe'e
 ba lewatō nichao ba gara, ba ifagaō-
 lō gowe ba mbawa lewatō andrō.
 Ba lafaigi, heza lako'o ia ira Maria, 47
 banoea Magadala andrō ba Maria
 ina Jose andrō.

FAZA 16.

I. Femaso Jesoe. II. P'angonasi
 nifahaōnia. III. Manahae ia, mōi
 ba zoroego'

I. Ba me no aefa loeo sabato, ba 1
 la'ōli daloedaloc ira Maria, banoea
 Magadala ba Maria, ina Jakobo a-
 ndrō, ba Salome andrō, ena'ō mōi
 ira mombajoini ja'ia. (F. 15, 40.
 Loek. 23, 56). Ba ahoelō sibai, me 2
 loco migoe, mōi ira ba lewatō, me
 tocmboe loco. (Mat. 28, 1. Loek. 24,
 1. Joh. 20, 1). Ba faoma lamane chō 3
 nawōra : Ha niha zamagaōlō chōda
 gowe andrō, wangeheta ja'ia ba
 mbawa lewatō ? Ba me lafaigi, ba 4
 la'ila, no moefagaōlō gowe andrō ;
 eboea sibai sa. (Mat. 28, 2. Loek. 24, 2.
 (A. 5-8 : Mat. 28, 5-8. Loek. 24,
 3-9).

Ba mōi ira ba lewatō, ba la'ila 5
 nono matoca, samōsa, sidadao ba ga-
 mbōlō, sobaroe sanaoe, safoesi ; ba
 tokea ira. (Loek. 24, 4). Ba imane 6
 chōra : Bōi tokea ami. Jesoe, banoea
 Nazareta andrō ni'aloemi, niforōfa
 andrō ; no maoso ia, lō ja'ia ba da'e ;
 hiza naha, ba nibe'era ja'ia. Ba mi'- 7
 ae'c, mi'wa'ō ba nifahaōnia ba chō
 Wetero andrō, mowaōwaō ia fōna-
 mi, we'amōi ba Galilaia; ba da'ō

- mi'ila ia dania, itōrō dania niwā'ō-
 8 nia chōmi. (*F. 14, 28*). Ba mōi ira
 ja'wa, foelōi ira, wondrōi lewatō; noa
 sa manizinizi ira ba no toball dōdōra;
 9 ba lō hedehedera, me ata'oe ira. Ba
 me no maoso ia, si hoelō wongi, me
 loeo migoe, ba ōfōna i'oroma'ō ia
 chō Maria andrō, banoea Magadala,
 ba nifofanōnia bechoe andrō, si da-
 fitoe. (*Joh. 20, 11-18. Loek. 8, 2*).
- 10 Mōi da'ō, i'ombacha'ō ba zi no fao-
 fao chōnia, si no aboe tōdō, sege'egc.
 11 Ba ja'ira, me larongo, no aeri ia
 ba no i'ila ia Maria, ba lō fadoehoe
 12 dōdōra. (*Loek. 24, 10, 11*). Ba aefa
 da'ō, ba i'oroma'ō ia ba nayōra, da-
 roea, ba lala me mōi ira ba mbanoea
 bō'ō, bō'ō nga'eoenia ba da'ō. (*Loek.*
 13 *24, 13-25*). Ba mōi da'ō, la'omba-
 cha'ō ba dánō bō'ō andrō, ba ba
 chōra gōi, ba lō fadoehoe dōdōra.
 (*Loek. 24, 37, 41*).
- 14 II. Focri ō i'oroma'ō ia ba zi fe-
 lezara, me manga ira, ba itegoe wa
 lō mamati ira ba fa'abe'e dōdōra, wa
 lō si fadoehoe dōdōra ba zangila ja'
 ia, me no maoso ia. (*Loek. 24, 36 b. t.*)
- Joh. 20, 19, 20, 27 b. t.*). Ba imane 15
 chōra: Mi'ae mitōrōi goeli danō
 ma'afefoe, mitōeriagō doeria so-
 moeso dōdō andrō, midozigō niha.
 (*Mar. 13, 10. Mat. 28, 19 b. t.. Kol.*
 1, 23). Ha niha zamati, nibajagō 16
 idanō, da'ō zi faioecha fa'aeri,
 ba mbanoea foeri, ba nitibo'ō zi
 lō mamati. (*Joh. 3, 18; 5, 24. Hal.*
zin 2, 38). Ba da'ō dandra, si fao 17
 ba zamati andrō: Ba dōigoe lafo-
 fanō nbechoe; molaoe lisi bohooe ira;
 (*Hal. zin. 16, 18; 8, 7; 2, 4; 19, 6*);
 latoejoe goelō, ba na labadoe langoe 18
 famoenoe, ba lō te'ala ira; latoefa
 tangara zofōchō, ba dōhō wōchō.
 (*Loek. 10, 19. Hal. zin 28, 58; 9, 17*).
- III. Ba me aefa fahoehoe chōra 19
 Zo'aja, ba tefaza'wa ia mija'wa ba
 zoroego, ba moedadao ia ba gambō-
 lō Lowalangī. (*Loek. 24, 50 b. t.*
Joh. 6, 62. Hal. zin. 1, 9. Sin. 110, 1.
Heb. 1, 3, 13). Ba ja'ira, ba mofanō 20
 mangombacha, fefoe gofoe heza, ba
 itolo So'aja, ifadoehoe'ō daroma li
 tandra andrō, si fao chōnia. (*Hal. zin.*
3, 16; 5, 15; 14, 3. Heb. 2, 4).

Soera doeria somoeso dōdō andrō

nisoera

LOEKA.

FAZA 1.

I. Famobōrō. II. Te'ombacha'ō
 wa'atoemboe Johane andrō, ba III
 fa'atoemboe Jesoe. IV. Mōi tome
 Gelizabe Maria. V. Fa'atoemboe Jo-
 hane. VI. Fanoenō Zacharia andrō.

- 1 I. Me no ato zanandraigō manoe-
 ra nidoenōdoenō andrō, si no itōrō
 2 ba chōda, nifa'ema zi so ba mbōrō a-
 ndrō, sangombacha taroma li andrō,

chōda, (*Joh. 15, 27. Joh. I, 1, 1 b. t.*),
 ba no oe'wa'ō gōi tōdōgoe, oesoera 3
 gōi chōoe, ja'oegō Teofilo si sōchi,
 oehaogō wamōfō'ō, me no oezofoe-
 zofoe sibai fefoe, i'otarai mbōrōta,-
 (*Hal. zin. 1, 1*), ena'ō fadoehoe dō- 4
 dōoe, doehoe niringooc andrō, ni'o-
 mbacha'ō chōoc, wamahaō ja'oegō.
 II. Me loeo Herode andrō, razo 5
 Joedaia, ba so gere, Sacharia dōinia,

- ma'owoe Gabia, ba fo'omonia, ba ma'owoe Ga'aroni, Elizabe dōi. (Mat. 2, 1. Nga'ot. 1, 24, 10. Loek. 22, 52. Neh. 12, 14. 17). Ba no faoma sa-toelō tōdō ira, fōna Lowalangi, la'o'ō goroiisa Zo'aja fefoe, a wō gamachoi-ta, lō sinegoe. (Moz. V. 10, 12. Job. 1, 1. 8). Ba lō ono chōra, me si lō mo'ono Gelizabe, ba faoma no noemalō ndrōfira. Ba tobali me mo'ere ia fōna Lowalangi, me inōtō chōra ma'owoe Gabia, ba gōna ia fanoenoe koemōjō, (Sal. 11. 11, 9.) (fadahōdahōsa hoekoe ba gere, wangohongōi da'ō) ba mōi ia ba gosali Zo'aja (Moz. 11. 30, 7 b. t.). Ba niha sato fefoe, ba mangandrō baero, barō wa-noenoeno koemōjō andrō. Ba i'ila mala'ika Zo'aja, ba gambōlō naha wa-noenoeno koemōjō. Ba tokea Zacharia, me i'ila da'ō, ihawoei ia fa'ata'oe.
- 13 Ba imane chōnia mala'ika andrō: Bōi ata'oeffi, Sacharia, me no tefondrondrongo wangandrōfoe, ba mo'ono chōoe dania wo'omooe, Elizabe, ono matoea, ba ōbe'e tōinia Johanc. (Hal. zin. 10, 31). Ba omoeso dōdōoe ba owoeawoea dōdōoe, ba ato zomoe-so tōdō, ba wa'atoemboenia. Me eboea dania ia, fōna Zo'aja; agoe ba sofi, ba lō ibadoc, ba no fahōna dania chōnia Geheha ni'amoni'ō, moroi ba daloe ninania, (Mat. 11, 9, 11. Moz. IV. 6, 3). ba ato dania ibe'e lafoeli ira, Iraono Gizeraēli, chō Lowalangira, So'aja. Ba sowaō-waō fōnania ia, so chōnia Gehcha Geli-ja ba fa'abōlōnia, ba wamoeli tōdō ndra ama ba ndraono, ba ba wamoeli si lō molo'ō ba wa'atoeatoea zateo-lō, ba wanga'asogō banoea nihaogō, chō Zo'aja. (Sin. 8, 2. Mat. 11, 14; 17, 11. 12. Mal. 3, 1. 4. 5. 6). Ba imane Sacharia chō mala'ika andrō: Heza oroma chōgoe da'ō? Noa sa atoea ndra'odo, ba fo'omogoe andrō, ba no noemalō ndrōfi. Ba itema linia mala'ika andrō, imane chōnia: Gaberiēli ndra'odo, si so fōna Lomalangi, ba no tefatenge ndra'o, ba wchede chōoe
- ba ba wanoeriagō chōoe toeria so-moeso dōdō andrō. (Dan. 8, 16; 9, 21). Ba hiza, si lō hede ndra'oegō 20 dania, tebai moehede'ō, iroegi leoo itōrō da'ō, bōrō wa lō si fadoehoe dōdōoe ba ligoe andrō; itorō dania, na ba'wania. Ba labazebaze'ō Za- 21 charia niha sato, ba ahōlihōli dōdōra wa'arania ba gosali. Ba me mōi ia 22 baero, ba tebai hoemede ia chōra ba aboto ba dōdōra, no i'ila gangi-lata ba gosali, ba ifaza'wa dangania, tandra; ba si manōmanō ia dania, si lō hede. Ba me no aefa mba'wa ha- 23 lōwōnia, ba mofanō ia ba chōra. Ba 24 me aefa leoo da'ō, ba manabina Geli-zabe, fo'omonia, ba ibini'ō ia lima wa'wa wa'ara, imane: Si manō wo- 25 laoe Zo'aja chōgoe, me ba'wa wamai-ginia ja'o, ba wamcta fa'ailagoe a-ndrō ba niha. (Moz. I. 30, 23).
- III. Ba aracha ōnō wa'wa, ba ifate-nge mala'ika Gaberiēli andrō Lowa- 26 langi ba mboenoea Galilaia, sotōi Nazareta, chō nono alawe, sinandra 27 ndra matoea, sotōi Josefo, ma'owoe Dawido; ba tōi nono alawe andrō, ba Maria. (F. 2, 4. Mat. 1, 18 b. t.). Ba mōi si bacha chōnia mala'ika a- 28 ndrō, imane: Ja'oegō, si no faloecha fa'eboea dōdō! Jamoetolo'ō So'aja! Ba tobali dōdōnia, ba ni'wa'ōnia a- 29 ndrō, imane dōdōnia: Hadia wango-wai da'ō? Ba imane mala'ika andrō 30 chōnia: Bōi ata'oeffi Maria; noa sa faloecha'ō wa'eboea dōdō chō Lowalangi; ba hiza, manabina da- 31 nia ndra'oegō, ba mo'ono'ō ono matoea, ba ōbe'e tōinia Jesos. (Jes. 7, 14. Mat. 1. 21). Sala'wa dania 32 da'ō, ba labo'e tōinia Nono Wondrege Zala'wa, ba ibe'e chōnia Lowalangi So'aja dadaoma doeania Dawido. (Jes. 9, 6 b. t. Sam. 11. 7, 16). Ba samatōrō ma'owoe Jakobo 33 la, gōtōgōtō wa'ara, ba si lō aetoe wa'asala'wania andrō (Jer. 33, 14 b. t. Dan. 7, 14). Ba imane Ma- 34 ria chō mala'ika andrō: He wisa lala da'ō, me lō oe'ila ndra matoea?

35 Ba itema linia mala'ika, imane chōnia : So dania Geheha ni'amoni'ō, ba ileomō'ō ndra'oegō fa'abōlō Wondrege Zala'wa ; andrō gōi labe'e tōi ni'amoni'ō andrō, si toembōe dania, Nono Lowalangi. (*Mat. 1, 20. Joh. 1, 34*). Ba hiza Gelizabe andrō, site-ngabō'ōmi, no manabina gōi, ono matoea, ba wa'atoecania, no aracha ōnō wa'wania ija'é, ni'wa'ō fōna, si

36 1, 34). Ba hiza Gelizabe andrō, site-ngabō'ōmi, no manabina gōi, ono matoea, ba wa'atoecania, no aracha ōnō wa'wania ija'é, ni'wa'ō fōna, si

37 lō ono. Lō'ō sa hadia ia zi tebai ba Lowalangi. (*F. 18, 27. Moz. I. 18, 14*). Ba imane Maria : Hiza, enoni Zo'aja ndra'o, ja'itōrō chōgoe ni'wa'ōoe. Ba irōi ia mala'ika no mege. (*Rom. 4, 21*).

39 IV. Ba maoso Maria. me leo da'ō, i'aliō'ō we'amōi ba hili, isa'wa

40 mbanoea Joeda ; mōi ia jomo ba nomo Zacharia. ba i'owai Gelizabe

41 andrō. Ba tobali, me irongo Elizabe wangowai Maria andrō, ba manara dabनिया ba daloenia. Ba fahōna

42 chōi Gelizabe Geheha ni'amoni'ō, ba hoemedē ia, eboea linia, imane Nifahowoe'ō ndra'oegō, moroi ba

43 ndra alawe bō'ō, ba nifahowoe'ō dami binamō andrō ! Ba he moroi chōgoe da'ō, wa mōi chōgoe nina Zo'aja

44 ja'o ? Hiza sa, me irongo tōgi dalingagoe wangowaimō andrō, ba manara dabina ba daloegoe, ba wa'

45 owoeawoea dōdō. Ba ja'ahowoe zi ni fadoehoe tōdō, me itōrō dania nifa'ombacha'ōgō Zo'aja chōnia.

46 (*Joh. 20, 29*). Ba imane Maria : „Isoeno Zo'aja tōdōgoe, (*Sam. I. 2, 47 1 b. t.*) ba no owoeawoea dōdōgoe, bōrō Lowalangi, sangorifi ja'o, (*Jes. 61, 10*), me no inehēgō wa'anoemana genoninia andre. Hiza sa, i'otarai da'e, ba lafahowoe'ō ndra'o dozi ma'owoe, (*Sin. 113, 6, b. t.*),

49 me no eboea itolodo sabōlō andrō ba ni'amoni'ō dōinia. (*Sin. 126, 3 ; 111, 9*). Ba fa'ahachō dōdōnia andrō, ba gōtōgōtō wa'ara, chōra sangata'oeffi ja'ia. (*Moz. II. 20, 6. Sin. 103, 13. 17*). No i'oroma'ō wa'abe'e dangania. No ifazaewe zi faja-

wa ba gera'era dōdōra, (*Jes. 51, 9. Fet. I. 5, 5*). No itimba zala'wa ba dadaomara, ba no ibali'ō sala'wa zide'ide. (*Sam. I. 2, 3. Job 5, 11. Mat. 23, 12*). Solofo, ba no i'aboesoi'ō si sōchi, ba so'ana'a, ba no ifofanō lō ōra. (*Sin. 107, 9*). No itolo genoninia Izera'eli, ena'ō itōrō tōdōnia wa'ahachō dōdō andrō, (*Jes. 41, 8 b. t. Jer. 31, 3. 20*) si mane ni'wa'onia chō ndra toeada chō Gaberahamo ba ba ma'owoenia, si lō aetoe'. (*Moz. I. 17, 7. 19 ; 22, 16 b. t.*) Ba mato tōloe wa'wa wa'ara Maria chōnia, awena ifoeli ia chōra.

V. Ba iroegi ba'wa Gelizabe, ba'wa wo'ono chōnia, ba madono ia, ono matoea. Ba larongo banoeara ba talifoesōra, wa no abōlō wa'ahachō dōdō Zo'aja chōnia, ba omoeso dōdōra gōi, awōnia. Ba me no aefa zi fitoe bongi, ba mōi ira mamoto ono andrō, ba labe'e tōinia dōi namania, Sacharia andrō. (*Moz. I. 17, 12 ; 21, 3. 4*). Ba hoemedē ninania, imane Bōi ! Johane labe'e tōinia. Ba lamane chōnia : Samōsa lō'ō, motōi ja'ami, sotōi da'ō. Ba lachawi tangara namania, wanofoe, hadia zomasi ia, tōi nono. Ba i'andrō wanoera, isoera, imane : Johane dōinia. Ba oi ahōlihōli dōdōra. Ba i'anema'ō tebokai mbawania, ba aefa lēlania, ba hoemedē ia, isoeno Lowalangi. Ba tobali ihawoei fa'ata'oe fefoe mbanoeara, ba tedoenōdoenō da'ō fefoe ba hili Joedaia andrō ma'asambōea. Ba latanō ba dōdōra dozi samondrongo, lamane : Ta'ila he wisa dania nono da'ō ? noa sa gōi itolo ia tanga Zo'aja.

VI. Ba fahōna Geheha ni'amoni'ō chō namania Sacharia, mama'ele'ō ia, imane : „Nisoeno Zo'aja Lowalangi Ndraono Gizera'eli andrō, me no mōi ia moefaigi mbanoeania, ba me no i'asogō chōra wangōhōli, (*F. 7, 16. Sin. 111, 9*). ba no ifasindro chōda dandroe fangorifi, ba nomo genoninia Dawido a-

- 70 ndrō, (*Sin. 132, 17*) itōrō nifaŵa'ō-
ōgōnia, ni'ombacha'ō zama'ele'ō ni'
amoni'ō andrō chōnia, sagōtō tanō
sa'ae: (*Jes. 35, 4, Jer. 23, 6, Hal. zin.*
71 *3, 21, 24*): fangefa ba nemalida,
ba ba danga zi fatioe tōdō chōda
72 fefoe. (*Sin. 106, 10*). Ena'ō ihachōsi
tōdō ndra toeada ba ena'ō itōrō tō-
dōnia gamaboe'ocla li, ni'amoni'ō
73 andrō chōnia, (*Jer. 31, 33*) fahō-
loesa andrō, me fahōloe ia chō doea-
74 da Aberahamo; ba wanolo ja'ita,
fa dōhō wa'ata'oe, aefa ita ba danga
nemalida, enoninia ita, (*Gal. 1, 4*
75 *Heb. 2, 15; 9, 14*) sohaoehaoe ita
ba satoelō tōdō, fōnania, sagōtō ja'-
76 ita. (*Ejes. 4, 24, Tit. 2, 11-14*). **Ba**
ja'oeḡō, ono, ba sama'ele'ō chō
Wondroge Zalaŵa andrō labe'e tōi-
mō, me sowaḡwaē ndra'oeḡō fōna
Zo'aja, ba wangehao lalanía, (F. 1,
77 *17, Mat. 3, 3)* ba wamotoeli ba
dōdō mbanoeania fangorifi andrō,
ba wangefa horōra andrō; (*F. 3, 3,*
78 *Jes. 31, 34*) bōrō wa'ahachō dōdō
Lowalangi andrō, si ndroehoendroehoe;
ba da'ō moroi, wa no mōi moefaiḡi
ita zi toemboe moroi si ja'ŵa andrō,
(*Mal. 4, 2, Jes. 60, 1, 2*).
79 ba wangoroma'ō ja'ia chōra, sidadao
ba zogōmigōmi ba ba loemō wa'a-
mate, ba wolohe ba lala ba wa'oha-
haoe dōdō aheda. (*Jes. 9, 2; 49, 6,*
80 *Mat. 4, 16*). Ba manōi nono, ba to-
bali sabōlō eheha, ba ba danō si ma-
te so ia, iroegi loeo wama'ele'ō ja'ia
ba Ndraono Gizeraēli. (*F. 2, 40,*
Mat. 3, 1).

FAZA 2.

I. Fa'atoemboe Jesoe. II. Famoto
ja'ia. III. Fangaroeuwesi ba gosali.
IV. Ba gosali so Jesoe, mewe-
le-ndroea fache wa'eboea.

- 1 I. **Ba** me loeo da'ō, ba ibe'e goroi-
sa kaizaro Aoegoeso, latanō ba zoera
2 fefoe dōi niha ba danō. Fananō tōi
andrō, ba si fōfōna, me loeo koema-
3 ndroe ba Ziria Girenio andrō. Ba
mōi niha fefoe, ba wamatanō'ō tōira
ba zoera, isaŵa mbanoea zatoea
chōra zamōsana. Ba mōi ḡōi misi
4 ja'ŵa Josefo andrō, moroi ba Galilaia,
moroi ba mbanoea Nazareta; isaŵa
Joedaia, mbanoea Dawido andrō,
sotōi Betilechema, me ma'oeuwe
Dawido ia, (*F. 1, 26, 27, Sam. 1, 17,*
12, Micha 5, 2, Joh. 7, 42). ba wa-
matanō'ō ba zoera tōira, awō Maria,
fo'omonía, si no manabina. (*F. 1,*
31 b. t.; Mat. 1, 18 b. t.). Ba tobali, me
6 so ira ba da'ō, ba iroegi baŵania
wo'ono, ba madono ia, ononia si a'a,
7 ono matoea, ilōlō ba ifagaja ba loeha,
me lō nahara ba nomo ba zi mōrō zi-
koli. (*Mat. 1, 25*). Ba so goebalo ba
8 danōra andrō, si mōrō ba danō, ma-
naro biribirira, ba zi bongi. Ba i'o-
9 ndrasi ira mala'ika Zo'aja, ba ifa-
soei ira haga Zo'aja, ba oi so wa'ata'-
ocra. Ba imane chōra mala'ika a-
10 ndrō: **Bōi mi'ata'oeši. Hiza sa,**
cetoeriagō chōmi wa'omoeso dōdō,
sabōlōbōlō, si roegi niha fefoe da-
nia. (Jes. 9, 2, 3, 6; 49, 6). Me no
11 **toemboe chōmi zangorifi andrō,**
bongi andre, Keriso, So'aja, ba
mbanoea Dawido. Ba da'ō dandra
12 chōmi ba loeha ja'ŵa dania mi'ila
nono, no moelōlō. Ba i'anema'ō so
13 mala'ika zoroego sato, awō mala'-
ika no mege, lasoeno Lowalangi, la-
mane: **Lachōmi chō Lowalangi si**
14 **ja'ŵa, ba fa'atoelō ba goeli danō,**
ba niha ni'omasī'ō andrō. (Rom. 5,
1, Ejes. 2, 14, 17). Ba me no mofanō
15 mala'ika andrō, ba zoroego, me no
larōi ira, ba faoma lamane koebalo
andrō chō nawōra: Talaboe ba Mbe-
tilechema ba tafaigi da'ō, nifa'omba-
cha'ōḡō Zo'aja chōda. Ba la'aliō'ō
16 wa'amōi, ba faloecha ira ndra Maria,
Josefo, awō nono no mege, nifagaja
ba loeha. (*Mat. 2, 11*). Ba me no la'-
17 ila, ba la'ombacha'ō daroma li a-
ndrō, niŵa'ō chōra, ba nono andrō.
Ba dozi samondrongo, ba ahōlihōli
18 dōdō, ba ni'ombacha'ō goebalo a-
ndrō chōra. Ba lō olifoe Maria fefoe
19 niŵa'ō andrō, ifatocetoe tōdōnia.

- 20 Ba lafoeli ira koebalo andrō, lafosoe-
mange Lowalangi, lasoeno ia, ba
niringora ba na ni'ila hōrōra, ba-
lazi niwā'ō chōra.
- 21 II. Ba me no iroegi fitoe bongi,
ba wamoto ja'ia, ba labe'e tōinia
Jesoe, nitōtōi mala'ika no, me lō'ō
22 na tabania ia. (*F. 1, 31*). Ba me no
acfa mbongi wangehao chō Maria,
niwā'ō ba goraisa Moze andrō, ba
la'ohe ba Jeroezalema nono, ba wa-
ngaroewoesi ja'ia chō Zo'aja - (*Moz.*
23 *III. 12, 2 b. t.*). La'o'ō zi so ba zoera
goraisa Zo'aja, imanc: F e f o e n o n o
n o m a t o e a , n a s i a ' a n o n o
c h ō n i n a n i a , b a n i ' a m o n i
n i ' ō c h ō Z o ' a j a — (*Moz. II.*
24 *13, 2. 12-15*) ba wame'e soemange,
si mane niwā'ō ba goraisa Zo'aja,
d o m b o e a w o e n e , b a m a d o m
b o e a n o n o m a r a f a d i .
(*Moz. III. 12, 6-8*).
- 25 III. Ba liza, so niha ba Jeroeza-
lema, Simeoni dōinia, ba satoelō tō-
dō niha da'ō, sangata'oesi Lowalangi,
no ibalobaloi wondrara dōdō Ndrao-
26 nizeraēli andrō, ba so Geheha
ni'amoni'ō ba dōdōinia. Ba no ibokai
chōnia Eheha ni'amoni'ō andrō, lō
27 tola i'ila wa'amate, na lō ni'illania
oea Keriso Zo'aja andrō. Ba mōi
ia ba gosali, nifarooe Geheha ; ba me
la'ohe bacha nonora Jesoe ira ina-
nia, ba wanōrō chōnia nifachoi ba
28 goraisa, ba ihahae gōi, isoeno Lo-
29 walangi, imane : **Awena ohahae**
dōdō genonioe, na ō'efa'ō ia, So'aja,
30 **itōrō niwā'ōoe.** (*Moz. I. 46, 30*). **me**
no i'ila hōrōgoe wangorifi andiō
chōoe, (*F. 3, 6. Moz. I. 49, 10. 18*)
31 si no ō'asogō tánō fōna niha fefoe,
gofoe ha soi ira, (*Sin. 98, 2. 3. Jes.*
32 *52, 10*). haga ni'oroma'ō ba niha
baero, ba lachōmi mbanoeaero Irao-
33 no Gizeraēli. (*Jes. 42, 6*). Ba ahō-
lihōli dōdō ndra amania inania
34 ba niwā'ō andrō ba chōnia. Ba ifa-
howoe'ō ira Simeoni ba imane chō
ninania Maria : Hiza, tebe'e dania,
ato zalaoe ba ato zi maoso ba da'e,
- ba Ndraono Gizeraēli, ba tebe'e ta-
ndra ia, nifadaō, (*Jes. 8, 14 b. t. ; 28,*
16. Rom. 9, 33. Kor. I. 1, 23 b. t.), —
ba tōdōoe andrō, ba itōrō fōda dania, 35
— ena'ō ato zi teboka era'era dōdō.
Ba so zama'ele'ō ira alawe, Ana 36
dōinia, ono Wanoeeli, mado Gaseri,
no arara ba goeli danō, no lalahō
ia fōna, me ono alawe ia na, ba ha
mewitoe fache, ba lacha mbanoea ia, 37
no wāloe ngafaeloe a ōfa fache wa'-
atoea. Lō irōirōi gosali, ifosoemange
Lowalangi famoni ba fangandrōnga-
andrō, bōngi ma'ōchō. (*Tim. I. 5, 5*).
Ba ba da'ō sibai i'ondrasi ira, isoeno 38
Lowalangi ba itōrō linia chōra fefoe
sombalombaloi fangōhōli andrō ba
Jeroezalema (*F. 23, 51*). Ba me no 39
ahori latōrō fefoe hadia ia, wolo'ō
oroisa Zo'aja andrō, ba lafoeli ira ba
Galilaia ba mbanoeara Nazareta.
(*Mat. 2, 19-23*). Ba manōi nono, 40
ba abōlō, fahōna chōnia wa'atoea-
toea, ba no faloccha ia wa'eboea dō-
dō Lowalangi. (*F. 1, 80*).
- IV. Ba ero rōfi mōi misi ja'wa ba 41
Jeroezalema ndra inania, na owasa
fasa. (*Moz. II. 23, 15. Moz. V. 16,*
1 b. t.). Ba me no mevelendroea fache 42
ia, ba mōi ira misi ja'wa gōi, la'o'ō
hoekoe ba gowasa. Ba me no iroegi 43
bōngi andrō, me lafoeli ira, ba torōi
ba Jeroezalema nono, Jesoe ; ba lō
la'ila ira inania. Lawai so ia ba na- 44
wōra fao, ba mōi ira, ma'ōchō fofa-
nō, wāngaloei ja'ia, ba dalifoesōra
ba ba zi no fa'ila li chōra. Ba me lō 45
lasōndra ia, ba lafoeli ira ba Jeroeza-
lema, wāngaloei ja'ia. Ba tōloe bō- 46
ngi, ba lasōndra ia ba gosali, no doe-
madao ia ba hoenō zamahaō, wamo-
ndrondrongo chōra, awō wanofoenoe-
foe chōra. Ba dozi samondrondrongo 47
chōnia, ba ahōlihōli dōdō, ba wa'-
toeatoeania ba ba wanemania li.
(*Joh. 7, 15*). Ba tobali dōdōra, me 48
la'ila ia, ba imane chōnia inania : He
onogoe ! Hana wa ōmanō chōma ?
Faigi, no aboe dōdōma amaoe, wa-
ngaloei ja'oegō. Ba imane chōra : Ha- 49

dia wa mi'aloeli ndra'o ? Hadia, lō
 50 mi'ila, wa lō tola lō sodo ba nahia Na-
 magoe ! (*Joh. 4, 34*). Ba lō aboto ba
 51 dōdōra daroma li andrō, niwa'ōnia
 chōra. Ba fao ia chōra, we'amōi misi
 tooe, ba laroegi Nazareta, ba i'o'ō li-
 ra. Ba itanō ba dōdōnia da'ō fefoe
 52 inania. Ba tedoee chō Jesoe wa'atoe-
 atoea ba fa'eboea ba fa'eboea dōdō
 Lowalangi, awō wa'eboea dōdō niha.
 (*Sam. I. 2, 26*).

FAZA 3.

I. Johane, samajagō idanō, fama-
 haōnia ba fokoeroe ja'ia. II. Teba-
 jagō idanō Jesoe. III. Nga'ōtō.

(*A. 1.9 : Mat. 3, 1-10. Mar. 1, 1-6*).

1 I. Ba me no aloea mewelōfa fa-
 che razo kaizaro Tiberio andrō,
 me koemandroe ba Joedaia Wondrio
 Filato, me salaŵa ba Galilaa Hero-
 de, ba zi sagōrō ni'o'ōfa tanō; ba me
 salaŵa ba zi sagōrō dalifoesōnia Fi-
 lifo, ba Gitoeraia ba ba danō Dara-
 choniti, ba me salaŵa ba zi sagōrō
 zoei Lisania, ba Gabilene; (*Mat. 27,*
 2; *14, 1, 3*). me ere seboea Hanasi ba
 2 Kajafa andrō; ba da'ō hoemede Lo-
 walangi chō Johane, ono Zacharia a-
 ndrō, ba danō si mate. (*F. 1, 80. Joh.*
 3 *1, 6; 11, 49; 18, 13*). Ba itōrōi danō
 si fatambai Joridano fefoe. wanoe-
 riagō famajagō idanō andrō, fama-
 lalini era'era, ba wangefa'ō horō.
 4 Itōro zi so ba zoera hoehoeo Jezaja
 andrō, imane: „Li zi'a o ba danō
 zi mate: Mihaogō lala
 Zo'aja, mifadaja lalania.
 5 (*Jes. 40, 3. Mal. 3, 1*). Nifo'ōsi
 fefoc mbawa danō, ba fe-
 foe hili, awō hilihili, ba
 nihōndrōgō; ni'adōlō'ō z a-
 bila, ba lala siwedeō, ba
 6 ni'a'alōsō; ba dozi niha,
 ba la'ila dania wangorifi
 andrō, chō Lowalangi.”
 7 (*Jes. 52, 10*). Imane sa ba niha sato,
 si mōi baero chōnia, ba wamabaja-
 gō'ō idanō ja'ira chōnia : He ja'ami,

ono goelō ! ha niha zangoema'ō chō-
 mi, aefa ami ba wōnoe andrō dania ?
 8 Andrō mi'asogō mboeaboea, si na-
 ngea boeaboea wamalilini era'era,
 ba bōi mibōrōtaigō miwa'ō tōdōmi :
 „Foerocgōma Gaberahamo.” Oeŵa'ō
 sa chōmi, i'ila Lowalangi ibali'ō ma'-
 oewoe Gaberahamo gara andrō. 9
 Ba noa sa moefaodoeogō gōi wato ba
 ŵa'a geoe andrō, ba fefoe dōla geoe,
 si lō mowoea boea si sōchi, ba la'obō,
 ba latibo'ō ba galitō. (*Mat. 7, 19*). Ba 10
 lasofoe chōnia sato, lamane : Ba he
 mawisa ? (*Hal. zin. 2, 37*). Ba ite- 11
 ma lira, imane chōra : Si doea gōrō
 baroe, ba jamoebe'e zagōrō ba zi lō
 baroe, ba jamanō gōi zi so balazo.
 (*Jak. 2, 15*). Ba mōi gōi zanema beo, 12
 ba wamabajagō'ō idanō ja'ira, ba la-
 mane chōnia : He samahaō, he ma
 wisa ? (*Mat. 21, 31. 32*). Ba imane 13
 chōra : Bōi mi'andrō zi tōra moroi
 ba nihoekeo andrō chōmi. (*F. 19, 8*).
 Ba lasofoe gōi chōnia saradadōe a- 14
 ndrō, lamane : He mawisa gōi, ja'aga
 andre ? Ba imane chōra : Bōi mifa-
 kao niha, ba bōi mitandraŵaisi, ba
 bōi mikōkōkōkō ba wa'ide'ide loe-
 omi. (*Moz. III. 19, 13*).

(*A. 15-18 : Mat. 3, 11-12. Mar. 1, 7. 8.*)

Ba me lafaigifaigi niha sato, mela'- 15
 owanōwanōi tōdōra, ba chō Johane
 andrō, ma ta'ila ja'ia Keriso andrō,
 (*Joh. 1, 19*), ba hoemede Johane, i- 16
 mane chōra fefoe : Ja'odo, ba idanō
 oebajagō chōmi, ba so dania zabōlō
 moroi chōgoe, chōnia ambō ndra'o
 sanoto'ō bōbō mbadagahenia, ba
 Ehcha ni'amoni'ō ba alitō ibajagō
 chōmi da'ō dania. (*Hes. 36, 26 b. t.*).
 So ba dangania dōri, ba wangehao 17
 olajamambasitō chōnia, ba ba wango-
 zaragō ba halasania oelitō andrō, ba
 adaja, ba itoenoe ba galitō si lō ma-
 temate. Ba oja na ngawalō tánō bō'ō 18
 chōnia, famaroe dōdō, wango-
 mbacha toeria somocso dōdō andrō,
 ba niha sato. Ba maoso Herode a- 19
 ndrō, salaŵa ba zi sagōrō ni'o'ōfa ta-

nō, nitegoenia ba chō Herodia andrō, fo'omo dalifoesōnia, ba ba zi lō sō-chi andrō fefoe, nifazōchi Herode, inōnō na da'ō fefoe, ikoeroe Johane-andrō, bacha ba goeroenga. (*Mar. 6, 17 b. t.*)

(*A. 21. 22 : Mat. 3, 13-17. Mar. 1, 9-11. Joh. 1, 32-34.*)

21 II. Ba me oi lafabajagō'ō idanō ira niha sato, me tebjagō'ō gōi Jesoe, me mangandrō ia, ba teboka mbanoea si ja'wa. Ba mōi mitooe chōnia Geheha ni'amoni'ō, moboto zamai-gira, hoelō marafadi; ba so zihede moroi ba zoroego, imane : **Onogoe omasiō ndra'oegō, somasi ndra'o.**

(*A. 23-38 : Mat. 1, 1-16.*)

23 III. Ba ja'ia, Jesoe, ba aracha tō-loe ngafoeleoe fache, me ibōrōtaigō mamahaō, ono Josefo ia la'wa'ō; ba Josefo, ba ono Eli, (*F. 4, 22. Mat. 13, 55. Moz. IV. 36, 8. 9; 27, 8*) ba ono Mata da'ō, ba ono Lewi da'ō, ba ono Melechi da'ō, ba ono Jana'i da'ō, ba ono Josefo da'ō, ba ono Matatia da'ō, ba ono Gamosi da'ō, ba ono Na'oema da'ō, ba ono Geseli da'ō, ba ono Nangai da'ō, ba ono Ma'ata da'ō, ba ono Matatia da'ō, ba ono Zema'i da'ō, ba ono Joscho da'ō, ba ono Joda da'ō, ba ono Jo'ana da'ō, ba ono Resa da'ō, ba ono Zeroebabeli da'ō, ba ono Zalatiēli da'ō, ba ono Neri da'ō, ba ono Melechi da'ō, ba ono Nadi da'ō, ba ono Gosa da'ō, ba ono Gelimada da'ō, ba ono Gero da'ō, ba ono Jesoe da'ō, ba ono Geliēzeri da'ō, ba ono Jori da'ō, ba ono Mata da'ō, ba ono Lewi da'ō, ba ono Zimeoni da'ō, ba ono Joeda da'ō, ba ono Josefo da'ō, ba ono Jona da'ō, ba ono Geliaki da'ō, ba ono Melea da'ō, ba ono Mena da'ō, ba ono Matata da'ō, ba ono Natano da'ō, ba ono Dawido da'ō, (*Sam. II. 5, 14*), ba ono Giza'i da'ō, ba ono Gobedi da'ō, ba ono Mboasi da'ō, ba ono Zala da'ō ba ono Nahaso da'ō, ba ono Gamina-dabi da'ō, ba ono Gadami da'ō, ba ono Gareni da'ō, ba ono Geseromo

da'ō, ba ono Weresi da'ō, ba ono Joe-da da'ō, ba ono Jakobo da'ō, ba ono Giza'aki da'ō, ba ono Gaberahamo da'ō, ba ono Dara da'ō, ba ono Nachori da'ō, (*Nga'ot. I. 1, 24-27*), ba ono Zeroechi da'ō, ba ono Ragoē da'ō, ba ono Waleki da'ō, ba ono Geberī da'ō, ba ono Zala da'ō, ba ono Ga'ina da'ō, ba ono Garafasa da'ō, ba ono Zemi da'ō, ba ono Noachi da'ō, ba ono Lameki da'ō, (*Moz. I. 5, 3-32*), ba ono Metoc sala da'ō, ba ono Chenoki da'ō, ba ono Jaredi da'ō ba ono Malecli da'ō, ba ono Ka'ina da'ō, ba ono Genosi da'ō, ba ono Zeti da'ō, ba ono Gadamo da'ō, ba chō Lawalangi da'ō. (*Moz. I. 5, 1. 2*).

FAZA 4.

I. Tetandraigō Jesoe. II. Mamahaō ia ba Nazareta. III. Mamahaō ia ba mamadōhō fōchō ba Gafanae-oma ba ba Galilaia misa.

(*A. 1-13 : Mat. 4, 1-11. Mar. 1, 12. 13.*)

I. Ba mangawoeli Jesoe moroi ba Joridano; no fahōna chōnia Geheha ni'amoni'ō. Ba i'öhe ia ba danō si mate Eheha, ba itandraigō ia Afōcha, ōfa woeloe wongi wa'ara. Ba lō si manga ia, gōtō mbongi andrō, ba me no aefa da'ō, ba oloto ia. (*Moz. II. 34, 28. Sal. I. 19, 8*). Ba imane chōnia Afōcha : No so Lowalangi ndra'oegō, ba hede ba gara andrō, ena'ō tobali roti. Ba itema linia Jesoe, imane : No so ba zoera : „Tenga ha ba gōnia aoe-ri niha.” (*Moz. V. 8, 3.*) Ba i'öhe ia ja'wa ba hili, i'oroma'ō chōnia fefoe mbanoea ba goeli danō, ha mamō'i hōrō wa'ara. Ba imane chōnia Afōcha : Chōoe oebe'e wa'abōlō andrō fefoe, awō la-chōminia; noa sa moebe'e ba dangagoe, ba oebe'e ba zomasido. (*Joh. 14, 30. Kor. II. 4, 1*). Ba na ōtoehi danō fōnagoe, wanaloeleoe chōgoe, ba chōoe dania ia fefoe. Ba itema linia Jesoe, imane chōnia : No so ba

zoera: „Chō Zo'aja ja'oegō mangaloeloe ndra'oegō, ba ha ja'ia ōfosoemange.” (*Moz. V. 6. 13.*) Ba i'ohē ia ba Jeroezalema, ifa'aso ba mboemboc gosali, imane chōnia: Na Ono Lowalangi ndra'oegō, ba tibo'ōgō tooe ba da'e. Noa sa so ba zoera: „Iw'a'ō ba mala'ika andrō chōnia, ba chōmō andrō, ena'ō larorogō ndra'oegō; lataja dania tangarandra'oegō, fa bōi manendre gahcoe ba gara.” (*Sin. 91. 11 b. t.*) Ba itema linia Jesoe, imane chōnia: No moe'w'a'ō: „Bōi tandraigō Lowalangi, So'aja ja'oegō.” (*Moz. V. 6, 16.*) Ba me no i'o'ozoei Afōcha fefoe wanandraigō, ba ibōhōi ia oea, folombase ginōtō. Ba ifocli ia ba Galilaia Jesoe, ba wa'abōlō Geheha, ba hoemōngō doeriania ba danō si fasoēi andrō fefoe. Ba mamahaō ia ba zekola ehōra, ba oi dozi lasoeno ia. (*Mat. 4, 23 b. t.*)

16 II. Ba irogi Nazarcta, ba zebocā ia, ba mōi ia ba zekola, me loeo sabato, itōrō zi no tō'ōlō ia; ba moezizio ia, ba wombaso soera. (*Mat. 13, 54 b. t. Mar. 6, 1 b. t.*)

17 Ba labe'e chōnia zoera Jesaja, sama'ele'ō andrō, ba me ibokai zoera andrō, ba i'ila nisoera andre: (*Jes. 61, 1. 2.*)

18 „No so chōgoe Geheha Zo'aja, me no ibajoini ndra'o, no ifatenge ndra'o, ba wangombacha toeria somoeso dōdō andrō, ba zi noēmana, ba wanoeriagō fangefa ba nikoeroe, awō wangila niha ba zagaoe'a, ba wamolala nifakao, ba wangepa, ba wanoeriagō dōfi omasiō andrō chō Zo'aja.” (*Moz. III. 25, 10.*)

20 Ba igōloegō zoera, ibe'e chō zangai halōwō, ba moedadao ia. Ba oi lanehegō ia, dozi si so ba zekola andrō. Ba ibōrōtaigō fahoehoeo chōrō, imane: Ma'ōehō andre no itōrō zi so ba zoera andrō, irongo tōgi dalingami. Ba oi dozi lafadohoe'ō ia,

ba ahōlihōli dōdōra, ba daroma li andrō, somasi niha hoehoeonia andrō, ba lamane: Hadia, Tenga ono Josefo da'ō? (*Sin. 45, 3. Mar. 6, 2 v. t. Joh. 6, 42.*)

23 Ba imane cliōra: Doe-hoe, miwa'ō sa chōgoe gamaedola andrō: „Daloedaloeni ndra'oegō, same'e daloedaloē!” Hadia nirongoma, nilaoe ba Gafanaoema, ba laoe gōi ba da'e, ba mbanocada. Ba imane: Si ndroehoe niw'a'ōgoc chōmi, lō sama'ele'ō, somasi mbanoeara. (*Mat. 13, 57.*)

24 Ba oew'a'ō ehōmi, tenga faja: Ato lacia mbanoea ba Ndraono Gizeraēli, me loeo so Gelija, me tedochō mbanoca si ja'wa zi medōloe fahe a matonga, me toballi lofo sebocā ba danō ma'asagōrō, (*Sal. I. 17, 1. 9. Jak. 5, 17.*)

25 Ba lō nifatenge Elija, samōsa lō'ō, ha ba Zarefa andrō, ba danō Zidona, ba ndra alawe, lacha mbanoea andrō. Ba ato zobooc aeri ba Ndraono Gizraēli, me loeo Gelisa andrō, sama'ele'ō, ba samōsa lō nifadōhō fōehō, ja'ira, baero Ndrawa Garamo andrō, Na'ema. (*Sal. II, 5, 14.*)

26 Ba dozi si so ba zekola andrō, ba mofōneo siba, me larongo da'ō. Ba maoso ira, latoeli'ō ia baero mbanoea, la'ohē ia ba zinga hili andrō, ba nitaroc'ō banoea andrō ehōra, ena'ō latibo'ō ia si tooe. Ba itōrō manō gotaloeara, wofanō. (*Joh. 8. 59.*)

27 III. Ba irogi si tooe Gafanaoema, banoea ba Galilaia andrō, ba ifahaō ira, na loeo sabato; (*Mat. 4, 13 b. t.*); ba toballi dōdōra ba wama-haōnia, me hoehoeo sabōlō hoehoeonia. (*Mat. 7, 28 b. t. Mar. 1, 21 b. t.*)

28 Ba so ba zekola andrō niha sobe-choe si ra'iō. Ba moe'ao ia, eboea linia, imane: Alai ndra'o! hadia niw'a'ōoe ehōma, Jesoe, banoea Nazareta? Hadia, ba wamakiko ja'aga mōi ndra'oegō? Oe'ila ha niha ndra'oegō, ni'amoni'ō andrō, cliō Lowalangi! (*Mat. 13, 54.*)

29 Ba itena'wa ia Jesoe, imane: Bōi hedehe, ba heta'ō chōnia. Ba ilaoegō tooe ia

36 bechoe andrō, ba hoenō niha, ba iheta ia chōnia, lō'ō sa ifakiko. Ba oi toballi dōdōra fefoe, ba fahoehoeo ira, lamane: Hadia li da'ō, wa tola manō i'abe'e'ō wangoema'ō ba mbechoe si ra'iō andrō, ba laheta ira ?

37 Ba hoemōngō doeriania ba mbanoea si fasoei andrō fefoe.

(A. 38-41 : Mat. 8, 14-17. Mar. 1, 29-34.)

38 Ba maoso ia, iheta ia ba zekola, mōi ia ba nomo Zimoni. Ba no achōmō sibai matoea Zimoni ira alawe, ba mangandrō ira chōnia, ba chōnia andrō. Ba ifaōndrō ia jaŵania, itenaŵa wa'achōmō andrō, ba dōhō. Ba i'anema'ō maoso, mōi ia ngoningoninia. Ba aechoe'aechoe loeo, ba dozi si so sofōchō, hadia ia ngawalō wōchō, ba la'ohē chōnia. Ba idozi gō ira wanoeŵa tangania,

41 wamadōhō fōchōra. Ba ato gōi zaheta bechoe, moe'ao ira, lamane: Ono Lowalangi ndra'oegō ! Ba itenaŵa ira, lō itehe laŵa'ō, wa no la'ila, wa Keriso ia.

(A. 42-44 : Mar. 1, 35-39.)

42 Ba mahemoloe ō, si hoelō wongi, ba mofanō ia, isaŵa naha si lō nihaniha, ba la'aloēi ia sato, la'ondrasi ia, ba lataha ia, fa bōi iheta ia chōra.

43 Ba imane chōra: Lō tola lō oetoeiriagō ba mbanoea bō'ō gōi doeria somoeso dōdō andrō, toeria mbanoea Lowalangi andrō; ba da'ō sa tefatenge ndra'o. Ba mangombacha ia ba zekola chōra misa, ba Galilaja.

FAZA 5.

I. Mangai i'a Wetero. II. Ifadōhō wōchō zobooe aeri Jesoe. III. ba fōchō zi mate dambai. IV. Ikaoni Lewi andrō. V. Iboe'a ba hoeloe nifahaōnia, wa lō mamoni ira.

(A. 1-11 : Mat. 4. 18-22. Mar. 1, 36-20.)

1 I. Ba me laforege chōnia niha sato, me lafondrongo chōnia daroma li Lowalangi, ba ba mbewe

2 mbaŵa Genezare andrō so ia. Ba

i'ila doendraha, doea rozi, ba ziuga nenc, no larōi sangai i'a, mamabago kiri. Ba mōi ia jaŵa ba doendraha si sara, toendraha Wetero, i'andrō chōnia, ena'ō isola ma'ifoe, iheta baene. Ba moedadao ia ba docndraha, mamahaō niha sato. Ba me no ibato hoehoeo, ba imane chō Zimoni: Misola ba zabacha ba milaoe giri, ba wama'oe'oe i'a. (Joh. 21, 6). Ba itema linia Simoni, imane: He samahaō, sara wongi manō no ma'eregeisi dōdōma, ba lō sahoeloe ndra'aga; ba me no oŵa'ō, ba oelaoe giri. Ba lalaoe, ba ahoeloe ira i'a, oja sibai; ba aetoe'aetoe girira. Ba lachawi tanga nawōra, si so ba doendraha si sara, ena'ō mōi ira moeloelei chōra. Ba so ira, ba lafo'ōsi docndraha, ma'adoea, irege ahōndrōhōndrō. Ba me i'ila da'ō Simoni Fetero, ba itoehi danō fōna Jesoe, imane: He 'Toca, heta'ō chōgoe, me no niha si so horō ndra'o! Noa sa ihawoei ia fa'ata'oe ba awōnia fefoe, ba wangai i'a andrō, sahoeloe ira; si manō gōi Jakobo ba Johane, ono Zebedaiō andrō, awō Zimoni. Ba imane Jesoe chō Zimoni: Bōi ata'oeŵi, i'otarai da'e, ba sama'oe'oe niha ndra'oegō. Ba la'ohē baene doendraha, larōi fefoe hadia ia ba la'o'ō ia. (F. 18, 28).

(A. 12-16 : Mat. 8, 2-4. Mar. 1, 40-45).

II. Ba me so ia ba mbanoea si samboea, ba hiza niha, ira matoca, si no falawoc booe aeri; ba me i'ila Jesoe, ba ifalōgoe tooc ia ba danō, mangandrō ia chōnia, imane: He 'Toca, na edōna ndra'oegō, ba ō'ila ōfadōhō wōchōgoe. Ba i'oro'ō dangania Jesoe, ba itoeŵa, imane: Edōna ndra'o, jadōhō; ba i'anema'ō aheta chōnia mbooe aeri andrō. Ba iŵa'ō chōnia, bōi jamoe'ombacha'ō, gofoe ha ōchō, imane: Ae sa, oroma'ō ndra'oegō chōgere, ba be'ezoemange andrō, ba wa'adōhō andrō, si mane ni'oro'i'ō Moze ba wamoedoeloe'ō chōra. Ba tedooe

- na wa'aterongo doeriania, ba owelo niha, ato sibai, ba wamondrondro-
ngo ba ba wamamadōhō'ō fōchōra.
- 16 Ba iheta ia. isa'wa zi lō nihaniha ba mangandrōngandrō ia. (*Mar. 1, 35*).
(*A. 17-26: Mat. 9, 2-8. Mar. 2, 1-12.*)
- 17 III. Ba ha samoeza ma'ōchō, ba mamahaō ia, ba so warizaio ba sangila amachōita, sangondrá moroi ba mbanoea fefoe ba Galilaia ba Joedaia ba moroi ba Jeroezalcma, ba so wa'abōlō Zo'aja, ba wamadōhōnia fōchō. Ba hiza, so niha solohe ira matoea, samōsa, si mate dambai, ba gaso. Ba la'aloei lala, wolohe jomo
- 18 Ba wanoce'ō toce ja'ia fōnania. Ba me lō lasōndra lala, wolohe jomo, ba wa'ato niha, ba mōi ira ja'wa ba gero zagō, lafatōrō ia ba zagō, wauada ja'ia, fabaja kaso, bacha ba hōenō niha, fōna Jesoe. Ba me i'ila wamatira, ba imane: He le, no moe'efa'ō chōoe
- 20 horōoe. (*F. 7, 48*). Ba labōrōtaigō sangila amachōita ba farizaio lafatooe-tooe tōdōra, lamane: Ha niha da'ō, zangaohangaoha andrō; ha niha zi tola mangefa'ō horō, baero Lowalangi,
- 22 ha ja'ia? Ba me i'ila gera'erara Jesos ba imane chōra: Hana wa mifatooe-tooe tōdōmi? (*F. 6, 8*) He zaoha ira fangoema'ō: aefa chōoe horōoe, ba ma fangoema'ō: faoso ba owaōwaō?
- 24 Ba ena'ō mi'ilā, tola i'efa'ō horō ba goeli danō Ono Niha — ba imane ba zi mate dambai andrō: Da'ō ligoe chōoe: Faoso, ohe gasomō ba foeli'ō
- 25 jomo chōmi. Ba i'anema'ō maoso, ba zanche ira, i'ōhe nahania andrō, mofanō ia mijomo chōra, isoeno Lowalangi. Ba oi tobali dōdōra, ba lasoeno Lowalangi ba oi so wa'ata'oe-ra, lamane: Si lō fabōbō ba dōdōda ni'ilada ma'ōchō andre.
- (*A. 27-32: Mat. 9, 9-13. Mar. 2, 13-17.*)
- 27 IV. Ba aefa da'ō, ba mofanō ia, ba i'ila zanema beo, Lewi dōinia sidadao ba naha wanema beo, ba imane chōnia: O'ō ndra'o. Ba irōi fefoe, hadia ia, maoso ia, i'o'ō. Ba ifo-
- diwo ia Lewi ba nomonia, ato nikaoni niha, ato sibai zi manga awōra, sanema beo, awō niha bō'ō. Ba koemōkō-
kōkō warizaio ba sangila amachōita chōra, ba nifahaōnia, lamane: Hana wa oroeoe manga ami ba zanema beo ba ba zi so horō andrō? Ba itema lira
- 31 Jesoe, imane chōra: **Tenga ba zabōlō mogoena zame'e daloedalo, ha ba zofōchō. Tenga ba wogaoni satoelō tōdō mōi ndra'o, ha ba wogaoni si so horō, ba wamalalini era'era.**
- (*A. 33-39: Mat. 9, 14-17. Mar. 2, 18-22.*)
- V. Ba lamane chōnia: Nifahaō
33 Johane andrō, ba asese mamoni ba gō ba mangandrō, ba si manō gōi nifahaō warizaio andrō; ba chōmō andrō, ba mangamanga ba mamadoemadoe hadia ia. Ba imane chōra Jesoe: Hadia, mi'ila mifamoni nawō zangowaloe, fatoea awōra zangowaloe andrō? Ba so sa mba'wa dania
- 35 — ba na aheta chōra zangowaloe, awena dania mamoni ira, na ba'wa da'ō. Ba i'wa'ō chōra gamaedola gōi, imane: Lō itika mbalobalo niha ba noecha si bohooe, ba itagoe ba mbaroe satoea, ba na imanō, ba atika zi bohooe ibe'e ba lō'ō sa atō fabōbō ba zatoea mbalobalo nihalō ba zi bohooe. Ba
- 37 lō solaoe agoe si bohooe ba nahia satoea, ba na so zolaoe da'ō, ba ire'a nahia andrō agoe si bohooe andrō, ba ja'ia, ba adoewa, ba nahia, ba tekiko. Ba nahia si bohooe lalaoe nago
- 38 goe si bohooe. Ba ha niha fefoe, zi no mamadoemadoe si no ara, ba lō omasi ia zi bohooe, imane sa: Sōchi
- 39 zi no ara andrō.

FAZA 6.

- I. Lasōsōbi lai wache nifahaō. II. Ifadōhō wōchō danga si no ariri Jesoe. III. Itoetoejoe zinenge andrō. IV. Hoehoeo Jesoe.

(*A. 1-5: Mat. 12, 1-8. Mar. 2, 23-28.*)

- I. Ba itōrō nowi Jesoe, me loeo 1

sabato, ba lasösöbilai wache nifahaõ-
 2 nia, la'ã, lafarecha ba dangara. Ba
 so warizaio ösa, ba lamane : Hana
 wa milaeo zi lõ tola ba leoe sabato?
 3 Ba hoemedede Jesoe, imane chõra: Ha-
 dia, lõ nibasomi göi, hadia nilaeo
 Dawido, me olofo ia ba awõnia fao?
 4 Wa no möi ia ba nomo Lowalangi,
 wa ihalõ roti nifaigifaigi andrõ, i'ã,
 5 ba ibe'e göi ba nawõnia fao, si lõ
 tola i'ã niha bõ'õ, ha ere. Ba imane
 chõra : So'aja sabato göi Nono Niha
 andrõ.

(A. 6-11: Mat. 12, 9-14. Mar. 3.
 1-6.)

6 II. Ba me leoe sabato bõ'õ, ba möi
 ia ba zekola, mamahaõ. Ba so niha
 ba da'õ, si no ariri tanga, kambõlõ.
 7 Ba ladarodarogõ ia sangila amachoi-
 ta, awõ warizaio, na ifadõhõ wõchõ,
 ba leoe sabato, eua'õ lasõndra wa-
 8 ngadoegõ ja'ia. (F. 14, 3b.t.). Ba i'ila
 gera'erara ; ba imane ba niha an-
 drõ, si so tanga si no ariri andrõ :
 Faoso, ae ba da'e ; ba maoso ia, möi
 9 ia. (F. 5, 22. Mat. 9, 4 ; 12, 25). Ba
 imane chõra Jesoe : Oesofoe chõmi,
 hadia, tola lalaeo zi söchi, na leoe
 10 sabato, ba ma si lõ söchi lalaeo, ha-
 dia, la'orifi niha, ma lafakiko ? Ba
 ifachõlõ ia, inehgõ ira fefoe, ba
 imane chõnia : Oro'õ dangaoe. Ba
 i'o'õ, ba te'azõchi dangauia. Ba oi
 11 so wa'afõchõ dõdõra, ba fahoehoeo
 ira, he lawisa chõ Jesoe andrõ. (Joh.
 11, 47).

(A. 12-16 : Mat. 10, 1-4. Mar. 3,
 13-19.)

12 III. Ba me leoe da'õ, ba möi ia
 baero, ba hili, mangandrõ, ba sara
 wongi lõ ibato wangandrõ chõ Lo-
 13 walangi. (Mat. 14, 23.) Ba me mo-
 loeo, ba hoemedede ia ba nifahaõnia,
 ba itoetoejoe zi felendroea, ba chõra, ni-
 14 fotõinia sinenge göi. Simoni andrõ,
 nibe'enia tõi Fetero göi ba Andrea,
 talifocõnia, ba Jakobo ba Johane
 15 ba Filisõ ba Batolomaio, ba Mataio
 ba Toma ba Jakobo, ono Galifaio,
 16 ba Simoni, nifotõi selote, ba Joeda,

ono Jakobo, ba Joeda, banoea Kari-
 ota, si manga mbõli dania.

IV. Ba möi ia mitooe, fao ira chõ- 17
 nia, i'iağõ zalo'o, ba ato nawõnia,
 nifahaõnia, awõ niha sato, ato sibai,
 si oroi Joedaia ma'asagõrõ ba si
 oroi Jeroezalema ba bewe nasi an-
 drõ, Tiro ba Sidona, si no möi ba
 wamondrondrongo linia ba ba wama-
 madõhõ'õ fõchõra ; (Mat. 4, 23 b.t.);
 te'orifi göi nifakao mbechoe si ra'io. 18
 Ba dozi niha zangaloei fombambaja 19
 ja'ia, me no so wa'abõlõ, si otarai
 chõnia, famadõhõ wõchõra fefoe.
 (F. 8, 44 b.t. Mar. 3, 10).

(A. 20-26 : Mat. 5, 2-12).

Ba ifachõlõ ia, ifaigi nifahaõnia ba 20
 imane : **Ja'ahowoe ami, si noemana,
 me chõmi mbanoea Lowalangi an-
 21 drõ. Ja'ahowoe ami, solofo iada'e,
 me ni'aboeso'i'õ ami dania. Ja'aho-
 woe ami, sege'ege iada'e, me sa'iki
 ami dania.** (Jes. 55, 1; 61, 3).
**Ja'ahowoe ami, na fatioe dõdõ niha 22
 chõmi, na latibo'õ ami. na lata-
 ndrawaisi ami, na la'ositengagõ
 dõimi, hoelõ na si lõ söchi. na bõrõ
 Nono Niha.** (Pet. I, 2, 19; 3, 14).
 Mi'omoesoi'õ dõdõmi, na leoe si ma- 23
 nõ, mi'amarõga : hiza sa, eboea loe-
 omi ba zorego. Si manõ sibai wolaeo
 ndra toeara, ba zama'ele'õ andrõ.
 (Hal. zin. 5, 41). Ba alai sa ami, so'a- 24
 na'a ! noa sa'ae mitema wondrara
 dõdõmi andrõ. (Jak. 5, 1 b.t. Mar.
 10, 24). Alai ami, saboeso iada'e, olo- 25
 fo sa'ae ami dania. Alai ami, sa'iki
 iada'e ! aboe sa'ae dania dõdõmi ba
 mege'ge ami. (Jes. 65, 13). Alai 26
 ami, na lasoenõ ami niha fefoc ! si
 manõ sibai sa göi wolaeo ndra toeara
 ba zama'ele'õ sofaja andrõ. (Jak.
 4, 4. Mich. 2, 11). Ba ja'ami, samo- 27
 ndrongo, ba da'õ ligoe chõmi :
 Mi'omasi'õ zi fa'oedoe chõmi, mito-
 lo zi fatioe tõdõ chõmi ; (Mat. 5,
 44), mifahowoe'õ zangelifi ja'ami ; 28
 mi'angandrõ salahì zangosiwawõ
 ja'ami. Na so zamalisi bo'õmõ, ba 29
 oro'õ chõnia zi tambai göi, na na so

- zangai lemboe, ba loeloe chōnia
 30 mbaroc gōi. (*Mat. 5, 39, 40*). Fefoe
 ha niha zangandrō chōoe, ba be'e
 ehōnia, ba na so zangai si so ehōoe,
 ba bōi andrō mangawoeli. (*Mat. 5,*
 31 *42*). **Ba hadia zomasī ami lalaoe**
chōmi niha, da'ō milaoe chōra, si
 32 **manō gōi.** (*Mat. 7, 12*). Ba na mi'o-
 masi'ō zangomasi'ō ja'ami, ba hadia
 wa'eboea dōdō chōmi! he niha si
 lō atoelō, ba la'omasi'ō gōi zango-
 33 masi'ō ja'ira. (*Mat. 5, 46 b. t.*). Ba na
 mitolo sa zanolo ja'ami, ba hadia
 wa'ebocoe dōdō chōmi? Si manō sa
 34 gōi zi so hōrō andrō. Ba na mibe'e
 nifalali ba nidōnadōnami mitema
 mangawoeli, ba hadia wa'eboea dō-
 dō chōmi? Labe'e gōi nifalali si lō
 atoelō ba zi lō atoelō, ena'ō latema
 35 mangawoeli zi manō zoei. Ba mi'o-
 masi'ō zi fa'oeoe chōmi, ba mitolo
 ba mibe'e nifalali ba zi lō midōna-
 dōna hadia ia mangawoeli, ba ebocoe
 loeomi, ba ono Wondrege Zala'wa
 ami, me ebocoe dōdōnia ba zi lō mang-
 andrō saoha gōlō gōi ba ba zi lō
 sōchi. (*Moz. III. 25, 35 b. t. Moz. V.*
 36 *15, 10. Mat. 5, 45*). Ja sahachō tōdō
 ami, si mane fa'ahachō dōdō Namami
 andrō (*Mat. 5, 7, 48*). Ba bōi mihoc-
 37 koe niha, ba lō'ō manō tehoekoe ami
 gōi. Ba bōi mi'etoe'ō hoekoe, ba lō'ō
 manō la'etoe'ō hoekoemi. Mi'efa'ō
 zala, ba te'efa'ō zalami (*Mat. 7, 1*).
 38 Mibe'e, ba tebe'e chōmi; soe'asoc'a
 nifozoezoe, nisōsō, nihandrogō, si fa-
 lawoe, lafadoewa ba gahetami; soe-
 asoe'a sa ni'anoe'a'ōmi, la'anoe'a'ō
 zoei chōmi dania. (*Amaed. 19, 17,*
 39 *Kor. II. 9, 6 b. t. Mar. 4, 24*). Ba iwa'ō
 ehōra gamaedola, imane: Hadia, tola
 gōi i'ohē danga zaoe'a niha saoe'a, ba
 lala? Tenga faoma aeohoe ira ba dō-
 40 gi? (*Mat. 15, 14*). Tenga seboea mo-
 roi cbō zamahaō nifahaō; ba dozi da-
 nia, ba nifamaha, si manc samahaō
 41 ja'ira. (*Mat. 10, 24*). Ba hana wa
 ō'ila golowingō ba hōrō dalifoesōoe,
 ba boto geoc ba hōrōmō, ha lō
 42 ō'ila? (*Mat. 7, 3 b. t.*) Hadia wa tola
 ōwa'ō chō dalifoesōoe: He ga'a, da'-
 oeheta golowingō andrō ba hōrōoe,
 ba ja'cegō, ba lō ō'ila mboto geoc
 andrō ba hōrōmō? He samini tōdō!
 Ofōnai'ō wangeheta boto geoc andrō
 ba hōrōmō, ba awena ōfaigi wange-
 heta olowingō ba hōrō dalifoesōoe.
 43 Lō'ō sa eoe si sōchi, sowoea boca
 sobocoe, ba lō'ō gōi eoe sobocoe, sowoe-
 a boea si sōchi. (*Mat. 7, 17 b. t.; 12,*
 44 *33*). Fefoe ngawalō dōla geoc, ba ha
 mboecania ta'ila he wisa. Lō lateteoe
 marafala ba manaze, ba lō lateteoe
 mboea nagoc ba za'asa'a maoc. Niha
 45 si sōchi ifaloeagō zi sōchi, moroi ba
 girōgirō dōdōnia andrō, si sōchi, ba
 si lō sōchi, ba ifaloeagō zi lō sōchi,
 moroi ba zi lō sōchi andrō chōnia.
 Hadia sa zi no fahōna ba dōdō, da'ō
 wehede mbewe. (*Mat. 12, 34, 35*).
 Ba hana wa faso'aja ami chōgoe,
 46 wangoema'ō: He So'aja! he So'a-
 ja! ba lō mi'o'ō niwa'ōgoe? (*Mat. 1,*
 6. *Mat. 7, 21*).
 (*A. 47-49: Mat. 7, 24-27.*)
 Dozi si mōi chōgoc, samondro-
 47 ngo ligoc, solo'ō ja'ia — ba da'oe'o-
 mbacha'ō chōmi, ha chō fachilichili
 ia. Ba niha solaoe omo fachilichili ia.
 48 sogo'o tanō, abacha, sanandrōsaigō
 ba gara tojo gehomo. Ba me ebocoe
 nidandō ba itōrō nomo andrō hohocoe,
 ba tebai ifadōgō, me no sōchi wan-
 naroc'ō ja'ia. Ba na so zamondrongo
 49 ba na lō i'o'ō, ba no fachilichili ba ni-
 ha sanaroc'ō omo ba danō si lō da-
 nedane tooc; me itōrō hohocoe nida-
 nō, ba i'anema'ō aso'a, ba abōlōbōlō
 wa'aso'a nomo da'ō.

FAZA 7.

I. Ifadōhō wōchō zawoejoc goe-
 mandra Jesoc. II. Isoesoegi nono
 mateoa ba Na'i. III. Ifatenge chō
 Jesoc Johane. IV. Ifadoehoc'ō Jo-
 hane Jesoc. V. Ibajoini Jesoc ira
 alawe si so horō.

(*A. 1-10: Mat. 8, 5-13*).

I. Ba nie no i'o'ozoei fefoc hoe-
 hoonia, nifondrongo niha, ba

2 mōi ia mijomo ba Gafanaoema. Baso
 zofōchō, onali mate, sawoejoe goema-
 3 ndra, somasi ia. Ba me irongo Jesoe
 sochō, ba ifatenge chōnia zatōea niha
 Jehoeda, ifa'andrō'ō chōnia, ena'ō
 4 mōi ia moe'orifi zawoejoenia. Ba me
 faloecha ira Jesoe, ba latorege wa-
 ngandrō chōnia, lamane : Tola sa ō'
 5 o'ō chōnia da'ō ; me no sangomasi'ō
 ja'ita, ba no ja'ia zolaoe chōda omo
 6 zekola andrō. Ba mōi Jesoe, fao ia
 chōra. Ba me no ahātō sa'ae ia ba
 nomo, ba ifatenge zi fahoewoe chōnia
 koemandra andrō, imane : He Toea !
 7 bōi akao ndra'oegō, ambō sa ndra'o,
 mōi'ō ba nomogoc. Andrō gōi oewā'ō
 tōdōgoc, tenga si nangea mōi ndra'o
 chōoe ; ba hede manō, ba sambōea li,
 8 ba dōhō wōchō zawoejoec. Ja'o-
 do gōi, ba no niha, si so barō mba-
 wa zala'wa ndra'odo, ba so barō
 mbawagoe zaradaoec, ba na oe-
 mane ba zi samōsa : Ae'e, ba mofa-
 nō ia, ba ba zi samōsa : Aine, ba i'o-
 9 ndrasido ; ba na oewā'ō chō zawoe-
 joegoc : Halōwōec da'ō, ba ihalō.
 Ba me irongo da'ō Jesoe, ba ahōli-
 hōli dōdōnia chōnia, ba ibali'ō ia ba
 niha sato, solo'ō ja'ia, imane : Oewā'-
 10 ō chōmi, ba Ndraono Gizeraeli na i,
 ba lōnisōndragoc famati si manō. Ba
 me mangawoeli ba nomo zinenge no
 mege, ba no dōhō wōchō zawoejoe
 andrō, fōnara.

11 II. Ba mahemoloe ō, ba mōi ia ba
 mbanoea, sotōi Na'i, ba ato zi fao
 chōnia nifahaōnia, awō niha sato.
 12 Ba me no ahātō ia ba mbawa gōli,
 ba hiza, la'ohc baero zi mate, awai
 nono ninania, ba lacha mbanoea
 13 nina, ba ato zi fao chōnia banoeara.
 Ba me i'ila ia So'aja, ba ahachō dō-
 dōnia ia, imane chōnia : Bōi e'e !
 14 (F. 8, 52 b. t.). Ba i'ondrasi, ibabaja
 hasi, ba labadoegō ira sangosa'ō, ba
 imane : He ono matoea ! da'ō ligoc
 15 chōoe : Faoso ! Ba moedadao zi ma-
 te, ibōrōgō moehede ; ba ibe'e chō
 16 ninania Jesoe. (Sat. I. 17, 23). Ba
 ihawoeli ira fefoe fa'ata'oe, laseno

Lowalangī, lamane : No maoso za-
 ma'cle'ō seboea ba chōda, ba no mōi
 moefaigi mbanoeania Lowalangī.
 (F. 1, 68. Joh. 6, 14). Ba hoemōngō
 17 doeriania andrō ba danō Joediaia
 ma'asagōrō ba ba danō si fasoei
 fefoe. (Mat. 9, 26).

(A. 18-23 : Mat. 11, 2-6.)

III. Ba la'ombacha'ō chō Johane, 18
 da'ō fefoe nifahaōnia. Ba hoemedē
 Johane ba nifahaōnia, daroea, ifate-
 nge ira chō Zo'aja, imane : Hadia,
 ja'oegō zi mōi andrō, ma mabase'ō
 19 dānō bō'ō ? Ba me faloecha ira
 20 chōnia, ba lamane : Johane andrō,
 samajagō idanō, ifatenge ndra'aga
 chōoe, imane : Hadia, ja'oegō zi mōi
 21 andrō, ma mabase'ō dānō bō'ō ? Ba
 faoecoe da'ō sibai, ba ato itolo so-
 fōchō ba si so famakao ba sobecheo
 si lō sōchi ; ba ba zaoe'a i'amocalgō
 wangila niha, ato ira. Ba itema lira
 22 imane chōra : Mifoeli ami, mi'omba-
 cha'ō chō Johane hadia ni'ila hōr-
 mi ba hadia nirongomi. Ifoeli la'ila
 niha saoea, mowaōwaō zi no omboe-
 joemboejoe, dōhō wōchō zobooc aoe-
 ri, larongo li niha safiso, tesoesoegi
 zi no mate ba te'ombacha'ō doeria
 somocso dōdō ba zi noemana ; ba
 23 ja'ahowoe ba zi lō fatoewoe ndra'o.

(A. 24-35 : Mat. 11, 7-19.)

IV. Ba me no mofanō zinenge Jo- 24
 hane andrō, ba ibōrōgō fahoehoeo
 ba niha sato, ba chō Johane andrō,
 imane : Hadia nifaigimi, wa mōi baer-
 o ami mege, ba danō si mate ? Ha-
 dia, soecheo siheocheoe ba nangi ?
 Ma hadia nifaigimi, wa mōi baero 25
 ami mege ? Hadia, niha si so noecha
 somboejoemboejoe ? Hiza, ba nomo
 zala'wa so niha si so noecha soginigi-
 ni, ba sangelhao gōra. Ma hadia nifa-
 26 gimi, wa mōi baero mege ami ? Ha-
 dia, same'ele'ō ? Si ndroehoe ni'wa'ō-
 goe chōmi, si no eboca gōi moroi
 ba zama'cle'ō. Ja'ia zi so ba zoera 27
 andrō : „Hiza o e f o w a ō w a ō
 m a l a ' i k a a n d r ō c h ō g o e ,
 f ō n a o e , s a n g e h a o l a l a m ō

28 f ò n a o e''. Oeŵa'ò chōmi, samōsa
lō sama'ele'ò, seboea moroi chō Jo-
hane andrō, samajagō idanō, ba ni'-
adonogō ndra alawe, fefoe. Ba fo-
ndrege zide'ide ba mbanoea Lowa-
langi andrō, ba no eboea moroi chō-
29 nia. Ba niha fefoe, samondrongo, ba
sanema beo andrō, ba satoelō Lowa-
langi laŵa'ò, ba lafabajagō'ò idanō
ira, famajagō idanō andrō, chō Jo-
30 hane. (*Mat. 21, 32*). Ba farizaio a-
ndrō, ba sangila amachoitā, ba laba-
li'ò si lō boto dōdō Lowalangi andrō
chōra, me lō edōna ira wamajagō ida-
31 nō andrō chōnia. Ba ha ocbe'e famae-
do niha si sagōtō andre, ba ha chō
32 fachilichili ira? Ba ndraono fachili-
chili ira, sidadao ba kade, si faoma
moe'ao chō nawōra, wangoema'ò:
No malaoe zigoe chōmi, ba lō solaja
ami; no fa'ala'alai ndra'aga chōmi,
33 ba lō se'ē ami. Noa sa mōi Johane a-
ndrō, samajagō idanō, lō i'ā roti, ba
lō ibadōe nagoe, ba mimane: So-
34 bechoe. (*Mar. 1, 6*). Ba no mōi Nono
Niha, mangamanga ia, ba mamadoe-
madōe hadia ia, ba mimane: Hiza
niha soloe'alo'e'a, saboesoboeso agoe
ba si fahoewoc ba zanema beo ba ba
35 zeboea horō! Ba tobali samoe'a ba
hoeloe wa'atoeatoea, andrō nononia
fefoe.

36 V. Ba ikaoni ia manga farizaio.
Ba mōi ia ba nomo warizaio andrō,
37 moedadao ia manga. Ba hiza ndra
alawe, banoea da'ò, seboea horō, me
no irongo, no mōi ia manga ba nomo
warizaio andrō, ba i'ohē zamba boe-
liboeli kara fanicha samohoea, (*Mat.*
38 *26, 7 b. t.*), i'ondrasi moroi foeri gahe-
nia ba me'e, ibōrōgō ibasōi gahe ida-
nō hōrōnia ba i'osi bocnia, i'ago gahe
ba ibajoini fanicha no megc. (*Joh.*
39 *12, 3*). Ba me i'ila da'ò farizaio andrō,
sogaoni ja'ia, ba imane dōdōnia: Na
sama'ele'ò da'ò, ba i'ila ena'ò ha
niha, ba he wisa mboeaboea ndra
alawe andrō, sombambaja ja'ia, wa
40 no scboea horō. (*F. 15, 2*). Ba hoe-
mede chōnia Jesoe, imae chōnia:

So niŵa'ōgoe chōoe, Simoni. Ba imane:
Wa'ò, samahaō. [Ba imane]: So 41
zosogilō, daroea zo'ōmō chōnia;
ōmō zi samōsa, ba doea ngaotoe a
lima woeloe roefia, ba ōmō zi sa-
mōsa, ba doea woeloe a lima. Ba me 42
lō chōra famoe'a, ba faoma ibe'e boe-
alania chōra zoegilōnia andrō. Ba ha
niha ba zi daroea andrō zabōlō ma-
ngomasi'ò ja'ia? Iteama linia Simoni, 43
imane: Ba dōdōgoe, seboea ibe'e
boeala. Ba imane chōnia: Si ndroe-
hoe niŵa'ōoe. Ba ibali'ò ia ba ndra 44
alawe andrō, imane chō Zimoni:
Hadia, ō'ila ndra alawe andrō? No
mōido ba nomoe; idanō chōgoe, ba
gahe, ba lō nibe'oe. Ba da'e, ba
no ibasōi taŵa hōrōnia gahegoe, ba
boenia wolosi chōnia. Lō si fa'ago 45
bawa ndra'oegō chōgoe. Ba da'e,
ba i'otarai mōi ia jomo, ba lō niba-
tonia fangago ahegoe. Lō nibajoinioe 46
fanicha hōgōgoe. Ba da'e, ba no iba-
joini gahegoe fanicha samohoea.
(*Sin. 23, 5*). Andrō oeŵa'ò chōoe: 47
**No moe'efa'ò chōnia horō soja a-
ndrō, me no abōlō wa'omasinia.
Ba ba ni'efa'ò si lō oja'oja, ba lō
abōlō wa'omasinia.** Ba imane ba 48
ndra alawe andrō: No moebe'e aefa
chōoe horōoe. (*F. 5, 20. 21*). Ba 49
labōrōtaigō awōnia ba wemanga,
lamane dōdōra: Ha niha da'ò,
sangefa'ò horō gōi? Ba imane ba 50
ndra alawe andrō: **Famatimō zango-
rifi ja'ogō; foeli'ò, ja'ohahoe
dōdōoe,** (*F. 8, 48. Mar. 5, 34*).

FAZA 8.

I. Amaedōla: Samazaewe tanōmō
zinanō. II. Mōi chō Jesoe ninania
ba talifoesōnia. III. Itenaŵa mbade.
IV. Ifofanō mbechoe ba mbanoea
Gadara andrō. V. Ifadōhō wōchō
ndra alawe sendro taloe. VI. Isoe-
soegi nono Ja'iro andrō.

I. Ba me aefa da'ò, ba itōrōi mba-
noea seboea, awō zide'ide, mango-
mbacha ia, manoeiriagō toeria mba-
noea Lowalangi andrō; ba awōnia

zi felendroea, (*F. 4, 43; 13, 22*).
 2 ba ira alawe ōsa, nifofanō bechoe si
 lō sōchi ba nifadōhō fōchō, Maria a-
 ndrō, banoea Magadala, ba zaheta
 bechoe andrō, si fitoe, (*Mar. 15, 40*;
 3 *41; 16, 9*), ba Johana, fo'omo Cnoesa
 andrō, doerotoeli Herode, ba Soe-
 sana ba tánō bō'ō na, ato, sanolo
 ja'ira balazo.

(*A. 4-15: Mat. 13, 1-23. Mar. 4, 1-20.*)

4 Ba me ato zowoelo niha, ba me
 la'o'ō ia moroi ba mbanoea misa, ba
 5 ilaoe chōra gamaedola, imane: No
 mōi zamazaewe tanōmō, ba wama-
 zaewe tanōmō zinanō chōnia. Ba ba
 wamazaewenia, ba so zi gōna ba
 lala, ba lahoendrahōendra niha ba
 6 la'ā fofa ba daloe mbanoea. Ba so
 zi gōna ba dete gara, ba me mota-
 linga, ba aleoe, me no okōlikōli danō.

7 Ba so zi gōna barō ndroi, ba moleviō
 8 gōi ndroi, ba mate zinanō ibe'e. Ba
 so zi gōna ba danō si sōchi, ba mota-
 linga ba i'owoea zi doea woeloe
 zamba jōoe. Me i'wā'ō da'ō, ba moe'ao
 ia, imane: Ha niha zi so tōgi dalinga,
 ba wamondrongo, ba jamoefondro-
 9 ndrongo! Ba lasofoe chōnia nifahaō-
 nia, hadia geloeaha gamaedola a-

10 ndrō. Ba imane: Chōmi no moebe'e
 wa'aboto ba dōdōmi zi tobini a-
 ndrō, lala mbanoea Lowalangi andrō.
 Ba da dánō bō'ō, ba ba gamaedola,
 ena'ō lō la'ila, he no anehe ira, ba
 ena'ō lō aboto ba dōdōra, he no la-

11 rongo. Ba da'ō geloeaha gamaedola
 no mege: Tanōmō zinanō andrō, ba
 taroma li Lowalangi andrō (*Fet. I.*

12 *1, 23*). Ba si so ba lala, ba ja'ia na
 so zamondrongo, ba aefa da'ō, ba so
 Gafōcha, ba iheta daroma li andrō
 ba dōdōra, ena'ō lō mamati ira, ena'ō

13 lō aocri. Ba si so ba dete gara, ba
 na larongo, ba labe'e ba dōdōra, o-
 moeso dōdōra; ba ja'ira, ba si lō
 wā'a, gōtō iada'e mamati ira, ba na
 ba'wa wanandraigō, ba lafoeli foeri.

14 Ba si gōna barō ndroi, ba ja'ia zi no
 mamondrongo, ba mofanō, ba matc,

ba wa'aboc dōdō ba ba gana'a a-
 ndrō, ba ba zomasi dōdōra ba goeli
 danō andre, ba lō fachamō atoea
 mboea. **Ba si so ba danō si sōchi, ba 15**
ja'iazananō ba dōdō taroma li andrō,
nirongora; ba dōdō si sōchi, satoelō,
ba mowoea, anaoc gōlōra. (*F. 11,*
 28. *Hal. zin. 16, 14*). Lō samaloegō 16
 fandroe bowoa, na no itoenoe, ba lō
 same'e barō warate, ba naha wa-
 ndroe ibe'e, ena'ō la'ila hagiania si
 mōi jomo andrō. (*F. 11, 33. Mat.*
 5, 15). Lō'ō sa hadia ia zi tobini, si 17
 lō oroma dania, ba lō hadia ia niba-
 loegō, si lō te'ila dania ba si lō to'ele
 dania. (*F. 12, 2*). Ba mifaigi, he wisa 18
 wamondrongomi. Ha niha sa zi so,
 ba da'ō tebe'e, ba ha niha zi lō'ō, ba
 ba da'ō laheta gōi zi no so chōnia,
 niwā'ōnia. (*F. 19, 26. Mat. 13, 12*).

(*A. 19. 21: Mat. 12, 46-50. Mar.*
 3, 21. 31-35.)

II. Ba mōi chōnia ninania ba tali- 19
 foesōnia, ba tebai faloecha ira chō-
 nia, ba wa'ato niha. Ba te'omba 20
 cha'ō chōnia: So tooe ninaoe ba ta-
 lifoesōoe, si mōi mamaigi ja'oegō.
 Ba itema li, imane chōra: Inagoe 21
 ba talifoesōogoe da'ō, samondrongo
 taroma li Lowalangi, ba solo'ō.

(*A. 22-25: Mat. 8, 18, 23-27. Mar.*
 4, 35-41).

III. Ba ha samoeza ma'ōchō, ba 22
 mōi ia baowo, awō nifahaōnia, ba
 imane chōra: Tasa'wa si jefo. Ba ma-
 ngefa ira. Ba me molojo, ba mōrō ia; 23
 ba ilaboe bade ba mba'wa, afōnoe
 nowo idanō, ba tosa sa ira. Ba mōi 24
 ira chōnia, lasoesoegi ia, lamane: He
 samahaō! he samahaō! tekiko ita!

Ba maoso ia, itena'wa nangi, awō
 ndroeloe, ba tebato ba ahono. Ba 25
 imane chōra: Heza so wamatimi?

Ba ata'oe ira ba ahōlihōli dōdōra,
 faoma lamane chō nawōra: Ta'ila
 ha niha da'ō, wa ibe'e gorōisa ba na-
 ngi gōi ba ba ndroeloe, ba la'o'ō
 chōnia?

(*A. 26-39: Mat. 8, 28-34. Mar. 5,*
 1-20.)

- 26 IV. Ba lasaŵa danō Gadara, si fa-
27 tahō Galilaia. Ba me no mōi ia ba
danō, ba ifaondragō ia niha, moroi
jomo ba mbanoca, si so bechoe, no
ara sa'ae lō sonoecha ia, ba tenga
28 jomo so ia, no ba lewatō misa. Ba me
i'ila Jesoe, ba moe'ao ia, itibo'ō tooe
ia fōnania, i'eboea'ō linia, imane: Ha-
dia niŵa'ōoe ehōgoe, Jesoe, Ono Lo-
walangi Fondrege Zalaŵa ? Oe'a-
29 ndrō chōoe, bōi fakao ndra'o. Me
iŵa'ō ba mbechoe si ra'io ndrō, ihe-
ta ia ba niha ndrō; noa sa asese idō-
nidōni, ba labōbōbōbō ia rate ba fe-
sue gahc, fangelama, ba i'etoc'etoe'ō
wesoe ndrō, ba i'ohe ia bechoe a-
ndrō ba danō si mate (*F. 9, 39. 42*).
- 30 Ba isofoe chōnia Jesoe, imane: Ha
niha dōioe ? Ba imane: Liwoe, me
31 ato mbechoe, sanaŵa ja'ia. Ba la'a-
ndrō chōnia, ena'ō lō iŵa'ō chōra
wc'amōi ba gawoewoecha. (*Fam.*
32 *20, 3*). Ba so ba da'ō mbawi samba-
wā seboea, nikoebaloi ba hili, ba
la'andrō ehōnia, ena'ō itelhe ehōra
33 lasaŵa da'ō; ba itelhe chōra. Ba la-
heta ira ba niha ndrō bechoe ndrō,
lasaŵa mbawi. Ba latibo'ō ira ba na-
si hawi ndrō, si sambawā, moroi'iba
34 zanaere, ba alōmō. Ba me la'ila da'ō
koebalo, ba moloi ira, la'ombacha'ō
ba mbanoca ba ba zi fahalama misa.
- 35 Ba mōi ira baero, ba wamaigi hadia,
ba la'ondrasi Jesoe, ba la'ila niha
no mege, ba zaheta bechoe ndrō, no
doemadao ia fōna Jesoe, no monoe-
cha, no dōhō wa'owōhō, ba ata'oe
36 ira. Ba si no anehe mege, ba la'ombacha-
'ō ehōra he wisa wangorifi sobe
choe ndrō. Ba la'andrō ehōnia,
37 dozi niha ndrō, si fasoei Gadara,
ena'ō iheta ia chōra, me no ihawoei
ira fa'ata'oe sabōlōbōlō. Ba mōi ia
38 haowo, ifoeliia. (*Mat. 8, 28 b. t.*). Ba
i'andrō chōnia niha ndrō, ba zaheta
bechoe no mege, ena'ō tola mōi ia
39 awōnia. Ba ifofanō, imane: Foeli'ō
chōmi, ba doenōdoenō hadia nilaoe
Lowalangi chōoc. Ba mofanō ia,
itōrōi mbanoca ndrō ma'asamboea,
- wanoeriagō hadia nilaoe Jesoe chō-
nia.
(*A. 40-56 : Mat. 9, 18-26. Mar.*
5, 21-43.)
- V. Ba me mangawoeli Jesoe, ba 40
lafaondragō ia niha sato; dozi sa'ae
labalobaloi ia. Ba hiza niha, Ja'iro 41
dōi, satoea zekola, itoehi danō fōna
Jesoc, i'andrō ehōnia, ena'ō mōi ia
ba nomonia. So ehōnia nono alawe, 42
ha samboea, so mewelendroea fache
wa'eboea, ba si onali mate da'ō. Ba
memōi ia, ba lafage ira ehōnia niha
sato. Ba so ndra alawe sendrō taloe, 43
no mewelendroea fache wa'ara, no
ahori gana'ania ba zame'e daloeda-
loe, ba lō sangila mamadōhō fōchō-
nia. I'ondrasi Jesoe moroi foeri, 44
ibabaja gahe mbaroenia, ba i'ane-
ma'ō tebato ndro ndrō ehōnia.
Ba imane Jesoe: Ha niha zombamba- 45
ja ja'o ? Ba me la'osilō'ōgō fefoe, ba
lamane ira Fetero: Niha sato lade-
geni ira chōmō, samahaō, lalazi'ō. Ba 46
imane Jesoe: So zi no mombambaja
ja'ō niha, noa sa oe'ila, so zaheta
ehōgoe fangabōlō. (*F. 6, 19*). Ba me 47
i'ila ira alawe ndrō, tebai tobini, ba
mōi ia, manizinizi ia, itoehi danō
fōnania, i'ombacha'ō, ba zi so niha
fefoe, hadia mbōrō, wa no ibabaja,
awō wa no i'anema'ō dōhō wōehōnia.
Ba imane chōnia: Famatimō zango- 48
rifi ja'oegō, onogoe alawe; foeli'ō,
ja'ohahaoc dōdōoe. (*F. 7, 50*).
- VI. Ba me hoemede ia na, ba so 49
genoni zatoca zekola no mege, ima-
ne: No mate nonooe, bōi sa'ae
fakao zamahaō ndrō. Ba me irongo 50
Jesoe, ba imane chōnia: Bōi ata'oeſi,
amati manō, ba aeri ia dania. Ba 51
me no iroegi nomo ndrō, ba lō ifa'-
amōi jomo niha, awōnia, ha Fetero
ba Johane ba Jakobo ba ama nono
andrō no mege ba inania. (*Mat. 17, 1*).
Ba oi mege'ege ira, la'e'esi. Ba ima- 52
ne: Bōi mi'ege'ege; tenga si mate,
si mōrō. (*F. 7, 13. Joh. 11, 11*).
Ba la'igi'igi'ō ia, me no la'ila wa si 53
no mate. Ba ira'oe danga, imane: 54

55 He enogoe, faoso ! Ba mangawocli
nosaonia, ba i'anema'õ maoso ; ba
iwa'õ chõra Jesoe, labe'e gõnia. (*Joh.*
56 *11, 44*). Ba toball dõdõ ndra amania ;
ba iwa'õ chõra, bõi la'ombacha'õ
da'õ, gofoe ha õchõ.

FAZA 9.

I. Famatenge sinenge andrõ si
felendroea. II. Fame'e gõ ba niha
si lima ngahõnõ. III. Famadoehoe'õ
Wetero. IV. Famolachõmi Jesoe. V.
Famofanõ bechoe. VI. Ihõnagõ i'o-
mbacha'õ wa'amatenia Jesoe. VII.
Ifaroee dõdõra ba wa lõ faja'wa, ba
VIII. ba wa'ebolo dõdõ IX. Folo'õ
Jesoe.

(*A. 1-5. Mat. 10, 1; 7, 9-14.*
Mar. 6, 7-13.)

1 I. Ba hoemedea ia ba zi felendroea
andrõ, ibe'e chõra wa'abõlõ, ba itehe
2 chõra wamofanõ bechoe fefoe, awõ
wamadõhõ fõchõ. Ba ifatenge ira,
3 ba wanoeriagõ banoea Lowalangi a-
ndrõ ba ba wamadõhõ fõchõ, ba i-
mane chõra : Bõi mi'õhe hadia ia ba
4 lala ; he si'õ ba he bola ba he roti
ba he kefe, ba bõi doea gõrõ mba-
5 rocmi. Ba ba zi mõi ami jomo, ba
da'õ mi'iyagõ ba ba da'õ mi'otarai
6 wofanõ. (*F. 10, 5 b. t.*) Ba ba zi lõ la-
fa'amõi jomo ami, ba da'õ mibeta
ami, ba mbanoea andrõ, ba mi'anotogõ
gawoegawoe ba gahemi, ba wa-
7 madoehoe'õ chõra. Ba mofanõ ira,
latõrõi mbanoea misa, wanoeriagõ
toeria somoeso dõdõ, awõ wamadõ-
8 hõ fõchõ, fefoe gofoe heza mõi ira.
(*A. 7-9 : Mat. 14, 1, 2. Mar. 6, 14-16.*)

7 Ba irongo fefoe hadia ia Herode
andrõ, salawa ba zi sagõrõ ni'o'õfa
tanõ, ba i'abocsi tõdõ, me no so õsa
zangoema'õ : No maoso Johane mo-
8 roi ba ngai zi mate ; (*A. 18, 19*). ba so
õsa, ba la'wa'õ : No to'ele Geliya ; ba
so dánõ bõ'õ, ba lamane : No maoso
9 zama'ele'õ fõna, samõsa. Ba imane
Herode : Johane andrõ, ba no oefa'-

ewa'õ mbagi, ba ha niha da'õ ? Ba
i'aloee lala, ena'õ faloecha ia chõnia.
(*F. 23, 8*). Ba mangawocli zingee 10
no mege, ladeõndõenõ chõnia, hadia
nilaoera. Ba i'õhe ira, awõnia, mofa-
nõ ia ba zi ha ja'ira, isa'wa mbanoea,
sotõi Betisa'ida (*Mar. 6, 30. Mat.*
14, 13).

(*A. 11-17 : Mat. 14, 13-21. Mar.*
6, 31-44. Joh. 6, 1-14.)

Ba la'ila niha sato, ba la'o'õ ia, ba 11
ifa'amõi ira chõnia, faloechoe ia
chõra, i'ombacha'õ mbanoea Lowa-
langi andrõ, ba ha niha zofõchõ, ba
ifadõhõ wõchõ.

II. Ba lõ'õ sa'ae ala'wa loeo. Ba 12
mõi chõnia zi felendroea, lamane
chõnia : Fofanõ niha sato andrõ,
ena'õ mõi ira mõrõ ba mbanoea si
fasoei ba ba halama, ba ena'õ lasõ-
13 ndra gõ, me ba danõ si mate so ita
ba da'c. Ba imane chõra : Mibe'e
gõra, ja'ami. Ba lamane : Lõ chõma,
4 ha lima roti ba ha doea rozi gi'a ; atõ
na mõiga mowõli balazo niha sato
andrõ fefoe. (*Sal. 11. 4, 42 b. t.*) So 14
sa lima ngahõnõ ndra matoea. Ba
imane ba nifahaõnia : Mifedadao
ira, mifa'oli, limalima woeloc. Ba 15
la'o'õ da'õ, lafedadao ira fefoc. Ba 16
ihalõ roti andrõ, si lima, ba i'a a-
ndrõ, si doea rozi, ifaõga hõrõnia
mija'wa ba zorocgo, ifahoe'õ gõ
andrõ ba iboboto ba ibe'e chõ ndra
nifahaõ, ba wame'e ba niha sato. Ba 17
manga ira ba aboeso fefoe. Ba la'o
zaragõ zi tosai, achlõchõla, felendroea
koede.

(*A. 18-22 : Mat. 16, 13-21. Mar.*
8, 27-31.)

III. Ba me mangandrõ ia, ha ja'- 18
ia, ba la'ondrasi ia nifahaõ, ba isofoe
chõra, imane : Ha la'wa'õ niha sato,
ha niha ndra'odo ? Ba latema linia, 19
lamane : La'wa'õ : Johane andrõ, sa-
majagõ idanõ ; ba so zangoema'õ :
Elija ; ba so õsa, ba la'wa'õ : No ma-
so zama'ele'õ fõna andrõ, samõsa. 20
Ba imane chõra : Ba ja'ami, ha mi-
wa'õ, ha niha ndra'o ? Itema linia

- Fetero, imane : **Keriso Lowalangi**
 21 **andrō ndra'oegō.** Ba itepa'wa ira, i'wa'ō chōra, bōi la'ombacha'ō da'ō,
 22 gofoe ha ōchō. Imane : Lō tola lō oja itaha famakao Ono Niha, ba lati-bo'ō ia dania satoea mbanoea andrō ba cre seboea ba sangila amachoita andrō, ba laboenoe ia, ba tōloe ngaloe, ba tesoesoegi ia.
 (A. 23-27 : *Mat. 16, 24-28. Mar. 8, 34-38.*)
- 23 Ba imane chōra fefoe : Na so zedōna molo'ō ja'ō, ba jamoe'ositengagō ia, jamoeloe'i rōfania, ero ma'ōchō, ba jamoe'o'ō ndra'o. (*Mar. 8, 34*).
- 24 Ha niha sa zedōna manganaoe'ō nosonia, chōnia aetoe dania ; ba ha niha zaetoe noso, na bōrō ndra'o, da'ō zanganaoe'ō ja'ia. Hadia sa goena ba niha, na isōndra harenia fefoe hadia ia zi so ba goeli danō, ba na ja'ia zi taja, na te'ala ia ba chōnia ? Ha niha sa zaila ba chōgoe andre ba ba daroma ligoe andrō, da'ō gōi zaila dania Nono Niha, na so ia, na so chōnia lachōminia, awō lachōmi Nama, awō lachōmi mala'ika ni'amo-ni'ō andrō. (*Mat. 10, 33. Mar. 8, 38*).
- 27 Ba si ndroehoendroehoe ni'wa'ō-goe chōmi : So ōsa ba zi so ba da'e, si lō mangila fa'amate, irege no la'ila mbanoea Lowalangi andrō. (*Mar. 9, 1*).
- (A. 28-36 : *Mat. 17, 1-9. Mar. 9, 2-9.*)
- 28 IV. Ba me no ietoe'ō hoehoeo andrō, ba so mato wālooe bōngi, ba i'ohē ndra Fetero, Johane Jakobo, mōi ia ba hili, mangandrō. Ba me mangandrō ia, ba toballi mbawania, ba afoesi mbaroenia, hoemaga. Ba hiza niha, daroea, si fahoehoeo chōnia, Moze
 31 ba Elija. Molachōmi, wanaigira, lafatoenō loaloea lalania, nifaloeania dania ba Jeroezalema. (*F. 18, 31*).
- 32 Ba manokōoe ndra Fetero. Ba me tokea ira, ba la'ila lachōminia, awō niha andrō, si daroea, si so ba da'ō chōnia. Ba me laheta ira chōnia da'ō, ba imane Fetero chō Jesoe : He samahaō, ba da'e zi sōchi nahada,

ba damafazōchi nose, tōloe, samboea chōoe, samboea chō Moze, ba samboea chō Gelija ; lō i'ila watahōgō hadia wehedenia. Ba barō wehedenia andrō, ba so lawoeo, iloemō'ō ira. Ba ata'oe ira, me mōi ira bacha ba lawoeo andrō. Ba so li, si oroi lawoeo andrō, imane : „**Onogoe da'ō, nitoejoegoe, mifondrongo chōnia**” (*Fet. II, 1, 16. 17*). Ba me tero-ngo li andrō, ba hatō Jesoe ni'ilara. Ba lō hedehedera, lō hadia ia la'ombacha'ō ba niha, gofoe ha ōchō, me loco da'ō, hadia ni'ilara.

(A. 37-42 : *Mat. 17, 14-21. Mar. 9, 14-29.*)

V. Ba mahemoloe ō, me mōi ira mitoeo moroi ba hili, ba ato zamao-ndragō ja'ia niha. Ba hiza niha, samōsa, ba zato andrō, moe'ao ia, imane : He samahaō, oe'andrō chōoe, faigi nonogoe matoea andrō, awai nonogoe, ba hiza, ira'oe bechoe ba i'ogomoezaō moe'ao, ba idōdōni bechoe, fawoechō gilo, ifakao, lō edōna ia aheta. Ba no oe'andrō ba nifahaō-mō, ena'ō lafōfanō ia, ba tebai. Ba itema linia Jesoe, imane : He ja'ami, niha si lō mamati, si no tefoejoe tōdō ! he wisa na wa'aragoe chōmi ena'ō, ba ha wa'ara oetaha bachōmi ? Ohe ba da'e nonooe andrō. Ba me so ia moroi sa, ba idōdōni bechoe nō mege, ikandro'ō. Ba itena'wa mbechoe si ra'io andrō Jesoe, ifadōhō wōchō nono matoea andrō ba ifoeli chō namania.

VI. Ba oi toballi dōdōra, ba wa'abōlō Lowalangi andrō. Ba me oi ahōlihōli dōdōra ba nilaoenia andrō fefoe, ba imane ba nifahaōnia : Mifondrongo ni'wa'ōgoe andre : Tebe'e sa dania ba danga niha Nono Niha. (*Mat. 16, 21*). Ba lō aboto ba dōdōra ni'wa'ōnia andrō, no tobini chōra, fa lō la'ila watahōgō. Ba ata'oe ira wanofoe chōnia ba ni'wa'ōnia andrō. (*F. 18, 34. Mar. 9, 32*).

(A. 46-48 : *Mat. 18, 1-5. Mar. 9, 33-37.*)

46 VII. **Ba** tesao ba dōdōra, ha niha
47 zeboeara maō. (*F. 22, 24*). Ba me
no i'ila gera'era dōdōra andrō Jesoe,
ba ihalō ndraono, ibc'e ba ngainia,
48 ba imane chōra : Na so zama'amōi
jomo chōnia ono andre, na bōrō dōi-
goe, ba ja'o nifa'amōinia jomo. Ba
na so zama'amōi jomo ja'o, ba sa-
matenge ja'o ifa'amōi jomo. Ha niha
sa wondrege zide'ide ba chōmi fefoe,
da'ō zeboea. (*F. 22, 26. Mat. 20,*
26 b.t.).

(*A. 49, 50 : Mar. 9, 38-40*).

49 VIII. **Ba** itema Johane, imane :
He samahaō, no ma'ila zamōsa, sa-
nōtōi tōimō, wamofanō bechoe, ha
50 no matena'wa ia, me lō i'o'ō ita. Ba
imane chōnia Jesoe : Bōi mitena'wa,
ha niha sa zi lō fa'oeode chōmi, ba
51 no awōmi. (*Phil. 1, 18*). Ba me lō ara
tō iroegi ba'wa wofanōnia ba zoroe-
52 go, ba idōlō ia ba Jeroezalema. Ba
ifatenge zinenge, sowaōwaō fōna-
nia. Ba mofanō da'ō, ba laroegi
mbanoea Ndrawa Zamaria, ba wa-
53 maigi naha wemōrō chōnia. Ba lō
lafa'amōi ia jomo, me no ba lala ba
54 Jeroezalema so ia. Ba me la'ila da'ō
nifahaō andrō, Jakobo ba Johane,
ba lamane : He Toea, hadia, oma-
si'ō na ma'wa'ō galitō moroi ja'wa
ba mbanoea, ena'ō i'ā ira ? (*Sal. II,*
55 1, 10 b. f.). Ba ibali'ō ia, itena'wa ira.
56 Ba lasa'wa mbanoea bō'ō. (*Joh. 3,*
17 ; 12, 47).

57 IX. **Ba** ba wofanō andrō, ba so
zamōsa, sangoema'ō chōnia : Da'-
oe'ō'ō ndra'oegō, gofoe heza mōi'ō.
58 Ba imane chōnia Jesoe : So dōgi narō
hili ba zigōloe, ba ba wofo ba daloe
mbanoea, ba so gazoeni, ba chō No-
no Niha, ba lō naha wemōrō. (*Mat.*
59 8, 19 b. t.). Ba i'wa'ō ba dánō bō'ō :
O'ō ndra'o. Ba imane : Tehe chōgoe,
ena'ō niofanōdo oea, ba wogo'o
60 amagoe. Ba imane chōnia : Acha la-
ko'o zi mate chōra niha si mate, ba
ja'oegō, ba ae ombacha'ō mbanoea
61 Lowalangi andrō. (*Mat. 8, 22*). Ba so
dánō bō'ō na, imane : Da'oe'ō'ō

ndra'oegō Toea, ba tehe chōgoe oea,
ena'ō oe'angonasi zi so baomo chō-
goe. (*Gal. 1, 16*). Ba imane chōnia 62
Jesoc : Gofoe ha niha ia, zanoejoe
fakoe, na ifaigi foerinia, ba lō gōna
ba mbanoea Lowalangi andrō. (*F.*
17, 32, 33).

FAZA 10.

I. Ifatenge Jesoe nifahaō si fitoe
ngafoeole andrō. II. Mangawoeli ira
III. Dawa Zamaria andrō sahachō
tōdō. IV. Marata ba Maria.

I. Aefa da'ō, ba i'oniagō na dánō 1
bō'ō So'aja, fitoe ngafoeole, ba ifa-
tenge ira, daroedaroa, ba wowaō-
waō fōnania, ba mbanoea seboea ba
ba mbanoea side'idefefoe, ba zi mōi ia
dania. (*Moz. II, 21, 1*). Ba imane 2
chōra : Ebole sa mbasitō andrō, ba
sohalōwō, ba lō atotō ; andrō mi'a-
ndrō chō zochō basitō andrō, ena'ō
ifatenge zohalōwō ba mbasitōnia.
(*Mat. 9, 37, 38*). Mi'ae'e ; hiza, oefa-
tenge ami, hoelō nono mbiribiri, ba
hoenō nasoe gatoea. (*Mat. 10, 16*).
Bōi mi'ohē gabekabe, ba he bola, ba 4
he badagahe ; bōi mi'owai niha ba
lala. (*Mat. 10, 9. b. t. Sal. II, 1, 29*).
Ba ba zi mōi ami jomo, ba da'ō zi 5
fōfōna limi : „Jafaloecha wa'ohahae
dōdō zi samba omo andre.” (*Mat. 10,*
12 b. t.) Ba na so ba da'ō nono wa'o-
6 hahae dōdō, ba ahono chōnia wa'o-
hahae dōdō andrō chōmi ; ba na lō'ō,
ba mangawoeli ia chōmi. Ba ba nomo 7
andrō mi'agō, mi'ā ba mibadoe
hadia nibe'era chōmi, noa sa si na-
ngea itema loe sohalōwō. Bōi mi-
fa'ema nomo. (*Kor. I, 10, 27. Mat.*
10, 10). Ba na mōi ami ba mbanoea, 8
ba na lafa'amōi ami, ba mi'ā hadia
nibe'era chōmi, ba mifadōhō wōchō 9
zofōelō chōra, ba mimane chōra :
No i'ondrasi ami banoea Lowalangi
andrō. (*Mat. 3, 2*). Ba na mōi ami ba 10
mbanoea, ba na lō lafa'amōi ami,
ba miheta ami jomo, mi'ae ba newali
chōra, ba mimane : Gawoegawoe 11
andre na i, si falemba chōma, ha

- gahe, ba mbanoeami andre, ba ma'czosi chōmi, ba bōi zi lō mi'ila, wa no ahatō mbanoea Lowalangī andrō.
- 12 (*Mat. 10, 14 b. t.*). Ba oewā'ō chōmi, ōna'ōna na zi gōna Zodoma, na loco da'ō dania, moroi ba zi gōna mbanoea da'ō.
- (*A. 13-16 : Mat. 11, 20-24.*)
- 13 Alai ndra'oegō, Chorasi! Alai ndra'oegō Betisa'ida! Na ba Diro ba ba Zidona mena'ō tefazōchi dandra andrō, nifazōchi ba chōmi andrō, ba no fōna sa'ae lafalalini mena'ō gcracerara, no doemadao ira bawoc mena'ō ba no la'onoccha gonigoni. Ba ōna'ōna na zi gōna Diro ba Sidona, ba wangoehoekoe dania, moroi ba zi gōna ami. Ba ja'oegō Kafanaoema, tenga no moe'ala'wa'ō ndra'oegō iroegi ba zoroego? Iroegi mbanoea tooe
- 14 latimba si tooe ndra'oegō dania. Ha niha zamondrongo chōmi, ba chōgoe ifondrongongō, ba ha niha zangositengagō ja'ami, ba ja'o'ositengagō, ba ha niha zangositengagō ja'o, ba samatenge ja'o i'ositengagō. (*Mat. 10, 40. Tes. I. 2, 13; 4. 8.*)
- 17 II. Ba mangawocli zi fitoe ngafoeloe no mege, omoeso dōdōra, lamane: He Toea, bechoe gōi, no la'o'ō lima, ba dōimō andrō. (*F. 9, 1. 10.*)
- 18 Ba imane chōra : No oc'ila Zatana andrō, saecheo tooe moroi ba mbanoea si ja'wa, hoelō gari mbanoea. (*Joh. 12, 31. Fam. 12, 9.*) Hiza no oetehe chōmi mihoendragō goelō ba tongo ba mila'wa wa'abōlō nemali andrō fefoe, ba lō'ō manō te'ala ami. (*Mat. 16, 18. Sin. 91, 13.*) Ba bōi da'ō mibe'e fa'omoeso dōdōmi, wa no la'o'ō limi bechoe andrō; **da'ō mibe'e fa'omoeso dōdōmi, wa no moetanō dōimi ba zoera, ha zoroego.** (*Fil. 4, 3. Fam. 20, 12; 21, 27.*) Me loe da'ō owocawoca dōdōnia, soroi ba Geheha ni'amoni'ō, ba imane: Oesoeno ndra'oegō, Ama, So'aja soroego awō danō, me no ōbiini'ō da'ō ba zatoeatoea ba ba zoneche, ba me no ō'oroma'ō ia ba ndraono. Si ndroehoe, ja'oegō,
- Ama, me no si manō wa'omasioe. (*Mat. 11, 25-27.*) Ba ibali'ō ia foeri ba nifahaōnia, imane: No ibe'e ba dangagoe Amagoe fefoe hadia ia, ba lō saboto ba dōdō ha niha Nono andrō, baero Nama andrō, ba lō saboto ba dōdō ha niha Nama andrō, bacro Nono andrō, awō ba zedōna i'oroma'ō Ono andrō. *Joh. 17, 10. Heb. 2, 8.* Ba ibali'ō ia foeri ba nifahaōnia, ba zi ha ja'ira, imane: Ja'ahowoe hōrō andrō, sangila ni'ilami andrō. (*Mat. 13, 16. 17.*) Oewā'ō sa chōmi : Ato zama'ele'ō, awō zala'wa, somasi mangila ni'ilami, ba lō ni'ilara, ba no omasi ira miamondrongo niringomi, ba lō niringora.
- III. Ba hiza, maoso zangila amachōita, samōsa, manandraigō ja'ia, imane: He samahaō, he oewisa, ena'ō oesōndra wa'aocri si lō aetoe andrō? (*Mat. 24, 35 b. t. Mar. 12, 28 b. t.*) Ba imane chōnia: Hadia ba zoera gorōisa andrō? he wisa wombassoe? Ba itema linia, imane: „O masi'ō Zo'aja, Lowalangioe, moroi si'aikō ba dōdōoe, nosooe ma'asamboea zangomasi'ō ja'ia, ba ōhorigō wa'abōlōoe, awō gera'eraoc wangomasi'ō ja'ia; ba omasi'ō zahatō chōoe, si mane fa'omasioe ndra'oegō.” (*Moz. V. 6, 5. Moz. III, 19, 18.*) Ba imane chōnia: Si ndroehoe ni'wa'ōoe, o'ō da'ō, ba aocri ndra'oegō. (*Moz. III, 18, 5. Rom. 10, 5.*) Ba iboe'a ena'ō, imane chō Jesoe: Ba ha niha zahatō chōgoe? Ba imane Jesoe: So niha, si mōi misi tooe, i'otarai Jeroezalema, noemalō ba Jericho, ba faloccha ia zoraboe, laheta noechania, labōbōzi ia ba lalaoe mofanō, larōi tooc ia, aracha mate. Ba itōrō misi tooe lala andrō ere, ba i'ila, ba itōrō manō. Ba si manō gōi nono Lewi, samōsa, me iroegi da'ō, i'ila, ba itōrō manō. Ba itōrō gōi da'ō Dawa Zamaria, sikoli, ba me i'ila, ba ahachō dōdō-

- nia. (*F. 17, 16, Joh. 4, 9 : 8, 48*).
- 34 P'ondrasi, i'olohoemi zochonia, ilaoe wanicha ba agoe, ifaza'wa ba koedo chōnia, i'ohē ba nomo ba zi mōrō
- 35 zikoli ba irorogō. Ba mahemoloe'ō, ba isao'ō baero dombœa hoea soekoe, ibe'e chō zochō omo andrō, imane : Korogō ia, ba na ōbē'e na, baero da'e, hadia ia, ba oe'ali chōoe, na mangawoelido. Hadia ba dōdōoe, ha niha ba zi datōloe andrō zahatō
- 36 chō nibōzi zoraboe andrō ? Ba imane : Si hachōsi tōdō ja'ia. Ba imane chōnia Jesoe : Ba ae'e, ba laoe zi manō, ja'oegō gōi. (*F. 6, 36*).
- 38 IV. Ba me mofanō ira, ba mōi ia ba mbanœa side'ide ; ba so ndra alawe, Marata dōi, ikaoni ia jomo. (*Joh. 11, 1 ; 12, 1-3*). Ba so dalifoesōnia, Maria dōi. ba doemadao da'ō fōna Zo'aja, mamondrongo ni'wa'ōnia.
- 39 (*Moz. V. 33, 3*). Ba Marata andrō, ba no owōlō'ōlō, ba wangi hadia ia zogoena chōnia. Ba mōi ia chōnia, imane: He Toea, hadia, lō ba dōdōoe, wa ibe'e manō sangai halōwō ndra'o ga'agoe, ha ja'o ? wa'ō ae chōnia, ena'ō ibabaja gōi, itolodo.
- 41 Ba itema linia So'aja, imane chōnia : He Marata ! he Marata ! wa'oja wangaboe dōdōoe, ba oja ngawalō wa lō ahono'ō ; ba ha sambalō zogoena. No itoejoe chōnia zi sōchi andrō Maria, lō laheta chōnia da'ō. (*Sin. 27, 4. Mat. 6, 33. Joh. 6, 47, 33*).

FAZA 11.

I. Famahaō ba wangandrō. II. Tefondrondrongo wangandrō. III. Fangorifi sobechœ ba hoehœoe Jesoe ba da'ō. IV. Itegoe warizaio, ba wa lō mamati, V. ba ba wamini tōdō andrō.

(*A. 1-4: Mat. 6, 9-13*).

- 1 I. Ba i'aloēi naha wangandrō ba mangandrō ia. Ba me no ibato, ba imane chōnia nifahaōnia, samōsa : He Toea, fahaōga ba wangandrō, si mane famahaō Johanc nifahaōnia gōi, fōna. (*F. 5, 33*). Ba imane chōra : Na mangandrō ami, ba mimane :

He Ama ! Jate'amoni'ō dōioe. Jatobali banœea fefœe niha. Si roegi ōma, be'e chōma ero ma'ōchō. Ba efa'ō chōma horōma ; ja'aga sa gōi, ma'efa'ō zala ba zi so sala chōma, fefœe. Ba hōi ohe ndra'aga ba wana-ndraigō.

II. Ba imane chōra : Ha niha ba chōmi, zi so si fahocwoe chōnia, na mōi chōnia, na taloe mbongi, na imane chōnia : He lc, be'e nifalaligoe roti ma'ifoc, ha tōloe oehalō, noa sa mōi chōgoe zi fahœwoe chōgoe, i'otarai koemoli, ba lō hadia ia chōgoe, ōnia. Hadia, i'wa'ō dania moroi si bacha : Bōi boesi dōdōgoe, noa sa koemoesi mbawandroehō, ba no mōrō sa'ae ba ngaigoe ndraonogoe ; tebai maoso ndra'o, ba wame'e chōe ? Oe'wa'ō chōmi, he lō'ō gōi ibe'e chōnia, lō maoso ia, me si fahœwoe chōnia, ba maoso sa ia, me iforege wangandrō, ba ibe'e chōnia, ha wa'oja zogoena chōnia. (*F. 18, 5*).

(*A. 9-13 : Mat. 7, 7-11*).

Ba oe'wa'ō chōmi : **Mi'angandrō, ba tebe'e chōmi. Mi'angalœi, ba misōndra. Mibōkōbōkō mbawandroehō, ba tebakai chōmi.** Dozi 10 sa sangandrō, ba manema, ba sangalœi, ba isōndra, ba chō zamōkōmōkō bawandroehō, ba tebakai. Ba 11 ha niha ba chōmi so'ono, same'e chō nononia kara, na i'andrō roti, ba ma same'e salahi gi'a oelō, na i'andrō gi'a ? ba ma same'e chōnia tongo, na 12 i'andrō gadoelo manoe ? Ba na ja' 13 ami, si lō sōchi, mi'ila mibe'e game'ela si sōchi na ndraonomi, ba tenga mendroea manō ibe'e Ama moroi ba zoroego Geheha ni'amoni'ō ba zangandrō chōnia ?

(*A. 14-23 : Mat. 9, 32-34 ; 12, 22-30. Mar. 3, 22-30*.)

III. Ba ifofanō mbechoe si lō hede. 14 Ba tobali, me no aheta mbechoe andrō, ba hoemeđe zi lō hede andrō. Ba ahōlihōli dōdō niha sato. Ba so 15 ōsa ba chōra zangoema'ō : Moroi ba zala'wa mbechoe, Beleseboe andrō,

- 16 wa ifofanō mbechoe andrō. Ba so zanandraigō ja'ia, la'andrō dandra chōnia moroi si ja'wa ba mbanoea.
- 17 (*Mat. 12, 38*). Ba i'ila gera'erara, ba imane chōra : Dozi ōri, na no fabali dōdō, ba adoedoe ; ilangō nomo si samboea si samboea. Ba na no fabali gōi dōdō Zatanā, ba he moroi wa'aro mbanoeania ? me niwā'ō, moroi chō Mbeleseboe, wa oefofanō mbechoe andrō. Ba na moroi chō Mbeleseboe, wa oefofanō mbechoe andrō, ba he moroi, wa lafalanō irao-nomi ? Andrō ja'ira zangoehoekoe ja'ami dania. Ba na moroi ba doeroe Lowalangi, wamofanōgoe bechoe, ba noa sa'ae i'ondrasia mi banoea Lowalangi andrō. Na manaro ba golajamania zabōlō, si no mangarō, ba ahono zi so chōnia. Ba na so zabōlō moroi chōnia, na ila'wa ia, ba ihālō wangōnania, tōtōnafōnia, sabōlō andrō ba ifaosa niraboenia. **Ha niha zi lō fa'awō chōgoe, ba no si fa'oadoe chōgoe, ba ha niha zi lō mangozara, awōgoe, ba no samazaewe.** (*Mar. 9, 40*).
- (*A. 24-26 : Mat. 12, 43-45*.)
- 24 Na iheta ia ba niha bechoe si ra'iō, ba itōrōi danō si lō idanō, magaloei sahono ia, ba me lō isōndra, ba imane : Da'oefoelido ba nomogoe andrō, ba zi otarai ndra'o. Ba na iroegi, ba i'ila, no moebōzini ba no moehaogō. Ba mōi ia, ihālō awōnia mbechoe bō'ō, si lō sōchi moroi chōnia, fitoe, ba mōi ira bacha, labali'ō omora da'ō no mege, ba tobali te-doe walōsōchi gamozoea niha andrō, moroi ba mbōrōta. (*Joh. 5, 14*).
- 27 (*Heb. 6, 4-6 ; 10, 26 b. t.*). Ba me i'wā'ō da'ō, ba hoemedē ndra alawe, samōsa, ba niha sato, imane chōnia : Ja'ahowoe daloe andrō sanabina ja'ocgō fōna, awō mme andrō, niba-doe mō ōsi. (*F. 1, 28. 48*). Ba imane : Ja'ia, ja'ahowoe zamondrongo taro-na li Lowalangi ba same'e ba dōdō. (*Mat. 7, 21*).
- (*A. 29-32 : Mat. 12, 38-42*).

- IV. **Ba me ato zi hoeroefai ja'ia** 29
niha, ba ibōrōtaigō, imane : Niha si lō sōchi niha andre. La'andrō dandra, ba lō labe'e chōra dandra, baero dandra Jona andrō. Hoelō si 30
mane Jona andrō sa, me tobali tandra ia ba mbanoea Niniwe andrō, si manō gōi dania Nono Niha ba niha andre. Maoso dania razo ira ala- 31
we, moroi raja no, na fangoehoekoe dania, ba zi so niha da'e, ba i'etoe'ō hoekoera, me no i'otarai wondrege danō, ba wamondrongo fa'atoeatoea Zelomo andrō, ba hiza, no tōra moroi chō Zelomo zi so ba da'e. Maoso dania mbanoea Niniwe andrō, 32
na fangoehoekoe dania, oedoe niha andre, ba la'etoe'ō hoekoera, me no lafalalini gera'erara, ba wangombacha Jona andrō, ba hiza no tōra moroi chō Jona zi so ba da'e. Lō itoenoc wandroe niha, ba ibe'e 33
ba zi tobini, ma barō doemba jōoe, ibe'e ba naha wandroe ja'wa, ena'ō oroma hagiania ba zi mōi jomo. (*F. 8, 16*). Fandroe mboto hōrōoe. 34
Na atoelō hōrōoe, ba mohaga gōi mbotooe ma'asamboea, ba na si lō sōchi, ba sogōmigōmi gōi mbotooe. (*Mat. 6, 22*). Andrō faigi, fa bōi ogō- 35
migōmi haga andrō, si so ba dōdōoe. Ba na mohaga mbotooe andrō ma'- 36
asamboea, na lō hadia ia ba chōnia zogōmigōmi, ba mohaga manō fefoe, hoelō na si gōna haga wandroe ndra'-oegō.

- V. **Ba me fahoehoeo ia, ba i'andrō** 37
chōnia farizaio, samōsa, ena'ō mōi ia manga ahoelō chōnia. Ba mōi ia jomo, manga. (*Loek. 7, 36*). Ba ahō- 38
lihōli dōdō warizaio andrō, me i'ila, lō ihōnagō mombanō Jesōe, me awena manga. (*Mat. 15, 2 b. t. Mar. 7, 2 b. t.*). Ba imane chōnia So'aja : Ja'- 39
ani, farizaio ma'ōchō, mihaogō gero mako ba ero wiga, ba tánō bacha chōmi, ba oi afōnoe niraboe, awō walōsōchi. (*Mat. 23, 25. Tit. 1, 15*). He si lō tōdō ! tenga ha samōsa za- 40
mazōchi ja'ia, he tánō baero ba he

- 41 tánō bacha? (*Jes. 58, 7*). Mibe'e manō ame'ela ba zi noemana zi so ja'wa,
- 42 ba hiza, a'oi sa'ae sōchi chōmi. Ba alai ami farizaio andrō, me mibe'e zamboea ni'ofoeloe lōnga ba hōwa, awō ngawalō goelegoele fefoe, ba lō ba dōdōmi hoekoe ba fa'omasi Lowalangi andrō. Ni'o'ō ena'ō zi sambalō, ba tenga gōi ni'ositengagō zi sambalō.
- 43 (*Mat. 23, 23; 12, 7*.) Alai ami, farizai-o, me no omasi ami tánō fōna sa ami ba zekola ba la'owai ami ba kade.
- 44 (*Mat. 23, 6. Mar. 12, 38 b. t.*) Alai ami! me hoelō lewatō si lō oroma ami, latōrō niha, ba lō la'ila. (*Mat. 23, 27*).
- 45 Ba itema linia sangila amachoitā, samōsa, imane chōnia : He samahaō, ja'aga gōi o'o'aja, wangoema'ō da'ō.
- 46 Ba imane : Ja'ami gōi, sangila amachoitā, alai ami, me mihare'ō ba niha noro, si lō locha lō la'ohe, ba ja'ami, ba sara toeroemi lō mibabaja noro
- 47 andrō. (*Mat. 23, 4*). Alai ami, me mifazōchi dandra lewatō zama'ele'ō andrō, ba ira toeami fōna zamoenoē.
- 48 (*Mat. 23, 29 b. t.*). Ba tobali samadoehoe'ō nilaoe ndra toeami ami, oroma wa no omasi ami nilaoera, ja'ira sa zamoenoē, ba ja'ami zamazōchi tandra lewatō.
- (*A. 49-51 : Mat. 23, 34-36.*)
- 49 Andrō gōi imane fa'atoeatoea Lowalangi andrō : Oefatenge dania chōra zama'ele'ō ba sinenge, ba laboenoē ōsa ba lagohi ; ena'ō te'aloēi ndro zama'ele'ō andrō fefoe, nidoewagō, i'otarai mbōrōta danō, iroegi niha andre, si sagōtō ; i'otarai ndro Habeli, iroegi ndro Zacharia andrō, uiboenoē ba gotaloeara naha wame'e soemange gosali. Si ndroehoe, oe'wā'ō chōmi, te'aloēi ia dania ba niha andre. Alai ami, sangila amachoitā, me no mihalō wogōē wangila lala andrō ; ja'ami, ba lō si mōi bacha, ba sedōna mōi bacha, ba no misaisi.
- 53 (*Mat. 23, 13*). Ba me mofanō ia ba da'ō, ba ibōrōtaigō aboea sibai ba zangila amachoitā ba ba warizaio, ba lasechegō ia, oja ngawalō lazofoezo-

foe. Latarogō ia, ena'ō lasōndra hadia ia zi sala linia. (*F. 20, 20. Joh. 8, 6*).

FAZA 12.

I. Famangelama ba wamini tōdō ba ba wangata'oeſi niha. II. Ba wa'omasi gana'a ba ba wa'aboe dōdō ba mbalazo. III. Famarooe dōdō ba wa lō mōrō ba ba wa lō farōi. IV. So dania wa'oedoesa, bōrō Keriso. V. Nitōngōni dandra.

I. Ba owolo niha sato, ba ngafoeloe ngahōnō, tobali lahoendragō nawōra, ba ibōrōtaigō Jesoe, imane ba nifahaōnia oea : Mi'angelamaisi danōmō roti ba warizaio andrō, famini tōdō andrō. (*Mat. 16, 6*).

(*A. 2-9 : (Mat. 10, 26-33).*)

Lō'ō sa hadia ia nibaloegō, si lō tebokaidania, ba lō si tobini, silō te'ila dania. Andrō, ha wa'oja ni'wā'ōmi ba zogōmigōmi, ba haga tero-ngo, ba hadia ni'wā'ōmi ba dōgi dalingga, si bacha, ba ba dete nomo ja'wa tetoeriagō. Ba oe'wā'ō chōmi. si fahoe-woc chōgoe : bōi mi'ata'oeſi zamoe-noe boto, ba aea'ō, ba lō la'ila moelaoe hadia ia. Ba oe'oroma'ō chōmi, ha niha ni'ata'oeſimi ; mi'ata'oeſi zi tola manibo ba narako, na no aea iboenoē. Si ndroehoe, oe'wā'ō chōmi, da'ō mi'ata'oeſi. Tenga lima sagada la'amawa zili'wi nali ? ba samboea lō solifoe Lowalangi da'ō. Ba rozi mboe ba hōgōmi gōi fefoe, ba no moe'era ; bōi ata'oe ami, no tohoede ami moroi ba zili'wi nali, he wā'ae oja ira, (*Loek. 21, 13*). Ba oe'wā'ō chōmi : Ha niha fefoe zama-doehoe'ō ja'o ba niha, da'ō nifadoehoe'ō Nono Niha gōi dania fōna mala'ika Lowalangi andrō. Ba ha niha zangosilō'ōgō ja'o ba niha, da'ō ni'osilō'ōgō fōna mala'ika Lowalangi andrō dania. Ba ha niha fefoe zanandra'waisi Ono Niha, ba ni'efa'ō chōnia da'ō ; ba ha niha zanandra'waisi Eheha ni'amoni'ō, ba lō te'efa'ō chō-

- 11 nia. (*Mat. 12, 31 b. t.*). Ba na la'ohē ami ba waloechata ba ba zalaŵa ba ba zolohē hoekoe, ba bōi mi'abocsi tōdō he miwisa ba hadia wamoe'a, ba hadia niŵa'ōmi. (*Loek. 21, 14 b. t. Mat. 10, 19 b. t. Mar. 13, 11*). Eheha ni'amonī'ō sa dania zamahaō ja'ami, ba da'ō sibai, hadia niŵa'ō.
- 12 II. Ba so zamōsa, awō niha sato andrō, imane chōnia : He samahaō, ŵa'ō chō ga'agoe, ena'ō mafaosa gondrōita zatōea. Ba imane chōnia : He le ! ha niha zamataro ja'ō sangoehoekoe, ba ma samaosa ondrōita ba chōmi ? Ba imane chōra : Mi-faigi, mi'angelamaisi wa'omasi gana'a fefoe, alacha lō fahōna, fa iroegi aoterifa si so andrō. (*Tim. I, 6, 7-10. Amaed. 23, 4*). Ba iŵa'ō chōra gamaedola, imane : So niha so'ana'a, ba no abōlō mboea nowinia. Ba i'era'era tōdōnia, imane : He oewisa, me lō chōgoe nahia ba wangirō'ō boea nowigoe ? Ba imane : Da'ō oelae : Oedoedoegō halasagoc, ba segeboea moroi ba da'ō oefazōchi, ba ba da'ō oe'oweloi fefoe mboea zinanōgoe ba hadia ia zi so chōgoe. Ba oemane ba dōdōgoe : No fahōna chōoe mbalazo, ja'ogō tōdōgoe, ha me oega fache lō ahori ; honogō'ō, laoe manga ba badoebadoe hadia ia ba omocsoi'ōgō ! Ba imane chōnia Lowalangi : He sambō era'era ! bongi andre lalahō nosocoe, ba nihōnamō andrō, ba ha ōchō mōi ? (*Sin. 39, 7. Job. 27, 8*). Si manō lala zangozaragō chōnia ana'a, si lō ana'a ba chō Lowalangi. (*Tim. I, 6, 17. Sin. 73, 25 b. t.*)
- (*A. 22-31 : Mat. 6, 25-31.*)
- 22 Ba imane ba nifahaōnia : Andrō oēwa'ō chōmi, bōi mi'abocsi tōdō noso, hadia mbalazomi, ba bōi mi'abocsi tōdō mboto, hadia noechami.
- 23 No eboea noso, moroi ba mbalazo, ba no eboea mboto, moroi ba noecha.
- 24 Mitōngōni gaga, lō'ō sa manaroe ira ba lō mamasi, lō chōra loe ba lō halasa, ba ibalazoi ira Lowalangi ; te-
nga no arōe tohoedē ami moroi ba wofō ? Ba ha niha ba chōmi zangila mondroeo'ō fa'anaoe nosonia samba si'oe, na i'abocsi tōdō ? Ba na tebai gōi ami ba wondrege zide'ide, ba hana wa mi'abocsi tōdō dānō bō'ō ? Mitōngōni ladari mbōhō andrō, lō'ō sa managoe ba lō manoso ; oēwa'ō chōmi, lō'ō gōi manō noecha Zelomo ba lachōminia andrō fefoc, si mane noecha zi sara da'ō. Ba na imanō Lowalangi wamonoecha doe'oe ba danō, si so ma'ōchō, nitibo'ō ba galitō mahemoloe, ba tenga mendroea manō imanō chōmi, sambō famati ? Ba ja'ami, ba bōi mi'aloēi hadia ni'ā, hadia nibadoe, ba bōi fawoeka dōdōmi. Niha goeli danō andre sa zangaloēi da'ō fefoe, ba Amami andrō, ba no i'ila, wa sogoena chōmi da'ō. Ba mi'aloēi mbanoeania, ba tebe'e nōnōnōnō chōmi da'ō. **Bōi mi'ata'oeſi, ja'ami, rorogōfō goebalo, si lō atotō ; noa sa fa'omasi Nama, chōmi dania mbanoea andrō.** (*F. 22, 29. Jes. 41, 10. 14*). Mi'amawa zi so chōmi, ba mibe'e ame'ela ba zi noemana. Mi'asogō chōmi mbola si tebai obooe, awō girōgirō si lō ahorihori, ba zorego, si tebai iroegi sanagō ba si lō ifakiko hama (*F. 16, 9 ; 18, 22. Mat. 6, 19. Heb. 10, 34*). **Ba zi so girōgirōmi sa, ba da'ō gōi so dōdōmi dania.** (*Tim. I, 6, 19*).
- III. Bōi aefa'aefa mbōbō taloe ba lōwilōwimi, ba bōi matemate wandroemi, (*Efes. 6, 14. Fct. I, 1, 13. Mat. 5, 16*), ja hoelō niha sombalombaloi sochō ja'ira ami, na mangawoeli ia moroi ba walōwa, ena'ō i'anema'ō labokai chōnia, na so ia, na ibōkō mbawandroehō. (*Mat. 25, 1-13*). Ja'ahowoe zawoejoe andrō, na lō mōrō ira i'ila sochō ja'ira, na so ia ; si ndroehoe niŵa'ōgoe chōmi, molembe ia dania, ifedadao ira ba mōi ia ngonionira. (*Mat. 24, 25 b. t.*). Ba na so ia, na no mōrō niha ba ma na no aefa taloe mbongi, ba na si manō

zoei, i'ila, ba ja'ahowoe ira. (*Mar. 13, 35*).

(*A. 39-46 : Mat. 24, 43-51*).

- 39 Ba bōi zi lō aboto ba dōdōmi ha da'ō:
Na no i'ila ena'ō sochō omo ha wa'
alaŵa mbóngi so zanaḡō, ba lō ifa'
amōi ba nomonia ena'ō. (*Tes. I. 5, 2*).
- 40 Ba ja'amī ḡōi, mifa'anō ami, na lō
midōnadōna sa dania. so Nono Niha.
- 41 (*F. 21, 34-36*). Ba imane chōnia Fet-
tero : He Toea, hadia, chōma ḡŵa'ō
gamaedola andrō, ba ma ba chōra
- 42 fefoe ḡōi ? Ba imane Ṣo'aja : Ha ni-
ha zatocae zangai halōŵō, si lō farōi
si no atocatoea, nibe'e zochō barō
mbawa sangai halōŵō chōnia, ba
- 43 wame'e ḡōra, na inōtō ? Ja'ahowoe
zawoejoe andrō, na i'ila sochō ja'ia,
na so ia, no i'ō'ō zi manō. Si ndroc-
hoe niŵa'ḡgoe chōmi, ibe'e barō
- 44 mbawania fefoe hadia ia zi so chōnia.
- 45 Ba na iŵa'ō ena'ō tōdōnia sawoejoe
no mege : „Mogasa so zochō ja'ō”,
ba na ibōrōtaigō ibagobago zawoe-
joe ira matoca ba sawocjoc ira alawe,
ba na mangamanga ia ba mamadoe-
- 46 madoe toeo ba maboemaboc, ba so
dania zochō sawocjoe andrō, na
loeo lō idōnadōna, ba ha wa'alaŵa
loeo, ba lō i'ila, ba i'ōtū daloe ba
ibe'e goerachania, awō zi lō mamati.
- 47 Ba sawoejoe andrō, si no mangila so-
masi zochō ja'ia, ba si lō mangasi-
wai hadia ia ba si lō molo'ō somasi
zochō, ba la'abōlōḡō wamōzi. (*Jak.*
- 48 *4, 17*). Ba ha niha zi lō mangila, ba
ilaoe hadia ia zi ḡōna ia bōzibōzi,
ba la'ōnaigō wamōzi ja'ia. Ba dozi,
ha chō zoja labe'e, ba oja lasoegi
chōnia, ba ha chō zoja labe'e ba
danga, ba oja ḡōi la'andrō chōnia.
- 49 IV. Ba wolohe alitō ba goeli danō
so ndra'o, ba omasitō sibaī, na no
- 50 moehola ia ena'ō ; (*Jes. 4, 4*) ba so
nibajagō chōḡoe dania, ba lō ahono
- 51 dōdōḡoe ibe'e, irege no awai. Ha-
dia, miwai ba wolohe fa'atoelō ba
goeli danō so ndra'o ! Tenga da'ō,
oēŵa'ō chōmi, ba wolohe fa'oedoesa
- 52 mōi ndra'o. (*Mat. 10, 34 b. t.*) I'ota-

rai da'e sa, ba fa'oedoe zi dalima,
si ha samba omo ; fa'oedoe zi datō-
loe ba zi darocae, ba fa'oedoe zi daroca
ba zi datōloe. Fa'oedoe nama chō 53
nono ba fa'oedoe nono chō uama, ba
ina chō nono alawe ba ono alawe chō
nina, inania chō nocmōnō ba oemōnō
chō uinania matocania.

V. Ba imane ḡōi ba niha sato : 54
Na mi'ila so lawoee moroi ba ḡahe
mbanoea, ba ḡaechoela loeo, ba
i'anema'ō mimane : So deoe dania,
ba itōrō zi manō. (*Mat. 16, 2 b. t.*)
Ba na angi moroi raja, ba mimane : 55
Aoechoe zino dania, ba itōrō. He 56
ja'ami, samini tōdō ! amoeata danō
ba amoeata mbanoea, ba no mi'ila
mihockoe, ba inōtō andre, ba he wisa
wa lō mi'ila mihockoe ? Ba hana wa 57
tenga moroi ba dōdōmi manō ḡōi
mihockoe, hadia zatōelō ? Na fao 58
ami zi fa'oedoe chōoe, we'amōi ba
goemandroe, ba forege ba lala, ena'ō
aefa ndra'oegō chōnia, fa bōi isōbi
ndra'oegō chō zangoehoekoe, ba
ibe'e ba danga wazocri ndra'oegō
sangoehoekoe, ba ikoeroe'ō fazoeri.
(*Mat. 5, 25 b. t.*) Oeŵa'ō chōoe, lō'ō 59
manō aefa'ō ba da'ō, na so zi tosaī
si sakefe, ōmūoe, si lō moeboe'a.

FAZA 13.

I. Banoea Galilaia andrō, niboeneo
Wilato. II Amaedola : Marafala. III.
Famadōhō fōchō ndra'alawe sakōi. IV.
Amaedola : Tanōmō lada ba tanōmō
roti. V. Famaroee tōdō ba wanguleoī
fangorifi ba mbanoea foeri. VI. I'e'esi
Jeroezalema Jesoe.

I. Ba so niha ōsa, me loeo da'ō, 1
la'ombacha'ō chōnia mbanoea Ga-
lilaia andrō, nifaroeka Wilato do
ba zoemange andrō chōra. Ba itēna 2
lira, imane chōra : Hadia, miwai
eboea horō mbanoea Galilaia andrō,
moroī ba horō mbanoea Galilaia
bō'ō fefoe, me no ḡōna ira da'ō?
Tenga da'ō, oēŵa'ō chōmi ; na lō 3
mifalalini gera'rami sa, ba oi si
manō wa'atekikomi dania. (*F. 19,*

- 4 42 b. t.) Ma si feleṽaloe andrō, nila-
ngō malige andrō ba Ziloe, si mate
ba da'ō, hadia, miwai eboea zalara,
moroī ba zala niha bō'ō fefoe. banoea
5 Jeroezalema? (*Neh. 3, 15*). Tenga
da'ō, oeṽa'ō chōmi; na lō mifala-
lini gera'erami sa, ba oi si manō wa-
atekikomi dania.
- 6 II. Ba iṽa'ō gamaedola andre:
So niha fōna, si so tōla marafala,
nitanō ba kaboe nagoē chōnia; ba
mōi ia mamaigi boea chōnia, ba lō
ni'ilania. (*Jes. 5, 2. Jer. 8, 13. Mat.*
7 *21, 19*). Ba imane ba zohalōṽō ba
kaboe mōido, Hiza, no medōloe fa-
che ae mōido, mamaigi boea ba ma-
rafala andrō, ba lō ni'ilagoc. Obō ia:
8 hana wa lō goena danō, ibe'e! Ba
itema linia da'ō, imane chōnia: He
Toea, acha so ia na zi dōfi andre
gōi, irege oeko'o danō ba mbōrōnia
9 ba irege oelae goboeala, ma atō
mowoea ia dania, ba na lō'ō dania,
ba obō ia.
- 10 III. Ba mamahaō ia ba zekola,
11 me loeo sabato. Ba hiza ndra alawe
si so bechoe wōchō, mewelōwaloe
fache ae. Ba no akōi ia, tebai manō
12 ifaōga ia. Ba me i'ila ia Jesoe, ba
hoemedē ia chōnia, imane: He ala-
13 we, jadōhō wōchōoe, ba itoefa tanga
ba i'anema'ō adlōlō, ba isoeno Lo-
14 walangi. Ba hoemedē zatōea zekola
andrō, mōfōnoe ia, me mamadōhō
fōchō Jesoe ba zabato, imane ba niha
sato: Ōnō ngaloeo zi tola mohalō-
ṽō ita, ba ba da'ō mi'ae mifafadō-
hō'ō wōchōmi, ba bōi na loeo sabato.
15 (*Moc. 11. 20, 9*). Ba itema linia
So'aja, imane: He samini tōdō! Te-
nga dozi ami midoedoe zaṽimi, ba
ma kalidemi, ba zinga naha gō, ba
mi'ohe na wamabadoegō idanō chō-
16 nia, na loeo sabato? (*F. 14, 5*). Ba
ma'owoe Gaberahamo andre, nife-
sōe Zatana, hiza, no mewelēṽaloe
fache, hadia lō latoto'ō chōnia wesoe
17 andrō ba loeo sabato? Ba me iṽa'ō
da'ō, ba oi aila zi fa'oeoē chōnia
andrō, ba oi omoeso dōdō niha sato,
- ba nilaonia andrō fefoe, si no teo-
toeria.
A. 18-21: *Mat. 12, 31-34. Mar.*
1, 30-32.)
- IV. Ba imane: Ha chō fachilichili 18
mbanoea Lowalangi andrō? Ha fa-
maedo oebe'e ia? Ba mboea lada 19
fachilichili ia, nihalō niha, nitibo'ō-
nia ba kaboe chōnia, ba manōi ba
tobali motōla, ba mangazoeni wofe
ba daloe mbanoea ba ndrahania.
Ba imane zoei: Ha famaedo oebe'e 20
mbanoea Lowalangi andrō? Ba da- 21
nōmō roti fachilichili ia, nihalō ndra
alawe, nifaroekania ba zi tōloe jōoe
hamo, irege aisō ma'afefoe.
- V. Ba itōrōi mbanoea seboea, 22
awō mbanoea side'ide, mamahaō,
isaṽa Jeroezalema. (*Mat. 9, 35*). Ba 23
so zangoema'ō chōnia: He Toea, ha-
dia, lō ato zaoeri dania ba mbanoea
foeri? Ba imane chōra: (*Mat. 7,*
14: 20, 16): Miforege wangaloei lala 24
wanōrō bawa gōli sise'ise andrō.
Ato sa, oeṽa'ō chōmi, zangaloei da-
nia fanōrō, ba tebai. (*Mat. 7, 13*).
Na no maoso sa'ae zochō omo a- 25
ndrō, na no ikoesi mbawandroehō,
ba na ibōrōtaigō baero so ami ma-
mōkō bawandroehō, na mimane:
He So'aja, bokai chōma! ba itema
limi, imane chōmi: Lō oe'ila ha niha
ami, he moroi ami. (*Mat. 25, 10-12*).
Awenā dania mibōrōgō, mimane: 26
No mangamanga ndra'aga, no ma-
madoe idanō ndra'aga, ba zanehe
ndra'oegō, ba na mamahaō ndra'-
oegō ba newali chōma. (*Mat. 7,*
22 b. t.). Ba imane dania: Oeṽa'ō 27
chōmi, lō oe'ila ha niha ami, he mo-
roi ami. Miheta ami chōgoe, fefoe
zōlae silō atoelō. (*Mat. 25, 41*). Ba 28
fege'ege dania ba da'ō ba fatangisa
mboha, na mi'ila ndra Aberahamo,
Iza'aki, Jakobo ba dozi sama'ele'ō
andrō, ba mbanoea Lowalangi a-
ndrō, ba na mi'ila nitibo'ō baero ami
29 (*Mat. 8, 11 b. t.*). Ba so dania moroi
ba gatoemboecha ba moroi ba
gaechoela, moroi jōoe ba moroi raja,

30 ba manga ira ba mbanoea Lowa-
langi andrō. Ba hiza, so zi so foeri,
si mōi fōna dania, ba so zi so fōna,
si mōi foeri dania. (*Mat. 19, 30*).

31 VI. Ba ba da'ō sibai, ba so wari-
zaio ōsa, lamane chōnia : Heta'ō,
ocfanō ba da'e, iboenoe'ō sa Herode.

32 Ba imane chōra : Mi'ae mi'wa'ō chō
nasoe gatoea andrō : Hiza, oefofanō
mbechoe ba oelaeo mamadōhō fō-
chō ma'ōchō ba mahemoloe, ba ba
zi doea wongi, ba oeroegi wondrege.

33 Ba lō tola lō moekolido ma'ōchō ba
mahemoloe ba ba zi doea wongi, me
no lō tola mate zama'ele'ō, na tenga

34 ba Jeroczalema. He Jeroczalema !
He Jeroczalema ! samoenoe sama'e-
le'ō, saneboe kara nifatenge chō-
nia ! ha me oega sa'ae oe'owoloi
mena'ō nonooe, si manc sifagelo,
na i'owoloi nononia barō gafi, ba
lō sedōna ami. (*Mat. 23, 37 b. t.*).

35 Hiza, lō'ō sa'ae nahami dania.
Oe'wa'ō chōmi, lō'ō manō sa'ae mi'-
ila ndra'o, irege mi'wa'ō dania :
Ja'ohowoe zi so andrō, ba dōi
Zo'aja ! (*F. 19, 37. 38. Mat. 21, 9*).

FAZA 14.

I. Famadōi'ō fōchō zabao taloe
andrō. II. Fanena'wa faja'wasa. III.
Amaedola : Fatomesa. IV. Ifobawa
lala Jesoe ba zolo'ō ja'ia ena'ō.

1 I. Ba me mōi ia ba nomo zala'wa
warizaio manga, ba loeo sabato, ba
so ira gōi ba latarogō ia. (*F. 11, 37.*

2 54). Ba hiza niha, samōsa, sabao ta-
loe, fōnania. Ba hoemede Jesoe, ima-
ne ba zangila amachoita andrō ba ba

3 warizaio : Hadia, tola lafadōhō wō-
chō ba loea sabato, ma lō'ō ? Ba
lō hedehedera. (*F. 6, 9. Mat. 12,*

4 10 b. t.). Ba ibabaja zofōchō andrō,
ifadōhō, wōchōnia, ba ifofanō.

5 Ba hoemede ia chōra, imane : Ha
niha ba chōmi, na aechoe ba mba'a
nononia, ba ma sa'winia, si lō i'ane-
ma'ō manōbi ja'wa ja'ia, na loeo
sabato ? (*F. 13, 15.*).

6 Ba tebai la-
boe'a da'ō. (*F. 13, 17*).

II. Ba ilaoe gamaedola ba nikao-
ni andrō, me no ifaigifaigi, wa lafa-
hoelō naha tánō si ja'wa, imane chō-
ra : (*Mat. 23, 6*) Na so zogaoni ja'-

8 oegō ba walō'wa, ba bōi dadao ba
naha tánō si ja'wa, ma ta'ila so nikao-
nia sala'wa moroi chōoe, (*Amaed.*

9 25, 6. 7) ba na so zogaoni ja'ami, ba
imane chōoe : Fonaha da'e, ba ibō-
rōtaigō aila ndra'oegō wedadao tán-

10 nō si tooe sibai. Na lakaoni ndra'oegō,
ba ae dadao ba naha tánō si
tooe sibai, ena'ō, na so zogaoni

ja'oegō, ba imane chōoc : Fa'ese'ō
mija'wa le ! ba awena tefosoemange
ndra'oegō fōna nawōoc ba wema-

11 nga fefoe (*F. 18, 14. Mat. 23, 12*).
Dozi sa, ha niha zamali'ō sala'wa

ja'ia, da'ō n'i'ide'ide'ō, ba ha niha
zangide'ide'ō ja'ia, da'ō nibe'e

sala'wa. Ba imane gōi ba zoga-
ni ja'ia andrō : Na ōkaoni manga

niha si hoelō wongi, ba ma na owi,
ba bōi kaoni zi fahoewoe chōoe,
ba ma talifoesōoe, ba ma si tenga

13 bō'ōmi, ba ma banoemi so'ana'a, fa
bōi lakaoni gōi ndra'oegō mangawoe-
li, ba ōtēma zoelō. (*Mat. 5, 46 b. t.*).

Na fatome ndra'oegō, ba kaoni zi
noemana ba sagabōda ba sogomboe-
joemboeojoe ba sagaoe'a, (*Amaed. 3,*

14 27. *Jes. 58, 7*), ba ja'ahowoe ndra'-
oegō, lō'ō sa chōra soelō chōoe, ba
tesoelōni chōoe ba wemaoso niha

satoelō andrō dania. (*Mat. 6, 4 ; 25,*
15 35 b. t.).

III. Ba me irongo da'ō si samōsa,
awōra ba wemanga, ba imane chō-
nia : Ja'ahowoe zi manga ba mba-

16 noea Lowalangi andrō. (*F. 13, 29.*
Fam. 19, 9). Ba imane chōnia : So
niha si fatome, owoloea seboea chō-

17 nia, ato nikaoni. (*Mat. 22, 2 b. t.*).

Ba ifatenge zawocjoenia, me inōtō
gowoloea, ba wangoema'ō ba nikao-
ni andrō : Mi'aine, no awai. Ba la-
bōrōtaigō la'andrō aefa ira, ha sara

18 dōdō manō fefoe. Imane chōnia si fō-
fōna : So n'i'ōligoe benoea, ba lō tola
lō mōido moefaigi, oe'andrō chōoe,

- 19 efa'ō ndra'o. Ba imanc si samōsa :
So ni'ōligoe ōrōbao, foeloe nga'oe,
ba mōido meetandraigō ; oe'andrō
20 chōoe, efa'ō ndra'o. Ba si samōsa,
ba imanc: No mangowaloedo, ba
andrō tebai mōi ndra'o. (*Mo. V.*
21 *24, 5*). *Kar. I. 7, 29-35*). Ba ifoeli
ia sawoejoe no mege, i'ombacha'ō
da'ō chō zochō ja'ia. Ba mofōnoe
zatoea baomo andrō ba imane chō
zawoejoenia andrō : Ta'ita'i aē ba
newali misa, ba mbanoea, ba fa-
sao jomo ba da'e zi noemana ba
sagabōda ba saga'e a ba sogomboe-
22 joemboejoe. Ba imane sawoejoe a-
ndrō : He Toca, no oe'o'ō niwa'ōoe,
23 ba so na naha. Ba imane toca andrō
chō zawoejoe : Ae ba lala ba ba zi-
nga gōli misa, ba faroe dōdōra ba
we'amōi jomo, ena'ō afōnoe nomo-
24 goe. Oe'wa'ō sa chōmi, samōsa lō'ō
dania si manga ba watomesa andrō
chōgoe., niha si tohōna moekaoni a-
ndrō.
- 25 IV. Ba ato zi fao chōnia ba lala,
niha, ba ibali'ō ia, imane chōra :
26 Na so zangondrasi ja'o, ba na tenga
si fa'loedoe chō nainania ba chō ni-
nania ba chō wo'omonian ba ba ndrao-
nania ba ba dalifoesōnia matoea
ba ba dalifoesōnia alawe ba ba noso-
nia na i, ba tebai nifahaōgoe ia.
27 (*F. 18, 29 b. t. Mat. 10, 37 b. t.*). Ha
niha zi lō moloe'i rōfania, ba wolo'ō
ja'o, ba tebai nifahaōgoe. (*F. 9, 23*).
28 Ha niha sa ba chōmi, sedōna mango-
tomosi malige, si lō doemadao oea
mangerai balazo, na iroegi, ba wa-
maloca ja'ia ? Fa bōi labōrōtaigō
29 wango'aja ja'ia dozi samaigi, na no
ifobōrō, ba na tebai i'asiwai dania,
fa bōi lamanc : No ibōrōtaigō woto-
30 mo niha da'ō, ba tebai i'o'ozoei.
31 Ma ha niha razo sedōna manocwō
razo bō'ō, si lō doemadao oea ma-
ngoehoe'ō, na tola ifaondragō
zamaondragō ja'ia, si doca woeloe
ngahōnō niha, na ha foeloe ngahōnō
32 chōnia ? Ba na tebai, ba ifatenge zi-
nenge, fatoca. arōoe na zi samōsa,

i'andrō wangatoelō. Ba si manō gōi 33
ami fefoe, hadia, ba niha zi lō mangosite-
ngagō fefoe hadia ia zi so chōnia, ba
tebai nifahaōgoe ia. (*Mat. 13, 44*).
Si sōchi sa nasio, ba na taja wa'asi'asi 34
nasio gōi, ba hadia labe'e fanga-
zōchi. (*Mat. 9, 50. Mat. 5, 13*). Lō 35
goenania ba danō ba lō'ō gōi goe-
nania fangatabō zinanō ; tetibo ma-
nō ia. Si so tōgi dalinga ba wamo-
ndrongo, ba jamoefondrongo !

FAZA 15.

Amaedola: I. Biribiri seloengoe
ba hoea seekoe saehoe. II. Ono
seloengoe.

I. Ba oi la'ondrasi ia sanema beo 1
baseboea horō, ba wamondrongo
hoehoeonia. (*F. 5, 29 b. t.*). Ba koe- 2
mōkōkōkō warizaio ba sangila ama-
choita, lamane : Ifa'amōi chōnia ze-
boea horō da'ō ba orloedoe manga ia
chōra. (*F. 7, 34. 39*). Ba ilaoe chōra 3
gamaedola andre, imane: Ha niha ba
chōmi zi so biribiri, otoo nga'oe, ba 4
na eloengoe zagcoe, hadia, lō irōi ba
danō si mate zi si'wa woeloe a si'wa, ba
i'o'ō zi sageoe andrō, irege isōndra? 5
(*Mat. 18, 12. 13. Sin. 119, 176*). Ba
na no isōndra, ba i'angalisigō,
omoeso dōdōnia, (*Jes. 40, 11*) ba 6
na iroegi jomo, ba ikaoni zi fahoe-
woc chōnia, awō zi fahatō omo chō-
nia, imane chōra : Acha omoesodōdō-
mi, awōgoc, me no oesōndra mbiri-
birigoe andrō, si no eloengoe andrō ?
Oe'wa'ō chōmi, si manō gōi wa'o- 7
moeso dōdō ba zoroego, ba niha, sa-
malalini era'era, he la samōsa, moroi
ba wa'omoeso dōdō ba zi si'wa woeloe
a si'wa, si lō mogoena famalalini era'-
era. (*F. 5, 32*). Ba heza so ndra ala- 8
we, si so hoea sockoe, foeloe nga'-
ōrō, ba na aehoe zagōrō chōnia, ha-
dia, lō itoenoc wandroe, ba lō ibō-
zini nomo, ba lō iforege wangaloei,
irege isōndra ? Ba na no isōndra, ba 9
ikaoni ndra alawe si fahoevoc chō-
nia, awō zi fahatō omo chōnia ba
imane : Acha omoeso dōdōmi, awō-

10 goe, me no oesōndra hoea soekoe andrō, si no aechoe. **Oeŵa'ō chōmi, si manō wa'omoeso dōdū ba zanehe mala'ika andrō, ba zoroego, ba niha, samalalini era'era, he ha samōsa.**

11 II. **Ba imane** : So niha fōna, si so
12 ono matoea, daroea. Ba imane si
achi chō nama : He ama, be'e chō-
goe dāna chōgoc gana'a andrō. Ba

13 ifaosa chōra zi so andrō. Ba lō ara
foeri ō, ba i'ozaragō fefoe hadia ia si
achi nono andrō no mege, ilaoe mo-
fanō, isaŵa danō sarōoe ba ba da'ō
ihori gana'ania, manibo manō ia.

14 (*Amaed. 23, 21*). Ba me no ihori fe-
foe hadia ia, ba itōrō lofo sabōlōbōlō
danō andrō ma'asagōrō, ba ibōrō-

15 taigō lō balazo chōnia. Ba mōi ia
moe'olembai niha ba danō andrō,
samōsa, manga gazi ; ba ifatenge ia

16 da'ō ba mbenoania, ba wokoebalo
bawi. Ba omasi ia ifo'ōsi daloenia lō-
lō mbanio, ō mbawi, ba lō same'e

17 chōnia. Ba i'era'era tōdōnia ba i-
manc : Ha ŵa'ato zangai halōwō chō
namagoe, si lō ambō ō, ba ja'ō, ba

18 tekiko wa'olofo ba da'e. (*Moz. V. 30,*
1 b. t.). Damaoso ndra'o, mōido chō
namagoe ba oemane chōnia : He

19 ama ! no oefazōchi horō ba zoroego
ba fōnaoe, (*Eser. 9, 6. Sin. 51, 6*),
20 tenga sa'ae si nangea laŵa'ō onoe

ndra'o, acha hoelō zi manga gazi
ndra'o chōoe, samōsa. Ba maoso ia,
mōi ia chō namania. Ba me arōoe

21 ia na, ba i'ila sa'ae ia amania, ba a-
hachō dōdō, fagohi ia, italagoci
mbagi, fa'ago bawa ia chōnia. (*Jer.*

22 *3, 12*). Ba imane chōnia ono : **He**
ama, no oefazōchi horō ba zoroego
ba fōnaoe, tenga sa'ae si nangea

23 **laŵa'ō onoe ndra'o.** Ba imane
ama ba zawoejoenia : Mihalō mba-
roe loeō si sōchi andrō ba mibe'e

24 baroenia, mibe'e laedoeroe ba doe-
roenia ba badagahe ba gahenia,
25 (*Jes. 61, 10. Fam. 3, 18*). ba mihalō

nono zaŵi niboela andrō, mitaba
26 ba ta'a, acha omoeso dōdōda, **me**

no ifoeli aeri nonogoe andre, si no
mate, no eloengoe ia, ba no moesō-
ndra. Ba ibōrōtaigō omoeso dōdōra.

(*Efes. 2, 1-5*). Ba no so ba nowi nono-
nia si a'a. Ba me ifoeli ia me ahatō
ia ba nomo, ba irongo wanoenō

26 ba folaja. Ba hoemedede ia chō za-
woejoe, isofoe chōnia hadia da'ō. Ba
27 imane chōnia da'ō : No so nachioe

andrō, ba no ifataba'ō nono zaŵi
niboela andrō amaoc, me no ma-
ngawoeli ia chōnia, me lō si gōna

28 ia hadia ia. Ba mofōnoc ia ba lō edō-
na mōi ia jomo. Ba mōi tooc nama-
nia, ifaroeo dōdōnia. Ba itema li na-

29 mania, imane : Hiza, ha me ooga
fache enonioe ndra'o, ba lō oera
oesawō goroisamō, ba chōgoe lō ō-

30 rai ōbc'e nono mbiribiri, ena'ō o-
moeso dōdōgoe, awō zi fahoewoe
chōgoc. Ba me no so nonooe andrō,

31 si no mangohori ana'ania, awō zo-
horōhorō, ba no ōfataba'ō chōnia
nono zaŵi niboela andrō. (*Amaed.*

29, 3). Ba imane chōnia : He onogoe,
32 si lō tebelō chōgoe ndra'oegō, ba
hadia ia fefoc zi so chōgoe, ba chōoe.

Ba somoeso tōdō sa ita ena'ō, so-
woeawoea tōdō, me no ifoeli aeri
nachioe andrō, si no mate ; no eloc-
ngoe ia, ba no moesōndra.

FAZA 16.

I, Satoea zangai halōwō, si lō
atoelō tōdō. II. Niha so'ana'a ba
niha si noemana, sotōi Lazaro.

I. **Ba imane gōi** ba nifahaōnia :
1 So niha so'ana'a fōna, si so satoea
zangai halōwō ; ba te'adoegō da'ō

2 chōnia, ihori gana'ania. Ba hoemedede
ia chōnia, imane chōnia : Hana wa
si manō nirongogoc chōoc ? Omba-

3 cha'ō he wisa wangaimō halōwōoe a-
ndrō, tebai sa'ae satoea zangai ha-
lōwō ndra'oegō. Ba imanc dōdōnia

4 satoea zangai halōwō andrō : He
oewisa ? ihetado sa satoea zangai
halōwō sochō ja'ō ; tebai mogō'o ta-

nō ndra'o ba ailado mangandrō-
ngandrō bōli gōgoe. Oe'ila hc oewisa,

- ena'ō lafa'amōido jomo chōra, na
 5 ahetado satoea zangai halōwō. Ba
 idozigō zo'ōmō chō zochō ja'ia, we-
 hede chōra, ba imane ba zi fōfōna
 andrō: Ha wa'eboea gōmōoe chō
 6 zochō ja'o? Ba imane: Otoe laoe-
 roe fanicha. Ba imane chōnia: Ha-
 lō zoeramō, dadao, ba ta'ita'i soera
 7 lima woeloe. Ba imane ba zi samō-
 sa: Ba ja'oegō, ha wa'eboea gōmōoe?
 Ba imane: Otoe ngasoē fache.
 Imane chōnia: Halō zoeramō ba
 8 soera wāloe ngafoeloe. Ba isocno
 sochō zatoea zangai halōwō andrō,
 si lō atoelō tōdō, me no i'onechesi.
 Me no oneche nono niha goeli danō
 andre, moroi ba nono haga andrō, ba
 9 chō nawōra andrō. (*Efes. 5, 8*). **Ba
 oe'wa'ō chōmi, mihoewoe chōmi
 niha, ana'a si lō atoelō andrō,
 ena'ō lafa'amōi ami ba nose andrō
 ba mbanoea foeri, na no ahori
 ia. *F. 12, 33. Mat. 25, 35 b. t.*)
 10 **Ha niha zi lō farōi ba wondrege
 zide'ide andrō, ba lō'ō gōi farōi
 ba zeboea, ba ha niha zofaja ba
 wondrege zide'ide andrō, ba mofaja
 gōi ba zeboea. (*F. 19, 17*)
 11 Ba na mofaja ami ba gana'a si lō atoelō
 andrō, ba ha niha zame'e ba da-
 12 ngami si ndroehoe andrō? Ba na
 no mofaja mege ami ba zi tenga
 chōmi, ba ha niha zame'e chōmi si
 13 ndroehoe chōda? Na sangai halō-
 wō, ba samōsa lō sangila faoma
 i'o'ō, na daroea zangoni ja'ia;
 ma fa'odoe ia ba zi samōsa, ba i'o-
 masi'ō zi samōsa, ba ma i'o'ō li zi sa-
 mōsa, bai'ositengagō zisamōsa; tebai
 14 enoni Lowalangi ami, na euoni
 gana'a gōi. (*Mat. 6, 24*). Ba
 larongo gōi da'ō fefoc farizaio andrō
 somasi ana'a, ba la'o'aja ia. (*Mat.*
 15 *23, 14*). Ba imane chōra: Ja'ami
 miboe'aboe'a ba hoeloemi zi lō sō-
 chi ba zanche niha, ba Lowalangi
 zangila tōdōmi; hadia zeboea ba
 niha, ba ni'ogorofi sa ba Lowalangi.
 16 (*F. 18, 9 b. t.*). Iroegi Johane andrō,
 ba oroisa ba sama'ele'ō, ba i'otarai
 da'ō, ba tetoeriagō mbanoea Lowa-
 langi andrō, ba dozi lasōndragō ira
 bacha. (*Mat. 11, 12. 13*). Ba ofōna 17
 adoedoe mbanoea si ja'wa, awō da-
 nō, atō awoe'a zamboea tandra wa-
 mabali andrō, ba goroiisa andrō.
 (*F. 21, 33. Mat. 5, 18*). Na so za- 18
 nibo ngambatōnia ba na ihalō dānō
 bō'ō, ba sohorō da'ō. Ba ha niha
 zangai nitibo'ō ndra matoea, ba so-
 horō. (*Mat. 5, 32; 19, 8. 9*).
 II. **Ba so me fōna niha so'ana'a,** 19
 sobaroe baroe loeo manō ba moeko
 si sōchi sibai, ero ma'ōchō i'omoe-
 soi'ō manō dōdōnia, lō ambō'ambō
 hadia ia. (*Joh. 5, 5. Joh. 1. 2, 16*).
 Ba so gōi zi noemana, Lazaro dōi, 20
 nitooe'ō barō mbatōnia, oi gigimō.
 Ba omasi da'ō ihalō ōnia zi lō a'oi 21
 ba wemanga zo'ana'a andrō. Baso gōi
 nasoe, lafelafelai gigimōnia andrō Ba 22
 ha samoeza ma'ōchō, ba mate zi noe-
 mana andrō, ha la'ōhe ia ba gaheta
 Gaberahamo mala'ika. Ba mate gōi
 zo'ana'a no mege, ba lako'o. (*Heb.*
1, 14. Mat. 8, 11. Joh. 21, 23 b. t.
Sin. 73). Ba ba mbanoea tooe, ba 23
 ifaōga hōrōnia, me no i'ila wa'afō-
 chō, bai'ila Gaberahamo, ba zarōoe,
 awō Lazaro no mege, ba gaheta-
 24 nia. Ba moe'ao ia, imane: He Toe-
 agoe, Aberahamo! hachōsi tōdō
 ndra'o, ba fatenge Lazaro andrō,
 ena'ō i'oengogō zara noewoe doe-
 roenia ba nidanō, ba i'okafœi lela-
 goe, me no afōchō chōgoe ba holaho-
 25 la galitō andre. (*Mar. 3, 43 b. t.*) Ba
 imane Aberahamo: He onogoe, tō-
 rōtōrō tōdōoe, wa no ōtema zi sōchi
 andrō, tāna chōoe, gōtō we'asomō
 ba goeli danō, ba si manō gōi wa no
 itema zi lō sōchi andrō Lazaro; ba
 iada'e, ba terara dōdōnia ba da'e, ba
 chōoe, ba fa'afōchō. (*Sin. 17, 14. 15*).
 Ba baero'ō fefoe, ba no moc'a'aro'ō 26
 gohokoho scboea ba gotaloeada, ena'ō
 tebai latōrō sedōna mōi ba chōmi,
 soroi da'e, ba tebai gōi zi otarai mo-
 roi sa chōmi, si mōi ba da'e ena'ō.
 Ba imane: Ba oe'andrō chōoe Toea, 27****

ena'ō ōfatenge ia ba nomo namagoe,
 28 so nā sa dalifoēsōgoe, dalima, ena'ō
 ifadoehoe'ō chōra, fa bōi mōi ira gōi
 29 ba naha wa'afōchō andre. Ba imane
 Aberahamo : **So chōra zoera Moze
 ba soera zama'ele'ō andrō; ndra-
 moefondrondrongo da'ō.** (*Jes. 8, 20.*
 30 *Joh. 5, 39.*). Ba imane: Ai lō'ō. Toe-
 agoe Aberahamo, ha na mōi chōra
 31 lini gera'erara. Ba imane chōnia : Na
 lō lafondrondrongo li Moze, awō li
 zama'ele'ō, ba lō'ō gōi mamati ira,
 na so zi maoso moroi ba ngai zi mate
 (*Joh. 11, 44. 53 ; 12, 9. 10*).

FAZA 17.

I. Famangelama ba wangala a-
 ndrō. II. Nī'efa'ō zala dalifoēsō.
 III. Abōlō wamati, he no ide'ide.
 Bōi tasoeno ita. IV. Famadōhō fō-
 chō zobooe aeri, si'ādafoeloe. V. Ha
 wa'ara aloea mbanoea Lowalangi
 andrō.

1 I. Ba imane ba nifahaōnia : Te-
 bai sa lō fangala andrō, ba alai za-
 2 mobōrō ja'ia ! (*Mat. 18, 6. 7*). Mo-
 hare ia, na labe'e gowe zala'wa ba
 mbaginia ena'ō, ba na lahanigō ia
 ba nasi, moroi i'alani zamōsa zi-
 de'ide andrō.

3 II. Mifaigifaigi dōdōmi ! Na mo-
 sala dalifoēsōoe, ba tegoe ia, ba na
 mangesa dōdōnia, ba efa'ō chōnia.
 4 (*Mat. 18, 15 b. t.*). Ba he mewitoe
 ma'ōchō mosala ia chōoe, ba na me-
 witoe ifoeli ia chōoe, ba imane: Ma-
 ngesa dōdōgoe; ba efa'ō chōnia.
 (*Mat. 18, 21. 22*).

5 III. Zo'aja lamane sinenge andrō
 chō Zo'aja : Dooe'ō wamatima !
 6 (*Mar. 9, 24*)! Ba imane So'aja : Na
 so chōmi wamati, ezai si samba nga-
 woea boea lada, ena'ō, ba mi'wa'ō
 ena'ō ba marafala andrō : Deha'ō ba
 fawoe'a'ō, tanō'ō ba nasi, ba ifondro-
 7 ndrongo limi. (*Mat. 17, 20*). Ba ha
 niha ba chōmi zi so sawoejoe, sama-
 koemakoe ba laza, ba ma sokoe-

baloi oerifōnia, hadia, na i'otarai
 nowi, hadia, imane chōnia : Dōlō'ō
 ba da'c, laoe manga ? Hadia, lō imane
 8 ne : Asiwai gōgoe, ba olembe ba
 halōhalō chōgoe hadia ia, irege aefa
 manga ndra'o, ba awena dania ma-
 nga ndra'oegō? (*F. 12, 35. 37*). Hadia,
 9 i'andrō saoha gōlō chō zawoejoe
 andrō dania, me no i'o'ō hadia ni-
 wa'ō chōnia ? Si manō gōi ami, na no
 10 ahori mi'o'ō hadia ia ni'wa'ō chōmi,
 ba mimane : Sawoejoe si lō goena
 ndra'aga, hadia gōmōma halō'wō'
 da'ō nihalōma. (*Job. 22, 2. 3 ; 41, 2*).

IV. Ba me isa'wa Jeroezalema, ba
 11 itōrō daloe danō Zamaria ba taloe
 danō Galilaia. Ba iroegi mbanoea si-
 12 de'ide, ba lala, ba faloecha ia zo-
 booe aeri, ira mateoa, dafoeloe ;
 lō lahatō'ō ira. (*Moz. III. 13, 45.*
 13 *46*). Ba moe'ao ira, lamane : He
 13 Jesoe, samahaō, hachōsi tōdō ndra'-
 aga ! Ba me i'ila ira, ba imane chōra:
 14 Mī'ae mi'oroma'ō ami ba gere. Ba
 toballi barō we'amōi andrō, ba dōhō
 wōchōra. (*F. 5, 13. 14. Moz. III.*
 15 *14, 2 b. t.*). Ba si samōsa, me i'ila, no
 16 dōhō, ba ifoeli ia, i'eboea'ō linia wa-
 noeno Lowalangi, itoehi danō fōna-
 17 nia, wangandrō saoha gōlō chōnia ;
 ba Dawa Zamaria da'ō. (*Loek. 10,*
 18 *33*). Ba hoemed Jesoe, imane : Ha-
 17 dia, tenga dafoeloe ira zi dōhō
 fōchō ? heza so zi dasi'wa? Hadia, lō
 18 ni'ilada zangawoeli, ba wamosoe-
 mange Lowalangi, baero niha bō'ō
 andrō ? Ba imane chōnia : Faoso,
 19 foeli'ō, no i'orifi'ō famatimō andrō.
 (*F. 8, 48*).

V. Ba me lasofoe chōnia farizaio, 20
 ha wa'ara aloea mbanoea Lowala-
 ngi andrō, ba itema lira, imane :
**Na aloea mbanoea Lowalangi andrō,
 ba lō eboea nininini;** (*F. 19, 11.*
 21 *Hal. zin. 1, 6. Joh. 18, 36*); **Lō'ō sa**
**la'wa'ō dania : Ja'e ia, ba ma : hiza,
 ba da'ō. Hiza sa, banoea Lowalangi**
andrō, ba no so ba chōmi. (*Rom.*
 22 *14, 17*). Ba imane chō ndra nifahaō :
 Iroegi loeo daniā, ba omasi ami mi'

- ila mbaŵa Nono Niha andrō, mato
 23 ma'ōchō, ba lō faloecha mi'ila. Ba
 lamane chōmi dania : Hiza ! Ja'e !
 Ba bōi mi'ae'e, bōi mi'o'ō. (*F. 21, 8.*
 24 *Mat. 24, 23-27*). Hoelō si mane gari
 mbanoea andrō sa, si otarai wondre-
 ge mbanoea, sihaga iroegi wondrege
 tánō sa, si manō gōi Nono Niha
 25 dania, na baŵania andrō. Ba lō tola
 lō oja itaha oea famakao ba lati-
 26 bo'ō ia niha andre. (*Mat. 16, 21*). Ba
 hoelō si mane me loeo Noachi, si manō
 gōi dania, na baŵa Nono Niha andrō.
 27 (*Mat. 24, 36*). Mangamanga
 ira, labadoebadoc hadia ia; mango-
 waloe ira ba mōi nihālō, iroegi leeo
 andrō, me mōi jaŵa Noachi ba no-
 wo andrō ; ba so wa'anōnō danō andrō
 28 ba tekiko ira fefoe ibe'e. Hoelō
 si mane me loeo Loti : mangamanga
 ira, mamadoemadoc hadia ia, ma-
 mawamawa hadia ia ba mqwōliwōli,
 manōnanō sinanō ira ba mangoto-
 motomosi omo. (*Moz. I. 18, 20;*
 29 *19, 24 b. t.*). Ba me loeo iheta ia
 Loti ba Zodoma andrō, ba moteoe
 alitō ba talō balera moroi ba mba-
 noea si jaŵa ba ifakiko ira fefoe.
 30 Si manō gōi dania, na leeo to'ele No-
 31 no Niha. Ba na leeo da'ō dania, ba
 na so zi so jaŵa ba dete nomo, ba
 jomo so gamagamania, ba bōi jamōi
 tooe, ba wangai ja'ia, ba si so ba no-
 wi, ba si manō gōi, bōi jamoefoeli
 32 ia foeri. (*Mat. 24, 17, 18*). Mitōrō-
 tōrō tōdōmi wo'omo Loti andrō !
 33 (*Moz. I. 19, 26*). Ha niha zangaloei
 nosonia, chōnia aetoe ia, ba ha niha
 zaetoe noso, da'ō zangorifi ja'ia.
 34 (*F. 9, 24*). Oeŵa'ō chōmi, daroca
 zi faedo mōrō, na bōngi da'ō, samō-
 sa ni'ohc, ba si samōsa, ba nirōi,
 35 (*Mat. 24, 40 b. t.*). Daroea zoroedoc
 wanoeoe fache, samōsa ni'ohc, ba si
 36 samōsa, ba nirōi. Daroea zi so ba no-
 wi, samōsa ni'ohc. ba si samōsa, ba
 37 nirōi. Ba latema linia, lamane chō-
 nia : Heza, Toea ? Ba imane chōra :
 Ba zi so amatela, ba da'ō gōi owoelo
 mojo. (*Mat. 24, 28*).

FAZA 18.

I. Amaedola : Sangoehoeke si lō
 atoclō. II. Farizaio ba sanema beo.
 III. Ifahowoe'ō ndraono Jesoe. IV.
 Ono matoea andrō, seboea ana'a.
 V. Ihōnagō i'ombacha'ō Jesoe wa-
 makao ja'ia. VI. Famadōhō fōchō
 hōrō zaoc'a.

- I. Ba ilaoe chōra gamaedola, ba 1
 wangoroma'ō wa lō tola lō fadoro
 wangandrō, wa bōi atage, (*Rom. 12,*
12. Etes. 6, 18. Kol. 4, 2. Tes. I. 5, 17),
 imane : So me fōna zangoehoeke 2
 ba mbanoea, lō i'ata'oei Lowalangi,
 ba lō ba dōdōnia hadia niŵa'ō niha.
 Ba so lacha mbanoea ba mbanoea a- 3
 ndrō, ba mōi da'ō chōnia, imane :
 Tolodo ba zi fa'oeoe chōgoc andrō.
 (*Moz. II. 22, 22 b. t. Jes. I, 17*). Ba 4
 ara lō edōnia ia. Ba dania, ba imane
 dōdōnia : He lō oe'ata'oei Lowala- 5
 ngi ba he lō ba dōdōgoe hadia niŵa'ō
 niha, ba edōnado zoei oetolo lacha
 mbanoea andrō, me ifakao ndra'o,
 fa bōi afōchō hōgōgoe ibe'e, na lō
 6 ibatobato we'amōi. Ba imane So'a-
 ja : Mifondrondrogo, hadia niŵa'ō
 zangoehoeke andrō, si lō atoclō tō- 7
 dō. **Ba hadia, lō itolo Lowalangi**
nitoetoejenia andrō, si'angarōfi li
ja'ia bōngi ma'ōchō ; ba hadia arōrō
ia ba chōra ? (*Sin. 55, 17, 18*). **Oe-**
ŵa'ō chōmi, itolo ira, lō ara sibai. 8
Ba na so' Nono Niha, hadia faloe-
cha ia maō wamati ba goeli danō ?
 (*Sin. 145, 18, 19*).
 II. Ba so ōsa zangoema'ō tōdōra 9
 satoclō ira, abc'e dōdōra ba chōra,
 ba la'ositengagō dánō bō'ō, ba ilaoe
 gōi gamaedola ba da'ō, imane :
 (*F. 16, 15*). Daroea zi mōi mijaŵa ba 10
 gosali, niha, farizaio zi samōsa ba sa-
 nema beo zi samōsa. So warizaio a-
 ndrō, imane wangandrō : He Lowa-
 langi, oe'andrō saoha gōlō chōoe,
 me tenga si mane niha bō'ō ndra'o-
 do, tenga si mane soraboe, ba ten-
 ga si mane sohorō, ba tenga gōi si
 mane sanema beo andrō. (*Jes. 58, 2*
 b. t.). Mendroea zi samigoe mamoni 12

- ba gō ndra'o, ba oebe'e zamboea ni'ofocloe zi so ehōgoe fefoe. (*F. 11, 13 42. Mat. 9, 14*). Ba sanema beo andrō, ba no so' ba zarōoc, lō'ō gōi edōna ia ifaōga hōrōnia mija'wa ba zoroego, ibōzi manō dotonia, imane: **He Lowalangi, hachōsi tōdō ndra'o, si no eboea horō.** (*Eser. 9, 6*). Oe'va'ō ehōmi, satoelō da'ō, me mangawoeli ia mitooe ba nomonia, moroi ba zi samōsa. Dozi sa, ha niha zangeboea ja'ia, da'ō ni'ide'ide'ō, ba ha niha zangide'ide'ō ja'ia, da'ō nibe'e seboea (*F. 14, 11*).
- (*A. 15-17: Mat. 19, 13-15. Mar. 10, 13-16.*)
- 15 III. **Ba la'ohe gōi ehōnia ndraono sawoejoe, ena'ō itoefa ira tanga.** Ba me la'ila da'ō nifahaō, ba lategoe ira.
- 16 Ba hoemedede chōra Jesoe, imane: Mi-fa'amōi chōgoe ndraono, bōi mitena-va; ba zi manō sa mbanoea Lowalangi andrō. Si ndroehoe ni'va'ōgoe chōmi, si tenga hoelō ndraono, wane-ma banoea Lowalangi andrō, ba te-bai manō mōi ia baeha.
- (*A. 18-23: Mat. 19, 16-22. Mar. 10, 17-22.*)
- 18 IV. **Ba isofoe chōnia sala'wa, i-mane: He samahaō si sōchi, he oe-wisa, ena'ō oesōndra wa'aeri andrō,**
- 19 **si lō aetoc? Ba imane chōnia Jcsoe: Hana wa o'wa'ō, si sōchi ndra'o? Lō si sōchi, baero Lowalangi, si ha sa-mōsa. Oroisa andrō, ba no o'ila: bōi ohorō, bōi ange'e, bōi anagō, bōi bōbō-gō zi lō doehoe, fosoemange namaoe,**
- 21 **awō ninaoe. Ba imane: No ahori oe'o'ō da'ō, i'otarai iraono ndra'o.**
- 22 **Ba me irongo da'ō Jesoe, ba imane ehōnia: Sambalō na zi lō'ō chōoe. Tema amawa fefoc hadia ia zi so ehōoe, ba faosa ba zi noemana mbō-linia, ba so ehōoe girōgirō ba zoroego,**
- 23 **ba taboe o'ō ndra'o. Ba me irongo da'ō, ba aboe sibaī dōdōnia; no se-boea sibaī ana'a ia.**
- (*A. 24-30: Mat. 19, 23-29. Mar. 10, 23-30.*)
- 24 **Ba me inehēgō ia Jesoe, ba imane:**
- Afōchō sibaī ba zo'ana'a, wogamō banoca Lowalangi andrō. Aoha na na i itōrō dōgi walōlō'wa koedo, mo-roi mōi ba mbanoea Lowalangi andrō zo'ana'a. Ba lamane samondro-ngo da'ō: Ba ha niha zanōndra fa'-aoeri? Ba imane: Si tebai ba niha, ba tola ba Lowalangi. Ba imane Fetero: Hiza, ja'aga, ba no marōi manō zi so chōma, ba no ma'o'ō ndra'oegō. Ba imane chōra: Si ndroehoe ni'va'ō-goe ehōmi, samōsa lō'ō, si no mon-drōi omo, ba ma soroijomo, ba ma talifoesō, ba ma ira amania, ba ma ono, na bōrō mbanoea Lowalangi andrō, si lō manema ja'ia mangawoe-li, oja winaeta ba gōtō da'e, ba fa'-aoeri si lō aetoe ba gōtō dania.
- (*A. 31-34: Mat. 20, 17-19. Mar. 10, 32-34.*)
- V. **Ba i'ohe awōnia zi felendroea,** ba imane chōra: Hiza, mōi ita misi ja'wa ba Jeroczalema, ba itōrō dania fefoe nisoera zama'ele'ō andrō, ba chō Nono Niha. Labe'e sa ia ba danga niha baero dania, ba la'o'aja ba la'osiwawōi ba ladidiloi, ba na no labōzibōzi dania, ba laboenoc, ba tōloc ngaloeo, ba maoso ia, ifoeli aoeri. Ba ma'ifoe lō aboto ba dōdōra da'ō, si tobini chōra daroma li andrō ba lō la'ila hadia ni'wa'ō (*F. 9, 45. Mar. 9, 32.*)
- (*A. 35-43: Mat. 20, 29-34. Mar. 10, 46-52.*)
- VI. **Ba me no ahatō ia ba Jericho,** ba so zidadado ba ziuga lala, niha saoe'a, mangandrōngandrō bōli gō-nia. Ba irongo niha sanōrō, ba izofoezofoe hadia da'ō. Ba la'omba eha'ō ehōnia, itōrō Jesoe, banoea Nazareta andrō. Ba mpe'ao ia, imane: He Jesoe, ma'oe'woe Dawido, hachōsi tōdō ndra'o! Ba latenawa ia si so fōna, ena'ō ibato. Ba ihōtōi fe'ao: He ma'oe'woe Dawido, hachōsi tōdō ndra'o! Ba ibadoegō ia Jesoe, i'va'ō, la'ohe chōnia. Ba me no ahatō ia, ba isofoe ehōnia: Hadia zomasi'ō, he oewisa ehōoe? Ba ima-

ne : He Toea, ena'ō na ifoeli oe'ila ni-
 42 ha. Ba imane chōnia Jesoe : Jagō
 moe'ila zoei niha ! No i'orifi ndra'-
 43 oegō famatimō andrō. Ba i'anema'ō
 ifoeli i'ila niha, ba i'o'ō, isoeno Lo-
 walangi. Ba lasoeno Lowalangi niha
 fefoe, sangila da'ō.

FAZA 19.

I. Sakaio andrō. II. Amaedola:
 Ana'a nibe'e nifalali. III. Fe'amōi
 mijomo ba Jeroezalema. IV. Fange-
 hao osali.

1 I. Ba mōi ia mijomo ba Jericho,
 2 itōrō mbanoea. (*F. 18, 35*). Ba hiza
 niha, Sakaio dōi, satoea zanema
 3 beo, so'ana'a. Paloei wamaigi Jesoe,
 ha niha ia, ba tebai, ba wa'ato niha,
 me no side'ide niha ia. (*Joh. 12, 21*).
 4 Ba itaritari, fagohi, i'anōisi dōla
 marafala, ena'ō i'ila, me lalania da-
 5 nia da'ō. Ba me iroegi da'ō Jesoe, ba
 ifaōga hōrōnia, imane chōnia : He
 Sakaio, ta'ita'i, ae tooe, lō'ō sa tola lō
 mōido jomo chōoe, tomeoc, ma'ōchō.
 6 Ba i'aliō'ō mitooe, i'ohē jomo Jesoe,
 7 omoeso dōdōnia. (*Joh. 1, 12*). Ba me
 la'ila da'ō, ba koemōkōkōkō ira fe-
 foe, lamane : No mōi ia tome niha se-
 8 boea horō. (*F. 15, 2. Mat. 9, 11*). Ba
 so Zakaio andrō, imane chō Zo'aja :
 Hiza, oebe'e ba zi noemana zi ma-
 tonga zi so chōgoe, Toea, ba na so
 nilimogoe niha, hadia ia, ba me-
 ndroea ocfabali wamoeli. (*Mo.: 11,*
 9 *22, 1. 9. Hes. 33, 14, 15*). Ba imane
 chōnia Jesoe : **No faloecha wango-**
rifi zi samba omo andre ma'ōchō ;
ma'oeuoe Gaberahamo sa atō ia gōi.
 10 (*Gal. 3, 7*). **Ba da'ō sa mōi Nono Ni-**
ha, ba wangaloēi si no eloengoe ba
ba wangorifi ja'ia (*F. 15, 4. Mat.*
 11 *18, 11*).
 (*A. 11-28 : Mat. 25, 14-30.*)
 11 II. Ba me no larongo da'ō, ba ilaoe
 na gamaedola, me no ahatō ia
 ba Jeroezalema, ba me lawai i'ane-
 ma'ō to'ele mbanoea Lowalangi a-
 12 ndrō. (*F. 17, 20*). Imane sa'ae : So

zofanō, salaḡa, isaḡa danō sarōoe,
 ena'ō tobali toehe nōri ia ba da'ō,
 ba mangawoeli. Ba hoemedē ia ba za-
 woejoenia, dafoeloe, ibe'e chōra zi
 foeloe balaki, ba imane chōra : Milaoe
 ba waniaga, irege mangawoelido.
 Ba, no fatioe dōdō mbanoeania chō-
 14 nia, ba lafatenge zinenge, solo'ō ja'-
 ia, lamane : Lō edōnaga salaḡama
 da'ō. (*Joh. 1, 11.*) Ba me mangawoeli
 15 ia, me no tobali toehe nōri ia si jefo,
 ba ifakaoni'ō zawocjoenia andrō,
 nibe'enia ana'a andrō, ena'ō irongo,
 he lawisa wolaoe. Ba so zi fōfōna,
 16 imane : He Toea, foeloe balaki hare
 zi samba fondroejoe andrō chōoe. Ba
 17 imane chōnia : Laoe, sawoejoe si
 sōchi ! Me lō si farōi ndra'oegō ba zi
 lō oja'oja, ba jaso barō mbawaoe zi
 foeloe banoea. Ba so wanete da'ō,
 18 imane : Si samba fondroejoe andrō
 chōoe, Toea, ba no mohare, lima ba-
 laki. Ba imane gōi ba da'ō : Ba ja'-
 19 oegō gōi, jaso barō mbawaoe zi lima
 banoea. Ba so zi samōsa, imane :
 20 Ja'e zi samba fondroejoe chōoe,
 Toea, no oe'irō'ō ba zaefoe tanga.
 Noa sa ata'oedo ndra'oegō, me no
 21 sabe'e hoekoe ndra'oegō, me ohalō
 zi tenga nibe'oe, ba me o'basi zi te-
 nga nitaroemō. Imane chōnia : Mo-
 22 roi ba mbewee oehoekoe ndra'-
 oegō, sawocjoe si lō sōchi. Hadia, no
 o'ila sabe'e hoekoe ndra'odo, mangai-
 do si tenga nibe'egoe. ba mama-
 sido si tenga nitaroegoe ? (*Mat. 12,*
 23 *37*). Ba hana wa lō o'be'e ba zamalali
 gana'agoe andrō ? Ba ja'ō, na sodo,
 ba oehalō fabaja hare, ena'ō. Ba i-
 24 mane ba zi so ba da'ō : Mihalō chōnia
 zi samba fondroejoe andrō, ba mi-
 be'e ba zi so si foeloe balaki. Ba la-
 25 mane chōnia : He Toea, ba no foeloe
 balaki chōnia. Oeḡa'ō chōmi, do-
 26 zi ba zi ho so, ba tebe'e, ba chō zi
 lō'ō, ba lahalō gōi zi ho so chōnia.
 (*F. 8, 18*). Ba si fatioe tōdō andrō
 27 chōgoe, si lō edōna salaḡara ndra'-
 odo, ba mi'ohē ba da'e, ba miboenoe
 ira fōnagoe. Ba me no iḡa'ō da'ō, ba
 28

mofanõ ia, isaŵa misi jaŵa Jeroeza-
lema.

(A. 29-40 : Mat. 21, 1-11. Mar.
11, 1-10. Joh. 12, 1. 12-19.)

- 29 III. Ba me no ahatõ ia ba Mbe-
tifage ba ba Mbetania ba gahe hili
andrõ, sotõi hili wanicha, ba ifatenge
30 nifahaõnia, daroea, imane: Mi'ae ba
mbanoea side'ide andrõ, fõnami, ba
na miroegi jomo ba da'õ, ba mi'ila
nono galide ni'amõhõgõ, si lõ larai
la'okoedo niha; ba mitoto'õ wesoe,
31 ba mi'ohe ia. Ba na so zanofoe chõ-
mi: Hana wa mitoto'õ? ba mimane:
Mogoena chõ Doea. (F. 22, 11 b. t.).
32 Ba mõi zinenge andrõ, ba itõrõ ni-
33 ŵa'õnia chõra. Ba me latoto'õ we-
sue nono galide andrõ, ba lamane
chõra sochõ ja'ia: Hadia wa mito-
34 to'õ wesoe nono galide andrõ? Ba
35 lamane: Mogoena chõ Doea. Ba la'
ohe chõ Jesoe, labe'e ba hoeloe nono
galide andrõ noechara, ba lafakoedo
36 Jesoe jaŵa. Ba me mofanõ ia, ba la-
37 bologõ noechara ba lala. Ba me ara-
cha irocgi zanoe hili wanicha andrõ,
ba labõrõtaigõ nifahaõ fefoe lasoeno
Lowalangi, omoesodõdõra, la'eboea'
õ lira, bõrõ wa'abõlõ andrõ fefoe,
38 ni'ilara, lamane: **Ja'ahowoe razo
andrõ, ba dõi Zo'aja, ia'ohahæoe dõdõ
ba zoroego ba soemange ba mba-
noea si jaŵa!** (F. 2, 14). Ba so wa-
39 rizaio õsa, awõ niha sato, ba lamane
chõnia: He samahaõ, tenaŵa nifa-
40 haõmõ andrõ. Ba itema lira, imane:
Oeŵa'õ chõini, na lõ'õ sa'ae hede-
41 hede da'õ, ba moe'ao gara. Ba me
ahatõ ia, me i'ila mbanoea, ba me'e
ia ba chõnia, imane: (Joh. 11, 35):
42 Ena'õ na aboto ba dõdõoe gõi, ba
mbaŵamõ andre, hadia wangohahæoe
dõdõoe, ba ija'e, ba no tobini ia chõoe!
43 Iroegi sa dania baŵa chõoe, ba la-
kõlini ndra'ocgõ emalie ba lafasoei
ndra'oegõ, ba laforege, fasoei manõ.
(F. 23, 28 b. t. Moz. V. 28, 52 b. t.
Jes. 22, 2. 3. Jer. 6, 6. Sach. 14, 2).
44 Ba larasa ndra'oegõ, fabaja onoe,
awõoe, ba lõ tosai chõoe zi dombœa

kara, si falaete, labe'e, bõrõ wa lõ sa-
boto ba dõdõoe mbaŵa wamaigi ja'-
oegõ andrõ. (F. 21, 6. Mat. 24, 2).

(A. 45, 46 : Mat. 21, 12. 13. Mar.
11, 15-18.)

IV. Ba mõi ia ba gosali, ibõrõtaigõ 45
ifofauõ baero zaniaga andrõ, imane 46
chõra: No so ba zoera: „Ba o mo
w a n g a n d r õ d a n i a n o m o
g o e a n d r õ ;” ba ja'ami, ba
no mibali'õ tõi narõ hili, naha
zoraboe. Ba mamahaõ ia ba gosali, 47
ero ma'õchõ. Ba la'aloeci wamoenoe
ja'ia ere seboea ba sangila amachõita,
ba si manõ gõi zalaŵa. (Mat. 21, 45.
46). Ba lõ laõndra lala. A'oi sa la'- 48
omasi'õ ia niha sato, wamondrongo
linia.

FAZA 20.

I, Hana wa tola ilæoe da'õ Jesoe.

II. Amaedola: Sohalõwõ ba kaboe

nægoe. III. Lasofoe chõnia, na tola

labe'e mbeo andrõ. IV. Fanofoe ba

wemaoso zi mate andrõ. V. Ha

ma'oeowe Keriso andrõ? VI. Ifa-

ngelama ira ba zangila amachõita
andrõ.

(A. 1-8 : Mat. 21, 23-27. Mar. 11,
27-33.)

I. Ba ha samoeza ma'õchõ, me ifa- 1
haõ niha ba gosali, me i'ombacha'õ
doeria somoeso dõdõ andrõ. ba so
gere seboea ba sangila amachõita
2 ba satoea mbanoea andrõ, moehede
ira chõnia, lamane: Ŵa'õ chõma:
Hadia, wa tola õlaoe da'õ, ba ha niha
3 ia, zanehe chõoe? Ba itema lira,
imane chõra: So gõi zambalõ niso-
foegoe chõmi, ba mi'ombacha'õ
4 chõgoe: Famajagõ idanõ andrõ chõ
Johane no, hadia, moroi ba zoroego
5 ma moroi ba niha? Ba la'era'era tõ-
dõra, lamane: Na taŵa'õ: Moroi ba
zoroego, ba imane dania chõda: Ba
6 hana wa lõ samati ami chõnia? Ba
na taŵa'õ: Moroi ba niha, ba lateboe
kara ita niha sato fefoe; a'oi sa fa-
doehoe dõdõra, wa no sama'ele'õ
7 Johane andrõ. Ba laŵa'õ chõnia, lõ

- 8 la'ila, he moroi. Ba imane chōra Jesoe : Ba lō'ō gōi oeŵa'ō chōmi, hadia wa tola oelaoe da'ō.
 (A. 9-19 : Mat. 21, 33-46. Mar. 12, 1-12.)
- 9 II. Ba ibōrōtaigō iŵa'ō ba niha gamaedola andre : So niha, samazōchi kaboe nagoe, ba ibe'e niwawalō ba zohalōwō, ba isaŵa danō bō'ō, ara ia. Ba me baŵa mboea, ba ifatenge zawoejoe ba zohalōwō andrō, ena'ō labe'c chōnia mboea kaboe nagoe andrō ōsa. Ba latema labōbōzi da'ō sohalōwō ba kaboe nagoe andrō, ba lafatenge mangawoeli, lō labe'e. Ba itohoegō, ifatenge zawoejoe tánō bō'ō. Ba ja'irá, ba labōbōzi da'ō gōi, la'o'aja, ba lafatenge mangawoeli, lō labe'e. Ba itohoegō ifatenge, datōloe sa'ae. Ba lafesocho da'ō, ba latibo'ō baero. Ba imane sochō kaboe nagoe andrō : He oewisa ? Da'oefatenge nonogoe omasiō andrō, te ata'oe ira da'ō. Ba me la'ila da'ō sohalōwō ba kaboe andrō, ba fahoehoe ira, lamane : Sanema ondrōita da'ō, databoenoe ia, ena'ō chōda mōi gondrōita andrō. Ba latibo'ō ia baero kaboe nagoe andrō ba laboenoe. Ba he iwisa chōra dania sochō kaboe nagoe andrō ? Mōi ia dania, ba ifakiko zohalōwō andrō, ba ibe'e ba danga dánō bō'ō kaboe nagoe no mege. Ba me larongo da'ō, ba lamane : Bōisi manō. Bainehegō ira ba imane : Ba hadia ia zi so ba zoera andrō : „G o w e a n d r ō , n i t i b o ' ō z o t o m o a n d r ō ; b a n o t o b a l i t o j o b a w a t a l i n g a ? ” Ba sarasa fefoe zalaoe ba gowe andrō, ba nilangōnia, ba imama. Ba la'aloeli lala wondra'oe ja'ia sangila amachoi-ta ba ere seboea, ha da'ō sibai, ha ata'oe ira niha sato. Noa sa aboto ba dōdōra, wa chōra ibōbōgō gamaedola andrō. (F. 19, 47).
 (A. 20-46 : Mat. 22, 15-22. Mar. 12, 13, 14).
- 20 III. Ba latarogō ia, ba lafatenge zamaocze, samini'ō tōdōra, hoelō na satoelō tōdō ira, ena'ō la'alani ia ba hoehoeonia, ba wame'c ba danga zalaŵa ja'ia, ba ba danga goemandroe. Ba lasfoe chōnia, lamane : He samahaō, ma'ila wa no satoelō niŵa'ōoe, awō wamahaōmō, ba lō ōfaigi mbawa niha, ha si ndroehoe manō chōoe, wangombacha lala Lowalangi andrō. Hadia, tola tabe'e mbeo chō kaizaro, hadia lō'ō ? Ba me no i'ila wa'onechera andrō, ba imane chōra : Mi'oroma'ō chōgoe hoea soekoe. Ha famaedo da'e chōnia ba ha chō zoerania ? Ba lamane chōnia : Chō kaizaro. Ba imane chōra : Na si manō, ba mibe'e chō kaizaro, hadia chō kaizaro, ba hadia chō Lowalangi, ba mibe'e chō Lawalangi. Ba tebai la'alani ia ba niŵa'ōnia, ba niha sato, ba ahōlihōli dōdōra ba wanemania li andrō, ba lō hedehedera sa'ae.
 (A. 27-49 : Mat. 22, 23-33. Mar. 12, 18-27.)
- IV. Ba so zadoekaio andrō, ōsa, saungoema'ō lō femaoso zi mate, lasfoe chōnia, lamane : He samahaō, no ihc'e ba zoera chōma Moze, na mate zi so talifoesō, si so donga, ba na lō ono, ba jamoehalō ndronga andrō talifoesōnia, ba jamoefonga'ōtō dalifoesōnia si mate andrō. Ba no so zi fatalifoesō, dafitoe, ba mangowaloe zi samōsa, ba mate, lō ono, ba ihalō ndra alawe andrō fancte da'ō ba fanete da'ō zoei, ba si manōmanō, dafitoe, oi mate, lō ono. Ba ha gafoeriata, ba mate gōi ndra alawe andrō. Ba ira alawe andrō, ha donga ia, ba chōra andrō, ba wemaoso zi mate andrō dania ? No dozi lahalō ia, dafitoe. Ba imane chōra Jesoe : Niha zi sagōtō tanō andre zangowaloe ba tebe'e nihālō. Ba si tola ba mbanoea foeri andrō, si tola maoso moroi ba ngai zi mate, ba lō mangowaloe ba lō labe'e nihālō. Tebai sa mate ira sa'ae gōi, hoelō mala'ika sa'ae, ba ono Lowalangi ira, me ono wemaoso andrō. (Joh. 1, 3,

37 1. 2). Ba femaoso zi mate andrō, ba no itōrō gōi li Moze, ba ngafoe ndroi andrō, me ibe'e tōi Zo'aja Lowalangi Gaberahamo ba Lowalangi Giza'aki ba Lowalangi Jakobo. Ba tenga Lowalangi zi mate Lowalangi, no Lowalangi zaoeri; a'oi sa aeri ira chōnia. Ba latema linia sangila ama-choita ōsa, lamane: Doehoe niwā'ōoe, samahaō. Ba ata'oe sa'ac ira manfoe ehōnia hadia ia. (*Mat. 22, 46*).

(*A. 41-44 : Mat. 22, 41-46. Mar. 12, 35-37.*)

41 V. Ba imane chōra : He wisa wa lawā'ō ma'ocwoe Dawido Keriso andrō? Ba Dawido sa zangoema'ō ba zoera zinoenō andrō : „No iwā'a'ō So'aja chō Zo'aja ja'o : Dadao ba gambōlō-goe, ircge no ocbe'e tooe barō gaheoe zi fa'oe dōe chōoe". Tobali faso'aja chōnia Dawido; ba he wisa, wa ma'oe-woenia ia?

(*A. 45-47 : Mat. 23, 1. 6. 14. Mar. 12, 38-40.*)

45 VI. Ba me lafondrondrongo niha sato fefoe, ba imane ba nifahaōnia : 46 Mi'angelamaisi zangila amachoita andrō; somasi mamaroe baroe sanae, somasi na la'owai ira ba kade, awō wedadao ba dadaoma tánō si jawā, ba zekola ba walōwā, (*F. 47 11, 43*), sangohori halazo lacha mbanoea, sangaragō fangandrōngandrō, fa la'ila niha; tedoe manō hoekoe, nifatōrō chōra dania.

FAZA 21.

I. Lacha mbanoea same'e boeala ba Lowalangi. II. Fama'ele'ō fanoe-doe gō Jeroezalema ba III. fa'atoea danō. IV. Famaroe tōdō ba wa lō mōrō.

(*A. 1-4 : Mar. 12, 41-44.*)

1 I. Ba ifachōlō ia ba i'ila zoana'a, same'e ame'elara ba naha game'ela 2 andrō. Ba i'ila gōi lacha mbanoea, samōsa, si noemana, same'e si domboea rimi ba da'ō. Ba imane : Si-

ndroehoe niwā'ōgōe chōmi, eboea nibe'e lacha mbanoea si noemana andrō, moroi ba chōra fefoe. Dozi ira da'ō, ba oi sa si tōra chōra nibe'era, ame'ela, ba ja'ia ba fōfō zambō chōnia ibe'e, awai mbalazo, si so chōnia. (*A. 5-24 : Mat. 24, 1-22. Mar. 13, 1-20.*)

II. Ba me so zamatoenō osali andrō, wa no moehaogō ia kara si sō-ehi ba bocala andrō, ba imane : Ni'ilami andrō, ba iroegi ba'wa dania, ba samboea lō tosai ba dete na'wonia jawā kara, si lō moēdoedoegō. (*F. 19, 43 b. t.*) Ba lasofoe chōnia, lamane : He samahaō, ba ha wa'ara da'ō? Ba hadia dandra, wa itōrō dania da'ō? Ba imane : Mifaigi, bōi lafae-loengoe ami; ato sa dania zi mōi, sanagō tōigoe, lamane dania : Ja'odo, ba : no iroegi ba'wa; bōi mi'o'ō chōra. (*F. 17, 23 b. t.*) Ba na miringo wanoewō ba fola'wa, ba bōi tokea ami; lō'ō sa tola lō so da'ō oea; ba lō'ō na i'anema'ō fa'atoea dauō. Ba imane chōra : Maoso dania zi samboea soi, oedoe zi samboea, ba si sara ōri, oedoe zi sara. Baso ndroeroe danō sabōlōbōlō ba lofo mbanoea ba fōehō seboea misa, ba ameta'oeō ba tandra seboea, moroi ba mbanoea si jawā. Ba fōna da'ō fefoe, ba lababaja ami ba lagohi ami, la'ohē ami ba zekola ba ba goeroenga, ba wolohe ja'ami ba zala'wa ba ba goemandroe, bōrō dōigoe andrō. (*Joh. 15, 20. Hal.zin. 12, 1.*) Tobali famadoehoe'ō tōdōra da'ō chōmi. Andrō mitanō ba dōdō-mi, fa bōi mihōnagō mi'aloēi he mi-wisa wamoe'a. Ja'ō sa zame'e dania chōmi fehede ba fa'atoeatoea, si tebai lala'wa ba si tebai lafadaō dozi si fa'oe-doe ehōmi. (*Jer. 1, 9. Hal.zin. 6, 10.*) Ba so gōi dania, ba la'a mbōlimi ira amami ba talifoesō ba si tenga bō'ō ba si fahoewoe chōmi, ba laboenoe ōsa ami. Ba dozi dania fatioe dōdōra chōmi, bōrō dōigoe andrō. Ba sara lō tekiko boe ba hōgōmi. (*F. 12, 7. Mat. 10, 30.*) *Dan. 3, 27.* Ba wa'anae 19

- gōlōmi dania misōndra haremi nosomi.** (*Nga'ot. II. 15, 7. Mat. 24, 13*).
- 20 Ba na mi'ila no lafasoei Jeroezalema sanoewō, ba ja'aboto ba dōdōmi, no ahātō mbaŵa wanoedoegō ja'ia.
- 21 Ba ndramoloi ba hili zi so ba Joēdaia ba ndrahoemeta ira si so jomo ba mbanoea; ba si so ba halama, ba
- 22 bōi ndramōi mijomo. (*F. 17, 31*). Me baŵa wolaœ balō da'ō, ena'ō itorō fefoe zi so ba zoera. Alai zanabina ba si so ono, ba mbagi zoesoe, na leo da'ō dania. Abōlōbōlō sibai sa wamakao dania ba goeli danō, ba fōnoe
- 24 ba niha andre. Ba mate ira ba mba-wa wōda, ba ni'ohœ sawœjœ ira ba niha baero fefœ misa; ba nihoendrahoendra niha baero dania Jeroezalema, irege no mo'ahonoa gōtō niha baero andrō. (*Moz. V. 28, 64. Rom. 11, 25. Fam. 11, 2*).
- (*A. 25-36: Mat. 24, 29-36. Mar. 13, 24-33.*)
- 25 III. **Ba so dania dandra ba leo** ba ba mbaŵa ba ba ndrōfi, ba fa'atosasa niha ba goeli danō, ba wa'aboe dōdō ba we'œgoe'œgoe nasi ba ba ndroelœ. (*Hes. 38, 19, 20. Hos. 10, 8*). Tekiko niha ba wa'ata'œ ba ba wombalo si gōna oeli danō andre dania, hoemœœheœ sa wangarō
- 27 mbanœa si jaŵa dania. Ba la'ila dania Nono Niha, si so moroi sa ba lawœo, si no a'oi so fa'abōlō, awō la-chōmi. (*Mat. 26, 64*). Ba na ibōrōgō da'ō, ba mifaoso, ba mifaōga mba-wami, me no ahātō wangefa'ō ja'am andrō. (*Tes. II. 1, 7 b.t. Jak. 5, 8*).
- 29 Ba iŵa'ō chōra gamaedola, imane: Mifaigi marafala andrō, awō ngawalō
- 30 geœ fefœ; na no mokiokio ia, ba mi'ila manō tōdōmi, na mifaigi, wa no ahātō mbaŵa wa'aoœhoœ zino.
- 31 Si manō gōi ami, na mi'ila itōrō da'ō, ba ja'aboto ba dōdōmi, no ahātō
- 32 mbanœa Lowalangi andrō. Si ndroehœ niŵa'ōgoe chōmi, lō fachamō a-toea niha si sagōtō andre, ba no
- 33 achori itōrō. **Atoea mbanœa si jaŵa ba atœa danō, ba lō'ō manō awœ'a**

darcma ligœ andre. (*F. 16, 17*).

- IV. **Ba mi'angelama, fa bōi arōrō** 34 dōdōmi ba wemangamanga ba ba wemaboemabœ ba ba wa'abœ dōdō ba mbalazo, ba i'ozoemagō ichamō ami baŵa da'ō; (*Rom. 13, 13*); hoelō 35 dandraŵa sa'ae ihawœi fefœ zi so ba goeli danō, ma'asagōrō, misa. Ba 36 bōi mifōrō, ero ma'ōchō, mi'angandrōngandrō, ena'ō tola moloi ami ba da'ō fefœ, si tōrō dania, ba ena'ō tola fōna Nono Niha nahami. (*Mat. 24, 4, 2. Joh. I. 2, 28. Fet. II. 3, 11 b. t.*). Ba ba gosali so ia, na ma'ō- 37 chō, mamahaō; ba no owi, ba mōi ia baero, mōi ia mōrō ba gahe hili andrō, sotoi hili wanicha. (*Mat. 21, 17. Joh. 8, 2*). Ba lahoelō wongi niha 38 sato fefœ, wangondrasi ja'ia ba gosali, ba wamondrongo hoehœonia.

FAZA 22.

I. Famagōlō gere, ba wamoenœ Jesœ II. Poro'i'ō wemanga ni'amoni'ō andrō. III. Mamadōni fa'ebœa nifahaōnia. IV. Ifangelama Wetero. V. Fangandrō Jesœ ba kabœ Gezemanœ. VI. Lara'œ ia. VII. Posilō'ōgō Jesœ Fetero. VIII. La'etœ'ō hoekœonia salaŵa rafe sebœa.

(*A. 1. 2: Mat. 26, 1-5. Mar. 14, 1. 2.*)

- I. **Ba lō ara tō, ba owasa roti si lō** 1 moe'aisōni andrō, nifotōi fasa. Ba 2 la'alœi lala wamoenœ ja'ia ere sebœa ba sangila amachoita; ata'œ sa ira niha sato. (*Mat. 21, 46*).

(*A. 3-6: Mat. 26, 14-16. Mar. 14, 10. 11.*)

- Ba mōi Zatana ba dōdō Joeda a- 3 ndrō, sotōi banœa Kariota, awō zifelendroea andrō. (*Joh. 13, 27*). Ba 4 mōi ia fahoehœ chō ndra ere sebœa ba chō ndra koemandra, he wisa lala wangombachania ja'ia chōra. Ba 5 omœso dōdōra, ba la'osara'ō li, ba wame'e ana'a chōnia. Ba itehe, ba 6 i'alœi zi sōchi lala, wangombachania, ba zi lō niha.

(A. 7-13: Mat. 26, 17-20. Mar. 14, 12-16.)

7 II. **Ba iroegi baŵa roti si lõ moe'**
 aisõni no mege, ba nitaba fasa a-
 ndrõ. Ba ifatenge ndra Fetero Jo-
 8 hane Jesoe, imane: Mi'ae mi'asiwai
 chõda wasa andrõ, ena'õ ta'ã. Ba la-
 mane chõnia: Heza zomasi ndra'oc-
 9 gõ, ma'asiwai? Ba imane chõra: Hi-
 10 za, na miroegi jomo ba mbanoea, ba
 faloecha ami niha, solohe migõ ni-
 danõ, da'õ mi'o'õ, ba nomo, ba zi
 11 mõi ia, ba mimane ba zochõ omo a-
 ndrõ: Da'õ niŵa'õ zamahaõ ja'aga
 chõoe: Heza so naha andrõ chõgoe,
 ba wemanga wasa, awõ nifahaõgoe?
 12 Ba i'oroma'õ dania chõmi mbate'e
 seboea, jaŵa ba zi sagõtõ, sino moe-
 13 bologõ toefo; ba da'õ mi'asiwai. Ba
 mõi ira, ba itõrõ niŵa'õnia chõra; ba
 la'asiwai wasa andrõ.

(A. 14-18: Mat. 26, 26-29. Mar. 14, 22-25.)

14 Ba me no inõtõ, ba moedadao ia
 manga, ba avõnia zinenge andrõ si
 felendroea. Ba imane chõra: No
 hoemoeloe sibaï dõdõgoe, ba wema-
 15 nga wasa andre, awõmi, fõna wama-
 kao ja'õ andrõ. Oeŵa'õ sa chõmi,
 lõ'õ sa'ae oe'ã, irege no itõrõ ba
 16 mbanoea Lowalangi andrõ. Ba ihalõ
 mako, i'aohasi gõlõ Lowalangi, ba
 imane: Mitema da'e ba mifosasi
 17 chõmi. Oeŵa'õ sa chõmi, lõ'õ sa'ae
 oebadoe nõsi mboea nagoe, i'otarai
 da'e, iregc aloea mbanoea Lowalangi
 andrõ. (Mat. 26, 29).

(A. 19, 20: Mat. 26, 27-29. Mar. 14, 22-25. Kor. I, 11, 23 b. t.)

19 **Ba ihalõ roti, i'aohasi gõlõ Lowa-**
 langi, iboboto roti ba ibe'e chõra,
 imane: **Botogoe da'e, nibe'e salahimi;**
 mitõrõtõrõ tõdõmi ndra'õ, ba zi ma-
 20 nẽ. (Joh. 6, 51). **Ba si manõ gõi**
 mako andrõ, me no aefa manga ira,
 ba imane: **Amaboe'oeia li si bohooe**
 mako andre, ba ndrogoe, sadoewa
 dania salahimi.

(A. 21, 22: Mat. 26, 21-25. Mar. 14, 18-21.)

Ba hiza, no oroedoe ba wemanga 21
 andre danga zi manga mbõlìgoe. Mõi 22
 sa Nono Niha, itõrõ nihonogõi; ba
 alai niha andrõ, si manga mbõlinia.
 Ba ibõrõtaigõ faoma lasofoe chõ na- 23
 wõra, ha niha maõ ia, ba chõra a-
 ndrõ, salaoe da'õ dania.

III. **Ba tesao gõi wamadõni ba** 24
 chõra, ha niha zeboeara maõ. (F. 9,
 46). Ba imane chõra: Mamatõrõ ba- 25
 noeara zalaŵa ba niha baero, ba si
 so niha barõ mbawa, ba lafetõti se-
 boea tõdõ. (Mat. 20, 25 b. t.). Ba 26
 ja'ami, ba tenga si manõ; seboeami,
 ba jahoelõ si mane si achi, ba solohe,
 ba jahoelõ si mane cnoni. (Rom. 12,
 10. Fil. 2, 3). Ha niha sa zeboea? si- 27
 dadao manga, ba ma sangai halõwõ?
 Hadia, tenga sidadao manga? Ba
 ja'o, ba chõmi, ba no hoelõ zangai
 halõwõ. (Joh. 13, 4-14. Mat. 20, 28).
 Ba ja'ami zi lõ farõirõi chõgoe, 28
 ba wanandraigõ ja'õ andrõ. Ba ja'õ
 29 ba oehonogõi chõmi, si mane fango-
 honogõi Nama chõgoe banoea andrõ,
 (F. 12, 32. Fam. 3, 21), ena'õ oroedoe
 30 manga ami chõgoe ba mamadoema-
 doe hadia ia, ba mbanoeageo andrõ,
 ba ena'õ doemadao dania ami ba
 dadaoma, mangoehoekoe Iraono Gi-
 zeraeli, si felendroea toea andrõ.
 (Mat. 19, 28).

IV. **He Simoni! He Simoni!** liiza 31
 no i'andrõ chõnia Satana, ena'õ ita-
 fi'õ ami, hoelõ wache, (Fet. I, 5, 8)
 ba no mangandrõ ndra'õ, salahioe, 32
 ena'õ lõ aetoe wamatimõ, ba ja'oegõ,
 na no õfalalini gera'eraoe dania, ba
 abe'e'õ dalifoesõoe. (Joh. 21, 15). Ba 33
 imane chõnia: He Toea, tola manõ
 sa'ae mõido awõoe, he ba goeroenga,
 ba he ba wa'amate. Mat. 26, 33 b. t.
 Joh. 13, 37, b. t.) Ba imane: Oeŵa'õ 34
 chõoe, Fetero, lõ fachamõ miwo zila-
 tao bongi dania, ba no medõloe õ'o-
 silõ'õgõ wangila ja'õ. Ba imane chõ- 35
 ra: Me oefatenge ami no, si lõ kabe-
 kabe, si lõ bola, si lõ badagahe, hadia
 no irai ambõ chõmi hadia ia? Ba la-
 mane: Lõ irai. (F. 9, 3). Ba imane 36

- chōra : Ba ija'e, ba ha niha zi so kabekabe ba jamoehalō, si manō gōi mbola, ba si lō'ō, ba jamoe'amawa mboraenia seboea, ba jamoe'ōli wōda. Oe'wa'ō sa chōmi, lō tola lō itōrō
- 37 ba chōgoe da'ō, si so ba zoera : „Ba no tebe'e awō zeboca horō ia” ; itōrō sa nitandrōsaigō chōgoe andrō. (*F. 23, 32. Jes. 53, 12*). Ba lamane : He Toca, hiza wōda, doea rozi. Ba imane chōra : Abōnō. (*A. 39-46 : Mat. 26, 30. 36-46. Mar. 14, 32-42.*)
- 39 V. Ba mōi ia baero, isa'wa gahe hili wanicha, no to'ōlō ia ba zi manō.
- 40 Ba la'o'ō ia nifahaōnia. Ba me no iroegi, ba imane chōra : **Mi'angandrō, fa bōi itōrō ami fanandraigō.**
- 41 Ba iheta ia chōra, ichamō teboeteboe kara wa'arōoe, ba ibalōdoehini tooe danō, mangandrō, imane : He Ama, ena'ō na ōfataloe'i'ō chōgoe mako andrō, ba bōi ja'itōrō zomasi ndra'o, ha somasi ndra'oegō. (*Joh. 6, 38*). Ba to'ele chōnia mala'ika, moroi ba zoroego, sangabolō'ō ja'ia.
- 44 (*Dan. 10, 18. Heb. 2, 7*). Ba tobali fasōndra ia ba iforege wangandrō. Ba tobali hoelō mbōibōi ndro mbōbōinia, atoroe ba danō. (*Heb. 5, 7*).
- 45 Ba maoso ia, ibato wangandrō andrō i'ondrasi ndra nifahaōnia, ba hiza,
- 46 no mōrō ira, ba wa'aboe dōdō. Ba imane chōra : Hadia wa mōrō ami ? Mifaoso ! mi'angandrō, fa bōi itōrō ami fanandraigō. (*A. 47-53 : Mat. 26, 47-56. Mar. 14, 43-50. Joh. 18, 2. 3. 10. 11.*)
- 47 VI. Ba me hoemedede ia na, ba hiza niha, ba sotōi Joeda andrō, awō zi felendroea, zangoloi'ō ja'ira, ba i'ondrasi Jesoe, ba wangago bawania.
- 48 Ba imane chōnia Jesoe : He Joeda, hadia fa'ago bawa ndra'oegō chō
- 49 Nono Niha, wemanga mbōlinia ? Ba me la'ila si fao chōnia he wisa, ba lamane : He Toca ! Hadia, ma'ō'ōtō
- 50 ira fōda ? Ba i'ō'ōtō zawoejoe gere seboea si samōsa, awōra, i'e'wa dali-
- 51 ngania, kambōlō. Ba hoemedede Jesoe, imane : Noa, bōi mitohoegō. Ba ibabaja dalinga andrō, ifadōhō zesochō. Ba imane Jesoe ba gere seboea andrō ba goemandra ba gosali ba ba zatoea andrō, si mōi mondra'oe ja'ia : Hoelō ba zoraboe mōi ami. mofōda ami, ba mobago gama. Me ero ma'ōchō ndra'ō chōmi ba gosali, ba lō nibabajami ja'ō. Ba da'e ginōtō, ba da'e wa'abōlō zogōmigōmi andrō. (*A. 54-62 : Mat. 26, 57. 69-75. Mar. 14, 54. 66-72. Joh. 18, 13-18. 25-27.*)
- VII. Ba me no lara'oe ia, ba la'o'he, ladōlō ba nomo gere seboea andrō. Ba i'o'ō Fetero, arōoe ia, moroi foeri. Ba me no la'eboea'ō galitō ba daloe golajama, me doemadao ira, ba doemadao gōi Wetero ba ngaira. Ba i'ila ia sawoejoe ono alawe, me doemadao ia ba haga galitō, ifaigi ia, imane : Da'ō gōi nawōnia. Ba i'osilō'ōgō, imane : Lō oe'ila ha niha da'ō, alawe. Ba lō ara, ba i'ila ia tánō bō'ō ba imane : Awōra gōi ndra'oegō. Ba imane Fetero : Tenga le. Ba so zasa gotaloea, ba ifadoehoe'ō tánō bō'ō, imane : Si ndrochoe, da'e gōi nawōnia, banoea Galilaa sa gōi ia. Ba imane Fetero : Lō oe'ila hadia ni'wa'ōoe, le. Ba i'anema'ō, me hoemedede ia na, ba miwo zilatao. Ba ibali'ō ia So'aja, ifaigi Wetero ; ba itōrō tōdō Wetero ni'wa'ō Zo'aja andrō, me imane chōnia : Lō fachamō miwo zilatao bongi, ba no medōloe ō'osilō'ōgō ndra'o. (*F. 22, 34*). Ba mōi ia baero, mege'ege sibai. (*A. 63-65 : Mat. 26, 67. 68. Mar. 14, 65.*)
- VIII. Ba la'o'aja Jesoe niha andrō, solohe ja'ia, labōbōzi ia, labalogō ia, ba lasofoe chōnia, lamane : Fa'ele'ō, ha niha zamōzi ja'oegō ? Ba oja na ngawalō tánō bō'ō la'wa'ō chōnia, wanandra'waisi ja'ia. Ba me no moloeo, ba faloecha zatoea mbanoeara ba ere seboea ba sangila amachoita, ba la'ohe ia ba rafe chōra, lamane : Na Keriso andrō ndra'oe-

gō, ba ombacha'ō chōma. (*Mat.* 27, 1. *Mar.* 15, 1. *Joh.* 18, 28). Ba imanc chōra : Na oeŵa'ō chōmi, ba lō fadoehoe dōdōmi. (*Mat.* 26, 63-66. *Mar.* 14, 60-64). Ba na manofe ndra'o, ba lō mitema ligoe. Ba i'otarai da'e, ba doemadao Nono Niha ba gambōlō wa'abōlō Lowalangi andrō. **Ba lamane fefoe: Ba Ono Lowalangi ndra'oegō? Ba imane chōra: Ba lamane: Hadia goena wamadoehoe'ō sa'ae chōda? Tōgi dalingada sa'ae zamondrongo, me iŵa'ō.**

FAZA 23.

I. Fōna goemandroe so Jesoe, ba II. fōna Herode. III. La'etoe'ō hoe-koe. III. La'ohe misa ia, ba wamoenoe. V. Laforōfa. VI. Fa'amatenia. VII. Fogo'o ja'ia.

(*A. 1-4: Mat.* 27, 2. *11-14. Mar.* 15, 1-5. *Joh.* 18, 29-38.)

1 I. **Ba maoso ira fefoe**, ba la'ohe ia chō Wilato. Ba labōrōtaigō la'a-doegō ia, lamane : Samakoejoe niha chōda da'e ma'ila. ba sanenaŵa fame'e beo chō kaizaro, ba sangoema'ō Keriso ia, razo. (*F.* 20, 22 b. t. *Mat.* 17, 27). Ba isofoe chōnia Filato, imane : Hadia, razo niha Jehoe-da ndra'oegō ? Ba itema linia, imane : Ja'ia niŵa'ōoe. Ba imane Filato ba gere seboea, ba ba niha sato andrō : Lō oesōndra zala niha da'ō. 2 Ba ja'ira, ba laforege, lamane : Ifahocfa niha, wamaħō ja'ira, ba danō Joedaia ma'asagōrō, i'otarai ba Galilaia ba iroegida'e. (*Hal. zin.* 10, 36 b. t. 3 Ba me irongo da'ō Filato, ba isofoe, na banoea Galilaia niha da'ō. 4 II. **Ba me irongo wa banoea Herode**, ba ifatenge chō Herode, si so ba Jeroezalema gōi, me loeo da'ō. 5 (*F.* 3, 1). Ba me i'ila Jesoe Herode, ba omocso sibai dōdōnia, no ara sa'ae omasi ia i'ila, me no irongo doeriania, ba idōnadōna ifazōchi zambalō dandra, ba zi so ia. (*F.* 9, 9. *Mat.* 14,

1). Ba oja ngawalō isofoe chōnia, 9
ba lō'ō manō itema linia Jesoe. Ba 10
so gere seboea andrō, awō zangila amachoitā, laforege wangadoegō ja'ia. Ba i'ositengagō gōi ia Herode, 11
awō zaradadoenia, i'o'aja, ifobaroe baroe safoesi ba ifatenge mangawoeli chō Wilato. Ba tobali fahowoc ira, 12
Herode Wilato, i'otarai loco da'ō, fōna ō sa, ba no si fa'odoe ira. (*Hal. zin.* 4, 27).

III. **Ba ifaloecha'ō Filato gere seboea**, awō salaŵa, awō niha sato, imane chōra : No ni'ohe chōgoe niha andrō, samabali chōda niha miŵa'ō, ba hiza, no oesechegō ia, ba ziso ami, ba lō nisōndragoe ba niha andrō bōrō wangadoegōmi ja'ia. Ba si manō 15
gōi Herode ; noa sa ifatenge mangawoeli chōda, ba hiza, ba lō nifazōchinia bōrō wamoenoe ja'ia. Ba da'oe' 16
otoc'ō manō ia, ba oe'efa'ō. (*Joh.* 19, 1).

(*A. 17-25: Mat.* 27, 15-26. *Mar.* 15, 6-15.)

Ba no moebōwōgō, wa ibe'e aefa 17
chōra zamōsa, ero na owasa. Ba 18
mo'e'ao ira fefoe, lamane : Tibo'ō da'ō, ba efa'ō chōma Mbaraba andrō. Si no moekoeroe, bōrō me molaŵa 19
niha, si no tesao ba mbanoea, ba fange'e. Ba ifoeli moehede chōra Wilato, somasi ia, ba Jesoe i'efa'ō. 20
Ba latema linia, lamane : Forōfa ia ! 21
forōfa ia ! Ba imane zoei chōra, no medōloe : Ba hadia horō, nifazōchi da'ō ? Lō nisōndragoe chōnia hadia ia, bōrō wamoenoe ja'ia. Ba da'oe'toe'ō ia, ba oe'efa'ō. Ba lō labōhōi 22
ia, cboea lira, la'andrō, ena'ō laforōfa, ba mōna ira, ba we'aora andrō. Ba i'etoe'ō Filato, ena'ō itōrō ni'a 23
andrōra. Ba i'efa'ō nikoeroe andrō ba wolaŵa niha ba ba wange'e, ni'andrōra, ba Jesoe, ba ibe'e ba zomasi ira. 24
25

IV. **Ba me la'ohe ia misa**, ba la-ra'oe niha, samōsa, Simoni dōi, banoea Girene, si otarai nowi, lahare'ō chōnia rōfa, ena'ō i'ohe, moroi 26

foeri Jesoe. (*Mat. 27, 31-32. Mat. 27*
 15, 20. 21. *Joh. 19, 16 b. t.*). Ba ato
 zolo'ō ja'ia niha, awō ndra alawe,
 28 sange'esi ja'ia, mege'ege. Ba ibali'ō
 ia chōra Jesoe, imane: He ja'ami,
 ono alawe, banoea Jeroezalema!
 29 bōi mi'e'e ba chōgoe, ba ba chōmi
 mi'e'e, ba ba ndraonomi. Hiza sa,
 iroegi ba'wa dania, ba lamane: Ja'a-
 howei zi lō ono, taloe si lō irai mo'-
 30 ono, awō meme, si lō irai mamaenoe
 ono. (*Mat. 24, 19*). Ba da'ō dania la-
 bōrōtaigō la'wa'ō ba hili: Milangō-
 gō ndra'aga! ba ba hilihili: Miba-
 loegō ndra'aga! (*Jes. 2, 19. Hos. 10,*
 31 *8. Fam. 6, 16*). Na lamanō sa ba geoe
 saoei, ba hadia nilaoe ba gadoloe?
 32 (*Fet. I. 4, 17. 18*). Ba daroea tō na
 la'ohe seboea horō, ba wamoenoe
 ja'ira awōnia. (*F. 22, 37*).
 . (*A. 33-43: Mat. 27, 33-44. Mar.*
 15, 22-32. *Joh. 19, 17-24.*)
 33 V. **Ba** me no laroegi naha andrō,
 sotōi sokamoe'oe, ba laforōfa ia ba
 da'ō, awō zeboea horō no mege, sa-
 mōsa ba gambōlō ba samōsa ba ga-
 34 bēra. Ba imane Jesoe: **He Ama, he'e**
aefa chōra, lō'ō sa la'ila hadia nitaoe-
ra. Ba lafosasi chōra noechania, fa-
 dahōdahō ira. (*Mat. 5, 44. Heb. 7,*
 35 *25. Hal. zin. 3, 17. Sin. 22, 19*). Ba
 so ba da'ō niha sato, lafaigifaigi. Ba
 la'o'aja ia sala'wa, lamane: Niha bō'ō
 no i'orifi, jamoe'orifi gōi ia, na Keriso
 Lowalangi andrō ia, nitoejoe andrō.
 36 Ba la'o'aja ia gōi saradadoe, mōi ira
 37 chōnia, la'ohe ōnia niro aisō, ba la-
 mane: Na razo niha Jehoeda ndra'-
 38 oegō, ba orifi ndra'oegō. Ba so gōi
 zoera ja'wania: „Razo niha Je-
 39 hoeda da'e.” Ba si samōsa niforōfa
 andrō, seboea horō, ba itandra'waisi,
 imane: Tenga Keriso andrō ndra'-
 40 oegō? orifi ndra'oegō, ba ja'aga. Ba
 itema linia si samōsa, itege, imane:
 Ba ja'oegō gōi zi lō mangata'ofei Lo-
 walangi, he no faoma hoekoemi?
 41 Ba satoelō sa chōda, sanema loe
 nifazōchida sa'ae ita, ba da'e, ba
 42 lō nifazōchinia si lō gōna. Ba imane:

He Jesoe! tōrō tōdōe ndra'odo, na
 mōi'ō ba inbanoeae andrō. Ba ima- 43
 ne chōnia: **Si ndroehoe ni'wa'ōgoe**
chōoe, ma'ōchō andre awōgoe ndra'-
oegō ba waradaiso andrō. (*Joh. 5,*
 24. *Kor. II. 12, 4. Fam. 14, 13*).
 (*A. 44-49: Mat. 27, 45-56. Mar.*
 15, 33-41. *Joh. 19, 28-30.*)

VI. **Ba** mato laloeo sa'ae, ba to- 44
 bali ogōmigōmi ba danō, ma'asagō-
 rō, iroegi labōzi tōloc, taja haga loeo, 45
 ba asika mba'aba'a andrō, ba gosali,
 fabali. Ba moe'ao Jesoe, eboea linia, 46
 imane: **He Ama, ba dangae oetoe-**
ō nosogoe. Ba me aefa i'wa'ō da'ō,
 ba aetoe nosonia. (*Sin. 31, 6*). Ba me 47
 i'ila da'ō fefoe koemandra andrō,
 ba isoeno Lowalangi, imane: Si
 ndroehoe, niha satoelō niha da'ō. Ba 48
 dozi niha sato, si no mōi mamaigi
 da'ō, me la'ila da'ō fefoe, ba labōzi
 dotora ba lafoeli ira. (*F. 18, 13*). Ba 49
 so gōi ba zarōoe ma'ifoe fefoe zi no
 fa'ila li chōnia, awō ndra alawe a-
 ndrō, si no molo'ō ja'ia moroi ba
 Galilaia, ba la'ila da'ō.

(*A. 50-56: Mat. 27, 57-61. Mar.*
 15, 42-47. *Joh. 19, 38-42*).

VII. **Ba** hiza niha, Josefo dōi, sa- 50
 la'wa rafe, niha si sōchi, satoelō tōdō,
 — lō nitehenia hoehoera andrō, awō 51
 nilaoera — banoea Garimatia, ba-
 noea niha Jehoeda andrō, sambalo-
 mbaloi banoea Lowalangi andrō.
 (*F. 2, 25. 38*). Da'ō zi mōi chō Wila- 52
 to, mangandrō boto Jesoe. Ba ihalō 53
 tooe, i'olohoeni moeko, ba ibe'e ba
 lewatō nichao ba gara, ba zi lō larai
 lako'ō niha. Ba ba'wa wangehao, ibō- 54
 rōtaigō loeo sabato. Ba ira alawe a- 55
 ndrō, solo'ō, si no molo'ō ja'ia mo-
 roi ba Galilaia, ba lafaigi lewatō a-
 ndrō ba he lawisa wogo'ō botonia.
 Ba lafoeli ira, la'asiwai zamoehoea, 56
 awō wanicha, ba ba loeo sabato,
 ba ahono ira, la'o'ō goroisia. (*Mar.*
 16, 1. *Moz. II. 20, 10*).

FAZA 24.

I. Femaoso Jesoe. II. P'oroma'õ ia
ba nifahaõ andrõ, si daroea, ba lala
ba Gema'oesa, ba III. ba zi felezara.
III. Fanahaenia.

(A. 1-11; Mat. 28, 1-8. Mar. 16,
1-11. Joh. 20, 1-18.)

1 I. Ba me loeo migoe, ba mõi ira
ba lewatõ, ahoelõ sibai, la'ohē za-
2 mohoea andrõ, ni'asiwaira. Ba la'ila,
no moefagaõlõ gowe andrõ, no aheta
3 ba lewatõ. Ba me mõi ira bacha, ba
4 lõ lasõndra mboto Jesoe, So'aja. Ba
me la'aboesi tõdõ da'õ, ba hiza niha,
daroea, no so ba ngaira, no mobaroe
5 safoesi, sihaga. (Hal. zin. 1, 10). Ba
me ata'oe ira, ba me lafatoegoe ira,
ba lamane chõra : Hadia wa mi'a-
6 loei zaoeri ba zi mate ? Lõ ja'ia ba
da'e, noa sa maoso ia ; mitõrõtõrõ
7 tõdõmi niwa'õnia chõmi, me so ia ba
Galilaia na, me itõrõ linia Nono Niha
andrõ, wa lõ tola lõ tebe'e ia ba dan-
ga niha si so horõ, awõ wa niforõfa,
ia, awõ wemaosonia, na no iroegi tõ-
loe ngaloeo. (F. 18, 31 b. t. Mat. 17,
8 22 b. t.). Ba itõrõ tõdõra niwa'õnia and-
9 ndrõ. (Joh. 2, 22). Ba lafoeli ira, larõ
lewatõ, la'ombacha'õ da'õ fefoe ba
zi felezara andrõ ba ba dánõ bõ'õ fe-
10 foe. Ira Maria, banoea Magadala and-
ndrõ, ira, ba Johana ba Maria, ina
Jakobo ba awõra andrõ, la'ombacha'õ
da'õ ba zingenge andrõ. (F. 8, 2. 3).
11 Ba ba dõdõra, ba hoelõ waja niwa'-
õra andrõ, ba lõ fadoehoe dõdõra
12 chõra. Ba maoso Wetero, isa'wa le-
watõ, fagohi, ba ifaõndrõ ia, ba i'ila
lembe moeko andrõ, no so tooe, ha
da'õ, ba ifoeli ia chõra, ahõlihõli dõ-
13 dõnia da'õ. (Joh. 20, 3. 6).

14 II. Ba hiza, daroea chõra me loeo
da'õ zi mõi ba mbanoea side'ide, ma-
to doea za a matonga fofanõ, i'otarai
Jeroezalema, Ema'oesa dõi. (Mar.
15 16, 12. 13). Ba itõrõ lira da'õ no me-
gefefoe. Ba me fahocohoeo ira, me
lafatoenõ, ba so Jesoe, fao ia chõra ba
16 lala. (Mat. 18, 20). Ba tetaha hõrõ-
17 ra, fa lõ la'ila wa ja'ia. Ba imane

chõra : Hadia hoeohoeo andrõ chõmi
ba lala ? Ba lafatoegoe ira. Ba ite-
ma li si samõsa, Kelofasi dõinia, i-
mane chõnia : Hadia, ha ja'oe'õ ba
dome andrõ ba Jeroezalema, si lõ
mamondrongo da'õ, si bohoeo na. Ba 19
imane chõra : Hadia ? Ba lamane
chõnia : Da'õ, ba chõ Jesoe andrõ,
banoea Nazareta, no sama'ele'õ ia,
sabõlõ ba nilaoenia ba ba hoeohoeo,
fõna Lowalangi ba fõna niha fefoe.
(F. 7, 16. 22. Hal. zin. 2, 22). Awõ wa 20
no lafa'etoe'õgõ hoekoenia ere se-
boea chõma, awõ zala'wa, hoekoe fa-
moenoe, awõ wa no laforõfa. Ba 21
ja'aga, ba mawai ja'ia zi mõi man-
gorifi Iraono Gizeraeli. Ba baero
õ fefoe, ba no iroegi tõloe ngaloeo
ma'õchõ, aefa da'õ. (Hal. zin. 1, 6).
Ba no gõi toballi dõdõma labe'e ira 22
alawe chõma õsa, si no mõi ba lewa-
tõ, si hoelõ wongi. Lõ nisõndrara bot-
tonia, ba so ira, ba la'wa'õ, no la'ila
gangilata, mala'ika, sangoema'õ no
aeriia. Ba no mõi nawõma õsa, ba no 24
la'ila, doehoe niwa'õ ndra alawe a-
ndrõ, ba ja'ia, ba lõ ni'ilara. Ba i-
25 mane chõra : He ja'ami, sambõ era'-
era, ba sareoe tõdõ wamati fefoe
hadia ia niwa'õ zama'ele'õ andrõ !
26 **Tenga lõ tola lõ itaõgõ da'õ Keriso**
andrõ, ba mõi ba lachõminia ? (Pet.
I. 1, 11. Heb. 2, 9 b. t. Jes. 50, 5. 6 ;
53, 3 b. t.) Ba i'otarai chõ Moze ba 27
ba zama'ele'õ andrõ fefoe, iboto-
chi chõra ba zoera andrõ fefoe hadia
ia, ba chõnia andrõ. (Moz. I. 3, 15 ;
22, 18 ; 49, 10. Moz. V. 18, 15. Sin.
22. Jes. 9, 6. Dan. 9, 24). Ba ahato 28
sa'ae ira ba mbanoea andrõ, ba zi
mõi ira, ba hoelõ edõna italoe'i, la-
wã'õ. Ba la'andrõ chõnia, lamane : 29
Iagõ chõma, bongi, lõ'õ sa'ae ala'wa
ja'wa loeo. Ba mõi ia jouno, awõra.
Ba me manga ira, ba ihalõ gõra roti, 30
ifahowoe'õ ba iboboto, ibe'e chõra.
(F. 22, 19). Ba teboka hõrõra, ba 31
la'ila wa ja'ia ; ba taja manõ ia fõ-
nara. Ba faoma lamane chõ nawõ- 32
ra : Tenga no aoechoe'aoechoe bacha

- dōdōda, me fahoehoeo ia chōda ba lala, me ibotochi chōda zi so ba zoera?
- 33 Ba maoso ira, ba da'ō sibai, lafoeli ira ba Jeroezalema, ba no owoleo fōnara zi felezara, awō zi faofao chōra
- 34 andrō, ba lamane da'ō: Si ndroehoe, no maoso Zo'aja, ba no i'oroma'ō ia
- 35 chō Zimoni. (*Kor. I. 15, 5*). Ba ja'ira, ba ladoenōdoenō, he wisa ba lala no mege, ba he wisa wangilara, wa ja'ia, ba wamoboto roti andrō.
36. III. Ba me lafatoenō da'ō, ba so manō Jesoe, ba hoenōra bacha. (*Mar. 16, 14, Joh. 20, 19*). Ba tobali dōdōra
- 37 ba ata'oe ira, lawai beehoe ni'ilara
- 38 (*Mat. 14, 26*). Ba imane chōra: Hadia wa tokea ami, ba hana wa ma,
- 39 noefa dōdōmi? Mifaigi dangagoe. ba ahegoe, wa ja'odo; mibabaja ndra'o, ba mifaigi, ba mbeehoe sa, ba lō nagole, ba lō tōla, si mane. ni'
- 40 ilami chōgoe. (*Joh. I. 1, 1*). Ba me i'wa'ō da'ō, ba i'oroma'ō chōra gahe
- 41 ba tanga. (*Joh. 20, 20. 25. 27. Sin. 22, 17*). Ba me lō fadoehoe dōdōra na, ba wa'omoeso dōdō, ba me ahōlihōli
- 42 dōdōra, ba imane chōra: Hadia, so gōda ma'ifoe ehōmi ba da'e? Ba la
- 43 be'e ehōnia gi'a nisala ōsa. Ba ihālō,
- 44 i'ā fōnara. Ba imane chōra: Da'ō ni'wa'ōgoe ehōmi, me sodo chōmi na, wa lō tola lō itōrō fefoe zi so ba zoera goroisia andrō chō Moze ba ba zoera zama'ele'ō ba ba zoera zinoenō, ba chōgoe andre. (*Mat. 16, 21. Hal. zin. 2. 25 b. t.*) Awena ibokai dōdōra, fa aboto ba dōdōra zi so ba zoera. (*Hal. zin. 17, 3*). Ba imane chōra: **Si manō ba zoera, sanaōgō famakao Keriso ba si maoso moroi ba ngai zi mate, na no iroegi tōloe ngaloco. ba ni'ombacha'ō wamalalini era'era ba fangefa horō, ba dōinia, ba niha fefoe misa, ni'bōrōtaigō ba Jeroezalema.** (*Mat. 24, 14. Hal. zin. 2, 38; 13, 38*). Ja'ami zi so ba mbōrō ba da'ō. Ba oefatenge ba chōmi nifaboe'oe Namagoe andrō; ba ja'ami, basahono ba mbanoea, irege no te'abōlō'ō ami fa'abōlō andrō moroi si ja'wa. (*Joh. 14, 26; 16, 7. Hal. zin. 1, 4. 8.*)
- IV. Ba i'ohē ira baero, iroegi tānō ba Mbetania andrō, ba ifaza'wa dangania, ifahowoe'ō ira. Ba barō wamahowoc'ōnia ja'ira, ba aheta ia chōra. (*Mar. 16, 19. Hal. zin. 1, 9 b. t. Joh. 20. 17*). Ba lafoeli ira ba Jeroezalema, omoeso sibai dōdōra. (*Joh. 5, 23; 16, 22*). Ba lō teboelō ba gosali so ira, manoeno Lowalangi. (*Hal. zin. 1, 14*).

Soera doeria somoeso dōdō andrō

nisoera

JOHANE.

FAZA 1.

I. Fa'asala'wa Keriso ba fa'atobalinia niha. II. Ifadoehoe'ō ia Johane andrō, samajagō idanō. III. Ifadoehoe'ō Jesoe. IV. Nifahaō Jesoe si fōfōna: Andrea ba Fetero. V. Filifo ba Natana'eli.

1 I. Ba mbōrōta so daroma li andrō,

ba chō Lowalangi daroma li andrō, ba taroma li andrō, ba no Lowalangi. (*F. 17, 5; 8, 58. Joh. I. 1, 1 b. t. 5, 20. Fam. 19, 19*). Chō Lawalangi so ia ba mbōrōta. (*Amaed. 8, 22 b. t.*) Chōnia mbōrōta hadia ia fefoe. Sambalō lō'ō, si so, si tenga chōnia mbōrōta. (*Kor. I, 8, 6. Kol. 1, 16.*)

4 *Heb. 1, 2; 11, 3. Sin. 33, 6.*) Chōnia so wa'aeri, ba haga ba niha wa'aeri andrō. (*F. 5, 26; 14, 6; 8, 12.*)

5 *Joh. I. 5, 11, 12.*) Ba hoemaga haga andrō, ba zogōmigōmi, ba lō ihalō ia sogōmigōmi. (*Kor. II. 4, 6. Loek. 1, 78 b. t. F. 3, 19; 9, 5.*) So niha, nifatenge Lowalangi, Johane dōinia.

6 (*Loek. 3, 2. b. t.*) Da'ō zi mōi mama-doehoe'ō, ena'ō ifadoehoc'ō haga andrō, ena'ō dozi mamati chōnia.

7 (*F. 5, 33 b. t.*) Tenga ja'ia haga andrō, ha ba wamadoehoc'ō haga andrō. (*F. 3, 28.*) Mōi sa'ae ba goeli danō haga si ndroehoc andrō, soha-gaini niha fefoe. (*F. 12, 46.*) No so ia ba goeli danō, ba chōnia mbōrōta hadia ia, fefoe, ba lō aboto ia ba dōdō niha ba goeli danō. (*A. 3-5.*)

8 No chōnia ba zi mōi ia, ba lō lafonaha ia chōra banoeania. (*F. 19, 15.*)

9 *Mat. 13, 57. Sin. 69, 9.* Ba ha wa'ato zamonaha ja'ia, chōra itehe, tobali ono Lowalangi ira, chō zamati ba dōinia andrō. (*Hos. 1, 10. Joh. I, 3, 1. Gal. 3, 26.*) Tenga moroi ba ndro toemboe ira, ba tenga moroi ba wa'edōna nōsi niha ba tenga moroi ba wa'edōna ndra matoea, moroi ba Lowalangi toemboe ira. (*F. 3, 3 b. t. Jak. 1, 18. Fet. I, 1, 23. Joh. I, 5, 1. 4.*)

10 **Ba no tobali ōsi niha daroma li andrō, ha no so ia chōda, ba no anehaga lachōminia, hoelō lachōmi Nono, si ha samboea chō Nama, si no a'oi so fa'eboc dōdō, awō wa'adoshoo.** (*A. 1; F. 11, 40. Joh. I, 4, 2. 9. Mat. 17, 2. Tim. I, 3, 16. Fet. II. 1, 16 b. t.*) Ifadoehoc'ō ia Johane, moc'ao ia, imane: Ja'ia da'ō, niwa'ōgoe: Fōnagoe zi so foerigoe dania, me no ofōna ia

11 moroi chōgoe. (*Mat. 3, 11.*) **Me no manema ita fefoe fa'eboc dōdō si lō aetoe'aetoe moroi ba zi no a'oi so chōnia.** (*Kol. 1, 19; 2, 9.*) Sama'ema orois Moze, ba chō Jesoe Keriso mbōrōta wa'eboc dōdō ba bōrōta wa'adoehoc. (*Hal. zin. 7, 38. Sin. 89, 3. 15.*) Lō irai i'ila Lowalangi niha,

da'ō zanoetoenō chōda; Ono andrō, si ha samboea, si so ba gaheta Nama. (*F. 6, 46. Moz. II. 33, 20. Mat. 11, 27.*)

12 **II. Ba da'ō wamadoehoc'ō Johane, me lafaenge chōnia gerc, awō nono Lewi, niha Jehoeda, banoca Jerozalema, ba wanofoc chōnia: Ha niha ndra'oegō?** (*F. 5, 33.*) Ba i'ombacha'ō: Tenga Keriso andrō ndra'o. (*F. 3, 28. Hal. zin. 13, 25.*) Ba lasofoc chōnia: Ba hadia? Elija ndra'oegō? Imane: Tenga. Lamane: Ja'oegō zama'ele'ō andrō? Imane: Tenga. (*Mat. 11, 14.*) Ba lamane chōnia: Ba ha niha ndra'oegō? Ena'ō ma'wa'ō chō zamatenge ja'aga. Hadia niwa'ōoc ba chōoc andrō? Imane: „Li zi' a o ba danō si mate ndra'o: Mifadaja lala Zo'aja, si mane niwa'ō Jesaja andrō, sama'ele'ō.” (*Jes. 40, 3.*) Ba sine-nge warizaio zinenge andrō. Ba lasofoc chōnia, lamane chōnia: Ba hana wa mamajagō idanō ndra'oegō na tenga Keriso andrō ndra'oegō, ba tenga Elija, ha na tenga sama'ele'ō andrō? Imana lira Johane, imane: Samajagō idanō ndra'o; no so chōmi zi lō mi'ila, (*Mat. 3, 11*) si so foerigoe; no ambō ndra'o chōnia, octotō'ō mbōbō mbadagahenia. (*A. 15. Mat. 3, 1.*) Ba Mbetania da'ō, jefo Joridano, ba da'ō mamajagō idanō Johane. (*F. 10, 40.*)

13 **III. Ba sara wongi aefa da'ō, ba i'ila Jesoe, si mōi chōnia, ba imane: Hiza nono mbirihiri andrō chō Lowalangi, sangeheta horō nōsi goeli danō.** (*Jes. 53, 5. 7 b. t.*) Da'ō niwa'ōgoe: Foerigoe so dania niha, si no fōnagoe, me no ofōna ia moroi chōgoe. Ba lō aboto ba dōdōgoe ia, ba ena'ō oroma ia ba Ndraono Gizeraēli, andrō mōi ndra'o, mamajagō idanō. Ba mamadoehoc'ō Johane, imane: No oe'ila Geheha, si mōi tooe, moroi ba zoroego, hoelō marafadi ia, ba ahono ia chōnia. (*Mat. 3, 16 b. t.*) Ba

- lō aboto ba dōdōgoe ia, ba samate-
nge ja'o, ba wamajagō idanō, da'ō
zangoema'ō chōgoe : Ni'ilaoe si mōi
tooe Eheha, ba ahono chōnia, da'ō
zamajagō Eheha ni'amoni'ō niha.
34 (*Hal. zin. 1, 5*). Ba no oe'ila ia ba
no oefadoehoe'ō, wa Ono Lowalangi
da'ō. (*F. 3, 34-36*).
- 35 IV. Ba sara wongi aefa da'ō, ba so
zoei Johane, awō nifahaōnia, daroea.
36 Ba inehegō Jesoe, sanōrō, ba imane :
Hiza nono mbiribiri andrō, chō Lo-
walangi. (*Fet. I. 1, 18*). Larongo ni-
wā'ōnia nifahaōnia, si daroera andrō,
37 ba la'o'ō Jesoe. Ba ibali'ō ia foeri Je-
soc, ifaigi ira, solo'ō, ba imane chōra :
38 Hadia ni'aloemi ? Ba lamane chō-
nia : Hezo nahiaoe omo, Rabi ?sama-
haō geloeahania. Imane chōra : Mi'ae
39 mifaigi. Mōi ira, lafaigi nahiania, ba
la'iaḡō chōnia si ma'ōchō andrō ;
40 labōzi ōfa. (*Mat. 4, 18*). Samōsa Ga-
ndrea, talifoesō Zimoni Fetero, sa-
mondronḡo chō Johane, solo'ō Je-
41 soe. Ba ofōna faloecha da'ō chō da-
lifoesōnia Simoni andrō, ba imane
chōnia : No masōndra Mesia andrō ;
42 nibajoini (Keriso) geloeahania. (*Dan.*
43 *9, 25. Sin. 2, 2*). Ba i'ohē chō Jesoe.
Ba inehegō ia Jesoe, ba imane : Si-
moni ndra'oeḡō, ono Johane, labe'e
tōimō Kefa ; gowe (Fetero) geloea-
44 hania. (*Mat. 16, 18. Mar. 3, 16*).
- 45 V. Ba mahemoloe ō, ba mofanō
Jesoe, ena'ō isa'wa Galilaia, ba fa-
loecha ia Wilifo. Ba imane chōnia
46 Jesoe : O'ō ndra'o. Ba banoea Mbe-
tisa'ida Wilifo andrō, banoea ndra
47 Andrea Fetero. Faloecha chō Nata-
na'eli Wilifo andrō, ba imane chō-
nia : No masōndra nisoera Moze ba
zoera gorōisa, nisoera zama'elc'ō,
Jesoe andrō, ono Josefo, banoea
Nazareta. (*F. 21, 2. Loek. 24, 27 ; 3,*
48 *33. Jes. 7, 14. Jer. 23, 5 b. t.*) Imane
chōnia Natana'eli : So zi sōchi, si ota-
rai Nazareta ? Imane chōnia Filifo :
Ae faigi. (*F. 7, 41. 52*). I'ila Natana'eli
andrō, si mōi chōnia, Jesoe, ba ima-
ne chōnia : Hiza zi ndroehoe Ndrao-

no Gizeraēli, si lō falimosa ba dōdō.
Imane chōnia Natana'eli : He moroi
ō'ila ndra'o ? Itema linia Jesoe,
imane chōnia : Me lō nikaoni Wilifo
ja'oeḡō na, me so'ō ba mbōrō mara-
fala andrō, ba no oe'ila'ō. (*Sin. 139,*
1 b. t.) Imane chōnia Natana'eli : He
Rabi, ono Lowalangi ndra'oeḡō, razo
Ndraono Gizeraēli! (*F. 12, 13. Mat.*
16, 16). Itema linia Jesoe, imane
chōnia : Me no oe'wa'ō chōoe, no
oe'ila'ō, ba mbōrō marafala andrō,
andrō mamati ndra'oeḡō ! So dania
ni'ilaoe, seboea moroi andrō. Ba
imane na chōnia : Si ndroehoenroehoe
niwā'ōgoe chōmi, mi'ila dania,
teboka mbanoea si ja'wa, ba mangō-
rōngōrō mija'wa ba mitooe mala'ika
Lowalangi, chō Nono Niha. (*F. 3, 13.*
Moz. I. 28, 12).

FAZA 2.

I. Falōwa ba Kana. II. Ihaḡō go-
sali Jesoe. III. Mangelama Jesoe.

I. Doea wongi aefa da'ō, ba so
walōwa ba Kana ba Galilaia, ba so
nina Jesoe ba da'ō. (*F. 1, 44*). Ba
lakaoni ḡōi Jesoe, awō nifahaōnia,
ba walōwa andrō. Ba lō agoe chōra,
me no ahoḡi nagoe walōwa. Ba
imane ina Jesoe chōnia : Lō agoe.
Imane chōnia Jesoe : Hana ndra'oe-
ḡō chōgoe, alawe ? Tenga na inōtō
chōgoe. Imane inania ba genoni a-
ndrō : Na so niwā'ōnia chōmi, ba
mi'o'ō. Ba so ba da'ō roembi, ōnō,
naha nidanō, ba wanasa chōra,
hoeke chōra ba niha Jehoeda, fa
tōloe jōoe zamboea. (*Mar. 7, 3 b. t.*)
Imane chōra Jesoe : Mifōnoei idanō
roembi andrō. Ba lafōnoei iroegi
mbewe. Ba imane chōra : Misooe sa'-
ae, ba mi'ohē chō zatoea zangai ha-
lōwō. Ba la'ohē. Ba me no itandra
satoea zangai halōwō nidanō andrō,
si no tobali agoe, ba me lō i'ila,
he moroi — ba la'ila sa enoni andrō
sana'oe idanō andrō — ba hoemedē
zatoea zangai halōwō chō zango-
waloe, (*F. 4, 46*). imane chōnia : 10

Ofōna labe'e nagoe si sōchi dozi niha, ba dania, na no abocso ira, ba labe'e zambō fa'asōchi; ba ja'oegō, ba no ōtenagō nagoe si sōchi, iroegi da'e.

- 11 Ba Kana ba Galilāia ilaoe da'ō Jesoe, bōrōta dandra andrō, i'oroma'ō la-chōminia, ba mamati chōnia nifahaōnia andrō. (*F. 1, 14*).
- 12 **II. Aefa da'ō mōi ia misi tooe, ba** Gafanaoema, ja'ia ba inania ba talifoēsōnia ba nifahaōnia. Ba lō ara
- 13 ira ba da'ō. (*Mat. 4, 13; 13, 55*). Ba no ahatō gowasa fasa ba niha Jehoeda, ba mōi misi ja'wa Jesoe ba
- 14 Jeroezalema. (*F. 6, 4*). Ba i'ila ba gosali zamawa sa'wi ba biribiri ba marafadi, awō zanoeka ana'a, sida-
- 15 dao ba da'ō. (*Mat. 21, 12 b. t.*) Ba ifazōchi mbōzibōzi sinali, ba ifofanō ira fefoe ba gosali, ba biribiriri ba
- 16 sa'wi andrō; ba idoewagō gana'a zanoeka andrō, iso'agō meza chōra.
- 17 Ba imane ba zamawa marafadi: Mi'ohe misa da'ō, bōi mibali'ō kade
- 18 nomo Namagoe. Ba itōrō tōdō nifahaōnia ni'wa'ō ba zoera: „N o i'a d o fō n o e a n d r o b a n o m o m o ”. (*Sin. 69, 10*). Ba latema
- 19 linia niha Jehoeda, lamane chōnia: Hadia dandra, ni'oroma'ōoe chōma, wa tola ōlaoe da'ō? (*F. 6, 30*). Ite-
- 20 ma lira Jesoe, imane chōra: Midoedogō gosali andre, ba ha tōloe ngaloeo, ba oe'azōchi. (*Mat. 26, 61*).
- 21 Ba lamane chōnia niha Jehoeda: Ōfa wocloe a ōnō fache wangotomosi osali andre, ba ha tōloe ngaloeo o'a-
- 22 zōchi. Ba osali botonia ni'wa'ōnia. (*Kor. II. 5, 1*). Ba dania, me no maoso ia moroi ba ngai zi mate. ba itōrō tōdō nifahaōnia ni'wa'ōnia andrō, ba fadoehoe dōdōra ba zi so ba zoera, ba ba ni'wa'ō Jesoe. (*Loek. 24, 8, 44, 45*).
- 23 **III. Ba me so ia ba Jeroezalema,** ba gowasa fasa, ba ato zamati ba dōinia, me la'ila dandra andrō chō-
- 24 nia, nifazōchinia. (*F. 4, 48*). Ba lō fadoehoe dōdō Jesoe chōra, bōrō wa'aboto ba dōdōnia ira, (*F. 6, 64*).

Mar. 2, 8), awō wa lō mogoena chō- 25 nia, la'ombacha'ō chōnia niha; noa sa i'ila manō, ha ja'ia, hadia zi so ba dōdō niha.

FAZA 3.

I. Hoehoeo Jesoe chō Nikodemo andrō. II Ifoeli ifadoehoe'ō Jesoe Johane.

I. **Ba so niha, farizaio, Nikodemo** 1 dōinia, sala'wa ba niha Jehoeda. (*F. 7, 50, 19, 39*). Da'ō zi mōi chō 2 Jesoe ba zi bongi, imane chōnia: He samahaō! ma'ila, samahaō si otarai Lowalangi ndra'oegō, me samōsa lō sangila mamazōchi tandra andrō, nifazōchioe, na lō itolo ia Lowalangi. (*F. 9, 24, 33. Hal, zin. 10, 38. Loek. 20, 21*). Ite

3 ma linia Jesoe, imane chōnia: Si ndroehoendroehoe ni'wa'ōgoe chōoe, na lō toemboe moroi si ja'wa niha, ba tebai i'ila mbanoea Lowalangi andrō. (*F. 1, 13. Joh. I. 3, 9*). Imane chōnia Nikodemo: 4 He iwisa toemboe niha, na no atoea ia? Hadia, i'ila ifoeli ia ba daloe niania, ba ifoeli toemboe? (*Kor. II. 5, 17*). Ite

5 ma linia Jesoe: **Si ndroehoendroehoe ni'wa'ōgoe chōoe, na lō toemboe moroi ba nidanō ba moroi ba Geheha niha, ba tebai mōi ia ba mbanoea zoroego andrō.** (*Hes. 36, 25 b. t. Ti. 3, 5*). Ōsi niha zi toemboe ba nōsi niha, ba cheha zi toemboe chō Geheha. (*Moz. I. 5, 3; 6, 3. Sin. 51, 7*). Bōi ahōlihōli dōdōoe, 7 me no oe'wa'ō chōoe, lō tola lō toemboe moroi si ja'wa ami. Angi andrō, ba isa'wa zomasi ia, ba ōrongo hōngōhōngōnia, ba lō ō'ila, heza i'otarai, ba heza isa'wa. Si manō gōi dozi si toemboe chō Geheha. (*Sangomb. 11, 5*). Ite

9 ma linia Nikodemo, imane chōnia: He wisa lala da'ō? (*Loek. I, 34, 35*). Ite

10 ma linia Jesoe, imane chōnia: Samahaō Iraono Gizeraēli ndra'oegō, ba lō aboto ba dōdōoe da'ō? (*Moz. V, 30, 6. Sin. 51, 12. Hes. 11, 19*). Si ndroehoendroehoe 11 ni'wa'ōgoe chōoe, saboto ba dōdōma

- maŵa'ō, ba ni'ila hōrōma mafadoe-
hoc'ō, ba lō mitema wamadoe-
12 hoe'ōma. Na lō mamati ami, na oe-
ŵa'ō chōmi zi so ba goeli danō, ba he
miwisa wamati, na oeŵa'ō chōmi zi
13 so ba zoroego? Ba lō si mōi jaŵa ba
zoroego, baero zi no mōi tooe, si
otarai zoroego, Ono Niha andrō,
si so ba zoroego. (*F. 6, 38. 62. Efes.*
14 *4, 9 b. t.*). Ba hoelō goelō andrō, ni-
toewoe Moze jaŵa, ba danō si mate,
si manō gōi te'alaŵa'ō jaŵa dania
Nono Niha, lō tola lō'ō, (*Moz. I V.*
15 *21, 8. 9. F. 12, 32. 33*), ena'ō so wa'-
aeri si lō aetoe ba zamati chōnia
fefoe. (*Mar. 16, 16. Rom. 3, 25*).
16 **Si manō sa wa'omasi Lowalangi nōsi
goeli danō, no ibe'e Nononia andrō.
si ha samboea. ena'ō lō tekiko dozi
samati chōnia, ena'ō so chōra wa'-
aeri si lō aetoe.** (*Joh. I. 4, 9. Rom.*
17 *8, 32*). Tenga sa ba wangoehoekoe ōsi
goeli danō ifatenge ba goeli danō Non-
onia Lowalangi, afoe'afoenia te'orifi
chōnia nōsi goeli danō. (*F. 12, 47. Loek.*
18 *9, 56. Mat. 18, 11*). Samati chōnia
ba lō lahoekoe, ba si no moehoekoe zi lō
mamati, me lō mamati ia ba dōi
Nono Lowalangi andrō, si ha sa-
mboea. (*F. 5, 24. Tes. II. 2, 12*).
19 Da'ō wangoehoekoe : no mōi ba
goeli danō haga andrō, ba no omasi
niha wa'ogōmigōmi, moroi ba haga,
me si lō sōchi mboeaboeara. (*F. 1, 4*
20 *b. t.*). Dozi lō omasi haga zamazōchi
si lō sōchi, ba lō la'ondrasi haga, fa
lō te'otoe'ō ira ba nifazōchira andrō.
21 (*Efes. 5, 13. Job. 24, 13-16*). Ba
i'ondrasi haga samazōchi si doehoc,
ena'ō oroma mboeaboeara, me ni-
lae ba chō Lowalangi. (*Mat. 5, 16*).
22 **II. Aefa da'ō, ba mōi ba danō Joe-
daia Jesoe, awō nifahaōnia, ba da'ō
so ia, ba soso ira chōnia, ba mama-
23 jagō idanō ia.** (*F. 4, 1. 2*). Ba Johane
gōi, mamajagō idanō gōi, ba Gaino,
ba zi tambai Zalima, me eboea ni-
danō ba da'ō, ba mōi ba da'ō niha,
24 lafabajagō'ō idanō ira. Lō'ō na sa
moebe'e ba goeroenga Johane. (*Mat.*
14, 3). Ba fagoegoera ira, nifahaō Jo- 25
hane niha Jehoeda, ba wangehao a-
ndrō. Ba mōi ira chō Johane, ba la- 26
mane chōnia : He samahaō ! faigi
da'ō, mamajagō idanō da'ō no, si
no mōi chōoc, jefo Joridano, nifa-
doehoe'ōmō, ba dozi niha zangondra-
si ja'ia. (*F. 1, 25-34. Mat. 3, 11. 13*
b. t.). Itema lira Johane, imane : 27
Tebai ihalō chōnia hadia ia niha, na
tenga nibe'e chōnia moroi ba zoroego.
(*Kor. I. 4, 7*). Ja'ami zi so ba 28
mbōrō chōgoe, wa no oeŵa'ō : Tenga
Keriso andrō ndra'o, nifatenge ndra'o
fōnania. (*F. 1, 20, 30*). Ha ōchō 29
nono nihalō, da'ō zangowaloe, ba
omoeso sibai dōdō zi fahoewoe chō
zangowaloe andrō, si so ba da'ō ba
wamondrongong chōnia, na iron-
ngo li zangowaloe ; ba no a'oi so
wa'omoeso dōdō andrō chōgoe. (*Mat.*
9, 15). Lō tola lō manōi ia, ba lō tola 30
lō awoewoe ndra'o. No fōna dānō 31
bō'ō fefoe zi otarai si jaŵa. Moroi ba
goeli danō, zi otarai goeli danō, ba
moroi ba goeli danō hedehedenia. Ba
si otarai zoroego, (*F. 8, 23. Kor. I. 15,*
47). ba ni'ila hōrōnia, awō nirongonia, 32
ifadoehoe'ō, ba lō samati famadoe-
hoe'ōnia. (*F. 3, 11; I, 11*). Samati 33
famadoehoe'ōnia, ba i'a'aro'ō, wa
no si ndroehoe Lowalangi. (*Joh. I.*
5, 10). Li Lowalangi wedehe nifate- 34
nge Lowalangi, me no tenga ni-
sōe'a Geheha, nibe'e Lowalangi.
(*Sin. 45, 8. Kol. 1, 19*). I'omasi'ō No- 35
no Ama, ba no ahori ibe'e ba dangania
fefoe hadia ia. (*F. 5, 22; 13, 3.*
Mat. 11, 27). Chō zamati chō Nono 36
andrō so wa'aeri si lō aetoe ; lō i'ila
dania wa'aeri si lō mamatichō Nono
andrō, lō teboelō wōnoe Lowala-
ngi chōnia. (*Joh. I. 5, 12*).

FAZA 4.

I. Hoehoso Jesoe ba ndra alawe
Zamaria andrō. II. Mamati mbanoea
Zamaria andrō. III. Latema ia ba-
noea Galilaia. IV. Ifadōhō wōchō
nono genoni zalaŵa.

I. Me no irongo Jesoe, no larongo 1

- farizaio, ato nifahaõ Jesoc ba ato nibajagõnia idanõ, moroi chõ Johane 17
 2 (F. 3, 22. 26). — ba tenga sa Jesoe zamajagõ idanõ, ha nifahaõnia —
 3 ba irõi Joedaia, ifoeli isaõwa Galilaia. Dalima sa'ac zangai ja'oegõ, ba tenga 18
 4 (A. 45). Ba ba Zamaria lalania. fo'omooe zoroedoe chõoe iada'e. Si
 5 Ba iroegi mbanoea Zamaria andrõ, ndroehoe niwa'õoe andrõ. Imane 19
 sotõi Sichara, ba zi tambai mbenoea chõnia ira alawe andrõ: He Toea!
 andrõ, nibe'e Jakoboc chõ nononia oroma chõgoe, wa sama'ele'õ ndra'oegõ. (F. 1, 49, 50; 2, 25). Ba hili andrõ 20
 6 Josefo. (Moz. I. 33, 19; 48, 22). Ba so mangaloeloe ndra toeama fõna, ba
 ba da'õ goemboe Jakobo. Ba me no ja'ami miwa'õ, ba Jeroezalema so
 erege dõdõ Jesoe wekoli, ba moeda- naha wangoloeloe. (Moz. V. 12, 5b. t.).
 dao ia ba zinga goemboe andrõ. So Imane chõnia Jesoe: Fati ligoe, ala- 21
 7 laloea. So moroi sa ndra alawe we, iroegi baõwa dania, ba tenga
 Zamaria ba wana'oe idanõ. Imane chõ- hili andrõ, ba tenga gõi ba Jeroezalema mangaloeloe ami chõ Nama. 22
 8 nia Jesoe: Be'e õgoe, oebadoe. Noa mangaloeloe ndra'aga, me moroi ba niha
 sa mofanõ nifahaõnia mijomo ba Jehoeda i'otarai fangorifi andrõ. (Sal. II. 17, 27 b. t. Jes. 2, 3. Loek. 1, 69). Ba iroegi baõwa dania ba 23
 9 mbanoea, ba wowõli gõ. Imane chõ- no iroegi ija'e, ba si ndroehoe zangaloeloe, ba moroi ba Geheha ba
 nia ira alawe Zamaria andrõ: Hadia moroi ba wa'adoehoe mangaloeloe
 wa õ'andrõ chõgoe nidanõ? niha Ira chõ Nama. I'aloeci sa gõi Ama
 hoeda sa ndra'oegõ, ba ira alawe zangaloeloe chõnia si inanõ. (Rom. 12, 1. 2). **Eheha Lowalangi, ba da'õ** 24
 10 **Eser. 4, 1 b. t.).** Itema linia Jesoe, **zi nangea fangaloeloe, ba zangaloeloe**
 imane chõnia: Na õ'ila ena'õ mboe- **chõnia, fangaloeloe moroi ba**
 ala Lowalangi andrõ, ba na õ'ila, **geheha ba fangaloeloe moroi ba**
 ha niha zangoema'õ chõoe: Be'e õ- **wa'adoehoe.** (Kor. II. 3, 17). Imane 25
 goe, oebadoe; ba no mangandrõ **chõnia ira alawe andrõ!** Oe'ila, so
 ndra'oegõ chõnia mena'õ, ba no chõnia Mesia andrõ, sotõi Keriso, na
 ibe'e chõoe nidanõ goemboe. (Sin. so da'õ, ba ja'ia zangombacha chõda
 11 **36, 10. Fam. 21, 6).** Imane chõnia fefoe hadia ia. Imane chõnia Jesoe: 26
 12 ira alawe andrõ: Ba lõ chõoe fana'õ **Ja'odo da'õ, si fahoehoe chõoe.**
 oe Toea, ba no abacha mba'a, ba he **(F. 9, 37). Ba ba da'õ so ndra nifa-**
 moroi chõoe nidanõ goemboe andrõ? **haõnia, ba ahõlihõli dõdõra, me fa-**
 13 Hadia, eboea ndra'oegõ moroi chõ **hohoeohoe ia ba ndra.alawe, ba lõ'õzoei**
 docada Jakobo, same'e ba'a andre **sanfoe: Hadia ni'aloeciõ, ba ma:**
 chõda, samadoc idanõnia, awõ nono- **hadia hoehoeomõ chõnia? Ba irõi**
 14 **nia, awõ goerifõnia? Itema linia** **sa'ae nasoa chõnia ira alawe andrõ,**
 Jesoe, imane chõnia: Ifoeli owõchi **mõi ia mijomo ba imane ba mbanoe-**
 15 dõdõ dozi samadoc idanõ andre, ba **ara: Mi'ae mifaigi niha, si no mango-**
 iroegi zi lõ aetoe, ba lõ'õ manõ owõ- **mbacha chõgoe fefoe hadia ia ni-**
 chi dõdõ zamadoc idanõ nibe'egoe **laoegoe! Hadia, tenga Keriso a-**
 chõnia, tobal oemboe ba dõdõnia **ndrõ da'õ? Ba mõi ira moroi jomo,**
 16 **ndanõ andrõ, nibe'egoe chõnia, san-**
 goemboengoemboe, sanaõwa fa'aoe- **la'ondrasi. Ba barõ õ moehede chõ-**
 ri si lõ aetoe. (F. 7, 38. 39. Jes. 12). 31

nia nifahaõnia, lamane : A gõoe, sa-
 32 mahaõ. Ba imane chõra : So gõgoe,
 33 ni'ã, si lõ mi'ila. Ba faoma lamane
 nifahaõnia chõ nawõra : Hadia, so zi
 34 no molohe gõ chõnia ? Imane chõra
 Jesoe : Ôgoe da'õ, na oe'o'õ zomasi
 zamatenge ja'õ, ba na oe'asiwai halõ-
 wõ andrõ chõnia. (F. 6, 38. *Sin. 40,*
 35 9). Hadia, lõ miwa'õ : Hatõ õfa wa-
 wã, ba famasi sa'ae ? Hiza, oewa'õ
 chõmi : Mifaõga hõrõmi, ba mifaigi
 nowi, noa sa'ae a'oesõ, tandra wa
 36 basitõ. (*Mat. 9, 37*). Ite ma sa'ae loeo
 samasi, ba i'ozaragõ mboea ba wa-
 aeri si lõ aetoe, ena'õ faoma omoe-
 so dõdõra, he sanaroe, ba he samasi.
 37 (*Kor. I. 3, 6 b. t.*). Ba da'õ sa doehoe
 niwa'õ andrõ : Samõsa zanaroe ba sa-
 38 mõsa zamasi. No oefatenge ami ba
 wamasi, ba zi lõ erege dõdõmi. No
 mohalõwõ niha bõ'õ, ba ja'ami
 zanohoegõ halõwõra andrõ (*Hal.*
zin. 8, 5 b. t.).
 39 II. Ba ato zamati chõnia ba-
 noea Zamaria, banoea da'õ no me-
 ge, ba niwa'õ ndra alawe andrõ,
 samadoehoe'õ : No i'ombacha'õ chõ-
 40 goe fefoe hadia ia nilaogoe. Ba me
 no la'ondrasi ia banoea Zamaria a-
 drõ, ba la'andrõ chõnia, i'ia gõ
 chõra da'õ; ba doea wonginia ba da'õ.
 41 Ba ato zamati ba wangombachania,
 42 ba lamane ba ndra alawe no mege :
 Tenga sa'ae ba ni'ombacha'õmõ
 mamati ndra'aga, noa sa'ae maro-
 ngo ba no ma'ila, wa si ndrøehoe za-
 ngorifi õsi goeli danõ da'õ. (F. 17, 8).
 43 III. Ba aefa zi doea wongi, ba
 44 iheta ia ba da'õ, isawa Galilaila. Ifa-
 doehoe'õ sa Jesoe, te'ositengagõ za-
 ma'ele'õ ba mbanoeara. (*Mat. 13,*
 45 57). Ba me no iroegi Galilaila, ba late-
 ma ia banoea Galilaila, me no la'ila
 nilaoenia ba Jerøezalema, ba gowa-
 sa, fefoe. Noa sa mõi ira gõi ba go-
 wasa. (F. 2, 23).
 46 IV. Ba iroegi zoei Kana ba Gali-
 laia ba nibali'õnia agoe idanõ.
 Ba so genoni razo, sofõchõ ono, ba
 47 Gafanaoema. (F. 2, 19). Me irongo

da'õ, so Jesoe, si otarai Joedaia, si
 mõi ba Galilaila, ba mõi ia chõnia,
 ena'õ mõi ia misi tooe, ba wama-
 dõhõ fõchõ nononia, si onali mate.
 Ba imane chõnia Jesoe : Na lõ ni'i- 48
 lami tandra ba ila'ila, ba lõ mamati
 ami. (F. 2, 18; 20, 29). Imane chõnia 49
 enoni razo andrõ : He Toea ! ae
 mitooe, fatoea lõ mate nonogoe a-
 ndrõ. Imane chõnia Jesoe : Ae'c, 50
 aeri nonooe. Fadoehoe dõdõ niha
 andrõ ba li andrõ, niwa'õ Jesoe chõ-
 51 nia, ba mõi. Ba me no iroegi si tooe,
 ba faloeha ia zawoejoenia ba la'o-
 mbacha'õ chõnia : Aeri nonooe.
 Ba isofoe chõra, ha wa'alawa loeo, 52
 me abe'e ia. Ba lamane chõnia : Me-
 newi, manaere wa'alawa loeo, ba te-
 bato wa'aoehoe. Ba aboto sa'ae ba 53
 dõdõ nama nono andrõ, da'õ wa'a-
 lawa loeo, me iwa'õ chõnia Jesoe :
 Aeri nonooe. Ba mamati ia, awõ
 zorojomoniam fefoe. (*Hal. zin. 16, 15,*
31 b. t.). Me i'otarai Joedaia, me 54
 noemalõ ia ba Galilaila, ilaog da'õ Je-
 soe, dombocsa sa'ae ba da'õ dandra
 andrõ. (F. 2, 11).

FAZA 5.

I. Sofõchõ ba mbawa Betesa. II.
 Ifadoehoe'õ Jesoe, wa no Lowalangi
 zamatenge ja'ia.

I. Aefa da'õ, ba so gowasa niha 1
 Jehoeda, ba mõi misi ja'wa ba Jerøe-
 zalema Jesoe. Ba so ba Jerøezale- 2
 ma mba'wa, ba zinga mbawa gõli
 mbiribiri, Betesa dõinia ba li Hebe-
 raio, ba lima nose. (*Neh. 3, 1*). Ba 3
 ato niha sofõchõ ba nose andrõ, awõ
 zae'a, awõ zombøjeombøjeoe, awõ
 zofõchõ baõsi, (labalabaloi wa'ate-
 kiba nidanõ. (*Fam. 16, 5*). Itaria 4
 mõi tooe mala'ika, ba mba'wa
 andrõ, ba ifakiba nidanõ, ba dõhõ
 wõchõ zi fõfõna mõi si tooe ba mba-
 wa, na aefa tekiba nidanõ, gofoe
 hadia gõi wõchõnia). Ba so ba da'õ 5
 niha, si no tõloe ngafoeloe a'waloe
 fache wa'ara fõchõ. Me i'ila da'õ Je- 6
 soe, ba me oroma chõnia, no ara

- sibai ia, ba imane chōnia : Omasi'ō (F. 1, 51). Hoelō si mane fanoesoegi 21
- 7 na dōhō wōchōoe ? Ite ma linia sofō- Nama si mate, si mane fangorifinia
chō andrō, imanc ; Lō chōgoe niha, ja'ira, si manō gōi Nono, i'orifi zoma-
Toea, solohe ja'o si tooe ba mba'wa, si ia. Lō'ō sa gōi ihoekoe niha Ama, 22
na tekiba nidanō, ba na so ndra'o, noa sa ibe'e chō Nono wangoehoe
8 goe. Imane chōnia Jesoc : Faoso, andrō fefoe, (F. 3, 35. Sin. 72, 1.
faza'wa gasomō ba owaōwaō ! (Mat. Hal. zin. 17, 31. Mat. 25, 32) fa dozi 23
9 9, 6. Hal. zin. 9, 34). Ba dōhō wōchō lafoesoemange Nono, si mane famo-
niha andrō, ifaza'wa gasonia ba mo- soemangera Ama. Si lō mamosoema-
waōwaō. Ba loeo sabato, me loeo nge Ono, ba lō'ō gōi ifosoemange Na-
10 da'ō. Ba lamane niha Jehocda chō ma, samatenge Ono. (F. 14, 13. Fil.
nifadōhō fōchō andrō : Loeo sabato, 2, 10. 11. Joh. I. 2, 23). Si ndroe-
11 ba lō tola o'he gaso. Ite ma lira, hocndroehoe ni'wa'ōgoe chōmi, so
imane : Samadōhō fōchōgoe andrō wa'aeri si lō aetoe chō zamondrongo
12 zangoema'ō chōgoe : Faza'wa gaso- ligoe, na amatia ia chō zamatenge
mō ba owaōwaō. Ba lasofoe chōnia : ja'o, ba lō lahoekoe ia ; noa sa isa-
13 Ha niha da'ō, zangoema'ō chōoe : ōwa wa'aeri, i'otarai wa'amate. (F.
Faza'wa ba owaōwaō? Ba lō i'ila so- 3, 18. 36 ; 8, 51). Si ndroehoe
fōchō andrō, ha niha, noa sa iheta ia ndroehoe ni'wa'ōgoe chōmi, iroegi ba'wa
14 Jesoe, me no ato niha ba da'ō. dania, ba no iroegi ija'e, ba larongo
15 Aefa da'ō, ba faloecha chōnia Jesoe, li Nono Lowalangi si mate, ba sae-
ba gosali, ba imane chōnia : Faigi, ri zamondrongo andrō. (F. 11, 43.
no dōhō wōchōoe, bōi sa'ae fazō- Mat. 11, 5. Efes. 5, 14). Hoelō si ma- 26
chi horō, fa lō gōna ndra'oegō ne chō Nama sa, si so fa'aeri ba dō-
16 sabōlōbōlō moroi andrō. (F. 8, 11. dōnia si manō gōi nibe'enia chō
Mat. 12, 45). Mōi niha andrō, i'wa'ō Nono, ena'ō so wa'aeri ba dō-
17 ba niha Jehoeda, Jesoe zama- dōnia. (F. 1, 4 ; 11, 25. Joh. I.
18 dōhō fōchōnia. (A. 10). Ba andrō 5, 20). Ba no itehe chōnia wangoe- 27
lagohi Jesoe niha Jehoeda, me no hoekoe, bōrō me no Ono Niha ia.
19 ilaoe da'ō ba loeo sabato. (F. 7, 22 (Dan. 7, 13. 14. Mat. 25, 31). Bōi 28
b. t. 9, 16). ahōlihōli dōdōmi ba da'ō ! Iroegi
17 II. Ba hoemedē ia chōra, imane : ba'wa dania, ba larongo linia dozi
20 Mohalōhalōwō Namagoe, iroegi da'e, si so ba lewatō. (Tes. I. 4, 16), ba 29
ba ja'o gōi, mohalōwō. (F. 9, 4). mōi ira ja'wa : samazōchi si sōchi, ba
18 Andrō mendroea manō la'aloēi wa- ba wemaoso ba wa'aeri, ba solo'ō
moenoe ja'ia niha Jehoeda, me ten- si lō sōchi, ba ba wemaoso ba hoekoe.
19 nga ba fanawōnia oroisa sabato, me (F. 9, 10. Dan. 12, 2). Lō oe'ila oe- 30
i'wa'ō gōi, Lowalangi Namania, ba laoe hadia ia, na moroi chōgoe, oe'o'ō
me ifaomagō ia chō Lowalangi. (F. nironogoe, wangoehoe, ba no
19 10, 30-33). Ba hoemedē chōra Jesoe, atoelō wangoehoe andrō chō-
imane chōra : Si ndroehoe droehoe goe. Lō oe'aloēi zomasi ndra'o, so-
ni'wa'ōgoe chōmi, lō i'ila ilaoe hadia masi zamatenge ja'o oe'aloēi. (F. 5,
20 gōi Ono, si manō gōi. (F. 5, 30). Noa 19 ; 6, 38). Na ja'o zamadoehoe'ō 31
sa i'omasi'ō Nono Ama, ba fefoe ni- ja'o, ba tenga si doehoe wamadoe-
laoenia, ba i'oroma'ō chōnia, ba i'o- hoe'ōgoe. (F. 8, 13 ; 14, 54). Tānō 32
roma'ō chōnia dania halōwō, seboea bō'ō zamadoehoe'ō ja'o, ba mi'ila,
20 moroi andrō, ena'ō ahōlihōli dōdōmi. wa no si doehoe wamadohoe'ōnia,
famadohoe'ōnia ja'o. (Mat. 3, 17).
No mifatenge chō Johanc, ba no ifa- dochoe'ō zi doehoe. (F. 1, 19 b. t.). 33

- 34 Ba ja'ō, ba tenga ba niha oetema wamadoehoe'ō andrō, ba andrō oe-
 35 wā'ō da'ō, ena'ō te'orifi ami. Fandroe siholahola da'ō no mege, sihaga, ba no omasi ami, mi'omoe-
 36 soi'ō dōdōmi, si lō arara, ba haga andrō chōnia. Ba no so ehōgoe wamadoehoe'ō ba da'ō, seboca moroi chō Johane. Halōwō andrō sa, nibe'e Nama chōgoe, ba wangasiwai ja'ia, halōwō andrō, nihalōgoe, da'ō zamadoehoe'ō ja'ō, wa no Ama zamatenge ja'ō. (F. 10, 25; 14, 10. 11). Ba samatenge ja'ō andrō, Ama, da'ō zamamadoehoe'ō ja'ō. Ba lō mirai mirong linia, ba nga'oenia, ba lō ni'ilami. (F. 8, 18; 1, 18). Ba lō ahono ba dōdōmi daroma linia, me lō mamati ami chō nifatengenia andrō. (F. 10, 26. Kor. II. 3, 15).
- 39 **Mi'alosalei ba zoera, me miwā'ō, so chōmi ba da'ō wa'aeroi si lō aetoe; ba ja'ia zamadoehoe'ō ja'ō;** (Jes. 34, 16. Sin. 40, 8. Loek. 24, 27);
- 40 ba lō edōna mōi ami ehōgoe, ena'ō
 41 so ehōmi wa'aeroi. Lō oetema zoe-
 42 mange nibe'e niha. Ba no oe'ila ami, wa lō chōmi fa'omasi Lowalangi ba dōdōmi. Ba dōi Namagoe so ndra'ō, ba lō mifonaha ndra'ō. Na so dania dānō bō'ō, ba dōinia
 44 manō, ba mifonaha. (F. 7, 28). He miwisa mamati, me faoma mitema zoemange chō nawōmi, ba soemange andrō ehō Lowalangi, si ha samboea,
 45 ba lō mi'aloei? (F. 12, 42. 43). Bōi miwā'ō tōdōmi, ja'ō zangadoegō ja'ami ehō Nama; so zangadoegō ja'ami, Moze, ba zanōtōna ami.
 46 (Moz. V. 31, 26 b. t.). Na mamati ami chō Moze, ba mamati ami chōgoe gōi ena'ō, noa sa ibe'e ba zoera da'ō hadia ia chōgoc. (Moz. I. 3, 15; 49, 10. Moz. V. 31, 15
 47 b. t.). Ba na lō mamati ami ba zoera da'ō, ba he miwisa mamati ba niwā'ōgoe?

FAZA 6.

I. Fame'e gō ba niha si lima ngahōnō. II. Mowaōwaō ba dete nidanō Jesoe. III. Hoehoeonia ba Gafanaoema IV. Famadoehoe'ō Wetero.

(A. 1-14: Mat. 14, 12-21. Mar. 6, 31-44. Loek. 9, 11-17.)

- I. Aefa da'ō, ba mofanō Jesoe, 1
 i'ōtō mba'wa Galilaia andrō, ba'wa 2
 Diberia. Ba ato zolo'ō ja'ia niha, me 2
 no la'ila dandra andrō, nifazōehinia 3
 ba zōfēhō. Ba mōi ba hili Jesoe, 3
 moedadao ia ba da'ō, awō ndra nifa- 4
 haōnia. Ba' no ahātō wasa, owasa 4
 niha Jehoeda andrō. (Moz. III. 23, 5b. t.). Ba ifaōga hōrōnia Jesoe, ba 5
 i'ila, ato zi mōi ehōnia niha, ba i- 5
 mane chō Wilifo: Heza ta'ōli gō, 6
 ena'ō manga da'ō? (F. 1, 44). Ba 6
 wanandraigō ja'ia i'wā'ō da'ō, noa 7
 sa i'ila, he iwisa dania. Ite ma linia 7
 Filifo, imane: Lō iroegi ōra si ote 8
 roefia fowōli roti, he ha ma'ifoe 8
 zamōsa tebe'e. Imane ehōnia nifa- 9
 haōnia samōsa, Andrea, talifoēsō 9
 Zimoni Fetero andrō: So ba da'e 9
 ndraono, si so roti gandroe, lima, 10
 ba doea rozi gi'a. Ba ha wa'arōe da'ō 10
 ba zi manō fa'ato? Imane Jesoe: 10
 Mifedadao niha. Ba no abōlō ndroe'oe 11
 ba naha andrō. Ba moedadao ndra 11
 mateoa, mato lima ngahōnō ira. Ba 11
 ihalō roti no mege Jesoe, i'aohasi 12
 gōlō Lowalangi, ba ibe'e ba zidadao 12
 andrō, si manō gōi ba gi'a andrō, 12
 ha wa'oja zomasi ira. (Sin. 145, 16). Ba me no aboeso ira, ba imane 12
 ba nifahaōnia: Mi'ozaragō gae- 13
 chōla, si tosai, fa bōi tefara'oe hadia 13
 ia. Ba la'ozaragō ba felendroea la- 13
 fo'ōsi koede, achōchōla roti gandroe 14
 andrō, si lima, si tosai ba zi no 14
 manga andrō. Ba me la'ila niha dan- 14
 dra andrō, nifazōehinia, ba lamane: 14
 Si ndroehoe, da'ō zama'ele'ō andrō, 14
 si mōi ba goeli danō. (F. 7, 40. Moz. 14
 V. 18, 15 b. t.).

(A. 15-21: Mat. 14, 22-36. Mar. 6, 45-56.)

- 15 Ba me i'ila Jesoe, mōi ira dania, laraoe ia, ba wamali'ō razo ja'ia, ba ifoeli iheta ia, isa'wa hili, ha ja'ia. (F. 18, 36).
- 16 II. Ba me tãnō owi, ba mōi mitooe ndra nifahaõnia ba mba'wa.
- 17 mōi ira baowo, la'õtō mba'wa, lasa'wa Gafanaoema; ba ichamō ira fa'abongi, ba l'õ na si mōi chõra
- 18 Jesoe. Modoeloe siba mba'wa, me
- 19 angi sabe'e. Ba me no tõra saza wolojora, ba la'ila Jesoe, sowaõwaõ ba dete nidanõ, no abatõ ia ba nowo, ba ata'oe ira. Ba imanc chõra : Ja'odo, bõi mi'ata'ocfi ! Ba lafa'amõi ia baowo mena'õ, ba iroegi si'aikõ owo danõ si mōi ira.
- 22 III. Ba mahemoloe õ, ba la'ila niha si so jefo mba'wa lõ owo bõ'õ ba da'õ, baero zi samboea andrõ, ba no la'ila, lõ fao Jesoe chõ ndra nifahaõnia, we'amõi baowo, ha nifahaõnia zolojo. — So sa nowo bõ'õ, si otarai Diberia, si mōi ba zahatõ ba naha andrõ, ba ni'ara roti andrõ, me no mangandrõ saoha gõlõ Zo'aja.
- 24 — Ba me la'ila niha, lõ Jesoe ba da'õ ba lõ'õ gõi ira nifahaõnia, ba mōi ira gõi ba nowo andrõ, lasa'wa Gafanaoema, mangaloei Jesoe. Ba me lasõndra ia, jefo mba'wa, ba lamane chõnia : He samahaõ, ba mega õroegi da'e ? Itema lira Jesoe, imane : Si ndroehoendroehoe ni'wa'õgoe chõmi, tenga ba da'õ mi'aloeci ndra'o, me no mi'ila dandra; me no mi'ã roti andrõ, me no aboeso ami, andrõ mi'aloci ndra'o. Bõi mi'a'sogõ gõ andrõ sobooc dania, õ si lõ tebelõboclõ andrõ, ba wa'aeri si lõ aetoe, mi'a'sogõ, nibe'c Nono Niha chõmi; da'õ sa nifadoehoe'õ Nama, Lowalangi.
- 28 (F. 4, 14; 10, 36). Ba lamane chõnia : He mawisa ena'õ, ba wangai halõwõ andrõ chõ Lowalangi? Itema lira Jesoe, imane chõra : Da'õ halõwõ chõ Lowalangi, na mamati ami chõ nifatengenia andrõ. (Joh. I. 3, 23).
- 30 Ba lamane chõnia : Ba hadia dandra, nifazõchioe, ena'õ ma'ila, ba ena'õ mamati ndra'aga chõoc ? Hadia ni'asogõmõ ? (F. 4, 18. Mat. 12, 38). No la'ã „maua” ira toeada, ba danõ si mate; si mané ba zoera : „No ibe'e õra roti moroi ba mbanoea si ja'wa.” (Moz. II. 16, 4. 15. Sin. 78, 24). Ba imane chõra Jesoe : Si ndroehoe ndroehoe ni'wa'õgoe chõmi, tenga Moze zame'e chõmi gõ andrõ, moroi ba mbanoea si ja'wa, Amagoe zame'e chõmi gõ si ndroehoc andrõ, moroi ba mbanoea si ja'wa. (F. 6, 49 b. t. Moz. V, 8, 3.). Da'õ sa gõ andrõ, nibe'e Lowalangi, si mōi mitooe moroi ba mbanoea si ja'wa, fangorifi nõsi goeli danõ. Ba lamanc chõnia : He Toea, bõi boelõ'õ wame'e chõma gõ andrõ. Ba imane chõra Jesoe : Ja'odo gõ fangorifi, lõ'õ sa'ae olofo zi mōi chõgoe, ba lõ'õ manõ sa'ae owõchi dõdõ zamati chõgoe. Ba oe'wa'õ chõmi, noa gõi mi'ila ndra'odo, ba lõ mamati ami. Si mōi chõgoc fefoe nibe'e Namagoc chõgoe, ba lõ'õ manõ oetibo'õ zi mōi chõgoe. (F. 17, 6. 9. 11). Tenga ba wolaoc somasi ndra'o mõido tooc moroi ba zoroego, ba wolaoc somasi zamatenge ja'o mõido tooe. (F. 4, 34. Lock. 22, 42). Da'õ zomasi zamatenge ja'o, ena'õ lõ si taja chõgoe ba nibe'enia chõgoc fefoe, cna'õ na oesoecoci ia, na leo safoeria andrõ. (F. 10, 28. 29). Da'õ sa zomasi Namagoc, cna'õ so wa'aeri si lõ aetoe chõ zangila Ono fefoe, samati chõnia, ba ja'o zanoecoci ja'ira, na leo safoeria andrõ. (F. 3, 14 b. t.) Ba koemõkõkõkõ niha Jehoeda chõnia, me no i'wa'õ : Ja'odo gõ andrõ, si no mōi mitooe moroi ba mbanoea si ja'wa, ba lamane : Tenga Jesoe da'õ, ono Josefo, ni'ilada ama ba ina ? Ba hana wa i'wa'õ da'õ : Moroi ba mbanoea si ja'wa oe'otarai ? (Mat. 13, 55 b. t.). Itema lira Jesoc, imane chõra : Bõi mikõkõkõkõ chõ nawõmi. Lõ sangila mōi chõgoe, na tenga Amagoc, samatenge ja'o, zondronisi ja'ia; ba

ja'o zanoesoegi ja'ia, na loeo safoe-
ria andrō. (F. 6, 37. 39. 65. Mat. 16,
45 17). No so ba zoera zama'ele'ō: „N i
f a h a ō L o w a l a n g i i r a d a
n i a, f e f o e.” Dozi mōi chōgoe sa-
mondrongo chō Nama, sanōngōni.
46 (Jes. 54, 13. Jer. 31, 33. 34). Tenga
fa no i'ila Nama niha, baero zi otarai
Lowalangi andrō, da'ō zi no mangila
Lowalangi. (F. 1, 18. Tim. 1, 6, 16).
47 Si ndroehoe droehoe niwa'ōgoe chō-
mi, chō zamati so wa'aoeri si lō ae-
48 toe. (F. 3, 36). **Ja'o roti fangorifi**
49 **andrō.** No la'ā „mana” ira toeami, ba
danō si mate, ba no mate ira. (Kor.
50 I. 10, 3. 5). Da'ō roti fangorifi, si
otarai mbanoea si ja'wa, ena'ō na i'ā
51 ia niha, ba lō mate ia. Ja'o roti a-
andrō, saeri, si otarai mbanoea si
ja'wa, na so zi manga roti andrō, ba
aoeri ia, iroegi zi lō aetoe; ba roti
andrō gōi, nibe'egoe dania, ōsigoe
andre, ba no fangorifi nōsi goeli
52 danō. (Loek. 22, 19). Ba mowasoso
niha Jehoeda, lamane: He iwisa da'ō,
53 fa tola ibc'e ni'ada nōsinia? Ba imane
chōra Jesoe: Si ndroehoe droehoe
niwa'ōgoe chōmi, na lō mi'ā nōsi No-
no Niha, na lō mibadoe ndronia, ba
lō fa'aoeri chōmi, ba dōdōmi. (Mat.
54 26, 26 b. t. Kor. I. 11, 27.) Si manga
nōsigoe, samadogoe dogoe, da'ō zi so
fa'aoeri si lō aetoe, ba ja'o zanoesoeg-
55 gi ja'ia, na loeo safoeira andrō. Ōsi-
goe sa zi ndroehoe gō ba dogoe zi
56 ndroehoe nibadoe. Lō aheta chōgoe
zi manga nōsigoe, samadogoe dogoe,
ba lō aheta ndra'o chōnia. (F. 15, 5).
57 Si mane famatenge Nama saeri a-
andrō ja'o, awō wa no bōrō Nama,
wa no saeri ndra'o, si manō gōi zi
manga ja'o, bōrō ndra'o, wa saeri
58 ia. (F. 5, 26). Da'ō roti andrō, si ota-
rai mbanoea si ja'wa; tenga si mane
ira toeami, si manga ba mate: Si
manga roti andrō, ba aeri, iroegi zi
59 lō aetoe. Ba zekola iwa'ō da'ō, me
60 mamaha'ō ia, ba Gafanaoema. Ba
ato nifaha'ōnia, ba lamane, me laro-
ngo da'ō: Hoehoeo sabe'e da'ō, ha

niha zanaha mamondrongo da'ō?
Ba me i'ila tōdōnia Jesoe, koemōkō- 61
kōkō nifaha'ōnia ba da'ō, ba imane
chōra: Hadia, fatoesoe chōmi da'ō?
Ba he wisa, na mi'ila dania, mōi ja- 62
wa Nono Niha, ba zi so ia fōna?
(Joh. 3, 13; 20, 17. Mar. 16, 19).
Eheha zangorifi, lō'ō manō goena 63
nōsi niha. Eheha ba fa'aoeri daroma
ligoe andrō, niwa'ōgoe chōmi. (Kor.
II. 3, 6). Ba so ōsa ba chōmi, zi lō 64
mamati. Noa sa i'otarai mbōrōta
i'ila Jesoe, ha niha zi lō mamati, ba
ha niha zi manga mbōlinia dania.
(F. 2, 25.) Ba imane: Andrō oewa'ō 65
chōmi: Lō sangila mōi chōgoe, na
tenga nibe'e Nama chōnia. (F. 6,
44).

IV. I'otarai da'ō, ba ato zamoeli 66
ja'ira, nifaha'ōnia, ba lō'ō sa'ae fao-
fao ira chōnia. Ba imane Jesoe ba zi 67
felendroea: Hadia, sofanō gōi ami?
Itema linia Simoni Fetero, imane: 68
He Toea, ba ōchō mōiga? So chōoe
daroma li fangorifi, ba wa'aoeri si
lō aetoe. Ba no mamati ndra'aga 69
ba no aboto ba dōdōma, ja'ogō
ni'amoni'ō andrō chō Lowalangi.
(F. 1, 50; 11, 27). Itema lira Jesoe: 70
Tenga felendroea ami, nitoetoejoe-
goe? Ba afōcha zi samōsa. (Loek.
6, 13). Joeda andrō, ono Zimoni, 71
banoca Kariota, niwa'ōnia; da'ō sa
zi manga mbōlinia dania; samōsa ia
ba zi felendroea. (F. 12, 4; 18, 3).

FAZA 7.

I. Fekoli Jesoe ba Jeroezalema, ba
gowasa nose daha geoe. II. Hoehoeo
Jesoe ba gosali. III. Lō faoma dōdō
niha sato chōnia, ba lō'ō gōi faoma
dōdō zala'wa rafe.

I. Aefa da'ō, ba itōrōi Galilaia Je- 1
sue, lō'ō sa edōna ia itōrōi Joedaia,
me la'aloeli wamoenoje ja'ia niha Je- 2
hoeda. (F. 5, 16. 18). Ba no ahato go-
wasa niha Jhocda, owasa nose daha 3
geoc. (Moz. III, 23, 34 b. t.). Ba la-
mane chōnia ira talifoesōnia: Heta'ō
ba da'e, ae misi ja'wa ba Joedaia,

ena'ō la'ila gōi ira nifahaōmō halō-
 wōoe, andrō, nihalōoe. (*Mat. 12, 46*).
 4 Lō solaoe hadia ia ba zi tobini, si lō
 edōna aiwō gōi. Na ðlaoc zi manō, ba
 5 oroma'ō ndrā'oegō ba niha. Talifoc-
 sōnia andrō gōi, ba si lō mamati chō-
 6 nia. (*Sin. 69, 9. Mat. 3, 21*). Imane
 chōra Jesoe: Tenga na inōtō chō-
 goe, ba inōtō chōmi andrō, ba gofoe
 7 ha wa'ara. (*F. 2, 4*). Chōmi, ba te-
 bai fatioe dōdō niha gocli danō,
 ba chōgoc, ba fatioe dōdōra, me oe-
 fadoehoe'ō chōra, wa lō sōchi mboea-
 8 boeara. Mi'ae misi ja'wa ba gowasa,
 ja'odo, lō mōi misi ja'wa ba gowasa,
 me lō iroegi na inōtō andrō chōgoe.
 9 Aefa i'wa'ō da'ō, ba i'ia'gō Galilaia.
 10 Ba me no mōi misi ja'wa ba gowasa
 ndrā talifoesōnia, ba awena mōi ia
 gōi misi ja'wa; lō i'oroma'ō, ibini'ō.
 11 Ba la'aloēi ia niha Jehoeda, ba go-
 12 wasa, lamane: Heza so ia? Ba to-
 bali fasosota sabōlōbōlō, ba chōnia
 andrō, ba niha sato. So zangoema'ō:
 Si sōchi ia. Ba so zangoema'ō: Lō'ō,
 13 ifacloengoe niha. (*F. 9, 16*). Ba lō'ō
 zoci si lō aiwō mangoema'ō hadia ia
 ba chōnia, ba wa'ata'oera niha Je-
 hocda. (*F. 9, 22*).
 14 II. Ba me no taloe gowasa, ba
 mōi mija'wa Jesoe ba gosali ba
 15 mamahaō. Ba ahōlihōli dōdō niha
 Jehoeda, lamane: He moroi i'ila
 zoera da'ō, me lō moefahaō? (*Mar.*
 16 *6, 2*). Ba itema lira Jesoe, imane:
 Tenga chōgoe wamahaōgoe andrō,
 chō zamatenge ja'o. (*F. 8, 26, 28*;
 17 *14, 24*). Na so zedōna molo'ō somasi
 ia, ba dōdōnia aboto hadia ia ba
 wamahaō andrō, na moroi ba Lo-
 walangi ia, ba na moroi ba chōgoe
 18 moehede ndrā'o. (*F. 3, 33*). Sihede
 moroi ba chōnia, ba mangaloei la-
 chōmi chōnia. Ba sangaloei lachō-
 mi zamatenge ja'ia, da'ō zi ndroeh-
 hoe, ba lō si lō atoelō ba dōdōnia.
 19 (*F. 5, 41, 44*). Tenga Moze zame'e
 oroisa chōmi? Ba samōsa lō'ō ba
 chōmi solo'ō oroisa andrō. Hana wa
 mi'aloēi wamoenoe ja'o? (*Hal.zin. 7,*

52, 53. Mat. 12, 14). Latema linia 20
 niha sato, lamanc! Sobehoe ndrā'-
 oegō! Ha niha zangaloei famoenoe
 ja'oegō? (*F. 8, 48; 10, 20*). Itema 21
 lira Jesoe, imane chōra: Ha sambalō
 halōwō nihalōgoe, ba oi sahōlihōli tō-
 dō ami. (*F. 5, 16*). No ibe'e chōmi 22
 wamoto andrō Moze, tenga me mo-
 roi chō Moze ia, me moroi chō ndrā
 toea, ba ba loeo sabato miboto niha.
 (*Moz. III. 12, 3. Moz. I. 17, 10, 12*).
 Na laboto niha ba loeo sabato, fa lō 23
 tesawō gorōisa Moze andrō, ba ha-
 dia, mofōnoe ami chōgoc, me no
 abe'e niha, ma'asamboea, oebe'e ba
 loeo sabato? (*F. 5, 9*) Bōi mibe'e 24
 balazi ni'ila hōrō, ba wangoehockoe
 hadia ia, mi'atoelō'ō wangoehockoe.
 (*Moz. V. 1, 16, 17; 16, 19*). Ba la- 25
 wā'ō banoca Jeroezalema ōsa: Ha-
 dia, tenga da'ō ni'aloēira famoenoe?
 Ba hiza, lō ata'oc ia moehede, ba lō 26
 hedehedera chōnia. Ma doehoe no
 aboto ba dōdō zala'wa, wa Keriso
 da'ō? Ba na ta'ila, he moroi da'ō, 27
 ba na so Keriso andrō, ba lō sangila
 he moroi ia. (*F. 6, 42*). Ba moe'ao Je- 28
 soe, me mamahaō ia ba gosali, imane:
 Mi'ila sa ndrā'o, ba mi'ila, he
 moroi ndrā'o. Ba tenga moroi chō-
 goe mōi ndrā'o, so sa zi doehoe, sa-
 matenge ja'o, si lō mi'ila. (*F. 5, 43;*
8, 19, 42 b. t.). Ja'o zangila ja'ia, me 29
 moroi chōnia ndrā'o, ba me no
 ja'ia zamatenge ja'o. (*Mat. 11, 27*).
 Ba la'aloēi wondra'oe ja'ia, ba lō'ō sa 30
 mbambaja ja'ia, me lō'ō na iroegi
 inōtō andrō chōnia. (*F. 8, 20; 13, 1*).
 Ba ato zamati chōnia ba niha sato, 31
 ba lamane: Na so Keriso andrō, ba
 hadia, oja ifazōchli dandra, moroi ba
 nifazōchi da'ō? (*F. 8, 30*). Larongo fa- 32
 rizaio, wa si manō wangōngōngō-
 sa niha sato ba chōnia; ba lafatenge
 genonira ere seboea ba farizaio, ena'-
 33 ō lara'oe ia. Ba imane Jesoe: Lō ara
 tō ndrā'o chōmi, ba mofanōdo chō
 zamatenge ja'o andrō. (*F. 12, 25; 13,*
33; 14, 12; 16, 28). Mi'aloēi ndrā'o 34
 dania, ba lō misōndra ndrā'o, ba te-

35 bai mōi ami ba zi so ja'ō. (*F. 8, 21; 12, 26. Amos. 8, 12*). Ba faoma lamane chō nawōra niha Jehoeda: Heza mōi ia dania, wa lō tasōndra ia? Ma mōi ia ba zizaewe andrō, ba Ndrawa Heleni, mamahaō Dawa Heleni? (*Fet. I, 1, 1*). Hadia wehede andrō, niwā'ōnia: Mī'aloēi ndra'o dania, ba lō misōndra ndra'o; ba
 36 tebai mōi ami ba zi so ja'ō? Ba me loeo gowasa safoeria, seboea, ba so Jesoe, moe'ao ia, imane: Na so zowōchi tōdō, ba jamōi chōgoe, mamedōe? (*Moz. III. 23, 36. F. 4, 10.*
 38 *14. Fam. 22, 17*). Moroi ba nō-si zamati chōgoe mangle dania hohooe nidandō goembōe, si mane niwā'ō ba
 39 zoera. (*Hes. 47, 1. Jes. 44, 3*). Ba Geheha sa iwā'ō da'ō, nitema zamati chōnia dania; lō si so Geheha na, me lō moefolachōmi Jesoe na. (*F. 16, 7; 20, 22*).
 40 III. Ba so ba niha sato ōsa, lamane me no larongo wehede andrō: Si ndroehoe zama'ele'ō andrō ia. (*F. 6,*
 41 *14*). Ba so dānō bō'ō, ba lamane: Keriso. Ba tānō bō'ō, ba lamane: Hadia sa, ba Galilaia i'otarai Keriso?
 42 (*F. 1, 47*). Tenga no moe'wā'ō ba zoera, moroi ba ma'owoe Davido, moroi ba mbanoea side'ide andrō, Betilechema, ba zi so Dawido fōna, i'otarai Keriso? (*Sin. 132, 11.*
 43 *Mich. 5, 2. Mat. 2, 5. 6*). Ba tobali lō fagōlōgōlō dōdō niha sato ba chōnia andrō. (*F. 10, 19*). So ba chōra zondra'oe ja'ia ena'ō, ba lō'ō zoei sombambaja ja'ia. Ba lafoeli ira ba gere seboea ba ba warizaio cnoni no mege, ba lamane chōra da'ō: Hana wa lō mi'ohē ia? Latema lira enoni andrō, lamane: Lō irai si manō niha wehede, si mane fehede niha da'ō. (*Mat. 7, 28. 29*). Latema lira farizaio, lamane: Hadia, no tefae-loengoe ami gōi? Hadia, so zamōsa sala'wā, ba ma farizaio, si no mamati chōnia? (*F. 12, 42. Kor. I. 1, 26. 27*).
 49 Ha sa niha sato andrō, si lō aboto ba

dōdō oroisa, ba ni'elifi da'ō. Imane 50
 chōra Nikodemo, awōra: (*F. 3, 1. 2*);
 Hadia, ihoekoe gōi niha oroisa chōda, 51
 na lō moerongo oea hadia ia, chōnia,
 na lō aboto ba dōdō nilaoenia?
 (*Moz. II. 23, 1. Hal. zin. 25, 16*). La- 52
 tema linia, lamane chōnia: Hadia,
 moroi ba Galilaia gōi ndra'oegō?
 Aloi ba faigi, lō sama'ele'ō, si otarai
 Galilaia. (*Mar. 14, 70. Jes. 9, 1. 2*).

FAZA 8.

I. Sohorō. II. Hoehoeo Jesoe ba niha Jehoeda.

I. Ba mōi ba gahe hili wanichia 1
 Jesoe. (*Loek. 21, 37. 38*). Ba me no 2
 moloēo, ba ifoeli ia ba gosali, ba oi
 la'ondrasī ia niha, ba moedadao ia
 mamahaō ja'ira. Ba la'ohē chōnia san- 3
 ngila amachoita ba farizaio ndra alawe,
 nira'oe baewawō, lafa'aso ba gotaloe- 4
 eara, lamane chōnia: He samahaō,
 nira'oe baewawō ndra alawe andre. 5
 Ba ba gorōisa iwā'ō chōda Moeze,
 niboēnoē zi manō, niteboē kara, 6
 ba ja'oegō, ha ōwā'ō? (*Moz. III. 20,*
10). Fanandraigō ja'ia, wa lawā'ō
 da'ō, ena'ō la'ila moe'adoegō ia. Ba
 ifaōndrō ia tooe Jesoc, isoera danō 7
 toeroenia. (*Loek. 11, 53. 54; 10,*
25 b. t.). Ba melō labato wanfoe chō-
 nia, ba ifoeli ifaōga ia, ba imane chōra: 8
 Na so ba chōmi zi lō horō, ba jamoebōrōtaigō waneboē kara ja'ia. 9
 (*Moz. V. 17, 7. Rom. 2, 1*). Ba ifoeli
 ifaōndrō ia manōera tanō. Ba ja'ira, 10
 me larongo da'ō, ba me iteogē ira
 tōdōra, ba monizanzara wofanō, i'otarai 11
 zatoea, noemalō ba zafōeria, ba torōi
 Jesoe, ha ja'ia, awōndra alawe andrō,
 ba gotaloeara no mege. (*Rom. 2, 15. 22*).
 Ba me no ifaōga ia Jesoe ba me lō
 ni'ilania niha, baero ndra alawe andrō,
 ba imane chōnia: He alawe, heza so da'ō,
 sangadoegō ja'oegō? Lō sangohoekoe
 ja'oegō? Ba imane: Lō'ō, Toea. I-
 mane chōnia Jesoe: Ba ja'odo gōi,
 lō oehoekoe ndra'oegō. Ofanō, ba bōi
 sa'ae fazōchi horō. (*F. 3, 17; 5, 14*).

12 II. **Ba ifoeli moehede chōra Jesoe imane : Ja'odo haga nōsi goeli danō andrō. Solo'ō ja'o, ba lō mo-waōwāō ba zogōmigōmi, so sa'ae chōnia haga ba wa'aokeri andrō.**
 13 (F. 1, 4. 9. *Jes. 49, 6*). Balamaneehō-
 nia farizaio : Ja'oegō nifadoehoe'ō-
 mō, lō doehoe wamadoehoe'ōmō a-
 14 ndrō. (F. 5, 31). Iteama lira Jesoe, i-
 mane chōra : He ja'o zamadoeh-e-
 15 ō ja'odo, ba doehoe zoei wamadoe-
 hoe'ōgoe, me no oe'ila, he moroi
 ndra'o, ba heza mōido, baja'ami, ba
 lō mi'ila, he moroi ndra'o ba heza
 16 mōido. (F. 7, 28. 33). Ōsi niha dali
 wangoehoeke chōmi, ja'o, ba lō oe-
 17 hoekoe niha. (F. 7, 24 ; 8, 11). Ba he
 mangoehoeke ndra'o, ba si ndroe-
 hoe wangoehoekeogoe, me no tenga
 ha ja'o, daroeaga sa'ae samatenge
 18 ja'o. (F. 8, 29 ; 5, 30 b. t.). Ba noa gōi
 so ba gorōisa chōmi, si doehoe wama-
 doehoe'ō zi daroea. (*Moz. V. 17, 6 ;*
 19 *19, 15*). Ja'odo zamadoehoe'ō ja'o,
 ba ifadoehoe'ō ndra'o samatenge
 20 ja'o, Amagoe. (F. 5, 37). Ba lamane
 ehōnia : Heza so Namaoe andrō ?
 Iteama lira Jesoe, imane : Lō mi'ila
 ha niha ndra'o, ba lō'ō gōi mi'ila ha
 niha Namagoe andrō. Na mi'ila ena'ō
 ha niha ndra'o, ba mi'ila gōi ha niha
 Namagoe andrō. (F. 16, 3 ; 14, 7).
 21 Ba zinga naha game'ela iwa'ō da'ō,
 me mamahaō ia ba gosali. Ba lō so-
 ndra'oe ja'ia, me lō'ō na iroegi inōtō
 andrō ehōnia. (*Mar. 12, 41. F. 7, 30.*
 22 *Loek. 22, 53*). Ba imane zoei Jesoe
 chōra : Mofanō ndra'o, ba mi'aloei
 ndra'o dania, ba mate ami ba horō-
 mi. Tebai mōi ami ba zi mōi ndra'o.
 23 (F. 7, 33. 34). Ba lamane niha Jeh-
 hoeda : Ta'ila na iboenoe ia dania,
 wa iwa'ō : Tebai mōi ami ba zi mōi
 24 ndra'o ? (F. 7, 35). Ba imane chōra :
 Moroi si tooe ami, moroi si ja'wa
 ndra'odo ; moroi ba goeli danō andre
 ami, tenga moroi ba goeli danō a-
 ndre ndra'odo. (F. 3, 31). Andrō no
 oe'wa'ō chōmi, si mate ami ba ho-
 rōmi. Na lō'ō sa mamati ami, wa

ja'odo, ba si mate ami ba horōmi.
 (F. 4, 26). Ba lamane ehōnia : Ha
 25 niha ndra'oegō ? Imane chōra Jesoe :
 Niwa'ōgoe ehōmi gōi, i'otarai mbō-
 rōta. (*Hes. 12, 25. Jes. 52, 6*). Oja
 26 niwa'ōgoe ba chōmi andrō, ba oja
 nihoekoegoe, ba samatenge ja'o, ba
 no si ndroehoe, ba nirongogoe ehōnia,
 da'ō niwa'ōgoe ba niha ba goeli da-
 nō. (F. 3, 33). Ba lō aboto ba dōdōra,
 27 wa Amania niwa'ōnia chōra. Ba i-
 mane Jesoe : Na no mi'ala'wa'ō ja-
 28 ōwa dania Nono Niha, awena dania
 aboto ba dōdōmi, wa ja'odo, awō
 wa lō hadia ia zoro ba chōgoe, ni-
 laeogoe. Oe'o'ō wamahaō Namagoe
 ja'o, da'ō hoehoeogoe. (F. 12, 32 ;
 29 5, 19 ; 7, 16). Ba faofao chōgoe za-
 matenge ja'o. Lō irōi ndra'o, ha ja'o,
 me lō mamalōmalō oelaoe zomasi ia.
 Me iwa'ō da'ō, ba ato zamati ehōnia.
 30 Ba imane Jesoe ba niha Jehoeda, si
 31 no mamati ehōnia : Na lō teboelō
 ami ba daroma ligoe andrō, ba si
 ndroehoe nifahaōgoe ami ; (F. 7,
 17) ; ba aboto ba dōdōmi zi doehoe,
 32 ba i'efa'ō ami si doehoe andrō.
 (Gal. 5, 1. *Jak. 1, 25*). Latema linia,
 33 lamane : Ma'oewoe Gaberahamo
 ndra'aga, ba lō marai mōi sawoejoe
 niha bō'ō, hadia wa ōwa'ō : Ni'efa'ō
 ami ? (*Mat. 3, 9. Neh. 9, 36*). Iteama
 34 lira Jesoe, imane : Si ndroehoendroe-
 hoe niwa'ōgoe ehōmi, **sawoejoe horō**
zamazōchi horō. (*Rom. 6, 16. 20*).
 Ba tenga sa si lō mamalōmalō jomo
 35 zawoejoe, si lō mamalōmalō nono.
 (*Moz. I. 29, 10 ; II. 21, 2. Sin.*
 23, 6). **Ba na i'efa'ō ami Ono andrō,**
 36 **awena aefa sibai ami.** (*Rom. 6, 18 ;*
 37 *8, 2*). Oe'ila, wa no ma'oewoe Gabe-
 rahamo ami ; wa mi'aloei wamoenoe
 ja'o, me lō fachai daroma ligoe ba
 dōdōmi. (F. 5, 18). Oe'wa'ō hadia ni-
 38 ilagoe ehō Namagoe ; ba ja'ami sa
 gōi, mi'o'ō nirongomi ehō namami
 andrō. Latema linia, lamane ehō-
 39 nia : Aberahamo doeama. Imaneehōra
 Jesoe : Na ma'oewoe Gaberahamo
 ami, ba mi'o'ō ena'ō mboeaboea Ga-

- 40 berahamo. (*Gal. 3, 7*). Ba mi'aloeli sa wamoenoe ja'o, niha sangoema'ō chōmi si doehoe, nironogoe chō Lowalangi; tenga si manō Gaberahamo. Boeaboea namami andrō mi'o'ō.
- 41 Lamane chōnia: Tenga ono horō ndra'aga, ha samōsa namama, Lowalangi. Imane chōra Jesoe: Na amami Lowalangi mena'ō, ba mi'omasi'ō ndra'o. Moroi ba Lowalangi sa mbōrōtagoe, ba da'ō oe'otarai; tenga sa moroi ba chōgoe, wa no so ndra'o, ja'ia sa zamatenge ja'o.
- 42 (*F. 5, 43; 16, 27*). Hana wa lō aboto ba dōdōmi wehcdogoe, wa tebai mifondrongo ligoe? (*F. 6, 60*).
- 43 *Kor. I. 2, 14*). Moroi ba Gafōcha ami, ba no cdōna ami mi'o'ō wa'omasi namami andrō. No samoenoe niha da'ō, i'otarai mbōrōta, ba lō ni'agōnia si doehoe, lō'ō sa si doehoe ba dōdōnia. Na iwa'ō waja, ba moroi ba zi so chōnia moehede ia, sofaja sa ia ba ama zofaja. (*Joh. I. 3, 8. 10*).
- 44 *Moz. I. 3. Fet. II. 2, 4*). Ba me no si doehoe niwa'ōgoe, andrō lō mamati ami. Ha niha ba chōmi zanegoe horō ba chōgoe zambalō? Na oe'wa'ō zi doehoc, ba hana wa lō mamati ami chōgoe? (*Fet. I. 2, 22. Kor. II. 5, 21*). Si otarai Lowalangi, ba ifondrongo li Lowalangi, andrō lō mandomrongo ami, me tenga moroi ba Lowalangi ami. (*F. 18, 37. Joh. I. 4, 6*). Latema linia niha Jehoeda, lamane chōnia: Tenga si doehoe niwa'ōma, wa Dawa Zamaria ndra'cegō, sobcchoc? (*F. 7, 20*). Itema lira Jesoe, imane: Tenga sobecheo ndra'odo, oefosoemange sa Nama-goe, ba ja'ami, ba mi'o'aja ndra'o.
- 50 Ba lō oe'aloei zoemangegoe, so zangaloei ja'ia, sangoehoe. (*F. 5, 51. 41*). **Si ndroehoendroehoe niwa'ōgoe chōmi, na so zolo'ō ligoe, ba lō'ō manō i'ila wa'amate, iroegi zi lō aetoe.** (*F. 5, 24; 11, 25 b. t.*) Lamane chōnia niha Jehoeda: Awena aboto ba dōdōma, wa sobecheo ndra'cegō. No mate Gaberahamo, awō zama-
- ele'ō andrō, ba dō'wa'ō: Na so zolo'ō ligoe, ba lō'ō manō itandra wa'amate, iroegi zi lō aetoe. (*Sach. I, 5*). Hadia, eboea ndra'cegō, moroi chō 53 doeada Aberahamo, si no mate? Ba sama'ele'ō andrō, ba no mate. Hadia 54 ōbali'ō ndra'cegō? Itema lira Jesoe 54 imane: Na oefolachōmi ndra'o, ba faja lachōmigoe andrō. Amagoe zamolachōmi ja'o, niwa'ōmi: Lowalangi ia. (*F. 5, 31. 32*). Ba lō aboto 55 badōdōmi ia, ba ja'o, ba sangila ja'ia. Ba na oe'wa'ō ena'ō, lō oe'ila ia, ba 56 sofaja ndra'o, si mane ja'ami. Ba no oe'ila ia, ba oe'o'ō linia. (*F. 7, 28*). Owoeawoea dōdō doeami Aberaha- 56 mo, ena'ō i'ila mba'wagoe andrō, ba i'ila, ba omoeso dōdōnia. (*Heb. 11, 13*). Lamane chōnia niha Jehoe- 57 da: Ambō na lima woeloe fache ndra'cegō, ba no d'ila Gaberahamo? (*Loek. 3, 23*). Imane chōra Jesoe: Si 58 ndroehoendroehoe niwa'ōgoe chōmi. lō Aberahamo na, ba so ndra'o, (*F. 1, 1. 2. Jes.: 43, 13. Moz. II. 3, 14*). Ba latoejoe gara, ba waneboe 59 ja'ia. Ba ibini'ō ia Jesoe, ba iheta ia ba gosali. (*F. 10, 31. Moz. III. 24, 16. Loek. 4, 30*).

FAZA 9.

I. Famokai hōrō zaoe'a moroi ba daloe ninania. II. Lasechegō nibokai hōrō andrō farizaio. III. Hoehoeo Jesoe ba warizaio.

- I. Me itōrō Jesoe, ba i'ila niha, 1 saoe'a moroi ba daloe ninania. Ba 2 lasofoe chōnia nifahaōnia, lamane: He samahaō, ha niha zamazōchi horō, da'e, ma ira amania, wa no aoe'a ia moroi ba daloc ninania? (*Loek. 13. 2*). Itema lira Jesoe, imane: Tenga da'e zamazōchi horō, ba tenga 3 gōi ira amania; ba ena'ō te'oroma'ō ba chōnia wolaoe Lowalangi, andrō si manō. (*F. 11, 4*). Lō tola lō tahalō 4 halōwō zamatenge ja'ita, fateoa mo-loeo. Bōngi dania, ba lō sangila mo-halōwō. (*F. 5, 17. 19*). Fateoa sodo 5 ba gōeli danō, ba haga ba gōeli danō

- 6 ndra'odo. (*F. 8, 12*). Aefa iŵa'ō da'ō, ba idiloi danō ba ibali'ō tamboe gilo andrō, ba igoele'ō damboe andrō ba
- 7 hōrō andrō, (*Mar. 8, 23*), ba imane chōnia : Ae sasai mbawaoe ba mbaŵa Ziloa andrō, „nifatenge” geleoehania. Ba mōi ia, isasai mbawania, ba me ifoeli ia, ba no i'ila niha.
- 8 II. Ba lamane banoeara, awō zi no mangila ja'ia fōna, me mangandrōngandrō bōli gō ia : Tenga ja'ia da'ō, sidaodao, mangandrōngandrō
- 9 bōli gō? (*Hal. zin. 3, 10*). Ba so zangoema'ō : Ja'ia. Ba so gōi zangoema'ō : Tenga, ba no fachilichili ia chōnia. Ba ja'ia iŵa'ō : Ja'odo da'ō.
- 10 Ba lamane chōnia : He wisa, wa ten
- 11 bokai hōrōmō ? Ite ma lira, imane : Niha andrō, sotōi Jesoe, ifazōchi damboe ba igoele'ō ha hōrōgoc, ba imane chōgoe : Ae ba Ziloa, sasai mbawaoe. Ba mōido, ba me no oesa
- 12 saido, ba oe'ila niha. Lamane chōnia : Heza so ia ? Imane : Lō oe'ila. Ba
- 13 la'ohē ia ba warizaio, zaoe'a fōna andrō. (*F. 7, 32 ; 11, 46*). Ba loeo sabato, me loeo ifazōchi damboe andrō Jesoe, me ibokai hōrōnia. (*F. 5,*
- 15 *9 b. t.*). Ba lafoeli lasofoe chōnia farizaio gōi, he wisa, wa i'ila niha. Ba imane chōra : Tamboe ibe'e ba hōrōgoe, ba no oesasai mbawagoe, ba
- 16 oe'ila niha. Ba lamane farizaio ōsa : Tenga si otarai Lowalangi niha andrō, me lō i'amoni'ō loeo sabato. Ba lamane tánō bō'ō : He moroi i'ila ifazōchi dandra si manō niha si so horō?
- 17 Ba lō faoma dōdōra. (*F. 7, 43*). Ba lafoeli lamane chō zaoe'a andrō : Ba ja'oe'ō, hadia ōŵa'ō ba chōnia andrō, me no ibokai hōrōe ? Ba imane : Sama'elc'ō ia. (*F. 4, 19. Loek. 24, 19*). Ba lō fadoehoe dōdō niha Jehoeda chōnia, wa no aoe'a ia fōna, awō wa i'ila niha iada'e, irege moehede ira chō ndra ama zi no teboka
- 19 hōrō andrō. Ba lasofoe chōra, lamane : Hadia, onomi da'ō, niŵa'ōmi, no aoe'a ia moroi ba daloe ninania ?
- 20 Ba he wisa wa i'ila niha iada'e ? Ba latema lira ira amania, lamane : Ma'ila, wa onoma da'ō, ba no aoe'a ia, moroi ba daloe ninania ; ba he moroi wa i'ila niha iada'e, ba lō ma'ila, ba ha niha zamokai hōrōnia, ba lō ma'ila. Misofoe chōnia, noa sa'ac wa'ebocania, ba iŵa'ō dania hadia ia chōnia. Me ata'oe ndra amania niha Jedoeda, andrō laŵa'ō da'ō. Noa sa mamagōlō niha Jehoeda, na so ena'ō zangoema'ō Keriso Jesoe andrō, ba latibo'ō ia banoea (*F. 7, 13 ; 12, 2*). Andrō laŵa'ō ira amania : Noa sa'ae wa'ebocania, misofoe chōnia. Awena moehede ira zamoeza tō ba niha andrō, saoe'a fōna, ba lamane chōnia : Fosoemange Lowalangi, ja'aga, ba ma'ila, wa no si so horō niha andrō. (*F. 8, 46*). Ite ma lira, imane : Lō oe'ila, na si so horō ia, sambalō oe'ila, saoe'a ndra'ō fōna, ba oe'ila niha iada'e. Ba lamane chōnia : He iwisa chōoc ? He iwisa wamokai hōrōe ? Ite ma lira, imane : Noa sa'ae oe'wa'ō chōmi, ba lō nifondrondrongomi. Hana wa omasi ami, miringo zamoeza tō ? Ma eōna ami gōi mōi nifahaonia ? Mofōnoe ira chōnia, lamane : Ja'oe'ō nifahaonia, ba nifahaō Moze ndra'aga. Ma'ila, wa no moehede Lowalangi chō Moze, ba da'ō, ba lō ma'ila, he moroi ia. (*F. 7, 27 ; 8, 14*). Ite ma lira niha andrō, imane chōra : Ba da'ō so zahōlihōli dōdōda, wa lō mi'ila, he moroi ia, ba no ibokai hōrōgoe. No ta'ila, lō ifondrondrongo li zi so horō Lowalangi, ba na so zangata'ocfi ja'ia, solo'ō somasi ia, chōnia ifondrondrongo. (*Job. 35, 13. Sin. 145, 19. Amaed. 15, 8*). I'otarai mbōrōta, ba lō moerongo, so niha samokai hōrō zaoe'a moroi ba daloe ninania. Na tenga si otarai Lowalangi da'ō, ba tebai ilaoe hadia ia mcna'ō. Latema linia, lamane chōnia : Me toemboe ndra'oe'ō, ba no si so horō manō ndra'oe'ō, ba ōfahaō ndra'aga ? Ba latoeli'ō ia baero. (*F. 9, 2. 3*). Irongo Jesoe, wa no latoeli'ō ia baero, ba

- me faloecha ia chōnia, ba imane chōnia : Hadia, mamati ndra'oegō chō
- 36 Nono Niha andrō ? Itema linia, imane : Ha niha ia, Toea, ena'ō mamati ndra'o chōnia ?
- 37 Imane chōnia Jesoc : Noa sa ō'ila ia, ba sihede chōoe, da'ō ia. (F. 4, 26). Ba imane : Mamati ndra'o, Toea ! ba mangaloeleo ia chōnia.
- 39 II. Ba imane Jesoc : Bōrō hoekeo, wa mōi ndra'o ba goeli danō andre, ena'ō la'ila niha saoe'a, ba ena'ō aoe'a zangila niha. (Mat. 13, 14, 15). Larongo farizaio ōsa, si fao chōnia ba da'ō, ba lamane chōnia :
- 40 Ba hadia, saoe'a gōi ndra'aga ? Imane chōra Jesoc : Na saoe'a ami, ba lō horōmi ena'ō, ba ija'e, ba miwā'ō : Ma'ila niha : ba lō teboelō horōmi. (F. 15, 22. Hes. 13, 10, 16).

FAZA 10.

I. Itohoegō hoehoeonia andrō ba warizaio Jesoc. II. Koebalo si sōchi Jesoc. III. Lafaoli lateboe kara ia ena'ō.

- 1 I. Si ndroehoendroehoe niwā'ō-goe chōmi, si lō manōrō bawandroehō andrō, we'amōi ba kandra mbiribiri andrō, sanawō ba'aba'a, ba sanagō da'ō ba samara'oe. (Jer. 23, 2 b. t. Sin. 23). Sanōrō bawandroehō, da'ō goebalo mbiribiri. (A. 7).
- 2 Chōnia ibokai sanaro ba mbawandroehō andrō, ba lafondrondrongo linia biribri, ba hoenede ia ba mbiribiri tāna chōnia, itōtōi dōi, ba i'ohē bacro. (Jes. 43, 1). Ba na no ibe'e baero dāna chōnia fefoe, ba mowaō-waō ia, ba la'o'ō ia biribiri, noa sa la'ila linia. Ba lō la'o'ō niha bō'ō, moloī sa ira chōnia, me lō la'ila li niha bō'ō. Amaedola andrō iwā'ō chōra Jesoc, ba lō aboto ba dōdōra hadia ia, niwā'ōnia chōra. Ba imane Jesoc : Si ndroehoendroehoe niwā'ō-goe chōmi, ja'odo mbawandroehō ba mbiribiri. Dozi ira, ha wa'ato zi no mōi, ba no sanagō ba no samara'oe, ba lō lafondrondrongo chōra biribi-

ri. (Mat. 7, 15 ; 23, 13). Ja'o mbawandroehō. Na so zanōrō ja'o, we'amōi bacha, da'ō ni'orifi, ba mōi ia bacha ba mōi baero, ba isōndra gō. (F. 14, 6. Moz. IV. 27, 17, 21). Lō mōi zanagō, na tenga ba wanagō ba ba wamoenoē ba ba wamakiko. Ba da'ō mōi ndra'o, ena'ō so chōra wa'aeroi ba ena'ō fahōna chōra hadia ia andrō. (Sin. 23, 1. Fet. I. 2, 25).

II. Ja'odo goebalo si sōchi andrō. Koebalo si sōchi ibelgō nosonia fōna mbiribiri. (Jes. 40, 11. Hes. 34, 11 b. t. Joh. I. 3, 16). Moloī genoni, si tenga koebalo, si tenga sochō biribiri, na i'ila nasoe gataeo moroi sa, irōi mbiribiri, ba ira'oe asoe gataeo ba ifazawili. (Sach. 11, 16 b. t.). Me enonia, ba me lō ba dōdōnia mbiribiri. Ja'odo goebalo si sōchi andrō, ba no aboto ba dōdōgoe dāna chōgoe, ba no aboto ba dōdō dāna chōgoe ndra'odo. (Tim. II. 2, 19). Si mane fa'aboto ba dōdō Namagoe ndra'o, ba si mane fa'aboto ba dōdōgoe Namagoe. Ba oebelegō nosogoe fōna mbiribiri. (Mat. 11, 27. Mar. 10, 45.) Ba so chōgoe na mbiribiri bō'ō, si tenga moroi ba kandra andre, ba lō tola lō ochalō ira, ba lafondrondrongo ligoe dania ba tobali ha sambawā nikoebaloi ba la samōsa goebalo. (F. 11, 52. Mat. 8, 11. Jes. 49, 6. Sach. 14, 9. Efes. 2, 14 b. t.). Andrō i'omasi'ō ndra'o Amagoc, me oebe'e nosogoe, ba wanema ja'ia mangawoeli. (F. 2, 19. Jes. 53, 10). Lō sangai ja'ia chōgoe, oebe'e sa'ae ia, nilaoe dōdōgoe. Tola oebe'e ia, ba tola oefoeli oehalō. Oroisa andrō no oetema chō Namagoe. (F. 18, 6; 14, 31). Ba fabō'ō zoei dōdō niha Jehoeda, ba niwā'ōnia andrō. (F. 7, 43). Ba ato chōra za-goema'ō : Sobehoe, sowōhō, hana wa mifondrondrongo chōnia ? (F. 7, 20) Ba lamane tānō bō'ō : Tenga fehedē zobehoe wehedē andrō. Hadia, i'ila ibokai hōrō zaoe'a behoe ? (F. 9, 30 b. t. Moz. II. 4, 11). Ba loeo we'amoni'ō osali ba Jeroezalema,

- 23 baŵa deoe. Ba manōrōnōrō Jesoe ba
zinga gosali, baolajama Zelomo a-
24 ndrō. (*Hal.zin. 3, 11; 5, 12*). Ba la-
fasoci ia niha Jehoeda ba lamane
chōnia : Heza iroegi lō ahono dōdō-
ma ōbe'e ? Na Keriso ndra'oegō, ba
ŵa'ō chōma, bōi aiwō ndra'oegō.
25 (*F. 8, 25*). Itema lira Jesoe, imanc :
No oeŵa'ō chōmi, ba lō fadoehoe
dōdōmi ; halōwō andrō, nihalōhalō-
goe ba dōi Namagoe, da'ō zamadoe-
26 hoe'ō ja'ō. (*F. 5, 36*). Ba lō fadoehoe
dōdōmi, me tenga biribirigoe ami.
27 (*F. 8, 45. 47*). **Lafondrondrongo ligee**
biribirigoe, ba no aboto ha dōdōgoe
ira, ba la'c'ō ndra'ō. Ba oebe'e chō-
ra wa'aceri si lō aetoe, ha lō tekiko
ira,, gōtōgōtō wa'ara ba lō sanōhi
ja'ira ba dangagee (*F. 8, 51; 5, 24*).
29 *Rom. 8, 38 b. t. Fet. I, 1, 5*). **Eboea**
moroi ha dānō bō'ō fefoe Namagoe,
same'e ja'ira chōgoe, ba lō sangila
manōhi ja'ira ba danga Namagoe.
30 (*F. 14, 28*). **Ha sambocoe ndra'aga**
Amagoe. (*F. 10, 37. 38; 5, 23; 17,*
10; 11, 21).
31 **III. Ba latocjoe zoei gara niha**
Jehoeda, ba waneboe ja'ia (*F. 8, 59*).
32 Hoemedede chōra Jesoe, imane : No
oja halōwō si sōchi, ni'oroma'ōgoe
chōmi, dali Namagoe. Hezo mbōrōba
halōwō andrō, wa miteboe kara
33 ndra'ō ? (*Mar. 7, 37*). Latema linia
niha Jehoeda, lamane : Tenga ba
halōwō si sōchi andrō mateboe
kara ndra'oegō, ba wangaohangaoha
andrō, ba me ōbal'ō Lowalangi ndra'-
oegō, ba no niha ndra'oegō. (*F. 5,*
34 *18. Mat. 26, 65*). Itema lira Jesoe,
imane : Tenga no so ba zoera goroisa
chōmi : „N o o e ŵ a' ō , L o w a l a n g i a m i ?” (*Sin. 82, 6*). Na
35 ibe'e tōi da'ō Lowalangi, ba nita-
ndrōsaigō li Lowalangi andrō — ba
tebai tewoe'ai zoera — (*Mat. 5,*
36 *18 b. t.*) ba hadia, ba miŵa'ō ba ni'a-
moni'ō Nama andrō, ba nifatengenia
ba goeli danō : Māngaohangaoha
ndra'oegō, me no-oeŵa'ō : Ono Lo-
37 walangi ndra'ō ? (*F. 7, 17-23*). Na
lō oehalō halōwō Namagoe, ba bōi
mi'amati chōgoe. Ba na oehalō ia, 38
ba mi'amati ba halōwōgoe, na lō
mamati ami chōgoe, ena'ō mi'ila, ba
ena'ō aboto ba dōdōmi, ba dōdō-
goe so Namagoe ba da dōdō Nama-
goe so ndra'ō. (*F. 15, 24; 14, 9-11*).
Ba latandraigō zoei, wondra'oe ja'ia, 39
ba iheta ia ba dangara. Ba mofanō 40
zoei ia mijefo Joridano, ba zi so Jo-
hane, me awena mamajagō idanō ia.
(*F. 1, 28*). Ba ato zangondrasi ja'ia 41
ba lamane : Lō'ō sa nifazōchi Jo-
hane tandra ; ba fefoe niŵa'ō Johane
ba chō da'e, ba no si doehoe. (*F. 1,*
26 *b. t.; 3, 27 b. t.*). Ba ato zamati 42
chōnia ba da'ō.

FAZA 11.

I. Fanoesoegi Lazaro. II. Fama-
gōlō gere; ba wamoenoe Jesoe.

- I. **Ba so zofōchō, Lazaro, banocoe** 1
Mbetania, banocoe ndra Maria Mara-
ta, talifoesōnia. (*Loek. 10, 38. 39*).
Ba Maria zamajoini So'aja fanicha 2
samohoca, solosi ake Zo'aja boenia ;
talifoesō da'ō, Lazaro, zofōchō. (*F.*
12, 3. Mat. 26, 7 b. t.). Ba lafatenge 3
chō Jesoe ira talifoesōnia alawe, la-
mane : He Toca, faigi, somasi ndra'-
oegō andrō, ba no mofōchō. Ba me no 4
irongo da'ō Jesoc, ba imane : Tenga
fōchō ba wa'amate wōchō andrō, fō-
chō famolachōmi Lowalangi, ena'ō
tefolachōmi Nono Lowalangi ba da'ō 5
(*F. 9, 3*). Ba no omasi Jesoe Marata
andrō ba talifoesōnia ba Lazaro a-
ndrō. Ba me no irongo mofōchō ia, 6
ba doea wongi na ia ba zi so ia. Aefa 7
da'ō, ba imane chō ndra nifahaō :
Datafoeli ita ba Joedaia. Lamane 8
chōnia ira nifahaō : He samahaō, ha
mega no, ba laboenoc ndra'oegō me-
na'ō niha Jehoeda, lateboe kara
ndra'oegō mena'ō, ba ōfoeli mōi ba
da'ō ? (*F. 10, 31*). Itema lira Jesoe: 9
Tenga felendroca za zi ma'ōma'ō-
chō ? Na so zofanō ba zi ma'ōchō,
ba lō manendre ia, me i'ila haga a-
ndrō ba goeli danō. (*F. 9, 4. 5*). Ba 10

- na no sofano bōngi, ba manendre, me
lō chōnia haga andrō. (*F. 12, 35*).
- 11 Da'ō niwā'ōnia ; ba me aefa da'ō,
ba imane chōra : No mōrō Lazaro
andrō, si fahoewoe chōda, ba mōido
moesoesoegi ia. (*Mat. 9, 24. Kor. I.*
15, 20). Ba lamane chōnia ira nifa-
hañ : He Toea, na mōrō ia, ba abe'e.
- 13 Ba fa'amatenia niwā'ō Jesoe, ba la-
wai si ndroehoe femōrō niwā'ōnia.
- 14 Awena iwā'ō ehōra Jesoe, lō ibini'ō. :
15 No mate Lazaro. Ba omoeso dōdō-
goe, bōrō ami, me lō ja'o ba da'ō,
ena'ō fadoehoe dōdōmi. Ba mitaboe
16 chōnia. Ba imane Toma andrō, ni-
fotōi si faero, ba nawōnia nifahañ :
Damōi ita gōi, ena'ō mate ita awō-
17 nia. (*F. 20, 24 b. t.*). Ba me iroegi
Jesoe, ba ironngo, no ōfa bonginia ba
18 lewatō. Ba ahātō ba Jeroezalema
Mbetania andrō, so doea mbadoe fo-
19 fanō. Ba no ato niha Jehoeda, si mōi
chō ndra Marata Maria, ba wondra-
ra tōdōra, ba ehō dalifoesōra andrō.
- 20 Ba me ironngo Marata so Jesoe, ba
ifaondragō, ba doemadao jomo Ma-
21 ria. Ba imane Marata chō Jesoe : He
Toea, ena'ō na ho so ndra'oegō ba
da'e, ba lō mate mena'ō dalifoesōgoe
22 andrō. (*A. 32*). Ba iada'e gōi, ba oe'-
ila, hadia ni'andrōoe chō Lowalangi,
ba ibe'e chōoe Lowalangi. (*F. 9, 31.*
23 33). Imanc chōnia Jesoe : Maoso da-
24 nia dalifoesōoe andrō. Imane chō-
nia Marata : Oe'ila sa, maoso ia da-
nia, ba wemaoso andrō na loeo sa-
focria (*Loek. 14, 14. F. 5, 25. Hal. zin.*
25 24, 15). Imane chōnia Jesoe : **Ja'odo**
wemaoso ba fa'aeri, samati chōgoe,
ba aeri, he wā'ao mate ia. (*F. 3,*
26 36; 5, 26; 6, 40. 54). **Ba dozi saeri,**
samati chōgoe, ba lō mate, iroegi zi lō
aetoe. Hadia, fadoehoe dōdōoe ba
27 da'ō? (*Joh. 8. 51*). Imane chōnia : E,
Toea, mamati sa'aendra'o, wa Keriso
andrō ndra'oegō, Ono Lowalangi, si
28 mōi ba goeli danō. (*F. 6, 69*). Ba
sefa iwā'ō da'ō, ba mōi ia moehede
ehō dalifoesōnia, Maria, nibini'ō,
imane : No so zamahañ, ba moehede
ia chōoe. Ba ja'ia, me ironngo da'ō, 29
ba i'ali'o'ō ifazaŵa ia, ifaondragō. Ba 30
lō'ō na niroegi Jesoe banoea, ba zi
faehamō Marata ehōnia mege so ia
na. Ba me la'ila niha Jehoeda, si so 31
chōnia jomo ba da'ō, sondrara tō-
dōnia, i'ali'o'ō wamazaŵa ja'ia Maria
ba mōi, ba la'o'ō ia, lawai sa mōi ia
ba lewatō, ba wege'ege ba da'ō. Ba 32
me iroegi Maria ba zi so Jesoe, me
i'ila ia, ba itoehi danō fōnania, imane
ehōnia : He Toea, ena'ō na ho so
ndra'oegō ba da'e, ba lō mate mena'ō
dalifoesōgoe andrō. (*A. 21*). Ba me 33
i'ila Jesoe, mege'ege ia, ba mege'-
ege niha Jehoeda andrō si fao ehō-
nia, ba mofōnoe ia ba dōdōnia, ba
ifataliehō ia. (*Mar. 8, 12*), Ba imane : 34
Heza labe'e ia ? Lamane ehōnia :
Ae faigi, Toea. Me'e Jesoe. (*Loek. 19,* 35
41). Ba lamane niha Jehoeda : Hiza 36
wa'omasinia ia. Ba so ba chōra za-
37 ngoema'ō : Hadia, lō i'ila i'orifi da'ō
gōi mena'ō samokai hōrō zaoe'a a-
ndrō ? (*F. 9, 6. 32*). Ba mofōnoe zoei 38
Jesoe ba dōdōnia, ba iroegi lewatō.
Ba tōgi narō gara lewatō andrō, ni-
folagō gowe. (*Mat. 27, 60*). Ba imane 39
Jesoe : Mifazaŵa gowe andrō. Imane
ehōnia talifoesō zi mate andrō, Mara-
ta : He Toea, abōoe sa'ae ; no ōfa bo-
nginia ae. Imane chōnia Jesoe : Te-
40 nga no oeŵa'ō ehōoe, na fadoehoe
dōdōoe, ba oroma chōoe laehōmi
Lowalangi ? (*F. 11, 4. 23*). Awena 41
lafazaŵa gowe andrō. Ba ifaōga hōrō-
nia Jesoe, ba imane : He Ama, saoha
gōlōoe, me no ōfondrondrongo ligoe !
(*F. 17, 1*). Ba oe'ila, lō mamalōmalō, 42
wa ōfondrondrongo ligoe, ba bōrō
niha sato andre, samasoei ja'o, wa
oeŵa'ō, ena'ō fadoehoe dōdōra, wa
no ja'oegō zamatenge ja'o. (*Joh. 12,*
30). Ba me aefa iwā'ō da'ō, ba i'e- 43
boea'ō linia we'ao, imanc : He Laza-
ro, ae baero ! Mōi baero zi mate, no 44
moe'olohoeni gahenia ba tangania
lembe ba lewatō, ba bawania, ba ni-
baloegō lembe folosi mbōbōi. Ba i-
mane ehōra Jesoe : Mitoto'ō ehōnia

ba mifofanō ia. (*Loek. 8, 49 b. t.; 7, 45 11 b. t.*). Ba ato zamati chōnia niha Jehoeda, si no mōi chō Maria, me
 46 la'ila nilaoe Jesoe. (*F. 7, 31*). Ba so ōsa chōra, zi mōi ba warizaio, la'ombacha'ō chōra hadia nilaoe Jesoe.
 47 II. Ba lalaloecha'ō zala'wa rafe seboea sangila amachoita ba farizaio ba lamane : He tawisa ? Oja sa ifazōchi tandra niha andrō. (*Mat. 26, 3 b. t.; Loek. 16, 31*). Na tatehe manō chōnia zi manō, ba ahori mamati ira chōnia, ba mōi dania Ndrawa Roma ba la'ochōgō danōda, fabaja niha. (*F. 49 12, 19*). Ba imane chōra awōra si samōsa, Kajafa, ere seboea zi dōfi andrō : Lō mi'ila watahōgō hadia ia,
 50 ba lō mifatoeotoe, wa mohare ita, na mate zamōsa niha, salahi mbanoeada andre, fa bōi tekiko mbanoeada andre ma'afefoe. (*F. 18, 14*).
 51 Ba tenga moroi chōnia, wa i'wa'ō da'ō, me no ere seboea ia zi dōfi andrō, ba mama'ele'ō ia ; mate sa dania Jesoe salahi mbanoeara andrō.
 52 (*Amaed. 16, 1. 10. Sam. 1, 1, 17*). Ba tenga ha salahi mbanoeara, ena'ō i'owoeloi gōi nono Lowalangi andrō, sizaewc, ena'ō roedoe. (*F. 10, 53 16*). I'otarai loeo da'ō, ba mamagōlō ira sa'ae, ba wamoenoe ja'ia. (*Mat. 54 21, 38*). Ba lō'ō sa'ae i'oroma'ō ia Jesoe ba niha Jehoeda, mofanō ia ba da'ō, isa'wa danō ba zinga danō si mate, banoea andrō, sotoi Eferaji, ba da'ō sosō ia, awō nifahaōnia. Ba no ahatō wasa andrō, ba niha Jehoeda. Ba ato zi mōi misi ja'wa ba Jeroezalema, moroi ba da'ō, fōna wasa andrō, ba wangehao ja'ira. (*F. 6, 4. 56 Nga'oti. II. 30, 17*). Ba la'aloei Jesoe, ba faoma lamane chō nawōra, me so ira ba gosali : Hadia ba dōdōmi, wa lō mōi ia ba gowasa ? (*F. 7, 11*).
 57 Ba no labe'e goroisia ira ere seboeaba farizaio, na so zangila, heza so ia ; ba i'ombacha'ō, ena'ō lara'oe ia. (*F. 9, 22*).

FAZA 12.

Tebajoini Jesoe ba Mbetania. II. Famagōlō warizaio ba chō Lazaro andrō. III. Fe'amōi Jesoe mijomo ba Jeroezalema. IV. Ni'wa'ō Jesoe, me so Ndrawa Heleni, samaigi ja'ia ena'ō. V. Lō mamati niha Jehoeda.

(*A. 1-8 : Mat. 26, 6-13. Mar. 14, 3-9.*)

I. Ōnō bongi lō fasa, ba mōi ba 1
 Mbetania Jesoe, ba zi so Lazaro andrō, nisoesoeginia moroi ba ngai 2
 zi mate. (*F. 11, 1. 43 b. t.*). Ba labe'e gōnia ba da'ō, ba sangai halōwō Marata. Ba samōsa Lazaro, awōnia ba wemanga. (*Loek. 10, 39. 40*) Ba ihalō Maria zakati zi ndroehoe wanicha narawasoe, samohoea, seboea bōli, ibajoini gahe Jesoe ba i'osi boenia ; ba afōnoe nomo hoea wanicha andrō. Ba imane Joeda andrō, banoea Kariota, nifahaōnia si samōsa, si manga mbōlinia dania : (*F. 13, 26 b. t. 18, 2*) Hana wa lō la'amawa wanicha andrō, oteo a lima woeloe roefia mbōlinia mena'ō, ba labe'e ba zi noemana ? Ba tenga me so ba dōdōnia zi noemana i'wa'ō da'ō, me no sanagōnagō ia, me chōnia so naha gefe, me ihalōhalō game'ela andrō. (*Loek. 8, 3. F. 13, 29*). Ba imanc Jesoe : Bōi tegoe ia ; no i'irō'ō da'ō, irege loeo wogo'o ja'o. Si lō mamalōmalō awōmi zi noemana, ba ja'o, ba tenga si lō mamalōmalō chōmi.

II. Ba ato zamondrongo niha Jehoeda, no so ia ba da'ō, ba mōi ira, tenga ha Jesoe mbōrō, ba wamaigi Lazaro gōi, nisoesoeginia moroi ba ngai zi mate. Ba mamagōlō gere seboea, ena'ō laboenoe gōi Lazaro andrō ; bōrō sa ia, wa ato zi so niha Jehoeda, samati chō Jesoe.

(*A. 12-18 : Mat. 21, 1-11. Mar. 11, 1-10. Loek. 19, 29-38.*)

III. Sara wongi aefa da'ō, me larongo, n ha sato, si no mōi ba gowasa, no mōi ba Jeroezalema Jesoe, ba lahalō mbocloe nohi, mōi ira mamao-

- ndragō ja'ia, moe'ao ira : Hosana, ja'ahowoe zi so andrō, ba dōi Zo'aja, razo Ndraono Gizraēli andrō !
- 14 (*Moz. III. 23, 40*). Ba me isōndra nono galide Jesoe, ba i'okoedo, itōrō
- 15 zi so ba zoera andrō : „Bōi a ta'oe fi, ono Ziona alawe, hiza, so razomō, i'okoedo nono galide”. (*Sach. 9, 9*).
- 16 Lō'ō sa i'anema'ō aboto ba dōdō ndra nifaha'ō da'ō ba me no tefolachōmi Jesoe, awena itōrō tōdōra, wa ba chōnia tesoe da'ō, awō wa
- 17 no lamanō chōnia. Ba lafadoehoe'ō niha sato, si fao chōnia, wa no hoemede ia chō Lazarō andrō ba lewātō, wa no isoesoegi ba ngai zi mate.
- 18 (*Loek. 19, 37*). Andrō gōi la'ondrasi ia niha sato, me no larongo, no ifazōchi dandra andrō. Ba faoma lamane farizaio chō nawōra : Mi'ila, lō'ō manō fachi wolaoemi. Hiza, ahori manō la'ō'ō niha ba goeli danō.
- (*F. 3, 26; 11, 48*).
- 20 IV. Eā so Ndrawa Heleni ōsa, awō zi no mōi mija'wa, mangaloeloe
- 21 ba gowasa. (*F. 7, 35*). Da'ō zi mōi chō Wilifo andrō, banoea Mbetisa'ida, ba Galilaia, la'andrō chōnia, lamane : He Toea, omasiga ma'ila Jesoe. (*Loek. 19, 3*). Mōi Wilifo, i'wa'ō
- 22 chō Gandrea, ba mōi ira, daroca ira,
- 23 Andrea Filifo, la'wa'ō chō Jesoe. Ba itema lira Jesoe, imane : No iroegi inōtō andrō ba wamolachōmi Ono
- 24 Niha. (*F. 17, 1; 13, 32*). Si ndroehoendroehoe ni'wa'ōgoe chōmi, na lō tetaroe ba danō zi samba ngawoea oelitō, ba na lō obooe, ba ha ja'ia manō ; ba na obooe ia oea, ba oja
- 25 mbocania. (*Kor. I. 15, 36 b. t.*) Chō zomasi nosonia aetoe ia, ba si fa'oe doc ba nosonia ba goeli danō andr, ba irorogō ba wa'aeri si lō aetoc.
- 26 (*Loek. 17, 33*). Na so zi mōi cnonigoe, ba jamoe'ō'ō ndra'o, ba ba zi so ja'o, ba da'ō gōi so genonigoe dania. Na so zi mōi enonigoe, ba ifosoemange
- 27 Amagoe (*Loek 9, 23, F. 14, 3*). Iada'c, ba aboe dōdōgoe, ba hadia ni'wa'ōgoe? He Ama, efa'ō ndra'o ba ginōtō andre! Ba andrō oeroegi ginōtō andre. (*Mat. 26, 38, 39*). He 28
- Ama, folachōmi dōimō!** Ba so li, si otarai zoroego. imane : **No oefolachōmi, ba oefoeli oefolachōmi dania!** (*Mat. 3. 17*). Ba lamane niha 29
- sato, si so ba da'ō, me larongo da'ō : Moe'oegoe mbanoea! Ba so gōi zangoema'ō : No moehede chōnia mala'ika. (*Hal. zin. 23, 9*). Itema lira 30
- Jesoe, imane : Tenga ja'o mbōrō, wa so li andrō, ja'ami mbōrō. (*F. 11, 42*). Fangoehoekeoe ōsi goeli danō 31
- andre iada'e, iada'e tetitoe baero zala'wa goeli danō andre. *F. 16, 11; 14, 30*). Ba ja'o, na no te'ala'wa'ō ja'wa 32
- ndra'o, moroi ba danō, ba ohori oedōnisi ira chōgoe. (*F. 3, 14; 8, 28*).
- Ba wangombacha he wisa wa'amatenia dania i'wa'ō da'ō. Ba latema 33
- linia niha sato, lamane : No marongo ba zoera gorōisa, lō teboelō Keriso andrō iroegi zi lō aetoe ; ba hana 34
- wa ō'wa'ō ni'ala'wa'ō ja'wa Nono Niha? Ha niha Nono Niha andro? (*Sin. 45, 7; 72, 7. 17; 110, 4. Jes. 9, 7. Hes. 37, 35. Dan. 7, 13. 14*). Ba 35
- imane chōra Jesoe : Ma'ifoe tō na so ba chōmi haga andrō. Mi'ogoenā'ō haga andrō, ba lalami, fa lō 36
- ichamō ami fa'ogōmigōmi. Sowaōwaō ba zogōmigōmi, ba lō i'ila, heza isa'wa. (*F. 7, 33; 11, 9. 10*). Mi'ogoena'ō haga andrō, wamati ba haga 37
- andrō, ena'ō tobali ono haga ami. Da'ō ni'wa'ō Jesoe, ba mofanō ia. ibini'ō ia chōra.
- V. Eā he no si manō wa'oja dandra nifazōchi'nia ba zanche ira, ba 38
- lō'ō zoei mamati ira chōnia. (*Hal. zin. 2, 22. Mat. 26, 1-5*). Ena'ō itōrō 39
- ni'wa'ō Jesaja andrō, sama'ele'ō, me imane : He Sō'aja, ha niha zi fadoehoe tōdōdō ba wangombacha'ō ma andrō. ba tanga Zo'aja andrō, ba ha chō tefa'ele'ō? (*Jes. 53, 1*). Andrō 40
- tebai mamati ira, i'wa'ō gōi Jesaja : (*Jes. 6, 9. 10. Mat. 13, 14 b. t.*). „No

ifobaloenõ hõrõra ba no
 i'abe'eõ dõdõra. ena'õ lõ
 la'ila hõrõra, ba ena'õ lõ
 aboto ba dõdõra, ba fa
 bõi lafalalini gera'erara,
 ba fa bõi oe'orifi ira.”
 41 Da'õ niwa'õ Jesaja, me no i'ila
 lachõminia, ba ine itõrõ linia ia.
 42 (*Jes. 6, 1*). Ba ato sa zoei zamati
 gõi chõnia sala'wa, ba bõrõ warizaio,
 wa lõ la'ombacha'õ, fa bõi latibo'õ
 43 banoca ira. (*F. 7, 48; 9, 22*). Omasi
 sa ira zoemange ba niha, moroi ba
 zoemange ba Lowalangi. (*F. 5, 44*).
 44 Ba moe'ao Jesoe, imane: Samati
 chõgoe, ba tenga chõgoe mamati ia,
 chõ samatenge ja'o mamati ia. (*F.*
 45 *7, 16*). Ba sangila ja'o, ba i'ila za-
 matenge ja'o andrõ. (*F. 10, 30; 14,*
 46 *9*). Haga ndra'o, si no mõi ba goeli
 danõ, ena'õ bõi sa'ae so ba zogõ-
 migõmi dozi samati chõgoc. (*F. 8,*
 46 *12*). Ba na so zamondrondrongo
 ligoe, ba na lõ i'o'õ, ba tenga ja'o
 zangoehoeke ja'ia. Tenga sa ba
 da'õ mõi ndra'o, ba wangoehoeke
 õsi goeli danõ, ena'õ oe'orifi nõsi
 48 goeli danõ. (*F. 3, 17*). Chõ zango-
 sitengagõ ja'o, si lõ mamonaha ta-
 roma ligoe, chõnia so sa'ae zangoe-
 hoeke ja'ia; taroma ligoe andrõ,
 niwa'õgoe, da'õ zangoehoeke ja'ia,
 na leo safoeria andrõ. (*F. 3, 18,*
 49 *Mar. 16, 16*). Tenga sa moroi chõgoe
 manõ niwa'õgoe. samatenge ja'o,
 Amagoe, ba no ibe'e goroisia chõgoe,
 hadia niwa'õgoe, hadia wehedegoe.
 50 (*F. 5, 19 b. t.*). Ba oe'ila, fa'aoeri si
 lõ aetoe goroisania andrõ. Andrõ
 oe'o'õ niwa'õ Namagoe chõgoe, ba
 wehedegoe andrõ.

FAZA 13.

I Fanasai ahe. II. Fangombacha
 si manga mbõli. III. Oroisa ba wa-
 ngomasi'õ awõ. IV. Fangombacha
 fangosil'õgõ Wetero.

1 I. Ba fõua gowasa fasa andrõ,
 me no i'ila Jesoe, no iroegi inõtõ,
 aheta ia ba goeli danõ andre, mõi

ia chõ Nama, si mane fa'omasinia
 dána chõnia ba goeli danõ, fõna, si
 manõ wa'omasinia ira iroegi gamo-
 zoea. (*Mat. 26, 2. F. 16, 28*). Ba me
 2 manga ira ena'õ, me no ibe'e ba
 dõdõ Joeda andrõ, ono Zimoni, ba-
 noea Kariota wemanga mbõli Jesoe
 Afõcha — (*Loek. 22, 3*) he wa'ae
 3 no i'ila Jesoc, no ibe'e ba dangania
 fefoe hadia ia Ama, ba he wa'ae
 i'ila, chõ Lowalangi i'otarai, ba ba
 Lowalangi mõi ia, — (*F. 3, 35*), ba
 4 maoso ia ba ngai gõ, iheta mba-
 roenia, ihalõ lembe, ba i'olembe.
 Aefa da'õ, ba ilaoe nidanõ ba naha
 5 wanasai, ba ibõrõtaigõ isasai gahc
 ndra nifahaõ, ba i'osi lembe andrõ,
 ni'olembenia. Ba iroegi Zimoni Fe-
 6 tero, ba imane chõnia da'õ: Ja'oegõ
 zanasai ahegoe, Toea? Itema linia
 7 Jesoe, imane chõnia: Iada'e, ba lõ
 õ'ila hadia nilaoegoe, ba aboto ba
 dõdõoe dania. Imane chõnia Fete-
 8 ro: Iroegi zi lõ aetoe, ba lõ tola
 õsasai gahegoe. Itema linia Jesoe,
 imane: Na lõ oesasai'õ, ba tenga si
 fabõbõ chõgoe ndra'oegõ. (*Kor. I.*
 9 *6, 11. Fam. I, 5*). Imane chõnia Si-
 moni Fetero: He Toea, bõi ha
 sambalõ ahegoe, tanga gõi ba hõgõ.
 10 Imane chõnia Jesoc: Acha lõ isasai
 ia si no mondri, noa sa moehaogõ
 nõsinia ma'afefoe, ba no moehaogõ
 ami, ba lõ dozi. (*F. 15, 3. Tit. 3, 5*).
 11 Noa sa i'ila zi manga mbõlinia,
 andrõ iwa'õ: Lõ dozi moehaogõ
 12 ami. (*F. 6, 64. 70*). Ba me aefa
 isasai gahera ba i'obaroo mbaroenia
 ba ifoeli moedadao, imane chõra:
 Hadia, no aboto ba dõdõmi nilaoe-
 goe chõmi? Mibe'e tõiigoe zamahaõ
 13 ba So'aja ba si sõchi, na niwa'õ
 da'õ, si ndroehoe da'õ. (*Mat. 23, 8.*
 14 *10*). Ba na no oesasai gahemi, ja'odo
 andre. So'aja ja'ami, samahaõ ja'-
 ami, ba mo'õmõ gõi ami, wanasai
 ahe nawõmi. (*Loek. 22, 26. 27*). Fa-
 15 maedo nibe'egoe chõmi, ena'õ mi-
 o'õ nilaoegoe chõmi. (*Fet. I, 2, 21*).
 Si ndroehoendroehoe niwa'õgoe chõ-
 16

mi, tenga seboea, moroi chõ zochõ ja'ia, zawoejoe, ba tenga seboea, moroi chõ zamatenge ja'ia zingenge. 17 *F. 15, 20. Mat. 10, 24*). **Na no mi'ila da'õ, ba ja'ahowoe ami, na mi'o'õ, wolaœ ja'ia.** (*Mat. 7, 21. 24. Jak. 1, 18*). Lõ dozi ami da'õ, ni'wa'õgoe; 18 oe'ila, ha niha nitocoejoe. Ba ena'õ itõrõ zi so ba zoera andrõ: „A w õ g o e b a w e m a n g a a n d r õ, b a n o i f a z a v a m b õ r õ s i s i n i a c h õ g o e. (*Sin. 41, 10. Mat. 26, 23*.) I'otarai da'c, oe'wa'õ 19 chõmi, fatoca lõ aloea, ena'õ fadoehoe dõdõmi, wa ja'odo, na no aloea 20 dania. (*F. 14, 29; 16, 4*). Si ndroehoe droehoe ni'wa'õgoe chõmi, samonaha, na so nifatengegoc, ba ifonaha ndra'o; ba samonaha ja'o, 21 ba ifonaha zamatenge ja'o andrõ. (*Mat. 10, 40 b. t.*)

II. Aefa i'wa'õ da'õ Jesoe, ba aboe dõdõnia, ba ifadoehoe'õ, imane: Si ndroehoe droehoe ni'wa'õgoe chõmi, samõsa ba chõmi zi manga mbõligoe dania. (*Mat. 26, 21 b. t.*) 22 Ba faoma lafaigi nawõra ira nifahaõ, lõ la'ila, ha niha ni'wa'õnia. (*F. 19, 23*). Ba so zamõsa nifahaõ, sidadao 23 ba ngai Jesoe, ni'omasi'õ Jesoe. 24 Da'õ nichawi Zimoni Fetero tanga, imane chõnia: Ombacha'õ chõgoe, 25 ha niha ni'wa'õnia. Ba ihole'õ ia ba doto Jesoc, imane chõnia: He 26 Toea, ha niha? Ite ma linia Jesoe: Da'õ ia, ni'oengoe gõgoe õ, sambawa, nibe'egoe chõnia. Ba i'oengoe gõ, sambawa, ba ibe'e chõ Joeda andrõ, 27 ono Zimoni, banœa Kariota. Ba me aefa itema gõ andrõ, ba mõi ba dõdõnia Zatana. Ba imanc chõnia Jesoe: Ta'ita'i, laoc nilaoemõ. 28 (*F. 13. 2*.) Ba lõ ba nawõnia ba wemanga andrõ sabato ba dõdõ da'õ, 29 hana wa i'wa'õ chõnia da'õ. So zangoema'õ tõdõra, me so chõnia naha gefe, i'wa'õ chõnia Jesoe: Òli hadia zogoena chõdã ba gowasa, ba ma ena'õ na ibe'e ba zi noemana ma'ifoe. (*F. 12, 6*.) Ba me no itema

gõ andrõ, ba i'anema'õ mõi ia baerõ. Ba no bõngi. (*F. 18, 3*.) III. Ba me no mõi ia baerõ, ba 31 imane Jesoe: Awena tefolachõmi Nono Niha, ba no tefolachõmi Lowalangi ba chõnia. (*F. 12, 23*.) Na 32 no tefolachõmi Lowalangi ba chõnia, ba ifolachõmi gõi ia Lowalangi, ba chõnia, ba i'anema'õ ifolachõmi. He iraono, ha ma'ifoe tõ na sodo 33 chõmi. Mi'aloeci ndra'o dania, ba hoelõ si manc ni'wa'õgoe no ba niha Jehoeda: Tebai mõi ami ba zi mõi ndra'o, si manõ gõi ni'wa'õgoe chõmi iada'e. (*F. 7, 34*.) **Oroisa si bohoe oebe'e chõmi, ena'õ 34 mi'omasi'õ nawõmi; si mane fa'omasigoe ami, ena'õ ja'ami gõi, faoma mi'omasi'õ nawõmi.** (*Joh. 15, 12. 13. Ejes. 5, 2. Joh. I. 3, 11. 14. 23*.) **Ba da'õ aboto ba dõdõ niha fefoc, 35 wa no nifahaõgoe ami, na so chõmi wa'omasimi nawõmi.** (*Joh. I. 2, 5*.) IV. Imane chõnia Simoni Fetero: 36 He Toea, heza mõi'õ? Ite ma linia Jesoe, imane: Tebai õ'o'õ ndra'o iada'e, ba zi mõi ndra'o, ba õ'o'õ sa ndra'o na foeri. (*F. 21, 18. 19*.) Imanc chõnia Fetero: He Toea, 37 hana wa lõ oe'ila oe'o'õ ndra'oegõ iada'e? Oebelegõ nosogoc fõnaoe. (*Loek. 22, 33 b. t.*) Ite ma linia Jesoe, 38 imanc: Oebelegõ nosocoe fõnagoe? Si ndroehoe droehoe ni'wa'õgoe chõoe, lõ fachamõ miwo zilatao, iroegi no medõloe õ'osilõ'õgõ ndra'o.

FAZA 14.

Hoehoe Jesoe ba nifahaõnia, safoeria. I. Ifaroe dõdõra ba wamati chõ Lowalangi ba ba wamati chõnia. II. Faoma ira, daroea ira Amania. III. Ifaboe'oe Geheha ni'amoni'õ. IV. Famahowos'õ ba fondrara tõdõ.

I. Bõi aboe dõdõmi. Mi'amati ba 1 Lowalangi ba mi'amati chõgoc. (*Mar. 11, 22. F. 12, 44*.) Oja nahia 2 ba nomo Namagoe, ba na tenga si manõ mena'õ, ba no ocwa'õ chõmi. Mõido sa moehaogõ naha chõmi.

- 3 (*Kor. II. 5, 1.*) Ba na no mōido, na
no oehaogō naha chōmi, ba manga-
woelido, ba oehalō ami chōgoe, ena'ō
so ami gōi ba zi so ja'o. (*F. 17, 24.*)
- 4 Ba no mi'ila lala ba zi mōi ndra'o.
- 5 II. Imane chōnia Toma: He Toea,
lō ma'ila, heza mōi ndra'oegō, ba
6 he moroi ma'ila lala? Imane chōnia
Jesoe: **Ja'odo lala, ja'odo wa'adoe-
hoe, ja'odo wa'aeri. Lō sendroegi
Ama, na lō itōrō ndra'o.** (*Heb. 10,*
7 *19.*) Na no aboto ba dōdōmi ndra'o,
ba aboto gōi ba dōdōmi Namagoe
dania. Ba i'otarai da'e, ba aboto
ba dōdōmi ia, ba no mi'ila ia. (*F.*
8 *8, 19.*) Imane chōnia Filifo: He
Toea, oroma'ō chōma Nama, ba
9 ahono dōdōma. Imane chōnia Jesoe:
Si manō wa'ara awōmi ndra'o, Fi-
lifo, ba lō aboto ba dōdōmi ndra'o?
Si no mangila ja'o, ba no i'ila Na-
ma; ba hana wa o'wā'ō: Oroma'ō
10 chōma Nama? (*F. 12, 45. Kol. 1,*
15. Heb. 1, 3. Kor. II. 4, 4, 6.) Hadia,
lō fadoehoe dōdōoe, wa ba dōdō Nama
so ndra'o, awō wa ba dōdōgoe so
Nama? Taroua li andrō. niwā'ōgoe
chōmi, ba tenga moroi ba chōgoe
11 oe'wā'ō ia. Ba ihalō halōwōnia Ama,
si lō teboelō ba dōdōgoe. Mifati
chōgoe, wa ba dōdō Nama so ndra'o,
awō wa ba dōdōgoe so Nama; ba
na lō'ō, ba mi'amati ba halōwō
12 andrō. (*F. 10, 38.*) Si ndroehoe-
ndroehoe niwā'ōgoe chōmi, ihalō
dania halōwō andrō, nihalōgoe, sa-
mati chōgoe, ba seboca moroi a-
ndrō ihalō, me chō Nama mōi ndra'o,
13 (*Mat. 17, 20. Hal.zin. 2, 41; 5, 15.*)
ba hadia ni'andrōmi, ba dōigoc, ba
oc'o'ō, ena'ō tefolachōmi Nama ba
14 chō Nono. (*F. 15, 7; 16, 23.*) Na so
ni'andrōmi chōgoe ba dōigoc, ba
oc'o'ō. (*Joh. I. 5, 14. 15.*)
- 15 III. Na mi'omasi'ō ndra'o, ba
mi'o'ō goroisagoe. (*F. 15, 10. Joh.*
16 *I. 5, 3.*) Ba ja'o, ba oe'andrō dania
chō Nama, ba ibe'e chōmi zanolo
tánō bō'ō, ena'ō lō aefa ia chōmi,
17 iroegi zi lō aetoe; (*F. 14, 26.*) Eheha
si doehoe andrō. si tebai latema
niha goeli danō, me lō la'ila, me
lō aboto ba dōdōra. Ba dōdōmi no
aboto ia, me lō aefa ia chōmi, ba
ba dōdōmi so ia dania. (*Joh. I.*
5, 6.) Lō oerōi ami, hoelō zi lō
18 ama, si lō ina, mōido chōmi. (*Mat.*
28, 20.) Ma'ifoe tō na, ba lō'ō sa'ae
19 la'ilado niha goeli danō, ba ja'ami
zangila ja'o, aeri sa ndra'o, ba
saeri gōi ami dania. (*F. 16, 16.*
20 *Hos. 6, 2.*) Na loeo da'ō, ba aboto
ba dōdōmi, wa ba dōdō Nama so
ndra'o, awō wa ba dōdōgoe so ami
ba ba dōdōmi so ndra'o. (*F. 17,*
21 *23 b. t.*) Si so orois andrō chōgoe,
solo'ō ja'ia, da'ō zomasi ja'o. Ba
ni'omasi'ō Namagoe zomasi ja'o;
ba ja'o gōi oe'omasi'ō ia ba oe'o-
roma'ō ndra'o chōnia. (*A. 15.*) Imane
22 chōnia Joeda, tenga banoea Kariota
andrō: He Toea, hadia ia wa o'o-
roma'ō ndra'oegō chōma, ba lō o'o-
roma'ō ndra'oegō ba niha goeli
23 danō? Ite ma linia Jesoe, imane
chōnia: Na so zomasi ja'o, ba i'o'ō
ligoe, ba i'omasi'ō Amagoe, ba
mōiga chōnia, ba ba chōnia ma'-
24 iagō. (*Ejes. 3, 17 b. t.*) Si lō mango-
masi'ō ja'o, ba lō i'o'ō ligoe. Ba
taroma li andrō, nirongomi, ba tenga
chōgoc, no chō zamatae ja'o, chō
25 Nama. (*F. 7, 16 b. t.*) Da'ō niwā'ōgoe
chōmi, fatoea lō ahetado chōmi.
Ba sanolo andrō, Eheha ni'amoni'ō,
26 nifatenge Namagoe dania ba dōigoc,
ia'ō zamahaō ja'ami, ba ia'ō fefoc,
ba abori ifasoe gi ba dōdōmi niwā'-
27 ōgoe chōmi. (*F. 15, 26; 16, 14. Fil.*
1, 9-11.)
- IV. Oerō ichōmi wa'ohahoe dōdō,
28 fa'ohahoe dōdō chōgoe oebe'e chō-
mi. Bō'ō nibe'e niha goeli danō,
bō'ō nibe'egoe. Bōi aboe dōdōmi ba
bōi ata'oe ami. (*F. 16, 33. Rom. 5,*
1. *Fil. 4, 7.*) No mironogo, me oc'wā'ō
29 chōmi: Mofanō ndra'o ba oefocelido
chōmi. Na mi'omasi'ō ndra'o, ba
omoeso dōdōmi ena'ō, me chō Nama
mōido, me no seboca moroi chōgoe

29 Nama. (*F. 10, 29. Fil. 2, 6 b. t.*) Ba
noa sa oeŵa'ō chōmi, fateoa lō
aloea, ena'ō fadoehoe dōdōmi, na
30 aloea dania. *F. 13, 19.* Lō'ō sa'ac
oja hoehoeogoe chōmi, so sa'ac za-
laŵa goeli danō andrō, ba lō isōndra
hadia ia chōgoe; (*F. 12, 31. Loek.*
31 *22, 53.*) ba ena'ō aboto ba dōdō
niha goeli danō, omasido Nama ba
oc'o'ō hadia niŵa'ō Nama chōgoe,
ba mifaoso, taheta ita ba da'e!
(*F. 10, 18.*)

FAZA 15.

I. Amaedola: Tōla nagoe. II. Fa-
marooe tōdō ba wangomasi'ō awō.
III. Fondrara tōdō ba watioesa niha
goeli danō.

1 I. Ja'odo dōla nagoe si ndroehoc
andrō, ba si so kaboc nagoe Na-
2 magoe. Fefoe ndrāha ba chōgoc, si
lō mowoca, ba iheta, ba fefoe zo-
woea, ba ihaogō, ena'ō tedcoc wa'oja
mboecania. (*Mat. 15, 13. Fil. 1, 9-11.*)
3 Si no moehaogō ami, bōrō daroma
li andrō, niŵa'ōgoc chōmi. (*F. 13,*
4 *10. Ejes. 5, 26.*) Mi'iaḡō ndrā'o, ba
oe'iaḡō ami. Hoelō ndrāha, si tebai
mowoea, ha ja'ia, na tenga sa'ae
ba dōla nagoc so ia, si manō gōi
5 ami, na tenga sa'ae ba chōgoe so
ami. Ja'odo dōla nagoe andrō, daba
ami. Sangiaḡō ja'o, na oe'iaḡō ia
gōi, da'ō zoja boea, me **tebai milaoc**
hadia ia, na lō ja'o. (*Kor. II, 3, 5.*)
6 Nitibo'ō na so zi lō mangiaḡō ja'o,
hoelō ndrāha, ba mate, ba la'ozaragō
ba latibo'ō ba galitō ba achozi.
7 (*Mat. 3, 10.*) Na mi'iaḡō ndrā'o, ba
na lō aefa ba dōdōmi daroma ligoc,
ba mi'andrō hadia zomasi ami, ba
tebe'e chōmi. (*F. 14, 13. Mar. 11,*
8 *24.*) Ba da'ō tefosocmange Namagoc,
ena'ō oja mboecania, ba ena'ō tobal
9 nifahaḡoc ami. Si mane fa'omasi
Nama ndrā'o, si inanō gōi wa'oma-
sigoc ami. Mi'iaḡō wa'omasigoc a-
10 ndrō. Na mi'o'ō goroisagoc, ba da'ō
mi'iaḡō wa'omasigoc, si mane folo'
ōgoc oroisa Namagoc, ba oe'iaḡō

wa'omasinia. (*F. 14, 15.*) Da'ō niŵa'- 11
ōgoc chōmi, ena'ō so ba dōdōmi
wa'omoeso dōdō andrō chōgoe, ba
ena'ō a'oi so wa'omoeso dōdōmi.
(*F. 16, 24.*)

II. Da'ō goroisagoc, ena'ō faoma 12
mi'omasi'ō nawōmi, si mane fa'oma-
sigoc ami. (*F. 13, 34.*) Fondrege 13
wa'eboea wangomasi'ō awō, na ibe-
legō nosonia niha fōna zi fahoewoe
chōnia. (*Rom. 5, 6 b. t.*) Si no fahoe- 14
woe chōgoe ami, na mi'o'ō hadia
niŵa'ōgoc chōmi. (*Loek. 8, 21.*) Lō'ō 15
sa'ac oebe'e tōimi genoni, enoni.
ba lō i'ila, hadia nifazōchi zochō
ja'ia; ba no oebe'e tōimi zi fahoewoe,
noa sa oe'ombacha'ō chōmi fefoe
nirongogoc chō Namagoc. (*Jak. 2,*
23). Tenga ja'ami zanoecioe ja'o, 16
ja'o sa zanoetoeioe ja'ami, ba no
oefataro ami, ena'ō mōi ami mo-
woea, ba ena'ō lō tebelō mboecania.
ena'ō ibe'e chōmi Ama hadia ni'a-
ndrōmi chōnia ba dōigoc. (*F. 16, 23.*)
Da'ō goroisagoc chōmi, ena'ō faoma 17
mi'omasi'ō nawōmi.

III. Na fatioe dōdō niha goeli 18
danō chōmi, ba ja'aboto ba dōdōmi,
no ofōna fatioe dōdōra chōgoe.
(*Joh. I, 3, 13.*) Na awō niha goeli 19
danō ami ena'ō, ba no omasi ena'ō
niha goeli danō dāna chōra andrō;
ba meno tenga awō niha goeli danō
ami, me no oetoeioeioe ami ba niha
goeli danō, andrō wa fatioe dōdō
niha goeli danō chōmi. (*F. 17, 14.*)
Mitōrōtōrō tōdōmi li andrō, niŵa'- 20
ōgoc chōmi: Tenga sboea moroi
chō zochō ja'ia zawecioe. Na no
lagohi ndrā'o, ba lagohi gōi ami;
na no la'o'ō ligoc, ba la'o'ō gōi
limi. (*F. 13, 16. Mat. 24, 9.*) Ba 21
bōrō dōigoc, wa lalaoe chōmi da'ō
fefoe, me lō saboto ba dōdōra za-
matenge ja'o. (*F. 16, 3.*) Na lō si 22
mōido mena'ō, moehede chōra, ba
lō horōra. Ba iada'c, ba lō tahi
chōra ba horōra andrō. (*F. 9, 41.*)
Si fatioe tōdō chōgoc, ba fatioe gōi 23
chō Namagoc. (*F. 5, 23.*) Na lō niha- 24

lōgoe mena'ō ba chōra halōwō andrō, si lō irai ihalō niha bō'ō, ba lō horōra ena'ō, ba iada'e, ba no la'ila, ba noa zoei fatioe dōdōra chōgoe ba chō Namago. (*F. 10, 37, 38*). Ba ena'ō itōrō li andrō, nisoera ba zoera gorōisa chōra : „No fatioe dōdōra chōgoe, ba lō bōrō bōrō.” (*Sin. 35, 19; 69, 5*). Na so zanolo andrō, nifatangoe chōmi dania, si oroi chō Nama, Eheha si doehoe andrō, si otarai Nama, da'ō zamadoehoe'ō ja'o. (*F. 14, 16, 26.*) Ba ja'ami gōi, ba samadoehoe'ō, me no i'otarai mbōrōta faofao ami chōgoe. (*Hal. zin. 1, 8. 21 b. t.; 5, 32*).

FAZA 16.

I. Iwa'ō ba nifahaōnia Jesoe, lagohi ira dania. II. Iwa'ō chōra, mogoena chōra, na mōi ia chō Nama. III. Ibe'e fondrara dōdōra, wa ifoeli la'ila ia dania. IV. Ifaboe'oe chōra tefondrondrongo wangandrō, na ba dōinia, V. Ihōnagō iwa'ō chōra, zoemaewe ira dania.

1 I. Da'ō niwa'ōgoe chōmi, fa bōi
2 fatoewoe chōmi. (*Mat. 13, 21*). La-
tibo'ō banoea ami dania. Ba iroegi
ba'wa dania, ba dozi samoenoe ja'-
ami, ba lawai famosoemange Lo-
walangi. (*Mat. 24, 9. Hal. 8, 1. 9,*
3 *1 b. t.; 23, 12*). Ba me lō aboto ba
dōdōra Nama ba ja'o, andrō lalaoe
chōmi da'ō. (*F. 15, 21. Kor. I. 2, 8*).
4 Ba andrō oēwa'ō chōmi da'ō, ena'ō,
na no iroegi ba'wa da'ō, ba mitōrō-
tōrō tōdōmi, wa no oēwa'ō chōmi.
Ba tenga si otarai mbōrōta oēwa'ō
5 chōmi da'ō, me no faofao ndra'ō
chōmi. (*F. 13, 19*). Ba iada'e, ba
mofanō ndra'ō chō zamatenge ja'o,
6 ba samōsa lō ba chōmi sanofoe
chōgoe : Heza mōi'ō ? (*F. 7, 33;*
7 *13, 36*). Ba me no oēwa'ō chōmi
da'ō, ba no a'oi so wa'aboc dōdōmi.
Ba si ndroehoc niwa'ōgoe chōmi,
mogoena chōmi, na mofanō ndra'ō.
Na lō mofanō ndra'ō, ba lō mōi

chōmi zanolo andrō ; ba na mōido,
ba oefatenge ia chōmi. Ba na so
da'ō, ba i'otoe'ō niha goeli danō, 8
ba horō ba ba wa'atoelō dōdō ba
ba hoekoe. Ba horō, me lō mamati 9
ira chōgoe. (*F. 3, 18*). Ba wa'atoelō 10
dōdō, me sofanō chō Nama ndra'o,
ba me lō mi'ilado sa'ae. (*Rom. 4,*
11 *25; 8, 34*). Ba hoekoe, me no tehoe-
koe zala'wa goeli danō andre. (*F.*
12 *12, 31*). Wa'oja na niwa'oegoe chō- 12
mi, ba tebai mitaha iada'c. Ba na 13
so da'ō, Eheha si doehoe andrō,
ba i'oroma'ō chōmi lala ba zi doe-
hoe fefoe. Tenga sa soroi chōnia
wehedenia, fefoe hadia ia niringo-
nia, iwa'ō, ba hadia zi so dania,
ba i'ombacha'ō chōmi. (*F. 14, 17.*
14 *Joh. I. 2, 27*). Ja'ia zamolachōmi
ja'o, me moroi ba zi so chōgoe itema
ba i'ombacha'ō chōmi. (*Joh. 14, 26*).
Fefoe hadia ia zi so chō Nama, ba 15
chōgoe da'ō. Andrō oēwa'ō, itema
ba zi so chōgoe, ba i'ombacha'ō
chōmi. (*F. 17, 10*).

III. Ma'ifoe tō na, ba lō mi'ilado 16
sa'ae, ba ma'ifoe tō zoei, ba mi'ilado.
(*F. 14, 19, 28*). Ba faoma lamane 17
chō nawōra nifahaōnia ōsa : Hadia
da'ō. niwa'ōnia chōda : Ma'ifoe tō,
ba lō mi'ilado, ba ma'ifoe tō zoei,
ba mi'ilado, ba : mofanō ndra'ō chō
Nama? Ba lamane : Hadia da'ō, ni- 18
wa'ōnia : Ma'ifoe tō? Lō ma'ila hadia
niwa'ōnia. (*F. 7, 33-36*). Aboto ba 19
dōdō Jesoe, lasfoe chōnia dania,
ba imane chōra : Da'ō nizofoezo-
foemi chō nawōmi, me no oēwa'ō :
Ma'ifoe tō, ba lō mi'ilado, ba ma'i- 20
foe tō zoei, ba mi'ilado? Si ndroe-
hoendroehoe niwa'ōgoe chōmi, me-
ge'ege dania ami ba mange'esi, ba
omoeso dōdō niha goeli danō ; saboe
tōdō ami, ba tobali sa fa'omoeso
dōdō wa'aboe dōdōmi andrō. Aboe 21
dōdō ndra alawe, na madono ia, me
no iroegi ba'vania, ba na no i'ado-
nogō nono andrō, ba lō'ō sa'ae itōrō
tōdōnia wa'afōchō andrō, ba wa'-
omoeso dōdō, me no toemboe niha

- andrō. ba goeli danō. (*Jes. 26, 17 b. t.*). Ba ja'ami gōi, aboe sa dōdōmi iada'e, ba oefoeli oefaigi ami, ba omoeso dōdōmi, ba lō sangeheta chōmi fa'omoeso dōdōmi andrō. *Loek. 24, 41. 52. Jes. 16, 10-14; 35, 10).*
- 23 IV. Ba na loeo da'ō, ba ma'ifoe lō misofoe chōgoe. Si ndroehoe-ndroehoe niw'a'ōgoe chōmi, na so ni'andrōmi chō Nama, ba ibe'e chōmi, ba dōigoe. (*F. 15, 7. 16*). Irege da'e, ba lō ni'andrōmi ba dōigoe. Mi'andrō, ba mitema, ena'ō a'oi so wa'omoeso dōdōmi. (*F. 15, 11*).
- 25 Amaedola chōgoe, wangoema'ō chōmi da'ō. Iroegi ba'wa dania, ba lō'ō sa'ae oēwa'ō gamaedola chōmi, ba lō aiwōdo wangombacha chōmi hadia ia chō Nama. Na loeo da'ō ba mangandrō ami ba dōigoe, ba lō oēwa'ō chōmi, mangandrō ndra'o chō Nama salahimi (*F. 14, 16. Heb. 7, 25*). Ja'ia, Ama, zangomasi'ō ja'ami, me no mi'omasi'ō ndra'odo, ba me no fadoehoe dōdōmi, chō Lowalangi oē'otarai. (*F. 14, 21; 17, 8. 25*). Chō Nama oē'otarai, ba no mōido ba goeli danō; ba oerōi zoei goeli danō ba mōido chō Nama (*F. 13, 3*).
- 29 V. Lamane ira nifahaō: Hiza, iada'e lō aiwō ndra'oegō moehede, ba lō ōwa'ō gamaedola. Aboto sa'ae ba dōdōma, ba no ō'ila fefoe hadia ia, ba lō mogoena chōoe, isofoe chōoe niha. Ba da'ō fadoehoe dōdōma, wa chō Lowalangi ō'otarai. (*F. 21, 17*).
- 31 Ite ma lira Jesoe, imane: Iada'e fadoehoe dōdōmi? Hiza, iroegi ba'wa dania ba no iroegi ija'e, ba oi zara tefazawili ami, isa'wa dāna chōnia zamōsana, ba mirōi ndra'o, ha ja'o, ba tenga ha ja'odo, me faofao chōgoe Nama. (*Mat. 26, 56. F. 8, 29*).
- 33 Da'ō niw'a'ōgoe chōmi, ena'ō so chōmi wa'ohahae dōdō ba chōgoe. Ba goeli danō so wa'afōchō chōmi, ba bēi miboesi dōdōmi, na oela'wa niha goeli danō. (*F. 14, 27. Joh. I. 5, 4*).

FAZA 17.

Mangandrō Jesoe: I. Hadia chōnia, II. hadia chō zinengenia, ba III. hadia chō zamati bō'ō, fefoe.

- I. Da'ō niw'a'ō Jesoe, ba ifaōga hōrōnia mijawā ba zoroego, ba imane: He Ama, no iroegi inōtō; folachōmi Nonooe, ena'ō ifolachōmi ndra'oegō Ono. (*F. 12, 23. 28*). Si mane fame'oeo barō mbawania fefoe niha, ena'ō idozigō fa'a'eri si lō aetoe nibe'oeo chōnia andrō. (*Mat. 28, 13. F. 3, 35; 6, 37*). Da'ō wa'a'eri si lō aetoe, ena'ō aboto ba dōdōra ndra'oegō, Lowalangi si ndroehoe andrō, si ha sambcea, ba ena'ō aboto ba dōdōra zinengeoe andrō, Jesoe Keriso. (*Kor. I. 8, 6*). No oefolachōmi ndra'oegō ba goeli danō, no oē'asiwaligō halōwō andrō, nibe'oeo chōgoe, ba wangai ja'ia (*F. 4, 34*). Ba iada'e, ba folachōmi ndra'o, awōoe, ja'oegō, Ama, lachōmi si no so chōgoe ba chōoe, fōna wa'aso danō'a andrō. (*F. 1, 1 b. t. Fil. 2, 6*).
- II. No oēfa'ele'ō dōimō ba niha andrō. nibe'oeo chōgoe, moroi ba niha goeli danō. Chōoe ira, ba no ōbe'e chōgoe, ba no la'o'ō lioc. Aboto sa'ae ba dōdōra, wa moroi chōoe fefoe hadia ia nibe'oeo chōgoe. Me no oēfa'ema chōra daroma li andrō, nibe'oeo chōgoe, ba no late ma, ba si ndroehoe no aboto ba dōdōra, wa moroi chōoe oē'otarai, ba no fadoehoe dōdōra, wa no ja'oegō zamatenge ja'o. (*F. 16, 27. 30*). Mangandrō ndra'o, salahira, tenga salahi niha goeli danō mangandrōdo, chōra sa, nibe'oeo chōgoe me no chōoe ira. (*Heb. 7, 25*). Ba chōoe fefoe zi so chōgoe, ba chōgoe fefoe zi so chōoe, ba no tefolachōmi ndra'o ba chōra (*F. 16, 15*). Ba lō'ō sa'ae sodo ba goeli danō, ba so sa ira ba goeli danō, chōoe mōi ndra'odo. He Ama ni'amoni'ō! Taha ira, ba dōimō, nibe'oeo chōgoe andrō, ena'ō ba sambcea dōdōra,

si mane tōdōda andrō. (*F. 10, 30*).
 12 Me sodo chōra, ba ja'o zanaha ja'ira, ba dōimō, nibe'oeo chōgoe andrō ba no oerorogō ira, ba lō si tekiko ba chōra, baero nono wa'atekiko andrō, ena'ō itōrō zi so ba zoera andrō (*F. 13, 18; 6, 70, Sin. 109, 8*).
 13 Ba mōido chōoe iada'e, ba oe'wa'ō da'ō ba goeli danō, ena'ō a'oi so chōra wa'omoeso dōdō andrō chōgoe, ba dōdōra (*F. 15, 11*). No oe'fama chōra daroma limō, ba no fatioe dōdō niha goeli danō chōra, me tenga moroi ba niha goeli danō ira, si mane ja'o, si tenga moroi ba niha goeli danō (*F. 15, 18, 19*).
 14 Lō oe'andrō, o'beta ira ba goeli danō, ba ena'ō o'rorogō ira, ba o'efa'ō ba Gafōcha; (*Joh. I, 5, 18. Tes. II, 3, 3*).
 16 Tenga moroi ba niha goeli danō ira, si mane ja'o, si tenga moroi ba niha goeli danō. **Amoni'ō ira ba zi doehoe; taroma limō zi doehoe.** (*Sam. II, 7, 28. Sim. 119, 160*). Si mane famatengeoe ja'o ba goeli danō, si manō gōi wamatengeoe ja'ira ba goeli danō. (*F. 20, 21*). Ba oe'amoni'ō ndra'o, salahira, ena'ō ni'amoni'ō ira gōi ba zi doehoe. (*Heb. 7, 27; 10, 9. 10. Tit. 2, 14*).
 20 III. Ba tenga ha chōra ni'andrōgoe, ba zamati chōgoe ba lira na gōi, (*Rom. 10, 17*), ena'ō ha samboea dōdōra, dozi ira, si mane ja'oegō, Ama, ba chōgoe, ba si mane ja'o ba chōoe, ena'ō ja'ira gōi, ba chōda so ira; ena'ō fadoehoe dōdō niha goeli danō, ja'oegō zamatenge ja'o. (*Hal. zin. 4, 32*). Ba no oebe'e chōra lachōmi andrō, nibe'oeo chōgoe, ena'ō ha samboea dōdōra, si mane tōdōda andrō, si ha samboea.
 23 (*Rom. 8, 15 b. t.; 29, b. t.*). Ja'o ba chōra ba ja'oegō ba chōgoe, ena'ō mo'ahonoa wa ha samboea dōdōra, ena'ō aboto ba dōdō niha goeli danō, ja'oegō zamatenge ja'o, ba no o'omasi'ō ira, si mane fa'omasioe ndra'o. (*Efes. 4, 3. 13-16. Kor. I, 24 6, 17*). He Ama, omasido na awōgoe

ba zi so ja'o nibe'oeo chōgoe andrō, ena'ō anehe ira lachōmigoe, nibe'oeo chōgoe, me no o'omasi'ō ndra'o, fōna wamazōchi danō'a. (*F. 12, 26. Joh. I, 3, 2. Mat. 25, 34*). He Ama satoelō! lō'ō sa aboto ba dōdō niha goeli danō ndra'oegō, ba ba dōdōgoe aboto ndra'oegō, ba no aboto ba dōdō da'e. wa no ja'oegō zamatenge ja'o. (*F. 8, 19. Mat. 11, 25*). Ba no oe'ombacha'ō chōra dōimō, ba oe'ombacha'ō na dania, ena'ō so ba dōdōra wa'omasi andrō, fa'omasioe ndra'o, ba ena'ō so ba dōdōra ndra'odo. (*Sin. 22, 23. F. 15, 9*).

FAZA 18.

I. Lara'oe Jesoe. II. I'osilō'ōgō Jesoe Fetero. III. Isechegō Jesoe ere seboea andrō, Hanasi IV. Ifoeli i'osilō'ōgō Jesoe Fetero. V. Isechegō ia Filato.

I. Aefa i'wa'ō da'ō Jesoe, ba mōi ia baero, awō ndra nifahaōnia, i'ōtō mbombo andrō, Kendrona, ba so kaboe ba da'ō, ba da'ō bacha mōi Jesoe, awō nifahaōnia. (*Mat. 26, 36 b. t.; Sam. II. 15, 23*). Ba no i'ila gōi naha andrō Joeda andrō, si manga mbōlinia, me asese mōi ba da'ō Jesoe, awō nifahaōnia. (*Mat. 26, 47 b. t.*). Ba me no ihalō Joeda zara-dadoc ba enoni gere seboea ba enoni warizaio, ba mōi ia ba da'ō, la'ohewandroe basoeloe ba fangōna. Ba no i'ila Jesoc fefoe zi gōna ia dania, ba mōi ia baero, imane chōra: Ha niha ni'aloemi? (*F. 13, 1*). Latema linia, lamane: Jesoe, banoea Nazareta andrō. Imane chōra Jesoe: Ja'odo da'ō. Ba so gōi ba da'ō Joeda, si manga mbōlinia, awōra. Ba me i'wa'ō chōra: Ja'odo da'ō! ba lawoewoc foeri, alaoe tooe ira ba danō. Ba ifocli isofoe chōra: Ha niha ni'aloemi? Ba lamane: Jesoe, banoea Nazareta. Itema lira Jesoe, imane: No oe'wa'ō chōmi, ja'odo da'ō. Ba na mi'aloei ndra'o, ba mifofanō da'e. (*F. 10, 18*). Ena'ō

- itōrō niwā'ōnia no: Samōsa lō si taja chōgoe nibe'oe chōgoe andrō. (*F. 17, 12*). Ba meso wōda chō Zimoni Fetero, ba isōbi, ba igoechoei zawoejoe gerc seboea, i'ēwa dalingania, kambōlō. Malicho dōi zawoejoe andrō. (*Mat. 26, 51 b. t.*). Ba imane Jesoe chō Wetero. Saemboegō wōda. Hadia, lō oebadoe nōsi mako andrō, nibe'e Namagoe chōgoe? (*Mat. 26, 39*). Ba lara'oe Jesoe saradadoe ba koemandra ba enoni niha Jehoeda andrō ba labōbō ia. (*Mat. 26, 57 b. t.*). Ba la'ofōnai'ō wolohe ja'ia chō Hanasi, matoea Kajafa da'ō, ba ere seboea Kajafa zi dōfi andrō. (*Loek 3, 2*). Ba Kajafa zangoema'ō ba niha Jehoeda no, sōchi na mate zamōsa, salahi mbanocara andrō. (*F. 11, 50*).
- 15 **II.** Ba i'o'ō Jesoe Simoni Fetero ba samōsa nifahaō bō'ō. Ba no fa'ila li nifahaō andrō chō gere seboea, ba fao ia chō Jesoe, we'amōi ba golajama gerc schoea. (*F. 20, 2*).
- 16 Ba baero so Wetero, ba zinga mbawandroheō. Ba mōi baero nifahaō si samōsa andrō, si no fa'ila li chō gere seboea, fahoehoeo ia ba zanaro ba mbawandroheō, ono alawe, ba i'ohe bacha Wetero. Ba imane chō Wetero sawoejoe ono alawe andrō, sanaro ba mbawandroheō: Tenga ja'oegō gōi nifahaō niha andrō? Imanc:
- 18 Tenga. (*Mat. 26, 69 b. t.*). Ba so ba da'ō zawoejoe ba enoni, no la'eboea'ō galitō, o'afoe ira, moleoc. Ba so gōi Wetero ba da'ō, ba ngaira, moleoc gōi ia.
- 19 **III.** Ba isofoe chō Jesoe ere seboea ba nifahaōnia ba ba wama-haōnia andrō. Ite ma linia Jesoe, imane: Lō oerai aiwō fahoehoeo ba niha, lō aetoe mamahaō ndra'o ba zekola ba ba gosali, ba zi mōi niha Jehoeda fefoe, lō hoehoeogoe ba zi tobini. (*F. 7, 14. Mat. 26, 50*). Hana wa ōsofoe chōgoe? Sofoe ba zi no mamondrongo hadia niwā'ōgoe chōra. Hiza, ja'ira zangila, hadia niwā'ōgoe. Ba me iwā'ō da'ō, ba ite-
- ma ifalisi mbawa Jesoe enoni, samōsa, si so ba da'ō, imane: Hadia, ōmanō wanema li gere seboea? Ite ma linia Jesoe, imane: Na sala wehedegoe, ba ombacha'ō, hadia zi lō sōchi, ba na lō sala, ba hana wa ōbōzido? (*Mat. 5, 39*). Ba ifa'o he'ō ia Hanasi chō gere seboea andrō, Kajafa, lō moetoto'ō mbōbō.
- IV. Ba so Zimoni Fetero, moleoc. Ba lamane chōnia: Hadia, tenga ja'oegō gōi nifahaōnia? Ba i'osilō'ōgō, imane: Tenga. Imane sawoejoe gere seboea, samōsa, talifoesō ni'ēwa Wetero talinga: Tenga no oe'ila ndra'oegō, awōnia ba kaboe? Ba ifocli i'osilō'ōgō Fetero. Ba i'ancma'ō miwo zilatao. (*F. 13, 38*).
- V. Ba la'ohe ba gōdo goemandro Jesoe, la'otarai Kajafa; si hoelō wongi. Ba lō mōi ira ba gōdo, fa lō latōrō zalacha, ena'ō la'ila manga wasa andrō. (*Mat. 27, 1 b. t. Mar. 15, 1 b. t. Loek 23, 1 b. t.*). Ba mōi baero chōra Wilato, imane: Hadia wangadoe chōmi ba niha andre? Latema linia, lamane chōnia: Na tenga samazōchi si lō sōchi da'ō, ba lō mabe'e ba dangaoe ia mena'ō. Ba imane chōra Filato: Mihalō ia, ja'ami, ba mi'o'ō gorois andrō chōmi, wangoehoeo ja'ia. Ba lamane chōnia niha Jehoeda: Lō tola maboenoē niha. (*F. 19, 6. 7*). Ena'ō itōro li Jesoe, niwā'ōnia ba wangombacha he wisa wa'amatenia dania. (*F. 12, 32. 33. Mat. 20, 19*). Ba ifocli ia jomo ba gōdo Filato, hoemedede ia chō Jesoe, imane chōnia: Hadia, razo niha Jehoedandra'oegō? (*Mar. 15, 2. Loek. 23, 2*). Ite ma linia Jesoe, imane: Hadia, moroi chōoe ōwā'ō da'ō, ma tánō bō'ō zangombacha ja'ia chōoe, ba chōgoe andre? Ite ma linia Filato, imane: Hadia, niha Jehoeda ndra'odo? Iwaoe ba ere seboea andrō zame'e ba dangagoe ja'oegō; hadia horōoc? Ite ma linia Jesoe, imane: **Tenga moroi ba goeli danō andre mba-**

- noeagee andrō**, na moroi ba goeli danō andre mbanoeageo, ba molaŵa mena'ō genonigoe andrō, fa bōi tebe'e ba danga niha Jehoedandra'o; ba no tenga sa moroi ba da'ō mbanoeageo. (*F. 6, 15. Mat. 26, 52. 53*).
- 37 Ba imane chōnia Filato: Ba razo sa atō ndra'oegō? Itema linia Jesoe: **Ja'ia niŵa'ōoe, razo ndra'odo. Andrō toemboe ndra'o, ba andrō mōido ba goeli danō, ba wamadoehoe'ō si doehoe. Dozi si otarai zi doehoe, ba lafondronrongo ligoe.** (*Loek. 23, 3. Tim. I. 6, 13. F. 8, 47*). Imane chōnia Filato: Hadia zi doehoe? Ba me aefa iŵa'ō da'ō, ba mōi ia baero zoei, ba niha Jehoeda, ba imane chōra: Lō oesōndra chōnia horō.
- 39 (*F. 14, 6. Loek. 23, 4*). Ba no hoekoe ba chōmi, oebe'e aefa chōmi zamōsa, ba gowasa fasa andrō. Hadia, omasi ami, oebe'e aefa chōmi razo niha
- 40 Jehoeda andrō? (*Mar. 15, 6. 9*). Ba moe'ao zoei ira, lamane: Eōi da'ō, Baraba andrō efa'ō. Ba samara'oe Mbaraba andrō. (*Mat. 27, 21. Hal. zin. 3, 14*).

FAZA 19.

I. Labōbōzi Jesoe ba la'o'aja. II. La'etoe'ō hoekoe. III. Laforōfa. IV. So ba ngai rōfa Maria ba Johane. V. Mate Jesoe. VI. Lako'o ia.

(*A. 1-3: Mat. 27, 27-30. Mar. 15, 16-19.*)

- 1 I. Aefa da'ō, ba ihalō Jesoe Filato, ifabōzi'ō. Ba lalalaoe dakoela doi saradadoe, lafotakoela ia, ba
- 2 lafobaroe ia baroe loeo sojo, ba la'ondrasi ia, ba lamane: Ja'oegō, razo niha Jehoeda? Ba lafalisi mbanwanian. Ba mōi baero zoei Wilato, imane chōra: Hiza, oe'he ia baero chōmi, ena'ō aboto ba dōdōmi, lō
- 3 oesōndra horō. (*F. 13, 29, 38*). Ba mōi baero Jesoe, mokōfia ia takoela doi andrō, ba mobaroe baroe loeo sojo no mege. Ba imane chōra Filato: **Hiza niha andrō!** (*Sin. 22, 7. Jes. 53, 3*).

- II. Ba me la'ila ia ere seboea ba enoni andrō, ba moe'ao ira: Forōfa! forōfa! Imane chōra Filato: Mihalō ia, ja'ami, ba miforōfa, ja'odō, lō'ō sa oesōndra horōnia. (*Loek. 23, 21. F. 18, 31*). Latema linia niha
- 7 Jehoeda, lamane: So goraisa chōma, ba ba goraisa andrō, ba si mate ia, me no ibali'ō Ono Lowalangi ia. (*Mat. 26, 63-66. Moz. V. 18. 20, F. 10, 33*). Me irongo niŵa'ōra andrō
- 8 Filato, ba tedoe wa'ata'oenia, ba 9 ifoeli ia jomo ba gōdo, ba imane chō Jesoe: Heza moroi ndra'oegō? Ba lō itema linia Jesoe. (*Mat. 27, 12 b. t.*). Imane chōnia Filato: Hadia, lō moehede'ō chōgoe? Lō o'ila, wa tola oe'efa'ō ndra'oegō ba tola oeforōfa ndra'oegō? Itema linia Jesoe, imane: Lō tola ōlae hadia ia chōgoe ena'ō, na tenga nitehe chōoe moroi si jaŵa. Andrō eboea horō zame'e ba dangaoe ja'o. (*Rom. 13, 1*). I'otarai da'ō, ba i'aloeli Filato wangefa'ō ja'ia. Ba moe'ao niha Jehoeda, lamane: Na ō'efa'ō da'ō, ba tenga ni'omasi'ō kaizaro ndra'oegō. Fefoe, ha niha zamali'ō razo ja'ia, ba no si fa'oedoe chō kaizaro. (*Luk. 23, 2*). Ba me no irongo niŵa'ōra andrō Filato, ba i'ohē baero Jesoe, ba moedadao ia ba dadao-ma zangoehoekoe, ba naha andrō sotōi „nibale kara", ba li Heberaio, ba „Gabata". (*Mat. 27, 19*). Ba
- 14 baŵa wangehao ba gowasa fasa, so labōzi ōnō. Ba imane ba niha Jehoeda: Hiza razomi! (*Mar. 15, 42*). Ba moe'ao ira: Heta! heta! forōfa
- 15 ia! Imane chōra Filato: Hadia, oeforōfa razomi? Latema linia ere seboea, lamane: Lō razoma baero kaizaro. (*Loek. 23, 18. Hal. zin. 3, 13*).
- (*A. 16-24: Mat. 27, 31-44. Mar. 15, 20-32. Loek. 23, 26. 33-39.*)
- III. Aweña ibe'e niforōfa. Ba 16 la'ohē Jesoe. Ba i'osa'ō rōfania, 17 ba mōi ira baero, lasaŵa naha andrō, sotōi „sokamoe", „Golagata" ba li Heberaio. (*Moz. I, 22, 6*).

- 18 Ba da'õ laforõfa ia ba daroea na-
wõnia, samõsa dambai, ba gota-
19 loeara labe'e Jesoe. Ba ifazõchi gõi
zoera Filato, ibe'e ba hõgõ rõfa.
„Jesoe, banoea Nazareta, razo niha
20 Jehoeda” nisoerania. Ba ato zo-
mbaso soera andrõ niha Jehoeda,
me no ahatõ ba mbanoea naha an-
andrõ, ba niforõfa Jesoe, ba no
moebe'e li Heberaio ba li Ndrawa
21 Roma ba li Ndrawa Heleni. Ba
lamane ere seboea ba niha Jehoeda
chõ Wilato: Bõi soera: razo niha
Jehoeda, soera wa no iwã'õ: Razo
22 niha Jehoeda ndra'õ. Ite ma lira
Filato, imane: Lõ teboelõ nisoera-
23 goe andrõ. Ba me no aefa laforõfa
Jesoe saradadogoe, ba lahalõ noe-
chania, la'o'õfa, samboea ni'o'õfa za-
mõsa, awõ gamezania. Ba si lõ ta-
goetagogoe gameza andrõ, nisoso,
24 i'otarai si ja'wa, ma'asagõrõ. Ba
faoma lamane chõ nawõra: Bõi
tataba ia, datalaoe fadahõdahõ
chõnia, ha chõ mõi ia. Ena'õ itõrõ
zi so ba zoera: „No lafaosa
chõra noe chagoe, ba no
fadahõdahõ ira ba ga-
mezagoe.” Da'õ nilaoe zarada-
doe andrõ. (*Sin. 22, 19.*)
- 25 IV. Ba so ba ngai rõfa Jesoe
ninania ba talifoesõ ninania, Maria,
fo'omo Kelofasi andrõ ba Maria,
banoea Magadala andrõ. (*Mar. 15,*
26 *40. Mat. 27, 56*). Ba me i'ila ninania
Jesoe, awõ nifahaõnia andrõ, somasi
ia, ba ngainia, ba imane chõ ninania:
27 **Hiza noeoe, alawe!** (*F. 20, 2, 2, 4*).
Aefa da'õ, ba imane chõ nifahaõ
andrõ: **Hiza ninaoe!** Ba i'otarai
da'õ, ba i'ohc ia baomnia nifahaõ
andrõ.
- 28 V. Me aefa da'õ, me no i'ila Jesoe,
no awai, fefoe hadia ia, ena'õ itõrõ
zi so ba zoera; ba imane: **Owõchi**
dõdõgõ! (*F. 17, 4. Sin. 69, 22*).
29 Ba so ba da'õ zamba nahia niro
aisõ. Ba lafõnoei rabo, labe'c ba
mbalõ zoechoe ba la'oro'õ chõnia,
30 ba mbawania. (*Mat. 27, 48*). Ba me
- no ibadogoe niro aisõ andrõ, ba imane:
No awai! Ba ileagõ hõgõnia, ba
aetoe noso. (*Mat. 27, 50*). Ba la'a- 31
andrõ chõ Wilato niha Jehoeda, ena'õ
na lafafatõ waha niforõfa ba laheta
ira, me ba'wa wangehao, fa bõi
torõi ba rõfa mbatora, ba loeo sa-
bato; eboea sa loeo sabato andrõ.
(*Moz. V. 21, 23*). Ba mõi zaradadogoe, 32
lafafatõ waha zi daroea, niforõfa
awõnia. Ba me larogei Jesoe, me 33
la'ila, no mate ia, ba lõ lafafatõ
wahania, ba ifahõ ngainia ichoe doho 34
saradadogoe si samõsa, ba i'anema'õ
aloea ndro, si faroeka idanõ. (*Joh.*
I. 5, 6. Heb. 9, 11; 12, 18 b. t.). Ba 35
si no mangila da'õ zamadogoe'õ
da'õ, ba doehoe wamadogoe'õnia;
i'ila wa si doehoe niwa'õnia, ena'õ
mamati ami gõi. Andrõ si manõ, 36
ena'õ itõrõ zi so ba zoera: „S a r a
b õ i l a f a t õ t õ l a n i a.” (*Moz.*
II. 12, 46. Sin. 34, 21). Ba si mané 37
zoei ba zoera bõ'õ: „Anehe dania
i r a n i f a h õ r a a n d r õ.” (*Sach.*
12, 10. Fam. 1, 7).
(*A. 38-42: Mat. 27, 57-61. Mar.*
15, 42-47. Loek. 23, 50-55.)
- VI. Ba me no aefa da'õ, ba i'a- 38
andrõ chõ Wilato Josefo, banoea
Garimatia, ena'õ tola iheta mboto
Jesoe; nifahaõ Jesoe ia gõi, ba
ibini'õ. fa'ata'oenia niha Jehoeda.
Ba itehe Filato. Ba mõi ira, laheta.
(*Loek. 23, 50*). Ba so gõi Nikodemo 39
andrõ, si mõi chõnia no, si fõfõna,
ba zi bongi, i'ohc emoeri ba aloë,
nifaroeka, mato safikoe. (*F. 3, 1*
b. t.; 7, 50). Ba lahalõ sa'ae mboto 40
Jesoe, la'olohoeni moeko, ba lalaoe
zamohoea andrõ; si manõ hoekoc
ba niha Jehoeda, wogo'o si mate.
Ba so ba zahatõ ba niforõfa Jesoe 41
kaboe, ba so lewatõ si bohooc ba
kaboe andrõ, ba zi lõ larai lako'o
niha. Ba ba da'õ labe'e Jesoe, ba 42
mba'wa wangehao andrõ, ba niha
Jehoeda, me sahatõ lewatõ andrõ.
(*Jes. 53, 9*).

FAZA 20.

I. Femaoso Jesoe. II. I'oroma'ō ia chō Maria andrō, banoea Magadala, III. ba ba nifahaō, IV. ba chō Doma. V. Tani wa tesoea zoera andre.

1 I. Sara wongi aefa zabato, ba mōi ba lewatō Maria andrō, banoea Magadala, ihoclō wongi, me ogōmigōmi na, ba i'ila, no laheta gowe andrō
 2 ba lewatō. (*Mat. 28, 1*). Ba fagohi ia chō Zimoni Fetero ba chō nifahaō si samōsa andrō, ni'omasi'ō Jesoe, ba imane chōra: No lahalō Doeada, ba lewatō, ba lō ta'ila heza labe'e ia.
 3 (*F. 13, 23*). Ba mōi Wetero, awō nifahaō si samōsa andrō, lasawa lewatō. Ba faoma fagohi ira, daroea ira. Ba alio nifahaō si samōsa andrō wagohisa, moroi chō Wetero, ja'ia zi fōfōna mondreogi lewatō, ba me ifaigi bacha, ba i'ila moeko andrō, nitooe'ō tooe; ba lō'ō sa mōi ia
 4 bacha. Ba so Zimoni Fetero, i'o'ō, mōi ia tooe ba lewatō, ba i'ila moeko andrō, nitooe'ō tooe. Ba lō moe'oroedoeōgō ba moeko andrō zae-
 5 mboe, si so ba hōgō Jesoe mege; no laglōeōgō, samboea nahania.
 6 (*F. 11, 44*). Ba awena mōi tooe gōi nifahaō si samōsa andrō, si fōfōna mondreogi lewatō, ba i'ila, ba fa-
 7 doehoe dōdōnia. Lō'ō na sa aboto ba dōdōra zi so ba zoera, wa lō tola lō maoso Jesoe moroi ba ngai zi
 8 mate. (*Kor. I. 15, 4. Sin. 16, 10. Hal. zin. 2, 25 b. t.*). Ba lafoeli ira chōra nifahaō andrō.
 9 II. Ba no so ba zinga lewatō Maria andrō, mege'ege. Ba me mege'ege ia, ba ifaigi bacha ba
 10 lewatō, ba i'ila mala'ika, daroea, sobaroe safoesi, sidadao, samōsa tánō ba hōgō, samōsa tánō ba gahe, ba nibe'e boto Jesoe mege. (*Mat. 28, 5 b. t. Mar. 16, 5*). Lamane chō-
 11 nia: Hana, wa mege'ege ndra'oegō, alawe? Imane chōra: No lahalō Zo'aja ja'o, ba lō oe'ila, heza labe'e
 12 ia. Me aefa iwa'ō da'ō, ba ibali'ō ia foeri ba i'ila Jesoe; no so ba

da'ō, ba lō i'ila, wa Jesoe da'ō. (*Mar. 16, 9*). Imane chōnia Jesoe: 15
 Hana wa mege'ege ndra'oegō, ala-
 we? ha niha ni'aloeimō? Iwai so-
 halōwō ba kaboe, ba imane chōnia: Hc Toea, na ja'oegō zangoloi'ō ja'-
 ia, ba ombacha'ō chōgoe, heza ōbe'e ia ba mōido moehalō. (*F. 19, 41*). Imane chōnia Jesoe: He Maria! 16
 Ba ibali'ō ia, imane chōnia, ba li Heberaio: Raboeni! he samahaō! geloeahania. Imane chōnia Jesoe: 17
 Bōi babaja ndra'o, lō'ō na si mōi ndra'o ja'wa chō Namagoe. Ba ae ba dalifoesōgoe andrō, ba wa'ō chōra: Mōido ja'wa chō Namagoe, ba chō Namami, chō Lowalangigoe, ba chō Lowalangimi. (*Mat. 28, 9. 10. F. 6, 62. Heb. 2, 11. 12. Kor. I. 11, 3*). Ba mōi Maria andrō, banoea Maga- 18
 dala, i'ombacha'ō ba nifahaō: No oe'ila Doeada, ba da'ō niwa'onia chōgoe. (*Mat. 16, 10*).
 III. Ba me tánō owi, me loeo mi- 19
 goe, me no moelazi mbawandroeōhō, ba zi so ndra nifahaō, ba wa'ata'-
 oera niha Jehoeada, ba mōi Jesoe, so ia ba gotalocara, ba imane chōra: Ja'ohahaoe dōdōmi! (*Loek. 24, 36*). Ba me aefa iwa'ō da'ō, ba i'oroma'ō 20
 chōra danga, awō ngai. Awena omoeso dōdō ndra nifahaō, me la'ila Zo'aja. (*F. 19, 34; 16, 32*). Ba ifoeli 21
 imane chōra: Ja'ohahaoe dōdōmi! Hoelō si mane famatenge Nama ja'o, si manō gōi wamatengegoe ja'ami. (*F. 14, 27; 17, 18*). Ba me no 22
 iwa'ō da'ō ba ihelhaini ira, ba imane chōra: Mitema Geheha ni'amonii'ō. (*Loek. 24, 49*). Na so ni'efa'ōmi horō, 23
 ba aefa chōra, ba ba zi lō mi'efa'ō ia, ba lō aefa. (*Mat. 16, 19; 18, 18*).
 IV. Ba lō Toma, awō zi felendroea 24
 andrō, nifotōi si faero, me so Jesoe. (*F. 11, 16*). Ba la'ombacha'ō chōmia 25
 nifahaō bō'ō andrō: No ma'ila Doeada. Ba imane chōra: Na lō oe'ila ba dangania lahcto gosō'osō andrō, ba na lō oebe'e doeroegoe ba laheto gosō'osō andrō, ba na lō oetefa

- tangagoe ngainia, ba lõ fadoehoe
 26 dōdōgoe. (*Sin. 22, 17*). Ba fitoe bongi
 aefa da'ō, ba so zoei si bacha ndra
 nifahaōnia, ba so gōi Doma. So
 Jesoc, me no moelazi mbawa-
 ndroehō, so ia ba gōtaloeara, ba
 27 imane : Ja'ohahae dōdōmi ! Awena
 iwa'ō chō Doma : Oro'ō doeroemō,
 ba da'e, ba faigi dangagoe, ba oro'ō
 dangae, ba toefa ngaigoe, ba bōi
 zi lõ fadoehoe dōdōoe, jafadoehoe
 28 sa'ae. Iteama linia Toma, imane
 chōnia : **So'aja ja'o ba Lowala-**
 29 **ngigoe !** ; *F. 1, 1. Rom. 9. 5.*) Imane
 chōnia Jesoc : Me no ð'ilado, andrō
 wa no fadoehoe dōdōoe. **Ja'ahowoe**
zi fadoehoe tōdō, he lõ mangila
hōrōra ! (*F. 4, 48. Fet. I. 1, 8. Heb.*
11, 1. 27).
 30 V. **Ba** oja na sa dandra bō'ō,
 nifazōchi Jesoc, ba zanehe ndra
 nifahaō, si lõ moesoera ba zocra
 31 andre. (*F. 21, 25. Hal. zin. 1, 3*). Ba
 no moesoera da'e, ena'ō fadoehoe
 dōdōmi, Keriso Jesoc, Ono Lowala-
 ngi, ba ena'ō so chōmi wa'aocri si
 lõ aetoe, ba ðōinia andrō, na fadoe-
 hoc dōdōmi. (*F. 3, 16. Joh. I. 5, 13*).

FAZA 21.

I. I'oroma'ō ia Jesoc ba nifahaō-
 nia, ba zinga mba'wa Diberia andrō.
 II. Hoehoeonia chō Wetero.

- 1 I. Aefa da'ō, ba ifoeli i'oroma'ō
 ia Jesoc ba nifahaōnia, ba zinga
 mba'wa Diberia andrō. Imane ya-
 2 ngoroma'ō ja'ia : Faoma so ira,
 Simoni Fetero ba Toma, nifotōi si
 faero, ba Natana'eli, banoea Kana,
 ba Galilaia, ba ono Zebedaiō andrō
 ba daroea na nifahaōnia bō'ō. (*F.*
 3 *1, 46*). Imane chōra Simoni Fetero :
 Mōido mangai i'a. Lamae chōnia :
 Mōiga gōi, awōoe. Ba mōi ira mitooe,
 ba doendrala, ba lõ ahoeloe ira,
 4 ba zi bongi andrō. (*Loek. 5, 5*). Ba
 me moloeo sa'ae, ba so Jesoc, ba
 mbewe nidanō. Ba lõ'ō sa la'ila
 nifahaō andrō, wa Jesoc da'ō. (*F.*
 5 *20, 14*). Ba imane chōra Jesoc : Ha-

dia, so gōda ma'ifoe, ja'ami, irao-
 nogoe ? Lamane chōnia : Lō'ō. Imane
 6 chōra : Ba gambōlō doendrala mi-
 laoc giri, ba misōndra. Awena lalaoe,
 ba tebai sa'ac lasōbi, ba wa'oja
 gi'a. (*Loek. 5, 6*). Ba imane nifahaō
 7 andrō, ni'omasi'ō Jesoc, chō Wetero :
 Toeada ! Ba me ironge Simoni Fe-
 tero, Toea, ba molembe ia, lõ noe-
 chania, ba itibo'ō ia ba nidanō.
 (*Mat. 14, 28 b. t.*). Ba ba doendrala
 8 la'o'ō nifahaō bō'ō andrō ; lõ'ō sa
 arōoe danō, ha mato doea ngaotoe
 hela ; lasōbi gi'a no mege, ba giri.
 Ba me mōi ira baene, ba la'ila mbo
 9 galitō, tooe ba danō, ba no so
 bawoe gi'a, awō rotī. Imane chōra
 10 Jesoc : Mi'ohē gi'a andrō, sawena
 mihalō, ōsa. Ba mōi ja'wa Zimoni
 11 Fetero, isōbi baene giri, no afōnoe
 i'a seboea, otoo a lima woeloe a
 tōloe rozi. Ba he si manō wa'oja,
 ba lõ'ō zoei atika giri. (*Mat. 13,*
47. 48). Imane chōra Jesoc : Mi'aine,
 12 milaoe manga. Ba dozi ala'wō ndra
 nifahaō, wanofoe chōnia : Ha niha
 ndra'oegō ? Me no la'ila, wa So'aja.
 So Jesoc, ihalō rotī no mege, ibe'e
 13 chōra, ba si manō gōi gi'a andrō.
 (*Hal. zin. 10, 41*). Medōloe sa'ae, mōi
 14 da'ō, i'oroma'ō ia Jesoc ba nifahaō-
 nia, me no aefa maoso ia, moroi
 ba ngai zi mate. (*F. 20, 19. 26*).
 II. **Ba** me aefa manga ira, ba
 15 imanc Jesoc chō Zimoni Fetero :
 He Simoni, ono Johane, hadia,
 abōlō omasi'ō ndra'o, moroi ba
 wa'omasi da'e ndra'o ? Imane chō-
 nia : E Toea, ō'ila, omasido ndra'-
 oegō. Imanc chōnia : Koebaloi nono
 mbiribiri chōgoe. (*F. 13, 37*). Ba
 16 ifoeli imane chōnia : He Simoni,
 ono Johane, hadia, omasi'ō ndra'o ?
 Imane chōnia : E Toea, ō'ila, oma-
 sido ndra'oegō. Ba imane chōnia :
 Koebaloi mbiribirigoe. (*Loek. 22, 32*).
 Ifocli imane chōnia, no medōloe :
 17 He Simoni, ono Johane, hadia,
 omasi'ō ndra'o ? Aboe dōdō Wetero,
 me ifoeli imane chōnia no medōloe :

- Hadia, omasi'õ ndra'o? ba imane chõnia: E Toea, fefoe hadia ia õ'ila, ba no aboto ba dõdõoe, omasido ndra'oegõ. Ba imane chõnia: Koebaloi mbiribirigoe. (*F. 16, 30: 2, 25.*)
- 18 *Hal. zin. 20, 28.* Si ndroehcendroehoe niwa'õgoe chõoe, me ono mataea ndra'oegõ, ba no ja'oegõ zamachai bõbõ taloemõ, ba mõi'õ heza zomasi'õ; ba na atoea ndra'oegõ, ba õ'oro'õ dangae, ba niha bõ'õ zamachai bõbõ taloemõ, ba i'öhe'õ ba zi lõ omasi'õ. (*Fet. I, 5, 19 J. Hal. zin. 21, 11. Fet. II, 1, 14.*) Ba wangombacha he wisa wa'amatenia dania ba wamolachõmi Lowalangi, iwa'õ da'õ. Ba me aefa iwa'õ da'õ, ba imane chõnia: O'õ ndra'o. (*F. 13, 36. Fet. I, 4, 16.*) Ba me ibali'õ ia foeri Fetero, ba i'ila, molo'õ nifahaõ andrõ, ni'omasì'õ Jesoe, sida-dao gõi ba ngai Jesoe, ba wemanga
- no, sanfoe no: He Toea, ha niha zi manga mbõlio? (*F. 13, 25.*) Ba me i'ila da'õ Fetero, ba imane chõ Jesoe: Ba hana da'e, Toea? Imane chõnia Jesoe: Na omasido, lõ teboelõ ia, irege sodo, ba hana wa õhalõ chõoe? Ja'oegõ, o'õ ndra'o. (*Fam. I, 7, 9 b. t.*) Da'õ mbõrõta, wa lawa'õwa'õ ba dalifõesõ andrõ: Lõ mate nifahaõ andrõ. Ba lõ niwa'õ Jesoe chõnia, lõ mate, imane: Na omasido, lõ teboelõ ia, irege sodo. Da'õ nifahaõ andrõ, samadoehoe'õ da'e, sanoera gõi da'e, ba no ta'ila, wa no si doehoe wamadohoe'õnia. (*F. 16, 35. Fam. I, 2.*) Ba oja na sa mbõ'õnia, nilaoe Jesoe, ba na lazarazara wananõ ba zoera cna'õ, ba ba dõdõgoe, ba lõ itaha oeli danõ ma'asagõrõ zoera andrõ, nitanõ ja'ia. (*F. 20, 30.*)

Halõwõ zingenge andrõ

nisoera

LOEKA.

FAZA 1.

I. Famobõrõ. II. Fanahae Jesoe. III. Lahalõ awõra Matia andrõ sinenge.

- 1 I. No awai chõgoe zoera si fõfõna andrõ, jao'egõ Teofilo, no oesoera fefoe nibõrõtaigõ Jesoe, folaoe ba
- 2 famahaõ, (*Loek. I, 1-3*), iroegi loe tefazawa ia, me no ibe'e gorõisa ba zingenge andrõ, ni'anoetoejoe'õnia Eheha ni'amoni'õ, (*Mat. 28, 19. Loek. 24, 44 b. t.*), ba ni'oja'õnia tandra,
- 3 wangoroma'õ wa no aeri ia, me no

aefa itaõgõ wamakao andrõ; õfa wocloe wongi wa'ara i'oromaroma'õ ia chõra, i'ombacha'õ chõra ngawalõ mbanoea Lowalangi andrõ. (*Mar. 16, 14. Joh. 20, 19-30.*)

- II. Ba me oroedoc ira, me manga ira, ba iwa'õ chõra, bõi larõi Jeroczalema, labaloi gamaboe'oela li Nama andrõ, nironngomi chõgoe (iwa'õ). (*Loek. 24, 49. Joh. 14, 16.*)
- Idanõ sa nibajagõ Johane, ba nibajagõ Eheha ni'amoni'õ ami, lõ ara tõ. (*Mat. 3, 11. F. 2, 4; 11, 15 b. t.*)
- Ba lasofoc chõnia si so ba da'õ,

- lamane: He Toea, hadia ōfoeli
 7 Ba imane chōra: Tenga si nangea
 8 (Mat. 24, 36,) ba mitema dania wa'
 9 me aefa iŵa'ō da'ō, ba tefazaŵa
 10 ia, anehe ira, ihalō ia lawoeo, ba
 11 lō'ō sa'ae oroma ia chōra. (Mar. 16,
 12 19). Ba me latōngō mbanoea si
 13 jaŵa, me mofanō ia, ba hiza, daroea
 14 zi so ba da'ō chōra niha, sobaroe
 15 safoesi, (Joh. 20, 12), sangoema'ō
 16 gōi: Hana wa so ami ba da'e, wa
 17 mitōngō mbanoea, ja'ami banoea
 18 Galilaea? Mangawoeli dania Jesoe
 19 andrō, nihalō ba zoroego moroi ba
 20 chōmi, si mane me mi'ila ia, me
 21 mofanō ia ba zoroego. (Loek. 21,
 22 27. Fam. 1, 7). Aefa da'ō, ba mangawoeli
 23 ira ba Jeroezalema, moroi ba hili
 24 andrō, sotōi hili wanicha, ba ngai
 25 Jeroezalema, mato sambadoe fofanō.
 26 Ba me no laroegi jomo, ba mōi ira
 27 jaŵa ba mbate'e ba zi sagōtō, ba da'ō
 28 sosō ira, Fetero ba Johane ba Jakobo
 29 ba Andrea ba Filifo ba Toma ba Batolomaio
 30 ba Mataio ba Jakobo, ono Galifaio, ba
 31 Simoni selote ba Joeda, ono Jakobo.
 32 (Mat. 10, 2 b. t.). Da'ō fefoe zi lō
 33 aefa'afea mangandrō, ha sara dōdō,
 34 awō ndra alawe andrō, ba awō Maria,
 35 ina Jesoe, ba ira talifoesōnia. (Loek. 24,
 36 53. Joh. 7, 5. F. 2, 46).
- 15 III. Ba me loeo da'ō, ba maoso
 16 Wetero, me faloecha dalifocsō (ba so
 17 mato otoa a doea woeloe wa'ato niha,
 18 sowoelo ba da'ō) imane: He ja'ami,
 19 ira talifoesō, lō tola lō itōrō zi so ba
 20 zoera andrō, si no ihōnagō ifaŵa'ōgō
 21 Eheha ni'amonī'ō, ni'ombacha'ō Dawido,
 22 ba chō Joeda andrō, si no tobali samasao
 23 sonda'oe Jesce. (Sin. 41, 10. Mat. 26,
 24 47). Noa sa te'erai ia, awōda, ba no
 25 itema dana chōnia, halōwō andrō. (Loek. 6,
 26 16). Ba noa sa isōndra mbenoea nibe'e
 27 bōli loeo walō'atōelō andrō, ba no aechoe
 28 tooe ia, ba no aboto daloe, ba no adoewa
 29 mbetoe'ania ma'afefoe. (Mat. 27, 3-10.
 30 Nga'ōt. II. 25, 12). Ba no larongo fefoe,
 31 banoea Jeroezalema, andrō labe'e tōi
 32 mbenoea andrō Achelidama, ba lira,
 33 benoea ndro geloeahania. Noa sa moesoera
 34 ba zoera zinoenō: „Sadoeoe nahania,
 35 ba bōi i'onaha niha” ba: „Jamoetema
 36 niha bō'ō halōwōnia andrō. (Sin. 69,
 37 26; 109, 8). Ba lō'ō sa tolalō tahalō
 38 niha, samōsa, ba zi no faofao chōda,
 39 gōtō wa'ara wangōrōngōrō Zo'aja
 40 ja'ita, Jesoe, chōda, (Joh. 15, 27),
 41 ihōrōtaigō ba wama jagō idanō andrō
 42 chō Johane, iroegi loeo tefazaŵa ia
 43 moroi ba chōda; samōsa da'ō zamadoehoe'
 44 ō femaonia, awōda. F. 2, 32; 10, 37-41).
 45 Ba lafa'aso zi daroea, Josefo, nifotōi
 46 Barasaba, si so tōi Joeso na gōi, ba
 47 Matia. Ba mangandrō ira, lamane: He
 48 So'aja, sangila tōdō niha fefoe, oroma'
 49 nitoejoemō, samōsa, ba zi daroea andre,
 50 (F. 15, 8. Joh. 21, 17), sanema naha
 51 andrō, ba halōwō andrō, awō wamaigimaigi,
 52 nirōi Joeda, ba we'amōi ba nahania. Ba
 53 lalaoe fadahōdahō ba chōra andrō, ba
 54 gōna Matia, ba tobali famōnōchi zinenge
 55 andrō, si feleandroea ia. (Amaed. 16, 33).

FAZA 2.

I. Folaoe Eheha ni'amonī'ō. II. Hoehoeo Wetero andrō. III. Amoeata niha Keriso si fōfōna.

- I. Ba me loeo wendrakose (si 50)
 1 ba no owoelo ira fefoe, ha samboea
 2 naha. (Moz. III. 23, 15). Ba i'ozoe-
 3 magō so zihōngō, si otarai mbanoea
 4 si jaŵa, hoelō na itōrō angi sabōlō-
 5 bōlō, ba ifōnoei nomo andrō, ma'a-

- 3 samboea, ba zi dadao ira. (*Joh. 3, 8. F. 3, 1. 11; 5, 12*). Ba oroma chōra dalinga wandroe, si fabalibali, alitō wamaigira, ba idozigō ira,
- 4 ahono ba hōgōra. (*Mat. 3, 11*). Ba fahōna chōra Geheha 'ni'amoni'ō, ba labōrōtaigō lalaoe li bō'ō, si mane nibe'e Geheha chōra fanōtōi. (*Mar. 16, 17. F. 4, 31; 11, 15; 10, 46*).
- 5 Ba so zi fatewoe gana ba Jeroezalema, niha Jehoeda, niha sangata'oe fi Lowalangi, soroi fefoe soi ba goeli danō. Ba me so zihōngō andrō, ba aechoe niha sato ba tobali dōdōra, me larongo wehedera ba li chōra, dozi ira. Ba tobali dōdōra, dozi ira, ahōlihōli dōdōra ba lamane: Hiza, tenga banoea Galilaia ira, dozi sihede andrō? (*Joh. 7, 52*). Ba he wisa wa tarongo lida, dozi ita, li ba danōda, ba zi toemboe ita?
- 9 Ja'ita Dawa Waretia ba Dawa Media ba Dawa Gelama, awō zi so ba Mezofotamia, ba ba Joedaia ba ba Gafadokia, ba Wondro ba ba Azia, (*Fet. I. 1, 1*), ba Werigia ba ba Wambilia, ba danō Miseraji ba ba danō Libia, tánō ba Girene, awō zi fatewoe gana ba Roma, niha Jehoeda, awō zi no mōi banoeara,
- 11 Dawa Gereta ba Dawa Ara, ba tarongo, lalaoe lida, wangombacha segcboea andrō, nilaoe Lowalangi.
- 12 Ba tobali dōdōra, dozi ira, lō la'ila watahōgō, faoma lamanc chō nawa'ōra: He wisa da'ō dania? Ba so zangaohangaoha ōsa, lamane: Si maboe agoe sami. (*Kor. I. 14, 21 b. t.*).
- 14 II. Ba maoso Wetero, awō zi felezara, moehede ia, imane chōra: He ja'ami, niha Jehoeda, awō zi so ba Jeroezalema fefoe, ja'aboto ba dōdōmi da'e, ba mifondrongrongo niwa'ōgoe! Tenga sa si mane niwa'ōmi, wa si no maboe da'e, awena sa gōi labōzi siwa. Da'ō sa ia, niwa'ō Joēli, sama'cle'ō andrō: (*Joēl. 2, 28-32*). „Ba so dania, na loeo sa foeria, iwa'ō Lowalangi, ba oelaoe ba niha fefoe
- wōfō Gehehagoe, ba mama'ele'ō nonomi matoea, awō nonomi alawe, ba la'ila gangilata ono matoea chōmi ba mangifi zatoea chōmi. Ba genonigoe ira matoea ba ba genonigoe ira alawe oelaoe ōsa Gehehagoe, na loeo da'ō, ba mama'ele'ō ira. Ba oefazōchi gila'ila ba mbanoea si ja'wa ba tandra ba goeli danō si tooe, do ba alitō ba simbo. (*Loek. 21, 25*). Ba tobali sogōmigōmi loeo ba do mba'wa, fatoea lō iroegi loeo Zo'aja andrō, seboea. Ba tobali aeri dozi si angarōfi li tōi Zo'aja.” (*Rom. 10, 13*). He ja'ami, Iraono Gizcraēli, mifondrongrongo da'e! Jesoe andrō, banoea Nazareta, niha nifadoehoe'ō Lowalangi ba chōmi, ba wa'abōlō ba ba gila'ila ba ba dandra, nifafazōchi'ō Lowalangi chōnia, ba chōmi, ni'ilami andrō. (*F. 10, 38. Rom. 1, 4*). Da'ō mege mihalō, me no moehē ba dangami ia, me no ihoenogōi ihoekoe Lowalangi, me no tohōna mege i'ila, ba no mi'osō ia ba rōfa tanga niha baero, wamoenoe ja'ia. (*F. 4, 28; 3, 15 b. t.*). Da'ō nisoesoegi Lowalangi, me no i'efa'ō chōnia wa'afōchō wa'amate, me tebai sa atō itaha ia fa'amate. (*Loek. 11, 22*). Imane sa Dawido ba chōniā andrō: „Lō aefa'aefa ba doedoema hōrōgōe Zo'aja ja'ō, noa sa so ia ba gambōlōgōe, fa lō mangiwa ndra'ō. (*Sin. 16, 8 b. t.*). Andrō wa omoeso dōdōgōe ba manoenō lelagoe, ba ōsigoe gōi, ba molombase dania, ba wano'tōna, lō'ō sa ōrōi ba mbanoea tooe nosogoe, ba lō ōtehe, i'ila wa'oboee ni'amoni'ō andrō chōoe. (*F. 13, 35 b. t.*). No ōombacha'ō

chōgoe lala ba wa'a oeri,
 29 dhōna chōgoe wa'omoeso
 dōdō tánō fōnae." He ja'
 ami, ira talifoesō, acha lō'a'iwō
 ndra'o moehede chōmi, ba chō doe-
 ada Dawido, wa no mate ia, awō
 wa no lako'o, ba so ba chōda
 lewatōnia, iroegi ma'ōchō andre.
 30 (*Sal. I. 2, 10*). Ba me no sama'ele'ō
 ia, me no i'ila, no ifaboe'oe chōnia
 Lowalangi fahōloesa, ifedadao ba
 dadaomania ma'ocwoenia, (*Sin. 132,*
 31 *11 b.t. Loek. 1, 32. Rom. 1, 3*), me no
 i'ila zi so na foeri dania, ba itōrō
 linia wemaoso Keriso, wa lō'ō sa
 terōi ia ba mbanoea tooe, awō wa
 32 lō'ō gōi i'ila ōsinia wa'obooc. Jesoe
 andrō nisoesoegi Lowalangi, si so
 ba mbōrō ba da'ō ndra'aga fefoe.
 33 (*F. 1, 8; 3, 15*). Ba me no te'ala'wa'ō
 ia iada'e kambōlō Lowalangi, ba me
 no itema gamaboe'ocla li andrō,
 Eheha ni'amoni'ō andrō, chō Nama,
 ba no ilaoc da'e, ni'ilami, nirongomi
 andre. (*F. 5, 31. Joh. 12, 32; 14, 26.*
 34 *Sin. 68, 19*). Tenga sa Dawido zi
 mōi ja'wa ba zoroego, ba ja'ia zan-
 goema'ō: „No i'wa'ō So'aja
 chō Zo'aja ja'o: Dadao ba
 35 gambōlōgoe, (*Sin. 110. 1*).
 irege oebe'e tooe barō ga-
 heoe zi fa'oeodee chōoe.”
 36 Ja'aboto sibai iada'e ba dōdō ma'oe-
 woe Gizraēli fefoe, wa no ibali'ō
 So'aja ba Keriso da'ō Lowalangi,
 Jesoe andrō, niforōfami. (*Fil. 2, 11*).
 37 Ba me larongo da'ō, ba manga ia
 ba dōdōra ba lamane chō Wetero
 ba ba zinenge bō'ō andrō: He
 mawisa ena'ō, ja'ami, ira talifoesō?
 38 (*Heb. 4, 12. F. 16, 30*). Ba imane
 chōra Fetero: **Mifalalini gera'erami**
ba mifabajag'ō idanō ami, dozi
ami, ba dōi Jesoe Keriso, ba wa-
nefa'ē horōmi andrō, ba mitema
dania mboeala andrō, Eheha ni'a-
 39 **moni'ō.** (*F. 3, 19; 10, 45*). Chōmi sa
 gamaboe'ocla li andrō ba ba ndrao-
 nomi ba ba zi so ba zarōoe fefoe,
 gofoe ha wa'ato nikaoni Zo'aja,

Lowalangida. (*Joēl. 2, 28. Joh. 10,*
 16). Ba so na ni'wa'ōnia, tánō bō'ō, 40
 famadoehoe'ō, ba ifaroe dōdōra,
 imāne: Ja'aefa ami'ba niha si te-
 foejoe tōdō andre. (*Fil. 2, 15*). Ba 41
 lafabajag'ō idanō ira samonaha
 taroma linia ba dōdōra, ba mato
 tōloe ngahōnō niha, si te'anō, ha
 si ma'ōma'ōchō andrō. (*Jes. 53,*
 11. 12).

III. Ba lō teboelō ira nifahaō 42
 zinenge, ba he ba wefao, ba he ba
 wamoboto roti ba ba wangandrō.
 (*F. 20, 7*). Ba dozi ata'oe niha, ba 43
 oja gila'ila ba oja dandra, nifazō-
 chi zinenge. (*F. 5, 11. 12*). Ba no 44
 oroedoe zamati, fefoe, faoma chōra
 zi so chōra, fefoe. (*F. 4, 32*). Ba 45
 la'amawa mbenoeara, awō gamaga-
 mara, ba ladozigō wamaosa, lafaigi
 zabōlō mogeana. Ba ero: ma'ōchō 46
 so ira ba gosali, lō aefa'acfa, ha
 samboea dōdōra, laboboto roti ba
 nomo misa, latema gōra ba da'ō,
 omoso dōdōra ba atoelō. (*F. 2, 42*).
 Lasoen Lowalangi, ba eboea chōra 47
 dōdō niha sato fefoe, ba ero ma'-
 ōchō ifa'anō chōra So'aja zanōndra
 fangorifi andrō. (*F. 4, 4*).

FAZA 3.

I. Niha somboejoemboejoe, ni'a-
 be'e'ō Wetero. II. Hoehoeo Wetero
 ba niha sato.

I. Mōi mija'wa ndra Fetero Jo- 1
 hane ba gosali, me inōtō wangandrō,
 me labōzi tōloe. (*F. 10, 3. Loek. 1, 10*).
 Ba hiza niha, somboejoemboejoe 2
 moroi ba daloe ninania, niloe'i. Ero
 ma'ōchō lafedadao ia ba zinga mba-
 wandroehō gosali, nifotōi si sōchi,
 ba wangandrō bōli gō ba zi mōi ba
 gosali. (*F. 14, 8*). Ba me i'ila ndra 3
 Fetero Johane, si mōi ba gosali, ba
 mangandrō bōli gō ia chōra. Ba 4
 inehegō ia Fetero, awō Johane
 imane: Faigi ndra'aga. Ba ifaigi 5
 ira, iwai so zinemanian chōra. Ba 6
 imane Fetero: Lō chōgoe firō ba
 lō ana'a, ba hadia zi so chōgoe, ba

- ba oebe'e ehōoe: Ba dōi Jesoe Keriso, banoea Nazareta. owaōwaō. 7 (*Mat. 10, 9. Mar. 16, 17 b. t.*). Ba ira'oe dangania kambōlō, ifazizio. Ba i'anema'ō abe'e gahenia, awō 8 mboe'oe gawononia, ifarōga ia ba moezizio ba mowaōwō; ba mōi ia ba gosali, fao ia ehōra, mowaōwaō ia ba mamarōga ba iseno Lowalangi. (*Jes. 35, 6. Loek. 5, 25; 17, 15*).
- 9 Ba la'ila niha sato fefoe, mowaōwaō ia ba manoeno Lowalangi ia. 10 Ba la'ila ia, wa ja'ia da'ō, sidaodao ba mbawandroehō gosali si sōehi, ba wangandrō bōli gō; ba a'oi so wa'ahōlihōli dōdōra ba fa'atobali dōdōra, ba zi no faloccha ia. (*Loek. 11, 5, 26*). Ba me lō irōi ndra Fetero Johane, ba owoelo chōra niha sato fefoe ba newali, nifotōi ewali Zelomo, (ewali nifolose) no tobali dōdōra. (*Joh. 10, 23*).
- 12 II. Ba me i'ila da'ō Fetero, ba itema li niha sato, imane: He ja'ami, Iraono Gizeraēli, hadia wa ahōlihōli dōdōmi ba da'ō, ba hadia wa mifaigifaigi ndra'aga, hoelō na ja'aga zamowaōwaō niha andre ba wa'abōlōma, ba ma ba wa'atoelō 13 dōdōma? Lowalangi ndra Aberahamo, Iza'aki, Jakobo, Lowalangi ndra toeada, no ifolaehōmi nononia Jesoe, nibe'emi ba danga Wilato, ni'osilō'ōgōmi fōnania, he no i'wa'ō da'ō, la'efa'ō. (*Loek. 23, 22, 23*).
- 14 Ba ja'ami, ba no mi'osilō'ōgō ni'amoni'ō andrō, satoelō, ba no mi'andrō, latehe chōmi zange'e. (*Mat. 15, 27, 20, 21*). Ba no miboeno zala'wa sangorifi andrō, nisoesoegi Lowalangi, moroi ba ngai zi mate, ba zi so ba mbōrō ndra'aga. (*F. 5, 31; 4, 33. Loek. 24, 48*). Ba famati ba dōinia mbōrō, wa no i'abōlō'ō tōinia da'e, ni'ilami, niringomi andre; ba famati andrō, ni'asogōnia zame'e ehōnia fangabe'e andre, ba zanehe 17 ami fefoe. (*F. 4, 10-12*). Ba iada'e, ja'ami, ira talifoēsō, oe'ila, me lō mi'ila watahōgō, andrō mimanō, ba si manō gōi zala'wami. (*F. 13, 27. Loek. 23, 34. Kor. I, 2, 8*). Ba no 18 ifatōrō ba zi manō Lowalangi nihōnagōnia fama'ombacha'ōgō ba zama'ele'ō andrō fefoe, wa itaōgō wamakao Keriso andrō chōnia. (*Jes. 53, 5. Loek. 24, 25 b. t.*). Andrō mi- 19 falalini gera'erami, ba mifoeli ami, ba wamabeta'ō horōmi, ena'ō aloea gōtō wa'ohahaoe dōdō, na inehēgō ita Lowalangi, (*F. 2, 38*), ba ena'ō 20 ifatenge nihonogōi chōmi andrō, Keriso Jesoe andrō. (*Jes. 57, 15, 16*). Lō'ō sa tola lō ifonaha ia sorogō, 21 irege gōtō wanga'azōchi fefoe hadia ia, ni'wa'ō Lowalangi, ni'ombacha'ō zama'ele'ō andrō ehōnia, ni'amoni'ō, i'otarai mbōrōta danō'a. (*F. 1, 11. Kor. I, 15, 25, 28*). Noa sa i'wa'ō 22 Moze: „Fasogō chōmi So'aja Lowalangi da zama'ele'ō, talifoēsōmi, si mane ja'o; da'ō nifondrongomi lifefoe hadia ia ni'wa'ōnia ehōmi.” (*Moz. V, 18, 15 b. t. Heb. 3, 2 b. t.*). Ba tobali, fefoe 23 gofoe ha niha zilō mamonrongo li zama'ele'ō andrō, ba nihori ba mbanoea andre.” Ba dozi gōi sama'ele'ō, i'otarai Zamoe'eli, awō 24 moroi foerinia, ha wa'ato zi no moehede, ba noa gōi la'ombacha'ō loeo da'e. (*Loek. 1, 70 b. t.*). Ja'ami 25 ma'owoe zama'ele'ō andrō, ono wawoe'oesa li andrō ami, ni'asogō Lowalangi ehō ndra toeada, me i'wa'ō chō Gaberahamo: „Ba ehō ma'owoe'ēmō dania tefahowoe'ō fefoe soi ba goeli danō.” (*Moz. I, 22, 18. Rom. 9, 4t.*). Chōmi i'ofōnai'ō Lowalangi, wamatenge ononia, me no isoesoegi, 26 ba wamahowoe'ō ja'ami, na mifoeli ami fefoe, na mirōi zi lō sōehi andrō chōmi. (*F. 13, 46. Mat. 10, 6*).

FAZA 4.

I. La'ohē ba rafe seboea ndra Fetero Johane. II. Fangandrō niha Keriso si fōfōna andrō. III. Fa'awōsara, hoelō zi fatalifoesō.

- 1 I. Ba me la'wa'ō da'ō ba niha sato, ba maoso chōra gere andrō, awō goemandra ba gosali, awō za-doekaio, afōchō chōra, me lafahaō niha, me la'ombacha'ō, chō Jesoe
- 2 so wemaoso zi mate. (*F. 23, 8*). Ba lara'oe ira ba lakoeroe, iroegi mahemoloe ō; noa sa aracha bongi.
- 3 Ba ato zamati, samondrongo li andrō, ba tobali lima ngahōnō wa'ato ndra mateoa. (*F. 2, 41. 47; 5, 14*). Ba mahomoloe ō, ba faloecha zala'wara ba satoeara ba sangila amachoita chōra, ba Jeroezalema, ba Hanasi, ere seboea andrō, ba Kajafa ba Johane ba Alesandro ba si fatalifoesō chō ndra ere seboca, fefoe. (*Joh. 13, 13*). Ba lafa'aso ira ba gotaloera ba lasofoe: Ha niha zanehe chōmi ba ha tōi chōmi, wolaoe da'ō? (*Mat. 21, 23*).
- 4 Ba imane chōra Fetero, si no fahōna Eheha ni'amoni'ō: He ja'ami, sala'wa mbanoea andre ba ja'ami, satoea! (*Loek. 12, 11. 12*). Na tesechegō ndra'aga ma'ōchō andre, ba wanoloma andrō, ba niha sofōchō andrō, hadia wangabe'enia, ba ja'oboto ba dōdōmi fefoc ba ba dōdō Ndraono Gizera'eli fefoe: ba dōi Jesoe, banoea Nazareta, niforōfami, nisoesoegi Lowalangi, moroi ba ngai zi mate, ba dōi da'ō abe'e da'e, fōnami, (*F. 3, 6. 16; 5, 30*). Da'ō gowe andrō, ni'ositengagōmi, ja'ami sotomo, gowe si no tobali tojo ba watalinga. (*Mat. 21, 42. Sin. 118, 22*). **Ba lō fangorifi ba dānō bō'ō, ba lō'ō sa gōi tōi bō'ō niba'e ba niha, ba goeli danō, ba wangorifi ja'ita.** (*F. 2, 21; 10, 43*).
- 5 Ba me la'ila wa lō aiwō ndra Fetero Johane, ba me no larongo, niha si lō moefahaō ira, ono mbanoea, ba ahōlihōli dōdōra, ba la'ila ira, wa
- 6 no awō Jesoe ira fōna. Ba me la'ila,

awōra niha andrō nifadōhō fōchō, ba tebai laboe'a. Ba la'wa'ō chōra, 15 mofanō ira, laheta ira ba rafe seboea: mamagōlō ira, lamane: He tawisa 16 ba niha andrō, noa sa oroma ba zi so ba Jeroezalema fefoc, wa no lafa-zōchi dandra sanehe niha, ba tebai ta'osilō'ōgō, (*F. 3, 8-10. Joh. 11, 47*), ba fa bōi tedooe terongo ba niha, 17 ba tafeta'oe ira, bōi sa'ae itōrō lira dōi andrō, gofoe ha chō. Ba hoemedē 18 ira chōra, la'wa'ō chōra, bōi manō sa'ae moehede ira ba bōi namahaō, wangombacha tōi Jesoe. (*F. 5, 28. 40*). Ba latema lira ira Fetero Johane, lamane chōra: Mi'era'era tōdōmi, na ataelō chō Lowalangi, na la'o'ō chōmi, moroi ba wolo'ō chō Lowalangi; (*F. 5, 29*); tebai sa chōma, lō ma'wa'ō ni'ilama, nirongo dōgi dalingama. (*Joh. I. 1, 1 b. t.*). Ba me no lafeta'oe ira na, ba la'efa'ō, 21 me lō lasōndra, 'he lawisa, wango-toe'ō ja'ira, ba niha sato, me no oi dozi lasoeno Lowalangi ba da'ō no mege; (*F. 5, 26*); noa sa tōra ōfa 22 woeloe fache niha andrō nifazōchi tandra andrō, famadōhō fōchō.

II. Ba me no aefa ira, ba mōi 23 ira ba nawōra, ba la'ombacha'ō fefoe ni'wa'ō ndra ere seboea, ba satoea, chōra. Ba me no larongo, 24 ba mangandrō ira chō Lowalangi, ha sara dōdō, lamane: He So'aja, ja'oegō zamazōchi soroego, awō danō, awō nasi, awō nōsinia fefoe, (*F. 14, 15. Moz. I. 1, 1. Neh. 9, 61*), ja'oegō zangoema'ō ni'ombacha'ō 25 doeama Dawidō enonimō andrō, moroi ba Geheha ni'amoni'ō: Hana wa mofōnoe niha baero. ba hana wa la'aloealoei soi zi lō boto? (*Sin. 2, 1-2*). Mola'wa zala'wa ba goeli danō 26 danō ba samatōrō andrō, ba mamagōlō, ba chō Zo'aja ba ba chō Keriso andrō chōnia." Ba si ndroehoe, 27 noasafaloechaira bambanoea andre, ba chō nonooe andrō, ni'amoni'ō.

nibajoinioe, Herode ba Fondrio Filato, awō niha baero, awō soi Ndraono Gizeraēli, (*Loek. 23, 12*),
 28 ba wolaoe hadia nihōnagō dangaoe, awō gera'eraoe, wangohonogōi, sa-
 29 loca dania. (*F. 2, 23*). Ba iada'e, ja'oegō So'aja, ba nehegō wame-
 ta'oera andrō, ba tolo genonimō, ena'ō lō'ō manō aiwō ira, wango-
 30 mbacha limō, ba orō'ō dangaoe, ba wamadōhō fōchō, ena'ō so dandra, awō
 gila'ila, bōrō dōi nonooe andrō, ni'amoni'ō, Jesoe. Ba me no ma-
 31 ngandrō ira, ba hoemeeoheoo nomo andrō, sowoelo ira, ba tehōna chōra fefoe Geheha ni'amoni'ō, ba lō aiwō
 fefoe Geheha ni'amoni'ō, ba lō aiwō ira, wangombacha li Lowalangi. (*F. 2, 2; 13, 52*).
 32 III. Ba ha samboea dōdō, ha wa'ato zamati, ha samboea gera'era, ba samōsa lō sangoema'ō chōnia hadia
 ira nibabajania, faoma sa chōra manō fefoe. (*F. 2, 44 b. t. Joh. 17, 21, 22*). Ba abōlō sibai zinenge,
 33 wamadoehoe'ō femaoso Jesoe Keriso, So'aja, ba abōlō wa'eboea dōdō ba chōra fefoe. (*F. 2, 24*).
 34 Ba lō'ō sa gōi sambō balazo ba chōra, dozi sa sochō benoea, ba ma omo, ba la'amawa, ba la'ohe mbōli ni'ama-
 35 wara andrō (*Loek. 12, 33*), labe'c ba danga zingenge, ba lafosasi ba zamōsana, lafaigi zabōlō mogoena.
 36 (*Kor. II. 8, 14*). Ba Josefo, nibe'c zinenge tōi Baranaba, „ono wondrara dōdō” geloeahania, ono Lewi, moroi
 ba hoclo Gifero mbōrōta, 37 (*F. 11, 22*) me so chōnia mbenoea, ba i'amawa, ba i'ohe mbōli, ibe'e
 ba danga zinenge.

FAZA 5.

I. Anania ba Safira. II. Tandra nifazōchi zinenge. III. Lakoeroe zoei zinenge ba te'efa'ō dania. IV. Gama-
 lieli.

1 I. Ba i'amawa mbenoea chōnia si samōsa, Anania dōimia, ba awōnia
 2 wo'omonია, Safira, ba ihalō chōnia ōsa, mbōlinia. fo'omonია gōi zangila,

ba i'ohe ōsa, ibe'e ba danga zinenge. (*F. 4, 35*). Ba imane Fetero : He 3
 Anania, hana wa no fahōna ba dōdōoe Zatana, fa ōlimo Geheha ni'amoni'ō, ba ōhalō chōoe ōsa, mbōli mbenoea andrō? (*Loek. 22, 3, Joh. 8, 44*). Tenga chōoe, na lō 4
 moe'amawa ia mena'ō, ba me no moe'amawa, ba tenga ba dangaoe manō so? Ba hana wa ōfa'amōi ba dōdōoe wolaoe si manō? Tenga niha nilimooe, no Lowalangi ōlimo. Ba 5
 me irongo ni'wa'ōnia andrō, ba alaoe tooc ia, ba aetoe noso. Ba ihawoei fa'ata'oe dozi samondrongo da'ō. Ba maoso nono matoea, laheta 6
 ia, la'ohe baero ba lako'o. (*Moz. III. 10, 5*). Ba so mato tōloe za 7
 gotaloea, ba so wo'omonია, lō nirongonia da'ō no mege. Ba imane chōnia Fetero : Ombacha'ō chōgoe, na si manō wa'eboea mbōli mbenoea andrō chōmi? Ba imane : E, si manō. (*Jos. 7, 19*). Ba imane chōnia Fetero : Hana wa mama- 9
 gōlō ami, ba wanandraigō Eheha Zo'aja? Hiza, so sa'ae moroi tooe zogo'o fo'omooe mege, ba la'ohe baero ndra'oegō gōi. Ba i'anema'ō 10
 alaoe tooe ia, fōnania, ba actoe noso. Ba me mōi jomo nono matoea andrō, ba la'ila, no mate ia, ba la'ohe baero, lako'o ba ngai wo'omonია. Ba ihawoei fa'ata'oe seboea 11
 mbanoea fefoe, awō dozi samondrongo da'ō.

II. Ba oja nifazōchi ndra sinenge 12
 tandra ba ila'ila, ba niha. Ba no oroedoe ira, ba nevali Zelomo andrō, (ewali nifolose) ira ha samboea dōdō. (*F. 2, 43; 4, 30; 3, 11*). Ba 13
 ata'oe dānō bō'ō fefoe, oroedoe chōra, ba laseno zoei ira niha sato. Ba ato sa nifa'anō, samati chō 14
 Zo'aja, ato ndra matoea ba ato ndra alawe, (*F. 4, 4*), irege la'ohe 15
 baero baolajama zōfōchō, ba gaso ba ba heahea, ena'ō na mato samōsa na atō zi gōna loemō Wetero, na so ia. (*F. 19, 11. 12. Joh. 14, 12*.)

- 16 Ba la'ondrasi gōi niha sato, moroi ba mbanoea si fasoei Jeroezalema, la'ohe zofōehō, awō nifakao mbe-ehoe si ra'iō, ba ahori tefadōhō. (*F. 8, 7. Mar. 16, 17*).
- 17 III. Ba maoso gere seboea ba awōnia fefoe, si faehoe hoekoe andrō, sadoekaio, mofōnoe dōdōra. (*F. 4, 1; 3, 6*). Lara'oe zinenge, ba lakoeroe,
- 18 ba goeroenga goemandroe. Ba ba zi bongi, ba ibokai mbawandroehō goeroenga mala'ika Lowalangi, i'ohe baero ira ba imane: *F. 12, b. 7 t.*
- 20 Mi'ae mi'oroma'ō ami ba mi'ombacha'ō ba gosali ba niha sato daroma li fangorifi andrō fefoe. (*Joh. 6, 68; 17, 3*). Ba me no larongo da'ō, ba mōi ira ba gosali, me moloeo sibai, mamahaō ira. Ba me so gere seboea ba awōnia, ba lafakaoni'ō zala'wa rafe seboea ba satoea ba Ndraono Gizeraēli fefoe, ba lafatenge, ba
- 22 wangai ja'ira. Ba me mōi genoni, ba lō lasōndra ba goeroenga. Ba
- 23 lafoeli ira, la'ombaha'ō, lamane: Noa sa moehaogō wokoesi koeroenga, me sogā, no so ba zinga mbawandroehō zanaro, ba me no ma-
- 24 bokai, ba lō niha bacha. Ba me larongo ni'wa'ōra andrō koemandra ba gosali ba ira ere seboea, ba aboe dōdōra, ba chōra andrō, he
- 25 visa da'ō dania. Ba so zangombaeha ehōra: Hiza, niha andrō, nibc'emi ba goeroenga, no so ba gosali, ma-
- 26 mahaō niha. Ba mōi goemandra, awō genoni andrō, lahalō ira. Tengā ni'anōsō'ō, ata'oe sa ira niha sato, fa lō lateboe kara ira. (*F. 27, 4, 21*). Ba la'ohe ira ba rafe seboea.
- 28 Ba isofoe chōra ere seboea, imane: No mahaogō wangoema'ō ehōmi, bōi mamahaō ami, wangombaeha tōi andrō, ba hiza, anōnō Jeroezalma famahaōmi mibe'e, ba edōna ami mi'ohe ba hoeloema ndro niha
- 29 andrō. (*F. 4, 18. Mat. 27, 25*). Ba latema linia Fetero ba ira sinenge, lamane: **Ni'o'ō chō Lowalangi, moroi ba wolo'ōda ba niha.** (*F. 4, 19 b. t.*). No isoesoegi Lowalangi 30 ndra toeada Jesoe andrō, niboe-noemi, nifana'wa ba dōla geoe. (*F. 3, 13 b. t; 10, 39*). Da'ō ni'ala'wa'ō 31 Lowalangi ja'wa, tangania kambōlō, solohe ba sangorifi, ba wame'e famalalini era'era ba Ndraono Gizeraēli, ba fangefa horō. (*F. 2, 33. 36*). Ba 32 ja'aga zi sc ba mbōrō, ba ni'wa'ō andre, awō Geheha ni'amoni'ō, nibe'e Lowalangi ba zolo'ō ehōnia. Ba me larongo da'ō, ba afōchō si- 33 bai ba dōdōra, ba mamagōlō ira, ba wamoenoe ja'ira. (*F. 7. 54*).
- IV. Ba maoso zamōsa ba rafe 34 seboea, farizαιο, Gamaliēli dōinia, samahaō ba goroisā, ni'omasi'ō niha sato, i'wa'ō lafofanō baero ma'ifoe niha andrō. (*F. 22, 3*). Ba imane 35 chōra: He ja'ami, Iraono Gizeraēli, mi'angelama, ba nilaoemi ba niha andrō. Lō ara na sa, ba maoso 36 Doida andrō, sangoema'ō seboea ia, ba mōi avōnia niha, mato ōfa ngaotoe; ba no labenoe ia ba tefazawili fefoe, ha wa'ato zi fao ehōnia, ba tobalī faja. (*F. 21, 38*).
- Aefa da'ō, ba maoso Joeda andrō, 37 banoea Galilāia, me loeo latanō ba zoera dōi niha, ba idōnisi niha, ba wolo'ō ehōnia; ba niboenoe gōi da'ō, ba nifazawili fefoe, ha wa'ato zolo'ō 38 ehōnia. (*Loek. 2, 2*). Ba iada'e, ba oewa'ō chōmi: Mibōhōli niha andrō, ba bōi mitegoe ira. Na moroi ba niha lala andrō; awō nilaoe andrō, ba si lō fozoe dania. (*Mat. 15, 13*). Ba na moroi ba Lowalangi, ba tebai 39 mitena'wa, fa bōi gōi samadaō ehō Lowalangi ami. (*Amaed. 21, 30. Jes. 8, 10. F. 23, 9*). Ba la'o'ō ehōnia; 40 ba hoemedē ira ba zinenge no mege, lafabōzi'ō, ba la'wa'ō ehōra, bōi latōtōi dōi Jesoe andrō; ba la'efa'ō ira. (*F. 4, 17. 18*). Ba larōi sa'ae rafe 41 seboea, omoeso dōdōra, me no tettehe ehōra, la'o'aja ira, bōrō dōi andrō. (*Mat. 5, 10-12. Loek. 21, 17. Fet. I. 4, 13*). Ba lō labato wamahaō 42 ba fangombaeha Jesoe Keriso ba

gosali ba ba nomo misa, ero ma'ō-
chō. (*Mar. 16, 15*).

FAZA 6.

I. Fanoetoejoe sondrorogō si noe-
mana. II. La'adoegō Zitefano niha
Jehoeda.

- 1 I. Ba me leoe da'ō, me tobali
ato nifahaō, ba tesao wekōkōkōkō
Ndrawa Heleni ba niha Heberaio,
me te'ositengagō lacha mbanoea
2 chōra, ba dolotolo andrō, sero
ma'ōchō. (*F. 4, 35*). Ba lafaloecha'ō
nifahaō sato si felendroea, lamane:
Lō omasiga, marōi daroma li Lowa-
3 langi, ba we'amōi ngoningoni
niha, ba chōmi, ja'ami, ira talifoesō,
dafitoe, si sōchi toeria, si no fahōna
Eheha ba fa'utoeatoea, nifataroda
4 ba halōwō andrō. (*Tim. I. 3, 8 b. t.*).
Ba lō teboelō ndra'aga ba wanga-
ndrō ba ba halōwō fangombacha
5 taroma li. (*F. 1, 14. Tim. I. 5, 17*).
Ba omasi zato fefoe niwa'ō andrō,
ba latoetoejoe Zitefano andrō, niha
si no fahōna famati ba Eheha ni'a-
6 moni'ō, ba Filifo ba Ferochoro ba
Nikanoro ba Timo ba Farmena ba
Nikola'o, si no mōi banoeara, banoea
7 Gandriochia, (*F. 3, 5; 21, 3*), la'ohē
ira ba zinenge, ba mangandrō da'ō
ba latoefa hōgōra tanga. (*F. 1, 23;
8, 15. 17. Tim. I. 4, 14; 5, 22*). Ba
monōnōnōnō li Lowalangi, ba tobali
8 ato sibai nifahaō ba Jeroezalema,
ato gōi gere, si fadoehoe tōdō, so-
lo'ō. (*F. 12, 24. Rom. 1, 5*).
- 9 II. Ba ifazōchi gila'ila, awō dandra
seboea. ba niha, Sitefano, si no
fahōna fa'eboea dōdō ba fa'abōlō.
10 Ba maoso ōsa ono zekola andrō,
sotōi sekola Liberitini ba banoca
Girenc ba banoea Alesandria ba
11 ono zekola zi otarai Gilikia ba
Azia, fahoehoeo ira chō Zitefano.
(*F. 11, 20; 18, 24*). Ba tebai lalaŵa
wa'atocatoca andrō awō Geheha
chōnia, ba wahoehoeosa. (*Loek. 21,
15*). Awena lafawe'e niha, sangoe-

ma'ō: No marougo, me itandraŵaisi
Moze, awō Lowalangi, da'e. Ba 12
la'o'ooe niha sato, awō zatoea, awō
zangila amachoitā. Ba maoso ira,
lasōbi da'ionia, la'ohē ba rafe se-
boea, ba la'asogō zi so ba mbōrō, 13
sofaja, sangoema'ō: Lō ibatobato
niha andre, wangosiwawōi naha
ni'amoni'ō andrō, awō goroisā. (*Mat.
26, 59. F. 21, 28; 7, 48 b. t. Jer.
26, 11*). No marongo, me iwa'ō: 14
Idoedoeōgō dania naha andrō Jesoe
andrō, banoea Nazareta, ba iwoe'ai
dania hoekoe andrō, nibe'e Moze
chōda. (*Mat. 24, 2: 5, 17*). Ba lane- 15
hegō ia dozi sidadao ba rafe seboea,
ba hoelō mbawa mala'ika mba-
wania, wamaigira.

FAZA 7.

I. Hoehoeo Zitefano. II. Fa'a-
matenia.

I. Ba imane ere seboea: Hadia, 1
doehoe, si manō da'ō? Ba imane 2
Sitefano: He ja'ami, ira talifoesō, ba
ja'ami, ira ama, mifondrondrongo!
No i'oroma'ō ia Lowalangi lachōmi
andrō chō doeada Aberahamo, me
so ia ba Mezofotamia, me lō'ō na
si mōi ia ba Harana, (*F. 22, 1*),
imane chōnia: „Heta'ō ba da- 3
nōmi ba ba dalifoesōoe
ba ae ba danō ni'oroma'-
ōgoe chōoe dania.” (*Moz.
I. 11, 31; 12, 1 b. t.*). Ba iheta ia ba 4
danō Galedaia, ba Harana so ia.
Ba me no mate namania, ba iheta
ia ba da'ō Lowalangi, i'ohē ba danō
andre, ba zi so ami iada'e (*Jes. 24,
2. 3*). Ba lō ibe'e chōnia ba da'e tanō 5
ondrōita, mitooe dania, sambalahe
lō'ō. Ba ifaboe'oe linia, ibe'e chōnia
dania, ba chō ma'oewoenia mi-
tooe; he ŵa'ae lō ono na chōnia.
(*Moz. I. 12, 7*). Imane sa Lo- 6
walangi: „Si fatewoe gana
dania ma'oewoemō, ba danō
b'ō, ba la'osawoejoe ira,
ba lafakao, ōfa ngatōe
fache. (*Moz. I. 15, 13, b. t. Moz.*

- 7 *II, 12, 40. Gal. 3, 17*). Ba oehoe-
koe dania soi andrō, ba
zi mōi sawoejoe ira, iwā'ō
Lowalangi; ba aefa da'ō,
ba aheta ira, ba lafosoe-
mange ndra'ō ba danō a-
8 ndre." (*Moz. II, 3, 12*). Ba no
ibe'e chōnia wawoe'oesa li famoto
andrō, ba mo'ono ia, Iza'aki andrō,
ba iboto, me no aloca zi fitoe bongi;
ba si manō Giza'aki chō Jakobo ba
Jakobo ba woeroegō andrō, si fele-
ndroea. (*Moz. I, 17, 10 b. t.; 21, 2 b. t.;*
9 *25, 26; 35, 22 b. t.*). Ba afōchō dōdō
woeroegō andrō chō Josefo, ba la'a-
mawa ba danō Miseraji, ba itolo ia
10 Lowalangi, (*Moz. I, 37*), ba i'efa'ō
ba zamakao ja'ia fefoe, ba ibe'e
chōnia wa'eboea dōdō ba fa'atoea-
toea, fōna Wara'ō, razo Miseraji,
ba ifataro koemandroeo ba danō Mi-
seraji ia Fara'ō, ba barō mbawania
so zi samba omo ndra Fara'ō. (*Moz.*
11 *I, 39; 41, 37 b. t. Sin. 105, 21*). Ba so
lofo ba danō Miseraji ma'asagōrō,
ba ba danō Gana'ana ma'asagōrō,
famakao seboea, ba lō lasōndra gō
12 ira toeada. (*Moz, I, 41, 54 b. t.*). Ba
me no irongo Jakobo, ba danō Mi-
seraji so wache, ba ifatenge ndra
toeada, si fōfōna andrō. (*Moz. I,*
13 *42, 1 b. t.*). Ba me lafoeli mōi dania,
ba i'ombacha'ō ia Josefo chō ndra
talifoesōnia, ba terongo chō Wara'ō
dalifoesō Josefo andrō. (*Moz. I,*
14 *45, 1; 4, 16*). Ba ifatenge Josefo,
ifakaoni'ō namania Jakobo, awō
zoroijomonja fefoe, fitoe ngafoeloe
a lima niha. (*Moz. I, 45, 9 b. t.*
15 *46, 27*). Ba mōi misi toeo Jakobo,
ba danō Miseraji, ba mate, ja'ia
ba ira toeada. (*Moz. I, 46, 1;*
16 *49, 33*). Ba la'ohē ira misi ja'wa,
ba Zichema, labe'e ba lewatō andrō,
ni'ōli Gaberahamo chō nono Hemori,
ba Zichema, firō mbōli. (*Moz. I,*
17 *50, 13; 23, 16, 17*). Ba itoegoe ahātō
mboe'oe li andrō, nifaboc'oe Lowa-
langi chō Gaberahamo, ba itoegoe
tedoee ira, tobali ato, ba danō
Miseraji, (*Moz. II, 1, 7 b. t.*) irege 18
so razo bō'ō ba danō Miseraji, si
lō mangila Josefo. Da'ō zangone-
chesi ba niwada, ifakao ndra toeada,
ena'ō latibo'ō nonora, ena'ō bōi
la'orifi. (*Moz. II, 1, 10, 22. Moz. V,*
26, 6). Me loeo da'ō toemboe Mose, 20
ba ono si sōchi ia wamaigi Lowa-
langi, ba tōloe wa'wa la'orifi ia ba
nomo namania. (*Moz. II, 2, 2. Heb.*
11, 23). Ba me no latibo'ō ia, ba 21
ihālō ia ono Wara'ō alawe, ba i'e'e-
boea, ononia. (*Moz. II, 2, 5-10*). Ba 22
tefahaō Moze ba ngawalō wa'atoea-
toea Ndrawa Miseraji fefoe, ba abōlō
ia ba hoehoeo ba ba nifazōchi dang-
ngania. Ba me no ōfa woeloe fache 23
ia, ba itōrō tōdōnia wamaigi iwara,
Iraono Gizeraēli. (*Moz. II, 2, 11 b. t.*).
Ba me i'ila nifakao, ba zi lō bōrō, 24
ba itolo, ilaoe mbalō nifalangōgō
andrō, iboenoe Ndrawa Miseraji
andrō. Ba iwai aboto ba dōdō ni- 25
wara, i'efa'ō ira tangania Lowalangi,
ba lō aboto ba dōdōra. Ba mahe-
moloe ō, ba so ia, me fasoso ira,
ba i'a'atoelō ira ena'ō, afoe labato,
imane: Si fatalifoesō ami, hana
wa nifakao nawōmi, ba zi lō bōrō? 26
(*Moz. II, 2, 13*). Ba itoeli'ō ia sa-
malangōgō awōnia no mege, imane:
Ha niha zamataro ja'oegō sala'wa
ba sangoehoekeo, ba chōma? Hadia, 28
ōboenoe gōi ndra'ō ena'ō, si mane
famoenoemō Dawa Miseraji andrō,
no menewi? Ba moloi Moze, ba 29
ni'wa'ōnia andrō, ba tobali si fatewoe
ia ba danō Midiano, mo'ono ia ba
da'ō, ono matoea, domboea (*Moz.*
11, 2, 15 b. t.; 18, 3, 4). Ba me no 30
roegi ōfa woeloc fache, ba i'oroma'ō
ia chōnia mala'ika, ba danō si
mate ba gahe hili Zina'i, ba hola-
hola galitō, ba ngafoe ndroi. (*Moz.*
11, 3, 2 b. t.). Ba me i'ila da'ō Moze 31
ba ahōlihōli dōdōnia gangilata andrō.
Ba me i'ondrasi, ba wamaigi, ba
hoemedc Zo'aja, imane: „Lowalangi 32
ndra toeaoe ndra'odo, Lowalangi ndra Abe-

- ra h a m o, I z a ' a k i, J a k o b o." ngara andrō. (*Hes. 20, 7 b. t.*). Ba i'e- 42
 Ba manizinizi Moze, ata'oe ia ifaigi. rogō ira Lowalangi, iloeloe ira, ena'ō
 33 (*Mat. 22, 32*). Ba imane chōnia lafosoemange zabōlō mbanoea si
 So'aja: „Heta m bad a g a h e ja'wa; si mane nisoera ba zoera
 ba gaheoe: tanō n'ia m o n i'ō sa danō andrō, ba zi zama'e'le'ō: „Hadia, no mibe'e
 so ndra'oegō. (*Moz. II, 3, 5*) chōgoe zoemange nitaba
 34 (*Jos. 5, 15*). No oefaigi sibai ba soemange bō'ō, si ōfa
 wamakao banoeagoe woeloe fache no, badanō
 andrō, si so ba danō si mate, ja'ami Iraono Gi-
 Miseraji, ba fangarōngarōra ba no oerongō, ba zeraēli? (*Rom. 1, 24 b. t. Moz. V.*
 no mōido tooe mange 17, 2 b. t. *Jer. 7, 23 b. t. Amos. 5, 25*
 fa'ō ja'ira, ba ainesa, da' b. t.). Ba no mi'osa'ō nose 43
 oefatenge ndrā'oegō ba Molocho andrō, awō ndrōfi
 danō Miseraji." (*Moz. II, 3, 17, 2 b. t. Jer. 7, 23 b. t. Amos. 5, 25*
 35 7 b. t.) Moze andrō, ni'ositengagō- Lowalangi andrō, Refano,
 ra, me lamane: Ha niha zamataro famaedo andrō, nifazōchi-
 ja'oegō sala'wa ba sangoehoekoc? mi, ba wangeloele chō-
 Da'ō nifatenge Lowalangi sala'wa nia. Ba oefawoe'a ami, ba
 ba sangefa'ō, nitolo tanga mala'ika, zi tambai Mbabilona oe'o-
 sangoroma'ō ja'ia chōnia, ba ngafoc he ami." (*Sul. I, 11, 7. Sal. II, 17,*
 ndroi andrō. (*Moz. II, 3, 19, 20. Jes. 6 b. t.*). No so chō ndra toeada nose 44
 36 63, 9-12). Da'ō zamawoe'a ja'ira, wamazōchi ja'ia, la'o'ō
 wamazōchi ila'ila ba tandra, ba danō wamaedo andrō ni'ilania. (*Moz. II, 25,*
 Miseraji ba ba nasi sojo ba ba danō 9, 40; 26, 30). La'ohē gōi ba danō 45
 si mate, ōfa woeloe fache wa'ara. da'ō ira toeada, me no latema, awō
 (*Moz. II, 7, 10 b. t.; 14, 21 b. t. Sin. Josoea, me lala'wa niha baero andrō,*
 37 106, 21 b. t.) Da'ō Moze andrō, san- nitimba Lowalangi fōna ndra toeada,
 ngoema'ō ba Ndraono Gizeraēli: iroegi loeo so Dawido, (*Jos. 3, 14 b. t.*
 „I'asogō chōmi Lowalangi Moz. II, 23, 29 b. t.; 34, 11), si faloe- 46
 zama'e'le'ō, si mane ja'ō, ta- cha fa'eboea dōdō Lowalangi. Ba
 lifoesōmi." (*Moz. V, 18, 15*) i'andrō, ena'ō na isōndra naha chō
 38 Da'ō zi so ba waloechata andrō, ba Lowalangi Jakobo. (*F. 13, 22. Sam.*
 danō si mate, awō mala'ika andrō, I, 16, 12. *Sin. 132, 5*). Ba Selomo 47
 sihedē chōnia, ba hili Zina'i, ba awō zolaoe omo chōnia. (*Sal. I, 6*). Ba lō 48
 ndra toeada, ja'ia zanema taroma i'onahia Fondrege Zala'wa nifazōchi
 li saeri, ba wama'ema chōda; (*Moz. tanga niha; imane sama'e'le'ō: (Sal.*
 39 II, 19, 3, 20. *Moz. V, 32, 47*); ja'ia I, 8, 27 b. t.). „Dadaomagoe 49
 zi lō edōna lafondrondrongo li ira zoroego ba danedane ga-
 toeada; latinba ia, ba lō aefa dōdōra hegoe danō. Hadia nomo
 ba danō Miseraji, (*Moz. II, 16, 3*) milaoemi chōgoe? i'wa'ō
 40 wangoema'ō chō Ga'aroni: Fasōchi S'aja, ba hadia naha wo-
 chōda Lowalangi, sowaōwaō fōnada. lom base chōgoe. (*Jes. 66, 1.*
 Lō'ō sa ma'ila, hadia zi gōna Moze 2. *Jer. 23, 24. Mat. 5, 34*). Tenga 50
 andrō, sangeheta ja'aga ba danō no tangagoe zamazōchi
 41 Miseraji. (*Moz. II, 32, 1 b. t.*). Ba lafa- da'e fefoe?" He ja'ami, sabe'e 51
 zōchi nono za'wi, me loeo da'ō, ba bōrō doe'i, si lō moeboto tōdō ba
 ba lab'e'z oemange ba nadoe andrō, tōgi dalinga! Lō aetoe mamadaō
 ba omoesō dōdōra ba nifazōchi da- ami chō Geheha ni'amon'i'ō, hoelō
 si mane ira toemi, si manō

gōi ami. (*Moz. V. 9, 24; 10, 16. Jer. 6, 10; 9, 26*). Hezo zama'e'le'ō, si lō lagohi ira toeami? Ba no laboenoe zangōhōnagō mangombacha fa'aso zatoelō andrō, ni'ami bōli iada'e, niboenoeni, (*Nga'ot. II, 36, 16. Mat. 23, 31. 37*), ja'ami, si no manema oroisa, nifa'ema mala'ika, ba si lō molo'ō ja'ia. (*Moz. II. 20. Joh. 7, 19. Heb. 2, 2. Gel. 3, 19*).

54 II. Ba me larongo da'ō, ba afōchō sibai ba dōdōra, ba lafatangi mbohara chōnia. (*F. 5, 33*). Ba no fahōna chōnia Gehcha ni'amoni'ō, ba ifaōga hōrōnia ba zoroego, ba i'ila lachōmi Lowalangi, awō Jesoe, si so ba gambōlō Lowalangi; (*F. 6, 5. Mat. 26, 64*) ba imane: Hiza, teboka zoroego, oe'ila ba so ba gambōlō Lowalangi Nono Niha. (*Fet. I, 3, 22*). Ba moe'ao ira, eboea lira, ladoehō dōgi dalingara, lahocroefai ia, ha sara dōdō, ba latoeli'ō baero mbanoea, ba lateboe kara. Ba si so ba mbōrō andrō, ba labe'e samaigi noechara nono matoea, sotōi Saelo. (*Moz. V. 17, 7. F. 8, 1; 22, 20*). Ba lateboe kara Zitefano; ba mangandrō ia, imane: **He Jesoe, So'aja, tema nesogoe!** (*Sin. 31, 6. Loek. 23, 46*). Ba ibalōdoehini tooe danō, moe'ao ia, eboea linia: **He So'aja, be'e aefa chōra horō andrō!** Ba afa i'wa'ō da'ō, ba aetoe noso. Ba omasi Zaeolo, me laboenoe ia. (*Mat. 5, 44. Loek. 23, 34. Joh. 8, 51*).

FAZA 8.

I. Igohi mbanoea Jesoe Saelo. II. Mōi ba Zamaria Wilifo. III. Simoni, seboea elemoe. IV. Enoni razo, moroi ba danō Ndrawa saitō.

1 I. Ba tobali lagohi sibai mbanoea Jesoe ba Jeroczalema, me loco da'ō, ba oi lafazayili ira ba danō Joedaia ba ba danō Zamaria. ba lō fao zinenge. (*F. 7, 58; 13, 9. Mat. 10, 23*). Ba lako'o Zitefano niha sangata'oeffi Lowalangi, ba ba la'e'csi sibai ia. (*Moz. I. 50, 10*). Ba ifoe-

foe mbanoea Jesoe. Saelo andrō, itōrōi nomo misa, isōbi ndra matoca, awō ndra alawe, ifabe'e'ō ba goerocnga. (*F. 9, 1; 13, 31. Kor. I. 15, 9*).

II. Ba ja'ira, si no moezaewe, 4
la'tōrōi danō, la'ombacha'ō daroma 5
li somoeso dōdō. (*F. 11, 19*). Ba me 6
iroegi si tooc mhanoea Zamaria Filifo, 6
ba i'ombacha'ō chōra Keriso. (*F. 6, 5*). Ba ha sara dōdō niha sato, 6
wamondrongo ni'wa'ō Wilifo, me 7
larongo ba me la'ila dandra andrō, 7
nifazōchinia. Ato zaheta bechoe, si 7
so bechoe si ra'iō, moe'ao ira, eboea 8
li; ba ato zabe'e, si mate dambai, 8
awō zomboejoemboeioe tōla. (*F. 5, 16*). Ba tobali fa'omocso dōdō 8
sabōlōbōlō ba mbanoea andrō.

III. Ba no tohōna ba mbanoea 9
andrō niha, seboea elemoe, Simoni 9
dōinia, ba tobali dōdō Ndrawa 9
Zamaria ibe'e, seboea ia i'wa'ō. (*F. 13, 6. 8*). Chōnia lafaigi fefoe, he 10
iraono, ba he satoca, lamane: Da'ō 10
wa'abōlō Lowalangi, ni'wa'ō seboea 11
ia. Ba lafaigifaiigi chōnia, me no 11
ara ahōlihōli dōdōra ibe'e, ba wake- 12
lemocsania andrō. Ba me mamati 12
ira chō Wilifo, sangombacha toeria 12
mbanoea Lowalangi ba toeria dōi 12
Jesoe Keriso, somocso dōdō, ba 13
lafabajagō'ō idanō ira, iramatocae ba 13
ira alawe. Ba Simoni andrō gōi, 13
ba mamati, ba me no tebjagō 13
idanō ia, ba lō irōirōi Wilifo, ba 14
i'ila dandra andrō, awō wa'abōlō 14
andrō, ba tobali dōdōnia. Ba me 14
larongo sinenge ba Jeroczalema, 14
la'ō'ō li Lowalangi, ba Zamaria, 15
ba lafatenge chōra Wetcro ba Johane. 15
Ba me laroegi si tooe, ba 15
mangandrō ira, ba chōra andrō, 15
cna'ō tebe'e chōra Geheha ni'amoni'ō. 16
Lō'ō manō na si mōi ia chōra, 16
samōsa lō sanema, ha fa no tebjagō 16
idanō ira, ba dōi Jesoe So'aja. Awena 17
latoefa hōgōra tanga, ba latema 17
Geheha ni'amoni'ō. (*F. 6, 6*). Ba 18
me i'ila Simoni, tebe'e Geheha, na 18
latoefa ira tanga sinenge, ba i'ohē

- 19 chōra gana'a, imane: Mibe'e chōgoe
gōi wa'abōlō andrō, ena'ō na itema
Geheha ni'amoni'ō nitoefagoe tanga.
- 20 Imane chōnia Fetero: Jamōi ba
wa'atekiko gana'aoe, awō ndra'oeg-
gō! me ōwai ana'a mbōli mboeala
- 21 Lowalangi andrō! (*Mat. 10, 8*). Lō
oerachaoe ba lō sinemaoc ba daroma
li andrō; lō'ō sa atoelō dōdōoe fōna
- 22 Lowalangi. (*Neh. 2, 20*). Andrō fala-
lini gera'eraoe, erogō golalōwāoc
andrō, ba āndrō chō Zo'aja, ma
atō i'efa'ō chōoe gera'era dōdōoe,
- 23 si lō sōchi andrō. Oroma sa chōgoe,
wa no fahōna ba dōdōoe gawōchoe
safeto, ba no ibōbō ndra'oegō si lō
- 24 atoelō. (*Moz. V. 29, 18*). Ba itema
linia Simoni, imane: Mi'andrō chō
Zo'aja, salahigoe, ena'ō lō itōrō
ndra'ō niwa'ōmi andrō fefoe. (*Moz.*
- 25 *11, 10, 17. Sam. I. 12, 19*). Ba
ja'ira, me no lafadoehoe'ō li Zo'aja,
me no la'ombacha'ō, ba lafoeli ira
ba Jeroezalema, ba la'oja'ō banoea
Ndrawa Zamaria, wanoeriagō toeria
somoeso dōdō.
- 26 IV. Ba moehede mala'ika Zo'aja
chō Wilifo, imane: Faoso, ae miraja,
ba lala andrō, si otarai Jeroezale-
ma, saeche ba Gasa, sanōrō tanō
- 27 si mate. Ba maoso ia, mōi ia. Ba
hiza niha, Dawa Gaitiofia, sala'wa,
mandroe jomo, chō Kandrake, razo
Ndrawa Gaitiofia, ira alawe, nibe'e
barō mbawa ana'a razo fefoe; no
mōi ia mangandrō ba Jeroczalema.
(*Sal. I. 8, 41. Sef. 3, 10. Joh. 12, 20*).
- 28 Ba mangawoeli ia, doemadao ia ba
goeretania, mamaso soera Jesaja,
sama'ele'ō andrō. Ba imane Eheha
chō Wilifo: Ondrasi goereta andrō,
- 29 ba bōi rōirōi ia. Ba fagohi Wilifo,
i'ondrasi ba irongo, mamaso soera
Jesaja, sama'ele'ō, niha andrō, ba
imane: Hadia, aboto gōi ba dōdōoe
nibasomō? Ba imane: He oewisa sa,
na lō samobawa lala chōgoe? Ba
i'andrō chō Wilifo, mōi ia ja'wa moe-
dadao ba ngainia. Ba si mané ba
zoera andrō, nibasonia: „H o e l ō

m b i r i b i r i t e ' o h e i a b a w a -
n a b a j a ' i a , b a h o e l ō n o n o
m b i r i b i r i , s i l ō h e d e h e d e
b a d a n g a z o g o e t i b o e n i a ,
s i m a n ō g ō i w a l ō h e d e -
h e d e n i a . (*Jes. 53. 7. 8*). Ba 33
w a ' i d e ' i d e n i a t e ' e t o e ' ō w a -
n g o e h o e k o e j a ' i a ; h a n i h a
z a n o e t o e n ō n g a ' ō t ō n i a ?
t e h e t a s a b a g o e l i d a n ō
n o s o n i a . ” Ba itema li mandroe 34
andrō, imane chō Wilifo: Oe'andrō
chōoe, ha niha nitōrō li zama'ele'ō
andrō, wangoema'ō da'ō? hadia,
ja'ia, hadia niha bō'ō? Ba moehede 35
Wilifo, i'otarai zoera da'ō, itoeriagō
chōnia doeria somoeso dōdō andrō,
chō Jesoe. (*Kor. I. 15, 3 b. t.*). Ba 36
me latōrō lala, ba laroegi nidanō,
ba imane mandroe andrō: Hiza ni-
danō! Hadia wanena'wa, na tebaja-
gō idanō ndra'o? (*F. 10, 47*). Ba 37
imane Filifo: Na ahori dōdōoe wa-
mati, ba tola. Itema linia, imane
chōnia: Mamati ndra'ō Ono Lowa-
langi Jesoe Keriso andrō. (*Mar. 16,*
16. Mat. 16, 16). Ba i'wa'ō labadoegō 38
goereta, ba mōi ira tooe, ba nidanō,
daroea ira, Filifo mandroe andrō,
ba ibajagō idanō ia Filifo. Ba me 39
no mōi ira mija'wa moroi ba nidanō,
ba iheta Wilifo Eheha Zo'aja, ba
lō'ō sa'ae i'ila ia mandroe andrō;
omoeso sa dōdōnia, ba wanōrō lala-
nia. (*Sal. I. 13, 12*). Ba ba Gasoto 40
tesōndra Wilifo, ba itōrōi danō. wa-
noeriagō toeria somoeso dōdō andrō,
idozigō banoea, iroegi Kaizaria. (*F.*
21, 8. 9).

FAZA 9.

I. Famalalini era'era Zaoelo. II.
Ifadōhō wōchō Fetero, ba III. isoe-
soegi Dabita.

I. Ba lō'ō na tebato wa'omasi 1
Zaoelo, ifeta'oe nifahaō Zo'aja ba
ibocnoe; mōi ia chō ndra ere seboea,
(*F. 8, 3*),

(*A. 2-9: F. 22, 4-10; 26, 9-18.*)

i'andrō chōnia zoera, nibe'e 2

- ba Ndramaseko ba zekola, ena'ō ibōbō na faloecha ia zolo'ō hoekoe da'ō, ira mateoa ba ira alawe, ba
- 3 i'ohē ba Jeroezalema. Ba ba wofanō, me ahātō ia ba Ndramaseko, ba i'ozoemagō ifasoei ia haga, moroi
- 4 si jāwa ba mbanoea. Ba alaōe tooe ia ba danō, ba irongo li, imane chōnia: He Saelo! he Saelo! hana wa ōghido? (*Mat. 25, 40. 45. Loek. 22, 31*). Ba imane: He So'aja, ha niha ndra'oegō? Ba imane: Jesoe ndra'o, nigohioe. (*Kor. I. 15, 8*). Ba faoso ba ae ba mbanoea andrō, ba la'āwā'ō chōoe he ōwisa. (*F. 2, 37*).
- 7 Ba labadoegō ira niha andrō, awōnia ba lala, lō hedehede; larongo sa li andrō, ba lō oroma chōra niha. (*F. 22, 9*). Ba maoso Zaoelo moroi ba danō, ba me ifehaga ia, ba lō i'ila hadia ia; ba la'ohē dangania, lafasao ia ba Ndramaseko.
- 9 Ba tōloe bongi lō i'ila niha, lō manga ia ba lō ibadoe nidanō.
(*A. 10-19 : F. 22, 12-16.*)
- 10 Ba so ba Ndramaseko nifahaō, Anania dōinia, ba imane ba da'ō So'aja, ba gangilata: He Anania! Ba imane: Ja'e ndra'o, Toea! Ba imane chōnia So'aja: Faoso, ae ba newali andrō, nifotōi „sadōlo” ba sofoe zotōi Saelo andrō, banoea Dareso, ba nomo Joeda. Hiza sa, mangandrō ia. (*F. 21, 39*), ba no i'ila niha, sotōi Anania, si mōi chōnia jomo, sanoefa hōgōnia tanga, ena'ō ifoeli i'ila niha. Ba itema linia Anania, imane: He Toea, no ato zangombacha niha andrō, nirongogoe, i'abōlōgō wamakao ni'anioni'ō andrō
- 14 chōoe, ba Jeroezalema, la'āwā'ō. Ba ba da'e, ba no latehc chōnia ere seboea, tola ibōbō dozi si angārōfi li tōimō. Ba imane chōnia So'aja: Ae'e, me no fakake niteojoe da'ō chōgoe, ba wolohe ba niha baero tōigoe ba ba zala'āwa ba ba Ndraono Gizeraēli. (*F. 3, 2; 22, 21; 26, 2; 27, 24. Rom. 1, 1. 5. Tim. I. 2, 7*). Oe'oroma'ō sa chōnia, ha wa'oja zi lō
- tola lō gōna ia famakao, bōrō dōigoe andrō. (*F. 20, 23. Kor. II. 11, 23 b. f. Tim. II. 3, 11*). Ba mōi Ganania, mōi ia jomo ba nomo andrō, itoefa hōgō Zaoelo tangania, imane: He talifoesōgoe Saelo, So'aja zamatenge ja'ō, Jesoe, sangoroma'ō ja'ia chōoe, ba lala nitōrōoe, ena'ō ifoeli ō'ila niha, ba ena'ō tehōna chōoe Geheha ni'amoni'ō. (*F. 8, 17*). Ba i'anema'ō abo'a ba hōrōnia zi hoelō hoenahoena, ba ifoeli i'ila niha; ba maoso ia, ifabajagō'ō idanō ia, ba i'ā gōnia, fangabe'enia. Ba so ia ma'ifoe ba da'ō ba Ndramaseko, awō ndra nifahaō. Ba i'anema'ō i'ombacha'ō Keriso, ba zekola, wa ono Lowalangi da'ō. Ba tobali dōdō dozi samondrongo da'ō, ba lamane: Tenga da'ō zamakiko no, ba Jeroezalema si angārōfi li tōi andrō, ba si mōi ba da'e, ba wamōbō ja'ira ba ba wolohe ja'ira chō ndra ere seboea? (*Gal. 1, 13*). Ba itoegoe abōlō na Zaoelo, fawoeka dōdō niha Jehoeda, si fatewoe ba Ndramaseko, ibe'e, wama'ele'ō, wa Keriso Jesoe. (*F. 18, 28. Joh. 4, 42*). Ba me no ara ma'ifoe, ba mamagōlō niha Jehoeda, ba wamoenoē ja'ia. (*F. 23, 12*). Ba irongo Saelo dōdōra andrō. Ba manaro gōi ira ba mbawa gōli, bongi ma'ōchō, ba wamoenoē ja'ia. (*Kor. II. 11, 32 b. t.*). Ba latolo ia nifahaōnia ba zi bongi, ladada bacro gōli, ba ragaraga. Ba me no iroegi Jeroezalema, ba itandraigō ifaogō ia chō ndra nifahaō, ba a'oi ata'oe ira, lō fadoehoe dōdōra, wa no nifahaō ia. (*Gal. 1, 18 b. t.*). Ba itolo ia Baranaba, i'ohē chō ndra sinenge, idoenōdoenō chōra, he wisa wangilania So'aja. ba lala, awō wa no moehede chōnia, ba he wisa wama-haōnia, wangombacha tōi Jesoe, ba Ndramaseko, wa lō aiwō ia. (*F. 4, 36*). Ba faofao ia chōra, ba Jeroezalema, heza mōi ira, ba lō aiwō ia, wamahaō, wangombacha tōi Zo'aja. (*F. 22, 17 b. t.*). Ba

moehede ia gōi ba Ndrawa Heleni, fahoehoeo ira, ba ja'ira, ba la'aloei
 30 wamoenoe ja'ia. Ba me larongo da'ō talifoēsō, ha la'ohe ia misi tooe ba Kaizaria, ba lafatenge ba Dareso.
 31 (F. 11, 25). Ba ohahaoe dōdō mbanoea Jesoe, ba danō Joedaia ma'asagōrō, awō ba Zamaria, itoegoe ato ira, ba latōrō lala Zo'aja, la'ata'oeſi ia, ba fahōna chōra wondrara dōdō chō Geheha ni'amoni'ō. (Joed. 20. Joh. 14, 16).

32 II. Ba me itōrōi ira Fetero, ba tobali iroegi gōi si tooe, ni'amoni'ō,
 33 banoea Lida. (F. 8, 14). Ba faloccha ia ba da'ō niha, Ainea dōinia, si no me'waloe fache fa'ara tooe ba
 34 zalo manō, si mate dambai. Ba imane chōnia Fetero: He Ainea! Ifadōhō wōchōoe Jesoe Keriso; faoso, ba ja'oegō mamazōchi naha wemōrō chōoe. Ba i'anema'ō maoso.
 35 (F. 3, 6. Mat. 9, 6). Ba oi la'ila ia banoea Lida ffoe ba banoea Zarona, ba la'o'ō chō Zo'aja. (Jes. 35, 2).

36 III. Ba so ba Jofe nifahaō, ira alawe, Tabita dōinia, Doreka (nago), na la'ali, si no fahōna boeaboea si sōchi, ba oja ibe'e ame'ela ba
 37 zi noemana. (F. 10, 2). Ba tobali, me loeo da'ō, ba mofōchō ia ba mate. Ba lafemondri ia, ba labe'e
 38 ba mbate'e ba zi sagōtō. Ba me no ahatō ba Jofe Lida andrō, ba me no larongo ira nifahaō, so ba da'ō Wetero, ba lafatenge chōnia niha, daroea, sangandrō chōnia: Bōi aragō
 39 we'amōi chōma. Ba maoso Wetero, mōi ia awōra. Ba me iroegi, ba la'ohe ia ba zi sagōtō, ba la'ondrasi ia fefoe lacha mbanoea, mege'ege ira, ba la'oroma'ō chōnia noecha andrō, awō lembe, nifazōchi Doreka
 40 andrō, me so ia chōra. Ba ifofanō ira baero fefoe Fetero, ibalōdoehini tooe zalo, mangandrō; ba ibali'ō ia ba mboto zi mate andrō, imane: Faoso, Tabita! Ba ifehaga ia, ba me i'ila Wetero, ba moedadao ia. (Mar. 5, 40. 41. Sal. 1, 17, 19 b. t.).

Ba i'oro'ō chōnia danga, ifazizio. 41
 Ba hoemede ia ba ni'amoni'ō, ba ba lacha mbanoea andrō, ba i'oro-ma'ō chōra, no aeri. Ba terongo 42
 ba mbanoea Jofe fefoe, ba ato zamati chō Zo'aja. (Joh. 10. 42). Ba 43
 ara Wetero ba Jofe, tome Zimoni toeka goeli za'wi.

FAZA 10.

Folo'ō goemandra Konelio andrō.

Ba so ba Kaizaria niha, Konelio 1
 dōinia, koemandra zaradadoe Gitalia andrō; (Mat. 8, 5), niha satoelō 2
 tōdō, sangata'oeſi Lowalangi, awō zorojomonja fefoe; oja ibe'e ba zi noemana ame'ela, ba si lō mamalō-
 malō wangandrōnia chō Lowalangi. 3
 (Sin. 112, 9. Loek. 7, 5). Ba i'ila ba gangilata, oroma sibai, mala'ika 4
 Lowalangi, si mōi jomo chōnia, so labōzi tōloe, imane chōnia: He Konelio! (Loek. 1, 22). Ba itōngō,
 ata'oe ia, imane: Hadia da'ō, Toea? 4
 Ba imane chōnia: No itōrō tōdō Lowalangi, si ja'wa, wangandrōoe ba ame'elamō andrō. (Loek. 1, 12. 29.
 Sin. 141, 2). Ba iada'e, ba fatenge 5
 niha ba Jofe, ba fakaoni'ō Zimoni andrō, nifotōi Fetero; no mōi ia 6
 tome chō Zimoni andrō, toeka goeli za'wi, ba mbewe nasi so nomonia. (F. 9, 43; 11, 14). Ba me no mofanō
 7
 mala'ika andrō, sihede chōnia, ba hoemede ia ba zawoejoenia, daroea, ba ba zaradadoe samōsa, sangata'-
 oeſi Lowalangi, ngoningoninia, ba me no idoenōdoenō chōra fefoe hadia ia, ba ifatenge ira ba Jofe.
 Ba sara wongi, me so ira ba lala, 9
 me ahatō sa'ae ira ba mbanoea, ba mōi ja'wa Wetero ba zi sagōtō, mangandrō, so laloco. (Dan. 6, 10).
 Ba olofo ia, omasi ia manga. Ba 10
 me la'asiwai gōnia, ba abeta nosonia. (F. 11, 5 b. t.; 22, 17). Ba i'ila, teboka 11
 mbanoea si ja'wa, ba noemalō mitooe nahia, hoelō lembe sebelo, nifotawita'wi fatalinga si ōfa, wanada
 ja'ia ba goeli danō. So bacha fefoe 12

- ngawalō zaliwāliwā ba danō, si ōfa ahe, ba fefoe ngawalō goeōkoeō ba danō, ba fefoe ngawalō wofō ba daloe mbanoea. Ba so zihede chōnia, imane : Faoso, Fetero, taba
- 13 ba ā ! Ba imane Fetero : Ai, tebai Toea, me lō oeraī oe'ā zi lō sōchi, awō zi ra'iō. (*Moz. III. 11, 4 b. t.*).
- 14 Ba imane zoei ehōnia sihede andrō : Bōi bali si lō sōchi nihaogō Lowalangi. (*Mat. 15, 11. Tim. I. 4, 4*). Ba medōloe zi manō, ba i'anema'ō tedōni mijawā ba mbanoea si jawā nahia andrō. Ba me iboesi tōdō Fetero, hadia gangilata andrō, ni'ilania, ba hiza, ba no so tooe niha andrō, nifatenge Konelio, no lasofoe nomo Zimoni. Ba moe'ao ira, lasofoe, na so ba da'ō tome Zimoni, nifotōi Fetero. Ba me ifatooetoe na tōdōnia Fetero gangilata andrō, ba imane Eheha ehōnia : Hiza niha, sangaloei ja'oegō, (*F. 8, 29*), ba faoso, ae tooe, ba ae awōra, bōi manoea dōdōoe, me no ja'ō zamatenge ja'ira. (*F. 15, 7*). Ba mōi tooe Wetero, i'ondrasi niha andrō, imane : Hiza, ja'odo ni'aloemi. Hadia mbōrō, wa so ami ? Ba lamane : Konelio andrō, koemandra, niha satoelō tōdō, sangata'oeī Lowalangi, si sōchi toeria gōi ba niha Jehoeda fefoe ; no ifawā'ogō ehōnia Lowalangi ba mala'ika ni'amoni'ō, ifakaoni'ō ndra'oegō ba nomonia, ba wamondronrongo niwā'ōoe. Ba i'ohē ira jomo, ibe'e gōra. Ba sara wongi, ba mōi ia, fao ia chōra ; ba mōi awōnia dalifoesō ōsa, banoea Jofe. (*F. 11, 12*).
- 24 Ba mahemoloe ō, ba larocgi Kaizaria. Ba no ibalobaloi ira Konelio, no ikaoni zahatō ehōnia, awō zabōlō fahoewoe chōnia. Ba me mōi jomo Wetero, ba ifaondragō ia Konelio, itoehi danō fōnania, mangaloeloe.
- 26 Ba ifaoso Fetero, imane : Faoso ! niha gōi ndra'odo. (*F. 14, 15. Fam. 19, 10 ; 22, 8. 9*). Ba fahoehoe ira, mōi ira jomo, ba i'ila zato, si no so ba da'ō, Fetero. Ba imane chōra : Mi'ila, lō tola ba niha Jehoeda, oroedoe ia ba niha bō'ō, ba lō tola mōi ia chōra ; ba chōgoe, ba no i'oroma'ō Lowalangi, bōi oewa'ō, si lō sōehi, ba ma si ra'iō niha, gofoe ha niha ia. (*F. 11, 3. Joh. 18, 28*). Andrō gōi lō ocfadaō we'amōi, 29 me lafakaoni'ō ndra'odo. Oesofoe iada'e, hadia mbōrō, wa no mifakaoni'ō ndra'o ? Ba imane Konelio : 30 Ōfa bongi ma'ōchō, me mangandrō ndra'o, jomo ba da'e ehōgoe, me labōzi tōloe, ba hiza niha, si so fōnagoe, sobaroo sihaga, (*F. 1, 10*), ba imane : He Konelio ! No tefo- 31 ndrondrongo wangandrōoe ba no itōrō tōdō Lowalangi game'elamō andrō. Andrō fatenge ba Jofe. ba 32 fakaoni'ō Zimoni andrō, nifotōi Fetero ; no mōi ia toine ba nomo Zimoni, toeka goeli zawī, ba mbewe nasi. Ba oe'anema'ō oefa- 33 tenge ehōoe, ba sōchi me no so ndra'oegō. Ba no soga fefoe iada'e, fōna Lowalangi, ba wamondronrongo fefoe niwā'ō Zo'aja ehōoe. Ba 34 hoemede Wetero, imane : **Awena si ndroehoe aboto ba dōdōgoe, lō ifaigi mbawa niha Lowalangi,** (*Moz. V. 10, 17. Sam. I. 16, 7*), **dozi sa, ha soi ira, sangata'oeī ja'ia, solaoe satoelō, da'ō zomasi ia.** (*F. 2, 39 ; 15, 9. Jes. 56, 6. 7*). Da'ō daroma li andrō, nifa'ohē'ōnia ba Ndraono Gizeraēli, wamatoeriagō'ō fa'ohahae dōdō ehō Jesoe Keriso, no da'ō Zo'aja niha fefoe. (*F. 13, 26. 46. Jes. 52, 7. Efes. 2, 14 b. t. Fil. 2, 11*). No mirongo doeria andrō, ba danō Joe- daia ma'asagōrō, si bōrōgō ba Galilaia, me no aefa wamajagō idanō andrō, ni'ombacha'ō Johane ; (*Mat. 4, 12 b. t. Mar. 1, 1 b. t.*), Jesoe andrō, 38 banoea Nazareta, fombajomi Lowalangi ja'ia, Eheha ni'amoni'ō ba fa'abōlō, sanōrōi tanō, wanolo niha ba famadōhō fōchō nifakao Gafōcha fefoe, me no itolo ia Lowalangi. (*F. 2, 22, Loek. 4, 14, 18. Mat. 9, 35. Joh. 3, 2*). Ba ja'aga zi so ba mbōrō 39

- ba nilaenia fefoe, he ba danō niha Jehoeda, ba he ba Jeroezalema, ba no latawi ia ba dōla geoe, no laboe-noe. (*F. 1, 8; 2, 23; 3, 15. Loek. 23, 33. Fet. 1, 2, 24*). Da'ō nisoesoegi Lowalangi, me no aefa zi doea wongi, ba no ibe'e oroma ia, (*Mat. 28, 6*),
- 41 tenga ba niha sato, ha ba zamadoehoe'ō andrō, nihōnagō Lowalangi, wanoetoejoe ja'ira, chōma, si no oroedoe manga chōnia, zi no madoe idanō awōnia, me no aefa maoso ia moroi ba ngai zi mate. (*F. 13, 31. Joh. 15, 27. Loek 24, 43. Mat. 26, 29*). Ba no iwa'ō chōma wangombacha ba niha andre ba fama-doehoe'ō, wa da'ō nihonogōi Lowalangi sangoehoekoe niha saeri awō zi no mate. (*F. 17, 31. Joh. 5, 22*).
- 43 Ja'ia nifadoehoe'ō zama'ele'ō, fefoc, wa ba dōinia lasōndra wameta horō dozi si fadoehoe tōdō chōnia. *F. 4, 12. Jes. 53, 11. Jer. 31, 34. Dan. 9, 24. Rom. 3, 21 b. t.*) Ba lō'ō na saetoc wehede andrō, ba aeche Geheha ni'amoni'ō ba zamondrongo taroma
- 45 li andrō fefoc, (*F. 11, 15*). Ba tobali dōdō zamati niboto, fefoc, ha wa'ato ira, zi no fao chō Wetero, we'amōi, me telaoe gōi ba niha baero game'ela andrō, Eheha ni'amoni'ō. (*F. 2, 17. 38*). Larongo sa'ae, molaoe li bō'ō ira ba lasoeno Lowalangi. Ba imane Fetero : Hadia, tola tatena'wa nidanō, fa bōi tebajagō idanō da'e, si no manema Eheha ni'amoni'ō,
- 47 si mane ja'aga? (*F. 2, 4; 19, 6*). Ba iwa'ō chōra lafabajagō'ō idanō ira, ba dōi Jesoe Keriso. Ba la'andrō chōnia, ena'ō i'aragō ia ma'ifoe chōra.
- 3, 1 b. t.). Ba me so moroi si tooe 2
Wetero, me mōi ba Jeroezalema, 3
ba lategoe ia niboto, lamane : No 3
mōi'ō ba niha si lō moeboto, no 4
oroedoe manga ndra'oegō chōra. 4
(*F. 10, 28*). Ba ibōrotaigō Fetero, 4
izarazara wanoetoenō chōra, imane : 5
Sodo ba Jofe, mangandrō ndra'o ; 5
ba oe'ila, me abeta nosogoe, gangi-
lata, nahia silalō mitooe, hoelō
lembe seblo, nifota'wita'wi fatalinga
si ōfa, wanada ja'ia moroi ba mba-
noea si ja'wa, ba iroegi ndra'odo. 6
(*F. 10, 9 b. t.*). Ba oetōngō, oefaigi- 6
faigi, ba oe'ila bacha zalīwālīwa ba
danō, si ōfa ahe, awō goetoe ndroe'oe
si fara'oe ba koeōkoeō ba fofa ba
daloe mbanoea. Ba oerongo gōi li, 7
imane chōgoe : Faoso Fetero, taba
ba ā! Ba oemane : Ai tebai, Toea, 8
me lō irai itōrō mbawagoe si lō
sōchi ba si ra'io. Ba itema zoei ligoe 9
sihedē andrō, moroi ba mbanoea si
ja'wa, imane : Bōi bali si lō sōchi
nihaogō Lowalangi. Ba medōloe zi 10
manō, ba tedōni zoci mija'wa, ba
mbanoea si ja'wa, fefoc. Ba hiza, ba 11
da'ō sibai so baolajama nomo andrō,
ba zi soga, niha andrō, nifatenge
chōgoe, moroi ba Kaizaria. Ba iwa'ō 12
chōgoe Eheha, mōido awōra, bōi
manoea dōdōgoe. Ba mōi gōi awō-
goe dalifoesō, si daōnō andre, ba
mōiga jomo ba nomo niha andrō. 13
(*F. 10, 23*). Ba i'ombacha'ō chōma,
he wisa wangilania mala'ika andrō,
jomo chōnia, sangoema'ō : Fatenge
ba Jofe, ba fakaoni'ō Zimoni andrō,
nifotōi Fetero, da'ō zangoema'ō 14
chōoe taroma li, fangorifioe, ba fa-
ngorifi zoroijomooe fefoc. (*F. 10, 6;
16, 30. 31*). Ba me oebōrotaigō fa- 15
hoehoeo, ba aeche Gcheha ni'amo-
ni'ō ba chōra, si mane ba chōda gōi,
ba mbōrōta. (*F. 10, 44*). Ba itōrō 16
tōdōgoe niwa'ō Zo'aja, me imane :
„Idanō nibajagō Johane, ba ja'ami,
ba nibajagō Eheha ni'amoni'ō.” (*F. 1, 5*). Ba na faoma game'ela, nibe'e 17
Lowalangi chōra nibe'enia chōda,

FAZA 11.

I. Iboe'a ba hoeloenia Fetero, me no ifa'amōi banoea Jesoe niha baero.

II. Si fōfōna molo'ō ba Gandriochia.

III. Agabo.

- 1 I. Ba larongo sinenge ba talifoesō, ba Joedaia misa, la'o'ō gōi li Lowalangi niha baero. (*F. 10, 44 b. t. Ejes.*

samati chō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, ba ha niha ndra'o? Hadia tola oetenaŵa Lowalangi? (F. 17, 47). Ba me larongo da'ō, ba lō hedehedera, ba lasoeno Lowalangi, lamane: Ba noa sa ibe'e ba niha baero gōi Lowalangi wamalalini era'cra ba wangorifi. (F. 5, 31).

19 II. Ba latōrōi danō si no moesaewe andrō, moroi ba wamakao andrō, si no tesao ba chō Zitefano, iroegi danō Wōnikia ba Kifero ba Andriochia, ba lō la'ombacha'ō daroma li Lowalangi, gofoe ha chō, ha ba niha Jehoeda. (F. 8, 1. 4). Ba so ōsa ba chōra, Dawa Gifero ba banoea Girene, da'ō zangombacha ba Ndrawa Heleni gōi, me laroegi Gandriochia, latoeriagō chōra Jesoe, So'aja. (F. 8, 35). Ba itolo ira tanga Zo'aja, ba ato zi fadoehoe tōdō, la'o'ō chō Zo'aja. (F. 2, 47). Ba terongo doeria andrō chōra, ba dōgi dalinga mbanoea Jesoe ba Jeroczalema, ba lafatenge Mbaranaba, ba Gandriochia. (F. 9, 27). Ba me iroegi, me i'ila wa'ebocae dōdō Lowalangi andrō, ba omoeso dōdōnia, ba ifarocoe dōdōra fefoe, ena'ō na la'aro'ō dōdō wangiagō chō Zo'aja, (F. 13, 43), me no niha si sōchi ia ba me no fahōna chōnia Geheha ni'amoni'ō, awō wamati. Ba ato niha si tefahōbō chō Zo'aja. (F. 6, 5). Ba mōi ia ba Daroso, ba wangaloei Saoelo andrō, ba me no isōndra, ba i'ohe ba Gandricchia. (Gal. 2, 11 b. t.). Batobali dōfi wa'ara faloechaloecha ira ba mbanoea andrō, ba ato nifahaōra niha, ba ba Gandriochia mbōrōta, wa labe'e tōi nifahaō niha Keriso. (F. 26, 28. Fet. I. 4, 16).

27 III. Ba me loeo da'ō, ba mōi misi tooe ba Gandriochia zama'ele'ō moroi ba Jeroczalema. (F. 13, 1. Efes. 4, 11). Ba maoso zi samōsa da'ō, Agabo dōinia, ifa'ele'ō moroi ba Geheha lofo seboca, si so dania ba goeli danō ma'asagōrō; saloca me loco Kaizaro Kalaoedio.

(F. 21, 10). Ba lahonogōi ira nifahaō 29 fefoe, lafa'ohe'ō dolotolo ba dali-foesō ba Joedaia, cboea labe'e sebocae ana'a. (Rom. 15, 25. 26). Ba 30 aloea gōi lafa'ohe'ō chō zatoea, Baranaba ba Saoelo zolohe. (F. 12, 25).

FAZA 12.

I. Laboenoe Jakobo. II. Lakoeroe Wetero ba te'efa'ō. III. Fa'amate Herode.

I. Me loeo da'ō ibabaja ōsa, 1 mbanoea Jesoe, razo, Herode, ba wamakao ja'ira. (F. 4, 3. Loek. 21, 12). Ba iboenoe si'ōli Jakobo, talifoesō 2 Johane. (Mat. 4, 21).

II. Ba me i'ila omasi niha Je- 3 hoeda, ba itohoegō, ifara'oe'ō Wetero gōi. (Ba baŵa roti si lō moe'aisōni). (Mar. 14, 1). Ba me no 4 ifara'oe'ō, ba ifabe'e'ō ba goeroenga, ibe'e ba danga zaradadoe si mendrōfa wa daōfa, ba wanaro ja'ia, edōna ifa'ele'ō ba niha sato, na aefa wasa. Ba latarogō sa'ae Wetero 5 ba goeroenga. Ba mangandrō chō Lowalangi mbanoea, ba chōnia, moroi si'aikō ba dōdōra. (Efes. 6, 18 b. t.). Ba me ifa'ele'ō ena'ō He- 6 rode, ba ba gotaloea zaradadoe si darocae mōrō Wetero, ba zi bongi andrō, doea rozi rate mbilagoenia, baso zanaro ba ngai mbawandrochō goeroenga. Ba hiza, so mala'ika 7 Zo'aja, ba so haga, sihaga ba mbate'e andrō. Ba ibōzi ngai Wetero, isoesoegi, imane: Faoso, aliogō! Ba atoroe mbilagoe ba dangania. (F. 5, 19; 27, 23). Ba imane chōnia 8 mala'ika andrō: Amōbō taloe ba amadagahe mbadagahemō! Ba i'o'ō da'ō. Ba imane chōnia: Amaroē mbaroemō sebocae, ba o'ō ndra'o! Ba mōi ia baero, i'o'ō, lō i'ila wa 9 si doehoe nilaoe mala'ika andrō, iwai sa angilata ni'ilania. Ba me 10 no latōrō naha zanaro, si fōfōna laroegi, awō naha wanete da'ō, ba laroegi mbawandroehō si'ōli andrō, lala ba newali, ba teboka manō

- da'ō fōnara; ba mōi ira baero, latōrō newali si sara, ba i'anema'ō
 11 iheta ia chōnia mala'ika andrō. Ba imane Fetero, me i'era'era tōdōnia: Awena oe'ila, si ndroehoendroehoe, no ifatenge mala'ikania So'aja, ba no i'efa'ō ndra'o ba danga Herode ba na nibalobaloi niha Jehoeda fefoe. (*Sin. 34, 8; 91, 11. Dan. 6, 22. Heb. 1, 14*). Ba me no aboto ba dōdōnia da'ō, ba iroegi nomo Maria andrō, ina Johane, nifotōi Mareko; ba no ato zowoelo ba da'ō, mangandrō.
 13 (*F. 15, 37. Tim. II. 4, 11*). Ba me ibōkō mbawandroehō fōna, ba so nono alawe, Rode dōinia, ba wa-
 14 mondrongo, ba me irongo li Wetero, ba lō ibokai mbawandroehō, ba wa'omoeso dōdō, fagohi ia, isa'wa jomo, i'ombacha'ō, so baero Wetero.
 15 Ba lamane chōnia: Owōhō'ō! Ba lō ibōhōli, si doehoe i'wa'ō. Ba lamane: Mala'ikania. (*Loek. 24, 37*).
 16 Ba itoheogō wamōkō Fetero; ba me labokai, ba la'ila ia, ba toball dō.
 17 dōra. Ba ifaza'wa dangania chōra, bōi hoemedeira, ba idoendōenō, hei wisa So'aja, wangefa'ō ja'ia ba goeroenga, ba imane: Mi'ombacha'ō chō Jakoko ba ba dalifoesō. Ba mofanō ia, isa'wa naha bō'ō. (*F. 15, 13. Gal. 1, 19*). Ba me moloēo, ba tenga ha ma'ifoe wa'aboe dōdō zaradadee andrō, hadia chō Wetero andrō.
 19 Ba me isofoe ia Herode ba me lō isōndra, ba isechegō zanaro, ba i'wa'ō laboenoc. Ba mōi ia misi toee, irōi Jocdaia, isa'wa Kaizaria, ba da'ō soso ia.
 20 III. Ba so wōnoenia sabōlōbōlō ba mbanoea Diro ba ba mbanoea Zidona. Ba mōi ira chōnia, ha sara dōdō, lafawe'e Mbalaso andrō, mandroē jomo chō razo ba la'andrō wangatoelō, me ba danō razo andrō lasōndra mbalazora. (*Hes. 27, 17. Sal. I. 5, 9. 11*). Ba ha samoeza ma'ōchō, ba i'obaroe mbaroe razo Herode, mocdadao ia ba dadaomania andrō, ba moehede

ia chōra. Ba moe'ao niha sato chōnia: Li Lowalangi da'ō, ba tenga li niha. Ba i'anema'ō ibōzi ia mala'ika Zo'aja, me tenga Lowalangi ifoseomange; ba mate ia, ni'a goekocō. (*Sal. II. 19, 35. Hes. 28, 2. Dan. 5, 20*). Ba monōnōnō li Lowalangi, toballi ato ira. (*F. 19, 20. Jes. 55, 11*). Ba mangawoeli Mbaranaba, awō Zaeolo, moroi ba Jeroezalema, me no la'asiwai wame'e tolotolo andrō, ba la'ohē awōra Johane andrō, nifotōi Mareko. (*F. 11, 29. 30; 13, 5*).

FAZA 13.

I. Fekoli Waeolo ba niha baero, si fōfōna. II. Seboea elemoe, Elima. III. Hoehoeo Waeolo ba Gandriochia ba Wizidia. IV. Lafakao ia niha Jehoeda.

I. Ba so ba Gandriochia, ba mbanoea Jesoe ba da'ō, zama'ele'ō ba samahaō, Baranaba andrō ba Si-meoni, nifotōi Nigero, ba Loekio, banoea Girene, ba Mena'e, awō Herode, sala'wa andrō ba zi sagōrō ni'o'ōfa tanō, me iraono ira, ba Saoelo. (*F. 11, 25 b. t.*). Ba me la-
 2 foseomange Zo'aja ba me mamoni ira, ba imane Eheha ni'amoni'ō: Mi'oniagō chōgoe Mbaranaba andrō, awō Zaeolo ba halōwō andrō, ba nikaonigoe ja'ira. (*F. 14, 26*). Ba mamoni ira, ba mangandrō, ba la-toefa hōgōra tanga, ba lafofanō. (*F. 6, 6*). Ba ja'ira, nifatenge Geheha ni'amoni'ō, ba mōi misi toee ba Zeloikia, ba moroi ba da'ō molojo ira, lasa'wa Gifero. Ba me no la-roegi Zalami, ba mangombacha li Lowalangi ira, ba zekola niha Jehoeda. Ba fao gōi chōra Johane, ngoniononira (*F. 12, 25*).

II. Ba me latōrōi hoelo andrō, ma'asagōrō, iroegi Wafo, ba faloccha ira niha seboea elemoe, sama'ele'ō sofaja, niha Jehocda, Barjesoc dōinia, (*F. 8, 9*), si so chō goemandroe, Seregio Faelo; ba no niha satoe-

- atoca goemandroe andrō. Ba ifakao-
ni'ō chōnia ndra Baranaba Saelo
koemandroe andrō, omasi ia ifondro-
ndrongo li Lowalangi. Ba itena'wa
ira Elima, (si manō dōinia, na la'ali)
seboea elemoe andrō, i'aloēi wamae-
loengoe kocmandroe, fa hōi fadoe-
hoe dōdōnia. Ba inehēgō ia Saelo,
sotōi Faelo gōi, si no fahōna Eheha
ni'amoni'ō, (F. 9, 17), imane: He
ono Gafōcha, si no fahōna fa'oneche
ba falimosa fefoe, sanoezoe tōdō
satoelō fefoe, hadia ia, lō ōbato wa-
mila'ō lala sadōlō andrō chō Zo'aja?
(Moz. V. 13, 13). Ba iada'e ba hiza,
ba ichamō ndra'oegō tanga Zo'aja
ba aoe'a ndra'oegō, ba lō ō'ila loeo,
irege no iroegi ba'wa chōoe. Ba i'ane-
ma'ō ihawoei ia fa'androendroemō
ba fa'ogōmigōmi, ba mowaōwaō ia
misa, mangaloēi solohe tangania.
(Sin. 32, 4). Ba me i'ila da'ō koema-
ndroe, ba fadoehoe dōdōnia, tobali
dōdōnia ba hoekoe Zo'aja.
- 13 III. Ba molojo ndra Faelo, la'o-
tarai Wafo, lasa'wa Werege ba Wa-
mbilia; ba irōi ira Johane, manga-
woeli ba Jeroezalema. (F. 15, 37 b. t.).
- 14 Ba ja'ira. ba latōrō danō, ba laroegi
Gandriochia ba Wizidia, ba mōi ira
ba zekola, me loeo sabato, moeda-
dao ira. Ba me no aefa wombaso
soera gorōisa, awō zoera zama'e-
le'ō, ba lafahede'ō chōra satoea ze-
kola, lamane: Na so hadia ia chōmi,
ja'ami, ira talifoesō, ni'wa'ō ba zato,
famarooe dōdō, bami'wa'ō. (F. 15, 21).
- 16 Ba maoso Waelo, ifaza'wa dangana,
ba imane: He ja'ami, Iraono
Gizeraēli ba ja'ami, sangata'oeſi Lo-
walangi, mifondrongo! No itoe-
joe ndra toeada Lowalangi Ndraono
Gizeraēli andrō, ba no i'eboca'ō soi
andrō, me si fatewoe ira ba danō
Miseraji, ba no iheta ira ba da'ō
tangania sabōlō andrō. (F. 7, 2. Moz.
V. 26, 18. 19. Moz. II. 12, 37 b. t.
- 18 Jes. 63, 12. Hes. 20, 5 b. t.). Ba mato
ōfa woeloe fache wa'ara irorogō ira
ba danō si mate andrō, (Moz. IV.
- 14, 34. Moz. V. 1, 31; 8, 15. 16. Sin.
78. Heb. 3, 9), ba fitoe soi ihori ba
danō Gana'ana ba ibe'e chōra da-
nōra andrō, ondrōita mitooe. (Moz.
V. 7, 1. Jos. 24, 11; 14, 2). Ba aefa
da'ō, ba i'asogo chōra zangoehoeke,
mato ōfa ngaotoe a lima woeloe
fache wa'ara, iroegi Zamoe'eli, sama'e-
le'ō andrō. (Sangoeh. 2, 16 b. t. Sam.
I. 3, 20). Ba i'otarai da'ō, ba la'a-
andrō razo, ba ibe'e chōra Lowalangi
Zaelo andrō, ono Gisi, mado Mbe-
nijami, ōfa woeloe fache. (Sam. I.
8, 5; 9, 1. 2. 16). Ba me no itibo'ō
da'ō, ba ibe'e razo Dawido andrō,
nifadoehoe'ōnia, me imane: „N o
o e s ō n d r a D a w i d o, o n o
G i z a i a n d r ō, n i h a s o m a s i
d ō d ō g o e, s o l o ' ō f e f o e z o m
a s i d o.” (Sam. I. 16, 1; 13, 13. 14.
(Sin. 89, 21). Ba ma'oewoe da'ō no
i'asogō Lowalangi sangorifi Iraono
Gizeraēli Jesoe, dali gamaboe'oele
li andrō, (Rom. 1, 3. Jes. 11, 1. Lock.
1, 27), me no aefa i'ombacha'ō Jo-
hane fōna wa'asonia andrō, wama-
jagō idanō andrō, ba wamalalini
era'era, ba Ndraono Gizeraēli fefoe.
(F. 19, 4). Ba me awai halōwō Jo-
hane andrō, ba imane: Hadia ba
dōdōmi, ha niha ndra'odo? Tenga
ja'odo; hiza sa. so foerige dania
zambō ndra'o oetoto'ō mbadagahe
ba gahenia. (Lock. 3, 15 b. t. Joh. 1,
20 b. t.). He ja'ami, ira talifoesō,
madoe Gabrahamo, ba ha niha
ba chōmi, sangata'oeſi Lowalangi,
chōmi tefa'ohē'ō daroma li fangorifi
andrō. (F. 3, 26; 10, 36). Lō'ō sa
aboto da'ō ba dōdō mbanoea Je-
roezalema, ba he ba dōdō zala'wara,
ba itōrō gōi li zama'ele'ō andrō,
nibasobaso, ero na loeo sabato,
labe'e, me la'etoe'ō hoekoe. (F. 3,
17. Joh. 16, 3. Jes. 29, 11). Ba he
lō nisōndrara bōrō wamoenoē, ba
la'andrō zoei chō Wilato, laboenoe
ia. (Mat. 27, 20. 22. 23). Ba me no
latōrō fefoe zi so ba zoera ba chō-
nia, ba laheta ia ba dōla geoe,

- labe'e ba lewatō. (*Loek. 18, 13.*)
 30 *Mat. 27, 59 b. t.*). Ba no isoesoegi Lowalangi, moroi ba ngai zi mate.
 31 (*F. 3, 15*). Ara ma'ifoe i'oromaro ma'ō ia chōra, si fao chōnia moroi ba Galilaia, we'amōi misi ja'wa ba Jeroezalema, samadoehoe'ō ja'ia iada'e ba niha sato. (*F. 1, 3; 10, 32 40. 41*). Ba ja'aga mangombacha chōmi amaboe'oela li andrō chō ndra toea, wa no itōrō sibai da'ō Lowalangi ba ma'oewoe, chōda, me
 33 isoesoegi Jesoe. (*Loek. 24, 27*). Si mane si so ba zinoenō fanete zi fōfōna andrō: „Onogoe ndra'oegō, ma'ōchō andre no m'o'onodo ja'oegō.” (*Sin. 2, 7*).
 34 Ba imane wangombacha fanoesoginia ja'ia moroi ba ngai zi mate, fa lō'ō sa'ae mangawoeli ia ba wa'oboee: „Ochbe'e chōmi ni'amoni'ō andrō chō Dawido, si ndroehoe andrō.” (*F. 2, 27.*)
 35 *Jes. 55, 3*). Me imane gōi ba zi samboea: „Lō ōfa'ila'ō wa'oboee ba ni'amoni'ō andrō chōoe. (*Sin. 16, 10. Sach. 13, 7*).
 36 Noa sa mate Dawido, me no i'ō'ō dōdō Lowalangi, ba niha si sagōtō andrō, si faendronga chōnia, ba no te'oroedoegō ia chō ndra toeania, ba no i'ila wa'oboee. (*F. 2, 29 b. t.*).
 37 Ba lō ni'ila nisesoegi Lowalangi
 38 andrō fa'oboee. Andrō ja'aboto ba dōdōmi, ja'ami, ira talifoesō, te'ombacha'ō chōmi wangepa horō, soroi ba da'ō; (*F. 10, 43. Loek. 24, 47*); fefoe zi tebai aefa chōmi ba goraisa Moze, ba aefa ba da'ō, ba zamati fefoe. (*Rom. 3, 28*).
 40 Andrō mifaigi, fa lō itōrō ami ni'wa'ō ba zoera zama'ele'ō andrō: (*Jes. 28, 41 Hab. 1, 5*). „Mifaigi, ja'ami, si lō ba dōdō, ba ja'ahōlihōli dōdōmi, jalō oroma amisa'ae; me oehalō halōwō ba gōtōmi, halōwō ba zilō fadoehoe dōdōmi, na so zanoetoenō ja'ia chōmi.”
 42 Ba me larōi zekola, ba la'andrō chōra lafoeli, la'ombacha'ō chōra daroma li andrō, na loco sabato dania. Ba me no aefa zekola, ba
 43 ato niha Jehoeda, awō zi no mōi banoeara, samosoemange Lowalangi, solo'ō ira Faeolo Baranaba. Ba fahoehoe ira chōra, lafarooe dōdōra, fa bōi laboelō'ō ira ba wa'ebaea dōdō Lowalangi andrō. (*F. 11, 23*).
 IV. Ba me leoe sabato fanete
 44 da'ō, ba aracha samba banoea manō andrō zangondrasi, ba wamondrongo taroma li Zo'aja. Ba me la'ila
 45 niha sato andrō niha Jehoeda andrō, ba tesao wa'afōchō dōdōra ba lafa-daō ni'wa'ō Waeolo, mamadaō ba manandra'wa. (*Tes. 1, 2, 14-16*). Ba
 46 lamane ira Faeolo Baranaba, lō aiwō ira: **Lō toia lō te'ōfōnai'ō chōmi wangombacha taroma li Lowalangi, ba me mitimba ia, me tenga si nangea mitema wa'aoeri si lō aetoe andrō, mi'wa'ō, ba hiza, ba masa'wa niha baero.** (*F. 3, 26; 28, 28. Mat. 10, 6; 21, 43; 22, 3-8*). **Si**
 47 **manō sa ni'oro'i'ō Zo'aja chōma: „No oebe'e haga niha baero ndra'oegō, cna'ō fangorifi ndra'oegō, iroegi ba wondrege danō.”** (*F. 1, 8. Jes. 49, 6*). Ba me larongo da'ō
 48 niha baero, ba omoeso dōdōra ba lasoen daroma li Zo'aja, ba mamati, ha wa'ato nihonogōi ba wanema fa'aoeri si lō aetoe. (*Rom. 8, 29. 30*).
 Ba te'ombacha'ō daroma li Zo'aja,
 49 ba danō andrō ma'asagōrō. Ba
 50 lafarooe niha Jchoeda ndra alawe zala'wa, sangata'oefi Lowalangi, awō zala'wa mbanoea, ba tobali lagohi ndra Faeolo Baranaba, lafananō ira
 51 ba danōra. (*F. 14, 2; 17, 5*). Ba ja'ira, ba la'anutogō chōra gawoegawoe andrō ba gahera, mōi ira ba Nikonias. (*F. 18, 6. Mat. 10, 14*). Ba fahōna ba nifahaō wa'o-
 52 moeso dōdō ba Eheha ni'amoni'ō.

FAZA 14.

I. Fe'aso ndra Faelo Baranaba
ba Nikonia, II. ba ba Lisitera. III.
Fangawoelira ba Gandriochia.

- 1 I. **Ba** ba Nikonia, ba fao ira we'a-
mōi ba zekola niha Jehoeda, ba ba
wangombacha'ōra, ba faoma manati,
he niha Jehoeda, ba he Dawa
2 Heleni, ato ira. (*F. 11, 20, 21*). Ba
lafaroe dōdō niha baero niha Je-
hoeda si lō molo'ō, lafabōrō ba da-
lifoēsō. (*F. 13, 45, 50*). Ba ara zoei
3 ma'ifoe ira ba da'ō, lō aiwō ira
wangombacha, bōrō Zo'aja. sama-
doehoe'ō taroma li fa'ebœa dōdōnia;
ibe'e chōra, lafazōchi tangara da-
4 ndra, awō gila'ila. (*Mar. 16, 20, Heb.*
2, 4). Ba fabali dōdō mbanœa andrō,
so zi fa'awō ba niha Jehoeda, ba so
5 zi fa'awō ba zinenge. Ba me maoso
dōdō niha baero, awō dōdō niha
Jehoeda, fabaja sala'wara, ba wama-
kao ja'ira ba ba waneboe kara, (*Tim.*
6 *II. 3, 10, 11*), ba me terongo chōra,
ba moloi ira, lasa'wa mbanœa Li-
ka'onia, Lisitera ba Darebe, ba ba
7 zi fasœi andrō. (*Mat. 10, 23*). Ba
da'ō la'ombacha'ō doeria somoeso
dōdō.
8 II. **Ba** so ba Lisitera niha, sidao-
dao, si tebai mofanō, somboejojoe-
mboejojoe tōla, moroi ba daloe ninania,
alœchō mowaōwaō ia. (*F. 3, 2 b. t.*).
9 Ba irongo, me fahoehoeo Waoelo.
Ba inehegō ia Faelo, i'ila, so chōnia
wamati, wa tola dōhō wōchōnia,
10 (*Mat. 9, 28*), ba imane, ebœa linia :
Atoelō'ō wezizio ba gaheoe ! Ba
i'amarōga'ō ja'ia ba mowaōwaō.
11 (*F. 3, 3*). Ba me la'ila niha sato
nilaoe Waoelo, ba lamane ba li
Lika'onia : No tobali fachilihili
ndra Lowalangi ba niha, ba no mōi
12 mitoeo chōda. (*F. 28, 6*). Ba labe'e
tōi Mbaranaba Joefitero ba tōi
Waoelo, ba Merckoeri, me ja'ia zi
13 fahoehoeo. Ba i'ohc ba mbawa gōli
gōrōbao ba boenga ere Joefitero
andrō, si so ba ngai mbanœara, ba

mōi awōnia niha sato, lafosoemange
ira ena'ō. Ba me larongo da'ō sine- 14
nge, Baranaba ba Faelo, ba lasika
noechara, fagohi ira lasa'wa zato,
moe'ao ira, lamane : He ja'ami, hana 15
wa mimanō ? Niha gōi ndra'aga, si
mane ja'ami, sangombacha chōmi
toeria somoeso dōdō, ena'ō mirōi
waja andrō, ba ena'ō mifoeli ami
chō Lowalangi saœri, samazōchi
banœa si ja'wa, awō danō, awō nasi,
awō nōsi fefoe ; (*F. 10, 26; 17, 23.*
24. Tes. I. 1, 9); si no manche ba 16
gōtō si no noemalō, latōrō lalara
niha baero fefoe ; (*F. 17, 30. Rom.*
1, 24); he wā'ae lō ibini'ō ia, wanolo, 17
wame'e chōmi teoe moroi ja'wa ba
ba'wa sowœa zinanō, ba wangaboeso
tōdōmi ō ba fa'omoeso dōdō. (*Rom.*
1, 19 b. t. Jer. 5, 24. Mat. 5, 45). Ba 18
me la'wa'ō da'ō, ba ha si'aikō fa-
nena'wa sato, fa lō lafosoemange ira.
Ba so niha Jehoeda, si otarai Ga- 19
ndriochia ba Ikonia, ba lafaroe
niha sato, ba lateboe kara Waoelo,
ba lafondrōni hachi baero mbanœa,
lawai no mate ia. (*F. 13, 14. 50.*
Kor. II. 11, 25). Ba me lafasoci ia 20
nifahaō, ba maoso ia, mōi ia mijomo.
Ba sara wongi aefa da'ō, ba mofanō
ia, awō Mbaranaba, lasa'wa Ndra-
rebe.

III. **Ba** la'ombacha'ō doeria so- 21
moeso dōdō ba mbanœa andrō, ba
me no ato nibali'ōra nifahaō, ba
lafoeli ira ba Lisitera ba ba Nikonia
ba ba Gandriochia. La'a'aro'ō dōdō 22
nifahaō, lafaroe dōdōra, fa bōi
laboelō'ō ira ba wamati; la'wa'ō
chōra, lō tola lō oja zi gōna ita
famakao ba lala ba mbanœa Lo-
walangi andrō. (*F. 13, 43. Tim. II,*
3, 12. Rom. 8, 17. Sin. 34, 20). Ba 23
me no ladozigō banœa, wanoetoejoe
satoca chōra, ba mangandrō ira ba
mamoni, wanoœō'ō ja'ira ba danga
Zo'aja, ba zamati ira. (*F. 20, 28; 13,*
3). Ba latōrō Wizidia, lasa'wa Wa- 24
mbilia. Ba me no la'ombacha'ō da- 25
roma li ba Werege, ba mōi ira misi

26 tooc ba Gatalia. Moroi ba da'ō mo-
lojo ira, lasaŵa Gandriochia, ba ni-
tooe'ō ja'ira ba wa'eboea dōdō Lo-
walangi, ba halōwō andrō, nihałōra.
27 (*F. 13, 1-3; 15, 40*). Ba me laroeqi,
ba lafaloecha'ō mbanoea, la'ombacha'
ō he iwisa Lowalangi chōra, awō
wa no ifolala ba wamati niha baero.
28 (*F. 21, 19*). Ba ara ma'ifoe ira ba
da'ō, awō ndra nifahaō.

FAZA 15.

I. Faloechata zinenge ba Jeroeza-
lema; hoehoeo ba wamoto andrō.
II. Soera ba da'ō ba niha Keriso ba
Gandriochia III. Fabali ira Mbarana-
naba Waelo.

1 I. **Ba** so zi mōi misi tooe ōsa
moroi ba Joedaia, lafahaō dalifoesō,
lamane: Na lō laboto ami, na lō
mi'o'ō hoekoe Moze, ba tebai mi-
sōndra wa'aoceri andrō. (*Gal. 5, 1 b. t.*)
2 Ba me toballi fabali dōdō, ba me
tenga side'ide hoehoeo ndra Faelo
Baranaba chōra, ba lahonogōi, mōi
misi jaŵa ndra Faelo Baranaba ba
awōra bō'ō ōsa, ba zinenge ba ba za-
toea, ba Jeroezalema, ba hoehoeo
andrō. (*F. 11, 30*). Ba ja'ira, me no
lafasao ira banoca, ba latōrō Wōni-
kia ba Samaria, ladoenōdoenō wolo'ō
niha baero andrō, omoeso sibai dōdō
4 dalifoesō fefoe labe'oe. (*F. 14, 27*). Ba
me laroeqi Jeroezalema, ba latema
ira banoea ba sinenge ba satoea;
ba la'ombacha'ō he wisa Lowalangi
5 chōra. Ba maoso ōsa zi faehoe hoe-
koe andrō, farizaio, si no mamati,
lamane: Lō tola lō laboto ira, ba
lō tola lō laŵa'ō chōra, la'o'ō go-
6 roisa Moze. (*F. 26, 5*). Ba faloecha
ndra sinenge, awō zatoea, ba wa-
me'e ba hoehoeo niŵa'ōra andrō.
7 Ba me oja hoehoeo, ba inaoso We-
tero, ba imane chōra: He ja'ami,
ira talifoesō, mi'ila, wa no ara sa'ae,
me ihonogōi Lowalangi ba chōda,
ena'ō chōgoe larongo niha baero
daroma li toeria somocso dōdō a-
ndrō ba wamati. (*F. 10, 20. 34 b. t.*)

Ba no ifadoehoe'ō ira Lowalangi, 8
sangila tōdō niha, me ibe'e chōra
Geheha ni'amoni'ō, si mane chōda
gōi, ba ma'ifoe lō ifaehoesi ira chōda, 9
wangehao tōdōra famati andrō. (*F.*
10, 15. 17. Rom. 10, 12). Ba iada'e, 10
ba hana wa mitandraigō Lowalangi,
wangahare'ō kalo ba mbagi ndra
nifahaō, si tebai ta'ohe, he ira toeada
mege, ba he ja'ita. (*Gal. 3, 10. 20, Mat.*
23, 4). **Ba no fadoehoe dōdōda, wa** 11
moroi ba wa'eboea dōdō Zo'aja,
Jesoe, wa te'orilii ita, ha sara lala,
chōra gōi. (*Rom. 3. 20 b. t. Efes. 2,*
4-10). Ba lō hedeheci zato fefoe, 12
lafondrondrongo chō Mbaranaba ba
chō Waelo, sanoetoenō ha wa'oja
nifazōchi Lowalangi tandra ba ila'ila
tangara, ba niha baero. Ba me no 13
labato wehede, ba itema lira Jakobo,
imane: He ja'ami, ira talifoesō, mi-
fondrondrongo chōgoe! (*F. 21, 18*).
14 No idoēnōdoenō Simoni, wa no i'ofō-
nai'ō Lowalangi wamaigi soi andre,
si ha samboea, nitoejoe ba niha
15 baero, ba dōinia andrō. Ba si fae-
doe da'ō niŵa'ō zama'ele'ō, si mane
si so ba zoera: (*Amos. 9, 11, 12*).
16 „Aefa da'ō, ba oefoelido,
ba oefoeli oefotomosi nose
Dawido andrō, sino as'oa,
oefoeli oefotomosi zadoe-
doenia, oefoeli ōa'azōchi
17 ia, ena'ō la'aloei Zo'aja si
tosai niha, fefoe soi, ba
zi no moētōtōi dōigoe,
iŵa'ō So'aja, samarongō da'ō 18
i'otarai gōtō fōna sa'ae.” Andrō, 19
niŵa'ōgoe, tenga nifakao zolo'ō a-
ndrō chō Lowalangi, niha baero,
ba tafazōchi zoera chōra, ena'ō bōi 20
lababaja wana'oenōi jaira ba nadoea-
ndrō, ba fohorō, ba nitōgi bagi, ba
do. (*F. 21, 25. Kor. I. 10, 7. 8. Tes.*
I. 4, 3b. t. Moz. III. 17, 10-16. Moz. I.
9, 4). I'otarai mbōrōta, ba dozi ba- 21
noea, ba so sa chō Moze zango-
mbacha ja'ia, me labasobaso ba ze-
kola, ero na loeo sabato. (*F. 13, 15*).
II. **Ba** omasi ndra sinenge, awō 22

zatoea, awō mbanoea fefoe, latoe-
toejoe niha ba ehōra, nifatenge ba
Gandriochia, awō ndra Faelo Ba-
23 ranaba, Joeda andrō, sotōi Bara-
saba, ba Sila satoea dalifoesō. La-
fa'ohē'ō ehōra zoera, lamane: „La-
fahoewoe'ō sinenge ba talifoesō sa-
toea dalifoesō andrō ba Gandriochia
24 ba ba Ziria ba ba Gilikia, si no
niha baero mbōrōta. Me no ma-
rongo, no lafawoekaisi dōdōmi hoe-
hoera ōsa, si otarai ba ehōma, lō
sōehisōehi dōdōmi labe'e. si lō oroi-
25 sama; (F. 15, 1. Gal. 1, 7; 2, 4); a-
ndrō ma'wa'ō, me no ha sara dōdō,
matoetoejoe niha nifatenge ehōmi,
awō zomasiga andrō, Baranaba, ba
26 Faelo andrō, niha si no mangosi-
tengagō nosora, bōrō dōi Zo'aja ja'
ita andrō, Jesoe Keriso. (F. 14, 19).
27 Ba no mafatenge ndra Joeda Sila,
sangombacha gōi ehōmi, si manō gōi.
28 Noa sa omasi Geheha ni'amoni'ō
ba ja'aga gōi, bōi sa'ae lafonoro
ami, baero zi lō tola lō'ō andrō:
29 Fa bōi mibabaja gō nadoe, ba do,
ba nitōji bagi, ba fohorō; na lō
mibabaja da'ō, ba ohahoe, dōdōmi.
Ja'ahowoe ami!" (Kor. I. 8. Moz. II.
30 34, 15 b. t. Fam. 2, 14. 29). Ba me no
lafofanō ira, ba mōi ira misitoe ba Ga-
ndriochia, lafaloecha'ō zato balabe'e
31 ba dangara zoera andrō. Ba me no
labaso, ba omoeso dōdōra, ba wo-
ndrara dōdō andrō. Ba oja hoehoco
32 ndra Joeda Sila fondrara dōdō ba
fangarō dōdō dalifoesō, me no sa-
ma'ele'ō ira gōi. (F. 14, 22). Ba me
33 no ara ma'ifoe ira, ba lafofanō ira
talifoesō ba zamatenge ja'ira, lafa-
34 howoe'ō ira. Ba omasi Zila, torōi ia.
35 III. Ba la'iagō Gandriochia ira
Faelo Baranaba, mamahaō ira ba
mangombacha taroma li Zo'aja, ba
36 ato na nawōra bō'ō. Ba lō ara,
ba imane Faelo ehō Mbaranaba:
Tafaeli ita, tafaigi dalifoesō, tado-
zigō banoea misa, ba ni'ombacha'ōda
37 taroma li Zo'aja; he wisa ira. Ba
omas Mbaranaba la'ohē awōra gōi

Johane andrō, sotōi Mareko. (F.
12, 25. Kol. 4, 10). Ba ni'wa'ō Waeolo, 38
tenga si nangea, na la'ohē awōra
zi no fabali ehōra no, ba Wambilia,
si lō mōi awōra ba halōwō no. (F.
13, 13). Ba tobali faoma mofōne 39
ira ehō nawōra, irege fabali ira, ba
i'ohē awōnia Mareko andrō Bara-
naba, molojo ira, lasa'wa Gifero.
(Tim. II. 4, 11). Ba i'ohē Zila 40
Faelo, ba mofanō, me no latooe'ō
ia ba wa'eboea dōdō Lowalangi
talifoesō. (F. 14, 26; 15, 22). Ba itōrō 41
Ziria ba Kilikia, i'a'aro'ō dōdō
mbanoea Jesoe. (F. 14, 22).

FAZA 16.

I. I'ohē Dimoteo Faelo. II. Isa'wa
Makedonia. III. Folo'ō Lidia andrō.
IV. Folo'ō zanaro ba goeroenga andrō.

I. Ba iroegi si tooe Ndrarebe ba 1
Lisitera, ba hiza, so ba da'ō nifahaō,
Timoteo dōi, niha Jehoeda ninania,
samati, ba Dawa Heleni namania.
(F. 19, 22. Rom. 16, 21. Tim. I. 1, 2.
Tim. II. 1, 5; 3, 15). Sōehi doeriania 2
ba dalifoesō, ba Lisitera ba ba Ni-
konja. (Tes. I. 3, 2). Ba omasi Waeolo 3
na mōi awōnia da'ō. Ba ihālō,
iboto, bōrō niha Jehoeda, si so ba
mbanoea andrō, oi dozi sa la'ila, wa
Dawa Heleni namania. (Kor. I. 9, 19
b. t. Gal. 2, 3). Ba melatōrōi mbanoea, 4
ba lafa'ema ehōra gorōisa andrō, ni'
o'ō, nihonogōi zinenge ba satoea, ba
Jeroezalema. (F. 15, 23-30). Ba 5
itoeogoe sa aro dōdō mbanoea, wa-
mati, ba ero ma'ōehō tedooe wa'a-
tora. (F. 14, 22; 4, 4). Ba latōrō 6
Wirigia, awō danō Galatia, me no
itena'wa ira Eheha ni'amoni'ō, fa
bōi ba Azia la'ombacha'ō daroma li.
(F. 18, 23). Ba me laroegi tánō ba 7
Mizia, ba latandraigō we'amōi ba
Mbitinia, ba lō ifa'amōi ira Eheha
Jesoe. Ba lahene Mizia, laroegi si 8
tooe Deroa.

II. Ba oroma ehō Waeolo gangi- 9
lata, ba zi bongi, Dawa Makedonia.
So ia, mangandrō ia ehōnia, imane:

- Ae si jefo, ba Makedonia, orifiga. | mane: Lafakoejoe chōda mbanoea
 10 (F. 18, 9; 9, 12. Tim. I. 2, 4). Ba me | niha andre, ba no niha Jehoeda ira ;
 aefa i'ila gangilata andrō, ba i'ane- | (F. 17, 6 b. t. Amos. 7, 10); la'omba- 21
 ma'ō ma'aloei we'amōi ba Make- | cha'ō hoekoe si lō tola tatema, si
 donia, me masōndra tōdōma, Lo- | lō tola ta'ō, me Dawa Roma ita.
 walangi zogaoni ja'aga, ba wango- | Ba maoso gōi niha sato chōra; ba 22
 mbacha toeria somoeso dōdō chōra. | laheta chōra noechara ira koema-
 11 Molojo ndrā'aga, marōi Deroa, ma- | ndroe ba la'wa'ō, labōzi. (Kor. II, 11,
 dōlōga ba Zamotcrakc, ha mahe- | 25. Tes. I. 2, 2). Ba me no laforege 23
 moloeco, ba maroegi Neafoli. Moroi | wamōzi ja'ira, ba lakoeroe, la'wa'ō
 12 ba da'ō masa'wa Wilifi, seboea mba- | chō zanaro ba goeroenga, ihaogō
 noea ba Makedonia tēnō andrō, | wanaro ja'ira. Ba me no irongo 24
 banoca nifataro. Ba ara ma'ifoe | gorois andrō, ha ibe'e ira ba goe-
 13 ndrā'aga ba mbanoea andrō. Ba | roenga tātō bacha, ikalo gahera.
 me loeo sabato, ba mōiga baero | (F. 12, 4). Ba mato taloe mbongi, 25
 mbanoea, ba zinga nidānō, ba da'ō | ba mangandrō Waoelo, awō Zila,
 14 mōi ira mangandrō ma'wa'ō, ba | lasoen Lowalangi, ba lafondron-
 doemadaoga, fahochoeoga ba ndrā | drongo chōra nikoeroe. F. 5, 41).
 alawe, si no mōi ba da'ō. (F. 17, | Ba i'ozoemagō so ndroeroe sabōlō- 26
 4, 12). | bōlō, iregc doemōgōdōgō latalata
 15 III. Ba ifondronrongo ira alawe, | goeroenga. Ba i'anema'ō teboka
 Lidia dōi, saniaga baroe loeo, banoea | mbawandroehō fefoe, ba oi dozi aefa
 Diatira, sangata'oe fi Lowalangi; ba | rate chōra. Ba me tokea zanaro ba 27
 ibokai dōdōnia So'aja, fa lō olifoe | goeroenga, me i'ila, no teboka mba-
 ia, ni'wa'ō Waoelo. (F. 13, 16. Tes. | wandroehō goeroenga, ba isōbi wōda,
 I. 2, 13. Loek. 8, 15). Ba me no | iboenoe ia ena'ō, iwai no molo
 16 tebajagō idānō ia, awō zoroijomora, | nikoeroe. Ba moe'ao Waoelo, eboea 28
 ba mangandrō ia chōma, imane: | linia, imane: Bōi fakiko'ō, dozi sa
 Na ba dōdōmi, samati chō Zo'aja | so ndrā'aga ba da'e! Ba i'wa'ō wand- 29
 ndrā'odo, ba mi'ae jomo ba nomo- | ndroe, isa'wa si bacha, fagohi, itochi
 goe, mi'agō da'ō, ba iforege wango- | danō, fōna ndrā Faelo Sila, manizi-
 17 ma'ō chōma (F. 16, 31. 34). | nizi, ba ifasao ira baero, imane: 30
 18 IV. Ba me mōiga mangandrō, ba | He oewisa, Toea, fa oesōndra wango-
 faloechaga zawoejoe ono alawc, si | ngorifi? (F. 2, 37) Ba lamane: 31
 so bechoe waetasa, eboea lasōndra | **Amati chō Zo'aja, Jesoe, ba te'orifi**
 19 sochō ja'ia ibe'e, ba waetasania a- | **ndra'oegō, awō zoroijomoe fefoe.**
 ndrō. (Sam. I. 28, 7). Ba i'o'ōga, ira | Ba la'ombacha'ō chōnia daroma li 32
 Faelo ndrā'aga. moe'ao ia, imane: | Zo'aja ba ba si so ba nomonia fefoe.
 Enoni Lowalangi Fondrege zala'wa | Ba ihālō ira, ba da'ō sibai, ba zi 33
 niha andrō, sangombacha chōmi lala | bongi, isasai chōra zesocho ba wa-
 20 wangorifi. Ba ara si manōmanō ia. | mōzi andrō, ba i'anema'ō tebajagō
 Ba mofōnoe Waoelo, ibali'ō ia, i- | idānō ia, awō zoroijomonia fefoe.
 mane ba mbechoe andrō: Oe'wa'ō | Ba i'öhe ira jomo, ibe'e gōra, ba 34
 chōoe, ba dōi Jesoe Keriso, heta'ō | owocawoea dōdōnia, me no samba
 chōnia. Ba i'anema'ō iheta ia. (Mar. | omo manō ira mamati ba Lowalangi.
 1, 34; 16, 17). Ba me la'ila sochō | Ba me no moloeco, ba lafatenge 35
 19 ja'ia, no aheta mbōrō wangaloeira | wazoeri ira koemandroe, lamane:
 andrō, ba lara'oe ndrā Faelo Sila, | Efa'ō niha andrō! Ba i'ombacha'ō 36
 20 ladōni ba kade ba zala'wa. (F. 15, | sanaro ba goeroenga lira andrō chō
 40). Ba la'öhe chō goemandroe, la- | Waoelo, imane: No lafatenge ira

koemandroe, ena'ō la'efa'ō ami. Ba
 37 iada'e, ba mi'ae baero, mi'ofanō,
 ja'ohahae dōdōmi ! Ba imane chōra
 Faelo : No labōzi ndra'aga, ba
 zanehe niha, lō moesehegō, he
 wā'ae banoea Roma ndra'aga, ba
 no lakoeroe ndra'aga, ba hadia,
 labini'ō iada'e wamofanō ja'aga ?
 Bōi sa ! NDRAMŌI sa'ae, ja'ira a-
 38 ndrō, ba wangefa'ō ja'aga. Avena
 la'ombacha'ō fazoeri chō ndra koe-
 mandroe niwā'ōra andrō. Ba ata'oe
 ira, me larongo, wa banoea Roma
 39 ira ; ba mōi ira, la'o'oe, la'ohe
 baero, la'andrō chōra, laheta ira ba
 40 mbanoea. Ba me no larōi goe-
 roenga, ba mōi ira chō Lidia
 andrō ; ba me la'ila dalifoesō, ba
 lafaroe dōdōra, ba mofanō ira.

FAZA 17.

I. Ba Desalonika so Waeolo ba
 II. ba Mberoaia ba III. ba Natena.

1 I. **Ba** me no latōrō Gambifoli,
 awō Gafolonia, ba laroegi Desalo-
 nika, ba zi so sekola niha Jehoeda.
 2 (*Tes. I. 2, 2*). Ba me no hoekoe
 Waeolo zi manō, ba mōi ia bacha
 chōra, ba tōloe sabato lahoehoeo'ō
 3 zi so ba zoera. Ibokai chōra, i'oro-
 ma'ō chōra, wa lō tola lō tefakao
 Keriso ba maoso moroi ba ngai zi
 mate, awō wa da'ō Keriso, Jesoe a-
 ndrō, ni'ombacha'ōgoc chōmi, iwā'ō.
 4 (*Loek. 24, 27. 45*). Ba so ōsa ba chōra
 zi fadoehoe tōdō, ba faofao ira chō
 ndra Faelo Sila, ba ato gōi Ndrawa
 Heleni, sangata'oei Lowalangi, ba
 5 ira alawe zalaŵa, ato. Ba mofōnoe
 niha Jehoeda, lahalō awōra niha si
 lō halōwō, ōsa, niha si lō sōchi,
 la'echoegō niha, lafawoekaisi dōdō
 mbanoea, lasaŵa nomo Jaso andrō,
 la'aloeci ira, la'ohe ba niha sato ena'ō.
 6 Ba me lō lasōndra ira, ba lasōbi ba
 zalaŵa mbanoea Jaso andrō, awō
 dalifoesō ōsa, moc'ao ira, lamane :
 „No mōi ba da'e gōi niha andrō,
 samawoekaisi ōsi gocli danō ma'afe-
 7 foe ! (*F. 16, 20*). Ba no ifa'amōi ira

baomo chōnia Jaso, tomenia, ba dozi
 ira, ba lasaŵō gorois kaizaro, wa-
 ngoema'ō, tánō bō'ō razo, Jesoe
 andrō.” (*Loek. 23, 2*). Ba toballi dō- 8
 dō zato, labe'e, awō dōdō zalaŵa,
 samondrongo da'ō. Ba me no lafali'ō 9
 ira chōra Jaso ba awōnia, ba la'efa'ō
 da'ō.

II. **Ba** la'anema'ō talifoesō, lafo- 10
 fanō ba Mberoaia ndra Faelo Sila,
 ba zi bongi ; ba me laroegi, ba mōi
 ira ba zekola niha Jehoeda. Ba si 11
 sōchi tōdō da'ō, moroi ba zi so ba
 Desalonika, omasi ira lafondrongo-
 ndrongo daroma li, ero ma'ōchō la'aloec-
 aloeci ba zoera, na si ndroehoe. (*Joh.*
5, 39). Ba ato ba chōra zamati, 12
 ato gōi ma'ifoe zalaŵa Ndrawa
 Heleni, ira alawe ba ira matoea.
 Ba me larongo niha Jehoeda, ba 13
 Desalonika, wa ba Mberoaia gōi i'o-
 mbacha'ō li Lowalangi Faelo, ba
 mōi ira, lafawoekaisi dōdō zato ba
 da'ō gōi, lafakoejoe. (*Tes. I. 2, 15*).
 Ba la'anema'ō lafofanō Waeolo 14
 talifoesō, ena'ō isaŵa mbewe nasi ;
 ba torōi foeri ba da'ō Zila ba Ti-
 moteo. (*F. 16, 1*). Ba lafasao Waeolo 15
 awōnia, iroegi Natena, ba i'oro'i'ō
 chōra, laŵa'ō chō ndra Sila Timoteo,
 ena'ō lata'ita'i we'amōi chōnia, ba
 mofanō ira.

III. **Ba** me ibalobaloi ira ba Na- 16
 tena Faelo, ba mofōnoe bacha
 dōdōnia, me i'ila, no fahōna nadoe,
 ba mbanoea. Andrō fahoehoeo ia 17
 ba zekola ba niha Jehoeda, ba ba
 zangata'oei Lowalangi, ba ba kade,
 ero ma'ōchō, ba zi so ba da'ō. Ba 18
 faloecha chōnia gōi ōsa wilosofo,
 efikoeraio ba sito'iko, ba lamane
 ōsa : Hadia niwā'ō zi faweawe
 andrō ? Ba so zangocma'ō : Hoelō
 na sangombacha Lowalangi bō'ō
 ia ; me i'ombacha'ō chōra Jesoe ba
 femaoso zi mate andrō. (*Kor. I.*
4, 12). Ba lasōbi ia, la'ohe ba hili- 19
 hili Garesi, lamane : Hadia, tola
 marongo, hadia hoekoe si bohoe
 andrō, ni'ombacha'ōoe ? Si bohoe 20

sa ôfarongogō chōma, andrō oma-
 21 siga, marongo, hadia ia. Awai sa
 zomasi mbanoea Natena andrō fe-
 foe, awō niha bō'ō, si no fate-
 22 woe chōra, ha fangombacha ba
 famondrongo si bohooe so. Ba ba
 daloe hilihili Garesi so Waoelo, ba
 imane: He ja'ami, banoea Natena!
 oroma manō chōgoe, wa no sabōlō
 23 mangata'oeſi Lowalangi ami. Me
 oetōrōi wamaigi sibal nifosoema-
 ngemi, ba noa sa ocsōndra gōi naha
 wamc'e soemange, nisoera ja'wa:
 „Chō Lowalangi si lō ta'ila.” Ba
 ni'ata'oeſimi andrō, he lō mi'ila ia,
 24 da'ō ni'ombacha'ōgoe chōmi. Lowa-
 langi andrō, samazōchi danō'a ba
 ōsinia, fefoe, ba lō i'onahia gosali
 nifazōchi tanga niha, mc no So'aja
 soroego ia, ba So'aja tanō; (*F. 7, 48*);
 25 tcbai gōi tefosoemange ia tanga
 niha, hoelō na mogoena chōnia hadia
 ia, me no ja'ia zame'e ba niha fefoe
 noso ba hanoehano, awō fefoe
 26 hadia ia. (*Sin. 50, 8. 9*). Ba moroi
 chōnia wa no doemadao fefoe soi
 niha ba goeli danō ma'asagōrō, si
 ha sambocēa bōrōta; ba no i'ōtō
 chōra mbongi, no ihōnagō ihonogōi,
 awō nola nahara andrō. (*Moz. V.*
 27 *32, 8*). Ena'ō la'aloei Lowalangi,
 ma atō la'ila lababaja ia ba lasō-
 ndra, me lō'ō sa atō arōe ia chō-
 28 da fefoe; ba chōnia sa aeri ita, ba
 chōnia maliwāliwā ita, ba chōnia
 so ita, si mane niwā'ō zanoenō ōsa
 chōmi gōi: „Nga'ōtōnia sa ita.”
 29 Ba me no nga'ōtō Lowalangi ita,
 ba lō tola ta'wa'ō tōdōda, no fachili-
 chili Lowalangi ba gana'a, ba ma
 ba wirō, ba ma ba gara, ba wamaedo
 nifazōchi niha, ba wa'atoekania ba
 ba nisōndra dōdōnia. (*Moz. I. 1, 27.*
 30 *Loek. 24, 47*). Ba noa sa i'osilō-
 milagō Lowalangi gōtō me lō la'ila
 watalōgō niha, ba iada'e, ba iwa'ō
 ba niha fefoe wamalalini era'era,
 31 gofoe heza so ira, me no i'ōtō
 mbongi, ba nihoekoenia dania ōsi
 goeli danō, i'atoelō'ō wangoehoekoe,

so zangoehoekoe, si no ihonogōi,
 wangorō'ō famati ba niha fefoe,
 wanoesoegi ja'ia moroi ba ngai zi
 mate. (*Rom. 10, 14*). Ba me larongo
 32 wemaoso zi mate andrō, ba so za'iki
 ōsa, ba so gōi zangoema'ō: Mafaeli
 mafondrongo na chōoe da'ō. Ba
 33 iheta ia chōra Faelo. Ba lō larōi
 34 ia ira matoea ōsa ba mamati, sa-
 mōsa gōi Dionizio, sala'wa rafe ba
 hilihili Garesi andrō, ba samōsa
 ndra alawe, Damari dōi, ba so dánō
 bō'ō na, awōra.

FAZA 18.

I. Ba Gorindro so Waoelo. II. Mo-
 fanō ia, isa'wa Nefeso ba Andriochia.
 III. Afolo andrō, ba Nefeso.

I. Aefa da'ō irōi Natena Faelo, I
 mōi ia ba Gorindro. Ba faloecha 2
 ia niha Jehoeda, Akila dōi, banoea
 Wondro mbōrōta; bohooe na me
 i'otarai Gitalia, awō wo'omonია,
 Ferikila dōi, me no ibe'e gorōisa
 kaizaro Kalaedio, laheta ira ba
 Roma niha Jehoeda fefoe; ba mōi
 ia chōra. (*Rom. 16, 3*). Ba me no
 3 faoma halōwōra, ba i'ia'gō chōra, ba
 mohalōhalōwō ira; sanoso oloso no-
 se ira. (*F. 20, 34, Kor. I. 4, 12*). Ba
 4 fahoehoeo ia ba zekola, ero na loeo
 sabato, ifadoehoe'ō dōdō niha Je-
 hoeda, awō dōdō Ndrawa Heleni.
 Ba me so Zila ba Timoteo, si otarai
 5 Makedonia, ba lō aefa Waoelo ba
 wamahāō, wamadoehoe'ō ba niha
 Jehoeda, wa Keriso Jesoe. (*F. 17,*
14, 15). Ba me mamadaō ira ba me
 6 manandra'wa, ba i'anotogō noecha-
 nia, imane chōra: Jamōi ba hoe-
 loemi ndromi! Aefado; i'otarai da'e,
 ba mōido ba niha bacro. (*F. 13, 15;*
20, 26). Ba mofanō ia ba da'ō, isa'wa
 7 nomo niha, sotōi Titio Joeso, sa-
 ngata'oeſi Lowalangi, si no fasinga
 ba nomo zekola nomonia. Ba ma-
 8 mati chō Zo'aja Gerifo. satoea zeko-
 la, awō zoroijomonია fefoe; ba ato
 mbanoea Gorindro, samondrongo,
 mamati ba lafabajagō'ō idanō ira.

- 9 Ba imane So'aja ba zi bongi, ba gangilata, chō Waoelo: Bōi ata'oeſi!
- 10 hede manō ba bōi bato, mc **faofaondra'o chōoe, ba lō sombambaja ja'oegō, ba wamakao ja'oagō, me no ato chōgoe niha ba mbanoea da'e.** (*Jer. 1, 18. Hos. 2, 23. Joh. 10, 16.*)
- 11 Ba dōfi a matonga i'agō da'ō, wamahaō ja'ira ba daroma li Lowalangi.
- 12 Ba me koemandroe ba Nachaja Galio, ba maoso niha Jehoeda, ba chō Waoelo, ha sara dōdō, la'ohē ia ba gōdo, lamanc: Lō i'o'ō gorōisa da'e wondrōnisi niha ba wangata'oeſi Lowalangi. Ba me moēhede ena'ō Waoelo, ba imane Galio ba niha Jehoeda: Na so hadia ia zi lō atoelō, ba ma hadia ia horō, ja'ami, niha Jehoeda, ba lō zi lō oefondrondrongo chōmi. (*F. 25, 18. 19.*)
- 15 Ba na fasosota ba wamahaō ba ba dōi niha ba ba gorōisa andrō chōmi, ba ja'ami zamaigi; lō edōnado oehoehoe'ō zi manō. (*Joh. 18, 31.*)
- 16 Ba ifofanō ira ba gōdo.
- 17 Ba dozi lara'oc Zotene, satocē zekola, ba labago ia ba gōdo; ba lō'ō manō ihalō chōnia Galio.
- 18 II. **Ba** me no ara na ma'ifoe Waoelo, ba i'angonasi dalifoēsō ba molojo, isa'wa danō Ziria ba awōnia Werikila andrō ba Akila, me no itōwō mboenia ba Gengerea; so gamaboe'oela linia. (*F. 21. 24. Moz. IV. 6, 9. 18.*)
- 19 Ba iroegi Nefeso, ba irōi ira ba da'ō, ba ja'ia, ba mōi ba zekola ba fahoehoeo ha niha
- 20 Jehocda. Ba me la'andrō i'aragō
- 21 ia ba da'ō, ba lō i'o'ō; i'angonasi sa ira ba imane: Oefoelido zoei chōmi, na omasi Lowalangi; ba molojo ia, irōi Nefeso. (*Kor. I. 4, 19. Jak. 4, 15.*)
- 22 Ba me no iroegi si tooe Kaizaria, ba mōi ia misi ja'wa, i'owai mbanoea, ba mōi ia misi tooe ba Gandriochia (*F. 21, 15.*)
- 23 Ba me no ara ia ma'ifoe ba da'ō, ba mofanō ia, ifadoro wanōrō tanō Galatia ba Ferigia, wanga'arō'ō tōdō nifahaō fefoe.

III. **Ba** mōi ba Nefeso niha Jehoeda, banoea Alesandria mbōrōta, Afolo dōinia, niha satoetoea, sabōlō ha zoera. (*Kor. I. 3, 6.*)

No 25 tefahaō ia ba lala Zo'aja; ba me ho satarō tōdō ia, ba fahoehoeo ia, i'ombacha'ō sibai hadia ia chō Zo'aja, Jesoe, ba ha famajagō idanō andrō chō Johane nirongonia. Ba 26 ibōrōtaigō mangombacha ba zekola, lō aiwō. Ba me no larongo ia Ferikila andrō ba Akila, ba la'ohē ia chōra ba lahaogō na wamotochi chōnia hoekoe Lowalangi. Ba me 27 edōna isa'wa Nachaja, ba lafarooe dōdō nifahaō talifoēsō, lafa'ohē'ō zoera, ena'ō lafa'amōi ia chōra. Ba me no iroegi, ba itolo sibai zi no mamati, ba wa'eboea dōdō andrō; noa sa abōlō ia wamoe'a ni'wa'ō 28 niha Jehoeda, ba zanehe niha sato, ba i'oroma'ō moroi ba zoera, wa Keriso Jcsoc. (*F. 9, 22; 17, 3.*)

FAZA 19.

I. Ba Nefeso so Waoelo. II. Tandra, nifazōchīnia ba da'ō. III. Pehoe'gō chōnia niha Demeterio andrō.

I. **Ba** tobali me so ba Gorindro 1 Afolo, ba iroegi si tooe Nefeso Faolo, no itōrō ja'wa danō andrō, ba isōndra nifahaō ōsa, ba imanc chōra: 2 Hadia, no mitema Geheha ni'amoni'ō, me awena mamati ami? Ba lamanc chōnia: Lō nirongoma na i 3 so Geheha ni'amoni'ō. (*F. 10, 44.*) Ba imanc chōra: Ba hadia sa danrōsa, ba nibajagō idanō ja'ami? 4 Ba lamane: Famajagō idanō chō Johane andrō. Ba imane Faolo: Famajagō idanō ba wamalalini era'era wamajagō idanō andrō chō Johane, ba no i'wa'ō ba nila wamati 5 chō zi so foerīnia dania, famati chō Jcsoc. (*Mat. 3, 11.*) Ba me larongo da'ō, ba lafabajagō'ō idanō ira ba dōi Jcsoc, So'aja. Ba me no itocfa 6 hōgōra Faolo, tangania, ba mōi chōra Gehcha ni'amoni'ō, molaoe li bō'ō ira ba mama'ele'ō. (*F. 8, 17;*

- 7 10, 44. 46). So mato felendroea fefoc, 21
 8 ndra matoea. Ba mōi ia ba zekola,
 lō aiwō ia moehede, mato tōloe waŵa
 wa'ara fahoehoeo ia ba ifadoehoe'ō
 dōdōra ba ngawalō mbanoea Lo-
 9 walangi andrō. Ba me so ōsa za-
 ngabē'e'ō tōdōra, si lō mamati, sa-
 ngo'aja lala andrō, ba niha sato, ba
 iheta ia chōra, i'oniagō ndra nifahaō,
 ba ero ma'ōchō fahoehoeo ia ba
 zekola Dirano. (*Tim. II. 1, 15.*
 10 *F. 9, 2*). Ba mendoera fache zi ma-
 nō, tobali ahoi larongo li Zo'aja
 banoea Azia andrō, niha Jehoeda
 ba Dawa Heleni.
- 11 II. Ba tenga side'ide dandra ni-
 fasōchi Lowalangi tanga Waoelo;
 12 (*F. 14, 3*); irege labaloegō gōi zofō-
 chō saefoe tanga ba lembe moroi ba
 nōsinia, ba dōhō wōchō ba aheta
 13 mbechoe si lō sōchi. (*F. 5, 15*). Ba
 latandraigō gōi samofanō bechoe,
 niha Jehoeda, sanōrōnōrōi tanō,
 ōsa, wanōtōi tōi Jesoe, So'aja, ba
 zi so bechoe si lō sōchi, lamane:
 Oefōfanō ami, ba dōi Jesoe, ni'o-
 mbacha'ō Waoelo andrō. (*Loek. 9, 49*).
- 14 Dafitoe ira, ono gere seboea ba niha
 Jehoeda sotōi Sikoia, zolaoe da'ō.
 15 Ba itema lira bechoe si lō sōchi
 andrō, imane chōra: Aboto sa ba
 dōdōgoe Jesoe, ba oe'ila Waoelo
 andrō, ba ja'ami, ba ha niha ami?
 16 Ba isaŵa ira niha andrō, si so be-
 choe si lō sōchi andrō, ilaŵa ira,
 daroea, ibago, irege moloi ira, larōi
 nomo andrō; no aheta noecha ba
 17 no mesocho ira. Ba terongo da'ō
 ba niha Jehoeda sato ba ba Ndrawa
 Heleni, banoea Nefeso, ba ihawoei
 ira fefoe fa'ata'oc, ba tesoenō siba
 18 dōi Jesoc, So'aja. (*F. 5, 5. 11*). Ba
 ato zi mōi, si no mamati, ba wa-
 mokai boeaboeara; la'ombacha'ō.
- 19 Ba ato zi no molaoe fajafaja mango-
 woeoi soera andrō ba latoenoe, ba
 zanehe zato, be la'ofaja mbōlimia,
 ba lasōndra, doea woeloe a lima
 20 ngahōnō ba roefia. Ba ba wa'abōlō
 Zo'aja andrō, ba monōnōnōnō da-
- roma li, ba abōlō. (*F. 6, 7*). Ba me 21
 awai da'ō, ba iŵa'ō tōdōnia Faoelo,
 itōrō Makedonia ba Achaja. we'-
 amōi ba Jeroezalema, imane: Na
 aefado ba da'ō, ba lō tola lō oe'ila
 Roma gōi. (*F. 23, 11*). Ba ifowaōwaō 22
 ba Makedonia dohoetohoe dangania
 andrō, daroea, Timoteo ba Eraso,
 ba tebato ia na ma'ifoe ba Azia.
 (*F. 17, 14. Rom. 16, 23*).
- III. Ba tesao wagoegoesa sabō- 23
 lōbōlō ma'ifoe, me loeo da'ō, ba
 hoekoe andrō. (*A. 9. Kor. II. 1, 8*).
 So niha, toeka wirō, Demetrio dōi- 24
 nia, samazōchi famaedo gosali Gari-
 temi andrō, firō, tenga side'ide wa-
 ngaloei nawōnia toeka iŵe'e. (*F. 16. 1*),
 Ba ifaloecha'ō ira, awō zi so halōwō 25
 ba da'ō, ba inane: Mi'ila, ja'ami
 andre, ba halōwō andrō moroi mba-
 26 lazoda, ba anehe ami ba mirongo.
 tenga ha ba Nefeso, aracha ba
 danō Azia ma'asagōrō sa'ae, ba
 ato nidōnisi Waoelo andrō niha,
 nifa'eronia chōda, wangoema'ō ten-
 nga Lowalangi nifazōchi danga niha.
 Ba tenga ha si sambalō andrō 27
 zata'oe ita, wa lō lakoe nifazōchida
 andrō, lō'ō gōi ba dōdōra gosali
 Lowalangi ira alawe seboea andrō,
 Aritemi, ba dania, ba tetajaigō gōi
 wa'asalaŵania ōsa, ni'ata'oeſi mba-
 noea Azia fefoe, awō niha fefoe, ba
 goeli danō ma'asagōrō. Ba me laro- 28
 ngo da'ō, ba mofōnoe siba ira,
 moe'ao ira, lamane: Eboea Garitemi
 mbanoea Nefeso andrō! Ba samba 29
 banoea manō fawoeka dōdō, ba ha
 sara dōdō wanaŵa omo maimai,
 fagohi ira ba lasōbi chōra ndra Gajo
 Arisaro, banoea Makedonia, awō
 Waoelo. (*F. 20, 4. Kor. II. 1, 8. 9*).
 Ba mōi ena'ō Waoelo ba niha sato, 30
 ba lō lafōfanō ia nifahaō. Ba lafa- 31
 tenge gōi chōnia salaŵa Azia, si no
 fahoewoe chōnia, la'andrō chōnia,
 bōi jamoe'oroma'ō ia ba nomo mai-
 mai. Ba bō'ō sa niŵa'ō zi samōsa, 32
 bō'ō niŵa'ō zi samōsa, we'ao'ao;
 noa sa fawoeka manō dōdō zowoleo

andrō, ba sato, ba lō la'ila, hana
 33 wa owelo ira. Awena la'wa'ō Ale-
 sandro, ba hoenō niha sato, niloe-
 loegō niha Jehoeda ia. Ba ifaza'wa
 dangania Alesandro, moehede ena'ō
 34 ia ba niha sato, iboe'a ena'ō. Ba me
 larongo wa niha Jehoeda ia, ba ha
 sara li zato, mato doea za wa'ara,
 moe'ao ira : Eboea Garitemi mba-
 35 noea Nefeso andrō ! Ba ihonogō ira
 doeroetoeli, ba imane : He ja'ami,
 banoea Nefeso ! Ha niha sa zi lō
 mangila, wa banoea Nefeso zondro-
 rogō osali Garitemi seboea andrō,
 awō zatoroe andrō moroi ba mba-
 36 noea si ja'wa ? Ba me tebai niwoe'ai
 da'ō, ba sahono ami ena'ō, ba bōi
 37 mida'ida'i wolaoe hadia ia. Noa sa
 mi'ohē ba da'e niha andrō, ba tenga
 soraboe gamagama ba gosali ira, ba
 tenga gōi sango'aja Lowalangimi.
 38 Ba na so sa, ha niha ia, ni'adoegō
 Demeterio ba a'wonia toeka andrō,
 ba lalaoe rafe ba so goemandroe,
 39 faoma ndramoe'adoegō nawōra. Ba
 na so hadia ia, ba mbō'ōnia, ni'wa'-
 ōmi, ba la'asiwai ia ba waloechata
 40 satoelō. Ata'oe sa' ita, labōhōgō
 chōda wola'wa sala'wa, la'adoegō
 ita, bōrō ma'ōchō andre, me lō
 chōda bōrō wamoe'a salada ba wa'a-
 41 choe niha andre. Ba me aefa i'wa'ō
 da'ō, ba ifofanō zowoelo andrō.

FAZA 20.

I. Itōrō Makedonia Faelo, isa'wa
 Wilifi. II. Isoesoegi Oiticho andrō
 ba Deroa. III. P'angonasi zatoea
 mbanoea Nefeso, ba Miletī.

1 I. Ba me no moehonogō wagoea-
 gocasa andrō, ba ifakaoni'ō chōnia
 nifahaō Faelo ba ifaroe dōdōra,
 2 ba me no i'angonasi ira, ba mofanō
 ia, ba we'amōi ba Makedonia. Ba
 itōrō danō tánō ba da'ō, ba oja
 ni'wa'ōnia chōra famaroe dōdō, ba
 3 iroegi danō Hela. Ba tōloe wa'wania
 ba da'ō. Ba me lafagōnaisi ia niha
 Jehoeda, me molojo ia ba Ziria

mena'ō, ba i'wa'ō tōdōnia, sōchi na
 itōrō Makedonia wangawoeli. Ba
 4 awōnia Zofatero, ono Wiro, banoea
 Mberoia ba Arisaro ba Sekoendro,
 banoea Desalonika, ba Gajo, banoea
 Ndrarebe, ba Timoteo, ba moroi ba
 Azia, ba Tichiko ba Terofimo. (F. 17,
 10; 19, 29). Ba mowaōwaō da'ō ba
 5 labaloi ndra'aga ba Deroa. (F. 16, 8).
 Ba me aefa mba'wa roti si lō moe'-
 6 aisōni andrō, ba molojo ndra'aga,
 marōi Wilifi, ba lima bongi ndra'-
 aga, ba machamō ira ba Deroa, ba
 fitoe bongima ba da'ō.

II. Ba me leo migoe, me owelo
 7 ndra'aga, ba wamoboto roti, ba
 fahoehoeo Waoelo chōra, sara wongi
 aefa ō edōna mofanō ia ; ba i'aragō
 hoehoeonia, irege taloe mbongi.
 (Kor. I. 16, 2. F. 2, 42. 46). Ba oja
 8 wandroe ba mbate'e andrō, ba zi
 sagōtō ja'wa, ba zowoelo ira. Ba
 9 doemadao ba zandrele nono matoea,
 Oiticho dōi, ba mōrō sibai, me
 i'aragō hoehoeonia Faelo, ba me
 no abōlō mōrō ia, ba aehoe tooe
 ia, doea gōtō wa'ala'wa ; ba lafaza'wa
 10 ia, no mate. Ba mōi tooe Waoelo,
 ifalōgoe ia ba dotonia, italagoei,
 imane : Bōi mifagoegoea, so sa
 11 nosonia. (Sal. I. 17, 21). Ba ifoeli ia
 ja'wa, iboboto roti, ba manga, ba
 ara na fahoehoeo ia, irege moloee,
 12 ba mofanō ia. Ba la'ohē nono
 matoea no mege, aeri, ba tenga ha
 ma'ifoe terara dōdōra. Ba ja'aga, ba
 13 mowaōwaō baowo, molojo ndra'aga
 ba Gaso, ba wangi chōma Faelo,
 ba da'ō, me no imanō wangohono-
 14 gōi, me cdōna itōrō tánō. Ba me
 iehamō ndra'aga ba Gaso, ba ma-
 tema ia, ba maroegi Mitilene. Ba
 15 molojoga moroi ba da'ō, ba mahe-
 moloe ō, ba maroegi gamaoedoe
 Chio ; ba sara wongi acia da'ō, ba
 masa'wa Zamo, ba mahemoloe ō, ba
 maroegi Miletī. Noa sa ihonogōi
 16 Faelo, italoe'i Nefeso, fa lō arōrō
 ia ba Azia; aōsō ia ; omasi ia ba
 Jerocalema so ia na loe wendra-

kose, na tola ichamō. (*F. 18, 21; 21, 4. 12*).

- 17 **III. Ba moroi ba Miletī, ba ifa-**
 18 **tenge ba Nefeso, ifakaoni'ō zatoea**
 19 **mbanoea. Ba me no mōi ira chōnia**
 20 **ba imane chōra : Mi'ila, he oewisa ba**
 21 **chōmi, ero ma'ōchō, iotarai loeo me**
 22 **oehoendragō danō Azia. (*F. 18, 19;***
 23 ***19, 10*). Enoni Zo'aja ndra'o, ma'i-**
 24 **foe lō si fajaŵa ndra'o, mowōi**
 25 **daŵa hōrōgoe, ba so wanandraigō,**
 26 **si gōna ndra'o, ba wamagōnaisi**
 27 **niha Jehoeda ja'o. (*A. 3*). Mi'ila**
 28 **he oewisa, wa lō nitahagoe sogoena**
 29 **chōmi, si lō oe'ombacha'ō chōmi,**
 30 **si lō oefobawa lala chōmi, ba zi so**
 31 **niha sato ba jomo gōi, wamadoe-**
 32 **hoe'ō ba niha Jehoeda ba ba Ndrawa**
 33 **Heleni famalalini era'era chō Lo-**
 34 **walangi, awō wamati chō Zo'aja**
 35 **ja'ita, Jesoe Keriso. Ba hiza iada'e,**
 36 **oesaŵa Jeroezalema, amaedola zi**
 37 **so ba wesoe dōdōgoe; hadia zi gōna**
 38 **ndra'o ba da'ō, ba lō oe'ila, (*F. 18,***
 39 ***21; 19, 21*), baero nifadoehoe'ō Ge-**
 40 **heha ni'amoni'ō chōgoe, ba mba-**
 41 **noea misa, iŵa'ō, ibalobaloi ndra'o**
 42 **bōbō bafamakao. (*F. 9, 16; 21, 4. 11*).**
 43 **Ba lō ba dōdōgoe nosogoe, lō itōrō**
 44 **ligoe na i, ba wango'ozoei lalagoc,**
 45 **awō halōwōgoc andrō, nitemagoe**
 46 **chō Zo'aja, Jesoe, famadoehoe'ō**
 47 **toeria somoeso dōdō, toeria wa'eboea**
 48 **dōdō Lowalangi andrō. (*F. 21, 13*).**
 49 **Ba hiza sa, oe'ila, lō'ō sa'ae fa'ila**
 50 **bawa ita, doziami nitōrōgoe, wango-**
 51 **mbacha banoea Lowalangi andrō.**
 52 **Andrō oefadoehoe'ō chōmi ma'ōchō**
 53 **andre, lō horōgoe ba ndrora fefoe.**
 54 **Lō'ō sa nitahagoe, fa lō oe'ombach-**
 55 **cha'ō chōmi gera'era Lowalangi**
 56 **fefoe. Andrō mifaigifaigi dōdōmi,**
 57 **ba mifaigifaigi nikobaloi andrō fe-**
 58 **foe, ba nifataro Geheha ni'amoni'ō**
 59 **ja'ami samaigimaigi, ba wokoebaloi**
 60 **banoea Zo'aja andrō, nihōlinia chē-**
 61 **nia donia. (*Tim. I. 4, 16. Fet. I.***
 62 ***5, 2*). Oe'ila, na no mofanō ndra'o,**
 63 **ba so moroi baero nasoe gatoea**
 64 **samara'oe, si mōi chōmi, ba lō ali-**

magō chōra nikoebaloi andrō. (*Mat. 7, 16*). Ba so gōi niha si otarai
 chōmi, solaoe hoehoeo si tefoejoe,
 ba wondrōnisi chōra nifahaō. Andrō,
 bōi mifōrō, mitōrōtōrō tōdōmi: me-
 dōleo fache wa'ara, bongi ma'ōchō,
 ba lō nibatogoe wamaroe tōdōmi,
 dozi ami, mowōi daŵa hōrōgoe ba
 da'ō. (*Heb. 13, 7*). Ba iada'e, ba
 octoe'e'ō ami ba danga Lowalangi
 ba ba daroma li fa'eboea dōdōnia
 andrō, chōnia, sangila manga'aro'ō
 tōdōmi, sangila 'mame'e chōmi o-
 ndrōita andrō, awō ni'amoni'ō andrō
 fefoe. (*F. 14, 3*). Samōsa lō ni'a-
 loeigoe firō, ba ma ana'a, ba ma
 noecha. (*Kor. I. 9, 12. Moz. IV. 16,*
15. Sam. I. 12, 3). Mi'ila ae, tanga-
 goe andre zangaloei sogoena chōgoe,
 awō zogoena ba nawōgoe. (*F. 18, 3.*
Kor. I. 4, 12. Tes. I. 2, 9). Fefoe go-
 foe heza, ba no oe'oroma'ō chōmi,
 si manō wohalōwō, ba nitolo zambō
 fa'abōlō, ba bōi olifoe ita niŵa'ō
 Zo'aja, Jesoe, me imane: „Ohahoe
 dōdō ba wame'e, moroi ba wanema.”
 Ba me aea iŵa'ō da'ō, ba ibalō'ō
 doehini tooe danō, mangandrō ia,
 ba fao ira fefoe. (*F. 21, 5*). Ba
 tobali abōlōbōlō wege'egera fefoe,
 ba latalagoei mbagi Waelo, fa'ago
 bawa ira chōnia. Abōlō aboe dōdōra
 ba niŵa'onia andrō, wa lō'ō sa'ae
 fa'ila bawa ira. Ba lafasao ia bao-
 wo. (*A. 25*).

FAZA 21.

I. Molojo Waelo, isaŵa Jeroezalema. II. Fama'ele'ō Nagabo andrō. III. Iroegi Jeroezalema Faelo. IV. Maoso chōnia niha Jehoeda, ba lakoeroe ia Dawa Roma.

I. **Ba me no ma'efa'ō ndra'aga** 1
 chōra, ba molojo ndra'aga, madōlōga
 ba Go, ba mahemoloc ō, ba maroegi
 Rodo, ba moroi ba da'ō, ba masaŵa
 Watara. Ba me masōndra nowo, 2
 si mōi ba Wōnikia, ba mōiga jaŵa
 ba molojoga. Ba me oroma chōma 3
 Gifero, ba marōi ba gabela ba ma-

- saŵa Ziria, maroegi si tooe Diro ;
 4 ba da'ō sa labokai nōsi nowo. Ba me faloechaga nifahaō, ba tebatoga ba da'ō, fitoe bongi. Ba laŵa'ō chō Waoelo, moroi ba Geheha ni'amonī'ō, bōi mōi ia misi jaŵa, ba Jeroezalema. (*F. 11, 12; 20, 23*). Ba me no fitoe bongima, ba mahetaga, mofanōga, lafasaoga, dozi ira, awō ndra alawe, awō ndraono, iroegi baero mbanoea ; ba mabalōdoehini tooe danō, baene, mangandrōga.
 6 (*F. 20, 36*). Ba fabaliga, ba mōiga baowo, ba ja'ira, ba lafoeli ira mijomo. Ba ma'asiwai wolojo, ma'otarai ba Diro, masawā Wetolema'i, ma'owai dalifoesō, ba ma'iagō chōra, sara wongi. Ba mahemoloe ō, ba mofanōga, ba maroegi Kaizaria. Ba mōiga jomo chō Wilifo, sangombacha andrō, awō zi dafitoe no, ba tebatoga chōnia. Ba so nononia, ōfa, ono alawe, sama'ele'ō. (*F. 2, 17*).
 10 II. Ba me ara ma'ifoe ndra'aga, ba da'ō, ba so moroi si jaŵa ba Joedaia zama'ele'ō, Agabo dōi. (*F. 11, 28*). Ba mōi ia chōma, ihalō mbōbō taloe Waoelo, ibōbō gahenia, awō dangania, ba imane : Da'ō niŵa'ō Geheha ni'amonī'ō : Lamanō dania wamōbō niha soehō bōbō taloe andre niha Jehoeda, ba Jeroezalema, ba latoe'ō ba danga niha baero.
 12 (*F. 20, 23*). Ba me marongo da'ō, ba mangandrō ndra'aga chō Waoelo, awō mbanoea da'ō, bōi mōi ia misi jaŵa, ba Jeroezalema. (*Mat. 16, 22*).
 13 Ba itema lima Faelo, imane : Hadia ehōmi da'ō, wa mege'ege ami, wa miboesi dōdōgoe ? No aoha manō sa gōlōgoe, tenga ha ba wame'e nibōbō ja'ō, ba wa'amate gōi, ba Jeroezalema, na bōrō dōi Zo'aja, Jesoe. Ba me lō i'o'ō chōma, ba lō'ō sa'ae mochedega, mamane : Ja'itōrō zomasi Zo'aja.
 15 III. Ba me aefa da'ō, ba mafa'anō ndra'aga, ba mōiga misi jaŵa ba Jeroezalema. Ba mōi awōma nifahaō, banoea Kaizaria, ōsa, solohe
 ja'aga ba zi mōiga tome, chō Menaso, banoea Gifero, nifahaō si no ara. Ba me no maroegi Jeroezalema, ba omoeso dōdō dalifoesō, me no sogā. Ba mahemoloe ō, ba i'ohega Faelo, we'amōi chō Jakobo, ba ahoi sozatoea. (*F. 15, 13. Gal. 1, 19*). Ba me no i'owai ira, ba izarazara wangombacha, he iwisa Lowalangi ba niha baero, ba halōwōnia andrō. Ba ja'ira, me larongo, ba laseno Lowalangi, ba lamane ehōnia : Ō'ila ga'a, ha wa'oja ngahōnō zi no mamati, ba oi la'o'ō sibai goroisā. (*F. 15, 1*). Ba no te'ombacha'ō chōra, ba chōmō andrō, ōŵa'ō ba niha Jehoda fefoe, si fatewōe ba niha baero, la'erogō Moze ; ōŵa'ō chōra, bōi laboto nonora, ba bōi la'o'ō gamachōita andrō. (*F. 16, 3. Rom. 10, 4*). Ba he wisa ia ? Lō foelitō, ato zowoelo dania ; larongo sa, wa no so'ō. Ba o'ō da'e, niŵa'ōma chōoe : Da'ōfa chōma niha si so amaboe'ōela li, chōra ha ja'ira, mifao da'ō, fahaogō'ō ndra'oegō, awōra, ba taha gahaehōwa chōra, ena'ō lafatōwō'ō ira, ba la'ila mōtō dozi, wa no faja ni'ombacha'ō chōra, ba ehōmō andrō, ba ōtōrō sa, ba chōmō gōi, lala wolo'ō oroisa. (*F. 18, 18*). Ba ba zamati niha baero andrō, ba no mafa'ohē'ō zoera, no mahonogōi, bōi lababaja gō nadoe ba do ba nitōgi bagi ba fohorō. (*F. 15, 20, 29*). Ba ihalō awōnia niha andrō Faelo, ba mahemoloe ō, ba mōi ia ba gosali, me no ifahaogō'ō ia, awōra, i'ombacha'ō wa'awai mbongi wangehao andrō, iroegi tedozigō ira wame'e soemange andrō. (*Moz. I V. 6, 13, 14*).
 IV. Ba me araeha iroegi zi fitoe bongi andrō, ba la'ila ia ba gosali niha Jehoeda, banoea Azia, ba la'echoegō niha sato fefoe, ba lara'oe ia, moe'ao ira, lamane : He ja'ami, Iraono Gizeraēli, miloeloei ! da'e niha andrō, sondrozigō niha, gofoe heza so ira, wamahaō ja'ira ; bō'ō wamahaōnia, bō'ō ba chōda, ba

oroisa, ba ba naha andre. Ba no i'ohē na gōi Ndrawa Heleni ba gosali, ra'io naha ni'amoni'ō andre
 29 ibe'e. (*F. 6, 13, 14. Hez. 44, 7*). So zangila mege Terofimo, banoea Nefeso, awōnia ba mbanoea, ba lawai ni'ohē Waoelo ba gosali. (*F. 20, 4. Tim. II. 30, 4, 20*). Ba maoso dōdō niha, samba banoea manō, aeohē niha, ba lara'oe Waoelo, lasōbi ia baero gosali, ba
 31 la'okoesi'ō bawandroehō. Ba laboenoe ia ena'ō, ba terongo si ja'wa chō goemandra zi hōnō, ba zaradadoe andrō, no fawoeka Jeroezama'ō lema, samba banoea manō. Ba i'ane-
 32 ma'ō ihalō chōnia zaradadoe ba koemandra zi otoo, isa'wa si tooe ehōra, fagohi. Ba me la'ila goemandra andrō, awō zaradadoe andrō, balabato
 33 wamōzimōzi Faelo. Ba iroegi koemandra, ihalō ia, i'wa'ō, larate ia, doea rozi rate, ba isofoe, ha niha ia ba hadia nilaoenia. (*F. 20, 23*).
 34 Ba bō'ō ni'wa'ō zi samōsa, bō'ō ni'wa'ō zi samōsa, ba niha sato andrō. Ba me tebai irongo zi ndroehoenia, ba wagoegoesea andrō, ba i'wa'ō,
 35 la'ohē ha hati. Ba me iroegi nora, ba tobali la'osa'ō ia saradadoe ba wa'abōlō niha. La'o'ō sa niha sato, moe'ao ira : Nitibo'ō ia ! (*F. 22, 22*).
 37 *Loek. 23, 18*). Ba me la'ohē ba hati ena'ō Waoelo, ba imane chō goemandra : Tola oewa'ō chōoe da'e ? Ba
 38 imane : Ō'ila li Heleni ? Tenga sa Dawa Miseraji andrō ndra'oegō, sangechoegō niha, bohooe na no andrō, solohē misa ba danō si mate si ōfa ngahōnō niha, sange'e andrō ?
 39 Ba imane Faelo : Niha Jehoeda ndra'odo, banoea Dareso, banoea si tetoeria ma'ifoe, ba Gilikia. Ba oe'and-rō chōoe, tehe chōgoe wehede ba
 40 niha. (*F. 9, 11*). Ba me no itehē, ba i'agō mbosi nora Faelo, ifaza'wa dangania ba niha. Ba me no ahono siba, ba moehede ia chōra, ba li Heberaio, imane : (*F. 12, 17; 13, 16; 19, 33*).

FAZA 22.

I. Fehede Waoelo ba niha sato.
 II. Ifoeli maoso dōdōra chōnia. III. Lō labōzi ia, me banoea Roma ia.

I. „**He** ja'ami, ira talifoesō ba ira 1
 amagoe, mifondrondrongo wamoe'-
 agoe ba hoeloegeoe chōmi iada'e.
 (*F. 7, 2; 13, 2C*).
 (*A. 3-21; Faz. 9, 1-29; 26, 9-18*)
 Ba me larongo, ilaoe ehōra li 2
 Heberaio, ba tedooe na wa'ahonora,
 ba imane : (*F. 21, 40*): Niha Jehoeda 3
 ndra'o, banoea Dareso, ba Gilikia,
 ba ba mbanoea da'e eboea ndra'o,
 ono zekola Gamaliēli, no la'o'ō wa-
 abe'e gorōisa chō ndra toea, wama-
 haō ja'o, hoelō zolohoe ndra'o ba
 ngawalō hadia ia chō Lowalangi, si
 mane ja'ani fefoe na, ma'ōchō andre.
 (*F. 5, 34*). No oe'osisi lala andrō, 4
 iroegi wamoenoe, no oebōbō ndra
 matoea, awō ndra alawe, ba no
 oe'ohē ba goeroenga. (*F. 8, 3*). No 5
 si so ba mbōrō chōgoe gere seboea,
 awō zatōea mbanoea fefoe, ba nite-
 magoe soera ba dalifoesō, we'amōi
 ba Ndramaseko, ba wolohe ba Je-
 roezalema gōi si so ba da'ō, nibōbō,
 ena'ō te'otoe'ō ira. Ba ba wofanō 6
 andrō, me no ahatō ndra'o ba Ndra-
 maseko, ba i'zoemagō gōna ndra'o
 hagasabōlōbōlō, moroi ba mbanoea si
 ja'wa, so laloe. Ba alaoe tooe ndra'o, 7
 ba danō, ba oerongo li, imane chōgoe:
 He Saelo! He Saelo! hana wa
 ōgohido? Ba oemane: Ha niha 8
 ndra'oegō, Toea? Ba imane chōgoe:
 Jesoe ndra'o, banoea Nazareta a-
 ndrō, nigohioe. Ba la'ila sa haga a- 9
 ndrō awōgoe fao, ba lō larongo li
 zihede chōgoe andrō. Ba oemane: 10
 He oewisa, Toea? Ba imane So'aja
 chōgoe: Faoso, ae ba Ndramaseko,
 ba da'ō dania la'wa'ō chōoe fefoe
 nihonogōi chōoe, nilaoemō. Ba lō 11
 oe'ila niha, ba wa'abōlō haga no
 mege, la'ohē dangagoe awōgoe ba
 lala, ba oeroegi Ndramaseko. Ba so 12
 niha, Anania dōi, sangata'oeffi Lowa-

- langi, solo'ō oroisa, si sōchi toeria ba niha Jehoeda fefoe, si no fatewoe ba
- 13 Ndramaseko. Ba mōi chōgoe da'ō, i'ondrasi ndra'o, ba imane chōgoe: He Saelo, talifoesō, jagō moe'ila zoei niha! Ba i'otarai da'ō, ba oe'ila ia.
- 14 Ba imane: Fōna sa'ae ihonogōi Lowalangi ndra toeada, ena'ō aboto ba dōdōoe zomasi ia, ba ena'ō ō'ila zatoelō andrō, ba ena'ō ōrongo linia,
- 15 na moehcde ia. Me samadoehoe'ō ndra'oegō chōnia dania ba niha fefoe, ōfadoehoe'ō ni'ila hōrōoe ba
- 16 nirongo dōgi dalingaoe. Ba iada'e, ba hana wa ara'ō? Faoso, fabajagō'ō idanō ndra'oegō ba fasasai'ō horōoe, we'angarōfi li tōi Zo'aja andrō. Ba me no oefoelido ba Jeroezalema, me mangandrō ndra'o ba gosali, ba abeta nosogoe, (*F. 9, 26*),
- 18 ba oe'ila ia, ba imane chōgoe: Ta'ita'i, aliogō, heta'ō ba Jeroezalema, me lō'ō sa atō latema wamadoc-
- 19 hoe'ōmō ja'o. Ba oemane: He Toca, no la'ila, sokeroe samati chōoe ndra'odo, samōbōzi ja'ira, ba zekola
- 20 misa, (*A. 4*), ba no la'ila, sodo ba ngai, me laboenoe Zitefano andrō, samadoehoe'ō ja'oegō, ba omasido da'ō, ba oe'irō'ō noecha zamoenoe
- 21 ja'ia andrō. (*F. 7, 57; 8, 1*). Ba imane chōgoe: Ae'e, ba niha baero oefatenge ndra'oegō, ba zarōoe." (*F. 9, 15; 13, 2*).
- 22 II. Ba lafondrondrongo chōnia irege da'ō, ba moe'ao ira, lamane: Nitibo'ō, niheta ba goeli danō niha si manō! tenga sa si nangea aeri ia. (*F. 21, 36*). Ba moe'ao'ao ira,
- 23 latibo'ō toee noechara ba lafazaoemba gawoegawoe ba daloe mbanoea. Ba iwa'ō koemandra, la'ohe ba hati ia, i'oroi'ō, labōzi, ba wanechegō ja'ia, ena'ō irongo, hadia mbōrō, wa lamanō we'ao'ao ba chōnia andrō.
- 25 III. Ba me no labōbō ia ba geoe, ba wamōzi ja'ia, ba imane Faelo chō goemandra zi otoc, si so ba da'ō: Hadia, Tola mibōzi manō mba-

noea Roma, he lō moehoekoe? (*F. 16, 37; 23, 27*). Ba me irongo da'ō koemandra zi otoc andrō, ba mōi ia moe'ombacha'ō chō goemandra zi hōnō, imane: Hadia nilaoemō? Banoea Roma sa niha da'ō. Ba mōi goemandra zi hōnō andrō, imane chō Waoelo: Ombacha'ō chōgoe, hadia, banoea Roma ndra'oegō? Ba imane: Ja'ia. Ba imane koemandra: Ja'odo andre, ba no eboea oebe'e ana'a, fa banoea andrō ndra'o. Ba imane Faelo: Ba ja'odo, ba i'otarai toemboe ndra'o. Ba i'anema'ō labōhōi ia sanechegō ja'ia ena'ō. Ba ata'oe gōi goemandra, me no irongo, wa banoea Roma ba me no irate. Ba mahemoloe ō, me edōna irongo zi ndroehoe, hadia nibe'e niha Jehoeda horōnia, wangadoegō ja'ia, ba ifa'efa'ōgō rate, ba i'oroi'ō faloecha gere seboea, awō zala'wa rafe seboea fefoe, ba i'ohe mitocoe Waoelo, ifasao chōra.

FAZA 23.

- I. Ba rafe seboea so Waoelo.
 II. Laboenoe ia ena'ō niha Jehoeda.
 III. La'ohe ia ba Kaizaria, chō goemandroee Felisi.

I. Ba inehēgō zala'wa rafe seboea Faelo, ba imane: He ja'ami, ira talifoesō! Lō sinegoe dōdōgoe chōgoe, ba wolo'ō chō Lowalangi, iroegi ma'ōchō andre. (*F. 22, 1; 24, 16*). Ba iwa'ō ere seboea, Anania, ba zi so ba da'ō, lafalisi mbawania. Ba imane chōnia Faelo: Ifalisi dania ndra'oegō Lowalangi, bagolō nilaoe betocoe! Doemadao ndra'oegō wangoehoeke ja'o, dali goroisia, ba ōsawō goroisia, wangoema'ō, labōzi ndra'o. (*Mat. 23, 27*). Ba lamane si so ba da'ō: Hadia, ōtandra'waisi gere seboea andrō chō Lowalangi? Ba imane Faelo: Lō oe'ila, wa ere seboea ia, ga'a. Si manō sa ba zocra: „B ō i t a n d r a w a i s i z a t o e a m b a n o e a m i." (*Moz. II. 22, 28*). Ba me i'ila Faelo, sadoekaio ōsa

- ba farizaio ōsa, ba moe'ao ia ba zalaŵa rafe seboea, imane: He ja'ami, ira talifoesō! Farizaio ndra'odo, ono warizaio; fanōtōna femaoso zi mate andrō mbōrō, wa tehoekoe ndra'odo. (*F. 22, 3; 26, 5*). Ba me no iŵa'ō da'ō, ba tobali fagoegoea ira, warizaio zadoekaio, ba fabali dōdō zato. Niŵa'ō zadoekaio, ba lō femaoso ba lō mala'ika ba lō bechoe zi mate; ba faoma sa fadochoe dōdō warizaio ba da'ō. (*Mat. 22, 23*). Ba tobali fagoegoeasa sabōlōbōlō, ba maoso zangila amachoita ōsa, farizaio, fasoso ira, lamane: Ma'ifoc lō masōndra horō niha da'ō; ba he wisa, na no hoemede chōnia mbechoe zi mate, ba ma mala'ika? (*F. 25, 25; 5, 39*). Ba me no abōlōbōlō wagoegoeasa, ba ata'oe goemandra, lasila Waoelo, ba iŵa'ō mōi mitooe zaradadoe, ba wamadōni ja'ia chōra, 11 wolohe ba hati. Ba ba zi bongi andrō, ba mōi chōnia Zo'aja, imane: Bōi ata'oeffi! Hoelō si mane fama-doehoe'ōoe hadia ia chōgoe ba Jeruezalema, si manō gōi wamadoehoe'ōoe dania ba Roma, lō tola lō'ō. (*F. 18, 9; 19, 21*).
- 12 II. Ba me no moloee, ba lafa-gōlōgōlō ira bōrō niha Jehoeda, la'elifi ira, lō manga ira ba lō labadoe nidandō, irege no labocnoe Waoelo. 13 Tōra ōfa woeloe ira, sangelifi ja'ira 14 ba da'ō. Mōi ira chō ndra ere seboea ba ba zatoea mbanoea, lamane: No ma'elifi sibai ndra'aga, lō mababaja hadia ia gō, irege no maboenoe Waoelo andrō. Andrō mifaŵa'ōgō 15 chō goemandra, ja'ami, aŵō zalaŵa rafe, jamoefa'ohē'ō ia mitooe chōmi, hoelō na edōna mirongo sibai na, hadia ia chōnia; ba matarogō sa'ae, 16 ba wamoene ja'ia, ba lala. Ba me irong wamagōnaisi andrō ono mbenē'ō Waoelo, ba mōi ia ba hati, 17 i'ombacha'ō chō Waoelo. Ba hoemede Waoelo chō goemandra zi otoo, imane chōnia: Ohe chō goemandra zi hōnō nono matoea andre, so niŵa'ōnia chōnia. Ba i'ohē chō 18 goemandra zi hōnō, imane: No moehede chōgoe Waoelo andrō, nikoeroe, i'andrō chōgoe, oe'ohē chōoe nono matoea andre, so niŵa'ōnia chōoe. Ba idōni dangania koemandra, i'ohē 19 ba zi ha ja'ira, ba isofoe chōnia: Hadia niŵa'ōoe chōgoe? Ba imane: 20 No mamagōlō niha Jehoeda, ba wangandrō chōoe, ena'ō ōfa'ohē'ō mitooe chōra ba rafe mahemoloe Waoelo andrō, hoelō na edōna la-zofoezofoe na ena'ō, hadia ia chōnia. Andrō bōi fati lira; latarogō sa'ae 21 ia, tōra ōfa woeloe niha, banoeara, no la'elifi ira, lō manga ira ba lō labadoe nidandō, irege no laboenoe ia. Ba noa sa'ae lafa'anō ira, ba labaloj niŵa'ōoe.
- III. Ba ifofanō nono matoea andrō koemandra, iŵa'ō chōnia, bōi i'ombacha'ō, gofoe ha ōchō, wa no ibokai chōnia da'ō. Ba daroea ifa- 23 kaoni'ō koemandra zi otoo, ba imane: Mifa'anō zaradadoe, doea ngaotoe, ba we'amōi ba Kaizaria, aŵō zi fakoedo, fitoe ngafoeloe, ba doea ngaotoe zanohe, na mōrō niha; ba 24 ndra moe'asogō koedo, ba wamakoedo Faelo andrō, ba lahaogō wolohe ja'ia chō goemandroe Felisi. Ba ifazōchi zoera, imane: „Kalaoedio 26 Lisia chō goemandroe Felisi si sōchi sibai tōdō, ja'ahowoe! Niha andrō, 27 nira'oe niha Jehoeda, niboenoea mena'ō, no oe'efa'ō, me sodo aŵō zaradadoe, me no oerongo, wa banoea Roma ia. (*F. 21, 33 22, 25*). Ba oesofoe mena'ō mbōrō wanga- 28 doegōra ja'ia, ba oe'ohē ba rafe chōra. (*F. 22, 30*). Ba oesōndra, 29 fagoegoeasa ba gorōisa chōra mbōrō, wa la'adoegō ia, ba lō fangadoe bōrō wamoenoe, ba he bōrō worate ja'ia. (*F. 18, 14. 15*). Ba me no 30 moe'ombacha'ō chōgoe, so ba chōra zamagōnaisi niha andrō, ba no oefa'ohē'ō ia chōoe, ba no oeŵa'ō gōi ba zangadoe andrō, ndramoe'ombacha'ō chōoe.” (*F. 24, 8*). Ba 31

lahalō sa'ae Waelo saradadoe no mege, la'o'ō niwa'ō chōra, la'ohe ia
 32 ba Gandrifati, ba zi bongi. Ba mahemoloe ō, ba lafatenge awōnia zi fakoedo andrō, ba lafoeli ira ba hati.
 33 Ba me no laroegi Kaizaria da'ō, ba labe'e ba danga goemandroe zoera no mege, ba la'ohe gōi chōnia
 34 Waelo. Ba me no ibaso zoera, ba isofoe, ha banoea ia, ba me irongo, wa banoea Gilikia, (*F. 22, 3*), ba imane: Oesechegō dania ndra'oegō, na no so gōi zangadoegō ja'oegō andrō. Ba i'oro'i'ō, ba gōdo Herode lataha Waelo.

FAZA 24.

I. La'adoegō Waelo niha Jehoeda, chō Welisi. II. Iboe'a ba hoeloenia. III. Latahataha manō Waelo.

1 I. Ba lima bongi aefa da'ō, ba mōi misi tooe gere seboca andrō, Anania, awō zatoea mbanoea ōsa, awō zi fahoehoeo andrō, Teretoelo; ja'ira zi mōi chō goemandroe, ba wangadoegō Faelo. Ba lafakaoni'ō ia, ba ibōrōgō wangadoegō ja'ia
 2 Teretoelo, imane: Ohahaoe sibai dōdōma barō mbawaoc, ba wa'oja manō zi sōchi ba mbanoea andre, me no sōchi dōdōoe chōra, ja'oegō Felisi, si sōchi sibai tōdō, lō mabini'ō, gofoe heza sogā, lō mama-
 3 lōmalō; ma'andrō saoha gōlōoe. Ba fa lō oerōrō ndra'oegō, ba oe'andrō chōoe, ōfondrondrongo chōma ma'ioe, ba wa'ebolo dōdōoe andrō. Noa sa masōndra, wa no fōchō sebocē niha andrō, samagea manō niha Jehoeda andrō fefoe, ba goeli danō misa, ma'asagōrō; satocē zi faehoe hoekoe andrō, banoca Nazareta, ia. (*F. 17, 6*). Noa sa gōi itandraigō i'ohe ba gosali zalacha, ba no mara'oe ia, ba so moroi si ja'wa Lisia andrō, koemandra, abōlō ira, ba lafadōni ba dangama. Chōnia tola ōrongo fefoe mbōrō wangadoegōma ja'ia, na ōsofoe. (*F. 23, 30*). Ba la-

nōnō niha Jehoeda, lafadocōe'ō niwa'ōnia.

II. Ba itema lira Faelo, me ifa-
 10 zawa dangania chōnia koemandroe, tandra wa tola moehede ia, imane: Me oe'ila, no ara, ha me oega fache sa'ae, sangoehocōe ndra'oegō ba mbanoea andre, ba lō aiwō ndra'o wamoe'a ba hoelocōe esocēnō andrō chōgoe, me tola ōsofoe, wa lō tōra
 11 felendroea wongi, me sodo moroi si tooe, me mōido ba Jeroezalema, ba wangandrō. Ba lō ni'iara ja'o ba gosali, wa fahoehocōe ndra'o ba niha bō'ō, ba ma mangehocōe niha, ba lō'ō gōi ba zekola ba lō'ō gōi ba mbanoea misa. (*F. 25, 8*). Ba tebai
 13 gōi la'ombacha'ō chōoe nibōbōgōra chōgoe iada'e. Ba lō oebini'ō chōoe da'ō, wa oetōrō lala da'ō, niwa'ōra si faehocōe hoekoe, wamosoemange Lowalangi ndra toeama, wamati fefocōe nisoera ba zoera gorocōisa ba ba zoera zama'ele'ō. (*F. 26, 22 b. t.*). Ba so chōgoe wanōtōna chō Lowa-
 15 langi, si so chōra gōi, wa so wemaoso zi mate, he satocōlō, ba he si lō atocōlō. (*F. 26, 6-8. Dan. 12, 2*).
 16 **Andrō oeforege gōi, lō mamalōmalō, fa lō itegoedo tōdōgoe, he ba chō Lowalangi, ba he ba niha.** (*F. 23, 1; Kor. II. 1, 12*). Ba noa sa mōido, me no ara, ba wolohe amē'ela ba mbanocōeama, ba ba wame'e soemange; (*F. 21, 24. Rom. 15, 25 b. t.*); ba da'ō la'ila sa ndra'o niha Jehoeda ōsa, banoea Azia, me oetōrō wangehao andrō, ba gosali, tenga ba zi no ato niha, ba tenga ba wagoecōeasa; (*F. 21, 27*); ja'ira zi
 19 lō tola lō so ba da'e chōoe ēna'ō, ba wangadocōe, na so hadia ia gescōe-nōgoe chōra. Ma ndrāmoewā'ō da'e, hadia nisōndrara si lō atocōlō, me sodo ba rafe sebocē; atō na ba zi samboea li andrō, niwa'ōgoe, me sodo chōra ba da'ō no, me ocōmane: Femaoso zi mate mbōrō, wa tehocōe ndra'o chōmi ma'ōchō! (*F. 23, 6*).

III. Ba ifazawa chōra mbongi 22

Felisi, me no aboto ba dōdōnia he wisa lala da'ō, ba imane : Na mōi mitooe Lisia, koemandra andrō, ba oesofoe da'ō chōmi. (*F. 23, 26*).

23 Ba iŵa'ō chō goemandra, latarogō Waoelo, lahaogō chōnia, ba bōi latenaŵa, na so zi mōi ngoningoninia, sahatō chōnia. (*F. 27, 3; 28,*

24 16). Ba lō ara tō, ba mōi Welisi, awō Deroesila, fo'omonía, niha Jehoeda, ifakaoni'ō Waoelo, ifondrongo chōnia wamati andrō chō

25 Keriso Jesoe. Ba me itōrō linia wa'atocloē dōdō ba fa bōi mohorō ba fangoehoekeo andrō dania, ba tokea Welisi, ba imane : Ofanō iada'e, igamōi lō arōrōwagoe dania, ba oefakaoni'ō ndra'oegō. (*F. 10, 42*).

26 Ba idōnadōna gōi ba da'ō, ibe'e chōnia gana'a Faelo; andrō asese ifahalō'ō, ba wahoehoea chōnia.

27 Ba me no iroegi mendroea fache, ba te'ali Welisi, Forokio Feso wangalinia. Ba omasi Welisi, eboea dōdō niha Jehoeda chōnia, ba irōi foeri Waoelo, nirate. (*F. 25, 9. 14*).

FAZA 25.

I. Isechegō Waoelo Feso. II. Roma'ō chō Agerifa.

1 I. Tōloe bongi Weso ba danō, ba mōi ia misi jaŵa ba Jeroezalema, moroi ba Kaizaria. (*F. 24, 27; 23,*

2 23). Ba la'ondrasi ia ere seboea ba salaŵa niha Jehoeda, ba chō Waoelo andrō, la'andrō chōnia, (*F. 24, 1*),

3 fa'eboea dōdōnia chōra laŵa'ō, ena'ō ifahalō'ō mijaŵa ba Jeroezalema; laboenoc ia ba lala, dōdōra. (*F. 23,*

4 15). Ba iŵa'ō chōra Feso, tetahataha Waoelo ba Kaizaria baja'ia gōi, ba alio ifocli ia ba da'ō. Ba ha niha

5 sa zalāwa ba chōmi, iŵa'ō, ba ndrafao we'amōi misi tooe, ba wangadoegō niha da'ō, na so hadia ia zalania. (*Kor. 1. 4, 13; F. 17, 6*).

6 Ba mato ŵaloe bonginia chōra, foeloe bongi zara sibai, ba mōi ia misi tooe ba Kaizaria, ba sara wongi aefa da'ō, ba doemadao ia ba

dadaoma zangoehoekeo, ba i'oro'i'ō Waoelo. (*F. 21, 28 b. t.*). Ba me so ia, ba lafasoei ia niha Jehoeda, si

7 no mōi mitooe, si atarai Jeroezalema, oja ngawalō labōbōgō chōnia sala seboea, si tebai la'oroma'ō ngamohi, (*F. 24, 13*), me iboe'a ba

8 hoeloenia Faelo; lō nisawōnia oroisā ba niha Jehoeda, iŵa'ō, ba lō horōnia ba gosali ba lō'ō gōi chō

9 kaizaro. (*F. 24, 12; 28, 17*). Ba omasi Weso, na eboea dōdō niha Jehoeda chōnia, ba itema li Waoelo, imane :

Hadia, omasi'ō mōi misi jaŵa ba Jeroezalema, na ba da'ō tehoekeo ndra'oegō, ba zi so ja'o, ba zala

10 andrō ? Ba imane Faelo : Fōna dadaoma zangoehoekeo chō kaizaro

so ndra'o, lō tola tenga ba da'e tehoekeo ndra'o. Lō horōgie ba niha Jehoeda, noa sa aboto sibai

11 ba dōdōe gōi. (*F. 22, 28*). Ba so atō horōgie, ba na no oelaoe hadia

ia, bōrō wamoenoe ja'o, ba lō oewōsiwōsido, na niboenoe ndra'o. Ba na faja nibōbōgō da'e chōgie,

12 ba tebai labe'e boeala ndra'o chōra. Oefoeli chō kaizaro. (*F. 26, 32*). Awena fahoehoeo Weso ba nawōnia

13 ba rafe, ba imane : Chō kaizaro no ōfoeli, ba chō kaizaro mōi'ō (*F. 27, 24*).

II. Ba lō ara foeri ō, ba mōi ba Kaizaria razo, Agerifa ba Berenike (ngambatōnia), ba wangondrasi

14 Feso. Ba me ara ma'ifoe ira ba da'ō, ba i'ombacha'o Feso hoehoeo andrō ba chō Waoelo, chō razo andrō, imane : So niha nirōi Welisi

15 foeri, nikoeroe. La'ondrasido ere seboea ba satoea mbanoea ba niha Jehoeda, me sodo ba Jeroezalema,

16 ba chōnia, la'andrō wame'e hoekeo chōnia. Ba oe'ombacha'ō chōra, tenga hoekeo ba Ndrawa Roma, la'etoe'ō

17 manō hoekeo niha, na lō lafatoetoe wawa ira oea zangadoe ni'adoegō, na lō moefolala chōnia wamoe'a ba hoeloenia nibōbōgō chōnia. Ba me no fa-

loecha ira ba da'e, ba ma'ifoe lō oe'

- aragō, ha sara wongi, ba moedadaodo
ba dadaoma zangoehoeke, ba oe'o-
18 ro'i'ō niha andrō. Ba me so zangadogō
ja'ia, ba ma'ifoe lō la'ila la'omba-
19 cha'ō sala, nidōnadōnagoe, ha fagoea-
goeasa ba wamosoemangera Lowa-
langi la'ombacha'ō, salania, ba ba
chō Jesoe andrō, si no mate, ni'wa'ō
Waoelo no ifoeli aoceri. (*F. 23, 29;*
20 *26, 8. 23*). Ba me lō oe'ila he oewisa
ba hoehoe andrō ba da'ō, ba oesfoe
chōnia, na edōna mōi ia ba Jeroe-
zalema, na andrō lahoeke ia ba
21 da'ō. Ba me i'andrō Faelo lataka
ia, irege i'etoe'ō hoeke kaizaro, ba
oe'oro'i'ō, lataka ia, irege oefa'ohē'ō
22 ia chō kaizaro. Ba imane Agerifa
chō Weso : Omasido oerongo gōi
ni'wa'ō niha andrō. Imane : Mahe-
23 moloe tola ōrongo. (*Loek. 23, 8*). Ba
sara wongi aefa da'ō, ba so Agerifa
ba Berenike, eboca siba lachōmi,
mōi ira ba kato, awō goemandra,
awō zala'wa mbanoea, ba i'oro'i'ō
24 Feso, la'ohē Waoelo. Ba imane
Feso : He razo, Agerifa, ba ja'ami
fefoe, si so ba da'e, awōma! Mi'ila
da'e ; no mangandrō chōgoe niha
Jehoeda sato ba chōnia, ba Jeroe-
zalema ba ba da'e gōi, moe'ao ira,
25 tenga ni'orifi sa'ae. (*F. 22, 22*). Ba
me no ahoto ba dōdōgoe, lō horō-
nia, bōrō wamoenoe ja'ia, ba me
no ifoeli gōi ehō kaizaro, ba no
oehonogōi, lafa'ohē'ō ia. (*F. 23, 9*).
- 26 Ba lō nirongogoe si ndroehoe, ba
chōnia, nisoeragoe chō zochō ja'ita,
ena'ō. Andrō no oefasao ia chōmi,
ba ofōna chōoe, ja'oe'ō razo Agerifa,
ena'ō falochado nisoera, na no
27 moesehegō. (*F. 26, 3. 27*). Ba dō-
dōgoe sa, tenga lala, na tafa'ohē'ō
nikoeroe ba lō ta'ombacha'ō mbōrō
wangadogō ja'ia. (*F. 25, 9. 14*).

FAZA 26.

I. Hoehoeo Waoelo chō Agerifa,
awō II. ni'wa'ō Agerifa.

- 1 I. Ba imane Agerifa chō Waoelo :
Latehe chōoe, ōboe'a ba hoelomō.

Awena ifaza'wa dangania Faelo,
iboe'a ba hoelocnia, imane : (*Mat.*
10, 18). He razo, Agerifa, omoeso
2 dōdōgoe, me tola oeboe'a ba hoe-
loegoe ma'ōchō andre, fōnaoe, fefoe
nibōhōgō niha Jehoeda chōgoe. Me
3 no ō'ila siba fefoe hoeke ba niha
Jehoeda. awō nifadōni andrō, ba
oe'andrō chōoe, bologō dōdōoe, wa-
mondrongo chōgoe. Boeaboegoe
4 i'otarai iraono ndra'o, nilaogoe
i'otarai mbōrōta, ba chōma ba Je-
roezalema, ba no la'ila niha Jehoeda
fefoe ; (*F. 22, 3 b. t. Gal. 1, 13 b. t.*) ;
5 me no la'ila ndra'o, i'otarai fōna
sa'ae (na edōna ira lafadoehoe'ō),
wa no oe'o'ō wondrege wa'abe'e
hoeke, ba wamosoemange Lowala-
ngi ba chōda, wa farizaio ndra'odo.
6 (*F. 23, 6*). Ba iada'e, ba lahoeke
ndra'o, bōrō wanōtōna amaboe'ocla
li andrō, nifaboe'oe Lowalangi chō
ndra toeda, (*F. 13, 32; 28, 20*),
7 ni'aloie zi felendroea toea chōma,
fogamō ja'ia, bongi ma'ōchō la'o-
wōlō'ōlōgō wamasoemange Lowala-
ngi ba da'ō. Fanōtōna da'ō mbōrō,
ja'oe'ō razo, wa la'adoegō ndra'-
odo niha Jehoeda. (*F. 24, 14. 15*).

8 Hadia wa la'wa'ō ba chōmi, tebai
fadoehoe dōdō niha, na isoeseogi
9 zi mate Lowalangi ? (*F. 4, 2*). Noa
sa oe'wa'ō tōdōgoe, ni'abōlōgō wa-
ngōhōndrōgō tōi Jesoe, banoea
Nazareta andrō. Ba oelae sa gōi
10 ba Jeroezalema ; ba ato ni'amoni'ō
nibe'egoe ba goeroenga, nitehe ndra
ere seboea chōgoe ; ba na laboenoe
ira, ba maneha ndra'odo. (*F. 22, 20*).

11 Ba ba zekola misa fefoe, ba asese
oelae mbalōgoe chōra, oeforege
chōra, irege manandra'wa ira, si
lō awawō wōnoegoe chōra, ba oegohi
ira, oeroegi gōi mbanoea baero. Ba
12 mōido ba Ndramaseko, ba zi manō,
no latehe chōgoe ira ere seboea, no
13 labe'e zoera. Ba laloeco, ja'oe'ō razo,
ba oe'ila ba lala, moroi ba mbanoea
si ja'wa haga, abōlō moroi ba haga
loeo, ifasoie ndra'odo, awō zi fao

14 chōgoe ba lala. Ba alaoega tooe ba danō ; ba oerongo li, sihede, imane chōgoe ba li Heberaio : He Saeolo ! He Saeolo ! hana wa ōgohido ? Afōchō chōoe, na fabōrō'ō ba doeko-

15 toeko andrō. (*F. 9, 3 b. t.*). Ba oemane : Ha niha ndra'oegō, Toea ? Ba imane So'aja : Jcsoe ndra'o,

16 nigohioe. Ba faoso, zizio. Andrō oe'oroma'ō ndra'o chōoe, ba wango-

17 honogōi ja'oegō enoni ba samadoc-

18 hoe'ō ni'ila hōrōoe, awō ni'oroma'ōgoe chōoe dania. (*F. 22, 15. Gal. 1, 12*). Ba oe'efa'ō ndra'oegō ba danga mbanoeami ba ba danga niha baero, ba nifatengegoc ja'oegō, (*F. 22, 21. Jer. 1, 8. 18. 19*) ba wamokai hōrōra, ena'ō larōi zōgōmīgōmi, ba ena'ō lafoeli ira ba haga, ena'ō larōi wa'abōlō Gafōcha, ba lafoeli ira chō Lowalangi, ena'ō latema wangefa horō ba ondrōita andrō, awō ni'amoni'ō andrō, wamati chōgoe. (*Jes. 42, 7. Kol. 1, 12-14. F. 20, 32*).

19 Andrō lō oe'ositengagō gangilata andrō, soroi soroego, ja'oegō razo

20 Agrifa, (*Gal. 1, 16*), mangombacha ndra'o, si ofōna ba mbanoea Ndramaseko ba ba Jeroezalema ba ba danō Joedaia ma'asagōrō ba ba niha baero, ena'ō lalalalini gera'erara ba ena'ō lafoeli ira chō Lowalangi, wanga'asogō boeaboea si nangea boeaboea wamalalini era'era.

21 (*F. 9, 20; 28, 29; 20, 21*). Da'ō mbōrō, wa lara'oe ndra'o niha Jehoeda, me sodo ba gosali, wa latandraigō wamoenoaja'o. (*F. 21, 30. 31*).

22 Ba me no itolodo Lowalangi, andrō sodo irege ma'ōchō andre, ba ma-madoehoe'ō ndra'o ba ndraono ba zatōea ; lō ni'ombacha'ōgoe hadia ia baero ni'wa'ō zama'ele'ō andrō, saloea dania, ba he baero ni'wa'ō Moze,

23 (*Loek. 24, 44 b. t.*), **wa nifāka Keriso, awō wa no ja'ia zi fōtōna ba wemaoso zi mate andrō, sangombacha dania haga ba mbanoea da'e, ba ba niha baero.** (*Loek. 24, 26 b. t.; 2, 24. 32. Kor. I. 15, 4. 20. F. 13, 47*). Ba

me imanō wamoe'a ba hoeloenia, ba imane Feso, eboea linia : Owōhō'ō Faeolo ! ifowōhō ndra'oegō soera, soja sibai andrō. Ba imane Faeolo : 25 Tenga sowōhō ndra'o, ja'oegō, Feso si sōchi ! si ndroehoe ni'wa'ōgoe, soroi ba dōdō. F'ila sa da'ō razo, ba zi lō aiwōdo moehede ; tebai manō fadoehoe dōdōgoe. so ba da'ō zi lō irongo mege ; tenga sa ba zi tobini telaoe da'ō no. (*Joh. 18, 20*). Hadia, 27 ja'oegō razo, Agerifa, fadoehoe dōdōoe ba ni'wa'ō zama'ele'ō andrō ? Oe'ila, fadoehoc. Ba imane Agerifa 28 chō Waeolo : Lō arōoe tō, ba tobali niha Keriso ndra'o, ōbe'e. Ba imane 29 Faeolo : Mangandrō ndra'o chō Lowalangi ena'ō ; he arōoe, ba he lō arōoe, ba ena'ō tenga ha ja'oegō, ena'ō dozi samondrongo chōgoe ma'ōchō andre tobali si mane ja'odo andre, baero rate andre. (*F. 28, 20*).

II. Ba maoso razo, awō goemandroe, awō Mberenike andrō, awō zidadao ba da'ō ba ngaira *F. 25, 23*). Laheta ira, fahoehoeo, ba lamane : Lō nifazōchi niha andrō bōrō wamoenoee, ba he bōrō worate ja'ia. (*F. 25, 11*). Ba imane Agerifa chō 32 Weso : Tola ni'efa'ō niha andrō, na lō nifaelinia chō kaizaro mena'ō.

FAZA 27.

I. Lafolojo Waeolo, la'otarai Kaizaria, laroegi Melite. II. Bade, ba aboto nowo.

I. Ba me no moehonogōi, molojo 1 ndra'aga ba Gitalia, ba labe'e Waeolo, awō nikoeroe tănō bō'ō ōsa, ba danga goemandra zi otee, Joelio dōinia, koemandra zaradaoe andrō chō kaizaro. (*F. 25, 12. 21*). Ba mōiga ba nowo Gaderamiti, 2 sedōna molojo ba mbanoea Azia misa, ba molojoga ; awōma Garisaro, banoea Makedonia, banoea Desalonika. (*F. 19, 29*). Ba mahemo- 3 loe'ō, ba maroegi Zidona. Ba eboea dōdō Joelio chō Waeolo, fahoehoeo ia chōnia, itehe chōnia mōi ia chō

- zi fahoewoe chōnia ba latolotolo ia. (F. 24, 23). Ba aefaga ba da'ō, ba matōrō tooe Gifero, me angi moroi fōna. Ba me no matōrō nasi tánō ba Gilikia ba tánō ba Wambilia, ba maroegi si tooe Mira, ba Likia. Ba da'ō isōndra koemandra andrō nowo Alesandria, sanaŵa Italia, ba i'ohega ba da'ō. Ba me ara lō sōchisōchi wolojo, me afōchō wondroegi Kenido, me lō ibe'ega angi, ba matōrō tooe Gereta, tánō ba Zalomone. Ba afōchō wanōrō singa hoelo, ba maroegi naha sotōi „laboea si sōchi”, ba zahatō banoea Lasaiia. Ba no ara, ba no ata'oe niha wolojo, me no aefa gōi mbaŵa wamoni, ba ifangelama ira Faeoloe, (Kor. II. 11, 26. Moz. III. 23, 27 b. t.), imane chōra: He ja'ami, oe'ila, gōna ita famakao ba fa'ate'ala seboea ba wolojo andre, tenga ha ba nowo ba ba nōsinia, ba nosoda gōi. Ba ifondrondrongo koemandra niŵa'ō doeroemoedi, awō niŵa'ō nakoda, moroi ba niŵa'ō Waelo. Ba lō sōchi laboea andrō, ba wombalo i fa'aefa mbaŵa deoe, ba ato zomasi aheta ga ba da'ō, ma tola maroegi Wōnika, ba wombalo i fa'aefa mbaŵa deoe; laboea ba Gereta da'ō, tánō ba gaechoela. Ba me angi moroi raja, si lō abōlōbōlō, ba lawai tola niŵa'ōra andrō, ba ladōni zao ba lahatō'ō ira, wanōrō singa Gereta.
- 14 II. Ba lō ara, ba ilaboe tawoejoe 15 nangī, sotōi timoe kadoeo. Ba gōna ba nowo ba tebai ilaŵa nangī, ba mabōhōli, ba te'oloi'ō manō ndra'aga. (Sin. 107, 25 b. t.). Ba me matōrō hoelo side'ide, sotōi Kalaoeda, ba ma'ifoe tō, ba tebai masōbi doendraha. Ba lasōbi jaŵa da'ō, ba lafake wanganō andrō, labōbō nowo. Ba ata'oe ira tosake ba goso ene andrō, ba laboenoe lojo, ba te'oloi'ō manō nowo. Ba me iforege chōma angi, ba mahemoloe ō, ba latibo'ō nōsi nowo. Ba doea wongi aefa da'ō ba
- latibo'ō gamagama ba nowo tangara. (Jon. 1, 5). Ba me ara lō oroma loeo 20 ba lō oroma ndrōfi, ba me iforege bade' sabōlōbōlō, ba ma'ifoe lō'ō sa'ae madōnadōna aeri ndra'aga. Ba me no ara lō si manga, ba mōi 21 chōra Waelo, imane: He ja'ami fefoe, ni'o'ō sa mena'ō niŵa'ōgoe no, fa bōi aheta ita ba Gereta, fa lō gōna ita famakao andre, awō wa'ate'ala andre. Ba iada'e, ba oe'and 22 ndrō chōmi, bōi miboesei dōdōmi, lō'ō sa tekiko ami, ha niha ami, ha owo zafefoe dania. Noa sa mōi 23 chōgoe me owi mala'ika Lowalangi andrō, sochō ja'o, ba si no mōido enoni gōi, (F. 5, 19), ba no imane 24 chōgoe: Bōi ata'oe fi, Faeolo, lō tola lō ōroegi kaizaro, ba hiza, no ibe'e boealania chōoe Lowalangi fefoe nawōoe solojo.)F. 23, 11; 9, 15). Andrō, bōi miboesei dōdōmi, ja'ami 25 fefoe! Fadoehoe sa dōdōgoe chō Lowalangi, itōrō, si mane niŵa'ō chōgoe. Ba lō'ō sa tola lō tosake ita ba hoelo 26 (F. 28, 1). Ba me no feleōfa bongi sa'ae te'oloi'ō manō misa ndra'aga ba nasi Aderia, ba taloe mbongi, ba laŵa'ō ono nowo, te ahata'ō danō. Ba lalaoe wanoe'a wa'abacha, ba 28 doea woeloe ngarōfa. Ba me no molojo ma'ifoe tō, ba lafoeli lalaoe, ba felelima ngarōfa. Ba ata'oe ira, 29 ma tosake ba gara, ba latibo'ō zao moroi ba gi'o nowo, ōfa, ba omasi ira, na moloeo. Ba la'aloie ono nowo 30 woi moroi ba nowo, ladada ba nasi doendraha, fangoema'ōra latibo'ō zao, moroi ba mbagi nowo; ba imane Faeolo chō goemandra 31 andrō ba ba zaratadoe andrō: Na aheta da'ō ba nowo, ba tebai aeri ami. Avena la'eŵa daŵitaŵi doe 32 ndraha saradadoe, la'echeogō si tooe. Ba gasagasa wa'amoloeo, ba ifaroeo 33 dōdōra fefoe Faeolo, ba wemanga gōra, imane: No feleōfa bongi ma'ōchō mon ba ombāloi ami, ba lō si manga, ma'ifoe lō ni'ami. (Sin. 102, 5). Andrō oe'andrō chōmi, mi'ā 34

gōmi, fangorifimi sa da'ō; sara mboe sa lō'ō ba hōgōmi fefoe sacchoe.
 35 (*Loek. 21, 18*). Ba me aefa iwa'ō da'ō, ba ihalō rotī, i'aohasi gōlō Lowalangi, fōnara fefoe, iboboto ba ibōrōtaigō manga. (*Mat. 14, 19*).
 36 Awena terara dōdōra fefoe ba la'ā
 37 gōi gōra. Ba doea ngaotoe a fitoc ngafoeloe a ōnō ndra'aga fefoc ba
 38 nowo andrō. Ba me no aboeso ira ōra, ba lakaohasi nowo, latibo'ō si
 39 tooe mbalazo, ba nasi. Ba me molo-
 loeo, ba lō la'ila watahōgō danō
 andrō. Ba la'ila zadōni asi, si so
 ene, ba mamagōlō ira, ba da'ō la-
 40 dōlō nowo, na tola. Ba la'ēwa zinali
 zao, larōi ba nasi, ba fao ba da'ō
 gōi latoto'ō mbōbō gamoeri andrō,
 latawi lojo saboe, tānō ba nangi
 41 ba la'angamoerisi baene nowo. Ba
 me gōna ba doere, ba lāsakeni, ba
 tetaroe sa mbagi, lō maliwāliwa,
 ba aboto gi'o ba wa'abōlō ndroeloe.
 42 (*Kor. II. 11, 25*). Ba mamagōlō za-
 radadoe, ba wamoenoe nikoeroe
 andrō, fa bōi moloi, na so zolangi,
 43 sanawa ene ena'ō. (*F. 16, 27*). Ba
 edōna i'orifi Waelo koemandra
 andrō, ba itenawa ira, ba iwa'ō,
 ofōna latibo'ō ira ba nasi sangila
 44 molangi, ba wogamō tanō, ba tānō
 bō'ō, ba ba wafa ōsa ba ba gamotola
 nowo ōsa. Ba tobali ahori aocri ira
 ba zi manō, lachamō danō.

FAZA 28.

I. Nilaoe Waelo ba Melite. II.
 Iroegi Roma. III. Tetaha ia ba da'ō
 ba mangombacha ia.

1 I. Ba me no aefaga ba wamakiko
 andrō, ba marongo, Melite dōi hoelo
 2 andrō. (*F. 27, 26. 39*). Ba eboea si-
 bai dōdō niha bō'ō andrō chōma,
 la'eboea'ō galitō, ba lafonaha ndra'-
 aga fefoe, me no ilaboe teoe ba me
 3 o'afoeaga. (*Kor. II. 11, 27*). Ba me
 ira'oei zandra'oe nono geoe Faelo,
 ba wame'e ba galitō, ba hiza goelō,
 soloi ba wa'aochoe galitō, ira'oe
 4 danga Waelo. Ba me la'ila niha

andrō goelō andrō, sanawanawa ba
 dangania, ba faoma lamane chō
 nawōra : Oroma, wa sange'e niha
 andrō, iboenoe ia „solaoe balō”, he
 wa'ae no aefa ia ba nasi. (*Loek. 13,*
2; Moz. V. 32, 24; Amos. 9, 3). Ba 5
 ifazaoemba ba galitō goelō andrō,
 ba lō gōna ia hadia ia, safōchō.
 (*Mar. 16, 18*). Ba labalobaloi, ma 6
 abao, ba ma i'ozocmagō manō alaoe
 tooe, ia ba mate. Ba ara labalobaloi,
 ba la'ila, lō hadia zafōchō, si gōna
 ia, ba tobali, Lowalangi ia lawa'ō.
 (*F. 14, 11*). Ba ba zahatō ba mba- 7
 noca andrō motanō goemandroe
 hoelo andrō, Foebelio dōinia. Ba
 ifa'amōiga chōnia, tōloe bongi
 wa'ara ibe'ebe'e gōma, wa'obōwō.
 Ba mofōchō nama Woebelio andrō, 8
 achōmō ba mendro daloe. Ba mōi
 chōnia si bacha Waelo, mangandrō,
 itoefa tanga zofōchō, ifadōhō wōchō.
 (*Mat. 8, 14; Jak. 5, 14 b. t.*). Ba me 9
 aefa da'ō, ba mangondra gōi zofō-
 chō bō'ō ba hoelo andrō, ba tefa-
 dōhō wōchōra. (*Mat. 4, 24*). Ba 10
 lafosomange sibaī ndra'aga, ba me
 mofanōga, ba labe'e zogoena chōma.
 II. Ba tōloe wa'wa, ba molojoga, 11
 ba nowo si no mombaloi fa'aefa
 mba'wa deoe ba hoelo andrō, moroi
 ba Alesandria, sotandra sifacro
 andrō. Ba manaoga ba Zirakoeso, 12
 tōloe bongima ba da'ō. Ba me no 13
 mafasoei, ba maroegi Regio. Ba sara
 wongi aefa da'ō, ba ilaoe angi
 moroi raja, ba mahemoloe ō, ba
 maroegi Woeteoli. Falochaga dali- 14
 foesō ba da'ō, ba la'andrō chōma,
 ma'iaigō chōra, fitoe bongi ; ba ma-
 roegi sa'ae Roma. (*F. 21, 4*). Ba so 15
 moroi ba da'ō dalifoesō, me no
 larongo ndra'aga, lafaondragō ndra'-
 aga ba Gafiforo ba ba Darctabene.
 Ba me i'ila da'ō Faelo, ba isoeno
 Lowalangi ba terara dōdōnia. (*Rom.*
1, 10 b. t.). Ba me no maroegi Roma, 16
 ba lache chō Waelo, samboea na-
 hania, awōnia zaradadoe samōsa,
 sanaro ja'ia. (*F. 23, 11; 27, 3*).

- 17 III. Ba tōloe bongi, ba ifaloecha'ō
Faelo zatoea niha Jehoeda, si so
ba da'ō. Ba me so ira, ba imane
chōra: He ja'ami, ira talifoesō, he
wā'ae lō horōgoe ba chōda, ba he
wā'ae lō si sala ndra'o ba hoekoe
ndra toea, ba no labōbō ndra'o ba
Jeroezalema, ba no labe'e ba danga
Ndrawa Roma ndra'odo. (*F. 25, 3*).
- 18 Ba la'efa'ō ndra'o mena'ō da'ō, me
no lasechegō, me lō hadia ia mbōrō
wamoenoe ja'o chōgoe. (*F. 26, 32*).
- 19 Ba me mamadaō niha Jehoeda, ba
lō lala bō'ō chōgoe, baero wamoeli
chō kaizaro, tenga sa ta'wā'ō so
ni'adoegōgoe talifoesōgoe. (*F. 25,*
20 11, 12). Da'ō sa mbōrō, wa oefa-
kaoni'ō ami, ena'ō oe'ila ami, ba fa-
hoehoeodo chōmi: fanōtōna Ndrao-
no Gizeraēli andrō sa mbōrō, wa
terate ndra'o rate andre. (*F. 26, 6*
21 b. t. Tim. II. 1, 16). Ba lamane chō-
nia: Lō'ō sa nitemama soera, ba
chōmō, moroi ba Joedaia, ba lō'ō
gōi si mōi dalifoesō, sangombacha
22 hadia ia zi lō sōchi ba chōoe. Ba
ni'wā'ōma, sōchi marongo chōoe, he
wisa gera'eraoe; ba zi faehoe hoe-
koe andrō sa, ba no marongo, te-
fadaō manō ni'wā'ōra, fefoe gofoe
heza so ira. (*F. 24, 5. 14. Loek. 2, 34*).
- 23 Ba la'ōtō chōnia mbongi, ba ato zi
mōi chōnia ba zi mōrō ia. Ba ibo-
tochi chōra mbanoea Lowalangi
andrō ba ifadoehoe'ō dōdōra chō
Jesoe, moroi ba goroisā Moze ba
moroi ba zoera zama'ele'ō, i'otarai
si hoelō wongi, iroegi tānō owi.
(*F. 18, 5 b. t.; 19, 8. Loek. 24, 27*).
Ba so ōsa zi fadoehoe tōdō ba ni-
wā'ōnia, ba so gōi zi lō mamati.
(*F. 17, 4; 14, 4*). Ba me lō ha sara
dōdō, ba mofanō ira, me i'wā'ō
zamboea li Faelo, me imane: Doe-
hoe ni'wā'ō Geheha ni'amoni'ō, ni'o-
mbacha'ō Jesaja, sama'ele'ō andrō,
chō ndra toeami, (*Fet. II. 1, 21*),
me imane: „Ae ba niha andrō,
ba ō mane: Mirongo tōgi
dalingami, ba lō'ō manō
aboto ba dōdōmi, ba a-
nehe hōrōmi, ba lō'ō manō
mi'ila geloeaha. (*Jes. 6, 9 b. t.*
Mat. 13, 14 b. t.). Noa sa abe'e
dōdō niha andrō ba no
afisofiso dōgi dalingara,
ba hōrōra, ba no lafaki-
koe, fa lō la'ila hōrōra, fa
lō larongo tōgi dalinga-
ra, fa lō aboto ba dōdōra,
fa lō lafoeli ira, fa lō
oe'orifi ira.” **Ba ja'aboto**
dōdōmi, no tefa'ohē'ō ba niha baero
wangorifi andrō, chō Lowalangi, ba
mamondrongo gōi da'ō. (*F. 13, 46*
b. t.). Ba me aefa i'wā'ō, ba mofanō
niha Jehoeda, wa'abōlō wasosotara
chō nawōra. Ba alo'o mendroea
fache Waoelo ba nomo andrō niwa-
walōnia, ba ifa'amōi fefoe zi mōi
jomo chōnia. Itoeriagō mbanoea
Lowalangi ba ifahaō niha ba doeria
Zo'aja, Jesoe, nia'ifoe lō aiwō ia
ba lō moetenāwa. (*Efes. 6, 18-20*).

Soera Waoelo andrō

ba mbanoea

ROMA.

FAZA I.

I. Fangowai. II. Hoemoeloe dōdō Waoelo, ba we'amōi chōra. III. Fa'abōlō doeria somoeso dōdō andrō. IV. Horō niha baero.

- 1 I. Faoelo zanoera da'e, enoni Keriso Jesoe, nikaoni sinenge, nitoejoe, ba wangombacha toeria somoeso dōdō andrō chō Lowalangi, (*Gal. I, 10, 15* b. t. *Hal. zin. 9, 15*), nifafaboe'oe'ōnia fōna ba zama'ele'ō andrō chōnia, ba zoera ni'amoni'ō, (*Tit. I, 2, 3. Loek. 24, 44*), toeria Nononia andrō. Ma'oeuwe Dawido ba nga'ōtō niha, 2 (*Hal. zin. 2, 30; 13, 23*), nifataro Ono Lowalangi, nibe'e fa'abōlō, dali Geheha ni'amoni'ō, moroi ba wemaoso moroi ba ngai zi mate: Jesoe Keriso, So'aja ja'ita. (*Hal. zin. 13, 33, 34. Joh. 10, 36. Fet. I, 3, 18*). Chōnia no 3 tatemala wa'eboea dōdō, awō halōwō zinenge, ba wanga'asogō folo'ō famati andrō, ba niha fefoe, ba wangeboea tōinia andrō. (*F. 15, 15-19. Efes. 3, 8 b. t.*). Ba zi te'oe'oe gōi 4 ami, nikaoni Jesoe Keriso; (*F. 9, 24*) ba ni'omasi'ō Lowalangi andrō fefoe, nikaoni andrō, ni'amoni'ō, si so 5 ba Roma. Jafaloccha ami wa'eboea dōdō ba fa'ohahae dōdō chō Namada Lowalangi ba chō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso! (*Kor. I, 1, 2, 3*).
- 6 II. Si fōfōna, ba oesoeno Lowalangigoe andrō, dali Jesoe Keriso, ba chōmi fefoe, me no tetoeriangō wamatimi andrō ba goeli danō ma'asagōrō. (*F. 16, 19. Kor. I, 1, 4 b. t.*

Tes. I, 1, 2, 8). Irongo sa ligoe Lowalangi, si mōido enoni tōdōgōe, 9 ba wangombacha toeria somoeso dōdō andrō chō Nononia andrō, wa lō teboelō itōrō tōdōgōe ami. (*Fil. I, 8*). Lō aetoe oe'andrō, na manga- 10 ndrō ndra'o, ma atō salōfōgōe samoeza, ma aōha gōlō Lowalangi, mōi ndra'o chōmi. (*F. 15, 23, 32; Hal. zin. 19, 21*). Hoemoeloe sa dōdōgōe 11 wamaigi ja'ami, ena'ō oefa'ema chōmi ma'ifoe, ame'ela Geheha, ba wangabe'e ja'ami, (*Tes. I, 3, 10*), ja'ia 12 na terara dōdōgōe gōi awōmi, ba chōmi andrō, bōrō wa no faoma samati ita, he ja'ami, ba he ja'o. (*Amaed. 11, 25*). Ba tebai ocbini'ō 13 chōmi, ja'ami ira talifoesō, wa no asese oe'wa'ō tōdōgōe, mōido chōmi — ba no tetabi ndra'o 14 iroegi da'e — ena'ō ocsōndra ba chōmi gōi mboea ma'ifoe, si mane ba niha bō'ō gōi. (*F. 15, 22*). So'omō 15 ndra'odo, he ba Ndrawa Heleni, ba he ba zi tenga Dawa Heleni, he ba zatoeatoea, ba he ba zi lō 16 atoeatoea. (*Kor. I, 1, 22-24*). Andrō si manō wa'edōna dōdōgōe, na balazi ndra'o, wangombacha toeria somoeso dōdō andrō, ba chōmi gōi, ba Roma. (*Hal. zin. 28, 31*).

III. Lō'ō sa ailado ba doeria 16 somoeso dōdō andrō; noa sa fa'abōlō Lowalangi ia, ba wangorifi samati andrō fefoe, ba niha Jehoeda oca ba ba Ndrawa Heleni gōi. (*Tim. II, 1, 8-12. Sin. 119,*

46. Kor. I. 1, 18. Hal. zin. 13, 46).
- 17 Tefa'ele'ō sa ba chōnia wa'atoelō dōdō chō Lowalangi, moroi ba wamati ba ba wamati zoei loealoea, si mane si so ba zoera : „Ba wamati isōndra wa'aeri satoelō tōdō.” (F. 3. 21 b. t. Hab. 2, 4).
- 18 IV. Tefa'ele'ō sa moroi ba zoeroego wōnoe Lowalangi ba golalōwā andrō ba ba zi lō atoelō andrō fefoe, ba niha, sanaisi si doehoe ba wa lō atoelō andrō, (F. 2, 5-8.
- 19 Heb. 10, 26 b. t.), me no oroma ba chōra si tola ta'ila chō Lowalangi; noa sa ifa'ele'ō chōra Lowalangi.
- 20 (Hal. zin. 14, 17; 17, 25 b. t.). La'ila sa tōdōra, ba nifazōchinia, zi lō oroma andrō, amoeatania, i'otarai wamazōchi danō'a, fa'abōlōnia andrō, si lō aetoe ba fa'alowalangingia, fa lō famoe'a chōra. (Sin. 8, 2 b. t.
- 21 19, 2 b. t. Jes. 40, 26). Me no aboto ba dōdōra Lowalangi ba me lō ni'olowalangi ja'ia, wanoeno ja'ia, ba me lō ni'andrōra saoha gōlō chōnia me no arōrō dōdōra ba waja ba me no tobali ogōmigōmi dōdōra, sambō era'era andrō. (Efes. 4, 17. Sin. 50, 23). Me no satoeatoea ira, la'wa'ō, ba no tobali, sambō tōdō ira. (Jer. 10, 14. Kor. I. 1, 19 b. t.). Ba no lafalalini, no labōhōli lachōmi Lowalangi andrō, si lō teboelō, ba no labe'e salahinia chalachala wamaedo niha si matemate ba chalachala wamaedo wofa ba chalachala wamaedo zaliwāliwa ba danō si ōfa ahe, awō zanana andrō. (Moz. V. 4, 16 b. t. Sin. 106,
- 24 20). Andrō no ibōhōli ira Lowalangi, fa la'o'ō wangisō dōdōra andrō, si ta'oenō andrō, ena'ō te'o'aja nōsira andrō, (Hal. zin. 14, 16. Sin. 81, 13. Tes. I. 4, 4, 5),
- 25 ja'ira andrō, si no mamalalini si doehoe andrō chō Lowalangi, ba waja, si no mamosoemange nifazōchi andrō, si no mangarōfi li ja'ia, moroi ba wamosoemangera samazōchi, moroi ba we'angarōfi li da'ō,
- nisoeno iroegi zi lō aetoe. Jadoehoe. Andrō no ibōhōli ira Lowalangi, fa la'o'ō wangisō si lō sōchi : he ira alawe chōra, no labōhōli lala, ba no lasalahini si tenga lala. (Moz. III 13, 22 b. t.). Ba si manō gōi ndra matoea, no labōhōli lala wa'oroedoe ba ndra alawe, ba no tesao wa faoma la'isō nawōra, tobali no lahorōni ndra matoea ira matoea, ba no latema zi nangea loeora ba wa'eloengoera andrō, ba nōsira. (Kor. I. 6, 9.). Ba me no lō ba dōdōra wa'aboto ba dōdōra Lowalangi, ba no iloeloe ira Lowalangi, ena'ō la'o'ō gera'era si lō gōna ba wolaoe si lō tola; no a'oi so zi lō atoelō fefoe, awō walōsōchi, awō wa'afaito, awō wa'omasi gana'a, no fahōna wa'afōchō dōdō, awō wange'e, awō wagoegoeasa, awō wa'oneche, awō walimosa, (Efes. 5, 3 b. t. Gal. 5, 19 b. t.), samatoma tooe awōra ira ba sanandrawāisi ba si lō omasi Lowalangi ba sangosiwawōi awōra ba si faja'wa ba samahocha ba samachai si lō sōchi ba si lō molo'ō li zatoea, (Tim. II. 3, 2 b. t.); ba sambō era'era ba si farōi ba sabe'e tōdō ba si lō ahachō tōdō. La'ila sa hoekoe Lowalangi andrō, wa no hoekoe famoenoe hoekoe zolaoe si manō, ba tenga ha fa lalaoe da'ō, omasi na gōi ira, na so zolaoe si manō, niha bō'ō.

FAZA 2.

I. Fa'atoelō dōdō Lowalangi. lō eboea dōdōnia zamboeana, II. Si so horō gōi niha Jehoeda.

Andrō tebai ōboe'a ba hoeloemō, ja'oegō ono niha, ha niha ndra'oegō sangoehoekoe awōnia; hoekoe mō ō'te'o'ō, na ōhockoe dānō bō'ō; faoma sa nilaoemi, ja'oegō sangoehoekoe. (F. 3, 9-19; 14, 10. Sam. II. 12, 5. Joh. 8, 7). Noa sa ta'ila, wa satoelō wangoehoe Lowalangi solaoe si manō. Ma ōwai, aefa ndra'oegō ba boekoe andrō, nifatōrō

Lowalangi, ja'oegō niha, sangoe-
 hoekoe solaoe si manō, na no fao-
 ma nilaoemi? (*Sin. 50, 16-22*). Ma
 4 ō'ositengagō wa'abōlō wa'eboea
 dōdōnia ba fanahania tōdōnia ba
 fa'ebolo dōdōnia, ba lō ō'ila, wa
 ifaroe'ō ba wamalalini era'era
 fa'eboea dōdō Lowalangi andrō?
 (*Loek. 13, 2 b. t. Fet. II, 3, 9. 15.*
 5 *Joed. 4*). Ba ba wa'abe'e dōdōe
 andrō ba ba wa lō edōna'ō ōfa-
 lalini gera'era dōdōe, ba ōhōna
 chōe wōnoc ba mba'wa wōnoe a-
 ndrō, ba mba'wa wama'ele'ō fa-
 ngoehoeke satoelō andrō, chō Lo-
 6 walangi: (*Job. 36, 13*), idozigō dania
 niha wamasoelōni boeaboera; *Fam.*
 22. *Mat. 16, 27. Kor. II. 5, 10. Jer.*
 7 *17, 10*); ibe'e wa'aoeri si lō aetoe
 ba zanae ōlō ba mboeboea si sō-
 chi, wanaloei lachōmi ba soemange
 8 ba fa lō tekiko, ba ba zi lō atoelō
 tōdō, si lō molo'ō si doehoe, solo'ō
 si lō atoelō, ba fōnoe ba bachoe-
 bachoe dōdō. (*Tes. II. 1, 8 b. t.*). Fa-
 9 makao ba fa'aboe dōdō ba niha
 fefoe, samazōchi si lō sōchi, ofō-
 na ba niha Jehoeda, ba ba Ndrawa
 Heleni gōi. (*Loek. 12, 47. 48. Mat.*
 10 *11, 22*). Ba lachōmi ba soemange
 ba fa'ohahae dōdō ba zolaoe si
 sōchi, fefoe, ofōna ba niha Jehoeda
 ba ba Ndrawa Heleni gōi (*F. I, 16*).
 11 **Ba Lowalangi, ba lō'ō sa famaigi bawa
 niha.** (*Moz. V. 10, 17. Hal. zin. 10, 34*).
 12 Ha wa'ato sa ita samazōchi horō,
 lō oroisa, ba tetibo gōi, lō oroisa,
 ba ha wa'ato zamazōchi horō, si so
 oroisa, ba dali gorōisa wangoehoe-
 koe ja'ira. (*F. I. 32. Joh. 5, 45*).
 13 (Tenga sa samondrongo oroisa za-
 toelō fōna Lowalangi, ha solo'ō
 oroisa ni'wa'ō satoelō. (*Joh. 1. 22.*
 25. *Loek. 10, 25 b. t. Joh. I. 3, 7*).
 14 Ba na lalaoe ni'wa'ō ba gorōisa, to'-
 oea ja'ira, niha baero, si lō oroisa,
 ba tobali oroisa ira chōra, ja'ira, si
 15 lō oroisa, (*Sin. 147, 20*), tobali la'-
 oroma'ō, wa no moesoera ba dōdōra
 ni'wa'ō ba gorōisa andrō, ba fao wa-

madoehoe'ō dōdōra, awō wa fao-
 ma la'adoeadoegō nawōra era'erera,
 ba he wa faoma laboe'aboe'a ba
 hoeloe nawōra). (*F. I, 19. Heb. 8, 10*).
 Oroma dania na loe ifahoeke'ō 16
 dania Lowalangi chō Keriso Jesoe
 zi tobmi ba dōdō niha, si mane ni-
 wa'ōgoe, wangombacha toeria so-
 moeso dōdō andrō. (*Mat. 25, 31*).
Kor. I. 4, 5. Sin. 90, 8).

II. Ba niha Jehoeda ndra'oegō ō 17
 wa'ō, ba ōdōnadōna ba gorōisa, ba
 ōsoeno ndra'oegō ba chō Lowalangi,
 (*Jes. 58, 2. Mich. 3, 11*). No aboto 18
 ba dōdōe zomasia ia, no ōtimba tō-
 dōe hezo zi sōchi, me no nifahaō
 ba gorōisa ndra'oegō. (*Fil. 1, 10*).
 Ōwa'ō. tōdōe solohe tanga zaoe'a 19
 ndra'oagō, sohagaini si so ba zogō-
 migōmi, (*Mat. 15, 14*), samamaha 20
 sambō era'era, samahaō iraono, si
 so dali wangila ba dali zi doehoe,
 ba gorōisa: ba ja'oegō samahaō niha 21
 tánō bō'ō, ba hadia, lō ōfahaō ndra'-
 oegō? Ja'oegō, sangoema'ō ba niha,
 bōi managō, ba managō'ō? (*Mat. 5.*
 23, 3. 4. *Sin. 50, 16 b. t.*). Sangoe- 22
 ma'ō, bōi mohorō, ba mohorō'ō?
 Sangogorofi adoe, ba ō'anagōi ira
 ba gosali? (*Joh. 8, 9*). Ja'oegō, sa- 23
 noeno ja'oegō ba gorōisa, ba ō'o'aja
 Lowalangi wanawō oroisa? „Bōrō 24
 sa ami, wa tetandra'waisi
 dōi Lowalangi ba niha
 baero", itōrō zi so ba zoera.
 (*Jes. 52, 5. Hes. 36, 20-23*). Mogoena 25
 sa wamoto andrō, na ō'o'ō gorōisa,
 ba na sanawō oroisa ndra'oegō, ba
 tobali botolō zi no moeboto andrō
 chōmō. (*Jer. 4, 4. Kor. I. 7, 19. Moz.*
 V. 10, 16). Ba na itōrō lala gorōisa 26
 si lō moeboto andrō, ba tenga no
 tobali amaedola zi no moeboto mbo-
 tolō andrō chōnia? (*Kol. 2. 11. Gal.*
 5, 6). Ba ihoekoe ndra'oegō dania 27
 si to'oea lō moeboto, solo'ō oroisa
 andrō, ja'oegō andrō, sanawō oroisa,
 he no so zoera, ba he no moeboto
 ndra'oegō. Tenga sa da'ō niha Je- 28
 hoeda, si no niha Jehoeda wamaigi

niha, ba tenga gōi da'ō wamoto, ni'ila hōrō, ba nōsi niha. (*F. 9, 6 b. t.*
29 *Joh. 8, 39*). Ha si no niha Jehoeda
ba zi tobini ba famoto tōdō, na dali
Geheha; si tenga dali ni'wa'ō ba
zoera. Na so zi manō, ba tenga
nisoeno niha, no nisoeno Lowalangi.
(*Moz. V, 30, 6. Fil. 3, 3*).

FAZA 3.

I. Famoe'a na so zamadaō. II.
Faoma gōna ira hoekoe, he niha Je-
hoeda, ba he niha baero. III. Ha ba
wamati faloecha ira wa'omasī Lo-
walangi ira.

1 I. Ba hadia zi tohoede ba niha
Jehoeda, ba hadia goena wamoto
2 andrō? (*F. 2, 25*). Eboea sa, gofoe
he wisa wamaigida. Si fōfōna oea,
wa no moebe'e ba dangara daroma
li Lowalangi andrō. (*F. 9, 4 b. t.*
Hal. zin. 7, 38. Moz. V, 4, 7 b. t.
3 *Sin. 147, 19*). Ma he wisa? na so
ōsa zi lō mamati, hadia, iwoe'ai wa
lō farōi Lowalangi wa lō mamati
ira? (*F. 11, 1. 2. 29. Tim. II, 2. 13*).
4 Tenga si manō. Fozoenia, ba si ndroehoe
Lowalangi ba sofaja niha fefoe,
itōrō zi so ba zoera: „En a'ō sa-
toelō ndra'oegō, la'wa'ō, ba
ni'wa'ōoe andrō, ba ena'ō mō-
na ndra'oegō, na lahoekoe'ō.”
5 (*Sin. 116, 11; 51, 6. Moz.*
IV, 23, 19). Ba na i'aro'ō wa'atoelō
Lowalangi wa lō atoelō ita, ba ha-
dia ni'wa'ōda? Hadia, si lō atoelō
6 Lowalangi, na ifatōrō wōnoe? (tōdō
niha ni'wa'ōgoe). (*F. 9, 14*). Tenga
si manō. Na si manō ena'ō, ba he
iwisa Lowalangi wangoehoekeo oši
7 goeli danō? (*Moz. I, 18, 25*). Ba na
tedoeo wa'adoehoe Lowalangi andrō,
ba wajagoe andrō, fangeboea lachō-
minia, ba hadia wa lafatōrō na
8 chōgoe hoekoe zamazōchi horō? Ba
tenga itōrō, na latandra'waisi ita,
na so ōsa zangoema'ō, no ma'wa'ō:
„Data laoe zi lō sōchi, ena'ō si sōchi
loaloania.” Si nangea nihoekoe zi
manō. (*F. 6, 1, 2*).

II. Ba he wisa? No tohoede ita? 9
Tenga sa ja'ia manō. Noa sa mege
ta'adoegō ira, he niha Jehoeda, ba
he Dawa Heleni, wa no a'oi sawoe-
joe horō ira, (*F. I. 2. Gal. 3, 22*), itōrō
zisoba zoera: „Lō satoelō tōdō, 10
samōsa lō'ō, (*Sin. 14, 1-3*), lō 11
satoeatoea, lō sangaloei
sibai Lowalangi. No ahoi 12
fabali ira, no fatoetoe
manō, lō goenara. lō so-
laoesi sōchi, samōsa lō'ō,
Lewatō sobawa dōlōtōlō- 13
ra, lalaoe falimo lelara,
sōfoegoelō nosoba mbe-
wera. (*Sin. 5, 10. 140, 4*). Ba 14
mbawara ba no fahōna
wangelifibafatioesa, (*Sin.*
10, 7); ahera, ba no aliolio 15
ba wange'e, (*Jes. 59, 7. 8*), ba 16
lalara, ba no so wamakiko,
awō wa'aboe dōdō; lala 17
wa'ohahaoe dōdō andrō,
ba lō saboto ba dōdōra,
Fangata'oe fi Lowalangi 18
ba lō'ō, fametahōra.” (*Sin.*
36, 2). Ba no ta'ila, fefoe hadia ia 19
ni'wa'ō ba gorōisa, ba ba chōra te-
wa'ō si so barō mbawa gorōisa,
ena'ō nifa'afoe mbawara fefoe ba
ena'ō mo'omō chō Lowalangi dozi
niha ba goeli danō. Bōrō wa samōsa 20
lō niha ni'wa'ō satoelō, fōnania, ba
wolo'ō orōisa andrō. Soroi ba gorōisa
sa, ba fa'aboto ba dōdō horō. (*Gal.*
2, 16. Sin. 143, 2. F. 7, 7 b. t.)

III. Ba noa sa'ae to'ele wa'atoelō 21
dōdō chō Lowalangi, baero gorōisa,
nifadoehoe'ō gorōisa ba nifadoehoe'ō
zama'ele'ō andrō, (*F. 1, 17. Hal. zin.*
10, 43), fa'atoelō dōdō chō Lowa- 22
langi soroi ba wamati chō Jesoe
Keriso, ba zamati andrō fefoe;
lō'ō sa fa'afashoe. (*Fil. 3, 9; Kor.*
II, 5, 21; F. 10, 10. 12). Noa sa 23
ahori mamazōchi horō ira, ba lō'ō
sa si sōchi toeriara chō Lowalangi.
(*Raz. I, 8, 46*). Ba saoha gōlō wa 24
i'wa'ō Lowalangi satoelō ira, fa'eboea
dōdōnia, bōrō wangōhōli andrō, ba

chō Keriso Jesoe, (*Hal. zin. 13, 38* b. t.; *Efes. 2, 8 b. t.*), nifataro Lowalangi hōli, ba ndronia andrō, balazi wamati, ba wangoroma'ō fa'atoelō dōdōnia, bōrō wa no i'osilōmilagō horō fōna, (*Moz. II. 25. 17;* *Heb. 4, 16;* *Hal. zin. 17, 30*), gōtō wa'ebolo dōdō Lowalangi, ba wangoroma'ō fa'atoelō dōdōnia ba gōtō da'e, ena'ō satoelō ia ba ena'ō satoelō gōi, iwa'ō, zamati chō Jesoe. **27** (*F. 8, 3. 4*). Ba heza so ehōda wanoeno ja'ita? Lō'ō sa ja'ia. Hadia lala? Hadia, balazi mboeaboea? Tenga. No lala wamati andrō. (*F. 4, 2; 8, 2*). **28** **Ba da'ō niwa'ōda, bōrō wamati, wa satoelō niha iwa'ō Lowalangi, baero wolo'ō orisa.** (*Gal. 2, 16. Hal. zin. 13, 38. 39*). Ma ha Lowalangi niha Jehoeda Lowalangi? Tenga Lowalangi niha baero gōi? Ja'ia, Lowalangi niha baero gōi. (*F. 9, 24 b. t., 30, 12 b. t.*). Na doehoe ha samōsa Lowalangi, sangoema'ō dania satoelō zi no moeboto, moroi ba wamati, awō zi lō moeboto, ba wamati andrō. (*F. 4, 11. 12; Hal. zin. 15, 11*). **31** *Gal. 3, 8*). Ba hadia, tawoe'ai goroi-sa, ba wamati andrō? Tenga da'ō. Ta'aro'ō goroi-sa. (*F. 6, 15. Mat. 5, 17. Jak, 2, 14 b. t.*).

FAZA 4.

Ibe'e famaedo Gaberahamo Faee-lo, me no ba wamati isōndra wa'atoelō, ba tenga ba mboeaboeania.

1 **I. Ba ha ta'wa'ō, hadia nisōndra Gaberahamo, foeroegōda, ba lala niha ba goeli danō?** (*Jes. 51, 2*). **2** Na moroi ba wolo'ō orisa sa'ae, wa iwa'ō Lowalangi satoelō Gaberahamo, ba nisoeno ia, ba tenga nisoeno Lowalangi. (*Jak. 2, 21. Kor. I, 1, 29. 31*). Ba hadia sa niwa'ō ba zoera? „Ba m a m a t i G a b e r a h a m o e h o L o w a l a n g i, b a t e b e ' e f a ' a t o e l o d d o n i a d a ' o ”. (*Moz. I. 15, 6. Gal. 3, 6. Jak. 2, 23*). Ba ha zohalōwō, ba tenga fa'eboea dōdō, wa tebe'e loeo-

nia, no òmō. (*F. 11, 6*). **Ba ba 5**
zi tenga balazi mboeaboea, samati
chō zangoema'ō satoelō zi no ma-
ngerogō Lowalangi mege, chōnia
tebe'e fa'atoelō dōdōnia wamatinia
andrō. (*F. 3, 26. 28*). Si manō gōi **6**
 wamahowoe'ō Dawido niha niwa'ō
 Lowalangi satoelō ia, he lō folo'ō
 oroisā, imane: (*Sin. 32, 1. 2*). Ja'
 a h o w o e z i n o m o e b e ' e a e f a
 l a l o a n d r o , s i n o m o e b a
 l o e g o h o r o ! J a ' a h o w o e n i
 h a b a z i l o i b e ' e h o r o l a l o
 a n d r o S o ' a j a ”. Ba famahowoe'ō **8**
 andrō, hadia, ha famahowoe'ō **9**
 andrō, hadia, ha famahowoe'ō si
 no moeboto, ba ma famahowoe'ō
 si lō moeboto gōi? Noa sa ta'wa'ō:
 No tebe'e fa'atoelō dōdō Gabera-
 hamo wamatinia andrō. Ba ha mega **10**
 tebe'e fa'atoelō dōdōnia, hadia, me
 no moeboto ia, ba ma me lō moe-
 boto na? Tenga me no moeboto,
 no me lō moeboto na. Ba itema **11**
 dandra, famoto andrō, famadoehoe'ō
 fa'atoelō dōdō andrō, ba wamati
 andrō, si so ehōnia, me lō moeboto
 ia na, ena'ō tobali toea zamati lō
 moeboto fefoe ia, ena'ō tebe'e fa'a-
 toelō dōdōra wa'atoelō dōdō andrō,
 (*F. 2, 28 b. t. Moz. I. 17, 10. 11.*
Gal. 3, 7 b. t.), ba ena'ō toea zi no **12**
 moeboto gōi ia, ba zi tenga ha
 famoto, sanara gōi lahe wamati
 andrō, si so chō doeada Aberahamo,
 me lō moeboto ia na. (*Joh. 8, 39.*
Mat. 3, 9). Tenga sa ba goroi-sa **13**
 tefa'ema gamaboe'oeala li andrō chō
 Gaberahamo, ba he ba ma'owoenia,
 wa ja'ia zoehō oeli danō dania, no ba
 wa'atoelō dōdō ba wamati tefa'ema.
 (*Gal. 3, 16-18. Moz. I. 22, 16 b. t.*).
 Na solo'ō oroisā sa zanema ondrōita, **14**
 ba no tobali faja wamati andrō, ba
 si lō boto gamaboe'oeala li andrō.
 Samobōrō fōnoe sa goroi-sa, ba ha **15**
 zi lō oroisā, ba lō'ō gōi fanawō.
 (*F. 3, 20; 7, 8. 10; 5, 13*). Andrō **16**
 moroi ba wamati, ena'ō fa'eboea
 dōdō, ena'ō aro gamaboe'oeala li
 andrō, ba ma'owoenia fefoe, tenga

- ha ba ma'oewoenia moroi ba goroiſa, no ba ma'oewoenia moroi ba wamati gōi, moroi ba wamati Gaberahamo, si no teoada feſoe, (*Gal. 3, 7. 9. 14*),
- 17 si mane si so ba zoera : „N o o e b e ' e f o e r o c g ō n d r a ' o e g ō , o j a s o i m a ' o c w o e m ō d a n i a ” ; ba chō Lowalangi andrō, ba zamati ia, sangorifi si no mate, sanōtōi si lō'ō na, hoelō na no so,
- 18 (*Moz. I. 17, 5. Heb. 11, 19*), samati manō, wanōtōna, he lō tōtōnafō, ena'ō oja soi ma'oewoenia, na itōrō niw'a'ō andrō : „S i m a n ō m a ' o e w o e m ō d a n i a . ” (*Heb. 11, 1. Moz. I. 15, 5*). Ba lō sangiwa dōdōnia wamati, wamaigi botonia, wa no atoea — no mato oſoe fache — ba ma taloe Zara andrō, si no amaedola zi mate ; (*Heb. 11, 11. 12. Moz. I. 17, 1. 17; 18, 11*); lō sangiwa dōdōnia ba gamaboe'oe la i Lowalangi andrō, fa lō mamati ia, abe'e dōdōnia wamati, ifosoemange Lowalangi, (*Jak. 1, 6*), no fadoehoe sibaī dōdōnia, i'ila ifaloea gōi Lowalangi hadia nifaboe'oenia. (*Sin. 115, 3; 22. Loek. 1, 37*). Andrō gōi tebe'e fa'atoelō dōdōnia, ba tenga ha ba chōnia, wa tesoera, wa no mocbe'e fa'atoelō dōdōnia, ba chōda gōi, ba nibe'e dania, chōda samati chō zanoesoegi Jesoe, So'aja ja'ita, moroi ba ngai zi mate, (*F. 15, 4; 10, 9. Fet. I. 1, 21*), **nibe'e niboenoē ba lalōda andrō, nisoesoegi ba wanga-toelō'ō ja'ita.** (*F. 3, 25; 8, 32. 34. Fet. I. 1, 3*).

FAZA 5.

I. Fa'atoelō chō Lowalangi loea-loea wamati. II. Chō doeada Adamo i'otarai fa'amate ba chō Jesoe Keriso i'otarai fa'aeri.

- 1 I. **Ba me no satoelō tōdō ita, iw'a'ō Lowalangi, balazi ba wamati, ba no atoelō ita Lowalangi, bōrō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso.** (*Jes. 32, 17. 18. Ejes. 2, 14 b.t.*). Moroi chōnia gōi, wa tola ta'ondraſi mege wa'eboca dōdō
- andrō, si lō teboelō, chōda, ba tasoeno ita, me tadōnadōna lachōmi Lowalangi andrō. (*Ejes. 3, 12. Heb. 10, 19*). Ba tenga ha da'ō, tasoeno gōi ita ba wamakao andrō, me no ta'ila, **i'a'asogō wanaha tōdō famakao andrō ;** (*Fet. I. 4, 13. Jak. 1, 2 b. t.*); **ba fanaha tōdō andrō, ba i'a'asogō wa'abe'e, ba fa'abe'e andrō, ba i'a'asogō wanōtōna,** (*Fet. I. 1, 6-9*); ba fanōtōna andrō, ba tebai te'ala ita, ibe'e, me no moelaoe ba dōdōda wa'omasi Lowalangi andrō, ba chō Geheha ni'amoni'ō andrō, nibe'e chōda. (*Sin. 34, 6. Fil. 1, 20. Joh. I. 4, 12. 13. 16*). Noa sa mate Keriso, me loeo lō abe'e ita na, salahi zi no mangerogō Lowalangi, (*Heb. 4, 15. Fet. I. 3, 18*). Ba si lō locha lō mate niha salahi zatoelō, ba zi sōchi sa, ba ma ta'ila tola mate ia. (*Joh. 15, 13*). Ba i'oroma'ō wa'omasinia ita Lowalangi, me no mate salahida Keriso, me samazōchi horō ita na. (*F. 3, 32. Joh. 3, 16*). Ba mendroea manō aefa ita ba wōnoe andrō iada'e, ba chōnia, me no satoelō ita, iw'a'ō Lowalangi, ba ndronia andrō, (*Ejes. 1, 7. Kol. 1, 14*). Na noa sa moe'a'atoelō ita Lowalangi, ba wa'amate Nononia, me si fa'oedoe ita, ba mendroea manō te'orifi ita ba wa'aerinia andrō, me no atoelō ita. (*F. 4, 25. Kor. II. 5, 19. Kol. I, 21 b. t.*). Ba tenga ha da'ō ; me tasoeno gōi ita ba chō Lowalangi, bōrō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, nitemada fa'atoelō iada'e. (*Kor. I. 1, 30. 31*).
- II. **Andrō, si mane bōrōta horō andrō ba goeli danō, wa no ha samōsa niha zamobōrō, awō loea-loea horō andrō, fa'amate, awō wa no ichamō niha feſoe fa'amate andrō, bōrō wa no dozi samazōchi horō ira —** (*F. 6, 23. Moz. I. 3, 6; 2, 17. Tim. I. 2, 14*) noa sa so horō ba goeli danō, me lō oroisa na, ba lō tebe'e horō horō andrō, na lō oroisa, (*F. 4, 15*), ba no sala'wa zoei wa'amate andrō, i'otarai Gadamo, iroegi

- Moze, he ba zi lō lalō si mane lalō Gadamo, si no tobali famaedo zi so dania. — (*Kor. I. 15, 45*). Ba boeala fa'eboea dōdō andrō, ba tēnga si mane lalō andrō. Na sato sa zi mate ba lalō zi ha samōsa, ba mendroea manō, wa a'oi iroegi zato fa'eboea dōdō Lowalangi ba boeala andrō, moroi ba wa'eboea dōdō niha si ha samōsa andrō, Jesoe Keriso. (*Kor. I. 15, 21. 22. Joh. I, 16. 17*).
- 16 Ba bō'ō wa'eboea dōdō andrō, bō'ō zoroī ba zi ha samōsa, samazōchi horō andrō. Moroi ba zi ha samōsa hoekoe andrō, ba wanibo, ba boeala fa'eboea dōdō andrō, ba moroi
- 17 ba lalō soja, ba wanga'atoelō. Na ha samōsa sa mbōrō, wa no sala'wa wa'amate, moroi ba lalō zi ha samōsa andrō, ba mendroea manō abōlō ba wa'aeri zanema fa'eboea dōdō andrō, awō mboeala andrō, fa'atoelō dōdō, si no a'oi so, bōrō zi ha samōsa andrō, Jesoe Keriso.
- 18 **Tobali si mane ba lalō zi ha samōsa andrō, me no mōi bōrō wanibo niha fefoe, si manō gōi ba wanga'atoelō zi ha samōsa andrō, noa gōi mōi fanga'atoelō niha fefoe, ba wāngorifi.**
- 19 Hoelō si mane ba wa lō molo'ō niha andrō, si ha samōsa sa, me no mōi bōrō, wa no a'oi sochō horō zato, si manō gōi ba wolo'ō zi ha samōsa andrō, noa gōi mōi bōrō wanga'atoelō ba zato. (*Jes. 53, 11. F. 3, 24 b. t. Heb. 5, 8. 9*). Ba no fatewoe gorōisa, ena'ō a'oi so lalō andrō. Ba ba zi no a'oi so horō, ba mendroea manō wa no a'oi so wa'ahachō dōdō gōi, (*F. 7, 13. Gal. 3, 19*), ena'ō si mane fa'abōlō horō andrō, ba wamoēnoe, si manō gōi wa'abōlō wa'ahachō dōdō andrō, moroi ba wanga'atoelō andrō, ba wa'aeri si lō aetoe, bōrō Jesoe Keriso, So'aja ja'ita. (*F. 6, 23*).

FAZA 6.

I. Si no mate niha Keriso, ba hōrō, me no moebajagō idanō. II. Sawoejoe horō ia fōna, ba jamōi ononi Lowalangi iada'e.

I. **Ba hadia ni'wa'ōda? Hadia, lō** 1
taboelō'ō ita ba horō, ena'ō a'oi so
dania wa'ahachō dōdō andrō? (*F. 5, 20; 3, 5. 8*). Bōi si manō. Ja'ita, 2
si no mate ba horō, ba hana wa
edōna ita aeri ba chōnia. (*Gal. 2, 17. Fet. I. 2, 24*). Ma lō mi'ila, wa ba 3
wa'amate Keriso Jesoe tebijagō
idanō ita fefoe, ja'ita, si no moeba-
jagō idanō ba chōnia? (*Gal. 3, 27*).
Ba noa sa teko'o ita, awōnia, fama- 4
jagō idanō andrō, ba wa'amate,
ena'ō hoelō si mane Keriso, si no
moesoēsoegi lachōmi Nama, moroi
ba ngai zi mate, si manō gōi ita,
tatōrō lala si bohooe. (*F. 8, 10; 7, 6. Kol. 2, 12 b. t. Kor. II. 5, 15. 17*). Na 5
noa sa'ae fabōbō ita chōnia, me no
fachilichili ira wa'amateda wa'ama-
tenia, ba si manō sa gōi ba wemaoso
dania; (*Tim. II. 2, 11. Fil. 3, 10. 11*);
me aboto ba dōdōda, wa no moe- 6
farahoegō niha si tōhōna chōda,
wamorōfa ja'ia, ena'ō tehōndrōgō
mboto andrō, samazōchi horō, fa
bōi sa'ae sawoejoe horō ita. (*Gal. 5, 24; 6, 14. Efes. 4, 22 b. t.*). Si' no 7
mate sa, ba no moe'atoelō'ō, no
aefa ba horō. (*Gal. 2, 19*). Ba na no
mate ita, awō Keriso, ba no fadoehoe
dōdōda, aeri gōi ita dania, awōnia. 8
(*Gal. 2, 20. Kol. 3, 3. 4*). Me no ta'ila,
lō'ō sa'ae mate Keriso, me no aefa
tesoesoegi ia moroi ba ngai zi mate;
lō'ō sa'ae ila'wa ia fa'amate. (*Jes. 53, 8. 10. Heb. 7, 24. Fam. 1, 18*).
Fa'amatenia andrō, ba ba horō 10
andrō mate ia, samoeza; ba fa'ae-
rinia, ba chō Lowalangi aeri ia.
(*Heb. 9, 26. 28*). Si manō gōi ami, si 11
no mate sa, ba horō, ami, mi'wa'ō
tōdōmi, ba saeri ba chō Lowalangi,
bōrō Keriso Jesoe. (*F. 6, 4. 8*).

II. **Ba bōi abōlō horō ba mbo-** 12
tomi andrō, si mate, ba wolo'ō fa-

- 13 ngisõnia. (*Moz. I. 4, 7*). Ba bõi ba horõ mitehe ndrotondrotomi, fangõna ba zi lõ atoelõ, mi'oro'õ ami chõ Lowalangi, si mane si no aoceri, si otarai wa'amate, ba Lowalangi mitehe ndrotondrotomi, fangõna ba zatoelõ. (*F. 6, 19; 12, 1. Efes 2, 4, 5*).
- 14 Tebai sa ila'wa ami horõ; tenga sa barõ mbawa gorõisa so ami, no barõ mbawa wa'ahachõ dõdõ so ami. (*F. 7, 4 b. t.; 8, 2. Tim. I. 1, 9. Gal. 5, 16, 18*). Ba he wisa? Hadia tafazõchi horõ, me tenga barõ mbawa gorõisa, me no barõ mbawa wa'ahachõ dõdõ so ita? Bõi si manõ.
- 16 (*F. 6, 1 b. t.*). Hadia, lõ mi'ila, ha chõ mitehe ami, sawoejoe, ba wolo'õ linia, chõnia ami, sawoejoe, ba wolo'õ linia, he ba horõ, ba wa'amate, ba he ba wolo'õ, ba wanga'atoelõ.
- 17 (*Joh. 8, 34. Fet. II. 2, 19*). Ba nisoeno Lowalangi, me no aefa wa sawoejoe horõ ami, ba me no moroi ba dõdõmi mi'o'õ wamaedo andrõ, famahaõ andrõ, ba ni'ohe ja'ami.
- 18 (*Joh. 8, 32-36*). Ba me no moe'efa'õ ami ba horõ, ba no tobali enoni zatoelõ ami. (*Fet. I. 2, 16*). Fehede niha wehedegoe, bõrõ wa no sambõ fa'abõlõ nõsimi. Si mane fanehemi sa fõna ndrotondrotomi sawoejoe zi ra'iõ ba sawoejoe wanawõ orõisa, ba wanawõnawõ orõisa, si manõ mitehe iada'e ndrotondrotomi enoni zatoelõ, ba wangohaoehaoe. (*F. 1, 24, 29; 6, 13*). Me sawoejoe horõ ami sa, ba no aefa ami ba wa'atoelõ dõdõ andrõ. Ba hadia haremi, me leo da'õ? Saila ami iada'e; fa'amate sa wozenia. (*F. 7, 5; 8, 6*). Ba ija'e, me no aefa ami ba horõ, me no tobali enoni Lowalangi ami, ba no so haremi ba wangohaoehaoe, ba fozenia, ba fa'aoceri si lõ aetoe.
- 23 (*Gal. 6, 8. Fet. I, 1, 9*). **Leo horõ sa, ba fa'amate, ba boeala fa'ebocae dõdõ Lowalangi andrõ, ba no fa'aoceri si lõ aetoe ba chõ Keriso Jesoe, So'aja ja'ita.** (*F. 5, 12. Jak. 1, 15. Joh. I. 5, 11*).

FAZA 7.

I. Chõ Keriso niha Keriso, tenga sa'ae barõ mbawa gorõisa so ira. II. Oroisa andrõ, he wa'ae si sõchi ia, ba tobali bõrõ horõ. III. Fa'abõlõ horõ andrõ, ba nõsi niha andrõ.

I. Ma lõ mi'ila, ja'ami, ira talifoesõ, — ba zi no aboto ba dõdõ orõisa moehededo — wa no barõ mbawa gorõisa andrõ so niha, iroegi mate ia. (*F. 2, 17 b. t.*). Ira alawe si no moehalõ, ba noa sa tefabõbõ ba ndra matoca, ba gorõisa andrõ, gõtõ wa'anaoe noso ndra matocae; ba na mate ndra matocae, ba lõ'õ sa'ae orõisa, famabõbõ ja'ia chõnia. (*Kor. I, 7, 39*). Tobali labe'e tõinia sohorõ, na orodoe ia ba ndra matocae bõ'õ, fatocae aoceri ndra matocae. Ba na mate ndra matocae, ba aefa ia ba gorõisa, fa tenga sa'ae sohorõ ia, na mõi ia donga ndra matocae bõ'õ. (*Mat. 5, 32*). Andrõ ja'ami gõi, ja'ami ira talifoesõgoe, si no moeboenoe ami, ba gorõisa, ba mbotto Keriso andrõ, ena'õ tánõ bõ'õ zochõ ja'ami, ja'ia andrõ, si no moesoego moroi ba ngai zi mate, ena'õ so mboeaboecada chõ Lowalangi. (*F. 6, 4, 7. Kor. II. 11, 2. Gal. 2, 19*). Me no ba nõsi so ita, ba no abõlõ wangisõ horõ andrõ, nifasoegi gorõisa andrõ, ba ndrotondrotoda, ena'õ so mboeboecania ba wa'amate. (*F. 6, 21*). Ba ija'e, ba no aefa ita ba gorõisa, me no mate ita ba zanaha ja'ita fõna, tobali enoni ita ba lala si bohooe andrõ, chõ Geheha, ba tenga ba lala fõna, si so ba zoera. (*F. 6, 4*).

II. Ba hadia niwa'õda? Hadia, horõ gorõisa andrõ? Tenga si manõ. Ba lõ'õ sa aboto ba dõdõgoe horõ andrõ mena'õ, na tenga moroi ba gorõisa. Lõ'õ sa gõi oe'ila mena'õ, hadia wangisõ andrõ, na lõ moe'wa'õ ba gorõisa andrõ: Bõi mangisõ. (*F. 3, 20. Moz. II. 20, 17*). Ba no i'ogoena'õ nifachoi andrõ horõ andrõ, ba no ifasoegi ba dõdõgoe fefoe

ngawalō wangisō; na lō oroisa sa, ba no si mate horō, (*F. 5, 13. Joh. 15, 22*), ba ja'ō, ba saori lō oroisa, fōna. Ba me so nifachoi andrō, ba aeri horō, ba ja'ō, ba mate, ba no tobali famoenogoe goroisā andrō, nibe'e fangorifi. (*Moz. V. 5, 32. 33. Gal. 3, 12*). Noa sa i'ogoenā'ō nifachoi andrō horō andrō, no ibe'e famaeloengoe ja'ō, ba famoenoe ja'ō.

12 Tobali ni'amoni'ō goroisā andrō, ba nifachoi andrō, ba ni'amoni'ō ba satoelō ba si sōchi. (*Tim. I. 1, 8*).

13 III. Ba hadia, no tobili famoenogoe zi sōchi andrō? Tenga si manō. Horō andrō a'ine; ba ena'ō oroma, wa horō ia, na ibe'e famoenogoe zi sōchi andrō, ena'ō a'oi so wa horō ia, moroi ba nifachoi andrō. (*F. 6, 23. Kor. I. 15, 56*). Ta'ila sa, wa no moroi ba Geheha goroisā andrō, ba ōsi niha ndra'odo, ni'amawa ba horō andrō. (*F. 8, 3. Mat. 5, 22. 28*). Hadia nilaogoe sa, ba no si lō aboto ba dōdōgoe. Tenga sa somasi ndra'ō nilaogoe, si fa'oe-doe ndra'ō, da'ō oelaoe. (*Gal. 5, 17*).

16 Ba na oelaoe zi lō omasido, ba no oetehe goroisā andrō, wa no si sōchi. Ba tenga sa'ae ja'ō zolaoe ja'ia, horō andrō a'ine, si no so ba nōsigoe, zolaoe. Noa sa oe'ila, wa lō si sōchi ba chōgoe, ba nōsigoe andrō. So sa chōgoe wa'edōna, ba famaloea si sōchi andrō, ba lō'ō. (*Moz. I, 8, 21. Fil. 2, 13*). Tenga si sōchi, somasi ndra'ō, oelaoe, si lō sōchi, si lō edōna ndra'ō, da'ō nilaogoe.

20 Ba na oelaoe zi lō omasido, ba tenga sa'ae ja'ō zolaoe ja'ia, horō andrō a'ine, si so ba nōsigoe, zolaoe.

21 Ba tobali oroma chōgoe, na to'oea ja'ō, ba omasido oelaoe zi sōchi, ba no ahatō zi lō sōchi. (*Heb. 12, 1*). Omasido sa goroisā Lowalangi, na balazi dōdōgoe bacha, (*F. 2, 14. 15*), ba oe'ila goroisā bō'ō ba ndrotondrotogoe, si fasōndra ba goroisā andrō, si so ba dōdōgoe, ba samōbō ja'ō, sawoejoe goroisā horō andrō,

si so ba ndrotondrotogoe (*F. 7, 15*). **Alai ndra'ō, niha nifakao ! Ha niha zangefa'ō ja'ō ba mboto ba wa'amate andrō ?** (*F. 8, 10 b. t.*). **Ni-sceno Lowalangi, bōrō Jesoe Keriso, So'aja ja'ita.** Tobali solo'ō oroisa Lowalangi ndra'ō tōdōgoe, ba solo'ō oroisa horō andrō ōsigoe. (*F. 8, 2. 37; Kor. I. 15, 57*).

FAZA 8.

I. Boeabea niha Keriso ba lala Geheha. II. Ono Lowalangi ira. III. Tōtōnafōra.

I. Ba lō'ō sa'ae fanibo zi so ba chō Keriso Jesoe. (*F. 10, 4. Joh. 5, 24; Gal. 5, 16. 25*). Noa sa i'efa'ō ndra'oegō ba goroisā horō ba ba goroisā ba wa'amate andrō oroisa Geheha sangorifi andrō, ba chō Keriso Jesoe. (*Joh. 8, 36. Kor. II, 3, 17*). Si tebai goroisā andrō sa, me no lō abōlō ia ibe'e ōsi niha andrō, da'ō nilaoe Lowalangi, wamatenge Ononia, famaedo nōsi niha andrō, si no so barō mbawa horō, bōrō horō andrō, ba no i'etoe'ō hoekoe horō andrō, ba nōsi niha, (*Heb. 7, 18. 19; 2, 14. Gal. 3, 21; 4, 4. Fil. 2, 7. Kor. II. 5, 21*), ena'ō itōrō niwa'ō ba goroisā andrō, ba chōda, si lō manōrō lala nōsi niha, sanōrō lala Geheha. (*F. 8, 1*). Si so ba lala nōsi niha sa, ba hadia ia ba nōsi niha lagohi tōdōra, ba si so ba lala Geheha, ba hadia ia ba Geheha lagohi. (*Kor. I. 2, 14*). Era'era nōsi niha sa, ba no fa'amate, ba era'era Geheha, ba no fa'aeri ba fa'ohahaoe dōdō. (*F. 6, 21, 22. Gal. 6, 8*). Me no fa'oeoesa chō Lowalangi gera'era nōsi niha; lō'ō sa i'ō'ō goroisā Lowalangi, me tebai gōi. (*Jak. 4, 4*). Tebai omasi Lowalangi zi so ba lala nōsi niha. Ba ja'ami, ba tenga si so ba lala nōsi niha, si so ba lala Geheha ami, na so atō ba dōdōmi Geheha Lowalangi. Ba na so zi lō Eheha Keriso, ba tenga chō Keriso da'ō. (*Kor. I.*

- 10 3, 16. *Efes. 3, 17. Joh. 14, 23*). Ba na so Keriso ba dōdōmi, ba boto zi mate sa mboto, bōrō horō andrō; ba tōdō si bohooe andrō, ba saueri, bōrō wa'atoelō dōdō andrō. (*F. 5,*
- 11 *12; 7, 24. Kol. 2, 12, 13*). Ba na so ba dōdōmi Geheha zanoesoegi Jesoe moroi ba ngai zi mate, ba i'orifi dania gōi mbotomi, si mate andrō, Ehehania andrō, si no so ba dōdōmi si no inanoesoegi Keriso Jesoe moroi ba ngai zi mate. (*F. 6, 4. Kor. II. 4, 14*).
- 12 II. Ba tobali so'ōmō ita, ja'ami ira talifoēsō, tenga so'ōmō ba nōsi niha, fa tatōrō lala nōsi niha. (*F. 6,*
- 13 *18*). Na mitōrō lala nōsi niha sa, ba si mate ami dania. Ba na miboenoe mboeaboea mboto andrō Eheha, ba saueri ami. (*F. 8, 6*). **Ha niha sa ira fefoe nifaroe Geheha Lowalangi, da'ō nonc Lowalangi.** (*Gal. 5,*
- 15 *18*). Tenga sa Eheha zawoejoe nitemami, ena'ō ata'oe zoci ami; Eheha ndraono nitemami; moroi chōnia ba moe'ao ita: He Aba, Ama! (*Gal. 4, 1-6. Tim. I. 1, 7*). Ja'ia, Eheha andrō gōi, zamadoehoe'ō tōdōda, wa
- 17 ono Lowalangi ita. Ba na ono ita, ba sanema ondrōita gōi, sanema ondrōita chō Lowalangi, awō Keriso, na nifakao gōi ita awōnia, ena'ō tefolachōmi gōi ita awōnia. (*Gal. 4, 7. Fam. 21, 7. Tim. II. 2, 11, 12.*
- 18 *Joh. 17, 22*). Tōdōgoe sa, ba lō oroma wamakao ba gōtō da'e, ba ngai lachōmi andrō, nifa'ele'ō dania ba chōda andre. (*Kor. II. 4, 17*).
- 19 III. Ibalobaloi sa nifazōchi Lowalangi andrō, idōnadōna wama'ele'ō ono Lowalangi andrō. (*Kol. 3, 4*).
- 20 Noa sa moebe'e barō mbawa zi lō boto andrō nifazōchi Lowalangi andrō, lō aoha gōlō; no moroi ba zame'e ja'ia, ba wanōtōna, (*Fangomb. 21, 2 b. t. Moz. I. 3, 17*), me ja'ia gōi, nifazōchi Lowalangi andrō, ni'efa'ō ba wangosawoejoe wa'atekiko andrō, ba wolohe ja'ia ba wa'acfa nono Lowalangi andrō, si so lachōmi.
- (*Fet. II. 3, 13*). Noa sa ta'ila, mangarōngarō fefoe nifazōchi Lowalangi, awōda, afōchō chōnia, iroegi da'e. Ba tenga ha da'ō, ja'ita gōi, si no so famobōrō Geheha andrō, mangarōngarō ita tōdōda, wanōtōna fa ono ita, fangefa'ō botoda andrō. (*Kor. II. 5, 2. Loek. 21, 28*). Noa sa te'orifi ita, ba wanōtōna da'ō. Ba tōtōnafō ni'ila hōrōda, ba tenga tōtōnafō; hana wa idōnadōna na sa niha zi no i'ila hōrōnia? (*Kor. II. 5, 7; Heb. 11, 1*). Ba na tadōnadōna
- 25 zi lō i'ila hōrōda, ba tabalobaloi, zahaha dōdōda. (*Kor. II. 4, 18. Heb. 10, 36*). Ba si manō gōi Geheha,
- 26 itolo ita, me no ambō wa'abōlōda. Hadia ni'andrōda ena'ō, he wisa zi sōchi, ba lō'ō sa ta'ila; ba ja'ia, Eheha andrō, i'iyagō salahida, ba wangarōngarō si lō aloea baeha. Ba
- 27 sanchegeō tōdō andrō, ba i'ila hadia ni'wa'ō Geheha, me no i'o'ō zomasi Lowalangi we'amōi salahi niha ni'amoni'ō. (*Kor. I. 2, 10*). **Ba no ta'ila,**
- 28 **ba zangomasi'ō Lowalangi, ba oi ba zi sōchi manō loaloea hadla ia, fefoe, ba chōra si no moekaoni, nihonogōi ba da'ō.** (*Efes. 1, 11*). Si
- 29 no i'ila fōna sa, da'ō gōi nihonogōinia, ena'ō famaedo Nononia ira dania, ena'ō si a'a ia, ba no ato dalifoēsō. (*F. 11, 2; Fil. 3, 21; Kol. 1, 15*). Ba ha niha zi no ihonogōi,
- 30 da'ō gōi nikaoninia, ba ha niha nikaoninia, da'ō gōi zatoelō, i'wa'ō. ba ha niha zatoelō, i'wa'ō, da'ō gōi nifolachōminia. (*Tes. II, 2, 13, 14. Tim. II. 1, 9*). Ba hadia
- 31 ni'wa'ōda ba da'ō? **Na i'o'awōgō ita Lowalangi, ba ha niha zi fa'oe doe chōda?** (*Sin. 118, 6*). Ja'ia, si lō
- 32 alimagō Ononia, si no mame'e da'ō salahida fefoe, hadia lō ifabaja manō ba da'ō wame'e boeala chōda da'ō fefoe? (*Joh. 3, 16; Kor. I. 3, 22*). **Ha niha zangadoegō nitoetoejoe Lowalangi? No Lowalangi zangoema'ō satoelō ira.** (*Jer. 50, 8, 9, Fam. 12, 10, 11*). **Ha niha zange-**
- 34

toe'ō hoekoe? No so Keriso Jesoe, si no mate, ba mendoera manō, me no ifoeli aeri, si so ba gambōlō Lowalangi, ba si loeloei mangoema'ō, salahida, (*F. 4, 25; Heb. 7, 25*). Ha niha zamabali ja'ita ba wa'omasī Keriso ita? Hadia, famakao! ba ma fa'afōchō, ba ma folohi, ba ma fa'olofō, ba ma fa'of'afōe, ba ma ameta'oeō, ba ma famoenoe? Si manc si so ba zoera: „Bōrō ndra'oegō, wa ni boenoe ndra'aga ma'ō ma'ōchō, hoelō mbiribiri nitaba ndra'aga, ba dōdō niha bō'ō.” (*Sin. 44, 23*). Ba ba da'ō fefoe, ba mōna sibai ita, ibe'e si no mangomasi'ō ja'ita. (*Joh. I. 5, 4 b. t. Fam. 12, 11*). Noa sa fadoehoe dōdōgoe, he fa'amate, ba he fa'aeri, he mala'ika, ba he samatōrō, he si so iada'e, ba he si so dania, he sabōlō, (*Mat. 10, 28*), ba he fa'ala'wa ba he fa'abacha, ba he hadia ia mbō'onia nifazōchi Lowalangi, ba lō 'ila ifabali ita ba wa'omasī Lowalangi andrō ita, ba chō Keriso Jesoe, So'aja ja'ita. (*Joh. 10, 28.*)

FAZA 9.

I. Fa'aboe dōdō Waelo, me no moebe'e baero niha Jehoeda. II. Ba aro zoei gamaboe'elai Lowalangi andrō. III. Ba balazi manō Lowalangi, he lala. ibe'e. IV. Sala Niha Jehoeda mbōrō, wa no moebe'e baero ira.

I. Si ndroehoe niwa'ōgoe, ba chō Keriso, tenga fajagoe, ifadoehoe'ō chōgoe tōdōgoe, ba chō Gehcha ni'amoni'ō, (*Tim. I. 2, 7; Hal. zin. 5, 32*), wa no aboe sibai dōdōgoe, awō wa lō mamalōmalō wa afōchō bacha dōdōgoe. Omasido sa, na si tetibo ndra'o chō Keriso, salahī dafīoesōgoe andrō, si oi ja'aga, si ha samboea toea. (*Moz. II. 32, 32; Kor. II. 12, 15*). Iraono Gīzeraēli andrō, si so fa'a'ono, awō lachōmi,

awō wawoe'oesa li andrō, awō goroi-sa andrō, nibe'e chōra, awō wamosoemange Lowalangi, awō gamaboe'uela li andrō, (*Moz. II. 4, 22; 40, 34. Moz. V. 14, 1. Moz. III, 26, 42. Efes. 2, 12. Heb. 9, 1. F. 3, 2*), awō ndra toea andrō, ba ba zi otarai Keriso, me tobali niha ia, si no Lowalangi, si so barō mbawa fefoe hadia ia, nisoeno iroegi zi lō aetoe! Jadoehoe. (*F. 1, 3. Heb. 1, 9. Tim. I. 3, 16. Joh. I. 5, 20*).

II. Ba tenga fa oewa'ō, no awoe'a daroma li Lowalangi. Ma'owoe Gīzeraēli andrō, ba tenga si no a'oi Iraono Gīzeraēli. (*F. 3, 3. 4; 2, 28*). Ba no lō dozi iraono Gaberahamo ira, me no madoenia, da'ō niwa'ō: „Chō Gīzera'aki andrō dania so nifotōi ma'owoe mō.” (*Joh. 9, 39. Moz. I. 21, 12*). Da'e ge-loeahania: Tenga ono Lowalangi ndraono si otarai mboto, iraono ba gamaboe'uela li andrō, da'ō niwa'ō: ma'owoe. (*Gal. 3, 7; 4, 28*). Taroma li amaboe'ocla li daroma li andrō: „Na manē foeri sodo, ba no sonono chō Zāra.” (*Moz. I. 18, 10*). Ba tenga ha da'ō, Re-

beka gōi, me manabina ia chō zi ha samōsa andrō, chō doeda Iza'aki, (*Moz. I. 25, 21*), me lō si toemboc ira na i, me lō nifazōchira, he si sōchi, ba he si lō sochi — ena'ō lō teboelō, wa balazi Lowalangi wa-noetoejoe, wa tenga balazi mboea-boea, wa moroi ba zogaoni — (*F. 8, 28. 29; 11, 5. 6*) ba da'ō tewā'ō chōnia: „Sawoejoe zi achi dania zi a'a.” (*Moz. I. 25, 23*). Si mane si so ba zoera: „Jakob andrō, ba no o'eomasī'ō, bachō Gezae, ba no fa'oedoe ndra'o.” (*Mal. 1, 2. 3*).

III. Ba hadia niwa'ōda? Hadia, so zi lō atoelō nilae Lowalangi? Tenga si manō. (*Moz. V. 32; 4. Job. 34, 10 b. t.*). Imane sa chō Moze: „Na so zehoea dōdōgoe, ba ehoea dōdōgoe chōnia; ba no so zahachō

- dōdōgoe, ba ahachō dōdōgoe chō-**
nia? (*Moz. II. 33, 19.*) **Tobali tenga**
sa fa'edōna niha ba tenga famo-
rogenia, ha fa'ahachō dōdō Lowa-
langi andrō. (*Fangomb. 9, 11. Efes.*
 17 *2, 8 b. t.*). Si mané sa niwa'ō chō
 Wara'o, si so ba zoera: „Da'ō si-
 bai mbōrō, wa o'easogō
 ndra'oegō, ena'ō oefaele'ō
 wa'abōlōgoe, ba chōmō a-
 ndrō, ba ena'ō te'omba-
 cha'ō dōigoe ba goeli danō
 ma'asagōrō. (*Moz. II. 9, 15. 16.*)
 18 **Tobali na so zedōna ia, ba ahachō**
dōdōnia, ba na so zedōna ia zoei,
ba i'abe'e'ō dōdō da'ō. (*F. 11, 30-*
 19 *32. Moz. II. 7, 3; 8, 15.*) Ba ōmane
 chōgoe: Ba hana wa ibe'e horōda?
 Ha niha sa zangila mola'wa zomasi
 20 ia? Bōi oea, ja'oegō niha, ha niha
 ndra'oegō, wa ōtahigō Lowalangi?
 Hadia, tola i'wa'ō ombōila chō zo-
 mbōi ja'ia: Hana wa ōmanō wa-
 21 mazōchi ja'o? (*Jes. 45, 9 b. t.*) Ma
 tenga ba danga zamōzi bowoa so
 la'oeri, fa tola ibali'ō nahia zi sō-
 chi ōsa ba nahia zi lō sōchi ōsa,
 zi ha samboea bōrōta? (*Jer. 18, 6.*
 22 *Tim. II. 2, 20.*) Ba he wisa, na no
 ibologō sibi dōdōnia Lowalangi
 ba nahia andrō, si gōna fōnoe da-
 nia, nihonogōi ba wa'atekiko, he
 no edōna ia i'oroma'ō wōnoenia ba
 ifa'ele'ō wa'abōlōnia, (*F. 2, 4 b. t.*
 23 *Fet. I. 2, 8*), ena'ō ifa'ele'ō wa'afa-
 hōna lachōminia andrō, ba nahia
 andrō, sahadō dōdōnia, si no iho-
 nogōi, ena'ō lachamō lachōmi?
 (*F. 8, 29. 30. Efes. 1, 4-12. Hal. zin.*
 24 *13, 48.*) Ba nikaoninia gōi ja'ita
 andre, tenga ha moroi ba Niha Je-
 hoeda, moroi ba niha baero gōi.
 25 (*F. 3, 29.*) Niwa'ōnia gōi nifa'ema
 Hosea: „Oebe'e dania tōi zi
 tenga banoeagoe mbanoe-
 agōe ba tōi zi lō omasi
 ndrā'o fōna zomasi ndrā'o,
 26 (*Hos. 2, 23. Fet. I. 2, 10.*) ba to-
 bali ba niwa'ō chōra fō-
 na: Tenga niwanoeagoe ami,

ba da'ō tebe'e tōiranono
 Lowalangisaoeri.” (*Hos. 1, 10.*)
 Ba si mané li Jesaja, ba chō Ndrao- 27
 no Gizeraéli andrō: „He si ma-
 ne fa'oja ngawoea nene ba
 mbewenasi wa'ato Ndrao-
 no Gizeraéli, ba sitosai,
 ba ni'orifi. (*Jes. 10, 22. 23.*)
 Aloea sa niwa'ōnia, itōrō 28
 manō, lō ara, ibe'e So'aja,
 ba goeli danō.” Si maneni- 29
 wa'ō Jesaja gōi fōna: „Na lō
 nisaigō Zo'aja ngahōnō
 tanōmō chōda mena'ō, ba
 no tobali si mane Sodo-
 ma ita ba hoelō si mane
 Gomora andrō.” (*Jes. 1, 9.*)

IV. **Ba hadia niwa'ōda? Niha** 30
baero, si lō mangaloei fa'atoelō dōdō,
ba no faloecha wa'atoelō dōdō, fa'a-
toelō dōdō moroi ba wamati. (*F.*
10, 20; 3, 23.) Ba Iraono Gizeraéli 31
 andrō, sangaloei lala wa'atoelō dōdō,
 ba lō nisōndrara lala. (*F. 11, 7 b. t.*)
 Hana wa si manō? Me tenga moroi 32
 ba wamati, me no si mane na moroi
 ba mboeaboea. Noa sa manendre
 ira ba gowe nitendre andrō, (*Jes.*
58, 2. Kor. I. 1, 23), itōrō zi so ba 33
 zoera: „Hiza oetaroe'ō ba
 Ziona gowe nitendre, gowe
 wa'ate'ala; ba ha niha
 zi fadoehoe tōdō chōnia,
 ba tenga saila dania.”
 (*Jes. 8, 14; 28, 16.*)

FAZA 10.

Laforege wangaloei fa'atoelō dōdō
 niha Jehoda, ba lō la'ila watahōgō.
 La'ositengagō lala wamati andrō,
 nitoeriagō.

He ja'ami ira talifoesō! Da'ō 1
wa'omasigoe ba da'ō wangandrōgoe
chō Lowalangi, ba chōra andrō,
ena'ō lasōndra wangorifi (*F. 9, 1*
b. t.). Si ndroehoe sa, tebai oebini'ō, 2
 laforege sa ba chō Lowalangi, ba no
 ambō gera'era. (*Hal. zin. 22, 3. Gal.*
4, 17.) Me lō'ō sa aboto ba dōdōra 3
 wa'atoelō dōdō andrō chō Lowalangi,

ba me la'aloeli wamogoena'ō fa'atoelō dōdō chōra, ba lō la'o'ō wa'atoelō dōdō andrō chō Lowalangi.

4 (F. 9, 31. 32. Joh. 16, 2 b. t.). **Loea-loea gorōisa sa, ba Keriso, ba wama'ema fa'atoeliō dōdō ba zamati fefoe.** (Mat. 5, 17. 18. Hal. zin. 13, 39. Gal. 3, 24). Imane sa Moze ba wa'atoelō dōdō andrō, soroi ba gorōisa: „Na so zamaloea ja'ia, ba tobali fangorifinia.”

6 (Moz. III. 18, 5. Loek. 10, 28). Ba imane fa'atoelō dōdō andrō, soroi ba wamati: „Bōi wā'ō tōdōoe: Ha niha zi mōi ja'wa ba zoroego?” ba wangai Keriso, ba wolohe mitooe; (Moz. V. 30, 12. 13);

7 ba ma: „Ha niha zi mōi mitooe, ba mbanoea tooe?”

8 ba wangai Keriso, moroi ba ngai zi no mate. Hadia sa niwa'onia? „No ahātō chōoe daromali andrō, ba mbeweoe ba ba dōdōoe”, taromali ba wamati andrō, ni'ombacha'ōma. (Moz. V. 30, 14). Na itehe sa bewee So'aja Jesoe ba na fadoehoe dōdōoe, no isoesoegi ia Lowalangi moroi ba ngai zi mate, ba ni'orifi ndra'oegō. (Mat. 10, 32. Kor. II. 4, 13. F. 4,

10 24. 25). **Ba dōdōda sa so wamati, ba wogamō fa'atoelō dōdō, ba beweda zanehe, ba wogamō fangorifi.**

11 Si mané sa ba zoera: „Dozi samati chōnia, ba tenga saila dania.” (F. 9, 33. Jes. 28, 16). Lō'ō sa faehoe ira niha Jehoeda Ndrawa Heleni. Ha sa samōsa Zo'aja ja'ira, ba zi no fahōna fefoe hadia ia, ba ziangarōfi li ja'ia, fefoe. (F. 3, 22. Hal. zin. 15, 9).

13 „Dozi sa, ha niha ziangarōfi li tōi Zo'aja, ba ni'orifi.” (Joel. 2, 32). Ba he lawisa we'angarōfi li, ba zi lō mamati ira? Ba he lawisa wamati ba zi lō nirongora, ba he lawisa wamondrongo, ba lō sangombacha? Ba he lawisa wangombacha, na lō moefatenge ira? Si mane si so ba zoera: „Wa'a-

sōchi lahe zangombacha toeria somoeso dōdō, si sōchi andrō.” (Jes. 52, 7). Ba 16 lō dozi la'o'ō toeria somoeso dōdō andrō. Imane sa Jesaja: „He So'aja, ha niha zi fadoehoe tōdō ba doeria andrō chōma?” (Jes. 53, 1. Joh. 12, 38; 4, 24).

Tobali moroi ba doeria wamati andrō, 17 ba toeria andrō, ba moroi ba daromali Keriso. (Joh. 17, 20. Tes. I. 2, 13). Ba da'ō niwa'ogoe: Hadia, lō nirongora? Noa sa: „No itōrō danō ma'afefoe lira, ba no iroegi wondrege goeli danō niwa'ōra andrō.” (Sin. 19, 5. Kol. 1, 23). Ba da'ō niwa'ogoe: 19 Hadia lō saboto ba dōdō Ndraono Gizeraeli? Moze zi ofōna mangoe ma'ō: „Afōchō dania dōdōmi, oebe'e, ba mbanoea si tenga banoeagoe, ba mofōnoe ami ba mbanoea sambō era'era, oebe'e.” (F. 11, 11. Moz. V. 32, 21). Ba lō alawō 20 Jesaja ba imane: „No lasōndra ndra'o si lō mangaloei ja'o, no to'ele ndra'o ba zi lō manofoe ja'o.” (Jes. 65, 1). Ba ba Ndraono Gizeraeli, ba imane: 21 „Ma'ō ma'ōchō manō no e'oro'ō dangagoe ba mbanoea si lō mamondrongo li, si lō edōna molc'ō.” (Jes. 65, 2).

FAZA 11.

I. Tenga nitibo'ō sibai niha Jehoeda andrō. II. Andrō bōi fajawa niha Keriso, soroi ba niha baero. III. Molo'ō zoei na dania niha Jehoeda. IV. Fa'ahōlihōli dōdō ba wa'atoeatoes Lowalangi.

I. Ba da'ō niwa'ogoe: Hadia, no 1 itibo'ō mbanoeania Lowalangi? Tenga si manō! Ja'odo sa gōi, ba Iraono Gizeraeli, ma'owee Gaberahamo, mado Mbenijami. (Jer. 31, 37). Fil. 3, 5). Lō nitibo'ō Lowalangi 2 banoeania, si no i'ila fōna. Ma lō

- nirongomi, hadia niwā'ō ba zoera, ba chō Geliya andrō? Me hoemede ia chō Lowalangi, ba chō Ndraono Gizeraēli andrō, me imane: (*F. 8, 29 b. t. Sin. 94, 14*). He So'a ja, no laboenoe zama'e'le'ō andrō chōoe, no ladoedoe-gō naha wame'e soemange chōoe, ba hat'e ja'o zito-sai, ba la'aloeli wamoenoe ja'o." (*Raz. I. 19, 10, 14*). Ba hadia niwā'ō Lowalangi, wanema linia? Imane: „No oesaigō chōgoe, 7000 niha. si lō irai manoe hi tanō fōna Mb'a'ali andrō." (*Raz. I. 19, 18*). Ba si manō gōi ba gōtō da'e, so zi tosaī, dali wanoetoejoe andrō, ba wa'eboea dōdō andrō. (*F. 9, 27*).
- 3 Ba na moroi ba wa'choea dōdō, ba tenga sa'ae moroi ba mboeaboea; na si manō ena'ō, ba tenga sa'ae fa'eboea dōdō wa'eboea dōdō andrō. (*F. 4, 4; Gal. 2, 16*). Ba he wisa? ni'aloeli Ndraono Gizeraēli andrō, ba lō nisōndrara; ba no lasōndra nitoetoejoe andrō; ba si tosaī, ba ni'abe'e'ō tōdō. (*F. 9, 16, 31. Kor. II. 3, 14*). Si mane si so ba zoera: „No ibe'e chōra Lowalangi geheha wanoekōnoekōoe, no ibe'e chōra hōrōra ba walo mangila ba tōgidinga ba walo mamondrongo, iroegima'ōchō andre." (*Jes. 29, 10; 6, 9. 10. Hal. zin. 28, 26 b. t.*).
- 4 Ba imane Dawido: „Jatobali tandrawā chōra naha wemanga andrō chōra ba fōndra'oe ba fa'ate'ala ba soelō. (*Sin. 69, 23, 24*). Nifobaloe-nō hōrōra, ena'ō lō la'ila; ba hoelō'era, ba fa'ōndrō, 5 bōi mamalōmalō." Ba da'ō niwā'ōgoe: Hadia, andrō manendre ira, ena'ō alaoe? Tenga si manō. Lalōra mbōrō'wō sa, wa iroegi niha baero fangorifi andrō, ena'ō tefaroc dōdōra. (*Hal. zin. 13, 46; F. 10, 19*). Ba na mōi hare niha
- goeli danō lalōra, ba na hare niha baero de'alara, ba tenga mendoza manō na ahori molo'ō ira? (*Jer. 4, 1, 2*). Ba da'ō ligoe chōmi, ja'ami niha baero: Ndrohoendrohoe zi no sinenge ba niha baero ndra'o, ba oesoeno halōwō andrō, niwā'ō chōgoe, (*F. 1, 5*), ma atō oe'ila oefa-rooe dōdō dalifoēsōgoe andrō, ma atō oe'ila oe'orifi ōsa ira. Na tobali fangatoelō'ō niha goeli danō wanibo ja'ira andrō, ba hadia wanema ja'ira, na tenga fa'aoeri moroi ba zi mate? (*Hes. 37*). Ba na ni'amoni'ō wamobōrō andrō, ba ni'amoni'ō gōi zoja, ba na ni'amoni'ō wā'a, ba ni'amoni'ō gōi ndraha.
- 6 II. Ba na no moefatō ndraha ōsa, ba na no moefatōfa ndra'oegō, awōra, ja'oegō andrō, si no falō ndroe'oe, ba na no mo'eracha ndra'oegō ba wā'a falo andrō ba ba wa'amofanichania, (*Jer. 11, 16 b. t. Ejes. 2, 11 b. f.*), ba bōi soeno ndra'oegō, ba ndraha andrō. Ba na ōsoeno ndra'oegō, ba tenga sa atō ja'oegō zanaja wā'a andrō, wā'a andrō zanaja ja'oegō. Ba ōmane: No moefatō ndraha andrō, ena'ō tefatōfa ndra'odo. Doehoe! Me lō mamati ira, andrō tefatō ira, ba ja'oegō, ba moroi ba wamati, wa monaha ndra'oegō. Bōi faja'wa dōdōoe, sata'oe ndra'oegō. (*Heb. 3, 19; 4, 2. Kor. I. 10, 12*). Na noa sa itibo'ō Lowalangi zi no to'oea daha; ba itibo'ō gōi ndra'oegō. (*Fet. II. 2, 4, 5*). Andrō tōngōni wa'eboea dōdō Lowalangi andrō ba fa'abe'enia gōi; ba zi no molalō faigi wa'abe'enia, ba fa'eboea dōdō Lowalangi, ba ba chōmō andrō, na lō tebelō ndra'oegō ba wa'eboea dōdō andrō, ba na tenga si manō, ba ni'ēwa gōi ndra'oegō dania. (*Joh. 15, 2, 6*). Ba ja'ira gōi, na tenga si lō mamalōmalō chōra wa lō mamati andrō, ba nifatōfa ira dania; lō'ō sa ambō wa'abolō Lowalangi; i'ila ifoeli ifatōfa ira. (*F. 14, 4*). Na ni'ēwa sa

ndra'oegō ba zi to'oea falo ndroe'oe
ba na nifatōfa ba falo si sōchi, si
tenga lala mena'ō, ba tenga me-
ndroea manō ira, si no to'oea ja'ia,
nifatōfa ba falo chōra andrō.

- 25 III. Tebai sa oebini'ō chōmi, ja'-
ami ira talifoesō, zi no tohini andrō,
fa bōi miwā'ō tōdōmi satoeatoea
ami: wa no gōna fangabe'e dōdō
Ndraono Gizeraēli ōsa, iroegi no
molo'ō gahonoa niha baero andrō,
26 (Loek, 21, 24; Joh. 10, 9. 16), ba
awena dania te'orifi Ndraono Gize-
raēli ma'afefoe, si mane si so ba
zoera: „Moroi ba Ziona i'ota-
raidania sangorifi andrō,
iheta dania ba ndraono
Jakobo walō ba dōdōra
Lowalangi; (Moz. V. 4, 30. 31.
27 Jes. 59, 20. 21); ba da'ō wawoe'-
oesa li andrō chōgoe chō-
ra, na oeheta horōra andrō".
28 (Jer. 31, 31-34). Tobali si fa'oeode
ira na dali lala doeria somoso dōdō
andrō, bōrō ami; ba na dali wa-
noetoejoe ja'ira andrō, ba ni'oma-
si'ō ira, bōrō ndra toea. (Tes. I. 2,
29 15 b. t. F. 15, 8). Lō'ō sa mangesa
dōdō Lowalangi ba game'elania ba
ba vogaoninia andrō (Moz. IV. 23,
30 19). Hoelō si mane ja'ami sa, si lō
molo'ō li Lowalangi fōna, ba si no
faloecha wa'ahachō dōdō iada'e,
bōrō wa lō molo'ō ira; (Tit. 3, 3
31 b. t.); si manō gōi ira, lō la'o'ō iada'e,
ena'ō faloccha ira gōi wa'ahachō
dōdō, moroi ba wa'ahachō dō-
dō andrō, si no faloccha ami.
32 Noa sa ifa'oe'oe manō ira fefoe
Lowalangi, ba wa lō molo'ō, ena'ō
ihachōsi tōdō ira fefoe. (Gal. 3, 22.
Sin. 145, 9).
- 33 IV. Ha lō abacha wa no a'oi so
manō chō Lowalangi ba fa'atoea-
toeania ba fangilania andrō! Si lō
aboto ba dōdō niha wangoehoe-
koe-
nia, ba si lō isōndra niha lala andrō
34 chōnia! (Job. 11, 6. 7). Ha niha sa
zi no aboto ba dōdō dōdō Zo'aja
andrō? ba ha niha zi no mamolala

tōdōnia? (Jes. 40, 13. 14; Kor. I.
2, 16). Ma ha niha zi no mangō-
hōnagō fame'e chōnia hadia ia, ni-
soelōni chōnia dania? (Job. 41, 2).
Mcroi chōnia sa fefoe hadia ia ba 36
ja'ia zamatōrō ba ba chōnia loea-
loea hadia ia fefoe. Ja'ia nifoeso-
mange, iroegi zi lō aetoe! Jadoehoe.
(Kor. I, 8, 6; Rom. 16, 27; Fet. II.
3, 18).

FAZA 12.

I. Famaroe tōdō ba wolo'ō li Lo-
walangi, ba II. ba wa lō fajawa ba
ba wa lō farōi, ba III. ba wango-
roma'ō wa la'omasi'ō nawō, he ba zi
fa'oeode.

I. Andrō ofaroe dōdōmi, ja'ami 1
ira talifoesō, moroi ba wa'ahachō
dōdō Lowalangi andrō, ena'ō mibe'e
soemange mbotomi, soemange saeri,
ni'amoni'ō, somasi Lowalangi; da'ō
wamosoemange Lowalangi chōmi, si
so tōdō. (F. 6, 13). Ba bōi mifaomagō 2
ami ba niha zi sagōtō tanō andre,
mibali'ō ami, wamohocni era'era
dōdōmi, ena'ō mi'ila mitimba tōdōmi
hadia nilaoe dōdō Lowalangi, ha-
dia zi sōchi, hadia wa'omasinia ba
hadia zo'ahonoa. (Efes. 4, 17. 22 b.
t.; 5, 10. 17).

II. Oe'wa'ō sa chōmi, dozi ami, 3
moroi ba wa'eboea dōdō andrō, si
no faloecha ndra'o, bōi fajawa za-
mōsana, ha ndrohoendrohoe, era'era
zatoeatoea jamoe'aloei, dali zoe'a-
soe'a wamati andrō, nindrohoegō
Lowalangi ba zamōsana. (F. 11, 20.
Gal. 6, 3. Kor. II. 10, 13). Hoelō 4
mbotoda sa, me no oja ndrotondroto
chōda, ba me tenga ha sambalō ha-
lōwō ndrotondroto andrō, (Kor. I.
12, 12 b. t.), si manō ita ba chō 5
Keriso, ja'ita si no ato, ha samboea
boto ita, ba no ndrotondroto ita,
zamōsana ha chō nawōnia; (Kor. I.
12, 27. Ba no faehoe game'ela andrō 6
chōda, balazi wa'eboea dōdō andrō,
si no faloecha ita: Na fama'ele'ō,
ba jafaoedoe ba wamati andrō;

- 7 (Kor. I. 12, 4; 14, 1.); ba na so zi so balōwō, ba jamoehaogō halōwōnia, ba na famahaō, ba jamamahaō; (Fet. I. 4, 10, 11); ba na famarooe tōdō, ba jamoefarooe dōdō niha; na so zame'e ame'ela, ba ja'adlō dōdōnia wame'e; na samatōrō, ba jamoe'oi'gō dōdōnia; ba na sahachō tōdō si noemana, ba ja moroi ba dōdōnia.
- 9 (Mat. 6, 2 b. t. Kor. II. 9, 7). Ba wangomasi'ō awō andrō, ba bōi fa-roeka wamini tōdō. Mi'ogorofi zi lō sōchi andrō, mi'olembai zi sōchi. (Tim. I. 1, 5. Sin. 34, 15, Amos. 5, 15). Fangomasi'ō talifoēsō andrō, ba ja moroi ba dōdōmi, faoma mi-hoelō nawōmi, wamosoemange ja'ia.
- 11 Heb. 13, 1. Fet. I. 1, 22; 2, 17). Ba wa'owōlō'ōlō andrō, ba bōi atage ami; ja'atarō dōdōmi, ja enoni Zo'aja ami. **Mi'omoēsōi'ō dōdōmi ba wanōtōna andrō, mitaha dōdōmi, na gōna ami famakao; bōi mifamalōmalō wangandrō.** (F. 5, 2 b. t.; 8, 24 b. t. Tes. I. 5, 16, 17).
- 13 III. Na so ni'amoni'ō, sambō'am-bō hadia ia, ba mitolo; mifamaha ami ba wame'e gō dome. (Fet. I. 4, 9, Heb. 6, 10; 13, 2. Mifahowoe'ō zolohi ja'ami; mifahowoe'ō ba bōi mi'angelifi. (Mat. 5, 44. Fet. I. 3, 9).
- 15 **Mi'omoēsōi'ō dōdōmi awō zomoēsō tōdō, ba mi'ege'ege awō zege'ege.**
- 16 (Loek. 15, 32). Ja ha sara dōdōmi chō nawōmi, bōi mifajawa, toe mi'igō, awō zide'ide, bōi miwā'ō tōdōmi satoeatoea ami. (F. 15, 5. Kor. I. 1, 10. Fil. 2, 2, 3. Jes. 5, 21). Bōi misoelōni zi lō sōchi awōnia si lō sōchi, ba niha; si sōchi mifatooe-tooe, ba niha fefoe. (F. 12, 14. Amaed. 20, 22. Kor. II. 8, 21). Na dali ami, ba ja'atoelō ami ba niha fefoe. (F. 14, 19. Heb. 12, 11). Bōi milaoe mbalōmi, ja'ami ni'omasi'ōgoe! mifonaha wōnoe andrō; noa sa so ba zoera: „Chōgōe wolaoe balō, ja'o zanoelōni, iwā'ō S'ō'aja.” (Moz. III. 19, 18. Mat. 5, 39 b. t. Moz. V. 32, 35). Ba na olofo

zi fa'oe doe chōoe, ba be'e gōnia, ba na owōchi dōdōnia, ba fabadoegō chōnia nidanō. Na ōlaoe da'ō sa, ba ō'owoeloi mbo galitō ba hōgōnia. (Amaed. 25, 21, 22). Bōi ilawa ndra'oegō si lō sōchi, be'e 21 folawa zi lō sōchi zi sōchi.

FAZA 13.

I. Famarooe tōdō ba wolo'ō li zala-wa, ba II. ba wangomasi'ō awō, ba III. ba wa'ohaoehaoe.

I. **Dozi niha ndrāmoe'o'ō li zala-wa, si so ira barō mbawa: lō'ō sa fa'asala-wa, na tenga moroi ba Lowalangi, ba nifataro Lowalangi zala-wa si so andrō.** (Tit. 3, 1. Fet. I. 2, 13, 14. Joh. 19, 11). Tobali, ha niha zola-wa sala-wa, ba ilawa ni-honogōi Lowalangi; ba sola-wa andrō, ba la'asogō chōra hoekoe. Samatōrō andrō sa, ba tenga fameta'oe ba mboeaboea si sōchi, no fameta'oe ba mboeaboea si lō sōchi. Ba na omasi'ō lō ata'oe'ō zala-wa, ba si sōchi laoe, ba isoeno ndra'oegō. Enoni Lowalangi sa ia, so-goena chōoe. Ba na ōlaoe zi lō sōchi, ba ata'oe'fi ia; tenga sa maimai, wa so chōnia wōda; enoni Lowalangi sa ia, solaoe balō, samatōrō hoekoe ba zolaoe si lō sōchi. (Nga'ot. II. 19, 6 b. t.). Andrō lō tola lō ta'o'ō lira, tenga ha ba wotoe andrō, fa lō itege ita tōdōda gōi. Andrō mibe'e mbeo gōi, sangai halōwō Lowalangi sa ira, lō tola lō la-wa'ōwa'ō. Midozigō ira, wame'e ōmōmi, bōli dōla hōgō ba zanema bōli dōla hōgō, ba beo ba zanema beo, ba fa'ata'oe ba ni'ata'oe'fi, ba soemange ba nifo-soemange. (Mat. 22, 21).

II. **Bōi mo'ōmō ami hadia ia, gofoe ba ōchō, ha fa faoma mi'omasi'ō nawōmi; sangomasi'ō awōnia sa, ba no i'o'ō goroisia.** (Joh. 13, 34. Tim. I. 1, 5). Oroisa andrō sa: „Bōi ohorō!” „bōi ange'e!” „bōi anagō!” „bōi angisō!”

ba hadia ia goraisa bō'ō, ba no tafarahogō ba niwā'ō andrō : „O masi'ō z a h a t ō c h ō o e, si m a n e f a ' o m a s i o e n d r a ' o e g ō ” (Gal. 5, 14. Moz. II. 20, 13 b. t. Moz. III. 19, 18. Mat. 22, 39. 40). Fa'omasi andrō, ba lō ilaoe zi lō sōchi chō nawōnia, **andrō wa folo'ō oroisawa'omasi andrō.** (Kor. I. 13, 4 b. t.).

III. Andrō mi'o'ō da'ō, me no mi'ila ginōtō andrō, wa no iroegi baŵa chōmi, ba wemaoso moroi ba wemōrō; noa sa ahātō chōda wangerifi andrō iada'e, moroi me awena mamati ita. (Efes. 5, 14. 16). No noemalō zi bongi, moloco sa'ae. Ba databōhōi sa'ae mboeaboea ba zogōmigōmi andrō, ba ta'aro'ō ita fangōna ba zi moloco. (Tes. I. 5, 6. 8. Efes. 5, 11; 6, 13). Data'onangegō wanōrō lalada, si mane na moloco; bōi femangamanga ba famadoemadocoe toeo, bōi fohorōhorō ba hochā, bōi fagoeagoeasa ba fa'afōchō dōdō; (Loek. 21, 34. Tes. I. 4, 3 b. t. Jak. 3, 14); mihalō baloebaloemi Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, ba fangehaomi ōsimi andrō, ba bōi ba wolō'ō fangisōnia. (Gal. 3, 27; 5, 16. Kor. I. 9, 27. Fet. I. 2, 11).

FAZA 14.

I. Bōi tahoekeo nawōda, na so hadia ia zi fatimba chōda ma'ifoe, ba II. bōi ta'alani zambō fa'abe'e na.

I. Si lō abōlō famati na, ba mi-tehe gōi, ba bōi ba wangoehoekeo tōdōnia. (F. 15, 1 b. t.). So zangoema'ō tola manō i'ā fefoe, hadia ia, ba sambō fa'abe'e, ba i'ā goelegeoe. (Moz. I. 1, 29; 9, 3. Kor. I. 10, 25). Bōi jamoe'ambōsi zi lō manga si manga, ba si lō manga, ba bōi jamoehoekeo zi manga; noa sa itema ia Lowalangi. (Kor. I. 8, 8 b. t.; 10, 23 b. t. Kol. 2, 16). Ja'oegō andrō, ha niha ndra'oegō, wa ohoekeo genoni mbō'ō? Chō zochō ja'ia, na abe'e ia, ba chō zochō ja'ia gōi, na alaoe. Ba sabe'e sa'ae ia; so sa

wa'abōlō Zo'aja, ba wangabe'e ja'ia. (Jak. 4, 11. 12). So sa zamaehoesi loeo, ba so zangoema'ō faoma manō; bōi zi lō fadoehoe dōdō zamōsana. (F. 14, 3. Gal. 4, 10). Ha niha zamaehoesi loeo, ba chō Zo'aja, wa ifaehoesi, ba ha niha zi manga, ba chō Zo'aja wemangania, i'andrō sa saoha gōlō chō Lowalangi; ba ha niha zi lō manga, ba chō Zo'aja, wa lō manga ia, ba i'andrō gōi saoha gōlō chō Lowalangi. (Kol. 3, 17. Tim. I. 4, 4; Moz. V. 8, 10). **Lō'ō sa ba chōda saeri, ba chōnia manō, ba lō si mate, ba chōnia manō.** (Kor. II. 5, 15; Gal. 2, 20). **Na aeri ita sa, ba chō Zo'aja wa'aerida, ba na mate ita, ba chō Zo'aja wa'amateda; tobali, he saeri ita, ba he si mate ita, ba chō Zo'aja ita.** (F. 6, 10. 11; Tes. I. 5, 10). **Da'ō sa mbōrō, wa mate Keriso, awō wa no ifoeli aeri, ena'ō ifatōrō zi no mate, awō zaeri.** (Hal. zin. 10, 42. Tit. 2, 14). Ba ja'oegō, hadia wa ohoekeo dalifoesōe? Ma ja'oegō gōi, hadia wa ō'ositengagō dalifoesōe? Dozi ita sa, ba fōna dadaoma wangoehoekeo andrō chō Lowalangi so ita dania. (F. 2, 16; Mat. 7, 1 b. t.; Kor. II. 5, 10). Noa sa so ba zoera: „Faja wa no saeri ndra'ō, i'wā'ō So'aja, na lō dozi dania la toehi danō fōnagoe, ba na lō dozi bewe dania zanoeno Lowalangi.” (Jes. 45, 23. Fil. 2, 10). Tobali dozi ita tesehegō dania chō Lowalangi, i'ombacha'ō hadia ia chōnia zamōsana. (Mat. 12, 36).

II. Ba bōi sa'ae tahoekeo nawōda; da'ō sa'ae mifaigi, fa lō te'a'asogō zi fatoevoe, ba ma fangala, ba dalifoesō. (Mat. 18, 7. Kor. I. 8. 9; 10, 32). Oe'ila ba no fadoehoe dōdōgoe, ba chō Zo'aja, Jesoe, ba lō hadia ia zi to'oea alacha, ha ba zangoema'ō tōdōnia, no alacha, hadia ia, chōnia no alacha. (Mat. 15. 11. Tit. 1, 15). Ba na bōrō gō, wa aboe dō-

5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

dō dalifoēsōoe, ba tenga sa'ae fangomasi'ō awō dali chōoe; bōi be'e famakiko zi no mate Keriso salahi gōoe andrō. (*F. 13, 10. Kor. I, 8, 11-13*). Bōi tetandra'waisi zi sōchi andrō chōmi. Banoea Lowalangi andrō sa, ba tenga femangamanga ba famadoemadōe hadia ia, ha fa'atoelō dōdō, ba fa'ohahaoe dōdō ba fa'omoeso dōdō, ba chō Geheha ni'amon'iō. (*Kor. I, 4, 20; 8, 8. Mat. 6, 33*). Ha niha sa zi mōi enoni Keriso ba da'ō, da'ō zomasi Lowalangi, da'ō zi fadoehoe dōdō niha. Ba datagohi zogoena, ena'ō atoelō ita, ba ena'ō tedooedooe ba zi sōchi nawōda, tabe'e. (*F. 12, 18; 15, 2*). Bōi be'e bōrō gō, wamakiko halōwō Lowalangi. Oi si sōchi sa, ba tobali si lō sōchi, na i'ā niha ba na fatoewoe chōnia. (*Hal. zin. 10, 21. Kor. I, 8, 7*). Sōchi lō ta'ā ndrivo ba lō tabadōe nagoe, ba ma hadia ia, na fatoewoe chō dalifoēsōda. (*Kor. I, 8, 13*). Famatī andrō, si so chōoe, ba chōoe da'ō, dali ndra'oegō, fōna Lowalangi. Ja'ahowoe zi lō manoefa tōdō, na si tola ba na si lō tola, hadia ia. (*Joh. I, 3, 21*). Ba sanoefa tōdō, ba no moehoe koe, na i'ā, me no tenga moroi ba wamati. Ba fefoe hadia ia zi tenga moroi ba wamati, ba no olalōwa. (*F. 14, 14*).

FAZA 15.

I. Famarooe tōdō, ena'ō labologō dōdō ba zambō famati na, ba ena'ō na ha sara dōdō. II. Ibe'e golola Faelo, wa tola i'wa'ō manō chōra da'ō. III. Ifaboe'oe we'amōi ba Roma. IV. Ifarooe dōdōra, ena'ō itōrō lira ia, na mangandrō ira.

1 I. Ba no mo'ōmō ita, ja'ita si no abe'e, wamolōgō tōdōda ba wa lō abōlō zambō fa'abōlō na; ba bōi ta'omasi'ō ita. (*F. 14, 1 b. t. Kor. I, 9, 22*). Dozi ita, ta'o'ō chō nawōda, ena'ō. mogoena chōnia, ena'ō tedooedooe ba zi sōchi nawōda. (*F.*

14, 19. *tes. I, 5, 11*). Si manō sa gōi Keriso, lō i'omasi'ō ia, itōrō sa ziso ba zoera: „No gōna ndra'ō tahi andrō chō zanahigō ja'o'egō.” (*Joh. 8, 50. Sin. 69, 10*). Hadia ia sa nisoera fōna, ba ba wamahaō ja'ita tesoera ia, ena'ō so chōda wanōtōna andrō, moroi ba wa'ebolo dōdō andrō ba moroi ba wondrara dōdō andrō, nirongoda ba zoera. (*F. 4, 23. 24*). Ba Lowalangi wa'ebolo dōdō, Lowalangi wondrara dōdō, ba jamoetolo ami, ena'ō ha sara dōdōmi, ba chō nawōmi, dali Keriso Jesoe; (*F. 12, 16*); ena'ō ha sara dōdōmi ba ha sara limi, wanoeno Lowalangi. Ama Zo'aja ja'ita Jesoe Keriso. (*Hal. zin. 4, 24*). Andrō faoma mifonaha nawōmi, si mane famonaha Keriso ja'ami, ba wamolachōmi Lowalangi. (*F. 14, 1*). Da'ō sa ni'wa'ōgoe: no tobali enoni niboto Keriso, bōrō wa'adoehoe Lowalangi, ba wanga'aro'ō amaboe'oe la li andrō chō ndra toea. (*Mat. 15, 24; 20, 28*). Ba fa'ahachō dōdō andrō mbōrō, wa lafolachōmi Lowalangi niha baero, si mane si so ba zoera: „Andrō o,esoeno ndra'o'egō ba niha baero, ba oeb'e bōrō wanoenō dōimō.” (*Sin. 18, 50*). Ba so zoei, ba imane: „Mi'omoeso i'ō dōdōmi, ja'ami, niha baero, awōmbanoeania.” (*Moz. V, 32, 43*). Ba so zoei: „Misoeno Zo'aja, dozi ami, motōi niha baero, ndramoesoeno ia fefoe soi.” (*Sin. 117, 1*). Ba so zoei, ba imane Jesaja: So dania lewiō ba mbōrō Iza'i andrō, ba si maoso dania, ba wamatōrō niha baero; chōnia manōtōna dania niha baero. (*Jes. 11, 1. 10. Mat. 12, 21*). Ba Lowalangi wanōtōna andrō, ba jamoehōna chōmi fefoe wa'omoeso dōdō ba fa'ohahaoe dōdō ba wamati andrō, ena'ō a'oi so chōmi wa-

nōtōna andrō, soroi ba wa'abōlō Geheha ni'amoni'ō. (*F. 5, 1. 2*).

- 14 II. Ba noa gōi fadochoe dōdōgoe, ja'ami ira talifoesōgoe, ba chōmi andrō, wa no fahōna chōmi gōi gera'era si sōchi, wa no a'oi so wa'aboto ba dōdōmi, awō wa tola faoma mifaroe dōdō nawōmi. (*F. et. II. 1, 12*). Ba no lō alawōdo ma'ifoe, wanoera chōmi, hoelō ba wamasoegi ba dōdōmi, moroi ba wa'eboea dōdō andrō, si no faloecha ndra'o chō
- 16 Lowalangi, ena'ō enoni Jesoe Keriso ndra'o, ba niha baero, ere, ba halōwō ni'amoni'ō andrō, fangombacha toeria somoeso dōdō andrō, chō Lowalangi, ena'ō ni'omasi'ō zoemange andrō, niha baero, ni'omasi'ō ba chō Geheha ni'amoni'ō. (*F. 11, 13; 12, 1. Jes. 66. 20*). Ba so chōgoe wanoeno ja'o, ba chō Keriso Jesoe, ba halōwōgoe andrō chō Lowalangi.
- 18 (*Kor. II. 1, 12-14*). Lō'ō sa zi lō ata'oedo oetoenō, hadia ia, zi lō itolodo Keriso, wolaoe ja'ia, ba wondrōnisi niha baero ba wolo'ō, he taroma li, ba he nihālō danga. (*Kor. II. 3, 5; 4, 5. F. 1, 5*). Ba wa'abōlō dandra ba ba wa'abōlō gila'ila, ba wa'abōlō Geheha Lowalangi, tobali no oefaloea wangombacha toeria somoeso dōdō andrō chō Keriso, i'otarai Jeroezalema, noemalō ba zi fasoei, iroegi Iliria, (*Kor. II. 12, 12. Hal. zin. 14, 3*). Ba oe'aloiei, ena'ō lō oetoeiriagō ba zi no moerongo dōi Keriso, fa bōi oehalō halōwōgoe halōwō niha bō'ō, (*Kor. II. 10, 15. 16*), ena'ō itōrō zi so ba zoera: „Ba zi lō moe'ombacha'ō na hadia ia, ba chōnia, da'ō zangila dania, ba ba zi lō moerongo na ia, da'ō zaboto ba dōdō dania.” (*Jes. 52, 15*).
- 22 III. Da'ō gōi zasese mōi bōrō, wa tetabi ndra'o we'amōi chōmi mena'ō. (*F. 1, 13*). Ba iada'e, me lō nahagoe sa'ae ba danō da'e misa, ba me no hoemoeloe dōdōgoe we'a-

mōi chōmi, ha me oega fache sa'ae, (*F. 1, 10 b. t.*), ba mōido chōmi, na 24 mōido ba Zifania; oedōnadōna. sa, oe'ila ami, na oetōrō, ba fao ami chōgoe ba da'ō, na no oesōndra oea wangabe'e ma'ifoe, ba chōmi andrō. Ba iada'e, ba oesa'wa Jeroezalema, 25 mōido enoni ni'amoni'ō andrō. (*Hal. zin. 19, 21; 24, 17*). Noa sa nilaoe 26 dōdō mbanoea Makedonia ba banoea Nachaja, wanolo si noemana ba ni'amoni'ō andrō ba Jeroezalema. (*Hal. zin. 11, 29 b. t.*). Nilaoe dōdōra 27 sa ba omōra chōra gōi. Na no mo'oe-racha sa'ae niha baero ba mbalazo dōdō chōra, ba omōra gōi latolo ira ba mbalazo mboto. (*Kor. I. 9, 11*). Ba na no awai chōgoe da'ō, na no 28 oebe'e ba dangara mboeala andrō, ba oetōrō ami, we'amōi ba Zifania. Ba na no oe'ila, na mōido chōmi, ba 29 a'oi oe'he howoehowoe andrō, chō Keriso. (*F. 1, 11*).

IV. Ba oe'andrō chōmi, ja'ami 30 ira talifoesō, moroi chō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso ba moroi ba wa'omasi Geheha andrō, mitolo ndra'o wangandrōngandrō chō Lowalangi, ba chōgoe andre, (*Kor. II. 1, 11. Efes. 6, 18. 19*), ena'ō te'efa'ō ndra'o ba 31 danga zi lō mamati andrō ba Joedaia, ba ena'ō omasi ni'amoni'ō wanologoe Jeroezalema andrō, (*Tes. II. 3, 1. 2. Hal, zin. 21, 11. 27 b. t.*), ena'ō omoeso 32 dōdōgoe we'amōi chōmi, na omasi Lowalangi, ba ena'ō faoma ta'okafoei dōdō nawōda. (*F. 1, 10*). Ba 33 jamoetolo ami fefoe Lowalangi wa'ohahaoe dōdō andrō! Jadoehoc. (*F. 16, 20. Tes. I, 5, 23. Tes. II. 3, 16*).

FAZA 16.

I. I'andrō Faelo, ena'ō lafa'amōi chōra Woibe andrō ba ena'ō latolo ia. II. Fangowai samati. III. Famaroe tōdō. IV. Fangowai ni'oro'i'ō zamati. V. Fanoeno Lowalangi.

I. Oe'andrō chōmi, ba chō Woibe 1 andrō, talifoesōda alawe, enoni ba mbanoca ba Gengerea, (*Tim. I. 5, 9*).

- 2 *b. t. Hal. zin. 18, 18*), ena'ō mitema ia, ba chō Zo'aja, si nangea ba ni'amoni'ō, ba ena'ō mitolo ia ba halōwō fefoe, ba zogoena ami chōnia; ja'ia gōi, ba no ato nitolonia, ba ja'odo gōi, ba no itolo. (*Fil. 2, 29*).
- 3 **II. Mi'owai** Werikila ba Akila, awōgoe ba halōwō, ba chō Keriso
- 4 Jesoc, (*Hal. zin. 18, 2*), si no mamelegō bagira ba nosogoe; tenga ha ja'o zangandrō saoha gōlōra, no dozi banoea niha Keriso ba niha
- 5 baero gōi; ba mi'owai mbanoea niha Keriso andrō jomo chōra. Mi'owai Gefaineto andrō, somasi ndra'o, bōrōta mbanoea Keriso ba Azia.
- 6 (*Kor. I, 16, 19*). Mi'owai Maria andrō,
- 7 si no erege tōdō chōmi. Mi'owai Gandroniko andrō ba Joenio andrō, iwama, awōgoe nikoeroe, si no tectoeria, ba zinenge andrō, ba noa gōi fōnagoe tobali niha Keriso ira.
- 8 Mi'owai Gambeliato andrō, somasi ndra'o, ba chō Zo'aja. Mi'owai Goeribano andrō, awōma ba halōwō, ba chō Keriso, ba Sitachi andrō, somasi ndra'o. Mi'owai Gafele andrō, si no fadoehoe dōdōda, ba chō Keriso. Mi'owai zi so jomo chō Garisoboelo
- 11 andrō. Mi'owai Herodiano andrō, iwama. Mi'owai niha Keriso andrō,
- 12 jomo chō Narikiso andrō. Mi'owai Derifena andrō ba Terifosa, serege tōdō ba chō Zo'aja. Mi'owai Weresi andrō, ni'omasi'ō andrō, si no abōlō halōwō ba chō Zo'aja. Mi'owai Roefo andrō, ba chō Zo'aja, ba inania, si no tobali inagoe gōi. (*Mar. 15, 21*). Mi'owai Gasikerito andrō ba Felego ba Hereme ba Fateroba ba Herema ba talifoesō andrō, awōra. Mi'owai Wilologo andrō ba Joelia andrō ba Nereo ba talifoesōnia alawe andrō ba Olifa, awō ni'amoni'ō andrō fefoe,
- 16 awōra. Faoma mi'owai nawōmi fa'agosa bawa ni'amoni'ō andrō. La'owai ami banoea Keriso fefoe. (*Kor. I, 16, 20. Fet. I, 5, 14*).
- 17 **III. Ba** oe'andrō chōmi, ja'ami ira talifoesō, mifaigi zamobōrō fama-
- bali ba fangala, si lō faoedoe ba wamahaō andrō, me lafahaō ami; mi'erogō ira. (*Mat. 7, 15 b. t.; Fil. 3, 2; Tim. I, 6, 3-5; Tit. 3, 10 b. t.*). Tenga sa enoni Zo'aja ja'ita, Jesoe
- 18 Keriso niha si manō, enoni daloera ira. Ba me no si sōchi lira, ba me lahaogōhaogō, ba lafaeloengoe dōdō zadlō tōdō. (*Fil. 3, 18, 19; Fet. II, 2, 1, 14 b. t.; Kol. 2, 4*). Noa sa tero-
- 19 ngo wolo'ōmi ba niha fefoe, ba omoeso dōdōgoe chōmi andrō, ba omasido na atoeatoea ami ba zi sōchi, ba na owōhōwōhō ami ba zi lō sōchi. (*F. 1, 8; Mat. 10, 16; Kor. I, 14, 20*). Lō ara tō, ba imama ba-
- 20 rō gahemi Zatana Lowalangi wa'o-hahae dōdō andrō. Jafaloecha ami wa'eboea dōdō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso! (*F. 15, 33; Moz. I, 3, 15*).
- VI. I'owai ami Timoteo andrō, awōgoe ba halōwō, ba Loekio andrō ba Jaso ba Sosifatero, iwama. (*Hal. zin. 16, 1; 13, 1; 17, 5; 20, 4*). Oe'owai
- 22 ami, ja'o Teresio, sanoera soera a-ndra, ba chō Zo'aja. (*Jer. 36, 4*). I'owai ami Gajo, si no mōi tome ndra'o; ba hoelō zi no mōi tome chōnia mbanoea ma'afefoe. I'owai ami Eras-
- 23 so andrō, doeroetoeli mbanoea ba Koerato, talifoesō andrō. (*Kor. I, 1, 14; Tim. II, 4, 20*). Jafaloecha
- 24 ami fefoe wa'eboea dōdō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso. (*Kor. I, 16, 23*).
- V. **Ba** chōnia, sangila manga'aro'ō
- 25 tōdōmi ba doeria somoeso dōdō andrō, chōgoe, ba ba doeria Jesoe Keriso andrō, fama'ele'ō zi no tobini andrō, si lō moe'ombacha'ō, gōtōgōtō wa'ara mege, (*Tes. II, 3, 3. Kol. 1, 26. Fet. I, 1, 20*), nifa'ele'ō iada'e,
- 26 nifarongogō ba niha'baero fefoe, moroi ba zoera wama'cle'ō andrō, me no i'oro'i'ō Lowalangi si lō aetoe, ba wolo'ō andrō, ba wamati, (*Ejes. 3, 4, 5*), chō Lowalangi satoeatoea
- 27 andrō, ha ja'ia, moroi chō Jesoe Keriso, ja chōnia zoemange, iroegi zi lō aetoe! Jadoehoc. (*F. 11, 36. Tim. I, 1, 17*).

Soera Waoelo andrō

ba mbanoea

GORINDRO,

SI FÖFÖNA.

FAZA 1.

I. Fangowai Waoelo. II. P'andrō saoha gölō chō Lowalangi, me no i'eboea'ō dōdōnia ba mbanoea Gorindro andrō. III. Ifangelama ira : hōi fabali dōdō ba'ḡbōi la'wā'ō tōdōra satoeatoea ira.

- 1 I. Faelo zanocra da'e, nikaoni sinenge Keriso Jesoe, moroi ba nilaoe dōdō Lowalangi, ba Sotene, talifoesō andrō, (*Kol. 1, 1. Hal. zin. 18, 17*),
2 ba mbanoea Lowalangi andrō ba Gorindro, nihaogō ba chō Keriso Jesoe, ni'amani'ō, nikaoni, fabaja fefoe zangarōfi li tōi Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, fefoe gofoe heza, he ba chōra, ba he ba chōma. (*Hal. zin. 18, 1 b. t. Joh. 17, 19. Rom. 1, 7*).
3 Jafaloecha ami wa'eboea dōdō ba fa'ohahaoe dōdō chō Namada Lowalangi, ba chō Zo'aja, Jesoc Keriso. (*Efes. 1, 2*).

- 4 II. Lō mamalōmalō oe'andrō saoha gölō chō Lowalangigoe, ba chōmi andrō, ba wa'eboea dōdō Lowalangi andrō, si no faloecha ami, ba
5 chō Keriso Jesoe, (*Rom. 1, 8, 9*), me no fahōna chōmi fefoe hadia ia, ba chōnia andrō, he ba ngawalō hoehoeo, ba he ba ngawalō wa'aboto
6 ba dōdō fefoe, (*Kol. 1, 9, 10*), wa no moe'a'aro'ō ba dōdōmi wamadoehoc'ō Keriso andrō. Tobali lō ambō
7 ami bocala fa'eboea dōdō andrō fefoe, hadia ia, ba sombalombaloi fa'ato'ele Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso,
8 ami, (*Tit. 2, 13*), sangabe'e'ō gōi

ja'ami, iroegi gamozoea, fa lō sinegoe, na ba'wā Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso. (*Fil. 1, 6. 10. 11. Tes. 1, 5, 23. 24*). Lō farōi Lowalangi, si no
9 mamakaoni'ō ja'ami ba wefao chō Nononia Jesoe Keriso, So'aja ja'ita. (*F. 1, 10, 13; Tim. 11, 1, 9; Joh. 6, 44*).

III. Ba oe'andrō chōmi, ja'ami 10
ira talifocsō, moroi ba dōi Zo'aja ja'ita andrō, Jesoe Keriso, ena'ō ha sara limi fefoe, ba ena'ō lō faloecha ba chōmi fabali dōdō; mi'atoelō'ō, mi'osara'ō gera'erami ba tōdōmi. (*F. 11, 18. Rom. 15, 5. Fil. 2, 1, 2*). Noa sa moe'ombacha'ō
11 chōgoe, ba chōmi andrō, ja'ami ira talifoesōgoe, si si jōmo chō Cheloē andrō zangombacha, no so wagoeagoeasa ba chōmi. (*F. 3, 3 b. t.*). Da'ō niwā'ōgoe, me iwā'ō
12 si samōsa ba chōmi : Chō Waoelo ndra'o, ba si samōsa, ba : Chō Afolo ndra'o, ba si samōsa, ba : Chō Gefa ndra'o, ba si samōsa, ba : Chō Keriso ndra'o. (*Hal. zin. 18, 24. Joh. 1, 43*). Hadia, no fabali Keriso ?
13 Hadia, Faelo niforōfa salahimi ? ba ma ba dōi Waoelo tebjagō idanō ami mege ? Oesoeno Lowalangi, me
14 samōsa lō nibajagōgoe idanō ba chōmi, baero Gerifo ba Gajo andrō, (*Hal. zin. 18, 8. Rom. 16, 23*), fa bōi
15 la'wā'ō, no ba dōigoe oebajagō idanō niha. Ba noa sa gōi oebajagō idanō
16 zi samba omo ndra Sefana, baero ō, ba lō oc'ila, na so niha bō'ō ni-

- bajagōgoe idanō. (*F. 16, 15, 17*),
- 17 Tenga sa ba wamajagō idanō ifatenge ndra'o Keriso, no ba wangombacha toeria somoeso dōdō ifatenge ndra'o, tenga fa'oneche ba hoehceo, fa bōi tobali faja rōfa
- 18 Keriso andrō. (*F. 2, 1 b. t.*). **Toeria rōfa andrō, ba faja sa ba niha si tetibo, ba ba chōda, ni'orifi, ba no fa'abōlō Lowalangi ia.** (*F. 1, 23, 24. Rom. 1, 16*). Noa sa so ba zoera: „Oefakiko dania wa'atoeatoea zatoeatoea andrō ba fa'aboto ba dōdō ba zaboto ba dōdō andrō, ba zota jaigō.” (*Jes. 29, 14. Job. 5, 12*).
- 20 Hezo zatoeatoea? hezo zoneche ba wasosota andrō, bagōtō danō andre? Hadia, tenga no ibali'ō faja wa'atoeatoea ba goeli danō andre Lowalangi? (*F. 3, 19. Jes. 19, 12*).
- 21 Me no lō'ō sa aboto ba dōdō niha goeli danō Lowalangi, ba wa'atoeatoeania andrō, ba wa'atoeatoeara, ba no omasi Lowalangi i'orifi zamati andrō, faja andrō, fangombacha. (*Mat. 11, 25*). La'andrō sa dandra niha Jehoeda ba la'aloei wa'atoeatoea Dawa Heleni, (*Mat. 12, 38. Hal. zin. 17, 18, 32*), ba ja'aga, ba matoeriagō Keriso, niforōfa andrō, si fatoewoe ba niha Jehoeda, ba si no faja ba dōdō niha baero, (*F. 2, 2, 14, Rom. 9, 32 b. t.*), ba ba nikaoni andrō, he niha Jehoeda, ba he Dawa Heleni, ba no Keriso, fa'abōlō Lowalangi ba fa'atoeatoea Lowalangi ia. (*F. 1, 13; 2, 5. Kol. 2, 3*). Fajafaja andrō sa, soroi Lowalangi, ba no atoeatoea moroi ba niha, ba si lō abōlō andrō, soroi Lowalangi, ba no abōlō moroi ba
- 26 niha. Mifaigi sa'ae wogaoni ja'ami andrō, ja'ami ira talifoēsō, lō ato zatoeatoea, na dali wa'atoeatoea niha, lō ato zabōlō, lō ato zala'wa.
- 27 (*Joh. 7, 48, 49*). Hadia ia zi no fajafaja, wamaigi niha goeli danō, da'ō nitoetoejoe Lowalangi, ena'ō i'ailasi
- zatoeatoea andrō, ba hadia zi lō abōlō, wamaigi niha goeli danō, da'ō nitoetoejoe Lowalangi, ena'ō i'ailasi zabōlō andrō. (*Jak. 2, 1-5*). Ba ha niha zi tenga sala'wa, wamaigi niha goeli danō, ba hadia ni'ositengagō, da'ō nitoetoejoe Lowalangi, hadia zi lō'ō andrō, ena'ō lō mogoena zi so, ibe'e, (*Gal. 6, 3*), ena'ō lō isoeni ia niha, ha niha ia, fōna Lowalangi. (*Efes. 2, 6. Jes. 40, 6*). Ba chōnia mi'oroi, ja'ami andrō, ba chō Keriso Jesoe, nibali'ō Lowalangi fa'atoeatoea chōda ba fa'atoelō dōdō ba fangohaehae ba fangōhōli. (*F. 1, 24, Jer. 23, 6. Kor. II, 5, 21. Heb. 2, 11. Rom. 3, 24. Efes. 1, 7*), ena'ō itōrō zi so ba zoera: „Na so zanoeno ja'ia, ba ba chō Zo'aja jamoesoeni ia”. (*Jer. 9, 23, 24. Kor. II, 10, 17*).

FAZA 2.

Tenga fa'atoeatoea niha goeli danō ni'ombacha'ō Wacelo, lō fa'oneche ba hoehceo andrō chōnia, ha fa'atoeatoea Lowalangi, hoehceo si oroi ba Geheha.

- Ba ja'odo gōi, me mōido chōmi, ja'ami ira talifoēsō, ba tenga fa'abōlō ba hoehceo ni'ohogoe, ba tenga fa'abōlō wa'atoeatoea, wanoeriagō chōmi famadoehoe'ō Lowalangi andrō. (*F. 1, 17. Joh. I, 5, 9*). Lō'ō sa ni'wa'ōgoe tōdōgoe, so hadia ia ni'ilagoe ba chōmi andrō, baero Jesoe Keriso, niforōfa andrō. (*F. 15, 3. Gal. 6, 14*). Ba ja'ō, ba si lō abōlō ba sata'oe ba sala'wōla'wō sibai, ba chōmi andrō. (*Hal. zin. 18, 9. Kor. II, 10, 10; 11, 30*). Ba fehedegoe ba fangombacha'ōgoe, ba tenga hoehceo zatoeatoea, si fadoehoe dōdō niha, ha fangoroma'ō Eheha ba fa'abōlō, (*Tes. I, 1, 5*), fa bōi fa'atoeatoea niha dandrōsa wamati, ena'ō fa'abōlō Lowalangi dandrōsania. (*F. 1, 18, 24*). Fa'atoeatoea sa wehedema ba zi no mo'honoa, ba tenga fa'atoeatoea niha

goeli danō andre, tenga gōi fa'atoeatoea zalaŵa ba goeli danō andre, si tetibo dania. Fa'atoeatoea Lowalangi wehedema, si no tobini, si no tobaloe, nihonogōi Lowalangi, gōtō-gōtō wa'ara sa'ae, ba wamolachōmi ja'ita. (*Sin. 51, 8. Efes. 3, 8. 9*). Si lō irai aboto ba dōdō zalaŵa ba goeli danō andre, ha niha ia gōi : na no aboto ba dōdōra sa, ba lō laforōfa mena'ō zalaŵa lachōmi andrō ; (*Hal. zin. 13, 27; 3, 17*). Si mane si so ba zoera sa : „**Si lō irai i'ila hōrō niha, si lō irai irongo tōgi dalinga niha, si lō irai mōi ba dōdō niha, ni'asiwai Lowalangi ba zangomasi'ō ja'ia.** (*Jes. 64, 4*). **Ba chōda no ifa'ele'ō Lowalangi, balazi Gehehania ;** fefoe hadia ia sa, ba i'aloaloei Eheha, irege wa'abacha Lowalangi andrō. (*Joh. 16, 13. Dan. 2. 23*). Ha niha sa zangila hadia ba dōdō niha, baero geheha niha andrō, si so ba dōdōnia ? Si manō gōi wa lō saboto ba dōdō hadia zi so ba dōdō Lowalangi, baero Geheha Lowalangi andrō. Ba ja'ita, ba tenga eheha ba goeli danō andre nitemada, no Eheha si otarai Lowalangi nitemada, ena'ō ta'ila, hadia nibe'e Lowalangi boealania chōda. (*Rom. 8, 15. Fet. II. 1, 3*). Ba da'ō gōi wehedema, tenga taroma li nisōndra ba niha, fa'atoeatoea niha; no taroma li nisōndra chō Geheha, soroi ba Geheha tafaedogō ba zoroi ba Geheha. (*F. 2, 1. 4; Fet. II. 1, 21*). Na to'oea tōdō niha, ba lō i'o'ō hadia zi otarai chō Geheha Lowalangi, noa sa fajafaja chōnia, ba tebai aboto ba dōdō, me moroi ba Geheha ena'ō wangaloei cloehania. (*F. 1, 23; Mat. 16, 17; Joed. 19; Joh. 14, 17*). Ba si so Eheha, ba isōndra geloeaha hadia ia fefoe, ba ja'ia, ba si lō aboto ba dōdō niha bō'ō. (*Joh. I. 2, 20*). Ha niha sa, zi no aboto ba dōdō era'era Zo'aja, ha niha zama ha o ja'ia ? Ba ja'ita,

ba no era'era Keriso gera'erada. (*Jes. 40, 13; Jer. 23, 18*).

FAZA 3.

I. Itegoe Faeloe, me no fabali dōdō mbanoea Gorindro andrō. II. Enoni Lowalangi zamahaō andrō, sanolo ba halōwō chōnia, ba isofoe chōra dania, he wisa wohaōwōra. III. Bōi laŵa'ō tōdōra, no atoeatoea ira.

I. Ba ja'o, ba tebai fahoehoeodo 1
chōmi si mane ba zi so Eheha, ja'ami ira talifoesō, si mane ba zi ha zambalō ōsi niha hoehoeogoe chōmi, si mane ba ndraono sawoejoe, ba chō Keriso. (*F. 2, 15; Joh. 16, 12*). Soesoe nifabadoegōgōe chōmi, tenga 2
ō sabe'e; me tebai mitaha na, ba iada'e gōi, ba tebai zoei mitaha; (*Heb. 5, 12 b. t.; Fet. I. 2, 2*); solo'ō 3
ōsi niha na sa ami. Na so na wa'afōchō dōdō ba fagoegoeasa ba chōmi, ba tenga solo'ō ōsi niha ami, ba tenga hoekoe ba niha dali mboeaboemi ? (*F. 1, 10. 11; Gal. 5, 19. 20; Jak. 3, 14-16*). Na iŵa'ō si 4
samōsa : Chō Waoelo ndra'odo, ba si samōsa, ba : Chō Afolo ndra'odo, ba tenga hoekoe ba niha mi'o'ō ? (*F. 1, 12*).

II. Hadia sa Afolo andrō ? Ba 5
hadia Waoelo andrō ? Enoni ira, si no mama'ema famati andrō chōmi, balazi nitema zamōsana chō Zo'aja. (*F. 4, 1*). Ja'o zananō, Afolo zomboewoei, ba Lowalangi zamanōi. (*F. 12, 11. Hal. zin. 18, 27; 19, 1*). Tobali faja zananō, ba faja zomboewoei, ha Lowalangi, samanōi, zi ndroehoe. Ba sananō ba somboewoei, ba ha samboea, ba itema sa loeonia zamōsana, balazi halōwōnia. (*F. 4, 5; Sin. 62, 13*). Sanolo sa 9
ndra'aga, ba halōwō, chō Lowalangi; nowi Lowalangi ami, tomosa chō Lowalangi. (*Kor. II. 6, 1. 16. Mat. 25, 14*). No oefotojo, si mane 10
sotomo, si no atoeatoea, dali wa'eboea dōdō Lowalangi andrō, si no faloecha ndra'o; tănō bō'ō zame-

FAZA 4.

- dadao. Ba jamoefaigi zamōsana, he wisa wotomonía. (*F. 15, 10. Rom. 15, 20*). **Tojo bō'ō, ba lō'ō sa i'ha ibe'e toce niha, ha niha ia gōi, baero zi no moebe'e, Jesoe Keriso andrō.** (*F. 16, 22. Fet. I. 2, 4. 6*).
- 12 Ba na so zangotomosi ba dete dojo andrō, ma balaki, ba ma firō, ba ma manimani, ba ma eoc, ba ma doe'oe sokōli, ba ma tōla wache,
- 13 Ba na oroma danía halōwō zamōsana, i'oroma'ō sa danía ba'wa andrō, me ba galitō tefa'ele'ō danía, ba he wisa halōwō zamōsana, ba alitō wana-draigō. Na manaha nifazōchinía,
- 15 ni'otomosinía, ba itema loe. Ba na achozi nifazōchinía, ba te'ala ia, ba ja'ia, ba ni'orifi, ba hoelō nifatōrō ba galitō. (*Joed. 23*). Hadia, lō mi-ila, wa no osali Lowalangi ami, awō wa no nahia Gcheha Lowalangi dō-
- 17 dōmi ? (*F. 6, 19. Rom. 8, 9*). Na so zamakiko osali Lowalangi andrō, ha nifakiko Lowalangi danía da'ō : ni'amoni'ō sa gosali Lowalangi andrō, ba ja'ami da'ō.
- 18 **III. Bōi jamoefaeloengoe ia nihá.** Na so ba chōmi, ba goeli danō andre, zangoema'ō tōdōnia, satoeatoea ia, ba jatobali sambō era'era, ena'ō tobali satoeatoea ia. (*Amaed. 3, 5. 7. Rom. 12, 16. F. 4, 10*). Fa'atoeatoea niha goeli danō andre sa, ba no fa'ambō era'era ba chō Lowalangi. Si mané sa ba zoera : „S on d r a' o e s a t o e a t o e a a n d r o , b a w a' o n e c h e r a . ” (*F. 1, 20; Rom. 1, 22. Job. 5, 13*). Ba so zoei, ba : „I'ila So'aja gera'era zatoeatoea andrō, w a f a j a . ” (*Sin. 94, 11*).
- 21 Andrō bōi jamoesoeno ia niha, ba niha ia ; a'oi sa chōmi manō, (*F. 1, 31. Jer. 17, 5*), he Faelo ba he Afolo ba he Kefa ba he oeli danō ba he fa'aeri ba he fa'amate ba he gōtō da'e ba he gōtō danía, oi chōmi manō, (*F. 3, 4. Rom. 8, 28. 38. 39*), ba ja'ami, ba chō Keriso, ba Keriso, ba chō Lowalangi.

I. Halōwō zinenge andrō. II. Famakaora ba he wisa ira ba da'ō. III. Famarooe tōdō.

- I. **Da'ō ndramoe'wa'ō tōdōra, dozi,** 1
ba chōma andre, enoni Keriso ndra'-
aga, samatōrō si tobini andrō, chō
Lowalangi. (*F. 3, 5; Kor. II. 4, 5. Kol. 1, 25. 26*). Ba ba zamatōrō 2
andrō, ba da'ō sa nifaigi ba chōra,
ena'ō lō falimo zamōsana. (*Loek. 12, 42; Fet. I. 4, 10*). Lō'ō sa ba dōdō- 3
goe, na tehoekoe ndra'o chōmi, ba
ma ba rafe niha bō'ō, lō'ō sa gōi
oehokoe ndra'odo. Ba he sa lō 4
ni'ilagoe hadia ia, ba tenga na sa
bōrō da'ō, wa la'wa'ō ena'ō satoelō
ndra'o. Ba So'aja zangoehokoe ja'o.
(*Kor. II. 1, 12; 5, 10. 11; Sin. 19, 13; 143, 2*). Andrō bōi mi'etoe'ō 5
hoekoc, hadia ia, na tenga inōtō na,
irege so Zo'aja, sohagaini gōi si no
tobini ba zogōmigōmi, sama'ele'ō
sōndra dōdō andrō, ba awena danía
tesoeno zamōsana chō Lowalangi.
(*Rom. 2, 16. Sangomb. 12, 14. Kor. II. 10, 18*). Chōgoe ba chō Afolo 6
no cebōbōgō da'ō, ja'ami ira tali-
foesō, bōrō ami, ena'ō mitōngōni
chōma, fa bōi faja'wa ami, fa bōi
italoe'i zi so ba zoera, fa lō ifahocha
zamōsana, ba wangeboca'ō ba zi
samōsa ba ba wangambōsi zi samōsa.
(*Rom. 12, 3*). Ha niha sa zamae- 7
hoesi ja'oegō ? Hadia chōoe, si lō
moebe'e chōoe ? Ba na nibe'e chōoe,
ba hadia wa ōsoeno ndra'oegō, hoelō
tenga nibe'e chōoe ? (*Jak. 1, 17*).
No aboeso ami, no fahōna chōmi, 8
no samatōrō ami, ba zi lō ja'aga !
Ena'ō na doehoe wa no samatōrō
ami, fa samatōrō gōi ndra'aga,
awōmi ! (*Fam. 3, 17*).
- II. **Ba dōdōgoe sa, ba no oroma** 9
wa no fondrege zide'ide ndra'aga,
ja'aga sinenge, ibe'e Lowalangi, hoe-
lō zi no moe'etoe'ō hoekoe famoe-
noe, me no tobali maimai ndra'aga
ba nōsi goeli danō, ba mala'ika ba

ba niha. (*Kor. II. 4, 11. Heb. 10, 32.*)
 10 33). Sambõ tõdõ ndra'aga, bõrõ Keriso, ba ja'ami, ba no satoeatoea, ba chõ Keriso; si lõ abõlõ ndra'aga, ba ja'ami, ba sabõlõ; nifoesoemange ami, ba ni'ositengagõ
 11 ndra'aga. (*F. 1, 18 b. t.; 3, 18*). Iroegi ma'õchõ andre, ba solofo ndra'aga ba sowõchi tõdõ, no sambõ noecha, ba no nibõzibõzi ndra'aga, ba lõ nahama, sahono ndra'aga, (*Kor. II. 11, 23-27*), ba ma'eregeisi dõdõma, mohalõhalõvõ dangama; latandra-
 12 waisi ndra'aga, ba mafahovoe'õ ira, lagohi ndra'aga, ba mataha dõdõma; (*F. 9, 15. Hal. zin. 18, 3. Rom. 12, 14. Mat. 5, 44*); labõbõgõ chõma zi lõ sõchi, ba mangandrõ ndra'aga; no tobali hoelõ zasao ba goeli danõ ndra'aga, hoelõ ndra'i, ba niha fefoe, iroegi da'e. (*Hal zin. 22, 22*).
 14 III. Tenga ba wangailasi ja'ami oesoera da'õ, ha ba wamarooe tõdõmi, si mane iraonogoe, somasi ndra'o. (*Tes. I. 2, 11 b. t.*). He sa fefoe ngahõnõ chõmi mandroe, ba chõ Keriso, ba lõ ato nama chõmi. Ba chõ Keriso Jesoe sa no mo'onodo ja'ami, moroi ba doeria someso dõdõ andrõ. (*Gal. 4, 19. Filem. 16 10*). Andrõ oe'andrõ chõmi, mihalõ famaedo chõmi ndra'odo. (*F. 11, 1*).
 17 Da'õ mbõrõ, wa no oefatenge chõmi Dimoteo andrõ, onogoe andrõ, ba chõ Zo'aja, somasi ndra'o, si lõ farõi, da'õ dania zamasoegi ba dõdõmi lala andrõ chõgoe, ba chõ Keriso Jesoe, si mane famahaõgoe, fefoe gofoe heza, ba mbanoea fefoe. (*F. 16, 10. Tim. I. 1, 2. Tim. II. 1, 5*). Ba no mohocha õsa, hoelõ na lõ mõido chõmi. Ba lõ ara tõ, ba mõido chõmi, na itolo Lowalangi, ba tenga li zohocha andrõ dania oesofoe, ha fa'abõlõra. (*F. 16, 5. 6. Jak. 4, 15*).
 20 Tenga sa li dajadaja mbanoea Lowalangi andrõ, no fa'abõlõ dajadajania. (*F. 2, 4. Loek. 17, 21*). Hadia zomasi ami, hadia, oee oe'õhe, na

mõido chõmi, ba ma fa'omasi ba Eheha wa'ebolo dõdõ andro? (*Kor. II. 13, 10*).

FAZA 5.

I. Itegoe ira Faelo, me no tõra wa'ebolo dõdõra ba zohorõ. II. Bõi oroedoe ira ba zamazõchi horõ.

I. Fohorõ ba chõmi zabõlõ tetoe-ria, ba fohorõ si lõ'õ na i moeronga ba niha baero, wa ihalõ ndronga namania niha. (*F. 6, 15 b. t. Tes. I. 4, 3-5. Moz. III, 18, 7. 8*). Ba sohochia ami, ba lõ'õ sa aboe dõdõmi, fa tetibo ena'õ banoecami zolaoe da'õ. (*F. 4, 6 b. t.*). Ba ja'odo andre, ba si ndroehoe sa, lõ ja'o, botogoe andre, ba sodo sa tõdõgoe, noa sa oehoekoc, hoelõ na no so ndra'o, ba zamazõchi da'õ, si manõ, (*Kol. 2, 5*), na no faloechia ita ba dõi Zo'aja ja'ita, Jesoe, ja'ami ba tõdõgoe andre, ba na fao wa'abõlõ Zo'aja ja'ita, Jesoe; (*Mat. 16, 19; 18, 18. 20*); ba nibe'e ba danga Zatana zi manõ, ba wamakiko õsinia, ena'õ aeri mbechoe, na ba'wa Zo'aja ja'ita Jesoe. (*Tim. I. 1, 20. Kor. II. 2, 6 b. t.*).

II. Tenga si sõchi doeriami andrõ. Hadia, lõ mi'ila, wa aisõ nifaroeka ma'afefoe ibe'e tanõmõ roti si ha ma'ifoe? (*Gal 5, 9*). Mitibo'õ danõmõ si no ara andrõ, ena'õ si bohoe moefaroeka ami; noa sa si lõ moe'aisõni ami, noa sa moetaba wasa chõda gõi, Keriso. (*Moz. II, 12, 15. 19. Fet. I. 1, 18. 19*). Ba datalaoe gowasa fasa, bõi fao danõmõ roti si no ara, ba bõi gõi fao danõmõ roti andrõ, falõsõchi ba fa'asilõja'wa, ha si lõ moe'aisõni andrõ, fa'adõlõ dõdõ ba fa'adoehoe, nifao. No oesoera chõmi ba zoera no andrõ, bõi fabaja ami ba zohorõ. Tenga sohorõ manõ, ba niha goeli danõ, ni'wa'õgoe, ba somasi ana'a ba soraboe ba samosoemange adoe, na si manõ ena'õ, ba lõ tola lõ mi-heta manõ sa'ae ami ba goeli danõ

- 11 andre ena'ō. (*Joh. I. 5, 19*). Ba no oesoera chōmi, bōi fabaja ami, na so zangoema'ō, talifoesō ia, ba na sohorō ia, ba ma somasi ana'a, ba ma samosoemange adoe, ba ma sanandraŵaisi awōnia, ba ma si maboemaboe, ba ma soraboe; na so zi manō, ba bōi na i oroedoe manga ami chōnia (*F. 6, 9. 10. Mat. 18, 17*).
- 12 Hadia sa wa oehalō chōgoe wangoe-hockoe si so baero andrō? Hadia, tenga ja'ami zangoehoekoe si te'oe'oe chōmi? (*Kol. 4, 5*). Lowalangi dania zangoehoekoe si so baero andrō. Mibe'e baero zi lō sōchi, mi-heta ba chōmi. (*Tes. II. 3, 6*).

FAZA 6.

I. Itegoe faelo, me mangadoe ira ba zangoehoekoe si tenga niha Keriso. II. Ifangelama ira ba wohorō.

- 1 I. Hadia, so ba chōmi zi lō ata'oe, na so hadia ia nifadōnina chō nawōnia, ifahoekoe'ō ba niha si lō ataelō, ba tenga ba ni'amoni'ō? (*Mat. 5, 40*). Ma lō mi'ila, wa sangoehoekoe niha goeli danō dania ni'amoni'ō andrō? Ba na sangoehoekoe niha goeli danō ami, ba hadia, lō tola mihoekoe ngawalō hadia ia, zide'ide sibai? (*Dan. 7, 22. Mat. 19, 28*). Hadia, lō mi'ila, wa sangoehoekoe mala'ika dania ita? ba tenga mendoera manō tola ba mbalazo? (*Fet. II. 2, 4*). Ba na so nifadōni balazo, ba hadia, mifataro sangoehoekoe ni'ositengagō mbanoea niha Keriso? Ba wangallasi ja'ami oewā'ō da'ō: Hadia, toballi samōsa lō satoeatoca ba chōmi, sangila mangoehoekoe hadia ia ba zi fatalifoesō? Hadia, i'adoegō dalifoesōnia sotalifoesō, ba ba zi tenga samati na i? Noa sa'ae sala sibai ami, me so wamadōnimi chō nawōmi. Hana wa lō mitaha manō dōdōmi, na lafatōrō chōmi zi lō ataelō? Hana wa lō mitaha, na la'alani ami? (*Mat. 5, 39 b. t.*) Ba ja'ami zamatōrō si lō ataelō, ba mi'alani nawōmi, ba tali-
- foesō na i. (*Tes. I, 4, 6*). Ma lō mi'ila, wa tebai tefa'amōi ba mbanoea Lowalangi zi lō ataelō? Bōi eloen-goe ami, he sohorō, ba he samosoemange adoe, ba he sohorōni donga zodonga, ba he somboejoetō, ba he sohorōni ira matoea, (*Gal. 5, 19 b. t. Efes. 5, 5. Fam. 21, 8; 22, 15*), ba he sanagō, ba he somasi ana'a, ba he si maboemaboe, ba he sanandraŵaisi awōnia, ba he soraboe, ba tebai tefa'amōi ba mbanoea Lowalangi andrō. Ba no si manō ōsa ami fōna. Ba no moesasai ami, no moe'ohaochaoe'ō, no ataelō ami, i-wā'ō Lowalangi, moroi ba dōi Jesoe Keriso, So'aja, ba moroi ba Geheha Lowalangida andrō. (*Tit. 3, 3 b. t. Fet. I, 4, 3 b. t. Hal. zin. 22, 16. Fam. I, 5; 7, 14*).
- II. Fefoe hadia ia, ba tola oelaoe, ba so zi lō goena. Fefoe hadia ia, ba tola oelaoe, ba lō oetehe i'osawoejoe ndra'o hadia ia. (*F. 10, 23*). Ō andrō, ba ba mbetoe'a nahania, ba betoe'a andrō, ba no nahagō. Ba faoma iheta dania Lowalangi. Ba boto, ba bōi ba wohorō, no chō Zo'aja, ba So'aja, ba ba mboto. (*Mat. 15, 17. Tes. I, 4, 3-5*). Ba no isoesoegi Zo'aja Lowalangi, ba isoesoegi gōi ita dania fa'abolōnia andrō. (*F. 15, 15. 20 b. t. Tes. I, 4, 14. Rom. 8, 11*). Hadia, lō mi'ila, no ndrotondroto Keriso mbotomi andrō? Ba hadia, oehalō ndrotondroto Keriso, ba oebe'e ndrotondroto zohorō? Bōi si manō. (*F. 12, 27*). Ma lō mi'ila, wa ha samboea boto ira, na so zoroedoe ba zohorō ira alawe? noa sa moewā'ō, „ha samboea ō si zi d a r o e a n d r o .” (*Moz. I, 2, 24*). Ba na so zi olembai So'aja, ba ha samboea Eheha ira. (*Joh. 17, 21. 22*). Mi'angelamaisi wohorō andrō. Fefoe ngawalō horō, nifazōchi niha, ba baero mboto, ba sohorō, ba ba mbotonia ifazōchi horō. (*F. 10, 8. Kor. II, 7, 1*). Ma lō mi'ila, wa no osali Geheha ni'amoni'ō a-

ndrō, si so ba dōdōmi, nibe'e Lowalangi chōmi, mbotomi andrō, awō wa tenga chōmi ami? (*F. 3, 16 b. t.*).
 20 **Noa sa eboea mege hōlimi; ba mifosoemange Lowalangi ba mbotomi andrō.** (*F. 7, 23. Fet. I, 1, 18. 19.*)

FAZA 7.

Famobawa lala: I. Ba zi faronga, ba II. ba zi lō donga, ba III. ba lacha mbanoea.

1 I. **Ba** ba nisoerami andrō chōgoe, ba sōchi ba niha, na lō ibabaja ndra alawe. (*F. 7, 25. 26. Mat. 19, 10 b. t.*).
 2 **Ba** ba wohorō andrō, ba jamodonga zamōsana, ndra matoea, ba si manō
 3 gōi ndra alawe. Jamoetōrō gōmōnia ba ndra alawe ira matoea, ba ja si manō gōi ndra alawe ba ndra matoea. Tenga samatōrō botonia ndra alawe, ira matoea zamatōrō, ba si manō gōi ndra matoea, tenga ja'ia zamatōrō botonia, ira alawe zamatōrō. Bōi mifabali ami chō nawōmi, atō na lō ara, na ha sara limi, fa lō mangoloi dōdōmi, ba wangan-drō, ba mifoeli zoei oroedoe, fa lō itandraigō ami Satana, na tebai mitaha dōdōmi. Fa oetehe chōmi, ce'wa'ō da'ō, tenga oroisa. Omasido sa ena'ō, na si mane ja'ō fefoe niha; ba no faehoe nitema zamōsana chō Lowalangi, bō'ō ba zi samōsa, ba bō'ō ba zi samōsa. (*Mat. 19, 11. 12*). Ba da'ō ni'wa'ōgoe ba zi lō donga ba ba lacha mbanoea: sōchi chōra, na lō teboelō si mane ja'ō ira gōi. (*F. 9, 5*). Ba na tebai lataka, ba ndramangowaloe ba ndramōi nihalō; sōchi sa mangowaloe, moroi aoechoe ira. (*Tim. I, 5, 14*).
 10 Ba da'ō goroisagoe ba zi so donga; tenga na i ja'ō zangoroi'ō, So'aja zangoroi'ō: bōi fabali ndra alawe ba ndra matoea. (*Mar. 10, 9. 12. Mat. 2, 14 b. t.*). Ba na so zi no fabali, ba bōi jamōi nihalō sa'ae, atō na ifoeli i'atoelō'ō ia ba ndra matoea; ba ira matoea gōi, ba bōi jamoetibo'ō ndra alawe. (*Mat. 5, 32*). Ba da'ō ni'wa'

ōgoe ba dānō bō'ō, tenga ni'wa'ō Zo'aja: Na so dalifoesō, si so ira alawe si tenga samati, ba na edōna ndra alawe sosō chōnia, ba bōi jamoetibo'ō. Ba na so ndra alawe, si so ira matoea si tenga samati, ba na edōna. ndra matoea sosō chōnia, ba bōi jamoerōi. Noa sa moe'amon- ni'ō ndra matoea si tenga samati, ba ndra alawe andrō, ba ira alawe si tenga samati, ba no moe'amon'i'ō, ba ndra matoea andrō. Na tenga si manō mena'ō, ba no si ra'iō ndraonomi, ba ija'e, ba no ni'amon'i'ō. (*Hal. zin. 16, 1. Rom. 11, 16*). Ba na edōna fabali zi tenga samati, ba jawabali ia; lō moebōbō dangara ba zi manō, he talifoesō matoea, ba he talifoesō alawe. Ba wa'atoelō sa ikaoni ita Lowalangi. (*Kol. 3, 15*). Hana wa ō'ila ja'ō, ja'oegō ira alawe, ō'orifi dania ndra matoea? ba ma ja'oegō, ira matoea, hana wa ō'ila, ō'orifi dania ndra alawe? (*Fet. I, 3, 1. 2*). Awai nifaigi: He wisa nibe'e Zo'aja ba zamōsana, he wisa wogaoni Lowalangi zamōsana, da'ō jamoetōrō. Ba si manō nihonogōigoe ba mbanoea misa fefoe. (*F. 7, 7. 20. 24. Efes. 4, 1*). Na so nikaoni si no moeboto, ba bōi jamoebaloe-gō. Ba na so nikaoni si lō moeboto, ba bōi jamoefaboto'ō ia. (*Gal. 5, 2*). Faja wamoto, ba faja na lō moeboto, ha folo'ō oroisa Lowalangi zogoena. (*Gal. 5, 6*). He wisa mege zamōsana, me tekaoni ia, ba bōi jamoebolō'ō. Nasawoejoendra'oegō, me tekaoni ndra'oegō, ba bōi aboesi tōdō; ba he gōi ōsōndra lala wangefa'ō ja'oegō, ba iagō manō da'ō. (*Tim. I, 6, 1. 2. Kol. 3, 22*). Na so nikaoni ba chō Zo'aja, sawoejoe, ba si no aefa sawoejoe ia, chō Zo'aja. Si manō gōi na so nikaoni si tenga sawoejoe, ba no sawoejoe Keriso ia. (*Joh. 3, 36. Efes. 6, 6*). No eboea mege hōlimi, bōi mi'ae sawoejoe niha. He wisa zamōsana, me tekaoni ia, ja'ami ira talifoesō, ba

bōi jamoeboelō'ō ia ba da'ō, chō Lowalangi.

- 25 II. Ba na nono alawe andrō, ba lō chōgoe oroisā Zo'aja, ba era'eragoe manō oe'ombacha'ō, me no faloecha-do wa'eboea dōdō Zo'aja, fa lō mafaja ndra'o. (*Kor. II. 8, 10. Tim. I. 1,*
- 26 *13. 16*). Ba da'ō dōdōgoe: da'ō zi sōchi, me no ahātō wamakao, sohahae dōdō niha, na si manō ia. Na no fabōbō ndra'oegō ba ndra alawe, ba bōi aloei wangefa'ō ja'oegō, ba na si lō donga ndra'oegō, ba bōi aloei
- 27 ndra alawe. Ba he mangawaloe ndra'oegō, ba tenga samazōchi horō ndra'oegō. Ba na mōi nihālō nono alawe, ba tenga samazōchi horō ia; ba faloecha sa wamakao ba goeli danō zi manō. Ba ja'o, ba omasido, na si lō famakao ami. (*Tim. I. 4, 1,*
- 29 *3*). Ba da'ō niw'a'ōgoe, ja'ami ira talifoesō, no fadega, ba iada'e sa'ae, ba ena'ō hoelō zi lō donga zi so
- 30 donga; (*Loek. 14, 26*); ba sege'ege andrō, ba ena'ō hoelō zi lō mege'ege; ba someso tōdō andrō, ba ena'ō hoelō zi lō omoeso tōdō; ba sowōli andrō, ba ena'ō hoelō tenga
- 31 chōra; ba sangogoena'ō gōtō danō andre, ba ena'ō hoelō zi lō mango-goena'ō ja'ia; ibōrōtaigō sa tobali danō'a andre. (*Joh. I. 2, 15-17. Mat. 24, 35*). Ba omasido, na lō fangaboe dōdō chōmi. Si lō donga, ba i'aboesi tōdō hadia ia chō Zo'aja, ena'ō
- 33 i'omasi'ō ia So'aja. Ba sangowaloe, ba i'aboesi tōdō hadia ia ba goeli danō, ena'ō i'omasi'ō ia ira alawe.
- 34 (*Efes. 5, 29*). Noa gōi faehoe ira ndra alawe si no moehalō nono alawe. Si lō moehalō, ba i'aboesi tōdō hadia ia chō Zo'aja, ena'ō ohaoehae ia, he botonia, ba he tōdōnia. Ba si no moehalō, ba i'aboesi tōdō hadia ia ba goeli danō, ena'ō i'omasi'ō ia ira matoea. (*Tim. 1. 5, 5*). Ba wamobawa.lala chōmi, sohare ami, ocw'a'ō da'ō, tenga ba wamōbō tangami, ena'ō moadoe ba ena'ō lō teboelō: ami chō Zo'aja,

ena'ō lō mangoloi dōdō. (*F. 7, 28*). Ba na so zangoema'ō tōdōnia, lō 36 moadoe chō nononia alawe, na italoe'i ginōtō wame'e ja'ia; na tobali lō tola lō'ō, ba jamoetōrō zomasi ia, tenga samazōchi horō ia; ndrāmōi nihālō. Ba na so.zabe'e tōdō, 37 si tenga niloeloegō, si tola molaoc somasi ia, ba na no ihoekoe tōdōnia, lō ibe'e nononia alawe, ba si sōchi nilaoe da'ō. Ba tobali, si sōchi 38 gōi nilaoe zame'e nihālō ononia alawe, ba mendroea manō ilaoe zi sōchi si lō mame'e ja'ia.

III. Ira alawe, ba no moebōbō 39 danga, gōtō wa'anaoc noso ndra matoea; ba na no mate ndra matoea, ba aefa ia, gofoe ha niha zangai ja'ia, ba tola mōi ia, ba ha ba chō Zo'aja. (*Rom. 7, 2*). Ba abōlō 40 ohahae dōdōnia, niw'a'ōgoe, na lō'ō sa'ae mōi ia nihālō; ba ba dōdōgoe, so chōgoe gōi Gehea Lowalangi.

FAZA 8.

I. Femanga nibe'e o nadoe. II. Bōi ta'alani nawōda ba zi tola chōda.

- I. Ba ba gō nadoe andrō, ba no 1 ta'ila, si so fa'aboto ba dōdō ita fefoe. Famahocha wa'aboto ba dōdō andrō, ba fa'omasi andrō, ba fanga'azōchi. (*Hal. zin. 15, 29. Rom. 14, 19; 15, 1-3*). Na so zangoema'ō 2 tōdōnia, so hadia ia zaboto ba dōdōnia, ba tenga si nangea fa'aboto ba dōdō wa'aboto ba dōdōnia andrō. (*Gal. 6, 3*). Ba na so zangomasi'ō 3 Lowalangi, da'ō zaboto ba dōdō Lowalangi. (*F. 13, 12. Gal. 4, 9*). Ba ba wemanga gō nadoe andrō, 4 ba no ta'ila, wa faja nadoe ba goeli danō, awō wa lō Lowalangi, baero zi samboea andrō. (*F. 10, 19 b. t.*). Ba 5 he w'a'ae so nifotōi Lowalangi, he ba zoroego, ba he ba goeli danō — oja sa Lowalangi ba ato zo'aja — 6 (*Joh. 10, 34 b. t. Sin. 136, 2. 3*) ba chōda sa, ba ha samboea Lowalangi, Ama andrō, ba zi otarai fefoe hadia ia, ba ja'ita, ba ba chōnia ita, ba

- ha samōsa Zo'aja, Jesoe Keriso, sam'ema fefoe hadia ia, ba ja'ita, ba moroi chōnia.** (*Mal. 2, 10. Rom. 11, 36*). Ba lō dozi so wa'aboto ba dōdō; so ōsa, ba iroegi da'e itegoe ira tōdōra ba nadoe andrō, ba femanga gō nadoe chōra, na la'ā, ba tōdōra andrō, ba tetoetoe, me no sambō fa'abe'e. (*F. 10, 27. 28.*)
- 8 Rom. 14, 23**). Tenga femanga mbalazi, ba chō Lowalangi; lō tedoe wa'asōchida, na manga ita, ba lō i'ambōsi ita, na lō manga ita. (*Rom. 14, 6. 17*).
- 9 II. Ba mifaigi, fa bōi tobali fangalani sambō fa'abe'e wa no tola chōmi da'ō.** (*F. 6, 12. Rom. 14, 13. Gal. 5, 13*). Na so zangila ja'oegō, na manga'ō ba nomo nadoe, ja'oegō andrō, si no so fa'aboto ha dōdō, ba hadia, ba lō tefaroe dōdōnia, sambō fa'abe'e na, ba wemanga gō nadoe andrō? Ba tobali famakiko zambō fa'abe'e wa'aboto ba dōdō andrō ehōoe, famakiko dalifoesō andrō, si no bōrō wa'amate Keriso andrō. (*Rom. 14, 15*). Ba na mosala ami, si manō, ba dalifoesō, ba na tetoetoe dōdōra, sambō fa'abe'e, mibe'e, ba chō Keriso mosala ami.
- 13 Andrō, na te'ala dalifoesōgoe, ba gō andrō, ba lō'ō manō oe'ā ndrivo, gōtōgōtō wa'ara, fa lō oefobōrō wangala ba dalifoesōgoe.** (*Rom. 14, 21*).

FAZA 9.

I. Lō edōna itema mbalazonia Faelo ba halōwōnia fangombacha andrō; tola sa ena'ō; II. edōna manō ia, mōi ia enoni zato ba III. iforge wangaloēi fangorifinia gōi.

- 1 I. Hadia, tenga tola manō oelae zomasi ndra'o? Hadia, tenga sinenge ndra'o? Hadia, lō ni'ilagoe Jesoe, So'aja ja'ita? Hadia, tenga loaloea halōwōgoe ami, ba chō Zo'aja?** (*F. 15, 8 b. t.; 4, 15; Hal. zin. 9, 4*). Na tenga sinenge ndra'o ba dānō bō'ō, ba ba chōmi sa atō; famadoehoe'ō

halōwōgoe, halōwō zinenge andrō, ami, ba chō Zo'aja. (*Kor. II. 3, 2. 3; 12, 12*). Famoe'agoe da'ō, ba zangoehoeoke ja'o andrō. (*F. 4, 3*). Hadia, lō tola manga ndra'aga, lō tola mabadoe hadia ia? (*Loek. 10, 7*). Hadia, lō tola ma'ohe'ohe awōma dalifoesō alawe, fo'omoma, si mane sinenge bō'ō andrō gōi ba talifoesō Zo'aja ba Kefa? (*Hal. zin. 1, 14. Mat. 8, 14*). Ma ha daroeaga Baranaba zi lō tola lō mohalōwō? (*Hal. zin. 13, 2. Tes. II. 3, 8. 9*). Ha niha zi mōi sanoewō, sanaha gōi balazonia? Ha niha zamazōchi kaboe nagoe, si lō manga mboea? Ba ha niha zokoebaloi oerifō, si lō mamedoe soesoe goerifō andrō? Hadia, tōdō niha dali wehedegoe andrō? Ma tenga si manō gōi niwa'ō ba goroisā? Noa sa moesoera ba goroisā Moze: „Bōi fosare'a m b a w a g ō r ō b a o s a m ō b ō r ō f a e h e". Hadia, so ba dōdō Lowalangi gōrōbao? (*Moz. V. 25, 4. Tim. I. 5, 18*). Ma tenga ja'ita atō mbōrō wangoema'ōnia da'ō? Ja'ita sa mbōrō, wa tesoeera da'ō, wa lō tola lō idōnadōna loaloea samakoe tanō; ba si manō zamōbōrō fache, idōnadōna wemanga. (*Jak. 5, 7*). Na no mataroe chōmi zoroi ba Geheha, ba hadia, nikata'ō sibai, na mabasi ba chōmi zogoena balazo mboto? (*Rom. 15, 27*). Na so dānō bō'ō sangochōgō gōi hadia ia ehōmi, ba hadia, tenga mendoera manō ndra'aga? Ba lō ni'ogoena'ōma, wa tola da'ō mena'ō, mataha manō sa'ae fefoe hadia ia, fa lō mafobōrō dahataha ba doeria somoeso. dōdō andrō, ehō Keriso. (*Kor. II. 12, 13. Hal. zin. 20, 33 b. t.*). Hadia lō mi'ila, wa ba gosali lasōndra gōra si so halōwō ba gosali? awō wa ba naha wame'e soemange mo'oeracha zi so halōwō ba naha wame'e soemange? (*Moz. V. 18, 1 b. t.*). Si manō gōi, no i'oroi'ō So'aja ba zangombacha toeria somoeso dōdō

- andrō, ba doeria somoeso dōdō andrō lasōndra gōra. (*F. 9, 4. Loek. 10, 7 b. t.*). Ba ja'o, ba lō ni'ogoe-na'ogoe da'ō, ma'ifoe lō'ō. Ba tenga andrō oesoera da'ō, ena'ō lafatōrō chōgoe zi manō; sōchi na i matedo, moroi faja chōgoe mbōrō wanoeno ja'ō, ibe'e niha, ha niha ia. (*Kor. II. 11, 7 b. t.*). Na oe'ombacha'ō doeria somoeso dōdō andrō, ba tenga bōrō wanoeno chōgoe; lō'ō sa tola lō oemanō, alai sa ndra'o, na lō oe'ombacha'ō doeria somoeso dōdō andrō! (*F. 1, 17*). Na nilaoe dōdōgoe sa, ba so loeogoe; ba na saboea olō ndra'o, ba no nibe'e ba dangogoe
- 18 halōwō andrō. (*F. 4, 1 b. t.*). Ba hadia loeogoe ja'ō? Da'ō loeogoe, oebe'e bocala doeria somoeso dōdō andrō, na oe'ombacha'ō, fa lō oe'ogoe-na'ō zi tola ena'ō, ba halōwō andrō, ba doeria somoeso dōdō andrō.
- 19 II. He wā'ae tenga sawoejoe niha ndra'odo, ba no oebali'ō sawoejoe zato ndra'odo, ena'ō ato oedōnisi.
- 20 (*F. 10, 33. Mat. 20, 27. 28*). Ba niha Jehoeda, ba no toballi hoelō niha Jehoeda ndra'o, ena'ō oedōnisi niha Jehoeda. Ba zi so barō mbawa goroiisa, ba hoelō zi so barō mbawa goroiisa ndra'o, — ba tenga sa si so barō mbawa goroiisa — ena'ō oedōnisi zi so barō mbawa goroiisa. (*Hal. zin. 16, 3; 21, 20 b. t.*). Ba zi lō oroiisa, ba hoelō zi lō oroiisa ndra'o, — ba tenga sa si lō oroiisa ba chō Lowalangī, solo'ō oroiisa Keriso ndra'odo — ena'ō oedōnisi zi lō oroiisa. (*Gal. 2, 3; 6, 2. Jak. 2, 12*).
- 22 Ba zambō fa'abe'e, ba no toballi sambō fa'abe'e ndra'o, ena'ō oedōnisi zambō fa'abe'e; fefoe hadia ia, ba niha fefoe ba no oego'ōgo'ō, ena'ō fefoe gofoe heza, ba fasamōsa na atō oe'orifi. (*F. 9, 19. Kor. II. 11, 29. Hal. zin. 20, 35; 10, 32*). Ba bōrō doeria somoeso dōdō andrō, wa oelaoe da'ō fefoe, ena'ō mo'oe-racha gōi ndra'o ba da'ō.
- 24 III. Hadia, lō mi'ila ba zi fagohi
- andrō, ba lala wagoehisa andrō, wa dozi sa fagohi ira, ba ha samōsa zanema loeo andrō? Ba mimanō wagoehisa, ena'ō mitema! (*Fil. 3, 12 b. t.*). Ba dozi si fatandra tōla andrō, 25 ba labōhōli fefoe hadia ia; ba ja'ira andrō, ena'ō latema dakoela si tekiko dania, ba ja'ita, ena'ō tatema zi lō teboelō. (*Tim. II. 2, 4; 4, 8. Fet. I. 5, 4*). Ba ja'ō, ba si fagohi, 26 tenga si mane ba zi lō ta'ila; si fasōndra ndra'o, ba tenga ba daloe mbanoea manō. (*F. 15, 58*). Oefakao 27 mbotogoe andre, ba oe'osawoejoe, fa bōi si lō goena ndra'o, he no sangombacha lala ba dānō bō'ō ndra'odo. (*Rom. 8, 13 b. t.; 13, 14*).

FAZA 10.

I. Ifangelama ira Faelo ba wangiō si lō sōchi andrō, ba II. ba wame'e adoe ba ba wemanga gō nadoe. III. Itena'wa ira, fa bōi lafobōrō wangala ba nawōra.

- I. Lō'ō sa oebini'ō chōmi, ja'ami 1 ira talifoēsō; no a'oi barō lawoeo andrō so ndra toeada, no a'oi latōrō nasi, (*Moz. II. 13, 21; 14, 29. Sin. 78, 13, 14*), no ahori tebjagō idanō 2 ira, ba chō Moze, ba lawoeo andrō ba ba nasi andrō, ba no ha sambalō gō moroi ja'wa la'ā. (*Moz. II. 16, 4. Sin. 78, 24 b. t. Joh. 6, 49*), 3 ba no ha sambalō moroi ja'wa labadoe; moroi ba gara andrō, moroi 4 ja'wa, si fao chōra, labadoebadoe, ba kara andrō, ba ja'ia Keriso. (*Moz. II, 17, 6. Moz. V. 32, 4. 18*). Ba sato 5 andrō, ba lō omasi Lowalangī, noa sa tefakiko ira ba danō si mate. (*Moz. IV. 14, 22. 23. 30. 32. Heb. 3, 16 b. t.*). Ba doemadoema chōda 6 da'ō, wa si manō, fa bōi ta'isō zi lō sōchi, si mane fangisōra andrō. (*Moz. IV. 11, 4. Sin. 78, 18 b. t.*). 7 Ba bōi gōi mi'ame'e adoe, si mane ja'ira ōsa, ni'wa'ō ba zoera: „Mo edadao niha manga ba madoe hadia ia, ba maoso ira molaja. (*Moz. II. 32, 6*).

- 8 Ba bōi gōi mohorō ita, si mane ja'ira ōsa, me mohorō, ba mate zi doea woele a tōloe ngahōnō niha, ha ma'ōma'ōchō. (*F. 6, 13 b. t. Moz. IV. 25, 1. 9*). Ba bōi gōi tatandraigō Zo'aja, si mane ja'ira ōsa, me latandraigō, ba iboenoe ira oelō. (*Moz. IV. 21, 5. 6. Sin. 106, 14 b. t.*) Bōi gōi mikōkōkōkō, si mane ja'ira ōsa, me koemōkōkōkō, ba iboenoe ira samakiko andrō (*Moz. IV. 14, 2. 37*).
- 11 Ba doemadoema da'ō, wa gōna ira zi manō, ba famangelama ja'ita, wa tebe'e ia ba zoera, ja'ita si fachamō amozoea gōtō danō andre. (*Rom. 15, 4. Heb. 4, 11; 9, 26*). Andrō, na sa zangoema'ō tōdōnia sizizio ia, ba jamoefaiqi, fa bōi alaoe ia. (*Rom. 11, 20*). Lō'ō na si gōna ami fanandraigō, ha fanandraigō ba niha ; **ba lō farōi Lowalangī, lō ibe'e tetandraigō ami, si tebai mitaha, awō wanandraigō ifaigī gōi wa'awai, ena'ō tola mitaha.** (*F. 1, 9. Tes. II. 3, 3. Fet. II. 2, 9*).
- 14 II. Andrō, ja'ami somasi ndra'o, mi'angelamaisi wame'e adoe andrō. (*Joh. I. 5, 21*). Fehede ba zatoea-toea wehedegoe ; mitimba tōdōmi niwa'ōgoe. (*F. 14, 37*). Mako famahowoe'ō andrō, nifahowoe'ōda, hadia, tenga famo'oeracha ba ndro Keriso ? Roti andrō, nibobotoda, hadia, tenga famo'oeracha ba mboto Keriso ? (*F. 11, 24 b. t. Mat. 26, 27*).
- 17 *Hal. zin. 2, 42*). Me ha samboea roti, ba ha samboea boto ita, ja'ita sato ; a'oi sa mo'oeracha ita ba roti andrō, si ha samboea. (*F. 12, 27*). Mifaigī Ndraono Gizeraqli andrō, si ndroehoe madoe Jakobo. Hadia, tenga no fabōbō ba naha wame'e soemange zi manga zoemange andrō ? (*Moz. III. 7, 6; 15, 16*). Ba hadia niwa'ōgoe ? Hadia, soboto zoemange nadoe andrō, ba ma adoe andrō, hadia, soboto ? (*F. 8, 4 b. t.*). Tenga si manō. Hadia zoemange, nibe'era, ba ba mbechoe labe'e, tenga chō Lowalangī. Ba lō omasido, na ba mbechoe fabōbō ami. (*Moz. III. 17, 7. Fam. 9, 20*). Tebai faoma mi-badoo, he ōsi mako andrō chō Zo'aja, ba he ōsi mako mbechoe. Tebai faoma mo'oeracha ami, he ba wemanga andrō chō Zo'aja, ba he ba wemanga ba mbechoe. (*Kor. II. 6, 15. Mal. 1, 7*). Ma edōna ita ta'andrō wōnoe Zo'aja ? Hadia, sabōlō moroi chōnia ita ? (*Moz. V. 32, 21*).
- III. Fefoe hadia ia, ba tola, ba so zi lō goena. Fefoe hadia ia, ba tola, ba so zi lō mōi fanga'azōchi. (*F. 6, 12; 8, 1 b. t.*). Bōi jamoe'aloeci zogoena chōnia zamōsana, sogoena chō nawōnia jamoe'aloeci. (*F. 13, 5. Rom. 15, 2*). Fefoe hadia ia ni'mawa ba onga, ba mi'ā, bōi mizofoezofoe, ba dōdōmi andrō. (*Rom. 14, 2 b. t.*). Chō Zo'aja sa danō, awō nōsi goeli danō. (*Sin. 50, 12*). Ba na so zogaoni ja'ami tome, si tenga samati, ba na edōna mōi ami, ba fefoe hadia ia nibe'e ōmi, ba mi'ā, bōi mizofoezofoe, ba dōdōmi andrō. (*F. 8, 7*). Ba na so zangoema'ō chōmi : Soemange nadoe da'e, ba bōi mi'ā, bōrō zangombacha andrō ba tōdō andrō. Tenga tōdō nifangelama andrō niwa'ōgoe, tōdō dánō bō'ō ; hana sa wa ihoekoe zi tola chōgoe tōdō dánō bō'ō ? (*F. 8, 8 b. t.*). Na oe'andrō saoha gōlō, na mangado, ba hana wa latandrawaisi ndra'o ba ni'andrōgoe saoha gōlō ? (*Moz. V. 8, 10. Tim. I. 4, 4*). **Ba he si manga ami, ba he samadoe hadia ia, ba ma hadia nilaoemi, ba ba wamosoemange Lowalangī milaoe ia fefoe.** (*Kol. 3, 17*). Bōi mifobōrō wanga, he ba niha Jehoeđa, ba he ba Ndrawa Heleni, ba he ba mbanoea Lowalangī ; (*Rom. 14, 13. F. 9, 22*), ; hoelō si mane ja'o, me no oego'ōgo'ō chōra fefoe, ha niha ira, me lō oe'aloeci zogoena chōgoe, me ha sogoena ba zato oe'aloeci, ena'ō te'orifi ira. (*F. 8, 13; 9, 19 b. t.*).

FAZA 11.

I. He wisa gamoeata wangandrō.

II. He lawisa ba wemanga ni'amo-
ni'ō andrō.

- 1 I. Mibe'e toelada chōmi ndra'odo, si mane ja'o, me no oebe'e toelada chōgoe Keriso. (*F. 4, 16. Fil. 3, 17*).
- 2 Ba oesoeno ami, me itōrōtōrō tōdōmi ndra'o, gofoe hadia nilaoemi, ba me mi'o'ō gamachoitā andrō, si mane nifa'emagoe chōmi. Ba omasido na mi'ila; hōgō ndra matoea fefoe, ba ja'ia Keriso, ba hōgō ndra alawe ndra matoea, ba hōgō Keriso Lowalangi. (*F. 3, 23. Ejes. 5, 23*).
- 4 Na so ndra matoea sangandrō, ba ma sama'ele'ō, si so baloebaloe hōgō, ba i'o'aja hōgōnia. (*F. 14, 1*). Ba ira alawe, ba i'o'aja hōgōnia, na lō baloebaloe hōgō, na mangandrō ia, ba ma na mama'ele'ō ia, faoma sa ira zi no moētōwō. (*F. 14, 34*). Na lō'ō sa ibaloegō ia ira alawe, ba jamoefatōwō'ō gōi ia. Ba na aila ndra alawe, ifagoeti'ō mboenia, ba ma ifatōwō'ō, ba jamoebaloegō ia.
- 7 Acha sa lō ifobaloebaloe hōgōnia ira matoea, me no doemadocma Lowalangi ia ba me no lachōmi Lowalangi; ba ira alawe, ba no lachōmi ndra matoea. (*Moz. I. 1, 27; 2, 22 b. t.*). Tenga sa soroi ba ndra alawe ndra matoea, no moroi ba ndra matoea ndra alawe. (*Tim. I. 2, 13*).
- 9 Tenga sa gōi ira alawe mbōrō, wa tefazōchi ndra matoea, no ira matoea mbōrō, wa tefazōchi ndra alawe. (*Moz. I. 2, 13*). Andrō lō tola lō so ba hōgō ndra alawe dandra, wa no barō mbawa ia, bōrō mala'ika andrō. (*Moz. I. 24, 65*). Ba tenga ha ira alawe, lō ira matoea, ba tenga ha ira matoea, lō ira alawe, ba chō
- 12 Zo'aja. Hoelō da'ō sa, wa no moroi ba ndra matoea ndra alawe, si manō gōi, wa no moroi ba ndra alawe ndra matoea, ba fefoe hadia ia, ba no moroi ba Lowalangi. (*Joh. 14, 1*).
- 13 Mitimba tōdōmi, ha ja'ami. Hadia,

moadoe ba ndra alawe, na mangandrō ia chō Lowalangi, lō baloebaloe hōgō? Hadia, tenga no to'oea 14
manō gōi oroma chōmi, wa lō moadoe ba ndra matoea, na anaoc mboenia, (*Sam. II. 14, 26*), awō wa 15
no lachōmi ndra alawe mboesanaoc? me no salahi mbaloebaloe chōnia, wa no moebe'e chōnia mboe andrō. Ba na so zomasi fagoegoea ba da'ō, 16
ba tenga hoekoe ba chōma zi manō, ba tenga gōi hoekoe mbanoea Lowalangi misa. (*Tim. I. 6, 3-5*).

II. Ba me itōrō ligoe da'ō, ba 17
tebai oesoeno goweloami, me tenga ba wanga'azōchi, me no ba wa'awocwoe. Si fōfōna oea, ba oerongo, 18
lō ha sara dōdōmi, na owelo mbanoea, ba no fadoehoe dōdōgoe, si dochoe ōsa. (*F. 3, 3 b. t.*). Lō'ō sa 19
tola lō so zi faehoe era'era ba chōmi, ena'ō oroma zi fadoehoe dōdōda, ba chōmi. (*Mat. 18, 7; Joh. I. 2, 19*). Ba na owelo ami, ba tobali tenga 20
ba wolaoe femanga andrō, chō Zo'aja. Ihōnagō i'ā gōnia zamōsana, 21
ba wemanga andrō, ba no olofo zi samōsa, ba iboesi ia agoe si samōsa. Hadia, lō chōmi omo, ba wemanga 22
ba ba wamadoc hadia ia? Ma lō ba dōdōmi mbanoea Lowalangi andrō, ba mi'ailasi zi lō ba danga? Ha oewa'ō chōmi? Hadia, oesoeno ami? Ba da'ō lō oesoeno ami. (*Jak. 2. 5. 6*). Ja'odo sa, ba no 23
chō Zo'aja oetema, nifa'emagoe chōmi gōi: So'aja ja'ita, Jesoe, me bongi andrō, me te'ā mbōlinia, ihalō rotli, (*Gal. 1, 12. Mat. 26, 26 b. t.*), ba i'aohasi gōiō Lowalangi, 24
ba ihoboto roti ba imane: Botogoe da'e, salahimi, mitōrōtōrō tōdōmi ndra'o ba zi mané. Si manō gōi 25
mako, me no aefa manga ira, ba imane: Amaboo'oea li si bohooe mako andre, ba ndrogoe. Gofoe ha me oega mibadoe da'e, ba mitōrōtōrō tōdōmi ndra'odo. (*Loek. 22, 20*). Ha me oega mi'ā roti andrō sa, ba 26
ha me oega mibadoe nōsi mako

andrō, ba mi'ombacha'ō wa'amate Zo'aja, iroegi so ia. (*Moz. II. 12, 26. 27. Mat. 26, 29*). Tobali, na so zi manga roti andrō, ba ma samadōe ōsi mako andrō, chō Zo'aja, si tenga si nangea, ba mosala ia ba mboto Zo'aja andrō ba ba ndronia.

28 (*F. 10, 21*). Ba jamoeschegō dōdōnia zamōsana, ba awena jamoe'a wōfō roti andrō ba jamoebadoe wōfō nōsi mako andrō. (*Kor. II. 13, 5*).

29 Si manga sa ba samadōe, ba i'ā chōnia hoekoe ba ibadoe chōnia, na lō ifaehoesi mboto andrō. (*F. 10, 16. 17*). Andrō ato ba chōmi zambō fa'abōlō ba sofōchō, ba tenga si lō ato zi no mate. Ba na ja'ita zangoehoekeo ja'ita, ba lō tehoekeo ita ena'ō. (*Sin. 32, 5*). Ba na tehoekeo ita, ba ni'otōe'ō ita, chō Zo'aja. ena'ō lō tetibo ita, awō niha goeli danō. (*Heb. 12, 5. 6*). Andrō, ja'ami ira talifoesōgoe, na owelo ami ba wemanga, ba jamocbase'ō nawōnia zamōsana. Na so zolofu, ba jomo jamanga, fa bōi mifobōrō chōmi hoekoe, na owelo ami. Ba hadia ia dānō bō'ō, ba oewā'ō li, na sodo. (*F. 16, 5*).

FAZA 12.

I. Lō faoma mboeala Geheha andrō, ba lō faoma halōwō. II. Hoelō ndrotondroto ba mboto niha, si no faehoe, si manō gōi niha Keriso andrō.

1 I. Ba lō omasido, lō mi'ila watahōgō, ja'ami ira talifoesō, ba mboeala Geheha andrō. (*F. 14, 1*). Lō solifoe ami: me loeo niha baero ami, ba ba nadoe si lō hede andrō misa'wa, nidōni ta'io. (*F. 6, 11*).

3 Andrō oe'ombacha'ō chōmi: lō i'elifi Jesoe sihede moroi ba Gehcha Lowalangi, ba tebai faso'aja chō Jesoe niha, na tenga moroi ba Geheha ni'amoni'ō. (*Mar. 9, 39 b. t. Joh. 13, 13. Joh. I. 4, 2. 3*). **Ba no faehoe mboeala fa'eboea dōdō andrō, ba ha samboea Geheha,** (*Rom.*

12, 6), **ba no faehoe halōwō, ba ha samōsa Zo'aja,** (*F. 12, 28; 8, 6*), **no faehoe wa'abōlō, ba ha samboea Lowalangi, sanga'asogō fefoe hadia ia, ba dōdō zi no ato andrō fefoe.** (*Efes. 4, 6*). Ba ena'ō ba zato mo-goena, andrō tebe'e wama'ele'ō Geheha andrō ba zamōsana (*F. 14, 26*). Ba zi samōsa, ba tebe'e moroi ba Geheha daroma li fa'atoeatoea, ba ba zi samōsa, ba taroma li fangaboto ba dōdō, moroi ba Geheha da'ō gōi; (*F. 13, 2*); ba ba zi samōsa, ba boeala ba wamadōhō fōchō, moroi ba Geheha si ha samboea andrō; (*F. 14, 1. 5. 24. 29. Joh. I. 4, 1*); ba ba zi samōsa, ba fama-zōchi šahōlihōli dōdō; ba ba zi samōsa, ba fama'ele'ō; ba ba zi samōsa, ba fangila amoeta Geheha; ba ba zi samōsa, ba oja ngawalō li; ba ba zi samōsa, ba famotochi li andrō. (*F. 14, 1. 5. 24. 29; Joh. I. 4, 1*). Ba fefoe hadia ia zi manō, ba oi Eheha da'ō, si ha samboea, zanga'asogō; ifosasi, ibe'e ba zamōsana zomasī ia. (*Rom. 12, 3*).

II. Hoelō mbotoda andrō, si ha samboea, ba no oja ndrotondroto, ba tobali ha samboea boto ndrotondroto mboto andrō, ha wa'oja ira, si manō gōi chō Keriso. (*Rom. 12, 4 b. t.*). Ha sa samboea Geheha, me tebajagō idanō ita fefoe, ena'ō ha samboea boto ita, he niha Jehoeda, ba he Dawa Heleni, he sawoejoe, ba he si tenga sawoejoe; ba ha samboea Geheha nifabadoegō chōda. (*F. 10, 2-4*). Botoda andrō sa gōi, ba tenga ha samboea ndrotondroto, no oja. Na i'wa'ō ena'ō ahe: Me tenga tanga ndra'odo, ba tenga si fabōbō ba mboto ndra'o, ba no tenga bōrō da'ō, wa tenga si fabōbō ba mboto ia. Ba na i'wa'ō ena'ō talinga: Me tenga hōrō ndra'odo, ba tenga si fabōbō ba mboto ndra'o, ba no tenga bōrō da'ō, wa tenga si fabōbō ba mboto ia. Hadia na ha sambalō hōrō mboto, ba hezo

- dōgi dalinga ? Ba na ha sambalō
 18 tōgi dalinga, ba hezo dōgi nichoe? Ba
 noa sa ifonaha ndrotondroto andrō
 Lowalangi, no ifasamboea, bamboto,
 19 balazi zomasi ia. (*F. 15, 38*). Ba na
 ha samboea ndrotondroto ena'ō, ba
 20 beza so mboto ? Ba ija'e, ba noa
 sa oja ndrotondroto, ba ha samboea
 21 boto. Ba tebai iwa'ō hōrō ba danga :
 Lō goenaoc chōgoe. Ba tebai gōi
 22 iwa'ō hōgō ba gahe : Lō goenami
 chōgoe. Tobali sa mogoena chōda
 ndrotondroto mboto andrō, niwa'ōda
 23 sambō fa'abolō. Ba niwa'ōda ni'o-
 sitengagō ba mboto andrō, ba no
 24 abōlō tafosoemange, ba si lō moadoe
 chōda, ba abōlō tafoadoe ; ba zoadoe
 chōda, ba lō mogoena. Noa sa
 ifa'anō mboto andrō Lowalangi, no
 25 abōlō ifoadoe zide'idenia, ena'ō lō
 fa'afabali ba mboto andrō, ena'ō
 faomalororogō nawōra ndrotondroto
 26 andrō. Ba na so zafōchō ba zi sa-
 mboea, ndrotondroto, ba oi afōchō
 ba ndrotondroto fefoe, ba na so
 nifosoemange, ndrotondroto, ba oi
 zara omoeso dōdō ndrotondroto bō'ō
 27 andrō gōi. (*Rom. 12, 15*). Ba ja'ami,
 ba boto Keriso, ba no ndrotondroto
 28 zamōsana. (*Rom. 12, 5*). Ba so ni-
 fataro Lowalangi, ba mbanoea : si
 fōfōna, ba sinenge, ba fanete, ba
 sama'ele'ō, ba fanete, ba samahaō,
 awena zahōlihōli dōdō andrō, awena
 mboeala ba wamadōhō fōchō, ba
 fanolo ba famatōrō, ba soja nga-
 walō li. (*F. 12, 8-10. Efes. 4, 11. 12*).
 29 Hadia, a'oi sinenge ira ? Hadia, a'oi
 sama'ele'ō ? Hadia, a'oi samahaō ?
 30 Hadia, oi dozi so chōra zahōlihōli
 dōdō andrō ? Hadia, oi dozi so
 chōra mboeala andrō, ba wamadō-
 hō fōchō ? oi dozi so ngawalō li ?
 31 oi dozi ira zamotochi ? Miforege
 wangaloei boeala si sōchi andrō. Ba
 oe'oroma'ō na chōmi lala si sōchi
 moroi ba da'ō. (*F. 14, 1 b. t.*)

FAZA 13.

Fa'omasi andrō: I. Mogoena sibai.
 II. Amoeatania. III. Si lō aetoe ia.

I. He fehede niha ba fehede ma- 1
 la'ika wehedegoe, ba na lō chōgoe
 fa'omasi andrō, ba hoelō garamba
 soli ba hoelō ritiriti ndra'odo. (*F.*
14, 6-9). Ba he no so chōgoe wa- 2
 ma'ele'ō, ba he no oe'ila fefoe zi
 no tobini andrō, awō wa'aboto ba
 dōdō andrō fefoe, ba he no a'oi
 so chōgoe wamati andrō, ba wa-
 mawoe'a hili, ba na lō chōgoe fa'o-
 masi andrō, ba faja ndra'odo. (*F.*
12, 8. 9. Mat. 7, 22; 17, 20). Ba he 3
 ahoi oebe'e balazo zi noemana zi
 so chōgoe, ba he oeloeloe mbotogoe,
 ena'ō latoenoc aeri, ba na lō chō-
 goe fa'omasi andrō, ba lō goenania.
 (*Mat. 6, 1 b. t. Dan. 3, 28. Sin. seb.*
8, 7).

II. Fa'omasi andrō, ba no sebolo 4
 tōdō, no seboea tōdō; fa'omasi andrō,
 ba lō i'afōchōi tōdō nawōnia, lō
 isoenio ia, lō mohocha. (*Jak. 3, 17*).
 Lō ilaoe zi lō moadoe, lō i'aleoi 5
 dāna chōnia ; lō mofōnoe ia ; lō
 itanō ba dōdōnia zi lō sōchi ; (*F.*
10, 24. Fil. 2, 4); lō omoeso dōdōnia 6
 ba zi lō atelō, ba omoeso dōdōnia
 awō zi doehoe. Fefoe hadia ia zi 7
 faloecha ia, ba itaha dōdōnia ; fefoe
 hadia ia, ba fadoehoe dōdōnia ; fefoe
 hadia ia, ba idōnadōna, fefoe hadia
 ia, ba itaōgō. (*Rom. 15, 1. Amaed.*
10, 12).

III. Si lō mamalōmalō wa'omasi 8
 andrō ; he fama'ele'ō sa, ba tebato
 dania, ba he ngawalō li, ba tebato,
 ba he fa'aboto ba dōdō andrō, ba
 tebato dania. Sambō'ambō sa wa'a- 9
 boto ba dōdōda andrō, ba sambō'-
 ambō wama'ele'ōda andrō. Ba na 10
 so zo'ahonoa andrō, ba tebato za-
 mbō'ambō andrō. Me iraono ndra'- 11
 odo, ba no fehede ndraono wehede-
 goe ba tōdō ndraono dōdōgoe ba
 era'era ndraono gera'eragoe, ba me
 no tobali ira matoea ndra'odo, ba

12 oebōhōli nifolaoe ndraono. Ha sa dahōdahō ni'ilada iada'e, ba zōrōmi, ba ba da'ō dania, ba fa'ila bawa. Iada'e ambō'ambō wa'aboto ba dōdōgoe, ba ba da'ō dania, ba oe'ila, si mane fangila ja'odo andrō. (*Moz. IV. 12, 8. Kor. II. 3, 18; 5, 7. F. 13, 3. Joh. I. 3, 2*). Ba me si manō, ba si lō teboelō wamati ba fanōtōna ba fa'omasi, si tōloe andrō, ba seboeara, ba fa'omasi andrō. (*Tes. I. 1, 3. Heb. 10, 22-24. Kol. 3, 14*).

FAZA 14.

I. Hadia goena, na lasōndra ngawalō li andrō ba famahaō andrō.

II. He lawisa wamogoena'ō ba gowoeoa niha Keriso andrō.

1 I. Migohi wa'omasi andrō, ba mi'aloaloei mboeala Geheha andrō, ba si ofōna, ba ena'ō mi'ila mama'ele'ō. (*F. 12, 1 b. t. 31*). Solaoe ngawalō li andrō, ba tenga ba niha moehede, no chō Lowalangi moehede ia, lō'ō sa samondrongo, niha, ba moroi ba Geheha iwa'ō zi no tobini. (*Hal. zin. 10, 46*). Ba sama'ele'ō, ba ba niha moehede, fanga'azōchi ba famarooe dōdō, ba fondrara dōdō.

4 Solaoe ngawalō li andrō, ba ja'ia ni'a'azōchinia, ba sama'ele'ō, ba banoea i'a'asōchi. Ba omasido, na dozi ami milaoe ngawalō li, ba mendroea manō, na mama'ele'ō ami. Ba eboea zama'ele'ō, moroi ba zolaoe ngawalō li andrō, atō na ibotochi, ena'ō mōi fanga'azōchi mbanoea. (*Moz. IV, 11, 29*). Ba me no si manō, ja'ami ira talifoesō, ba na mōido chōmi ena'ō, molaoe ngawalō li, ba hadia goenagoe chōmi, na lō moeheded chōmi, ma famokai hadia ia, ba ma famotochi, ba ma fama'ele'ō, ba ma famahaō? Si manō gōi ba maimai si lō noso andrō, solī, he sigoe, ba he biola, na lō faehoe li, saloea, ba he lawisa wamondrongo hadia li zigoe ba hadia li mbiola? Ba torofe

gōi, na li si lō mila manō linia, ba ha niha zama'anō ja'ia ba wanoe-wō? Si manō gōi ami, na si lō mila 9 wehedemi, na milaoe ngawalō li, ba he moroi aboto ba dōdō niwa'ō andrō? ba daloe mbanoea sa'ae moehede ami. Ta'ila ha wa'oja ngawalō 10 li ba goeli danō, ba lō si lō eloeaha. (*Sin. 19, 4 b. t.*). Ba na lō oe'ila geloeaha li andrō, ba niha bō'ō ndra'ō, chō zihede andrō, ba sihede andrō, ba niha bō'ō ia chōgoe. Si 12 manō gōi ami, me no solohi Eheha ami, ba mi'aloeci, ena'ō fahōna chōmi, ba wanga'azōchi banoea.

II. Andrō, na zo laoe ngawalō 13 li andrō, ba jamoe'andrō, ena'ō i'ila ibotochi. Na mangandrō ndra'o, wo- 14 laoe ngawalō li, ba tōdōgoe zangandrō, ba era'eragoe, ba si lō goena. Ba he wisa? Da'oe'angandrō dōdō 15 ba oe'angandrō'ō gōi gera'era; oe'anoenō'ō dōdō ba oe'anoenō'ō gōi gera'era. (*Jak. 5, 13*). Na tenga si manō, 16 ba he iwisa si lō to'ōlō ba da'ō, wamadoehoe'ō fanoenōmō, na ō'anoenō'ō dōdō, me lō i'ila, hadia niwa'ōoe. (*Nga'ot. I. 16, 36. Neh. 8, 6*). Te sōchi sa wanoenōoe, ba lō mōi 17 fanga'azōchi dānō bō'ō. Oesoeno 18 Lowalangi, me asese oelaoe ngawalō li andrō, moroi chōmi fefoe. Ba na 19 ba mbanoea, ba omasido, ba lima ngawoea li oe'wa'ō, soroi ha gera'eragoe, ena'ō oefahaō dānō bō'ō gōi, moroi foeloe ngahōnō ngawoea li oe'wa'ō, wolaoe ngawalō li andrō. He ja'ami ira talifoesō! bōi miba- 20 li'ō iraono ami, ba gera'era andrō; ba zi lō sōchi mibali'ō iraono ami, ba ba gera'era andrō, ba ena'ō mo'ahonoa ami. (*Mat. 18, 16. Rom. 16, 17*). Noa sa so ba zoera goraisa: 21 „Li niha bō'ō oelaoe dania ba niha andrō, ba beweniha bō'ō oefake, wehede chōra, ba he si manō, ba lō'ō zoei lafondrongo ligoe, iwa'ō Sō'aja.” (*Jes. 28, 11. 12*). Tobali tandra nga- 22

walō li andrō, tenga ba zamati, no
 ba zi lō mamati, ba fama'ele'ō a-
 ndrō, ba tenga ba zi lō mamati, no
 23 ba zamati. Ba na owelo ena'ō mba-
 noea fefoe, ba na oi zara lalaoe
 ngawalō li ena'ō, ba na so zi mōi
 bacha si lō to'ōlō ba da'ō, ba ma
 si tenga samati, hadia, lō laŵa'ō
 24 sowōhō ami? (*Hal. zin. 2, 12. 13*). Ba
 na a'oi mama'ele'ō, ba na so zi mōi
 bacha si tenga samati, ba ma si lō
 to'ōlō ba da'ō, ba tefadoehoe dōdō-
 nia chōra fefoe, ba tehoekoe ia chōra
 25 fefoe, (*Heb. 4, 12*), ba oroma zi to-
 bini andrō ba dōdōnia, ba tobali
 ifalōgoe tooe ia, mangaloeloe ia chō
 Lowalangi, ba i'ombacha'ō, si ndroe-
 hoe so Lowalangi ba dōdōmi. (*Jes.*
 26 *60, 14*). Ba he wisa, ja'ami ira ta-
 lifoesō? Na owelo ami, ba oi dozi
 so hadia ia, ma sinoenō, ba ma fa-
 mahaō, ba ma famokai hadia ia, ba
 ma ngawalō li, ba ma famotochi;
 ba fefoe hadia ia, ba ba wanga'azō-
 27 chi jamogena. Ba na so zolaoe nga-
 walō li, ba daroea, datōloe zato sibai,
 ba nizarazara, ba samōsa zamatochi.
 28 Ba na lō samotochi, ba bōi jamoe-
 hede ba gowoeloa, ba chōnia jamoe-
 hede, ba chō Lowalangi. (*F. 14, 2-4*).
 29 Ba sama'ele'ō, ba daroea, ba ma
 datōloe ndramoehede, ba ndramoe-
 hoekoe tánō bō'ō. (*F. 12, 10. Hal.*
 30 *zin, 17, 11*). Ba na faloccha dánō
 bō'ō sidadao, wama'ele'ō, ba jamoe-
 31 bato wehede si fōfōna andrō. Tola
 sa mizarazara wama'ele'ō, dozi ami,
 ena'ō oi dozi tefahaō ira, ba ena'ō
 32 oi dozi tefaroe dōdō. Ba eheha za-
 ma'ele'ō andrō, ba la'o'ō ba zama'-
 33 ele'ō. Tenga sa Lowalangi wama-
 koejoe Lowalangi, no Lowalangi wa-
 34 ataelō ia. (*F. 11, 16*). Ira alawe, ba
 bōi ndrahoemed ba gowoeloa, si
 manc ba gowoeloa ni'amoni'ō fefoe;
 lō'ō sa tola fahoehoeo ira, ha folo'ō
 chōra, si mane niŵa'ō ba gorōisa
 gōi. (*Tim. I. 2, 12. Moz. I. 3, 16*).
 35 Ba na omasi ira, lasōndra hadia ia,
 ba jomo ndramoesofoe ba ndra

matoeara; lō'ō sa moadōe ba ndra
 alawe, na fahoehoeo ia ba gowoeloa.
 Ma ba chōmi i'otarai taroma li 36
 Lowalangi andrō? ba ma ha ba
 chōmi iroegi? Na so zangoema'ō 37
 tōdōnia, sama'ele'ō ia, ba ma si so
 Eheha ia, ba ja'aboto ba dōdōnia
 nisoeragoe andre, wa moroi chō
 Zo'aja. (*F. 10, 15*). Ba na so zi lō 38
 mangila watahōgō, ba jalō i'ila wa-
 tahōgō. Andrō, ja'ami ira talifoe- 39
 sōgoe, mi'aloēi wama'ele'ō, ba bōi
 mitenaŵa wolaēo ngawalō li andrō;
 ba fefoe hadia ia, ba oi ni'angena- 40
 nōi ba oi nifōfōgō. (*Kol. 2, 5*).

FAZA 15.

I. Famadoehoe'ō femaaso zi mate
 andrō, moroi ba wemaaso Keriso. II.
 Amoeata wemaaso andrō ba inōtō.

I. Ba lō oebini'ō chōmi, ja'ami 1
 ira talifoesō, doeria somoeso dōdō
 andrō, ni'ombacha'ōgoe chōmi, niha-
 lōmi chōmi gōi, ba zaro ami gōi,
 (*Gal. 1, 11, 12*), ba nisōndrami fa- 2
 ngorifi gōi, na mi'o'ō zi mane ni'-
 ombacha'ōgoe chōmi, na lō mibō-
 hōli; atō na zajazaja gōlōmi, wa no
 mamati ami. Da'ō sa zi a'a nifa'e- 3
 magoe chōmi, nitemagoe gōi, wa
 no mate Keriso, bōrō horōda andrō,
 wa no itōrō zi so ba zoera andrō;
 (*F. 11, 23. Jes. 53, 8 b. t. Dan. 9,*
 26. *Hal. zin. 17, 2 b. t.*); awō wa no 4
 moeko'o ia, awō wa no moesoesoegi
 ia, me no iroegi tōloe ngaloeo, wa
 no itōrō zi so ba zoera; (*Sin. 16,*
 10. *Hos. 6, 2. Mat. 12, 40*); awō wa 5
 no i'oroma'ō ia chō Gefa andrō, ba
 aefa da'ō, ba ba zi felendroea.
 (*Loek. 24, 34, 36*). Aefa da'ō, ba 6
 i'oroma'ō ia ba dalifoesō andrō, si
 tōra lima ngaotoe, i'osamoezaigō;
 so sa zi no mate ōsa, da'ō, ba ato
 zaeri. (*Mat. 28, 10*). Aefa da'ō, ba 7
 i'oroma'ō ia chō Jakobo andrō, ba
 aefa da'ō, ba ba zingenge andrō fefoe.
 (*Loek. 24, 50*). Ba ba gafoeriatā si- 8
 bai, ba no i'oroma'ō ia gōi chōgoe,
 si hoelō zi lō iroegi baŵa ba wa'a-

toemboe. (*F. 9, 1. Hal. zin. 9, 3 b. t.*)

- 9 Fondrege zide'ide sa ndra'odo, ba zinenge andrō, tenga sa si nangea labe'e tōigoe zinenge, me no oegohi mbanoea Lowalangi andrō. (*Efes. 3, 8. Tim. I. 1, 13*). Ba bōrō wa'eboea dōdō Lowalangi, wa si manō ndra'odo iada'e, ba tenga sa zajazaja gōlō wa'eboea dōdōnia ba chōgoe andre, tobali sa eboea halōwō nihalōgoe, moroi ba nihalōra fefoe, ba tenga sa ja'odo, no fa'eboea dōdō Lowalangi andrō, fanolo ja'odo. (*Tim. I. 1, 14. Kor. II. 11, 5. 23*). Ba he ja'odo, ba he ja'ira andrō, ba si manō wangombacha'ōma, ba si manō wamatimi. (*F. 3, 7*). Ba na tetoeriangō Keriso, wa no moesoeseogi ia moroi ba ngai zi mate, ba hana wa so ōsa ba chōmi sangoema'ō, lō femaoso zi mate? (*Tim. II. 2, 17. 18. Mat. 22, 23*). Na lō femaoso zi mate sa, ba lō'ō gōi moesoeseogi Keriso.
- 14 **Ba na lō moesoeseogi Keriso, ba no zajazaja gōlō gōi wangombacha'ōma, ba zajazaja gōlō gōi wamatimi.** Ba no tobali sasi sofaja ndra'aga ba chō Lowalangi, me no mabōbōgō chō Lowalangi, no isoeseogi Keriso, si tenga nisoeseoginia; na doehoe,
- 16 lō tesoesoegi zi mate. Na lō'ō sa tesoesoegi zi mate, ba lō moesoeseogi Keriso. Ba na lō moesoeseogi Keriso, ba si lō boto wamatimi andrō, ba lō si teboelō ami ba horōmi; tobali si no tekiko gōi zi no mate andrō, ba chō Keriso. (*Tes. I. 4, 14*). Na ha ba gōtōda andre manōtōna ita chō Keriso, ba no noemanana ita, moroi ba niha bō'ō fefoe.
- 20 (*F. 15, 32; 4, 9*). Ba iada'e, ba no moesoeseogi Keriso, moroi ba ngai zi mate, no si a'a ia ba zi no mate andrō. (*Hal. zin. 26, 23. Kol. 1, 18*).
- 21 Me no moroi ba niha sa wa'amate andrō, ba moroi ba niha gōi wemaoso zi mate andrō. (*Rom. 5, 12. 18. 21*). Hoelō si mane ba chō Gadamo sa, wa ahori mate ira ba da'ō, si manō gōi ba chō Keriso, ahori te'o-

rifi ira dania. Ba oi nifōfō'ō: Si a'a, ba Keriso, ba fanetenia, ba tāna chō Keriso andrō, na so ia. (*Tes. I. 4, 15. 16*). Ba awena dania gamo-zoea andrō, na ibe'e ba danga Lowalangi Ama wamatōrō andrō, na no iheta wamatōrō fefoe ba fa'asala'wa fefoe ba fa'abōlō fefoe. Lō'ō sa tola lō'ō, sala'wa ia, irege no ibe'e barō gahenia zi fa'oedoe, fefoe. (*Sin. 110, 1. Heb. 10, 12. 13*). Safoeria zi fa'oedoe, niheta, ba ja'ia wa'amate andrō. (*Fam. 20, 14*). „Fefoe hadia ia, ba no ibe'e barō gahenia.” Ba na la'wa'ō, no moebe'e barō mbawa fefoe hadia ia, ba no ta'ila, baero zame'e barō mbawania fefoe hadia ia. (*Sin. 8, 7. Mat. 28, 18. Heb. 2, 8*). Ba na no moebe'e barō mbawania fefoe hadia ia, ba awena mōi gōi Nono barō mbawa zi no mame'e barō mbawania fefoe hadia ia, ena'ō ha sambalō Lowalangi ba chōra fefoe. (*F. 3, 23; 11, 3*). Na tenga si manō, ba hadia nilaoe zamabajagō'ō idanō ja'ira salahi zi no mate? Na lō'ō manō tesoesoegi zi mate, ba hana wa lafabajagō'ō ira idanō, salahira? Ba ja'aga gōi, ba hana wa lō malamālō, wa lō ma'ila nosoma. (*Rom. 8, 36*). Ero ma'ōchō matedo; ja lō oesoeno ndra'o ba chōmi andrō, ja'ami ira talifoēsō, ba chō Keriso Jesoe, So'aja ja'ita, na fajagoe. (*Kor. II. 1, 8. 9; 4, 10 b. t.*). Na dali niha, wa no fasōndra ndra'o ba goetoe ndroe'oe andrō ba Nefeso, ba hadia goenania chōgoe? Na lō tesoesoegi zi mate, ba „datalaoe mangamanga ba datalaoe mamadomadōe hadia ia, mahemoloe mate sa atō ita.” (*Hal. zin. 19, 29 b. t. Jes. 22, 13*). **Bōi mibe'e nifaoloengoe 33 ami. Ifakiko mbōwō si sōchi hoehoe si lō sōchi.** Mibōhōli sibai wemaboe andrō ba bōi mifazōchi horō; so sa ōsa zi lō aboto ba dōdō Lowalangi; ba wangailasi

- ja'ami oeŵa'ō da'ō. (*Tes. I. 5, 6-8*).
- 35 II. Ba te so zangoema'ō: ba he wisa wanoesoegi si mate andrō? He wisa mbotora, na so ira? (*Hes. 37, 3. Jes. 26, 19*). He si lō mangila watahōgō! tanōmō nitaroemō andrō, ba lō aeri, na lō mate oea. (*Joh. 12, 24*). Ba nitaroemō andrō, ba tenga boto andrō si so dania ōtaroe, ha sambalō oelitō, ta'ila na gandroe, ha ma hadia ia mbō'ōnia. Ba Lowalangi zame'e chōnia boto, somasi ia; ba sambalō danōmō, ba sambalō mboto dania. (*F. 12, 18. Moz. I. 1, 11*). Lō'ō sa oi fagōlōgōlō nōsi hadia ia; samboea sa nōsi niha, ba samboea nōsi goerifō niha, ba samboea nōsi wofo, ba samboea nōsi gi'a. Ba so mboto jaŵa, ba so mboto ba goeli danō, ba samboea lachōmi zi so jaŵa, ba samboea lachōmi zi so ba goeli danō. (*Mat. 22, 30. Hal. zin. 12, 7*). Samboea haga leoe, ba samboea haga mbaŵa, ba samboea haga ndrōfi; a'oi sa faehoe na i wa'abōlō haga ndrōfi.
- 42 Si manō gōi wemaosi zi mate andrō. Sobooe nitanō, ba si lō obooe nisoesoegi. Si lō tōi nitanō, ba si so lachōmi nisoesoegi; si lō abōlō nitanō, ba sabōlō nisoesoegi. (*Fil. 3, 21. Kol. 3, 4*). Boto si so noso nitanō, ba boto si so Eheha nisoesoegi. Na so mboto si so noso, ba so gōi mboto si so Eheha. Si manō gōi ba zoera: „No to bali sonoso niha si fōfōna andrō, Adamo”, ba Adamo safoeria andrō, ba no to bali Eheha sangorifi. (*Moz. I. 2, 7. Job. 19, 25*).
- 46 Ba tenga si fōfōna zi so Eheha, si so noso zi fōfōna, awenazi so Eheha.
- 47 Moroi ba goeli danō niha si fōfōna andrō, tanō, ba moroi ba zoroego niha si samboea. (*Moz. I. 3, 19. Joh. 3, 13. 31*). Si mane si otarai ba danō andrō, si manō fefoe zi otarai ba danō, ba si mane si otarai zoroego andrō, si manō fefoe mbanoea zoroego; ba si mane foloheda fa-
- maedo zi otarai ba danō anārō, si manō gōi dania woloheda famaedo zi otarai zoroego andrō. (*Rom. 8, 29*). Ba da'ō niŵa'ōgoe, ja'ami, ira tali-foesō, tebai isōndra mbanoea Lowalangi ōsi niha andrō, ba tebai isōndra wa lō obooe sobooe andrō. (*Joh. 1, 13*). Hiza, si no tobini oe'ombacha'ō chōmi: Lō ahori mate ita, ba ahori to bali, (*Tes. I. 4, 15 b. t.*), i'ogomoezaō, ha mamō'i hōrō wa'ara, na telaoe dorofe safoeria andrō; telaoe sa ia dania, ba maoso zi no mate andrō, tebai sa'ae obooe, ba ja'ita, ba si to bali. (*Mat. 24, 31*). Lō'ō sa tola lō i'onoecha wa tebai obooe sobooe andre, ba lō tola lō i'onoecha wa tebai mate si mate andre. (*Kor. II. 5, 4*). Ba na no i'onoecha wa tebai obooe sobooe andre, ba na no i'onoecha wa tebai mate si mate andre, ba awena itōrō daroma li andrō, si so ba zoera: „No alōmō wa'amate andrō ba wemōna. (*Jes. 25, 8*). Hezo wemōnaoe, fa'amate? Hezo docomō, fa'amate?” (*Hos. 13, 14*). Ba toeo wa'amate andrō, ba ja'ia horō andrō, ba fa'abōlō horō andrō, ba ja'ia goraisa. (*Rom. 5, 12. 13. 20; 7, 8 b. t.*). Ba nisoeno Lowalangi, same'e chōda femōna andrō, moroi chō Zo'aja ja'lta andrō, Jesoe Keriso. (*Rom. 7, 25; 8, 37. Joh. I. 5, 4. 5*). Andrō, ja'ami ira talifoesoego, somasi ndrā'o, ja'abe'e ami, si lō hoemeoehoe, ja'a'oi so chōmi wangi halōwō Zo'aja andrō, bōi jamamalōmalō, me no mi'ila, tenga zajazaja gōlō wa'erege dōdōmi andrō, ba chō Zo'aja. (*Nga'ūt. II. 15, 7. Mat. 24, 13. Kol. 2, 6. 7*).

FAZA 16.

- I. He wisa wangozaragō tolo tolo andrō, nifa'ohē'ō ba Joedaia.
 II. He lawisa na mōi chōra Dimoteo.
 III. Fango'ozei soera.

I. Ba ba dolotolo andrō, ba ni'a-
 moni'ō andrō, ba ni'o'ō hadia nifa-

- choigoe ba mbanoea misa ba Galatia. (Kor. II. 8, 1 b. t. Rom. 12, 13. Hal. zin. 11, 29). Ero migoe mibe'e ja'wa ma'ifoe ba da'õ, dozi ami, balazi wa'eboea nisõndra zamõsana; fa bõi awena la'ozaragõ, na so ndra'o. (Hal. zin. 20, 7. Fam. 1, 10). Ba na sodo, ba oefatenge zi tola ni'wa'õmi, oefa'oh'e'õ zoera, ba wolohe tolotolomi andrõ ba Jeroezalema. (Kor. II. 8, 16. 19). Ba na si nangea mõi ndra'odo gõi, ba ndramõi awõgoe. Ba awena mõiido chõmi, na no oetõrõ Makedonia. Oetõrõ sa Makedonia; (Kor. II. 1, 16. Hal. zin. 19, 21); ba ba chõmi, ba ta'ila na arado, ma oebase'õ gõi wa'aefa inba'wa deoe, ena'õ fao ami chõgoe, heza mõiido. (Hal. zin. 20, 2 b. t.). Lõ'õ sa edõnado iada'e ha ba wanõrõ oe'ila ami, oedõnadõna sa, arado ma'ifoe ba chõmi, na itehe So'aja. (F. 4, 19).
- 8 Ba ba Nefeso sodo iroegi leoe we-
9 ndrakose. Noa sa eboea mbawa-
ndroehõ si teboka chõgoe ba halõwõ,
ba no ato zifa'oedoe. (Hal. zin. 14, 27).
- 10 II. Ba na so Dimoteo, ba mifaigi,
ena'õ lõ ada'oeda'oe ia ba chõmi;
halõwõ Lowalangi sa ihalõ, si mane
ja'o gõi. (F. 4, 17. Fil. 2, 19, 20).
- 11 Andrõ, bõi jamoe'ositengagõ ia niha,
ha niha ia; ba mifasao ia, bõi mi-
boesi dõdõnia, ena'õ mõi ia chõgoe;
oedõnadõna sa ia, awõ dalifocsõ
12 andrõ. (Tim. I. 4, 12). Ba ba chõ
Afolo andrõ, talifoesõ andrõ, ba no
oeforege wangandrõ chõnia, ena'õ
mõi ia chõmi, awõ dalifoesõ andrõ;
ba lõ'õ manõ edõna ia mõi iada'e,
- ba mõi sa dania, na isõndra lala. (F. 3, 5, 6).
- III. **Bõi mifõrõ, mi'abe'e'õ ami** 13
wamati, si mane ira matoea, ja'a-
bõlõ ami! (F. 15, 34. 58. Hal. zin.
20, 31. Mat. 25, 13. Efes. 6, 10).
Fefoe hadia ia chõmi, ba moroi ba 14
wa'omasi milaoe. (Kol. 3, 14). Ba 15
oe'andrõ chõmi, ja'ami ira talifoesõ:
no mi'ila ndra Sefana andrõ, samba
omo ira, wa no bõrõta ira ba Na-
chaja, awõ wa no mõi ira enoni
ni'amoni'õ andrõ; — (F. 1, 16);
ena'õ mifondrondrongo li zi manõ, 16
awõ li zi no manolo ba halõwõ,
fefoe, si no erege tõdõ gõi. Ba 17
omoeso dõdõgoe, me no so Zefana
ba Fotoenato ba Acha'iko, me no
salahi ira ba zi lõ ja'ami. (Kor. II.
11, 9). Noa sa la'okafoei dõdõgoe 18
ba tõdõmi. Andrõ, bõi zi lõ aboto
ba dõdõmi zi manõ. (Kor. II. 7, 13.
Tes. I. 5, 12, 13). La'owai ami ba- 19
noea andrõ ba Azia misa. I'owai
sibai ami Akila ba Ferikila, ba chõ
Zo'aja, awõ zowoelo andrõ jomo
chõra. (Fam. 1, 4. 11. Hal. zin. 18,
2 b. t.). La'owai ami talifoesõ andrõ 20
fefoe. Faoma mi'owai nawõmi fa'a-
gosa bawa andrõ ni'amoni'õ. (Rom.
16, 16). Fangowaigoe da'e, tangagoe 21
zancoera, tanga Waoelo andre. (Kol.
4, 18). Na so zi lõ mangomasi'õ 22
So'aja andrõ, ba ja anatema (ni'-
elifi); maranata (so dania Zo'aja).
(Gal. 1, 8). Jafaloecha ami wa'eboea 23
dõdõ Zo'aja ja'ita, Jesoe! (Rom. 16,
24). No faloecha ami fefoe wa'oma- 24
sigoe, ba chõ Keriso Jesoe.

Soera Waoelo andrõ,

ba mbanoea

GORINDRO,

SI SAMBOEA.

FAZA 1.

I. Fangowai Waoelo. II. Isoeno Lowalangi, me no irara dödönia ba me no i'orifi ia, me göna ia famakao. III. Itoenõ chõra, wa möi ia chõra mena'õ.

- 1 I. Faelo zanoera da'e, sinenge Keriso Jesoe andrõ, moroi ba wa'omasasi Lowalangi, ba Timoteo, talifoesõ andrõ, ba mbanoea Lowalangi andrõ, si so ba Gorindro, awõ ni'amoni'õ andrõ fefoe, si so ba danõ Nachaja ma'asagõrõ. (*Kor. I. 1, 1; 16, 10. 11. Fil. 1, 1*). Jafaloecha ami
- 2 wa'eboea dödõ ba fa'ohahaoe dödõ, chõ Namada, Lowalangi ba chõ Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso! (*Gal. 1, 3*).
- 3 II. Nisocno Lowalangi Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, Amania, Ama wa'ahachõ dödõ andrõ, Lowalangi wondrara dödõ, fefoe, (*Fet. I. 1, 3*),
- 4 sondrara tödõma, ba wa'afõchõ andrõ fefoe, chõma, ena'õ ma'ila marara dödõ zi göna fa'afõchõ hadia ia ngawalõ, moroi ba wondrara dödõ andrõ, si faloecha ndra'aga chõ Lowalangi. (*F. 7, 6. Sin. 94, 19*).
- 5 Hoelõ si mane famakao andrõ chõ Keriso, si no fahõna chõma, si manõ göi wondrara dödõ andrõ, fahõna zi faloecha ndra'aga chõ Keriso.
- 6 (*Kol. 1, 24*). Ba he si göna fa'afõchõ ndra'aga, ba ba wondrara tödõmi ba ba wangorifi ja'ami, ba he nirara tödõ ndra'aga, ba ba wondrara tödõmi, si möi fangabõlõ ba wa-

naha tödõ, na göna ami famakao andrõ, si göna ndra'aga göi. Ba no abe'e dödõma, wanõtõna, ba chõmi andrõ, me no ma'ila, faoma mo'oeracha ami, hoelõ si mane ba wamakao andrõ, si manõ göi ba wondrara dödõ andrõ. Ba lõ edõna mabini'õ chõmi, ja'ami ira talifoesõ, ba wa'afõchõ andrõ chõma, si no göna ndra'aga ba Azia, irege no abõlõbõlõ sibai, irege tebai mataha sa'ae, tobali lõ'õ sa'ae madõnadõna aogeriga. (*Kor. I. 15, 32. Hal. zin. 19, 23 b. t.*). Na ba dödõma sa, ba no ma'wa'õ si mate ndra'aga, ena'õ lõ madõnadõna ba chõma, ena'õ ha ba Lowalangi andrõ, sanoesoegi si mate, madõnadõna. No i'efa'õ ndra'aga ba wa'amate si manõ, ba i'efa'õ na dania; ba chõnia madõnadõna, wa ito'hoegõ na wangefa'õ ja'aga. (*Tim. II. 3, 11; 4, 18*). Me no sanolo ja'aga göi ami, fangandrõ, ena'õ ato göi zangandrõ saoha gõlõ ba wa'eboea dödõ andrõ, ni'andrõ zato chõma, bõrõ ndra'aga. (*F. 4, 15. Rom. 15, 30*). Da'õ sa chõma, na masoeno ndra'aga, wa ifadoehoe'õ chõma tödõma, no ohaoehoe ndra'aga, wanõrõ lalama ba goeli danõ andre, ba mendoera manõ ba chõmi andrõ, lõ si fabaja hadia ia, ibe'e Lowalangi, tenga dali wa'atoeatoea nõsi niha, dali wa'eboea dödõ Lowalangi. (*Heb. 13, 18. Kor. I. 2, 4. 13. Tes. I. 2, 10*). Lõ'õ sa masoera chõmi mbõ'õnia, ha niba-

somi, andrō ba si no aboto ba dō-
dōmi; ba oedōnadōna aboto ba dō-
14 dōmi iroegi gamozoea; si mane fa'a-
boto ba dōdōmi ōsa ndra'aga, wa
no bōrō wanoenomi ja'ami ndra'aga,
si mane ja'ami chōma, na ba'wa
Zo'aja ja'ita, Jesoe. (*F. 3, 2 b. t.*
Fil. 2, 16; 4, 1).

- 15 III. Ba me no so chōgoe wanōtōna
da'ō, ba mōido mena'ō chōmi fōna,
ena'ō samoeza tō faloecha ami wa'e-
16 boea dōdō. (*Kor. I. 16, 5 b. t.*). Ba
oetōrō ena'ō ami, we'amōi ba Ma-
kedonia, ba na oe'otarai Makedonia,
ba mōido zoei chōmi, ba ena'ō mi-
17 fasao ndra'odo ba Joedaia. Ba hadia,
me edōnado da'ō, hadia, no nifolaoe
zambō era'era nilaoegoe? Ma na
oehonogōi hadia ia, hadia tōdō niha
dali wangohonogōigoe ja'ia, ena'ō
itaria „ja'ia” ba itaria „tenga”, ba
18 chōgoe. (*Jak. 5, 12*). Ba lō farōi Lo-
walangi, fa bōi faoma lima chōmi,
he si no „ja'ia” ba he si „tenga”.
19 (*Kor. I. 1, 9*). Ono Lowalangi andrō
sa, Jesoe Keriso, ni'ombacha'ōma
ba chōmi, ja'odo ba Siliwano ba
Timoteo, ba no tenga faoma, he
si no „ja'ia” ba he si „tenga”, no
ba chōnia so wa „ja'ia”. (*Tes. I. 1, 1.*
20 *Fam. 3, 14*). **Ha wa'oja sa gama-
boe'oela ii Lowalangi, ba no ba
chōnia so wa „ja'ia”, andrō wa
moroi ba chōnia gōi wamadoehoe'ō
andrō, soemango Lowalangi chōma.**
21 Ba sangabe'e ja'aga ba ja'ami, ba
chō Keriso, ba ja'ia Lowalangi, si
no mamajoini ja'ita gōi; (*Joh. I.*
22 *2, 27*); si no manganaro'ō gōi ja'ita,
si no mame'e we'ewe'e dōdō andrō,
Eheha andrō, ba dōdōda. (*F. 5, 5.*
23 *Efes. 1, 13. 14*). Ba oe'angarōfi Lo-
walangi, ba nosogoe andre, wa no
bōrō wa alimagō ami chōgoe, wa
lō si mōido sa'ae chōmi ba Gorindro.
24 (*F. 12, 20. 21*). Tenga sa la'wa'ō ama-
tōrōwama wamatimi andrō, ba no
sanolo ndra'aga. ena'ō faloecha ami
wa'omoeso dōdō; noa sa abe'e ami
wamati. (*F. 4, 5. Fet. I. 5, 3. Fil. 1, 25*).

FAZA 2.

I. Ifaroe ira Faelo, ena'ō la-
foeli lalah'ō awōra zohorō andrō. II.
F'andrō sacha gōlō chō Lowalangi,
me no arōoe misa terongo doeria
somoeso dōdō andrō ibe'e.

- I. Ba no oehonogōi tōdōgoe da'ō, 1
bōi ifoeli aboe dōdōgoe, na mōido
chōmi. (*F. 12, 21*). Na oeboesi dō- 2
dōmi, ba ha niha zangomoso'i'ō
tōdōgoe, na tenga niboiesigoe tōdō
andrō? Ba no oesoera da'ō chōmi, 3
fa lō aboe dōdōgoe, na mōido, la-
be'e somoeso dōdōgoe ena'ō; me
no oedōnadōna ba chōmi fefoe, wa
fa'omoeso dōdōmi fefoe wa'omoeso
dōdōgoe andrō. (*Kor. I. 5*). Noa sa 4
a'oi so wa'afōchō chōgoe, awō wa'a-
tosasa dōdōgoe, me oefa'ohē'ō zoera
andrōchōmi, tenga ha ma'ifoemowōi
dawa hōrōgoe; tenga sa ena'ō aboe
dōdōmi, ena'ō aboto ba dōdōmi
wa'omasi andrō, si so chōgoe; wa
no abōlō omasido ami, moroi ba
niha bō'ō. (*F. 7, 8 b. t.*). Ba na so 5
zi no mamoesi tōdō nawōnia, ba
tenga ja'ō niboiesinia tōdō, ja'ami
fefoe — fa bōi abōlōbōlō wangoe-
ma'ōgoe — ba ja'ami ōsa. (*Kor. I.*
5, 1. 2). Ba no abōnō ba zi manō 6
wotoe andrō, me no ato zangotoe'ō
ja'ia. (*F. 7, 11. Kor. I. 5, 5*). Tola 7
mibalia'ō sa'ae, mibe'e aefa chōnia
ba mirara dōdōnia, fa bōi tehawoe
zi manō fa'aboe dōdō, na no abōlō-
bōlō sibai. Andrō oe'andrō chōmi, 8
mifatōrō chōnia' wa'omasi. Andrō 9
sa gōi oefa'ohē'ō zoera chōmi, ena'ō
oe'ila, na tola ami, na mi'o'ō fefoe
hadia ia. Ba na so niha ni'efa'ōmi 10
hadia ia, ba ja'odo gōi, oe'efa'ō
gōi. Ja'ō sa gōi, hadia ni'efa'ōgoe,
na so ni'efa'ōgoe, ba bōrō ami, ba
zanehe Keriso, (*Joh. 20, 23*), ena'ō 11
lō i'alani ita Satana; tenga sa fa
lō aboto ba dōdōda gera'erania.
II. Ba me no oeroegi Deroa, ba 12
wangombacha toeria somoeso dōdō
andrō chō Keriso, ba me no teboka

- chōgoe mbawandroehō bachō Zo'aja, 13 (*Hal. zin. 20, 6. Kor. I. 16, 9*), ba lō'ō sa ahono bacha dōdōgoe, me lō oesōndra Dito andrō, talifoesōgoe; ba oe'angonasi'ira ba oesaŵa Ma- 14 kedonia. (*F. 7, 5. 6*). Ba oe'andrō saoha gōlō chō Lowalangi, same'e mōna ja'aga, si lō mamalōmalō, ba chō Keriso, sama'orama'ōgō hoesa wa'aboto ba dōdō ia andrō, chōma, fefoe gofoe heza. (*Kor. I. 15, 57. 15 Efes. 3, 8 b. t.*). Fa'amohoesa chō Keriso sa ndra'aga, chō Lowalangi, ba ni'orifi andrō ba ba zi tetibo 16 andrō. (*Kor. I. 1, 18*). Ba nitibo'ō andrō, ba hoesa soroi ba wa'amate si saŵa fa'amate, ba ba ni'orifi andrō, ba hoesa soroi ba wa'aoeri si saŵa fa'aoeri. Ba ha niha zo- gamō da'ō? (*Loek. 2, 34. Rom. 1, 16. 17 Joh. 3, 17, 18*). Tenga sa si mane sato andrō, samali'ō faniaga taroma li Lowalangi andrō, ndra'aga; fe- hedema, ba moroi ba zi lō fabaja hadia ia, moroi ba Lowalangi, fōna Lowalangi, ba chō Keriso. (*F. 4, 2*).

FAZA 3.

I. Amaedola zoera'mbanoesa Go- rindro andrō, chō Waoelo. II. Fa'a- tohoeede gamaboe'oela li si bohoe andrō.

- 1 I. Hadia, mabōrōtaigō zoei wa- madoehoe'ō ja'aga? Mogoena chōma zoera wamadoehoe'ō, nifa'ohe'ō chō- mi, ba ma nifa'ohe'ōmi, si mane ba dānō bō'ō ōsa? (*F. 5, 12; 11, 13 b. t.*). Soerama ami, nisoera ba dō- dōma bacha, si no aboto ba dōdō niha fefoe, nibasobasora (*F. 7, 3*). 3 No oroma, wa soera Keriso ami, nisoerama, halōwōma; tenga taŵa wanoera ja'ia, Eheha Lowalangi saokeri andrō wanoera ja'ia, tenga ba gara wanoera andrō, no ba kara nagole, ba dōdō. (*Jer. 31, 33. Hes. 4 11, 19. Heb. 8, 10*). Ba no so chō- ma wanōtōna si manō, moroi chō 5 Keriso, ba chō Lowalangi; tenga sa taŵa'ō tola manō ndra'aga, na mo-

roi chōma, ba wamabōbō tōdōma hadia ia, hoelō na tōdōma manō; hadia zi tola ndra'aga, ba no moroi. 6 ba Lowalangi, (*Fil. 2, 13*), si no ma- nolo gōi ja'aga, ena'ō tola enoni ndra'aga ba gamaboe'oela li si bo- hooe andrō, tenga ba dandra zoera andrō, no ba chō Geheha; famoeneo sa dandra zoera andrō, ba Eheha andrō, ba sangorifi. (*F. 5, 18. Joh. 6, 63. Rom. 7, 10*).

II. Ba na no molachōmi halōwō 7 ba wamoeneo andrō, ba dandra zoera andrō, nisoera ba gara, na no tobali tebai latōngō mbawa Moze Iraono Gizeraēli andrō, ba wa'amo- haga mbawania, si taja sa atō; 8 (*Moz. II. 34, 1. 29, 30*); ba tenga mendroca manō molachōmi halōwō 9 ba chō Geheha andrō? Na mola- chōmi sa'ae halōwō ba wanibo andrō, ba mendroea manō, wa no a'oi so lachōmi halōwō ba wangatoelō a- ndrō? (*F. 5. 19-21. Gal. 3, 10*). To- 10 bali si lō moefolachōmi sa „nifola- chōmi” andrō, ba da'ō, bōrō lachō- mi andrō, si no a'oi so. Na mola- 11 chōmi sa'ae zi taja andrō, ba me- ndroea manō molachōmi zi lō teboelō andrō. (*Heb. 7, 21 b. t.*). Ba me no 12 so chōma wanōtōna si manō, ba no a'oi so wa lō aiwō ndra'aga. Ba 13 tenga si mane Moze, sombaloegō bawania, fa bōi lafaigi Iraono Gize- raēli andrō gamozoea zi taja andrō. 14 (*Moz. II. 34, 33 b. t.*). Ba no moe'a- be'e'ō dōdōra; iroegi ma'ōchō andre, ba lō saheta mbaloebaloe andrō, ba wombaso soera gamaboe'oela li si fōfōna andrō, lō moeheta, me ba chō Keriso aheta ia. (*Rom. 11, 25. 15 Jes. 6, 10. 29, 11. 12*). Ba irege ma'ō- chō andre, na labaso zoera Moze a- ndrō, ba no so mbaloebaloe ba dō- dōra. Ba na lafoeli ira chō Zo'aja, 16 ba aheta mbaloebaloe andrō. (*Rom. 11, 23*). Ba So'aja Geheha andrō; 17 ba ba zi so Eheha Zo'aja andrō, ba da'ō so wangefa. (*Kor. I. 15, 45. 18 Joh. 4, 24; 8, 36*). Ba ja'ita fefoe,

ba ta'ila'ila lachōmi Zo'aja andrō, lō baloebaloe mbawada; hoelō na ba zōrōmi, ba tobali ita, i'ohia'ō wamaedo da'ō, tedooe lachōmi safoeria moroi ba lachōmi si fōfōna, moroi chō Geheha Zo'aja andrō. (*Kor. I. 13, 12. Rom. 8, 29*).

FAZA 4.

I. Fa lō farōi Waelo ba halōwōnia fangombacha toeria somoeso dōdō andrō. II. Fa'erege dōdōnia ba fa'afōchō andrō chōnia. III. Fōndrara dōdōnia.

- 1 I. Andrō: me no moefataro ndra'aga ba halōwō andrō, dali wa'ahachō dōdō andrō, si no faloecha ndra'aga, ba lō ma'ila wa'ata'oe;
- 2 (*F. 3, 6. Tim. I. 1, 13. 16*); noa sa matimba wamini andrō, ba wa'aila andrō, me lō matōrō walimosa, ba me lō mafōjōe'ō daroma li Lowalangi; mafadoehoe'ō ndra'aga ba dōdō niha fefoe, fōna Lowalangi, wama'ele'ō si doehoe andrō. (*F. 2, 17; 5, 11*). Ba na no tobaloe gōi doeria somoeso dōdō andrō, chōma, ba ba zi tetibq andrō tobaloe ia,
- 3 (*F. 2, 15. 16*), ba nimba'wainō Lowalangi zi sagōtō tanō andre era'era, era'era zi lō mamati, fa lō ihagaini ira haga doeria somoeso dōdō andrō, toeria lachōmi Keriso andrō, si no famaedo Lowalangi. (*Efes. 2, 2. Joh. 12, 31; 14, 9. Heb. 1, 13*). Tenga sa ja'aga ni'ombacha'ōma, no Keriso Jesoe, So'aja, ma'ombacha'ō, ba ja'aga, ba enonimi, ma'wa'ō, bōrō Jesoe. (*F. 1, 24; 5, 20*).
- 4 Lowalangi andrō sa, sangoema'ō: jatoemboe haga andrō ba zogōmigōmi, da'ō zamatoemboe'ō ba dōdōma haga andrō, ena'ō hoemaga wa'aboto ba dōdō lachōmi Lowalangi andrō, ba mbawa Keriso. (*Moz. I, 1, 3. Fet. II. 1, 19. Efes. 1, 18 b. t.*).
- 7 II. Ba ba nahia tanō so chōma girōgirō andrō, ena'ō chō Lowalangi, wa no fahōna wa'abōlō, ba bōi

moroi ba chōma. (*F. 5, 1*). Fefoe gofoe heza, ba no moefalangōgō ndra'aga, ba tenga sa nimama; ni-boesi tōdō ndra'aga, ba so zoei lala dōdō; (*F. 1, 8; 6, 4. 5*); nigohi, ba tenga nirōi; nitibo'ō tooe, ba tenga nifakiko; (*Mat. 5, 10*); lō aefa ba mbotoma wamoenoē Jesoe andrō, ma'ohe'ohe, ena'ō te'oroma'ō gōi wa'aeri Jesoe andrō, ba mbotoma andre. (*Kor. I. 15, 31. Gal. 6, 17. Rom. 6, 8*). Lō aetoe sa tefatōrō ndra'aga ba wamoenoē, ja'aga saori andre, bōrō Jesoe, ena'ō tefa'ele'ō gōi wa'aeri Jesoe andrō, ba nōsima andre, si mate. (*Rom. 8, 36. Kor. I, 4, 9*).

III. Tobali ba chōma abōlō wa'amate, ba ba chōmi, ba fa'aeri zabōlō. (*F. 13, 9*). Ba me no so chōma Geheha wamati andrō, si mane si so ba zoera: „**No mamati ndra'o, andrō hoemede ndra'o**”. ba mamati ndra'aga gōi, ba andrō moehedega gōi. (*Sin. 116, 10*). Me no ma'ila, si no manoesoegi Jesoe, So'aja ja'ita, ba isoesoegi gōi ndra'aga dania, awō Jesoe, ba ifa'aso ndra'aga, awōmi. (*Kor. I. 6, 14. Rom. 8, 11*). Bōrō sa ami, ba da'ō fefoe, ena'ō amaedola zi tedooedoe na wa'eboea dōdō (Lowalangi) andrō, ba ena'ō fahōna; wangandrō saoha gōlō, ena'ō ato zangandrō, ba wamolachōmi Lowalangi. (*F. 1, 6. 11. Sin. 50, 23. Kol. 1, 24*). Andrō lō ma'ila wa'ata'oe, he wa'ae tekiko mbotoma andre, ba tebhooeni niha bacha, ero ma'ōchō. (*Efes. 3, 16*). **Famakaoda andrō sa, si lō arara, si lō abōlōbōlō, ba l'a'asogō chōda lachōmi seboea, si lō aetoe, irege fahōna;** (*Rom. 8, 17. 18. Fet. I. 1, 6 b. t.*); **me lō tafalgi zoroma andrō, ha si lō oroma. Soroma sa, ba lō ararā, ba si lō oroma, ba iroegi zi lō aetoe.** (*Rom. 8, 24. Heb. 10, 34; 11, 1. 26*).

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

FAZA 5.

I. Tötönafō Waoelo. II. Iforege wolo'ō somasi Zo'aja. III. Halōwōnia wangombacha fangatoelō andrō.

- 1 I. Noa sa ma'ila, na tedoedogō nahama andre, ba goeli danō, ose andre, ba so chōma ni'otomosi Lowalangi, omo, si tenga nifazōchi tanga, si lō teboelō, ba zoroego. (*Fet. II. 1, 13. 14. Heb. 9, 11; 11, 10*).
- 2 Ba da'ō sa gōi mangarōngarōga, hoemoeloe dōdōma, ena'ō tefonoecha ndra'aga nahama andrō, soroi ba zoroego; (*Rom. 8, 23*); me tenga sa si lō noecha ndra'aga, wamaigi ja'aga, na no ma'onoecha ia. (*Mat. 22, 11. Efes. 4, 24. Fam. 3, 18*). Andrō mangarōngarōga, ja'aga si so ba nose andrō, sonoro ndra'aga, me lō omasiga, na aheta noechama, me omasiga na tefalaete, ena'ō i'ā fa'aoeri andrō zi mate andrō. (*Rom. 8, 19. 22. Kor. I. 15, 51-53*). Ba sangehao ja'aga ba da'ō, ba ja'ia Lowalangi, si no mame'e chōma we'ewe'e dōdō andrō, Eheha andrō. (*F. I, 22. Rom. 8, 14*). Andrō wa lō mamalōmalō wa'arara dōdōma, ba no mi'ila, na ba mboto sogā, ba no arōoe ndra'aga chō Zo'aja, no sikoli ndra'aga. (*Heb. 13, 14*). **Lala wamati sa lalama, ba tenga famaigi.**
- 8 (*Kor. I. 13, 12. 13. Fet. I. 1, 8*). Ba no arara dōdōma, ba abōlō omasiga awoe'a ndra'aga, marōi mboto, ba ahono ndra'aga chō Zo'aja. (*Fil. 1, 23*). Andrō gōi maforege, he sahono ndra'aga jomo, ba he sikoli, ena'ō omasi ia ndra'aga. (*Kol. 1, 10 b. t.*).
- 10 **Lō'ō sa tola lō oroma dania ita fefoe fōna dadaoma ba wangoehoeke andrō chō Keriso, ena'ō itema zamōsana zoelō nilaenia, me ba mboto, so ia, he si sōchi, ba he si lō sōchi.** (*Rom. 14, 10. Kor. I. 4, 5*).
- 11 II. Ba me no aboto ba dōdōda wangata'oe fi So'aja, ba tačōnisi niha; ba noa sa oroma ita chō Lowalangi, ba oedōnadōna, ba dō-

dōmi gōi oroma ndra'o. (*Kor. I. 9, 20. Kor. II. 4, 2*). Lō'ō sa mafaeli 12 mafadoehoe'ō ndra'aga chōmi, ba mafobōrō chōmi wanoeno ja'ami ba chōma andre, ena'ō so chōmi wanoeno, ba zanoeno ja'ira ba zoroma ba niha, ba tenga ba zi so ba dōdō. (*F. 3, 1; 10, 12*). Na sowhōhō ndra'aga, 13 ba no chō Lowalangi owōhōga, ba na si so era'era ndra'aga, ba ba chōmi. Fa'omasi Keriso andrō sa 14 zango'ooe ja'aga. (*Rom. 6, 3 b. t.*). Da'ō niwa'ōma: Na no mate zamōsa, 15 salahī zato fefoe, ba no ahoi mate ira fefoe. Ba no mate ia salahī zato fefoe, ena'ō tenga sa'ae chōra aeri 16 zaoeri, ena'ō chō zi mate salahira, chō nisoesoegi andrō, salahira, aeri ira. (*Rom. 14, 7 b. t.*). Tobali, i'otarai 16 da'e, ba lō'ō sa'ae ma'ila niha, na dali mboto. Ba he no ma'ila Keriso, dali mboto, ba lō'ō sa'ae ma'ila ia iada'e. **Tobali na ba chō Keriso so 17 niha, ba no si bohooe moefazōchi ia, no noemalō zi tohēna andrō, ba hiza, ba no tobali bohooe.** (*Rom. 8. 1. Gal. 6, 15. Fam. 21, 5*).

III. Ba fefoe da'ō, ba moroi ba 18 Lowalangi, si no mangatoelō'ō ja'ita chōnia, ba chō Jesoe Keriso, si no mame'e gōi chōda halōwō fangatoelō andrō. (*Rom. 5, 10*). Lowalangi sa 19 zi no mangatoelō'ō chōnia ōsi goeli danō, ba chō Keriso, lō ibe'e ōmōra lalōra andrō, ba no ibe'e ba dōdōma daroma li andrō, ba wangatoelō andrō. (*Joh. 14, 10. Rom. 3, 24 b. t. Kol. 1, 19. 20. Joh. I, 2, 2*). Ba no 20 sinenge ndra'aga, salahī Keriso, hoelō na Lowalangi zamarooe tōdō niha, ba lima andrō, mangandrō ndra'aga, salahī Keriso, mamane: Mifa'atoelō'ōgō ami chō Lowalangi! (*Jes. 52, 7. Joh. 20, 21*). **Noa sa 21 ibali'ō horō zi lō irai mangila horō, salahida, ena'ō tobali fa'atoelō chō Lowalangi ita, ba chōnia andrō.** (*Fet. I. 2, 22 b. t.; 3, 18. Gal. 3, 13. Rom. 8. 3. 4*).

FAZA 6.

I. Bōi la'ositengagō wa'eboea dō-dō Lowalangi andrō, ena'ō lahalō toelada chōra Waeolo. II. Bōi fahoe-woe ira ba zi lō mamati ba ba zam'e adoe.

mamalōmalō wa'omoeso dōdō; hoelō zi noemana, ba ato nifo'ana'ama; hoelō niha si lō'ō, ba no a'oi sō chōma. (F. 12, 10; 8, 9. Kor. 3, 21).

II. No aloea baeha lima chōmi, 11
ja'ami banoea Gorindro, no ibologō
ia tōdōma. Lō ambō nahami ba 12
dōdōma ba no ide'ide dōdōmi. Ba 13
misoelōni — hoelō wehede ba ndrao-
no wehedegoe chōmi — mi'ebolō'ō
dōdōmi gōi. Bōi mitolo ba nilaoe 14
zi lō mamati andrō. Hadia, fabōbō
ira wa'atoelō wa lō atoelō? Ba ha-
dia, awō haga zogōmigōmi? (Efes.
5, 11). Hadia, no faeodoe ira Keriso 15
Mbeliali? Ba hezo zi faoma mo'oera-
cha ira, zamati zi lō mamati? (Raz.
I. 18, 21). Hadia fabōbō ira gosali 16
Lowalangi nadoe? Osali Lowalangi
saoeri sa ami, si mane niwā'ō Lo-
walangi: „Ba chōra oebe'e
nahagoe, ba oedōrōdōrōi
ira, ba Lowalangira ndra'o,
ba banoeagoe ira. (Kor. I. 3,
16. Moz. III. 26, 11. 12). Andrō 17
miheta ami chōra, mifa-
bali ami, iwā'ō So'aja, ba
bōi mibabaja zi ra'ira'iō;
ba oetema ami, (Jes. 52 11. Fam.
18, 4. Moz. IV. 16, 26), ba amami 18
ndra'o, ba onogoe matoea
ami ba onogoe alawe, iwā'ō
So'aja andrō, si lō ambō
fa'abōlō.” (Jer. 31, 33; 32, 38. Joh.
1, 12).

FAZA 7.

I. Famaroe tōdō, ba wangohaoe-
haoe. II. Fa'omasi Waeolo mbanoea
Gorindro. III. Omoeso dōdōnia, me
no labe'e ba dōdōra niwā'onia ba
zōera si fōfōna andrō.

I. Ba me no so chōda gamaboe'-
oela li si manō, ja'ami ni'omasi'ō!
ba datahagō ita, taheta fefoe zi no
tokana andrō, he ba nōsi, ba he ba
dōdō, ba wamaloea fangohaoehaoe
andrō; ta'ata'oe fi Lowalangi. (F. 6,
17. Joh. I. 3, 3).

II. Mifondrondrongo chōma; lō 2

1 I. Ba ma'andrō chōmi, ja'aga sa-
nolo ba halōwō andrō, hōi saechoe
ba danō, me no faloecha ami wa'e-
boea dōdō Lowalangi andrō. —
2 (F. 1, 24. Heb. 12, 15). Noa sa
imane: „No oefondrondro-
ngo chōoe, me ba wā si
sō'chi, ba no oetolo'ō, me
loeo wāngorifi.” Hiza, ja'e
mbawā si sōchi, hiza, ja'e loeo wā-
ngorifi andrō. — (Jes. 49, 8. Heb.
3, 7. 13). Lō'ō sa mafobōrō wangala
hadia ia, gofoe ha ōchō, fa bōi te'o'a-
ja halōwō andrō. Fefoe hadia ia ni-
laoema sa, ba no amoeata genoni
Lowalangi gamoeatama, ba wanaha
tōdō, si no a'oi so, ba ba wa'a-
fōchō, ba ba wa'atosasa, ba ba
3 wa'ata'oe dōdō, (F. 4, 8 b. t.), ba na
labōzi ndra'aga, ba na lakoeroega, ba
na molawā niha, ba ba wa'erege
dōdō, ba ba wa lō mōrō, ba ba wa
lō si manga, (F. 11, 23-27. Hal. zin.
4 19, 29; 21, 30), ba ba wa'ohaoehaoe,
ba ba wa'aboto ba dōdō, ba ba
wa'ebolo dōdō, ba wa'asōchi dōdō,
ba ba chō Geheha ni'amoni'ō, ba
ba wa'omasi andrō, si lō famini
tōdō, ba daroma li fa'adoehoe
andrō, ba ba wa'abōlō Lowalangi
andrō, moroi ba wāngōna fa'atoelō
dōdō andrō, he ba gambōlō, ba he
ba gabera; (Tim. II. 2, 15. Rom. 15,
8 19); He faloecha zoemange, ba he
fangō'aja, he labōbōgō zi lō sōchi,
ba he lasoeno ndra'aga; hoelō za-
maeloengoe, ba no si doehoe; **hoelō**
9 **zi lō aboto ba dōdō niha, ba noa**
sa aboto ba dōdō niha bō'ō; hoelō
zi mate, ba hiza, ba saoeri ndra'
aga; hoelō ni'otoe'ō, ba lō'ō sa moe-
boenoe; (F. 4, 10. 11. Sin. 118, 17.
10 18); **hoelō zaboe tōdō, ba lō'ō sa**

- nilaoema si lõ sōchi ba niha, lõ ni-fakikoma niha, lõ ni'alanima. (*F. 12, 17*). Tenga fangetoe'õ hoekoe, wa oe'wa'õ da'õ. Noa za oe'wa'õ mege, ba dōdōma so ami, he ba wa'amate, ba he ba wa'aeri, awōma. (*F. 6, 11-13*). No abe'e sibai dōdōgoe ami, oi so wanoenogoe ja'õ, ba chōmi andrō; no fahōna wondrara dōdō chōgoe, oi so wa'omoeso dōdōgoe, ba wa'afōchō andrō fefoe chōma. (*Fil. 2, 17*). Me no maroegi Macedonia sa, ba ma'ifoe lõ folombase mbotoma, no fahōna manō zafōchō, fasosota baero, ba bacha ba dōdō, ba fa'ata'oe. (*F. 4, 8*). Ba sondrara tōdō zi noemana, Lowalangi, da'õ zondrara tōdōma, ba wa'aso Dito andrō. (*F. 1, 4; 2, 13*). Ba tenga ha ba wa'asonia, ba wondrara tōdō andrō gōi, si no faloecha ia chōmi, me i'ombacha'õ chōma wehoeloe dōdōmi andrō ba fangarōngarōmi ba fa'owōlō'ōlōmi, ba chōgoe andre; tobali no tedoe na wa'omoeso dōdōgoe. (*Tes. I. 3, 6-8*).
- 8 III. Ba he sa no oeboesi dōdōmi ba zoera andrō, ba lõ'õ sa mangesa dōdōgoe. Ba he no mangesa dōdōgoe — oe'ila sa, wa no aboe dōdōmi, ba zoera andrō, he lõ ararā — (*F. 2, 2-4*) ba iada'e, ba no omoeso dōdōgoe, tenga sa me no aboe dōdōmi, me no aboe dōdōmi ba wamalalini era'era a'ine, dali sa Lowalangi, wa aboe dōdōmi. ena'õ lõ hadia ia zi te'ala ami chōma. **Loaloa** wa'aboe dōdō andrō sa, na dali Lowalangi, ba famalalini era'era, ba wangorifi ha mbanoea foeri, si lõ mangesa dōdō sa'ae, ba loaloa wa'aboe dōdō niha goeli danō andrō, ba fa'amate. (*Mat. 5, 4; 26. 75*). Hiza sa da'õ, wa no aboe dōdōmi, dali Lowalangi, he wisa wamaroenia tōdōmi, ba wamoe'a sa'ae, ba ba wofōnoe, ba ba wa'ata'oe, ba ba wehoeloe dōdō, ba ba wamorege, ba ba wangotoe'õ! Gofoe hadia ia, ni'wā'ōda, ba no mi'oroma'õ, wa lõ
- esoeanō chōmi ba da'õ. Ba he no 12
 oefa'ohē'õ zoera chōmi, ba no tenga
 bōrō zi so sala andrō, ba tenga bōrō
 ba zosala ia, da'õ mbōrō, ena'õ
 oroma ba chōmi, fōna Lowalangi,
 wa no sosō dōdōmi ndra'aga. (*F. 2,
 5. 9*). Andrō no faloecha ndra'aga 13
 wondrara dōdō. Ba noa na mōi fo-
 nōnō wondrara dōdōma wa'omoeso
 dōdōma andrō, si no fahōna, moroi
 ba wa'omoeso dōdō Dito andrō, me
 no faloecha ia wangokafoe dōdō, ba
 chōmi fefoe. Ba na no oesoeno ndra'o 14
 ma'ifoe chōnia, ba chōmi andrō, ba
 lõ saila ndra'o, si mane ni'wā'ōma
 chōmi fefoe, me no si doehoe, si
 manō gōi wanoenoma ja'aga chō
 Dito, no si doehoc. Ba noa na te- 15
 doe wa'omasinia ami, me itōrō tō-
 dōnia wolo'ōmi andrō, dozi ami, me
 mitema ia, me ata'oe ami, ba me
 manizinizi ami. Omoeso sa dōdōgoe, 16
 me no abe'e dōdōgoe ami, fefoe
 gofoe hadia ia.

FAZA 8.

I. Ifaroe dōdōra Faelo ba wanolo si noemana, ena'õ labe'e toelada chōra niha Keriso ba Macedonia. II. I'wā'õ li chōra ba zinenge andrō, si mōi mangozaragō tolotolo andrō.

I. Ba lõ'õ sa mabini'õ chōmi, 1
 ja'ami ira talifoesō, wa'eboea dōdō
 Lowalangi andrō, ni'oroma'ōnia ba
 mbanoea (niha Keriso), ba Makedo-
 nia misa. (*F. 9, 1. 2. Rom. 15, 26*).
 No oja wanandraigō, fa'afōchō, ba
 no fahōna gōi wa'omoeso dōdō, no
 noemana sibai ira, ba no abōlō
 wa'ahachō dōdōra, loaloa. Ndrege 3
 zi tola ira, lõ oebini'õ, italo'e na i
 zi tola, fa'aoha gōlōra. No laforege 4
 wangandrō chōma, ena'õ matehe
 chōra, awō gōi ira ba wanolo ni'a-
 moni'õ andrō. (*Hal. zin. 11, 29*). Ba 5
 tenga ha nidōnadōnama andrō, bo-
 tora laloeloe, chō Zo'aja oea, ba
 chōma dania, me no omasi Lowala-
 ngi. Tobali mafaroe dōdō Dito a- 6

- mi, si no awai tefaboe'oe, ena'ō awai, ba ena'ō howoehowoe, ba bōi si hoelō wa'atali. Ba da'ō ni'wa'ō-goe: **Na so zangatalisi tanōmō, ba lō ojo'oja ibasi, ba na so zi lō almagō tanōmō, ba oja gōi ibasi dania.** (*Amaed. 11, 24, 25; 28, 27*). Ba balazi dōdō zamōsana; bōi aboe dōdō, ba tenga niforege; **si no aoha gōlō fame'e, da'ō sa zomasi Lowalangi.** (*F. 8, 12. Moz. V. 15, 7. 10. Rom. 12, 8*). Ba no abōlō Lowalangi, ba wangōhōna chōmi fefoe ngawalō wa'eboea dōdō, ena'ō lō mamalōmalō wa'a'oi so chōmi fefoe hadia ia, ba ena'ō so zi tōra, ba wolaoe si sōchi, hadia ia fefoe. (*Phil. 4, 19*). Si mane si so ba zoera: „Nō ifazaewe, no ibe'e ba zi no emana, lō mamalōmalō wa'atoelō dōdō andrō, chōnia, iroegi zi lō aetoe.” (*Sin. 112, 9*).
- 10 II. Ba same'e tanōmō ba zanaroe ba ibe'e gōi gō ni'ā ba i'oja'ō mboea zinanōmi, ba idooe'ō loaloea wa'atoelō dōdōmi andrō. (*Jes. 55, 10. Hos. 10, 12*). Ena'ō fahōna chōmi fefoe, hadia ia, ba wanolo andrō fefoe, famasoegi wangandrō saoha gōlō chō Lowalangi; sama'ema ndra'aga. (*F. 8, 7*). Tolotolo andrō, ame'ela andrō, ba tenga ha famōnōchi sambō ba ni'amoni'ō andrō, mohare sibai gōi, me ifasoegi wangandrō saoha gōlō chō Lowalangi, ba zato andrō, (*F. 8, 14*), na lasoeno Lowalangi, me no si ndroehoe wanolo andrō, ba wolo'ōmi andrō, wa lō mi'osilō'ōgō doeria somoeso dōdō andrō chō Keriso, ba ba wa'eboea dōdō andrō, me no mihalō noro dōdōmi gōi zaboe dōdōra ba saboe dōdō zato fefoe. Ba ba wanganrōra, salahimi, me no hoemoeloe dōdōra chōmi, bōrō wa'eboea dōdō Lowalangi andrō chōmi, si no fahōna. Ba nisoeno Lowalangi, ba mboealania andrō, si tebai ta'wa'ō fa'eboea. (*Rom. 6, 23*).

FAZA 10.

Iboe'a ba hoeloenia nibōbōgō chōnia Faeolo.

- Ba ja'o, Faeolo, oefaroe dōdōmi, ba wa'ebolo dōdō Keriso andrō, ba ba wa'asōchi dōdōnia; ja'o, si no ide'ide na fa'ila bawa ita, na sodo chōmi, ba si no abe'e wangoema'ō chōmi hadia ia, na ba zarōoe sodo. Ba oe'andrō chōmi: ena'ō alacha lō abe'e ndra'ō na sodo, ena'ō alacha lō oefake wa lō aiwō andrō, si tola oefake ni'wa'ōgoe, ba niha ōsa, sangoema'ō tōdōra, dali chōma nōsi niha ba lalama. (*F. 13, 1-10; 1, 12, 17*). Ōsi niha sa chōma ba lalama, ba ba wasōndrata andrō, ba tenga dali nōsi niha chōma. Ba wangōnama andrō, ba wasōndrata andrō, ba tenga dali nōsi niha, noa sa abe'e, ba chō Lowalangi, ba wanoedoegō hati. (*Efes. 6, 10. 13 b. t.*). Madoedoegō nifachai dōdō, awō ngawalō waja'wasa fefoe, sola'wa ena'ō fa'aboto ba dōdō niha Lowalangi, ba mabōbō fefoe ngawalō gera'era, ba wolo'ō chō Keriso. (*Rom. 15, 18*). Ba matarogō, ba wangotoe'ō fefoe ngawalō wa lō molo'ō, na no a'oi so wolo'ōmi. Mitōngōni doedoema hōrō andrō. Na so zabe'e tōdō ba chōnia, wa no chō Keriso ia, ba jamoe'ofanōi tōdōnia, wa si mane ja'ia gōi ndra'aga, chō Keriso. Ba hē na oedoee'ō na ma'ifoe tō wanoeno ja'o, me no itehe chōma So'aja, wanga'azōchi ja'ami, ba tenga famakiko, ba lō'ō sa atō faloecha aila ndra'odo, (*F. 12, 6; 13, 10*), fa bōi hoelō na oefeta'oe ami ba zoera andrō. Me la'wa'ō: socra andrō, ba no abe'e, no abōlō, ba na so ia, ba no ambō fa'abe'e, ba hoehoe andrō, ba lō gōna ba dōdō. (*F. 11, 6*). Ba jamoebe'e ba dōdōnia sangoema'ō da'ō: si mane fehedema ba zoera, na lō ja'aga, si manō gōi wolaoema, na sogā. (*F. 13, 2 b. t.*). Ata'oe sa

ndra'aga mafaomagō ndra'aga ba mafachilihili ndra'aga ba niha andrō, samadoehoe'ō ja'ira; ba ja'ira, ba no sambō era'era, na labe'e dali ira ba wamaigi soeara ba he wisa

13 ira. Ba ja'aga, ba lō mafalawoe wanoeno ja'aga, mabe'e dali nifachoi andrō, nifachoi Lowalangi chōma, fondrege wa no maroegi gōi ami.

14 (Rom. 12, 3). Lō ta'wa'ō, lō niroegima ja'ami, ba mafaigi sa'ae zi tōra fa'arōoe; noa sa maroegi ami gōi, wangombacha toeria somoeso dōdō andrō chō Keriso. (Kor. I. 9, 2).

15 Lō mafalawoe wanoeno ja'aga, ba halōwō niha bō'ō; ba madōnadōna, na tedoee wamatimi andrō, ba eboea ndra'aga, ba chōmi andrō, dali nifachoi andrō chōma, irege a'oi

16 machamō, ba wangombacha toeria somoeso dōdō andrō, ba zi tambaimi, ba bōi ba nifachoi ba dānō bō'ō, ba zi no awai halōwō, ba wanoeno

17 ja'aga ba da'ō. (Rom. 15, 20). Na so zanoeno ja'ia, ba ba chō Zo'aja jamoesoeno ia.

18 (Kor. I. 1, 31). Tenga sa ba zamadoehoe'ō ja'ia fadoehoe dōdōda, ba nifadoehoe'ō Zo'aja fadoehoe dōdōda. (Kor. I. 4, 5. Amaed. 27, 2).

FAZA 11.

Itohoegō Faelo wamoe'a ba hoeloenia nibōbōgō chōnia; itōrō linia wamakao andrō, nitaōgōnia.

1 Ena'ō mibologō dōdōmi ma'ifoe, ba wa'ambō tōdō andrō chōgoe! Ba mibologō sa gōi dōdōmi chōgoe.

2 (F. 11, 16-19; 12, 6). Solohoe sa ndra'ō. ba chōmi andrō, fa'olohoe Lowalangi. No oefohoe ami ba niha, si ha samōsa, ena'ō oe'ohē ami chō Keriso, ono alawe si sōchi. (Efes. 5, 25 b. t.). Ba ata'oe ndra'ō, 'tefakiko gera'erami, aheta ba zadōlō andrō, ba chō Keriso, hoelō si mane famaoloengoe goelō andrō Chawa, ba wa'onechenia. (Moz. I. 3, 1-13).

4 Na so sa zi mōi chōmi, mangombacha Jesoe tānō bō'ō, si tenga

ni'ombacha'ōma, ba ma na mitema Geheha tānō bō'ō, si tenga nitemami, ba ma toeria somoeso dōdō tānō bō'ō, si tenga nihalōmi chōmi, ba fadoehoe dōdōda, na lō mitimba. (Gal. 1, 6 b. t.). Ba dōdōgoe sa, ba ma'ifoe lō ide'ide ndra'ō, moroi ba zingenge saloea ja'wa andrō. (F. 12, 11; 10, 12. Kor. I. 15, 9. 10). Ba he no sambō tōdō ndra'ōdo ba hoehoeo, ba tenga sa ba wa'aboto ba dōdō; gofoe hadia ia, ba no oe'oroma'ō manō ia, ba chōmi andrō. (F. 10, 10. Kor. I. 2, 1. 13). Ma horōgoe, me no oe'ide'ide'ō ndra'ō, ena'ō mōi ja'wa ami, oebe'e, me no saoha gōlōgoe wangombacha chōmi toeria somoeso dōdō andrō chō Lowalangi? (F. 12, 13. Kor. I. 9, 12). Banoea bō'ō, ba no oefō'omō, me no oehalō mbōli gōlōgoe, ba we'amōi enonimi; ba me sodō chōmi, me ambō chōgoe, ba lō niboesigoe tōdō niha, ha niha ia. (Fil. 4, 10. 55. Hal. zin. 18, 3). Sambō chōgoe andrō, ba noa sa labōnōchi talifoesō andrō, si otarai Makedonia; ba fefoe hadia ia, ba lō niboesigoe tōdōmi, ba lō'ō gōi oeboesi dōdōmi dania. (Kor. I. 16, 17. Tes. I. 2, 9). Faja zi doehoe andrō chō Keriso ba dōdōgoe, na oebe'e toba'a chōgoe wanoeno ja'ō andrō, ba mbanoea Nachaja misa. (Kor. I. 9, 15). Hana wa si manō? Hadia me lō amasido ami? I'ila Lowalangi. Ba nilaoegoe iada'e, ba oetohoegō, ena'ō oetimba mbōrō andrō, ba zangaloei bōrō, ba wangi toelada chōra ja'aga, ba nisoenora ja'ira. Sinenge faja sa niha si manō, sohalōwō si falimo, sanagō amoēata zingenge Keriso. (F. 2, 17. Fil. 3, 2). Ba lō'ō sa ahōlihōli dōdōda; Satana sa gōi, itagō gamoēata mala'ika haga. (Mat. 4, 5, 6. Hal. zin. 16, 16. 17). Ba hana wa takata'ō sibai, na latagō enoninia gōi gamoēata genoni ba zatoelō? Ba i'ohia'ō mbeaboe-ara amozoeara dania. (Fil. 3, 19). Samoeza tō oe'wa'ō: Bōi jamoe'wa'ō

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

- tōdōnia niha, sambō tōdō ndra'odo ;
 ba na so zoei, ba laoe, ba jasambō
 tōdō ndra'o chōmi, ena'ō tōla oesoeno
 gōi ndra'o ma'ifoe. (*F. 11, 1*).
 17 Hadia niwā'ōgoe iada'e, ba tenga
 dali Zo'aja, wa oewā'ō ia ; hoelō ba
 wa'ambō tōdō sa, me no abe'e dō-
 18 dōgoe wanoeno ja'o. (*F. 12, 19*). Me
 ato zanoeno ja'ira, dali nōsi niha,
 19 ba oesoenodo gōi. (*Fil. 3, 3 b. t.*) No
 edōna ami, mibologō dōdōmi ba za-
 mbō tōdō, meno satoeatoeami. (*Kor.*
 20 *I. 4, 10*). Mitaha sa, na so zango-
 sawoejoe ja'ami, na so zi manga ja'a-
 mi, na so zondra'oe ja'ami, na so zi
 fajaŵa, na so zamalisi bawami. (*Kor.*
 21 *I. 7, 23*). Fangaila, wa oewā'ō: noasa
 ambō wa'abe'ema. Ba na so zabe'e
 dōdō niha bō'ō (fehede zambō tōdō
 22 wehedegoe) ba abe'e gōi dōdōgoe. Ni-
 ha Heberaio ira ? ja'odo gōi. Iraono
 Gizeraēli ira ? ja'odo gōi. Ma'oewoe
 Giberahamo ira ? ja'odo gōi. (*Hal.*
 23 *zin. 22, 3*). Enoni Keriso ira ? (fe-
 hede zambō tōdō wehedegoe) no
 tōra ndra'o ; no abōlō wa'erege dō-
 dōgoe, no asese labōbōzi ndra'o, no
 asese lakoeroedo, no asese ahātō
 24 wa'amate. (*Kor. I. 4, 1*). No melima
 lahare'ō chōgoe niha Jehoeda zi sara
 ambō ōfa woeloe. (*Moz. V. 25, 3*).
 25 No medōloe tebōzi oee ndra'o, sa-
 moeza no lateboedo kara ; no me-
 dōloe faloechado wa'aboto nowo ;
 sara leo sara mbongi si no alōmō
 26 ba nasi ndra'odo. (*Hal. zin. 16, 22 ;*
14, 19 ; 27, 41 b. t.). No asese moe-
 koli ndra'o, faloecha ndra'o game-
 ta'oeō ba nidanō, ba ameta'oeō san-
 ge'e, ba ameta'oeō ba niwama, ba
 ameta'oeō ba niha baero, ba ame-
 ta'oeō ba mbanoea misa, ba ame-
 ta'oeō ba danō si mate, ba ame-
 ta'oeō ba nasi, ba ameta'oeō ba
 27 dalifoēsō sofaja ; ba halōwō ba ba
 wa'erege dōdō ; ba wa'asese lō mōrō
 ba zi bongi ; ba wa'olofō ba ba wa'-
 owōchi dōdō, ba wa'asese lō manga,
 ba wa'o'afōe ba ba wa lō noecha ;
 28 (*F. 6, 4. 5. Kor. I. 4, 11*) ; lō lai bae-

ro ō, wa ero ma'ōchō lahoeroefai
 ndra'o, wa oe'aboesi tōdō mbanoea
 misa, fefoe. Ha niha zamomō, zi lō
 29 amomō ndra'o gōi ? Ha niha zi fa-
 loecha fangala, si lō afōchō bacha
 dōdōgoe ? (*Kor. I. 9, 22*). Na lō tola
 30 lō oesoeno ndra'o, ba ba wa'ambō
 wa'abōlōgoe oesoenodo. (*F. 12, 5.*
9. 10). Lowalangi Zo'aja ja'ita Je-
 31 soe, Amania, nisoenosoenodo iroegi zi
 lō aetoe, da'ō zangila, wa tenga faja
 niwā'ōgoe. Ba Ndramaseko ifataro-
 32 gō'ō mbanoea Ndramaseko koema-
 ndroe razo Areta andrō, ba wo-
 ndra'oe ja'o ; (*Hal. zin. 9, 24 b. t.*) ;
 ba ba zandrela lafatōrō ndra'o, wa-
 33 nada ja'o, ba gero gōli kara, ba
 ragaraga, ba afa ndra'o ba dangania.

FAZA 12.

I. I'ide'ide'ō ia Faelo. II. Lō ni-
 halōnia bōli gōlōnia ba mbanoea
 Gorindro ; i'omasio ira.

I. Lō tola lō oesoeno ndra'o, ba
 1 lō'ō sa goenania ; ba alacha sa itōrō
 ligoe gangilata andrō, ba fama'ele'ō
 andrō, chō Zo'aja. (*Hal. zin. 26, 16.*
Gal. 2, 2). So ni'ilagoe niha, ba chō
 2 Keriso, si no moe'ohē jaŵa, iroegi
 tōloe nga'ōtō zoroego, me mevele-
 ōfa fache (na ba mboto so ia, ba
 lō oe'ila, ba na baero mboto, ba
 lō'ō zoei oe'ila ; Lowalangi zangila).
 (*Hes. 11, 24. Hal. zin. 22, 17*). Ba
 3 no oe'ila niha andrō (na ba mboto,
 ba na baero mboto, ba lō oe'ila ;
 Lowalangi zangila) wa no moe'ohē
 4 ia ba waradaiso, awō wa no irongo
 daroma li si tebai laŵa'ō niha, si
 lō tola iŵa'ō niha, ha niha ia gōi.
 (*Loek. 23, 43*). Da'ō mbōrō wa oesoeno
 5 ndra'o, ba na ba chōgoe, ba lō
 edōnado oesoenodo, ha ba wa'ambō
 wa'abōlōgoe andrō. (*F. 11, 30*). Na
 6 edōnado sa oesoeno ndra'o, ba tenga
 nifolaoe zambō tōdō wolaoegoe, me
 si doehoe niwā'ōgoe ; ba oetaha dō-
 dōgoe, fa lō iwai niha, ha niha ia,
 eboea ndra'o, moroi ba ni'ilania
 chōgoe, ba moroi ba nirongonia.

- 7 (*F. 10, 8*). Ba ena'ō bōi faja'wa ndra'o, ba nifa'ele'ō andrō chōgoe, me no eboea, ba no moetaroe'ō chōgoe zoezoemō ba nōsi, mala'ika Zātana, ena'ō igoechoegoechoei ndra'o, fa bōi faja'wa ndra'odo.
- 8 (*Job. 2, 7. Gal. 4, 14*). Ba no medōloe mangandrōdo chō Zo'aja, ena'ō aheta ia chōgoe. (*Mat. 26, 44*). Ba no i'wa'ō chōgoe: **Ja'abōnō chōoe wa'eboea dōdōgoe chōoe, a'oi sa so wa'abōlō andrō chōgoe ba wa lō abōlō.** Andrō wa abōlō omasido, ba wa lō abōlōdo andrō ocsoeno ndra'o, ena'ō ahono chōgoe wa'abōlō Keriso andrō.
- 10 (*Phil. 4, 13. Jes. 40, 29 b. t.*). Andrō omasi ndra'o wa lō abōlō ba fama-kao ba fa'afōchō ba folohi ba fa'atosasa, na bōrō Keriso. Na sambō fa'abōlō ndra'o, awena abōlōdo. (*F. 6, 10*).
- 11 Noa sa tobali sambō era'era ndra'o; noa sa miforege chōgoe. Ja'ami sa zanoeno ja'o ena'ō, ma'ifoc sa lō ide'ide ndra'o, moroi ba zinenge andrō, si no aloea ja'wa, he ŵa'ae no si lō boto ndra'odo.
- 12 (*F. 11, 1. 5. 16*). Tandra, si nangea tandra chō zinenge, ba no moefaloea ba chōmi, no a'oi so wa'anaoe gōlō ba dandra ba ba gila'ila ba ba wa'abōlō. (*F. 6, 4-6. Rom. 15, 19*). Hadia sa ni'ambōsi ami, moroi ha mba-noea bō'ō andrō, baero wa lō nifonorogoe tōdōmi? Mibologō dōdōmi chōgoe, ba zalagoe andrō. (*F. 11, 7-11*). Hiza, no oefoeli oefa'anōdo, ba we'amōi chōmi, no medōloe, mōi da'e, ba lō dania oefonoro dōdōmi. Tenga sa nibabajajami ni'aloiegie, ha ja'ami oe'aloiei. Tenga sa iraono zangaloei ana'a chō ndra amara, ama zangaloei ana'a ba ndraono.
- 15 (*F. 13, 1. Hal. zin. 20, 33*). Ba omasido mangahachō, ba he ja'odo na i nibe'e salahi nosomi; na no fahōna wa'omasigoe ami, ba hadia, ba la'ambōsi wangomasi'ō ja'o? (*Tes. I. 2, 8*). Ba ja'ia ja'ō; lō nifonorogoe tōdōmi, ba me no oneche ndra'o,

ba no oefa'oe'oe ami fa'oneche andrō. Hadia, no oe'alani ami, ba 17 nifatengegoe chōmi andrō, ha niha ia? No oe'andrō chō Dito andrō, 18 ba no oefatenge awōnia dalifoesō andrō; hadia, no i'alani ami Tito andrō? Hadia, lō ha sara dōdōma, wanōrō lala chōma? Hadia, lō faoma matara lahe nawōma? (*F. 8, 16-18. Kor. I. 16, 10*). I'otarai fōna sa'ae, 19 mi'wa'ō tōdōmi, maboe'a ba hoeloe-ma, ba chōmi andrō; fōna Lowalangi moehede ndra'aga, ba chō Keriso. Ba fefoe hadia ia da'ō, ja'ami ni'omasi'ō, ba ba wanga'azōchi ja'ami. (*F. 3, 1; 11, 16 b. t.*). Ata'oedo 20 sa, na sodo, ba ma tenga somasi ndra'o oe'ila ba chōmi, ba ja'ami gōi, ba ma tenga somasi ami, mi'ila chōgoe; ma so wagoeagoeasa, ba ma fa'afōchō dōdō, ba ma fōnoe, ba ma fasosota, ba ma famōbōgō si lō doehoe, ba ma fangōngōngōngōsa, ba ma faja'wasa, ba ma famakoejoe; (*Kor. I. 1, 11. Gal. 5, 19 b. t.*); ba ma 21 ihōndrōgō ndra'o Lowalangigoe, ba chōmi andrō, na oefoeli mōi chōmi, ba aboe dōdōgoe ba zato andrō, si no mamazōchi horō, fōna, ba si lō aboe tōdō ba zi lō sōchi andrō ba ba wohorō ba ba hochā andrō, nitōrōra. (*Kor. I. 6, 15 b. t.*).

FAZA 13.

I. Famaroe tōdō, ena'ō lafoeli lahaogō; II. ena'ō lasechegō dōdōra.

III. Fango'ozoei; fangowai.

I. Oefoeli mōi chōmi, medōloe, 1 mōi da'e. Ba ni'wa'ō zi daroea, ba ma si datōloe, si so ba mbōrō, ahono dania ffoe hadia ia. (*F. 12, 14. Mat. 18, 16. Moz. V. 19, 15. Tim. I. 5, 19*). No 2 oehōnagō oe'wa'ō ba oefoeli oehōnagō oe'wa'ō, hoelō no so ndra'o, zamoeza tō, he ŵa'ae lō ja'o iada'e, ba zi no mamazōchi horō, fōna, ba ba dānō bō'ō fefoe, wa lō oe'ila wa'ahachō dōdō, na mōido zamoeza tō. (*Kor. I. 5, 3. Kor. II. 1, 23; 12, 21*). Me 3

- mi'aloeloei dandra, wa Keriso zihede ba wehedegoe andrō; Keriso si lō ambō fa'abōlō, ba chōmi andrō, si no abōlō ba chōmi. (*Rom. 15, 18. Mat. 10, 20*). Noa sa moeforōfa ia, ba wa lō abōlō, ba no aeri ia, ba wa'abōlō Lowalangi. Ja'aga sa gōi, ba no sambō fa'abōlō, ba chōnia andrō, ba aeri ndra'aga dania, awōnia, ba wa'abōlō Lowalangi, ba chōmi andrō. (*Rom. 6, 9. 10. Heb. 2, 9*).
- 5 II. Misehegō dōdōmi, na samati ami, mitandraigō ami; ma lō aboto ba dōdōmi ami, wa no so ba dōdōmi Keriso Jesoe? Atō na si lō fadoehoe dōdōda ami. (*Kor. I. 11, 28. Rom. 8, 9. 10. Gal. 2, 20*). Ba oedōnadōna, aboto ba dōdōmi dania, wa tenga
- 6 si lō fadoehoe dōdōda ndra'aga. Ba mangandrō ndra'aga ba Lowalangi, ena'ō lō milaoe hadia ia zi lō atoelō; tenga sa ena'ō la'wa'ō, niha si fadoehoe dōdō niha bō'ō ndra'aga, ena'ō
- 7 si sōchi milaoe, ba ena'ō hoelō zi lō fadoehoe dōdō niha ndra'aga.
- 8 Tebai sa masawō zi doehoe, ha ba zi doehoe ma'ila matolo. Eboea sa 9 dōdōma, na sambō fa'abōlō ndra'aga, ba na sabōlō ami; ba da'ō ni'andrōma, ena'ō mo'ahonoa ami. (*Heb. 13, 21*). Andrō oesoera chōmi 10 da'ō, me lō ja'ō, ena'ō alacha lō oe'abe'e'ō, na sodo, ena'ō alacha lō oebe'e dali wa'abe'e andrō, nitehe Zo'aja chōgoe, ba wanga'azōchi, ba tenga ba wanoedogō. (*F. 2, 3; 10, 8*).
- 11 III. Ba baero ō, ja'ami ira tali foesō, ba mi'omoeso'i'ō dōdōmi, mi-be'e nihaogō ami, mifondrondrongo wamaroe tōdōmi, ja ha sara dōdōmi, ja'atoelō ami ba nawōmi ba itolo ami Lowalangi wa'omasi andrō, Lowalangi wa'atoelō. (*Fil. 4, 4. Kor. I. 14, 20. Rom. 12, 16. 18; 15, 33*). Faoma mi'owai nawōmi fa' 12 agosa bawa ni'amoni'ō andrō. La'owai ami ni'amoni'ō andrō fefoe. (*Kor. I. 16, 20. Tes. I. 5, 26*).
- 13 Jafaloecha ami fefoe wa'eboea dōdō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso ba fa'omasi Lowalangi ba fa'awōsa Geheha ni'amoni'ō! (*Gal. 6, 18. Rom. 5, 5*).

Soera Waelo andrō,

ba Ndrawa

GALATIA.

FAZA 1.

I. Fangowai Waelo. II. Mangarōngarō ia, me no ambō wa'aro dōdō Ndrawa Galatia andrō. III. Ifadoehoe'ō chōra, wa no tenga nitemania ba niha doeria somoeso dōdō andrō, ni'ombacha'ōnia.

- 1 I. Faelo zanoera da'e, sinenge, tenga moroi ba niha ba tenga gōi nifa'ema niha chōnia, moroi chō
- Jesoe Keriso ba moroi chō Lowalangi Ama, si no manoesoegi ja'ia moroi ba ngai zi mate, (*Tit. 1, 3*), ba talifoesō andrō, awōgoe, fefoe: 2 ba mbanoea andrō misa, ba Galatia mafa'ohē'ō. (*Kor. I. 16, 1*). Jafaloecha 3 ami wa'eboea dōdō ba fa'ohahae dōdō, chō Lowalangi Ama, ba chō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, (*Efes. 1, 2. Joh. II. 3*), si no mame'e ja'ia, 4 ba horōda andrō, ena'ō i'efa'ō ita

ba nōsi goeli danō andre, si lō sōchi, dali zomasi Lowalangi, Amada, (*F. 2, 20. Mat. 20, 28. Efes. 5, 2. Joh. I. 5, 19*), nifosoemange iroegi zi lō aetoe. Jadoehoe. (*Tim. II. 4, 18*).

6 II. Ahōlihōli dōdōgoe, me no alio sibai mifaheta'ō ami ba zogaoni ja'ami ba wa'eboea dōdō Keriso andrō, me no alio mi'otahōgō doeria somoeso dōdō bō'ō. (*F. 5, 8. Kor. II. 11, 4*). Ba lō'ō sa tánō bō'ō, ha ba niha andrō ōsa, samakoejojeja'ami, sedōna mamalia'ō toeria somoeso dōdō andrō chō Keriso. (*F. 5, 10. Hal. zin. 15, 1. 24*). Ba he na ja'aga, ba ma mala'ika moroi ba zoroego, zangombacha chōmi toeria somoeso dōdō bō'ō si tenga ni'ombacha'ōma chōmi, ba jagōna ia fangelifi! (*Kor. I. 16, 22*). Si mane fangoema'ōma fōna, si manō gōi oefoeli oewa'ō iada'e: na zo zangombacha chōmi toeria somoeso dōdō, si lō faoedoe ba nitemami andrō, ba jagōna ia fangelifi! Hadia sa iada'e, hadia, ena'ō fadoehoe dōdō niha chōgoe o'ealoei, ba ma ena'ō fadoehoe dōdō Lowalangi chōgoe? Hadia, ena'ō la'omasī'ō ndra'o niha o'ealoei? **Na o'ealoei na, ena'ō la'omasī'ō ndra'o niha, ba tenga enoni Keriso ndra'odo ena'ō.** (*Tes. I. 2, 4*).

11 III. Ba lō oebini'ō chōmi, ja'ami ira talifoesō: ba doeria somoeso dōdō andrō, ni'ombacha'ōgoe, ba tenga dali niha. (*Kor. I. 15, 1 b. t.*).
 12 Ba tenga sa gōi nitemagoe ba niha, ba tenga nifahaō ndra'odo, no moroi ba wama'ele'ō Jesoe Keriso ia.
 13 (*Hal. zin. 26, 16*). Noa sa mirongo gameatagoe fōna, ba hoekoe ba niha Jehoeda, wa no oeforege wolohi banoea Lowalangi, wa no oefakiko, (*Hal. zin. 26, 4 b. t. Tim. I. 1, 13*),
 14 ba no' ato oetaloe'i si faziazia'a chōgoe, iwama, ba hoekoe ba niha Jehoeda andrō, ba no oeforege, ba wolo'ō nifa'ema ndra toema. (*Hal. zin. 22, 3*). Ba me no omasi zi no mangoniagō ja'ō, moroi ba daloe ni-

nagoe, si no mogaoni ja'ō, ba wa'eboea dōdōnia, (*Hal. zin. 9, 15. Efes. 3, 7*), ifa'ele'ō Nononia andrō ba 16 dōdōgoe, ena'ō oetoeriagō ia ba niha baero, ba i'anema'ō lō oebe'e dali niha, (*Mat. 11, 27. Hal. zin. 26, 16 b. t. Efes. 3, 8 b. t.*), lō'ō gōi 17 si mōido misi ja'wa ba Jeroezalema, ba chōra si no sinenge fōnagoe; mōido ba danō Ndrawa Ara, ba oefoelido zoei ba Ndramaseko. Awena dania, medōloe fache foeri 18 ō, ba mōido misi ja'wa ba Jeroezalema, ena'ō faloechado chō Gefa, ba felelima wongigoe chōnia; (*Hal. zin. 9, 26*); ba sinenge bō'ō, ba lō 19 ni'ilagoe, ha Jakobo, talifoesō Zo'aja andrō. (*F. 2, 9. Hal. zin. 12, 17. Mat. 13, 55*). Ba hadia nisoeragoe, ba 20 hiza, anehe Lowalangi, wa tenga sofaja ndra'odo. (*Rom. 9, 1*). Ba 21 awena mōido ba mbanoea Ziria misa ba ba mbanoea Gilikia andrō. Ba lō'ō sa marai fa'ila bawa mba- 22 noea Keriso ba Joedaia. Ha da'ō 23 niringora: Solohi ja'ita fōna, ba itoeriagō iada'e wamati andrō, nifakikonia fōna, ba lasoeno Lowalangi 24 ba chōgoe andre.

FAZA 2.

- I. Fe'amōi Waeolo ba Jeroezalema.
 II. Ha sara dōdōra zinenge bō'ō.
 III. Itegoe Wetero Faeolo.

I. Ba aefa da'ō, meweleo'fa fache 1 foeri ō, ba oefoeli mōi misi ja'wa ba Jeroezalema, awō Mbaranaba, ba oe'oe gōi awōgoe Dito andrō. (*Hal. zin. 15, 2. Kor. II. 8, 23*). Ba 2 fama'ele'ō mbōrō, wa mōido misi ja'wa, ba oe'ombacha'ō chōra doeria somoeso dōdō andrō, nitoeriagōgoe ba niha baero, ofōna ba zi no motōi andrō, ba wamaigi na zajazaja gōlōgoe halōwōgoe, ba ma halōwōgoe fōna. (*Hal. zin. 13, 2*). Ba he Tito 3 andrō, awōgoc, Dawa Heleni, ba lō moe'o'ooloe, ena'ō ifaboto'ō ia. Ba ba dalifoesō faja andrō, si no 4 tetewoe, si no manōndragō ja'ira

- bacha, ba wamaigi hadia zi tola chōma, ba chō Keriso Jesoe, ena'ō labali'ō sawoejoe ndra'aga. (*Hal. zin. 15, 24. Gal. 5, 1*). Ba saza lō aloeloe dōdōma, ba wolo'ō chōra mena'ō, ena'ō lō teboelō chōmi wa'adoehoe doeria somoeso dōdō andrō.
- 6 II. Ba ba zi so tōi andrō — ha niha ira fōna, ba ma'ifoe lō ba dōdōgoe da'ō; lō'ō sa ifaigi mbawa niha Lowalangi, — ba lō'ō sa ninōnō zi so tōi andrō chōgoe. (*Rom. 2, 11*).
- 7 Ba tenga ha da'ō; me larongo, wa no moebe'e ba dangagoe doeria somoeso dōdō andrō, ba niha si lō moeboto, si mane chō Wetero ba niboto — *Hal. zin. 15, 12; Rom. 1, 5*) sanolo chō Wetero sa, ba halōwō zinenge andrō, ba niboto, da'ō gōi zanolo ja'o, ba niha baero, —
- 9 (*Rom. 15, 15 b. t.*), ba me no aboto ba dōdōra wa'eboea dōdō andrō, si no faloecha ndra'o, Jakobo andrō ba Kefa ba Johane, si no amaedola gchomo, la'wa'ō niha sato, ba fara'oe tanga ira chōgoe ba chō Mbaranaba, tandra wa fa'awō, ena'ō ba niha baero mangomba cha ndra'aga, ba ja'ira, ba ba niboto; (*Efes. 3, 8 b. t.*);
- 10 ha fa bōi olifoc ndra'aga zi noemana, ba noa gōi oeforege wolo'ō da'ō. (*Kor. I. 16, 1. Hal. zin. 11. 29. 30*).
- 11 III. Ba me mōi ba Gandriochia Gefa, ba no oetgeoe ia, moehededo chōnia, me no mosinegoe ia. Me lō si so niha andrō sa, si otarai chō Jakobo, ba oroedoe manga ia ba zi no niha baero fōna, ba me no so ira, ba iheta ia, ba l'oniagō ia, fa'ata'oenia niboto. (*Hal. zin. 21, 18; 11,*
- 13 *3*). Ba mamini tōdō gōi, awōnia, niha Jhocda bō'ō andrō, ba tobali adōni gōi Mbaranaba, ba wamini
- 14 tōdō andrō chōra. Ba me oe'ila, lō sōchi nilaera, lō latōrō zi doehoe andrō, toeria somoeso dōdō, ba moehededo chō Gefa, ba zi so ira fefoe, oemane: Na ō'o'ō hoekoe ba niha baero, ja'oe'gō niha Jehoeda, ba na
- tenga hoekoe'ba niha Jehoeda ō'o'ō, ba hadia wa ō'o'ooe niha baero, ba wolo'ō hoekoe ba niha Jehoeda? (*Tim. I, 5, 20*). Ja'ita, ba no to'oea 15 niha Jehoeda, ba tenga si so horō, nga'ōtō niha baero. (*Efes. 2, 3 b. t.*). Ba me no ta'ila, wa tenga moroi 16 ba wolo'ō oroisa atoelō niha, i'wa'ō Lowalangi, ha moroi ba wamati andrō, chō Keriso Jesoe; ba no mamati ita, chō Keriso Jesoc, ena'ō atoelō ita, i'wa'ō Lowalangi, moroi ba wamati andrō, chō Keriso, ba tenga moroi ba wolo'ō oroisa, me samōsa lō'ō, satoelō, i'wa'ō Lowalangi, moroi ba wolo'ō oroisa. (*F. 3, 11. Hal. zin. 15. 10. 11. Rom. 3, 20; 28; 4, 5*). Ba na no oroma, wa no 17 niha si so horō gōi ita, ja'ita sangaloei ena'ō atoelō ita, i'wa'ō Lowalangi, ba chō Keriso, ba ma no sanolo ba horō Keriso? Bōi si manō! Na oefoei sa oefazōchi zi no oedoe 18 doegō, ba tobali solalō ndra'o oebe'e. Ja'o sa, ba si no mate ba goroisia 19 andrō, moroi ba goroisia, ena'ō chō Lowalangi aeri ndra'o. (*F. 6, 14; Rom. 7, 4; 6, 4-6*). **No meforōfa 20 ndra'o, awō Keriso; aeri ndra'o, ba tenga sa'ae ja'o, Keriso zaeri ba dōdōgoe. Ba fa'aerigoe iada'e, ba mboto andre, ba no fa'aeri ba wamati chō Nono Lowalangi, si no wamangomasi'ō ja'o, si no mame'e sa-**
- lahigoe ja'ia. (*Kor. II. 13, 5; 5, 15, 17. Gal. 1, 4*). Lō oe'ositengagō wa'eboea 21 dōdō Lowalangi andrō; na moroi ba goroisia wa'atoelō dōdō andrō mena'ō, ba no zajazaja gōlō, wa no mate Keriso. (*Heb. 7, 11*).

FAZA 3.

I. Ba wamati tesōndra wa'atoelō dōdō, tenga ba wolo'ō oroisa. II. Lō'ō sa iwoe'ai gamaboe'ola li andrō oroisa andrō, III. ha samamaha ba chō Keriso ia.

I. He ja'ami, banoea Galatia, si 1 lō tōdōtōdō! Ha niha zolaoe elemocnia chōmi, chōmi, si no moebe'e

famaedo Jesoe Keriso, ba doedoema hōrō, famaedo Jesoe Keriso niforōfa? (F. 5, 7). Ha da'ō nisofoegoe chōmi: Hadia, moroi ba wolo'ō oroisa, wa no mitema mege Geheha, ba ma moroi ba doeria wamati andrō? (Hal. zin. 2, 38). Hadia, si manō wa'ambō tōdō andrō chōmi? Ba Geheha mibōrōtaigō no, ba hadia, ba nōsi niha wozoe chōmi dania? Hadia, ha wa'oja'oja zi no itōrō ami, hadia, zajazaja gōlō? Si ndroehoe zajazaja gōlō ta'wa'ō? Ba sama'ema chōmi Eheha andrō, sanga'asogō chōmi fa'abōlō, hadia, moroi ba wolo'ō oroisa, wa ilaoe da'ō, ba ma moroi ba doeria wamati andrō? Si mane Aberahamo, „m a m a t i i a c h ō L o w a l a n g i, b a t e b e e f a t o e l ō d d ō n i a”. Moz. I. 15, 6. Rom. 4, 3). Ba aboto sa'ae ba dōdōmi: ha niha zi otarai wamati, da'ō ma'owoe Gaberahamo. (Rom. 4, 11. 12. Joh. 8, 39j. Ba me no tohōna oroma ba zoera, wa moroi ba wamati andrō atoelō niha baero, i'wa'ō Lowalangi, andrō tehōnagō te'ombacha'ō chō Gaberahamo doeria somoeso dōdō, imane Lowalangi: „M o r o i b a c h ō e t e f a h o w e ō d a n i a f e f o e s o i b a g o e l i d a n ō.” (Moz. I. 12, 3). Tobali awō Gaberahamo, samati andrō, tefahowoe'ō zi otarai wamati andrō. (Rom. 4, 16). Ha wa'ato sa zi otarai wolo'ō oroisa, ba no tohare chōra wangelifi. Noa sa so ba zoera: „N'ielifi dozi silō manōrō fefoe, hadia ia, zi so ba zoera gorōisa andrō, ba wolo'ō ja'ia. (Moz. V. 27, 26). Ba no oroma, wa samōsa lō satoelō, i'wa'ō Lowalangi, ba gorōisa andrō, imane: „M o r o i b a w a m a t i a o e r i d a n i a z a t o e l ō a n d r ō.” (F. 2, 16. Hab. 2, 4. Rom. 1, 17). Ba tanga moroi ba wamati gorōisa andrō, imane: „H a n i h a z i n o m o l o ' ō , d a ' ō z a o e r i b a d a ' ō .” (Moz. III. 18, 5. Rom. 10, 5). No

ihōli ita Keriso, ba wangelifi andrō, ba gorōisa andrō, me no tobali ni'elifi ia, salahida, me no so ba zoera: N'ielifi dozi nita'wi ba dōla geoe,” (Rom. 8, 3. Moz. V. 21, 23), ena'ō faloecha niha baero howoehowoe andrō chō Gaberahamo, ba chō Keriso Jesoe, ena'ō tatema gamaboe'oele li andrō, Eheha andrō, moroi ba wamati (Moz. I. 12, 3. Jes. 44, 3).

II. He ja'ami, ira talifoeseō! Fehede niha wehedegoe. Oroisa niha gōi, na no moe'aro'ō, ba lō la'osilō'ōgō, ba lō lasahe. (Heb. 9, 15 b. t.). Ba no moe'wa'ō gamaboe'oele li andrō, chō Gaberahamo ba chō ma'owoenia; lō i'wa'ō: „ba chō ma'owoe sato”; ha samōsa, no imane: „ba chō ma'owoe mō”, ja'ia Keriso. (Moz. I. 13, 15; 17, 8 b. t.). Ba da'ō ni'wa'ōgō: Oroisa andrō, ni'a'aro'ō Lowalangi fōna, ba tebai tewoe'ai ba gorōisa amachōita andrō, si no ōfa ngaotoe a tōloe ngafoele fache si achi moroi chōnia, fa lō'ō sa'ae mogoena gamaboe'oele li andrō mena'ō. (Moz. II. 12, 40). Na moroi ba gorōisa sa wanema ondrōita andrō ena'ō, ba tenga sa'ae moroi ba gamaboe'oele li; ba chō Gaberahamo, ba no moroi ba gamaboe'oele li, wa i'amoalagō Lowalangi. (Rom. 4, 13 b. t.). Ba he wisa gorōisa andrō? Bōrō galalōwa andrō, wa tefatewōe ia, irege so ma'owoe andrō, ba nitandrōsaigō amaboe'oele li andrō; ni'oro'i'ō ba mala'ika gorōisa andrō, nifa'ema zama'ema andrō. (Rom. 3, 20; 5, 20). Ba sama'ema, ba tenga ba zi ha samōsa, ba Lowalangi, ba no ha samōsa. (Moz. V. 4, 35). Ba hadia, fa'oe'oe gorōisa ba gamaboe'oele li Lowalangi andrō? Tenga si manō. Na no moebe'e mena'ō gorōisa, sangila mangorifi niha, ba si ndroehoe moroi ba gorōisa i'otarai fa'atoelō andrō. (Rom. 8, 2-4). Ba ba zoera, ba no tefa'oe'oe manō fefoe hadia ia, barō

- mbawa horō, ena'ō moroi ba wamati chō Jesoe Keriso tebe'e gamaboe'oela li andrō, ba zamati andrō. (*Rom. 3. 9; 11, 32. Gal. 3, 14*).
- 23 **III. Ba me lō famati andrō na sa, ba no tetarogō ita, nifa'oe'oe barō mbawa gorōisa, famati andrō nitoe-toeroe, nifa'ele'ō dania, (F. 4, 2. 3).**
- 24 **Ba no toballi samamaha ja'ita gorōisa andrō, ba chō Keriso, ena'ō moroi ba wamati andrō atoelō ita, iwā'ō Lowalangi.** (*Rom. 10, 4*). Ba me no so wamati andrō, ba tenga sa'ae barō mbawa zamamaha so ita.
- 26 (*Rom. 7, 4, 6*). **Dozi ami sa, ba no ono Lowalangi, moroi ba wamati andrō chō Keriso Jesoe.** (*F. 4, 5. 7. Joh. 1, 12*). Ha wa'ato ami sa, si no moebajagō idanō, ba chō Keriso, ba no mi'onecha Keriso. (*Rom. 6, 3 b. t.; 13, 14*), Ba da'ō lō niha Jehoeda, ba lō Dawa Heleni, lō sawoejoe ba lō si tenga sawoejoe, lō ira matoea, ba lō ira alawe; dozi ami sa, ba ha samōsa, ba chō Keriso Jesoe. (*Kol. 3, 11. Efes. 2, 14. 15*).
- 29 Ba na chō Keriso ami, ba no ma'oeuwe Gaberahamo ami, sanema ondrōita, dali gamaboe'oela li andrō. (*F. 9. 3, 16*).

FAZA 4.

I. Ono Lowalangi niha Keriso.

II. Famarooe tōdō, ena'ō lafoeli ira ba zi doehoe. III. Fangefa doeria somoeso dōdō andrō.

- 1 **I. Ba da'ō niwā'ogoe: gōtō wa iraono zanema ondrōita, ba lō faehoe ira zawoejoe, he wā'ae chōnia fefoe, hadia ia, barō mbawa zondrorogō so ia ba barō mbawa zamaigimaigi jomo, gasagasa wa iroegi ba wāwa nihockoe namania. Si manō gōi ita; gōtō wa iraono ita, ba no i'osawoejoe ita famobōrō andrō, ba goeli danō.** (*Kol. 2, 8. 20*). **Ba me no iroegi inōtō andrō, ba ifatenge Nononia Lowalangi, ni'adonogō ndra alawe, ba nibe'e barō mbawa gorōisa,** (*Moz. I. 49, 10. Dan. 9, 25. Mat.*
- 5, 17), **ena'ō ihōli zi so barō mbawa gorōisa, ena'ō faloecha ita, fa ono ita.** (*F. 3, 13. 26*). Ba me no ono ami, ba no ifatenge Lowalangi Geheha Nononia andrō, ba dōdōda, si'ao andrō: He Aba, Ama! (*Rom. 8, 15*). Tobali tenga sa'ae sawoejoe ndra'oegō, ono ndra'oegō; ba na ono, ba no sanema ondrōita gōi, ibe'e Lowalangi. (*Rom. 8, 16. 17*).
- II. **Ba me loeo da'ō sa, me lō saboto ba dōdōmi Lowalangi, ba no sawoejoe Lowalangi bō'ō ami, si tenga to'oea Lowalangi.** (*Kor. I. 8, 4; 12, 2. Sin. 115, 4*). Ba iada'e, me no aboto ba dōdōmi Lowalangi, me noa sa'ae aboto ba dōdō Lowalangi gōi ami, ba hana wa mifoeli ami ba wamobōrō andrō, sambō fa'abōlō, ba si noemana, si mōi enoni zoei ami ena'ō, samoeza tō? (*Kol. 2, 20 b. t.*). Hadia mifaigi ngaloeo, ba ba wā, ba inōtō, ba dōfi? (*Rom. 14, 5*). Ata'oe ndra'o ba chōmi, ma dania zajazaja gōlōgoe wohaolōwōgoe ba chōmi andrō. Mibe'e toeladami ndra'odo, me no si mane ja'ami ndra'odo gōi; he ja'ami ira talifoesō, mangandrō ndra'o chōmi. Lō hadia ia horōmi chōgoe. Ba no mi'ila, wa no ambō wa'abe'e nōsigoe, me oe'ombacha'ō chōmi doeria somoeso dōdō andrō, si fōfōna andrō. (*Kor. I. 2, 3*). Ba lō ni'ositengagōmi fanandraigō ja'ami andrō, ba nōsigoe, ba lō sanoezoe dōdōmi; hoelō na mala'ika Lowalangi ndra'o, waneami ja'o no, hoelō na Keriso Jesoe ndra'odo. (*Mal. 2, 7. Joh. 13, 20*). Ba heza so iada'e wa'odōwā dōwā dōdōmi no, niwā'ōmi? Oefadoehoe'ō sa chōmi, na tola mena'ō, ba no mikoē hōrōmi, ba no mibe'e chōgoe. Hadia, no toballi si fa'oeode chōmi ndra'odo, me no oe wā'ō chōmi zi doehoe? Tenga sa si sōchi wngalocira tōdōmi, edōna lafabali ami chōgoe, ena'ō mi'aloeli ira. (*F. 6, 12. Hal. zin. 20, 30*). Ba si sōchi sa, na te'aloeli zi zōchi, si lō mamalō-

malō; ba tenga ha na sodo chōmi.
 19 He ja'ami, ira onogoe, ni'adonogō-
 goe zamoea tō, safōchō chōgoe, irege
 tobali famaō Keriso ami. (*Kor. I, 4, 15*). Ena'ō na sodo chōmi iada'e,
 20 ba ena'ō na oe'ila oefalalini ligoe;
 no aboe dōdōgoe ami.
 21 III. Mi'ombacha'ō chōgoe, ja'ami,
 sedōna mōi barō mbawa goroisā,
 hadia lō mifondronrongo goroisā?
 22 Noa sa so ba zoera : domboea nono
 Gaberahamo, samboea ba zawoejoe
 andrō, ba samboea ba zi tenga
 sawoejoe. (*Moz. I. 16, 15; 21, 2 b. t.*).
 23 Ba ba lala wo'ono ba niha tesōndra
 zi samboea, ba zawoejoe andrō, ba
 si samboea, ba zi tenga sawoejoe,
 ba moroi ba gamaboe'oe la li. (*Rom. 24, 7-9*). Amaedola da'ō : ja'ia sa zi
 24 doea balō wawoe'oesa li andrō, si
 samboea, ba moroi ba hili Zina'i,
 so'ono ba wa'asawoejoe, ja'ia Ha-
 gara andrō, (*Moz. II. 19, 18. Moz. I. 16, 1. Heb. 12, 18 b. t.*). Hagara sa
 25 hili Zina'i andrō, ba li Ndrawa Ara,
 ba no fala'wa ia ba Jeroezalema
 ma'ōchō; noa sa sawoejoe da'ō,
 26 awō ndraonia. Ba Jeroezalema
 ja'wa andrō, ba tenga sawoejoe,
 ja'ia ninada, ja'ita fefoe. (*Heb. 12, 27, 2. Fam. 3, 12*). Noa sa so ba zoera :
 „O moeso'i'ō dōdōgoe, ja'oe-
 gō, si lō ono, si lō irai
 madono; karakaraini wa'iki
 ba owoeawoea'ō dōdōgoe,
 ja'oe gō, si lō fa'afōchō
 hoeloe, noa sa oja ndraon-
 27 no ba zi ha samōsa an-
 ndrō, no tohoede ia, mo-
 roi ba zi so ira matoea”.
 28 (*Jes. 54, 1*). Ba ja'ami ira talifoēsō,
 ba no ono gamaboe'oe la ami,
 29 dali Giza'aki. Ba hoelō si mane ha
 da'ō, me igohi nisōndra ba lala
 Geheha nisōndra ba lala wo'ono ba
 niha, si manō gōi iada'e. (*Moz. I. 30, 21, 9*). Ba hadia ni'wa'ō ba zoera?
 Imane : „Tibo'ō zawoejoe
 andrō, awō nononia, lō'ō
 sa tola manema ondrō ita

nono zawoejoe andrō, a-
 wō nono zi tenga sawoe-
 joe.” (*Moz. I. 21, 10, 12*). Andrō, 31
 ja'ami ira talifoēsō, tenga ono za-
 woejoe ita, no ono zi tenga sawoejoe.

FAZA 5.

I. Famaroe tōdō, ena'ō aro dō-
 dōra, bōi labe'e ni'osawoejoe ira, ba
 bōi gōi la'ogoena'ō ba zi lō sōchi,
 wa si no aefa ira, II. ena'ō la'omasi'ō
 nawōra, ba ena'ō latōrō lala Geheha.

I. Ba fa bōi sawoejoe ita, ba no 1
 i'efa'ō ita Keriso. Ba mi'abe'e'ō,
 bōi mibe'e nifokalo mbagimi, ba
 wa'asawoejoe. (*F. 2, 4; 4, 9. Joh. 8, 32. 36. Hal. zin. 15, 10*). Hiza, 2
 ja'o, Faelo, oe'wa'ō chōmi, na mi-
 faboto'ō ami, ba lō goena Keriso
 chōmi. (*F. 2, 21. Hal. zin. 15, 1*). Ba 3
 oefadoehoe'ō zoei ba niha fefoe,
 ha niha zamaboto'ō ja'ia, wa mo'-
 ōmō ia folo'ō oroisā ma'afefoe. (*F. 6, 13*). No mifabali ami chō Keriso, 4
 na ba goroisā mi'aloēi wangatōe-
 lōmi, no aefa ami ba wa'ahachō
 dōdō andrō. Ja'ita sa, ba ba Ge- 5
 heha, moroi ba wamati andrō, ta-
 dōnadōna dōtōnafō andrō, fanga-
 toelō. (*Rom. 5, 1 b. t. Tim. II. 4, 8*).
 Ba chō Keriso Jesoe sa, ba tebai 6
 wamoto, ba tebai wa lō moeboto,
 ha famati andrō, si no abōlō, ba
 wa'omasi andrō. (*F. 6, 15; 3, 28. Kor. I. 7, 19; 13, 2*). No sōchi wo- 7
 lo'ōmi fōna; ha niha zanena'wa
 ja'ami, fa lō mifondronrongo zi
 doehoe? (*F. I, 1-3*). Fondronnisi andrō, 8
 ba tenga moroi ba zogaoni ja'ami.
 (*F. I, 6*). Ha ma'ifoe danōmō roti, 9
 ba ahori i'aisōni gombōila roti fe-
 foe. (*Kor. I. 5, 6*). No fadoehoe 10
 dōdōgoe chōmi, ba chō Zo'aja, wa
 ha da'ō dōdōmi, ba samakoejoe
 ja'ami andrō, ba iloe'i dania hoe-
 koenia, gofoe ha niha ia. (*F. I, 7*).
 Ba ja'odo andre, ja'ami ira tali- 11
 foēsō, na oe'ombacha'ō na ena'ō
 wamoto andrō, ba hana wa lagohi
 nā ndra'odo? Noa sa dōhō mena'ō,

- wa fatoewoe rôfa andrô. (*F. 6, 12.*
 12 14. *Kor. I. 1, 23*). Ena'ô na lafa-
 chai'ô ira, samawoekaisi tōdōmi
 andrô! (*Sin. 12, 4*).
- 13 II. Ja'ami sa, ba ba wa bōi sa-
 woejoe tekaoni ami, ja'ami ira ta-
 lifoesō, ha fa bōi toball lala nōsi
 niha, wa tenga sawoejoe ami, faoma
 mitolo nawōmi, moroi ba wa'omasi
 andrô. (*Kor. I. 8, 9. Fet. I. 2, 16*).
- 14 Oroisa andrô sa ma'afefoe, ba ba
 zi ha samboea li andrô tetōrō ia
 fefoe, na imane: „O masi'ô z a-
 ha t ô c h ô o e, si m a n e f a' o-
 m a s i o e n d r a' o e g ô”. (*Rom.*
 15 13, 9. 10). Ba na fara'oera'oe ami,
 na faoma mi'ā nawōmi, ba mifaigi,
 fa bōi faoma mibe'e ahoiri nawōmi.
- 16 Ba da'ô niwā'ōgoe: mitōrō lala
 Geheha, ba lô mifaloea wangisō nōsi
 andrô. (*Rom. 7, 6; 8, 4. 5. Fet. I,*
 17 2, 11). Mangisō sa nōsi si no fa'oe-
 doe ba Geheha, ba omasi Geheha
 zi fa'oodoe ba nōsi; faoma sa fa'-
 oedoe ira chō nawōra, ena'ô lô mi-
 laoe zomasi ami ena'ô. (*Rom. 7, 23;*
 18 8, 6). Ba na nifaroe Geheha ami,
 ba tenga barō bawa goroiisa so ami.
- 19 (*Rom. 8, 14; 6, 14*). **Ba no oroma**
**mboeaboea nōsi andrô, ja'ia woho-
 ra, ba fa'ara'ira'iō, ba fa'atobacha,** (*Kor.*
 20 *I. 6, 9 b. t. Kol. 3, 5*), **ba fame'e**
adoo, ba fakelemoesa, ba fatioesa,
ba fasosota, ba fatōtōisa, ba fēnoe,
 ba fanandrawa, ba fa'oodoesa, ba
 fa'erosa, (*Fam. 21, 8. Kor. II. 12,*
 21 *20. Kor. I. 11, 19*), **ba fa'afōchō**
dōdō, ba femaboemaboe, ba fema-
ngamanga, ba hadia ia na, nawō-
nia, ba oehōnagō oewa'ō chōmi, si
 mane niwā'ōgoe no sa'ae chōmi, so-
 laoe si manō, ba tebai isōndra mba-
 noea Lowalangi. (*Rom. 13, 13. Efes.*
 22 *5, 5*). **Ba boeaboea Geheha andrô,**
ba ja'ia wa'omasi, ba fa'omoeso
dōdō, ba fa'ohahaōe dōdō, ba fa'e-
bolo dōdō, ba fa'asōchi dōdō, ba
 fa'eboea dōdō, **ba fa lô farōi.** (*Efes.*
 23 *6, 9. Rom. 14, 7*), **ba fa lô mofōnoe,**
 ba famoni; na so zi manō, ba lô
- ihoekeo oroisa. (*Tim. I. 1, 9*). **Ba** 24
tāna chō Keriso Jesoe andrô, ba
 no laforōfa nōsira, awō wangisō
 andrô, ba awō wa'omasi si lô sōchi.
 (*F. 2, 19. Rom. 6, 6*). **Na ba Ge-** 25
heha aoeri ita, ba datatōrō gōi
 lala Geheha. Bōi fajawa ita ba waja, 26
 bōi ta'arō'arō nawōda, bōi afōchō
 dōdōda chō nawōda. (*Fil. 2, 3*).

FAZA 6.

I. Famaroe tōdō, ena'ô na lafo-
 bawa lala ba zi so sala, ba II. ena'ô
 na lô teboelō wa'omasira nawōra ba
 fanolo. III. Fango'ozoei soera.

I. He ja'ami ira talifoesō, na so 1
 niha sosala, si lô moedōnadōna, ba
 mifoeli mi'ohe ba zi sōchi zi manō
 Eheha wa'ebolo dōdō andrô, ja'ami,
 si so Eheha, ba ja'oe gō faigi, fa bōi
 tetandraigō ndra'oe gō gōi. (*Tes. I.* 2
5, 14. Mat. 18, 15 b. t. Sin. 141, 5).
 Faoma mi'onoro noro dōdō nawōmi,
 ba no mi'o'ô goroiisa Keriso andrô.
 (*Rom. 15, 1-3. Kol. 3, 13. Joh. 15,* 3
12). Na so zangoema'ô tōdōnia, se-
 boea ia, he wā'ae si lô boto sa atō,
 ba no ilimo ia. (*Kor. I. 8, 2*). Ja- 4
 moefaigi wolaoenia zamōsana, ba ha
 chōnia wanoenonia ja'ia, ba lô ifa-
 rongogō ba niha bō'ō. (*Kor. I. 4,* 5
5, 6). Iloe'iloe'i sa noronia zamōsana.
 (*Rom. 14, 12. Amaed. 9, 12*).

II. Ba ha niha nifahaō, ba daroma 6
 li andrô, ba ja ha sara dōdō chō
 zamahaō ja'ia, ba zi sōchi, fefoe.
 (*Kor. I. 9, 11, 14*). **Bōi eloengoe ami;** 7
lō ibe'e ni'o'aja ia Lowalangi. Hadia
 nitaroe niha sa, da'ô gōi nibasinia
 dania. (*Job. 13, 9. Loek. 16, 25*). **Ha** 8
niha zanaroe ba nōsinia, ba moroi
ba nōsi ibasi dania wa'atekiko, ba
sararoe ba Geheha, ba moroi ba
Geheha ibasi dania wa'aoeri si lô
aetoe andrô. (*Amaed. 22, 8. Jes. 3,* 9
10. Rom. 8, 13). Ba bōi atage ita,
 wolaoe si sōchi andrô; na inōtōnia
 dania, ba mamasai ita, na lô atage
 ita. (*Tes. II. 3, 13. Sin. 126, 5*). **Ba** 10
talaoe sa'ae zi sōchi, me no ba'wa-

nia chōda, ba niha fefoe, ba ofōna
ba zi ha sara lala wamati, awōda.

(*Fet. II. 1, 7*).

- 11 III. Mifaigi ha wa'eboea dandra
zoera chōgoe, wanoeragoe chōmi,
12 tangagoe andre. Ha niha ira, sangalo-
loi, ena'ō la'omasi'ō ira, dali nōsi
niha, da'ō zango'ooe ja'ami, ena'ō
mifaboto'ō ami, ha fa bōi tefakao
ira, moroi ba rōfa Keriso andrō.
13 (*F. 5, 2. 11. Fil. 3, 18*). Ja'ira sa
gōi, samaboto'ō ja'ira andrō, ba lō
la'o'ō gorōisa, ba omasi ira, na mi-
faboto'ō ami, ena'ō lasoeno ira, ba
nōsimi andrō. (*F. 5, 3. Hal. zin. 15,*
14 *10. Mat. 23, 3. 4*). Ba ja'o, ba lō
oefa'amōi ba dōdōgoe wanoeno ja'o,
na tenga ba rōfa Zo'aja ja'ita andrō,

Jesoe Keriso, ba niforōfa ōsi goeli
danō chōgoe, ba ba niforōfa ja'o,
ba nōsi goeli danō. (*F. 2, 19. Kor.*
15 *I. 2, 2*). Lō goena wamoto, ba lō
goena wa lō moeboto, ha niha si
bohooe zogoena. (*F. 5, 6. Kor. II.*
16 *5, 17*). Ba ha wa'ato zanōrō lala
da'ō, ba ndrāfaloecha wa'ohahaoe
dōdō, ba fa'ahachō dōdō, ba jasi
manō gōi Ndraono Gizeraēli andrō,
chō Lowalangi. (*Fil. 3, 16. Sin. 125,*
17 *4. 5*). Bōi jamoeboesi sa'ae dōdōgoe
niha, ha niha ia. Oegohegohe ba
nōsigoe andre lade andrō, chō
Jesoe. (*Kor. II. 4, 10*). Jafaloecha
18 dōdōmi wa'eboea dōdō Zo'aja ja'ita,
Jesoe Keriso, ja'ami ira talifoesō!
Jadoehoe. (*Fil. 4, 23. Tim. II. 4, 22*).

Soera Waoelo andrō,

ba mbanoea

NEFESO.

FAZA I.

I. Fangowai Waoelo. II. Fanga-
andrō sacha gōlō, ba howoehowoe
dōdō andrō, nitemara chō Keriso.
III. Fangandrō; ena'ō tehagaini na
dōdō mbanoea Nefeso andrō.

- 1 I. Faelo zanoera da'e, sinenge
Keriso Jesoe, morōi ba nilaoe dōdō
Lowalangi, ba ni'amoni'ō andrō, si
so ba Nefeso, ba zamati chō Keriso
Jesoe. (*Kor. I. I. 1. 2. Hal. zin. 19*).
- 2 Jafaloecha ami wa'eboea dōdō, ba
fa'ohahaoe dōdō, chō Namada Lo-
walangi ba chō Zo'aja ja'ita, Jesoe
Keriso. (*Rom. 1, 7*).
- 3 II. Nisoeno Lowalangi Zo'aja ja'-
ita, Jesoe Keriso, Amania, si no
mamahowoe'ō ja'ita, fefoe ngawalō
wamahowoe'ō Geheha andrō, ba

zoroego, ba chō Keriso. (*Kor. II. 1,*
3). Itōrō wanoetoejoenia ja'ita, ba
chōnia andrō, fōna wolata danō,
ena'ō sohaoehaoe ita, si lō sinogoe,
fōnania. (*F. 3, 11. Tim. II. 1, 9.*
4 *Kol. 1, 22*). Moroi ba wa'omasinia
ita, wa no ihōnagō ihonogōi, ena'ō
ono ita chōnia, moroi chō Jesoe
Keriso, dali zomasi ia, nilaoe dōdō-
nia; (*F. 2, 4. Rom. 8, 29*); ba wa-
5 nōeno lachōmi wa'eboea dōdōnia,
ni'amoealagōnia chōda, ba zomasi
ia andrō. (*Rom. 3, 24. Mat. 3, 17*).

7 Ba da'ō so chōda wangōhōli andrō;
ba ndronia, fangefa lalō andrō, dali
wa no a'oi so wa'eboea dōdōnia,
(*Kol. 1, 14. Fet. I. 1, 18. Efes. 2, 7.*
8 *Rom. 9, 23*), nihōnania fangoroma'ō
chōda, ba ngawalō wa'atoeatoea
fefoe, ba ba ngawalō wa'aboto ba

- 9 dōdō, noa sa ibokai chōda si no tobini andrō, nilaoe dōdōnia, dali zomasi ia, nihonogōinia tōdōnia, (*F. 3, 9 b. t.*), nifatōrōnia ba ginōtō
- 10 ndrōfi andrō, ba wamarahoegō fefoe, hadia ia, ba chō Keriso, he si so ba zoroego, ba he si so ba goeli danō,
- 11 ba chōnia. (*Kol. 1, 20*). Ba da'ō tasōndra gōi dana chōda andrō, ja'ita nihonogōi fōna sa'ae, dali nihoekoe zamaloea fefoe, hadia ia, ba gera'era nilaoe dōdōnia andrō, (*F. 1, 4. Rom. 8, 28 b. t.*), ena'ō fanoeno lachōminia
- 12 ita, ja'ita, si no tohōna manōtōna chō Keriso. (*Hal. zin. 26, 6. 7*). Ba da'ō gōi so ami, me no mirongo daroma li si doehoe andrō, toeria somoeso dōdō andrō, fangorifimi, ba ba da'ō te'a'aro'ō gōi ami, Eheha ba gamaboe'oeala li andrō, ni'amonio, me no mamati ami. (*Kol. 1, 5. 6. Kor. II. 1, 22*). Eheha andrō we'ewe'e dōdō, ba gondrōita andrō chōda, ba wangorifi tana chōnia andrō, ba wanoeno lachōminia andrō. (*F. 4, 30. Kor. II. 5, 5*).
- 13 III. Andrō ja'odo gōi, me no oerongo wamati andrō, ba chōmi, chō Zo'aja ja'ita, Jesoe, ba fa'omasimi ni'amonio andrō fefoe, (*Kol. 1, 3. 4*), ba lō oebato wangandrō saoha gōlō, ba chōmi andrō, itōrō ligoe, ba wangandrōgōe, (*Fil. 1, 3*),
- 14 ena'ō ibe'e chōmi Geheha ba wa'atoeatoea andrō Lowalangi Zo'aja ja'ita andrō, Jesoe Keriso, Ama lachōmiandrō, Eheha ba wama'cle'ō,
- 15 ba wa'aboto ba dōdōmi ia. Ena'ō tefehaga hōrō dōdōmi, fa mi'ila hadia dōtōnafō, ba wogaoninia andrō, ba he wisa, wa no a'oi so lachōmi gondroitania andrō, ba ni'amonio
- 16 andrō, ba he wisa ginōtō wa'abōlōnia andrō, si no fahōna, ba chōda, samati, dali wolaoenia ba wa'abe'e wa'abōlōnia andrō. (*F. 3, 7. 20. Kol. 2, 12*). Da'ō zi no i'oroma'ō ba chō Keriso, me isoesoegi moroi ba ngai zi mate, ba me ifedadao ba gambōlōnia, ba zoroego, (*Fet. I. 3, 22. Sin. 110, 1*), ala'wa ja'wa zamatōrō andrō
- 17 fefoe, ba ja'wa zala'wa andrō, ba ja'wa zabōlō, ba ja'wa zo'aja andrō, ba ja'wa zi so tōi, fefoe, nitōtōi, tenga ha ba gōtō danō da'e, ba gōtō dania gōi. (*Fil. 2, 9 b. t.*). Ba
- 18 no ibe'e barō gahenia fefoe, hadia ia, ba no ibe'e hōgō hadia ia fefoe ia, ba mbanoea andrō, (*Kor. I. 15, 27. Efes. 4, 15; 5. 23*), si no tobali
- 19 botonia, ahonoa zamo'ahonoa fefoe hadia ia, ba chōra fefoe. (*F. 3, 19. Kor. I. 12, 27. Kol. 2, 9*).

FAZA 2.

I. He wisa gamoeata mbanoea Nefeso fōna, ba he wisa iada'e. II. Ba chō Keriso oroedoe ira, he niha Jehoea, ba he niha baero.

- I. Chōmi gōi, si no mate fōna, ba golalōwami andrō, ba ba horōmi andrō, (*Kol. 2, 13*), nitōrōmi fōna, dali hoekoe ba goeli danō andre, dali zala'wa andrō, sochō fa'abōlō andrō, ba daloe mbanoea, bechoe andrō, sabōlō iada'e na, ba ndraneo wa lō molo'ō andrō, (*F. 6, 12. Tit. 3, 3 b. t. Kor. II, 4, 4*), nitōrōda
- 2 gōi fōna, dozi ita, ba wangisō nōsida andrō, me talaoe zomasi nōsi, awō gaso'ala dōdōda andrō, ba me to'oea irano si gōna fōnoe ita, si mane tātō bō'ō gōi. (*Kol. 3, 7. Rom. 8, 7. 8*). Ba Lowalangi andrō, si no
- 3 a'oi so fa'ahachō dōdō, ba wa'omasinia andrō, si no fahōna, fa'omasinia ita, (*F. 1, 5-7. Joh. I. 3, 1*), he me no si mate ita, ba golalōwā andrō, ba no i'orifi ita, awō Keriso — fa'ahachō dōdō, wa no aeri ami — (*F. 5, 14. Kol. 2, 12 b. t. Hal. zin. 15, 11*) ba no ifao wanoesoegi ja'ita ba famawoe'a ja'ita, fama'aso ja'ita ba mbanoea zoroego, ba ahō Keriso Jesoe, (*Fil. 3, 20*), ena'ō i'oroma'ō ba gōtō dania wa'ahachō dōdōnia andrō, si no a'oi so, si no fahōna, ba wa'eboea dōdōnia chōda, ba chō Keriso Jesoe. (*F. 1. 7*). **Fa'ahachō dōdō sa, wa no**

aoeri ami, moroi ba wamati, ba
 tenga moroi chōmi da'ō, no boeala
Lowalangi, (*Rom. 3, 24. Gal. 2, 16*),
 tenga moroi ba mboeaboea, fa bōi
 9 **ieno ia niha.** (*Rom. 3, 27*). Nifazō-
 10 chinia sa ita, nifazōchi ba chō Ke-
 riso Jesoe, ba mboeaboea si sōchi,
 ba nihonogōi Lowalangi ja'ita, fōna
 sa'ae, ena'ō tatōrō. (*Tit. 2, 14. Kor.*
II. 5. 17).

11 **II. Andrō bōi mi'olifoegō ami,**
 ja'ami si no niha baero fōna, to'oea
 ja'ami, niwā'ō si lō moeboto, ba zi
 so tōi niboto, niboto tanga, ba nōsi,
 12 (*Rom. 2, 26. 29. Kol. 2, 13*), wa no
 lō Keriso chōmi, me leoe da'ō, wa
 no tenga so'oeracha ami ba mbanoea
 Ndraono Gizeraēli, wa no niha bō'ō
 ami, ba wawoe'oesa li andrō, ba
 gamaboe'uelō li andrō, wa no si lō
 Lowalangi, ba goeli danō andre.
 13 (*Rom. 9, 4*). Ba iada'e, ba chō Ke-
 riso Jesoe, ba no tobali ahatō ami,
 ja'ami, si no arōoe fōna, bōrō ndro
 Keriso andrō. (*Jes. 57, 19. Efes. 1, 7*).
 14 Fangatoelōda sa ia, ja'ia, si no ma-
 ngoroedogō si doea ngasi andrō, si
 no manoeoedogō oto'oto, ōli andrō,
 15 (*Jes. 9, 6. Kol. 1, 20*), fa'oedoesa a-
 ndrō, me no iheta gorōisa amachōita,
 nifachoi andrō, ba nōsinia, cna'ō
 ibali'ō niha si bohooe, si ha samō-
 sa, zi daroea andrō, ba chōnia, wa-
 ngatoelō'ō ja'ira, (*Kol. 2, 14*), ba
 ena'ō i'atoelō'ō chō Lowalangi zi
 doea ngasi andrō, ba mboto andrō,
 si ha samboea, moroi ba rōfa a-
 ndrō, na no iboenoe wa'oedoesa a-
 ndrō, ba da'ō jawā. (*Kol. 1, 21*). Ba
 me so ia, ba itoeriagō wangatoelō,
 toeria someso dōdō, chōmi, sarōoe,
 ba fangatoelō gōi ba zahatō. (*F. 2,*
 17 *Hal. zin. 10, 36*). Me moroi chō-
 18 nia, wa no faoma so chōda lala chō
 Nama, ha samboea Geheha. (*F. 3,*
 19 *12. Rom. 5, 2*). **Ba tobali tenga sa'-**
ae niha bō'ō ami, ba tenga sa'ae si
fatewoe, no banoea ni'amoni'ō ami,
 ba soroijomo Lowalangi. (*F. 2, 12;*
 20 *3, 6*), nifa'anō ba dete danedane

andrō, sinenge andrō ba sama'ele'ō,
 ba zi no tobali tojo ba watalinga
Keriso Jesoe, (*Kor. I, 3, 9 b. t. Jes.*
28, 16), ba zanōi tomosa andrō, 21
 ma'asamboea, nifa'anō, tobali osali
 ni'amoni'ō, ba chō Zo'aja, (*F. 4, 16*),
 ba nifa'anō gōi ja'ami, awō, omo 22
 Lowalangi, ba Geheha. (*Kor. I, 3,*
16. Fet. I, 2, 5).

FAZA 3.

I. Halōwō Waoelo, halōwō zine-
 nge, ba niha baero. II. Fangandrō-
 nia, salahi mbanoea Nefeso.

I. Andrō ja'o, Faelo, nikoeroe 1
 andrō chō Keriso, bōrō ami, ja'ami
 niha baero fōna — (*F. 4, 1. Hal. zin.*
21, 33. Tim. II, 1, 8) na no mirongo 2
 nihonogōi Lowalangi, ba wa'eboea
 dōdōnia andrō, nibe'e ba dangagoe,
 3 ba chōmi andrō, (*Gal. 2, 7 b. t.*), wa
 no moe'oroma'ō chōgōe zi no tobini
 andrō, ba wama'ele'ō, nitōrō ligoe
 mege ma'ifoe. (*F. 1, 9 b. t. Gal. I, 12*).
 Ba da'ō tola mi'ila wa'aboto ba dō- 4
 dōgōe zi no tobini andrō, chō Ke-
 riso, na mibaso, (*Rom. 16, 25 b. t.*),
 si lō moe'oroma'ō ba nono niha, ba 5
 gōtō fōna, si mane fangoroma'ō ja'ia
 iada'e, ba zinengenia ba ba zama'-
 ele'ō andrō chōnia, ni'amoni'ō, ba
 Geheha, (*Kor. I, 2, 10*), wa nifanema 6
 gōi niha baero, ba gondrōita andrō,
 wa no ndrotondrotō gōi ira ba sa-
 nema, ba gamaboe'uela li andrō, ba
 chō Keriso Jesoe, moroi ba doeria
 someso dōdō andrō. Ba da'ō 7
 tobali enoni ndra'o, dali mboeala
 andrō fa'eboea dōdō Lowalangi, ni-
 be'e chōgōe, balazi wolaoenia, ba
 wa'abōlōnia, (*Rom. 1, 5*), ja'o, fo- 8
 ndrege zide'ide ni'amoni'ō, si no fa-
 loecha fa'eboea dōdō andrō, ba wa-
 ngombacha ba niha baero, wa no
 a'oi so chō Keriso, wa no lō fa- 9
 maedo, (*Kor. I, 15, 9, 10*), ba ba wa-
 motochi ba dōdōra, he wisa niho-
 nogōi, ba zi no tobini andrō, si no
 moebini'ō, gōtōgōtō wa'ara, ba dōdō

- Lowalangi, sombōi fefoe hadia ia. (Kol. 1, 15 b. t. Rom. 16, 25). Ena'ō te'oroma'ō iada'e ba zamatōrō andrō ba ba zalaŵa andrō, ba zo-roego, ba mbanoea Keriso andrō, zi siŵa mbalō wa'atoeatoea Lowalangi andrō, (Fet. I, 1, 12), dali gera'era andrō, si no gōtōgōtō wa'ara, nifaloeania ba chō. Keriso Jesoe,
- 12 So'aja ja'ita, (F. 1, 4, 9), ba zi so chōda wa lō aiwō, awō lala, ba wanōtōna, moroi ba wamati andrō chōnia. (F. 2, 18. Heb. 4, 16). Andrō oe'andrō, ena'ō lō atage ndra'o, ba wamakao andrō chōgoe, salahimi; si tobali lachōmimi. (Tes. I, 3, 3. Kol. 1, 24).
- 14 II. Andrō oe'andrō tooe danō, fōna Nama, (F. 1, 3). **ba zoroī tōi soi fefoe, ho ba zoroego, ba he**
- 16 **ba goeli danō, ena'ō iŵe'ē chōmi, moroi ba lachōminia andrō, si no a'oi so, fa tedooe wa'abōlōmi, moroi ba Gehehania, ba niha bacha andrō;**
- 17 (F. 6, 10. Kol. 1, 11 b. t.); **ena'ō monahia Keriso ba dōdōmi, ba wamati andrō,** (Joh. 14, 23), ena'ō soŵa'a ami, ba wa'omasi, ba nifodanedane, ena'ō tola aboto ba dōdōmi, awō ni'amoni'ō andrō fefoe, he wisa wa'ēbolo, ba he wisa wa'anaoe, ba he wisa wa'abacha, ba he wisa wa'
- 19 alawā, ba ena'ō aboto ba dōdōmi wa'omasi Keriso andrō ita, si tebai aboto ba dōdō niha mena'ō, ena'ō tehōna chōmi zi no fahōna andrō chō Lowalangi, fefoe. (Kol. 2, 2 b. t.).
- 20 Ba ja'ia, sangila manalo'e i na fefoe hadia ia, wolaoe, fa arōe italo'e i ni'andrōda, awō zi fabōbō ba gera'era'da, dali wa'abōlō andrō, si no abōlō ba dōdōda, (Rom. 16, 25 b. t.).
- 21 ja'ia nifosoemange ba mbanoea andrō, ba ba chō Keriso Jesoe, gōtōgōtō wa'ara, iroegi zi lō atoe! Ja-doehoe. (Fil. 4, 20).

FAZA 4.

I. Famarooe tōdō, ena'ō na ha sara dōdōra, ba II. ena'ō na la'alo'e gera'era si bohoee ba fa'ohaoehaoe dōdō ba fa'adlō dōdō, ena'ō na ebolo dōdōra chō nawōra, ba ena'ō na sōchi mboeaboeara.

I. **Ba oe'andrō chōmi, ja'o ni-** 1
koeroe andre, ba chō Zo'aja, ena'ō mitōrō zi nangea lala nikaoni andrō, me no moekaoni ami. (F. 3, 1; 6, 20. Kol. 1, 10. Tes. I, 2, 12). Ja a'oi so 2
wa lō fajaŵa ami, awō wa'asōchi dōdō, awō wa'ebolo dōdō, mibologō dōdōmi chō nawōmi, mi'omasi'ō ia; (Kol. 3, 12. Rom. 12, 10); mi'oigō 3
dōdōmi, ena'ō lō teboelō wa ha sara dōdō, ena'ō fabōbō ami, famabōbō fa'atoelō andrō: (Kol. 3, 13, 14. Rom. 12, 16). **Ha samboea mboto, ba ha** 4
samboea dōdō, si mane fogaoni ja'ami gōi, ba zi ha sara fanōtōna, ba nikaoni ja'ami. (Rom. 12, 5. Kor. I, 12, 13. 27). **Ha samōsa Zo'aja,** 5
ha samboea wamati, ha samboea wamajagō idanō; (Mat. 23, 8) **ha** 6
samboea Lowalangi ba Amara fefoe, jaŵara fefoe, ba sanōrō ja'ira fefoe, ba ha dōdōra fefoe. (F. 3, 14. 15. Kor. I, 8, 6. Mat. 2, 10); Ba dozi 7
ita, ba no moe'ē wa'eboea dōdō andrō, dali ndrohoendrohoe mbocala Keriso andrō; (Rom. 12, 3. 6). Fet. I, 4, 10); andrō imane sama'ele'ō: 8
„No noemalō ia mijaŵa, ba no i'ohē nikoeroe, ba no mamoe'ala ia ba niha.” (Sin. 68, 19). Ba hadia geloeaha, 9
wa „no noemalō ia mijaŵa”, na tenga wa no noemalō ia mitooe gōi oea, ba mbanoea tooe? (Fet. I, 3, 19. Mat. 12, 40). Si no noemalō 10
mitooe andrō, da'ō gōi zi no noemalō mijaŵa, jaŵa zoroego fefoe, ena'ō ifo'ahonoa fefoe, hadia ia. (Joh. 3, 13). Ba ja'ia gōi zangoho- 11
nogōi: sinenge ōsa, ba sama'ele'ō ōsa, ba sangombacha toeria somoeso dōdō ōsa, ba koebalo ōsa, ba sa-

: mahaō, (*Kor. I. 12, 28. Hal. zin.*
 12 21. 8. *Fet. I. 5, 2*), ba wangehao
 ni'amoni'ō andrō, ba halōwō andrō,
 nihalō, ba wama'anō boto Keriso
 13 andrō, (*F. 2, 22*), ena'ō oi tachamō,
 fa ha sara dōdō wamati, ba fa aboto
 ba dōdōda Nono Lowalangi, fa ira
 matoea, si no mo'ahonoa, ita, dali
 ndrohoendrohoe wa'eboea Keriso
 andrō, si no mo'ahonoa. (*F. 3, 18.*
 14 19. *Loek. 6, 40*). Bōi sa'ae iraono
 ita, nifaheoeheoe ba nifangōrōngōrō
 ba nangi wamahaō andrō, fefoe,
 hadia ia ngawalō, moroi ba walimosa
 niha, moroi ba wa'oneche, ba wo-
 lohe ba gowōhōna; (*Kor. I. 3, 1.*
 15 *Kol. 2, 8*); ena'ō na atoelō ita, ba
 wa'omasi andrō, ba ena'ō na manōi
 fefoe hadia ia, ba chōnia, si no
 tobali hōgō, Keriso. (*F. 3, 17; 3, 23.*
 16 *Kol. 2, 19*). Ba chōnia mobōrō, wa
 tefa'anō mboto andrō, ma'asamboea,
 awō wa tefabōbō, ba wamachai andrō
 fefoe, ba dolotolo andrō, dali wa'a-
 bōlō andrō, ba zi no motāna za-
 mboeana, ena'ō tobali boto, ba
 wa'atedoemia, ba wa'omasi. (*F. 2,*
 17 *21. Rom. 12, 4 b. t. Kor. I. 12, 12 b. t.*).
 II. Ba da'ō ni'wa'ōgoe, ba oefa-
 doehoe'ō, ba chō Zo'aja, ena'ō
 amoeatami andrō, ba bōi sa'ae si
 mane amoeata niha baero gōi, ba
 wajafaja dōdōra andrō, (*Rom. I, 21.*
 18 *Fet. I. 4, 3*), si no moe'ogōmigōmisi
 tōdō, si no olifoe wa'aeri andrō,
 chō Lowalangi, ba wa lō aboto
 ba dōdōra, ba wa'abe'e dōdōra andrō,
 19 sanōrō lala hocha, me no mate bacha
 dōdōra, ba wamaloea si lō sōchi
 andrō, fefoe, ba wa tebai abeso.
 20 (*Rom. I, 24 b. t.*). Ba ja'ami, ba te-
 nga si manō wanōngōnimi Keriso,
 21 (*Tit. 2, 11. 12*), na no mirongo atō
 ia, ba na no moefahaō ami, ba
 chōnia, wa chō Jesoe so zi doehoe,
 22 (*Joh. I, 17*), na niheta niha si to-
 hōna andrō chōmi, ba lala fōna
 andrō, samakiko ja'ia, ba wangisō
 andrō, ba wa'eloengoe. (*Kol. 3, 8*
 23 *b. t.*). Ba nibohoeni ami, ba ge-

ra'era dōdōmi andrō, (*Rom. 12,*
 2), ba mi'onoecha niha si bohooe 24
andrō, nibe'e famaedo Lowalangi,
wamazōchi ja'ia, ba wa'atoelō dōdō
ba ba wa'ohaoehoe, ba zi doehoe.
 (*Kol. 3, 10. Rom. 13, 14*). Andrō mi- 25
 bōhōli waja, faoma si doehoe mi-
 laoe chō nawōmi, me no faoma
 ndrotondroto ita. (*Sach. 8, 16. Kol.*
 3, 9). Na mofōnoe, ba bōi mifazōchi 26
 horō; bōi mi'echoegō loeo ba wō-
 noemi. (*Sin. 4, 5; 37, 8. Jak. 1, 19. 20*).
 Ba bōi mifonaha Gafōcha. (*Jak. 27*
 4, 7). Si no managōnagō, ba bōi 28
 jamanagōnagō sa'ae, bajamohalōwō,
 jamoefazōchi zi sōchi, tangania,
 ena'ō so chōnia, ba wame'e ba zi
 noemana. (*Tes. I. 4, 11*). Bōi aloea 29
 ba mhewemi wehede si lō sōchi, he
 ha samboea li; hadia zonahia, ba
 wanga'azōchi, na mogoena, ena'ō
 omasi zamondrongo. (*F. 5, 4. Mat.*
 12, 36. *Kol. 4, 6; 3, 16*). Ba bōi 30
 miboesi dōdō Geheha ni'amoni'ō
 andrō, fangaromi, ba loeo wangorifi
 andrō. (*F. 1, 13. 14*). Fefoe ngawalō 31
 wotōtōisa, ba fa'abao dōdō, ba fōnoe
 ba fagoegoeasa, ba fanandra'wa, ba
 jatebato chōmi, awō fefoe, hadia
 ia zi lō sōchi. (*Fet. I. 2, 1*). Ba 32
 faoma mihaogōhaogō chō nawōmi,
 faoma mihachōsi tōdō, faoma mibe'e
 aefa zala nawōmi, si mane fange-
 fa'ō Lowalangi chōmi gōi, ba chō
 Keriso. (*Kol. 3, 12. 13. Mat. 18, 35*).

FAZA 5.

I. Tohoetohoe wamarooe tōdō, ba
 wangoehoe. II. Si sōchi amoeata
 zi faronga, chō nawōra.

I. Ba mi'o'ō chō Lowalangi, si 1
 mane iraono omasiō. (*Mat. 5, 48.*
Loek. 6, 36). Ba mitōrō lala wa'o- 2
 masi andrō, si mane fangomasi'ō
 Keriso ja'ita, awō wa no ibe'e ia
 salahida, ame'ela ba soemange, sa-
 mohoea chō Lowalangi. (*F. 4, 1. 2.*
Joh. 13, 34. Gal. 2, 20. Heb. 9, 14).
 Ba fohorō, ba hadia ia ngawalō 3
 wa'ara'ira'iō fefoe, ba fa'omasi

- gana'a, ba bōi na i terongo ba chōmi, si manō zoadoe ba ni'amoni'ō. (*Kol. 3, 5. 6. Kor. I, 6, 18 b. t.*). Ba fehede si lō sōchi, ba jafajaja, ba fawoedesa si lō boto, si lō moadoe; si sōchinia, na fangandrō saoha gölō. (*F. 4, 29*). Da'ō sa ja'aboto ba dōdōmi: lō mo'oeracha ba mbanoea Keriso, ba mbanoea Lowalangi andrō, zohorō, ba si ra'ira'iō, ba somasi ana'a, ha niha ia, si no same'e adoe. (*Kor. I, 6, 9. 10. Mat. 6, 24.*). Bōi jamoefaeloengoe ami niha, fehede si lō boto; da'ō sa mbōrō wa mofōnoe Lowalangi ba ndraono si lō mamondrongo li. (*F. 4, 14. Kor. I, 15, 33. Mat. 7. 15*). Andrō bōi awōra ami. Noa sa sogōmigōmi ami fōna, ba iada'e, ba no haga ami ba chō Zo'aja; lala ndraono haga mitōrō, (*Fet. I, 2, 9. Fil. 2, 15. Joh. 12, 35. 36*).
- 9 Boeaboea haga sa, ba ja'ia ngawalō wa'asōchi dōdōda, chō nawōda, awō wa'atoelō dōdō, awō wa'adoehoe. (*Gal. 5, 22*). Ba mitimba tōdōmi, hadia zomasi Zo'aja, (*Rom. 12, 2*), ba bōi fao ami ba wama'oea boeaboea wa'ogōmigōmi andrō, si lō boto, mi'otoe'ō na i göi. (*Kor. II, 6, 14*). Hadia nilaoera sa, ba zi tobini, ba aila ita na i tatōtōi. Ba fefoe da'ō, hadia ia, ba ni'otoe'ō ba haga, ba ni'oroma'ō; fefoe, hadia ia sa, zoroma, ba haga da'ō. (*Joh. 3, 20. Kor. I, 4, 5*). Andrō so ba zoera: „Fa o so, ja'o e g o, si n o m o r o, f a z a w a' o m o r o i b a n g a i z i m a t e, b a i h a g a i n i n d r a' o e g o K e r i s o.” (*Jes. 60 I. 2. Rom. 13, 11*). Ba mifaigi sibai, he wisa wanōrōmi lalami; bōi si mane sambō era'era, si mane satoeatoea a'ine. (*Mat. 10, 16. Jak. 3, 13*). Mi'ogoena'ō ginōtō andrō, me no si lō sōchisōchi mbawa da'e. (*Kol. 4, 5*). Andrō bōi sambō era'era ami, ja'aboto ba dōdōmi hadia zomasi Zo'aja. (*F. 5, 10*). Ba bōi miboesi ami agoe, tobali famakoejoe da'ō; jafahōna chōmi Geheha; (*Amaed. 20, 1; 23, 20. 29*);
- milaoelae chō nawōmi zinoenō, ba 19
lailō, ba manōmanō nibe'e Geheha,
mifalailō tōdōmi, ba mi'anoenō, chō
Zo'aja. (*Kol. 3, 16. Sin. 96, 1*). Bōi 20
mifamalōmalō wangandrō saoha gö-
lō, chō Lowalangi Ama, nitemada
chōnia fefoe, ba dōi Zo'aja ja'ita,
Jesoe Keriso. (*Kol. 3, 17. Tes. I, 5,
18*). Faoma mi'o'ō li nawōmi, ba 21
wa'ata'oeda Keriso. (*Mat. 20, 26.
Fet. I, 5, 5*).
- II. Ira alawe, ba ndramoe'o'ō li 22
ndra matoeara, hoelō na li Zo'aja,
(*Moz. I, 3, 16. Kol. 3, 18*), me no hō- 23
gō ndra alawe ndra matoea, si mane
Keriso göi, me no hōgō mbanoea
ia, ba sangorifi boto ia. (*F. 1, 22,
23. Kor. I, 11, 3*). Ba si mane ba- 24
noea, me no la'o'ō li Keriso, ja si
manō ndra alawe, ba ndra matoea,
ba ngawalō hadia ia, fefoe. (*Fet. I,
1, 3*). Ja'ami, ira matoea, mi'oma- 25
si'ō ndra alawemi, si mane Keri-
so, me no i'omasi'ō mbanoea, ba
me no ibe'e salahira ia. (*Kol. 3, 19.
Efes. 5, 2*), ena'ō i'amoni'ō ira, me 26
no ihaogō ira, femondri andrō, ba
daroma li, (*Joh. 17, 17. 19; 15, 3. Tit.
3, 5*), ena'ō molachōmi mbanoea a- 27
ndrō chōnia, ibe'e, si lō hadia ia
da'i, ba ma si tckoeroe, ba ma ha-
dia ia, ena'ō ohaoehaoe, si lō sine-
goe. (*F. 1, 4. Kol. 1, 21, 22*). Ja si 28
manō wa'omasi ndra matoea ndra
alawe chōra, si mane fa'omasira
mbotora. Somasi ngambatōnia, ba
i'omasi'ō mbotonia. Lō irai fa'oedoe 29
niha ba nōsinia, irorogō, ba ihaogō
haogō, si mane Keriso göi ba
mbanoea, me no ndrotondrotō mbo- 30
tonia ita. (*Rom. 12, 5*). „Andrō 31
irōi namania, awō nina-
nia niha, ba molemba ia
ba ngambatōnia, ba to-
bali ha samboea ōsi zi
daroea andrō.” (*Moz. I, 2, 24*).
No eboea zi no tobini andrō; ba 32
fehede goe, ba ba chō Keriso ba ba
mbanoeania faechee. (*Kor. II, 11,
2*). Ba ba chōmi, ba jamoe'omasi'ō 33

ngambatōnia zamōsana, si mane fa'omasinia ia; ba ira alawe, ba ana'ō na i'ata'oe fie ndra matoea.

FAZA 6.

I. Si sōchi amoeata ndraono, chō ndra amara, ba amoeata ndra ama, ba ndraono, ba II. amoeata zochō niha bō'ō, ba zawoejoera. ba amoeata zawoejoe, ba zochō ja'ira. III. Famarooe tōdō, ba wanganao'ō ōlō, ba wasōndrata andrō, ba ba wa lō mōrō, ba ba wangandrō. IV. Fango'ozoei soera.

- 1 I. Ja'ami iraono, mi'o'ō li ndra
amami inami, ba chō Zo'aja; da'ō
2 sa zatoelō. (*Kol. 3, 20*). „Fosoe-
mange namaoe, awō ninaoe,”
3 da'ō mbōrōta gorōisa si
so amaboe'oe la li: „ena'ō oha-
haoe dōdōoe, ba ena'ō ana-
naoe nosoe, ba goeli
4 danō.” (*Moz. II. 20, 12*). Ba ja'-
ami, ira ama, bōi mi'andrō wōnoe
ndraonomi, mifamahamaha ira, mi-
be'e wote, ba mifaroe dōdōra, chō
Zo'aja. (*Kol. 3, 21. Moz. I. 18, 19*).
- 5 II. Ja'ami sawoejoe, mi'o'ō li zo-
chō botomi; sata'oe ami, ba sani-
zinizi, ja'adōlō dōdōmi, hoelō na
chō Keriso. (*Kol. 3, 22 b. t. Fet. I. 2,*
6 *18*). Bōi ha na anche ira, si mane
sangaloei fa'omasi niha ira; ena'ō
na si mane enoni Keriso, solo'ō so-
masi Lowalangi, soroi ba dōdō, si
7 no aoha gōlō, we'amōi enoni, hoelō
na chō Zo'aja, ba na tenga ba ni-
8 ha; si no mangila: hadia zi sōchi,
nilaoe zamōsana ba tesoelōni chō-
nia, chō Zo'aja, he sawoejoe ia, ba
he si tenga sawoejoe. (*Kor. II, 5, 10*).
- 9 Ba ja'ami, sochō niha bō'ō, ba mi-
manō gōi chōra, ba mibato wame-
ta'oe ja'ira, me no mirongo, so ba
zoroego Zo'aja ja'ami, So'aja ja'ira
gōi, ba lō ba chōnia famaigi bawa
niha. (*Moz. III. 25, 43. Kol. 4, 1,*
10 *Rom. 2, 11*).
- III. Ba hadla baero ō, ba mi'a-
bōlō'ō ami, ba chō Zo'aja, ba ba

wa'abōlō wa'abe'enia andrō. (*Kor. I. 16, 13*). Mi'a'aro'ō ami, fangarō 11
andrō, chō Lowalangi, ena'ō abe'e
ami, ba wa'oneche Gafōcha andrō.
Tenga sa fasōndrata ba niha wasōndratada, no fasōndrata ba zama- 12
tōrō andrō, ba zala'wa andrō, ba
zochō oeli danō andre, ba zogōmi-
gōmi andre, fasōndrata ba mbechoe
si lō sōchi andrō, ba mbanoea si ja'wa.
(*F. 2, 2. Luk. 22, 31*). Andrō miha- 13
lō wangerō andrō chō Lowalangi,
ena'ō tola mila'wa, na ba'wa si lō
sōchi, ba ena'ō tola mi'asiwai fefoe
hadia ia, ba ena'ō mōna ami. (*Kor. II. 10, 4*). Ba mi'abe'e'ō ami, bōbō 14
lōwilōwimi zi doehoe, ba ōrōbami
wa'atoelō dōdō, (*Luk. 12, 35. Jes. 11,*
15 *5*), badagahe ba gahemi wa no mi-
fa'anō ami, ba wangombacha toeria
somoeso dōdō andrō, ba wa'atoelō.
Ba awō da'ō fefoe, ba mihalō mba- 16
loese famati andrō, si tola mibe'e
fangokafoe nono wana Gafōcha a-
andrō, so'alitō; (*Amaed. 30, 5. Sin. 7,*
17 *11*); ba mihalō detenaosloe fango-
rifi andrō, awō wōda Geheha andrō,
taroma li Lowalangi. (*Tes. I. 5, 8,*
18 *Jes. 59, 17. Heb. 4, 12*). Fefoe hadia
ia ngawalō wangandrō, awō ngawalō
wakaosa, milaoe, bōi mifamalōmalō,
soroi ba Geheha ba bōi mifōrōfōrō
ba da'ō, ja'a'oi so wa'anaoe gōlō,
awō wangandrō, salahi ni'amonī'ō
andrō fefoe, (*Loek. 18, 1. Kol. 4, 2, 3*),
ba salahigoe, ena'ō tebe'e chōgoe 19
hadia ni'wa'ō, na fahoehoe ndra'-
odo, ena'ō lō aiwō ndra'ō, wango-
mbacha si no tobini andrō, toeria
somoeso dōdō andrō, (*Tes. II. 3, 1*),
ba nibe'e sinenge ja'odo, ba rate 20
andre, ena'ō lō alawōla'wōdo ba da'ō,
ena'ō si nangea hoehoe hoehoe-
goe andrō. (*Kol. 4, 4. Kor. II. 5, 20*).

IV. Ba ena'ō mi'ila gōi, he wisa 21
chōgoe, hadia nilaoegoe, ba i'omba-
cha'ō chōmi dania fefoe, hadia ia,
Tichiko andrō, talifoeseō ni'omasi'ō
andrō, enoni si lō farōi ba chō Zo'-
aja; (*Kol. 4, 7 b. t.*); nifatengegoe 22

chōmi, ba da'ō, ena'ō mirongo, he
wisa chōma, ba ena'ō irara dōdōmi. 24
23 Ndrafaloecha dalifoēsō wa'ohahaoe
dōdō ba fa'omasi ba famati, chō
Lowalangi Ama, ba chō Zo'aja ja'-
ita, Jesoe Keriso, (*Fet. I, 5, 14*).
Ndrafaloecha wa'eboea dōdō dozi
sangomasi'ō So'aja ja'ita, Jesoe Ke-
riso, si lō teboelō. (*Fil. 4, 23*).

Soera Waoelo andrō

ba mbanoea

WILIFI.

FAZA 1.

I. Fangowai Waoelo. II. Fanga-
ndrō saoha gōlō. Fa'omasi Waoelo
mbanoea Wilifi. Fangandrōnia, sa-
lahira. III. P'ombacha'ō hadia zi no
gōna ia. IV. P'a'aro'ō dōdōra.

- 1 I. Faoelo zanoera da'e ba Timo-
teo, enoni Keriso Jesoe, ba ni'amoni'ō
andrō, chō Keriso Jesoe, fefoe, si so
ba Wilifi, awō zatoea ba awō genoni.
(*Kor. II, 1, 1 b. t. Hal. zin. 16, 12*).
2 Jafaloccha ami wa'eboea dōdō
ba fa'ohahaoe dōdō, chō Namada
Lowalangi, ba chō Zo'aja ja'ita,
3 Jesoe Keriso. (*Kol. 1, 2*).
4 II. Oe'andrō saoha gōlō chō Lowalangi
ero na itōrō tōdōgoe ami, (*Rom. 1, 8 b. t.*),
5 lō mamalōmalō, ero mangandrō ndra'o,
6 omoeso dōdōgoe, ba wangandrō andrō,
7 sa-lahimi fefoe; bōrō me no mitolo
ba wangombacha toeria somoeso dōdō
andrō, i'otarai mbōrōta, iroegi da'e.
8 **Ba da'ō moroi, wa fadoehos dōdōgoe,
9 samōrōgō mege halōwō si sōchi andrō,
10 ba dōdōmi, ba italoa gōl, iroegi loe Keriso
11 Jesoe andrō.** (*Kor. I, 1, 6-8*). Si manō zi
nangea dōdōgoe chōmi, me no so ami
ba dōdōgoe; ba faoma, he ba rategoe
andre, ba he ba wamadoehoe'ō toeria so-
moeso dōdō, ba wa wanga'aro'ō ja'ia,
12 ba wa'aracha ami fefoe, ba wa'eboea
13 dōdō andrō chōgoe. Lowalangi sa
zamadoehoe'ō chōgoe, ha wa'abōlō
omasido faloecha chōmi fefoe, moroi
14 ba dōdō Keriso Jesoe. (*Rom. 1, 9 b. t.*).
15 Ba da'ō ni'andrōgoe, ena'ō itoegoe
tedooe na ba wa'omasimi andrō wa'aboto
ba dōdō, awō ngawalō wangila fefoe;
(*Kol. 1, 9*); ena'ō mi'ila mitimba tōdōmi,
16 hadia zi sōchi, ena'ō ohaochaoe ami,
ba ena'ō lō manendre ami, iroegi loe
17 Keriso andrō, (*Rom. 12, 1. 2. Tes. 1, 3, 13*),
18 ba ena'ō fahōna chōmi mboeaboea
19 wa'atoelō dōdō, si oroi Jesoe Keriso,
20 ba wamolachōmi Lowalangi, ba ba
wanoeno ja'ia. (*Fet. I, 1, 7*).
21 III. Ba omasi ndra'o, na mirongo,
22 ja'ami ira talifoēsō, wa no toballi
23 abōlō terongo doeria somoeso dōdō,
24 ba zi gōna ndra'o andrō, irege oroma
25 rategoe andre, chō Keriso, ba zara-
dadoe andrō, ma'afefoe, ba ba dānō
bō'ō fefoe. (*F. 4, 22*). Ba no ato
dalifoēsō, si fadoehoe tōdō, ba rategoe
andre, bōrō Zo'aja, ba no tedooe wa
lō aiwō ira, wangombacha taroma li
Lowalangi, lō ata'oe ira. So sa gōi
ōsa, zangombacha Keriso, 15 soroi
ba wa'afōchō dōdō, ba me no

- omasi ira wasosota, ba so ōsa, ba moroi ba wa'asōchi dōdō. Soroi ba wa'omasi, ba me no la'ila, fama-doehoe'ō toeria somoeso dōdō halō-wōgoe andrō. (*Kor. II. 3, 17*). Ba soroi ba wasosota, ba lō sōchi wangombacha'ōra Keriso, me lawai lanōnō rategoe andre fa'afōchō. (*Tim. II. 1, 8*). Ba hadia sa? Te'ombacha'ō sa atō Keriso, gofoe he wisa, he ba wajafaja, ba he ba zi doehoe; ba da'ō omoeso dōdōgoe, ba lō zi lō omoeso dōdōgoe na dania. Oe'ila sa, tobali fangorifigoe da'ō dania, bōrō wangandrōmi, bafanolo Geheha Jesoe Keriso andrō. (*Kor. II. 1, 11*). Itōrō wehoeloe dōdōgoe andrō ba fanōtōnagoe, wa sambalō lō'ō, saila ndra'ō, wa lō'ō manō fa'aiwō; si mane fōna fefoe, si manō gōi iada'e, te'eboea'ō dōi Keriso, ba mbotogoe andre, he ba wa'aoeri, ba he ba wa'amate. **Fa'aoeri sa chōgoe Keriso, ba hare chōgoe wa'amate.** Ba na so nisōndragoe, ba wa'aoeri ba mboto andre, ba lō oe'ila, hezo ni-halōgoe. Ba no manoea manō dōdōgoe, ba zi doea balō andrō: **omasido mofanōgoe ba sodo chō Keriso;** si sōchi sibai sa da'ō; (*Kor. II. 5, 8*); ba abōlō mogocna, lō ahettato, ba mboto andre, bōrō ami. Ba me fa-doehoe dōdōgoe ba da'ō, ba oe'ila, lō ahettato, ba lō aefado chōmi fefoe, ba wamanōi ja'ami ba ba wangomoesoi'ō tōdōmi, ba wamati. (*F. 2, 24*). Ena'ō fahōna chōmi mbōrō wanoeno ja'ami, ba chō Keriso, bōrō ndra'ō, fangawoeligoe, na mangawoelido zoei chōmi. (*Kor. II. 1, 14*).
- IV. **Ba** ha da'ō: mihaogō mboea-boeami, si faoedoe ba doeria somoeso dōdō andrō, chō Keriso, ena'ō abe'e ami, ha samboea gera'era, ha sara dōdō, wanolo ba wanimba si fatewoe ba wamati ba doeria somoeso dōdō andrō, he mōido moefaigi ami, ba he lō ja'ō, ba oerongo he wisa chōmi. (*Efes. 4, 1. F. 2, 2. Jud. 3*). Ba ena'ō

lō'ō manō lakeani ami samadaō andrō; tandra wa'atekiko da'ō chōra, ba tandra wangorifi sa chōmi, ba moroi ba Lowalangi da'ō. (*Tes. II. 1, 4, 5*). Noa sa tetehe chōmi — fa'eboea dōdō — mitaha wamakao, bōrō Keriso, tenga ha famati chōnia, (*Hal. zin. 5, 41*), ba faoma wā-sōndratada, si no mi'ila chōgoe, ba nironngomi chōgoe iada'e. (*Hal. zin. 16, 22 b. t. Tes. I. 2, 2*).

FAZA 2.

I. Famarooe tōdō, ena'ō na ha sara dōdō, ba II. bōi faja'wa; fama-do Keriso; III. niforege wangaloei lala wangorifi andrō. IV. I'ombacha'ō chōra Faelo, ifatenge Dimoteo ba E'afarito.

I. **Ba** na mogoena na hadia ia wamarooe tōdō, ba chō Keriso, na mogoena na hadia ia wondrara dōdō, soroi ba wa'omasi, na so hadia ia wefao ba chō Geheha, na so hadia ia wa'ogolō dōdō ba fa'ahachō dōdō, (*Efes. 4, 1-3. Kol. 3, 12 b. t.*), ba mifo'ahonoa wa'omoeso dōdōgoe andrō, ena'ō ha sara dōdōmi, ena'ō faoma wa'omasimi nawōmi, ena'ō ha samboea dōdō ba ha samboea gera'era. (*F. 3, 16. Kor. I. 1, 10*). Bōi mifonaha wasosota, ba he faja'wasa; mi'ide'ide'ō ami, ba ja'e-boea ba dōdō zamōsana nawōnia, moroi chōnia. (*Gal. 5, 26. Rom. 12, 10*). Bōi ha sogoena chōnia ibe'e ba dōdōnia zamōsana, sogoena chō nawōnia gōi jamoebe'e ba dōdōnia. (*Kor. I. 10, 24*).

II. **Si** mane tōdō Jesoe Keriso, ja si manō gōi dōdōmi. (*Joh. 13, 15*). **Ja'ia**, he wa'ao nga'oeo Lowalangi nga'oenia, ba ha dōdōnia, ba tenga sa niraboe, wa no fagōlō-gōlō ia chō Lowalangi; (*Kol. 1, 15*); iheta chōnia da'ō, ihalō nga'oeo zawoejoe, ba tobali fachilichili ia ba niha, ba amoeatania, ba si mane amoeata niha, wamaigi niha. (*Kor. II. 8, 9. Jes. 52, 13 b. t. Heb. 2, 14, 17*).

- 8 **I'de'ide'ō ia, molo'ō ia, iroegi wa'amate, fa'amate ba rōfa.** (*Joh. 14, 31. Heb. 5, 8*). **Andrō gōi no ibali'ō sala'wa seboea ia Lowalangi, ba no ibe'o boealanla chōnia dōi andrō, seboea moroi ba dōi hō'ō fefoe,**
- 9 *Efes. 1, 20 b. t. Heb. 1, 4 b. t.*) **Ena'ō ba dōi Jesoe andrō latoehi danō dozi si so ba zoroego, awō zi so ba goeli danō, awō zi so barō danō;**
- 10 (*Mat. 28, 18. Rom. 14, 11. Fam. 5, 13. 14*); **ba ena'ō dozi bewe maneha, wa no So'aja Jesoe Keriso, ba wamolachōmi Lowalangi Ama.** (*Hal. zin. 2, 36; 10, 36. Rom. 14, 9*).
- 12 **III. Andrō, ja'ami ni'omasī'ōgoe, si mane folo'ōmi li, gōtō wa'ara, si manō gōi mi'aloeli wangerifimi andrō ba mbanoea foeri, sata'oe ami ba sanizinizi, bōi ha si mane me sodo, mendroea manō na iada'e, me lō ja'odo.** (*Fet. I. 1, 17. Sin. 2, 11*).
- 13 **Faoma sa Lowalangi zanga'asogō ba dōdōmi, he fa'edōna, ba he famaloea, bōrō wa'eboea dōdōnia andrō.** (*Kor. II. 3, 5*). Fefoe, hadia ia, nilaoemi, ba bōi mikōkōkōkō, ba bōi manoea dōdōmi, (*Jak. 1, 6 b. t.*), ena'ō tobali si lō sinegoe ami, ba sohaoehaoe, ono Lowalangi, si lō si sala, bacha ba hoenō niha andre, sabila tōdō, si no tefoejoe; oroma ami, ba gataleeara, sohagaini oeli danō. (*Fet. I. 2, 12. Mat. 5, 14 b. t.*).
- 16 Ena'ō bōi mibōhōli daroma li fangorifi andrō, ba wanonogoe ja'o, na loeo Keriso, wa no tenga faja nitōrōgoe, awō wa no tenga zajazaja gōlō wa'erege dōdōgoe andrō. (*Kor. II. 1, 14*). Ba he tebe'e soemange ndra'o, ba wame'e soemange famatimi andrō, ba wo'ere ba da'ō, ba omoeso dōdōgoc, owoeawoea dōdōgoe, awōmi fefoe. (*Tim. II. 4, 6. Kor. II. 7, 4*). Ba mi'omoeso'i'ō dōdōmi ba da'ō, mi'owocawoea'ō dōdōmi, awōgoe. (*F. 4, 4*).
- 19 **IV. Ba oedōnadōna sa chō Zo'aja, Jesoe, alio oefatenge chōmi Dimotco andrō, ena'ō terara dōdōgoe gōi, na**
- oerongo he wisa chōmi. (*Tes. I. 3, 2*). Samōsa lō chōgoe, si fagōlōgōlō tō- 20
dō chōgoe, si manō, si onorogōi tō-
dō ja'ami, sindroehoendroehoe. (*Tim. II. 4, 10. 16*). A'oi sa la'aloeli dāna 21
chōra, ba lō la'aloeli hadia ia chō
Keriso Jesoe. Ba fa lō farōi ia, si 22
no moetandra, ba no mi'ila, wa
awōgoe ia, hoelō nono, awō nama-
nia, ba halōwō ba doeria somoeso
dōdō andrō. (*Tim. I. 1, 2*). Da'ō sa 23
nidōnadōnagoe, nifatenge; oe'ane-
ma'ō, na no oe'ila, he wisa chōgoe.
Fadoehoe sa dōdōgoe chō Zo'aja, 24
alio so ndra'odo gōi. (*F. I, 25*). Ba 25
no oe'wa'ō tōdōgoe, lō tola lō oefatenge
chōmi Gefaforito, talifoeso'and-
andrō, awōgoe ba halōwō ba awōgoe
ba wasōndrata, sinengemi andrō,
enonimi ba zogoena chōgoe, (*F. 4, 18*),
me no hoemoeloe dōdōnia chōmi 26
fefoe, ba me no aboe dōdōnia,
me no mirongo, wa no mofōchō ia.
Ba dochoe sa, no mofōchō ia, ahatō 27
wa'amate, ba no ihachōsi tōdō ia
Lowalangi, ba tenga ha ja'ia, ja'odo
sa gōi, fa bōi fatete chōgoe wa'aboe
dōdō. Andrō aōsō siba dōdōgoe, 28
wamatenge ja'ia, ena'ō ifoeli omoeso
dōdōmi, na mi'ila ia, ba ena'ō ano-
no gōi wa'aboe dōdōgoe. Andrō mi- 29
fonaha ia chōmi, chō Zo'aja, ja'o-
moeso manō dōdōmi, ba mifosoe-
mange zi manō. (*Kor. I. 16, 18. Tim. I. 5, 17*). Halōwō Keriso sa 30
mbōrō, wa no iroegi zahatō ba wa'-
amate, no i'ositengagō nosonia, ba
we'amōi salahimi, enonigoe, me lō
ja'ami.

FAZA 3.

- I. Ifangelama ira Faelo, ba zamaha'ō andrō, samaeloengoe ja'ira.
II. Tōdō Waelo, awō nigohinia.
III. Ifaroeo dōdōra, ba wolo'ō chōnia ba da'ō.

I. Ba baero da'ō, ja'ami ira tali-
foesōgoe, ba mi'omoeso'i'ō dōdōmi,
ba chō Zo'aja! Lō'ō sa aboea gōlō-
goe, na da'ō zoei oesoera chōmi, ba

fadoehoe dōdōmi. (*F. 2, 18. Sin. 32, 11; 33, 1*). Mifaigi nasoe andrō, mifaigi zohalōwō andrō, si lō sōchi, mifaigi wanataba andrō. (*Mat. 7, 6. Fam. 22, 15. Jes. 56, 10 b. t. Kor. II, 11, 13. Gal. 6, 12*). Ja'ita sa niboto andrō, samosoemange Lowalangi. moroi ba Geheha Lowalangi andrō, ba ba chō Keriso Jesoe tasoeno ita, ba lō fadoehoe dōdōda ba nōsi niha. (*Rom. 2, 29. Gal. 6, 14-16*). He wā'ae no so chōgoe, wa tola fadoehoe dōdōgoe gōi ba nōsi niha ena'ō. Na so dánō bō'ō, sangoema'ō tōdōnia, fadoehoe dōdōnia ba nōsi niha, ba mendroea manō ndra'odo. (*Kor. II, 11, 21 b. t.*). No laboto ndra'o, me no wāloe bongi ndra'odo, Iraono Gizera'eli ndra'odo, mado Mbenijami, niha Heberaio ndra'odo, ba niha Heberaio ndra amagoe, farizaio ndra'o, wolo'ō oroisā, (*Rom. 11, 1. Hal. zin. 26, 5*), samorege folohi banoea Jesoe andrō, ba ba wa'atoelō dōdō andrō, soroi ba goroiša, ba lō sinegoe chōgoe. (*Gal. 1, 13. Hal. zin. 22, 3 b. t.*)

II. Ba hadia haregoe, fōna, ba no oebe'e te'alagoe, ba dōdōgoe, bōrō Keriso. (*Luk. 14, 33*). Ba fefoe, hadia ia manō sa'ae, ba te'ala manō, oewa'ō tōdōgoe, bōrō wa'aboto ba dōdōgoe Keriso Jesoe, So'aja ja'o, seboea moroi ba dánō bō'ō fefoe; da'ō mbōrō, wa no oetajaigō fefoe hadia ia, ba sasao ia, oewa'ō tōdōgoe, ena'ō oesōndra haregoe Keriso, ba ena'ō oroma, ba chōnia sodo, ba lō chōgoe fa'atoelō dōdō, chōgoe, si otarai goroiša; ha fa'atoelō dōdō andrō, soroi ba wamati chō Keriso, fa'atoelō dōdō soroi ba Lowalangi, ba wamati andrō; (*Gal. 2, 16, 21*); fa aboto ba dōdōgoe ia, awō wa'abōlō wemaosonia andrō, awō wefao ba wamakao andrō, chōnia, na fagōlōgōlō ndra'o ba wa'amatenia; (*Rom. 6, 4. 5. Kor. II, 4, 10*); ina atō oechamō wemaoso zi mate andrō.

12 Tenga fa no ara ia chōgoe, ba ma

fa no mo'ahonoa ndra'odo, ba oegohi, ma oe'ila oera'oe, bōrō wa no ira'oedo gōi Keriso Jesoe. (*Tim. I, 6, 12. Sin. 73, 23 b. t.*). He ja'ami ira 13 talifoesō! lō'ō na oewa'ō tōdōgoe, ja'odo andre, no oera'oe ia. **Sambalō 14** sa, olifoe ndra'odo zi no noemalō, ba oegohi zi so fōnagoe, fagohi ndra'o, cesa'wa dandra andrō, leoo zi mōna andrō, ba nikaoni Lowalangi niha, moroi si ja'wa, ba chō Keriso Jesoe. (*Kor. I, 9, 24 b. t. Tim. II, 4, 7 b. t.*)

III. Ba ha wa'ato ita, si no mo'ahonoa, ba tamanan dōdōda; ba na bō'ō ena'ō dōdōmi, ba i'oroma'ō gōi chōmi da'ō Lowalangi. Ba heza zi no taroegi, ba bōi taboelō'ō ita ba da'ō, wanōrō. (*F. 1, 27; 2, 9. Rom. 12, 16*). Mibe'e dalimi ndra'odo, wolo'ō, ja'ami ira talifoesō! Mitōngōni zi no si manō wanōrō lalara, me no famaedo ndra'aga chōmi. (*F. 4, 9. Kor. I, 11, 1*). Ato sa zanōrō 18 lalara, si no asese' oe'ombacha'ō chōmi, ba mowōi gōi da'wa hōrōgoe iada'e, ba wangombacha ja'ira, wa no fatioe ira ba rōfa Keriso andrō. Amozoeara wa'atekiko, Lowalangira 19 daloera, ba ba zaila ita eboea doeriarā, ba ngawalō hadia ia, ba goeli danō, so dōdōra. (*Kor. II, 11, 15. Rom. 16, 18*). **Ba si no banoea ita, 20** ba ha zoroego so; moroi ba da'ō gōi tadōnadōna sangorifi **Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso,** (*Joh. 14, 3; Heb. 11, 13-16; 13, 14. Tit. 2, 13*), sama- 21 li'ō dania botoda, boto ba wa'ide'ide andre, ena'ō faoma ira mbotonia andrō, solachōmi, ba wa'abōlō andrō, ba ni'ilania gōi ibe'e barō mbawania fefoe hadia ia. (*Kor. I, 15, 43. 49. Joh. I, 3, 2*).

FAZA 4.

I. Itohoegō wamarooe tōdōra Faee-
lo. II. I'andrō saoha gōlō chōra,
ba dolotolo andrō, nitemanā. III.
Fango'ozoei soera.

I. Ba me no si manō, ja'ami ira 1
talifoesōgoe, somasi ndra'o, ba zi-

- hoeloe dōdōgoe, fa'omoeso dōdōgoe, ba si no amaedola dakoelagoe, ba mimanō wangabe'e'ō ja'ami, ba chō Zo'aja, ja'ami, somasi ndra'o. (*Tes. I. 2, 19. Fil. 1, 27*). Oe'andrō chō Gewodia, ba oe'andrō chō Zitiche, ena'ō ha samboea dōdō, ba chō Zo'aja. Oe'andrō sa gōi chōoe, ja'oe'gō awōgoe si lō farōi andrō, tolo ira, si no fa'awō chōgoe, ba wangombacha toeria somoeso dōdō, awō Gelemeno ba awōgoe tánō bō'ō ba halōwō, nitanō tōi ba zoera wa'aoeri andrō. (*Filem. 2. Fam. 13, 8*). **Bōi jamamalōmalō wa'omoeso dōdōmi, ba chō Zo'aja! oefoeli oe'wa'ō: Mi'omoeso'i'ō dōdōmi!** (*F. 3, 1*). **Ja'aboto ba dōdō niha fefoe wa'ebolo dōdōmi andrō! No ahātō Zo'aja.** (*Jak. 5, 8. 9*). **Bōi miboesi tōdō hadia ia, ba gofoe hadia ia mbōrō, na so zaboe dōdōmi, ba mibokai chō Lowalangi, ba wangandrō ba ha wangaloeloe, jafao wangandrō saoha gōlō.** (*Fet. I. 5, 7. Efes. 6, 18*). **Ba irorogō dōdōmi, awō gera'erami fa'ohahaoe dōdō andrō, chō Lowalangi, sabōlō moroi ba gera'era niha fefoe, ba chō Keriso Jesoe.** (*Kol. 3, 15. Rom. 5, 1*).
- 8 Ba hadia baero ō, ja'ami ira tali-foesō, hadia zi doehoe, hadia zi so tōi, hadia zatoelō, hadia zohaoehaoe, hadia zomasi ita, hadia zatoelō dōdōda famondrongo, na so hadia ia mboeaboea si sōchi, na so hadia ia nisoeno, da'ō mifatooetooe tōdōmi.
- 9 (*Tit. 3, 8. 14*). Nitōngōnimi gōi, nitemami andrō, nironngomi, ni'ilami chōgoe, da'ō milaoe, ba itolo ami Lowalangi wa'ohahaoe dōdō andrō. (*F. 3, 17. Tes. I. 5, 23*).
- 10 II. Ba no omoeso sibaī dōdōgoe, ba chō Zo'aja, me no ifoeli tokea ami, ba wamatoetooe tōdōmi so-goena chōgoe; noa sa mifatooetooe fōna gōi, ba lō lala chōmi. Tenga andrō oe'wa'ō da'ō, me ambō chōgoe; noa sa to'ōlō ndra'o, ahono dōdōgoe, gofoe he' wisa chōgoe. (*Tim. I. 6, 6-8*). Tola noemana ndra'odo, ba tola fahōna chōgoe; no tefamaha ndra'o, gofoe he wisa, ba gofoe hadia ia, he sabocso ndra'odo, ba he solofo, he fahōna chōgoe, ba he ambō. (*Heb. 13, 5*). Oela'wa manō fefoe, bōrō zanga'abōlō ja'ō andrō. (*Kor. II, 12, 10*). Ba sōchi zoei nilaoemi, me no mitolo ndra'odo, ba wamakao andrō chōgoe. Ba mi'ila sa gōi, ja'ami banoea Wilifi, wa ba mbōrōta wangombacha toeria somoeso dōdō andrō, me oerōi Makedonia, ba samboea lō banoea, si lō aefa'aefa chōgoe, ba wanolo, baero ami, ha ja'ami. (*Kor. II, 11, 9*). Me sodo ba Desalonika gōi, ba no mifa'ohē'ō chōgoe zogoena chōgoe, mato mendroea. (*Hal. zin. 17, 1*). Tenga sangaloelai boeala andrō ndra'odo, ha loealoeania andrō oe'aloei, si fahōna, ba wangofaja chōmi. Ba noa sa ahori oetema, ba tōra na i chōgoe; no fahōna chōgoe, me no oetema chō Gefaforito nifa'ohē'ōmi andrō, si sōchi sibaī hoea, soemange omasiō, somasi Lowalangi. (*F. 2, 25. Heb. 13, 16*). Ba a'oi ibe'e chōmi dania Lowalangigoe fefoe zogoena chōmi, ba lachōmi, ba chō Keriso Jesoe, me no fahōna chōnia. (*Kor. II, 9, 8*). Ba nifosoemange Lowalangi, Amada, gōtōgōtō wa'ara! Jadoehoe. (*Gal. 1, 4, 5*).
- III. Mi'owai ni'amoni'ō fefoe ba chō Keriso Jesoe. La'owai ami awōgoe andre, talifoesō. La'owai ami fefoe ni'amoni'ō, ba ofōna sa zi so jomo chō kaizaro andrō. (*Kor. II, 13, 12*). Ja'eboea dōdō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, ba dōdōmi andrō! (*Kor. I, 16, 23*).

Soera Waoelo andrõ,

ba mbanoea

GOLOSE.

FAZA 1.

I. Fangowai Waoelo. II. Fangandrõ saoha gölõ ba fangandrõ salahi mbanoea Golose andrõ. III. Fa'asalaŵa Jesoe, ba lachõminia. IV. Halõwõ Waoelo.

1 I. Faelo, sinenge Jesoe Keriso andrõ, moroi ba wa'omasi Lowalangi, ba talifoesõ andrõ. Timoteo, zanoera da'e, (*Fil. 1, 1*), ba ni'amoni'õ andrõ, ba Golose, talifoesõ samati andrõ, ba chõ Keriso Jesoe. Jafaloccha ami wa'choea dõdõ ba fa'ohahaoe dõdõ, chõ Namada Lowalangi. (*Tes. I, 1, 1*).

3 II. Ma'andrõ saoha gölõ chõ Lowalangi Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, chõ Namania, lõ mamalõmalõ, na mangandrõga, salahimi, (*Efes. 1, 15*).

4 16), me no marongo wamatimi andrõ chõ Keriso Jesoe, ba fa'omasi andrõ, si so chõmi, fa'omasimi ni'amoni'õ fefoe. (*Filem. 5*). Bõrõ dõtõnafõ andrõ, ni'irõ'õ chõmi, ba zoroego, si no mirongo sa'ae, ba daroma li si doehoe andrõ, ba doeria somoeso dõdõ, (*Fet. I, 1, 3. 4. Efes. 1, 13*), si no mõi chõmi, si mane ba goeli danõ ma'asagõrõ göi, ba mowoea ba monõi, si mane ba chõmi göi, i'otarai loeo andrõ, me mirongo ia, ba me aboto ba dõdõmi wa'eboea dõdõ Lowalangi andrõ, ba zi doehoe. (*Jes. 55, 11. Mar. 4, 8*). Si mane nirongomi chõ Gefafera, awõma ba halõwõ, ni'omasi'õ andrõ,

enoni Keriso, si lõ farõi, ba chõmi. (*F. 4, 12*). Ja'ia göi zangombacha chõma wa'omasimi andrõ, soroi ba Geheha. Ba andrõ ja'aga göi, lõ mabato, i'otarai loeo andrõ, me marongo, mangandrõga, salahimi, ma'andrõ, ena'õ tehõna chõmi wa'aboto ba dõdõmi zomasi ia, na tebe'e chõmi ngawalõ wa'atoeatoea fefoe, awõ ngawalõ wangila fefoe, soroi ba Geheha; (*Efes. 1, 15 b. t.*); ena'õ amocata dána chõ Zo'aja gameeatami, fa bõi si lõ omasi ia chõmi, ena'õ mowoea ami, fefoe ngawalõ mbocaboea si sõchi, ba ena'õ tedooc wa'aboto ba dõdõmi Lowalangi; (*Efes. 4, 1. Hebr. 13, 21*); ena'õ abõlõ ami, ena'õ tedooc chõmi fefoe ngawalõ wa'abõlõ, dali wa'abõlõ lachõminia andrõ, ena'õ a'oi so chõmi wanaha tõdõ, awõ wa'ebolo dõdõ, ba ena'õ omoeso dõdõmi, (*Efes. 3, 16*), wanganandrõ saoha gölõ chõ Nama, si no mangehao ja'ita, ba wanema tána ba niha ni'amoni'õ andrõ, ba haga andrõ; si no mangefa'õ ja'ita ba wa'abõlõ zogõmigõmi andrõ, si no mamawoe'a ja'ita, si no molohe ja'ita ba mbanoea Nono wa'omasinia andrõ. (*Hal. zin. 26, 18*). Ba zi so chõda fangõhõli, fangefa'õ horõ andrõ. (*Efes. 1, 7*).

III. Famaedo Lowalangi si lõ oroma andrõ ia, si a'a moroi ba nifazõchi andrõ, fefoe, hadia ia. (*Heb. 1, 3. Fam. 3, 14*). Ba chõnia sa mbõrõ wamazõchi hadia ia, fefoe, he si

- so ba zoroego, ba he si so ba goeli danō, soroma ba si lō oroma, he sidadao, ba he so'aja, ba he samatōrō, ba he sala'wa andrō. Fefoe, hadia ia, ba oi ja'ia zamazōchi, ba oi ba chōnia, wa tefazōchi, (*Joh. 1, 17*).
- 17 3. 10. *Kol. 2, 10*), ba ja'ia, ba 'no fōna dánō bō'ō fefoe, ba ba chōnia aro fefoe, hadia ia. (*Fam. 22, 13*).
- 18 *Joh. 17, 5*). Ba ja'ia hōgō mboto andrō, hōgō mbanoea, ja'ia mbōrōta, si a'a zi otarai zi mate andrō, ena'ō fōna ia, fefoe gofoe heza. (*Efes. 1, 22 b. t. Fam. 1, 5. Kor. I. 15, 20*). Me no si manō wa'omasi Lowalangi, wa ba chōnia monahia zi fahōna andrō,
- 20 fefoe, (*F. 2, 9. Joh. 1, 16*), awō wa ja'ia zangatoelō fefoe hadia ia, chōnia, na i'atoelō'ō donia andrō, ba rōfania, ja'ia mbōrō, he ba zi so ba goeli danō, ba he ba zi so ba zoroego. (*Kor. II. 5, 18. Efes. 2, 14*).
- 21 16). Ja'ami gōi, me no fabali ami fōna, me no fa'loedoe ami, ba gera'erami, ba mboeaboeami andrō, si lō sōchi, ba no i'atoelō'ō ami iada'e,
- 22 *Rom. 5, 6. 10. Efes. 2, 15 b. t.*), fa'amate andrō, ba mboto nōsinia andrō, ba wamali'ō ni'amo ni'ōja'ami, si lō sala, si lō singoe, fōnania; (*Tit. 2, 14*); na lō'ō sa atō mamalōmalō wamatimi, na no modanedane ami, na aro, na lō teboelō ami ba wanōtōna andrō, ni'wa'ō ba doeria someso dōdō andrō, niringomi, ni'ombacha'ō ba nifazōchi Lowalangi andrō, si so ba goeli danō, fefoe, si no tobali cnoni ndra'o, ja'odo, Faelo andre. (*Kor. I, 15, 58. Kol. 2, 7; 1, 6*).
- 24 IV. Iada'e omoeso dōdōgoe, ba wamakao andre, salahimi, ba oebōnōchi ba nōsigoe andre zambō na ba wamakao Keriso andrō, salahimbotonia, banoea andrō, (*Efes. 3, 13. Hal. zin, 9, 16*), ba zi no tobali cnoni ndra'odo, dali nihonogōi Lowalangi andrō, nibe'e ba dangagoe, ba chōmi andrō, ba wamo'ahonoa fangombacha taroma li Lowalangi andrō, (*Efes. 3, 7*), si no 26 tobini andrō, si lō oroma, gōtōgōtō wa'ara, ba ba nga'ōtō ndra toea andrō, ba iada'e, ba no tefa'ele'ō ia, ba ni'amōni'ō andrō chōnia. (*Rom. 16, 25 b. t.*). Chōra edō 27 na Lowalangi i'oroma'ō he wisa wa'eboea lachōmi zi no tobini andrō, ba niha baero, ja'ia Keriso ba chōmi, tōtōnafō lachōmi andrō. (*Kor. II. 13, 5. Efes. 3, 17*). Ja'ia ni'ombacha'ōma ba madozigō niha, wamarooe tōdōra, madozigō niha, wama-haō ja'ira ba ngawalō wa'atoeatoea, fefoe, cna'ō dozi niha mo'ahonoa fa'atoelō, ba chō Keriso, mabe'e. Ba chō da'ō sa gōi mohalōwōdo, 28 fasōndrado, balazi wa'abolōnia, sangabōlō'ō sibai ja'odo. (*F. 4, 12*).
- FAZA 2.
- I. Famarooe tōdō, ba wanga'aro'ō famati. II. Famangelama, ba zamaeloengoe, ba ba wa'atoeatoeara faja andrō.
- I. Omasi sa ndra'o, na mirongo 1 he wisa wa'aboe dōdōgoe andrō, bōrō ami ba ja'ira ba La'odikia, ba dozi si lō irai fa'ila chōgoe, 2 (*F. 4, 13*), ena'ō terara dōdōra, na no fabōbō ira, ba wa'omasi andrō, ba ena'ō lachamō a'oi so wangila andrō, lō manoea dōdō, ena'ō aboto ba dōdō zi no tobini andrō, chō Lowalangi, Keriso andrō, **ba zi no tobini fefoe ngawalō girōgirō fa'atoeatoea, awō girōgirō fa'aboto ba dōdō.** (*Kor. I. 1, 24*). Andrō oewa'ō 4 da'ō, fa bōi ilimo ami niha, ha niha ia, ba hoehoeo famowōhō. (*Efes. 5, 6*). He sa lō botogoe andre, ba 5 sodo sa ba chōmi tōdōgoe; omoeso dōdōgoe, wangila fa'ehao andrō chōmi, awō wa'arō dōdōmi, wamati chō Keriso. (*Kor. I. 14, 40*). Ba si 6 mane fanemami Jesoe Keriso, So'aja, si manō gōi mitōrō lalania, ba chōnia jamo'wa'a ami, si tidoedoedo, ni'abe'e'ō, ba wamati andrō, dali 7 wamahaō ja'ami andrō; jafahōna

chōmi wangandrō saoha gōlō, (*F. 1, 23. Efes. 2, 20; 4, 15*).

- 8 **II. Mifaigi, fa bōi ilimo ami niha, ha niha ia, ba wa'atoeatoea niha goeli danō andrō, ba ba wajafaja andrō, wolo'ō nifa'ema niha, hoekoe ba niha goeli danō; si tenga folo'ō chō Keriso.** (*Efes. 4, 14. Rom. 16, 18*).
- 9 Ba chōnia sa monahia gahonoa wa'alowalangi andrō, ma'afefoe, 10 moboto. (*F. 1, 19. Joh. 1, 14*). Ba chōnia, wa no fahōna chōmi; ba ba zamatōrō andrō, fefoe, ba ba zalaŵa andrō, fefoe, ba no ja'ia 11 hōgō. (*F. 1, 16. Efes. 1, 21, 23*). Ba chōnia gōi no moeboto ami, tenga ni'amoto'ō tanga, famoto fangeheta boto nōsi andrō, famoto chō Keriso 12 andrō, (*Fil. 3, 3. Kol. 3, 5-9*), me no teko'o ami, awōnia, ba wamajagō idanō andrō; ba chōnia gōi no moesoesoegi ami, awōnia, bōrō wamati ba wa'abolō Lowalangi andrō, si no manoesoegi ja'ia moroi ba ngai zi mate. (*Rom. 6, 4, 5. Efes. 2, 5b.t.*
- 13 *Kol. 3, 1*). Ja'ami, gōi, si no mate fōna, ba wanawōnawō oroisa andrō, ba ba nōsimi andrō, si lō moeboto, ba no i'orifi, awōnia, me no ibe'e boealania chōda lalō andrō fefoe, 14 (*Efes. 2, 1; 5, 11. Kor. II. 5, 19*), me no iboenoe zoera gōmōda andrō, fangadoegō ja'ita andrō, amachoitā andrō, oedoeda; no iheta, me no 15 i'osō ba rōfa; (*Efes. 2, 15*); me iheta wangōna zamatōrō andrō, ba fangōna zalaŵa andrō, me ibali'ō aja ira, ba zanehe zato, me i'oroma'ō, wa no abolō ia moroi chōra, ba rōfa andrō 16 (*Luk. 11, 22*). Ba bōi sa'ae jamoehoekoe ami niha ba ni'ā, ba ma ba nibadoe, ba ma ba loco ni'amoni'ō, ba ma ba wasoelōna, ba ma ba zabato. (*Heb. 9, 10. Rom. 14, 2b.t.*
- 17 *Moz. III. 23*). Loemō zi so dania da'ō, ba chō Keriso mboto. (*Heb. 3, 18; 5, 10, 1*). Bōi ilimo ami niha, ha niha ia, ba loco zabōlō andrō, niha somasi fa'adoegoedogoe, ba famo- soemange mala'ika, niha solo'ō ang-

latania, si so hochā si lō bōrō, ba gera'era dōdō nōsinia, (*Tim. I. 6, 3 b.t.*), ba si lō molemba ba hōgō andrō; ba moroi ba da'ō sa tetelo mboto ma'afefoe, ba wamabōbō andrō, ba ba noeo, moroi ba da'ō tafabōbō ia, ba manōi, ba wa'eboea andrō nibe'e Lowalangi. (*Efes. 4, 15. 16*). Ba na no mate ami, awō Ke- 20 riso, ba hoekoe niha goeli danō andrō, ba hana wa labe'e goroisā chōmi, hoelō ba zi lō mate na, ba niha goeli danō, wangoema'ō: (*Gal. 4, 9*). Bōi halō! bōi ā! bōi babaja! 21 (*Moz. III. 5, 2. Tim. I. 4, 3*), — ba oi 22 sa atō ba wa'atekiko tebe'e ia, ba wangogoena'ō ja'ia — wolo'ō amachoitā ba famahaō ba niha: (*Mat. 15, 9. 17. 18*); fa'atoeatoea sa laŵa'ō, 23 ba wame'e soemange si lō moe'oroi'ō, ba ba wa'adoegoedogoe, ba ba wamakao boto, ba tenga ba wangōhōndrōgō fa'abolō nōsi andrō. (*Tim. I. 4. 8*).

FAZA 3.

I. Famarooe tōdō, ba wanaloei si so ba zoroego. II. Famarooe tōdō, ba'zatoelō, ba III. ba wango- masi'ō awō. IV. He lawisa niha Keriso, ba chōra moroi jomo.

- I. Ba na no maoso ami, awō Ke- 1 riso, ba mi'aloeci zi so si jaŵa, ba zi so Keriso, sidadao ba gambōlō Lowalangi. (*F. 2, 12. 13. Heb. 12, 2*). Si so si jaŵa mifatoeotoe tōdōmi, 2 bōi si so ba goeli danō. (*Mat. 6, 33*). Noa sa mate ami, ba no toblini wa'- 3 aoerimi andrō, awō Keriso, ba chō Lowalangi. (*Rom. 6, 2. 11*). Ba na 4 to'ele dania Keriso, fa'aoerimi andrō, awena dania to'ele gōi ami, awōnia, ba lachōmi. (*Fil. 1, 21. Tes. II. 1, 7. 10. Fet. I. 4, 13*).
- II. Ba miboenoe sa'ae ndroto- 5 ndroto andrō, si so ba goeli danō: fohorō, ba fa'ara'ira'iō, ba hochā, ba fangisō si lō sōchi, ba fa'omasi gana'a; no famosoemange adoe da'ō; (*Efes. 5, 3. 5*); da'ō fefoe mbōrō, wa 6

- tesao wōnoe Lowalangi. (*Efes. 5, 6*).
- 7 Ja'ami gōi, ba no mitōrō da'ō fōna, me ba da'ō nahami. (*Efes. 2, 1-3*).
- 8 Ba iada'e, ba mibōhōli gōi da'ō fefoe: Fōnoe, ba fa'abao dōdō, ba fa'afaito, ba fanandraŵa, ba fehedc si lō sōchi, si oroi mbewemi. (*Jak. 1, 21. Efes. 4, 29; 5, 4*). Bōi milimo nawōmi, me no miheta niha si tohōna andrō, fabaja nilaolaenia andrō,
- 9 (*Efes. 4, 22. 25*), ba me no mi'onoecha zi bohooe andrō, nibohoeni, ba wa'aboto ba dōdō andrō, dali wamaedo zamazōchi ja'ia andrō, (*Efes. 11, 24. Moz. I. 1, 27*), ba zi lō Dawa Heleni ba lō niha Jehoeza, ba lō niboto ba lō si lō moeboto, lō niha bō'ō, ba lō Sikito, lō sawoejoe, ba lō si tenga sawoejoe, ha sambalō Keriso manō, ba dōdōra fefoe. (*Gal. 3, 28; 5, 6*).
- 12 III. Ba me no nitocoejoe Lowalangi ami, ni'amonio' ba ni'oma, si'o, ba mi'onoecha wa'ahachō dōdō, ba fa'eboea dōdō, ba fa lō fajaŵa, ba fa'ebolo dōdō, ba fanaha tōdō.
- 13 (*Efes. 4, 2. 32*). Faoma mibologō dōdōmi chō nawōmi, ba faoma mi'efa'ō zala nawōmi chōmi, na so zinegoe zamōsana chō nawōnia; si mane fangefa'ō Keriso chōmi, si manō gōi ami. (*Efes. 5, 2. Mat. 6, 14 b. t.*).
- 14 Ba baero da'ō fefoe, ba fa'omasi; da'ō wamabōbōfa'amo'ahonoa. (*Joh. 13, 34; 15, 12. Fet. I. 4, 8*). Ba jamoe-fatōrō dōdōmi fa'ohahaoe dōdō andrō, chō Keriso, ba nikaoni ja'ami; ha samboea boto; ba mi'andrō saoha
- 16 gōlō. (*Fil. 4, 7*). **Jamona ha chōmi daroma li Keriso andrō, jafahōna; ja'a'oi so wa'atoeatocami, ba wamahaō awōmi ba ba wamarooe tōdōra, sinoenō ba oemanō ba lailō dōdō, jafao wangandrō saoha gōlō; misoeno Lowalangi ba dōdōmi.** (*Efes. 5, 19. Kor. I. 14, 26*). Ba fefoe hadia ia nilaoemi, he taroma li, ba he halōwō, ba ba dōi Jesoe, So'aja, milaoe ia, fefoe, wangandrō saoha gōlō chō Lowalangi Ama; Jesoe zama'
- 17 cma. (*Kor. I. 10, 31. Efes. 5, 6*).
- IV. Ja'ami ira alawe, mi'o'ō, li 18 ndra matocae; si, manō zi nangea, ba chō Zo'aja. (*Efes. 5, 22 b. t.*). Ja'ami ira matocae, mi'omasi'ō ndra alawe, ba bōi abao dōdōmi chōra. Ja'ami iraono, mifondrondrongo li 20 ndra amami, gofoe hadia ia niŵa'ō chōmi, da'ō sa ni'omasi'ō, ba chō Zo'aja. (*Efes. 6, 1 b. t.*). Ja'ami ira 21 ama, bōi mi'andrō wōnoe ndraonomi, fa bōi ada'ocda'oe ira. Ja'ami 22 sawoejoe, mifondrondrongo li zochō botomi, gofoe hadia ia niŵa'ō chōmi, bōi ha ba zanehe ira, si mane niha sangaloei fa'omasi niha ira; moroi si'aikō ba dōdōmi, me no sangata'oeſi So'aja ami. (*Efes. 6, 5 b. t.*). Hadia ia nifazōchimi, ba moroi ba 23 dōdō milaoe ia, hoelō na chō Zo'aja, ba na tenga ba niha, me no 24 mi'ila, wa chō Zo'aja mitema dania loeo, ondrōita andrō; enoni Zo'aja, Keriso, ami. Itema sa zoelō zi lō 25 atoelō andrō, nilaoenia, solaoe si lō atoelō, ba lō eboea dōdō zamboeana. (*Kor. II. 5, 10. Rom. 2, 11*).

FAZA 4.

I. Famarooe tōdō ba wangandrō, ba ba wangenanō. II. Fango'ozoei soera.

- I. Ja'ami sochō niha bō'ō, hadia 1 zatoelō, hadia zi nangea, da'ō milaoe ba zawoejoe andrō, me no mi'ila, so Zo'aja ja'ami gōi ba zoroego. (*Efes. 6, 9*). Bōi mibōhōli wangandrō; 2 bōi mōrō ami ba da'ō, jafao wangandrō saoha gōlō. (*Efes. 6, 18. Tes. I. 5, 17*). Ba ja'itōrō gōi limi ndra'aga, ba da'ō, ena'ō ifolala chōma Lowalangi daroma li andrō, ba wangombacha si no tobini andrō, chō Keriso, da'ō gōi mbōrō, wa no moerate ndra'o. (*Efes. 6, 19. 20*). Ena'ō 4 oe'ila oebokai ia, ba ena'ō oe'ila oe'o'ō niŵa'ō chōgoe, wangombacha. Bōi zi lō atoeatocae ami, ba wolaoe 5 nilaoemi, ba zi so baero andrō, ba mifaigi ginōtō, si gōna. (*Efes. 5, 15*).

- 6 16). Bōi teboelō chōmi wangehao fehedemi, nilaoe asio, fa mi'ila, he miwisa wanema li zamōsana. *Mar. 9, 50. Amaed. 10, 32).*
- 7 II. Fefoe hadia ia, ba chōgoe andre, 'ba i'ombacha'ō chōmi dania Tichiko, talifoēsō ni'omasi'ō andrō, enoni si lō farōi andrō, awōgoe sangai halōwō, ba chō Zo'aja. (*Efes. 6, 21. 22*). Da'ō mbōrō, wa oefatenge ia chōmi, ena'ō mirongo he wisa ba chōma andre, ba ena'ō irara dōdōmi.
- 9 Awōnia Gonesimo, talifoēsō andrō, si lō farōi, ni'omasi'ō, banoeami. La'ombacha'ō dania chōmi fefoe, he wisa ba da'e. (*Filem. 10 b. t.*). I'owai ami Arisaro, awōgoe nikoeroe andrō, ba Mareko, talifoēsō Mbaranaba andrō, ba nitemami oiroisa — na iroegi ami, ba mifa'amōi ia chōmi — (*Hal. zin. 27, 2. Tim. II. 4, 11*) ba Jesoe andrō, sotoi Joeso. Ha da'ō nawōgoe niha niboto, sohalōwō ba mbanoea Lowalangi; no tobali fondrara dōdōgoe ira. I'owai ami Efafera, banoeami andrō, enoni Keriso Jesoe; lō
- teboelō wa iforege wangandrō, salahimi, ena'ō abe'e ami, ena'ō mo'ahonoa, ba' ena'ō fadoehoe sibai dōdōmi, ba zomasi Lowalangi andrō, fefoe (*F. 2, 1. Fam. 3, 14*). Oefadōe hoe'ō chōmi, ba chōnia andrō, wa no erege dōdōnia, bōrō ami ba banoea La'odikia andrō ba banoea Hierafoli. I'owai ami Loeka, doto andrō, ni'omasi'ō, ba Dema. (*Filem. 24*). Mi'owai dalifoēsō andrō, ba La'odikia, ba Nimefa, ba banoea andrō, baomo chōnia. Ba na no moebaso zoera andre, ba chōmi, ba mibe'e nibaso ba mbanoea ba La'odikia gōi, ba ena'ō tebašo gōi ba chōmi zoera ba mbanoea La'odikia andrō. Ba mimane chō Arichifo andrō: „Faiği halōwō andrō nitemaōe ba chō Zo'aja, fa ō'asiwai.” (*Filem. 2*). Fangowaigoe da'e, tangagoe zanoera, tanga Wacelo andre. Mitōrōtōrō tōdōmi ratēgoe andre. Jafaloecha ami wa'eboea dōdō. (*Kor. I. 16, 21. Heb. 13, 3. Tes. I. 5, 28*).

Soera Wacelo andrō

ba mbanoea

DESALONIKA,

SI FÖFÖNA.

FAZA 1.

I. Fangowai Wacelo. II. Fangandrō saoha gōlō, ba fa'omoeso dōdō, ba wamatī mbanoea Desalonika andrō.

- 1 I. Faelo zanoera da'e ba Siliwano ba Timoteo, ba mbanoea andrō, ba Desalonika, ba chō Lowalangi Ama, ba ba chō Zo'aja, Jesoe Keriso. Jafaloecha ami wa'eboea dō-

dō ba fa'ohahaoe dōdō. (*Tes. II, 1, 1. 2. Hal. zin. 17, 1. 10*).

II. Lō mamalōmalō wangandrō ma saoha gōlō chō Lowalangi. (*Tes. II. 1, 3. Kol. 1, 3*), ba chōmi andrō, fefoe, itōrō lima ami, na mangandrōga; lō aetoe wa itōrō tōdōma mboea-boea wamatimi andrō, ba fa'owōlō'ōlō wa'omasimi, ba fa'anaoe gōlō wanōtōnami andrō, chō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, fōna Namada Lo-

- 4 walangi, (*F. 5, 8. Kor. I. 13, 13*); me no aboto ba dōdōma, wa no nitoe-toejoe ami, ja'ami ira talifoēsō, ni'omasī'ō Lowalangi, (*Tes. II. 2, 13 b. t.*), me no iroegi ami toeria so-moeso dōdō andrō, chōma, tenga ha ba li, no fao gōi wa'abōlō ba Eheha ni'amoni'ō, ba no abōlō wa lō aiwō; mi'ila sa he wisa ndrā'aga, ba chōmi andrō, bōrō ami. (*F. 2, 13 b. t. Kor. I. 2, 4. 5*). Ba no tobali solo'ō chōma ami ba solo'ō chō Zo'aja, me no mifonaha daroma li andrō; no oja zi fao famakao, ba no omoeso dōdōmi, moroi chō Geheha ni'amoni'ō; (*Kor. I, 11, 1. Hal. zin. 17, 5 b. t.*); ba no tobali famaedo ami ba zamati fefoe, ba Makedonia ba ba Nachaja.
- 8 Moroi ba chōmi sa terongo daroma li Zo'aja andrō, tenga ha ba Makedonia ba ba Nachaja, no ba mbanoea bō'ō fefoe tetoeria wamatimi ba Lowalangi, tobali alacha lō'ō sa'ae itōrō lima. (*Kor. II. 12, 15*).
- 9 Ja'ira sa zanoetoenō, he wisa we'amōima ba chōmi, ba he wisa wamoelimi ja'ami ba Lowalangi, wondrōi adoe andrō, ba wolo'ō chō Lowalangi saeri andrō, si ndroehoe,
- 10 (*Hal. zin. 18, 3; 29, 18 b. t. 34*), ba ba wombalombaloi Ononia andrō, moroi ba zoroego, nisoeseoginia moroi ba ngai zi mate, Jesoe, sangefa'ō ja'ita ba wōnoe dania andrō. (*F. 4, 16. Fil. 3, 20; Rom. 5, 9*).

FAZA 2.

I. Lō farōi Waelo, i'omasī'ō mbanoea Desalonika andrō, hoelō wa'omasī nama nononia. II. Famona-hara toeria somoeso dōdō andrō. III. Fehoeloe dōdō Waelo chōra.

- 1 I. Mi'ila sa, ja'ami ira talifoēsō, wa no tenga zajazaja gōlō we'amōima ba chōmi. (*F. 1, 5. 9*). Noa sa ma'abe'e'ō ndrā'aga, ba chō Lowalangida, me no mataōgō oea wamakao ba me no la'osiwawōi ndrā'aga, ba Wilifi, nirongomi, ba wangombacha' chōmi toeria somoeso

dōdō andrō chō Lowalangi; no oja zi fao famakao. (*Hal. zin. 16, 22 b. t.; 17, 5*). Tenga sa moroi ba wa'eloengoe wangombacha'ōma, ba tenga moroi ba walōsōchi, ba tenga ba wa'oneche; (*Kor. II. 2, 17*); me no iwa'ō Lowalangi tola ndrā'aga, tola ibe'e'ba. dangama doeria somoeso dōdō andrō, ba moehede ndrā'aga, tenga afoema la'omasī'ō ndrā'aga niha, afoema i'omasī'ōga Lowalangi andrō, sanandraigō tōdōma. (*Tim. I. 1, 11. Gal. 1, 10. Nga'ēt. I. 29, 17*). Lō'ō sa marai masoenō niha, wondrōnisi ja'ira, mi'ila, ba lō nibini'ōma tōdōma, wangaloei harema; Lowalangi zangila. (*Kor. II. 4, 2; 12. 14*). Lō'ō gōi ni'aloecima soemange ba niha, he ba chōmi, ba he ba niha bō'ō; tola sa ma'ebōea'ō ndrā'aga mōna'ō, me no sinenge Keriso ndrā'aga; (*Joh. 5, 41. 44*); ba no mahagōhaogō, ba chōmi, hoelō zamaenoe ono, ba wondrorogō ononia. Si manō wehoeloe dōdōma chōmi, ba no aoha gōlōma, tenga ha toeria somoeso dōdō andrō chō Lowalangi mafa'ema chōmi, nosoma gōi, ba no chōmi, me no omasiga ami. (*Kor. II. 12, 15*). Dōrō itōrō tōdōmi, ja'ami, ira talifoēsō, wa'erege dōdōma ba famakaoma andrō; bongi ma'ōchō mohalōhalōwō ndrā'aga, ena'ō samōsa lō'ō, ba chōmi, saboe tōdō ba chōma andre, me mateeriagō chōmi doeria somoeso dōdō andrō, chō Lowalangi. (*Hal. zin 18, 3; 20, 18 b. t. 34*). No anehe ami ba no anehe Lowalangi wa'ohaoehaoema ba fa'atoelō dōdōma andrō, awō wa no lō sinegoe chōma, ba chōmi samati andrō. Mi'ila he wisa wango'oema ja'ami, dozi ami, ba he wisa wamaroema tōdōmi, hoelō nama chō nononia, (*Kor. I. 4, 14. 15*), ba he wisa wamadoehoe'ōma chōmi, ena'ō mihaogō mboeabeoemi, ena'ō si nangea chō Lowalangi andrō, sogaoni ja'ami banoecania, ba ba lachōmi andrō chōnia. (*Efes. 4, 1*).

- 13 II. **Andrō** lō mabato gōi wanga-
ndrō saoha gōlō chō Lowalangi, me
no mifonaha daroma li', Lowalangi
andrō, niringomi chōma, tenga si
mane taroma li niha, no si mane
si ndroehoenia, si mane taroma li
Lowalangi, si no abōlō gōi ba dō-
dōmi, ba dōdō zi no mamati andrō.
- 14 (*F. 1, 2-6*). Noa sa solo'ō ami, ja'
ami ira talifoēsō, no mi'o'ō ba mba-
noea Lowalangi andrō, si so ba Joe-
daia, ba chō Keriso Jesoe, me no
mitaōgō gōi wamakao si manō, ba
dalifoēsōmi, si mane ja'ira ba niha
Jehoeda, (*Hal. zin. 17, 5. 13; 8, 1*),
- 15 si no mamoenoe gōi So'aja, Jesoe,
awō zama'ele'ō andrō, si no molohi
ja'aga gōi; lō omasi Lowalangi ira,
ba no fa'oeoe ira ba niha fefoe;
- 16 (*Hal. zin. 3, 15; 7, 52*); sanena'wa
ja'aga ba wangombacha ba niha
baero, ena'ō te'orifi ira; ba wamō-
nōchi horōra; lō mamalōmalō. Ba
no gōna ira fōnoe Lowalangi, fon-
drege. (*Hal. zin. 13, 45; 14, 2. Dan.
9, 26. 27*).
- 17 III. **Ba** ja'aga andre, ja'ami ira
talifoēsō, me lō ja'ami chōma, si
lō ararā — fa lō i'ila ami hōrōma,
tenga fa lō ba dōdōma ami — ba
no hoemoeloe sibai dōdōma, ena'ō
fa'ila bawa ita; omasi sibai ndrā'aga.
- 18 Andrō mōiga chōmi mena'ō, ja'odo
andre, Faelo, samoeza ba samoeza
tō zoei, ba no itimbaga Satana.
- 19 Ha niha sa dōtōnafōma ba fa'omoeso
dōdōma ba takoelama, fanocno ja'
aga? Tenga ja'ami gōi, fōna Zo'aja
ja'ita andrō, Jesoe, ba wa'asonia
- 20 andrō dania? (*Kor. II. 1, 14*). Ja'
ami sa lachōmima ba fa'omoeso dō-
dōma. (*F. 3, 9*).

FAZA 3.

I. Sosō dōdō Waeolo mbanoea
Desalonika andrō. II. Irara dōdōnia,
me lō teboelō wolo'ōra. III. Fanga-
ndrōnia, salahira.

- 1 I. **Andrō** edōnaga, ha ja'aga zi
torōi foeri ba Natena, me no tebai

mataha sa'ae, (*Hal. zin. 17, 15. 16*),
ba .no mafatenge Dimoteo andrō,
talifoēsōma, enoni Lowalangi andrō,
ba doeria somoeso dōdō andrō chō
Keriso, ba wangeb'e'ō ja'ami, ba ba
wamarooe tōdōmi, ba wamatimi a-
ndrō, (*F. 1, 1*), ena'ō lō sangiwa tō-
dō, ba wamakao andrō, noa sa mi'ila
wa no nihonogōi chōda 'da'ō. (*Efes.
3, 13. Tim. II. 3, 12*). Me soga chō-
mi gōi sa'ae, ba no mahōnagō ma-
wā'ō chōmi, gōna dania ita fama-
kao, ba no itōrō ba no mi'ila. (*Hal.
zin. 14, 22*). Andrō gōi wa no oefa-
tenge, me tebai oetaha sa'ae, ba
wamaigi famatimi andrō, ma no ita-
ndraigō ami sanandraigō andrō, ba
ma no tobali zajazaja gōlō halōwōma
andrō. (*Mat. 4, 3*).

II. **Ba** iada'e, me no mangawoeli
chōma Dimoteo, moroi ba chōmi,
me no itoeriagō chōma wa'asōchi
wamatimi ba fa'asōchi wa'omasimi,
awō wa lō'ō manō olifoe ami ndrā'-
aga, awō wehoeloe dōdōmi, ba wa-
ngila ja'aga, si mane fehoeloe dōdō-
ma, ba wanga lila ja'ami; andrō wa
no terara dōdōma, ba chōmi andrō,
ja'ami ira talifoēsō, ba wa'afōchō
andrō fefoe, ba ba wamakao andrō
chōma, bōrō wamatimi andrō; noa
sa aeri ndrā'aga iada'e, na abe'e
ami ba chō Zo'aja.

III. **Hadia** sa zoelō, zi tola ma-
be'e chō Lowalangi, fangandrō saoha
gōlōnia, ba chōmi andrō, ba wa'-
omoeso dōdōma andrō fefoe, ba chō-
mi, fōna Lowalangida? (*F. 2, 19. 20.
Joh. III. 4*). Bonggi ma'ōchō ma'abō-
lōgō sibai wangandrō, ena'ō fa'ila
bawa ita, ba ena'ō ma'asiwai hadia
ia zambō na, ba wamatimi andrō.
(*Rom. 1, 10. 11*). Ba ja'ia, Lowala-
ngi, Amad, ba jamoefolala ndrā'-
aga chōmi ba So'aja ja'ita andrō,
Jesoe. Ba chōmi, ba jamoedoe'ō
So'aja wa'omasimi nawōmi ba fa'-
omasimi niha fefoe, si mane fa'oma-
sima ami gōi, ena'ō fahōna, (*F. 4, 9.
10*), ba wanga'aro'ō tōdōmi, ena'ō

lõ singoe, ba wa'ohaoehae, fõna Namada Lowalangi, ba wa'aso Zo'aja ja'ita, Jesoe; na fao ni'amoni'õ andrõ chõnia, fefoe: Jadoehoe. (F. 5, 23. Tes. II, 1, 7. 10).

FAZA 4.

I. Famarooe tõdõ, ba wa'ohaoehae, ba ba wa'adõlõ dõdõ, ba II. ba wangomasi'õ talifoesõ. III. Fango mbacha he wisa zi no mate andrõ, ba fondrara tõdõ ba da'õ.

- 1 I. Ba hadia na baero õ, ja'ami ira talifocsõ, ba ma'andrõ chõmi, ba mafarooe dõdõmi, ba chõ Zo'aja ja'ita andrõ, Jesoe; ena'õ tedoe manõ na wanõrõmi lala andrõ, ni-rongomi chõma, he wisa ia, he wisa zomasi Lowalangi, si mane fanõrõmi sa'ae. (Kor. I. 15, 58). Noa sa mi'ila hadia goroisia, nibe'ema chõmi, moroi chõ Zo'aja ja'ita andrõ, Jesoe.
- 2 (Tes. II, 3, 6). Da'õ sa wa'omasi Lowalangi fangohaoehae'õ ja'ami, ena'õ lõ mibabaja wohorõ, (Kor. I. 6, 18), ena'õ i'ila i'aloiei ndrongania zamõsana, ena'õ ohaoehae, ba ena'õ lõ hadia ia zaila ita. (Kor. I. 6, 13 b. t.). Bõi omasi ami mohorõhorõ, si mane niha baero andrõ, si lõ mangila Lowalangi. (Rom. 1, 24). Ba fa bõi ilimo dalifoesõnia zamõsana, ba waniaga, ba bõi i'alani: oi sa nihoekoe Zo'aja dania da'õ, si maue ni'ombacha'õma chõmi sa'ae gõi, si mane nifadoehoe'õma chõmi: (Kor. I. 6, 7. 8). Tenga sa ba walõsõchi, me ikaoni ita Lowalangi, ba wango-haoehae'õ ja'ita ikaoni ita. (Fet. I, 1, 14-16). Andrõ sa, na so zangosintengagõ da'õ, ba tenga niha i'osintangagõ, Lowalangi i'ositengagõ, same'e gõi Ehcha ni'amoni'õ andrõ chõmi. (Loek. 10, 16. Kor. II, 5, 5).
- 9 II. Ba ba wangomasi'õ talifoesõ andrõ, ba alacha lõ masoera chõmi hadia ia; ja'ami andrõ, ba noa sa ifahaõ Lowalangi, ena'õ faoma mi'omasi'õ nawõmi. (F. 3, 12. Rom, 12, 10. Joh. I. 2, 27). Ba milaoe sa'ae

da'õ, ba dalifoesõ andrõ, fefoe, ba danõ Makedonia ma'asagõrõ. Ba mafarooe dõdõmi, ja'ami ira talifoesõ, ena'õ tedoedoe manõ na chõmi, (F. 1, 7; 3, 12), ba ena'õ mi'aloiei, fa ahono'ami, fa ifaigi zamõsana hadia ia chõnia, ba ihalõ halõwõnia, si' mane niwa'õma chõmi; (Tes. II, 3, 6-12. Ejes. 4, 28); ena'õ lõ singoe zi so baero andrõ, chõmi, ba ena'õ lõ mogoen chõmi niha bõ'õ. (Fet. I. 2, 12).

III. Ba lõ edõna mabini'õ chõmi, ja'ami ira talifoesõ, he wisa ba zi no mate andrõ; fa bõi aboe dõdõmi, si mane tånõ bõ'õ andrõ, si lõ fanõtõna. (Kor. I. 15, 16 b. t.). Na ma-mati ita sa, no mate Jesoe ba no ifoeli aeri, ba ba zi manõ gõi ifatõtõrõ'õ chõ Jesoe Lowalangi zi no mate andrõ, awõnia. (Kor. I. 6, 14). Taroma li Lowalangi sa niwa'õma andre chõmi: ja'ita andre, saeri, si tosai, iroegi wa'aso Zo'aja andrõ, ba tenga fõna zi no mate ita dania. (Kor. I. 15, 23. 51 b. t.). Ja'ia dania, So'aja, zi mõi mitooe, moroi ba zo-roego, na so we'ao andrõ, na moe'ao zatoea mala'ika andrõ, na tefolõ dorofe Lowalangi andrõ, ba ofõna maoso zi no mate andrõ, ba chõ Keriso. (Tes. II, 1, 7 b. t. Mat. 24, 31). Awena dania tefaza'wa ita, ja'ita saeri, si tosai, ba lawoe. fao ita chõra, ba wamaondragõ So'aja, ba daloe mbanoea; ba tobali awõ Zo'aja ita, si lõ mamalõmalõ. (Joh. 12, 26; 14, 3). Andrõ faoma mibe'e fondrara dõdõ nawõmi daroma li andre.

FAZA 5.

I. Lõ ta'ila ginõtõ wa'aso Zo'aja andrõ. II. Bõi mõrõmõrõ ita, nibazebaze'õ. III. Famarooe tõdõ, bõ'õnia. IV. Fango'ozoei soera.

I. Ba ba mba'wania, ba ba ginõtõnia andrõ, ba lõ mogoen chõmi lasoera chõmi hadia ia, ja'ami ira talifoesõ. Ja'ami sa'ae zangila sibai 2

- hoelō wa'aso zanagō, ba zi bongi, si manō wa'aso mba'wa Zo'aja andrō dania. (*Fet. II. 3, 10. Mat. 24, 3, 36. 43 b. t.*). Na la'wa'o sa'ae dania: No atoelō, no ahono; awena dania i'o-
 3 zoemagō ichamō ira fa'atekiko, hoe-
 lō si mane fa'afōchō hoeloe ba za-
 nabina, ba tebai moloi ira. (*Jér. 6, 14. Loek. 21, 35*).
- 4 II. Ba ja'ami, ira talifoesō, ba
 tenga si so ba zogōmigōmi, fa icha-
 mō ami ba'wa andrō hoelō zanagō.
 5 Ono haga sa ami fefoe, ono zi ma'-
 ōchō; tenga ba zi bongi so ita; ba
 tenga ba zogōmigōmi. (*Efes. 5, 8*).
 6 Ba bōi mōrōmōrō ita, si mane tãnō
 bō'ō andrō, ena'ō si no maoso ita,
 si lō maboemaboe. (*Rom. 13, 11 b. t.*
 7 *Fet. I. 5, 8; 4, 7*). Si mōrō sa, ba ba
 zi bongi mōrō, ba si maboe andrō,
 8 ba ba zi bongi maboe. Ba ja'ita,
 me no ba zi ma'ōchō ita, ba bōi
 maboemaboe ita, ta'obaroe gōrōba
 famati andrō, ba ōrōba fa'omasia,
 ba ta'otakoela dakoela andrō, fanō-
 tōna fangorifi. (*F. I, 3. Efes. 6, 14-17*).
 9 Tenga sa ba wamatōrō fōnoe chōda
 ihonogōi ita Lowalangi, ha ba wa-
 nōndra fangorifi, ba chō Zo'aja ja'-
 ita, Jesoe Keriso, (*Tim. I. 2, 4. Tes.*
 10 *II. 2, 14*), si no mate salahida, ena'ō
 aeri ita, fao chōnia, awōnia, he si
 no maoso, ba he si mōrō ita. (*Rom.*
 11 *14, 7-9*). Andrō faoma mifaroe dō-
 dō nawōmi, ba faoma mitolo na-
 wōmi, si mane folaoemi sa'ae gōi.
 (*Heb. 10, 24 b. t.*).
- 12 III. Ba ma'andrō chōmi, ja'ami
 ira talifoesō, bōi zi lō aboto ba dō-
 dōmi zi no erege tōdō wohalōwō ba
 chōmi, ba fōnami andrō, ba chō
 Zo'aja, samobawa lala chōmi. (*Tim.*
 13 *I. 5, 17*); ba bōi zi lō mifosoemange
 ira, ba mi'omasi'ō sibai ira, bōrō
 halōwōra andrō. Bōi mifagoegoega
 chō nawōmi! (*Heb. 13, 17*). Ba ma-
 faroe dōdōmi, ja'ami ira talifoesō,
 mitegoe zi lō atelō folo'ō hoekoe,
 mirara dōdō zaboe tōdō; mitolo
 zambō fa'abōlō, mibologō dōdōmi
 chōra fefoe. (*Tes. II. 3, 6, 11 b. t.*
Gal. 6, 1, 2). Mifaigi, fa bōi faloecha
 15 zanoelōni si lō sōchi awōnia si lō
 sōchi; ba bōi mifamalōmalō wanga-
 loei folaoe si sōchi, he chō nawōmi,
 ba he ba niha bō'ō fefoe. (*Rom. 12,*
 9. 17. *Fet. I. 3, 9-11*). Bōi mamalō-
 16 malō wa'omoeso dōdōmi. (*Fil. 4, 4*).
 Bōi aetoe'aetoe wangandrōmi. (*Loek.*
 17 *18, 1*). Fefoe hadia ia, ba mi'andrō
 18 saoha gōlō; da'ō sa zomasi Lowa-
 langi, ba chō Keriso Jesoe, ba chō-
 mi. (*Efes. 5, 20*). Bōi miboenoe Ge-
 19 heha andrō. (*Kor. I. 14, 39. Tim. I.*
 4, 14). Bōi mi'ositengagō wama'ele'ō
 20 andrō. (*Kor. I. 14, 1 b. t.*). Mitandra
 21 fefoe, hadia ia, ba si sōchi, ba mi-
 halō chōmi. (*Kor. I. 14, 29. Joh. I.*
 4, 1). Si lō sōchi, fefoe, hadia ia nga-
 22 walō, ba bōi mibabaja. (*F. 4, 12*).
- IV. Ba ja'ia, Lowalangi wa'oha-
 23 hae dōdō andrō, ba jamoefaeloegō
 wangehao ja'ami, ena'ō terorogō ge-
 hehami, awō nosomi, awō mbotomi,
 fa lō hadia ia, fa lō sinogoe, iroegi
 wa'aso Zo'aja ja'ita andrō, Jesoe Ke-
 riso! (*F. 3, 13. Heb. 13, 20 b. t. Kor.*
 1. 1, 8), Lō farōi zogaoni ja'ami
 24 andrō, ja'ia gōi zamaloea dania. (*Tes.*
 25 *II. 3, 3. Kor. I. 1, 9*). Mi'angandrō,
 salahima, ja'ami ira talifoesō. (*Tes.*
 26 *II. 3, 1*). Mi'owai dalifoesō fefoe fa'-
 agosa bawa ni'amonio andrō. (*Rom.*
 16, 16). Oebe'e ba hōloe ami, chō
 27 Zo'aja, fa mifabaso'ō zoera andre,
 ba dalifoesō fefoe. Jafaloecha ami
 28 wa'eboea dōdō Zo'aja ja'ita, Jesoe
 Keriso. (*Rom. 16, 20, 24*).

Soera Waoelo andrô,

ba mbanoea

DESALONIKA,

SI SAMBOEA.

FAZA 1.

I. Fangowai Waoelo. II. Fa'omoeso dödônia, me no abe'e mbanoea Desalonika andrô, ba wamakao andrô fefoe. III. Fangandrônia, salahira.

- 1 I. Faelo zanoera da'e ba Siliwano ba Timoteo, ba mbanoea andrô ba Desalonika, ba chö Namada, Lowalangi, ba ba'chö Zo'aja, Jesoe
- 2 Keriso. (*Tes. I. 1, 1*). Jafaloecha ami wa'eboea dödö, chö Namada Lowalangi ba chö Zo'aja, Jesoe Keriso. (*Kor. I. 1, 3*).
- 3 II. Mo'ömö ndra'aga chö Lowalangi, lö mafamalömalö wangandrö saoha gölö chônia, börö ami; ja'ami ira talifoesö; si' manö zi nangea, me manöi sibai wamatimi, ba dozi ami, ba tedoedoe wa'omasimi nawömi.
- 4 (*Tes. I. 1, 2, 3; 3, 6*). Tobali masoeno ndra'aga, ba mbanoea Lowalangi misa, ba chömi andrö, börö wa'anaoe gölömi ba famatimi andrö, ba wolohi andrö fefoe, chömi, ba ba wamakao andrö, nitahami. (*Tes. I. 2, 14, 19*). Tandra wangoehoekoe Lowalangi andrö da'ö, fangoehoekoe si no atoelö, wa tola chömi dania mbanoea Lowalangi andrö, da'ö sa göi mbörö, wa mitaha wamakao. (*Fil. I, 28. Fet. I. 4, 17*). Me atoelö sa atö ba Lowalangi, tesoelöni wamakao ba
- 7 zamakao ja'ami; (*Rom. 12, 19*); ba chömi, nifakao andrö, ba fangokafeo dödö, awöma, na to'ele dania Zo'aja, Jesoe, moroi ba zoroego, awö ma-

la'ika wa'abölônia andrö, (*Fet. I. 4, 13. Tes. I. 4, 16*), ba holahola galitö, na ilaoe mbalö ba zi lö aboto ba dödö Lowalangi, ba ba zi lö molo'ö toeria someso dödö andrö, chö Zo'aja ja'ita; Jesoe. Göna fotoe dania ira, fa'atekiko si lö aetoe, moroi ba mbawa Zo'aja, ba moroi ba lachömi wa'abölônia andrö, (*Mat. 25, 41, 46*), na so ia, ba wamolachömi ja'ia, ba niha ni'amoni'ö andrö chônia, ba ba wame'e sahölihöli dödö ja'ia, ba zamati andrö, fefoe — me no fadoehoe dödömi, ba wamadoehoe'öma andrö — na loeo da'ö. (*Hal. zin. 1, 11. Kol. 3, 4*).

III. Andrö göi lö mafamalömalö wangandrö, salahimi, ena'ö ibe'e Lowalangida, si nangea nikaoni ami; ba ena'ö iforege wamo'ahonoa fa'omasimi zi söchi, awö halöwö wamati andrö, (*Tes. I. 2, 3, 2, 12*); ena'ö tefolachömi döi Zo'aja ja'ita andrö, Jesoe, ba chömi, ba ena'ö tefolachömi ami, ba chônia, dali wa'eboea dödö Lowalangida andrö ba fa'eboea dödö Zo'aja, Jesoe Keriso.

FAZA 2.

I. Fangawöeli Keriso ba samae-loengoe seboea andrö, fönania. II. Famarooe tödö, fa böi mangiwa.

I. Ba ma'andrö chömi, ja'ami ira talifoesö, ba wa'aso Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso andrö, ba ba wangoewelo ja'ita chônia, (*Tes. I. 4, 15-17*), fa böi alio mangiwa dödömi, ba böi

3 alio tokea, he ba geheha, ba he ba daroma li, ba he ba zoera, hoelō na ja'aga zama'ohē'ō, hoelō na no iroegi loeo Zo'aja andrō. (*Tes. I. 5, 2. Mat. 24, 4 b. t.*). Bōi ifaeloengoe ami niha, gofoe he wisa; lō'ō sa tola lō itōrō oea fa'aheta andrō, ba lō tola lō oroma oea niha golalōwa andrō, ono wa'atekiko andrō, (*Mat. 24, 10-12. Tim. I. 4, 1 b. t. Fet. II. 3, 3 b. t. Dan. 7, 25. Joh. I. 2, 18*), si fa'oedoe andrō, sangeboea'ō ja'ia, moroi ba zotōi Lowalangi ba moroi ba zotōi ni'amonī'ō, fefoe, toballi doemadao ia ba gosali Lowalangi andrō, ba ibali'ō Lowalangi ia. (*Dan. 11, 36. Jes. 14, 13. 14. Rom. 13, 5 b. t.*).

5 Hadia; lō itōrō tōdōmi, wa no oe'wa'ō
6 chōmi da'ia, me sodo chōmi na? Ba iada'e, ba ɲo mi'ila hadia zanaha
7 na inōtō wa'oromania andrō. Noa sa abōlō zi tobini andrō, olalōwa andrō, hatō sanaha andrō, irege
8 da'e, niheta. (*Joh. I. 4, 3*). Ba awena dania oroma zo'olalōwa andrō, nifakiko Zo'aja, Jesoe, dania, Eheha mbawania andrō, nifofoenia dania lachōmi wa'asonia andrō. (*Jes. 11, 4. Dan. 7, 11*). Fa'abōlō Zatanā wama'aso ja'ia, oi so wa'abōlō ba tandra ba ila'ila faja, (*Joh. 8, 44. Mat. 24, 24. Fam. 13, 13 b. t.*), ba oi so wamaeloengoe horō andrō, ba zi tectivo andrō, soelō wa lō nifonahara wa'omasi zi doehoe andrō, fango-rifira mena'ō. (*Kor. II. 4, 3. 4*). Ba andrō ifa'ohē'ō chōra Lowalangi zabolō wamaeloengoe, ena'ō fadoehoe dōdōra ba waja andrō, (*F. 2, 3. 9. Mat. 24, 5. 11. Raz. I. 22, 22*), ena'ō tehoekoe fefoe zi lō fadoehoe tōdō ba zi doehoe andrō, si no omasi si lō atoelō. (*Joh. 3, 18*).

13 II. Ba ja'aga, ba mo'ōmō chō Lowalangi, bōi mamalōmalō wangandrōma saoha gōlō chōnia, bōrō ami, ja'ami ira talifoesō, ni'omasi'ō, me no itoetoejoe ami Lowalangi, i'otarai mbōrōta, ba wangorifi andrō, ba wangohaoehaoe Geheha a-

ndrō, ba ba wamati ba zi doehoe, (*Efes. 1, 4*), ba nikaoninia ja'ami, 14 toeria somoeso dōdō andrō chōma, ba wangaloei lachōrni andrō, chō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso. (*Tes. I. 5, 9*). Ba mi'abe'e'ō ami, ja'ami ira 15 talifoesō, ba bōi mibōhōli gamachoita andrō, ni'ombacha'ō chōmi, he ba daroma li, ba he ba zoera andrō chōma. Ba ja'ia, So'aja ja'ita, Je- 16 soe Keriso ba Lowalangi, Amada, si no mangomasi'ō ja'ita, ba si no mame'e fondrara dōdō chōda, si lō aetoe, awō wanōtōna, si sōchi, ba wa'eboea dōdō, (*Fet. I. 5, 10*), ba 17 jamoerara dōdōmi ba jamoe'a'aro'ō ba ngawalō mbeaboea fefoe, ba ba ngawalō daroma li, si sōchi. (*Tes. I. 3, 13*).

FAZA 3.

I. Ena'ō latolo wangandrō banoea Desalonika andrō. II. Fanegoe si lō sōchi boeaboea. III. Fango'ozoei soera.

1 I. Ba hadia na mbō'ōnia, ja'ami ira talifoesō, ba mi'angandrō, sala-
hima, ena'ō alio terongo misa da-
roma li Zo'aja andrō, ba ena'ō tefo-
lachōmi, si mane ba chōmi, (*Tes. I. 5, 25. Kol. 4, 3*), ba ena'ō te'efa'ō 2
ndra'aga ba niha andrō, si lō tōdō,
ba si lō sōchi; lō'ō sa dozi mamati.
(*Joh. 6, 44. Hal. zin. 18, 1-17*). Ba
lō'ō sa farōi Zo'aja, ba ja'ia zanga-
be'e ja'ami, ba irorogō ami, itimba
chōmi zi lō sōchi andrō. (*Tes. I. 5, 24*). Ba madōnadōna chōmi, ba chō 4
Zo'aja, mi'o'ō ni'wa'ōma chōmi, he
iada'e, ba he dania. (*Gal. 5, 10*). Ba 5
ja So'aja, zamatrō tōdōmi ba wa'-
omasi Lowalangi andrō, ba ba wa-
naha tōdō andrō, chō Keriso.

6 II. Ba ma'wa'ō chōmi, ja'ami ira talifoesō, ba dōi Zo'aja ja'ita andrō, Jesoe Keriso, mifabali ami ba dali-
foesō si lō sōchi boeaboea, gofoe ha
na niha ia, si lō manōrō lala niro-
ngora chōma. (*Rom. 16, 17. Kor. I, 5, 11*). Noa sa mi'ila he wisa wolo'ō 7

- chōma; lō'ō sa nitōrōma si lō gōna, 8
 ba chōmi andrō; (*Tes. I. 2, 10*); ba
 lō'ō gōi nihalōma balazo, si lō nibe-
 ema bōli, noa sa erege dōdōma, ba
 no akao ndra'aga, wohaḷōwō, bongi
 ma'ōchō, fa bōi aboc dōdōmi chōma,
 9 ha niha ami. (*Tes. I. 2, 9*). Tenga fa
 lō tola mena'ō, ba ena'ō mabe'c fa-
 maedo ndra'aga chōmi, ena'ō mi'o'ō
 chōma. (*Hal. zin. 20, 35. Kor. I. 9, 6;*
 10 *4, 16*). Da'ō sa gōi niwa'ōma chō-
 mi, me soga chōmi: si lō edōna mo-
 halōwō, ba bōi jamanga gōi. (*Moz.*
 11 *I, 3, 19*). Noa sa marongo, so ōsa
 ba chōmi si lō sōchi boeaboca, ma'-
 ifoe lō mohalōwō, molaoc fajafaja.
 12 Ba da'ō niwa'ōma ba zi manō, ba
 mafaroed dōdōra, bachō Zo'aja, Jesoe
 Keriso: ena'ō lahonogō ira ba halō-
 wōra, ba ena'ō la'ā gōlōra, balazora.
- (*Tes. I. 4, 11*). Ba ja'ami ira talifoesō, 13
 ba bōi atage ami wolaoe si sōchi.
 (*Gal. 6, 9*). Ba na so zi lō molo'ō 14
 niwa'ōma andrō, ba zoera, ba bōi
 olifoe ami, bōi fahoewoe ami chōnia,
 ena'ō aila ia. (*F. 3, 6. Tit. 3, 10*).
 Ba bōi hoelō zi fa'odoe ami chōnia, 15
 ba mitegoe ia, si mane si fatalifoesō.
 (*Mat. 18, 15 b. t. Tes. I. 5, 14*):
- III. Ba ja'ia, So'aja fa'ohahaoe 16
 dōdō andrō, ba jamoebe'c chōmi wa'-
 ohahaoe dōdō andrō, bōi jamama-
 lōmalō, gofoe he wisa lala. Jamoe-
 tolo ami fefoe So'aja. (*Rom. 15, 33*).
 Fangowaigoe da'e, tangagoe zanoera, 17
 tanga Waelo andre; da'ō dandra ba
 zoeragoe fefoe, si manō wanoeragoe.
 (*F. 2, 2. Kor. I. 16, 21*). Jafaloecha 18
 ami fefoe wa'eboea dōdō chō Zo'aja
 ja'ita, Jesoe Keriso. (*Tes. I. 5, 28*).

Soera Waelo andrō,

chō

DIMOTEŌ,

SI FŌFŌNA.

FAZA I.

I. Fangowai Waelo. II. Ndraman-
 gelama ba zamahaō andrō, samae-
 loengoe niha. III. Isoeno wa'eboea
 dōdō Lowalangi Faelo. IV. Oroisa-
 nia chō Dimoteo.

- 1 I. Faelo zanoera da'e, sinenge
 Keriso Jesoe andrō, dali gorōisa Lo-
 walangi, sangorifi ja'ita, ba oroisa
 2 Keriso Jesoe andrō, tōtōnafōda, (*Kor.*
I. 1, 1. Kol. 1, 27), chō Dimoteo a-
 ndrō, si ndroehoe nononia andrō, ba
 wamati. Jafaloecha'ō wa'eboea dōdō
 ba fa'ahachō dōdō ba fa'ohahaoe
 dōdō, chō Namada Lowalangi, ba
 chō Keriso Jesoe, So'aja ja'ita. (*Tim.*
II. 1, 2. Kor. I. 4, 17. Tit. 1, 4).

- II. Si mane famaroegoe tōdōoe, 3
 fa ō'iagō Nefeso, me mōido ba Ma-
 kedonia, ena'ō ōwa'ō chōra ōsa, bōi
 lafaehoesi wamahaō, (*Hal. zin. 20.*
I. 4), ba bōi la'o'ō gamaedola andrō; 4
 ba fanoetōenō nga'ōtō andrō, si lō
 aetoe, famobōrō fagocagoeasa, mōroi
 ba wogoenania ba wamatōrō Lowa-
 langi baoneania andrō, ba wamati:
 (*F. 4, 7. Tit. 1, 14*). Ba da'ō mo- 5
 goena gorōisa, ba wānga'asogō fa'-
 omasi, soroi ba dōdō si no'ohaoe-
 haoe, ba ba dōdō si lō fātegoe, ba
 ba wamati si lō famini; (*Kol. 3, 14.*
Rom. 12, 9); noa sa so ōsa, si no 6
 mondrōi da'ō, solaoe hoehoe si lō
 boto. (*F. 6, 4 b. t. 20*). No labali'ō 7
 samahaō ba gorōisa ira, ba lō saboto

- ba dōdōra, he niwā'ōra, ba he nifa-
 8 doehoe'ōra. Ba no ta'ila, si sōchi
 goroisā andrō, na atoelō wamogoe-
 9 na'ō niha ja'ia, (*Rom. 7, 12*), na no
 i'ila, tenga ba zatoelō goroisā andrō,
 ha ba zolalō, ba ba zi lō mamō-
 ndrongo li, ba ba zi no mangerogō
 Lowalangi, ba ba zamazōchi horō,
 ba ba zi lō ohaoehaoe, ba ba zi lō
 sōchi, ba zamoenoe ama, ba ba za-
 moenoe ina, ba ba zange'e, (*Gal. 5,*
 10 *23*), ba ba zohorō, ba ba zohorōni
 ono matoea, ba zanagō niha, ba ba
 zofajafaja, ba ba zi mōi ba hōloe
 ba zi lō doehoe, ba ma hadia ia
 mbō'ōnia, si lō faoedoe ba wamahaō
 si ndrōehē andrō, (*Kor. I. 6, 9 b. t.*
 11 *Moz. II. 21, 16*), dali doeria somoeso
 dōdō andrō, toeria lachōmi Lowala-
 ngi sohahaoe tōdō andrō nibe'e ba
 dangagoe. (*Tes. I. 2, 4*).
- 12 III. **Oe'**andrō saoha gōlō chō Ke-
 riso Jesoe, So'aja ja'ita, sangabōlō'ō
 ja'o, me no iwā'ō tōdōnia, lō farōi
 ndra'o, me ifataro ndra'o ba halōwō
 13 andrō, ja'odo andre, sanandrawā
 fōna ba solohi ba sangosiwawōi; ba
 no faloechado wa'ahachō dōdō, me
 lō'ō na oe'ila watahōgō, me oelaoe
 da'ō, me lō fadoehoe dōdōgōe na.
 (*Gal. 1, 13 b. t. Hal. zin. 8, 3; 3, 17*).
- 14 Ba no fahōna wa'eboea dōdō Zo'aja
 ja'ita andrō, awō wamati ba awō
 wa'omasī andrō, ba chō Keriso Jesoe.
 15 (*Kor. I. 15, 10*). **Si ndrōehoe daroma**
 li andrō ba si nangea tafonaha ma-
 nō, wa no mōi ba goeli danō Ke-
 riso Jesoe, ba wāngorifi si so horō;
 seboeara ndra'odo. (*Mat. 1, 21; 9,*
 16 *13*). **Ba andrō tehachōsi tōdō ndra'o,**
 ena'ō ba chōgōe, ba zebōea horō a-
 ndrō, i'oigō wāngoroma'ō fa'ebolo
 dōdōnia Jesoe Keriso, famaedo ba
 zamati chōnia dania ba wanema fa-
 17 aorī si lō aetoe. Ba razo zi lō aetoe
 andrō, si lō teboelō, si lō oroma,
 Lowalangi si ha samōsa andrō, ba
 nifosoemange ba nisoeno, iroegi zi
 lō aetoe. Jadoehoe. (*Rom. 16, 27.*
Jud. 25).

IV. **Da'ō goroisagoe chōoe, ja'oegō 18**
 onogoe Timoteo, dali li wama'eleō
 andrō fōna, nitandrōsaigō chōoe,
 ena'ō o'ō'ō da'ō, wolaoe fasōndrata
 andrō, si sōchi, (*F. 6, 12*), ba ena'ō 19
 lō ōbōhōli wamati, ba ena'ō lō
 teboelō wa lō sinegōe dōdōoe
 chōoe; noa sa so ōsa, si no manibo
 da'ō, ba no taja wamatira, hoelō
 zaboto owo. (*F. 6, 10. 21. Hal. zin.*
 24, 16). Ja'ia chō ndra Himenaio 20
 Alessandro, nitoe'ōgōe ba danga Za-
 tana, ena'ō te'otoe'ō ira, fa bōi sa'ae
 manandrawā. (*Tim. II. 2, 17. 18; 4,*
 14. *Kor. I. 5, 5*).

FAZA 2.

I. Famarooe tōdō, ba wāngandrō.

II. He lawisa ira matoea ba he la-
 wisa ira alawe, ba gowooloa ba mi-
 gōe andrō.

I. **Ba si fōfōna sibai, ba oefaroe 1**
 dōdōmi ba wāngaloeloe ba ba wa-
 ngandrō, ba ba wāngandrō salahi
 nawō, ba ba wāngandrō saoha gōlō;
 mifarahogō niha fefoe. (*Fil. 4, 6*).
 Mifarahogō razo ba salawā, fefoe, 2
 ena'ō ahono ita, ba ena'ō lō hadia
 ia, ena'ō a'oi so wolo'ō chō Lowa-
 langi, awō wa'amoadoe. Da'ō zi sō- 3
 chi, da'ō zomasī Lowalangi, sango-
 rifi ja'ita, somasi na ahori te'orifi 4
 niha, na dozi lasōndra wa'aboto ba
 dōdōra zi doehoe. (*Hes. 18, 23. Fet.*
 II. 3, 9). **Ha sa samōsa Lowalangi,** 5
 ba ha samōsa zama'ema ba gota-
 loeara Lowalangi niha, ja'ia niha a-
 ndrō, Keriso Jesoe, (*Joh. 17, 3. Heb.*
 9, 15), si no mamoe'ē ja'ia, hōli ni- 6
 ha fefoe, nifadoehoe'ō ba ginōtōnia.
 (*Tit. 2, 14. Mat. 20, 28*). Ba nifataro 7
 ja'o sangombacha ba sinenge — si
 doehoe niwā'ōgōe, tenga faja — sa-
 mahaō niha baero, ba wamati ba
 ba zi doehoe. (*Tim. II. 1, 11. Rom.*
 9, 1; 1, 5).

II. **Ba da'ō zomasido: manga- 8**
 ndrō ndra matoea, gofoe heza so
 ira, lafazawā danga ni'amoni'ō, si
 lō fōnoe ba si lō fāgoeagoeasa. (*Kor.*

- 9 *I. 14, 34. Mar. 11, 25. Jak. 1, 6*). Si manō gōi ndra alawe, ndramangehao baroe soadōe, ba jafao wa'a'ila ba fa'amoadōe; bōi fondrandra boe ba manimani ba noecha seboea bōli,
- 10 (*Fet. I. 3, 3-5*), hadia zi nangea ba ndra alawe sangoema'ō sangata'oei Lowalangi ira; boeaboea si sōchi wangehaora. (*Tit. 2, 3 b. t.*). Ja'ahonohono ndra alawe, wamahaō ja'ia, ja'a'oi so wolo'onia li. (*Kor. I. 14, 34. 35*). Lō oetehe ba ndra alawe wamahaō niha bō'ō, ba he fama-tōrō ira matoea, jamoehonogō ia. (*Efes. 5, 22. Kol. 3, 18. Fet. II. 3, 1 b. t.*). Ofōna sa tefasōchli Gadamo, awena Chawa. (*Moz. I. 2, 18 b. t.*).
- 14 Ba tenga Adamo nifaeloengoe, ba ira alawe nifaeloengoe, isawō gorōisa.
- 15 (*Kor. II. 11, 3. Moz. I. 3, 6*). Ba ni'orifi sa ia, ba wadono, na lō aefa chōra wamati ba fa'omasi ba fango-haoehaoe, awō wa'amoadōe. (*Tit. 2, 4. 5. Kor. I. 7, 25. 26*).

FAZA 3.

I. Hadia zi sōchi amoeta zanaro andrō, ba II. amoeta genoni andrō ba amoeta wo'omora. III. Toe-ho wamahaō.

- 1 I. Si ndroehoe daroma li andre: Na so zangaloēi halōwō zatōea niha Keriso andrō, ba halōwō si sōchi i'aloēi. (*Hal. zin. 20, 28*). Ba satoea andrō, ba bōi mosinegoe, bōi samodomboea donga, bōi sambō era'era, ha satoeatōea, si sōchi bōwō, same'eme'e gō dome, sangila mamahaō.
- 3 (*Tit. 1, 6. b. t. Tim. II. 2, 24*). Bōi samoadōe toeo, ba bōi si fabagobago, ha sebolō tōdō, si lō fagoegoea, si lō omasi ana'a; (*Moz. III. 10, 9 b. t.*); sangila mangehao, wamatōrō sorōijomonia, si so ono solo'ō linia, si no a'oi so fa'amoadōe. —
- 5 Na so zi lō mangila mamatōrō sorōijomonia, ba he iwisa wondrorogō banoca Lowalangi andrō? — Bōi si bohoe moebajagō idanō, fa bōi fa-ja'wa ia, ba fa lō gōna ia hockoe andrō, chō Gafōcha. Ba lō tola gōi

lō sōchi doeriania ba zi zo baero andrō, fa bōi tetandra'waisi ia, ba fa bōi alaoe ia ba dandra'wa Gafōcha (*Kol. 4, 5*).

II. Ba si manō gōi genoni andrō: si sōchi amoeta, bōi doea lela, bōi samadoemadōe toeo, bōi sangaloēi ana'a si lō atoelō, (*Hal. zin. 6, 3 b. t.*), si lō mamōhōi si no tobini andrō, famati andrō, ba dōdō si lō sinegoe. (*Hal. zin. 24, 16*). Ba nitandraigō gōi ira oea, ba awena tola mōi ira enoni, na lō sinegoe. Ja si manō gōi ndra alawe: si sōchi amoeta, bōi samōbōgō si lō doehoe, bōi sambō era'era; si lō farōi, gofoe hadia ia. (*F. 5. 9; 2, 9*). Ba enoni andrō, ba si ha sambōea donga, sangehaogō fama-tōrō onora ba sorōjomora, fefoe. Lasōndra sa chōra naha si sōchi sangehaogō fangai halōwōra andrō, ba fahōna dania chōra wa lō aiwō, ba wamati andrō, ba chō Keriso Jesoe, labe'e. (*Mat. 25, 21; 19, 28. Loek. 19, 17. 19*).

III. Da'ō nisoeragoe chōoe, ba oedōnadona, alio oesōndra we'amōi chōoe; ba na ara ndra'o, ba ena'ō na o'ila, he lawisa ba nomo Lowalangi andrō, ja'ia mbanoea Lowalangi saeri andrō, ehomo zi doehoe andrō ba danedanenia. (*Efes. 2, 19 b. t. Heb. 3, 6*). Ba tenga iaja, wa no eboea zi no tobini andrō, ba wolo'ō andrō chō Lowalangi: si no tofa'ele'ō ba nōsi niha, nifadoehoe'ō ba chō Geheha, si no mangoroma'ō ja'ia ba mala'ika, nitocriagō ba niha baero, ba zi no fadoehoe dōdō niha ba goeli danō, da'ō ni'ohē ja'wa ba lachōmi, (*Joh. 1, 14. Kol. 2, 9. Rom. 1, 3. 4. Kor. I. 15, 5-9. Efes. 1, 20 b. t.*).

FAZA 4.

I. Samaeloengoe. II. Hadia goena wolo'ō andrō, chō Lowalangi. III. Ifaroe dōdō Dimotoc Faelo, ena'ō ihaogō wangai halōwōnia andrō.

I. Noa sa i'wa'ō sibai Eheha, so ba gōtō dania ōsa, sondrōi famati

andrō, solo'ō ba geheha samaeloe-
ngoe, ba solo'ō famahaō mbechoe,
(*Tim. II. 3, 1 b. t. Fet. II. 3, 3. Joh.*
2 *I, 2, 18. Tes. II. 2, 9 b. t.*), bōrō wa-
mini tōdō zolaoe faja andrō, si no
falemba tandra ba dōdōra, (*Tim. II.*
3 *3, 5*), sanena'va fangowaloe ba fe-
manga gō, nifazōchi Lowalangi, ba
wemanga ja'ia, na fao wangandrō
saoha gōlō, ba zamati andrō, si no
aboto ba dōdō si doehoe. (*Kor. I.*
4 *7, 28. 36. 38. Kol. 2. 16. 20-23*). Si
sōchi sa fefoe nifazōchi Lowalangi,
ba lō hadia ia nitimba, na fao wa-
ngandrō saoha gōlō, ba wangogoe-
na'ō ja'ia; (*Kor. I. 10. 30. 31*); ba
5 daroma li Lowalangi ba ba wanga-
andrō te'amoni'ō sa'ae ia.
6 II. Na ō'wa'ō da'ō ba dalifocō,
ba enoni Keriso ndra'oegō, si sōchi,
ba fangabōlōoe daroma li ba wa-
mati andrō ba famahaō si ndroehoc,
ni'o'ōmō andrō. (*Tim. II. 3, 15*). Ba
7 bōi tche gamaedola si lō boto andrō,
fajafaja andrō; ba famaha ndra'-
oegō ba wolo'ō chō Lowalangi. (*F.*
8 *1, 4. Tit. 1, 10 b. t.*). Lō'ō sa bōrō mo-
goena wamamaha boto andrō; ba
folo'ō chō Lowalangi andrō, ba mo-
goena manō, gofoe heza ia, ba no te-
fabos'oe chōnia wa'aeri ija'e ba fa'-
aeri dania. (*F. 6, 6 b. t. Sin. 34, 10;*
9 *37, 4. Mat. 6, 33*). Si ndroehoe da-
roma li andrō, ba no si nangea ta-
fonaha manō. Ba da'ō sa ma'ere-
geisi dōdōma, ba fasōndraga, me no
madōnadōna chō Lowalangi saeri
10 andrō, sangorifi niha fefoe, ba ofōna
11 zamati andrō. (*F. 2, 3, 4*). Da'ō ō'wa'ō
chōra, ba ba da'ō fahaō ira.
12 III. Bōi jamoe'ositengō ndra'oegō
niha, me ono matoea na ndra'oegō;
ja doemadoema ndra'oegō ba za-
mati, ba hoehoe, ba ba mboeaboea,
ba ba wa'omasi, ba ba wamati, ba
ba wa'ohaoehoe. (*Tit. 2, 7. 15. Kor.*
13 *I. 16, 11*). Irege so ndra'o, ba bōi
bato wombaso soera, ba bōi bato
14 wamaroe tōdō ba famahaō. Bōi
ositengagō game'ela andrō, si so ba

dōdōoe, nibe'e chōoe, ba wama'ele'ō
andrō, me lateofa hōgōoe tanga sa-
toea andrō. (*Tim. II. 1, 6*). Da'ō tō- 15
rōtōrō tōdōoe, da'ō fatooetoe, ena'ō
oroma wa'atedoemō, ba chōra fefoe.
Faigifaigi he wisa ndra'oegō, ba he 16
ōwisa wamahaō andrō; bōi bōhōli
da'ō. Na ō'o'ō da'ō, ba ō'orifi ndra'-
oegō, awō zamondrongo andrō chōoe.
(*Hal. zin. 20, 28*).

FAZA 5.

Famobawa lala: I. He lawisa ba
lacha mbanoea, ba ba wondrorogō
ja'ira, ba II. he lawisa ba zataea
mbanoea, ba ba wangotō'ō ja'ira,
ba III. bō'ōnia, sachōchō.

I. Niha satoea, ba bōi feta'oe, ba 1
faroe dōdōnia, hoelō na amaoe, ba
ono matoea, ba hoelō na talifoesōoe;
(*Moz. III. 19, 32*); ira alawe satoea, 2
ba hoelō na inaoe, ba ono alawe,
ba hoelō na talifoesōoe alawe, ni'-
onangegō sibai. Lacha mbanoea a- 3
ndrō, ba fosoemange, na si ndroe-
hoe lacha mbanoea. Ba na so lacha 4
mbanoea si so ono, ba ma ma'oevwoe,
ba ndramoefamaha ira oea, wolo'ō
hoekoe Lowalangi, ba wondrorogō
soroijomora, ba ba wamasoelōni chō
ndra inara nitemara; da'ō sa zomasi 5
Lowalangi. (*Mark. 7, 10 b. t.*). Ba si
ndroehoe lacha, si lō olembata, ba
no manōtōna chō Lowalangi, ba lō
ibōhōi wangandrō ba fangaloeloe
6 bongi ma'ōchō. (*Loek. 2, 37*). Ba sa-
morege femangamanga, ba ma hadia
ia, ba no mate aeri. (*Fam. 3, 1*).
Ba da'ō goroiisa, ni'ombacha'ōoe;
7 ena'ō lō sinegōe chōra. Ba na so
zangositengagō sahatō chōnia, ba
mendroea manō na soroijomoniam, ba
no i'osil'ō'ōgō wamati, ba abōlō wa-
lōsōchinia, moroi ba walōsōchi zi lō
mamati. (*F. 3, 5*). Na latanō ba zoera 9
dōi lacha mbanoea, ba bōi ambō ōnō
ngafaeloe fache wa'atoea, si ha sa-
mboea donga fōna, ba si sōchi toe-
ria, ba mboeaboea, (*Rom. 16, 1*),
na no i'e'eboea ndraono, na no 10

- ibe'ebe'e gō dome, na no isaisai gahe ni'amoni'ō andrō, na no itolotolo zi tosasa, na no i'aloeci mboeaboea si sōchi, fefoe, hadia ia ngawalō. (*Heb. 13, 2. Joh. 13, 14*).
- 11 Na lacha mbanoea sambō fa'atoea, ba bōi tehe; na no mohocha ira sa, si fa'oe doe chō Keriso, ba edōna
- 12 ira mōi nihalō, ba laloe'i dahi andrō, wa no farōi ira, ba nifaboe'oe andrō,
- 13 si fōfōna. Ba fabōbō ba da'ō, wa lafamaha ira wangerongero lō mōhalōwō, ba tenga ha fa lō mōhalōwō, wa'oja gōi mbewe, lahalō chōra si tenga chōra, lalaoe hoeo-hoeo si lō gōna. (*Amoed. 10, 19. Tes. II. 3, 11*). Andrō omasido, na mōi nihalō lacha mbanoea sambō fa'atoea, na mo'ono, na tobali samatōrō sorojomora ira, ba na lō lafobōrō wanandrawaisi ba zi fa'oe-doe andrō; (*Kor. I. 7, 9. 39. 40*);
- 15 noa sa aheta ōsa, la'o'ō Zatana.
- 16 Na so zamati, ira alawe, si so lacha mbanoea, ba jamoerorogō, ba bōi mōi noro dōdō mbanoea, fa la'ila latolo zi ndroehoe lacha mbanoea.
- 17 II. Satoea andrō, sangehaogō fangai halōwōra, ba nifodoea winaeta zoemangera, ba mendroea manō ba zi so halōwō fahoehoeosa ba fama-haō. (*Tes. I. 5, 12. 13*). Noa sa so ba zoera: „Bōi fosare'a mba wa gōrōbao samōbōrō fache,” ba: „No sinangea lab'e'e loeo ba zohalōwō.”
- 19 (*Moz. V. 25, 4. Mat. 10, 10*). Bōi tema na la'adoegō zatoea, na tenga daroea, ba ma datōloe, zi so ba mbōrō. (*Moz. V. 19, 15*). Si so lalō otoa'ō, ba zi so sato fefoe, ena'ō ata'oe gōi dānō bō'ō. (*Mat. 18, 17. Gal. 2, 14*). Oe'wa'ō sibai chōoe, fōna Lowalangi, ba fōna Keriso Jesoe, ba fōna mala'ika nitoetoejoe andrō, ena'ō lō olifoe'ō da'ō, ena'ō lō aōsō ō'etoe'ō hoekoe, ba ena'ō lō eboea dōdōoe zamboeana, wolaoe hadia ia, fefoe. (*F. 6, 13. 14*).
- 22 III. Bōi aōsō toefa tanga hōgō
- niha, gofoe ha niha ia, ba bōi fabaja ndra'ogō ba horō niha bō'ō; bōi tobaja chōoe hadia ia zi lō sōchi. (*F. 3, 10. Kor. II. 6, 14*). Bōi sa'ae 23 ha sambalō idanō ōbadoe, ōfake sa nagoe ma'ifoe, ba daloemō andrō, ba mc asese mofōchō'ō. So ōsa niha 24 soroma horō, ihoelō hoekoe, ba so gōi, ba moroi foeri. (*Gal. 5, 19 b. t.*). Si manō gōi mboeaboea si sōchi 25 andrō, oroma, ba ba zi tenga si manō, ba tebai so atō tobini dania. (*Gal. 5, 22 b. t.*).

FAZA 6.

I. Oroisa ba zawoejoe. II. Bōi faja'wa niha Keriso ba bōi fagoea-goea ba bōi la'omasi'ō gana'a. III. Famaroe tōdō Dimoteo.

I. Ha wa'ato zawoejoe andrō, 1 soloe'i kalo mbagi andrō, ba ndra-moe'oigō dōdōra wamosoemange sochō ja'ira, fa bōi tetandrawaisi dōi Lowalangi, awō wamahaō andrō. (*Efes. 6, 5 b. t. Tit. 2, 9. 10*). Ba si 2 so sochō samati, ba bōi ndramoe'ositengagō, me no talifoesō; mendroea manō sa lahaogō wangai halōwōra, me no samati ba ni'omasi'ō zogoena halōwō si sōchi andrō. Ba da'ō fahaō ira, ba da'ō faroe dōdōra. (*Filem. 16*).

II. Na so zi tenga si manō fa- 3 mahaō, si lō molo'ō si ndroehoe andrō, ni'wa'ō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, ba fama-haō si faeodoe ba wolo'ō andrō, chō Lowalangi, (*Gal. 1, 6 b. t. Tim. II. 1, 13*), ba si faja'wa 4 da'ō, lō saboto ba dōdōnia hadia ia, no mofōchō ia, ni'aloecaloeci dōdō andrō ba fagoeagoeasa wōchōnia, ba ba da'ō toembōe dania wa'a-fōchō dōdō, ba fasosota, ba fama- 5 oedoe dōdō, si lō sōchi, (*F. 1, 4. 7. Tim. II. 2, 14*), ba fagoeagoeasa, si lō actoe, ba niha si no tekiko era'era, si no taja si doehoe, sa- 6 ngoema'ō tōdōra fangaloeci ana'a wolo'ō andrō, chō Lowalangi. (*Tim. II. 3, 5. 7. 8*). Ba si ndroehoe, fa-

- ngaloei seboea welo'ō andrō, na fao wa'ahono dōdō ba zi ho so. 14
- 7 (F. 4, 8. Sin. 37, 16. Heb. 13, 5). Lō'ō sa hadia ia ni'oheda ba goeli danō andre, me awena so ita, me tebai gōi ta'ohē hadia ia, na tarōi goeli danō. (Job. 1, 21. Sin. 49, 18). Ba 15
- 8 na so chōda mbalazo, awō noecha, ba noa chōda da'ō. (Amaed. 30, 8 b. t.). Ba sedōna mangeboea ana'a, 16
- 9 ba gōna fanandraigō, ba tandra'wa, ba oja wangisō fajafaja ba fangisō fama'ala, sangahanigō niha ba wa'atekiko, ba ba wa'amate. (Amaed. 23, 4 b. t.; 28, 20. Mat. 13, 22). Noa 17
- 10 sa baja ngawalō hadia ia zi lō sōchi fefoe wa'omasī gana'a andrō, ba no eloengoe ōsa, no larōi wamati, wangaloei da'ō, ba no oja nifobōrōra chōra fa'afōchō. (Loek. 12, 15 b. t.).
- 11 III. Ba ja'oegō niha Lowalangi, ba timba zi mane da'ō; ba aloei wa'atoelō dōdō, ba folo'ō andrō, chō Lowalangi, ba famati, ba fa'omasī, ba fanaha tōdō, ba fa'ebolo 19
- 12 dōdō. (Tim. II. 2, 22). Lae fasōndra, fasōndrata si sōchi andrō. fasōndrata wamati; ra'oe wa'aeri si lō aetoe andrō, ba nikaoni ja'oegō, ba ba nilaoemō famadoehoe'ō si sōchi andrō, ba zi no ato ba mbōrō. (F. 1, 18. Tim. II. 4, 7 b. t. 20
- 13 Fil. 3, 12 b. t.). Oe'wa'ō chōe fōna Lowalangi, sangorifi fefoe hadia ia, ba fōna Keriso Jesoe, si no molaē famadoehoe'ō si sōchi andrō, fōna Wondrio Filato andrō: (F. 5, 21. 21
- Mat. 27, 11. Joh. 18, 37): O'ō go-roisa andrō, bōi gōna hadia ia, bōi faloecha zinegoe, iroegi wa'ato'ele Zo'aja ja'ita andrō, Jesoe Keriso, (Tes. I. 3, 13), ni'oroma'ō Zamatōrō andrō dania, na inōtōnia, Samatōrō andrō, sohahae tōdō, si ha samōsa, razo razo andrō, ba So'aja sochō, (Fam. 19, 16), si so fa lō mate, si ha chōnia, si so ba haga andrō, ba zi tebai mōi niha, si lō irai i'ila niha, ba si tebai gōi i'ila. Ja chōnia zoemange ba fa'abōlō si lō aetoe. Jadoehoe. (Joh. 5, 26. Moz. II. 33, 20), Ba zi so ana'a, ba goeli danō andre, wa'ō, bōi faja'wa ira, bōi ndramoedōnadōna ba gana'a, si lō aro andrō, chō Lowalangi ndramoedōnadōna, si lō mangambōsi chōda, wame'e hadia ia, ba wangogena'ō ja'ia; (Job. 31, 24, Mat. 10, 24. Loek. 12, 20); ndramoetolo nawōra, jafa'hōna chōra mboeaboea si sōchi, bōi atali ira, ja'ahachō dōdōra nawōra; (Heb. 13, 16. Joh. 3, 21); ba wangōhōna chōra girōgirō danedane si sōchi, ba gōtō dania, ena'ō lachamō zi ndroehoe fa'aeri andrō. (Mat. 6, 20. Loek. 16, 9). He Timoteo! irō'irō'ō nibe'e chōe andrō bōi babaja hoeohoe andrō si lō boto, si lō goena andrō, ba amadōni'wa wa'atoeatoea faja andrō; (Tim. II. 1, 14; 2, 14. 16); so ōsa zi no molo'ō da'ō, ba no eloengoe, no larōi wamati. — Jafaloecha'ō wa'eboea dōdō! (F. 1, 6. 19. Tim. II. 4, 22).

Soera Waoelo andrō,

chō

DIMOTEO,

SI SAMBOEA.

FAZA I.

I. Fangowai Waoelo. II. Ifaroe dōdō Dimoteo, fa bōi aiwō ia wamadoehoe'ō toeria somoeso dōdō andrō. III. Isoeno Gonesiforo andrō.

- 1 I. Faoelo zanoera da'c, sinenge Keriso Jesoe andrō, moroi ba nilaoe dōdō Lowalangi, dali wamaboe'oe fa'aoeri andrō, ba chō Keriso Jesoe,
- 2 (*Tim. I. 1, I. Joh. I. 2, 25*), chō Dimoteo andrō, ono omasiō chōnia. Jafaloecha'ō wa'eboea dōdō, ba fa'a-hachō dōdō, ba fa'ohahaeo dōdō, chō Lowalangi Ama, ba chō Keriso Jesoe, So'aja ja'ita! (*Tim. I. 1, 2*).
- 3 II. Oe'andrō saoha gōlō chō Lowalangi, nifosoemangegoe, i'otarai ndra toeagoe, lō sinegōe dōdōgōe chōgōc, lō aetoe gōi itōrō ligoe ndra'oegō, na mangandrō ndra'o,
- 4 bongi ma'ōchō, (*Hal. zin. 23, 1*), oi so wchoeloe dōdōgōc, ena'ō faloechado chōoe, itōrō tōdōgōe da'wa hōrōoc andrō, ena'ō fahōna chōgōe wa'omoeso dōdō. (*F. 4, 9, 21*). Me no tefasoegi ba dōdōgōe wamatimō andrō, si lō famini tōdō, si no ofōna monahia ba dōdō gaweoe Loise ba ba dōdō ninaoe, Ōinike, ba oedōnadōna, ba dōdōoe gōi. (*Hal. zin. 16, 1*).
- 6 Da'ō mbōrō, wa oefasoegi ba dōdōoe, ena'ō ofado'ō game'ela Lowalangi andrō, si so ba dōdōoe, moroi ba wanoefa hōgōoe tangagoe.
- 7 (*Tim. I. 4, 14*). Tenga sa Eha sada'ocda'oe nibe'e Lowalangi chōda,

no Eheha sabōlō, Eheha ba wa'omasi, Eheha ba wangonangegō nibe'enia chōda. (*Rom. 8, 15*). Ba bōi 8
aila ndra'oegō, wamadoehoe'ō toeria Zo'aja ja'ita, ba bōi aila'ō ba chōgōe andre, nitaha andrō chōnia, jafao ndra'oegō wanaha famakao andrō, ba doeria somoeso dōdō andrō, dali wa'abōlō. Lowalangi andrō, (*F. 2, 3, 4, 5*), si no mangorifi ja'ita, si no mogaoni ja'ita, fo-gaoni ni'amani'ō; tenga dali mboea-boeada, dali nihonogōi dōdōnia, ba fa'eboea dōdō andrō, si no faloecha ita, ba chō Keriso Jesoe, fōna nga'ōtō danō andrō, (*Tit. 3, 5. Ejes. 1, 4, 11*), nifa'ele'ō iada'e, ba wa'ato'ele 10
zangorifi ja'ita andrō, Keriso Jesoe, si no mamakiko fa'amate andrō, ba si no maugasogō fa'aoeri ba fa lō tekiko, moroi ba doeria somoeso dōdō andrō, (*Heb. 2, 14. Kor. I. 15, 55-57*), ba nifataro ja'ō sangombacha ba sinenge ba samahaō. (*Tim. I. 2, 7*).

12 Da'ō gōi mbōrō, wa oetaōgō zi mane da'ō, ba lō'ō sa aila ndra'ō ba chōnia; noa sa oe'ila ha chō mmati ndra'ō, ba no fadoehoe dōdōgōe, abōlō ia, tola i'irō'ō chōgōe nibe'e ba dangagoe andrō, iroegi loeo safoeria andrō dania. (*F. 2, 9. Kol. I, 5*).

13 O'ō doelada wamahao si ndroehoe andrō, nirongoe chōgōe, ba wmati, ba ba wa'omasi ba chō Keriso Jesoe. (*Rom. 6, 17. Tim. I. 6, 3. Tit. 2, 1*).

14 Irō'irō'ō nibe'e chōoe andrō, si lō sōchi andrō, jamoetolo'ō Eheha ni'a-

moni'ō andrō, sonahia ba dōdōda.
(*Tim. I. 6, 20*).

- 15 III. Noa sa ōrongo, wa no ahori
la'erogō ndra'o si so ba Azia andrō,
ira Figélo ba Hemogene. (*F. 4,*
16 *10. 16*). Jamoehachōsi tōdō So'aja
zoroijomo Gonesiforo andrō, fefoe,
me no asese i'okafeoi dōdōgoe, ba
lō saila ia ba rategoe andre. (*F. 4, 19*).
17 Me mōi ia ba Roma, ba no iforege
wangeloei ja'o, ba no isōndra ndra'o.
18 Jamoetolo ia So'aja, ena'ō faloecha
ia wa'ahachō dōdō chō Zo'aja, na
loeo safoeria andrō dania; ba ha
wa'eboea wanolonia ba Nefeso, ba
no ja'oegō zabōlō mangila. (*Mat. 5, 7*).

FAZA 2.

I. Fango'ooe, fa bōi atage ba wa-
sōndrata andrō. II. Famangelama
ba wamaeloengoe ba III. ba gola-
lōwa nono mateoa, ba IV. ba wa-
goeagoeasa ba zi lō boto.

- 1 I. Ba ja'oegō onogoe, ba ja'abe'e
ndra'oegō, ba wa'eboea dōdō andrō,
ba chō Keriso Jesoe. (*Efes. 6, 10*).
2 Ba hadia niringooc chōgoe, ba zi
no ato ba mbōrō, da'ō fa'ema ba
niha si lō farōi, si tola mamahaō
3 dania niha bō'ō gōi. (*F. 1, 13*). Jafao
ndra'oegō wanaha famakao, ama-
dola zi mōi manoewō, awō Keriso
4 Jesoe, si sōchi. (*F. 1, 8*). Fefoe, ha
niha zi mōi manoewō, ba lō ihalō
rōrōnia wangeloei balazo, afoenia
i'omasi'ō ia solohe ja'ia andrō. (*Kor.*
5 *I. 9, 25 b. t.*). **Ba he no si fasōndra**
6 **niha, ba lō'ō sa lafotakcela ia, na**
7 **si lō gōna wasōndratania andrō.** Da'ō
8 zi fōfōna mangogoena'ō boea nowi,
sonowi andrō, sohalōwō. (*Kor. I.*
9 *9, 10*). Tanō ba dōdōoe hadia ni-
wa'ōgoe; ibotochi sa dania ba dō-
dōoe So'aja, fefoe, hadia ia. (*Amaed.*
10 *2, 6*). Tōrōtōrō tōdōoe Jesoe Keriso,
nisoescégi moroi ba ngai zi mate,
ma'oewoe Dawido andrō, dali doeria
somoeso dōdō andrō chōgoe; (*Rom.*
11 *1, 3. Kor. I. 15, 4. 20*); da'ō mbōrō,
wa oetaha wamakao, irege rate a-

ndrō, hoelō zamaroehoe; ba lō'ō
sa moefesoe daroma li Lowalangi
andrō. (*F. 1, 8. 12. Hal. zin. 28, 30. 31*).
Andrō oetaha fefoe, hadia ia, bōrō
12 nitoetoejoe andrō, ena'ō lachamō
gōi wangorifi andrō, ba chō Keriso
Jesoe, awō lachōmi andrō, si lō
aetoe. (*Kol. 1, 24*). Si ndroehoe da-
13 roma li andrō: na no fao ita ba
wa'amate, ba fao gōi ita ba wa'aeri
(*Rom. 6, 5. 8*); na tataha wamakao,
12 ba awō gōi ita dania, ba wa'asala'wa;
na ja'ita mangosil'ōgō, ba ja'ia gōi
mangosil'ōgō ja'ita dania; (*Rom.*
13 *8, 17. Mat. 10, 33*); na farōi ita, ba
lō'ō sa farōi ia; tebai sa i'osil'ōgō
ia. (*Rom. 3, 3*).

II. Da'ō fasoegi ba dōdōra; ōwa'ō
14 sibai chōra, fōna Lowalangi, fa bōi
fagoeagoea ira, si lō goena, si ha
sambalō famakoejoe samondrongo.
(*Tim. I. 6, 4. 5*). Forege wangeloei,
15 ena'ō si nangea chō Lowalangi ndra'-
oegō, sohalōwō si lō aiwō, sange-
haogō fangogoena'ō taroma li si doe-
hoe andrō. (*Tim. I. 4, 6*). Timba
16 wamachai mbewe andrō, si lō boto;
tedoedooe manō sa chōra, wa lō
la'o'ō chō Lowalangi. (*Tim. I. 6, 20*),
ba manananana dania lira andrō,
17 hoelō mbooe aeri. Ja'ia ndra Hi-
menaio Fileto, (*F. 3, 13. Tim. I. 1,*
20), si no eloengoe, si no mondrōi
18 si doehoe, wangoema'ō no aefa we-
maoso zi mate andrō, ba so ōsa
nifawoekara famati. (*Tim. I. 6, 21.*
Kor. I. 15, 19). **Ba lō'ō sa atō te-**
19 **boelō danedane saro andrō chō Lo-**
20 **walangi, ba da'ō dandronia: „No**
21 **aboto ba dōdō Zo'aja dāna chōnia**
22 **andrō,” ba: „ndramoerōi zi lō atōelō**
23 **dozi sanōtōi tōi Zo'aja andrō.”** (*Joh.*
24 *10, 14. 27. Mat. 7, 22. Fam. 2, 13*).
Ba ba nomo seboea, ba tenga ha
gamagama balaki ba gamagama
firō, so sa gōi gamagama eoe
ba gamagama tanō, ba nifake ba
zoadoe ōsa, ba ba zi lō moadoe
ōsa. (*Rom. 9, 21*). Ba na so zi no
21 mangeheta ja'ia ba zi manō, ba fa-

- kake ba zoadoe ia dania, ni'amoni'õ, ba sogoena ba zochõ omo, nihaogõ, ba ngawalõ mboeaboea si sõchi, fefoe. (*Kor. II. 6, 17 b. t.*)
- 22 III. Erogõ wangisõ nono matoea andrõ, ba gohi wa'atoelõ dõdõ ba famati ba fa'omasi ba fefao dõdõ ba zi angarõfi li So'aja andrõ, soroi ba dõdõ si no ohaoehae. (*Tim. I. 6, 11*).
- 23 IV. Ba amadõniwa faja andrõ, si lõ gõna, ba timba, me no õ'ila, ha fasosota zi toemboe ba da'õ.
- 24 (*F. 2, 14. 16*). Ba enoni Zo'aja, ba bõi jafasoso, jamoehaogõ linia, ba niha fefoe, ja'enahõi wamahaõnia, ja'ebolo dõdõnia ba niha si lõ sõchi,
- 25 (*Tit. 1, 7. 9*), jamoehaogõhaogõ wanegeoe samadaõ andrõ, ma atõ ibe'e chõra Lowalangi wamalalini era'era, fa aboto ba dõdõra zi doehoe, (*Tes. 26 I. 5, 14*), fa tokea ira, ba wangefa'õ ja'ira ba dandrawa Gafõcha andrõ, si no mama'ala ja'ira, ba wolo'õ nilaeo dõdõnia andrõ. (*Efes. 5, 14*).

FAZA 3.

I. Famahaõ famaeloengoe andrõ.

II. Famarooe tõdõ Dimoteco, fa bõi ibõhõli lala andrõ, ni'ombacha'õ ba zoera ni'amoni'õ andrõ.

- 1 I. Ba bõi zi lõ aboto ba dõdõoe : so dania mbawa si lõ sõchi, ba gõtõ safoeria andrõ. (*Tim. I, 4, 1 b. t.*)
- 2 Amoeata niha ba da'õ, ba ha tána chõra la'aloeli, somasi ana'a ira, ba sanoeno ja'ira, ba si fajawa, ba sanandrawa, ba si lõ mamondrongo li ndra amara, ba si tebai mangandrõ saoha gõlõ, ba sango'aja Lowalangi, (*Rom. 1, 29 b. t.*), ba si lõ mangomasi'õ awõra, ba si farõi, ba samõbõgõ si lõ doehoe, ba solaoelaeo manõ hadia ia, ba si tebai ahono, ba si lõ omasi si sõchi, ba si manga mbõli, ba si lõ tõdõ, ba seboea hochá, ba somasi isõ'isõ dõdõra, moroi ba wa'omasira Lowalangi ;
- 5 (*Fil. 3, 19*) : hoelõ solo'õ chõ Lowalangi ira, wamaigida, ba no sa-
- ngosilõ'õgõ fa'abõlõ wolo'õ andrõ. Ba ja'oegõ erogõ niha si manõ. (*Tit. 1, 16. Mat. 7, 15*). Oi ja'ira sa zandrõi omo, ba wondrõnisi ira alawe, si no fahõna horõ, solo'õ manõ fangisõ dõdõra, ha wa'oja ngawalõ, (*Fet. II. 2, 14*), si lõ mamalõmalõ wamahaõ ja'ira, ba si tebai mogamõ fa'aboto ba dõdõra zi doehoe. Ba hoelõ si mane famadaõ ndra Jane Jambere andrõ, chõ Moze, si manõ gõi wamadaõ da'õ no mege si doehoe. Niha si no fakoejoe tõdõ, si lõ aro famati andrõ. (*Moz. II. 7, 11. 22. Hal. zin. 13, 8. 10. Tim. I. 6, 5*). Ba lõ'õ sa atõ ara wolaoera andrõ, oroma sa dania, ba niha fefoe, wa si lõ tõdõ ira, si mane ba chõra andrõ fõna gõi. (*Moz. II. 7, 12; 8, 18; 9, 11*). Ba ja'oegõ, ba no õ'o'õ chõgoe, ba wamahaõ andrõ, ba ba gamoeata, ba ba nilaeo dõdõ, ba ba wamati, ba ba wa'ebolo dõdõ andrõ, ba ba wa'omasi, ba ba wanaha tõdõ, ba wolohi andrõ, ba ba wamakao andrõ, si no gõna ndra'o, ba Gandriochia ba ba Nìkonìa ba ba Lisitera ; no oetaõgõ wolohi si manõ, ba no i'efa'õ ndra'o So'aja, ba da'õ fefoe. (*Kor. II. 1, 8. 10. Hal. zin. 13, 50; 14, 5. 19*). **Ba dozi sedõna molo'õ li Lowalangi, ba chõ Keriso Jesoe, ba gõna folphi dania.** (*Fet. I. 4, 12 b. t. Joh. 15, 18 b. t.*). Ba ba niha si lõ sõchi, samowõhõ niha bõ'õ, ba tedooedoe manõ walõsõchi, lafaeloengoe niha bõ'õ, ba nifaeloengoe gõi ira.
- II. Ba ja'oegõ andrõ, ba bõi bõhõli zi no õrongo, awõ zi no fadoehoe dõdõoe ; me no õ'ila, ha chõ õrongo ia, (*F. 1, 12. 13*), awõ wa no õ'ila zoera ni'amoni'õ andrõ, i'otarai iraono ndra'oegõ, sangila mangatoeatoea'õ ja'oegõ, ba wanga-loei fangorifi ba mbanoea foeri andrõ, soroi ba wamati andrõ, chõ Keriso Jesoe. (*F. 1, 5. Joh. 5, 39*). **Fefoe nõsi zoera andrõ, ba Eheha Lowalangi zame'e ba dõdõ niha,**

ba mogoena ia, ba wamahaō, ba ba wangotoe'ō, ba ba wanga'azōchl, ba ba wamamaha ba wa'atoelō dō-
17 dō, (*Fet. II. 1, 19-21*), ena'ō mo'a-
honoa genoni Lowalangi andrō, si
no to'ōlō ba ngawalō mboeaboea si
sōchi andrō fefoe.

FAZA 4.

I. Famarooe tōdō Dimoteco andrō,
ena'ō ihaogō wangai halōwōnia. II.
Lō ara tō Waelo. III. Fangomba-
cha hadia ia. IV. Fango'ozoei soera.

- 1 I. Oe'wa'ō sibai chōoe, fōna Lo-
walangi, ba fōna Keriso Jesoe, sa-
ngoehoekoe dania niha saocri, awō
zi no mate, ba wa'ato'elenia, ba ba
mbanoeania andrō : (*Tim. I. 6, 13.*
2 *Hal. zin. 10, 42*): Ombacha'ō daro-
ma li, bōi boelō'ōgō, he ba'wa, ba
he tenga ba'wa, o'oe'ō ira, farooe
dōdōra, ba feta'oe ira, ba ja'a'oi so
wa'ebolo dōdōoe, awō wamahaō.
3 (*Tim. I. 4, 13; 5, 20*). Iroegi sa da-
nia ba'wa, si tebai lataha wamahaō
si ndroehoe andrō, ba lahōna dania
chōra zamahaō somasi ira, si maoso
mbōrō dalingara, (*Jer. 5, 31. Mich.*
4 *2, 11*), ba la'erogō zi doehoe, lō
lafondrondrongo, ba la'otahōgō wa-
jafaja andrō. (*Tū. I, 14*). Ba ja'oegō
5 andrō, ba bōi fawoeka dōdōoe, go-
foe hadia ia ngawalō, taha wama-
kao, halō halōwōoe, halōwō zango-
mbacha toeria somoeso dōdō andrō;
fo'ahonoa nibabajajaoe andrō. (*F. 2,*
6 *3. Kol. 4, 17*).
- 6 II. Ja'odo sa, ba nibe'e soema-
nge sa'ae, ba lō ara tō, ba iroegi
ba'wa wangepogoe andrō. (*Fil. 2, 17*).
- 7 Fasōndrata si sōchi andrō, ba no
oelaoe, ba tōrō'wa andrō, ba no
oe'o'ozoei, lō nibōhōligoe famati
andrō. (*Tim. I. 6, 12. Hal. zin. 20,*
8 *24*). Ba lada'e sa'ae, ba no moefō-
fō'ō chōgoe dakoela ba wa'atoelō
dōdō andrō, nibe'e Zo'aja andrō,
sangatoelō'ō fangoehokoe, chōgoe
dania, ba loeo safoeria andrō, ba
tenga ha chōgoe, ldozigō gōi za-

ngomasī'ō fa'ato'elenia andrō. (*Kor.*
1 *I. 9, 25. Jak. 1, 12. Fam. 2, 10*).

III. Ta'ita'i, ena'ō alio mōi'ō 9
chōgoe. Noa sa irōido Dema andrō, 10
me no omasi ia gōtō da'e, ba no
mōi ia ba Desalonika; Kereke a-
andrō, ba no mōi ba Galatia, ba
Tito, ba no isa'wa Dalamatia; (*Kol.*
4, 14); ha Loeka nawōgoe; ohe 11
awōoe Mareko andrō, mogoena sa
ia chōgoe, ngononigoe. (*Kol. 4,*
10). Tichiko andrō, ba no oefatenge 12
ba Nefeso. (*Kol. 4, 7*). Baroe seboea 13
andrō, nirōigoe ba Deroa, chō Ga-
rafo, ohe, na mōi'ō ba da'e, ba soera
andrō, ofōna goeli gene andrō. No 14
oja ilaoe chōgoe zi lō sōchi Alesa-
ndro, siamboe andrō; isoelōni dania
chōnia So'aja mboeaboeania andrō;
(*Tim. I. 1, 20. Sin. 28, 4. Kor. II.*
11, 15); ba ja'oegō gōi, angelama 15
chōnia; noa sa iforeg wamadaō ni-
wa'ōma andrō. Me tesechegō ndra'o, 16
si fōfōna andrō, ba samōsa lō sa-
ngo'awōgō ja'o, noa sa ahori la-
rōi ndra'o; bōi jatebe'e ōmōra! Ba 17
no fa'awō chōgoe Zo'aja, ba no
i'abōlō'ō ndra'odo, ena'ō oe'asiwai
wangombacha andrō, ba ena'ō la-
rongo fefoe soi; ba no te'efa'ō
ndra'o ba mbawa zingo. (*Hal. zin.*
27, 24; 9, 15). Ba i'efa'ō dania ndra'o 18
So'aja, ba nifachai dōdō andrō, si
lō sōchi, fefoe, ba i'orifi ndra'o,
i'ohedo ba mbanoeania andrō, ba
zoroego. Ja chōnia lachōmi, gōtō-
gōtō wa'ara! Jadoehoe. (*F. 3, 11.*
19 *Mat. 6, 13*).

IV. Owai Werisa andrō ba Akila, 19
ba si samba omo ndra Onesiforo a-
andrō. (*F. 1, 16. Hal. zin. 18, 2*). No 20
torōi ba Gorindro Geraso; Terofimo
andrō, ba no oerōi ba Mileti, mofō-
chō. (*Hal. zin. 19, 22; 20, 4, 15*). Ta'- 21
ita'i we'amōi, fatoea lō ba'wa deoe.
La'owai ndra'oegō ira Oiboelo Foe-
deo ba Lino ba Kalaoedia ba tali-
foesō andrō, fefoe. Ja awō dōdōoe 22
Zo'aja! Jafaloeha ami wa'eboea
dōdō! (*Gal. 6, 18*).

Soera Waoelo andrō,

chō

DITO.

FAZA 1.

I. Fangowai Waoelo. II. He wisa zi sōchi amoeata zatoea andrō, nitoetoejoe. III. Samahaō samaeloenogoe andrō, ba Gereta.

- 1 I. Faelo zanoera da'e, cnoni Lowalangi andrō, sinenge Jesoe Keriso, ba wamati nitoetoejoe Lowalangi andrō, ba ba wa'aboto ba dōdōra zi doehoe, ba wolo'ō li Lowalangi
2 andrō, (*Rom. I, 1*), bōrō wanōtōna andrō, fanōtōna fa'aeri si lō aetoe andrō, nifaboe'oe Lowalangi, si lō mofaja, fōna gōtō danō andre. (*Rom. 16, 25*). Ba noa sa ifa'cle'ō daroma
3 linia, me inōtōnia, ba wangombacha andrō, nib'e ba dangagoe, dali goraisa Lowalangi andrō, sangorifi ja'ita. (*Tim. I, 2, 6, 7*). Chō Dito
4 andrō, si ndroehoe nonogoe, dali wa no faoma wamati. Jafaloccha'ō wa'eboea dōdō ba fa'ohahaoe dōdō, chō Lowalangi Ama, ba chō Keriso Jesoe, sangorifi ja'ita andrō. (*Gal. 2, 3. Kor. II, 8; 23. Tim. I, 1, 2*).
5 II. Da'ō mbōrō, wa no oerōi ndra'oegō ba Gereta, ena'ō ō'a'atoelō zi tosal andrō, ba ena'ō ōdozigō banoca, wamataro satoea; ō'o'ō niwa'ōgoc chōoe; (*Hal. zin. 14, 23. Tim. II, 2, 2*): na so zi lō sinegoc, si ha samboca dōnga, si so ono samati, si lō toeria wa'asilōja'wa, ba he toeria wa lō molo'ō li. (*Tim. I, 3, 2 b. t.*). Sanaro andrō sa, ba
6 lō tola mosinegoc, ja si mane satōea

zangai halōwō, chō Lowalangi, bōi same'e manō ba nichoi dōdōnia hadia ia, ba bōi si ono wōnoetō, ba bōi samadoemadoe toeo, ba bōi si fabagobago, ba bōi sangaloei ana'a si lō atoelō; (*Kor. I, 4, I. Tim. II, 2, 24*); ha same'eme'e gō dome, so-masi si sōchi, satocatōea, satōelō tōdō, sohaoehaoe, si hōndrōgō si lō sōchi; si lō mamōhōi taroma li si ndroehoe andrō, si faoedoe ba wamahaō andrō, ena'ō faoma i'ila, he famaroe tōdō, ba wamahaō si ndroehoe andrō, ba he famadoehoe'ō tōdō zamadaō andrō. (*Tim. II, 4, 2; I, 13*).

III. Ato sa zi lō mamondrongo li, solaoe'ohoe si lō boto, ba samowōhō niha bō'ō, abōlōbōlō ba niboto. (*Hal. zin. 15, 1*). Nifa'afoc bawa da'ō; ja'ira zamakoejoe niha, so, ba samba omo manō, ba wamahaō si lō tola andrō, chōra, wāngaloei ana'a si lō sōchi. (*Tim. II, 3, 6. Pet. I, 5, 2*). No iwa'ō sama'ele'ō chōra, oi ja'ira, imane: „Sofaja manō Ndrawa Gereta andrō, octoe ndroe'oe safaito, sedōna manō mangamanga lō halōwō.” (*Hal. zin. 17, 28*). Ba si ndroehoe niwa'ōnia andrō, ba andrō abe'e'ō wangotōe'ō ja'ira, ena'ō atoelō wamatira; ba bōi ndramoe'ō'ō wajafaja niha Jehoeda andrō, ba amachōita niha sangrogō si doehoe. (*F. 3, 9. Tim. I, 1, 4 b. t.*). Ba zohaoehaoe tōdō, ba lō hadia ia zalacha, ba ba zi ra'ira'io, ba ba zi lō mamati, ba

oi salacha manō, fefoe, hadia ia ;
noa sa moda'i gera'erara, ba he
tōdōra. (*Rom. 14, 14. 20. Loek. 11,*
16 *39 b. t.*) La'va'ō sa, no aboto ba
dōdōra Lowalangi, ba ba mboea-
boeara, ba la'osilō'ōgō ia; ni'ogorofi
ira, si lō mamondrongo li, ba si
tebai ba mboeaboea si sōchi andrō,
fefoe. (*Tim. II. 3, 5.*)

FAZA 2.

I. Hadia zi sōchi amoeata niha
Keriso, amoeata ndra matoea, ba
amoeata ndra alawe, amoeata nono
matoea, ba amoeata zawoejoe. II.
Famasoegi ba dōdō fa'eboea dōdō
Lowalangi andrō, si no moefa'ele'ō.

1 I. Ba ja'oegō, ba hadia zi faoedoe
2 ba wamahaō si ndroehoe andrō,
da'ō ombacha'ō ; (*F. I, 9*); ena'ō
bōi sambō era'era ndra matoca sa-
toea andrō, ena'ō si sōchi amoeata
ira, satoeatoea, ena'ō atoelō wamati,
awō wa'omasi, awō wanaha tōdō
3 andrō. Ba si manō ndra alawe sa-
toea, ba gamoeatara, ena'ō soadoc
ba ni'amoni'ō andrō, bōi samōbōgō
si lō doehoe, bōi samorege famadoc
toeo, ena'ō samahaō ba zi sōchi,
4 (*Tim. I. 3, 11; 5, 10*), ena'ō lafamaha
zawena moehalō, ba wangomasi'ō
5 ira matoeara ba onora ; lafamaha,
ena'ō atoeatoea ba ohaochaoe, ena'ō
lahaogō halōwōra baomora, ba ena'ō
la'o'ō li ndra matoeara, fa bōi teta-
ndra'waisi daroma li Lowalangi a-
6 ndrō. (*Efes. 5, 22 b. t.*) Si manō
gōi ba nono matoea : ōfaroc dō-
7 dōra, ena'ō atoeatoea. Fefoc hadia
ia, ba be'e famaedo ndra'oegō, ba
mboeaboea si sōchi, ba ba wamahaō,
ba bōi fabaja zi lō gōna, jamoadoc,
8 (*Tim. I. 4. 12. Fet. I. 5, 3*), fehede
satoelō wehedeoc. si lō sinogoc, ena'ō
aila zi fa'oedoc andrō, na tebai
ibōbōgō ehōda zi lō sōchi. (*Fet. I.*
9 *2, 12; 3, 16*). Sawoejoc andrō, ba
farooc dōdō, ena'ō la'o'ō li zochō
ja'ira: ena'ō lafaigi zomasi zochō,
fefoc, hadia ia, bōi ndramamadaō,

(*Efes. 6, 5 b. t. Tim. I. 6, 1. b. t.*),
bōi managō, ena'ō a'oi so wa lō
10 farōi ira, si sōchi, ena'ō motoeria lala
Lowalangi; sangorifi ja'ita, ba ehōra
andrō, fefoc, labe'e.

II. Noa sa to'ele wa'eboea dōdō
11 Lowalangi andrō, sangorifi niha fe-
foe ; (*F. 3, 4. Joh. I. 4, 9*); ifahaō
12 ita, ena'ō tabōhōli wa lō ba dōdōda
Lowalangi, awō wangisō andrō, ba
goeli danō, ba ena'ō satoeatoea ita,
ba satoelō tōdō, ba solo'ō li Lowa-
langi, ba gōtō da'e, ba goeli danō,
(*Fet. I. 2, 11. Joh. I. 2, 15 b. t.*), so-
13 mbalembaloi tōtōna'ō andrō, soha-
haoc dōdō, ba fa'ato'ele lachōmi
Lowalangi seboea andrō, sangorifi
ja'ita, Keriso Jesoc, (*Kor. I. 1, 7.*
Fet. I, 7), si no mame'e ja'ia, sala-
14 hida, ba wangefa'ō ja'ita, ba zi lō
atoelō fefoc, ba ba wangehao ja'ita,
banoc chōnia, sowēlō'ōlō ba mboea-
boea si sōchi. (*Gal. 1, 4. Tim. I. 2,*
6. Efes. 5, 27; 2, 10). Da'ō ombacha'ō,
15 ba faroc dōdōra, ba oigō dōdōoc
wangotoc'ō. Bōi jamoc'ositengagō
ndra'oegō niha, ha niha ia. (*Tim. I.*
4, 11. 12).

FAZA 3.

Ni'o'ō li zala'wa, ba ni'eboea'ō
dōdō ba niha fefoc. II. Bōi fagoc-
goc. III. Fango'ozoc soera.

I. Fasoegi ba dōdōra, fa la'o'ō li
1 zala'wa, ba li zochō ja'ira, fa lafo-
ndroundrongo, fa bōi aboc gōlōra,
ba wolaoe si sōchi, fefoc, hadia ia.
(*Rom. 13, 1 b. t. Fet. I. 2, 13 b. t.*) Bōi
2 latandra'waisi niha, ha niha ia, bōi fa-
sosososo, ena'ō lahaogōhaogō, ena'ō
oroma, wa no a'oi so wa'ebolo dō-
dōra, ba niha fefoc. (*Tim. II. 2, 24.*
Kol. 3, 12). Ja'ita gōi fōna, ba noa
3 sa si lō tōdō, ba si lō molo'ō li, ba
si no elocogoc, ba sawocjoc wangisō
andrō, ba sawocjoc zomasi dōdō
andrō, si no oja ngawalō ; no ta-
tōrō lala si lō sōchi, awō lala wa'a-
fōchō dōdō ; no ni'ogorofi ita, ba
no faoma fatioc dōdōda ehō nawōda.

- 4 (*Efes. 2, 2 b. t.*). Ba me no to'cle wa'asōchi dōdō Lowalangi, sangorifi ja'ita, awō wa'omasinia niha, (*F. 2, 11*), ba no l'orifi ita, tenga moroi ba mboeaboeada, ba wa'atoelō dōdō, balazi wa'ahachō dōdōnia andrō, ba wemondri andrō, ba wa'atoemboe si bohoē, ba ba wamohoeni andrō, chō Geheha ni'amoni'ō, (*Tim. II. 1, 9. Fet. I. 1, 3. Joh. 3, 5. Efes. 5, 26 b. t.; 4, 23. Rom. 6*), nihōnania chōda, wolaoe ja'ia, nifa'ema Jesoe Keriso, sangorifi ja'ita; (*Hes. 36, 25 b. t.*); ena'ō satoelō ita, i'wa'ō Lowalangi, moroi ba wa'eboea dōdōnia, ba tōtōnafōda gondrōita andrō, fa'aoeri si lō aetoe. (*Rom. 8, 24 b. t.*). Si ndroehoe daroma li andrō, ba omasi ndra'ō, na ofadoehoe'ō sibai da'ō, ena'ō owōlō'ōlō si no mamati ba Lowalangi, wamaloea boeaboea si sōchi. Da'ō zi sōchi, ba da'ō zogoena ba niha. (*F. 3, 14*).
- 9 II. Ba amadōniwa andrō, si lō boto, ba fanoetoenō nga'ōtō, ba fasosota, ba fagoeagoēasa andrō, ba goroisā, ba bōi babaja; lō'ō sa goenania, no si lō boto. (*F. 1, 14*). Na so zi fasamboea famahaō, ba bōhōli, na no ōtena'wa ia, irege mēndroea, (*Rom. 16, 17; Mat. 18, 15 b. t.*), ja'aboto ba dōdōē, wa no tefoejoe dōdō si manō, awō wa samazōchi horō ia, awō wa ja'ia zangoehoeke ja'ia. (*Tim. I. 6, 4. 5*).
- 12 III. Na oefatenge chōē Gatema andrō, ba ma Tichiko andrō, ba ta'ita'i ae chōgoe, ba Nikofoli; ba da'ō sa sodo na ba'wa deoe, oc'wa'ō. Tolo Zena andrō, sangila amachoita, 13 ba Afolo andrō, wama'anō ja'ira, ba wofanō, haogō, fa bōi ambō chōra hadia ia. (*Hal. zin. 18, 24*). Ba ndramoefamaha gōi ira banoeada, 14 wanolo niha bō'ō ba zogoena, ndramoehaogō, fa bōi si lō boeaboea si sōchi ira. — La'owai ndra'oegō 15 awōgoe andre fefoe. Owai fefoe zomasi ja'ita, ba wamati. Jafaloecha ami fefoe wa'eboea dōdō! (*Fil. 4, 23*).

Soera Waoelo andrō,

chō

WILEMO.

I. Fangowai Waoelo. II. Fa'omoeso dōdōnia, ba wamati Wilemo andrō, ba ba wa'omasinia dalifoesō. III. Fandrō chō Wilemo Faelo, ena'ō ifoeli ihālō Gonesimo andrō. IV. Fango'ozoei soera.

- 1 I. Faelo, nikoeroe andrō chō Keriso Jesoe, zanoera da'e, ba Timoteo, talifoesō andrō, chō Wilemo andrō, ni'omasī'ō, awōma, ba halōwō andrō, (*Efes. 3, 1; 4, 1; Kor. II. 1, 1*), ba chō Gafia, talifoesō alawe andrō, ba chō Garichifo, awōma andrō, ba wasōndrata, ba ba mbanoea andrō, jomo chōoe. (*Kol. 4, 15, 17*). Jafaloecha ami wa'eboea dōdō ba fa'ohahaoe dōdō, chō Namada Lowalangi, ba chō Jesoe Keriso, So'aja ja'ita! (*Kol. 1, 2*).
- 4 II. Lō mamalōmalō wangandrōgoe saoha gōlō chō Lowalangigoe, na itōrō tōdōgoe ndra'oegō, na mangandrō ndra'ō, (*Rom. 1, 8*), bōrō me 5 oerongo wa'omasioe andrō, ba fa-

- mati andrō chōoe, chō Zo'aja, Jesoe, ba ba ni'amoni'ō andrō, fefoe; (Kol. 1, 4); ena'ō abōlō wa'awōsa andrō ba wamatimō, ba wamotochi ba dōdōoe fefoe hadia ia zi sōchi, ba chōda, chō Keriso. (Gal. 5, 6).
- 7 Noa sa abōlō wa'omoeso dōdōogoe, ba fondrara dōdōogoe, ba wa'omasioe andrō, me no te'okafoei dōdō ni'amoni'ō andrō, ba chōmō, ja'oegō talifoesō.
- 8 III. Andrō, he wā'ae tola manō, ba chō Keriso, oebe'e goroisā chōoe, ba zi nangea andrō, ba edōnado zoei mangandrō chōoe, bōrō wa'omasi andrō: Ja'odo andre, Faelo satoea andre, ba nikoeroe gōi iada'e, chō Keriso Jesoe, (Tim. II. 1, 8),
- 10 oe'andrō chōoe, ba chō nonogoe andrō, nisōndragoe onogoe, ba goeroenga andre, Onesimo („sogoena") andrō, (Kor. I. 4, 15. Kol. 4, 9),
- 11 si no si lō goena chōoe fōna, ba sogoena iada'e, he chōoe, ba he chōgoe. Oefatenge ia mangawoeli; tōdōgoe nifatengegoe. Oetaha ia mena'ō chōgoe, ena'ō ngoningonigoe ia, salahioe, ba goeroenga andre, ba doeria somoeso dōdō andrō. Ba lō'ō sa edōnado oelaoe hadia ia, na lō niteheoe, fa bōi hoelō zaboea olō ndra'oegō, ba dolotolomō andrō,
- 15 ena'ō saoha gōlō. Ma andrō aefa ia chōoe ma'ifoe, ena'ō lō'ō sa'ae
- teboelō ia chōoe, tenga sa'ae sawoejoe, si tōra moroi ba zawoejoe, no talifoesō ni'omasi'ō, ofōna chōgoe, ba mendoza manō na i chōoe, he botonia, ba he ba chō Zo'aja. (Tim. I. 6, 1. 2. Efes. 6, 5). Ba na belaoe ndra'odo, ōwā'ō, ba tema ia, hoelō na ja'o mena'ō. Ba na no te'ala ndra'oegō, ibe'e mege, ba ma na so gōmōnia chōoe, ba be'e ōmōgoe. Ja'o, Faelo, zanoera da'e, tanga'goe: Ja'o zamoe'a; fa lō oe'wā'ō chōoe, ōmōoe chōgoe ndra'oegō andrō gōi. (Tes. II. 3, 17). Si ndroehoe, ja'oegō ga'a, ena'ō mohare ndra'o chōoe, ba chō Zo'aja! Okafoei dōdōogoe andre, ba chō Keriso! (A. 10. 11).
- IV. Me no oedōnadōna wolo'ōmō, andrō oesoera chōoe da'ō, me no oe'ila, tenga ha ni'wā'ōgoe andrō ō'o'ō, ōtōraigō na i. Ba endrongagō gōi wamaigi naha chōgoe; oedōnadōna sa, tebe'e boeala ndra'o chōmi, bōrō wangandrōmi andrō. (Heb. 13, 19). P'owai ndra'oegō Efafera, awōgoe nikoeroe andrō, ba chō Keriso Jesoe, (Kol. 1, 7), ba Mareko ba Arisaro ba Dema ba Loeka, awōgoe ba halōwō andrō. (Kol. 4, 10. 14). Jafaloecha dōdōmi wa'eboea dōdō Zo'aja, Jesoe Keriso. (Tim. II. 4, 22).

Soera ba niha

HEBERAIO

andrō.

FAZA I.

I. Fama'ele'ō Lowalangi ja'ia, ba chō Nononia andrō. II. Fa'asala'wā Nononia; ja'wā mala'ika ia.

1 I. Me no aefa wehede Lowalangi

fōna, chō ndra toeada, si no asese, ba si no oja ngawalō, nifa'ema zama'ele'ō andrō, ba no moehede ia, me loeo safoeria andre, chōda, nifa'ema Nononia. (Moz. IV. 12, 6 b.

- t. Hal. zin. 3, 22. 24. Fet. I. 1, 20.
Joh. 15, 15).
- 2 II. Nifataronia sanema ondrōita, fefoe, hadia ia, nibe'enia gōi sama-zōchi danō'a, (F. 2, 7. 8. Efes. 1, 20
- 3 b. t. Joh. 1, 3. 10); si no haga la-ehōminia andrō ba doemadoema mbotonia, sanaja fefoe hadia ia, taroma li fa'abōlōnia andrō, ba no isōndra wangehao andrō, fameta horō, ba no moedadao ia ba gambōlō wa'asala'wa andrō, ba zala'wa ja'wa; Kor. II. 4, 4. Kol. 1, 15. F.
- 4 9, 14, 26; 12, 2); ba no tohoede ia moroi ba mala'ika, ndrōhoendrohoe wa'atohoede dōi andrō, nitemania, moroi ba dōira. (Fil. 2, 9). Ha niha sa mala'ika, ba zi no irai i'wa'ō:
- 5 „Onogoe ndra'oegō, ma'ō-chō andre no mo'ono ndra'o ja'oegō?” Ba imane zoei: „A mania ndra'odo ba Onogoe ia.” (F. 5, 5. Sin. 2, 7. Sam. II. 7, 14).
- 6 Ba so zoei, me ifataro ba goeli danō zi a'a ba wa'atoemboe andrō, ba imane: „Ba jamangaloeloe chōnia mala'ika Lowalangi, fefoe.” (Kol. 1, 15. Rom. 8,
- 7 29. Sin. 97, 7. Efes. 1, 21). Ba imane sa ba mala'ika andrō: „Samali'ō angi mala'ikania; 'ba samali'ō holahola galitō enoninia”. (Sin. 104, 4). Ba ba Nono andrō, ba imane: „Dadao mamō, ja'oegō Lowalangi, ba no silō teboelō, gōtō-gōtō wa'ara, ba si'o ba wa'atoelō zi'o zala'wa andrō ehōoe. (Sin. 45, 7. 8). No omasi ndra'oegō wa'atoelō, ba no fa'oedoe ndra'oegō ba zi lō atoelō; andrō no ibajoini ndra'oegō Lowalangi oie, ja'oegō Lowalangi, fanieha fa'owoeawoea dōdō, no ihoede'ō ndra'oegō, moroi hanawōoe.” (Jes. 61, 1).
- 10 Ba: Ja'oegō So'aja zolata tanō, bambōrōta, banifazōchi dangaoe mbanoea

si ja'wa; (Sin. 102, 26-28); ja'ia, 11
ba sadoedoe dania, ba ja'oegō, ba silō teboelō; ba atoea dania da'ō fefoe, timba mbaroe, (Jes. 51, 6. Fet. II. 3, 10), ba o'gōloegō dania, 12
hoelō lembe, ba tobali dania, ba ja'oegō, ba ja'oēja'oegō manō, ba si lō aetoe ndrōfioe.” Ba ha niha ba mala'ika, ba zi no irai i'wa'ō: „Dadao 13
ba gambōlōgoe, irege no oebe'e danedane gaheoe zi fatioe tōdō ehōoe?” (Sin. 110, 1). Tenga no a'oi beehoe enoni ira, 14
nifatenge sanolo ba zanema fangorifi andrō dania? (Sin. 34, 8; 91, 11 b. t. Mat. 18, 10).

FAZA 2.

I. Famangelama, fa bōi la'osite-ngagō lala wangorifi andrō, chō Lowalangi. II. Fa'asala'wa Keriso, me no aefa i'ide'ide'ō ia. III. No toballi talifoesōda ia, ba wangorifi ja'ita.

I. Andrō mendroea manō ta'olēmbai ena'ō niringoda andrō, fa bōi ahani ita. Na no aro sa'ae daroma li andrō, ni'ombacha'ō mala'ika, ba na no tesoelōni si nangea ehōnia fefoe ngawalō wanawō, awō ngawalō wa lō molo'ō fefoe, (Hal. zin. 7, 53. Gal. 3, 19), ba he tawisa wangefa'ō ja'ita, na ta'ositengagō wangorifi si manō fa'eboea? nifobōrō ba wangombaeha Zo'aja andrō, nifadoehoe'ō zamondrongo chōnia andrō, ehōda, (F. 10, 29. Mar. 1, 14), nifo'awō famadoehoe'ō andrō ehō 4
Lowalangi, ba dandra andrō, ba ba gila'ila, ba ba ngawalō hadia ia wa'abōlō, ba ba wame'eme'e Eheha ni'aimoni'ō andrō, dali zomasia. (Hal. zin. 14, 3. Kor. I. 12, 4. 11).

II. Tenga sa barō mbawa mala'ika ibe'e zi sagōtō tanō dania, ni'wa'ōwa'ōma. (Fet. II. 3, 13). Ba noa 6
sa so zamadoehoe'ō, sameeza, no imane: „Hadia niha, wa itō-rō tōdōoe? ba ononihia, wa

7 ōfaigi ia? (*Sin. 8, 5 b. t.*). No ō'ide'ide'ō ia, si lō ararā, tooe mala'ika; no ōfotakoe-la ia, lachōmi basoemange,
 8 (*Loek. 22, 43*), no ōb'e barō ghenia fefoe, hadia ia." Ba wame'e barō mbawa andrō sa fefoe, hadia ia, ba lō nisaigōnia, si lō moebe'e barō mbawania. Ba iada'e, ba lō'ō na ta'ila, no moebe'e barō mbawania fefoc, hadia ia. (*F. 1, 2, Mat. 28, 18. Joh. 3, 35*). Ba ni'ide'ide'ō andrō, tooe mala'ika, si lō ararā, Jesoe, ba ta'ila, nifo'aja lachōmi ba soemange, bōrō wamakao andrō, nitahania, fa'amate andrō, ena'ō itandra wa'amate, salahī niha fefoe, balazi wa'eboea dōdō Lowalangi. (*Fil. 2, 8. 9 b. t. Kor. 11, 5, 14. 15*). Da'ō sa zi nangea chōnia, si no bōrō hadia ia, fefoe, ba zoroi fefoe, hadia ia, me ato ndraono i'ohē ba lachōmi: ba wamakao ifo'ahonoa solohe ja'ira ba wango-rifi andrō. (*Rom. 11, 36. F. 5, 8. 9. Hal. zin. 5, 31*).
 11 III. Ba he si amoni'ō sa, ba he ni'amoni'ō andrō, ba ha samōsa doeara fefoe; da'ō gōi mbōrō, wa lō aila ia fatalifoesō chōra, (*Joh. 17, 19. Mar. 3, 34 b. t.*), imane: „O'e o m ba cha'ō dōimō ba dalifoesō goe andrō, ba zowelo banoea oesoeno ndra'oe-gō.” (*Sin. 22, 23. Rom. 8, 29*). Ba imane zoei: „Sanōtōna chōnia dania ndra'odo.” Ba so zoei, ba imane: „Hiza, ja'ō ba iraono andrō, nibē'e Lowalangi chōgoe.” (*Jes. 8, 17, 14 18*). Ba me no ōsi niha gōi nōsi ndraono, ba no itema gōi dāna chōnia da'ō, no fachilichili, ena'ō ifakiko ba wa'amate andrō zi so fa'abōlō wa'amate, Afōcha andrō; (*Rom. 8, 15 3. Tim. 11, 1, 10. Joh. 1, 3, 8*); ba ena'ō i'efa'ō zi no sawoejoe, sagōtō ja'ira, ba wa'ata'oera wa'amate andrō. (*Rom. 6, 17 b. t.*). Tenga sa atō mala'ika nitolonia, no ma'oewoe

Gaberahamo andrō itolo. **Andrō 17**
 lō tola lō fagōlōgōlō ia ba dalifoesō-nia, gofoe he wisa wamaigida, ena'ō sahadhō tōdō ia, ba ere seboea, si lō farōi, chō Lowalangi, ba wame'e hōli ba horō mbanoea andrō. (*F. 4, 15; 5, 1 b. t.*). Ndrohoendrohoe zi no itaha famakao sa, si no tetandraigō ia, ba i'ila itolo nitandraigō andrō. (*F. 4, 16*).

FAZA 3.

I. Ja'wa Moze Keriso. II. Bōi zi lō mamati ira, bōi lafoeli foeri; ndramangelama, me no la'ila wa-maedo, ba Ndraono Gizeraeli andrō, si no mangawoeli foeri.

I. Andrō, ja'ami, ira talifoesō, ni' 1
 amoni'ō, si no mo'oeracha ba wo-gaoni andrō, moroi ba zoroego, mitōngōni zinenge andrō, ere seboea, ba wamadohoe'ōda andrō, Jesoe, (*Fil. 3, 14. F. 4, 14*), si lō 2
 farōi andrō, chō zamataro ja'ia, si mane Moze gōi, jomo chōnia fefoe. (*Moz. IV, 12, 7*). Eboea sa dāna chō- 3
 ni lachōmi, moroi chō Moze, ndrohoendrohoe wa'atohoede wa'eboea zotomo, moroi ba wa'eboea nomo. (*F. 8, 6*). Fefoe nomo sa, ba so zo- 4
 tomo, ba samazōchi fefoe, hadia ia, ba ja'ia Lowalangi. Ba Moze, ba si 5
 lō farōi sa, jomo chōnia fefoe, eno-ni ia, ba wamadohoe'ō ni'ombacha'ō dania. (*Joh. 5, 46*). Ba Keriso, 6
 ba no Ono, ba nomonia; ba omonia ita, na lō tabōhōli wa lō mangiwa, awō doerida andrō, ba wanōtōna iroegi gamozoca; na ta'aro'ō chōda. (*Joh. 8, 35. Fet. 1, 2, 5. F. 6, 11*).

II. Andrō, si mane ni'wa'ō Ge- 7
 heha: „Ma'ōchō andre, na mirongo linia, (*F. 4, 7. Sin. 95, 8 b. t.*), ba bōi mi'abe'e'ō dō- 8
 dōmi, si mane ba wa'aba dōdō andrō, meloeo wana-ndraigō andrō, ba danō si- 9
 mate, (*Moz. II, 17, 7*); (*V. 6, 16*), melatandraigō ndra'ō ira toeami, wombajaja'ō, ba

- noa sa'ae la'ila nilaogoe, ndra ba chōmi, ha niha ia, si hoelō
 10 ōfa woeloe fache wa'ara; zi no torōi foeri, me no so na ga-
 (Moz. IV. 14, 22); andrō mofō- maboe'ouela li, ba wogamō folombase
 noendra'o, ba niha andrō, andrō chōnia. (F. 12, 15). Noa sa 2
 ba oemane: Lō mamalō- moe'ombacha'ō chōda gōi, si mane
 malō wa'eloengoe dōdō- chōra, ba ba chōra, ba lō sonahia
 ra; ba lō aboto ba dō- daroma li wangombacha andrō, me
 11 dōra lalagoe andrō, to- lō si tefabōbō ba zamondrongo
 bali fahōloe ndra'o, ba wōnoegoe andrō, ba wamati. Sogamō folo- 3
 andrō, oemane: „Bōi jalachamō mbase andrō sa ita, ja'ita samati,
 wolombase andrō, chōgoe.” (Moz. si mane niwa'onia: „Tobali fa-
 12 IV. 14, 23. 28-35). Mifaigi, ja'ami hōloe ndra'o, ba wōnoegoe
 ira talifoesō, bōi jatesōndra ba chō- andrō, oemane: „Bōi jala-
 mi, ha niha ia, si so tōdō si lō chamō wolombase andrō
 sōchi, tōdō ba wa lō mamati, ba chōchōgoe,” he wa'ae no awai nilaogoe
 13 wangerogō Lowalangi saeri; faoma andrō, i'otarai wamazōchi danō'a
 mifarooe dōdō nawōmi, ero ma'ōchō, andrō. (F. 3, 11. Sin. 95, 11). Noa 4
 gōtō wa la'wa'ō „ma'ōchō andre,” sa itōrō linia, samoeza, loeo si fitoe
 fa bōi tesōndra ba chōmi, ha niha andrō, no imane: „Ba molo-
 ia, ni'abe'e'ō tōdō, ba walimosa mbase Lowalangi, ba loeo
 14 horō andrō. Noa sa tobali awō Ke- si fitoe andrō, me no a-
 riso ita, na lō'ō sa atō tabōhōli wai nilaonia fefoe.” (Moz.
 mbōrōta wa fadoehoe dōdō andrō, I. 2, 2). Ba imane zoei ba da'e: 5
 iroegi gamozoea, na ta'aro'ō chōda. „Bōi jalachamō wolombase
 15 Na no moe'wa'ō: „Ma'ōchō andre, andrō chōgoe!” Ba me so
 na mirongo linia, ba bōi mi'abe'e'ō sa na dania, lachamō ia ōsa, ba me
 dōdōmi, si mane ba wa'abao dōdō lō nichamō nitoeriagō ja'ia, si fō-
 16 andrō.” — (F. 3, 7), ba ha niha ira, fōna, ba wa lō molo'ō, (F. 3, 19),
 samondrongo, sabao tōdō andrō? ba ifoeli i'ōtō mbongi: „ma'ōchō,” 7
 Tenga dozi ira, si otarai danō Mise- Dawido zama'ema linia, me no si
 raji, ni'oloi'ō Moze? (Moz. IV. 14, manō wa'ara gotaloea, si mane ni-
 17 1 b. t.). Ba ha chō mofōnoe ia, si wa'ō mege: „Ma'ōchō andre,
 ōfa woeloe fache andrō? Hadia, na mirongo linia, ba bōi
 18 tenga ha zanao horō andrō? botora, mi'abe'e'ō dōdōmi.” (F. 3, 7).
 ba no adoedoe ba danō si mate. Na Josoea sa mena'ō zolohe ja'ira 8
 18 (Moz. IV. 14, 29. Kor. I. 10, 5). Ba ba wolombase, ba lō itōrō ena'ō linia
 ha chō tetandrōsaigō, me fahōloe loeo bō'ō, foeri da'ō no mege. (Moz.
 ia, bōi jalachamō wolombase andrō V. 31, 7. Jos. 22, 4). Tobali so na 9
 chōnia, na tenga ba zi lō molo'ō sa dania wolombase mbanoea Lo-
 19 andrō? Ba no ta'ila, wa tebai la- walangi andrō, folombase ba loeo
 chamō, bōrō wa lō mamati. (Moz. sabato. Si no mogamō folombase 10
 V. 1, 32 b. t.). chōnia sa, ba molombase gōi, na
 awai halōwōnia, si mane Lowalangi,
 me no awai halōwōnia. (Fam. 14, 13).
 Ba dataforege, ba wogamō folo- 11
 mbase andrō, ena'ō lō faloecha so
 zalaoe, ha niha ia, wolo'ō famaedo
 andrō, ba wa lō molo'ō. (Fet. II.
 I, 10. Kor. I. 10, 11. 12).

FAZA 4.

I. Famarooe tōdō, ena'ō bōi zi lō lachamō wolombase, nifaboe'oe andrō. bōi zi lō mamati ira. II. Fa'abe'e li Lowalangi andrō. III. Famarooe tōdō, ba wa'anaoe gōlō, ba ba wanōtōna.

I. Ba data'ata'oe fi, fa bōi tesō-

II. Saeri sa daroma li Lowa- 12

- langi andrō, ba sabōlō, ba no atarō, moroi ba gari si faoma bawa, ba isōsō, iroegi ifabali ira noso geheha, ba hoe'oe ba oeto, ba ihoekoe, gera'era dōdō, ba sōndra dōdō, (*Fet. I. 1, 23. Rom. 1, 16. Ejes. 6, 17. Fam. 1, 16*), ba lō hadia ia, nifazōchi Lowalangi, si tobini fōnania, fefoe, hadia ia, ba lō baloebaloc, no moebokai, ba wamaigi zanofoenofoc chōda andrō. (*Job. 28, 24*).
- 14 III. Ba me no so chōda gere seboea, salaŵa, si no manōrōi so-roego andrō, Jesoe, Ono Lowalangi andrō, ba bōi tabōhōli wamadoe-hoe'ō. andrō. (*F. 8, 1; 9. 11. 24; 10, 23*). Tenga sa ere seboea si tebai ahachō tōdō, ba wa'ambō wa'abō-lōda, zi so chōda, no ere seboea si no moetandraigō, ba ngawalō hadia ia, fefoe, hoelō si mane ja'ita; ba lō horō. (*F. 5, 2; 2. 17. 18; 7, 26*).
- 16 Ba data'ondrasi daroma wa'ahachō dōdō andrō, bōi aiwō ita, ena'ō tatemala wa'ahachō dōdō, ba ena'ō faloecha ita wa'eboea dōdō, fanolo, na bawā mogoena. (*F. 10, 22. Rom. 3, 25*).

FAZA 5.

I. Lowalangi zamataro Keriso, ere seboea. II. Na areoe dōdōda, ba lō aboto ba dōdōda zi manō.

- 1 I. Dozi ere seboea sa, nihalō ba niha, ba ba niha tefataro ia, ba halōwō, chō Lowalangi, ba wame'e ame'ela ba soemange, fameta horō;
- 2 (*F. 2, 17; 8, 3*); si no mangila ndro-hoendrohoe wamologō tōdōnia, ba zi lō mangila watahōgō, ba ba ze-loengoe, me ja'ia gōi zi no faloechaloecha fa'ambō fa'abōlō. (*F. 4, 15*). Ba me bōrō da'ō, wa lō tola lō ibe'e zoemange, ba chōnia gōi, si mane ba zato, fameta horō. (*F. 7, 27. Moz. III. 9, 7; 16, 6. 11. 17*).
- 4 Ba lō ira'oe chōnia wa'eboea andrō niha, ha nikaoni Lowalangi, si mane A'aroni andrō gōi (*Ngā'ōt. II. 26, 18. Moz. II. 28, 1*). Si manō gōi Keriso,

lō ni'eboea'ōnia ja'ia, ba we'amōi ere seboea, ha sangoema'ō chōnia: „Onogoe ndrā'oe gō, ma'ō-chō andre no mo'ono ndrā'oe ja'oe gō.” (*Joh. 8, 54. F. 1, 5*). Si mane niŵa'ōnia, si sameoza gōi: „Ere ndrā'oe gō, iroegizi lō aetoe, dali gameoeta Melechisede andrō.” (*Sin. 110, 4. Sach. 6, 13*). Me loco niha ia, ba no i'ohē wangandrō, awō wakaosa, chō zangila mangefa'ō ja'ia ba wa'amate, no fao we'ao'ao sabōlōbōlō, ba taŵa hōrō, ba no moefondrongo linia, ba no moe'efa'ō ia ba wa'ata'oe andrō. (*Mar. 14, 34; Mat. 26, 37 b. t. Loek. 22, 44, b. t.*). Ba he ŵa'ae Ono ia, ba no ifamaha ia, ba wolo'ō, ba wamakao andrō, nitaōgōnia; (*Fil. 2, 8*); no moe'ahonoa ia, ba no tobali bōrō wāngorifi ba mbanoea foeri ia, ba zamondrongo linia, fefoe, (*F. 2, 10; 7, 25*), nifotōi Lowalangi ere seboea, dali gameoeta Melechisede andrō. (*F. 6, 1 b. t.*).

II. Ba da'ō oja hoehoeoda, ba afōchō wamotochi, me no awe'ewe'e dōgi dalingami andrō. (*F. 6, 1 b. t.*). Samahaō sa'ae ami ena'ō, me no ara, ba tobali mogoena chōmi lafahaō zoei ami, ba wamobōrō daroma li Lowalangi andrō, ba tobali mogoena chōmi zoesoe, ba tenga ō sabe'e; (*Kor. I, 3, 1 b. t.*); ba ha niha zamadoe soesoe, ba lō p'ila watahōgō hoehoeo satoelō andrō, me no iraono ia. Ba ba zi no mo'ahonoa, ba ō sabe'e nibe'e, ba zi no mamamaha ja'ira, si no to'ōlō tōdō, ba wamachoesi hadia zatoelō, hadia zi lō atoelō. (*Kor. I, 2, 6*).

FAZA 6.

I. Famangelama, fa bōi lafoeli foeri, ba hoekoe fōna. II. Famaroe tōdō, ena'ō si lō teboelō lora, me no aro gamaboe'ocla li Lowalangi andrō gōi.

- I. Andrō tabōhōli sa'ae wamobōrō 1

- fangombacha Keriso andrō, ba ta'fa'ese ba wamo'ahonoa; hōi sa'ae tafoeli wamodanedane, famalalini era'era ba mboeaboea si:mate, ba famati ba Lowalangi, (F. 5, 12. Hal. zin. 20, 21), ba famahaō ba wama-jagō idanō andrō, ba ba wanocfa tanga, ba ba wemaoso zi mate, ba ba wangoehoekeoe si lō teboelō andrō. (Hal. zin. 2, 38; 8, 17; 24, 25. 3 15). Ba da'ō nilaoeda, na itehe Lowalangi. Tebai sa, na so zi no moehagaini tōdō zamoeza, si no manandra ame'ela andrō moroi ba zoroe-go, ba si no mo'oueracha Eheha ni'amonio'ō andrō, (F. 10, 26 b. t.), ba si no manandra taroma li Lowalangi andrō, si sōchi, awō wa'abōlō andrō, ba gōtō dania, ba na lafoeli foeri, ba tebai te'a'azōchi zoei ira, ba wamalalini era'era, ja'ira, si no namorōfa chōra zamoeza tō Ono Lowalangi, si no mame'e ni'o'aja ja'ia. (Fet. II, 2, 20. 21). Tanō andrō sa, samadoe teoe andrō, sasese aeohoe ba chōnia, si so sinanō, so-goena ba zamahaogō'ō ja'ia, ba no itema dāna chōnia howoehowoe chō Lowalangi. (Jes. 55, 11). Ba na sa'asa'a mao ba lato zi toemboe chōnia, ba lō fadoehoe dōdōda chōnia, ba no ahatō chōnia wangelifi; ba fo-zoenia, ba fanocnoe ja'ia. (Jes. 5, 4 b. t.). Ba ba chōmi, ja'ami ni'omasio'ō, ba no fadoehoe dōdōma, ba zi sōchi, ba zogoena ba wangorifi andrō, he wā'ae no si manō lima.
- 10 Tenga sa si lō atoelō Lowalangi, fa olifoc ia ena'ō mboeaboeami, awō wa'omasio andrō, nifa'ele'ōmi, fa'omasimi dōinia, me mōi ami enoni ni'amonio'ō andrō, awō wa enonira na ami iada'e. (Fam. 2, 2. 19. F. 10, 33 b. t.).
- 11 II. Ba omasi ndra'aga, ena'ō dozi ami mi'oroma'ō wa'owōlō'lō andrō, ena'ō a'oi so wa'aro wanōtōna andrō, iroegi gamozoea, ena'ō hōi abe'e dōdōmi, ena'ō mibe'e fanaedo chōmi zanema amaboe'oea li andrō,
- ba wamati, ba ba wa'ebolo dōdō. (F. 11, 13. 7. Jak. 5, 7). Me ibe'e gamaboe'oea li chō Gaberahamo Lowalangi, ba fahōloe ia, ba chōnia, me lō chōnia sēboea, nibe'e hōloe ena'ō, imane: Si ndroehoe-ndroehoe, oefahowoe'ō sibai ndra'oegō, ba'a'oi sodania wangojao'ogoe ja'oegō." (Moz. I. 22, 16. 17). Ba me no imanō wamologō tōdōnia, wombaloi; ba no itema gamaboe'oea li andrō. (F. 10, 36). Na niha sa, ba labe'e hōloe zeboea, ba tebato wamadaō, fefoe; ba wahōloesa andrō, ba wangaro'ō niwā'ō. (Moz. II. 22, 11). Andrō ifake wahōloesa Lowalangi, me i'oromā'ō sibai na mena'ō, ba zanema amaboe'oea li andrō, wa tebai awoe'a gera'erania, (Loek. 1, 73); ena'ō tobali dombocē balō zi lō awoe'a, ba zi tebai mofaja Lowalangi, nibe'e famarocē dōdōda, sabōlōbōlō, ja'ita, si no mana'wa da'ō, wa lō tabōhōli dōtōnafō andrō, si so fōnada, (Tit. 1, 2. Tim I. 6, 12), si no mōi sao nosoda, si no aro, si no abe'e, si roegi gōi bacha barō mba'aba'a andrō, (F. 9, 3. 24), ba zi no mōi bacha sowaōwaō salahida, Jesoe andrō, me tobali ere sebocē ia, dali gamocata Melechisede andrō, iroegi zi lō aetoo. (F. 4, 14; 5, 6).

FAZA 7.

I. No fachilichili ira Keriso Melechisede andrō. II. Eboea wa'a'ere Keriso; moroi ba wa'a'ere nono Lewi andrō.

I. Melechisede andrō sa, razo Zalema, ere Lowalangi Fondrege Zala'wa, samaondragō Abrahamo, ba samahowoe'ō ja'ia me mangawoeli ia, me i'otarai mangalani razo andrō, (Moz. I. 14, 18 b. t.), nibe'e Gaberahamo gōi samboea ni'ofoele, fefoe, hadia ia, ba no razo ba wa'atoelō oea, gelocaha dōinia, ba aefa da'ō, ba razo Zalema gōi, razo

- 3 wa'ohahaoc dōdō geloeaha da'ō, (Sin. 72, 1 b. t.; Jes. 9, 6, 7), lō ama, lō ina, ba lō toea moroi ja'wa, lō bōrōta mba'wania, ba lō fa'aetoe nosonia, ba si no moefachilihili chō. Nono Lowalangi, ba lō teboelō
 4 ere ia, lō mamalōmalō. Ba mifaigi, ha wa'eboea da'ō, nibe'e Gaberahamo gōi samboea ni'ofoeloe gahoeleonia nitoetoejoe andrō, Aberahamo, foeroegō andrō. (Moz. I. 14, 20). - Ba nono Lewi andrō sa, si tobali ere, ba no moe'oroi'ō, latema zamboea ni'ofoeloe, ba niha sato, ba dalifocsōra, dali gorōisa andrō, he wa'ae ba lōwi'ōwi Gaberahamo mbōrōtara. (Moz. IV. 18, 21, 32). Ba si tenga ja'ira andrō, ba no ihālō zamboea ni'ofoeloe, chō Gaberahamo, ba no ifahowoe'ō zi so amaboe'oela li andrō. (Moz. I. 12, 3.
 7 Gal. 3, 16). Ba lō foelitō, side'ide
 8 zi tafahowoe'ō chō zeboea. Ba ba da'e, ba niha si mate dania zanema si samboea ni'ofoeloe, ba ba da'ō, ba no nifadoehoe'ō, wa saeri ia.
 9 Ba no hoelō ba chō Gaberahamo tefō'ōmō gōi Lewi, si samboea ni'ofoeloe, Lewi andrō, sanema si samboea ni'ofoeloe dania. No ba lōwi'ōwi doeania so ia na, me ifaondragō ia Melechisede andrō.
 11 II. Ba na no so mena'ō wamo'ahonoa ba wa'aere nono Lewi andrō (ba da'ō sa tetandrōsaigō gorōisa andrō, nibe'e chōra), ba hadia goena na, tefataro gere bō'ō dali gameoata Melechisede, awō wa lō la'wa'ō, dali gameoata Ga'aroni andrō? (F. 8, 7. Gal. 2, 21). Na tobali wa'aere sa, ba lō foelitō tobali gōi gorōisa,
 13 Ba nitandrōsaigō da'ō sa, ba no soi bō'ō, si lō irai mōi ere nihá, ba niha ia. Noa sa moerongo, wa no mado Joeda Zo'aja ja'ita, mado ba zi lō ni'wa'ō Moze, ba gere andrō. (Moz. I. 49, 10. Mich. 5, 2. Jes. 11, 1. Fam. 5, 5). Ba no mendroea manō na oroma, na tefataro gere bō'ō, dali wa fachilihili ia chō Melechisede andrō, si tenga balazi oroisa, 16 amachoita dali nōsi niha, si no balazi wa'abōlō wa'aeri andrō, si lō teboelō. Noa sa tefadoehoe'ō ia: 17 „Ere ndra'oegō, iroegi zi lō aetoe, dali gameoata Melechisede andrō.” (F. 5, 6). Tewoc'ai sa gorōisa fōna andrō, 18 bōrō wa no sambō fa'abōlō, awō wa lō goenania sa'ae, (F. 10, 1-4. Rom. 8, 3), (lō'ō sa hadia ia nifo'ahonoa gorōisa); ba tefatewoe wanōtōna si sōchi moroi andrō, ba nihatō'ōda ja'ita, chō Lowalangi. (Hal. zin. 13, 39). Ba ndrohoendrohoe zi so fahōloesa — ba chōra sa, ba lō fahōloesa, na tobali ere ira, (F. 6, 17); ba ba chōnia, ba so wahōloesa, fahōloesa zangoema'ō chōnia: „No fahōloe Zo'aja, ba lō ifoeli mangesa dōdōnia: ere ndra'oegō, iroegi zi lō aetoe” — (Sin. 110, 4), ndrohoendrohoe da'ō gōi no tobali 22 we'ewe'e dōdō, ba wawoe'oesa li si sōchi moroi andrō, Jesoe, (F. 8, 6; 9, 15; 12, 24). Ba ba chōra, ba ato 23 zi mōi ere, bōrō wa tebai si lō teboelō ira, me mateinate. Ba chōnia, 24 me si lō teboelō, iroegi zi lō actoe, ba so wa'aere si lō mamalōmalō. Andrō gōi i'ila ifo'ahonoa wango- 25 rifici sangondrasi Lowalangi, nifa'emanian, me no si lō mamalōmalō fa'aeri, ba woloeloei chōra fangoema'ō. (F. 10, 14; 9, 24. Joh. 14, 6. Rom. 8, 34. Joh. I. 2, 1). Si manō 26 sa zi nangea ere seboea chōda, si no ohaohaoe, si lō sala, si lō hadia ia zi lō gōna, si no tonia ba niha si so horō, si no ja'wa zoroego, (F. 4, 15), salacha lō ero ma'ōchō ma- 27 me'e soemange ba horōnia oea, ba aefa ō, ba ba horō zato, si mane ere seboea andrō fōna; noa sa i'osamoezaigō wolaoe da'ō, me ibe'e soemange ia. (Moz. III. 16, 17. Heb. 9, 12. 26 b. t.). Orcisa sa, ba ifataro 28 ere seboea niha, sambō fa'abōlō, ba taroma li wahōloesa andrō, me no

aefa gorõisa, ba ifataro Nono andrõ, si no mo'ahonoa, iroegi zi lõ aetoe. (F. 5, 1; 2, 9).

FAZA 8.

Razo Keriso, erã sebøea, ba gamabøe'øela li si bohoøe, si søchi moroi ba zi fõfõna andrõ.

- 1 Da'õ doeho ba niwã'õ andrõ: No so chõda gere sebøea si manõ, si no doemadao ba gambõlõ daroma wa'asalawã andrõ, ba zoroego, (F. 4, 14; 1, 3), barõ mbawania ni'amoni'õ andrõ, awõ nose si ndroehoe andrõ, nifazõchi Zo'aja, tenga
- 2 niha. (F. 9, 11). Dozi ere sebøea sa, ba ba wame'e ame'ela ba soemange tefataro ira; andrõ lõ tola lõ so chõnia gõi nibe'e. (F. 5, 1.
- 3 Efes. 5, 2). Ba na ba goeli danõ' so ia ena'õ, ba tenga na i ere ia, me no so zame'e ame'ela andrõ, dali
- 4 gorõisa, nibe'e enõni, ba wamaedo zi so ba zoroego andrõ, ba loemõlocmõnia, si mane niwã'õ chõ Moze, me ifobõrõ wamazõchi ose andrõ, imane: Faigi, õ'ohia'õ wa-
- 5 maedo andrõ, ni'oroma'õ chõøe ba hili, wamazõchi feføe, hadia ia." (F. 10, 1.
- 6 Kol. 2, 17. Moz. II. 25, 40). Baiada'e, ba no si søchi wamatõrõ nibe'e ba dangania, ndrohoendrohoc zi tedoøe wa'azõchi wawøe'øesa li andrõ, ba zi no sama'ema ia, nitandrõsaigõ ba gamabøe'øela li si søchi moroi ba zi fõfõna andrõ, wangohonogõi
- 7 ja'ia. (F. 7, 22). Na lõ sinøgoe sa mena'õ, ba zi fõfõna andrõ; ba lõ mena'õ te'aloçi naha zi sambøea.
- 8 (F. 7, 18. 19). Ba itøgoe, imane chõra: „Hiza, iroegi ba wã dania, iwã'õ So'aja, ba øelaøe fawøe'øe li ba ma'øewøe Gizeraëli ba ba ma'øewøe Joeda, fawøe'øesa li
- 9 si bohoøe; (Jer. 31, 31-34); tenga dali wawøe'øesa li andrõ, me fawøe'øe li ndra'o, chõ ndra toeara, me loeo

oø'øhe dangara, ba wangeheta ja'ira ba danõ Miseraji, no a sa labõhõli'wawøe'øesa li andrõ chõgoe, ba no øe'ositengagõ gõi ira, iwã'õ So'aja. (Moz. II. 19, 3 b.t. Jer. 15; 1 b.t.). Ba da'õ sa

10 wawøe'øesa li andrõ, na øelaoe fawøe'øe li ba ma'øewøe Gizeraëli, na no aefa gõtõ da'e, iwã'õ So'aja: øe'øe'ba gera'erara gorõisa andrõ, chõgoe, ba øesoera ba dõdõra, ba Lowalangira dania ndra'odo, ba hanøeøgoe ira. (Hes. 36, 26 b. t.; Sach. 8, 8). Ba lõ'õ manõ sa'ae

11 ifahaõ nawõnia banøea zamõsana, ba lõ'õ sa'ae ifahaõ daliføesõnia, wangøema'õ: Ja'aboto ba dõdõøe Zo'aja, me'no a'oi la'ila ndra'o, h'e iraono, ba h'e

12 satøea. (Joh. I. 2, 27). Ebo lo sa dania dõdõøgoe, ba zilõ atoelõ andrõ, chõra, ba lõ'õ manõ sa'ae itõrõ tõdõøgoe horõra andrõ." (Jes. 43, 25). Ba wangoema'õ „si bohoøe",

13 ba no atøea zi fõfõna, ibe'e; ba hadia zatøea, ba hadia zi no noemalõ dõfi, ba no ahatõ wa'ataja.

FAZA 9.

I. Famosøemange Lowalangi ba gamabøe'øela li si fõfõna andrõ, ba no ha famaedo zo'ahonoa andrõ, dania; II. ere sebøea ba da'õ Keriso.

I. Ba ba zi fõfõna sa gõi, ba so

1 gamachoita, nitõrõ, awõ ni'amoni'õ

2 andrõ, dali ba goeli danõ. Tefazõchi sa nose tãnõ fõna andrõ, ba da'õ so naha wandroøe andrõ, awõ meza andrõ, awõ roti nifaigifaigi andrõ, ba tõinia, ba ni'amoni'õ; (Moz. II. 25); ba ba gero mba'aba'a si sagõrõ

3 andrõ, ba øe andrõ, nifõtõi fondrege ni'amoni'õ. (Moz. II. 26, 33). Ba

4 da'õ so naha wanoenøe koemõjõ andrõ, balaki, ba tawõla gamabøe'øela li, niføeli balaki, ma'aføe, ba bacha ba da'õ, ba migõ balaki,

- nifo'ōsi „mana” andrō. ba si'o Ga'aroni andrō, solewiō, ba kara wanoera andrō, soera wawoe'oesa li. (*Moz. II. 30, 34 b. t.*; *25, 10; 16, 33; Moz. IV. 17, 10. Raz. I. 8, 9*). Ba ja'wa da'ō, ba keroebi lachōmi, si loemō'ō lagōlagō andrō, fameta hōrō andrō, ba tenga nizarazara iada'e, wamatoenō da'ō. (*Moz. II. 25, 17 b. t.*). Da'ō wakakenia; ba ba nose tănō fōna andrō. ba mōimōi gere, si lō mamalōmalō, na lahalōhalō halōwōra, (*Moz. IV. 18, 7*), ba ba zi samboea, ba ha samoeza zi dōfi mōi gere seboea, ha ja'ia, ba lō'ō sa, na lō do, ni'ohenia, ba chōnia, ba ba lalō zato andrō, ba wa lō mangila watahōgō. (*Moz. II. 30, 10. Moz. III. 16*). Da'ō nifa'ele'ō Geheha ni'amoni'ō ba da'ō: lō'ō na moe'oroma'ō lala ba ni'amoni'ō andrō, fatoca lō teboelō nose tănō fōna andrō, (*F. 9, 24. 25; 10, 19*), si no moebe'e amaelola ba gōtō da'e, dali wame'e ame'ela ba soemange, si tebai mamō'ahonoa sangai halōwō andrō, ba dōdō andrō; (*F. 10, 1. 2*); ha ba gō, ba ba nibadoe, ba ba ngawalō wanasa aechoe, amachoita ba nōsi niha, nifachoi, iroegi ginōtō wangatoelō andrō. (*Moz. III. 11. Moz. IV. 8, 7; 19, 7*).
- 11 II. Ba me so Keriso, ere seboea ba zi sōchi andrō, si so dania, ba no itōrō nose si sōchi ba so'ahonoa moroi andrō, si tenga nifazōchi tanga, ja'ia wa tenga moroi ba goeli danō andre, (*F. 4, 14. Jes. 33, 20*),
- 12 ba tenga gōi balazi ndro mbiribiri si matoea, ba tenga balazi ndro nono za'wi, no balazi ndronia, me mōi ia ba ni'amoni'ō andrō, no i'osamoezaigō, ba no isōndra wangōhōli si lō aetoe. (*F. 10, 10; Jes. 45, 17. Fam. 1, 5*). Na ihaogō sa'ae nōsi do mbiribiri si matoca andrō, ba do za'wi si matoea, ba awoe zigelo za'wi andrō, fanefe zi ra'ira'io andrō, (*Moz. III. 16, 14. 15. Moz. IV. 19*),
- 14 **ba tenga mendoera manō ndro Keriso andrō, si no mame'e soemange, si lō sinegoe, ja'ia, chō Lowalangi, balazi Geheha si lō aetoe andrō, iheta ba dōdōmi mboeaboea si mate, ena'ō mōi ami enoni Lowalangi saeri!** (*F. 10, 22. Kol. 1, 14. Joh. I. 1, 7*). Ba andrō sama'ema ba wawoe'oesa li si bohooe ia, ena'ō late-ma nikaoni andrō gamaboe'uela li andrō, ondrōita si lō aetoe, na no moetōrō wa'amate, ba wangōhōli ba lalō andrō, ba wawoe'oesa li si fōfōna. (*F. 7, 22; 8, 8. Tim. I. 2, 5. Rom. 3, 25*). Ba zi so oroisa zi mate sa, ba lō tola lō aloea oea wa'amate zangoroi'ō andrō. Oroisa si manō sa, ba ba wa'amate aro, me no lō goenania fatoea aeri zangoroi'ō. Andrō tenga gōi si lō do fōna, me te'amoni'ō zi fōfōna andrō. Me no i'ombacha'ō Moze fefoe ngawalō gamachoitā, ba niha sato, fefoe, dali goroiisa, ba ihalō ndro nono za'wi andrō, awō ndro mbiribiri si matoea, awō nidanō, ba boe mbiribiri sojo, ba soefo, ba itefe zoera andrō, awō niha sato fefoe, (*Moz. II. 24, 3-8*), ba imane: „Do andre, b a n o d o b a w a w o e ' o e s a l i a n d r o , n i ' o r o i ' o L o w a l a n g i c h o m i ”. (*Mat. 26, 28*). Ba ose gōi, ba fakake ba halōwō, fefoe, ba itefe gōi do andrō, si manō gōi. (*Moz. III. 8, 15. 19*). Ba aracha fefoe, hadia ia, ba do wangehao ja'ia, dali goroiisa, ba lō fangefa, na lō adoewa ndro. (*Moz. III. 17, 11*). Ba tobali lō tola na tenga da'ō wangehao wamaedo zi so ba zoroego andrō, ba ba chōnia, si so ba zoroego, ba lō tola lō faloecha zoemange si sōchi moroi andrō, wangehao ja'ia. Tenga sa ba ni'amoni'ō nifazōchi tanga mōi Keriso, tenga ba wamaedo zi doehoe, no ba zoroego mōi ia, ba wama'ele'ō ja'ia iada'e chō Lowalangi, salahida. (*F. 9, 11; 7, 25*). Ba tenga sa gōi ena'ō i'asese'ō wame'e soemange ja'ia, si mane ere seboea andrō, si no ero rōfi mōi ba

- ni'amoni'ō andrō molohe do tãñō
 26 bō'ō. Na si manō ena'ō; ba lō to-
 la lō asese itaōgō wamakao andrō,
 i'otarai 'mbōrōta' danō andre; ba
 iada'e, ba no ha samoeza to'ele
 ia, ba gamozoea gōtō danō andre,
 ba wameta horō, wame'e soemange
 27 ja'ia. (F. 9, 12). Ba si mane ba niha,
 me no moehonogōi ehōnia, wa sa-
 moeza mate ia, ba aefa da'ō, ba
 fangoehoekeoe. (Job. 30, 23. Kor. II.
 28 5, 10), si manō gōi Keriso, me no
 samoeza tebe'e soemange ia, ba
 wameta horō zato, ba ba zi samoeza
 dania, ba lō horō, na to'ele ia, ba
 zombalombaloi ja'ia, ba wangorifi.
 (F. 10, 12 b. t. Rom. 6, 10. Mat. 26, 28).

FAZA 10.

I. No mo'ahonoa wameta horō
 andrō, me no ibe'e soemange ia Ke-
 riso, si samoeza andrō. II. Fama-
 ngelama, ena'ō lō lafoeli, foeri, ba
 wa lō mamati, ba ba horō. III. Fa-
 marooe tōdō, ba wanaha tōdō.

- 1 I. Me ha loenōloemō zi sōchi
 andrō, si so dania, ba goroisia andrō,
 me tenga si'ndroehoe famaedo nga-
 walō andrō, ba lō'ō manō i'ila
 ifo'ahonoa zangondrasi andrō, ba
 zoemange andrō, si no ero rōfi labe'e,
 si lō aetoe'aetoe. (F. 8, 5; 9, 9. Kol.
 2, 16. 17). Tenga labato ena'ō, wa-
 2 me'e soemange, me lō itōrō ena'ō
 tōdō zame'e soemange andrō horō,
 3 na no moehaogō zamoeza? Ba no
 ero rōfi tefasogēi ba dōdōra horō,
 4 ba da'ō. Tebai sa iheta horō do
 za'wi si matoea, ba do mbiribiri
 5 si matoea. (Sin. 50, 13). Andrō
 imane, me mōi ia ba goeli danō:
 „Soemange ba ame'ela, ba
 no lō somasi'ō, ba no ōfa-
 zōchi ehōgoe mboto; (Sin.
 6 40, 7-9); soemange nitoenoe
 ba soemange fameta horō,
 ba lō somasi'ō; (Mich. 6, 7);
 7 ba oemane: „Hiza, sodo da-
 nia, ba nga'ōloe zoera no
 moesoera hadia ia, ba
- chōgoe: ba wolo'ō somasi'ō,
 ja'oegō. Lowalangi.” (Joh.
 4, 34). Me no i'wa'ō mege: „Soe-
 8 mänge ba ame'ela, ba soe-
 mänge nitoenoe, ba soe-
 mänge fameta horō, ba
 lō ba dōdōoe, lō somasi'ō”;
 nibe'e, dali goroisia, ba awena
 9 imane: „Hiza, sodo dania,
 ba wolo'ō somasi'ō.” Si sa-
 mbalō iwoe'ai, ena'ō ifataro zi sa-
 mbalō. (F. 7, 18). Ba zomasi ia
 10 andrō, ba da'ō te'amoni'ō ita, ba
 wame'e soemange boto Jesoe Keriso
 andrō, ni'osamoezaigō. (F. 9, 12.
 28; 13, 12). Ere andrō sa fefoe, ba
 11 ero ma'ōchō so ira, ba wangaingai
 halōwōra, ba ba wangasese'ō fame'e
 soemange andrō, ba da'ōda'ō, si
 tebai manō mameta horō. (F. 10, 1).
 Ba ja'ia, ba ha sambalō nibe'enia
 12 soemange, ba horō andrō, ba no
 moedadao ia ba gambōlō Lowalangi,
 si lō mamalōmalō, (F. 1, 3), ba
 13 wmbalombaloi sa'ae, „irege tebe'e
 tooe barō gahenia zi fa'oeoe chō-
 nia”. (Kor. I. 15, 25). Ba wame'e
 14 soemange si samoeza andrō sa, ba
 no ifo'ahonoa ni'amoni'ō andrō
 iroegi zi lō aetoe. (F. 9, 26 b. t.). Ba
 15 ifadochoe'ō gōi ehōda Eheha ni'a-
 moni'ō. Me no aefa i'wa'ō: „Da'ō
 16 wawoe'oesa li andrō, na
 oelaoe fawoe'oe li ehōra,
 na no aefa gōtō da'e!” i'wa'ō
 So'aja: „Oroisagoe oebe'e ba
 dōdōra, ba ba gera'erara
 oesoera ia, (Jer. 31, 31 b. t.),
 ba lō'ō sa'ae dania itōrō
 17 tōdōgoe horōra ba olalō-
 wāra andrō.” Ba ba zi so
 18 fangefa da'ō, ba lō'ō sa'ae gōi ame'-
 ela, ba horō andrō.
 II. Ba me no so ehōda wa lō
 19 aiwō, ja'ami ira talifoesō, ba wa'a-
 mōi baeha ba ni'amoni'ō andrō,
 bōrō ndro Jesoe andrō, (Rom. 5, 2),
 ni'amoni'ōnia chōda, lala si bohooe,
 20 lala ba wa'aoeri, sanōrō ba'aba'a
 andrō, ja'ia nōsinia andrō, (F. 6; 19.

21 20: *Joh. 14, 6*), ba me no so chōda gere seboea, ba nomo Lowalangi
 22 andrō, (*F. 3, 6*), ba data'ondrasi, ja si ndroehoe dōdōda, ja'alōsoe lō mangiwa wamatida, ja'ae fa dōdō sanegoe ja'ita, me no moete fe dōdōda, (*F. 4, 16; 9, 13. 14. Joh. I. 1, 7*),
 23 ba ena'ō nisasai nōsida idanō soha-haoe; bōi tabōhōli wamadohoe'ō tōtōnafō andrō, bōi mangiwa; lō'ō sa farōi zamaboe'oe andrō. (*Hes. 24 36, 25*). Ba datafaoma tafaigi nawōda, ba wamaroe tōdō ba wa'omasasi andrō, ba ba mboeaboea si sōchi. (*F. 13, 1. 21*). Ba bōi tabōhōli we'amōi ba migoe chōda, si mane nifolaelaeo dānō bō'ō ōsa, tafaroe dōdō nawōda, ba mendroea manō, me itogoe mi'ila, ahatō mba'wa andrō. (*Kol. 3, 16. Jak. 5, 26 8. 9*). Na ta'odōdōgō wamazōchi horō sa, na no tasōndra wa'aboto ba dōdō zi doehoe andrō, ba lō'ō sa'ae si tasai soemange, fameta horō, (*F. 6, 4 b. t.*), ha fombalombaloi hoekoe, sata'oe ita, awō lolahola galitō andrō, si manga dania zi fa'oeoe andrō. (*Moz. V. 32, 22. Sef. 28 1, 18*). Na so zangositengagō oroisa andrō chō Moze, ba lō fa'ahachō dōdō, mate ia, ba zi daroea, ba ma si datōloe, si so ba mbōrō; (*Moz. 29 IV. 15, 30 b. t. Moz. V. 17, 6*); ba he wisa ba dōdōmi, tenga mendroea manō wotoe, si gōna zi hoendragō Ono Lowalangi andrō, ba na ba dōdōnia si lō goena ndro andrō, ba wawoe'oesa li andrō, ba ni'amoni'ō ja'ami, ba na no i'osiwawōi Geheha fa'eboea dōdō andrō? (*F. 12, 25. 30 Kor. I. 11. 25, 29. Mat. 12, 31*). Noa sa ta'ila zi no mangoema'ō: Chō-goe wola o e balō, ja'ō zanoelōni", ba so zoci, ba: „I hoekoe dania mbanoeania Sō'aja." (*Moz. V. 32, 35. 36*). Sata'oe ita na ba danga Lowalangi saeriacheoe ita. (*F. 12, 29*).

32 III. Ba mitōrōtōrō tōdōmi mba'wa fōna andrō, me oja mitaōgō faso-

ndrata famakao andrō, me no moehagaini ami; (*Tes. I. 2, 14*); so, ba 33 tebe'e maimai nifaigi ami, wango'aja ja'ami, ba famakao ja'ami, ba so, ba toball awō zi gōna si manō ami; (*Kor. I. 4, 9*), Noa sa gōi mi- 34 hachōsi tōdō nikoeroe, ba no mitaha, na teraboe zi so chōmi, lō saboe dōdōmi, me no aboto ba dōdōmi, so chōmi zi sōchi moroi andrō, si lō teboelō. (*F. 13, 2. Mat. 5, 12*). Ba 35 bōi mibōhōli wa'abe'e dōdō andrō chōmi, nifoloeo seboea dania. (*F. 12, 2. 3*). Fa'ebolo dōdō sa zogoea 36 chōmi, ena'ō mi'ō'ō zomasi Lowalangi, ba ena'ō misōndra gamaboe'oea li andrō. (*F. 12, 1. Loek. 21, 19*). Hatō sa ma'ifoe sibai tō, 37 ba so zi mōi andrō, lō i-aragō ia. (*Hab. 2, 3. 4. Fam. 22, 12*). Ba satoelō tōdō andrō 38 chōgoe, ba moroi ba wamati aeriia dania, ba na awoewoe ia, ba lō omasi dōdōgoe ia." (*Rom. I, 17*). Ba 39 ja'ita, ba tenga sawoewoe, ba wa'atekiko, no samati ita, ba wangorifi noso. (*Tes. I. 3, 3. Fet. I. 1, 9*).

FAZA 11.

I. Amoeata wamati andrō. II. Fa'abōlōnia; chō ndra toea fōna ta'ila.

I. Ba famati andrō, ba no fa'a- 1 ro dōdō ba nidōnadōna andrō, fa'afadoehoe dōdō ba ngawalō, hadla ia, si lō oroma. (*Rom. 8, 24. 25. Kor. II. 4, 18*). Ba chōnia sa lasōndra satoea fōna, wa tafadoehoe'ō ira. 2 3 Moroi ba wamati aboto ba dōdōra, wa no taroma li Lowalangi wamazōchi danō'a, wa no toballi tenga moroi ba zoroma toemboe zoroma andrō. (*Rom. I, 20. Sin. 33, 6. Joh. I, 3*).

II. Moroi ba wamati, wa no sō- 4 chi zoemange andrō, nibe'e Habeli chō Lowalangi, moroi ba nibe'e Ka'ino, ba moroi ba da'ō tafadoehoe'ō ia, wa satoelō ia, me ifadoehoe'ō game'elania Lowalangi, ba moroi ba

- da'õ gõi, wa moehede ia'na, .he
wa'ae no mate ia. (*Moz. I. 4, 4 b. t.*
5 *Mat. 23, 35*). Moroi ba wamati, wa
teheta Chenoki, fa lõ i'ila wa'amate,
ba lõ lasõndra ia, me no iheta ia
Lowalangi; fõna wangeheta ja'ia
sa'ae tefadoehoe'õ ia, wa no somasi
6 Lowalangi ia. (*Moz. I. 5, 24*). **Ba na
lõ famati, ba tebai i'omasi'õ niha
Lowalangi: Sangondrasi Lowalangi
ena'õ, ba lõ'õ sa tola lõ mamati ia,
so Lowalangi, ba ifoloeo zangaloei
7 ja'ia andrõ.** Moroi ba wamati, wa
ilaoe nowo andrõ Noachi, ba wa-
nagorifi si samba omo ja'ira, me no
ibokai chõnia Lowalangi zi lõ oroma
na; i'ata'oeffi; ba da'õ i'etoe'õ hoe-
koe niha goeli danõ, ba tobali sa-
nema fa'atoelõ dõdõ ba wamati ia.
(*Moz. I. 6, 9-22. Fet. II. 2, 5. Rom.*
8 *3, 22*). Moroi ba wamati, wa mo-
lo'õ Gaberahamo, me tekaoni ia, wa
awoe'a ia, wa isa'wa danõ, nibe'e
ondrõita mitooe dania chõnia, ba
mofanõ ia, he lõ'õ na i'ila, heza
isa'wa. (*Moz. I. 12, 1-4. Rom. 4, 1 b. t.*)
9 Moroi ba wamati, wa si fatewoe ia,
ba danõ amaboe'oea li andrõ, ba
danõ niha hõ'õ oea, ose nahiania,
ba si manõ gõi chõ Giza'aki ba chõ
Jakobo, awõnia sanema amaboe'-
oea li andrõ gõi. (*Moz. I. 12, 7 b. t.;*
10 *15, 13*). Ibazebaze'õ sa mbanoca a-
andrõ, saro danedane, ba zi no mõi
toeka ba sotomo Lowalangi. (*F. 12,*
11 *22; 13, 14*). Moroi ba wamati gõi, wa
isõndra wa'abõlõ Sara andrõ, ba wa-
mohõrõ nga'õtõ, ba lõ lai wa no noe-
malõ ndrõfinia, me no fadoehoc dõ-
dõnia, ba zamaboe'oe andrõ. (*Moz. I.*
12 *18, 10; 21, 2. 7. Rom. 4, 20. 21*). Andrõ
gõi moma'oe'oe zi ha samõsa andrõ,
ba si no mate, ta'wa'õ, timba ndrõfi ba
mbanoea ja'wa wa'ato, ba timba nene
ba mbewe nasi andrõ, si tebai la'erai
ngawoea. (*Rom. 4, 19. Moz. I. 15, 5*).
13 Ba ba wa'amate da'õ fefoe, ba dali
wamati, lõ si faloecha ira amaboe'-
oea li andrõ, ha moroi ba zarõoe
la'ila, ba la'owai, ba la'ombacha'õ,
- tome ira ba si fatewoe, ba goeli da-
nõ andre. (*Moz. I. 47, 9. Sin. 39, 13*).
Sangoema'õ da'õ sa, ba la'omba
14 cha'õ, wa la'aloeci zi ndroehoe mba-
nocara. Ba na da'õ ni'wa'õra, ba zi
15 otarai ira, ba fachamõ mena'õ, ma-
ngawoeli ira. Ba me tenga da'õ, ba
16 si sõchi ni'aloecira, ja'ia zi so ba zo-
rõego. Andrõ wa lõ aila chõra Lo-
walangi, na labe'e tõinia Lowala-
ngira; noa sa itaroe'õ chõra mba-
noea. (*Moz. II. 3, 6*). Moroi ba wa-
17 mati, wa ibe'e soemange Giza'aki
andrõ Aberahamo, me tetandraigõ
ia, ononia si ha samboea andrõ
ibe'e soemange, ja'ia, si no manema
amaboe'oea li andrõ, (*Moz. I. 22.*
18 *1 b. t.*), ba zi no moe'wa'õ: „Ba
chõ Giza'aki tefotõi chõoe
nga'õtõ.” (*Moz. I. 21, 12. Rom. 9,*
19 *7*). Da'õ dõdõnia, he moroi ba ngai
zi mate, ba i'ila isoesoegi Lowala-
ngi, moroi ba da'õ gõi itema ma-
ngawoeli ia, me iloeloe. (*Rom. 4, 17*).
Moroi ba wamati, wa ifahowoe'õ
20 ndra Jakobo Ezaoe Iza'aki, ba zi
faloecha ira dania. (*Moz. I. 27, 28;*
21 *39*). Moroi ba wamati, wa faoma
ifahowoe'õ nono Josefo andrõ Ja-
kobo, me aracha mate ia, ba ma-
ngaloe'oe ia faoedoe hõ-
gõ zi'onia. (*Moz. I. 48, 1-20; 47,*
22 *31*). Moroi ba wamati, wa itõrõ li
Josefo wa'awoe'a Ndraono Gizera'eli
andrõ, me mate ia, ba ibe'e gorõisa,
ba wolohe botonia. (*Moz. I. 50, 24.*
23 *25*). Moroi ba wamati, wa labini'õ
Moze ira inania, me sawena toe-
mboe, tõloe wa'wa wa'ara, me la'-
ila, si sõchi nono andrõ, ba lõ la'-
ata'oeffi gorõisa razo andrõ, (*Moz.*
24 *II. 2, 2*), Moroi ba wamati, wa lõ
ba dõdõ Moze, na la'wa'õ ono no-
no Wara'õ alawe ia, me no eboea
ia, (*Moz. II. 2, 10. 11*), awõ wa abõlõ
25 omasi ia, ita'õgõ wamakao, awõ mba-
noea Lowalangi, moroi isõndra wa'o-
moeso dõdõ, ba horõ, si lõ ararã;
26 ba dõdõnia, eboea hare ba wango'
aja' andrõ, chõ Keriso, moroi' ba

gana'a Miseraji andrō; famoloeo
 27 dania 'sa ifaigi. Moroi ba wamati,
 wa irōi danō Miseraji, wa lō i'ata'-
 oefi wōnoe razo andrō; i'olembai
 sa'ae zi lō oroma andrō, hoelō na
 no i'ila. (*Moz. 11. 12, 41; 10, 28*).
 28 Moroi ba wamati, wa ilaoe wasa a-
 ndrō, awō wamadoewa do andrō,
 fa bōi ibabaja ira samoenoē ono si
 29 a'a andrō. (*Moz. 11. 12, 3-14*). Moroi
 ba wamati, wa latōrō nasi sojo a-
 ndrō, hoelō na tanō sabe'e, ba za-
 lōmō Ndrawa Miseraji, me lata-
 ndraigō gōi. (*Moz. 11. 14, 16-31*).
 30 Moroi ba wamati, wa adoedoe gōli
 kara andrō, ba Jericho, me no fitoe
 31 bongi lafasoei. (*Jos. 6, 1-20*). Moroi
 ba wamati, wa lō tekiko Rachaba
 andrō, sohorō andrō, awō zi lō mo-
 lo'ō, me no ifa'amōi jomo chōnia
 zamaoze andrō, me no ihaogō chō-
 32 ra. (*Jos. 2, 1 b. t.; 6 17 b. t.*). Ba
 hadia niwa'ōgoe na ena'ō? Lō'ō sa
 fachamō, na oedoenōdoenō ena'ō,
 hadia ia ba chō Gideonō andrō, ba
 ba chō Mbaraki, ba ba chō Zime-
 sono, ba ba chō Jefita ba ba chō
 Dawido ba ba chō Zamoeeli andrō,
 ba ba zama'ele'ō andrō. (*Sangoehoe.*
6, 11; 4, 6; 1 3, 24; 11, 1. Sin. 78, 70
b. t. Sam. I. 3, 20. Hal. zin. 3, 24).
 33 Si no mola'wa banoea bō'ō, ba wa-
 mati, si no mamaloea satoclō, si
 no manema amaboe'oele li, si no
 mondroehō bawa zingo, (*Sam. 11.*
8, 1-14. Sam. I. 12, 3. 4. Dan. 6,
 34 *22*), si no mamoenoe fa'abōlō galitō,
 si no aefa ba mbawa zi'ōli si no
 mogamō fa'abōlō, he si lō abōlō
 mbōrōta, si no abōlō ba wanoewō,
 si no manimba sabōlō niha bō'ō.
 (*Dan. 3, 25 b. t. Raz. I. 19, 1-3. Raz.*
11. 20, 7. Sangoehoe. 15, 8. 15; 16, 28;
 35 *7, 13. 22*). No ba wemaoso, moroi ba
 ngai zi mate, latema mangawoeli
 zi mate chōra ira alawe; ba so ni-
 forōfa, sanimba fangefa, ena'ō la-
 chamō wemaoso si sōchi, (*Raz. I. 17,*
 36 *18 b. t. Raz. 11. 4, 32 b. t.*), ba so zi no
 faloecha fangō'aja ba famōzimōzi,

awō mbōbō, ba awō goeroenga; (*Moz.*
I. 39, 20. Jer. 20, 2); no lateboe kara 37
 ira, no lafakao, no lasila, mate ira
 niboenoe si'ōli, mowaōwaō ira, oeli
 mbribiriri noechara, ba ma oeli na-
 mbi, no faloecha ira wa'ambō, ba
 fa'afōchō, ba famakao. (*Raz. I. 21,*
13; 19, 10. Raz. 11. 1, 8. Jak. 5, 10.
Hal. zin. 7, 52). Ja'ira andrō, si tenga 38
 si nangea awō niha goeli danō me-
 na'ō; ba danō si mate misa eloe-
 ngoeloengoe ira, ba ba hili misa, ba
 ba dōgi narō gara, ba ba zo'arō hili.
 (*Raz. I. 18, 4; 19, 4*). Ba da'ō fefoe, 39
 ba lō nichamōra amaboe'oele li a-
 ndrō, he wa'ae no nifadoehoe'ō ira,
 moroi ba wamati andrō; me no ihō- 40
 nagō ifaigi chōda zi sōchi Lawala-
 ngi, ena'ō bōi mo'ahonoa ira lō ja'-
 ita. (*F. 8, 6*).

FAZA 12.

I. Famaroeo tōdō, fa bōi labōhōli
 wanōngōni chō Jesoe. II. Mogoena na
 i'otoe'ō ira Lowalangi. III. Bōi atage
 ba bōi la'ositengagō wa'eboea dōdō
 Lowalangi andrō.

I. Ba andrō, ja'ita gōi, me no te- 1
 fasoei ita lawoeo samadoehoe'ō a-
 ndrō, ba datatooe'ō tooe noro dōdō
 andrō, fefoe, awō horō andrō sama-
 soei ja'ita, ba data'anaoe'ō gōlōda
 wagchisa, ba watandrasa tōla andrō,
 si so fōnada, (*Kor. I. 9, 24-27. Efes.*
4, 22. F. 10, 36), Ba tafaigi zolohe 2
 andrō, ba sanio'ahonoa famati, Jesoe,
 si no manaha rōfa andrō, salahi wa'-
 omoeso dōdō andrō, si no so fōna-
 nia, si no mangositengagō fa'aila, ba
 si no moedadao ba gambōlō dadao-
 ma Lowalangi andrō. (*F. 2. 10-13.*
Fil. 2, 8. Fam. 3, 21). Mitōrōtōrō 3
 sa'ae tōdōmi zi no manaha tōdōnia,
 na lamanō wamadaō chōnia niha si
 so horō, fa bōi atage ami, ba fa bōi
 aloeloc dōdōmi. (*Joh. 15, 20*).

II. Lō'ō na sondroegi do fani- 4
 mbami horō andrō, ba wasōndrata
 chōnia, (*Kor. I. 10, 13*), ba no olifoe 5
 ami wondrara dōdō andrō, sihedo

- chōmi, amaedolea wehede ba ndraono; imane: „He onogoe! bōi zilō. ba dōdōoe wotoe. andrō, ehō Zo'aja, ba bōi aboe dōdōoe, na i'otoe'ō ndra'oegō; (*Amaed. 3, 11. 12. Joh. 5, 17*); **somasi Zo'aja sa, ba i'otoe'ō, ba ibagobago fefoe ndraono nihalōnia chōnia.**” (*Fam. 3, 19*).
- 7 Mitaha wotoe; tōdō Lowalangi ehōmi, ba no hoelō ba ndraono; heza sa so ndraono, si lō i'otoe'ō ama?
- 8 Ba na lō te'otoe'ō ami, si no faloecha ira fefoe, ba no ono horō ami, ba tenga si ndroehoe nono. Ba no ae sangotoe'ō ja'ita ndra. amada, niha, ba no ta'ata'oe fi ira, ba tenga mendroea manō mōi ita barō mbawa Nama noso andrō, ena'ō aeri ita?
- 10 (*Amaed. 10, 17*). Ba ja'ira sa, ba si lō ararā, ha oega bongi, la'otoe'ō ita, dali dōdōra, ba ja'ia, ba ena'ō mogoena, ena'ō mōi ehōda gōi wa'ohaoehaonia andrō. (*Kor. I. 11, 32*).
- 11 **Fefoe ngawalō wotoe sa, ba gōtō iada'e ba tenga fa'omoeso dōdō, ta'aw'ō, ha fa'aboe dōdō, ba dania, ba sohahoe dōdō loealoeania, fa'atoelō dōdō, nifa'emia ba zi no moefamaha ba chōnia andrō.** (*Joh. 16, 20 b. t. Jes. 26, 16 b. t. Jak. 1, 12; 3, 18*).
- 12 III. **Andrō mifoeli mi'abe'e'ō danga, si no adada, ba balōdoehi, si no atage andrō;** (*Jes. 35, 3*); ba mifaigi zadōlō lala gahemi, fa lō ahole zi no omboejoembioe, ena'ō abe'e atō. **Migohi wa'atoelō, ba niha fefoe, ba fangohaoehoe andrō; lō'ō sa sangila So'aja dania, niha, na lō da'ō.** (*Sin. 34, 15. Rom. 12, 18. Mat. 5, 8, 9*). Ba mifaigi, fa bōi faloecha zi torōi foeri, ba wa'eboea dōdō andrō, fa bōi o lewiō w'a a safeto, ba wambōrō famakoejoe, fa bōi ato zigōna si ra'ira'io. (*Kor. II. 6, 1. Moz. V. 29, 18*). Bōi ta'ila zohorō, ba ma si lō ngaroro, si mane Ezaoe andrō,
- samawa fa'asia'ania, ha samoeza femanga mbōli; (*F. 13, 4. Moz. I. 25, 29 b. t.*); noa sa mirongo: dania gōi, me edōna itema howoehowoe andrō, ba tetibo ia; lō'ō sa isōndra lala wamalalini era'era, he wa'ae no mowōi da'wa, hōrōnia, wanggaloei ja'ia. (*Moz. I. 27, 30 b. t.*). Lō'ō sa niroegimi hili nibabaja andrō, siholahola andrō, ba lō niroegimi salē, ba sogōmigōmi, ba fe'oe'ogoe'ogoe mbanoea, si fao angi. (*Moz. II. 19, 17 b. t. Moz. V. 4, 11. 12*), ba li dorofe, ba li zihede andrō, me mangandrō zamondrongo andrō, bōi sa'ae jamoehede ehōra; (*Moz. II. 20, 18 b. t.*); me tebai lataha ni'oro'i'ō andrō: „Ba he a he zali w'ali w'a ba danō zangoehondragō hili, ba niboenoē, niteboe kara;” (*Moz. II. 19, 12*); wa'ata'oera zorma andrō, tobali imane Moze: „O i so wa'ata'oe'ogoe, manizini zindra'o!” Ba no miroegi hili Ziona andrō, ba banoea Lowalangi saeri andrō, Jeroezalema andrō, si ja'wa, ba zoroego, awō ngahōnō mala'ika, (*Fam. 14, 1; 3, 12. Jes. 24, 23. Gal. 4, 26. Dan. 7, 10. Joed. a. 14*), ba owoeloa andrō, banoea zi a'a, nisoera tōi ba zoroego, ba Lowalangi, sangoehoeke fefoe, ha niha ira, ba bechoe zatoelō andrō, si no mo'ahonoa, (*Jak. 1, 18. Fam. 14, 4. Loek. 10, 20*), ba sama'ema andrō, ba wawoe'oesa li si bohooe, Jesoe, ba do fanefe andrō, si sōchi fehede, moroi ba ndro Habeli. (*F. 9, 15. Fet. I. 1, 2*). Mifaigi, fa bōi mitimba zihede andrō. Na tebai sa aefa da'ō, sanimba sangoema'ō li ba goeli danō andre, ba tenga mendroea manō ita, na ta'erogō zihede moroi ba zoroego andrō? (*F. 2, 1-3; 10, 29*). Me loco da'ō ifaheoe danō linia, ba iada'e, ba no ifaboe'oe linia, imane: „Samoeza tō dania oefahoe, tenga hata nō, banoea si ja'wa gōi”. (*Sin. 68. 9. Hag. 2,*

27 6. 21. *Mat. 24, 29*). Ba si „samoeza tō' andrō, ba ba wamalalini nifaheoe andrō, nifazōchi andrō, faecheoe, ena'ō si lō teboelō zi tebai hoemedē. (*Fam. 20, 11. 21. I. Kor. II. 5, 1*).

28 Andrō, me no mōi chōda mbanoea si tebai hoemeoeheoe, ba data'andrō saoha gōlō; da'ō zomasi Lowalang'i, fe'amōida enoninia, jafao wangerangera ba fa'ata'oe; (*Dan. 2, 44; 7, 14. 18. Kol. 1, 12. Sin. 2, 11. 12*); alitō si mangamanga hadia ia sa Lowalangida andrō. (*Moz. V. 4, 24*).

FAZA 13.

I. Famaroe tōdō ba mboeaboea si sōchi, ba II. ena'ō abe'e ira, ba ena'ō lafondrondrongo li zamahaō. III. Famahowoe'ō ba fango'ozoei soera.

1 I. Fangomasi'ō talifoēsō andrō, andrō, ba bōi jateboelō. (*Rom. 12, 10*).

2 Bōi mi'olifoegō ami, fa bōi aboea gōlōmi ba dome; so sa ōsa zi no mame'e gō mala'ika, si lō la'ila, ba zi manō. (*Rom. 12, 13. Moz. I. 18, 2 b. t.; 19, 1 b. t.*). Mitōrōtōrō tōdōmi nikoeroe andrō, me no awōra nikoeroe ami, awō nifakao andrō, me si so ba mboto gōi ami. (*F. 10, 34. Mat. 25, 36. Kor. I. 12; 26. Rom. 12, 15*). Dozi sa, ba ndramoe'onangedō warongasa, ba ba wa'oroedoe andrō, ba bōi jafabaja hadia ia; ihoekoe sa Lowalang'i zohorō andrō, awō zohorōni donga zodonga. (*Efes. 5, 5. Tes. I. 4, 3-6*). Bōi fatewōe ba gera'erami wa'omasi gana'a, ja'bōnō chōmi zi ho so. Noa sa ja'ia zangoema'ō: „Lō'ō manō farōido chōoe, balō'ō manō oe'ositengagōndra'oe gō.” (*Tim. I. 6, 6-10. Jos. 1, 5. Moz. V. 31, 8*). Tobali tola abe'e dōdōda, wangoema'ō: „So'aja zanolo ja'o, lō ata'oeendra'o. Hadia nilaocniha chōgoe?” (*Sin. 118, 6*).

7 II. Mitōrōtōrō tōdōmi zolohe ja'

ami andrō, si no mangombacha chōmi taroma li Lowalang'i; aechoela lalara mitōngōni, ba mi'ohia'ō wamaitira andrō. (*F. 6, 12. Tes. I. 2, 13. Fil. 3, 17*). **Jesoe Keriso andrō, ba ja'ija'ia manō, he menewi, ba he ma'ōchō, ba he iroegi zi lō aetoe.** (*Fam. 1, 8; 17, 18*). Bōi mibe'e ni-dōnisi ami, ba wamahaō si no oja ngawalō, si no fabō'ō; **si sōchi sa na moroi ba wa'ahachō dōdō te'abe'e'ō dōdō, bōi ba gō, ba zi lō hare zanōrō da'ō.** (*Efes. 4, 14. Kol. 2, 20 b. t. Rom. 14, 17*). No so chōda naha wame'e soemange, ba zi lō tola manga zangai halōwō andrō, ba nose andrō. Baero golombasewa sa tetoenoe nōsi zaliwāliwa ba danō andrō, ni'ohe gere seboea do ba ni'amoni'ō andrō, fameta horō. (*Moz. III. 16, 27*). Andrō gōi baero mba-wa gōli itaha wamakao Jesoe, ena'ō i'amoni'ō mbanoea, donia andrō. (*F. 10, 10. Mat. 21, 39. Joh. 19, 17*). Ba me si manō, ba damōi ita chōnia, baero golombasewa, ba dataloe'i wango'aja ja'ia andrō. (*Fet. I. 4, 14*). **Lō'ō sa chōda ba da'e banosa si lō teboelō, ba si so dania ni'aloēida.** (*F. 11, 10. 13-16. Fil. 3, 20*). Ba datafafa'ema'ō chōnia zoemange fanoeno, chō Lowalang'i, bōi mamalōmalō; ja'ia mboeaboea mbewe, sangombacha tōinia. (*Sin. 50, 14. Efes. 5, 20*). Bōi mi'olifoegō ami, ba wanolo si noemana, ba ba dōlotolo andrō; somasi Lowalang'i sa zoemange si manō. (*Kor. II. 9, 12. 13*). Mifondrondrongo li zolohe ja'ami andrō, ba mi'ō'ō, ja'ira sa zanaro tōdōmi andrō, chōra tezofoezofoe li dania, ena'ō omoeso dōdōra wangombacha, ba ena'ō bōi mangarōngarō ira; tenga sa sohare ami da'ō. (*Tes. I. 5, 12 b. t. Hes. 33. 7 b. t.*). Mi'angandrō, salahima, noa sa fa-doehoe dōdōma, wa lō itegoega tōdōma, me si sōchi manō zedōna matōrō, fefoe, hadia ia. (*Kor. II. 1, 11. 12*). Andrō mēndroea manō oe-

- faroee dōdōmi, ba wolaoe da'ō; ena'ō alio tefoeli ndra'o chōmi. 15
- 20 **III. Ba Lowalangi wa'ohahaoe dōdō andrō,** si no molohe ja'wa, moroi ba ngai zi mate, goebalo mbiribiri andrō, seboea; balazi ndro wawoe'oesa li andrō, si lō aetoe, Jesoe andrō, So'aja ja'ita, (*Rom. 16,*
- 21 *Hes. 34, 23*), ja'ia jamoehaogō ami, ba zi sōchi andrō, fefoe, ba wolō'ō somasi ia, jamoe'a'asogō ba dōdōda zomasi ia famaigi; moroi chō Jesoe Keriso, ja chōnia zoemange, iroegi zi lō aetoe. Jadoehoe. (*Fil. 2, 13. Tes. I. 5, 23. Gal. 1, 5*). Ba oe'a ndrō chōmi, ja'ami ira talifoesō; bōi mitimba'daroma li wamarōoe tōdō andrō, lō'ō sa oja'oja nisoeragoe chōmi. Bōi zi lō mirongo, wa no aefa dalifoesōda Timoteo andrō, awōnia dania ndra'o, wamaigi ja'ami, na alio mōi ia. (*Tes. I. 3, 2*). Mi'owai zolohe ja'ami andrō, fefoe, awō ni'amoni'ō, fefoe. La'owai ami si so ba Gitalia. Jafaloecha ami fefoe wa'eboea dōdō. (*Fam. 22, 21*).

Soera JAKOBO: andrō.

FAZA 1.

I. Fangowai II. Famarooe tōdō, ba wanaha tōdō, na so wamakao.
III. Bōrō wanandraigō. IV. Hadia zi sōchi folo'ō.

- 1 I. Jakobo zanoera da'e, enoni Lowalangi andrō ba enoni Jesoe Keriso, ba zi felendroea toea andrō, sizaewe misa; ja'ahowoe! (*Gal. I, 19. Joed. I. Fet. I. 1, 1*)!
- 2 II. Mibe'e fa'omoeso dōdō manō, ja'ami ira talifoesōgoe, na oja itōrō ami fanandraigō, hadia ia ngawalō; (*Fet. I. 4, 13. Mat. 5, 11. 12. A. 12*);
- 3 me no aboto ba dōdōmi, na no moe-tandraigō wamatimi, ba fanaha tōdō
- 4 loaloea. (*Rom. 5, 3. 4*). Ba famo'ahonoo dania wanaha tōdō andrō, ena'ō mo'ahonoo ami, si lō sala, ba bōi ambō hadia ia. (*Heb. 10, 36*).
- 5 Ba na so ba chōmi zambō fa'atoea-toea, ba jamoe'andrō chō Lowalangi, same'e manō, fefoe gofoe: ha niha zangandrō, lō ihedehede'ō; ba tebe'e chōnia. (*F. 3, 17. Mat. 7, 7*). Ba jafadoehoe dōdōnia, ba wangan-drō, bōi mangiwa; sangiwa tōdō sa, ba no hoelō ndroeloe nasi, ni-fadaeloedaeloe nangi, nifangōrōngōrō misa. (*F. 5, 15. 16. Mat. 7, 7*), Bōi sa jamoe'wa'ō tōdōnia niha si manō, so dania hadia ia zinemanian chō Zo'aja; niha si doea tōdō, samangōrōngōrō manō nilaoenia, fefoe. Ba talifoesō side'ide, ba jamoesocno ia, ba wa'asalawania; (*Loek. I, 47. 52*); ba so'ana'a, ba jamoesoeno ia ba wa'ide'idenia, me no lala mbowo ndroe'oe dania lalania. (*Kor. II. 12, 9. Fet. I. 1, 24*). Toe inboe loeo, so wa'aoechee zino, ba aleoe ndroe'oe andrō, ba bowonia, ba atoroee, ba taja wa'asōchinia; si manō gōi dania wa'aleoe zo'ana'a, ba lalania andrō. (*Sin. 90, 5. 6*). Ja'ahowoe niha, sanaōgō fanandraigō andrō, na no fadoehoe dōdō dania chōnia, ba itema dakoela fa'aeri andrō, nifaboe'oe. Zo'aja ba

zangomasi'ō ja'ia. (*A. 2... F. 5, 11, Job. 5, 17 b. t. Tim. II. 4, 8. Fam. 2, 10.*)

- 13 III. Bōi jamoe'wa'ō niha, na tetandraigō ia: Moroi chō Lowalangi, wa tetandraigō ndra'odo; Lowalangi, -ba tebai tetandraigō ba zi lõ sōchi, ba ja'ia, ba lõ itandraigō niha.
- 14 Ba dozi nitandraigō, ba ba wangisō dōdōra tezōbizōbi ira ba tedōnisi.
- 15 Awena dania, na no abeto wangisō andrō, ba i'adonogō horō, ba horō andrō, na no moefaloea, ha i'adonogō wa'amate. (*Moz. I. 3, 6. Rom. 6, 23.*) Bōi eloenge ami, ja'ami ira
- 17 talifoesōgoe, somasi ndra'o. **Ha sambalō ame'ela si sōchi, ba ha sambalō bocala so'ahonoa zi otarai moroi si ja'wa, moroi chō Nama zi-haga andrō, mitooe, ba zi lõ fa'atobali, ba he fa'ateloemōloemō.** (*Joh. 3, 27. Sin. 139, 12. Rom. 11, 29.*) Nilaoe dōdōnia, wa no i'adonogō ita, moroi ba daroma li si doehoe andrō, ena'ō bōrōta nifazōchinia ita. (*Fet. I. 1, 23.*) Ja'aboto ba dōdōmi, ja'ami ira talifoesōgoe, somasi ndra'o: dozi niha, ba ndra-moe'ali'o'ō wamondrongo, bōi ndra-moefahoelō wehede, ba bōi alio wofōnoe. (*Sangomb. 5, I. Amaed. 17,*
- 20 *27.*) Fōnoe niha andrō sa, ba lõ ilaoe zatoelō, wamaigi Lowalangi. (*Amaed. 21*
- 21 *29, 22. Efes. 4, 26.*) Andrō mibōhōli fefoe, hadia ia, zi ra'ira'iō andrō, awō fefoe walōsōchi andrō, si no fahōna, wa mibologō dōdōmi wamona-ha taroma li andrō, nitanō ba dōdōmi fangorifi nosomi. (*Kol. 3, 8. Kor. I. 15, 1. 2.*)

- 22 IV. **Ba mi'o'ō daroma li andrō,** ba bōi ha famondrongo manō, wolimo ja'ami. (*F. 2, 14. Mat. 7, 21. Loek. 11, 28.*) Na so zamondrongo taroma li andrō, ba na lõ i'o'ō, ba no hoelō niha samaigi bawania ba zōrōmi; na no ifaigi ia, ba mofanō sa'ae ia, ba i'anema'ō olifoe, he
- 24 wisa chalachalania. Ba si no mone-hegō oroisa fangefa andrō, si no mo'

ahonoa, ba si lõ teboelō ba da'ō, si tenga ha samondrongo, solifoe; na solo'ō gōi ia: da'ō zodōwadō-wa tōdō dania, ba wolaoenia'andrō. (*F. 2, 12. Rom. 8, 2. Joh. 13, 17.*) Na 26 so zangoema'ō tōdōnia, samosomange Lowalangi ia, ba na lõ itaha lelania, na ilimo dōdōnia, ba no faja wamosoemangenia Lowalangi. (*F. 3, 2 b. t. Fet. I. 3, 10.*) **Da'ō zi sōchi 27 wamosoemange Lowalangi, si lõ si fabaja, hadia ia, wamaigi Lowalangi Ama: na mōi ita moetolo zi lõ ama, si lõ ina, awō zi no mate donga, ba wa'aboe dōdōra, ba na tafaigi, fa bōi gōna ita si ra'ira'iō andrō, ba niha goeli danō.** (*Jes. 1, 17. Mat, 25, 36.*)

FAZA 2.

I. Famangelama, fa bōi eboea dō-dō zamboeana, ba II. bōi zi lõ boea-boea si sōchi ba wamati.

I. Ja'ami ira talifoesōgoe, bōi 1 mi'eboea'ō dōdōmi zamboeana, ba wamati andrō, chō Zo'aja lachōmi andrō chōda, Jesoe Keriso. Na so 2 ena'ō zi mōi ba gowoeloami niha solaedoeroe balaki, sobaroe baroe loeo, ba na so gōi zi mōi, si noemana, sobaroe si lõ sōchisōchi; ba mifaigi 3 ena'ō zobaroe baroe loeo andrō, ba mimane ena'ō: Dadao ba da'e, ja'oegō, faigi zi sōchi nahaoe; ba na mimane ba zi noemana andrō: Ja'oegō, ba ba da'ō iagō, zizio, ba ma 4 tooe dadao, tooe mbakoebakoe gahegoe andre! ba tenga no mifonaha wanoefa dōdōmi, ba tenga no sangoehoekoe, si so era'era si lõ sōchi, ami? Mifondrongo, ja'ami ira 5 talifoesōgoe, somasi ndra'o! Tenga no itoetoejoe Lowalangi zi noemana ba goeli danō andre, ena'ō fahōna chōra wamati andrō, ba ena'ō sarena ondrōita ira, banoea andrō, nifaboe'ocnia ba sangomasi'ō ja'ia andrō? Ba ja'ami, ba no mi'osite-ngagō zi noemana andrō (*Kor. I. 1, 26.*) Hadia, tenga so'ana'a andrō 6

- 7 zamalangōgō ja'ami, ba tenga ja'ira
zanōbi ja'ami ba rafe? Tenga ja'ira
zango'aja tōi si sōchi andrō, si no
moebe'e bōrō dōimi andrō? (*Fet. I.*
8: 4, 14). Ba na mi'o'ō gorōisa razo
andrō, si so ba zoerā: „O ma si i'ō
z a h a t ō c h ō o e, s i . m a n e
f a ' o m a s i o e i n d r a ' o e g ō, „ ba
no si sōchi milaoe. (*Moz. III. 19,*
9 *18. Gal. 5, 14. Mat. 22. 36 b. t.*). Ba
na mi'eboea'ō dōdōmi zamboeana,
ba mamazōchi horō'ami, ba ifa-
doehoc'ō chōmi'oroisa, wa no sa-
10 nawō ami. (*Moz. III. 19, 15*). Na
so sa ena'ō zolo'ō'oroisa, ma'afe-
foe, ba na isawō zambalō, ba no
mo'ōmō ia. ba gorōisa ma'afefoe.
11 (*Moz. V. 27, 26. Mat. 5, 19*). Sangoe-
ma'ō: „B ō i o h o r ō !” da'ō gōi
zangoema'ō: „B ō i a n g e ' e .” Ba
he lō mohorō'ō, ba na mange'e'ō,
ba no toball sanawō oroisa ndra'-
12 oegō. (*Moz. II. 20, 13. 14*). Mimanō
wehede, ba mimanō wolaoe, si mane
niha nihoekoe ba gorōisa fangefa a-
13 ndrō, dania. (*F. 1, 25*). Lō'ō sa fa'-
ahachō dōdō ba wangoehokoe si lō
mangahachōsi tōdōnia; ba i'osite-
ngagō wangoehokoe fa'ahachō dōdō
andrō. (*Mat. 25, 34 b. t. 41 b. t. Mat.*
5. 7).
- 14 II. Hadia goena, ja'ami ira tali-
foesōgoe, na so zangoema'ō, so chō-
nia wamati, ba na lō bocaboea?
Hadia, i'ila, i'orifi ia famati andrō?
(*F. 1, 22. Mat. 7, 21. Rom. 3, 31.*
15 *Tit. 3, 8*). Ba na so dalifoesō ma-
toea, ba ma talifoesō alawe, si lō
noecha ba sambō balazo, ndrege zi
16 ma'ōchō; ba na so ba chōmi zangoe-
ma'ō chōra: Mi'ae'e, ja'ohahae dō-
dōmi, mi'oleoe, ba mi'aboesoi'ō ami!
ba na lō mibe'e zogoena fangehao
mbotora, ba hadia goena? (*Loek. 3,*
17 *11*). Si manō gōi wamati andrō, na
lō boeaboea; no amaedola zi lō
18 2). Ba ma so zangoema'ō: Chōoe
wamati, ba chōgoe mboeaboea.
Oroma'ō chōgoe wamatimō andrō,
- si.lō boeaboea, ba ba mboeaboea-
goe oe'oroma'ō chōoe wamati andrō.
(*Mat. 7, 20*). Hadia, no fadoehoe 19
dōdōoe, wa ha samboea Lowalangi?
Si sōchi da'ō; fadoehoe gōi dōdō
mbechoe ba da'ō, ba hoemocha
mboera. (*Mar. 1, 24. Hal. zin. 19,*
15). Ba hadia, omasi'ō'ō'ila, ja'oegō 20
niha si lō tōdō, wa lō goena wamati
si lō'boeaboea? Toeada Aberahamo 21
andrō, hadia, tenga moroi ba mboea-
boea isōndra wangatoelō, me ibe'e
soemange nononia Iza'aki andrō?
(*Moz. I. 22, 9-12; Heb. 11, 17*). Ō'ila 22
ba da'ō, itolo ba mboeaboea andrō
famati, ba moroi ba mboeaboea a-
ndrō tefo'ahonoa wamati. (*Rōm! 4,*
3; *Fet. II. 1, 5-10*), ba itōrō zi so ba 23
zoera andrō, imane: „Ba mama-
ti. G a b e r a h a m o c h ō L o w a l a n g i
l a n g i, b a t e b e ' e f a t o e l ō
d ō d ō n i a d a ' ō, b a s i f a h o e
w o e c h ō L o w a l a n g i d ō i
n i a ”. (*Moz. I. 15, 6. Nga'ōt. II. 20,*
7. *Jes. 41, 8*). Mi'ila. ba da'ō, ba 24
mboeaboea isōndra wangatoelō ni-
ha, ba tenga ha ba wamati. Si manō 25
gōi Rachaba andrō, sohorō andrō,
hadia, tenga ba mboeaboea isōndra
wangatoelō, me ifa'amōi jomo chō-
nia zinenge andrō, ba me ifatōrō
ba lala bō'ō, wamofanō? (*Jos. 2, 1*
b. t. *Heb. 11, 31*). Hoelō si mane 26
boto sa, si lō fa'aocri, na lō noso,
si manō gōi wamati andrō, lō
fa'aocri, na lō boeaboea.

FAZA 3.

I. Bōi ato zamahaō; bōi oja mbe-
we. II. Fa'atoeatoea si ndroshoe.

- I. Bōi ato ami zamahaō, ja'ami 1
ira talifoesōgoe; noa sa mi'ila tedoe
dania wa'abe'e hockoe, nifatōrō chō-
da. (*Mat. 23, 8. Hes. 33, 7. 8*). Asese 2
sa sala itā, dozi ita. Na so zi lō
sala'ba li, ba no niha si no mo'a-
honoa ia, sangila mamatōro botonia
ma'asamboea. (*Sin. 19, 13*). Na ta- 3
be'e ba mbawa koedo'zi'ōli andrō,
fa la'o'ō chōda, ba tafatōrō mboto-

4 ra, ma'asamboea. (*Sin. 32, 9*). Hiza
 gōi nowo andrō, ha wa'eboea ia, ba
 he wā'ae angī sabe'e wamofanō, ba
 tebali'ō zoei amoeri side'ide sibai
 andrō, heza nilaoe dōdō zamatōrō
 5 ja'ia. Si manō gōi lela andrō, ndrō-
 tondroto side'ide ia, ba no eboea
 hochā. Hiza wa'ide'ide galitō, ba ha
 wa'eboea gatōea itoenoe. (*F. 1, 26*).
 6 Alitō lela andrō, fa'eboea nōsi goeli
 danō ma'afeoe wa'eboea zi lō atōelō
 andrō, chōnia, no fōna ndrōndroto
 bō'ō lela andrō, lō sōchi mbotoda
 ma'asamboea ibe'e, ifohola roda wa'
 aoeri andrō, ba nifohola narako ia.
 (*Amaed. 16, 27; Mat. 15, 11, 18*).
 7 Telaŵa sa fefoe ngawalō goetoe
 ndrōe'oe, ba fofō, ba oelō, ba sali-
 ŵaliŵa ba nasi andrō; noa sa ila-
 ŵa niha, ba lela andrō, ba lō san-
 gila molaŵa ja'ia, niha; si lō sō-
 chi andrō, si lō ahonohono, si no
 fahōna langoe famoenoe. (*Sin. 140,*
 9 *4*). Fanoeno Zo'aja, Ama, ia chōda,
 ba fangelifi niha, nibe'e famaedo
 10 Lowalangi. (*Moz. I. 9, 6*). Ha sam-
 boea mbawa, ba faoma i'otarai ia,
 he fanoeno, ba he fangelifi. Bōi si
 11 manō, ja'ami ira talifoesōgoe! Ha-
 dia, ha samboea goemboe, ba faoma
 aloea chōnia, he sami, ba he ladoe?
 12 He wisa, ja'ami ira talifoesōgoe,
 i'owoea mboea falo tōla marafala,
 ba i'owoea marafala tōla nagoe?
 Ba tebai aloea nidanō sami ba la-
 doe. (*Mat. 7, 16*).
 13 II. Ha niha ba chōmi zatoeatōea
 ba sotōdō? Jamoe'oroma'ō ba wa'-
 toelō wolo'ōnia mbeaboiania ba
 wa'ebolo dōdō, ba wa'atoeatōea andrō.
 (*Amaed. 15, 2; 16, 21. Efes.*
 14 *5, 15*). Ba na so ba dōdōmi wa'-
 afōchō ba fasosota, ba bōi misoenō
 ami, ba bōi milaoe waja, wamini'ō
 15 si doehoe. (*Efes. 4, 31*). Tenga fa'-
 atoeatōea si otarai moroi si jaŵa
 da'ō, moroi ba goeli danō da'ō,
 moroi ba dōdō manō, moroi ba
 mbechoe. (*Kor. I. 2, 6 b. t.; 3, 19*).
 16 Ba zi so fa'afōchō dōdō sa, ba fa-

sosota, ba da'ō so gōi wamakoejoe,
 awō ngawalō wolaoe si lō sōchi,
 fefoe. (*Gal. 5, 15. Kor. I. 3, 3*). Ba 17
 fa'atoeatōea andrō, si otarai moroi
 si jaŵa, ba si ofōna chōnia, ba no
 ohaoehaoe, ba fanete da'ō, ba lō fa-
 sosota, ebolo dōdō, i'ō'ō li, no fa-
 hōna chōnia wa'ahachō dōdō, ba
 boeaboea si sōchi, lō i'eboea'ō dōdō
 zamboeana, lō mamini tōdō. (*Tim.*
 18 *I. 1, 5. Amaed. 12, 1*). Ba si lō fa-
 sosota zamazaewe boea wa'atoelō
 dōdō andrō, ba wa'atoelō. (*Jes. 32,*
 17 *Fil. 1, 11*).

FAZA 4.

I. Itegoe ira Jakobo, ba wasosota
 andrō, ba II. ba wanandraŵaisira
 awōra, ba III. ba wajaŵasa.

I. He moroi wa lō atōelō ba chō- 1
 mi, ba he moroi wagoeagoesa a-
 ndrō? Tenga moroi ba wasōndrata :
 wangisōmi andrō, ba nōsimi? (*Rom.*
 2 *7, 23*). Mangisō ami, ba lō manema
 ami; mangle'e ami ba afōchō dōdō-
 mi, ba tebai michamō; fasōndra
 ami ba manōewō, ba lō chōmi, me
 3 lō mangandrō ami. Mangandrō ami,
 ba lō mitema, me si lō sōchi wa-
 ngandrōmi andrō; ena'ō mi'ā ia, ba
 wangisōmi andrō. (*Sin. 66, 18*). Ja' 4
 ami sohorō, ira matoca ba ira ala-
 we, hadia lō mi'ila, wa no si fa'oe-
 doe ba Lowalangi wahoewoesa ba
 niha goeli danō? Tobali na so zo-
 masi fahoewoe ba niha goeli danō,
 ba ibali'ō si fa'oeode chō Lowala-
 ngi ia. (*Mat. 6, 24. Joh. I. 2, 15.*
 5 *Rom. 8, 7*). Ma miwai fajafaja ni-
 ŵa'ō ba zoera andro? Solohoe
 Gehcha andrō, nifonahā-
 nia ba dōdōda; (*Jes. 42, 8*);
 6 ba eboea sa atō na wa'eboea dōdō
 andrō, ni'asogōnia; andrō imane:
 „Itim ba Lowalangi zifa-
 jaŵa andrō, ba i'eboea'ō
 dōdōnia ba zangide'ide'ō
 ja'ira”. (*Amaed. 29, 23. Loek. 1, 52*).
 7 Ba mi'ae barō mbawa Lowalangi.
Mitimba Gafōcha, ba moloī ia, irōī

- 8 **ami.** (*Fet. I. 5, 6. 8. 9.*) **Mi'ondراسي Lowalangi, ba i'ondراسي ami!** Mihaogō danga, ja'ami si so horō! ba mi'ohaoehaoe'ō dōdō, ja'ami si doea tōdō! (*Nga'ot. II: 15, 2. Jes. 1, 16.*)
- 9 Ja'afōchō chōmi wamakaomi, ba mi'aboesi tōdō ba mi'ege'ege! Jatobali fa'aboe dōdō wa'ikimi andrō, ba jatobali fa'aila wa'omoeso dōdōmi andrō! (*F. 5, 1. Mat. 5, 4.*)
- 10 Mi'ide'ide'ō ami fōna Zo'aja, ba ibali'ō salaŵa ami. (*Mat. 18, 4; 23, 12.*)
- 11 II. Bōi mitandraŵaisi nawōmi, ja'ami ira talifoēsō! Na so zandraŵaisi talifoēsōnia, ba ma sangoehoekoe talifoēsōnia, ba itandraŵaisi gorōisa, ba ihoekoe gorōisa. Ba na ōhoekoe gorōisa, ba tenga solo'ō oroisa ndra'oegō no sangoehoekoe ja'ia ndra'oegō. (*Sin. 15, 1-3. Mat. 7, 1. Jak. 1, 25.*) Ha samōsa zame'e oroisa, ba sangoehoekoe, sangila mangorifi ba sangila mamakiko. Ba ja'oegō, ha niha ndra'oegō, sangoehoekoe awōnia? (*Mat. 10, 28. Rom. 14, 4.*)
- 13 III. Ba mifondrongo, ja'ami, sangoema'ō: Ma'ōchō, ba ma mahemoloe mofanōga, masaŵa mbanoea heza, ba dōfi dania ndra'aga ba da'ō, maniaga ba mangaloei hare; (*Loek. 12, 18 b. t.*); si lō mangila he wisa mahemoloe. Hadia sa nosomi andrō? Zaoezae ami, si lō ararā oroma, ba taja sa'ae. (*Amaed. 27, 1. Sin. 144, 4.*) Ba mimane ena'ō: Na omasi Lowalangi ba na so noso, ba malaoe da'ō, ba ma da'ō. (*Hal. zin. 18, 21.*) Ba ija'e, ba misoeno ami, ba wajaŵasami andrō. Fefoe wajaŵasa si manō, ba no si lō sōchi. (*Kor. I. 1, 31.*) **Ba na so zangila molaoe si sōchi, ba na lō ilaoe, ba horō da'ō, chōnia.** (*Loek. 12, 47.*)

FAZA 5.

I. So dania wotoe zo'ana'a si lō atoel'ō andrō. II. Famarooe tōdō, ba wanganaoe ōlō, ba wombase. III. Bōi mōi ba hōloe. IV. He lawisa, na omoeso dōdō ba na aboe dōdō, ba he lawisa ba zofōchō ba ba zi no eloengoe.

- I. Ba mifondrongo, ja'ami 1
so'ana'a, mi'ege'ege ba mi'angarō-
ngarō, ba wa'afōchō andrō, sanōrō
ja'ami dania. (*Amaed. 11, 28. Loek.* 2
6, 24. Tim. I. 6, 9.) No obooe niba-
jabajami, ba no i'ā hama noechami
andrō. Ana'ami andrō ba firōmi, ba 3
no i'ā howoe, ba tobali famadoe-
hoe'ō dōdōmi howoenia andrō, ba
i'ā nōsimi, hoelō galitō. No mihōna
girōgirō ba loeo safoeria andre. (*Mat.* 4
6, 19.) Hiza, moe'ao sibai loeo zoha-
lōwō andrō, nitahami andrō, loeo
zohalōwō si no mōi mamasī nowi-
mi, ba no iroegi dōgi dalinga Zo'-
aja ngahōnō fe'ao zamasi andrō.
(*Moz. V. 24. 14. 15.*) No miforege 5
wemanga, ba no mi'aboesi'ō ami,
ba goeli danō andre no miboela
dōdōmi, ba loeo wamahō. (*Loek.* 6
16, 19. 25.) No mi'etoe'ō hoekoe
zatoelō andrō, ba no miboenoe;
lō ilaŵa ami.
- II. Ba mibologō dōdōmi, wumba- 7
se, ja'ami ira talifoēsō, iroegi wa'-
aso Zo'aja. Hiza, ibase'ō mboea
danō, seboea bōli andrō, sonowi,
wamologō tōdōnia ba chōnia, irege
itema deoe si fōfōna andrō ba teoc
safoeria. (*Tit. 2, 13. Hos. 6, 3.*) Ba 8
ja'ami gōi, ba mibologō dōdōmi,
mibalabaloi, mi'arō'ō dōdō, noa sa
ahatō wa'aso Zo'aja andrō. (*Nga'ot.* 9
II. 15, 7. Fet. I. 4, 7.) Bōi mi'anga-
rōngarō ba chō nawōmi, ja'ami ira
talifoēsō, fa bōi thehoekoe ami; hiza,
so moroi sa zangoehockoe andrō.
(*Mat. 24, 33.*) Mihalō famaedo ba 10
wanaha famakao ba ba wamologō
tōdō andrō zama'ele'ō andrō, si no
fahoehoeo ba dōi Zo'aja, ja'ami ira
talifoēsō. (*Heb. 11, 36 b. t. Mat. 5, 12.*)

- 11 Hiza, tafahowehowoe'ō zi no manaha tōdōra. No mirongo wanaha Jobi andrō tōdōnia, ba loaloēa Zo'aja, ba no mirongo; me no saha-chō sibaī tōdō Zo'aja ba sogolō tōdō. (*F. 1, 12. Job. 1, 21; 42, 10. Moz. II. 34, 6 b. t.*)
- 12 III. Ba si ofōna sibaī, ja'ami ira talifoesōgōe, ba bōi mi'ae ba hōloe, bōi mibe'e hōloe zoroēgo, ba bōi gōi tanō, ba ma hadia ia mbō'ōnia. Da'ō chōmi: Ja'ia, na ja'ia, ba: lō'ō, na lō'ō, fa lō gōna ami hoekoe. (*Mat. 5, 34-37*).
- 13 IV. Na so ba chōmi zi gōna famakao, ba jamangandrō, na so zohahae tōdō, ba jamanoenō. (*Sin. 50, 15. Efes. 5, 19*). Na so zofōchō ba chōmi, ba jamoefahede'ō ba zatoea mbanoea, ba ndra mangandrō ba chōnia, ba ndrarmoebajoini ia fanicha, ba dōi Zo'aja; (*Mar. 6, 13*);
- 14 ba i'orifi dania zofōchō andrō fangandrō andrō, soroi ba wamati, ba i'abe'e'ō So'aja, ba na so horō, nifazōchinia, ba te'efa'ō chōnia.
- (*Mar. 16, 18. Mat. 9, 2*). Ba faōma 16 mi'ombacha'ō chō nawōmi horōmi, ba faoma mi'angandrō, salahi nawōmi, ena'ō tefadōhō wōchōmi; **abōlō sibaī wangandrō niha satoelō, na moroi ba dōdō.** (*Sin. 145, 18. 19. Amaed. 15, 29*). Elija andrō, ba no 17 niha, si mane amoekatada gamoeatania, ba mangandrō ia, moroi si'aikō ba dōdō, fa bōi moteoe, ba lō teoe ba danō, medōloe fache a matonga. (*Hal. zin. 14, 15. Loek. 4, 25. Fam. 11, 6*). Ba ifoeli manga- 18 ndrō, ba so deoe, moroi ja'wa ba mbanoea, ba mowoea danō. (*Raz. I. 18, 42 b. t.*). He ja'ami ira talifoesō- 19 goe! Na so ba chōmi zi no cloengoe, si no mondrōi si doehoe, ba na so zolohe ja'ia mangawoeli, (*Mat. 18, 15*), ba bōi zi lō aboto ba dōdō 20 da'ō: Solohe mangawoeli samazōchi horō, moroi ba lala eloengoea andrō, ba i'efa'ō nosonia ba wa'amate ba oja ibaloēgō horō. (*Amaed. 10, 12. Fet. I. 4, 8*).

Soera WETERO

andrō,

SI FŌFŌNA.

FAZA I.

I. Fangowai. II. Fanoeno Lowalangi, me no ifaigi chōda wangorifi, ba chō Keriso Jesoe. III. Famarooe tōdō, ba wanōrō lala si sōchi.

- 1 I. Fetero zanoera da'e, sinenge Jesoe Keriso andrō, chōmi si fatewoe, nitoetoejoe andrō, sizaewe ba Wondro, ba ba Galatia, ba ba Gadafokia, ba ba Azia, ba ba Mbitinia,
- 2 (*Joh. 7, 35. Jak. 1, 1*), dali wango-

honogōi Lowalangi Ama, fōna, ba wangehao Geheha andrō, ba wolo'ō, ba ba wanefe ja'ami do Jesoe Keriso andrō. Jafahōna chōmi wa'eboea dōdō ba fa'ohahae dōdō. (*F. 2, 9. Rom. 8, 29. Heb. 12, 24. Fet. II. 1, 2*).

II. Nisoeno Lowalangi, Ama Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, si no mamoeeli mangadonogō ja'ita, dali wa'ahachō dōdōnia andrō, si no fahōna, ba wanōtōna andrō, si tenga faja, moroi ba wemaoso Jesoe Keriso a-

3

- 4 ndrō, moroi ba ngai zi mate, (*Efes. 1, 3; 2, 4 b. t. Rom. 6, 4*), ba wama ondrōita andrō, si lō taja, si lō si lō gōna, si lō ariri, ni'irō'ō chōmi ba zoroego; (*F. 5, 4; Kol. 1, 5*); chōmi niroogō fa'abōlō Lowalangi andrō, balazi wamati, ba wama fa'aoeri si lō aetoe, andrō, si no awai, ba wangoroma'ō ja'ia, na loeo safoeria andrō. (*Efes. 2, 6-7. Joh. 10, 28*). Ba da'ō owoeawoea dōdōmi, ja'ami, saboe tōdō iada'e ma'ioe, na mogoena, ba wa'oja ngawalō wanandraigō andrō. (*F. 4, 12. 13; 5, 10. Joh. 16, 20. 22. Heb. 12, 11*). Ena'ō tetandraigō wamatimi, ba ena'ō tesōndra, eboea mbōlinia, moroi ba mbalaki, si tekiko sa atō, nitandraigō ba galitō, ena'ō faloecha ami tesceno ami, ba molachōmi ami, ba tefoseomange ami, ba wa'ato'ele Jesoe Keriso andrō, (*Rom. 2, 10. Jak. 1, 3. F. 4, 13. Amaed. 17, 3*), somasi ami, he wā'ae lō mirai faloecha, si fadoehoe dōdōmi iada'e, he wā'ae lō mi'ila ia, ba no owoeawoea dōdōmi ba da'ō; tebai la'wa'ō ha wa'abōlōbōlō wa'omoeso dōdō andrō, si no si ndroehoe, (*Joh. 20, 29. Kor. II. 5, 7*), me misōndra wozoe wamatimi andrō, fangorifi noso andrō. (*Tim. II. 2, 10. Heb. 10, 39*). Fangorifi andrō nifatōoetoe zama'ele'ō andrō, da'ō ni'aloaloeira tōdōra, sama'ele'ō fa'eboea dōdō andrō, si faloecha ami. (*Dan. 2, 44. Hag. 2, 7-9. Mat. 13, 17*). No la'aloaloei ha wa'ara ba he wisa ni'ōtō Geheha Keriso andrō, sangohōnagō famadochoe'ō ba dōdōra, wama'ele'ō famakao andrō, nitaha Keriso, awō lachōmi andrō, na no aefa wamakao. (*Dan. 9, 24; 12, 7 b. t. Loek. 24, 26 b. t. Heb. 2, 9*). Ba te'oroma'ō chōra, wa tenga chōra, wa chōmi halōwōra ba ngawalō hadia ia andrō, si no moefa'ombacha'ōgō chōmi iada'e, ba zangombacha toeria somoeso dōdō andrō, ba chōmi, balazi Geheha ni'amoni'ō andrō, nifa-
- tenge moroi ba zoroego; mala'ika 15
gōi zomasi mamaigi da'ō. (*Hal. zin. 2, 30 b. t.*)
- III. Andrō mi'a'aro'ō dōdōmi, bōi 13
ambō gera'erami, midōnadōna manō
ba wa'eboea dōdō andrō, ni'oro'ō
chōmi ba wa'ato'ele Jesoe Keriso
andrō. (*F. 5, 8. Loek. 12, 35*). Si 14
mane ono solo'olo'ō li, bōi si mane
ameoata fōna, ba gisō'isōmi andrō
fōna, me lō mi'ila watahōgō. (*Efes. 4, 17 b. t.*). Toeladami ni'amoni'ō 15
andrō, si no mogaoni ja'ami, si manō
gōi mi'amoni'ō ami, ba mboea-
boeami andrō, fefoe, (*Kor. II. 7, 1*),
me no so ba zoera: „Mi'am o- 16
ni'ō ami, me no ni'amoni'ō
ndra'odo.” (*Moz. III. 11, 44*). Ba 17
na fa'ama ami chō zi lō mamaigi
bawa niha, wangoehoe, same'e
balazi boeaboea zamōsana, ba mi'
ata'oe'fi zi lō gōna boeaboemi, gōtō
wekolimi andrō; (*Rom. 2, 6-11. Heb. 12, 28*); me no mi'ila, tenga hadia 18
ia zi tekiko, firō, ba ma ana'a hōi-
mi ba hoe'oe faja andrō, chōndra
toea, (*Kor. I. 6, 20. Efes. 4, 17*), no 19
do sebōea bōli hōlimi, hoelō ndro
nono mbiribiri si lō sinegoe, si lō
si ta'oenō, do Keriso andrō, (*Heb. 9, 14*), nihonogōi sa fōna, me lō 20
moefobōrō danō na, ba nifa'ele'ō ba
gōtō safoeria andre, bōrō ami, (*Rom. 16, 25. Tim. II. 1, 9. 10*), samati ba 21
Lowalangi, moroi chōnia, ba Lowalangi si no manoesoegi ja'ia moroi
ba ngai zi mate, si no mame'e la-
chōmi chōnia; tobali fanōtōna ba
Lowalangi gōi wamatimi andrō.
(*Hal. zin. 2, 24. 33. Heb. 7, 25*). Me 22
no mihaogō dōdōmi, ba wolo'ō si
doehoe, ba wangomasi'ō, talifeosō,
fa'omasi, si lō famini tōdō, ba faoma
moroi si'aikō ba dōdōmi mi'omasi'ō
nawōmi. (*Rom. 12, 10. Joh. I. 3, 18*).
Si no mendroea toemboe ami, tenga 23
moroi ba danōmō soboe dania,
no moroi ba zi lō obooe, no moroi
ba daroma li Lowalangi andrō,
saoeri, ba si lō teboelō. (*Joh. 1, 13*).

24 14. *Jak. 1, 18*). Me no „hoelō ndroē'oe nōsi goeli danō, ma'afefoe, ba fefoe la chōminia andrō, ba hoelō mbowo ndroē'oe; aleoe ndroē'oe andrō, ba atoroe mbowo, (*Jes. 40, 6-8*), ba iroegizilō aetoe, ba lō teboelō daroma li Zo'aja andrō.” Ba da'ō daroma li andrō, ni'ombacha'ō ba chōmi, toeria somoeso dōdō andrō. (*Sin. 119, 89. 96*).

FAZA 2.

I. Famaroe tōdō ba wangehao tōdō, ba II. ba wolo'ō li zala'wa, ba III. ba wanaōgō si lō ataelō.

1 I. Ba mi'bōhōli fefoe wa'afaito, awō ngawalō walimosa fefoe, awō wamini tōdō, awō wa'afōchō dōdō, awō ngawalō wamōbōgō si lō sōchi, fefoe. (*Efesz. 4, 22. 31. Jak. 1, 21*).

2 Hoelō ndraono sawena toemboe, omasi ami zoesoe andrō, si oroi daroma li andrō, si lō si faroeka, ena'ō tedooe ami, ba chōnia andrō, fangorifi, (*F. 1, 23. Heb. 5, 13*), na no mitandra wa'asōchi dōdō Zo'aja. (*Sin. 34, 9*). Na mi'ondrasi ia, gowe saoei andrō, nitibo'ō niha sa, ba nitoejoe Lowalangi, seboea bōli chōnia; (*Kor. I. 3, 11. Sin. 118, 22. Mat. 21, 42*); ba mibe'e nifa'anō gōi ami, gowe saoe-ri, omo Geheha, ba wo'ere ni'amoni'ō, ba wame'e soemange ni'a-asogō Gehcha, somasi Lowalangi, balazi Jesoe Keriso. (*Efesz. 2, 21b. t. Jes. 61, 6. Rom. 12, 1*). Me no si mané ba zoera: „Hiza, oebe'e ba Ziona gowe, tojo ba watalinga, nitoejoc, seboea bōli, ba samati chōnia ba tebaiaila.” (*Jes. 28, 16*). Ba fa'eboca dōi chōmi, ja'ami samati; ba ba zilō mamati, ba no tobali tojo ba watalinga gowe andrō, nitibo'ō zotomo andrō, no tobaligove nitendre, ba kara bōrō wa'ate'ala, (*Hal.*

zin. 4, 11. Jes: 8, 14), manendre ira, me lō la'o'ō daroma li andrō; ba da'ō gōi nihonogōi chōra. (*Loek. 2, 34*). Ba ja'ami, ba mado nitoejoe, ere sala'wa, soi ni'amoni'ō, banoea tana. chō Lowalangi; ena'ō mitoe-riagō gamoeata zogaoni ja'ami, mo-roi ha zogōmigōmi, ba hania andrō, sahōlihōli dōdōda. (*Moz. II. 19, 5. 6. Fam. 1, 6. Tit. 2, 14. Kol. 1, 12. 13*). Ja'ami si tenga banoea fōna, ba si no banoea Lowalangi iada'e, si lō moehachōsi tōdō fōna, ba si no moehachōsi tōdō iada'e. (*Hos. 2, 23. Rom. 9, 25*). He ja'ami ni'omasi'ō! oefaroe dōdōmi, me no si fatewoe ami, me no sikoli: bōi mifa'amōi ba dōdōmi wangisō nōsi niha andrō, si fa'emali ba dōdō. (*Sin. 39, 13. Rom. 13, 13. 14*). Ba mihaogō mboeaboemami, ba gotaloea niha bae-ro andrō, ena'ō lasoeno Lowalangi, na ba'wa we'amōinia, bōrō mboeaboemami andrō, si sōchi, na latōngōni da'ō, na no labōbōgō chōmi zi lō sōchi. (*F. 3. 16. Fil. 2, 15. Mat. 5, 16*).

II. Ba mi'o'ō fefoe nifachoi niha, bōrō Zo'aja ja'ita, he razo, fondrege zala'wa, ba he koemandroe andrō, nifatengenia, ba wangotoe'ō sanao horō andrō, ba ba wanoeno solaoe si sōchi. (*Rom. 13, 1b. t.*). Si manō sa zomasi Lowalangi, folaoe si sōchi labe'e fama'afeo mbawa ba wa lō mangila andrō, ba niha sambō era'era. (*F. 3, 9. Tit. 2, 8*). Si mane si tenga sawoejoe, ba bōi si mane samc'e baloebaloe walōsōchi wa no tenga sawoejoe ira; si mane enoni Lowalangi (*Gal. 5, 1. 13*). Dozi niha mifosocmange, mi'omasi'ō watalifoesōta, mi'ata'oeffi Lowalangi, mifosocmange razo. (*F. 4, 8. Rom. 12, 10. Fam. 14, 7. Mat. 22, 21*). Ja'ami, sangai halōwō, mi'o'ō li zochō ja'ami, mi'ata'oeffi sibai ira, bōi ha ba zi sōchi, sebolo tōdō, ba zafaito gōi. (*Efesz. 6, 5 b. t.*).

III. Da'ō sa zomasi Lowalangi, na itaōgō wamakao niha, me itōrō

tōdōnia Lowalangi, na itaha zi lō
 20 atoelō. (*Mat. 5, 10. 39 b. t.*). Hadia sa
 doeria da'ō, na mitaha, na la'otoe'ō
 ami, me no so zalami? Ba, na mi-
 1 taha na lafakao ami, me no milaoe
 zi sōchi, da'ō zomasi Lowalangi. (*F.*
 21 *3, 14. 17; 4, 16*). Ba da'ō sa tekaoni
 ami, me no itaōgō gōi wamakao Ke-
 riso, salahimi, ba me no irōi wa-
 maedo chōmi, ena'ō mitara lahe-
 22 nia. (*F. 3, 18. Loek. 9, 23. Joh. 13, 15*).
 Ja'ia, lō nifazōchinia horō,
 ba lō moerongo walimo-
 23 sa ba mbewenia. (*Jes. 53 9.*
Kor. II. 5, 21). Me lahedehede'ō ia,
 ba lō ifoeli ihedehede'ō; me lafa-
 kao ia, ba lō ifangaha wolaoe ba-
 lō, ibe'e ba danga zangetoelō'ō fan-
 24 goehoekoe andrō. (*Jes. 53, 7. Joh. 8,*
48-50). **No i'ohē ja'wa ba dōla geoe**
andrō horōda, ba mbotonia, ena'ō
aefa ita ba horō andrō, ba ena'ō
aoeri ita ba zatoelō; moroi ba zo-
chonia andrō, wa dōhō wōchōmi.
 (*Kol. 1, 21. 22. Rom. 6, 11. Jes. 53, 5*).
 25 **Hoelō mbiribiri sa, si no eloengoe,**
ami fōna, ba noa sa'ae mifoeli ami
chō goebalo dōdōmi andrō, chō za-
maigimaigi ja'ia. (*Jes. 53, 6. Joh. 10,*
11. 14).

FAZA 3.

I. Amachoitaba zi faronga. II. Fa-
 marooc tōdō zato, ba mboeaboea si
 sōchi.

1 I. Si manō gōi ndra alawe, ndra-
 moe'o'ō li ndra matoeara, ena'ō te-
 dōnisi da'ō, ba mboeaboea ndra ala-
 we andrō, he lō hedehede, na so
 2 ōsa, zi lō mamati ba daroma li a-
 ndrō, (*Efes. 5, 22 b. t. Kor. I. 7,*
13-16), na lanehegō mbocaboeami,
 wa mi'ata'oefi zi lō sōchi, awō wa
 3 no ohaoehae ami. Bōi fangahao
 baero wangehao zi manō, bōi fon-
 drandra boe ba fo'aja ana'a ba fon-
 4 noecha; (*Tim. I. 2, 9 b. t.*); fange-
 haora niha bacha andrō, si no to-
 bini, tōdō andrō, ba zi lō teboelō
 wa'ebolo dōdō ba fa'ahonohono, si

no omasiō Lowalangi. (*Sin. 45, 14*).
 Si manō sa gōi wangehao ndra alawe
 5 ni'amoniō andrō, fōna, sanōtōna
 chō Lowalangi, ba la'o'ō li ndra
 matoeara; si mane folo'ō Zara a-
 6 ndrō li Gaberahamo, fateoha ia chō-
 nia; ma'owoenia ami, na mihaogō
 mboeaboeami, ba na lō mi'ata'oefi
 wamakao, hadia ia. (*Moz. I. 18, 12.*
Gal. 4, 31). Si manō gōi ndra ma-
 7 toea; mihaogō wa'oroedoe ba ndra
 alawe, bōi sambō era'era, me no
 ōna'ōna wa'abōlōra, mifosoemange
 ira, me no awōmi sanema ondrōita
 andrō, fa'ebocē dōdō andrō, fa'aoeri,
 fa bōi tetabi wangandrōmi. (*Kor. I.*
7, 3. 5. Kol. 3, 19).

II. Ba fozoe, ba ena'ō na ha sara
 8 dōdōmi fefoe, ena'ō na afōchō chō-
 mi gōi zafōchō chō nawōmi, mi'-
 omasi'ō dalifoēsō, ja'ahachō dōdōmi
 nawōmi, ba bōi faja'wa ami. (*Kol.*
3, 12 b. t.). **Bōi misoelōni zi lō sōchi**
 9 **awōnia si lō sōchi, ba bōi misoelōni**
walelesa awōnia falelesa; bōi manō
da'ō; samahowoe'ō ami; ba da'ō
sa tekaoni ami, ba wanema howoe-
howoe. (*F. 2, 23. Tes. I. 5, 15. Mat.*
5, 44). „Ha niha sa zomasi
 10 fangorifi, somasi i'ila mba-
 wa si sōchi, ba jamoetaha
 lelania, ba zilō sōchi, ba
 bewenia, fa bōi ilaoe wa-
 ja. (*Sin. 34, 13 b. t. Jak. 1, 26*).
 Jamoe'erogō zi lō sōchi,
 11 ba jamoelaoe zi sōchi,
 jamoe'aloewi wa'atoelō, jamoegohi.
 (*Tim. I. 6, 11. Heb. 12,*
14). **Ihōrōhōrōgō sa zatoe-**
 12 **lō So'aja, ba ibe'e mbōrō**
dalingania ba wanga-
drōra; ba itōngō So'aja
zamazōchi si lō sōchi.”
 (*Sin. 34, 16. 17*). Ba ha niha zama-
 13 kao ja'ami, na miforege wolo'ō si
 sōchi? (*Rom. 8, 28*). Ba he mitaha
 14 wamakao, na bōrō wa'atoelō, ba ja'-
 ahowoe ami. Ba bōi mi'ata'oefi wa-
 meta'oera, ba bōi tokea ami, (*F. 2,*
20; 4, 14. Mat. 10, 28. Jes. 8, 12; 15

15 7), ba mi'amonio' Keriso, So'aja, ba dōdōmi; bōi mamalōmalō wa i'ane-
ma'ō mi'ila miboe'a, na so zanofoe
li chōmi, ba wanōtōna andrō, si so
ba dōdōmi, gofoe ha niha ia; ba
bōi aefa wa'ebolo dōdō ba fa'ata'oe;
16 bōi itegoe ami tōdōmi, ena'ō aila
zanandrawaisi ja'ami ba gamocata-
mi si sōchi andrō, ba chō Keriso,
na labōbōgō chōmi zi lō sōchi. (*Tit.*
17 2; 8). Sōchi sa, na tefakao ita ba
wolaoc si sōchi, na nilaoe dōdō Lo-
walangi ena'ō, moroi na tefakao ita
ba wolaoc si lō sōchi. (*F. 2, 19; 4,*
18 *14-19*). Noa sa gōi mate Keriso,
zamoeza, ba horō andrō, satoelō a-
ndrō, salahī zi lō atoelō, ena'ō i'ohē
ita ba Lowalangi; niboenoē sa na
dali mboto, ba ni'orifi dali Geheha,
(*Loek. 23, 46. F. 2, 21. 24. Rom. 6,*
19 *10; 5, 6-8; 1, 4*, ba da'ō dali, ba we'-
amōinia ba wangambacha na mbe-
choe ba goeroenga, (*F. 4, 6. Efes. 4,*
20 *9*), si lō molo'ō fōna, me ibologō
dōdōnia Lowalangi wombalombaloi,
me loeo No'achi, me tefazōchi nowo
andrō, ba ni'orifi si lō atotō andrō,
ha dawaloe, ba nidandō. (*Fet. II. 2,*
21 *5. Moz. I. 6, 3. Heb. 11, 7*). Famaedo
da'ō, famajagō idanō andrō, zango-
rifi ja'ami gōi iada'e. tenga fameta
da'i nōsi, no fanofoe tōdō si lō sine-
goe, chō Lowalangi, bōrō wemaoso
Jesoe Keriso andrō, (*Heb. 10, 22 b. t.*
22 *Rom. 6, 4. Efes. 5, 26*), si so ba ga-
mbōlō Lowalangi, me no mōi ia ba
zoroego, me no mocbe'e barō mba-
wiania mala'ika, awō zala'wa andrō,
awō zabōlō andrō. (*Efes. 1 20 b. t.*)

FAZA 4.

I. Itohoegō Fetero wamaroe tō-
dōra, ba mboesaboea niha Keriso a-
ndrō, II. ba ba wanaha tōdō, na so
wamakao.

1 I. Ba me no itaha wamakao Ke-
riso, ba nōsinia, ba mi'a'aro'ō gōi
ami tōdō si manō; noa sa ibato wa-
mazōchi horō si no manaha fama-
kao, ba nōsinia; (*Rom. 6, 6 b. t.*);

ena'ō bōi sa'ae mi'o'ōd wangisō niha 2
andrō, ba zi tosai nosomi ba goeli
danō, ena'ō somasi Lowalangi mi'o'ō. 3
Kor. II. 5. 15). Noa sa abōnō, me 3
no milaoe zomasi niha baero, ba
gōtō si no noemalō, me mitōrō ho-
cha, ba fangisō si lō sōchi, ba fe-
maboemaboe, ba femangamanga, ba
famadoemadoc toeo, ba fame'eme'e
adoc andrō, si lō tola. (*Rom. 13. 12*
b. t. Tit. 3, 3). Andrō fa'ero ira, me 4
lō fao ami, wanōrō etoena wa'asilō-
ja'wa si manō, ba manandra'wa ira.
(*Joh. 15, 18 b. t.*). Ba tesechegō da- 5
nia ira chō zi no mama'anō ja'ia
andrō, ba wangoehoekoe niha saoe-
ri, awō zi no mate. (*Tim. II. 4,*
1). Andrō sa te'ombacha'ō gōi ba 6
zi no mate doeria somocso dōdō
andrō, ena'ō aocri mbechoera, ba
chō Lowalangi, he no tehoekoe ira,
dali niha, ba mbotora. (*F. 3, 19 b. t.*
Rom. 6, 10. 11). Ba noa sa ahato 7
gamozoea hadia ia, fefoe. Ba mi'-
angenanōi, ba bōi mifōrō, ba wanga-
ndrō andrō. (*Joh. I. 2, 18. Loek. 21,*
34. 36). Ba si fōfōna, ba faoma mo- 8
roi si'aikō ba dōdōmi mi'omasi'ō
nawōmi, me oja ibaloegō horō fa'-
omasi andrō. (*F. 1, 22. Kol. 3, 14.*
Jak. 5, 20). Faoma mibe'e gō chō 9
nawōmi na mōi tomemi, bōi mikō-
kōkōkō. (*Heb. 13, 2. Fil. 2, 14*). Fao-
ma mitolo nawōmi, balazi hadia
nitema zamōsana, boeala andrō, si
mane niha si sōchi, nibe'e fa'eboea
dōdō Lowalangi andrō ba danga,
fa'eboea dōdō si no oja ngawalō
andrō. (*Rom. 12, 5. 6*). Na so zi 11
fahoehoeo, ba ja si mane ni'wa'ō
Lowalangi; ba na enoni, ba ja si
mane na moroi ba wa'abōlō andrō,
nibe'e Lowalangi, ena'ō tefosoema-
nge Lowalangi, fefoc hadia ia ni-
laoe, bōrō Jesoe Keriso; ja chōnia
zoemange ba fa'abōlō, iroegi zi lō
aetoe! Jadoehoe. (*Rom. 12, 7. Kol.*
3, 17. F 5, 11).

II. Bōi fatoewoe chōmi galitō fa- 12
nandraigō andrō, ba chōmi, si gōna

- ami, ja'ami ni'omasio'ō; bōi hoelō na itōrō ami si lō larai mila. (*F. 1, 6, 7. Jak. 1, 12*). Ndrohoendrohoe zi no mo'oceraha ami ba wamakao andrō chō Keriso, ba mi'omoesoio'ō dōdōmi, ena'ō omoeso gōi dōdōmi, ba cna'ō owoeawoea dōdōmi, na tefa'ele'ō dania lachōminia andrō. (*F. 1, 7. 8. Rom. 8, 17. Jak. 1, 2*).
- 14 Na latandraŵaisi ami, ba dōi Keriso, ba ja'ahowoe ami! me no ahono ba chōmi Geheha lachōmi andrō, Eheha Lowalangi. (*F. 3, 14. Mat. 5, 10. 11*).
- 15 Bōi sa faloecha ba chōmi zanaha famakao me no sange'e ia, ba ma me no sanagō, ba ma me no sanao horō, ba ma me ihalō chōnia zi tenga chōnia. (*F. 2, 20*). Ba na so zanaha famakao, me no niha Keriso ia, ba bōi aila ia, ba jamoesoeno Lowalangi, ba dōi andrō (*Hal. zin. 17, 11, 26. Tim. II. 1, 8. 12*). Noa sa iroegi baŵa, fa ibōrōtaigō fangoehoekec, ba mbanoea Lowalangi andrō. Ba na ofōna ba chōda, ba hadia wozoe zi lō molo'ō toeria somoeso dōdō andrō, chō Lowalangi? (*Hes. 9, 6. Loek. 23, 31. Tes. II. 1, 5, 8*). Ba na silō locha lō a oeri zatoelō, ba heza i'ia gō silō molo'ō ba si so horō? (*Amaed. 11, 31. Jer. 49, 12*). Andrō, sanaha famakao, si faoedoe ba zomasi Lowalangi gōi, ba ndramoetoe'ō nosora ba danga zombōi ja'ira andrō, si lō farōi, ndramoetoe'ō ba dangania, wolaoe si sōchi. (*Jak. 5, 13. Loek. 23, 46*).

FAZA 5.

I. Famarooe tōdō zatoea. II. Famarooe tōdō zato, ba wa lō fajaŵa, ba ba wangabe'e'ō ja'ira. III. Fango'ozoei soera.

- 1 I. Oe'andrō ba zatoea andrō, ba chōmi, ja'o, aŵōra satoea, samadoehoe'ō famakao Keriso andrō, ba aŵō ba lachōmi andrō, nifa'elc'ō dania, (*Tit. 1, 5. Loek. 24, 48. Fam. 2, 1, 9*). Mikochaloi rorogōfō Lowala-

ngi andrō, ba chōmi, bōi mibe'e ni'o'ooe ami; ena'ō na saoha gōlō, dali Lowalangi, bōi ba wangeloei loeo saila ita, ena'ō na moroi ba wa'omasia; (*Joh. 21, 16. 17. Hal. zin. 20, 28. Tit. 1, 7. 11*); bōi si mane salaŵa, ba dāna chōra; ena'ō na to-bali doemadoema ami, ba nikoebaloi andrō. (*Kor. II. 1, 24. Tim. I. 4, 12*). Ba mitema dania dakocla andrō, si tebai aleoe, lachōmi andrō, na to'ele dania zatoea goebalo. (*Heb. 13, 20. Jes. 40, 10. 11. Tim. II. 4, 8. Fam. 2, 10. 26*).

II. Si manō gōi ami, ja'ami si achi, mi'o'ō li zi a'a andrō. Ba dozi ami, ba faoma mi'olembc wa lō fajaŵa andrō ba chō nawōmi; itim ba sa Lowalangi zi fajaŵa, ba i'eboea'ō dōdōnia ba zangide'ide'ō ja'ira. (*Mat. 20, 26. Jak. 4, 6*). Ba mi'ide'ide'ō ami, mibe'e ami ba danga Lowalangi andrō, sabōlō, ena'ō ibe'e salaŵa ami, na no iroegi baŵa. (*Jak. 4, 10*). **Mibe'e balazi ia, na so zaboe dōdōmi, gofoe hadia ia, sosō sa dōdōnia ami.** (*Mat. 6, 25 b.t. Sin. 37, 5*). Bōi maboemaboe ami, ba bōi mōrōmōrō, itōrō sa danō si fa'oedoe chōmi andrō, Afōcha andrō, hoelō zingo sindrōndrōndrōndrō, i'aloeloei, ha niha ni'ania. (*F. 4, 7. Hal. zin. 20, 31. Loek. 22, 31*). Da'ō mitimba, mi'abe'e'ō ami, ba wamati, me no mi'ila, si manō gōi wamakao, sanōrō talifoesōmi andrō, ba niha ba goeli danō. (*Jak. 4, 7. Fil. 1, 30*). Ba ifaloea dania wamo'ahonoa ja'ami Lowalangi wa'eboea dōdō andrō fefoe, sogaoni ja'ami, ba lachōmi andrō chōnia, si lō aetoe, ba chō Keriso Jesoe, i'abōlō'ō ami, i'abe'e'ō ami, ba ifodanedane ami, na no aefa mitaha wamakao ma'ifoe! (*Kor. I. 1, 9. Efes. 3, 16. 17*). Ja chōnia wa'abōlō, iroegi zi lō actoe! Jadoehoc. (*F. 4, 11*).

III. No oesera chōmi ma'ifoe chō Ziliwano andrō, talifoesō si lō farōi,

oeŵa'ō, famarooe dōdō nisoeragoe
ohōmi ba famadoehoe'ō, wa da'ō
wa'eboea dōdō Lowalangi andrō, si
ndroehoe, ba zi so ami andrō. (*Tes.*
13 *I. 1, 1. Rom. 5, 2*). I'owai ami awōda
nitoejoe andrō, ba Mbabilona, ba

onogoe Mareko andrō. (*Hal. zin. 12,*
12). Faoma mi'owai nawōmi fa'ago- 14
sa hawa ba wa'omasi andrō! Ja'
ohahae dōdōmi, dozi ami, si so ba
chō Keriso Jesoe. (*Rom. 16, 16; 8,*
1).

Soera WETERO

andrō,

SI SAMBOEA.

FAZA 1.

I. Fangowai. II. Famarooe tōdō
ba wa'owōlō'ōlō ba mboeaboea ni-
ha Keriso. III. Si doehoe wamahaō
niha Keriso andrō.

1 I. Simoni Fetcro zanoera da'e,
enoni Jesoe Keriso ba sinengenia,
ba zi no faloecha famati omasiō a-
ndrō, si mane chōma, ba wa'atoelō
dōdō andrō, chō Lowalangida, ba
chō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso.

2 Jafaloecha ami wa'eboea dōdō ba
fa'ohahae dōdō, jafahōna, ba wa'
aboto ba dōdōmi Lowalangi, awō
Jesoe, So'aja ja'ita! (*Joh. 17, 3.*
Fet. I. 1, 2).

3 II. Me noa sa i'amoealagō chō-
da, ba wa'abōlō Lowalangi andrō
chōnia, fefoe zogoena ba wangorifi
ba ba wolo'ō chō Lowalangi, balazi
wa'aboto ba dōdōda zogaoni ja'ita
andrō, moroi ba lachōmi andrō ba
moroi ba wa'asōchi dōdō andrō chō-
nia, (*Fet. I. 2, 9*), ba ni'amoealagō
chōda fondrege zeboea gamaboe'oe
li andrō, seboea bōli, ena'ō mōi chō-
mi gōi gamoeata Lowalangi andrō,
ba da'ō, na no mi'efa'ō ami ba wa'-
atekiko andrō, ba wangisō andrō,
ba goeli danō. (*Joh. 1, 12; Joh. 1.*
5 *2, 15-17*). Ba andrō ja'a'oi so wa'

owōlō'ōlōmi, ba wangoroma'ō boea-
boea si sōchi, ba wamatimi andrō,
ba ba mboeaboea si sōchi, ba fa'-
aboto ba dōdō, ba ba wa'aboto ba 6
dōdō, ba fanaha tōdō, ba ba wa-
naha tōdō, ba fa'anaoe gōlō, ba ba
wa'ana'oe gōlō, ba fangata'oeffi Lo-
walangi, ba ba wangata'oeffi Lowa- 7
langi, ba fangomasi'ō talifoēsō, ba
ba wangomasi'ō talifoēsō, ba fango-
masi'ō niha fefoe. (*Fet. I. 1, 22.*
Tes. I. 3, 12). Na so chōmi da'ō 8
sa, ba na tedoedoe, ba lō aree
ami, ba tenga si lō boea ibe'e, ba
wa'aboto ba dōdōmi Zo'aja ja'ita,
Jesoe Keriso; (*Tūt. 3, 14. Joh. 15,*
16); si lō da'ō sa, ba saoe'a da'ō, 9
no abōsi, ba no olifoe ia wangehao
andrō, fameta horōnia fōna andrō.
(*Joh. 1. 2, 9-11*). Andrō mendroea 10
manō mi'owōlō'ōlōgō, ja'ami ira
talifoēsō, wanga'aro'ō fogaoni ja'ami
andrō, awō wanoetoejoe ja'ami a-
ndrō; na milae da'ō sa, ba lō'ō
manō te'ala ami. Na si manō sa, 11
ba lō te'ambōsi chōmi dania lala
ba mbanoea si lō teboelō andrō,
chō Zo'aja ja'ita andrō, sangorifi
ja'ita, Jesoe Keriso. Andrō wa lō 12
oefamalōmalō wanasoegi ba dōdō-
mi da'ō, he ŵa'ae no mi'ila, ba he
ŵa'ae no aro dōdōmi ba zi doehoe

- andrō, si so chōmi. (*Rom. 15, 14. 15*).
- 13 Ba no amaedola gōmōgoe da'ō, oewa'ō tōdōgoe, fatoea sodo ba nose andre; fa bōi mōrō ami oebe'e, na oefasoegi ba dōdōmi, (*Kor. II. 5, 1. 4*), me no oe'ila, lō ara tō, ba oerōi nosegoe andre, me no ibokai gōi chōgoe da'ō So'aja ja'ita, Jesoe Keriso. (*Tim. II. 4, 6. Joh. 21, 18.*)
- 15 19). Ba oeforege gōi, ena'ō lō mamalōmalō so chōmi, na no mofanōdo, fa mi'ila mifasoegi ba dōdōmi da'ō.
- 16 III. Tenga sa fajafaja, nifachai dōdō, dali chōma mege, me ma'ombacha'ō chōmi wa'abōlō Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, ba fa'ato'elenia; noa sa si no anehenche fa'asala'wania ndra'aga; (*Tim. I. 1, 4. Mat. 17, 1. 2. Joh. I. 1, 1*); noa sa itema chō Lowalangi Ama zoemange ba lachōmi, me tetandrōsaigō chōnia li andrō, moroi ba lachōmi andrō, si no eboea sibai, me imane: „Onogoeomasidō da'ō, wa'omasigoeia.” (*Mat. 3, 17; 17, 5*).
- 18 Ba li andrō, ba no marongo, moroi ba mbanoea si ja'wa, me sogā chōnia, ba hili ni'amoni'ō andrō, (*Mar. 9, 2*). **ba no samboea na wa'aro li zama'ele'ō andrō, chōda, ba si sōchinia, na mitōngōni ia, hoe'ō wandroe, sohagaini naha si no ogōmīgōmi, irege tobaha fa'amoloeo, ba irege no toembōe madala andrō ba dōdōmi.** (*Joh. 5, 39. Sin. 119, 105. Kor. II. 4, 6. Fam. 2, 28. Mat. 2, 4*).
- 20 Na si a'a zaboto ba dōdōmi, wa tenga loealoea gera'era niha fefoe, hadia ia, wama'ele'ō andrō, ba zoera.
- 21 (*Kor. I. 2, 11*). Lō'ō sa irai toemboc hadia ia wama'ele'ō ba wa'edōna niha, nifatōrō Geheha ni'amoni'ō niha, na hoemede ira; ba Lowalangi moroi. (*Sam. II. 23, 2. Jes. 34, 16. Mat. 10, 20; 22, 43*).

FAZA 2:

I. Samaeloengoe andrō, ba hoe'koe si gōna ira dania. II. Fondrege zi lō sōchi ira.

I. Ba so gōi zama'ele'ō sofaja ba chōra fōna, si mane ba chōmi, me so gōi dania zamaha'ō sofaja, samo-bōrō dania fa'atonia, ba wamakiko, sangosilō'ōgō gōi So'aja, si no mangōhōli ja'ira, ba sangasogō chōra fa'atekiko salio. (*Moz. V. 13, 1 b. t. Mat. 24, 11. Hal. zin. 20, 30. Joh. I. 4, 1. Joed. a. 4*). Ba ato dania zolo'ō chōra, ba wa'asilōja'wara andrō, ba bōrō ira, wa tetandra'waisi dania lala si doehoe andrō. (*F. 2, 10, 13. 18. Rom. 2, 24*). Ba ba wa'omasira gana'a, ba lafachai waja, ba lalimo ami, ba i'otarai fōna sa'ae, ba lō ahoe hoekoe si gōna ira, ba fa'atekikora, ba tenga si mōrō. (*Tim. I. 6, 5*). Lō'ō sa salimagō chō Lowalangi mala'ika andrō, si no mama-zōchi horō, noa sa itibo'ō ba narako, nirate ba zōgōmigōmi, no ibe'e nitaha, ba wangoehoe'oe dania, (*Joed. a. 6. Fam. 20, 1; 9, 1. 11*), ba lō salimagō chōnia ōsi goeli danō fōna, ha ira No'achi andrō, sanoe-riagō fa'atoelō dōdō andrō, ni'orifinia, ha da'waloe, me ifatōrō goloro ba niha si lō sōchi ira. (*F. 3, 6. Fet. I. 3, 20*). Ba no itoenoe mbanoea Zodoma andrō ba banoea Gomora, i'etoe'ō hoekoe ba wanoe-doegō, no ibe'e famaedo, ba niha si lō sōchi dania; (*Moz. I. 19, 24. Joed. a. 7*); ba no i'orifi Loti andrō, satoelō tōdō, nifakaokao andrō, ba nilaoe zi si lō ja'wa andrō, ba wa'asilōja'wara; (*Moz. I. 19, 16. 29*); afōchō sa ba zatoelō andrō wamaigi, me no si fatewoe ia chōra, ba afōchō wamondrongo; ero ma'ōchō faloecha afōchō bacha dōdōnia, si no atoelō andrō, ba mboeaboea si lō sōchi andrō. P'ila So'aja i'efa'ō zangata'oe'fi Lowalangi, ba wandraigō, ba i'ila itaha zi lō atoelō

- andrō, irege loeo wangoehoekoe ba wangotōe'ō ja'ira; (*Sin. 91, 15. Kor. I. 10, 13*); ba ofōna zanōrō lala nōsi niha andrō, wangisō si ra'ira'io andrō, ba sangositengagō sala'wa; safaito andrō, si faja'wa, — lō ata'oe ira latandra'waisi zolachōmi. (*Joed. a, 8. Tit. 3, 1. 2. Moz. II. 22, 28*).
- 11 Ba mala'ika andrō, sabe'e ba sabōlō moroi chōra, ba lō latandra'waisi ira chō Zo'aja. (*Joed. a. 9*).
- 12 II. Ba ja'ira andrō, ba no timba zali'wali'wa ba danō si lō tōdō, si no to'oea sonda'oe ba samakiko, latandra'waisi zi lō la'ila na i, ba ba wa'atekikora andrō tekiko ira
- 13 dania, (*Joed. a. 10*), faloecha ira loeo wa lō atcelō andrō, me no fa'omasira la'wa'ō tōdōra wemangamanga andrō, ba zi ma'ōchō, si ra'ira'io ira ba saila ita, mangamanga ira, ba walimosara andrō, ba lahaogōhaogō gōra, awōmi. (*Joed. a. 12. Loek. 16, 19. Fil. 3, 19*). Ba hōrōra, ba no ha sambalō ira alawe sohorō, ba lō labatobato wanao horō, ladōnisi dōdō si lō aro na; tōdōra, ba no moefamaha ba wa'omasi gana'a, ono ni'elifi ira. (*Tim. II. 3, 6*).
- 15 No larōi lala satoelō, ba no eloengoe ira, no latōrō lala Mbileamo, ono Mbozoro andrō, si no omasi loeo wa lō atoelō andrō, (*Joed. a. 11; Moz. IV. 22, 5. 7. Fam. 2, 14*), ba si faloecha gōi fotoe golalō'wania andrō: kalide andrō, nifonoro, si lō li, ba ilaoe li niha, itena'wa wa iō tōdō zama'ele'ō andrō. (*Moz. IV. 22, 28 b. t.*). Ja'ira andrō, ba oemboe si lō idanō ira, lawoeo ni'oloi'ō nangi sabōlō, ba ni'irō'ō si bongi andrō, sogōmigōmi andrō. (*Joed. a. 12. 13. Amaed. 25, 14. Dan. 12, 3*).
- 18 Lalaoe waja, hocha, ba ladōnisi niha, ba wa'asilōja'wa, isō'isō nōsi niha andrō, niha si no aefa ma'ifoe ba zanōrō lala eloengoea andrō.
- 19 (*Joed. a. 16*). Lafaboe'oe chōra wa'aefa, ba ja'ira, ba no sawoejoe wa'atekiko; ba zabōlō moroi chōnia sa
- mōi sawoejoe niha. (*Joh. 8, 34. Rom. 6, 16*). Na si no aefa ira sa ba wa'ara'ira'io andrō, ba niha goeli danō, ba wa'aboto ba dōdōra Zo'aja ja'ita, sangorifi ja'ita, Jesoe Keriso, ba na ifoeli zoei te'oe'oe ira da'ō, na ifoeli te'ala ira, ba no tobali abōlōbōlō zafoeira andrō chōra, moroi ba zi fōfōna. (*Heb. 6, 4-6. Mat. 12, 45*). Sōchi sa ena'ō chōra, na lō irai aboto ba dōdōra lala satoelō andrō, moroi ba no aboto ba dōdōra, ba lafoeli foeri, ba la'erogō zoei gorōisa andrō, ni'amoni'ō, nifa'ema chōra. (*Heb. 10, 26 b. t. Loek. 12, 47*). No itōrō ba chōra ni'wa'ō ba gamaedola andrō, si doehoe: „Asoe samoeli ja'ia ba goctania, ba bawi nifemondrisangawoeli ba getoena.” (*Amaed. 26, 11*).

FAZA 3.

I. Tenga faja wangawoeli Keriso andrō. II. Famarooe tōdō, ena'ō lahaogō, ba wamaondragō ja'ia.

- I. Samboea sa'ae zilalō soeragoe, I ja'ami ni'omasi'ō, nisoeragoe chōmi, ba no faoma famasoegi ba dōdōmi gera'era sohaoehaoe, (*F. 1, 13. Fet. I. 5, 12*), ena'ō itōrō tōdōmi daroma li andrō, nihōnagō zama'ele'ō ni'amoni'ō andrō fangoema'ō, ba orōisa zinenge andrō chōmi, ba chō Zo'aja ja'ita, sangorifi ja'ita. (*Joed. a. 17*).
- 3 Da'ō zi a'a zaboto ba dōdōmi ena'ō, wa so dania zango'aja, na loeo safoeria andrō, sanōrō lala wangisō andrō chōra, (*Tim. I. 4, 1. Joed. a. 18*), ba sangoema'ō: Hezo gamaboe'oela
- 4 linia andrō, ba wa'asonia? Me no aefa mate ndra toea sa, ba lō teboelō fefoe, hadia ia, si mane ja'ia i'otarai ba mbōrōta nifazōchi Lowalangi. (*Hes. 12, 22. Jes. 5, 19*). Noa
- 5 sa ni'odōdōgō wa tobini chōra, wa no i'otarai fōna sa'ae so mbanoea si ja'wa ba tanō toee, moroi ba nidandō, moroi ba daroma li Lowalangi, (*Sin. 136, 6; 33, 6*), si mōi gōi
- 6 famakiko danō'a da'ō; inōnōi idanō.

- 7 (F. 2, 5. Moz. I. 7, 11 b. t.). Ba banoea si jaŵa iada'e ba tanō iada'e, ba no moetenagō, ba daroma li da'ō gōi, no moetaha, ba wamatōrō ba galitō, na loeo wangoehoekoe andrō, na loeo wa'atekiko niha si lō mangata'oeſi Lowalangi. (F. 2, 9. Mat. 24, 35 b. t.).
- 8 Ba bōi jatobini chōmi zi sambalō andrō, ja'ami ni'omasi'ō: chō Zo'aja, ba no timba zi hōnō fache zi ma'ōma'ōchō, ba timba zi ha ma'ōma'ōchō zi hōnō fache.
- 9 (Sin. 90, 4). Lō i'aragō gamaboe'oe-la li andrō So'aja, si mane niŵa'ō niha ōsa, ba fangaragō, ha fa'ebolo dōdōnia, bōrō ita, ba lō omasi ia tekiko ōsa, ena'ō ahoſi faloccha ira wamalalini era'era. (F. 3, 15. Heb. 10, 37. Hes. 18, 23; 33, 11.)
- 10 Ba hoelō wa'aso zanaſō, na iroegi dania loeo Zo'aja andrō, ba zofetoe dania banoea si jaŵa, wa'ataja, ba ba zadoedoe bōrōtania, ba wa'achōzi, ba zachozi tanō, awō nifazōchi, ba goeli danō andrō. (Mat. 24, 43 b. t. Tes. I, 5, 2. Jes. 51, 6. Sin. 102, 27).
- 11 II. Ba me sadoedoe da'ō fefoe, ba hadia, lō miforege wanōrō lala satoelō andrō, awō wangata'oeſi Lowalangi?
- 12 (Loek. 21, 36). ba wanōtōna, ena'ō iroegi loeo Lowalangi andrō, ba wehoeloe dōdō ba da'ō, ja'ia mbōrō wa adoeoe mbanoea si jaŵa, ba galitō, ba bōrō wa'alaoe mbōrōtania andrō, ba wa'achōzi. (Fil. 3, 20): **Ba tadōnadōna mbanoea 13 si jaŵa, si bohooe, ba tanō si bohooe, dali gamaboe'oe-la linia andrō — ba zahono fa'atoelō dōdō.** (Jes. 65, 17. Heb. 2, 5. Fam. 21, 27). Andrō, 14 ja'ami ni'omasi'ō, me midōnadōna zi manō, ba mi'owōlō'ōlōgō, ena'ō 15 lō hadia ia zi tokana ba sinegoe chōmi, fōnania, na ifaigi, ba wa'atoelō. (Tes. I, 5, 23). Ba fangorifi, 15 miŵa'ō tōdōmi, wa'ebolo dōdō Zo'aja ja'ita andrō, si mane nisoera Waoelo gōi chōmi, talifoesōda ni'omasi'ō andrō, ba wa'atoeatoea andrō, nibe'e chōnia, (F. 3, 9. Rom. 2, 4), si mane fehedenia gōi, na itōrō 16 linia da'ō, ba zoera andrō, fefoe, ba ziso ōsazafōchōfamotochi, nifoejoe'ō zi lō moefahaō andrō ba si lō aro tōdō, si mane soera bō'ō andrō gōi, 17 ba wamakiko ja'ira. (Rom 8, 19). Ba ja'ami ni'omasi'ō, me no tohōna mi'ila, ba mi'angelana, fa lō adōni ami gōi ba wa'eloengeoe zi lō molo'ō andrō, ba fa lō teboelō ami ba wa'aromi andrō. (Tes. II, 2, 2. Kor. I. 15, 58). Ba jatedoeoe chōmi wa'eboea dōdō andrō, ba fa'aboto ba dōdōmi Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, sangorifi ja'ita. Ja chōnia zoemange, he iada'e, ba he na loeo si lō aetoe andrō. (Kol. I. 9-11. Fet. I. 5, 11).

Soera JOHANE andrō,

SI FĒFĒNA.

FAZA 1.

I. Famadoehoe'ō Johane Jesoe. II. Lō tola lō tatehe, wa si so horō ita.

1 I. Si otarai mbōrōta andrō, ni-

rongoma, ni'ila hōrōma, si no anehe ndra'aga, ba nibabaja dangama andrō, ba daroma li fangorifi andrō. (Joh. 1, 1. 14; 20, 27). Ba no tefa'ele'ō wa'aoceri andrō, ba no ma'ila. 2

ba mafadoehoe'õ, ba ma'ombacha'õ chõmi:wa'a'eri andrõ, si lõ aetoe, si no so chõ Nama, ba si no moefa'ele'õ chõda. (Joh. 1, 4; 17, 3:õ).

3 Ni'ilama andrõ; niringoma, ma'ombacha'õ chõmi gõi, ena'õ awõma ami gõi, ba awõ Nama sa ita, ba awõ Nononia, Jesoe Keriso. (Joh. 41, 23). Ba da'õ nisoerama chõmi, ena'õ a'oi so wa'omoeso dõdõmi. (Joh. 15, 11. Fet. I, 4, 13).

5 II. Ba da'õ doeria andrõ, niringoma chõnia, ni'ombacha'õma chõmi, wa no haga Lowalangi, awõ wa lõ hadia ia wa'ogõmigõmi ba dõdõnia. (Joh. 1, 9; 8, 12). Na ta'wa'õ, awõnia ita, ba na tatõrõ zogõmigõmi, ba no mofaja ita, ba tenga si doehoe nilaoceda. (F. 2, 9. Joh. 12, 35 b. t.).

7 **Ba na tatõrõ haga, si mane fe'asonia ba haga, ba no fa'awõ ita, ba ihaogõ ita do Nononia Jesoe, iheta horõda fefoe.** (Efes. 5, 8. 9. Fam. 1, 5. Heb. 9, 12. 14). Na ta'wa'õ lõ horõda, ba tafowõhõ ita, ba si doehoe lõ'õ ba dõdõda. (Amaed. 20, 9; 28, 13). Na ta'ombacha'õ horõda, ba lõ farõi ia, ba no satoelõ ia, fa i'efa'õ chõda horõ andrõ, ba fa ihaogõ ita, fa iheta fefoe zi lõ atoelõ. (Sin. 32, 3-5. Tit. 2, 14). Na ta'wa'õ, lõ nifazõchida horõ, ba tabali'õ sofaja ia, ba taroma linia andrõ lõ'õ, ba dõdõda. (Rom. 3, 4. 10).

FAZA 2.

I. Jesoe zangatoelõ'õ niha ba Lowalangi. II. Tandra wa awõ Lowalangi ba awõ Jesoe ita. III. Bõi ta'omasi'õ hadia ia zi so ba goeli danõ. IV. Famangelama ba zamaeloenoe andrõ.

1 I. He ja'ami iraonogoe ! Andrõ oesoera chõmi da'õ, fa bõi mifazõchi horõ. Ba na so zamazõchi horõ, ba so chõda zi loeloei mangoema'õ chõ Nama, Jesoe Keriso, satoelõ tõdõ andrõ. (Rom. 6, 1. 2. Jes. 53, 2. 11. 12). Ba ja'ia hõli ba horõda a-

ndrõ, ba tenga ha ba horõda andrõ, no ba horõ nõsi goeli danõ ma'afefoe gõi. (F. 4, 10. Kor. 11:5, 13. 19):

II. Ba ba da'õ oroma chõda, wa 3 no aboto ba dõdõda ia, na ta'õ'õ goroisania. (F. 3, 6. Joh. 14, 21. Mat. 7, 21). Na so zangoema'õ: 4 No aboto ba dõdõgoe ia, ba na lõ i'õ'õ goroisania, ba sofaja da'õ, ba si doehoe lõ'õ ba dõdõ da'õ. (F. 4, 20). Ba na so zolo'õ linia, ba chõnia mo'ahonoa wa'omasi Lowalangi andrõ, si ndroehoendroehoe. Ba da'õ aboto ba dõdõda, wa ba chõnia so ita. (F. 5, 3; 4, 12). Na so zangoema'õ, ba chõnia ahono ia, ba mo'õmõ ia, fa si mane amoeta da'õ gõi gamoecatania. (Joh. 13, 15). He 7 ja'ami ni'omasi'õ, tenga oroisa si bohooe oesoera chõmi, oroisa si no ara, si no so chõmi, i'otarai mbõrõta; taroma li andrõ, niringomi, i'otarai mbõrõta, goroisania si no ara andrõ. (F. 3, 11. Joh. a. 11. 5). Oroisa 8 si bohooe zoei oesoera chõmi, si no doehoe ba chõnia ba ba chõmi, me si taja zogõmigõmi andrõ, ba me hoemaga sa'ae haga andrõ, si ndroehoe. (Rom. 13, 12). Na so zangoema'õ, ba haga so ia, ba na fatioe dõdõnia ba dalifoesõnia, ba ba zogõmigõmi so ia, iroegi da'c. Sango- 10 masi'õ talifoesõnia, ba no ahono ba haga, ba lõ ba chõnia fangala. Si fatioe tõdõ chõ dalifoesõnia, ba ba zogõmigõmi so ia, sogõmigõmi itõrõ, ba lõ i'ila, heza isa'wa, me no ifobaloenõ hõrõnia sogõmigõmi andrõ. (F. 3, 14. 15. Joh. 12, 35).

III. Oefa'õhe'õ zoera chõmi, ja' 12 ami iraono, me no moe'cfa'õ chõmi horõmi, bõrõ dõinia. (Loek. 24, 47). Oefa'õhe'õ zoera chõmi, ja'ami ira 13 ama, me no aboto ba dõdõmi zi otarai mbõrõta andrõ. Oefa'õhe'õ zoera chõmi, ja'ami ono matoea, me no mila'wa Gafõcha. No oefa'õhe'õ zoera chõmi, ja'ami iraono, me no aboto ba dõdõmi Nama. (Joh. 1, 7. Efes. 6, 11 b. t.). No oefa'õhe'õ 14

zoera chōmi, ja'ami ira ama, me no aboto ba dōdōmi zi otarai mbōrōta andrō. No oefa'ohē'ō zoera chōmi, ja'ami ono matoea, me no sabōlō ami, ba me ahono ba dōdōmi daroma li Lowalangi, ba me no milawa Gafōcha. **Bōi mi'omasi'ō nōsi goeli danō, ba ma hadia ia, zi so ba goeli danō. Na so zangomasi'ō ōsi goeli danō, ba lō fangomasi'ō Ama ba dōdōnia.** (*Rom. 12, 2. Jak. 4, 4*). Me tenga moroi chō Nama, me moroi ba nōsi goeli danō fefoe, hadia ia, zi so ba goeli danō, he fa'omasi nōsi niha, ba he fa'omasi hōrō, ba he fajawasa andrō, ba gan'a'a. Ba si taja nōsi goeli danō, awō wa'omasinia andrō, ba solo'ō somasi Lowalangi, ba lō teboelō, iroegi zi lō aetoe. (*Kor. I. 7, 31. Fet. I. 1, 24*).

18 IV. He ja'ami iraono! Amozoea sa'ae, ba si mane nirongomi, so dania zi fa'oeode chō Keriso, ba no ato iada'e zi tobali si fa'oeode chō Keriso. Moroi ba da'ō aboto ba dōdōda, wa amozoea sa'ae. (*Fet. I. 4, 7. Tes. II. 2, 3 b. t. Joh. I. 4, 3. Joh. 11, a. 7*). Ba chōda la'otarai, ba tenga awōda ira; na awōda sa ira mena'ō, ba lō laheta ira chōda mena'ō, ba ena'ō oroma, wa lō dozi awōda ira. **20** (*Hal. zin. 20, 30. Kor. I. 11, 19*). Ba no so chōmi wamajoini andrō, chō ni'amoni'ō andrō, ba mi'ila fefoe, **21** hadia ia. (*Kor. II. 1, 21. 22*). Tenga andrō oefa'ohē'ō zoera chōmi, me lō mi'ila zi doehoe, andrō oefa'ohē'ō chōmi, me no mi'ila, ba me tenga moroi ba zi doehoe fefoe, hadia ia, **22** waja. Ha niha zofaja, baero zangosilō'ōgō, wa Keriso andrō Jesoe? Da'ō zi fa'oeode chō Keriso, sango-silō'ōgō Ama, awō Nono. (*F. 2, 18. Joh. 20, 31. Fet. II. 2, 1*). Dozi sangosilō'ōgō Ono, ba lō'ō gōi chōra Ama; sanehe Ono, ba chōnia so gōi Nama. (*F. 4, 15. Joh. 5, 23. Joh. II. a. 9.*). Nirongomi, i'otarai mbōrōta, ba ja'ahono ba dōdōmi.

Na, ahono ba dōdōmi nirongomi, i'otarai mbōrōta, ba ahono gōi ami ba chō Nono ba ba chō Nama. (*Joh. 14, 23*). Ba da'ō gamaboe'oea **25** li andrō, nifaboe'oenia chōda: fa'aoeri si lō aetoe andrō. (*F. 5, 11. Joh. 10, 28*). Da'ō nisoerage, chōmi, ba zamaeloengoe ja'ami andrō, ba ja'ami — ba no ahono ba dōdōmi wamajoini andrō, nitemami chōnia, ba lō mogoena chōmi, ifahaō ami niha, mi'igō sa'ae ba chōnia, dali wamahaō wamajoinia ja'ami andrō, ba ngawalō hadia ia, fefoe, ba no si doehoe, ba tenga faja; mi'ō'ō wamaļōnia ja'ami andrō. (*Joh. 14, 26; 16, 13*). Ba da'ō, **28** ja'ami iraono, mi'igō ba chōnia, ena'ō lō aiwō ita, na i'oroma'ō ia dania, ba ena'ō lō te'ailasi ita chōnia, ba wa'asonia. (*Joh. 15, 4. F. 4, 17*). Na mi'ila, satoelō ia, ba ja'aboto ba dōdōmi, wa chōnia toenboe gōi dozi solaoe satoelō andrō. (*F. 3, 7-10*).

FAZA 3.

I. Fa'ohahae dōdō nono Lowalangi ba tōtōnafōra. II. Tandra wa ono Lowalangi ira: Fa'atoelō dōdō ba fa'omasira dalifoesō, III. ba loea-loea da'ō: Fa lō aiwō ira chō Lowalangi.

I. Mifaigi, ha wa'eboea wa'omasi andrō, ni'amoealagō Nama chōda, fa ono Lowalangi dōida, ba fa doehoe gōi ononia ita. Da'ō mbōrō, wa lō aboto ba dōdō niha goeli danō ita, me lō saboto ba dōdōra ia. (*Joh. 1, 12. Gal. 4, 6. Joh. 17, 25*). **He ja'ami ni'omasi'ō! ono Lowalangi ita iada'e, ba lō'ō na mce'oroma'ō, hadia ita dania. No ta'ila, na no mce'oroma'ō dania, ba fachelichili ita chōnia, me tanehegō dania ia, he wisa ia.** (*Rom. 8, 16 b. t. Kol. 3, 4. Fil. 3, 21*). Ba dozi sanōtōna da'ō chōnia, ba lahaogō ira, si mane ja'ia, si lō si ra'ira'io. (*Heb. 12, 14*).

II. Dozi samazōchi horō, ba la-

5 sawō gōi goroisā, ba fanawō oroisā horō andrō. (*F. 5, 17*). Ba no mirongo, wa andrō tafa'ele'ō ia, ena'ō iheta horō andrō, ba lō horō ba dōdōnia. (*F. 1, 7. Fet. I. 2, 24*).

6 Dozi sahono chōnia, ba lō mama-zōchi horō. Dozi samazōchi horō, ba lō lārai la'ila ia, ba lō saboto ba dōdōra ia. (*F. 2, 3 b. t.*). He ja'ami irano! bōi jamoefaeloen- goe ami niha. Solaoe satoelō, da'ō zatoelō, si mane ja'ia andrō, si no atoelō. (*F. 2, 26, 29. Efes. 5, 6*).

8 Moroi ba Gafōcha zamazōchi horō; moroi ba mbōrōta sa ifazōchi horō Afōcha. Ba da'ō tafa'ele'ō Nono Lowalangi, ena'ō ifakiko halōwō Gafōcha. (*Joh. 8, 44. Heb. 2, 14*). Dozi si toemboe ba Lowalangi, ba lō mama-zōchi horō, me lō teboelō danōmōnia ba dōdōra, ba tebai mama-zōchi horō ira, me no moroi ba Lowalangi ira. (*F. 5, 1. 18. Fet. I. 1, 23*).

10 Ba da'ō oroma, ha niha nono Lowalangi, ba ha niha nono Gafōcha. Dozi si lō molaoe satoelō, ba tenga moroi ba Lowalangi ira, awō zi lō mangomasi'ō talifoēsōnia. (*F. 2, 29; 4, 8*). Da'ō sa doeria, nirongomi, i'otarai mbōrōta, fa faoma ta'omasi'ō nawōda. (*F. 2, 7. 8. Joh. 13, 34*).

12 Bōi si mane Ka'ino andrō, soroi ba Gafōcha, samoenoe achinia; ba hana wa iboenoe? Me no si lō sōchi mboeaboenania, ba me satoclō sa mboeaboenachinia. (*Moz. I. 4, 8*).

13 Ba bōi ahōlihōli dōdōmi, ja'ami ira talifoēsō, na fatioe dōdō niha goeli danō chōmi. (*Joh. 15, 18 b. t.*).

14 No ta'ila, no awoe'a ita ba wa'amate, no tasa'wa wa'aeri, me ta'omasi'ō dalifoēsō; si lō mangomasi'ō, ba lō teboelō ba wa'amate. (*F. 2, 10. 11*).

15 Samoenoe niha dozi zi fatioe tōdō ba dalifoēsōra; ba mi'ila, lō samoenoe niha, si so fa'aeri si lō aetoe, si lō teboelō ba dōdōnia. (*Mat. 5, 21. 22. Gal. 5, 21*).

16 Ba da'ō no aboto ba dōdōda wa'omasi andrō, me no ibelegō noso-

nia fōnada; ba mo'ōmō gōi ita, ta-belegō nosoda fōna dalifoēsōda. (*Joh. 15, 13*). Ba na so zi so ana'a goeli danō, ba na i'ila, ambō chō dalifoēsōnia, ba na idoehō dōdōnia chōnia, ba hezo wa'omasinia Lowalangi andrō, ba dōdōnia? (*Moz. V. 15, 7 b. t. Jak. 2, 15. 16*). He ja'ami irano! bōi ba li ta'omasi'ō nawōda, ba bōi ba lela, ba nilaoeda chōnia ta'omasi'ō ia, ba si ndroehoendroehoe. (*Rom. 12, 9. 13*).

III. Ba da'ō aboto dania ba dōdōda, wa moroi ba zi doehoe ta'otarai, ba fadoehoe dōdōda fōnania tabe'e, (*Joh. 18, 37*), wa no eboea Lowalangi, moroi ba dōdōda, awō wa no aboto ba dōdōnia fefoe, hadia ia; na i'adoegō ita tōdōda. (*Jes. 55, 7-9*). He ja'ami ni'omasi'ō! na lō i'adoegō ita tōdōda, ba so chōda wa lō aiwō, chō Lowalangi, (*Heb. 4, 16*), ba hadia ia ni'andrōda, ba tatema chōnia, me ta'o'ō goroisania, ba me talaoe zomasi ia. (*F. 5, 14. 15. Mar. 11, 24. Joh. 15, 7*).

23 Ba da'ō goroisania, ena'ō mamati ita ba dōi Nononia, Jesoe Keriso, na ena'ō faoma ta'omasi'ō nawōda, si mane ni'oroi'ōnia chōda. (*Joh. 6, 29; 15, 12. Efes. 5, 2*).

24 Ba na so zolo'ō oroisania, ba ha chōnia ahono da'ō, ba ja'ia gōi, ba lō teboelō ba zi manō. Ba ba da'ō aboto ba dōdōda, wa lō teboelō ia ha chōda, ba Geheha andrō, nibe'enia chōda. (*F. 4, 13. Joh. 14, 23. Rom. 8, 9*).

FAZA 4.

I. Famangelama, ba zamaeloen- goe andrō, II. famarooe tōdō, ba wangomasi'ō talifoēsō, bōrō wa'omasi Lowalangi ita.

I. He ja'ami ni'omasi'ō! bōi dozi eheha fadoehoe dōdōmi, mitandraigō sa geheha andrō, na moroi ba Lowalangi ira. No ato zama'ele'ō sofaja, si mōi ba niha ba goeli danō. (*Tes. I. 5, 19-22. Joh. 2, 18. Fet. II. 2, 1*). Ba da'ō aboto ba dōdōmi Ge-

heha Lowalangi: Dozi eheha, sanehe Jesoc Keriso, si no tobali ōsi niha, ba moroi ba Lowalangi da'ō; (Joh. 1, 1-14); ba dozi eheha, si lō manehe Jesoe, ba tenga moroi ba Lowalangi, ba da'ō gamoeata zi fa' oedoe chō Keriso andrō, nirongomi; so ia, ba no so ia sa'ae ba goeli danō. (F. 2, 18. 22. Tes. II, 2, 7).

4 Moroi ba Lowalangi ami, ja'ami iraono, ba no mila'wa da'ō, me no eboea zi so ba dōdōmi, moroi ba zi so ba niha ba goeli danō andrō. (F. 5, 4. Loek. 11, 22). Moroi ba goeli danō ira, andrō moroi ba goeli danō hoehoeora, ba niha goeli danō zamondrongo chōra. (Joh. 15, 19).

6 Moroi ba Lowalangi ita. Si no aboto Lowalangi ba dōdō, da'ō zamondrongo chōda; lō ifondrongo chōda si tenga moroi ba Lowalangi. Moroi ba da'ō aboto ba dōdōda Geheha si doehoe ba eheha samae loengoe. (Joh. 8, 47; 17, 14).

7 II. He ja'ami ni'omasī'ō! data'omasī'ō nawōda, me no moroi ba Lowalangi wa'omasi andrō, ba me no si toemboe ba Lowalangi dozi sangomasi'ō awōra, ba me no aboto ba dōdōra Lowalangi. (F. 3, 11).

8 Si lō mangomasi'ō awōnia, ba lō saboto ba dōdōnia Lowalangi, me no fa'omasi Lowalangi. **Ba da'ō no oroma wa'omasi Lowalangi andrō, ba chōda, me no ifatenge ba goeli danō Nononia Lowalangi, ononia si ha samboea andrō, ena'ō aeri ita balazi ia.** (Joh. 3, 16). Ba da'ō so wa'omasi andrō, tenga wa no ta'omasi'ō Lowalangi, no wa no i'omasi'ō ita, awō wa no ifatenge Nononia, hōli, ba horōda. (Rom. 5, 8. Kor. II, 5, 19. 20), He ja'ami ni'omasī'ō! na no imanō wangomasi'ō ja'ita Lowalangi, ba mo'ōmō gōi ita fangomasi'ō awōda. Samōsa lō niha si no irai mangila Lowalangi; na ta'omasi'ō nawōda, ba lō teboelō ia ba dōdōda, ba mo'ahonoa ba dōdōda wangomasi'ōda ja'ia. (Joh. 1, 18).

Ba da'ō aboto ba dōdōda, wa lō 13 teboelō ita ba chōnia, awō wa lō teboelō ia ba dōdōda, me no ibe'e chōda Gehehania andrō, ōsa. (F. 3, 24). Ba no anehe ndrā'aga ba ma' fadoehoe'ō, wa no ifatenge Ama Nononia, sangorifi ōsi goeli danō. (Mat. 3, 17. Joh. 3, 17): Na sō za' 15 nehe, Ono Lowalangi Jesoe, ba ba dōdōnia lō teboelō Lowalangi, ba ja'ia, ba lō teboelō ba chō Lowalangi. (Joh. 6, 69; A. 2). Ba no aboto 16 ba dōdōda wa'omasi Lowalangi ita, ba no fadoehoe dōdōda ba da'ō. **Lowalangi, ba no fa'omasi, ba lō teboelō ba chō Lowalangi zi lō teboelō ba wa'omasi andrō, ba lō teboelō Lowalangi ba dōdōnia.** (F. 4, 8. 12). Ba da'ō mo'ahonoa wa'omasi 17 andrō chōda, fa lō ata'oe ita, na loeo wangoehoe andrō, me no si mane ja'ia gōi ita, ba goeli danō andre. (F. 2, 28. 6). Lō fa'ata'oe ba 18 wa'omasi andrō, ifofanō sa wa'ata'oe fa'omasi si no mo'ahonoa, me no fa'afōchō wa'ata'oe; ba sata'oe, ba lō mo'ahonoa na ba wa'omasi. (Rom. 8, 15). **Ta'omasi'ō ia, me no ofōna i'omasī'ō ita.** Na so zangoema'ō: 20 Omasido Lowalangi, ba na fatioe dōdōnia ba dalifoesōnia, ba sofaja ia; Si lō mangomasi'ō talifoesōnia sa, ni'ila hōrōnia, ba tebai omasi ia Lowalangi, si lō i'ila hōrōnia. (F. 3, 17; 2, 4). Ba da'ō goroiisa, nibe'enia 21 chōda, ena'ō i'omasī'ō gōi dalifoesōnia sangomasi'ō Lowalangi. (F. 3, 23. Joh. 13, 34).

FAZA 5.

Famati dandra, wa ono Lowalangi niha, ba ja'ia gōi wangabōlōra.

I. Dozi samati, wa no Keriso andrō Jesoe, ba moroi ba Lowalangi toemboe ira, ba dozi somasi so'ono ja'ia, ba la'omasi'ō gōi zi no toemboe chōnia andrō. (F. 4, 2. 15. Joh. 1, 12. 13). Ba da'ō aboto ba dōdōda, 2 wa ta'omasi'ō nono Lowalangi, na omasi ita Lowalangi, ba na ta'o'ō

- 3 goroisania. Da'õ sa wa'omasida Lowalangi, ena'õ ta'o'õ goroisania, ba tenga safõchõ wolo'õ oroisania. (*Joh. 11. a. 6. Joh. 14, 15. Mat. 11, 30*). Fefoe sa; zi toemboe ba Lowalangi, ba abõlõ moroi ba zoro'i oeli danõ, **ba da'õ wa'abõlõ, sabõlõ moroi ba zoro'i oeli danõ andrõ, famatida andrõ.** (*F. 2, 15 b. t. Kor. I. 15, 57*).
- 5 Ha niha zabõlõ moroi ba zoro'i oeli danõ, baero zamati, wa Ono Lowalangi Jesoe ? (*Rom. 8, 37*). Da'õ ia, zi no mõi, balazi nidanõ, ba balazi ndro, Jesoe Keriso; tenga ha idanõ chõnia, no idanõ awõ ndro; ba Eheha andrõ zamadoehoe'õ; me no si doehoe Gebeha andrõ. (*Joh. 19, 34. 35; 15, 26*). Tõloe sa zamadoehoe'õ, (*Mat. 28, 19. Joh. 1, 1; 16, 13-15*). Eheha andrõ, ba idanõ andrõ, ba do andrõ, ba ha sara zi tõloe andrõ. (*Heb. 10, 15. Hal. zin. 10, 47. Joh. 3, 5. Mat. 26, 28*). Na fadoehoe dõdõda ba wamadoehoe'õ niha, ba no eboea na wamadoehoe'õ Lowalangi; da'õ sa wamadoehoe'õ Lowalangi andrõ, famadoehoe'õnia Ononia. (*Joh. 8, 17. 18; 5, 37*). Chõ zamati chõ Nono Lowalangi so wamadoehoe'õ andrõ, ba dõdõnia. Si lõ mamati li Lowalangi, ba no ibali'õ sofaja Lowalangi, me lõ nifatinia famadoehoe'õ andrõ, famadoehoe'õ Lowalangi Ononia. (*Rom. 8. 16. Joh. 3, 33*). Ba da'õ wamadoehoe'õ andrõ: wa no ibe'e chõda Lowalangi wa'aeri si lõ aetoc, awõ wa ba chõ Nononia so wa'aeri andrõ. (*Joh. 1, 12. 4*). Chõ zi so Ono andrõ, chõnia so wa'aeri andrõ; ba zi lõ Ono Lowalangi andrõ, ba chõnia lõ fa'aeri andrõ. (*Joh. 3, 36; 5, 24*). Da'õ ni-
- soeragoe chõmi, ena'õ aboto ba dõdõmi, so chõmi wa'aeri si lõ aetoc, chõmi samati ba dõi Nono Lowalangi andrõ. (*Joh. 20, 31*). Ba da'õ wa lõ aiwõ, si so chõda ba chõnia: na, so ni'andrõda, hadia ia, si faoedoe ba zomasi ia, ba ifondrongrongo chõda. (*F. 3, 21. 22. Joh. 14, 13. 14*). Ba na no aboto ba dõdõda ifondrongrongo chõda, na so ni'andrõda, ba aboto gõi ba dõdõda, wa tatema ni'andrõda chõnia. Na so zangila, mamazõchi horõ dalifoeseõnia, horõ si tenga bõrõ wa'amate, ba jamangandrõ, ba ifa'aso chõnia wa'aeri, chõ zamazõchi horõ si tenga bõrõ wa'amate. So horõ bõrõ wa'amate, ba tenga da'õ niwa'õgoc jamangandrõ. (*Mat. 12, 31. 32. Heb. 6, 4 b. t.*). Horõ fefoc, hadia ia, zi lõ atoelõ, ba so horõ si tenga bõrõ wa'amate. (*F. 3, 4*). No ta'ila, dozi si toemboe ba Lowalangi, ba lõ lafazõchi horõ; dozi sa, si toemboe ba Lowalangi, ba lõ aefa chõnia, ba lõ ibabaja Afõcha. (*F. 3, 9. Joh. 17, 15*). No aboto ba dõdõda, wa moroi ba Lowalangi ita, ba ba danga Gafõcha so nõsi gocli danõ, ma'afefoc. (*F. 4, 4. 5. Gal. 1, 4*). Ba no tarongo, wa no mõi Nono Lowalangi, si no mame'e chõda tõdõ, ena'õ aboto ba dõdõda zi ndroehoc andrõ; ba ba chõ zi ndroehoc andrõ so ita, ba chõ Nononia Jesoe Keriso, **Da'õ Lowalangi si ndroehoc ba fa'aeri si lõ aetoc.** (*Joh. 17, 3; 14, 6; 20, 28. Fam. 3, 7. Rom. 9, 5. Tim. I. 3, 16. Joh. I. 1, 1. 2*). He ja'ami iraono! **21** Mi'angelama ba nadoe andrõ. (*Kor. I. 10, 14*).

Soera

JOHANE

andrō,

SI SAMBOEA.

I. Fangowai Johane Kiria andrō.
II. Fa'omoeso dōdōnia ba mboea-
boeara si sōchi andrō. III. Fama-
ngelama, ba zamaeloengoe andrō.
IV. Fango'ozoei soera.

- 1 I. Satoea andrō zanoera da'e, chō
Kiria nitoejoe andrō, ba ba nono-
nia andrō, somasi ndra'o si ndroe-
hoendroehoe. Ba tenga ha ja'oto, no
dozi tãnō bō'ō gōi, si no aboto ba
dōdō si doehoe. (*Joh. III. a. 1*).
2 Bōrō zi doehoe andrō, si lō teboelō
ba dōdōda, si lō aefa chōda, iroegi
3 zi lō aetoe. Jafaloecha ami wa'eboea
dōdō, awō wa'ahachō dōdō, awō wa'-
ohahae dōdō, chō Lawalangi Ama,
ba chō Jesoe Keriso, Ono Nama a-
ndrō, ba wa'adoehoe ba ba wa'oma-
si. (*Tim. I. 1, 2*).
4 II. No omoeso sibai dōdōgoe,
me no oesōndra, ba nonoe andrō,
zanōrō lala zi doehoe, solo'ō oroisa
andrō, nitemada chō Nama. (*Joh.*
5 *III. a. 3*). Ba iada'e, ba oe'andrō
chōoe, ja'oegō Kiria, tenga hoelō na
oroisa si bohooe oesoera chōoe, no
oroisa si no so chōda, i'otarai mbō-
rōta, ena'ō faoma ta'omasi'ō nawō-
6 da. (*Joh. I. 3, 11. 23*). Ba da'ō wa'-
omasi andrō, ena'ō tatōrō lala go-

roisania. Da'ō goroisia, ena'ō mitōrō,
si mane nironngomi, i'otarai mbōrō-
ta. (*Joh. I. 5, 3. Joh. 15, 10*).

III. Noa sa ato zamaeloengoe, 7
si no mōi ba niha ba goeli danō,
si lō manehe, wa no tobali ōsi niha
Jesoe Keriso. Da'ō zamaeloengoe,
da'ō zi fa'odoe andrō, chō Keriso.
(*Joh. I. 2, 18; 4, 1-3*). Mi'anglana, 8
fa bōi aeohoe gōlōmi, ba halōwōmi
andrō, ena'ō ahoi mitema loe.
(*Fam. 3, 11*). Dozi sanaloe'i, si lō 9
ahono ba wamahaō Keriso andrō,
ba lō Lowalangi chōra; ba zi lō
teboelō ba wamahaō andrō, ba da'ō
so Nama, fabaja Ono. (*Joh. I. 2, 23*).
Na so zi mōi chōmi, si lō molohe 10
famahaō da'ō, ba bōi mifa'amōi ia
jomo, ba bōi mi'owai ia. (*Tes. II.*
3, 14. *Kor. I. 16, 22. Gal. I, 8, 9*).
Awōnia ba mboeaboeania si lō sōchi 11
andrō na so zangowai ja'ia.

IV. Oja nisoeragoe chōmi ena'ō, 12
ba lō omasido oefake garate ba ta-
wa; oedōnadōna sa mōido chōmi,
ba fahoehoe ita, ena'ō mo'ahonoa
wa'omoeso dōdōda. (*Joh. III. 13.*
14. *Joh. I. 1, 4*). La'owai ndra'oegō 13
ono nachioe ira alawe nitoejoe a-
ndrō.

Soera

JOHANE

andrõ,

FANETE ZI DOMBOEA.

I. Fangowai Johano Gajo andrõ.
II. Fa'omoeso dõdõnia, me itõrõ lala
si sõchi Gajo, ba me ahachõ dõdõnia
zi noemana. III. Mangarõngarõ ia ba
chõ Dioterefe andrõ, ba isoeno De-
meterio. VI. Fango'ozoei soera.

- 1 I. Satoea andrõ zanoera da'c, chõ
Gajo ni'omasi'õ, somasi ndra'o, si
ndroehoendroehoe. (*Joh. II. a. 1.*
2 *Rom. 16, 23*). He ja'oegõ ni'omasi'õ!
Fefoc hadia ia chõoe, ba omasido, na
ohahaoc dõdõoe, ba na lõ fõchõoe,
si mane fa'ohahaoc dõdõoe ba no-
sooe.
- 3 II. No omoeso sibai dõdõgoe,
me so dalifoesõ andrõ, samadochoe'õ
4 si doehoe andrõ, chõoe, wa õtõrõ lala
zi doehoe. (*Joh. II. a. 4*). Fondrege
wa'omoeso dõdõgoe da'õ, na oero-
5 nõgoc, latõrõ lala zi doehoe iraono
chõgoc. He ja'oegõ ni'omasi'õ! Sa-
toelõ nilaoemõ ba dalifoesõ andrõ,
6 mendroea manõ, me no niha bõ'õ
ira, samadoehoe'õ fa'omasioe, ba zi
so banoea, ba sõchi, na õtolo ira, ba
7 wofanõ, si nangea ba chõ Lowala-
ngi. Bõrõ sa dõi andrõ, wa mofanõ
ira, ba lõ lahalõ hadia ia ba niha
8 baero. (*Mat. 10, 8. Kor. I. 9, 12 b. t.*).
Andrõ mo'õmõ ita, tatolo zi mane

ja'ira andrõ, ena'õ sanolo ba halõwõ
ita, ba zi doehoe andrõ. (*Mat. 10,*
40. Rom. 16, 2).

III. So zi no oesocra ba mba-
noea; ba lõ itemaga Dioterefe a-
9 ndrõ, somasi na seboeara ia. Andrõ
10 oefasoeigi ba dõdõnia mboeaboeania,
na sodo, nilaoenia, wamatooe ja'aga,
fehede si lõ sõchi; ba ambõ na da'õ,
lõ'õ gõi ifa'anõi chõra dalifoesõ a-
11 ndrõ, ba itena'wa zedõna mama'amõi
ja'ira mena'õ, i'efa'õ ira banoea.
He ja'oegõ ni'omasi'õ! Bõi o'õ zi
12 lõ sõchi, si sõchi o'õ. Moroi ba Lo-
walangi zolaoe si sõchi; solaoe si
lõ sõchi, ba lõ irai i'ila Lowalangi.
(*Fet. I. 3, 11. 13. Joh. I. 2, 29*). Dozi
13 lafadoehoe'õ Demeterio andrõ, ba
ifadoehoe'õ gõi ia si doehoe; ba ja'-
aga gõi, ba mafadoehoe'õ ia, ba no
õ'ila, wa no si doehoe wamadoehoe'-
õma. (*Joh. 21, 24*).

IV. Oja nisoeragoe chõoe ena'õ, 13
ba lõ edõnado oefake da'wa ba fa-
noera, ba wanoera ja'ia chõoe; (*Joh.*
II. a. 12); ocdõnadõna, alio faloecha 14
ita, ba fahoehoeo ita dania. Ja'oha- 15
hace dõdõoe! La'owai ndra'oegõ si
fahoewoe andrõ. Owai zi fahoewoe,
õtõtõi dõira. (*Fet. I. 5, 14*).

Soera

J O E D A

andrõ.

I. Fangowai. II. Samaeloengoe andrõ, ba boeaboeara si lõ söchi. III. Famarooe tödõ, ena'õ abe'e ira, ba wamati. IV. Fango'ozosi soera.

- 1 I. Joeda zanoera da'e, enoni Jesoe Keriso, talifoesõ Jakobo, ba nikaoni andrõ, ni'omasi'õ, ba ehõ Lowalangi Ama, ba nirorogõ ehõ Jesoe Keriso. (*Jak. 1, 1. Mat. 13, 55. Kor. I. 1, 2. Joh. 17, 11. 15.*)
- 2 Jafaloecha ami wa'ahaehõ dõdõ ba fa'ohahae dõdõ ba fa'omasi, jate-doe ehõmi. (*Fet. II. 1, 2.*)
- 3 II. He ja'ami ni'omasi'õ! me no i'o'oedo tödõgoe, ba wanoera ehõmi, he wisa wangorifi andrõ, si no faoma faloecha ita, ba lõ tola lõ oesoera ehõmi wamarooe dõdõ, oe-wa'õ, ena'õ mitimba zi fa'oedoe ba wamati andrõ, si no moefa'ema zamoeza, ba ni'amoni'õ andrõ. (*Tim. I. 6, 12.*) Noa sa fatewoe õsa niha, ba nitandrõsaigõ hoekoe andrõ, ba zoera, fõna sa'ae; si no mangerogõ Lowalangi; labalia'õ, ba wa'asilõjawa la'ogoena'õ wa'eboea dõdõ Lowalangida andrõ, ba samatõrõ ja'ita andrõ, si ha samõsa, So'aja ja'ita, Jesoe Keriso, ba la'osilõ'õgõ. (*Fet. II. 2, 1-3. Gal. 2, 4; 5, 13. Tit. I, 16.*)
- 4 Ba oefasoegi ba dõdõmi, me no ini'ila zamoeza fefoe, hadia ia, wa no ifakiko zi lõ mamati So'aja, ba zi samoeza andrõ, me no afa i'efa'õ ira ba danõ Miseraji. (*Heb. 3, 16-19.*)
- 5 Ba he mala'ika andrõ, si lõ mangarõ'õ chõra fa'asalawara, sondrõi na-

hiara andrõ, ba no itaha ba rate si lõ mamalõmalõ, bacha ba zogõmi-gõmi, ba wangoehoekoe ja'ira, na ba'wa seboea andrõ dania. (*Joh. 8, 44. Fet. II. 2, 4. 9.*) Si mane Sodoma 7
 ba Gomora ba banoea ba ngaira andrõ, si no mohorõ gõi, hoelõ si mane ja'ira, si no molohi õsi niha bõ'õ, me no moebe'e famaedo ira, me lataha wotoe andrõ, ba galitõ si lõ matemate. (*Fet. II. 2, 6. Moz. V. 29, 23. Moz. I. 19, 5. Jes. 66, 24. Mat. 25, 41.*) Ba si manõ sa gõi 8
 da'õ, sangifingifi andrõ, lata'oendi nõsira, lõ ba dõdõra zala'wa, lata-ndrawaisi zolae'õmi. (*Fet. II. 2, 10.*) Ba satoea mala'ika andrõ, Miehaëli, 9
 me fasoso ira Gafõcha, me fahoe-hoeo ira, ba mboto Moze andrõ, ba ata'oe ia i'etoe'õ hoekoenia, fanandrawaisi, imane: Jamoe'otoe'õ ndra'oegõ So'aja! (*Fet. II. 2, 11. Dan. 12, 1. Fam. 12, 7.*) Ba ja'ira 10
 andrõ, ba latandrawaisi zi lõ la'ila na i, ba hadia zi no to'oea la'ila, si mane salivãliwa ba danõ, si lõ tödõ, ba lahalõ famakikora. (*Fet. II. 2, 12.*) Alai ira, me no latõrõ lala 11
 Ga'ino andrõ, ba me no adõni dõdõra ba wamaeloengoe loeo Mbile'-amo andrõ, ba me no tekiko ira, ba wola'wa Gora andrõ. (*Joh. I. 3, 12. Fet. II. 2, 15, 16. Moz. IV. 16.*)
 Da'õ zolaoe si lõ söchi, ba gowoe-loa fa'omasi andrõ ehõmi, si lõ ada'-oeda'oe oroedoe ba wemangamanga; ja'ira zokoebaloi ja'ira; no lawoeo 12

- si lõ teoe ira, ni'oloi'õ nangi, eoe sangarocwoe na ba'wa deoe, si lõ boea, si no mendroea mate, si no abo'a baja, (*Fet. II. 2, 13. 17. Hes. 34, 2. Mat. 7, 19*), doeloe nasi sabõ-lõ, saila ita chõra gotoe'otoe, dõfi seloengoeloengoe, ba ni'ir'õõ si bongi andrõ, sogõmigõmi andrõ, si lõ aetoe. (*Jes. 57, 20. Fet. II. 2, 17*).
- 14 Ba noa sa gõi ifa'elc'õ he wisa ira Chenoki andrõ, fitoe nga'õtõ i'otarai doeada Adamo, no imane : „Hiza, mõi Zo'aja, awõ ngafoeloe nga-hõnõ ni'amoni'õ andrõ chõnia, (*Moz. I, 5, 18. 22. Moz. V. 33, 2. Mat. 25, 31*), ba wangoeboekoe fefoe, ha ni-ha ira, ba ba wangotoc'õ fefoe zi no mangerogõ Lowalangi, ba chõra andrõ, ba mbocabocara andrõ fefoe, falõsõchi andrõ, nifa'oeara, ba ba wehede safaito, fefoc, nilaoe zanao horõ andrõ, si no mangerogõ Lowalangi, chõnia.” (*Tes. II. 1 7. 8. Mat. 12, 36*). Sikõkõkõkõ andrõ, sanahigõ Lowalangi, ba nifatõrõnia chõra, sanõrõ lala wangisõra, ba faja'wasa loaloea mbewera, lasoenõ niha ba zi so ira, na so harera ba da'õ.
- 17 (*Fet. II. 2, 18. Jak. 2, 1. 9*). Ba ja'ami ni'omasi'õ, ba mitõrõtõrõ tõdõ-mi daroma li andrõ, si no lahõnagõ fangoema'õ sinenge Zo'aja ja'ita,
- 18 Jesoe Keriso, (*Fet. II. 3, 2*), me lamine chõmi : „Ba gõtõ safocria da-
nia, ba so zango'aja, sanõrõ lala wangisõra andrõ, ba wa'eloengocra.” (*Fet. II. 3, 3 b. t. Tim. II. 4, 1 b. t.*). Si oniagõ ja'ira andrõ, sanõrõ lala niha ; si lõ eheha. (*Amaed. 18, 1. Rom. 16, 17. Kor. I. 2, 14*).
- III. Ba ja'ami ni'omasi'õ, ba mi'a'azõchi ami, ba wamatimi andrõ, ni'amoni'õ sibai, ba mi'angandrõ, balazi Geheha ni'amoni'õ. (*Kol. 2, 7*). Mi'aro'õ ami, ba wa'omasi Lowalangi ita, midõnadõna wa'ahachõ dõ-dõ Zo'aja ja'ita, Jesoe Keriso, ba wa'aeri si lõ aetoe. (*Tit. 2, 13*). Ba miachõsi tõdõ õsa, sangiwa tõdõ ; (*Tim. II. 2, 25*); mi'orifi, misõbi ba galitõ ; ba tánõ bõ'õ, ba miachõsi tõdõ, ba mi'ata'oeffi, ba mi'ogorofi gõi mbaroe andrõ, si no ra'ira'io ba nõsi niha andrõ. (*Rom II, 14. Kor. I. 3, 15*).
- IV. Ba chõnia, sangila mondrogõ ja'ami, fa lõ manendre ami, sangila mama'aso ja'ami fõna lachõminia andrõ, si lõ sinegõe ba so-woeawoea tõdõ, (*Tes. I. 5, 23. Rom. 16, 25 b. t.*), chõ Lowalangi si ha sambocaa andrõ, sangorifi ja'ita, balazi Jesoe Keriso, So'aja ja'ita, ja chõnia lachõmi ba fa'asala'wa ba fa'abe'e ba fa'abõlõ, i'otarai fõna nga'õtõ danõ, ba iada'e, ba gõtõ-gõtõ wa'ara dania ! Jadoehoe. (*Fet. II. 3, 18. Tim, I. 1, 17 ; 2, 3*).

Soera wama'ele'õ andrõ,

chõ

JOHANE.

FAZA I.

I. Famobõrõ. II. Fangowai Johane banoea niha Keriso andrõ, ba Azia. III. Fama'ele'õ Jesoe ja'ia ba oroisania chõ Johane.

1 I. Fama'ele'õ Jesoe Keriso da'e,

nibe'e Lowalangi chõnia, ba wangoroma'õ ba genoninia andrõ, he wisa dania, si lõ arã tõ ; ba no ifa'ila'õ, no ifa'ohe'õ ba mala'ikania, chõ genoninia Johane andrõ, (*F. 22, 6. 7*). Si no mamadoehoe'õ taroma li

2

- Lowalangi, awō wamadoehoe'ō Jesoe Keriso andrō, ha wa'oja ni'ilania. (*Joh. 21, 24. F. 19, 10. Joh. I. 1, 1. b. t.*). Ja'ahowoe zombaso taroma li fama'ele'ō andrō, ba samondrongo ja'ia, ba solo'ō nisoera andrō ba da'ō; noa sa ahatō ginōtōnia andrō. (*F. 22, 7. 10. Loek. 11, 28. Fet. I. 4, 7*).
- 4 II. Johane zanoera da'e, ba mbanoea niha Keriso andrō, si fitoe, ba Azia, Jafaloeha ami wa'eboea dōdō, ba fa'ohahae dōdō, chō zi so andrō, si no so fōna, ba si mōi dania, ba ba Geheha andrō, si fitoe, si so fōna dadaomania andrō, (*F. 4, 8; 3, 1. Jes. 11, 2*), ba chō Jesoe Keriso, samadoehoe'ō andrō, si lō farōi, si a'a zi oroi ba ngai zi mate, ba samatōrō razo andrō, ba goeli danō, chō zangomasi'ō ja'ita andrō, si no mangefa'ō ja'ita ba horōda andrō, donia, (*F. 3, 14. Jes. 55, 4. Joh. 18, 37. Kol. 1, 18. Efes. 5, 25; 1, 7*), ba si no mame'e banoea ja'ita ba ere Namania Lowalangi, ja chōnia la-chōmi ba fa'abōlō, iroegi zi lō aetoe! Jadoehoc. (*F. 5, 10. Fet. I. 2, 5. 9*).
- 7 Hiza, so ia ba lawooe, ba la'ila dania ia dozi hōrō, ba samahō ja'ia andrō, ba mege'ege dania ba chōnia fefoe soi niha ba goeli danō. Ja'ia. Jadoehoe. (*Mat. 24, 30. Dan. 7, 13. Sach. 12, 10*). Alafa ndra'o ba omega ndra'o, iwa'ō So'aja Lowalangi, si so, ba si no so fōna, ba si mōi dania, samatōrō fefoe, hadia ia. (*F. 22, 13. Jes. 41, 4*).
- 9 III. Ja'o, Johane, talifoeseōmi ba wamakao andrō, ba ba mbanoea andrō, ba ba wanaha tōdō andrō, ba chō Jesoe, no sodo ba hoelo andrō, Fatemo dōi, bōrō daroma Lowalangi ba famadoehoe'ō Jesoe andrō. (*Fet. I. 5, 1. Tim. II. 2, 12. F. 20, 4*). Ba aheta nosogoe, me loeo Zo'aja, ba oerongo foerigoe li seboea, hoelō li dorofe, (*F. 4, 1, 2*).
- 11 imane: Hadia ni'ilaoe, ba tanō ba zoera, ba fa'ohē'ō ba mbanoea niha Keriso, si fitoe andrō, ba Nefeso, ba ba Zimina, ba ba Weregamo, ba ba Diatira, ba ba Zade, ba ba Wiladefia, ba ba La'odikia. (*Jes. 48, 12*). Ba oe'ali'ō ndra'odo, ba wamaigi li andrō, sihede chōgoe; ba me oe'ali'ō ndra'o, ba oe'ila naha wandroe ana'a, fitoe, (*Sach. 4, 2*), ba ba gotaloea naha wandroe andrō, ba si hoelō Nono Niha, no mobaroe sanae, ba no mamōbō taloe ana'a, ba dōtō'ania. (*F. 2, 1; 14, 14. Dan. 7, 13; 10, 5*). Ba hōgōnia ba boenia, ba no afoesi, hoelō mboe mbiribiri safoesi, hoelō mbetoea, ba hōrōnia, ba no hoelō holahola galitō, (*Dan. 7, 9. F. 2, 18*), ba ahenia, ba hoelō garamba nifafele, ba galitō, ba linia, ba no hoelō wegogoso nidanō seboea. (*F. 10, 1; 14, 2. Dan. 10, 6*). Ba so ba dangania kambōlō ndrōfi, fitoc, ba i'otarai mbawania gari satarō, si faoma bawā, ba bawania, ba no hoelō wehaga loeo, na fondrege wa'abōlōnia. (*F. 1, 20; 2, 12; 19, 15. Heb. 4, 12*). Ba me oe'ila ia, ba laeodo tooe, fōnania, hoelō zi mate. Ba itoefa ndra'o tangania kambōlō, imane: „Bōi ata'oe'fi, si fōfōna ndra'o, ba safoeria, (*F. 2, 8*), ba saocri andrō; ba no mate ndra'o, ba hiza, no aocri ndra'o, iroegi zi lō aetoe ba so chōgoe wogoē ba wa'amate ba ba mbanoea tooe. (*Rom. 6, 9. 10. F. 3, 7*). Ba tanō ba zoera hadia ni'ilaoe, 19 ba hadia iada'e, ba hadia dania, na aefa da'e. (*F. 4, 1*). Si no tobini chōoe andrō, dōfi andrō, si fitoe, ni'ilaoe ba dangagoe kambōlō, awō naha wandroe ana'a andrō, si fitoe: Dōfi andrō, si fitoe, ba no mala'ika mbanoea si fitoe andrō, ba naha wandroe andrō, si fitoe, ba no fitoc banoea. (*F. 2, 1*).

FAZA 2.

I. Soera ba mbanoea niha Keriso ba Nefeso, ba II. ba Zimina, ba III. ba Weregamo, ba IV. ba Diatira.

I. Ba mala'ika mbanoea andrō, 1

ba Nefeso, ba da'ō soera: Da'ō ni-
 wā'ō zolohe tangania kambōlō dōfi
 andrō si fitoe, sowaōwaō ba gota-
 loea naha wandroe ano'a andrō, si
 2 fitoe: (*F. 1, 13-20*). No oe'ila mboea-
 boeae andrō, ba fa'erege dōdōoe,
 ba fa'anaoe gōlōoe, awō wa tebai
 ōtaha zi lō sōchi; ba no ōtandraigō
 zangoema'ō sinenge ira, ba tenga sa
 ja'ia, ba no ōsōndra, wa sofaja ira;
 (*Tes. I. 1, 3. Efes. 5, 11. Joh. I. 4, 1*);
 3 ba no ōtaha dōdōoe ba no ōtaōgō
 wamakao, bōrō dōigoe andrō, ba lō
 4 satage ndra'oegō. Ba da'ō zi fatoe-
 woe chōgoe, ba chōmō andrō, wa
 no ōbōhōli wa'omasioe ba mbōrōta
 5 andrō. Andrō tōrōtōrō tōdōoe hadia
 zi fahole chōoe, ba falalini gera'eraoe,
 ba aloei mboeahoea ba mbōrōta a-
 ndrō; ba na lō ō'o'ō da'ō, ba mōido
 chōoe, ba oetoli'ō naha wandroe
 andrō chōoe, ba nahanian, na lō ōfa-
 6 lalini gera'eraoe. (*F. 1, 20*). Ba da'ō
 zi so chōoe; ō'ogorofi wolaoe niko-
 la'iti andrō, ni'ogorofigoe gōi. (*F.*
2, 15. Sin. 139, 21. 22. Fet. II. 2, 2
b. t.). Si so tōgi dalinga, ba jamoe-
 7 fondrondrongo hadia niwā'ō Geheha
 ba mbanoea andrō: Ha niha zi mō-
 na, ba oebe'e ōnia mboea geoe fa-
 ngorifi andrō, si so ba waradaiso
 andrō, chō Lowalangi! (*Mat. 11, 15.*
F. 21, 7; 22, 2. Moz. I. 2, 9).

8 II. Ba ba mala'ika mbanoea a-
 ndrō ba Zimina, ba da'ō soera: Da'ō
 niwā'ō zi fōfōna andrō ba safoeria,
 si no matc fōna, ba si no aeri ija'e:
 9 (*F. 1, 17. 18*). No oe'ila wamakaomō
 andrō, ba fa'anoenamō — ba no
 so'ana'a ndra'oegō — ba fanandra-
 wāisi ja'oegō andrō, ba zangoema'ō
 niha Jehoeda ira, ba tenga sa ja'ia,
 10 ha sekola Zatana ira. (*Kor. II. 6,*
10. F. 3, 9. Joh. 8, 39. 44). Bōi ata'-
 oefi hadia ia, nitaōgōoe dania. Hiza,
 ibe'e ba goeroenga ōsa ami Afōcha,
 ena'ō tetandraigō ami, ba nifakao
 ami, foeloe bongi. Bōi farōi ndra'-
 11 oegō, iroegi wa'amate, ba oebe'e
 chōoe dakoela fa'aeri andrō. (*Mat.*

10, 28. Fet. I. 4, 12. Kor. I. 9, 25.
Jak. 1, 12). Si so tōgi dalinga, ba
 11 jamoefondrondrongo hadia niwā'ō
 Geheha ba mbanoea andrō: Ha niha
 zi mōna, ba tebai 'alāni fa'amate
 si samoeza andrō. (*F. 20, 6. 14*).

12 III. Ba ba mala'ika mbanoea a-
 ndrō, ba Weregamo, ba da'ō soera:
 Da'ō niwā'ō zi so gari satarō andrō,
 si faoma bawa: (*F. 1, 16*). Oe'ila
 13 heza so nahaoe, ba zi so dadaoma
 Zatana andrō. Ba lō nibōhōlioie tōi-
 goe andrō, ba lō ni'osilō'ōgōoe famati
 andrō chōgoe, me loeo Gandrifa
 andrō, samadoehoe'ō ja'o, si lō farōi
 andrō, niboenoe ba chōmi, ba zi so
 naha Zatana. (*F. 3, 8*). Ba so ma'-
 14 ifoe zi fatoewoe chōgoe, ba chōmō
 andrō, me no so chōoe ba da'ō zo-
 lo'ō famahaō Mbile'amo andrō, sa-
 mahaō Balaki andrō, ba wamobōrō
 fangala fōna Ndraono Gizerāli, ba
 wemanga gō nadoe ba ba wohorō.
 (*Moz. IV. 31, 16. Joed. a. 11*). Ba so
 15 chōoe gōi zolo'ō famahaō nikola'iti
 andrō, si manō gōi. (*F. 2, 6*). Fala-
 16 lini gera'eraoe. Ba na lō da'ō,
 ba alio mōido chōoe, ba oesoewō ira
 gari mbawagoe andrō. (*Jes. 11, 4.*
F. 19, 15). Si so tōgi dalinga, ba ja-
 17 moefondrondrongo hadia niwā'ō Ge-
 heha, ba mbanoea andrō: Ha niha
 zi mōna, ba oebe'e chōnia „mana”
 si tobini andrō, ba oebe'e chōnia
 gara safoesi, ba tōi si bohooe ni-
 soera ba dete gara andrō, si lō i'ila
 niha, baero zanema ja'ia andrō.
 (*Joh. 6, 32. Jes. 62, 2*).

18 IV. Ba ba mala'ika mbanoea a-
 ndrō ba Diatira, ba da'ō soera: Da'ō
 niwā'ō Nono Lowalangi andrō, si so
 hōrō andrō, si hoelō holahola galitō,
 ba si so ahe, si hoelō garamba:
 (*F. 1, 14. 15. Hal. zin. 16, 14*). No
 19 oe'ila mboeahoeae andrō, ba fa'o-
 masi andrō, ba famati andrō, ba
 fanolooe andrō, ba fanaha tōdō a-
 ndrō, awō wa tedooe mboeahoeae
 safoeria andrō, moroi ba zi fōfōna.
 (*Heb. 6, 10*). Ba da'ō zi fatoewoe 20

- chōgoe, ba chōmō andrō, wa ōtehe galawe andrō, Izebela, sangoema'ō sama'ele'ō ia, ba no samahaō cno-nigoe andrō ba samaelengoe ja'ira, ba wohorō, ba ba wemanga gō na-doe. (*Raz. I. 16, 31. Moz. II. 34, 15*).
- 21 Ba no oefonoso ia, ena'ō ifalalini gera'erania, ba lō edōna ia ifalalini, ba wamōhōi fohorōnia andrō ena'ō.
- 22 Hiza, oetoe'ōi tooe ia ba zalo; ba awōnia sohorōni ja'ia, ba oebe'e ba wamakao sabōlōbōlō, na lō lafalalini gera'erara, ba wamōhōi boeaboeania andrō. Ba ononia, ba oeboeoenoe, ba ja'aboto ba dōdō mbanoea niha Keriso fefoe misa, ja'o zanechegō boea, awō dōdō, ba oedozigō ami wanocōlōni boeaboea zamōsana. (*Raz. II. 10, 7-10. Sin. 7, 10. Mat. 16, 27. F. 20, 12. 13*).
- 24 Ba oe'wa'ō chōmi, ja'ami zi tosa'i ba Diatira, ha wa'ato zi lō famahaō andrō, si lō aboto ba dōdō ia'abacha dōdō Zatana andrō, ni'wa'ōra : Lō'ō sa'ae oefonoro ami noro bō'ō. Ba hadia zi so chōmi, ba bōi mibōhōli, irege sodo. (*F. 3, 26 11*). Ba ha niha zi mōna, ba si lō mamōhōi halōwō chōgoe, iroegi gamozoca, ba oebe'e barō mbawania niha baero, (*F. 20, 4; 22, 5. Kor. I. 27 6, 2*), ba ikoebalo'i ira si'o si'ōli, si mane na larasa mbowoa tanō, si mane fanemagoe gōi mege chō Namagoe; (*F. 19, 15. Sin. 2, 8. 9*).
- 28 Ba oebe'e chōnia madala andrō.
- 29 (*Fet. II. 1, 19*). Si so tōgi dalinga, ba jamocfondrongō hadia ni'wa'ō Geheha ba mbanoea andrō! (*F. 3, 6*).
- ndra'oegō. (*F. 1, 4. 16. F. 5, 6*). Faoso, ba abe'e'ō zi tosa'i andrō, si lō ara tō mate; tenga sa so'ahonoea mboeaboeae andrō, fōna Lowalangigoe, wamaigigoe. (*Hes. 34, 4. 16*). Andrō tōrōtōrō tōdōoe he wisa wana-mae mege, ba he wisa wamondrongoe, ba bōi bōhōli, ba falalini gera'eraoe. Ba na si mōrō ndra'oegō, ba sodo dania, hoelō zanagō, ba lō'ō manō ō'ila ha wa'ala'wa loe oeroegi ndra'oegō. (*F. 16, 15. Tes. I. 5, 2 b. t.*). Ba so ōsa chōoe dōi ba Zade, si lō mamoda'i noechara, lō larai, ba awōgoe dania ira, noecha safoesi noechara, me no si nangea ira. (*F. 7, 14. Jes. 64, 6*). Si manō zi mōna andrō, nifonoecha noecha safoesi, ba lō'ō manō sa'ae oeboenoe dōinia ba zoera wa'aeri andrō, ba oe'ombacha'ō dōinia, ba zi so Amagoe, ba ba zi so mala'ika andrō chōnia. (*F. 6, 11. Fil. 4, 3. Mat. 10, 32 b. t.*). Si so tōgi dalinga, ba jamocfondrongō hadia ni'wa'ō Geheha ba mbanoea andrō!

FAZA 3.

I. Soera ba mbanoea niha Keriso ba Zade, ba II. ba Wiladefia, ba III. ba La'odikia.

- 1 I. Ba ba mala'ika mbanoea andrō ba Zade, ba da'ō soera : Da'ō ni'wa'ō zi so Eheha Lowalangi andrō, si fitoe, awō ndrōfi andrō, si fitoe : No oe'ila mboeaboeae andrō, wa no tōimō zaocri, ba no si mate danō fōnaoc, ba aboto ba dōdōra, wa no oe'omasi'ō ndra'oegō. (*F. 2, 9. Jes. 49, 23; 60, 14*). Me no lō nibōhōlie taroma li ba wa'anaoe gōlō andrō, chōgoe, ba lō'ō gōi oebōhōli ndra'oegō, na ba'wa wanandraigō

- andrō, sondoegi dania oeli danō ma'a'efoe, ba wanandraigō niha so-wanoea ba goeli danō. (*Fet. II, 2, 9.*)
- 11 *Mat. 24, 21 b. t.* Alio sooi; bōi bōhōi zi ho so chōoe, fa bōi lahalō dakoelamō andrō. (*F. 2, 10. 25. Kol. 12², 18*). Ha niha zi mōna, ba oebe'e ehomeo ba gosali Lowalangigoe, ba lō'ō manō sa'ae aheta ia, ba oesoera ba detenia dōi Lowalangigoe andrō, ba tōi mbanoea Lowalangigoe andrō, tōi Jeroezalema si bohooe, si mōi mitooe, moroi ba zoroego, moroi ba Lowalangigoe, ba tōigoe, si bohooe andrō. (*Jes. 56, 5. F. 2, 17; 22, 4; 21, 2*). Si so tōgi dalinga, ba jamoefondrondrongo hadia niwā'ō Geheha ba mbanoea andrō!
- 13
- 14 III. Ba ba mala'ika mbanoea andrō ba La'odikia, ba da'ō soera: Da'ō niwā'ō si „jadoehoe” andrō, samadoehoe'ō andrō, si lō farōi ba si doehoe, bōrōta nifazōchi Lowalangigoe andrō: (*Kol. 4, 13. 15. F. 1. 5. Kor. II, 1, 20. Kol. 1, 15 b. t.*):
- 15 No oe'ila mboeaboeae andrō, wa tenga sokafoe ndra'oegō, ba tenga gōi saoechoe. Ena'ō na fasambalō ndra'oegō, ma sokafoe, ba ma saoechoe. Ba me no si manō, me no sanachōnachō ndra'oegō, tenga saoechoe ba tenga sokafoe, ba oetoera'ō ndra'oegō ba mbawagoe. Ōwā'ōwā'ō sa: „Niha si so ndra'o, no oesōndra, lō hadia ia zambō chōgoe,” ba lō'ō sa ō'ila, wa no seboea akaola ndra'oegō, ba sahadō dōdōa, ba si noemana, ba saoe'a, ba si lō noecha. (*Hos. 12, 9. Kor. I, 4, 8*). Oe'wā'ō sa chōoe, ōtockka gana'a chōgoe, si no moechozi ba galitō, ena'ō mo'ana'a ndra'oegō, ba noecha safoesi, ena'ō monoecha'ō, fa lō oroma zaila'ō, me no lō noechoe, ba daloedaloe hōrō, ba wogole'ō ba hōrōe, ena'ō ō'ila niha. (*Amad. 8, 10 b. t. Sach. 13, 9. F. 16, 15*). Ha niha sa zomasi ndra'o, ba oetego, ba oc'otoe'ō; **andrō forege, ba falalini gera'eraoe.** (*Job. 5, 17.*
- Heb. 12, 6*). Hiza no so ndra'o moroi tooe, ba oehōkōbōkō mbawandroehō. Na so zamondrongo ligoe, ba samakai bawandroehō, ba chōnia mōido jomo, ba oroeoee mangandra'aga. (*Loek. 12, 36 b. t. Joh. 14, 23*). Ha niha zi mōna; ba oetche chōnia, moedadao ia awō'goe, ba dadaomagoe andrō, si mane ja'o, me no mōnado, ba me no doemadao, awōNamagoe, ba dadaomania. (*Loek. 22, 29. Heb. 12, 2*). Si so tōgi dalinga, ba jamoefandrondrongo hadia niwā'ō Geheha ba mbanoea andrō!

FAZA 4.

I. Dadaoma Lowalangi. II. Satoea andrō, si doea woeloe a ōfa, ba saliwaliwā ba danō andrō, si ōfa nga'oe. III. Fangaloeloe chō Lowalangigoe, si lō aetoe andrō.

I. Ba aefa da'ō, ba so ni'ilagoe, ba hiza mbawandroehō, si no teboeka, ba zoroego, ba li andrō, si fōfōna oerongo mege, si hoelō li dorofe, me hoemede ia chōgoe, ba imane: Ae mija'wā ba da'e, ba oe'oroma'ō chōoe hadia dania, na aefa da'e. (*Hes. 1, 1*). Ba i'anema'ō aheta nosogoe, ba hiza dadaoma nifedadao ba zoroego, ba ba dadaoma andrō, ba so zidadao. (*F. 1, 10; 20, 11*), ba sidadao andrō, ba no hoelō weremata jasibi ba hoelō weremata aki andrō, wamaigigoe, ba no tefasoei doemi dadaoma andrō, hoelō zoemoeroedi, wamaigigoe. (*Hes. 1, 26-28*).

II. Ba no tefasoei dadaoma andrō dadaoma bō'ō, doea woeloe a ōfa, ba doea woeloe a ōfa zatoca, sidadao ba dadaoma andrō, si so noecha safoesi, ba takoela ana'a, ba hōgōra. (*F. 11, 16; 19, 4*). Ba si otora'i dadaoma no mege, ba gari mbanoea, ba li niha, ba fe'oegoe'oegoe mbanoea, ba fitoe zocloe alitō siholahola, fōna dadaoma andrō, ja'ia Geheha Lowalangigoe andrō si fitoe. (*F. 1, 4*). Ba fōna dadaoma andrō, ba hoelō mba'wā nidanō sōrōmi,

faoma'ira mbaloeri; ba ba daloe dadaoma, ba ba zi fasoei dadaoma, ba ōfa nga'oeo zaliwāliwa ba danō, no falawoe hōrō, he moroi fōna, ba he moroi foeri. (*F. 15, 2; 5, 6. 8. Hes. 1, 5; 18, 22*). Si sageoe, ba hoelō zingo, ba si sageoe, ba hoelō nono za'wi, ba bawa zi sageoe, ba hoelō mbawa niha, ba si samboea, ba hoelō mojo sihombo. (*Hes. 1, 10*).

8 III. **Ba** ba zaliwāliwa ba danō andrō si ōfa nga'oeo, ba ōnō gafi za-geoe, ba no afōnoe ira hōrō, fasoei, ba mibacha, ba lō labatobato bongi ma'ōchō, lamane: Ni'amoni'ō, ni'amoni'ō, ni'amoni'ō Zo'aja, Lowalangi, samatōrō fefoe hadia ia, si no so fōna, ba si so iada'e, ba si mōi dania! (*Hes. 1, 6. 11. Jes. 6, 2. 3. F. 1, 4*). Ba ero na labe'e saliwāliwa ba danō lachōmi ba soemange ba fangandrō saoha gōlō, ba zidadao andrō, ba dadaoma, saoei, iroegi zi lō aetoe, 9 (*F. 4, 2; 5, 14*), ba latoehi danō satoea andrō, si doea woeloe a ōfa, fōna zidadao andrō, ba dadaoma andrō, mangaloeloe ira, chō zaoei andrō, iroegi zi lō aetoe, ba latooc'ō tooe dakoelara no mege, fōna dadaoma, 10 ba lamane: No si nangea manema ndra'oegō lachōmi ba soemange ba fa'abōlō, ja'oegō So'aja ja'aga, Lowalangi, me no ja'oegō zama-zōchi fefoe hadia ia, ba bōrō nilaoe dōdōoe, wa so ia, awō wa tefazōchi ia. (*F. 5, 12. 13. Joh. 1, 3*).

ZAZA 5.

I. Soera andrō, si fitoe tandro.

II. Fanoeno Ono mbiribiri andrō, samokai dania.

1 I. **Ba** oe'ila ba danga zidadao ba dadaoma andrō, ba dangania kambōlō, zoera, nisoera tánō bacha ba tánō baero, si no moefotandro, fitoe dandronia. (*F. 4, 2. 9. Hes. 2, 9. 10*). Ba oe'ila mala'ika sabōlō, 2 si'ao, eboea linia, imane: Ha niha zi nangea mamokai soera andrō, ba si nangea mamō'a tandronia andrō?

Ba lō sangila, he ba zoroego, ba 3 he ba goeli danō, ba he barō danō, lō sangila mamokai soera andrō, ba famaigi ja'ia. Ba mege'ege sibai 4 ndra'odo, me lō faloecha zi nangea mamokai soera andrō, ba famaigi ja'ia. Ba imane chōgoe satoea andrō, 5 si samōsa: Bōi e'e; hiza, no mōna zingo andrō, mado Joeda, lewiō ba vā'a Dawido andrō, ba wamokai soera andrō, ba tandro andrō, si fitoe. (*F. 4, 4; 22, 16. Moz. I. 49, 9. 10. Rom. 15, 12*).

6 II. **Ba** oe'ila ba daloe dadaoma andrō, ba ba gotaloea zaliwāliwa ba danō andrō, si ōfa nga'oeo, ba ba gotaloea zatoea andrō Nono mbiribiri, sizizio, hoelō nitaba, fitoe dandronia, ba fitoe hōrō, ja'ia Geheha Lowalangi andrō, si fitoe, nifatenge ba goeli danō ma'asagōrō. (*F. 22, 1; 1, 4. Joh. 1, 29. Sach. 3, 9; 4, 10*). Ba so ia, ba ihalō zoera andrō, ba 7 danga zidadao ba dadaoma andrō, ba dangania kambōlō. Ba me ihalō 8 zoera andrō, ba latoehi danō saliwāliwa ba danō andrō si ōfa nga'oeo, ba satoea andrō, si doea woeloe a ōfa, fōna Nono mbiribiri andrō, no dozi ira biola ba figa ana'a, si no afōnoe koemōjō, ja'ia wangandrō niha ni'amoni'ō andrō. (*F. 4, 9. 10; 14, 2; 8, 3. 4*). Ba manoenō ira, si- 9 noenō si bohooe, lamane: No si nangea ndra'oegō, ba wangai soera andrō, ba ba wamokai tandronia; me no moetaba ndra'oegō, ba me no ōhōli niha domō, chō Lowalangi, moroi ba ngawalō niwa fefoe, ba moroi ba ngawalō li, ba moroi ba ngawalō mado, ba moroi ba ngawalō soi fefoe, (*F. 14, 3, 4. Hal. zin. 20, 28. Kol. 1, 14. Fet. I. 1, 18. 19*), ba no ōbali'ō banoea Lowalangi ba ere ira, ba sala'wa ira dania, ba goeli danō. (*F. 1, 5. 6; 20, 6. Fet. I. 2, 9*). Ba oe'ila ba oerongo 10 zi hoelō li mala'ika si no ato, si fasoei dadaoma andrō, ba saliwāliwa 11 ba danō andrō, ba satoea andrō, ba

fa'atora, ba no me woeloe ngahōnō
 wa foeloe ngahōnō ba me hōnō wa
 12 hōnō; (*Dan. 7, 9, 10*); eboea lira,
 lamane: **No si nangea Nono mbiri-
 biri andrō, si no moetaba, ba wa-
 nema fa'abōlō ba fo'ana'a ba fa'-
 toeatoea ba fa'abe'e ba soemange
 ba lachōmi ba howoehowoe!** (*F. 4,*
 13 *11*). Ba fefoe, hadia ia, nifazōchi
 Lowalangi, si so ba zoroego ba ba
 goeli danō ba barō danō ba ba na-
 si, ba ōsinia fefoe, ba lamane oero-
 ngo: Chō. zidadao andrō, ba da-
 daoma andrō, ba chō Nono mbiri-
 biri andrō, ba howoehowoe ba soe-
 mange ba lachōmi ba fa'abōlō, iroeg-
 gi zi lō aetoe! (*F. 7, 10-12. Fil. 2,*
 14 *10*). Ba lamane saliwāliwā ba danō
 andrō si ōfa nga'eoē: Jadoehoe! Ba
 latochi danō satoea andrō, manga-
 loeloe ira. (*F. 19, 4*).

FAZA 6.

Famokai tandro andrō, si ōnō.

1 **Ba** oe'ila me ibokai dandro si
 fōfōna, ba zi fitoe andrō, Ono
 mbiribiri, ba oerongo, me moehede
 zaliwāliwā ba danō andrō, si sa-
 geoe, hoelō we'oegoē'oegoē mba-
 noea linia, imane: Aine! (*F. 5, 1-5;*
 2 *4, 6 b. t.*). Ba oe'ila, ba hiza koedo
 safoesi, ba chō zi fakoedo ja'wa, ba
 so wana sinali, ba tebe'e chōnia
 dakoela, ba inofanō ia, si mane si
 mōna, ba ena'ō mōna ia. (*F. 19,*
 3 *11-16*). Ba me ibokai dandro fanete
 zi fōfōna, ba oerongo me i'wa'ō sali-
 wāliwā ba danō andrō, si sageoe:
 4 Aine! Ba so zi mōi baero koedo
 bō'ō, sojo, ba chō zi fakoedo ja'wa,
 ba tetehe wangeheta fa'atoelō ba
 goeli danō, ba ena'ō faoma laboe-
 boenoe nawōra, ba tebe'e chōnia
 5 wōda seboea. Ba me ibokai dandro
 fanete zi domboea, ba oerongo, me
 i'wa'ō saliwāliwā ba danō andrō, fa-
 nete zi doea geoe: Aine! Ba oe'ila,
 ba hiza koedo saitō, ba chō zi fa-
 koedo ja'wa, ba so waliēra, ba danga.
 6 Ba oerongo zi hoelō li niha moroi
 ba gotaloea zaliwāliwā ba danō a-
 ndrō si ōfa nga'eoē, imane: Sa-
 soekoe zi samba hinaoja bōra, ba
 sasokoe gōi zi tōloe hinaoja rigi, ba
 fanieha andrō ba agoe, ba bōi fa-
 kiko. Ba me ibokai dandro fanete
 7 zi tōloe, ba oerongo li zaliwāliwā
 ba danō andrō, fanete zi tōloe
 nga'eoē, imane: Aine! Ba oe'ila,
 8 ba hiza koedo sa'oezō'oezō, ba tōi
 zi fakoedo ja'wa, ba fa'amate ba
 i'o'ō ia banoea tooe, ba tetehe chōra.
 zi samboea ni'o'ōfa tanō, ba wa-
 noenoe ja'ira fōda ba lofo ba fōehō
 ba ba goetoe ndrō'oe andrō, ba
 goeli danō. (*Hes. 14, 21*). Ba
 9 ibokai dandro fanete zi ōfa, ba oe'ila
 barō naha wame'e soemange andrō
 mbeehoe niboebōenoe ba daroma li
 Lowalangi andrō ba ba wamadoe-
 hoe'ō andrō, si so chōra. (*F. 1, 9*).
 Ba moe'ao ira, eboea lira, lamane:
 10 He So'aja, ni'amoni'ō, si ndrōehoe!
 ha wa'ara tō na lō mangoehokoe
 ndrā'oegō, ba lō ōlace mbalō ndrō-
 ma andrō, ba zowanoea ba goeli
 danō andrō? (*F. 3, 7; 19, 2. Sin.*
 11 *79, 10*). Ba tedozigō ira baroe sa-
 foesi, ba la'wa'ō chōra, ena'ō lataha
 na dōdōra, ma'ifeo tō, irege mo'a-
 honoa, ha wa'ato nawōra enoni gōi
 ba talifoesōra, niboebōenoe na dania
 gōi, si mane ja'ira gōi. (*F. 3, 5. Heb.*
 12 *11, 40*). Ba oe'ila, me ibokai dandro
 fanete zi lima, ba so ziheoe sabōlō-
 bōlō, ba tobali aitō loeo, hoelō
 gonigoni boe, ba tobali hoelō ndrō
 mba'wa, ma'asanboea. (*F. 16, 18.*
 13 *Jes. 13, 13. 10. Mat. 24, 29. Joēl.*
 2, 10). Ba atoroē ba danō ndrōfi,
 moroi ba mbanoea si ja'wa, hoelō
 na atoroē mboea marafala, na ifa-
 dōgō angi sabōlōbōlō. Ba aheta
 14 mbanoea si ja'wa, hoelō na lagōlegō
 zoera, ba hili misa fefoe, ba hoelo, fe-
 foe, ba awoe'a ba nahara. (*Jes. 34, 4.*
 15 *Sin. 102, 27. F. 16, 20*). Ba razo ba
 goeli danō, ba seboea, ba koemandra
 andrō, ba so'ana'a, ba sabōlō, ba
 sawoejoe fefoe, ba si tenga sawoejoe

- fefoe, ba labini'ö ira, ba dögi hili
misa, ba barö gara, ba hili. (*Jes.*
16 2, 19). Ba lamane ba hili ba ba
gara andrö : Milangögö ndra'aga,
mibaloeögö ndra'aga, fa böi i'ilaga si-
dadao ba dadaoma andrö, ba fa lö
gönaga fönoe Nono mbiribiri andrö.
(*F.* 9, 6. *Hos.* 10, 8. *Loek.* 23, 30.
17 *Sin.* 2). Noa sa iroegi ba'wa seboea
andrö, ba'wa wönoera, ba ha niha
zanaha ? (*Sef.* 1, 14).

FAZA 7.

I. Tefotandro genoni Lowalangi
andrö. II. Niha si no mogamö fa'aoe-
ri ba mbanoea foeri. III. Fa'ohahae
dödöra.

- 1 I. **Ba aefa da'ö**, ba öfa oe'ila
mala'ika, si so ba watalinga danö
andrö si öfa, sanaha angi ba danö
andrö, si öfa, fa lö itörö angi danö
ba asi ba hogoe geoe, fefoe. (*Sach.*
2 6, 5). Ba oe'ila mala'ika bö'ö, si
möi mija'wa, moroi ba gatoemboecha
loeo, si so tandro ehö Lowalangi
saoeri, ba moe'ao ia, eboea linia,
ba mala'ika andrö, si öfa, ba nitehe
famakiko oeli danö ba asi, (*F.* 5, 2),
3 imane : Böi mifakiko goeli danö,
ba he asi, ba he eoe andrö, irege
no mafotandro genoni Lowalangi-
da andrö, ba gangangora ! (*F.* 9, 4.
4 *Hes.* 9, 4). Ba oerongo wa'ato
nifotandro andrö, otoa a öfa woeloe a
öfa ngahönö nifotandro, tedozigö
mado Ndraono Gizeraëli andrö :
5 (*F.* 14, 1). Mado Joeda, ba fele-
ndroea ngahönö nifotandro, ba mado
Roebeno, ba felendroea ngahönö, ba
mado Gado, ba felendroea ngahönö,
6 (*Moz.* II. 1. 1-4), ba mado Gaseri,
ba felendroea ngahönö, ba mado
Nafetali, ba felendroea ngahönö, ba
mado Manase, ba felendroea nga-
7 hönö, ba mado Zimeoni, ba fele-
ndroea ngahönö, ba mado Lewi, ba
felendroea ngahönö, ba mado Jsa-
8 sari, ba felendroea ngahönö, ba
mado Zebelon, ba felendroea nga-
hönö, ba mado Josefo, ba felendroea

ngahönö, ba mado Mbenijami, ba
felendroea ngahönö nifotandro.
(*Moz.* I. 49, 22).

II. **Ba aefa da'ö**, ba oe'ila, ba 9
hiza zato siba, si tebai i'erai niha,
moroi ba ngawalö soi, fefoe, ba
moroi ba ngawalö niwa, fefoe, ba
moroi ba ngawalö mado, fefoe, ba
moroi ba ngawalö li, fefoe, si so
föna dadaoma andrö ba föna Nono
mbiribiri ; noecha safoesi noechara,
ba boeloe nohi ba dangara. (*F.* 5,
9; 3, 5. 18. *Mat.* 28, 19). Ba moe'ao 10
ira, eboea lira, lamane : Fangorifi
ehö Lowalangi, sidadao ba da-
daoma andrö, ba chö Nono mbiri-
biri andrö ! (*F.* 5, 13; 19, 1)! Ba no 11
lafasoei dadaoma andrö mala'ika
andrö, fefoe, ba satoea andrö, ba
saliwäliwa ba danö andrö, si öfa
nga'oe, ba latoehi danö föna da-
daoma andrö, lafalögoe toe ira, ma-
ngaloeloe ira chö Lowalangi, (*F.* 5,
11), lamane : Jadoehoe, howoeho 12
woe, ba laehömi, ba fa'atoeatoea,
ba fangandrö saoha gölö, ba soema-
nge, ba fa'abölä, ba fa'abe'e, ehö
Lowalangi, iroegi zi lö aetoe !
Jadoehoe. (*F.* 4, 9 b. t.; 5, 12 b. t.).

III. **Ba hoemedede zatoea andrö**, 13
samösa, imane chögöe : Da'ö, si so
baroe safoesi andrö, ha niha ira, ba
heza la'otarai ? Ba oemane chönia : 14
Ja'oegö zangila, Toeha. Ba imane
ehögöe : **Ja'ira da'ö, si otarai wa-**
makao sabölöbölö andrö ; ba no la-
babago mbaroera, ba no la'afoesi'ö,
ba ndro Nono mbiribiri andrö. (*Kor.*
11. 4, 8. 17. *Joh.* I. 1, 7). **Da'ö mbö-** 15
rö, wa no so ira föna dadaoma Lo-
walangi andrö, awö wa no enoninia
ira, bongi ma'öchö, ba gosalinia ;
ba i'iyagö jawara sidadao ba dadao- 16
ma andrö. (*F.* 21, 3). **Lö'ö sa'ae**
olofö ira, ba lö'ö sa'ae owöchi dö-
döra, ba lö göna ira sino, ba he
fa'aoehoe, hadia ia, (*Jes.* 49, 10.
Sin. 121, 5. 6), **me ikoebaloi sa'ae** 17
ira Ono mbiribiri andrö, si so ba
daloö dadaoma andrö, ba ifasao

ira ba goemboe nidanō fangorifi, ba Lowalangi zolosi dania fefoe da'wa hōrō ba hōrōra andrō. (*F. 5, 6; 21, 6. 4. Sin. 23, 2. Jes. 25, 8*).

FAZA 8.

I. Famokai tandro fanete zi ōnō; oroma mala'ika, dafitoe, si so torofe.
II. Daōfa zolaoe toroferā andrō.

- 1 I. **Ba** me ibokai dandro fanete
zi ōnō, ba tobali ahono ba zoroego,
2 so tanga za wa'ara. (*F. 6, 1*). Ba
oe'ila mala'ika andrō, si dafitoe, si
so fōna Lowalangi, ba tebe'e chōra
dorofe, fitoe. (*Loek. 1, 19. Mat. 24,*
3 *31*). Ba so moroi sa mala'ika bō'ō,
ba i'agō zinga naha wame'e soema-
nge, ba so chōnia mako, ba wanoe-
noe koemōjō, ana'a, ba labe'e chō-
nia goemōjō, la'oja'ō, ena'ō ibe'e
fonōnō wangandrō niha ni'amoni'ō
andrō, ena'ō idozigō, ba naha wa-
me'e soemange, ana'a andrō, fōna
4 dadaoma andrō. (*F. 5, 8*). Ba mōi
mija'wa zimbo goemōjō andrō, fo-
nōnō wangandrō niha ni'amoni'ō,
5 moroi ba danga mala'ika andrō,
fōna Lowalangi. (*Sin. 141, 2*). Ba
ihalō mako andrō, ba wanoenoe koe-
mōjō, mala'ika andrō, ifo'ōsi alitō,
moroī ba naha wame'e soemange no
mege, ba itibo'ō tooe ba danō, ba
so we'oegoe'oegoe mbanoea, ba li
6 niha, ba gari mbanoea, ba doeroe
danō, (*F. 11, 19*). Ba lafa'anō ira,
ba wolaoe torofe, mala'ika andrō, si
dafitoe, si so torofe andrō, si fitoe.
7 II. **Ba** ilaoe dorofe si fōfōna a-
ndrō, ba ilaboe teoe kara ba alitō,
si faroecka do, ba aechoe ba danō.
Ba saraō achozi tanō, ba saraō dōla
geoe achozi ba doe'oe saeri, fefoe,
8 ba achozi. (*Moz. II. 9, 23 b. t.*). Ba
ilaoe dorofe mala'ika si samōsa,
fanete zi fōfōna, ba tetibo'ō ba nasi
zi hoelō hili seboea, si holahola, ba
9 tobali do zi saraō nasi, ba sali'wa-
li'wa ba nasi andrō, si so noso, ba
saraō zi mate, ba owo andrō, ba
10 saraō zaboto. Ba ilaoe dorofe ma-

la'ika fanete zi daroea andrō, ba
so zatoroe moroi ba mbanoea si ja-
wa dōfi seboea, siholahola, hoelō
zoeloe, ba gōna ba zi saraō noengo
nidanō, ba ba noeloe nidanō andrō.
(*F. 9, 1*). Ba tōi ndrōfi andrō, ba 11
Abesindro, ba tobali Abesindro zi
saraō nidanō andrō, ba ato zi mate
niha, ba nidanō andrō, me no afeto.
Ba ilaoe dorofe mala'ika faneta zi 12
datōloe andrō, ba tebōzi zi saraō
loeo, ba si saraō mba'wa, ba si
saraō ndrōfi, ena'ō aitō zi saraō
ba ena'ō lō moloee zi saraō zi ma'-
ōchō, ba si manō gōi ba zi bongi.
Ba oe'ila, ba oerongo mojo samboea, 13
sihombo ba daloe mbanoea, moe'ao
ia, eboea linia, imane: Alai, alai,
alai zowanoea ba goeli danō, ba li
dorofe si tosai andrō, ba mala'ika
si datōloe andrō, solaoe dania! (*F.*
9, 12; 11, 14; 12, 14).

FAZA 9.

I. Ilaoe dorofe mala'ika fanete zi
daōfa, ba II. ilaoe dorofe fanete zi
lima.

I. **Ba** ilaoe dorofe mala'ika fanete 1
zi daōfa, ba oe'ila ndrōfi, si no atoroē
tooe ba danō, moroi ba mbanoea si
ja'wa, ba tebe'e chōnia wogōē mbawa
gawoewoecha andrō. (*F. 8. 10; 20, 1*). 2
Ba ikoē mbawa gawoewoecha andrō,
ba mōi mija'wa zimbo, moroi ba mba-
wania, hoelō zimbo zino wa'oc se-
boca; ba tobali aitō loeo, ba taloe
mbanoca, ba zimbo mbawania andrō.
3 Ba so zi otarai zimbo andrō tamo,
si mōi ba danō, ba tebe'e chōra wa'a-
bōlō, si mane fa'abōlō dongo ba 4
danō, (*Joel. 2, 5 b. t.*), ba te'wa'ō
chōra, ena'ō bōi lafakiko ndroe'oe
ba danō, ba he soboeloe, fefoe, ba
he eoe, fefoe; ha niha andrō nifa-
kiko, si lō tandro Lowalangi andrō,
5 ba gangango. (*F. 7, 3 b. t.*). Ba te-
tehe chōra, ena'ō bōi laboenoe, ha
lafakao, lima wa'wa wa'ara. Ba fa'a-
fōchō andrō ba chōra, ba no timba
wa'afōchō ba dongo, na itooe niha.

6 Ba na loeo da'ō, ba la'aloei wa'amate niha, ba lō lasōndra, omasi iramate, ba i'arōe'ō ia chōra fa'amate. (*F. 6, 16*). Ba nga'eoe damo andrō, ba hoelō koedo, ni'aro'ō, ba wanoewō, ba ba hōgōra, ba takoela, hoelō gana'a, ba bawara, ba hoelō mbawa niha. (*Job. 2, 4, 5*). Ba boera, ba hoelō mboe ndra alawe, ba ifōra, ba hoelō nifō zingo. Ba mo'ōrōba ira, hoelō gōrōba si'ōli, ba roeroe gafira andrō, ba hoelō roeroe goereta, soja koedo, si mandroco, ba wanoewō. Ba i'ora, ba hoelō gi'ō dōngo, ba motoeo, ba ba gi'ora so wa'a bōlōra, ba wamakiko niha, lina

11 wa'wa wa'ara. So zolohē ja'ira, razo, mala'ika gawoewoecha, si so tōi Abado, ba li Heberaio, ba ba li Ndra-wa Heleni, ba Afolio dōinia andrō.

12 (*Efes. 2, 2. Job. 28, 22*). No noemalō wa'afōchō si fōfōna andrō, hiza doea balō tō wa'afōchō foeri da'ō. (*F. 8, 13*).

13 II. Ba ilaoe dorofe mala'ika fanete zi dalima, ba cerongo li, moroi ba dandroe andrō, si ōfa, ba naha wame'e soemange, ana'a andrō, fōna

14 Lowalangi, imane ba mala'ika fanete zi dalima andrō, si so torofe andrō: Efa'ō mala'ika andrō, si daōfa, nibōbō ba zinga nocngo nidano seboea andrō, Oiferati. (*F. 7, 1; 16, 12*.) Ba te'efa'ō mala'ika andrō, si daōfa, si no mama'anō, hadia wa'ala'wa loeo, ba hadia loeo, ba hadia mba'wa, ba hadia ndrōfi, ba wamoenoē si sara'ō niha. (*F. 8, 7-12*). Ba fa'ato zanoewō andrō, si fakoedo andrō, ba medoē woeloe ngahōnō wa foeloe ngahōnō, oerongo wa'atora

17 andrō. (*F. 5, 11*). Ba si mané wāngilagoē koedo andrō, ba gangilata andrō, awō zi fakoedo ja'wa: no mo'ōrōba alitō ba sohandroē ba sa'oesō, si mane talō balera; ba hōgō koedo, ba no hoelō hōgō zingo, ba i'otarai mbawara alitō ba simbo ba

18 talō balera. Ba wamakao si tōloe balō andrō tebenoe zi sara'ō niha,

ba galitō andrō, ba ba zimbo andrō, ba ba dalō balera andrō, si otarai mbawara. Fa'abōlō koedo andrō sa,

19 ba ba mbawara so, ba ba gi'ora; i'ora sa, ba no hoelō goelō, mohōgō; ba da'ō wamakiko. Ba si tosa'i niha, si lō moeboenoē, ba wamakao andrō, ba lō lafalalini gera'erara, ba wamōhōi mena'ō nifazōchi dangara andrō, ena'ō lō'ō sa'ae mangaloeloe ira ba mbechoe, ba ba nadoe andrō, ba nadoe balaki, ba ba nadoe firō, ba ba nadoe aramba, ba ba nadoe kara, ba ba nadoe eoe andrō, si lō mangila niha, ba si lō mamondrongo li niha, ba si tebai mowaōwaō. (*F. 16, 9, 11. Kor. I. 10, 20. Sin. 115, 4 b. t.*) Ba lō lafalalini gera'erara,

21 ba wamōhōi mena'ō fange'era andrō, awō wakelemoesa andrō chōra, awō wohorōhorō andrō, awō wanagōnagō andrō chōra.

FAZA 10.

I. Te'ombacha'ō wa lō tola lō itōrō hoekoe Lowalangi andrō. II. Itōlō zoera Johane.

I. Ba oe'ila mala'ika bō'ō, sabōlō,

1 si mōi mitooe moroi ba mbanoea si ja'wa, lawoeo noechania, ba doemi ba hōgōnia ja'wa, ba bawania, ba no hoelō loeo, ba ahēnia, ba no hoelō daroe nahe alitō. Ba so ba dangania zoera side'ide, si no teboka, ba ihoendragō nasi ahēnia kambōlō, ba ba danō so gahēnia kabera. Ba moe'ao ia, eboea linia, hoelō na moendrōndrōndrōndrō zingo; ba me no moe'ao ia, ba hoemede we'oegoe'oegoe mbanoea andrō, si fitoe, aloea lira. Ba me no hoemede we'oegoe'oegoe mbanoea andrō, si fitoe, ba manoerado mena'ō, ba oerongo li, moroi ba mbanoea si ja'wa, imane: Fotandro ni'wa'ō we'oegoe'oegoe mbanoea andrō, si fitoe, ba hōi soera ia. Ba ifaza'wa dangania kambōlō mala'ika andrō, ni'ilagoē, si hoendragō asi ba tanō, itoeteroe mbanoea, si ja'wa, ba fahōloe ba zaeri a-

6

- ndrō, iroegi zi lõ aetoe, samazōchi
banoea si jaŵa ba ōsina ba tanō ba
ōsi goeli danō ba asi ba ōsinia : wa
7 lõ nga'ōtō danō sa'ae ; na loeo li
mala'ika fanete zi dañō sa, na ilaoe
dorofe dania, ba no aloea gōi zi no
tobini andrō, chō Lowalangi, itōrō
ni'ombacha'ōnia, toeria somoeso
dōdō, ba genoninia andrō, sama'-
ele'ō. (*F. 8, 2; 11, 15. Kor. I. 15, 52*).
- 8 II. Ba hoemedē zoei chōgoe li a-
ndrō, nirongogoe moroi ba mbanoea
si jaŵa, imane : Ae halō zoera side'-
ide andrō, si no teboka, ba danga
mala'ika andrō, si hoendragō asi
9 ba tanō. Ba mōido chō mala'ika
andrō, oeŵa'ō chōnia, ena'ō ibe'e
chōgoe zoera side'ide andrō. Ba i-
mane chōgoe : Halō ia ba tōlō, afeto
sa mbetoc'aoe ibe'e, ba ami ba mba-
waoe, hoelō ŵe ŵani. (*Hes. 3, 1-3*).
- 10 Ba oehalō zoera side'ide andrō, ba
danga mala'ika andrō, ba oetōlō, ba
ba mbawagoe, ba ami, hoelō ŵe ŵa-
ni, ba me no oetōlō, ba afeto mbe-
toe'agoe. Ba lamane chōgoe : Lō to-
la lõ ōfoeli ngame'ele'ō, ba ngawalō
mado, ba ba ngawalō soi, ba ba nga-
walō li, ba ba razo soja.

FAZA 11.

I. Oroisa chō Johane, ba wanoe'a
osali andrō. II. Samadoehoe'ō andrō,
chō Lowalangi, si daroea ba hadia
zi gōna ira. III. Ilaoe dorofe mala'-
ika fanete zi dañō.

- 1 I. Ba labe'e chōgoe zoechoe, hoelō
zi'ō, ba lamane chōgoe : Faoso ba
soe'a gosali Lowalangi andrō, awō
naha wame'e soemange, awō zanga-
locloe bacha ; (*F. 21, 15. Sach. 2, 1*
2 *b.t. Hes. 43, 13*) ; ba olajama gosali
tánō baero, ba be'e baero, ba bōi
soe'a ia, me nibe'e ba danga niha
baero, ba lahoendragō dania mba-
noea ni'amoni'ō andrō, ōfa woeloe
a roea waŵa wa'ara. (*Loek. 21, 24.*
3 *F. 13, 5. Dan. 8, 13 b.t.*).
- II. Ba oebe'e ba zamadoehoe'ō
andrō chōgoe, si daroea, ba mama'-
ele'ō ira, hōnō a doea ngaotoe a ōnō
ngafoeloe wongi wa'ara, gonigoni
mbaroera. (*F. 12, 6. 14. Joēl. 1, 13*).
- 4 Da'ō zi doea geoe tōla falo andrō.
ba si domboea naha wandroe andrō,
si so fōna Zo'aja tanō. (*Sach. 4, 3.*
5 *11-14*). Ba na so zamakiko ja'ira
ena'ō, ba i'otarai mbawara alitō, ba
i'ā zi fa'oeode chōra ; na so zama-
kiko ja'ira ena'ō, ba si manō wamoe-
noenia. (*Raz. II. 1, 10. 12. Jer. 5, 14*).
- 6 No moetehe chōra andrō wokoesi
banoea si jaŵa, fa lõ aechoe ba danō
deoe, gōtō mbaŵa wama'ele'ōra a-
ndrō ; ba no moetehe chōra nidanō
andrō, ba wamali'ō do ja'ia, ba fa-
matōrō ba danō famakao, fefoc, ha-
dia ia, ha wa'asese zomasi ira. (*Raz.*
7 *I. 17, 1. Moz. II. 7, 19*). Ba na no
la'o'ozoei wamadoehoe'ōra andrō, ba
isoeŵō ira saliŵaliŵa ba danō andrō,
si otarai moroi si tooe gawoewoe-
cha, ba ja'ia zi mōna, iboenoe ira.
8 (*F. 13, 1-8; 17, 8. Dan. 7, 21*). Ba
botora, ba tooe ba newali so, ba
mbanoea seboea andrō, nifotōi So-
doma ba tanō Miseraji, amaedola,
ba niforōfa gōi So'aja ja'ira. (*F. 16,*
9 *19. Sin. 79, 2. Kor. I. 2, 8*). Ba la'ila
mbotora andrō niha, ha mado ira,
ba ha iwa, ba hadia lira, ba ha soi,
tōloe ngaloeo a matonga wa'ara, ba
lō labe'e niko'o mbotora andrō.
10 (*Dan. 7, 21*). Ba omoeso dōdō niha,
sowanoea ba goeli danō, ba chōra
andrō, ōwoeawoea dōdōra, ba faoma
mama'ohē'ō boeala ira chō nawōra,
me no lafakao zowanoea ba goeli
danō sama'ele'ō andrō, si daroea.
11 (*Esit. 9, 19*). Ba me no aefa zi doea
ngaloeo a matonga, ba isaŵa ira noso
fangorifi, moroi ba Lowalangi, ba
moezizio ira, ba ihawoci fa'ata'oe
sabōlōbōlō zamaigi ja'ira. Ba laro-
12 ngo li seboea, moroi ba mbanoea
si jaŵa, imane chōra : Mi'ae mijaŵa
ba da'e! Ba mōi ira jaŵa ba zorogeo,
ba lawoee ; ba lafaigi ira si fa'oe-
doe chōra andrō. Ba faoedoe da'ō,
13 ba so zihoe sabōlōbōlō, ba samboea

- ni'foeloe mbanoea adoedoe, ba fitoe ngahōnō zi mate niha, ba ziheoe andrō, ba si tokea zi tosai, ba lafo-soemange Lowalangi zoroego andrō.
- 14 (F. 9, 20; 16, 18. Mat. 27, 52). No noemalō wa'afōchō fanete si fōfōna andrō, hiza, alio itōrō fa'afōchō fanete zi doea balō andrō. (F. 9, 12).
- 15 III. Ba ilaoe dorofe mala'ika fanete zi daōnō, ba terongo li segeb-oea ba zoroego, lamane: **No mōi chō Zo'aja ja'ita wamatōrō andrō, ba goeli danō, ba chō nibajoini andrō chōnia, ba razo ia, iroegi zi lō aetoe.** (F. 10, 7; 12, 10. Dan. 2, 16 44; 7, 27). Ba latoehi danō, lafalōgoe tooe ira satoea andrō, si doea woeloe a ōfa, sidadao fōna Lowalangi, ba dadaomara andrō, mangaloeloe ira chō Lowalangi, (F. 4, 4, 10), lamane: Ma'andrō saoha gōlō chōoe, ja'oegō So'aja, Lowalangi, samatōrō fefoe, hadia ia, si so, ba si no so fōna, me no ōhalō chōoe wa'abōlō andrō chōoe, si no eboea, ba me no razo ndra'oegō. (F. 4, 8; 18 19, 4. 6). Ba no mofōnoe soi niha baero; ba no tesao wōnoemō, ba no iroegi inōto, ba zi mate andrō, ena'ō tehoekoe ira, ba ena'ō ōbe'e loeo andrō, ba genioe andrō, sama'ele'ō, awō ni'amonī'ō, awō zangata'oei tōimō andrō, he side'ide, ba he seboea, ba ena'ō ōfakiko zamakiko oeli danō andrō. (F. 6, 17; 20, 12 b. t. 14, 7. Dan. 7, 9 b. t.).
- 19 Ba tebokaī gosali Lowalangi andrō, ba zoroego, ba oroma dawōla gamaboe'oea li andrō chōnia, ba gosalinia andrō; ba so gari mbanoea, ba li niha, ba fe'ogoe'ogoe mbanoea, ba siheoe, ba teoe kara sabōlōbōlō. (F. 15, 5. 8. Heb. 9, 4. F. 16, 18. 21).
- zoroego, ira alawe sonoecha loeo, ba ba'wa barō gahenia, ba ba hō-gōnia, ba no felendroea ndrōfi, bala hōgōnia. Ba no manabina, ba mangarōngarō ia, ba wa'afōchō hoeloe ba ba wa'afōchō wadono. Ba oroma dandra bō'ō, ba zoroego, hiza naga seboea, so'alitō, fitoe hōgō ba foeloe rozi dandroe, ba ba hōgōnia, ba fitoe naja. (F. 13, 1 b. t. F. 17, 9 b. t. Dan. 7, 7). Ba i'onia, ba ibōzini zi saraō ndrōfi, ba mbanoea si ja'wa, itibo'ō tooe ba danō. Ba i'agō fōna ndra alawe no mege, sadono, naga andrō, ba wemanga ono andrō, na toembōe. Ba madono ia, ono matoea, sokoebaloī dania fefoe soi si'o si'ōli. Ba te'ohe chō Lowalangi nononia andrō, fōna dadaomania. (F. 2, 27. Sin. 2, 8. 9). Ba moloi ndra alawe andrō, isawa danō si mate, ba zi so naha chōnia, ni'asiwai Lowalangi, ena'ō lab'e gōnia ba da'ō hōnō a doea ngaotoe a ōnō ngafoeloe wongi. (F. 11, 3).
- II. Ba tesao wanoewō ba mbanoea si ja'wa: Michaēli andrō ba mala'ikania, ba fasoewō ba naga andrō. Ba fasoewō naga andrō, awō mala'ikania. (Dan. 10, 13. 21; 12, 1. Jod. a. 9). Ba tebai ira, ba lō nahara sa'ae ba mbanoea si ja'wa. Ba tetibo'ō naga seboea andrō, oelō satoea andrō, sotōi Afōcha ba Satana, samaeloengoe niha ba goeli danō, fefoe; tetibo'ō si tooe ia ba danō ba tetibo'ō gōi mala'ikania andrō, awōnia. (F. 20, 2. Loek. 10, 18. Joh. 12, 31. Kor. 11. 11, 3). Ba oerongo li seboea, ba zoroego, imane: „**Awena to'ele wangorifi andrō chō Lowalangi, ba fa'abōlō andrō ba fama-tōrō andrō; ba fa'atola andrō, chō nibajoini andrō chōnia; me no tetibo'ō zangadoegō talifoēsōda, si no mangadoengadoegō ja'ira chō Lowalangi andrō, bongi ma'ōchō.** (F. 11, 15. Sach. 3, 1 b. t. Job. 1, 9 b. t.).
- Ba no lalawa ia, hōrō ndro Nono mhirihiri andrō ba taroma li

FAZA 12.

I. Ira alawe sadono, ba naga andrō. II. Fanibo ba danō naga andrō. III. Igohi ndra alawe no mege naga.

- 1 I. Ba oroma dandra seboea ba

- famadoehoe'ōra, ba lō ni'omasi'ōra nosera, iroegi wa'amate.** (*F. 7, 14; 2, 10. Rom. 8, 33. 34. 37. Joh. 12, 25*).
- 12 **Andrō mi'omoesi'ō dōdōmi, ja'ami** banoea si ja'wa, awō zi so nahia ba da'ō. Ba alai goeli danō, awō nasi, me no mōi mitooe Gafōcha andrō chōmi, ba me no eboea wōnoenia, ba me no i'ila, lō ara nitehe chōnia". (*Jes. 49, 13. Fet. I, 5, 8*).
- 13 **III. Ba me i'ila naga andrō, teti-** bo'ō ba danō ia, ba igohi ndra alawe andrō, si no madono ono matoea andrō. Ba tebe'e ba ndra alawe andrō gafi, dombocae, afi mojo seboea, ena'ō moehombo ia, ena'ō isa'wa danō si mate, nahania andrō, ba nibe'e gōnia, sagōtō, ba doea gōtō, ba matonga nga'ōtō wa'ara, nibini'ō ba goelō andrō. (*Dan. 12, 7. F. 8, 13*).
- 15 **Ba i'oeta'ō oelō andrō nidanō, foeri** ndra alawe andrō, hoelō nidanō ba noengo nidanō wa'abōlōbbōlō, ba wanganiganigō ja'ia. Ba itolo ndra alawe tanō, ibokai mbawania tanō, ibadoe
- 17 **nidanō andrō, ni'oeta'ō naga. Ba** mofōnoe naga ba ndra alawe, ba mofanū ia manoe'ō si tosay ma'oe'woenia solo'ō oroisa Lowalangi andrō, ba si so famadoehoe'ō andrō chō Jesoe Keriso. (*F. 14, 12; 6, 9*).
- 18 **Ba mōi baene ndra'ō ba mbewe nasi.**

FAZA 13.

I. Saliwāliwa ba danō andrō, si fitoe hōgō ba si foeloe tandroe II. Saliwāliwa ba danō andrō, si doea rozi tandroe.

- 1 **I. Ba oe'ila zi mōi ja'wa moroi** ba nasi saliwāliwa ba danō, sageoe, si foeloe rozi tandroe ba si fitoe hōgō, ba ba dandroenia andrō, ba foeloe naja, ba ba hōgōnia andrō, ba tōi fanandrawaisi. (*F. 11, 7; 12, 3*).
- 2 **Ba saliwāliwa ba danō andrō,** ni'ilagoc, ba no hoelō hariino, ba ahenia, ba hoelō gahē mberoea, ba bawania, ba hoelō mbawa zingo; ba ibe'e chōnia wa'abe'enia naga andrō, awō dadaomania, awō wa'a-

bōlōnia, si no eboea. (*Dan. 7, 4-6. F. 12, 3. 9*). Ba si samboea hōgōnia, ba hoelō nifesocho ba wamoeno; ba tobali dōhō zochonia ba wamoeno andrō. Ba ahōlihōli dōdō niha ba goeli danō, fefoe, moroi foeri zaliwāliwa ba danō andrō. Ba mangaloeloe ira ba naga andrō, me no ibe'e ba zaliwāliwa ba danō andrō wa'abōlō, ba mangaloeloe ira ba zaliwāliwa ba danō andrō, lamane: Ha niha zi mane saliwāliwa ba danō andrō ba ha niha zangila fasoewō chōnia? Ba tebe'e chōnia mbawa, ba wangoema'ō faja'wasa ba ba wanandrawaisi ba tetehe chōnia wolaoe da'ō, ōfa woeloe a roea wa'wa'ara. (*Dan. 7, 8. 11. F. 11, 2*). Ba hoemedē ia, ba wanandrawaisi Lowalangi, ba wanandrawaisi tōinia, awō nahania, awō zowanoea ba mbanoea si ja'wa. (*Dan. 7, 25*). Ba tetehe chōnia wanoewō ni'amoni'ō andrō, ba folawa ja'ira, ba tebe'e ba dangania fefoe hadia ngawalō niwa, ba hadia ngawalō mado, ba hadia ngawalō li, hadia ngawalō soi. (*F. 11, 7. Dan. 7, 21. b. t.*). Ba mangaloeloe dania chōnia fefoe zowanoea ba goeli danō, si lō moesoera tōi ba zoera wa'aeri andrō chō Nono mbiribiri andrō, nitaba, i'otarai wamobōrō danō'a. (*F. 17, 8; 3, 5*). Si so tōgi daliंगा, ba jamocfondrongong! (*F. 2, 7*). Sokeroe niha, ba ni'ohē ba goeroenga dania; samoenoē niha i'ōli ba niboence si'ōli dania. **Ba da'e so wa'anaoe gōlō ni'amoni'ō andrō ba famatira.** (*Mat. 26, 52. Moz. I, 9, 6. F. 14, 12*).

II. Ba oe'ila zaliwāliwa ba danō tātō bō'ō, si otarai moroi toe danō, ba doea rozi dandroc, hoelō ba nono mbiribiri, ba fehedenia, ba no hoelō wehede naga. (*Moz. I, 3, 1. 4. 5*). Ba ifaloea fefoe gorōisa zaliwāliwa ba danō andrō, si fōfōna, fōnania, ba mangaloeloc ba zaliwāliwa ba danō si fōfōna andrō, si no dōhō soeho ba wamoenoē andrō,

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

- goeli danō, awō zowanoea ba goeli
 13 danō, ibe'e. (*F. 19, 20*). Ba ifa-
 zōchi dandra seboea, ena'ō gōi
 ibe'e aechoe tooe galitō ba danō,
 moroi ba mbanoea si ja'wa, ba za-
 nehe niha. (*Mat. 24, 11. 24. Tes. II.*
 14 *2, 9*). Ba ifaeloengoe zowanoea ba
 goeli danō, ba dandra andrō, nitehe
 chōnia famazōchi, fōna zaliwāliwā
 ba danō andrō, wangoema'ō ba niha
 sowanoea ba goeli danō, ena'ō lafa-
 zōchi wamaedo zaliwāliwā ba danō
 andrō, si so socho andrō, ba wōda,
 15 ba saeri. Ba tetehe chōnia wamo-
 noso famaedo zaliwāliwā ba danō
 andrō, ena'ō mochede gōi wamaedo
 zaliwāliwā ba danō andrō, ba ena'ō
 ibe'e niboenoe fefoe ha wa'ato zi
 lō mangaloeloe ba wamaedo zali-
 16 wāliwā ba danō andrō. Ba ibe'e la-
 fazōchi chōra dandra ba dangara
 kambōlō ba ma ba gangangora,
 dozi, he iraono, ba he satoea, he
 so'ana'a, ba he si noemana, he si
 tenga sawoejoe, ba he sawoejoe, (*F.*
 17 *14, 9-11*), ena'ō lō tola mowōli ni-
 ha, ha niha ia, ba lō tola mamawa
 hadia ia, ha si so tandra andrō, tōi
 zaliwāliwā ba danō andrō, ba ma
 18 noemero tōinia andrō. (*F. 15, 2*). Ba
 da'e so wa'atoeatoea! Ha niha zi
 si so fa'aboto ba dōdō, ba jamoe'-
 erai wangerai saliwāliwā ba danō
 andrō. Fangerai niha sa wangerai
 ja'ia. Ba noemeronia andrō, ba 666.
 (*F. 17, 9*).

FAZA 14.

I. Ono mbiribiri andrō ba samo-
 soemange ja'ia. II. Mala'ika sama-
 ngelama, datōloe. III. Fa'odōwādō-
 wā dōdō niha si no mate. IV. Famasi
 ba V. fanetoe boea nagoē.

- 1 I. Ba oe'ila, ba hiza Nono mbi-
 ribiri andrō, ba hili Ziona so, ba
 otoe a ōfa wocloe a ōfa ngahōnō
 nawōnia, nisoera ba gangangora
 tōinia ba tōi Namania andrō. (*F.*
 2 *5, 6 b. t.; 7, 3. 4*). Ba oerongo li
 moroi ba mbanoea si ja'wa, hoelō
 wegogoso nidanō seboea, ba hoelō
 we'oego'oegoe mbanoea sabōlōbō-
 lō; ba hoelō li mbiola, na lalaoe,
 li andrō niringogoe. (*F. 1, 15; 5, 8;*
 3 *19, 6*). Ba manoenō ira, sinoenō si
 bohooe, fōna dadaoma andrō, ba fō-
 na zaliwāliwā ba danō andrō si ōfa
 nga'eoe, ba fōna zatoea andrō. Ba
 lō sangila mamodomaesi s'inoenō
 andrō, ha si otoe a ōfa wocloe a
 ōfa ngahōnō andrō, nihōli moroi ba
 goeli danō. (*F. 5, 9*). Ja'ira da'ō zi
 4 lō si fabaja hadia ia, ba ndra alawe;
 amaedola nono alawe sa ira. Ja'ira
 zolo'ō Ono mbiribiri andrō, heza
 mōi. Ja'ira nihōli ba niha, nibe'e si
 a'a chō Lowalangi, ba chō Nono
 mbiribiri andrō, (*F. 3, 4. Kor. II.*
 5 *11, 2*), ba lō moe'ila ba mbewera
 waja. Si lō sinegoe sa ira. (*Efes. 5,*
 6 *27. 1. 13*).
- II. Ba oe'ila mala'ika bō'ō, siho-
 mbo, ba daloe mbanoea si ja'wa, si
 so toeria somoeso dōdō si lō aetoe,
 ba wanoerigō ba zi so ba gocli da-
 nō, ba ngawalō soi fefoe, ba ba nga-
 walō niwa, ba ba ngawalō li, ba ba
 ngawalō mado, fefoe, (*Mat. 24, 14*),
 no eboea linia, imane: Mi'ata'oe'fi
 7 Lowalangi, ba mibe'e chōnia zoema-
 nge, me no iroegi inōtō wangochoe-
 koe andrō chōnia, ba mi'angaloeloe
 chō zamazōchi banoea si ja'wa, ba
 tanō, ba asi, ba oemboe nidanō a-
 ndrō. (*F. 15, 4. Hal. zin. 14, 15. Sin.*
 8 *146, 6*). Ba i'o'ō mala'ika bō'ō, sa-
 mōsa tō, imane: No adoedoe, no
 adoedoe Mbabelona seboea andrō, si
 no mamabadocgō ba ngawalō soi ni-
 ha fefoe agoe wōnoe andrō, ba wo-
 horōnia. (*F. 17, 2. 4. 5; 18, 2. 3*). Ba
 9 i'o'ō ira mala'ika bō'ō, datōloe mōi
 da'ō, moe'ao ia, eboea linia, imane:
 Na so zangaloeloe ba zaliwāliwā ba
 danō andrō, ba ba wamaedonia, ni-
 fatōfa tandra andrō ba gangangonia,
 10 *F. 13, 15-17*), ba ma ba dete da-
 ngania, ba ibadoe gōi wōfō nagoē
 wōnoe andrō, chō Lowalangi, si no
 moefazōchi, lō moefarocke, ba mako

wōnoenia andrō, ba nifakao alitō
ba talō balera ia, fōna mala'ika
ni'amoni'ō ba fōna Nono mbiribiri
andrō. (*F. 16, 19; 19, 20. Sin. 75,*

11 9. *Mar. 9, 44*). Ba noemalō dania
mijaŵa zimbo ba wamakao ja'ira
andrō, iroegi zi lō aetoe. Ba lō fo-
lombase chōra, bongi ma'ōchō, chō-
ra si no mangaloeloe ba zaliŵaliŵa
ba danō andrō ba ba wamaedonia,
awō zi no moefatōfa tandra dōinia
andrō. (*F. 19, 3. Jes. 34, 9. 10. Mat.*

12 25, 46). Ba da'e so wa'anaoe gōlō
ni'amoni'ō andrō, solo'ō oroisa Lo-
walangi andrō, ba si lō mamoolō'ō
famati andrō chō Jesoe. (*F. 13, 10;*
22, 14).

13 III. Ba oerongo li moroi ba mba-
noea si jaŵa, imane : Soera : **Ja'a-
howoe zi no mate, si mate ba chō
Zo'aja, i'otarai da'e. Si ndroehoe,
iŵa'ō Eheha, ena'ō molombase ira
me no aefa wa'erege dōdōra andrō ;
i'ō'ō sa ira boeaboeara.** (*F. 19, 9.*
Jes. 57, 1. 2. Hebr. 4, 9. 10).

14 IV. Ba oe'ila, ba hiza lawoeo
safoesi ba so zidadao ba dete la-
woeo andrō, si hoelō Nono Niha, so
ba hōgōnia dakoela ana'a ba ba
dangania, ba sabi satarō. (*F. 1, 13.*

15 *Dan. 7, 13 b. t.*). Ba so mala'ika
bō'ō, si otarai gosali andrō, moe'ao
ia, eboea linia, ba zidadao ba lawoeo
andrō, imane : Fatōrō zabimō a-
andrō ba amasi, noa sa iroegi inōtō
wamasi, me no okōlikōli mbasitō
16 andrō ba danō ! (*Joël. 3, 13*). Ba
ifatōrō ba danō zabinia sidadao ba
lawoeo andrō, ba tebasi danō. (*Mat.*
13, 39).

17 V. Ba so mala'ika bō'ō, si otarai
gosali andrō, ba zoroego, so chōnia
18 gōi zabi satarō ; (*F. 15, 5*) ; ba so
mala'ika bō'ō, si otarai naha wa-
me'e soemange andrō, ba no moe-
be'e ba dangania galitō andrō, ba
moe'ao ia, eboea linia, ba zi so
sabi satarō andrō, imane : Fatōrō
zabimō satarō andrō, ba taba mboea
nagoe ba dōla, ba goeli danō, me

no asoso mboeania andrō ! (*F. 16,*
7). Ba ifatōrō ba danō zabinia ma- 19
la'ika andrō, itaba mboea nagoe
andrō, ba goeli danō, ba itibo'ō
ba wolazi seboea andrō, fōnoe Lo-
walangi. (*F. 19, 15*). Ba baero mba- 20
noea tehoendragō wolazi andrō, ba
mangele ndro, moroi ba wolazi a-
andrō, iroegi kaka mbawa koedo,
felendroea ngaloeo fofanō wa'arōoe.
(*Hes. 32, 6. Jes. 63, 3 b. t.*).

FAZA 15.

I. Dafitoe mala'ika si so ngawa-
lō wamakao andrō, safoeria, si fi-
toe. II. Fanoenō zolaŵa saliŵaliŵa
ba danō andrō. III. Tebe'e ba ma-
la'ika andrō mako wōnoe andrō.

I. Ba oe'ila dandra bō'ō ba zo- 1
roego, seboea ba sahōlihōli dōdō :
dafitoe mala'ika, si so famakao a-
andrō, si fitoe balō, safoeria, me ba
da'ō te'ō'ozoeli wōnoe Lowalangi
andrō. (*F. 16, 1; 17, 1*).

II. Ba oe'ila, ba hoelō mbaŵa 2
nidanō sōrōmi, si faroeka alitō, ba
ba zinga mbaŵa sōrōmi andrō so
zi no molaŵa saliŵaliŵa ba danō
andrō ba famaedonia ba fangerai
tōinia andrō, so chōra mbiola Lo-
walangi. (*F. 4, 6; 12, 11*). Ba ma- 3
noenō ira, sinoenō genoni Lowala-
ngi andrō, Moze, ba sinoenō Nono
mbiribiri andrō, lamane : „No eboea
wolaemō andrō ba sahōlihōli dōdō,
ja'oegō So'aja, Lowalangi, samatōrō
fefoe, hadia ia ; satolō ba si ndroe-
hoe lalamō andrō, ja'oegō, razo soi
niha andrō. (*Moz. II. 15. Jes. 12.*
Sin. 111, 2 b. t. 145, 17. F. 16, 7).
Ha niha zi lō ata'oe, ja'oegō So'a- 4
ja, ba ha niha zi lō manoeno tōimō
andrō ? Me ha ja'oegō ni'amoni'ō,
me mōi dania soi niha, fefoe, ba
wangoloeloe chōoe, me no moefa'-
ele'ō hoekoe andrō chōoe. (*Jer. 10,*
7. *Sin. 98; 86, 9. 10*).

III. Ba me aefa da'ō, ba oe'ila, 5
ba tebokai gosali, ose wamadoehoe'ō
andrō, ba zoroego, (*F. 11, 19*), ba 6

- mōi baero mala'ika andrō si dafitoe, si so famakao andrō, si fitoe balō, la'otarai gosali andrō, moeko si sochi, si takile, mbaroera, ba balaki mbōbō dōtō'ara. (*F. 1, 13; 19, 8*).
- 7 Ba si sageoe saliwaliwa ba danō andrō, ba zi ōfa nga'ee, ba ibe'e ba mala'ika andrō, si dafitoe, mako balaki, fitoe, nifōnoei fōnoe Lowalangi andrō, saeri iroegi zi lō aetoe.
- 8 *F. 6, 1; 4, 8. 9*). Ba tobali afōnoe simbo gosali andrō, ibe'e lachōmi Lowalangi andrō, ba fa'abōlōnia, ba lō sangila mōi ba gosali bacha, irege no moefaloea wamakao andrō, si fitoe balō, ba mala'ika andrō, si dafitoe. (*Moz. II, 40, 34. Raz. I, 8, 11. Jes. 6, 4*).

FAZA 16.

Lafadoewa nōsi mako andrō, si fitoe, mala'ika andrō.

- 1 Ba oerongo li seboea, moroi ba gosali, imane ba mala'ika andrō, si dafitoe : Mi'ae mifadoewa ba danō nōsi mako wōnoe Lowalangi andrō,
- 2 si fitoe. (*F 15, 5-7*). Ba mōi zi fōfōna andrō, ifadoewa ba danō nōsi mako andrō chōnia ; ba toemboe waosa si lō sōchi ba sangoboee ba niha andrō, si no moefatōfa tandra zaliwaliwa ba danō andrō, ba si no mangaloeloe ba wamaedonia. (*Moz. II, 9, 9. F. 13, 14-17*). Ba ifadoewa ba nasi nōsi mako chōnia mala'ika fanete zi fōfōna andrō, ba tobali do, hoelō ndro zi mate, ba mate zi so noso fefoe, si so ba nasi. (*F. 8, 8. 9. Moz. II, 7, 17 b.t.*). Ba ifadoewa ba noengo nidanō ba ba goemboe nidanō nōsi mako chōnia mala'ika fanete zi daroea andrō, ba tobali do.
- 5 Ba oerongo, me iwa'ō mala'ika nidanō andrō : Satoelō ndra'oegō, ja'oegō si so, ba si no so fōna, ni'amoni'ō, me no ōmanō wangoehoeoni ; (*F. 19, 2*); me no adoewa ndro ni'omoni'ō, labe'e, awō ndro zama'ele'ō, ba no ōfabadoegō chōra ndro, no si nangea loeora da'ō. (*F. 18, 24. Sin. 79, 2. 3.*

Mat. 23, 34). Ba oerongo, me imane naha wame'e soemange andrō : **Si ndroehoe, ja'oegō So'aja, Lowalangi, samatōrō fefoe, hadia ia, si ndroehoe ba satoelō hoekoe andrō chōoe.** (*F, 15, 3; 6, 3*). Ba ifadoewa ba loeo nōsi mako chōnia mala'ika fanete zi datōloe andrō. Ba tetehe chōnia wogozī niha ba galitō ; ba achozi niha ba wa'aoehoe sabōlōbōlō, ba latandrawaisi dōi Lowalangi, samatōrō famakao andrō, ba lō lafalalini gera'erara, ba wamo-soemange ja'ia ena'ō, (*F. 9, 20. 21. Jes. 9, 13*). Ba ifadoewa ba dadaoma zaliwaliwa ba danō andrō nōsi mako chōnia mala'ika fanete zi daōfa andrō, ba tobali ogōmigōmi mbanoeania andrō ; ba langanga lelara, ba wa'afōchō ; (*F. 13, 1. 2. Moz. II, 10, 22 b. t.*); ba latandrawaisi Lowalangi zoroego andrō, ba wa'afōchō andrō chōra, ba ba waosara andrō, ba lō lafalalini gera'erara, ba wamōhōi boeaboeara andrō ena'ō. (*F. 16, 9*). Ba ifadoewa ba nidanō seboca andrō, Oiferati, nōsi mako chōnia mala'ika fanete zi dalima andrō, ba ogo'ō nidanōnia, ena'ō molala ndra razo andrō, moroi ba gattoemboecha loeo. (*F. 9, 14*). Ba oe'ila mbechoe si ra'ira'iō, tōloe, si otarai mbawa naga andrō, ba bawa zaliwaliwa ba danō andrō, ba bawa zama'ele'ō andrō, sofaja, hoelō dalaho. (*F. 12, 3. 9; 13, 11; 19, 20*). Bechoe zi mate sa ira, samazōchi tandra, si mōi ba razo andrō, ba goeli danō, ma'asagōrō, ba wango; woeloi ja'ira, ba wanoewō andrō, na ba'wa seboea chō Lowalangi, samatōrō fefoe hadia ia. (*F. 13, 13, b. t. 19, 19 b. t. Mat. 24, 24*). Hiza, hoelō we'amōi zanagō na sodo ! Ja'oha; woe zi lō mōrō, si no mama'anō noechania, fa bōi si lō noecha ia, ba wowaōwaō, fa bōi oroma zaila ia. (*F. 3, 3. 4. 18. Fet. II, 3, 10. Kor. II, 5, 3*). Ba i'owoelei ira ba mbanoea andrō, sotōi Hamagedo, ba li

- 17 Heberaio. (*Sach. 12, 11; 14, 4*). Ba ifadoeva ba daloe mbanoea nōsi mako ehōnia mala'ika fanete zi daōnō, ba so li seboea, si otarai gosali andrō, moroi ba dadaoma andrō, imane : No awai ! (*F. 15, 5; 21, 6*).
- 18 Ba so gari mbanoea ba li niha ba fe'ogoe'ogoe mbanoea ; ba so zihoe sabōlōbōlō, si lō larai mila, gōtō we'aso niha ba goeli danō ; lō irai si manō wa'abōlōbōlō zihoe. (*F. 11, 13. 19*).
- 19 Ba tobali ni'otōloe mbanoea seboea andrō, ba adoedoe mbanoea soi niha andrō. Ba itōrō tōdō Lowalangi Mbabelona seboea andrō, ba wame'e chōnia ōsi mako nago andrō, fōnoenia andrō, saoeehoe. (*F. 14, 8. 10. Jes. 51, 22. 23*).
- 20 Ba moloi hoelo fefoe, ba lō moe'ila hili sa'ae. (*F. 6, 14*).
- 21 Ba aehoe ba danō deoe kara, so safikoe zamboea ngawoea, gōna ba niha, ba latandra-wāisi Lowalangi niha, ba wamakao andrō, teoe kara, me no abōbōbōlō sibi wamakao andrō, chōnia. (*F. 11, 19. Moz. II. 9, 13*).

FAZA 17.

I. Babilona andrō. II. Eloeahania, ba eloeaha zaliwāliwā ba danō andrō.

- 1 I. Ba so mala'ika, samōsa, awō zi dafitoe andrō, si so mako andrō, si fitoe, hoemedē ia ehōgōe, imane : Taboe, da'oe'oroma'ō ehōoe wangoe-hoekoe sohorō seboea andrō, sida-dao jaŵa nidanō seboea andrō. (*F. 15, 6 b. t.; 16, 19. Nach. 3, 4*). Niherōni razo andrō, ba goeli danō ; ba no maboe zowanoea ba goeli danō agoe wohorōnia andrō. (*F. 18, 3. 9*).
- 3 Ba i'ohē ndra'o ba danō si mate ; no aheta nosogoe. Ba oe'ila ndra alawo sidadao ba hoeloe zaliwāliwā ba danō, sojo kirimisi, safōnoe tōi wanandra-wāisi, fitoe hōgō ba foeloe rozi dandroe. (*F. 13, 1 b. t.*). Ba noecha ndra alawe andrō, ba no baroe loe oengoe ba baroe loe kirimisi, ba no moefo'aja ana'a ba

indrā'indra ba manimani, ba so ba dangania mako ana'a, safōnoe horō, awō zi ta'oenō, ba wohorōnia andrō. (*F. 18, 16*). Ba ba gangangonia, ba no moesoera dōi, si lō aboto ba dōdō niha : Babilona seboea andrō, ina zohorō ba ina hoecha andrō, ba goeli danō. (*Tes. II. 2, 7. F. 14, 8; 18, 2. 10*). Ba oe'ila, maboe ndra alawe andrō, do ni'amoni'ō andrō, ba do zamadoehoe'ō Jesoe. Ba ahōli-hōli sibi dōdōgōe, me oe'ila ia. (*F. 18, 24*).

II. Ba imane chōgōe mala'ika andrō : Hana wa ahōlihōli dōdōoe ? Da'oe'ombacha'ō ehōoe zi lō aboto ba dōdō niha andrō, ba ndra alawe andrō, ba ba zaliwāliwā ba danō andrō, soloe'i ja'ia, si fitoe hōgō, ba si foeloe rozi tandroe. Saliwāliwā ba danō andrō, ni'ilaoe, ba no so fōna, ba lō ja'ia iada'e, ba mōi ia niijaŵa dania, i'oroi gawoevoechea, ba isaŵa wa'atekiko ; ba ahōlihōli dania dōdō zowanoea ba goeli danō andrō, si lō moesoera tōi ba zoera wa'aeri andrō, i'otarai wamobōrō danō'a, na la'ila zaliwāliwā ba danō andrō, me no so ia fōna, ba me lō ja'ia iada'e, ba me so dania. (*F. 11, 7; 20, 12. 15*). Ba da'e mogoena dōdō, si so fa'atoeatoea ! Hōgō andrō, si fitoe, ba fitoe hili, dadaoma ndra alawe andrō ; (*F. 13, 1. 18*) ; ba razo, dafitoe. Si dalima, ba no tekiko, si samōsa, ba so iada'e, ba si samōsa zoei, ba lō si so na, ba na so ia, ba lō tola ara ia. Ba saliwāliwā ba danō andrō, si no so fōna, ba si lō'ō iada'e, ba ja'ia wanete zi dafitoe andrō, ba samōsa ia ba zi dafitoe andrō, ba isaŵa wa'atekiko. Ba tandroe andrō, si foeloe rozi, ni'ilaoe, ba no razo, dafaeloe, si lō sanema na amatōrōwā, ba lasōndra wa'abōlō razo, saza wa'ara, awō zaliwāliwā ba danō andrō. (*F. 13, 1. Dan. 7, 20. 24*). Ha sara dōdō da'ō, ba labe'e ba zaliwāliwā ba danō andrō wa'abe'era ba fa'abōlōra. Ja-

- ira zi fasoewō dania ba Nono mbiribiri andrō, ba abōlō Nono mbiribiri moroi chōra, me no So'aja sochō ia, ba me razo razo, ba awōnia andrō, ba no nikaoni ba nitoetoejoe ba si lō farōi. (*F. 16, 14; 19, 16 b. t.*)
- 15 *Tim. I. 6, 15. Mat. 24, 31.* Ba imane chōgoe : Idanō andrō, ni'ilaoe, ba zidadao zohorō andrō, ba no ngawalō mado da'ō, ba niha sato, ba ngawalō soi, ba ngawalō li. (*Sin. 93, 3.*)
- 16 Ba tandroe andrō, si foeloe rozi, ba sali'wali'wa ba danō andrō, ba ja'ira zi fatioe tōdō ba zohorō andrō, ba ha ja'ija'ia labe'e, ba si lō noecha, ba la'ā nōsinia ba latoenoe ia, ba galitō. (*F. 18, 7. 8.*)
- 17 Noa sa ibe'e ba dōdōra Lowalangi wamaloea gera'erania, ba folaoe si ha sara dōdō, ba fame'e amatōrōwara ba zali'wali'wa ba danō andrō, irege te'o'ozoei ni'wa'ō Lowalangi andrō.
- 18 Ba ira alawe andrō, ni'ilaoe, ba ja'ia mbanoea seboea andrō, samatōrō razo, ba goeli danō. (*F. 16, 19.*)

FAZA 18.

I. Fangombacha fangoehokoe Babilona andrō. II. Fange'esi zi fahoe-woe chōnia. III. Te'ombacha'ō zoei wa'atekikonია.

- 1 I. Ba me aefa da'ō, ba oe'ila mala'ika bō'ō, si mōi mitooe, moroi ba zoroego, sabōlō siba, ba tehagaini goeli danō, ba lachōminia. Ba moe'ao ia, eboea linina, imane : No adoedoe, no adoedoe Mbabelona seboea andrō, ba no tobali naha mbechoe ba koeroenga mbechoe si ra'ira'io, fefoe, ba koeroenga wofō si ra'ira'io, fefoe, sogoro ita, (*F. 14, 8. Jes. 21, 9; 34, 11-14. Jer. 51, 8; 50, 39.*)
- 3 me no labadae wōfō nagoe wōnoe andrō, ba wohorō andrō chōnia, fefoe soi, ba no mohorō chōnia razo andrō, ba goeli danō ba saniaga andrō, ba goeli danō, ba wa'abōlō hochania lasōndra wo'ana'a. (*F. 14, 8. 10. Jer. 51, 7.*)
- 4 Ba oerongo li bō'ō, moroi ba mbanoea si ja'wa, imane : Miheta

ami chōnia, ja'ani banoeagoe, fa bōi fao ami ba horōnia andrō, ba fa lō gōna ami ōsa, famakao ja'ia andrō. (*Jes. 48, 20. Jer. 51, 6. 45.*)

5 Noa sa iroegi mbanoea si ja'wa horōra andrō, ba noa sa itōrō tōdō Lowalangi golalōwara andrō. (*F. 16, 19. Jer. 51, 9.*)

6 Misoelōni chōnia nilaoenia, ba mifodoea winaeta chōnia, dali wolaoenia andrō ; mako andrō, nifo'ōsinia, ba mifo'ōsi chōnia, mifomendroea. (*Jer. 50, 15. 29. Sin. 137, 8.*)

7 Ndrohoendrohoe nifolachōminia ja'ia, ba ndrohoendrohoe ni'eboea'ōnia hochania, ba mibe'e chōnia wa'afōchō ba fa'aboe dōdō. Me i'wa'ō tōdōnia : Moedadao ndra'o, razo ira alawe, ba tango si mate donga ndra'o, ba lō'ō manō oe'ila wa'aboe dōdō. (*Jes. 47, 7 b. t.*)

8 Andrō dania so wamakaonia, ha ma'ōchō : Fa'amate, ba fa'aboe dōdō, ba lofo, ba tetoenoe dania ia, ba galitō, me no sabōlō Zo'aja, Lowalangi, sangoehokoe ja'ia andrō. (*F. 17, 16. Jer. 50, 31 b. t.*)

9 II. Ba la'e'esi dania ia, ba fa'ala'alai chōnia razo andrō, ba goeli danō, si no mohorō chōnia, si no molaoe hochā ba chōnia andrō, na la'ila zimbo andrō, ba wanoenoe ja'ia. (*F. 17, 2. Hes. 36, 26 b. t.*)

10 Ba zarōoe so ira, ba wa'ata'oera wamakao ja'ia andrō, lamane : Alai ndra'oegō, alai ndra'oegō, banoea seboea andrō, Babilona, banoea sabōlō andrō, me ha saza wa'aso wangoehokoe ja'oegō ! (*Aj. 2. Tes. I. 5, 3.*)

11 Ba mege'ege zaniaga andrō chōnia andrō, me lō'ō sa'ae sowōli faniagara andrō, (*Hes. 27, 27-36*), faniaga ana'a, ba firō, ba indra'indra, ba manimani, ba moeko si sōchi, ba baroe loeo oengoe, ba soeto, ba baroe loeo kirimisi, ba eoe samohoea, fefoe, ba gamagama ifō goeaza, ba gamagama ege seboea bōli, fefoe ; ba aramba, ba si'ōli, ba kara foelala, awō

13 goeli geoe sami, ba daloedaloae amo-

ma, ba hadia ia nitoenoe, samohoea, ba daloedaloe nigoele'ō, ba koemōjō, ba agoe, ba fanicha, ba hamo si sōchi, ba gandroe, ba saŵi, ba biribiri, ba koedo, ba koereta, ba boto niha, 14 awō noso niha. (*Hes. 27, 17*). Ba boea geoe andrō, somasi dōdōoe, ba no aheta chōoe, ba hadia ia lachōmi fefoe, ba hadia ia zoadoe ba sohaga, ba no taja chōoe, ba lō'ō 15 manō sa'ae oroma ia. Saniaga da'ō, si no mo'ana'a ba chōnia, ba ba zarōoe so, ba wa'ata'oera wamakao ja'ia andrō, mege'ege ira, ba aboe 16 dōdōra, ba lamane : Alai ndra'oegō ! alai ndra'oegō ! banoea seboea andrō, si so noceha moeko si sōchi, ba baroe loeo oengoc, ba baroe loeo kirimisi, fōna, ba nibe'e ana'a, ba nifo'indra'indra, ba nifomanimani, me ha saza wa'adoedoe gana'a 17 si manō. (*F. 17, 4*). Ba dozi doeroemoedi, ba dozi solojo misa, ba ono nowo, ba ha wa'ato zohalōwō ba nasi, ba ba zarōoe so, (*F. 18, 11*), 18 ba moe'ao, me la'ila zimbo andrō, ba wanoenoe ja'ia, lamane : Hezo zi fagōlōgōlō ba mbanoea seboea 19 andrō ? Ba lalaoe gawoegawoe ba hōgōra, ba moe'ao ira, mege'ege ba aboe dōdō, lamane : Alai ndra'oego ! alai ndra'oegō ! banoea seboea, ba zo'ana'a fefoe zi so owo ba nasi, balazi gana'ania andrō ; me ha saza 20 wa'adoedoe. (*Hes. 27, 30*). Omoesoi'ō dōdōoe, ba chōnia, ja'oegō so-roego, ba ja'ami ni'amonī'ō, ba ja'ami sinenge, ba ja'ami sama'ele'ō, me no ilaoe mbalōmi chōnia Lowalangi. (*F. 12, 12. Jer. 51, 48*).

21 III. Ba ifazaŵa gove mala'ika sabōlō, si mane gove zalaŵa seboea, ba itibo'ō ba nasi, imane : Si manō wa'atetibo Mbabilona andrō, banoea seboea andrō, ba nangi sabōlōbōlō, ba lō moe'ila ia sa'ae. (*Jer. 51, 63*).

22 b. t.) Ba lō'ō sa'ae terongo ba chōmō wolaoe biola, ba folaoe hadia ia mai-mai, ba folaoe sigoe, ba falaoe to-rofe, ba lō'ō sa'ae tesōndra ba chō-

mō doeka hadia ia fefoe, ba lō'ō sa'ae terongo ba chōmō goko haloe ba wanoetoe fache. (*Jes. 24, 3*). Ba 23 lō'ō sa'ae hoemaga ba chōmō haga wandroe, ba li zangawaloe ba li nono nihalō, ba lō'ō sa'ae terongo ba chōmō, me no salaŵa ba goeli danō zaniaga andrō chōoe, me no tefae-loengoe fefoe soi, ba wakelemoesa andrō chōmō ! (*Jer. 25, 10. Jes. 23, 8*). Ba tesōndra ba chōnia ndro zama'ele'ō, awō ndro ni'amonī'ō andrō 24 ba do nibocnoe andrō fefoe, ba goeli danō. (*F. 17, 6. Mat. 23, 35-37*).

FAZA 19.

I. Fanoenō zi so ba zoroego, me no adoedoe Mbabilona andrō. II. I-tenaŵa wangaloeloe chōnia mala'ika andrō. III. Ilaŵa Keriso zaliŵaliŵa ba danō andrō, ba sama'ele'ō sofaja andrō, awō zi fao chōra.

I. Me aefa da'ō, ba oerongo, ba 1 hoelō zeboea li niha sato, ba zoroego, lamane : „Haleloeja, chō Lowalangi wangerifi andrō, awō lachōmi andrō, awō wa'abōlō andrō, (*F. 12, 10*), me no si ndrochoc ba me 2 no satoelō wangoehoekoenia andrō ; noa sa ihoekoe zohorō andrō, seboea, si no mamakiko oeli danō, ba wohorōhorōnia andrō, ba no ilaoe mbalō ndro genoninia andrō, ba dangania.” (*F. 16, 7; 17, 1 b. t.*). Ba 3 lamane zoei : „Haleloeja, noemalō mijaŵa zimbonia andrō, iroegi zi lō aetoe.” (*F. 14, 11; 18, 9. 18. Jes. 34, 10*). Ba latoehi danō satoea andrō 4 si doea woele a ōfa, awō zaliŵaliŵa ba danō andrō si ōfa nga'ee, mangaloeloe ira chō Lowalangi, si-dadao ba dadaoma andrō, lamane : Jadoehoe, Haleloeja ! (*F. 4, 4. 9. 10*). Ba so li, si otarai dadaoma andrō, 5 imane : Misoeno Lowalangi, dozi ami motōi enoninia, sangata'oe fi ja'ia, he iraono, ba he satoea. (*Sin. 134, 1*). Ba oerongo, ba hoelō li zato, 6 ba hoelō wegosogoso nidanō seboea, ba hoelō we'oegoe'oegoe mbanoea,

- sabōlōbōlō, lamane : „**Haleoeja, me no razo Zo'aja, Lowalangida andrō, samatōrō fefoe hadia ia!** (F. 14, 2; 11, 15. 17). **Data'omoesoi'ō dōdōda, ba ta'owoeawoea'ō dōdōda, ba tafosemange ia; me no iroegi walōwa Nono mbiribiri andrō, ba me no ifa'anō la ngambatōnia,** (Sin. 118, 24. F. 21, 2. 9), ba no tetehe chōnia, ena'ō i'onoecha zi ndroehoe moeko si sōchi, sihaga; moeko si sōchi andrō sa, ba ja'ia wa'atoelō niha ni'amoni'ō andrō.” (F. 3, 5; 15, 6. Sin. 132, 9). Ba imane chōgoe : Soera : **Ja'ahowoe nikaoni ba walōwa Nono mbiribiri andrō!** Ba imane chōgoe : Da'ō li Lowalangi andrō, si ndroehoe. (F. 14, 13. Mat. 22, 2).
- 10 II. **Ba octoehi danō fōna gahenia,** ba wangaloeloe chōnia. Ba imane chōgoe : Bōi! Awōoe enoni ndra'odo, ba awō dalifoesōoe andrō, si so famadoehoe'ō Jesoe andrō. Chō Lowalangiangaloeloe. Famadoehoe'ō Jesoe sa, ba ja'ia Geheha wama'ele'ō andrō. (F. 22, 8 b. t. Hal. zin. 10, 25. 26. F. 12, 17).
- 11 III. **Ba oe'ila, teboka mbanoea si ja'wa,** ba hiza koedo safoesi ba si fakoedo ja'wa, ba „Si lō farōi” ba „Si ndroehoe” dōinia, ba atoelō wangoehoeoenia ba fanoewōnia. (F. 6, 2; 3, 14). Ba no holahola galitō hōrōnia, ba ba hōgōnia, ba no oja dakoela, so dōinia nisoera, si lō i'ila niha, ha ja'ia zangila; (F. 1, 14);
- 13 ba baroenia, ba no moe'oengoeō ba ndro, ba tōinia, ba „Taroma li Lowalangi”. (Jes. 63, 1-3. Joh. 1, 1).
- 14 Ba la'o'ō ia sanoewō andrō, ba zoroego, ba hoeloe koedo safoesi, si ndroehoe moeko safoesi mbaroera.
- 15 Ba i'otarai mbawania gari satarō, ena'ō ibe'e famoenoe soi andrō. Ba ikoebaloi dania ira, si'o si'ōli, ba ihoendragō wolazi nagoe fōnoe saoechoe andrō, chō Lowalangi, samatōrō fefoe, hadia ia. (F. 1, 16; 2, 27; 14, 19. Jes. 63, 2 b. t.). Ba so dōinia,
- nisoera ba dete mbaroenia ba ba zolania : Razo razo ba So'aja sochō.” (F. 17, 14). Ba oe'ila mala'ika, samōsa, si so ba loeo, ba moe'ao ia, eboea li, imane ba wofe fefoe, sihombo ba daloe mbanoea : Mi'ainc, mi'owoeloi ami, ba gowoeloa seboea andrō, chō Lowalangi, (Hes. 39, 4. 17 b. t.), ba wemanga nōsi razo, awō nōsi goemandra, awō nōsi zabōlō andrō, awō nōsi koedo, fabaja si fakoedo ja'wa, awō nōsi zi tenga sawoejoe, fefoe, fabaja sawoejoe, ba ōsi ndraono, awō nōsi zatoea. Ba 19 oe'ila, me owelo ira zaliwāliwa ba danō andrō razo ba goeli danō, awō zabōlō andrō chōra, ba wasoewōta ba zidadao ba koedo andrō ba ba zabōlō andrō chōnia. (F. 13, 1; 17, 12 b. t.). Ba te'ala zaliwāliwa ba 20 danō andrō labe'e, fabaja sama'ele'ō sofaja andrō, samazōchi tandra andrō, mege, fōnania, famaeloengoe zi no nanema tandra zaliwāliwa ba danō andrō, si no mangaloeloe ba wamaedonia andrō; tetibo'ō aeri zi daroea andrō ba mba'wa alitō andrō, siholahola talō balera. (F. 16, 13; 13, 11-17; 20, 10-14. Dan. 7, 11). Ba 21 tánō hō'ō andrō, ba niboenoe gari zidadao ba koedo andrō, gari si otarai mbawania, ba aboeso wofe fefoe ōsira andrō.

FAZA 20.

I. Forate naga andrō, hōnō fache. II. Amatōrōwa andrō si hōnō fache. III. Fanoewō naga andrō, safoeria, ba fangoehoekeo ja'ia. IV. Femaoso zi mate, sato, ba fangoehoekeo safoeria.

I. **Ba oe'ila mala'ika si mōi mitoe,** moroi ba zoroego, so chōnia wogoē mbawa gawoewoecha andrō, awō rate seboea, ba dangania. (F. 18, 1; 1, 18). Ba ira'oe naga andrō, oelō satoea andrō, ja'ia Gafōcha, Satana andrō, ba irate, hōnō fache wa'ara, (F. 12, 9. Jes. 24, 21 b. t.), ba itibo'ō ba gawoewoecha andrō, 3

ba ikoesi ba ifotandro ba dete jaŵa, fa bōi sa'ae ifaeloengoe soi niha andrō, irege aloea zi hōnō fache. Ba aefa da'ō, ba ni'efa'ō ia, ba lō ararā.

4 II. Ba oe'ila dadaoma, ba moedadao ira jaŵa, ba tetehe chōra, wangoehokoe; awō noso niha, ni'eŵa bagi, ba wamadoehoe'ō Jesoe andrō, ba ba daroma li Lowalangi andrō, ba si lō irai mangaloeloe ba zaliŵaliŵa ba danō andrō ba ba wamaedonia andrō, ba si lō manema tandra andrō, ba gangangora, ba ba dete dangara; ba ifoeli aoeri ira ba salaŵa ira, awō Keriso, hōnō fache wa'ara. (*Dan. 7, 9, 22. 27. Mat. 19, 28. F. 6, 9; 13, 15 b. t.; 5, 10*). Ba tánō bō'ō, si mate, ba lō

5 aoeri na, irege no aloea zi hōnō fache andrō. Da'ō wemaoso si fōfōna andrō. (*Kor. I. 15, 23. 24*). Ja'ahowoe ba no ni'amoni'ō zogamō femaoso si fōfōna andrō. Tebai ilaŵa da'ō fa'amate si samoeza andrō; ere ira chō Lowalangi, ba chō Keriso, ba salaŵa ira awōnia, zi hōnō fache andrō. (*F. 2, 11; 20, 14; 1, 6. Fet. I. 2, 5. 9*).

7 III. Ba na no aloea zi hōnō fache andrō, ba te'efa'ō Zatana ba goeroengania andrō. Ba mōi ia baero, ba wamaeloengoe soi andrō, ba watalinga danō, si ōfa, Gogi andrō ba Magogi, ba wangowoeloi ja'ira ba wanoewō, ba fa'atora, ba no timba ngawoea nene ba mbewe nasi. (*Jes. 11, 12. Hes. 38 ba 39. F. 16, 14*). Ba mōi ira nijaŵa, ba daloe danō, ba lafasoei golombaseŵa niha ni'amoni'ō andrō, ba banoea omasiō andrō. Ba aechoe galitō, moroi ba mbanoea si jaŵa, ba i'ā ira.

9 (*Hes. 38, 22; 39, 6*). Ba Afōcha andrō, samaeloengoe ja'ira, ba tetibo'ō ba mbaŵa alitō ba balera andrō, ba zi so gōi zaliŵaliŵa ba danō andrō ba sama'elc'ō sofaja andrō; ba tefakao ira bongi ma'ōchō, iroegi zi lō aetoe. (*F. 19, 20; 14, 10. 11. Mat. 25, 41*).

IV. Ba oe'ila dadaoma seboea, 11 safoesi, awō zidadao jaŵa; ba wamaiginia moloi danō, fabaja banoea si jaŵa, ba lō faloecha naha chōra. (*F. 4, 2. Fet. II. 3, 7 b. t.*). Ba oe'ila 12 zi no mate fefoe, he satoea, ba he iraono, fōna dadaoma andrō so ira, ba tebokai zoera; ba tebokai zoera bō'ō, ja'ia zoera wa'aoeri andrō. Ba tehoekoe zi mate andrō, balazi nisoera ba zoera andrō, dali mboea-boeara. (*F. 3, 5; 21, 27; 2, 23. Dan. 7, 10. Mat. 16, 27*). Ba ibe'e baero 13 asi zi mate andrō chōnia, ba fa'amate andrō, ba banoca tooe, ba la-be'e baero zi mate andrō, chōra, ba tehoekoe, dali mboea boea zamōsana. (*Joh. 5, 28. 29*). Ba fa'amate andrō, 14 ba banoca tooe, ba tetibo'ō ba mbaŵa alitō andrō, ja'ia wa'amate si samocza andrō, baŵa alitō. (*F. 21, 8. Kor. I. 15, 26. 54. 55*). Ba na so 15 zi lō moesōndra tōi, na lō moetanō ba zoera wa'aoeri, ba tetibo'ō ba mbaŵa alitō andrō. (*F. 20, 10*).

FAZA 21.

I. Famohoeni banoea ba tanō.

II. He wisa Jeroczalema si bohooe andrō.

I. Ba oe'ila mbanoea si jaŵa, si 1 bohooe, ba tanō si bohooe; noa sa nocmalō mbanoea si jaŵa si fōfōna, awō danō si fōfōna andrō, ba lō asi sa'ae. (*F. 20, 11. Jes. 65, 17; 66, 22. Fet. II. 3, 13*). Ba oe'ila mbanoea 2 ni'amoni'ō andrō, Jeroczalema si bohooe, silalō mitooe moroi ba mbanoea si jaŵa, moroi ba Lowalangi, nihaogō, hoelō uono nihalō, si no mangehao chō zangai ja'ia. (*F. 3, 12. Heb. 12, 22*). Ba ocrongo li seboea, 3 moroi ba dadaoma andrō, imane: Hiza nose Lowalangi andrō ba niha, ba mowanoea ia ba chōra, ba ja'ira, ba banoeania, ba ja'ia, Lowalangi, ba awōra, (*Hes. 43, 7; 37, 27. Heb. 9, 11*), ba i'osi dania daŵa hōrō, 4 fefoe, ba hōrōra, ba lō fa'amate sa'ae, ba lō fa'aboe dōdō, ba lō fe-

- ge'ege, ba lō fa'afōchō sa'ae, me no noemalō zi fōfōna andrō.** (*F. 7, 17. Jes. 35, 10*). Ba imane sidadao ba dadaoma andrō : Hiza, zebohoeni fefoe hadia ia ! Ba imane : Tanō ba zoera, me si lō teboelō ba me no si ndroehoe daroma li andre. (*F. 20, 11. Jes. 43, 18, 19*). Ba imane chōgoe : No awai. Alafa ndra' o ba omega, bōrōta ndra' o ba amozoea. Ba zowōchi tōdō oebe'e nidanō goemboe, idanō fangorifi andrō, saoha gōlō. (*F. 16, 17; 1, 8; 22, 13, 17*). **Ha niha zi mōna, da'ō zanema da'ō, ba Lowalangia ndra' o ba onogoe ia.** (*F. 3, 21. Heb. 1, 5*). Ba sada'oeda'oe andrō, ba si lō mamati, ba si ra'ira'io, ba sange'e ba sohorō, ba si fakelemoe, ba same'eme'e adoe, ba dozi sofaja, ba ba mba'wa andrō, siholahola alitō ba talō balera, mo'oeraha ira, ja'ia wa'amate si samoeza andrō. (*F. 22, 15; 19, 20. Gal. 5, 19 b. t. Efes. 5, 5*).
- II. Ba so zamōsa awō mala'ika si dafitoe andrō, si so mako andrō, si fitoe, nifo'ōsi famakao andrō, si fitoe balō, safoeria, ba hoemedede ia chōgoe, imane : Taboe, da'oe'oroma'ō chōoe nono nihalō andrō, fo'omo Nono mbiribiri andrō.** (*F. 15, 1. 6. 7; 19, 7*). Ba i'ohē ndra' o ba hili seboea, sala'wa, aheta nosogoe, ba ioroma'ō chōgoe mbanoea ni'amoni'ō andrō, Jeroezalema, silalō mitoe, moroi ba mbanoea si ja'wa, moroi ba Lowalangi, (*F. 21, 2. Hes. 40, 2*),
- 11** no so ehōnia laehōmi Lowalangi. Ba hagiania, ba hoelō manimani fondrege zeboea bōli, hoelō jasibi sobaloeri. (*Hes. 48, 30-35; 43, 2 b. t.*).
- 12** So gōli kara, eboea ba ala'wa, ba felendroea mbawa gōli, ba ba dete mbawa gōli, ba felendroea mala'ika, ba tōi, nisoera ba dete, tōi mado Ndraono Gizeraeli andrō, si felendroea. Moroi ba gatoemboecha, ba tōloe mbawa gōli, ba moroi jōoe, ba tōloe mbawa gōli, ba moroi raja, ba tōloe mbawa gōli, ba moroi ba gae-
- choela, ba tōloe mbawa gōli. Ba tojo gōli kara, ōli mbanoea andrō, ba no felendroea, ba ba detenia, ba felendroea dōi, tōi zinenge Nono mbiribiri andrō, si felendroea. (*Mat. 16, 18. Efes. 2, 20*). Ba ehō zihede chōgoe andrō, ba so helo ana'a, ba wanoe'a banoea andrō, fabaja bawa gōlini: ba ōlinia kara andrō. (*F. 11, 1*). Ba ōfa sagi naha mbanoea andrō, ba faoma ira wa'anaoenia wa'ebolonia. Ba isoe'a mbanoea helo no mege, ba otoa ngaloeo fofanō. Faoma ira wa'anaoenia wa'ebolonia ba fa'ala'wania. (*Hes. 48*). Ba isoe'a gōlinia kara no mege, ba otoa a ōfa woeloe a ōfa hela, fanoe'a ba niha, ja'ia wanoe'a mala'ika. Ba ōlinia kara andrō, ba jasibi, ba banoea, ba si ndroehoe mbalaki, hoelō zōrōmi sohahoe. Ba tojo gōli mbanoea andrō, kara, ba nifomanimani, hadia ia ngawalō, fangehaonia. Tojo si fōfōna andrō ba jasibi, ba fanetenia, ba nila, ba fanete da'ō, ba kalisedo, ba fanete da'ō, ba soemoeroedi, (*Jes. 54, 11, 12*), ba fanete da'ō, ba oena, ba fanete da'ō, ba jakoedi sojo, ba fanete da'ō, ba firosesi, ba fanete da'ō, ba asaki, ba fanete da'ō, ba jakoedi sa'oesō, ba fanete da'ō, ba sasabadioe, ba fanete da'ō, ba foesifaraga, ba fanete da'ō, ba maritaisi. Ba bawa gōli andrō, si felendroea, ba no felendroea manimani, samboesamboea bawa gōli, ba ha samboesamboea manimani. Ba ewali ba mbanoea ba si ndroehoe mbalaki, hoelō zōrōmi sohahoe. (*F. 22, 2*). Ba osali, ba lō oe'ila ba mbanoea ; osalira sa'ae Zo'aja, Lowalangi, samatōrō fefoe, hadia ia, ba Ono mbiribiri andrō. Ba ba mbanoea andrō, ba lō mogoena loeo ba ba'wa, ena'ō hoemaga ehōnia ; ihagani sa'ae ia laehōmi Lowalangi andrō, ba soeloenia Nono mbiribiri andrō. (*F. 22, 5. Jes. 60, 19*). Ba mowaōwaō ba hagiania soi niha, ba razo andrō, ba goeli danō, ba la'ohē mijomo ehōnia

lachsōmira. (*Jes. 60, 3. 5 b. t. Sin. 72,*
 25 *10*). Ba lõ lakoesi mbawa gōlinia,
 na ma'ochō, ba si bongi, ba lõ'ō sa
 ba da'ō. (*Jes. 60, 11. 20. Sach. 14, 7*).
 26 Ba la'ohe mijomo chōnia lachsōmi
 27 soi niha, fabaja girōgirōra. Ba lõ'ō
 manō mōi bacha chōnia zi ra'ira'io
 ba solaoe sogoro ita, awō waja, ha
 si no moetanō ba zoera tōi, ba zoera
 wa'aeri andrō, chō Nono mbiribiri
 andrō. (*Jes. 52, 1; 60, 21. F. 22, 14.*
15; 13, 8).

FAZA 22.

I. He wisa Jeroezalema si bohoce
 andrō na. II. Tenga faja wama'
 ele'ō andrō, ba lõ ara tō itōrō. III.
 Fango'ozoei.

1 I. Ba i'oroma'ō chōgoe zara noengo
 nidanō fangorifi, no ohahaoe, hoelō
 mbaloeri, si otarai dadaoma Lowa-
 langi andrō ba dadaoma Nono mbi-
 ribiri andrō, (*Hes. 47, 1*), ba daloe
 golajamania; ba faoma fatambai
 nidanō andrō, ba eoe fangorifi a-
 ndrō, mewelendroea mowoea, sara-
 sara wa'wa, ba so mboeania. Ba
 boeloe geoe andrō, ba famadōhō wō-
 chō soi niha baero andrō. (*F. 21,*
 3 *21; 2, 7. Hes. 47, 12*). Ba lõ'ō sa'ae
 fangelifi, hadia ia. Ba so chōnia
 dadaoma Lowalangi, ba dadaoma
 Nono mbiribiri andrō. Ba lafosoe-
 mange ia enoninia andrō. (*F. 21, 27.*
 4 *Sach. 14, 11*). Ba la'ila mbawania,
 ba so ba gangangora dōinia. (*Mat.*
 5, 8. *Heb. 12, 14. Sin. 17, 15. F. 3,*
 5 *12*). Ba lõ si bongi sa'ae. Ba lõ
 mogoena chōra haga wandroe, ba he
 haga loeo, me ihagaini ira So'aja,
 Lowalangi, ba sala'wa ira, iroegi zi
 lõ aetoe. (*F. 21, 22-25. Dan. 7, 18.*
 6 *27. Tim. II, 2, 12*).

6 II. Ba imane chōgoe: Si lõ te-
 boelō ba si ndroehoe daroma li a-
 ndrō. Ba So'aja andrō, Lowalangi
 Gehoha zama'cle'ō andrō, ba no i-
 fatenge mala'ikania, ba wangoro-
 ma'ō chō gnoninia andrō, hadia zi
 7 lõ ara tō itōrō. (*F. 21, 5; 1, 1*). Ba

hiza, alio so ndra'o. Ja'ahowoe zo-
 lo'ō taroma li fama'ele'ō andrō, ba
 zoera andre. (*F. 1, 3*). Baja'o, Johane, 8
 zangila da'ō ba samondrongo. Ba
 me aefa oerongo, ba me aefa oe'ila,
 ba oelaoegō tooe ndra'o, ba wanga-
 loeloe ba mala'ika andrō, sangoro-
 ma'ō chōgoe da'ō. (*F. 1, 4. 9 b. t.*
 9 *19, 10*). Ba imane chōgoe: Bōi!
 Awōoe cnoni ndra'o, ba awō dali-
 foesōoe sama'ele'ō andrō, ba awō
 zolō'ō taroma li andrō ba zoera a-
 ndre; chō Lowalangi angaloeloe. Ba 10
 imane chōgoe: Bōi fotandro daroma
 li fama'ele'ō andrō, ba zoera andre;
 noa sa'ac ahātō ginōtō andrō. (*F.*
 11 *10, 4. Fil. 4, 5*). Solaoe si lõ atoelō,
 ba jamoetohogō wolaoe, ba si ra'-
 ira'io, ba jamoetohogō wa'ara'ira'io;
 ba satoelō, ba jamoetohogō wolaoe
 satoelō, ba ni'amoni'ō, ba jamoeto-
 hogō wa'amoni'ō ja'ia. (*Dan. 12, 10.*
 12 *Tim. II, 3, 13. Kol. 1, 10. 11*). Hiza,
 alio so ndra'o, ba fao chōgoe loeo
 andrō chōgoe, ba wanoelōni ba za-
 mōsana, dali mboeaboiania. (*F. 2,*
 13 *23. Jes. 62, 11. Rom. 2, 6*). Alafa
 ndra'o ba omega, si fōfōna ndra'o
 ba safocria, bōrōta ndra'o ba amo-
 zoea. (*F. 21, 6*). Ja'ahowoe zama- 14
 bago noechara, ena'ō tetehe chōra
 geoe fangorifi andrō, ba cna'ō tefa-
 tōrō ira ba mbawa gōli andrō, mijo-
 mo ba mbanoea. (*F. 14, 12; 21, 12*).
 Baero so nasoe andrō, awō zi fake- 15
 lemoe, awō zohorō, awō zange'e, awō
 zame'eme'e adoe, awō dozi solaoe
 faja, ba somasi ja'ia. (*F. 21. 8. Fil.*
 16 *3, 2. Kor. I, 6, 9. 10*). Ja'o, Jesoe a-
 ndrō, no oefatenge mala'ika andrō
 chōgoe, ba wamadoehoe'ō chōmi
 da'ō, ba mbanoea niha Keriso andrō.
 Lewiō Dawido ndra'odo, lewiō ba
 mbōrō, ba ma'owoenia, madala a-
 ndrō, sihaga. (*F. 1, 1. 2. 11; 5, 5. Jes.*
11, 1. 10).

III. Ba lamane Eheha ba ono 17
 nihalō andrō: Aine! Ba ha niha za-
 mondrongo, ba jamoe'wa'ō: Aine!
 Ba ha niha zowōchi tōdō, ba ja-

- mōi, ha niha zomasi, ba jamoetema nidanō fangorili sacha gōiō.** (*F.* 21, 18 *6. Jes. 55, 1. Joh. 7, 37; 4, 14*). Oefadoehoe'ō ba niha fefoe, samondrongo taroma li fama'ele'ō andrō ba zoera andre : Na so zondrooe'ō ja'ia, ba ifatōrō chōnia Lowalangi wamakao andrō, nisoera ba zoera andre. 19 (*Moz. V. 4, 2. Amaed. 30, 6*). Ba na wama'ele'ō andre, ba iheta Lowalangi goerachania ba geoe fangorifi andrō ba ba mbanoea ni'amonio andrō, nisoera ba zoera andre. (*F.* 22, 14; 21, 2. 10). **Imane samadoehoe'ō da'e : Ja'ia, lō ara tō so ndra'o.** 20 **Jadoehoe ; aine Jesoe, So'aja !** (*F.* 1, 7. *Heb. 10, 37 b. t.*) Jafaloecha ami 21 fefoc wà'eboea dōdō Zo'aja ja'ita, Jesoe. (*Rom. 16, 24*).